

Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 03 сәуірдегі № 115 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылы 10 сәуірде № 8424 тіркелді.

РҚАО-ның ескертпесі!

Бұйрықтың басын V1300008424 қараңыз

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-7-сыныптарына арналған "Өлкетану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. 218-1-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің м.а. 25.10.2017 № 545 (5, 7-сыныптары үшін алғашқы жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі және 2017 жылғы 1 қыркүйектен бастап пайда болған қатынастарға қолданылады, 6, 8-сыныптары үшін 2018 жылғы 1 қыркүйектен бастап, 9 (10)-сыныптары үшін 2019 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

1-тарау. Жалпы ережелер

1. "Өлкетану" – "Қазақстан тарихы", "Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті"), "География", "Музыка" жалпы білім беретін оқу пәндерін толықтыратын кіріктірілген оқу курсы және туған өлкенің тарихын, табиғатын, мәдениетін оқуға ықпал етеді.

2. Курстың мақсаты – туған өлкенің қалыптасуы мен дамуын кешенді сипаттайтын географиялық, тарихи, мәдени, табиғи және басқа да факторлар туралы білім қалыптастыру; туған елге деген сүйіспеншілік сезімге, қоршаған табиғи ортаны аялауға тәрбиелеу болып табылады.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан тарихы, география, қазақ әдебиеті және музыка пәндері сабақтарында алынған білімдері мен дағдыларын кеңейту, тереңдету;

2) ежелгі дәуірден бастап қазіргі уақытқа дейінгі туған жер аумағында болып жатқан тарихи процестердің негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білім қалыптастыру;

3) туған өлкенің табиғи байлықтары, тарихи ескерткіштері және мәдени нысандары туралы білімдерін кеңейту;

4) туған өлкенің дәстүрлі қолөнері, мәдени және әдеби мұралары мен өңір мақтанышына айналған адамдар туралы білімдерін кеңейту;

5) туған өлкенің бірегей табиғаты, тарихы мен мәдениетіне деген құрмет сезімдеріне тәрбиелеу; оларды қорғауға жауапкершіліктерін арттыру.

2-тарау. "Өлкетану" оқу курсының мазмұнын ұйымдастыру

4. "Өлкетану" оқу курсы бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – оқу жылында 5 сағат;

2) 6-сыныпта – оқу жылында 7 сағат;

3) 7-сыныпта – оқу жылында 8 сағат. Барлығы – 20 сағат.

5. "Өлкетану" кіріктірілген оқу курсының материалдары

5-7-сыныптардағы "Қазақстан тарихы", "Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті"), "География", "Музыка" оқу пәндерінің аясында оқытылады.

6. "Өлкетану" курсының оқу жүктемесін сыныптар мен пәндерге бөлу:

1) 5-сыныпта:

"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;

"Музыка" – 1 сағат;

2) 6-сыныпта:

"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;

"Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі және әдебиеті") – 2 сағат;

"Музыка" – 1 сағат;

3) 7-сыныпта:

"Қазақстан тарихы" – 4 сағат;

"Қазақ әдебиеті" (қазақ тілді емес мектептерге "Қазақ тілі мен әдебиеті") – 2 сағат;

"География" – 2 сағат.

7. "Өлкетану" курсының 5-сыныптағы базалық мазмұны:

1) "Туған өлкенің аңыз-ертегілері";

2) "Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер";

3) "Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар мен палуандар";

4) "Жәдігерлер сыр шертеді (өлкетану мұражайына бару)";

5) "Туған өлке симфониясы".

8. "Өлкетану" курсының 6-сыныптағы базалық мазмұны:

1) "Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (өлке тарихы атауларында)";

- 2) "Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері";
- 3) "Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)";
- 4) "Туған өлке тарихының тірі куәгерлері";
- 5) "Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада";
- 6) "Өлкені сипаттау өнері";
- 7) "Туған жердің таланттары".
9. "Өлкетану" курсының 7-сыныптағы базалық мазмұны:
 - 1) "Туристік маршруттар";
 - 2) "Жомарт жүрек";
 - 3) "Туған өлкенің жылнамасы";
 - 4) "Менің мектебімнің тарихы";
 - 5) "Туған өлке публицистика беттерінде";
 - 6) "Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы;
 - 7) "Туған өлкенің флорасы мен фаунасы";
 - 8) "Менің өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу".

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

№	Пән	Тақырыптар	Оқу мақсаттары
5-сынып			
Білім алушылар:			
1	Қазақстан тарихы	Туған өлкенің аңыз-ертегілері	туған өлке туралы аңыз-ертегілерді білу; аңыз-ертегілердің мән-мағанасын түсіну және талдау; өткен ұрпақтың тарихи және мәдени мұрасын сақтау мен толықтыруды ұғыну
2		Біздің айналамыздағы тарихи ескерткіштер	туған өлкедегі ескерткіштерді білу; туған өлкедегі тарихи ескерткіштердің құндылығын түсіну; туған өлкенің маңызды ескерткіштерінің әрқайсысының пайда болу тарихын түсіндіріп айта білу
3		Өңірдің тарихи тұлғалары: билер, батырлар мен палуандар	туған өлкенің тарихына кірген билер, ақындар, батырлар мен палуандарды білу; бұл тұлғалардың туған өлке тарихына бекер

			кірмегендігін дәлелдей білу
4		Жәдігерлер сыр шертеді (өлкетану музейіне бару)	тарихи жәдігердің не екендігін білу; тарихи мұраны жеткізудегі жәдігердің рөлін білу; нақты жәдігерлер нені білдіретінін түсіндіре білу
5	Музыка	Туған өлке симфониясы	туған өлкедегі музыкалық өнердің ерекшеліктері туралы түсінігінің болуы; "Менің туған өлкемнің 30 әні мен әуені" аудиокаталогын ұжымдық жұмыс нәтижесінде құрастыру үшін электрондық музыкалық каталог құрастырудың бастапқы дағдыларының болуы
6-сынып			
Білім алушылар:			
6	Қазақстан тарихы	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (өлке тарихы атауларында)	жергілікті жер, қалалар, өзендер, көлдер, таулар атаулар нені білдіретінін білу; бұл атаулардың пайда болу тарихын түсіндіре білу
7		Мәдени-тарихи дәстүрді сақтаушылар: өлкенің ұлттық қолөнері	жергілікті жерге қандай дәстүрлі қолөнер тән екендігін білу; туған өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандандыруға үлесін қосқан шеберлерді білу
8		Бір ел – бір тағдыр (менің өлкемнің халықтары)	туған өлке халқының қалыптасу тарихын білу; туған жеріндегі ұлттардың салт-дәстүрін білу және құрметпен қабылдау
			туған өлке тарихының тірі куәгерлерін саралау категорияларын білу: Ұлы Отан соғысы ардагерлері, тыл ардагерлері, еңбек

9		Туған өлке тарихының тірі куәгерлері	ардагерлері, ауған-әскерлері, тың игерушілер, құрметті тұрғындар, еңбегі сіңген педагогтер мен дәрігерлер; соғыс және тыл ардагерлерінің ерліктері туралы білу
10		Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада	туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу; туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу, о л а р д ы ң шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау; туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу
11		Өлкені сипаттау өнері	мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау; өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру.
12		Туған жердің таланттары	туған өлкенің жыршы-термеші, әнші және сазгерлерінің шығармашылығы туралы әңгімелей білу
7-сынып			
Білім алушылар:			
13		Туристік маршруттар	туристік маршрут дегеннің не екенін білу; туристік маршруттар құрастырудың алғашқы дағдыларын меңгеру
14		Жомарт жүрек	демеушілік және меценаттық дегеннің не екенін білу; нақты адамдардың істеген жақсылықтары туралы және өзінің туған

			жерін қолдау үшін не істеуге болатынын білу
15	Қазақстан тарихы	Туған өлкенің жылнамасы	дереккөздер негізінде өлке дамуының тарихи маңызды кезеңдерін анықтау; туған өлкенің шежіресін білу; мұражайлардан, мұрағаттардан, кітапханалардан, интернеттен туған өлкеге (ауыл, аудан, қала, облыс) қатысты қажетті ақпаратты табу; тарихи оқиғалардың хронологиясын құрастыра білу;
16		Менің мектебімнің тарихы	түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу; сұхбаттасуға қажетті сұрақтар қою және сұхбат жүргізу; өз мектебінің тарихын әңгімелей білу
17	Қазақ әдебиеті/ Қазақ тілі мен әдебиеті	Туған өлке публицистика беттерінде	өңірде шығатын газет-журналдарды білу; туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау
18		"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы	энциклопедия ұғымын түсіну; энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу; өлкетанудың бағыттарын анықтау; өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу
			өлкенің өсімдік жамылғысын білу; өлкеге тән жануарлар дүниесін білу;

19		Туған өлкенің флорасы мен фаунасы	Қызыл кітап деген не екенін және өңірдің Қызыл кітабына кірген жануарларды білу
20	География	Туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу	материалды ұсыну формасын анықтау; өлке туралы негізгі анықтамалық мәліметтерді қамтитын түрлі форматтағы ақпараттық материалдарды әзірлеу; оқырманға/тыңдарманға эмоционалдық әсер ету мақсатында материалдарды жинақтай білу

10. Оқу бағдарламасы 2018-2019 оқу жылынан бастап енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
218-2-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-сыныбына арналған "Қоғам және дін" пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. 218-2-қосымша жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің м.а. 25.10.2017 № 545 (5, 7-сыныптары үшін алғашқы жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі және 2017 жылғы 1 қыркүйектен бастап пайда болған қатынастарға қолданылады, 6, 8-сыныптары үшін 2018 жылғы 1 қыркүйектен бастап, 9 (10)-сыныптары үшін 2019 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Қоғам және дін" пәнінің маңыздылығы – зайырлы қоғамның негізгі құндылықтары мен даму тенденцияларын түсінетін, дін және оның тарихи процестегі рөлі туралы ғылыми білімді жүйелеуге қабілетті, ғылыми дүниетаным мен ұлттық санаға ие, өркениеттің тарихи-мәдени тәжірибесі негізінде ойлай алатын рухани тұлғаның қалыптасуына мүмкіндік беретін кіріктірілген әлеуметтік-гуманитарлық пән ретінде заманауи білім беру кеңістігінің негізгі бөлігі болу. Осы тұрғыда Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 20 маусымдағы № 500 Жарлығымен

бекітілген Қазақстан Республикасының дін саласындағы мемлекеттік саясатының 2017-2020 жылдарға арналған Тұжырымдамасы негізінде түрлі білім беру стратегиялары қалыптастырылып, жүзеге асырылатын болады.

3. "Қоғам және дін" оқу пәні негізінен ақпараттық-ағартушылық, сондықтан білім берудегі негізгі педагогикалық тәсілі – зайырлы, конфессиялық емес болып табылады.

4. "Қоғам және дін" пәнінің зерттеу объектісі ежелгі заманнан қазіргі кезеңге дейінгі адамзаттың діни мәдениетінің даму барысындағы оқиғалар, құбылыстар мен үрдістердің алуантүрлілігі болып табылады.

5. Оқу пәнінің мақсаты:

1) білім алушыларға әлемдік тарихи процестегі діннің орны, оның өзара байланысы мен қарым-қатынасы туралы, дін туралы ғылыми білім негізінде зайырлылық және мемлекет пен қоғамның зайырлы негіздері туралы түсінік қалыптастыру;

2) өзге халықтардың діни мәдениетіне құрметпен қарауды, діни экстремизм мен фанатизмнің радикалды идеологиясына қарсы иммунитетті қалыптастыру.

6. Оқу пәнінің міндеттері:

1) мемлекеттің білім беру жүйесінің зайырлы сипатын қамтамасыз ету принципін жүзеге асыру;

2) білім алушылардың діндердің тарихы және олардың өзіндік ерекшеліктері туралы ғылыми білімін қалыптастыру;

3) білім алушылардың зайырлы қоғам дамуының қазіргі кезеңін талдау мен жеке өмірін болжау үшін дін туралы қажетті білімді адамзат өркениетінің құбылысы ретінде меңгеруі;

4) қоғам дамуының зайырлы принциптерінің өзіндік құндылықтары мен әлем халықтарының діни мәдениеттерінің бірегейлігін ұғыну;

5) білім алушылардың азаматтық қоғам мен құқықтық мемлекет дамуының зайырлылық принциптеріне негізделген жеке ұстанымдары мен құндылықтық бағдарын қалыптастыру;

6) қазіргі қоғам мен жеке тұлға өміріндегі діннің рөлін анықтау;

7) әртүрлі діндер мен діни ұстанымдар құндылықтарының арасындағы байланыстарды анықтау;

8) түрлі діни мәдениеттер мен дәстүрлерге төзімділікпен қарауды қалыптастыру;

9) дін және оның тарихы туралы білімнің негізінде діни сауаттылыққа тәрбиелеу;

10) Қазақстан халқының тарихи қалыптасқан дәстүрлерін қастерлеу қабілетін арттыра отырып, қоғамдағы әр түрлі жат діни ағымдарға қарсы иммунитет қалыптастыру;

11) білім алушылардың діни әдебиет, электронды ресурстар мен БАҚ материалдарын талдауға қатысты сыни ойлау дағдыларын дамыту;

12) білім алушылардың коммуникативтік байланыс дағдыларын, дін саласындағы өзекті мәселелер бойынша сұхбаттастық қабілетін дамыту.

7. "Қоғам және дін" пәнін оқыту барысында келесі оқу пәндерімен пәнаралық байланыстарды іске асыру көзделеді: "Дүниежүзі тарихы", "Қазақстан тарихы", "Қазақ тілі", "Қазақ әдебиеті", "Орыс тілі мен әдебиеті", "География", "Биология", "Физика", "Өзін-өзі тану".

2-тарау. Оқу пәнінің базалық мазмұны

8. "Қоғам және дін" пәні бойынша 8-сыныпта оқу жүктемесінің көлемі аптасына 1 сағатты, оқу жылында – 34 сағатты құрайды.

9. Оқу пәнінің мазмұны келесі тақырыптарды қамтиды:

1) кіріспе: "Қоғам және дін" пәні, ерекшелігі және бағыты туралы түсінік. Қоғам және оның белгілері туралы ұғым. Қоғамдағы дін. Қазақстанның Тәуелсіздік жылдарындағы жетістіктері туралы (1 сағат);

2) мәдениет және дін: "мәдениет" ұғымы. Рухани және материалдық мәдениет. Мәдениет адам және қоғам қызметінің нәтижесі ретінде. Дін және оның қызметтері. Дін өркениеттердің рухани мәдениетінің бөлігі ретінде. Мәдениетке діни мазмұнның енуі. Адам мәдениет пен діни мәдениетті қалыптастырушы ретінде. Мәдениет және дін қоғамның рухани құрылымында. Мәдениеттер мен діндердің алуан түрлілігі қазіргі әлемнің басты ерекшелігі ретінде (1 сағат);

3) ежелгі наным-сенімдер: діннің пайда болу алғышарттары. Ежелгі наным-сенімдер: ұғымы, шығу тегі, сипаттамасы. Тотемизм. Анимизм. Фетишизм. Магия. Шаманизм. Ежелгі наным-сенімдердің адамның кейінгі діни түсініктерінде көрініс табуы (1 сағат);

4) монотеизм негіздері: "монотеизм" термині дінтанулық, философиялық, теологиялық (құдай ілімі) бір құдайлық ілім ретінде. Жалғыз Құдай туралы діни түсінік. Монотеизмнің пұтқа табынушылық пен политеизмге қарама-қайшылығы. Иудаизм, христиандық және ислам монотеистік діндер ретінде (1 сағат);

5) әлемдік діндер: "әлемдік діндер" түсінігі. Буддизм, христиандық, ислам: тарих негізінде. Қазіргі кезеңдегі әлемдік діндердің таралу ауқымы мен көлемі. Мемлекет пен қоғам қауіпсіздігін және бейбітшілігін сақтаудағы әлемдік діндердің рөлі (1 сағат);

6) адамзаттың пайда болуына қатысты екі көзқарас: ғылыми және діни аспектілері. Эволюциялық және діни дүниетанымдар. Тіршіліктің пайда болуына қатысты көзқарастардың алуантүрлілігі (1 сағат);

7) діндегі адамгершілік қағидалар: "адамгершілік" түсінігі. Адамгершілік қағидалары адам мен қоғам өмірінің айқындаушы бастамасы ретінде. Жақсылық пен зұлымдық: моральдық тандау. Дін және адамгершілік. Әлемдік діндердің адамгершілік мазмұны: ортақтығы мен ерекшелігі (1 сағат);

8) діни символ және мистика: діни символдар туралы түсініктер мен ұғымдар. Мистика. Символдар және мистика діни белгілер формаларының алуантүрлілігі ретінде. Әлемдік діндердің символдары, олардың бейнеленуі мен мағынасы (1 сағат);

9) өнер және дін: ежелгі дәуірден XIV ғасырға дейін. Дін және эстетика. Өнер өркениеттердің рухани әлемінің көрінісі ретінде. Өнердегі діни бейнелер (1 сағат);

10) XIV ғасырдан бүгінгі күнге дейінгі өнер және дін. Өнердің қоғам мен діндердегі рөлі. Қазақ халқының рухани мұрасы (1 сағат);

11) батыс ойшылдары. Мәдениеттің қалыптасуы мен қоғам дамуына батыс ойшылдарының ықпалы (1 сағат);

12) шығыс ойшылдары. Мәдениеттің қалыптасуы мен қоғам дамуына шығыс ойшылдарының қосқан үлесі (1 сағат);

13) Қазақстандағы діндер тарихы: ежелгі дәуірден қазіргі заманға дейін. Қазақстандық қоғамның конфессиялық алуандылығы (1 сағат);

14) қазіргі заманғы адам және діни құндылықтар. Адамның қоғамдағы статусы және оның рухани қажеттіліктері. Тұлғаның өмірлік іс әрекетіндегі діни құндылықтардың мәні туралы (1 сағат);

15) адам өмірі – басты құндылық. "Құндылық" түсінігі. Адам өмірі ең басты құндылық ретінде. Өмір және оның құндылықтары туралы діни ілімдер (1 сағат);

16) таңдау еркіндігі және дін. "Еркіндік", "таңдау еркіндігі", "ар-ождан бостандығы" ұғымдары. Діни дәстүрлердегі таңдау еркіндігі түсінігі. Зайырлы мемлекет адам құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз етудің кепілі ретінде (1 сағат);

17) еркіндік және жауапкершілік. Адамзат ойшылдары еркіндік пен жауапкершілік туралы. Жауапкершілік – тұлға іс-әрекеттерінің өзін-өзі реттеушісі, оның әлеуметтік және моральдық кемелденуінің көрсеткіші. Әлемдік діндер адам жауапкершілігі туралы (1 сағат);

18) махаббат және отбасы құндылықтары. "Махаббат" ұғымы құндылық әрі сапа ретінде. Махаббат – отбасын құрудың негізі. Отбасылық құндылықтар. Қоғам мен мемлекеттегі отбасының рөлі (1 сағат);

19) жасампаз еңбекке сүйіспеншілік және дін. "Еңбек", "жасампаз еңбек" ұғымдары. Сүйіспеншілік жасампаз еңбектің қайнар көзі ретінде. Діни дәстүрлердегі еңбектің мәні. Бәсекеге қабілетті қоғам мен мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлі (1 сағат);

20) дін және жаһандану. "Жаһандану" ұғымы. Жаһанданудың қауіпі мен қатерлері. Әлемдік және дәстүрлі діндердің жаһандануға қатынасы (1 сағат);

21) экстремизм және терроризм қазіргі әлемнің жаһандық қауіпі ретінде. "Экстремизм" және "терроризм" ұғымдары, түрлері және олардың мәні. Экстремизм және терроризмнің жалған діни себептері. Экстремизм мен терроризм неге дінді тандайды? Діни экстремизм және терроризм идеологиясының таралу жолдары. Республикада тыйым салынған экстремистік және лаңкестік ұйымдар. Экстремизм мен терроризмге қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының заңнамалық негізі (2 сағат);

22) деструктивті діни ағымдардағы сананы бақылау және арбау тәсілдері. Деструктивтік ағымдар туралы түсініктер мен көзқарастар. Тәуекел топтар арбаудың

объектісі ретінде. Сананы бақылау және арбаудың әдістері және тәсілдері. Деструктивті ағымдарға қарсы тұру туралы (1 сағат);

23) ХХІ ғасырдағы еркін ойшылдық және атеизм. "Еркін ойшылдық", "атеизм" ұғымдары. Үшінші мыңжылдықтағы ғылыми танымның діни дәстүрлерді жаңаша пайымдауы (1 сағат);

24) тарих пен қазіргі заман контекстіндегі ғылым және дін. Әлемді танудағы ғылыми және діни дәстүрлер. Заманауи ғылыми жетістіктер және оларды қолдану аясы (1 сағат);

25) мемлекеттердің дінге қатысы бойынша типологиясы. "Мемлекет" ұғымы. Мемлекет және дін: өзара қарым-қатынастардың түрлі жүйелерін қалыптастыру. Мемлекеттерді дінге қатынасы бойынша түрлері. Зайырлы мемлекеттер. Теократиялық мемлекеттер. Аралас мемлекеттер (1 сағат);

26) Қазақстан – зайырлы мемлекет. Мемлекеттің зайырлы сипаты республиканың табысты дамуының маңызды шарты ретінде. Конституция (Негізгі заң) зайырлы мемлекет туралы. "Зайырлылық" ұғымы. Зайырлылық – ол атеизм емес (1 сағат);

27) ХХІ ғасырдағы діндердегі жақсылық пен жамандықтың күресі: "Жақсылық" пен "жамандық" түсініктері. Әлемдік діндер жақсылық пен жамандық туралы. "Жақсылық" құндылығы қоғам, тұлға өнегелілігінің өлшемі ретінде. Зұлымдық адамгершіліктің антиподы ретінде (1 сағат).

28) адамның қоғамдағы мінез-құлықтық нормалары. "Мінез-құлық нормалары" түсінігі. Мемлекет заңдары тұлғаның қоғамдағы мінез-құлық нормаларының реттеушісі ретінде. Адамның іс әрекеті туралы діни дәстүрлер (1 сағат);

29) қазіргі Қазақстандағы конфессияаралық жағдай: діни панорама, діни ахуалдың жай-күйі мен даму динамикасы. Дін саласындағы мемлекеттік саясат. Этносаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдағы рөлі. Қазақ халқының дәстүрі зайырлы Қазақстан ұстанымдарын нығайтудың негізі (2 сағат);

30) діни төзімділік, толеранттық пен келісім мемлекеттер мен қоғамдардың үйлесімді бірге өмір сүру негізі ретінде. Діни төзімділік, толеранттық және келісім ұғымдары мен түсініктері: зайырлы және діни контекст. Зайырлы Қазақстанның іргелі құндылықтары. Қазақстан Республикасының Президенті қоғамның рухани жаңғыруы туралы. (1 сағат);

31) Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың халықаралық қоғамдастық және еліміздегі бейбітшілік пен конфессияаралық келісімді орнату саласындағы саясаты. Елбасының бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтаудағы жаһандық бастамалары (1 сағат);

32) сынақ сабағы: "Қоғам және дін" пәні бойынша жалпы қорытындылар мен тұжырымдар. Шығармашылық жұмыстарды қорғау (1 сағат).

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

10. Құндылыққа бағдарланған тәсіл:

1) бұл оқу іс-әрекетін ұйымдастыру мен жүзеге асыру тәсілі, белгілі бір құндылықтар тарапынан оның нәтижелерін алу және қолдану. Құндылықтарға бағытталған оқу процесі білім алушының жеке тұлғалық құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады;

2) қазақстандық патриотизмді, толеранттық сананы, тарихқа, ата-баба дәстүрі мен мәдениетіне құрмет көрсетуді, басқа халықтардың діни дәстүрлеріне сыйластықпен қарауды және экстремизм мен фанатизмнің радикалды идеологиясына қарсы иммунитетті қалыптастыру мүмкіндігін жүзеге асырады;

3) әр түрлі тарихи кезеңдегі діндер тарихын оқи отырып, білім алушылар әлемдік тарихи процесс және ондағы діннің орны, өзара байланысы мен қарым-қатынасының алуантүрлілігі, зайырлылық, мемлекет және қоғамның зайырлы негіздері туралы білімдерін жүйелейді.

11. Тұлғаға бағдарланған тәсіл:

1) сабақта мұғалім мен білім алушылардың субъект-субъектілік қатынасты, білім алушыларға қатысты демократиялық көзқарасты, олардың тұлғасына құрметпен қарауды, білім алушылардың моральдық-этикалық қасиеттерін, олардың қабілеттеріне негізделген әлеуетін барынша толық ашып көрсетуді және қалыптастыруды білдіреді;

2) білім алушылардың жеке мүдделері мен қабілеттерін, дербес оқиғаларды талдау және бағалау үшін қоғамдағы діннің орны мен рөліне қатысты кешенді мәселелерді талқылау процесінде өз ұстанымын анықтау және қорғау қабілетін, білім алушылардың қорытындылары мен тұжырымдарын, пайымдауларын және мәдени құбылыстар мен процестерді талқылауда жеке пікірі болу құқықтарын іске асыруды қалыптастырады.

12. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) білім мен дағдылардың белсенді танымдық іс-әрекет процесінде қалыптасатындығын білдіреді, өз кезегінде бұл тарихи деректер мен басқа да ресурстарды өзіндік іздеу, интерпретациялау, талдау, тұжырымдау мен бағалауды көздейді;

2) білім алушылар өзекті сұрақтарды бірлесіп талқылауға, рөлдік ойындар және басқа да шығармашылық білім беру түрлеріне белсенді қатысады;

3) оқу бағдарламасында жаңа ақпаратты қолдану мен түрлендіру мүмкіндіктерін қолдануға баса назар аударылады, өз кезегінде ол білім алушылардың функционалды сауаттылығын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

13. Саралап оқыту тәсілі:

1) оқу процесін білім алушылардың әртүрлі топтарына мамандандырылуын, білім алушылардың жеке қабілеттіліктерін ескеру мақсатында әртүрлі топтарға түрлі жағдайларды жасауды көздейді;

2) білім алушылардың әр түрлі топтарының оқу қызметін, пәннің арнайы жасақталған құралдарының көмегімен және саралап оқыту тәсілдермен ұйымдастыру кіреді;

3) күрделілігі, оқу-танымдық қызығушылықтары, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану - сараланған оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың шарты болып табылады.

14. Коммуникативтік тәсіл:

1) оқыту процесінде ақпаратты жеткізу және хабарлау, өзара екі немесе одан да көп адамдар арасындағы коммуникативтік іс-қимыл процесінде білім, білік және дағдылармен алмасуды қамтиды;

2) коммуникативтік тәсілдердің нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдаланып және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады;

3) оқыту процесі дұрыс сөйлеуді қалыптастыруға мүмкіндік беретін тапсырманы, сондай-ақ жұмыс режимдері, шынайы коммуникативтік қарым-қатынасты (жұптық және топтық жұмыс) қамтиды.

15. "Қоғам және дін" пәнін оқыту барысында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану:

1) ақпаратты іздеу, сұрыптау және фактілер мен құбылыстар арасындағы байланыстар мен айырмашылықтарды анықтау, салыстыруға байланысты өзіндік жұмыс жасау дағдыларын дамыту;

2) білім алушылардың білімін кеңейту үшін мультимедиялық ресурстарды пайдалану;

3) белсенді оқытудың әдіс-тәсілдерін қолдау үшін интерактивті тақталарды пайдалану;

4) компьютерлік презентациялардың алуан түрлерін пайдалана отырып, таңдалған тақырып бойынша шығармашылық жобалар құру;

5) білім алушылардың шығармашылық белсенділігін дамыту үшін компьютерлік байланыс құралдарын (мысалы, онлайн сабақтар, конференциялар) пайдалану.

4-тарау. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойлатын талаптар

16. Пәндік нәтижелер. 8-сыныптың соңында білім алушылар:

1) "Қоғам және дін" пәнінің негізгі базалық ұғымдарын;

2) адамзат өркениетінің қалыптасу тұрғысындағы діни дәстүрлердің даму заңдылықтары мен тарихын;

3) негізгі зайырлы және діни мораль нормаларын, олардың қоғамды және тұлғаны қоршаған ортамен нәтижелі қарым-қатынастар орнатудағы мәнін;

4) адам өмірі мен қоғамдағы зайырлы құндылықтардың, жоғары этика нормаларын, сенім мен діннің мәні мен маңыздылығын;

5) ежелгі діндерді, әлемдік және дәстүрлі діндерді, олардың рухани мәдениеттегі, Қазақстан Республикасы тарихындағы және қазіргі кездегі рөлін;

6) қоғам дамуының әр түрлі кезеңдеріндегі адамзаттың діни танымын қалыптастырудағы өнердің рөлін;

7) өркениеттің рухани жаңғыруына өткен заман және қазіргі кездегі ойшылдардың қосқан үлесін;

8) адам өмірінің құндылығы мен мультимәдениетті, көпконфессиялы әлемде өмір сүру үшін қажетті басқа да моральдық қасиеттерді;

9) жаһандану дәуіріндегі елдегі және әлемдегі діни ахуалдың даму динамикасы және жағдайын;

10) діни мәдениеттің ғылым, нанотехнология, медицинаның түрлі аспектілерінің дамуына әсерін;

11) Қазақстандағы діндер тарихын;

12) Қазақстан Республикасының дін саласындағы мемлекеттік саясатының негізгі буындарының орта мерзімді даму бағыттарын;

13) бейбітшілік пен қауіпсіздікті сақтау және нығайту жолындағы Қазақстанның және Ұлт Көшбасшысы – Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың жаһандық бастамаларын білуі тиіс.

17. Тұлғалық нәтижелер.

Білім алушылар:

1) қоғам мен мемлекеттің зайырлы құндылықтарын құрметтеуге және қабылдауға;

2) діндер туралы дәйектерге, фактілер мен білімдерге құрметпен және төзімді қарауға;

3) ежелгі культтер мен әлемдік және дәстүрлі діндерді сипаттауды, олардың түрлерін, негізгі нышандарын, пайда болуы мен даму заңдылықтарын айқындауға;

4) өркениеттің діни дәстүрлерінің және діни мәдениеттер туралы меңгерген көзқарастары мен түсініктерін мысалдар негізінде ашып көрсетуге;

5) "Қоғам және дін" пәнінің ұғымдық аппаратын пайдалану және жүгінуге;

6) ортақ үрдістерді және айырмашылықтарды анықтай отырып, елдегі және әлемдегі діни жағдайды талдауға;

7) мемлекеттің, халықтың дәстүрлі және рухани мәдениетін, қоғам дамуының арасындағы себеп-салдарлық және функционалдық байланыстарын түсіндіруге;

8) пәннің берілген тақырыптарына сәйкес ақпарат іздеу, қабылданған материалдарды салыстыру және талдау, олардың фактілері мен пікірлерін, дәйектері мен қорытындыларын ажырата білуге;

9) пән бойынша алынған білімдер негізінде қоғам мен дін саласындағы өзекті сұрақтарға өзіндік пікір қалыптастыру және ұстанымын дәйектеуге;

10) ой-пікірін дәйектей алу, анықтамалар беру, дәлел келтіруге (қарсы дәлелді қосқанда);

11) негізгі ақпаратты қосалқы ақпараттан ажырату, дін саласының даму динамикасы мен ахуалы туралы алынған ақпараттың анықтығын сыни бағалау, алға қойған мақсатқа сәйкес ақпараттың мазмұнын дұрыс жеткізуге (ықшамдалған, толық, тандаулы);

12) дін саласындағы өзекті мәселелер бойынша ауызша баяндама, шығармашылық жұмыс дайындауға;

13) оқу пәнінің өзекті мәселелері аясында жиналған ақпаратты өздігінен іздеу, талдау және пайдалануды жүзеге асыруға;

14) қоғамдық және діни өзекті оқиғаларға бейімделе алу, жеке азаматтық ұстанымын анықтауға;

15) әртүрлі әлеуметтік жағдайдағы, мәдени құндылықтардағы және діни наным-сенімдегі адамдармен сындарлы сұхбат пен қарым-қатынасты жүзеге асыруға;

16) дін саласында болып жатқан іс-шараларды қазақстандық заңнамалар мен зайырлы адамның моральдық нормалары тұрғысынан бағалау, сондай-ақ діни экстремизм мен терроризмге қарсы тұруға қабілетті болуы тиіс.

18. Жүйелі-әрекеттік нәтижелер. Білім алушылар:

1) "Қоғам және дін" пәні бойынша зайырлы мемлекеттің рухани қауіпсіздігін нығайту үшін білімін;

2) дін мәселелері мен мемлекеттік-конфессионалдық қатынастар бойынша оқу-танымдық процестегі тапсырмаларды шешуде пәндік білімін;

3) Қазақстан заңнамасы мен жоғары этикалық нормалар тұрғысынан дін саласындағы болып жатқан оқиғаларды бағалаудағы білімдері мен дағдыларын;

4) діни фанатизм, экстремизм және терроризм идеологияларын танып білудегі білімді;

5) бұқаралық ақпарат құралдарынан, әлеуметтік желілерден, бұқаралық байланыс және тұлға аралық қарым-қатынастан алынған ақпараттарды қабылдауда сыни ойлауды ;

6) әлемде және елде болып жатқан діни жағдайды талдай білуді;

7) діни мазмұндағы материалдарды өңдеуде ұғымдар мен танымдарды;

8) рухани құндылықтары бүкіл адамзаттың мұрасы ретінде жинақтау үшін пәндік ұғымдық аппаратты;

9) жобалау және жобалық-зерттеу қызметінде пайдалану үшін қоғам мен дін туралы ғылыми және кең тараған ақпаратты;

10) қоғамда, ұжымда, отбасында және жақын араласатындар арасында лайықты мінез-құлық қалыптастыру үшін пәнді білуде;

11) өзге ұлттар мен конфессиялардың өкілдерімен сұхбат құру үшін, қарым қатынаспен сұхбатта – келісім және өзара түсіністікке жету, ортақ мақсаттарды табу

және оларға қол жеткізу үшін бірлесіп қызмет етуде білімі мен дағдыларын қолдана білуі тиіс.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 219-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 219-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы естімейтін білім алушылардың есту топтарына, жас ерекшеліктеріне қарай танымдық және жеке қалдық есту мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін естімейтін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік тәсілдерін қолдануға, оқу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы жеке мүмкіндіктерін дамытуға, әлеуметтік ортаға бейімделуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Естімейтін білім алушыларды оқытудағы әдіс-тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағыттары болып табылады.

5. Коммуникативтік тәсілдер естімейтін білім алушыларға білім берудің негізгі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесін арттыру үшін қолданылады.

6. Заманауи талабына сай естімейтін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Арнайы білім беру саласында әлеуметтік және коммуникативтік дағдылар әр білім алушының жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, өз бетінше шешім қабылдауына

ықпал етеді. Естімейтін білім алушының белсенді танымдық және есту қабілеттерін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен бірлесе іс-әрекет жасауымен іске асырылады.

7. Оқу процесін ұйымдастыруда диалогтік және рефлексивті технологияларды және инновациялық тәсілдерді қолдану – естімейтін білім алушылардың шығармашылықпен, өз бетінше жұмыс жасау іс-әрекетін арттырады.

8. "Сауат ашу" пәнінің оқу бағдарламасы оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан естімейтін білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

9. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде естімейтін білім алушылардың коммуникациялық тәсілдерді меңгеру арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты дағдыларын қалыптастырады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының дағдылары мен оқыту жүйесі, күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

11. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйелі түрде нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталған. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) естімейтін білім алушының ойлау, сөйлеу, есту қабілетін дамыту, коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, жұмыстарын жүргізу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) дағдыларын дамытуға негіз болады.

12. Естімейтін білім алушылар алған білімі мен тәжірибесін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады.

13. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде өмірге бейімделу даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған.

14. Естімейтін білім алушылардың сөйлеу тілі мен есту қабілетін дамытуымен қатар, "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "үлкенге құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарын дағдыландырудың негізі болып табылады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. "Сауат ашу" - арнайы мектептегі жалпы білімнің негізін құрайтын маңызды пәндердің бірі. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс түрлерін кіріктіру арқылы жүзеге асырылады.

16. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі", "Тіл дамыту" пәндерінің құрамдас бөлігі, естімейтін білім алушылардың сөйлеу тілін қалыптастыру туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы – естімейтін білім алушыларды оқу әрекетіне бейімдеу, тұрақты зейінін, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, ой-өрісін жетілдіру, сөздік қорын молайтып, байланыстыра сөйлеуге үйрету және қалдық есту қабілетін дамытуды жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

17. "Сауат ашу" пәні білім алушылардың:

1) қазақ тілі фонетикасы, лексикасы, грамматикасы мен пунктуациясы туралы бастапқы білім негіздерін игеруіне;

2) оқу мен жазуға деген қызығушылығының оянуына;

3) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

4) сөйлеу тілінің дыбыстық ерекшеліктерін меңгеруі;

5) сөзден дыбыстарды қадағалап дұрыс айтуды үйренуі;

6) буындап оқу арқылы, сөзді тұтастай оқуға дағдылануы;

7) дыбыстарды әріптермен дұрыс таңбалауға, жазуға, сөз ішіндегі олардың байланысу тәсілдерін сақтап, сөздерді тұтас жазуға үйренуі;

8) жұппен, топпен, ұжыммен жұмыс жасауға дағдылануына, өз ұлтының, Қазақстанда тұрып жатқан басқа да халықтардың мәдениетіне ізгілік және құрмет сезімінің қалыптасуына негіз қалаушы пән болып табылады.

9) Сауат ашу кезеңі қазақ тілі және тіл дамыту, ана тілі туралы білім жүйесіне кіріспе болып табылады. Берілген бағдарлама бойынша естімейтін білім алушылардың дайындық сыныбында тілге оқыту үш бөлімнен тұрады: дактильді сөйлеуге үйрету, ауызекі сөйлеу тілін дамыту және сауат ашу.

18. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты – айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру процесі арқылы естімейтін білім алушы сауаттылығының негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау. Сонымен қатар, естімейтін білім алушыларға тілді қарым-қатынас құралы ретінде меңгерте отырып, грамматикалық құрылымымен таныстыру, оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру, диалогті сөйлеудің алғы шарттарын қалыптастыру.

19. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

2) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

3) оқу дағдысы (дұрыс, мәнерлеп, шапшаң және түсініп оқу) мен жазу дағдысын (катесіз, сауатты, таза, каллиграфия ережелерін сақтай отырып жазу) қалыптастырып, жетілдіру;

4) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

5) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

6) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру, жүйелеу біліктерін дамыту;

7) сөйлеу және қарым-қатынас жасау мәдениетін сақтауға дағдыландыру;

8) сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) ана тіліне, мәдениетіне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалог барысында басқа адамның сөзін ести және тыңдай білуін, диалогке/сұхбатқа қатысуға дайын болуын), қалыптастыру;

11) диалогтік сөйлеудің алғашқы дағдыларын қалыптастыру;

12) дактиль әліпбиін қолдану арқылы ауызша сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру ;

13) оқу жазу дағдыларын қалыптастыру;

14) дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын дамыту.

20. "Сауат ашу" пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді:

1) оқу дағдысы жақсы қалыптасқан естімейтін білім алушының сауатты жазу дағдысы да соған сай қалыптасады;

2) "Сауат ашу" пәні арқылы білім алушылар қазақ тілі және туған халқының мәдениетін құрметтеуге тәрбиеленеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

21. Арнайы білім беру мекемелері (естімейтін білім алушыларға арналған) "білім алушыларды әлеуметтік оңалту" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол тұлға қалыптастыру болып табылады.

22. Естімейтін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау);

5) естімейтін білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді).

23. "Сауат ашу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), рөлдік және іскерлік ойындар;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

24. "Сауат ашу" пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты – әлеуметтік ортада тіл табысу қабілеті дамыған жеке тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құрылып, қажетті коммуникативтік дағдылар дамытылады. Мұндай орта естімейтін білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында қазақ тілін сауатты пайдалануына, ауызекі, жазбаша формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

25. "Сауат ашу" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыстық-буындық талдау жасау;

2) артикуляциялық жаттығулар;

3) қысқаша мәтінді есту арқылы тыңдап, мазмұнын түсіну, сұрақтарға жауап беру арқылы мәтінді мазмұндау;

4) есту арқылы берілген мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;

5) есту арқылы мәтіннің белгілі бір үзіндісін айтып беру;

6) берілген сұрақтар арқылы өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;

7) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;

8) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

9) таныс ертегі, қысқа әңгімені мазмұндау, төрт жолды өлеңдерді жатқа айту;

10) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, жасы кішілермен қарым-қатынас жасауға байланысты рөлдік ойындар;

11) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.

26. "Сауат ашу" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) кеспе әріптерден буын, сөз құрап оқу;
- 3) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

27. "Сауат ашу" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) сурет және белгілер арқылы беру;
- 2) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 3) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 4) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 5) шағын хат жазу;
- 6) есте сақтау арқылы жазу;
- 7) байқағаны, сүйікті істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;
- 8) сурет бойынша жазу;
- 9) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

28. "Сауат ашу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

29. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

30. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

31. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

32. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

33. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 10 сағат, оқу жылында – 330 сағат.

34. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

35. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын, белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

36. "Сауат ашу" пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде естімейтін білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Сауат ашу" пәнінің мазмұны коммуникативті сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыруға бағытталған;

3) "Сауат ашу" пәні үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Сауат ашудың әліппе кезеңі 1-тоқсанда басталып, 3-тоқсанда аяқталады. Мұғалім сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы білім алушылардың оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады.

37. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;

2) қалдық есту қабілетін есту, естіп-көру арқылы дамыту;

3) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;

4) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;

5) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);

6) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту;

7) ауызша тілін дамыту;

8) дактиль әліпбиімен таныстыру.

38. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;

2) қалдық есту қабілетін есту, естіп-көру арқылы дамыту;

3) дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;

4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

5) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін есту, естіп-көру арқылы кеңейту;

6) біртіндеп сөзді тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

7) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;

8) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру.

39. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) мәтіндерді дұрыс, ырғақты оқуға дағдыландыру, "іштей оқу", түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

2) тыңдау-түсіну, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) байланыстырып сөйлеуін дамыту;

4) дактилеманы пайдаланып оқу;

5) каллиграфия нормаларын сақтап және сауатты, қатесіз жазу дағдыларын қалыптастыру.

40. Тыңдалым және айтылым (есту қабілеті мен дыбыстардың айтылуын дамыту):

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнісін түсінуі, сұраққа дұрыс және нақты жауап беруі, сөз мағынасын түсінуі, сөзді жұмсалу орнына және мағынасына қарай қолдана білуі, сыныптастарымен тілдесуде сөйлеу мәдениетін сақтай отырып, өзі туралы айта алуы;

2) коммуникативтік мақсаттарға сай (топта сөйлесу, сұхбатқа қатысу, рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениетін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды кеңейту;

3) сюжетті суреттер бойынша әңгімелер құрастыру. Сюжетті сурет бойынша әңгімелесу; қысқаша тақпақтар жаттау;

4) өлеңдер жаттау, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау. Қысқа өлеңдер айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту;

5) сөздің дыбыстық құрылымын қарастыру;

6) дауысты дыбыстар, олардың жуан, жіңішке болып бөлінуі;

7) дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі;

8) буын – ең кіші айтылым бірлігі ретінде;

9) тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдары) ауызша сөйлесуде қолдануы;

10) мұғалімнің ауызша сұрақтарына жауап беру;

11) сөздердің буындарға бөлінуі. Дауысты дыбыстардың буын құраушылық рөлі. Сөздің мағынасы. Сөйлем құрау. Сөйлемдерден қысқаша мәтіндер құрастыру. Мәтінді тыңдау барысында түсіну.

41. Оқылым (оқу дағдыларын дамыту мен әліпбидің әріптерімен таныстыру):

- 1) дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Жазылған сөздің әріптік құрылымын тану;
 - 2) есту және естіп-көру арқылы сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау;
 - 3) дыбыстық талдау жасау. Дыбыстарды есту, естіп-көру арқылы ажырата білу;
 - 4) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);
 - 5) сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну;
 - 6) есту және естіп-көру арқылы сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау;
 - 7) дыбыстық талдау жасау. Дыбыстарды есту арқылы ажырата білу;
 - 8) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);
 - 9) сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну. Дауыстап оқу. Сөйлеудің интонациялық ұйымдасуына бақылау жасау (аяғындағы интонация, леппен айту, сұраулы интонация);
 - 10) жылдың соңында таныс емес мәтінді оқу техникасының нормасы: минутына 15-20 сөз бен тыныс белгілері; шылау, екі әріпті сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады;
 - 11) қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б, к – қ дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Білім алушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру;
 - 12) мәтін туралы жалпы түсінік. Өз бетімен оқу барысында мәтінді түсінуі. Тұтас сөздер арқылы оқуға өту, іштей оқу;
 - 13) қойылған сұрақтарға дұрыс жауап құрастыра білу; мәтіндерді интонациясын дұрыс қойып оқу (хабарлы, сұраулы, лепті) теріп оқу, рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру. Оқу тапсырмаларын орындауға керекті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен).
42. Жазылым (жазу дағдыларын қалыптастыру):
- 1) әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын графикалық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу. Айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден, пунктуациялық ережелерді ескере отырып, диктант жазу сызбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын анықтау. Сөйлемдегі сөздер санын анықтау. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте қойылатыны. Сөйлем, шағын мәтіндерді (3-4 сөйлем) дұрыс құрастырып жазу. Сөйлем құрамындағы сөздердің бөлек жазылатыны. ұғымдарды ажырату: зат және сөз заттың атауы ретінде. Қоршаған ортадағы заттардың, құбылыстардың сөз аталымдары. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын, түсін, дәмін, көлемін, санын, іс-қимылын) беретінін ұғындыру, оларды орынды қолдануға

үйрету. Бір затты, көп затты білдіретін сөздерді есту, есте сақтау арқылы сөздерді (2-4 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) есту арқылы жазу. Жазғанын үлгіге қарап тексеру; каллиграфиялық дұрыс жазу;

2) жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу. Дыбыс. Әріп. Бас әріп және кіші әріп. Дыбыс түрлері: дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық-буындық талдау. Сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме (мәтін) құрау. Сөйлемнің тыныс белгілері (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі).

43. Дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау, дұрыс жазу;

2) заттардың атаулары мен олардың санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді анықтау;

3) көптік жалғауды меңгеру және дұрыс қолдану;

4) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

5) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

6) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) дұрыс қолдану;

7) сөйлемнің тыныс белгілерін (нүкте, үтір, сұрақ белгісі және леп белгісі) дұрыс қойып жазу;

8) мұғалім көмегімен сөздерді тасымалдау.

44. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1-кесте

0-1-сынып		
№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау
		1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту

		1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау
		1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну
		2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
		2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату
		2.5 Естіп, естіп-көру арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну
		2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
3	Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау
		3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау

45. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 0.1.2.1. кодында "0" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

46. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Оқыту мақсаттары		
Бөлімшелер	Дайындық сынып	1-сынып
1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
	0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру	1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 Кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып, топтарға бөлу
	0.1.2.2 Кім? Не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген	

	заттардың, мағынасын түсініп іс-жүзінде меңгеру.	1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру
1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 берілген сурет бойынша сөйлем құрап айту	1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрастыра білу
	0.1.3.2 заттарды, топтарға бөліп айта білу	1.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
	0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу	1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
	0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап айта алмасуы	1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
	0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу	1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 Заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау	1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жоғары-төмен, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
		1.1.4.2 заттардың іс -әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, дыбыстар-ды) ажырату және дұрыс дыбыстау

2) ОҚЫЛЫМ:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	Дайындық сынып	1-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
	0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқа айта білуге үйрету
	0.2.1.3 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру	1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма сөйлем құрастыру
2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 суреттерге қарап, қысқа сұрақтарға жауап беру	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қоя білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)

	0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу	1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
2.4 Дыбыс пен әріпті дактилеманы тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру	1.2.4.1 сөздердегі дыбыс санын анықтау
	0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау	1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін анықтау
	0.2.4.3 дактильді әліпбиді танып, дыбыспен сәйкестендіріп ажырата білу	1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
	0.2.4.4 дактилемамен сөздерді оқи білу	1.2.4.4 дактилемамен берілген таныс сөздер мен сөйлемдерді түсініп оқи білу
	0.2.4.5 дактилемамен сөз, құрап, айта білу	1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
	0.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу	1.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу
	0.2.4.7 берілген суреттердің көмегімен сөздерді дактилемамен оқи білу	
2.5 Естіп, естіп-көру арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.5.1 сөйлемдердегі сөздердің мағынасын түсініп ажырату	1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.6.1 берілген сюжеті суреттерге сұрақтар қоя білу	1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)

3) жазылым:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	Дайындық сынып	1-сынып
3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
	0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу	1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу
	0.3.1.3 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты заттарды (үй, шырша, үстел, орындық, шкаф) суретін салу	1.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу
	0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу	1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу

	0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер , белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер жазу	1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер , белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
	0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу	
3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді есту, естіп-көру арқылы ажырату	1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша есту, естіп-көру арқылы жазу
	0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау	1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді есту, естіп-көру арқылы ажырату
	0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуға үйрету	1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау
3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою	1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

47. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

5-кесте

	Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан				
	1 Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыр
				0.1.2.1 кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға есту, естіп-көру арқылы бөлу
				0.1.2.2 кім? не? деген сұрақтарға

Әліппеге дейінгі кезең	2 Менің мектебім	Оқылым	1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағынасын есту, естіп-көру арқылы түсініп іс-жүзінде менгеру
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
				0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) есту, естіп-көру арқылы қолдану
			2.4 Дыбыс пен әріпті дактилеманы тану және ажырату	0.2.4.3 дактильді әліпбиді танып, дыбыспен сәйкестендіріп ажырата білу
		0.2.4.4 дактилемамен сөздерді оқи білу		
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету
0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу				
		Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
			1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.3 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну

Әліппе кезеңі	3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем	Оқылым	2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді есту, естіп-көру арқылы тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті есту, естіп-көру арқылы тану, оны дыбыспен сәйкестендіру
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.3 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты заттарды (үй, шырша, үстел, орындық, шкаф) суретін салу
				0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу
2-тоқсан				
			1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу
				0.1.2.2 кім? не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағынасын есту, түсініп іс-жүзінде менгеру

Әліппе кезеңі	5 Саяхат 6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
				0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу
				0.1.3.4 естіп-көру арқылы мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап айта алмасуы
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау
			1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
				0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) есту, естіп-көру арқылы қолдану
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын есту, естіп-көру арқылы түсіну
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя	0.2.3.1 суреттерге карап, қысқа сурақтарға есту, естіп-көру арқылы жауап беру
				0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген

		Оқылым	білу және жауап бере білу	сөздік кестелерді есту, естіп-көру арқылы тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру
				0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді есту, естіп-көру арқылы талдау
				0.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету
				0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу
				0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін колдана отырып, жай сөйлемдер жазу
				0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау
				0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін

				дұрыс сақтап айтуға үйрету
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
3-тоқсан				
			1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу
				0.1.2.2 Кім? не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағына-сын түсініп іс-жүзінде менгеру
				0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
				0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
			1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу
				0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапайта алмасуы
		Тыңдалым және айтылым		

				0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау
			1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 суреттерге қарап, қысқа сұрақтарға жауап беру
		Оқылым	2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, есту, естіп-көру арқылы оны дыбыспен сәйкестендіру
				0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау
				0.2.4.7 берілген суреттердің көмегімен сөздерді дактилемамен оқи білу
			2.5 Естіп, естіп-көру арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.5.1 сөйлемдердің көп мағыналы сөздердің мағына-ларын ажырату
			2.6 Мәтін бойынша сұрақ қою білу және жауап беру білу	0.2.6.1 берілген суреттерге сұрақтар қоя білу
				0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер жазу

		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді есту, естіп-көру арқылы ажырату
				0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау
				0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуға үйрету
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
4-тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып білу
				0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапайта алмасуы
				0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін,

Өліппеден кейінгі кезең	7 Тағам және сусын 8 Дені саудың – жаны сау!	Оқылым	бойынша тапсырманы орындау	белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау
			1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
			2.5 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.5.1 сөйлемдердің көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
			2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.6.1 берілген сюжетті суреттерге сұрақтар қоя білу
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату

2) 1-сынып:

6-кесте

	Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан				
				1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу,

Өліппеге дейінгі кезең	1 Өзім туралы Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну 1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып, топтарға бөлу
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
			2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	1.2.4.4 дактилемамен берілген таныс сөздер мен сөйлемдерді түсініп оқи білу
Жазылым		3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру	
			1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу	
Өліппе кезеңі		Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
			1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін есту, естіп-көру арқылы (дауысты, дауыссыз дыбыстарды) ажырату және дұрыс дыбыстау
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма

		Оқылым		сөйлемдерді құрастыру
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	1.2.4.1 сөздердегі дыбыс санын анықтау
		1.2.4.5дактилемамен сөйлем құрап айта білу		
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық , графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
				1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу
1.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу				
2-тоқсан				
			1.1 Естіп, естіп-көру арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1.1.1.1 есту, естіп-көріп тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып , топтарға бөлу
				1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру

Өліппе кезеңі	3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
				1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жоғары-төмен, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
				1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
			1.5 Естіп, естіп-көру арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, дыбыстарды) ажырату және дұрыс дыбыстау
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) есту, естіп-көру арқылы қолдану
			2.2 Естіп, естіп-көру арқылы сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма сөйлемдерді құрастыру
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қоя білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)

				білу және жауап бере білу	1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді есту, естіп-көру арқылы тауып орнына қойып оқу
				2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін есту, естіп-көру арқылы анықтау
			Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
					1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу
					1.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу
					1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
				3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді есту, естіп-көру арқылы ажырату
					1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау
					1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем

			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	соңына тиісті тыныс белгілерін қою
3-тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым	1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру
			1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрауды үйрену
				1.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
				1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
				1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жөғары-төмен, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
				1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқа есту, естіп-көру арқылы айта білуге үйрету
				1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру

Әліппе кезеңі	5 Саяхат 6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Оқылым	2.3 Суреттер бойынша сұрақ қою білу және жауап беру білу	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қою білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
			2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін есту, естіп-көру арқылы анықтау
				1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
				1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
			2.5 Естіп, естіп-көру арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
			2.6 Мәтін бойынша сұрақ қою және жауап беру	1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қою білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
			3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
				1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып,

		Жазылым		жай сөйлемдер мәтін құрастыру және жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша есту, естіп-көру арқылы жазу 1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) есту, естіп-көру арқылы анықтау
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
4-тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым Оқылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрауды үйрену
			1.4 Естіп, естіп-көру арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде есту арқылы қолдану
				1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқаайта білуге үйрету
				1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
		1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп ,ажыратып дұрыс оқу		

Өліппеден кейінгі кезең	7 Тағам және сусын 8 Дені саудың – жаны сау!		2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату	1.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу
			2.5 Естіп, естіп-көру арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен карама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
			2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
				1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 220-қосымша

**Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін
"Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 220-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа по "Обучению грамоте" для 0-1 классов определяет содержание и объем знаний, умений, навыков овладения чтением и письмом соответственно возрастным и типологическим особенностям развития неслышащих обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе по "Обучению грамоте" сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося с нарушением слуха по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, создающих в различных сочетаниях предпосылки

для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

7. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, будет организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

8. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

9. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

10. В учебной программе по "Обучению грамоте" сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебная программа раскрывает вклад учебного предмета в воспитание неслышащего обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Учебный предмет "Обучение грамоте" направлен на осознание неслышащими обучающимися того, что устная и письменная речь является основным средством человеческого общения. Овладение грамотой неслышащими обучающимися является предпосылкой развития устной и письменной коммуникации, способности к осмысленному чтению и письму; решению задач, связанных с реализацией социально-бытовых, общих и особых образовательных потребностей; развитию способности к словесному самовыражению на уровне, соответствующем возрасту и развитию ребенка.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

12. Учебный предмет "Обучение грамоте" является составной частью образовательной области "Язык и литература" и подготовительным этапом дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения неслышащих обучающихся.

13. Предмет "Обучение грамоте" направлен на осознание обучающимися того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком поможет им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях;

4) важность предмета "Обучение грамоте" определяется необходимостью создания условий для развития четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения (в сопровождении дактильной речи), чтения и письма). При изучении предмета одновременно ведется работа над развитием устной речи, дактильной речи, навыков чтения и письма.

14. Цель обучения грамоте в школе для неслышащих обучающихся – обучение осознанному чтению и письму для подготовки к овладению правописанием, правильным звукопроизношением и развитию речи в целом.

15. Для достижения поставленной цели на уроках обучения грамоте решаются следующие задачи:

1) формировать звуковой анализ и синтез;

2) развить навыки звукопроизнесения в определенной программой последовательности;

3) развивать навык глобального чтения;

4) развивать графо-моторные навыки;

5) формировать навык письма;

6) формировать навык аналитического чтения;

7) учить контролировать собственное чтение и письмо, сравнивать с образцами чтения и письма;

8) учить отвечать на вопросы по содержанию прочитанного;

9) создать основу для овладения внятной и выразительной речи;

10) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;

11) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;

12) развивать коммуникативные умения и навыки: умение слушать и слышать собеседника, готовность вести диалог и признавать возможность существования различных точек зрения; высказывать свою позицию, обосновывая ее;

13) формировать умение планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;

14) формировать умение понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности.

16. На уроках по обучению грамоте решаются также задачи по развитию речи:

- 1) развитие практических речевых навыков;
- 2) уточнение, обогащение и активизация словарного запаса;
- 3) формирование словесных обобщений;
- 4) расширение запаса синтаксических конструкций;
- 5) преодоление аграмматизмов;
- 6) развитие связной речи;
- 7) развитие выразительной и внятной устной речи;
- 8) развитие коммуникативных навыков.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

17. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся учиться" и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

18. Ожидается, что учителя будут воспитывать и развивать эти качества используя:

- 1) деятельностный подход в обучении и преподавании (на основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);
- 2) прагматический подход с элементами самоанализа учебной деятельности, когда обучающийся осознает цели обучения и задает себе вопросы: "Что я знаю и умею?", "Что я хочу узнать и уметь делать?", "Для чего я должен этому учиться?";
- 3) развивающее обучение (обучающийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);
- 4) взаимо-, самообучение, взаимо-, самооценивание обучающихся;
- 5) коррекционно-развивающее обучение (построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития);
- 6) организацию индивидуально-дифференцированного обучения (согласно особыми образовательным потребностям обучающегося), парной, групповой деятельности обучающихся и работы всего класса.

19. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету "Обучение грамоте":

- 1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;
- 2) технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение;
- 3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

20. Необходимо обратить внимание на постановку четких целей обучения и критериев успеха для измерения успешности и определения последующих шагов в обучении.

21. Развитие коммуникативных навыков обучающихся. Одной из целей учебной программы является социализация личности: воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах. Для реализации этой цели необходимо развивать коммуникативные навыки через развитие видов речевой деятельности, создавать такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где учащийся уверенно выражает свое мнение.

22. Обучение грамоте проводится с учетом межпредметных связей, которые осуществляются в рамках учебных программ на других уроках: "Предметно-практическое обучение", "Ознакомление с окружающим миром", "Коррекционная ритмика", "Формирование произношения и развитие слухового восприятия".

23. Для уточнения звукового состава слов как вспомогательное средство используется дактилология. С дактильными знаками обучающиеся знакомятся одновременно с показом алфавитных букв.

24. Обучение письму ведется на доступном детям речевом материале.

25. Обучение грамоте в 0 (подготовительном) классе направлено на развитие у неслышащих обучающихся различных видов речевой деятельности, которыми они овладеют в процессе освоения русского языка в школе:

1) слушание (с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования), слухо-зрительное восприятие:

осознание цели и ситуации устного общения. Адекватное восприятие звучащей речи с помощью звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, слухо-зрительно и на слух. Понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом тексте, определение основной мысли текста, передача его содержания по вопросам. Чтение с губ. Восприятие дактилем;

2) говорение (в сопровождении дактильной речи):

это выбор языковых средств в соответствии с целями и условиями общения для эффективного решения коммуникативной задачи. Практическое овладение диалогической формой речи. Овладение умениями начать, поддержать, закончить разговор, привлечь внимание. Практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей. Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Овладение навыками выразительного и внятного произношения. Соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации. Использование дактильной речи является исходной формой,

как наиболее отвечающая задаче начального этапа обучения. В помощь восприятию устной речи используется карточки со словами и фразами, написанными в печатной форме;

3) чтение (в сопровождении дактильной речи):

различение и подбор табличек (глобальное чтение). Понимание текста. Выборочное чтение с целью нахождения необходимого материала. Нахождение информации, заданной в тексте в явном виде. Формулирование простых выводов на основе информации, содержащейся в тексте. Интерпретация и обобщение содержащейся в тексте информации. Анализ и оценка содержания, языковых особенностей и структуры текста. Использование дактильной речи в качестве вспомогательного средства при овладении письменной речью;

4) письмо:

письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений в системе обучения грамоте. Овладение разборчивым, аккуратным письмом с учетом требований к этому виду учебной работы. Списывание, письмо под диктовку в соответствии с изученными правилами. Письменное изложение содержания прослушанного (с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования) и прочитанного текста. Создание небольших собственных текстов (рассказов) на основе впечатлений, литературных произведений, сюжетных картин, серий картин, просмотра фрагмента видеозаписи.

26. Обучение грамоте в 1 классе направлено на развитие у неслышащих обучающихся различных видов речевой деятельности, которыми они овладеют в процессе освоения русского языка в школе:

1) слушание (с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования), слухо-зрительное восприятие: осознание цели и ситуации устного общения. Адекватное восприятие речи с помощью звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, слухо-зрительно и на слух в различных условиях (в условиях ситуации, в изолированных от шума помещениях, в условиях, близких к естественным). Понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом знакомом и незнакомом речевом материале (речь человека, текст), определение смысла информации, передача его содержания по вопросам. Чтение с губ. Восприятие и узнавание дактилем в речевом потоке;

2) говорение: выбор языковых средств в соответствии с целями и условиями общения для эффективного решения коммуникативной задачи. Практическое овладение диалогической формой речи. Овладение умениями начать, поддержать, закончить разговор, привлечь внимание. Практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей. Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Овладение навыками выразительного, членораздельного и внятного произношения. Соблюдение

словесного ударения, правильной интонации, темпа и слитности, орфоэпических норм. Использование дактильной речи в качестве средства для уточнения звукового состава слов;

3) чтение: различение и подбор табличек (глобальное чтение). Понимание смысла прочитанного (слова, словосочетания, фразы, текста). Выборочное чтение с целью нахождения необходимого материала. Нахождение информации, заданной в тексте в явном виде. Формулирование простых выводов на основе информации, содержащейся в тексте. Интерпретация и обобщение содержащейся в тексте информации. Анализ и оценка содержания, языковых особенностей и структуры текста. Использование дактильной речи в качестве вспомогательного средства при овладении письменной речью. Усвоение орфографического и орфоэпического чтения;

4) письмо: письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений в системе обучения грамоте. Овладение разборчивым, аккуратным письмом с учетом требований к этому виду учебной работы. Списывание, письмо под диктовку в соответствии с изученными правилами. Письменное изложение содержания прослушанного и прочитанного текста. Создание небольших собственных текстов (рассказов) на основе впечатлений, литературных произведений, сюжетных картин, серий картин, просмотра фрагмента видеозаписи.

27. Примеры заданий по слушанию и говорению в подготовительном классе:

1) выделение гласных и согласных звуков;

2) выделение отдельных звуков из слов;

3) слухо-зрительное и слуховое восприятие речи (предложение, словосочетание, слово);

4) называние слов с заданным количеством слогов, с заданным звуком.

28. Примеры заданий по развитию навыка чтения в подготовительном классе:

1) работа над лексическим значением слова;

2) игры со словами;

3) разбивка 2-3 сложных слов на слоги с использованием опор (палочек, геометрических форм, хлопки, шаги);

4) условное обозначение гласных и согласных звуков соответствующим цветом.

29. Примеры заданий по письму в подготовительном классе:

1) анализ буквы с целью выявления составляющих ее элементов;

2) звуковой анализ слов с последующей записью;

3) замена буквами фишек, обозначающих гласные звуки;

4) списывание слов, предложений с печатного образца;

5) составление текста по опорным словам из табличек;

6) письмо по памяти печатными буквами;

7) развитие координации движений кисти руки и пальцев: сжимание пальцев в кулачок и разжимание пальцев, игры с шарами, крючки, щелчки, колечки, приветствие пальчиков друг друга, нанизывание бус, шнуровка, плетение косичек, игры с мозаикой.

30. Примеры заданий по слушанию и говорению в 1 классе:

- 1) установление числа и последовательности звуков в слове;
- 2) сопоставление слов, различающихся одним, несколькими звуками;
- 3) составление звуковых моделей слов;
- 4) сравнение моделей различных слов;
- 5) подбор слов к определенной модели;

6) определение слогового состава слова с опорой на вспомогательные приемы (отхлопывание, отстукивание);

7) определение слогового состава слова с опорой на гласные звуки, во внешней речи.

31. Примеры заданий по развитию навыка чтения в 1 классе:

- 1) анализ и чтение трудных для чтения слов;
- 2) подражание чтению учителя;
- 3) условное обозначение гласных и согласных звуков соответствующим цветом;
- 4) инсценирование текста;
- 5) заполнение пропусков в предложении;

6) формирование навыка слогового чтения (ориентация на букву, обозначающую гласный звук);

7) плавное слоговое чтение и чтение целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу обучающегося.

32. Примеры заданий по письму в 1 классе. В букварный период (кроме занятий по усвоению начертаний букв):

1) списывание слов и предложений из букваря, с доски с предварительным чтением, анализом, привлечением внимания к некоторым трудностям и последующим чтением списанного;

2) дописывание знакомых слов со вставкой пропущенных букв, слогов;

3) дописывание знакомых предложений из двух-трех слов с предварительным чтением, обсуждением, называнием пропущенного слова, его анализом, проверкой понимания (с помощью учителя);

4) придумывание и запись слов по предъявленному слогу;

5) различные варианты письма под диктовку с предварительным их анализом, без анализа (слуховой диктант);

6) безотрывное письмо;

7) зрительный диктант;

8) проговаривание-дактилирование всего слова для самоконтроля и самопроверки.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

33. Оценивание результатов изучения предмета "Обучение грамоте" осуществляется с применением критериального оценивания.

34. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

35. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

36. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

37. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

38. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучение грамоте" составляет:

- 1) в 0 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе – 10 часов в неделю, 330 часов в учебном году.

39. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты будут укомплектованы соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

40. Для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы) предусматривается легко передвигаемая мебель, а также столы обучающихся оснащаются современной стационарной звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования, индивидуальными микрофонами и усилителями.

41. Учебные кабинеты оборудуются звукоусиливающей аппаратурой, отвечающей современным аудиологическим и сурдопедагогическим требованиям, способствующей развитию слухового восприятия обучающихся: звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами, беспроводной аппаратурой.

42. В течение всего учебного дня и во внеурочное время неслышащий обучающийся пользуется слуховыми аппаратами, кохлеарными имплантами с учетом медицинских рекомендаций.

43. Содержание учебного предмета в подготовительном классе:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, письму и формированию навыков слушания, говорения на основе лексических тем, овладение речевой деятельностью осуществляется при комплексном подходе к речевому

развитию представленном применительно к обучению языку в трех разделах: обучение дактильной речи, устной речи и грамоте. Кроме того, речевое развитие осуществляется на всех уроках, особенно предметно-практического обучения, а также во внеклассное время. Однако возможности формирования общения только на основе устной речи резко ограничены из-за трудности овладения ею. В связи с этим исходной формой речи принята дактильная, как наиболее отвечающая задаче начального этапа обучения. В помощь восприятия устной речи используются также карточки со словами и фразами, написанные в печатной форме. На первоначальном этапе осуществляется параллельное обучение дактильной и устной формам речи. В этих целях весь материал дается детям для слухо-зрительного восприятия. Сообщение нового материала учитель в начале сопровождает дактилированием, затем тот же материал обучающиеся учатся воспринимать без сопутствующего дактилирования. Подражая учителю, они стремятся дактилировать слово, проговорить его. Обязательным требованием для всех занятий является применение звукоусиливающей аппаратуры с первых дней пребывания детей в школе;

2) содержание предмета "Обучение грамоте" направлено на формирование коммуникативно-речевых навыков;

3) в процессе обучения грамоте выделяются два периода: добукварный, букварный. Добукварный период первая четверть подготовительного класса, букварный период обучения грамоте начинается со второй четверти. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель регулирует сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения учащимися и выполнения задач каждого периода.

44. Слушание/слухо-зрительное восприятие:

1) осознание цели и ситуации устного общения;

2) дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний;

3) понимание смысла услышанного, умение правильно и точно отвечать на вопросы в процессе общения (на слух и слухо-зрительно);

4) понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом тексте, передача его содержания по вопросам;

5) восприятие речевого материала с учетом программных требований учебного предмета "Развитие слухового восприятия".

45. Говорение:

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для учебного процесса и общения;

2) практическое овладение диалогической формой речи (обращения, применение вопросов, понимание и выполнение поручений);

3) употребление в речи слов, обозначающих предмет, его качества и свойства, действие, его качество, степень, движение и состояние предмета, словесных обобщений ;

4) практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей (описание, повествование);

5) овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);

6) соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации;

7) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, дактильная речь, позы);

8) составление простых нераспространенных и распространенных предложений (до 2-3 предложений);

9) употребление в диалогической речи вопросительных предложений.

46. Чтение:

1) изучение звуков и печатных букв в последовательности, указанной в программе по формированию произношения;

2) звуковой анализ слова. Выделение в словах отдельных звуков (гласных и согласных), установление количества звуков в слове, их последовательности, выделение ударных слогов;

3) подбор слов с заданным звуком и буквой;

4) узнавание и название букв по их характерным признакам (изолированно и в составе слова);

5) составление из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия;

6) глобальное и аналитическое чтение знакомых слов и фраз.

47. Письмо:

1) подготовка к обучению письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме; формирование умения ориентироваться на листе бумаги, тетради; рисование, штриховка, обводка);

2) развитие и координация движений кистей и пальцев рук;

3) письмо печатными буквами по образцу (списывание) элементов букв, заглавных и строчных букв, слогов, слов, предложений;

4) письмо печатными буквами под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

5) письмо печатными буквами знакомых слов и фраз;

6) моделирование звукового состава слова с помощью схем;

7) моделирование предложения с помощью схем.

48. Задачи добукварного периода:

1) развитие интереса к самому процессу чтения. Особое внимание на этом этапе уделяется выявлению у неслышащих обучающихся начального уровня развитости устных форм речи у каждого обучающегося, особенно слушания и говорения;

2) приобщение к учебной деятельности, приучение к требованиям школы;

3) формирование первоначальных представлений о системе и структуре русского языка: лексике, фонетике, графике, орфоэпии, составе слова, морфологии и синтаксисе.

49. Задачи букварного периода:

1) изучение согласных и гласных звуков и букв, их обозначающих; знакомство с гласными звуками, обозначающими два звука; знакомство с буквами, не обозначающими звуков;

2) специфическая особенность данного этапа заключается в непосредственном обучении чтению, усвоению его механизма;

3) неслышащие первоклассники осваивают два вида чтения: орфографическое и орфоэпическое; работают со слоговыми таблицами и слогами-слияниями; осваивают письмо всех гласных и согласных букв, слогов с различными видами соединений, слов, предложений, небольших текстов.

50. Задачи послебукварного периода:

1) обучение чтению целыми словами;

2) формирование умения читать про себя;

3) развитие сознательного, правильного, темпового и выразительного чтения слов, предложений, текстов;

4) знакомство с речевым этикетом (словесные способы выражения приветствия, благодарности, прощания) на основе чтения и разыгрывания ситуаций общения;

5) обучение элементам фонетики, лексики и грамматики параллельно с формированием коммуникативно-речевых умений и навыков, с развитием творческих способностей обучающихся;

6) обучение чтению литературных текстов.

51. Содержание учебного предмета "Обучение грамоте" в 1 классе:

1) слушание/слухо-зрительное и слуховое восприятие:

дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний (звуки, слоги, слова и фразы);

различение гласных и согласных звуков, гласных ударных и безударных, согласных твердых и мягких, звонких и глухих;

понимание смысла услышанного, умение правильно и точно отвечать на вопросы в процессе общения (на слух и слухо-зрительно);

понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в воспринимаемой речи, в тексте, передача его содержания по вопросам;

моделирование предложения с помощью схем;

моделирование звукового состава слова с помощью схем;

моделирование слогового состава слова с помощью схем;

сопоставление слов, различающихся одним, несколькими звуками;

восприятие речевого материала с учетом программных требований учебного предмета "Развитие слухового восприятия";

2) говорение:

понимание и употребление речевого материала, используемого для учебного и обиходного-разговорного характера;

практическое овладение диалогической формой речи (обращения, применение вопросов, выполнение поручений);

употребление в речи слов, обозначающих предмет, его качества и свойства, действие, его качество, степень, движение и состояние предмета, словесных обобщений ;

овладение необходимым словарем и умением оформлять свои мысли в связной речи ;

практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей, бытовой ситуацией (описание, повествование);

соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации;

овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);

использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, дактильная речь, позы);

3) чтение:

глобальное чтение слов и фраз (добукварный период);

изучение звуков и печатных букв в последовательности, указанной в программе по формированию произношения;

узнавание и называние букв по их характерным признакам (изолированно и в составе слова);

составление из разрезной азбуки слогов и слов, подписей к картинкам, изображающим предметы и действия (по образцу – табличке, записи на доске, самостоятельно);

членение слов на слоги, выделение звука из слога (обратного и прямого);

звуко-буквенный анализ слова: выделение в словах отдельных звуков (гласных и согласных), установление количества звуков в слове, их последовательности, выделение ударных слогов;

определение места ударения в словах;

различение слова и предложения; выделение слов, изменение их порядка;

соблюдение правильного ударения в словах и пауз между предложениями;

чтение слов и коротких предложений, небольших текстов;

ответы на вопросы по прочитанному тексту;

соблюдение правил орфоэпии в соответствии с программой по "Произношению";

4) письмо:

подготовка к обучению письму (правильная посадка, освещение, положение тетради на парте; умение держать карандаш/ручку при письме; формирование умения ориентироваться на листе бумаги, тетради; рисование, штриховка, обводка);

развитие и координация движений кистей и пальцев рук (упражнения для развития глазомера, кистей и пальцев рук; обводка и штриховка контуров);

обозначение звуков соответствующими буквами;

письмо печатными буквами, письменными буквами;

знакомство с начертанием больших и маленьких букв алфавита, основными типами их соединения;

правильное расположение букв в строке; соблюдение равного расстояния между буквами в слове и словами в строке, наклона, параллельности и равноудаленности элементов букв;

применение небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса;

запись слов и предложений после предварительного их слого-звукового разбора;

списывание слов и предложений с образцов (с табличек, доски и книги);

проверка написанного при помощи сличения с текстом-образцом и слогового чтения написанных слов;

правильное оформление написанных предложений (большая буква в начале предложения, точка в конце);

выработка навыка писать большую букву в именах людей и кличках животных;

письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

письмо знакомых слов и фраз.

52. Навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы (навыки)
1	Слушание и говорение	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний
		1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста
		1.3 Практическое овладение диалогической формой речи
		1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений

		1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка
		1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения
		1.7 Использование визуальных средств общения
		1.8 Использование невербальных средств общения
2	Чтение	2.1 Глобальное чтение слов и предложений
		2.2 Звуковой анализ слова
		2.3 Аналитическое чтение слов и предложений
		2.4 Анализ текста
3	Письмо	3.1 Подготовка к овладению письмом
		3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.3 Письмо по образцу
		3.4 Письмо под диктовку
		3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)
		3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение

53. В учебной программе цели обучения обозначены четырьмя кодовыми знаками. В кодовых знаках первая цифра указывает на класс, вторая и третья цифры – на раздел и подраздел, четвертая - указывает порядковый номер целей обучения. Например, в кодовом знаке 1.2.1.1 - "1" - класс; "2.1" - подраздел; "1" - порядковый номер цели обучения.

54. Система целей обучения:

1) "Слушание и говорение":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	0.1.1.1 различать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
	0.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слова	1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
	0.1.1.3 различать звуки, сходные акустически и артикуляторно	1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно

	0.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)	1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	0.1.2.1 узнавать знакомые слова, указывать на предмет, картинку	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
	0.1.2.2 моделировать слова с помощью схем	1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
	0.1.2.3 отвечать на вопросы в процессе общения	1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	0.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета	1.1.3.1. выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений		1.1.4.1 понимать и употреблять в речи слова-предметы, слова-действия, слова-признаки
		1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	0.1.5.1 отвечать на вопросы, предъявленные в устной и письменной форме	1.1.5.1 отвечать и задавать вопросы в устной форме
1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	0.1.6.1 обращаться с просьбой, благодарить, приветствовать, прощаться	1.1.6.1 употреблять побудительные предложения
1.7 Использование визуальных средств общения	0.1.7.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке	1.1.7.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке, с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов
	0.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний (слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-действие + слово-предмет)	1.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-признак; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия
	0.1.7.3 владеть значением одушевленности-неодушевленности	1.1.7.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком, о чем говорится, что говорится
	0.1.7.4 описывать и узнавать предметы, людей, животных по описанию; делать устные сообщения	1.1.7.4 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
	0.1.7.5 пересказ текста по опорным схемам, из табличек	

1.8 Использование невербальных средств общения	0.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, зрительный контакт, интонацию	1.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, позу, зрительный контакт, интонацию, тембр и темп речи, тактильные воздействия в процессе общения

2) "Чтение": таблица 3

Подразделы	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	0.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами
	0.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем	1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
2.2 Звуковой анализ слова	0.2.2.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем	1.2.2.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем
	0.2.2.2 выделять в словах отдельные звуки, ударные слоги	1.2.2.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.3 Аналитическое чтение слов и предложений		1.2.3.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия
		1.2.3.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста, рукописного текста
		1.2.3.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
2.4 Анализ текста	0.2.4.1 отвечать на вопросы по прочитанному тексту	1.2.4.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту
	0.2.4.2. пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов	1.2.4.2. пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы

3) "Письмо": таблица 4

Подразделы	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
3.1 Подготовка к овладению письмом	0.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме	1.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме
	0.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради	1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете

	0.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно	1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм		1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 1) письмо наиболее простой по форме группы букв с часто повторяющимися элементами движений типа и, ш, л, м, г, п, т, и, ш, а, м; 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч. - и, ы, ъ, с, е, ъ, в; - о, а, ю, ф, б, д, я; - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к. - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в. - г, п, т, р, б, д; 3) упражнения в безотрывных соединениях букв типа иш, ту, ит, ил, ем, ря, щи, ум, ди
3.3 Письмо по образцу		1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
3.4 Письмо под диктовку		1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)		1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение		1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
		1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных
		1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных
		1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения

55. В процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный. Добукварный период обучения грамоте начинается в первой четверти 1-го класса, букварный период начинается с конца первой четверти и заканчивается в конце третьей четверти. Послебукварный период охватывает четвертую четверть.

56. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель регулирует сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения учащимися и выполнения задач каждого периода.

57. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

58. Долгосрочный план:

1) подготовительный класс:

таблица 5

Сквозные темы	Подразделы (Навыки)	Цели обучения
		0 класс
1-полугодие		
	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	0.1.1.1 различать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
		0.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слова
		0.1.1.3 различать звуки, сходные акустически и артикуляторно
		0.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	0.1.2.1 узнавать знакомые слова, указывать на предмет, на картинку
		0.1.2.2 моделировать слова с помощью схем
		0.1.2.3 отвечать на вопросы в процессе общения
	1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	0.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета
	1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	0.1.5.1 отвечать на вопросы, предъявленные в устной и письменной форме
	1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	0.1.6.1 обращаться с просьбой, благодарить, приветствовать, прощаться
		0.1.7.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке
		0.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний (слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-действие + слово-предмет)

1. Все обо мне
2. Моя школа
3. Моя семья и друзья
4. Мир вокруг нас
5. Путешествие
6. Традиции и фольклор
7. Еда и напитки
8. В здоровом теле –здоровый дух!

1.7 Использование визуальных средств общения	0.1.7.3 владеть значением одушевленности-неодушевленности
	0.1.7.4 описывать и узнавать предметы, людей, животных по описанию; делать устные сообщения
	0.1.7.5 пересказ текста по опорным схемам, из табличек
1.8 Использование невербальных средств общения	0.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, зрительный контакт, интонацию
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	0.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам
	0.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
2.2 Звуковой анализ слова	0.2.2.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем
	0.2.2.2 выделять в словах отдельные звуки, ударные слоги
2.4 Анализ текста	0.2.4.1 отвечать на вопросы по прочитанному тексту
	0.2.4.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов
3.1 Подготовка к овладению письмом	0.3.1.1 правильно сидеть за партой , держать карандаш/ручку при письме
	0.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради
	0.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
2-полугодие	
1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	0.1.1.1 различать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
	0.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слова
	0.1.1.3 различать звуки, сходные акустически и артикуляторно
	0.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	0.1.2.1 узнавать знакомые слова, указывать на предмет, на картинку

1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	0.1.2.2 моделировать слова с помощью схем
	0.1.2.3 отвечать на вопросы в процессе общения
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	0.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	0.1.5.1 отвечать на вопросы, предъявленные в устной и письменной форме
1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	0.1.6.1 обращаться с просьбой, благодарить, приветствовать, прощаться
1.7 Использование визуальных средств общения	0.1.7.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке
	0.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний (слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-действие + слово-предмет)
	0.1.7.3 владеть значением одушевленности-неодушевленности
	0.1.7.4 описывать и узнавать предметы, людей, животных по описанию; делать устные сообщения
	0.1.7.5 пересказ текста по опорным схемам, из табличек
1.8 Использование невербальных средств общения	0.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, зрительный контакт, интонацию
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	0.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам
	0.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
2.2 Звуковой анализ слова	0.2.2.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем
	0.2.2.2 выделять в словах отдельные звуки, ударные слоги
2.4 Анализ текста	0.2.4.1.отвечать на вопросы по прочитанному тексту
	0.2.4.2. пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов

	3.1 Подготовка к овладению письмом	0.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме
		0.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради
		0.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно

2) 1 класс:
таблица 6

Сквозные темы	Подразделы (Навыки)	Цели обучения
		1 класс
1-четверть		
	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
		1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
		1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
		1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
		1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
		1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
	1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
	1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи слова-предметы, слова-действия, слова-признаки
		1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
	1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 отвечать и задавать вопросы в устной форме
	1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	1.1.6.1 употреблять побудительные предложения
		1.1.7.1 составлять простые нераспространенные и

1. Все обо мне
2. Моя школа

1.7 Использование визуальных средств общения	распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке, с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов
	1.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-признак; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия
	1.1.7.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком, о чем говорится, что говорится
	1.1.7.4 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
1.8 Использование невербальных средств общения	1.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, позу, зрительный контакт, интонацию, тембр и темп речи, тактильные воздействия в процессе общения
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами
	1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
2.2 Звуковой анализ слова	1.2.2.1 моделировать слова и предложения с помощью схем
	1.2.2.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.3 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.3.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия
	1.2.3.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста, с рукописного текста
	1.2.3.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
	1.2.4.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту

	2.4 Анализ текста	1.2.4.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы
	3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой , держать карандаш/ручку при письме
1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете		
1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно		
	3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 1) письмо наиболее простой по форме группы букв с часто повторяющимися элементами движений типа и, ш, л, м, г, п, т, и, ш, а, м
	3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
	3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных		
1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных		
1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения		
2-четверть		
	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз		

восприятие неречевых и речевых звучаний	1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
	1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
	1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
	1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи слова-предметы, слова-действия, слова-признаки
1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 отвечать и задавать вопросы в устной форме
1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	1.1.6.1 употреблять побудительные предложения
1.7 Использование визуальных средств общения	1.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-признак; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия
	1.1.7.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком, о чем говорится, что говорится
1.8 Использование невербальных средств общения	1.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, позу, зрительный контакт, интонацию, тембр и темп речи, тактильные воздействия в процессе общения
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами
	1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем

3. Моя семья и друзья
4. Мир вокруг нас

2.2 Звуковой анализ слова	1.2.2.1 моделировать предложения с помощью схем 1.2.2.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.3 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.3.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия 1.2.3.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста, с рукописного текста 1.2.3.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
2.4 Анализ текста	1.2.4.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту 1.2.4.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы
3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме 1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете 1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч. - и, ы, ъ, с, е, ъ, в. - о, а, ю, ф, б, д, я. - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к. - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в. - г, п, т, р, б, д
3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением

	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
		1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных
		1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных
		1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения
3-четверть		
	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
		1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
		1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
		1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
		1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
	1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
	1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи слова-предметы, слова-действия, слова-признаки
		1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 отвечать и задавать вопросы в устной форме	
1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	1.1.6.1 употреблять побудительные предложения	
	1.1.7.1 определять род существительных по окончаниям в словосочетаниях с числительными	
	1.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: слово-предмет +	

5. Путешествие
6. Традиции и фольклор

1.7 Использование визуальных средств общения	слово-действие; слово-предмет + слово-признак; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия 1.1.7.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком, о чем говорится, что говорится
1.8 Использование невербальных средств общения	1.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, позу, зрительный контакт, интонацию, тембр и темп речи, тактильные воздействия в процессе общения
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами 1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
2.2 Звуковой анализ слова	1.2.2.1 моделировать слова и предложения с помощью схем 1.2.2.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.3 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.3.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия 1.2.3.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста, с рукописного текста 1.2.3.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
2.4 Анализ текста	1.2.4.1.отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту 1.2.4.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы
3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой , держать карандаш/ручку при письме 1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете 1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно

	3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч; - и, ы, ъ, с, е, Ѹ, в. - о, а, ю, ф, б, д, я. - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к. - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в. - г, п, т, р, б, д
	3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
	3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над 1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных 1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных 1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения
4-четверть		
	1.1 Дифференцированное слуховое и слухо-зрительное восприятие неречевых и речевых звучаний	1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
		1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
		1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию 1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем 1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в процессе общения

7. Еда и напитки

8. В здоровом теле – здоровый дух
!

1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1. выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи слова-предметы, слова-действия, слова-признаки 1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 отвечать и задавать вопросы в устной форме
1.6 Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения	1.1.6.1 употреблять побудительные предложения
1.7 Использование визуальных средств общения	1.1.7.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке, с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов 1.1.7.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: слово-предмет + слово-действие; слово-предмет + слово-признак; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия 1.1.7.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком, о чем говорится, что говорится 1.1.7.4 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
1.8 Использование невербальных средств общения	1.1.8.1 использовать мимику, жесты, голос, позу, зрительный контакт, интонацию, тембр и темп речи, тактильные воздействия в процессе общения
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами 1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем
	1.2.2.1 моделировать слова и предложения с помощью схем

2.2 Звуковой анализ слова	1.2.2.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.3 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.3.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия 1.2.3.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста, с рукописного текста 1.2.3.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
2.4 Анализ текста	1.2.4.1.отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту 1.2.4.2. пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы
3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой , держать карандаш/ручку при письме 1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете 1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч; - и, ы, ъ, с, е, Ы, в; - о, а, ю, ф, б, д, я; - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к; - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в; - г, п, т, р, б, д; 3) упражнения в безотрывных соединениях букв типа иш, ту, ит, ил, ем, ря, щи, ум, ди
3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами

	3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над 1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных 1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 221-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 221-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді

сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өз бетімен білім алу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

13. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдай алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, қарым-қатынасқа бейімділігі, өзіне-өзі сенімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

15. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған және өмір бойы білім алуға ынталандырады.

16. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

17. "Қазақ тілі" пәніне арналған бағдарлама естімейтін білім алушыларға білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық процестерді, ұлттардың бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

18. Бастауыш сынып естімейтін білім алушыларына қазақ тілін мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

19. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты – естімейтін білім алушыларға негізгі деңгей бойынша қазақ тілін қатысымдық тұрғыдан меңгерту; сөйлесім әрекетінің түрлеріне сай білім алушыны тілдік білім негізінде түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету.

20. "Қазақ тілі" пәні бағдарламасы естімейтін білім алушының тіл сауаттылығы мен сөз байлығын дамытуды, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді және дүниетанымдық дағдыларын кеңейтуді көздейді. Бағдарламаның білім мазмұны қазақ тілі арқылы білім алушыларға қазақ халқының материалдық және рухани құндылықтарын, қазақ халқының салт-дәстүрін құрметтеуді, қазақша сөйлеу әдебі мен әдетін дағдыландыруды және қазақ әдебиеті үлгілерін терең меңгертуді мақсат етеді және алған білімдерін өмірде қолдана білуге үйретеді.

21. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың міндеттері:

1) естімейтін білім алушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) естімейтін білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) естімейтін білім алушыларға қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;

4) естімейтін білім алушыларға қазақ тілінің құрылымы мен құрамын дұрыс түсіндіріп, оны білу мен білік дағдыларын меңгерту;

5) ойын жағдаяттарында қазақ тілін қолдану арқылы білім алушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;

6) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;

7) білім алушыны сөйлесімдік қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени сөйлесім ерекшелігіне баулу;

8) қазақша сөздік қорын үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;

9) қазақша сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

10) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;

11) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

12) қазақ тілінде меңгерген білім, білік дағдыларына сүйене отырып, өзгелермен еркін қарым-қатынасқа түсуге үйрету;

13) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту.

22. "Қазақ тілі" пәнін оқу арқылы білім алушылар сөздік қоры мен тілдік сауаттылығын дамытып, қазақ халқы мен мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырады, қызығушылығын арттырады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Арнайы "білім алып үйрену" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

24. Естімейтін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыру үшін мұғалімдер түрлі технологиялар мен тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсіл (білім алушылар "не білемін, нені білгім келеді, нені білдім" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсіл (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

25. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

26. Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау

үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеу. Естімейтін білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – білім алушылардың өз ойын, сезімін қазақша білдіруге, танып-білген нәрселерін қазақша санасына түюге, пікір алысуға, оқыған, көрген не білген нәрселері туралы достарымен, үлкендермен өз ойымен бөлісуге, армандары мен мақсаттары туралы ойын еркін жеткізіп айта білуге, репродуктивтік, продуктивтік, проблемалық, шығармашылық жаттығуларды орындата отырып үйрету.

27. "Қазақ тілі" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) қазақ тілінің төл дыбыстарын дұрыс айту үшін артикуляциялық жаттығулар жасау;

2) сөздің лексикалық мағынасын түсіну;

3) тыңдау-көру оқу материалдарын тыңдап, көріп түсіну;

4) сөздік қорды толықтыру;

5) тыңдау-көру материалдарының мазмұнын айту;

6) мәтіннің кейбір оқиғаларын қимылмен, ым-ишарамен көрсету;

7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;

8) тыңдалған мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну;

9) мәтіннің жанрларын анықтау;

10) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;

11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;

12) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

13) берілген тақырып (сол сабақта оқылған әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру;

14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, жасы кішілермен қарым-қатынас жасауға байланысты шағын рөлдік ойындар;

15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау.

28. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын "Қазақ тілі" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) графикалық сызба арқылы "оқу";

2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;

3) сұрақтар қоя білу және жауап беру;

4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;

5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;

6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);

7) мәнерлеп оқу;

8) рөлге бөліп оқу;

9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

29. "Қазақ тілі" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;

2) каллиграфиялық нормаларды сақтау;

3) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;

4) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;

5) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;

6) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;

7) шағын хат жазу;

8) есте сақтау арқылы жазу;

9) байқағаны, ұнататын істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;

10) сурет бойынша жазу;

11) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

30. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

31. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

32. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

33. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

34. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

35. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 204 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

36. Қазақ тілі пәнін оқыту процесі тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым әрекеттері арқылы ұйымдастырылады. Оқу процесінде жүйелі жүргізілетін сөздік

жұмысы, әңгіме оқу, мәтінмен жұмыс жасау, өлеңдер жаттау, жағдаяттық тапсырмалар орындау, постерлермен жұмыс істеу, сахналық қойылым дайындау белсенді әдістерді қолдану барысында білім алушылардың сөздік қоры жетілдіріледі.

37. Бастауыш сыныптардағы қазақ тілі пәнін оқытуда білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қоршаған ортаны қабылдауға қатысты психологиялық жай-күйі ескеріледі. Сабақ барысында әр түрлі (жеке, жұптық, топтық) жұмыс түрлерін ұйымдастыру үшін оқу кабинеттеріндегі жиһаздар, стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат, жеке дыбыс күшейткіш аппарат, интерактивті тақта, проектор, экран, шағын маркерлік тақта, білім алушылардың жұмыстарын сақтауға және демонстрациялауға арналған шкафтар қарастырылады.

38. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны:

1) бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға, оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну
2	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру
		2.6 Оқыған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру
		3.1 Оқу түрлерін қолдану
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну

3	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру
4	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
5	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау

39. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.1 кодында "2" - сынып; "2.1" - дағдылар; "1" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

40. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқыту мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

41. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің мазмұнын түсіну
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен	3.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен иллюстрация/суреттер/	4.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар

	сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау	сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру	орналастыру, кесте толтыру
1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну 2.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) қабылдап (7-9 сөйлемді) түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау 3.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау (8-10 сөйлемді) қабылдап, түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп-салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау 4.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау (10-15 сөйлемді қабылдап, түсіну)
1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген мәтінді түсінгенін білдіру	3.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау	4.1.5.1 материалдардағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау

2) "Айтылым":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	3.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану 3.2.1.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту	4.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру	3.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту 3.2.2.2 суреттер сериясы бойынша сипаттап, айту. 3.2.2.3 берілген сурет бойынша әңгіме құрастыру	4.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	2.2.3.1 өз бетімен 7-8 сөйлем құрастырып, жолдастарына, мұғалімге өз тілегін білдіру 2.2.3.2 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру	3.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну 3.2.3.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру 4.2.3.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді қабылдау

2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды мазмұндау	3.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы мұғалімнің көмегімен құрастырылған оқиғаларды баяндау	4.2.4.1 өзінің жоспар/ жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/ әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	2.2.5.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) (8-10 сөйлемді) айту	3.2.5.1 таныс сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу	4.2.5.1 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді айту
2. Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	2.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) айту	3.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту	4.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын (маған ... сияқты, маған ... тәрізді) айту

3) "Оқылым":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөз, сөз тіркестерін тұтас оқу	3.3.1.1 таныс, таныс емес мәтінді мәнерлеп оқу	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөздердің мағынасын түсіну	3.3.2.1 таныс, таныс емес сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.3.2.1 таныс, таныс емес сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/сипаттау мәтінін анықтау
3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе сурет бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою	3.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру	4.3.4.1 мәтіннің мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру

4) "Жазылым":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып

4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу	3.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу	4.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу 2.4.2.2 жеке сөздерді есту арқылы буынға бөліп жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз, сөз тіркестерін жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша қысқа жазбалар жазу
4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау		3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	4.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып, анық, айқын жазу	3.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу 3.4.4.2 сөздерді, сөйлемдерді есту арқылы жазу	4.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту 4.4.4.2 кішігірім мәтінді есту арқылы жазу

5) "Тілдік нормаларды қолдану":

6-кесте

Оқыту мақсаттары			
Бөлімшелер	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	2.5.1.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді	3.5.1.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтініне байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр	4.5.1.1 зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру;
	2.5.1.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жекеше түрі+ етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр.	3.5.1.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру. Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды.	4.5.1.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру
		3.5.1.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және	

5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау

2.5.1.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі + етістіктің осы шағы: балалар жазып отыр)	жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасынын белгілейтін: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру	4.5.1.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім): сөйлем құрастыру. Бір бума қағаз. Екі жәшік алма
2.5.1.4 Сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру іс - әрекеттің ауысуы (етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр	3.5.1.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды	4.5.1.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"): Ағаш қасық
2.5.1.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында): Үстелдің үстінде жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру	3.5.1.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру	4.5.1.5 кеңістік қатынасқа байланысты ("зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік") сөйлем құрастыру. Мектеп алдына келді
2.5.1.6 (зат есім + етістік) өтпелі іс- әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді	3.5.1.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үстелден алдым	4.5.1.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты
2.5.1.7 (зат есім +етістік) іс-әрекетін адамға қаратып айту: Айдосқа кітап сатып әперді	3.5.1.7 "сын есім + зат есім", "Зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап	4.5.1.7 уақыттық қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("үстеу + етістік"): Түске дейін келді
	3.5.1.8 "Зат есім + етістік сабақты етістік" өтпелі кезеңді белгілейтін: сөйлем құрастыру Атам киініп жатыр. Атам киінді; 3.5.1.9 сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғауларын қолдану	4.5.1.8 заттың арнайылануына байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + зат есім"): Білім алушының сөмкесі. Апаның орамалы 4.5.1.9 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану 4.5.1.10 мұғалім көмегімен жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде қолдану
	3.5.2.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында	4.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер

5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу	көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту
	2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	3.5.2.2 ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	4.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
	2.5.2.3 мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату		
	2.5.2.4 сөз соңында қойылатын нүкте, сұрақ, леп белгілерімен таныстыру		
	2.5.2.5 мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғауларын ауызша тілде қолдану 2.5.2.6 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану 2.5.2.7 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу		

42. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-токсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	2.2.5.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) (8-10 сөйлемді) айту

1 Өзім туралы 2 Менің отбасым және достарым	Айтылым	2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	2.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/ келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) айту	
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөз, сөз тіркестерін тұтас оқу	
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөздердің мағынасын түсіну	
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе сурет бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою	
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу 2.4.2.2 жеке сөздерді есту арқылы буынға бөліп жазу	
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып , анық, айқын жазу	
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.5.1.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді	
			2.5.1.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+ етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр	
			2.5.1.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі + етістіктің осы шағы: балалар жазып отыр)	
			2.5.1.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру іс - әрекеттің ауысуы (етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр	
		5.2 Орфоэпиялық және орфография-лық нормаларды сақтау	2.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту 2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н , қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу 2.5.2.4 сөз соңында қойылатын нүкте, сұрақ, леп белгілерімен таныстыру	
2-тоқсан				
		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны	

3 Менің мектебім		қолдану, іс-әрекет жасау)	
	Тыңдалым	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) қабылдап (7-9 сөйлемді) түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген мәтінді түсінгенін білдіру
	Айтылым	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	2.2.3.1 өз бетімен 7-8 сөйлем құрастырып, жолдастарына, мұғалімге өз тілегін білдіру 2.2.3.2 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары	2.2.5.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды (сөзді, қысқа

4 Менің туған
өлкем

	негізінде сөйлем құрастыру	сөйлемді) (8-10 сөйлемді) айту
	2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша өз көзкарасын білдіру	2.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/ келіспеймін, ұнайды /ұнамайды) айту
Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөздердің мағынасын түсіну
	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе сурет бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
	4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.2 жеке сөздерді есту арқылы буынға бөліп жазу
	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.5.1.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді
		2.5.1.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру іс - әрекеттің ауысуы (етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр 2.5.1.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім

	Тілдік нормаларды қолдану	5.2 Орфоэпиялық ж ә н е орфографиялық нормаларды сақтау	+ үстінде, жанында, астында): Үстелдің үстінде жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру
			2.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
			2.5.2.3 мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
			2.5.2.4 сөз соңында қойылатын нүкте, сұрақ, леп белгілерімен таныстыру 2.5.2.7 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
3-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген

		мәтінді түсінгенін білдіру
2. Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	2.2.3.2 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
	2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 шағын мәтінді/қарапайым оқиғаларды мазмұндау
	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	2.2.5.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) (8-10 сөйлемді) айту
3. Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөз, сөз тіркестерін тұтас оқу
	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе сурет бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу

Дені саудың – жаны сау! Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	4. Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып, анық, айқын жазу
	5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.5.1.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр 2.5.1.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі + етістіктің осы шағы: балалар жазып отыр) 2.5.1.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында): Үстелдің үстінде жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру 2.5.1.6 (зат есім + етістік) өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді 2.5.1.7 (зат есім + етістік) іс-әрекетін адамға қаратып айту: Айдосқа кітап сатып әперді
			2.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата

		5.2 Орфоэпиялық ж ә н е орфографиялық нормаларды сақтау	білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
			2.5.2.3 мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
			2.5.2.5 мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
			2.5.2.6 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			2.5.2.7 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
			4-тоқсан
1. Тыңдалым		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау

7. Қоршаған орта
8. Саяхат

		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген мәтінді түсінгенін білдіру
	2. Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Есту және естіп-көру арқылы берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 шағын мәтінді/қарапайым оқиғаларды мазмұндау
	3. Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөз, сөз тіркестерін тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 мәтіндегі таныс, таныс емес сөздердің мағынасын түсіну
	4. Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
			2.5.1.6 (зат есім + етістік) өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем

	5.Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді
			2.5.1.7 (зат есім + етістік) іс-әрекетін адамға қаратып айту: Айдосқа кітап сатып әперді
			2.5.2.5 мұғалімнің көмегімен көптік/ тәуелдік/жіктік/ септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.5.2.6 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану 2.5.2.7 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, к, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

2) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау (8-10 сөйлемді қабылдап, түсіну
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану 3.2.1.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 таныс сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу

1.Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	3.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 таныс, таныс емес мәтінді мәнерлеп оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 таныс, таныс емес сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз, сөз тіркестерін жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу 3.4.4.2 сөздерді, сөйлемдерді есту арқылы жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтініне байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр
			3.5.1.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру. Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды.
			3.5.1.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасының белгілейтін: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
2-тоқсан			
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
			3.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен иллюстрация/суреттер/

3. Уақыт
4. Сәулет

Тыңдалым	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	сызбалар тандау және қарапайым сұрақтарға жауап беру
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
		3.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау (8-10 сөйлемді қабылдап, түсіну
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
Айтылым	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту 3.2.2.2 суреттер сериясы бойынша сипаттап, айту 3.2.2.3 берілген сурет бойынша әңгіме құрастыру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 таныс сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу
	2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	3.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту
Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 таныс, таныс емес сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.2 сөздерді, сөйлемдерді есту арқылы жазу
		3.5.1.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды

Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру 3.5.1.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үстелден алдым 3.5.1.8 "Зат есім + етістік сабақты етістік" өтпелі кезеңді белгілейтін: сөйлем құрастыру Атам киініп жатыр. Атам киінді; 3.5.1.9 сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғауларын қолдану
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
		3.5.2.2 ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

3-тоқсан

1. Тыңдалым	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
		3.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем

5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	2. Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	кұрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
			3.2.1.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
			3.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.2 суреттер сериясы бойынша сипаттап, айту
			3.2.2.3 берілген сурет бойынша әңгіме құрастыру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу ж ә н е сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
	3. Оқылым	2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы мұғалімнің көмегімен құрастырылған оқиғаларды баяндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 таныс сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 таныс, таныс емес мәтінді мәнерлеп оқу
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
			3.4.1.1 заттың сынын білдіретін

4. Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/тыңдау-көру материалдары бойынша сөз, сөз тіркестерін жазу
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу
5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды 3.5.1.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру 3.5.1.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үстелден алдым 3.5.1.7 "сын есім + зат есім", "Зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап 3.5.1.8 "Зат есім + етістік сабақты етістік" өтпелі

			кезенді белгілейтін: сөйлем құрастыру Атам киініп жатыр. Атам киінді 3.5.1.9 сөйлеу барысында көптік/ тәуелдік/жіктік/ септік жалғауларын қолдану
		5.2 Орфоэпиялық ж ә н е орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.2 ә, ө, ұ, ы, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	2.Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
			3.2.1.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу ж ә н е сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
			3.2.3.2 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту

7. Су – тіршілік көзі
8. Демалыс мәдениеті.
Мерекелер

3 Оқылым	2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы мұғалімнің көмегімен құрастырылған оқиғаларды баяндау
	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 таныс сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу
	2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	3.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту
	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 таныс, таныс емес мәтінді мәнерлеп оқу
	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 таныс, таныс емес сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
	4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз, сөз тіркестерін жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу
4. Жазылым		

			3.5.1.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтініне байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр
	5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.2 "үстеу+ етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру. Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды.
			3.5.1.7 "сын есім + зат есім", "Зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап

3) 4-сынып:

9-кесте

О р т а қ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	О қ ы т у мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің

1. Менің Отанам - Қазақстан 2. Адами кұндылықтар	2. Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	мазмұнын түсіну 4.2.1.1 сөйлеу барысында м ә т і н тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді айту
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	4.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын (маған ... сияқты, маған ... тәрізді) айту
	3. Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 таныс, таныс емес сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 мәтіннің мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру
			4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/

	4. Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	тыңдау-көру материалдары бойынша қысқа жазбалар жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту
	5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру
			4.5.1.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру
			4.5.1.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім): сөйлем құрастыру. Бір бума қағаз. Екі жәшік алма
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 жана сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер

			көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту	
2-тоқсан				
3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	1. Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою	
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің мазмұнын түсіну	
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру	
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы акпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп-салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау	
			4.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау	
	2. Айтылым	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 материалдардағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау	
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту	
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді қабылдау	
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді айту	
	3. Оқылым	2.6 Оқыған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	4.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын (маған ... сияқты, маған ... тәрізді) айту	
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 таныс, таныс емес сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну	
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/сипаттау мәтінін анықтау	

		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 мәтіннің мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру
4. Жазылым		4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфия-лық нормаларды сақтау	4.4.4.2 кішігірім мәтінді есту арқылы жазу
5. Тілдік нормаларды қолдану		5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру 4.5.1.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру 4.5.1.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім): сөйлем құрастыру. Бір бума қағаз. Екі жәшік алма 4.5.1.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"): Ағаш қасық
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту 4.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
	3-тоқсан		
1. Тыңдалым		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп-салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 материалдардағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау

5. Табиғи құбылыстар
6. Қоршаған ортаны қорғау

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	2. Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру 4.2.3.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді қабылдау
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді айту
	3. Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/сипаттау мәтінін анықтау
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 мәтіннің мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру
	4. Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/тыңдау-көру материалдары бойынша қысқа жазбалар жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту 4.4.4.2 кішігірім мәтінді есту арқылы жазу
			4.5.1.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"): Ағаш қасық

5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.5 кеңістік қатынасқа байланысты ("зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік") сөйлем құрастыру. Мектеп алдына келді 4.5.1.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты 4.5.1.9 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану 4.5.1.10 мұғалім көмегімен жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде қолдану
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту 4.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу

4-тоқсан

1. Тыңдалым	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің мазмұнын түсіну
	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп-салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау
		4.1.4.2 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау (10-15 сөйлемді қабылдап, түсіну)
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 материалдардағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау
	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
	2.3 Түрлі жағдаяттарда	

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	2. Айтылым	қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
	3. Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 таныс, таныс емес сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
	4. Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша қысқа жазбалар жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту
	5. Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты
			4.5.1.7 уақыттық қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("үстеу + етістік"): Түске дейін келді
			4.5.1.8 заттың арнайылануына байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + зат есім"): Білім алушының сөмкесі. Апаның орамалы
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.1.9 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.10 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану
			4.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту
			4.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 222-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 222-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые

позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

12. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра:

1) функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

13. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

14. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

15. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Русский язык"

16. Предмет "Русский язык" относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования.

17. Программа по предмету "Русский язык" является подготовительным этапом дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения.

18. Предмет "Русский язык" направлен на осознание обучающимися того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком поможет им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях; обучающийся использует различные источники

информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения;

4) важность предмета "Русский язык" определяется необходимостью создания условий для развития у обучающихся четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения, чтения и письма). При изучении предмета работа над развитием навыков чтения и письма проводится в интеграции.

19. Цель учебной программы по предмету "Русский язык" – формирование словесной речи как средство общения, освоение языка, который становится для неслышащегося обучающегося средством общения, обучения, познания, мышления. Создание условий для формирования функционально грамотной личности в процессе освоения навыков слушания, говорения, чтения и письма во взаимосвязи с формированием элементарных грамматических представлений.

20. Для достижения поставленной цели на уроках русского языка необходимо решать следующие задачи:

- 1) научить слушать, говорить, читать и писать;
- 2) формирование речевой активности неслышащего обучающегося, воспитания речевого поведения;
- 3) овладение фонетикой, лексикой, грамматикой, орфографией языка в условиях пользования речи как средством общения;
- 4) формирование желания и умения вступать в контакт с окружающими, воспринимать информацию и реагировать на нее;
- 5) обучать речевой деятельности разных видов: говорение (разговорной и монологической речи), письму, чтению, слушанию (в доступных пределах);
- 6) формирование у обучающихся потребности в речи, обеспечение мотивированности самого высказывания в каждом конкретном случае, обучения планирования высказывания, отбору средств и способов его осуществления;
- 7) обучать языку в условиях интенсивной работы по развитию слухового восприятия при использовании звукоусиливающей аппаратуры разных типов;
- 8) формировать доброжелательное отношение к окружающим, развивать культуру речи и культуру общения;
- 9) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;
- 10) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;
- 11) развивать коммуникативные умения и навыки: умение слушать и слышать собеседника.

21. Изучение предмета "Русский язык" способствует:

- 1) формированию речи как средства общения;
- 2) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;

3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);

4) освоению первоначальных знаний о лексике, грамматике, орфографии и пунктуации русского языка;

5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

22. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научаться учиться" и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

23. Ожидается, что учителя будут воспитывать и развивать эти качества у обучающихся, используя:

1) деятельностный подход в обучении и преподавании (на основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);

2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);

3) развивающее обучение (учащийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею с помощью учителя);

4) взаимно-, самообучение, взаимно-, самооценивание обучающихся;

5) организацию индивидуально-дифференцированного обучения (согласно потребностям обучающегося через формирующую оценку), парной, групповой деятельности обучающихся и работы всего класса.

24. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету "Русский язык":

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;

2) технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение;

3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

25. Необходимо обратить внимание на постановку четких целей обучения и критериев успеха для измерения успешности и определения последующих шагов в обучении.

26. Развитие коммуникативных навыков обучающихся. Одной из целей учебной программы является социализация личности: воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах. Для реализации этой цели

необходимо развивать коммуникативные навыки через развитие видов речевой деятельности, создавать такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где учащийся уверенно выражает свое мнение.

27. Примеры заданий по слушанию и говорению:

1) артикуляционные разминки;

2) звуковой анализ слов;

3) восприятие звучащей речи с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

4) закреплять усваиваемые учащимися навыки устной речи;

5) контролировать реализацию их произносительных возможностей;

6) исправлять допускаемые ошибки.

28. Примеры заданий по русскому языку:

1) списывание слов, предложений, текстов;

2) восстановление деформированного предложения, текста;

3) составление текста по опорным словам;

4) письмо по памяти;

5) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;

6) корректирование собственных текстов с помощью учителя.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

29. Оценивание результатов изучения предмета "Русский язык" осуществляется с применением критериального оценивания.

30. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

31. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

32. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

33. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимися, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Русский язык"

34. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) в 2 классе – 6 часов в неделю, 204 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе - 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе - 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

35. Для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы) предусматривается легко передвигаемая мебель, а также столы обучающихся оснащаются современной стационарной звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования, индивидуальными микрофонами и усилителями. Необходимо предусмотреть место для книжных полок, обучающих стендов и стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

36. Содержание учебного предмета:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, письму и формированию навыков слушания, говорения на основе лексических тем, однако возможности формирования общения только на основе устной речи резко ограничены из-за трудности овладения ею. В связи с этим исходной формой речи принята дактильно-жестовая речь, как наиболее отвечающая задаче начального этапа обучения. В помощь восприятия устной речи используется звукоусиливающая аппаратура индивидуального и коллективного пользования;

2) содержание предмета "Русский язык" направлено на формирование развития разговорной и связной (устной и письменной) речи, работе над словарным составом и грамматическим строем языка, а также формирование произношения.

37. На уроке русского языка учитель работает над разговорной речью, над структурой предложения и словарным составом, слухо-зрительном восприятием речи и произношением:

- 1) развитие интереса к учебной деятельности;
- 2) развитие фонематического слуха;

3) формирование первоначальных понятий о звуке, слоге, ударении, слове, предложении, речи;

4) формирование представления о том, что начало предложения пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка, вопросительный, восклицательный знаки;

5) формирование представлений об ударных/безударных гласных звуках, звонких/глухих, мягких/твердых согласных звуках;

6) формирование умения производить звуковой анализ слов с использованием схем-моделей, делить слова на слоги, находить в слове ударный слог;

7) развитие мелкой моторики рук;

8) развитие мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

38. Слушание (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования) и говорение (развитие речи, письмо):

1) формирование умений слушать речь учителя и обучающихся, видеозаписи, понимать смысл услышанного (с использованием звукоусиливающей аппаратуры

индивидуального и коллективного пользования), правильно и точно отвечать на вопросы. Развитие навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, ролевые игры), расширение словарного запаса на основе лексических тем;

2) развитие артикуляционного аппарата через разучивание стихотворений, пословиц, поговорок, загадок;

3) формирование умений строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие обучающихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и прочитанном. Передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы) ;

5) составление сказок с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры. Составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования) текста. Пересказ прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) слово. Значение и смысл слова. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению. Расширение словарного запаса. Произнесение слов согласно орфоэпическим нормам, правильная постановка ударения в словах;

7) составление предложений. Составление коротких текстов.

39. Письмо (Формирование навыков письма):

1) подготовка к письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме). Формирование умения ориентироваться на пространстве (рабочая строка, межстрочное пространство, верхняя и нижняя линии рабочей строки, вертикальные наклонные линии) листа в тетради. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) графическое начертание букв от графически простых к более сложным, письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

3) списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста;

4) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении. Заглавная буква в начале предложения;

5) разграничение понятий: "предмет" и "слово" как название предмета. Слова-названия предметов, явлений окружающего мира; слова, обозначающие признаки предметов; слова, обозначающие действия предметов в момент говорения, до момента говорения, после говорения. Слова, обозначающие один предмет, много предметов; слова, которые соотносятся со словами "он", "она", "оно", "они".

40. Учитывая, что двигательный навык письма формируется у обучающихся достаточно долго, учителю необходимо обеспечить частую тренировку обучающихся в письме, которая по мере овладения техникой начертания букв преимущественно осуществляется на осмысленном речевом материале (слова, фразы, тексты). Для повышения тренировки обучающихся в письме целесообразно использовать письменную речь на уроках предметно-практического обучения, развития речи, чтения. Эти упражнения необходимы не только для овладением письмом, но и для использования письменной речи в общении.

41. Виды и навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Слушание	1.1 Использование приемов слушания
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования
		1.4 Понимание визуального материала
2	Говорение (развитие речи)	2.1 Пополнение словарного запаса
		2.2 Построение высказывания на заданную тему
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)
		2.4 Пересказ прочитанного материала
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале
3	Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений
		3.2 Изложение содержания прочитанного материала
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм

4	Языковые нормы	4.1 Соблюдение грамматических норм
		4.2 Соблюдение орфографических норм

42. В учебной программе цели обучения обозначены четырьмя кодовыми знаками. В кодовых знаках первая цифра указывает на класс, вторая и третья цифры - на раздел и подраздел, четвертая - указывает порядковый номер целей обучения. Например, в кодовом знаке 2.2.1.1 - "2" - класс; "2.1"- подраздел; "1" - порядковый номер цели обучения.

43. Весь прослушанный речевой материал предполагает использование в процессе слушания применение звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования.

44. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

45. Система целей обучения:

1) "Слушание":

таблица 2

Подразделы (навыки)	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Использование приемов слушания	2.1.1.1 внимательно слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)	3.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, повторяя простейшие фразы	4.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний
1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах	4.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте
1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя	3.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прочитанному сообщению	4.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	2.1.4.1 демонстрировать понимание увиденного	3.1.4.1 понимать и описывать происходящие	4.1.4.1 понимать и описывать события,

1.4 Понимание визуального материала	через комментирование, вопросы или действия	события в визуальном материале	героев в визуальном материале

2) "Говорение (развитие речи)":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов	3.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий	4.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке	3.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок	4.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	2.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать короткие тексты	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий	4.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки
2.5 Составление предложения на основе визуального материала	2.2.5.1 описывать увиденный сюжет своими словами	3.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео материалов	4.2.5.1 описывать сюжет из видео материалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/прочитанном материале ("я согласен/не согласен...", "мне понравилось/не понравилось...")	3.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/событии на основе сравнения ("я думаю...", "я считаю...")	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/прочитанном материале ("я предполагаю...", "мне кажется...")

3) "Письмо":

таблица 4

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
		3.3.1.1 писать тексты (например, письма,	

3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.3.1.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера с помощью учителя)	отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя соответствующий стиль и лексику; схему, графики, таблицы, фотографии (с помощью учителя)	4.3.1.1 писать тексты (например, статью, новости) создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других (с помощью учителя)
3.2 Изложение содержания прочитанного материала	2.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки, по основным частям текста (с помощью учителя)	3.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста или его частей (с помощью учителя и самостоятельно)	4.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
3.3 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с большой поддержкой учителя)	3.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)	4.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
3.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями	3.3.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений	4.3.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений

4) "Языковые нормы":

таблица 5

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
	2.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-обозначающие предметы; слова, отвечающие на вопросы кто? или что?	3.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя	4.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам
	2.4.1.2 распространять предложение с помощью вопросов	3.4.1.2 распространять предложения в соответствии с задачей высказывания	4.4.1.2 распространять предложения нужными по смыслу второстепенными членами для более точного выражения смыслового содержания
			4.4.1.3 использовать в речи местоимения:

4.1 Соблюдение грамматических норм			личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
			4.4.1.4 понимать значения предložно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
	2.4.1.5 использовать слова, обозначающие действия предметов	3.4.1.5 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя	4.4.1.5 использовать глаголы, обозначающие различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия процесс
	2.4.1.6 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе	3.4.1.6 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде	4.4.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; – порядок предметов, лиц по счѸту; падежные формы числительных один, одна, одно
	2.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя	3.4.1.7 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу	4.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
4.2 Соблюдение орфографических норм	2.4.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами		4.4.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
		3.4.2.2 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, шу	4.4.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
	2.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен,	3.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен,	

фамилий, кличек животных с помощью учителя	фамилий, кличек животных	
	3.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами с помощью учителя	4.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами

46. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы (Навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	2.1.1.1 внимательно слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
		1.4 Понимание визуального материала	2.1.4.1 демонстрировать понимание увиденного через комментирование, вопросы или действия
		2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов
			2.2.2.1 создавать высказывание из 2-3

1. Все обо мне
2. Моя семья и друзья

Говорение	2.2 Построение высказывания на заданную тему	предложений по картинке
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
	2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать короткие тексты
	2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 описывать увиденный сюжет своими словами
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/ прочитанном материале ("я согласен/не согласен...", "мне понравилось/не понравилось...")
Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.3.1.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера с помощью учителя)
	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	2.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки, по основным частям текста (с помощью учителя)
	3.3 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с большой поддержкой учителя)
	3.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
		2.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной р е ч и слова-обозначающие

	Языковые нормы	4.1 Соблюдение грамматических норм	предметы; слова, отвечающие на вопросы кто? или что?
			2.4.1.2 распространять предложение с помощью вопросов
			2.4.1.5 использовать слова, обозначающие действия предметов
			2.4.1.6 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе
		4.2 Соблюдение орфографических норм	2.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя
			2.4.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами
2 четверть			2.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	2.1.1.1 внимательно слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую

3. Моя школа 4. Мой родной край		применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдения речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
		2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать короткие тексты
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	2.2.5.1 описывать увиденный сюжет своими словами
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/прочитанном материале ("я согласен/не согласен...", "мне понравилось/не понравилось...")
	Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.3.1.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера с помощью учителя)
		3.2 Изложения содержания прочитанного материала	2.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки, по основным частям текста (с помощью учителя)
		3.3. Соблюдение пунктуационных норм	2.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с большой поддержкой учителя)

		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	2.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-обозначающие предметы; слова, отвечающие на вопросы кто? или что?	
		2.4.1.2 распространять предложение с помощью вопросов	
		2.4.1.5 использовать слова, обозначающие действия предметов	
		2.4.1.6 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе	
		2.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя	
	4.2 Соблюдение орфографических норм	2.4.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами	
			2.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя
3 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания	2.1.1.1 внимательно слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, понимать речь и правильно

5. В здоровом теле – здоровый дух! 6. Традиции и фольклор	Слушание		реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
		1.4 Понимание визуального материала	2.1.4.1 демонстрировать понимание увиденного через комментирование, вопросы или действия
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
		2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать короткие тексты
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	2.2.5.1 описывать увиденный сюжет своими словами
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/прочитанном материале ("я согласен/не согласен...", "мне понравилось/не понравилось...")
		3.1 Написание текстов с использованием	2.3.1.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (

Письмо	различных форм представлений	составление постера с помощью учителя)
	3.2 Изложение содержания прослушанного материала	2.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки, по основным частям текста (с помощью учителя)
	3.3 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с большой поддержкой учителя)
	3.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	2.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной р е ч и слова-обозначающие предметы; слова, отвечающие на вопросы кто? или что?
		2.4.1.2 распространять предложение с помощью вопросов
		2.4.1.5 использовать слова, обозначающие действия предметов
		2.4.1.6 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе
		2.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя
		2.4.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами

		4.2 Соблюдение орфографических норм	2.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя
4 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	2.1.1.1 внимательно слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
		1.4 Понимание визуального материала	2.1.4.1 демонстрировать понимание увиденного через комментирование, вопросы или действия
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы

7. Окружающая среда 8. Путешествия		2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать короткие тексты
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	2.2.5.1 описывать увиденный сюжет своими словами
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/прочитанном материале ("я согласен/не согласен...", "мне понравилось/не понравилось...")
	Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.3.1.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера с помощью учителя)
		3.2 Изложение содержания прочитанного материала	2.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки, по основным частям текста (с помощью учителя)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с большой поддержкой учителя)
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
		4.1 Соблюдение грамматических норм	2.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-обозначающие предметы; слова, отвечающие на вопросы кто? или что?
			2.4.1.2 распространять предложение с помощью вопросов
			2.4.1.5 использовать слова, обозначающие действия предметов

	Употребление языковых норм		2.4.1.6 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе
			2.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя
	4.2 Соблюдение орфографических норм		2.4.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами
			2.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя

2) 3 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы (Навыки)	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания	3.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, повторяя простейшие фразы
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прочитанному сообщению
			3.1.4.1 понимать и описывать происходящие

1. Живая природа 2. Что такое хорошо и что такое плохо?	Слушание	1.4 Понимание визуального материала	события в визуальном материале
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
		2.4 Пересказ прочитанного материала	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео материалов
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/событии на основе сравнения ("я думаю...", "я считаю...")
		3.1 Написание текстов с использованием	3.3.1.1 писать тесты (например письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя

Письмо	различных форм представлений	соответствующий стиль и лексику; схему, графики, таблицы, фотографии (с помощью учителя)
	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	3.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста или его частей (с помощью учителя и самостоятельно)
	3.3 Соблюдение пунктуационных норм	3.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)
	3.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.3.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
Языковые нормы	4.1 Соблюдение грамматических норм	3.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя
		3.4.1.2 распространять предложения в соответствии с задачей высказывания
		3.4.1.5 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя
		3.4.1.6 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
		3.4.1.7 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
		3.4.2.2 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, щу

		4.2 Соблюдение орфографических норм	3.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных 3.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами с помощью учителя
2 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	3.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, повторяя простейшие фразы
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прочитанному сообщению
		1.4 Понимание визуального материала	3.1.4.1 понимать и описывать происходящие события в визуальном материале
		2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему,

3. Время
4. Архитектура

Говорение	соблюдение речевых норм	понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
	2.4 Пересказ прочитанного материала	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий
	2.5 Составление предложения на основе визуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео материалов
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/событии на основе сравнения ("я думаю...", "я считаю...")
Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	3.3.1.1 писать тесты (например письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя соответствующий стиль и лексику; схему, графики, таблицы, фотографии (с помощью учителя)
	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	3.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста или его частей (с помощью учителя и самостоятельно)
	3.3 Соблюдение пунктуационных норм	3.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)
	3.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.3.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
		3.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя

	Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	3.4.1.2 распространять предложения в соответствии с задачей высказывания
			3.4.1.5 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя
			3.4.1.6 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
			3.4.1.7 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
		4.2 Соблюдение орфографических норм	3.4.2.2 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, шу
			3.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных
			3.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами с помощью учителя
3 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	3.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, повторяя простейшие фразы
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры	3.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую

5. Искусство 6. Выдающиеся личности		индивидуального и коллективного пользования	иллюстрацию/картину/схему к прочитанному сообщению
		1.4 Понимание визуального материала	3.1.4.1 понимать и описывать происходящие события в визуальном материале
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
		2.4 Пересказ прочитанного материала	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео материалов
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/событии на основе сравнения ("я думаю...", "я считаю...")
		3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	3.3.1.1 писать тесты (например письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя соответствующий стиль и лексику; схему, графики, таблицы, фотографии (с помощью учителя)
			3.3.2.1 передавать содержание

Письмо	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	видеоинформации, текста или его частей (с помощью учителя и самостоятельно)
	3.3 Соблюдение пунктуационных норм	3.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)
	3.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.3.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	3.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя
		3.4.1.2 распространять предложения в соответствии с задачей высказывания
		3.4.1.5 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя
		3.4.1.6 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
		3.4.1.7 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
	4.2 Соблюдение орфографических норм	3.4.2.2 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ша; чу, шу
		3.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных

			3.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами с помощью учителя
4 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	3.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, повторяя простейшие фразы
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прочитанному сообщению
		1.4 Понимание визуального материала	3.1.4.1 понимать и описывать происходящие события в визуальном материале
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
			3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые

7. Вода – источник жизни 8. Культура отдыха. Праздники.		2.4 Пересказ прочитанного материала	слова, соблюдая последовательность событий
		2.5 Составление предложения на основе визуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео материалов
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/событии на основе сравнения ("я думаю...", "я считаю...")
	Письмо	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	3.3.1.1 писать тесты (например письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя соответствующий стиль и лексику; схему, графики, таблицы, фотографии (с помощью учителя)
		3.2 Изложение содержания прочитанного материала	3.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста или его частей (с помощью учителя и самостоятельно)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	3.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.3.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
			3.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя
			3.4.1.2 распространять предложения в соответствии с задачей высказывания

	Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	3.4.1.5 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя
			3.4.1.6 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
			3.4.1.7 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
		4.2 Соблюдение орфографических норм	3.4.2.2 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, шу
			3.4.2.3 писать заглавную букву в написании имен, фамилии, кличек животных
			3.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами с помощью учителя

3) 4 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	4.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте
		1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей	4.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и

Говорение	аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	1.4 Понимание визуального материала	4.1.4.1 понимать и описывать события, героев в визуальном материале
	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
	2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки
	2.5 Составление предложения на основе визуального материала	4.2.5.1 описывать сюжет из видео материалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале ("я предполагаю...", "мне кажется...")
	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	4.3.1.1 писать тексты (например, статью, новости) создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других (с помощью учителя)
	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	4.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста представляя доказательства из текста,

1 Моя Родина – Казахстан 2 Человеческие ценности	Письмо		чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	4.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.3.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Языковые нормы	4.1 Соблюдение грамматических норм	4.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам
			4.4.1.2 распространять предложения нужными по смыслу второстепенными членами для более точного выражения смыслового содержания
			4.4.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
			4.4.1.4 понимать значения предложно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
			4.4.1.5 использовать глаголы, обозначающие различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного

			вида: название действия; повторяемость действия. процесс
			4.4.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; – порядок предметов, лиц по счѸту; падежные формы числительных один, одна, одно
			4.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
		4.2 Соблюдение орфографических норм	4.4.2.1 писать воспринятые на слух слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
			4.4.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
			4.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами
2 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	4.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте
		1.3 Понимание прочитанного,	

	прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	1.4 Понимание визуального материала	4.1.4.1 понимать и описывать события, героев в визуальном материале
Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
	2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки
	2.5 Составление предложения на основе визуального материала	4.2.5.1 описывать сюжет из видео материалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале ("я предполагаю...", "мне кажется...")
	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	4.3.1.1 писать тексты (например, статью, новости) создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других (с помощью учителя)
		4.3.2.1 передавать содержание видеоинформации, текста представляя

3 Культурное наследие 4 Мир профессий	Письмо	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	4.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.3.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	4.1 Соблюдение грамматических норм	4.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам
			4.4.1.2 распространять предложения нужными по смыслу второстепенными членами для более точного выражения смыслового содержания
			4.4.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
			4.4.1.4 понимать значения предложно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
			4.4.1.5 использовать глаголы, обозначающие различные виды движения; употреблять

			глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия процесс
			4.4.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; – порядок предметов, лиц по счѸту; падежные формы числительных один, одна, одно
			4.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
		4.2 Соблюдение орфографических норм	4.4.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
			4.4.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
			4.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами
3 четверть			
Слушание	1.1 Использование приемов слушания	4.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний	
	1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте	

	1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	1.4 Понимание визуального материала	4.1.4.1 понимать и описывать события, героев в визуальном материале
Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
	2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки
	2.5 Составление предложения на основе визуального материала	4.2.5.1 описывать сюжет из видео материалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале ("я предполагаю...", "мне кажется...")
	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	4.3.1.1 писать тексты (например, статью, новости) создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других (с помощью учителя)
		4.3.2.1 передавать содержание

5. Природные явления 6. Охрана окружающей среды	Письмо	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	видеоинформации, текста представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	4.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.3.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
		4.1 Соблюдение грамматических норм	4.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам
			4.4.1.2 распространять предложения нужными по смыслу второстепенными членами для более точного выражения смыслового содержания
			4.4.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
			4.4.1.4 понимать значения предположно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
			4.4.1.5 использовать глаголы, обозначающие

	Употребление языковых норм		различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия процесс
			4.4.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; – порядок предметов, лиц по счѣту; падежные формы числительных один, одна, одно
			4.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
		4.2 Соблюдение орфографических норм	4.4.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
			4.4.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
		4.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами	
4 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	4.1.1.1 слушать с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования и понимать устную речь, визуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте

	1.3 Понимание прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	1.4 Понимание визуального материала	4.1.4.1 понимать и описывать события, героев в визуальном материале
Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
	2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки
	2.5 Составление предложения на основе визуального материала	4.2.5.1 описывать сюжет из видео материалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале ("я предполагаю...", "мне кажется...")
	3.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	4.3.1.1 писать тексты (например, статью, новости) создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других (с помощью учителя)
		4.3.2.1 передавать содержание

7. Путешествие в космос 8. Путешествие в будущее	Письмо	3.2 Изложение содержания прочитанного материала	видеоинформации, текста представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
		3.3 Соблюдение пунктуационных норм	4.3.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.3.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
		4.1 Соблюдение грамматических норм	4.4.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам
			4.4.1.2 распространять предложения нужными по смыслу второстепенными членами для более точного выражения смыслового содержания
			4.4.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
			4.4.1.4 понимать значения предложно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
			4.4.1.5 использовать глаголы, обозначающие

	Языковые нормы	различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия процесс
		4.4.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; – порядок предметов, лиц по счҰту; падежные формы числительных один, одна, одно
		4.4.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
	4.2 Соблюдение орфографических норм	4.4.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
		4.4.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
		4.4.2.4 писать отдельно предлоги со словами

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 119-қосымша

**Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін
"Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде емес)**

Ескерту. Бұйрық 119-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау қажет.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәннің қосатын үлесін айқындайды.

11. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтары мен белгілі бір пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерінің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу және оқытудың біртұтастығы қағидасын іске асыруды қамтамасыз етеді.

12. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Құрылған оқыту мақсаттарының жүйесі келесі кең ауқымды дағдыларды дамытудың негізі болып табылады:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Орыс тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Орыс тілі" пәні жалпы білімнің негізін құрайтын маңызды оқу пәндерінің қатарына жатады.

17. "Орыс тілі" пәнінің бағдарламасы бұдан әрі тілдік және әдебиеттік білімнің дайындық кезеңі болып табылады. Сондай-ақ одан кейінгі барлық оқытудың негізін қалайды.

18. "Орыс тілі" пәні білім алушылардың саналы түрде:

1) тіл адамдар арасында сөйлесудің негізгі құралы болып табылатынын, тіл мен сөйлесу адам өмірінде ерекше рөл ойнайтынын;

2) дұрыс ауызша және жазбаша сөйлеу тілі адамның жеке мәдениетінің көрсеткіші болып табылатынын;

3) тілді меңгеру оқу әрекетінде, сонымен қатар шынайы өмір жағдайларында тілдік-жағдаяттық мінез-құлықты нәтижелі бақылай отырып құбылмалы өмірде бейімделуге көмектесетінін; білім алушы өз пікірін білдіру және дәлелдеу үшін ақпараттың әр түрлі дереккөздерін және заманауи ақпараттық технологияларды қолданатынын;

4) "Орыс тілі" пәнінің маңызы білім алушыларда төрт тілдік әрекет түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамытуға арналған жағдайларды жасау қажеттілігімен анықталады. Пәнді оқыту барысында оқу мен жазу дағдыларын дамыту жұмысы үйлесімділікте жүргізілетінін түсінуге бағытталады.

19. "Орыс тілі" пәнінен оқу бағдарламасының мақсаты – естімейтін білім алушы үшін қарым-қатынас, оқу, тану, ойлау құралы болатын сөйлеу тілін қарым-қатынас, тілді меңгеру құралы ретінде қалыптастыру. Тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын қарапайым сауаттылық түсініктерін қалыптастырумен өзара байланыста меңгеру процесінде функционалды сауатты тұлғаны қалыптастыру үшін жағдайлар жасау.

20. қойылған мақсатқа жету үшін орыс тілі сабағында келесі міндеттер шешіледі:

- 1) тыңдау, сөйлеу, оқу және жазуға үйрету;
 - 2) естімейтін білім алушының тілдік белсенділігін қалыптастыру, сөйлеу тілдік тәртібін тәрбиелеу;
 - 3) тілді сөйлесу құралы ретінде қолдану жағдайында оның фонетикасын, лексикасын, грамматикасын, орфографиясын меңгеру;
 - 4) айналадағылармен қарым-қатынасқа түсуге, ақпаратты қабылдауға және оған жауап беруге ұмтылысы мен білігін қалыптастыру;
 - 5) әр түрлі тілдік әрекет түрлеріне оқыту: айтылым (ауызекі және монологтік сөйлеу), жазылым, оқылым, тыңдалым (қолжетімді деңгейде);
 - 6) білім алушыларда сөйлеуге қажеттілікті қалыптастыру, әрбір белгілі жағдайда пікірін айтуға ынталандыру, айтатын ойды жоспарлауға, оны іске асырудың құралдары мен әдістерін таңдауға үйрету;
 - 7) әр түрлі дыбыс күшейткіш аппаратураны қолдану кезінде естіп қабылдауды дамыту бойынша қарқынды жұмыс жағдайында тілге үйрету;
 - 8) айналадағыларға мейірімді қарым-қатынасты қалыптастыру, сөйлеу мәдениеті мен сөйлесу мәдениетін дамыту;
 - 10) қоршаған ортаны игеру арқылы ана тіліне қызығушылық пен сүйіспеншілікті дамыту;
 - 11) қарым-қатынастық білік пен дағдыларды дамыту: әңгімелесушіні есту және тыңдау білігі.
21. "Орыс тілі" пәнін оқыту:
- 1) сөйлеу тілін қарым-қатынас құралы ретінде қалыптастыруға;
 - 2) базалық фонетикалық білім мен білікті меңгеру;
 - 3) жұпта, топта жұмыс істеу білігін меңгеру, әр түрлі рөлдерді орындау (лидер, орындаушы);
 - 4) орыс тілінің лексикасы, грамматикасы, орфографиясы және пунктуациясы туралы бастапқы білімді меңгеру;
 - 5) адамгершілік сезімін, көпұлтты Қазақстанның және басқа мемлекеттер халықтарының мәдениетін құрметтеу.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

22. Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары (мектептер, гимназия, лицейлер) "білім алып үйрену" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

23. Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыру үшін мұғалімдер түрлі технологиялар мен тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

- 1) оқу мен оқытудағы әрекеттік тәсіл (оқушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

2) зерттеушілік тәсіл ("не білемін, нені білгім келеді, нені білдім");

3) дамыта оқыту (оқушылар өзінің оқу іс-әрекетін жоспарлауға және мұғалім арқылы басқару жолдарын үйренеді);

4) білім алушыларды өзара, өзін өзі оқыту, өзара, өзін өзі бағалау;

5) жеке-саралай оқытуды (оқушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау), білім алушылардың жұптық, топтық әрекетін және сынып жұмысын ұйымдастыру.

24. "Орыс тілі" пәнін оқытуда ұсынылатын стратегиялар, технологиялар және әдістері:

1) стратегиялар: өзін өзі басқару, тәжірибелік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативті, контекстік;

2) технологиялар: шағын топтарда (команда) жұмыс, кейс-стади (нақты жағдайларды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістер: проблемалық оқыту, жеке оқыту, пәнаралық оқыту, тәжірибе негізінде оқыту, жобалау әдісі.

25. Білім алушылардың оқытудағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеуге назар аударған жөн.

26. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – тұлғаны әлеуметтендіру, яғни әртүрлі қауымдастықтарда тиімді өзара әрекеттесуге қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатты жүзеге асыру үшін тілдік әрекет түрлерін дамыту арқылы коммуникативті дағдыларды дамыту, оқушы өз пікірін сенімді түрде білдіретін, әр түрлі коммуникация мадақталып бағаланатын орта жасау қажет.

27. Тыңдалым мен айтылым бойынша тапсырмалар үлгілері:

1) артикуляциялық жаттығу;

2) сөздің дыбыстық талдауы;

3) жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы дыбысталған сөйлеу тілін қабылдау, сөйлеу тілінің ағымынан тілдік бірліктерді (сөйлем, сөз, буын, дыбыс) бөлу;

4) оқушылар меңгерген ауызша тілдің дағдыларын бекіту;

5) олардың дыбыс айту мүмкіндіктерін жүзеге асыруын бақылау;

6) жіберген қателерін түзету.

28. Орыс тілі пәнінен тапсырмалардың үлгілері:

1) сөздер, сөйлемдер, мәтіндерді көшіріп жазу;

2) өзгертілген сөйлем, мәтінді түзету;

3) тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру;

4) есте сақтап жазу;

5) оқылған оқиғаны мазмұндау ретінде суреттер сериясына (суреттерді жазу) бірнеше сөйлемдер жазу;

6) мұғалім көмегімен өзінің мәтіндерін түзету.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

29. "Орыс тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

30. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

31. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

32. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

33. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

34. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 3 сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағат;

2) 4 сынып- аптасына 2 сағат, оқу жылында - 68 сағат.

35. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін сынып кабинеттері санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

36. Сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыру үшін жеңіл және жылжымалы жиһаздар қарастырылады, сондай-ақ, білім алушылардың үстелдері ұжымдық қолдануға арналған заманауи стационарлық дыбыскүшейткіш аппаратурамен, жеке микрофондармен және нығайтқыштармен жабдықталады. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

37. Оқу пәнінің мазмұны:

1) оқу пәні лексикалық тақырыптардың негізінде тыңдалым, айтылым дағдыларын қалыптастыруға және бастапқы оқу мен жазуды оқытуға арналған. Алайда, тек ауызша сөйлеу тілінің негізінде сөлесудің қалыптасу мүмкіндігі оны меңгеру қиындығына байланысты аса шектелген. Осыған байланысты сөйлеу тілінің бастапқы тілі бастауыш оқыту кезеңінің міндеттеріне сәйкес келетін дактильді ым-ишарат тілі болып танылды;

2) "Орыс тілі" пәнінің мазмұны ауызекі және байланыстырып (ауызша мен жазбаша) сөйлеу тілінің дамуын, тілдің сөздік құрамы және грамматикалық құрылымымен жұмысты, сондай-ақ дыбыс айтуды қалыптастыруға бағытталады;

3) орыс тілі пәнінің сабағында мұғалім ауызекі сөйлеу тілімен, сөйлемнің құрылымы және сөздік құраммен, тілді естіп-көріп қабылдаумен, дыбыс айтумен жұмыс істейді:

оқу әрекетіне қызығушылықты дамыту;

фонематикалық естуді дамыту;

дыбыс, буын, екпін, сөз, сөйлем, сөйлеу тілі туралы бастапқы түсініктерді қалыптастыру;

сөйлем бас әріппен жазылатыны, сөйлем соңында нүте, сұраулы, леп белгілері қойылатыны туралы түсінікті қалыптастыру;

екпінді/екпінсіз дауысты дыбыстар, ұяң/қатаң, жұмсақ/қатты дауыссыз дыбыстар туралы түсініктерді қалыптастыру;

сызба-үлгіні қолдану арқылы сөздің дыбыстық талдауын жасау, сөздерді буынға бөлу, сөзде екпінді буынды табу білігін қалыптастыру;

қолдың ұсақ моторикасын дамыту;

ойлау, есте сақтау, қиял, қабылдау, зейінді дамыту.

38. Тыңдалым (жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы) және айтылым (сөйлеу тілін дамыту, жазу):

1) мұғалім және білім алушылардың, бейнежазбалардың сөйлеу тілін тыңдай білуді, естігеннің мағынасын түсінуді (жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы), сұрақтарға дұрыс және нақты жауап беруді қалыптастыру. Коммуникативті мақсаттарға сәйкес сөйлесу дағдыларын дамыту (топта сөйлесу, рөлдік ойындар), лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды байыту;

2) өлең, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақтарды жаттау арқылы артикуляциялық аппаратты дамыту;

3) білім алушыларды қызықтыратын және тапсырылған тақырыптар бойынша монологтік және диалогтік түрде пікірін айта алуды қалыптастыру. Суреттер, бақылағаны бойынша әңгімелесу, көргені, басынан өткені және оқығаны туралы әңгімелеу. Басқа адамдардың іс-әрекеті мен сезімдеріне қарым-қатынасты білдіру, өзінің эмоционалдық жағдайын білдіру тәсілдері;

4) сөйлеудің вербалды емес (интонация, мимика, ым-ишара, күй-қалып) құралдарын қолдану;

5) сюжетті суреттер топтасын тірек етіп және тірексіз ертегі құрастыру. Сюжетті сурет және сюжетті суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру. Тыңдалған (жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы) мәтіннің мазмұнын түсіну. Мәтін картасына сүйеніп және оған сүйенбей оқылған мәтінді мазмұндау;

6) сөз. Сөздің мағынасы мен мәні. Сөздің мәні мен мағынасын түсіну, сөзді мағынасы бойынша пайдалану. Сөздік қорды кеңейту. Сөздерді орфоэпиялық нормаларға сәйкес айту, сөздегі екпінді дұрыс қою. слово;

7) сөйлемдерді құрау. Қысқа мәтіндерді құрастыру.

39. Жазылым (жазу дағдыларын қалыптастыру):

1) жазуға дайындық (дұрыс отыру, жарықтың дұрыс түсуі, дәптерді дұрыс қою және жазу кезінде қарындаш/қаламды ұстай алу). Дәптер бетінде (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жазу жолының жоғарғы және төменгі сызықтары, көлденең қиғаш сызықтар) бағдарлай алу білігін қалыптастыру Сызбаның көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу. Сөйлемді модельдеу;

2) әріптерді графикалық қарапайымнан күрделіге қарай графикалық салу, айтылуы жазылуы бірдей сөздерді диктант арқылы жазу;

3) сөйлемдерді, мәтінді жазбашадан және баспа түрінен көшіру;

4) сөйлемдерді пунктуация ережелеріне сәйкес жазу: сөйлем соңындағы нүкте, леп белгі, сұраулы белгі. Сөйлемде сөздерді бөлек жазу. Сөлемді бас әріптен бастап жазу;

5) түсініктерді ажырату: "зат" және заттың атауы ретіндегі "сөз". Заттың, қоршаған ортадағы құбылыстың атау-сөздері; заттардың сипатын білдіретін сөздер, сөйлеу кезіндегі, сөйлегенге дейінгі, сөйлегеннен кейінгі іс-әрекетті білдіретін сөздер. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер, "ол", "олар" сөзімен сәйкес келетін сөздер.

40. Білім алушыларда жазудың қимыл-қозғалыстық дағдылары ұзақ қалыптасатынын есепке ала отырып, мұғалімге білім алушылардың жазуын жиі жаттықтыру қажет. Бұл негізінен әріптерді салу техникасын меңгерген сайын саналы тілдік материалда (сөздер, сөз тіркестері, мәтіндер) жүзеге асырылады. Білім алушылардың жазуын жаттықтыруды арттыру үшін заттық-практикалық оқыту, тіл дамыту, оқу сабақтарында жазбаша тілді қолданған жөн. Бұл жаттығулар тек жазуды меңгеру үшін ғана емес, қарым-қатынаста жазбаша тілді қолдану үшін де қамтылады.

41. Сөйлеу әрекетінің түрлері мен дағдылары:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Визуалды материалды түсіну
		2.1 Сөздік қорды толықтыру
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру

2	Айтылым (тіл дамыту)	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау
		2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау
		2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту
3	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
4	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау

42. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып; "2.1" - дағдылар; "1" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

43. Барлық тыңдалған тілдік материал тыңдалым процесінде жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасын пайдалануды қарастырады.

44. Бір тоқсанға арналған оқу мақсаттары әр түрлі сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша құралады.

45. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	3 сынып	4 сынып
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы мұқият тыңдау, сөйлегенді түсіну және оған дұрыс жауап беру (мимика мен ым-ишаратты қолдану, әрекеттерді орындау)	4.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы тыңдау және ауызша сөйлеу тілін түсіну, қарапайым сөз тіркестерін қайталай отырып, визуалды материал
1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым сөз тіркестеріндегі сөздердің лексикалық мәнін түсіну
1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен	

аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және оқыған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
1.4 Визуалды материалды түсіну	3.1.4.1 пікір айту, сұрақтар немесе әрекеттер арқылы көргенді түсінгенін білдіру	4.1.4.1 визуалды материалдағы оқиғаны түсіну және сипаттау

2) "Айтылым (тіл дамыту)":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары	
	3 сынып	4 сынып
2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 танысу үшін, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.1 берілген ақпарат бойынша сұраулы сөйлемдер құру, әрекеттер бойынша пікір білдіру үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру	4.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша ойын айту
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 әңгімелесушіні түсіну, тілдік нормаларды сақтай отырып тыңдағанға қатынасын білдіру және әңгімелесушіге жауап беру	4.2.3.1 белгілі бір тақырыптағы тілдік жағдаятқа қатысу, әңгімелесуші не туралы айтып жатқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
2.4 Оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқа мәтіндерді мазмұндау	4.2.4.1 оқиғалардың бірізділігін сақтай отырып, таныс сөздерді қолданып хикая/әңгіменің мазмұнын айту
2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	3.2.5.1 көрген сюжетті өз сөзімен сипаттау	4.2.5.1 бейне материалдың сөздерін қолдана отырып сюжетті сипаттау
2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("мен келісемін/ келіспеймін ...", "маған ұнады/ұнамады...")	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/ оқиға туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("менің ойымша...", "мен...деп санаймын")

3) "Жазылым":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары	
	3 сынып	4 сынып
3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	3.3.1.1 сөздер мен суреттерді қолданып шағын мәтіндер жазу (мұғалімнің көмегімен постер жасау)	4.3.1.1 мәтіндер жазу (мысалы, хаттар, есептер), өз көзқарасын білдіретін, сәйкес стиль мен лексиканы, сызба, графиктер, кестелер, фотосуреттерді қолданып презентацияны әзірлеу (мұғалімнің көмегімен);
	3.3.2.1 кілт сөздердің көмегімен бейнеақпараттың, мәтіннің мазмұнын жеткізу, мәтіннің	4.3.2.1 бейнеақпараттың, мәтіннің немесе оның негізгі бөліктерінің

3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	негізгі бөліктері бойынша жазбалар жасау (мұғалім көмегімен)	мазмұнын жеткізу (мұғалім көмегімен және өздігінен)
3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 жай сөйлемдердің соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің қолдауымен)	4.3.3.1 жай сөйлемнің соңына тыныс белгілерді қою (мұғалім көмегімен)
3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді және оларды қосып жазу; санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес, анық жазу	4.3.4.1 жіңішке жол дәптеріне жазу: бас және кіші әріптердің биіктігін, ара қашықтығы мен көлденең жазылуын және оларды қосып жазуды сақтау

4) "Тілдік нормалар":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары	
	3 сынып	4 сынып
4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде заттарды білдіретін сөздерді, "кім?" немесе "не?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату және қолдану	4.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде затты білдіретін сөздер/сипат-сөздер/іс-әрекет-сөздерді ажырату, қолдану және оларды мұғалімнің көмегімен саны бойынша өзгерту
	3.4.1.2 сұрақтар арқылы сөйлемді толықтыру	4.4.1.2 ой-пікірдің мақсатына сәйкес сөйлемді толықтыру
	3.4.1.3 заттардың іс-әрекетін білдіретін сөздерді қолдану	4.4.1.3 мұғалім көмегімен етістіктерді қажетті шақта (осы, келер, өткен шақ) қолдану
	3.4.1.4 затты білдіретін сөздерді іс-әрекетті білдіретін сөздермен саны бойынша байланыстыру	4.4.1.4 өткен шақтың жекеше түріндегі етістіктерді керекті текте (род) қолдану
	3.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді қолдану; мұғалім көмегімен түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау	4.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді ажырату; түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 дыбыс пен әріптің айырмашылығын түсіне отырып, сөздерді дұрыс жазу	4.4.2.1 жи, ши; ча, ща; чу, шу әріптерінің тіркесін дұрыс жазу
	3.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын жазғанда мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазу	4.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын бас әріппен жазу
		4.4.2.3 мұғалім көмегімен көмекші сөздерді сөздерден бөлек жазу

46. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 3-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы мұқият тыңдау, сөйлегенді түсіну және оған дұрыс жауап беру (мимика мен ым-ишаратты қолдану, әрекеттерді орындау)
	1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну
	1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
	1.4 Визуалды материалды түсіну	3.1.4.1 пікір айту, сұрақтар немесе әрекеттер арқылы көргенді түсінгенін білдіру
Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 танысу үшін, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 әңгімелесушіні түсіну, тілдік нормаларды сақтай отырып тыңдағанға қатынасын білдіру және әңгімелесушіге жауап беру
	2.4 Оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқа мәтіндерді мазмұндау
	2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	3.2.5.1 көрген сюжетті өз сөзімен сипаттау
	2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("мен келісемі/ келіспеймін ...", "маған ұнады/ұнамады...")

1. Тірі табиғат 2. Жаманнан жирен, жақсыдан үйрен (жарық пен қараңғы)	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	3.3.1.1 сөздер мен суреттерді қолданып шағын мәтіндер жазу (мұғалімнің көмегімен постер жасау)
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 кілт сөздердің көмегімен бейнеакпараттың, мәтіннің мазмұнын жеткізу, мәтіннің негізгі бөліктері бойынша жазбалар жасау (мұғалім көмегімен)
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 жай сөйлемдердің соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің қолдауымен)
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді және оларды қосып жазу; санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес, анық жазу
	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде заттарды білдіретін сөздерді, "кім?" немесе "не?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату және қолдану
			3.4.1.2 сұрақтар арқылы сөйлемді толықтыру
			3.4.1.3 заттардың іс-әрекетін білдіретін сөздерді қолдану
			3.4.1.4 затты білдіретін сөздерді іс –әрекетті білдіретін сөздермен саны бойынша байланыстыру
			3.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді қолдану; мұғалім көмегімен түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
			3.4.2.1 дыбыс пен әріптің айырмашылығын түсіне

		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	отырып, сөздерді дұрыс жазу
			3.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын жазғанда мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазу
2-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы мұқият тыңдау, сөйлегенді түсіну және оған дұрыс жауап беру (мимика мен ым-ишаратты қолдану, әрекеттерді орындау)
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
	Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 танысу үшін, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 әңгімелесушіні түсіну, тілдік нормаларды сақтай отырып тыңдағанға қатынасын білдіру және әңгімелесушіге жауап беру
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқа мәтіндерді мазмұндау
		2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	3.2.5.1 көрген сюжетті өз сөзімен сипаттау
			3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("мен

3. Уақыт
4. Сәулет

	2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	келісемін/ келіспеймін ...", "маған ұнады/ұнамады ...")
Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	3.3.1.1 сөздер мен суреттерді қолданып шағын мәтіндер жазу (мұғалімнің көмегімен постер жасау)
	3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 кілт сөздердің көмегімен бейнеақпараттың, мәтіннің мазмұнын жеткізу, мәтіннің негізгі бөліктері бойынша жазбалар жасау (мұғалім көмегімен)
	3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 жай сөйлемдердің соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің қолдауымен)
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді және оларды қосып жазу; санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес, анық жазу
Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде заттарды білдіретін сөздерді, "кім?" немесе "не?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату және қолдану
		3.4.1.2 сұрақтар арқылы сөйлемді толықтыру
		3.4.1.3 заттардың іс-әрекетін білдіретін сөздерді қолдану
		3.4.1.4 затты білдіретін сөздерді іс –әрекетті білдіретін сөздермен саны бойынша байланыстыру
		3.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді қолдану; мұғалім көмегімен түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау

		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 дыбыс пен әріптің айырмашылығын түсіне отырып, сөздерді дұрыс жазу 3.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын жазғанда мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы мұқият тыңдау, сөйлегенді түсіну және оған дұрыс жауап беру (мимика мен ым-ишаратты қолдану, әрекеттерді орындау)
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
		1.4 Визуалды материалды түсіну	3.1.4.1 пікір айту, сұрақтар немесе әрекеттер арқылы көргенді түсінгенін білдіру
	Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 танысу үшін, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 әңгімелесушіні түсіну, тілдік нормаларды сақтай отырып тыңдағанға қатынасын білдіру және әңгімелесушіге жауап беру
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқа мәтіндерді мазмұндау

5. Өнер
6. Атақты тұлғалар

Жазылым	2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	3.2.5.1 көрген сюжетті өз сөзімен сипаттау
	2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("мен келісемі/ келіспеймін ...", "маған ұнады/ұнамады...")
	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	3.3.1.1 сөздер мен суреттерді қолданып шағын мәтіндер жазу (мұғалімнің көмегімен постер жасау)
	3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 кілт сөздердің көмегімен бейнеақпараттың, мәтіннің мазмұнын жеткізу, мәтіннің негізгі бөліктері бойынша жазбалар жасау (мұғалім көмегімен)
	3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 жай сөйлемдердің соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің қолдауымен)
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді және оларды қосып жазу; санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес, анық жазу
	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде заттарды білдіретін сөздерді, "кім?" немесе "не?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату және қолдану
		3.4.1.2 сұрақтар арқылы сөйлемді толықтыру
		3.4.1.3 заттардың іс-әрекетін білдіретін сөздерді қолдану
		3.4.1.4 затты білдіретін сөздерді іс –әрекетті білдіретін сөздермен саны бойынша байланыстыру
Тілдік нормалар		

			3.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді қолдану; мұғалім көмегімен түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 дыбыс пен әріптің айырмашылығын түсіне отырып, сөздерді дұрыс жазу
			3.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын жазғанда мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы мұқият тыңдау, сөйлегенді түсіну және оған дұрыс жауап беру (мимика мен ым-ишаратты қолдану, әрекеттерді орындау)
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
		1.4 Визуалды материалды түсіну	3.1.4.1 пікір айту, сұрақтар немесе әрекеттер арқылы көргенді түсінгенін білдіру
		2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 танысу үшін, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Айтылым (тіл дамыту)	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 әңгімелесушіні түсіну, тілдік нормаларды сақтай отырып тыңдағанға қатынасын білдіру және әңгімелесушіге жауап беру
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқа мәтіндерді мазмұндау
		2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	3.2.5.1 көрген сюжетті өз сөзімен сипаттау
		2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("мен келісемі/ келіспеймін ...", "маған ұнады/ұнамады...")
	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	3.3.1.1 сөздер мен суреттерді қолданып шағын мәтіндер жазу (мұғалімнің көмегімен постер жасау)
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 кілт сөздердің көмегімен бейнеақпараттың, мәтіннің мазмұнын жеткізу, мәтіннің негізгі бөліктері бойынша жазбалар жасау (мұғалім көмегімен)
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 жай сөйлемдердің соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің қолдауымен)
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді және оларды қосып жазу; санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес, анық жазу
			3.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде заттарды білдіретін сөздерді, "кім?" немесе "не?" сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату және қолдану
			3.4.1.2 сұрақтар арқылы сөйлемді толықтыру

	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.3 заттардың іс-әрекетін білдіретін сөздерді қолдану
			3.4.1.4 затты білдіретін сөздерді іс –әрекетті білдіретін сөздермен саны бойынша байланыстыру
			3.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді қолдану; мұғалім көмегімен түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 дыбыс пен әріптің айырмашылығын түсіне отырып, сөздерді дұрыс жазу
			3.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын жазғанда мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазу

2) 4-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы тыңдау және ауызша сөйлеу тілін түсіну, қарапайым сөз тіркестерін қайталай отырып, визуалды материал
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым сөз тіркестеріндегі сөздердің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және оқыған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау

1. Менің Отаным – Қазақстан! 2. Адами құндылықтар		1.4 Визуалды материалды түсіну	4.1.4.1 визуалды материалдағы оқиғаны түсіну және сипаттау
	Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 берілген ақпарат бойынша сұраулы сөйлемдер құру, әрекеттер бойынша пікір білдіру үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	4.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі бір тақырыптағы тілдік жағдаятқа қатысу, әңгімелесуші не туралы айтып жатқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау	4.2.4.1 оқиғалардың бірізділігін сақтай отырып, таныс сөздерді қолданып хикая/ әңгіменің мазмұнын айту
		2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	4.2.5.1 бейне материалдың сөздерін қолдана отырып сюжетті сипаттау
		2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/ кейіпкер/ оқиға туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("менің ойымша...", "мен...деп санаймын")
	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	4.3.1.1 мәтіндер жазу (мысалы, хаттар, есептер), өз көзқарасын білдіретін, сәйкес стиль мен лексиканы, сызба, графиктер, кестелер, фотосуреттерді қолданып презентацияны әзірлеу (мұғалімнің көмегімен);
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 бейнеақпараттың, мәтіннің немесе оның негізгі бөліктерінің мазмұнын жеткізу (мұғалім көмегімен және өздігінен)

		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 жай сөйлемнің соңына тыныс белгілерді қою (мұғалім көмегімен)
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 жіңішке жол дәптеріне жазу: бас және кіші әріптердің биіктігін, ара қашықтығы мен көлденең жазылуын және оларды қосып жазуды сақтау
	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде затты білдіретін сөздер/ сипат-сөздер/ іс-әрекет-сөздерді ажырату, қолдану және оларды мұғалімнің көмегімен саны бойынша өзгерту
			4.4.1.2 ой-пікірдің мақсатына сәйкес сөйлемді толықтыру
			4.4.1.3 мұғалім көмегімен етістіктерді қажетті шақта (осы, келер, өткен шақ) қолдану
			4.4.1.4 өткен шақтың жекеше түріндегі етістіктіктерді керекті текте (род) қолдану
			4.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді ажырату; түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 жи, ши; ча, ща; чу, шу әріптерінің тіркесін дұрыс жазу
			4.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын бас әріппен жазу
			4.4.2.3 мұғалім көмегімен көмекші сөздерді сөздерден бөлек жазу
2 тоқсан			
			4.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы

Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	тыңдау және ауызша сөйлеу тілін түсіну, қарапайым сөз тіркестерін қайталай отырып, визуалды материал
	1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым сөз тіркестеріндегі сөздердің лексикалық мәнін түсіну
	1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және оқыған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
	1.4 Визуалды материалды түсіну	4.1.4.1 визуалды материалдағы оқиғаны түсіну және сипаттау
Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 берілген ақпарат бойынша сұраулы сөйлемдер құру, әрекеттер бойынша пікір білдіру үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	4.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша ойын айту
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі бір тақырыптағы тілдік жағдаятқа қатысу, әңгімелесуші не туралы айтып жатқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
	2.4 Оқыған материалды мазмұндау	4.2.4.1 оқиғалардың бірізділігін сақтай отырып, таныс сөздерді қолданып хикая/әңгіменің мазмұнын айту
	2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	4.2.5.1 бейне материалдың сөздерін қолдана отырып сюжетті сипаттау
	2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/оқиға туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("менің ойымша...", "мен...деп санаймын")
		4.3.1.1 мәтіндер жазу (мысалы, хаттар, есептер),

3.Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	өз көзқарасын білдіретін, сәйкес стиль мен лексиканы, сызба, графиктер, кестелер, фотосуреттерді қолданып презентацияны әзірлеу (мұғалімнің көмегімен);
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 бейнеакпараттың, мәтіннің немесе оның негізгі бөліктерінің мазмұнын жеткізу (мұғалім көмегімен және өздігінен)
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 жай сөйлемнің соңына тыныс белгілерді қою (мұғалім көмегімен)
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 жіңішке жол дәптеріне жазу: бас және кіші әріптердің биіктігін, ара қашықтығы мен көлденең жазылуын және оларды қосып жазуды сақтау
	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде затты білдіретін сөздер/ сипат-сөздер/ іс-әрекет-сөздерді ажырату, қолдану және оларды мұғалімнің көмегімен саны бойынша өзгерту
			4.4.1.2 ой-пікірдің мақсатына сәйкес сөйлемді толықтыру
			4.4.1.3 мұғалім көмегімен етістіктерді қажетті шақта (осы, келер, өткен шақ) қолдану
			4.4.1.4 өткен шақтың жекеше түріндегі етістіктерді керекті текте (род) қолдану
			4.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді ажырату; түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау

		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 жи, ши; ча, ща; чу, шу әріптерінің тіркесін дұрыс жазу 4.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын бас әріппен жазу 4.4.2.3 мұғалім көмегімен көмекші сөздерді сөздерден бөлек жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы тыңдау және ауызша сөйлеу тілін түсіну, қарапайым сөз тіркестерін қайталай отырып, визуалды материал
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым сөз тіркестеріндегі сөздердің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және оқыған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
		1.4 Визуалды материалды түсіну	4.1.4.1 визуалды материалдағы оқиғаны түсіну және сипаттау
	Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 берілген ақпарат бойынша сұраулы сөйлемдер құру, әрекеттер бойынша пікір білдіру үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	4.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі бір тақырыптағы тілдік жағдаятқа қатысу, әңгімелесуші не туралы айтып жатқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
			4.2.4.1 оқиғалардың бірізділігін сақтай

5. Табиғи құбылыстар
6. Қоршаған ортаны
қорғау

Жазылым	2.4 Оқыған материалды мазмұндау	отырып, таныс сөздерді қолданып хикая/ әңгіменің мазмұнын айту
	2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	4.2.5.1 бейне материалдың сөздерін қолдана отырып сюжетті сипаттау
	2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	4.2.6.1 салыстыру негізінде акпарат/ кейіпкер/ оқиға туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("менің ойымша...", "мен...деп санаймын")
	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	4.3.1.1 мәтіндер жазу (мысалы, хаттар, есептер), өз көзқарасын білдіретін, сәйкес стиль мен лексиканы, сызба, графиктер, кестелер, фотосуреттерді қолданып презентацияны әзірлеу (мұғалімнің көмегімен);
	3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 бейнеакпараттың, мәтіннің немесе оның негізгі бөліктерінің мазмұнын жеткізу (мұғалім көмегімен және өздігінен)
	3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 жай сөйлемнің соңына тыныс белгілерді қою (мұғалім көмегімен)
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 жіңішке жол дәптеріне жазу: бас және кіші әріптердің биіктігін, ара қашықтығы мен көлденең жазылуын және оларды қосып жазуды сақтау
		4.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде затты білдіретін сөздер/ сипат-сөздер/ іс-әрекет-сөздерді ажырату, қолдану және оларды мұғалімнің көмегімен саны бойынша өзгерту
		4.4.1.2 ой-пікірдің мақсатына сәйкес сөйлемді толықтыру

	Тілдік нормалар	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.3 мұғалім көмегімен етістіктерді қажетті шақта (осы, келер, өткен шақ) қолдану
			4.4.1.4 өткен шақтың жекеше түріндегі етістіктіктерді керекті текте (род) қолдану
			4.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді ажырату; түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 жи, ши; ча, ша; чу, шу әріптерінің тіркесін дұрыс жазу
			4.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын бас әріппен жазу
			4.4.2.3 мұғалім көмегімен көмекші сөздерді сөздерден бөлек жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы тыңдау және ауызша сөйлеу тілін түсіну, қарапайым сөз тіркестерін қайталай отырып, визуалды материал
		1.2 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым сөз тіркестеріндегі сөздердің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Жеке немесе ұжымдық қолданылатын дыбыс күшейткіш аппаратурасы арқылы естіген, оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және оқыған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
		1.4 Визуалды материалды түсіну	4.1.4.1 визуалды материалдағы оқиғаны түсіну және сипаттау
			4.2.1.1 берілген ақпарат бойынша сұраулы сөйлемдер құру, әрекеттер бойынша пікір

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Айтылым (тіл дамыту)	2.1 Сөздік қорды толықтыру	білдіру үшін сөйлеуінде сөздер, сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырыпта пікірін құрастыру	4.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі бір тақырыптағы тілдік жағдаятқа қатысу, әңгімелесуші не туралы айтып жатқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
		2.4 Оқыған материалды мазмұндау	4.2.4.1 оқиғалардың бірізділігін сақтай отырып, таныс сөздерді қолданып хикая/әңгіменің мазмұнын айту
		2.5 Визуалды материал негізінде сөйлемдер құрау	4.2.5.1 бейне материалдың сөздерін қолдана отырып сюжетті сипаттау
		2.6 Оқыған материал туралы сыни пайымдауды айту	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/ оқиға туралы қарапайым бағалау пікірін білдіру ("менің ойымша...", "мен...деп санаймын")
	Жазылым	3.1 Түрлі түсінік формаларын қолдана отырып мәтіндерді жазу	4.3.1.1 мәтіндер жазу (мысалы, хаттар, есептер), өз көзқарасын білдіретін, сәйкес стиль мен лексиканы, сызба, графиктер, кестелер, фотосуреттерді қолданып презентацияны әзірлеу (мұғалімнің көмегімен);
		3.2 Оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 бейнеақпараттың, мәтіннің немесе оның негізгі бөліктерінің мазмұнын жеткізу (мұғалім көмегімен және өздігінен)
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 жай сөйлемнің соңына тыныс белгілерді қою (мұғалім көмегімен)
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 жіңішке жол дәптеріне жазу: бас және кіші әріптердің биіктігін, ара қашықтығы мен

			көлденең жазылуын және оларды қосып жазуды сақтау
			4.4.1.1 ауызша және жазбаша тілінде затты білдіретін сөздер/ сипат-сөздер/ іс-әрекет-сөздерді ажырату, қолдану және оларды мұғалімнің көмегімен саны бойынша өзгерту
			4.4.1.2 ой-пікірдің мақсатына сәйкес сөйлемді толықтыру
		4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.3 мұғалім көмегімен етістіктерді қажетті шақта (осы, келер, өткен шақ) қолдану
	Тілдік нормалар		4.4.1.4 өткен шақтың жекеше түріндегі етістіктерді керекті текте (род) қолдану
			4.4.1.5 заттардың сипатын білдіретін сөздерді ажырату; түсі, пішіні, көлемі, материалы бойынша заттарға сәйкес сипаттарды таңдау
		4.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 жи, ши; ча, ша; чу, шу әріптерінің тіркесін дұрыс жазу
			4.4.2.2 адам атын, тегін, жануардың лақап атын бас әріппен жазу
			4.4.2.3 мұғалім көмегімен көмекші сөздерді сөздерден бөлек жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 224-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

Ескерту. Бұйрық 224-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім

беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігінің дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, коммуникативтік, тұлғаға бағдарлық тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін ның шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстары да үш тілде (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) ұйымдастырылады. Көп тілді оқу ортасын құрудағы әр пән қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәннің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгінәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара

жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болу.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

18. "Қазақ тілі" пәні "Тіл және әдебиет" білім саласына кіріктірілген пән болып табылады. Қазақ тілі оқу пәні ретінде ана тілімен қатар, нашар еститітін білім алушылардың ойлауын дамытып, тұлға ретінде қалыптасуына әсер етеді.

19. Қазақ тіліне оқытудың мақсаты: қазақ тілін қарым қатынас құралы ретінде қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру және дамыту, қазақ тілін практикалық бағытта меңгеру, қарым-қатынас, эстетикалық және адамгершілік мәдениетіне қазақ тілін оқыту арқылы тәрбиелеу.

20. "Қазақ тілі" пәнінің білімдік, тәрбиелік мақсаттары келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) "Дыбыс айтуды қалыптастыру және естіп қабылдауын дамыту" пәнімен: қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтқызы, айтылуы ұқсас дыбыстарды буында, сөздерде, сөз тіркестерінде ажыратуға үйретеді;

2) "Музыка" пәнімен: қазақ тілінде берілген әндерді тыңдау, оны өздері айтып үйрену арқылы білім алушылар адамның көңіл күйін, сезімін түсінеді, эстетикалық талғамы дамиды;

3) "Бейнелеу өнері" пәнімен: қазақ тілінде берілген суреттер арқылы білім алушылар өнердің адам табиғатымен, өмірімен үндестігін түсінеді, әдемілікті, сұлулықты көріп сезінеді, иллюстрацияларды ауызша/жазбаша суреттеу арқылы ойлау-қабылдау қабілеті мен тілдерін дамытады;

4) "Еңбекке баулу" пәнімен: қазақ тілінде берілген тәрбиелік мәтіндердің мазмұны арқылы білім алушылар оқудың, білім алудың, тіл үйренудің маңызын игереді, еңбектің адам өміріндегі орнын түсінеді;

5) "Математика" пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер негізінде білім алушылар сандар мен фигуралардың атауын қазақ тілінде үйрену барысында математикадан алған білімдерін еске түсіреді, толықтырады, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады;

6) "Дүниетану" пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер арқылы білім алушылар өз айналасын таза ұстауға, қоршаған ортаны қорғауға, табиғатты аялауға үйренеді;

7) естімейтін білім алушыларды тілге оқыту барысында сөйлеу іс әрекетінің бірнеше түрін қалыптастыру: сөйлеу, оқу, жазу, дактильдеу, есту-көру арқылы қабылдау, көру арқылы қабылдау, есту арқылы қабылдау.

21. Естімейтін білім алушыларды тілге оқытудың негізгі талаптары:

1) тілге қарым қатынас құралы ретінде үйрету, диалогта қолдану;

2) нашар еститін білім алушылардың сөйлеуге деген қажеттілігін дамыту;

3) сөйлеу ортасын ұйымдастыру;

4) тәжірибелік іс әрекетке сүйеніп тілдік қабілеттерін дамыту;

5) сөздік материалды қосарланып айту, жеке айту және өз бетімен айту арқылы ендіру.

22. Естімейтін білім алушыларға "Қазақ тілі" пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық процестерді, ұлттардың бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

23. Естімейтін бастауыш сынып білім алушыларына қазақ тілін мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

24. "Қазақ тілі" пәні бағдарламасы естімейтін білім алушыларды білім алушының тіл сауаттылығы мен сөз байлығын дамытуды, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді және дүниетанымдық дағдыларын кеңейтуді көздейді. Бағдарламаның білім мазмұны қазақ тілі арқылы білім алушыларға қазақ халқының материалдық және рухани құндылықтарын, қазақ халқының салт-дәстүрін

құрметтеуді, қазақша сөйлеу әдебі мен әдетін дағдыландыруды және қазақ әдебиеті үлгілерін терең меңгертуді мақсат етеді және алған білімдерін өмірде қолдана білуге үйретеді.

25. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың міндеттері:

1) білім алушыларға сөйлеу іс әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;

4) қазақ тілінде оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

5) білім алушыны сөйлесу қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени ерекшелігіне баулу;

6) білім алушылардың оқу білігін, шынайы өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімдерін шығармашылықпен пайдалануға дайын болу білігін қалыптастыру;

7) білім алушыларды қазақ тілінің дыбыстарымен таныстыру және оларды ажырата білуге үйрету;

8) білім алушылардың қазақ тіліне қызығушылығын дамыту, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу;

9) шығармашылықпен жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

10) қазақша сөздік қорын үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;

11) қазақша сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

12) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;

13) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

14) қазақ тілінде меңгерген білім, білік дағдыларына сүйене отырып, өзгелермен еркін қарым-қатынасқа түсуге үйрету;

15) қазақ тілінің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;

16) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту.

26. "Қазақ тілі" пәнін оқу арқылы білім алушылар сөздік қоры мен тілдік сауаттылығын дамытып, қазақ халқы мен мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырады, қызығушылығын арттырады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

27. Арнайы білім беру ұйымдары "білім алып үйрену" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

28. Білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыру үшін мұғалімдер түрлі технологиялар мен тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсіл (білім алушылар "не білемін, нені білгім келеді, нені білдім" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсіл (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

29. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

30. Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеу.

31. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқитын білім алушылардың өз ойын, сезімін қазақша білдіруге, танып-білген нәрселерін қазақша санасына түюге, пікір алысуға, оқыған, көрген не білген нәрселері туралы достарымен, үлкендермен өз ойымен бөлісуге, армандары мен мақсаттары туралы ойын еркін жеткізіп айта білуге, репродуктивтік, продуктивтік, проблемалық, шығармашылық жаттығуларды орындата отырып үйрету.

32. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын "Қазақ тілі" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын есту арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) қазақ тілінің төл дыбыстарын дұрыс айту үшін артикуляциялық жаттығулар жасау;

2) сөздің лексикалық мағынасын түсіну;

3) оқу материалдарын тыңдап, түсіну;

4) сөздік қорды толықтыру;

5) тыңдап, материалдардың мазмұнын айту;

6) мәтіннің кейбір оқиғаларын қимылмен, ым-ишарамен көрсету;

- 7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 8) тыңдалған мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну;
- 9) мәтіннің жанрларын анықтау;
- 10) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;

12) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

13) берілген тақырып (сол сабақта оқылған әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру;

14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, жасы кішілермен қарым-қатынас жасауға байланысты шағын рөлдік ойындар;

15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау.

33. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын "Қазақ тілі" пәнінде оқылым дағдысын есту, арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 3) сұрақтар қоя білу және жауап беру;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

34. "Қазақ тілі" пәнінде жазылым дағдысын есту, көру арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
- 2) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
- 3) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 4) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 5) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
- 6) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 7) шағын хат жазу;
- 8) есте сақтау арқылы жазу;
- 9) байқағаны, ұнататын істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;
- 10) сурет бойынша жазу;
- 11) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

36. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

37. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

38. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

39. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

40. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

41. Қазақ тілі пәнін оқыту процесі тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым әрекеттері арқылы ұйымдастырылады. Оқу процесінде жүйелі жүргізілетін сөздік жұмысы, әңгіме оқу, мәтінмен жұмыс жасау, өлеңдер жаттау, жағдаяттық тапсырмалар орындау, постерлермен жұмыс істеу, сахналық қойылым дайындау белсенді әдістерді қолдану барысында білім алушылардың сөздік қоры жетілдіріледі. Бастауыш сыныптардағы қазақ тілі пәнін оқытуда білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қоршаған ортаны қабылдауға қатысты психологиялық жай-күйі ескеріледі.

42. Сабақ барысында әр түрлі (жеке, жұптық, топтық) жұмыс түрлерін ұйымдастыру үшін, стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат, жеке дыбыс күшейткіш аппарат, интерактивті тақта/ проектор, экран, шағын маркерлік тақта, және білім алушылардың жұмыстарын сақтауға және демонстрациялауға арналған шкафтар, оқу кабинеттеріндегі жиһаздар орнын ауыстыруға қолайлы әрі жеңіл болуы. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер және білім алушы жұмыстарының көрмесіне арналған орын болу.

43. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны:

1) бөлімшелерде оқыту мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға, оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқыту мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1-кесте

3-4 сыныптар		
№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну
2	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру
		2.6 Оқыған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру
3	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу
4	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
5	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау

44. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып; "2.1" - дағдылар; "1" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

45. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

46. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым":

2-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 естіп, естіп -көру арқылы қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну	4.1.1.1 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
	3.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым жеке сөз, сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
	3.1.1.3 естіп, естіп -көру арқылы өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну	4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну	4.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	3.1.2.2 естіп, естіп -көру арқылы дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну	
	3.1.2.3 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну	
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес суреттерді таңдау	4.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша суреттерді орналастыру
1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну	4.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және оқиғалардың ретін анықтау
	3.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну	4.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну

1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру	4.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы материалдағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау

2) "Айтылым":

3-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 естіп, естіп-көру арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.1 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
	3.2.1.2 естіп,естіп -көру арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.2 естіп,естіп -көру арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы сурет бойынша 5-6 сөйлеммен өз ойын білдіру	4.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, жауап беру	4.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсініп қарым – қатынасқа түсу
2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды сұрақтар арқылы мазмұндау	4.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу	4.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу

3) "Оқылым":

4-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерді тұтас оқу	4.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну	4.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату	4.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
	3.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін	4.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің мазмұнын бойынша

3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	немесе суреттер бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою	қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу

4) "Жазылым":

5-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу	4.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу	4.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	4.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді дұрыс ажыратып жазу	4.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптерді бір-бірімен дұрыс ажыратып жазу

5) "Тілдік нормаларды қолдану":

6-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын /сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану	4.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын /сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
	3.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану	4.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында көптік/тәуелдік / жіктік /септік жалғауларын қолдану
	3.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану	4.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
	3.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу	4.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу

	барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану	барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
	3.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру	4.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
	3.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін(хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату	4.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	4.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
	3.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	4.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
	3.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату	4.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату

47. Ұзақ мерізімді жоспар:

1) 3-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 есту арқылы қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.2.3 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
			3.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша

1. Тірі табиғат 2. Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес суреттерді таңдау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, косалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 естіп, естіп-көру арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы сурет бойынша 5 -6 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	3.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, жауап беру
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін немесе суреттер бойынша қарапайым сұрақтар (кім ? не? қандай? қанша?) қою
		4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің

	Жазылым		соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді дұрыс ажыратып жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану 3.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
2-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 естіп, естіп -көру арқылы қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну 3.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым жеке сөз, сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.2.2 естіп, естіп -көру арқылы дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну
			3.1.2.3 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа

3. Уақыт			байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес суреттерді таңдау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 естіп, естіп-көру арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы сурет бойынша 5 -6 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, жауап беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату
			3.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің

4. Сәулет		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	көмегімен мәтін немесе суреттер бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді дұрыс ажыратып жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
			3.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
			3.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			3.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу

			барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			3.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			3.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым жеке сөз, сөйлемдердің мағынасын түсіну
			3.1.1.3 естіп, естіп -көру арқылы өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.2.2 естіп, естіп -көру арқылы дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру	
			3.2.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат

5. Өнер
6. Атақты тұлғалар

Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы сурет бойынша 5 -6 сөйлеммен өз ойын білдіру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, жауап беру
	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды сұ рақтар арқылы мазмұндау
Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін немесе суреттер бойынша қарапайым сұрақтар (кім ? не? қандай? қанша?) қою
	3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
		3.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/

Тілдік нормалар-ды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
		3.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
		3.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
		3.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
		3.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен айтылу максатына қарай сөйлем түрлерін(хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту 3.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, к , ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан		
	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым жеке сөз, сөйлемдердің мағынасын түсіну 3.1.1.3 естіп, естіп -көру арқылы өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну
		3.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес суреттерді таңдау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 естіп, естіп-көру арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
			3.2.1.2 естіп,естіп -көру арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды сұрақтар арқылы мазмұндау
	Оқылым	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
			3.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы суретте берілген

	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
			3.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
			3.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			3.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін(хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту 3.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

2) 4-сынып:

8- кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

1. Менің Отаным - Қазақстан 2. Адами құндылықтар	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, косалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 естіп,естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	4.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсініп қарым – қатынасқа түсу
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылытаныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
			4.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы заттың сынын

Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
4.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану		
4.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану		
5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау		4.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
2-тоқсан		
Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және

3. Мәдени мұра
4. Мамандықтар әлемі

		сюжеттің даму желісі бойынша суреттерді орналастыру
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.2 естіп, естіп -көру арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы материалдағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 естіп,естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу
Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 естіп, естіп -көру арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану

		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылықазақ тілінің спецификалық әріптерді бір-бірімен дұрыс ажыратып жазу
Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау		4.5.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
			4.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау		4.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
			4.5.2.3 естіп, естіп -көру арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
	3-тоқсан		
Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану		4.1.1.1 естіп, естіп -көру арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
			4.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
			4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну		4.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау			қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және оқиғалардың ретін анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 естіп, естіп -көру арқылы материалдағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.2 естіп,естіп -көру арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынаска түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 естіп, естіп -көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсініп қарым – қатынаска түсу
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы өзінің жоспар/ жазбаларын колдана отырып, мұғалімнің көмегімен әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
			4.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылымұғалімнің

	3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
Жазылым Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 естіп, естіп -көру арқылықазақ тілінің спецификалық әріптерді бір-бірімен дұрыс ажыратып жазу
	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
		4.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
		4.5.1.5 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
		4.5.1.6 естіп, естіп -көру арқылы айтылу максатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
		4.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін

			сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою 4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 естіп, естіп -көру арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша суреттерді орналастыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 естіп, естіп -көру арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және оқиғалардың ретін анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 естіп,естіп -көру арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану 4.2.1.2 естіп,естіп -көру арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 естіп, естіп -көру арқылы өзінің жоспар/ жазбаларын қолдана отырып, мұғалімнің көмегімен әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу
			4.3.1.1 естіп, естіп -көру арқылы мәтінді мәнерлеп

7. Ғарышқа саяхат
8. Болашаққа саяхат

Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	және қатесіз дауыстап оқу
	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 естіп, естіп -көру арқылытаныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	4.3.5.1 естіп, естіп -көру арқылымұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 естіп, естіп -көру арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.2 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану
		4.5.1.3 естіп, естіп -көру арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
		4.5.1.4 естіп, естіп -көру арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 естіп, естіп -көру арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу 4.5.2.2 естіп, естіп -көру арқылы ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 225-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 225-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы естімейтін білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін естімейтін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде естімейтін білім алушының өз бетімен білім алу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік

дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде естімейтін білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары естімейтін білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдай алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар естімейтін білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер естімейтін білім алушылардың күрделі міндеттерін шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, қарым-қатынасқа бейімділігі, өзіне-өзі сенімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

15. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және естімейтін білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған және өмір бойы білім алуға ынталандырады.

16. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар естімейтін білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары.

2-тарау. "Оқу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

17. "Оқу" пәні – естімейтін білім алушыларының ауызша және жазбаша тілін, сөздік қорын дамытуды, байланыстыра және грамматикалық тұрғыдан жүйелі сөйлеуге үйретуді, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды көздейді.

18. "Оқу" пәнін оқыту мақсаты – естімейтін білім алушыларды оқуға және тіл арқылы қарым-қатынас жасау қызметінің түрлерін (тыңдау, оқу, сөйлеу) меңгеруге үйрету, есту және ойлау қабілеттерін дамытытып, өз ойын еркін жеткізе алуға тәрбиелеу.

19. Оқу" пәнін оқыту міндеттері:

1) естімейтін білім алушылардың ұғымына сай мәтіндерді дұрыс, жылдам түсініп мәнерлеп оқу мағынасын түсініп, айтып беруге үйрету;

2) ауызекі сөйлеуге машықтандыру, өз ойын жүйелі түрде дұрыс жеткізе білуге үйрету;

3) диалогтік және монологтік сөйлеу (ауызекі) дағдыларын, сөйлеу мәдениетін, өз сөзінің дұрыс айтылуын өзі бақылау машығын дамыту;

4) білім алушылардың сауатты, көркем жазу дағдыларын жетілдіру;

5) айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

6) басқа адамдармен қарым-қатынасқа еркін түсуге және өз ойын толық жеткізуге үйрету;

7) тілдің қоғамдық мәнін түсінуге, тіл нормаларын сақтап, қолдана білуге үйрету;

8) тіл сауаттылығы мен сөз байлығын жетілдіру;

9) мәтіннің мазмұнын түсініп, өз бетімен айта алуға дағдыландыру;

10) дыбыстарды дұрыс айтып, оқу жылдамдығын жетілдіру;

11) түсінікті, шапшаң, мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастыруға;

12) мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырып, пәнге қызығушылығын арттыру.

20. "Оқу" пәнінің бағдарламасы естімейтін білім алушының, әлеуметтік ортада бейімделуін, ауызша сөйлеу тілі арқылы еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді, өмірлік көзқарастарын кеңейтуді көздейді.

21. Бағдарламаның білім мазмұны есту кемістігі бар білім алушылардың қазақ халқымыздың рухани құндылықтары мен салт-дәстүрін құрметтеуге, алған білімдерін өмірде дұрыс қолдануға, қазақ тілінде сауатты түрде ойын жеткізуге, ұлттық патриоттық сана-сезімін қалыптастыруға бағытталған.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

22. Қазақстан Республикасының арнайы білім беру ұйымдары "білім алу жолдарын білетін", ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

23. Естімейтін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

2) зерттеушілік тәсілдеме (білім алушылар "не білемін?, нені білгім келеді?, нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

3) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

4) дамыта оқыту технологиясы (білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

5) саралап оқыту технологиясы (білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

24. "Оқу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) мұғалім мен естімейтін білім алушының "субъект-субъект" дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;

2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен естімейтін білім алушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін білім алушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

3) естімейтін білім алушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

4) ойын әдісі;

5) "оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау" арқылы қолдау жасау;

6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

9) естімейтін білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) естімейтін білім алушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

11) естімейтін білім алушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

12) естімейтін білім алушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында "не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?" түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

25. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Естімейтін білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлері алдын ала белгіленеді.

26. "Оқу" пәнін оқытуда келесі ұстанымдар басшылыққа алынады:

1) естімейтін білім алушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын еркін айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

27. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану құзыреттілігі естімейтін білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана

білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

28. Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы білім алушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру процесінде дамытады.

29. Бұл "Оқу" пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) интернет ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

4) электронды оқулықтарды пайдалану;

5) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану.

30. "Оқу" пәнінен тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;

2) мұғалімнің көмегімен мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

4) мәтін бойынша жоспар құру;

5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;

6) мұғалімнің көмегімен мәтіннің мазмұны бойынша қарама-қарсы пікір айту, дәлелдеу;

7) ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

8) жоспарланған тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;

9) жұпта ым-ишараны пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу", "Бірлесіп оқу" және "Бағытталған жазу", "Бірлесіп жазу");

10) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

31. "Оқу" пәнінен оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;

2) мұғалімнің көмегімен интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);

3) әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау);

4) мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу;

5) ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;

6) кітапқа ауызша және жазбаша шолу жасау.

32. "Оқу" пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) мұғалімнің көмегімен тыңдалған және оқылған мәтіннің қысқаша мазмұнын, фильм мен кітаптан алған әсерлерін жазу;
- 2) таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазу;
- 3) әдеби шығармадан алынған көркем, бейнелі сөздерді жазу;
- 4) әдеби шығармадағы жаңа сөздерден сөздік құрастыру;
- 5) берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу;
- 6) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;
- 7) әдеби шығарма мәтініндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтау;
- 8) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер, пиктограммалар арқылы беру;
- 9) сұрақтар дайындау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

33. "Оқу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

34. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

35. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

36. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

37. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогін оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Оқу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Оқу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 3) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

39. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

40. Оқыту кабинетінің құрал-жабдықтары:

- 1) стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат;
- 2) жеке дыбыс күшейткіш аппарат.

41. Сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын, белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы жиһаздар қарастырылады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

42. Көркем шығарма бөлімі балалар әдебиетінің екі саласын қамтиды:

- 1) ауыз әдебиеті үлгілері;
- 2) жазба балалар әдебиеті үлгілері.

43. Ауыз әдебиеті үлгілерінен:

1) балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, мазақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары: төрт түлік туралы өлеңдер, мал, жан-жануарлар айтысы, Наурыз жыры;

2) ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер;

3) аңыз-әңгімелер: Тазша бала, Алдар көсе, Қожанасыр, Асан қайғы, Қорқыт туралы ;

4) мақал-мәтелдер (әртүрлі тақырыптағы);

5) жұмбақ-жаңылтпаштар (әртүрлі тақырыптағы).

44. Жазба балалар әдебиеті үлгілерінен:

1) қазақ ақын-жазушылары: Ы.Алтынсарин, Абай Құнанбаев, Жамбыл Жабаев, А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, С.Сейфуллин, Б.Майлин, М.Әуезов, С.Бегалин, Б.Соқпақбаев, Ш.Смаханұлы, Қ.Мырза Әли, М.Әлімбай, Ө.Тұрманжанов, Ж.Смақов, Қ.Баянбай, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Ә.Табылдиев, А.Асылбеков, Ө.Қанахин, Т.Молдағалиев, Е.Өтетілеуов, Б.Кірісбаев, Е.Елубай, С.Қалиев, С.Сейітов, Б.Ысқақов, Д.Жұмагелдинова, М.Айымбетов, М.Абылқасымова өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері.

45. Ғылыми-танымдық шығармалар:

1) мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

46. Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.

47. Пән бойынша білімді меңгеру оқу бөлімдерінде тілдік дағдыларды қалыптастыру бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері ары қарай жинақталған білім мен түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге бөлінген. Оқытудың мақсаттары әр бөлімше ішіндегі сабақтастықты айқындайды. Мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

48. Оқу процесі барысында есту аппаратын тағу арқылы білім алушыларда мұғалімнің айтқан сөздерін естіп-көру арқылы қабылдауға мүмкіндік туады. Естімейтін

білім алушылар қатысымдық тілді меңгеруде дактильді және ауызша сөйлеу тіліне ортақ сөздік материалдарды пайдаланады.

49. Естімейтін білім алушыларға арналған мектепте ауызша сөйлеуге оқытуда ұстанатын бағыттардың бірі – білім алушыларда сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру :

1) барлық сөздік материалдарды мұғаліммен бірге дактильдеумен қоса ауызша айту. Бұл білім алушылардың сөйлеу аппараттарын іске қосуға, оны белсендіруге септігін тигізеді. Сонымен қатар, мағынасы жақын сөздерді игеруге мүмкіндік береді;

2) ауызша сөйлеуге оқытудың негізгі жолы - ауызша сөйлеудің жүйелі түрде оқытылуы. Бірақ, бұл бағытта да сөйлеу тілін қалыптастыру, қарым-қатынасқа түсуде ең басты құрал болып қалады. Бұл тілдік материалдарды дұрыс таңдауға (басымдылық сөздерге беріледі), сонымен қатар, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге (жұмыс сараланған тілдік материалдармен жүргізіледі: қарым-қатынаста қолданылатын сөздер мен фразалар) қатысты.

50. Бағдарламада пәннен меңгерілетін сөздік, тілдік қор көлемі, мазмұны көрсетілген. Оқыту барысында естімейтін білім алушылардың физиологиялық, психологиялық ерекшеліктері, жас ерекшелігі мен ұғымына сай, тіл материалдары топтастырылып, бөлшектеніп оқытылады. Оқу материалдары білім алушының есту арқылы қабылдау қабілеттерін ескеріп берілуі қадағаланады.

51. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

52. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны:

1-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу

2	Оқылым	1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену
		1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру
		1.11 Монологтік тілді дамыту
		1.12 Жоспар бойынша жұмыс
		2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу
		2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)
		2.5 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру
		2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)
3	Жазылым	2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары
		2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру
		2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою
		3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу
		3.2 Сөйлем құрастырып, жазу

53. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 естіп-көру арқылы сөзді зейін қойып тыңдау , түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (кимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)	3.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және қарапайым сөйлем-дерді түсініп қайталау	4.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
	2.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға	3.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегі-мен иллюстрация/суреттер/	4.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму

1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау	сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру	желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	2.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау	3.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне сүйеніп сюжеттің дамуын болжау, өз болжамының себебін түсіндіру	4.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	2.1.4.1 әңгіме үзінділеріне салынған иллюстрациялық суреттерді тауып айту	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әңгімедегі басты кейіпкерлерді бөліп, мазмұнын ашатын басты ойды бөліп айту	4.1.4.1 мәтін бөлімдерінің арасындағы мағыналы байланысты анықтап, айту
1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен құрылған жоспар бойынша әңгіме мазмұнын айтуға жаттығу	3.1.5.1 мұғалімнің көмегімен жоспар бойынша мәтін мазмұнын әңгімелеу	4.1.5.1 оқылған мәтінге жоспар құрып, мазмұнын айтып беру
1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	2.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп, қабылдау (8-10) сөйлемді қабылдау)	3.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп қабылдау 8-12 сөйлемді естіп қабылдау	4.1.6.1 мағынасы таныс және таныс емес тілдік материалдарды (сөздерді, сөйлемдерді) естіп-көріп қабылдау (10-15 сөйлем) 4.1.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп-көріп қабылдау
1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру	3.1.7.1 мұғалімнің көмегімен сюжетті сурет негізінде өз ойын айту	4.1.7.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
	2.1.7.2 сюжетті суреттер бойынша бірнеше сөйлем құрап, өз ойын айту	3.1.7.2 мәтінді өз бетінше іштен оқып, саналы түрде өз ойын жеткізу	4.1.7.2 берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырып, өз ойын жеткізу
1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	2.1.8.1 берілген шаблондар бойынша тілек білдіру (3-4 сөйлем): Рұқсат болса, ... алуға болады ма	3.1.8.1 6-7 сөйлем құрастырып, айту. Тыйым салу формаларын қолдану	4.1.8.1 өз бетімен 7-8 сөйлем құрастырып, жолдастарына, мұғалімге өз тілегін білдіру
	2.1.9.1 мұғалімнің көмегімен естіп-көру арқылы тыңдаған	3.1.9.1 естіп-көру арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау	4.1.9.1 естіп-көру арқылы тыңдаған материал бойынша себеп салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер,

1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	материалдың кім/не туралы екенін түсіну	3.1.9.2 мұғалімнің көмегімен сюжетті сурет негізінде өз ойын айту	оқиға) анықтау мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
			4.1.9.2 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	2.1.10.1 өзі жасаған іс-әрекеті бойынша сөйлемдер құрастыру(… . мен дұрыс түсінбедім, қайта айтыңызшы)	3.1.10.1 бірлесіп жасаған іс-әрекеті бойынша сөйлемдер құрастыру (Біз … … жасадық. Өте әдемі болды!).	4.1.10.1 мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына жасалынған іс-әрекеті бойынша ойын жеткізу(… … дұрыс болмады!
1.11 Монологтік тілді дамыту	2.1.11.1 затты суреттеу (сипаттау).	3.1.11.1 салыстырмалы түрде затты сипаттау (2 заттың ортағын айту, айырмашылығын сипаттау)	4.1.11.1 берілген суреттерге қарап, ауызша сипаттап, айту
	2.1.11.2 заттың негізгісипаттарын айта білу	3.1.11.2 табиғатты суреттеу (сипаттау)	4.1.11.2 суреттер сериясы бойынша сипаттау
	2.1.11.3 берілген сұрақтар бойынша естіп-көру арқылы затты сипаттау	3.1.11.3 берілген жоспар бойынша табиғатты сипаттау	4.1.11.3 бір сурет бойынша әңгіме құрастыру. (10-12 сөйлем құрастыру)
1.12 Жоспар бойынша жұмыс	2.1.12.1 жоспар бойынша бір сурет немесе бірнеше суреттер бойынша әңгімелеу	3.1.12.1 мұғалімнің көмегімен бір немесе бірнеше суреттерді суреттеп, өзі құрған жоспар бойынша мазмұндама жазу	4.1.12.1 ауызша және жазбаша оқыған тақырыпка сай мазмұндама жазу
	2.1.12.2 жоспар бойынша сұрақтарға дұрыс жауап беру	3.1.12.2 жоспарды пайдаланып, жасалынған жұмыс туралы әңгімелеу;	4.1.12.2 мұғалім берген жоспар немесе білім алушылар құрастырған жоспар бойынша әңгіме жоспарын құрып, мазмұндама жазу (толық немесе шағын жоспар бойынша)
	2.1.12.3 ата-анасына, туыстарына хат жазу.	3.1.12.3 қабырға газетіне әңгіме жазу	4.1.12.3 толық немесе шағын жоспар бойынша әңгіме жазу

2) оқылым:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	2.2.1.1 түсініп, дауыстап, сөзді тұтастай оқу	3.2.1.1 сөздерді тұтас, қалыпты дауыспен түсініп оқу	4.2.1.1 дұрыс, түсініп, көз жүгіртіп оқу кезінде екпінді және үзілісті ескеріп отыру. Іштей, үнсіз мәтін мазмұнын түсініп оқу

2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	2.2.1.2 мәнерлеп оқу негіздерін (кідірісті, логикалық екпінді, жылдамдықты) сақтап оқу	3.2.1.2 мәтінді өз бетінше іштен оқып, саналы түрде меңгеру	4.2.1.2 әдеби шығармаларды, ережелерді сақтап, дұрыс, жылдам, саналы түрде мәнерлеп оқу
	2.2.1.3 бұрын оқылмаған мәтін ішінен бір минутта 25-30 сөз оқу	3.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 40-45 сөз оқу	4.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 50-65 сөз оқу
	2.2.1.4 таныс мәтінді (дауыс шығармай) іштен оқу	3.2.1.4 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайын-дауымен дұрыс сақтап оқу	4.2.1.4 мәтінді оқығанда мағынасына маңызды көңіл бөліп түсініп оқу
	2.2.1.5 сөйлемдер мен азат жол арасында кідіріс /пауза/ жасап оқу	3.2.1.5 мәтіннің мазмұнына сай, оқу интонациясын, логикалық екпінді, жылдамдығын/темпін/, дұрыс сақтап оқу	4.2.1.5 оқыған мәтіннің мағынасын түсіну
2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	2.2.3.1 білім алушының өзіне қатысты сұрақтар қою, жауап беру (болған оқиға бойынша, сабақтағы іс-әрекеттер бойынша)	3.2.3.1 танымдылық сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою. (Бұл кім? Не туралы айтылған?)	4.2.3.1 бірлесіп жасаған іс-әрекет бойынша сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою
2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.4.1 түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	3.2.4.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну	4.2.4.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
2.5 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.5.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/келіс-пеймін, ұнайды/ұнамайды) айту	3.2.5.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қара-пайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту	4.2.5.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын айту (маған .. сияқты, маған ... тәрізді)
2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	2.2.6.1 бір-біріне сұрақ қою арқылы жасаған істерін баяндау	3.2.6.1 қызықты оқиғаларды (үзіліс кезінде, сабаққа дейін, сабақтан соң) жолдасына, мұғалімге айтып хабарлау 3.2.6.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою (үтір, қос нүкте)	4.2.6.1 серуенге барғандағы сурет-терді, естеліктерді пайдаланып, ауызша түрде әңгімелеу

2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	2.2.7.1 мұғалімнің сұрағы бойынша, оқыған мәтіннің мазмұнын толығымен айтып беру	3.2.7.1 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту	4.2.7.1 шығарма мен үзіндіде не туралы айтылатынын айқындау
2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	2.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген сұрақтарға жауап беріп орындай білу	3.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген тапсырмаларды түсініп орындай білу	4.2.8.1 сөздердің сөйлем ішіндегі мәнін (тура және ауыспалы мағыналарын) өздігінен ажырата білу
2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым сұрақтарын қою	3.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою	4.2.9.1 мәтіндегі оқиғаны/кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою

3) жазылым:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу мәтіндерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу
3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	2.3.2.1 суреттер бойынша (8-10 сөйлем) әңгіме құрастыру, әңгіменің тақырыбын (мұғалімнің көмегімен) орындап, жазу	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен өз өмірі, көргені, қызықты оқиғалар туралы жазу	4.3.2.1 өз бетімен көрген қызықты оқиғалар туралы жазу

54. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 естіп-көру арқылы сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)
		1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбілім алушыр таңдау
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	2.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау
			2.2.1.1 түсініп, дауыстап, сөзді тұтастай оқу

1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	2.2.1.2 мәнерлеп оқу негіздерін (кідірісті, логикалық екпінді, жылдамдықты) сақтап оқу.
			2.2.1.3 бұрын оқылмаған мәтін ішінен бір минутта 25-30 сөз оқу
			2.2.1.4 таныс мәтінді (дауыс шығармай) іштен оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын анықтау
	Жазылым	2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым сұрақтарын қою
		1.12 Жоспар бойынша жұмыс	2.1.12.1 жоспар бойынша бір сурет немесе бірнеше суреттер бойынша әңгімелеу
		3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	2.3.2.1 суреттер бойынша (8-10 сөйлем) әңгіме құрастыру, әңгіменің тақырыбын (мұғалімнің көмегімен) орындап, жазу

2-тоқсан

		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 естіп-көру арқылы сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)
		1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбілім алушы тандау
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	2.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау
			2.1.4.1 әңгіме үзінділеріне салынған

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Тыңдалым және айтылым	1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	иллюстрациялық суреттерді тауып айту
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен құрылған жоспар бойынша әңгіме мазмұнын айтуға жаттығу
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	2.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп, қабылдау (8-10) сөйлемді қабылдау)
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
		1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	2.1.8.1 берілген шаблондар бойынша тілек білдіру (3-4 сөйлем) : Рұқсат болса, ... алуға болады ма
		1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.9.1 мұғалімнің көмегімен естіп-көру арқылы тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.12 Жоспар бойынша жұмыс	2.1.12.2 жоспар бойынша сұрақтарға дұрыс жауап беру
		2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	2.2.1.1 түсініп, дауыстап, сөзді тұтастай оқу
			2.2.1.2 мәнерлеп оқу негіздерін (кідірісті, логикалық екпінді, жылдамдықты) сақтап оқу.
			2.2.1.3 бұрын оқылмаған мәтін ішінен бір минутта 25-30 сөз оқу
			2.2.1.4 таныс мәтінді (дауыс

	Оқылым		шығармай) іштен оқу
			2.2.1.5 сөйлемдер мен азат жол арасында кідіріс / пауза/ жасап оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын анықтау
		2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	2.2.3.1 білім алушының өзіне қатысты сұрақтар қою, жауап беру (болған оқиға бойынша, сабақтағы іс-әрекеттер бойынша
		2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым сұрақтарын қою
	Жазылым	3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	2.3.2.1 суреттер бойынша (8-10 сөйлем) әңгіме құрастыру, әңгіменің тақырыбын (мұғалімнің көмегімен) орындап , жазу
3-тоқсан			
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	2.1.4.1 әңгіме үзінділеріне салынған иллюстрациялық суреттерді тауып айту
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен құрылған жоспар бойынша әңгіме мазмұнын айтуға жаттығу
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	2.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп, қабылдау (8-10) сөйлемді қабылдау)
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
			2.1.7.2 сюжетті суреттер бойынша бірнеше сөйлем құрап ,өз ойын айту
		1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	2.1.8.1 берілген шаблондар бойынша тілек білдіру (3-4 сөйлем): Рұқсат болса, .. алуға болады ма

5. Дені саудың – жаны сау! 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы акпараттарды түсіну	2.1.9.1 мұғалімнің көмегімен естіп-көру арқылы тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	2.1.10.1 өзі жасаған іс-әрекеті бойынша сөйлемдер құрастыру(... ... мен дұрыс түсінбедім, қайта айтыңызшы)
		1.11 Монологтік тілді дамыту	2.1.11.1 затты суреттеу (сипаттау).
			2.1.11.2 заттың негізгі сипаттарын айта білу.
			2.1.11.3 берілген сұрақтар бойынша естіп-көру арқылы затты сипаттау
	Оқылым	1.12 Жоспар бойынша жұмыс	2.1.12.1 жоспар бойынша бір сурет немесе бірнеше суреттер бойынша әңгімелеу
			2.1.12.2 жоспар бойынша сұрақтарға дұрыс жауап беру
			2.1.12.3 ата-анасына, туыстарына хат жазу.
		2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	2.2.1.2 мәнерлеп оқу негіздерін (кідірісті, логикалық екпінді, жылдамдықты) сақтап оқу.
			2.2.1.5 сөйлемдер мен азат жол арасында кідіріс /пауза/ жасап оқу
		2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	2.2.3.1 білім алушының өзіне қатысты сұрақтар қоя, жауап беру (болған оқиға бойынша, сабақтағы іс-әрекеттер бойынша)
		2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.4.1 түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану
		2.5 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.5.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/ келіс-пеймін, ұнайды/ұнамайды) айту
		2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	2.2.6.1 бір-біріне сұрақ қоя арқылы жасаған істерін баяндау
		2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	2.2.7.1 мұғалімнің сұрағы бойынша, оқыған мәтіннің мазмұнын толығымен айтып беру
		2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	2.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген сұрақтарға жауап беріп орындай білу
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу мәтіндерін құрастырып жазу
4-тоқсан			

7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.2 сюжетті суреттер бойынша бірнеше сөйлем құрап ,өз ойын айту
		1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	2.1.10.1 өзі жасаған іс-әрекеті бойынша сөйлемдер құрастыру(... ... мен дұрыс түсінбедім, қайта айтыңызшы)
		1.11 Монологтік тілді дамыту	2.1.11.1 затты суреттеу (сипаттау).
			2.1.11.2 заттың негізгісипаттарын айта білу.
			2.1.11.3 берілген сұрақтар бойынша естіп-көру арқылы затты сипаттау
	Оқылым	1.12 Жоспар бойынша жұмыс	2.1.12.1 жоспар бойынша бір сурет немесе бірнеше суреттер бойынша әңгімелеу
			2.1.12.2 жоспар бойынша сұрақтарға дұрыс жауап беру
		2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.4.1 түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану
		2.5 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.5.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/ келіс-пеймін, ұнайды/ұнамайды) айту
		2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	2.2.6.1 бір-біріне сұрақ қою арқылы жасаған істерін баяндау
	Жазылым	2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	2.2.7.1 мұғалімнің сұрағы бойынша, оқыған мәтіннің мазмұнын толығымен айтып беру
		2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	2.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген сұрақтарға жауап беріп орындай білу
		3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу мәтіндерін құрастырып жазу

2) 3-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және қарапайым сөйлем-дерді түсініп қайталау
		1.2 Тыңдаған мәтіннің	3.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтінге мұғалімнің

1. Тірі табиғат 2. жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Оқылым	мазмұнын түсіну	көмегі-мен иллюстрация/суреттер/ сызбілім алушыр таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру
		2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	3.2.1.1 сөздерді тұтас, қалыпты дауыспен түсініп оқу
			3.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 40-45 сөз оқу
			3.2.1.4 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайын-дауымен дұрыс сақтап оқу
			3.2.1.5 мәтіннің мазмұнына сай, оқу интонациясын, логикалық екпінді, жылдамдығын/темпін/, дұрыс сақтап оқу
3. Уақыт 4. Сәулет	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу
2-тоқсан			
3. Уақыт 4. Сәулет	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және қарапайым сөйлем-дерді түсініп қайталау
		1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегі-мен иллюстрация/суреттер/ сызбілім алушыр таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	3.1.5.1 мұғалімнің көмегімен жоспар бойынша мәтін мазмұнын әңгімелеу
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	3.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп қабылдау 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	3.2.1.1 сөздерді тұтас, қалыпты дауыспен түсініп оқу
			3.2.1.2 мәтінді өз бетінше іштен оқып, саналы түрде меңгеру
			3.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 40-45 сөз оқу
			3.2.1.4 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайын-дауымен дұрыс сақтап оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу

		2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	3.2.3.1 танымдылық сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою. (Бұл кім? Не туралы айтылған?)
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу
		3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен өз өмірі, көргені, қызықты оқиғалар туралы жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	3.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне сүйеніп сюжеттің дамуын болжау , өз болжамының себебін түсіндіру
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әңгімедегі басты кейіпкерлерді бөліп, мазмұнын ашатын басты ойды бөліп айту
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	3.1.5.1 мұғалімнің көмегімен жоспар бойынша мәтін мазмұнын әңгімелеу
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	3.1.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп-көріп қабылдау 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.1.7.1 мұғалімнің көмегімен сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
			3.1.7.2 мәтінді өз бетінше іштен оқып, саналы түрде өз ойын жеткізу
		1.8 Тілек білдіру , өз тілегін айту, іздену	3.1.8.1 6-7 сөйлем құрастырып, айту. Тыйым салу формаларын қолдану
		1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.9.1 естіп-көру арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
			3.1.9.2 мұғалімнің көмегімен сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
		1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	3.1.10.1 бірлесіп жасаған іс-әрекеті бойынша сөйлемдер құрастыру (Біз жасадық. Өте әдемі болды!).

5. Өнер
6. Атақты
тұлғалар

Оқылым
Жазылым

1.11 Монологтік тілді дамыту	3.1.11.1 салыстырмалы түрде затты сипаттау (2 заттың ортағын айту, айырмашылығын сипаттау)
	3.1.11.2 табиғатты суреттеу (сипаттау)
	3.1.11.3 берілген жоспар бойынша табиғатты сипаттау
1.12 Жоспар бойынша жұмыс	3.1.12.1 мұғалімнің көмегімен бір немесе бірнеше суреттерді суреттеп, өзі құрған жоспар бойынша мазмұндама жазу
	3.1.12.2 жоспарды пайдаланып, жасалынған жұмыс туралы әңгімелеу;
	3.1.12.3 қабырға газетіне әңгіме жазу.
2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	3.2.1.5 мәтіннің мазмұнына сай, оқу интонациясын, логикалық екпінді, жылдамдығын/темпін/ дұрыс сақтап оқу
2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	3.2.3.1 танымдылық сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою. (Бұл кім? Не туралы айтылған?)
2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	3.2.4.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
2.5 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	3.2.5.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қара-пайым ой-пікірін (мен ... ойлаймын, мен ... санаймын) айту
2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	3.2.6.1 қызықты оқиғаларды (үзіліс кезінде, сабаққа дейін, сабақтан соң) жолдасына, мұғалімге айтып хабарлау 3.2.6.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою (үтір, қос нүкте)
2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	3.2.7.1 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	3.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген тапсырмаларды түсініп орындай білу

		2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу
4-тоқсан			
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	3.1.3.1 естіп-көру арқылы мұғалімнің көмегімен шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне сүйеніп сюжеттің дамуын болжау, өз болжамының себебін түсіндіру
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен әңгімедегі басты кейіпкерлерді бөліп, мазмұнын ашатын басты ойды бөліп айту
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.1.7.1 мұғалімнің көмегімен сюжетті сурет негізінде өз ойын айту 3.1.7.2 мәтінді өз бетінше іштен оқып, саналы түрде өз ойын жеткізу
		1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	3.1.8.1 6-7 сөйлем құрастырып, айту. Тыйым салу формаларын қолдану
			3.1.9.1 естіп-көру

7. Су – тіршілік көзі
8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер

Тыңдалым және
айтылым

1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы
ақпараттарды түсіну

арқылы
тыңдаған
материалдың
мазмұнын
түсіну және
кейіпкерлер мен
оқиғалардың
ретін анықтау

3.1.9.2
мұғалімнің
көмегімен
сюжетті сурет
негізінде өз
ойын айту

1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және
жолдасына (басқа адамға) өз
ниетін білдіру

3.1.10.1 бірлесіп
жасаған
іс-әрекеті
бойынша
сөйлемдер
құрастыру
(Біз
жасадық. Өте
әдемі болды!)

1.11 Монологтік тілді дамыту

3.1.11.1
салыстырмалы
түрде затты
сипаттау (2
заттың ортағын
айту,
айырмашылығы
н сипаттау)

3.1.11.2
табиғатты
суреттеу (сипаттау)

3.1.11.3 берілген
жоспар
бойынша
табиғатты
сипаттау

1.12 Жоспар бойынша жұмыс

3.1.12.1
мұғалімнің
көмегімен бір
немесе бірнеше
суреттерді
суреттеп, өзі
құрған жоспар
бойынша
мазмұндама
жазу

3.1.12.2
жоспарды

Оқылым		пайдаланып, жасалынған жұмыс туралы әңгімелеу
		3.1.12.3 қабырға газетіне әңгіме жазу.
	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	3.2.1.5 мәтіннің мазмұнына сай, о қ у интонациясын, логикалық екпінді, жылдамдығын/ темпін/, дұрыс сақтап оқу
	2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	3.2.4.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу ж ә н е сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
	2.5 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	3.2.5.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қара-пайым ой-пікірін (мен .. . ойлаймын, мен ... санаймын) айту
	2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	3.2.6.1 қызықты оқиғаларды (үзіліс кезінде, сабаққа дейін, сабақтан соң) жолдасына, мұғалімге айтып хабарлау 3.2.6.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою (үтір, қос нүкте)

		2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	3.2.7.1 әңгімедегі іс-әрекеттің реттілігін анықтап, айту
		2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	3.2.8.1 оқылған шығармаға сәйкес берілген тапсырмаларды түсініп орындай білу
		2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.9.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу
		3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен өз өмірі, көргені, қызықты оқиғалар туралы жазу

3) 4-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
			4.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша

1. Менің Отаным - Қазақстан 2. Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	4.1.3.1 естіп-көру арқылымұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	4.2.1.1 дұрыс, түсініп, көз жүгіртіп оқу кезінде екпінді және үзілісті ескеріп отыру. Іштей, үнсіз мәтін мазмұнын түсініп оқу
			4.2.1.4 мәтінді оқығанда мағынасына маңызды көңіл бөліп түсініп оқу
			4.2.1.5 оқыған мәтіннің мағынасын түсіну
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу
3.2 Сөйлем құрастырып, жазу		4.3.2.1 өз бетімен көрген қызықты оқиғалар туралы жазу	
2-тоқсан			
		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және естіп-көру арқылы материалдарды тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Тыңдалым және айтылым		мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
		1.2 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.2.1 естіп-көру арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
		1.3 Берілген материалдардың мазмұнын түсіну	4.1.3.1 естіп-көру арқылымұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	4.1.4.1 мәтін бөлімдерінің арасындағы мағыналы байланысты анықтап, айту
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстару	4.1.5.1 оқылған мәтінге жоспар құрып, мазмұнын айтып беру
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	4.2.1.1 дұрыс, түсініп, көз жүгіртіп оқу кезінде екпінді және үзілісті ескеріп отыру. Іштей, үнсіз мәтін мазмұнын түсініп оқу 4.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 50-65 сөз оқу 4.2.1.4 мәтінді оқығанда

			мағынасына маңызды көңіл бөліп түсініп оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
		2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	4.2.3.1 бірлесіп жасаған іс-әрекет бойынша сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою
	Жазылым	3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	4.3.2.1 өз бетімен көрген қызықты оқиғалар туралы жазу.
3-тоқсан			
		1.4 Айтып сөйлеу дағдысын (тілін) қалыптастыру	4.1.4.1 мәтін бөлімдерінің арасындағы мағыналы байланысты анықтап, айту
		1.5 Мәтінмен жұмыс және тіл ұстарту	4.1.5.1 оқылған мәтінге жоспар құрып, мазмұнын айтып беру
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	4.1.6.1 мағынасы таныс және таныс емес тілдік материалдарды (сөздерді, сөйлемдерді) естіп-көріп қабылдау (10-15 сөйлем)
			4.1.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп-көріп қабылдау
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
			4.1.7.2 берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырып, өз ойын жеткізу

5. Табиғи құбылыстар
6. Қоршаған ортаны қорғау

Тыңдалым және айтылым

1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	4.1.8.1 өз бетімен 7-8 сөйлем құрастырып, жолдастарына, мұғалімге өз тілегін білдіру
1.9 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.9.1 естіп-көру арқылы тыңдаған материал бойынша себеп салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау мұғалім ұсынған тақырып негізінд өз ойын айту
1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	4.1.10.1 мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына жасалынған іс-әрекеті бойынша ойын жеткізу(... .. дұрыс болмады!
1.11 Монологтік тілді дамыту	4.1.11.1 берілген суреттерге қарап, ауызша сипаттап, айту
	4.1.11.2 суреттер сериясы бойынша сипаттау
	4.1.11.3 бір сурет бойынша әңгіме құрастыру. (10-12 сөйлем құрастыру)
1.12 Жоспар бойынша жұмыс	4.1.12.1 ауызша және жазбаша оқыған тақырыпка сай мазмұндама жазу
	4.1.12.2 мұғалім берген жоспар немесе білім алушылар құрастырған жоспар бойынша әңгіме жоспарын құрып, мазмұндама жазу (толық немесе шағын жоспар бойынша)
	4.1.12.3 толық немесе шағын

		жоспар бойынша әңгіме жазу.
Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	4.2.1.2 әдеби шығармаларды, ережелерді сақтап, дұрыс, жылдам, саналы түрде мәнерлеп оқу
		4.2.1.3 беймәлім мәтінді бір минутта 50-65 сөз оқу
		4.2.1.5 оқыған мәтіннің мағынасын түсіну
	2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
	2.3 Сұрақ қоя білу, сұрақтарға жауап бере алу	4.2.3.1 бірлесіп жасаған іс-әрекет бойынша сұрақтарға жауап беру, сұрақтар қою
	2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	4.2.4.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
	2.5 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.2.5.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын айту (маған ... сияқты, маған ... тәрізді)
	2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	4.2.6.1 серуенге барғандағы сурет-терді, естеліктерді пайдаланып, ауызша түрде әңгімелеу
	2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	4.2.7.1 шығарма мен үзіндіде не туралы айтылатынын айқындау
		4.2.8.1 сөздердің сөйлем ішіндегі мәнін (тура және ауыспалы

		2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	мағыналарын) өздігінен ажырата білу
		2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.9.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу
		3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	4.3.2.1 өз бетімен көрген қызықты оқиғалар туралы жазу
4-тоқсан			
		1.6 Берілген мәтінмен жұмыс жүргізу	4.1.6.1 мағынасы таныс және таныс емес тілдік материалдарды (сөздерді, сөйлемдерді) естіп-көріп қабылдау (10-15 сөйлем)
			4.1.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп-көріп қабылдау
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.2 берілген тақырып бойынша әңгіме құрастырып, өз ойын жеткізу
		1.8 Тілек білдіру, өз тілегін айту, іздену	4.1.8.1 өз бетімен 7-8 сөйлем құрастырып, жолдастарына, мұғалімге өз тілегін білдіру
			4.1.9.1 естіп-көру арқылы тыңдаған материал бойынша себеп салдарының байланысын (негізгі

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.9 Мәтіндегі негізгі , қосалқы ақпараттарды түсіну	ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау мұғалім ұсынған тақырып негізінд өз ойын айту
			4.1.9.2 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
		1.10 Мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына (басқа адамға) өз ниетін білдіру	4.1.10.1 мұғалімге, тәрбиешіге және жолдасына жасалынған іс-әрекеті бойынша ойын жеткізу(... .. дұрыс болмады!
		1.11 Монологтік тілді дамыту	4.1.11.1 берілген суреттерге қарап, ауызша сипаттап, айту
			4.1.11.2 суреттер сериясы бойынша сипаттау
			4.1.11.3 бір сурет бойынша әңгіме құрастыру. (10-12 сөйлем құрастыру)
		1.12 Жоспар бойынша жұмыс	4.1.12.1 ауызша және жазбаша оқыған тақырыпқа сай мазмұндама жазу
			4.1.12.2 мұғалім берген жоспар немесе білім алушылар құрастырған жоспар бойынша әңгіме жоспарын құрып, мазмұндама жазу (толық немесе шағын жоспар бойынша)
			4.1.12.3 толық немесе шағын жоспар бойынша әңгіме жазу.
		2.1 Оқу дағдысын қалыптастыру	4.2.1.5 оқыған мәтіннің мағынасын түсіну
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және

	негізгі ойды анықтау	оны мәтін атауы ретінде қою
Оқылым	2.4 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	4.2.4.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
	2.5 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.2.5.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын айту (маған ... сияқты, маған ... тәрізді)
	2.6 Әңгімелесу (сұхбаттасу)	4.2.6.1 серуенге барғандағы сурет-терді, естеліктерді пайдаланып, ауызша түрде әңгімелеу
	2.7 Мәтінмен жұмыс істеу машықтары	4.2.7.1 шығарма мен үзіндіде не туралы айтылатынын айқындау
	2.8 Оқу арқылы сөйлеу тілін қалыптастыру	4.2.8.1 сөздердің сөйлем ішіндегі мәнін (тура және ауыспалы мағыналарын) өздігінен ажырата білу
	2.9 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.9.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу
	3.2 Сөйлем құрастырып, жазу	4.3.2.1 өз бетімен көрген қызықты оқиғалар туралы жазу.

**Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін
"Оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 226-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных

знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, будет организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

12. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого

спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра:

1) функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

13. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

14. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

15. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Чтение"

16. Предмет "Чтение" относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования.

17. Программа по предмету "Чтение" является составной частью программы по предмету "Русский язык и литература" и подготовительным этапом дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения.

18. Предмет "Чтение" направлен на осознание учащимися того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком поможет им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях; обучающийся использует различные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения;

4) важность предмета "Чтение" определяется необходимостью создания условий для развития у обучающихся четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения, чтения и письма). При изучении предмета работа над развитием навыков чтения и письма проводится в интеграции.

19. Цель учебной программы по предмету "Чтение" – формирование словесной речи как средство общения, освоение языка, который становится для неслышащего обучающегося средством общения, обучения, познания, мышления. Создание условий для формирования функционально грамотной личности в процессе освоения навыков слушания, говорения, чтения и письма во взаимосвязи с формированием элементарных грамматических представлений.

20. Для достижения поставленной цели на уроках чтения необходимо решать следующие задачи:

- 1) научить слушать, говорить, читать и писать;
- 2) формирование речевой активности неслышащего обучающегося, воспитания речевого поведения;
- 3) овладение фонетикой, лексикой, грамматикой, орфографией языка в условиях пользования речи как средством общения;
- 4) формирование желания и умения вступать в контакт с окружающими, воспринимать информацию и реагировать на нее;
- 5) обучать речевой деятельности разных видов: говорение (разговорной и монологической речи), письму, чтению, слушанию (в доступных пределах);
- 6) формирование у обучающихся потребности в речи, обеспечение мотивированности самого высказывания в каждом конкретном случае, обучение планированию высказывания, отбору средств и способов его осуществления;
- 7) обучать чтению в условиях интенсивной работы по развитию слухового восприятия при использовании звукоусиливающей аппаратуры разных типов;
- 8) формировать доброжелательное отношение к окружающим, развивать культуру речи и культуру общения;
- 9) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;
- 10) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;
- 11) развивать коммуникативные умения и навыки: умение слушать и слышать собеседника.

21. Изучение предмета "Чтение" способствует:

- 1) формированию речи как средства общения;
- 2) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;
- 3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);
- 4) развитию нравственных качеств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

22. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся учиться" и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

23. Ожидается, что учителя будут воспитывать и развивать эти качества у обучающихся, используя:

- 1) деятельностный подход в обучении и преподавании (на основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);
- 2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);
- 3) развивающее обучение (учащийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею с помощью учителя);
- 4) взаимо-, самообучение, взаимо-, самооценивание обучающихся;
- 5) организацию индивидуально-дифференцированного обучения (согласно потребностям обучающегося через формирующую оценку), парной, групповой деятельности обучающихся и работы всего класса.

24. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету "Чтение":

- 1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;
- 2) технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение;
- 3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

25. Необходимо обратить внимание на постановку четких целей обучения и критериев успеха для измерения успешности и определения последующих шагов в обучении.

26. Развитие коммуникативных навыков обучающихся. Одной из целей учебной программы является социализация личности: воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах. Для реализации этой цели

необходимо развивать коммуникативные навыки через развитие видов речевой деятельности, создавать такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где учащийся уверенно выражает свое мнение.

27. Примеры заданий по слушанию (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования) и говорению:

1) артикуляционные разминки;

2) звуковой анализ слов;

3) восприятие звучащей речи (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования), выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

4) закреплять усваиваемые учащимися навыки устной речи;

5) контролировать реализацию их произносительных возможностей;

6) исправлять допускаемые ошибки.

28. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) осмысленное, правильное, плавное чтение вслух и про себя;

2) хором и индивидуально;

3) сопряженно с учителем;

4) беглое, чтение знакомого по содержанию текста;

5) чтение заученных стихов и отрывков наизусть (с реализацией индивидуальных произносительных возможностей).

29. Примеры заданий по чтению:

1) отбирать к прочитанному тексту нужные картинки из предложенных учителем;

2) делить текст на части;

3) определять содержание текста с помощью вопросов;

4) составлять с помощью учителя план рассказа;

5) оценивать поступки действующих лиц;

6) понимать значения новых слов исходя из контекста;

7) читать по ролям;

8) делить текст на законченные смысловые части и составлять план прочитанного;

9) пересказывать прочитанный рассказ;

10) находить в тексте образные выражения, используемые для характеристики событий, природы, людей, и употреблять их в своей речи;

11) списывание слов, предложений, текстов;

12) восстановление деформированного предложения, текста;

13) составление текста по опорным словам;

14) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;

15) корректирование собственных текстов с помощью учителя.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

30. Оценивание результатов изучения предмета "Чтение" осуществляется с применением критериального оценивания.

31. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

32. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

33. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

34. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Чтение"

35. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Чтение" составляет:

- 1) в 2 классе - 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе - 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе - 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

36. Для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы) предусматривается легко передвигаемая мебель. Необходимо предусмотреть место для книжных полок, обучающих стендов и стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

37. Содержание учебного предмета:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, и формированию навыков слушания (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования), говорения на основе лексических тем, однако возможности формирования общения только на основе устной речи резко ограничены из-за трудности овладения ею. В связи с этим исходной формой речи принята дактильно-жестовая речь, как наиболее отвечающая задаче начального этапа обучения. В помощь восприятия устной речи используется звукоусиливающая аппаратура индивидуального и коллективного пользования;

2) содержание предмета "Чтение" направлено на формирование развития разговорной и связной (устной и письменной) речи в его коммуникативной функции (функции общения), работе над словарным составом и грамматическим строем языка, а также формированием произношения;

3) на уроке чтения учитель работает над разговорной речью, слухо-зрительным восприятием речи и произношением для:

развития интереса к чтению;
 развития фонематического слуха;
 формирования диалогической и монологической речи;
 развития мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

38. Слушание (с использованием звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования) и говорение:

1) формирование умений слушать речь учителя и обучающихся, видеозаписи, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Развитие навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, ролевые игры), расширение словарного запаса на основе лексических тем;

2) развитие артикуляционного аппарата через разучивание стихотворений, пословиц, поговорок, загадок;

3) формирование умений строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие обучающихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и прочитанном. Передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы) ;

5) составление сказок с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры. Составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) слово. Значение и смысл слова. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению. Расширение словарного запаса. Произнесение слов согласно орфоэпическим нормам, правильная постановка ударения в словах.

39. Виды и навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы (навыки)
1	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования

2	Говорение (развитие речи)	2.1 Пополнение словарного запаса
		2.2 Построение высказывания на заданную тему
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)
		2.4 Пересказ прочитанного материала
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале
3	Чтение	3.1 Использование видов чтения
		3.2 Понимание содержания текста
		3.3 Определение жанров и типов текста
		3.4 Формулирование вопросов и ответов

40. Система целей обучения:

1) "Слушание":

таблица 2

Подразделы (навыки)	Цели обучения*		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.1.1 узнавать незнакомые по звучанию слова и сочетания, знакомые по звучанию 2.1.1.2 узнавать незнакомые по звучанию слова в сочетании со знакомыми по звучанию словами	3.1.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами	4.1.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль 2.1.2.2 определение основной мысли прочитанного и отражение ее в названии частей и всего текста	3.1.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.1.2.2 деление текста на части, озаглавливание их, выяснение основной мысли прочитанного с помощью учителя	4.1.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.1.2.2 самостоятельное выделение основной мысли прочитанного, деление текста на законченные смысловые части и составление плана прочитанного 4.1.2.3 определение главных и второстепенных действующих лиц
1.3 Понимание содержания			

прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям	3.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям	4.1.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 понимать значение нового слова по знакомой его части и общему смыслу текста 2.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (с помощью учителя)	3.2.1.1 употреблять в речи сравнительные обороты 3.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (самостоятельно и с помощью учителя)	4.2.1.1 пополнять словарный запас новыми словами и выражениями взятыми из прочитанных произведений
2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации	3.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, с о х р а н я я последовательность событий	4.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение)
2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать и выполнять поручения, данные учителем или товарищем в устной и письменной форме 2.2.3.2 выражать просьбу, желание, побуждение (по указанию учителя и собственной инициативе) 2.2.3.3 сообщать о проделанной работе, участвовать в диалоге (под руководством учителя)	3.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении с окружающими 3.2.3.2 обращаться с вопросом и отвечать на него 3.2.3.3 участвовать в диалоге	4.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении со взрослыми и товарищами (выражать просьбу, желание, побуждение, участвовать в диалоге, расспрашивать об интересующем), употребляя типы фраз, указанные программе
2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 подробный пересказ прочитанного с четко выраженным сюжетом и понимание рассказанным товарищем , уточнение содержания рассказанного 2.2.4.2 кратко и подробно (устно и письменно) пересказывать прочитанное, используя план (самостоятельно и с помощью учителя)	3.2.4.1 подробно и кратко пересказывать с помощью учителя по плану, составленного коллективно или данному учителем, с использованием иллюстраций устного рисования 3.2.4.2 пересказывать одноклассникам рассказ или статью, понимать рассказанное товарищем	4.2.4.1 подробно излагать прочитанное (устно и письменно) с использованием плана 4.2.4.2 пересказывать прочитанное с изменением лица и временем

2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 составлять предложения, опираясь на данные учителем картинки или рисунки	3.2.5.1 отбирать из картинок, предложенных учителем к прочитанным предложениям, те, в которых отражено основное содержание предложения (с помощью учителя)	4.2.5.1 подбор иллюстраций к данным предложениям
2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 оценивать поступки действующих лиц рассказа с помощью вопросов учителя	3.2.6.1 объяснять поступки героев, находить с помощью учителя слова и выражения, характеризующие действующих лиц и обстоятельства, в которых происходит действие	4.2.6.1 обсуждение поступков действующих лиц, название черт характера
3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 осмысленно, правильно, плавно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 2.3.1.2 самостоятельно соблюдать паузы, в простом распространенном предложении с однородными членами	3.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 3.3.1.2 соблюдать при чтении правила орфоэпии (с помощью учителя и самостоятельно) 3.3.1.3 выделять при чтении важные по смыслу слова, соблюдать паузы между предложениями и частями предложений с учетом знаков препинания	4.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух 4.3.1.2 читать про себя новый текст 4.3.1.3 выделять при чтении вслух важных по смыслу слов, соблюдать паузы между предложениями и частями текста 4.3.1.4 беглое чтение знакомого по содержанию текста
3.2 Понимание содержания текста	2.3.2.1 определять содержание текста с помощью вопроса: "о чем говорится в рассказе?"	3.3.2.1 с помощью вопросов, обращенных к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе, уточнять содержание прочитанного, разбираться в причинно-следственных связях	4.3.2.1 понимать смысловое содержание при объединении самостоятельно прочитанных частей произведения и рассказанных учителем связующих звеньев (при знакомстве с большими произведениями)
3.3 Определение жанров и типов текста	2.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка	3.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка	4.3.3.1 определять жанр: рассказ, басня, стихотворение, сказка
3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 отвечать кратко или полно (устно или письменно) на вопросы учителя и товарищей по прочитанному тексту	3.3.4.1 с помощью вопросов обращенных к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе	4.3.4.1 отвечать на вопросы обобщающего характера

41. Объемные цели обучения используются на уроке частично.

42. Работа над навыком "3.2" "Понимание содержания текста" зависит от уровня подготовленности класса, индивидуальных возможностей каждого обучающегося.

43. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

44. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 3

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.1.1 узнавать незнакомые по звучанию слова и сочетания, знакомые по звучанию
			2.1.1.2 узнавать незнакомые по звучанию слова в сочетании со знакомыми по звучанию словами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль
			2.1.2.2 определение основной мысли прочитанного и отражение ее в названии частей и всего текста
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 понимать значение нового слова по знакомой его части и общему смыслу текста
			2.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или

1. Все обо мне 2. Моя семья и друзья	Говорение (развитие речи))		противоположному по значению (с помощью учителя)
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать и выполнять поручения, данные учителем или товарищем в устной и письменной форме 2.2.3.2 выражать просьбу, желание, побуждение (по указанию учителя и собственной инициативе) 2.2.3.3 сообщать о проделанной работе, участвовать в диалоге (под руководством учителя)
		2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 подробный пересказ прочитанного с четко выраженным сюжетом и понимание рассказанным товарищем, уточнение содержания рассказанного 2.2.4.2 кратко и подробно (устно и письменно) пересказывать прочитанное, используя план (самостоятельно и с помощью учителя)
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 составлять предложения, опираясь на данные учителем картинки или рисунки
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 оценивать поступки действующих лиц рассказа с помощью вопросов учителя
		3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 осмысленно, правильно, плавно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 2.3.1.2 самостоятельно соблюдать паузы, в простом распространенном

Чтение			предложения с однородными членами
		3.2. Понимание содержания текста	2.3.2.1 определять содержание текста с помощью вопроса: "о чем говорится в рассказе?"
		3.3 Определение жанров и типов текста	2.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 отвечать кратко или полно (устно или письменно) на вопросы учителя и товарищей по прочитанному тексту
2 четверть			
Слушание		1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.1.1 узнавать незнакомые по звучанию слова и сочетания, знакомые по звучанию 2.1.1.2 узнавать незнакомые по звучанию слова в сочетании со знакомыми по звучанию словами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 понимать значение нового слова по знакомой его части и общему смыслу текста
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации
			2.2.3.1 понимать и выполнять поручения, данные учителем или товарищем в устной и письменной форме

3. Моя школа
4. Мой родной край

Говорение (развитие речи)

2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.2 выражать просьбу, желание, побуждение (по указанию учителя и собственной инициативе) 2.2.3.3 сообщать о проделанной работе, участвовать в диалоге (под руководством учителя)
2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 подробный пересказ прочитанного с четко выраженным сюжетом и понимание рассказанным товарищем, уточнение содержания рассказанного 2.2.4.2 кратко и подробно (устно и письменно) пересказывать прочитанное, используя план (самостоятельно и с помощью учителя)
2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 составлять предложения, опираясь на данные учителем картинки или рисунки
2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 оценивать поступки действующих лиц рассказа с помощью вопросов учителя

Чтение

3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 осмысленно, правильно, плавно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 2.3.1.2 самостоятельно соблюдать паузы, в простом распространенном предложении с однородными членами
3.2 Понимание содержания текста	2.3.2.1 определять содержание текста с помощью вопроса: "о чем говорится в рассказе?"
3.3 Определение жанров и типов текста	2.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
	2.3.4.1 отвечать кратко или полно (устно или

		3.4 Формулирование вопросов и ответов	письменно) на вопросы учителя и товарищей по прочитанному тексту
3 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.1.1 узнавать незнакомые по звучанию слова и сочетания, знакомые по звучанию
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль 2.1.2.2 определение основной мысли прочитанного и отражение ее в названии частей и всего текста
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 понимать значение нового слова по знакомой его части и общему смыслу текста
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать и выполнять поручения, данные учителем или товарищем в устной и письменной форме 2.2.3.2 выражать просьбу, желание, побуждение (по указанию учителя и собственной инициативе) 2.2.3.3 сообщать о проделанной работе,

5. В здоровом теле – здоровый дух! 6. Традиции и фольклор	Говорение		участвовать в диалоге (под руководством учителя)
		2.4 Пересказ прочитанного материала	2.2.4.1 подробный пересказ прочитанного с четко выраженным сюжетом и понимание рассказанным товарищем , уточнение содержания рассказанного 2.2.4.2 кратко и подробно (устно и письменно) пересказывать прочитанное, используя план (самостоятельно и с помощью учителя)
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 составлять предложения, опираясь на данные учителем картинки или рисунки
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 оценивать поступки действующих лиц рассказа с помощью вопросов учителя
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 осмысленно, правильно, плавно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 2.3.1.2 самостоятельно соблюдать паузы, в простом распространенном предложении с однородными членами
		3.2. Понимание содержания текста	2.3.2.1 определять содержание текста с помощью вопроса: "о чем говорится в рассказе?"
		3.3 Определение жанров и типов текста	2.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 отвечать кратко или полно (устно или письменно) на вопросы учителя и товарищей по прочитанному тексту
4 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания с применением	2.1.1.1 узнавать незнакомые по звучанию

7. Окружающая среда 8. Путешествия	Слушание	звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	слова и сочетания, знакомые по звучанию
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	2.1.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	2.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	2.2.1.1 понимать значение нового слова по знакомой его части и общему смыслу текста 2.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (с помощью учителя)
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	2.2.3.1 понимать и выполнять поручения, данные учителем или товарищем в устной и письменной форме 2.2.3.2 выражать просьбу, желание, побуждение (по указанию учителя и собственной инициативе) 2.2.3.3 сообщать о проделанной работе, участвовать в диалоге (под руководством учителя)
			2.2.4.1 подробный пересказ прочитанного с четко выраженным

		2.4 Пересказ прочитанного материала	сюжетом и понимание рассказанным товарищем , уточнение содержания рассказанного 2.2.4.2 кратко и подробно (устно и письменно) пересказывать прочитанное, используя план (самостоятельно и с помощью учителя)
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	2.2.5.1 составлять предложения, опираясь на данные учителем картинки или рисунки
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	2.2.6.1 оценивать поступки действующих лиц рассказа с помощью вопросов учителя
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 осмысленно, правильно, плавно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 2.3.1.2 самостоятельно соблюдать паузы, в простом распространенном предложении с однородными членами
		3.2 Понимание содержания текста	2.3.2.1 определять содержание текста с помощью вопроса: "о чем говорится в рассказе?"
		3.3 Определение жанров и типов текста	2.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 отвечать кратко или полно (устно или письменно) на вопросы учителя и товарищей по прочитанному тексту

2) 3 класс:
таблица 4

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и	3.1.1.1 различать и опознавать на слух

Слушание	коллективного пользования	речевой материал, связанный с изучаемыми темами
	1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.1.2.2 деление текста на части, озаглавливание их, выяснение основной мысли прочитанного с помощью учителя
	1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям
	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 употреблять в речи сравнительные обороты 3.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (самостоятельно и с помощью учителя)
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении с окружающими 3.2.3.2 обращаться с вопросом и отвечать на него 3.2.3.3 участвовать в диалоге
		3.2.4.1 подробно и кратко пересказывать с помощью учителя по

1. Живая природа 2. Что такое хорошо, что такое плохо?	Говорение (развитие речи)	2.4 Пересказ прочитанного материала	плану, составленного коллективно или данному учителем, с использованием иллюстраций устного рисования 3.2.4.2 пересказывать одноклассникам рассказ или статью, понимать рассказанное товарищем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	3.2.5.1 отбирать из картинок, предложенных учителем к прочитанным предложениям, те, в которых отражено основное содержание предложения (с помощью учителя)
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 объяснять поступки героев, находить с помощью учителя слова и выражения, характеризующие действующих лиц и обстоятельства, в которых происходит действие
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	3.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 3.3.1.2 соблюдать при чтении правила орфоэпии (с помощью учителя и самостоятельно) 3.3.1.3 выделять при чтении важные по смыслу слова, соблюдать паузы между предложениями и частями предложений с учетом знаков препинания
		3.2 Понимание содержания текста	3.3.2.1 с помощью вопросов, обращенных к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе, уточнять содержание прочитанного,

			разбираться в причинно-следственных связях
		3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 с помощью вопросов обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе
2 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.1.2.2 деление текста на части, озаглавливание их, выяснение основной мысли прочитанного с помощью учителя
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 употреблять в речи сравнительные обороты 3.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по

3. Время 4. Архитектура	Говорение (развитие речи)		значению (самостоятельно и с помощью учителя)
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении с окружающими 3.2.3.2 обращаться с вопросом и отвечать на него 3.2.3.3 участвовать в диалоге
		2.4 Пересказ прочитанного материала	3.2.4.1 подробно и кратко пересказывать с помощью учителя по плану, составленного коллективно или данному учителем, с использованием иллюстраций устного рисования 3.2.4.2 пересказывать одноклассникам рассказ или статью, понимать рассказанное товарищем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	3.2.5.1 отбирать из картинок, предложенных учителем к прочитанным предложениям, те, в которых отражено основное содержание предложения (с помощью учителя)
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 объяснять поступки героев, находить с помощью учителя слова и выражения, характеризующие действующих лиц и обстоятельства, в которых происходит действие
			3.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам)

	Чтение	3.1 Использование видов чтения	3.3.1.2 соблюдать при чтении правила орфоэпии (с помощью учителя и самостоятельно) 3.3.1.3 выделять при чтении важные по смыслу слова, соблюдать паузы между предложениями и частями предложений с учетом знаков препинания
		3.2 Понимание содержания текста	3.3.2.1 с помощью вопросов, обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе, уточнять содержание прочитанного, разбираться в причинно-следственных связях
		3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 с помощью вопросов обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе
3 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.1.2.2 деление текста на части, озаглавливание их, выяснение основной мысли прочитанного с помощью учителя
		1.3 Понимание содержания	

5. Искусство
6. Выдающиеся личности

Говорение

прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям
2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 употреблять в речи сравнительные обороты 3.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (самостоятельно и с помощью учителя)
2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий
2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении с окружающими 3.2.3.2 обращаться с вопросом и отвечать на него 3.2.3.3 участвовать в диалоге
2.4 Пересказ прочитанного материала	3.2.4.1 подробно и кратко пересказывать с помощью учителя по плану, составленного коллективно или данному учителем, с использованием иллюстраций устного рисования 3.2.4.2 пересказывать одноклассникам рассказ или статью, понимать рассказанное товарищем
2.5 Составление предложений на основе визуального материала	3.2.5.1 отбирать из картинок, предложенных учителем к прочитанным предложениям, те, в которых отражено основное содержание

			предложения (с помощью учителя)
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 объяснять поступки героев, находить с помощью учителя слова и выражения, характеризующие действующих лиц и обстоятельства, в которых происходит действие
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	3.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 3.3.1.2 соблюдать при чтении правила орфоэпии (с помощью учителя и самостоятельно) 3.3.1.3 выделять при чтении важные по смыслу слова, соблюдать паузы между предложениями и частями предложений с учетом знаков препинания
		3.2 Понимание содержания текста	3.3.2.1 с помощью вопросов, обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе, уточнять содержание прочитанного, разбираться в причинно-следственных связях
		3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
3.4 Формулирование вопросов и ответов		3.3.4.1 с помощью вопросов обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе	
4 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры	3.1.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал,

Слушание	индивидуального и коллективного пользования	связанный с изучаемыми темами
	1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	3.1.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.1.2.2 деление текста на части, озаглавливание их, выяснение основной мысли прочитанного с помощью учителя
	1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	3.1.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям
Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 употреблять в речи сравнительные обороты 3.2.1.2 находить наиболее точные слова для выражения своей мысли, заменять слова сходные по смыслу или противоположному по значению (самостоятельно и с помощью учителя)
	2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий
	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	3.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении с окружающими 3.2.3.2 обращаться с вопросом и отвечать на него 3.2.3.3 участвовать в диалоге
		3.2.4.1 подробно и кратко пересказывать с помощью учителя по

7. Вода – источник жизни 8. Культура отдыха. Праздники		2.4 Пересказ прочитанного материала	плану, составленного коллективно или данному учителем, с использованием иллюстраций устного рисования 3.2.4.2 пересказывать одноклассникам рассказ или статью, понимать рассказанное товарищем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	3.2.5.1 отбирать из картинок, предложенных учителем к прочитанным предложениям, те, в которых отражено основное содержание предложения (с помощью учителя)
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	3.2.6.1 объяснять поступки героев, находить с помощью учителя слова и выражения, характеризующие действующих лиц и обстоятельства, в которых происходит действие
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	3.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух целыми словами (чтение трудных слов по слогам) 3.3.1.2 соблюдать при чтении правила орфоэпии (с помощью учителя и самостоятельно) 3.3.1.3 выделять при чтении важные по смыслу слова, соблюдать паузы между предложениями и частями предложений с учетом знаков препинания
		3.2 Понимание содержания текста	3.3.2.1 с помощью вопросов, обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе, уточнять содержание прочитанного,

			разбираться в причинно-следственных связях
		3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять жанр: рассказ, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 с помощью вопросов обращённых к учителю или обучающимся, выяснять непонятное в рассказе

3) 4 класс:
таблица 5

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.1.2.2 самостоятельное выделение основной мысли прочитанного, деление текста на законченные смысловые части и составление плана прочитанного 4.1.2.3 определение главных и второстепенных действующих лиц
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
			4.2.1.1 пополнять словарный запас новыми

1.Моя Родина – Казахстан 2.Человеческие ценности	Говорение (развитие речи)	2.1 Пополнение словарного запаса	словами и выражениями взятыми из прочитанных произведений
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение)
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении со взрослыми и товарищами (выражать просьбу, желание, побуждение, участвовать в диалоге, расспрашивать об интересующем), употребляя типы фраз, указанные программе
		2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 подробно излагать прочитанное (устно и письменно) с использованием плана 4.2.4.2 пересказывать прочитанное с изменением лица и временем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	4.2.5.1 подбор иллюстраций к данным предложениям
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 обсуждение поступков действующих лиц, название черт характера
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	4.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух 4.3.1.2 читать про себя новый текст 4.3.1.3 выделять при чтении вслух важных по смыслу слов, соблюдать паузы между предложениями и частями текста 4.3.1.4 беглое чтение знакомого по содержанию текста
		3.2 Понимание содержания текста	4.3.2.1 понимать смысловое содержание при объединении самостоятельно прочитанных частей произведения и

			рассказанных учителем связующих звеньев (при знакомстве с большими произведениями)
		3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять жанр: рассказ, басня, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 отвечать на вопросы обобщающего характера
2 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.1.2.2 самостоятельное выделение основной мысли прочитанного, деление текста на законченные смысловые части и составление плана прочитанного 4.1.2.3 определение главных и второстепенных действующих лиц
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 пополнять словарный запас новыми словами и выражениями взятыми из прочитанных произведений
			4.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко,

		3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять жанр: рассказ, басня, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 отвечать на вопросы обобщающего характера
3 четверть			
	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.1.2.2 самостоятельное выделение основной мысли прочитанного, деление текста на законченные смысловые части и составление плана прочитанного 4.1.2.3 определение главных и второстепенных действующих лиц
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
		2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 пополнять словарный запас новыми словами и выражениями взятыми из прочитанных произведений
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение)
			4.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении со взрослыми и

5. Природные явления 6. Охрана окружающей среды	Говорение	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	товарищами (выражать просьбу, желание, побуждение, участвовать в диалоге, расспрашивать об интересующем), употребляя типы фраз, указанные программе
		2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 подробно излагать прочитанное (устно и письменно) с использованием плана 4.2.4.2 пересказывать прочитанное с изменением лица и временем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	4.2.5.1 подбор иллюстраций к данным предложениям
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 обсуждение поступков действующих лиц, название черт характера
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	4.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух 4.3.1.2 читать про себя новый текст 4.3.1.3 выделять при чтении вслух важных по смыслу слов, соблюдать паузы между предложениями и частями текста 4.3.1.4 беглое чтение знакомого по содержанию текста
		3.2 Понимание содержания текста	4.3.2.1 понимать смысловое содержание при объединении самостоятельно прочитанных частей произведения и рассказанных учителем связующих звеньев (при знакомстве с большими произведениями)
		3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять жанр: рассказ, басня, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 отвечать на вопросы обобщающего характера

7. Путешествие в космос. 8. Путешествие в будущее	Слушание	1.1 Использование приемов слушания с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с изучаемыми темами
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний	4.1.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.1.2.2 самостоятельное выделение основной мысли прочитанного, деление текста на законченные смысловые части и составление плана прочитанного 4.1.2.3 определение главных и второстепенных действующих лиц
		1.3 Понимание содержания прочитанного, прослушанного текста, с применением звукоусиливающей аппаратуры индивидуального и коллективного пользования	4.1.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 пополнять словарный запас новыми словами и выражениями взятыми из прочитанных произведений
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение)
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)	4.2.3.1 пользоваться разговорной речью в общении со взрослыми и товарищами (выражать просьбу, желание, побуждение, участвовать в диалоге, расспрашивать

			об интересующем), употребляя типы фраз, указанные программе
		2.4 Пересказ прочитанного материала	4.2.4.1 подробно излагать прочитанное (устно и письменно) с использованием плана 4.2.4.2 пересказывать прочитанное с изменением лица и временем
		2.5 Составление предложений на основе визуального материала	4.2.5.1 подбор иллюстраций к данным предложениям
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном материале	4.2.6.1 обсуждение поступков действующих лиц, название черт характера
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	4.3.1.1 осмыслено, правильно читать вслух 4.3.1.2 читать про себя новый текст 4.3.1.3 выделять при чтении вслух важных по смыслу слов, соблюдать паузы между предложениями и частями текста 4.3.1.4 беглое чтение знакомого по содержанию текста
		3.2 Понимание содержания текста	4.3.2.1 понимать смысловое содержание при объединении самостоятельно прочитанных частей произведения и рассказанных учителем связующих звеньев (при знакомстве с большими произведениями)
		3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять жанр: рассказ, басня, стихотворение, сказка
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 отвечать на вопросы обобщающего характера

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 227-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес олардың білім, білік, дағдыларының көлемін және әр оқу пәнінің мазмұнын анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. "Математика" пәнінің оқу бағдарламасы оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын жасаудың негізгі бағдарлары болып табылады.

4. Естімейтін білім алушылардың жүйеленген математика курсын саналы түрде меңгеруі үшін математика бойынша бастапқы курсты меңгерту орнықты тірек болады, сондай-ақ олардың ауызша-логикалық ойлауын дамытуға және ондағы кемшіліктерді түзетуге көмектеседі.

5. Бағдарлама естімейтін білім алушылардың дамуындағы жалпы заңдылықтарды және айрықша ерекшеліктерді, математиканы үйрену кезінде туындайтын әдеттегі қиындықтарды және олардың алдын алатын сурдопедагогикалық жолдарды есепке ала отырып құрылған.

6. Курстың негізін 1-ден 10 000-ға және нөлге дейінгі натурал сандар, бүтін оң сандармен орындалатын төрт арифметикалық амалдар және олардың маңызды қасиеттері туралы түсініктер құрайды, сондай-ақ ауызша және жазбаша есептеу тәсілдерін саналы әрі орнықты меңгертуге негізделген.

7. Курс бағдарламасы арифметикалық, алгебралық және геометриялық материалдардан тұрады, білім алушылар меңгеретін математикалық терминдер мен үлгілік фразалар көлемін қамтиды.

8. Білім берудің классикалық негіздері ретінде құндылыққа бағдарланған, әрекеттік, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер оқу үдерісінің нәтижелерін және білім

беру мақсаттарының басымдылық жүйесін нығайту үшін қолданылды әрі оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс берді.

9. Оқу бағдарламасында оқу мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер тұжырымдалған, бұл оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз бола алады. Оқу бағдарламаларының мазмұндық жағы білім алушыны өзін-өзі оқытушы субъект және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеудегі нақты оқу пәнінің үлесін айқындайды.

10. Оқу бағдарламасы тек пәндік білім мен білікті ғана емес, кең ауқымды басқа да дағдыларды қалыптастыруға бағытталған: ойлау әрекетінің маңызды бөлшегі ретінде білім алушылардың сөйлеу мәдениетін, білімді функционалды және шығармашылық тұрғыдан қолдануын, сыни ойлау элементтерін, зерттеу жұмыстарын жүргізуін, ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалануын, қарым-қатынастың түрлі тәсілдерін қолдануын, топта және жеке жұмыс жасауын, мәселені шешу және шешім қабылдауын дамыту. Кең ауқымды дағдылар білім алушының жалпы дамуындағы жетістігінің кепілі болып табылады.

11. Оқу бағдарламасының мазмұны практикалық, түзету, әлеуметтік-бейімдеуші бағдарды қамтиды.

2-тарау. "Математика" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

12. Математиканы оқыту жалпы білім берудің бастауыш деңгейінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Математиканы бастауыш деңгейде оқыту ақыл-ойды қалыптастырудың негізін қалайды.

13. Математика курсы оқи отырып, бастауыш сынып білім алушылары талдау жасауды, синтездеуді, жіктеуді, салыстыруды, себеп-салдарлық байланыстарды және заңдылықтарды орнатуды үйренеді, қоршаған ортадағы түрлі заттар мен құбылыстарды сипаттау үшін математикалық тілдің негізін меңгереді, білім мен әрекет тәсілдерін игереді.

14. Математиканың бастауыш курсына білім мен әрекет тәсілдері тек математика мен басқа да мектеп пәндерін алдағы уақытта жақсы меңгеру үшін ғана емес, ересек өмірдегі көптеген практикалық міндеттердің шешімін табу үшін де игеріледі.

15. Пәнді оқытудың негізгі мақсаты – естімейтін білім алушылардың ауызша-логикалық ойлауын дамыту және математика пәнін жүйелі оқыту барысындағы бұзылыстарды түзету.

16. Курс мазмұны мен оқыту әдістемесі төмендегідей міндеттерді шешуге бағдарланған:

1) натурал сан туралы түсінікті қалыптастыру;

2) 10 000-ға дейінгі бүтін оң сандармен ауызша және жазбаша есеп шығару дағдысын қалыптастыру;

- 3) параметрлерге математикалық талдау жасау үшін маңыздыларын бөле отырып, ақиқатты талдау дағдысын қалыптастыру;
- 4) математикалық деректерге талдау жасау, салыстыру, қорыту дағдысын дамыту;
- 5) бастапқы геометриялық фигуралармен және олардың қасиеттерімен таныстыру (геометриялық түсініктерінің кең көлемі және кеңістіктік ойлауын дамыту негізінде);
- 6) білім алушылардың ойлау әрекетінің маңызды бөлшегі және тұлғалық дамуының құралы ретінде сөйлеу мәдениетін дамыту;
- 7) білім алушылардың даму деңгейіне және жас ерекшеліктеріне байланысты қызығушылықтарына сәйкес практикалық (күнделікті) мәселелерді шешу үшін алған математикалық білімдерін пайдалана білулерін қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. Естімейтін білім алушыларға оқу материалын қабылдатудың негізгі тәсілі – есту-көру. Оқу материалын баяндауда қиындық туған жағдайларда саусақпен және ыммен сөйлеу көмекші құрал ретінде қолданылады.

18. Естімейтін білім алушыларға арналған мектептердегі оқу процесін ұйымдастыру түзетуге бағытталған. Математика сабағында айтылған сөзді қабылдауға (есту-көру негізінде немесе естуге) және білім алушылардың өз сөздерін жеткізуге (айтуын бақылау және сөйлеу кезіндегі лексикалық-грамматикалық қателерді жөндеу) қойылатын талаптар ауызша сөйлеуін, байланыстырып сөйлеуін және есту арқылы қабылдауын дамыту бойынша жұмыстарды жалғастыру мақсатында жүзеге асырылады.

19. Пәнді оқыту кезінде білім алушылардың барынша жалпы дамуына бағытталған жұмыстар, олардың танымдық әрекетіндегі, атап айтқанда зейін, жады, ойлау сияқты психикалық процестердегі және оқытудың түрлі сатысында әрбір білім алушының жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, тұлғалық қасиеттеріндегі кемшіліктерді түзету жұмыстары, сондай-ақ ауызша-логикалық ойлауын дамыту және пәнді жүйелі оқыту барысындағы бұзылыстарды түзету жұмыстары жүзеге асырылады.

20. Мұғалімдер оқытудың төмендегідей түрлі тәсілдерін пайдалана отырып, аталған қасиеттерді дамытады:

- 1) жеке және саралау тәсілін пайдалану;
- 2) білім алушыларды олардың жетістіктерін бағалау арқылы қолдау;
- 3) белсенді оқуға ынталандыру.

21. Математиканы оқыту стратегиясының үлгілері:

1) білім алушылардың шығармашылық, жобалау және ойын әрекеттерін ұйымдастыру;

2) білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту, атап айтқанда: диалогтарға қатысу, алгоритмдер, нұсқаулар құрастыру, математикалық тапсырмаларды орындаудың тәсілдерін сипаттау және түсіндіру;

3) мұқият таңдап алынған тапсырмалар мен іс-әрекет түрлері арқылы білім алушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

4) білім алушылардың өзіндік әрекетін ұйымдастыру: жеке және топтық жұмыс;

5) математиканың практикада қолданылуын пайдалана отырып, білім алушылардың әрекетін ұйымдастыру.

22. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту:

1) білім беру бағдарламасының мақсаттарының бірі – тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі аудиториямен оңтайлы қарым-қатынасқа түсе алатын азаматтарды тәрбиелеу. Бұл мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы қарым-қатынас ортасын құра отырып, коммуникация дағдыларын дамыту;

2) оқыту процесінде білім алушылардың математикалық тілді қарым-қатынастың ауызша және жазбаша түрлерінде сауатты пайдалану дағдыларын дамыту;

3) математиканы оқыту процесінде тыңдау және айту дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін жұмыс түрлерінің үлгілері;

4) математиканы оқыту процесінде оқу дағдысын дамытуға мүмкіндік беретін жұмыс түрлері;

5) мәтіндегі түйін сөздерді тіркеу;

6) ғылыми мәтіндермен жұмыс істеу және семантикалық құрамын табу;

7) математиканы оқыту процесінде жазу дағдысын дамытуға мүмкіндік беретін жұмыс түрлері;

8) есепті шығаруға арналған алгоритмдер, нұсқаулар құрастыру;

9) математикалық есепті орындаудың тәсілін сипаттау және түсіндіру.

23. Оқытудың ұстанымдары өзара тығыз байланысты және оқытудың мақсатына жетуді қамтамасыз ететін бірыңғай жүйені құрайды. Олар әдістеменің базалық категорияларының қатарына кіреді және оқу процесінде жүзеге асыру олардың тиімділігін қамтамасыз етеді:

1) ауызекі тілді меңгертумен бірге ғылым негіздерін меңгерту ұстанымы мына жайтпен сабақтасып жатыр, яғни естімейтін білім алушының тұлғасын дамыту барысында олардың белгіленген білім көлемін игеруі тілдік даму деңгейімен, ауызша ресімделген ақпаратты қабылдау мүмкіндігімен, оларды сәйкес пайдалануымен анықталады, бұл өз кезегінде ауызша-логикалық (ұғымдық) ойлауының қалыптасу деңгейіне байланысты болады;

2) ауызша сөйлеудің айтылымдық жағын дамыта отырып, есту арқылы қабылдауын дамытуды қарқындату ұстанымының мәні мынада, яғни естімейтін білім алушылардың сұхбаттасушының оған қаратып айтқан сөзін барынша еркін түсіну қабілетін дамыту және айналасындағылар үшін анық, түсінікті сөйлеуі;

3) сөйлеу арқылы қарым-қатынасқа түсуін белсендіру ұстанымы естімейтін білім алушылармен бірлескен қызметті ұйымдастыруда психологиялық-педагогикалық тәсілдерді жүзеге асырудың қажеттілігімен түсіндіріледі және қарым-қатынас кезінде

ауызша сөйлеу негізінде қажеттілік тудыратын жағдайларды модельдеуді ұсынады. Бұл ұстанымды жүзеге асыру білім алушылардың белсенді әрекетін – өзіндік коммуникативтік ниетін ауызша формада жеткізуін талап етеді;

4) пропедевтика және шоғырландыру ұстанымы оқыту процесін мақсатты түрде ұйымдастырудың мүмкіндігін, өзгерісті және түзету жұмыстарындағы кемшілік тұстарын уақытылы анықтауды, естімейтін білім алушылардың оқу-танымдық әрекетіндегі кемшіліктердің алдын алуға арналған қосымша құралдарды іздеуді қамтамасыз етеді;

5) беріктік ұстанымның мәні – білімді меңгеру және оларды сақтау білім алушылардың логикалық ойлауын және ауызша-логикалық жадын дамытумен байланысты екендігінде. Бұл ұстанымды жүзеге асыру саналы түрде есте сақтауды, ұзақ сақтауды және осының негізінде игерілген білімді одан әрі байыту мақсатында жылдам пайдалануды бағамдайды;

6) естімейтін білім алушыларды оқытудың түзету-дамыту жүйесіндегі саналылық және белсенділік ұстанымы білім алушылардың оқу процесін ұғынуы, олардың білімді саналы түрде меңгеруі ретінде түсіндіріледі. Бұл ұстанымның жүзеге асырылуы білім алушылардың оқуға саналы және белсенді қатынасына, өтілетін материалды түсінуіне және оны ауызша сөйлеу арқылы жеткізе алуына, білімді практикада саналы түрде қолдануына бағытталады;

7) оқытудың көрнекілік және ауызша құралдар ұстанымы жаңа ұғымдарды, қорытындыларды, оқу-тәрбие процесіндегі тәртіптерді қалыптастырудың негізі ретінде сезімдік бейнелерді жинақтау, жүйелеу және қорыту мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталады;

8) әрекеттік тәсіл ұстанымы естімейтін білім алушыларды оқытудың заманауи жүйесінің негізгі бағытын көрсетеді, мұнда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастыру процесі ретінде және естімейтін білім алушылардың тұлғасын қалыптастырудың түзету-дамыту бағытын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады;

9) коммуникативтік ұстаным бойынша алдыңғы қатарға тілдің коммуникативтік қызметі шығарылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

24. "Математика" пәнін оқытудың нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

25. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара байланысына негізделген. Критериалды бағалаудың нәтижелері білім беру үдерісін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

26. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды.

27. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, білім алушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу үдерісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

28. Жиынтық бағалау белгілі бір оқыту кезеңінде оқу ақпаратының блогын аяқтаған кезде жүргізіледі, білім алушылардың кері байланыс жасауы үшін және пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін пайдаланылады.

5-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

30. Оқу бағдарламасының мазмұны: пәннің мазмұны оқытудың бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер бөлімшелерге бөлінген, бөлімшелер күтілетін нәтижелер түрінде сынып бойынша оқытудың мақсаттарын қамтиды. Әрбір бөлімшенің ішіндегі дәйекті түрде ұйымдастырылған оқытудың мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың мынадай кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Санға дейінгі түсініктер	1.1 Сандық түсінік
		1.2 Уақыт түсінігі
		1.3 Кеңістік түсінігі
2	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны
		2.2 Сандармен орындалатын амалдар
		2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері
3	Алгебра элементтері	3.1 Сандық және әріпті өрнектер
		3.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу
4	Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі
		4.2 Геометриялық фигураларды салу және бейнелеу
		4.3 Нүктелердің координаталары және қозғалыс бағыты
5	Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель
		5.2 Математикалық тіл

31. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану және мониторинг жүргізу үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлім мен бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

32. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Санға дейінгі түсініктер"

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
	0-сынып
1.1 Сандық түсінік	0.1.1.1 мөлшер түсінігін айырып тану: біреу – көп; 0.1.1.2 заттарды олардың мөлшерімен сәйкестендіру : біреу – көп; 0.1.1.3 үлгілік сөздіктерді білу және қолдану: біреу (бір), көп 0.1.1.4 мөлшері бойынша салыстыру кезінде заттардың екі тобын қос-қостан сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше); 0.1.1.5 үлгілік сөздіктерді білу және қолдану: мында артық – мында кем 0.1.1.6 мөлшері бойынша салыстыру кезінде заттардың екі тобын қос-қостан сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше); 0.1.1.7 мөлшері бойынша заттардың екі тобын теңестіру кезінде жетіспейтінін қосу және артығын алып тастау тәсілдерін пайдалану; 0.1.1.8 үлгілік сөздіктерді білу және қолдану: тең – тең емес; 0.1.1.9 мөлшері бойынша жазық заттарды салыстыру кезінде салу тәсілдерін пайдалану: мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің ауызша нұсқаулығы бойынша, өз бетінше; 0.1.1.10 үлгілік сөздіктерді білу және қолдану: сонша;
1.2 Уақыт түсінігі	0.1.2.1 уақытқа байланысты түсініктерді ажырату: кеше, бүгін, ертең; 0.1.2.2 үлгілік сөздіктерді пайдалану: кеше, бүгін, ертең;
1.3 Кеңістік түсінігі	0.1.3.1 бағытты көрсету: сол жақта, оң жақта, алдында, артында; 0.1.3.2 сол жақта, оң жақта, алдыда, артта орналасқан заттарды атау; 0.1.3.3 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сол жақта, оң жақта, алдында, артында

2) "Сандар және шамалар":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Натурал сандар және 0 саны	0.2.1.1 10-ға дейінгі натурал сандардың пайда болуын түсіну 0.2.1.2 натурал сандардың және 0 санының пайда болуын түсіну 0.2.1.3 санның, мөлшердің арақатынасын белгілеу, сандарды жаза білу 0.2.1.4 натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу, натурал сандар қатарындағы әрбір санның орнын білу 0.2.1.5 санлардың ретін кез келген саннан бастап тура және кері тәртіпте елестету 0.2.1.6 сандарды салыстыру; 0.2.1.7 көптеген заттардан берілген санды есептеп шығару 0.2.1.8 санның құрамын білу 0.2.1.9 санның ретін білу 0.2.1.10 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сандардың аты, реттік орнын	1.2.1.1 натурал сандардың және 0 санының пайда болуын түсіну 1.2.1.2 алғашқы ондықтағы сандардың құрамын білу 1.2.1.3 11-ден 20-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру 1.2.1.4 20-ға дейін сандарды тура және кері санау 1.2.1.5 20-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 1.2.1.6 ондықтарды – сандар бірлігін ірілендіру, 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу, салыстыру 1.2.1.7 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сандардың аталуы, санның ретін, ондықтардың, бірліктердің аталуы	2.2.1.1 1-ден 100-ге дейінгі сандардың аталуын білу, цифрмен және сөзбен көрсете білу, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 2.2.1.2 екі таңбалы сандарды салыстыру 2.2.1.3 екі таңбалы сандардың құрамын анықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 2.2.1.4 50-ге дейін 3, 4, 5-тен сандық топтау арқылы тура және кері санау 2.2.1.5 үлгілік сөздікті білу және қолдану: 100-ге дейінгі сандардың, ондықтардың, бірліктердің, жүздіктердің аталуы	3.2.1.1 1000-ға дейінгі сандардың аталуын мен белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 3.2.1.2 үш таңбалы сандардың разрядтық құрамын, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 3.2.1.3 1000 дейінгі сандардың пайда болуын түсіну 3.2.1.4 үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру; 3.2.1.5 үш таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын анықтау 3.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сандардың, жүздіктердің, мыңдықтардың, бір таңбалы, екі таңбалы, үш таңбалы сандардың аталуы	4.2.1.1 көп таңбалы сандардың пайда болуын түсіну; 10 000-ға дейінгі натурал сандар қатарындағы әр санның орнын анықтау 4.2.1.2 көп таңбалы сандарды салыстыру; 4.2.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын анықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 4.2.1.4 бүтіннің бөлшегін таба білу. 4.2.1.5 жұп / тақ сандарды ажырату; 4.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сандардың, мыңдықтардың, төрт таңбалы сандардың, сандардың аталуын;

2.2 Сандармен орындалатын амалдар	0.2.2.1 есептеу тәсілдерін білу: бір-бірден қосып есептеу, бір-бірден азайтып есептеу; 0.2.2.2 мысалдарды оқу жазу; 0.2.2.3 сандарды бөліп-бөліп қосу ; 0.2.2.4 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 сандарын қосу; 0.2.2.5 сандарды бөліп-бөліп азайту; 0.2.2.6 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 сандарын азайту ; 0.2.2.7 үлгілік сөздікті білу	1.2.2.1 қосу және азайту амалдарының өзара кері амалдар екенін түсіну, осы амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 1.2.2.2 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану 1.2.2.3 0-дің және 1-дің қасиетін білу және пайдалану 1.2.2.4 ондық арқылы өтпей бір таңбалы сандарды қосу және азайту кестесін білу 1.2.2.5 ондық арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосу және азайтуды орындау 1.2.2.6 100-ге дейінгі сандарды ондық арқылы өтпей	2.2.2.1 ондықтар арқылы өтпей 100-ге дейін ауызша қосу және азайту 2.2.2.2 100-ге дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (бағанамен) тәсілдерін білу 2.2.2.3 3 ондықтар арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосудың кестесін білу және қолдану 2.2.2.4 көбейтуді бірдей қосылғыштарды қосу ретінде, ал бөлуді объектілерді мазмұны бойынша тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.2.2.5 көбейту мен бөлудің өзара кері амалдар екенін түсіну, бұл амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.2.2.6 көбейту және бөлу кезінде компоненттердің атауларын білу 2.2.2.7 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5-ке көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу	3.2.2.1 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 3.2.2.2 қосу және азайтуды тексеру 3.2.2.3 көбейту кестесін және сәйкесінше бөлу жағдайларын білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.5 1000-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын білуіне сүйене отырып қосу және азайту 3.2.2.6 кестеден тыс жағдайларда көбейту және бөлуді орындау 3.2.2.7 екі/үш таңбалы	4.2.2.1 10 000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 4.2.2.2 есептеулер орындау кезінде қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.2.2.3 көбейтуді бөумен, бөлуді көбейтумен тексеру 4.2.2.4 көптаңбалы сандардың қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 4.2.2.5 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту мен бөлу ережелерін қолдану 4.2.2.6 қалдықпен бөлуді орындау 4.2.2.7 көптаңбалы сандардың көбейту және бөлуді

және қолдану: қосу, азайту, тең; Мысалды шеш. Мысал жаз	қосу және алуды ауызша орындау 1.2.2.7 қосу және азайту кезінде сандардың аталуын білу; 1.2.2.8 үлгілік сөздіктерді білу және қолдану: қосу, алу; қосу, азайту; Қанша болады? Қанша шығады? ... осылай санау ыңғайлы	2.2.2.8 6-ға, 7-ге, 8-ге, 9-ға көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.9 1-ге және 0-ге көбейтудің қасиетін білу 2.2.2.10 1-ге бөлудің қасиетін білу 2.2.2.11 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 2.2.2.12 арифметикалық амалдардың орындалу ретін білу 2.2.2.13 жүздіктерді косуды және азайтуды орындау 2.2.2.14 үлгілік сөздікті білу және қолдану: бірдей қосылғыштар, көбейту, бөлу;	сандарды көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу 3.2.2.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу арқылы (азайту арқылы) тексер	алгоритмдерін қолдану 4.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірліктерді бірліктердің астына, ондықтарды ондықтардың астына, жүздіктерді жүздіктердің астына, мыңдықтарды мыңдықтардың астына жазамыз
	1.2.3.1 ұзындық өлшемін айыра білу - сантиметр, оны сызғыштың бойымен көрсете алу, өлшем жасау 1.2.3.2 ұзындық өлшемін айыра білу - сантиметр, дициметр, оны сызғыштың	2.2.3.1 ұзындық өлшемін айырып таңу – миллиметр, сантиметр, дециметр, метр; оны сызғыштың бойымен көрсете алу, метрге олардың ара қатынасын белгілеу 2.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде	3.2.3.1 ұзындық бірліктерін: мм, см, дм, м; км пайдаланып шамаларды өлшеу 3.2.3.2. масса бірліктерін: кг, г пайдаланып шамаларды өлшеу	4.2.3.1 ұзындық: мм, см, дм, м; км / масса: кг, г, ц, т шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 4.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, км, /масса: г, кг, ц, т, уақыт: сек, мин, сағ, тәулік, жыл бірліктерін түрлендіру

2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	бойымен көрсете алу, олардың арақатынасын белгілеу 1.2.3.3 3 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін өзгерту (см, дм) 1.1.3.4 берілген мөлшерде сандармен амалдар орындау 1.2.3.5 уақыттың өлшем бірліктерін айырып тану: тәулік бөліктері, күн, апта, ай 1.1.3.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрлі амалдар орындау 1.1.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: өлшем бірліктері, тәуліктің уақыты, апта күндері, айлардың атаулары	ұзындық бірліктерін (мм, см, дм, м) түрлендіру 2.2.3.3 көрсетілген мөлшердегі сандармен амалдар орындау 2.2.3.4 мм, см, дм, м шамаларының мәндерін салыстыру және олармен амалдар орындау 2.2.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: бір сағатқа дейінгі дәлдікпен 2.2.3.6 20 теңгелік, 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды айырып тану, олармен түрлі амалдар орындау 2.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр, тенге. ... қанша тұрады? Сағат қанша?	3.2.3.3. мм, см, дм, м, км / кг, г шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 3.2.3.4 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, м, / масса: г, кг, уақыт: мин, сағ, жыл бірліктерін түрлендіру 3.2.3.5 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты (5 минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 3.2.3.6 200 теңгелік, 500 теңгелік, 1000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау 3.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: километр, килограмм, Қазір ... сағат ... минут	4.2.3.3 тіктөртбұрыштың $S=a*b$, шаршының $S=a^2$, тікбұрышты үшбұрыштың $S=(ab):2$ және қоршаған әлемдегі объектілердің ауданын табу формулаларын құрастыру және қолдану 4.2.3.4 см ² , дм ² , м ² бірліктерін пайдаланып шамаларды өлшеу 4.2.3.5 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік, 10 000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау 4.2.3.6 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты, секундты (1 минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 4.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр

3) "Алгебра элементтері":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып

3.1 Сандық және әріпті өрнектер	1.3.1.1 сандық теңдікті, теңсіздікті айырып тану; жазу, оқу, құрастыру 1.3.1.2 әріпті өрнектің мәнін берілген әріптің мәні арқылы бір амалмен табу	2.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді, теңдік пен теңсіздіктерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 2.3.1.2 2 әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша екі амалмен табу	3.3.1.1 бір әріпті / екі әріпті әріпті өрнектерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 3.3.1.2 екі әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 3.3.1.3 жақшасыз сандық, әріпті өрнектерді салыстыру 3.3.1.4 қосу мен азайтудың арасындағы байланысты әріпті теңдік түрінде: $a+b=c$, $c-a=b$, $c-b=a$ көрсету және колдану 3.3.1.5 қосу және азайту кезінде 0-дің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+0=a$; $a-0=a$ көрсету	4.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді түрлендіру 4.3.1.2 бірнеше әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 4.3.1.3 екі-үш амалдан тұратын жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу; 4.3.1.4 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$; $ab=ba$ көрсету және колдану 4.3.1.5 санды 1-ге көбейту, санды 1-ге бөлудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a \cdot 1=a$; $a:1=a$ көрсету 4.3.1.6. сандық және әріпті өрнектерді салыстыру
3.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.3.2.1 теңдеуді шешу: қосу және азайту кезінде белгісіз компоненттерді табу 1.3.2.2 қосу мен азайтудың байланысы негізінде және іріктеу тәсілімен теңдеуді шешу 1.3.2.3 теңдікті, теңсіздікті, теңдеуді тану; дұрыс және дұрыс емес теңдікті айырып тану 1.3.2.4 үлгілік сөздікті білу және	2.3.2.1 теңдеуді шешу: қосу мен азайту кезінде белгісіз компоненттерді табу 2.3.2.2 теңдеуді шешу: көбейту мен бөлу кезінде белгісіз компоненттерді табу 2.3.2.3 көбейту мен бөлудің байланысы негізінде және іріктеу тәсілімен теңдеуді шешу 2.3.2.4 $x <$ ☐ және $x >$ ☐	3.3.2.1 қарапайым теңсіздіктердің бірнеше шешімдерін табу 3.3.2.2 көбейту және бөлуге арналған $x:8=9$; $51:x=17$; $23 \cdot x=46$ қарапайым теңдеулерді шешу 3.3.2.3 күрделі құрылымды, мына түрлі: $x \cdot (25:5)=60$; $(24 \cdot 3):x=6$; $x:(17 \cdot 2)=2$; $x+124:4=465$ теңдеулерді шешу	4.3.2.1 қос теңсіздіктің бірнеше шешімін табу; 4.3.2.2 мына түрлі: $39+490:k=46$; $230 \cdot a+40=1000:2$ теңдеулерді шешу 4.3.2.3 үлгілік сөздіктерді білу және колдану: белгісіз көбейткішті табу.

	колдану: теңдеу, дұрыс, дұрыс емес; Теңдеуді шешіндер. Теңдеуде не белгісіз ? түріндегі теңсіздікке сәйкес келетін санды табу 2.3.2.5 үлгілік сөздікті білу және қолдану: теңдеуде не белгісіз? Белгісіз көбейткішті (белгісіз бөлгішті, бөлінгішті) қалай табады?	3.3.2.4. үлгілік сөздікті білу және қолдану: теңдеуде не белгісіз ? Белгісіз көбейткішті (белгісіз бөлгішті, бөлінгішті) қалай табады?	

4) "Геометрия элементтері":

5 – кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4 . 1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	0.4.1.1 үлгісі бойынша шаршыны, тік төртбұрышты, дөңгелекті тану; 0.4.1.2 кеңістіктік фигураларды: кубты, шарды айырып тану 0.4.1.3 дөңгелек пен шарды, шаршы мен кубты айырып тану 0.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршы, куб, дөңгелек, шар, тік төртбұрыш	1.4.1.1 геометриялық фигураларды тану және атау: дөңгелек, сопақ, тік төртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді 1.4.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш), кеңістіктік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида) айырып тану және олардың қоршаған әлемдегі заттармен арақатынасын ажырату 1.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және қолдану: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш,	2.4.1.1 көпбұрыштарды жіктеу 2.4.1.2 үлгілік сөздікті білу және қолдану: шаршының (тік төртбұрыштың) қабырғалары, қарама-қарсы қабырғалар	3.4.1.1 тік және тік емес бұрыштарды атау және айырып тану 3.4.1.2 үшбұрыштарды жіктеу 3.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және қолдану: тікбұрыш, тік емес бұрыш, үшбұрыштың бұрыштары	4.4.1.1 тіктөртбұрыштың, шаршының, үшбұрыштың маңызды белгілерін анықтау 4.4.1.2 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды тану, атау және ажырату, сондай-ақ оларды қоршаған әлемдегі заттармен сәйкестендіру 4.4.1.3 қоршаған әлемдегі жазық фигуралардың суретте бейнеленген құрама фигуралардың, ауданын анықтау 4.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және қолдану: шаршының (тік төртбұрышты

		шаршы, үшбұрыш, кесінді			н) ауданын және периметрін табу формуласы.
4 . 2 Геометриялық фигураларды салу және бейнелеу	0.4.2.1 жазықтықта қарапайым жазық фигуралар: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрышты үлгі бойынша салу (шаблон бойынша айналдыра сызу) 0.4.2.2 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынасты анықтау (артық-кем, үлкен-кіші) 0.4.2.3 еліктеу бойынша, үлгі бойынша геометриялық фигуралардың моделінен қарапайым аппликациялар, ою-өрнектер құрастыру 0.4.2.4 үлгілік сөздікті білу және қолдану: суретін салыңдар. Шаблондарды	1.4.2.1 сызғыштың шкаласын бағдарға алу. Шкаланың басын білу, сызғыш шкаласындағы цифрлардың мәнін түсіну 1.4.2.2 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау 1.4.2.3 сызғыштың көмегімен берілген төбелері бойынша үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш салу; 1.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген (ұзындықтағы кесіндіні сызуды орындау, өлшеу қорытындысын жазу 1.4.2.5 жазық фигуралардың модельдерінен және олардың бөлшектерінен композициялар құрастыру 1.4.2.6 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен - кіші, жоғары-төмен,	2.4.2.1 кесінділерді өлшеу және сызу 2.4.2.2 геометриялық фигуралардың қабырғаларын өлшеу және салыстыру (үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш) 2.4.2.3 көпбұрыштарды ң қабырғаларын дайын үлгілерден өлшеу және осы параметрлер бойынша сызу 2.4.2.4 берілген параметрлер бойынша көпбұрыштарды сызу 2.4.2.5 жазық фигуралардың моделдерін бөліктерге бөлу және олардан композициялар құру 2.4.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының қабырғаларын өлше (	3.4.2.1 тікбұрыш сызу; 3.4.2.2 тіктөртбұ рыш және шаршы салу (берілген қабырғалар бойынша); 3.4.2.3 циркульдің көмегімен шеңбер сызу (берілген өлшемсіз); 3.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигураның (куб, тікбұрышты параллелепипед) жазбасын жасау және оның моделін жинақтау 3.4.2.5 үлгілік сөздікті білу және қолдану: тік бұрыш сыз. Тікбұрышты үшбұрыш сыз. Үшбұрыштың қабырғаларын өлше.	4.4.2.1 нүктелі қағазға симметриялы және симметриялы емес жазық фигуралар сызу 4.4.2.2 симметрия өсіне қатысты жазық фигуралардың салынуын толықтыру 4.4.2.3 бұрыштаманың көмегімен түзуге перпендикуляр, тікбұрышты үшбұрыш сызу 4.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигураның (пирамида, цилинд, конус) жазбасын жасау және оның моделін жинақтау 4.4.2.5 периметрдің берілген мәндері бойынша тор көз қағазға жазық фигуралар салу, оның формасы өзгергенде периметрі қалай өзгертетінін түсіндіру 4.4.2.6 үлгілік сөздікті білу

	айналдыра сызындар	кең-тар, жуан-жіңішке); 1.4.2.7 үлгілік сөздікті білу және қолдану: ұзындығы ... кесінді сыз. Кесіндіні өлше. Үлкен-кіші, биік-аласа, енді-енсіз, жуан-жіңішке	тік төртбұрышты ң, үшбұрыштың)		және қолдану: шаршы ((тік төртбұрыш) сыз және оның ауданы мен периметрін тап.
4.3. Нүктелердің координаталары және қозғалыс бағыттары					4.4.3.1 қозғалыстың басы мен бағытын пайдалана отырып объектілердің қозғалу схемасын жасау, тиісті есептеулерді орындау 4.4.3.2 объектілердің бастапқы позициясын және қозғалу бағытын анықтау (бір-біріне қарсы, қарама-қарсы бағытта)

5) "Математикалық модельдеу":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		1.5.1.1 екі қосылғыштың қосындысын табуға арналған есептерді шешу;		3.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген 1 амалды, 2, 3 амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен);	4.5.1.1 1,2,3 амалды, есептерді (қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (

5.1 Есептер және математикалық модель	0.5.1.1 екі қосылғыштың қосындысын табуға есептер шығару; 0.5.1.2 қалдықты табуға есептер шығару; 0.5.1.3 есептің мазмұнын драмалауға қатысу; 0.5.1.4 шашыраңқы мәтіннен есептің шартын құрастыру (мұғалімнің көмегімен); 0.5.1.5 сурет салу, есептің шешімін мысал түрінде жазу; 0.5.1.6 үлгілік сөздікті білу және қолдану: ... сан нені көрсетеді? Қандай сұрақ? Қандай шешім?	1.5.1.2 қалдықты табуға арналған есептерді шешу; 1.5.1.3 белгісіз қосылғышты табуға арналған есептерді шешу; 1.5.1.4 мұғалімнің тапсырмасын орындау жолымен есеп құрастыру; 1.5.1.5 санды бірнеше бірлікке арттыруға және кемітуге арналған есептерді шешу; 1.5.1.6 айырымдық салыстыруға арналған есептерді шешу; 1.5.1.7 амалды таңдауды негіздеу және қосу мен азайтуға арналған есептерді шешудің тәсілдерін түсіндіру; 1.5.1.8 мұғалімнің бағыттау сұрақтары бойынша есепті талдау; 1.5.1.9 бірнеше бірлікке арттыруға / кемітуге арналған қарапайым есептерді модельдеу және шешу, 100-ге дейінгі сандық деректерді айырымдық салыстыру (меңгерілген	2.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген 1, 2 амалды, есептерді қысқаша жазба, схема түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен); 2.5.1.2 бірнеше бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға арналған есептерді шешу; 2.5.1.3 санды бірнеше есе арттыруға арналған есептерді талдау және шешу; 2.5.1.4 санды бірнеше есе кемітуге арналған есептерді талдау және шешу; 2.5.1.5 тең бөліктерге бөлуге арналған есептерді талдау және шешу; 2.5.1.6 мазмұны бойынша бөлуге арналған есептерді талдау және шешу; 2.5.1.7 еселік салыстыруға арналған есептерді талдау және шешу; 2.5.1.8 арифметикалық төрт амалға шарттарының барлық типтері туралы тұжырымдалған есептерді шешу;	3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру; 3.5.1.3 есептер шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, өнімділік шамалары арасындағы байланысты пайдалану; 3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және есепті шығарудың тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есепті шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "мөлшері", "жалпы массасы", "бір затқа шығын", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын"; ені, ұзындығы;	мұғалімнің көмегімен); 4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды таңдауды негіздеу; есепті шешудің тәсілін түсіндіру; 4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені, биіктігі, арақашықтық, уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, өнімділік шамалары арасындағы байланысты пайдалану; 4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға арналған есептерді талдау және шешу; кері есептерді құрастыру және шешу (мұғалімнің көмегімен); 4.5.1.5 шамалар арасындағы байланысқа арналған есептерді талдау және шешу; 4.5.1.6 әртүрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шешу; 4.5.1.7 3-4 амалға берілген есептерді түрлі тәсілдермен

Шешуін жазыңдар;	есептеу тәсілдері) (мұғалімнің көмегімен); 1.5.1.10 сандық өрнек түрінде қосу мен азайтуға арналған қарапайым тапсырмалардың шешуін модельдеу; 1.5.1.11 үлгілік сөздікті білу және қолдану: есепте, ... не белгілі. Есепте, .. қанша екені белгісіз; 1.5.1.12 үлгілік сөздікті білу және қолдану: Қанша артық (жоғары, ұзын, енді, үлкен, қымбат, жуан)? Қанша кем (төмен, қысқа, еңсіз, жас, арзан, жіңішке)?	2.5.1.9 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орндау бойынша есептер құрастыру; 2.5.1.10 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құы", ұзындығы, ені; 2.5.1.11 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ... есе артық (кем). Қанша есе артық (кем)? Баға, мөлшер, құны.	3.5.1.7 жанама сұрақтары бар ("артық / кем", "есе артық / есе кем") есептер; т і к төртбұрыштың, шаршының қабырғалары мен ауданын табуға арналған есептерді талдау және шешу (мұғалімнің көмегімен); 3.5.1.8 барлық амалдарға берілген қарапайым есептердің шешімін әріптік өрнек және теңдеу түрінде, ал құрамдас есептердікін сандық өрнек немесе жеке амалдар түрінде моделдеу (мұғалімнің көмегімен); 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және қолдану: есептің шартының қысқаша жазбасын құрастыр және шеш	модельдеу және шешу әрі ең тиімдісін анықтау; 4.5.1.8 барлық амалдарға берілген құрама есептердің шешуін сандық өрнек және теңдеу түрінде модельдеу; 4.5.1.9 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру (мұғалімнің көмегімен); 4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және қолдану: есепте кім (не) туралы айтылады?
0.5.2.1 "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану;	1.5.2.1 саннан цифрды айырып тану 1.5.2.2 "+", "-", " $\neq$ ", "=", ">", "<" таңбаларын, цифрларды, () белгісіз санның символдарын пайдалану;	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделдерін құрастыру, разрядтар	3.5.2.1 үш таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және кластар кестесін пайдалану 3.5.2.2 бұрыштарды, көпбұрыштарды л а т ы н	4.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және кластар кестесін пайдалану

5 . 2 Математикалық тіл	0.5.2.2 ">", "<" таңбаларын пайдалану 0.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану 0.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және қолдану: қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, артық, кем .	1.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану 1.5.2.4 өрнектерді оқу және жазу кезінде қосу мен азайту амалдары компоненттері атауларын пайдалану 1.5.2.5 үлгілік сөздік: цифр, сан, белгісіз сан, көршілес сандар , бірінші қосылғыш, екінші қосылғыш, қосынды, азайғыш, азайтқыш, айырмасын білу және қолдану.	кестесін пайдалану 2.5.2.2 өрнектерді оқу және жазу кезінде көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын пайдалану 2.5.2.3 деректер жинақтау, жүйелеу, кестелер құрастыру 2.5.2.4 үлгілік сөздік: бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, көбейту, бөлу, бірінші көбейткіш, екінші көбейткіш, көбейтінді, бөлінгіш, бөлгіш , бөліндіні білу және пайдалану.	алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу; 3.5.2.3 жақшалы өрнектерді оқу және жазу кезінде қосу, азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын пайдалану; 3.5.2.4 деректерді жинақтау, жүйелеу, салыстыру жасау; 3.5.2.5 үлгілік сөздік: бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, үш таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптерін (4-5) білу және қолдану.	4.5.2.2 фигураларды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 4.5.2.3 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру 4.5.2.4 үлгілік сөздік: төрт таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптерін (4-5) білу және қолдану.

33. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
			0.1.1.1 мөлшер түсінігін айырып тану: біреу – көп;
			0.1.1.2 заттарды олардың мөлшерімен сәйкестендіру: біреу – көп
			0.1.1.3 мөлшері бойынша салыстыру кезінде заттардың екі тобын қос-қостан сәйкестендіру тәсілін пайдалану (

"Өзім туралы" "Менің мектебім"	Санға дейінгі түсініктер	1.1 Сандық түсінік	мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше)
			0.1.1.4 заттарды мөлшері бойынша салыстыру кезінде олардың екі тобын қос-қостып сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің ауызша нұсқаулығы бойынша, өз бетінше)
			0.1.1.5 үлгілік сөздікті білу және қолдану: мұнда аз – мұнда көп
	Сандар мен шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны	0.2.1.1 5-ке дейінгі натурал сандардың жасалуын түсіну;
			0.2.1.2 сан мен мөлшерді сәйкестендіру, цифрларды жаза білу
			0.2.1.3 натурал сандар қатарындағы сандардың ретін, натурал сандар қатарындағы әр санның орынын білу
			0.2.1.4 кез-келген саннан бастап сандардың тура ретімен де, кері ретте де санау
			0.2.1.5 сандарды салыстыру
			0.2.1.6 көптеген заттардан берілген мөлшерде санап алу
			0.2.1.7 сандардың құрамын білу
			0.2.1.8 санау ретін білу
			0.2.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, реттік санаудың аталуы
			0.2.2.1 Есептеу тәсілдерін білу: бір-бірден қосу, бір-бірден азайту
			0.2.2.2 мысалдарды оқу және жаза білу

		2.2 Сандармен орындалатын амалдар	0.2.2.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, тең; мысалды есепте, Мысал жаз
Геометрия элементтері		4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	0.4.1.1 шаршы, тіктөртбұрыш, дөңгелекті үлгі бойынша тану
		4.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	0.4.2.1 жазықтықта қарапайым жазық фигуралар: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрышты үлгі бойынша салу (шаблондарды айналдыра сызу)
			0.4.2.2 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынасты анықтау (үлкен - кіші)
			0.4.2.3 геометриялық фигуралардың моделдерінен үлгі бойынша, еліктеу бойынша қарапайым аппликациялар, ою-өрнектер құрастыру
			0.4.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сурет салыңдар. Шаблонды айналдыра сызыңдар
Математикалық модельдеу		5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 саннан цифрды айырып тану
			0.5.2.2 "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
			0.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, үлкен, кіші

2 тоқсан			

"Менің отбасым және достарым"	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны	0.2.1.1 санның құрамын білу
			0.2.1.2 реттік санау білу
			0.2.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: санның аталуын, санау ретінің аталуын
		2.2 Сандармен орындалатын амалдар	0.2.2.1 есептеу амалдарын білу: бір-бірден қосу, бір-бірден азайту
			0.2.2.2 мысалдарды оқу және жазу
			0.2.2.3 санды бөліп-бөліп қосу
			0.2.2.4 саннан бөліп-бөліп азайту
	Математикалық модельдеу	5.2 Математикалық тіл	0.2.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, тең; мысалды есепте. Мысал жаз
			0.5.2.1 "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.2 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
			0.5.2.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, үлкен, кіші
			0.1.1.1 саны бойынша салыстыру кезінде заттардың екі тобын қос-қостан сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше)
			0.1.1.2 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: мұнда аз – мұнда көп

"Бізді қоршаған әлем"	Санға дейінгі түсініктер	1.1 Сандық түсінік	0.1.1.3 заттарды саны бойынша салыстыру кезінде олардың екі тобын қос-қостан сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше)
			0.1.1.4 саны бойынша заттардың екі тобын теңестіру кезінде, жетпейтін затты қосу және артық затты алып тастау тәсілін пайдалану
			0.1.1.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірдей – бірдей емес
			0.1.1.6 жазық заттарды саны бойынша салыстыру кезінде сәйкестендіру тәсілін пайдалану (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, ауызша нұсқаулық бойынша, өз бетінше)
			0.1.1.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сонша
	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны	0.2.1.1 натурал сандар мен 0 санының пайда болуын түсіну
			0.2.1.2 сандды, мөлшерді салыстыру, цифрларды жаза білу
			0.2.1.3 натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу, натурал сандар қатарындағы әр санның орнын білу
			0.2.1.4 кез-келген саннан бастап сандар тізбегін тура санау ретімен де және кері ретімен де санай білу
			0.2.1.5 сандарды салыстыру

			0.2.1.6 көп заттардан берілген мөлшердегі заттарды санап алу
			0.2.1.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, санаудың ретінің аталуы
	Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	0.4.1.1 үлгілері бойынша шаршыны, тіктөртбұрышты, дөңгелекті тану
			0.4.1.2 кеңістіктік фигураларды айырып тану: куб, шар
			0.4.1.3 дөңгелек пен шарды, шаршы мен кубты айырып тану
0.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршы, куб, дөңгелек, шар, тіктөртбұрыш			
3 тоқсан			
	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны	0.2.1.1 10-ның көлемі10-ға дейінгі ндегі натурал сандардың пайда болуын түсіну
			0.2.1.2 санның құрамын білу
			0.2.1.3 санау ретін білу
			0.2.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, санау ретінің атаулуы
	Математикалық модельдеу	5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1. "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.2 ">", "<" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
			0.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану:

"Саяхат" "Салт дәстүр және ауыз әдебиеті"			қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, үлкен, кіші
	Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	0.2.2.1 бір-бірден қосу, бір-бірден азайту есептеу тәсілін білу
			0.2.2.2 мысалдарды оқу және жазу
			0.2.2.3 сандарды бөліп-бөліп қосу
			0.2.2.4 1,2,3,4,5, 6,7, 8, 9, 10 сандарын қосу
			0.2.2.5 сандарды бөліп-бөліп азайту
			0.2.2.6 1,2,3,4,5, 6,7, 8, 9, 10 сандарын азайту
			0.2.2.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, алу, тең. Мысалды есепте. Мысал жаз
	Санға дейінгі түсініктер	1.2 Уақыт түсінігі	0.1.2.1 уақытқа байланысты түсініктерді ажырату: кеше, бүгін, ертең;
			0.1.2.2 үлгілік сөздіктерді пайдалану: кеше, бүгін, ертең;
Математикалық модельдеу		5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1. "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.2. ">", "<" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
			0.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, үлкен, кіші
			0.5.1.1 екі қосылғыштың қосындысын табуға есептер шығару

		5.1. Есептер және математикалық модель	0.5.1.2 қалдықты табуға есептер шығару
			0.5.1.3 есептің мазмұнын драмалауға қатысу
			0.5.1.4 шашыраңқы мәтіннен есептің шартын құру (мұғалімнің көмегімен)
			0.5.1.5 мысал түрінде есептің шешуін жазу
			0.5.1.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ... саны нені көрсетіп тұр? Қандай сұрақ? Қандай шешім? Шешімін жазыңыз
4 тоқсан			
"Тағам және сусын"	Математикалық модельдеу	5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 "+", "-", "=" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.2 ">", "<" таңбаларын пайдалану
			0.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
			0.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту, болады, тең, дұрыс, дұрыс емес, үлкен, кіші
	Санға дейінгі түсініктер	1.3 Кеңістік түсінігі	0.1.3.1 бағытты көрсету: сол жақта, оң жақта, алдында, артында;
			0.1.3.2 сол жақта, оң жақта, алдыда, артта орналасқан заттарды атау ;
			0.1.3.3 үлгілік сөздікті білу және қолдану: сол жақта, оң жақта, алдында, артында
			0.4.1.1 үлгі бойынша шаршыны, тіктөртбұрышты, дөңгелекті тану

"Дені саудың – жаны сау"	Геометрия элементтері	4.1 геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	0.4.1.2 кеңістіктік фигураларды айырып тану: куб, шар
			0.4.1.3 дөңгелек пен шарды, шаршы мен кубты айырып тану
			0.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршы, куб, дөңгелек, шар, тіктөртбұрыш
		4.2 геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	0.4.2.1 қарапайым жазық фигураларды: дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрышты үлгі бойынша жазықтықта бейнелеу (шаблондарды айналдырып сызу)
			0.4.2.2 геометриялық фигуралардың арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші)
			0.4.2.3 геометриялық фигуралардың модельдерінен еліктеу бойынша, үлгі бойынша қарапайым аппликациялар, ою-өрнектер құрастыру
			0.4.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сурет салындар. Шаблонды айналдыра сызындар

2) 1-сынып:

8 – кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		2.1. Натурал сандар және 0 саны	1.2.1.1 натурал сандардың және нөл санының пайда болуын түсіну
			1.2.1.2 Бірінші ондықтағы сандардың қатарындағы сандардың құрамын біліу
			1.2.2.1 қосу және азайту амалдарының өзара кері амалдар екенін түсіну, осы амалдардың

Сандар және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау
		1.2.2.2 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану
		1.2.2.3 0-дің және 1-дің қасиетін білу және пайдалану
		1.2.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту; Қанша болады? Қанша шығады? ... деп санау ыңғайлы
Математикалық модельдеу	5.2. Математикалық тіл	1.5.2.1 саннан цифрды айырып тану;
		1.5.2.2 "+", "-", "=", " ≠ ", ">", "<" таңбаларын, цифрларды, () белгісіз сан символын пайдалану
		1.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану
		1.5.2.4 өрнекті оқу және жазу кезінде қосу және азайту амалдарының компоненттерінің аталуын пайдалану
		1.5.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: цифр, сан, белгісіз сан, көршілес сандар, бірінші қосылғыш, екінші қосылғыш, қосынды, азайғыш, азайтқыш, айырма
"Өзім туралы" "Менің мектебім"		1.4.1.1 геометриялық фигураларды тану және атау: дөңгелек, сопақ, тік төртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді

Геометрия элементтері	4.1. Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.4.1.2 жазықтықтағы фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) кеңістіктегі фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида) айырып тану және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру 1.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді
	4.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	1.4.2.1 сызғыштың шкаласын бағдарға алу. Шкаланың басын білу, сызғыштың шкаласындағы цифрлардың мәнін түсіну 1.4.2.2 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау 1.4.2.3 берілген ұзындықтағы кесіндіні сызғыштың көмегімен сызуды орындау, өлшем қорытындысын жазу
	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1. екі қосылғыштың қосындысын табуға арналған есептерді шешу 1.5.1.2. қалдықты табуға арналған есептерді шешу 1.5.1.3 белгісіз қосылғышты табуға арналған есептерді шешу; 1.5.1.4 мұғалімнің тапсырмасын орындау жолымен есепті құру 1.5.1.5 амалдарды таңдауды негіздеу және қосу мен азайтуға арналған есептерді шешу тәсілдерін түсіндіру 1.5.1.6 мұғалімнің бағыттау сұрақтары бойынша есепті талдау 1.5.1.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте, ... екені белгілі.
Математикалық модельдеу Сандар және шамалар		

			Есепте, ... қанша екені белгісіз.
		2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.2.3.1 ұзындық өлшемін айыра білу - сантиметр , оны сызғыштың бойымен көрсете алу, өлшем жасау 1.2.3.2 уақыт өлшемдерін айырып тани білу: тәуліктің бөліктерін, күн, апта, ай;
2 - тоқсан			
		2.1. Натурал сандар және 0 саны.	1.2.1.1 натурал санның және нөл санының пайда болуын түсіну 1.2.1.2 11-ден 20-ға дейінгі сандардың оқу, жазу және салыстыру 1.2.1.3 20-ға дейін тура және кері тәртіпте санау 1.2.1.4 20-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштардың қосындысына жіктеу
	Сандар және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	1.2.2.1 қосу және азайту амалдарының өзара кері амалдар екенін түсіну, осы амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 1.2.2.2 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану 1.2.2.3 0-дің және 1-дің қасиетін білу және пайдалану 1.2.2.4 ондық арқылы өтпей бір таңбалы сандарды қосу және азайту кестесін білу 1.2.2.5 ондық арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосу және азайтуды орындау 1.2.2.6 үлгілік сөздікті білу және падалану: қосу, азайту. Қанша болады?

		Қанша шығады? ... деп санау ыңғайлы
		1.2.2.7 қосу, азайту кезінде сандардың аталуын білу
Математикалық модельдеу	5.1 есептер және математикалық модель	1.5.1.1 екі қосылғыштың қосындысын табуға есептер шығару
		1.5.1.2 қалдықты табуға есептер шығару
		1.5.1.3 белгісіз қосылғышты табуға есептер шығару
		1.5.1.4 мұғалімнің тапсырмаларын орындау жолымен есепті құрастыру
		1.5.1.5 амалдарды таңдауды негіздеу және қосу мен азайтуға арналған есептерді шығару тәсілдерін түсіндіру
		1.5.1.6 мұғалімнің бағыттау сұрақтары бойынша есепті талдау
		1.5.1.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте, ... не белгілі. Есепте, ... қанша екені белгісіз.
Сандар және шамалар	2.1. Натурал сандар және 0 саны.	1.2.1.1 11-ден 20-ға дейінгі сандарды жазу, оқу, салыстыру
		1.2.1.2 20-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу;
		1.2.1.3 20 ға дейін тура және кері тәртіпте санау;
		1.2.1.4 санаудың ірілендірілген бірлігін қалыптастыру – ондықтар, 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу, салыстыру
		1.2.1.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану:

"Менің отбасым және достарым", "Бізді қоршаған әлем"	Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	сандардың аталуы, ондықтар, бірлік
			1.4.1.1 геометриялық фигураларды тану және атау: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді
			1.4.1.2 жазықтықтағы фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) кеңістіктегі фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида) айырып тану және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
			1.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді
		4.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	1.4.2.1 сызғыштың шкаласын бағдарға алу. Шкаланың басын білу, сызғыштың шкаласындағы цифрлардың мәнін түсіну
			1.4.2.2 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау
			1.4.2.3 сызғыштың көмегімен берілген төбелері бойынша үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш салу
			1.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген ұзындықтағы кесіндіні сызуды орындау, өлшеу қорытындысын жазу
			1.4.2.5 жазық фигуралардың модельдері мен олардың бөлшектерінен композициялар құрастыру
			1.4.2.6 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші,

			биік-аласа, кең-тар, жуан-жіңішке)
			1.4.2.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ұзындығы ... кесінді сыз. Кесіндіні өлше. Үлкен-кіші, жоғары-төмен, енді еңсіз, жуан- жіңішке
	Сандар және шамалар	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.2.3.1 ұзындық өлшемін айырып тану - сантиметр , оны сызғыштың бойымен көрсете алу, өлшем жасау
1.2.3.2 ұзындық өлшемін айырып тану - сантиметр , дициметр, оны сызғыштың бойымен көрсете алу, олардың арақатынасын белгілеу			
1.2.3.3 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін түрлендіру (см, дм)			
1.2.3.4 берілген мөлшерде сандармен амалдар орындау			
1.2.3.5 уақыттың өлшем бірліктерін айырып тану: тәулік бөліктері, күн, апта, ай			
1.2.3.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрлі амалдар орындау			
1.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: өлшем бірліктері, тәуліктің уақыты, апта күндері, айлардың атаулары			
3-тоқсан			
			1.2.1.1 натурал санның және нөл санының пайда болуын түсіну
			1.2.1.2 бірінші ондықтың сандар құрамын білу

Сандар және шамалар	2.1. Натурал сандар және 0 саны.	1.2.1.3 11-ден 20-ға дейінгі сандарды оқу, жазу, салыстыру 1.2.1.4 20-ға дейін тура және кері тәртіпте санау; 1.2.1.5 20-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштардың қосындысына жіктеу 1.2.1.6 санаудың ірілендірілген бірлігін қалыптастыру – ондықтар, 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу, салыстыру 1.2.1.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, ондық , бірлік
Математикалық модельдеу	5.2. Математикалық тіл	1.5.2.1 саннан цифрды айыра тану; 1.5.2.2 "+", "-", "=", "$\neq$", ">", "<" таңбаларын, цифрларды, ($\square$) белгісіз сан символын пайдалану 1.5.2.3 сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану; 1.5.2.4 өрнекті оқу және жазу кезінде қосу және азайту амалдарының компоненттерін атауларын пайдалану 1.5.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: цифр, сан, белгісіз сан, көршілес сандар, бірінші қосылғыш, екінші

"Саяхат" "Салт дәстүр және ауыз әдебиеті"	Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	қосылғыш, қосынды, азайғыш, азайтқыш, айырма
			1.2.2.1 қосу және азайту амалдарының өзара кері амалдар екенін түсіну, осы амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау
			1.2.2.2 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану
			1.2.2.3 0 және 1 сандарының қасиетін білу және қолдану
			1.2.2.4 ондық арқылы өтпей бір таңбалы сандарды қосу және азайту кестесін білу
			1.2.2.5 ондық арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосу және азайтуды орындау
			1.2.2.6 100-ге дейінгі сандарды ондық арқылы өтпей қосу және алуды ауызша орындау
			1.2.2.7 қосу кезінде, азайту кезінде сандардың аталуын білу
			1.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, азайту; Қанша болады? Қанша шығады? ... осылай санау ыңғайлы
			1.2.3.1 ұзындық өлшемін айырып тан - сантиметр , оны сызғыштың бойымен көрсете алу, өлшем жасау
			1.2.3.2 ұзындық өлшемін айырып тану - сантиметр , дициметр, оны сызғыштың бойымен көрсете алу, олардың арақатынасын белгілеу
			1.2.3.3 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін түрлендіру (см, дм)

	2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.2.3.4 берілген мөлшерде сандармен амалдар орындау
		1.2.3.5 уақыттың өлшем бірліктерін айырып тану: тәулік бөліктері, күн, апта, ай
		1.2.3.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрлі амалдар орындау
		1.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: өлшем бірліктері, тәуліктің уақыты, апта күндері, айлардың атаулары
Алгебра элементтері	3.1. Сандық және әріпті өрнектер	1.3.1.1. сандық теңдікті, теңсіздікті айырып тану; жазу, оқу, құрастыру;
		1.3.1.2 әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні арқылы бір амалмен табу;
	3.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.3.2.1 теңдеуді шешу: қосу және азайту кезінде белгісіз компоненттерді табу
		1.3.2.2 қосу мен азайтудың байланысы негізінде және іріктеу тәсілімен теңдеуді шешу
		1.3.2.3 теңдікті, теңсіздікті, теңдеуді тану; дұрыс және дұрыс емес теңдікті айырып тану
		1.3.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: теңдеу, дұрыс, дұрыс емес; Теңдеуді шешіндер. Теңдеуде не белгісіз?
		1.5.2.1 саннан цифрды айырып тану;
		1.5.2.2. "+", "-", "=", " $\neq$ ", ">", "<" таңбаларын, цифрларды, ($\square$

Математикалық модельдеу	5.2. Математикалық тіл	) белгісіз сан символын пайдалану;
		1.5.2.3. сандарды қосуды және азайтуды, салыстыруды (артық / кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды және сандардың реттілігін бейнелеу үшін сандық сәулені пайдалану;
		1.5.2.4 өрнекті оқу және жазу кезінде қосу және азайту амалдарының компоненттерінің аталуын пайдалану
		1.5.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: цифр, сан, белгісіз сан, көршілес сандар, бірінші қосылғыш, екінші қосылғыш, қосынды, азайғыш, азайтқыш, айырма
	5.1. Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 қосу мен азайтуға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрде модельдеу
1.5.1.2 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте, ... екені белгілі. Есепте, ... қанша екені белгісіз		
1.5.1.3. үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қаншаға артық (жоғары, ұзын, енді, ересектеу, қымбат, жуан) қаншаға кем (аласа, қысқа, еңсіз, жас, арзан, жіңішке)		
4-тоқсан		
		1.2.2.1 қосу және азайту амалдарының өзара кері амалдар екенін түсіну, осы амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау

Сандар мен шамалар Математикалық модельдеу	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	1.2.2.2 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану
		1.2.2.3 0 және 1 сандарының қасиетін білу және қолдану
		1.2.2.4 ондық арқылы өтпей бір таңбалы сандарды қосу және азайту кестесін білу
		1.2.2.5 ондық арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосу және азайтуды орындау
		1.2.2.6 100-ге дейінгі сандарды ондық арқылы өтпей қосу және алуды ауызша орындау
		1.2.2.7 қосу кезінде, азайту кезінде сандардың аталуын білу
		1.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу, алу, қосу, азайту; Қанша болады? Қанша шығады? ... осылай есептеу ыңғайлы
	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.2.3.1 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрлі амалдар орындау
	5.1. Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 екі қосылғыштың қосындысын табуға есептер шығару
		1.5.1.2 қалдықты табуға есептер шығару
		1.5.1.3 белгісіз қосылғышты табуға есептер шығару
		1.5.1.4 мұғалімнің тапсырмаларын орындау жолымен есепті құрастыру
		1.5.1.5 санды бірнеше бірлікке арттыруға, кемітуге арналған есептерді шешу
		1.5.1.6 қосу және азайтуға арналған

"Дені саудың – жаны сау"			қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде модельдеу
	Геометрия элементтері	4.1. Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.4.1.1 геометриялық фигураларды атау және тану: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді
			1.4.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) / кеңістіктік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида) айырып тану және олардың қоршаған әлемдегі заттармен арақатынасын белгілеу;
			1.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: дөңгелек, сопақ, тіктөртбұрыш, шаршы, үшбұрыш, кесінді
		4.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	1.4.2.1 сызғыштың шкаласын бағдарға алу. Шкаланың басын білу, сызғыштың шкаласындағы цифрлардың мәнін түсіну
			1.4.2.2 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау
			1.4.2.3 сызғыштың көмегімен берілген төбелері бойынша үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш салу
	1.4.2.4 сызғыштың көмегімен берілген ұзындықта кесінді сызуды орындау, өлшемнің қорытындысын жазу		
	1.4.2.5 жазық фигуралардың модельдерінен және олардың бөлшектерінен композиция құрастыру		
	1.4.2.6 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынасты		

		анықтау (үлкен – кіші, биік – аласа, енді – еңсіз, жуан – жіңішке)
		1.4.2.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ұзындықта кесінді сыз. Кесіндіні өлше. Үлкен – кіші, жоғары – төмен, енді – еңсіз, жуан – жіңішке

3) 2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны.	2.2.1.1 100-ге дейінгі сандардың аталуын, цифрмен және сөзбен белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу
			2.2.1.2 екі таңбалы сандарды салыстыру
			2.2.1.3 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау; разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу
			2.2.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: 100-ге дейінгі сандардың аталуы, ондық, бірлік, жүздік
	Математикалық моделдеу	5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін жасау, разрядтар кестесін пайдалану ;
	Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	2.2.2.1 ондықтар арқылы өтпей 100-ге дейін ауызша қосу және азайту
			2.2.2.2 100-ге дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (бағанамен) тәсілдерін білу
			2.2.2.3 ондықтар арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосудың кестесін білу және қолдану

"Өзім туралы" "Менің отбасым және достарым"	Алгебра элементтері	3.1. Сандық және әріпті өрнектер	2.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді, теңдік пен теңсіздіктерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану
			2.3.1.2 әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша екі амалмен табу
	Математикалық моделдеу	5.1. Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі амалды есептерді қысқаша жазба, схема түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен)
			2.5.1.2 бірнеше бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға арналған есептерді шешу
			2.5.1.9 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру
			2.5.1.10 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құы", ұзындығы, ені
	Сандар және шамалар	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	2.2.3.1 ұзындық өлшемін айыра білу – миллиметр, сантиметр, дециметр, метр; оны сызғыштың бойымен көрсете алу, метрге олардың ара қатынасын белгілеу 2.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін түрлендіру (мм,см, дм, м) 2.2.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: бір сағатқа дейінгі дәлдікпен 2.2.3.6 20 теңгелік, 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды айырып тану, олармен түрлі амалдар орындау

			2.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр, тенге. ... қанша тұрады? Сағат қанша?
2-тоқсан			
		2.1. Натурал сандар және 0 саны.	2.2.1.1 100-ге дейінгі сандардың аталуын, цифрмен және сөзбен белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 2.2.1.2 екі таңбалы сандарды салыстыру 2.2.1.3 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау; разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 2.2.1.4 50-ге дейін 3, 4, 5-тен сандық топтармен тура және кері ғарай санау 2.2.1.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: 100-ге дейінгі сандардың аталуы, ондық, бірлік, жүздік
	Сандар және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	2.2.2.1 ондықтар арқылы өтпей 100-ге дейін ауызша қосу және азайту 2.2.2.2 100-ге дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (бағанамен) тәсілдерін білу 2.2.2.3 ондықтар арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосудың кестесін білу және қолдану 2.2.2.4 көбейтуді бірдей қосылғыштарды қосу ретінде, ал бөлуді объектілерді мазмұны бойынша тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.2.2.5 көбейту мен бөлудің өзара кері амалдар екенін түсіну, бұл амалдардың

			нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.2.2.7 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5- ке көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.12 арифметикалық амалдардың орындалу ретін білу 2.2.2.14 5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірдей қосылғыштар, көбейту, бөлу
"Менің мектебім" "Менің туған өлкем"	Математикалық моделдеу	5.1. Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі амалды есептерді қысқаша жазба, схема түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 2.5.1.2 бірнеше бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға арналған есептерді шешу 2.5.1.3 санды бірнеше есе арттыруға арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.4 санды бірнеше есе кемітуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.5 тең бөліктерге бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.6 мазмұны бойынша бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.9 суреттер бойынша , схемалар бойынша, тапсырмаларды орндау бойынша есептер құрастыру 2.5.1.10 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", " мөлшері", "құны", ұзындығы, ені

		2.5.1.11 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ... есе артық (кем). Қанша есе артық (кем)? Баға, мөлшер, құны
	5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар кестесін пайдалану 2.5.2.2 өрнекті оқу және жазу кезінде көбейту және бөлу амалдарының компоненттерінің аталуын пайдалану 2.5.2.3 деректер жинақтау, жүйелеу, кестелер құрастыру 2.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, көбейту, бөлу, бірінші көбейткіш, екінші көбейткіш, көбейтінді, бөлінгіш, бөлгіш, бөлінді
	Сандар және шамалар	2.2.3.1 ұзындық өлшемін айыра білу – миллиметр, сантиметр, дециметр, метр; оны сызғыштың бойымен көрсете алу, метрге олардың ара қатынасын белгілеу 2.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін түрлендіру (мм, см, дм, м) 2.2.3.3 көрсетілген мөлшердегі сандармен амалдар орындау 2.2.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: бір сағатқа дейінгі дәлдікпен 2.2.3.6 20 теңгелік, 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды айырып тану, олармен түрлі амалдар орындау 2.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: миллиметр, сантиметр,
	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	

			дециметр, метр, тенге. ... қанша тұрады? Сағат қанша?
3-тоқсан			
	Геометрия элементтері	4.1. Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.4.1.1 көпбұрыштарды жіктеу; 2.4.1.2 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының (тік- төртбұрыштың) қабырғалары, қарама қарсы қабырғалар
		4.2.Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	2.4.2.1 кесінділерді өлшеу және сызу 2.4.2.2 геометриялық фигуралардың қабырғаларын өлшеу және салыстыру (үш- бұрыш, шаршы, тік-төртбұрыш) 2.4.2.3 көпбұрыштардың қабырғаларын дайын үлгілерден өлшеу және осы параметрлер бойынша сызу 2.4.2.4 берілген параметрлер бойынша көпбұрыштарды сызу 2.4.2.5 жазық фигуралардың моделдерін бөліктерге бөлу және олардан композициялар құру 2.4.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының қабырғаларын өлше (тік- төртбұрыштың, үшбұрыштың)
			2.2.1.1 100-ге дейінгі сандардың аталуын, цифрмен және сөзбен белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 2.2.1.2 екі таңбалы сандарды салыстыру 2.2.1.3 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау;

Сандар және шамалар	2.1. Натурал сандар және 0 саны.	р а з р ы д т ы қосылғыштардың қосындысына жіктеу 2.2.1.4 50-ге дейін 3, 4, 5-тен сандық топтармен тура және кері ғарай санау 2.2.1.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: 100-ге дейінгі сандардың аталуы, ондық, бірлік, жүздік
	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	2.2.2.1 ондықтар арқылы өтпей 100-ге дейін ауызша қосу және азайту 2.2.2.2 100-ге дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (бағанамен) тәсілдерін білу 2.2.2.3 ондықтар арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосудың кестесін білу және қолдану 2.2.2.4 көбейтуді бірдей қосылғыштарды қосу ретінде, ал бөлуді объектілерді мазмұны бойынша тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.2.2.5 көбейту мен бөлудің өзара кері амалдар екенін түсіну, бұл амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.2.2.6 көбейту және бөлу кезінде компоненттердің атауларын білу 2.2.2.7 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5-ке көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.8 6-ға, 7-ге, 8-ге, 9-ға көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.9 1-ге және 0-ге көбейтудің қасиетін білу

			2.2.2.10 1-ге бөлудің қасиетін білу 2.2.2.11 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 2.2.2.12 арифметикалық амалдардың орындалу ретін білу 2.2.2.14 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірдей қосылғыштар, көбейту, бөлу
"Дені саудың – жаны сау!" "Салт дәстүр және ауыз әдебиеті"	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері		2.2.3.1 ұзындық өлшемін айыра білу – миллиметр, сантиметр, дециметр, метр; оны сызғыштың бойымен көрсете алу, метрге олардың ара қатынасын белгілеу 2.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық бірліктерін (мм, см, дм, м) түрлендіру 2.2.3.3 көрсетілген мөлшердегі сандармен амалдар орындау 2.2.3.4 мм, см, дм, м шамаларының мәндерін салыстыру және олармен амалдар орындау 2.2.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: бір сағатқа дейінгі дәлдікпен 2.2.3.6 20 теңгелік, 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды айырып тану, олармен түрлі амалдар орындау 2.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: миллиметр, сантиметр, дециметр, метр, тенге. ... қанша тұрады? Сағат қанша?
			2.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі амалды есептерді

	Математикалық моделдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	қысқаша жазба, схема түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 2.5.1.2 бірнеше бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға арналған есептерді шешу 2.5.1.3 санды бірнеше есе арттыруға арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.4 санды бірнеше есе кемітуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.5 тең бөліктерге бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.6 мазмұны бойынша бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.7 еселік салыстыруға арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.9 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орндау бойынша есептер құрастыру 2.5.1.10 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құы", ұзындығы, ені 2.5.1.11 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ... есе артық (кем). Қанша есе артық (кем)? Баға, мөлшер, құны
		3.1. Сандық және әріпті өрнектер	2.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді, теңдік пен теңсіздіктерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 2.3.1.2 әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша екі амалмен табу

Алгебра элементтері
Математикалық
моделдеу

3.2. Теңдік және теңсіздік
. Теңдеу

2.3.2.1 теңдеуді шешу:
қосу мен азайту кезінде
белгісіз компоненттерді
табу

2.3.2.2 теңдеуді шешу:
көбейту мен бөлу кезінде
белгісіз компоненттерді
табу

2.3.2.3 көбейту мен
бөлудің байланысы
негізінде және іріктеу
тәсілімен теңдеуді шешу

2.3.2.4 $x <$

және $x >$

түріндегі теңсіздікке
сәйкес келетін санды табу

2.3.2.5 үлгілік сөздікті
білу және пайдалану:
Теңдеуде не белгісіз?
Белгісіз көбейткішті (
белгісіз бөлгіш,
бөлінгішті) қалай табуға
болады?

5.1. Есептер және
математикалық модель

2.5.1.8 арифметикалық
төрт амалға
шарттарының барлық
типтері тура
тұжырымдалған
есептерді шешу

2.5.1.11 үлгілік сөздікті
білу және пайдалану: ...
есе артық (кем). Қанша
есе артық (кем)? Баға,
мөлшер, құны

5.2. Математикалық тіл

2.5.2.1 екі таңбалы
сандардың графикалық
моделін құру, разрядтар
кестесін пайдалану

2.5.2.2 өрнекті оқу және
жазу кезінде көбейту
және бөлу амалдарының
компоненттерінің
аталуын пайдалану

2.5.2.3 деректер жинақтау
, жүйелеу, кестелер
құрастыру

2.5.2.4 үлгілік сөздікті
білу және пайдалану: бір
таңбалы сан, екі таңбалы
сан, көбейту, бөлу,
бірінші көбейткіш,

		екінші көбейткіш, көбейтінді, бөлінгіш, бөлгіш, бөлінді
4-тоқсан		
	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	2.2.2.1 ондықтар арқылы өтпей 100-ге дейін ауызша қосу және азайту 2.2.2.2 100-ге дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша (бағанамен) тәсілдерін білу 2.2.2.3 ондықтар арқылы өтіп бір таңбалы сандарды қосудың кестесін білу және қолдану 2.2.2.4 көбейтуді бірдей қосылғыштарды қосу ретінде, ал бөлуді объектілерді мазмұны бойынша тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.2.2.5 көбейту мен бөлудің өзара кері амалдар екенін түсіну, бұл амалдардың нәтижелері, компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.2.2.6 көбейту және бөлу кезінде компоненттердің атауларын білу 2.2.2.7 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5-ке көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.8 6-ға, 7-ге, 8-ге, 9-ға көбейту және сәйкесінше бөлу кестесін құру әрі білу 2.2.2.9 1-ге және 0-ге көбейтудің қасиетін білу 2.2.2.10 1-ге бөлудің қасиетін білу 2.2.2.11 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану
	Сандар және шамалар Алгебра элементтері	

"Қоршаған орта"
"Саяхат"

		2.2.2.12 арифметикалық амалдардың орындалу ретін білу 2.2.2.13 жүздіктерді қосуды және азайтуды орындау 2.2.2.14 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірдей қосылғыштар, көбейту, бөлу
3.1. Сандық және әріпті өрнектер		2.3.1.1 сандық және әріптік өрнектерді, теңдік пен теңсіздіктерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 2.3.1.2 әріпті өрнектің мәнін берілген әріптің мәні бойынша екі амалмен табу
3.2. Теңдік және теңсіздік . Теңдеу		2.3.2.1 теңдеуді шешу: қосу мен азайту кезінде белгісіз компоненттерді табу 2.3.2.2 теңдеуді шешу: көбейту мен бөлу кезінде белгісіз компоненттерді табу 2.3.2.3 көбейту мен бөлудің байланысы негізінде және іріктеу тәсілімен теңдеуді шешу 2.3.2.4 $x <$ ☐ және $x >$ ☐ түріндегі теңсіздікке сәйкес келетін санды табу 2.3.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: теңдеуде не белгісіз? Белгісіз көбейткішті (белгісіз бөлгіш, бөлінгішті) қалай табуға болады?
		2.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі амалды есептерді қысқаша жазба, схема түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен)

	Математикалық моделдеу	5.1. Есептер және математикалық модель	2.5.1.2 бірнеше бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға арналған есептерді шешу 2.5.1.3 санды бірнеше есе арттыруға арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.4 санды бірнеше есе кемітуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.5 тең бөліктерге бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.6 мазмұны бойынша бөлуге арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.7 еселік салыстыруға арналған есептерді талдау және шешу 2.5.1.8 арифметикалық төрт амалға шарттарының барлық типтері тура тұжырымдалған есептерді шешу 2.5.1.9 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орндау бойынша есептер құрастыру 2.5.1.10 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құны", ұзындығы, ені 2.5.1.11 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: ... есе артық (кем). Қанша есе артық (кем)? Баға, мөлшер, құны
		4.1. Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.4.1.1 көпбұрыштарды жіктеу 2.4.1.2 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының (

	Геометрия элементтері		тік төртбұрыштың) қабырғалары, қарама қарсы қабырғалар
		4.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	2.4.2.1 кесінділерді өлшеу және сызу 2.4.2.2 геометриялық фигуралардың қабырғаларын өлшеу және салыстыру (үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш) 2.4.2.3 көпбұрыштардың қабырғаларын дайын үлгілерден өлшеу және осы параметрлер бойынша сызу 2.4.2.4 берілген параметрлер бойынша көпбұрыштарды сызу 2.4.2.5 жазық фигуралардың моделдерін бөліктерге бөлу және олардан композициялар құру 2.4.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының (тік төртбұрыштың, үшбұрыштың) қабырғаларын өлше

4) 3-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны.	3.2.1.1 100-ге дейінгі сандардың белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 3.1.1.2 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау; разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу
			2.5.2.1 үш таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 2.5.2.3 жақшалы өрнектерді оқу және жазу

Математикалық
моделдеу
Сандар және шамалар
Алгебра элементтері

5.2 Математикалық тіл	кезінде қосу, азайту, көбейту мен бөлу амалдары компоненттерінің аталуын пайдалану 2.5.2.4 деректер жинақтау, жүйелеу, салыстыру жасау
2.2 Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.1 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 3.2.2.2 қосу және азайтуды тексеру 3.2.2.3 көбейту кестесін және сәйкесінше бөлу жағдайларын білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.5 1000-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын білуіне сүйене отырып қосу және азайту 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу 3.2.2.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу арқылы (азайту арқылы) тексеру жасау
3.1 Сандық және әріпті өрнектер	3.3.1.1. бір әріпті/екі әріпті әріпті өрнектерді құрастыру, оқу және айырып тану 3.3.1.2 екі әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу
3.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.3.2.1 қарапайым теңсіздіктердің бірнеше шешімдерін табу; 3.3.2.2 көбейту және бөлуге арналған $x:8=9$; $51:x=17$; $23*x=46$ қарапайым теңдеулерді шешу 3.3.2.3 құрылымы күрделі, мына түрлі: $X*(25:5)=60$; $(24*3):x=6$;

"Тірі табиғат" "Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)"			$x: (17 \cdot 2) = 2;$ $x + 124: 4 = 465$ теңдеулерді шешу 3.3.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: теңдеуде не белгісіз? Белгісіз көбейткішті (белгісіз бөлгішті, бөлінгішті) қалай табуға болады?
		2.2 Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.3 көбейту кестесін және тиісті жағдайда бөлуді білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу
	Сандар және шамалар Математикалық моделдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру 3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және есепті шешу тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын", ені, ұзындығы 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есептің шартының қысқаша жазылуын құрастыр және шеш
			3.5.2.1 үш таңбалы сандардың графикалық

	5.2 Математикалық тіл	моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 3.5.2.3 жақшалы өрнектерді оқу және жазу кезінде қосу, азайту, көбейту мен бөлу амалдары компоненттерінің аталуын пайдалану 3.5.2.4 деректер жинақтау, жүйелеу, салыстыру
Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.3 көбейту кестесін және тиісті жағдайда бөлуді білу 3.2.2.5 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық, терімділік қасиетін және көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.6 көбейту және бөлуді орындау кезінде 0 мен 1-дің қасиетін қолдану; санды 0-ге бөлу мүмкін емес екенін білу
Алгебра элементтері	3.1 Сандық және әріпті өрнектер	3.3.1.1 бір әріпті/екі әріпті өрнектерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 3.3.1.2 екі әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 3.3.1.3 жақшасыз сандық, әріпті өрнектерді салыстыру 3.3.1.4 қосу мен азайтудың арасындағы байланысты әріпті теңдік түрінде: $a+b=c$, $c-a=b$, $c-b=a$ көрсету және қолдану 3.3.1.5 қосу және азайту кезінде 0-дің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+0=a$; $a-0=a$ көрсету
		3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру

	Математикалық моделдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және есепті шешу тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын", ені, ұзындығы 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есептің шартының қысқаша жазылуын құрастыр және шеш
2-тоқсан			
	Сандер және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.1 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 3.2.2.2 қосу және азайтуды тексеру 3.2.2.3 көбейту кестесін және сәйкесінше бөлу жағдайларын білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.5 1000-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын білуіне сүйене отырып қосу және азайту 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу 3.2.2.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу арқылы (азайту арқылы) тексеру жасау
			3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша,

		тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру 3.5.1.3 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бағ", "мөлшер", "құны", ұзындығы, ені, периметр 3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және есепті шешу тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "мөлшер", "жалпы масса", "бір затқа шығын", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын", ені, ұзындығы 3.5.1.7 жанама сұрақтары (қатынастарға байланысты "артық/кем", "есе артық/кем") бар есептер; тік төртбұрыштың, шаршының қабырғалары мен ауданын табуға есептер шығару және талдау 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есептің шартының қысқаша жазылуын құрастыр және шеш
Математикалық моделдеу	5.1. Есептер және математикалық модель	
Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны	3.2.1.1 100-ге дейінгі сандарды аталуын белгіленуін, натурал сандар қатарындағы сандардың ретін білу 3.2.1.2 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау;

"Уақыт" "Сәулет"		разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу
	4.1. Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.4.1.1 тік және тік емес бұрыштарды атау және айырып тану 3.4.1.2 үшбұрыштарды жіктеу 3.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: тік бұрыш, тік емес бұрыш, үшбұрыштың бұрыштары
	4.2. Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	3.4.2.1. тікбұрыш сызу 3.4.2.2 тіктөртбұрыш пен шаршы салу (берілген қабырғалар бойынша) 3.4.2.3 циркульдің көмегімен шеңбер сызу (арнайы өлшемдерсіз) 3.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (куб, тікбұрышты параллелепипед) жазбасын дайындау және оның моделін жинақтау 3.4.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: тік бұрыш сыз. Тікбұрышты үшбұрыш сыз. Үшбұрыштың қабырғаларын өлше
	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	3.2.3.1 ұзындық бірліктерін: мм, см, дм, м ; км пайдаланып шамаларды өлшеу 3.2.3.2 масса бірліктерін: кг, г пайдаланып шамаларды өлшеу 3.2.3.3 мм, см, дм, м, км / кг, г шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 3.2.3.4 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, м, / масса: г, кг, уақыт: мин, сағ, жыл бірліктерін түрлендіру 3.2.3.5 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты (5

	Геометрия элементтері Сандар және олардың шамалары Математикалық моделдеу		минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 3.2.3.6 200 теңгелік, 500 теңгелік, 1000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау 3.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: километр, килограмм, Қазір ... сағат ... минут
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру 3.5.1.3 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құны", ұзындығы, ені, периметр 3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және есепті шешу тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "мөлшер", "жалпы масса", "бір затқа шығын", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын", ені, ұзындығы 3.5.1.7 жанама сұрақтары (қатынастарға байланысты "артық/кем",

		"есе артық/кем") бар есептер; тік төртбұрыштың, шаршының қабырғалары мен ауданын табуға есептер шығару және талдау 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есептің шартының қысқаша жазылуын құрастыр және шеш
	5.2 Математикалық тіл	3.5.2.1 үш таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 3.5.2.2 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 3.5.2.3 жақшалы өрнектерді оқу және жазу кезінде қосу, азайту, көбейту мен бөлу амалдары компоненттерінің аталуын пайдалану 3.5.2.4 деректер жинақтау, жүйелеу, салыстыру жасау 3.5.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, үш таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
Сандар және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.6 кестеден тыс жағдайларда көбейту және бөлуді орындау 3.2.2.7 екі/үш таңбалы сандарды көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану
3-тоқсан		
		3.2.1.3 1000-ға дейінгі сандардың пайда болуын түсіну

Сандар және шамалар	2.1. Натурал сандар және 0 саны.	3.2.1.4 үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 3.2.1.5 үш таңбалы сандардың разрядтық және класстық құрамын анықтау 3.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, жүздік, мыңдық, бір таңбалы, екі таңбалы, үш таңбалы сан
	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.1 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 3.2.2.2 қосу және азайтуды тексеру 3.2.2.3 көбейту кестесін және сәйкесінше бөлу жағдайларын білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.5 1000-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын білуіне сүйене отырып қосу және азайту 3.2.2.6 кестеден тыс жағдайларда көбейту және бөлуді орындау 3.2.2.7 екі/үш таңбалы сандарды көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу 3.2.2.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу арқылы (азайту арқылы) тексеру
		3.3.2.1 қарапайым теңсіздіктердің бірнеше шешімдерін табу; 3.3.2.2 көбейту және бөлуге арналған $x:8=9$; $51:x=17$; $23*x=46$ қарапайым теңдеулерді шешу

"Өнер" "Атақты тұлғалар"	Алгебра элементтері	3.2 Теңдік және теңсіздік	3.3.2.3 құрылымы күрделі , мына түрлі: $x * (25:5) = 60;$ $(24 * 3) : x = 6;$ $x : (17 * 2) = 2;$ $x + 124 : 4 = 465$ теңдеулерді шешу 3.3.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: теңдеуде не белгісіз? Белгісіз көбейткішті (белгісіз бөлгішті, бөлінгішті) қалай табуға болады?
	Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.4.1.1 тік және тік емес бұрыштарды атау және айырып тану 3.4.1.2 үшбұрыштарды жіктеу 3.4.1.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: тік бұрыш, тік емес бұрыш, үшбұрыштың бұрыштары
		4.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	3.4.2.1 тікбұрыш сызу 3.4.2.2 тіктөртбұрыш пен шаршы салу (берілген қабырғалар бойынша) 3.4.2.3 циркульдің көмегімен шеңбер сызу (арнайы өлшемдерсіз) 3.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (куб, тікбұрышты параллелепипед) жазбасын дайындау және оның моделін жинақтау 3.4.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: тік бұрыш сыз. Тікбұрышты үшбұрыш сыз. Үшбұрыштың қабырғаларын өлше
	Сандар және шамалар		3.2.2.13 екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға мана түрлі жағдайда: $23 * 2$; $123 * 2$; $46 : 2$, $246 : 2$ көбейту және бөлу алгоритмін қолдану 3.2.2.14 екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға мана түрлі

		2.2 Сандармен орындалатын амалдар	жағдайда: $28 \cdot 3$; $269 \cdot 2$; $84 : 3$, $538 : 2$ көбейту және бөлу алгоритмін қолдану 3.2.2.15 нөлмен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
4-тоқсан			
	Сандар және шамалар	2.2. Сандармен орындалатын амалдар	3.2.2.1 1000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 3.2.2.2 қосу және азайтуды тексеру 3.2.2.3 көбейту кестесін және сәйкесінше бөлу жағдайларын білу 3.2.2.4 есептеуге ыңғайлы болу үшін қосу мен көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.2.2.5 1000-ға дейінгі сандардың разрядтық құрамын білуіне сүйене отырып қосу және азайту 3.2.2.6 кестеден тыс жағдайларда көбейту және бөлуді орындау 3.2.2.7 екі/үш таңбалы сандарды көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 3.2.2.8 амалдардың орындалу ретін білу 3.2.2.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: қосу арқылы (азайту арқылы) тексер
	Сандар және шамалар	2.1. Натурал сандар және 0 саны.	3.2.1.3 1000-ға дейінгі сандардың пайда болуын түсіну 3.2.1.4 үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 3.2.1.5 үш таңбалы сандардың разрядтық және класстық құрамын анықтау 3.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану:

		сандардың аталуы, жүздік, мыңдық, бір таңбалы, екі таңбалы, үш таңбалы сан
Алгебра элементтері	3.1 Сандық және әріпті өрнектер	3.3.1.1 бір әріпті /екі әріпті әріпті өрнектерді құрастыру, оқу, жазу және айырып тану 3.3.1.2 екі әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 3.3.1.3 жақшасыз сандық, әріпті өрнектерді салыстыру 3.3.1.4 қосу мен азайтудың арасындағы байланысты әріпті теңдік түрінде: $a+b=c$, $c-a=b$, $c-b=a$ көрсету және колдану 3.3.1.5 қосу және азайту кезінде 0-дің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+0=a$; $a-0=a$ көрсету
	2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	3.2.3.1 ұзындық бірліктерін: мм, см, дм, м ; км пайдаланып шамаларды өлшеу 3.2.3.2 масса бірліктерін: кг, г пайдаланып шамаларды өлшеу 3.2.3.3 мм, см, дм, м, км / кг, г шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 3.2.3.4 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, м, / масса: г, кг, уақыт: мин, сағ, жыл бірліктерін түрлендіру 3.2.3.5 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты (5 минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 3.2.3.6 200 теңгелік, 500 теңгелік, 1000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау

"Су – тіршілік көзі" "Демалыс мәдениеті. Мерекелер"			3.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: километр, килограмм, Қазір ... сағат ... минут
			3.5.2.1 үш таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 3.5.2.2 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 3.5.2.3 жақшалы өрнектерді оқу және жазу кезінде қосу, азайту, көбейту мен бөлу амалдары компоненттерінің аталуын пайдалану 3.5.2.4 деректер жинақтау, жүйелеу, салыстыру жасау 3.5.2.5 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бір таңбалы сан, екі таңбалы сан, үш таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
			3.5.1.1 100-ге дейінгі сандық деректермен берілген бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 3.5.1.2 суреттер бойынша, схемалар бойынша, тапсырмаларды орындау бойынша есептер құрастыру 3.5.1.3 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "баға", "мөлшері", "құны", ұзындығы, ені, периметр 3.5.1.4 амалдарды таңдауды негіздеу және

Сандар және шамалар
Математикалық
модельдеу

		есепті шешу тәсілін түсіндіру 3.5.1.5 барлық амалдарға арналған қарапайым есептердің шешуін сандық өрнек түрінде; құрама есептердің шешуін сандық өрнек және жеке амалдар түрінде моделдеу 3.5.1.6 есептерді шығару кезінде шамалар арасындағы байланысты пайдалану: "бір заттың массасы", "мөлшер", "жалпы масса", "бір затқа шығын", "заттардың мөлшері", "жалпы шығын", ені, ұзындығы 3.5.1.7 жанама сұрақтары (қатынастарға байланысты "артық/кем", "есе артық/кем") бар е с е п т е р ; тік төртбұрыштың, шаршының қабырғалары мен ауданын табуға есептер шығару және талдау 3.5.1.8 барлық амалдарға берілген қарапайым есептердің шешімін әріптік өрнек және теңдеу түрінде, ал құрама есептердікін сандық өрнек немесе жеке амалдар түрінде моделдеу (мұғалімнің көмегімен) 3.5.1.9 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есептің шартының қысқаша жазылуын құрастыр және шеш
Сандар және шамалар	2.3. Шамалар және олардың өлшем бірліктері	3.2.3.4 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, м, / масса: г, кг, уақыт: мин, сағ, жыл бірліктерін түрлендіру 3.2.3.5 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты (5

		минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 3.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: километр, килограмм, Қазір ... сағат ... минут

5) 4-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		2.1 Натурал сандар және 0 саны.	4.2.1.1 көп таңбалы сандардың пайда болуын түсіну; 10 000-ға дейінгі сандардың натурал сандар қатарындары орнын анықтау 4.2.1.2 көп таңбалы сандарды салыстыру 4.2.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және класстық құрамын аанықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 4.2.1.4 бүтіннің бөлігін таба білу 4.2.1.5 жұп/тақ сандарды айырып тану 4.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, мыңдық, көп таңбалы сан
		2.2. Сандармен орындалатын амалдар	4.2.2.1 10 000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 4.2.2.2 есептеулер орындау кезінде қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.2.2.3 көбейтуді бөлумен, бөлуді көбейтумен тексеру 4.2.2.4 көп таңбалы сандардың қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 4.2.2.5 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту мен бөлу ережелерін қолдану

"Менің Отаным – Қазақстан" "Адами құндылықтар"	Сандар және шамалар	4.2.2.7 көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 4.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірліктерді бірліктердің астына, ондықтарды ондықтардың астына, жүздіктерді жүздіктердің астына, мыңдықтарды мыңдықтардың астына жазамыз
	2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	4.2.3.1 ұзындық: мм, см, дм, м; км / масса: кг, г, ц, т шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 4.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, км, / масса: г, кг, ц, т уақыт: сек, мин, сағ, тәулік, жыл бірліктерін түрлендіру 4.2.3.3 тіктөртбұрыштың $S=a*b$, шаршының $S=a^2$, тікбұрышты үшбұрыштың $S=(ab):2$ және қоршаған әлемдегі объектілердің ауданын табу формулаларын құрастыру және қолдану 4.2.3.4 $см^2$, $дм^2$, $м^2$ бірліктерін пайдаланып шамаларды өлшеу 4.2.3.5 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік, 10000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау 4.2.3.6 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты, секундты (1 минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 4.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр
		4.4.1.1 тіктөртбұрыштың, шаршының,

	Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	үшбұрыштың маңызды белгілерін анықтау 4.4.1.2 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды тану, атау және ажырату, сондай-ақ оларды қоршаған әлемдегі заттармен сәйкестендіру 4.4.1.3 қоршаған әлемдегі жазық фигуралардың суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, ауданын анықтау 4.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және қолдану: шаршының (тік төртбұрыштың) ауданын және периметрін табу формуласы.
Математикалық моделдеу		5.2 Математикалық тіл	4.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 4.5.2.2 фигураларды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 4.5.2.3 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру 4.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: төрт таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
			4.5.1.1 бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды таңдауды негіздеу, есепті шешу тәсілін түсіндіру

		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені шамалары арасындағы байланысты пайдалану 4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.5 шамалар арасындағы байланысқа берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте кім (не) туралы айтылған?
2-тоқсан			
	Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	4.2.2.1 10 000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 4.2.2.2 есептеулер орындау кезінде қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.2.2.3 көбейтуді бөлумен, бөлуді көбейтумен тексеру 4.2.2.4 көп таңбалы сандардың қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 4.2.2.5 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту мен бөлу ережелерін қолдану 4.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірліктерді бірліктердің астына, ондықтарды ондықтардың астына, жүздіктерді жүздіктердің астына, мыңдықтарды мыңдықтардың астына жазамыз
			4.2.1.1 көп таңбалы сандардың пайда болуын түсіну; 10 000-ға дейінгі сандардың натурал сандар қатарындары орнын анықтау 4.2.1.2 көп таңбалы сандарды салыстыру

Сандар және шамалар	2.1 Натурал сандар және 0 саны.	4.2.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және класстық құрамын аанықтау, разрядты қосылғыштардың қосындысына жіктеу 4.2.1.4 бүтіннің бөлігін таба білу 4.2.1.5 жұп/тақ сандарды айырып тану 4.2.1.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: сандардың аталуы, мыңдық, көп таңбалы сан
Геометрия элементтері	4.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	4.4.2.1 нүктелі қағазға симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу 4.4.2.2 симметрия өсіне қатысты жазық фигураны салуды толықтыру 4.4.2.3 бұрыштаманың көмегімен түзуге перпендикуляр, тікбұрышты үшбұрыш сызу 4.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигураның (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және оның моделін жинақтау 4.4.2.5 периметрдің берілген мәндері бойынша тор көз қағазға жазық фигуралар салу, оның формасы өзгергенде периметрі қалай өзгертінін түсіндіру 4.4.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршы (тіктөртбұрыш) сал және оның ауданын тап. Тіктөртбұрыш (шаршы, үшбұрыш) сал және оның периметрін тап
		4.5.1.1 бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен)

"Мәдени мұра"
"Мамандықтар әлемі"

Математикалық
моделдеу

5.1 Есептер және математикалық модель

4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды таңдауды негіздеу, есепті шешу тәсілін түсіндіру
4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені, биіктігі, арақашықтық, уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, шамалары арасындағы байланысты пайдалану
4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді шешу және талдау
4.5.1.7 3-4 амалға берілген есептерді түрлі тәсілдермен моделдеу және шешу, ең тиімдісін анықтау
4.5.1.9 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру (мұғалімнің көмегімен)
4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте кім (не) туралы айтылған?

5.2 Математикалық тіл

4.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану
4.5.2.2 фигураларды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу
4.5.2.3 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру
4.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: төрт таңбалы сан, латын

		алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.1 бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды таңдауды негіздеу, есепті шешу тәсілін түсіндіру 4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені, биіктігі, арақашықтық, уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, шамалары арасындағы байланысты пайдалану 4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.7 3-4 амалға берілген есептерді түрлі тәсілдермен моделдеу және шешу, ең тиімдісін анықтау 4.5.1.9 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте кім (не) туралы айтылған?
3-тоқсан		
		4.2.2.1 10 000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 4.2.2.2 есептеулер орындау кезінде қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану

	Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар	4.2.2.3 көбейтуді бөлумен , бөлуді көбейтумен тексеру 4.2.2.4 көптаңбалы сандардың қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 4.2.2.5 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту мен бөлу ережелерін қолдану 4.2.2.6 қалдықпен бөлуді орындау 4.2.2.7 көптаңбалы сандардың көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 4.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірліктерді бірліктердің астына, ондықтарды ондықтардың астына, жүздіктерді жүздіктердің астына, мыңдықтарды мыңдықтардың астына жазамыз
	Геометрия элементтері	4.2 Геометриялық фигураларды бейнелеу және салу	4.4.2.1 нүктелі қағазға симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу 4.4.2.2 симметрия өсіне қатысты жазық фигураны салуды толықтыру 4.4.2.3 бұрыштаманың көмегімен түзуге перпендикуляр, тікбұрышты үшбұрыш сызу 4.4.2.4 кеңістіктік геометриялық фигураның (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және оның моделін жинақтау 4.4.2.5 периметрдің берілген мәндері бойынша тор көз қағазға жазық фигуралар салу, оның формасы өзгергенде периметрі қалай өзгередінін түсіндіру

"Табиғи құбылыстар" "Қоршаған ортаны қорғау"			4.4.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршы (тіктөртбұрыш) сал және оның ауданын тап. Тіктөртбұрыш сызып аяқта және оның ауданын тап. Тіктөртбұрыш (шаршы, үшбұрыш) сал және оның периметрін тап
	Алгебра элементтері	3.1 Сандық және әріпті өрнектер	4.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді түрлендіру 4.3.1.2 бірнеше әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 4.3.1.3 екі-үш амалдан тұратын жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәндерін табу 4.3.1.4 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$; $ab=ba$ көрсету және колдану 4.3.1.5 санды 1-ге көбейту, санды 1-ге бөлудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a \cdot 1=a$; $a:1=a$ көрсету
		3.2 Теңдік және теңсіздік	4.3.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу; 4.3.2.2 мына түрлі: $39 + 490 : k = 46$ теңдеулерді шешу 4.3.2.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: белгісіз көбейткішті табу
			4.5.1.1 бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды таңдауды негіздеу, есепті шешу тәсілін түсіндіру 4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені, биіктігі, арақашықтық,

		5.1 Есептер және математикалық модель	уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, өнімділік шамалары арасындағы байланысты пайдалану 4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.5 шамалар арасындағы байланысқа берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.6 әртүрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шешу 4.5.1.7 3-4 амалға берілген есептерді түрлі тәсілдермен моделдеу және шешу, ең тиімдісін анықтау 4.5.1.8 барлық амалдарға берілген құрама есептердің шешуін сандық өрнек және теңдеу түрінде моделдеу 4.5.1.9 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте кім (не) туралы айтылған?
	Математикалық моделдеу Сандар және шамалар Геометрия элементтері Математикалық моделдеу		4.2.3.1 ұзындық: мм, см, дм, м; км / масса: кг, г, ц, т шамаларының мәндерін салыстыру, олармен амалдар орындау 4.2.3.2 олардың арақатынасы негізінде ұзындық: мм, см, дм, км, / масса: г, кг, ц, т уақыт: сек, мин, сағ, тәулік, жыл бірліктерін түрлендіру 4.2.3.3 тіктөртбұрыштың $S=a*b$, шаршының $S=a^2$, тікбұрышты

2.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	үшбұрыштың $S=(ab):2$ және қоршаған әлемдегі объектілердің ауданын табу формулаларын құрастыру және қолдану 4.2.3.4 см², дм², м² бірліктерін пайдаланып шамаларды өлшеу 4.2.3.5 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік, 10000 теңгелік купюраларды айырып тану және олармен түрлі амалдар орындау 4.2.3.6 әртүрлі сағаттар бойынша уақытты: сағатты, минутты, секундты (1 минутқа дейінгі дәлдікпен) анықтау 4.2.3.7 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: квадрат сантиметр, квадрат дециметр, квадрат метр
4.3 Нүктелердің координаттары және қозғалыс бағыты	4.4.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, объектілердің қозғалысы схемасын жасау, тиісті есептерді орындау 4.4.3.2 объектілердің бастапқы позициясын және бағытын анықтау (бір-біріне қарсы жүру, қарама-қарсы бағытта)
5.2 Математикалық тіл	4.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 4.5.2.2 фигураларды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 4.5.2.3 қозғалысқа арналған есептерге сызба жасау, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту 4.5.2.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану:

			төрт таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
4-тоқсан			
"Ғарышқа саяхат"	Алгебра элементтері	3.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	4.3.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу; 4.3.2.2 мына түрлі: $39 + 490 : k = 46$ теңдеулерді шешу 4.3.2.3 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: белгісіз көбейткішті табу
		3.1 Сандық және әріпті өрнектер	4.3.1.1 сандық және әріпті өрнектерді түрлендіру 4.3.1.2 бірнеше әріпті әріпті өрнектің мәнін әріптің берілген мәні бойынша табу 4.3.1.3 екі-үш амалдан тұратын жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәндерін табу 4.3.1.4 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+b = b+a$, $(a+b) + c = a+(b+c)$; $ab=ba$ көрсету және қолдану 4.3.1.5 санды 1-ге көбейту, санды 1-ге бөлудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a \cdot 1 = a$; $a : 1 = a$ көрсету 4.3.1.6 сандық және әріпті өрнектерді салыстыру
			4.2.2.1 10 000-ға дейінгі сандарды қосу мен азайтудың ауызша және жазбаша тәсілдерін білу 4.2.2.2 есептеулер орындау кезінде қосу мен көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.2.2.3 көбейтуді бөлумен, бөлуді көбейтумен тексеру 4.2.2.4 көптаңбалы сандардың қосу және

Сандар және шамалар	2.2 Сандармен орындалатын амалдар		азайту алгоритмдерін қолдану 4.2.2.5 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту мен бөлу ережелерін қолдану 4.2.2.6 қалдықпен бөлуді орындау 4.2.2.7 көптаңбалы сандардың көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 4.2.2.8 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: бірліктерді бірліктердің астына, ондықтарды ондықтардың астына, жүздіктерді жүздіктердің астына, мыңдықтарды мыңдықтардың астына жазамыз
	5.1 Есептер және математикалық модель		4.5.1.1 бір амалды, екі, үш амалды есептерді қысқаша жазба, схема, кесте түрінде модельдеу (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.2 қажетті арифметикалық амалды тандауды негіздеу, есепті шешу тәсілін түсіндіру 4.5.1.3 есептерді шығару кезінде ұзындығы, ені, биіктігі, арақашықтық, уақыт, жылдамдық, өнім массасы, аудан, шығымдылық, орындалған жұмыс, жұмысқа жұмсалған уақыт, өнімділік шамалары арасындағы байланысты пайдалану 4.5.1.4 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.5 шамалар арасындағы байланысқа берілген есептерді шешу және талдау 4.5.1.6 әртүрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шешу 4.5.1.7 3-4 амалға берілген есептерді түрлі

"Болашаққа саяхат"			тәсілдермен моделдеу және шешу, ең тиімдісін анықтау 4.5.1.8 барлық амалдарға берілген құрама есептердің шешуін сандық өрнек және теңдеу түрінде моделдеу 4.5.1.9 қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпараттарды түсіндіру (мұғалімнің көмегімен) 4.5.1.10 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: есепте кім (не) туралы айтылған?
Геометрия элементтері	4.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.4.1.1 тіктөртбұрыштың, шаршының, үшбұрыштың елеулі белгілерін анықтау 4.4.1.2 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айырып тану, атау және ажырата білу және оларды қоршаған әлемдегі заттармен сәйкестендіру 4.4.1.3 қоршаған әлемдегі жазық фигуралардың, суретте бейнеленген, құрастырылған фигуралардың ауданын анықтау 4.4.1.4 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: шаршының (тіктөртбұрыштың) ауданын табу формуласы. Шаршының (тіктөртбұрыштың) периметрінің формуласы	
	4.3 Нүктелердің координаттары және қозғалыс бағыты		4.4.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, объектілердің қозғалыс схемасын жасау, тиісті есептерді орындау 4.4.3.2 объектілердің бастапқы позициясын

		және қозғалу бағытын анықтау (бір-біріне қарсы жүру, қарама-қарсы бағытта)
	Математикалық моделдеу	4.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделдерін құру, разрядтар және класстар кестесін пайдалану 4.5.2.2 фигураларды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу және оларды белгілер бойынша оқу 4.5.2.5 қозғалысқа арналған есептерге сызба жасау, қозғалыс графигін салу, деректерді салыстыру және қорыту, ақпаратты түсіндіру 4.5.2.6 үлгілік сөздікті білу және пайдалану: төрт таңбалы сан, латын алфавитінің ең көп қолданылатын әріптері (4-5)
		5.2 Математикалық тіл

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 228-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін "Дүниетану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 228-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Естімейтін мектеп білім алушысының алдағы оқу жылдарында адам, табиғат, қоғам туралы терең білімді меңгеруін қамтамасыз ететіндіктен, "Дүниетану"

жаратылыстану, биология, география және тарих пәндеріне қатысты насихат ретінде қарастырылады.

3. "Дүниетану" пәні есту қабілеті бұзылған білім алушылардың өзін, қоршаған ортадағы өзінің орнын, басқа адамдарға өзінің қатынасын (субъективтік құзыреттілік) ұғынуына мүмкіндік береді. Ұлттық сана-сезімін, патриоттық сезімін оятады. Танымдық сөйлеу әрекетінің дамуында белгілі бір өзгешелігі бар естімейтін мектеп білім алушысының ұлттық дәстүрлер туралы түсінігін байытады. Оны оқытудың негізгі пәні бастауыш білім беру деңгейіндегі білім алушыларды қоршаған әлемді тануға үйрету процесі, оларды оқыту барысында тәрбиелеу және дамыту болып табылады.

4. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағдарлайды.

5. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

6. Білім берудің классикалық негізі ретінде құндылыққа бағдарланған, әрекеттік, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер оқытудың мақсаттар жүйесіне тән және білім беру процесі нәтижелерінің артықшылықтарын нығайту үшін пайдаланып, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тауып отыр.

7. Пәннің оқу бағдарламасы аумақтық сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау әрекетін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәнді оқытудың мақсатына қол жеткізуде жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жобалау әрекеті ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен серіктестікте ұйымдастырылады.

8. Оқу бағдарламасында оқытудың мақсаттар жүйесі түрінде күтілетін нәтижелер тұжырымдалған, бұл оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз бола алады.

9. Пән бойынша білім беру процесінің мазмұны оқытудың мақсатына бағындырылған және білім алушыларда алынған білімді, білікті және дағдыны кез келген оқу және өмірлік жағдаяттарда шығармашылықпен пайдалануға дайындығын қалыптастыруға, жетістікке жетуде жігерлілігін дамытуға бағдарланған, өмір бойы білім алуға уәждейді.

10. Тұлғалық сапаларды дамыту білім алушыларды "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет көрсету", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты базалық білім

құндылықтарына дағдыландырудың негізі болып табылады. Аталған құндылықтар білім алушының мінез-құлқы мен күнделікті әрекетін уәждемелеуші тұрақты тұлғалық бағдар ретінде танылады.

2-тарау. "Дүниетану" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

11. Оқу пәнін оқытудың мақсаты: білім алушыларда қоршаған әлем туралы, атап айтқанда адамның табиғи және әлеуметтік ортасы туралы білім жүйесін, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар тұрғысынан табиғат пен адамның өзара байланысы туралы түсінігін қалыптастыру.

12. Оқу пәнінің міндеттері:

1) қоғамның, табиғи құбылыстардың және нысандардың өзара байланысы және өзара тәуелділігі туралы білім алушылардың түсінігін қалыптастыру;

2) білім алушыларда табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортада мінез-құлық нормалары мен қауіпсіздік ережелерін қалыптастыру;

3) білім алушыларда табиғи және әлеуметтік болмыстың бақылау, тәжірибе, сұрақ қою сияқты танымдық дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз ету;

4) білім алушылардың танымдық әрекетін дамытуды қамтамасыз ету;

5) білім алушыларды қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар жүйесіне дағдыландыру;

6) пәнді оқыту арқылы білім алушыларда қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына оң қарым-қатынасын қалыптастыру;

7) құндылықтар жүйесі, әлеуметтік тұрғыдан қолайлы мінез-құлық нормалары мен әлеуметтік ортадағы қауіпсіз мінез-құлық нормалары туралы, экологиялық мәдениет туралы алғашқы түсінік беру:

туған өлкеге деген сүйіспеншілігін арттыру;

табиғатты қорғаудың мәні туралы түсінік беру;

сол жергілікті (аймақтағы, республикадағы) табиғатты қорғау бойынша іс-шаралармен таныстыру;

гигиеналық білімін бекіту, жеке және қоғамдық гигиенаға, денсаулықты сақтауға дағдыландыру;

күнделікті өмірде, зертханалық жұмыстарды орындау кезінде және табиғатта серуендеу кезінде қауіпсіз мінез-құлықты сақтауға дағдыландыру;

8) бастауыш білім беру деңгейінің білім алушыларын жаратылыстану және қоғамдық пәндердің шеңберінде қоршаған орта саласы бойынша алдағы білім деңгейлеріне дайындау және олардың қоршаған ортаны өзбетінше тануға деген ұмтылысын қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

13. "Дүниетану" пәнін оқытудағы қойылатын талап естімейтін білім алушылардың түзету-дамыту жүйесінің негізгі ұстанымдарын жүзеге асыру және сөйлеу әрекетінің әр алуан түрлерін қолдану болып табылады, атап айтқанда, көру-есту және есту арқылы қабылдау, ұжымдық және жеке пайдалануға арналған дыбыс күшейткіш аппарат арқылы ауызша, жазбаша, ауызша-саусақпен сөйлеу.

14. Ғылым негіздерін тілді меңгерту арқылы игерту ұстанымы бойынша естімейтін білім алушылардың тұлғалық дамуы барысы, бекітілген білім көлемін игеруі тілдік даму деңгейімен, ауызша ресімделген ақпаратты қабылдау мүмкіндігімен, оны сәйкес пайдалануымен анықталады және, өз кезегінде ауызша-логикалық (ұғымдық) ойлауының қалыптасу деңгейіне байланысты болады:

1) пропедевтика және шоғырландыру ұстанымы оқыту процесін мақсатты түрде ұйымдастырудың мүмкіндігін, өзгерісті және түзету жұмыстарындағы кемшіл тұстарды уақытылы анықтауды, естімейтін білім алушылардың оқу-танымдық әрекетіндегі кемшіліктердің алдын алуға арналған қосымша құралдарды іздеуді қамтамасыз етеді;

2) беріктік ұстанымының мәні – білімді меңгеру және оларды сақтау білім алушылардың логикалық ойлауын және ауызша-логикалық жадын дамытумен байланысты екендігінде. Бұл ұстанымды жүзеге асыру саналы түрде есте сақтауды, ұзақ сақтауды және осының негізінде игерілген білімді одан әрі байыту мақсатында жылдам пайдалануды бағамдайды;

3) естімейтін білім алушыларды оқытудың түзету-дамыту жүйесіндегі саналылық және белсенділік ұстанымы білім алушылардың оқу процесін ұғынуы, олардың білімді саналы түрде меңгеруі ретінде түсіндіріледі. Бұл ұстанымның жүзеге асырылуы білім алушылардың оқуға саналы және белсенді қатынасына, өтілетін материалды түсінуіне және оны ауызша сөйлеу арқылы жеткізе алуына, білімді практикада саналы түрде қолдануына бағытталады;

4) оқытудың көрнекілік және ауызша құралдар ұстанымы жаңа ұғымдарды, қорытындыларды, оқу-тәрбие процесіндегі тәртіптерді қалыптастырудың негізі ретінде сезімдік бейнелерді жинақтау, жүйелеу және қорыту мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталады. Көрнекілік нақты құбылыстардың әртүрлілігін, қоршаған әлемдегі заттарды тануды жеңілдетеді, сөз бен бейне арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, бақылағыштықты дамыту үшін, қабылдау мен ойлауды түзету және дамыту үшін жағдай жасайды;

5) әрекеттік тәсіл ұстанымы нашар еститін білім алушыларды оқытудың қазіргі жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді, онда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастырудың үдерісі және нашар еститін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзету-дамыту бағыттылығын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады. Бұл ұстанымның маңызды шарты қызығушылыққа негізделген әрекетке оң қатынас жасау болып табылады. Ол әрекетке оң қатынас болған жағдайда

туындайды және әрекетті орындаумен байланысты оң эмоцияны жасау арқылы қолжеткізіледі.

15. Оқу бағдарламасының мазмұны практикалық, түзету, әлеуметтік бейімделу бағытына ие.

16. Оқу бағдарламасының түзетушілік бағытының мәні мынада, яғни басқа пәндер сияқты "Дүниетану" сабақтарында қаратыла айтылған сөзді қабылдауға (есту-көру негізінде) және білім алушылардың өз сөздерін жеткізуге (айтуын бақылау және сөйлеу кезіндегі лексикалық-грамматикалық қателерді жөндеу) қойылатын талаптар дұрыс жүзеге асырылуы, яғни ауызша сөйлеуін, байланыстырып сөйлеуін және есту арқылы қабылдауын дамыту бойынша жұмыстар жалғастырылады. Пәнді оқыту кезінде білім алушылардың зейін, жады, ойлау сияқты психикалық үдерістерін түзету жүзеге асырылады. Сабақтарда дұрыс саналы түрде оқу дағдысы жетілдіріледі, білім алушылардың оқыған материалды ұғынуындағы дербестігі артады; мәтінмен жұмыс істеу білігін меңгерту бойынша жұмыстар жалғастырылады. Оқу материалын түсіндіру кезінде қиындықтар туындаған кезде саусақ арқылы және ыммен сөйлеу көмекші құрал ретінде қолданылады.

17. "Дүниетану" пәнін оқыту кезінде төмендегі пәндермен пәнаралық байланыс жүзеге асырылады:

- 1) "Орыс тілі": сөздік қорын толықтыру, жіктеу, салыстыру;
- 2) "Оқу": табиғат, оның байлығы туралы әңгімелер оқу, табиғат туралы мақал-мәтелдер, өлеңдер жаттау;
- 3) "Математика": практикалық жұмыс уақытында өлшеу аспаптарын пайдалану, масштаб туралы түсінігін кеңейту;
- 4) "Бейнелеу өнері": табиғат, табиғи құбылыстар және жыл мезгілдері туралы суретшілердің туындыларын пайдалану;
- 6) "Еңбекке баулу": гербарий, табиғи материалдардан бұйымдар дайындау;
- 7) "Дене шынықтыру": салауатты өмір салты туралы; күн тәртібі; жаман әдеттер, адам ағзасын шынықтыру туралы білімін байыту.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

18. "Дүниетану" пәнінің оқыту нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

19. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

20. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

21. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

22. Жиынтық бағалау оқытудың белгілі мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық баға қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Дүниетану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

23. "Дүниетану" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 2) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

24. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пәннің мазмұны оқытудың тараулары бойынша ұйымдастырылған. Тараулар тараушаларға бөлінген, тараушалар күтілетін нәтижелер түрінде сынып бойынша оқытудың мақсаттарын қамтиды: дағды немесе білік, білім немесе түсінік. Әрбір тараушаның ішіндегі дәйекті түрде ұйымдастырылған оқытудың мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістігін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың мынадай кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және менің отбасым
		1.2 Мектеп және мектеп қауымдастығы
		1.3 Менің кішкентай Отаным
		1.4 Денсаулық және қауіпсіздік
		1.5 Құқықтар мен міндеттер
		1.6 Мерекелер
2	Менің елімнің табиғаты	2.1 Төңіректі бағдарлау
		2.2 Ауа райы және климат
		2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні
		2.4 Туризм
3	Тарих толқынында	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер
		3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары
		3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар
		3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық

25. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану және мониторинг жүргізу үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші

сан – тараушаны білдірсе, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы: "1" - сынып, "2.1." - бөлімше, "4" - оқу мақсатының нөмірі.

26. Оқыту мақсаттарының мазмұны пәндік сипаттағы білім мен білікті ғана емес, оларды шынайы практикада қолданып, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) пайдалануды, пәнаралық байланыстарды жүзеге асыруды, сөйлеу әрекетінің және коммуникативтік дағдылардың түрлерін дамытуды қамтиды:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
1.1 Менің отбасым	3.1.1.1 отбасы құрамын білу, отбасы мүшелерінің әлеуметтік мәртебесін, олардың аты-жөндерін, кәсіптерін, немен айналысатындықтарын, қызығушылықтарын атау 3.1.1.2 еңбек және отбасындағы демалысты айыру және олар туралы айту 3.1.1.3 үйде ата-анаға көмектесу түрлері туралы айту 3.1.1.4 отбасылық мерекелер туралы білу және айту	4.1.1.1 отбасы мүшелерінің функционалды рөліне талдау жасау 4.1.1.2 өзінің шежіресін құрастыру (атасына және әжесіне дейін) 4.1.1.3 өз отбасындағы дәстүрлер мен салттар туралы білу және айту 4.1.1.4 отбасылық бюджеттегі кіріс пен шығысты талдау
1.2 Мектеп және мектеп қауымдастығы	3.1.2.1 мектептегі мінез-құлық ережесін білу және сақтау сыныпта өзін-өзі басқару 3.1.2.2 мектептегі күн тәртібін, сабақ кестесін білу және сақтау; 3.1.2.3 мектеп ғимаратын сипаттау (қабаттардың саны, кабинеттердің, ұйықтайтын бөлмелердің бары және олардың тағайындалуы) 3.1.2.4 мектептегі жұмысшылардың кәсібін білу және атау 3.1.2.5 жақсы оқуға, көбірек білуге тырысу	4.1.2.1 сыныптағы өзін-өзі басқару мүшелерінің функционалдык рөлін білу және сипаттау 4.1.2.2. мектеп ауласын сипаттау 4.1.2.3 оқу еңбегі мәдениетін, сыныптастарымен, өзінен үлкен жолдастарымен, педагогтермен қарым-қатынас мәдениетін білу 4.1.2.4. мектептегі жұмысшылардың кәсібін білу және атау, олардың немен айналысатындықтары туралы айту
1.3 Менің кішкентай Отаным	3.1.3.1 жергілікті туған қаладағы, ауылдағы басты көшелердің, мәдени орталықтардың атауын, ескерткіш орындарын білу 3.1.3.2 қала мен ауылдың байланысын білу, мысал келтіру 3.1.3.3 негізгі жолды білу: мектеп – үй арасы	4.1.3.1 туған қаласындағы негізгі көрікті жерлерді білу 4.1.3.2 өз туған жерінің қала, ел үшін практикалық құндылығын білу: кәсіпорындардың барлығы, сол кәсіпорындардың негізгі өнімі
	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін білу және сақтау, өз денсаулығын	4.1.4.1 адам денсаулығының қоршаған ортаның жағдайына

1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	қорғаудың қарапайым тәсілдерін білу 3.1.4.2 үйдегі қауіпсіз мінез-құлық ережелерін білу және сақтау 3.1.4.3 көшедегі және жолдағы қауіпсіз мінез-құлық ережелерін біл және сақтау 3.1.4.4 күн тәртібін құру және сақтау 3.1.4.5 спортпен және денешынықтырумен айналысуды жақсы көру 3.1.4.6 дұрыс сымбатын сақтау 3.1.4.7 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту туралы түсінігінің болуы. Суық тию ауруларының алдын алу 3.1.4.8 тұрмыстық электрлік құрал-жабдықтарды атау, тұрмыстық құрал-жабдықтарды пайдаланудың ережелерін білу	тәуелділігі туралы сипаттама жасау 4.1.4.2 күн тәртібін орындау 4.1.4.3 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту бойынша жұмыстар жүргізу: шынығу, суық тию ауруларының алдын алу бойынша профилактикалық жұмыстар жүргізу 4.1.4.4 спорттың түрлерін білу, жақсы көретін спорт түрлерін анықтау 4.1.4.5 дене жаттығуларымен айналысудың және ойынның мәнін ұғыну 4.1.4.6 жарақат алу қаупі туындайтын жағдаяттарды білу және алдын алу 4.1.4.7 қарапайым жарақат жағдайларында алғашқы көмек көрсету тәсілдерін білу
1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу 3.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау;	4.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу 4.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау 4.1.5.3 күнделікті өмірде құқықтар мен міндеттерді қолдана білу 4.1.5.4 Қазақстандағы барлық азаматтардың құқықтары мен міндеттері жазылған Қазақстан Республикасы Ата заңының бар екендігін білу
1.6 Мерекелер	3.1.6.1 отбасылық мерекелер туралы айтып беру 3.1.6.2. мерекелерге арналған дайындыққа, таңертеңгіліктерді өткізуге қатысу	4.1.6.1 Қазақстандағы басты мерекелердің күнін білу және атау 4.1.6.2 бірнеше кәсіби мерекелерді білу 4.1.6.3 Қазақстандағы басты мерекелерді атап өтудің дәстүрлерін білу

2) "Менің елімнің табиғаты":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	3.2.1.1 жердің үстінгі бетіндегі негізгі пішіндер туралы түсінігінің болуы 3.2.1.2 "Жазықтық", "Сай", "Төбе", "Тау"	

2.1 Төңіректі бағдарлау	ұғымдарының мағынасын түсіндіру 3.2.1.3 жердің үстінгі бетіндегі пішіндерді ажырату және ылғал топырақпен модельдеу 3.2.1.4 нысанның басқа нысандарға қатысты орналасуын анықтау 3.2.1.5 қарапайым шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жоспарды құру және оқи білу 3.2.1.6 жергілікті жоспар бойынша бағдарлау, кейбір нысандарды табу 3.2.1.7 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз жолдың жоспар-сызбасын құру	4.2.1.1 "Көкжиек", "Көкжиек сызығы" ұғымдарының мағынасын түсіндіру 4.2.1.2 көкжиектің тұстары туралы түсінігінің болуы 4.2.1.3 тұсбағардың құрылымын білу, тұсбағарды пайдалана білу 4.2.1.4 күн бойынша төңіректі бағдарлау 4.2.1.5 тұсбағар арқылы төңіректі бағдарлау 4.2.1.6 жоспарды, масштабты және шартты белгілердің тағайындалуын білу 4.2.1.7 глобустың және жарты шарлар картасының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттау 4.2.1.8 олардағы шартты белгілерді түсіну және картаны оқудың қарапайым тәсілдерін игеру 4.2.1.9 картадан әлемнің барлық бөліктерін, құрлықтар мен мұхиттарды тану және көрсету
2.2 Климат және ауа райы	3.2.2.1 өзінің жергілікті жеріндегі жыл мезгілдеріне тән белгілерді сипаттау 3.2.2.2 бүгінгі ауа райын сипаттау 3.2.2.3 ауа райын бақылау және күнтізбе жүргізу	4.2.2.1 өзінің жергілікті жеріндегі ауа райына және климаттық жағдайға сипатта беру 4.2.2.2 күннің ұзақтығын, ауа температурасын, бұлттылық сипатын, жауын-шашынды, жыл мезгілдеріндегі жер қыртысының және су қоймаларының жағдайын анықтау 4.2.2.3 ауа райы жағдайының адам денсаулығына әсері туралы білу 4.2.2.4 бірнеше күндегі ауа райын салыстыру
	3.2.3.1 жыл мезгілдеріне тән маңызды белгілерге сипаттама беру 3.2.3.2 маусымдық алмасулармен байланысты тірі және өлі табиғатта орын алатын өзгерістерді сипаттау 3.2.3.3 әр жыл мезгілінде өсімдіктерде орын алатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, өсімдіктердің өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру 3.2.3.4 түрлі жыл мезгілдерінде жануарларда болатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, жануарлардың өмір сүруі	4.2.3.1 өзінің жергілікті жеріндегі тірі табиғатқа тән маусымдық өзгерістер туралы айтып беру және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің әсерін түсіну 4.2.3.2 маусымдық алмасу кезіндегі өсімдіктер мен жануарлардың өмірге бейімделу белгілерінен мысалдар келтіру 4.2.3.3 өзінің жергілікті жеріндегі адам еңбегіне тән ерекшеліктерді, тағайындалуын және табиғаттағы маусымдық өзгерістерге тәуелділігін білу 4.2.3.4 өріс, орман, жайылым, су қоймасының арақашықтығын, олардың адам өміріндегі мәнін білу және ажырату 4.2.3.5 жабайы және мәдени өсімдіктердің ерекшеліктеріне сипаттама беру. Табиғат пен адам қызметінің арасындағы байланысты көру

2.3 Табиғат жағдайлары және олардың әсері	және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру 3.2.3.5 түрлі жыл мезгілдеріндегі адамдардың негізгі еңбек түрлерін атау; күші жетерлік еңбекке қатысу 3.2.3.6 табиғаттағы мінез-құлық ережелерін білу және сақтау 3.2.3.7 маусым бойынша жер қыртысының жағдайына қарапайым сипаттама беру 3.2.3.8 табиғи нысандарды қорғау кезінде қоғамдық пайдалы еңбекке қатысу (мектеп айналасындағы аумақ, жақын саябақтар) 3.2.3.9 "Бақылау күнделігі" тапсырмасы бойынша табиғатта бақылау жүргізу және оларды тіркеу	4.2.3.6 сол жергілікті жердегі кейбір табиғатты қорғау жұмыстарын білу және оларға қатысу 4.2.3.7 топырақ қабатының құрамы, оның қасиеттері туралы түсінігінің болуы, оның құнарлығын арттыру шаралары туралы айту 4.2.3.8 түрлі жыл мезгілдеріндегі мінез-құлық ережелерін анықтау мақсатында адам өмірі мен денсаулығы үшін әлеуетті қауіпті жағдайларды бағалау 4.2.3.9 зерттеу негізінде өз аймағында табиғи апаттардың орын алу мүмкіндігін болжау 4.2.3.10 адам қызметіндегі пайдалы қазбалардың рөлін және оларды ұқыпты пайдаланудың қажеттілігін түсіну 4.2.3.11 өз Отанындағы, туған өлкесіндегі пайдалы қазбалардың түрлерін көрсету 4.2.3.12 пайдалы қазбалардың негізгі физикалық қасиеттеріне зерттеу жүргізу (төрт-бес) (тәжірибелер)
2.4 Туризм	3.2.4.1 серуендеу барысында түрлі жыл мезгілдерінде өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі өзгерістерді бақылау 3.2.4.2 серуендеу барысында ауа райы жағдайын, топырақ қабатын, су қоймаларын бақылау 3.2.4.3 табиғатқа қамқорлық таныту	4.2.4.1 табиғи ортада орын алуы мүмкін қауіпті жағдайларды білу және алдын алу 4.2.4.2 қыдыру және серуендеу кезіндегі табиғатты қорғау іс-шараларын білу және сақтау

3) "Тарих толқынында":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 ұлттық мерекелерді атап өтудің сақталған дәстүрлерін білу	4.3.1.1 қаладағы мұражайлар мен мәдени ескерткіштерді білу және атау 4.3.1.2 мәдени ескерткіштерге қамқорлық танытудың мәнін түсіну 4.3.1.3 қазақтардың ежелгі және қазіргі тұрғын үйлерін білу және салыстыру

		4.3.1.4 көшпенді және отырықшы өмір салтын қарапайым түрде түсіндіру
3.2. Исторические корни Казахстана	3.3.2.1 өзінің қандай да бір ұлтқа тиесілігін білу	4.3.2.1 өз елінің ұлттық құрамын білу 4.3.2.2 өз халқының негізгі дәстүрлері мен салттарын білу
3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	3.3.3.1 халықтық мерекелердің күнтізбесін құрастыру 3.3.3.2 ұлттық ойындарды, халықтық кәсіп түрлерін білу	4.3.3.1 "оңтүстік астананы" және "солтүстік астананы" білу және атау
3.4 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.4.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттің нышандарын білу және атау 3.3.4.2 Қазақстанның бірнеше ірі қалаларын, Қазақстанның астанасын білу 3.3.4.3 өз Отанын сүю, өз Отанымен мақтану	4.3.4.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік нышандарының сипаттамасын және кейбір элементтердің мағынасын білу 4.3.4.2 Қазақстан картасы бойынша бағдарлау, Қазақстанмен шектесетін мемлекеттерді білу

27. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 3-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	2.2. Климат және ауа райы	3.2.2.2 бүгінгі күннің ауа райын сипаттау 3.2.2.3 ауа райын бақылау және күнтізбе жүргізу
		3.2.3.2 маусымдық алмасулармен байланысты тірі және өлі табиғатта орын алатын өзгерістерді сипаттау
		3.2.3.3 әр жыл мезгілінде өсімдіктерде орын алатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, өсімдіктердің өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру
	2.3. Табиғат жағдайлары және олардың әсері	3.2.3.4 түрлі жыл мезгілерінде жануарларда болатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, жануарлардың өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру
		3.2.3.5 түрлі жыл мезгілдеріндегі адамдардың негізгі еңбек түрлерін атау; күші жетерлік еңбекке қатысу

1.Тірі табиғат		3.2.3.7 маусым бойынша жер қыртысының жағдайына қарапайым сипаттама беру
		3.2.3.9 "Бакылау күнделігі" тапсырмасы бойынша табиғатта бақылау жүргізу және оларды тіркеу
	2.2 Климат және ауа райы	3.2.2.2 бүгінгі ауа райын сипаттау
	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	3.2.3.1 жыл мезгілеріне тән маңызды белгілерге сипаттама беру
		3.2.3.8 табиғи нысандарды қорғау кезінде қоғамдық пайдалы еңбекке қатысу (мектеп айналасындағы аумақ, жақын саябақтар және т.б.)
		3.2.3.7 маусым бойынша жер қыртысының жағдайына қарапайым сипаттама беру
		3.2.3.6 табиғаттағы мінез-құлық ережелерін білу және сақтау
	1.4. Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін білу және сақтау, өз денсаулығын қорғаудың қарапайым тәсілдерін білу
		3.1.4.3 көшедегі және жолдағы қауіпсіз мінез-құлық ережелерін біл және сақтау
		3.1.4.4 күн тәртібін құру және сақтау
		3.1.4.6 дұрыс сымбатын сақтау
	1.1 Менің отбасым	3.1.1.1 отбасы құрамын білу, отбасы мүшелерінің әлеуметтік мәртебесін, олардың аты-жөндерін, кәсіптерін, немен айналысатындықтарын, қызығушылықтарын атау 3.1.1.2 отбасындағы еңбек пен демалысты ажырату және отбасындағы еңбек пен демалыс туралы айтып беру 3.1.1.3 үйде ата-анаға көмек көрсетудің түрлері туралы айту
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттің нышандарын білу және атау 3.3.5.2 Қазақстанның бірнеше ірі қалаларын, Қазақстанның астанасын білу 3.3.5.3 өз Отанын сүю, өз Отанымен мақтану

2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1.2 Мектеп және мектеп қауымдастығы	3.1.2.1 мектептегі мінез-құлық ережесін білу және сақтау сыныпта өзін-өзі басқару
		3.1.2.2 мектептегі күн тәртібін, сабақ кестесін білу және сақтау
		3.1.2.3 мектеп ғимаратын сипаттау (қабаттардың саны, кабинеттердің, ұйықтайтын бөлмелердің бары және олардың тағайындалуы)
		3.1.2.4 мектептегі жұмысшылардың кәсібін білу және атау
		3.1.2.5 жақсы оқуға, көбірек білуге тырысу
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу
3.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау		
2-тоқсан		
3. Уақыт	1.1 Менің отбасым	3.1.1.4 отбасылық мерекелер туралы білу және айту; 3.1.1.1 отбасы құрамын білу, отбасы мүшелерінің әлеуметтік мәртебесін, олардың аты-жөндерін , кәсіптерін, немен айналысатындықтарын, қызығушылықтарын атау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.2 үйдегі қауіпсіз мінез-құлық ережелерін білу және сақтау
	1.6 Мерекелер	3.1.6.1 отбасылық мереклер туралы айтып беру 3.1.6.2 мерекелерге арналған дайындыққа, таңертеңгіліктерді өткізуге қатысу 3.1.4.4 күн тәртібін құру және сақтау 3.1.4.6 дұрыс сымбатын сақтау
	2.2 Климат және ауа райы	3.2.2.1 өзінің жергілікті жеріндегі жыл мезгілдеріне тән белгілерді сипаттау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 ұлттық мерекелерді атап өтудің сақталған дәстүрлерін білу
	2.3. Табиғат жағдайлары және олардың әсері	3.2.3.2 маусымдық алмасулармен байланысты тірі және өлі табиғатта орын алатын өзгерістерді сипаттау
3.2.3.4 түрлі жыл мезгілерінде жануарларда болатын өзгерістерді бақылау және сипаттау,		

4 Сәулет		жануарлардың өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру
	1.3 Менің кішкентай Отаным	3.1.3.1 жергілікті туған қаладағы, ауылдағы басты көшелердің, мәдени орталықтардың атауын, ескерткіш орындарын білу 3.1.3.3 негізгі жолды білу: мектеп – үй арасы
		3.1.3.2 қала мен ауылдың байланысын білу, мысал келтіру
	2.4 Туризм	3.2.4.1 серуендеу барысында түрлі жыл мезгілерінде өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі өзгерістерді бақылау
		3.2.4.3 табиғатқа қамқорлық таныту 3.2.4.2 серуендеу барысында ауа райы жағдайын, топырақ қабатын, су қоймаларын бақылау
	2.1 Төңіректі бағдарлау	3.2.1.4 нысанның басқа нысандарға қатысты орналасуын анықтау
		3.2.1.5 қарапайым шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жоспарды құру және оқи білу
		3.2.1.6 жергілікті жоспар бойынша бағдарлау, кейбір нысандарды табу
		3.2.1.7 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз жолдың жоспар-сызбасын құру
		3.2.1.1 жердің үстінгі бетіндегі негізгі пішіндер туралы түсінігінің болуы
3.2.1.2 "Жазықтық", "Сай", "Төбе", "Тау" ұғымдарының мағынасын түсіндіру		
3.2.1.3 жердің үстінгі бетіндегі пішіндерді ажырату және ылғал топырақпен модельдеу		
3-тоқсан		
	1.1 Менің отбасым	3.1.1.3 үйде ата-анаға көмек көрсетудің түрлері туралы айту
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.7 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту туралы түсінігінің болуы. Суық тию ауруларының алдын алу

5. Өнер		3.1.4.8 тұрмыстық электрлік құрал-жабдықтарды атау, тұрмыстық құрал-жабдықтарды пайдаланудың ережелерін білу
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу 3.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау
	2.3. Табиғат жағдайлары және олардың әсері	3.2.3.2 маусымдық алмасулармен байланысты тірі және өлі табиғатта орын алатын өзгерістерді сипаттау
		3.2.3.8 табиғи нысандарды қорғау кезінде қоғамдық пайдалы еңбекке қатысу (мектеп айналасындағы аумақ, жақын саябақтар)
		3.2.3.6 табиғаттағы мінез-құлық ережелерін білу және сақтау
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттің нышандарын білу және атау 3.3.5.2 Қазақстанның бірнеше ірі қалаларын, Қазақстанның астанасын білу 3.3.5.3 өз Отанын сүю, өз Отанымен мақтану
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 ұлттық мерекелерді атап өтудің сақталған дәстүрлерін білу
6. Атақты тұлғалар	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 өзінің қандай да бір ұлтқа тиесілігін білу;
4-тоқсан		
	2.2 Климат және ауа райы	3.2.2.1 өзінің жергілікті жеріндегі жыл мезгілдеріне тән белгілерді сипаттау 3.2.2.2 бүгінгі ауа райын сипаттау
		3.2.1.1 жердің үстінгі бетіндегі негізгі пішіндер туралы түсінігінің болуы 3.2.1.2 "Жазықтық", "Сай", "Төбе", "Тау" ұғымдарының мағынасын түсіндіру

2.1 Төңіректі бағдарлау	3.2.1.3 жердің үстінгі бетіндегі пішіндерді ажырату және ылғал топырақпен модельдеу 3.2.1.4 нысанның басқа нысандарға қатысты орналасуын анықтау 3.2.1.5 қарапайым шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жоспарды құру және оқи білу 3.2.1.6 жергілікті жоспар бойынша бағдарлау, кейбір нысандарды табу 3.2.1.7 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз жолдың жоспар-сызбасын құру
2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	3.2.3.3 әр жыл мезгілінде өсімдіктерде орын алатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, өсімдіктердің өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру 3.2.3.4 түрлі жыл мезгілерінде жануарларда болатын өзгерістерді бақылау және сипаттау, жануарлардың өмір сүруі және дамуы үшін қажетті қарапайым шарттарды сипаттап беру 3.2.3.7 маусым бойынша жер қыртысының жағдайына қарапайым сипаттама беру 3.2.3.9 "Бақылау күнделігі" тапсырмасы бойынша табиғатта бақылау жүргізу және оларды тіркеу;
2.4 Туризм	3.2.4.1 серуендеу барысында түрлі жыл мезгілерінде өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі өзгерістерді бақылау 3.2.4.2 серуендеу барысында ауа райы жағдайын, топырақ қабатын, су қоймаларын бақылау 3.2.4.3 табиғатқа қамқорлық таныту
2.2 Климат және ауа райы	3.2.2.3 ауа райын бақылау және күнтізбе жүргізу
	3.2.3.2 маусымдық алмасулармен байланысты тірі және өлі табиғатта орын алатын өзгерістерді сипаттау

8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың әсері	3.2.3.5 түрлі жыл мезгілдеріндегі адамдардың негізгі еңбек түрлерін атау; күші жетерлік еңбекке қатысу 3.2.3.6 табиғаттағы мінез-құлық ережелерін білу және сақтау 3.2.3.8 табиғи нысандарды қорғау кезінде қоғамдық пайдалы еңбекке қатысу (мектеп айналасындағы аумақ, жақын саябақтар)
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін білу және сақтау, өз денсаулығын қорғаудың қарапайым тәсілдерін білу 3.1.4.2 үйдегі қауіпсіз мінез-құлық ережелерін білу және сақтау 3.1.4.7 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту туралы түсінігінің болуы. Суық тию ауруларының алдын алу 3.1.4.8 ұрмыстық электрлік құрал-жабдықтарды атау, тұрмыстық құрал-жабдықтарды пайдаланудың ережелерін білу
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу 3.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау
	1.2 Мектеп және мектеп қауымдастығы	3.1.2.1 мектептегі мінез-құлық ережесін білу және сақтау сыныпта өзін-өзі басқару 3.1.2.2 мектептегі күн тәртібін, сабақ кестесін білу және сақтау 3.1.2.3 мектеп ғимаратын сипаттау (қабаттардың саны, кабинеттердің, ұйықтайтын бөлмелердің бары және олардың тағайындалуы) 3.1.2.4 мектептегі жұмысшылардың кәсібін білу және атау 3.1.2.5 жақсы оқуға, көбірек білуге тырысу
	1.6 Мерекелер	3.1.6.1 отбасылық мереклер туралы айтып беру 3.1.6.2 мерекелерге арналған дайындыққа, таңертеңгіліктерді өткізуге қатысу
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 ұлттық мерекелерді атап өтудің сақталған дәстүрлерін білу

	1.1 Менің отбасым	3.1.1.2 отбасындағы еңбек пен демалысты ажырату және отбасындағы еңбек пен демалыс туралы айтып беру 3.1.1.4 отбасылық мерекелер туралы білу және айту
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.3 көшедегі және жолдағы қауіпсіз мінез-құлық ережелерін біл және сақтау 3.1.4.5 спортпен және денешынықтырумен айналысуды жақсы көру

2) 4-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.3 Менің кішкентай Отаным	4.1.3.1 туған қаласындағы негізгі көрікті жерлерді білу
		4.2.3.1 өзінің жергілікті жеріндегі тірі табиғатқа тән маусымдық өзгерістер туралы айтып беру және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің әсерін түсіну 4.2.3.2 маусымдық алмасу кезіндегі өсімдіктер мен жануарлардың өмірге бейімделу белгілерінен мысалдар келтіру 4.2.3.3 өзінің жергілікті жеріндегі адам еңбегіне тән ерекшеліктерді, тағайындалуын және табиғаттағы маусымдық өзгерістерге тәуелділігін білу 4.2.3.5 жабайы және мәдени өсімдіктердің ерекшеліктеріне сипаттама беру. Табиғат пен адам қызметінің арасындағы байланысты көру 4.2.3.6 сол жергілікті жердегі кейбір табиғатты қорғау жұмыстарын білу және оларға қатысу 4.2.3.7 топырақ қабатының құрамы, оның қасиеттері туралы түсінігінің болуы, оның құнарлығын арттыру шаралары туралы айту 4.2.3.8 түрлі жыл мезгілдеріндегі мінез-құлық ережелерін анықтау
1. Менің Отаным – Қазақстан	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	

		мақсатында адам өмірі мен денсаулығы үшін әлеуетті қауіпті жағдайларды бағалау 4.2.3.12 пайдалы қазбалардың негізгі физикалық қасиеттеріне зерттеу жүргізу (төрт-бес) (тәжірибелер)
	2.1 Төңіректі бағдарлау	4.2.1.1 "Көкжиек", "Көкжиек сызығы" ұғымдарының мағынасын түсіндіру 4.2.1.2 көкжиектің тұстары туралы түсінігінің болуы 4.2.1.3 тұсбағардың құрылымын білу, тұсбағарды пайдалана білу 4.2.1.4 күн бойынша төңіректі бағдарлау 4.2.1.5 тұсбағар арқылы төңіректі бағдарлау 4.2.1.7 глобустың және жарты шарлар картасының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттау 4.2.1.8 олардағы шартты белгілерді түсіну және картаны оқудың қарапайым тәсілдерін игеру 4.2.1.9 картадан әлемнің барлық бөліктерін, құрлықтар мен мұхиттарды тану және көрсету
2. Адами құндылықтар	1.1 Менің отбасым	4.1.1.1 отбасы мүшелерінің функционалды рөліне талдау жасау
		4.1.1.2 өзінің шежіресін құрастыру (атасына және әжесіне дейін)
		4.1.1.3 өз отбасындағы дәстүрлер мен салттар туралы білу және айту
		1.5. Құқықтар мен міндеттер
4.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу		
		4.1.5.2 мектеп білім алушысының құқықтарын пайдалану және міндеттерін орындау
2-тоқсан		
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	4.3.1.1 қаладағы мұражайлар мен мәдени ескерткіштерді білу және атау
		4.3.1.2 мәдени ескерткіштерге қамқорлық танытудың мәнін түсіну

3. Мәдени мұра		4.3.1.3 қазақтардың ежелгі және қазіргі тұрғын үйлерін білу және салыстыру 4.3.1.4 көшпенді және отырықшы өмір салтын қарапайым түрде түсіндіру
	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 Қазақстандағы басты мерекелердің күнін білу және атау 4.1.6.3 Қазақстандағы басты мерекелерді атап өтудің дәстүрлерін білу
4. Мамандықтар әлемі	1.1 Менің отбасым	4.1.1.1 отбасы мүшелерінің функционалды рөліне талдау жасау 4.1.1.2 өзінің шежіресін құрастыру (атасына және әжесіне дейін) 4.1.1.3 өз отбасындағы дәстүрлер мен салттар туралы білу және айту 4.1.1.4 отбасылық бюджеттегі кіріс пен шығысты талдау
	1.6 Мерекелер	4.1.6.2 бірнеше кәсіби мерекелерді білу
	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	4.2.3.1 өзінің жергілікті жеріндегі тірі табиғатқа тән маусымдық өзгерістер туралы айтып беру және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің әсерін түсіну 4.2.3.2 маусымдық алмасу кезіндегі өсімдіктер мен жануарлардың өмірге бейімделу белгілерінен мысалдар келтіру 4.2.3.3 өзінің жергілікті жеріндегі адам еңбегіне тән ерекшеліктерді, тағайындалуын және табиғаттағы маусымдық өзгерістерге тәуелділігін білу 4.2.3.6 сол жергілікті жердегі кейбір табиғатты қорғау жұмыстарын білу және қатысу 4.2.3.11 өз Отанындағы, туған өлкесіндегі пайдалы қазбалардың түрлерін көрсету
	1.3 Менің кішкентай Отаным	4.1.3.2 өз туған жерінің қала, ел үшін практикалық құндылығын білу: кәсіпорындардың барлығы, сол кәсіпорындардың негізгі өнімі
		профилактикалық жұмыстар жүргізу 4.1.4.1 адам денсаулығының қоршаған ортаның жағдайына

	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	тәуелділігі туралы сипаттама жасау; 4.1.4.2. күн тәртібін орындау 4.1.4.3 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту бойынша жұмыстар жүргізу: шынығу, суық тию ауруларының алдын алу бойынша 4.1.4.7 қарапайым жарақат жағдайларында алғашқы көмек көрсету тәсілдерін білу
3-тоқсан		
5. Табиғи құбылыстар	2.2 Климат және ауа райы	4.2.2.1 адам денсаулығына ауа райы жағдайының тигізетін әсерін білу 4.2.2.2 өзінің жергілікті жері бойынша тірі табиғаттағы маусымдық өзгерістерді сипаттау және оларға өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің тигізетін әсерін түсіну
	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	4.2.3.1 өзінің жергілікті жеріндегі тірі табиғатқа тән маусымдық өзгерістер туралы айтып беру және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің әсерін түсіну 4.2.3.4 өріс, орман, жайылым, су қоймасының арақашықтығын, олардың адам өміріндегі мәнін білу және ажырату 4.2.3.5 жабайы және мәдени өсімдіктердің ерекшеліктеріне сипаттама беру. Табиғат пен адам қызметінің арасындағы байланысты көру 4.2.3.9 зерттеу негізінде өз аймағында табиғи апаттардың орын алу мүмкіндігін болжау 4.2.3.10 адам қызметіндегі пайдалы қазбалардың рөлін және оларды ұқыпты пайдаланудың қажеттілігін түсіну
		4.1.4.1 адам денсаулығының қоршаған ортаның жағдайына тәуелділігі туралы сипаттама жасау 4.1.4.2 күн тәртібін орындау 4.1.4.3 қыс мезгілінде өз денсаулығын сақтау және нығайту бойынша жұмыстар жүргізу: шынығу, суық тию ауруларының

	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	алдын алу бойынша профилактикалық жұмыстар жүргізу 4.1.4.4 спорттың түрлерін білу, жақсы көретін спорт түрлерін анықтау 4.1.4.5 дене жаттығуларымен айналысудың және ойынның мәнін ұғыну 4.1.4.6 жарақат алу қаупі туындайтын жағдаяттарды білу және алдын алу
	2.1 Төңіректі бағдарлау	4.2.1.6 жоспарды, масштабты және шартты белгілердің тағайындалуын білу 4.2.1.7 глобустың және жарты шарлар картасының ұқсастықтары мен айырмашылықтарын сипаттау 4.2.1.8 олардағы шартты белгілерді түсіну және картаны оқудың қарапайым тәсілдерін игеру 4.2.1.9 картадан әлемнің барлық бөліктерін, құрлықтар мен мұхиттарды тану және көрсету
	2.4 Туризм	4.2.4.1 табиғи ортада орын алуы мүмкін қауіпті жағдайларды білу және алдын алу 4.2.4.2 қыдыру және серуендеу кезіндегі табиғатты қорғау іс-шараларын білу және сақтау
	3.4 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.4.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттің нышандарын білу және атау 3.3.4.2 Қазақстанның бірнеше ірі қалаларын, Қазақстанның астанасын білу
	2.2 Климат және ауа райы	4.2.2.1 адам денсаулығына ауа райы жағдайының тигізетін әсерін білу 4.2.2.2 өзінің жергілікті жері бойынша тірі табиғаттағы маусымдық өзгерістерді сипаттау және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің тигізетін әсерін түсіну
		4.2.3.1 өзінің жергілікті жеріндегі тірі табиғатқа тән маусымдық өзгерістер туралы айтып беру және оған өлі табиғаттағы маусымдық өзгерістердің әсерін түсіну

6. Қоршаған ортаны қорғау	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	4.2.3.3 өзінің жергілікті жеріндегі адам еңбегіне тән ерекшеліктерді, тағайындалуын және табиғаттағы маусымдық өзгерістерге тәуелділігін білу 4.2.3.4 өріс, орман, жайылым, су қоймасының арақашықтығын, олардың адам өміріндегі мәнін білу және ажырату 4.2.3.6 сол жергілікті жердегі кейбір табиғатты қорғау жұмыстарын білу және оларға қатысу 4.2.3.7 топырақ қабатының құрамы, оның қасиеттері туралы түсінігінің болуы, оның құнарлығын арттыру шаралары туралы айту 4.2.3.8 түрлі жыл мезгілдеріндегі мінез-құлық ережелерін анықтау мақсатында адам өмірі мен денсаулығы үшін әлеуетті қауіпті жағдайларды бағалау 4.2.3.9 зерттеу негізінде өз аймағында табиғи апаттардың орын алу мүмкіндігін болжау 4.2.3.10 адам қызметіндегі пайдалы қазбалардың рөлін және оларды ұқыпты пайдаланудың қажеттілігін түсіну 4.2.3.11 өз Отанындағы, туған өлкесіндегі пайдалы қазбалардың түрлерін көрсету 4.2.3.12 пайдалы қазбалардың негізгі физикалық қасиеттеріне зерттеу жүргізу (төрт-бес) (тәжірибелер)
4-тоқсан		
	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 Қазақстандағы басты мерекелердің күнін білу және атау 4.1.6.3 Қазақстандағы басты мерекелерді атап өтудің дәстүрлерін білу
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 "оңтүстік астананы" және "солтүстік астананы" білу және атау
	3.4 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	4.3.4.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік нышандарының сипаттамасын және кейбір элементтердің мағынасын білу

7. Ғарышқа саяхат		4.3.4.2 Қазақстан картасы бойынша бағдарлау, Қазақстанмен шектесетін мемлекеттерді білу
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	4.1.4.4 спорттың түрлерін білу, жақсы көретін спорт түрлерін анықтау
		4.1.4.5 дене жаттығуларымен айналысудың және ойынның мәнін ұғыну
		4.1.4.6 жарақат алу қаупі туындайтын жағдаяттарды білу және алдын алу
		4.1.4.7 қарапайым жарақат жағдайларында алғашқы көмек көрсету тәсілдерін білу
8.Болашаққа саяхат	1.3 Менің кішкентай Отаным	4.1.3.1 туған қаласындағы негізгі көрікті жерлерді білу 4.1.3.2 өз туған жерінің қала, ел үшін практикалық құндылығын білу: кәсіпорындардың барлығы, сол кәсіпорындардың негізгі өнімі
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	4.3.1.1 қаладағы мұражайлар мен мәдени ескерткіштерді білу және атау 4.3.1.2 мәдени ескерткіштерге қамқорлық танытудың мәнін түсіну 4.3.1.3 қазақтардың ежелгі және қазіргі тұрғын үйлерін білу және салыстыру 4.3.1.4 көшпенді және отырықшы өмір салтын қарапайым түрде түсіндіру
	2.4 Туризм	4.2.4.1 табиғи ортада орын алуы мүмкін қауіпті жағдайларды білу және алдын алу 4.2.4.2 қыдыру және серуендеу кезіндегі табиғатты қорғау іс-шараларын білу және сақтау
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 "оңтүстік астананы" және "солтүстік астананы" білу және атау
	2.1 Төңіректі бағдарлау	4.2.1.1 "Көкжиек", "Көкжиек сызығы" ұғымдарының мағынасын түсіндіру
		4.2.1.2 көкжиектің тұстары туралы түсінігінің болуы
		4.2.1.3 тұсбағардың құрылымын білу, тұсбағарды пайдалана білу
		4.2.1.4 күн бойынша төңіректі бағдарлау

		4.2.1.5 тұсбағар арқылы төңіректі бағдарлау 4.2.1.6 жоспарды, масштабты және шартты белгілердің тағайындалуын білу
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	4.1.5.1 мектеп білім алушысының құқығы мен міндеттерін білу 4.1.5.2 күнделікті өмірде құқықтар мен міндеттерді қолдана білу 4.1.5.4 Қазақстандағы барлық азаматтардың құқықтары мен міндеттері жазылған Қазақстан Республикасы Ата заңының бар екендігін білу
	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 Қазақстандағы басты мерекелердің күнін білу және атау 4.1.6.2 бірнеше кәсіби мерекелерді білу 4.1.6.3 Қазақстандағы басты мерекелерді атап өтудің дәстүрлерін білу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 229-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 229-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Заттық-тәжірибелік оқыту – бұл естімейтін білім алушылар мектептеріне арналған арнайы оқыту пәні, жетілдіруді, тәрбиелеуді, оқыту мен коррекциялық функцияларды орындайды. Заттық-тәжірибелік оқыту сабағы дайындық және 1-4 сыныптарды жүргізіледі.

3. Заттық-тәжірибелік оқыту естімейтін білім алушылардың дамуына (жалпы және сөйлеу) мақсатты бағытталуды көздейді, білім алушылардың психофизикалық дамуына

ықпал ететін жетіспеушілікті, білім алушыларға оқу материалдарын табысты меңгерудің негізін құрайды.

4. Заттық-тәжірибелік оқыту бойынша оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын, естімейтін білім алушылардың дамуы мен есту қызметін барынша пайдалану базасында есту-сөйлеуді ортаны дамытуды құруға ықпал ететін оқу-нормативтік құжат болып табылады.

5. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

6. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

7. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

8. Қазіргі кезеңде білім алушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді.

9. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

10. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

11. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

12. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

13. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

14. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

15. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

16. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

17. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және аталған пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

18. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

19. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, білуге құмарлық, өзгерістерге дайын болу, байланысқа бейімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

20. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

21. Жеке қасиеттердің кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

22. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнінің маңыздылығы:

1) заттық-тәжірибелік оқыту (бұдан әрі - ЗТО) - естімейтін білім алушылар мектебінің тәрбиелік, білімділік және коррекциялық функцияларын орындайтын, шынайы болмысты эстетикалық қабылдауды және еңбекқорлыққа тәрбиелеуді, адамның қоршаған әлеммен өзара байланысы жайлы білімді қалыптастырудың бірден-бір құралы және арнайы маңызды пәні болып табылады.

23. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәні білім алушылардың заттық-тәжірибелік іс-әрекеті үрдісінде сөйлеу тілін дамыту мен қалыптастыруға, сонымен қатар шығармашылық-технологиялық білімін, шығармашылық іс-әрекеттік елестету мен бақылау қабілетін, кеңістіктік және көру елесі қабілетін қамтамасыз ететін, әртүрлі шығармашылық әрекет барысында, көркем-технологиялық білімдерді, қабілеттер және дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. Түрлі материалдармен жұмыс істеу естімейтін білім алушылардың технологиялық ойлауын, көркем-эстетикалық талғамын, шығармашылық, есте сақтау қабілеттерін, кеңістіктік қиялын, фантазиясы мен қол моторикасын дамытуға, көзбен нақты мөлшерлеу қабілетін жетілдіруге мүмкіндік береді.

24. "Заттық-тәжірибелік оқыту" оқу бағдарламасының мақсаты-естімейтін білім алушылардың сөйлеу қабілетін қарым-қатынас принципін іске асыру арқылы олардың ауызша, жазбаша және монологтік тілін дамыту. Сонымен қатар, жеке тұлғаның қалыптасуы және өз ойын білдіруінің негізі ретінде, рухани-адамгершілік мәдениетін дамыту, шығармашылық, кеңістіктік - образдық ойлауын, көркем-технологиялық білімнің негізін қалыптастыру.

25. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнінің міндеттері:

1) естімейтін білім алушылардың өмірлік түсініктерін қалыптастыру;

2) заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы естімейтін білім алушылардың дактильді, ауызша, жазбаша, сөйлеу монологтік тілін қалыптастыру;

3) әртүрлі кіріктіру іс-әрекеттері арқылы, пәндік білімдерді, дағдыларды және қабілеттерді дамыту;

4) естімейтін білім алушылардың сөйлеу белсенділігін дамытатын әдіс-тәсілдерді қолданып, ұжымдық, топтық және жеке жұмыстардың түрлерін сабақта кеңінен пайдалану;

5) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;

6) білім алушылардың визуалды және эстетикалық қабылдауын, сыни ойлауын дамытуға, терминдер мен түсініктерді меңгеріп өнердің түрлері мен жанрлары туралы білімді қолдану;

7) бақылау, жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;

8) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын меңгеру;

9) өзін-өзі бағалауды жоғарлату және жағымды көзқарасты қалыптастыру;

10) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттықжәне әлемдік мәдениетмұраларының мағынасын, сонымен қатар, көркем еңбектің рөлін түсіну;

11) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын,әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;

12) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық, қиялдауы мен шығармашылығын, елестетуін және қабылдауын дамыту.

26. Оқыту процесінде білім алушылар:

1) ұлттық және әлемдік мәдениет шығармаларын,олар арқылы берілген идеялар мен құндылықтарды зерделейді және талдайды;

2) шығармашылық жұмысты жасау үшін материалдар мен құралдарды өз бетімен және сенімді қолданады, материал қасиеті мен жұмыс нәтижесінің ерекшелігі арасындағы байланысты түсіндіреді;

3) ауызша сөйлеу тілін қолдану арқылы өз идеясын түсіндіреді және тұжырымдайды, сонымен қатар, бұйымды жақсарту үшін конструктивті шешім қабылдауды ұсынады;

4) жазық және көлемді шығармашылық жұмыстарды жасау үшін, әртүрлі іс-әрекет түрлерінен жинақтаған білімі мен дағдысын қолданады;

5) әртүрлі ресурстарды пайдаланып, оның ішінде ақпараттық-коммуникативтік технологияны (бұдан әрі – АКТ) қолдана отырып, танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерге байланысты шешімдерді өздігінен қабылдау;

6) қажетті құралдар және материалдарды айқындап және тауып, өзінің әрекетін ұйымдастырады;

7) өзінің және өзгелердің жұмыс нәтижелерін салыстырады және бағалайды;

8) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолданудағы техникалық қауіпсіздік ережесін сақтаудың маңыздылығын түсінеді және сезінеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

27. Білім беру ұйымдары білім алушылардың қалай "білім алуды үйрену" керектігін білетін, дербес, ынталы, қызығушылығы жоғары, сенімді, жауапты, зерделі, дамыған шығармашыл тұлға болу қағидасын ұстанады.

28. Құндылыққа бағдарланған тәсіл:

1) оқу іс-әрекетін жоспарлау мен ұйымдастыру, оның нәтижелерін алу мен пайдалану белгілі бір құндылықтар тұрғысынан іске асырылады;

2) құндылыққа бағдарлану - бұл белгілі құндылықтарды өзінің белсенділігіне алатын) сондай-ақ, өзінің жеке әлеуметтік мағыналы құндылығы ретінде сезіну және қабылдау қабілеті. Құндылықтың мағынасы белгілі қошаған ортада нәтижелі қызмет атқару үшін норманы қалыптастыру ортасында дағдысы, өмір салты және мінез-құлықтың қалпы айқындалады;

3) орта білім берудегі құндылықтардың идеялық негізі – "Мәңгілік ел" ұлттық идея құндылықтары болып табылады. Орта білім беру құндылықтары: қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік, құрметтеу, ынтымақтастық, еңбек және шығармашылық, ашықтық, өмір бойы білім алу болып айқындалған.

29. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) білім алушылар білімді дайын күйінде емес, белсенді танымдық әрекеттің процесінде өздері меңгеру арқылы алады. Бұл оның ізденуін, интерпретациялауын, сараптауын, әртүрлі ақпарат көздерін жинақтауын және бағалауын, графикалық деректер, оқыту ресурстарын жобалайды;

2) ұлттық дәстүрлерді, туған өлкенің тарихы мен табиғаты, қоршаған әлемнің түсінігін, білім алушылардың заманауи материалдарын, техникаларын және технологияларын негізіндегі әртүрлі көркемдік түсініктерін шығармашылық жұмыстардың өзара әрекетінде білім берудің кіріктіру тәсілін қамтамасыз етеді. Нәтижесінде, білім алушылар өзінің оқу іс-ірекетінің мазмұны мен пішінін, оның нормалық жүйесін түсінеді, қабылдайды және сезінеді, жетілдіруіне белсене қатынасып, оның нәтижелі білімді, икемділігі мен дағдысының кеңінен қалыптасуына ықпал етеді.

30. Тұлғаға бағдарланған тәсіл:

1) тұлғаға-бағдарланған тәсілдің мақсаты- оқу процесінің дараландырылуы, үйлесімді қалыптасқан және жан-жақты дамыған білім алушының тұлғасы болып табылады. Оқу

процесінде, жекелеген ерекшелігінің даму әлеуеті мүмкіндігінде оның шығармашылық қабілеті ашылады.

31. Деңгейлеп оқыту тәсілі:

1) білім алушылардың ерекшеліктерінің негізінде оқу топтарына әртүрлі мүмкіндіктер туғызатын мамандандырылған оқу процесі болып табылады. Деңгейлеп оқыту тәсілі арнайы дайындалған құралдардың көмегімен және деңгейлеп оқыту белсенділігінің әртүрлі топтағы білім алушылардың оқу іс-әрекетін ұйымдастыру әдісі кіреді;

2) деңгейлеп оқыту жұмысын ұйымдастырудың шарты күрделілік жағынан, танымдық қызығушылығы жағынан, оқытушының тарапынан көмек көрсету жағынан айырмашылығы бар деңгейлік тапсырмаларды қолдану болып табылады.

32. Білім алудағы коммуникативті тәсіл- екі немесе одан да көп адамдардың арасындағы сөйлесім әрекетінде, қабілеті және дағдысы процесіндегі ақпаратты хабарлау және білімдерімен алмасуы. Басқа қатысушылармен сұхбаттасу қарым-қатынасы процесінде тіл арқылы ойларымен және идеяларымен алмасу жолында сұхбаттасуды жүргізу қабілеті болып есептеледі. Білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау және өз бетімен жұмыс істеу мақсатында оқу барысында алдын ала таңдалып алынған байланыс құралдарын пайдалану. Жеке және топтық жұмыс барысындағы оқу процесінде коммуникативтік тәсілге қатысты сұхбаттасу дағдысын қалыптастыратын, өзінің және өзгелердің шығармашылық жұмыстарына сараптау және бағалау жұмыстарын жүргізетін тапсырмалар енгізіледі.

33. Көркемдік-технологиялық тәсіл:

1) білім алушылардың, білім алушылар тобының оқу-танымдық іс-әрекеті құралдармен материалдардың қасиеттері, композициялық заңдылықтары, тұстану негіздері, құрастыру және модельдеу, көркем еңбек нысандарын дайындаудың технологиялық реттілігі туралы білімдерін шығармашылық өнімге айналдыру үшін бастапқы материалдарды қайта өңдеп қолдануға бағытталған;

2) үйлесімді әдістермен және кезеңдік әрекеттерде, нақты тәсілдермен безендіріліп айқындалған шешімдері және нәтижелері жалпы мақсатпен сипатталады.

34. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) АКТ-ны қолдану құзыреттілігі білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынаста технологияларды сенімді және шығармашыл түрде қолдана білуін қамтамасыз етеді;

2) білім алушылар ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтерімен, ой түйіндерімен бөлісе және алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалану, өз жұмысын жүзеге асыру арқылы білім беру бағдарламаларының барлық пәндері бойынша өздерінің АКТ-ны қолдану дағдыларын дамытады;

3) "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәні бойынша оқу бағдарламасында:

көркем жұмыстарын жасауда компьютерлік-сандық технологияларды қолдану;
интернеттен және дерекқордан ақпараттар іздеу (сандық және интернеттен алынған дәйектерді маңызына қарай табу, таңдау, өңдеу);

белгілі мақсаттар және нақты аудитория үшін түрлі дереккөздерінен алынған материалдар кіретін слайд презентацияларын жасау дағдыларын дамыту;

басқа білім алушылармен шығармашылық жұмыс жасау үшін ақпарат алмасу, хабарлама жіберу, ынтымақтастық құру;

белсенді оқытуға техникалық қолдау жасау үшін интерактивті тақтаны пайдалану.

35. Берілген тәсілдерді жүзеге асыру:

1) олардың әрі қарай дамуы мақсаты үшін әр білім алушының ойын құрметтеу және осыған дейінгі алған білімі мен түсінігінің маңыздылығын мойындау;

2) мұқият таңдалған тапсырмалар мен іс-әрекет түрлерінің көмегімен білім алушылардың уәждік және дамыта оқытылуы;

3) білім алушыларға түсінікті мысалдардың негізінде стратегиялық мәселелердің шешімдерін моделдеу;

4) білім алушылардың жеке, топтық және ұжымдық іс-әрекеттерін ұйымдастыру;

5) "оқыту үшін бағалау" арқылы білім алушылардың білім алуына қолдау көрсету;

6) шығармашылық орта құру мақсатында әртүрлі тәсілдермен оқытуды дифференциациялау;

7) пәнаралық байланыстарды дамыту және қолдау;

8) білім алушылардың зерттеушілік әрекеттеріне негізделген белсенді білім алуын мадақтау;

9) шығармашылық іс-әрекеті процесіне белсенді қатысу: оқу іс-әрекеті процесіндегі шығармашылық жұмыстарын бағалау және талдау, құру, бақылау зерттеу, жүргізу;

10) білім алушылардың бойындағы сын тұрғысынан ойлау, өзін-өзі бағалау және бір-бірін бағалау қабілетін дамыту;

11) білім алушылардың шығармашылық әрекеттерін одан әрі ынталандыру үшін идеялары мен жұмыстарына презентация жасау (ұсыну) арқылы іске асырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

37. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

38. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

39. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

40. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

42. Әртүрлі жұмыстарды орындау барысында еңбек гигиенасы ережелері мен қауіпсіздік техникасы сақталады.

43. Әр сыныпқа берілген материал шамамен алынған. Бағдарлама мазмұнын сабақта қолданған кезде, әр білім алушының жеке және ерекше оқу мүмкіндіктері ескеріледі. Мұғалім әр білім алушының ерекшеліктерін, мүмкіндіктерін ескере отырып, бағдарламаның материалын күрделендіріп, немесе керісінше, жеңілдетіп алып, оқыту мерзімін, сыныптан сыныпқа ауыстыруына болады.

44. Оқу пәнінің мазмұны:

1) бұл пән оқытылуы нәтижелі болу үшін сабақ кестесіне екі сағат қатарынан (жұпталған түрде) қойылады;

2) естімейтін білім алушылардың тілдік сөздігі арнайы естімейтін білім алушылар мектебінің оқу пәндерінде қалыптастырылған сөздіктен айнады. Бірінші күннен бастап, заттық-тәжірибелік оқыту сабағында пәнаралық байланыс принципі кеңінен қолданылады. Сөздер белсенді түрде білім алушылардың сөздігіне сабақта, сабақтан тыс уақытта енгізіле бастайды. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту сабағында есту арқылы дағдыландырылған сөздік білім алушыларға естіп-көру және есту арқылы толық оқыту кезеңінде қабылдауға ұсынылады;

3) заттық-тәжірибелік оқыту сабағында басқа пәндерде де стационарлы дыбыскүшейткіш аппараты кеңінен қолданылады:

1-бөлім "Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту" сөйлеу дағдыларын қалыптастырып, дамытуға, сөздікті кеңейтуге, сөздік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айтуға, өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, сөйлеу қарым-қатынасын дамыту (жағдайға байланысты, жағдайдан тыс кезінде қарым-қатынасты) дамытуға бағытталған;

2-бөлім "Шығармашылық идеяларын дамыту" - қазақ халқының, басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін меңгеріп, қоршаған ортада әртүрлі материалдарға зерттеу жасау процесінде, зерттеу дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамытуға бағытталған;

3-бөлім "Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау" - әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеріп және өзінің іс-әрекетін жоспарлап, әртүрлі материалдармен жүргізіп, қоршаған ортаның бейнелеу дағдыларының тәжірибелерін дамытуға бағытталған;

4-бөлім "Презентация, талдау және бағалау" - коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалайды, презентациялайды және түсіндіреді.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлеу құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, сөйлеу қарым-қатынасын дамыту (жағдайға байланысты, жағдайдан тыс уақытта)
2	Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту
		2.4 Жоспарлау
3	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу
		3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы
		3.3 Дайындау технологиялары
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау
4	Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация
		4.2 Жұмыс жасаудың анализі
		4.3 Шығармашылық жұмысты талдау

45. Бағдарламада оқу мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1: "1" сынып, "2" бөлім, "1" бөлімше, "1" оқу мақсатының реттік саны.

46. Барлық оқу мақсаттары нақты контекстке қатысты байланбай, әртүрлі тақырып аясында іске асырылады.

47. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) оқыту мақсатының мазмұны пәннің мінездемелік білімін білуі және білімі ғана емес, сонымен қатар, оны нақты тәжірибеде қолдану, АКТ-ны пайдалану, пәнаралық және сабақаралық байланысты іске асырады, коммуникативті дағдыларды және сөйлеу белсенділіктерінің түрлерін дамытуды қарастырады;

2) "Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту":

2-кесте

Бөлімшелер	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 Сөздік қорын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызшадақтиль түрде және жазбаша түрде орындау	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің ж а н е сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау	4.1.1.1 мұғалімнің және сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау . Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлеу құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, сөйлеу қарым-қатынасын дамыту (жағдайға байланысты, жағдайдан тыс уақытта)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рды сұрай алу	1.1.2.1 өтініш. тілек білдіре алу, мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар м е н құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар м е н құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу

3) "Шығармашылық идеяларын дамыту":

3-кесте

Бөлімшелер	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
	0.2.1.1		2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге	4.2.1.1

2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	қоршаған орта туралы түсінік беру, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)	1.2.1.1 қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)	бойынша қоршаған ортаның кейбір құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау	сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығы н сипаттау	мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен айырмашылығы н түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)
2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	0.2.2.1 ұлттық мәдениетінің элементтерімен танысу	1.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларымен танысу	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер қолданып, ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттау	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау	4.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, колөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және сөздік үлгілерді қолданып, түсіндіру
2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу	1.2.3.1 ең қарапайым түрде өз сезімін білдіру: "әдемі", "әдемі емес", "ұнайды", "ұнамайды"	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды тандауда, өз сезімдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту	3.2.3.1 шығармашылық көрініс пен идеяларды дамыту. Жұмысқа байланысты өз таңдауы бойынша ой-пікірін айта білу	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылық пен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
			2.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін ақпаратты жинақтау	3.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден ақпаратты жинақтау	4.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден жинақталған ақпаратты іріктей алу (компьютерлік ақпаратты қосқанда)
		1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен	2.2.4.1 өз сөздік қорын қолданып,	3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған	4.2.4.1 сабақта алған білімі мен дағдыларын

2.4 Жоспарлау		қарапайым жұмыс жоспарын қолдана алу	ұсынылған жоспар бойынша жұмыс істей алу	білімі мен дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу.	пайдаланып, жұмысты жоспар бойынша орындай алу

4) "Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау"

4-кесте

Бөлімшелер	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	0.3.1.1 шығармашылдықты танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның кейбір визуалды элементтерін қолдану	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану	2.3.1.1 әр түрлі әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану	3.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның әр түрлі визуалды элементтерін қолдану	4.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның әр түрлі визуалды элементтері мен комбинацияларын қолдану
3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	0.3.2.1 қарапайым техникалық әдістерін пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолдану	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолдану	2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу	3.3.2.1 күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу	4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
					4.3.2.2 жұмыс істеу үшін ұқсас (альтернативті) материалдар мен өзгеше әдістерді ұсыну
	0.3.3.1 шаблон, трафареттерді бастырып, қию.	1.3.3.1 трафареттерді бастырып,	2.3.3.1	3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін	4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп

3.3 Дайындау технологиялары	Сурет салып, жапсыру, пішінін келтіріп, илеу, материал мен компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинау	белгілеу, кию. пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін қарапайым тәсілдермен жинап, қосу	өлшеп, белгілеп кию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу	келтіріп, үлгіге ұқсас етіп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, біріктіріп қосу	кию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу
	0.3.3.2 белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау	1.3.3.2 белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау	2.3.3.2 белгілі бір тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) қолданып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау	3.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, қағаз, картон) қолданып, көлемді пішіндерді жасау	4.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, түрлі-түсті қағаз, картон) араластыра қолданып, көлемді пішіндерді жасау
		1.3.3.3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау	2.3.3.3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмыстың сырт бейнесін әсемдеп, аяқтау	3.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау	4.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді (компьютерлік техникасын қоса) қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		1.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	2.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	3.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	4.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда өз бетімен әдіс-тәсілдерді таңдап алу
					4.3.3.5 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	0.3.4.1 техника қауіпсіздігін	1.3.4.1 техника қауіпсіздігін	2.3.4.1 техника қауіпсіздігін	3.3.4.1 техника қауіпсіздігін	4.3.4.1 техника қауіпсіздігін

3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	сақтап, материалмен құрал-жабдықта рды пайдалану	сақтап, материалмен құрал-жабдықта рды пайдалану	сақтап, материалмен құрал-жабдықта рды пайдалану	сақтап, материалмен құрал-жабдықта рды пайдалану	сақтап, материалмен құрал-жабдықта рды пайдалану

5) "Презентация, талдау және бағалау"

5-кесте

Бөлімшелер	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
4.1 Презентация	0.4.1.1 өз жұмысын қарапайым тәсілмен. жай сөз тіркестерін ("Бұл менің суретім") пайдаланып, таныстыру	1.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілмен таныстыру	2.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) таныстырып, істелген жұмысына есеп пен баға беру ("Жұмыс әдемі шықты!")	3.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Жұмыстың жасалу үрдісі мен тізбелі жоспарын айтып, түсіндіру.	4.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Мұғалімнің көмегімен жұмыстың негізгі ойы мен жасалу үрдісін айтып, түсіндіру
4.2 Жұмыс жасаудың анализі		1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырып пен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен негізгі тәсілдердің бейнелі мәнерлігін анықтап, жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен жұмысты жасауда қолданылған тәсілдердің бейнелі мәнерлігін салыстырып, жасалу техникасы туралы айту
4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	0.4.3.1 ауызша - дактильді түрде жасалған жұмысқа есеп беру	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру	2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмысты талдау	3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен ұжыммен жасалған шығармашылық жұмысты жақсартатын идеяларды ұсыну және түсіндіру	4.4.3.1 шығармашылық жұмысты бағалап, оны жақсарту үшін ұсыныстар енгізе алу

48. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) дайындық сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

Өзім туралы
Менің мектебім

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасын дамыту)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рды сұрай алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	0.2.1.1 қоршаған орта туралы түсінік беру, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	0.3.1.1 шығармашылықты танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның кейбір визуалды элементтерін қолдану
	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	0.3.2.1 қарапайым техникалық әдістерін пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта

			р м е н материалдарды қолдану	
		3.3 Дайындау технологиялары	0.3.3.1 шаблон, трафареттерді бастырып, қию, сурет салу, жапсыру, пішінін келтіріп, илеу, материал м е н компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинау	
2-тоқсан				
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қ о р ы н толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау	
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасы н дамыту	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар м е н құрал-жабдықта рды сұрай алу	
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	0.2.2.1 ұлттық мәдениетінің элементтерімен танысу	
		2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу	
				0.3.1.1 шығармашылды қты танытып,

Менің отбасым және достарым	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	көрсету үшін, қоршаған ортаның кейбір визуалды элементтерін қолдану
		3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	0.3.2.1 қарапайым техникалық әдістерін пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	0.3.3.2 белгілі б і р материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал м е н құрал-жабдықта рды пайдалану
		Бізді қоршаған әлем	4 Презентация, талдау және бағалау
4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	0.4.3.1 ауызша-дактябрь ді түрде жасалған жұмысқа есеп беру		
3-тоқсан			

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасын дамыту)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдыктарды сұрай алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	0.3.2.1 қарапайым техникалық әдістерін пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдыктар мен материалдарды қолдану
	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	0.3.3.2. белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
	3.3 Дайындау технологиялары	0.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдыктарды пайдалану
	3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	

	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасын дамыту)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рды сұрай алу
	2 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу
	3 Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	0.3.3.2 белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықта рды пайдалану
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	0.4.1.1 өз жұмысын қарапайым тәсілмен. жай сөз тіркестерін ("Бұл менің суретім") пайдаланып, таныстыру
4-тоқсан			

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасын дамыту)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықтарды сұрай алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	0.2.3.1 қарапайым түрде өз сезімін, эмоциясын білдіре алу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	0.3.1.1 шығармашылықты танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның кейбір визуалды элементтерін қолдану
	3.3 Дайындау технологиялары	0.3.3.2 белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
		0.3.4.1 техника қауіпсіздігін

Тағам және сусын
Дені саудың – жаны сау

	3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	сақтап, материал мен құрал-жабдықта рды пайдалану
4 Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	0.4.3.1 ауызша-дактиль ді түрде жасалған жұмысқа есеп беру
1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	0.1.1.1 сөздік қор ын толықтыру, мұғалімнің берген тапсырмаларын ауызша-дактиль түрде және жазбаша түрде орындау
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлеу құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасы н дамыту)	0.1.2.1 жасаған жұмысқа есеп беру. Жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рды сұрай алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	0.2.2.1 ұлттық мәдениетінің элементтерімен танысу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	0.3.3.2 белгілі б і р материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдарды) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау

		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықты пайдалану
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	0.4.1.1 өз жұмысын қарапайым тәсілмен жай сөз тіркестерін ("Бұл менің суретім") пайдаланып, таныстыру
		4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	0.4.3.1 ауызша-дактильді түрде жасалған жұмысқа есеп беру

2) 1-сынып:
7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен

Өзім туралы

	кезде)сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	1.2.1.1 қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)
	2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	1.2.3.1 ең қарапайым түрде өз сезімін білдіру: "әдемі", "әдемі емес", " ұнайды", " ұнамайды"
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолдану
	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану
4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту

Менің мектебім

Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	1.2.1.1 қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану
	3.2 Шығармашылық жұмыстың	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу

		материалы мен жасау техникасы	және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.1 трафареттерді бастырып, белгілеу, қию. пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін қарапайым тәсілдермен жинап, қосу
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
		4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру
2-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу , мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді

Менің отбасым және достарым		тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	кұрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	1.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларымен танысу
		2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	1.2.3.1 ең қарапайым түрде өз сезімін білдіру: "әдемі", "әдемі емес", " ұнайды", " ұнамайды"
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану
		3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р мен материалдарды қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану

Бізді қоршаған әлем

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту

1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу , мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	1.2.1.1 қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерді білу (түс, фактура, пішін)
3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану
3.2 Шығармашылық жұмыстың	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу

	3.Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	материалы мен жасау техникасы	және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.1 трафареттерді бастырып, белгілеу, қию. пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін қарапайым тәсілдермен жинап, қосу
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал м е н құрал-жабдықта рды пайдалану
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
		4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру
	3-тоқсан		
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап , түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	1.1.2.1 өтініш. тілек білдіре алу , мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	1.2.3.1 ең қарапайым түрде өз сезімін білдіру: "әдемі", "әдемі емес", " ұнайды", " ұнамайды"
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	1.3.2.1 қарапайым әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р мен материалдарды қолдану
	3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.2 белгілі б і р материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда

Саяхат Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			пайдалынған материалдар туралы айту
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап , түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу , мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	1.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларымен танысу
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.1 трафареттерді бастырып, белгілеу, қию. пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін қарапайым тәсілдермен жинап, қосу
			1.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану

4 Презентация, талдау және бағалау	3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материалмен құрал-жабдықтарды пайдалану
	4.1. Презентация	1.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілмен таныстыру
	4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру

4-тоқсан

	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттармен құрал-жабдықтарға сұраныс жаза алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық	1.2.3.1 ең қарапайым түрде өз сезімін білдіру: "әдемі", "әдемі емес", "

Тағам және сусын Дені саудың – жаны сау		идеяларын дамыту	ұнайды", "
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	1.3.1.1 қарапайым әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі бір визуалды элементтерін қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.1 трафареттерді бастырып, белгілеу, қию. пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін қарапайым тәсілдермен жинап, қосу
			1.3.3.3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықта рды пайдалану
	4 Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап,	1.1.1.1 мұғалімнің берген нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау. Мұғалімнің

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	түсініп, қайталап айту	көмегімен ауызша және жазбаша түрде сұраныс жасай алу
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасын дамыту)	1.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдерді құрастыру, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	1.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларымен танысу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	1.3.3.2 белгілі бір материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) пайдаланып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
	3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықта рды пайдалану
	4.1 Презентация	1.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйым) қарапайым тәсілмен таныстыру

	4 Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
		4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	1.4.3.1 ауызша және жазбаша ұсыныстар бойынша жасалған жұмысқа есеп беру

3) 2-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықтарға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу

Өзім туралы	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі бойынша қоршаған ортаның кейбір құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды таңдауда, өз сеземдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
			2.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін ақпаратты жинақтау
		2.4 Жоспарлау	2.2.4.1 өз сөздік қорын қолданып, ұсынылған жоспар бойынша жұмыс істей алу
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмысты талдау
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып,	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану.

Менің отбасым және достарым	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі бойынша қоршаған ортаның кейбір құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер қолданып, ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттау
			2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті

		2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	гаммаларды таңдауда, өз сеземдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал м е н құрал-жабдықта рды пайдалану
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырып пен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
2-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу

Менің мектебім		бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
	2.Шығармашылық идеяларын дамыту	2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін ақпаратты жинақтау
	3.Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу 2.3.3.3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмыстың сырт бейнесін әсемдеп, аяқтау
	4. Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмысты талдау
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру

Менің туған өлкем

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықтарға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі бойынша қоршаған ортаның кейбір құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды таңдауда, өз сеземдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу

		3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	2.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) таныстырып, істелген жұмысына есеп пен баға беру ("Жұмыс әдемі шықты!")

3-тоқсан

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
		2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі бойынша қоршаған ортаның кейбір

2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау
	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер қолданып, ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттау
3.Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.2 белгілі бір тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) қолданып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
		2.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу
4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	2.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) таныстырып, істелген жұмысына есеп пен баға беру("Жұмыс әдемі шықты!")
		2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен

Дені саудың – жаны сау Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		4.2 Жұмыс жасаудың анализі	тақырып пен жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш. тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықтарға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер қолданып, ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттау
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды таңдауда, өз сеземдерін

			білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы		2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперимент-тік) жұмыстарды өткізе алу
		3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.1 өлшеп, белгілеп кию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әртүрлі тәсілдермен жинап, қосу
			2.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация		2.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) таныстырып, істелген жұмысына есеп пен баға беру("Жұмыс әдемі шықты!")
4-тоқсан			
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап,	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып,

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	түсініп, қайталап айту	жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықта рға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	2.2.1.1 мұғалімнің көмегімен, үлгі бойынша қоршаған ортаның кейбір құбылыстары мен ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды таңдауда, өз сезімдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	2.3.1.1 әр түрлі әдістерді пайдаланып, шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның белгілі

Қоршаған орта
Саяхат

3.Шығармашылық жұмысты
жасау және дайындау

	бір визуалды элементтерін қолдану
3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
3.3 Дайындау технологиялары	2.3.3.3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмыстың сырт бейнесін әсемдеп, аяқтау
3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал м е н құрал-жабдықта рды пайдалану
4 Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау
1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	2.1.1.1 толықтырылған сөздікті ауызша сөйлеу тілінде қолдану. Ауызша және жазбаша түрде сұраныс құрастырып, жасаған жұмысқа есеп беру, әрі қарай сөздікті толықтыру
	2.1.2.1 өтініш, тілек білдіре алу

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	, жұмысқа қажетті заттар мен құрал-жабдықтарға сұраныс жаза алу. Тізбелі жоспар қолданып, жазбаша және ауызша түрде есеп бере алу, жай диалогтарға қатысу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2.3.1 нақты материалдар мен түрлі-түсті гаммаларды таңдауда, өз сеземдерін білдіруде шығармашылық деңгейді таныту
		2.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін ақпаратты жинақтау
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	2.3.2.1 әртүрлі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
		2.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, қосу
		2.3.3.2 белгілі бір тәсілдер мен материалдарды (

		3.3 Дайындау технологиялары	ермексаз, түрлі-түсті қағазды, табиғи материалдар, мозаика) қолданып, көлемді және көлемді емес қарапайым пішіндерді жасау
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	2.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) таныстырып, істелген жұмысына есеп пен баға беру ("Жұмыс әдемі шықты!")

4) 3-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің және сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс

Тірі табиғат		жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелермен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттау
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	3.2.3.1 шығармашылық көрініс пен идеяларды дамыту. Жұмысқа байланыстысты өз таңдауы бойынша ой-пікірін айта білу
		2.4 Жоспарлау	3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу
			3.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін,

3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	қоршаған ортаның әр түрлі визуалды элементтерін қолдану
	3.3 Дайындау технологиялары	3.3.3.1 өлшеп, белгілеп кию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп , материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, біріктіріп қосу
		3.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, қағаз, картон) қолданып, көлемді пішіндерді жасау
4. Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен ұжыммен жасалған шығармашылық жұмысты жақсартатын идеяларды ұсыну және түсіндіру
	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің және сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын

Жақсыдан үйрен , жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1.Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту		ауызша және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасы н дамыту	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасы нда бар сөздігін қолдана алу
		2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығы н сипаттау
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	3.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден ақпаратты жинақтау
		2.4 Жоспарлау	3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған білімі мен

			дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	3.3.2.1 күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықта р м е н материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу	
	3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал м е н құрал-жабдықта рды пайдалану	
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	3 . 4 . 2 . 1 мұғалімнің көмегімен негізгі тәсілдердің бейнелі мәнерлігін анықтап, жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту
2-тоқсан			
	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және	

Уақыт

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту		жазбаша түрде орындау
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	3.1.2.1 өтініш. тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2 . 3 Шығармашылық идеяларын дамыту	3 . 2 . 3 . 2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден ақпаратты жинақтау
		3 . 2 . 4 . 1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп , материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап , біріктіріп қосу
		3.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		3.4.3.1 мұғалімнің көмегімен ұжыммен

	4. Презентация, талдау және бағалау	4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	жасалған шығармашылық жұмысты жақсартатын идеяларды ұсыну және түсіндіру
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің ж а н е сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
		2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттау

Сәулет

2. Шығармашылық идеяларын дамыту

2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну

3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау

2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту

3.2.3.1 шығармашылық көрініс пен идеяларды дамыту. Жұмысқа байланыстысты өз таңдауы бойынша ой-пікірін айта білу

2.4 Жоспарлау

3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу.

3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау

3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы

3.3.2.1 күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік)

3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, біріктіріп қосу

		3.3 Дайындау технологиялары	3.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, қағаз, картон) қолданып, көлемді пішіндерді жасау
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	3.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Жұмыстың жасалу үрдісі мен тізбелі жоспарын айтып, түсіндіру

3-тоқсан

	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің және сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасы

Өнер Атақты тұлғалар			нда бар сөздігін қолдана алу
	2 . Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығы н сипаттау
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау
		2.4 Жоспарлау	3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен, білім алушылар алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, өз жұмысын жоспарлай алу.
	3 . Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп , материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап , біріктіріп қосу
			3.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау

	4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	3.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Жұмыстың жасалу үрдісі мен тізбелі жоспарын айтып, түсіндіру.
		4.2 Жұмыс жасаудың анализі	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен негізгі тәсілдердің бейнелі мәнерлігін анықтап, жұмысты жасауда пайдалынған материалдар туралы айту

4-тоқсан

	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің және сыныптастарының берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты	3.1.2.1 өтініш. тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу, жағдайдан тыс

Су – тіршілік көзі

	немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	3.2.1.1 берілген тілдік үлгілерге сүйеніп, қоршаған ортаның ерекшеліктерін таныс бейнелермен пішіндерді зерттеу барысында олардың ұқсастығы мен айырмашылығын сипаттау
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	3.2.3.1 шығармашылық көрініс пен идеяларды дамыту. Жұмысқа байланыстысты өз таңдауы бойынша ой-пікірін айта білу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	3.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның әртүрлі визуалды элементтерін қолдану
	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	3.3.2.1 күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік)

			3.3 Дайындау технологиялары	3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп , материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен жинап, біріктіріп қосу
			3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	3.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықта рды пайдалану
	4 Презентация, талдау және бағалау		4 . 3 Шығармашылық жұмысты талдау	3 . 4 . 3 . 1 мұғалімнің көмегімен ұжыммен жасалған шығармашылық жұмысты жақсартатын идеяларды ұсыну және түсіндіру
1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту			1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	3.1.1.1 сөздік қорын толықтыру, жасалған жұмысқа ауызша және жазбаша түрде толық есеп беру. Мұғалімнің ж ә н е сыныптастарын ың берген тапсырмалары мен нұсқаларын ауызша және жазбаша түрде орындау
			1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты	3.1.2.1 өтініш, тілек білдіру, ұжымдық, жұптық, топтық диалогтарға қатысу. Толық сөйлемдерді қолданып, есеп бере алу,

Демалу
мәдениеті.
Мерекелер

	немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
2.Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен, үлгілерді қолданып, ұлттық және әлем мәдениет туындыларының ерекшеліктерін анықтау
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	3.2.3.1 шығармашылық көрініс пен идеяларды дамыту. Жұмысқа байланыстысты өз таңдауы бойынша ой-пікірін айта білу
		3.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден ақпаратты жинақтау
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	3.3.2.1 күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік)
		3.3.3.1 өлшеп, белгілеп қию, пішінін келтіріп, үлгіге ұқсас етіп, материал мен компоненттерін әр түрлі тәсілдермен

		3.3 Дайындау технологиялары	жинап, біріктіріп қосу
			3.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, қағаз, картон) қолданып, көлемді пішіндерді жасау
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	3.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Жұмыстың жасалу үрдісі мен тізбелі жоспарын айтып, түсіндіру

5) 4-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1 Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	4.1.1.1 мұғалімнің және сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш,

	байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	4.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен айырмашылығын түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу 4.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден жинақталған ақпаратты іріктей алу (компьютерлік ақпаратты қосқанда)
	2.4 Жоспарлау	4.2.4.1 сабақта алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, жұмысты жоспар бойынша орындай алу,
3.3 Дайындау технологиялары		4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп қию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу
		4.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар,

	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау		конструктор, түрлі-түсті қағаз, картон) араластыра қолданып, көлемді пішіндерді жасау
			4.3.3.5 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
4. Презентация, талдау және бағалау	4.3 Шығармашылық жұмысты талдау		4.4.3.1 шығармашылық жұмысты бағалап, оны жақсарту үшін ұсыныстар енгізе алу
1 . Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту		4.1.1.1 мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту		4.1.2.1 ұжыммен бірлесп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2.1 Қоршаған ортаны танып,		4.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен

Адами құндылықтар	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	айырмашылығын түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	4.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, колөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және сөздік үлгілерді қолданып, түсіндіру
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықтарды пайдалану
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.2 Жұмыс жасаудың анализі	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен жұмысты жасауда қолданылған тәсілдердің бейнелі мәнерлігін салыстырып, жасалу техникасы туралы айту
2-тоқсан			
			4.1.1.1 мұғалімнің және сыныптастарының ауызша және

1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
		4.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден жинақталған ақпаратты іріктей алу (АКТ-ны қосқанда)
		4.2.4.1 сабақта алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, жұмысты жоспар бойынша орындай алу
		4.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді (оның ішінде АКТ-ны қолдана отырып) қолданып,

	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	шығармашылық жұмысты аяқтау
			4.3.3.5 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	4.4.3.1 шығармашылық жұмысты бағалап, оны жақсарту үшін ұсыныстар енгізе алу
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	4.1.1.1 мұғалімнің және сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	4.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен айырмашылығын түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)

Мамандықтар әлемі		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
	3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
			4.3.2.2 жұмыс істеу үшін ұқсас (альтернативті) материалдар мен өзгеше әдістерді ұсыну
		3.3 Дайындау технологиялары	4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп қию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу 4.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, түрлі-түсті қағаз, картон) араластыра қолданып, көлемді пішіндерді жасау
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	4.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Мұғалімнің көмегімен

			жұмыстың негізгі ойы мен жасалу үрдісін айтып, түсіндіру
3-тоқсан			
	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	4.1.1.1 мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру	4.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен айырмашылығын түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)
		2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	4.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, көлөнерін, дизайнды меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және сөздік үлгілерді қолданып, түсіндіру

Табиғи құбылыстар	3.Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	4.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның әр түрлі визуалды элементтері мен комбинацияларын қолдану
		3.3 Дайындау технологиялары	4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп кию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу
			4.3.3.3 бейнелеу мәнерлігі бар тәсілдерді (оның ішінде АКТ-ны қолдана отырып) қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	4. Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	4.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) а р н а й ы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Мұғалімнің көмегімен жұмыстың негізгі ойы мен жасалу үрдісін айтып, түсіндіру
		4.2 Жұмыс жасаудың анализі	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен жұмысты ж а с а у д а қолданылған тәсілдердің бейнелі мәнерлігін салыстырып, жасалу техникасы туралы айту
		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік	4.1.1.1 мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және

Қоршаған ортаны қорғау	1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
	2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	4.2.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, көпөнерін, дизайнды меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және сөздік үлгілерді қолданып, түсіндіру
		2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
		3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және ж а с а н д ы құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу

3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау		4.3.2.2 жұмыс істеу үшін ұқсас (альтернативті) материалдар мен өзгеше әдістерді ұсыну
	3.1 Қоршаған ортаны бейнелеу	4.3.1.1 шығармашылық идеяларды танытып, көрсету үшін, қоршаған ортаның әр түрлі визуалды элементтері мен комбинацияларын қолдану
	3.3 Дайындау технологиялары	4.3.3.5 шығармашылық жұмысты жасауда қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация	4.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) а р н а й ы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Мұғалімнің көмегімен жұмыстың негізгі ойы мен жасалу үрдісін айтып, түсіндіру
4-тоқсан		
1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту	1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	4.1.1.1 мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
	1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша

		бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу
2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.1 Қоршаған ортаны танып, түсіну, өмірлік түсініктерді толықтыру		4.2.1.1 мұғалімнің көмегімен қоршаған ортаның күрделі бейнелері мен пішіндерінің ұқсастығы мен айырмашылығын түсініп, сипаттау (түс, фактура, пішін)
	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту		4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы		4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар мен материалдарды қолданып, бақылау (эксперименттік) жұмыстарды өткізе алу
			4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп кию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу
			4.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (

Ғарышқа саяхат
Болашаққа саяхат

		3.3 Дайындау технологиялары	ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, түрлі-түсті қағаз, картон) араластыра қолданып, көлемді пішіндерді жасау
			4.3.3.4 шығармашылық жұмысты жасауда өз бетімен әдіс-тәсілдерді тандап алу
		3.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.3.4.1 техника қауіпсіздігін сақтап, материал мен құрал-жабдықтарды пайдалану
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.3 Шығармашылық жұмысты талдау	4.4.3.1 шығармашылық жұмысты бағалап, оны жақсарту үшін ұсыныстар енгізе алу
1. Заттық-тәжірибелік іс-әрекет арқылы сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту		1.1 Сөйлеу тілін қалыптастырып, дамыту. Тілдік үлгілерді қабылдап, түсініп, қайталап айту	4.1.1.1 мұғалімнің ж ә н е сыныптастарының ауызша және жазбаша түрде берген жай және күрделі нұсқаларын түсініп, орындау. Орындаған жұмысты кезеңмен сипаттап, ұжымға тілек білдіріп немесе тапсырма бере алу
		1.2 Мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша ұқсас сөйлем құрастыру. Өз бетімен сөйлеу тілін дамыту, (жағдайға байланысты немесе жағдайдан тыс кезде) сөйлеу қарым-қатынасын дамыту	4.1.2.1 ұжыммен бірлесіп жасаған жұмыс бойынша айта алу, өзінің жеке жұмысы бойынша айға алу. Ұжымның жасаған жұмысын бағалай алу. Өтініш. тілектерін білдіре алу, жағдайдан тыс кезде сөйлеу қарым-қатынасында бар сөздігін қолдана алу

2. Шығармашылық идеяларын дамыту	2.3 Шығармашылық идеяларын дамыту	4.2.3.1 өз идеяларын шығармашылықпен ұсынуға көмек көрсету, өз ой-сезімін әр түрлі әдіспен білдіре алу
		4.2.3.2 шығармашылық идеяны дамыту үшін әр түрлі мәліметтерден жинақталған ақпаратты іріктей алу (АКТ-ны қосқанда)
	2.4 Жоспарлау	4.2.4.1 сабақта алған білімі мен дағдыларын пайдаланып, жұмысты жоспар бойынша орындай алу
	3.2 Шығармашылық жұмыстың материалы мен жасау техникасы	4.3.2.1 өте күрделі әдістер мен техниканы пайдаланып, өз бетімен таңдап алынған табиғи, бейнелеу және жасанды құрал-жабдықтар
3. Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	3.3 Дайындау технологиялары	4.3.3.1 ыңғайлы әдіспен өлшеп, белгілеп қию. Пішінін келтіріп, белгілі бір тізбелікті материал мен компоненттерін нақты етіп жинап, біріктіріп қосу
		4.3.3.2 әр түрлі тәсілдер мен материалдарды (ермексаз, табиғи материалдар, конструктор, түрлі-түсті қағаз, картон) араластыра қолданып, көлемді пішіндерді жасау
		4.3.3.4 шығармашылық

		жұмысты жасауда өз бетімен әдіс-тәсілдерді таңдап алу
	4 Презентация, талдау және бағалау	4.1 Презентация 4.4.1.1 өз жұмысын (эскиз, бұйымды) арнайы терминологияны пайдаланып, таныстыру. Мұғалімнің көмегімен жұмыстың негізгі ойы мен жасалу үрдісін айтып, түсіндіру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 230-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0 - 4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 230-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруға негізгі бағдарлар болып табылады.

3. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

4. Қазіргі кезеңде естімейтін білім алушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

5. Тұлғаға-бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

6. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

7. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді іске асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын) тілде ұйымдастыру ұсынылған. Көптілді оқу ортасын құруда әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын іске асыруды қамтамасыз етеді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

8. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

9. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

10. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

11. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

12. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқыту мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

13. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарының негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқы тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын берік тұрақты тұлғалық бағдары.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

14. "Түзету ырғағы" сабағын жүргізу – музыка тыңдау, ән айту, музыкалық қимыл жасау, би билеу, музыка аспаптарында ойнау түрлерінен құралады. Ән айту барысында

білім алушылардың дауыс ерекшеліктері ескеріледі. Сондықтан хормен орындауға үйретудің алғашқы кезеңінде білім алушылардың ән айту тәртібінің сақталуы жіті қадағаланып, ән айту барысында тынысты үнемді пайдалану тәсілі мен есту қабілетін дамытатын вокалдық тапсырмалар беріледі.

15. "Түзету ырғағы" пәнінің негізгі міндеттері:

- 1) пән арқылы естімейтін білім алушылардың қоғамдық мәдениетін дамыту;
- 2) музыкалық білімдеріне сүйене отырып, естімейтін білім алушылардың Отанға деген сүйіспеншілігін, эстетикалық көзқарасын тәрбиелеу;
- 3) естімейтін білім алушылардың шығармашылық білімі, ақыл-ойы мен дене дамуына ықпал жасау;
- 4) есту қабілетін дамыта отырып, өз бетінше сөйлеуін қалыптастыру;
- 5) бағдарлама бірнеше бөлімдерді қамтыған:
музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету;
музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету;
өлеңді, әнді мәнерлеп айту;
- 6) фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

16. Құндылыққа бағытталған тәсіл:

1) оқытудағы құндылыққа бағытталған тәсіл – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың әдісі. Құндылыққа бағытталған оқу процесі білім алушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жетекшілікке жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарға бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады;

2) құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін-өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны ынталандырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды. "Мәңгілік ел" ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойғы білім - орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленді.

17. Тұлғаға бағытталған тәсіл:

1) тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

18. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – білім алушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі табады, өзінің оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынады, оның ережелер жүйесін түсінеді және қабылдайды, жетілдіруге белсенді қатысады. Ол өз кезегінде білім, оқу біліктері мен дағдыларының және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Білім алушылардың оқу әрекеттері келесі басты санаттар бойынша топтастырылған: "біледі", "түсінеді", "талдайды", "жинақтайды", "бағалайды".

19. Сараланған тәсіл:

1) білім алушылардың ерекшеліктерінің негізінде оқу топтарына әр түрлі мүмкіндіктер туғызатын дербес оқу процесі болып табылады. Сараланған тәсілге әр түрлі топтағы білім алушылардың оқу іс-әрекетін арнайы дайындалған құралдар мен қызметті саралау әдістерінің көмегімен ұйымдастыру кіреді. Саралап оқыту жұмысын ұйымдастырудың шарты күрделілігі, танымдық қызығушылығы, мұғалім тарапынан көмек көрсету сипаты жағынан айырмашылығы бар сараланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

20. Коммуникативтік тәсіл:

1) білім берудегі коммуникативтік тәсіл дегеніміз ақпаратты тарату мен жариялауда, білім, білік және дағдылармен алмасуда екіден асатын адамдардың сөйлеу арқылы атқарылатын әрекеттесу процесі. Коммуникативтік тәсіл нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады. Коммуникативтік тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қарым-қатынас икемділігін қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) енгізу.

21. Ортақ тақырыптар негізінде оқыту:

1) "Түзету ырғағы" оқу пәнінің "ортақ тақырыптарының" мазмұны білім алушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады.

22. Ойын іс-әрекеттері арқылы оқыту:

1) оқыту әдісі ретінде ойын түрін қолдану білім алушылардың танымдық қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді. Музыкалық іс-әрекеттер процесінде ойынды қолдану білім алушылардың музыкалық есте сақтау, ассоциативтік-бейнелік

және шығармашылық ойлау, есту, ырғақтық, орындаушылық дағдыларын және музыкалық білімдерін дамытуға мүмкіндік береді;

2) оқытудың ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында білім алушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойынның құралы болып табылады. Білім алушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы, олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлауына, әртүрлі өнімді іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білуіне, өзіндік іс-әрекетін жоспарлауына, мақсатқа жету амалдарын таңдауына мүмкіндік беріледі.

23. Көркемдік-музыкалық тәсіл:

1) бастауыш мектеп білім алушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес түрлі музыкалық іс-әрекет (орындаушылық, музыкалық-шығармашылық, коммуникативтік және сөйлеу іс-әрекеті) барысында музыкалық сауат негіздерін қолдану нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған білім алушылардың және білім алушы топтарының оқу-танымдық іс-әрекеттері. Білім алушылардың музыкалық іс-әрекеттері тек сабақтармен ғана шектелмейді, сонымен бірге сабақтан тыс іс-әрекеттермен кіріктірілуі, оның ішінде білім алушылардың түрлі шығармашылық-музыкалық, драмалық үйірмелерге қатысуымен қарастырылады.

24. Берілген тәсілдер:

1) әрбір білім алушының музыкалық білімін одан әрі дамыту мақсатында әрбірінің жеке пікірін құрметтеу және қолданыстағы білімдер мен дағдыларды қолдану маңыздылығын түсіну;

2) арнайы тапсырмалар мен педагогикалық қызмет түрлері арқылы білім алушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

3) білім алушыларға өмірден алынған мысалдар арқылы мәселелерді шешудің стратегияларын модельдеу;

4) білім алушылардың зерттеу әрекеттері мен белсенді оқуын ынталандыру;

5) білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау және шығармашылық дағдыларын түрлі музыкалық іс-әрекеттерге қатысу арқылы дамыту;

6) білім алушылардың жеке, топтық және ұжымдық жұмыс түрлерін ұйымдастыру;

7) әртүрлі музыкалық іс-әрекет түрлеріне білім алушылардың белсенді қатысуы;

8) білімді өз бетімен іздену уәжін қалыптастыру;

9) "оқыту үшін бағалау" арқылы білім алушылардың білім алуын қолдау;

10) бағалаудың әртүрлі тәсілдерін одан әрі дамыту үшін қолдану;

11) әрбір білім алушының шығармашылық дағдыларын ашу үшін қолайлы орта құру;

12) білім алушыларды белсендіру және ынталандыру мақсатында оқытудың дифференциациясы;

13) пәнаралық кіріктірілуі арқылы жүзеге асырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

25. "Түзету ырғағы" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалау жүйесін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

26. Критериалды бағалау – білім алушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға мүмкіндік беретін, бастауыш білім берудің мақсаты мен мазмұнына сәйкес бағалау өлшемшарттарымен оқу процесінің барлық қатысушылары (білім алушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық ұжым, ата-аналар мен басқа да заңды тұлғаларға) алдын-ала таныстырылған нақты анықталған білім алушылардың білім жетістігін салыстыруға негізделген бағалау процесі.

27. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген.

28. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

29. Бастауыш мектепте критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

30. Қалыптастырушы бағалау - білім алушылардың күнделікті өмірде сабақта және/ немесе үйде меңгерілген білім деңгейі мен дағдыларының қалыптасқандығын анықтайтын бағалау және оқытуда білім алушы мен мұғалімнің өзара қарым-қатынасын белсенді жүзеге асырады, білім алушыларға жаңа материалды оқу барысында олардың тапсырманы қаншалықты дұрыс орындағанын және оқытудың мақсаттары мен күтілетін нәтижеге жетуін түсінуге мүмкіндік береді.

31. Жиынтық бағалау - білім деңгейі және тоқсан соңындағы оқу бағдарламасы бөлімдерін аяқтауы бойынша білім алушылардың білімді меңгеруі мен дағдыларының қалыптасу деңгейін анықтайтын бағалау.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

32. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

33. "Түзету ырғағы" кабинеті сабақтарды өткізуге ыңғайлы және білім алушылардың кіші және үлкен топтарда еркін жұмысын қамтамасыз ету үшін жылжымалы үстелдер мен орындықтары бар үлкен бөлме болады. Кабинеттегі жиһаздың орналасуы білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сай болады. Кабинетте

музыкалық жабдықтарды, аудио-, бейнетехникаларды қосуға ыңғайлы болу үшін электр розеткаларды кабинеттің бірнеше жерлеріне орналастырған жөн.

34. "Түзету ырғағы" пәні келесі оқу пәндерімен байланысты:

1) "Қазақ тілі", "Орыс тілі": қазақ және орыс тілдерінде әндерді үйрену арқылы сөздік қорлары толығады; қазақ әндерін орындау арқылы қазақ тіліне тән дыбыстармен жұмыс жасалады;

2) "Бейнелеу өнері": ән айту мен билеу кезінде бейнелік туындыларды қолданады;

3) "Дүние тану": өмірлік тәжірибені қолдану, музыкалық туындылармен жұмыс барысында экскурсия материалдары; музыкада кездесетін қоршаған әлемдегі жануарлар мен тұрғылықты жерлерді аталуы, табиғат үлгілерінің қатынасы;

4) "Математика": қарапайым математикалық түсініктер, қозғалыстарды талдаудағы білімдер мен ұғымдар (жоғары-төмен секіру, кең және тар адымдау...), музыкалық туындылардағы ырғақтық суреттерді құрастыру (метр, ырғақ, әдеп, буындар саны, шумақтар саны);

5) "Дене шынықтыру": негізгі қозғалыстың (иілу, бүгілу, тербелу....) дене шынықтыру бағдарламасына сәйкес музыкамен өткізілуі.

35. "Түзету ырғағы" бағдарламасы 5 бөлімнен тұрады:

1) музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету;

2) музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету;

3) қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету;

4) дыбыстардың айтылуын дағдыландыру;

5) өлең, әнді мәнерлеп айту.

36. "Түзету ырғағы" сабағында қажетті құралдармен, музыкалық аспаптармен, магнитофон, кассета, дискілермен (күйтабақтармен) жабдықтап, жаттығу барысында қолданылатын гимнастикалық құралдар (шеңберлер, шарлар, жалаушалар, доптар, жіптер, гимнастикалық таяқшалармен) және шулы ойыншықтармен қамтамасыз етіледі. "Түзету ырғағы" сабағын арнайы қосымша музыкалық білімі бар сурдопедагог жүргізеді. Сабаққа білім алушылар спорт киімдерін киіп қатысады.

37. "Түзету ырғағы" бағдарламасы әр түрлі коррекциялық жұмыс түрлерін қамтиды: музыканы тыңдап-ажыратып айту, музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрену, өлеңді, әнді мәнерлеп айтуды үйрену, фонетикалық ырғақ жаттығуларын пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру, сөздік материалдарды қабылдау, сөйлеу тіліне қойылатын талаптарды орындау.

38. Кабинетте интерактивтік, маркерлік және көрсетілім тақталары болады.

39. Пәнді тиімді оқыту үшін қажетті құрал-жабдықтар:

1) жабдықталған компьютер (монитор, дыбыс ұлғайтқыштар (колонкалар), микрофон);

2) домбыра, фортепиано, синтезатор, баян, аккордеон;

3) фонотека (CD-музыкалық жазбалар қоры);

4) музыкалық орталық;

5) бейнекамера;

6) фотоаппарат;

7) қазақ халқының ұлттық музыкалық аспаптары: домбыра, қоңырау, сылдырмақ;

8) білім алушыларға арналған музыкалық аспаптар жиынтығы: ксилофон, металлофон, бубен, маракастар, білім алушылар барабандары.

40. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау
		1.3 Музыка ырғағына сай ойындарды ойнау
2	Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу
		2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату
		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)
3	Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау
		3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату
4	Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу
		4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту
		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту
5	Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну
		5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру

41. Бағдарламада оқу мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1: "1" - сынып, "2" - бөлім, "1" - бөлімше, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

42. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету":

2-кесте

Бөлімшелер	Дайындық сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Жай сапқа тұруды орындау	0.1.1.1 жай сапқа тұру (қатар-қатар, дөңгелене)	1.1.1.1 жай сапқа тұру (1-2-3 сызыққа тұру, қатарға, бағанамен тұру)	2.1.1.1 топтың сапқа басқаша тізілуі (жиналып шеңберге тұру, шеңбердің кеңейіп, жиналуын жасай білу)	3.1.1.1 сапқа тұрып, орнын ауыстыру, жүрудің әр түрін орындау (ирелендеп, бірінің артынан бірі жүру)	4.1.1.1 әшекейлі (бейнелі) сап түзеу, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	0.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес жай гимнастикалық қимылдарды (еңкею, басты, денені бұру, қолды әр түрлі жағдайда созу, бұгу)	1.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес аяқ, кол, дене иықтарымен әр түрлі қимылдар жасау: қолды жоғары төмен сермеу; аяқтың ұшына көтеріліп, созылу	2.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды иыққа қойып, алға-артқа айналдыру, қолды екі жаққа созып, кеудемен оң-солға иілу	3.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды екі жаққа көтеріп, алға, артқа бірдей айналдыру; басты оңға, солға жай айналдырып бұру	4.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды кеуде астына ұстап етпетінен жатып, қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу; оңға-солға аунау
	0.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру	1.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)	2.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою	3.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру	4.1.2.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
	0.1.2.3 аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу	1.1.2.3 халық билерінде кездесетін қимылдарды орындау аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау "галопп"	2.1.2.3 би қимылдарын музыка ырғағымен эмоциялық көңіл-күймен дұрыс орындау; қазақ, орыс билерінде	3.1.2.3 қарапайым би қимылдарын орындау: вальс жүрісі, бүйірлік жүріс	4.1.2.3 би композицияларындағы негізгі би элементтерін ырғақпен, көңіл-күймен,

		биінің негізгі жүрістерін орындау	кездесетін қимылдарды орындау		бидің суретін сақтай отырып, орындау
1.3 Музыка ырғағына сай ойындарды ойнау	0.1.3.1 "Сақина тастау", "Ақ қаздар" "Кім артық?"	1.1.3.1 "Ақ серек-Көк серек" (қазақ халық әні), "Поезд" (Қазақстан халық әндері)	2.1.3.1 "Мысық пен тышқандар", "Орамал тастау" (Құрманғазы күйі Балбырауын")	3.1.3.1 "Ақ сандық, көк сандық" (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)	4.1.3.1 "Аңшылар мен қояндар" ("Ақсақ құлан" күйі)

2) "Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету":

3-кесте

Бөлімшелер	Дайындық сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	0.2.1.1 тыңдаған әннің басын, аяғын, ажырату	1.2.1.1 әнді жеке дауыста, хормен айтылуын тыңдап, ажырату	2.2.1.1 әннің графикалық жазуына сүйене отырып, ән фрагменттерін (қайырмасын, шумағын) ажырату	3.2.1.1 музыкалық шығармаларды тақырыптар бойынша тыңдау: "қазақ халық күйлері", "халық әндері"	4.2.1.1 музыкалық шығармаларды тақырыптары бойынша тыңдау: классикалық шығарма, эстрадалық шығарма
2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	0.2.2.1 берілген музыканы тыңдап, көңілді, қайғылы сипатын ажырату	1.2.2.1 берілген музыкалық шығармаларды тыңдап, бір жанрдағы 2-3 шығарманың ішінен ажырату (марш, би, ән)	2.2.2.1 есту арқылы 2/4, 3/4 өлшемінде берілген шығармаларды тыңдап, ажырату (бірқалыпты пьеса, үздік-создық пьеса)	3.2.2.1 тыңдаған музыкалық шығармаларды жанрына қарай ажырату (салтанатты марш, әдемі вальс)	4.2.2.1 әр түрлі жанрлармен берілген шығармадағы (ерлер мен әйел дауысын есту арқылы тыңдап, ажырату (опералық айту))
2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	0.2.3.1 есту арқылы қатты дауыспен берілген музыканы тез, жай, баяу темпін қабылдап, ажырату	1.2.3.1 есту арқылы домбыра, даңғара, фортепиано, бубеннің, музыкалық аспаптарының дыбыстарын қабылдап, ажырату	2.2.3.1 есту арқылы музыкалық шығармаларды және жай, тез музыканы қабылдау (полька, марш, вальс)	3.2.3.1 есту арқылы домбыра, фортепиано скрипка, симфониялық, халық аспаптар оркестірін және ерлер мен әйел дауысын ажырату	4.2.3.1 есту арқылы қысқа музыкалық ертегілердің мазмұнынын түсініп, қабылдау. Тыңдаған музыканы темпіне биіктігіне - тембіріне байланысты ажырату

3) "Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету":

4-кесте

Бөлімшелер	Дайындық сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	0.3.1.1 қарапайым аспаптарда қалыпты темпте ойнауды үйрету (сылдырмақ, румба, маракас) (екілік ұзақтылықтағы әуен)	1.3.1.1 қарапайым марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық ш у л ы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу	2.3.1.1 қарапайым әуендерді металлофон, р у м б а , сылдырмақта орындау (полька , вальс)	3.3.1.1 мұғалімнің аспаптағы сүйемелдеуімен (фортепиано, аккордеон) ш а ғ ы н қарапайым шығармаларды орындау	4.3.1.1 өз бетімен аспаптарды тандап, берілген халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника)
3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	0.3.2.1 есту арқылы домбыра, кобыз, шаңқобыз аспаптардың дыбыс бояуын қабылдап, ажырату	1.3.2.1 есту арқылы балалайка, гармоника аспаптарының дыбыс бояуын қабылдап, ажырату	2.3.2.1 есту арқылы халық оркестрдегі аспаптарды тыңдап, ажырату	3.3.2.1 есту арқылы қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату	4.3.2.1 есту арқылы хор түрлерін (білім алушылар, әйел, ер, аралас) анықтап, тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату

4) "Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру":

5-кесте

Бөлімшелер	Дайындықсыны п	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп , дұрыс тыныстап айта білу	0.4.1.1 бір тыныста дауыстыларды (а, о, у, ы, э, и) есту арқылы қабылдап, айту	1.4.1.1 бір тыныста дауысты дыбыстар (а, о, у , ы, э, и) мен дифтонгтарды (а , о, у, ы, э, и) ұзақ, қысқа айту	2.4.1.1 бір тыныста дауыстыларды (8-10 сек) созып, ы з ы ң дауыссыздарды дұрыс айту	3.4.1.1 бір тыныста берілген барлық дауыстыларды ажыратып, айта білу	4.4.1.1 қалыпты дауыспен дауысты дыбыстарды саралап жіктеп айту
	0.4.1.2 бауыссыз дыбыстарды (п, т, к, ф, м, б) дұрыс айту	1.4.1.2 дауыссыздарды мұрын жолды, ауыз қуысты дыбыстарды саралап жіктеп, дұрыс айту	2.4.1.2 дауыссыздарды ысқырық, ызың етіп саралап жіктеп, дұрыс айту	3.4.1.2 сөз бен сөз тіркестерде мұрын жолды, ауыз қуысты дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп, айту	4.4.1.2 сөз бен сөз тіркестерде барлық дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп айту
4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін	0.4.2.1 дауысты өзгертіп, көңіл-күйін	1.4.2.1 дауыс биіктігін, күшін және тембрін сақтай отырып,	2.4.2.1 дауыс биіктігін өз бетімен өзгерте білу (қысқа	3.4.2.1 дауыс биіктігін, тембрін дұрыс сақтап,	4.4.2.1 қысқа өлеңдерді эмоционалды көңіл-күйін

дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	білдіріп айта алу (қалыпты, жай, сыбырлап)	берілген сөз тіркестерін айту	сөйлемдер мен сөз тіркестерде)	эмоционалды көңіл-күйін білдіріп сөйлемдерді айта алу	білдіріп, ырғақты-интонациялық суретін сақтай отырып, айта алу
4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.4.3.1 екпінді дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)	1.4.3.1 үлгі бойынша немесе еліктеу бойынша дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (4-6 күрделі сөздерде)	2.4.3.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу	3.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері мен әртүрлі сөйлемдерде сақтай білу	4.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерін ажыратып, айта білу

5) "Өлең, әнді мәнерлеп айту":

6-кесте

Бөлімшелер	Дайындық сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Дирижерлік кимылдарды түсіну	0.5.1.1 мұғалімнің көмегімен ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу	1.5.1.1 әртүрлі ырғақтық суреттемелерін (төрттік, сегіздік ұзақтылықты) түсініп сақтай білу	2.5.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу	3.5.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлеу білу	4.5.1.1 есту арқылы музыкалық шығарманың үзіндісін қабылдап, қол кимылымен дұрыс көрсете алу
5.2 Музыка суемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	0.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) қалыпты темпте орындай алу	1.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) тез темпте орындай алу	2.5.2.1 қалыпты темпте әндерді жеке (өлеңдерді) орындай алу	3.5.2.1 әннің әр шумағын белгілі бір эмоционалды көңіл-күймен ажыратып, жеке орындау (жай, тез, қалыпты)	4.5.2.1 жылдам темпте орындалатын әндерді (өлеңдерді) жеке орындай алу
			2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен әндерді топтастырып, сипаттама беру	3.5.2.2 берілген әндерді топтастырып, сипаттама бере алу	4.5.2.2 өз бетімен айтылған әнге сипаттама бере алу
			2.5.2.3 өзіне ұнаған әндерді айта алу, бағалау	3.5.2.3 жолдастарының айтылған әнін бағалай білу	4.5.2.3 өз бетімен айтылған әндерді бағалай алу

43. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) дайындық сынып:

7-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан				
Өзім туралы	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	0.1.1.1 жай сапқа тұру (қатар-қатар, дөңгелене)	
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	0.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес жай гинастикалық қимылдарды (еңкею, басты, денені бұру, қолды әр түрлі жағдайда созу, бүгу)	
			0.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру	
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	0.2.1.1 тыңдаған әннің басын, аяғын, ажырату	
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	0.3.1.1 қарапайым аспаптарда қалыпты темпте ойнауды үйрету (сылдырмақ, румба, маракас) (екілік ұзақтылықтағы әуен)	
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу	0.4.1.1 бір тыныста дауыстыларды (а, о, у, ы, э, и) есту арқылы қабылдап, айту	
0.4.1.2 бауыссыз дыбыстарды (п, т, к, ф, м, б) дұрыс айту				
2-тоқсан				
	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	0.1.1.1 жай сапқа тұру (қатар-қатар, дөңгелене)	
			1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	0.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес ж а й гимнастикалық қимылдарды (еңкею, басты, денені бұру, қолды әр түрлі жағдайда созу, бүгу)
				0.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру
				0.1.2.3 аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу

Менің мектебім		1.3 Музыка ырғағына сай ойындарды ойнау	0.1.3.1 "Сақина тастау", "Ақ қаздар" "Кім артық?"
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	0.2.2.1 берілген музыканы тыңдап, көңілді, қайғылы сипатын ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	0.3.1.1 қарапайым аспаптарда қалыпты темпте ойнауды үйрету (сылдырмақ, румба, маракас) (екілік ұзақтылықтағы әуен)
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	0.4.2.1 дауысты өзгертіп, көңіл-күйін білдіріп айта алу (қалыпты, жай, сыбырлап)
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну	0.5.1.1 мұғалімнің көмегімен ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу
3-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	0.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру
			0.1.2.3 аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу
			0.2.2.1 берілген музыканы тыңдап, көңілді,

	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	қайғылы сипатын ажырату
		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	0.2.3.1 есту арқылы қатты дауыспен берілген музыканы тез, жай, баяу темпін қабылдап, ажырату
Бізді қоршаған әлем	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	0.3.1.1 қарапайым аспаптарда қалыпты темпте ойнауды үйрету (сылдырмақ, румба, маракас) (екілік ұзақтылықтағы әуен)
		3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	0.3.2.1 есту арқылы домбыра, қобыз, шаңқобыз аспаптардың дыбыс бояуын қабылдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.4.3.1 екпінді дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	0.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) қалыпты темпте орындай алу
4-тоқсан			
Тағам және сусын	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	0.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру
			0.1.2.3 аяқпен тапылдату жаттығуларын

			орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу
Дені саудың – жаны сау	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	0.2.3.1 есту арқылы қатты дауыспен берілген музыканы тез, жай, баяу темпін қабылдап, ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	0.3.1.1 қарапайым аспаптарда қалыпты темпте ойнауды үйрету (сылдырмақ, румба, маракас) (екілік ұзақтылықтағы әуен)
		3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	0.3.2.1 есту арқылы домбыра, кобыз, шаңқобыз аспаптардың дыбыс бояуын қабылдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	0.4.2.1 дауысты өзгертіп, көңіл-күйін білдіріп айта алу (қалыпты, жай, сыбырлап)
		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.4.3.1 екпінді дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	0.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) қалыпты темпте орындай алу

2) 1-сынып:

8 – кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	1.1.1.1 жай сапқа тұру (1-2-3 сызыққа тұру, қатарға, бағанамен тұру)
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	1.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес аяқ, қол, дене иықтарымен әр түрлі қимылдар жасау: қолды жоғары төмен сермеу; аяқтың ұшына көтеріліп, созылу
			1.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)
Менің мектебім	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	1.2.1.1 әнді жеке дауыста, хормен айтылуын тыңдап, ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	1.3.1.1 қарапайым марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық шулы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу
		3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	1.3.2.1 есту арқылы балалайка, гармоника аспаптарының дыбыс бояуын қабылдап, ажырату
	4 . Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу	1.4.1.1 бір тыныста дауысты дыбыстар (а, о, у, ы, э, и) мен дифтонгтарды (а, о, у, ы, э, и) ұзақ, қысқа айту 1.4.1.2 дауыссыздарды мұрын жолды, ауыз қуысты дыбыстарды саралап жіктеп, дұрыс айту
2-тоқсан			
		1.1 Жай сапқа тұруды орындау	1.1.1.1 жай сапқа тұру (1-2-3 сызыққа тұру, қатарға, бағанамен тұру)
			1.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)

Менің отбасым және достарым	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	1.1.2.3 халық билерінде кездесетін қимылдарды орындау аяқпен тапылдату жаттығулары н орындау " галоп" биінің негізгі жүрістерін орындау
		1.3 Музыка ырғағына сай ойындарды ойнау	1.1.3.1 "Ақ серек-Көк серек" (қазақ халық әні), " Поезд" (Қазақстан халық әндері)
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	1.2.2.1 берілген музыкалық шығармаларды тыңдап, бір жанрдағы 2-3 шығарманың ішінен ажырату (марш, би, ән)
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	1.3.1.1 қарапайым марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық ш у л ы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу
	4 . Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	1.4.2.1 дауыс биіктігін, күшін және тембрін сақтай отырып, берілген сөз тіркестерін айту

Бізді қоршаған әлем	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну	1.5.1.1 әртүрлі ырғақтық суреттемелері н (төрттік, сегіздік ұзақтылықты) түсініп сақтай білу	
		5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	1.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) тез темпте орындай алу	
3-тоқсан				
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	1.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)	
			1.1.2.3 халық билерінде кездесетін қимылдарды орындау аяқпен тапылдату жаттығулары н орындау " галоп" биінің негізгі жүрістерін орындау	
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету		2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	1.2.2.1 берілген музыкалық шығармаларды тыңдап, бір жанрдағы 2-3 шығарманың ішінен ажырату (марш, би, ән)
				1.2.3.1 есту арқылы домбыра, даңғара,

		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	фортепиано, бубеннің, музыкалық аспаптарының дыбыстарын қабылдап, ажырату
Саяхат	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	1.3.2.1 есту арқылы балалайка, гармоника аспаптарының дыбыс бояуын қабылдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	1.4.3.1 үлгі бойынша немесе еліктеу бойынша дауыстыны б у ы н тізбегінде ажыратып, айту (4-6 күрделі сөздерде)
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	1.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) тез темпте орындай алу
4-тоқсан			
Тағам және сусын	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	1.1.2.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)
			1.1.2.3 халық билерінде кездесетін қимылдарды орындау аяқпен

			тапылдату жаттығулары н орындау " галоп" биінің негізгі жүрістерін орындау
Д е н і саудың-жаны сау	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	1.2.3.1 есту арқылы домбыра, даңғара, фортепиано, бубеннің, музыкалық аспаптарыны ң дыбыстарын қабылдап, ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	1.3.1.1 қарапайым м а р ш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық ш у л ы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	1.3.2.1 есту арқылы балалайка, гармоника аспаптарыны ң дыбыс бояуын қабылдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	1.4.2.1 дауыс биіктігін, күшін және тембрін сақтай отырып, берілген сөз тіркестерін айту
			1.4.3.1 үлгі бойынша немесе

		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	еліктеу бойынша дауыстыны б у ы н тізбегінде ажыратып, айту (4-6 күрделі сөздерде)
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	1.5.2.1 ұжыммен бірлесіп ән (өлеңдерді) тез темпте орындай алу

3) 2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	2.1.1.1 топтың сапқа басқаша тізілуі (жиналып шеңберге тұру, шеңбердің кеңейіп, жиналуын жасай білу)
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	2.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды иыққа қойып, алға- артқа айналдыру, қолды екі жаққа созып, кеудемен оң-солға иілу 2.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою
Менің отбасым және достарым	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	2.2.1.1 әннің графикалық жазуына сүйене отырып, ән фрагменттерін (қайырмасын, шумағын) ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	2.3.1.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау (полька, вальс)
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	2.3.2.1 есту арқылы халық оркестрдегі аспаптарды тыңдап, ажырату
			2.4.1.1 бір тыныста дауыстыларды (8-10 сек)

	4 . Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр у	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу	созып, ызың дауыссыздарды дұрыс айту	
			2.4.1.2 дауыссыздарды ысқырық, ызың етіп саралап жіктеп, дұрыс айту	
2-тоқсан				
Менің мектебім	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	2.1.1.1 топтың сапқа басқаша тізілуі (жиналып шеңберге тұру, шеңбердің кеңейіп, жиналуын жасай білу)	
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	2.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою	
			2.1.2.3 би қимылдарын музыка ырғағымен эмоциялық көңіл-күймен дұрыс орындау; қазақ, орыс билерінде кездесетін қимылдарды орындау	
		1.3 Музыка ырғағына сәйкес ойындарды ойнау	2.1.3.1 "Мысық пен тышқандар", "Орамал тастау" (Құрманғазы күйі "Балбырауын")	
Менің туған өлкем	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	2.2.2.1 есту арқылы 2/4, 3/4 өлшемінде берілген шығармаларды тыңдап, ажырату (бірқалыпты пьеса, үздік-создық пьеса)	
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	2.3.1.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау (полька, вальс)	
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	2.4.2.1 дауыс биіктігін өз бетімен өзгерте білу (қысқа сөйлемдер мен сөз тіркестерде)	
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну	2.5.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу	
		5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	2.5.2.1 қалыпты темпте әндерді жеке (өлеңдерді) орындай алу	
3-тоқсан				

Дені саудың – жаны сау	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	2.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою
			2.1.2.3 би қимылдарын музыка ырғағымен эмоциялық көңіл-күймен дұрыс орындау; қазақ, орыс билерінде кездесетін қимылдарды орындау
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	2.2.2.1 есту арқылы 2/4, 3/4 өлшемінде берілген шығармаларды тыңдап, ажырату (бірқалыпты пьеса, үздік-создық пьеса)
		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	2.2.3.1 есту арқылы музыкалық шығармаларды және жай, тез музыканы қабылдау (полька, марш, вальс)
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	2.3.2.1 есту арқылы халық оркестрдегі аспаптарды тыңдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	2.4.3.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	2.5.2.1 қалыпты темпте әндерді жеке (өлеңдерді) орындай алу
4-тоқсан			
Қоршаған орта	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	2.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою
			2.1.2.3 би қимылдарын музыка ырғағымен эмоциялық көңіл-күймен дұрыс орындау; қазақ, орыс билерінде кездесетін қимылдарды орындау
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	2.2.3.1 есту арқылы музыкалық шығармаларды және жай, тез музыканы қабылдау (полька, марш, вальс)

Саяхат	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	2.3.1.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау (полька, вальс)
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	2.3.2.1 есту арқылы халық оркестрдегі аспаптарды тыңдап, ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	2.4.2.1 дауыс биіктігін өз бетімен өзгерте білу (қысқа сөйлемдер мен сөз тіркестерде)
		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	2.4.3.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен әндерді топтастырып, сипаттама беру
			2.5.2.3 өзіне ұнаған әндерді айта алу, бағалау

4) 3-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Тірі табиғат	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	3.1.1.1 сапқа тұрып, орнын ауыстыру, жүрудің әр түрін орындау (ирелендеп, бірінің артынан бірі жүру)
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	3.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды екі жаққа көтеріп, алға, артқа бірдей айналдыру; басты оңға, солға жай айналдырып бұру
			3.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	3.2.1.1 музыкалық шығармаларды тақырыптар бойынша тыңдау: "қазақ халық күйлері", "халық әндері"
		3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны	3.3.1.1 мұғалімнің аспаптағы сүйемелдеуімен (фортепиано,

Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	сактай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	аккордеон) шағын қарапайым шығармаларды орындау
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	3.3.2.1 есту арқылы қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату
	4 . Дыбыстардың айтылуын дағдыландыр у	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу	3.4.1.1 бір тыныста берілген барлық дауыстыларды ажыратып, айта білу 3.4.1.2 сөз бен сөз тіркестерде мұрын жолды, ауыз қуысты дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп, айту
2-тоқсан			
Уақыт	1. Музыка арқылы негізгі кимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	3.1.1.1 сапқа тұрып, орнын ауыстыру, жүрудің әр түрін орындау (ирелеңдеп, бірінің артынан бірі жүру)
		1.2 Гимнастикалық және би кимылдарын (элементтерін) орындау	3.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды екі жаққа көтеріп, алға, артқа бірдей айналдыру; басты оңға, солға жай айналдырып бұру 3.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру
		1.3 Музыка ырғағына сай ойындарды ойнау	3.1.3.1 "Ақ сандық, көк сандық" (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)
Сәулет	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	3.2.2.1 тыңдаған музыкалық шығармаларды жанрына қарай ажырату (салтанатты марш, әдемі вальс)
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сактай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	3.3.1.1 мұғалімнің аспаптағы сүйемелдеуімен (фортепиан, аккордеон) шағын қарапайым шығармаларды орындау
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	3.4.2.1 дауыс биіктігін, тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп сөйлемдерді айта алу

	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну	3.5.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлеу білу
		5.2 Музыка сүемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	3.5.2.1 әннің әр шумағын белгілі бір эмоционалды көңіл-күймен ажыратып, жеке орындау (жай, тез, қалыпты)
3-тоқсан			
Өнер	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	3.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру
			3.1.2.3 қарапайым би қимылдарын орындау: вальс жүрісі, бүйірлік жүріс
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	3.2.2.1 тыңдаған музыкалық шығармаларды жанрына қарай ажырату (салтанатты марш, әдемі вальс)
		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	3.2.3.1 есту арқылы домбыра, фортепиано скрипка, симфониялық, халық аспаптар оркестірін және ерлер мен әйел дауысын ажырату
Атақты тұлғалар	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	3.3.2.1 есту арқылы қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	3.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері мен әртүрлі сөйлемдерде сактай білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	3.5.2.2 берілген әндерді топтастырып, сипаттама бере алу
			3.5.2.3 жолдастарының айтылған әнін бағалай білу
4-тоқсан			
			3.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды екі жаққа

Су – тіршілік көзі	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	көтеріп, алға, артқа бірдей айналдыру; басты оңға, солға жай айналдырып бұру
			3.1.2.2 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	3.2.3.1 есту арқылы домбыра, фортепиано скрипка, симфониялық, халық аспаптар оркестрін және ерлер мен әйел дауысын ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	3.3.1.1 мұғалімнің аспаптағы сүйемелдеуімен (фортепиано, аккордеон) шағын қарапайым шығармаларды орындау
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	3.3.2.1 есту арқылы қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату
Демалыс мәдениеті. Мекелер	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	3.4.2.1 дауыс биіктігін, тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп сөйлемдерді айта алу
		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	3.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері мен әртүрлі сөйлемдерде сақтай білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	3.5.2.2 берілген әндерді топтастырып, сипаттама бере алу
			3.5.2.3 жолдастарының айтылған әнін бағалай білу

5) 4-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Музыка арқылы	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	4.1.1.1 әшекейлі (бейнелі) сап түзеу, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
			4.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды кеуде астына ұстап етпетінен жатып,

Менің Отаным – Қазақстан	негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу; оңға-солға аунау 4.1.2.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.1 Есту арқылы музыканың басталуын және аяқталуын ажырата білу	4.2.1.1 музыкалық шығармаларды тақырыптары бойынша тыңдау: классикалық шығарма, эстрадалық шығарма
Адамның құндылықтар	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	4.3.1.1 өз бетімен аспаптарды тандап, берілген халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника)
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	4.3.2.1 есту арқылы хор түрлерін (білім алушылар, әйел, ер, аралас) анықтап, тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.1 Буын, сөз, сөз тіркестерін, сөйлемдерді дауыс ырғағына, екпініне келтіріп, дұрыс тыныстап айта білу	4.4.1.1 қалыпты дауыспен дауысты дыбыстарды саралап жіктеп айту
			4.4.1.2 сөз бен сөз тіркестерде барлық дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп айту

2-тоқсан

Мәдени мұра	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.1 Жай сапқа тұруды орындау	4.1.1.1 әшекейлі (бейнелі) сап түзеу, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
		1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	4.1.2.1 музыка ырғағына сәйкес қолды кеуде астына ұстап етпетінен жатып, қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу; оңға-солға аунау
			4.1.2.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
		1.3 Музыка ырғағына сәйкес ойындарды ойнау	4.1.3.1 "Аңшылар мен қояндар" ("Ақсақ құлан" күйі)

Мамандықтар әлемі	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	4.2.2.1 әр түрлі жанрлармен берілген шығармадағы ерлер мен әйел дауысын есту арқылы тыңдап, ажырату (опералық айту)
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	4.3.1.1 өз бетімен аспаптарды таңдап, берілген халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника)
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	4.4.2.1 қысқа өлеңдерді эмоционалды көңіл-күйін білдіріп, ырғақты-интонациялық суретін сақтай отырып, айта алу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.1 Дирижерлік қимылдарды түсіну	4.5.1.1 есту арқылы музыкалық шығарманың үзіндісін қабылдап, қол қимылымен дұрыс көрсете алу
5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру		4.5.2.1 жылдам темпте орындалатын әндерді (өлеңдерді) жеке орындай алу	
3-тоқсан			
Табиғи құбылыстар	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	4.1.2.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
			4.1.2.3 би композицияларындағы негізгі би элементтерін ырғақпен, көңіл-күймен, бидің суретін сақтай отырып, орындау
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.2 Есту арқылы музыканың ырғағын, сипаттамасын ажырату	4.2.2.1 әр түрлі жанрлармен берілген шығармадағы ерлер мен әйел дауысын есту арқылы тыңдап, ажырату (опералық айту)
		2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	4.2.3.1 есту арқылы қысқа музыкалық ертегілердің мазмұнының түсініп, қабылдау. Тыңдаған музыканы темпіне биіктігіне - тембіріне байланысты ажырату
		3.2 Қазақ халқының, басқа халықтардың музыкалық	4.3.2.1 есту арқылы хор түрлерін (білім алушылар, әйел, ер, аралас) анықтап,

Қоршаған ортаны қорғау	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	4.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерін ажыратып, айта білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка сүйемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	4.5.2.2 өз бетімен айтылған әнге сипаттама бере алу 4.5.2.3 өз бетімен айтылған әндерді бағалай алу
4-тоқсан			
Ғарышқа саяхат	1. Музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрету	1.2 Гимнастикалық және би қимылдарын (элементтерін) орындау	4.1.2.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
			4.1.2.3 би композицияларындағы негізгі би элементтерін ырғақпен, көңіл-күймен, бидің суретін сақтай отырып, орындау
	2. Музыканы тыңдап, қабылдауға үйрету	2.3 Музыканың негізгі мәнерлігін анықтау (темпі, дыбысталу динамикасы, метроритмі, тембрі)	4.2.3.1 есту арқылы қысқа музыкалық ертегілердің мазмұнының түсініп, қабылдау. Тыңдаған музыканы темпіне биіктігіне - тембіріне байланысты ажырату
	3. Қарапайым музыкалық аспаптарда ойнауды үйрету	3.1 Музыкалық шығармаларды интонацияны сақтай отырып, қарапайым музыкалық аспаптарда орындау	4.3.1.1 өз бетімен аспаптарды таңдап, берілген халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника)
		3.2 Қазақ халқының басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	4.3.2.1 есту арқылы хор түрлерін (білім алушылар, әйел, ер, аралас) анықтап, тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	4. Дыбыстардың айтылуын дағдыландыру	4.2 Дауыс биіктігін, күшін және тембрін дұрыс сақтап, эмоционалды көңіл-күйін білдіріп айту	4.4.2.1 қысқа өлеңдерді эмоционалды көңіл-күйін білдіріп, ырғақты-интонациялық суретін сақтай отырып, айта алу
			4.4.3.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз

Болашаққа саяхат		4.3 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	тіркестерін ажыратып, айта білу
	5. Өлең, әнді мәнерлеп айту	5.2 Музыка суемелдеуімен дыбыстарды мәнерлеп айтуды қалыптастыру	4.5.2.2 өз бетімен айтылған әнге сипаттама бере алу
			4.5.2.3 өз бетімен айтылған әндерді бағалай алу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 231-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0 - 4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 231-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования,

использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, будет организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "

сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

13. Предмет "Коррекционная ритмика" направлен на осуществление коррекции психического и физического развития неслышащих обучающихся. Также направлены на эстетическое воспитание их движений, развитие слухового восприятия и произносительной стороны речи. Формирование коррекционной ритмики у неслышащих обучающихся осуществляется на основе сохранных анализаторов и развивающегося слухового восприятия (т.е. на полисенсорной основе) с обязательным введением упражнений, проводимых только на слух.

14. Цель изучения предмета – обучение восприятию коррекционной ритмики как самостоятельному виду деятельности включает формирование сенсорной основы восприятия (обучение различению, узнаванию и распознаванию на слух основных свойств музыкальных звуков – высоты, силы, длительности, тембра, в различных их сочетаний).

15. Задачи изучения предмета:

1) научить неслышащих обучающихся воспринимать музыку, понимать ее характер и основные средства музыкальной выразительности; темп, окраску звучания, динамику, ритмические особенности;

2) научить выполнять различные общеразвивающие и танцевальные движения под музыку, упражнения с предметами, выполнять команды. Смена движения происходит со сменой музыки и соответствовать музыкальному образу;

3) научить исполнять различные по характеру и содержанию песни, изменяя силу и высоту голоса, владеть навыками певческого дыхания, протяжностью звука, инсценировать песни, эмоциональное коллективное декламация под музыку, реализуя сформированные произносительные умения;

4) воспроизведение ритмического рисунка мелодии, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе. Различать на слух музыкальные инструменты;

5) формировать внятную выразительную речь и ее интонационную структуру, речевое дыхание;

6) мобилизовать подражательные способности обучающихся и максимально использовать с помощью звукоусиливающей аппаратуры возможности остаточного слуха для коррекции речи;

7) развивать слуховое восприятие обучающихся с нарушенным слухом;

8) работать над развитием механизмов координации и равновесия, развивать и корректировать весь двигательный аппарат неслышащего обучающегося.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

16. Ценностно-ориентированный подход:

1) ценностно-ориентированный подход в обучении - это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и использования ее результатов с позиций определенных ценностей. Ценностно-ориентированный учебный процесс целенаправленно формирует систему ценностей личности обучающегося. Ценностные ориентации – это способность (качество) личности выбирать в качестве ориентира в своей деятельности определенные ценности (способность ориентироваться в ценностях), а также способность осознавать и воспринимать их как собственные социально значимые ценности. Реализация ценностей состоит в следовании требованиям, исходящем от ценностей и подчинять этим требованиям повседневную жизнь. Значение ценностей проявляется в сфере формирования норм, привычек, образа жизни, стиля поведения, необходимых для успешного функционирования определенного общества;

2) ценности – социально одобряемая и разделяемая большинством людей личностная, социально-культурную значимость определенных объектов и явлений, качеств и способов поведения личности. Ценности среднего образования основаны на национальной идее "Мәңгілік ел". Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

17. Личностно-ориентированный подход:

1) целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося в учебном процессе, полное раскрытие его творческих сил с учетом его индивидуальных особенностей психического и физического развития обучающегося, потребностей и мотивов поведения с учетом потенциальных возможностей.

18. Деятельностный подход:

1) деятельностный подход заключается в том, что учащийся получает знания не в готовом виде, а добывает их сам (с помощью учителя), осознает содержание и формы своей учебной деятельности, понимает и принимает систему ее норм, активно участвует в их совершенствовании, что способствует активному успешному формированию его знаний, учебных умений и навыков и навыков широкого спектра. Деятельность обучающихся сгруппирована по таким категориям, как "знать", "понимать", "применять", "анализировать", "синтезировать", "оценивать".

19. Дифференцированный подход:

1) дифференцированный подход подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучаемых, создание разнообразных условий обучения групп с учетом особенностей обучающихся. Дифференцированный подход включает

организацию учебной деятельности различных групп обучающихся с помощью специально разработанных средств и приемов дифференциации деятельности. Условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по сложности, по познавательным интересам, по характеру помощи со стороны учителя.

20. Коммуникативный подход:

1) коммуникативный подход к обучению - это передача и сообщение информации, обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом коммуникативного подхода является способность осуществлять общение посредством языка, то есть передавать мысли и обмениваться ими в различных ситуациях в процессе взаимодействия с другими участниками общения, правильно используя систему языковых и речевых норм и выбирая коммуникативное поведение, адекватное ситуации общения. В соответствии с коммуникативным подходом процесс обучения включает задания, способствующие формированию умений общения, и режимов работы, адекватных условиям реальной коммуникации (парная и групповая работа).

21. Игровое обучение:

1) использование игровых форм, в качестве метода обучения способствует активизации познавательных интересов обучающихся. Использование игры в процессе музыкальной деятельности способствует развитию у обучающихся музыкальной памяти, ассоциативно-образного и творческого мышления, слуховых, ритмических, исполнительских навыков и музыкальных знаний;

2) главные элементы игровой технологии обучения – перед началом игры ставится конкретная цель обучения; через игровую деятельность достигается конкретный педагогический результат; обучающая деятельность подчиняется правилам игры; учебные материалы являются средствами игры. Игровые приемы, направленные на организацию коллективных форм деятельности способствует тому, что обучающиеся учатся уважать мнение других членов малой группы, прогнозировать конечные результаты, самостоятельно планировать деятельность, определять методы достижения целей.

22. Художественно-музыкальный подход:

1) учебно-познавательная деятельность обучающегося или группы обучающихся, направленная на достижение результатов по применению знаний основ музыкальной грамоты в процессе различных видов музыкальной деятельности (исполнительская, музыкально-творческая, коммуникативная и речевая деятельность) в соответствии с возрастными особенностями обучающихся начальной школы. Музыкальная деятельность обучающихся не ограничивается лишь урочными часами, поэтому

предусматривается и интеграция с внеурочной деятельностью, а именно, участие обучающихся в различных художественно-музыкальных, драматических и других кружках.

23. Реализация данных подходов осуществляется через:

- 1) уважение мнения каждого обучающегося и понимание важности использования уже имеющихся знаний и навыков для дальнейшего развития;
- 2) мотивирующее и развивающее обучение обучающихся с помощью тщательно подобранных заданий и видов деятельности;
- 3) моделирование стратегий решения проблем на жизненных примерах обучающихся;
- 4) поощрение исследовательской деятельности обучающихся и активного обучения;
- 5) развитие у обучающихся навыков критического и творческого мышления через участие обучающихся в различных видах музыкальной деятельности;
- 6) организация индивидуальной, групповой и коллективной деятельности обучающихся;
- 7) активную вовлеченность обучающихся в различные виды музыкальной деятельности;
- 8) формирование мотивации к самостоятельному поиску знаний;
- 9) поддержку обучения обучающихся посредством "оценивания для обучения";
- 10) использование различных способов оценивания для дальнейшего развития;
- 11) создание благоприятной атмосферы для раскрытия творческих способностей каждого обучающегося;
- 12) дифференциацию обучения в целях стимулирования и мотивации обучающихся;
- 13) межпредметную интеграцию.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

24. Оценивание результатов изучения предмета "Коррекционная ритмика" осуществляется с применением системы критериального оценивания.

25. Критериальное оценивание – процесс оценивания, основанный на сравнении учебных достижений обучающихся с четко определенными заранее известными всем участникам учебного процесса (обучающимся, администрации школы, педагогическому коллективу, родителям и иным законным представителям) критериями оценивания, соответствующими целям и содержанию начального образования, способствующими формированию учебно-познавательных способностей обучающихся.

26. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания.

27. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

28. Система критериального оценивания в начальной школе включает формативное оценивание и суммативное оценивание.

29. Формативное оценивание – оценивание, которое определяет уровень освоения знаний и сформированности навыков обучающихся в повседневной работе на уроке и/или дома и осуществляет оперативную взаимосвязь между обучающимся и учителем в ходе обучения, позволяет обучающимся понимать, насколько правильно они выполняют задания в период изучения нового материала и достигают целей и ожидаемых результатов обучения.

30. Суммативное оценивание – оценивание, которое определяет уровень освоения знаний и сформированности навыков обучающихся по завершении изучения разделов учебной программы за четверть, по завершении уровня образования.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

31. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) в 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

32. Содержание учебного предмета:

1) для определения содержания данного предмета выстроена система целей обучения, которая состоит из четырех разделов:

раздел 1 "Развитие движений" состоит из четырех подразделов: "Овладение построениями", "Усвоение элементов ритмической гимнастики", "Разучивание несложных танцевальных движений", "Подвижные игры с музыкальным заданием". Цели обучения включают: освоение различных видов ходьбы, бега, прыжков, основные позиции рук и ног, некоторые виды построений, а также обучающимися будут разучиваться элементы народных, классических, современных и характерных танцев;

раздел 2 "Слушание музыки" включает следующие подразделы: "Распознавание музыки на слух", "Различение музыки на слух", "Определение музыкальных пьес по характеру", "Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов". При обучении обучающихся восприятию необходимо использовать следующие методические приемы: моделирование элементов музыки движениями, соотнесения звука с каким-либо персонажем, моделирование элементов музыки условными знаками, воспроизведение ритма услышанной мелодии с помощью детских шумовых инструментов;

раздел 3 "Фонетическая и речевая ритмика" направлен на развитие слухового восприятия обучающихся, а также произносительной стороны речи и определяет

следующие направления в работе: "Правильное пользование речевым дыханием", "Понимание и воспроизведение речевого материала", "Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи", "Синтагматическое членение фразы". Работа в рамках этого раздела направлена на то, чтобы сделать речь ребенка эмоциональной и выразительной;

раздел 4 "Восприятие и исполнение попевок и песен" состоит из следующих подразделов: "Понимание основных дирижерских жестов", "Эмоциональная коллективная декламация под музыку".

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Развитие движений	1.1 Овладение построениями
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием
2	Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начало, окончания)
		2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов
3	Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя
4	Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов
		4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу

		4.3 Пение
		4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя

33. В программе для удобства использования целей обучения и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа - подраздел, четвертое число показывает нумерацию цели обучения. Например, в кодировке 1.2.1.1: "1" - класс, "2" - раздел, "1" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

34. Система целей обучения:

1) "Развитие движений":

таблица 2

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Овладение построениями	0.1.1.1 выполнять под музыку простые виды ходьбы	1.1.1.1 выполнять под музыку различные виды ходьбы (змейкой, на носках, на пятках с соблюдением дистанции, ходьба широким шагом)	2.1.1.1 выполнять под музыку разные виды ходьбы (большим и мелким, скользящим и пружинистым шагом с подчеркнутым размахом рук, с высоким подниманием колен	3.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку	4.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку
	0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в коллоне на пальцах и полупальцах	1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в коллоне на носках, уметь изменять заданные движения, ориентируясь на начало и конец музыки	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы	3.1.1.2 синхронно выполнять змейку, сведения и разведения	4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
	0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг	1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг	2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением	4.1.1.3 выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение

1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре	1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала	2.1.1.4 выполнять построения по инструкции: построения и перестроения	3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну	4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
	0.1.1.5 уметь изменять движение под ритм. Останавливаться под инструкцию учителя	1.1.1.5 изменять темп движения и л и останавливаться по инструкции учителя	2.1.1.5 маршировка с флажками, с цветами, ходьба за ведущими парами с разнообразным положением рук	3.1.1.5 реагировать движением на акцент в музыке	4.1.1.5 выполнять построения двух concentрически х кругов, сужение и расширение круга
	0.1.2.1 выполнять под музыку наклоны вперед, в стороны; повороты головы, туловища	1.1.2.1 выполнять гимнастические движения: повороты головы, полуприседания, вставание на полупальцы	2.1.2.1 выполнять программные гимнастические и танцевальные движения	3.1.2.1 выполнять круговые вращения головой, вращение плечевого пояса	4.1.2.1 выполнять под музыку упражнения на развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
	0.1.2.2 выполнять различные положения рук: вперед, в стороны, вверх с предметами и без предметов, разгибания рук, круговые вращения рук с флажками	1.1.2.2 выполнять различные положения рук, круговые движения плечами попеременно и вместе сжимание пальцев в кулак, разжимание пальцев	2.1.2.2 выполнять упражнения для мышц шеи, головы, плечевого пояса, повороты, плавные кружения головой, наклоны вперед, вправо, влево, наклоны в положении сидя	3.1.2.2 выполнять наклоны вперед с положением "руки в стороны", ритмичное выбрасывание рук, сжатых в кулаки	4.1.2.2 выполнять упражнения на коррекцию осанки и выработку равновесия: "Кошечка", "Березка" "Качалка" с включением элементов: мост, ласточка, полупагаты
	0.1.2.3 выполнять упражнения с выставлением ног вперед, в стороны, поднимание на носки	1.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: приседания вставание на полупальцы, выставлением ноги на пятку и носок	2.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: вытягивание носка вперед и в сторону, полуприседания на носки	3.1.2.3 выполнять упражнения на выработку осанки: из положения стоя на коленях сесть на пол сбоку от голени, вернуться в исходное положение	4.1.2.3 выполнять комплексы ритмико-гимнастических упражнений под современную музыку

	0.1.2.4 выполнять приседания и наклоны туловища	1.1.2.4 выполнять приседания держась одной рукой за опору, махи ногами, полуприседания	2.1.2.4 выполнять упражнения для рук и кистей рук : раскачивания, скрещивания, вращение, встряхивание кистей, сжатие и расжимание пальцев	3.1.2.4 выполнять наклоны туловища вперед вниз из положения сидя с вытянутыми ногами	4.1.2.4 выполнять расслабляющие упражнения: раскачиваться стоя в кругу, взявшись за руки
				3.1.2.5 ходить, бегать, двигаться свободно и непринужденно с разными групповыми перестройками	4.1.2.5 выполнять упражнения на выработку осанки: в положении сидя подтягивание коленей к груди, переходя в положение лежа ; сидя на пятках выпрямлять и сгибать спину
1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	0.1.3.1 выполнять притопы, кружения по одному и в парах	1.1.3.1 выполнять движения, принятые в казахском и русском танце	2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием	3.1.3.1 выполнять несложные танцевальные движения: вальсовая дорожка, припляс, скользящий ход на полупальцах, боковой ход с припаданием, " веревочка", " присядка"	4.1.3.1 исполнять танцевальные движения в композициях ритмично, эмоционально, сохраняя рисунок и линию танца
	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе	1.1.3.2 выполнять хороводный шаг	2.1.3.2 выполнять кружение полосками	3.1.3.2 выполнять танцевальные движения: паде-баск, плие, балансе, большой и малый батманковырялка с притопом, шаг вальса	4.1.3.2 знать и уметь исполнять основные элементы казахского национального танца (не менее пяти)
				3.1.3.3 исполнять пляски "	

	0.1.3.3 выполнять боковой галоп	1.1.3.3 выполнять шаг галоп, переменный шаг	2.1.3.3 выполнять шаг польки	Казахский танец " (музыка Ш.Калдаякова) " Матросский танец" народная мелодия Яблочко")	4.1.3.3 знать и уметь исполнять основные элементы русского танца (не менее пяти)
	0.1.3.4 исполнять несложные народные танцы : "Қаражорға" русская плясовая и полька	1.1.3.4 выполнять притопы, кружение через правое плечо, плавные движения рук исполнять пляски по показу "Полька" , "Медвежата", " Покружись-покл онись"	2.1.3.4 выполнять движения казахского танца "Қамажай": переменный шаг , толкын, кесе " Айголек", русского танца " Хоровод с платочками", полька "Мишка с куклой"	3.1.3.4 разучивание несложных танцевальных композиций движения русской пляски " Дробушечка", " Ковырялочка"	4.1.3.4 знать и уметь исполнять основные элементы танцы народов мира (не менее пяти)
1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Гуси лебеди", " Кошки-мышки", "Замри", "Один лишний"	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (каз нар муз), " Стукалка" (укр. нар муз) "Поезд" (мелодии народов Казахстана) " Рыбаки и рыбки " (рус. нар муз)	2.1.4.1 "Передай мяч" (музыка М.Глинки), "Кот и мыши" (музыка Т.Ломовой)	3.1.4.1 "Зайцы и охотники" (музыка Н.Раухвергера)	4.1.4.1 "Чей кружок?" (музыка каз. народн. күй " Ақсақ құлан")

2) "Слушание музыки":

таблица 3

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2 . 1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	0.2.1.1 реагировать на начало и конец звучания музыки	1.2.1.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм песни	2.2.1.1 различать на слух музыкальные фрагменты при выборе из 2-4	3.2.1.1 исполнять руками хлопками) (ритмический рисунк мелодии (одновременно с аккомпонементо м)	4.2.1.1 различать на слух симфоническую музыку от народной
			2.2.1.2 различать на слух: двудольный, трехдольныйчет ырех-дольный метр в музыке	3.2.1.2 различать на слух: различные музыкальные формы	4.2.1.2 различатьна слух звучания народных инструментов

2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	0.2.2.1 различать на слух громкую-тихую, быструю-медленную музыку	1.2.2.1 различать на слух музыку (громкую, тихую, негромкую)	2.2.2.1 различать изменения движений в связи со сменой частей	3.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр	4.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
			2.2.2.2 различать на слух мелодий песен с опорой на их графическую запись (при выборе из 1-2)	3.2.2.2 воспринимать и отгадывать звучания на слух различные инструменты: фортепиано, баян, дудочка, челесты, маракасы, румба	4.2.2.2 различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен
2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	0.2.3.1 воспринимать музыкальные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)	1.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая-грустная пьеса)	2.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая, грустная, спокойная)	3.2.3.1 воспринимать и определять фрагменты из одной мелодии (запев, припев)	4.2.3.1 различать на слух и слухо-зрительно разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
		1.2.3.2 воспринимать и воспроизводить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец	2.2.3.2 воспринимать и определять по ритму музыкальных пьес: марш, песня, колыбельная	3.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения (с помощью учителя)	4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения (с помощью учителя)
			2.2.3.3 воспринимать и различать сольное и хоровое исполнение	3.2.3.3 воспринимать и различать солирующий голос и хоровое звучание при прослушивании вокально-инструментальной музыки (с помощью учителя)	4.2.3.3 воспринимать на слух и различать звучания инструментов симфонического оркестра (с помощью учителя)
			2.2.4.1 исполнять с помощью	3.2.4.1 исполнять под	

2 . 4 Воспроизведени е музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на с л у х музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах	1.2.4.1 воспринимать на с л у х и слухо-зрительно и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры на шумовых инструментах	учителя на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: " Курочка и цыплята" (" музыка Е.Тиличевой) " Полька" (музыка М.Глинки) " Марш" (музыка Е.Брусиловского)	аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы " Балдырган эні" (" Н.Жанаев, Б.Дэлденбаев) " Как под горкой" (муз. и сл. народные)	4.2.4.1 уметь выбирать инструмент с мотивировкой

3) "Фонетическая и речевая ритмика":

таблица 4

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Правильное произношение	0.3.1.1 воспроизводить гласные (а, о, у, ы, э, и) на одном выдохе с движениями	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а , о, у, ы, э, и) и дифтонги (я, е, Ў, ю)	2.3.1.1 уметь пропевать гласные, протяжно правильно произносить щелевые согласные на 4-5 счетов	3.3.1.1 дифференцирова т ь и произносить смычные и щелевые согласные с рациональной голосоподачей	4.3.1.1 уметь произносить речевой материал голосом нормальной высоты, силы
	0.3.1.2 воспроизводить согласные (п, т, к, ф, м, б)	1.3.1.2 правильно произносить согласные (п, т, с, к, ш, в, ф, б, г, д, з, ж, ц, ч, л, м, н, р, х, щ) дифференцируя в произношении носовые и ротовые звуки, свистящие и шипящие, звонкие и глухие	2.3.1.2 дифференцирова нно произносить в словах и фразах согласные звуки : носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)	3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой материал с рациональнойте м п о и голосоподачей	4.3.1.2 произносить фразы слитно, распределяядых ательные паузы п р и произнесении длинных фраз (до 5-6 слогов)
	0.3.1.3 выполнять упражнения на дыхание с отхлопыванием р и т м а словосочетаний (слитное воспроиз-ведени е 2-3 слогов с	1.3.1.3 рационально использовать речевой выдох п р и произнесении сочетаний	2.3.1.3 слитно воспроизводить слова и короткие фразы из 4-5 слогов	3.3.1.3 слитно воспроизводить слогосочетания с постепенным и х наращиванием до 5-6 слогов	4.3.1.3 слитно воспроизводить слогосоче-тания с постепенным и х

пользования речевым дыханием	постоянной или меняющейся гласной (папопу, папопуе)	взрывного и гласного звуков (3-4 слогов)			наращиванием до 6-7
3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по образцу	2.3.2.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и понимать речевой материал, связанный с организацией учебной деятельности обучающихся на уроке	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы самоорганизаци и на урок	4.3.2.1 понимать воспринимаемы й и воспроизводимы й речевой материал с помощью учителя
3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интона	0.3.3.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и воспроизводить слитно и раздельно словосочетания, слова	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-гро мче	3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до среднего уровня и наоборот	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуры фразы с помощью учителя
		1.3.3.2 уметь изменять голос по силе: нормальный, громкий, тихий по подражанию	2.3.3.2 уметь изменять голос с движениями и без движений	3.3.3.2 воспринимать на слух и слухо-зрительно , и воспроизводить элементы ритмико-интона ционной структуры речи:	4.3.3.2 воспринимать на слух и слухо-зрительно , и воспроизводить

ционной структуры речи				изменение темпа р е ч и , замедление, убыстрение	фразы, соблюдая мелодическую структуру фразы
			2.3.3.3 уметь воспринимать на с л у х и слухо-зрительно , воспроизводить интонации на различном речевом материале	3.3.3.3 соблюдать ударение в двух-трех-сложн ых структурах	4.3.3.3 уметь передавать в речи все виды интонации (мелодические структуры фраз) (с помощью учителя)
3 . 4 Синтагматическ ое членение фразы с помощью учителя	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)	1.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов – по подражанию и образцу (ударение в 3-4 сложных словах)	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы; (с помощью учителя)	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическо е ударение во фразах различных типов и видов (с помощью учителя)	4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическо е ударение во фразах (с помощью учителя)
	0.3.4.2 выделять логическое ударение во фразах (по подражанию или по образцу)	1.3.4.2 выделять логическое ударение во фразах с расстановкой логического и синтагматическо го ударения во фразах (по подражанию или по образцу)	2.3.4.2 выделять логическое ударение по возможности соблюдая мелодический контур (по подражанию или по образцу)	3.3.4.2 выделять логическое и синтагматическо е ударение по возможности соблюдая мелодический контур (по подражанию или по образцу)	4.3.4.2 уметь выделять переходной акцент во фразе, синтагме (по подражанию или по образцу)

4) "Восприятие и исполнение попевок и песен":

таблица 5

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе	1.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	3.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	4.4.1.1 воспроизводить движением руки воспринятый на с л у х ритмический рисунок музыкального отрывка (с помощью учителя)

		1.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой октавы (по подражанию или по образцу)	2.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой – второй октав(по подражанию или по образцу)	3.4.1.2 отмечать движением руки сильную долю такта (по подражанию или по образцу)	4.4.1.2 приблизительно интонировать мелодии песен, дирижировать хором (по подражанию или по образцу)
4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	0.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)	1.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)	2.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под музыку (спокойно, бодро, грустно)	3.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя	4.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя
				3.4.2.2 исполнять каждый куплет песни с соответствующими и эмоциональным и оттенками (по подражанию или по образцу)	4.4.2.2 воспроизводить ритмический рисунок мелодий песен в умеренном и умеренно-быстром темпе (по подражанию или по образцу)
	0.4.3.1 исполнять казахские и русские народные попевки, песни (жестами)	1.4.3.1 исполнять протяжно на одном выдохе не менее 6 звуков определенного музыкального тона, различных тонов, казахских и русских попевок по образцу	2.4.3.1 исполнять песни в диапазоне "ДО первой октавы ЛЯ первой октавы" естественным протяжным голосом нормальной громкости по образцу	3.4.3.1 исполнять фрагменты песен, попевок в контрастной динамике (громко-тихо) по образцу	4.4.3.1 уметь исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов под дирижирование учителя
		1.4.3.2 уметь петь звукоряд "Лесенка" - вверх и вниз по образцу	2.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой октавы различным голосом (нормальный, тихий, шепотный) по образцу	3.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой-второй октавы по трезвучию не менее 6-8 слогов на один выдох	4.4.3.2 уметь анализировать звуковысотную и ритмическую структуру

4.3 Пение			образцу и подражанию	определять характер песни	мелодии, динамических оттенков
4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя		1.4.4.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном и медленном темпе	2.4.4.1 знать краткое содержание музыкальной сказки "Колобок", определять образы, характеры их движений	3.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Теремок"	4.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Кошкин дом"

35. Долгосрочный план:

1) подготовительный класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	0.1.1.1 выполнять под музыку простые виды ходьбы
			0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в колонне на пальцах и полупальцах
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	0.1.2.1 выполнять под музыку наклоны вперед, в стороны; повороты головы, туловища
			0.1.2.2 выполнять различные положения рук: вперед, в стороны, вверх с предметами и без предметов, разгибания рук, круговые вращения рук с флажками

Моя школа		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	0.1.3.1 выполнять притопы, кружения по одному и в парах
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Гуси лебеди"
	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	0.2.1.1 реагировать на начало и конец звучания музыки
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	0.3.1.1 воспроизводить гласные (а, о, у, ы, э, и) на одном выдохе с движениями
			0.3.1.2 воспроизводить согласные (п, т, к, ф, м, б)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	0.3.3.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно, и воспроизводить слитно и раздельно словосочетания, слова
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе
	2 четверть		
	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в колонне на пальцах и полупальцах
			0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	0.1.2.2 выполнять различные положения рук: вперед, в стороны, вверх с предметами и без предметов, разгибания

Моя семья и друзья Мир вокруг нас			рук, круговые вращения рук с флажками
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Гуси лебеди", " Кошки-мышки",
	2. Слушание музыки	2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	0.2.2.1 различать на слух громкую-тихую, быструю-медленную музыку
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	0.3.1.3 выполнять упражнения на дыхание с отхлопыванием ритма словосочетаний (слитное воспроиз-ведение 2-4 слогов с постоянной или меняющейся гласной (папопу, папопупе)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	0.3.3.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно, и воспроизводить слитно и раздельно словосочетания, слова
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных , восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе
3 четверть			
		1.1 Овладение построениями	0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг
			0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре
			0.1.2.3 выполнять упражнения с

Путешествия Традиции и фольклор	1. Развитие движений	1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	выставлением ног вперед , в стороны, поднимание на носки	
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе	
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Кошки-мышки", "Замри", "Один лишний"	
	2. Слушание музыки	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	0.2.3.1 воспринимать музыкальные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)	
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах	
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра по образцу	
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	0.3.4.1 выделять ударный гласный по образцу в ряду слогов (ударение в 2 -3 сложных словах) по образцу	
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	0.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно) по образцу	
	4 четверть			
	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре	
0.1.1.5 уметь изменять движение под ритм. Останавливаться под инструк-цию учителя				
1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики		0.1.2.3 выполнять упражнения с выставлением ног вперед , в стороны, поднимание на носки		

Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух			0.1.2.4 выполнять приседания и наклоны туловища
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	0.1.3.3 выполнять боковой галоп
			0.1.3.4 исполнять несложные народные танцы: "Қаражорға" русская плясовая и полька
	2. Слушание музыки	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	0.2.3.1 воспринимать музыкальные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)
			0.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе (по подражанию или по образцу)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.3 Пение	0.4.3.1 исполнять казахские и русские народные попевки, песни (жестами)

2) 1 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Овладение построениями	1.1.1.1 выполнять под музыку различные виды ходьбы (змейкой, на носках, на пятках с соблюдением дистанции, ходьба широким шагом)
			1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в колонне на носках, уметь изменять заданные

Всё обо мне	1. Развитие движений		движения, ориентируясь на начало и конец музыки
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	1.1.2.1 выполнять гимнастические движения: повороты головы, полуприседания, вставание на полупальцы
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	1.1.3.1 выполнять движения, принятые в казахском и русском танце
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (каз. нар. муз.), "Стукалка" (укр. нар. муз.)
Моя школа	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	1.2.1.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и воспроизводить простой маршевый ритм песни
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а, о, у, ы, э, и) и дифтонги (я, е, Ё, ю) 1.3.1.2 правильно произносить согласные (п, т, с, к, ш, в, ф, б, г, д, з, ж, ц, ч, л, м, н, р, х, щ) дифференцируя в произношении носовые и ротовые звуки, свистящие и шипящие, звонкие и глухие
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по образцу
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно, воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	1.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов – по подражанию и образцу (ударение в 2-4 сложных словах)
			1.4.1.1 дирижировать несложные по

	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	ритмическому рисунку музыкальные пьесы
2 четверть			
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в колонне на носках, уметь изменять заданные движения, ориентируясь на начало и конец музыки
			1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	1.1.2.2 выполнять различные положения рук, круговые движения плечами попеременно и вместе, сжатие пальцев в кулак, разжимание пальцев
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	1.1.3.2 выполнять хороводный шаг
	2. Слушание музыки	1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (каз. нар. муз.), "Стукалка" (укр. нар. муз.) "Поезд" (мелодии народов Казахстана) "Рыбаки и рыбки" (рус. нар. муз.)
		2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	1.2.2.1 различать на слух и слухо-зрительно музыку (громкую, тихую, негромкую)
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	1.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая-грустная пьеса)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а, о, у, ы, э, и) и дифтонги (я, е, Ё, ю)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по образцу
			1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра

		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.2 уметь изменять голос по силе: нормальный, громкий, тихий по подражанию
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	1.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой октавы (по подражанию или по образцу)
3 четверть			
Путешествия Традиции и фольклор	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг 1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	1.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: приседания вставание на полупальцы, выставлением ноги на пятку и носок
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	1.1.3.3 выполнять шаг галопа, переменный шаг
	2. Слушание музыки	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	1.2.3.2 воспринимать и воспроизводить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры на шумовых инструментах
		3.1 Правильное пользование речевым дыханием	1.3.1.3 рационально использовать речевой выдох при произнесении сочетаний взрывного и гласного звуков (3-4 слогов)

	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	1.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе с расстановкой логического и синтагматического ударения во фразе (по подражанию или по образцу)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	1.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)
		4.3 Пение	1.4.3.1 исполнять протяжно на одном выдохе не менее 6 звуков определен-ного музыкального тона, различных музыкальных тонов, казахских и русских попевок по образцу
4 четверть			
	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала
			1.1.1.5 изменять темп движения или останавливаться по инструкции учителя
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	1.1.2.4 выполнять приседания держась одной рукой за опору, махи ногами, полуприседания
	1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	1.1.3.4 выполнять притопы, кружение через правое плечо, плавные движения рук, исполнять пляски по показу "Полька", "Медвежата", "Покружись-поклонись"	
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	1.2.3.2 воспринимать и воспроизводить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец

Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	2. Слушание музыки	2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры на шумовых инструментах
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	1.3.4.2 выделять по образцу логическое ударение во фразе с расстановкой логического и синтагматического ударения во фразе (по подражанию или по образцу)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.3 Пение	1.4.3.2 уметь петь звукоряд "Лесенка" - вверх и вниз с показом по образцу
		4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя	1.4.4.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном и медленном темпе

3) 2 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Всё обо мне	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	2.1.1.1 выполнять под музыку разные виды ходьбы (большим и мелким, скользящим и пружинистым шагом с подчеркнутым размахом рук, с высоким подниманием колен
			2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	2.1.2.1 выполнять программные гимнастические и танцевальные движения
			2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные

		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	2.1.4.1 "Передай мяч" (музыка М.Глинки), "Кот и мыши" (музыка Т.Ломовой)
Моя семья и мои друзья	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	2.2.1.1 различать на слух музыкальные фрагменты при выборе из 2-4
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	2.3.1.1 уметь пропевать гласные, протяжно правильно произносить щелевые согласные на 4-5 счетов 2.3.1.2 дифференцированно произносить в словах и фразах согласные звуки: носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	2.3.2.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и понимать речевой материал, связанный с организацией учебной деятельности обучающихся на уроке
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-громче
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы; (с помощью учителя)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
	2 четверть		
		1.1 Овладение построениями	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы
			2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и продолжая движение

Моя школа
Мой родной край

1. Развитие движений		вместе с музыкальным сопровождением
	1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	2.1.2.2 выполнять упражнения для мышц шеи, головы, плечевого пояса, повороты, плавные кружения головой, наклоны вперед, вправо, влево, наклоны в положении сидя
	1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные три притопа, выставление ноги на пятку подпрыгиванием
	1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	2.1.4.1 "Передай мяч" (музыка М.Глинки), "Кот и мыши" (музыка Т.Ломовой)
	2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	2.2.2.1 различать изменения движений в связи со сменой частей
	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	2.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая, грустная, спокойная)
	2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять с помощью учителя на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: "Курочка и цыпленок" (музыка Е.Тиличевой)
	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	2.3.1.2 дифференцированно произносить в словах и фразах согласные звуки: носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)
	3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	2.3.2.1 воспринимать на слух и слухо-зрительно и понимать речевой материал, связанный с организацией учебной деятельности обучающихся на уроке
	3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-громче

3. Фонетическая и речевая ритмика

		воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.2 уметь изменять голос с движениями и без движений
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	2.1.1.4 выполнять построения по инструкции: построения и перестроения
			2.1.1.5 маршировка с флажками, с цветами, ходьба за ведущими парами с разнообразным положением рук
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	2.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: вытягивание носка вперед и в сторону, полуприседания на носки
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	2.1.3.2 выполнять кружение полосками
			2.1.3.3 выполнять шаг польки
			2.1.3.4 выполнять движения казахского танца "Қамажай": переменный шаг, толкын, кесе
	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух (начала, окончания)	2.2.1.2 различать на слух: двудольный, трехдольный, четырехдольный метр в музыке
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	2.2.3.2 воспринимать и определять по ритму музыкальных пьес: марш, песня, колыбельная
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять с помощью учителя на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: "Полька" (музыка М.Глинки)
			2.3.1.3 слитно воспроизводить слова и

	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	короткие фразы из 4-5 слогов
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно, и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.3 уметь воспринимать на слух и слухо-зрительно, воспроизводить интонации на различном речевом материале
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы (с помощью учителя)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой –второй октав(по подражанию или по образцу)
		4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	2.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под музыку (спокойно, бодро, грустно)
		4.3 Пение	2.4.3.1 исполнять песни в диапозоне "ДО первой октавы ЛЯ первой октавы " естественным протяжным голосом нормальной громкости по образцу
4 четверть			
1. Развитие движений		1.1 Овладение построениями	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы
			2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	2.1.2.4 выполнять упражнения для рук и кистей рук: раскачивания , скрещивания, вращение, встряхивание кистей, сжатие и расжимание пальцев
			2.1.3.4 выполнять движения казахского

Окружающая среда Путешествие		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	танца "Айголек", русского танца "Хоровод с платочками" и польки "Мишка с куклой"
	2. Слушание музыки	2.2 Различение музыки на слух (темпа музыки, регистра)	2.2.2.2 различать на слух мелодий песен с опорой на их графическую запись (при выборе из 1-2)
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	2.2.3.3 воспринимать и различать сольное и хоровое исполнение
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять с помощью учителя на металлофонах, рumbaх, бубнах простые мелодии: "Курочка и цыплята" (музыка Е.Тиличевой), "Марш" (музыка Е.Брусиловского)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	2.3.4.2 выделять логическое ударение по возможности соблюдая мелодический контур (по подражанию или по образцу)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.3 Пение	2.4.3.2 исполнять песни в диапозоне первой октавы различным голосом (нормальный, тихий, шепотный) по образцу и подражанию
		4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя	2.4.4.1 знать краткое содержание музыкальной сказки "Колобок", определять образы, характеры их движений

4) 3 класс:
таблица 9

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Овладение построениями	3.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку
			3.1.1.2 синхронно выполнять змейку, сведения и разведения

Живая природа	1. Развитие движений	1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	3.1.2.1 выполнять круговые вращения головой, вращение плечевого пояса
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	3.1.3.1 выполнять несложные танцевальные движения: вальсовая дорожка, припляс, скользящий ход на полупальцах, боковой ход с припаданием, "веревочка", "присядка"
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	3.1.4.1 "Зайцы и охотники" (музыка Н.Раухвергера)
Что такое хорошо, что такое плохо?	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	3.2.1.1 исполнять руками (хлопками) ритмический рисунок мелодии (одновременно с аккомпонементом)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	3.3.1.1 дифференцировать и произносить смычные и щелевые согласные с рациональной голосоподачей
			3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой материал с рациональной темпо и голосоподачей
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы самоорганизации на урок
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до среднего уровня и наоборот
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическое ударение во фразах различных типов и видов (с помощью учителя)
			3.4.1.1 дирижировать несложные по

	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	ритмическому рисунку музыкальные пьесы
2 четверть			
Время Архитектура	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением
			3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	3.1.2.2 выполнять наклоны вперед с положением "руки в стороны", ритмичное выбрасывание рук, сжатых в кулаки
	2. Слушание музыки	1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	3.1.3.2 выполнять танцевальные движения: паде-баск, плие, балансе, большой и малый батманковырялочка с притопом, шаг вальса
		2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	3.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	3.2.3.1 воспринимать и определять фрагменты из одной мелодии (запев, припев)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различные ритмы, несложные пьесы "Как под горкой" (муз. и сл. народные)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой материал с рациональной темпо и голосоподачей
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы самоорганизации на урок
			3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до

		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	среднего уровня и наоборот
			3.3.3.2 воспринимать на слух и слухо-зрительно, и воспроизводить элементы ритмико-интонационной структуры речи: изменение темпа речи, замедление, убыстрение
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	3.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы 3.4.1.2 отмечать движением руки сильную долю такта (по подражанию или по образцу)
3 четверть			
	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением 3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	3.1.2.3 выполнять упражнения на выработку осанки: из положения стоя на коленях сесть на пол сбоку от голени, вернуться в исходное положение 3.1.2.4 выполнять наклоны туловища вперед вниз из положения сидя с вытянутыми ногами
			1.3 Разучивание несложных танцевальных движений

Искусство Выдающиеся личности	2. Слушание музыки	2.2 Различение музыки на слух (темпа музыки, регистра)	инструменты: фортепиано, баян, дудочка, челесты, маракасы, румба
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	3.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения (с помощью учителя)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы "Как под горкой" (муз. и сл. народные)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	3.3.1.3 слитно воспроизводить слогосочетания с постепенным их наращиванием до 5-6 слогов
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	3.3.3.3 соблюдать ударение в двух-трех-сложных структурах
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическое ударение во фразах различных типов и видов (с помощью учителя)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	3.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя
		4.3 Пение	3.4.3.1 исполнять фрагменты песен, попевок в контрастной динамике (громко-тихо) по образцу
		4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя	3.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Теремок"
	4 четверть		
	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
			3.1.1.5 реагировать движением на акцент в музыке

Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	3.1.2.5 ходить, бегать, двигаться свободно и непринужденно с разными групповыми перестройками
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	3.1.3.4 разучивание несложных танцевальных композиций движения русской пляки "Дробушечка", "Ковырялочка"
	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух (начала, окончания)	3.2.1.2 различать на слух: различные музыкальные формы
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	3.2.3.3 воспринимать и различать солирующий голос и хоровое звучание при прослушивании вокально-инструментальной музыки (с помощью учителя)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы "Балдырған әні" (Н.Жанаев, Б. Дәлденбаев)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	3.3.4.2 выделять логическое и синтагматическое ударение по возможности соблюдая мелодический контур (по подражанию или по образцу)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	3.4.2.2 исполнять каждый куплет песни с соответствующими эмоциональными оттенками (по подражанию или по образцу)
		4.3 Пение	3.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой-второй октавы по трезвучию не менее 6-8 слогов на один выдох определять характер песни

5) 4-класс:
таблица 10

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения

1 четверть			
Моя Родина – Казахстан	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	4.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку
			4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	4.1.2.1 выполнять под музыку упражнения на развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	4.1.3.1 исполнять танцевальные движения в композициях ритмично, эмоционально, сохраняя рисунок и линию танца
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	4.1.4.1 "Чей кружок?" (музыка каз. народн. кюй "Аксақ құлан")
Человеческие ценности	2. Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	4.2.1.1 различать на слух симфоническую музыку от народной
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	4.3.1.1 уметь произносить речевой материал голосом нормальной высоты, силы
			4.3.1.2 произносить фразы слитно, распределяя дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (до 5-6 слогов)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	4.3.2.1 понимать воспринимаемый и воспроизводимый речевой материал с помощью учителя
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуры фразы с помощью учителя
			4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическое

		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	ударение во фразе (с помощью учителя)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	4.4.1.1 воспроизводить движением руки воспринятый на слух ритмический рисунок музыкального отрывка (с помощью учителя)
2 четверть			
Культурное наследие Мир профессий	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
			4.1.1.3 выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	4.1.2.1 выполнять под музыку упражнения на развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	4.1.3.2 знать и уметь исполнять основные элементы казахского национального танца (не менее пяти)
	2. Слушание музыки	2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	4.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	4.2.3.1 различать на слух и слухо-зрительно разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	4.2.4.1 уметь выбирать инструмент с мотивировкой
			4.3.1.2 произносить фразы слитно, распределяя дыхательные

3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	паузы при произнесении длинных фраз (до 5-6 слогов)
	3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	4.3.2.1 понимать воспринимаемый и воспроизводимый речевой материал с помощью учителя
	3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуры фразы с помощью учителя
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.4.1.2 приближенноинтонировать мелодии песен, дирижировать хором (по подражанию или по образцу)

3-четверть

1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	4.1.1.3 выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение
		4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
	1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	4.1.2.2 выполнять упражнения на коррекцию осанки и выработку равновесия: "Кошечка", "Березка", "Качалка" с включением элементов: мост, ласточка, полушпагат
		4.1.2.4 выполнять расслабляющие упражнения: раскачиваться стоя в кругу, взявшись за руки
	1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	4.1.3.3 знать и уметь исполнять основные элементы русского танца (не менее пяти)

Природные явления Охрана окружающей среды	2. Слушание музыки	2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	4.2.2.2 различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	4.2.3.1 различать на слух и слухо-зрительно разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
			4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения (с помощью учителя)
	3. Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	4.3.1.3 слитно воспроизводить слогосочетания с постепенным их наращиванием до 6-7
		3.3 Восприятие на слух и слухо-зрительно и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.2 воспринимать на слух и слухо-зрительно, и воспроизводить фразы, соблюдая мелодическую структуру фразы
			4.3.3.3 уметь передавать в речи все виды интонации (мелодические структуры фраз) (с помощью учителя)
		3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя	4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическое ударение во фразе (с помощью учителя)
	4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу	4.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя
		4.3 Пение	4.4.3.1 уметь исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов под дирижирование учителя

		4.4 Музыкальная творческая деятельность с помощью учителя	4.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Кошкин дом"
4 четверть			
Путешествие в космос Путешествие в будущее	1. Развитие движений	1.1 Овладение построениями	4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
			4.1.1.5 выполнять построения двух concentрических кругов, сужение и расширение круга
		1.2 Усвоение элементов ритмической гимнастики	4.1.2.3 выполнять комплексы ритмико-гимнастических упражнений под современную музыку
			4.1.2.5 выполнять упражнения на выработку осанки: в положении сидя подтягивание коленей к груди, переходя в положение лежа; сидя на пятках выпрямлять и сгибать спину
		1.3 Разучивание несложных танцевальных движений	4.1.3.4 знать и уметь исполнять основные элементы танцы народов мира (не менее пяти)
	2.Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух и слухо-зрительно (начала, окончания)	4.2.1.2 различать на слух звучания народных инструментов
		2.2 Различение музыки на слух и слухо-зрительно (темпа музыки, регистра)	4.2.2.2 различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру с помощью учителя	4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения (с помощью учителя)
			4.2.3.3 воспринимать на слух и слухо-зрительно и различать звучания инструментов

			симфонического оркестра (с помощью учителя)
3. Фонетическая и речевая ритмика	3.4 Синтагматическое членение фразы с помощью учителя		4.3.4.2 уметь выделять переходной акцент во фразе, синтагме (по подражанию или по образцу)
4. Восприятие и исполнение попевок и песен	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку по образцу		4.4.2.2 воспроизводить ритмический рисунок мелодий песен в умеренном и умеренно-быстром темпе (по подражанию или по образцу)
	4.3 Пение		4.4.3.1 уметь исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов под дирижирование учителя 4.4.3.2 уметь анализировать звуковысотную и ритмическую структуру мелодии, динамических оттенков

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 232-қосымша

**Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-2 сыныптары үшін
"Айналамен таныстыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы**

Ескерту. Бұйрық 232-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Айналамен таныстыру" пәні үлгілік оқу жоспарының түзету компоненті болып табылады. Оқу бағдарламасы – білім алушылардың жасына сай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес келетін білімнің, біліктің, дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат.

3. Оқу бағдарламасы естімейтін білім алушының жалпы дамуымен өзара байланысты, ол коммуникативтік дағдылардың дамуына ғана емес, тұлғалық, әлеуметтік, психологиялық және когнитивтік салалардың қалыптасуына, жағымды мотивацияның пайда болып, тілдік қатынас, шығармашылық тұрғыдан өзін көрсету тәжірибесінің жиналуына жағдай жасайды.

4. Оқу бағдарламасы білім беру құндылықтарының аталмыш пәнді оқыту мақсаттарының жүйесімен өзара байланысы мен шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың бірлігі ұстанымын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

5. Білім берудің классикалық негіздері ретінде құндылыққа бағытталған, әрекеттік, тұлғаға бағытталған, коммуникативтік ыңғайлар оқу процесінің нәтижелерін және білім беру мақсаттарының басымдылық жүйесін нығайту үшін қолданылды әрі оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс берді.

6. Қазіргі таңда оқыту процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі білім алушының білімді өзбетінше "игеру" бойынша белсенді әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді игеруге, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға ғана емес, білім алушыға өзіндік қызығушылықтарын, артықшылықтарын ұғынуына және сындарлы шешім қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына жағдай жасайды. Білім алушының белсенді әрекеті бірлескен шығармашылық жағдайында және серіктес әрі кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы болғанда тұрақты сипат алады.

7. Оқу бағдарламасында нақты оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер берілген.

8. Пән бойынша білім беру процесінің мазмұны оқыту мақсаттарына бағынады және білім алушылардың алған білімдерін, біліктерін және дағдыларын кез-келген оқу және өмірлік жағдайда пайдалануға дайындығын қалыптастыруға, табысқа жету жолында табандылық көрсету дағдысын дамытуға негізделген, өмір бойы білім алуға уәждеме береді.

9. Білім беру процесінде мұғалім ақпаратты алу, сақтау және өңдеу процестерін жетілдіру, когнитивтік саланы дамыту, білім алушының білімі мен білігін өзектілендіріп, толықтыру, барлық психикалық функцияны (зейін, есте сақтау, ойлау, қиялдау) дамыту, адекватты эмоционалды жауап беру дағдыларын дамыту бойынша жұмыс жүргізеді.

10. Оқыту мақсаттарының құрылымды жүйесі әртүрлі шоғырдағы келесі дағдылардың дамуының негізі болып табылады: білімді функционалды және

шығармашылық тұрғыдан пайдалану, коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін пайдалану, топта және жеке жұмыс жасау білігі, қиындықты жойып, шешім қабылдау. Әртүрлі спектрдегі дағдылар білім алушының мектептегі білім беру практикасында, сондай-ақ мектепті тәмамдағаннан кейінгі өмірінде сәтті тұлғаға айналуының кепілі болады.

11. Оқу бағдарламасының басты ерекшелігі – пәндік білімді, білікті қалыптастыруға бағыттылығы ғана емес, білім алушылардың эмоционалды, коммуникативтік, танымдық кедергілерден өтулеріне жағдай жасау.

2-тарау. "Айналамен таныстыру" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

12. "Айналамен таныстыру" оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың қоршаған орта туралы білімін, әлеуметтік тәжірибесін, "адам – табиғат – қоғам" жүйесіндегі қарапайым әрекеттестікті сезінуін қалыптастыру, табиғатқа қатысты мұқият және қамқор қатынасты тәрбиелеу.

13. Айналамен таныстыру сабақтарының мақсатына жету үшін келесі міндеттер орындалады:

- 1) қоршаған өмірдің, табиғаттың заттары мен құбылыстары туралы білім алушыларда түсінік қалыптастыру және оны жүйелеу;
- 2) жанды және жансыз табиғатты жүйелі бақылау арқылы білім алушылардың жеке тәжірибелерін толықтыру;
- 3) қоршаған ортаға қатысты құндылық қатынасын, адамгершілік және эстетикалық сезімдерді дамыту;
- 4) отбасында, мектепте, көшеде, қоғамдық орындарда, табиғатта өзін дұрыс ұстау дағдыларын қалыптастыру;
- 5) отбасы мүшелеріне қатысты махаббат пен қамқорлық сезімдерін тәрбиелеу, қоршаған адамдарға (құрдастарына, педагогтерге) мұқият қатынас қалыптастыру;
- 6) білім алушылардың бойынан адам қолымен жасалған заттарға ұқыпты қатынасты, адамдардың еңбектеріне сыйластықты тәрбиелеу;
- 7) табиғатқа ұқыпты, қамқор қатынас дағдыларын, туған өлкеге, Отанға махаббат сезімдерін қалыптастыру;
- 8) практикалық қызмет барысында (сабақта, дидактикалық және шығармашылық ойындарда, өз-өзіне қызмет көрсету бойынша еңбекте, қоғамдық-пайдалы еңбекте) алынған білімді бекіту.

14. "Айналамен таныстыру" бағдарламасы үш бағыттағы жұмысты қамтиды:

- 1) бірінші бағыт білім алушыны жақын айналасымен, адамдардың өмірімен және еңбегімен практикалық таныстыруды, адамгершілік, эстетикалық және коммуникативтік мәдениет қалыптастыруды қарастырады;
- 2) екінші бағыттың міндеттері – табиғатқа ұқыпты, қамқор қатынас дағдыларын, туған өлкеге, Отанға сүйіспеншілік сезімдерін қалыптастыру;

3) үшінші бағыт – білім алушыларға қоршаған ортада өзін ұстаудың қауіпсіздік ережелері және салауатты өмір салтын ұстану үшін қажетті жағдай туралы білім беру.

15. Аталмыш тақырыптарды тізбектеп емес, бір тақырыпқа жыл бойында бірнеше рет оралу арқылы оқыту. Жұмысты осылайша ұйымдастыру маңыздылыққа ие, өйткені ұғымдармен, оларды білдіретін сөздермен алғаш танысу барысында білім алушылардан толық және жан-жақты ойлану, есте сақтау талап етілмейді. Алғашында сөз шектелген, бір мағынада беріледі. Кейінгі жұмыс барысында оның мағынасы кеңейіп, жаңа мазмұнға ие болады.

16. Есту қабілеті нашар білім алушылардың қоршаған әлем, өз ортасы туралы шектеулі, кейде қате түсінігі білім алушыларға білімнің сөйлеудің және сөз арқылы ойлаудың бір уақытта қалыптасуы кезінде берілетіндігін анықтайды, курс осы бағытта құрылады. Білім алушының пәндік қызметі бай болса, қоршаған ортаны бақылай отырып, көп нәрсені көрсе, педагог оның назарын әртүрлі нысандар мен құбылыстарға жиі аударып отырса, білім алушы әлемді белсенді танып, әлеуметтік бейімделудің құрамдас бөлігі болып табылатын оның тұлғасының коммуникативтік қабілеттері тиімді тәрбиеленеді.

17. Сабақ естімейтін білім алушылардың күнделікті ғана емес, байланысқан сөйлеу дағдысын дамытады. Экскурсия, ойындар кезінде мұғалім білім алушылардың көрген дүниелері бойынша қатынас орнатуын талап етеді. Барлық сөйлеу материалын білім алушылар көру-есту арқылы қабылдайды. Бұл кезде білім алушылар мен мұғалім оқытудың осы сатысына тән сөйлеу формаларын пайдаланады. Дайындық сыныбында мұғалім білім алушылармен қатынас орнату барысында сөйлеудің ауызша-дактильді формасын, сөздер мен сөз тіркестері бейнеленген тақталарды пайдаланады. Осы кезеңде білім алушылар көбіне дактильді сөйлеуді пайдаланып, ауызша сөйлеудің үлесін ақырындап көбейтеді.

18. Байланысқан сөйлеу бойынша жұмыс білім алушыларды бақылау нәтижелерін мазмұндауға, көрген заттарды сипаттауға, экскурсиялар туралы әңгімелеуге оқытады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

19. Пәнді оқытудың міндетті талабы – естімейтін білім алушыларды түзете-дамыту жүйесінің негізгі ұстанымдарын жүзеге асыру және сөйлеу әрекетінің түрлерін: сөйлеуді есту-көру және есту арқылы қабылдауды, ұжымдық және жеке қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратурамен бірге сөйлеуді ауызша, жазбаша, ауызша-дактильді жаңғыртуды қолдану.

20. Ғылым негіздерін ана тілін меңгерумен бірлікте үйрету ұстанымы естімейтін білім алушының тұлғалық даму барысы, білім берудің бекітілген көлемін білім алушының меңгеруі тілдік даму деңгейімен, ақпаратты сөйлеу арқылы қабылдау, сөйлеу-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейімен байланысты оны дұрыс қолдану мүмкіндігімен анықталатындығымен шарттасады.

21. Есту арқылы қабылдауды сөйлеу тілінің дыбыстық жағымен бірлікте дамыту қарқынын күшейту ұстанымы естімейтін білім алушының өзге тұлғаның өзіне қаратыла айтылған сөзін еркін түсініп, өзгелерге түсінікті, анық сөйлеу қабілетін дамытуға бағытталған.

22. Сөйлеу қатынасын дамыту ұстанымы естімейтін білім алушылардың бірлескен қызметін ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық тәсілдерін жүзеге асыру қажеттілігімен шарттасады және сөйлеу арқылы қатынас жасау қажеттілігін туындататын жағдайларды модельдеуді болжайды. Ұстанымды жүзеге асыру білім алушылардың белсенді әрекетін – өздерінің коммуникативтік ниеттерін сөз формасында жеткізуін талап етеді. Бұл, негізінен, сұрақтарға жауап беріп, сұрақ қоя білу, өз ниеті, жағдайы, қызметі туралы хабарлау, тапсырманың орындалғандығы туралы баяндау, өтінішпен немесе тапсырмамен мұғалімге жүгіну қабілеттерін қамтиды.

23. Сөйлеу қатынасын дамыту ұстанымы лексиканы, грамматикалық модельдердің түрлерін, диалогтік бірліктің құрылымдарын, ұйымдасқан сөйлеу практикасы кезінде байланысқан сөйленістерді меңгертуді мақсат тұтады.

24. Пропедевтика және шоғырландыру ұстанымы оқыту процесін мақсатты түрде ұйымдастырудың мүмкіндігін, өзгерісті және түзету жұмыстарындағы кемшіл тұстарды уақытылы анықтауды, естімейтін білім алушылардың оқу-танымдық әрекетіндегі кемшіліктердің алдын алуға арналған қосымша құралдарды іздеуді қамтамасыз етеді.

25. Беріктік ұстанымының мәні – білімді меңгеру және оларды сақтау білім алушылардың логикалық ойлауын және ауызша-логикалық жадын дамытумен байланысты екендігінде. Бұл ұстанымды жүзеге асыру саналы түрде есте сақтауды, ұзақ сақтауды және осының негізінде игерілген білімді одан әрі байыту мақсатында жылдам пайдалануды бағамдайды.

26. Беріктік ұстанымы естімейтін білім алушының оқытудың түрлі сатысында оқу материалын меңгеруінің ерекшеліктері туралы мұғалімнен белгілі білімді талап етеді. Сондықтан сабақта сөздік-логикалық есте сақтаудың нысаны болып табылатын маңызды, негізгі материалды таңдауға ерекше назар аударылады. Осы факторларды ескеру білім алушылардан сөйлеу үлгілерін бірнеше рет, уақытқа негізделген және әртүрлі жағдайлармен шарттасқан қайталау арқылы әдейі және автоматты түрде есте сақтауды талап етеді. Жанама есте сақтау (тірек суреттерді пайдалану, материалды топтау) тәсілдерін, ойлау қызметінің тәсілдерін (салыстыру, жинастыру, нақтылау, назар аудару) қалыптастыру маңыздылыққа ие.

27. Естімейтін білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту жүйесіндегі саналылық және белсенділік ұстанымы білім алушылардың оқу процесін сезінуі, білімді саналы

түрде меңгеруі ретінде ұғынылады. Ұстанымды жүзеге асыру оқуға қатысты саналы және белсенді қатынас орнатуға, материалды түсінуге және оны сөз арқылы жеткізуге, білімді практикада саналы түрде қолдануға бағытталады.

28. Оқытудың көрнекілік және ауызша құралдар ұстанымы жаңа ұғымдарды, қорытындыларды, оқу-тәрбие процесіндегі тәртіптерді қалыптастырудың негізі ретінде сезімдік бейнелерді жинақтау, жүйелеу және қорыту мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталады. Көрнекілік қоршаған ортаның нақты құбылыстарының, заттарының жан-жақтылығын тануды жеңілдетеді, сөз бен бейне арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, байқампаздықты дамытуға, қабылдау мен ойлауды түзетуге және дамытуға жағдай жасайды.

29. Әрекеттік тәсіл ұстанымы мүлдем естимейтін білім алушыларды оқытудың қазіргі жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді, онда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастырудың процесс және мүлдем естимейтін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзете-дамыту бағыттылығын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады. Ұстанымның маңызды шарты – қызығушылыққа негізделген қызметке қатысты жағымды қатынас орнату. Ол қызметке жағымды қатынас қалыптасқан кезде пайда болады және орындалатын қызметпен байланысты жағымды эмоция туындату кезінде қол жеткізіледі.

30. Коммуникативтік технология алынған білімді қызмет кезінде жүзеге асыруды, жағдайды пайдалануды және модельдеуді, сезімдердің барлық реңктерін көрсету шарттарының табиғилығын қамтамасыз етеді. Сабақ барысында білім алушыларға белсенді сөйлеу практикасының мүмкіндіктері ұсынылады: әртүрлі әңгімелесушілермен жағдай туралы айтылады, сөйлеу міндеттерін шешу арқылы қиын жағдайлар талқыланады. Өз тәжірибесін белсенділендіруге маңызды рөл беріледі.

31. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) дамытушы және түзетуші міндеттерді шешу үшін қажетті, бірақ дәстүрлі түрде қолданылатын құралдардың көмегімен құрылмайтын оқыту жағдайларын "жасауға" көмектесе отырып, құралдар арсеналын кеңейтеді.

32. АКТ-ны пайдалану оқыту процесін жекешелендіруге, сабақтағы жұмыс мазмұнына қызығушылықты арттыруға, білім алушылардың танымдық қызметінің белсенділігін арттыруға, шығармашылық әлеуетті дамытуға мүмкіндік береді.

33. Оқу процесінде АКТ білім алушылардың жұмыс қабілеттерін ескере отырып қолданылады.

34. Сабақтардың тиімділігі мұғалім қолданатын формалар мен әдістердің алуандығына көп байланысты. Олар: әлеуметтік және тұлғалық маңызды тақырыптарға әңгімелесу (білім алушылар білмейтін кей жесттер нақтыланады), ойындар, қиын жағдайлар, практикалық тапсырмалар. Әңгімелесушілерді араластыра отырып әртүрлі жағдаяттар (коммуникативтік, сөйлеу) құруға мүмкіндік беретін модельдеуге ерекше назар аударылады.

35. Естімейтін білім алушыларға арналған "Айналамен таныстыру" пәнін оқыту барысында ұсынылатын стратегиялар, технологиялар және әдістер:

1) стратегиялар: өзін басқару, эксперименттік, коммуникативтік;

2) технологиялардың келесі топтарын бөліп көрсетеді:

түсіндіру-көрсету мақсатындағы;

тұлғаға бағытталған (әр деңгейдегі оқыту, ұжымдық өзара оқыту, модульдік оқыту);

дамытушы;

түзетуші;

ойын әдістерін пайдалану технологиясы;

жобалар әдісі;

ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

36. Әдістер:

1) ауызша әдістер:

әңгіме, түсініктеме, сұхбат (естімейтін білім алушыларды оқыту олардың сөздік ақпаратты қабылдау мүмкіндіктері мен сөйлеу дамуының ерекшеліктерін назарда ұстайды);

2) көрнекілік әдістері:

қоршаған әлем сабақтарындағы көрнекілік әдістері: кестелерді көрсету және олармен жұмыс жасау; картиналарды жаңғырту арқылы көрсету;

қоршаған әлем сабақтарындағы көрсету әдістері: табиғи нысандарды көрсету, тәжірибелерді көрсету, жабдықтарды көрсету, бейнефильмдерді көрсету.

37. Оқытудың нақты мақсаттарын құруға және табыстылықты өлшеу мен оқытудың кейінгі қадамдарын анықтау үшін табыс критерийлеріне назар аударылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

38. "Айналамен таныстыру" пәнін оқытудың нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

39. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара байланысына негізделген. Критериалды бағалаудың нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

40. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды.

41. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, білім алушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

42. Жиынтық бағалау белгілі бір оқыту кезеңінде оқу ақпаратының блогын аяқтаған кезде жүргізіледі, білім алушылардың кері байланыс жасауы үшін және пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін пайдаланылады.

5-тарау. "Айналамен таныстыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

43. "Айналамен таныстыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

44. "Айналамен таныстыру" пәнінің сағат саны тақырыптар бойынша шамамен бөлінді, мұғалім сыныптың ерекшелігін, білім алушылардың дайындық деңгейлерін, жергілікті жағдайды ескере отырып, білім алушылардың оқу материалын сапалы меңгерулері үшін бағдарламалық уақытты өзгеше бөле алады.

45. "Айналамен таныстыру" пәні бастауыш мектептің орыс тілі, әдебиет, заттық-тәжірибелік оқыту сияқты өзге пәндерімен тығыз байланысты. Білім алушыға өзге пәндерде берілетін қоршаған әлем туралы түсініктер осы пән аясында кеңейіп, молайып, үлкен практикалық бағыттылыққа ие болады.

46. Бағдарлама аймақтық компонентті қамтиды, оның мазмұнын мұғалім толтырады

47. Өзге де пәндер секілді қоршаған әлеммен танысу сабақтарында айтылған сөзді қабылдауға (есту-көру, есту негізінде) және білім алушының сөйлеуіне (дыбыстауды бақылау және білім алушы жіберетін қателерді жөндеу) қойылатын талаптар дұрыс қолданылып және жүзеге асырылады.

48. Оқу процесінде берілген білімді бекіту және оны кейін молайтып, дамыту мақсатында жыл бойында бір тақырыпқа бірнеше рет оралған жөн. Білім алушыларға белгілі мәселелерге жүйелі түрде оралып, тәжірибелері туралы айтып отыру арқылы әртүрлі жағдайда меңгерген жаңа білімді жинақтап, жүйелеу. Білім алушылардың жанды және жансыз табиғат туралы түсініктері үзік-үзік кездейсоқ болмауы. Қоршаған шындықтың барлық фактісін әртүрлі байланыстар және қатынастар арқылы (уақыттық, кеңістіктік, себеп-салдарлық) көрсету.

49. Қоршаған ортамен таныстыру сабақтары сынып бөлмесінде ғана емес, мектептің жанындағы аймақта, саябақта, көшеде, кітапханада, көрмеде, сондай-ақ кәсіпорындардың ғимараттарында, бейнефильм көрсету бөлмесінде, мейрамға дайындық кезінде өткізіледі.

50. Курстың түзету бағыттылығы мынаны көрсетеді:

- 1) табиғаттанымдық білімнің, біліктің қалыптасуымен байланысты сөйлеу дағдысымен жұмыс;
- 2) білімді меңгеру сапасын арттырудың, білім алушыларды ақыл-ой тұрғысынан дамытудың құралы ретінде жинақтау жұмыстарын көбейту;
- 3) жұмыстың ұжымдық және ойын формаларын кең пайдалана отырып, білім алушыларға жеке ыңғай ұстану;
- 4) оқу процесін қызметтің белсенді формаларымен толықтыру.

51. Барлық оқу процесс пән бойынша оқу жабдықтарының тізімінде көрсетілген қажетті оқытудың көрнекілік және техникалық құралдарымен қамтамасыз етіледі.

52. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пән мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, онда әр сынып бойынша күтілетін нәтижелер (дағдылар немесе біліктер, білім немесе түсінік) түріндегі оқыту мақсаттары көрсетілген. Әр бөлімшенің ішінде тізбекті түрде ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, нашар еститін білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі сатылары туралы ақпарат ұсынуға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен және қоғам	1.1. Мен және менің отбасым
		1.2. Мектеп және мектеп қоғамдастығы
		1.3. Менің шағын Отаным
		1.4. Денсаулық және қауіпсіздік
		1.5. Құқықтар және міндеттер
2	Менің елімнің табиғаты	2.1. Ауа райы және климат
		2.2. Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі
		2.3. Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі
3	Тарих толқынында	3.1. Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық
		3.2. Атаулы күндер мен мерекелер
		3.3. Ұлттық халықтық ойындар

53. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану және мониторинг жүргізу үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқу мақсатының нөмірі.

54. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Оқыту мақсаттарының мазмұны пәндік сипаттағы білім мен білікті ғана емес, оларды шынайы практикада қолдануды, АКТ-ны пайдалануды, пәнаралық байланыстарды жүзеге асыруды, сөйлеу қызметінің және коммуникативтік дағдылардың түрлерін дамытуды қарастырады:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
		1.1.1.1 негізгі ұғымдарды (жас, туған күні, отбасы	2.1.1.1 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау 2.1.1.2 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын,

1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 негізгі ұғымдарды (есімін, тегін) түсіну 0.1.1.2 "Отбасы" ұғымының маңызын түсіну және түсіндіру; 0.1.1.3 көрнекіліктер бойынша отбасы мүшелерін анықтау 0.1.1.4 отбасында берілген тапсырмаларды орындау	мүшелерінің есімдері) түсіну 1.1.1.2 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау 1.1.1.3 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын, үйдің, пәтердің нөмірін) атау 1.1.1.4 туысқандық байланыстар жүйесінде отбасының өзге мүшелеріне қатысты өз орнын анықтау	үйдің, пәтердің нөмірін) атау 2.1.1.3 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіну және мысал келтіру 2.1.1.4 адамның сыртқы түрін (бойын, шашының түсін және ұзындығын) сипаттау 2.1.1.5 отбасылық мұрағат материалдары негізінде отбасы мүшелерінің бейнелерін сөз арқылы жеткізу
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 мектеп (сынып, жатын бөлмесі, асхана, дәретхана) туралы түсінікке ие болу 0.1.2.2 адамдар өміріндегі мектептің маңыздылығын түсіну 0.1.2.3 мектептің жекелеген функционалды аймақтарының қолданылу мақсаттары мен орналасқан жерлерін білу 0.1.2.4 мектеп ғимаратының ішін білу 0.1.2.5. мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау 0.1.2.6 "сынып" ұғымын түсіну 0.1.2.7 сынып жабдықтарын (жиһаз, оқу құралдары) санамалау 0.1.2.8 мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру 0.1.2.9 партада тұзу отыру	1.1.2.1 мектеп ғимаратын (қабаттар санын, мектеп мекен-жайын) суреттеу 1.1.2.2 мектеп қызметкерлерінің мамандықтарын білу 1.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана, спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу 1.1.2.4 мектеп ғимаратын білу және бөлмелердің деректерін атау 1.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау 1.1.2.6 өзін мектеп білім алушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау 1.1.2.7 жүгінудің негізгі формаларын (амандасу, өтініш, алғыс, кешірім сұрау) білу 1.1.2.8 мұғалім мен тәрбиешінің тапсырмаларын түсіну және орындау 1.1.2.9 сынып бөлмесінің бөліктерін (қабырғалар, төбе, еден) атау 1.1.2.10 партада тұзу отыру	2.1.2.1 мектеп ғимаратын (қабаттар санын, мектеп мекен-жайын, бөлмелердің атаулары мен қолданылу мақсаттарын) сипаттау 2.1.2.2 мектеп қызметкерлерінің мамандықтары туралы түсінікке ие болу 2.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының қолданылу мақсаттары мен орналасқан жерлерін білу 2.1.2.4 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру 2.1.2.5 жүгінудің негізгі формаларын (амандасу, өтініш, алғыс, кешірім сұрау) білу 2.1.2.6 мұғалім мен тәрбиешінің тапсырмаларын түсіну және орындау 2.1.2.7 сынып бөлмесінің негізгі бөліктерін (қабырғалар, төбе, еден) атау 2.1.2.8 партада тұзу отыру

1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қала (мектеп, көше, алаңқай) туралы түсінікке ие болу 0.1.3.2 қала көліктерінің түрлерімен таныстыру 0.1.3.3 қала көліктерінің түрлерін (автобус, машина) атау 0.1.3.4 жолда жүру, көшеде өзін ұстау ережелерін сақтау	1.1.3.1 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін, ескерткіштерін білу 1.1.3.2 бағдаршамның белгілерін анықтау 1.1.3.3 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін атау 1.1.3.4 жолда жүру ережелерін сақтау 1.1.3.5 көшеде, жеделсатыда бейтаныс адамдармен кездескен кезде өзін ұстау ережелерін білу	2.1.3.1 қаланың басты көшесі мен алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін және олардың қызметкерлерін білу 2.1.3.2 мәдени-ағарту мекемелерін, қала кәсіпорындарын: кітапханаларды, кинотеатрларды, мұражайларды, театрларды, зауыттарды, фабрикаларды атау 2.1.3.3 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
1.4. Денсаулық және қауіпсіздік	0.1.4.1 жеке гигиенаны сақтаудың маңыздылығын түсіну 0.1.4.2 күн тәртібі, тәулік бөліктері және күннің әртүрлі бөлігіндегі білім алушылардың әрекеттері туралы түсінікке ие болу 0.1.4.3 тәулік бөліктерін (таңертең, күндіз, кеш, түн) білу 0.1.4.4 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін орындау 0.1.4.5 асханада өзін ұстау ережелерін сақтау	1.1.4.1 киімді мерзімдер бойынша (қолданылу мақсаты және жыл мезгіліне сәйкестілігі бойынша) бөлу 1.1.4.2 адамның сырт келбетін (бойын, шашының түсін және ұзындығын) сипаттау 1.1.4.3 дене мүшелерінің атауларын білу 1.1.4.4 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) сақтау 1.1.4.5 оң және сол жак дене мүшелерін ажырата білу 1.1.4.6 көлік түрлерін білу 1.1.4.7 көлік түрлерін ажырату және олардың қолданылу мақсаттары туралы білу 1.1.4.8 жолда жүру ережелерін, жаяу қозғалысты реттейтін жол белгілерінің мағыналарын білу 1.1.4.9 жолда жүру, көліктегі қауіпсіздік ережелерін сақтау	2.1.4.1 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) орындау 2.1.4.2 денсаулықты нығайту (шынығу және дене шынықтыру) 2.1.4.3 оқу және жазу кезінде түзу отыру 2.1.4.4 әртүрлі дереккөздер негізінде пайдалы және пайдалы емес тағам арасындағы айырмашылықты анықтау 2.1.4.5 жедел жәрдем қызметін атау және оған жүгіну жағдаяттарын анықтау 2.1.4.6 табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру 2.1.4.7 көлік түрлерін ажырату және олардың қолданылу мақсаттарын білу 2.1.4.8 жолдың құрамдас бөліктерін (жүру жолы, жаяужол, жол жиегі, көше қиылысы) және негізгі жол белгілерін білу, анықтау

		1.1.4.10 табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру	2.1.4.9 жолда жүру, көліктегі қауіпсіздік ережелерін сақтау 2.1.4.10 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
1.5 Құқықтар және міндеттер	0.1.5.1 сыныпта қауіпсіздік ережелерін сақтау 0.1.5.2 мектеп ғимаратының ішін білу 0.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау 0.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау	1.1.5.1 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана, спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу 1.1.5.2 мектеп ғимаратын білу және бөлмелердің деректерін атау 1.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау 1.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау	2.1.5.1 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру 2.1.5.2 сыныпта қауіпсіздік ережелерін сақтау 2.1.5.3 сынып ұжымы мүшелерінің функционалды міндеттерін (сынып белсенділерінің міндеттерін) білу

2) "Менің елімнің табиғаты":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
2.1 Ауа райы және климат	0.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын мерзімдер кезінде бақылау 0.2.1.2 айларды атау 0.2.1.3 өлі табиғат нысандарын бақылау 0.2.1.4 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау 0.2.1.5 ауа райы жағдайын анықтау	1.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын әртүрлі жыл мезгілінде бақылау 1.2.1.2 экскурсия кезінде өлі табиғат нысандарын бақылау 1.2.1.3 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау 1.2.1.4 ауа райы жағдайын анықтау 1.2.1.5 жағымсыз ауа-райы климаттық жағдай кезінде өзін ұстау ережелерін құрастыру	2.2.1.1 жыл мезгілдерінің типтік құбылыстарын, табиғаттағы өзгерістерді бақылау 2.2.1.2 әртүрлі жыл мезгіліндегі ауа райын сипаттау 2.2.1.3 өлі табиғат нысандарының қасиеттерін білу 2.2.1.4 бақтағы, ормандағы, бақшадағы өсімдіктерді бақылау 2.2.1.5 табиғаттағы өзгерістерді (аспан жағдайы, ауа температурасы, жауын түрлері, алғашқы суық, жылыну) бақылау 2.2.1.6 өлі табиғат нысандарының қасиеттерін (қар мен мұз ериді, су қатады, тас қатты, құм сусымалы) анықтау

			2.2.1.7 өсімдіктерді (жапырақ бояуларын, өсімін, гүлдеуін, жапырақ жауынын) сипаттау
2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	0.2.2.1 тұрғылықты жерінің жануарларын ажырату 0.2.2.2 жануарларды топтарға жіктеу: үй жануарлары және жабайы жануарлар 0.2.2.3 көкөністер мен жемістерді атау 0.2.2.4 көкөністер мен жемістерді олардың өсу орындары бойынша топтау	1.2.2.1 жануарлардың сыртқы түрін, өмір сүру салтын, кей қылықтарын сипаттау 1.2.2.2 жануарлардың адамға келтірер пайдасы туралы әңгімелеу 1.2.2.3 сыртқы түрі, қылықтары бойынша жануарларды ажырату 1.2.2.4 құстарды топтар бойынша (үй құстары және жабайы құстар, қыстайтын және жылы жаққа қоныс аударатын құстар) жіктеу 1.2.2.5 табиғаттағы құстардың сыртқы түрлерін және өмір сүру салттарын сипаттау, адам үшін пайдасын білу 1.2.2.6 зерттелетін көкөністер мен жемістерді формасы, боямасы, көлемі бойынша ажырату 1.2.2.7 ұқсас белгілері бойынша топтау	2.2.2.1 үй жанында құстарды бақылау 2.2.2.2 құс әрекеттерін сипаттау 2.2.2.3 жануарлардың тұратын жерлерін (сиыр қора, шошқа қора, ат қора, ін, құмырсқа илеуі, омарта) атау 2.2.2.4 жануарларды және олардың қимылдарын (ұру, пысқырыну, мияулау) атау 2.2.2.5 көктемде мектеп аумағындағы өсімдіктерді (бүршік жару, өсу, гүлдеу) бақылау 2.2.2.6 дәмі, түсі және формасы бойынша көкөністер мен жемістерді ажырату 2.2.2.7 көкөністер мен жемістердің белгілерін, оларға қатысты әрекеттерді (қайда өседі, кім жейді) атау
2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі		1.2.3.1 бақтағы және бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстар туралы түсінікке ие болу 1.2.3.2 мерзімдік жұмыс түрлерін анықтау 1.2.3.3 жыл мезгіліне байланысты табиғатта айналысуға болатын жұмыс түрлерін анықтау	2.2.3.1 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау (суару, су бүрку, топырақ қопсыту) 2.2.3.2 үй жануарларына күтім жасау 2.2.3.3 құстарға көмек көрсету (тамақтандыру, жем салатын орын дайындау, үй құстарына күтім жасау)

3) "Тарих толқынында":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
			2.3.1.1 Қазақстан Республикасы солтүстік және оңтүстік астанасын ажырату

3.1 Қазақстанның тарихы : тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	0.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: президент, астана, елтаңба, ту, әнұран, дүкен, дәріхана, кинотеатр, театр, мұражай 0.3.1.2 Отанның, астананың не екендігін түсіну 0.3.1.3 берілген нысандардың (дәріхана, театр, мұражай) қолданылу мақсаттарын түсіну 0.3.1.4 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау	1.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: елтаңба, ту, әнұран, Тәуелсіздік монументі, Бәйтерек 1.3.1.2 Қазақстан Республикасы символдарын атау 1.3.1.3 көрнекіліктер бойынша астананың көрікті жерлерін анықтау 1.3.1.4 Қазақстан халықтары достығының маңызын түсіндіру	2.3.1.2 Қазақстан картасынан өз облысын, ірі өзендерді, қалаларды көрсету 2.3.1.3 көрнекіліктер бойынша астананың бас көшесін және алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін анықтау 2.3.1.4 қаланың мәдени-ағарту мекемелерін, кәсіпорындарын атау: кітапханалар, кинотеатрлар, мұражайлар, театрлар, зауыттар, фабрикалар 2.3.1.5 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау 2.3.1.6 тұлғаның, отбасының, қоғамның және мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсіндіру 2.3.1.7 Қазақстан халықтары достығының маңызын түсіндіру
3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	0.3.2.1 негізгі мерекелік күндерді білу 0.3.2.2 туған күннің, жаңа жылдың, 8- наурыздың, Наурыздың, Жеңіс күнінің не екендігін түсіну 0.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау (қысқа сипаттама) 0.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу	1.3.2.1 негізгі мерекелік күндерді, ұлттық тағамдарды білу 1.3.2.2 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау 1.3.2.3 ұлттық тағамдарды атау 1.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу	2.3.2.1 барлық мерекелік күндерді білу 2.3.2.2 таңдау бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелерінің маңызын білу 2.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау 2.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу
3.3 Ұлттық халықтық ойындар	0.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу	1.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу 1.3.3.2 ойын ережелерін сақтау	2.3.3.1 ұлттық ойындардың пайда болу тарихын білу 2.3.3.2 ойын ережелерін сақтай отырып, ұлттық ойындарға қатысу

55. Бір тоқсанда екі рет өтілетін тақырып есебін ұстана отырып, өтілетін тақырыптар бойынша оқыту мақсаттарын бір тоқсанға шоғырландыруға (мүмкіндік бойынша) кеңес беріледі.

56. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) дайындық сыныбы:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Өзім туралы	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 негізгі ұғымдарды (есімін, тегін) түсіну
		0.1.1.2 "Отбасы" ұғымының маңызын түсіну және түсіндіру
		0.1.1.3 көрнекіліктер бойынша отбасы мүшелерін анықтау
		0.1.1.4 отбасында берілген тапсырмаларды орындау;
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.2 адамдар өміріндегі мектептің маңыздылығын түсіну
		0.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		0.1.2.9 партада тұзу отыру
	1.5 Құқықтар және міндеттер	0.1.5.1 сыныпта қауіпсіздік ережелерін сақтау
		0.1.5.2 мектеп ғимаратының ішін білу
		0.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		0.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 мектеп (сынып, жатын бөлмесі, асхана, дәретхана) туралы түсінікке ие болу
		0.1.2.2 адамдар өміріндегі мектептің маңыздылығын түсіну
		0.1.2.3 мектептің жекелеген функционалды аймақтарының қолданылу мақсаттары мен орналасқан жерлерін білу
		0.1.2.4 мектеп ғимаратының ішін білу

2. Менің мектебім		0.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		0.1.2.6 "сынып" ұғымын түсіну
		0.1.2.7 сынып жабдықтарын (жиһаз, оқу құралдары) санамалау
		0.1.2.8 мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру
		0.1.2.9 партада түзу отыру
	1.5 Құқықтар және міндеттер	0.1.5.1 сыныпта қауіпсіздік ережелерін сақтау
		0.1.5.2 мектеп ғимаратының ішін білу
		0.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		0.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау
	2-тоқсан	
3. Менің отбасым және достарым	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 негізгі ұғымдарды (есімін, тегін) түсіну
		0.1.1.2 "Отбасы" ұғымының маңызын түсіну және түсіндіру
		0.1.1.3 көрнекіліктер бойынша отбасы мүшелерін анықтау
		0.1.1.4 отбасында берілген тапсырмаларды орындау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.2 адамдар өміріндегі мектептің маңыздылығын түсіну
	1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қала (мектеп, көше, алаңқай) туралы түсінікке ие болу
		0.1.3.2 қала көліктерінің түрлерімен таныстыру
	2.1 Ауа райы және климат	0.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын мерзімдер кезінде бақылау
		0.2.1.4 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау

	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	0.3.2.2 туған күннің, жаңа жылдың, 8-наурыздың, Наурыздың, Жеңіс күнінің не екендігін түсіну 0.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау (қысқа сипаттама) 0.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу	
4. Бізді қоршаған әлем	1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қала (мектеп, көше, алаңқай) туралы түсінікке ие болу	
		0.1.3.2 қала көліктерінің түрлерімен таныстыру	
		0.1.3.3 қала көліктерінің түрлерін (автобус, машина) атау	
		0.1.3.4 жолда жүру, көшеде өзін ұстау ережелерін сақтау	
	2.1 Ауа райы және климат	0.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын мерзімдер кезінде бақылау	
		0.2.1.2 айларды атау	
		0.2.1.3 өлі табиғат нысандарын бақылау	
		0.2.1.4 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау	
		0.2.1.5 ауа райы жағдайын анықтау	
	2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	0.2.2.1 тұрғылықты жерінің жануарларын ажырату	
		0.2.2.2 жануарларды топтарға жіктеу: үй жануарлары және жабайы жануарлар	
		0.2.2.3 көкөністер мен жемістерді атау	
		0.2.2.4 көкөністер мен жемістерді олардың өсу орындары бойынша топтау	
	3-тоқсан		

5. Саяхат	1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қала (мектеп, көше, алаңқай) туралы түсінікке ие болу
		0.1.3.2 қала көліктерінің түрлерімен таныстыру
		0.1.3.3 қала көліктерінің түрлерін (автобус, машина) атау
		0.1.3.4 жолда жүру, көшеде өзін ұстау ережелерін сақтау
	2.1 Ауа райы және климат	0.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын мерзімдер кезінде бақылау
		0.2.1.2 айларды атау
		0.2.1.3 өлі табиғат нысандарын бақылау
		0.2.1.4 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау
		0.2.1.5 ауа райы жағдайын анықтау
	2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	0.2.2.1 тұрғылықты жерінің жануарларын ажырату
		0.2.2.2 жануарларды топтарға жіктеу: үй жануарлары және жабайы жануарлар
		0.2.2.3 көкөністер мен жемістерді атау
		0.2.2.4 көкөністер мен жемістерді олардың өсу орындары бойынша топтау
	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	0.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: президент, астана, елтаңба, ту, әнұран, дүкен, дәріхана, кинотеатр, театр, мұражай
		0.3.1.2 Отанның, астананың не екендігін түсіну
		0.3.1.3 берілген нысандардың (дәріхана, театр, мұражай)

		қолданылу мақсаттарын түсіну
		0.3.1.4. қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	0.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: президент, астана, елтаңба, ту, әнұран, дүкен, дәріхана, кинотеатр, театр, мұражай
		0.3.1.2 Отанның, астананың не екендігін түсіну
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	0.3.2.1 негізгі мерекелік күндерді білу
		0.3.2.2 туған күннің, жаңа жылдың, 8-наурыздың, Наурыздың, Жеңіс күнінің не екендігін түсіну
		0.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау (қысқа сипаттама)
		0.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу
	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	0.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу
4-тоқсан		
7. Тағам және сусын	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	0.1.4.1 жеке гигиенаны сақтаудың маңыздылығын түсіну
		0.1.4.2 күн тәртібі, тәулік бөліктері және күннің әртүрлі бөлігіндегі білім алушылардың әрекеттері туралы түсінікке ие болу
		0.1.4.3 тәулік бөліктерін (танертең, күндіз, кеш, түн) білу
		0.1.4.4 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін орындау
		0.1.4.5 асханада өзін ұстау ережелерін сақтау

8. Дені саудың - жаны сау	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	0.1.4.1 жеке гигиенаны сақтаудың маңыздылығын түсіну
		0.1.4.2 күн тәртібі, тәулік бөліктері және күннің әртүрлі бөлігіндегі білім алушылардың әрекеттері туралы түсінікке ие болу
		0.1.4.3 тәулік бөліктерін (таңертең, күндіз, кеш, түн) білу
		0.1.4.4 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін орындау
		0.1.4.5 асханада өзін ұстау ережелерін сақтау
	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	0.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу

2) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.1 негізгі ұғымдарды (жас, туған күні, отбасы мүшелерінің есімдері) түсіну
		1.1.1.2 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау
		1.1.1.3 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын, үйдің, пәтердің нөмірін) атау
		1.1.1.4 туысқандық байланыстар жүйесінде отбасының өзге мүшелеріне қатысты өз орнын анықтау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана, спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу

1. Өзім туралы		1.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		1.1.2.6 өзін мектеп білім алушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.4.2 адамның сырт келбетін сипаттау (бойын , шашының түсін және ұзындығын)
	1.5 Құқықтар және міндеттер	1.1.5.1 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана , спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу
		1.1.5.2 мектеп ғимаратын білу және бөлмелердің деректерін атау
		1.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		1.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау
	2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі	1.2.3.1 бақтағы және бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстар туралы түсінікке ие болу
		1.2.3.2 мерзімдік жұмыс түрлерін анықтау
		1.2.3.3 жыл мезгіліне байланысты табиғатта айналысуға болатын жұмыс түрлерін анықтау
		1.1.2.1 мектеп ғимаратын (қабаттар санын, мектеп мекен-жайын) суреттеу
		1.1.2.2 мектеп қызметкерлерінің мамандықтарын білу
		1.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана , спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу

2. Менің мектебім	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.4 мектеп ғимаратын білу және бөлмелердің деректерін атау
		1.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		1.1.2.6 өзін мектеп білім алушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау
		1.1.2.7 жүгінудің негізгі формаларын (амандасу, өтініш, алғыс, кешірім сұрау) білу
		1.1.2.8 мұғалім мен тәрбиешінің тапсырмаларын түсіну және орындау
		1.1.2.9 сынып бөлмесінің бөліктерін (қабырғалар, төбе, еден) атау
		1.1.2.10 партада түзу отыру
	1.5 Құқықтар және міндеттер	1.1.5.1 мектептің функционалды аймақтарының (кітапхана , спортзал, акт залы, дәрігер кабинеті) қолданылу мақсаттарын және орналасқан жерлерін білу
		1.1.5.2 мектеп ғимаратын білу және бөлмелердің деректерін атау
		1.1.5.3 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау
		1.1.5.4 кезекшінің міндеттерін орындау, сыныпта тәртіп сақтау
2-тоқсан		
1.1 Мен және менің отбасым		1.1.1.1 негізгі ұғымдарды (жас, туған күні, отбасы мүшелерінің есімдері) түсіну
		1.1.1.2 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау
		1.1.1.3 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын,

3. Менің отбасым және достарым	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	үйдің, пәтердің нөмірін) атау
		1.1.1.4 туыскандық байланыстар жүйесінде отбасының өзге мүшелеріне қатысты өз орнын анықтау
		1.1.2.5 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау;
	1.3 Менің шағын Отаным	1.1.2.7 жүгінудің негізгі формаларын (амандасу, өтініш, алғыс, кешірім сұрау) білу
		1.1.2.8 мұғалім мен тәрбиешінің тапсырмаларын түсіну және орындау
		1.1.3.1 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін, ескерткіштерін білу
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.3.3 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін атау
		1.1.4.2 адамның сырт келбетін (бойын, шашының түсін және ұзындығын) сипаттау
		1.1.4.3 дене мүшелерінің атауларын білу
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	1.3.2.1 негізгі мерекелік күндерді, ұлттық тағамдарды білу
		1.3.2.2 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау
	1.3 Менің шағын Отаным	1.1.3.1 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін, ескерткіштерін білу
		1.1.3.2 бағдаршамның белгілерін анықтау
		1.1.3.3 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін атау
		1.1.3.4 жолда жүру ережелерін сақтау
		1.1.3.5 көшеде, жеделсатыда бейтаныс адамдармен кездескен

4. Бізді қоршаған әлем

	кезде өзін ұстау ережелерін білу
1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.4.6 көлік түрлерін білу
	1.1.4.7 көлік түрлерін ажырату және олардың қызметін білу
2.1 Ауа райы және климат	1.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын әртүрлі жыл мезгілінде бақылау
	1.2.1.2 экскурсия кезінде өлі табиғат нысандарын бақылау
	1.2.1.3 жыл мезгілдерінде табиғатта болатын өзгерістерді бақылау
	1.2.1.4 ауа-райы жағдайын анықтау
	1.2.1.5 жағымсыз ауа-райы климаттық жағдай кезінде өзін ұстау ережелерін құрастыру
2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	1.2.2.1 жануарлардың сыртқы түрін, өмір сүру салтын, кей қылықтарын сипаттау
	1.2.2.2 жануарлардың адамға келтірер пайдасы туралы әңгімелеу
	1.2.2.3 сыртқы түрі, қылықтары бойынша жануарларды ажырату
	1.2.2.4 құстарды топтар бойынша (үй құстары және жабайы құстар, қыстайтын және жылы жаққа қоныс аударатын құстар) жіктеу
	1.2.2.5 табиғаттағы құстардың сыртқы түрлерін және өмір сүру салттарын сипаттау, адам үшін пайдасын білу
	1.2.2.6 зерттелетін көкөністер мен жемістерді формасы, боямасы, көлемі бойынша ажырату
	1.2.2.7 көкөністер мен жемістерді ұқсас

		белгілері бойынша топтау
	2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі	1.2.3.1 бақтағы және бақшадағы күзгі және көктемгі жұмыстар туралы түсінікке ие болу 1.2.3.2 мерзімдік жұмыс түрлерін анықтау 1.2.3.3 жыл мезгіліне байланысты табиғатта айналысуға болатын жұмыс түрлерін анықтау
	1.3 Менің шағын Отаным	1.1.3.1 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін, ескерткіштерін білу 1.1.3.2 бағдаршамның белгілерін анықтау 1.1.3.3 қаланың негізгі мекемелерін, көрікті жерлерін атау 1.1.3.4 жолда жүру ережелерін сақтау 1.1.3.5 көшеде, жеделсатыда бейтаныс адамдармен кездескен кезде өзін ұстау ережелерін білу
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.4.6 көлік түрлерін білу 1.1.4.7 көлік түрлерін ажырату және олардың қызметін білу 1.1.4.8 жолда жүру ережелерін, жаяу қозғалысты реттейтін жол белгілерінің мағыналарын білу
	2.1 Ауа райы және климат	1.2.1.1 табиғаттың құбылыстарын әртүрлі жыл мезгілінде бақылау 1.2.1.2 экскурсия кезінде өлі табиғат нысандарын бақылау 1.2.1.4 ауа-райы жағдайын анықтау
		1.2.2.1 жануарлардың сыртқы түрін, өмір сүру

5. Саяхат	2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	салтын, кей қылықтарын сипаттау
		1.2.2.2 жануарлардың адамға келтірер пайдасы туралы әңгімелеу
		1.2.2.3 сыртқы түрі, қылықтары бойынша жануарларды ажырату
		1.2.2.4 құстарды топтар бойынша (үй құстары және жабайы құстар, қыстайтын және жылы жаққа қоныс аударатын құстар) жіктеу
		1.2.2.5 табиғаттағы құстардың сыртқы түрлерін және өмір сүру салттарын сипаттау, адам үшін пайдасын білу
		1.2.2.6 зерттелетін көкөністер мен жемістерді формасы, боямасы, көлемі бойынша ажырату
		1.2.2.7 көкөністер мен жемістерді ұқсас белгілері бойынша топтау
	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	1.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: елтаңба, ту, әнұран, Тәуелсіздік монументі, Бәйтерек
		1.3.1.2 Қазақстан Республикасы символдарын атау
		1.3.1.3 иллюстрациялар бойынша астананың көрікті жерлерін анықтау
		1.3.1.4 Қазақстан халықтары достығының маңызын түсіндіру
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	1.3.2.1 негізгі мерекелік күндерді, ұлттық тағамдарды білу
		1.3.2.2 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау
		1.3.2.3 ұлттық тағамдарды атау

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу
	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	1.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу
		1.3.3.2 ойын ережелерін сақтау
	3.1. Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	1.3.1.1 өз елі туралы түсінікке ие болу: елтаңба, ту, әнұран, Тәуелсіздік монументі, Бәйтерек
		1.3.1.2 Қазақстан Республикасы символдарын атау
1.3.1.3 иллюстрациялар бойынша астананың көрікті жерлерін анықтау		
1.3.1.4 Қазақстан халықтары достығының маңызын түсіндіру		
4-тоқсан		
7. Тағам және сусын	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.4.4 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) сақтау
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	1.3.2.3 ұлттық тағамдарды атау
8. Дені саудың - жаны сау	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	1.1.4.1 киімді мерзімдер бойынша (қолданылу мақсаты және жыл мезгіліне сәйкестілігі бойынша) бөлу
		1.1.4.3 дене мүшелерінің атауларын білу
		1.1.4.4 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) сақтау
		1.1.4.5 оң және сол жақ дене мүшелерін ажырата білу
		1.1.4.9 жолда жүру, көліктегі қауіпсіздік ережелерін сақтау
		1.1.4.10 табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру

	2.1 Ауа райы және климат	1.2.1.4 ауа-райы жағдайын анықтау
		1.2.1.5 жағымсыз ауа райы климаттық жағдай кезінде өзін ұстау ережелерін құрастыру
	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	1.3.3.1 ұлттық ойындарға қатысу
		1.3.3.2 ойын ережелерін сақтау

3) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Өзім туралы	1.1 Мен және менің отбасым	2.1.1.1 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау
		2.1.1.2 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын, үйдің, пәтердің нөмірін) атау
		2.1.1.3 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіну және мысал келтіру
		2.1.1.4 адамның сыртқы түрін (бойын, шашының түсін және ұзындығын) сипаттау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.4 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру
		2.1.2.6 мұғалім мен тәрбиешінің тапсырмаларын түсіну және орындау
		2.1.2.8 партада тұзу отыру
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.3 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	2.1.4.1 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) орындау
		2.1.4.2 денсаулықты нығайту (шынығу және дене шынықтыру)
		2.1.4.10 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
		2.2.3.1 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау (суару, су бүрку, топырақ қопсыту)
		2.2.3.2 үй жануарларына күтім жасау

	2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі	2.2.3.3 құстарға көмек көрсету (тамақтандыру, жем салатын орын дайындау, үй құстарына күтім жасау)
2. Менің отбасым және достарым	1.1 Мен және менің отбасым	2.1.1.1 өз жасын, туған күнін, отбасы мүшелерінің есімдерін атау
		2.1.1.2 үй мекен-жайын (қала, ауыл, көше атауын, үйдің, пәтердің нөмірін) атау
		2.1.1.3 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіну және мысал келтіру
		2.1.1.4 адамның сыртқы түрін (бойын, шашының түсін және ұзындығын) сипаттау
		2.1.1.5 отбасылық мұрағат материалдары негізінде отбасы мүшелерінің бейнелерін сөз арқылы жеткізу
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.5 жүгінудің негізгі формаларын (амандасу, өтініш, алғыс, кешірім сұрау) білу
	1.5 Құқықтар және міндеттер	2.1.5.1 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру
		2.1.5.3 сынып ұжымы мүшелерінің функционалды міндеттерін (сынып белсенділерінің міндеттерін) білу
	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	2.3.1.5 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
		2.3.1.6 тұлғаның, отбасының, қоғамның және мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсіндіру
2.3.1.7 Қазақстан халықтары достығының маңызын түсіндіру		
2-тоқсан		
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.1 мектеп ғимаратын (қабаттар санын, мектеп мекен-жайын, бөлмелердің атаулары мен қолданылу мақсаттарын) сипаттау
2.1.2.2 мектеп қызметкерлерінің мамандықтары туралы түсінікке ие болу		
2.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының қолданылу		

3. Менің мектебім		мақсаттары мен орналасқан жерлерін білу
		2.1.2.4 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру
	1.5 Құқықтар және міндеттер	2.1.5.1 мектепте өзін ұстау ережелерін сақтау, мектеп мүлкіне ұқыпты қатынас білдіру
		2.1.5.2 сыныпта қауіпсіздік ережелерін сақтау
		2.1.5.3 сынып ұжымы мүшелерінің функционалды міндеттерін (сынып белсенділерінің міндеттерін) білу
4. Менің туған өлкем	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	2.3.3.1 ұлттық ойындардың пайда болу тарихын білу
		2.3.3.2 ойын ережелерін сақтай отырып, ұлттық ойындарға қатысу
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.1 қаланың басты көшесі мен алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін және олардың қызметкерлерін білу
		2.1.3.2 мәдени-ағарту мекемелерін, қала кәсіпорындарын: кітапханаларды, кинотеатрларды, мұражайларды, театрларды, зауыттарды, фабрикаларды атау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	2.1.4.6. табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру
		2.1.4.7 көлік түрлерін ажырату және олардың қолданылу мақсаттарын білу
	2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	2.2.2.1 үй жанында құстарды бақылау
		2.2.2.2 құс әрекеттерін сипаттау
		2.2.2.3 жануарлардың тұратын жерлерін (сиыр қора, шошқа қора, ат қора, ін, құмырсқа илеуі, омарта) атау
		2.2.2.4 жануарларды және олардың қимылдарын (үру, пысқырыну, мияулау) атау
		2.2.2.5 көктемде мектеп аумағындағы өсімдіктерді (бүршік жару, өсу, гүлдеу) бақылау
		2.2.2.6 дәмі, түсі және формасы бойынша көкөністер мен жемістерді ажырату

		2.2.2.7 көкөністер мен жемістердің белгілерін, оларға қатысты әрекеттерді (қайда өседі, кім жейді) атау
	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	2.3.1.2 Қазақстан картасынан өз облысын, ірі өзендерді, қалаларды көрсету
		2.3.1.4 қаланың мәдени-ағарту мекемелерін, кәсіпорындарын атау: кітапханалар, кинотеатрлар, мұражайлар, театрлар; зауыттар, фабрикалар
		2.3.1.5 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
3-тоқсан		
5. Дені саудың - жаны сау	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.3 мектептің функционалды аймақтарының қолданылу мақсаттары мен орналасқан жерлерін білу
		2.1.2.7 сынып бөлмесінің негізгі бөліктерін (қабырғалар, төбе, еден) атау
	1.4. Денсаулық және қауіпсіздік	2.1.4.1 жеке гигиена ережелерін (дене, шаш, киім, аяқ киім күтімі) орындау
		2.1.4.2 денсаулықты нығайту (шынығу және дене шынықтыру)
		2.1.4.3 оқу және жазу кезінде түзу отыру
		2.1.4.4 әртүрлі дереккөздер негізінде пайдалы және пайдалы емес тағам арасындағы айырмашылықты анықтау
		2.1.4.5 жедел жәрдем қызметін атау және оған жүгіну жағдаяттарын анықтау
		2.1.4.8 жолдың құрамдас бөліктерін (жүру жолы, жаяужол, жол жиегі, көше қиылысы) және негізгі жол белгілерін білу, анықтау
		2.1.4.9 жолда жүру, көліктегі қауіпсіздік ережелерін сақтау
		2.1.4.10 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
		2.3.1.1 Қазақстан Республикасы солтүстік және оңтүстік астанасын ажырату

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	2.3.1.3 көрнекіліктер бойынша астананың бас көшесін және алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін анықтау
		2.3.1.6 тұлғаның, отбасының, қоғамның және мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсіндіру
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	2.3.2.1 барлық мерекелік күндерді білу
		2.3.2.2 таңдау бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелерінің маңызын білу
		2.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау
		2.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу
	3.3 Ұлттық халықтық ойындар	2.3.3.1 ұлттық ойындардың пайда болу тарихын білу
2.3.3.2 ойын ережелерін сақтай отырып, ұлттық ойындарға қатысу		
4-тоқсан		
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.1 қаланың басты көшесі мен алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін және олардың қызметкерлерін білу
		2.1.3.2 мәдени-ағарту мекемелерін , қала кәсіпорындарын: кітапханаларды, кинотеатрларды, мұражайларды, театрларды, зауыттарды, фабрикаларды атау
	2.1 Ауа райы және климат	2.2.1.1 жыл мезгілдерінің типтік құбылыстарын, табиғаттағы өзгерістерді бақылау
		2.2.1.2 әртүрлі жыл мезгіліндегі ауа-райын сипаттау
		2.2.1.3 өлі табиғат нысандарының қасиеттерін білу
		2.2.1.4 бақтағы, ормандағы, бақшадағы өсімдіктерді бақылау
		2.2.1.5 табиғаттағы өзгерістерді (аспан жағдайы, ауа температурасы , жауын түрлері, алғашқы суық, жылыну) бақылау
		2.2.1.6 өлі табиғат нысандарының қасиеттерін (қар мен мұз ериді, су

7. Қоршаған орта		катады, тас қатты, құм сусымалы) анықтау
		2.2.1.7 өсімдіктерді (жапырақ бояуларын, өсімін, гүлдеуін, жапырақ жауынын) сипаттау
	2.2 Өз жерінің жануарлар және өсімдіктер әлемі	2.2.2.1 үй жанында құстарды бақылау
		2.2.2.2 құс әрекеттерін сипаттау
		2.2.2.3 жануарлардың тұратын жерлерін (сиыр қора, шошқа қора, ат қора, ін, құмырсқа илеуі, омарта) атау
		2.2.2.4 жануарларды және олардың қимылдарын (үру, пысқырыну, мияулау) атау
		2.2.2.5 көктемде мектеп аумағындағы өсімдіктерді (бүршік жару, өсу, гүлдеу) бақылау
		2.2.2.6 дәмі, түсі және формасы бойынша көкөністер мен жемістерді ажырату
	2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі	2.2.3.1 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау (суару, су бүрку, топырақ қопсыту)
		2.2.3.2 үй жануарларына күтім жасау
		2.2.3.3 құстарға көмек көрсету (тамақтандыру, жем салатын орын дайындау, үй құстарына күтім жасау)
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.2 мәдени-ағарту мекемелерін , қала кәсіпорындарын: кітапханаларды, кинотеатрларды, мұражайларды, театрларды, зауыттарды, фабрикаларды атау
		2.1.3.3 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін сақтау
	2.1 Ауа-райы және климат	2.2.1.1 жыл мезгілдерінің типтік құбылыстарын, табиғаттағы өзгерістерді бақылау
		2.2.1.2 әртүрлі жыл мезгіліндегі ауа-райын сипаттау
		2.2.1.4 бақтағы, ормандағы, бақшадағы өсімдіктерді бақылау
		2.2.1.5 табиғаттағы өзгерістерді (аспан жағдайы, ауа температурасы , жауын түрлері, алғашқы суық, жылыну) бақылау

8. Саяхат	2.3 Адамдардың әртүрлі жыл мезгіліндегі еңбегі	2.2.3.3 құстарға көмек көрсету (тамақтандыру, жем салатын орын дайындау, үй құстарына күтім жасау)
	3.1 Қазақстанның тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттылық	2.3.1.1 Қазақстан Республикасының солтүстік және оңтүстік астанасын ажырату
		2.3.1.2 Қазақстан картасынан өз облысын, ірі өзендерді, қалаларды көрсету
		2.3.1.3 көрнекіліктер бойынша астананың бас көшесін және алаңын, басты кәсіпорындарын, мәдени-ағарту мекемелерін анықтау
	3.2 Атаулы күндер мен мерекелер	2.3.2.2 таңдау бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелерінің маңызын білу
		2.3.2.3 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау
		2.3.2.4 мерекелерге дайындық барысына қатысу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 233-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 233-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім және білікті саналы түрде меңгеруіне арналған әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдану, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттерінің тәсілін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлану біліктерін меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері қазіргі мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқыту тәсілі пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Оқытудың қазіргі кезеңінде білім алушы өздігімен білімге ие болу барысында оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білім, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуіне, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірге шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесінде өктемшілікке жол бермей, қатысушылардың барлығының ынтымақтастығы үшін өзара қарым-қатынасында алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процестегі білім алушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағдарланған оқу жобалау қызметін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттарына қол жеткізу аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Пәннің мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттармен және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіруден тұратын білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

11. Оқу бағдарламасында қалыптастырылған күтілетін нәтижелер оқу пәнінің мазмұнын анықтау негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған.

12. Оқу бағдарламалары мазмұны жағынан білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде осы оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына және мектепті бітіргендегі нәтижелерге негізделген тәрбие мен оқытудың біртұтастық қағидатын іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламалары пәндік білім және білікті ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру бағыттылығымен ерекшеленеді. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі төмендегі кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру негізі болып табылады:

1) білімді функционалды және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке жұмыс істей білу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектеп бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарды талдау және бағалау, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылықпен қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылық дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымды дағдылармен бірлікте тұлғалық қасиеттерді дамыту білім алушыларға базалық білімді меңгертуге негіз болады:

1) "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландыру негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқын және күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлар.

2-тарау. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

18. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні естімейтін білім алушыларға арналған арнайы пән болып табылады. Естімейтін білім алушылардың есту қабілетін дамытумен ауызша сөйлеу тілін қалыптастыру бір-бірімен өте тығыз байланыста жүргізіледі. Ауызша сөйлеу тілін қалыптастыру есту, естіп-көру арқылы жүзеге асырылады. Сөйлеу тілін есту, естіп-көру арқылы қабылдау ауызша сөйлеу тілін жетілдірумен тікелей байланысты.

19. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің міндеттері:

1) дыбысталуы таныс сөздерді, сөз тіркестерін білім алушыға таныс мәтіндерді қабылдауға үйрету;

2) күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді ажырату;

3) диалог жүргізуге үйрету;

4) сөйлемдерді ажырату, кескін сөздерді пайдалана отырып, сөз тіркестерді құрастыру;

5) мәтіндерді естіп-көру және есту арқылы қабылдауға, мағынасын түсінуге үйрету;

6) білім алушыларды нақты, анық және мәнерлеп сөйлеуге үйрету;

7) сөйлеу кезінде логикалық екпінді сақтап сөйлеуге үйрету;

8) орфоэпиялық ережелерді сақтай отырып, сөйлеуге үйрету.

20. Пәнді оқыту процесінде пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады:

1) "Тіл дамыту" пәнімен: "адам-табиғат-қоғам" туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын білім алушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану;

2) "Түзету ырғағы" пәнімен: түзету ырғағы кезінде ритмикалық қозғалыстар жасау, музыканы қабылдау естімейтін білім алушылардың естіп қабылдауын дамытуға, ауызша сөйлеу тілін қалыптастыруға ықпал етеді;

3) "Заттық-тәжірибелік оқыту" пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында білім алушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу, безендіру арқылы қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту ;

4) қоршаған ортамен таныстыру пәнімен: "адам-табиғат-қоғам" туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын білім алушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану.

21. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқыту кезінде қарапайымнан күрделіге көшу қағидасына сүйенеді. Дайындық сыныбында оқитын білім алушылармен естіп, көріп-естіп қабылдауын дамыту жұмысы дыбысқа шартты қозғалыс реакциясын қалыптастырудан басталады. Берілетін сөздік материалдың көлемі жыл сайын ұлғайып отырады.

22. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні топтық және жеке сабақта ұйымдастырылады:

1) топтық сабақтарда әртүрлі дыбыстарды қабылдауға үйретеді, қоршаған ортаның түрлі дыбыстарымен, сөйлеу тілінің қалыптасуы үшін қажетті болып табылатын дыбысталулардың сипаттамасын (дыбысталудың ұзақтығын қаттылығын, биіктігін ажырату, дыбысталудың бағытын анықтау) ажыратуға үйретеді. Топтық сабақтарда дыбыстарды қою және кемістіктерін түзету жұмысы жүргізілмейді. Топтық сабақтың негізгі міндеті: дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын бекітіп,есту қабілетін дамыту;

2) жеке сабақтарда дыбыстарды қою, естіп және естіп-көріп арқылы сөздерді, сөз тіркестерін, мәтіндерді ажыратуға, тануға және дұрыс сөйлеуге үйретеді.

23. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің кезеңдерінің бірі сөздік материалдарды естіп,естіп-көру арқылы (есту аппаратымен және есту аппаратынсыз) қабылдау болып табылады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

24. Арнайы білім беру мекемелері (естімейтін білім алушыларға арналған мектептері) "білім алушыларды әлеуметтік оңалту" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол тұлға қалыптастыру болып табылады.

25. Естімейтін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді).

26. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

27. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты сөйлеу тілін естіп, естіп-көру арқылы қабылдау және ауызша сөйлеу дағдыларын дамыту. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құрып, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамыту. Мұндай орта естімейтін білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында естіп, естіп-көру арқылы қабылдап сауатты айтып пайдалануына, ауызекі сөйлеу тілін және жазбаша формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

28. Бағдарлама екі бөлімнен тұрады:

1) есту қабілетін дамыту;

2) дыбыстану.

29. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінде есту қабілетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз есту, естіп-көру арқылы қабылдау;

2) дыбысқа шартты қозғалыс реакциясын қалыптастыру;

3) қоршаған орта дыбыстары (қаладағы көлік дыбыстары, табиғат дыбыстары: жаңбыр, жел, боран) және тұрмыстық дыбыстарымен (есік қоңырауы, шаңсорғыш, телефон шырылы) таныстыру және есту арқылы ажырату, танып білу);

4) есту арқылы жануарлар мен құстардың дауыстарын, дыбыстық еліктеулерді (мяу, аф-аф, муу, пи-пи) ажырату және танып білу (дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз);

5) есту арқылы былдыр сөздер мен толық сөздерді қабылдау және ажырату (дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз) сөздік материалдар үлгісі: алма, доп, аю, банан, ат, мысық;

6) дыбысталатын ойыншықтар және саз аспаптарын есту арқылы ажырату (дауылпаз, ысқырық, пианино, сылдырмақ);

7) дыбысталу санын анықтау (біреу-көп);

8) дыбысталудың ұзақтығын (ұзақ-қысқа), қаттылығын (қатты-ақырын), биіктігін (төмен-жоғары) ажырату;

9) дыбысталудың бағытын анықтау (оң жақта, сол жақта, жоғарыдан, төменнен);

10) жануарлар мен құстардың дауыстарын тыңдап ажырату.

30. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінде дыбыстардың айтылуын қалыптастыруға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз естіп,естіп-көру арқылы қабылдап айту;

2) дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, мәтіндерді естіп,естіп-көру арқылы қабылдап қайталап айтып беру;

3) күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді дыбыстарды қадағалап дұрыс айту;

4) естіп,естіп-көру арқылы диалог жүргізу;

5) білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасу арқылы сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру;

6) 2-3 сөзден тұратын сөздерді пайдалана отырып, сөзтіркестерін құрастырып айту;

7) 5-6 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндердің мазмұнын айту.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

31. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

32. Критериалды бағалау дыбыстарды қою, дыбыстарды сөзде, сөйлемде дағдыландыру, саралап жіктеу бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

33. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

34. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

35. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

36. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат.

37. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқыту кабинетінің құрал-жабдықтары:

- 1) стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат;
- 2) жеке дыбыс күшейткіш аппарат;
- 3) айна;
- 4) шкаф;
- 5) зонд, шпатель;
- 6) дидактикалық және үлестірмелі материалдар;
- 7) лого-сурдопедагогикалық тренажер.

38. "Дыбыстану" бөлімінің мазмұны:

- 1) тыныспен жұмыс;
- 2) дауыспен жұмыс;
- 3) дыбыс және дыбыс тіркестерімен жұмыс;
- 4) сөзбен жұмыс;
- 5) сөз тіркестерімен жұмыс.

39. "Есту қабілетін дамыту" бөлімінің мазмұны:

- 1) буынмен жұмыс;
- 2) сөзбен жұмыс;
- 3) сөз тіркестерімен жұмыс;
- 4) сөйлеммен жұмыс;
- 5) мәтінмен жұмыс.

40. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің мазмұны арқылы коммуникативтік және сөйлеу тілі дағдыларын дамытуға бағытталған дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілеті жұмысын көрсету кезеңдері қамтылады.

41. Бағдарламада оқу мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді,

үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1: "1" - сынып, "2" - бөлім, "1" - бөлімше, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

42. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату
2	Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату
3	Дыбыс нормаларын сақтау	3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту
4	Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыру

43. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

2-кесте

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.1.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, ажырату	1.1.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату	2.1.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, ажырату	3.1.1.1 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалды қабылдап, ажырату	4.1.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып, мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату
	0.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сөздерді қабылдап, ажырату	1.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтінішті қабылдап, ажырату	2.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді қабылдап, ажырату	3.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату	4.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
	0.1.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, танып, сөз тіркестерін қабылдап, ажырату	1.1.1.3 3-4 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату	2.1.1.3 4-5 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату	3.1.1.3 5-6 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату	4.1.1.3 6-7 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату

1.1 Сөздік материалдарды естіп, көру арқылы қабылдап, ажырату	0.1.1.4 қарапайым сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, ажырату	1.1.1.4 қарапайым сөздерді, сөз тіркестерін, білім алушыларға таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату	2.1.1.4 таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату, мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру	3.1.1.4 сюжетті суреттер бойынша сұрақтарды қабылдап, ажырату	4.1.1.4 берілген суреттер бойынша сұрақтарды қабылдап, ажырату
	0.1.1.5 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, ажырату	1.1.1.5 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты сөздік материалды қабылдап, ажырату	2.1.1.5 білім алушылардың бір - біріне қойған сұрақтарын, өтініштерін, тапсырмаларын орындау барысында таныс емес сөздерді қабылдап ажырату	3.1.1.5 сабақты ұйымдастыру кезеңінде пайдаланатын сөздік материалдарды, қабылдап ажырату	4.1.1.5 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты сөздік материалдарды қабылдап, ажырату
	0.1.1.6 буындық құрамы әртүрлі сөздерді қабылдап, ажырату	1.1.1.6 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа сөз тіркестерін, таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату	2.1.1.6 берілген тақырыптарға сәйкес сөйлеу тілі материалдарымен қабылдап, танып, ажырату	3.1.1.6 берілген тақырыптар бойынша таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату	4.1.1.6 таныс сөздерді, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдердің, мағынасын түсініп, қабылдап, ажырату
	0.1.1.7 сабаққа дайындық, кезеңінде пайдаланатын сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату	1.1.1.7 сабақты ұйымдастыру кезеңінде экран арқылы мұғалім берген таныс сөздерді, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, ажырату	2.1.1.7 сабақты ұйымдастыру кезеңінде мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату	3.1.1.7 мұғаліммен диалогқа түсіп сөздік материалдарды қабылдап, ажырату	4.1.1.7 жалпы білім беретін пәндерде оқылатын тақырыптар бойынша қолданатын сөздік материалдарды қабылдап ажырату
	0.1.1.8 берілген 1-2-3 буынды сөздерді қабылдап ажырату	1.1.1.8 диалогқа түсіп сөздік материалдарды қабылдап, ажырату	2.1.1.8 деформацияланған мәтіндерді қабылдап, ажырату	3.1.1.8 таныс деформацияланған мәтіндерді қабылдап, жинақтап, ажырату	4.1.1.8 жүргізілген экскурсия, демалыс күндері туралы диалог құрастырып, қабылдап, ажырату
			2.1.1.9 мұғалім және білім		

0.1.1.9 сабақты ұйымдастыруға байланысты сөздерді, сөз тіркестерін, қабылдап, ажырату	1.1.1.9 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып, естіп қабылдап, ажырату	алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып, қайталап айтып, қабылдап, ажырату	3.1.1.9 ұқсас бірнеше сөйлемдерді қабылдап, керектісін таңдап, ажырату	4.1.1.9 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемдерді қабылдап, ажырату
0.1.1.10 жануарлар мен құстардың дыбыстарын қабылдап, ажырату	1.1.1.10 табиғат құбылыстарының дыбыстарын қабылдап, ажырату	2.1.1.10 көшенің дыбыстарын қабылдап, ажырату	3.1.1.10 таныс деформацияланған мәтіндерді қабылдап, жинақтап анықтап, тани білу табиғатта кездесетін дыбыстарды қабылдап, ажырату	4.1.1.10 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді қабылдап, ажырату
0.1.1.11 музыканың темпін қабылдап, ажырату	1.1.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды қабылдап, ажырату	2.1.1.11 дыбысталуытаным мәтіндерді қабылдап, ажырату	3.1.1.11 таныс емес сөйлемдерді сурет-тердің көмегімен қабылдап, ажырату	4.1.1.11 таныс емес мәтінді қабылдап, ажырату
0.1.1.12 табиғат дыбыстарын қабылдап, ажырату (құстардың сайрауы, бұлақ, судың дыбысы)	1.1.1.12 табиғат құбылыстарының дыбыстарын қабылдап, ажырату (боран, жел, жаңбыр)	2.1.1.12 берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, ажырата алу	3.1.1.12 екі-үш ұлттың әндерін, қабылдап, ажырата алу	4.1.1.12 симфониялық әндерді қабылдап, ажырата алу
0.1.1.13 әртүрлі жиіліктегі дыбыстарды қабылдап, ажырату (жоғары-төмен, жоғары-орташа-төмен)	1.1.1.13 тұрмыстық дыбыстарды қабылдап, ажырату	2.1.1.13 көлік шуылын қабылдап, ажырата алу	3.1.1.13 фортепиано және баян аспаптарымен орындалған әндерді қабылдап, ажырата алу	4.1.1.13 көңілді көңілсіз өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
0.1.1.14 4-5 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату	1.1.1.14 7-8 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату	2.1.1.14 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, ажырата алу	3.1.1.14 әр түрлі ұлттық би ырғақтарын қабылдап, ажырата алу	4.1.1.14 заманауи би ырғақтарын қабылдап, ажырата алу
		2.1.1.15 әр түрлі білім алушыларға арналған әуендерін	3.1.1.15 әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу	4.1.1.15 заманауи

			қабылдап, ажырата алу		әндерді қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (мылтық атысы, пулемет)	3.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (тоңазытқыш, шаң-сорғыш)	4.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (трактор, комбайн, ауыр машина, жеңіл машина)
	0.2.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, танып ажырату	3.2.1.1 оқу іс-әрекетіне байланысты сөздік материалдар қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.1 өткен тақырыптар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлемдерді қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.2 күнделікті пайдаланатын қарапайым сөздерді қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.2 сөйлемдерді суреттердің көмегімен және көмегінсіз қабылдап, танып ажырату	2.2.1.2 диалогқа кіріп, қойылған сұрақты, тапсырманы қабылдап танып ажырату	3.2.1.2 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасу, диалог барысында демонстрацияла уды қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.2 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.3 3-4 сөзден тұратын сөздерді сөз тіркестерін қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.3 есепті құрастырып, шешу, жеңіл мәселе есептерді орындау барысында кездесетін сөздерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.3 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.3 суреттерді пайдалана отырып, сөздік материалдарды қабылдап танып, ажырату	4.2.1.3 диалогтың сөздік материалдарды қабылдап танып, ажырату, диалог құруды жалғастыру
	0.2.1.4 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.4 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды қабы лдап, танып, ажырату	2.2.1.4 дыбысталуы таныс мәтіндерді қабылдап, анықтап тани білу	3.2.1.4 ұқсас бірнеше сөйлемдер арасынан таныс емес сөзді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.4 деформацияланғ ан сөйлемдерді қабылдап, танып , ажырату

2.1 Сөздік материалдарды естіп, көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	0.2.1.5 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы хабарлы сұраулы сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату	1.2.1.5 суреттердің көмегімен сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату	2.2.1.5 суреттердің көмегінсіз сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.5 таныс термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.5 таныс емес деформацияланған сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
	0.2.1.6 дыбысталуудың бағытын, музыка темпін қабылдап, танып, ажырату	1.1.1.6 әр түрлі ойыншықтар мен аспаптарды қабылдап, танып, ажырату	2.2.1.6 3-4 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.6 5-6 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.6 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді (7-8 сөйлем) қабылдап, танып, ажырату
	0.2.1.7 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, танып, ажырату	1.2.1.7 би ырғағын (тез, баяу) ритмін қабылдап, танып, ажырату	2.2.1.7 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.7 әр түрлі мәнерде оқылған өлең жолдарын қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.7 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.8 ер адам мен әйел адамның дауысын қабылдап, танып ажырату	2.2.1.8 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.8 музыкалық ертегілерді қабылдап, танып ажырату	4.2.1.8 көбейту кестесі (2-5 көлемінде), "есе артық", "есе кем" термин-дерін қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.9 қыз білім алушы мен ұл білім алушының дауысын қабылдап, танып ажырату	2.2.1.9 таныс емес сөздер, сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.9 қысқа мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.9 ортақ тақырыптары бойынша пайдаланылатын сөйлеу тілі материалын, сұрақтарды, тапсырмаларды қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.10 таныс, таныс емес математикалық термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату	2.2.1.10 әр түрлі білім алушыларға арналған әндерді қабылдап, танып, ажырату	3.2.1.10 кинотеатрда көрген фильмдер бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату	4.2.1.10 театр, мұражайда өткен экскурсия бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
	0.3.1.1 мұғаліммен	1.3.1.1 мұғаліммен	2.3.1.1 сөйлесіп отырған	3.3.1.1 мұғалімге еліктеу арқылы	4.3.1.1 мұғаліммен

3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту	қосарланып және еліктеу арқылы өз дауысының күшін өзгерте білу (қатты, ақырын)	қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды бірге айта білу	адаммен ара қашықтыққа байланысты дауыстың күшін өзгерте алуды білу (қатты айту, ақырын айту, сыбырлап айту)	және өз бетімен сұрақ қойған кезде дауысты қаттырақ шығарып, логикалық екпін түсіріп айта білу .	бірге еліктеп, бір тыныста бірнеше буындарды, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту
	0.3.1.2 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды айта білу (папа-папапа-пап апапа-папапапа)	1.3.1.2 4-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестерін бір тыныста айта білу	2.3.1.2 5-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныста айта білу.	3.3.1.2 сөйлемдерді хабарлы, лепті, сұраулы екпінмен айта білу	4.3.1.2 керекті синтагімдерді қолданып тыныс паузалармен оқу
	0.3.1.3 дауыс күшін, сөздің дауыс екпініне қарай өзгерте айта білу	1.3.1.3 мұғалімге еліктеу арқылы және өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте ала білу	2.3.1.3 өз бетімен өз дауысының күшін өзгерте алуды білу		4.3.1.3 жаттап алған өлеңді қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту
	0.3.1.4 өз дауысын дауыстап қатты айтылуын және биіктігін өзгерте алу	1.3.1.4 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу	2.3.1.4 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы сөйлемдерді хабарлы және сұраулы екпінмен айтуға үйрету		4.3.1.4 сөздің өзгеруіне байланысты логикалық екпінді сақтап айту
	0.3.1.5 бір қалыпты дауыс биіктігімен, дауыс тембірін сақтаумен (дәл және жуықтау) айта алу		2.3.1.5 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу		
	0.3.1.6 сөз екпінімен (бірге тыңдап өз бетімен) айта алу		2.3.1.6 дауыс биіктігін және дауыс күшін сөздің ой екпініне байланысты мұғаліммен бірге және жеке қайталап айтып өзгерте білу		

	0.3.1.7 сөзді бір тыныста бөлмей тұтас айту				
	0.3.1.8 4-5 буынды қысқа сөйлемді темппен табиғи нақты етіп айту (бірге, тыңдап өз бетімен)				
	0.3.1.9 хабарлы және сұраулы интонациямен мұғаліммен бірге тыңдап өз бетімен айту				
	0.4.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, қ, с, ш, м, н, л] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу	1.4.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, қ, с, ш, м, н, л] және қосымша берілген [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айтылуын білу	2.4.1.1 дұрыс айта алмайтын дыбыстарды өз бетімен қадағалай ала білу	3.4.1.1 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ұ;	4.4.1.1 сөзде және қысқа сөйлемде дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту: 1) дауысты: а-ә, о-ө, ұ-ү, і-ы, а-э, и-э, а-о, и-ы; 2) дауыссыз: ызынды және шулы: с-ш, з-ж; аффрикаты: ч-ц; ұяң және қатаң: б-п, д-т, г-к, ғ-қ, з-с, ж-ш, в-ф, жуан және жіңішке: т-ть, ф-фь, п-пъ
	0.4.1.2 қосымша [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу	1.4.1.2 дифтонгтарды [йә]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айтылуын білу	2.4.1.2 алмастырып айтатын дыбыстардың орнына керек дыбыстарды айта білу	3.4.1.2 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу: 1) дауыссыз дыбыстар: шулы және ызынды дыбыстар с-з, ш-ж, с-ш, з-ж, ф-в; мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л ;	4.4.1.2 сөйлеу тілінде орфоэпиялық ережені сақтап айту (мұғаліммен бірге және тыңдап өз бетінше), сөз тіркестерін,

4.1 Сөздерде, с ө з тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың айтылуын қалыптастыра алу				ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-қ; аффрикаттар: ч-ц, ц-с, ч-ш	қысқа сөйлемдерді, айту
	0.4.1.3 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу	1.4.1.3 қазақ тіліндегі [і, ұ, д, й, г, ғ, ж, з, ң, в, р, х, ф, ш, ц, һ, ч] дыбыстарды ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу	2.4.1.3 сөздердегі дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ү; 2) дауыссыз дыбыстар: м-б, н-д, м-п, н-т, т-қ, г-ғ, х-һ, н-ң, м-б, н-д, м-п, н-т; 3) шулы және ызынды дыбыстар: с-з, ш-ж, с-ш, з-ж; 4) мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л; 5) ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-қ; 6) аффрикаттар: ч, ц	3.4.1.3 мәтіндерді, тақпақтарды орфоэпиялық ережесін сақтай отырып айта білу: ж е к е дыбыстардың дыбысталуын; ерін үндестігін: құлын-құлұн, төсек-төсөк, көңілді-көңүлді; дифтонгтардың дыбысталуын: тақия-тақыйа, Әлия-Әлія, иық-ыйық, қию-қыйуу; дауысты дыбыстардың дыбысталуын: шай-шәй, жай-жәй, лақ-ылақ; сөз ішінде дыбысталуын: абжылан-апжыл а н , сенген-сеңген, басшы-башшы кесші-кешші; екі сөз жігінде: а қ жауын-ағжауұн, ақ ала-ағала, тақ сан-тахсан, алып ұшу-алыб ұшұу	4.4.1.3 қысқа сөйлемдерде сөздік тілдің бір қалыптылығын сақтап айту
	0.4.1.4 алғашқы концентрге кірмеген дыбыстарды айтылуын жақын дыбыстармен	1.4.1.4 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я, [йу]-ю, [йо]-Ұ ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз	2.4.1.4 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып, таныс 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын	3.4.1.4 мәтінді оқу кезінде хабарлы және сұраулы екпіндерді қолдана білу	4.4.1.4 диалогтарда барлық интонация

алмастырып айта білу	тіркестерінде дұрыс айтылуын білу	сақтап, сол сөздерді айта білу		түрлерін сақтап сөйлеу
0.4.1.5 айтылуы жа қын дыбыстарды буында, сөзде, с ө з тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу: а-о, а-ә, а-э, ә-э, о-у, о-ө, у-ү, э-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п , н-т, л-н, т-л	1.4.1.5 айтылуы жа қын дыбыстарды буында, сөзде, с ө з тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу: а-о, а-ә, а-э, о-у, о-ө, у-ү, ұ-у, ұ-ү, ө-ү, ы-і, і-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, р-л, т-л, п-б, п-ф, с-з, ш-ж, д-т , ч-ш, ш-щ, к-қ, г-ғ, қ-х, қ-һ, х-һ	2.4.1.5 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып (бірге, өзбетінше, белгі бойынша) таныс емес 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу	3.4.1.5 мұғаліммен қосарланып және өз бетімен қалыпты сөйлеу тіліне тән темппен айта білу	
	1.4.1.6 артикуляциясы жа қын дыбыстарды ажырата білу	2.4.1.6 қатар келген дауыссыз дыбыстарды сөзде бөлмей бірге айту		
		2.4.1.7 екі, үш, төрт, бес күрделі сөздердің буын санын анықтай білу		
		2.4.1.8 сөздік тілдегі дыбыстардың дауысты және дауыссыз екенін ажырата білу		
		2.4.1.9 сөздік тілдегі дыбыстардың ұяң және қатаң екенін ажырата білу		
		2.4.1.10 сөйлеу тілінде орфоэпия ережелерін біліп , өзбетінше колдана білу		
		2.4.1.11 орфоэпия заңдылығы бойынша, қатаң дауыссыз дыбыс		

		ұяң болып естіледі: тәж-тәш, көз-көс , сөз-сөз		
		2.4.1.12 қысқа сөйлемдерді оқығанда, хабарлы және сұраулы сөйлемдерге сай интонацияны қолданып оқи білу		
		2.4.1.13 мұғаліммен бірге және өз бетінше сөйлегенде дұрыс дауыс темпін сақтап сөйлей білу		
		2.4.1.14 қысқа сөйлемдерді бір тыныста бөлмей, бірге тұтас айта білу		

44. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" бағдарламасы тоқсанға бөлінбейді, себебі әр білім алушының жеке ерекшелігі, сонымен қатар есту қабілеті мен дыбыстарды айту мүмкіндіктері ескеріліп, қамтылады. Әр білім алушыға жеке дыбыстар қойылып, барлық позицияларда дағдыландыру жұмыстары жүргізілетіндіктен дыбыстардың айтылуын қалыптастыру бойынша ортақ тақырыптар берілмеген.

45. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) дайындық сынып:

3-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
Есту қабілетін дамыту мен дыбыстардың айтылуын қалыптастыру			
1. Өзім туралы 2. Менің мектебім			0.1.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, ажырату
			0.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сөздерді қабылдап, ажырату
			0.1.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін

		сөздерді қабылдап, танып, сөз тіркестерін қабылдап, ажырату
		0.1.1.4 қарапайым сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, ажырату
		0.1.1.5 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, ажырату
3. Менің отбасым және достарым		0.1.1.6 буындық құрамы әртүрлі сөздерді қабылдап, ажырату
	1. Есту, естіп-қабылдап, ажырату	0.1.1.7 сабаққа дайындық, кезеңінде пайдаланатын сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
		0.1.1.8 берілген 1-2-3 буынды сөздерді қабылдап ажырату
4. Бізді қоршаған әлем		0.1.1.9 сабақты ұйымдастыруға байланысты сөздерді, сөз тіркестерін, қабылдап, ажырату
		0.1.1.10 жануарлар мен құстардың дыбыстарын қабылдап, ажырату
		0.1.1.11 музыканың темпін қабылдап, ажырату
		0.1.1.12 табиғат дыбыстарын қабылдап, ажырату (құстардың сайрауы, бұлақ, судың дыбысы)
5. Саяхат		0.1.1.13 әртүрлі жиіліктегі дыбыстарды қабылдап, ажырату (жоғары-төмен,

1.1 Сөздік материал-дарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату

			жоғары-орташа-төмен)
			0.1.1.14 4-5 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			0.2.1.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, танып, ажырату
			0.2.1.2 күнделікті пайдалана-татын қарапайым сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			0.2.1.3 3-4 сөзден тұратын сөздерді сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату
	2. Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп, көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	0.2.1.4 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
			0.2.1.5 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы хабарлы сұраулы сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
7. Тағам және сусын			0.2.1.6 дыбысталудың бағытын, музыка темпін қабылдап, танып, ажырату
8. Дені саудың – жаны сау!			0.2.1.7 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, танып, ажырату
Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
		0.3.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы өз	

3. Дыбыс нормаларын сақтау	3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	дауысының күшін өзгерте білу (қатты, ақырын)
		0.3.1.2 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды айта білу (папа-папапа-папапа-папапапапа)
		0.3.1.3 дауыс күшін, сөздің дауыс екпініне қарай өзгерте айта білу
		0.3.1.4 өз дауысынның дауыстап қатты айтылуын және биіктігін өзгерте алу
		0.3.1.5 бір қалыпты дауыс биіктігімен, дауыс тембірін сақтау-мен (дәл және жуықтау) айта алу
		0.3.1.6 сөз екпінімен (бірге тыңдап өз бетімен) айта алу
		0.3.1.7 сөзді бір тыныста бөлмей тұтас айту
		0.3.1.8 4-5 буынды қысқа сөйлемді темппен табиғи нақты етіп айту (бірге, тыңдап өз бетімен)
		0.3.1.9 хабарлы және сұраулы интонациямен мұғаліммен бірге тыңдап өз бетімен айту
		0.4.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, к, с, ш, м, н, л] дыбыстарын буында, сөзде, сөз

4. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың айтылуын қалыптастыра алу	тіркестерінде дұрыс айта білу
		0.4.1.2 қосымша [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу
		0.4.1.3 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу
		0.4.1.4 алғашқы концентрге кірмеген дыбыстарды айтылуын жақын дыбыстармен алмастырып айта білу
		0.4.1.5 айтылуы жақын дыбыстарды буында, сөзде, сөз тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу. а-о, а-ә, а-э, ә-э, о-у, о-ө, у-ү, ә-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, т-л

2) 1 – сынып:

4-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1. Өзім туралы			1.1.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату
			1.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтінішті қабылдап, ажырату
			1.1.1.3 3-4 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату
			1.1.1.4 қарапайым сөздерді, сөз тіркестерін, білім алушыларға таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату

2. Менің мектебім	1. Есту, стіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1.1.5 оқу іс-әрекетінің ұйым-дастырылуына байланысты сөздік материалды қабылдап, ажырату
			1.1.1.6 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа сөз тіркестерін, таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату
			1.1.1.7 сабақты ұйымдастыру кезеңінде экран арқылы мұғалім берген таныс сөздерді, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, ажырату
			1.1.1.8 диалогқа түсіп сөздік материалдарды қабылдап, ажырату
3. Менің отбасым және достарым			1.1.1.9 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып, естіп қабылдап, ажырату
			1.1.1.10 табиғат құбылыста-рының дыбыстарын қабылдап, ажырату
			1.1.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, қабылдап, ажырату
			1.1.1.12 табиғат құбылыстарының дыбыстарын қабылдап, ажырату (боран, жел, жаңбыр)
4. Бізді қоршаған әлем			1.1.1.13 тұрмыстық дыбыстар дыбыстарын қабылдап, ажырату
			1.1.1.14 7-8 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату
			1.2.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.2 сөйлемдерді суреттердің көмегімен

5. Саяхат			және көмегінсіз қабылдап , танып ажырату
			1.2.1.3 есепті құрастырып , шешу, жеңіл мәселе есептерді орындау барысында кездесетін сөздерді қабылдап, танып , ажырату
			1.2.1.4 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, қабылдап, танып, ажырату
		2.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап танып, ажырату	1.2.1.5 суреттердің көмегімен сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2. Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату		1.2.1.6 әр түрлі ойыншықтар мен аспаптарды қабылдап, танып, ажырату
7. Тағам және сусын			1.2.1.7 би ырғағын (тез, баяу) ритмін қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.8 ер адам мен әйел адамның дауысын қабылдап, танып ажырату
			1.2.1.9 қыз білім алушы мен ұл білім алушының дауысын қабылдап, танып ажырату
8. Дені саудың – жаны сау!			1.2.1.10 таныс, таныс емес математикалық термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату
Бөлімдер		Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
3. Дыбыс нормаларын сақтау		3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	1.3.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды бірге айта білу
			1.3.1.2 4-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестерін бір тыныста айта білу
			1.3.1.3 мұғалімге еліктеу арқылы және өзбетімен өз дауысының күшін өзерте ала білу

		1.3.1.4 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу
4. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыру	1.4.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, к, с, ш, м, н, л] және қосымша берілген [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу 1.4.1.2 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу 1.4.1.3 қазақ тіліндегі [і, ұ, д, й, г, ғ, ж, з, ң, в, р, х, ф, щ, ц, һ, ч] дыбыстарды ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу 1.4.1.4 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я, [йу]-ю, [йо]-Ұ ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу 1.4.1.5 айтылуы жақын дыбыстарды буында, сөзде, сөз тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу: а-о, а-ә, а-э, о-у, о-ө, у-ү, ұ-у, ұ-ү, ө-ү, ы-і, і-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, р-л, т-л, п-б, п-ф, с-з, ш-ж, д-т, ч-ш, ш-щ, к-қ, ғ-ғ, қ-х, қ-һ, х-һ 1.4.1.6 артикуляциясы жақын дыбыстарды ажырата білу

3) 2 – сынып:

5-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
			2.1.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, ажырату

1. Өзім туралы			2.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді қабылдап, ажырату
			2.1.1.3 4-5 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату
			2.1.1.4 таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату, мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру
2. Менің отбасым және достарым			2.1.1.5 білім алушылардың бір біріне қойған сұрақтарын, өтініштерін, тапсырмаларын орындау барысында таныс емес сөздерді қабылдап ажырату
			2.1.1.6 берілген тақырыптарға сәйкес сөйлеу тілі материалдарымен қабылдап, танып, ажырату
			2.1.1.7 сабақты ұйымдастыру кезеңінде мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату
	1. Есту, стіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	2.1.1.8 деформацияланған мәтіндерді қабылдап, ажырату
3. Менің мектебім			2.1.1.9 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып, қайталап айтып, қабылдап, ажырату
			2.1.1.10 көшенің дыбыстарын қабылдап, ажырату
			2.1.1.11 дыбысталуы таныс мәтіндерді қабылдап, ажырату
			2.1.1.12 берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, ажырата алу

4. Менің туған өлкем 5. Дені саудың-жаны сау			2.1.1.13 көлік шуылын қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.14 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап ажырата алу
			2.1.1.15 әр түрлі білім алушыларға арналған әуендерін қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (мылтық атысы, пулемет)
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2. Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап танып, ажырату	2.2.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, танып ажырату
			2.2.1.2 диалогқа кіріп, қойылған сұрақты, тапсырманы қабылдап танып ажырату
			2.2.1.3 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.4 дыбысталуы таныс мәтіндерді, қабылдап, анықтап тани білу
7. Қоршаған орта 8. Саяхат			2.2.1.5 суреттердің көмегінсіз сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.6 3-4 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.7 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.8 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.9 таныс емес сөздер, сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.10 әр түрлі білім алушыларға арналған

		әндерді қабылдап, танып, ажырату
Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
3. Дыбыс нормаларын сақтау	3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	2.3.1.1 сөйлесіп отырған адаммен ара қашықтыққа байланысты дауыстың күшін өзгерте алуды білу (қатты айту, ақырын айту, сыбырлап айту)
		2.3.1.2 5-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныста айта білу
		2.3.1.3 өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте алуды білу
		2.3.1.4 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы сөйлемдерді хабарлы және сұраулы екпінмен айтуға үйрету
		2.3.1.5 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу
		2.3.1.6 дауыс биіктігін және дауыс күшін сөздің ой екпініне байланысты мұғаліммен бірге және жеке қайталап айтып өзгерте білу
		2.4.1.1 дұрыс айта алмайтын дыбыс-тарды өз бетімен қадағалай ала білу
		2.4.1.2 алмастырып айтатын дыбыстардың орнына керек дыбыстарды айта білу
		2.4.1.3 сөздердегі дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ү; 2) дауыссыз дыбыстар: м-б, н-д, м-п, н-т, т-қ, г-ғ, х-һ, н-ң, м-б, н-д, м-п, н-т; 3) шулы және ызыңды дыбыстар: с-з, ш-ж, с-ш, з-ж;

4. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру

4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыру

- 4) мұрындық дыбыстар:
м-б, н-д, б-п, м-п, н-л;
5) ұяң және қатаң
дыбыстарды т-д, б-п, г-к,
г-ғ, к-қ;
6) аффрикаттар: ч, ц

2.4.1.4 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып, таныс 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу

2.4.1.5 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып (бірге, өзбетінше, белгі бойынша) таныс емес 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу

2.4.1.6 қатар келген дауыссыз дыбыстарды сөзде бөлмей бірге айту

2.4.1.7 екі, үш, төрт, бес күрделі сөздердің буын санын анықтай білу

2.4.1.8 сөздік тілдегі дыбыстардың дауысты және дауыссыз екенін ажырата білу

2.4.1.9 сөздік тілдегі дыбыстардың ұяң және қатаң екенін ажырата білу

2.4.1.10 сөйлеу тілінде орфоэпия ережелерін біліп, өзбетінше қолдана білу

2.4.1.11 орфоэпия заңдылығы бойынша, қатаң дауыссыз дыбыс ұяң болып естіледі: тәж-тәш, көз-көс, сөз-сөз

2.4.1.12 қысқа сөйлемдерді оқығанда, хабарлы және сұраулы сөйлемдерге сай интонацияны колданып оқи білу

	2.4.1.13 мұғаліммен бірге және өз бетінше сөйлегенде дұрыс дауыс темпін сақтап сөйлей білу
	2.4.1.14 қысқа сөйлемдерді бір ты-ныста бөлмей, бірге тұтас айта білу

4) 3 – сынып:

6-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1. Тірі табиғат			3.1.1.1 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материал-ды қабылдап, ажырату
			3.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)			3.1.1.3 5-6 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату
			3.1.1.4 сюжетті суреттер бойынша сұрақтарды қабылдап, ажырату
			3.1.1.5 сабақтың ұйымдастыру кезеңінде пайдаланатын сөздік материалдарды, қабылдап, ажырату
			3.1.1.6 берілген тақырыптар бойынша таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату
3. Уақыт			3.1.1.7 мұғаліммен диалогқа түсіп сөздік материалдарды қабылдап, ажырату

			3.1.1.8 таныс деформацияланған мәтіндерді қабылдап, жинақтап , ажырату
4. Сәулет	1. Есту, стіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	3.1.1.9 ұқсас бірнеше сөйлем-дерді қабылдап, керектісін таңдап, ажырату
			3.1.1.10 таныс деформацияланған мәтіндерді қабылдап, жинақтап анықтап, тани білу табиғатта кездесетін дыбыстарды қабылдап, ажырату
			3.1.1.11 таныс емес сөйлемдерді суреттердің көмегімен қабылдап , ажырату
5. Өнер			3.1.1.12 екі-үш ұлттың әндерін, қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.13 фортепиано және баян аспаптарымен орындалған әндерді қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.14 әр түрлі ұлттық би ырғақтарын қабылдап ажырата алу
6. Атақты тұлғалар			3.1.1.15 әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу
			3.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (тоңазытқыш, шаңсорғыш)
			3.2.1.1 оқу іс-әрекетіне

7. Су – тіршілік көзі			байланысты сөздік материалдар қабылдап, танып, ажырату
	2. Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап танып, ажырату	3.2.1.2 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасу, диалог барысында демонстрациялауды қабылдап, танып, ажырату
8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер			3.2.1.3 суреттерді пайдалана отырып, сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.4 ұқсас бірнеше сөйлемдер арасынан таныс емес сөзді қабылдап , танып, ажырату
			3.2.1.5 таныс термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.6 5-6 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.7 әр түрлі мәнерде оқылған өлең жолдарын қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.8 музыкалық ертегілерді қабылдап, танып ажырату
			3.2.1.9 қысқа мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.10 кинотеатрда көрген фильмдер бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
3. Дыбыс нормаларын сақтау	3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	3.3.1.1 мұғалімге еліктеу арқылы және өз бетімен сұрақ қойған кезде дауысты қаттырақ шығарып логикалық екпін түсіріп айта білу
		3.3.1.2 сөйлемдерді хабарлы, лепті, сұраулы екпінмен айта білу
4. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыру	3.4.1.1 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ұ;
		3.4.1.2 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу: 1) дауыссыз дыбыстар: шулы және ызыңды дыбыстар с-з, ш-ж, с-ш, з-ж, ф-в; мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л; ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-қ; аффрикаттар: ч-ц, ц-с, ч-ш
		3.4.1.3 мәтіндерді, тақпақтарды орфоэпиялық ережесін сақтай отырып айта білу: 1) жеке дыбыстардың дыбысталуын; ерін үндестігін: құлын-құлн, төсек-төсөк, көңілді-көңүлді; 2) дифтонгтардың дыбысталуын: тақия-тақыйа, Әлия-Әлйә, иық-ыйық, қию-қыйуу; 3) дауысты дыбыстардың дыбысталуын: шай-шәй, жай-жәй, лақ-ылақ; 4) сөз ішінде дыбысталуын: абжылан-апжылан, сенген-сеңген, басшы-башшы кесші-кешші; 5) екі сөз жігінде: ақ жауын-ағжауұн, ақ ала-ағала, тақ сан-тахсан, алып ұшу-алыб ұшұу
		3.4.1.4 мәтінді оқу кезінде хабарлы және сұраулы екпіндерді қолдана білу
		3.4.1.5 мұғаліммен қосарланып және өз бетімен қалыпты сөйлеу тіліне тән темппен айта білу

5) 4-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
			4.1.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып, мұғалім және білім

1. Менің Отаным – Қазақстан			алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, ажырату
			4.1.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
			4.1.1.3 6-7 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, ажырату
			4.1.1.4 берілген суреттер бойынша сұрақтарды қабылдап, ажырату
			4.1.1.5 оқу іс-әрекетінің ұйым-дастырылуын а байланысты сөздік материалдарды қабылдап, ажырату
			4.1.1.6 таныс сөздерді, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдердің, мағынасын түсініп, қабылдап, ажырату
			4.1.1.7 жалпы білім беретін пәндерде оқылатын тақырыптар бойынша қолданатын сөздік материалдарды қабылдап ажырату
			4.1.1.8 жүргізілген экскурсия, демалыс күндері туралы диалог құрастырып, қабылдап, ажырату
			4.1.1.9 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемдерді қабылдап, ажырату
			4.1.1.10 жалғаулық сөздері бар күрделі
2. Адами құндылықтар 3. Мәдени мұра	1. Есту, стіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	1.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап, ажырату	

			сөйлемдерді қабылдап, ажырату
			4.1.1.11 таныс емес мәтінді қабылдап, ажырату
			4.1.1.12 симфониялық әндерді қабылдап, ажырата алу
			4.1.1.13 көңілді көңілсіз өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
			4.1.1.14 заманауи би ырғақтарын қабылдап ажырата алу
			4.1.1.15 заманауи әндерді қабылдап, ажырата алу
			4.1.1.16 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (трактор, комбайн, ауыр машина, жеңіл машина)
4. Мамандықтар әлемі			
5. Табиғи құбылыстар			
			4.2.1.1 өткен тақырыптар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.2 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.3 диалогтың сөздік материалдарды қабылдап танып, ажырату диалог құруды жалғастыру
6. Қоршаған ортаны қорғау			4.2.1.4 деформацияланған

7. Ғарышқа саяхат	2. Есту, естіп-көру арқылы қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп-көру арқылы қабылдап танып, ажырату	сөйлем-дерді қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.5 таныс емес деформация-ланған сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.6 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді (7-8 сөйлем) қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.7 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.8 көбейту кестесі (2-5 көлемінде), "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, танып, ажырату
8. Болашаққа саяхат			4.2.1.9 ортақ тақырыптары бойынша пайдаланылатын сөйлеу тілі материалын, сұрақтарды, тапсырмаларды қабылдап, танып, ажырату
			4.2.1.10 театр, мұражайда өткен экскурсия бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
3. Дыбыс нормаларын сақтау	3.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	4.3.1.1 мұғаліммен бірге еліктеп, бір тыныста бірнеше буындарды, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту	
		4.3.1.2 керекті синтагімдерді қолданып, тыныс паузалармен оқу	
		4.3.1.3 жаттап алған өлеңді қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту	
		4.3.1.4 сөздің өзгеруіне байланысты логикалық екпінді сақтап айту	

4. Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	4.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыру 4.4.1.1 сөзде және қысқа сөйлемде дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту: 1) дауысты: а-ә, о-ө, ұ-ү, і-ы, а-э, и-э, а-о, и-ы; 2) дауыссыз: ызынды және шулы: с-ш, з-ж; аффрикаттар: ч-ц; ұяң және қатаң: б-п, д-т, ғ-қ, з-с, ж-ш, в-ф, жуан және жіңішке: т-ть, ф-фь, п-пъ 4.4.1.2 сөйлеу тілінде орфоэпиялық ережені сақтап айту (мұғаліммен бірге және тыңдап өз бетінше), сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту 4.4.1.3 қысқа сөйлемдерде сөздік тілдің бір қалыптылығын сақтап айту 4.4.1.4 диалогтарда барлық интонация түрлерін сақтап сөйлеу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 234-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 234-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем

овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, будет организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации,

сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

11. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

12. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

13. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

14. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

15. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"

16. Предмет "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" - важнейший компонент школьной программы, поскольку является не только объектом изучения, отдельным учебным предметом, но и средством обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта.

17. Основная цель предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" – развитие у неслышащих словесной речи в устной форме (лексика, фонетика, грамматика, орфоэпия) предполагает формирование навыков ее восприятия и воспроизведения. Эти два процесса взаимосвязаны, их формирование осуществляется в условиях широкого использования развивающегося остаточного слуха глухих обучающихся в ходе всего учебно-воспитательного процесса.

18. Для достижения поставленных целей изучения предмета в начальной школе необходимо решение следующих практических задач:

1) работа по развитию слухового восприятия неслышащих обучающихся составляет развитие их остаточного слуха, создание на базе развивающегося слуха слухо-зрительной основы для восприятия ими устной речи в ее коммуникативной функции, формирование произносительных навыков глухих осуществляется в условиях широкого применения звукоусиливающей аппаратуры, обеспечивающей использование остаточного слуха глухих обучающихся на всех уроках;

2) приобретение и систематизация знаний о языке как основы речевой деятельности ;

3) развитие всех видов речевой деятельности во взаимосвязи, навыков выбора средств языка в соответствии с целями, задачами и условиями общения;

4) обеспечение осознанного усвоения способов применения теоретических сведений и орфографических правил в речевой деятельности;

5) овладение орфографией и пунктуацией;

6) овладение умениями и навыками вступать в общение и вести его грамотно, в соответствии с языковыми нормами;

7) развитие читательской самостоятельности и познавательной активности при выборе книг;

8) овладение первоначальными навыками работы с учебными, научно-познавательными текстами и использование словарей разных типов;

9) обогащение словарного запаса;

10) приобщение к культурному наследию народов Республики Казахстан;

11) воспитание у обучающихся уважения и внимания к мыслям и чувствам своих одноклассников;

12) становление гуманистического мировоззрения, формирование интеллекта и духовного мира обучающихся, приобщение их к национальным и общечеловеческим ценностям, основанным на национальной идее "Мәңгілік ел".

19. Изучение предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" содействует становлению духовно богатой личности, которая умеет учиться и ориентироваться в информационном потоке.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся учиться" и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

21. Интегрированный предмет "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" будет эффективным, если:

- 1) осуществляется тематическая связь между литературой и русским языком;
- 2) учитываются психолого-педагогические особенности младших обучающихся (уровень развития интеллекта, речи, памяти, эмоциональной сферы);
- 3) моделируются ситуации, способствующие развитию речи и творческих способностей обучающихся;
- 4) обеспечивается интенсивная интеллектуальная и эмоциональная работа обучающихся.

22. Подходы к обучению формирования произношения и развития слухового восприятия:

- 1) коммуникативно-деятельностный подход (определяет такую организацию и направленность уроков по формированию произношения и развитию слухового восприятия, при которой цель обучения связана с обеспечением максимального приближения учебного процесса к реальному процессу общения. На основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);
- 2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);
- 3) развивающее обучение (учащийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);
- 4) дифференцированное обучение (постановка задач согласно потребностям обучающихся).

23. Рекомендуемые стратегии, методы и технологии обучения предмету "Формирование произношения и развитие слухового восприятия":

- 1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;

2) технологии: индивидуальная работа, работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение;

3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, опережающая самостоятельная работа, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

24. Коммуникативная, речевая направленность будет планироваться на каждом уроке: доказать, аргументировать свое суждение, объяснить, прокомментировать, обобщить сказанное, вступать в диалог.

25. Степень интегративного взаимодействия русского языка и литературы, и формирования произношения и развитие слухового восприятия будет постоянно расширяться: от наблюдения за языковыми средствами, изучения их стилистической роли в образцовых текстах, обучающиеся будут переходить к созданию собственных текстов, к использованию полученных знаний в самостоятельной текстовой деятельности.

26. Изучение орфографии и пунктуации совмещается с развитием навыков чтения и осуществляется на основе текстов различного типа. Одновременная работа с текстом и изучение правописания будет способствовать развитию речевых навыков, умению понимать и создавать тексты. Создание и интерпретация текстов производятся с помощью учителя.

27. В процессе развития навыков работы с текстами разных стилей (соответствующих возрасту) и понимания особенностей языка у обучающегося формируются навыки речевого общения, выражения своих чувств и мыслей, анализа услышанного и прочитанного, обобщения собранной информации.

28. Примеры заданий по слушанию и говорению в предмете "Формирование произношения и развитие слухового восприятия":

1) выявление из прослушанного и прочитанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

2) постановка вопросов на основе прослушанного и прочитанного текста;

3) говорить на знакомые темы и темы, которые интересуют обучающихся;

4) интервьюировать кого-нибудь по заранее составленным вопросам (например, брать интервью у учителя об одном дне) и давать устный отчет по ответам;

5) дискутировать/аргументировать о запланированных темах (например, необходимо ли нам, обучающимся, носить школьную форму) для того, чтобы изложить свои обоснованные идеи в письменной форме;

6) понимать устные выступления и уметь отвечать на вопросы;

7) составление диалога на заданную тему;

8) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть.

29. Примеры заданий по чтению в предмете "Формирование произношения и развитие слухового восприятия":

- 1) обзор текста (письменный, устный);
- 2) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;
- 3) работа с интернет - ресурсами;
- 4) работа с литературой (для подготовки вопросов и ответов);

5) использование различных видов чтения: ознакомительное чтение, поисковое чтение, чтение для нахождения информации, ролевое чтение, чтение для удовольствия и чтение для высказывания точки зрения.

30. Примеры заданий по письму в предмете "Формирование произношения и развитие слухового восприятия":

- 1) краткое пересказ содержания прочитанного текста, описание своих личных впечатлений о фильме и книге;
- 2) написание небольшого сообщения;
- 3) написание альтернативного окончания к известной истории;
- 4) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;
- 5) подготовка вопросов;
- 6) составление текста по опорным словам, плану;
- 7) письмо по памяти;
- 8) корректирование собственных текстов, с помощью учителя.

31. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) включает в себя умелое и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации. Оно строится на базовых навыках использования ИКТ;

2) обучающиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, создания и обработки информации, сотрудничества и обмена информацией и идеями, оценивания и совершенствования своей работы, используя широкий спектр оборудования и приложений.

32. В учебной программе "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" компетентность в использовании ИКТ включает:

1) использование потенциала существующих и новых технологий на уроках для повышения уровня образования;

2) работу с интернет-ресурсами (например, чтение информации на веб сайте, отбор соответствующего материала, копирование и сохранение его как отдельного документа или файла);

3) использование простых программ с переходом к более сложным (как Word), чтобы работать с текстом и слайдами;

4) использование оборудования (принтер, сканер, цифровой фотоаппарат) для обработки информации, сохранения еѸ как отдельного документа в электронном виде (например, для презентации использовать фото друзей и поместить их в слайдах);

5) обучение с помощью электронных учебников.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

33. Оценивание результатов изучения предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" осуществляется с применением критериального оценивания.

34. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

35. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

36. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"

37. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" составляет:

- 1) в 0 классе – 18 часов в неделю, 594 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе – 18 часов в неделю, 594 часа в учебном году;
- 3) в 2 классе – 18 часов в неделю, 612 часов в учебном году;
- 4) в 3 классе – 18 часов в неделю, 612 часов в учебном году;
- 5) в 4 классе – 18 часов в неделю, 612 часов в учебном году.

38. Необходимо, чтобы мебель в классе легко передвигалась для проведения различных форм работ (индивидуальная, парная, групповая) и видов работ (игры, активные методы и подходы). Также необходимо место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

39. Содержание учебного предмета. Для определения содержания данного предмета выстроена система целей обучения, которая состоит из двух разделов:

- 1) раздел 1 "Формирование произношения";

2) раздел 2 "Развитие слухового восприятия".

40. Формирование произносительных навыков неслышащих осуществляется в условиях широкого применения звукоусиливающей аппаратуры, обеспечивающей использование остаточного слуха неслышащих обучающихся на всех уроках. В программе определено содержание специальной работы по обучению произношения, осуществляемому на индивидуальных занятиях. Формирование произносительных навыков информальным путем осуществляется в ходе всех занятий с применением звукоусиливающей аппаратуры: неслышащие обучающиеся имеют возможность на основе слухового и слухо-зрительного восприятия речи учителя, воспитателя получить информацию о таких сторонах звучащей речи, как слитность, темп, словесное ударение, и даже о некоторых фонемах. Подражая образцу – правильной речи учителя, они усваивают некоторые произносительные навыки. Кроме того, на основе слухового и слухо-зрительного восприятия осуществляется коррекция произносительных ошибок обучающихся в процессе всех занятий с использованием звукоусиливающей аппаратуры. Содержание работы по формированию произношения информальным путем на всех этапах обучения составляет подражание речи учителя на основе слухового и слухо-зрительного его восприятия.

41. "Формирование произношения" состоит из пяти подразделов: "Речевое дыхание", "Голос", "Звуки и их сочетание", "Работа над словом", "Работа над фразой".

42. Содержание программы и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Формирование произношения" разработана на основе концентрического метода с применением сокращенной системы фонем. Сущность его заключается в том, что первоначальное обучение произношения неслышащих обучающихся состоит из двух концентров, первый из которых совпадает с подготовительным классом, а второй охватывает 1 и 2 классы. В подготовительном классе от обучающихся требуется точное воспроизведение в словах 17 основных звуков, которые составляют сокращенную систему фонем: "а, о, у, э, и" и согласные: "п, т, к, ф, с, ш, х, в, м, н, л, р". В 1 и 2 классах ведется систематическая работа по уточнению произношения слов содержание этой работы включена отработка артикуляции звонких согласных, аффрикат, мягких согласных, гласного "ы". Учитывая большое разнообразие построения работы по устной речи в подготовительном классе, тесное переплетение таких разделов, как развитие устной речи, обучение произношению и обучение грамоте, программа по формированию произносительных навыков включена в общий раздел работы по языку в подготовительном классе.

43. Задачу работы по развитию слухового восприятия неслышащих обучающихся составляет развитие их остаточного слуха, создание на базе развивающегося слуха, слухо-зрительной основы для восприятия ими устной речи в ее коммуникативной функции. "Развитие слухового восприятия" состоит из одного подраздела: "Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух", предусматривает обучение обучающихся

различать, опознавать и воспринимать только на слух, исключая зрение, речевой материал. Это обучение осуществляется в условиях слухо-речевой среды, которая предусматривает широкое использование звукоусиливающей аппаратуры (стационарного типа и индивидуальных слуховых аппаратов) в ходе всего учебно-воспитательного процесса, включающего уроки, индивидуальные и воспитательные занятия, свободную деятельность обучающихся. Неслышащие обучающиеся учатся вслушиваться в речевой образец (речь учителя, воспитателя, обучающегося), узнавать на слух знакомые по звучанию слова и фразы, в словах, впервые предлагаемых на слух, узнавать отдельные элементы, по которым их воспроизводить приближенно или точно.

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание
		1.2 Голос
		1.3 Звуки и их сочетание
		1.4 Работа над словом
		1.5 Работа над фразой
2	Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух

44. В программе для удобства использования целей обучения и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию цели обучения. Например, в кодировке 1.2.1.1: "1" - класс, "2" - раздел, "1" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

45. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

46. Система целей обучения:

1) "Формирование произношения":

таблица 2

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	0.1.1.1 произносить слитно, на одном выдохе 2- 3 слога составляющих отдельное слово	1.1.1.1 закреплять произносительн ые навыки усвоенные в подготовительн ом классе	2.1.1.1 закреплять произносительн ые навыки усвоенные в 1 классе	3.1.1.1 произносить на одном выдохе фразы в 10 – 12 слогов, например: Я прочитал интересную книгу	4.1.1.1 закреплять умения распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя)

1.1 Речевое дыхание	0.1.1.2 произносить слитно, на одном выдохе 3-4 слога составляющих отдельное слово	1.1.1.2 слитно на одном выдохе произносить словосочетания и фразы в 6-7 слогов	2.1.1.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)	3.1.1.2 распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указаниям учителя)	4.1.1.2. закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
	0.1.1.3 произносить слитно, на одном выдохе 4-5 слога составляющих отдельное слово или фразу	1.1.1.3 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдением словесного ударения (по подражанию учителя, по надсточному знаку, самостоятельно) в двух-трехсложных словах	2.1.1.3 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 8 – 10 слогов	3.1.1.3 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)	
	0.1.1.4 умение слитно воспроизводить словосочетание (с постепенным их нарищиванием до 5-6 слогов), слова и короткие фразы	1.1.1.4 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 7 – 8 слогов			
	0.1.2.1 выработать голос нормальной высоты и силы	1.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра	2.1.2.1 воспроизводить речевой материал голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно)	3.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, говорить громко, тихо, шепотом	4.1.2.1 закреплять нормальное достаточно естественное звучание голоса, развивать умение воспроизводить усвоенные ранее модуляции голоса по силе и высоте
		1.1.2.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и			

1.2 Голос	0.1.2.2 произносить слова голосом нормального тембра	тембра с соблюдением словесного ударения двух- и трехсложных словах (по подражанию учителю) и звукового состава слов (т точное или приблизженное произнесение с использованием допустимых звуковых замен)	2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину (1 – 2 четверти)	3.1.2.2 закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника	4.1.2.2 осуществлять коррекцию отклонений от нормального голоса (по усмотрению учителя)
	0.1.2.3 произносить слова голосом нормальной силы и высоты				
	0.1.3.1 постановка звуков первого концентра: а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р	1.1.3.1 правильно воспроизводить в словах звуки: а , о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р, б, з – и сочетания: йа (я) , йо (е), йэ (е), йу (ю)	2.1.3.1 воспроизводить в словах и фразах звуки: ы, щ;	3.1.3.1 закреплять дефференцирова н о е произношение звуков, родственных по артикуляции гласных: а-э, и-э , а-о, о-у, и-ы	4.1.3.1 закреплять правильное произношение звуков в словах и фразах: 1) гласных: у, и; 2) согласных: с, ш, х, ж, ц, ч
	0.1.3.2 произносить точно слова, состоящих из основных звуков типа: платок, стакан	1.1.3.2 правильно произносить в словах звуки: д, ж, г и дифференцирова ть в словах парные звонкие и глухие согласные: б-п, д-т, г-к	2.1.3.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)	3.1.3.2 закреплять дефференцирова н н о е произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: носовых и ротовых (м-б, м-п, н-д, н-т)	4.1.3.2 закреплять дефференцирова н н о е произношение звуков, родственных по артикуляции: 1) гласных: а-о, о-у, а-э, и-э, и-ы; 2) согласных: свистящих и шипящих: с-ш, з-ж, ц-ч; звонких и глухих: б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-ш
	0.1.3.3 слова, включающие			3.1.3.3 закреплять дефференцирова н о е произношение	

1.3 Звуки и их сочетание

заменяемые звуки (типа: дай, спасибо, четыре), будут временно произноситься обучающимися приблизительно (соответственно: тай, спасипо, шетыре)	1.1.3.3 воспроизводить звук: з, сочетание йа (я), йо (Ѹ), йэ (е), йу (ю), звуки: д, ж, г; дифференцировать б-п, д-т, г-к	2.1.3.3 произносить окончание – тся и тся как ца; -ого, -его как ово, ево	звуков, родственных по артикуляции согласных: свистящих и шипящих (с-ш, з-ж, с-щ, ц-ч); звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-с); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш, с-щ)	4.1.3.3 закреплять дифференцирование произношение звуков, родственных по артикуляции: твердых и мягких (ф -ф', в-в', п - п').
0.1.3.4 обучающиеся знакомятся со звонкими согласными "б-з"; (допускается индивидуализация в ходе обучения для обучающихся с трудом овладевающих произносительными навыками, до конца года заменять в речи звонкие согласные "б-з" глухими согласными "п-с") например: спасибо – спасипо, зайка – сайка)	1.1.3.4 произносить в словах безударное "о" как "а", например: голова, окно (по подражанию учителю и по надстрочному знаку)	2.1.3.4 мягкие согласные в закрытых слогах (например: встань, девять)	3.1.3.4 закреплять дифференцирование произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-ш); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш);	4.1.3.4 закрепить умение слитно произносить сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		2.1.3.5 дифференцировать в словах звуки "и, ы";	3.1.3.5 закреплять дифференцирование произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: твердых и мягких (ф - ф'в - в', п -п').	
			3.1.3.6 закреплять дифференцирова	

			2.1.3.6 твердые и мягкие согласные, дифференцировать в словах звуки: "с-з, а-и"	н о е произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-с); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш, с-щ)	
			2.1.3.7 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов) (здра(в)ствуйте, скрипнула – вдруг скрипнула)	3.1.3.7 закреплять умение слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)	
1.4 Работа над словом	0.1.4.1 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова слитно	1.1.4.1 опускать непроносимые согласные в словах, например: одинна(д)цать, здра(в)ствуйте	2.1.4.1 правильно, безпризвук, произносить в словах сочетание согласных	3.1.4.1 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных	4.1.4.1 понятие слог, ударение
	0.1.4.2 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова – без призвук, сохраняя звуковой состав, соблюдая ударение и орфоэпические правила,	1.1.4.2 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдение словесного ударения (по подражанию учителя, по надстрочному знаку, самостоятельно) двух- и трехсложных словах, правильного звукового состава слов и практически усваиваемых орфоэпических правил (безударное о,	2.1.4.2 правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками	3.1.4.2 правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно	4.1.4.2 определять количество слогов в слове и на какой по счету слог в

	характерные для русского произношения	оглушение громких согласных в конце слов и перед глухими, опускание непроизносимых согласных).			знакомом слове падает ударение
	0.1.4.3 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова –соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения	1.1.4.3 слитно произносить слова со истечением согласных			4.1.4.3 знать правило об оглушении согласных
		1.1.4.4 определять количество слогов в слове			4.1.4.4 знать правило: безударный "о" произносится в словах как "а"
1.5 Работа над фразой	0.1.5.1 произносить фразы, связанные с организацией занятий: Как ты слышишь? С ними наушники	1.1.5.1 слитно, на одном выдохе ,произносить словосочетания и фразы в 7-8 слогов	2.1.5.1 слитно, на одном выдохе ,произносить словосочетания и фразы в 8-10 слогов	3.1.5.1 слитно, на одном выдохе , произносить словосочетания и фразы в 10-12 слогов	4.1.5.1 слитно, на одном выдохе , произносить словосочетания и фразы в 12-14 слогов
	0.1.5.2 произносить фразы, связанные с выполнением поручений типа: Дай (-те) мяч (собаку, бумагу, ручку). Убери тетрадь (авто). Возьми бумагу (мяч)	1.1.5.2 отраженно за учителем повторять весь речевой материал на занятиях по развитию слухового восприятия пользуясь доступным на данном этапе и л и приближенным произношением слов	2.1.5.2 изменять т е п м произношения (говорить быстро , медленно)	3.1.5.2 знакомство с логическим ударением; выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах.	4.1.5.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах.
					4.1.5.3 закреплять

0.1.5.3 произносить предложения типа: Вова упал, девочка пишет, мальчик рисует			3.1.5.3 изменять темп произношения (говорить быстро , умеренно, медленно)	умение изменять темп речи, сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова

2) "Развитие слухового восприятия":

таблица 3

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	0.2.1.1 различать на слух слова: дом сабака, авто, мама, папа, мяч, лопата, ручка, тетрадь, бумага	1.2.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал связанный: с организацией учебной деятельности	2.2.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Все обо мне"	3.2.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Живая природа"	4.2.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Моя родина - Казахстан"
	0.2.1.2 различать на слух слова при выборе из двух типа: дом-собака	1.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал связанный: со счетом и решением задач	2.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя семья и друзья"	3.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Что такое хорошо и что такое плохо?"	4.2.1.2 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Человеческие ценности"
	0.2.1.3 различать на слух слова при выборе из трех типа: дом-собака-тетрадь	1.2.1.3 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Все обо мне"	2.2.1.3 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя школа"	3.2.1.3 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Время"	4.2.1.3 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Культурное наследие"
	0.2.1.4 различать на слух слова при выборе из четырех типа: дом-собака-тетрадь-мяч	1.2.1.4 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя семья и друзья"	2.2.1.4 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Мой родной край"	3.2.1.4 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Архитектура"	4.2.1.4 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Мир профессий"
					4.2.1.5 воспринимать,

	0.2.1.5 различать на слух слова при выборе из пяти: дом-собака-тетрадь-мяч-автомобиль	1.2.1.5 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя школа"	2.2.1.5 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Здоровом теле – здоровый дух!"	3.2.1.5 опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Искусство"	различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Природные явления"
	0.2.1.6 различать и опознавать на слух фразы и слова, связанные с организацией занятий	1.2.1.6 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Мой родной край"	2.2.1.6 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Традиции и фольклор"	3.2.1.6 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Выдающиеся личности"	4.2.1.6 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Охрана окружающей среды"
	0.2.1.7 различать на слух предложения	1.2.1.7 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "В здоровом теле – здоровый дух!"	2.2.1.7 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Окружающая среда"	3.2.1.7 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Вода – источник жизни"	4.2.1.7 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Путешествие в космос"
		1.2.1.8 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Традиции и фольклор"	2.2.1.8 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Путешествия"	3.2.1.8 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Культура отдыха. Праздники"	4.2.1.8 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Путешествие в будущее"
		1.2.1.9 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Окружающая среда"			
		1.2.1.10 различать и опознавать на слух речевой материал			

		связанный с темой: "Путешествия"			

47. Долгосрочный план:

1) 0 - класс:

таблица 4

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1-четверть			
Все обо мне	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	0.1.1.1 произносить слитно, на одном выдохе 2-3 слога составляющих отдельное слово
		1.2 Голос	0.1.2.1 выработать голос нормальной высоты и силы
			0.1.2.2 произносить слова голосом нормального тембра
			0.1.2.3 произносить слова голосом нормальной силы и высоты
		1.3 Звуки и их сочетание	0.1.3.1 постановка звуков первого конценра: а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р
			0.1.3.2 произносить точно слова, состоящих из основных звуков типа: платок, стакан
		1.4 Работа над словом	0.1.4.1 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова слитно
			0.1.4.2 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова –без призвуков, сохраняя звуковой состав, соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения
		1.5 Работа над фразой	0.1.5.1 произносить фразы, связанные с организацией занятий: Как ты слышишь? Сними наушники
			0.2.1.1 различать на слух слова: дом сабака, авто,

Моя школа	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	мама, папа, мяч, лопата, ручка, тетрадь, бумага
2-четверть			
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	0.1.1.2 произносить слитно, на одном выдохе 3-4 слога составляющих отдельное слово
		1.2 Голос	0.1.2.1 выработать голос нормальной высоты и силы
			0.1.2.2 произносить слова голосом нормального тембра
			0.1.2.3 произносить слова голосом нормальной силы и высоты
		1.3 Звуки и их сочетание	0.1.3.1 постановка звуков первого конценра: а, о, у , э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р
			0.1.3.2 произносить точно слова, состоящих из основных звуков типа: платок, стакан
			0.1.3.3 слова, включающие заменяемые звуки (типа: дай, спасибо, четыре), будут временно произноситься обучающимися приближенно (соответственно: тай, спасипо, шетыре)
		1.4 Работа над словом	0.1.4.1 формировать у обучающихся умения правильно воспризводить слова слитно
			0.1.4.2 формировать у обучающихся умения правильно воспризводить слова –без призвукв, сохраняя звуковой состав , соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения
			0.1.4.3 формировать у обучающихся умения правильно воспризводить слова –соблюдая

			ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения
		1.5 Работа над фразой	0.1.5.2 произносить фразы, связанные с выполнением поручений типа: Дай (-те) мяч (собаку, бумагу, ручку). Убери тетрадь (авто). Возьми бумагу (мяч)
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	0.2.1.1 различать на слух слова: дом сабака, авто, мама, папа, мяч, лопата, ручка, тетрадь, бумага
			0.2.1.2 различать на слух слова при выборе из двух типа: дом-собака
0.2.1.7 различать на слух предложения			
3-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	0.1.1.3 произносить слитно, на одном выдохе 4-5 слога составляющих отдельное слово или фразу
		1.2 Голос	0.1.2.1 выработать голос нормальной высоты и силы
			0.1.2.2 произносить слова голосом нормального тембра
		1.3 Звуки и их сочетание	0.1.3.3 слова, включающие заменяемые звуки (типа: дай, спасибо, четыре), будут временно произноситься обучающимися приближенно (соответственно: тай, спасипо, шетыре)
			0.1.3.4 обучающиеся знакомятся со звонкими согласными "б-з"; (допускается индивидуализация в ходе обучения для обучающихся с трудом овладевающих произносительными навыками, до конца года
1. Формирование произношения			

Путешествие Традиции и фольклор			заменять в речи звонкие согласные "б-з" глухими согласными "п-с") например: спасибо – спасипо, зайка – сайка)
		1.4 Работа над словом	0.1.4.2 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова – без призвуков, сохраняя звуковой состав , соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения
			0.1.4.3 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова –соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения
	1.5 Работа над фразой	0.1.5.3 произносить предложения типа: Вова упал, девочка пишет, мальчик рисует	
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	0.2.1.3 различать на слух слова при выборе из трех типа: дом-собака-тетрадь
			0.2.1.4 различать на слух слова при выборе из четырех типа: дом-собка-тетрадь-мяч
0.2.1.7 различать на слух предложения			
4-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	0.1.1.4 умение слитно воспроизводить словосочетание (с постепенным их нарищиванием до 5-6 слогов), слова и короткие фразы
		1.2 Голос	0.1.2.3 произносить слова голосом нормальной силы и высоты
			0.1.3.3 слова, включающие заменяемые звуки (типа: дай, спасибо, четыре), будут временно произноситься

Еда и напитки
В здоровом теле –
здоровый дух!

1. Формирование произношения

1.3 Звуки и их сочетание

обучающимися
приблизительно (соответственно: тай, спасипо, шетыре)

0.1.3.4 обучающиеся знакомятся со звонкими согласными "б-з"; (допускается индивидуализация в ходе обучения для обучающихся с трудом овладевающих произносительными навыками, до конца года заменять в речи звонкие согласные "б-з" глухими согласными "п-с") например: спасибо – спасипо, зайка – сайка)

1.4 Работа над словом

0.1.4.2 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова –без призвуков, сохраняя звуковой состав, соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения

0.1.4.3 формировать у обучающихся умения правильно воспроизводить слова –соблюдая ударение и орфоэпические правила, характерные для русского произношения

1.5 Работа над фразой

0.1.5.1 произносить фразы, связанные с организацией занятий: Как ты слышишь? Сними наушники

0.1.5.2 произносить фразы, связанные с выполнением поручений типа: Дай (-те) мяч (собаку, бумагу, ручку.). Убери тетрадь (авто). Возьми бумагу (мяч)

0.1.5.3 произносить предложения типа: Вова упал, девочка пишет, мальчик рисует

	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	0.2.1.5 различать на слух слова при выборе из пяти : дом-собака-тетрадь-мяч-авто 0.2.1.6 различать и опознавать на слух фразы и слова, связанные с организацией занятий 0.2.1.7 различать на слух предложения

2) 1 - класс:

таблица 5

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	1.1.1.1 закреплять произносительные навыки усвоенные в подготовительном классе
			1.1.1.2 слитно на одном выдохе произносить словосочетания и фразы в 6-7 слогов
		1.2 Голос	1.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра
			1.1.2.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра с соблюдением словесного ударения двух- и трехсложных словах (по подражанию учителю) и звукового состава слов (точное или приближенное произнесение с использованием допустимых звуковых замен)
		1.3 Звуки и их сочетание	1.1.3.1 правильно воспроизводить в словах звуки: а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р, б, з – и сочетания: йа (я), йо (е), йэ (е), йу (ю)
			1.1.3.4 произносить в словах безударное "о"

Все обо мне
Моя школа

1. Формирование произношения		как "а", например: голова , окно (по подражанию учителю и по надстрочному знаку)
	1.4 Работа над словом	1.1.4.1 опускать произносимые согласные в словах, например: одина(д)цать, здра(в)ствуйте
		1.1.4.2 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдение словесного ударения (по подражанию учителю, по надстрочному знаку, самостоятельно) двух- и трехсложных словах, правильного звукового состава слов и практически усваиваемых орфоэпических правил (безударное о, оглушение громких согласных в конце слов и перед глухими, опускание произносимых согласных)
	1.5 Работа над фразой	1.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 7-8 слогов
		1.1.5.2 отраженно за учителем повторять весь речевой материал на занятиях по развитию слухового восприятия пользуясь доступным на данном этапе или приближенным произношением слов
		1.2.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал связанный: с организацией учебной деятельности
		1.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал связанный: со счетом и решением задач

	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	1.2.1.3 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Все обо мне"
			1.2.1.4 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя семья и друзья"
2-четверть			
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	1.1.1.3 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдением словесного ударения (по подражанию учителя, по надстрочному знаку, самостоятельно) в двух-трехсложных словах
		1.2 Голос	1.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра
			1.1.2.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра с соблюдением словесного ударения двух- и трехсложных словах (по подражанию учителю) и звукового состава слов (точное или приближенное произнесение с использованием допустимых звуковых замен)
		1.3 Звуки и их сочетание	1.1.3.1 правильно воспроизводить в словах звуки: а, о, у, э, и, п, т, к, ф, с, ш, х, в, л, м, н, р, б, з – и сочетания: йа (я), йо (е), йэ (е), йу (ю)
			1.1.4.1 правильно воспризводить слова: слитно, соблюдение словесного ударения (по подражанию учителя, по надстрочному знаку, самостоятельно) двух- и

		1.4 Работа над словом	трехсложных словах, правильного звукового состава слов и практически усваиваемых орфоэпических правил (безударное о, оглушение громких согласных в конце слов и перед глухими, опускание произносимых согласных)
		1.5 Работа над фразой	1.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 7-8 слогов
			1.1.5.2 отраженно за учителем повторять весь речевой материал на занятиях по развитию слухового восприятия пользуясь доступным на данном этапе или приближенным произношением слов
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	1.2.1.5 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя школа"
1.2.1.6 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Мой родной край"			
3-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	1.1.1.3 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдением словесного ударения (по подражанию учителя, по надсточному знаку, самостоятельно) в двух-трехсложных словах
			1.1.1.4 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 7 – 8 слогов
			1.1.2.1 произносить слова слитно, голосом

Путешествие
Традиции и фольклор

1. Формирование
произношения

2. Развитие слухового
восприятия

1.2 Голос

1.3 Звуки и их сочетание

1.4 Работа над словом

1.5 Работа над фразой

2.1 Восприятие усной
речи слухо-зрительно и
на слух

нормальной высоты,
силы и тембра

1.1.2.2 произносить слова
слитно, голосом
нормальной высоты,
силы и тембра с
соблюдением словесного
ударения двух- и
трехсложных словах (по
подражанию учителю) и
звукового состава слов (
точное или
приблизженное
произнесение с
использованием
допустимых звуковых
замен)

1.1.3.3 воспроизводить
звук: з, сочетание йа (я),
йо (Ў), йэ (е), йу (ю),
звуки: д, ж, г;
дефференцировать б-п,
д-т, г-к

1.1.4.3 слитно
произносить слова со
истечением согласных

1.1.4.2 определять
количество слогов в
слове

1.1.5.1 слитно, на одном
выдохе, произносить
словосочетания и фразы
в 7-8 слогов

1.1.5.2 отраженно за
учителем повторять весь
речевой материал на
занятиях по развитию
слухового восприятия
пользуясь доступным на
данном этапе или
приблизженным
произношением слов

1.2.1.7 различать и
опознавать на слух
речевой материал
связанный с темой: "В
здоровом теле –
здоровый дух!"

1.2.1.8 различать и
опознавать на слух

			речевой материал связанный с темой: "Традиции и фольклор"
4-четверть			
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	1.1.1.3 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдением словесного ударения (по подражанию учителя, по надстрочному знаку, самостоятельно) в двух-трехсложных словах
			1.1.1.4 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 7 – 8 слогов
		1.2 Голос	1.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра
			1.1.2.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра с соблюдением словесного ударения двух- и трехсложных словах (по подражанию учителю) и звукового состава слов (точное или приблизженное произнесение с использованием допустимых звуковых замен)
		1.3 Звуки и их сочетание	1.1.3.2 правильно произносить в словах звуки: д, ж, г и дифференцировать в словах парные звонкие и глухие согласные: б-п, д-т, г-к
			1.1.3.4 произносить в словах безударное "о" как "а", например: голова , окно (по подражанию учителю и по надстрочному знаку)
			1.1.4.2 правильно воспроизводить слова: слитно, соблюдение

		1.4 Работа над словом	словесного ударения (по подражанию учителя, по надстрочному знаку, самостоятельно) двух- и трехсложных словах, правильного звукового состава слов и практически усваиваемых орфоэпических правил (безударное о, оглушение громких согласных в конце слов и перед глухими, опускание произносимых согласных).
			1.1.4.4 определять количество слогов в слове
		1.5 Работа над фразой	1.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 7-8 слогов
			1.1.5.2 отраженно за учителем повторять весь речевой материал на занятиях по развитию слухового восприятия пользуясь доступным на данном этапе или приближенным произношением слов
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	1.2.1.9 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Окружающая среда"
			1.2.1.10 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Путешествия"

3) 2 - класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1-четверть			
			2.1.1.1 закреплять произносительные навыки усвоенные в 1 классе

Все обо мне
Моя семья и друзья

1. Формирование произношения

1.1 Речевое дыхание	2.1.1.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
1.2 Голос	2.1.2.1 воспроизводить речевой материал голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно)
	2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину (1 -2 четверти)
1.3 Звуки и их сочетание	2.1.3.1 воспроизводить в словах и фразах звуки: ы, щ
	2.1.3.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
	2.1.3.7 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов) (здра(в) ствуйте, скрипнула – вдруг скрипнула)
1.4 Работа над словом	2.1.4.1 правильно, безпризвук, произносить в словах сочетание согласных
	2.1.4.2 правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками
1.5 Работа над фразой	2.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 8-10 слогов
	2.1.5.2 изменять темп произношения (говорить быстро, медленно)
	2.2.1.1 различать и опознавать на слух

	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	речевой материал связанный с темой: "Все обо мне"
			2.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя семья и друзья"
2-четверть			
Моя школа Мой родной край	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	2.1.1.1 закреплять произносительные навыки усвоенные в 1 классе
			2.1.1.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.2 Голос	2.1.2.1 воспроизводить речевой материал голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно)
			2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину (1 – 2 четверти)
		1.3 Звуки и их сочетание	2.1.3.3 произносить окончание – тся и ться как ца; -ого, -его как ово, ево
			2.1.3.4 мягкие согласные в закрытых слогах (например: встань, девять)
		1.4 Работа над словом	2.1.4.1 правильно, безпризвук, произносить в словах сочетание согласных
			2.1.4.2 правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками.
		1.5 Работа над фразой	2.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 8-10 слогов

			2.1.5.2 изменять темп произношения (говорить быстро, медленно)
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	2.2.1.3 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Моя школа"
			2.2.1.4 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Мой родной край"
3-четверть			
В здоровом теле - здоровый дух! Традиции и фольклор	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	2.1.1.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
			2.1.1.3 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 8 – 10 слогов
		1.2 Голос	2.1.2.1 воспроизводить речевой материал голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно)
			2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину (1 – 2 четверти)
		1.3 Звуки и их сочетание	2.1.3.5 дифференцировать в словах звуки и, ы
			2.1.3.6 твердые и мягкие согласные, дифференцировать в словах звуки: с-з, а-и
		1.4 Работа над словом	2.1.4.1 правильно, безпризвучно, произносить в словах сочетание согласных
			2.1.4.2 правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками

		1.5 Работа над фразой	2.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 8-10 слогов
			2.1.5.2 изменять темп произношения (говорить быстро, медленно)
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	2.2.1.5 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "В здоровом теле – здоровый дух!"
			2.2.1.6 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Традиции и фольклор"
4-четверть			
Окружающая среда Путешествия	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	2.1.1.2 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
			2.1.1.3 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы 8 – 10 слогов
		1.2 Голос	2.1.2.1 воспроизводить речевой материал голосом нормальной высоты, силы и тембра (под контролем учителя и самостоятельно)
			2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника, размера помещения, необходимости соблюдать тишину (1 – 2 четверти)
		1.3 Звуки и их сочетание	2.1.3.6 твердые и мягкие согласные, дифференцировать в словах звуки: "с-з, а-и"
			2.1.3.7 слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов) (здра(в))

			ствуйте, скрипнула – вдруг скрипнула)
			2.1.4.1 правильно, безпризвук, произносить в словах сочетание согласных
			2.1.4.2 правильно произносить слова, пользуясь надстрочными знаками
		1.5 Работа над фразой	2.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 8-10 слогов
			2.1.5.2 изменять темп произношения (говорить быстро, медленно)
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	2.2.1.7 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Окружающая среда"
			2.2.1.8 различать и опознавать на слух речевой материал связанный с темой: "Путешествия"

4) 3-класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	3.1.1.1 произносить на одном выдохе фразы в 10 – 12 слогов, например: Я прочитал интересную книгу
			3.1.1.2 распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указаниям учителя)
			3.1.1.3 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
			3.1.2.1 произносить слова слитно, голосом

Живая природа
Что такое хорошо и что
такое плохо?

1. Формирование произношения	1.2 Голос	нормальной высоты, силы и тембра, говорить громко, тихо, шепотом
		3.1.2.2 закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника
	1.3 Звуки и их сочетание	3.1.3.1 закреплять дефференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции гласных: а-э, и-э, а-о, о-у, и-ы
		3.1.3.7 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
	1.4 Работа над словом	3.1.4.1 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных
2. Развитие слухового восприятия		3.1.4.2 правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно
	1.5 Работа над фразой	3.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 10-12 слогов
		3.1.5.2 знакомство с логическим ударением; выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах
		3.1.5.3 изменять темп произношения (говорить быстро, умеренно, медленно)
	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	3.2.1.1 различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Живая природа"
		3.2.1.2 различать и опознавать на слух речевой материал,

			связанный с темой: "Что такое хорошо и что такое плохо?"
2-четверть			
Время Архитектура	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	3.1.1.1 произносить на одном выдохе фразы в 10 – 12 слогов, например: Я прочитал интересную книгу
			3.1.1.2 распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указаниям учителя
			3.1.1.3 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.2 Голос	3.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, говорить громко, тихо, шепотом
			3.1.2.2 закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника
		1.3 Звуки и их сочетание	3.1.3.2 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: носовых и ротовых (м-б, м-п, н-д, н-т)
			3.1.3.4 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-ш); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш)
			3.1.3.7 закреплять умение слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)

		1.4 Работа над словом	3.1.4.1 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных
			3.1.4.2 правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно
		1.5 Работа над фразой	3.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 10-12 слогов
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	3.1.5.2 знакомство с логическим ударением; выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах
			3.1.5.3 изменять темп произношения (говорить быстро, умеренно, медленно)
			3.2.1.3 различать, опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Время"
		3.2.1.4 различать, опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Архитектура"	
3-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	3.1.1.1 произносить на одном выдохе фразы в 10 – 12 слогов, например: Я прочитал интересную книгу
			3.1.1.2 распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указаниям учителя
			3.1.1.3 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)

Искусство
Выдающиеся личности

1. Формирование
произношения

1.2 Голос	3.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, говорить громко, тихо, шепотом
	3.1.2.2 закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника
1.3 Звуки и их сочетание	3.1.3.3 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: свистящих и шипящих (с-ш, з-ж, с-щ, ц-ч); звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-с); аффрикат и щелевых (ц-с, ч-ш, с-щ)
	3.1.3.7 закреплять умение слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
1.4 Работа над словом	3.1.4.1 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных
	3.1.4.2 правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно.
1.5 Работа над фразой	3.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 10-12 слогов
	3.1.5.2 знакомство с логическим ударением; выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах
	3.1.5.3 изменять темп произношения (говорить быстро, умеренно, медленно).

	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	3.2.1.5 опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Искусство" 3.2.1.6 различать, опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Выдающиеся личности"
4-четверть			
Вода - источник жизни	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	3.1.1.1 произносить на одном выдохе фразы в 10 – 12 слогов, например: Я прочитал интересную книгу
			3.1.1.2 распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз, руководствуясь указаниям учителя
			3.1.1.3 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.2 Голос	3.1.2.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, силы и тембра, говорить громко, тихо, шепотом
			3.1.2.2 закреплять умение изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника
		1.3 Звуки и их сочетание	3.1.3.5 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: твердых и мягких (ф - ф'в - в', п -п')
			3.1.3.6 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции согласных: звонких и глухих: (б-п, д-т, г-к, в-ф, з-с, ж-с); аффрикат и щелевых (ц-с , ч-ш, с-щ)

Культура отдыха. Праздники			3.1.3.7 закреплять умение слитно произносить различного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.4 Работа над словом	3.1.4.1 закреплять умение слитно произносить разного типа сочетания согласных
			3.1.4.2 правильно произносить новые слова, руководствуясь надстрочными знаками, знакомые слова – самостоятельно
		1.5 Работа над фразой	3.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 10-12 слогов
			3.1.5.2 знакомство с логическим ударением; выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах
			3.1.5.3 изменять темп произношения (говорить быстро, умеренно, медленно)
2. Развитие слухового восприятия		2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	3.2.1.7 различать, опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Вода – источник жизни"
			3.2.1.8 различать, опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Культура отдыха. Праздники"

5) 4-класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1-четверть			
			4.1.1.1 закреплять умения распределять дыхательные паузы при

Моя Родина – Казахстан
Человеческие ценности

1. Формирование
произношения

1.1 Речевое дыхание	произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя)
	4.1.1.2. закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
1.2 Голос	4.1.2.1 закреплять нормальное достаточно естественное звучание голоса, развивать умение воспроизводить усвоенные ранее модуляции голоса по силе и высоте
	4.1.2.2 осуществлять коррекцию отклонений от нормального голоса (по усмотрению учителя)
1.3 Звуки и их сочетание	4.1.3.1 закреплять правильное произношение звуков в словах и фразах: 1) гласных: у, и; 2) согласных: с, ш, х, ж, ц, ч
	4.1.3.4 закреплять умение слитно произносить сочетания согласных (а одном слове и на стыке слов)
1.4 Работа над словом	4.1.4.1 понятие слог, ударение
	4.1.4.2 определять количество слогов в слове и на какой по счету слог в знакомом слове падает ударение
1.5 Работа над фразой	4.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 12-14 слогов
	4.1.5.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах
	4.1.5.3 закреплять умение изменять темп речи,

			сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух	4.2.1.1 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал , связанный с темой: "Моя родина - Казахстан"
			4.2.1.2 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал , связанный с темой: "Человеческие ценности"
2-четверть			
Культурное наследие Мир профессий	1. Формирование произношения	1.1 Речевое дыхание	4.1.1.1 закреплять умения распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя)
			4.1.1.2 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.2 Голос	4.1.2.1 закреплять нормальное достаточно естественное звучание голоса, развивать умение воспроизводить усвоенные ранее модуляции голоса по силе и высоте
			4.1.2.2 осуществлять коррекцию отклонений от нормального голоса (по усмотрению учителя)
		1.3 Звуки и их сочетание	4.1.3.1 закреплять дефференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции: гласных: а-о, о-у, а-э, и-э, и-ы
			4.1.3.2 закреплять умение слитно произносить сочетания согласных (а одном слове и на стыке слов)
		4.1.4.1 понятие слог, ударение	

		1.4 Работа над словом	4.1.4.2 определять количество слогов в слове и на какой по счету слог в знакомом слове падает ударение
		1.5 Работа над фразой	4.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 12-14 слогов
			4.1.5.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	4.1.5.3 закреплять умение изменять темп речи, сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова
4.2.1.3 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Культурное наследие"			
3-четверть			
		1.1 Речевое дыхание	4.2.1.4 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Мир профессий"
		1.2 Голос	4.1.1.1 закреплять умения распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя)
			4.1.1.2 закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.2 Голос	4.1.2.1 закреплять нормальное достаточно естественное звучание голоса, развивать умение воспроизводить усвоенные ранее модуляции голоса по силе и высоте
			4.1.2.2 осуществлять коррекцию отклонений

Природные явления Охрана окружающей среды	1. Формирование произношения		от нормального голоса (по усмотрению учителя)
		1.3 Звуки и их сочетание	4.1.3.2 закреплять дефференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции: 1) гласных: а-о, о-у, а-э, и-э, и-ы; 2) согласных: свистящих и шипящих: с-ш, з-ж,ц-ч; звонких и глухих: б-п, д-т , г-к, в-ф, з-с, ж-ш
			4.1.3.4 закрепить умение слитно произносить сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
		1.4 Работа над словом	4.1.4.1 знать правило об оглушении согласных 4.1.4.4 знать правило: безударый "о" произносится в словах как "а"
		1.5 Работа над фразой	4.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 12-14 слогов 4.1.5.2 соблюдать логичекое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах 4.1.5.3 закреплять умение изменять темп речи, сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие усной речи слухо-зрительно и на слух	4.2.1.5 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал , связанный с темой: " Природные явления" 4.2.1.6 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал , связанный с темой: " Охрана окружающей среды"
	4-четверть		

Путешествия в космос
Путешествие в будущее

1. Формирование
произношения

1.1 Речевое дыхание	4.1.1.1 закреплять умения распределять дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (руководствуясь указанием учителя)
	4.1.1.2. закреплять умения слитно произносить разного типа сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
1.2 Голос	4.1.2.1 закреплять нормальное достаточно естественное звучание голоса, развивать умение воспроизводить усвоенные ранее модуляции голоса по силе и высоте
	4.1.2.2 осуществлять коррекцию отклонений от нормального голоса (по усмотрению учителя)
1.3 Звуки и их сочетание	4.1.3.3 закреплять дифференцированное произношение звуков, родственных по артикуляции: твердых и мягких (ф -ф', в-в', п - п')
	4.1.3.4 закрепить умение слитно произносить сочетания согласных (в одном слове и на стыке слов)
1.4 Работа над словом	4.1.4.3 знать правило об оглушении согласных
	4.1.4.4 знать правило: безударный "о" произносится в словах как "а"
1.5 Работа над фразой	4.1.5.1 слитно, на одном выдохе, произносить словосочетания и фразы в 12-14 слогов
	4.1.5.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть, а также в вопросах и ответах

		4.1.5.3 закреплять умение изменять темп речи, сохраняя звуковой состав и ритмический контур слова
	2. Развитие слухового восприятия	2.1 Восприятие устной речи слухо-зрительно и на слух
		4.2.1.7 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Путешествие в космос"
		4.2.1.8 воспринимать, различать и опознавать на слух речевой материал, связанный с темой: "Путешествие в будущее"

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 235-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 4 - сыныбы үшін " Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 235-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы естімейтін білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін естімейтін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді

сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде естімейтін білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Оқу бағдарлама білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгінәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

12. Оқу бағдарламаның тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер естімейтін білім алушылардың күрделі міндеттерін шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына естімейтін білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар естімейтін білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдар.

2-тарау. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. Ұлттық білім беру жүйесін дамытудың басым бағыты адамның ішкі әлеуетін барынша ашуға бағдарланған адамгершілік-рухани білім беру болып табылады.

17. Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі оқу пәні ретінде сөйлеу тілін қалыптастыруға арналған сөздік материалдарды ары қарай дамытып, қалыптастырып, бекітуге жүзеге асыруына жағдай жасауда түйінді рөл атқарады.

18. Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі оқу пәні ретінде тұлғаның адамгершілік негізін құруға, оның рухани өзін-өзі кемелденуі мен өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасауда түйінді рөл атқарады.

19. Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі пәндік саласы әрбір естімейтін білім алушының өз рухани-адамгершілік табиғаты мен шығармашылық әлеуетін ашу процесін ұйымдастыруды көздейді.

20. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәні бойынша оқу процесінің басты міндеті:

1) сөйлеу тілі қарым-қатынас дағдыларын өзі жайлы, достары, мектебі жайлы хат жазу, сюжетті суреттер бойынша шығарма жазуды дамыту;

2) әңгімені бастап, жалғастыру, әңгімені аяқтау, қорытындылау, диалогты түрде әңгімелесу, ауызша және жазбаша тілде күрделі сөйлемдерді қолдануды үйрету;

3) айтылғанды анықтап немесе қосымша сұрақ қою арқылы тақырыптарды ары қарай мәтіннің негізгі ой-түйінін таба білу, мәтін құрылымын, басын, негізгі бөлімін, соңын, оқыған мәтін бойынша жоспар құрып, 30-40 сөзден тұратын мазмұндама жазуды дамыту;

4) көріп-есту арқылы берілген мәтінді қабылдап мазмұнын айтып, беруді үйрету;

5) байланыстырып сөйлеу тілін қалыптастыру үшін 55-60 сөзден тұратын мәтінді байланыстырып құра білуге үйрету.

21. Пәнді оқыту мақсаты – естімейтін білім алушыларда сөйлеу тілінің ауызша формасын қарым-қатынасқа түсудің құралы ретінде қалыптастыру және естіп қабылдауының деңгейіне сай, сөйлесім әрекетінің түрлеріне сәйкес, түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету. Сонымен білім алушының сөздік қорын толықтырып, дамытып, анықтап қана қоймай, олар өздерінің сөйлеу тілдерінде сол сөздерді еркін пайдалана алатындай болуларын мұғалім әрдайым бақылап, көмектесіп және нақты түзетулер жасап отыру.

22. Пәннің негізгі базалық мазмұны бастауыш мектеп білім алушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып төмендегі тарауларды қамтиды:

1) ауызекі сөйлеу тілін дамыту;

2) монологтік сөйлеу тілін дамыту;

3) диалогтік сөйлеу тілін дамыту;

4) қарым-қатынас мәдениеті.

23. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" сабақтары отбасында және мектеп ұжымында жақсы ахуалды ұйымдастырудың жағымды аспектілерін ашуға, айналасындағыларды және бірін-бірі сыйлауға, эмоциялық жылылық пен өзара түсіністікке және ауызекі әңгімелеу, сұраққа жауап беру, сұрақ қою дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

24. Білім алушының оқу процесінде адамдар арасындағы қарым-қатынастың этикалық нормаларын меңгеруі маңызды. Ол үшін естімейтін білім алушының

қарым-қатынас дағдыларын, ынтымақтастық пен ұжымшылдық рухын дамыту, басқалардың сезімін түсіне білуге, топта қарым-қатынас жасауға және өзара әрекеттесуге, басқа білім алушылармен достасуға, олармен жетістіктері мен сәтсіздіктерін бөлісуге, өз мінез-құлқын бақылауға, оны саналы басқаруға, әр түрлі өмірлік жағдаяттарда батыл және өзіне сенімді болуға үйрету.

25. Бағдарлама мазмұнында естімейтін білім алушының ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі арқылы білім алушы өз әрекеттерін салыстыра алу, талдай білу, олардың этикалық мазмұнын көре білу және бағалай алу біліктерін дамыту қарастырылған.

26. Оқытудың мазмұны мен әдістері естімейтін білім алушының эмоционалдық ықыластылығын дамытуға, өзін-өзі құрметтеуге тәрбиелеу үшін жағдай жасауға, бағытталған.

27. Бағдарлама мазмұнында естімейтін білім алушының ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі арқылы білім алушы өз әрекеттерін салыстыра алу, талдай білу, олардың этикалық мазмұнын көре білу және бағалай алу біліктерін дамыту қарастырылған.

28. Оқытудың мазмұны мен әдістері естімейтін білім алушының эмоционалдық ықыластылығын дамытуға, өзін-өзі құрметтеуге тәрбиелеу үшін жағдай жасауға, бағытталған.

29. Сөйлеу процесіндегі ерекшеліктер, естімейтін білім алушының ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілін меңгерудегі қабілетін ескере отырып, оқу материалдарын құрудың сабақтастығын сақтауға ықпал етеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

30. Естімейтін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) естімейтін білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

31. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;
- 2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;
- 3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

32. Басты назар білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын-ала белгілейді.

33. Естімейтін білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті жеке тұлғаны тәрбиелеу.

34. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) қарым-қатынасты жүзеге асыратын тілдік тұлғаларды тыңдау, қабылдау және ұғыну;

2) сөздердің жеңіл-қиындығын анықтау;

3) білім алушының психофизиологиялық ерекшелігіне сөздің сәйкестігі;

4) сөйлемнің фонетикалық нормасының сақталуы;

5) сөзбен дауыстың ырғағы, екпіні дұрыс болуы;

6) мәтінді мұқият тыңдап, мазмұнын түсіну, сұрақтар қою және сұрақтарға жауап беру;

7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;

8) тыңдалған мәтіннің белгілі бір үзіндісін айтып беру;

9) мәтіннің мазмұнына қарама-қарсы пікір айту;

10) сөздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;

11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;

12) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;

13) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (таныс ертегі, әңгімені мазмұндау, өлеңдерді жатқа айту);

14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, жасы кішілермен қарым-қатынас жасауға байланысты рөлдік ойындар;

15) нені сұрауға және нені сұрауға болмайтыны туралы пікір таластыру;

16) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау;

17) сахналау;

18) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.

35. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) сөзді, сөз тіркестерін ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілінде дұрыс қолдана білу;

- 2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 3) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 4) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 5) мәнерлеп оқу;
- 6) рөлге бөліп оқу;
- 7) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

37. Критериалды бағалай оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген.

38. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

39. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

40. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, естімейтін білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жалында – 34 сағат.

42. "Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнін оқыту үшін кабинеттегі құрал-жабдықтар:

- 1) стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат;

- 2) жеке дыбыс күшейткіш аппарат;

- 3) шағын маркерлік тақта;

4) білім алушылардың жұмыстарын сақтауға және демонстрациялауға арналған шкафтар;

- 5) бормен жазуға арналған тақта;

- 6) дидактикалық және үлестірмелі материалдар;

- 7) көрнекі құралдар (пән бойынша кестелер);

- 8) рөлдік ойындарға арналған қуыршақтар, саусақ қуыршақтары.

43. Пәнді оқыту мақсаты – естімейтін білім алушыларда сөйлеу тілінің ауызша формасын қарым-қатынасқа түсудің құралы ретінде қалыптастыру және естіп қабылдауының деңгейіне сай, сөйлесім әрекетінің түрлеріне сәйкес, түсінікті сөйлеуге, сауатты жазуға үйрету. Сонымен білім алушының сөздік қорын толықтырып, дамытып,

анықтап қана қоймай, олар өздерінің сөйлеу тілдерінде сол сөздерді еркін пайдалана алатындай болуларын мұғалім әрдайым бақылап, көмектесіп және нақтылы түзетулер жасап отыру.

44. Бағдарлама мынандай жұмыс түрлерін қамтиды:

1) берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау;

2) тілегін айтып, өтінішін білдіре айту;

3) жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру;

4) үлгі нұсқаларды құрастыра алу;

5) өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу;

6) көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу;

7) сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу;

8) әңгіме-сұхбатқа қатысу (түсу);

9) әңгімені бастап, жалғастыра (әңгімені аяқтау, қорытындылау, диалогты түрде әңгімелесу, ауызша және жазбаша тілде күрделі сөйлемдерді қолдану арқылы) білу;

10) диалогтық және монологтық сөйлеу тілін дамыту бір уақытта және бір-бірімен байланыста жүргізіледі. Оқу материалдарын қабылдау – білім алушының естіп-көру қабілетіне беріледі;

11) ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі жұмыстары – оқулықтағы тілдік материалдар негізінде білім алушылардың психологиялық ерекшеліктеріне қарай, педагогикалық қағидаға тығыз байланысты жүргізілетін іс-тәжірибелік жұмыстар болып табылады. Білім алушының ой-өрісін кеңейту, дүниетанымын, көзқарасын қалыптастыру, сөздің мағынасын дұрыс түсініп, орынды қолдана білуге, сөйлеу, айту, жазу дағдыларын жетілдіру жұмыстарының бәрі де тіл дамыту мәселесіне байланысты;

12) ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі сабағында сөздік тілмен қатар байланыстырып сөйлеу және жазуды дамыту, сөйлеуге үйрету (сұраққа жауап беру, өз өтінішін білдіру, оқыған мәтін бойынша тапсырыс орындау) мен есту қабілетін дамыту кіреді;

13) ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі сабағында мұғалім сөздік тілмен жұмыс жүргізеді: сөздің айтылуын, мағынасын меңгертіп, оны көріп-есту, есту арқылы қабылдауға жаттықтырады, сөзді дұрыс, бір тыныста, бөлмей, бірқалыпты дауыс ырғағымен айтуға үйретеді;

14) ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі сабағында мұғалім сөздік тілмен жұмыс жүргізеді: сөздің айтылуын, мағынасын меңгертіп, оны көріп-есту, есту арқылы қабылдауға жаттықтырады, сөзді дұрыс, бір тыныста, бөлмей, бірқалыпты дауыс ырғағымен айтуға үйретеді.

45. Сөйлеу әрекеттерінің дағдылары:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	1.1 Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау
		1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту
		1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру
		1.4 Үлгі нұсқаларды құрастыра алу
2	Монологтік сөйлеу тілін дамыту	2.1 Монолог (әңгімелеу)
		2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу
		2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу
3	Диалогтік сөйлеу тілін дамыту	3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу
		3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу
		3.3 Әңгіме-сұхбатқа қатысу (түсу)
4	Қарым-қатынас мәдениеті	4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті
		4.2 Тәртіп мәдениеті
		4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті

46. Бағдарламада "Оқу мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 4.1.2.1 кодында "4" - сыныбы, "1" - "Тыңдалым және айтылым" бөлімі, "2" - бөлімшесі, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

47. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

2-кесте

4 – сынып		
Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
	1.1 Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау	4.1.1.1 мұғалімнің, жолдастарының, сыныптастарының айтқан ұсыныс, тапсырмаларын түсініп, орындау
		4.1.1.2 сыныптастарына ұсыныс, тапсырма үлгілерін құрастырып, айту

1. Ауызекі сөйлеу тілін дамыту		4.1.1.3 таныс сөздерді өз сөйлеу тілінде дұрыс қолдана алу
	1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту	4.1.2.1 ұсыныс пен өтініштерді дұрыс айтып, ойын жеткізе алу
		4.1.2.2 өз тілегін айта алу
		4.1.2.3 сыныптастарына, жолдастарына мұғалімнің сұрауы бойынша немесе өз тілегі бойынша ұсыныс айтып, қарым-қатынасқа түсе білу
		4.1.2.4 кез келген зат немесе іс-әрекет бойынша өз ойын білдіре алу
	1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру 1.4 Үлгі нұсқаларды құрастыра алу	4.1.3.1 жасалған жұмыс бойынша есеп беру
		4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу
		4.1.3.3 серуен, қол өнер бойынша қолданылатын қарапайым сөйлеу мәлімдемелерді құрастыра алу
		4.1.4.1 кезекшілік бойынша нұсқау құрастыру
		4.1.4.2 экскурсия, серуен бойынша сөздік нұсқау құрастыру
2. Монологтік сөйлеу тілін дамыту	2.1 Монолог (әңгімелеу)	4.2.1.1 берілген лексикалық тақырыпқа монолог құрастыра алу
		4.2.1.2 жоспарға сүйеніп, қарапайым қысқа әңгімелерді құрастыру
		4.2.1.3 өзі туралы, өз отбасы мен мектебі туралы айта алу
	2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу	4.2.2.1 мұғалімнің көмегімен қысқа әңгімелерді құрастыру
		4.2.2.2 өткен мерекелер туралы айту
		4.2.2.3 өткізген демалыстары туралы айта алу
		4.2.3.1 көрсетілген іс-әрекет бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
		4.2.3.2 суретте көрсетілген іс-әрекет бойынша бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
		4.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе жоспарға сүйеніп, сұхбаттың, мәлімдеменің мәтінін құрастыру

	2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу	4.2.3.4 бар сөздік қорды пайдаланып, өз бетімен жасаған мәлімдемесінде, құрастырған әңгімесінде сұраққа жауап беріп, оқыған әңгімелердегі кейіпкерлерге баға бере алу 4.2.3.5 еліміздің әйгілі адамдары мен салт-дәстүрі туралы білімдерін қолдана отырып, өз ой-пікірілерін әңгімелеуде қолдану 4.2.3.6 салауатты өмір салты, тірі және өлі табиғат бойынша білімін қолдана отырып, өзінің пікірін мәлімдеме жасау арқылы жеткізу 4.2.3.7 сөзбен сипатталып айтылған жағдайды жалғастырып, аяқтай алу 4.2.3.8 мұғалімнің көмегімен оқиға желісін сақтай отырып, оқыған материалды әңгімелеу
	3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу	4.3.1.1 сұрақ сөздерді пайдаланып, сұрақтарға жауап беру 4.3.1.2 2-3 сөйлеммен сұрақтарға жауап беру 4.3.1.3 сұрақ қоя білу 4.3.1.4 байланысты ауызекі сөйлеу тілінде 2-3 сұрақты құрастырып, жауап бере алу 4.3.1.5 екі адамның бір-бірімен әңгімелесу тәртібін біліп, дұрыс қолдану 4.3.1.6 берілген тақырып бойынша әңгімелесуді ұйымдастыру 4.3.1.7 сөйлеу тілінде әңгімелесудің барлық түрлерін қолдану: ақпаратты жинақтау, пікір-алмасу; 4.3.1.8 жұппен жұмыс істей алу: белгілі бір тақырыпқа хабарлама беру 4.3.1.9 әңгіме-сұхбатты жүргізе алу (білім алушы-мұғалім-білім алушы) 4.3.1.10 "кішкентай мұғалімнің" ролін орындай алу 4.3.1.11 интервью-сұхбат әңгімелеуді құрастыра алу

3. Диалогтік сөйлеу тілін дамыту
4. Қарым-қатынас мәдениеті

3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу	4.3.1.12 мұғалімнің көмегімен берілген мәтінге (суреттерге, бейнероликтерге) сұрақтар құрастыра алу
	4.3.1.13 көрген фильмдердің мазмұны бойынша әңгімелесіп, сұхбаттасу
	4.3.1.14 оқыған мәтіннің мазмұны бойынша әңгіме құрастыру
	4.3.1.15 ертегінің сюжетін сахналап, сюжетті-рольдік ойындарға қатысу
	4.3.1.16 дүкенші, шаштараз, дәрігермен сұхбаттасып, әңгімелесу
	4.3.2.1 әңгімелесудің тәртәбін біліп, қолдана алу
	4.3.2.2 этикалық тәртіп нормаларын біліп, әңгімелескенде қолдана алу
	4.3.2.3 мұғаліммен әңгімелескенде , сұрақтарға жауап бере алу
	4.3.2.4 сөйлеу қарым-қатынасында жетекші рольді дұрыс қолдана білу (мимика, ым-ишара, қарым-қатынас үлгілерін пайдалана алу)
	4.3.2.5 сұхбаттасып, әңгімелесу барысында ым-ишара мен интонациялық білімдерді қолдана алу
	4.3.3.1 әңгімені бастап кете алу
	4.3.3.2 белгілі бір тақырып бойынша қосымша сұрақтар беру арқылы әңгімені жалғастыра алу
	4.3.3.3 бастаған әңгімені аяқтап, қорытындылай алу
	4.4.1.1 әр түрлі қарым-қатынастық жағдайда тілдік этикетті қолдана алу
	4.4.1.2 қоштасу мен амандасуда қолданылатын сөйлемдер мен фразалар түрлерін дұрыс, орынды пайдалана алу
	4.4.1.3 үлкендерге, құрбыларға сұрақ қойып, өтініш, тілек білдіре алу
4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті	4.4.1.4 берілген тақырыпқа мектеп директоры мен сынып жетекшісі,

		мұғалім мен медбике арасындағы сұхбат-әңгімені құрастыра алу
		4.4.1.5 этикалық тәртіп нормаларын біліп, сұхбатқа қатысу
	4.2 Тәртіп мәдениеті	4.4.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айта алу
		4.4.2.2 қоғамдық жерлер мен қонақта қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айту
	4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті	4.4.3.1 үлкендер мен жолдастарының арасында сақталатын адамгершілік нормаларды біліп, айта алу
		4.4.3.2 ұжымдық қатынас бойынша ұғымдарды біліп, айта алу
		4.4.3.3 тақырып бойынша адам арасында болатын (жиі кездесетін) іс-әрекетке қатысып, талдай алу
		4.4.3.4 жолдастарының жасаған қылық-әрекетіне баға беріп, өз пікірін айту
		4.4.3.5 оқыған әдеби шығармаларындағы кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалап . айту

48. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 4-сынып:

3-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақстан	1. Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау	4.1.1.1 мұғалімнің, жолдастарының, сыныптастарының айтқан ұсыныс, тапсырмаларын түсініп, орындау
		1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту	4.1.2.1 ұсыныс пен өтініштерді дұрыс айтып, ойын жеткізе алу
		1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру	4.1.3.1 жасалған жұмыс бойынша есеп беру
			4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу

2. Адами құндылықтар		1.4 Үлгі нұсқаларды құрастыра алу	4.1.4.1 кезекшілік бойынша нұсқау құрастыру
			4.1.4.2 экскурсия, серуен бойынша сөздік нұсқау құрастыру
	2. Монологтік сөйлеу тілін дамыту	2.1 Монолог (әңгімелеу)	4.2.1.1 берілген лексикалық тақырыпқа монолог құрастыра алу
		2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу	4.2.2.1 мұғалімнің көмегімен қысқа әңгімелерді құрастыру
		2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу	4.2.3.1 көрсетілген іс-әрекет бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
			4.2.3.2 суретте көрсетілген іс-әрекет бойынша бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
			4.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе жоспаға сүйеніп, сұхбаттың, мәлімдеменің мәтінін құрастыру
			4.2.3.4 бар сөздік қорды пайдаланып, өз бетімен жасаған мәлімдемесінде, құрастырған әңгімесінде сұраққа жауап беріп, оқыған әңгімелердегі кейіпкерлерге баға бере алу
	3. Диалогтік сөйлеу тілін дамыту	3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу	4.3.1.1 сұрақ сөздерді пайдаланып, сұрақтарға жауап беру
			4.3.1.2 2-3 сөйлеммен сұрақтарға жауап беру
			4.3.1.3 сұрақ қоя білу
			4.3.1.4 байланысты ауызекі сөйлеу тілінде 2-3 сұрақты құрастырып, жауап бере алу
			4.3.1.5 екі адамның бір-бірімен әңгімелесу тәртібін біліп, дұрыс қолдану
			4.3.1.6 берілген тақырып бойынша әңгімелесуді ұйымдастыру

		3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу	4.3.2.1 әңгімелесудің тәртібін біліп, қолдана алу
			4.3.2.2 этикалық тәртіп нормаларын біліп, әңгімелескенде қолдана алу
			4.3.2.3 мұғаліммен әңгімелескенде, сұрақтарға жауап бере алу
		3.3 Әңгіме-сұхбатқа қатысу (түсу)	4.3.3.1 әңгімені бастап кете алу
	4. Қарым-қатынас мәдениеті	4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті	4.4.1.1 әр түрлі қарым-қатынастық жағдайда тілдік этикетті қолдана алу
			4.4.1.2 қоштасу мен амандасуда қолданылатын сөйлемдер мен фразалар түрлерін дұрыс, орынды пайдалана алу
		4.2 Тәртіп мәдениеті	4.4.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айта алу
		4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті	4.4.3.1 үлкендер мен жолдастарының арасында сақталатын адамгершілік нормаларды біліп, айта алу
			4.4.3.2 ұжымдық қатынас бойынша ұғымдарды біліп, айта алу
		2-тоқсан	
		1.1 Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау	4.1.1.1 мұғалімнің, жолдастарының, сыныптастарының айтқан ұсыныс, тапсырмаларын түсініп, орындау
			4.1.1.2 сыныптастарына ұсыныс, тапсырма үлгілерін құрастырып, айту
			4.1.2.1 ұсыныс пен өтініштерді дұрыс айтып, ойын жеткізе алу
			4.1.2.2 өз тілегін айта алу
			4.1.2.3 сыныптастарына, жолдастарына мұғалімнің

1. Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту	сұрауы бойынша немесе өз тілегі бойынша ұсыныс айтып, қарым-қатынасқа түсе білу
	1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру	4.1.3.1 жасалған жұмыс бойынша есеп беру
		4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу
	1.4 Үлгі нұсқаларды құрастыра алу	4.1.4.1 кезекшілік бойынша нұсқау құрастыру
		4.1.4.2 экскурсия, серуен бойынша сөздік нұсқау құрастыру
2. Монологтік сөйлеу тілін дамыту	2.1 Монолог (әңгімелеу)	4.2.1.1 берілген лексикалық тақырыпқа монолог құрастыра алу
		4.2.1.2 жоспарға сүйеніп, қарапайым қысқа әңгімелерді құрастыру
	2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу	4.2.2.1 мұғалімнің көмегімен қысқа әңгімелерді құрастыру
		4.2.2.2 өткен мерекелер туралы айту
	2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу	4.2.3.1 көрсетілген іс-әрекет бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
		4.2.3.2 суретте көрсетілген іс-әрекет бойынша жай сөйлемдерді құрастыру
		4.2.3.3 мұғалімнің көмегімен немесе жоспарға сүйеніп, сұхбаттың, мәлімдеменің мәтінін құрастыру
		4.2.3.4 бар сөздік қорды пайдаланып, өз бетімен жасаған мәлімдемесінде, құрастырған әңгімесінде сұраққа жауап беріп, оқыған әңгімелердегі кейіпкерлерге баға бере алу

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі			4.2.3.5 еліміздің әйгілі адамдары мен салт-дәстүрі туралы білімдерін қолдана отырып, өз ой-пікірілерін әңгімелеуде қолдану
		3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу	4.3.1.1 сұрақ сөздерді пайдаланып, сұрақтарға жауап беру
			4.3.1.2 2-3 сөйлеммен сұрақтарға жауап беру
			4.3.1.3 сұрақ қоя білу
			4.3.1.4 байланысты ауызекі сөйлеу тілінде 2-3 сұрақты құрастырып, жауап бере алу
			4.3.1.5 екі адамның бір-бірімен әңгімелесу тәртібін біліп, дұрыс қолдану
			4.3.1.6 берілген тақырып бойынша әңгімелесуді ұйымдастыру
			4.3.1.7 сөйлеу тілінде әңгімелесудің барлық түрлерін қолдану: ақпаратты жинақтау, пікір-алмасу
			4.3.1.8 жұппен жұмыс істей алу: белгілі бір тақырыпқа хабарлама жасай алу
			4.3.1.9 әңгіме-сұхбатты жүргізе алу (білім алушы-мұғалім-білім алушы)
			4.3.1.10 "кішкентай мұғалімнің" рөлін орындай алу
	3. Диалогтік сөйлеу тілін дамыту 4. Қарым-қатынас мәдениеті	3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу	4.3.2.1 әңгімелесудің тәртібін біліп, қолдана алу
			4.3.2.2 этикалық тәртіп нормаларын біліп, әңгімелескенде қолдана алу
			4.3.2.3 мұғаліммен әңгімелескенде, сұрақтарға жауап бере алу

			4.3.2.4 сөйлеу қарым-қатынасында жетекші рольді дұрыс қолдана білу (мимика, ым-ишара, қарым-қатынас үлгілерін пайдалана алу)
	4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті	4.4.1.1 әр түрлі қарым-қатынастық жағдайда тілдік этикетті қолдана алу	
		4.4.1.2 қоштасу мен амандасуда қолданылатын сөйлемдер мен фразалар түрлерін дұрыс, орынды пайдалана алу	
		4.4.1.3 үлкендерге, құрбыларға сұрақ қойып, өтініш, тілек білдіре алу	
	4.2 Тәртіп мәдениеті	4.4.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айта алу	
		4.4.2.2 қоғамдық жерлер мен қонақта қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айту	
	4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті	4.4.3.1 үлкендер мен жолдастарының арасында сақталатын адамгершілік нормаларды біліп, айта алу	
		4.4.3.2 ұжымдық қатынас бойынша ұғымдарды біліп, айта алу	
		4.4.3.3 тақырып бойынша адам арасында болатын (жиі кездесетін) іс-әрекетке қатысып, талдай алу	
3-тоқсан			
		1.1 Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау	4.1.1.2 сыныптастарына ұсыныс, тапсырма үлгілерін құрастырып, айту
			4.1.1.3 таныс сөздерді өз сөйлеу тілінде дұрыс қолдана алу

1. Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту	4.1.2.3 сыныптастарына, жолдастарына мұғалімнің сұрауы бойынша немесе өз тілегі бойынша ұсыныс айтып, қарым-қатынасқа түсе білу
		4.1.2.4 кез келген зат немесе іс-әрекет бойынша өз ойын білдіре алу
	1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру	4.1.3.1 жасалған жұмыс бойынша есеп беру
		4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу
		4.1.3.3 серуен, қол өнер бойынша қолданылатын қарапайым сөйлеу мәлімдемелерді құрастыра алу
	1.4 Үлгі нұсқаларды құрастыра алу	4.1.4.1 кезекшілік бойынша нұсқау құрастыру
		4.1.4.2 экскурсия, серуен бойынша сөздік нұсқау құрастыру
Монологтік сөйлеу тілін дамыту	2.1 Монолог (әңгімелеу)	4.2.1.2 жоспарға сүйеніп, қарапайым қысқа әңгімелерді құрастыру
		4.2.1.3 өзі туралы, өз отбасы мен мектебі туралы айта алу
	2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу	4.2.2.2 өткен мерекелер туралы айту
		4.2.2.3 өткізген демалыс-тары туралы айта алу
		4.2.3.4 бар сөздік қорды пайдаланып, өз бетімен жасаған мәлімдемесінде, құрастырған әңгімесінде сұраққа жауап беріп, оқыған әңгімелердегі кейіпкерлерге баға бере алу
		4.2.3.5 еліміздің әйгілі адамдары мен

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу	салт-дәстүрі туралы білімдерін қолдана отырып, өз ой-пікірілерін әңгімелеуде қолдану
		4.2.3.6 салауатты өмір салты, тірі және өлі табиғат бойынша білімін қолдана отырып, өзінің пікірін мәлімдеме жасау арқылы жеткізу
		4.2.3.7 сөзбен сипатталып айтылған жағдайды жалғастырып, аяқтай алу
		4.2.3.8 мұғалімнің көмегімен оқиға желісін сақтай отырып, оқыған материалды әңгімелеу
	3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу	4.3.1.7 сөйлеу тілінде әңгімелесудің барлық түрлерін қолдану: ақпаратты жинақтау, пікір-алмасу
		4.3.1.8 жұппен жұмыс істей алу: белгілі бір тақырыпқа хабарлама беру
		4.3.1.9 әңгіме-сұхбатты жүргізе алу (білім алушы-мұғалім-білім алушы)
		4.3.1.10 "кішкентай мұғалімнің" ролін орындай алу
		4.3.1.11 интервью-сұхбат әңгімелеуді құрастыра алу
		4.3.1.12 мұғалімнің көмегімен берілген мәтінге (суреттерге, бейнеро-ликтерге) сұрақтар құрастыра алу
		4.3.1.13 көрген фильмдердің мазмұны бойынша әңгімелесіп, сұхбаттасу
		4.3.1.14 оқыған мәтіннің мазмұны бойынша әңгіме құрастыру
		4.3.1.15 ертегінің сюжетін сахналап,

Диалогтік сөйлеу тілін дамыту		сюжетті-рольдік ойындарға қатысу
	3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу	4.3.2.3 мұғаліммен әңгімелескенде, сұрақтарға жауап бере алу
		4.3.2.4 сөйлеу қарым-қатынасында жетекші рольді дұрыс қолдана білу (мимика, ым-ишара, қарым-қатынас үлгілерін пайдалана алу)
		4.3.2.5 сұхбаттасып, әңгімелесі барысында ым-ишара мен интонациялық білімдерді қолдана алу
	3.3 Әңгіме-сұхбатқа қатысу (түсу)	4.3.3.2 белгілі бір тақырып бойынша қосымша сұрақтар беру арқылы әңгімені жалғастыра алу
		4.3.3.3 бастаған әңгімені аяқтап, қорытындылай алу
	4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті	4.4.1.3 үлкендерге, құрбыларға сұрақ қойып, өтініш, тілек білдіре алу
		4.4.1.4 берілген тақырыпқа мектеп директоры мен сынып жетекшісі, мұғалім мен медбике арасындағы сұхбат-әңгімені құрастыра алу
		4.4.1.5 этикалық тәртіп нормаларын біліп, сұхбатқа қатысу
	4.2 Тәртіп мәдениеті	4.4.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айта алу
		4.4.2.2 қоғамдық жерлер мен қонақта қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айту
		4.4.3.3 тақырып бойынша адам арасында болатын (жиі кездесетін) іс-әрекетке қатысып, талдай алу

		4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті	4.4.3.4 жолдастарының жасаған қылық-әрекетіне баға беріп, өз пікірін айту
			4.4.3.5 оқыған әдеби шығармаларындағы кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалап айту
4-тоқсан			
		1.1 Берілген сөздік нұсқа-тапсырмаларды түсініп, орындау	4.1.1.2 сыныптастарына ұсыныс, тапсырма үлгілерін құрастырып, айту
			4.1.1.3 таныс сөздерді өз сөйлеу тілінде дұрыс қолдана алу
		1.2 Тілегін айтып, өтінішін білдіре айту	4.1.2.2 өз тілегін айта алу
			4.1.2.3 сыныптастарына, жолдастарына мұғалімнің сұрауы бойынша немесе өз тілегі бойынша ұсыныс айтып, қарым-қатынасқа түсе білу
			4.1.2.4 кез келген зат немесе іс-әрекет бойынша өз ойын білдіре алу
		1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру	4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу
			4.1.3.3 серуен, қол өнер бойынша қолданылатын қарапайым сөйлеу мәлімдемелерді құрастыра алу
		1.3 Жасаған іс-әрекет бойынша есеп беру	4.1.3.2 заттық-тәжірибелік іс-әрекет бойынша бар сөздік материалды дұрыс қолдана алу
			4.1.3.3 серуен, қол өнер бойынша қолданылатын қарапайым сөйлеу мәлімдемелерді құрастыра алу

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	1. Ауызекі сөйлеу тілін дамыту Монологтік сөйлеу тілін дамыту Диалогтік сөйлеу тілін дамыту	1.4 Үлгі нұскаларды құрастыра алу	4.1.4.2 экскурсия, серуен бойынша сөздік нұсқау құрастыру
		2.1 Монолог (әңгімелеу)	4.2.1.2 жоспарға сүйеніп, қарапайым қысқа әңгімелерді құрастыру
			4.2.1.3 өзі туралы, өз отбасы мен мектебі туралы айта алу
		2.2 Өз өмірінен әңгіме құрастырып, ой пікірін жеткізе алу	4.2.2.2 өткен мерекелер туралы айту
			4.2.2.3 өткен демалыстар туралы айту
		2.3 Көрген фильмдер мен оқыған әңгімелер, көркем шығармалар (суреттер) бойынша өз пікірін, ойын айтып, сөйлеу тілмен жеткізе алу	4.2.3.5 еліміздің әйгілі адамдары мен салт-дәстүрі туралы білімдерін қолдана отырып, өз ой-пікірілерін әңгімелеуде қолдану
			4.2.3.6 салауатты өмір салты, тірі және өлі табиғат бойынша білімін қолдана отырып, өзінің пікірін мәлімдеме жасау арқылы жеткізу
			4.2.3.7 сөзбен сипатталып айтылған жағдайды жалғастырып, аяқтай алу
			4.2.3.8 мұғалімнің көмегімен оқиға желісін сақтай отырып, оқыған материалды әңгімелеу
			4.3.1.7 сөйлеу тілінде әңгімелесудің барлық түрлерін қолдану: ақпаратты жинақтау, пікір-алмасу
			4.3.1.8 жұппен жұмыс істей алу: белгілі бір тақырыпқа хабарлама беру
			4.3.1.9 әңгіме-сұхбатты жүргізе алу (білім алушы-мұғалім-білім алушы)
			4.3.1.10 "кішкентай мұғалімнің" ролін орындай алу

Қарым-қатынас мәдениеті	3.1 Сұрақ-жауап түрінде әңгімеге қатысу	4.3.1.11 интервью-сұхбат әңгімелеуді құрастыра алу
		4.3.1.12 мұғалімнің көмегімен берілген мәтінге (суреттерге, бейнероликтерге) сұрақтар құрастыра алу
		4.3.1.13 көрген фильмдердің мазмұны бойынша әңгімелесіп, сұхбаттасу
		4.3.1.14 оқыған мәтіннің мазмұны бойынша әңгіме құрастыру
		4.3.1.15 ертегінің сюжетін сахналап, сюжетті-рольдік ойындарға қатысу
		4.3.1.16 дүкенші, шаштараз, дәрігермен сұхбаттасып, әңгімелесу
	3.2 Ортақ тақырып бойынша ұйымдастырылған сұхбатқа қатысу	4.3.2.2 этикалық тәртіп нормаларын біліп, әңгімелескенде қолдана алу
		4.3.2.3 мұғаліммен әңгімелескенде, сұрақтарға жауап бере алу
		4.3.2.4 сөйлеу қарым-қатынасында жетекші рольді дұрыс қолдана білу (мимика, ым-ишара, қарым-қатынас үлгілерін пайдалана алу)
		4.3.2.5 сұхбаттасып, әңгімелесу барысында ым-ишара мен интонациялық білімдерді қолдана алу
	3.3 Әңгіме-сұхбатқа қатысу (түсу)	4.3.3.2 белгілі бір тақырып бойынша қосымша сұрақтар беру арқылы әңгімені жалғастыра алу
		4.3.3.3 бастаған әңгімені аяқтап, қорытындылай алу

		4.1 Сөйлеу қарым-қатынасының мәдениеті	4.4.1.3 үлкендерге, құрбыларға сұрақ қойп, өтініш, тілек білдіре алу
			4.4.1.4 берілген тақырыпқа мектеп директоры мен сынып жетекшісі, мұғалім мен медбике арасындағы сұхбат-әңгімені құрастыра алу
			4.4.1.5 этикалық тәртіп нормаларын біліп, сұхбатқа қатысу
		4.2 Тәртіп мәдениеті	4.4.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын мідениет тәртібін біліп, айта алу
			4.4.2.2 қоғамдық жерлер мен қонақта қолданылатын мәдениет тәртібін біліп, айту
		4.3 Бір-бірімен қатынасқа түсу мәдениеті	4.4.3.2 ұжымдық қатынас бойынша ұғымдарды біліп, айта алу
			4.4.3.3 тақырып бойынша адам арасында болатын (жиі кездесетін) іс-әрекетке қатысып, талдай алу
			4.4.3.4 жолдастарының жасаған қылық-әрекетіне баға беріп, өз пікірін айту
			4.4.3.5 оқыған әдеби шығармаларындағы кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалап, айту

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 236-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 4 - сыныбы үшін " Ауызекі және тұрмыстық сөйлеу тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 236-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начальное, основное среднее, общее среднее образование), утвержденного постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа направлена на формирование личности обучающегося, развитие его индивидуальных способностей, положительной мотивации и умений в учебной деятельности: опыта языкового общения, творческой самореализации, культуры поведения для последующего освоения образовательных программ основной школы.

3. Начальное образование обеспечивает формирование нравственных качеств личности обучающегося, его эмоционально-ценностного отношения к окружающему миру, положительной мотивации к учебному процессу, развитие его индивидуальных способностей и умений в познавательной деятельности.

4. Программа ориентирует на развитие связной разговорной речи как специфической речевой деятельности. В основу обучения положен принцип коммуникативности, то есть вся речевая деятельность обучающихся направляется на удовлетворение их потребностей в общении.

5. Своеобразие первичного нарушения (отсутствие или значительное снижение слуха) и его последствия (отсутствие словесной речи, особенности познавательной и мыслительной деятельности) сопутствующие особенности психофизического развития у неслышащих обучающихся определяют специфические подходы к их обучению, влияют на образовательные потребности обучающихся в содержании обиходно-разговорной речи.

6. К изучаемым в программе темам следует возвращаться несколько раз в течение года. Такая организация работы важна с тем, что при знакомстве с понятиями, также как и словами, их выражающими, от обучающихся требуется полное и разностороннее осмысление и запоминание. Сначала слово выступает в ограниченном, однозначном значении. Постепенно в процессе дальнейшей работы оно наполняется новым содержанием, значение его расширяется. С расширением и уточнением круга представлений о предметах и явлениях окружающей действительности обогащается словарный запас обучающихся: вводятся соответствующие термины, наглядно дифференцируется значение слов, обучающиеся упражняются в адекватном и более

точном сочетании слов, обозначающих предметы, их признаки и действия. При целенаправленной организации речевой практики в урочное и внеурочное время словарь обучающихся активизируется и включается в постоянное общение.

7. В 4 классе работа над развитием разговорной речи усложняется: это не только ответы на вопросы и диалог, но и описание предметов и явлений, собственных действий и впечатлений; учитель способствует развитию аналитико – синтетической деятельности через наблюдение, сравнение, обобщение, установление причинно – следственной связи и закономерностей.

8. Весь речевой материал обучающиеся воспринимают слухо-зрительно. Дактильная речь используется как вспомогательное средство при сообщении нового слова, трудного для восприятия в устной форме. Речевой материал, усвоенный в устной форме и активно употребляемый в процессе общения, не дактилируется.

9. Работа по развитию разговорной речи имеет своё логическое продолжение во внеклассное время, в процессе практической работы: на экскурсиях, во время досуга, режимных моментов, где воспитатель создаёт условия для речевой практики, в ходе которой происходит не только многократное повторение материала, но и постепенное его употребление в живом общении.

10. Усвоению учебного материала способствует соблюдение единых требований речевого режима со стороны педагогического коллектива, а также интегрированные мероприятия (театрализованные, спортивные) со слышащими сверстниками. В результате, у неслышащих обучающихся возникает потребность вступать в речевые контакты и вырабатываются умения: вступать и вести диалог, планировать предстоящее высказывание по теме разговора, умение анализировать и подбирать нужное слово, строить предложения.

11. Распределение количества часов, выделенных на курс предмета "Обиходно-разговорная речь" по темам является примерным, учитывая особенности класса, уровень подготовки обучающихся, местные условия, учитель по-иному распределяет программное время для обеспечения качественного усвоения учебного материала.

12. Предмет "Обиходно-разговорная речь" взаимосвязан с учебными предметами: "Русский язык" (использование знаний обучающихся, приобретенные на уроках русского языка, опора на изучение грамматических форм, обучение связной речи диалогической и монологической, работа над произношением и развитием слухового восприятия); "Предметно-практическое обучение" (использование диалогической речи, умение обратиться с просьбой, с предложением, выразить желание, рассказать о выполненной работе, выразить мнение о том или ином предмете, действии); "Чтение" (использование знаний обучающихся, приобретенные на уроках чтения, умение

отвечать на вопросы, выражать свое отношение к герою или поступку, использовать словарный запас); "Естествознание" (использование знаний о живой и неживой природе, значение здорового образа жизни).

13. На уроках обиходно-разговорной речи, как и на всех других, учитель правильно использует и соблюдает требования, предъявляемые к восприятию обращенной речи (слухо-зрительное восприятие или на слух) и к оформлению обучающимся высказывания (контроль за произношением и коррекция допускаемых обучающимся ошибок).

14. Учитель систематически обращается к изученному, напоминает обучающимся о том, что уже было в их опыте, добавляя новые понятия и представления, обобщает и систематизирует усвоенное в разных условиях.

15. Занятия по развитию обиходно-разговорной речи будут проводиться не только в классном помещении, но и на пришкольном участке, в парке, на улице, в библиотеке, на выставке, а также предполагают посещение предприятий, просмотр видеофильмов, подготовку к школьным мероприятиям.

16. Программа "Обиходно-разговорная речь" включает следующие основные направления работы:

1) развитие языковой способности: сенсорной основы восприятия словесной речи (зрительного, слухо-зрительного); умения применять в общении любые усвоенные речевые действия и средства;

2) формирование разных видов речевой деятельности (говорения, слухо-зрительного восприятия, дактилирования, слушания) в соответствии с задачами речевой коммуникации;

3) отработка содержания ключевых тем и речевого материала, сгруппированного по темам и предъявленного в различных условиях практической деятельности и ситуациях общения;

4) специальные языковые наблюдения в целях овладения значениями усвоенных слов, отработки грамматической формы слов в структуре целых предложений (четыре типа логической фразы: вопрос, побуждение, сообщение, отрицание).

17. В учебном предмете "Обиходно-разговорная речь" отражается:

1) обучение практическому усвоению неслышащим обучающимся словесной речи в процессе непосредственного общения и в связи с практической деятельностью;

2) работа по использованию и развитию остаточного слуха неслышащих;

3) работа над обобщениями, как средством повышения качества усвоения знаний, умственного развития обучающихся.

18. Весь учебный процесс обеспечивается необходимыми наглядными и техническими средствами обучения: изобразительная наглядность (работа с мелом и

доской, репродукции картин, фоторепродукции, рисунки, видеофрагменты, видеофильмы (в том числе видеосюжеты); условно-графическая наглядность (таблицы, схемы); предметная наглядность (макеты, модели).

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обиходно-разговорная речь"

19. Современный этап развития общества выдвигает особые требования к содержанию школьного образования. Учебно-воспитательный процесс современной школы призван решать проблему воспитания социально-активной творческой личности. Целью школьного образования становится умение учиться, добывать знания в условиях делового общения на основе совместной деятельности.

20. Обучение языку неслышащих обучающихся в начальных классах начинается именно с развития разговорной речи – как наиболее им доступной и естественной для организации непосредственного общения учителя с классом и обучающихся между собой.

21. Цель учебного предмета "Обиходно-разговорная речь" – формирование устной речи неслышащих обучающихся, как основного средства коммуникации для полноценного развития, понимания и общения с окружающими.

22. Для достижения цели на уроках обиходно-разговорной речи решаются следующие задачи:

- 1) развитие и усовершенствование навыков диалогической и монологической речи;
- 2) закрепление и уточнение различных типов предложений, обогащение их разговорно – обиходной лексикой;
- 3) овладение навыками ведения живого диалога или беседы на различные темы;
- 4) формирование коммуникативной культуры неслышащих обучающихся;
- 5) развитие представлений об окружающем мире и обществе, накопление и анализ опыта социального поведения и регуляция собственного поведения.

23. В процессе обучения обиходно-разговорной речи у обучающихся формируются следующие умения и навыки:

- 1) использование различных слов для приветствия педагогов, старших и младших товарищей;
- 2) обращение с просьбой или вопросом на заданную тему;
- 3) умение рассказать о себе, о своем друге (подруге) (имя, сколько лет, где живет, как учится, чем увлекается, положительные и отрицательные черты характера), о своей семье, о традициях семьи, о взаимоотношениях в семье;
- 4) умение объяснить значение слов: друг, дружба, взаимовыручка, помощь, настоящий друг, трусость, поступок, уважение, симпатия;
- 5) умение вступить в диалог;
- 6) знание и применение навыков культурного поведения;
- 7) составление инструкций;

8) умение рассказать о дежурстве в столовой, классе, спальне;

9) умение рассказать о некоторых профессиях.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

24. Обязательным требованием к урокам обиходно-разговорной речи является реализация основных принципов коррекционно-развивающей системы неслышащих обучающихся и применение разных видов речевой деятельности: слухо-зрительного и слухового восприятия речи, устного, устно-дактильного воспроизведения речи в сочетании со звукоусиливающей аппаратурой коллективного и индивидуального пользования.

25. Принципы обучения между собой тесно связаны и образуют единую систему, призванную обеспечить достижение поставленных целей обучения. Они относятся к числу базисных категорий методики, реализация которых в учебном процессе обеспечивает его эффективность:

1) принцип усвоения основ наук в единстве с усвоением разговорного языка обусловлен тем, что ход личностного развития неслышащего обучающегося, усвоение им установленного объема образования определяется уровнем языкового развития, возможностью воспринимать информацию в словесном оформлении, адекватно пользоваться ей, что, в свою очередь, зависит от уровня сформированности словесно-логического (понятийного) мышления;

2) принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороной устной речи состоит в том, чтобы развивать у неслышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих;

3) принцип активизации речевого общения обусловливается необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности неслышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Реализация принципа требует активной деятельности обучающихся – выражения ими в словесной форме своих коммуникативных намерений. Это прежде всего умение отвечать на вопросы, формулировать вопрос, сообщать о своих желаниях, состоянии, деятельности, докладывать о выполнении поручения, способность обратиться с просьбой или поручением к учителю, товарищу и другим. Принцип активизации речевого общения предполагает овладение лексикой, различными видами грамматических моделей, структурами диалогических единств и связных высказываний в условиях организационной речевой практики;

4) принцип пропедевтики и концентричности обеспечивает возможность целенаправленной организации процесса обучения, своевременного выявления

динамики и недочетов в коррекционной работе, поиска дополнительных средств преодоления недостатков в учебно-познавательной деятельности неслышащих;

5) принцип прочности обосновывается тем, что усвоение знаний и сохранение их связано с развитием логического мышления и словесно-логической памяти обучающихся. Реализация этого принципа предполагает осмысленное запоминание, длительное сохранение и на основе этого оперативное использование усвоенных знаний в целях их дальнейшего обогащения;

6) принцип прочности требует от учителя знаний об особенностях усвоения неслышащими обучающимися учебного материала на различных этапах обучения. В связи с этим особое внимание должно быть уделено отбору материала, подлежащего усвоению на уроке, выделению в нем главного, существенного, что должно стать достоянием словесно-логической памяти. Учет этих факторов требует стимулирования произвольного и непроизвольного запоминания обучающимися образцов речевых высказываний при многократных, лучше всего рассредоточенных во времени и обусловленных различными ситуациями повторениях. Важно формировать приемы опосредованного запоминания (использования картинок-опор, классификация, группировка материала), а также приемы мыслительной деятельности (сравнение, обобщение, конкретизация, отвлечение);

7) принцип сознательности и активности в коррекционно-развивающей системе обучения неслышащих понимается как осознание обучающимися процесса учения, сознательное усвоение ими знаний. Реализация принципа будет направлена на сознательное и активное отношение обучающихся к учению, на понимание изучаемого материала и умение выразить его в словесной речи, на сознательное применение знаний на практике;

8) принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе. Наглядность облегчает познание многообразия конкретных явлений, предметов окружающего мира, обеспечивает связь между словом и образом, создает условия для развития наблюдательности, коррекции и развития восприятия и мышления;

9) принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения неслышащих обучающихся, в которой деятельность рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности неслышащего. Важным условием принципа является создание положительного отношения к деятельности, базирующего на интересе. Оно возникает при условии положительного отношения к деятельности и достигается благодаря созданию положительных эмоций, связанных с выполняемой деятельностью;

10) коммуникативный принцип, в соответствии с которым на передний план выходит коммуникативная функция языка. При реализации данного принципа в обучении незлышащих разговорному языку предполагается целенаправленное создание в рамках педагогического процесса условий, при которых незлышащий обучающийся вынужден реализовывать словесным путем свою рефлексорную потребность в общении.

26. Для реализации познавательной и творческой активности обучающегося в учебном процессе используются современные образовательные технологии, дающие возможность повышать качество образования, более эффективно использовать учебное время:

1) коммуникативная технология рекомендуется в качестве ведущей как наиболее соответствующая целям и принципам обучения языку, удовлетворяющая требованиям социальной адаптации, обеспечения эмоциональной сопричастности к учебному процессу, рефлексии собственной деятельности, оценки достижений и недостатков. Коммуникативная технология обеспечивает деятельностьную реализацию приобретаемых знаний, использование и моделирование ситуаций, естественность условий для проявления всех оттенков переживаемых чувств. В процессе занятий обучающимся предоставляется возможность активной речевой практики: обыгрывание ситуаций с разными собеседниками, обсуждение проблемных ситуаций с решением речевых задач. Важная роль отводится актуализации собственного опыта;

2) информационно-коммуникационные технологии (далее - ИКТ) расширяют арсенал средств педагога специального образования, помогая "достраивать" те условия обучения, которые необходимы для решения развивающих и коррекционных задач, но не будут созданы при помощи традиционно применяемых средств. Использование ИКТ на уроках рекомендуется с целью:

моделирования сложных и скрытых от непосредственного наблюдения объектов познания в любых необходимых знаковых формах, свободно переходя от одного и того же предметного содержания в наглядной форме и с помощью речи, переходить от одного способа к другому;

создания дополнительных визуальных динамических опор для анализа обучающимися собственной деятельности в режиме реального и отсроченного времени ; обеспечения возможности для продуктивной индивидуальной деятельности в условиях группового обучения; расширения возможности качественной индивидуализации обучения;

использование ИКТ позволяет индивидуализировать процесс обучения; повысить интерес к содержанию работы на уроке; активизировать познавательную деятельность обучающихся; развивать творческий потенциал;

ИКТ в учебном процессе используются дозировано с учетом работоспособности обучающихся;

3) игровые технологии обладают потенциалом преодоления односторонности интеллектуального развития, использования современной школой только вербальных средств коммуникации, рациональных методов обучения;

4) обучение в сотрудничестве (командная, групповая работа) создает благоприятные условия для включения всех обучающихся в активную работу на уроке. При организации работы в группах каждый обучающийся мыслит, выражает свое мнение. В группах рождаются споры, обсуждаются разные варианты решения, идет взаимообучение обучающихся в процессе учебной дискуссии, учебного диалога;

5) здоровьесберегающие технологии позволяют равномерно во время урока распределять различные виды заданий, чередовать мыслительную деятельность с физминутками, определять время подачи сложного учебного материала, нормативно применять технические средства обучения, что дает положительные результаты в обучении.

27. Эффективность уроков в значительной мере зависит от разнообразия используемых учителем форм и методов. Это беседа на социальные и личностно значимые темы, упражнения, игры, проблемные ситуации, практические задания. Особая роль отводится моделированию, позволяющему воссоздавать самые разнообразные (в том числе коммуникативные, речевые) ситуации с включением собеседников.

28. Для обучения обучающихся формулировать свои мысли более четко и выразительно, понимать высказывания в полном соответствии с замыслом собеседника необходимо использовать такие методы и приемы, как ведение диалога, монологические выступления, разыгрывание сценок, беседы, просмотр видеофрагментов.

29. Рекомендуемые стратегии и методы обучения предмету "Обиходно-разговорная речь":

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, коммуникативная; критическая, контекстная;

2) методы:

практический (упражнения, элементарный опыт);

наглядный (наблюдение, рассматривание, демонстрация учебных кинофильмов, телепередач, интернет-роликов);

словесный (объяснение, чтение, рассказ, обсуждение, беседа);

игровой (дидактическая игра, сюжетно-ролевая игра).

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

30. Оценивание, проводимое учителем, является безотметочным. Оно направлено на устное оценочное суждение и текущее оценивание в рамках урока.

31. Оценка учебных успехов обучающихся носит описательный характер.

32. В конце каждой четверти 1 урок отводится на тематический контроль.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обиходно-разговорная речь"

33 Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обиходно-разговорная речь" составляет:

1) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

34. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинет будет укомплектован соответствующим оборудованием и методическим обеспечением с учетом санитарно-гигиенических норм.

35. Содержание учебного предмета:

1) направлено на формирование коммуникативно-речевых навыков:

развитие навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, участие в диалоге, инсценирование, ролевые игры), использование слов речевого этикета, расширение словарного запаса на основе лексических тем;

формирование умений строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие обучающихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и услышанном. Передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы);

рассказывание с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры. Составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прослушанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению; расширение словарного запаса; произнесение слов согласно орфоэпическим нормам, правильная постановка ударения в словах;

составление предложений. Составление коротких текстов;

2) организовано по разделам обучения: "Развитие разговорной речи", "Развитие монологической речи", "Развитие диалогической речи", "Коммуникативная культура". Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

Разделы	Подразделы
	1.1 Понимание и выполнение поручений
	1.2 Умение выразить просьбу, побуждение

1. Развитие разговорной речи	1.3 Сообщение о деятельности
	1.4 Составление инструкций
2. Развитие монологической речи	2.1 Монолог (рассказ)
	2.2 Высказывания и рассказы из личного опыта
	2.3 Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинам, по демонстрируемым действиям
3. Развитие диалогической речи	3.1 Участие в диалоге в вопросно-ответной форме
	3.2 Организованное участие в общей беседе
	3.3 Участие в разговоре
4. Коммуникативная культура	4.1 Культура речевого общения
	4.2 Культура поведения
	4.3 Культура межличностных отношений

3) в программе для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число – показывает нумерацию цели обучения. Например, кодировке 4.1.2.1: "4" - класс, "1" - раздел, "2" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

36. Операциональное целеполагание позволит учителю управлять процессом познания обучающихся, осуществлять пошаговый контроль за усвоением материала, индивидуализировать процесс обучения.

37. Рекомендуется в одной четверти интегрировать (по возможности) цели обучения со сквозными темами, исходя из расчета – 2 сквозные темы на четверть.

38. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания и последовательности изучения учебного материала каждого раздела, а также являются критериями оценивания достижений обучающихся.

39. Система целей обучения:

1) "Развитие разговорной речи":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут
1.1 Понимание и выполнение поручений	4.1.1.1 понимать и выполнять поручения учителя, старших и сверстников
	4.1.1.2 составлять поручения для сверстников
	4.1.1.3 правильно употреблять формы знакомых слов в разговорной речи
	4.1.2.1 уметь обращаться с просьбой, с предложением
	4.1.2.2 уметь выражать желание

1.2 Умение выразить просьбу, побуждение	4.1.2.3 уметь обращаться к товарищу или другому лицу по заданию педагога и по собственному побуждению
	4.1.2.4 выражать мнение о том или ином предмете, действии
1.3 Сообщение о деятельности	4.1.3.1 рассказывать о выполненной работе
	4.1.3.2 пользоваться имеющимся запасом речевого материала в процессе предметно-практической деятельности
	4.1.3.3 строить простые самостоятельные высказывания в связи с ручным трудом, наблюдениями и экскурсиями
1.4 Составление инструкций	4.1.4.1 составлять инструкцию по дежурству
	4.1.4.2 составлять инструкцию по прогулке, экскурсии

2) "Развитие монологической речи":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут
2.1 Монолог (рассказ)	4.2.1.1 уметь вести монолог на заданную тему с использованием имеющегося лексического материала
	4.2.1.2 строить простые предложения и короткие рассказы с опорой на символический план
	4.2.1.3 уметь рассказать о себе, о своей семье, о своей школе
2.2 Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя
	4.2.2.2 рассказывать о прошедшем празднике
	4.2.2.3 рассказывать о прошедших каникулах
2.3 Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинкам, по демонстрируемым действиям	4.2.3.1 составлять простые нераспространенные предложения на основе демонстрируемого действия
	4.2.3.2 составлять простые нераспространенные предложения на основе действия, изображенного на картинке
	4.2.3.3 составлять текст беседы или выступления на заданную тему с учителем или по плану
	4.2.3.4 использовать в своих высказываниях и рассказах знания, приобретенные на уроках чтения: умение отвечать на вопросы, выражать свое отношение к герою или поступку, использовать имеющийся словарный запас
	4.2.3.5 использовать в своих высказываниях и рассказах знания о выдающихся людях нашей страны, о традициях и обычаях народа, основном Законе нашей страны

	4.2.3.6 использовать в своих высказываниях и рассказах знания о живой и неживой природе, строении человека, значении здорового образа жизни
	4.2.3.7 завершать высказывания по частично описанной ситуации
	4.2.3.8 пересказывать прочитанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)

3) "Развитие диалогической речи": таблица 4

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут
3.1 Участие в диалоге в вопросно-ответной форме	4.3.1.1 отвечать на вопрос, используя слова вопроса
	4.3.1.2 отвечать на вопрос двумя – тремя предложениями
	4.3.1.3 уметь задавать вопрос
	4.3.1.4 уметь строить связное высказывание в виде ответов на 2 – 3 вопроса
	4.3.1.5 знать правила ведения диалога
	4.3.1.6 уметь вести диалог на заданную тему
	4.3.1.7 осуществлять диалоги разного типа: диалог-запрос информации, ответ-реакция, диалог-расспрос, диалог-обмен мнениями, диалог-побуждение к действию в рамках пройденных тем
	4.3.1.8 работать в парах для взаимных сообщений по теме
	4.3.1.9 вести диалог в треугольнике: учитель – обучающийся – обучающийся
	4.3.1.10 выполнять роль "маленького учителя"
	4.3.1.11 конструировать диалог в форме интервью
	4.3.1.12 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту/ видеороликам с помощью учителя
	4.3.1.13 вести диалог по содержанию просмотренных видеофильмов
	4.3.1.14 вести диалог по содержанию прочитанного текста
	4.3.1.15 участвовать в сюжетно-ролевых играх, инсценировании сказок
	4.3.1.16 вести диалог с продавцом, парикмахером, врачом
	4.3.2.1 знать правила ведения беседы
	4.3.2.2 участвовать в беседе, применяя этические нормы поведения

3.2 Организованное участие в общей беседе	4.3.2.3 уметь отвечать на вопросы учителя в процессе беседы
	4.3.2.4 уметь принимать ведущую роль в общении, не ущемляя прав собеседника (тон общения, дистанция между партнерами, особенности мимики и жестикуляции)
	4.3.2.5 использовать интонационные и жестово-мимические умения в процессе беседы
3.3 Участие в разговоре	4.3.3.1 уметь начать разговор
	4.3.3.2 уметь продолжить разговор, уточняя сказанное или задавая дополнительные вопросы для развития темы
	4.3.3.3 уметь закончить разговор или подвести итоги беседы

4) "Коммуникативная культура": таблица 5

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут
4.1 Культура речевого общения	4.4.1.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	4.4.1.2 знать и применять формы обращения к старшим и сверстникам при встрече и расставании; использование различных слов приветствий и прощания
	4.4.1.3 знать и применять формы обращения с просьбой, вопросом к старшим и сверстникам
	4.4.1.4 вести диалоги с учителем, классным руководителем, медсестрой, с директором, завучем на заданную учителем тему
	4.4.1.5 участвовать в беседе с соблюдением этических норм поведения
4.2 Культура поведения	4.4.2.1 знать и рассказывать о правилах культурного поведения в повседневной жизни
	4.4.2.2 знать и рассказывать о правилах культуры поведения в гостях и общественных местах
4.3 Культура межличностных отношений	4.4.3.1 знать и рассказывать о нравственных нормах отношений с товарищами и взрослыми; моделирование ситуаций
	4.4.3.2 иметь представление, каким должно быть отношение одноклассников друг к другу и объяснять понятия "коллектив" и "школьные товарищи"
	4.4.3.3 участвовать в смоделированной ситуации по теме межличностных отношений с их последующим анализом
	4.4.3.4 уметь высказывать отношение к поступкам товарищей, давать оценку своим поступкам

4.4.3.5 читать литературные произведения с последующей оценкой поступков героев

40. Долгосрочный план:
таблица 6

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
1. Моя Родина – Казахстан	1. Развитие разговорной речи	1.1. Понимание и выполнение поручений	4.1.1.1 понимать и выполнять поручения учителя, старших и сверстников 4.1.1.2 составлять поручения для сверстников 4.1.1.3 правильно употреблять формы знакомых слов в разговорной речи
	2. Развитие монологической речи	2.1. Монолог (рассказ)	4.2.1.1 уметь вести монолог на заданную тему с использованием имеющегося лексического материала 4.2.1.2 строить простые предложения и короткие рассказы с опорой на символический план
		2.2. Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя 4.2.2.2 уметь рассказывать о прошедшем празднике 4.2.2.3 уметь рассказывать о прошедших каникулах
	3. Развитие диалогической речи	3.1. Участие в диалоге в вопросно-ответной форме	4.3.1.5 знать правила ведения диалога 4.3.1.6 уметь вести диалог на заданную тему
	2. Развитие монологической речи	2.1. Монолог (рассказ)	4.2.1.3 уметь рассказать о себе, о своей семье, о своей школе
			4.4.3.1 знать и рассказывать о нравственных нормах отношений с товарищами и взрослыми; моделирование ситуаций

2. Человеческие ценности	4. Коммуникативная культура	4.3. Культура межличностных отношений	4.4.3.2 иметь представление, каким должно быть отношение одноклассников друг к другу и объяснять понятия "коллектив" и "школьные товарищи" 4.4.3.3 участвовать в смоделированной ситуации по теме межличностных отношений с их последующим анализом 4.4.3.4 уметь высказывать отношение к поступкам товарищей, давать оценку своим поступкам 4.4.3.5 читать литературные произведения с последующей оценкой поступков героев
		4.1. Культура речевого общения	4.4.1.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения 4.4.1.2 знать и применять формы обращения к старшим и сверстникам при встрече и расставании; использование различных слов приветствий и прощания 4.4.1.3 знать и применять формы обращения с просьбой, вопросом к старшим и сверстникам 4.4.1.4 вести диалоги с учителем, классным руководителем, медсестрой, с директором, завучем на заданную учителем тему 4.4.1.5 участвовать в беседе с соблюдением этических норм поведения
	2. Развитие монологической речи	2.2. Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя
2 четверть			

3. Культурное наследие	2. Развитие монологической речи	2.3. Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинам, по демонстрируемым действиям	4.2.3.2 составлять простые нераспространенные предложения на основе действия, изображенного на картинке 4.2.3.3 составлять текст беседы или выступления на заданную тему с учителем или по плану 4.2.3.4 использовать в своих высказываниях и рассказах знания, приобретенные на уроках чтения: умение отвечать на вопросы, выражать свое отношение к герою или поступку, использовать имеющийся словарный запас 4.2.3.5 использовать в своих высказываниях и рассказах знания о выдающихся людях нашей страны, о традициях и обычаях народа, основном Законе нашей страны
	4. Коммуникативная культура	4.2. Культура поведения	4.4.2.1 знать и рассказывать о правилах культурного поведения в повседневной жизни 4.4.2.2 знать и рассказывать о правилах культуры поведения в гостях и общественных местах
	2. Развитие монологической речи	2.3. Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинам, по демонстрируемым действиям	4.2.3.1 составлять простые нераспространенные предложения на основе демонстрируемого действия
			4.3.1.1 отвечать на вопрос, используя слова вопроса 4.3.1.2 отвечать на вопрос двумя – тремя предложениями 4.3.1.3 уметь задавать вопрос

4. Мир профессий

3. Развитие диалогической речи	3.1. Участие в диалоге в вопросно-ответной форме	4.3.1.4 уметь строить связное высказывание в виде ответов на 2 – 3 вопроса 4.3.1.15 участвовать в сюжетно-ролевых играх, инсценировании сказок 4.3.1.16 вести диалог с продавцом, парикмахером, врачом
1. Развитие разговорной речи	1.3. Сообщение о деятельности	4.1.3.1 рассказывать о выполненной работе 4.1.3.2 пользоваться имеющимся запасом речевого материала в процессе предметно-практической деятельности
2. Развитие монологической речи	2.2. Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя
3. Развитие диалогической речи	3.3. Участие в разговоре	4.3.3.1 уметь начать разговор 4.3.3.2 уметь продолжить разговор, уточняя сказанное или задавая дополнительные вопросы для развития темы 4.3.3.3 уметь закончить разговор или подвести итоги беседы
3 четверть		
1. Развитие разговорной речи	1.1 Понимание и выполнение поручений	4.1.1.1 понимать и выполнять поручения учителя, старших и сверстников 4.1.1.2 составлять поручения для сверстников 4.1.1.3 правильно употреблять формы знакомых слов в разговорной речи
	1.3 Сообщение о деятельности	4.1.3.3 строить простые самостоятельные высказывания в связи с ручным трудом, наблюдениями и экскурсиями
		4.2.1.1 уметь вести монолог на заданную

5. Природные явления

2. Развитие монологической речи	2.1 Монолог (рассказ)	тему с использованием имеющегося лексического материала 4.2.1.2 строить простые предложения и короткие рассказы с опорой на символический план
3. Развитие диалогической речи	3.1 Участие в диалоге в вопросно-ответной форме	4.3.1.7 осуществлять диалоги разного типа: диалог-запрос информации, ответ-реакция, диалог-расспрос, диалог-обмен мнениями, диалог-побуждение к действию в рамках пройденных тем 4.3.1.8 работать в парах для взаимных сообщений по теме 4.3.1.9 вести диалог в треугольнике: учитель – обучающийся – обучающийся 4.3.1.10 выполнять роль "маленького учителя" 4.3.1.11 конструировать диалог в форме интервью 4.3.1.12 формулировать вопросы к иллюстрациям /тексту/видеороликам с помощью учителя 4.3.1.13 вести диалог по содержанию просмотренных видеофильмов 4.3.1.14 вести диалог по содержанию прочитанного текста
	3.2 Организованное участие в общей беседе	4.3.2.1 знать правила ведения беседы 4.3.2.2 участвовать в беседе, применяя этические нормы поведения 4.3.2.3 уметь отвечать на вопросы учителя в процессе беседы 4.3.2.4 уметь принимать ведущую роль в общении, не ущемляя прав собеседника (тон общения, дистанция

			между партнУрами, особенности мимики и жестикуляции) 4.3.2.5 использовать интонационные и жестово-мимические умения в процессе беседы
6. Охрана окружающей среды	2. Развитие монологической речи	2.3 Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам , по картинам, по демонстрируемым действиям	4.2.3.6 использовать в своих высказываниях и рассказах знания о живой и неживой природе, строении человека, значении здорового образа жизни 4.2.3.7 завершать высказывания по частично описанной ситуации
		2.2 Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя
	1. Развитие разговорной речи	1.4 Составление инструкций	4.1.4.1 составлять инструкцию по дежурству 4.1.4.2 составлять инструкцию по прогулке, экскурсии
4 четверть			
7. Путешествие в космос	1. Развитие разговорной речи	1.2 Умение выразить просьбу, побуждение	4.1.2.1 уметь обращаться с просьбой, с предложением 4.1.2.2 уметь выражать желание 4.1.2.3 уметь обращаться к товарищу или другому лицу по заданию педагога и по собственному побуждению 4.1.2.4 выражать мнение о том или ином предмете, действии
			4.2.3.2 составлять просты е нераспространенные предложения на основе действия, изображенного на картинке 4.2.3.3 составлять текст беседы или выступления

8. Путешествие в будущее	2. Развитие монологической речи	2.3. Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинам, по демонстрируемым действиям	на заданную тему с учителем или по плану 4.2.3.4 использовать в своих высказываниях и рассказах знания, приобретенные на уроках чтения: умение отвечать на вопросы, выражать свое отношение к герою или поступку, использовать имеющийся словарный запас 4.2.3.8 пересказывать прочитанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
	3. Развитие диалогической речи	3.1. Участие в диалоге в вопросно-ответной форме	4.3.1.1 уметь отвечать на вопрос, используя слова вопроса 4.3.1.2 уметь отвечать на вопрос двумя – тремя предложениями 4.3.1.3 уметь задавать вопрос 4.3.1.4 уметь строить связное высказывание в виде ответов на 2 – 3 вопроса 4.3.1.8 работать в парах для взаимных сообщений по теме 4.3.1.9 вести диалог в треугольнике: учитель – обучающийся – обучающийся 3.3.1.10 выполнять роль "маленького учителя" 4.3.1.11 конструировать диалог в форме интервью
	2. Развитие монологической речи	2.2. Высказывания и рассказы из личного опыта	4.2.2.1 составлять рассказы из личного опыта с помощью учителя
		2.3. Высказывания и рассказы по прочитанным произведениям, по просмотренным фильмам, по картинам, по	4.2.3.5 использовать в своих высказываниях и рассказах знания о выдающихся людях нашей страны, о традициях и обычаях народа, основном Законе нашей страны

	демонстрируемым действиям	4.2.3.7 завершать высказывания по частично описанной ситуации

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 237-қосымша

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 4-сыныбы үшін " Үлгі-шараттық сөйлеу тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 237-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім және білікті саналы түрде меңгеруіне арналған әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдану, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттерінің тәсілін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлану біліктерін меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламада оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері қазіргі мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқыту тәсілі пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Оқытудың қазіргі кезеңінде білім алушы өздігімен білімге ие болу барысында оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білім, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды

ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуіне, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірге шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесінде өктемшілікке жол бермей, қатысушылардың барлығының ынтымақтастығы үшін өзара қарым-қатынасында алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процестегі білім алушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағдарланған оқу жобалау қызметін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттарына қол жеткізу аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

11. Пәннің мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттармен және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіруден тұратын білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау.

12. Оқу бағдарламасында қалыптастырылған күтілетін нәтижелер оқу пәнінің мазмұнын анықтау негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған.

13. Оқу бағдарламалары мазмұны жағынан білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарлама пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына және мектепті

бітіргендегі нәтижелерге негізделген тәрбие мен оқытудың біртұтастық қағидатын іске асыруға мүмкіндік береді.

15. Оқу бағдарлама пәндік білім және білікті ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру бағыттылығымен ерекшеленеді. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі төмендегі кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру негізі болып табылады:

1) білімді функционалды және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке жұмыс істей білу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектеп бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

16. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарды талдау және бағалау, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылықпен қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

17. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылық дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

18. Кең ауқымды дағдылармен бірлікте тұлғалық қасиеттерді дамыту білім алушыларға базалық білімді меңгертуге негіз болады:

1) "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландыру негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқын және күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлар.

2-тарау. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәнінің мақсаты:

1) ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар тұрғысынан білім алушылардың бойында адам, табиғат және қоғамның өзара байланысуы және өзара келісілуі туралы білім жүйесін қалыптастыру.

20. Пәннің міндеттері:

- 1) білім алушылардың білік, дағды, білім алу сапасын жоғарылату;
- 2) ым-ишарат тілін бекіте отырып, сөздік материалды қабылдауды жақсарту;
- 3) ауызша сөйлеу тілін меңгеруі мен еріннен оқуын жеңілдету;
- 4) ақпаратты қабылдау мен өңдеу үрдісінде білім алушының тұлғасын қалыптастыруға көмектесу;
- 5) өз ойын сөзбен жеткізуге үйрету, білім алушылардың өздеріне таныс өмірлік ақпараттары жайлы дүниетанымын кеңейту;
- 6) билингвальды сананы қалыптастыру (екі тілдік әлем жайлы түсінікті және сөздік және ым-ишара тілін қалыптастыру);
- 7) дактильдеу техникасын меңгерту;
- 8) ым-ишара құрылымын қалыптастыру;
- 9) ым-ишараның грамматикалық элементін меңгерту;
- 10) ым-ишараттық сөйлеу тілінде өтілген тақырыптарға сай заттардың атауларын айтқыза білу;
- 11) ым-ишараттық тілінде іс әрекеттердің мағынасын түсініп, айта білу;
- 12) білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту және жетілдіру, ым-ишараттық тіл құралын пайдалана отырып, олардың коммуникативті қызметінің тиімділігін арттыру;
- 13) естімейтін адамдардың негізгі субмәдениеті ретінде ым-ишараттық сөйлеу тілімен, оның тарихымен танысу;
- 14) екі тілдің естімейтін адамдардың өмірінде рөлі мен орнын, сөздік-ымдық екі тілдің ерекшелігін түсінуге тәрбиелеу, калькаланған ым-ишарат сөйлеу тіліне деген қызығушылықты тәрбиелеу;
- 15) сөйлеу тілдік қатынастың мәдениетін жетілдіру;
- 16) болған жағдайды ым-ишара тілінде белгілеу;
- 17) қайталанып көрсетілетін дактилеманы, ым-ишара тіліне аудару;
- 18) диалогқа қатысу (сұрақ қою, сұхбат құрушы адамды қолдау);
- 19) өткен материалдар бойынша екі жақты ым-ишара сөзбен және сөз-ым-ишара тілмен байланысқа түсу;
- 20) берілген мәтіндерді оқып, ым-ишараттық сөйлеу тілінде орындай алу;
- 21) берілген сұрақтарға ым-ишаратпен жауап беруді орындай алу;
- 22) ым-ишараттық сөйлеу тілінде белгілі бір мәтін бойынша сөйлем құрастырып, орындай алу.

21. Білім алушылардың ым-ишараттық әдеби сөйлеу тілге оқытудың тиімділігіне, олардың ымдық сөздік қорының кеңеюіне олардың мектепті бұрын бітірген естімейтін адамдармен немесе естімейтін білім алушылардың ата-анасымен кездесулері, қазақ естімейтіндер қоғамының жергілікті бөлімшесіне баруы жағымды әсер етеді.

22. Ым-ишараттық сөйлеу тілінің диалогтық және монологтық түрін дамытуды жалғастыра отырып, білім алушыларға ұсынылатындар: мұғалімнің және білім алушының айтып берген әр түрлі мәтіндермен жұмыс калькаланған ым-ишарат сөйлеу

көмегі арқылы мәтіндерді талдау және талқылау, ымдық сөйлеу тілінің тарихы туралы хабарламаны дайындау, дәрісханада сөз сөйлеу (сурдоаудармалы өлең, мектептік шараларда хабарлама). Мәтіндерді оқыған кезде ым-ишараттық тілдің мәдениетін және сезімді дамыту үшін, мұғалім білім алушылардың сөйлеу ишараттарын табиғи түрде орындауларын және мимикаларының әдемі болуларын қадағалайды. Диалогтарды қойылымда, рөлдік және сөздік ойындарда жетілдіруге болады.

23. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәні төмендегі кезеңдерге бөлінеді:

1) 1 кезең – пәннің бастапқы негіздері оқытылады (4 сыныптар). Бұл кезеңде ым-ишараттық сөйлеу тілінің дамытуға күнделікті сөйлеу аясында негізгі тақырыптар бағдарламада белгіленген. Әр тақырыпқа шамамен сөздік материал алынған. Бұл кезеңде ым-ишараттық сөйлеу тілін дамыту: әр түрлі тақырыпқа диалогтар ұйымдастыру, мәтінмен жұмыс жүргізу, ым-ишараттық аударма дағдыларын үйрету арқылы іске асырылады;

2) 2 кезең – байланыстырып сөйлеу тілін және калькаланған ым-ишарат тілін дамытылады (5-7 сыныптар). Белгіленген тақырыптар бойынша қарым-қатынас дағдыларын дамытатын шығармашылық ойындарды, тапсырмаларды ұсынуға болады. Оқу материалына өлеңдер, мәтіндер, сөздік ойындар таңдалады. Сонымен қатар ым-ишараттық сөйлеу тілінің лингвистикалық негіздері үйретіледі: білім алушылар тіл дегеніміз не және оның адам өміріндегі негізгі қызметтері туралы жалпы мәліметтерді алады, ым-ишараттың құрылысы және оның қалай дамидыны туралы біледі;

3) 3 кезең – қарым-қатынас дағдылары дамытылады (8-10 сыныптар). Естімейтін білім алушылардың сөздік қорын кеңейту мақсатында жинақталған жалпы тақырыптық материалдар ұсынылған. Осы кезеңде ым-ишараттық тілдің тарихы және мәдениетімен танысады және олардың мәселелерін де талқылайды. Осыған орай, ым-ишараттық сөйлеу тілін дамытудың алдына қойған мақсаттары белгіленеді: білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту және жетілдіру, ым-ишараттық тіл құралын пайдалана отырып, олардың коммуникативті қызметінің тиімділігін арттыру, сөйлеу тілдік қатынастың мәдениетін жетілдіру.

24. Ым-ишараттық сөйлеу тілі сабағында калькаланған ым-ишарат сөйлеу тілін пайдалана отырып, мәтінмен жүргізілетін жұмыс түрлері мынандай:

1) оқу, оқудан кейін – оқығанын айтып беру;

2) оқу және сұрақтарға ым-ишаратпен жауап беру;

3) мәтін бойынша таңдап оқи отырып, әңгімелесу;

4) оқу және шығарманың несімен ұнағаны, ненің есте қалғаны туралы ым-ишаратпен айтып беру;

5) диалогты рөлдерге бөліп оқу;

6) калькаланған ым-ишарат сөйлеу тілін пайдалана отырып, конкурстық өлең оқу;

7) білім алушыларда қоғам және табиғат құбылыстары мен нысандарының өзара байланысы мен өзара тәуелділігі туралы түсініктер қалыптастыру;

8) білім алушыларда табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортадағы мінез-құлық нормаларын және қауіпсіздік ережелерін қалыптастыру;

9) білім алушыларда табиғи және әлеуметтік шынайылықты тану әдістерін: бақылау, эксперимент, сауалнама тәжірибелерінің қалыптасуын қамтамасыз ету;

10) білім алушылардың танымдық әрекетін дамытуды қамтамасыз ету;

11) білім алушыларды қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар жүйесіне дағдыландыру;

12) пәнді оқыту арқылы білім алушыларда өзін қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына дұрыс қатынастар қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Оқытудағы құндылықтық-бағдарлық тәсіл – оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдалану тәсілі. Құндылықтық-бағдарлық оқу процесі білім алушы тұлғасының құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықты бағдарлану – тұлғаның өз әрекетінде бағдар ретінде жекелеген құндылықтарды тандап алу (құндылықтарда бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), сондай-ақ, оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін нормаларды, дағдыларды, өмір салтын, мінез-құлық стилін қалыптастыруда көрініс табады.

26. Құндылықтар – әлеуметтік қолдауға ие және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен мінез-құлық ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны уәждеудің маңызды факторы ретінде мінез-құлық пен іс-әрекеттерді ынталандарады.

27. "Мәңгілік ел" ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының идеялық негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену – орта білім беру құндылықтары ретінде белгіленді.

28. Тұлғалық-бағдарлық тәсіл. Тұлғалық-бағдарлық тәсілдің мақсаты білім алушының психикалық және физиологиялық дамуының жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

29. Іс-әрекеттік тәсіл. Іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – білім алушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі өндіруден, өз оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін

ұғынудан, оның ережелер жүйесін түсіну мен қабылдаудан, жетілдіруге белсенді қатысудан тұрады, ол өз кезегінде білім, оқу біліктері мен дағдыларын және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Білім алушылардың оқу әрекеттері "білу", "түсіну", "талдау", "бағалау", "жинақтау" санаттары бойынша топтастырылған.

30. Саралап оқыту тәсілі. Саралап оқыту тәсілі оқу процесінің білім алушылардың әртүрлі топтары үшін мамандандырылуын, білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескеру мақсатында түрлі топтарда оқыту үшін түрлі жағдайлар жасауды көздейді. Саралап оқыту тәсілі білім алушылардың түрлі топтарының оқу әрекетін ұйымдастыру үшін арнайы оқыту әдістерін және іс-әрекеттерді саралау тәсілдерін кіріктіреді. Сараланған оқу қызметін ұйымдастыру шарты – күрделілігімен, оқу-танымдық қызығушылықтарымен, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

31. Коммуникативтік тәсіл. Оқытудағы коммуникативтік тәсіл екі немесе одан артық адамдардың сөйлесу әрекеті процесінде ақпаратты тарату мен жариялау, білім, білік және дағдылармен алмасуды білдіреді. Тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі коммуникативтік тәсілдің нәтижесі болып табылады, яғни қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекеттесу процесінде тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана білу және қатынас жағдайына сай тиімді коммуникативті мінез-құлықтың, қатынастың ұқсас жағдайын таңдай отырып, ой бөлісу және алмасу. Коммуникативтік тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қатынас икемділігін қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) кіріктіру.

32. Ортақ тақырыптар арқылы оқыту. "Ым-ишараттық" оқу пәнінің "ортақ тақырыптарының" мазмұны білім алушының "жақын аймағынан", яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. Алты-жеті жастағы білім алушылар өз ойын білдіруге, оқу мазмұны бойынша сұрақ қоюға, сұрақтарға жауап іздеуге үйрену.

33. Ойын арқылы оқыту. Оқу процесінде білімді меңгертуде оқу әдісі ретінде ойынды қолдану білім алушылардың танымдық белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Педагогикалық ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында білім алушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойын құралы болып табылады. Білім алушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетті ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлау, әртүрлі нәтижелі іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білу, өздігімен іс-әрекетті жоспарлау, мақсатқа жету амалдарын таңдау мүмкіндігі беріледі.

34. Жобалау тәсілі. Оқу жобасы – білім алушының немесе білім алушылар тобының ғылыми-зерттеу, шығармашылық немесе практикалық сипаттағы проблемаларды шешу жөніндегі нәтижелерге қол жеткізуіне бағытталған оқу-танымдық әрекеті. Ортақ мақсатымен, келісілген әдістер және іс-әрекеттердің реттілігімен, кеңейтілген шешімдер мен белгілі тәсіл бойынша рәсімделген нәтижелермен сипатталады. Бұл әдіс білім алушының өз алдына жеке проблема қойып, оны шешудің өзіндік жолдарын табуымен сипатталады. Бастауыш мектепте жобалау әдісі білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес жүзеге асырылады. Бірақ, жобалау іс-әрекетінің алгоритмі (жоба – мұғалімнің көмегімен білім алушының маңызды проблеманы шешудегі өзіндік іс-әрекеті) толығымен сақталады. Бөлім мазмұнымен танысу аясында білім алушылардың ұжымдық/топтық жобалар бойынша жұмыстарын ұйымдастыру ұсынылады. Жобалық жұмыстар сабаққа бөлінген сағаттармен ғана шектелмейді, сондықтан сабақтан тыс интеграция да қарастырылады.

35. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі негізгі АКТ-дағдыларда құрылады және технологияларды жұмыс, бос уақыт және коммуникация үшін дұрыс және шығармашылықпен пайдалана білуден тұрады;

2) білім алушылар барлық пәндер бойынша оқу процесінде құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалана отыра, ақпаратты табу, жасау және онымен жұмыс жасай отыра, ынтымақтастықта, мәліметтермен және идеялармен алмаса отыра, өз жұмысын бағалай және жетілдіре отыра АКТ-ны пайдалану дағдыларын дамытады.

36. "Ым-ишараттық" пәні бағдарламасында ол төмендегі жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

1) бұқаралық ақпарат құралдары және мультимедиялық ресурстарды пайдалану;

2) ақпаратты дерекқордан және интернеттен іздеу;

3) сандық және Интернет-дереккөздер арқылы алынған ақпараттарды таңдау, өңдеу және оның нақтылығын, сенімділігін, құндылығын бағалай білу;

4) есептік, мәтіндік және көретін ақпаратты және дерекқормен, оның ішінде гиперсілтемелерді, электрондық кестелерді, графикалық қосымшаларды пайдаланып жұмыс істеу арқылы мәліметтерді қабылдау, іріктеу және жүйелей білу;

5) ақпаратты құрастыруда және өңдеуде АКТ пайдалану;

6) заңдылықтар мен үрдістерді зерттеу; модельдер мен модельдеуді пайдалану, сонымен қатар, жылжымайтын және қозғалыстағы бейнелерді, дыбыстарды және мәтіндерді мультимедиялық таныстырылымдар құру үшін біріктіру мүмкіндіктерін зерделеу.

37. Сандық ақпараттың икемділігін басқа нұсқаларды зерделеуде, нақтылауда және нәтижелерді жақсартуда толығымен пайдалану:

1) электрондық байланысқа, он-лайн форумдарға, виртуалдық оқыту орталарына қатысу арқылы басқа білім алушылармен және мұғалімдермен түрлі байланыс арналары бойынша ынтымақтастық қарым-қатынас жасау және ақпарат алмасу;

2) оқытудың белсенді түрлеріне техникалық қолдау көрсету мақсатында интерактивті тақтаны қолдану;

3) аяқталған жұмысты мектеп шеңберінде және өзге орталарда мультимедиялық таныстыру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

38. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәнінің оқыту нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

39. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

40. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

41. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

42. Жиынтық бағалау оқытудың белгілі мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық баға қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

43. "Ым-ишараттық сөйлеу тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

44. Ым-ишараттық сөйлеу тілі сабағында калькаланған ым-ишарат сөйлеу тілін пайдалана отырып, мәтінмен жүргізілетін жұмыс түрлері:

1) барлық мәтінді оқу (мұғалімнің тапсырмасы бойынша);

2) оқу, оқудан кейін – оқығанын айтып беру;

3) білім алушының үйде алдын ала дайындалған жаңа мәтінді оқуы;

4) сөйлемдерді сөйлеу ым-ишаратымен тізбектеп оқу;

5) азат жол бойынша тізбектеп оқу;

6) оқу және суретке сәйкес үзіндіні табу;

7) оқу және сұрақтарға ым-ишаратпен жауап беру;

8) мәтіннен сұраққа жауап беруге көмектесетін үзіндіні табу;

9) білім алушы әңгімеден немесе өлеңнің қалаған жерін оқуы;

10) әңгіменің басты ойын білдіретін сөйлемді немесе үзіндіні табу;

11) оқу және ненің шынайы, ал ненің ойдан шығарылғанын табу (ертегі);

12) мәтін бойынша таңдап оқи отырып, әңгімелесу;

13) мұғаліммен немесе білім алушымен оқығаны туралы өз пікірін білдіру;

14) оқу және шығарманың несімен ұнағаны, ненің есте қалғаны туралы ым-ишаратпен айтып беру;

15) рөлдерге бөліп оқу;

16) диалогты рөлдерге бөліп оқу;

17) қажетті жерде кідіріс жасап, өлең оқу;

18) "Шынайы көрініс" бір білім алушы оқиды, ал басқа білім алушы оқығанға сәйкес бетінің мимикасын білдіреді;

19) ерекше сезіммен оқылатын үзіндіні табады (қатал, қуанышты, көңілді, мұңды);

20) калькаланған ым-ишарат сөйлеу тілін пайдалана отырып, конкурстық өлең оқу (өзінің қалауы бойынша);

21) мәтіннен бейнелеу мен сипаттама сөздерін табу және оқу;

22) оқу, мәтіндегі түсініксіз сөздерді белгілеу;

23) мәтіннен берілген сөздерге мағынасы бойынша жақын сөздердерді табу және оқу (берілген сөздер тақтаға жазылған);

24) ым-ишараттық сөйлеу үшін сөздерді тере отырып, оқу. Мысалы, "жыл мезгілдері" тақырыбына;

25) оқу мен аударуды біріктіру (мұғалім – білім алушылар хормен).

45. Ым-ишара тілінің құрылымы:

1) дактильдеу техникасы. Ым-ишараны жасау мен дактилема үшін қол саусақтарының қалпы (алақан, саусақ қалпы). Әріптер мен дактилема. Дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау. Мысалы: Мен - "м", кім? - "к", қызық - "қ", шын – "ш", "Тауып көр" ойыны;

2) ым-ишара тілінің бірлігі - ым-ишара;

3) ым-ишара тілі: саусақтардың, қол буынының бағыты. Әрбір ым-ишара элементінің рөлі. Бір қолдық, екі қолдық ым-ишара;

4) ым-ишараның баламасы – танысу мағынасы, мектеп кеңістігіндегі заттарды атау;

5) "Не?" мағынасындағы атауларды жеткізу тәсілі: мектеп (сынып, кітапхана, мектеп мекен-жайы, жатын бөлме корпусы. Мектепте неше корпус бар? Сіздің жатын бөлмеңіз нешінші қабатта? Сіздің сыныбыңыз нешінші қабатта?). "Біздің мектеп" ойыны;

6) сандық қатынас мағынасындағы атауларды жеткізу тәсілі. Сан белгісі. Көлем және уақыт түсініктерін айту тәсілдері "қанша", "сонша" (қанша, санаңыз, өлшеңіз) арифметикалық әрекеттердің мағынасы. Сенің жасың нешеде? Сен қай жылы туылдың? Сағат қанша? Сатып алу кезіндегі болған оқиға жайлы диалог;

7) ым-ишараның баламасы – отбасы мағынасы;

8) ым-ишара – әр түрлі жастағы адамдардың атауы, жасы, жынысы, отбасылық жағдайы, туыстық қарым-қатынасы. Отбасы, отбасы мүшелері. "Қонақтар" ойыны;

9) ым-ишараның баламасы – тұрмыстық заттардың атауы. Үй. Тұрмыстық заттар (үй, бөлме, ас үй бөлмесі, қонақ үй бөлмесі, балалар бөлмесі, газ);

10) бөлмедегі тәртіп үлгісі (үйдегі);

11) ым-ишараның баламасы – ауа - райы түсінігі. Жыл мезгілдері. Уақыт. Табиғи құбылыстар (бір сәт, мезгіл, маусым, кезең);

12) сұраңыз және айтыңыз: Қандай айлар? Жылдың қай мезгілі жылы болады? Қай жерде жыл бойы қар болмайды? Сізге қандай жыл мезгілі ұнайды?

13) ым-ишараның баламасы – мамандықтар туралы түсінік;

14) ым-ишараның баламасы – кім? (мұғалім, архитектор, дәрігер, шахтер, сатушы, құрылысшы). Мамандықтар атауда ым-ишара баламасын қолдану тәсілі (аспазшы - ым-ишара: тамақ әзірлеу + адам, сатушы – ым-ишара: сату - адам). Дәрігер бөлмесіндегі тәртіп үлгісі;

15) ым-ишараның баламасы – ас үйдегі ыдыстар туралы түсінік. Ас үйі. Ыдыстар. Қазіргі уақыттағы іс-әрекеттің мағынасын жеткізу тәсілі (таңғы ас, кешкі ас, түскі ас, кеспе, ыдыс-аяқ, шұңғыл тәрелке. Сен не істеп жатырсың?). "Дастарханда" рөлдік ойыны;

16) ым-ишараның баламасы – жануарлар туралы түсінік; ым-ишара арқылы жануарлардың мағынасы (жануарлар (үй, жабайы), жәндіктер, жыртқыштар). Тірі жандардың әр түрлі қозғалысының мағынасын жеткізу тәсілі;

17) ым-ишараның баламасы – өсімдіктер атауы. Өсімдіктер әлемі, ым-ишара, өсімдіктердің мағынасы (өсімдіктер, ағаштар, жидектер, түбір, гүлдер). Ым-ишара арқылы әңгіме құрастыру;

18) ым-ишараның баламасы – "Мерекелер" (мереке, Тәуелсіздік күні; Туған күн; Алтын күз; Жаңа жыл; 8-наурыз; Наурыз, тойлату). Әңгіме "Отбасылық мерекелерді қалай атап өтесіздер?" Қазақстан Республикасының Әнұранын ым-ишара тілі арқылы айту.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Дактилология - саусақ әліпбиі	1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру 1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану
2	Ым-ишарат тілінің бірлігі - ым-ишара	2.1 Ым-ишарат тілімен айту 2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану
3	Ым-ишараның баламасы-танысу мағынасы	3.1 Дактиль тілін пайдалану 3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама мағынасын түсіну
4	Әрбір ым-ишара элементінің рөлі	4.1 Ым-ишарат сөйлеу тілінің тақырыптар баламасы бойынша сөйлесе білу

46. Бағдарламада "Оқу мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі сыныбын, екінші және үшінші белгілер – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші – оқу мақсатының ретін көрсетеді. Мысалы, 4.1.2.1 кодында "4" - сыныбы, "1" - бөлімі, "2" - бөлімшесі, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

47. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру	4.1.1.1 Дактилема үшін қол саусақтарының қалпын (алақан, саусақ қалпын) сақтай білу
	4.1.1.2 Әрбір ым-ишара элементінің рөлін білу, тақырыбы бойынша диалогқа кіре білу
1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану	4.1.2.1 Оң қолмен дактильдей білу
	4.1.2.2 Иықты көтеріңкі тік жағдайда ұстау
	4.1.2.3 Қол басымен бетті жаппау
	4.1.2.4 Алақан жағын өзіне қарай бұру
	4.1.2.5 Сөйлесіп тұрған адамға тура қарау
	4.1.2.6 Дактильдеу белгілерін дәл орындау
	4.1.2.7 Тақырып бойынша әңгімелесу
2.1 Ым-ишарат тілімен айту	4.2.1.1 Дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау
	4.2.1.2 Тақырып бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарамен көрсетіп орындау
2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану	4.2.2.1 Әрбір ым-ишара элементінің рөлін біліп, тақырып бойынша диалогқа кіре білу
3.1 Дактиль тілін пайдалану	4.3.1.1 Дактильді түрде өз ойын жеткізіп, сөздерді, сөйлемдерді, әңгімені айта білу
3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама мағынасын түсіну	4.3.2.1 дактильдеп бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп, сұрай білу
	4.3.2.2 диалогты ым-ишаратпен аударып, қарым-қатынасқа түсе білу
	4.3.2.3 сөйлемдерді (сөз, мәтін) аударып білу, ым-ишараттың құрылымын білу
4.1 Ым-ишарат сөйлеу тілінің тақырыптар баламасы бойынша сөйлесе білу	4.4.1.1 Ым-ишаратпен айтатын ойын жеткізе білу
	4.4.1.2 Ым-ишаратпен тақырып бойынша әңгімелеп беру
	4.4.1.3 Тақырып бойынша ым-ишаратпен көрсетіп, әңгімелеп беру, тақырыбы бойынша сұрақтарға жауап беру
	4.4.1.4 Диалогты ым-ишаратпен аударып, қарым-қатынасқа түсе білу
	4.4.1.5 Сөйлемдерді (сөз, мәтін) аударып білу, ым-ишараттың құрылымын білу. Саусақтардың, қол буынының бағытын білу. Әрбір ым-ишарат элементінің рөлін түсіну. Бір қолдық, екі қолдық ым-ишаратты көрсете білу

4.4.1.6 "Танысу" тақырыбы бойынша диалогқа ым-ишарат сөйлеу тілімен қарым-қатынасқа түсе білу
4.4.1.7 "Мектеп" тақырыбы бойынша ым-ишарат сөйлеу тілімен қарым-қатынасқа түсіп әңгімелесу
4.4.1.8 "Сынып" тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарат арқылы көрсетіп орындау
4.4.1.9 "Интернатта" тақырыбы бойынша ым-ишарат сөйлеу тілімен сұрақтарға жауап беру.

48. Ұзақ мерзімді жоспар:

3-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақ-стан 2. Адами құндылықтар	1. Дактилология – саусақ әліпбиі	1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру	4.1.1.1 дактилема үшін қол саусақтарының қалпын (алақан, саусақ қалпы) сактай білу
		1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану	4.1.2.1 оң қолмен дактильдей білу 4.1.2.2 иықты көтеріңкі тік жағдайда ұстау 4.1.2.3 қол басымен бетті жаппау 4.1.2.4 алақан жағын өзіне қарай бұру 4.1.2.5 сөйлесіп тұрған адамға тура қарау 4.1.2.6 дактильдеу белгілерін дәл орындау
	2. Ым-ишарат тілінің бірлігі - ым-ишара	2.1 Ым-ишарат тілімен айту	4.2.1.1 Дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау
			4.2.2.1 Әрбір ым-ишара элементінің

		2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану	қолданылатын рөлін біліп, тақырып бойынша диалогқа кіре білу
	3. Ым-ишараның баламасы-танысу мағынасы	3.1 Дактиль тілін пайдалану	4.3.1.1 дактильді түрде өз ойын жеткізіп, сөздерді, сөйлемдерді айта білу
		3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама мағынасын түсіну	4.3.2.1 дактильдеп бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп, сұрай білу
			4.3.2.2 диалогты ым-ишаратпен аударып, қарым-қатынасқа түсе білу
			4.3.2.3 сөйлемдерді (сөз, мәтін) аударып, ым-ишараттың құрылымын білу
2-тоқсан			
	1. Дактилология – саусақ әліпбиі	1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру	4.1.1.1 дактилема үшін қол саусақтарының қалпын (алақан, саусақ қалпы) сақтай білу.
			4.1.1.2 әрбір ым-ишара элементінің рөлін біліп, тақырып бойынша диалогқа кіре білу
			4.1.2.1 оң қолмен дактильдей білу
			4.1.2.2 иықты көтеріңкі тік жағдайда ұстау

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі		1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану	4.1.2.3 қол басымен бетті жаппау
			4.1.2.4 алақан жағын өзіне қарай бұру
			4.1.2.5 сөйлесіп тұрған адамға тура карау
			4.1.2.6 дактильдеу белгілерін дәл орындау
	2. Ым-ишарат тілінің бірлігі – ым-ишара	2.1 Ым-ишарат тілімен айту	4.2.1.1 дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау
		2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану	4.2.2.1 тақырып бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарамен көрсетіп орындау
			4.2.2.2 әрбір ым-ишара элементінің рөлін біліп, тақырып бойынша диалогқа кіре білу
		3.1 Дактиль тілін пайдалану	4.3.1.1 дактильдеп бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп сұрай білу
			4.3.1.2 сөйлемдерді (сөз, мәтін) аударар білу, ым-ишараттың құрылымын білу
		3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама	4.3.2.1 дактильдеп бір-бірімен

	3. Ым-ишараның баламасы-танысу мағынасы	мағынасын түсіну	қарым-қатынасқа түсіп сұрай білу
		4.1 Ым-ишарат сөйлеу тілінің тақырыптар баламасы бойынша сөйлесе білу	4.4.1.1 ым-ишаратпен айтатын ойын жеткізе білу
			4.4.1.2 ым-ишаратпен тақырып бойынша әңгімелеп беру
			4.4.1.3 тақырып бойынша ым-ишаратпен көрсетіп, әңгімелеп беру, тақырыбы бойынша сұрақтарға жауап беру, тақырыбы бойынша сұрақтарға жауап беру
			4.4.1.4 диалогты ым-ишаратпен аударып, қарым-қатынасқа түсе білу
			4.4.1.5 сөйлемдерді (сөз, мәтін) аударып білу) ым-ишараның құрылымын білу. . Саусақтардың, қол буынының бағытын білу. Әрбір ым-ишара элементінің рөлін түсіну. Бір қолдық, екі қолдық ым-ишаратты көрсете білу
3-тоқсан			
			4.1.1.1 дактилема үшін қол саусақтарының қалпын (алақан,

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	1. Дактилология – саусақ әліпбиі	1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру	саусақ қалпы) сақтай білу.
			4.1.1.2 әрбір ым-ишара элементінің рөлін білу тақырыбы бойынша диалогқа кіре білу
		1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану	4.1.2.1 оң қолмен дактильдей білу
			4.1.2.2 иықты көтеріңкі тік жағдайда ұстау
			4.1.2.3 қол басымен бетті жаппау
			4.1.2.4 алақан жағын өзіне қарай бұру
			4.1.2.5 сөйлесіп тұрған адамға тура қарау
			4.1.2.6 дактильдеу белгілерін дәл орындау
			4.1.2.7 тақырып бойынша әңгімелесу
	2. Ым-ишарат тілінің бірлігі – ым-ишара	2.1 Ым-ишарат тілімен айту	4.2.1.1 дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау
			4.2.1.2 тақырып бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарамен көрсетіп орындау
		2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану	4.2.2.1 әрбір ым-ишара элементінің рөлін білу тақырыбы бойынша

			диалогқа кіре білу
3. Ым-ишараның баламасы – танысу мағынасы	3.1 Дактиль тілін пайдалану		4.3.1.1 дактильді түрде өз ойын жеткізіп, сөздерді, сөйлемдерді, әңгімені айта білу
	3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама мағынасын түсіну		4.3.2.1 дактильдеп бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп сұрай білу
	4.1 Ым-ишарат сөйлеу тілінің тақырыптар баламасы бойынша сөйлесе білу	4.4.1.1	ым-ишаратпен айтатын ойын жеткізе білу
		4.4.1.2	ым-ишаратпен тақырып бойынша әңгімелеп беру
		4.4.1.3	тақырып бойынша ым-ишаратпен көрсетіп, әңгімелеп беру
		4.4.1.4	диалогты ым-ишаратпен аударып, қарым-қатынасқа түсе білу
4.4.1.5		сөйлемдерді (сөз , мәтін) аударып білу) ым-ишараның құрылымын білу . Саусақтардың, қол буынының бағытын білу. Әрбір ым-ишара элементінің рөлін түсіну. Бір қолдық, екі қолдық ым-ишаратты көрсете білу	
4-тоқсан			

7. Ғарышқа саяхат	1. Дактилология - саусақ әліпбиі	1.1 Дактильдеу техникасын меңгеру	4.1.1.1 дактилема үшін қол саусақтарының қалпын (алақан, саусақ қалпы) сақтай білу
			4.1.1.2 әрбір ым-ишара элементінің рөлін білу, тақырыбы бойынша диалогқа кіре білу
		1.2 Дактильдеу ережелерін қолдану	4.1.2.1 оң қолмен дактильдей білу
			4.1.2.2 иықты көтеріңкі тік жағдайда ұстау
			4.1.2.3 қол басымен бетті жаппау
			4.1.2.4 алақан жағын өзіне қарай бұру
			4.1.2.5 сөйлесіп тұрған адамға тура қарау
	2. Ым-ишарат тілінің бірлігі – ым-ишара	2.1 Ым-ишарат тілімен айту	4.1.2.6 дактильдеу белгілерін дәл орындау
			4.1.2.7 берілген тақырып бойынша әңгімелесу
			4.2.1.1 дактилемамен ұқсас, қайталанатын ым-ишараны орындау
			4.2.1.2 тақырып бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарамен көрсетіп орындау

8. Болашаққа саяхат		2.2 Әрбір ым-ишара элементін қолдану	4.2.2.1 әрбір ым-ишара элементінің рөлін біліп, берілген тақырып бойынша диалогқа кіре білу
	3. Ым-ишараның баламасы – танысу мағынасы	3.1 Дактиль тілін пайдалану	4.3.1.1 дактильді түрде өз ойын жеткізіп, сөздерді, сөйлемдерді, әңгімені айта білу
		3.2 Ым-ишарат сөйлеу тілінің балама мағынасын түсіну	4.3.2.1 дактильдеп бір-бірімен қарым-қатынасқа түсіп, сұрай білу
		4.1 Ым-ишарат сөйлеу тілінің тақырыптар баламасы бойынша сөйлесе білу	4.4.1.6 "Танысу" тақырыбы бойынша диалогқа ым-ишарат сөйлеу тілімен қарым-қатынасқа түсе білу
			4.4.1.7 "Мектеп" тақырыбы бойынша ым-ишарат сөйлеу тілімен қарым-қатынасқа түсіп әңгімелесу
			4.4.1.8 "Сынып" тақырыбы бойынша тапсырмаларды орындауды ым-ишарат арқылы көрсетіп орындау
			4.4.1.9 "Интернатта" тақырыбы бойынша ым-ишарат сөйлеу тілімен

Естімейтін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 4-сыныбы үшін " Үм-ишараттық сөйлеу тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 238-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа взаимосвязана с общим развитием неслышащего обучающегося, способствует не только развитию коммуникативных навыков, но и формированию личностной, социальной, психологической и когнитивной сфер, положительной мотивации, опыта языкового общения, творческой самореализации.

4. Учебная программа обеспечивает реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования с системой целей обучения данного предмета.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному " добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных

знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания конкретного учебного предмета.

8. Содержание образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

9. В ходе образовательного процесса учителем проводится работа по совершенствованию процессов получения, хранения, и переработки информации, развитию когнитивной сферы; актуализации и обогащению накопленного обучающимися багажа знаний и умений; развитию всех психических функций (внимания, памяти, мышления, воображения); развитию навыков адекватного эмоционального реагирования.

10. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

11. Отличительной особенностью учебной программы является её направленность на формирование не только предметных знаний и умений, но и преодоление эмоционального, коммуникативного, познавательного барьера у обучающихся.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности мотивируют поведение и повседневную деятельность обучающегося и призваны стать устойчивыми личностными ориентирами.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Жестовая речь"

13. Предмет "Жестовая речь" в школе для неслышащих является предметом коррекционного компонента учебного плана, который решает образовательные задачи и обеспечивает социальную адаптацию неслышащих обучающихся.

14. Жестовый язык имеет функцию межличностной коммуникации лиц с нарушением слуха. Он является языком их микросоциумов, имеющих свои традиции и культуру, на нем осуществляют свою деятельность ассоциации неслышащих во всем мире. Как основное средство межличностного общения лиц с нарушением слуха, жестовый язык отличается самобытной лексикой и сложной грамматической структурой.

15. К окончанию начальной школы неслышащие обучающиеся овладевают основными лексическими и грамматическими нормами жестового языка, и в то же время усваивают определенный объем теоретических и практических знаний по словесному языку. К 4 классу у обучающихся накапливается багаж языковой информации для проведения сравнительного словесно-жестового анализа.

16. Предмет "Жестовая речь" направлен на осознание обучающимися того, что:

1) жестовый язык выполняет функцию межличностной коммуникации лиц с недостатками слуха;

2) правильное дактилирование и жестовая речь являются показателем индивидуальной культуры неслышащего человека;

3) овладение жестовым языком наравне со словесным обеспечит подготовку к жизни в двух социумах: мире слышащих со словесным языком и микросоциуме неслышащих с жестовым языком;

4) важность предмета "Жестовая речь" определяется необходимостью создания условий для развития калькирующей жестовой речи (далее-КЖР) как формы жестовой трансляции информации в официальной обстановке, для формирования умений в области прямого и обратного перевода.

17. Цель учебного предмета "Жестовая речь" - формирование полилингвального сознания неслышащих обучающихся и изучение основных закономерностей жестового языка на основе использования сравнительного подхода к формированию лингвистической компетенции в области жестового и словесного языка.

18. На уроках жестовой речи в 4 классе учителем решаются образовательные, воспитательные и коррекционно-развивающие задачи.

19. В образовательные задачи входит:

1) формировать знания о структуре жеста, его конситуативности, синкретичности, об основных особенностях морфологии и синтаксиса жестового языка;

2) обогащать лексический запас тематическими понятиями;

3) учить правильным жестовым обозначениям и переводу;

4) учить осмысливать слово в контексте;

5) обучать калькирующей жестовой речи и соотносить жест с артикуляцией;

6) учить вести диалог с применением жестов.

20. Воспитательные задачи рассматриваются в контексте жизненной компетентности обучающихся:

1) знакомить с жестовым языком как основой субкультуры незлышащих для понимания роли и места жестового языка;

2) формировать ценностные ориентации, систему норм и правил поведения в обществе;

3) формировать положительные личностные качества, самостоятельность, активность, готовность к сотрудничеству с окружающими.

21. В числе коррекционно-развивающих задач:

1) развивать самосознание обучающихся, стремление к самоидентификации (в мире слышащих и в мире незлышащих) и самореализации;

2) формировать адекватную самооценку и уровень притязаний;

3) совершенствовать способы получения, хранения и использования накопленной информации;

4) развивать внимание, память, логическое мышление, обогащать спектр переживаемых эмоций;

5) развивать навык зрительного восприятия речи (чтение с губ);

6) совершенствовать коммуникативные умения и культуру речевого общения.

22. Особое внимание уделяется формированию билингвального сознания (формированию двух языковых картин мира: словесной и жестовой).

23. Обучение жестовой речи содержит требования к уровню овладения жестовой речью. К концу учебного года обучающиеся:

1) знают структуру жеста и элементы грамматики жестового языка;

2) знают правильные жестовые обозначения предметов, действий и других обозначений в словаре по теме;

3) владеют дактилированием с сопровождением артикуляции в соответствии с правилами дактилирования;

4) умеют перечислить жесты, воспроизводящие указанную дактилему;

5) осуществляют двусторонние связи жест-слово, слово-жест на пройденном материале;

6) умеют эмоционально передать содержание сообщения, собственные впечатления;

7) описывают предметы, человека;

8) участвуют в диалоге с применением калькирующей жестовой речи;

9) умеют прочесть текст из 5-8 предложений, понять его содержание и перевести жестами;

10) умеют культурно излагать и "слушать", самостоятельно приобретают нужный речевой материал.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

24. Обязательным требованием к обучению жестовой речи является реализация основных принципов коррекционно-развивающей системы незлышащих обучающихся

и применение разных видов речевой деятельности: слухо-зрительного и слухового восприятия речи, устного, письменного, устно-дактильного воспроизведения речи в сочетании со звукоусиливающей аппаратурой коллективного и индивидуального пользования.

25. Принцип усвоения основ наук в единстве с усвоением языка обусловлен тем, что ход личностного развития неслышащего обучающегося, усвоение им установленного объема образования определяется уровнем языкового развития, возможностью воспринимать информацию в словесном оформлении, адекватно пользоваться ей, что, в свою очередь, зависит от уровня сформированности словесно-логического (понятийного) мышления.

26. Принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороной устной речи состоит в том, чтобы развивать у неслышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих.

27. Принцип активизации речевого общения обуславливается необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности неслышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Реализация принципа требует активной деятельности обучающихся - выражения ими в словесной форме своих коммуникативных намерений. Это прежде всего умение отвечать на вопросы, формулировать вопрос, сообщать о своих желаниях, состоянии, деятельности, докладывать о выполнении поручения, способность обратиться с просьбой или поручением к учителю, товарищу. Принцип активизации речевого общения предполагает овладение лексикой, различными видами грамматических моделей, структурами диалогических единств и связных высказываний в условиях организационной речевой практики.

28. Принцип пропедевтики и концентричности обеспечивает возможность целенаправленной организации процесса обучения, своевременного выявления динамики и недочетов в коррекционной работе, поиска дополнительных средств преодоления недостатков в учебно-познавательной деятельности неслышащих.

29. Принцип прочности обосновывается тем, что усвоение знаний и сохранение их связано с развитием логического мышления и словесно-логической памяти обучающихся. Реализация этого принципа предполагает осмысленное запоминание, длительное сохранение и на основе этого оперативное использование усвоенных знаний в целях их дальнейшего обогащения.

30. Принцип прочности требует от учителя знаний об особенностях усвоения неслышащими учащимися учебного материала на различных этапах обучения. В связи с этим особое внимание уделяется отбору материала, подлежащего усвоению на уроке, выделению в нем главного, существенного. Учет этих факторов требует

стимулирования произвольного и непроизвольного запоминания обучающимися образцов речевых высказываний при многократных, рассредоточенных во времени и обусловленных различными ситуациями повторениях. Важно формировать приемы опосредованного запоминания (использования картинок-опор, классификация, группировка материала), а также приемы мыслительной деятельности (сравнение, обобщение, конкретизация, отвлечение).

31. Принцип сознательности и активности в коррекционно-развивающей системе обучения незлышащих понимается как осознание обучающимися процесса учения, сознательное усвоение ими знаний. Реализация принципа будет направлена на сознательное и активное отношение к учению, на понимание изучаемого материала и умение выразить его в словесной речи, на сознательное применение знаний на практике.

32. Принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе. Наглядность облегчает познание многообразия конкретных явлений, предметов окружающего мира, обеспечивает связь между словом и образом, создает условия для развития наблюдательности, коррекции и развития восприятия и мышления.

33. Принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения незлышащих обучающихся, в которой деятельность рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности незлышащего. Важным условием принципа является создание положительного отношения к деятельности, базирующего на интересе. Оно возникает при условии положительного отношения к деятельности и достигается благодаря созданию положительных эмоций, связанных с выполняемой деятельностью.

34. Коммуникативная технология наиболее соответствует цели и принципам обучения жестовому языку. Рекомендуемая в качестве ведущей, коммуникативная технология удовлетворяет требованиям социальной адаптации.

35. Коммуникативная технология обеспечивает деятельностную реализацию приобретаемых знаний, использование и моделирование ситуаций, естественность условий для проявления всех оттенков переживаемых чувств. В процессе занятий обучающимся предоставляется возможность активной речевой практики: обыгрывание ситуаций с разными собеседниками, обсуждение проблемных ситуаций с решением речевых задач. Важная роль отводится актуализации собственного опыта.

36. Информационно-коммуникационные технологии (далее - ИКТ) расширяют арсенал средств, помогая "достраивать" те условия обучения, которые необходимы для

решения развивающих и коррекционных задач, но не будут созданы при помощи традиционно применяемых средств.

37. Использование ИКТ позволяет индивидуализировать процесс обучения; повысить интерес к содержанию работы на уроке; активизировать познавательную деятельность обучающихся; развивать творческий потенциал.

38. ИКТ в учебном процессе используются дозированно с учетом работоспособности обучающихся.

39. Эффективность уроков в значительной мере зависит от разнообразия используемых учителем форм и методов. Это беседа (с уточнением определенных жестов, которые обучающиеся не знают) на социальные и личностно значимые темы, упражнения, игры, проблемные ситуации, практические задания. Особая роль отводится моделированию, позволяющему воссоздавать самые разнообразные (в том числе коммуникативные, речевые) ситуации с включением собеседников.

40. Для обучения обучающихся формулировать свои мысли более четко и выразительно, понимать высказывания на разговорном жестовом языке в полном соответствии с замыслом собеседника необходимо использовать такие методы и приемы, как ведение диалога, монологические выступления, разыгрывание сценок, беседы, просмотр видеофрагментов.

41. В учебный материал подбираются рифмованные тексты, стихи, чистоговорки, речевые игры.

42. На занятиях по жестовой речи организуется работа с книгой, газетой, журналом. Следует предлагать обучающимся такие тексты, которые доступны по содержанию. Обсуждение прочитанного строится таким образом, чтобы происходило развитие всех видов жестовой коммуникации: умение эмоционально рассказать (передать) содержание сообщения, собственных впечатлений; умение описать предметы, явления, человека; умение участвовать в диалоге (задавать вопросы, поддерживать собеседника, расспросить, убедить).

43. В процессе обучения жестовой речи осуществляется взаимосвязь с другими учебными предметами, особенно с предметами гуманитарного и языкового цикла.

44. Для развития диалогической и монологической речи с применением жестов на уроках учителем применяются следующие виды работ:

- 1) работа по картине (рассказать жестами, что изображено);
- 2) составление рассказов по заданию учителя с переводом на жесты;
- 3) устное описание и пересказ событий из жизни обучающихся;
- 4) описание предметов;
- 5) составление поздравлений, писем, записок и их жестовый перевод;

6) запись под диктовку несложных текстов (чтение с губ) с последующим переводом калькирующей жестовой речью;

- 7) подготовка выступлений перед ученической аудиторией;

8) инсценирование, ролевые, речевые игры.

45. Предлагая обучающимся упражнения, рассчитанные на обобщение знаний по грамматике и лексике, учитель решает одновременно задачи по уточнению и расширению словарного запаса, а также воспитанию у неслышащих обучающихся постоянного внимания к слову и предложению, что способствует развитию их речи.

46. В целях реализации коррекционно-развивающих задач, обучающимся будут предлагаться игры на развитие навыков общения, творческого воображения ("Придумай свой жест на слово...", "Изобрази предмет").

47. Дополнительному положительному эффекту в пополнении жестового словаря обучающихся способствует применение жестовой речи в различных формах внеурочной деятельности.

48. Перевод словесной речи на язык жестов является сложным процессом, так как многозначность и обобщенность слова с одной стороны и конкретность жеста с другой осложняют перевод. Чтобы обеспечить правильный и выразительный перевод учителю необходимо руководствоваться определенными правилами и пользоваться рядом приемов:

- 1) показ речевого жеста был правильным и четким;
- 2) жест был выразительным, подчинен смысловым паузам, смысловому ударению и логике речи, нельзя забывать о мимике лица, как средстве выразительности, которое в языке жестов является интонацией;
- 3) жестовый перевод сопровождается правильной артикуляцией;
- 4) необходимо включать в перевод дактилологию;
- 5) перевод был осознанным, а не механическим, максимально точным;
- 6) при переводе сохраняется порядок слов в предложении;
- 7) необходимо знать мимический параллелизм, что делает жестовую речь образной;
- 8) встречаясь с пословицами, фразеологическими оборотами необходимо сначала дать дактильный перевод.

49. В систему отработки и закрепления изучаемых жестов учитель включает пять этапов:

1) первый этап – показ жеста, пояснение его особенности. Воспроизведение жеста учащимися, повторение, закрепление;

2) второй этап – нахождение сходства и различий в жестах. Это приучает быть внимательным к жесту, к точности его показа;

3) третий этап – выполнение упражнений, требующих подобрать жесты-антонимы. Например: утро – вечер; светлый – темный. Далее жесты включаются в короткие, на 2 – 3 слова, словосочетания: около дома, вдоль дороги;

4) четвертый этап – работа над фразой, сначала простой, потом более сложной. Здесь очень важным является перевод фраз, где одно и то же слово использовано в

разных контекстах и требуется подобрать жесты, соответствующие смыслу данной конкретной фразы (многозначность жеста);

5) пятый этап – работа с текстами. В систему работы с текстами включены: составление рассказа на заданную тему, пересказ художественного текста, описание картины, иллюстрации, случая из жизни – в жестовой форме. В работу над текстами следует включать перевод стихотворений, так как это вырабатывает ритм, пластичность, эстетичность, эмоциональность жестовой речи.

50. Для развития культуры жестового языка и эмоций при чтении текстов учитель дает установку употреблять жесты естественно, выразительно.

51. Метод обучения жестовой речи будет определен аналитико-синтетическим, полисенсорным, концентрическим.

52. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету "Жестовая речь":

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, коммуникативная; критическая, контекстная;

2) технологии:

технология коммуникативного обучения;

технология личностно – ориентированного образования;

технология использования игровых методов;

технология обучения в сотрудничестве (командная, групповая работа);

технология разноуровневого обучения (дифференцированный подход);

информационно – коммуникационные технологии;

3) методы:

практический (упражнения, элементарный опыт);

наглядный (наблюдение, рассматривание, демонстрация учебных кинофильмов, телепередач, интернет-роликов);

словесный (объяснение, чтение, рассказ, обсуждение, беседа);

игровой (дидактическая игра, ролевая игра).

53. Реализация учебной программы по предмету "Жестовая речь" возможна в условиях владения учителем жестовым языком.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

54. Оценивание, проводимое учителем, является безотметочным. Оно направлено на устное оценочное суждение и текущее оценивание в рамках урока.

55. Оценка учебных успехов обучающихся носит описательный характер.

56. В конце каждой четверти 1 урок отводится на тематический контроль.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Жестовая речь"

57. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Жестовая речь" составляет:

1) в 4-классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

58. Начальный курс содержит основные сведения о жестовой речи, правила дактилирования и зрительного восприятия, речевые жесты в рамках обиходно-разговорной речи, объединенные по темам "Приветствие. Знакомство", "Человек. Родство. Семья", "Дом. Квартира", "Домашние вещи", "Посуда. Продукты", "Одежда. Обувь. Цвета", "Растения", "Время. Календарь", "Природа. Времена года", "Школа", "В мире животных", "Спорт и отдых", "Город", "Государство. Страна. Путешествие", "Профессия", "Эмоция. Чувство. Состояние", "Интеллектуальная деятельность", "Общение".

59. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинет будет укомплектован соответствующим оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

60. Содержание учебного предмета "Жестовая речь" включает два раздела: лингвистический и коммуникативный.

61. Лингвистический раздел определяет задачи и содержание формирования лингвистических знаний о жестовом языке как о знаковой системе, осознания лингвистических закономерностей жестового и словесного языков (в сравнительном аспекте).

62. Коммуникативный раздел позволяет в полной мере реализовать личностное ориентированное обучение с опорой на деятельностный подход. Концентрический принцип в использовании языкового материала позволяет амплифицировать содержание коммуникаций в связи с обсуждаемой тематикой. Материал данного раздела позволяет осмысливать и учитывать в речевой практике особенности грамматики и лексики жестового языка, представленные в лингвистическом разделе.

63. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты будут укомплектованы соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

64. Операциональное целеполагание позволит учителю управлять процессом познания обучающихся, осуществлять пошаговый контроль за усвоением материала, индивидуализировать процесс обучения.

65. Содержание учебного предмета:

1) содержание по предмету организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

Разделы	Подразделы
1. Лингвистический	1.1 Изучение структуры жестов
	1.2 Техника показа и перевода жестов
	1.3 Жесты одноручные и двуручные
	1.4 Жесты, обозначающие числа
	1.5 Передача значений вопросов
	1.6 Передача значений предлогов (предлоги места, направления, времени)
2. Коммуникативный	2.1 Приветствие. Знакомство
	2.2 Школа
	2.3. Учебные принадлежности. Школьная форма
	2.4 Моя семья. Родственники
	2.5 Общение
	2.6 Гостеприимство
	2.7 Эмоции и чувства
	2.8 Национальные игры
	2.9 Город. Транспорт
	2.10 Дом. Квартира. Адрес
	2.11 Время. Календарь
	2.12 Природа. Времена года
	2.13 Растения
	2.14 В мире животных
	2.15 Государство. Страна
	2.16 Город. Село
	2.17 Посуда
	2.18 Блюда. Напитки
	2.19 Продукты питания
	2.20 Одежда, обувь, головные уборы
	2.21 Работа, профессии
	2.22 Спорт и отдых
	2.23 Человек и здоровье

2) в программе для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое показывает нумерацию учебной цели. Например, в долгосрочном плане, в кодировке 4.1.2.1: "4" - класс, "1" - раздел, "2" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

66. Программный материал расположен в такой последовательности, которая дает возможность обучающимся при изучении отдельных тем программы полнее усваивать основной жестовый словарь и приобретать навыки правильного дактильно–жестового перевода.

67. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания и последовательности изучения учебного материала каждого раздела, а также являются критериями оценивания достижений обучающихся:

1) лингвистический:

таблица 2

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут:
1.1 Изучение структуры жестов	4.1.1.1 знать структуру жеста и применять новые жесты
1.2 Техника показа и перевода жестов	4.1.2.1 владеть техникой показа и перевода жестов
1.3 Жесты одноручные и двуручные	4.1.3.1 дифференцировать жесты одноручные и двуручные
1.4 Жесты, обозначающие числа	4.1.4.1 знать и передавать жесты, обозначающие числа
1.5 Передача значений вопросов	4.1.5.1 передавать значения вопросов
1.6 Передача значений предлогов (предлоги места, направления, времени)	4.1.6.1 передавать значения предлогов (предлоги места, направления, времени)

2) коммуникативный:

таблица 3

Подразделы	Цели обучения
	Обучающиеся будут:
2.1 Приветствие. Знакомство	4.2.1.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
2.2 Школа	4.2.2.1 общаться жестами в рамках темы
2.3 Учебные принадлежности. Школьная форма	4.2.3.1 высказываться калькирующей жестовой речью на заданную тему
2.4 Моя семья. Родственники	4.2.4.1 кратко высказываться на жестовом языке о себе, своей семье, родственниках 4.2.4.2 участвовать в сюжетно-ролевой игре "Семейный праздник", применяя жестовый словарь в рамках разговорно-обиходной речи
2.5 Общение	4.2.5.1 осуществлять диалоги разного типа на жестовом языке: диалог-запрос информации, ответ-реакция, диалог-расспрос, диалог-обмен мнениями, диалог-побуждение к действию в рамках пройденных тем
2.6 Гостеприимство	4.2.6.1 участвовать в смоделированной ситуации по теме 4.2.6.2 вести диалог, используя жестовый словарь по теме
2.7 Эмоции и чувства	4.2.7.1 понимать и воспроизводить эмоциональные проявления (страх, гнев, радость, обида, любовь, сомнение, удивление, интерес) 4.2.7.2 стремиться к позитивным изменениям личности

2.8 Национальные игры	4.2.8.1 знать жестовый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.8.2 использовать жестовое сопровождение в играх
2.9 Город. Транспорт	4.2.9.1 участвовать в смоделированной ситуации 4.2.9.2 формулировать вопросы к иллюстрациям/тексту с помощью учителя 4.2.9.3 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного с использованием калькирующей жестовой речи
2.10 Дом. Квартира. Адрес	4.2.10.1 уметь рассказать о своём доме, своей квартире, называть свой адрес, применяя жестовый словарь по теме
2.11 Время. Календарь	4.2.11.1 знать и применять жесты, передающие временное значение (есть, было, будет, завтра, в прошлом году)
2.12 Природа. Времена года	4.2.12.1 устанавливать причинно-следственные связи в природе с применением в своей речи нового жестового словаря
2.13 Растения	4.2.13.1 вести диалог по содержанию просмотренного видеofilьма
2.14 В мире животных	4.2.14.1 вести диалог по содержанию переведенного текста
2.15 Государство. Страна	4.2.15.1 выполнять тренировочные упражнения с помощью методических пособий 4.2.15.2 работать в парах для взаимных сообщений на тему "Где я побывал", "Где хочу побывать"
2.16 Город. Село	4.2.16.1 завершать высказывания по частично описанной жестами ситуации
2.17 Посуда	4.2.17.1 работать в парах по составлению текстов и их переводу
2.18 Блюда. Напитки	4.2.18.1 знать жестовый словарь через показ учителя и воспроизведение
2.19 Продукты питания	4.2.19.1 прямой и обратный перевод готовых и самостоятельно составленных текстов 4.2.19.2 участие в сюжетно-ролевой игре "Супермаркет"
2.20 Одежда, обувь, головные уборы	4.2.20.1 вести спонтанное жестовое общение в рамках темы 4.2.20.2 участвовать в сюжетно-ролевой игре "Ателье"
2.21 Работа, профессии	4.2.21.1 знать жестовый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.21.2 участвовать в деловой игре "Разрешите представиться"
2.22 Спорт и отдых	4.2.22.1 знать жестовый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.22.2 уметь правильно организовывать свободное время

2.23 Человек и здоровье	4.2.23.1 задавать вопросы по содержанию просмотренного видеосюжета 4.2.23.2 выполнять правила сохранения и укрепления здоровья

68. Долгосрочный план:

1) 4 класс:

таблица 4

Сквозная тема	Подразделы	Цели обучения Обучающиеся будут:
1 четверть		
1. Моя Родина - Казахстан	1.1 Изучение структуры жестов	4.1.1.1 знать структуру жеста и применять новые жесты
	1.2 Техника показа и перевода жестов	4.1.2.1 владеть техникой показа и перевода жестов
	1.3 Жесты одноручные и двуручные	4.1.3.1 дифференцировать жесты одноручные и двуручные
	1.4 Жесты, обозначающие числа	4.1.4.1 знать и передавать жесты, обозначающие числа
	1.5 Передача значений вопросов	4.1.5.1 передавать значения вопросов
	1.6 Передача значений предлогов (предлоги места, направления, времени)	4.1.6.1 передавать значения предлогов (предлоги места, направления, времени)
	2.1 Приветствие. Знакомство	4.2.1.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	2.3 Учебные принадлежности. Школьная форма	4.2.3.1 высказываться калькирующей жестовой речью на заданную тему
2 четверть		
2. Человеческие ценности	2.2 Школа	4.2.2.1 общаться жестами в рамках темы
	2.3 Учебные принадлежности. Школьная форма	4.2.3.1 высказываться калькирующей жестовой речью на заданную тему
	2.5 Общение	4.2.5.1 осуществлять диалоги разного типа на жестовом языке: диалог-запрос информации, ответ-реакция, диалог-расспрос, диалог-обмен мнениями, диалог-побуждение к действию в рамках пройденных тем
	2.7 Эмоции и чувства	4.2.7.1 понимать и воспроизводить эмоциональные проявления (страх, гнев, радость, обида, любовь, сомнение, удивление, интерес) 4.2.7.2 стремиться к позитивным изменениям личности

3. Культурное наследие	2.4 Моя семья. Родственники	4.2.4.1 кратко высказываться на жестовом языке о себе, своей семье, родственниках 4.2.4.2 участвовать в сюжетно-ролевой игре "Семейный праздник", применяя жестовый словарь в рамках разговорно-обиходной речи
	2.6 Гостеприимство	4.2.6.1 участвовать в смоделированной ситуации по теме 4.2.6.2 вести диалог, используя жестовый словарь по теме
	2.10 Дом. Квартира. Адрес	4.2.10.1 уметь рассказать о своём доме, своей квартире, называть свой адрес, применяя жестовый словарь по теме
3 четверть		
4. Мир профессий	2.9 Город. Транспорт	4.2.9.1 участвовать в моделированной ситуации 4.2.9.2 формулировать вопросы к иллюстрациям/тексту с помощью учителя 4.2.9.3 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного с использованием калькирующей жестовой речи
	2.11 Время. Календарь	4.2.11.1 знать и применять жесты, передающие временное значение (есть, было, будет, завтра, в прошлом году)
	2.12 Природа. Времена года	4.2.12.1 устанавливать причинно-следственные связи в природе с применением в своей речи нового жестового словаря
	2.13 Растения	4.2.13.1 вести диалог по содержанию просмотренного видеофильма
	2.14 В мире животных	4.2.14.1 вести диалог по содержанию переведенного текста
	2.20 Одежда, обувь, головные уборы	4.2.20.1 вести спонтанное жестовое общение в рамках темы 4.2.20.2 участвовать в сюжетно-ролевой игре "Ателье"
	2.21 Работа, профессии	4.2.21.1 знать новый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.21.2 участвовать в деловой игре "Разрешите представиться"

5. Природные явления	2.15 Государство. Страна	4.2.15.1 выполнять тренировочные упражнения с помощью методических пособий 4.2.15.2 работать в парах для взаимных сообщений на тему "Где я побывал", "Где хочу побывать"
	2.16 Город. Село	4.2.16.1 завершать высказывания по частично описанной жестами ситуации
6. Охрана окружающей среды	2.8 Национальные игры	4.2.8.1 знать жестовый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.8.2 использовать жестовое сопровождение в играх
4 четверть		
7. Путешествие в космос	2.17 Посуда	4.2.17.1 работать в парах по составлению текстов и их переводу
	2.18 Блюда. Напитки	4.2.18.1 знать жестовый словарь через показ учителя и воспроизведение
	2.19 Продукты питания	4.2.19.1 прямой и обратный перевод готовых и самостоятельно составленных текстов 4.2.19.2 участие в сюжетно-ролевой игре "Супермаркет"
8. Путешествие в будущее	2.22 Спорт и отдых	4.2.22.1 знать жестовый словарь по теме через показ учителя и воспроизведение 4.2.22.2 уметь правильно организовывать свободное время
	2.23 Человек и здоровье	4.2.23.1 задавать вопросы по содержанию просмотренного видеосюжета 4.2.23.2 выполнять правила сохранения и укрепления здоровья

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 239-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауып білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 239-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім

беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы нашар еститін білім алушылардың есту дәрежесіне, жас ерекшеліктеріне қарай танымдық және жеке қалдық есту мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін нашар еститін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік тәсілдерін қолдануға, оқу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы жеке мүмкіндіктерін дамытуға, әлеуметтік ортаға бейімделуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Нашар еститін білім алушыларды оқытудағы әдіс-тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағыттары болып табылады.

5. Коммуникативтік тәсілдер нашар еститін білім алушыларға білім берудің негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесін арттыру үшін қолданылды.

6. Заманауи талабына сай нашар еститін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Арнайы білім беру саласында әлеуметтік және коммуникативтік дағдылар әр білім алушының жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, өз бетінше шешім қабылдауына ықпал етеді. Нашар еститін білім алушының белсенді танымдық және есту қабілеттерін дамыту үшін мұғалімнің көмегімен бірлесе іс-әрекет жасауымен іске асырылады.

7. Оқу процесін ұйымдастыруда диалогтік және рефлексивті технологияларды және инновациялық тәсілдерді қолдану – нашар еститін білім алушылардың шығармашылықпен, өз бетінше жұмыс жасау іс-әрекетін арттырады.

8. "Сауат ашу" пәнінің оқу бағдарламасы оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан нашар еститін білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

9. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу үрдісінде нашар еститін білім алушылардың коммуникациялық тәсілдерді меңгеру арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты дағдыларын қалыптастырады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының дағдылары мен оқыту жүйесі, күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

11. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйелі түрде нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылған. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) нашар еститін білім алушының ойлау, сөйлеу, есту қабілетін дамыту, коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, жұмыстарын жүргізу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) дағдыларын дамытуға негіз болады.

12. Нашар еститін білім алушылар алған білімі мен тәжірибесін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады.

13. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде өмірге бейімделу даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған.

14. Нашар еститін білім алушылардың сөйлеу тілі мен есту қабілетін дамытумен қатар, "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "үлкенге құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарын дағдыландырудың негізі болып табылады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. "Сауат ашу" - арнайы мектептегі жалпы білімнің негізін құрайтын маңызды пәндердің бірі. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс түрлерін кіріктіру арқылы жүзеге асырылады.

16. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі", "Тіл дамыту" пәндерінің құрамдас бөлігі, нашар еститін білім алушылардың сөйлеу тілін қалыптастыру туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы – нашар еститін білім алушыларды оқу әрекетіне бейімдеу, тұрақты зейінін, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, ой-өрісін жетілдіру, сөздік қорын молайтып, байланыстыра сөйлеуге үйрету және қалдық есту қабілетін дамытуды жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

17. "Сауат ашу" пәні білім алушылардың:

1) қазақ тілі фонетикасы, лексикасы, грамматикасы мен пунктуациясы туралы бастапқы білім негіздерін игеруіне;

2) оқу мен жазуға деген қызығушылығының оянуына;

3) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

4) сөйлеу тілінің дыбыстық ерекшеліктерін меңгеруін;

5) сөзден дыбыстарды қадағалап дұрыс айтуды үйренуі;

6) буындап оқу арқылы, сөзді тұтастай оқуға дағдылануы;

7) дыбыстарды әріптермен дұрыс таңбалауға, жазуға, сөз ішіндегі олардың байланысу тәсілдерін сақтап, сөздерді тұтас жазуға үйрену;

8) жұппен, топпен, ұжыммен жұмыс жасауға дағдылануына, өз ұлтының, Қазақстанда тұрып жатқан басқа да халықтардың мәдениетіне ізгілік және құрмет сезімінің қалыптасуына негіз қалаушы пән болып табылады.

18. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты – айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру процесі арқылы нашар еститін білім алушы сауаттылығының негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

19. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

2) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

3) оқу дағдысы (дұрыс, мәнерлеп, шапшаң және түсініп оқу) мен жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, таза, каллиграфия ережелерін сақтай отырып жазу) қалыптастырып, жетілдіру;

4) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

5) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

6) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру, жүйелеу біліктерін дамыту;

7) сөйлеу және қарым-қатынас жасау мәдениетін сақтауға дағдыландыру;

8) сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) ана тіліне, мәдениетіне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалог барысында басқа адамның сөзін ести және тыңдай білуін, диалогке/сұхбатқа қатысуға дайын болуын), қалыптастыру.

20. "Сауат ашу" пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді:

1) оқу дағдысы жақсы қалыптасқан білім алушының сауатты жазу дағдысы да соған сай қалыптасады;

2) "Сауат ашу" пәні арқылы білім алушылар қазақ тілі және туған халқының мәдениетін құрметтеуге тәрбиеленеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

21. Арнайы білім беру мекемелері (нашар еститін білім алушыларға арналған мектептері) "білім алушыларды әлеуметтік оңалту" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол тұлға қалыптастыру болып табылады.

22. Нашар еститін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, есту қабілеті дәрежесінің мүмкіндіктеріне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді).

23. "Сауат ашу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), рөлдік және іскерлік ойындар оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

24. Басты назар білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлері алдын ала белгіленеді.

25. Нашар еститін білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. "Сауат ашу" пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты – әлеуметтік ортада тіл табысу қабілеті дамыған жеке тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құрып, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамытады. Мұндай орта нашар еститін білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында қазақ тілін сауатты пайдалануына, ауызекі, жазбаша формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

26. "Сауат ашу" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) дыбыстық-буындық талдау жасау;
- 2) артикуляциялық жаттығулар;
- 3) қысқаша мәтінді есту арқылы тыңдап, мазмұнын түсіну, сұрақтарға жауап беру арқылы мәтінді мазмұндау;
- 4) есту арқылы берілген мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 5) есту арқылы мәтіннің белгілі бір үзіндісін айтып беру;
- 6) берілген сұрақтар арқылы өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 7) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;
- 8) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу;
- 9) таныс ертегі, қысқа әңгімені мазмұндау, төрт жолды өлеңдерді жатқа айту;
- 10) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші білім алушылармен қарым-қатынас жасауға байланысты рөлдік ойындар;
- 11) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.

27. "Сауат ашу" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) кеспе әріптерден буын, сөз құрап оқу;
- 3) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу.

28. "Сауат ашу" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) сурет және белгілер арқылы беру;
- 2) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 3) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 4) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 5) шағын хат жазу;
- 6) есте сақтау арқылы жазу;
- 7) байқағаны, сүйікті істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;

8) сурет бойынша жазу;

9) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

29. "Сауат ашу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

30. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

31. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

32. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесі кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

33. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

34. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат;

2) 1-сынып – аптасына 10 сағат, оқу жылында – 340 сағат.

35. "Сауат ашу" пәнін оқыту үшін кабинетте мынадай құрал-жабдықтар қарастырылады:

1) стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат;

2) жеке дыбыс күшейткіш аппарат;

3) интерактивті тақта/ проектор, экран;

4) шағын маркерлік тақта;

5) білім алушылардың жұмыстарын сақтауға және демонстрациялауға арналған шкафтар;

6) түрлі-түсті қағаздар, ватмандар; А-3, А-4, А-5 қағаздары;

7) бормен жазуға арналған тақта;

8) фломастерлер, маркерлер, түрлі-түсті қарындаштар;

9) дидактикалық және үлестірмелі материалдар;

10) көрнекі құралдар (пән бойынша кестелер, "Дұрыс отыр", "Қаламды дұрыс ұста" кестесі, "Әліпби" кестесі, магниттік баспа және жазба әріптер кассасы);

11) рөлдік ойындарға арналған қуыршақтар, саусақ қуыршақтары.

36. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

37. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

38. "Сауат ашу" пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде нашар еститін білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Сауат ашу" пәнінің мазмұны коммуникативті сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыруға бағытталған;

3) "Сауат ашу" пәні үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Сауат ашудың әліппе кезеңі 1-тоқсанда басталып, 3-тоқсанда аяқталады. Мұғалім сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы білім алушылардың оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады.

39. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;

2) қалдық есту қабілетін дамыту;

3) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;

4) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;

5) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);

6) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту;

7) ауызша тілін дамыту.

40. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;

2) қалдық есту қабілетін дамыту;

3) дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;

4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

5) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін кеңейту;

6) біртіндеп сөзді бір тыныста бөлмей, тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

7) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;

8) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру.

41. Өліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) мәтіндерді дұрыс, ырғақты оқуға дағдыландыру, "іштей оқу", түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

2) тыңдау-түсіну, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) байланыстырып сөйлеуін дамыту;

4) каллиграфия нормаларын сақтай және сауатты, қатесіз жазу дағдыларын қалыптастыру.

42. Тыңдалым және айтылым (есту қабілеті мен дыбыстардың айтылуын дамыту):

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнісін түсінуі, сұраққа дұрыс және нақты жауап беруі, сөз мағынасын түсінуі, сөзді жұмсалу орнына және мағынасына қарай қолдана білуі, сыныптастарымен тілдесуде сөйлеу мәдениетін сақтай отырып, өзі туралы айта алуы;

2) коммуникативтік мақсаттарға сай (топта сөйлесу, сұхбатқа қатысу, рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениетін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды кеңейту;

3) сюжетті суреттер бойынша әңгімелер құрастыру. Сюжетті сурет бойынша әңгімелесу; қысқаша такпақтар жаттау;

4) өлеңдер жаттау, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау;

5) қысқа өлеңдер айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту;

6) сөздің дыбыстық құрылымын қарастыру;

7) дауысты дыбыстар, олардың жуан, жіңішке болып бөлінуі;

8) дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі;

9) буын – ең кіші айтылым бірлігі ретінде;

10) тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдары) ауызша сөйлесуде қолдануы;

11) мұғалімнің ауызша сұрақтарына жауап беру;

12) сөздердің буындарға бөлінуі. Дауысты дыбыстардың буын құраушылық рөлі. Сөздің мағынасы. Сөйлем құрау. Сөйлемдерден қысқаша мәтіндер құрастыру. Мәтінді тыңдау барысында түсіну.

43. Оқылым (оқу дағдыларын дамыту мен әліпбидің әріптерімен таныстыру):

1) дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Жазылған сөздің әріптік құрылымын тану;

2) есту арқылы сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау. Дыбыстық талдау жасау. Дыбыстарды есту арқылы ажырата білу;

3) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

4) сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну. Дауыстап оқу. Сөйлеудің интонациялық ұйымдасуына бақылау жасау (аяғындағы интонация, леппен айту, сұраулы интонация);

5) сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну;

6) жылдың соңында таныс емес мәтінді оқу техникасының нормасы: минутына 15-20 сөз бен тыныс белгілері; шылау, екі әріпті сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады;

7) қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б, к – қ дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Білім алушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру;

8) мәтін туралы жалпы түсінік. Өз бетімен оқу барысында мәтінді түсінуі. Тұтас сөздер арқылы оқуға өту, іштей оқу;

9) оқылғанның мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; қойылған сұрақтарға дұрыс жауап құрастыра білу; мәтіндерді интонациясын дұрыс қойып оқу (хабарлы, сұраулы, лепті) теріп оқу, рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру. Оқу тапсырмаларын орындауға керекті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен).

44. Жазылым (жазу дағдыларын қалыптастыру):

1) әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын графикалық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу. Айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден, пунктуациялық ережелерді ескере отырып, сөздік диктант жазу, сызбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын анықтау. Сөйлемдегі сөздер санын анықтау. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте қойылатыны. Сөйлем, шағын мәтіндерді (2-3 сөйлем) дұрыс құрастырып жазу. Сөйлем құрамындағы сөздердің бөлек жазылатыны. ұғымдарды ажырату: зат және сөз заттың атауы ретінде. Қоршаған ортадағы заттардың, құбылыстардың сөз аталымдары. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын, түсін, дәмін, көлемін, санын, іс-қимылын) беретінін ұғындыру, оларды орынды қолдануға үйрету. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер есту, есте сақтау арқылы сөздерді (2-4 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) есту арқылы жазу. Жазғанын үлгіге қарап тексеру; каллиграфиялық дұрыс жазу;

2) жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу. Дыбыс. Әріп. Бас әріп және кіші әріп. Дыбыс түрлері: дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық-буындық талдау. Сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме (мәтін) құрау. Сөйлемнің тыныс белгілері (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі).

45. Дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау, дұрыс жазу;

2) заттардың атаулары мен олардың санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді анықтау;

3) көптік жалғауды меңгеру және дұрыс қолдану;

4) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

5) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

6) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) дұрыс қолдану;

7) сөйлемнің тыныс белгілерін (нүкте, үтір, сұрақ белгісі және леп белгісі) дұрыс қойып жазу;

8) мұғалім көмегімен сөздерді тасымалдау.

46. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған.

47. Сөйлеу әрекеттерінің дағдылары:

1-кесте

0-1-сынып		
№	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау
		1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту
		1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау
		1.5 Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну
		2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
		2.4 Дыбыс пен әріпті, дактилеманы тану және ажырату
		2.5 Есту арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну

		2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
3	Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау
		3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау

48. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 0.1.2.1. кодында "0" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

49. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0- сынып	1-сынып
	Білім алушылар:	
1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
	0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру	1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 Кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып, топтарға бөлу
	0.1.2.2 Кім? Не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағынасын түсініп іс-жүзінде меңгеру	1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру
1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 берілген сурет бойынша сөйлем құрап айту	1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше тандап алып сөз құрастыра білу
	0.1.3.2 заттарды, топтарға бөліп айта білу	1.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
	0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу	1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
	0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапа айта алмасуы	1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
	0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу	1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
		1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жоғары-төмен

1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 Заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау	, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
		1.1.4.2 заттардың іс -әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
1.5 Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, дыбыстар-ды) ажырату және дұрыс дыбыстау

2) ОҚЫЛЫМ:

3-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0- сынып	1-сынып
	Білім алушылар:	
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
	0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқа айта білуге үйрету
	0.2.1.3 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру	1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жай сөйлем және жайылма сөйлем құрастыру
2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 суреттерге қарап, қысқа сұрақтарға жауап беру	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қоя білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
	0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу	1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру	1.2.4.1 сөздердегі дыбыс санын анықтау
	0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау	1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін анықтау
	0.2.4.3 дактильді әліпбиді танып, дыбыспен сәйкестендіріп ажырата білу	1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
	0.2.4.4 дактилемамен сөздерді оқи білу	1.2.4.4 дактилемамен берілген таныс сөздер мен сөйлемдерді түсініп оқи білу
	0.2.4.5 дактилемамен сөз, құрап , айта білу	1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
	0.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу	

	0.2.4.7 берілген суреттердің көмегімен сөздерді дактилемамен оқи білу	1.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу
2.5 Есту арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.5.1 сөйлемдердегі сөздердің мағынасын түсініп ажырату	1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.6.1 берілген сюжеті суреттерге сұрақтар қоя білу	1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)

3) жазылым:

4-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0- сынып	1-сынып
	Білім алушылар:	
3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
	0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу	1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу
	0.3.1.3 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты заттарды (үй, шырша, үстел, орындық, шкаф) суретін салу;	1.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу
	0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу.	1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
	0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер жазу	1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
	0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талап-тарға сай жазу	
	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату	1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу

3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау	1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату
	0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуға үйрету	1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау
3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою	1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

50. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0- сынып:

5-кесте

	Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан				
Өліппеге дейінгі кезең	1. Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 Кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу
				0.1.2.2 Кім? Не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағынасын түсініп іс-жүзінде менгеру
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
				0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) қолдану

		Оқылым	2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.3 дактильді әліпбиді танып, дыбыспен сәйкестендіріп ажырата білу 0.2.4.4 дактилемамен сөздерді оқи білу
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету
				0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу
Әліппе кезеңі	2. Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
			1.5Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.3 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
			2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру
				0.2.4.5 дактилемамен сөз, құрап, айта білу
				0.3.1.3 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты

		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	заттарды (үй, шырша, үстел, орындық, шкаф) суретін салу
				0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу
2-тоқсан				
			1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 Кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу
				0.1.2.2 Кім? не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағына-сын түсініп іс-жүзінде менгеру
			1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
				0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу

Өліппе кезеңі	3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем			0.1.3.4 естіп-көру арқылы мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап айта алмасуы
			1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау
			1.5 Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
				0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, түсініп оқу) қолдану
				0.2.1.3 2-4 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
			2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 суреттерге қарап, қысқа сурақтарға жауап беру
				0.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру
				0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау
				0.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу

		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.1 қалам мен қарындашты дұрыс ұстауды үйрету			
				0.3.1.2 жол және торкөз дәптерге қарындашпен сопақ, дөңгелек заттардың (алма, алмұрт, шие, шар) суреттерін салу			
				0.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу			
				0.3.1.4 қарындашпен торкөздер санына сай тік сызықты, сопақша түрде заттардың (кесе, машина, кружка) суретін салу, аяғына дейін сызу			
				0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер жазу			
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары берілген атауларды) анықтау			
				0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуға үйрету			
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою			
			3-тоқсан				
						1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
0.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз,							

5 Саяхат	Тыңдалым және айтылым		сөз тіркестерін құрастыру
		1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 кім? Не? Не істейді? деген сұрақтарға жауап беретін заттық суреттерді топтарға бөлу
			0.1.2.2 Кім? не? деген сұрақтарға жауап беретін топтарға берілген заттардың, мағына-сын түсініп іс-жүзінде менгеру
		1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.1 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасуын қабылдап диалогқа кіру
			0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
			0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып айта білу
			0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапайта алмасуы
			0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
		1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау
		1.5 Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау

6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Оқылым	2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағынасын түсіну
		2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 суреттерге қарап, қысқа сұрақтарға жауап беру
		2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.1 әріпті тану, оны дыбыспен сәйкестендіру
			0.2.4.2 сөздердегі дыбыстар мен әріптерді талдау
			0.2.4.7 берілген суреттердің көмегімен сөздерді дактилемамен оқи білу
	Жазылым	2.5 Есту арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.5.1 сөйлемдердің көп мағыналы сөздердің мағына-ларын ажырату
		2.6 Мәтін бойынша сұрақ қою білу және жауап беру білу	0.2.6.1 берілген суреттерге сұрақтар қоя білу
		3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер жазу
			0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
		3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату
			0.3.2.2 бас әріппен жазылатын сөздерді

				(кісі аттары берілген атауларды) анықтау	
				0.3.2.3 дауыс ырғағын, екпінін дұрыс сақтап айтуға үйрету	
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою	
4-тоқсан					
Өліппеден кейінгі кезең	7 Тағам және сусын 8 Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	0.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу	
				0.1.3.3 заттардың түсін, белгілейтін сөздерді пайдаланып білу	
				0.1.3.4 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауап айта алмасуы	
				0.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу	
			1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	0.1.4.1 заттың түр-түсін, көлемін, белгісін білдіретін сөздерді түсініп, тапсырманы орындау	
				1.5 есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.5.1 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
		Оқылым			2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату		0.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп ,ажыратып дұрыс оқу
				0.2.5.1 сөйлемдердің көп	

			2.5 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
			2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.6.1 берілген сюжетті суреттерге сұрақтар қоя білу
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.1.6 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.2.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату

2) 1-сынып:

6-кесте

	Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан				
Өліппеге дейінгі кезең	1 Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып, топтарға бөлу
		Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
				1.2.4.4 дактилемамен берілген таныс

Әліппе кезеңі	Менің мектебім	Жазылым	2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	сөздер мен сөйлемдерді түсініп оқи білу
			3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
				1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу
		Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
			1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, дыбыстарды) ажырату және дұрыс дыбыстау
		Оқылым	2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма сөйлем құрастыру
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қою білу және жауап беру білу	1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.4.1 сөздердегі дыбыс санын анықтау
				1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру
				1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды бояу

				1.3.1.3 сызыктарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу
2-тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым	1.1 Есту арқылы тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1.1.1.1 есту, естіп-көріп тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған сөйлемдерді түсіну
				1.1.1.2 кеспе әріптерден үлгі сөз, сөз тіркестерін құрастыру
			1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 жекеше және көпше түрде берілген зат есімдерді сурет бойынша "Кім? Не?" сұрақтарын қойып, топтарға бөлу
				1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру
			1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.2 заттарды салыстыра білу, топтарға бөліп айта білу
				1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
				1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жоғары-төмен, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
				1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін

Әліппе кезеңі	3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем	Оқылым		тапсырмаларды түсініп орындау
			1.5 Есту арқылы сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.5.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, дыбыстарды) ажырату және дұрыс дыбыстау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 оқудың түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, түсініп оқу) есту, естіп-көру арқылы қолдану
			2.2 Есту арқылы сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 Сюжетті суреттер бойынша 4-5 сөйлемнен тұратын жәй сөйлем және жайылма сөйлем құрастыру
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қоя білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
				1.2.3.2 заттық суреттерге, берілген сөздік кестелерді тауып орнына қойып оқу
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.4.1 сөздердегі дыбыс санын анықтау
				1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін анықтау
				1.2.4.4 дактилемамен берілген таныс сөздер мен сөйлемдерді түсініп оқи білу
				1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
				1.3.1.1 көз мөлшерін қол мен саусақтарын жазуға жаттықтыру

		Жазылым	3.1 Каллиграфиялық , графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.2 контур бойынша сызу, сызықпен бейнелерді жалғастыру, өрнектер салу, оларды боя			
				1.3.1.3 сызықтарды қаламды үзбей аяғына дейін сызу			
				1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу			
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату			
				1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау			
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою			
			3-тоқсан				
						1.2 Суреттер бойынша негізгі ойын анықтау	1.1.2.2 көпше және жекеше түрдегі сөздердің мағынасын іс-жүзінде меңгеру
							1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрауды үйрену
1.1.3.2 заттарды салыстыра білу,							

Әліппе кезеңі	5 Саяхат 6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	топтарға бөліп айта білу
				1.1.3.3 заттардың түсін, көлемін, белгілейтін сөздерді пайдалана білу
				1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде қолдану
				1.1.3.5 заттың көпше және жекеше түрде айтылуын білу
			1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.4.1 іс-әрекет бағытын білдіретін сөздерді; жоғары-төмен, үстінде, астында, жанында, ішінде түсініп, тапсырманы орындау
				1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
	Оқылым		2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқаайта білуге үйрету
				1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
			2.3 Суреттер бойынша сұрақ қою білу және жауап бере білу	1.2.3.1 сурет бойынша сұрақтар қоя білу және қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану, ажырату	1.2.4.2 дыбыстардың сәйкестілік реттерін анықтау
				1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
				1.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша

					құрастырылған сөздерді, дактилемамен айта білу
					1.2.4.5 дактилемамен сөйлем құрап айта білу
					2.5 Есту арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну
					1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
					2.6 Мәтін бойынша сұрақ қою және жауап беру
					1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
Жазылым					3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау
					1.3.1.4 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
					1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
					3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау
					1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
					1.3.2.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына

				берілген атауларды) анықтау
			3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.3.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
4-тоқсан				
Өліппеден кейінгі кезең	7 Тағам және сусын	Тыңдалым және айтылым	1.3 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту	1.1.3.1 берілген дыбыстар мен әріптерден өзбетінше таңдап алып сөз құрауды үйрену
				1.1.3.4 сұраулы сөйлемдерді диалог кезінде есту арқылы қолдану
			1.4 Есту арқылы тақырыптар бойынша тапсырманы орындау	1.1.4.2 заттардың іс-әрекетін білдіретін тапсырмаларды түсініп орындау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.2 3-6 жолды қысқа өлеңдерді жатқаайта білуге үйрету
				1.2.1.3 5-6 буынды сөздерді дұрыс оқып дағдыландыру
			2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.4.3 дыбыстардың сөздегі қызметін түсініп, ажыратып дұрыс оқу
				1.2.4.6 берілген тақырыптар бойынша құрастырылған сөздерді, дактилема-мен айта білу
		Оқылым	2.5 Есту арқылы мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.5.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату

	8 Дені саудың – жаны сау	Жазылым	2.6 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.6.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
			3.1 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.1.5 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
			3.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
				1.3.2.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 240-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 240-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего,

общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебный предмет "Обучение грамоте" является составной частью образовательной области "Язык и литература" и начальным этапом системного языкового и литературного образования, а также представляет собой средство обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта у слабослышащих обучающихся.

3. Учебная программа по "Обучению грамоте" для 0-1 классов определяет содержание и объем знаний, умений, навыков овладения чтением и письмом соответственно возрастным и типологическим особенностям развития слабослышащих обучающихся.

4. Учебная программа по "Обучению грамоте" ориентирует процесс обучения на использование дидактического потенциала данного предмета для овладения слабослышащими обучающимися коммуникативными навыками и вербальными средствами познания мира в различных предметных областях; приобретения умений ориентироваться в социокультурном пространстве, преодолевая барьеры, связанные со слуховой недостаточностью.

5. В учебной программе по "Обучению грамоте" сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

6. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

7. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося с нарушением слуха по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, создающих в различных сочетаниях предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности слабослышащих обучающихся

средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

9. В учебной программе по "Обучению грамоте" сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебная программа раскрывает вклад учебного предмета в воспитание слабослышащего обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

10. Письменная речь (чтение и письмо) представляет собой более сложную форму речевой деятельности и характеризует более высокий уровень речевого развития слабослышащих обучающихся. Вместе с тем овладение навыком чтения и письма требует достаточно высокого уровня сформированности устной речи, языковых обобщений (фонематических, лексических, морфологических, синтаксических). В процессе овладения чтением и письмом слабослышащий обучающийся переходит от практического владения устной речью к осознанию языковых процессов.

11. Учебный предмет "Обучение грамоте" направлен на осознание слабослышащими обучающимися того, что устная и письменная речь является основным средством человеческого общения.

12. Овладение грамотой слабослышащими обучающимися является предпосылкой развития устной и письменной коммуникации, способности к осмысленному чтению и письму; решению задач, связанных с реализацией социально-бытовых, общих и особых образовательных потребностей; развитию способности к словесному самовыражению на уровне, соответствующем возрасту и развитию обучающегося.

13. Обучение грамоте осуществляется в тесной связи с работой по развитию слухового восприятия и формированию произношения.

14. Обучение грамоте рассматривается как средство приобретения первоначальных школьных навыков слабослышащими обучающимися.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

15. Цель обучения грамоте в школе для слабослышащих – обучение чтению и письму для подготовки к овладению правописанием, правильным звукопроизношением и развитию речи в целом.

16. Подготовительный класс в школе для слабослышащих организуется для слабослышащих детей 6-7 лет с глубоким речевым недоразвитием, а также для не получивших дошкольной подготовки.

17. Цель обучения грамоте в подготовительном классе школы для слабослышащих – развитие у обучающихся разговорной речи и подготовка их к систематическому овладению грамотой в 1 классе. В свою очередь, обучение грамоте является не только

средством приобретения первоначальных навыков правильного чтения и грамотного письма, но также одним из способов формирования устной речи благодаря развитию познавательных процессов, наблюдениям и обобщениям в области речевых звуков.

18. Задачи обучения грамоте в 0-м классе школы для слабослышащих обучающихся :

1) знакомство с звуко-буквенной системой языка: печатными буквами, с помощью которых обозначаются звуки; установление связи между звуком и буквой;

2) развитие навыков звукопроизнесения в определенной программой последовательности;

3) формирование звуко-буквенного анализа слова;

4) развитие навыка глобального чтения;

5) обучение аналитическому чтению;

6) подготовка к овладению письмом (посадка, упражнения для развития графо-моторных навыков);

7) обучение письму печатными буквами.

19. На уроках по обучению грамоте в подготовительном классе решаются также задачи по развитию речи:

1) развитие практических речевых навыков;

2) формирование словесных обобщений.

20. Обучение грамоте в подготовительном классе частично воспроизводит содержание Типовой учебной программы для дошкольников с нарушениями слуха (образовательная область "Развитие речи", программные требования, относящиеся к подготовке обучению грамоте).

21. Изучение предмета "Обучение грамоте" в подготовительном классе способствует:

1) освоению навыков чтения и понимания текста;

2) воспитанию интереса к чтению;

3) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;

4) освоению первоначальных знаний о лексике, грамматике, орфографии русского языка;

5) развитию навыков устной и письменной коммуникации.

22. Цель обучения грамоте в 1 классе школы для слабослышащих – формирование навыка чтения и основ элементарного графического навыка, развитие речевых умений, обогащение и активизацию словаря, совершенствование фонематического слуха, осуществление грамматико-орфографической пропедевтики.

23. Задачи обучения грамоте в 1 классе школы для слабослышащих детей:

1) учить слабослышащих обучающихся звуко-письменному анализу и синтезу;

2) учить писать в соответствии с прописями все буквы русского алфавита, соблюдать правила правописания;

3) учить писать слова и фразы, небольшие тексты по образцу, под диктовку, на заданную тему и по собственному замыслу;

4) формировать навыки аналитического чтения;

5) учить контролировать собственное чтение и письмо, сравнивать с образцами чтения и письма;

6) учить отвечать на вопросы по содержанию прочитанного;

7) создать основу для овладения внятной и выразительной речи.

24. На уроках по обучению грамоте в 1 классе решаются также задачи по развитию речи и формированию грамматического строя речи:

1) уточнение, обогащение и активизация словарного запаса;

2) расширение запаса синтаксических конструкций;

3) преодоление аграмматизмов;

4) развитие связной речи;

5) развитие выразительной и внятной устной речи;

6) развитие навыков коммуникации.

25. К концу 1 класса обучающиеся будут:

1) знать все звуки и буквы русского алфавита;

2) различать гласные и согласные звуки; звонкие и глухие, твердые и мягкие согласные звуки;

3) определять место ударения в слове, вычленять ударный слог;

4) соблюдать логическое ударение в процессе чтения и говорения;

5) владеть аналитическим чтением;

6) самостоятельно читать доступные по содержанию рассказы и сказки;

7) отвечать на вопросы по прослушанному или прочитанному тексту;

8) писать заглавную букву в именах, фамилиях людей, кличках животных, в начале предложения; ставить точку; слова в предложениях писать отдельно;

9) обозначать на письме мягкость согласного мягким знаком;

10) писать аккуратно, соблюдая правила правописания;

11) составлять устно (6-8) и записывать (4-6) предложения по опорным словам и на определенную тему с соблюдением грамматических закономерностей;

12) писать изложение текста после предварительной подготовки совместно с учителем;

13) правильно списывать и записывать слова и предложения;

14) писать под диктовку слова и предложения (3-5 слов, написание которых не расходится с произношением);

15) устанавливать по вопросам связь между словами в предложении;

16) различать слова по вопросам Кто? Что? Что делает? Какой?

17) определять род имен существительных по окончаниям начальной формы в сочетаниях один, одна, одно;

18) различать единственное и множественное число по окончаниям в сочетаниях "существительное + глагол", "прилагательное + существительное".

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

26. Обучение слабослышащих обучающихся основывается на следующих дидактических принципах:

1) принцип адаптивности образования к уровню и особенностям развития слабослышащего обучающегося, в соответствии с которым школа ориентируется на удовлетворение различных образовательных потребностей; применяет разнообразные средства и методы для различных категорий детей с нарушениями слуха, в том числе с задержкой психического развития, нарушениями зрения;

2) принцип дифференциации и индивидуализации обучения позволяет слабослышащему обучающемуся вместе с родителями выбрать тот путь обучения, который для него более приемлем;

3) принцип прочности обосновывается исходя из доказанных в дидактике и психологии обучения положений, что усвоение знаний и сохранение их связано с развитием логического мышления и словесно-логической памяти обучающихся. Реализация этого принципа предполагает осмысленное запоминание, длительное сохранение и на основе этого оперативное использование усвоенных знаний в целях их дальнейшего обогащения;

4) принцип сознательности и активности в коррекционно-развивающей системе обучения предполагает осознание слабослышащими обучающимися процесса учения, сознательное усвоение ими знаний;

5) принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе, что правомерно для первоначального этапа обучения слабослышащих;

6) принцип усвоения основ наук в единстве с усвоением родного языка обусловлен тем, что ход личностного развития слабослышащего обучающегося, усвоение им установленного объема образования определяется уровнем языкового развития, возможностью воспринимать информацию в словесном оформлении, адекватно пользоваться ей, что, в свою очередь, зависит от уровня сформированности словесно-логического мышления;

7) принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороны устной речи состоит в том, чтобы развить у слабослышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих;

8) принцип активизации речевого общения обусловлен необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности слабослышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Специальное обучение обучающихся формированию различных способов общения осуществляется с учетом форм социального поведения во всей учебно-воспитательной работе;

9) принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения слабослышащих обучающихся, в которой деятельность рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и, как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности слабослышащего обучающегося.

27. В обучении слабослышащих обучающихся чтению и письму используется комплексный метод, который:

1) частично является глобальным, так как часть материала воспринимается и воспроизводится без анализа (при чтении и складывании из разрезной азбуки);

2) в своей основе буквенно-звуковой и звуко-буквенный, так как обучающиеся в прочтении и записи слова первично исходят из графической формы языка, однако наряду с этим звуковая оболочка сопоставляется с буквенным составом слова;

3) аналитико-синтетическим: целое расчленяется на части, части воспринимаются и воспроизводятся на фоне целого, целое образуется из элементов;

4) является и слоговым, так как обучение грамоте служит в школе для слабослышащих уточнению произношения и развитию речи (минимальной единицей которой является слог).

28. Одним из важнейших направлений работы по обучению грамоте в подготовительном классе является изучение звуко-буквенного состава слова.

29. Наблюдение над звуковым составом слов, выделение общих и дифференциация сходных явлений, развитие фонематического анализа и синтеза на слух и слухо-зрительно создают основу для формирования у слабослышащих обучающихся подготовительного класса чётких представлений о звуковом составе слова, способствует закреплению правильного произношения.

30. Наряду с развитием звукового анализа проводится работа по развитию языкового анализа и синтеза на уровне предложения и слова (слогового).

31. В подготовительном классе на уроках "Обучения грамоте" слабослышащие обучающиеся учатся писать печатными буквами слова и предложения.

32. У обучающихся вырабатывается правильная осанка, умение держать карандаш и ручку при письме и рисовании, ориентироваться на листе бумаги и тетради, на строке тетради.

33. Обучающиеся обучаются грамоте на материале правильно произносимых звуков и слов. Последовательность изучения звуков и букв определяется усвоением произношения звуков и возможностями их различения на слух.

34. Изучение звуков и букв осуществляется в последовательности, указанной в программе по произношению.

35. Реализация требований по разделу "Обучение грамоте" происходит на материале слов и предложений, которые уже служили предметом занятий на других уроках, в свободной и внеклассной деятельности обучающихся. Из них отбирается тот материал, который можно использовать в соответствии с темой урока грамоты для глобального чтения и складывания из разрезной азбуки, а также для аналитического чтения и письма.

36. Важнейшим требованием к урокам обучения грамоте является установление связи обучения чтению и письму с развитием речи и мышления. Поэтому при планировании работы следует предусматривать вовлечение детей в различные виды речевой практики, что будет способствовать совершенствованию восприятия и понимания речи, уточнению и закреплению произносительных навыков, формированию грамматических обобщений.

37. Овладение грамотой в 0-м классе основывается на следующих направлениях работы, которые осуществляются в рамках образовательной программы на других уроках и занятиях ("Художественный труд", "Музыка", "Адаптивная физкультура", "Ознакомление с окружающим", "Коррекционная ритмика", "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"):

1) развитие различных видов восприятия, внимания, памяти, мышления;

2) развитие общей, ручной, артикуляционной моторики;

3) расширение объёма активного и пассивного словаря;

4) развитие восприятия, дифференциации и навыков употребления слабослышащими обучающимися грамматических форм слова и словообразовательных моделей, различных типов синтаксических конструкций;

5) совершенствование навыков диалогической и связной речи слабослышащих обучающихся;

6) коррекция нарушений фонетической стороны речи, развитие фонематических процессов;

7) развитие слухо-зрительного и слухового восприятия неречевых и речевых звучаний;

8) формирование коммуникативной мотивации слабослышащих обучающихся.

38. Для уточнения звукового состава слов как вспомогательное средство используется дактилология. С дактильными знаками обучающиеся знакомятся одновременно с показом алфавитных букв.

39. Обучение письму ведется на доступном детям речевом материале.

40. Обучение грамоте в подготовительном классе направлено на развитие у слабослышащих обучающихся различных видов речевой деятельности, которыми они овладеют в процессе освоения русского языка в школе:

1) слушание/слухο-зрительное восприятие:

осознание цели и ситуации устного общения. Адекватное восприятие звучащей речи с помощью звукоусиливающей аппаратуры и без неѸ, слухο-зрительно или на слух. Понимание на слух и слухο-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом тексте, определение основной мысли текста, передача его содержания по вопросам. Чтение с губ. Восприятие дактилем;

2) говорение:

выбор языковых средств в соответствии с целями и условиями общения для эффективного решения коммуникативной задачи. Практическое овладение диалогической формой речи. Овладение умениями начать, поддержать, закончить разговор, привлечь внимание. Практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей. Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Овладение навыками выразительного и внятного произношения. Соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации. Использование дактильной речи в качестве вспомогательного средства для уточнения звукового состава слов;

3) чтение:

различение и подбор табличек (глобальное чтение). Понимание текста. Выборочное чтение с целью нахождения необходимого материала. Нахождение информации, заданной в тексте в явном виде. Формулирование простых выводов на основе информации, содержащейся в тексте. Интерпретация и обобщение содержащейся в тексте информации. Анализ и оценка содержания, языковых особенностей и структуры текста. Использование дактильной речи в качестве вспомогательного средства при овладении письменной речью;

4) письмо:

письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений в системе обучения грамоте. Овладение разборчивым, аккуратным письмом с учѸтом требований к этому виду учебной работы. Списывание, письмо под диктовку в соответствии с изученными правилами. Письменное изложение содержания прослушанного и прочитанного текста. Создание небольших собственных текстов (рассказов) на основе впечатлений, литературных произведений, сюжетных картин, серий картин, просмотра фрагмента видеозаписи.

41. Обучение грамоте в 1 классе направлено на развитие у слабослышащих обучающихся различных видов речевой деятельности, которыми они овладеют в процессе освоения русского языка в школе:

1) слушание/слухο-зрительное восприятие:

осознание цели и ситуации устного общения. Адекватное восприятие речи с помощью звукоусиливающей аппаратуры и без неё, слухо-зрительно или на слух в различных условиях (в условиях ситуации, в изолированных от шума помещениях, в условиях, близких к естественным). Понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом знакомом и незнакомом речевом материале (речь человека, текст), определение смысла информации, передача его содержания по вопросам. Чтение с губ. Восприятие и узнавание дактилем в речевом потоке;

2) говорение:

выбор языковых средств в соответствии с целями и условиями общения для эффективного решения коммуникативной задачи. Практическое овладение диалогической формой речи. Овладение умениями начать, поддержать, закончить разговор, привлечь внимание. Практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей. Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения. Овладение навыками выразительного, членораздельного и внятного произношения. Соблюдение словесного и логического ударения, правильной интонации, темпа и слитности, орфоэпических норм и правильной интонации. Использование дактильной речи в качестве средства для уточнения звукового состава слов;

3) чтение:

различение и подбор табличек (глобальное чтение). Понимание смысла прочитанного (слова, словосочетания, фразы, текста). Выборочное чтение с целью нахождения необходимого материала. Нахождение информации, заданной в тексте в явном виде. Формулирование простых выводов на основе информации, содержащейся в тексте. Интерпретация и обобщение содержащейся в тексте информации. Анализ и оценка содержания, языковых особенностей и структуры текста. Использование дактильной речи в качестве вспомогательного средства при овладении письменной речью. Усвоение орфографического и орфоэпического чтения;

4) письмо:

письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений в системе обучения грамоте. Овладение разборчивым, аккуратным письмом с учётом требований к этому виду учебной работы. Списывание, письмо под диктовку в соответствии с изученными правилами. Письменное изложение содержания прослушанного и прочитанного текста. Создание небольших собственных текстов (рассказов) на основе впечатлений, литературных произведений, сюжетных картин, серий картин, просмотра фрагмента видеозаписи.

42. Ведение всех видов занятий подразумевает соответствующие формы их организации: инструктирование, помощь, контроль, подведение итогов, оценку, использование речи в коммуникативных целях (поручения, вопросы/ответы, отчеты, выражение своего отношения).

43. Примеры заданий по слушанию и говорению в подготовительном классе:

- 1) выделение сенсорных признаков гласных и согласных звуков;
- 2) выделение отдельных звуков из слов;
- 3) слухо-зрительное и слуховое восприятие речи (предложение, слово, слог, звук);
- 4) называние слов с заданным количеством слогов, с заданным звуком;
- 5) описание, рассказ, пересказ; чтение стихотворений наизусть.

44. Примеры заданий по развитию навыка чтения в подготовительном классе:

- 1) работа над лексическим значением слова;
- 2) игры со словами;

3) разбивка 2-3 сложных слов на слоги с использованием опор (палочек, геометрических форм, хлопки, шаги);

- 4) условное обозначение гласных и согласных звуков соответствующим цветом.

45. Примеры заданий по письму в подготовительном классе:

- 1) анализ буквы с целью выявления составляющих ее элементов;
- 2) звукобуквенный анализ слов и анализ предложений с последующей записью;
- 3) замена буквами фишек, обозначающих гласные звуки;
- 4) списывание слов, предложений с печатного образца;
- 5) восстановление деформированного предложения, текста;
- 6) составление текста по опорным словам из табличек;
- 7) письмо по памяти печатными буквами;

8) развитие координации движений кисти руки и пальцев: сжимание пальцев в кулачок и разжимание пальцев, игры с шарами, крючки, щелчки, колечки, приветствие пальчиков друг друга, нанизывание бус, шнуровка, плетение косичек, игры с мозаикой.

46. Примеры заданий по слушанию и говорению в 1 классе:

- 1) установление числа и последовательности звуков в слове;
- 2) сопоставление слов, различающихся одним или несколькими звуками;
- 3) составление звуковых моделей слов;
- 4) сравнение моделей различных слов;
- 5) подбор слов к определенной модели;

6) определение слогового состава слова с опорой на вспомогательные приемы (отхлопывание, отстукивание);

7) определение слогового состава слова с опорой на гласные звуки, во внешней речи;

8) определение количества слогов во внутренней речи (придумать слова с двумя слогами).

47. Примеры заданий по развитию навыка чтения в 1 классе:

- 1) анализ и чтение трудных для чтения слов;
- 2) подражание чтению учителя;
- 3) чтение нотированного текста;

- 4) условное обозначение гласных и согласных звуков соответствующим цветом;
- 5) инсценирование текста;
- 6) заполнение пропусков в предложении;
- 7) формирование навыка слогового чтения (ориентация на букву, обозначающую гласный звук);
- 8) плавное слоговое чтение и чтение целыми словами со скоростью, соответствующей индивидуальному темпу обучающегося.

48. Примеры заданий по письму в 1 классе. В букварный период (кроме занятий по усвоению начертаний букв):

- 1) списывание слов и предложений из букваря или с доски с предварительным чтением, анализом, привлечением внимания к тем или иным трудностям и последующим чтением списанного;
- 2) дописывание знакомых слов со вставкой пропущенных букв, слогов;
- 3) дописывание знакомых предложений из двух-трех слов с предварительным чтением, обсуждением, называнием пропущенного слова, его анализом, проверкой понимания;
- 4) придумывание и запись слов по предъявленному слогу;
- 5) различные варианты письма под диктовку с предварительным их анализом или без анализа (слуховой диктант);
- 6) безотрывное письмо;
- 7) зрительный диктант;
- 8) проговаривание-дактилирование всего слова для самоконтроля и самопроверки.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

49. Оценивание результатов изучения предмета "Обучение грамоте" осуществляется с применением критериального оценивания.

50. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

51. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

52. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

53. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

54. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучение грамоте" составляет:

- 1) в 0 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе – 10 часов в неделю, 330 часов в учебном году.

55. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты укомплектовываются соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

56. Мебель в классе легко передвигается для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

57. Требования к организации образовательного пространства в школе для слабослышащих:

1) наличие текстовой информации, представленной в виде печатных таблиц на стендах или электронных носителях, предупреждающей об опасностях, изменениях в режиме обучения и обозначающей названия приборов, кабинетов и учебных классов;

2) дублирование звуковой справочной информации о расписании учебных занятий визуальной (установка мониторов с возможностью трансляции субтитров (мониторы, их размеры и количество необходимо определять с учетом размеров помещения);

3) обеспечение надлежащими звуковыми средствами воспроизведения информации.

58. Учебные кабинеты оборудуются звукоусиливающей аппаратурой, отвечающей современным аудиологическим и сурдопедагогическим требованиям, способствующей развитию слухового восприятия обучающихся: звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами или беспроводной аппаратурой.

59. В течение всего учебного дня и во внеурочное время слабослышащий обучающийся пользуется слуховыми аппаратами или кохлеарными имплантами с учетом медицинских рекомендаций. В классных помещениях необходимо предусмотреть специальные места для хранения FM-систем, зарядных устройств, батареек. Каждый учебный класс оборудуется рабочими местами с компьютерами для обучающихся.

60. Кабинеты индивидуальных занятий для проведения коррекционной работы оснащены звукоусиливающей аппаратурой индивидуального пользования, с дополнительной комплектацией вибротактильным устройством, визуальными приборами и специальными компьютерными программами для работы над произношением, компьютерными программами для развития слухового восприятия, зеркалом.

61. Специальными условиями является также продуманность освещенности лица говорящего и фона за ним, использование современной электроакустической, в том

числе звукоусиливающей аппаратуры, а также аппаратуры, позволяющей лучше видеть происходящее на расстоянии (проецирование на большой экран).

62. Урок обучения грамоте включает следующие этапы:

1) проверка понимания и уточнения значения слов и предложений, вынесенных для занятий на уроке грамоты, уточняется восприятие их на слух и произношение;

2) слоговой, звуковой, звуко-буквенный анализ слов и предложений, слоговые упражнения (работа с табличками);

3) работа с разрезной азбукой (составление слогов, слов, предложений), чтение целого и элементов, составление схем слов и фраз;

4) чтение речевого материала (слов, коротких предложений) и дополнительного материала (таблички, записи на доске, слова на наборном полотне) с проверкой понимания с помощью картинок, демонстрации действий, предметов, бесед;

5) упражнения в письме печатными и письменными буквами: элементов букв и целых букв, слов и коротких предложений, разбор ошибок;

6) развитие лексико-грамматической, логико-смысловой сторон речи в связи с чтением и письмом (деятельность, в том числе речевая, по инструкции, ответы на вопросы, придумывание слов, составление предложений, подписей под картинками, работа с обобщающими словами).

63. Содержание учебного предмета в подготовительном классе.

64. Слушание/слухо-зрительное восприятие:

1) осознание цели и ситуации устного общения;

2) дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие;

3) понимание смысла услышанного, умение правильно и точно отвечать на вопросы в процессе общения (на слух и слухо-зрительно);

4) понимание на слух и слухо-зрительно информации, содержащейся в предъявляемом тексте, передача его содержания по вопросам;

5) восприятие речевого материала с учетом программных требований учебного предмета "Развитие слухового восприятия".

65. Говорение:

1) понимание и употребление речевого материала, используемого для учебного процесса и общения;

2) практическое овладение диалогической формой речи (обращения, применение вопросов, понимание и выполнение поручений);

3) употребление в речи слов, обозначающих предмет, его качества и свойства, действие, его качество или степень, движение и состояние предмета, словесных обобщений;

4) практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей (описание, повествование);

- 5) овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);
- 6) соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации;
- 7) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, дактильная речь, позы);
- 8) составление простых нераспространенных и распространенных предложений (до 4-5 предложений);
- 9) употребление в диалогической речи вопросительных предложений.

66. Чтение:

- 1) изучение звуков и печатных букв в последовательности, указанной в программе по формированию произношения;
- 2) звуко-буквенный анализ слова. Выделение в словах отдельных звуков (гласных и согласных), установление количества звуков в слове, их последовательности, выделение ударных слогов;
- 3) самостоятельный подбор слов с заданным звуком и буквой;
- 4) узнавание и название букв по их характерным признакам (изолированно и в составе слова);
- 5) составление из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия;
- 6) глобальное и аналитическое чтение знакомых слов и фраз.

67. Письмо:

- 1) подготовка к обучению письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме; формирование умения ориентироваться на листе бумаги, тетради; рисование, штриховка, обводка);
- 2) развитие и координация движений кистей и пальцев рук;
- 3) письмо печатными буквами по образцу (списывание) элементов букв, заглавных и строчных букв, слогов, слов, предложений;
- 4) письмо печатными буквами под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;
- 5) самостоятельное письмо печатными буквами знакомых слов и фраз;
- 6) моделирование звукового состава слова с помощью схем;
- 7) моделирование предложения с помощью схем.

68. Добукварный период является введением в систему языкового и литературного образования и решает следующие задачи:

- 1) развитие интереса к самому процессу чтения. Особое внимание на этом этапе уделяется выявлению у слабослышащих обучающихся начального уровня развитости устных форм речи у каждого обучающегося, особенно слушания и говорения;
- 2) приобщение к учебной деятельности, приучение к требованиям школы;

3) формирование первоначальных представлений о системе и структуре русского языка: лексике, фонетике, графике, орфоэпии, составе слова, морфологии и синтаксисе;

4) приучение к выполнению требований к положению тетради, ручки, к правильной посадке.

69. Содержание букварного периода охватывает изучение согласных и гласных звуков и букв, их обозначающих; знакомство с гласными звуками, обозначающими два звука; знакомство с буквами, не обозначающими звуков.

70. Специфическая особенность данного этапа заключается в непосредственном обучении чтению, усвоению его механизма.

71. Слабослышащие первоклассники осваивают два вида чтения: орфографическое и орфоэпическое; работают со слоговыми таблицами и слогами-слияниями; осваивают письмо всех гласных и согласных букв, слогов с различными видами соединений, слов, предложений, небольших текстов.

72. В букварный период на уроках "Обучения грамоте" слабослышащие обучающиеся читают только вслух для контроля и самоконтроля.

73. Послебукварный период (заключительный) – повторительно-обобщающий этап. На данном этапе обучения грамоте решаются задачи:

1) обучение чтению целыми словами;

2) формирование умения читать про себя;

3) развитие сознательного, правильного, темпового и выразительного чтения слов, предложений, текстов;

4) знакомство с речевым этикетом (словесные способы выражения приветствия, благодарности, прощания) на основе чтения и разыгрывания ситуаций общения;

5) обучение элементам фонетики, лексики и грамматики параллельно с формированием коммуникативно-речевых умений и навыков, с развитием творческих способностей детей;

6) обучение чтению литературных текстов.

74. Урок обучения грамоте в 1 классе включает следующие этапы:

1) проверка понимания и уточнения значения слов и предложений, вынесенных для занятий на уроке грамоты, уточняется восприятие их на слух и произношение;

2) слоговой, звуковой, звуко-буквенный анализ слов и предложений, слоговые упражнения (работа с табличками);

3) работа с разрезной азбукой (составление слогов, слов, предложений), чтение целого и элементов, составление схем слов и фраз;

4) чтение речевого материала (слов, коротких предложений) и дополнительного материала (таблички, записи на доске, слова на наборном полотне) с проверкой понимания с помощью картинок, демонстрации действий, предметов, бесед;

5) упражнения в письме букв, слов, коротких предложений, разбор ошибок;

б) развитие лексико-грамматической, логико-смысловой сторон речи в связи с чтением и письмом.

75. Содержание учебного предмета "Обучение грамоте" в 1 классе:

1) слушание/слухο-зрительное и слуховое восприятие:

дифференцированное слухο-зрительное и слуховое восприятие (звуки, слоги, слова и фразы);

различение гласных и согласных звуков, гласных ударных и безударных, согласных твердых и мягких, звонких и глухих;

понимание смысла услышанного, умение правильно и точно отвечать на вопросы в процессе общения (на слух и слухο-зрительно);

понимание на слух и слухο-зрительно информации, содержащейся в воспринимаемой речи или тексте, передача его содержания по вопросам;

моделирование предложения с помощью схем;

моделирование звукового состава слова с помощью схем;

моделирование слогового состава слова с помощью схем;

сопоставление слов, различающихся одним или несколькими звуками;

восприятие речевого материала с учетом программных требований учебного предмета "Развитие слухового восприятия";

2) говорение:

понимание и употребление речевого материала, используемого для учебного и обиходного-разговорного характера;

практическое овладение диалогической формой речи (обращения, применение вопросов, выполнение поручений);

употребление в речи слов, обозначающих предмет, его качества и свойства, действие, его качество или степень, движение и состояние предмета, словесных обобщений;

овладение необходимым словарем и умением оформлять свои мысли в связной речи ;

практическое овладение устными монологическими высказываниями в соответствии с учебной задачей или бытовой ситуацией (описание, повествование);

соблюдение орфоэпических норм и правильной интонации;

овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой);

использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, тактильная речь, позы);

3) чтение:

глобальное чтение слов и фраз (добукварный период);

изучение звуков и печатных букв в последовательности, указанной в программе по формированию произношения;

узнавание и называние букв по их характерным признакам (изолированно и в составе слова);

составление из разрезной азбуки слогов и слов, подписей к картинкам, изображающим предметы и действия (по образцу – табличке, записи на доске, самостоятельно);

членение слов на слоги, выделение звука из слога (обратного и прямого);

звуко-буквенный анализ слова: выделение в словах отдельных звуков (гласных и согласных), установление количества звуков в слове, их последовательности, выделение ударных слогов;

определение места ударения в словах;

различение слова и предложения; выделение слов, изменение их порядка;

соблюдение правильного ударения в словах и пауз между предложениями;

чтение слов и коротких предложений, небольших текстов;

ответы на вопросы по прочитанному тексту;

соблюдение правил орфоэпии в соответствии с программой по "Произношению";

4) письмо:

подготовка к обучению письму (правильная посадка, освещение, положение тетради на парте; умение держать карандаш/ручку при письме; формирование умения ориентироваться на листе бумаги, тетради; рисование, штриховка, обводка);

развитие и координация движений кистей и пальцев рук (упражнения для развития глазомера, кистей и пальцев рук; обводка и штриховка контуров);

обозначение звуков соответствующими буквами;

письмо печатными буквами, письменными буквами;

знакомство с начертанием больших и маленьких букв алфавита, основными типами их соединения;

правильное расположение букв в строке; соблюдение равного расстояния между буквами в слове и словами в строке, наклона, параллельности и равноудаленности элементов букв;

применение небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса;

запись слов и предложений после предварительного их слоگو-звукового разбора;

списывание слов и предложений с образцов (с табличек, доски и книги);

проверка написанного при помощи сличения с текстом-образцом и слогового чтения написанных слов;

правильное оформление написанных предложений (большая буква в начале предложения, точка в конце);

выработка навыка писать большую букву в именах людей и кличках животных;

письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

самостоятельное письмо знакомых слов и фраз.

76. Навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Виды речевой деятельности	Подраздел (навыки)
1	Слушание и говорение	1.1 Дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие
		1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста
		1.3 Практическое овладение диалогической формой речи
		1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщении
		1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка
2	Чтение	2.1 Глобальное чтение слов и предложений
		2.2 Знание звуков и букв
		2.3 Звуко-буквенный анализ слова
		2.4 Аналитическое чтение слов и предложений
		2.5 Анализ текста
3	Письмо	3.1 Подготовка к овладению письмом
		3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.3 Письмо по образцу
		3.4 Письмо под диктовку
		3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)
		3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение

77. В программе цели обучения обозначены четырьмя кодовыми знаками. В кодовых знаках первая цифра указывает на класс, вторая и третья цифры - на порядковый номер, четвертая - указывает порядковый номер целей обучения. Например, в кодовом знаке 1.2.1.1 - "1" - класс; "2.1" - подраздел; "1" - порядковый номер цели обучения.

78. Система целей обучения:

1) раздел "Слушание и говорение":

таблица 2

Навыки	Цели обучения	
	Обучающийся будет:	

	0 класс	1 класс
1.1 Дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие	0.1.1.1 различать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
	0.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слова	1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
	0.1.1.3 различать звуки, сходные акустически и артикуляторно	1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
	0.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов и прочие)	1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	0.1.2.1 узнавать знакомые слова, указывать на предмет или картинку	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
	0.1.2.2 моделировать слова с помощью схем	1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
	0.1.2.3 отвечать на вопросы, предъявленные в устной и письменной форме	1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в устной, письменной форме
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	0.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
	0.1.3.2 отвечать на вопросы в процессе общения	1.1.3.2 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
		1.1.3.3 употреблять побудительные предложения
1.4. Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	0.1.4.1 понимать и употреблять в речи существительные, глаголы, прилагательные, наречия	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи существительные, глаголы, прилагательные, наречия, местоимения, союзы и предлоги
	0.1.4.2 распределять слова по группам, использовать слова-обобщения	1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
	0.1.5.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке	1.1.5.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов
	0.1.5.2 составление предложений с различными типами словосочетаний (предмет + действие; предмет + действие + предмет)	1.1.5.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: предмет + действие; предмет + состояние предмета; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия

1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	0.1.5.3 владеть значением одушевленности-неодушевленности	1.1.5.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком или о чем говорится, что говорится
	0.1.5.4 распределять по группам существительные единственного и множественного числа	1.1.5.4 различать единственное и множественное число по окончаниям в сочетаниях "существительное + глагол", "прилагательное+ существительное"
	0.1.5.5 выделять родовые признаки существительных	1.1.5.5 определять род существительных по окончаниям в словосочетаниях с числительными
	0.1.5.6 описывать и узнавать предметы, людей, животных по описанию; делать устные сообщения	1.1.5.6 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
	0.1.5.7 составлять пересказ текста по опорным схема, из табличек	1.1.5.7 писать изложение под руководством педагога по вопросам

2) раздел "Чтение":
таблица 3

Навыки	Цели обучения	
	Обучающийся будет:	
	0 класс	1 класс
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	0.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами
	0.2.1.2 моделировать простые предложения с помощью схем (из табличек)	1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем (из табличек)
2.2 Знание звуков и букв	0.2.2.1 узнавать и называть буквы (в последовательности, указанной в программе по обучению произношению)	1.2.2.1 узнавать и называть буквы (в последовательности, указанной в программе по обучению произношению)
2.3 Звуко-буквенный анализ слова	0.2.3.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем	1.2.3.1 моделировать слова и предложения с помощью схем
	0.2.3.2 выделять в словах отдельные звуки, ударные слоги	1.2.3.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.4 Аналитическое чтение слов и предложений	0.2.4.1 составлять из разрезной азбуки слоги и слова	1.2.4.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия
	0.2.4.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста	1.2.4.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста или рукописного текста

	0.2.4.3 соблюдать словесное ударение, нормы орфоэпии	1.2.4.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
2.5 Анализ текста	0.2.5.1 отвечать на вопросы по прочитанному тексту	1.2.5.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту
	0.2.5.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов	1.2.5.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы

4) раздел "Письмо":
таблица 4

Навыки	Цели обучения	
	Обучающийся будет:	
	0 класс	1 класс
3.1 Подготовка к овладению письмом	0.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме	1.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме
	0.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради	1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете
	0.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно	1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	0.3.2.1 писать печатные буквы на доске, листе бумаги пальцами, карандашами, фломастерами, на песке, воде, в воздухе	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 1) письмо наиболее простой по форме группы букв с часто повторяющимися элементами движений типа и, ш, л, м, г, п, т, и, ш, а, м; 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч. - и, ы, ъ, с, е, ъ, в; - о, а, ю, ф, б, д, я. - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к. - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в. - г, п, т, р, б, д; 3) упражнения в безотрывных соединениях букв типа иш, ту, ит, ил, ем, ря, щи, ум, ди
3.3 Письмо по образцу	0.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения печатными буквами	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
3.4 Письмо под диктовку	0.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание	

	которых не расходится с произношением	1.3.4.1 писать слова под диктовку, написание которых не расходится с произношением
3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	0.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	0.3.6.1 писать отдельно слова	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
	0.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных	1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных
		1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных
		1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения

79. Долгосрочный план:

1) 0 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Подраздел (Навык)	Цели обучения
		Обучающийся будет:
	1.1 Дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие	0.1.1.1 различать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
		0.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слова
		0.1.1.3 различать звуки, сходные акустически и артикуляторно
		0.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
	1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	0.1.2.1 узнавать знакомые слова, указывать на предмет или картинку
		0.1.2.2 моделировать слова с помощью схем
		0.1.2.3 отвечать на вопросы, предъявленные в устной и письменной форме
	1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	0.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета
		0.1.3.2 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
		0.1.4.1 понимать и употреблять в речи существительные, глаголы, прилагательные, наречия

1. Все обо мне
2. Моя школа
3. Моя семья и друзья
4. Мир вокруг нас
5. Путешествие
6. Традиции и фольклор
7. Еда и напитки
8. В здоровом теле – здоровый дух !

1.4. Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщении	0.1.4.2 распределять слова по группам, использовать слова-обобщения
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	0.1.5.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения по демонстрации действий и сюжетной картинке
	0.1.5.2 составление предложений с различными типами словосочетаний (предмет + действие; предмет + действие + предмет)
	0.1.5.3 владеть значением одушевленности-неодушевленности
	0.1.5.4 распределять по группам существительные единственного и множественного числа
	0.1.5.5 выделять родовые признаки существительных
	0.1.5.6 описывать и узнавать предметы, людей, животных по описанию; делать устные сообщения
	0.1.5.7 составлять пересказ текста по опорным схемам, из табличек
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	0.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам 0.2.1.2 моделировать простые предложения с помощью схем (из табличек)
2.2 Знание звуков и букв	0.2.2.1 узнавать и называть буквы (в последовательности, указанной в программе по обучению произношению)
2.3 Звуко-буквенный анализ слова	0.2.3.1 моделировать звуковой состав слова с помощью схем
	0.2.3.2 выделять в словах отдельные звуки, ударные слоги
2.4 Аналитическое чтение слов и предложений	0.2.4.1 составлять из разрезной азбуки слоги и слова
	0.2.4.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста
	0.2.4.3 соблюдать словесное ударение, нормы орфоэпии
	0.2.5.1 отвечать на вопросы по прочитанному тексту

	2.5 Анализ текста	0.2.5.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов
	3.1 Подготовка к овладению письмом	0.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме 0.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради 0.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
	3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	0.3.2.1 писать печатные буквы на доске, листе бумаги, пальцами, карандашами, фломастерами, на песке, воде, в воздухе
	3.3 Письмо по образцу	0.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения печатными буквами
	3.4 Письмо под диктовку	0.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	0.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	0.3.6.1 писать отдельно слова 0.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных

2) 1 класс:
таблица 6

Сквозные темы	Подраздел (Навык)	Цели обучения
		Обучающийся будет:
	Добукварный период	
	1.1 Дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов) 1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз 1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно 1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)

1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
	1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
	1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в устной, письменной форме
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
	1.1.3.2 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
	1.1.3.3 употреблять побудительные предложения
1.4 Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи существительные, глаголы, прилагательные, наречия, местоимения, союзы и предлоги
	1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов
	1.1.5.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком или о чем говорится, что говорится
	1.1.5.5 определять род существительных по окончаниям в словосочетаниях с числительными
	1.1.5.6 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
2.1 Глобальное чтение слов и предложений	1.2.1.1 узнавать и подбирать таблички со словами к предметам и картинкам; составлять текст из табличек со словами
	1.2.1.2 моделировать предложения с помощью схем (из табличек)
3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать крандаш/ручку при письме
	1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете

	1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения печатными буквами
3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова печатными буквами под диктовку, написание которых не расходится с произношением
3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
Букварный период	
1.1 Дифференцированное слухо-зрительное и слуховое восприятие	1.1.1.1 различать, опознавать и воспроизводить звуки, слоги, слова и фразы (на материале знакомых слов)
	1.1.1.2 определять звуко-слоговую структуру слов и фраз
	1.1.1.3 различать звуки и слова, сходные акустически и артикуляторно
	1.1.1.4 анализировать состав предложения (слова, количество слов)
1.2 Понимание на слух и слухо-зрительно содержания прослушанного текста	1.1.2.1 узнавать предмет по описанию
	1.1.2.2 моделировать слова и фразы с помощью схем
	1.1.2.3 отвечать и задавать вопросы в устной, письменной форме
1.3 Практическое овладение диалогической формой речи	1.1.3.1 выполнять поручения с указанием действия и предмета, направления действия
	1.1.3.2 отвечать и задавать вопросы в процессе общения
	1.1.3.3 употреблять побудительные предложения
1.4. Употребление в речи различных частей речи, словесных обобщений	1.1.4.1 понимать и употреблять в речи существительные, глаголы, прилагательные, наречия, местоимения, союзы и предлоги
	1.1.4.2 понимать и использовать многозначные и обобщающие слова, синонимы, антонимы

1. Все обо мне 2.Моя школа 3. Моя семья и друзья 4. Мир вокруг нас 5. Путешествие 6. Традиции и фольклор 7. Еда и напитки 8. В здоровом теле –здоровый дух!	1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.1 составлять простые нераспространенные и распространенные предложения с указанием места, времени и обстоятельств действия, признаков предметов
		1.1.5.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком или о чем говорится, что говорится
		1.1.5.4 различать единственное и множественное число по окончаниям в сочетаниях " существительное + глагол", " прилагательное+ существительное "
		1.1.5.5 определять род существительных по окончаниям в словосочетаниях с числительными
		1.1.5.6 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
		1.1.5.7 писать изложение под руководством педагога по вопросам
	2.2 Знание звуков и букв	1.2.2.1 узнавать и называть буквы (в последовательности, указанной в программе по обучению произношению)
	2.3 Звуко-буквенный анализ слова	1.2.3.1 моделировать слова и предложения с помощью схем
		1.2.3.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
	2.4 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.4.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия
		1.2.4.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста или рукописного текста
		1.2.4.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии
	2.5 Анализ текста	1.2.5.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту
		1.2.5.2 пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов;

	составлять план, записывать ответы
3.1 Подготовка к овладению письмом	1.3.1.1 правильно сидеть за партой, держать карандаш/ручку при письме
	1.3.1.2 ориентироваться на листе бумаги, тетради, доске, планшете
	1.3.1.3 пользоваться кистями и пальцами рук точно, координированно
3.2 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.2.1 писать письменные прописные (заглавные) и строчные буквы в следующем порядке: 1) письмо наиболее простой по форме группы букв с часто повторяющимися элементами движений как: и, ш, л, м, г, п, т, и, ш, а, м; 2) письмо строчных и заглавных букв по группам в порядке усложнения их начертания: - ц, щ, р, у, ч; - и, ы, ь, с, е, Ў, в; - о, а, ю, ф, б, д, я; - э, х, ж, з, к; - п, щ, а, ч, у, н, к; - о, с, ю, е, я; - з, э, ж, к, х, в; - г, п, т, р, б, д; 3) упражнения в безотрывных соединениях букв как: иш, ту, ит, ил, ем, ря, щи, ум, ди
3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова под диктовку, написание которых не расходится с произношением
3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать письменными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
	1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных

	1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных
	1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения
Послебукварный период	
1.5 Практическое овладение основными грамматическими закономерностями языка	1.1.5.2 составление предложений с различными типами словосочетаний: предмет + действие; предмет + состояние предмета; обозначающими переходность действия; пространственные отношения; признаки и направленность действия
	1.1.5.3 выделять в предложении слова, обозначающие, о ком или о чем говорится, что говорится
	1.1.5.4 различать единственное и множественное число по окончаниям в сочетаниях "существительное + глагол", "прилагательное+ существительное"
	1.1.5.5 определять род существительных по окончаниям в словосочетаниях с числительными
	1.1.5.6 составлять рассказ по картинкам, на заданную тему с помощью вопросов, по личным наблюдениям
	1.1.5.7 писать изложение под руководством педагога по вопросам
2.3 Звуко-буквенный анализ слова	1.2.3.1 моделировать слова и предложения с помощью схем
	1.2.3.2 устанавливать количество звуков и букв в слове, их последовательность
2.4 Аналитическое чтение слов и предложений	1.2.4.1 составлять из разрезной азбуки слов и подписей к картинкам, изображающим предметы и действия
	1.2.4.2 читать слова и фразы по слогам с печатного текста или рукописного текста
	1.2.4.3 соблюдать словесное и логическое ударение, нормы орфоэпии

	2.5 Анализ текста	1.2.5.1 отвечать и задавать вопросы по прочитанному тексту
		1.2.5.2. пересказывать прочитанный текст с опорой на картинки, с помощью вопросов; составлять план, записывать ответы
	3.3 Письмо по образцу	1.3.3.1 списывать элементы букв, заглавные и строчные буквы, слоги, слова, предложения письменными буквами
	3.4 Письмо под диктовку	1.3.4.1 писать слова под диктовку, написание которых не расходится с произношением
	3.5 Самостоятельное письмо (знакомые слова)	1.3.5.1 писать печатными буквами собственное имя, фамилию, знакомые слова и фразы
	3.6 Знакомство с правилами правописания и их применение	1.3.6.1 писать отдельно предлоги: в, на, около, под, над
		1.3.6.2 писать прописную (заглавную) букву в начале предложения, в именах собственных
		1.3.6.3 переносить слова по слогам без стечения согласных
		1.3.6.4 ставить знаки препинания в конце предложения

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 241-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлігілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 241-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өз бетімен білім алу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының

белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдай алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, қарым-қатынасқа бейімділігі, өзіне-өзі сенімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған және өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Қазақ тілі" пәні есту қабілеті бұзылған (нашар еститін) білім алушыларға бағдарламасындағы білім беру жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады. Нашар еститін білім алушының сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен, тілді меңгеру деңгейіне байланысты. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінде әдеби туындылар мен жеке-жеке бөліктер арқылы түсіндірілетін тіл теориясы интегративті ұштастырыла беріледі.

17. Бастауыш мектепте "Қазақ тілі" пәнін оқыту мақсаты – нашар еститін білім алушының түсініп, мәнерлеп оқуға, жазбаша сауаттылығы және ауызша сөйлеу дағдыларын сабақтастыра қалыптастыру және сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгертуге үйрету және рухани дүниесін кеңейту, ақыл-ойы мен ұлттық сана-сезімін дамытуға ықпал ету.

18. "Қазақ тілі" пәнін оқыту міндеттері:

1) білім алушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) сөздік қорын байыту;

4) сөйлеу мәдениетін қалыптастыру;

5) білім алушыларға қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;

6) сөздің құрылымы мен грамматикалық ұғымдарды білу мен білік дағдыларын меңгерту, қалыптастыру;

7) бірлескен әрекет барысында сөйлеу тілін есту арқылы қабылдауын дамыту;

8) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;

9) қазақ тілінің құрылымы мен құрамын дұрыс түсіндіріп, оны білу мен білік дағдыларын меңгерту;

10) ойын жағдаяттарында қазақ тілін қолдану арқылы білім алушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;

11) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;

12) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

13) айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

14) басқалармен қарым-қатынасқа еркін түсуге және өз ойын толық жеткізуге үйрету;

15) тілдің қоғамдық мәнін түсінуге, тіл нормаларын сақтап, қолдана білуге үйрету;

16) тіл сауаттылығы мен сөз байлығын жетілдіру;

17) білім алушылардың көркем және сауатты жазу дағдыларын жетілдіру.

19. Қазақ тілін оқыту процесінде пәнаралық байланыс жүзеге асырылады:

1) әдебиеттік оқу пәнімен: қазақ тілі сабақтарында мақал-мәтел, жұмбақтарды пайдалану, ақын-жазушылардың суреттерін көрсету, олар туралы мәлімет беру, мәтінді мәнерлеп оқу мен өлең жаттау;

2) көркем еңбек пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты білім алушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу барысында сөйлеу тілін дамыту;

3) дүниетану пәнімен: "адам–табиғат–қоғам" туралы білімдерін толықтыруда, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында білім алушылардың сөздік қорын байыту; танымдық қызығушылығын, интеллектуалдық және шығармашылық қабілеттерін дамыту;

4) түзету ырғағы пәнімен: оқу барысында мазмұнына сәйкес музыкалық шығармалар тыңдау, білім алушылардың тілін жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айтуға үйрету мақсатында білім алушылар әндерін тыңдату;

5) өзін-өзі тану пәнімен: өзін-өзі танудың пәндік саласы есту қабілеті зақымдалған білім алушының өзіндік қайталанбас жеке даралығын пайымдауы арқылы табиғи қабілеттіліктері мен жасампаздық әлеуетін ашу. Нашар еститін білім алушының өзіндік бейімділіктерін, темпераментін, мінез-құлқын, қабілеттерін ескере отырып, оны жеке тұлға ретінде, іс-әрекет субъектісі әрі жеке дара субъект ретінде дамыту;

6) бейнелеу пәнімен: суретшілердің шығармалары арқылы білім алушылардың сөз байлығын арттыру, тілін дамыту; сурет бойынша өз сезімдерін, ой-пікірлерін білдіруге үйрету, сурет салғызу, бояу жұмыстары арқылы қаламды, қарындашты дұрыс ұстауға үйрету, қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту, эстетикалық тәрбие беру;

7) бейімделген дене шынықтыру пәнімен: партада дұрыс отыру; дене бітімінің дұрыс дамуы үшін жаттығулар жасау; сабақта сергіту сәтін өткізу.

20. Бағдарлама қазақ тілінде білім алатын нашар еститін бастауыш сынып білім алушысын қазақ тілін сөйлеу іс әрекеті арқылы мәдениетаралық қатысым құралы ретінде меңгертуді көздейді. Сөйлеу білігін меңгерумен бірге білім алушылар грамматиканың қарапайым курсын, тәжірибесін, орфографиялық білім мен білікті, каллиграфиялық білікті меңгереді.

21. Нашар еститін білім алушыларды сөйлеу тіліне оқыту ең қарапайым сөйлеу тілінің формаларынан басталады. Сөзді қабылдау мен есте сақтауды жеңілдету үшін білім алушылар материалды меңгергенше табличкалар беріледі.

22. Оқу процесі барысында есту аппаратын тағу арқылы білім алушыларда мұғалімнің айтқан сөздерін есту, естіп-көру арқылы қабылдауға мүмкіндік туады.

23. Нашар еститін білім алушыларға арналған мектепте ауызша сөйлеуге оқытуда ұстанатын бағыттардың бірі- білім алушыларда сөйлеу дағдыларын қалыптастыру:

1) барлық сөздік материалдарды мұғаліммен бірге дактильдеумен қоса ауызша айту. Бұл білім алушылардың сөйлеу аппараттарын іске қосуға, оны белсендіруге септігін тигізеді. Сонымен қатар, мағынасы жақын сөздерді игеруге мүмкіндік береді;

2) ауызша сөйлеуге оқытудың негізгі жолы - ауызша сөйлеудің жүйелі түрде оқытылуы. Бірақ, бұл бағытта да сөйлеу тілін қалыптастыру, қарым-қатынасқа түсуде ең басты құрал болады. Бұл тілдік материалдарды дұрыс таңдауға (басымдылық сөздерге беріледі), сонымен қатар, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге (жұмыс сараланған тілдік материалдармен жүргізіледі: қарым-қатынаста қолданылатын сөздер мен фразалар) қатысты;

3) нашар еститін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің "Қазақ тілі" білім саласы бойынша бағдарлама жалпы педагогикалық талаптарға сай жазылып, білім берудің жекелік мазмұны қосылған. Білім берудің жекелік мазмұны болжанған білім өнімдері: сабақтағы шығармашылық элементтер, жоспарланған білім нәтижелері.

24. Бағдарламада пәннен меңгерілетін сөздік, тілдік қор көлемі, мазмұны көрсетілген. Оқыту барысында естімейтін білім алушылардың физиологиялық, психологиялық ерекшеліктері, жас ерекшелігі мен ұғымына сай, тіл материалдары топтастырылып, бөлшектеніп оқытылады. Оқу материалдары білім алушының есту арқылы қабылдау қабілеттерін ескеріп берілуі қадағаланады. Оқу бағдарламасының мазмұны көркем шығармалар арқылы нашар еститін білім алушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байытуды, көркем туындылардағы айтылған ойларға пікірін білдіруді және оны дәлелдеуді, белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, жүйелі, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетіне баға беруді, мәтін бойынша өздігінен сұрақтар құрастырып, мүмкін болатын жауаптарды болжап, өзін-өзі бағалауды, шығармадағы негізгі ойды өз бетінше тұжырымдауды, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланыс орнатуды, жоспар құруды, көркем шығармаларды басқа өнер түрлерімен салыстыруды, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды қамтиды.

25. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру:

- 1) тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұматты қалыптастыруға, тілдік категориялардың көпжақты екенін түсінуге;
- 2) сөздік қор мен грамматиканы пайдалану құзыреттілігін қалыптастыруға;
- 3) ауызша және жазбаша тіл ережелеріне сай тілдік құралдарды саналы түрде дұрыс таңдауға;
- 4) алған білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде қолдануға;
- 5) өмірде қажетті тілдік дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі.

26. "Қазақ тілі" пәнін оқу барысында нашар еститін білім алушылар әлем туралы, жалпы адамзат туралы білім алады, қоршаған ортаны тану, әртүрлі мәселелерге деген көзқарасын дәлелдеу құралы ретінде тілдің және әдеби мұраның құндылығын ұғынады. Ана тілінің байлығы мен әдебиеті арқылы білім алушының рухани деңгейі артады.

27. "Қазақ тілі" пәні:

- 1) ауызша және жазбаша сөйлеу түрлерін меңгертуге;
- 2) түсінікті, шапшаң, мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастыруға;
- 3) сауатты және көркем жазу дағдыларын жетілдіруге;
- 4) сөздік қорын молайтуға;
- 5) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;
- 6) диалогтік және монологтік сөйлеу дағдыларын, сөйлеу мәдениетін дамытуға ықпал етеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

28. Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) "білім алу жолдарын білетін", ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

29. Нашар еститін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

- 1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);
- 2) зерттеушілік тәсілдеме (білім алушылар "не білемін?, нені білгім келеді? нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);
- 3) жүйелік-әрекеттік тәсілдеме;
- 4) дамыта оқыту технологиясы (білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);
- 5) саралап оқыту технологиясы (білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

30. "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) мұғалім мен білім алушының "субъект-субъект" дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;

2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен білім алушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін білім алушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

3) білім алушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

4) ойын әдісі;

5) "оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау" арқылы қолдау жасау;

6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

9) білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) білім алушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

11) білім алушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

12) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында "не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?" түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

31. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлері алдын ала белгіленеді.

32. "Қазақ тілі" пәнін оқытуда келесі ұстанымдар басшылыққа алынады:

1) білім алушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын еркін айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

33. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану құзыреттілігі білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

34. Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең

мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы білім алушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру процесінде дамытады.

35. Бұл "Қазақ тілі" пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) интернет ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға көшу (Word, Power Point);

4) ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

5) электронды оқулықтарды пайдалану;

6) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану;

7) ақпаратты саралап, зерттей алу.

36. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамытады. Мұндай ортада білім алушылар тілдесімнің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту процесінде білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдермен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынасында тілді сауатты пайдалану ынталандырылады.

37. "Қазақ тілі" пәнінен тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;

2) мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

4) мәтін бойынша жоспар құру;

5) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

38. "Қазақ тілі" пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдалған және оқылған мәтіннің қысқаша мазмұнын, фильм мен кітаптан алған әсерлерін жазу;

2) газет-журналдарға шағын хабарлама/мақала жазу;

3) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;

4) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер, пиктограммалар арқылы беру;

5) сұрақтар дайындау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

39. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

40. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

41. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

42. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

43. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу бөлімін оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

44. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

45. "Қазақ тілі" бойынша қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Жазылым	
	Сөздік диктант	Мазмұндама мәтін көлемі
2	5-7 сөз	
3	9-12 сөз	30-40 сөз
4	12-15 сөз	50-60 сөз

46. Оқу материалдарының сыныптар бойынша топталуы:

2-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
1. Өзім туралы	1. Тірі табиғат	1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Менің отбасым және достарым	2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Адами құндылықтар
3. Менің мектебім	3. Уақыт	3. Мәдени мұра
4. Менің туған өлкем	4. Сәулет	4. Мамандықтар әлемі
5. Дені саудың – жаны сау	5. Өнер	5. Табиғи құбылыстар
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Атақты тұлғалар	6. Қоршаған ортаны қорғау
7. Қоршаған орта	7. Су – тіршілік көзі	7. Ғарышқа саяхат
8. Саяхат	8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	8. Болашаққа саяхат

47. Бағдарламаны білудің негізгі ұстанымдары "Біз осы пән бойынша не білеміз және білімді қалай меңгереміз?" деген мәселелерді қарастырады. Пән бойынша білімді меңгеру оқу бөлімдерінде тілдік дағдыларды қалыптастыру бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері ары қарай жинақталған білім мен түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге бөлінген. Оқыту мақсаттары әр бөлімше ішіндегі сабақтастықты айқындайды. Мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

48. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны:

3-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімше (дағды)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру
2	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою
		2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
		2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту
3	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу
		3.2 Қатені табу және түзету
		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
		3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау

4		Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау
			4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау

49. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

4-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:		
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 тыңдаған материалдың ретімен мұғалімнің көмегімен сурет бойынша мазмұндау	4.1.1.1 тыңдаған таныс мәтінді мұғалім ұсынған үлгі бойынша баяндау
1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану	3.1.2.1 өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлау, сөйлеу мәдениетін сақтап тілдік нормаларды қолдану	4.1.2.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу
1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану	3.1.3.1 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу	4.1.3.1 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру	4.1.4.1 көрнекіліктер қолданып өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру

2) оқылым:

5-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:		
	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? Қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және	3.2.1.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау

2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау	мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау	мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 сөздің көп мағыналылығының қарапайым түрлерін ажырата білуді қалыптастыру (жұлдыз – аспандағы жұлдыз, жұлдыз – эстрада жұлдызы)	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану	4.2.2.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою	4.2.3.1 мәтіндегі оқиғаны/кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен өтілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу	3.2.5.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау
2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау	4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
	2.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді естіп, қабылдау	3.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, және айтылуы қиын сөздерді естіп, қабылдау	4.2.6.2 мәтіндегі таныс, таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп қабылдау
	2.2.6.3 мәтінді қалыпты сөйлеу тілімен ара қашықтық арқылы естіп, қабылдау	3.2.6.3 мәтінді ара қашықтықта сыбырлап айту арқылы естіп қабылдау.	4.2.6.3 мәтінді ара қашықтықта қалыпты сөйлеу тілімен және сыбырлап айту арқылы естіп қабылдау

3) жазылым:

6-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары

	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:		
3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу жазу	3.3.1.1 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін жазу	4.3.1.1 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, жазу
3.2 Қатені табу және түзету	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету	4.3.2.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді
3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу	3.3.3.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	4.3.3.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)	3.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)	4.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.3.4.2 диалогтің тыныс белгілерін қолдану

4) тілдік нормалардың қолданысы:

7-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:		
4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	3.4.1.1 жазу мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу	4.4.1.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту
	2.4.1.2 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.2 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
	2.4.1.3 "у", "и, й" әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.3 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	4.4.1.3 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.4 айтылуы мен жазылуында

4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.1.4 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану	3.4.1.4 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу	айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
	2.4.1.5 дауыссыз л, р, н дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.5 х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.5 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г ,н-ң дыбыстары саралап жіктеп, кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
	2.4.1.6 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау	3.4.1.6 ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	4.4.1.6 дауысты а-ә, о-ө, у-ү, ұ-ү дыбыстарын саралап жіктеп кездесетін сөздерде емлесін сақтап жазу
	2.4.2.1 затты және заттың кимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді	3.4.2.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр	4.4.2.1 зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру
	2.4.2.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+ етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр	3.4.2.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін. сөйлем құрастыру: Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды	4.4.2.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру
	2.4.2.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы: Білім алушылар жазып отыр	3.4.2.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасының белгілейтін сөйлем құрастыру: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру	4.4.2.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім) сөйлем құрастыру: Бір бума қағаз. Екі жәшік алма
	2.4.2.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру, іс - әрекеттің ауысуы етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр	3.4.2.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды	4.4.2.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"): Ағаш қасық
	2.4.2.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында) жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру	3.4.2.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру	4.4.2.5 кеңістік қатынасқа байланысты ("зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік") сөйлем құрастыру. Мектеп алдына келді

2.4.2.6 "зат есім + етістік" өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді	3.4.2.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үстелден алдым	4.4.2.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты
2.4.2.7 "зат есім + етістік" іс-әрекетін адамға қаратып айту, Айдосқа кітап сатып әперді	3.4.2.7 "сын есім + зат есім", "зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай қажет сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап	4.4.2.7 уақыттық қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("үстеу + етістік"): Түске дейін келді
2.4.2.8 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы)		

50. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2 - сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	1-тоқсан	
		Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
			2.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді естіп, қабылдау
			2.2.6.3 мәтінді қалыпты сөйлеу тілімен ара

1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым			қашықтық арқылы естіп, қабылдау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/сюжетті сурет негізінде әңгімелеу жазу
		3.2 Қатені табу және түзету	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			2.4.1.2 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.5 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді.
			2.4.2.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру, іс - әрекеттің ауысуы етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр
			2.4.2.6 (зат есім + етістік) өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді
			2.4.2.7 "зат есім +етістік" іс-әрекетін адамға қаратып айту Айdosca кітап сатып әперді

			2.4.2.8 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістік)
2-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру
		2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? Қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау)
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 сөздің көп мағыналылығының қарапайым түрлерін ажырата білуді қалыптастыру (жұлдыз – аспандағы жұлдыз, жұлдыз – эстрада жұлдызы)
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді,

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем		2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
			2.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді естіп, қабылдау.
			2.2.6.3 мәтінді қалыпты сөйлеу тілімен ара қашықтық арқылы естіп, қабылдау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу жазу
		3.2 Қатені табу және түзету	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
		4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			2.4.1.2 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.3 "у", "и, й" әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.4 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану
			2.4.1.5 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
			2.4.1.6 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау
			2.4.2.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді 2.4.2.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі + етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр 2.4.2.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы: Білім алушылар жазып отыр 2.4.2.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру, іс - әрекеттің ауысуы етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр 2.4.2.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында) жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру 2.4.2.6 "зат есім + етістік" өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну 1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.3 Тыңдарманның назарын аудару 1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру 2.1.2.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану 2.1.3.1 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану 2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру

Оқылым

Жазылым

2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? Қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 сөздің көп мағыналылығының қарапайым түрлерін ажырата білуді қалыптастыру (жұлдыз – аспандағы жұлдыз, жұлдыз – эстрада жұлдызы)
2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен өтілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
	2.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді естіп, қабылдау.
	2.2.6.3 мәтінді қалыпты сөйлеу тілімен ара қашықтық арқылы естіп, қабылдау
3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу жазу
3.2 Қатені табу және түзету	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
	2.3.3.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды

5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	
		2.4.1.2 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	
		2.4.1.3 "у", "и, й" әріптерінің емлесін сақтап жазу	
		2.4.1.4 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану	
		2.4.1.5 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу	
		2.4.1.6 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау	
	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 затты және заттың қимылын білдіретін сөздерден сөйлем құрастыру (зат есім (жекеше түрі) + етістік осы шағы): білім алушы оқып отыр. Ұшақ ұшып келеді	
		2.4.2.2 зат және заттың жағдайы: (зат есім жеке түрі+ етістік осы шақ) сөйлем құрастыру: Қыз отыр, кітап жатыр	
		2.4.2.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы: Білім алушылар жазып отыр.	
		2.4.2.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру, іс - әрекеттің ауысуы етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр	

			2.4.2.5 іс -әрекеттің белгісі: (етістіктің осы шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында) жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру 2.4.2.6 "зат есім + етістік" өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді 2.4.2.7 "зат есім +етістік" іс-әрекетін адамға қаратып айту, Айдосқа кітап сатып әперді 2.4.2.8 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы)
4-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.2.1 сөздің көп мағыналылығының қарапайым түрлерін ажырата білуді қалыптастыру (жұлдыз – аспандағы жұлдыз, жұлдыз – эстрада жұлдызы)
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
			2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің

7. Қоршаған орта
8. Саяхат

Оқылым	2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен өтілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
	2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
		2.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, аз кездесетін сөздерді естіп, қабылдау
2.2.6.3 мәтінді қалыпты сөйлеу тілімен ара қашықтық арқылы естіп, қабылдау		
Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/сюжетті сурет негізінде әңгімелеу жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
	3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдерде тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
		2.4.2.3 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+ етістіктің осы шағы: Білім алушылар жазып отыр)
		2.4.2.4 сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру, іс - әрекеттің ауысуы етістіктің осы шағы + зат есім) кітап оқып отыр
		2.4.2.5 іс –әрекеттің белгісі: (етістіктің осы

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	шағы +зат есім + үстінде, жанында, астында) жатыр сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру)
			2.4.2.6 (зат есім + етістік) өтпелі іс-әрекетке байланысты сөйлем құрастыру: тауыққа жем шашты; сиырға шөп салды; Қанатқа нан берді
			2.4.2.7 "зат есім +етістік" іс-әрекетін адамға қаратып айту, Айдосқа кітап сатып әперді)
			2.4.2.8 затты және заттың іс-әрекетін, жағдайын білдіретін сөйлемдер құрастыру (зат есім көпше түрі+етістіктің осы шағы)

2) 3 - сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	1-тоқсан	
		Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материалдың ретімен мұғалімнің көмегімен сурет бойынша мазмұндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлау, сөйлеу мәдениетін сақтап тілдік нормаларды қолдану
		2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану
			3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым

1. Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Оқылым	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	және нақтылау сұрақтарын қою
		2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін жазу
		3.2 Қатені табу және түзету	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету
		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
		3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
		4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 жазу мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
			3.4.1.2 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты
			3.4.1.3 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
			3.4.2.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	арақатынасын белгілейтін байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр 3.4.2.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін. сөйлем құрастыру: Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды 3.4.2.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасының белгілейтін сөйлем құрастыру: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру 3.4.2.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды 3.4.2.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру
2 тоқсан			
		1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материалдың ретімен мұғалімнің көмегімен сурет бойынша мазмұндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлау, сөйлеу мәдениетін сақтап тілдік нормаларды қолдану
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.3.1 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу
			3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген

3. Уақыт
4. Сәулет

Тыңдалым және айтылым	1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану
	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
	2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
	2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау 3.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, және айтылуы қиын сөздерді естіп, қабылдау.
Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету
		3.3.3.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу,

Тілдік нормалардың қолданысы	3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 жазу мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
		3.4.1.2 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу
		3.4.1.3 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		3.4.1.4 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
		3.4.1.5 х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр
		3.4.2.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Қазір сурет салып отыр. Кеше жазды
		3.4.2.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасын белгілейтін: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру
		3.4.2.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін

			пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды
			3.4.2.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үсделден алдым
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материалдың ретімен мұғалімнің көмегімен сурет бойынша мазмұндау
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
	Оқылым	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
		2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
			3.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, және айтылуы қиын сөздерді естіп, қабылдау
			3.3.1.1 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы

5. Өнер
6. Атақты тұлғалар

Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 жазу мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
		3.4.1.2 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу
		3.4.1.3 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		3.4.1.4 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
		3.4.1.5 х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
		3.4.1.6 ә, ө, ұ, Ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
		3.4.2.1 "зат есім + етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін байланысты сөз тіркестерімен сөйлем құрау: Ол жазып отыр
		3.4.2.2 "үстеу+етістіктің осы шағы; өткен шағы" уақыт арақатынасын белгілейтін. сөйлем құрастыру: Қазір сурет салып отыр. Кеше жазу жазды
		3.4.2.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің

		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасынын белгілейтін сөйлем құрастыру: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру 3.4.2.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды 3.4.2.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру 3.4.2.7 "сын есім + зат есім", "Зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай қажет сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап
4-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлау, сөйлеу мәдениетін сақтап тілдік нормаларды қолдану
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.3.1 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.4.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану
			3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым

7. Су – тіршілік көзі
8. Демалыс мәдениеті.
Мерекелер

Оқылым

2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	және нақтылау сұрақтарын қою
2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты іріктеп алу
2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	3.2.6.2 мәтіндегі таныс емес, және айтылуы қиын сөздерді естіп, қабылдау
	3.2.6.3 мәтінді ара қашықтықта сыбырлап айту арқылы естіп қабылдау
3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.2 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу
	3.4.1.3 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
	3.4.1.4 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
	3.4.1.5 х, һ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
	3.4.1.6 ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
	3.4.2.3 "есімдіктің 1-ші, 2-ші жағы көпше және жекеше түрі + етістіктің осы шағы, өткен шағы", уақыт арақатынасының белгілейтін сөйлем құрастыру: Мен жазып отырмын. Сіз оқыдыңыз; сөйлем құрастыру

			3.4.2.4 "зат есім + етістік" қатынас құралы және іс-әрекет тәсілдерін пайдаланып, сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қарындашпен салды
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.5 "сын есім + зат есім, жекеше және көпше түрде" заттың түрін, көлемін, дәмін көрсететін (қызыл алма) сөйлем құрастыру
			3.4.2.6 "зат есім + етістік" кеңістік арақатынасын белгілейтін сөйлем құрастыру: Үстелден алдым
			3.4.2.7 "сын есім + зат есім", "Зат есім + сын есім + зат есім" тиістілігіне қарай қажет сөз тіркестерімен сөйлем құрастыру: Қалың кітап

3) 4 - сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	1-тоқсан	
		Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған таныс мәтінді мұғалім ұсынған үлгі бойынша баяндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу
		2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.2.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу,

1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Адами құндылықтар

Оқылым		мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.3.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
	2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	4.3.2.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді.
	3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
		4.4.1.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту
		4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.3 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.4 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 зат есімдердің негізгі с е п т і к жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру
			4.4.2.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру
4.4.2.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім) сөйлем құрастыру: Бір бума қағаз. Екі жәшік алма			
4.4.2.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"): Ағаш қасық)			
2-тоқсан			
		1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған таныс мәтінді мұғалім ұсынған үлгі бойынша баяндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу
			4.1.3.1 дұрыс интонацияны

Тыңдалым және айтылым

1.3 Тыңдарманның назарын аудару	мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	4.1.4.1 көрнекіліктер қолданып өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.2.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.3.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау
	4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес

3. Мәдени мұра
4. Мамандықтар әлемі

Жазылым	2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
		4.2.6.2 мәтіндегі таныс, таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп қабылдау
	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	4.3.2.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді.
	3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту
		4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
		4.4.1.3 сөзге қосымшалар жалғау

	Тілдік нормалардың қолданысы		кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.4 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 зат есімдердің негізгі септік жалғауларының мәнін іс-жүзінде меңгеру
			4.4.2.2 заттың қатыстылығына байланысты ("зат есім + зат есім") сөйлем құрастыру
			4.4.2.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім) сөйлемқұрастыру: Бір бума қағаз.
4.4.2.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім			
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған таныс мәтінді мұғалім ұсынған үлгі бойынша баяндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.3.1 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
			4.1.4.1 көрнекіліктер

Оқылым	1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	қолданып өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.2.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.3.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
	2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау
		4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
		4.2.6.2 мәтіндегі таныс, таныс емес, аз кездесетін сөздерді және

5. Табиғи құбылыстар
6. Қоршаған ортаны қорғау

Жазылым	2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	айтылуы күрделі сөздерді естіп қабылдау.
		4.2.6.3 мәтінді ара қашықтықта қалыпты сөйлеу тілімен және сыбырлап айту арқылы естіп қабылдау
	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, жазу
	3.2 Қатені табу және түзету	4.3.2.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді
	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
		4.3.4.2 диалогтің тыныс белгілерін қолдану
	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
		4.4.1.3 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
		4.4.1.4 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
		4.4.1.5 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г, н-ң дыбыстары саралап

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	жіктеп ,кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
			4.4.1.6 дауысты а-ә, о-ө, у-ү, ұ-ү дыбыстарын саралап жіктеп кездесетін сөздерде емлесін сақтап жазу
			4.4.2.3 заттың санына не мөлшеріне байланысты ("сан есім + зат есім" +зат есім) сөйлем құрастыру: Бір бума қағаз. Екі жәшік алма.
			4.4.2.4 заттың сынына байланысты сөйлем құрастыру ("сын есім + зат есім"); Ағаш қасық
			4.4.2.5 кеңістік қатынасқа байланысты ("зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік") сөйлем құрастыру. Мектеп алдына келді
			4.4.2.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты
			4.4.2.7 уақыттық қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("үстеу + етістік"): Түске дейін келді.
4-тоқсан			
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу

Тыңдалым және айтылым	1.3 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.3.1 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
	1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	4.1.4.1 көрнекіліктер қолданып өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.2.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.3.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
	2.4 Мәтіннің тақырыбын және негізгі ойды анықтау	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау
		4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат		2.6 Мәтінмен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
			4.2.6.2 мәтіндегі таныс, таныс емес, аз кездесетін сөздерді және айтылуы күрделі сөздерді естіп қабылдау.
			4.2.6.3 мәтінді ара қашықтықта қалыпты сөйлеу тілімен және сыбырлап айту арқылы естіп қабылдау
	Жазылым	3.4 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
			4.3.4.2 диалогтің тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.4 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
			4.4.1.5 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г, н-ң дыбыстары саралап жіктеп, кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
			4.4.1.6 дауысты а-ә, о-ө, у-ү, ұ-ү дыбыстарын саралап жіктеп кездесетін сөздерде емлесін сақтап жазу
			4.4.2.5 кеңістік қатынасқа байланысты ("зат есім + алдында, жанында, алдына + етістік") сөйлем

		кұрастыру. Мектеп алдына келді
	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.6 кеңістік қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("зат есім + етістік"): Мектептен жүгіріп шықты
		4.4.2.7 уақыттық қатынасқа байланысты сөйлем құрастыру ("үстеу + етістік"): Түске дейін келді

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 242-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2–4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 242-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебный предмет "Русский язык" является составной частью образовательной области "Язык и литература" и начальным этапом системного языкового и литературного образования, а также представляет собой средство обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта у слабослышащих обучающихся.

3. Учебная программа по предмету "Русский язык" для 2-4 классов определяет содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным и типологическим особенностям развития слабослышащих обучающихся.

4. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование дидактического потенциала данного предмета для овладения слабослышащими обучающимися коммуникативными навыками и вербальными средствами познания мира в различных предметных областях; приобретения умений ориентироваться в социокультурном пространстве, преодолевая барьеры, связанные со слуховой недостаточностью.

5. В учебной программе по предмету "Русский язык" сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

6. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

7. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося с нарушением слуха по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, создающих в различных сочетаниях предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности слабослышащих обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

9. В учебной программе по "Русскому языку" сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание слабослышащего обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

10. Учебная программа по "Русскому языку" направлена на формирование предметных знаний, умений и навыков широкого спектра, которые являются залогом успешности слабослышащих обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы, когда им нужно будет войти в социум в качестве полноценных, самостоятельных и активных его субъектов.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Русский язык"

11. Предмет "Русский язык" - важнейший компонент школьной программы, поскольку является не только объектом изучения, отдельным учебным предметом, но и средством обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта.

12. Цели, задачи и содержание предмета "Русский язык" в начальной школе определяются образовательной областью "Язык и литература" Государственного общеобязательного стандарта образования.

13. Основная цель предмета "Русский язык" – практическое овладение речевыми навыками (понимание значений слов и их употребление, обогащение словарного запаса, практическое овладение грамматическими закономерностями русского языка, развитие навыков связной речи); преодоление речевого недоразвития; подготовка к изучению систематического курса грамматики.

14. Для достижения поставленных целей изучения предмета в начальной школе необходимо решение следующих практических задач:

1) развитие устной и письменной коммуникации, способности к осмысленному чтению и письму;

2) развитие практических речевых навыков построения и грамматического оформления речевых единиц;

3) осознанное построение речевого высказывания в соответствии с задачами коммуникации;

4) развитие способности пользоваться письменной и устной речью для решения задач, связанных с реализацией социально-бытовых, общих и особых образовательных потребностей;

5) формирование умений понимать содержание художественного произведения, работать с текстом;

6) развитие способности к словесному самовыражению на уровне, соответствующем возрасту и развитию ребенка;

7) развитие слухозрительного и слухового восприятия устной речи, ее произносительной стороны, использование сформированных умений в процессе устной коммуникации;

8) формирование у обучающихся житейских понятий, развитие их мышления, развитие устной и письменной речи в условиях предметно-практической деятельности, формирование умения работать в коллективе;

9) создание основы для развития речевой деятельности обучающихся, для дальнейшего освоения системы основополагающих элементов научного знания и деятельности по получению, преобразованию и применению новых знаний;

10) приобщение к культурному наследию народов Республики Казахстан;

11) становление гуманистического мировоззрения, формирование интеллекта и духовного мира слабослышащих обучающихся, приобщение их к национальным и общечеловеческим ценностям, основанным на национальной идее "Мәңгілік ел".

15. Изучение учебного предмета "Русский язык" в 2-4 классах школы слабослышащих способствует:

1) пониманию обучающимися того, что язык представляет собой явление национальной культуры и основное средство человеческого общения;

2) знанию основных речевых форм и правил их применения;

3) умению решать актуальные житейские задачи и общаться с помощью словесной речи в устной и письменной формах; использовать устно-дактильную форму речи как вспомогательную в речевом общении;

4) умению выбрать адекватные средства вербальной и невербальной коммуникации в зависимости от собеседника (слышащий, слабослышащий, неслышащий);

5) овладению основными закономерностями языка, словообразовательными моделями;

6) формированию навыков построения предложений с одновременным уточнением значений входящих в них словоформ;

7) овладению структурой простого предложения и наиболее употребительными типами сложных предложений, выражающих определительные, пространственные, причинные, целевые, временные и объектные смысловые отношения;

8) овладению орфографическими знаниями и умениями, каллиграфическими навыками;

9) овладению способностью пользоваться устной и письменной речью для решения соответствующих возрасту житейских задач, включая коммуникацию в сети Интернет;

10) формированию умения начать и поддержать разговор, задать вопрос, выразить свои намерения, просьбу, пожелание, опасения, завершить разговор;

11) формированию умения уточнять непонятое в ходе коммуникации со взрослыми и сверстниками; понимание высказывания, выраженного не только знакомыми, но и незнакомыми речевыми средствами, иной структурой фразы, в новых условиях общения;

12) овладению умением использовать дактилологию как вспомогательное средство для овладения чтением и освоения звукобуквенного состава слов;

13) овладению умением получать и уточнять информацию от собеседника в ходе коммуникации на основе словесной речи на знакомые ребенку темы, извлекать значимую информацию из общения, соотносить его цель и результат.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

16. Предмет "Русский язык" будет эффективным, если:

1) учитываются психофизические особенности слабослышащих обучающихся младшего школьного возраста (уровень развития слухового восприятия и речи, памяти, эмоциональной сферы);

2) моделируются ситуации, способствующие развитию речи и творческих способностей слабослышащих обучающихся;

3) обеспечивается интенсивная интеллектуальная и эмоциональная работа слабослышащих обучающихся.

17. Обучение слабослышащих обучающихся русскому языку основывается на следующих дидактических принципах:

1) принцип гуманизации образования, который означает переход к личностно ориентированной концепции образования;

2) принцип адаптивности образования к уровню и особенностям развития слабослышащего обучающегося, в соответствии с которым школа ориентируется на удовлетворение различных образовательных потребностей; применяет разнообразные средства и методы для различных категорий детей с нарушениями слуха, в том числе с задержкой психического развития, нарушениями зрения;

3) принцип дифференциации и индивидуализации обучения позволяет слабослышащему ученику вместе с родителями выбрать тот путь обучения, который для него более приемлем;

4) принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе, что правомерно для первоначального этапа обучения слабослышащих;

5) принцип усвоения основ наук в единстве с усвоением родного языка обусловлен тем, что ход личностного развития слабослышащего ребенка, усвоение им установленного объема образования определяется уровнем языкового развития, возможностью воспринимать информацию в словесном оформлении, адекватно пользоваться ей, что, в свою очередь, зависит от уровня сформированности словесно-логического мышления;

6) принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороны устной речи состоит в том, чтобы развить у

слабослышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих;

7) принцип активизации речевого общения обусловлен необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности слабослышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Специальное обучение обучающихся формированию различных способов общения осуществляется с учетом форм социального поведения во всей учебно-воспитательной работе;

8) принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения слабослышащих обучающихся, в которой деятельность рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности слабослышащего обучающегося.

18. Технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение.

19. Методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, опережающая самостоятельная работа, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

20. На уроках по "Русскому языку" в первую очередь решается специфическая задача – практическое овладение речью, а не изучение языка, что объясняется своеобразием условий овладения языком слабослышащими обучающимися. Это обуславливает особое содержание всей работы по речевому развитию слабослышащих (специальный отбор фонетического, лексического и грамматического материала, его группировка, расположение, взаимосвязь отдельных частей).

21. Слабослышащие обучающиеся овладевают языком, его системой в процессе использования языкового материала в речи, в разных видах общения (разговорно-обиходная и описательно-повествовательная речь, чтение, самостоятельное письмо на уроках, общение во внеклассное время, использование речи в связи с усвоением наук, в трудовой деятельности, играх).

22. Особое место в овладении языком слабослышащими детьми занимает речевая практика как средство, позволяющего усваивать сведения, понятия об окружающем мире, приобретать социальный опыт, готовиться к вхождению в социум.

23. Решение задач речевого развития слабослышащих пронизывает всю учебную и внеклассную работу. Только при таком условии оказывается возможным практическое осуществление цели обучения языку как средству общения и орудия мышления.

24. Овладение русским языком в 2-4 классах основывается на следующих направлениях работы, которые осуществляются в рамках образовательной программы на других уроках и занятиях ("Литературное чтение", "Художественный труд", "

Музыка", "Адаптивная физкультура", "Ознакомление с окружающим", "Коррекционная ритмика", "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"):

- 1) развитие различных видов восприятия, внимания, памяти, мышления;
- 2) развитие общей, ручной, артикуляционной моторики;
- 3) расширение объема активного и пассивного словаря;
- 4) развитие восприятия, дифференциации и навыков употребления слабослышащими обучающимися грамматических форм слова и словообразовательных моделей, различных типов синтаксических конструкций;
- 5) совершенствование навыков диалогической и связной речи слабослышащих обучающихся;
- 6) коррекция нарушений фонетической стороны речи, развитие фонематических процессов;
- 7) развитие слухо-зрительного и слухового восприятия неречевых и речевых звучаний;
- 8) формирование коммуникативной мотивации слабослышащих обучающихся.

25. Ведение всех видов занятий подразумевает соответствующие формы их организации: инструктирование, помощь, контроль, подведение итогов, оценку, использование речи в коммуникативных целях (поручения, вопросы/ответы, отчеты, выражение своего отношения).

26. Коммуникативная, речевая направленность планируется на каждом уроке: доказывать, аргументировать свое суждение, объяснять, комментировать, обобщать сказанное, вступать в диалог.

27. Степень освоения русского языка необходимо постоянно расширять и углублять : от наблюдения за языковыми средствами, изучения их роли в образцовых текстах слабослышащие обучающиеся переходят к созданию собственных текстов, к использованию полученных знаний в самостоятельной речевой деятельности.

28. Изучение грамматики, орфографии и пунктуации совмещается с развитием полноценных навыков слушания и говорения, чтения, письма и осуществляется на основе работы с текстами различных типов и стилей. Такой подход будет способствовать развитию речевых навыков, умению осознанно применять приобретенные языковые и речевые навыки в процессе создания собственных высказываний / текстов в устной и письменной форме. Создание и интерпретация текстов производятся с помощью учителя.

29. В процессе развития навыков работы с текстами разных стилей (соответствующих возрасту) и жанров и понимания особенностей языка у слабослышащего обучающегося формируются навыки речевого общения, выражения своих чувств и мыслей, анализа услышанного и прочитанного, обобщения собранной информации.

30. Примеры заданий по слушанию и говорению в содержании предмета "Русский язык":

- 1) различение предложений из текста, отработанного на уроке;
- 2) различение вопросительных, восклицательных, повествовательных предложений;
- 3) различение в предложении слов с перемещающимся логическим ударением, воспроизведение их;
- 4) прослушивание и осмысление содержания текста или отрывка из него;
- 5) восприятие на слух и выполнение словарно-стилистических заданий;
- 6) восприятие на слух выразительного чтения педагога и определение своего отношения к прочитанному;
- 7) выделить отдельные выразительные детали в картине, описанной в произведении ;
- 8) воспроизведение слов, фраз, отдельных предложений из текстов, предлагаемых учителем за экраном;
- 9) составление диалога по ходу сюжетно-ролевой игры;
- 10) составление диалога по заданному образцу и описанию ситуации;
- 11) определение участников диалога;
- 12) продолжение диалога;
- 13) придумывание начала к диалогу.

31. Примеры заданий по чтению в содержании предмета "Русский язык":

- 1) чтение труднопроизносимых слов текста;
- 2) чтение слов, фраз, отрывков текста с соблюдением правил орфоэпии, словесного и логического ударения;
- 3) чтение текста по предложениям, частям, целиком;
- 4) выяснение значения слова;
- 5) выборочное чтение по заданной теме;
- 6) составление картинного, словесного плана прочитанного;
- 7) сопоставление текста с иллюстрацией, художественной картиной;
- 8) проведение словарно-стилистических упражнений.

32. Примеры заданий по письму в содержании предмета "Русский язык":

- 1) краткое изложение содержания прослушанного или прочитанного текста, описание своих личных впечатлений о фильме и книге;
- 2) написание небольшого сообщения;
- 3) написание альтернативного окончания к известной истории;
- 4) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;
- 5) подготовка вопросов для интервью;
- 6) составление текста по опорным словам, плану;
- 7) письмо по памяти;
- 8) корректирование текстов.

33. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) включает в себя умелое и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации. Оно строится на базовых навыках использования ИКТ;

2) обучающиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, создания и обработки информации, сотрудничества и обмена информацией и идеями, оценивания и совершенствования своей работы, используя широкий спектр оборудования и приложений.

34. В учебной программе "Русский язык" компетентность в использовании ИКТ включает:

1) использование потенциала существующих и новых технологий на уроках для повышения уровня образования;

2) работу с интернет-ресурсами (например, чтение информации на веб-сайте, отбор соответствующего материала, копирование и сохранение его как отдельного документа или файла);

3) использование простых программ с переходом к более сложным (таким, как Word, PowerPoint), чтобы работать с текстом и слайдами;

4) использование оборудования (принтер, сканер, цифровой фотоаппарат) для обработки информации, сохранения еѢ как отдельного документа в электронном виде (например, использование для презентации фото друзей и помещение их в слайдах);

5) обучение с помощью электронных учебников.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

35. Оценивание результатов изучения предмета "Русский язык" осуществляется с применением критериального оценивания.

36. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

37. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

38. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между слабослышащим обучающимся и учителем и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

39. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи слабослышащих обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

5. Организация содержания учебного предмета "Русский язык"

40. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

41. Необходимо, чтобы мебель в классе легко передвигалась для проведения различных форм работ (индивидуальная, парная, групповая) и видов работ (игры, активные методы и подходы). Также необходимо место для книжных полок, стендов для выставки работ слабослышащих обучающихся и наглядных пособий.

42. Требования к организации образовательного пространства в школе для слабослышащих детей:

1) наличие текстовой информации, представленной в виде печатных таблиц на стендах или электронных носителях, предупреждающей об опасностях, изменениях в режиме обучения и обозначающей названия приборов, кабинетов и учебных классов;

2) дублирование звуковой справочной информации о расписании учебных занятий визуальной (установка мониторов с возможностью трансляции субтитров (мониторы, их размеры и количество необходимо определять с учетом размеров помещения);

3) обеспечение надлежащими звуковыми средствами воспроизведения информации.

43. Учебные кабинеты оборудуются звукоусиливающей аппаратурой, отвечающей современным аудиологическим и сурдопедагогическим требованиям, способствующей развитию слухового восприятия: звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами или беспроводной аппаратурой.

44. В течение всего учебного дня и во внеурочное время слабослышащий обучающийся пользуется слуховыми аппаратами или кохлеарными имплантами с учетом медицинских рекомендаций. В классных помещениях необходимо предусмотреть специальные места для хранения FM-систем, зарядных устройств, батареек.

45. Класс оборудуется рабочими местами с компьютерами для обучающихся. Каждый учитель имеет возможность проводить уроки в соответствии с современными требованиями информатизации образовательной организации, используя видео- и аудио технику.

46. Класс оборудуется партами, регулируемые в соответствии с ростом слабослышащих обучающихся. Номер парты подбирается тщательно, в соответствии с ростом ученика, что обеспечивает возможность поддерживать правильную позу.

47. Парты ученика с нарушением слуха занимает в классе такое положение, чтобы сидящий за ней слабослышащий обучающийся мог видеть лицо учителя и лица большинства сверстников.

48. Специальным условием является также продуманность освещенности лица говорящего и фона за ним, а также аппаратуры, позволяющей лучше видеть происходящее на расстоянии (проецирование на большой экран). С парты открывается прямой доступ к информации, расположенной на доске, информационных стендах.

49. На парте ребенка предусматривается размещение специальной конструкции, планшетной доски, используемой в ситуациях предъявления незнакомых слов, терминов, необходимости дополнительной индивидуальной помощи со стороны учителя класса.

50. При организации учебного места учитываются особенности психофизического развития обучающегося, состояние моторики, зрения, наличие других дополнительных нарушений.

51. Определение рабочего места в классе слабослышащего обучающегося с нарушениями зрения осуществляется в соответствии с рекомендациями офтальмолога. Для слабослышащего обучающегося с нарушениями опорно-двигательного аппарата оборудуется специальное место.

52. Содержание программы и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Русский язык" расписаны по сквозным темам и разделам обучения.

53. Разделы обучения разбиты на подразделы, которые содержат в себе структурные компоненты видов речевой деятельности.

54. Каждый подраздел содержит планируемые результаты по теме. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения слабослышащих обучающихся согласно разработанным критериям.

55. Обучение русскому языку предполагает:

- 1) приобретение и систематизация знаний о языке;
- 2) освоение первоначальных знаний о лексике, фонетике, грамматике русского языка;
- 3) овладение орфографией и пунктуацией;
- 4) развитие диалогической и монологической устной и письменной речи, речевое творчество;
- 5) формирование навыков по поиску информации в текстах различного типа, использование их для решения учебных задач;
- 6) определять его тему, основную мысль и лексические средства, в текстах разных типов, жанров и стилей;
- 7) овладение функциональной грамотностью (извлечение, преобразование и использование текстовой информации);
- 8) овладение техникой чтения, приемами понимания и анализа текстов;
- 9) овладение умениями, навыками различных видов устной и письменной речи.

56. Программа по русскому языку предусматривает формирование у младших обучающихся знаний о речи, особенностях построения высказываний разных типов, обусловленных коммуникативными задачами. Основное внимание уделяется формированию навыков функциональной грамотности, обусловленных четырьмя видами речевой деятельности: слушание, говорение, чтение и письмо.

57. Весь процесс обучения русскому языку подчинен формированию навыков речевой деятельности слабослышащих обучающихся, развитию умений содержательно, четко и ясно выражать мысли и чувство в устной и письменной форме. Фонетические, лексические, грамматические и орфографические явления и факты языка изучаются во взаимосвязи и ориентированы на применение их слабослышащими обучающимися в речевой практике.

58. Главное внимание уделяется практическим аспектам: работе над значением слова, обогащению и активизации словаря обучающихся, обогащению из речи различными грамматическими формами, умений пользоваться средствами языка в соответствии с литературными нормами (орфоэпическими, лексическими, грамматическими, орфографическими).

59. Основная задача обучения детей правописанию является формирование орфографической и пунктуационной зоркости.

60. В основе орфографической зоркости лежит умение соотносить звуковой и графический образы слова, обозначать звуки буквами на письме согласно правилам графики и орфографии и самостоятельно применять их на практике письменной речи.

61. Содержание программы:

таблица 1

2 класс	
1 четверть	
Все обо мне	Повторение изученного материала в 1 классе. Звуки и буквы русского языка. Гласные и согласные звуки. Смыслоразличительная роль звуков. Буквы – знаки, обозначающие звуки на письме. Большие и малые, печатные и рукописные буквы. Алфавитные названия букв. Слог. Слоγοобразующая роль гласных звуков. Деление слов на слоги и на части для переноса со строки на строку. Представление о языке как средстве человеческого общения и речи как самом общении, в ходе которого используются средства языка; о речевой деятельности и продукте этой деятельности (высказывание, текст). Языковые и неязыковые средства общения (ознакомление). Устная и письменная речь. Культура речи и общения. Слова-обращения (практически). Слова вежливости.

	Понятие о тексте, предложении. Понимание содержания предложения. Прописная буква в начале предложения, в собственных именах. Сила голоса и темп речи в процессе чтения, говорения, диалогического общения.
Моя семья и друзья	Фонетика. Звуки речи. Уточнение знаний обучающихся о звуках вообще и звуках речи, о различии звука и буквы, об их роли в слове. Алфавит. Алфавитный порядок слов. Гласные и согласные звуки. Слог. Деление слов на слоги и на части для переноса. Ударение. Роль ударения в различении значений слов и форм слова. Ударные и безударные гласные в слове. Гласные звуки [а, о, у, ы, и, э] и обозначение их на письме. Обозначение гласных звуков буквами я, ю, е, Ё (в начале слога и после согласного): выбор буквы гласного звука в соответствии с твёрдостью-мягкостью предыдущего согласного. Выбор буквы для обозначения мягкости согласного в середине и на конце слова. Сопоставление произношения и написания слов с безударными гласными. Проверка обозначения на письме безударного гласного в двусложных словах путём изменения места ударения в форме этого слова (земля — земли, моря — море). Согласные звуки. Произношение согласных звуков отдельно и в сочетании с другими звуками (учитываются реальные потребности конкретного класса): взрывного [г–г’]; непарных твёрдых [ж], [ш], [ц]; мягких [ч’] [ш’]; мягких [б’] [п’] [м’] [в’] [ф’]. Произношение и написание слов с чередующимися звонкими-глухими согласными: в конце слова (друг — [друг]); в середине слова перед другим согласным (грибки — [гр’ипк’и]). Проверка обозначения на письме парных звонких-глухих согласных путём изменения формы слова (снег — снега, дождь — дожди). Обозначение на письме звука [й] буквой й (на конце слова и слога), буквами я, ю, Ё, е (в начале слога, перед твердым, мягким разделительными знаками). Произношение слов с ъ, ь перед я, е, Ё, ю, и; написание слов с ь перед этими же буквами. Перенос слов с й, ь.
2 четверть	
	Состав слова. Словообразование. Общее понятие о составе слова. Окончание (звуковое). Корень слова. Однокоренные (родственные) слова. Приставка, ее место в структуре слова. Суффикс, его место в структуре слова.

Моя школа	Правописание неизменяемых приставок с-, по-, об-, за-, во-, пере- (практически). Правописание слов с суффиксами -оньк-, -еньк-, и употребление их в речи. Однокоренные слова, значение корня (наблюдение, выделение корня в однокоренных словах). Подбор однокоренных слов с наиболее употребительными в речи обучающихся корнями (школа – школьный - школьник; учить – учитель – ученик). Разбор слова по составу (в пределах минимума). Изменение окончаний для связи слов в предложении. Составление предложений с однокоренными словами с целью осознания значение корня.
Мой родной край	Правописание. Понятие об орфограмме как месте в слове или между словами, где возникает опасность ошибки, т.к. написание возможно представлено несколькими вариантами, из которых только один соответствует правилам орфографии. Орфограмма и орфографическое правило. Произношение и написание слов с безударными гласными и чередующимися звонкими и глухими согласными в корне; слов с ь перед я, е, Ы, ю, и; чтение и произношение слов с ь. Правила правописания: проверка обозначения на письме безударных гласных, звонких и глухих согласных в корне слова; мягкий знак в конце слова; написание сочетаний жи, ши, ча, ща, чу, щу, чк, чн, нч, нщ, щн; перенос слова по слогам (одну букву не переносят).
3 четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	Лексическое значение слова. Части речи: слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия. Имена собственные. Слова, одинаковые по произношению и написанию, но разные по значению (омонимы); слова, близкие по значению (синонимы); слова, противоположные по значению (антонимы) без употребления терминов. Грамматическое значение слова (без термина). Начальное представление о частях речи; о том, что слова разделяются на группы в зависимости от того, что они обозначают и на какой вопрос отвечают. Вопросы к словам, относящимся к разным частям речи. Слова, обозначающие предмет и отвечающие на вопросы кто? что? (имя существительное):

	группы слов с предметным и абстрактным значением (обозначение лиц, предметов, чувств: человек, радость, настроение, стол, бег, синева); слова, близкие или противоположные по значению (добро-зло); большая (прописная) буква в собственных именах. Мужской, средний, женский род имен существительных.
Традиции и фольклор	Правописание имен существительных женского рода с шипящим на конце. Единственное и множественное число существительных; изменение слов, отвечающих на вопросы кто? что? по числам. Самостоятельное употребление существительных во множественном и единственном числе в процессе построения предложений. Слова, обозначающие признак предмета и отвечающие на вопросы какой? какая? какое? какие? (имя прилагательное): зависимость рода имени прилагательного от рода имени существительного; группы слов с различным лексическим значением: по отношению ко времени года, материалу, поступку (весенний, кирпичный, добрый); слова, близкие или противоположные по значению (белый – черный); изменение слов, отвечающих на вопросы какой? какая? какое? какие?, по числам практически путем (белый – белые) Сочетания слов, отвечающих на вопросы кто? что? какой? какая? какое? какие? (белая шапка, белый свитер, белое пальто, белые краски). Слова, обозначающие действия предметов и отвечающие на вопросы что делать? что сделать? что делал? что будет делать? что сделает? (глагол): начальная форма (неопределённая форма); группы слов с различным лексическим значением (говорение: сказать, спросить, ответить, говорить, шептать; письмо: написать, выписать, подписать; проявление чувств: любить, жалеть, грустить, радоваться); изменение по числам (единственное и множественное число); изменение по временам (настоящее, прошедшее и будущее (простое) время); слова, близкие или противоположные по значению (повышать – понижать, строить - ломать). Слова, к которым не ставят вопросов (предлог, союз): на, от, в, из, к, по, с, у, над, под; а, но, и, или, потому что (практическое ознакомление с предлогами, союзами, их ролью в предложении). Раздельное написание служебных слов (предлогов, союзов) с другими словами в предложении. Сопоставительный анализ предлогов и приставок.

4 четверть	
Окружающая среда	Предложение. Понятие о словосочетании. Содержательная и интонационная завершенность предложения. Вопросы к словам предложения. Интонирование предложений. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки); прописная буква в первом слове предложения. Определение разницы в содержании подобных предложений, которые отличаются одним (двумя) словами. Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года.
Путешествия	Текст Понятие о тексте. Заглавие текста. Подбор заглавия в соответствии с содержанием текста. Структура текста: предложение-зачин, основная часть, предложение-заключение (концовка). Связь предложений в тексте. Объединение 3–4 предложений в связное высказывание. Работа с деформированным текстом (перестановка отдельных предложений, изъятие предложения, не соответствующего теме и подобное). Коллективное составление плана высказывания с опорой на рисунки. Различение предложений в тексте (используются предложения более длинные, чем в 1 классе).
3 класс	
1 четверть	
Живая природа	Повторение и закрепление знаний и умений, приобретенных во 2 классе. Требования к устной и письменной речи, значение языка как средства общения, познания. Закрепление умения распознавать языковые явления, которые рассматривались в предыдущие годы обучения. Сопоставление произношения и написания слов из списков для запоминания, повторение орфографических и пунктуационных правил, изученных в 1, 2 классах. Требования к технике письма, культуре оформления письменных работ. Содержание предложения. Знаки препинания в конце предложения. Интонационное членение предложения (пауза). Типы текстов: описание.
	Правописание Виды орфограмм. Орфографические правила.

Что такое хорошо, что такое плохо?	Произношение и написание слов с безударными гласными, парными звонкими и глухими согласными в корне. Произношение и написание слов с твЎрдыми, мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными, с удвоенными буквами согласного звука. Правописание и перенос слов с разделительным твЎрдым и мягким знаками.
2 четверть	
Время	Слово. Значение слова. Слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия, количество. Тематические группы слов. Мотивированное значение слова (без термина). Однозначные и многозначные слова, случаи омонимии (без термина), прямое и переносное значение слов. Слова, близкие по значению (синонимы), слова, противоположные по значению (антонимы). Наиболее употребительные устойчивые сочетания слов: дать слово; ни капельки; так себе; длинный язык; надуть губы; из-под (самого) носа; как с гуся вода и подобные
Архитектура	Состав слова. Словообразование. Основа и окончание слова. Части основы: корень, суффикс, приставка. Однокоренные слова. Чередование звуков в корне слова. Правописание неизменяемых приставок об-, от-, до-, под-, над-, а также приставок роз- (раз-), рос- (рас-), пре-, при- (практически). Правописание разделительного ъ (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, Ў, ю, я). Правописание слов с суффиксами -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Ўнок-, -онок- и употребление их в речи. Произношение и обозначение на письме безударных гласных в корне слова. Произношение и написание слов с парным звонким или глухим согласным в конце слова и перед другим согласным. Произношение и написание слов с твЎрдыми/мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными и с удвоенными буквами в корнях слов. Правописание приставок (практически). Перенос слов с приставками.
3 четверть	

Искусство	Части речи. Понятие о частях речи. Понятие о частях речи (общеграмматическое значение и вопросы). Распределение слов по частям речи на основании их значений и вопросов. Имя существительное. Разнообразие значений. Вопросы к именам существительным, которые обозначают предметы, живых существ, опредмеченные признаки (высота), действия (полёт). Собственные и нарицательные (без термина) имена существительные. Кавычки при написании имён собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов. Большая (прописная) буква в собственных именах существительных. Род и число имён существительных. Склонение имён существительных. Роль имён существительных в предложении. Имя прилагательное. Разнообразие значений. Вопросы к именам прилагательным. Связь имени прилагательного с именем существительным. Изменение имён прилагательных по родам и числам. Склонение имён прилагательных. Роль имён прилагательных в предложении.
Выдающиеся личности	Глагол. Разнообразие лексического значения. Роль глаголов в предложении. Неопределённая форма глагола. Время глагола. Изменение по родам глаголов прошедшего времени. Правописание не с глаголами.
4 четверть	
Вода – источник жизни	Наречие. Понятие о лексических значениях. Роль наречий в предложении. Правописание отдельных наиболее употребительных наречий. Предложение. Предложения по цели высказывания в которых содержится сообщение (повествовательные), вопрос (вопросительные), просьба, совет или приказ, побуждение к действию (побудительные). Главные (подлежащее и сказуемое) и второстепенные (без деления на виды) члены предложения (используются как с простым глагольным сказуемым, так и с другими видами сказуемого двусоставного предложения — без употребления терминов). Вопросы к членам предложения
	Текст Тема, основная мысль текста, ключевые слова. Структурные части текста: зачин, основная часть, заключение.

Культура отдыха. Праздники	Типы текстов: описание, повествование. Составление текстов разных типов по образцу, с учетом речевой ситуации. Связь предложений в тексте. Художественный и научно-художественный стили (практическое ознакомление). Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года.
4 класс	
1 четверть	
Моя Родина - Казахстан	Повторение в начале учебного года. Требования к устной и письменной речи. Различные виды речевой деятельности. Языковые явления, которые рассматривались в предыдущих классах. Техника письма, культура оформления письменной работы. Виды проверяемых и непроверяемых орфограмм в корне слова и приставках. Правила правописания (орфографические, пунктуационные), проработанные в предыдущие годы обучения. Правописание слов с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, произносимыми согласными (непроверяемыми) в корне слова. Звуки и буквы. Алфавит. Состав слова. Типы предложений по цели высказывания и интонации. Главные члены предложения (в простом и сложном предложении); второстепенные члены предложения (без деления на виды). Связь слов в предложении, выделение словосочетаний, постановка вопросов от главного к зависимому слову. Схематическое изображение связей между словами в предложении. Восстановление деформированных предложений.
Ценности	Типы и стили текстов. Особенности содержания и структуры текста-повествования, описания. Ключевые слова. Тема и основная мысль текста. Заглавие. Связь предложений в тексте. Слово. Значения слова. Однозначные и многозначные слова. Прямое и переносное значение слова. Случаи омонимии (без термина). Синонимы, антонимы. Наиболее употребительные устойчивые сочетания слов (практически). Использование толкового словаря для выяснения и уточнения значения слова.
2 четверть	
	Части речи. Имя существительное.

Культурное наследие

Имя существительное как часть речи: общее грамматическое значение, морфологические признаки, роль в предложении.

Повторение изученного об имени существительном в 3 классе.

Лексическое многообразие слов, которые относятся к именам существительным. Имена существительные-синонимы, антонимы; многозначность имѐн существительных; употребление имѐн существительных в прямом и переносном значении. Собственные и нарицательные имена существительные. Род и число имѐн существительных. Особенности написания имѐн существительных женского и мужского рода, оканчивающихся на шипящий звук. Изменение имѐн существительных по падежам (склонение). Три склонения имѐн существительных. Падежные окончания имѐн существительных 1, 2, 3 склонений. Правописание безударных падежных окончаний имѐн существительных в единственном числе. Склонение имѐн существительных во множественном числе. Составление словосочетаний, предложений с именами существительными. Разбор имени существительного как части речи.

Имя прилагательное

Повторение сведений об имени прилагательном, полученных в 3 классе.

Развитие представлений о лексическом многообразии имѐн прилагательных, их роли в речи (прилагательные-синонимы, прилагательные-антонимы; употребление имѐн прилагательных в прямом и переносном значении). Наблюдения над употреблением имѐн прилагательных в речи. Согласование имѐн прилагательных с именами существительными в роде, числе и падеже.

Изменение имѐн прилагательных по падежам в единственном и множественном числе; по родам — в единственном числе. Родовые и падежные окончания имѐн прилагательных.

Произношение и написание падежных окончаний имѐн прилагательных (практически).

Произношение и написание суффиксов, приставок в именах прилагательных. Составление словосочетаний, предложений с именами прилагательными.

Грамматический разбор имени прилагательного.

Имя числительное. Общее представление об имени числительном как части речи: значение, вопросы, изменение. Числительные количественные и порядковые. Правописание количественных

Мир профессий

	числительных от пяти до тридцати, сто, тысяча, порядковых числительных от первый до двадцатый и тридцатый, ...сотый. Составление словосочетаний, предложений с числительными. Грамматический разбор имени числительного. Местоимение. Общее понятие о местоимении как части речи. Наблюдения за ролью местоимений в речи. Личные местоимения, их изменение и правописание. Разряды местоимений. Изменение местоимений по падежам и числам, в единственном числе — по родам. Роль местоимений в речи. Составление словосочетаний, предложений с местоимениями. Грамматический разбор местоимения.
3 четверть	
Природные явления	Глагол. Глагол как часть речи. Роль глагола в речи. Повторение изученного о глаголе в предыдущих классах. Расширение представлений о лексическом многообразии глаголов, их роли в речи (глаголы-синонимы, глаголы-антонимы; употребление глаголов в прямом и переносном значении; многозначные глаголы). Наблюдения над употреблением глаголов в тексте. Изменение глагола по временам. Неопределённая форма глагола. Изменение глаголов по лицам и числам (спряжение). 1 и 2 спряжение глаголов. Правописание безударных личных окончаний глаголов в настоящем и будущем времени. Определение спряжения глаголов с безударным личным окончанием по неопределённой форме. Изменение глаголов прошедшего времени. Произношение и написание -ться и -тся в глаголах. Составление словосочетаний и предложений с глаголами. Разбор глагола как части речи.
Охрана окружающей среды	Наречие. Повторение изученного о наречии в 3 классе. Разнообразие лексического значения наречий. Наречия места, времени. Наречия, близкие и противоположные по значению. Наблюдения над ролью наречий в тексте. Выбор из данных наречий того, которое соответствует коммуникативной задаче. Правописание отдельных, наиболее употребительных наречий. Составление словосочетаний, предложений с наречиями. Проверка написания наречий по словарю.
4 четверть	
	Предложение. Правописание. Распространение предложений.

Путешествие в космос	Построение предложений по образцу, по схеме, самостоятельно. Восстановление деформированных предложений. Обращения, состоящие из одного слова, стоящие в начале, середине и конце предложения. Знаки препинания при обращении. Однородные члены предложения с бессоюзной связью или неповторяющимися союзами и, или, а, но. Знаки препинания при однородных членах предложения. Правила оформления диалога на письме.
Путешествие в будущее	Текст. Типы и стили текстов. Особенности содержания и структуры текстов - повествования, описания, рассуждения. Построение текстов разных типов — повествования, описания, рассуждения. Сравнение, составление художественных и научно-популярных текстов. Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года.

62. Содержание навыков речевой деятельности:

таблица 2

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание содержания информации/сообщения
		1.2 Определение темы и основной мысли информации/сообщения
		1.3 Прогнозирование содержание информации
		1.4 Участие в диалоге, соблюдая речевые нормы в зависимости от ситуации общения
		1.5 Составление монологического высказывания на заданную тему
		1.6 Соблюдение орфоэпических норм
		1.7 Декламация
2	Чтение	2.1 Выявление структурных частей текста
		2.2 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.3 Формулирование вопросов и ответов
		2.4 Определение типов и стилей текстов

3	Письмо	2.5 Извлечение необходимой информации из различных источников
		2.6 Сравнительный анализ текстов
		3.1 Создание текстов разных типов и стилей
		3.2 Создание текста по плану и опорным словам
		3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного
		3.4 Написание текстов разных типов и стилей с использованием различных форм представления
		3.5 Нахождение и исправление ошибок в работе
		3.6 Соблюдение каллиграфических норм
		3.7 Соблюдение орфографических норм
		3.8 Соблюдение грамматических норм
		3.9 Соблюдение пунктуационных норм

63. В разделе программы "Система целей" для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа - подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

64. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 3

Навыки	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Понимание содержания информации/сообщения	2.1.1.1 определять с помощью учителя опорные слова, фиксировать их; отвечать на закрытые вопросы	3.1.1.1 определять основные моменты, фиксировать их; отвечать на открытые и закрытые вопросы	4.1.1.1 строить высказывания по прослушанной информации на основе своих заметок, передавая ее смысл
1.2 Определение темы и основной мысли информации/сообщения	2.1.2.1 определять в прослушанном тексте, что хотел сказать автор /в чем он хотел нас убедить (используя опорные слова)	3.1.2.1 определять тему, основную мысль высказывания, опираясь на ключевые моменты	4.1.2.1 определять тему и основную мысль высказывания, доказывая ее фактами

1.3 Прогнозирование содержание информации	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов	3.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и рисунков/фото/диаграмм	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку и диаграмме / схеме /таблице, обосновывая причину своего варианта
1.4 Участие в диалоге, соблюдая речевые нормы в зависимости от ситуации общения	2.1.4.1 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение и выслушивая мнения других	3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы	4.1.4.1 понимать различные способы ведения диалога, участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая речевые нормы
1.5 Составление монологического высказывания на заданную тему	2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов	3.1.5.1 строить монологическое высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов	4.1.5.1 строить монологическое высказывание, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы
1.6 Соблюдение орфоэпических норм	2.1.6.1 произносить правильно слова: с трудным ударением; с сочетаниями "чт", "чн", "щн" "гк", "гч";	3.1.6.1 соблюдать правила произношения слов: с окончаниями -ого, -его; иноязычного происхождения; с трудным звукосочетанием	4.1.6.1 употреблять правила постановки ударения в: существительных в именительном, родительном падежах; глаголах прошедшего времени; прилагательных сравнительной степени
1.7 Декламация	2.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений 2.1.7.2 читать выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста (с помощью учителя) 2.1.7.3 читать по ролям	3.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений 3.1.7.2 читать публично выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста 3.1.7.3 читать по ролям, принимать участие в инсценировках произведения	4.1.7.1 заучивание стихотворений и отрывков произведений (12-16 в год). 4.1.7.2 публично читать выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста (самостоятельно) 4.1.7.3 читать по ролям, разрабатывать сценарии и принимать участие в инсценировках произведения

2) чтение:
таблица 4

Навыки	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс

2.1 Выявление структурных частей текста	2.2.1.1 определять с помощью учителя структурные компоненты текста, разделяя его на части	3.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста, учитывая основные моменты	4.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста и обосновывать их
2.2 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	2.2.2.1 различать синонимы, антонимы, омонимы и понимать их роль в тексте	3.2.2.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи	4.2.2.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи
2.3 Формулирование вопросов и ответов	2.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова, 2.2.3.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного	3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, отвечать на вопросы по содержанию прочитанного	4.2.3.1 формулировать вопросы, отражающие свое отношение к тексту, чтобы углубить понимание и уточнить ответ
2.4 Определение типов и стилей текстов	2.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям с помощью учителя	3.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям	4.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование, рассуждение – по их особенностям
	2.2.4.2 определять художественные и нехудожественные тексты (стихотворение, рассказ, статья)	3.2.4.2 определять публицистический и деловой стиль по их особенностям (статья, объявление, реклама, биография)	4.2.4.2 различать публицистический, научный и деловой стиль по их особенностям (статья, интервью, объявление, реклама, репортаж, заметка)
2.5 Извлечение необходимой информации из различных источников		3.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему	4.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему, выделять главную и второстепенную информацию
2.6. Сравнительный анализ текстов	2.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип текста, ключевые слова (с помощью учителя)	3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	4.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста, указывать языковые средства и определять их роль в раскрытии идеи

3) письмо:

таблица 5

Навыки	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Создание текстов разных типов и стилей	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки, животного, объектов природы (по выбору), текст-повествование на заданную тему	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин, текст-повествование на заданную тему по наблюдениям	4.3.1.1 писать текст-описание портрета, текст-повествование на заданную тему из личного опыта, текст-рассуждение на заданную тему
	2.3.1.2 создавать небольшие тексты (рассказ) на основе особенностей художественного стиля	3.3.1.2 создавать тексты публицистического и делового стиля на основе их особенностей (заметка, справка, объявление)	4.3.1.2 создавать тексты научного, публицистического и делового стилей на основе их особенностей (инструкция, интервью, реклама, заявление, объяснительная)
3.2 Создание текста по плану и опорным словам	2.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану (с помощью учителя)	3.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану	4.3.2.1 составлять текст по определенной структуре, состоящей из нескольких абзацев, показывая разницу между информацией, событиями или процессами
3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного	2.3.3.1 передавать содержание с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя)	3.3.3.1 передавать содержание текста или его частей самостоятельно	4.3.3.1 передавать содержание текста, представляя доказательства, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
3.4 Написание текстов разных типов и стилей с использованием различных форм представления	2.3.4.1 создавать небольшие тексты с использованием слов и/или изображений для определенных целей и для убеждения других, п и с а т ь каллиграфическим почерком слова и предложения	3.3.4.1 создавать тексты (например, письма, отчеты или презентации), представляя собственную точку зрения и используя соответствующий стиль и лексику, писать каллиграфическим почерком или печатать тексты, используя схемы, графики, таблицы, фотографии	4.3.4.1 создавать тексты (например, статью, новости или проспект), используя аргументы, чтобы убедить других, при этом разборчиво писать и печатать тексты, используя некоторые компьютерные программы для представления текстов
	2.3.5.1 исправлять лексические,	3.3.5.1 исправлять лексические, стилистические,	4.3.5.1 исправлять лексические,

3.5 Нахождение и исправление ошибок в работе	орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	стилистические, орфографические и пунктуационные ошибки
3.6 Соблюдение каллиграфических норм	2.3.6.1 писать в тетради в узкую линейку с соблюдением высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений	3.3.6.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений	4.3.6.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений
	2.3.7.1 писать правильно в словах сочетания жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн	3.3.7.1 писать и переносить слова с разделительным твѸрдым и мягким знаками	
	2.3.7.2 определять значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне, изменяя форму слова	3.3.7.2 различать значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне слова, изменяя форму слова и подбирая однокоренные слова	4.3.7.2 писать слова, произношение и написание которых расходится
	2.3.7.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные	3.3.7.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные (проверяемые) в корне слова	4.3.7.3 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова
		3.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные на конце и середине слова, применяя способы их проверки	4.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные твердые/мягкие, произносимые/непроизносимые удвоенные согласные в корне слова, применяя способы их проверки
		3.3.7.5 определять значимые части слова; писать слова с суффиксами -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи	4.3.7.5 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Ѹнок-, -онок- и употреблять их в речи
		3.3.7.6 определять значимые части слова; писать слова с приставками: с-, по-, об-, за-, во-, пере-	4.3.7.6 писать неизменяемые приставки: об-, от-, до-, под-, над -, от-, о-, про-, под-, над-, за -, на-, роз- (раз-), рос- (рас-), пре-, при- (практически)

3.7 Соблюдение орфографических норм		3.3.7.7 писать неизменяемые на письме приставки со словами слитно, предлоги - раздельно	4.3.7.7 писать слова с разделительным ь (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, Ё, ю, я)
		3.3.7.8 переносить слова по слогам; переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными	4.3.7.8 переносить слова с приставками
		3.3.7.9 писать имена собственные с большой буквы	4.3.7.9 писать большую букву в собственных именах существительных
		3.3.7.10 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода	4.3.7.10 писать падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонения
		3.3.7.11 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не	4.3.7.11 писать имена существительные мужского и женского рода с шипящим на конце
			4.3.7.12 писать суффиксы и приставки, падежные окончания имен прилагательных (практически)
			4.3.7.13 писать количественные числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча; порядковых числительных от первый до двадцатый, тридцатый, сотый.
			4.3.7.14 писать глаголы на -тся, -ться, безударные личные окончания глаголов в настоящем и будущем времени, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч.
	2.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, союзы;	3.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, наречия, предлоги и	4.3.8.1 различать на основе существенных признаков существительные, прилагательные, глаголы,

3.8 Соблюдение грамматических норм	определять их роль в предложении	союзы; определять их роль в предложении	местоимения, числительные, наречия, предлоги и союзы и определять их роль в предложении
	2.3.8.2 определять значимые части слова, выделять корень в слове и подбирать однокоренные слова	3.3.8.2 определять род, число, падеж и склонение имен существительных и правильно употреблять их в речи	4.3.8.2 определять род, число, падеж и склонение имен существительных, изменять их по падежам
		3.3.8.3 определять основу и окончание слова; определять части основы: корень, суффикс, приставка	4.3.8.3 изменять имена прилагательные по родам в единственном числе, по падежам — в единственном и множественном числе
		3.3.8.4 изменять имена прилагательные по родам и числам, склонять вместе с именем существительным	4.3.8.4 изменять местоимения по падежам и числам, в единственном числе — по родам; составлять словосочетания и предложения, употребляя в них местоимения с предлогами и без
		3.3.8.5 определять время глагола и изменять их по родам в прошедшем времени	4.3.8.5 изменять глаголы по лицам, числам и временам, определять спряжение по неопределенной форме
		3.3.8.6 различать и употреблять в речи предложения по цели высказывания; определять главные и второстепенные члены предложения	4.3.8.6 правильно употреблять в письменной речи имена числительные от пяти до тридцати
		3.3.8.7 различать главные (подлежащее и сказуемое) и второстепенные (без деления на виды) члены предложения, задавать к ним вопросы	4.3.8.7 построение предложений по образцу, распространение предложений; предложения с однородными членами и обращением
3.9 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.9.1 ставить знаки препинания на конце повествовательных, вопросительных и восклицательных предложений	3.3.9.1 использовать знаки препинания в конце предложений в зависимости от цели высказывания и интонации	4.3.9.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения, связанных интонацией обращения
		3.3.9.2 использовать кавычки при написании	

	имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов	4.3.9.2 использовать правила оформления диалога на письме

65. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающиеся будут:		
1 четверть			
Всё обо мне	2.1.1.1 определять с помощью учителя опорные слова, фиксировать их; отвечать на закрытые вопросы 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов 2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов	2.2.1.1 определять с помощью учителя структурные компоненты текста, разделяя его на части 2.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип текста, ключевые слова (с помощью учителя)	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки, животного, объектов природы (по выбору), текст-повествование на заданную тему 2.3.6.1 писать в тетради в узкую линейку с соблюдением высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений 2.3.7.1 писать правильно в словах сочетания жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн 2.3.9.1 ставить знаки препинания на конце повествовательных, вопросительных и восклицательных предложений
Моя семья и друзья	2.1.2.1 определять в прослушанном тексте, что хотел сказать автор/в чем он хотел нас убедить (используя опорные слова) 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов 2.1.4.1 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение и выслушивая мнения других 2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую	2.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова, 2.2.3.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного 2.2.4.2 определять художественные и	2.3.1.2 создавать небольшие тексты (рассказ) на основе особенностей художественного стиля 2.3.7.1 писать правильно в словах сочетания жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн

	обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов 2.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений 2.1.7.2 читать выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста (с помощью учителя) 2.1.7.3 читать по ролям	нехудожественные тексты (стихотворение, рассказ, статья)	2.3.7.2 определять значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне, изменяя форму слова
2 четверть			
Моя школа	2.1.1.1 определять с помощью учителя опорные слова, фиксировать их; отвечать на закрытые вопросы 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов 2.1.4.1 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение и выслушивая мнения других 2.1.6.1 произносить правильно слова: с трудным ударением; с сочетаниями "чт", "чн", "щн" "гк", "гч";		2.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану (с помощью учителя и самостоятельно) 2.3.5.1 исправлять лексические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя 2.3.8.2 определять значимые части слова, выделять корень в слове и подбирать однокоренные слова
Мой родной край	2.1.2.1 определять в прослушанном тексте, что хотел сказать автор/в чем он хотел нас убедить (используя опорные слова) 2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов	2.2.4.2 определять художественные и нехудожественные тексты (стихотворение, рассказ, статья)	2.3.7.1 писать правильно в словах сочетания жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн 2.3.7.2 определять значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне, изменяя форму слова 2.3.7.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные
3 четверть			
	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов	2.2.1.1 определять с помощью учителя	

В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов 2.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений	структурные компоненты текста, разделяя его на части 2.2.2.1 различать синонимы, антонимы, омонимы и понимать их роль в тексте 2.2.4.2 определять художественные и нехудожественные тексты (стихотворение, рассказ, статья)	2.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану (с помощью учителя) 2.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги; определять их роль в предложении
Традиции и фольклор	2.1.2.1 определять в прослушанном тексте, что хотел сказать автор/в чем он хотел нас убедить (используя опорные слова) 2.1.4.1 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение и выслушивая мнения других	2.2.2.1 различать синонимы, антонимы, омонимы и понимать их роль в тексте 2.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова 2.2.3.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного	2.3.1.2 создавать небольшие тексты (рассказ) на основе особенностей художественного стиля 2.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану (с помощью учителя) 2.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги; определять их роль в предложении
4 четверть			
Окружающая среда	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и опорных слов 2.1.4.1 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение и выслушивая мнения других 2.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип текста, ключевые слова (с помощью учителя) 2.1.7.2 читать выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста (с помощью учителя).	2.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям с помощью учителя	2.3.3.1 передавать содержание с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя) 2.3.4.1 создавать небольшие тексты с использованием слов и/или изображений для определенных целей и для убеждения других, п и с а т ь каллиграфическим почерком слова и предложения 2.3.9.1 ставить знаки препинания на конце повествовательных, вопросительных и восклицательных предложений

Путешествие	2.1.5.1 строить монологическое высказывание на заданную и интересующую обучающихся тему, объясняя тему и идею на основе ключевых слов 2.1.6.1 произносить правильно слова: с трудным ударением; с сочетаниями "чт", "чн", "щн" "гк", "гч"; 2.1.7.3 читать по ролям	2.2.2.1 различать синонимы, антонимы, омонимы и понимать их роль в тексте 2.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип текста, ключевые слова (с помощью учителя)	2.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану (с помощью учителя) 2.3.9.1 ставить знаки препинания на конце повествовательных, вопросительных и восклицательных предложений

2) 3 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающиеся будут:		
1 четверть			
Живая природа	3.1.1.1 определять основные моменты, фиксировать их; отвечать на открытые и закрытые вопросы 3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы 3.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений.	3.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста, учитывая основные моменты 3.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин, текст-повествование на заданную тему по наблюдениям 3.3.5.1 исправлять лексические, стилистические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя 3.3.6.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений 3.3.7.11 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не 3.3.9.1 использовать знаки препинания в конце предложений в

			зависимости от цели высказывания и интонации
Что такое хорошо, что такое плохо?	3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы 3.1.5.1 строить монологическое высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов 3.1.6.1 соблюдать правила произношения слов: с окончаниями -ого, -его; иноязычного происхождения; с трудным звукосочетанием 3.1.7.2 читать публично выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста.	3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, отвечать на вопросы по содержанию прочитанного 3.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям 3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	3.3.1.2 создавать тексты публицистического и делового стиля на основе их особенностей (заметка, справка, объявление) 3.3.7.1 писать и переносить слова с разделительным твёрдым и мягким знаками 3.3.7.2 различать значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне слова, изменяя форму слова и подбирая однокоренные слова 3.3.7.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные (проверяемые) в корне слова 3.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные на конце и середине слова, применяя способы их проверки
2 четверть			
Время	3.1.2.1 определять тему, основную мысль высказывания, опираясь на ключевые моменты 3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы 3.1.7.3 читать по ролям, принимать участие в инсценировках произведения	3.2.2.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи 3.2.4.2 определять публицистический и деловой стиль по их особенностям (статья, объявление, реклама, биография)	3.3.2.1 составлять и писать короткие тексты на заданную тему по опорным словам и по плану 3.3.5.1 исправлять лексические, стилистические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя 3.3.7.6 определять значимые части слова; писать слова с приставками: с-, по-, об-, за-, во-, пере- 3.3.7.10 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода

Архитектура	3.1.5.1 строить монологическое высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов 3.1.6.1 соблюдать правила произношения слов: с окончаниями -ого, -его; иноязычного происхождения; с трудным звукосоочетанием 3.1.7.1 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений. 3.1.7.2 читать публично выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста.	3.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему	3.3.7.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные (проверяемые) в корне слова 3.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные на конце и середине слова, применяя способы их проверки 3.3.7.5 определять значимые части слова; писать слова с суффиксами -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи 3.3.7.6 определять значимые части слова; писать слова с приставками: с-, по-, об-, за-, во-, пере- 3.3.7.7 писать неизменяемые на письме приставки со словами слитно, предлоги - раздельно 3.3.7.8 переносить слова по слогам; переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 3.3.8.3 определять основу и окончание слова; определять части основы: корень, суффикс, приставка
3 четверть			
Искусство	3.1.2.1 определять тему, основную мысль высказывания, опираясь на ключевые моменты 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и рисунков/фото/диаграмм	3.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста, учитывая основные моменты 3.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские	3.3.7.9 писать имена собственные с большой буквы 3.3.7.11 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не 3.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, наречия, предлоги и союзы; определять их роль в предложении

	3.1.5.1 строить монологическое высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов 3.1.7.3 читать по ролям, принимать участие в инсценировках произведения	энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему 3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	3.3.8.2 определять род, число, падеж и склонение имен существительных и правильно употреблять их в речи 3.3.8.4 изменять имена прилагательные по родам и числам, склонять вместе с именем существительным 3.3.9.2 использовать кавычки при написании имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов
Выдающиеся личности	3.1.1.1 определять основные моменты, фиксировать их; отвечать на открытые и закрытые вопросы 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации на основе заголовка и рисунков/фото/диаграмм 3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы	3.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям 3.2.4.2 определять публицистический и деловой стиль по их особенностям (статья, объявление, реклама, биография) 3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	3.3.4.1 создавать тексты (например, письма, отчеты или презентации), представляя собственную точку зрения и используя соответствующий стиль и лексику, писать каллиграфическим почерком или печатать тексты, используя схемы, графики, таблицы, фотографии 3.3.7.10 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода 3.3.8.5 определять время глагола и изменять их по родам в прошедшем времени
4 четверть			
Вода – источник жизни	3.1.2.1 определять тему, основную мысль высказывания, опираясь на ключевые моменты 3.1.5.1 строить монологическое	3.2.4.2 определять публицистический и деловой стиль по их особенностям (статья, объявление, реклама, биография) 3.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему	3.3.8.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, наречия, предлоги и союзы определять их роль в предложении 3.3.8.7 различать главные (подлежащее и сказуемое) и второстепенные члены предложения (безделения на виды), задавать ним вопросы 3.3.8.6 различать и употреблять в речи предложения по цели высказывания;

	высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов	3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	определять главные и второстепенные члены предложения 3.3.9.1 использовать знаки препинания в конце предложений в зависимости от цели высказывания и интонации
Культура отдыха. Праздники	3.1.4.1 участвовать в диалоге, планируя свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы 3.1.5.1 строить высказывание на основе опорного плана и ключевых моментов.	3.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста, учитывая основные моменты 3.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование – по их особенностям 3.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста	3.3.1.2 создавать тексты публицистического и делового стиля на основе их особенностей (заметка, справка, объявление) 3.3.3.1 передавать содержание текста или его частей самостоятельно 3.3.7.5 определять значимые части слова; писать слова с суффиксами -оньк-, -еньк - и употреблять их в речи 3.3.7.7 писать неизменяемые на письме приставки со словами слитно, предлоги – раздельно 3.3.7.8 переносить слова по слогам; переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 3.3.7.9 писать имена собственные с большой буквы

3) 4 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающиеся будут:		
1 четверть			
	4.1.1.1 строить высказывания по прослушанной информации на основе своих заметок, передавая ее смысл 4.1.2.1 определять тему и основную мысль высказывания, доказывая ее фактами	4.2.1.1 определять структурные компоненты	4.3.1.1 писать текст-описание портрета, текст-повествование на заданную тему из личного опыта текст-рассуждение на заданную тему 4.3.6.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и

Моя Родина – Казахстан	4.1.5.1 строить монологическое высказывание, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы 4.1.7.1 Заучивание стихотворений и отрывков произведений (12-16 в год). 4.1.7.2 публично читать выразительно с соблюдением пауз между предложениями и частями текста (самостоятельно).	художественного / нехудожественного текста и обосновывать их 4.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование, рассуждение – по их особенностям	наклона прописных и строчных букв и их соединений 4.3.7.3 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова 4.3.7.8 переносить слова с приставками 4.3.7.11 писать имена существительные мужского и женского рода с шипящим на конце
Ценности	4.1.2.1 определять тему и основную мысль высказывания, доказывая ее фактами 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку и диаграмме /схеме/таблице, обосновывая причину своего варианта 4.1.4.1 понимать различные способы ведения диалога, участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая речевые нормы 4.1.5.1 строить монологическое высказывание, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы	4.2.2.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи 4.2.3.1 формулировать вопросы, отражающие свое отношение к тексту, чтобы углубить понимание и уточнить ответ 4.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему, выделять главную и второстепенную информацию	4.3.4.1 создавать тексты (например, статью, новости или проспект), используя аргументы, чтобы убедить других, при этом разборчиво писать и печатать тексты, используя некоторые компьютерные программы для представления текстов 4.3.5.1 исправлять лексические, стилистические, орфографические и пунктуационные ошибки 4.3.7.2 писать слова, произношение и написание которых расходятся 4.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные твердые/мягкие, непроизносимые удвоенные согласные в корне слова, применяя способы их проверки
2 четверть			
	4.1.5.1 строить монологическое высказывание, используя самостоятельно		4.3.7.3 писать падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонения 4.3.7.4 писать имена существительные

Культурное наследие	разработанный план и наглядные материалы 4.1.6.1 употреблять правила постановки ударения в: существительных в именительном, родительном падежах; глаголах прошедшего времени; прилагательных сравнительной степени 4.1.7.3 читать по ролям, разрабатывать сценарии и принимать участие в инсценировках произведения	4.2.2.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи 4.2.4.2 различать публицистический, научный и деловой стиль по их особенностям (статья, интервью, объявление, реклама, репортаж, заметка)	мужского и женского рода с шипящим на конце 4.3.7.9 писать большую букву в собственных именах существительных 4.3.8.1 различать на основе существенных признаков существительные, прилагательные, глаголы, местоимения, числительные, предлоги и союзы и определять их роль в предложении 4.3.8.2 определять род, число, падеж и склонение имен существительных, изменять их по падежам 4.3.7.10 писать падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонения
	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку и диаграмме	4.2.3.1 формулировать вопросы, отражающие свое отношение к тексту, чтобы углубить понимание и уточнить ответ	4.3.7.6 писать неизменяемые приставки: об-, от-, до-, под-, над -, от-, о-, про-, под-, над-, за -, на-, роз- (раз-), рос- (рас-), пре-, при- (практически) 4.3.8.1 различать на основе существенных признаков существительные, прилагательные, глаголы, местоимения, числительные, наречия, предлоги и союзы и определять их роль в предложении 4.3.8.3 изменять имена прилагательные по родам в единственном числе, по падежам — в единственном и множественном числе 4.3.7.5 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Унок-, -онок- и употреблять их в речи

Мир профессий	/схеме/таблице, обосновывая причину своего варианта 4.1.4.1 понимать различные способы ведения диалога, участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая речевые нормы	4.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему, выделять главную и второстепенную информацию	4.3.7.11 писать имена существительные мужского и женского рода с шипящим на конце 4.3.7.12 писать суффиксы и приставки, падежные окончания имен прилагательных (практически) 4.3.7.13 писать количественные числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча; порядковых числительных от первый до двадцатый, тридцатый, сотый. 4.3.8.4 изменять местоимения по падежам и числам, в единственном числе – по родам; составлять словосочетания и предложения, употребляя в них местоимения с предлогами и без 4.3.8.6 правильно употреблять в письменной речи имена числительные от пяти до тридцати
3 четверть			
	4.1.2.1 определять тему и основную мысль высказывания, доказывая ее фактами 4.1.5.1 строить монологическое высказывание, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы	4.2.2.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи 3.2.4.1 определять типы текстов – описание,	4.3.2.1 составлять текст по определенной структуре, состоящей из нескольких абзацев, показывая разницу между информацией, событиями или процессами 4.3.8.5 изменять глаголы по лицам, числам и временам, определять спряжение по неопределенной форме 4.3.7.3 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова

Природные явления	4.1.6.1 употреблять правила постановки ударения в: существительных в именительном, родительном падежах; глаголах прошедшего времени; прилагательных сравнительной степени 4.1.7.1 Заучивание стихотворений и отрывков произведений (12-16 в год).	повествование – по их особенностям 4.2.5.1 находить информацию по двум источникам (словари, справочники, детские энциклопедии, детские познавательные журналы) на определенную тему, выделять главную и второстепенную информацию	4.3.7.6 писать неизменяемые приставки: об-, от-, до-, под-, над -, от-, о-, про-, под-, над-, за -, на-, роз- (раз-), рос- (рас-), пре-, при- (практически) 4.3.7.7 писать слова с разделительным ь (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, Ы, ю, я) 4.3.8.1 различать на основе существенных признаков существительные, прилагательные, глаголы, местоимения, числительные, наречия, предлоги и союзы и определять их роль в предложении
Охрана окружающей среды	4.1.1.1 строить высказывания по прослушанной информации на основе своих заметок, передавая ее смысл 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку и диаграмме /схеме/таблице, обосновывая причину своего варианта 4.1.4.1 понимать различные способы ведения диалога, участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая речевые нормы 4.1.7.2 публично читать выразительно с	4.2.1.1 определять структурные компоненты художественного /нехудожественного текста и обосновывать их 4.2.3.1 формулировать вопросы, отражающие свое отношение к тексту, чтобы углубить понимание и уточнить ответ 4.2.4.2 различать публицистический, научный и деловой стиль по их особенностям (	4.3.1.2 создавать тексты научного, публицистического и делового стилей на основе их особенностей (инструкция, интервью, реклама, заявление, объяснительная) 4.3.3.1 передавать содержание текста, представляя доказательства, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя) 4.3.7.8 переносить слова с приставками 4.3.7.13 писать количественные числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча; порядковых числительных от первый до двадцатый, тридцатый, сотый. 4.3.7.14 писать глаголы на -тся, -ться, безударные личные окончания глаголов в настоящем и будущем

	соблюдением пауз между предложениями и частями текста (самостоятельно).	статья, интервью, объявление, реклама, репортаж, заметка)	времени, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. 4.3.8.1 различать на основе существенных признаков существительные, прилагательные, глаголы, местоимения, числительные, наречия, предлоги и союзы и определять их роль в предложении
4 четверть			
Путешествие в космос	4.1.1.1 строить высказывания по прослушанной информации на основе своих заметок, передавая ее смысл 4.1.4.1 понимать различные способы ведения диалога, участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая речевые нормы 4.1.7.3 читать по ролям, разрабатывать сценарии и принимать участие в инсценировках произведения	4.2.3.1 формулировать вопросы, отражающие свое отношение к тексту, чтобы углубить понимание и уточнить ответ 4.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста, указывать языковые средства и определять их роль в раскрытии идеи	4.3.7.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные твердые/мягкие, непронизносимые удвоенные согласные в корне слова, применяя способы их проверки 4.3.7.5 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Унок-, -онок- и употреблять их в речи 4.3.8.7 построение предложений по образцу, распространение предложений; предложения с однородными членами и обращением 4.3.7.9 писать большую букву в собственных именах существительных 4.3.7.10 писать падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонения 4.3.7.12 писать суффиксы и приставки, падежные окончания имен прилагательных (практически) 4.3.7.14 писать глаголы на -тся, -ться, безударные личные окончания глаголов в настоящем и будущем времени, определяя тип

			спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. 4.3.9.1 ставить знаки препинания при однородных членах предложения, связанных интонацией обращения 4.3.9.2 использовать правила оформления диалога на письме
Путешествие в будущее	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку и диаграмме / схеме /таблице, обосновывая причину своего варианта 4.1.6.1 употреблять правила постановки ударения в: существительных в именительном, родительном падежах; глаголах прошедшего времени; прилагательных сравнительной степени	4.2.1.1 определять структурные компоненты художественного / нехудожественного текста и обосновывать их 4.2.4.1 определять типы текстов – описание, повествование, рассуждение – по их особенностям 4.2.4.2 различать публицистический, научный и деловой стиль по их особенностям (статья, интервью, объявление, реклама, репортаж, заметка) 4.2.6.1 сравнивать тексты описательного и повествовательного характера по следующим параметрам: тема, основная мысль, тип и стиль текста, ключевые слова, структурные элементы текста, указывать языковые средства и определять их роль в раскрытии идеи	4.3.1.1 писать текст-описание портрета, текст-повествование на заданную тему из личного опыта, текст-рассуждение на заданную тему 4.3.1.2 создавать тексты научного, публицистического и делового стилей на основе их особенностей (инструкция, интервью, реклама, заявление, объяснительная) 4.3.2.1 составлять текст по определенной структуре, состоящей из нескольких абзацев, показывая разницу между информацией, событиями или процессами 4.3.7.2 писать слова, произношение и написание которых расходятся 4.3.7.7 писать слова с разделительным ь (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, Ы, ю, я)

66. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

67. Цели обучения в разделе расположены в порядке нумерации.

Қазақстан Республикасы
 Білім және ғылым министрінің
 2013 жылғы 3 сәуірдегі
 № 115 бұйрығына 243-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлігілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 243-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өз бетімен білім алу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал

етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу

бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдай алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, қарым-қатынасқа бейімділігі, өзіне-өзі сенімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған және өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Әдебиеттік оқу" пәні есту қабілеті бұзылған (нашар еститін) білім алушылар үшін жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады. Нашар еститін білім алушының сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен, тілді меңгеру деңгейіне байланысты. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінде әдеби туындылар мен жеке-жеке бөліктер арқылы түсіндірілетін тіл теориясы интегративті ұштастырыла беріледі.

17. Бастауыш мектепте "Әдебиеттік оқу" пәнін оқыту мақсаты – нашар еститін білім алушының түсініп, мәнерлеп оқуға, жазбаша сауаттылығы және ауызша сөйлеу дағдыларын сабақтастыра қалыптастыру және сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым,

айтылым, оқылым, жазылым) меңгертуге үйрету және әдеби мұраларға деген талғамын тәрбиелеу, рухани дүниесін кеңейту, ақыл-ойы мен ұлттық сана-сезімін дамытуға ықпал ету.

18. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқыту міндеттері:

- 1) білім алушыларға сөйлесім әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;
 - 2) білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;
 - 3) сөздік қорын байыту;
 - 4) сөйлеу мәдениетін қалыптастыру;
 - 5) білім алушыларға қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;
 - 6) сөздің құрылымы мен грамматикалық ұғымдарды білу мен білік-дағдыларын меңгерту, қалыптастыру;
 - 7) бірлескен әрекет барысында сөйлеу тілін есту арқылы қабылдауын дамыту;
 - 8) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;
 - 9) білім алушыларға қазақ тілінің құрылымы мен құрамын дұрыс түсіндіріп, оны білу мен білік-дағдыларын меңгерту;
 - 10) ойын жағдаяттарында қазақ тілін қолдану арқылы білім алушыларды жаңа әлеуметтік тәжірибеге қатыстыру;
 - 11) келесі сыныптардағы грамматика мен дұрыс жазуды жүйелі түрде үйретуге дайындау;
 - 12) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;
 - 13) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;
 - 14) айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;
 - 15) басқалармен қарым-қатынасқа еркін түсуге және өз ойын толық жеткізуге үйрету;
 - 16) тілдің қоғамдық мәнін түсінуге, тіл нормаларын сақтап, қолдана білуге үйрету;
 - 17) тіл сауаттылығы мен сөз байлығын жетілдіру;
 - 18) білім алушылардың көркем және сауатты жазу дағдыларын жетілдіру.
19. "Әдебиеттік оқу" пәні:

- 1) көркем шығармалар арқылы білім алушының бойында ұлттық тәрбие мен адамгершілік қасиеттерінің үйлесімді дамуына;
- 2) халық ауыз әдебиеті үлгілері мен көркем әдеби шығармаларды оқып-талдау арқылы қазақ тілінің бай эстетикалық мұрасымен танысуына;
- 3) әдеби шығармалар арқылы қазақ ұлтының мәдениетін, тарихын меңгеруіне;
- 4) сөз өнеріне деген қызығушылығы мен эстетикалық талғамының қалыптасуына;

5) әдеби мәтіндердің жанрын, стилін, құрылымын, тақырыбын, тілдік және баяндау ерекшеліктерін ажырата білуіне;

6) отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерімен танысуына;

7) әдеби-теориялық білім негіздерінен бастапқы түсініктерді меңгеруіне;

8) әдеби туындыларды өз бетімен оқу арқылы тұрақты оқырмандық қызығушылығының қалыптасуына;

9) сын тұрғысынан ойлау дағдысының дамуына;

10) оқу сауаттылығы мен шығармашылық жазу тілінің қалыптасуына;

11) анықтамалықтармен, сөздіктермен, библиографиялық әдебиеттермен, басқа да ақпарат көздерімен жұмыс істей білуге дағдылануына ықпал етеді.

20. "Әдебиеттік оқу" пәнінің бағдарламасы нашар еститін білім алушыларды қазақ және әлем балалар әдебиетінің түрлі жанрдағы көркем шығармаларымен таныстыруға, олардың оқу дағдылары мен оқырмандық біліктілігін қалыптастыруға, әдеби-эстетикалық талғамын жетілдіре отырып, ізгілікті-елжанды жеке тұлға ретінде тәрбиелеуге бағытталады.

21. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мақсаты – бастауыш сынып білім алушыларының көркем шығарманы сезіммен қабылдауы, түсінуі, санасында қайта жаңғырта алуы және шығармадан қабылдағанын өзінің шығармашылық әрекетінде жүзеге асыруға ұмтылуы арқылы функционалдық сауаттылығын қалыптастыру.

22. Оқу процесі барысында есту аппаратын тағу арқылы білім алушыларда мұғалімнің айтқан сөздерін есту, естіп-көру арқылы қабылдауға мүмкіндік туады.

23. Нашар еститін білім алушыларға арналған мектепте ауызша сөйлеуге оқытуда ұстанатын бағыттардың бірі- білім алушыларда сөйлеу дағдыларын қалыптастыру:

1) барлық сөздік материалдарды мұғаліммен бірге дактильдеумен қоса ауызша айту. Бұл білім алушылардың сөйлеу аппараттарын іске қосуға, оны белсендіруге септігін тигізеді. Сонымен қатар, мағынасы жақын сөздерді игеруге мүмкіндік береді;

2) ауызша сөйлеуге оқытудың негізгі жолы - ауызша сөйлеудің жүйелі түрде оқытылуы. Бірақ, бұл бағытта да сөйлеу тілін қалыптастыру, қарым-қатынасқа түсуде ең басты құрал болады. Бұл тілдік материалдарды дұрыс таңдауға (басымдылық сөздерге беріледі), сонымен қатар, сөйлеу дағдыларын жетілдіруге (жұмыс сараланған тілдік материалдармен жүргізіледі: қарым-қатынаста қолданылатын сөздер мен фразалар) қатысты;

3) нашар еститін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің бағдарламасы жалпы педагогикалық талаптарға сай жазылып, білім берудің жекелік мазмұны қосылған. Білім берудің жекелік мазмұны болжанған білім өнімдері: сабақтағы шығармашылық элементтер, жоспарланған білім нәтижелері.

24. Бағдарламада пәннен меңгерілетін сөздік, тілдік қор көлемі, мазмұны көрсетілген. Оқыту барысында естімейтін білім алушылардың физиологиялық, психологиялық ерекшеліктері, жас ерекшелігі мен ұғымына сай, тіл материалдары

топтастырылып, бөлшектеніп оқытылады. Оқу материалдары білім алушының есту арқылы қабылдау қабілеттерін ескеріп берілуі қадағаланады. Оқу бағдарламасының мазмұны көркем шығармалар арқылы нашар еститін білім алушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байытуды, көркем туындылардағы айтылған ойларға пікірін білдіруді және оны дәлелдеуді, белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, жүйелі, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетіне баға беруді, мәтін бойынша өздігінен сұрақтар құрастырып, мүмкін болатын жауаптарды болжап, өзін-өзі бағалауды, шығармадағы негізгі ойды өз бетінше тұжырымдауды, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланыс орнатуды, жоспар құруды, көркем шығармаларды басқа өнер түрлерімен салыстыруды, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды қамтиды.

25. "Әдебиеттік оқу" пәнінен тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;
- 2) мұғалімнің көмегімен мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;
- 3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;
- 4) мәтін бойынша жоспар құру;
- 5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;

6) мұғалімнің көмегімен мәтіннің мазмұны бойынша қарама-қарсы пікір айту, дәлелдеу;

7) ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

- 8) жоспарланған тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;
- 9) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

26. "Әдебиеттік оқу" пәнінен оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;
- 2) мұғалімнің көмегімен интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);
- 3) әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау);
- 4) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;
- 5) мұғалімнің көмегімен мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу;
- 6) ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;
- 7) кітапқа ауызша және жазбаша шолу жасау.

27. "Әдебиеттік оқу" пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) мұғалімнің көмегімен тыңдалған және оқылған мәтіннің қысқаша мазмұнын, фильм мен кітаптан алған әсерлерін жазу;
- 2) таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазу;

- 3) әдеби шығармадан алынған көркем, бейнелі сөздерді жазу;
- 4) әдеби шығармадағы жаңа сөздерден сөздік құрастыру;
- 5) берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау мәтінін құрастырып жазу;
- 6) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;
- 7) әдеби шығарма мәтініндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтау;
- 8) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер, пиктограммалар арқылы беру;
- 9) сұрақтар дайындау.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

28. Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) "білім алу жолдарын білетін", ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

29. Нашар еститін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

- 1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);
- 2) зерттеушілік тәсілдеме (білім алушылар "не білемін?, нені білгім келеді? нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);
- 3) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;
- 4) дамыта оқыту технологиясы (білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);
- 5) саралап оқыту технологиясы (білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

30. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) мұғалім мен білім алушының "субъект-субъект" дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;
- 2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен білім алушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін білім алушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;
- 3) білім алушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;
- 4) ойын әдісі;
- 5) "оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау" арқылы қолдау жасау;
- 6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

9) білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) білім алушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

11) білім алушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

12) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында "не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?" түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

31. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлері алдын ала белгіленеді.

32. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда келесі ұстанымдар басшылыққа алынады:

1) білім алушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын еркін айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

33. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану құзыреттілігі білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

34. Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы білім алушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру процесінде дамытады.

35. Бұл "Әдебиеттік оқу" пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) интернет ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға көшу (Word, Power Point);

4) ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

5) электронды оқулықтарды пайдалану;

6) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану;

7) ақпаратты саралап, зерттей алу.

36. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамытады. Мұндай ортада білім алушылар тілдесімнің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту процесінде білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдермен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынасында тілді сауатты пайдалану ынталандырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

37. "Әдебиеттік оқу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

38. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығызбайланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

39. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

40. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

41. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу бөлімін оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

42. "Әдебиеттік оқу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

43. "Әдебиеттік оқу" бойынша қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Оқу шапшаңдығының міндетті деңгейі	
	I жартыжылдық соңы	II жартыжылдық соңы
2	30-40 сөз	40-45 сөз
3	45-50 сөз	50-55 сөз
4	55-60 сөз	65-75 сөз

44. Оқу материалдарының сыныптар бойынша топталуы

2-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
1. Өзім туралы	1. Тірі табиғат	1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Менің отбасым және достарым	2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Адами құндылықтар
3. Менің мектебім	3. Уақыт	3. Мәдени мұра
4. Менің туған өлкем	4. Сәулет	4. Мамандықтар әлемі
5. Дені саудың – жаны сау	5. Өнер	5. Табиғи құбылыстар
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Атақты тұлғалар	6. Қоршаған ортаны қорғау
7. Қоршаған орта	7. Су – тіршілік көзі	7. Ғарышқа саяхат
8. Саяхат	8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	8. Болашаққа саяхат

45. Көркем шығарма бөлімі балалар әдебиетінің екі саласын қамтиды:

- 1) ауыз әдебиеті үлгілері;
- 2) жазба балалар әдебиеті үлгілері.

46. Ауыз әдебиеті үлгілерінен:

1) балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, мазақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары: төрт түлік туралы өлеңдер, мал, жан-жануарлар айтысы, Наурыз жыры;

2) ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер;

3) аңыз-әңгімелер: Тазша бала, Алдар көсе, Қожанасыр, Асан қайғы, Қорқыт туралы ;

4) мақал-мәтелдер (әртүрлі тақырыптағы);

5) жұмбақ-жаңылтпаштар (әртүрлі тақырыптағы);

6) шешендік сөздер: әйгілі шешендер мен билер сөздері;

7) жырлар: батырлар жырларынан үзінділер.

47. Жазба балалар әдебиеті үлгілерінен:

1) қазақ ақын-жазушылары: Ы.Алтынсарин, Абай Құнанбаев, Жамбыл Жабаев, А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, С.Сейфуллин, Б.Майлин, М.Әуезов, С.Бегалин, Б.Соқпақбаев, Ш.Смаханұлы, Қ.Мырза Әли, М.Әлімбай, Ө.Тұрманжанов, Ж.Смақов, Қ.Баянбай, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Ә.Табылдиев, А.Асылбеков, Ө.Қанахин, Т.Молдағалиев, Е.Өтетілеуов, Б.Кірісбаев, Е.Елубай, С.Қалиев, С.Сейітов, Б.Ысқақов, Д.Жұмагелдинова, М.Айымбетов, М.Абылқасымова өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері.

48. Ғылыми-танымдық шығармалар:

1) мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

49. Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.

50. Бағдарламаны білудің негізгі ұстанымдары "Біз осы пән бойынша не білеміз және білімді қалай меңгереміз?" деген мәселелерді қарастырады. Пән бойынша білімді меңгеру оқу бөлімдерінде тілдік дағдыларды қалыптастыру бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері ары қарай жинақталған білім мен түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге бөлінген. Оқытудың мақсаттары әр бөлімше ішіндегі сабақтастықты айқындайды. Мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

51. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны:

3-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімше (дағды)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну
		1.2 Шығарманы мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту
		2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
3	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу
		3.3 Қатені табу және түзету

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

4-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
Білім алушылар:			
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін мұғалім ұсынған үлгі бойынша сұрақтар қою және жауап беру
1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын өз сөзімен түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе 3 жаққа өзгертіп.) қолданып, шығарманы қысқаша/ толық/ ішінара мазмұндау
1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 мұғалімнің көмегімен берілген тірек сөздер арқылы шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	3.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	4.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында тірек сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
	2.1.4.2 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану	3.1.4.2 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу	4.1.4.2 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру

2) оқылым:

5-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс, әрі түсініп оқу	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу 3.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/ мәнерлеп/теріп/ шапшаң оқу 4.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып/сын тұрғысынан бағалап оқу
2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және үлгі бойынша жауап беру	3.2.2.1 қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	4.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбын анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді табу
2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау	3.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	4.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын баяндау	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіру	4.2.5.1 кейіпкердің/ кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзбетінше бағалау
2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау	4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру		3.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация/ мультфильм) нұсқасымен салыстыру	4.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация/ музыка (күй)/ мультфильм) нұсқасымен салыстыру
2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.8.1 мұғалімнің берген тапсырмасы бойынша	3.2.8.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан / жинақтардан/	4.2.8.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильм

	қосымша кітаптардан ақпаратты табу	сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі/кестеге салу	нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру

3) жазылым:

6-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру	4.3.1.1 оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде сөйлемдер жазу	3.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу	4.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ ертегі қысқа әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу
	2.3.2.2 сурет бойынша кейіпкерлерді атап, жазу	3.3.2.2 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу	4.3.2.2 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
		3.3.2.3 мұғалім көмегімен мәтіннен табиғатты, кейіпкерлерді, оқиғаларды сипаттайтын сөздер мен сөйлемдерді тауып жазу	4.3.2.3 мұғалім көмегімен кейіпкерді суреттейтін анық, дәл әсерлі үзінділерді, сөздерді, сөз тіркестерін мәтін ішінен тауып жазу
3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету	4.3.3.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді

53. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2 - сынып

7 – кесте

1-тоқсан			
Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша мазмұндау
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс, әрі түсініп оқу

1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Оқылым	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және үлгі бойынша жауап беру
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын баяндау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде сөйлемдер жазу
2-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 мұғалімнің көмегімен берілген тірек сөздер арқылы шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында тірек сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			2.1.4.2 интонация элементтерін, қимыл мен ымышараны қолдану

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс, әрі түсініп оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және үлгі бойынша жауап беру
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын баяндау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде сөйлемдер жазу 2.3.2.2 сурет бойынша кейіпкерлерді атап, жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
	3-тоқсан		
		1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша мазмұндау
			2.1.3.1 мұғалімнің көмегімен берілген тірек сөздер арқылы шығарманың тақырыбы

5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында тірек сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			2.1.4.2 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	
	Оқылым	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және үлгі бойынша жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбын анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын баяндау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.8.1 мұғалімнің берген тапсырмасы бойынша қосымша кітаптардан ақпаратты табу
	Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде сөйлемдер жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу
4-тоқсан			
			2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша

7. Қоршаған орта	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	берілген сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 мұғалімнің көмегімен берілген тірек сөздер арқылы шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында тірек сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			2.1.4.2 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
8. Саяхат	Оқылым	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және үлгі бойынша жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбын анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын баяндау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	2.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды (сөзді, қысқа сөйлемді) естіп, қабылдау
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.8.1 мұғалімнің берген тапсырмасы бойынша қосымша кітаптардан ақпаратты табу
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша	2.3.2.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде сөйлемдер жазу

	Жазылым	шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.2 сурет бойынша кейіпкерлерді атап, жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемнің қателерін табу, қайта түзетіп жазу

2) 3-сынып:

8-кесте

1-тоқсан			
Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1.Тірі табиғат 2.Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау

	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	3.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу
2-тоқсан			
3.Уақыт 4.Сәулет	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша толық/ таңдауына қарай мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
	3.1.4.2 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу		
			2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша	3.2.2.1 қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою

	Оқылым	сұрақтар қою және жауап беру	және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін ажыратып, анықтау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	3.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/жұмбақтар жазу
			3.3.2.2 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
3-тоқсан			
		1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау
			3.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы

5.Өнер 6.Атақты тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			3.1.4.2 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу
			3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу
		2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіру

		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
		2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	3.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация/ мультфильм) нұсқасымен салыстыру
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.8.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан/ жинақтардан/ сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі/ кестеге салу
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	3.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу
			3.3.2.2 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
			3.3.2.3 мұғалім көмегімен мәтіннен табиғатты, кейіпкерлерді, оқиғаларды сипаттайтын сөздер мен сөйлемдерді тауып жазу
			3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен, шағын

		3.3 Қатені табу және түзету	мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету
4-тоқсан			
7. Су – тіршілік көзі	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			3.1.4.2 емле белгілеріне байланысты интонацияны сақтап оқу
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу
		2.2.1.1 Шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу
			3.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу
			3.2.2.1 қарапайым және нақтылау

8. Демалыс
мәдениеті.
Мерекелер

Оқылым

2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау
2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіру
2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	3.2.6.1 мағынасы таныс тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	3.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация/мультфильм) нұсқасымен салыстыру
2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.8.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан/жинақтардан/сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі/кестеге салу
	3.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/жұмбақтар жазу

Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	3.3.2.2 мұғалім көмегімен көмекші сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
		3.3.2.3 мұғалім көмегімен мәтіннен табиғатты, кейіпкерлерді, оқиғаларды сипаттайтын сөздер мен сөйлемдерді тауып жазу
	3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен, шағын мәтінде жіберілген қателерді табу және түзету

3) 4-сынып:

9 – кесте

1-тоқсан			
Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	1 . 1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін мұғалім ұсынған үлгі бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын өз сөзімен түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе 3 жаққа өзгертіп.) қолданып, шығарманы қысқаша/ толық/ ішінара мазмұндау
		1 . 3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп/ шапшаң оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2 . 3 Шығарманың	4.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды

	Оқылым	тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2 . 5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.5.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзбетінше бағалау
	Жазылым	3 . 1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3 . 2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ертегі қысқа әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді
	2-тоқсан		
3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Тыңдалым және айтылым	1 . 1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін мұғалім ұсынған үлгі бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын өз сөзімен түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе 3 жаққа өзгертіп.) қолданып, шығарманы қысқаша/толық/ ішінара мазмұндау
		1 . 3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1 . 4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
		3 . 1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру

	Жазылым	3 . 2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ертегі қысқа әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу 4.3.2.2 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1 . 1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін мұғалім ұсынған үлгі бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын өз сөзімен түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе 3 жакқа өзгертіп.) қолданып, шығарманы қысқаша/ толық/ ішінара мазмұндау
		1 . 3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1 . 4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			4.1.4.2 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру	
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп/ шапшаң оқу
			4.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып / түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып/сын тұрғысынан бағалап оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Оқылым	2 . 3 Шығарманың тақырыбы мен ондағы негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2 . 5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.5.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзбетінше бағалау
		2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
		2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	4.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация/музыка (күй)/ мультфильм) нұсқасымен салыстыру
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.8.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильм нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру
	Жазылым	3 . 2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ертегі қысқа әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу
			4.3.2.2 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
			4.3.2.3 мұғалім көмегімен кейіпкерді суреттейтін анық, дәл әсерлі үзінділерді, сөздерді, сөз тіркестерін мәтін ішінен тауып жазу
		3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді
4-тоқсан			
		1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын

7. Ғарышқа саяхат	Тыңдалым және айтылым		анықтау үшін мұғалім ұсынған үлгі бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын өз сөзімен түрлі баяндау тәсілдерін (1 немесе 3 жаққа өзгертіп.) қолданып, шығарманы қысқаша/ толық/ ішінара мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			4.1.4.2 дұрыс интонацияны мұғалімнің дайындауымен дұрыс сақтап оқу
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған/ өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру

2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып / белгі қойып/ сын тұрғысынан бағалап оқу
2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді табу
2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
2.5 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.5.1 кейіпкердің/ кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзбетінше бағалау
2.6 Шығармамен жұмыс жүргізу барысында есту қабілетін дамыту	4.2.6.1 мағынасы таныс, таныс емес тілдік материалды 8-12 сөйлемді естіп қабылдау
	4.2.7.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (

Жазылым	2.7 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	иллюстрация/ музыка (күй)/ мультфильм) нұсқасымен салыстыру
	2.8 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.8.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильм нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру
	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ ертегі қысқа әңгіме (оқығаны , көргені бойынша) жазу
		4.3.2.2 өз бетінше таныс сөздер арқылы жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтін жазу
		4.3.2.3 мұғалім көмегімен кейіпкерді суреттейтін анық, дәл әсерлі үзінділерді, сөздерді, сөз тіркестерін мәтін ішінен тауып жазу
	3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 244-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебный предмет "Литературное чтение" является составной частью образовательной области "Язык и литература" и начальным этапом системного языкового и литературного образования, а также представляет собой средство обучения другим учебным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта у слабослышащих обучающихся.

3. Учебная программа по "Литературному чтению" для 2-4 классов определяет содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным и типологическим особенностям развития слабослышащих обучающихся.

4. Учебная программа по "Литературному чтению" ориентирует процесс обучения на использование дидактического потенциала данного предмета для овладения слабослышащими обучающимися коммуникативными навыками и вербальными средствами познания мира в различных предметных областях; приобретения умений ориентироваться в социокультурном пространстве, преодолевая барьеры, связанные со слуховой недостаточностью.

5. В учебной программе по "Литературному чтению" сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

6. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов

образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

7. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося с нарушением слуха по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, создающих в различных сочетаниях предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности слабослышащих обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

9. В учебной программе по "Литературному чтению" сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание слабослышащего обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

10. Учебная программа по "Литературному чтению" направлена на формирование предметных знаний, умений и навыков широкого спектра, которые являются залогом успешности слабослышащих обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы, когда им нужно будет войти в социум в качестве полноценных, самостоятельных и активных его субъектов.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Литературное чтение"

11. Предмет "Литературное чтение" относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих вместе с другими учебными дисциплинами основу общего образования, и направлен на:

- 1) овладение слабослышащими обучающимися полноценным навыком чтения;
- 2) осознание того, что слово является изобразительно-выразительным средством языка для создания художественных образов;
- 3) формирование читательской деятельности;
- 4) формирование эмоционально-оценочной деятельности;

5) формирование у слабослышащих обучающихся таких видов речевой деятельности как слушание, говорение, чтение и письмо, соотносящихся с навыками функциональной грамотности.

12. Цель программы по литературному чтению – способствовать развитию личности ребенка с нарушением слуха средствами искусства слова, воспитывать потребность в общении с искусством, ввести обучающегося в мир художественной литературы, приобщая его к духовному опыту человечества; формировать в процессе читательской деятельности навыки функциональной грамотности обучающихся начальных классов.

13. Для достижения поставленной цели изучения предмета в начальной школе необходимо решение следующих практических задач:

1) создание благоприятных условий для формирования читательских интересов, эстетического чувства и художественного вкуса обучающихся, их потребности в читательской деятельности;

2) формирование системы читательских и речевых умений;

3) развитие способности к словесному самовыражению на уровне, соответствующем возрасту и развитию ученика;

4) развитие слухозрительного и слухового восприятия устной речи, ее произносительной стороны, использование сформированных умений в процессе устной коммуникации;

5) формирование у обучающихся житейских понятий, развитие их мышления, развитие устной и письменной речи в условиях предметно-практической деятельности, формирование умения работать в коллективе;

6) создание основы для развития речевой деятельности обучающихся, для дальнейшего освоения системы основополагающих элементов научного знания и деятельности по получению, преобразованию и применению новых знаний;

7) формирование первоначальных литературоведческих и речеведческих знаний;

8) обучение приемам анализа художественных произведений разных жанров, и приемами работы с произведениями разных стилей;

9) развитие творческих способностей;

10) расширение читательского кругозора, знакомство с лучшими произведениями классической и современной художественной и научно-познавательной литературы, адресованной обучающимся начальных классов;

11) совершенствование полноценного навыка чтения (правильности, беглости, осознанности и выразительности);

12) формирование библиографических умений;

13) становление гуманистического мировоззрения, формирование интеллекта и духовного мира обучающихся, приобщение их к национальным и общечеловеческим ценностям, основанным на национальной идее "Мәңгілік ел".

14. Формирование читателя – слабослышащего обучающегося, способного к творческой деятельности, требует выделения в качестве ведущего элемента содержания литературного образования на этапе обучения в начальной школе системы читательских и речевых умений, призванной обеспечить полноценное общение с текстом, продуктивную речевую деятельность, создать возможность для общения, обучения, дать ребенку опыт творчества.

15. Через литературное чтение слабослышащие обучающиеся получают знания о мире и человечестве в целом, осознают ценность языка и литературного наследия Казахстана и других народов мира, что способствует социализации личности.

16. Овладение литературным наследием поможет обучающимся адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной, так и в будущей профессиональной деятельности; использовать различные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения.

17. Программа по предмету "Литературное чтение" открывает перед слабослышащими обучающимися новые возможности самовыражения, помогает выявить специфику литературы в сопоставлении с другими видами искусства: живописью, театром, кино, музыкой.

18. Программа поддерживает обучающихся в их творческом самовыражении для уверенного и эффективного общения с другими. Изучение предмета "Литературное чтение" позволит обучающимся использовать виды речевой деятельности в реальной жизни для получения, отбора, обработки и передачи необходимой информации с коммуникативными задачами.

19. Изучение учебного предмета "Литературное чтение" в 2-4 классах школы слабослышащих способствует:

1) пониманию обучающимися того, что язык представляет собой явление национальной культуры и основное средство человеческого общения;

2) овладению способностью пользоваться устной и письменной речью для решения соответствующих возрасту житейских задач, включая коммуникацию в сети Интернет;

3) осознанному, правильному, плавному чтению вслух целыми словами с использованием средств устной выразительности речи;

4) пониманию роли чтения, использование разных видов чтения (ознакомительное, изучающее, выборочное, поисковое);

5) формированию умения осознанно воспринимать и оценивать содержание и специфику различных текстов, участвовать в их обсуждении, давать и обосновывать нравственную оценку поступков героев;

6) овладению техникой чтения вслух и про себя, элементарными приемами интерпретации, анализа и преобразования художественных, научно-популярных и учебных текстов с использованием элементарных литературоведческих понятий.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Обучение слабослышащих обучающихся основывается на следующих дидактических принципах:

1) принцип гуманизации образования, который означает переход к личностно ориентированной концепции образования;

2) принцип адаптивности образования к уровню и особенностям развития слабослышащего ребенка, в соответствии с которым школа ориентируется на удовлетворение различных образовательных потребностей; применяет разнообразные средства и методы для различных категорий детей с нарушениями слуха, в том числе с задержкой психического развития, нарушениями зрения;

3) принцип дифференциации и индивидуализации обучения позволяет слабослышащему обучающемуся вместе с родителями выбрать тот путь обучения, который для него более приемлем;

4) принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе, что правомерно для первоначального этапа обучения слабослышащих;

5) принцип усвоения основ наук в единстве с усвоением родного языка обусловлен тем, что ход личностного развития слабослышащего ребенка, усвоение им установленного объема образования определяется уровнем языкового развития, возможностью воспринимать информацию в словесном оформлении, адекватно пользоваться ей, что, в свою очередь, зависит от уровня сформированности словесно-логического мышления;

6) принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороны устной речи состоит в том, чтобы развить у слабослышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих;

7) принцип активизации речевого общения обусловлен необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности слабослышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Специальное обучение обучающихся формированию различных способов общения осуществляется с учетом форм социального поведения во всей учебно-воспитательной работе;

8) принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения слабослышащих обучающихся, в которой деятельность

рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности слабослышащего обучающегося.

21. Примеры заданий по слушанию и говорению в предмете "Литературное чтение":

- 1) различение предложений из текста, отработанного на уроке;
- 2) различение вопросительных, восклицательных, повествовательных предложений;
- 3) различение в предложении слов с перемещающимся логическим ударением, воспроизведение их;
- 4) прослушивание и осмысление содержания текста или отрывка из него;
- 5) восприятие на слух выразительного чтения педагога и определение своего отношения к прочитанному;
- 6) выделение отдельных выразительных деталей в картине, описанной в произведении;
- 7) выделение отдельных слов, фраз, передающих настроение автора;
- 8) выразительное чтение произведения (индивидуальное, хоровое чтение);
- 9) эмоционально выражение состояния персонажа, оценка ситуации, поступков людей;
- 10) воспроизведение слов, фраз, отдельных предложений из текстов, предлагаемых учителем за экраном;
- 11) чтение труднопроизносимых слов текста;
- 12) чтение слов, фраз, отрывков текста с соблюдением правил орфоэпии, словесного и логического ударения;
- 13) чтение текста по предложениям, частям, целиком;
- 14) специальная обработка текста до его чтения;
- 15) беседа по содержанию прочитанного;
- 16) иллюстрирование текста или отдельных отрывков;
- 17) показ действий персонажа по аппликации, макету;
- 18) выборочное чтение по заданной теме;
- 19) составление картинного, словесного плана прочитанного;
- 20) сопоставление текста с иллюстрацией, художественной картиной;
- 21) проведение словарно-стилистических упражнений;
- 22) прослушивание образцов выразительного чтения;
- 23) упражнения в тренировке техники чтения: чтение предложений с выделением пауз, словесного и логического ударения;
- 24) ответы на вопросы, поставленные к отдельным словам предложения;
- 25) чтение по ролям;
- 26) заучивание наизусть;
- 27) коллективная декламация.

22. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) включает в себя умелое и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации. Оно строится на базовых навыках использования ИКТ;

2) обучающиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, создания и обработки информации, сотрудничества и обмена информацией и идеями, оценивания и совершенствования своей работы, используя широкий спектр оборудования и приложений.

23. В учебной программе "Литературное чтение" компетентность в использовании ИКТ включает:

1) использование потенциала существующих и новых технологий на уроках для повышения уровня образования;

2) работу с интернет-ресурсами (например, чтение информации на веб сайте, отбор соответствующего материала, копирование и сохранение его как отдельного документа или файла);

3) использование простых программ с переходом к более сложным (как Word, PowerPoint), чтобы работать с текстом и слайдами;

4) использование оборудования (принтер, сканер, цифровой фотоаппарат) для обработки информации, сохранения еѢ как отдельного документа в электронном виде;

5) обучение с помощью электронных учебников.

24. Рекомендуемые технологии обучения, методы и формы работы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, модульное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод, развивающее обучение, дифференцированное обучение; работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры.

25. Коммуникативная, речевая направленность планируется на каждом уроке: доказывать, аргументировать свое суждение, объяснять, комментировать, обобщать сказанное, вступать в диалог.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

26. Оценивание результатов изучения предмета "Литературное чтение" осуществляется с применением критериального оценивания.

27. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

28. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

29. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между слабослышащими обучающимся и учителем и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

30. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи слабослышащим обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Литературное чтение"

31. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Литературное чтение" составляет:

- 1) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

32. Необходимо, чтобы мебель в классе легко передвигалась для проведения различных форм работ (индивидуальная, парная, групповая) и видов работ (игры и другие активные методы и подходы). Также необходимо место для книжных полок, стендов для выставки работ слабослышащих обучающихся и наглядных пособий.

33. Требования к организации образовательного пространства в школе для слабослышащих:

1) наличие текстовой информации, представленной в виде печатных таблиц на стендах или электронных носителях, предупреждающей об опасностях, изменениях в режиме обучения и обозначающей названия приборов, кабинетов и учебных классов;

2) дублирование звуковой справочной информации о расписании учебных занятий визуальной (установка мониторов с возможностью трансляции субтитров (мониторы, их размеры и количество необходимо определять с учетом размеров помещения);

3) обеспечение надлежащими звуковыми средствами воспроизведения информации.

34. Учебные кабинеты оборудуются звукоусиливающей аппаратурой, отвечающей современным аудиологическим и сурдопедагогическим требованиям, способствующей развитию слухового восприятия обучающихся: звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами или беспроводной аппаратурой.

35. В течение всего учебного дня и во внеурочное время слабослышащий обучающийся пользуется слуховыми аппаратами или кохлеарными имплантами с учетом медицинских рекомендаций. В классных помещениях необходимо предусмотреть специальные места для хранения FM-систем, зарядных устройств, батареек.

36. Класс оборудуется рабочими местами с компьютерами для обучающихся. Каждый учитель имеет возможность проводить уроки в соответствии с современными

требованиями информатизации образовательной организации, используя видео- и аудио технику.

37. Класс оборудуется партами, регулируемые в соответствии с ростом обучающихся, что обеспечивает возможность поддерживать правильную позу.

38. Парты занимают в классе такое положение, чтобы сидящий за ней слабослышащий обучающийся мог видеть лицо учителя и лица большинства сверстников.

39. Специальным условием является также продуманность освещенности лица говорящего и фона за ним, а также аппаратуры, позволяющей лучше видеть происходящее на расстоянии (проецирование на большой экран). С парты открывается прямой доступ к информации, расположенной на доске, информационных стендах.

40. На парте ребенка предусматривается размещение специальной конструкции, планшетной доски, используемой в ситуациях предъявления незнакомых слов, терминов, необходимости дополнительной индивидуальной помощи со стороны учителя класса.

41. При организации учебного места учитываются особенности психофизического развития обучающегося, состояние моторики, зрения, наличие других дополнительных нарушений.

42. Определение рабочего места в классе слабослышащего обучающегося с нарушениями зрения осуществляется в соответствии с рекомендациями офтальмолога.

43. Для слабослышащего обучающегося с нарушениями опорно-двигательного аппарата оборудуется специальное место.

44. Содержание предмета и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Литературное чтение" переданы через систему целей обучения и реализуются через сквозные темы. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся согласно разработанным критериям.

45. Обучение литературному чтению предполагает:

- 1) дальнейшее совершенствование первоначального навыка чтения, его правильности, беглости, сознательности и выразительности;
- 2) формирование полноценного восприятия детьми художественного произведения;
- 3) развитие нравственно-этических чувств и вкуса;
- 4) развитие умения работать с текстом; развитие умений анализировать текст, определять его тему, главную мысль и выразительные средства, используемые автором ;
- 5) активное приобщение обучающихся к чтению книг и обогащение на этой основе знаниями и представлениями об окружающем мире;
- 6) определение и объяснение своего эмоционально-оценочного отношения к прочитанному;

7) формирование навыков по поиску информации в текстах различного типа, использование их для решения учебных задач;

8) приобщение к литературе как искусству слова;

9) приобретение и первичная систематизация знаний о литературе, книгах и писателях;

10) формирование потребности самостоятельного чтения.

46. В программу включены произведения разных жанров казахской, русской и мировой литературы, объединенные сквозными темами и скрепленные нравственно-эстетическими проблемами.

47. В программе предусмотрено развитие литературно-творческих способностей. Количество уроков, необходимых для изучения конкретных произведений и выполнение творческих заданий, определяет учитель, в зависимости от задач и уровня подготовленности обучающихся.

48. Темп (скорость) чтения находится в прямой зависимости от состояния слухового восприятия и устной речи, способа чтения, понимания и выразительности.

49. Во 2 классе у обучающихся к концу года соблюдается темп чтения 50-60 слов в минуту. В 3 классе обучающиеся к концу года соблюдают темп чтения незнакомого текста – 65-75 слов в минуту. Темп чтения незнакомого текста в 4 классе составляет 70-80 слов в минуту.

50. К концу 4 класса обучающиеся читают отечественную и зарубежную литературу (адаптированные и оригинальные тексты) объемом до 150 страниц.

51. Содержание программы:

таблица 1

2 класс	
1 четверть	
Все обо мне	Правильное, выразительное, сознательное, плавное чтение целыми словами без искажений и пропусков. Слоговое чтение сложных, трудных для произнесения слов. Соблюдение правил орфоэпии, указанных в программе по обучению произношению; правильных ударений в знакомых словах, чтение незнакомых слов с проставленным ударением. Пересказ содержания прочитанного (по вопросам). Ответы на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения.
Моя семья и друзья	Знание названия произведения, фамилии автора. Выделение из текста незнакомых слов и различение значения слов в контексте. Соблюдение правил гигиены чтения и правил обращения с книгой.
2 четверть	
	Правильное, выразительное, сознательное, плавное чтение целыми словами без искажений и пропусков. Слоговое чтение сложных, трудных для

Моя школа	произнесения слов. Соблюдение правил орфоэпии, указанных в программе по обучению произношению; правильных ударений в знакомых словах, чтение незнакомых слов с проставленным ударением. Пересказ содержания прочитанного (по вопросам). Ответы на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения, последовательность действий.
Мой родной край	Деление текста на части по вопросам. Заучивание стихотворений и отрывков из прозаических произведений. Знание названия произведения, фамилии автора. Выделение из текста незнакомых слов и различение значения слов в контексте. Сообщение о своих наблюдениях, случаях из жизни (по аналогии с прочитанным). Ориентировка в оглавлении и страницах книги. Соблюдение правил гигиены чтения и правил обращения с книгой.
3 четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	Правильное, выразительное, сознательное, плавное чтение целыми словами без искажений и пропусков. Слоговое чтение сложных, трудных для произнесения слов. Пересказ содержания прочитанного. Описание содержания иллюстраций к тексту с использованием слов и выражений текста. Ответы на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения, последовательность действий, оценку поступков и пр. Деление текста на части по вопросам. Определение основной мысли прочитанного по отдельным вопросам. Выделение действующих лиц. Выбор из текста слов и предложений, характеризующих события, действующих лиц, картины природы. Чтение текста по ролям (с драматизацией и без).
Традиции и фольклор	Знание названия произведения, фамилии автора. Выделение из текста незнакомых слов и различение значения слов в контексте. Сообщение о своих наблюдениях, случаях из жизни (по аналогии с прочитанным). Обсуждение прочитанного (формирование умения пересказать прочитанное и понять рассказанное). Ориентировка в оглавлении и страницах книги. Знание основных элементов книги : переплет (обложка), корешок, страницы, заглавие, оглавление (содержание). Соблюдение правил гигиены чтения и правил обращения с книгой. Заучивание стихотворений и отрывков из прозаических произведений.
4 четверть	
	Правильное, выразительное, сознательное, плавное чтение целыми словами без искажений и пропусков. Слоговое чтение сложных, трудных для произнесения слов. Выразительное чтение с

Окружающая среда	соблюдением пауз между предложениями и частями текста (с помощью учителя, самостоятельно). Пересказ содержания прочитанного (по вопросам, с опорой на схемы, самостоятельно). Описание содержания иллюстраций к тексту с использованием слов и выражений текста. Ответы на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения, последовательность действий, оценку поступков. Деление текста на части по вопросам. Определение основной мысли прочитанного по отдельным вопросам. Выделение действующих лиц.
Путешествия	Выбор из текста слов и предложений, характеризующих события, действующих лиц, картины природы. Чтение текста по ролям (с драматизацией и без). Знание названия произведения, фамилии автора. Выделение из текста незнакомых слов и различение значения слов в контексте. Сообщение о своих наблюдениях, случаях из жизни (по аналогии с прочитанным). Обсуждение прочитанного (формирование умения пересказать прочитанное и понять рассказанное). Ориентировка в оглавлении и страницах книги. Знание основных элементов книги: переплет (обложка), корешок, страницы, заглавие, оглавление (содержание). Соблюдение правил гигиены чтения и правил обращения с книгой.
3 класс	
1 четверть	
Живая природа Что такое хорошо, что такое плохо?	Правильное, сознательное, достаточно беглое чтение целыми словами. Ответы на вопросы по содержанию текста, нахождение в нем предложений, подтверждающих устное высказывание; оценка прочитанного. Воспроизведение содержания текста по вопросам или картинному плану, данному в учебнике. Устное рисование картинок к тексту. Пересказ небольших текстов. Работа с иллюстрациями к произведению. Чтение детских художественных и научно-популярных книг (до 30 страниц). Определение содержания по названию (автор, заглавие) и иллюстрациям.
2 четверть	
Время Архитектура	Нахождение интонации (темпа, логических ударений, пауз, тона), соответствующей содержанию текста. Деление текста на части, озаглавливание их, выделение основной мысли прочитанного. Наблюдения за художественными особенностями текста, его изобразительно-выразительными средствами (эпитеты, сравнения, метафоры). Заучивание стихотворений и отрывков из прозаических произведений. Воспроизведение прочитанного по вопросам.

	Нравственная оценка ситуации, поведения и поступков героев. Знакомство с деятельностью библиотеки.
3 четверть	
Искусство Выдающиеся личности	Сопоставление слов, близких по значению. Понимание значений слов и выражений в тексте. Понимание многозначности слов. Определение в тексте основных событий, действующих лиц. Заучивание стихотворений и отрывков из прозаических произведений. Узнавать знакомые книги, авторов. Положительное отношение к чтению, бережное отношение к книгам. Инсценировки прочитанных произведений.
4 четверть	
Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники	Осознанное чтение текста про себя. Практическое различение сказки, рассказа, стихотворения, загадки. Заучивание стихотворений и отрывков из прозаических произведений (до 12 в год). Ведение записей о прочитанных произведениях, картотеки. Высказывание отношения к прочитанным произведениям.
4 класс	
1 четверть	
Моя Родина - Казахстан Ценности	Сознательное, правильное, выразительное чтение целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения). Определение сюжета произведения; ответы на вопросы выборочным чтением. Выделение главного, определение основного смысла произведения. Определение в тексте основной мысли, не сформулированной прямо (подтекст). Чтение отечественной и зарубежной литературы (адаптированные и оригинальные тексты) объемом до 150 страниц.
2 четверть	
Культурное наследие. Мир профессий	Сознательное, правильное, выразительное чтение целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения). Составление плана прочитанного. Воспроизведение прочитанного в соответствии с планом. Подробный или выборочный пересказ прочитанного. Нахождение в тексте слов и выражений, изображающих действующих лиц, природы и описания события. Чтение периодических изданий. Знание элементов книги: титульный лист, оглавление, предисловие, послесловие.
3 четверть	
	Сознательное, правильное, выразительное чтение целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения). Оценка поступков главных действующих лиц, мотивов поведения, определение собственного и авторского отношения к ним.

Природные явления Охрана окружающей среды	Сравнения, эпитеты, метафоры, фразеологические обороты. Пользование справочниками, энциклопедиями, каталогами. Пользование картотекой и списком литературы. Выбор книги по теме урока, по собственными предпочтениям, по заданию учителя и просьбе одноклассников.
4 четверть	
Путешествие в космос Путешествие в будущее	Сознательное, правильное, выразительное чтение целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения). Составление рассказов по наблюдениям; сказок и историй. Знакомство с различными жанрами (сказка, басня, стихотворение, загадка). Заучивание стихотворений и отрывков произведений (12-16 в год). Самостоятельное пользование методическим и ориентировочно-справочным аппаратом учебника (вопросы и задания, сноски, содержание). Изучение биографий писателей и поэтов.

52. В разделе программы "Система целей" для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

53. Содержание навыков речевой деятельности:

таблица 2

2-4 классы		
№	Разделы (виды речевой деятельности)	Подразделы (навыки)
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание содержания аудио/видео информации
		1.2 Пересказывание произведения
		1.3 Прогнозирование событий в произведении
		1.4 Привлечение внимания слушателя
		1.5 Высказывание мнения по аудио/видео информации
		2.1 Овладение техникой чтения
		2.2 Анализ текста
		2.3 Определение композиции текстов
		2.4 Характеристика и оценка образа-персонажа
		2.5 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.6 Распознавание изобразительно-выразительных

2	Чтение	средств и понимание их роли в тексте
		2.7 Описания, изложение и сочинение текстов
		2.8 Определение стилей и жанров текстов
		2.9 Извлечение необходимой информации из различных источников
		2.10 Овладение техникой чтения
3	Письмо	3.1 Создание текстов разных типов
		3.2 Создание текстов разных стилей
		3.3 Составление плана текста
		3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала
		3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления
		3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста

54. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 3

Подразделы (навыки)	Цели обучения		
	Обучающийся будет:		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Понимание содержания аудио/видео информации	2.1.1.1 отвечать на простые вопросы по содержанию	3.1.1.1 отвечать на открытые вопросы по содержанию для определения ключевых моментов	4.1.1.1 формулировать вопросы для установления причинно-следственных связей, явлений, поступков и отвечать на открытые вопросы
1.2 Пересказывание произведения	2.1.2.1 пересказывать подробно содержание произведения/эпизод свободно или по готовому плану/инсценирование	3.1.2.1 пересказывать подробно/выборочно содержание произведения свободно или по совместно составленному плану/драматизация	4.1.2.1 пересказывать произведение свободно или в заданной учителем форме (кратко, подробно, выборочно); творческий пересказ (изменить лицо, добавить ситуацию, придумать разворачивание событий)
		3.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета произведения по	4.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета по заголовку и

1.3 Прогнозирование событий в произведении	2.1.3.1 прогнозировать конец произведения по заголовку и началу	поступкам, характеристике героев и событиям	заключительной части произведения, объяснять причину своего выбора
1.4 Привлечение внимания слушателей	2.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки, невербальные средства речи	3.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки/ выражения из сказок, невербальные средства речи	4.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки/ отрывки из стихотворений/ басен, невербальные средства речи
		3.1.4.2 сопровождать речь иллюстрациями/ наглядностью/ демонстрацией фотографий/картин/ приборов	4.1.4.2 сопровождать речь иллюстрациями/ наглядностью/ демонстрацией фотографий/картин/ приборов/презентацией/ видеороликом
1.5 Высказывание мнения по аудио/видео информации	2.1.5.1 строить высказывание, используя опорные слова для объяснения своих идей, чувств, мыслей, полученных при восприятии информации	3.1.5.1 строить высказывание для объяснения своих идей, чувств, мыслей, используя художественно-выразительные средства	4.1.5.1 строить высказывание для объяснения своих идей, чувств, взглядов, сравнивая с похожими событиями, которые были в жизни/по материалам прочитанного

2) чтение:
таблица 4

Подразделы (навыки)	Цели обучения		
	Обучающийся будет:		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Овладение техникой чтения	2.2.1.1 выразительно, сознательно, плавно читать целыми словами без искажений и пропусков 2.2.1.2 читать по слогам сложные, трудные для произнесения слова 2.2.1.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению 2.2.1.4 соблюдать ударения в знакомых словах, читать незнакомые слова с проставленным ударением (работа с нотированным текстом)	3.2.1.1 правильное, сознательное, достаточно беглое чтение целыми словами. 3.2.1.2 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное чтение 3.2.1.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	4.2.1.1 читать осознанно, правильно, выразительно целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения) 4.2.1.2 читать вслух и про себя, используя изучающее чтение 4.2.1.3 находить интонацию (темпа, логических ударений, пауз, тона), соответствующей содержанию текста 4.2.1.4 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению

2.2 Анализ текста	2.2.2.1 отвечать на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения 2.2.2.2 определять тему текста и основную мысль 2.2.2.3 знать названия произведения, фамилии автора 2.2.2.4 выделять из текста незнакомые слова и различать значения слов в контексте 2.2.2.5 выделять главных и второстепенных действующих лиц 2.2.2.6 сообщать о своих наблюдениях, случаях из жизни (по аналогии с прочитанным) 2.2.2.7 отвечать на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения, последовательность действий, оценку поступков	3.2.2.1 отвечать на вопросы по содержанию текста, нахождение в нем предложений, подтверждающих устное высказывание; оценка прочитанного 3.2.2.2. определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.2.2.3 подбирать иллюстрации к произведению. 3.2.2.4 находить в тексте слова и предложения, характеризующие события, действующие лица, картины природы	4.2.2.1 определять тему и основную мысль 4.2.2.2 определять сюжет произведения 4.2.2.3 отвечать на вопросы выборочным чтением 4.2.2.4 определять в тексте основную мысль, не сформулированную прямо (подтекст) 4.2.2.5 находить в тексте слова и выражения, изображающие действующих лиц, природы и описания события
2.3 Определение композиции текстов	2.2.3.1 делить текст на части по вопросам 2.2.3.2 выражать связь между частями текста и предложениями с помощью местоимений, союзов 2.2.3.3 выражать связь между частями текста и предложениями с помощью слов вдруг, потом, однажды, вокруг, неожиданно	3.2.3.1 определять с помощью учителя структурные компоненты текста по их особенностям 3.2.3.2 делить текст на части, озаглавливать их, выделять основную мысль прочитанного	4.2.3.1 определять структурные компоненты текстов по их особенностям
2.4 Характеристика и оценка образа-персонажа	2.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу	3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, оценивать его поступки 3.2.4.2 оценивать нравственную окраску	4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/ сопоставлять поступки

		ситуации, поведения и поступков героев	героев, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста
2.5 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте	2.2.5.1 различать синонимы, антонимы, использовать их в речи	3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи	4.2.5.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи
2.6 Распознавание изобразительно-выразительных средств и понимание их роли в тексте	2.2.6.1 находить в тексте сравнения, эпитеты	3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, метафору и определять ее роль в тексте с помощью учителя 3.2.6.2 находить в тексте фразеологические обороты	4.2.6.1 наблюдать за художественными особенностями текста, его изобразительно-выразительными средствами (эпитеты, сравнения, метафоры) 4.2.6.2 распознавать в тексте сравнение, метафору и использовать их в речи
2.7 Описания, изложение и сочинение текстов	2.2.7.1 пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации 2.2.7.2 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений 2.2.7.3 пересказывать содержание прочитанного (по вопросам, с опорой на схемы, самостоятельно) 2.2.7.4 описать содержание иллюстраций к тексту с использованием слов и выражений текста 2.2.7.5 обсуждать прочитанное (формирование умения пересказать прочитанное и понять рассказанное)	3.2.7.1 воспроизводить содержание текста по вопросам или картинному плану, данному в учебнике 3.2.7.2 пересказывать небольшие тексты 3.2.7.3 сочинять рассказ по серии картинок 3.2.7.4 составлять композицию сочинения (план, начало, середина, конец) 3.2.7.5 сочинять рассказ на заданную тему на произвольную тему, по наблюдениям 3.2.2.6 самостоятельно составлять план изложения; излагать содержание текста по плану	4.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение) 4.2.7.2 составлять подробный и сжатый рассказ (сочинение) по картинке и серии картинок 4.2.7.3 излагать текст (подробно и сжато) по плану 4.2.7.4 сочинять рассказы, сказки и истории на произвольную тему
2.8 Определение стилей и жанров текстов	2.2.8.1 различать жанры (сказка, рассказ)	3.2.8.1 различать жанры (рассказ, стихотворение, сказка, загадка, народное творчество, пословицы и поговорки)	4.2.8.1 различать жанры устного народного творчества, сказка народная, сказка, басни, легенды, былины, эпос, миф, рассказ, стихотворение, реклама, объявление

2.9 Извлечение необходимой информации из различных источников	2.2.9.1 знать названия произведения, фамилии автора 2.2.9.2 ориентироваться в оглавлении и страницах книги 2.2.9.3 знать основные элементы книги: переплет (обложка), корешок, страницы, заглавие, оглавление (содержание)	3.2.9.1 определять содержание по названию (автор, заглавие) и иллюстрациям 3.2.9.2 познакомиться с деятельностью библиотеки 3.2.9.3 знать о каталогах библиотеки 3.2.9.4 вести записи о прочитанных произведениях, картотеки 3.2.9.5 знать о справочной литературе и ресурсах Интернета	4.2.9.1 извлекать информацию на заданную тему из справочной литературы/словарей/энциклопедий 4.2.9.2 пользоваться картотекой и списком литературы 4.2.9.3 выбирать книги по теме урока, на заданную тему, по собственным предпочтениям, заданию учителя и просьбе одноклассников
2.10 Овладение техникой чтения	2.2.10.1 выразительно, сознательно, плавно читать целыми словами без искажений и пропусков 2.2.10.2 читать по слогам сложные, трудные для произнесения слова 2.2.10.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению 2.2.10.4 соблюдать ударения в знакомых словах, читать незнакомые слова с поставленным ударением (работа с нотируемым текстом)	3.2.10.1 правильное, сознательное, достаточно беглое чтение целыми словами 3.2.10.2 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное чтение 3.2.10.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	4.2.10.1 читать осознанно, правильно, выразительно целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения) 4.2.10.2 читать вслух и про себя, используя изучающее чтение 4.2.10.3 находить интонацию (темпа, логических ударений, пауз, тона), соответствующей содержанию текста 4.2.10.4 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению

3) письмо: таблица 5

Подразделы (навыки)	Цели обучения		
	Обучающийся будет:		
	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Создание текстов разных типов	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки/животного/ объектов природы (по выбору)	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин; текст-повествование на заданную тему, по наблюдениям	4.3.1.1 писать текст-описание портрета; текст-повествование на заданную тему из личного опыта; текст-рассуждение на заданную тему
		3.3.2.1 создавать тексты художественного (художественного (рассказ-описание,	4.3.2.1 создавать тексты

3.2 Создание текстов разных стилей	2.3.2.1 создавать небольшие тексты (рассказ-описание)	рассказ-описание, рассказ-повествование)	рассказ-повествование, рассказ-рассуждение)
3.3 Составление плана текста	2.3.3.1 составлять план текста, озаглавливая каждую часть с опорой на ключевые слова (с помощью учителя)	3.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть, с опорой на ключевые моменты	4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть
3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала	2.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя)	3.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста или его частей самостоятельно	4.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста, представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления	2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений	3.3.5.1 писать тексты, представляя собственную точку зрения	4.3.5.1 писать тексты, используя аргументы, чтобы убедить других
3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста	2.3.6.1 исправлять лексические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	3.3.6.1 исправлять лексические, орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки

55. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающийся будет:		
1 четверть			
Всё обо мне	2.1.1.1 отвечать на простые вопросы по содержанию	2.2.1.1 выразительно, сознательно, плавно читать целыми словами без искажений и пропусков 2.2.1.2 читать по слогам сложные, трудные для произнесения слова 2.2.1.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению 2.2.1.4 соблюдать ударения в знакомых словах, читать незнакомые слова с	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки

		проставленным ударением (работа с нотируемым текстом)	животного/ объектов природы (по выбору)
Моя семья и друзья	2.1.2.1 пересказывать подробно содержание произведения/эпизод свободно или по готовому плану/ инсценирование	2.2.2.1 отвечать на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения 2.2.2.2 определять тему текста и основную мысль 2.2.2.3 знать названия произведения, фамилии автора 2.2.2.4 выделять из текста незнакомые слова и различать значения слов в контексте 2.2.2.5 выделять главных и второстепенных действующих лиц 2.2.2.6 сообщать о своих наблюдениях, случаях из жизни (по аналогии с прочитанным)	2.3.2.1 создавать небольшие тексты (рассказ-описание)
2 четверть			
Моя школа	2.1.3.1 прогнозировать конец произведения по заголовку и началу	2.2.2.7 отвечать на вопросы, устанавливающие причинно-следственные отношения, последовательность действий, оценку поступков 2.2.3.1 делить текст на части по вопросам 2.2.3.2 выражать связь между частями текста и предложениями с помощью местоимений, союзов	2.3.3.1 составлять план текста, озаглавливая каждую часть с опорой на ключевые слова (с помощью учителя)
Мой родной край	2.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки, невербальные средства речи	2.2.3.3 выражать связь между частями текста и предложениями с помощью слов вдруг, потом, однажды, вокруг, неожиданно 2.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу 2.2.5.1 различать синонимы, антонимы, использовать их в речи	

		2.2.6.1 находить в тексте сравнения, эпитеты	
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.5.1 строить высказывание, используя опорные слова для объяснения своих идей, чувств, мыслей, полученных при восприятии информации	2.2.7.1 пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/ иллюстрации 2.2.7.2 заучивать стихотворения и отрывки из прозаических произведений 2.2.7.3 пересказывать содержание прочитанного (по вопросам, с опорой на схемы, самостоятельно)	2.3.4.1 передавать содержание аудио/ видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя)
Традиции и фольклор		2.2.7.4 описать содержание иллюстраций к тексту с использованием слов и выражений текста 2.2.7.5 обсуждать прочитанное (формирование умения пересказать прочитанное и понять рассказанное) 2.2.8.1 различать жанры (сказка, рассказ)	
4 четверть			
Окружающая среда		2.2.9.1 знать названия произведения, фамилии автора 2.2.9.2 ориентироваться в оглавлении и страницах книги 2.2.9.3 знать основные элементы книги: переплет (обложка), корешок, страницы, заглавие, оглавление (содержание)	2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений
Путешествие		2.2.10.1 выразительно, сознательно, плавно читать целыми словами без искажений и пропусков 2.2.10.2 читать по слогам сложные, трудные для произнесения слова 2.2.10.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе	2.3.6.1 исправлять лексические, орфографические и

		по обучению произношению 2.2.10.4 соблюдать ударения в знакомых словах, читать незнакомые слова с проставленным ударением (работа с нотированным текстом)	пунктуационные ошибки с помощью учителя

2) 3 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающийся будет:		
1 четверть			
Живая природа	3.1.1.1 отвечать на открытые вопросы по содержанию для определения ключевых моментов	3.2.1.1 правильное, сознательное, достаточно беглое чтение целыми словами 3.2.1.2 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное чтение 3.2.1.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин; текст-повествование на заданную тему, по наблюдениям
Что такое хорошо, что такое плохо?	3.1.2.1 пересказывать подробно/выборочно содержание произведения свободно или по совместно составленному плану/драматизация	3.2.2.1 отвечать на вопросы по содержанию текста, нахождение в нем предложений, подтверждающих устное высказывание; оценка прочитанного 3.2.2.2. определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 3.2.2.3 подбирать иллюстрации к произведению 3.2.2.4 находить в тексте слова и предложения, характеризующие события, действующие лица, картины природы	
2 четверть			

Время	3.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета произведения по поступкам, характеристике героев и событиям	3.2.3.1 определять с помощью учителя структурные компоненты текста по их особенностям 3.2.3.2 делить текст на части, озаглавливать их, выделять основную мысль прочитанного 3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, оценивать его поступки 3.2.4.2 оценивать нравственную окраску ситуации, поведения и поступков героев	3.3.2.1 создавать тексты художественного (рассказ-описание, рассказ-повествование)
Архитектура	3.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки/ выражения из сказок, невербальные средства речи	3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи 3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, метафору и определять ее роль в тексте с помощью учителя 3.2.6.2 находить в тексте фразеологические обороты	
3 четверть			
Искусство	3.1.4.2 сопровождать речь иллюстрациями/ наглядностью/ демонстрацией фотографий/картин/ приборов	3.2.7.1 воспроизводить содержание текста по вопросам или картинному плану, данному в учебнике. 3.2.7.2 пересказывать небольшие тексты 3.2.7.3 сочинять рассказ по серии картинок 3.2.7.4 составлять композицию сочинения (план, начало, середина, конец) 3.2.7.5 сочинять рассказ на заданную тему на произвольную тему, по наблюдениям	3.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть, с опорой на ключевые моменты
		3.2.2.6 самостоятельно составлять план	

Выдающиеся личности	3.1.5.1 строить высказывание для объяснения своих идей, чувств, мыслей, используя художественно-выразительные средства	изложения; излагать содержание текста по плану 3.2.8.1 различать жанры (рассказ, стихотворение, сказка, загадка, народное творчество, пословицы и поговорки) 3.2.9.1 определять содержание по названию (автор, заглавие) и иллюстрациям 3.2.9.2 познакомиться с деятельностью библиотеки	3.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста или его частей самостоятельно
4 четверть			
Вода – источник жизни		3.2.9.3 знать о каталогах библиотеки 3.2.9.4 вести записи о прочитанных произведениях, картотеки 3.2.9.5 знать о справочной литературе и ресурсах Интернета 3.2.10.1 правильное, сознательное, достаточно беглое чтение целыми словами.	3.3.5.1 писать тексты, представляя собственную точку зрения
Культура отдыха. Праздники		3.2.10.2 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное чтение 3.2.10.3 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	3.3.6.1 исправлять лексические, орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки с помощью учителя

3) 4 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
	Обучающийся будет:		
1 четверть			
	4.1.1.1 формулировать вопросы для установления причинно-следствен	4.2.1.1 читать осознанно, правильно, выразительно целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения) 4.2.1.2 читать вслух и про себя, используя изучающее чтение	4.3.1.1 писать текст-описание портрета; текст-повествование на заданную тему из

Моя Родина – Казахстан	ных связей, явлений, поступков и отвечать на открытые вопросы	4.2.1.3 находить интонацию (темпа, логических ударений, пауз, тона), соответствующей содержанию текста 4.2.1.4 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	личного опыта; текст-рассуждение на заданную тему
Ценности	4.1.2.1 пересказывать произведение свободно или в заданной учителем форме (кратко, подробно, выборочно); творческий пересказ (изменить лицо, добавить ситуацию, придумать разворачивание событий)	4.2.2.1 определять тему и основную мысль 4.2.2.2 определять сюжет произведения 4.2.2.3 отвечать на вопросы выборочным чтением 4.2.2.4 определять в тексте основную мысль, не сформулированную прямо (подтекст) 4.2.2.5 находить в тексте слова и выражения, изображающие действующих лиц, природы и описания события	4.3.2.1 создавать тексты художественного (рассказ-описание, рассказ-повествование), рассказ-рассуждение) 4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть
2 четверть			
Культурное наследие	4.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета по заголовку и заключительной части произведения, объяснять причину своего выбора	4.2.3.1 определять структурные компоненты текстов по их особенностям 4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/ сопоставлять поступки героев, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста	4.3.4.1 передавать содержание аудио/ видеoinформации, текста, представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
Мир профессий	4.1.4.1 использовать в речи пословицы и поговорки/ отрывки из стихотворений/ басен, невербальные средства речи	4.2.5.1 различать многозначные слова, фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи 4.2.6.1 наблюдать за художественными особенностями текста, его изобразительно-выразительными средствами (эпитеты, сравнения, метафоры) 4.2.6.2 распознавать в тексте сравнение, метафору и использовать их в речи	
3 четверть			
Природные явления	4.1.4.2 сопровождать речь иллюстрациями / наглядностью/ демонстрацией фотографий/ картин / приборов/ презентацией/ видеороликом	4.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение) 4.2.7.2 составлять подробный и сжатый рассказ (сочинение) по картинке и серии картинок 4.2.7.3 излагать текст (подробно и сжато) по плану	4.3.5.1 писать тексты, используя аргументы, чтобы убедить других
	4.1.5.1 строить высказывание для		

О х р а н а окружающей среды	объяснения своих идей, чувств, взглядов, сравнивая с похожими событиями, которые были в жизни/по материалам прочитанного	4.2.7.4 сочинять рассказы, сказки и истории на произвольную тему. 4.2.8.1 различать жанры устного народного творчества, сказка народная, сказка, басни, легенды, былины, эпос, миф, рассказ, стихотворение, реклама, объявление	
4 четверть			
Путешествие в космос		4.2.9.1 извлекать информацию на заданную тему из справочной литературы /словарей/энциклопедий 4.2.9.2 пользоваться картотекой и списком литературы 4.2.9.3 выбирать книги по теме урока, на заданную тему, по собственными предпочтениям, заданию учителя и просьбе одноклассников	4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
Путешествие в будущее		4.2.10.1 читать осознанно, правильно, выразительно целыми словами (паузы, логические ударения, тон, темп чтения) 4.2.10.2 читать вслух и про себя, используя изучающее чтение 4.2.10.3 находить интонацию (темпа, логических ударений, пауз, тона), соответствующей содержанию текста 4.2.10.4 соблюдать правила орфоэпии, указанные в программе по обучению произношению	

56. Рекомендуются в одной четверти интегрировать (по возможности) цели обучения со сквозными темами, исходя из расчета – 2 сквозные темы на четверть.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 245-қосымша

Напар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде емес)

Ескерту. Бұйрық 245-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқыту орыс тілінде емес мектептердегі нашар еститін 3-4 сыныптарға арналған "Орыс тілі" пәні "Тіл және әдебиет" білім саласының құрамдас бөлігі және тілдік және әдебиеттік жүйелі білім берудің бастапқы кезеңі, сондай-ақ тіл – нашар еститін білім алушылар танымын, білімділігін, зияткерлігін дамытудың көзі ретінде мектептік басқа да пәндерді оқыту құралы болып табылады.

3. Оқыту орыс тілінде емес мектептердегі нашар еститін 3-4 - сыныптарға арналған "Орыс тілі" пәні бойынша оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайды.

4. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу бағдарламасы нашар еститін білім алушылардың коммуникативті дағдылар және түрлі пән саласындағы дүниетанымды вербалды құралдармен меңгеруі үшін оқу процесін осы пәннің дидактикалық әлеуетін қолдануға бағыттайды; есту қабілетінің жеткіліксіздігіне байланысты кедергілерді жеңіп, әлеуметтік мәдени кеңістікке бейімделу білігін қолданады.

5. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

6. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

7. Қазіргі кезеңде естуінде бұзылыстары бар білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді.

8. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы нашар еститін білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

9. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары нашар еститін білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

2-тарау. "Орыс тілі" пәнін оқытуың мақсаты мен міндеттері

10. "Орыс тілі" пәнінің оқу бағдарламасындағы маңыздылығы Қазақстан Республикасындағы ұлтаралық қарым-қатынас құралы ретінде орыс тілінің мәртебесімен, оның көптілді кеңістік құрудағы маңызымен анықталған.

11. Бағдарлама мазмұны білім алушылардың халықтық салт-дәстүрлерді зерделеуіне көмектеседі, басқа халықтарға толерантты қарым-қатынасқа тәрбиелейді, жалпыадамзаттық құндылықтар туралы түсінігін қалыптастырады.

12. Оқу пәнінің мақсаты - сөйлеу дағдыларын тәжірибелік бағытта меңгеру (сөздің мәнін түсіну және оны қолдану, сөздік қорын байыту, орыс тілінің грамматикалық заңдылықтарын тәжірибелік бағытта меңгеру, жүйелі сөйлеу дағдаларын дамыту; тілдік жетілмеуді еңсеру; грамматиканың жүйелі курсын зерделеуге дайындық).

13. Нашар еститін білім алушылар бастауыш мектепті бітіргенде "Тілді меңгерудің жалпыеуропалық шеңбері" (CEFR) деңгейі жүйесіне сәйкес тілдің қарапайым A1 деңгейін (бастапқы деңгейі) меңгереді.

14. Оқу пәнінің міндеттері:

1) ауызша және жазбаша қарым-қатынасты, әр түрлі тілде байыпты оқу және жазу қабілеттерін дамыту және жетілдіру;

2) тәжірибелік тілдік дағдыларды және орыс тілінің грамматикалық бірліктерін рәсімдеуді дамыту;

3) көптілді кеңістік жағдайында сөз сөйлеуді қарым-қатынас міндеттеріне сәйкес саналы құру;

4) әлеуметтік-тұрмыстық, жалпы және ерекше білім беру қажеттіліктерін іске асырумен байланысты міндеттерді шешуде жазбаша және ауызша сөзді қолдану қабілетін дамыту;

5) көркем шығарма мазмұнын түсіну, мәтінмен жұмыс істеу біліктерін қалыптастыру;

6) білім алушылардың жасына және дамуына сәйкес деңгейде өз ойын ауызша білдіру қабілетін дамыту;

7) ауызша сөзді есту-көру және есту арқылы қабылдауды, оның дұрыс айтылуын білуді дамыту, ауызша қарым-қатынас процесінде қалыптасқан біліктерді қолдану;

8) білім алушыларда күнделікті қолданатын ұғымдарды қалыптастыру, олардың ойлауын дамыту, пәндік-тәжірибелік қызмет жағдайындағы ауызша және жазбаша сөзін дамыту, ұжымда жұмыс істей білу білігін қалыптастыру;

9) білім алушылардың тілдік қызметін дамытудың негіздерін құру әрі қалай ғылыми білім негізін құрайтын элементтер жүйесін және жаңа білімді алу, түрлендіру және қолдану бойынша қызметті меңгеру;

10) қазақ, орыс және басқа да халықтардың құндылықтарын түсіне білуін қалыптастыру.

15. Оқу пәнін зерделеу:

1) білім алушылардың тілді ұлттық мәдени құбылыс және адами қарым-қатынастың негізгі құралы ретінде түсінуіне;

2) негізгі сөйлеу формаларын және оларды орыс тілінде қолдану ережелерін білуге;

3) өзекті тұрмыстық міндеттерді шеше білуіне және орыс тілінің көмегімен ауызша және жазбаша қарым-қатынас жасауға;

4) сұхбаттасына (еститін, нашареститін, естімейтін) байланысты сөзбен және сөзсіз барабар қарым-қатынас құралын таңдай білуге;

5) орыс тілінің негізгі заңнамаларын, сөзжасам үлгілерін меңгеруге;

6) құрамындағы сөз түрінің маңызын бізмезгілде анықтай отырып, сөйлем құрау дағдысын қалыптастыруға;

7) жай сөйлем құрылымын және анықтауыштық, кеңістіктік, себеп-салдарлық, мақсаттық, уақытша және объективті мағыналық қарым-қатынасын білдіретін күрделі сөйлемнің біршама жиі қолданатын түрлерін меңгеруге;

8) орфографиялық білім мен білікті, көркем жазу дағдысын меңгеруге;

9) Интернет желісіндегі қарым-қатынасты қоса, жасына сәйкес тұрмыстық міндеттерді шешу үшін ауызша және жазбаша сөзді қолдану қабілетін меңгеруге;

10) орыс тілінде әңгімені бастау және қолдау, сұрақ қою, өзінің пікірін, өтінішін, тілегін, қорқынышын білдіру, әңгімені аяқтау білігін қалыптастыруға;

11) үлкендермен және құрдастарымен қарым-қатынас барысында түсініксіз жайттарды анықтай білу білігін қалыптастыру; орыс тілінде жаңа жағдайдағы тілдесуде фразалардың басқа құрылымын таныс қана емес таныс емес сөздік құралдармен де айтылған пікірлерді де түсінуге;

12) дактилологияны көмекші құрал ретінде қолдана білу білігін меңгеруге;

13) таныс тақырыптар бойынша ауызша сөз негізінде сұхбаттасымен қарым-қатынас барысында ақпаратты алу және анықтай білу білігін меңгеруге, қарым-қатынастан маңызды ақпаратты алу, оны мақсаты мен нәтижесіне сәйкестендіре білуге;

14) ауызша мәнерлеп сөйлеу құралдарын пайдалана отырып, сөзді толығымен дауыстап саналы, дұрыс жатық оқуға;

15) оқудың әр түрлі түрлерін (таныстырылымдық, зерделеулік, іріктелген, зерттеулік) қолдана отырып, оқудың рөлін түсінуге;

16) түрлі мәтіндердің мазмұны мен ерекшелігін саналы қабылдау және бағалай білу білігін қалыптастыруға, оны талдауға, кейіпкерлер әрекетін адамгершілік тұрғысынан негіздеп, бағалауға қатысуға;

17) ауызша және іштен оқу техникасын, түсіндірудің қарапайым тәсілдерін меңгеру және көркем, ғылыми-көпшілік және оқу мәтіндерін қарапайым әдебиеттік түсініктерді қолдана отырып талдау және түрлендіруге;

18) ауызша және жазбаша сөзді меңгеруде көмекші ретінде сөздің ауызша дактильді түрін қолдануға мүмкіндік береді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

16. Орта білім беру құндылықтары "Мәңгілік Ел" ұлттық идеясына: қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік; құрмет; серіктестік; еңбек және шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім беруге негізделген.

17. Нашар еститін білім алушыларды оқыту келесі дидактикалық принциптерге негізделген:

1) білім берудің тұлғаға бағытталған тұжырымдамасына көшуді қамтамасыз ететін білім берудің ізгілендіру принципі;

2) білім берудің нашар еститін білім алушылардың деңгейіне және даму ерекшеліктеріне бейімделушілік принципі, оған сәйкес мектептер түрлі білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталады.; естуінде бұзылысы бар, оның ішінде психикалық дамуында бөгелісі бар, көруінде бұзылысы бар әр түрлі санаттағы балаларға арналған түрлі құралдар мен әдістерді қолданады;

3) оқытудың саралау және дараландыру принципі нашар еститін білім алушыларға ата-аналарымен бірге өздеріне біршама тиімді жолды таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құрал принципі нашар еститіндерді оқытудың алғашқы кезеңі үшін заңды болып табылатын сезімдік бейнелерді жаңа түсініктерді, қорытындыларды, оқу-тәрбие процесіндегі ережелерді қалыптастырудың негізі ретінде жинақтау, жүйелеу және жалпылау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған;

5) ана тілін меңгерумен бірге ғылым негіздерін меңгеру принципі нашар еститін білім алушылардың тұлғалық даму барысы оларға белгіленген білім беру көлемін меңгеруі тілдік даму деңгейімен анықталады, ақпаратты сөздік рәсімде қабылдау мүмкіндігі, оны сәйкесінше пайдалану өз кезегінде сөздік-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейіне байланысты шартталған;

6) есту қабілетін дамытуды қарқындату принципі ауызша сөздің айтылуын дамытумен бірге нашар еститін білім алушылардың сұхбаттасының өзіне айтылған сөзін жеткілікті деңгейде еркін түсіну қабілеті мен айналасындағыларға түсінікті, анық айтуынан тұрады;

7) тілдік қарым-қатынасты белсендендіру принципі білім алушылардың ортақ қызметтерін ұйымдастыруда психолого-педагогикалық тәсілдерді іске асыру қажеттілігімен шартталған және ауызша сөз негізінде қарым-қатынас қажеттілігін қажет ететін жағдайларды үлгілеуді талап етеді. Нашар еститін білім алушыларда қарым-қатынастың түрлі тәсілдерін қалыптастыру үшін арнайы оқыту барлық оқу-тәрбиелік жұмыста әлеуметтік жағдай түрлері ескеріле отырып іске асады;

8) әрекеттік тәсіл принципі нашар еститін білім алушылардағы әрекет білім, білік, дағды қалыптастыратын процес ретінде және нашар еститін білім алушылар тұлғасын қалыптастыруда түзетушілік-дамытушылықты қамтамасыз етуге бағыттылық ретінде қарастырылатын заманауи оқыту жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді.

18. Оқыту орыс тілінде емес сыныптарда "Орыс тілі" пәні бойынша сабақтағы арнайы міндет – тілді зерделеу емес, ең алдымен сөзді тәжірибеде меңгерумен шешіледі, ол нашар еститін білім алушылардың тілді меңгерудегі өзіндік жағдайымен түсіндіріледі.

Бұл нашар еститіндерді тілдік дамыту (фонетикалық, лексикалық және грамматикалық материалдарды арнайы саралау, оны топтастыру, орналастыру, жеке бөліктермен байланысы) бойынша барлық жұмыстың ерекше мазмұнымен шартталған.

19. Нашар еститін білім алушылар екінші тіл орыс тілін зерделей отырып, есту қызметі бұзылысы кезінде ана тілді мақсатты меңгеру тәжірибесін меңгереді. Осы дағдылар жаңа орыс тілін зерделеуге ауысады.

20. Нашар еститін білім алушылар орыс тілін, оның жүйесін сөйлеуде тілдік материалды қолдану процесінде, әр түрлі қарым-қатынаста (күнделікті сөйлесуде және сипаттап айтатын сөзде, оқуда, сабақта өз бетімен хат жазу, сыныптан тыс уақыттағы қарым-қатынас, ғылымды меңгеруге байланысты сөздерді қолдану, еңбек іс-әрекетінде, ойында) меңгереді.

21. Нашар еститін білім алушыларды екінші тілге оқыту есту бұзылысы кезінде ана тілді оқыту және естуі сақталған кезде орыс тілін оқыту үшін қолданылатын тәсілдер мен әдістерді жинақтау негізінде құрылады.

22. Оқыту орыс тілді емес мектептерде нашар еститін білім алушылардың орыс тілін меңгеру процесін құруға қойылатын талаптар:

1) естуінде бұзылысы болған жағдайда көру арқылы қабылдаудың ерекше рөлін ескере отырып, көрнекілікті кеңінен қолдану;

2) тілді меңгерудің маңызды құралы ретінде орыс сөздерінің жазбаша түрін пайдалану;

3) лексико-грамматикалық жұмыстағы бастысы сөздің лексикалық және грамматикалық маңызын бір мезгілде меңгеруде орыс тілдік сөздік үлгіге сүйену;

4) лексико-грамматикалық жұмыстарды жүргізу ауызша орыс тілді сөздердің айтылуы және қабылдауы бойынша жұмыс жасаумен өзара байланысты;

5) орыстілді сөздерді айту және көру-есту арқылы қабылдау түрінде репродуктивті және рецептивті меңгеруді қамтамасыз ететін айтылуға ерекше көңіл бөлінеді.

23. Екінші орыс тілін оқыту мазмұнын анықтайтын негізгі жағдайлар: оқу уақытының шынайы көлемі, тілді зерделеу қарқыны, нашар еститін білім алушыларға қолжетімділігі, сонымен қатар, алынған тілдік білімді болашақта оларға қолайлы салаларда қолдануын анықтайтын мәліметтер болып табылады.

24. Келесі факторларды: ана тілді меңгеру деңгейі, есту бұзылысы деңгейі, айту дағдылары, тілдік тәжірибесі мен тілдік ортасын ескере отырып, нашар еститін білім алушыларды оқытудың сараланған және жеке тәсілдерімен қамтамасыз етіледі.

25. Оқыту – түзету процесінде түрлі санаттағы нашар еститін және кейін естімей қалған білім алушылардың ерекшеліктерін ескере отырып, ауызша, жазбаша, ауызша дактилді және ыммен сөйлесудің арақатынасы қатаң сақталады.

26. Оқыту орыс тілді емес мектептерде орыс тілін оқыту оқытуда сөздің айтылуын орыс тілінде жақсы есте сақтауға көмектесетін ана тілдің дактилді сөзі тиімді қолданылады.

27. Нашар еститін білім алушылардың орыс тілін меңгеруде қоршаған орта туралы түсінік, мәліметтерді меңгеруге, әлеуметтік тәжірибе алуға, әлеуметке енуге дайындалуға мүмкіндік беретін құралы ретінде тілдік тәжірибе ерекше орын алады.

28. Нашар еститін білім алушылардың тілдік даму міндеттерін шешу барлық оқу және сыныптан тыс жұмыс барысында өтеді. Тек осындай жағдайда ғана тілді қарым-қатынас және ойлау құралы ретінде оқыту мақсаты тәжірибеде іске асуы мүмкін болады.

29. Орыс тілін меңгеру басқа сабақтардағы ("Әдебиеттік оқу", "Көркем еңбек", "Музыка", "Бейімделген дене шынықтыру", "Айналамен таныстыру", "Түзету ырғағы", "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту") білім беру бағдарламасы аясында іске асатын келесі жұмыс бағыттарына негізделеді:

- 1) қабылдаудың, зейіннің, есте сақтаудың, ойлаудың әр түрлі түрлерін дамыту;
- 2) жалпы, қолдық, артикуляциялық моторикасын дамыту;
- 3) актив және пассив сөздіктер көлемін кеңейту;
- 4) қабылдауды, саралауды және сөздің грамматикалық түрін қолдану дағдысын және сөзқұраушы үлгілерді, синтаксистік құрылымның түрлі типтерін дамыту;
- 5) диалогтік және байланыстырушылық сөз дағдыларын жетілдіру;
- 6) сөздің фонетикалық жағының бұзылысын түзету, коррекция нарушений фонетической стороны речи, фонематикалық процестерді дамыту;
- 7) есту-көру және сөздік және сөздік емес дыбыстауды есту арқылы қабылдауды дамыту;

8) көптілді ортада қарым-қатынас үшін коммуникативтік уәждеме қалыптастыру.

30. Барлық сабақ түрлерін жүргізу оларды ұйымдастырудың сәйкес түрлерімен : нұсқаулық беру, көмек, бақылау, нәтижесін шығару, бағалау, сөзді қарым-қатынас

мақсатында қолдану (тапсырма, сұрақтар, жауаптар, есептер, өз көзқарасын білдіру) түсіндіріледі

31. "Орыс тілі және әдебиеті" пәнінде тыңдалым мен айтылым бойынша тапсырмалар үлгісі:

- 1) есту-көру ажырату және сабақта пайдаланылған мәтіннен сөйлемдерді тыңдауы;
- 2) сұраулы, лепті, хабарлы сөйлемдерді ажырату;
- 3) жылжымалы логикалық екпінмен сөйлемдегі сөзді ажырату, оларды айту;
- 4) мәтін мазмұнын немесе мәтіннен үзіндіні есту-көру және есту арқылы қабылдау, мәнін түсіну;

5) есту-көру және есту арқылы қабылдау және сөздік-стилистикалық тапсырмаларды орындау;

6) педагогтің мәнерлеп оқығанын есту-көру және есту арқылы қабылдау және оқылғанға өз қарым-қатынасын;

7) шығармада суреттелген сурет бойынша жекелеген суреттеу құралдарын бөліп көрсету;

8) автордың көңіл-күйін білдіретін жекелеген сөздерді, фразаларды көрсету;

9) шығарманы мәнерлеп оқу (жеке, хормен оқу);

10) кейіпкердің жағдайын әсерлі көрсету, адам әрекетін бағалау;

11) экран сыртындағы мұғалім ұсынған сөз, фраза, мәтіннен жекелеген сөйлемдерді еске түсіру;

12) сюжеттік-ролдік ойындар барысы бойынша диалог құру;

13) берілген үлгі бойынша диалог құру және жағдайды сипаттау.

32. Пәндегі оқу бойынша тапсырма үлгілері:

1) мәтіннен қиынайтылатын сөздерді оқу;

2) орфоэпия, сөздік және логикалық екпін бойынша ережелерді сақтай отырып, сөз, фразалар және мәтіннен үзінді оқу;

3) мәтінді сөйлем, бөлікке бөліп, толығымен оқу;

4) сөздің мәнін түсіну;

5) мәтінді оқығанға дейінгі арнайы өңдеу;

6) оқылған мәтін мазмұны бойынша әңгіме;

7) мәтінді немесе жекелеген үзінділерді суреттеу;

8) аппликация, макет бойынша кейіпкердің әрекетін көрсету;

9) берілген тақырып бойынша таңдамалы оқу;

10) оқылғаннан суреттік, сөздік жоспар құру;

11) мәтінді иллюстрациямен, көркем суретпен салыстыру;

12) сөздік-стилистикалық жаттығулар өткізу;

13) мәнерлеп оқу үлгілерін тыңдау;

14) оқу техникасы жаттығулары: сөйлемді кідіріспен, сөздік және логикалық екпінмен оқу;

- 15) сөйлемнің жекелеген сөздеріне қойылған сұрақтарға жауап беру;
- 16) рөл бойынша оқу;
- 17) жаттауға жаттығу;
- 18) ұжымдық мәнерлеп оқу.

33. Пәннің жазу бойынша тапсырмаларының үлгілері:

1) естіген немесе оқыған мәтіннің қысқаша мазмұнын айту, фильм және кітап туралы өзінің жеке пікірін суреттеу;

- 2) кішігірім хабарлама жазу;
- 3) белгілі оқиғаның балама аяқталуын жазу;
- 4) ақпаратты сурет және диаграмма түрінде ұсыну ;
- 5) сұхбаттасу үшін сұрақтар әзірлеу;
- 6) тірек сөздер, жоспар бойынша мәтін құру;
- 7) хат жазу;
- 8) мәтіндерді түзету.

34. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілік (бұдан әрі- АКТ) қызмет және қарым-қатнас жұмыстары үшін технологияны шебер және шығармашылықпен қолдануды білдіреді. Ол АКТ қолданудың базалық дағдыларында құрылады;

2) білім алушылар АКТ қолдану дағдыларын типтік оқу жоспарындағы барлық пәндер бойынша құрылғы мен қосымшалардың кең спектрін қолданып ақпаратты іздеу, құру және өңдеу, серіктестік және ақпарат және идея алмасу, өз жұмысын бағалау және жетілдірудің дамытады.

35. В учебной программе "Орыс тілі" оқу бағдарламасында АКТ қолданудағы құзыреттілік келесілерді құрайды:

- 1) түрлі құралдарды қолданып білім беру деңгейін арттыру үшін сабақта қолданыстағы және жаңа технологияларды қолдану;
- 2) орыс тілінде интернет-ресурстармен жұмыс істеу (мысалы, веб сайтағы ақпаратты оқу, сәйкес материалды іріктеу, оны жеке құжат ретінде көшіру және сақтау) ;
- 3) мәтінмен және слайдпен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламаларды біршеме күрделісіне өту үшін пайдалану (Word, PowerPoint сынды);
- 4) ақпаратты өңдеу, оны электронды түрде жеке құжат ретінде сақтауда құралдарды пайдалану (принтер, сканер, цифрлы фотоаппарат);
- 5) электронды оқулықтар көмегімен оқыту.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Орыс тілі" пәнін зерделеу нәтижелерін бағалау критериалды бағадауды қолданумен іске асады.

37. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау мен ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

38. Критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы бағалау мен жиынтық бағалауды қамтиды.

39. Қалыптастырушы бағалау – үздіксіз жүргізіледі оқу барысында мұғалім мен білім алушы арасындағы кері байланысты жүзеге асырады, оқу процесін өз уақытында түзетуге мүмкіндік береді.

40. Жиынтық бағалау – оқытудың белгілі бір кезеңіндегі оқу ақпараттар бөлігін оқып бітіргенде жүргізіледі, білім алушылармен кері байланыс орнату, пән бойынша тоқсандық, жылдық баға қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Орыс тілі" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 3-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 4-сыныпта – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

42. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастру үшін кабинеттер сәйкес мектептік құрал-жабдықтармен жарақтандырылған.

43. Әр түрлі формадағы (жеке, жұппен, топпен) және түрдегі (ойындар және басқа да белсенді әдістер) жұмыстарды өткізу үшін жеңіл қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылар жұмысының көрмесі және көрнекі құралдарға арналған кітап сөрелері, стенділер үшін орын қарастырылады.

44. Нашар еститіндер үшін мектепте білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) стендтегі немесе электронды тасымалдағыштардағы, баспалық кесте түрінде ұсынылған мәтіндер қауіп қатер туралы ескертуі, оқыту тәртібіндегі өзгерістер және құрылғы, сынып және оқу сыныптарын білдіруі;

2) визуалды оқу сабақтарының кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттарды қосарлау (субтитрді тарату мүмкіндігімен мониторларды орнату (мониторлар, олардың өлшемі және санын ғимараттың өлшемін ескере отырып анықталады);

3) ақпаратты жаңғыртуды тиісті дыбыстық құралдармен қамтамасыз ету.

45. Оқу кабинеттері естіп қабылдауға мүмкіндік беретін: ұжымдық қолдануға қосымша вибротактильді құрылғылармен немесе сымсыз аппаратуралармен құрамдалған дыбыс күшейткіш құрылғылармен заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сәйкес келетін дыбыс күшейткіш құрылғылармен жабдықталады.

46. Барлық оқу уақытында және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушылар медициналық ұсыныстар ескере отырып, есту аппараттарын немесе

кохлеарлы имплантаттарды пайдаланады. Сынып ішінде FM-жүйесін сақтауға арналған арнайы орын, қуаттандыру құрылғылары, батареялар қарастырылады.

47. Сабақ жүргізуге арналған кабинеттер айтылумен, естіп қабылдаумен, айнамен жұмысқа арналған визуалды құрылғылармен және арнайы компьютерлік бағдарламалармен жаратандырылады.

48. Арнайы жағдайлар: сөйлеуші тұлғаны және оның артындағы фонды жарықтандыруды ойластыру, заманауи электроакустикалық, оның ішінде дыбыс күшейткіш аппаратураларды, сонымен қатар алыстағы жақсы көруге мүмкіндік беретін аппаратураларды қолдану (үлкен экранда көрсету) болып табылады.

49. Оқу пәнінің мазмұны:

1) оқыту орыс тілді емес сыныптардағы "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын анықтау бес бөлімнен және жиырма екі бөлімшеден тұратын орыс тілін оқытудың мақсаттар жүйесінде құралған:

"Тыңдалым" бөлім" мұғалімнің және білім алушының сөзін, аудио/видеожазбаны тыңдау, тыңдағанның мәнін түсіну білігін қалыптастыруға бағытталған;

"Айтылым" бөлімі ойын жеткізу, ауызша түрде ақпаратты жүйелі түрде беру білігін дамытуға бағытталған;

"Оқылым" бөлімі оқылған мәтіннен сұралған ақпаратты түсінуге, келіп түскен ақпаратты баяндау білігін дамытуға бағытталған. Оқылымда мазмұнды жоспар (мәтін не туралы) және процессуалды жоспарға (мәтінді қалай оқу және дыбыстау) бөлінеді. Оқи білу – бұл ең алдымен, , оқу техникасын меңгеру, яғни тілдік бірлік көру үлгілерін бірден тану және іштен және сырттан дауыстап оқу;

"Жазылым" бөлімі ақпаратты жазбаша түрде беруге бағытталған;

"Тілдік нормалар" бөлімі өзіндік жұмыс бағыты ретінде бөлінбеген грамматиканы зерделеуге бағытталған. Ол оқу процесін жағдаяттық-тақырыптық ұйымдастыру арқылы, яғни тілдегі тәжірибе арқылы жүргізіледі. Білім алушыларға сабақта белгілі бір ойды немесе идеяны білдіру міндеті қойылады, ал грамматика оны іске асыру құралы болады. Осы тәсіл негізінде тіл туралы үш біртұтас мән: тіл-сөз- қарым-қатынас ретінде түсіну жатыр.

50. Тілдік әрекет түрлері мен дағдылары:

1-кесте

№	Бөлімдер (тілдік әрекет түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Басты және екінші кезектегі ақпаратты анықтау

		1.5 аудиовизуалды материалды түсіну
2	Айтылым	2.1 Сөздік қорын молайту
		2.2 Берілген тақырыпқа пікірін білдіруді құру
		2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау
		2.4 Тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау
		2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құру
		2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру
3	Оқылым	3.1 Оқылым түрлерін қолдану
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру
		3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу
4	Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау
		4.3 Пунктуациялық норманы сақтау
		4.4 Каллиграфиялық норманы сақтау
5	Тілдік нормалар	5.1 Грамматикалық норманы сақтау
		5.2 Орфографиялық норманы сақтау

51. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт кодтық белгімен белгіленген. Код бойынша бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан- оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 3.2.1.1 кодтық белгісінде: "3" - сынып; "2.1" - бөлімше; "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым":

2-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып	4-сынып
	A1 деңгейі бастапқы	A1 деңгейі орта

1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау), сөзді түсіну және оны дұрыс қабылдау (ишара мен ымды қолдану, іс-әрекетті орындау)	4.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау) және қарапайым фразаларды қайталай отырып ауызша сөзді, аудиовизуалды материалды түсіну
1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым фразадағы сөздің лексикалық мәнін түсіну
1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны / суретті/ сызбаны таңдау
1.4 Басты және екінші кезектегі ақпаратты анықтау	3.1.4.1 тыңдалған мәтінде кім туралы/ не туралы айтылғанын түсіну	4.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұнын түсіну, кейіпкерлерді, оқиғаның бірізділігін анықтау
1.5 аудиовизуалды материалды түсіну	3.1.5.1 шолу, сұрақтар немесе іс-әрекет арқылы көрген/ тыңдалғандарды түсінгенін көрсету	4.1.5.1 Аудиовизуалды материалда болған оқиғаны түсіну, сипаттау

2) "Айтылым":

3-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып А1 деңгейі бастапқы	4-сынып А1 деңгейі орта
2.1 Сөздік қорын молайту	3.2.1.1 танысу, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін тілдегі сөздерді қолдану	4.2.1.1 бар ақпараттар, бойынша сұраулы сөйлем құрау үшін тілдегі сөз және сөз тіркестерін қолдану, іс әрекетке шолу жасау
2.2 Берілген тақырыпқа пікірін білдіруді құру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру	4.2.2.1 сюжеттік сурет негізінде пікірін білдіру
2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау	3.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, сұхбаттасын түсіну, тыңдалғанға назар аудару және сұхбаттасына жауап беру 3.2.3.2 Сөздегі төл сөз сөйлемдерді түсіну, қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптардағы тілдік жағдаяттарға қатысу, сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау 4.2.3.2 тілдегі төл сөзді сөйлемдерді түсіну және қолдану
2.4 Тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқаша мәтінді мазмұндау	4.2.4.1 таныс сөздерді қолданып, оқиғаның бірізділігін сақтай отырып оқиғаны/әңгімені мазмұндау
2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құру	3.2.5.1 көрген/естіген сюжетті өз сөзімен суреттеу	4.2.5.1 видео және аудиоматериалдан алынған фразаларды пайдаланып оқиға желісін суреттеу
		4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/оқиғалар туралы

2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен келісемін/келіспеймін...", "маған ұнады/ұнамады...")	қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен ойлаймын...", "мен есептеймін...")

3) "Оқылым":

4-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып А1деңгейі бастапқы	4-сынып А1деңгейі орта
3.1 Оқылым түрлерін қолдану	3.3.1.1 таныс сөздерді толық сөзбен оқу	4.3.1.1 мәтінді мәнерлеп оқу (дауыстап және іштен)
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мәнін түсіну	4.3.2.1 таныс сөздері бар мәтіндегі қарапайым фразалардың мәнін түсіну
3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді айырып тану (өлең, ертегі, жұмбақ)	4.3.3.1 түрлі мәтін жанрын анықтау (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме)
3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтінге немесе суретке қарапайым сұрақтар қою	4.3.4.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру
3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	3.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен суретті мәтіннен ақпаратты табу	4.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөздіктен және анықтамадан ақпаратты табу

4) "Жазылым":

5-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып А1деңгейі бастапқы	4-сынып А1деңгейі орта
4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	3.4.1.1 суретте бейнеленген заттарға сөздер-белгілерін жазу	4.4.1.1 сипаттау сөзін пайдаланып иллюстрация бойынша байланыстырып сөйлем жазу
4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде таныс зат атауларын жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде сөз тіркесін жазу
4.3 Пунктуациялық норманы сақтау		4.4.3.1 жай сөйлем соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің көмегімен)
4.4 Каллиграфиялық норманы сақтау	3.4.4.1 Бас және кіші әріптерді және олардың қосылыстарын жазу ; санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес анық жазу	4.4.4.1 жіңішке жол дәптерге жазу: бас, кіші әріптердің және олардың қосылыстарының биіктігін, енін және көлбеулігін сақтау

5) "Тілдік нормалар":

6-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып А1 деңгейі бастапқы	4 -сынып А1 деңгейі орта
5.1 Грамматикалық норманы сақтау	3.5.1.1 заттың атын білдіретін сөзді қолдану; кім? немесе не? сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату	4.5.1.1 ауызша және жазбаша сөйлемде зат- сөз / белгілер- сөз-/іс әрекет- сөзді ажырату және қолдану және мұғалімнің көмегімен оларды түр бойынша өзгерту
	3.5.1.2 бір немесе бірнеше затты білдіретін сөзді қолдану	4.5.1.2 мұғалімнің көмегімен сын есімді зат есіммен жақ, жекеше, көпше түрінде бай үйлестіру
	3.5.1.3 іс әрекетті білдіретін сөзді қолдану	4.5.1.3 мұғалімнің көмегімен етістікті қажетті шақта қолдану (осы, келер, өткен)
	3.5.1.4 заттық шақ бойынша әрекетін білдіретін сөзді заттың атын білдіретін сөзбен үйлестіру	4.5.1.4 қажетті жақ түрінде өткен шақтың жекеше түріндегі етістікті қолдану
	3.5.1.5 мұғалімнің көмегімен заттың белгісін білдіретін сөзді қолдану; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау сөзді дұрыс жазу	4.5.1.5 заттың белгісін білдіретін сөзді ажырату; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау
5.2 Орфографиялық норманы сақтау	3.5.2.1 сөзді дұрыс жазу	4.5.2.1 жи, ши; ча, ша; чу, шу тіркесін дұрыс жазу
	3.5.2.2 мұғалімнің көмегімен адам атын, тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу	4.5.2.2 адам атын, тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу
		4.5.2.3 мұғалімнің көмегімен көмекші сөзді сөзден бөлек жазуды үйлестіру

53. Ұзақмерзімді жоспар:

1) 3 -сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (тілдік қызмет түрлері)	Бөлімшелер (Дағды)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау), сөзді түсіну және оны дұрыс қабылдау (ишара мен ымды қолдану, іс-әрекетті орындау)

Тірі табиғат Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Тыңдалым	1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну
		1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/ сызбаны таңдау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорын молайту	3.2.1.1 танысу, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін тілдегі сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырыпқа пікірін білдіруді құру	3.2.2.1 сурет бойынша 2- 3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
		2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау	3.2.3.1 тілдік нормаларды сактай отырып, сұхбаттасын түсіну, тыңдалғанға назар аудару және сұхбаттасына жауап беру 3.2.3.2 Сөздегі төл сөз сөйлемдерді түсіну, қолдану
		2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	3.2.6.1 тыңдалған/ оқылған материал туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен келісемін/ келіспеймін...", "маған ұнады/ұнамады...")
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 понимать значение знакомых слов в тексте
	Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	3.4.1.1 писать слова-признаки к предмету, изображенному на картинке
	Тілдік нормалар	5.1 Грамматикалық норманы сақтау	3.5.1.2 бір немесе бірнеше заттарды білдіретін сөзді қолдану
2-тоқсан			
		1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау), сөзді түсіну және оны дұрыс қабылдау (ишара мен ымды)

Уақыт
Сәулет

Тыңдалым	1.4 Басты және екінші ақпаратты түсіну	3.1.4.1 тыңдалған мәтінде кім туралы/ не туралы айтылғанын түсіну
	1.5 Аудиовизуалды материалды түсіну	3.1.5.1 шолу, сұрақтар немесе іс-әрекет арқылы көрген/тыңдалғандарды түсінгенін көрсету
Айтылым	2.1 Сөздік қорды молайту	3.2.1.1 танысу, өзі туралы айту және заттарды сипаттау үшін тілдегі сөздерді қолдану
	2.2 Берілген тақырыпқа өз пікірін білдіру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
	2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құрау	3.2.5.1 көрген/естіген сюжетті өз сөзімен суреттеу
	2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен келісемін/келіспеймін...", "маған ұнады/ұнамады...")
Оқылым	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді айырып тану (өлең, ертегі, жұмбақ)
	3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтінге немесе суретке қарапайым сұрақтар қою
Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	3.4.1.1 суретте бейнеленген заттарға сөздер-белгілерін жазу
	4.4 Каллиграфиялық норманы сақтау	3.4.4.1 Бас және кіші әріптерді және олардың қосылыстарын жазу; санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес анық жазу
Тілдік норманы қолдану	5.1 Грамматикалық норманы сақтау	3.5.1.1 заттың атын білдіретін сөзді қолдану; кім? немесе не? сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату
		3.5.1.2 бір немесе бірнеше затты білдіретін сөзді қолдану
		3.5.2.2 мұғалімнің көмегімен адам атын,

		5.2 орфографиялық нормаларды сақтау	тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау), сөзді түсіну және оны дұрыс қабылдау (ишара мен ымды қолдану, іс-әрекетті орындау)
		1.5 Аудиовизуалды материалды түсіну	3.1.5.1 шолу, сұрақтар немесе іс-әрекет арқылы көрген/тыңдалғандарды түсінгенін көрсету
		2.2 Берілген тақырыпқа пікірін білдіруді құру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
		2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау	3.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, сұхбаттасын түсіну, тыңдалғанға назар аудару және сұхбаттасына жауап беру 3.2.3.2 Сөздегі төл сөз сөйлемдерді түсіну, қолдану
		2.4 тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқаша мәтінді мазмұндау
		2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құру	3.2.5.1 көрген/естіген сюжетті өз сөзімен суреттеу
		2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	3.2.6.1 тыңдалған/оқылған материал туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен келісемін/келіспеймін...", "маған ұнады/ұнамады...")
	Оқылым	3.1 Оқылым түрлерін қолдану	3.3.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді айырып тану (өлең, ертегі, жұмбақ)
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді айырып тану (өлең, ертегі, жұмбақ)
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтінге немесе суретке қарапайым сұрақтар қою
Өнер Атақты тұлғалар			

	Жазылым	3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	3.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен суретті мәтіннен ақпаратты табу
		4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	3.4.1.1 суретте бейнеленген заттарға сөздер-белгілерін жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде таныс зат атауларын жазу
		4.4 Каллиграфиялық норманы сақтау	3.4.4.1 Бас және кіші әріптерді және олардың қосылыстарын жазу; санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес анық жазу
	Тілдік норманы қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 заттың атын білдіретін сөзді қолдану; кім? немесе не? сұрақтарына жауап беретін сөздерді ажырату
			3.5.1.3 заттың іс әрекетін білдіретін сөзді қолдану
			3.5.1.4 заттық шақ бойынша әрекетін білдіретін сөзді заттың атын білдіретін сөзбен үйлестіру
			3.5.1.5 мұғалімнің көмегімен заттың белгісін білдіретін сөзді қолдану; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау сөзді дұрыс жазу
		5.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 сөзді дұрыс жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау), сөзді түсіну және оны дұрыс қабылдау (ишара мен ымды қолдану, іс-әрекетті орындау)
		1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірге қатысты таныс сөздердің мәнін түсіну

Су – тіршілік көзі
Демалыс мәдениеті.
Мерекелер

		1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және мұғалімнің көмегімен тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны/суретті/сызбаны таңдау
		1.4 Басты және екінші ақпаратты түсіну	3.1.4.1 тыңдалған мәтінде кім туралы/ не туралы айтылғанын түсіну
	Айтылым	2.2 Берілген тақырыпқа пікірін білдіруді құру	3.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлемнен тұратын пікірін білдіру
		2.4 тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау	3.2.4.1 қысқаша мәтінді мазмұндау
	Оқылым	3.1 Оқылым түрлерін қолдану	3.3.1.1 таныс сөздерді толық сөзбен оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мәнін түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 түрлі жанрдағы мәтіндерді айырып тану (өлең, ертегі, жұмбақ)
		3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	3.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен суретті мәтіннен ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	3.4.1.1 суретте бейнеленген заттарға сөздер-белгілерін жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде таныс зат атауларын жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.3 іс әрекетті білдіретін сөзді қолдану
			3.5.1.4 заттық шақ бойынша әрекетін білдіретін сөзді заттың атын білдіретін сөзбен үйлестіру
			3.5.1.5 мұғалімнің көмегімен заттың белгісін білдіретін сөзді қолдану; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау сөзді дұрыс жазу
			3.5.2.1 сөзді дұрыс жазу

		5.2 Офографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.2 мұғалімнің көмегімен адам атын, тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу

2) 4 -сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (тілдік қызмет түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан Адами құндылықтар	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау) және қарапайым фразаларды қайталай отырып ауызша сөзді, аудиовизуалды материалды түсіну
		1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым фразадағы сөздің лексикалық мәнін түсіну
		1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны / суретті/ сызбаны таңдау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды молайту	4.2.1.1 бар ақпараттар, бойынша сұраулы сөйлем құрау үшін тілдегі сөз және сөз тіркестерін қолдану, іс әрекетке шолу жасау
		2.2 Берілген тақырыпқа өз пікірін білдіру	4.2.2.1 сюжеттік сурет негізінде пікірін білдіру
		2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау	4.2.3.1 белгілі тақырыптардағы тілдік жағдаяттарға қатысу, сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
	Оқылым		4.2.3.2 тілдегі төл сөзді сөйлемдерді түсіну және қолдану
		3.1 Оқылым түрлерін қолдану	4.3.1.1 мәтінді мәнерлеп оқу (дауыстап және іштен)
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 таныс сөздері бар мәтіндегі қарапайым фразалардың мәнін түсіну

		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру
	Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	4.4.1.1 сипаттау сөзін пайдаланып иллюстрация бойынша байланыстырып сөйлем жазу
		4.3 Пунктуациялық норманы сақтау	4.4.3.1 жай сөйлем соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің көмегімен)
		4.4 каллиграфиялық норманы сақтау	4.4.4.1 жіңішке жол дәптерге жазу: бас, кіші әріптердің және олардың қосылыстарының биіктігін, енін және көлбеулігін сақтау
	Тілдік норманы қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 ауызша және жазбаша сөйлемде зат-сөз / белгілер- сөз-/іс әрекет- сөзді ажырату және қолдану және мұғалімнің көмегімен оларды түр бойынша өзгерту
2-тоқсан			
	Айтылым	1.5 Аудиовизуалды материалды түсіну	4.1.5.1 Аудиовизуалды материалда болған оқиғаны түсіну, сипаттау
		2.1 Сөздік қорын толықтыру	4.2.1.1 бар ақпараттар, бойынша сұраулы сөйлем құрау үшін тілдегі сөз және сөз тіркестерін қолдану, іс әрекетке шолу жасау
		2.2 Берілген тақырып бойынша пікірін білдіру	4.2.2.1 сюжеттік сурет негізінде пікірін білдіру
		2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құру	4.2.5.1 видео және аудиоматериалдан алынған фразаларды пайдаланып оқиға желісін суреттеу
		2.6 тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/оқиғалар туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен ойлаймын...", "мен есептеймін...")

Мәдени мұра Мамандықтар әлемі	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 түрлі мәтін жанрын анықтау (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) 4.2.3.2 тілдегі төл сөзді сөйлемдерді түсіну және қолдану
		3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөздіктен және анықтамадан ақпаратты табу
		Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау
	4.3 Пунктуациялық норманы сақтау		4.4.3.1 жай сөйлем соңында тыныс белгілерді қолдану (мұғалімнің көмегімен)
	Тілдік нормалар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 ауызша және жазбаша сөйлемде зат-сөз / белгілер- сөз-/іс әрекет- сөзді ажырату және қолдану және мұғалімнің көмегімен оларды түр бойынша өзгерту 4.5.1.5 заттың белгісін білдіретін сөзді ажырату; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау
		5.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.2 адам атын, тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау) және қарапайым фразаларды қайталай отырып ауызша сөзді, аудиовизуалды материалды түсіну
		1.4 Басты және екінші ақпаратты түсіну	4.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұнын түсіну, кейіпкерлерді, оқиғаның бірізділігін анықтау
		1.5 Аудиовизуалды материалды түсіну	4.1.5.1 Аудиовизуалды материалда болған оқиғаны түсіну, сипаттау

Табиғи құбылыстар Қоршаған ортаны қорғау	Айтылым	2.3 Қарым-қатынастың түрлі жағдайларына қатысу және тілдік норманы (диалог) сақтау	4.2.3.1 белгілі тақырыптардағы тілдік жағдаяттарға қатысу, сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну; тілдік нормаларды сақтау
		2.4 тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау	4.2.4.1 таныс сөздерді қолданып, оқиғаның бірізділігін сақтай отырып оқиғаны/әңгімені мазмұндау
		2.5 Аудиовизуалды материал негізінде сөйлем құру	4.2.5.1 видео және аудиоматериалдан алынған фразаларды пайдаланып оқиға желісін суреттеу
		2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы бағалаулық пікірін білдіру	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/оқиғалар туралы қарапайым пайымды пікірін білдіру ("мен ойлаймын...", "мен есептеймін...")
	Оқылым	3.1 Оқылым түрлерін қолдану	4.3.1.1 мәтінді мәнерлеп оқу (дауыстап және іштен)
		3.3 мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 түрлі мәтін жанрын анықтау (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме)
		3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөздіктен және анықтамадан ақпаратты табу
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде сөз тіркесін жазу
		4.4 каллиграфиялық норманы сақтау	4.4.4.1 жіңішке жол дәптерге жазу: бас, кіші әріптердің және олардың қосылыстарының биіктігін, енін және көлбеулігін сақтау
			4.5.1.2 мұғалімнің көмегімен сын есімді зат есіммен жақ, жекеше, көпше түрінде бай үйлестіру; 4.5.1.3 мұғалімнің көмегімен етістікті қажетті шақта (

Тілдік нормалар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	осы, келер, өткен) қолдану; 4.5.1.4 қажетті жақ түрінде өткен шактың жекеше түріндегі етістікті қолдану 4.5.1.5 заттың белгісін білдіретін сөзді ажырату; заттың түсіне, түріне, көлеміне, материалына қарай белгілерін таңдау
	5.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 жи, ши; ча, ща; чу, шу тіркесін дұрыс жазу. 4.5.2.2 адам атын, тегін, жануарлардың лақап атын бас әріппен жазу 4.5.2.3 мұғалімнің көмегімен көмекші сөзді сөзден бөлек жазуды үйлестіру
4-тоқсан		
Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 зер салып тыңдау (көру-есту және есту арқылы қабылдау) және қарапайым фразаларды қайталай отырып ауызша сөзді, аудиовизуалды материалды түсіну
	1.2 Сөз және сөз тіркесінің лексикалық мәнін түсіну	4.1.2.1 қарапайым фразалардағы сөздің лексикалық мәнін түсіну
	1.3 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 сұрақтарға жауап беру және тыңдалған хабарламаға сәйкес иллюстрацияны / суретті/ сызбаны таңдау
	1.4 Басты және екінші кезектегі ақпаратты анықтау	4.1.4.1 тыңдалған мәтін мазмұнын түсіну, кейіпкерлерді, оқиғаның бірізділігін анықтау
Айтылым	2.4 тыңдаған/оқыған материалды мазмұндау	4.2.4.1 таныс сөздерді қолданып, оқиғаның бірізділігін сақтай отырып оқиғаны/әңгімені мазмұндау
	2.6 Тыңдаған/оқыған материал туралы	4.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат/кейіпкер/оқиғалар туралы қарапайым пайымды

Ғарышқа саяхат Болашаққа саяхат		бағалаулық пікірін білдіру	пікірін білдіру ("мен ойлаймын...", "мен есептеймін...")
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 таныс сөздері бар мәтіндегі қарапайым фразалардың мәнін түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оларға жауап беру
		3.5 Әр түрлі дереккөзден қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөздіктен және анықтамадан ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Әр түрлі ұғым түрлерін қолданып мәтін жазу	4.4.1.1 сипаттау сөзін пайдаланып иллюстрация бойынша байланыстырып сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материал мазмұнын мазмұндау	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен тыңдалған/оқылған/көргендер негізінде сөз тіркесін жазу
	Тілдік нормалар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.2 мұғалімнің көмегімен сын есімді зат есіммен жақ, жекеше, көпше түрінде бай үйлестіру; 4.5.1.3 мұғалімнің көмегімен етістікті қажетті шақта (осы, келер, өткен) қолдану; 4.5.1.4 қажетті жақ түрінде өткен шақтың жекеше түріндегі етістікті қолдану
		5.2 Орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 жи, ши; ча, ша; чу, шу тіркесін дұрыс жазу; 4.5.2.3 мұғалімнің көмегімен көмекші сөзді сөзден бөлек жазуды үйлестіру

54. Ескерту:

1) оқыту мақсаттары бір тоқсан ішінде сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша біріктірілген.

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде емес)

Ескерту. Бұйрық 246-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігінің дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

11. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

12. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

13. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламасы білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгінәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

15. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

16. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

17. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

18. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. "Қазақ тілі" пәні "Тіл және әдебиет" білім саласына кіріктірілген пән болып табылады. Қазақ тілі оқу пәні ретінде ана тілімен қатар, нашар еститін білім алушылардың ойлауын дамытып, тұлға ретінде қалыптасуына әсер етеді.

20. Қазақ тіліне оқытудың мақсаты: қазақ тілін қарым қатынас құралы ретінде қолданудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру және дамыту, қазақ тілін практикалық бағытта меңгеру, қарым-қатынас, эстетикалық және адамгершілік мәдениетіне қазақ тілін оқыту арқылы тәрбиелеу.

21. "Қазақ тілі" пәнінің білімдік, тәрбиелік мақсаттары келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) "Дыбысдардың айтылуын қалыптастыру және естіп қабылдауын дамыту" пәнімен: қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтқызы, айтылуы ұқсас дыбыстарды буында, сөздерде, сөз тіркестерінде ажыратуға үйретеді;

2) "Музыка" пәнімен: қазақ тілінде берілген әндерді тыңдау, оны өздері айтып үйрену арқылы білім алушылар адамның көңіл күйін, сезімін түсінеді, эстетикалық талғамы дамиды;

3) "Бейнелеу өнері" пәнімен: қазақ тілінде берілген суреттер арқылы білім алушылар өнердің адам табиғатымен, өмірімен үндестігін түсінеді, әдемілікті, сұлулықты көріп сезінеді, иллюстрацияларды ауызша/жазбаша суреттеу арқылы ойлау-қабылдау қабілеті мен тілдерін дамытады;

4) "Еңбекке баулу" пәнімен: қазақ тілінде берілген тәрбиелік мәтіндердің мазмұны арқылы білім алушылар оқудың, білім алудың, тіл үйренудің маңызын игереді, еңбектің адам өміріндегі орнын түсінеді;

5) "Математика" пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер негізінде білім алушылар сандар мен фигуралардың атауын қазақ тілінде үйрену барысында математикадан алған білімдерін еске түсіреді, толықтырады, логикалық ойлау қабілеттерін дамытады;

6) "Дүниестану" пәнімен: қазақ тілінде ұсынылған мәтіндер арқылы білім алушылар өз айналасын таза ұстауға, қоршаған ортаны қорғауға, табиғатты аялауға үйренеді;

7) нашар еститін білім алушыларды тілге оқыту барысында сөйлеу іс әрекетінің бірнеше түрін қалыптастыру: сөйлеу, оқу, жазу, дактильдеу, есту-көру арқылы қабылдау, көру арқылы қабылдау, есту арқылы қабылдау.

22. Нашар еститін білім алушыларды тілге оқытудың негізгі талаптары орындалады :

1) тілге қарым қатынас құралы ретінде үйрету, диалогта қолдану;

2) нашар еститін білім алушылардың сөйлеуге деген қажеттілігін дамыту;

3) сөйлеу ортасын ұйымдастыру;

4) тәжірибелік іс әрекетке сүйеніп тілдік қабілеттерін дамыту;

5) сөздік материалды қосарланып айту, жеке айту және өз бетімен айту арқылы ендіру.

23. Нашар еститін білім алушыларға "Қазақ тілі" пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық процестерді, ұлттардың бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді, әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

24. Нашар еститін бастауыш сынып білім алушыларына қазақ тілін мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

25. "Қазақ тілі" пәні бағдарламасы нашар еститін білім алушының тіл сауаттылығы мен сөз байлығын дамытуды, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді және дүниетанымдық дағдыларын кеңейтуді көздейді. Бағдарламаның білім мазмұны қазақ тілі арқылы білім алушыларға қазақ халқының материалдық және рухани құндылықтарын, қазақ халқының салт-дәстүрін құрметтеуді, қазақша сөйлеу әдебі мен әдетін дағдыландыруды және қазақ әдебиеті үлгілерін терең меңгертуді мақсат етеді және алған білімдерін өмірде қолдана білуге үйретеді.

26. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың міндеттері:

1) білім алушыларға сөйлеу іс әрекетінің түрлерін күнделікті қарым-қатынас деңгейінде меңгерту;

2) білім алушылардың тілдік дағдысы мен білігін дамыту;

3) қарым-қатынас әдебінің қарапайым нормаларын меңгерту;

4) қазақ тілінде оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

5) білім алушыны сөйлесу қарым-қатынастың жаңа тәсілдеріне (қазақ тіліндегі), қазақ халқының мәдениетіне, ұлттық-мәдени ерекшелігіне баулу;

6) білім алушылардың оқу білігін, шынайы өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімдерін шығармашылықпен пайдалануға дайын болу білігін қалыптастыру;

7) білім алушыларды қазақ тілінің дыбыстарымен таныстыру және оларды ажырата білуге үйрету;

8) білім алушылардың қазақ тіліне қызығушылығын дамыту, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу;

9) шығармашылықпен жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

10) қазақша сөздік қорын үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;

11) қазақша сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

12) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;

13) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

14) қазақ тілінде меңгерген білім, білік дағдыларына сүйене отырып, өзгелермен еркін қарым-қатынасқа түсуге үйрету;

15) қазақ тілінің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;

16) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту.

27. "Қазақ тілі" пәнін оқу арқылы білім алушылар сөздік қоры мен тілдік сауаттылығын дамытып, қазақ халқы мен мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырады, қызығушылығын арттырады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

28. Арнайы білім беру ұйымдары "білім алып үйрену" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары,

өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

29. Білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыру үшін мұғалімдер түрлі технологиялар мен тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсіл (білім алушылар "не білемін, нені білгім келеді, нені білдім" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсіл (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

30. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

31. Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлері алдын ала белгіленеді.

32. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқитын білім алушылардың өз ойын, сезімін қазақша білдіруге, танып-білген нәрселерін қазақша санасына түюге, пікір алысуға, оқыған, көрген не білген нәрселері туралы достарымен, үлкендермен өз ойымен бөлісуге, армандары мен мақсаттары туралы ойын еркін жеткізіп айта білуге, репродуктивтік, продуктивтік, проблемалық, шығармашылық жаттығуларды орындата отырып үйрету.

33. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын "Қазақ тілі" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын есту арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) қазақ тілінің төл дыбыстарын дұрыс айту үшін артикуляциялық жаттығулар жасау;

2) сөздің лексикалық мағынасын түсіну;

- 3) оқу материалдарын тыңдап, түсіну;
- 4) сөздік қорды толықтыру;
- 5) тыңдап, материалдардың мазмұнын айту;
- 6) мәтіннің кейбір оқиғаларын қимылмен, ым-ишарамен көрсету;
- 7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 8) тыңдалған мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну;
- 9) мәтіннің жанрларын анықтау;
- 10) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;

12) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

13) берілген тақырып (сол сабақта оқылған әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру;

14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші білім алушылармен қарым-қатынас жасауға байланысты шағын рөлдік ойындар;

15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау.

34. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын "Қазақ тілі" пәнінде оқылым дағдысын есту, арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 3) сұрақтар қоя білу және жауап беру;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

35. "Қазақ тілі" пәнінде жазылым дағдысын есту, көру арқылы дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
- 2) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
- 3) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 4) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 5) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
- 6) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 7) шағын хат жазу;
- 8) есте сақтау арқылы жазу;

9) байқағаны, ұнататын істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;

10) сурет бойынша жазу;

11) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

37. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

38. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

39. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

40. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушышыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

42. Қазақ тілі пәнін оқыту үрдісі тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым әрекеттері арқылы ұйымдастырылады. Оқу процесінде жүйелі жүргізілетін сөздік жұмысы, әңгіме оқу, мәтінмен жұмыс жасау, өлеңдер жаттау, жағдаяттық тапсырмалар орындау, постерлермен жұмыс істеу, сахналық қойылым дайындау белсенді әдістерді қолдану барысында білім алушылардың сөздік қоры жетілдіріледі. Бастауыш сыныптардағы қазақ тілі пәнін оқытуда білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қоршаған ортаны қабылдауға қатысты психологиялық жай-күйі ескеріледі.

43. Сабақ барысында әр түрлі (жеке, жұптық, топтық) жұмыс түрлерін ұйымдастыру үшін ,стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат, жеке дыбыс күшейткіш аппарат, интерактивті тақта/ проектор, экран, шағын маркерлік тақта, және білім алушылардың жұмыстарын сақтауға және демонстрациялауға арналған шкафтар ,оқу кабинеттеріндегі жиһаздар орнын ауыстыруға қолайлы әрі жеңіл болады. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер және білім алушы жұмыстарының көрмесіне арналған орын болуы міндетті.

44. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны:

1) бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға, оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқыту мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1-кесте

№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну
2	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру
		2.6 Оқыған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру
3	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу
4	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау

5	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау

45. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында: "3" - сынып; "2.1" - бөлімшелер; "1" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

46. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым":

2-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:	
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 есту арқылы қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну	4.1.1.1 есту арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
	3.1.1.2 есту арқылы қарапайым жеке сөз, сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.1.1.2 есту арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
	3.1.1.3 есту арқылы, өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну	4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну	4.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	3.1.2.2 есту арқылы дене мүшелеріне катысты бұйрықтарды түсіну	
	3.1.2.3 есту арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну	
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау	4.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну	4.1.4.1 есту арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
	3.1.4.2 есту арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну	4.1.4.2 есту арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну

1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 есту арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру	4.1.5.1 есту арқылы материалдағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау

2) "Айтылым":

3-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:	
2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
	3.2.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.2 есту арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 есту арқылы сурет бойынша 5-8 сөйлеммен өз ойын білдіру	4.2.2.1 есту арқылы мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
	3.2.2.2 есту көру арқылы сюжетті сурет негізінде өз ойын айту	4.2.2.2 есту арқылы басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 есту арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру	4.2.3.1 есту көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
	3.2.3.2 есту арқылы тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну	4.2.3.2 есту көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 есту арқылы шағын мәтінді / қарапайым оқиғаларды мазмұндау	4.2.4.1 есту арқылы өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
	3.2.4.2 есту арқылы оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау	4.2.4.2 есту арқылы тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	3.2.5.1 есту арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу	4.2.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу
2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	3.2.6.1 есту арқылы оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) айту	4.2.6.1 есту арқылы оқыған материал бойынша мұғалімнің көмегімен өз көзқарасын айту

3) "Оқылым":

4-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:	
3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 есту арқылы таныс сөздерді тұтас оқу	4.3.1.1 есту арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 есту арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну	4.3.2.1 есту арқылы таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату	4.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қоя	4.3.4.1 есту арқылы мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу

4) "Жазылым":

5-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:	
4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 есту арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу	4.4.1.1 есту арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу	4.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	4.4.3.1 есту арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 есту, арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді дұрыс ажыратып жазу	4.4.4.1 есту, арқылы қазақ тілінің спецификалық әріптерді бір-бірімен дұрыс ажыратып жазу

5) 5-бөлім "Тілдік нормаларды қолдану":

6-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:	
5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану	4.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
	3.5.1.2 есту арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану	4.5.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану
	3.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану	4.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
	3.5.1.4 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану	4.5.1.4 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
	3.5.1.5 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру	4.5.1.5 есту арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
	3.5.1.6 есту арқылы мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату	4.5.1.6 есту арқылы айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 есту арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	4.5.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
	3.5.2.2 есту арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ұ, Ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	4.5.2.2 есту арқылы ә, ө, ұ, Ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
	3.5.2.3 есту арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату	4.5.2.3 есту арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату

47. Ұзақ мерізімді жоспар:

1) 3-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (сөйлеу әрекеттерінің түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			3.1.1.1 есту арқылы қысқа, нақты,

Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну
	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.1.2.3 есту арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.2 есту, арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 есту арқылы сурет бойынша 5-8 сөйлеммен өз ойын білдіру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	3.2.3.1 есту, арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		3.2.6.1 есту арқылы оқыған материал

1. Тірі табиғат 2. Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/ келіспеймін, ұнайды /ұнамайды) айту
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 есту арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 есту арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ , санамақ ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 есту, арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін не м е с е иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 есту арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 есту, арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді дұрыс ажыратып жазу
		5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану

	Тілдік нормаларды қолдану		3.5.1.5 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.3 есту арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
2-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 есту арқылы қысқа, нақты, қарапайым хабарламаларды көрнекілікке сүйеніп, түсіну 3.1.1.2 есту арқылы қарапайым жеке сөз , сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 есту, арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.2.2 есту арқылы дене мүшелеріне қ а т ы с т ы бұйрықтарды түсіну
			3.1.2.3 есту арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 есту, арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/ суреттер/сызбалар таңдау		

3. Уақыт 4. Сәулет		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 есту арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 есту арқылы, сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 есту арқылы сурет бойынша 5-8 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 есту, арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 есту арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	3.2.6.1 есту, арқылы оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) айту
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 есту, арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 есту арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (

Оқылым		өлең, ертегі, жұмбақ , санамақ ажырату
	3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 есту арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 есту, арқылы қазақ тілінің спецификалық бас әріптер мен кіші әріптерді
	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
		3.5.1.2 есту арқылы мұғалімнің көмегімен көптік/ тәуелдік/ жіктік / септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
		3.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен

	Тілдік нормалар-ды қолдану		етістіктің шақтарын ; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			3.5.1.4 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			3.5.1.5 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 есту арқылы, әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	
3.5.2.3 есту арқылы мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату			
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.2 есту арқылы қарапайым жеке сөз , сөйлемдердің мағынасын түсіну
			3.1.1.3 есту арқылы, өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.2.2 есту арқылы дене мүшелеріне қатысты бұйрықтарды түсіну

Айтылым	1.4 Мәтіндегі негізгі , қосалқы ақпараттарды түсіну	көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 есту арқылы сұрақ қою, қысқа жауап арқылы мәтінді түсінгенін білдіру
	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 есту арқылы сурет бойынша 5-8 сөйлеммен өз ойын білдіру
		3.2.2.2 естіп - көру арқылы сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 есту арқылы сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		3.2.3.2 есту арқылы тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу ж ә н е сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
	2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 есту, арқылы шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды мазмұндау
		3.2.4.2 есту арқылы оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы

5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	Оқылым		шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 есту арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, санамақ) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	3.3.4.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша?) қою
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 есту арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
			3.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
			3.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын

	Тілдік нормалар-ды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			3.5.1.4 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			3.5.1.5 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
			3.5.1.6 есту арқылы мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		5.2 Орфоэпиялық ж ә н е орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 есту арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			3.5.2.2 есту арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.2 есту арқылы қарапайым жеке сөз , сөйлемдердің мағынасын түсіну 3.1.1.3 есту арқылы, өзіне таныс қарапайым сөйлемдерді түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
			3.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтін мазмұны бойынша

Айтылым	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.2 есту, естіп көру арқылы тақырыпқа байланысты мұғалім мен сыныптастарының сөздерін түсіну
	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		3.2.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.2 есту көру арқылы сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.2 есту арқылы тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу ж ә н е сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 есту арқылы шағын мәтінді/қарапайым оқиғаларды мазмұндау
		3.2.4.2 есту арқылы оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер			шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	3.2.5.1 есту арқылы қысқа мәтінді өз сөзімен мұғалімнің көмегімен суреттеу
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 есту арқылы таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 есту арқылы мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	3.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 есту арқылы суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
		5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын ; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			3.5.1.4 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			3.5.1.5 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлемдегі

	Тілдік нормаларды қолдану		сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
			3.5.1.6 есту арқылы мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
	5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау		3.5.2.1 есту арқылы әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту 3.5.2.2 есту арқылы мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

2) 4-сынып:

8- кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (сөйлеу әрекеттерінің түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 есту көру арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.2 есту арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 есту арқылы мұғалім ұсынған тақырып негізіндн өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (	4.2.3.1 есту арқылы белгілі тақырыптағы

1. Менің Отаным - Қазақстан 2. Адами құндылықтар		диалог) және тілдік нормаларды қолдану	әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 есту арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 есту арқылы таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 есту арқылы мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 есту арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 есту арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында көптік /тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану
			4.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			4.5.2.3 есту арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері,

			жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату
2-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.2 есту арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.2 есту арқылы тақырыпқа байланысты мәтіннің сөздерін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 есту арқылы материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 есту арқылы мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	4.2.6.1 есту арқылы оқыған материал бойынша мұғалімнің көмегімен көз көзқарасын айту
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 есту арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 есту арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойыншасөз тіркестерін жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 есту арқылы жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 есту арқылы қазақ тілінің спецификалық әріптерін бір-бірімен дұрыс ажыратып жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.5 есту арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
			4.5.1.6 есту арқылы айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.2 есту арқылы ә, ө, ү , ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
	4.5.2.3 есту арқылы бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату		
3-тоқсан			

Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 есту арқылы қарапайым сөз, сөйлемдерді түсініп қайталау
		4.1.1.2 есту арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
		4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
	1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 есту арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
Айтылым	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 есту арқылы материалдағы оқиғаларды түсіну және сипаттау
	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.2 есту арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 есту арқылы мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту 4.2.2.2 есту арқылы басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 есту көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасы түсіну және олардың ойын толықтыру 4.2.3.2 есту арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Оқылым	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 есту арқылы өзінің жоспар/ жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/ әңгімелерді өз сөзімен айтып беру 4.2.4.2 есту көру арқылы тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/ әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 есту арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.3.3.1 есту арқылы мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру	4.3.4.1 есту арқылы мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 есту арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 есту арқылы қазақ тілінің спецификалық әріптерін бір-бірімен дұрыс байланыстырып, ажыратып жазу
			4.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану 4.5.1.4 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу барысында

	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
			4.5.1.5 есту арқылы сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру 4.5.1.6 есту арқылы айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
			4.5.2.2 есту арқылы ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.2 есту арқылы сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
			4.1.1.3 өзіне таныс тақырыптағы нақты, шағын хабарламаларды түсіну
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 есту арқылы күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 есту арқылы тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
			4.1.4.1 есту арқылы тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен

7. Ғарышқа саяхат
8. Болашаққа саяхат

	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	оқиғалардың ретін анықтау
Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 есту арқылы сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		4.2.1.2 есту арқылы әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.2 есту арқылы басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.2 есту көру арқылы белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 есту арқылы өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		4.2.4.2 есту көру арқылы тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
	2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	4.2.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен өмірдегі оқиғаларды суреттеу
Оқылым	2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру	4.2.6.1 есту арқылы оқыған материал бойынша мұғалімнің көмегімен өз көзқарасын айту
	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 есту арқылы мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 есту арқылы таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		4.3.5.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен с ө з д і к ,

		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу	анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
Жазылым		4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 есту арқылы заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген сурет бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен оқыған материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу
Тілдік нормаларды қолдану		5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.5.1.2 есту арқылы сөйлеу барысында көптік /тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану
			4.5.1.3 есту арқылы сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.1.4 есту арқылы мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
			4.5.2.1 есту арқылы мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу
			4.5.2.2 есту арқылы ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

48. Ескерту:

1) сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 247-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 247-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы нашар еститін білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайды.

3. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

4. "Математика" пәні нашар еститін білім алушылардың әмбебап танымдық, ең алдымен логикалық және алгоритмикалық әрекеттерін дамытудың негізі болып табылады. Математикалық қатынас пен тәуелділікті өту кезінде оларда есепті шығарудағы қадамдар реттілігін жоспарлау; әрекет тәсілі мен нәтижесін ажырату; мақсатқа жету тәсілін таңдау; математикалық жағдаяттарды моделдеу, ақпаратты жеткізу, салыстыру және топтастыру үшін белгі-символдық құралдарды қолдану сияқты оқу әрекеті қалыптасады. Есептерді шығарудың әр-түрлі оқу-іс әрекеті ретінде жалпы тәсілін қалыптастыру үшін математиканың ерекше мәні бар.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін нашар еститін білім алушының белсенді іс-әрекетін білімді "табамын" бойынша ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Тұлғалық-бағдарлық білім

беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады.

7. Пән бойынша оқу бағдарламада күтілетін нәтижелер оқу мақсаттарының жүйесі түрінде берілген, бұл оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз болады.

8. Оқу бағдарламасының мазмұндық аспектісінде осы оқу пәнінің тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде нашар еститін білім алушыларды тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесі айқындалады.

9. Оқу бағдарламасы кең ауқымды дағдылардың қалыптастыруға бағыттылған. Бұл нашар еститін білім алушылардың мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады. Сонымен бірге әлеуметтік ортаға толыққанды, дербес және белсенді субъектісі ретінде кіругіге мүмкіндік береді.

10. "Математика" пәнін меңгеру барысында нашар еститін білім алушыларда әр-түрлі оқу әрекеттері қалыптасады:

1) оқу жағдаятын математикалық сипаттағы көзқарас арқылы талдау қабілеті, қоршаған әлем объектілерін сандық және кеңістік қатынастарда орнату;

2) қажетті ақпаратты іздеу алгоритімін құра білуі, практикалық және оқу міндеттерін шешу логикасын анықтау;

3) моделдеу біліктілігі – белгі (символ) көмегімен оқу міндеттерін шешу, оқу міндеттерінің шешу барысын жоспарлау, бақылау, түзету.

2-тарау. "Математика" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

11. Бастауыш сыныптағы математика оқу курсының негізгі мақсаты - нашар еститін білім алушыларға қоршаған ортадағы математикалық ара-қатынасты танып білу мен сипаттау құралы ретінде математикалық білімді меңгеру, математика саласындағы білім беру қажеттіліктерін жүзеге асыру, логикалық құрылымдардың дамуына және күнделікті өмірде білімнің практикада жүзеге асуына жағдай жасау.

12. Бастауыш білім беру деңгейінде білім берудің негізгі мақсатына сәйкес 0-4 сыныптағы "Математика" пәні келесідегідей міндеттерді айқындайды:

1) математикалық сөйлеу тілін, логикалық және алгоритмикалық ойлауын, қиялын дамыту;

2) бастапқы математикалық білімді қалыптастыру (сан, есептеу түсінігі, қарапайым арифметикалық есептерді шешу); математикалық қабілетті дамыту;

3) ауызша және жазбаша санмен және сандық өрнекпен математикалық амалдар орындау, исследование, геометриялық фигураларды зерттеу, бейнелеу және танып білу ;

4) сөйлеу тілінде абстракты, дерексіз, жалпылау түсініктерін қалыптастыру;

5) символизация процесін, логико-грамматикалық құрылымдарды түсінуін және қолдануын дамыту;

6) жасына сәйкес тұрмыстық мәселелерді шешу кезінде математикалық білімді пайдалану қабілетін дамыту (кеңістік, уақыт, температура, өлшемдерін қолдану, бағдарлай білу);

7) есті-көру арқылы қабылдауын, осы пәнді оқу кезінде тематикалық және терминологиялық лексиканы анық жаңғыртуын дамыту;

8) компьютерлік сауаттылық туралы бастапқы түсініктерін қамтамасыз ету.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

13. Нашар еститін білім алушыларды оқыту келесі дидактикалық қағидаларға негізделеді:

1) білім беруді гуманизациялау қағидасы, бұл жеке тұлғаға бағытталған білім беру концепциясына ауысуды білдіреді;

2) білім берудің нашар еститін білім алушының даму деңгейі мен ерекшелігіне бейімделу қағидасы. Бұған сәйкес мектеп білім берудің түрлі қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталады; есту қабілеті бұзылған білім алушылардың түрлі категориялары үшін, сонымен бірге психикалық дамуы тежелген, көру қабілеті бұзылған білім алушылар үшін әртүрлі құралдар мен әдістерді қолданады;

3) оқытудың дифференциалдығы мен жеке даралығы қағидасы нашар еститін білім алушы мен ата-анасына оқытудың қолайлы жолын таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құрал қағидасы сезімдік бейнелерін жинақтау, жүйелеу және қорытындылау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған. Бұл жаңа түсініктердің, түйіндердің, оқу-тәрбие үдерісінің ережелерін қалыптастыру негізі ретінде нашар еститіндерді оқытудың бастапқы кезеңінде дұрыс болады;

5) ғылым негіздері мен ана тілін меңгерудің бірлігі қағидасы нашар еститін білім алушының тұлғалық даму барысымен түсіндіріледі. Оның белгіленген білім көлемін меңгеруі тілдік даму деңгейімен, сөздік түрдегі ақпаратты қабылдау мүмкіндігімен, сөйлеу тілін адекватты қолдана білуімен анықталады. Бұл өз кезегінде сөздік-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейіне тәуелді болады;

6) есту арқылы қабылдауды дамыту мен сөйлеу тілінің айтылу жағын дамытудың бірлігін интенсификациялау қағидасы. Бұл қағида нашар еститін білім алушының қаратып айтылған сөйлеу тілін еркін түсіну мен айналасындағылар үшін түсінікті, айқын сөйлеу қабілетін дамытуды міндеттейді;

7) сөйлеу қарым-қатынасын белсендірту қағидасы нашар еститін білім алушылардың бірлескен іс-әрекетін ұйымдастырудағы психологиялық және педагогикалық тәсілдемені жүзеге асыру қажеттілігінен туындады. Бұл қағидаға сәйкес ауызша сөйлеу негізінде қарым-қатынас қажеттілігін туындататын жағдаяттарды моделдеу қарастырылған. Білім алушыларды қатынастың түрлі тәсілдерін

қалыптастыруға арнайы оқыту бүкіл оқу-тәрбие жұмысындағы әлеуметтік қылық формаларын ескере отырып, жүзеге асады;

8) іс-әрекеттік тәсілдеме қағидасы нашар еститін білім алушыларды оқытудың заманауи жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді. Бұл жерде іс-әрекет білім, біліктілік және дағдыны қалыптастыру процесі ретінде, сонымен бірге нашар еститін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзету-дамытушылық бағытын қамтамасыз ететін жағдай ретінде қарастырылады.

14. Бастауыш сыныптағы "Математика" пәні бойынша оқу бағдарламасы нашар еститін білім алушыларға келесілерді үйретуге бағытталған:

1) даму деңгейі мен сол жастағы қызығушылығына сәйкес практикалық есептерді шешу үшін бастапқы математикалық білімді қолдану;

2) сөздік-логикалық негіздерін, математикалық сөйлеу тілін (нашар еститін және кейін естімей қалған білім алушылардың сөйлеу тілінің даму деңгейін ескере отырып) меңгеру;

3) курс мазмұнын меңгеруге қажетті қарапайым логикалық операцияларды, кеңістік түсініктерін, қажетті есептеу дағдыларын, білім алушыларды өз жұмысын талдауға және түзетуге ынталандыру, математикалық терминологияны (түсіну, есту-көру арқылы қабылдау, айту мүмкіндіктеріне қарай жаңғырту, өздігінен қолдану) білу;

4) санмен және сандық өрнекпен арифметикалық амалдарды ауызша, жазбаша орындау, мәселе есептерді шығару, алгоритмге сәйкес әрекет ете білу және қарапайым алгоритмді құра білу, геометриялық фигураларды зерттеу, тану, бейнелеу, кестелермен, сызбалармен және диаграммалармен, тізбектермен, жиынтықтармен жұмыс істеу, түсініктің болуы, талдау;

5) компьютер сауатылық негіздерін білу.

15. Математиканы оқыту процесінде келесі стратегиялар қолданылады:

1) білім алушылардың шығармашылық, ойын және жобалық іс-әрекетін ұйымдастыру;

2) түсіндіру, идеяларды таныстыру, диалогтарға қатысу, мәтінмен жұмыс, алгоритмдер, нұсқаулықтар құру, математикалық тапсырмаларды орындау әдістерін сипаттау және түсіндіру барысында білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту;

3) мұқият таңдап алынған тапсырмалар мен іс-әрекет түрлері арқылы білім алушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

4) білім алушылардың өзіндік іс-әрекетін ұйымдастыру: жеке және топтық жұмыс;

5) бірін-бірі оқыту;

6) түрлі дерек көздерінен ақпарат іздеуді талап ететін есептерді шығаруға көмектесу, ақпараттық коммуникациялық технологиялардың (бұдан әрі – АКТ) мүмкіндіктерін пайдалану;

- 7) математиканың практикада қолданылуын пайдалана отырып білім алушылардың іс-әрекетін ұйымдастыру;
- 8) білім алушыларды өз жұмысын талдауға және түзетуге ынталандыру (рефлексия)

16. Математикада сандық технологияларды қолдану құзыреттілігі бастапқы АКТ-дағдыларына негізделеді және технологияларды жұмыс, демалыс, коммуникация үшін дұрыс әрі шығармашылықпен пайдалануды да қамтиды:

- 1) білім алушыларды негізгі ақпарат технологияларын қолдануға үйрету;
- 2) ақпаратты іздеу және іріктеу мақсатымен өзіндік жұмыс істеу дағдыларын дамыту;
- 3) түрлі бөлімдерді өту барысында презентацияны жасау үшін сәйкес бағдарламалық қамтамасыздандыруларды пайдалану, математикалық тапсырмаларды орындау үдерісі туралы фото/видео жасау (создание геометриялық фигураларды құрастыру);
- 4) жоспар мен графиктерді өздігінен құру.

17. "Математика" сабағында сөйлеу тілін практикалық тұрғыда меңгеру – арнайы міндеті нашар еститін білім алушылардың тілді меңгерудің ерекше жағдайымен түсіндіріледі, бұл бағдарлама пәннің мазмұндық ерекшелігін анықтайды.

18. Ол үшін математикаға оқыту кезінде білім алушыларда тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын дамытатуға үлес қосатын қарым-қатынас пен жұмыс түрлерінің ынталандыру және қолдау ортасы құрылады:

- 1) түсіндіру;
- 2) идеялар мен жобаларды презентациялау;
- 3) талқылау;
- 4) сұрақтарды құрастыру және оған жауап іздеу;
- 5) диалогқа қатысу;
- 6) мәтіндегі негізгі сөзді айқындау;
- 7) ғылыми мәтінмен жұмыс істеу және семантикалық құрылымдаушысын табу;
- 8) тапсырмаларды орындау үшін алгоритм мен нұсқаулықтарды құрастыру;
- 9) математикалық тапсырмаларды орындау тәсілін ауызша және жазбаша сипаттау және түсіндіру;
- 10) тапсырманы орындау процесін талдау (ауызша және жазбаша).

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

19. "Математика" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

20. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

21. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

22. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

23. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

24. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

25. Сынып кабинетіндегі жиһаздардың орналасуы үлгілеу және практикалық жұмыстарды жүргізу бөліктерін, білім алушылардың жұмыстарын таныстыра алатын орынды, бумаларды, кітап сөрелерін орналастыратын орындар қарастырылады. Сыныптағы жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыстарды, семинарларды ұйымдастыруға мүмкіндік беру үшін қозғалмалы болғаны дұрыс.

26. 4-сыныпта күрделі есептеу операцияларын орындау үшін қажетті жағдайда калькуляторлар беріледі.

27. Нашар еститіндердің мектебінде білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) қабырғадағы баспа кесте немесе электронды тасымалдау түріндегі мәтінді ақпараттың болуы. Бұнда қауіпті жағдай туралы, күн тәртібіндегі өзгерістер туралы ескерту және құралдардың, кабинеттердің, оқу сыныптарының атауы жазылады;

2) оқу сабақтарының кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың визуалді түрде қайталануы (субтитрдің көрсетуімен мониторларды орналастыру (мониторлар, олардың мөлшері мен саны мектептің ішін ескере отырып таңдалады);

3) ақпаратты қайта жаңғыртудың дыбыстық құралдарымен қамтамасыз ету.

28. Оқу аудиториялары білім алушылардың есту қабілетін дамытатын заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сәйкес дыбыс күшейткіш аппаратурасымен жабдықталады: ұжымдық қолдануға арналған қосымша вибротактильді құрылғысы бар дыбыс күшейткіш аппараты.

29. Сабақ барысында және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушы медициналық ұсыныстарды ескере отырып, есту аппаратын немесе кохлеарлы имплантты қолданады. Оқу сыныбында FM-жүйесін, зарядтау құралдарын, батарейлерді сақтау үшін арнайы орын қарастырылады.

31. Бөлімшелердің ішіндегі оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар білім алушыларды келесі оқыту мақсаттарымен таныстыруға мүмкіндік береді:

№	Бөлім	Бөлімше
1	Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны.
		1.2 Сандармен амалдар орындау
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер
2	Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер
		2.2 Теңдік және теңсіздік.
3	Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты
4	Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар
		4.2 Пікірлер
		4.3 Тізбектер
		4.4 Нысандардың комбинациялары
5	Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель
		5.2 Математикалық тіл

33. "Математика" пәнінің оқу бағдарламасында күтілетін нәтижелер оқу пәнінің мазмұнын анықтауға негіз болатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде берілген. Оқу бағдарламасының мазмұндық аспектісінде нашар еститін білім алушыларды оқытудың субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынастың субъектісі ретінде тәрбиелеуге қосатын үлесі көрсетілген.

2-кесте

Бөлімше	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
1.1 Натурал сандар және 0 саны	0.1.1.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну	1.1.1.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну	2.1.1.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну	3.1.1.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну	4.1.1.1 көп таңбалы сандардың құрылу жолын түсіну
	0.1.1.2 10 көлемінде тура және кері санау	1.1.1.2 10/11-20 көлемінде тура және кері санау	2.1.1.2 100 көлемінде тура және кері санау	3.1.1.2 1000 көлемінде тура және кері санау	4.1.1.2 натурал сандар қатарындағы 10000 көлеміндегі санның орнын анықтау
	0.1.1.3 5-ке дейінгі сандарды натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	1.1.1.3 10/11-20 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	2.1.1.3 100 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	3.1.1.3 1000 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	4.1.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын анықтау
	0.1.1.4 10 көлеміндегі бір таңбалы сандарды және 10 сандарды оқу, жазу және салыстыру	1.1.1.4 10/11-20 ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру	2.1.1. 4 100-ге дейінгі екі таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	3.1.1.4 1000 көлеміндегі үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	4.1.1.4 10000 көлеміндегі көп таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру
	0.1.1.5 10-ға дейінгі сандардың құрамын анықтау	1.1.1.5 бір таңбалы сандардың құрамын анықтау / 20-ға дейінгі сандардың құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу	2.1.1.5 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, 100 көлемінде разрядтық қосылғыштарға жіктеу	3.1.1.5 1000 көлемінде үш таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу	4.1.1.5 1000 көлемінде 3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу
	0.1.1.6 10-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау	1.1.1.6 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау;	2.1.1.6 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау;	3.1.1.6 жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 6, 7, 8, 9-дан тең бөліктерге бөлуді көрсету	4.1.1.6 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру
			2.1.2.1 көбейтуді бірдей		

1.2 Сандармен амалдар орындау		1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну	қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - нысандардың мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну		
		1.1.2.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау	2.1.2.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау	3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу	4.1.2.2 көп таңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану
		1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану	2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/ көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	3.1.2.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	4.1.2.3 көп таңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану
		1.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану	2.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану/ 2; 3; 4; 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану	3.1.2.4 6; 7; 8; 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану	4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру
		1.1.2.5 ондықтан аттамай бір таңбалы сандарды/ 20 көлеміндегі сандарды/ ондықтарды ауызша қосу	2.1.2.5 100 көлемінде бір таңбалы сандарды ондықтан аттап/ жүздіктерді	3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/ мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу	4.1.2.5 көп таңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың

	және азайтуды орындау	ауызша қосу және азайтуды орындау	және азайтуды орындау	көмегімен есептеулер жүргізу
		2.1.2.6 екі таңбалы сандарды: $40+17$, $57-40$; 35 ± 12 түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.2.6 бір таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау	4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу
		2.1.2.7 мынадай жағдайларда: $45\pm 9, 45\pm 19$; $26+14$, $40-14$, $65+35$, $100-35$ ондықтан аттап, ауызша қосу мен азайтуды орындау	3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: $17\cdot 5$ $96:6$ $75:15$ $84:4$ ауызша көбейту мен бөлуді орындау	4.1.2.7 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау
		2.1.2.8 мынадай жағдайларда: $34+23$, $57-23$; $27+34$, $61-27$, $47+33$; $80-47$ екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	3.1.2.8 8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	4.1.2.8 көп таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
			3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлуді, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту және бөлу ережелерін қолдану
			3.1.2.10 мынадай жағдайларда: $23\cdot 2$; $123\cdot 2$; $46:2$, $246:2$ екі таңбалы	4.1.2.10 көп таңбалы

			таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен б ө л у алгоритмдерін қолдану	сандарды бір таңбалы/екі таңбалы /үш таңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
			3.1.2.11 мынадай жағдайларда: $28 * 3$; $269 * 2$; $84 : 3$, $538 : 2$ екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен б ө л у алгоритмдерін қолдану	4.1.2.11 екі таңбалы/үш таңбалы санға көбейту және б ө л у алгоритмдерін қолдану
			3.1.2.12 мынадай жағдайларда: $28 * 3$; $269 * 2$; $84 : 3$, $538 : 2$ екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен б ө л у алгоритмдерін қолдану	4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды бір таңбалы/екі таңбалы/үш таңбалы санға көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
			3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үш таңбалы санды бір таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану	4.1.2.13 бөліндінің жазылуында нөл болатын кезде көп таңбалы санды бір/екі/үш таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
				4.1.2.14 санның/ шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/ шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын,

					үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу
1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.3.1 заттарды мөлшері бойынша салыстыру: ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық) / уақыт	1.1.3.1 ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық) / уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу (үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу	2.1.3.1 әртүрлі өлшеу аспаптары шкалаларын (шәкілдерін) бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу	4.1.3.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 см ³) өлшеу
	0.1.3.2 өлшем бірліктерді қолданып өлшеу	1.1.3.2 өлшем бірліктерді (см, дм/ кг/л/сағ) қолданып өлшеу	2.1.3.2 ұзындық (м)/ масса (ц)/ уақыт (мин) өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	3.1.3.2 мм, км/ г, т/см ² , дм ² , м ² / сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	4.1.3.2 см ³ , дм ³ , м ³ , га, ар, мг өлшем бірліктерін қолданып өлшеу
		1.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм / кг/ л/ сағ) салыстыру және амалдар орындау	2.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм , м/ кг, ц / л/ сағ, мин,ай, жыл) салыстыру және амалдар орындау	3.1.3.3 шамалар мәндерін (мм,см , дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см ² , дм ² , м ² , га/ сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау	4.1.3.3 шамалар мәндерін мм,см, дм,м,км/мг,кг,ц, т/мл,л,см ³ ,дм ³ ,м ³ / см ² ,дм ² , м ² , ар, га/с,мин, сағ, тәул, жыл ғасыр өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау
		1.1.3.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	2.1.3.4 ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см ² , дм ² , м ² / уақыт (с, сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	4.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан (мм ² , см ² , дм ² , м ² , г, а)/ көлем (мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³) / уақыт (с, мин, сағ, тәул.) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру

	0.1.3.5 уақытты анықтау өлшемдері туралы	1.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат / уақыттың өлшем бірліктерін ажырату: минут, сағат, күн, апта, ай	2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут	3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты	4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, $1/60$ сағ = 1 мин; $1/2$ сағ = 30 мин; $1/7$ апта = 1 күн)
	0.1.3.6 1, 2, 5, 10 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау	1.1.3.6 1, 2, 5, 10, 20 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау	2.1.3.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше операция жасау	4.1.3.6 10 000 теңгелік купюраны және түрлі мемлекеттің валюталарды (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау

2) 2-бөлім "Алгебра элементтері":

3-кесте

Бөлімше	4 сынып
	Білім алушылар:
2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді құрастыру, жазу, оқу және тану (қосынды, айырма)/ теңдік және теңсіздік
	4.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу
	4.2.1.3 қосу мен азайту амалдары арасындағы қатынасты әріпті өрнектер түрінде: $a + b = c$, $c - a = b$, $c - b = a$ көрсету және қолдану
	4.2.1.4 қосу және азайту жағдайында 0 -дің қасиетін әріпті өрнек түрінде: $a + 0 = a$; $a - 0 = a$ көрсету
	4.2.1.5 жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру
	4.2.1.6 екі амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу
2.2 Теңдік және теңсіздік	4.2.2.1 теңдік және теңсіздікті, теңдеуді тану; тура және тура емес теңдікті айыра білу
	4.2.2.2 "таңдап алу" әдісімен және қосу мен азайту амалдарының байланысы негізінде теңдеулерді шешу

3) 3-бөлім "Геометрия элементтері":

4-кесте

Бөлімше	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				

3 . 1
Геометриялық
фигуралар және
олардың
жіктелуі

0.3.1.1 жазық фигураларды ажырату (үшбұрыш, шеңбер, шаршы, төртбұрыш)/кеңістік фигуралары (куб, шар) оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	1.3.1.1 геометриялық фигураларды: нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты ажырату және атау	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	4.3.1.1 тік бұрышты үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза), текше, тік бұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) бір бірінен ажырату және атау
	1.3.1.2 жазық фигураларды (ромб, трапеция, доғал) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида,) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу	3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу	4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу
	1.3.1.3 геометриялық фигуралардың (үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: $P=2(a+b)$, $P=4a$, $P=a+b+c$ қорытындылау, құру және қолдану	3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш және қоршаған ортанысаналарының ауданы формуласын: $S=(a*b):2$, $S=a^2$, $S=a*b$ шығарып алу және қолдану	4.3.1.3 тік бұрышты параллелепипед көлемінің формуласын ($V=a*b*c$) шығарып алу және қолдану
		2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі	3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық	4.3.1.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық

			кабырғалары арқылы табу	фигуралардың периметрін анықтау	фигуралардың ауданын анықтау
				3.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгертетінін түсіндіру	4.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгертетінін түсіндіру
3 . 2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	0.3.2.1 жазықтықта / қарапайым жазық геометриялық фигураларды (шөңбер, үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу	1.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; (қиылысатын геометриялық жазық (ромб, трапеция) фигураларды сызу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу	3.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аумағын табу	4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу
	0.3.2.2 кесінділерді бастыру және сызу	1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу	2.3.2.2 тік бұрышты сызу	3.3.2.2 берілген кабырғалары бойынша тік төртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шөңбер салу	4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш ; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш; радиусы бойынша шөңбер және дөңгелекті; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу салу
	0.3.2.3 заттардың ішінен қарапайым жазық	1.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерінен және бөліктерінен	2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу және олардан	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепипед,	4.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (пирамида, цилиндр, конус)

	фигураларды тану	композиция құрастыру	композиция құрастыру	куб) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру	жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру
	0.3.2.4 геометриялық фигураларды салыстыру;	1.3.2.4 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру	4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты		1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу
					4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын анықтау

4) 4-бөлім "Жиын", "Логика элементтері":

5-кесте

Бөлімше	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.1 құрамы бойынша топ заттарды салыстыру	1.4.1.1 екі жиынның бірігуін және жиыннан оның бөлігін айырып алуды (диаграмма)	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиыннан оның тең бөліктерін айырып алуды (диаграмма)	3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекті түрде кескіндеу	4.4.1.1 жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар,

	көп, аз, бірдей)	арқылы көрнекі түрде кескіндеу	арқылы көрнекі түрде кескіндеу		ішкі жиын) сипатын анықтай білу
4.2 Пікірлер		1.4.2.1 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын бас қатырғыштар, ребустар шешу, сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару	2.4.2.1 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын бас қатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару	3.4.2.1 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару	4.4.2.1 кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
4.3 Тізбектер	0.4.3.1 суреттер, пішін, символдарды реттілік заңдылығын анықтау	1.4.3.1 10-ға дейін/20-ға дейін/ ондықпен 20-ға дейін сандардың реттілігін құру	2.4.3.1 100-ге дейін, ондықпен 100-ге дейін сандардың реттілік заңдылығын анықтау	3.4.3.1 1000-ға дейін, жүздікпен 1000-ға дейін сандардың реттілік заңдылығын анықтау	4.4.3.1 10000-ға дейін, мыңдықпен 10000-ға дейін сандардың реттілік заңдылығын анықтау
4.4 Нысандардың комбинациялары	0.4.4.1 осынша, көп, аз жұптау жолымен топ заттарды салыстыру	1.4.3.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі - екіден" комбинациялар жиынын құрастыру	2.4.3.1 қоршаған ортадағы заттардан "үш-үштен" комбинациялар жиынын құрастыру	3.4.3.1 "мүмкіндіктер тармағы" туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану	4.4.3.1 "таңдап алу" әдісімен комбинаторлық есептерді шығару

5) 5-бөлім "Математикалық модельдеу":

6-кесте

Бөлімше	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
	0.5.1.1 5-ке дейінгі сандармен қосу және азайтуға көрнекі есептер құру	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу; есепті шешу үшін тірек сызбасын таңдау	2.5.1.1 1-2 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/ бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу
					4.5.1.2 есептерді шығаруда

5.1 Есептер және математикалық модель		1.5.1.2 2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану	2.5.1.2 есептерді шығару барысында "баға", "мөлшер" (сан), "құн"; ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану	3.5.1.2 есептерді шығаруда "бір заттың массасы", "саны", "жалпы масса"/ "бір затқа жіберілген шығын", "заттардың саны", "жалпы шығын"/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс; өнімділік/егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/жылдамдық, арақашықтық, уақыт/ биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
	0.5.1.3 5-ке дейінгі сандармен қосу және азайтуға көрнекі есептерді шешу	1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару	3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару	4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру, шығару
				3.5.1.4 санды бірнеше есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру	4.5.1.4 санды бірнеше есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру
				3.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару;	4.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға; төртбұрыштың, шаршының периметрді табуға берілген

				кері есептер құрастыру және шығару	есептерді құрастыру жән шығару
					4.5.1.6 кері есептерді құрастыру және шығару, тура және жанама сұрақтары бар есептерді шығару ("артық/кем", "есе артық/к е м " қатынастарымен байланысты)
		1.5.1.7 санды бірнеше бірлікке арттыру/кемі туге; айырмалық салыстыруға берілген қарапайым есептерді модельдеу және шығару	2.5.1.7 екі амалмен орындалатын есептерді (санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген жай есептердің түрлі комбинациялар ы) модельдеу және шығару	3.5.1.7 үш амалмен шығарыла тын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинация лары) модельдеу және шығару	4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарыла тын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау
		1.5.1.8 санды өрнектер түрінде қосу мен азайтуға берілген қарапайым есептерді шығаруды моделдеу	2.5.1.8 санды өрнектер түрінде барлық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде шығарудың моделін құрастыру	3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметика лық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде моделдеу	4.5.1.8 теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
	0.5.2.1 санды цифрдан ажырату	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығы мен, таяқшалармен)	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық	3.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен	

5 . 2
Математикалық
тіл

	көрсету және сан сәулесінде көрсету	моделін құру, разрядтық кестені қолдану	разрядтар кестесін қолдану	
0.5.2.2 "+", "-", " =", " ≠ , ">", "<" таңбаларын қолдану	1.5.2.2 "+", "-", " =", " ≠ , ">", "<" таңбаларын/ цифрларды, (□) белгісіз сан символын қолдану	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін л а т ы н алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін л а т ы н алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін ∈ , және ∉ таңбаларын қолдану	3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы ∩ , екі жиынның бірігуі ∪ , бос жиын ∅ таңбаларын қолдану	
	1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/кем), көршілес сандарды, с а н д ы қ аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды л а т ы н алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	4.5.2.3 кубты, тік бұрышты параллелепипед ті л а т ы н алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
	1.5.2.4 қосу мен аз айту амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	4.5.2.4 бұрыштың градусы 0 өлшемін символымен, мысалы, 45 ⁰ белгілеуді қолдану
	1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар	2.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу,	3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар	4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау,

		материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру	кестелер және диаграммалар құрастыру	материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру	қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру

35. Ұзақ мерзімді жоспарлар:

1) 0-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
"Өзім туралы" "Менің мектебім"	1 бөлім – "Сан мен өлшемдер"	1.1 Натурал сандар және 0 саны.	0.1.1.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну
		1.2 Сандармен амалдар орындау	1.1.2.1 ортақ элементтерінсіз азайту ретінде көптеген бөлігін алып тастау, қосу амалын көпке қосылу сияқты түсіну
		1.3 Өлшемдер мен оларды өлшеу бірліктері	0.1.3.1 заттарды өлшемдері бойынша салыстыру: ұзындық/масса/көлем (сыйымдық)/уақыт
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	0.3.1.1 жазық фигураларды ажырату (үшбұрыш, шеңбер, шаршы, төртбұрыш)/кеңістік фигуралары (куб, шар) оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	0.3.2.1 жазықтықта /қарапайым жазық геометриялық фигураларды (шеңбер, үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу
	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.1 құрамы бойынша заттарды топпен салыстыру (көп, аз, бірдей)
2-тоқсан			
	1 бөлім -Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	0.1.1.2 10 көлемінде тура және кері санау;
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.3.2 өлшем бірліктерді қолданып өлшеу

"Менің отбасым және достарым" Бізді қоршаған әлем	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	0.3.2.2 кесінділерді бастыру және сызу
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	0.5.1.1 5-ке дейінгі сандарды қосу және азайтуға көрнекі есептер құру 0.5.1.3 5-ке дейінгі сандарды қосу және азайтуға көрнекі есептерді шығару
		5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 сандарды цифрлардан ажырату
3-тоқсан			
"Саяхат" ортақ" "Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"	1 бөлім - Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	0.1.1.3 5-ке дейінгі сандардың натурал қатарындағы санның орнын анықтау 0.1.1.4 10 көлеміндегі бір таңбалы сандарды және 10 сандарды оқу, жазу және салыстыру
		1.3 Өлшемдер мен оларды өлшеу бірліктері	0.1.3.5 уақытты анықтау өлшемдері туралы
		3 бөлім -Геометрия элементтері	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу
	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.3 Тізбектер	0.4.3.1 суреттер, пішін, символдардың реттілік заңдылығын анықтау
		4.4 Нысандардың комбинациялары	0.4.4.1 жұптау жолымен заттар тобын салыстыру: осынша, көп, аз
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 сандарды цифрдан ажырату 0.5.2.2 "+", "-", "=", "≠", ">", "<" таңбаларын қолдану
	4-тоқсан		
	1 бөлім "Сандар және өлшемдер"	1.1 Натурал сандар және 0 саны	0.1.1.5 10-ға дейінгі сандардың құрамын анықтау 0.1.1.6 10-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.3.6 1, 2, 5, 10 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау

"Тағам және сусын" "Дені саудың – жаны сау"	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	0.3.2.2 кесінді сызу және үстін басу 0.3.2.4 геометриялық фигураларды салыстыру
	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.1 құрамы бойынша заттар тобын салыстыру (көп, аз, бірдей)
		4.3 Тізбектер	0.4.3.1 суреттер, пішін, символдар реттілік заңдылығын анықтау
		4.4 Нысандардың комбинациялары	0.4.4.1 жұптау жолымен заттар тобын салыстыру: осынша, көп, аз
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	0.5.1.1 5-ке дейінгі сандарды қосу және азайтуға көрнекі есептер құру
			0.5.1.3 5-ке дейінгі сандарды қосу және азайтуға көрнекі есептерді шығару

2) 1 сынып:

8 – кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
"Өзім туралы" "Менің мектебім"	1 бөлім -Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	1.1.1.1 натуралды сандардың және нөл санының құрылуын түсіну
		1.2 Сандармен амалдар орындау	1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	1.1.3.1 ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық) /уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу
	3 бөлім - Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.1 геометриялық фигураларды : нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты ажырату және атау
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық (ромб, трапеция) фигураларды сызу

	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.2 Пікірлер	1.4.2.1 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын бар басқатырғыштар, ребустар шешу, сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару
	5 бөлім - Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу; есепті шешу үшін тірек сызбасын таңдау
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен) көрсету және сан сәулесінде көрсету
2 тоқсан			
	1 бөлім -Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	1.1.1.2 10/11-20 көлемінде тура және кері санау
			1.1.1.3 10/11-20 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау
		1.2 Сандармен амалдар орындау	1.1.2.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	1.1.3.2 өлшем бірліктерді (см, дм/ кг/л/сағ) қолданып өлшеу
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.2 2 жазық фигураларды (ромб, трапеция, доғал) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида,) тану және қоршаған

"Менің отбасым және достарым" "Бізді қошаған әлем"	3 бөлім - Геометрия элементтері		ортадағы заттармен сәйкестендіру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу
	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.4 Нысандардың комбинациялары	1.4.3.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі - екіден" комбинациялар жиынын құрастыру
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 "+", "-", "=", " $\neq$ ", ">", "<" таңбаларын/цифрларды, ($\square$) белгісіз сан символын қолдану

3 тоқсан

	1 бөлім -Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	1.1.1.4 10/11-20 ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру
			1.1.1.5 бір таңбалы сандардың құрамын анықтау / 20 -ға дейінгі сандардың құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу
		1.2 Сандармен амалдар орындау	1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану
			1.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм/ кг/ л/ сағ) салыстыру және амалдар орындау

"Саяхат" "Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	1.1.3.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	3 бөлім - Геометрия элементтері	3 . 1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.1.1.3 10/11-20 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау
		3 . 2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
	5 бөлім - Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару
5 . 2 Математикалық тіл		1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану	
4 тоқсан			
"Тағам және сусын"	1 бөлім- Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	1.1.1.6 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау
		1.2 Сандармен амалдар орындау	1.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану
			1.1.2.5 ондықтан аттамай бір таңбалы сандарды/ 20 көлеміндегі сандарды/ ондықтарды ауызша қосу және азайтуды орындау
			1.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат /уақыттың өлшем бірліктерін ажырату: минут , сағат, күн, апта, ай
		1.1.3.6 1, 2, 5, 10, 20 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау	
	3 бөлім - Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.3 геометриялық фигуралардың (үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.4 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)

"Дені саудың – жаны сау"		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
	4 бөлім-Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	1.4.1.1 екі жиынның бірігуін және жиыннан оның бөлігін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.7 санды бірнеше бірлікке арттыру/кемітуге; айырмалық салыстыруға берілген қарапайым есептерді модельдеу және шығару
			1.5.1.8 санды өрнектер түрінде қосу мен азайтуға берілген қарапайым есептерді шығаруды моделдеу
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану 1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру

3) 2 -сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1 бөлім -Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	2.1.1.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну
		1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - нысандардың мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну
			2.1.2.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	2.1.3.1 әртүрлі өлшеу аспаптары шкалаларын (шәкілдерін) бір бірінен

"Өзім туралы" "Менің отбасым және достарым"	3 бөлім Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау 2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу
	4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиыннан оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 1-2 амалмен орындалатын есепті кесте , сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені қолдану
2 тоқсан			
1 бөлім-Сандар және өлшемдер		1.1 Натурал сандар және 0 саны	2.1.1.2 100 көлемінде тура және кері санау;
		1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
			2.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану/ 2; 3; 4; 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану
			2.1.3.2 ұзындық (м)/масса (ц)/ уақыт (мин)

"Менің мектебім" Менің туған өлкем		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 2.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм, м/ кг, ц / л/ сағ, мин,ай, жыл) салыстыру және амалдар орындау
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.2 тік бұрышты сызу
	4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.2 Пікірлер	2.4.2.1 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.2 есептерді шығару барысында "баға", "мөлшер" (сан), "құн"; ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін латын алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін латын алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін $\in$, және $\notin$ таңбаларын қолдану
3 тоқсан			
		1.1 Натурал сандар және 0 саны	2.1.1.3 100 көлемінде натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 2.1.1.4 100-ге дейінгі екі таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 2.1.2.5 100 көлемінде бір таңбалы сандарды ондықтан аттап/ жүздіктерді ауызша қосу және азайтуды орындау

"Дені саудың – жаны сау" "Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"	1 бөлім Сандар және өлшемдер	1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.6 екі таңбалы сандарды: $40+17$, $57-40$; $35+12$ түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктері	2.1.3.4 ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: $P=2(a+b)$, $P=4a$, $P=a+b+c$ қорытындылау, құру және қолдану
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу және олардан композиция құрастыру
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы
4 тоқсан			
		1.1 Натурал сандар және 0 саны	2.1.1.5 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, 100 көлемінде разрядтық қосылғыштарға жіктеу; 2.1.1.6 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау

"Қоршаған орта" "Саяхат"	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.7 мынадай жағдайларда: $45+9, 45+19$; $26+14$, $40-14$, $65+35$, $100-35$ ондықтан аттап, ауызша қосу мен азайтуды орындау
			2.1.2.8 мынадай жағдайларда: $34+23$, $57-23$; $27+34$, $61-27$, $47+33$; $80-47$ екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут
			2.1.3.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау .
	4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.4 Нысандардың комбинациялары	2.4.3.1 қоршаған ортадағы заттардан "үш-үштен" комбинациялар жиынын құрастыру
			2.5.1.7 2 амалмен орындалатын есептерді (санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген

	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару
			2.5.1.8 санды өрнектер түрінде барлық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде шығарудың моделін құрастыру
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
			2.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер және диаграммалар құрастыру

4) 3 -сынып:

10 – кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	3.1.1.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу
			3.1.2.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
			3.1.2.4 6; 7; 8; 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу

"Тірі табиғат" "Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)"	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аумағын табу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау
	4 бөлім -Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу
		4.2 Пікірлер	3.4.2.1 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару
	5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте , сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу
5.2 Математикалық тіл		3.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану	
2 тоқсан			
		1.1 Натурал сандар және 0 саны	3.1.1.2 1000 көлемінде тура және кері санау
			3.1.1.4 1000 көлеміндегі үш таңбалы сандарды оқу , жазу және салыстыру
			3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/мындықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау
			3.1.2.6 бір таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау

"Уақыт"
"Сәулет"

1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17*5; 96:6; 75:15; 84:4 ауызша көбейту мен бөлуді орындау
		3.1.2.8 8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
	1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктері	3.1.3.2 мм, км/ г, т/см ² , дм ² , м ² /сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу
		3.1.3.3 шамалар мәндерін (мм,см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см ² , дм ² , м ² , га/ сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау
3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу
	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шеңбер салу
4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.3.1 "мүмкіндіктер тармағы" туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану
5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2 есептерді шығаруда "бір заттың массасы", "саны", "жалпы масса"/ "бір затқа жіберілген шығын", "заттардың саны", "жалпы шығын"/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану
		3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару
		3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы

		5.2 Математикалық тіл	, екі жиынның бірігуі U , бос жиын ∅ таңбаларын қолдану
3 тоқсан			
"Өнер"	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	3.1.1.5 1000 көлемінде үш таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу
"Атақты тұлғалар"		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану
			3.1.2.10 мынадай жағдайларда: $23 \cdot 2$; $123 \cdot 2$; $46 : 2$, $246 : 2$ екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см^2 , дм^2 , м^2 /уақыт (сек, мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш және қоршаған орта нысаналарының ауданы формуласын: $S = (a \cdot b) : 2$, $S = a^2$, $S = a \cdot b$ шығарып алу және қолдану
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепед, куб)

			жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру
5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель		3.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру
			3.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептер құрастыру және шығару
	5.2 Математикалық тіл		3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
			3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
4 тоқсан			
1 бөлім-Сандар және өлшемдер		1.1 Натурал сандар және 0 саны	3.1.1.6 жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 6, 7, 8, 9-дан тең бөліктерге бөлуді көрсету
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.11 мынадай жағдайларда: $28 \cdot 3$; $269 \cdot 2$; $84 : 3$; $538 : 2$ екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану
			3.1.2.12 мынадай жағдайларда: $28 \cdot 3$; $269 \cdot 2$; $84 : 3$; $538 : 2$ екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану
			3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын

"Су – тіршілік көзі" "Демалыс мәдениеті. Мерекелер"			кезде үш таңбалы санды бір таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктері	3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты
			3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше операция жасау
	3 бөлім -Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.4 4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау
			3.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгеретінін түсіндіру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру
5 бөлім-Математикалық модельдеу		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару
			3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде моделдеу действий.

		5.2 Математикалық тіл	3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру

5) 4 -сынып:

11- кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
" М е н і ң Отаным-Қазақстан" "Адами құндылықтар"	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	4.1.1.1 көп таңбалы сандардың құрылуын түсіну
			4.1.1.2 натурал сандар қатарындағы 10000 көлеміндегі санның орнын анықтау
			4.1.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын анықтау
		1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.2 көп таңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану
			4.1.2.3 көп таңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану
			4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру
			4.1.2.5 көп таңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу
			4.1.3.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге

		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 см^3) өлшеу
2 бөлім -Алгебра элементтері		2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді құрастыру, жазу, оқу және тану (қосынды, айырма)/ теңдік және теңсіздік
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.1 тік бұрышты үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза), текше, тік бұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) бір бірінен ажырату және атау
3 бөлім –Геометрия элементтері		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу
4 бөлім -Жиын. Логика элементтері		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.1 жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу
5 бөлім-Математикалық модельдеу		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу 4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс; өнімділік/ егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/ жылдамдық, арақашықтық, уақыт/ биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану

"Мәдени мұра" "Мамандықтар әлемі"	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны	4.1.1.4 10000 көлеміндегі көп таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру
			4.1.1.5 1000 көлемінде 3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу
			4.1.1.6 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру
		1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу
			4.1.2.7 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау
			4.1.2.8 көп таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	4.1.3.2 см^3 , дм^3 , м^3 , га, ар, мг өлшем бірліктерін қолданып өлшеу
			4.1.3.3 шамалар мәндерін мм, см, дм, м, км/мг, кг, ц, т/мл, л, см^3 , дм^3 , $\text{м}^3/\text{см}^2$, дм^2 , м^2 , ар, га/с, мин, сағ, тәул, жыл ғасыр өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау
	2 бөлім -Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу
			4.3.1.3 тік бұрышты параллелепипед көлемінің

3 бөлім –Геометрия элементтері		формуласын ($V=a \cdot b \cdot c$) шығарып алу және қолдану
	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш; радиусы бойынша шеңбер және дөңгелекті; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу салу
	3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын анықтау
4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.2 Пікірлер	4.4.2.1 кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру, шығару 4.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру
	5.2 Математикалық тіл	4.5.2.3 кубты, тік бұрышты параллелепипедті латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
3 тоқсан		
1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту және бөлу ережелерін қолдану
		4.1.2.10 көп таңбалы сандарды бір таңбалы/екі таңбалы /үш таңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
		4.1.2.11 екі таңбалы/үш таңбалы санға жазбаша

"Табиғи құбылыстар" "Қоршаған ортаны қорғау"			көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктері	4.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан (мм ² , см ² , дм ² , м ² , г, а)/ көлем (мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³)/ уақыт (с, мин, сағ, тәул.) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	2 бөлім -Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.3 қосу мен азайту амалдары арасындағы қатынасты әріпті өрнектер түрінде: $a + b = c$, $c - a = b$, $c - b = a$ көрсету және қолдану
			4.2.1.4 қосу және азайту жағдайында 0 -дің қасиетін әріпті өрнек түрінде: $a + 0 = a$; $a - 0 = a$ көрсету
		2.2 Теңдік және теңсіздік.	4.2.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу
	3 бөлім –Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау
			4.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру
	4 бөлім - Жиын. Логика элементтері	4.4 Нысандардың комбинациялары	4.4.3.1 "таңдап алу" әдісімен комбинаторлық есептерді шығару
		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға; төртбұрыштың, шаршының периметрді табуға берілген есептерді құрастыру жән шығару 4.5.1.6 кері есептерді құрастыру және шығару,

	5 бөлім-Математикалық модельдеу		тура және жанама сұрақтары бар есептерді шығару (связанные с отношениями "артық/кем", "есе артық/кем")
		5.2 Математикалық тіл	4.5.2.4 бұрыштың градустық өлшемін ⁰ символымен, мысалы, 45 ⁰ белгілеуді қолдану
4 тоқсан			
"Ғарышқа саяхат" "Болашаққа саяхат"	1 бөлім-Сандар және өлшемдер	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды бір таңбалы/екі таңбалы/үш таңбалы санға көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
			4.1.2.13 бөліндінің жазылуында нөл болатын кезде көп таңбалы санды бір/екі/үш таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
			4.1.2.14 санның/шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер	4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин ; ½ сағ = 30 мин; 1/7 апта = 1 күн)
			4.1.3.6 10 000 теңгелік купюралары және түрлі мемлекеттің валюталарды (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау
	2 бөлім -Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.5 жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру
			4.2.1.6 екі амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу
			4.2.2.2 "таңдап алу" әдісімен және қосу мен

		2.2 Теңдік және теңсіздік	азайту амалдарының байланысы негізінде теңдеулерді шешу
3 бөлім –Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі		4.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгеретінін түсіндіру
	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу		4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
5 бөлім-Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель		4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау
	5.2 Математикалық тіл		4.5.1.8 теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
			4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 248-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 3-4 сыныптары үшін "Дүниетану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлігілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 248-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы "Дүниетану" пәні бойынша білімнің, біліктің, дағдының көлемін нашар еститін білім алушылардың жас ерекшелігіне сай танымдық мүмкіндіктері аясында анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. "Дүниетану" пәні "Адам және қоғам" білім беру саласының құрамдас бөлігі болып табылады.

4. "Дүниетану" оқу бағдарламасы оқыту процесін пәндік сала бойынша білім мен білікті нашар еститін білім алушылардың саналы меңгеруі, оқу, жобалық, зерттеу қызметінің тәсілдерін меңгеру арқылы өз бетімен еңбектенуді дамытуы, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдар ұстай білу білігіне ие болуы үшін пәннің әдістемелік әлеуетін пайдалануға тырысады.

5. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі функциялары мен қазіргі мектептегі білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық педагогикалық тәсілдерінің сипаттамалары үйлесім тапты. Көрсетілген пән бойынша оқу бағдарламасының жаңа құрылымын дайындауда оқытудың тәсілдері басшылыққа алынады.

6. Білім берудің классикалық негіздері ретінде құндылыққа, әрекеттік тұлғаға бағытталған, коммуникативтік тәсілдер оқу процесінің нәтижелерін және білім беру мақсаттарының басымдылық жүйесін нығайту үшін қолданылады әрі оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс береді.

7. "Дүниетану" оқу бағдарламасы аймақтық сипаттағы материалдарды (нысандарды, кәсіпорындарды, ақпарат көздерін) пайдалануға бағытталған оқу жобалау қызметін ұйымдастыру арқылы білім алушының танымдық және әлеуметтік белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Аталмыш пәнді оқыту мақсаттарына қол жеткізу аясында жүзеге асатын тәрбиелік сипаттағы жобалық қызмет ата-анамен, жергілікті қоғамдастық мүшелерімен серіктестікте ұйымдастырылады.

8. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер берілген.

9. "Дүниетану" оқу бағдарламасы білім берудің өзара байланыстылық және өзара сабақтастық құндылықтарына негізделген тәрбие мен оқыту бірлестігі принципін және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесімен мектептен "шығу" нәтижелерін іске асыруды қамтамасыз етеді.

10. Оқу бағдарламасының ерекшелігі – оның пәндік білім мен білікті ғана емес, әртүрлі біліктерді қалыптастыруға бағыттылығы. Оқыту мақсаттарының құрылған жүйесі төмендегі әртүрлі біліктерді дамытудың негізі болып табылады:

- 1) білімді функционалды және шығармашылық тұрғыдан қолдана білу;
- 2) сыни ойлау;
- 3) зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану;
- 4) коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін пайдалану;
- 5) топта және жеке жұмыс жасай білу;
- 6) қиындықты жойып, шешім қабылдау.

11. "Дүниетану" оқу бағдарламасы әртүрлі саладағы дағдыларды, біліктерді, пәндік білімді қалыптастыруға бағытталған, өйткені олар нашар еститін 3-4 сынып білім алушылардың білім беру практикасындағы, сондай-ақ қоғамға толыққанды, еркін және белсенді субъект ретінде енуді қажет ететін мектеп бітіргеннен кейінгі өмірдегі сәтті тұлғаға айналуының кепілі болады.

12. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушыларға жағдайды, міндеттерге қол жеткізу жолында идеялар мен ақпаратты талдауға және бағалауға, жаңа идея мен ақпарат синтезі үшін бар білімді және тәжірибені шығармашылық тұрғыда пайдалануға мүмкіндік беретін дағдылар меңгеріледі. Бастамашылдық, танымдылық, өзгерістерге дайындық, қарым-қатынастық секілді тұлғалық қасиеттер өзектілікке ие.

13. "Дүниетану" пәні бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқыту мақсаттарына бағынады және нашар еститін білім алушылардың алынған білімді, білікті және дағдыны кез келген оқу және өмірлік жағдайда шығармашылық тұрғыда пайдалана алу, табысқа қол жеткізу жолында тұрақтылықты дамыту дағдыларын қалыптастыруға бағытталған, өмір бойы оқуға жетелейді.

14. Тұлғалық қасиеттерді әртүрлі саладағы дағдылармен үйлесімді бірлікте дамыту білім берудің базалық құндылықтарын білім алушыларға дарытудың негізі болып табылады. Аталмыш құндылықтар нашар еститін білім алушылардың әрекетіне және күнделікті қызметіне мотивация болатын тұрақты тұлғалық бағдарларына айналады:

- 1) "қазақстандық патриоттылық және азаматтық жауапкершілік";
- 2) "сыйластық", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық";
- 3) "ашықтық";
- 4) "өмір бойы оқу".

2-тарау. "Дүниетану" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. "Дүниетану" – адам, табиғат және қоғамның әрекеттестігі мен өзара шарттылығы туралы білім жүйесін қалыптастыратын шоғырландырылған пән. Пәннің оқыту нысандары – адам, табиғат, қоғам, соның ішінде отбасы, мәдениет, денсаулық, қарым-қатынас, ұлт, қоғамдастық, мемлекет, қоршаған табиғи орта.

16. "Дүниетану" пәні:

1) нашар еститін білім алушылардың тұлғалық, қоғамдық және ұлттық санасын, патриоттылықты және гуманизмді қалыптастырады;

2) қоғамдық ортаны танудың ғылыми негіздерін қалайды және географиялық және тарихи ойлау жүйесінің дамуына мүмкіндік жасайды;

3) Қазақстанның тарихи және қазіргі оқиғалары, олардың себептері, даму қарқындары, ұрпаққа жалғастығы, ұқсастықтары мен айырмашылықтары туралы білім қалыптастырады;

4) өткен оқиғалардың қазіргі кезеңге және болашаққа әсерін терең түсіндіреді;

5) өзінің және өзге халықтардың мәдениеті мен дәстүріне, ұлттық және жалпы адами құндылықтарға қатысты сыйластық сезімін туындатады;

6) нашар еститін білім алушылардың азаматтық құқықтары мен міндеттерін түсінулеріне жағдай жасайды;

7) әлеуметтік ортадағы жалпы қабылданған әрекет нормалары мен қауіпсіздік ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсінуге жағдай жасайды.

17. Пәннің мақсаты – нашар еститін білім алушыларда адам, қоғам мен табиғаттың өзара байланыстары мен шарттылығы туралы ұлттық және жалпы адами құндылықтар тұрғысындағы білімді қалыптастырады.

18. Пәннің міндеттері:

1) нашар еститін білім алушыларда қоғамның, табиғи құбылыстардың және нысандардың өзара байланысы мен бір-біріне тәуелділігі туралы түсінік қалыптастыру;

2) нашар еститін білім алушыларда табиғи және әлеуметтік ортадағы әрекет нормалары мен қауіпсіздік ережелерін қалыптастыру;

3) нашар еститін білім алушыларда табиғи және әлеуметтік шындықты танудың дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз ету;

4) нашар еститін білім алушылардың танымдық қызметін дамыту;

5) білім алушыларға қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпы адами құндылықтар жүйесін сіңіру;

6) пәнді оқыту арқылы нашар еститін білім алушыларда қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына қатысты жағымды қатынас қалыптастыру;

7) білім алушылардың тұрмыстық түсініктерін қалыптастыру, олардың ойлау жүйелерін, пәндік-практикалық қызмет аясында ауызша және жазбаша сөйлеу дағдысын дамыту, ұжымда жұмыс жасау білігін қалыптастыру;

8) ғылыми білімнің негізгі элементтерін және жаңа білімді алу, қайта құру әрі қолдану бойынша қызметті меңгеру үшін білім алушылардың сөйлеу қызметін дамытудың негізін құру.

19. 3-4-сыныптарда "Дүниетану" оқу пәнін оқыту:

1) қоршаған орта туралы түсінікке ие болуға;

2) уақыттық және кеңістіктік қатынасты білдіретін, нысандар мен табиғат құбылыстарын атайтын табиғатты тану терминдерін, сөздері мен сөз тіркестерін

меңгеруге және оларды сөйлеу барысында қолдануға (нашар еститін білім алушылардың сөйлеу дағдысының даму ерекшеліктерін ескере отырып);

3) туған елі, мемлекеттік және халықтық мерекелері туралы білімді көбейтуге, туған өлкенің тарихымен, Қазақстан халқының мәдениетімен және тұрмысымен танысуға;

4) халықтық дәстүрлер мен салтқа қатысты сыйластық қатынасын; туған қаланың (ауылдың) мәдениетімен және тарихи жерлерімен таныстыру арқылы "шағын отанына" қызығушылық, өз елі үшін мақтаныш сезімін қалыптастыруға;

5) қоршаған ортаның тұтастығын сезінуге, экологиялық сауаттылық негіздерін, табиғат пен адам әлемінде адамгершік әрекеттерінің қарапайым ережелерін, табиғи және әлеуметтік ортадағы денсаулық сақтау әрекеттерінің нормаларын меңгеруге;

6) қоршаған ортадағы себептік-салдарлық байланыстарды қалыптастыру және анықтау дағдыларын дамытуға жағдай жасайды.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

20. Оқытудың құндылыққа бағдарлау тәсілі – оқу қызметін ұйымдастыру мен орындаудың, оның нәтижелеріне қол жеткізудің әрі оны белгілі құндылықтар тұрғысынан пайдаланудың тәсілі. Құндылыққа бағдарланған оқу процесі білім алушы тұлғасының құндылықтар жүйесін мақсатқа сай қалыптастырады. Құндылық бағдарлары – тұлғаның өз қызметінде бағдар ретінде белгілі құндылықтарды (құндылықтар арасында бағдар ұстау қабілеті) таңдай білу, сондай-ақ оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіне және қабылдай алу қабілеті (сипаты). Құндылықтарды жүзеге асыру құндылықтардан шығатын талаптарға бой ұсынуды және осы талаптарға күнделікті өмірді бағындыра білуді қамтиды. Құндылықтар мағынасы белгілі қоғамның сәтті өмір сүруі үшін қажетті нормаларды, әдеттерді, өмір салтын, әрекет стилін қалыптастыру барысында көрінеді.

21. Құндылықтар – әлеуметтік қолдауға ие және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен мінез-құлық ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны уәждеудің маңызды факторы ретінде мінез-құлық пен іс-әрекеттерді ынталандарады.

22. "Мәңгілік ел" ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының идеялық негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену – орта білім беру құндылықтары ретінде белгіленді.

23. Нашар еститін мектеп білім алушыларын оқыту келесі дидактикалық ұстанымдарға негізделеді:

1) білім берудің тұлғаға бағытталған тұжырымдамасына ауысуды меңзейтін білім беруді гуманизациялау ұстанымы;

2) нашар еститін білім алушының ерекшеліктері мен деңгейіне білім берудің бейімділік ұстанымы, оған сай мектеп әртүрлі білім беру қажеттіліктерін өтеуге тырысады; есту қабілеті бұзылған білім алушылардың әртүрлі категориялары, сонымен қатар психикалық дамуы тежелген (бұдан әрі - ПДТ), көру қабілеті бұзылған білім алушылар үшін әрқилы құралдар мен әдістер қолданады;

3) оқытудың саралау және жеке ұстанымы нашар еститін білім алушыға өзі үшін тиімді оқу жолын ата-анасымен бірлесіп таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құралдар ұстанымы оқу-тәрбие үдерісіндегі жаңа ұғымдарды, тұжырымдарды, ережелерді қалыптастырудың негізі ретіндегі сезімдік бейнелерді жинастыру, жүйелеу және жинақтау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған, бұл нашар еститін білім алушыларды оқытудың алғашқы сатысындағы заңдылық;

5) ғылым негіздерін ана тілін меңгерумен бірлікте үйрету ұстанымы нашар еститін білім алушының тұлғалық даму барысы, білім берудің бекітілген көлемін білім алушының меңгеруі тілдік даму деңгейімен, ақпаратты сөйлеу арқылы қабылдау, сөйлеу-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейімен байланысты оны дұрыс қолдану мүмкіндігімен анықталатындығымен шарттасады;

6) есту арқылы қабылдауды сөйлеу тілінің дыбыстық жағымен бірлікте дамыту қарқынын күшейту ұстанымы нашар еститін білім алушының өзге тұлғаның өзіне қаратыла айтылған сөзін еркін түсініп, өзгелерге түсінікті, анық сөйлеу қабілетін дамытуға бағытталған;

7) сөйлеу қатынасын дамыту ұстанымы нашар еститін білім алушылардың бірлескен қызметін ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық тәсілдерін жүзеге асыру қажеттілігімен шарттасады және сөйлеу арқылы қатынас жасау қажеттілігін туындататын жағдайларды модельдеуді болжайды. Білім алушыларды қатынастың әртүрлі тәсілдерін қалыптастыруға арнайы оқыту оқу-тәрбие жұмысындағы әлеуметтік әрекеттің формаларын ескере отырып жүзеге асырылады;

8) әрекеттік тәсіл ұстанымы нашар еститін білім алушыларды оқытудың қазіргі жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді, онда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастырудың үдерісі және нашар еститін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзету-дамыту бағыттылығын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады.

24. "Дүниетану" сабақтарының ерекше міндеті – практика жүзінде сөйлеуді меңгерту. Бұл оқу пәнінің ерекше мазмұнын (фонетикалық, лексикалық және грамматикалық материалдарды іріктеу, оны топтастыру, орналастыру, жекелеген бөліктердің өзара байланысын анықтау) негіздейді.

25. "Дүниетану" пәнін меңгеру өзге де сабақтардың ("Қазақ тілі мен әдебиеті", "Көркем еңбек", "Музыка", "Бейімделген дене шынықтыру", "Айналамен таныстыру", "

Түзету ырғағы", "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту") білім беру бағдарламалары аясында жүзеге асырылатын жұмыстың келесі бағыттарына негізделеді:

- 1) қабылдау, назар аудару, есте сақтау, ойлау түрлерін дамыту;
- 2) жалпы, қол, артикуляциялық моториканы дамыту;
- 3) белсенді және пассив сөздіктің көлемін кеңейту;
- 4) нашар еститін білім алушылардың сөздер мен сөз тудырушы модельдердің грамматикалық формаларын, синтаксистік құрылымдардың әртүрлі типтерін қабылдау, жіктеу және пайдалану дағдыларын дамыту;
- 5) нашар еститін білім алушылардың диалогтік және байланысты сөйлеу дағдыларын жетілдіру;
- 6) сөйлеудің фонетикалық жағынан кемістігін түзету, фонематикалық процестерді дамыту;
- 7) көру және есту арқылы сөйлеу және сөзсіз дыбысталуды қабылдауын дамыту;
- 8) нашар еститін білім алушылардың коммуникативтік мотивациясын қалыптастыру.

26. Сабактың барлық түрін жүргізу үшін тиісті формалар ұйымдастырылады: нұсқаулық беру, көмек, бақылау, қорытынды шығару, бағалау, коммуникативтік мақсаттарда сөйлеуді пайдалану (тапсырмалар, сұрақтар/жауаптар, есептер, өз қатынасын білдіру).

27. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) пайдалану күзiреттiлiгi базалық АКТ-дағдыларға негiзделедi, жұмыс жасау, бос уақыт және коммуникация үшiн технологияларды дұрыс әрi шығармашылық тұрғыдан қолдануды қамтиды;

2) бiлiм алушы ақпаратты таба, құра және онымен жұмыс жасай отырып, ақпарат және идея алмасып, өз жұмысын бағалайды және жетiлдiредi, жабдықтар мен қосымшалардың кең шоғырын пайдалана отырып, барлық оқу пәндерi бойынша бiлiм алу үдерiсiнде АКТ бойынша дағдыларды дамытады.

28. "Дүниетану" пәні бойынша оқу бағдарламасы төмендегілерді қамтиды:

- 1) мультимедиялық ресурстарді және бұхаралық ақпарат құралдарын пайдалану;
- 2) ғаламторда және деректер базасында ақпаратты іздеу;
- 3) сандық және ғаламтор көздерінен деректерді табу, таңдау және өңдеу, олардың нақтылығы, сенімділігі және маңызы туралы пікір айту;
- 4) сандық, мәтіндік, визуалдық ақпаратты және деректер базаларын, соның ішінде гиперсілтемелерді, электронды кестелерді, графикалық және өзге де қосымшаларды пайдалана отырып, деректерді алу, саралау және жүйелеу білігі;
- 5) ақпаратты алу және өңдеу үшін АКТ пайдалану;

6) заңдылықтар мен үрдістерді зерттеу; модельдер мен модельдеуді пайдалану мүмкіндіктерін саралау; сондай-ақ мультимедиялық презентациялар жасау үшін мәтін мен дыбысты, қозғалыссыз және қозғалмалы бейнелерді біріктіру;

7) өзге нұсқаларды зерттеу, нәтижелерді нақтылау және жақсарту үшін сандық ақпараттың икемділігін толық пайдалану;

8) өзге де нашар еститін білім алушылармен және оқытушылармен электронды байланыс арқылы жұмыс жасау үшін байланыс арналары бойынша ақпарат алмасу, ынтымақтастықта болу және қатынас орнату, онлайн форумдарға, оқитудың виртуалды ортасына қатысу;

9) оқитудың белсенді түрлерін техникалық қолдау үшін интербелсенді тақталарды пайдалану;

10) мектеп аясында немесе мектептен тыс жерде аяқталған жұмыстың мультимедиялық таныстырылымын жасау.

29. "Дүниетану" оқу пәні нашар еститін білім алушыда тұлғалық қабылдауды, табиғат әлемі мен мәдениетке эмоционалды жағымды қатынасты қалыптастыруға көмектеседі, өз елінің жанашыры ретінде болашақ ұрпақтың руханилығын, белсенділігін, құзіреттілігін тәрбиелейді.

30. Жаратылыстану және әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдардың бастауларын бірлікте және өзара байланыста таныстыру білім алушыға өз тәжірибесін ой елегінен өткізіп, қоршаған ортасынан өз орнын табуға, өзінің жеке қызығушылықтарының бағытын болжауға мүмкіндік береді. Оны оқу барысында білім алушылар экологиялық және мәдени сауаттылықты, олардың құзіттерін дамыту үшін практикалық-бағытталған білімге ие болады.

31. "Дүниетану" пәнін оқыту барысында келесі әмбебап оқу әрекеттері дамиды:

1) қоршаған орта мен адамның ішкі әлемін тануға бағытталған өз қызметін реттеу қабілеті;

2) оқу міндеттерін орындау үшін ақпаратты іздеуді жүзеге асыру қабілеті;

3) әртүрлі қауымдастықтарда (сынып, мектеп, отбасы, мәдениет мекемесі) құрдастарымен және ересектермен әрекеттесудің ережелері мен нормаларын түсіну;

4) зерттелетін нысандар мен қоршаған орта құбылыстарының модельдерімен жұмыс жасай білу қабілеті;

5) қоршаған ортаның құбылыстарын бақылап, зерттеу, табиғи нысандардың сипаттық ерекшеліктерін бөліп көрсету, мәдениеттің, қоғам тарихының фактілері мен оқиғаларын сипаттау және бейнелеу біліктілігі.

32. "Дүниетану" оқу пәнін оқыту білім беру процесін тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік беретін белгілі материалдық базаны қажет етеді, өйткені сабақта сөз болатын көптеген нысандар білім алушыларға шынайы өмірде қабылдау үшін қолжетімді болмайды; нысандарды тікелей қабылдау барысында ғана түсініктер мен ғылыми ұғымдарды қалыптастыру нәтижелі болады.

33. "Дүниетану" оқу пәнінің материалдық жабдықталуы:

1) оқу жабдығы;

2) тірі табиғат бұрышы;

3) мектеп жанындағы аймақ және географиялық алаң.

34. Оқу жабдығы –макеттер, глобус, географиялық карталар, модельдер, суреттер, сурет салу құралдары, гербарий құралдары, аудио және бейне жазбалар, микроскоп, лупа, магниттік тақталар, өсімдіктер, қабыршақтар, фотосуреттер және альбомдар коллекциялары.

35. Тірі табиғат бұрышы –жануарлар мен өсімдіктерді орналастыруға арналған арнайы жабдықталған бөлме немесе оның бөлігі. Білім алушылардың тірі табиғат бұрышында жұмыс жасауы олардың білімін молайтып, кейінгі өмір тәжірибесінде пайдаланатын өсімдіктер мен жануарларға күтім жасау үшін қажетті практикалық біліктер мен дағдылар қалыптастырады. Тірі табиғат бұрышы санитарлық-гигиеналық талаптарға сай келетін арнайы орында немесе ерекше бөлмеде жабдықталады.

36. Тірі табиғат бұрышында мыналар орналасады:

1) өсімдіктер, бұл тірі табиғат бұрышы үшін арнайы ғимарат болмаған кезде тиімді. Өсімдіктердің қажетті минимумын сыныптағы арнайы бағанаға орналастыруға болады. Тірі табиғат бұрышы өсімдіктерімен жұмыс жасау келесі білім беру міндеттеріне қол жеткізуге мүмкіндік береді: осы нысандарда өсімдіктердің негізгі бөліктерін, көбею тәсілдерін, қоршаған ортаға бейімділігін көрсетуге, әр өсімдіктің жарыққа, жылуға және ылғалға қатынасын зерттеуге, өсімдіктерге күтім жасаудың қажетті практикалық дағдыларын қалыптастыруға, мұғалімнің басшылығымен оңай тәжірибелер жүргізу арқылы зерттеу білігін қалыптастыруға болады. Өсімдіктер бұрышының мазмұны мен бұрышты рәсімдеуге қойылатын талаптар: бұрышта қауіпті және улы өсімдіктер болмайды; өсімдіктерде оның атауы, шығу тегі, егілген уақыты көрсетілетін этикеткалар болады; даму күнтізбесін де жүргізуге болады;

2) жануарлар. Тірі табиғат бұрышының тұрғындары белгілі талаптарға сай келеді: ерекше күтім қажет етілмейді, вольерде өмір сүруге қабілетті болады, қауіпті жануарлар ұстауға болмайды. Жануарларды ұстау келесі міндеттерді орындауға мүмкіндік береді: жануарлар туралы білімді және оларды күту бойынша практикалық білікті қалыптастыру; бақылау, тіркеу, көргенді түсіндіру секілді зерттеу біліктерін қалыптастыру, жауапкершілік сезімі тәрбиеленеді;

3) мектеп жанындағы аймақ және географиялық алаң – өсімдік егуге арналған мектеп аумағындағы аймақ. Мектеп жанындағы аймақта жүргізілетін жұмыс тәрбиелік және білім беру маңызына ие. Мектеп жанындағы аймақта жұмыс жасау барысында келесі міндеттер орындалады: өсімдік дамуын бақылау білігін; өсімдіктерді күту және топырақты өңдеу дағдыларын қалыптастыру. Мектеп жанындағы аймақ мезгілдік экскурсиялар өткізу үшін де пайдаланылады. Географиялық алаң – жергілікті жерге бағдар беру, көкжиек тараптарын анықтау, күн және өзге қол жетімді белгілер

бойынша бағдарлау бойынша сабақтарды ұйымдастыруға арналған аймақ. Ауа температурасын, қардың қалыңдығын өлшеуге мүмкіндік береді.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

37. "Дүниетану" пәнін оқытудың нәтижелерін бағалау критериалдық бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

38. Критериалдық бағалау сабақ жүргізудің, оқытудың және бағалаудың өзара байланысына негізделген. Критерийлік бағалаудың нәтижелері білім беру үдерісін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру үшін қолданылады.

39. Критериалдық бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды.

40. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, білім алушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу үдерісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

41. Жиынтық бағалау белгілі бір оқыту кезеңінде оқу ақпаратының блогын аяқтаған кезде жүргізіледі, білім алушылардың кері байланыс жасауы үшін және пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін пайдаланылады.

5-тарау. "Дүниетану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

42. "Дүниетану" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

43. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып, қажетті мектеп жабдығымен толықтырылады.

44. Жұмысты әртүрлі формада (жеке, жұптық, топтық) және түрде (ойындар және өзге де белсенді әдістер) жүргізу үшін сыныптағы жиһаз қозғалмалы болады. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стенділерге орын бөлінеді.

45. Есту қабілеті нашар білім алушыларға арналған мектепте білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) оқу процесіндегі өзгерістер, қауіптер туралы ақпарат беретін, жабдықтардың, кабинеттер мен оқу сыныптарының атауларын білдіретін ақпараттың стенділерде баспа кестелері түрінде немесе электронды тасымалдаушыларда берілуі;

2) сабақ кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың визуалды ақпаратпен (субтитрлар көрсету мүмкіндігі бар мониторлар орнату, монитор көлемі және саны кабинеттің көлемін ескере отырып анықталады) қайталануы;

3) ақпаратты жаңғыртуды тиісті дыбыстық құралдармен қамтамасыз ету.

46. Оқу кабинеттері білім алушылардың есту арқылы қабылдау дағдысын дамытуға мүмкіндік беретін заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сай

келетін дыбыс күшейткіш аппаратурамен жабдықталады: вибротактильді құрылғыларының қосымша жиынтығы және сымсыз аппаратурасы бар ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппарат.

47. Сабақ барысында және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушы медициналық ұсыныстарды ескере отырып, дыбыстық аппаратты немесе кохлеарлы имплантты пайдаланады. Оқу бөлмелерінде FM-жүйелер, қуат көздері, батареяларды сақтауға арналған арнайы орындар дайындалады. Әр оқу сыныбы білім алушыларға арналған компьютерлер тұратын жұмыс орындарымен жабдықталады.

48. Сабақ жүргізуге арналған кабинеттер дыбыстау және есту қабілетін дамыту бойынша жұмыстар жүргізуге арналған арнайы компьютерлік бағдарламалармен, визуалды жабдықтармен, дыбыс күшейткіш аппаратурамен жабдықталған.

49. Заманауи электр акустикалық, соның ішінде, дыбыс күшейткіш, алыстан жақсы көруге мүмкіндік беретін (үлкен экранға тасымалдау) аппаратураларды пайдалану туралы сөйлеуші тұлғаның хабардар болуы да арнайы талап болып табылады.

50. Оқу пәнінің мазмұны оқыту тараулары бойынша ұйымдастырылған. Тараулар тараушалардан тұрады, онда әр сынып бойынша күтілетін нәтижелер (дағдылар немесе біліктер, білім немесе түсінік) түріндегі оқыту мақсаттары көрсетілген. Әр тараушаның ішінде тізбекті түрде ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, нашар еститін білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі сатылары туралы ақпарат ұсынуға мүмкіндік береді:

51. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пән мазмұны бөлімдер бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, онда әр сынып бойынша күтілетін нәтижелер: дағдылар немесе біліктер, білім немесе түсінік түріндегі оқу мақсаттары көрсетілген. Әр бөлімшенің ішінде тізбекті түрде ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, нашар еститін білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі сатылары туралы ақпарат ұсынуға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және менің отбасым
		1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы
		1.3 Менің шағын Отаным
		1.4 Денсаулық және қауіпсіздік
		1.5 Құқықтар мен міндеттер
		1.6 Мейрамдар
2	Менің елімнің табиғаты	2.1 Төңіректі бағдарлау
		2.2 Ауа райы және климат
		2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні

		2.4 Туризм
3	Тарих толқынында	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер
		3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары
		3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар
		3.4 Ұлы тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері
		3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық

2) оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлім мен бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.4 кодындағы: "3" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі тек пәндік сипаттағы білімдер мен біліктерді ғана емес, және оларды шынайы практикада қолдануды, АКТ-ды қолдануды, пәнаралық байланыстарды жүзеге асыруды, сөйлеу әрекетінің түрлерін дамыту мен коммуникативтік дағдыларды қарастырады:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып	4-сынып
1.1 Мен және менің отбасым	3.1.1.1 әртүрлі дереккөздерді зерттеу арқылы және өз тәжірибесі негізінде "отбасы" ұғымының мағынасын түсіну	4.1.1.1 отбасылық мұрағат материалдары негізінде отбасы мүшелерінің сөздік портретін салу ;
	3.1.1.2 отбасының өзге мүшелеріне қатысты туыстық байланыстар жүйесіндегі өз орнын анықтау	4.1.1.2 мысалдар негізінде өз отбасының этикалық нормаларын сақтау
	3.1.1.3 өз отбасының тарихын; туыстарының жетістіктерін білу	4.1.1.3 өз отбасының шежіресін жасау
	3.1.1.4 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын сезініп, туыстары мен жакындарына көмек көрсету	4.1.1.4 өзгенің өмір сүру салтына, пікіріне, әрекетіне, құндылықтарына төзімділік таныту, өз көзқарасынан ерекшеленетін тұлғаның ойын қабылдай алу қабілетіне ие болу
	3.1.1.5 Қазақстан халқы мәдениетіндегі еңбектің және еңбекқорлықтың маңызын түсінеді; ересектердің әртүрлі мамандықтарына қызығушылық таныту	4.1.1.5 өз еңбегі мен кәсіби шеберлігі үшін жауапкершіліктің әр адамға жүктелетіндігін түсіну
		4.1.1.6 қала (ауыл) инфрақұрылымындағы әрекет

	3.1.1.6 тауарларды, қызметтерді таңдайды, кассада және автоматта есептесу	ережелері туралы түсінікке ие болу
	3.1.1.7 қандай да бір жағдайдағы реттеуші әрекеттер, нормалар туралы түсінікке ие болу	4.1.1.7 әртүрлі әлеуметтік рөлдерді орындауға белсенді кірісу
	3.1.1.8 достықтың қадірін біледі; достық қарым-қатынас туралы түсінікке ие болу	
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.1 күн тәртібін сақтаудың және бір күннің тәртібін жасаудың маңыздылығын түсіну	4.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс қызметтің түрлері мен функцияларын біледі әрі түсіну
	3.1.2.2 мектептегі өзін ұстау ережелерін сақтау	4.1.2.2 мектептегі ұжымдық, топтық және тұлғааралық қатынас нормаларын сақтау
	3.1.2.3 өзін білім алушы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттай алу	4.1.2.3 өз сыныбына сипаттама беру
	3.1.2.4 сыпайылық дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірім сұрау, өз көмегін ұсыну) білу	4.1.2.4 әртүрлі әлеуметтік жағдайларда дұрыс шешімдер қабылдау
	3.1.2.5 қатынастың түрлері мен тәсілдерін білу: ересек тұлғаны атымен және әкесінің атымен атайды; өз қатарласын атымен немесе орындайтын рөлімен ("жүргізуші", "дәрігер") атайды)	4.1.2.5 білім алушылар топтағы өз құрдастары, олардың қарым-қатынастары туралы білу: кім кіммен көп сөйлеседі, ойнайды, сурет салады және неліктен дос болып жүр
	3.1.2.6 өзге тұлғаның назарын өзіне, өз әрекеттеріне аударудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану	4.1.2.6 өзінің және достарының әрекеттері туралы өз пікірін білдіруге болатындығын және пікір айтудың қажеттілігін түсіну
		4.1.2.7 құрдастарымен, ересектермен, кішкентай білім алушылармен қатынас құрудың ережелерін біледі және оларды сақтау
1.3 Менің шағын Отаным	3.1.3.1 өз мекен-жайын айтады және тұрғылықты жерінің географиялық жағдайын сипаттау	4.1.3.1 өз зерттеулері негізінде тұрғылықты жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу
	3.1.3.2 өзінің тұрғылықты жерінің басты көшесін, ғимараттарын және көрікті жерлерін білу	4.1.3.2 өз тұрғылықты жерінің ұлы тұлғаларын білу
		4.1.3.3 Қазақстан картасынан ірі өзендер мен көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсету
	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін сақтау	4.1.4.1 әртүрлі дереккөздер негізінде пайдалы және пайдасы жоқ тағамдар арасындағы айырмашылықты анықтай алу
	3.1.4.2 тамақтану тәртіптемесін сақтау;	
	3.1.4.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін сақтау	

1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.4 жаяу жүруді реттейтін жол белгілерінің мағынасын, жолда жүру ережелерін сақтау	4.1.4.2 қоғамдық орындардағы күнделікті жағдайларда қауіпсіздік ережелерін сақтау
	3.1.4.5 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз маршруттың жоспарын білу	4.1.4.3 көлік түрлерін ажырата алады және олардың бағыттары туралы білу
	3.1.4.6 жедел көмек қызметін біледі және оларға жүгіну жағдайларын анықтай алу	4.1.4.4 қоғамдық көлікпен жүру ережесін сақтау 4.1.4.5 жеке және ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратураны (есту аппараттары, кохлеарлы импланттар); аудиовизуалды техниканы пайдалана алу
1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін, сөйлеу этикетін білу	4.1.5.1 өз өміріндегі мысалдар негізінде құқықтарды, міндеттерді және жауапкершілікті ажырата алу
		4.1.5.2 қоғамға қызмет ету маңызын түсіндіре алу
1.6 Мейрамдар	3.1.6.1 отбасылық мерекелердің бірін сипаттай алу	4.1.6.1 Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының бірінің маңызын түсіндіре алу

2) "Менің елімнің табиғаты":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып	4-сынып
2.1 Төңіректі бағдарлау	3.2.1.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тараптарын анықтау 3.2.1.2 табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіре алу	4.2.1.1 көкжиек тараптарын тұсбағдар бойынша анықтау
2.2 Ауа райы және климат	3.2.2.1 ауа райының адамдардың өмірі мен қызметіне әсерін анықтау	4.2.2.1 адамдардың өмірі мен шаруашылық қызметі үшін ауа райының жағымды және жағымсыз сипаттарын талдау
2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	3.2.3.1 жыл мезгіліне байланысты бос уақыттарда табиғатта әртүрлі әрекетпен айналысудың мүмкіндіктерін анықтау	4.2.3.1 ірі табиғи нысандардың (таулар, жазықтар, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау 4.2.3.2 өз жерінің табиғатының жағымды және жағымсыз тұстарын (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) зерттеу негізінде талдау

		4.2.3.3 табиғаттың жағымсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу
2.4 Туризм	3.2.4.1 туризмнің маңызын түсіну 3.2.4.2. туристің негізгі мақсаттарын анықтау	4.2.4.1 мақсаттары бойынша туризмнің негізгі түрлерін ажырату 4.2.4.2 туристік серуенді жоспарлау үшін нысандарды анықтау 4.2.4.3 туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау

3) "Тарих толқынында":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар:	
	3-сынып	4-сынып
3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 көрнекілік құралдарын зерттеу негізінде ежелгі адамдардың өмірлері туралы айта алу	4.3.1.1 көрнекілік материалы негізінде телінетін және өндіретін шаруашылық арасындағы айырмашылықты анықтау
	3.3.1.2 танымал тарихи ескерткіштер / ежелгі кезеңнің экспонаттары туралы әңгімелеу	4.3.1.2 әртүрлі дереккөздерін зерттеу негізінде ежелгі қалалар мен ескерткіштерді сипаттау
3.2. Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде сақтардың өмір сүру салтын сипаттау	4.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде ғұндардың өмір сүру салтын сипаттау
3.3. Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	3.3.3.1 Қазақстан аумағындағы көне жазу туралы әңгімелеу 3.3.3.2 әртүрлі материалдарды, тәсілдер мен құралдарды пайдалана отырып, ежелгі жазуды бейнелеу	4.3.3.1 Ботай мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
3.4. Ұлы тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері	3.3.4.1 дереккөздерді зерттеу негізінде Томирис туралы әңгімелейді	4.3.4.1 әл-Фарабидің ғылымға қосқан үлесі туралы әңгімелеу; 4.3.4.2 Қазақстанның ұлы тарихи тұлғаларын және мәдениет қайраткерлерін білу
3.5. Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарын өзге елдердің символдарынан ажырата білу	4.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының маңызын түсіндіру
	3.3.5.2 тәуелсіз мемлекеттің негізгі белгілері туралы әңгімелеу	4.3.5.2 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының қолданылу саласын бақылау негізінде анықтау
	3.3.5.3 Қазақстанның астанасы туралы шығармашылық жұмыстарын ұсыну	
	3.3.5.4 қазіргі тәуелсіз Қазақстан туралы түсінікке ие болу	4.3.5.3 Қазақстан халқы достығының маңызын түсіндіру

	3.3.5.5 Қазақстанның ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының маңызын түсіну	4.3.5.4 Қазақстанның мемлекеттік символдарының маңызын түсіну

54. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 3-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Тірі табиғат Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1.1 Мен және менің отбасым	3.1.1.1 әртүрлі дереккөздерді зерттеу арқылы және өз тәжірибесі негізінде "отбасы" ұғымының мағынасын түсіну
		3.1.1.2 отбасының өзге мүшелеріне қатысты туыстық байланыстар жүйесіндегі өз орнын анықтау
		3.1.1.3 өз отбасының тарихын; туыстарының жетістіктерін білу
		3.1.1.4 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын сезініп, туыстары мен жақындарына көмек көрсету
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.1 күн тәртібін сақтаудың және бір күннің тәртібін жасаудың маңыздылығын түсіну
		3.1.2.2 мектептегі өзін ұстау ережелерін сақтау
		3.1.2.3 өзін білім алушы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттай алу
	1.3 Менің шағын Отаным	3.1.3.2 өзінің тұрғылықты жерінің басты көшесін, ғимараттарын және көрікті жерлерін білу
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін сақтау
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	3.1.5.1 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін, сөйлеу этикетін білу
	1.6 Мейрамдар	3.1.6.1 отбасылық мерекелердің бірін сипаттай алу
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.2 танымал тарихи ескерткіштер / ежелгі кезеңнің экспонаттары туралы әңгімелеу
	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде сақтардың өмір сүру салтын сипаттау
2-тоқсан		

Уақыт
Сәулет

Уақыт Сәулет	1.1 Мен және менің отбасым	3.1.1.5 Қазақстан халқы мәдениетіндегі еңбектің және еңбекқорлықтың маңызын түсіну; ересектердің әртүрлі мамандықтарына қызығушылық таныту
		3.1.1.6 тауарларды, қызметтерді таңдайды, кассада және автоматта есептесу
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.4 сыпайылық дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірім сұрау, өз көмегін ұсыну) білу
	1.3 Менің шағын Отаным	3.1.3.1 өз мекенжайын айтады және тұрғылықты жерінің географиялық жағдайын сипаттау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.2 тамақтану тәртіптемесін сақтау 3.1.4.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін сақтау
	2.1 Төңіректі бағдарлау	3.2.1.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тараптарын анықтау
	2.2 Ауа райы және климат	3.2.2.1 ауа райының адамдардың өмірі мен қызметіне әсерін анықтау
	2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	3.2.3.1 жыл мезгіліне байланысты бос уақыттарда табиғатта әртүрлі әрекетпен айналысудың мүмкіндіктерін анықтау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 көрнекілік құралдарын зерттеу негізінде ежелгі адамдардың өмірлері туралы айта алу
		3.3.1.2 танымал тарихи ескерткіштер / ежелгі кезеңнің экспонаттары туралы әңгімелеу
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	3.3.3.1 Қазақстан аумағындағы ежелгі жазу туралы әңгімелеу
		3.3.3.2 әртүрлі материалдарды, тәсілдер мен құралдарды пайдалана отырып, ежелгі жазуды бейнелеу
	3.4 Ұлы тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері	3.3.4.1 дереккөздерді зерттеу негізінде Томирис туралы әңгімелеу
3-тоқсан		
		3.1.1.5 Қазақстан халқы мәдениетіндегі еңбектің және еңбекқорлықтың маңызын түсінеді; ересектердің әртүрлі

Өнер
Атақты тұлғалар

1.1 Мен және менің отбасым	мамандықтарына қызығушылық таныту
	3.1.1.7 қандай да бір жағдайдағы реттеуші әрекеттер, нормалар туралы түсінікке ие болу
	3.1.1.8 достықтың қадірін біледі; достық қарым-қатынас туралы түсінікке ие болу
	3.1.2.4 сыпайылық дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірім сұрау, өз көмегін ұсыну) білу
	3.1.2.5 қатынастың түрлері мен тәсілдерін біледі: ересек тұлғаны атымен және әкесінің атымен атайды; өз қатарласын атымен немесе орындайтын рөлімен ("жүргізуші", "дәрігер") атау
	3.1.2.6 өзге тұлғаның назарын өзіне, өз әрекеттеріне аударудың әртүрлі тәсілдерін пайдалану
	3.1.4.1 жеке гигиена ережелерін сақтау;
	3.1.4.4 жаяу жүруді реттейтін жол белгілерінің мағынасын, жолда жүру ережелерін сақтау
	3.1.4.5 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз маршруттың жоспарын білу
	3.1.4.6 жедел көмек қызметін біледі және оларға жүгіну жағдайларын анықтай алу
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.5.1 қоғамдық орындарда өзін ұстау ережелерін, сөйлеу этикетін білу
1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.2.1.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тараптарын анықтау
	3.2.1.2 табиғатта өзін ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіре алу
2.1 Төңіректі бағдарлау	3.2.2.1 ауа райының адамдардың өмірі мен қызметіне әсерін анықтау
2.2 Ауа райы және климат	3.2.3.1 жыл мезгіліне байланысты бос уақыттарда табиғатта әртүрлі әрекетпен айналысудың мүмкіндіктерін анықтау
2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	3.2.4.1 туризмнің маңызын түсіну
2.4 Туризм	

	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	3.3.1.1 көрнекілік құралдарын зерттеу негізінде ежелгі адамдардың өмірлері туралы айта алу
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарын өзге елдердің символдарынан ажырата білу
		3.3.5.2 тәуелсіз мемлекеттің негізгі белгілері туралы әңгімелеу
		3.3.5.3 Қазақстанның астанасы туралы шығармашылық жұмыстарын ұсыну
		3.3.5.4 қазіргі тәуелсіз Қазақстан туралы түсінікке ие болу
		3.3.5.5 Қазақстанның ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының маңызын түсіну
4-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	3.1.1.1 әртүрлі дереккөздерді зерттеу арқылы және өз тәжірибесі негізінде "отбасы" ұғымының мағынасын түсіну
		3.1.1.2 отбасының өзге мүшелеріне қатысты туыстық байланыстар жүйесіндегі өз орнын анықтау
		3.1.1.3 өз отбасының тарихын; туыстарының жетістіктерін білу
		3.1.1.4 отбасы мүшелері арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын сезініп, туыстары мен жақындарына көмек көрсету
		3.1.1.6 тауарларды, қызметтерді таңдайды, кассада және автоматта есептесу
		3.1.1.8 достықтың қадірін біледі; достық қарым-қатынас туралы түсінікке ие болу
		3.1.2.1 күн тәртібін сақтаудың және бір күннің тәртібін жасаудың маңыздылығын түсіну
		3.1.2.2 мектептегі өзін ұстау ережелерін сақтау
		3.1.2.3 өзін білім алушы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттай алу

Су – тіршілік көзі
Демалыс мәдениеті. Мерекелер

1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.5 қатынастың түрлері мен тәсілдерін біледі: ересек тұлғаны атымен және әкесінің атымен атайды; өз қатарласын атымен немесе орындайтын рөлімен ("жүргізуші", "дәрігер") атау)
	3.1.2.6 өзге тұлғаның назарын өзіне, өз әрекеттеріне аударудың әуртүрлі тәсілдерін пайдалану
1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	3.1.4.2 тамақтану режимін сақтау
	3.1.4.3 үйде қауіпсіздік ережелерін сақтау
	3.1.4.4 жаяу жүруді реттейтін жол белгілерінің мағынасын, жолда жүру ережелерін сақтау
	3.1.4.5 үйден мектепке дейінгі қауіпсіз маршруттың жоспарын білу
	3.1.4.6 жедел көмек қызметін біледі және оларға жүгіну жағдайларын анықтай алады
1.6 Мейрамдар	3.1.6.1 отбасылық мерекелердің бірін сипаттай алу
1.3 Менің шағын Отаным	3.1.3.1 өз мекен-жайын айтады және тұрғылықты жерінің географиялық жағдайын сипаттау
	3.1.3.2 өзінің тұрғылықты жерінің басты көшесін, ғимараттарын және көрікті жерлерін білу
2.4 Туризм	3.2.4.1 туризмнің маңызын түсіну
	3.2.4.2 туристің негізгі мақсаттарын анықтау
3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде сақтардың өмір сүру салтын сипаттау
3.5. Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	3.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарын өзге елдердің символдарынан ажырата білу
	3.3.5.2 тәуелсіз мемлекеттің негізгі белгілері туралы әңгімелеу
	3.3.5.3 Қазақстанның астанасы туралы шығармашылық жұмыстарын ұсыну
	3.3.5.4 қазіргі тәуелсіз Қазақстан туралы түсінікке ие болу
	3.3.5.5 Қазақстанның ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының маңызын түсіну

2) 4-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Менің Отаным – Қазақстан Адами құндылықтар	1.1 Мен және менің отбасым	4.1.1.1 отбасылық мұрағат материалдары негізінде отбасы мүшелерінің сөздік портретін салу
		4.1.1.2 мысалдар негізінде өз отбасының этикалық нормаларын сақтау
		4.1.1.3 өз отбасының шежіресін жасау
		4.1.1.4 өзгенің өмір сүру салтына, пікіріне, әрекетіне, құндылықтарына төзімділік танытады, өз көзқарасынан ерекшеленетін тұлғаның ойын қабылдай алу қабілетіне ие болу
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	4.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс қызметтің түрлері мен функцияларын біледі әрі түсіну
		4.1.2.2 мектептегі ұжымдық, топтық және тұлғааралық қатынас нормаларын сақтау
		4.1.2.3 өз сыныбына сипаттама беру
		4.1.2.4 әртүрлі әлеуметтік жағдайларда дұрыс шешімдер қабылдау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	4.1.4.1 әртүрлі дереккөздер негізінде пайдалы және пайдасы жоқ тағамдар арасындағы айырмашылықты анықтай алу
		4.1.4.3 көлік түрлерін ажырата алады және олардың бағыттары туралы білу
		4.1.4.4 қоғамдық көлікпен жүру ережесін сақтау
		4.1.4.5 жеке және ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратураны (есту аппараттары, кохлеарлы импланттар); аудиовизуалды техниканы пайдалана алу
	1.6 Мейрамдар	4.1.6.1 Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының бірінің маңызын түсіндіре алу

	2.1 Төңіректі бағдарлау	4.2.1.1 көкжиек тараптарын тұсбағдар бойынша анықтау
	2.2 Ауа райы және климат	4.2.2.1 адамдардың өмірі мен шаруашылық қызметі үшін ауа райының жағымды және жағымсыз сипаттарын талдау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	4.3.1.1 көрнекілік материалы негізінде телінетін және өндіретін шаруашылық арасындағы айырмашылықты анықтау
		4.3.1.2 әртүрлі дереккөздерін зерттеу негізінде ежелгі қалалар мен ескерткіштерді сипаттау
	3.5. Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	4.3.5.4 Қазақстанның мемлекеттік символдарының маңызын түсіну
2-тоқсан		
	1.1. Мен және менің отбасым	4.1.1.1 отбасылық мұрағат материалдары негізінде отбасы мүшелерінің сөздік портретін салу
		4.1.1.2 мысалдар негізінде өз отбасының этикалық нормаларын сақтау
		4.1.1.4 өзгенің өмір сүру салтына, пікіріне, әрекетіне, құндылықтарына төзімділік танытады, өз көзқарасынан ерекшеленетін тұлғаның ойын қабылдай алу қабілетіне ие болу
		4.1.1.5 өз еңбегі мен кәсіби шеберлігі үшін жауапкершіліктің әр адамға жүктелетіндігін түсіну
		4.1.1.6 қала (ауыл) инфрақұрылымындағы әрекет ережелері туралы түсінікке ие болу
		4.1.1.7 әртүрлі әлеуметтік рөлдерді орындауға белсенді кірісу
	1.2. Мектеп және мектеп қоғамдастығы	4.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс қызметтің түрлері мен функцияларын білу әрі түсіну
		4.1.2.2 мектептегі ұжымдық, топтық және тұлғааралық қатынас нормаларын сақтау
		4.1.2.5 білім алушылар топтағы өз құрдастары, олардың қарым-қатынастары туралы білу: кім кіммен көп сөйлеседі, ойнайды, сурет салады және неліктен дос болып жүр

Мәдени мұра Мамандықтар әлемі		4.1.2.6 өзінің және достарының әрекеттері туралы өз пікірін білдіруге болатындығын және пікір айтудың қажеттілігін түсіну
		4.1.2.7 құрдастарымен, ересектермен, кішкентай білім алушылармен қатынас құрудың ережелерін білу және оларды сақтау
	1.3. Менің шағын Отаным	4.1.3.1 өз зерттеулері негізінде тұрғылықты жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу
		4.1.3.2 өз тұрғылықты жерінің ұлы тұлғаларын білу
		4.1.3.3 Қазақстан картасынан ірі өзендер мен көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсету
	1.4. Денсаулық және қауіпсіздік	4.1.4.1 әртүрлі дереккөздер негізінде пайдалы және пайдасы жоқ тағамдар арасындағы айырмашылықты анықтай алу
		4.1.4.2 қоғамдық орындардағы күнделікті жағдайларда қауіпсіздік ережелерін сақтау
	1.5. Құқықтар мен міндеттер	4.1.5.1 өз өміріндегі мысалдар негізінде құқықтарды, міндеттерді және жауапкершілікті ажырата алу
		4.1.5.2 қоғамға қызмет ету маңызын түсіндіре алу
	2.2. Климат және ауа райы	4.2.2.1 адамдардың өмірі мен шаруашылық қызметі үшін ауа райының жағымды және жағымсыз сипаттарын талдау
	2.4 Туризм	4.2.4.1 мақсаттары бойынша туризмнің негізгі түрлерін ажырату
		4.2.4.2 туристік серуенді жоспарлау үшін нысандарды анықтау
		4.2.4.3 туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау
	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	2.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде ғұндардың өмір сүру салтын сипаттау
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	2.3.3.1 Ботай мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
3-тоқсан		

Табиғи құбылыстар
Қоршаған ортаны қорғау

1.1 Мен және менің отбасым	4.1.1.3 өз отбасының шежіресін жасау
	4.1.1.5 өз еңбегі мен кәсіби шеберлігі үшін жауапкершіліктің әр адамға жүктелетіндігін түсіну
	4.1.1.6 қала (ауыл) инфрақұрылымындағы әрекет ережелері туралы түсінікке ие болу
	4.1.1.7 әртүрлі әлеуметтік рөлдерді орындауға белсенді кірісу
	4.1.4.2 қоғамдық орындардағы күнделікті жағдайларда қауіпсіздік ережелерін сақтау
	4.1.4.3 көлік түрлерін ажырата алады және олардың бағыттары туралы білу
	4.1.4.4 қоғамдық көлікпен жүру ережесін сақтау
	4.1.4.5 жеке және ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратураны (есту аппараттары, кохлеарлы импланттар); аудиовизуалды техниканы пайдалана алу
	4.2.3.1. ірі табиғи нысандардың (таулар, жазықтар, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау
	4.2.3.2. өз жерінің табиғатының жағымды және жағымсыз тұстарын (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) зерттеу негізінде талдау
2.3. Табиғат жағдайлары және олардың мәні	4.2.3.3 табиғаттың жағымсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу
	4.2.4.1 максаттары бойынша туризмнің негізгі түрлерін ажырату
	4.2.4.2 туристік серуенді жоспарлау үшін нысандарды анықтау
2.4 Туризм	4.2.4.3 туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау
	4.3.2.1 көрнекілік материалдарын зерттеу негізінде ғұндардың өмір сүру салтын сипаттау
3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	

	3.3. Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 Ботай мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
	3.4 Ұлы тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері	4.3.4.1 Әл-Фарабидің ғылымға қосқан үлесі туралы әңгімелеу
		4.3.4.2 Қазақстанның ұлы тарихи тұлғаларын және мәдениет қайраткерлерін білу
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	4.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының маңызын түсіндіру 4.3.5.2 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының қолданылу саласын бақылау негізінде анықтау 4.3.5.3 Қазақстан халқы достығының маңызын түсіндіру
4-тоқсан		
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	4.1.2.3 өз сыныбына сипаттама береді;
		4.1.2.4 әртүрлі әлеуметтік жағдайларда дұрыс шешімдер қабылдау
		4.1.2.5 білім алушылар топтағы өз құрдастары, олардың қарым-қатынастары туралы білу: кім кіммен көп сөйлеседі, ойнайды, сурет салады және неліктен дос болып жүр
		4.1.2.6 өзінің және достарының әрекеттері туралы өз пікірін білдіруге болатындығын және пікір айтудың қажеттілігін түсіну
		4.1.2.7 құрдастарымен, ересектермен, кішкентай білім алушылармен қатынас құрудың ережелерін біледі және оларды сақтау
	1.3 Менің шағын Отаным	4.1.3.1 өз зерттеулері негізінде тұрғылықты жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу
		4.1.3.2 өз тұрғылықты жерінің ұлы тұлғаларын білу
		4.1.3.3 Қазақстан картасынан ірі өзендер мен көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсету
		4.1.5.1 өз өміріндегі мысалдар негізінде құқықтарды, міндеттерді

Ғарышқа саяхат
Болашаққа саяхат

1.5 Құқықтар мен міндеттер	және жауапкершілікті ажырата алу
	4.1.5.2 қоғамға қызмет ету маңызын түсіндіре алу
1.6 Мейрамдар	4.1.6.1 Қазақстанның ұлттық және мемлекеттік мейрамдарының бірінің маңызын түсіндіру
2.3 Табиғат жағдайлары және олардың мәні	4.2.3.1 ірі табиғи нысандардың (таулар, жазықтар, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау
	4.2.3.2 өз жерінің табиғатының жағымды және жағымсыз тұстарын (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) зерттеу негізінде талдау
	4.2.3.3 табиғаттың жағымсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу
2.4. Туризм	4.2.4.3 туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау
3.1 Ежелгі мәдениеттер және өркениеттер	4.3.1.1 көрнекілік материалы негізінде телінетін және өндіретін шаруашылық арасындағы айырмашылықты анықтау
	4.3.1.2 әртүрлі дереккөздерін зерттеу негізінде ежелгі қалалар мен ескерткіштерді сипаттау
3.4 Ұлы тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері	4.3.4.1 Әл-Фарабидің ғылымға қосқан үлесі туралы әңгімелеу
	4.3.4.2 Қазақстанның ұлы тарихи тұлғаларын және мәдениет қайраткерлерін білу
3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриоттық	4.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының маңызын түсіндіру
	4.3.5.2 Қазақстан Республикасының мемлекеттік символдарының қолданылу саласын бақылау негізінде анықтау
	4.3.5.3 Қазақстан халқы достығының маңызын түсіндіру
	4.3.5.4 Қазақстанның мемлекеттік символдарының маңызын түсіну

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 249-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Көркем еңбек" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 249-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Көркем еңбек" пәні бойынша оқу бағдарламасы есту қабілеті бұзылған 0-4 сынып білім алушыларының жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы заманауи мектептегі білім беру үдерісін ұйымдастырудың инновациялық педагогикалық тәсілдемелері сипатталған оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі қызметтерін қамтиды. Оқытуға бағытталған тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

4. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

5. Бағдарлама қазіргі кезеңде оқу үдерісіне қойылатын негізгі талаптардың бірі өздігінен білімді игеруі үшін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған. Мұндай тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын ұғынуға, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

6. Білім беру үдерісіне қатысушыларының өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығына ықпал ететін оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану тұлғалық-бағдарлық білім беруді нығайтады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

7. "Көркем еңбек" пәнінің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

8. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

9. Оқу бағдарламасы білім беру құндылықтары және нақты пәннің оқыту мақсаттары жүйесімен мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерінің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

10. "Көркем еңбек" пәнінің оқу бағдарламасының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқу мақсаттарының құрылған жүйесі келесі ауқымды дағдыларды дамытудың негізі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

11. Заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық түрде қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады.

12. Оқу бағдарламасы бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және нашар еститін білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

2-тарау. "Көркем еңбек" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Көркем еңбек" пәнінің оқу бағдарламасы адамның қоршаған әлеммен өзара байланысы туралы білімді қалыптастырудың, шынайлықты эстетикалық тұрғыдан қабылдаудың және еңбексүйгіштікке тәрбиелеудің бірден бір құралы болып табылады.

14. "Көркем еңбек" пәні түрлі шығармашылық іс-әрекетіндегі көркем-технологиялық білім, біліктілік, дағды қалыптастыруға бағытталған. Бұл кеңістік және көру түсініктерін, қиялын және байқағыштығын қамтамасыз етеді. Түрлі

материалдармен жұмыс істеу нашар еститін білім алушылардың технологиялық ойлауын қалыптастыруға, көркем-эстетикалық талғамын, шығармашылық қабілетін, жадыны, кеңістіктік қиялын, фантазиясын, қол моторикасын дамытуға, көзмөлшерін жетілдіруге септігін тигізеді.

15. Пән бойынша оқу бағдарламаның мақсаты – нашар еститін білім алушылардың көркем-технологиялық білім негіздерін қалыптастыру, тұлғаның қалыптасуы мен өз даралығын білдірудің негізі ретінде кеңістік-бейнелік, шығармашылық ойлау, рухани-адамгершілік мәдениетін дамыту.

16. "Көркем еңбек" пәнінің міндеттері:

1) шығармашылық жұмысты орындау үшін түрлі материалдарды, құралдарды өздігінен әрі сенімді түрде қолдану, материалдардың қасиеті мен жұмыс нәтижесінің арасындағы байланысты түсіну;

2) өзінің идеяларын түсіндіру және негіздеу, сонымен бірге бұйымды жақсарту үшін конструктивті шешім ұсыну;

3) алған білімдері мен дағдыларын жалпақ және көлемді шығармашылық жұмысты жасаудағы түрлі іс-әрекетте қолдану;

4) танымдық, коммуникативті, ұйымдастыру сипатындағы, соның ішінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) міндеттерінің шешімін өздігінен қабылдау;

5) өзінің іс-әрекетін ұйымдастыру, қажетті құралдар мен материалдарды анықтау және табу;

6) өзінің және басқалардың жұмыс нәтижелерін салыстыру, бағалау;

7) түрлі материалдар мен құралдарды қолдану кезінде қауіпсіздік техника ережелерін сақтаудың маңыздылығын ұғынуы және түсінуі;

8) өнер туындыларымен танысу, көркем мәдениет негіздерін меңгеру, әлемге эстетикалық қатынасын, сұлулықты түсіну, көркем шығармашылық қажеттілігін үйрену;

9) өнердің адам өміріндегі рөлі туралы бастапқы түсінік алуы;

10) өнер туындыларын қабылдау, талдау және бағалау тәжірибесін игеру, өнер туындыларынан рахаттану, өзінің сезімі мен ойын білдіру, алған әсерлерімен бөлісу қабілетіне ие болу. Тақырыптық және терминологиялық лексиканы жеткілікті түрде анық жаңғыртып, есту-көру арқылы қабылдай отырып қалыптасқан коммуникативті біліктілігін жүзге асыру;

11) қолжетімді көркем шығармашылық тәжірибе жинақтау, көркем іс-әрекетінде өз ерекшелігін білдіруге, өнермен байланысты өзіндігінен іс-әрекет етуге талпыну;

12) мәдени ортаға бейімдеу, мұражайға, театрға бару ынтасы мен әдетін қалыптастыру.

17. Оқу бағдарламысын жүзеге асырудағы күтілетін нәтижелер:

1) адам өміріндегі бейнелеу өнерінің рөлі туралы бастапқы түсініктерінің қалыптасуы;

2) эстетикалық сеземдердің, сұлулықты көре білу және түсіне білу, әдемілікті "әдемі еместен" ажырата білудің қалыптасуы;

3) өнер туындыларын қабылдау, талдау және бағалау тәжірибесін игеру, өнер туындыларынан рахаттану, өзінің сезімі мен ойын білдіру, алған әсерлерімен бөлісу қабілетінің қалыптасуы. Тақырыптық және терминологиялық лексиканы жеткілікті түрде анық жаңғыртып, есту-көру арқылы қабылдай отырып қалыптасқан коммуникативті біліктілігін жүзеге асыру;

4) түрлі көркем іс-әрекетінің (сурет салу, бейнелеу, мүсіндеу, көркем құрастыру), сонымен бірге АКТ-ға негізделген көркем іс-әрекетінің өзіндік формаларының (сандық фотосурет, видеожазу, мультипликация элементтері) қарапайым біліктілігі мен дағдыларын меңгеруі.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Көркем еңбек" пәнінің мәні нашар еститін және кейін естімей қалған білім алушының қабілеті мен шығармашылық әлеуетін дамытуға, ассоциативті-бейнелік, кеңістік ойлау мен интуицияны қалыптастыруға бағытталуымен анықталады.

19. Білім алушыда күрделі нысаналар мен құбылыстарды қабылдау, оларды эмоционалді бағалау қабілеті дамиды. Ойлаудың рационалды логикалық типін дамытатын басқа оқу пәндерімен салыстырғанда, бейнелеу өнері негізінен ойлаудың эмоционалді бейнелік, көркем типін қалыптастыруға бағытталған. Бұл өсіп келе жатқан тұлғаның зияткерлік іс-әрекетінің қалыптасу шарты болып табылады.

20. "Көркем еңбек" пәнін меңгерудегі оқу әрекеті:

1) қоршаған ортадағы көркем мәдениетінің көріністерін көре білуі және қабылдай білуі (техника, мұражай, сәулет, дизайн, мүсіндеу);

2) өнермен айналысуды қалауы, өнер туындыларының мазмұны мен жеткізу құралдарын талқылауға қатысуы;

3) бейнелеу өнерінің тілін және әртүрлі оқу пәндерінің мазмұнын меңгеру үшін түрлі көркем материалдарын қолдану (әдебиет, айналамен танысу, ана тілі);

4) өзіндік көркем шығармашылық іс-әрекетін ұйымдастыра білуі, көркем ойды жүзге асырудың құралдарын таңдай білуі;

5) өзінің және сыныптастарының көркем шығармашылық іс-әрекетінің нәтижелерін бағалай білу қабілеті.

21. Нашар еститін білім алушыларды оқыту келесі дидактикалық қағидаларға негізделеді:

1) білім беруді гуманизациялау қағидасы, бұл жеке тұлғаға бағытталған білім беру концепциясына ауысуды білдіреді;

2) мектеп білім берудің түрлі қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған білім берудің нашар еститін білім алушының даму деңгейі мен ерекшелігіне бейімделу қағидасы; есту қабілеті бұзылған білім алушылардың түрлі категориялары үшін, сонымен бірге психикалық дамуы тежелген, көру қабілеті бұзылған білім алушылар үшін әртүрлі құралдар мен әдістерді қолданады;

3) оқытудың дифференциалдығы мен жеке даралығы қағидасы нашар еститін білім алушы мен ата-анасына оқытудың қолайлы жолын таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құрал қағидасы сезімдік бейнелерін жинақтау, жүйелеу және қорытындылау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған, бұл жаңа түсініктердің, түйіндердің, оқу-тәрбие процесінің ережелерін қалыптастыру негізі нашар еститіндерді оқытудың бастапқы кезеңінде дұрыс болады;

5) ғылым негіздері мен ана тілін меңгерудің бірлігі қағидасы нашар еститін білім алушының тұлғалық даму барысымен түсіндіріледі, оның белгіленген білім көлемін меңгеруі тілдік даму деңгейімен, сөздік түрдегі ақпаратты қабылдау мүмкіндігімен, сөйлеу тілін адекватты қолдана білуімен анықталады. Бұл өз кезегінде сөздік-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейіне тәуелді болады

6) есту арқылы қабылдауды дамыту мен сөйлеу тілінің айтылу жағын дамытудың бірлігін интенсификациялау қағидасы. Бұл қағида нашар еститін білім алушының қаратып айтылған сөйлеу тілін еркін түсіну мен айналасындағылар үшін түсінікті, айқын сөйлеу қабілетін дамытуды міндеттейді

7) сөйлеу қарым-қатынасын белсендіру қағидасы нашар еститін білім алушылардың бірлескен іс-әрекетін ұйымдастырудағы психологиялық және педагогикалық тәсілдемені жүзеге асыру қажеттілігінен туындады. Бұл қағидаға сәйкес ауызша сөйлеу негізінде қарым-қатынас қажеттілігін туындататын жағдаяттарды моделдеу қарастырылған;

8) әрекеттік тәсілдеме қағидасы әрекет білім, икемділік және дағдыларды қалыптастыратын үдеріс және нашар еститін білім алушыны тұлғалық қалыптастырудың түзете дамыту бағдарын қамтамасыз ететін талап ретінде қарастырылатын нашар еститін білім алушыларды оқытудың заманауи жүйесінің негізгі бағытын бейнелейді.

22. Көркем еңбек сабақтарында нашар еститін білім алушыларды оқыту және тәрбиелеудің спецификалық міндеті де шешіледі: сөйлеуді практикалық меңгеру. Бұл қоршаған ортамен таныстыру бойынша жұмыстардың ерекше мазмұнын негіздейді (лексикалық материалды арнайы іріктеу, оны топтастыру, орналастыру, жекелеген бөліктерінің өзара байланысы).

23. "Көркем еңбек" пәні бастауыш мектептегі басқа пәндерімен тығыз байланысты: "Музыка", "Айналамен таныстыру", "Дүниетану", "Бейімделген дене шынықтыру", "Қазақ тілі мен әдебиет", "Түзету ырғағы", "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту".

24. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі бастапқы АКТ-дағдыларына негізделеді және технологияларды жұмыс, демалыс, коммуникация үшін дұрыс әрі шығармашылықпен пайдалануды да қамтиды;

2) нашар еститін білім алушылар АКТ-ны қолдану бойынша дағдыларды білім берудің барлық пәндерін оқу процесінде дамытады. Ол үшін құрылғы мен қосымшаның кең спектрін қолдана отырып, ақпаратты іздейді, іріктейді және өндейді, ақпаратпен, идеямен ынтымақтаса және алмаса отырып, өз жұмысын бағалайды және жетілдіреді;

3) пән бойынша оқу бағдарлама төмендегілерді: көркем шығармаларды жасау кезінде санды компьютерлық технологияларды қолдану; интернет пен мәліметтер базасында ақпараттарды іздеу (табу, таңдау және санды, интернет көзіндегі мәліметтерді өңдеу); слайд түрінде презентация жасау дағдыларын дамыту, бұл белгілі мақсатпен және аудитория үшін түрлі материалдарды жинақтауды қамтиды.

25. Осы тәсілдемелерді жүзеге асыру:

1) әр білім алушының пікірін сыйлау және меңгерілген білімді, түсініктерді дамыту мақсатында оны қолданудың маңыздылығын мойындау;

2) арнайы іріктелген тапсырмалар мен іс-әрекет түрлері арқылы нашар еститін білім алушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

3) білім алушыларға түсінікті мысалдар негізінде мәселені шешу стратегиясын моделдеу;

4) нашар еститін білім алушылардың жеке, топтық, ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыру;

5) нашар еститін білім алушылардың оқуын "оқу үшін бағалау" арқылы қолдау;

6) шығармашылық орта құру мақсатында түрлі тәсілдермен оқытуды дифференциациялау;

7) пәнаралық байланысты қолдау және дамыту;

8) нашар еститін білім алушылардың зерттеушілік іс-әрекетіне негізделген белсенді оқуды марапаттау;

9) шығармашылық іс-әрекет процесіне белсенді қатысу: танып білу, тәжірибе жүргізу, бақылау, құру, оқу үдерісі кезінде шығармашылық жұмысты бағалау және талдау;

10) нашар еститін білім алушыларда сыни ойлауды, өзін бағалау және бір-бірін бағалау дағдыларын дамыту;

11) ілгері шығармашылық іс-әрекетіне ынталандыру үшін нашар еститін білім алушылардың идеялары мен жұмыстарын презентациялау (демонстрациялау).

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

26. "Көркем еңбек" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

27. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

28. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

29. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

30. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Көркем еңбек" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

31. "Көркем еңбек" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

32. Түрлі жұмыстарды орындау барысында еңбек гигиенасы мен техника қауіпсіздігі сақталады.

33. Нашар еститіндерге арналған мектепте дайындық сыныбы (0-сынып) сөйлеу тілінің терең дамымауы бар және мектепке дейінгі дайындықтан өтпеген 6-7 жасар білім алушылар үшін ұйымдастырылады.

34. 0-1 сынып білім алушылары үшін үшінші тоқсанда қосымша каникул қарастырылған. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес тифлотехникалық құралдармен жабдықталады.

35. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

36. Нашар еститіндердің мектебінде білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) қабырғадағы баспа кесте немесе электронды тасымалдау түріндегі мәтінді ақпараттың болуы. Бұнда қауіпты жағдай туралы, күн тәртібіндегі өзгерістер туралы ескерту және құралдардың, кабинеттердің, оқу сыныптарының атауы жазылады;

2) оқу сабақтарының кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың визуалді түрде қайталануы (субтитрдің көрсетуімен мониторларды орналастыру (мониторлар, олардың мөлшері мен саны мектептің ішін ескере отырып таңдалады);

3) ақпаратты қайта жаңғыртудың дыбыстық құралдарымен қамтамасыз ету.

37. Оқу аудиториялары білім алушылардың есту қабілетін дамытатын заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сәйкес дыбыс күшейткіш аппаратурасымен жабдықталады.

38. Күні бойы және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушы медициналық ұсыныстарды ескере отырып, есту аппаратын немесе кохлеарлы имплантты қолданады. Оқу ғимаратында FM-жүйесін, зарядтау құралдарын, батареяларды сақтау үшін арнайы орын қарастырылады. Әр оқу сыныбы білім алушылар үшін компьютерлер қарастырылған жұмыс орындарымен жабдықталады.

39. Сөйлеушінің бетіне жарықтың түсуін және оның артындағы фонды ойластыру, электроакустикалық аппаратура мен дыбыс күшейткіш аппаратураны, сонымен бірге алыста болып жатқанды жақсы көруге мүмкіндік беретін аппаратураны (үлкен экранға проекциялау) қолдану арнайы жағдай болып табылады.

40. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пәнді тиімді оқыту үшін кестеге қос сабақтар жоспарланады, мұғалім мен білім алушы алға қойған мақсаттарын толық көлемде жүзеге асыруға мүмкіндік алады;

2) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" бөлімі зерттеушілік дағды мен шығармашылық қиялды дамытуға бағытталған. Осы процесс барысында білім алушылар қоршаған әлемді, түрлі материалдарды зерттейді, қазақ халқы мен басқа халықтардың мәдениеті мен дәстүрін танып біледі, өзіндік шығармашылық идеяларын құрады;

3) "Шығармашылық жұмысты құру және дайындау" бөлімі айналадағы шынайлықты бейнелеудің практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған. Осы процесс кезінде нашар еститін білім алушылар түрлі материалдармен тәжірибе жүргізеді, жұмыстың түрлі техникасын меңгереді және өзінің іс-әрекетін жоспарлайды;

4) "Презентация, талдау және бағалау" бөлімі нашар еститін білім алушылардың коммуникативті және сөйлеу тілі дағдыларын дамытуға бағытталған. Осы әрекет аясында олар өзінің және басқалардың жұмысын бағалайды, презентациялайды, түсіндіреді.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну

		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту
		1.4 Жоспарлау
2	Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы
		2.3 Дайындау технологиясы
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау
3	Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау
		3.3 Жұмысты талқылау және қорғау

41. Оқыту мақсаттарын ыңғайлы қолдану үшін және мониторинг жүргізу үшін бағдарламаға код енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

42. Барлық оқыту мақсаттары белгілі контекстке байланыстырылмаған және түрлі тақырыптарды оқыту аумағында жүзеге асырылады. Оқыту мақсаттарының мазмұны тек пәндік сипаттағы білім мен біліктілікті беріп қоймай, оларды шынайы практикада қолдануын, АКТ-ны пайдалануды, пәнаралық байланысты жүзеге асыруды, сөйлеу тілінің және коммуникативті дағдыларды дамытуды да қарастырады.

43. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту":

2-кесте

Оқыту мақсаттары					
Бөлімшелер	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері);	1.1.1.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін білу, таныс бейнелерді, (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)	4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын, өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
			2.1.2.1 ұлттық және әлемдік		4.1.2.1 ұлттық және әлемдік

1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау	1.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларына жауап қайтару	мәдениетінің өнер шығармаларын сипаттау және оларды өзінің идеясын дамыту үшін қолдану	3.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларының ерекшеліктерін анықтау	мәдениетінің өнер шығармаларын, қолөнерін, дизайнын меңгеру кезінде ерекшеліктерін анықтап түсіндіру
1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру	1.1.3.1 идеяларды шығармашылық пен ұсыну және белгілі тәсілмен сезімдерін білдіру	2.1.3.1 идеяларды шығармашылық пен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру	3.1.3.1 идеяларды шығармашылық пен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау	4.1.3.1 идеяларды шығармашылық пен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
			2.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпарат жинау	3.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпаратты түрлі дереккөзден жинау	4.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпаратты түрлі дереккөзден іріктеу (АКТ қоса)
1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу	1.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау жоспарын құру	2.1.4.1 алынған білім негізінде жұмыс үдерісін жоспарлау	3.1.4.1 алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, әрекетін жоспарлау және анықтау	4.1.4.1 алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, өзінің жұмыс нәтижелерін жоспарлау және болжау

2) "Шығармашылық жұмысты құру және дайындау":

3-кесте

Оқыту мақсаттары					
Бөлімшелер	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану	2.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің белгілі визуалді элементтерін қолдану	3.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің түрлі визуалді элементтерін қолдану	4.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің белгілі визуалді композицияларының элементтерін қолдану
				3.2.2.1	4.2.2.1

2 . 2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)	2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)	күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды); 3.2.2.2 жұмысты орындаудың альтернативті материалдары мен тәсілдерін ұсыну	едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды) 4.2.2.2 жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда оңтайлы шешімдерді ұсыну
2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.1 өлшеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен қосу, біріктіру	1.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру	2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
	0.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)	1.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)	2.2.3.2 белгілі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)	3.2.3.2 түрлі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)	4.2.3.2 түрлі тәсілдермен және түрлі материалдарды араластыра отырып, көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
	0.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау	1.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау	2.2.3.3 сыртқы көрісін жақсарту үшін қарапайым тәсілдерді қолдана отырып,	3.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып,	4.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау (соның ішінде

			шығармашылық жұмысты аяқтау	шығармашылық жұмысты аяқтау	АКТ-ны қолдану)
	0.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану	1.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану	2.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану	3.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану	4.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу	1.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану	2.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану	3.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану	4.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану

3) "Презентация, талдау және бағалау":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
3.1 Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)	1.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)	2.3.1.1 негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)	3.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)	4.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын шығармашылық тәсілмен презентациялау (нобайы, бұйым)
3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау	1.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау	2.3.2.1 көркем мәнерлеудің негізгі құралдары мен жұмысты орындау материалын айқындау	3.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын анықтау және салыстыру	4.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын салыстыру және түсіндіру
	0.3.3.1	1.3.3.1	2.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіру және оны жақсарту	3.3.3.1 шығармашылық жұмысты жақсарту үшін идеяларды	4.3.3.1 шығармашылық жұмысты критерияларға сәйкес бағалау, шығармашылық

3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру	шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру	бойынша ұсыныс жасау	ұсыну және түсіндіру	жұмысты жақсарту бойынша ұсыныс жасау

44. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0- сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
Өзім туралы	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.1 өлшеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен қосу, біріктіру
		3.1 Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын

Менің мектебім	3. Презентация, талдау және бағалау		презентациялау (нобайы, бұйым)
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
		3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
		3.1. Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)

	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
		3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
2-тоқсан			
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу
		3.1. Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын

Менің отбасым және достарым Бізді қоршаған әлем	3. Презентация, талдау және бағалау		презентациялау (нобайы, бұйым)
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
		3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері);
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу

	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау		0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау	
3.3 Жұмысты талқылау және қорғау		0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру	
3 тоқсан			
Саяхат	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері);
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті матриалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
			0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	жұмысты орындау ережелерін білу
		1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.1 өлшеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу
		3.1. Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
		3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру

	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау;
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
		1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.1 өлшеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен қосу, біріктіру
			0.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
			0.2.3.3 завершать творческую работу используя простые приемы
			0.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде

Тағам және сусын
Дені саудың - жаны сау

3. Презентация, талдау және бағалау		қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу
	3.1. Презентация	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	0.1.1.1 қоршаған әлемдегі нысаналардың қасиеттерін білу (түсі, пішіні, мөлшері, ерекшеліктері)
	1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	0.1.2.1 сурет пен мүсінді мұқият қарау;
	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	0.1.3.1 өз әсерлерін айту, досының пікірін тыңдау; өнер шығармаларының, пішіндердің, түстердің кейбіреулерін ұнату; бағалау қатынасын білдіру
	1.4 Жоспарлау	0.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау үшін қажетті материалдарды білу
	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)
	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	0.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану (көркем, табиғи және жасанды)

2.Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	0.2.3.1 өлшеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен косу, біріктіру
		0.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
		0.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		0.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	0.2.4.1 материалдарды, құралдарды пайдалану, шығармашылық жұмысты орындау ережелерін білу
	3. Презентация, талдау және бағалау	0.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
		0.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
		0.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру

2) 1- сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту		1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	1.1.1.1 қоршаған әлемнің кейбір рекшеліктерін білу, таныс бейнелерді, (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және белгілі тәсілмен сезімдерін білдіру

Өзім туралы		1.4 Жоспарлау	1.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау жоспарын құру
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	1.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
Менің мектебім	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	1.1.1.1 қоршаған әлемнің кейбір рекшеліктерін білу, таныс бейнелерді, (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
	2-тоқсан		
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	1.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларына жауап қайтару

Менің отбасым және достарым	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және белгілі тәсілмен сезімдерін білдіру
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
Бізді қоршаған әлем	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	1.1.1.1 қоршаған әлемнің кейбір рекшеліктерін білу, таныс бейнелерді, (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
3-тоқсан			

Саяхат	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және белгілі тәсілмен сезімдерін білдіру
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмыстың материалдары мен орындау техникалары	1.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
			1.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	1.1.2.1 ұлттық және әлмдік мәдениетінің өнер шығармаларына жауап қайтару
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
			1.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	1.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым); 1.3.2.1 шығарма тақырыбы мен жұмысты орындау материалын талқылау
4-тоқсан			

Тағам және сусын	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	1.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және белгілі тәсілмен сезімдерін білдіру
		1.4 Жоспарлау	1.1.4.1 шығармашылық жұмысты орындау жоспарын құру
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	1.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің кейбір визуалді элементтерін қолдану
		2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді қарапайым тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
			1.2.3.3 қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
Дені саудың - жаны сау	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	1.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіріп беру
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	1.1.2.1 ұлттық және әлмдік мәдениетініңөнер шығармаларына жауап қайтару
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	1.2.3.2 белгілі материалдардан қарапайым көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
			1.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
			1.3.1.1 қарапайым тәсілмен өз жұмысын

	3.Презентация, талдау және бағалау	3.1.Презентация	презентациялау (нобайы, бұйым)

3) 2 - сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Өзім туралы	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпарат жинау
		1.4 Жоспарлау	2.1.4.1 алынған білім негізінде жұмыс үдерісін жоспарлау
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	2.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіру және оны жақсарту бойынша ұсыныс жасау
	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	2.1.2.1 ұлттық және әлмдік мәдениетініңөнер шығармаларын сипаттау және оларды өзінің идеясын дамыту үшін қолдану
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру

Менің отбасым және достарым	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	2.3.2.1 көркем мәнерлеудің негізгі құралдары мен жұмысты орындау материалын айқындау
2-тоқсан			
Менің мектебім	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сөзімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпарат жинау
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру 2.2.3.3 сыртқы көрісін жақсарту үшін қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	2.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіру және оны жақсарту бойынша ұсыныс жасау
	1. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сөзімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сөзімдерін білдіру
			2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып,

Менің туған өлкем	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	2.3.1.1 негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
3 тоқсан			
Дені саудың - жаны сау	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	2.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларын сипаттау және оларды өзінің идеясын дамыту үшін қолдану
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.2 белгілі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
			2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	2.3.2.1 көркем мәнерлеудің негізгі құралдары мен жұмысты орындау материалын айқындау

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	2.1.2.1 ұлттық және әлмдік мәдениетініңөнер шығармаларын сипаттау және оларды өзінің идеясын дамыту үшін қолдану
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру
	2. Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
			2.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)
4 тоқсан			
	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	2.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін сипаттай білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру
		1.4 Жоспарлау	2.1.4.1 алынған білім негізінде жұмыс үдерісін жоспарлау

Қоршаған орта	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	2.2.1.1 шығармашылық идеяны қарапайым тәсілмен жеткізу үшін қоршаған әлемнің белгілі визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	2.2.3.3 сыртқы көрісін жақсарту үшін қарапайым тәсілдерді қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау; 2.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	2.3.3.1 шығармашылық жұмысты түсіндіру және оны жақсарту бойынша ұсыныс жасау
Саяхат	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	2.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және түрлі тәсілмен сезімдерін білдіру
			2.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін акпарат жинау
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	2.2.2.1 қарапайым тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
			2.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және

	2.Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	компоненттерді түрлі тәсілдермен жинақтау, қосу, біріктіру
			2.2.3.2 белгілі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	2.3.1.1 негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым)

4) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Тірі табиғат	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын ұғына отырып (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау
			3.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін ақпаратты түрлі дереккөзден жинау
		1.4 Жоспарлау	3.1.4.1 алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, әрекетін жоспарлау және анықтау
		2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	3.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің түрлі визуалді элементтерін қолдану
			3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және

	2.Шығарма шылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру	
			3.2.2.2 жұмысты орындаудың альтернативті материалдары мен тәсілдерін ұсыну	
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	3.3.3.1 шығармашылық жұмысты жақсарту үшін идеяларды ұсыну және түсіндіру	
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1. Шығарма шылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын ұғына отырып (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)	
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	3.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларының ерекшеліктерін анықтау	
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау	
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	3.2.2.1 күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)	
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	3.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану	
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	3.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын анықтау және салыстыру	
	2 тоқсан			
				3.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін

Уақыт	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	акпаратты түрлі дереккөзден жинау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру 3.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	3.3.3.1 шығармашылық жұмысты жақсарту үшін идеяларды ұсыну және түсіндіру
Сәулет	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын ұғына отырып (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	3.2.2.1 күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			3.2.3.2 түрлі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)

	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	3.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым
3-тоқсан			
Өнер	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын ұғына отырып (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	3.1.2.1 ұлттық және ә л е м д і к мәдениетінің өнер шығармаларының ерекшеліктерін анықтау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			3.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	3.Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	3.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	3.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын анықтау және салыстыру
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	3.1.2.1 ұлттық және ә л е м д і к мәдениетінің өнер шығармаларының ерекшеліктерін анықтау

Атақты тұлғалар	1.Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	3.2.2.1 күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды) 3.2.2.2 жұмысты орындаудың альтернативті материалдары мен тәсілдерін ұсыну
		2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			3.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	3.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым
4 тоқсан			
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	3.1.1.1 таныс бейнелер мен пішіндерді оқу кезінде қоршаған әлемнің ерекшеліктерін түсіндіре білу, олардың ұқсастығы мен айырмашылығын ұғына отырып (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау
			3.1.4.1

Су-тіршілік көзі		1.4 Жоспарлау	алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, әрекетін жоспарлау және анықтау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	3.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің түрлі визуалді элементтерін қолдану
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	3.2.2.1 күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			3.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	3.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	3.3.3.1 шығармашылық жұмысты жақсарту үшін идеяларды ұсыну және түсіндіру
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	3.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін негіздей отырып таңдау
			3.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін акпаратты түрлі дереккөзден жинау
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	3.2.2.1 күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, құралдар мен материалдарды

Демалыс мәдениеті. Мерекелер	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау		пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	3.2.3.1 өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			3.2.3.2 түрлі тәсілдермен және материалдардан көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
			3.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	3.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын презентациялау (нобайы, бұйым

5) 4-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын, өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
			4.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін акпаратты түрлі дереккөзден іріктеу (АКТ қоса)

Қазақстан — менің Отаным		1.4 Жоспарлау	4.1.4.1 алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, өзінің жұмыс нәтижелерін жоспарлау және болжау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	4.2.2.2 жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда оңтайлы шешімдерді ұсыну
Адами құндылықтар	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысты критерияларға сәйкес бағалау, шығармашылық жұмысты жақсарту бойынша ұсыныс жасау
		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын, өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.2.1 ұлттық және әлемдік мәдениетінің өнер шығармаларын, қолөнерін, дизайнын меңгеру кезінде ерекшеліктерін анықтап түсіндіру
		2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
			4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды

	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау		пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	4.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын салыстыру және түсіндіру
2-тоқсан			
Мәдени мұра	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін акпаратты түрлі дереккөзден іріктеу (АКТ қоса)
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			4.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау (соның ішінде АКТ-ны қолдану)
			4.2.3.5 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	4.3.3.1 шығармашылық жұмысты критерияларға сәйкес бағалау, шығармашылық жұмысты жақсарту бойынша ұсыныс жасау
		1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын, өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)

Мамандықтар әлемі	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
			4.2.2.2 жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда оңтайлы шешімдерді ұсыну
		2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, кию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			4.2.3.2 түрлі тәсілдермен және түрлі материалдарды араластыра отырып, көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	4.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын шығармашылық тәсілмен презентациялау (нобайы, бұйым)
3-тоқсан			
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын, өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
			4.1.2.1 ұлттық және әлемдік

Табиғи құбылыстар		1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	мәдениетінің өнер шығармаларын, қолөнерін, дизайнын меңгеру кезінде ерекшеліктерін анықтап түсіндіру
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	4.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің белгілі в и з у а л д і композицияларының элементтерін қолдану
		2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, кию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
			4.2.3.3 көркем мәнерлеудің тәсілдері мен құралдарын қолдана отырып, шығармашылық жұмысты аяқтау (соның ішінде АКТ-ны қолдану)
	3.Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация	4.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын шығармашылық тәсілмен презентациялау (нобайы, бұйым)
		3.2 Өнердегі тәсілдемені талдау	4.3.2.1 қолданылатын көркем мәнерлеудің құралдарын және жұмысты орындау техникасын салыстыру және түсіндіру
	1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.2 Тарихты, мәдениетті және дәстүрді білу және түсіну	4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
			4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін

Қоршаған ортаны қорғау		1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
		1.4 Жоспарлау	4.1.4.1 алынған білім мен дағдыны қолдана отырып, өзінің жұмыс нәтижелерін жоспарлау және болжау
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды) 4.2.2.2 жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда оңтайлы шешімдерді ұсыну
		2.1. Қоршаған әлемді бейнелеу	4.2.1.1 шығармашылық идеяны жеткізу үшін қоршаған әлемнің белгілі в и з у а л д і композицияларының элементтерін қолдану
		2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы матриалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру 4.2.3.5 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	4.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын шығармашылық тәсілмен презентациялау (нобайы, бұйым)
	4-тоқсан		
			4.1.1.1 қоршаған әлемнің күрделі бейнелері мен пішіндердің ұқсастығы мен айырмашылығын,

Ғарышқа саяхат

1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну	өзара байланысын ұғынуы мен түсіндіре білуі (сызық, түсі, пішіні, фактурасы)
	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
	2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
		4.2.3.2 түрлі тәсілдермен және түрлі материалдарды араластыра отырып, көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары)
	2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.4.1 қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, материалдарды, құралдарды пайдалану
3.Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	4.3.3.1 шығармашылық жұмысты критерияларға сәйкес бағалау, шығармашылық жұмысты жақсарту бойынша ұсыныс жасау
1. Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.3 Сезімдерді жеткізу және шығармашылық идеяларды дамыту	4.1.3.1 идеяларды шығармашылықпен ұсыну және сезімдерін білдіру, жұмыс тәсілдерін араластыра отырып таңдау
		4.1.3.2 шығармашылық идеяларды дамыту үшін

Болашаққа саяхат			акпаратты түрлі дереккөзден іріктеу (АКТ қоса)
	2. Шығармашылық жұмысты құру және дайындау	2.2 Шығармашылық жұмысты орындау мен техникасы	4.2.2.1 едәуір күрделі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, өзі таңдаған құралдар мен материалдарды пайдалану және тәжірибе жүргізу (көркем, табиғи және жасанды)
		2.3 Дайындау технологиясы	4.2.3.1 ұтымды тәсілмен өлшеу, белгілеу, қию, пішінін келтіру, белгілі қатардағы материалдарды және компоненттерді дәлдігін келтіріп жинақтау, қосу, біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау		4.2.3.2 түрлі тәсілдермен және түрлі материалдарды араластыра отырып, көлемді пішіндерді жасау (ермексаз, тастама, қағаз материалдары) 4.2.3.4 шығармашылық жұмысты жасау кезінде қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін пайдалану
		3.1 Презентация	4.3.1.1 арнайы терминологияны қолданып негізгі идея мен үдерісті түсіндіре отырып, өз жұмысын шығармашылық тәсілмен презентациялау (нобайы, бұйым)

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 250-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Музыка" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 250-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасында 0-4 сыныптарда "Музыка" пәнін оқыту барысында нашар еститін білім алушылар қол жеткізетін білім, білік, дағды көлемі мен мазмұны анықталды.

3. "Музыка" пәнінің оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру үдерісін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын жасаудың негізгі бағдарлары болып табылады.

4. "Музыка" пәні нашар еститін білім алушыларда адам өмірінің бір бөлігі ретіндегі музыкаға қатысты құндылық қарым-қатынасын қалыптастыруға, базалық музыкалық білім беруге, музыкалық қызметтің біліктері мен түрлерін меңгертуге, музыкалық қызмет барысында өзін шығармашылық тұрғыдан көрсете білу және коммуникация құра алу қабілеттерін қалыптастыруға, ұлттық және жалпы адамзат мәдениетінің құндылықтарына қатысты адамгершілік-эстетикалық қарым-қатынасты тәрбиелеуге бағытталған.

5. Музыка бойынша оқу бағдарламасын әзірлеу барысында білім берудің классикалық негіздері ретінде құндылыққа бағытталған, әрекеттік, тұлғаға бағытталған, коммуникативтік тәсілдер нашар еститін білім алушыларға арналған мектептегі оқу үдерісінің нәтижелерін және білім беру мақсаттарының басымдылық жүйесін нығайту үшін қолданылды әрі оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс берді.

6. "Музыка" пәні бойынша оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын, оқу мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер көрсетілген. Мазмұндық тұрғыдан алғанда оқу бағдарламалары оқудың және тұлғааралық қатынастың субъектісі ретіндегі нашар еститін білім алушыны тәрбиелеудегі нақты оқу пәнінің үлесін анықтайды.

2-тарау. "Музыка" пәнін оқытудың мақсаттары мен міндеттері

7. Пәнді оқытудың мақсаты – нашар еститін білім алушыларға музыка қызметінің негізгі біліктері мен білімін, өзін шығармашылық тұрғыдан көрсете білу дағдысын және коммуникация тәсілдерін меңгерту, ұлттық және жалпы адамзат мәдениетінің

адамгершілік-эстетикалық құндылықтары туралы түсінік қалыптастыру, музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

8. Пәнді оқытудың міндеттері:

- 1) шығармашылық қабілеттерін дамыту, білім көкжиегін кеңейту;
- 2) мұғалімнің орындауындағы және аудио жазбадағы музыканы дыбыс күшейткіштің көмегімен және оның көмегіне жүгінбей қабылдай алу дағдысын дамыту ;
- 3) музыкалық сауаттылық негіздері туралы білім қалыптастыру;
- 4) музыканың стильдері, жанрлары және көріктеуіш құралдары туралы түсінік қалыптастыру;
- 5) қазақ дәстүрлі музыкасының және фольклорының, әлем халықтарының музыкалық шығармашылығының үздік үлгілерімен, композитор-класиктердің және қазіргі композиторлардың шығармаларымен таныстыру;
- 6) музыкаға сай дұрыс, үйлесім тапқан, көркем және ритмге сәйкес келетін қимыл, сымбатты мүсін, музыкаға сай қарапайым би композицияларын орындау білігін қалыптастыру;
- 7) музыка ойнап тұрған кезде әндерді тақпақтау дағдыларын қалыптастыру;
- 8) фонетикалық ритмиканы және музыканы кең қолдана отырып, дыбыстау білігін бекіту;
- 9) музыкалық қызмет барысында көркем қабылдауды қалыптастыру;
- 10) музыкалық қызмет арқылы қоршаған ортаға өз қатынасын көрсете алу қажеттілігін қалыптастыру.

9. 0-4 сыныптардағы "Музыка" оқу пәнін меңгерудің нәтижелері:

- 1) классикалық, халықтық және қазіргі музыканың тыңдалған шығармаларындағы музыкалық көріктіліктің қол жетімді құралдарын, сипатын, жанрын сөздік формада анықтай алу қабілеті қалыптасты;
- 2) музыканың көркем және бейнелік функциясы түсіндірілді;
- 3) шығармалардың атаулары, композиторлардың фамилиялары, музыкалық аспаптардың атаулары туралы білім қалыптасты;
- 4) халықтық, заманауи және бал билерінің қарапайым композицияларын музыкаға сай эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмге сай орындау, музыкалық-пластикалық импровизацияның элементтерін меңгеру дағдылары қалыптасты;
- 5) ансамбльдің музыкалық сүйемелдеуімен әндерді эмоционалды, көркем тақпақтау және мелодияның қарқындық-ритмикалық құрылымын, дыбысталу сипатын, динамикалық реңктерді түсінікті тілмен жеткізу кезінде мұғалімнің басшылығы;
- 6) мұғалім орындаған музыкалық пьесаны немесе әнді ансамбльдік сүйемелдеу кезінде музыканы аспаптарда және ойыншықтарда эмоционалды, көркем және ритмикалық орындау;

7) музыкалық-ритмикалық қызметпен байланысты терминологиялық және тақырыптық лексиканы меңгеру.

10. Бастауыш сыныптардағы "Музыка" пәнінің мазмұны:

1) қазақтың музыка фольклорының, дәстүрлі, классикалық және қазіргі музыканың үздік үлгілерін;

2) музыкалық сауаттылықтың негіздерін;

3) орындауға және практикалық қолдануға арналған музыкалық материалды (композиторлар, халықтық және классикалық музыкалық аспаптар, музыкалық жанрлар мен стильдер туралы мәліметтерді);

4) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану арқылы және өзге де музыкалық-шығармашылық тапсырмаларды;

5) өнердің өзге түрлерімен, пәндік салалармен музыканың пәнаралық тоғысуын қамтиды.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

11. Нашар еститін білім алушыларды оқыту келесі дидактикалық ұстанымдарға негізделеді:

1) білім берудің тұлғаға бағытталған тұжырымдамасына ауысуды меңзейтін білім беруді гуманизациялау ұстанымы;

2) нашар еститін білім алушылардың даму деңгейлеріне және ерекшеліктеріне білім берудің бейімділік ұстанымы, мектеп оған сай әртүрлі білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағдар ұстайды; нашар еститін білім алушылардың әртүрлі категорияларына, соның ішінде психикалық дамуы тежелген (бұдан әрі - ПДТ), көру қабілеті нашар білім алушыларға арналған әртүрлі құралдар мен әдістерді қолданады;

3) оқытудың саралау және жеке ұстанымы нашар еститін білім алушыға өзі үшін тиімді оқыту жолын ата-анасымен бірлесіп таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құралдар ұстанымы оқу-тәрбие үдерісіндегі жаңа ұғымдарды, тұжырымдарды, ережелерді қалыптастырудың негізі ретіндегі сезімдік бейнелерді жинастыру, жүйелеу және жинақтау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған, бұл нашар еститін білім алушыларды оқытудың алғашқы сатысындағы заңдылық;

5) ғылым негіздерін ана тілін меңгерумен бірлікте үйрету ұстанымы нашар еститін білім алушының тұлғалық даму барысы, білім берудің бекітілген көлемін білім алушының меңгеруі тілдік даму деңгейімен, ақпаратты сөйлеу арқылы қабылдау, сөйлеу-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейімен байланысты оны дұрыс қолдану мүмкіндігімен анықталатындығымен шарттасады;

6) есту арқылы қабылдауды сөйлеу тілінің дыбыстық жағымен бірлікте дамыту қарқынын күшейту ұстанымы нашар еститін білім алушының өзге тұлғаның өзіне

қаратыла айтылған сөзін еркін түсініп, өзгелерге түсінікті, анық сөйлеу қабілетін дамытуға бағытталған;

7) сөйлеу қатынасын дамыту ұстанымы нашар еститін білім алушылардың бірлескен қызметін ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық тәсілдерін жүзеге асыру қажеттілігімен шарттасады және сөйлеу арқылы қатынас жасау қажеттілігін туындататын жағдайларды модельдеуді болжайды. Білім алушыларды қарым-қатынастың әртүрлі тәсілдерін қалыптастыруға арнайы оқу-тәрбие жұмысындағы әлеуметтік әрекеттің формаларын ескере отырып жүзеге асырылады;

8) әрекеттік тәсіл ұстанымы нашар еститін білім алушыларды оқытудың қазіргі жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді, онда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастырудың үдерісі және нашар еститін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзету-дамыту бағыттылығын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады.

12. "Музыка" сабақтарында нашар еститін білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы міндеті – сөйлеуді практикалық меңгерту жүзеге асырылады. Бұл қоршаған ортамен таныстыру бойынша барлық жұмыстың ерекше мазмұнын (лексикалық материалды арнайы таңдау, оны топтастыру, жеке бөліктердің өзара орналасуы мен байланысы) талап етеді.

13. "Музыка" оқу пәнін оқыту бастауыш мектептің оқу бағдарламасындағы "Көркем еңбек", "Айналамен таныстыру", "Дүниетану", "Бейімделген дене шынықтыру", "Қазақ тілі мен әдебиеті", "Түзету ырғағы", "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" сияқты өзге пәндермен тығыз байланысты.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

14. "Музыка" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалау жүйесін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

15. Критериалды бағалау – білім алушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға мүмкіндік беретін, бастауыш білім берудің мақсаты мен мазмұнына сәйкес бағалау өлшемшарттарымен оқу процесінің барлық қатысушылары (білім алушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық ұжым, ата-аналар мен басқа да заңды тұлғаларға) алдын-ала таныстырылған нақты анықталған білім алушылардың білім жетістігін салыстыруға негізделген бағалау процесі.

16. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген.

17. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

18. Бастауыш мектепте критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

19. Қалыптастырушы бағалау- білім алушылардың күнделікті өмірде сабақта және/ немесе үйде меңгерілген білім деңгейі мен дағдыларының қалыптасқандығын анықтайтын бағалау және оқытуда білім алушы мен мұғалімнің өзара қарым-қатынасын белсенді жүзеге асырады, білім алушыларға жаңа материалды оқу барысында олардың тапсырманы қаншалықты дұрыс орындағанын және оқытудың мақсаттары мен күтілетін нәтижеге жетуін түсінуге мүмкіндік береді.

20. Жиынтық бағалау - білім деңгейі және тоқсан соңындағы оқу бағдарламасы бөлімдерін аяқтауы бойынша білім алушылардың білімді меңгеруі мен дағдыларының қалыптасу деңгейін анықтайтын бағалау.

5-тарау. "Музыка" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

21. "Музыка" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

22. Есту қабілеті нашар білім алушыларға арналған мектептің дайындық сыныбы (0-сынып) сөйлеу қабілеті дамымай қалған, мектепке дейінгі дайындықтан өтпеген 6-7 жастағы нашар еститін білім алушыларға арналып ұйымдастырылады.

23. 0-1 сыныптарда үшінші тоқсанда қосымша демалыс беріледі. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып, қажетті мектеп жабдықтарымен толықтырылады.

24. Жұмысты әртүрлі формада (жеке, жұптық, топтық) және түрде (ойындар және өзге де белсенді әдістер) жүргізу үшін сыныптағы жиһаз қозғалмалы болады. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стенділерге орын бөлінеді.

25. Есту қабілеті нашар білім алушыларға арналған мектепте білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) оқу процесіндегі өзгерістер, қауіптер туралы ақпарат беретін, жабдықтардың, кабинеттер мен оқу сыныптарының атауларын білдіретін ақпараттың стенділерде баспа кестелері түрінде немесе электронды тасымалдаушыларда берілуі;

2) сабақ кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың визуалды ақпаратпен (субтитрлар көрсету мүмкіндігі бар мониторлар орнату, монитор көлемі және саны кабинеттің көлемін ескере отырып анықталады) қайталануы;

3) ақпаратты жаңғыртуды тиісті дыбыстық құралдармен қамтамасыз ету.

26. Музыка залы заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сай келетін, білім алушылардың дыбыстық қабылдау қабілетін дамытуға мүмкіндік беретін дыбыс күшейткіш аппаратурамен жабдықталады.

27. Оқу күні бойында және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушы медициналық ұсыныстарды ескере отырып, дыбыстық аппаратты немесе кохлеарлы имплантты пайдаланады. Оқу бөлмелерінде FM-жүйелерді, қуат көздерін, батареяларды сақтауға арналған арнайы орындар дайындалады. Әр оқу сыныбы білім алушыларға арналған компьютерлер тұратын жұмыс орындарымен жабдықталады.

28. Заманауи электр акустикалық, соның ішінде, дыбыс күшейткіш, алыстан жақсы көруге мүмкіндік беретін (үлкен экранға тасымалдау)аппаратураларды пайдалану туралы сөйлеуші тұлғаның хабардар болуы да арнайы талап болып табылады.

29. Оқу пәнінің мазмұны: аталмыш пәннің мазмұнын анықтау үшін музыканы оқыту мақсатының үш бөлімнен және алты бөлімшеден тұратын жүйесі құрылды. 0-4-сыныптардағы музыкалық білімнің мазмұндық желісі білім алушының музыкалық сауаттылық, музыкалық-орындаушылық және шығармашылық қызмет негізін қалыптастыруға бағытталған оқыту мақсатының үш тарауына тәуелді. Оқу бағдарламасының бөлімдерін және бөлімшелерін құру логикасы ақпаратты музыкалық шығарманың табиғатын ұғыну мен түсінудің (музыканы тыңдау және қабылдау, тыңдалған музыканы талдау және жауап беру) негізі ретінде қабылдауға құрылған:

1) "Музыканы тыңдау, талдау және орындау" бөлімі үш бөлімшеден тұрады: "Музыканы тыңдау және талдау", "Музыкалық-орындаушылық қызмет", "Музыкаға негізделген қимыл", "Музыкалық сауаттылық". Оқу мақсаттары: музыкалық сауаттылық негіздері, музыканы тыңдау және талдау дағдылары, алғашқы вокалдық-хор, ритмикалық дағдылар, білім алушыларға арналған музыкалық құралдарда ойнау дағдылары; музыкалық құралдарды пайдалана отырып, қимылды дамыту;

2) "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату" бөлімі сыни ойлауды қалыптастыруға және шығармашылық қабілеттерді дамытуға бағытталған шығармалар үшін материалдарды жинауға және идеяларды талқылауға, дамытуға арналған бөлімшені қамтиды. Аталмыш бөлімшеде музыкадағы АКТ-дың алғашқы дағдыларын қалыптастырумен байланысты оқу мақсаттары қарастырылады;

3) "Тұсаукесер және бағалау" бөлімі білім алушылардың коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын музыка мазмұны арқылы қалыптастыруға бағытталған музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсетуді және бағалауды болжайды.

30. "Музыка" пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау
		1.2 Музыкалық-орындаушылық қызмет
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл
		1.4 Музыкалық сауаттылық

2	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау
3	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау

31. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану және мониторинг жүргізу үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының нөмірі.

32. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Музыканы тыңдау, талдау және орындау":

2-кесте

Бөлімшелер	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Музыканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музыканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін, қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату 0.1.1.2 ритмдерді ажырата отырып, дыбыстай алу және музыкалық ойыншықтар мен аспаптарда ойнай алу 0.1.1.3. музыканы мұқият тыңдап, дыбыстау сипатын тану және жаңғырту	1.1.1.1 музыкалық шығарманың қарқынын, ритмін, регистрін, динамикасын анықтау 1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы анықтап, сипаттай алу	2.1.1.1 музыкалық терминдерді пайдалана отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін және көріктеуіш құралдарын анықтау 2.1.1.2 визуалды элементтердің және музыкалық ритмикалық кимылдардың көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу	3.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем бейнелерін анықтау 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіре және ажырата алу 3.1.1.3 тыңдалған музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін түсіндіру	4.1.1.1 музыкалық шығарманың жанрын ажыратып, стилін (халықтық, классикалық) анықтау 4.1.1.2 эпос, жыр, аңыз, қисса, жырау, жыршы, дастаншы ұғымдарын түсіндіру және ажырату 4.1.1.3 шығармадағы көркем бейнені сипаттау
	0.1.2.1 әндерді музыканың сүйемелдеуімен таппақтау (хормен және соло) 0.1.2.2 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының	1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және с о л о эмоционалды, көркем және анық таппақтау	2.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен	3.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі	4.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті, динамиканы сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі

1.2 Музыкалық орындаушылық қызмет	биіктігін (регістрін) өзгерту 0.1.2.3 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының күшін өзгерту 0.1.2.4 металлофонда, дабылда, барабанда дыбыстаудың ритмін, ұзақтығын, қаттылығын, санын жаңғырту	1.1.2.2 шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалыаспаптар ында қарапайым ритмикалық суретті ойнау 1.1.2.3 музыкалық пьесаға немесе ә н г е ритмикалық аккомпанентті музыкалық ойыншықтарда/ құралдарда ойнау	эндерді соло және хормен орындау 2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау	сипаттағы эндерді орындау 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, ансамбльде ш у л ы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалыаспаптар ындаәртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау	сипаттағы эндерді орындау 4.1.2.2 ансамбльдегі партияларды сақтай отырып қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында немесе виртуалды музыкалық құралдарда (он л а й н синтезаторда) ойнау
1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай ритмикалық орындау	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау	3. 1.3.1 би элементтерін, қарапайым композициялық халықтық, бал және заманауи билерді орындау	4. 1.3.1 музыкалық-плас тикалық импровизациян ы дамыту
1.4 Музыкалық сауаттылық		1.1.4.1 жоғарғы, орта, төменгі регистрлерді, динамиканы, қысқа және ұзын дыбыстарды, қарқынды есту арқылы анықтау 1.1.4.2 қазақтың халықтық және өзге де музыкалық құралдардың тембрлерін анықтау	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 халық әні , қазақтың және орыстың халықтық аспаптары, х а л ы қ аспаптарының оркесті, дирижер ұғымдарын ажырату	3.1.4.1 дыбыстың жоғарылығын есту арқылы анықтау және бірінші октава аясындағы ноталарды жазу 3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша ажырату және оларды топтарға жіктеу	4.1.4.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма), стильдер мен жанрларды анықтау 4.1.4.2 хор түрлерін (білім алушылар, әйелдер, еркектер) анықтау, аспаптар құрамы бойынша халықтық (қазақ , орыс) және симфониялық оркестрді ажырата білу

2) "Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату":

3-кесте

Бөлімшелер	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2 . 1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар мен жаттығулар	1.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: әндерді сахналау, ойындар-драмалар, музыкалық ертегілердің үзінділерін сахналау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару

3) "Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау":

4-кесте

Бөлімшелер	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау		1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау	3.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну, өзінің және өзгенің жұмысын бағалау	4.3.1.1 критерийлерге сәйкес келетін шығармашылық жұмыс ұсыну, бағалау, өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау

33. Ұзақ мерзімді жоспар: музыканы оқыту мақсатының аталмыш жүйесі әр сыныптағы музыкалық білім берудің мазмұнының құрамы мен құрылымын, яғни тақырыптық тарауларды және тақырыптарды анықтауға мүмкіндік береді. Әр тоқсанда екі жалғамалы тақырып оқытылады: I тоқсанда 1-2-жалғамалы тақырып, II тоқсанда 3-4-жалғамалы тақырып, III тоқсанда 5-6-жалғамалы тақырып, IV тоқсанда 7-8-жалғамалы тақырып. Музыканы оқыту мақсатының жүйесі тақырыптық тараулар мен тақырыптардың мазмұндық аясын анықтайды:

1) 0-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			0.1.1.1 музыканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін,

Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музуканы тыңдау және талдау	қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.1 әндерді музыкалық сүйемелдеумен таппақтау (хормен және соло)
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту (қайталау), сымбатты мүсін қалыптастыру
Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музуканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музуканы мұқият тыңдау, дыбысталу күшін (қатты – төмен) ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.1 әндерді музыканың сүйемелдеуімен таппақтау (хормен және соло)
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музуканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музуканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін, қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.2 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының биіктігін (регистрін) өзгерту
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру; 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай ритмикалық орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың		0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің

	тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар
Бізді қоршаған әлем	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музыканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін, қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.2 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының биіктігін (регистрін) өзгерту
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру; 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай ритмикалық орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар мен жаттығулар
3-тоқсан			
Саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музыканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін, қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату
			0.1.1.2 ритмдерді ажырата отырып, дыбыстай алу және музыкалық ойыншықтар мен аспаптарда ойнай алу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.3 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының күшін өзгерту
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру; 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру,

			жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай ритмикалық орындау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 ритмдерді ажырату және дауысымен, музыкалық ойыншықтар мен құралдар арқылы жаңғырту
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.3 дыбысқа еліктеу жаттығулары арқылы өз дауысының күшін өзгерту
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты келбет қалыптастыру; 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай ритмикалық орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар мен жаттығулар
4-тоқсан			
	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	0.1.1.1 музыканы мұқият тыңдау, дыбыстау күшін, қарқынын, регистрлерін, санын, дыбыс көзінің аймағын ажырату 0.1.1.2 ритмдерді ажырата отырып, дыбыстай алу және музыкалық ойыншықтар мен аспаптарда ойнай алу 0.1.1.3 музыканы мұқият тыңдап, дыбыстау сипатын тану және жаңғырту
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.4 металлофонда, дабылда, барабанда дыбыстаудың ритмін, ұзақтығын, санын жаңғырту
			0.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің

Тағам және сусын Дені саудың – жаны сау	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар мен жаттығулар
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	0.1.2.4 металлофонда, дабылда, барабанда дыбыстаудың қаттылығын, санын жаңғырту
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	0.1.3.1 қимыл дағдыларын дамыту, сымбатты мүсін қалыптастыру 0.1.3.2 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сайритмикалық орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	0 . 2 . 1 . 1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ойындар мен жаттығулар

2) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың қарқынын анықтау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.2 шулы ұрмалы аспаптарда қарапайым ритмикалық суретті ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) музыкаға сай эмоционалды, көркем орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.1 жоғарғы, орта және төменгі регистрлерді есту арқылы анықтау; 1.1.4.2 дауыс тембрлерін анықтау

Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1. Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың ритмін анықтау
		1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.3 музыкалық пьесаға немесе әнге ритмикалық аккомпанентті музыкалық ойыншықтарда / аспаптарда ойнау
		1.3. Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	1 . 2 . 1 . 1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың регистрін анықтау 1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы анықтап, сипаттай алу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және соло эмоционалды, көркем және анық тапқылау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау
			1.1.4.1 дыбысталу динамикасын есту арқылы анықтау

		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.2 қазақтың халықтық аспаптарының тембрлерін анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	1.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: әндерді сахналау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу
Бізді қоршаған әлем	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың динамикасын анықтау
		1.2. Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және соло эмоционалды, көркем және анық тапқытау 1.1.2.3 музыкалық пьесаға немесе әнге ритмикалық аккомпанентті музыкалық ойыншықтарда/ құралдарда ойнау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.1 қысқа және ұзақ дыбыстарды есту арқылы анықтау 1.1.4.2 музыкалық аспаптардың тембрлерін анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	1.2.1.1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: ойын-драманы сахналау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу
	3-тоқсан		
			1.1.1.1 музыкалық шығарманың қарқынын, ритмін, регистрін, динамикасын анықтау

Саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы анықтап, сипаттай алу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және соло эмоционалды, көркем және анық тақпақтау
			1.1.2.2 шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалыаспаптарында қарапайым ритмикалық суретті ойнау
		1.3. Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.1 жоғарғы, орта, төменгі регистрлерді, динамиканы, қысқа және ұзақ дыбыстарды, қарқынды есту арқылы анықтау
			1.1.4.2 қазақтың халықтық және өзге де музыкалық аспаптардың дауыс тембрлерін анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу
		1.1 Музиканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың қарқынын, ритмін, регистрін, динамикасын анықтау
			1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы анықтап, сипаттай алу
			1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және соло эмоционалды, көркем және анық тақпақтау

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.3 музыкалық пьесаға немесе әнге ритмикалық аккомпанентті музыкалық ойыншықтарда / құралдарда ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.1 жоғарғы, орта, төменгі регистрлерді, динамиканы, қысқа және ұзақ дыбыстарды, қарқынды есту арқылы анықтау 1.1.4.2 қазақтың халықтық және өзге де музыкалық аспаптардың дауыс тембрлерін анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1. Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	1 . 2 . 1 . 1 музыкалық-шығармашылық қызметтің театрландырылған формаларына қатысу: музыкалық ертегілердің үзінділерін сахналау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.1 музыканың сүйемелдеуімен және мұғалімнің басшылығымен әндерді ансамбльде және соло эмоционалды, көркем және анық тапқтау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	1.1.4.1 жоғарғы, орта, төменгі регистрлерді, динамиканы, қысқа және ұзын дыбыстарды, қарқынды есту арқылы анықтау 1.1.4.2 қазақтың халықтық және өзге де

			музыкалық аспаптардың дауыс тембрлерін анықтау
Дені саудың - жаны сау	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 музыкалық шығарманың қарқынын, ритмін, регистрін, динамикасын анықтау 1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы анықтап, сипаттай алу
		1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	1.1.2.2 шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалыаспаптарында қарапайым ритмикалық суретті ойнау
			1.1.2.3 музыкалық пьесаға немесе әнге ритмикалық аккомпанентті музыкалық ойыншықтарда / құралдарда ойнау
		1.3. Музыкаға негізделген қимыл	1.1.3.1 музыканың сүйемелдеуімен негізгі қимылдарды (жүру, жүгіру, шапалақтау, секіру) эмоционалды, көркем, дұрыс және ритмға сай орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1. Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	1.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсына білу

3) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Музиканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін анықтау 2.1.1.2 визуалды элементтердің көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.2 қарқынды сақтай отырып, шулы музыкалық ұрмалы аспаптарда ойнау

Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.3. Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 халық әні, қазақтың және орыстың халықтық аспаптары, халық аспаптарының оркестрі, дирижер ұғымдарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығарманың бейнелік мазмұнын жеткізу
Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық шығармалардың көріктеуіш құралдарын анықтау 2.1.1.2 музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1.2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді орындау 2.1.2.2 қарқынды сақтай отырып, қазақтың халықтық шулы ұрмалы аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 қазақ және орыс халықтық аспаптары ұғымдарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
2-тоқсан			
			2.1.1.1 музыкалық терминдерді пайдалана отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін және

Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	көріктеуіш құралдарын анықтау 2.1.1.2 визуалды элементтердің көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 халық аспаптарының оркестрі ұғымдарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
Менің туған өлкем	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1. Музиканы тыңдау және талдау	2.1.1.2 визуалды элементтердің және музыкалық ритмикалық қимылдардың көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1 . 2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау
		1.3. Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 халық әні, қазақтың және орыстың халықтық аспаптары,

			халық аспаптарының оркестрі, дирижер ұғымдарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
3-тоқсан			
Дені саудың – жаны сау	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық терминдерді пайдалана отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін және көріктеуіш құралдарын анықтау 2.1.1.2 визуалды элементтердің және музыкалық ритмикалық қимылдардың көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді соло және хормен орындау 2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.3 Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және

			гимнастика жаттығуларын орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	2.1.4.1 қазақтың халықтық және классикалық музыкалық тембрлерді салыстыру 2.1.4.2 халық әні, қазақтың және орыстың халықтық аспаптары, халық аспаптарының оркестрі ұғымдарын ажырату
	Музыкалық-шығармашы лық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашы лық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
4-тоқсан			
Қоршаған орта	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық терминдерді пайдалана отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін және көріктеуіш құралдарын анықтау 2.1.1.2 визуалды элементтердің және музыкалық ритмикалық қимылдардың көмегімен музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушыл ық қызмет	2.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді соло және хормен орындау 2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау

Саяхат	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау
	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық терминдерді пайдалана отырып, музыкалық шығармалардың көңіл-күйін және көріктеуіш құралдарын анықтау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	2.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді соло және хормен орындау; 2.1.2.2 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	2.1.3.1 би және гимнастика жаттығуларын орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	2.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	2.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну және бағалау

4) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығарманың көңіл-күйін анықтау;

Тірі табиғат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді орындау 3.1.2.2 ансамбль құрамында қазақтың халықтық аспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	3.1.3.1 би элементтерін орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	3.1.4.1 дыбыс жоғарылығын есту арқылы анықтау 3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығарманың бейнелік мазмұнын жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	3.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну, өзінің және өзгенің жұмысын бағалау
Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарык пен қараңғы)	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығарманың мазмұнын анықтау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 қарқынды сақтай отырып, музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен ансамбльде әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	3.1.3.1 қарапайым композициялық халық билерін орындау;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	3.1.4.1 дыбыс жоғарылығын есту арқылы анықтау 3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы

			бойынша ажырату және оларды топтарға жіктеу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	3.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну, өзінің және өзгенің жұмысын бағалау
2-тоқсан			
Уақыт	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығарманың көркем бейнелерін анықтау 3.1.1.2 музыкалық жанрларды ажырату
		1.2 . Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, ансамбль құрамында қазақтың халықтық аспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	3.1.3.1 қарапайым композициялық бал билерін орындау
		1.4 Музыкалық сауаттылық	3.1.4.1 дыбыстың жоғарылығын есту арқылы анықтау және бірінші октава аясындағы ноталарды жазу 3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша ажырату және оларды топтарға жіктеу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық қызметтің көмегімен жеткізу
		1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығарманың көркем бейнелерін анықтау 3.1.1.2 музыкалық ұғымдарды ажырату

Сәулет	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.2 ансамбль құрамында шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	3.3.1.1 өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну, өзінің және өзгенің жұмысын бағалау
3-тоқсан			
Өнер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем бейнелерін анықтау; 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіре және ажырата алу;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, ансамбль құрамында қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау;
		1.3 Музикаға негізделген қимыл	3.1.3.1 ициялық заманауи билерді орындау;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	3.1.4.1 дыбыстың жоғарылығын есту арқылы анықтау және бірінші октава аясындағы ноталарды жазу;

			3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша ажырату және оларды топтарға жіктеу;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1. музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу;
Атақты тұлғалар	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем бейнелерін анықтау; 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіре және ажырата алу; 3.1.13 тыңдалған музыка туралы өз ойларын жеткізу;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1. қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, ансамбль құрамында шулы музыкалық ұрмалы аспаптарда әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау;
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	3.1.3.1 би элементтерін, қарапайым композициялық халықтық, бал және заманауи билерді орындау;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының,

			музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу
4-тоқсан			
Су – тіршілік көзі	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем бейнелерін анықтау; 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіре және ажырата алу; 3.1.1.3 тыңдалған музыка туралы өз сезімдерін түсіндіру;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 3.1.2.2 ансамбль құрамында шулы қазақ халықтық ұрмалы аспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 музыкалық шығармалардың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем бейнелерін анықтау; 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды

Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау		түсіндіре және ажырата алу; 3.1.1.3 тыңдалған музыка туралы өз ойлары мен сезімдерін түсіндіру;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	3.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 3.1.2.2 қарқын мен динамиканы сақтай отырып, ансамбльде шулы музыкалық және қазақтың халықтық ұрмалыаспаптарында әртүрлі ритмикалық суреттерді ойнау;
		1.3. Музыкаға негізделген қимыл	3.1.3.1 би элементтерін, қарапайым композициялық халықтық, бал және заманауи билерді орындау;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	3.1.4.1 дыбыстың жоғарылығын есту арқылы анықтау және бірінші октава аясындағы ноталарды жазу; 3.1.4.2 музыкалық аспаптарды дыбысталуы бойынша ажырату және оларды топтарға жіктеу;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыханың тұсаукесері және оны бағалау	3.2.1.1 музыкалық шығармалардың бейнелік мазмұнын әртүрлі өнердің көріктеуіш құралдарының, музыкалық-пластикалық және сөйлеу қызметінің көмегімен жеткізу;

5) 4-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным– Қазақстан	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	4.1.1.1 шығарма стилін (халықтық, классикалық) анықтау;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді орындау (хормен); 4.1.2.2 қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау;
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	4 . 1 . 3 . 1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма) анықтау;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1. Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 шығармашылық жұмысты ұсына білу
Адами құндылықтар	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	4.1.1.2 эпос, жыр, аңыз ұғымдарын ажырату;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 қарқынды сактай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әндерді орындау; 4.1.2.2 қазақтың халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау;
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	4 . 1 . 3 . 1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.1 қарапайым музыкалық стильдерді анықтау;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың		

	тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 шығармашылық жұмысты критерийлерге сәйкес ұсыну;
2-тоқсан			
Мәдени мұра	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.3 шығармадағы көркем бейнені сипаттау;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 ритмикалық суретті сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 4.1.2.2 ансамбльдегі партияларды сақтай отырып, қазақ халықтық ұрмалы аспаптарында ойнау;
		1.3 Музыкаға негізделген кимыл	4 . 1 . 3 . 1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.1 музыкалық жанрларды анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 шығармашылық жұмысты ұсыну жәнебағалау;
Мамандықтар әлемі	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 динамиканы сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 4.1.2.2 виртуалды музыкалық аспаптарда (онлайн синтезатор) ойнау ;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 шығармашылық жұмысты критерийлерге сәйкес ұсыну, бағалау;
3-тоқсан			
			4.1.1.1 музыкалық шығарманың жанрын ажыратып, стилін (

Табиғи құбылыстар	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музиканы тыңдау және талдау	халықтық, классикалық) анықтау; 4.1.1.2 эпос, жыр, аңыз, қисса, жырау, жыршы, дастаншы ұғымдарын түсіндіру және ажырату; 4.1.1.3 шығармадағы көркем бейнені сипаттау;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 қарқын мен ритмикалық суретті, динамиканы сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау; 4.1.2.2 ансамбльдегі партияларды сақтай отырып, қазақтың халықтық ұрмалы құралдарында немесе виртуалды музыкалық құралдарда (онлайн синтезаторда) ойнау;
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	4 . 1 . 3 . 1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.2 хор түрлерін (білім алушылар, әйелдер, еркектер, аралас) ажырату;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музиканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 критерийлерге сәйкес келетін шығармашылық жұмыс ұсыну, бағалау, өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау;
	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.3 Музыкаға негізделген қимыл	4 . 1 . 3 . 1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма), стильдер мен жанрларды анықтау 4.1.4.2 аспаптар құрамы бойынша халықтық (қазақ, орыс) және

Қоршаған ортаны қорғау			симфониялық оркестрлерді ажырату;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1. әндер мен әуендер шығару;
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 критерийлерге сәйкес келетін шығармашылық жұмыс ұсыну, бағалау, өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау
4-тоқсан			
Ғарышқа саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.3 шығармадағы көркем бейнені сипаттау;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.2 ансамбльдегі партияларды сақтай отырып қазақтың халықтық ұрмалы құралдарында немесе виртуалды музыкалық құралдарда (онлайн синтезаторда) ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 критерийлерге сәйкес келетін шығармашылық жұмыс ұсыну, бағалау, өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау
Болашаққа саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.3 шығармадағы көркем бейнені сипаттау;
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық қызмет	4.1.2.1 қарқынды, ритмикалық суретті, динамиканы сақтай отырып, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен әртүрлі сипаттағы әндерді орындау;
		1.3 Музыкаға негізделген қимыл	4.1.3.1 музыкалық-пластикалық импровизацияны дамыту;
		1.4 Музыкалық сауаттылық	4.1.4.2 аспаптар құрамы бойынша халықтық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату;

Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды туындату	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинау	4.2.1.1 әндер мен әуендер шығару;
Музыкалық-шығармашылық жұмыстың тұсаукесері және оны бағалау	3.1 Музыканың тұсаукесері және оны бағалау	4.3.1.1 критерийлерге сәйкес келетін шығармашылық жұмыс ұсыну, бағалау, өз жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау;

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 251-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 251-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді

сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруға негізгі бағдарлар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде естімейтін білім алушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға-бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу үрдісін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

12. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқыту мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарының негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқы тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын берік тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты: нашар еститін білім алушылардың жеке тұлғасын үйлесімді дамытуға, эстетикалық, адамгершілік тәрбиелеуге, естіп қабылдауын және ауызша сөйлеу тілін дамытуға бағытталған.

17. Пәнді оқытудың міндеттері:

- 1) музыкалық-ритмикалық қозғалыстарға, биге үйрету;
- 2) өлеңдерді қабылдауға және айтуға үйрету;
- 3) музизканы тыңдау дағдыларын дамыту;
- 4) ауызша сөйлеу тілін естіп қабылдауын дамыту;
- 5) музыканы қабылдаудың сенсорлы негіздерін қалыптастыру;

6) музыкалық дыбыстардың сипаттамаларын: күші, биіктігі, ұзақтығы және тембрін есту арқылы қабылдау, ажырату, тану және танып білу.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. Құндылыққа бағытталған тәсіл:

1) оқытудағы құндылыққа бағытталған тәсіл – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың әдісі. Құндылыққа бағытталған оқу процесі білім алушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жетекшілікке жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарға бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады;

2) құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны ынталандырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды. "Мәңгілік ел" ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойғы білім - орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленеді.

19. Тұлғаға бағытталған тәсіл:

1) тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

20. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – білім алушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі табады, өзінің оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынады, оның ережелер жүйесін түсінеді және қабылдайды, жетілдіруге белсенді қатысады. Ол өз кезегінде білім, оқу біліктері мен дағдыларының және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Білім алушылардың оқу әрекеттері келесі басты санаттар бойынша топтастырылған: "біледі", "түсінеді", "талдайды", "жинақтайды", "бағалайды".

21. Сараланған тәсіл:

1) сараланған тәсіл білім алушылардың ерекшеліктерінің негізінде оқу топтарына әр түрлі мүмкіндіктер туғызатын дербес оқу процесі болып табылады. Сараланған тәсілге әр түрлі топтағы білім алушылардың оқу іс-әрекетін арнайы дайындалған құралдар мен қызметті саралау әдістерінің көмегімен ұйымдастыру кіреді. Саралап оқыту жұмысын ұйымдастырудың шарты күрделілігі, танымдық қызығушылығы, мұғалім тарапынан көмек көрсету сипаты жағынан айырмашылығы бар сараланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

22. Коммуникативтік тәсіл:

1) білім берудегі коммуникативтік тәсіл дегеніміз ақпаратты тарату мен жариялауда, білім, білік және дағдылармен алмасуда екіден асатын адамдардың сөйлеу арқылы атқарылатын әрекеттесу процесі. Коммуникативтік тәсіл нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады. Коммуникативтік тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қарым-қатынас икемділігін қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдері (жұптық және топтық жұмыстарды) енгізіледі.

23. Ортақ тақырыптар негізінде оқыту:

1) "Түзету ырғағы" оқу пәнінің "ортақ тақырыптарының" мазмұны білім алушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады.

24. Ойын іс-әрекеттері арқылы оқыту:

1) оқыту әдісі ретінде ойын түрін қолдану білім алушылардың танымдық қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді. Музыкалық іс-әрекеттер үрдісінде ойынды қолдану білім алушылардың музыкалық есте сақтау, ассоциативтік-бейнелік және шығармашылық ойлау, есту, ырғақтық, орындаушылық дағдыларын және музыкалық білімдерін дамытуға мүмкіндік береді;

2) оқытудың ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында білім алушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу

материалы ойынның құралы болып табылады. Білім алушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы, олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлауына, әртүрлі өнімді іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білуіне, өзіндік іс-әрекетін жоспарлауына, мақсатқа жету амалдарын таңдауына мүмкіндік беріледі.

25. Көркемдік-музыкалық тәсіл:

1) бастауыш мектеп білім алушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес түрлі музыкалық іс-әрекет (орындаушылық, музыкалық-шығармашылық, коммуникативтік және сөйлеу іс-әрекеті) барысында музыкалық сауат негіздерін қолдану нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған білім алушылардың және білім алушы топтарының оқу-танымдық іс-әрекеттері. Білім алушылардың музыкалық іс-әрекеттері тек сабақтармен ғана шектелмейді, сонымен бірге сабақтан тыс іс-әрекеттермен кіріктірілуі, оның ішінде білім алушылардың түрлі шығармашылық-музыкалық, драмалық үйірмелерге қатысуымен қарастырылады.

26. Берілген тәсілдер:

1) әрбір білім алушының музыкалық білімін одан әрі дамыту мақсатында әрбірінің жеке пікірін құрметтеу және қолданыстағы білімдер мен дағдыларды қолдану маңыздылығын түсіну;

2) арнайы тапсырмалар мен педагогикалық қызмет түрлері арқылы білім алушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

3) білім алушыларға өмірден алынған мысалдар арқылы мәселелерді шешудің стратегияларын моделдеу;

4) білім алушылардың зерттеу әрекеттері мен белсенді оқуын ынталандыру;

5) білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау және шығармашылық дағдыларын түрлі музыкалық іс-әрекеттерге қатысу арқылы дамыту;

6) білім алушылардың жеке, топтық және ұжымдық жұмыс түрлерін ұйымдастыру;

7) әртүрлі музыкалық іс-әрекет түрлеріне білім алушылардың белсенді қатысуы;

8) білімді өз бетімен іздену уәжін қалыптастыру;

9) "оқыту үшін бағалау" арқылы білім алушылардың білім алуын қолдау;

10) бағалаудың әртүрлі тәсілдерін одан әрі дамыту үшін қолдану;

11) әрбір білім алушының шығармашылық дағдыларын ашу үшін қолайлы орта құру;

12) білім алушыларды белсендіру және ынталандыру мақсатында оқытудың дифференциациясы;

13) пәнаралық кіріктірілуі арқылы жүзеге асырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

27. "Түзету ырғағы" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

28. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

29. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

30. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

31. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

32. "Түзету ырғағы" бағдарламасы төрт бөлімнен тұрады:

- 1) музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту;
- 2) музыканы анықтап, қабылдату;
- 3) фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру;
- 4) өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату.

33. Бөлімдер бойынша әр түрлі жаттығулар көлемі белгіленіп, бір жүйеге келтірілген және белгілі бір тақырыпта меңгеретін білім көлемі мен икемділігі, құзыреттілігі көрсетілген. Әр сабақта бағдарламада берілген бөлімдер бойынша ретімен жұмыс түрлері жүргізіліп отырады. Сабақ барысында қазақ сазгерлерінің музыкалық шығармалары орындалып, пайдаланылады. Ескерте кететін жағдай: нашар еститін білім алушыларға барлық жиіліктегі орындалатын шығармаларды қабылдай алады (125Гц-8000 Гц). Сонымен қатар, бағдарламада берілген материалдарды есту кемістіктігі дәрежесіне сәйкес арақашықтықта қабылданады:

- 1) I- дәрежелі нашар еститін 6 -
- 2) II дәрежелі нашар еститін 5-
- 3) III дәрежелі нашар еститін

34. "Түзету ырғағы" сабағында қажетті құралдармен, музыкалық аспаптармен, магнитофон, кассета, дискілермен (күйтабақтармен) жабдықтап, жаттығу барысында қолданылатын гимнастикалық құралдар (шеңберлер, шарлар, жалаушалар, доптар, жіптер, гимнастикалық таяқшалармен) және шулы ойыншықтармен қамтамасыз етіледі. "Түзету ырғағы" сабағын арнайы қосымша музыкалық білімі бар сурдопедагог жүргізеді. Сабаққа білім алушылар спорт киімдерін киіп қатысады.

35. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

36. "Түзету ырғағы" бағдарламасы әр түрлі коррекциялық жұмыс түрлерін қамтиды: музыканы тыңдап-ажыратып айту, музыка арқылы негізгі қимылдарды үйрену, өлеңді, әнді мәнерлеп айтуды үйрену, фонетикалық ырғақ жаттығуларын пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру, сөздік материалдарды қабылдау, сөйлеу тіліне қойылатын талаптарды орындау.

37. "Түзету ырғағы" кабинеті сабақтарды өткізуге ыңғайлы және білім алушылардың кіші және үлкен топтарда еркін жұмысын қамтамасыз ету үшін жылжымалы үстелдер мен орындықтары бар үлкен бөлме қарастырылады. Кабинеттегі жиһаздың орналасуы білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сай болады.

1-кесте

№	Оқу мақсаттары жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаттары жүйесінің бөлімшелері
1	Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту	1.1 сапқа тұруды меңгеру
		1.2 музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату
		1.3 қарапайым би қимылдарын үйрену
		1.4 музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату
2	Музыканы анықтап, қабылдату	2.1 есту арқылы музыканы тыңдап , ажыратып тану (басы, аяғы және тағы сол сияқты)
		2.2 есту арқылы музыканы тыңдап , ажырату (музыка темпі, регистрі)
		2.3 музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау
		2.4 қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау
3	Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру	3.1 сөздік тынысты дұрыс қолдану
		3.2 сөздік материалды түсініп, қабылдау
		3.3 ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту
		3.4 сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту
4	Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату	4.1 негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну
		4.2 музыка сүйемлдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу
		4.3 ән айту

38. Бағдарламада оқу мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1 "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "1" - оқу мақсатының реттік саны.

39. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту":

2-кесте

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Сапқа тұруды меңгеру	0.1.1.1 музыка ырғағына сай тыңдап, жүрудің қарапайым түрлерін орындау	1.1.1.1 музыка ырғағына сай, жүрудің әр түрін орындау (ирелендеп, аяқтың ұшымен, өкшесімен адымдап жүру)	2.1.1.1 музыка ырғағына сай жүрудің әр түрін орындау	3.1.1.1 әшекейлі (әшекейлі) сап түзеп жүру, топтағы сап тұру орнын ауыстыру	4.1.1.1 (әшекейлі) (бейнелі) сап түзеп жүру, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
	0.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру	1.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)	2.1.1.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру	3.1.1.2 ирелендеп жүруді орындау (қосылып ажырауды жасату)	4.1.1.2 топпен бірге қимылдарды бірқалыпты орындау
	0.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру	1.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру. шеңбер құрып тұру	2.1.1.3 музыка ырғағымен жүгірудің негізгі түрлерін орындау	3.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп, тұру	4.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп, қиғашты адыммен тұру
	0.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдарды жұппен тұрып орындау	1.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдарды жұппен тұрып орындау. Бөлменің кеңістігін дұрыс пайдалану	2.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау (тұру, ауысып тұру)	3.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау: бағанамен тұру	4.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау: бағанамен, бір жолға, шеңбер құрып
	0.1.1.5	1.1.1.5	2.1.1.5	3.1.1.5	4.1.1.5

	қозғалыс темпін өзгерту мұғалімнің нұсқауымен тоқтау	қозғалыс темпін өзгерту мұғалімнің нұсқауымен тоқтау	жалау, гүл ұстап жұппен бірінің артынан бірі жүру	музыкадағы акцентке қимылмен әрекет ету	жұппен әр түрлі қимылдарды орындау
1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	0.1.2.1 кеудені оңға-солға бұру, басты оңға-солға жай айналдырып бұру	1.1.2.1 музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығуларды орындау: басты оңға-солға бұру, жартылай отыру	2.1.2.1 басты айналдырып бұру, белді айналдыру жаттығуларын орындау	3.1.2.1 музыка ырғағымен буын, бел, омыртқа, мойын қозғалысын белсендіру, иілгіштігін дамыту жаттығуларын орындау	4.1.2.1 музыка ырғағымен би қимылдарды және гимнастикалық жаттығуларды орындау
	0.1.2.2 екі қолды желкеге ұстап жоғары созылу, иыққа қойып, шынтақты айналдыру қолды кеуде алдынаұстап тік тұрып, кеудені оңға, солға бұрып артқа серпу; екі жаққа көтеріп, алға, артқа айналдыру	1.1.2.2 қолды иыққа қойып, алға, артқа айналдыру, қолды екі жаққа созып, кеудені оң-солға иілу	2.1.2.2 мойын бұлшық етін дамытуға арналған жаттығуларын орындау. Басты айналдыру, алдыға-артқа, оңға-солға бұру (отырып, тұрып жаттығу жасау)	3.1.2.2 денені артқа алға еңкею, қолды екі жаққа созып, музыка ырғағымен түсіру	4.1.2.2 келбетті түзеуге арналған жаттығуларды орындау: "Мысық", "Ақ қайың", "Термеу" (жартылай шпагат, мостик және тағы сол сияқты)
	0.1.2.3 аяқты тік ұстап, жанға, артқа көтеру, аяқтың ұшына көтерілу	1.1.2.3 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру, аяқтың ұшы мен өкшеге қою	2.1.2.3 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру	3.1.2.3 келбетті түзеуге арналған жаттығуларды орындау: тізеге отыруды еденге бүйірінен отыру қалпына ауыстыру Қайта бастапқы қалпына (позицияға) келу	4.1.2.3 заманауи музыканы тыңдап, ырғақты-гимнастикалық жаттығулар жиынтығын орындау
	0.1.2.4 жүрелеп отыруды орындау, денені алға-артқа қозғау	1.1.2.4 бір қолмен ұсталып, аяқты көтеру, жартылай отыруды орындау	2.1.2.4 қолдың білектеріне арналған жаттығулар: білектерді сілкілеу, айналдыру, айқастыру	3.1.2.4 дұрыс келбетті қалып-тастыруға арналған жаттығуларды орындау: аяқты алға созып, денені алға-артқа қозғау. Қолды	4.1.2.4 босаңсу жаттығуларын орындау: бір-бірінің қолдарынан

			саусақтарды қосып-ажырату	кеуде астына ұстап етпетінен жату	ұстап, шеңбер құрып, тербетіліп тұру
				3.1.2.5 жұп, топ болып әсем жүру, жүгіру, бір-бірімен ауысу әдістерін орындау	4.1.2.5 дұрыс келбетті қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау: отырып, аяқты кезек сермеп, тізені кезекпен бүгіп, жату қалпына ауысу. Қолды кеуде астына ұстап етпетінен жатып, қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу
	0.1.3.1 аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу	1.1.3.1 қазақ, орыс билерінде кездесетін қимылдарды орындау	2.1.3.1 аяқпен тапылдату жүрісін орындау, аяқты өкшеге қойып, секіру	3.1.3.1 қарапайым би қимылдарын орындау: вальс жүрісі, бүйірлік жүріс	4.1.3.1 би композицияларындағы негізгі би элементтерін ырғақпен, көңіл-күймен, бидің суретін сақтай отырып, орындау
	0.1.3.2 қол ұстасып айналу жүрісін орындау	1.1.3.2 қол ұстасып жүріп айналу орындау	2.1.3.2 жолақпен айналу орындау	3.1.3.2 би қимылдарын орындау: па-де-баск, плие, баласе, кіші, үлкен батман	4.1.3.2 қазақ биінің негізгі элементтерін өз бетімен орындау (5 элемент)
	0.1.3.3 "бүйірлік галоп" қимылдарын орындау	1.1.3.3 "галоп" биінің негізгі жүрістерін орындау	2.1.3.3 "полька биінің" жүрісін орындау	3.1.3.3 билерді орындау "Қазақ биі" (Ш. Қалдаяқов) "Матрос биі" ("Яблочко")	4.1.3.3 орыс биінің негізгі элементтерін өз бетімен орындау (5 элемент)
	0.1.3.4 музыка ырғағымен қазақ, орыс, басқа ұлт халық билерін	1.1.3.4 аяқпен тапылдату жаттығуларын орындау; оң иықтан айналу арқылы қолмен байсалды қимылдарды орындау. Үлгі	2.1.3.4 "Қамажай" қазақ биінің қимылдарын орындау (толқын, кесе)	3.1.3.4 "Дробушечка", "Ковы-рялочка" орыс биінің қимылдарын орындау. Қарапайым би композицияларын орындау: "	4.1.3.4 дүниежүзі халықтарының

1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	орындау ("Қара жорға", орыс биі, полька)	бойынша билеу: "Шөжелерім", "Қонжық биі", "полька"		Хоровод с платочками"	билерінің негізгі элементтерін өз бетімен орындау (5 элемент)
1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	0.1.4.1 "Сақина тастау", "Ақ қаздар", "Кім артық?"	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (қазақ халық әні), "Стукалка" (украин халық әні), "Балықтар мен балықшы" (орыс халық әні), "Поезд" (Қазақстан халық әндері)	2.1.4.1 "Мысық пен тышқандар" (Құрманғазы күйі "Балбырауын"), "Аңшылар мен қояндар" ("Ақсақ құлан" күйі)	3.1.4.1 "Орамал тастау", (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)	4.1.4.1 "Ақ сандық, көк сандық" (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)

2) "Музыканы анықтап, қабылдану":

3-кесте

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	0- сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып тану (басы, аяғы және тағы сол сияқты)	0.2.1.1 музыканың басын, аяғын қабылдап, ажырату	1.2.1.1 марш ырғағын есту арқылы қабылдап, жаттығуларды орындай алу	2.2.1.1 берілген 4-6 музыка шығармаларының үзінділерін есту арқылы ажырату	3.2.1.1 әуеннің ырғақты суретін қабылдап, қол шапалақтау арқылы орындау (сүйемелдеумен)	4.2.1.1 симфониялық оркестр мен халық аспаптардың дыбыстарын (әуендерін) есту арқылы қабылдап, ажырату
			2.2.1.2 нота ұзақтықта-рын және	3.2.1.2 әр түрлі музыкалық формаларды естіп, ажырату	4.2.1.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының

			паузаларды (екілік, төрттік,) естіп, анықтау		дыбыс бояуын ажырату
2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	0.2.2.1 тыңдалған музыкалық шығарманың ырғақ, екпін динамика-сын анықтау	1.2.2.1 тыңдалған музыкалық шығарманың ырғақ, екпін динамикасын анықтау	2.2.2.1 есту арқылы қабылдап, әр бөлімнің ауысуын қимыл-әрекетімен көрсетіп, ажырату	3.2.2.1 есту арқылы музыканың темпін, регистрін ажырату	4.2.2.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, қысқа, ұзақ дыбыстар, биіктігін естіп анықтау
			2.2.2.2 есту арқылы графикалық сызба негізінде өлең әуендерін қабылдап, ажырату	3.2.2.2 музыкалық аспаптарды: фортепиано, баян, маракасы, румба дыбыстарын ажыратып, қабылдау	4.2.2.2 қазақ, орыс халық әндері негізінде вокалды-инструменталды орындауды есту арқылы ажырату
2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	0.2.3.1 музыкалық шығар-малардан үзінділерді қабылдау	1.2.3.1 берілген пьесаларды тыңдап, музыкалық сипатын ажыратып, табу (көңілді пьеса, мұңлы пьеса)	2.2.3.1 берілген пьесаларды тыңдап, музыкалық сипатын ажыратып, табу (көңілді, мұңлы, байсалды пьеса)	3.2.3.1 бір әуеннің үзінділерін тыңдап, қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма) қабылдап, анықтау	4.2.3.1 есту арқылы музыкалық пьеса мен әндердің бөлімдерін қабылдау (шумақ, қайырма, әуеннің басы)
		1.2.3.2 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын, ырғағын ажырату (марш, өлең, би)	2.2.3.2 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын, ырғағын ажырату	3.2.3.2 музыкалық шығарманы тыңдап, сипатын анықтап, ажырату	4.2.3.2 музыкалық шығар-маларды тыңдап, сипатын ажырату
			2.2.3.3 жеке дауыспен орындау мен хордың орындауын ажырату	3.2.3.3 вокалды-инструменталды музыканы тыңдап, жеке дауыспен аспаптардың дыбысталуын ажырату	4.2.3.3 симфониялық оркестрдегі аспаптардың дауысын тыңдап, ажырату
		1.2.4.1 қарапайым	2.2.4.1 қарапайым	3.2.4.1 мұғалімнің	4.2.4.1 өз бетімен

2.4 Қарапайым музыкалық және ш у л ы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	0.2.4.1 қарапайым ырғақты тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық ш у л ы аспаптарда ойнау	марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық ш у л ы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу	әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау: "Полька" (муз. М. Глинка) "Марш" (муз. Е. Брусиловский)	аспаптағы сүйемелдеуімен ш а ғ ы н қарапайым шығармаларды орындау "Балдырған әні" (Н. Жанаев, Б. Дәлден-баев)	аспаптарды таңдап, әуенді халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника) орындау

3) "Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру":

4-кесте

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	0.3.1.1 бір тыныста дауыстыларды (а, о, у, ы, э, и) есту арқылы қабылдап, айту	1.3.1.1 дауысты дыбыстар (а, о, у, ы, э, и) мен дифтонгтарды (ю, я, е) ұзақ, қысқа айту	2.3.1.1 дауыстыларды (8-10 сек) созып, ы з ы ң дауыссыздарды дұрыс айту	3.3.1.1 жабысыңқы дауссыздар мен ы з ы ң дауыссыздарды саралап жіктеп айту	4.3.1.1 сөздік материалды қалыпты дауыспен айту
	0.3.1.2 Дауыссыз дыбыстарды(п, т, к, ф, м, б) дұрыс айту	1.3.1.2 дауысты дыбыстармен дауыссыздарды мұрын жолды, ауыз қуысты, етіп саралап жіктеп, дұрыс айту	2.3.1.2 сөз бен сөз тіркестерде ысқырық, ызың дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп, айту	3.3.1.2 буын тізбегін (күрделендіре) бір тыныста айту	4.3.1.2 берілген сөздік материалды ұтымды жолмен бір тыныста анық айту
	0.3.1.3 тыныс жаттығуларын орындау: 5-7 (папопу, папопупе) буынды бір тыныста айтып, ырғақты шапалақтау	1.3.1.3 тынысты тиімді пайдалану, дауысты дыбыстарға дауысты көтеріп-түсіру жаттығулары	2.3.1.3 қысқа сөздерді, сөз тіркестерді (8-10 буын) бөлмей, тұтас айту	3.3.1.3 қысқа сөздерді, сөз тіркестерді (10-12 буын) бөлмей, тұтас айту	4.3.1.3 өз бетімен сөз тіркестерін бір тыныста айту (12-14 буынды)
3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	0.3.2.1 сөздік материалды қалыпты дауыспен, қалыпты тембр сақтай отырып, көңіл-күймен айта білу	1.3.2.1 сөздік материалды түсініп, үлгі бойынша немесе өз бетімен сөйлемдерді құрастырып, өз тілінде пайдалану	2.3.2.1 оқу ұйымдастыруын а байланысты қолданылатын сөздік материалды есту арқылы қабылдау	3.3.2.1 сабаққа қатысты күнделікті қолданылатын сөз тіркестер мен сөйлем-дерді анық, тұтас, бөлмей айту	4.3.2.1 берілген сөздік материалдың мағынасын түсініп, есту арқылы қабылдап, айту
	0.3.3.1 есту арқылы сөздерді, сөз тіркестерін	1.3.3.1 қалыпты, биік, төмен тембірін	2.3.3.1 дауысты біртіндеп қосып,	3.3.3.1 біртіндеп дауыс үнін қосып, түсіру (жоғары	4.3.3.1 сөз тіркестердің

3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	қабылдап, біртаныста, жеке айту	есту арқылы қабылдап, ажырату	айту: (үннен-орташа үнге дейін немесе керісінше)	мелодикалық құрамын сақтай білу
		1.3.3.2 дауысты өзгертіп, көңіл-күйін білдіріп айту (қалыпты, жай, сыбырлап)	2.3.3.2 қол қимылына қарап, дауысты өзгерте білу, өз бетімен дауысты өзгерте алу	3.3.3.2 ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын есту арқылы қабылдап, қайталау
			2.3.3.3 әртүрлі интонацияны есту арқылы қабылдап, айта білу	3.3.3.3 2-5 күрделі тіркестерде екпінді сөйлеу тілінде сақтай білу
3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.3.4.1 екпінді дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)	1.3.4.1 үлгі бойынша немесе еліктеу бойынша дауыстыны буын тізбегінде ажыратып, айту (4-6 күрделі сөздерде)	2.3.4.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу	3.3.4.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері мен әр түрлі сөйлемдерде сақтай білу
	0.3.4.2 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерін сақтай білу (еліктеу немесе үлгі бойынша)	1.3.4.2 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерде сақтай білу (кідіріс сақтау арқылы)	2.3.4.2 мелодиялық контурды сақтай отырып, логикалық екпінді сөз тіркестерде ажыратып, айта білу	3.3.4.2 мелодиялық контурды сақтай отырып, логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерде ажыратып, айта білу

4) "Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату":

5-кесте

Білім алушылар:					
Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.4.1.1 екпінді, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттеме-лерін (төрттік, сегіздік ұзақтылықты)	1.4.1.1 мұғалімнің көмегімен ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық	2.4.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес	3.4.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес	4.4.1.1 есту арқылы музыкалық шығарманың үзіндісін қабылдап, қол қимылымен

4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	түсініп сақтай білу	шығармаларды дирижерлей білу	музыкалық шығармаларды дирижерлеу білу	музыкалық шығармаларды дирижерлей білу	дұрыс көрсете алу
		1.4.1.2 1-октава ішіндегі жоғарғы дыбысты қол қимылымен көрсете білу	2.4.1.2 1-2 октава ішіндегі жоғарғы 2-3 дыбысты қол қимылымен көрсете білу	3.4.1.2 екпінді тактты қол қимылымен көрсете білу	4.4.1.2 әннің әуенін келтіре алып, ұжыммен дирижерлей білу
4.2 Музыканың сүйемелдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	0.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін айту	1.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін айту	2.4.2.1 көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін бірігіп айту	3.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін бірігіп айту	4.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін бірігіп айту
				3.4.2.2 берілген әннің бір шумағын көтеріңкі көңіл-күй білдіріп, өз бетімен айта алу	4.4.2.2 әуеннің ырғақтық суреттемесін есту арқылы қабылдай алу
4.3 Ән айту	0.4.3.1 қазақ, орыс халық қысқа өлеңдерін айту	1.4.3.1 бір тыныста 6-7 дыбыстарды әндетіп айту, музыкалық әсемдеуді жасай білу (халық әндер мелодикасымен)	2.4.3.1 1-октава диапозонында қалыпты дауыстағы әндерді орындау	3.4.3.1 ән мен қысқа өлеңдерді әртүрлі динамикада орындай алу (қатты-баяу)	4.4.3.1 музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен ән айту
		1.4.3.2 "Баспалдақ" ойыны дауысты жоғары-төмен келтіре білу		3.4.3.2 1-2 октава диапозонында әндерді орындап, әннің мінезде-месін анықтай білу	4.4.3.2 орындаған әндердің мелодияның ырғақты суреттемесін динамикалық жағын сипаттай алу
4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	0.4.4.1 қарапайым ырғақты суреттемелеріне тұратын шығарманы есту арқылы қабылдау	1.4.4.1 ырғақты суреттемелері (төрттік, сегіздік) ұзақтықтан тұратын шығарманы есту арқылы қабылдап, ән айта алу	2.4.4.1 "Бауырсақ" музыкалық ертегінің сюжетін, әр кейіпкердің мінезіне қарай қимыл жасай алу	3.4.4.1 "Алдар көсе" ертегісін қазақ халық музыкалық шығармамен байланыс-тырып, қысқаша қойылым жасау	4.4.4.1 өз бетімен ертегіні тандап, қысқаша қойылым жасау

40. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0- сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	0.1.1.1 музыка ырғағына с а й тыңдап, жүрудің қарапайым түрлерін орындау
			0.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	0.1.2.1 кеудені оңға-солға бұру, басты оңға-солға ж а й айналдырып бұру
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	0.1.3.1 аяқпен тапылдату жаттығулар ы н орындау, бір-бірден немесе жұппен айналу
		1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	0.1.4.1 " Сақина тастау"
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып, тану	0.2.1.1 музыканы ң басын,

Өзім туралы Менің мектебім			аяғын қабылдап, ажырату
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	0.3.1.1 бір тыныста дауыстыларды (а, о, у, ы, э, и) есту арқылы қабылдап, айту
			0.3.1.2 дауыссыз дыбыстарды (п, т, қ, ф, м, б) дұрыс айту
		3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	0.3.2.1 сөздік материалды қалыпты дауыспен, қалыпты тембр сақтай отырып, көңіл-күймен айта білу
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	0.3.3.1 есту арқылы сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, бір тыныста, жеке айту
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.3.4.1 екпінді дауыстын буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)

		"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	0.4.1.1 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін (төрттік, сегіздік ұзақтылықты) түсініп, сақтай білу
2-тоқсан				
Менің отбасым және достарым Бізді қоршаған әлем	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	0.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан жеңіл ырғақты жүгіру	
			0.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру.	
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	0.1.2.2 екі қолды желкеге ұстап жоғары созылу, иыққа қойып, шынтақты айналдыру қолды кеуде алдына ұстап тік тұрып, кеудені оңға, солға бұрып артқа серпу; екі жаққа көтеріп, алға, артқа айналдыру	
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	0.1.3.2 қол ұстасып айналу жүрісін орындау	
		1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	0.1.4.1 "Ақ қаздар" ойыны	
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	0.2.2.1 тыңдалған музыкалық шығарманың ырғақ, екпін динамикасын анықтау	
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	0.2.4.1 қарапайым ырғақты тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық шулы аспап-тарда ойнау	
			0.3.1.3 тыныс жаттығуларын	

"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыла-рын қалыптас-тыру"	3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	орындау: 5-7 (папопу, папопупе) буынды бір тыныста айтып, ырғақты шапалақтау
	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	0.3.2.1 сөздік материалды қалыпты дауыспен, қалыпты тембр сақтай отырып, көңіл-күймен айта білу
	3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	0.3.3.1 есту арқылы сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, бір тыныста, жеке айту
"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылда-ту"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	0.4.1.1 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін (төрттік, сегіздік ұзақтылықты) түсініп, сақтай білу

3-тоқсан

	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	0.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру
			0.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдарды жұппен тұрып орындау
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	0.1.2.3 аяқты тік ұстап, жанға, артқа көтеру, аяқтың ұшына көтерілу
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	0.1.3.2 қол ұстасып айналу жүрісін орындау

Саяхат
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті

	1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	0.1.4.1 "Кім артық?"
"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	0.2.3.1 музыкалық шығармалардан үзінділерді қабылдау
	2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптар-да ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	0.2.4.1 қарапайым ырғақты тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық шулы аспаптарда ойнау
"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалып-тастыру"	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	0.3.2.1 сөздік материалды қалыпты дауыспен, қалыпты тембр сақтай отырып, көңіл-күймен айта білу
	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.3.4.1 екпінді дауыстың буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)
	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	0.4.1.1 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін (төрттік, сегіздік ұзақтылық

	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"		ты) түсініп сақтай білу
		4.2 Музыканың сүйемлдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	0.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін айту
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	0.4.4.1 қарапайым ырғақты суреттеме лерінен тұратын шығарманы есту арқылы қабылдау
4-тоқсан			
	"Музыкалық-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	0.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдарды жұппен тұрып орындау
			0.1.1.5 қозғалыс темпін өзгерту мұғалімнің нұсқауымен тоқтау
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	0.1.2.3 аяқты тік ұстап, жанға, артқа көтеру, аяқтың ұшына көтерілу 0.1.2.4 жүрелеп отыруды орындау,

Тағам және сусын Дені саудың – жаны сау			денені алға-артқа қозғау
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	0.1.3.3 "бүйірлік галоп" қимылдары н орындау
			0.1.3.4 музыка ырғағымен қазақ, орыс, басқа ұлт халық билерін орындау ("Қара жорға", орыс биі, полька)
	"Музыканы анықтап, қабылдану"	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	0.2.3.1 музыкалық шығармалардан үзінділерді қабылдау
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	0.2.4.1 қарапайым ырғақты тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық шулы аспаптарда ойнау
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	0.3.4.1 екпінді дауыстын ы буын тізбегінде ажыратып, айту (2-3 күрделі сөздерде)
			0.3.4.2 логикалық және

			синтагмалық екпінді сөз тіркестерін сақтай білу (еліктеу немесе үлгі бойынша)
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдану"	4.2 Музыканың сүйемелдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	0.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл - күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін айту
		4.3 Ән айту	0.4.3.1 қазақ, орыс халық қысқа өлеңдерін айту
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	0.4.4.1 қарапайым ырғақты суреттеме лерінен тұратын шығарманы есту арқылы қабылдау

2) 1-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			1.1.1.1 музыка ырғағына сай, жүрудің әр түрін орындау

Өзім туралы	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	(ирелеңдеп, аяқтың ұшымен, өкшесімен адымдап жүру)
			1.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканы ң басын, аяғын анықтау)
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	1.1.2.1 музыка ырғағымен гимнастик а л ы қ жаттығула р д ы орындау: басты оңға-солға бұру, жартылай отыру
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	1.1.3.1 қазақ, ор ы с билерінде кездесетін қимылдар д ы орындау
		1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (каз . хал. әні), "Стукалка " (укр. хал. әні) " Балықтар м е н балықшы" (орыс хал. әні) " Поезд" (

			Қазақстан халық әндері)
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып, тану	1.2.1.1 марш ырғағын есту арқылы қабылдап, жаттығуларды орындай алу
		3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	1.3.1.1 дауысты дыбыстар (а, о, у, ы, э, и) мен дифтонгтарды (ю, я, е) ұзақ, қысқа айту
			1.3.1.2 дауысты дыбыстар мен дауыссыздарды мұрын жолды, ауыз қуысты етіп саралап жіктеп, дұрыс айту
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптас-тыру"	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	1.3.2.1 сөздік материалды түсініп, үлгі бойынша немесе өз бетімен сөйлемдерді құрастырып, өз тілінде пайдалану
			1.3.3.1 қалыпты,

Менің мектебім		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	биік, төмен тембірін ест у арқылы қабылдап, ажырату 1.3.3.2 дауысты өзгертіп, көңіл-күйі н білдіріп айту (қалыпты, ж а й, сыбырлап)
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	1.3.4.1 үлгі бойынша немесе еліктеу бойынша дауыстын ы буын тізбегінде ажыратып, айту (4-6 күрделі сөздерде)
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	1.4.1.1 мұғалімні ң көмегімен ырғақтық суреттеме сі күрделі е м е с музыкалы қ шығармал арды дирижерле у білу 1.4.1.2 1-октава ішіндегі жоғарғы дыбысты қ о л қимылыме н көрсете білу
2-тоқсан			

Менің отбасым және достарым	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	1.1.1.2 аяқтың ұшымен, бір-бірінің артынан, жеңіл ырғақты жүгіру (музыканың басын, аяғын анықтау)
			1.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру. шеңбер құрып тұру
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	1.1.2.2 қолды иыққа қойып, алға, артқа айналдыру, қолды екі жаққа созып, кеудені оң-солға иілу
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	1.1.3.2 қол ұстасып жүріп айнаруды орындау
Бізді қоршаған әлем	"Музыканы анықтап, қабылдану"	1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (каз. хал. әні), "Стукалка" (укр. хал. әні) "Балықтар мен балықшы" (орыс хал. әні) "Поезд" (Қазақстан халық әндері)
		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	1.2.2.1 тыңдалған музыкалық шығарманың ырғақ, екпін динамикасын анықтау
		2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	1.2.3.1 берілген пьесаларды тыңдап, музыкалық сипатын ажыратып, табу (көңілді пьеса, мұңлы пьеса)
		3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	1.3.1.1 дауысты дыбыстар (а, о, у, ы, э, и) мен дифтонгтарды (ю, я, е) ұзақ, қысқа айту 1.3.1.2 дауысты дыбыстармен дауыссыздарды мұрын жолды, ауыз қуысты, етіп саралап жіктеп, дұрыс айту 1.3.1.3 тынысты тиімді пайдалану, дауысты дыбыстарға дауысты

	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптас-тыру"		көтеріп-түсіру жаттығулары
		3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	1.3.2.1 сөздік материалды түсініп, үлгі бойынша немесе өз бетімен сөйлемдерді құрастырып, өз тілінде пайдалану
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	1.3.3.1 қалыпты, биік, төмен тембірін есту арқылы қабылдап, ажырату
	"Өленді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	1.4.1.1 мұғалімнің көмегімен ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлеу білу
3-тоқсан			
	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	1.1.1.3 сапқа тұруды орындау: бір, екі, үш қатарға тұру. шеңбер құрып тұру
			1.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдарды жұппен тұрып орындау. Бөлменің кеңістігін дұрыс пайдалану
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	1.1.2.3 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: саусақтың ұшына тұру,

Саяхат Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			аяқтың ұшы мен өкшеге қою
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	1.1.3.3 "галоп" биінің негізгі жүрістерін орындау
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	1.2.3.2 музыкалы қ терминдер ді қолдана отырып, тыңдалған музыкалы қ шығарман ы ң жанрын, ырғағын ажырату (марш, өлең, би)
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	1.2.4.1 қарапайым марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалы қ шулы аспаптард а ойнап, сүйемелде у
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыла-рын қалып-тастыру"	3.3 Ырғақты-интонация-лық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	1.3.3.1 қалыпты, биік, төмен тембірін есту арқылы қабылдап, ажырату
			1.3.4.2 логикалық және синтагмал

		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	ық екпінді с ө з тіркестерд е сақтай білу (кідіріс сақтау арқылы)
"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.2	Музыканың сүйемлдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	1.4.2.1 музыканы ң сүйемлдеу і мен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін айту
	4.3	Ән айту	1.4.3.1 бір тыныста 6 - 7 дыбыстард ы әндетіп айту, музыкалы қ әсемдеуді жасай білу (халық әндерінің мелодикас ымен)
	4.4	Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	1.4.4.1 ырғақты суреттеме лері (төрттік, сегіздік) ұзақтықта н тұратын шығарман ы есту арқылы қабылдап, ән айта алу
4-тоқсан			
			1.1.1.4 өз жұбын тауып, қимылдар ды жұппен тұрып

Тағам және сусын	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	орындау. Бөлменің кеңістігін дұрыс пайдалану
			1.1.1.5 қозғалыс темпін өзгерту мұғалімнің нұсқауымен тоқтау
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	1.1.2.4 бір қолмен ұсталып, аяқты көтеру, жартылай отыруды орындау
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	1.1.3.4 аяқпен тапылдату жаттығулары орындау; оң иықтан айналу арқылы қолмен байсалды қимылдарды орындау Үлгі бойынша билеу: "Шөжелерім", "Қонжық биі", "полька"
		2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	1.2.3.2 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарман

Дені саудың – жаны сау

"Музыканы анықтап, қабылдану":

	ың жанрын, ырғағын ажырату (марш, өлең, би)
2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	1.2.4.1 қарапайым марш ырғағын тыңдап, қабылдау. Қабылдаған ырғақты музыкалық шулы аспаптарда ойнап, сүйемелдеу
3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	1.3.4.2 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерде сақтай білу (кідіріс сақтау арқылы)
4.3 Ән айту	1.4.3.2 "Баспалдақ" ойыны. Дауысты жоғары-төмен келтіре білу
4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	1.4.4.1 ырғақты суреттеме лері (төрттік, сегіздік) ұзақтықта тұратын шығарманы есту арқылы

"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдану"

		қабылдап, ән айта алу

3) 2-сынып:
8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	2.1.1.1 музыка ырғағына с а й жүрудің әр түрін орындау
			2.1.1.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп , бір аяқпен, екі аяқпен секіру
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	2.1.2.1 басты айналдырып бұру, белді айналдыру жаттығулары н орындау
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	2.1.3.1 аяқпен тапылдату жүрісін орындау, аяқты өкшеге қойып, секіру

		1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	2.1.4.1 "Мысық пен тышқандар" (Құрманғазы күйі "Балбырауын")
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып, тану	2.2.1.1 берілген 4-6 музыка шығармаларының үзінділері н есту арқылы ажырату
Менің отбасым және достарым	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	2.3.1.1 дауыстыларды (8-10 сек) созып, ызың дауыссыздарды дұрыс айту
			2.3.1.2 сөз бен сөз тіркестерде ысқырық, ызың дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп, айту
		3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	2.3.2.1 оқу ұйымдастыруына байланысты қолданылатын сөздік материалды есту арқылы қабылдау
			2.3.3.1 дауысты біртіндеп қосып,

		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	айту: (ақырын-қатты-өте қатты)
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	2.3.4.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	2.4.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу

2-тоқсан

	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	2.1.1.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, колды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
			2.1.1.3 музыка ырғағымен жүгірудің негізгі түрлерін орындау
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	2.1.2.2 мойын бұлшық етін дамытуға арналған жаттығуларын орындау. Басты айналдыру, алдыға-артқа, оңға-солға бұру (отырып, тұрып жаттығу жасау)
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	2.1.3.1 аяқпен тапылдату жүрісін орындау, аяқты өкшеге қойып, секіру
			2.1.3.2 жолақпен айнаруды орындау

Менің мектебім		1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	"Аңшылар мен қояндар" ("Ақсақ құлан" күйі)
	"Музыканы анықтап, қабылда-ту"	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып тану (басы, аяғы және тағы сол сияқты)	2.2.1.2 нота ұзақтықтарын және паузаларды (екілік, төрттік,) естіп, анықтау
		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	2.2.2.1 есту арқылы қабылдап, әр бөлімнің а у ы с у ы н қимыл-әрекетімен көрсетіп, ажырату
		2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	2.2.3.1 берілген пьесаларды тыңдап, музыкалық сипатын ажыратып, табу (көңілді, мұңлы, байсалды пьеса)
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	2.2.4.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау: "Полька" (муз. М. Глинка) "Марш" (муз. Е. Брусиловский)
Менің туған өлкем	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	2.3.1.2 сөз бен сөз тіркестерде ысқырық, ызың дауыссыз дыбыстарды саралап жіктеп, айту 2.3.1.3 қысқа сөздерді, сөз тіркестерді (8-10 буын) бөлмей, тұтас айту
		3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	2.3.2.1 оқу ұйымдастыруына байланысты қолданылатын сөздік материалды есту арқылы қабылдау
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	2.3.3.2 қол қимылына қарап, дауысты өзгерте білу, өз бетімен дауысты өзгерте алу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	2.4.1.2 1-2 октава ішіндегі жоғарғы 2-3 дыбысты қол

			қимылымен көрсете білу
3-тоқсан			
	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	2.1.1.3 музыка ырғағымен жүгірудің негізгі түрлерін орындау
			2.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау (тұру, ауысып тұру)
			2.1.1.5 жалау, гүл ұстап жұппен бірінің артынан бірі жүру
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	2.1.2.3 аяқтың бұлшық еттеріне арналған жаттығуларды орындау: аяқтың ұшын алға, жанға созу, аяқтың ұшына жартылай отыру
			2.1.3.2 жолақпен айнаруды орындау
			2.1.3.3 "полька биінің" жүрісін орындау

Дені саудың – жаны сау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті

"Музыканы анықтап, қабылдату"	1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	2.1.3.4 "Қамажай" қазақ биінің қимылдарын орындау (толқын, кесе)
	2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	2.2.2.2 есту арқылы графикалық сызба негізінде өлең әуендерін қабылдап, ажырат
	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	2.2.3.2 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын, ырғағын ажырату
	2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	2.2.4.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау: "Полька" (муз. М. Глинка)
		2.3.3.1 дауысты біртіндеп қосып, айту: (ақырын-қатты-өте қатты)

"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалып-тастыру"	3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	2.3.3.3 әртүрлі интонацияны есту арқылы қабылдап, айта білу
	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	2.3.4.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу
"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	2.4.1.2 1-2 октава ішіндегі жоғарғы 2-3 дыбыстық оқпанымен көрсете білу
	4.2 Музыканың сүйемлдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	2.4.2.1 көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін бірігіп айту
	4.3 Ән айту	2.4.3.1 1-октава диапазонында қалыпты дауыстағы әндерді орындау
	4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	2.4.4.1 "Бауырсақ" музыкалық ертегінің сюжетін, әр кейіпкердің мінезіне қарай қимыл жасай алу

			2.1.1.2 аяқты кезек сермеп, тізені бүгіп, солға көтеріп, отыру, тұру, қолды сермеп көмектесіп, бір аяқпен, екі аяқпен секіру
			2.1.1.3 музыка ырғағымен жүгірудің негізгі түрлерін орындау
			2.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау (тұру, ауысып тұру)
			2.1.1.5 жалау, гүл ұстап жұппен бірінің артынан бірі жүру
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	
Қоршаған орта	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	2.1.2.4 қолдың білектерін е арналған жаттығулар : білектерді сілкілеу, айналдыру, айқастыру

			саусақтарды қосып-ажырату
		1.3 Қарапайым би кимылдарын үйрену	2.1.3.4 "Қамажай" қазақ биінің кимылдарын орындау (толқын, кесе). Үлгі бойынша билеу: "Айголек", "Қонжық пен қуыршақ" полькасы
	"Музыканы анықтап, қабылдану":	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	2.2.3.3 жеке дауыспен орындау мен хордың орындауын ажырату
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	2.2.4.1 қарапайым әуендерді металлофон, румба, сылдырмақта орындау: "Марш" (муз. Е. Брусиловский)
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	2.3.4.1 ұзын сөйлемдерді кідіріс сақтау арқылы, синтагмдерге бөле білу
			2.3.4.2 мелодиялық контурды

Саяхат			сақтай отырып. логикалық екпінді сөз тіркестерде ажыратып, айта білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.3 Ән айту	2.4.3.1 1 октава диапазонында қалыпты дауыстағы әндерді орындау
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	2.4.4.1 "Бауырсақ" музыкалық ертегінің сюжетін, әр кейіпкердің мінезіне қарай қимыл жасай алу

4) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	3.1.1.1 әшекейлі (бейнелі) сап түзеп жүру, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
			3.1.1.2 ирелендеп жүруді орындау (қосылып-ажырауды жасату)
			3.1.2.1 музыка

Тірі табиғат

"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	ырғағымен буын, бел, омыртқа, мойын қозғалысын белсендіру, иілгіштігін дамыту жаттығулары орындау
	1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	3.1.3.1 қарапайым би қимылдары орындау: вальс жүрісі, бүйірлік жүріс
	1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	3.1.4.1 "Орамал тастау", (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)
"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып, тану	3.2.1.1 әуеннің ырғақты суретін қабылдап, қол шапалақтау арқылы орындау (сүйемелдеумен)
		3.2.1.2 әртүрлі музыкалық формаларды естіп, ажырату
		3.2.2.1 есту арқылы музыканың темпін,

Жақсыдан үйрен жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	регистрін ажырату
			3.2.2.2 музыкалық аспаптарды : фортепиано, баян, маракасы, румба дыбыстарын ажыратып, қабылдау
		3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	3.3.1.1 жабысыңқы дауссыздар мен ызың дауысыздарды саралап жіктеп айту
			3.3.1.2 буын тізбегін (күрделендіре) біртұнғыста айту
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	3.3.2.1 сабаққа қатысты күнделікті қолданылатын сөз тіркестер мен сөйлемдерді анық, тұтас, бөлмей айту
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	3.3.3.1 біртіндеп дауыс үнін қосып, түсіру (жоғары үннен -

			орташа үнге дейін немесе керісінше)
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату "	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	3.4.1.1 ырғақтық суреттеме сі күрделі е м е с музыкалы қ шығармал ар ды дирижерле у білу

2-тоқсан

	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	3.1.1.2 ирелеңдеп жүруді орындау (қосылып-ажырауды жасату)
			3.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп , тұру
			3.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау: бағанамен тұру
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	3.1.2.2 денені артқа алға еңкею, қолды екі жаққа созып, музыка ырғағымен түсіру
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	3.1.3.2 би қимылдарын орындау: паде-баск, плие, баланс, кіші, үлкен батман
		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	3.2.2.1 есту арқылы музыканың темпін, регистрін ажырату
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	3.2.2.2 музыкалық аспаптарды: фортепиано, баян, маракасы, румба дыбыстарын ажыратып, қабылдау
			3.2.3.1 бір әуеннің үзінділерін тыңдап, қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма) қабылдап, анықтау

Уақыт Сәулет		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	3.2.4.1 мұғалімнің аспаптағы сүйемелдеуімен шағын қарапайым шығармаларды орындау "Балдырған әні" (Н. Жанаев, Б. Дәлденбаев)
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	3.3.1.2 буын тізбегін (күрделендіре) бір тыныста айту
			3.3.1.3 қысқа сөздерді, сөз тіркестерді (10-12 буын) бөлмей, тұтас айту
		3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	3.3.2.1 сабаққа қатысты күнделікті қолданылатын сөз тіркестер мен сөйлемдерді анық, тұтас, бөлмей айту
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	3.3.3.1 біртіндеп дауыс үнін қосып, түсіру (жоғары үннен-орташа үнге дейін немесе керісінше)
			3.3.3.2 ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын есту арқылы қабылдап, қайталау
3-тоқсан		4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	3.4.1.1 ырғақтық суреттемесі күрделі емес музыкалық шығармаларды дирижерлей білу
			3.4.1.2 екпінді тактты қол қимылымен көрсете білу
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	3.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп, тұру
			3.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығула

"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	р ы н орындау: бағанамен тұру
		3.1.2.3 келбетті түзеуге арналған жаттығуларды орындау: тізеге отыруды еденге бүйірінен отыру қалпына ауыстыру. Қайта бастапқы қалпына (позицияға) келу
		3.1.2.4 дұрыс келбетті қалып-тасыруға арналған жаттығуларды орындау: аяқты алға созып, денені алға-артқа қозғау. Қолды кеуде астына ұстап етпетінен жату
	1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	3.1.3.3 билерді орындау "Қазақ биі" (Ш. Қалдаяқов) "Матрос биі" ("Яблочко")

Өнер
Атақты тұлғалар

"Музыканы анықтап,
қабылдату"

2.2 Есту арқылы музыканы
тыңдап, ажырату (музыка темпі,
регистрі)

3.2.2.2
музыкалы
қ
аспаптард
ы :
фортепиан
о, баян,
маракасы,
румба
дыбыстар
ы н
ажыратып,
қабылдау

2.3 Музыкалық шығармаларды
тыңдап, анықтау

3.2.3.2
музыкалы
қ
шығарман
ы тыңдап,
сипатын
анықтап,
ажырату

3.2.3.3
вокалды-и
нструмент
ал ды
музыканы
тыңдап,
же ке
дауыспен
аспаптард
ы ң
дыбысталу
ы н
ажырату

2.4 Қарапайым музыкалық және
шулы аспаптарда ойнату арқылы
ырғақты тыңдап, қабылдап,
қайталау

3.2.4.1
мұғалімні
ң
аспаптағы
сүйемелде
уімен
шағын
қарапайым
шығармал
ар ды
орындау "
Балдырған
әні" (Н.
Жанаев,Б.
Дәлденбае
в)

3.3.3.3 2-5
күрделі
тіркестерд

	"Фонетика-лық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	е екпінді сөйлеу тілінде сақтай білу
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	3.3.4.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерімен әртүрлі сөйлемдерде сақтай білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.2 Музыканың сүйемелдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	3.4.2.2 берілген әннің бір шумағын көтеріңкік өңіл-күй білдіріп, өз бетімен айта алу
		4.3 Ән айту	3.4.3.1 әнмен қысқа өлеңдерді әртүрлі динамикада орындай алу (қатты-баяу)
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	3.4.4.1 "Алдар көсе" ертегісін қазақ халық музыкалық шығармамен байланыстырып, қысқаша қойылым жасау
4-тоқсан			

Су – тіршілік көзі	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.1 Сапқа тұруды меңгеру	3.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығу-ларын орындау: бағанамен тұру
			3.1.1.5 музыкадағы акцентке қимылмен әрекет ету
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	3.1.2.4 дұрыс келбетті қалып-тастыруға арналған жаттығуларды орындау: аяқты алға созып, денені алға-артқа қозғау Қолды кеуде астына ұстап етпетінен жату
			3.1.2.5 жұп, топ болып әсем жүру, жүгіру, бір-бірімен ауысу әдістерін орындау
			3.1.3.4 "Дробушечка", "Ковы-рялочка" орыс биінің қимылдарын орындау.

		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	Қарапайым би композицияларын орындау: "Хоровод с платочкам и"
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	"Музыканы анықтап, қабылдату":	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	3.2.3.2 музыкалық шығарманы тыңдап, сипатын анықтап, ажырату
			3.2.3.3 вокалды-инструменталды музыканы тыңдап, жеке дауыс пен аспаптардың дыбысталуын ажырату
	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	3.3.4.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерімен әртүрлі сөйлемдерде сақтай білу
			3.3.4.2 мелодиялық контурды сақтай отырып. логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестерд

		е ажыратып, айта білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.3 Өн айту 3.4.3.2 1-2 октава диапазоны н д а әндерді орындап, әннің мінездеме с і н анықтай білу

5) 4-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттар ы
1-тоқсан			
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	4.1.1.1 әшекейлі (бейнелі) сап түзеп жүру, топтағы сап тұру орнын ауыстыру
			4.1.1.2 топпен бірге қимылдар д ы бірқалыпт ы орындау
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	4.1.2.1 музыка ырғағы мен би қимылдар ды және гимнастик алық жаттығула р д ы орындау
			4.1.2.2 келбетті түзеуге арналған

Менің Отаным – Қазақстан

"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"		жаттығуларды орындау: "Мысық", "Ақ қайың", Термеу" (жартылай шпагат, мостик және тағы сол сияқты)
	1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	4.1.3.1 би композицияларындағы негізгі би элементтерінің ырғақпен, көңіл-күймен, бидің суретін сақтай отырып, орындау
	1.4 Музыка ырғағымен қимыл-қозғалыс ойындарын ойнату	4.1.4.1 "Ақ сандық, көк сандық" (қазақ күйлері сүйемелдеуімен)
	2.1 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажыратып, тану	4.2.1.1 симфониялық оркестрмен халық аспаптарының дыбыстарын (әуендерін) есту арқылы қабылдап, ажырату 4.2.1.2 қазақ халқының және басқа халықтард

	"Музыканы анықтап, қабылдату"		ы н музыкалы қ аспаптары н ы н дыбыс бояуын ажырату
		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	4.2.2.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, қысқа, ұзақ дыбыстар, биіктігін естіп анықтау
			4.2.2.2 қазақ, орыс халық әндері негізінде вокалды-и нструмент алды орындауд ы есту арқылы ажырату
		3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	4.3.1.1 сөздік материалд ы қалыпты дауыспен айту
			4.3.1.2 берілген сөздік материалд ы ұтымды жолмен б і р тыныста анық айту
			4.3.2.1 берілген сөздік материалд ы н

Адами құндылықтар	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	мағынасын түсініп, есту арқылы қабылдап, айту
		3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	4.3.3.1 сөз тіркестердің мелодикалық құрамын сақтай білу
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	4.3.4.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері ажыратып, айта білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	4.4.1.1 есту арқылы музыкалық шығарманың үзіндісін қабылдап, қол қимылымен дұрыс көрсете алу
2-тоқсан			
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	4.1.1.2 топпен бірге қимылдарды бірқалыпты орындау
			4.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп, қиғашты адыммен тұру
			4.1.2.1 музыка ырғағымен би қимылдарды және гимнастикалық жаттығуларды орындау

Мәдени мұра Мамандық тар әлемі	"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"	1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	4.1.2.3 заманауи музыканы тыңдап, ырғақты-гимнастикалық жаттығулар жиынтығын орындау
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	4.1.3.1 би композицияларындағы негізгі би элементтерін ырғақпен, көңіл-күймен, бидің суретін сақтай отырып , орындау
			4.1.3.2 қазақ биінің негізгі элементтерін өз бетімен орындау (5 элемент)
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	4.2.2.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, қысқа, ұзақ дыбыстар, биіктігін естіп анықтау
			4.2.2.2 қазақ, орыс халық әндері негізінде вокалды-инструменталды орындауды есту арқылы ажырату
		2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	4.2.3.1 есту арқылы музыкалық пьеса мен әндердің бөлімдерін қабылдау (шумак, қайырма, әуеннің басы)
			4.2.3.2 музыкалық шығармаларды тыңдап, сипатын ажырату
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	4.2.4.1 өз бетімен аспаптарды таңдап, әуенді халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника) орындау
		3.1 Сөздік тынысты дұрыс қолдану	4.3.1.2 берілген сөздік материалды ұтымды жолмен бір тыныста анық айту
			4.3.1.3 өз бетімен сөз тіркестерін бір тыныста айту (12-14 буынды)

"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.2 Сөздік материалды түсініп, қабылдау	4.3.2.1 берілген сөздік материал-дың мағынасын түсініп, есту арқылы қабылдап , айту
	3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	4.3.3.1 сөз тіркестердің мелодикалық құрамын сақтай білу
		4.3.3.2 сөз тіркестердің мелодикалық құрамын есту арқылы қабылдап , айта білу. Сөйлеу темпін өзгерте алу: жай сөйлеу. тез сөйлеу , қалыпты сөйлеу
"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.1 Негізгі дирижерлік қимылдарды түсіну	4.4.1.2 әннің әуенін келтіре алып, ұжыммен дирижерлей білу

3-тоқсан

		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	4.1.1.3 музыка ырғағымен тізбектеліп , қиғашты адыммен тұру
			4.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығуларын орындау: бағанамен, бір жолға, шеңбер құрып
			4.1.2.2 келбетті түзеуге арналған жаттығуларды орындау: "Мысық", "Ақ қайың", "Термеу" (жартылай

			шпагат, мостик және тағы с о л сияқты)
			4.1.2.5 дұрыс келбетті қалыптаст ыруға арналған жаттығула р д ы орындау: отырып, аяқты кезек сермеп, тізені кезекпен бүгіп, жату қалпына ауысу. Қолды кеуде астына ұстап етпетінен жатып, қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу
			4.1.3.3 орыс биінің негізгі элементте рін өз бетімен орындау (5 элемент)
		1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату	
		1.3 Қарапайым би қимылдарын үйрену	
		2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	4.2.2.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, қысқа, ұзақ

"Музыкалы-ырғақты
қимыл-қозғалысты
дамыту"

Табиғи құбылыстар Қоршаған ортаны қорғау			дыбыстар, биіктігін естіп анықтау
			4.2.3.1 есту арқылы музыкалық пьеса мен әндердің бөлімдерін қабылдау (шумақ, қайырма, әуеннің басы)
			4.2.3.2 музыкалық шығармаларды тыңдап, сипатын ажырату
			4.2.3.3 симфониялық оркестрдегі аспаптардың дауысын тыңдап, ажырату
			4.2.4.1 өз бетімен аспаптарды таңдап, әуенді халық әндерін орындау (ксилофон, флейта, металлофон, гармоника) орындау
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	
		2.4 Қарапайым музыкалық және шулы аспаптарда ойнату арқылы ырғақты тыңдап, қабылдап, қайталау	
			4.3.3.3 сөйлеу тілінде интонациялардың

	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.3 Ырғақты-интонациялық сөйлеу қалпын қабылдап, қайталап айту	түрлерін келтіріп, айта алу
		3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	4.3.4.1 логикалық және синтагмалық екпінді сөз тіркестері ажыратып, айта білу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылда-ту"	4.2 Музыканың сүйемелдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	4.4.2.1 музыканың сүйемелдеуімен көңіл-күй білдіріп, ұжыммен өлеңнің сөзін бірігіп айту
		4.3 Ән айту	4.4.3.1 музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен ән айту
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	4.4.4.1 өз бетімен ертегіні таңдап, қысқаша қойылым жасау
		4-тоқсан	
		1.1 Сапқа тұруды меңгеру	4.1.1.4 нұсқау бойынша сапқа тұру жаттығулары орындау: бағанамен, бір жолға, шеңбер құрып)

Ғарышқа саяхат

"Музыкалы-ырғақты қимыл-қозғалысты дамыту"

1.2 Музыка ырғағымен гимнастикалық жаттығулар жасату

4.1.1.5
жүппен әр түрлі қимылдарды орындау

4.1.2.3
заманауи музыканы тыңдап, ырғақты-гимнастикалық жаттығулар жиынтығын орындау

4.1.2.4
босаңсу жаттығуларын орындау: бір-бірінің қолдарына ұстап, шеңбер құрып, тербетіліп тұру

4.1.2.5
дұрыс келбетті қалыптастыруға арналған жаттығуларды орындау: отырып, аяқты кезек сермеп, тізені кезекпен бүгіп, жату қалпына ауысу. Қолды кеуде астына ұстап етпетінен

			жатып, қолдың күшімен денені тік ұстап, көтерілу
		1.3 Қарапайым би кимылдарын үйрену	4.1.3.4 дүниежүзі халықтары н ы ң билерінің негізгі элементте рін өз бетімен орындау (5 элемент)
	"Музыканы анықтап, қабылдату"	2.2 Есту арқылы музыканы тыңдап, ажырату (музыка темпі, регистрі)	4.2.2.2 қазақ, орыс халық әндері негізінде вокалды-и нстру-мен талды орындауд ы есту арқылы ажырату
		2.3 Музыкалық шығармаларды тыңдап, анықтау	4.2.3.2 музыкалы қ шығармал арды тыңдап, сипатын ажырату
			4.2.3.3 симфония л ы қ оркетрдегі аспаптард ы ң дауысын тыңдап, ажырату
			4.3.4.1 логикалық және синтагмал ық екпінді с өз

Болашаққа саяхат	"Фонетикалық ырғақты пайдаланып, сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру"	3.4 Сөз тіркестерін синтагмге бөліп, айту	тіркестері ажыратып, айта білу
			4.3.4.2 сөз тіркестердегі ауыспалы акцентті сақтап, айта алу
		4.2 Музыканың сүйемелдеуімен ұжымдық мәнерлеп оқу	4.4.2.2 әуеннің ырғақтық суреттеме сін есту арқылы қабылдай алу
	"Өлеңді қабылдап, есте сақтап, қабылдату"	4.3 Ән айту	4.4.3.1 музыкалық аспаптардың сүйемелдеуімен ән айту
			4.4.3.2 орындаған әндердің мелодияның ырғақты суреттеме сін, динамикалық жағын сипаттай алу
		4.4 Өз бетімен музыкалық шығармашылық іс-әрекет жасау	4.4.4.1 өз бетімен ертегіні тандап, қысқаша қойылым жасау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 252-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 252-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые

позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организовывается в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

13. Предмет "Коррекционная ритмика" направлен на осуществление коррекции психического и физического развития слабослышащих детей, совершенствования

навыков слухового восприятия музыки, речи, выработки навыков эмоциональной интонированной устной речи, ритма и выразительных движений под музыку.

14. Цель изучения предмета – формирование разносторонне развитой личности, эстетическое и нравственное воспитание обучающихся, их социальная адаптация.

15. Задачи изучения предмета:

1) научить слабослышащих обучающихся воспринимать музыку, понимать ее характер и основные средства музыкальной выразительности; темп, окраску звучания, динамику, ритмические особенности;

2) научить выполнять различные общеразвивающие и танцевальные движения под музыку, упражнения с предметами, выполнять команды. Смена движения происходит со сменой музыки и соответствовать музыкальному образу;

3) научить исполнять различные по характеру и содержанию песни, изменяя силу и высоту голоса, владеть навыками певческого дыхания, протяжностью звука, инсценировать песни, петь хором;

4) обеспечить овладение понятиями по элементарной теории музыкальной грамоты, знать и различать жанры музыки. Различать на слух музыкальные инструменты;

5) формировать внятную выразительную речь и ее интонационную структуру, речевое дыхание;

6) мобилизовать подражательные способности детей и максимально использовать с помощью звукоусиливающей аппаратуры возможности остаточного слуха для коррекции речи;

7) развивать слуховое восприятие детей с нарушенным слухом;

8) работать над развитием механизмов координации и равновесия, развивать и корректировать весь двигательный аппарат слабослышащего обучающегося.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

16. Ценностно-ориентированный подход:

1) ценностно-ориентированный подход в обучении – это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и использования ее результатов с позиций определенных ценностей. Ценностно-ориентированный учебный процесс целенаправленно формирует систему ценностей личности обучающегося. Ценностные ориентации – это способность (качество) личности выбирать в качестве ориентира в своей деятельности определенные ценности (способность ориентироваться в ценностях), а также способность осознавать и воспринимать их как собственные социально значимые ценности. Реализация ценностей состоит в следовании требованиям, исходящим от ценностей и подчинять этим требованиям повседневную жизнь. Значение ценностей проявляется в сфере формирования норм, привычек, образа жизни, стиля поведения, необходимых для успешного функционирования определенного общества;

2) ценности – социально одобряемая и разделяемая большинством людей личностная, социально-культурную значимость определенных объектов и явлений, качеств и способов поведения личности. Ценности среднего образования основаны на национальной идее "Мәңгілік ел". Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

17. Личностно-ориентированный подход:

1) целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося в учебном процессе, полное раскрытие его творческих сил с учетом его индивидуальных особенностей психического и физического развития обучающегося, потребностей и мотивов поведения с учетом потенциальных возможностей.

18. Деятельностный подход:

1) деятельностный подход заключается в том, что обучающийся получает знания не в готовом виде, а добывает их сам, осознает содержание и формы своей учебной деятельности, понимает и принимает систему ее норм, активно участвует в их совершенствовании, что способствует активному успешному формированию его знаний, учебных умений и навыков и навыков широкого спектра. Деятельность обучающихся сгруппирована по таким категориям, как "знать", "понимать", "применять", "анализировать", "синтезировать", "оценивать".

19. Дифференцированный подход:

1) дифференцированный подход подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучаемых, создание разнообразных условий обучения групп с учетом особенностей обучающихся. Дифференцированный подход включает организацию учебной деятельности различных групп обучающихся с помощью специально разработанных средств и приемов дифференциации деятельности. Условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по сложности, по познавательным интересам, по характеру помощи со стороны учителя.

20. Коммуникативный подход:

1) коммуникативный подход к обучению - это передача и сообщение информации, обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом коммуникативного подхода является способность осуществлять общение посредством языка, то есть передавать мысли и обмениваться ими в различных ситуациях в процессе взаимодействия с другими участниками общения, правильно используя систему языковых и речевых норм и выбирая коммуникативное поведение, адекватное ситуации общения. В соответствии с

коммуникативным подходом процесс обучения включаются задания, способствующие формированию умений общения, и режимов работы, адекватных условиям реальной коммуникации (парная и групповая работа).

21. Игровое обучение:

1) использование игровых форм, в качестве метода обучения способствует активизации познавательных интересов обучающихся. Использование игры в процессе музыкальной деятельности способствует развитию у обучающихся музыкальной памяти, ассоциативно-образного и творческого мышления, слуховых, ритмических, исполнительских навыков и музыкальных знаний;

2) главные элементы игровой технологии обучения – перед началом игры ставится конкретная цель обучения; через игровую деятельность достигается конкретный педагогический результат; обучающая деятельность подчиняется правилам игры; учебные материалы являются средствами игры. Игровые приемы, направленные на организацию коллективных форм деятельности способствует тому, что обучающиеся учатся уважать мнение других членов малой группы, прогнозировать конечные результаты, самостоятельно планировать деятельность, определять методы достижения целей.

22. Художественно-музыкальный подход:

1) учебно-познавательная деятельность обучающегося или группы обучающихся, направленная на достижение результатов по применению знаний основ музыкальной грамоты в процессе различных видов музыкальной деятельности (исполнительская, музыкально-творческая, коммуникативная и речевая деятельность) в соответствии с возрастными особенностями обучающихся начальной школы. Музыкальная деятельность обучающихся не ограничивается лишь урочными часами, поэтому предусматривается и интеграция с внеурочной деятельностью, а именно, участие обучающихся в различных художественно-музыкальных, драматических и других кружках.

23. Реализация данных подходов осуществляется через:

1) уважение мнения каждого обучающегося и понимание важности использования уже имеющихся знаний и навыков для дальнейшего развития;

2) мотивирующее и развивающее обучение обучающихся с помощью тщательно подобранных заданий и видов деятельности;

3) моделирование стратегий решения проблем на жизненных примерах обучающихся;

4) поощрение исследовательской деятельности обучающихся и активного обучения;

5) развитие у обучающихся навыков критического и творческого мышления через участие обучающихся в различных видах музыкальной деятельности;

6) организация индивидуальной, групповой и коллективной деятельности обучающихся;

- 7) активную вовлеченность обучающихся в различные виды музыкальной деятельности;
- 8) формирование мотивации к самостоятельному поиску знаний;
- 9) поддержку обучения обучающихся посредством "оценивания для обучения";
- 10) использование различных способов оценивания для дальнейшего развития;
- 11) создание благоприятной атмосферы для раскрытия творческих способностей каждого обучающегося;
- 12) дифференциацию обучения в целях стимулирования и мотивации обучающихся;
- 13) межпредметную интеграцию.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

24. Оценивание результатов изучения предмета "Коррекционная ритмика" осуществляется с применением системы критериального оценивания.

25. Критериальное оценивание – процесс оценивания, основанный на сравнении учебных достижений обучающихся с четко определенными заранее известными всем участникам учебного процесса (обучающимся, администрации школы, педагогическому коллективу, родителям и иным законным представителям) критериями оценивания, соответствующими целям и содержанию начального образования, способствующими формированию учебно-познавательных способностей обучающихся.

26. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания.

27. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

28. Система критериального оценивания в начальной школе включает формативное оценивание и суммативное оценивание.

29. Формативное оценивание – оценивание, которое определяет уровень освоения знаний и сформированности навыков обучающихся в повседневной работе на уроке и/или дома и осуществляет оперативную взаимосвязь между обучающимся и учителем в ходе обучения, позволяет обучающимся понимать, насколько правильно они выполняют задания в период изучения нового материала и достигают целей и ожидаемых результатов обучения.

30. Суммативное оценивание – оценивание, которое определяет уровень освоения знаний и сформированности навыков обучающихся по завершении изучения разделов учебной программы за четверть, по завершении уровня образования.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

31. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

32. Содержание учебного предмета:

1) для определения содержания данного предмета выстроена система целей обучения, которая состоит из шести разделов:

раздел 1 "Развитие движений" состоит из четырех подразделов: "Овладение построениями", "Усвоение элементов ритмической гимнастики", "Разучивание несложных танцевальных движений", "Подвижные игры с музыкальным заданием". Цели обучения включают: освоение различных видов ходьбы, бега, прыжков, основные позиции рук и ног, некоторые виды построений, а также детьми разучиваются элементы народных, классических, современных и характерных танцев;

раздел 2 "Слушание музыки" включает следующие подразделы: "Распознавание музыки на слух", "Различение музыки на слух", "Определение музыкальных пьес по характеру", "Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов". Слабослышащие обучающиеся, особенно с незначительной тугоухостью, сразу воспринимают контрастные элементарные музыкальные структуры на слух и словесно охарактеризовать услышанный материал. При обучении обучающихся восприятию необходимо использовать следующие методические приемы : моделирование элементов музыки движениями, соотнесения звука с каким-либо персонажем, моделирование элементов музыки условными знаками, воспроизведение ритма услышанной мелодии с помощью детских шумовых инструментов;

раздел 3 "Фонетическая и речевая ритмика" направлен на развитие слухового восприятия обучающихся, а также произносительной стороны речи и определяет следующие направления в работе: "Правильное пользование речевым дыханием", "Понимание и воспроизведение речевого материала", "Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи", "Синтагматическое членение фразы". Работа в рамках этого раздела направлена на то, чтобы сделать речь ребенка эмоциональной и выразительной;

раздел 4 "Восприятие и исполнение попевок и песен" состоит из следующих подразделов: "Понимание основных дирижерских жестов", "Эмоциональная коллективная декламация под музыку", "Пение", "Самостоятельная музыкальная творческая деятельность".

таблица 1

№	Разделы	Подразделы

1	Развитие движений	1.1 Построения и перестроения
		1.2 Элементы ритмической гимнастики
		1.3 Танцевальные движения
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием
2	Слушание музыки	2.1 Распознавание музыки на слух
		2.2 Различение музыки на слух
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов
3	Фонетическая и речевая ритмика	3.1 Правильное пользование речевым дыханием
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи
		3.4 Синтагматическое членение фразы
4	Восприятие и исполнение попевок и песен	4.1 Понимание основных дирижерских жестов
		4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку
		4.3 Пение
		4.4 Самостоятельная музыкальная творческая деятельность

33. В программе для удобства использования целей обучения и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа - подраздел, четвертое число показывает нумерацию цели обучения. Например, в кодировке 1.2.1.1 "1" - класс, "2.1" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

34. Содержание системы целей обучения:

1) "Развитие движений":

таблица 2

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
		1.1.1.1 выполнять под музыку	2.1.1.1 выполнять под музыку разные виды ходьбы (большим и	3.1.1.1	4.1.1.1

1.1 Построения и перестроения	0.1.1.1 выполнять под музыку простые виды ходьбы	различные виды ходьбы (змейкой, на носках, на пятках с соблюдением дистанции, ходьба широким шагом);	мелким, скользящим и пружинистым шагом с подчеркнутым размахом рук, с высоким подниманием колен	выполнять перестроения групп, фигурную маршировку	выполнять перестроения групп, фигурную маршировку
	0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в коллоне на пальцах и полупальцах	1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в коллоне на носках, уметь изменять заданные движения, ориентируясь на начало и конец музыки	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы	3.1.1.2 синхронно выполнять змейку, сведения и разведения	4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
	0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг	1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг	2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением	4.1.1.3 Выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение
	0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре	1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала	2.1.1.4 выполнять построения по инструкции: построения и перестроения	3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну	4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
	0.1.1.5 уметь изменять движение под ритм. Останавливаться под инструкцию учителя	1.1.1.5 изменять темп движения или останавливаться по инструкции учителя	2.1.1.5 маршировка с флажками, с цветами, ходьба за ведущими парами с разнообразным положением рук	3.1.1.5 реагировать движением на акцент в музыке	4.1.1.5 выполнять построения двух concentрически х кругов, сужение и расширение круга
					4.1.2.1

1.2
Элементы
ритмической
гимнастики

0.1.2.1 выполнять под музыку наклоны вперед, в стороны; повороты головы, туловища	1.1.2.1 выполнять гимнастические движения: повороты головы, полуприседания, вставание на полупальцы	2.1.2.1 выполнять программные гимнастические и танцевальные движения	3.1.2.1 выполнять круговые вращения головой, вращение плечевого пояса	выполнять под музыку упражнения на развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
0.1.2.2 выполнять различные положения рук: вперед, в стороны, вверх с предметами и без предметов, разгибания рук, круговые вращения рук с флажками	1.1.2.2 выполнять различные положения рук, круговые движения плечами попеременно и вместе, сжатие пальцев в кулак, разжимание пальцев	2.1.2.2 выполнять упражнения для мышц шеи, головы, плечевого пояса, повороты, плавные кружения головой, наклоны вперед, вправо, влево, наклоны в положении сидя	3.1.2.2 выполнять наклоны вперед с положением "руки в стороны", ритмичное выбрасывание рук, сжатых в кулаки	4.1.2.2 выполнять упражнения на коррекцию осанки и выработку равновесия: "Кошечка", "Березка", "Качалка" с включением элементов: мост, ласточка, полушпагат
0.1.2.3 выполнять упражнения с выставлением ног вперед, в стороны, поднимание на носки	1.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: приседания вставание на полупальцы, выставлением ноги на пятку и носок	2.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: вытягивание носка вперед и в сторону, полуприседания на носки	3.1.2.3 выполнять упражнения на выработку осанки: из положения стоя на коленях сесть на пол сбоку от голени, вернуться в исходное положение	4.1.2.3 выполнять комплексы ритмико-гимнастических упражнений под современную музыку
0.1.2.4 выполнять приседания и наклоны туловища	1.1.2.4 выполнять приседания держась одной рукой за опору, махи ногами, полуприседания	2.1.2.4 выполнять упражнения для рук и кистей рук: раскачивания, скрещивания, вращение, встряхивание кистей, сжатие и расжимание пальцев	3.1.2.4 выполнять наклоны туловища вперед вниз из положения сидя с вытянутыми ногами	4.1.2.4 выполнять расслабляющие упражнения: раскачиваться стоя в кругу, взявшись за руки
			3.1.2.5	4.1.2.5 выполнять упражнения на выработку осанки: в

				ходить, бегать, двигаться свободно и непринужденно с разными групповыми перестройками	положении сидя подтягивание коленей к груди, переходя в положение лежа ; сидя на пятках выпрямлять и сгибать спину
1.3 Танцевальные движения	0.1.3.1 выполнять притопы, кружения по одному и в парах	1.1.3.1 выполнять движения, принятые в казахском и русском танце	2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием	3.1.3.1 выполнять несложные танцевальные движения: вальсовая дорожка, припляс, скользящий ход на полупальцах, боковой ход с припаданием, " веревочка" " присядка"	4.1.3.1 исполнять танцевальные движения в композициях ритмично, эмоционально, сохраняя рисунок и линию танца
	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе	1.1.3.2 выполнять хороводный шаг	2.1.3.2 выполнять кружение полосками	3.1.3.2 выполнять танцевальные движения: па-де-баск, плие, балансе, большой и малый батманковырялочка с притопом, шаг вальса	4.1.3.2 знать и уметь самостоятельно исполнять основные элементы казахского (не менее пяти)
	0.1.3.3 выполнять боковой галоп	1.1.3.3 выполнять шаг галопа, переменный шаг	2.1.3.3 выполнять шаг польки	3.1.3.3 исполнять пляски " Казахский танец " (музыка Ш. Калдаякова) "Матросский танец" (народная мелодия Яблочко")	4.1.3.3 знать и уметь самостоятельно исполнять основные элементы русского танца (не менее пяти)
	0.1.3.4 исполнять несложные народные танцы : "Қаражорға",	1.1.3.4 выполнять притопы, кружение через правое плечо, плавные движения рук исполнять	2.1.3.4 выполнять движения казахского танца "Қамажай": переменный шаг , толкын,	2.1.3.4 разучивание несложных танцевальных композиций движения русской пляски "	4.1.3.4 знать и уметь самостоятельно исполнять основные

	русская пляска и полька	пляски по показу "Полька", "Медвежа-та", "Покру-жись-поклонись"	кесе"Айголек", "Хоровод с платочками", полька "Мишка с куклой"	Дробушеч-ка", "Ковыря-лочка"	элементы танцы народов мира (не менее пяти)
1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Сакина тастау", "Гуси лебеди", "Кошки-мышки", "Замри", "Один лишний"	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (казахская народная музыка), "Стукалка" (украинская народная музыка) "Поезд" (мелодии народов Казахстана) "Рыбаки и рыбки" (русская народная музыка)	2.1.4.1 "Передай мяч" (музыка М. Глинки), "Кот и мыши" (музыка Т.Ломовой),	3.1.4.1 "Зайцы и охотники" (музыка Н. Раухвергера)	4.1.4.1 "Чей кружок?" (музыка казахского народа кюй "Аксақ құлан")

2) "Слушание музыки":

таблица 3

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2 . 1 Распознавание музыки на слух	0.2.1.1 реагировать на начало и конец звучания музыки	1.2.1.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм песни	2.2.1.1 различать на слух музыкальные фрагменты при выборе из 4-6	3.2.1.1 исполнять руками (хлопками) ритмический рисунок мелодии (одновременно с аккомпонементом)	4.2.1.1 различать на слух симфоническую музыку от народной
			2.2.1.2 различать на слух: двудольный, трехдольныйчетырех-дольный метр в музыке	3.2.1.2 различать на слух: различные музыкальные формы	4.2.1.2 различатьна слух звучания народных инструментов
	0.2.2.1 различать на слух громкую-тихую, быструю-медленную музыку	1.2.2.1 различать на слух музыку (громкую, тихую, негромкую)	2.2.2.1 различать изменения движений в связи со сменой частей	3.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр	4.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
				3.2.2.2	4.2.2.2

2.2 Различение музыки на слух			2.2.2.2 различать на слух мелодий песен с опорой на их графическую запись (при выборе из 2-4)	воспринимать и отгадывать звучания на слух различные инструменты: фортепиано, баян, дудочка, челесты, маракасы, румба	различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен
2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	0.2.3.1 воспринимать музыкальные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)	1.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая-грустная пьеса)	2.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая, грустная, спокойная)	3.2.3.1 воспринимать и определять фрагменты из одной мелодии (запев, припев)	4.2.2.1 различать на слух разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
		1.2.3.2 воспринимать и воспроизводить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец	2.2.3.2 воспринимать и определять по ритму музыкальных пьес: марш, песня, колыбельная	3.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения	4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения
			2.2.2.3 воспринимать и различать сольное и хоровое исполнение	3.2.3.3 воспринимать и различать солирующий голос и хоровое звучание при прослушивании вокально-инструментальной музыки	4.2.2.3 воспринимать на слух и различать звучания инструментов симфонического оркестра
2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на слух музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на	1.2.4.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры	2.2.4.1 исполнять на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: "Куручка и цыплята" музыка Е. Тиличевой) "Полька" (музыка М.Глинки)	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы "Балдырған әні" (Н.Жанаев, Б. Дәлден-баев)	4.2.4.1 уметь самостоятельно выбирать инструмент с мотивировкой

	музыкальных инструментах	на шумовых инструментах	Марш" (музыка Е.Брусиловского)	Как под горкой" (муз м сл народные)	

3) "Фонетическая и речевая ритмика":

таблица 4

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Правильное пользование речевым дыханием	0.3.1.1 воспроизводить гласные (а, о, у, ы, э, и) на одном выдохе с движениями	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а , о, у, ы, э, и) и дифтонги (я,е,Ў, ю)	2.3.1.1 уметь пропевать гласные, протяжно правильно произносить щелевые согласные на 8- 10 счетов	3.3.1.1 дифференцирова ть произносить смычные и щелевые согласные с рациональной голосоподачей	4.3.1.1 уметь произносить речевой материал голосом нормальной высоты, силы
	0.3.1.2 воспроизводить согласные (п, т, к, ф, м, б)	1.3.1.2 правильно произносить согласные (п,т,с, к,ш,в,ф,б,г,д,з,ж, ц,ч,л,м,н,р,х,щ) дифференцируя в произношении носовые и ротовые звуки, свистящие и шипящие, звонкие и глухие	2.3.1.2 дифференцирова нно произносить в словах и фразах согласные звуки : носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)	3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой материал с рациональной темпо и голосоподачей	4.3.1.2 произносить фразы слитно, самостоятельно распределяя дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (до 10-12 слогов)
	0.3.1.3 выполнять упражнения на дыхание с отхлопыванием ритма словосочетаний (слитное воспроизведе ние 5-7 слогов с постоянной или меняющейся гласной (папопу, папопуе)	1.3.1.3 рационально использовать речевой выдох при произнесении сочетаний взрывного и гласного звуков (7-8 слогов)	2.3.1.3 слитно воспроизводить слова и короткие фразы из 8-10 слогов	3.3.1.3 слитно воспроизводить слогосочетания с постепенным и х наращиванием до 10-12 слогов	4.3.1.3 слитно воспроизводить слогосочетания с постепенным и х наращиванием до 12-14
3.2 Понимание и воспроизведение	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по	2.3.2.1 воспринимать на слух и понимать речевой материал, связанный с организацией	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы	4.3.2.1 понимать воспринимаемы й и воспроизводимы

речевого материала	нормальной высоты, силы и тембра	образцу и самостоятельно	учебной деятельности обучающихся на уроке	самоорганизации на урок	й речевой материал
3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	0.3.3.1 воспринимать на слух и воспроизводить слитно и раздельно словосочетания, слова	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-громче	3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до среднего уровня и наоборот	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуру фразы
		1.3.3.2 уметь изменять голос по силе: нормальный, громкий, тихий	2.3.3.2 уметь изменять голос с движениями и без движений	3.3.3.2 воспринимать на слух и воспроизводить элементы ритмико-интонационной структуры речи: изменение темпа речи, замедление, убыстрение	4.3.3.2 воспринимать на слух и воспроизводить фразы, соблюдая мелодическую структуру фразы
			2.3.3.3 уметь воспринимать на слух воспроизводить интонации на различном речевом материале	3.3.3.3 соблюдать ударение в двух-пяти-сложных структурах	4.3.3.3 уметь передавать в речи все виды интонации (мелодические структуры фраз)
3.4	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)	1.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов – по образцу (подражанию и ударение в 4-6 сложных словах)	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы;	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическое ударение во фразах различных типов и видов	4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическое ударение во фразе
	0.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе	1.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе с расстановкой логического и	2.3.4.2 выделять логическое ударение по возможности	3.3.4.2 выделять логическое и синтагматическое ударение по возможности соблюдая	4.3.4.2 уметь выделять переходной акцент во фразе, синтагме

Синтагматическое членение фразы	(по подражанию или по образцу)	синтагматическое ударения во фразе	соблюдая мелодический контур	мелодический контур	

4) "Восприятие и исполнение попевок и песен":

таблица 5

Обучающиеся будут					
Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе	1.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	3.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	4.4.1.1 воспроизводить движением руки воспринятый на слух ритмический рисунок музыкального отрывка
		1.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой октавы	2.4.1.2 определять движением руки высотного положения двух и более звуков внутри первой – второй октав	3.4.1.2 отмечать движением руки сильную долю такта	4.4.1.2 Приблизительно интонировать мелодии песен, дирижировать хором
4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	0.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)	1.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)	2.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под музыку (спокойно, бодро, грустно)	3.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя	4.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя
				3.4.2.2 исполнять каждый куплет песни с соответствующ	4.4.2.2 воспроизводить ритмический рисунок мелодий песен в

				и м и эмоциональным и оттенками	умеренном и умеренно-быстр ом темпе
4.3 Пение	0.4.3.1 исполнять казахские и русские народные попевки, песни	1.4.3.1 исполнять протяжно на одном выдохе не менее 6 звуков определенного музыкального тона, различных музыкальных тонов, казахских и русских попевок	2.4.3.1 исполнять песни в диапазоне "ДО первой октавы- ЛЯ первой октавы" естественным протяжным голосом нормальной громкости	3.4.3.1 исполнять фрагменты песен, попевок в контрастной динамике (громко-тихо)	4.4.3.1 у м е т ь самостоятельно исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов п о д дирижирование обучающегося
		1.4.3.2 уметь петь звукоряд " Лесенка" - вверх и вниз с показом рукой	2.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой октавы различным голосом (нормальный, тихий, шепотный)	3.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой-второй октавы по трезвучию не менее 12-16 слов на один выдох определять характер песни	4.4.3.2 уметь анализировать звучно-высотную и ритмическую структуру мелодии, динамических оттенков
4.4 Самостоятельна я музыкальная творческая деятельность		1.4.4.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном и медленном темпе	2.4.4.1 з н а т ь краткое содержа ние музыкальной сказки "Колобок ", определять образы, характеры их движений	3.4.4.1 музыкально-дра матическая постановка " Теремок"	4.4.4.1 музыкально-дра матическая постановка " Кошкин дом"

34. Долгосрочные планы:

1) 0 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Построения и перестроения	0.1.1.1 выполнять под музыку простые виды ходьбы
			0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в коллоне на пальцах и полупальцах

Все обо мне	"Развитие движений"	1.2 Элементы ритмической гимнастики	0.2.1.1 выполнять под музыку наклоны вперед, в стороны; повороты головы, туловища
		1.3 Танцевальные движения	0.1.3.1 выполнять притопы, кружения по одному и в парах
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Сакина тастау"
Моя школа	"Слушание музыки"	2.1 Распознавание музыки на слух	0.2.1.1 реагировать на начало и конец звучания музыки
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	0.3.1.1 воспроизводить гласные (а, о, у, ы, э, и) на одном выдохе с движениями
			0.3.1.2 воспроизводить согласные (п, т, к, ф, м, б)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	0.3.3.1 воспринимать на слух и воспроизводить слитно и отдельно словосочетания, слова
		3.4 Синтагматическое членение фразы	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе
2 четверть			
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	0.1.1.2 выполнять легкий ритмичный бег в колонне на пальцах и полупальцах
			0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	0.1.2.2 выполнять различные положения рук: вперед, в стороны, вверх с предмета-ми и без предметов,

Моя семья и друзья Мир вокруг нас			разгибания рук, круговые вращения рук с флажками
		1.3 Танцевальные движения	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Гуси лебеди"
	"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	0.2.2.1 различать на слух громкую-тихую, быструю-медленную музыку
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	0.3.1.3 выполнять упражне-ния на дыхание с отхлопыванием ритма словосочетаний (слитное воспроиз-ведение 5-7 слогов с постоянной или меняю-щейся гласной (папопу, папопупе)
		3.2 Понимание и вопроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	0.3.3.1 воспринимать на слух и воспроизводить слитно и раздельно словосочетания, слова
		4.1 Понимание основных дирижерских жестов	0.4.1.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных , восьмых и половинных длительностей в умеренном темпе
		3 четверть	
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	0.1.1.3 выполнять построение в колонку, в шеренгу, в круг
			0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре
			0.1.2.3 выполнять упражнения с

Путешествия Традиции и фольклор		1.2 Элементы ритмической гимнастики	выставлением ног вперед , в стороны, поднимание на носки
		1.3 Танцевальные движения	0.1.3.2 выполнять ходьбу в хороводе
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	0.1.4.1 "Кошки-мышки", "Замри"
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	0.2.3.1 воспринимать музыкаль-ные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на слух музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	0.3.2.1 произносить речевой материал эмоционально, голосом нормальной высоты, силы и тембра
		3.4 Синтагматическое членение фразы	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах)
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	0.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)
4 четверть			
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	0.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в паре
			0.1.1.5 уметь изменять движение под ритм. Останавливаться под инструк-цию учителя
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	0.1.2.3 выполнять упражнения с выставлением ног вперед , в стороны, поднимание на носки
			0.1.2.4 выполнять приседания и наклоны туловища
		1.3 Танцевальные движения	0.1.3.3 выполнять боковой галоп
			0.1.3.4 исполнять несложные народные

Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух			танцы: "Қаражорға", русская пляска и полька
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	0.2.3.1 воспринимать музыкальные фрагменты и определять характер музыки (веселая-грустная мелодия)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	0.2.4.1 воспринимать на слух музыкальный ритм. Уметь исполнять воспринятый ритм на музыкальных инструментах
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.4 Синтагматическое членение фразы	0.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов (ударение в 2-3 сложных словах) 0.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе (по подражанию или по образцу)
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.3 Пение	0.4.3.1 исполнять казахские и русские народные попевки, песни

2) 1 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Всё обо мне	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	1.1.1.1 выполнять под музыку различные виды ходьбы (змейкой, на носках, на пятках с соблюдением дистанции, ходьба широким шагом) 1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в колонне на носках, уметь изменять заданные движения, ориентируясь на начало и конец музыки
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	1.2.1.1 выполнять гимнастические движения: повороты головы, полуприседания, вставание на полупальцы
		1.3 Танцевальные движения	1.1.3.1 выполнять движения, принятые в казахском и русском танце

		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	1.1.4.1 "Ақ серек-Көк серек" (казахская народная музыка), "Стукалка" (украинская народная музыка)	
Моя школа	"Слушание музыки"	2.1 Распознавание музыки на слух	1.2.1.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм песни	
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а, о, у, ы, э, и) и дифтонги (я, е, Ы, ю)	
			1.3.1.2 правильно произносить согласные (п, т, с, к, ш, в, ф, б, г, д, з, ж, ц, ч, л, м, н, р, х, щ) дифференцируя в произношении носовые и ротовые звуки, свистящие и шипящие, звонкие и глухие	
			3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по образцу и самостоятельно
			3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра
		3.4 Синтагматическое членение фразы	1.3.4.1 выделять ударный гласный в ряду слогов – по подражанию и образцу (ударение в 4-6 сложных словах)	
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	1.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы	
2 четверть				
		1.1 Построения и перестроения	1.1.1.2 выполнять ритмичный бег в колонне на носках, уметь изменять заданные движения, ориентируясь на начало и конец музыки	
			1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг	

Моя семья и друзья Мир вокруг нас	"Развитие движений"	1.2 Элементы ритмической гимнастики	1.1.2.2 выполнять различные положения рук, круговые движения плечами попеременно и вместе, сжимание пальцев в кулак, разжимание пальцев
		1.3 Танцевальные движения	1.1.3.2 выполнять хороводный шаг
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	1.1.4.1 ... "Поезд" (мелодии народов Казахстана) "Рыбаки и рыбки" (русская народная музыка)
	"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	1.2.2.1 различать на слух музыку (громкую, тихую, негромкую)
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	1.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая-грустная пьеса)
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	1.3.1.1 произносить кратко и долго гласные звуки (а, о, у, ы, э, и) и дифтонги (я, е, Ё, ю)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	1.3.2.1 понимать и употреблять речевой материал по образцу и самостоятельно
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	1.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
	3 четверть		
"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	1.1.1.3 выполнять построения: в одну, две, три линии, в шеренгу, в круг 1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала	

Путешествия Традиции и фольклор		1.2 Элементы ритмической гимнастики	1.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: приседания вставание на полупальцы , выставлением ноги на пятку и носок
		1.3 Танцевальные движения	1.1.3.3 выполнять шаг галопа, переменный шаг
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	1.2.3.2 воспринимать и воспроиз-водить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры на шумовых инструментах
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	1.3.3.1 различать голос нормальной высоты, силы и тембра
		3.4 Синтагматическое членение фразы	1.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе с расстановкой логического и синтагматического ударения во фразе
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	1.4.2.1 эмоционально декламировать песни под музыку (коллективно)
		4.3 Пение	1.4.3.1 исполнять протяжно на одном выдохе не менее 6 звуков определенного музыкального тона, различных музыкальных тонов, казахских и русских попевок
4 четверть			
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	1.1.1.4 находить свою пару и выполнять движения в парах, уметь правильно использовать пространство зала
			1.1.1.5 изменять темп движения или останавливаться по инструкции учителя

Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!		1.2 Элементы ритмической гимнастики	одной рукой за опору, махи ногами, полуприседания
		1.3 Танцевальные движения	1.1.3.4 выполнять притопы, кружение через правое плечо, плавные движения рук
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	1.2.3.2 воспринимать и воспроизводить жанры пьес по ритму: марш, песня, танец
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	1.2.4.1 воспринимать на слух и воспроизводить простой маршевый ритм движениями, с помощью игры на шумовых инструментах
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.4 Синтагматическое членение фразы	1.3.4.2 выделять логическое ударение во фразе с расстановкой логического и синтагматического ударения во фразе
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.3 Пение	1.4.3.2 уметь петь звукоряд "Лесенка" - вверх и вниз с показом рукой
4.4 Самостоятельная музыкальная творческая деятельность		1.4.4.1 воспроизводить ритмический рисунок, состоящий из четвертных, восьмых и половинных длительностей в умеренном и медленном темпе	

3) 2 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы системы целей обучения	Подразделы системы целей обучения	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Построения и перестроения	2.1.1.1 выполнять под музыку разные виды ходьбы (большим и мелким, скользящим и пружинистым шагом с подчеркнутым размахом рук, с высоким подниманием колен
			2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы

Всё обо мне	"Развитие движений"	1.2 Элементы ритмической гимнастики	1.1.2.1 выполнять гимнастические движения: повороты головы, полуприседания, вставание на полупальцы
		1.3 Танцевальные движения	2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	2.1.4.1 "Кот и мыши" (музыка Т. Ломовой)
Моя семья и друзья	"Слушание музыки"	2.1 Распознавание музыки на слух	2.2.1.1 различать на слух музыкальные фрагменты при выборе из 4-6
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	2.3.1.1 уметь пропевать гласные, протяжно правильно произносить шипящие согласные на 8-10 счетов
			2.3.1.2 дифференцированно произносить в словах и фразах согласные звуки: носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	2.3.2.1 воспринимать на слух и понимать речевой материал, связанный с организацией учебной деятельности обучающихся на уроке
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-громче
		3.4 Синтагматическое членение фразы	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
2 четверть			
		1.1 Построения и перестроения	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы
			2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и

Моя школа
Мой родной край

"Развитие движений"		продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением
	1.2 Элементы ритмической гимнастики	2.1.2.2 выполнять упражнения для мышц шеи, головы, плечевого пояса, повороты, плавные кружения головой, наклоны вперед, вправо, влево, наклоны в положении сидя
	1.3 Танцевальные движения	2.1.3.1 выполнять шаг с притопом, поворотные три притопа, выставление ноги на пятку с подпрыгиванием
	1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	2.1.4.1 "Передай мяч" (музыка М. Глинки)
"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	2.2.2.1 различать изменения движений в связи со сменой частей
	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	2.2.3.1 воспринимать и определять характер музыкальных пьес (веселая, грустная, спокойная)
	2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять на металлофонах, рumbaх, бубнах простые мелодии: "Курочка и цыплята" (музыка Е. Тиличеевой)
"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	2.3.1.2 дифференцированно произносить в словах и фразах согласные звуки: носовые и ротовые (б-м, д-н, п-м, т-н)
	3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	2.3.2.1 воспринимать на слух и понимать речевой материал, связанный с организацией учебной деятельности обучающихся на уроке
	3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.1 уметь постепенно усиливать голос: тихо-громко-громче 2.3.3.2 уметь изменять голос с движениями и без движений

	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	2.1.1.4 выполнять построения по инструкции: построения и перестроения
			2.1.1.5 маршировка с флажками, с цветами, ходьба за ведущими парами с разнообразным положением рук
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	2.1.2.3 выполнять упражнения для мышц ног: вытягивание носка вперед и в сторону, полуприседания на носки
		1.3 Танцевальные движения	2.1.3.2 выполнять кружение полосками
			2.1.3.3 выполнять шаг польки
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	2.2.3.2 воспринимать и определять по ритму музыкальных пьес: марш, песня, колыбельная
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: "Полька" (музыка М.Глинки)
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	2.3.3.3 уметь воспринимать на слух воспроизводить интонации на различном речевом материале
		3.4 Синтагматическое членение фразы	2.3.4.1 уметь делить длинные фразы паузами на синтагмы
		4.1 Понимание основных дирижерских жестов	2.4.1.2 определять движением руки высотного положения

	"Восприятие и исполнение попевок и песен"		двух и более звуков внутри первой –второй октав
		4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	2.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под музыку (спокойно, бодро, грустно)
		4.3 Пение	2.4.3.1 исполнять песни в диапазоне "ДО первой октавы-ЛЯ первой октавы" естественным протяжным голосом нормальной громкости
4 четверть			
Окружающая среда Путешествия	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	2.1.1.2 синхронно выполнять движения с движениями группы 2.1.1.3 выполнять бег основных движений, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	2.1.2.4 выполнять упражнения для рук и кистей рук: раскачивания , скрещивания, вращение, встряхивание кистей, сжимание и расжимание пальцев
		1.3 Танцевальные движения	2.1.3.4 выполнять движения казахского танца "Айголек",русского танца "Хоровод с платочками" и польки " Мишка с куклой"
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	2.2.2.3 воспринимать и различать сольное и хоровое исполнение
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	2.2.4.1 исполнять на металлофонах, румбах, бубнах простые мелодии: "Курочка и цыплята" " Марш" (музыка Е.Брусиловского)
		3.4 Синтагматическое членение фразы	2.3.4.2 выделять логическое ударение по возможности соблюдая мелодичес-кий контур

"Фонетическая и речевая ритмика"	4.3 Пение	2.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой октавыразличнымголосом (нормальный, тихий, шепотный)
"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.4 Самостоятельная музыкальная творческая деятельность	2.4.4.1 знать краткое содержание музыкальной сказки "Колобок", определять образы, характеры их движений

4) 3 класс:
таблица 9

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Живая природа	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	3.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку 3.1.1.2 синхронно выполнять змейку, сведения и разведения
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	3.1.2.1 выполнять круговые вращения головой, вращение плечевого пояса
		1.3 Танцевальные движения	3.1.3.1 выполнять несложные танцевальные движения: вальсовая дорожка, припляс, скользящий ход на полупальцах, боковой ход с припаданием, "веревочка" "присядка"
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	3.1.4.1 "Зайцы и охотники" (музыка Н. Раухвергера)
	"Слушание музыки"	2.1 Распознавание музыки на слух	3.2.1.1 исполнять руками (хлопками) ритмический рисунок мелодии (одновременно с аккомпанементом)
		3.1 Правильное пользование речевым дыханием	3.3.1.1 дифференцировать и произносить смычные и щелевые согласные с рациональной голосо-подачей 3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой

Что такое хорошо, что такое плохо?	"Фонетическая и речевая ритмика"		материал с рациональной темпо и голосоподачей
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы самоорга-низации на урок
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до среднего уровня и наоборот
	3.4 Синтагматическое членение фразы	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическое ударение во фразах различных типов и видов	
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	3.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
2 четверть			
Время	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением 3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	3.1.2.2 выполнятьнаклоны вперед с положением "руки в стороны", ритмичное выбрасывание рук, сжатых в кулаки
		1.3 Танцевальные движения	3.1.3.2 выполнять танцевальные движения: па-де-баск, плие, балансе, большой и малый батманковырялочка с притопом, шаг вальса
	"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	3.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	3.2.3.1 воспринимать и определять фрагменты из одной мелодии (запев, припев)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы,

Архитектура		помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	несложные пьесы "Как под горкой" (музыка, слова - народные)
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	3.3.1.2 слитно отчетливо произносить речевой материал с рациональной темпо и голосоподачей
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	3.3.2.1 внятно, слитно произносить формулы самоорганизации на урок
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	3.3.3.1 уметь постепенно повышать и понижать тон от высокого до среднего уровня и наоборот
			3.3.3.2 воспринимать на слух и воспроизводить элементы ритмико-интонационной структуры речи: изменение темпа речи, замедление, убыстрение
3 четверть	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	3.4.1.1 дирижировать несложные по ритмическому рисунку музыкальные пьесы
			3.4.1.2 отмечать движением руки сильную долю такта
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	3.1.1.3 выполнять основные движения ходьбы, останавливаясь и продолжая движение вместе с музыкальным сопровождением
			3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	3.1.2.3 выполнять упражнения на выработку осанки: из положения стоя на коленях сесть на пол сбоку от голени, вернуться в исходное положение
			3.1.2.4 выполнять наклоны туловища вперед вниз из положения сидя с вытянутыми ногами

Искусство Выдающиеся личности		1.3 Танцевальные движения	3.1.3.3 исполнять пляски "Казахский танец" (музыка Ш. Калдаякова) "Матросский танец" (народная мелодия "Яблочко")
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	3.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы) "Как под горкой" (народная музыка)
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	3.3.3.3 соблюдать ударение в двух-пяти-сложных структурах
		3.4 Синтагматическое членение фразы	3.3.4.1 соблюдать логическое и синтагматическое ударение во фразах различных типов и видов
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	3.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под аккомпанемент и под управление учителя
		4.3 Пение	3.4.3.1 исполнять фрагменты песен, попевок в контрастной динамике (громко-тихо)
		4.4 Самостоятельная музыкальная творческая деятельность	3.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Теремок"
	4 четверть		
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	3.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну
			3.1.1.5 реагировать движением на акцент в музыке
	"Слушание музыки"	1.2 Элементы ритмической гимнастики	3.1.2.5 ходить, бегать, двигаться свободно и непринужденно с разными групповыми перестройками

Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники		1.3 Танцевальные движения	2.1.3.4 разучивание несложных танцевальных композиций. Движения русской пляки "Дробушечка", "Ковырялочка"
	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	3.2.3.3 воспринимать и различать солирующий голос и хоровое звучание при прослушивании вокально-инструментальной музыки
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	3.2.4.1 исполнять под аккомпанемент учителя различных ритмы, несложные пьесы "Балдырған әні" (Н. Жанаев, Б. Дәлденбаев)
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.4 Синтагматическое членение фразы	3.3.4.2 выделять логическое и синтагматическое ударение по возможности соблюдая мелодический контур
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.3 Пение	3.4.3.2 исполнять песни в диапазоне первой-второй октавы по трезвучию не менее 12-16 слогов на один выдох определять характер песни

5) 4 класс:
таблица 10

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Моя Родина – Казахстан	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	4.1.1.1 выполнять перестроения групп, фигурную маршировку 4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	4.1.2.1 выполнять под музыку упражнения на развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
			4.1.3.1 исполнять танцевальные движения в

Ценности		1.3 Танцевальные движения	композициях ритмично, эмоционально, сохраняя рисунок и линию танца
		1.4 Подвижные игры с музыкальным заданием	4.1.4.1 "Чей кружок?" (музыка казахского народа: кюй "Аксақ құлан")
	"Слушание музыки"	2.1 Распознавание музыки на слух	4.2.1.1 различать на слух симфоническую музыку от народной
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	4.3.1.1 уметь произносить речевой материал голосом нормальной высоты, силы
			4.3.1.2 произносить фразы слитно, самостоятельно распределяя дыхательные паузы при произнесении длинных фраз (до 10-12 слогов)
		3.2 Понимание и воспроизведение речевого материала	4.3.2.1 понимать воспринимаемый и воспроизводимый речевой материал
		3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуру фразы
		3.4 Синтагматическое членение фразы	4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическое ударение во фразе
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	4.4.1.1 воспроизводить движением руки воспринятый на слух ритмический рисунок музыкального отрывка
	2 четверть		
	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	4.1.1.2 выполнять различные положения в группах: сужение и расширение круга
			4.1.1.3 выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение
			4.1.2.1 выполнять под музыку упражнения

Культурное наследие Мир профессий		1.2 Элементы ритмической гимнастики	развитие гибкости, эластичности и подвижности суставов, шеи, плечевого пояса, позвоночника
		1.3 Танцевальные движения	4.1.3.1 исполнять танцевальные движения в композициях ритмично, эмоционально, сохраняя рисунок и линию танца
	"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	4.2.2.1 различать на слух темп музыки, регистр
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	4.2.2.1 различать на слух разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
		2.4 Воспроизведение музыкального ритма с помощью детских музыкальных и шумовых инструментов	4.2.4.1 уметь самостоятельно выбирать инструментс мотивировкой
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.1 Правильное пользование речевым дыханием	4.3.1.2 произносить фразы слитно, самостоятельно распределяядыхательные паузы при произнесении длинных фраз (до 10-12 слогов)
		3.2 Понимание и вопроизведение речевого материала	4.3.2.1 понимать воспринимаемый и воспроизводимый речевой материал
		3.3 Восприятие на слух и воспроиз-ведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.1 уметь соблюдать мелодическую структуры фразы
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.1 Понимание основных дирижерских жестов	4.4.1.2 приближенно интонировать мелодии песен, дирижировать хором
	3 четверть		
		1.1 Построения и перестроения	4.1.1.3 выполнять построения цепочками скрестным шагом, шагом с пятки на носок под музыкальное сопровождение

Природные явления Охрана окружающей среды	"Развитие движений"		4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	4.1.2.2 выполнять упражнения на коррекцию осанки и выработку равновесия: "Кошечка", "Березка", "Качалка", с включением элементов: мост, ласточка, полушпагат
			4.1.2.4 выполнять расслабляющие упражнения: раскачиваться стоя в кругу, взявшись за руки
		1.3 Танцевальные движения	4.1.3.3 знать и уметь самостоятельно исполнять основные элементы русского танца (не менее пяти)
	"Слушание музыки"	2.2 Различение музыки на слух	4.2.2.2 различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен
		2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	4.2.2.1 различать на слух разные части музыкальных пьес и песен (запева, припева, проигрыша, чередования сольного и коллективного)
			4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.3 Восприятие на слух и воспроизведение ритмико-интонационной структуры речи	4.3.3.3 уметь передавать в речи все виды интонации (мелодические структуры фраз)
		3.4 Синтагматическое членение фразы	4.3.4.1 выделять логическое и синтагматическое ударение во фразе
			4.4.2.1 коллективно эмоционально декламировать песни под

	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	аккомпонемент и под управление учителя
		4.3 Пение	4.4.3.1 уметь самостоятельно исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов под дирижирование обучающегося
		4.4 Самостоятельная музыкальная творческая деятельность	4.4.4.1 музыкально-драматическая постановка "Кошкин дом"
4 четверть			
Путешествие в космос Путешествие в будущее	"Развитие движений"	1.1 Построения и перестроения	4.1.1.4 выполнять построения по инструкции: в колонну, шеренгу и круг
			4.1.1.5 выполнять построения двух концентрических кругов, сужение и расширение круга
		1.2 Элементы ритмической гимнастики	4.1.2.3 выполнять комплексы ритмико-гимнастических упражнений под современную музыку
			4.1.2.5 выполнять упражнения на выработку осанки: в положении сидя подтягивание коленей к груди, переходя в положение лежа; сидя на пятках выпрямлять и сгибать спину
	1.3 Танцевальные движения	4.1.3.4 знать и уметь самостоятельно исполнять основные элементы танцы народов мира (не менее пяти)	
		2.2 Различение музыки на слух	4.2.2.2 различать на слух вокальные, инструментальные и вокально-инструментальные исполнения на материале казахских и русских народных песен

	"Слушание музыки"	2.3 Определение музыкальных пьес по характеру	4.2.3.2 воспринимать и определять характер произведения
			4.2.2.3 воспринимать на слух и различать звучания инструментов симфонического оркестра
	"Фонетическая и речевая ритмика"	3.4 Синтагматическое членение фразы	4.3.4.2 уметь выделять переходной акцент во фразе, синтагме
	"Восприятие и исполнение попевок и песен"	4.2 Эмоциональная коллективная декламация под музыку	4.4.2.2 воспроизводить ритмический рисунок мелодий песен в умеренном и умеренно-быстром темпе
		4.3 Пение	4.4.3.1 уметь самостоятельно исполнять песни в сопровождении шумовых и музыкальных инструментов под дирижирование обучающегося
			4.4.3.2 уметь анализировать звуковы-сотную и ритмическую структуру мелодии, динамических оттенков

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 253-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-2 сыныптары үшін "Айналамен таныстыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 253-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. 0-2-сыныптарға арналған "Айналамен таныстыру" пәні нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім берудің үлгілік оқу жоспарының түзету компоненті болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы 0-2-сыныптарда "Айналамен таныстыру" пәнін оқу барысында нашар еститін білім алушылар ие болатын білімнің, біліктің, дағдының мазмұны мен көлемін анықтайды.

4. "Айналамен таныстыру" оқу бағдарламасы нашар еститін білім алушылардың әртүрлі пәндік салалардағы әлемді танудың вербалды құралдарын және коммуникативтік дағдыларды меңгеруі; есту қабілетінің нашарлығымен байланысты кедергілерден өтіп, әлеуметтік-мәдени кеңістіктікте бағдар ұстау біліктілігіне ие болуы үшін оқыту процесінде аталмыш пәннің дидактикалық әлеуетін пайдалануға назар аударады.

5. "Айналамен таныстыру" оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру үдерісін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын жасаудың негізгі бағдарлары болып табылады.

6. Білім берудің классикалық негіздері ретінде құндылыққа бағдарланған, әрекеттік, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер оқу үдерісінің нәтижелерін және білім беру мақсаттарының басымдылық жүйесін нығайту үшін қолданылды әрі оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс берді.

7. Тілдерді оқытудың негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әртүрлі оқу жағдайында білім мен дағды алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану секілді әр оқу пәнінің құралдары арқылы нашар еститін білім алушылардың сөйлеу дағдысын дамытудың жетекші ұстанымы ретінде қарастырылады.

8. "Айналамен таныстыру" оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі ретінде берілген күтілетін нәтижелер көрсетілген. Мазмұндық аспектіден алғанда оқу бағдарламаларында оқу мен тұлғааралық қатынастың субъектісі болып табылатын нашар еститін білім алушыны тәрбиелеудегі нақты оқу пәнінің үлесі анықталған.

9. "Айналамен таныстыру" пәнін оқыту келесі әмбебап оқу әрекеттерін қалыптастыруға мүмкіндік береді:

1) қоршаған шындық пен адамның ішкі әлемін тануға бағытталған өз қызметін реттей алу қабілеті;

2) оқу міндеттерін орындау үшін ақпаратты іздеу қабілеті;

3) әртүрлі типтегі қоғамдастықтарда (сынып, мектеп, отбасы, мәдениет мекемесі) ересектермен және қатарластарымен өзара қатынас орнатудың ережелері мен нормаларын сезіну;

4) қоршаған орта құбылыстарының және зерттелетін нысандардың модельдерімен жұмыс жасау білу қабілеті;

5) қоршаған әлемнің құбылыстарын бақылау және зерттеу, табиғи нысандардың ерекшеліктерін бөліп көрсету, қоғам тарихының, мәдениеттің фактілері мен оқиғаларын сипаттап, баяндау.

10. "Айналамен таныстыру" оқу бағдарламасы әртүрлі саладағы дағдыларды, біліктерді, пәндік білімді қалыптастыруға бағытталған, өйткені олар нашар еститін білім алушылардың білім беру практикасындағы, сондай-ақ қоғамға толыққанды, еркін және белсенді субъект ретінде енуді қажет ететін мектеп бітіргеннен кейінгі өмірдегі сәтті тұлғаға айналуының кепілі болады.

2-тарау. "Айналамен таныстыру" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

11. Нашар еститін білім алушыларға арналған мектептің 0-2 сыныптарындағы "Айналамен таныстыру" пәнінің мақсаты – тұлғалық қабылдауды, табиғат және мәдениет әлеміне қатысты жағымды эмоционалды қатынасты қалыптастыру, өз елі мен Жер ғаламшарының жанашыры ретінде Қазақстанның болашақ ұрпағын руханилыққа, белсенділікке, күзиреттілікке тәрбиелеу.

12. "Айналамен таныстыру" пәнінің міндеттері:

1) қоршаған орта туралы алғашқы түсінік қалыптастыру;

2) адам, оның жасы, жынысы, салауатты өмір салтын ұстану қажеттілігі туралы элементарлы білім қалыптастыру;

3) өз отбасы, отбасындағы қарым-қатынастар, отбасы мүшелері мен білім алушының міндеттері туралы түсінікті дамыту;

4) білім алушының міндеттері мен құқықтары, білім алушы ретіндегі рөлі туралы түсінік қалыптастыру;

5) еңбек саласы, мамандықтар туралы түсінік қалыптастыру;

6) ересектермен және білім алушылармен қарым-қатынас орнатудың жасына және мүмкіндіктеріне сай келетін міндеттерін орындау қабілетін дамыту;

7) нашар еститін тұлғалардың әлеуметтік-мәдени өмірі туралы түсінікті дамыту;

8) күнделікті өмірде және әртүрлі қауіпті әрі төтенше жағдайларда қауіпсіз қимылдау дағдыларын қалыптастыру;

9) қажетті денсаулық сақтау процедураларымен бірге күн тәртібін сақтай алу білігін дамыту;

10) бөлмені жинау, заттарға күтім жасау секілді жұмыстармен байланысты қолжетімді тұрмыстық тапсырмаларды (міндеттерді) орындау, азық-түлік сатып алуға, тамақ дайындауға, үстелді әзірлеуге және жинауға қатысу біліктерін қалыптастыру;

11) қоршаған нысандар: үй, мектеп, онда және айналасында орналасқан нысандар, көлік туралы алғашқы түсінік қалыптастыру;

12) бөлмеде және көшеде қауіпсіз қимылдау ережелерін меңгерту;

13) оқу қызметінің дағдыларын меңгерту және ересектермен, құрдастарымен қарым-қатынас орнату тәжірибесіне ие болу;

14) есту-көру арқылы қабылдауды дамыту және берілген пәнді оқу барысында қолданылатын тақырыптық әрі терминологиялық лексиканы анық айту дағдысын дамыту.

13. "Айналамен таныстыру" пәнін оқыту нашар еститін білім алушыға жеке тәжірибесін ой талқысынан өткізіп, ортасында өз орнын табуға, жеке қызығушылықтарының бағыттарын болжауға мүмкіндік береді. Пәнді оқу барысында білім алушылар өздерінің экологиялық және мәдени сауаттылығын арттырып, қажетті күзиреттерге ие болу үшін практикаға бағытталған білімді меңгереді:

1) қоршаған орта туралы түсінікке ие болу;

2) уақыттық және кеңістіктік қатынасты білдіретін, табиғат нысандары мен құбылыстарын атайтын табиғаттану терминдерін меңгеру және оларды сөйлеу барысында қолдану (нашар еститін білім алушылардың сөйлеу дағдыларының даму ерекшеліктерін ескере отырып);

3) қоршаған әлемнің тұтастығын сезіну, экологиялық сауаттылық негіздерін меңгеру;

4) қоршаған әлемнің тұтастығын сезіну, экологиялық сауаттылық негіздерін, табиғат және адамдар әлеміндегі адамгершілік әрекеттерінің қарапайым ережелерін, табиғи және әлеуметтік ортадағы денсаулық сақтау әрекетінің нормаларын меңгеру;

5) қоршаған әлемдегі себептік-салдарлық байланыстарды анықтау әрі орнату дағдыларын дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

14. Нашар еститін мектеп білім алушыларын оқыту келесі дидактикалық ұстанымдарға негізделеді:

1) білім берудің тұлғаға бағытталған тұжырымдамасына ауысуды меңзейтін білім беруді гуманизациялау ұстанымы;

2) нашар еститін білім алушылардың даму деңгейлеріне және ерекшеліктеріне білім берудің бейімділік ұстанымы, мектеп оған сай әртүрлі білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағдар ұстайды; нашар еститін білім алушылардың әртүрлі категорияларына, соның ішінде психикалық дамуы тежелген (бұдан әрі-ПДТ), көру қабілеті нашар білім алушыларға арналған әртүрлі құралдар мен әдістерді қолданады;

3) оқытудың саралау және жеке ұстанымы нашар еститін білім алушыға өзі үшін тиімділігі оқыту жолын ата-анасымен бірлесіп таңдауға мүмкіндік береді;

4) оқытудың көрнекілік және сөздік құралдар ұстанымы оқу-тәрбие процесіндегі жаңа ұғымдарды, тұжырымдарды, ережелерді қалыптастырудың негізі ретіндегі сезімдік бейнелерді жинастыру, жүйелеу және жинақтау мақсатында бақылауды ұйымдастыруға бағытталған, бұл нашар еститін білім алушыларды оқытудың алғашқы сатысындағы заңдылық;

5) ғылым негіздерін ана тілін меңгерумен бірлікте үйрету ұстанымы нашар еститін білім алушының тұлғалық даму барысы, білім берудің бекітілген көлемін білім алушының меңгеруі тілдік даму деңгейімен, ақпаратты сөйлеу арқылы қабылдау, сөйлеу-логикалық ойлаудың қалыптасу деңгейімен байланысты оны дұрыс қолдану мүмкіндігімен анықталатындығымен шарттасады;

6) есту арқылы қабылдауды сөйлеу тілінің дыбыстық жағымен бірлікте дамыту қарқынын күшейту ұстанымы нашар еститін білім алушының өзге тұлғаның өзіне қаратыла айтылған сөзін еркін түсініп, өзгелерге түсінікті, анық сөйлеу қабілетін дамытуға бағытталған;

7) сөйлеу қатынасын белсендіру ұстанымы нашар еститін білім алушылардың бірлескен қызметін ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық тәсілдерін жүзеге асыру қажеттілігімен шарттасады және сөйлеу арқылы қатынас жасау қажеттілігін туындататын жағдайларды модельдеуді болжайды. Білім алушыларды қатынастың әртүрлі тәсілдерін қалыптастыруға арнайы оқыту тұтас оқу-тәрбие жұмысындағы әлеуметтік әрекеттің формаларын ескере отырып жүзеге асырылады;

8) әрекеттік тәсіл ұстанымы нашар еститін білім алушыларды оқытудың қазіргі жүйесінің негізгі бағыттылығын көрсетеді, онда әрекет білімді, білікті және дағдыны қалыптастырудың процесі және нашар еститін білім алушының тұлғасын қалыптастырудың түзете-дамыту бағыттылығын қамтамасыз ететін шарт ретінде қарастырылады.

15. "Айналамен таныстыру" сабақтарында нашар еститін білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы міндеті – сөйлеуді практикалық меңгерту жүзеге асырылады. Бұл қоршаған ортамен таныстыру бойынша барлық жұмыстың ерекше мазмұнын (лексикалық материалды арнайы таңдау, оны топтастыру, жеке бөліктердің өзара орналасуы мен байланысы) талап етеді.

16. "Айналамен таныстыру" оқу пәнін оқыту өзге де сабақтардың ("Көркем еңбек", "Музыка", "Бейімделген дене шынықтыру", "Орыс тілі мен әдебиеті", "Түзету ырғағы", "Дыбыстауды қалыптастыру және есту қабілетін дамыту") білім беру бағдарламалары аясында жүзеге асырылатын жұмыстың келесі бағыттарына негізделеді:

- 1) қабылдаудың, назар аударудың, есте сақтаудың, ойлаудың түрлерін дамыту;
- 2) жалпы, қол, артикуляциялық моториканы дамыту;
- 3) белсенді және пассив сөздіктің көлемін кеңейту;

4) нашар еститін білім алушылардың сөздер мен сөз туындатушы модельдердің грамматикалық формаларын, синтаксистік құрылымдардың әртүрлі типтерін қабылдау, жіктеу және пайдалану дағдыларын дамыту;

5) нашар еститін білім алушылардың диалогтік және байланысты сөйлеу дағдыларын жетілдіру;

6) сөйлеудің фонетикалық жағының бұзылысын түзету, фонематикалық процестерді дамыту;

7) сөйлеу және сөйлеу арқылы емес дыбыстауды дыбыстық-көру және есту арқылы қабылдауды дамыту;

8) нашар еститін білім алушылардың коммуникативтік мотивациясын қалыптастыру.

17. "Айналамен таныстыру" пәні бойынша тапсырмалар:

1) өзің туралы әңгімеле: өз есіміңді, тегіңді, жасыңды, мекен-жайыңды, ата-анаң мен туыстарыңның есімдерін ата;

2) таныс және бейтаныс адамдармен кездесіп қалған кезде амандасу және қоштасу;

3) мұғалімнің және тәрбиешінің тапсырмаларын орындау (режимдік сәттер);

4) үй және жабайы жануарлардың суреттерін жинастыру;

5) "Көлік", "Көкөністер", "Жемістер", "Ойыншықтар" топтастыру;

6) тәулік, жыл мерзімін сурет арқылы анықтау;

7) хайуанаттар бағына экскурсиядағы бақылау бойынша сурет салу;

8) 8 наурыз, туған күн, Жаңа жыл мейрамдарымен құттықтау қағаздарын дайындау;

9) фотосуреттер альбомынан туыстары мен жақындарын тану және есімдерін атау;

10) логикалық карталармен жұмыс жасау.

18. Ақпараттық-коммуникативтік технологияларды (бұдан әрі - АКТ) пайдалану құзыреттілігі:

1) ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану құзыреттілігі жұмыс жасау, досуг және коммуникация үшін технологияларды дұрыс әрі шығармашылық тұрғыдан қолдануды қамтиды. Ол АКТ-ны пайдаланудың базалық дағдыларына негізделеді;

2) білім алушы ақпаратты таба, құра және онымен жұмыс жасай отырып, ақпарат және идея алмасып, өз жұмысын бағалайды және жетілдіреді, жабдықтар мен қосымшалардың кең шоғырын пайдалана отырып, барлық оқу пәндері бойынша білім алу үдерісінде АКТ-ны пайдалану дағдыларын дамытады.

19. "Айналамен таныстыру" оқу бағдарламасында АКТ-ны пайдалану бойынша құзыреттілік мыналарды қамтиды:

1) білім беру деңгейін жоғарылату үшін сабақтарда қолданыстағы және жаңа технологиялардың әлеуетін пайдалану;

2) ғаламтор ресурстарымен жұмыс жасау (мысалы, веб сайттан ақпарат оқу, қажетті материалды таңдау, көшіру және оны жеке құжат немесе файл ретінде сақтау);

3) мәтінмен және слайдтармен жұмыс жасау үшін қарапайым бағдарламалардан бастап, күрделі бағдарламаларға (Word, PowerPoint секілді) дейін пайдалану;

4) ақпаратты өңдеу, оны электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықты (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

5) электронды оқулықтардың көмегімен оқыту.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

20. "Айналамен таныстыру" пәні аясындағы түзете-дамыта оқытудың нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

21. Бағдарламаның әр бөліміндегі барлық тақырып бойынша бақылау-диагностикалау тапсырмалары дайындалады.

22. Бақылау-диагностикалау тапсырмаларын орындаудың нәтижелері білім алушының жетістіктер картасында тіркеледі және білім алушыға қатысты жеке тәсіл таңдаудың негізін құрайды.

23. Білім алушылардың жетістіктері баллдық жүйе бойынша бағаланбайды, өйткені "Айналамен таныстыру" пәні нашар еститін білім алушыларға арналған мектептің Үлгілік оқу жоспарының түзету компонентіне енеді және түзете-дамыту міндеттерін орындайды.

24. Жетістіктерді бағалау сипаттау мәніне ие.

5-тарау. "Айналамен таныстыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

25. "Айналамен таныстыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;

2) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;

3) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

26. Нашар еститін білім алушыларға арналған мектепте 0-сынып сөйлеу қабілеті дамымай қалған 6-7 жастағы білім алушыларға, мектепке дейінгі дайындықтан өтпеген білім алушыларға арналып ұйымдастырылады.

27. Үшінші тоқсанда қосымша демалыс беріледі. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып, қажетті мектеп жабдығымен толықтырылады.

28. Жұмысты әртүрлі формада (жеке, жұптық, топтық) және түрде (ойындар және өзге де белсенді әдістер) жүргізу үшін сыныптағы жиһаз қозғалмалы болады. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стенділерге орын бөлінеді.

29. Есту қабілеті нашар білім алушыларға арналған мектепте білім беру кеңістігін ұйымдастыруға қойылатын талаптар:

1) оқу процесіндегі өзгерістер, қауіптер туралы ақпарат беретін, жабдықтардың, кабинеттер мен оқу сыныптарының атауларын білдіретін ақпараттың стенділерде баспа кестелері түрінде немесе электронды тасымалдаушыларда берілуі;

2) сабақ кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың визуалды ақпаратпен (субтитрлар көрсету мүмкіндігі бар мониторлар орнату, монитор көлемі және саны кабинеттің көлемін ескере отырып анықталады) қайталануы;

3) ақпаратты жаңғыртуды қажетті дыбыстық құралдармен қамтамасыз ету.

30. Оқу кабинеттері білім алушылардың есту арқылы қабылдау дағдысын дамытуға мүмкіндік беретін заманауи аудиологиялық және сурдопедагогикалық талаптарға сай келетін дыбыс күшейткіш аппаратурамен жабдықталады: вибротактильді құрылғыларының қосымша жиынтығы және сымсыз аппаратурасы бар ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппарат.

31. Оқу күні бойында және сабақтан тыс уақытта нашар еститін білім алушы медициналық ұсыныстарды ескере отырып, дыбыстық аппаратты немесе кохлеарлы имплантты пайдаланады. Оқу бөлмелерінде FM-жүйелерді, қуат көздерін, батареяларды сақтауға арналған арнайы орындар дайындалады. Әр оқу сыныбы білім алушыларға арналған компьютерлер тұратын жұмыс орындарымен жабдықталады.

32. Жеке сабақтар жүргізуге арналған есту кабинеттері вибротактильді құрылғыларының қосымша жиынтығы бар, жеке қолданысқа арналған дыбыс күшейткіш аппаратурамен, визуалды жабдықтармен және дыбыстау бойынша жұмыс жасауға, есту арқылы қабылдауды дамытуға арналған компьютерлік бағдарламалармен, айнамен жабдықталған.

33. Заманауи электр акустикалық, соның ішінде, дыбыс күшейткіш, алыстан жақсы көруге мүмкіндік беретін (үлкен экранға тасымалдау) аппаратураларды пайдалану туралы сөйлеуші тұлғаның хабардар болуы да арнайы талап болып табылады.

34. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, онда әр сынып бойынша күтілетін нәтижелер (дағдылар немесе біліктер, білім немесе түсінік) түріндегі оқыту мақсаттары көрсетілген. Әр бөлімшенің ішінде тізбекті түрде ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, нашар еститін білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларға оқытудың келесі сатылары туралы ақпарат ұсынуға мүмкіндік береді.

35. Бағдарлама мазмұнының осылай бөлінуі мұғалімге өз жұмысын жоспарлап, білім алушылардың жетістіктерін критерийлерге сәйкес бағалауға мүмкіндік береді.

36. "Айналамен таныстыру" пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және менің отбасым 1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы 1.3 Менің шағын Отаным
		2.1 Өсімдіктер

2	Менің елімнің табиғаты	2.2 Жануарлар 2.3 Ауа-райы және климат
3	Қауіпсіз өмір ережелері	3.1 Денсаулық 3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері

37. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының нөмірі.

38. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өз есімін, тегін білу, атау және өзгелер атағанда жауап беру 0.1.1.2 өз заттарының (ойыншықтар, киім, аяқ киім) атауларын білу 0.1.1.3 есту аппаратын, кохлеарлы имплантты пайдалану ережелерін білу 0.1.1.4 ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратты пайдалану ережесін білу 0.1.1.5 өз денесінің бөліктерін (бас, мойын,	1.1.1.1 мекенжайын: қаланы (ауылды), көшені, үй және пәтер нөмірін білу 1.1.1.2 үй (пәтер) жабдығын: жиһаз бен ыдыс атауларын білу	

дене, аяқ, қол) білу	1.1.1.3 үй (пәтер)	2.1.1.1 отбасылық еңбекке және демалысқа қатысу
0.1.1.6 отбасы құрамын, туыстары мен жақындарының есімдерін білу	жабдығын: тұрмыстық заттарды білу	2.1.1.2 қонақ қабылдау ережелерін білу
0.1.1.7 азық-түлікті ажырата білу	1.1.1.4 мұқият тамақтану, үстелді дайындау жолдарын білу	2.1.1.3 үлкенді-кішілі туыстарына, көршілеріне, бейтаныс адамдарға мұқият және мейіріммен қарау
0.1.1.8 киім және аяқ киім атауларын топтастыру	1.1.1.5 отбасылық даталар, дәстүрлер, салттар туралы білу	2.1.1.4 сөйлеу этикетінің ережелерін білу
0.1.1.9 өз денесінің бөліктерін (құлақ, бет, маңдай, мұрын, арқа, төс) білу	1.1.1.6 отбасылық мерекелер мен салтанаттарға дайындық шараларына қатысу	2.1.1.5 бұқаралық ақпарат құралдарын: радионы, телевидение, прессаны, ғаламторды ажырата білу
0.1.1.10 өзара сыйластық негізінде отбасы мүшелерімен қатынас орнату	1.1.1.7 қонақтарды қабылдау немесе мерекені тойлау үшін бөлмені безендіріп, сыйлықтар дайындау;	2.1.1.6 өзінің сыртқы келбетіне күтім жасау
0.1.1.11 пәтердегі бөлмелердің (бөлме, дәліз, жуынатын бөлме) атауларын білу	1.1.1.8 мейраммен құттықтап, сыйлықтар мен құттықтау қағаздарын дайындау	
0.1.1.12 ата-анасымен және өзге туыстарымен сыртқы ұқсастықтар (көз, мұрын, шаштың түсі) табу	1.1.1.9 қонақта өзін ұстау ережелерін сақтау	
	1.1.1.10 үй жинау кезінде	

	0.1.1.13 саусақтардың атауларын, тырнақтың, шынтақтың, тізенің, табанның атауларын ажырата білу 0.1.1.14 жақындарының мамандықтарын және кәсіп салаларын білу 0.1.1.15 телефонды пайдалану	ата-анасына көмектесу				
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 өз сыныбын табу 0.1.2.2 мұғалімнің, тәрбиешінің есімі мен әкесінің есімін білу 0.1.2.3 мектептегі сыныптардың және өзге де бөлмелердің орналасу ретін білу 0.1.2.4 мектептегі өзін ұстау ережелерін білу 0.1.2.5 мұғалімнің және тәрбиешінің тапсырмаларын орындау 0.1.2.6 оқу жабдықтар	1.1.2.1 асханада, сабақта, ойында өзін ұстау ережелерін білу 1.1.2.2 мұғалімнің тапсырмаларын, қоғамдық тапсырмаларды орындау 1.1.2.3 сыпайылықтың қарапайым дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірім сұрау, өз көмегін ұсыну) білу 1.1.2.4 заттарға (аяқ киім, киім, оқу құралдары,	2.1.2.1 этикеттің қарапайым ережелерін білу: үлкеннің сөзін бөлмеу, орын беру, ойыншықтарымен бөлісу, қоғамдық орындарда өзін мәдениетті ұстау 2.1.2.2 өзге адамға қамқорлық танытып, мейірімділік көрсету, өзге білім алушыларға кедергі келтірмей, олармен бірлесіп әртүрлі қызметке араласу		1.1.3.1 қаланың (ауылдың) атауын білу 1.1.3.2 өз қаласын (ауылын): көшелерді, алаңдарды, жер асты өткелдерін, бульварды, саябақты, көпірді білу 1.1.3.3 тұрғын үйлерін, дүкендерді, ауруханаларды, бала бақшаларын және мектептерді,	2.1.3.1. ескерткіштерді, көрікті жерлерді, мекемелерді: кинотеатр, театр, цирк, стадион, бассейн, мұз айдынын білу; 2.1.3.2 ақшаны пайдалана білу, зат, билет сатып алуды білу 2.1.3.3. көшелердің, қала аудандарының атауларын білу 2.1.3.4. теміржолдан өту ережелерін білу

ын қолдана білу 0.1.2.7 сабақ кестесін, күнделікті пайдалана білу 0.1.2.8 мектеп жұмысшыларының мамандықтарын білу; 0.1.2.9 мектеп жұмысшыларының (директор, оның орынбасары, мұғалім, тәрбиеші, дәрігер) есімдері мен әкелерінің есімдерін білу 0.1.2.10 мектеп бөлмелерінің (сынып, кабинет, дәретхана, дәліз, асхана) атауларын білу 0.1.2.11 сыныпта кезекші болу, кезекшілік кестесін пайдалану 0.1.2.12 сабақ кезінде өзін ұстау ережелерін сақтау 0.1.2.13 мектеп бөлмелерінің	кабинеттің, жатын бөлменің жабдықтары) мұқият қарау 1.1.2.5 жанжал болған жағдайда өзгелерді, олардың ниеттерін, қажеттіліктерін тыңдау, бірлесіп, жанжалды жою тәсілін табу, татуласу 1.1.2.6 ересек адамды есімімен және әкесінің есімімен атау 1.1.2.7 құрдасына есімін атап жүгіну, көзіне қарау, өтінішке сыпайы жауап беру, жауапты тыңдау 1.1.2.8 асхана жабдықтарын қолдану ережелерін білу	2.1.2.3 өзінің және өзгенің әрекеттерін бақылау, бағалау, өзге адамның және өзінің ерекшеліктерін бөліп көрсету 2.1.2.4 өз әрекеттерінің салдарларын, олардың өзге тұлғалардың эмоционалды жағдайларына әсерін түсіну	1.3 Менің шағын Отаным	стадиондарды ажырата білу 1.1.3.4 көше құрылымын: жаяу жолды, жол жиегін, жүретін бөлікті, көшелер қиылысын, бағдаршамды білу 1.1.3.5 адамдардың мамандықтарын, олардың еңбектерін жеңілдететін машиналарды білу 1.1.3.6 жол белгілерін ажырата білу 1.1.3.7 қазақстандық қоғамдағы адамдардың әртүрлілігі (ұлттары, ұлттық дәстүрлері мен костюмдері) туралы түсінікке ие болу 1.1.3.8 ел символикасын (ту, елтаңба, әнұран), оның мақсатын, қолданылу ережелерін білу; 1.1.3.9 мемлекеттік және	2.1.3.5. қалада қоғамдық көлікті пайдалана білу 2.1.3.6. Қазақстанның жер бедерін: жазықты, тауларды, жоталарды, жыраларды білу; 2.1.3.7. ертеңгіліктерге және көңіл көтеру шараларына орай Қазақстан халықтарын өлеңдерін, әндерін, билерін жаттау 2.1.3.8 қазақстандық әскер, өз Отанын қорғау міндеттері туралы түсінікке ие болу 2.1.3.9 әскер түрлері солдаттарының формаларын, әскери техниканы тану 2.1.3.10 туған жерінің пайдалы қазбалары, олардың адам шаруашылы
				0.1.3.1 қалалық көліктердің түрлерін ажырата білу 0.1.3.2 қала (ауыл) табиғатын бақылау 0.1.3.3 Қазақстан картасынан өзінің тұрғылықты жерінің географиялық орнын табу 0.1.3.4. мейрамдармен ертеңгіліктер (Наурыз) дайындауға және өткізуге қатысу 0.1.3.5 қазақ костюмдері, тұрмыс-тіршілігі туралы түсінікке ие болу	

ң қолданылу мақсатын білу 0.1.2.14 мектептің мекен-жайы н білу			қоғамдық мерекелерге (Тәуелсіздік күні, 8. наурыз, Наурыз мерекесі, О т а н қорғаушыла р күні, білім алушылард ы қорғау күні) қатысу) 1.1.3.10 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу және фотосуретте рмен, салынған суреттермен альбом құрастыру	ғындағы қолданысы, адамдардың мұқият қатынасы туралы білу 2.1.3.11 Қазақстанн ы ң елордасы Астана және оның көрікті жерлері (Бәйтерек, Ақорда, Бейбітшілік және келісім сарайы, Океанариум) туралы білу 2.1.3.12 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу, фотосуретте рден және салынған суреттерден альбом жасау

2) "Менің елімнің табиғаты":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
	0.2.1.1 сыныпта, аймақта өсімдіктерге күтім жасау және бақылау 0.2.1.2 бөлме өсімдіктерінің және	1.2.1.1 өсімдіктерге күтім жасау тәсілдерін білу 1.2.1.2 ормандағы, саябақтағы ағаштарды ажырата білу 1.2.1.3 ағаштың негізгі бөліктерін білу 1.2.1.4 гүлдерді сыртқы түрлеріне карап ажырату 1.2.1.5 өсімдік бөліктерін (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл, жеміс, ұрық) білу	2.2.1.1 саңырауқұлақтарды (ж е у г е болатын-болмайтын), жаңғақтар мен жидектерді ажырата білу, жаңғақтар мен

2.1 Өсімдіктер	аймақтағы өсімдіктердің атауларын білу 0.2.1.3 көкөністер мен жемістерді атап, ажырату 0.2.1.4 өсімдіктерді өсірудің қажетті жағдайларын, оларды көбейтудің кей тәсілдерін білу 0.2.1.5 көктемдегі табиғат өзгерістерін бақылау	1.2.1.6 жеміс бағының өсімдіктерін білу 1.2.1.7 бақша өсімдіктерін білу 1.2.1.8 көкөністер мен жемістерді иісі, формасы, боямасы, дәмі, көлемі бойынша ажырату 1.2.1.9 көкөністер мен жемістерді өңдеудің гигиеналық талаптары туралы білу 1.2.1.10 дала және бөлме өсімдіктерінен гербарий жинау; 1.2.1.11 бөлмеде және көшеде өсімдіктерге күтім жасау	жидектердің адам денсаулығына пайдасын білу 2.2.1.2 өсімдіктерді топтау 2.2.1.3 өсімдіктердің өсімін бақылау, өзгерістерді бақылау күнделігінде тіркеу, суреттеу 2.2.1.4 саңырауқұлақтарды, жаңғақтарды, жидектерді, жемістер мен көкөністерді жинау ережелерін білу
2.2 Жануарлар	0.2.2.1 жануарлар әлемін: құстарды, аңдарды, олардың айырмашылықтарын бақылау 0.2.2.2 жануарлар мен құстарды тану және атау 0.2.2.3 әртүрлі жануарлар әлемін: балықтарды, жәндіктерді, олардың айырмашылықтарын бақылау 0.2.2.4 жануарлардың өмір сүрулері үшін қажетті жағдайларды білу 0.2.2.5 жануарлардың тұратын жерлерін білу	1.2.2.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 1.2.2.2 жабайы және үй жануарларын ажырату 1.2.2.3 аңдар мен құстардың дене бөліктерін білу; 1.2.2.4 ыстық елдердің жануарларын ажырата білу 1.2.2.5 солтүстіктің жануарларын ажырата білу 1.2.2.6 туған жердегі жануарларды білу	2.2.2.1 жануарлардың төлдерінің аттарын білу 2.2.2.2 жануарлардың не жейтіндігін біліп, үй жануарларын тамақтандыру 2.2.2.3 үй жануарларына күтім жасау 2.2.2.4 жануарлардың орын ауыстыру тәсілдерін білу 2.2.2.5 әртүрлі жануарлардың (жыртқыш, шөппен қоректенетін, тамақ талғамайтын) тамақтану ерекшеліктерін білу 2.2.2.6 жабайы жануарлардың өмір сүру жағдайларын, оларды әр кезде қолға үйрету шарттарын білу 2.2.2.7 бақ пен бақшаның пайдалы және зиянкес мекендеушілерін білу 2.2.2.8 жануарларды топтау
		1.2.3.1 тәулік мерзімінің ауысқандығын, күннің	2.2.3.1 таза және лас ауаны ажыратып, ауаны ластаудың көздерін, бөлмені желдетуді білу 2.2.3.2 тірі ағзалар мен адамның шаруашылық

2.3 Ауа-райы және климат	0.2.3.1 адам қолымен жасалған табиғат нысандары мен заттарды ажырату 0.2.3.2 табиғатты: күнді, желді, жауын-шашынды, ауаны (жылы, суық) бақылау; 0.2.3.3 жыл мезгілдерінің атауларын білу 0.2.3.4 қыс пен күздің белгілерін білу 0.2.3.5 білім алушылардың қысқы ойындарын білу 0.2.3.6 табиғаттың көктемгі өзгерістерін бақылау 0.2.3.7 көктемнің/жаздың белгілерін білу 0.2.3.8 табиғат күнтізбесін құру 0.2.3.9 ай атауларын білу 0.2.3.10 адамдардың киімдері мен аяқ киімдеріндегі мезгілдік өзгерістерді, жыл мезгілдеріндегі білім алушылардың істерін бақылау	шығуы мен батуын бақылау 1.2.3.2 табиғат құбылыстарын: жаңбырды, найзағайды, желді бақылау 1.2.3.3 сағаттың көмегімен уақытты анықтап, уақыт үзінділерін: секундыны, минутты, сағатты білу 1.2.3.4 табиғатты бақылап, бақылау күнделігін жүргізу 1.2.3.5 ауа күйін сипаттау 1.2.3.6 апта күндерінің атауларын, олардың ретін білу 1.2.3.7 табиғат мекендеушілерін сақтау үшін адамдардың дұрыс әрекеттерінің маңызын түсіну 1.2.3.8 өсімдік, жануар, адам үшін ауаның маңызын білу 1.2.3.9 адамдардың көктемгі жұмыстары туралы білу 1.2.3.10 білім алушылардың жазғы ойындарын білу	өмірі үшін судың маңызын, табиғаттағы су айналымын білу 2.2.3.3 құстардың қысқа дайындықтарын бақылау 2.2.3.4 өлі табиғат нысандарының материалдардан (металл, ағаш, пластмасса) тұратындығын білу 2.2.3.5 табиғат жағдайының адам әрекетімен байланысын түсіну 2.2.3.6 глобусты, географиялық карталарды және жоспарларды жіті қарау 2.2.3.7 су қоймалары (мұхит, теңіз, өзен, көл, бөгет) туралы білу 2.2.3.8 ауа температурасын термометрмен анықтау 2.2.3.9 жарық пен қараңғыны салыстыру 2.2.3.10 жарықтың табиғи және жасанды негіздерін ажырату 2.2.3.11 ғарыш денелерін бақылау 2.2.3.12 табиғатты, жануарларды, адамдарды бақылау нәтижелерін ауызша сипаттау

3) "Қауіпсіз өмір ережелері":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	0-сынып	1-сынып	2-сынып
3.1 Денсаулық	0.3.1.1 адамның дене мүшелерін ажырату 0.3.1.2 денсаулықты нығайтуға бағытталған процедураларға (гимнастика, су процедуралары, күн тәртібі) қатысу	1.3.1.1 адамның негізгі дене мүшелерін және олардың функцияларын білу 1.3.1.2 денсаулықты нығайтудың шарты ретінде таза ауада ойнаудың, шынығудың, дене шынықтырудың маңызын түсіну	2.3.1.1 медициналық процедуралардың маңызын түсіну және маманның басшылығымен процедуралардан өту; 2.3.1.2 медициналық мекемелердің қызметін түсіну

	0.3.1.3 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау 0.3.1.4 үстелде дұрыс отыру, арқаны түзу ұстау	1.3.1.3 тұмаудың белгілерін білу 1.3.1.4 тамақтанар алдында қолды мұқият жуу, тамақтанған соң ауызды шаю 1.3.1.5 салфетканың, тер орамалының, кремнің қолданылу мақсатын білу	2.3.1.3 адам денесінің температурасын, пульс жиілігін өлшей білу 2.3.1.4 тістерді мұқият тазалап, ауызды шаю
3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	0.3.2.1 бөлме тазалығын сақтау 0.3.2.2 бөлмені желдетудің маңызын түсіну 0.3.2.3 тұрмыста, табиғатта қауіпсіздік сақтаудың маңыздылығын түсіну 0.3.2.4 мектеп аймағындағы қауіпсіз әрекеттің негізгі ережелерін білу 0.3.2.5 көшеден өту ережелерін білу 0.3.2.6 жол белгілерін, бағдаршамның жұмысын білу 0.3.2.7 өзін салқыннан, желден қорғап, ауа-райына сай киім таңдай білу	1.3.2.1 жеңіл жеңіл жарақат алған кезде (соғу, кесу, күйдіру) ересектердің көмегімен алғашқы көмек көрсетудің қажеттілігі туралы білу 1.3.2.2 үйде және мектепте күн тәртібін сақтау 1.3.2.3 жолаушылардың өзін ұстау ережелерін білу 1.3.2.4 спорт алаңқайында, стадионда, бассейнде өзін ұстау ережелерін білу 1.3.2.5 тұрмыстық жабдықтармен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелерін сақтау 1.3.2.6 өрт қауіпсіздігі ережелерін білу	2.3.2.1 өз денсаулығы және қоршаған адамдардың денсаулықтары үшін жауапкершілікті түсіну 2.3.2.2 жедел жәрдемнің телефонын білу, электр жабдықтарын пайдалану ережелерін сақтау 2.3.2.3 жедел көмек алу үшін дәрігерге жүгінудің қажеттілігі туралы білу 2.3.2.4 сіріңкені пайдалану ережелерін білу 2.3.2.5 отпен ойнаудың қауіптілігі туралы білу 2.3.2.6 жедел жәрдемнің телефон нөмірін білу 2.3.2.7 үйден мектепке дейінгі көліктің маршрутын білу 2.3.2.8 әр жыл мезгілінде жолда, орманда, су қоймаларында қауіпсіз әрекет ету ережелерін білу 2.3.2.9 газ плитаны пайдалана білу 2.3.2.10 газбен, электр тоғымен, сумен жұмыс жасаудың негізгі ережелерін білу 2.3.2.11 су қоймаларында өзін ұстау ережелерін білу; 2.3.2.12 өрт кезінде өзін ұстау ережелерін білу; 2.3.2.13 үйде қауіпсіз әрекет ету ережелерін түсіндіру

39. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
		Білім алушылар:
1-тоқсан		
Өзім туралы Менің мектебім	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өз есімін, тегін білу, атау және өзгелер атағанда жауап беру 0.1.1.2 өз заттарының (ойыншықтар, киім, аяқ киім) атауларын білу 0.1.1.3 есту аппаратын, кохлеарлы имплантты пайдалану ережелерін білу 0.1.1.4 ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратты пайдалану ережесін білу 0.1.1.13 саусақтардың атауларын, тырнақтың, шынтақтың, тізенің, табанның атауларын ажырата білу 0.1.1.14 жақындарының мамандықтарын және кәсіп салаларын білу 0.1.1.15 телефонды пайдалану
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 өз сыныбын табу 0.1.2.2 мұғалімнің, тәрбиешінің есімі мен әкесінің есімін білу 0.1.2.3 мектептегі сыныптардың және өзге де бөлмелердің орналасу ретін білу 0.1.2.4 мектептегі өзін ұстау ережелерін білу 0.1.2.5 мұғалімнің және тәрбиешінің тапсырмаларын орындау 0.1.2.6 оқу жабдықтарын қолдана білу 0.1.2.7 сабақ кестесін, күнделікті пайдалана білу
	2.1 Өсімдіктер	0.2.1.1 сыныпта, аймақта өсімдіктерге күтім жасау және бақылау 0.2.1.2 бөлме өсімдіктерінің және аймақтағы өсімдіктердің атауларын білу 0.2.1.3 көкөністер мен жемістерді атап, ажырату 0.2.1.4 өсімдіктерді өсірудің қажетті жағдайларын, оларды көбейтудің кей тәсілдерін білу

		0.2.1.5 көктемдегі табиғат өзгерістерін бақылау
	3.1 Денсаулық	0.3.1.1 адамның дене мүшелерін ажырату 0.3.1.2 денсаулықты нығайтуға бағытталған процедураларға (гимнастика, су процедуралары, күн тәртібі) қатысу 0.3.1.3 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау 0.3.1.4 үстелде дұрыс отыру, арқаны түзу ұстау
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	0.3.2.1 бөлме тазалығын сақтау 0.3.2.2 бөлмені желдетудің маңызын түсіну 0.3.2.3 тұрмыста, табиғатта қауіпсіздік сақтаудың маңыздылығын түсіну 0.3.2.4 мектеп аймағындағы қауіпсіз әрекеттің негізгі ережелерін білу 0.3.2.5. көшеден өту ережелерін білу; 0.3.2.6. жол белгілерін, бағдаршамның жұмысын білу; 0.3.2.7. өзін салқыннан, желден қорғап, ауа-райына сай киім таңдай білу
2-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.5 өз денесінің бөліктерін (бас, мойын, дене, аяқ, қол) білу 0.1.1.6 отбасы құрамын, туыстары мен жақындарының есімдерін білу 0.1.1.7 азық-түлікті ажырата білу 0.1.1.8 киім және аяқ киім атауларын топтастыру 0.1.1.9 өз денесінің бөліктерін (құлақ, бет, маңдай, мұрын, арқа, төс) білу 0.1.1.10 өзара сыйластық негізінде отбасы мүшелерімен қатынас орнату 0.1.1.11 пәтердегі бөлмелердің (бөлме, дәліз, жуынатын бөлме) атауларын білу 0.1.1.12 ата-анасымен және өзге туыстарымен сыртқы ұқсастықтар (көз, мұрын, шаштың түсі) табу
		0.1.2.8 мектеп жұмысшыларының мамандықтарын білу;

Менің отбасым мен достарым Бізді қошаған әлем	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.9 мектеп жұмысшыларының (директор, оның орынбасары, мұғалім, тәрбиеші, дәрігер) есімдері мен әкесінің есімін білу 0.1.2.10 мектеп бөлмелерінің (сынып, кабинет, дәретхана, дәліз, асхана) атауларын білу 0.1.2.11 сыныпта кезекші болу, кезекшілік кестесін пайдалану 0.1.2.12 сабақ кезінде өзін ұстау ережелерін сақтау 0.1.2.13 мектеп бөлмелерінің қолданылу мақсатын білу 0.1.2.14 мектептің мекенжайын білу
	2.2 Жануарлар	0.2.2.1 жануарлар әлемін: құстарды, аңдарды, олардың айырмашылықтарын бақылау 0.2.2.2 жануарлар мен құстарды тану және атау 0.2.2.3 әртүрлі жануарлар әлемін: балықтарды, жәндіктерді, олардың айырмашылықтарын бақылау 0.2.2.4 жануарлардың өмір сүрулері үшін қажетті жағдайларды білу 0.2.2.5 жануарлардың тұратын жерлерін білу
	2.3 Ауа райы және климат	0.2.3.1 адам қолымен жасалған табиғат нысандары мен заттарды ажырату 0.2.3.2 табиғатты: күнді, желді, жауын-шашынды, ауаны (жылы, суық) бақылау 0.2.3.3 жыл мезгілдерінің атауларын білу 0.2.3.4 қыс пен күздің белгілерін білу 0.2.3.5 білім алушылардың қысқы ойындарын білу
	3-тоқсан	
	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өз есімін, тегін білу, атау және өзгелер атағанда жауап беру 0.1.1.2 өз заттарының (ойыншықтар, киім, аяқ киім) атауларын білу 0.1.1.3 есту аппаратын, кохлеарлы имплантты пайдалану ережелерін білу 0.1.1.4 ұжымдық қолданыстағы дыбыс күшейткіш аппаратты пайдалану ережесін білу

Саяхат Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		0.1.1.13 саусақтардың атауларын, тырнақтың, шынтақтың, тізенің, табанның атауларын ажырата білу 0.1.1.14 жақындарының мамандықтарын және кәсіп салаларын білу 0.1.1.15 телефонды пайдалану
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 өз сыныбын табу 0.1.2.2 мұғалімнің, тәрбиешінің есімі мен әкесінің есімін білу 0.1.2.3 мектептегі сыныптардың және өзге де бөлмелердің орналасу ретін білу 0.1.2.4 мектептегі өзін ұстау ережелерін білу 0.1.2.5 мұғалімнің және тәрбиешінің тапсырмаларын орындау 0.1.2.6 оқу жабдықтарын қолдана білу 0.1.2.7 сабақ кестесін, күнделікті пайдалана білу
	2.1 Өсімдіктер	0.2.1.1 сыныпта, аймақта өсімдіктерге күтім жасау және бақылау 0.2.1.2 бөлме өсімдіктерінің және аймақтағы өсімдіктердің атауларын білу 0.2.1.3 көкөністер мен жемістерді атап, ажырату 0.2.1.4 өсімдіктерді өсірудің қажетті жағдайларын, оларды көбейтудің кей тәсілдерін білу 0.2.1.5 көктемдегі табиғат өзгерістерін бақылау
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	0.3.2.1 бөлме тазалығын сақтау 0.3.2.2 бөлмені желдетудің маңызын түсіну 0.3.2.3 тұрмыста, табиғатта қауіпсіздік сақтаудың маңыздылығын түсіну 0.3.2.4 мектеп аймағындағы қауіпсіз әрекеттің негізгі ережелерін білу 0.3.2.5 көшеден өту ережелерін білу 0.3.2.6 жол белгілерін, бағдаршамның жұмысын білу 0.3.2.7 өзін салқыннан, желден қорғап, ауа-райына сай киім таңдай білу

	1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қаладағы көлік түрлерін ажырата білу 0.1.3.2 қала (ауыл) табиғатын бақылау 0.1.3.3 Қазақстан картасынан өзінің тұрғылықты жерінің географиялық орнын табу 0.1.3.4 мейрамдар мен ертеңгіліктер (Наурыз) дайындауға және өткізуге қатысу 0.1.3.5 қазақ костюмдері, тұрмыс-тіршілігі туралы түсінікке ие болу
	2.3 Ауа райы және климат	0.2.3.1 адам қолымен жасалған табиғат нысандары мен заттарды ажырату 0.2.3.2 табиғатты: күнді, желді, жауын-шашынды, ауаны (жылы, суық) бақылау 0.2.3.3 жыл мезгілдерінің атауларын білу 0.2.3.4 қыс пен күздің белгілерін білу 0.2.3.5 білім алушылардың қысқы ойындарын білу 0.2.3.6 табиғаттың көктемгі өзгерістерін бақылау 0.2.3.7 көктемнің/жаздың белгілерін білу 0.2.3.8 табиғат күнтізбесін құру 0.2.3.9 ай атауларын білу 0.2.3.10 адамдардың киімдері мен аяқ киімдеріндегі мезгілдік өзгерістерді, жыл мезгілдеріндегі білім алушылардың істерін бақылау
4-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.5 өз денесінің бөліктерін (бас, мойын, дене, аяқ, қол) білу 0.1.1.6 отбасы құрамын, туыстары мен жақындарының есімдерін білу 0.1.1.7 азық-түлікті ажырата білу 0.1.1.8 киім және аяқ киім атауларын топтастыру 0.1.1.9 өз денесінің бөліктерін (құлақ, бет, маңдай, мұрын, арқа, төс) білу 0.1.1.10 өзара сыйластық негізінде отбасы мүшелерімен қатынас орнату

Тағам және сусын
Дені саудың - жаны сау!

	0.1.1.11 пәтердегі бөлмелердің (бөлме, дәліз, жуынатын бөлме) атауларын білу 0.1.1.12 ата-анасымен және өзге туыстарымен сыртқы ұқсастықтар (көз, мұрын, шаштың түсі) табу
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.8 мектеп жұмысшыларының мамандықтарын білу; 0.1.2.9 мектеп жұмысшыларының (директор, оның орынбасары, мұғалім, тәрбиеші, дәрігер) есімдері мен әкесінің есімін білу; 0.1.2.10 мектеп бөлмелерінің (сынып, кабинет, дәретхана, дәліз, асхана) атауларын білу 0.1.2.11 сыныпта кезекші болу, кезекшілік кестесін пайдалану 0.1.2.12 сабақ кезінде өзін ұстау ережелерін сақтау 0.1.2.13 мектеп бөлмелерінің қолданылу мақсатын білу 0.1.2.14 мектептің мекенжайын білу
1.3 Менің шағын Отаным	0.1.3.1 қаладағы көлік түрлерін ажырата білу 0.1.3.2 қала (ауыл) табиғатын бақылау 0.1.3.3 Қазақстан картасынан өзінің тұрғылықты жерінің географиялық орнын табу 0.1.3.4 мейрамдар мен ертеңгіліктер (Наурыз) дайындауға және өткізуге қатысу 0.1.3.5 қазақ костюмдері, тұрмыс-тіршілігі туралы түсінікке ие болу
2.2 Жануарлар	0.2.2.1 жануарлар әлемін: құстарды, аңдарды, олардың айырмашылықтарын бақылау; 0.2.2.2 жануарлар мен құстарды тану және атау 0.2.2.3 әртүрлі жануарлар әлемін: балықтарды, жәндіктерді, олардың айырмашылықтарын бақылау 0.2.2.4 жануарлардың өмір сүрулері үшін қажетті жағдайларды білу 0.2.2.5 жануарлардың тұратын жерлерін білу
	0.2.3.6 табиғаттың көктемгі өзгерістерін бақылау

	2.3 Ауа райы және климат	0.2.3.7 көктемнің/жаздың белгілерін білу 0.2.3.8 табиғат күнтізбесін құру 0.2.3.9 ай атауларын білу; 0.2.3.10 адамдардың киімдері мен аяқ киімдеріндегі мезгілдік өзгерістерді, жыл мезгілдеріндегі білім алушылардың істерін бақылау
	3.1 Денсаулық	0.3.1.1 адамның дене мүшелерін ажырату 0.3.1.2 денсаулықты нығайтуға бағытталған процедураларға (гимнастика, су процедуралары, күн тәртібі) қатысу 0.3.1.3 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау 0.3.1.4 үстелде дұрыс отыру, арқаны түзу ұстау

2) 1-сынып:
6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
	Білім алушылар:	
1-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.1 мекен-жайын: қаланы (ауылды), көшені, үй және пәтер нөмірін білу; 1.1.1.2 үй (пәтер) жабдығын: жиһаз бен ыдыс атауларын білу; 1.1.1.3 үй (пәтер) жабдығын: тұрмыстық заттарды білу; 1.1.1.4 мұқият тамақтану, үстелді дайындау жолдарын білу; 1.1.1.5 отбасылық даталар, дәстүрлер, салттар туралы білу; 1.1.1.6 отбасылық мерекелер мен салтанаттарға дайындық шараларына қатысу; 1.1.1.7 қонақтарды қабылдау немесе мерекені тойлау үшін бөлмені безендіріп, сыйлықтар дайындау; 1.1.1.8 мейраммен құттықтап, сыйлықтар мен құттықтау қағаздарын дайындау; 1.1.1.9 қонақта өзін ұстау ережелерін сақтау; 1.1.1.10 үй жинау кезінде ата-анасына көмектесу;

Өзім туралы Менің мектебім	2.1 Өсімдіктер	1.2.1.1 өсімдіктерге күтім жасау тәсілдерін білу; 1.2.1.2 ормандағы, саябақтағы ағаштарды ажырата білу; 1.2.1.3 ағаштың негізгі бөліктерін білу; 1.2.1.4 гүлдерді сыртқы түрлеріне қарап ажырату; 1.2.1.5 өсімдік бөліктерін (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл, жеміс, ұрық) білу; 1.2.1.6 жеміс бағының өсімдіктерін білу; 1.2.1.7 бақша өсімдіктерін білу; 1.2.1.8 көкөністер мен жемістерді иісі, формасы, боямасы, дәмі, көлемі бойынша ажырату; 1.2.1.9 көкөністер мен жемістерді өңдеудің гигиеналық талаптары туралы білу; 1.2.1.10 дала және бөлме өсімдіктерінен гербарий жинау; 1.2.1.11 бөлмеде және көшеде өсімдіктерге күтім жасау;
	3.1 Денсаулық	1.3.1.1 адамның негізгі дене мүшелерін және олардың функцияларын білу 1.3.1.2 денсаулықты нығайтудың шарты ретінде таза ауада ойнаудың, шынығудың, дене шынықтырудың маңызын түсіну 1.3.1.3 тұмаудың белгілерін білу 1.3.1.4 тамақтанар алдында қолды мұқият жуу, тамақтанған соң ауызды шаю 1.3.1.5 салфетканың, тер орамалының, кремнің қолданылу мақсатын білу
2-тоқсан		
		1.1.2.1 асханада, сабақта, ойында өзін ұстау ережелерін білу 1.1.2.2 мұғалімнің тапсырмаларын, қоғамдық тапсырмаларды орындау 1.1.2.3 сыпайылықтың қарапайым дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірімсұрау, өз көмегін ұсыну) білу 1.1.2.4 заттарға (аяқкиім, киім, оқу құралдары, кабинеттің, жатын бөлменің жабдықтары) мұқият қарау

Менің отбасым және достарым Бізді қоршаған әлем	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.5 жанжал болған жағдайда өзгелерді, олардың ниеттерін, қажеттіліктерін тыңдау, бірлесіп, жанжалды жою тәсілін табу, татуласу 1.1.2.6 ересек адамды есімі мен және әкесінің есімі менатау 1.1.2.7 құрдасына есімін атап жүгіну, көзіне қарау, өтінішке сыпайы жауап беру, жауапты тыңдау 1.1.2.8 асхана жабдықтарын қолдану ережелерін білу
	1.3 Менің шағын Отаным	1.1.3.1 қаланың (ауылдың) атауын білу; 1.1.3.2 өз қаласын (ауылын): көшелерді, алаңдарды, жерасты өткелдерін, бульварды, саябақты, көпірді білу; 1.1.3.3 тұрғын үйлерін, дүкендерді, ауруханаларды, білім алушылар бақшаларын және мектептерді, стадиондарды ажырата білу; 1.1.3.4 көше құрылымын: жаяу жолды, жол жиегін, жүретін бөлікті, көшелер қиылысын, бағдаршамды білу; 1.1.3.5 адамдардың мамандықтарын, олардың еңбектерін жеңілдететін машиналарды білу; 1.1.3.6 жол белгілерін ажырата білу; 1.1.3.7 қазақстандық қоғамдағы адамдардың әртүрлілігі (ұлттары, ұлттық дәстүрлері мен костюмдері) туралы түсінікке ие болу; 1.1.3.8 ел символикасын (ту, елтаңба, әнұран), оның мақсатын, қолданылу ережелерін білу; 1.1.3.9 мемлекеттік және қоғамдық мерекелерге (Тәуелсіздік күні, 8-наурыз, Наурыз мерекесі, Отан қорғаушылар күні, білім алушыларды қорғау күні) қатысу; 1.1.3.10 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу және фотосуреттермен, салынған суреттермен альбом құрастыру;
		1.2.2.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстырып,

	2.1 Өсімдіктер	ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 1.2.2.2 жабайы және үй жануарларын ажырату; 1.2.2.3 аңдар мен құстардың дене бөліктерін білу; 1.2.2.4 ыстық елдердің жануарларын ажырата білу; 1.2.2.5 солтүстіктің жануарларын ажырата білу; 1.2.2.6 туған жердегі жануарларды білу;
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	1.3.2.1 жеңіл жеңіл жарақат алған кезде (соғу, кесу, күйдіру) ересектердің көмегімен алғашқы көмек көрсетудің қажеттілігі туралы білу 1.3.2.2 үйде және мектепте күн тәртібін сақтау 1.3.2.3 жолаушылардың өзін ұстау ережелерін білу 1.3.2.4 спорт алаңқайында, стадионда, бассейнде өзін ұстау ережелерін білу; 1.3.2.5 тұрмыстық жабдықтармен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелерін сақтау 1.3.2.6 өрт қауіпсіздігі ережелерін білу
3-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.1 мекенжайын: қаланы (ауылды), көшені, үй және пәтер нөмірін білу 1.1.1.2 үй (пәтер) жабдығын: жиһаз бен ыдыс атауларын білу 1.1.1.3 үй (пәтер) жабдығын: тұрмыстық заттарды білу 1.1.1.4 мұқият тамақтану, үстелді дайындау жолдарын білу 1.1.1.5 отбасылық даталар, дәстүрлер, салттар туралы білу 1.1.1.6 отбасылық мерекелер мен салтанаттарға дайындық шараларына қатысу 1.1.1.7 қонақтарды қабылдау немесе мерекені тойлау үшін бөлмені безендіріп, сыйлықтар дайындау 1.1.1.8 мейраммен құттықтап, сыйлықтар мен құттықтау қағаздарын дайындау

Саяхат Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.1.1.9 қонақта өзін ұстау ережелерін сақтау 1.1.1.10 үй жинау кезінде ата-анасына көмектесу
	2.1 Өсімдіктер	1.2.1.1 өсімдіктерге күтім жасау тәсілдерін білу 1.2.1.2 ормандағы, саябақтағы ағаштарды ажырата білу 1.2.1.3 ағаштың негізгі бөліктерін білу 1.2.1.4 гүлдерді сыртқы түрлеріне қарап ажырату 1.2.1.5 өсімдік бөліктерін (тамыр, сабақ, жапырақ, гүл, жеміс, ұрық) білу 1.2.1.6 жеміс бағының өсімдіктерін білу 1.2.1.7 бақша өсімдіктерін білу 1.2.1.8 көкөністер мен жемістерді иісі, формасы, боямасы, дәмі, көлемі бойынша ажырату 1.2.1.9 көкөністер мен жемістерді өңдеудің гигиеналық талаптары туралы білу 1.2.1.10 дала және бөлме өсімдіктерінен гербарий жинау 1.2.1.11 бөлмеде және көшеде өсімдіктерге күтім жасау
	3.1 Денсаулық	1.3.1.1 адамның негізгі дене мүшелерін және олардың функцияларын білу; 1.3.1.2 денсаулықты нығайтудың шарты ретінде таза ауада ойнаудың, шынығудың, дене шынықтырудың маңызын түсіну 1.3.1.3 тұмаудың белгілерін білу 1.3.1.4 тамақтанар алдында қолды мұқият жуу, тамақтанған соң ауызды шаю 1.3.1.5 салфетканың, тер орамалының, кремнің қолданылу мақсатын білу
4-тоқсан		
		1.1.2.1 асханада, сабақта, ойында өзін ұстау ережелерін білу 1.1.2.2 мұғалімнің тапсырмаларын, қоғамдық тапсырмаларды орындау 1.1.2.3 сыпайылықтың қарапайым дағдыларын (амандасу, қоштасу, кешірімсұрау, өз көмегін ұсыну) білу

Тағам және сусын Дені саудың -жаны сау!	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.4 заттарға (аяккиім, киім, оқу құралдары, кабинеттің, жатын бөлменің жабдықтары) мұқият қарау 1.1.2.5 жанжал болған жағдайда өзгелерді, олардың ниеттерін, қажеттіліктерін тыңдау, бірлесіп, жанжалды жою тәсілін табу, татуласу 1.1.2.6 ересек адамды есімі мен және әкесінің есімін атау 1.1.2.7 құрдасына есімін атап жүгіну, көзіне қарау, өтінішке сыпайы жауап беру, жауапты тыңдау 1.1.2.8 асхана жабдықтарын қолдану ережелерін білу
	1.3 Менің шағын Отаным	1.1.3.1 қаланың (ауылдың) атауын білу; 1.1.3.2 өз қаласын (ауылын): көшелерді, алаңдарды, жерасты өткелдерін, бульварды, саябақты, көпірді білу 1.1.3.3 тұрғын үйлерін, дүкендерді , ауруханаларды, білім алушылар бақшаларын және мектептерді, стадиондарды ажырата білу 1.1.3.4 көше құрылымын: жаяу жолды, жол жиегін, жүретін бөлікті, көшелер қиылысын, бағдаршамды білу 1.1.3.5. адамдардың мамандықтарын, олардың еңбектерін жеңілдететін машиналарды білу 1.1.3.6 жол белгілерін ажырата білу 1.1.3.7 қазақстандық қоғамдағы адамдардың әртүрлілігі (ұлттары, ұлттық дәстүрлері мен костюмдері) туралы түсінікке ие болу 1.1.3.8 ел символикасын (ту, елтаңба, әнұран), оның мақсатын, қолданылу ережелерін білу 1.1.3.9 мемлекеттік және қоғамдық мерекелерге (Тәуелсіздіккүні, 8-наурыз, Наурыз мерекесі, Отан қорғаушылар күні, білім алушыларды қорғау күні) қатысу 1.1.3.10 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу және фотосуреттермен,

		салынған суреттермен альбом құрастыру
	2.2 Жануарлар	1.2.2.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 1.2.2.2 жабайы және үй жануарларын ажырату 1.2.2.3 аңдар мен құстардың дене бөліктерін білу 1.2.2.4 ыстық елдердің жануарларын ажырата білу 1.2.2.5 солтүстіктің жануарларын ажырата білу 1.2.2.6 туған жердегі жануарларды білу
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	1.3.2.1 жеңіл жеңіл жарақат алған кезде (соғу, кесу, күйдіру) ересектердің көмегімен алғашқы көмек көрсетудің қажеттілігі туралы білу 1.3.2.2 үйде және мектепте күн тәртібін сақтау 1.3.2.3 жолаушылардың өзін ұстау ережелерін білу 1.3.2.4 спорт алаңқайында, стадионда, бассейнде өзін ұстау ережелерін білу 1.3.2.5 тұрмыстық жабдықтармен жұмыс жасаудың қауіпсіздік ережелерін сақтау 1.3.2.6 өрт қауіпсіздігі ережелерін білу

3) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
	Білім алушылар:	
1-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	2.1.1.1 отбасылық еңбекке және демалысқа қатысу 2.1.1.2 қонақ қабылдау ережелерін білу 2.1.1.3 үлкенді-кішілі туыстарына, көршілеріне, бейтаныс адамдарға мұқият және мейіріммен қарау 2.1.1.4 сөйлеу этикетінің ережелерін білу 2.1.1.5 бұқаралық ақпарат құралдарын: радионы, телевидениені, прессаны, ғаламторды ажырата білу

Өзім туралы Менің отбасым және достарым		2.1.1.6 өзінің сыртқы келбетіне күтім жасау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.1 этикеттің қарапайым ережелерін білу: үлкеннің сөзін бөлмеу, орын беру, ойыншықтарымен бөлісу, қоғамдық орындарда өзін мәдениетті ұстау 2.1.2.2 өзге адамға қамқорлық танытып, мейірімділік көрсету, өзге білім алушыларға кедергі келтірмей, олармен бірлесіп әртүрлі қызметке араласу 2.1.2.3 өзінің және өзгенің әрекеттерін бақылау, бағалау, өзге адамның және өзінің ерекшеліктерін бөліп көрсету 2.1.2.4 өз әрекеттерінің салдарларын, олардың өзге тұлғалардың эмоционалды жағдайларына әсерін түсіну
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.1 ескерткіштерді, көріктіжерлерді, мекемелерді: кинотеатр, театр, цирк, стадион, бассейн, мұзайдыны білу 2.1.3.2 ақшаны пайдалана білу, зат , билет сатып алуды білу 2.1.3.3 көшелердің, қала аудандарының атауларын білу 2.1.3.4 теміржолдан өту ережелерін білу 2.1.3.5 қалада қоғамдық көлікті пайдалана білу 2.1.3.6 Қазақстанның жер бедерін: жазықты, тауларды, жоталарды, жыраларды білу
	2.1 Өсімдіктер	2.2.1.1 саңырауқұлақтарды (жеуге болатын-болмайтын), жаңғақтар мен жидектерді ажырата білу, жаңғақтар мен жидектердің адам денсаулығына пайдасын білу 2.2.1.2 өсімдіктерді топтау 2.2.1.3 өсімдіктердің өсімін бақылау, өзгерістерді бақылау күнделігінде тіркеу, суреттеу 2.2.1.4 саңырауқұлақтарды, жаңғақтарды, жидектерді, жемістер мен көкөністерді жинау ережелерін білу
		2.2.3.1 таза және лас ауаны ажыратып, ауаны ластаудың көздерін, бөлмені желдетуді білу

	2.3 Ауа райы және климат	2.2.3.2 тірі ағзалар мен адамның шаруашылық өмірі үшін судың маңызын, табиғаттағы су айналымын білу 2.2.3.3 құстардың қысқа дайындықтарын бақылау 2.2.3.4 өлі табиғат нысандарының материалдардан (металл, ағаш, пластмасса) тұратындығын білу 2.2.3.5 табиғат жағдайының адам әрекетімен байланысын түсіну 2.2.3.6 глобусты, географиялық карталарды және жоспарларды жіті қарау
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	2.3.2.1 өз денсаулығы және қоршаған адамдардың денсаулықтары үшін жауапкершілікті түсіну 2.3.2.2 жедел жәрдемнің телефонын білу, электр жабдықтарын пайдалану ережелерін сақтау 2.3.2.3 жедел көмек алу үшін дәрігерге жүгінудің қажеттілігі туралы білу 2.3.2.4 сіріңкені пайдалану ережелерін білу 2.3.2.5 отпен ойнаудың қауіптілігі туралы білу 2.3.2.6 жедел жәрдемнің телефон нөмірін білу 2.3.2.7 үйден мектепке дейінгі көліктің маршрутын білу
2-тоқсан		
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.7 ертеңгіліктерге және көңіл көтеру шараларына орай Қазақстан халықтарының өлеңдерін, әндерін, билерін жаттау; 2.1.3.8 қазақстандық әскер, өз Отанын қорғау міндеттері туралы түсінікке ие болу; 2.1.3.9 әскер түрлері солдаттарының формаларын, әскери техниканы тану; 2.1.3.10 туған жерінің пайдалы қазбалары, олардың адам шаруашылығындағы қолданысы, адамдардың мұқият қатынасы туралы білу; 2.1.3.11 Қазақстанның елордасы Астана және оның көрікті жерлері

Менің мектебім
Менің туған өлкем

	(Бәйтерек, Ақорда, Бейбітшілік және келісім сарайы, Океанариум) туралы білу 2.1.3.12 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу, фотосуреттерден және салынған суреттерден альбом жасау
2.2 Жануарлар	2.2.2.1 жануарлардың төлдерінің аттарын білу 2.2.2.2 жануарлардың не жейтіндігін біліп, үй жануарларын тамақтандыру 2.2.2.3 үй жануарларына күтім жасау 2.2.2.4 жануарлардың орын ауыстыру тәсілдерін білу 2.2.2.5 әртүрлі жануарлардың (жыртқыш, шөппен қоректенетін, тамақ талғамайтын) тамақтану ерекшеліктерін білу 2.2.2.6 жабайы жануарлардың өмір сүру жағдайларын, оларды әр кезде қолға үйрету шарттарын білу 2.2.2.7 бақ пен бақшаның пайдалы және зиянкес мекендеушілерін білу 2.2.2.8 жануарларды топтау
2.3 Ауа-райы және климат	2.2.3.7 су қоймалары (мұхит, теңіз, өзен, көл, бөгет) туралы білу 2.2.3.8 ауа температурасын термометрмен анықтау 2.2.3.9 жарық пен қараңғыны салыстыру 2.2.3.10 жарықтың табиғи және жасанды негіздерін ажырату 2.2.3.11 ғарыш денелерін бақылау 2.2.3.12 табиғатты, жануарларды, адамдарды бақылау; нәтижелерін ауызша сипаттау
3.1 Денсаулық	2.3.1.1 медициналық процедуралардың маңызын түсіну және маманның басшылығымен процедуралардан өту 2.3.1.2 медициналық мекемелердің қызметін түсіну 2.3.1.3 адам денесінің температурасын, пульс жиілігін өлшей білу 2.3.1.4 тістерді мұқият тазалап, ауызды шаю

	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	2.3.2.8 әр жыл мезгілінде жолда, орманда, су қоймаларында қауіпсіз әрекет ету ережелерін білу 2.3.2.9 газ плитаны пайдалана білу 2.3.2.10 газбен, электр тоғымен, сумен жұмыс жасаудың негізгі ережелерін білу 2.3.2.11 су қоймаларында өзін ұстау ережелерін білу 2.3.2.12 өрт кезінде өзін ұстау ережелерін білу 2.3.2.13 үйде қауіпсіз әрекет ету ережелерін түсіндіру
3-тоқсан		
	1.1 Мен және менің отбасым	2.1.1.1 отбасылық еңбекке және демалысқа қатысу; 2.1.1.2 қонақ қабылдау ережелерін білу; 2.1.1.3 үлкенді-кішілі туыстарына, көршілеріне, бейтаныс адамдарға мұқият және мейіріммен қарау; 2.1.1.4 сөйлеу этикетінің ережелерін білу; 2.1.1.5 бұқаралық ақпарат құралдарын: радионы, телевидениені, прессаны, ғаламторды ажырата білу; 2.1.1.6 өзінің сыртқы келбетіне күтім жасау;
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.1 этикеттің қарапайым ережелерін білу: үлкеннің сөзін бөлмеу, орын беру, ойыншықтарымен бөлісу, қоғамдық орындарда өзін мәдениетті ұстау 2.1.2.2 өзге адамға қамқорлық танытып, мейірімділік көрсету, өзге білім алушыларға кедергі келтірмей, олармен бірлесіп әртүрлі қызметке араласу 2.1.2.3 өзінің және өзгенің әрекеттерін бақылау, бағалау, өзге адамның және өзінің ерекшеліктерін бөліп көрсету 2.1.2.4 өз әрекеттерінің салдарларын, олардың өзге тұлғалардың эмоционалды жағдайларына әсерін түсіну
		2.1.3.1 ескерткіштерді, көріктіжерлерді, мекемелерді:

Дені саудың -жаны сау Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.3 Менің шағын Отаным	кинотеатр, театр, цирк, стадион, бассейн, мұзайдыны білу 2.1.3.2 ақшаны пайдалана білу, зат , билет сатып алуды білу 2.1.3.3 көшелердің, қала аудандарының атауларын білу 2.1.3.4 теміржолдан өту ережелерін білу 2.1.3.5 қалада қоғамдық көлікті пайдалана білу 2.1.3.6 Қазақстанның жер бедерін: жазықты, тауларды, жоталарды, жыраларды білу 2.1.3.7 ертеңгіліктерге және көңіл көтеру шараларына орай Қазақстан халықтарының өлеңдерін, әндерін, билерін жаттау
	2.1 Өсімдіктер	2.2.1.1 саңырауқұлақтарды (жеуге болатын-болмайтын), жаңғақтар мен жидектерді ажырата білу, жаңғақтар мен жидектердің адам денсаулығына пайдасын білу 2.2.1.2 өсімдіктерді жіктеу 2.2.1.3 өсімдіктердің өсімін бақылау, өзгерістерді бақылау күнделігінде тіркеу, суреттеу 2.2.1.4 саңырауқұлақтарды, жаңғақтарды, жидектерді, жемістер мен көкөністерді жинау ережелерін білу
	2.3 Ауа райы және климат	2.2.3.1 таза және лас ауаны ажыратып, ауаны ластаудың көздерін, бөлмені желдетуді білу 2.2.3.2 тірі ағзалар мен адамның шаруашылық өмірі үшін судың маңызын, табиғаттағы су айналымын білу 2.2.3.3. құстардың қысқа дайындықтарын бақылау 2.2.3.4 өлі табиғат нысандарының материалдардан (металл, ағаш, пластмасса) тұратындығын білу 2.2.3.5 табиғат жағдайының адам әрекетімен байланысын түсіну 2.2.3.6 глобусты, географиялық карталарды және жоспарларды жіті қарау 2.2.3.7 су қоймалары (мұхит, теңіз, өзен, көл, бөгет) туралы білу 2.2.3.8 ауа температурасын термометрмен анықтау

		2.2.3.9 жарық пен қараңғыны салыстыру 2.2.3.10 жарықтың табиғи және жасанды негіздерін ажырату 2.2.3.11 ғарыш денелерін бақылау 2.2.3.12 табиғатты, жануарларды, адамдарды бақылау, нәтижелерін ауызша сипаттау
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	2.3.2.1 өз денсаулығы және қоршаған адамдардың денсаулықтары үшін жауапкершілікті түсіну 2.3.2.2 жедел жәрдемнің телефонын білу, электр жабдықтарын пайдалану ережелерін сақтау 2.3.2.3 жедел көмек алу үшін дәрігерге жүгінудің қажеттілігі туралы білу 2.3.2.4 сіріңкені пайдалану ережелерін білу 2.3.2.5 отпен ойнаудың қауіптілігі туралы білу 2.3.2.6 жедел жәрдемнің телефон нөмірін білу 2.3.2.7 үйден мектепке дейінгі көліктің маршрутын білу
4-тоқсан		
	1.3 Менің шағын Отаным	2.1.3.8 қазақстандық әскер, өз Отанын қорғау міндеттері туралы түсінікке ие болу 2.1.3.9 әскер түрлері солдаттарының формаларын, әскери техниканы тану 2.1.3.10 туған жерінің пайдалы қазбалары, олардың адам шаруашылығындағы қолданысы, адамдардың мұқият қатынасы туралы білу 2.1.3.11 Қазақстанның елордасы Астана және оның көрікті жерлері (Бәйтерек, Ақорда, Бейбітшілік және келісім сарайы, Океанариум) туралы білу 2.1.3.12 өз қаласы, ауылы туралы әңгімелеу, фотосуреттерден және салынған суреттерден альбом жасау
		2.2.2.1 жануарлардың төлдерінің аттарын білу

Қоршаған орта Саяхат	2.2 Жануарлар	2.2.2.2 жануарлардың не жейтіндігін біліп, үй жануарларын тамақтандыру 2.2.2.3 үй жануарларына күтім жасау 2.2.2.4 жануарлардың орын ауыстыру тәсілдерін білу 2.2.2.5 әртүрлі жануарлардың (жыртқыш, шөппен қоректенетін, тамақ талғамайтын) тамақтану ерекшеліктерін білу 2.2.2.6 жабайы жануарлардың өмір сүру жағдайларын, оларды әр кезде қолға үйрету шарттарын білу 2.2.2.7 бақ пен бақшаның пайдалы және зиянкес мекендеушілерін білу 2.2.2.8 жануарларды топтау
	3.2 Қауіпсіз әрекет ережелері	2.3.2.8 әр жыл мезгілінде жолда, орманда, су қоймаларында қауіпсіз әрекет ету ережелерін білу 2.3.2.9 газ плитаны пайдалана білу 2.3.2.10 газбен, электр тоғымен, сумен жұмыс жасаудың негізгі ережелерін білу 2.3.2.11 су қоймаларында өзін ұстау ережелерін білу 2.3.2.12 өрт кезінде өзін ұстау ережелерін білу 2.3.2.13 үйде қауіпсіз әрекет ету ережелерін түсіндіру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 254-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 254-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім және білікті саналы түрде меңгеруіне арналған әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдану, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттерінің тәсілін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлану біліктерін меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері қазіргі мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқыту тәсілі пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Оқытудың қазіргі кезеңінде білім алушы өздігімен білімге ие болу барысында оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білім, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуіне, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірге шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесінде өктемшілікке жол бермей, қатысушылардың барлығының ынтымақтастығы үшін өзара қарым-қатынасында алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процестегі білім алушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағдарланған оқу жобалау қызметін

ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттарына қол жеткізу аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Пәннің мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттармен және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіруден тұратын білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін қажетті алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында қалыптастырылған күтілетін нәтижелер оқу пәнінің мазмұнын анықтау негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған.

12. Оқу бағдарламалары мазмұны жағынан білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына және мектепті бітіргендегі нәтижелерге негізделген тәрбие мен оқытудың біртұтастық қағидасын іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламалары пәндік білім және білікті ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру бағыттылығымен ерекшеленеді. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі төмендегі кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру негізі болып табылады:

1) білімді функционалды және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке жұмыс істей білу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектеп бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарды талдау және бағалау, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылықпен қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылық дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымды дағдылармен бірлікте тұлғалық қасиеттерді дамыту білім алушыларға базалық білімді меңгертуге негіз болады:

1) "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландыру негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқын және күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлар болады.

2-тарау. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

18. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні есту қабілеті бұзылған (нашар еститін, кейіннен естімей қалған) білім алушыларға арналған арнайы пән болып табылады. Нашар еститін білім алушылардың есту қабілетін дамыту мен ауызша сөйлеу тілін қалыптастыру бір-бірімен өте тығыз байланыста жүргізіледі. Ауызша сөйлеу тілін қалыптастыру есту, көріп есту арқылы жүзеге асырылады. Сөйлеу тілін есту арқылы қабылдау ауызша сөйлеу тілін жетілдірумен тікелей байланысты.

19. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің міндеттері:

1) тілдік және тілдік емес дыбыстарды ашық таңдауда және жабық таңдауда ажырату;

2) дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, білім алушыларға таныс мәтіндерді қабылдауға үйрету;

3) күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді ажырату;

4) диалог жүргізуге үйрету;

5) сөйлемдерді ажырату, сөзден тұратын кескін сөздерді пайдалана отырып фразаларды құрастыру;

6) мәтіндерді есту арқылы қабылдауға, мағынасын түсінуге үйрету;

7) білім алушылардың нақты, анық және мәнерлеп сөйлеуге үйрету;

8) сөйлеу кезінде логикалық екпінді сақтап сөйлеуге үйрету;

9) орфоэпиялық ережелерді сақтай отырып сөйлеуге үйрету.

20. Пәнді оқыту процесінде пәнаралық байланыстар жүзеге асырылады:

1) тіл дамыту пәнімен: "адам-табиғат-қоғам" туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру,

топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын білім алушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану;

2) түзету ритмикасы пәнімен: түзету ритмикасы кезінде ритмикалық қозғалыстар жасау, музыканы қабылдау нашар еститін білім алушылардың естіп қабылдауын дамытуға, ауызша сөйлеу тілін қалыптастыруға ықпал етеді;

3) заттық-тәжірибелік оқыту пәнімен: еңбек тақырыбына байланысты шығармалар оқу барысында білім алушыларды еңбексүйгіштікке баулу, адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу, ермексазбен, табиғи материалдармен жұмыс жасау, қағаздарды қию, өрнектер салу, безендіру арқылы қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту;

4) қоршаған ортамен таныстыру пәнімен: "Адам-табиғат-қоғам" туралы білімдерін толықтыру, табиғат құбылыстарымен адам, өсімдік, жан-жануарлар арасындағы байланыс пен тәуелділікті таныстыра отырып, білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын арттыру, топсеруен кезінде, табиғатты бақылау барысында алған білімдерін, бақылағандарын білім алушылардың сөздік қорын байыту, ауызша жазбаша тілін дамыту мақсатында пайдалану.

21. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқыту кезінде қарапайымнан күрделіге көшу қағидасына сүйенеді. Дайындық сыныбында оқитын білім алушылармен естіп қабылдауын дамыту жұмысы дыбысқа шартты қозғалыс реакциясын қалыптастырудан басталады. Берілетін сөздік материалдың көлемі жыл сайын ұлғайып отырады.

22. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні фронтальды және жеке сабақта ұйымдастырылады:

1) фронтальды сабақтарда әртүрлі дыбыстарды қабылдауға үйретеді, қоршаған ортаның түрлі дыбыстарымен, сөйлеу тілінің қалыптасуы үшін қажетті болып табылатын дыбысталулардың сипаттамасын (дыбысталудың ұзақтығын, қаттылығын, биіктігін ажырату, дыбысталудың бағытын анықтау) ажыратуға үйретеді. Фронтальды сабақтарда дыбыстарды қою және кемістіктерін түзету жұмысы жүргізілмейді. Фронтальды сабақтың негізгі міндеті: дыбыстарды дұрыс айту дағдыларын бекітеді;

2) жеке сабақтарда білім алушылар есту арқылы сөздерді, сөз тіркестерін, фразаларды, мәтіндерді жабық (шектеулі) және ашық (шексіз) таңдауда ажыратуға, тануға, танып білуге және дұрыс сөйлеуге үйретеді.

23. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің міндетті кезеңдерінің бірі сөздік материалдарды есту арқылы (есту аппаратымен және есту аппаратынсыз) қабылдау болып табылады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

24. Арнайы білім беру мекемелері (нашар еститін білім алушыларға арналған мектептер) "білім алушыларды әлеуметтік оңалту" ұстанымын негізге алады, ол

ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол тұлға қалыптастыру болып табылады.

25. Нашар еститін білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді).

26. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

27. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты сөйлеу тілін естіп қабылдау және ауызша сөйлеу дағдыларын дамыту. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құрып, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамытады. Мұндай орта нашар еститін білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында естіп қабылдап сауатты айтып пайдалануына, ауызекі сөйлеу тілін және жазбаша формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

28. Оқу бағдарламасы екі бөлімнен тұрады:

1) есту қабілетін дамыту;

2) дыбыстану.

29. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінде есту қабілетін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз естіп қабылдау;

2) дыбысқа шартты қозғалыс реакциясын қалыптастыру;

3) қоршаған орта дыбыстары (қаладағы көлік дыбыстары, табиғат дыбыстары: жаңбыр, жел, боран) және тұрмыстық дыбыстарымен (есік қоңырауы, шаңсорғыш, телефон шырылы) таныстыру және есту арқылы ажырату, танып білу;

4) есту арқылы жануарлар мен құстардың дауыстарын, дыбыстық еліктеулерді (мяу, аф-аф, муу, пи-пи) ажырату және танып білу (дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз);

5) есту арқылы былдыр сөздер мен толық сөздерді қабылдау және ажырату (дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз) сөздік материалдар үлгісі: алма, доп, аю, банан, ат, мысық;

6) есту арқылы тілдік емес дыбыстарды қабылдау;

7) тілдік және тілдік емес сигналдарды есту арқылы қабылдау және ажырату;

8) дыбысталатын ойыншықтар және саз аспаптарын есту арқылы ажырату (дауылпаз, ысқырық, пианино, сылдырмақ);

9) дыбысталу санын анықтау (біреу-көп);

10) дыбысталудың ұзақтығын (ұзақ-қысқа), қаттылығын (қатты-ақырын), биіктігін (төмен-жоғары) ажырату;

11) дыбысталудың бағытын анықтау (оң жақта, сол жақта, жоғарыдан, төменнен);

12) жануарлар мен құстардың дауыстарын тыңдап ажырату.

30. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінде дыбыстардың айтылуын қалыптастыруға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыс күшейткіш аппаратпен, жеке аппаратпен және аппаратсыз қабылдап айту;

2) дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, мәтіндерді қабылдап қайталап айтып беру;

3) күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді дыбыстарды қадағалап дұрыс айту;

4) диалог жүргізу;

5) білім алушы арасындағы сұрақ жауап алмасу арқылы сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыру;

6) 2-3 сөзден тұратын сөздерді пайдалана отырып сөзтіркестерін құрастырып айту;

7) 5-6 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндердің мазмұнын айту.

31. Дыбыстану сабағының басты мақсаты сөздің анық, мәнерлеп айтылуын білім алушыларға үйрету. Білім алушы көріп есту және есту арқылы берілген сөздік материалды мұғалімге еліктеп, дыбыстарды дұрыс айтуды үйренеді. Сонымен қатар, арнайы сабақтарда әр түрлі методикалық әдістер қолданылады: фонетикалық ырғақ және арнайы дыбыстарды қоятын, түзету жұмыс түрлері.

32. Дайындық сыныбында сөйлеу тілін қалыптастыру үшін міндетті түрде стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат жеке сабақта, сабақтарда, сабақтан тыс уақытта үзбей қолданылады. Дыбыс күшейткіш аппаратын қолдану барысында мұғалім сөзіне үлкен маңызды мән беріледі, себебі ол еліктеу үлгісі болады. Бар сөздік материалды қалыпты дауыс биіктігінен. Сөз екпінін сақтай отырып, орфоэпиялық заңдылықтарды ескеріп айтуы қажет. Өте қатты дауыспен немесе буындап айтылған мұғалім сөзі, білім алушыға сөзді қабылдауын қиындатады.

33. Дайындық сыныбында бағдарламаның негізгі бөлімі "сөз" және "сөз тіркестерінен" тұрады. Сөзбен жұмыс жүргізгенде білім алушы үлгі бойынша сөзді дұрыс немесе сол сөзге жақындау айтады.

34. Берілген сөзде қойылмаған дыбыстарға уақытша қолданылатын дыбыстарды пайдаланып айтуға болады. Сонымен қатар дауыспен, тыныспен, дыбыстырдың айтылуымен жұмыс түрлері жүргізіледі. Білім алушы сөйлеу тілінің интонациясы мен мұғалімге еліктеу арқылы танысады. Бірталай дыбыстарды білім алушы мұғалімге еліктеп, көріп есту, есту арқылы қабылдап үйренеді.

35. Тез меңгерілетін дыбыстар: а, о, у, ү, і, ә, ө, и, иа (я), ио(е), иу (ю) м, н, п, ф, в, т; ұзақ уақыт, жаттығу арқылы меңгерілетін дыбыстар: ы, ұ, к, х, л, з, ж, г, қ, ғ. Мына дыбыстар: с, ш, р, б, д, - арнайы жеке сабақтарда меңгеріледі.

36. Дайындық сыныбының бағдарламасында көріп – есту, еліктеу арқылы арнайы әдістер пайдаланылып, дыбыстар меңгеріледі: : п, а, м, ә, т, о, і, ө, ү, в, у, н, и, ы, л, иа (я), ио(е), иу (ю), к, ф, х, с, ш, р, б, д. Дайындық сыныбында қойылмаған дыбыстардың орнына, уақытша қолданылатын дыбыстарды пайдалануға болады. Мысалы: п-б, т-д, р-р.

37. Дыбыстану бағдарламасында: тыныспен жұмыс, дауыспен жұмыс, дыбыстармен, сөз, сөз тіркестерімен жұмыс түрлері жан-жақты толықтырылып, әр түрлері әдістеме жұмыстарын пайдалану жолдары қамтылып берілген. Бағдарламада орфоэпиямен, интонациямен жұмыс жүргізу жолдары да қарастырылған. Сөзбен, сөз тіркестерімен жұмыс жүргізу тәсілдері бағдарламаның ең басты бөлімінің бірі болып табылады. Сонымен қатар, 1-сыныпта да дауыспен, тыныспен, дыбыстармен, сөз, сөйлемдермен жүргізілетін жұмыс түрлері бағдарламада жүйелі түрде берілген.

38. 1-сыныпта сөзбен жұмыс жүргізгенде мұғалімге еліктеп қабылдап айту ғана емес графикалық белгілеріне, ритіміне, схемаларына және сол ритмге сай келетін сөздерді айтады. Білім алушының интонациялық сөйлеу тілін қалыптастырғанда, хабарлы, сұраулы, сөйлемдер интонациясына және эмоциональды көңіл-күйін білдіретін сөз, сөз тіркестермен жұмыс жүргізіледі.

39. 1-сыныпта бірталай дыбыстарды білім алушы мұғалімге еліктеп, көріп- есту, есту арқылы қабылдап үйренеді. Тезірек меңгерілетін дыбыстар: а, о, у, и, ү, і, ө, ә, иа (я), ио (е), иу (ю) в, ф, м, н, п, т, ал мына дыбыстар ұзағырақ жаттығу арқылы меңгеріледі: ы, к, х, з, л, ж, г; қ, ғ, ң. Мына дыбыстар: с, ш, р, б, д, - арнайы сабақта меңгеріледі.

40. Дайындық сыныбында қойылған дағдыландырылған дыбыстарды 1-сыныпта толықтырып, дыбыстарды қоюды жалғастырып, дағдыландырып, сөзде, сөйлемде дұрыс айтылуын қадағалап қорытындылайды. 1-сыныпта қойылмаған дыбыстардың орнына, уақытша қолданылатын дыбыстарды пайдалануға болады. Мысалы: д-т, ш – с, р - рь, л –ль. 1-сыныпта қойылған дыбыстар буында, сөзде, сөз тіркестерінде дағдыландырылып содан кейін, қатаң, ұяң, үнді дыбыстарда дифференциаланады.

41. Бірінші жартыжылдықта бір тыныста 4-6 буынды сөздерді айтуды үйренеді. Білім алушыдан сөздерді мұғаліммен ілесіп бірге айтуын және жеке өз бетінше айтуын талап етеді. Білім алушының мұғаліммен ілесіп бірге сөзді айтуы, дұрыс тыныс алуын және бөлмей дұрыс сөйлеуін қалыптастырады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

42. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

43. Критериалды бағалау дыбыстарды қою, дыбыстарды сөзде, сөйлемде дағдыландыру, саралап жіктеу бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

44. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

45. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу үрдісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

46. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

47. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 612 сағат.

48. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнін оқыту үшін кабинет мынадай құрал-жабдықтармен қамтылады:

- 1) стационарлық дыбыс күшейткіш аппарат;
- 2) жеке дыбыс күшейткіш аппарат;
- 3) айна;
- 4) шкаф;
- 5) зонд, шпатель;
- 6) дидактикалық және үлестірмелі материалдар;
- 7) лого-сурдопедагогикалық тренажер.

49. "Дыбыстану" бөлімінің мазмұны:

- 1) тыныспен жұмыс;
- 2) дауыспен жұмыс;
- 3) дыбыс және дыбыс тіркестерімен жұмыс;
- 4) сөзбен жұмыс;
- 5) сөз тіркестерімен жұмыс.

50. "Есту қабілетін дамыту" бөлімінің мазмұны:

- 1) буынмен жұмыс;
- 2) сөзбен жұмыс;
- 3) сөз тіркестерімен жұмыс;
- 4) сөйлеммен жұмыс;
- 5) мәтінмен жұмыс.

51. "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінің мазмұны арқылы коммуникативтік және сөйлеу тілі дағдыларын дамытуға бағытталған дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту жұмысын көрсету кезеңдерін қамтиды.

52. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1 "1" - сынып, "2" - бөлімше, "1" - дағды, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

1) есту қабілетін дамыту:

1-кесте

№	Оқыту мақсаттары жүйесінің бөлімдері	Дағдылар
1	Естіп-қабылдап, ажырату	1.1 Тілдік емес дыбыстарды қабылдап, ажырата алу
2	Естіп- қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу
3	Естіп- қабылдап, анықтап тану	3.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу

2) дыбыстану:

2-кесте

№	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Дағдылар
1	Дыбыс нормаларын сақтау	1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу
2	Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың айтылуын қалыптастыра алу

53. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) есту қабілетін дамыту:

3-кесте

Дағдылар	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
	0.1.1.1 дыбысталатын ойыншықтар және музыкалық аспаптарды қабылдап, ажырата білу 0.1.1.2 әр түрлі өлең әуендерін ажырата білу 0.1.1.3 әр түрлі би ырғағын қабылдап ажырата білу 0.1.1.4 дыбысталудың бағытын, санын анықтап (оң жақта, сол жақта , жоғарыдан, төменнен) ажырата білу 0.1.1.5 жануарлар-дың дауыстарын (ат, сиыр, қой, мысық, ит) қабылдап ажырата білу 0.1.1.6	1.1.1.1 түрлі музыкалық аспаптарын қабылдап ажырата білу 1.1.1.2 жеңіл әуендерді қабылдау және ойыншықтар м е н аспаптардың ойынын ажырата білу 1.1.1.3 музыкалық ритмдерді қабылдап ажырата білу 1.1.1.4 дыбысталудың санын анықтап " көп-біреу, біреу-екеу-үшеу) ажырата білу 1.1.1.5 тұрмыстық дыбыстар мен қоршаған орта дыбыстарын қабылдап ажырата білу (есіктің қоңырауы, телефон шырылы,	2.1.1.1 2-4 музыкалық аспаптарды, қабылдап ажырата білу 2.1.1.2 атақты әншілердің дауыстарын қабылдап ажырата білу 2.1.1.3 музыкалық ритмдерді қабылдап ажыратып-тани білу 2.1.1.4 дыбысталудың ұзақтығын (ұзақ-қысқа), қаттылығын (қатты-ақырын-т ыныш) ажырата білу 2.1.1.5 тұрмыстық дыбыстар (мектептегі үзіліс қоңырауы, телефон, есік, велосипед, сағат) қабылдап, ажырата білу 2.1.1.6 к ү н құбылыстардың дыбыстарын қабылдап, ажырата алу	3.1.1.1 инструменталды аспаптарды қабылдап ажырата білу 3.1.1.2 өлең әуендерін, атақты әншілер дауыстарын қабылдап ажырата білу 3.1.1.3 қазіргі замандағы би ырғағын қабылдап ажырата білу 3.1.1.4 дыбыстың жиілігін ажырата білу (жоғары, төмен, орташа) 3.1.1.5 к ү н құбылыстарын білдіретін дыбыстарды ққбылдап ажырату 3.1.1.6 қимыл-қозғалыс, шапалақтау арқылы жаңғырту және қабылдап, ажырата алу 3.1.1.7	4.1.1.1 төрт және оданда көп ырғақтарды музыкалық аспаптар, қимыл-қозғалыс, шапалақтау арқылы қабылдап, ажырата білу 4.1.1.2 би музыкасын ө л е н әуендерінен қабылдап ажырата білу 4.1.1.3 әр түрлі халық билерін қабылдап ажырата білу 4.1.1.4 дыбыстың шыққан бағытын анықтау (алдынан, артынан, оң жағынан, сол жағынан) қабылдап ажырата білу 4.1.1.5 адам шығаратын тілдік емес дыбыстарды ажырату (күлкі, жылау, жөтелу, түшкіру) қабылдап, ажырата білу 4.1.1.6 әр түрлі би музыкасының әуендерін қабылдап, ажырата алу

1.1 Тілдік емес дыбыстарды қабылдап, ажырата алу	саз аспаптарын (4-6 дыбыс түрін), музыкалық ритмдерді қабылдап, ажырату 0.1.1.7 валъс, марш музыканы қабылдап, ажырату 0.1.1.8 қоршаған орта дыбыстарын (терезені қаққандағы дауыс, үстелді ұрғандағы дауыс) қабылдап, ажырату 0.1.1.9 адам шығаратын тілдік емес дыбыстарды қабылдап ажырату (жылау, күлу, түшкіру, жөтелу) 0.1.1.10 дыбыстың шыққан бағытын қабылдап ажырату (алдынан, артынан, оң жағынан, сол жағынан) 0.1.1.11 музыканың темпін қабылдап, ажырату 0.1.1.12 табиғат дыбыстарын қабылдап, ажырату (кұстардың сайрауы, бұлақ, судың дыбысы) 0.1.1.13 әртүрлі жиіліктегі дыбыстарды қабылдап,	жаңбырдың дауысы) 1.1.1.6 дыбыстың жиілігін (жоғары, төмен, орташа), қабылдап, ажырата алу 1.1.1.7 дыбыс шығаратын ойыншықтар мен саз аспаптарын қабылдап, ажырата алу 1.1.1.8 тұрмыстық дыбыстарды қабылдап ажырата алу (мектептегі үзіліс қоңырауы, телефон, есік, велосипед, сағат) 1.1.1.9 жабайы жануарлардың дауыстарын қабылдап, ажырата алу 1.1.1.10 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 1.1.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа сөз тіркестерін, таныс мәтіндерді қабылдап ажырата алу 1.1.1.12 табиғат құбылыстарының дыбыстарын қабылдап, ажырату (боран, жел, жаңбыр)	2.1.1.7 әр түрлі би ырғағықтарын қабылдап (ажырата алу 2.1.1.8 фортепианода орындалған жеңіл әуендерін қабылдап, ажырата алу 2.1.1.9 әр түрлі өлең, әуендерді қабылдап, ажырата алу 2.1.1.10 музыкалық ертегілер қабылдап, ажырата алу 2.1.1.11 тапсырмаларды орындай отырып сөздік материалдарды ажырата алу 2.1.1.12. берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, ажырата алу 2.1.1.13 көлік шуылын қабылдап, ажырата алу 2.1.1.14 жеңіл әуендерді, әр түрлі ойыншықтар мен аспаптарды қабылдап, ажырата алу 2.1.1.15 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап ажырата алу 2.1.1.16 әр түрлі білім алушыларға	әр түрлі білім алушыларға арналған әндердің әуенін қабылдап, ажырата алу 3.1.1.8 әр-түрлі халық әндерін қабылдап, ажырата алу 3.1.1.9 хор әндері жеке әр түрлі әндерден қабылдап, ажырата алу 3.1.1.10 өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 3.1.1.11 ертегідегі кейіпкерлердің дыбысталулары н қабылдап, ажырата алу 3.1.1.12 екі-үш ұлттың әндерін, қабылдап, ажырата алу 3.1.1.13 фортепиано және баян аспаптарымен орындалған әндерді қабылдап, ажырата алу 3.1.1.14 атақты әншілердің дауыстары қабылдап, ажырата алу 3.1.1.15 әр түрлі ұлттық би ырғақтарын қабылдап ажырата алу 3.1.1.16	4.1.1.7 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата білу 4.1.1.8 тігін машинкасының, электропила шуылдарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.9 инструменталды аспаптардың дыбысын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.10 атақты әншілер дауыстарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.11 би музыкасын, өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 4.1.1.12 симфониялық әндерді қабылдап, ажырата алу 4.1.1.13 көңілді көңілсіз өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 4.1.1.14 атақты эстрадалық әншілер дауыстарын, опера әншілердің дауыстарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.15 заманауи би ырғақтарын қабылдап ажырата алу

ажырату (жоғары-төмен, жоғары-орташа-төмен) 0.1.1.14 оқу іс әрекетіне байланысты пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату 0.1.1.15 4-5 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату	1.1.1.13 тұрмыстық дыбыстар дыбыстарын қабылдап, ажырату 1.1.1.14 күнделікті өмірде пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату 1.1.1.15 7-8 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату	арналған әуендерін қабылдап, ажырата алу 2.1.1.17 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (мылтық атысы, пулемет) 2.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (4-6 аспап), ажырата алу 2.1.1.19 шапалақтау санын қабылдап, ажырата алу 2.1.1.20 әр түрлі білім алушыларға арналған әндерді ажырата алу	әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу 3.1.1.17 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (тоңазытқыш, шаңсорғыш) 3.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (7-8 аспап), ажырата алу 3.1.1.19 таныс, сұрақ, тапсырма сөздерді қабылдап ажырата алу 3.1.1.20 әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу	4.1.1.16 заманауи әндерді қабылдап, ажырата алу 4.1.1.17 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (трактор, комбайн, ауыр машина, жеңіл машина) 4.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (9-10 аспап), ажырата алу 4.1.1.19 таныс емес сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап ажырата алу 4.1.1.20 қазіргі кездегі әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, ажырата алу
			3.2.1.1	4.2.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып , ажырату 4.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді

				оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	қабылдап, танып , ажырату
				3.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.3 мәтінмен жұмыс барысында (10-12 сөйлемге дейінгі) таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату
				3.2.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында 8-10 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.4 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты және күнделікті қолданылатын сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату
0.2.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, танып , ажырата білу	1.2.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып , ажырата білу	2.2.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.4 берілген тақырыптар бойынша таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.5 естуге ең қолайлы ара қашықтықта есту арқылы таныс сөздерді, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдердің, мағынасын түсініп қабылдап, танып , ажырату
0.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сөздерді ажырата білу	1.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.3 мәтінмен жұмыс – 5-10 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.4 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.5 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ-жауап алмасу сөздік материалдарын қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.6 жалпы білім беретін пәндердегі оқытылатын тақырыптар бойынша қолданатын сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату
0.2.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, танып , сөз тіркестерін құрастыра білу	1.2.1.3 мәтінмен жұмыс – 6-8 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, танып , айыра білу	2.2.1.5 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.6 жеңіл фортепиано әндерін қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.6 таныс емес сөзді (ұқсас 5-6 сөйлемдер арасынан) қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.7 сыбырлап айтқан сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату
0.2.1.4 сөздер мен толық сөздерді қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.4 сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.7 әр түрлі өлең, әуендерді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.7 есептерді орындауға таныс емес керекті сөздерді, қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.8 таныс емес термин сөздерді	4.2.1.8 берілген тақырыптар бойынша (10-12
0.2.1.5 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, танып , ажырату, сөз тіркестерін құрастыру	1.2.1.5 тақырыптар бойынша 6-7 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып қабылдап, танып , ажырату				

2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	0.2.1.6 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып естіп қабылдап танып ажырату	тіркестерін қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.8 музыкалық ертегілер	қабылдап, танып , ажырату	сөйлемнен тұратын) мәтінді қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.7 сюжетті суреттер бойынша сөйлемдерді естіп қабылдап, танып, ажырату	1.2.1.8 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып қабылдап танып, ажырату	2.2.1.9 тапсырмаларды орындай отырып , сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.9 таныс емес мәтіндерді (15-17 сөйлем) қабылдап, анықтап, танып, ажырату	4.2.1.9 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып , ажырату
2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	0.2.1.8 диалогқа түсіп сөйлеу тілі материалын қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.9 5-6 сөзден тұратын сөйлемдерді сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.10 берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.10 тіл дамыту сабақтарындағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып, мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ-жауапты қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.10 өткен тақырыптар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлемдерді қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.9 3-4 сөзден тұратын сөздерді сөз тіркестерін қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.10 математикалық материалды, таныс математика-лық термин сөздерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.11 9-10 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.11 11-12 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.11 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, танып , ажырату
2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	0.2.1.10 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.11 5-8 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.12 5-6 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.12 8-10 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.12 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді (8-10 сөйлем) қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.11 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.12 әр түрлі ойыншықтар мен аспаптарды қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.13 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.13 әр түрлі мәнерде оқылған өлең жолдарын қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.13 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып , ажырату
2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	0.2.1.12 дыбысталудың бағытын, музыка темпін қабылдап, танып , ажырату	1.2.1.13 би ырғағын (тез, баяу) ритмін қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.15 таныс емес сөздер, сөз тіркестерін қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.14 музыкалық ертегілерді қабылдап, танып , ажырату	4.2.1.14 көбейту кестесі (2-9 көлемінде), "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, танып , ажырату
	0.2.1.13 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен тұратын	1.2.1.14 ер адам мен әйел адамның дауысын қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.16 диалогқа кіріп сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	3.2.1.16 суреттерді пайдалана отырып, сөздік материалдарды қабылдап, танып	4.2.1.15 ортақ тақырыптары бойынша

мәтіндерді естіп қабылдап, танып , ажырату	қабылдап, танып ажырату 1.2.1.16 шапалақтау санын қабылдап, танып, ажырату 1.2.1.17 таныс, таныс емес математикалық термин сөздерді қабылдап, танып , ажырату 1.2.1.18 5-10 сөйлемнен тұратын таныс, таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып , ажырату	2.2.1.17 әр түрлі білім алушыларға арналған әндерді қабылдап, танып , ажырату 2.2.1.18 өтініш тапсырма-ларды сөздерді қабылдап танып ажырату 2.2.1.19 қазіргі кездегі әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып , ажырату	, ажырату, диалог құрастыру 3.2.1.17 кинотеатрда көрген фильмдер бойынша сөздік материал-дарды қабылдап, танып , ажырату, диалог құрастыру 3.2.1.18 таныс, таныс емес сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату 3.2.1.19 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылу ына байланысты және күнделікті қолданылатын сөздік материалдарды қабылдап, танып , ажырату	пайдаланыла-ты н сөйлеу тілі материалын, сұрақтарды, тапсырмалар-ды қабылдап, танып , ажырату 4.2.1.16 диалог кезінде сөйлем мүшелерінен бастауыш, баяндауыш, анықтауыш, толықтауыш, пысықтауышты қабылдап, танып , ажырату 4.2.1.17 театр, мұражайда өткен экскурсия бойынша сөздік материалдар-ды қабылдап, танып , ажырату, диалог құрастыру 4.2.1.18 "Досының туған күні", "Кім болғым келеді?", "Менің досым" тақырыптары-на сөздік материалды қабылдап, танып , ажырату, диалог жалғастыра алу 4.2.1.19 берілген тақырыптар бойынша (15-20 сөйлемнен тұратын) мәтінді қабылдап, танып , ажырату
		2.3.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалдарын қабылдап, анықтап тани алу	3.3.1.1 оқу іс әрекетіне байланыс-ты сөздік материал-дарды қабылдап, анықтап, тану	4.3.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы

3.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу	0.3.1.1 математикалық сөздік материалды кабылдап, танып , ажырата білу	1.3.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты кабылдап, танып , ажырата білу	2.3.1.2 күнделікті пайдалана-тын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді кабылдап, анықтап тани алу	3.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді кабылдап, анықтап, тану	сұрақ жауапты кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.2 күнделікті пайдалана-тын сөйлеу тіліндегі, сөздерді ажырата білу	1.3.1.2 күнделікті пайдалана-тын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтінішті, ажырата білу	2.3.1.3 мәтінмен жұмыс – 5-10 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді кабылдап, анықтап тани алу	3.3.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында 8-10 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді кабылдап, анықтап, тану	4.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді кабылдап, танып , сөз тіркестерін құрастыра білу	1.3.1.3 мәтінмен жұмыс – 6-8 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді кабылдап, танып , айыра білу	2.3.1.4 1-4 сериалды сюжетті суреттер бойынша сұрақтарды кабылдап, анықтап, танып, жауап бере алу	3.3.1.4 таныс емес сөйлемдер-ді суреттердің көмегімен және көмегінсіз кабылдап, анықтап, тану	4.3.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында таныс және таныс емес мәтіндерді 10-(12 сөйлем) кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.4 сөздер мен толық сөздерді кабылдап, анықтап, тани алу	1.3.1.4 сюжетті суреттер бойынша материалдарды кабылдап, анықтап тани алу	2.3.1.5 таныс емес мәтіндерді кабылдап, мәтін бойынша сұрақтарға кабылдап, анықтап, танып, жауап бере алу	3.3.1.5 ұқсас бірнеше сөйлемдерді кабылдап, анықтап, тану, арасынан керекті сөйлемді таңдай алу	4.3.1.4 тіл дамыту сабақтарындағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.5 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді сөз тіркестерін кабылдап, анықтап, тани алу	1.3.1.5 диалогқа түсіп сөздік материалдарды кабылдап, анықтап тани алу	2.3.1.6 күнделікті пайдалана-тын сөйлеу тілі бойынша сұрақтарға кабылдап, анықтап, тану	3.3.1.6 таныс емес математикалық термин сөздерді, есепті құрасты-рып, шешу, жеңіл мәселе есептерді орындауға керекті сөздерді кабылдап, анықтап, тану	4.3.1.5 жүргізілген экскурсия, демалыс күндері туралы диалогты кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.6 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу	1.3.1.6 таныс математикалық термин сөздерді кабылдап, анықтап тани алу	2.3.1.7 деформация-лан ған мәтіндерді кабылдап, анықтап, танып, мәтінді мазмұндай алу	3.3.1.7 таныс емес термин сөздерді кабылдап, анықтап, тану	4.3.1.6 математика-лық терминдер мен тапсырма-ларды кабылдап, анықтап, тану
	0.3.1.7 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен	1.3.1.7 сюжетті суреттер бойынша сөздік материалдарды кабылдап, анықтап тани алу	2.3.1.8 мәселе есептерде "артық", "кем", "	3.3.1.8 таныс емес мәтіндерді (14-16 сөйлем)	4.3.1.7 таныс емес мәтіндерді (10-12 сөйлем) кабылдап, анықтап, тану
		1.3.1.8 диалогқа түсіп, сөздік			4.3.1.8

тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, анықтап тани алу 0.3.1.8 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы 4-5 буыннан тұратын сөз тіркестерін қабылдап, анықтап айта алу 0.3.1.9 таныс емес мәтінді (6-8 сөйлем) қабылдап, анықтап тани алу 0.3.1.10 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы хабарлы сұраулы сөйлемдерді қабылдап, анықтап тани алу, екпін түсіріп айта алу	материалдарды қабылдап, анықтап тани алу 1.3.1.9 таныс емес мәтінді қабылдап, анықтап тани алу 1.3.1.10 тақырыптар бойынша (5-10 сөйлем) тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу 1.3.1.11 сөйлемдерді суреттердің көмегімен және көмегінсіз қабылдап, анықтап тани алу 1.3.1.12 есепті құрастырып, шешу, жеңіл мәселе есептерді орындау барысында кездесетін сөздерді қабылдап, анықтап тани алу	есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап тани алу 2.3.1.9 көбейту кестесін (2-3 сөйлем көлемінде) "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап тани алу 2.3.1.10 таныс емес (9-12 сөзден тұратын) сөйлемдерді, сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, анықтап тани алу 2.3.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, мәтіндерді, сонымен қатар таныс емес сөздер, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу 2.3.1.12 тіл дамыту сабақтарын-дағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, анықтап тани алу	қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.9 таныс емес деформацияланған мәтіндерді қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.10 дыбыста-луы таныс сөздерді, қысқа фразалар-ды, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу 3.3.1.11 өткен тақырып-тар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлем-дерді қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.12 таныс математикалық термин сөздерді, есепті құрасты-рып, оны шешу кезінде қолданыла-тын сөздік материал-дарды, қабылдап, анықтап 3.3.1.13 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.14 2-3 ұқсас сөйлемнен керектісін қабылдап, анықтап, тану	таныс емес деформация-ланған мәтіндерді қабылдап, анықтап, танып, жинақтау 4.3.1.9 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану 4.3.1.10 дыбысталуы таныс емес сөздер, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу 4.3.1.11 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, анықтап, тану 4.3.1.12 жеңіл мәселе есептерді қабылдап, анықтап тани алу 4.3.1.13 көбейту кестесін (2-9 көлемінде), "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап, тану 4.3.1.14 деформация-ланған сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану

2) дыбыстану:

4-кесте

Дағдылар	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	0.1.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы өз дауысының күшін өзерте білу (қатты, ақырын) 0.1.1.2 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды айта білу (папа-папапа-папапапапаа) 0.1.1.3 дауыс күшін, сөздің дауыс екпініне қарай өзгерте айта білу 0.1.1.4 өз дауысынның дауыстап қатты айтылуын және биіктігін өзгерте алу 0.1.1.5 бір қалыпты дауыс биіктігі мен дауыс тембірін сақтаумен (дәл және жуықтау) айта алу 0.1.1.6 сөз екпінімен (бірге, тыңдап өз бетімен) айта алу 0.1.1.7 сөзді бір тыныста бөлмей тұтас айту 0.1.1.8 4-5 буынды қысқа сөйлемді	1.1.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды бірге айта білу 1.1.1.2 4-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныста айта білу 1.1.1.3 мұғалімге еліктеу арқылы және өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте ала білу 1.1.1.4 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу	2.1.1.1 сөйлесіп отырған адаммен ара қашықтыққа байланысты дауыстың күшін өзгерте алуды білу (қатты айту, ақырын айту, сыбырлап айту) 2.1.1.2 5-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныс айта білу 2.1.1.3 өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте алуды білу 2.1.1.4 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы сөйлемдерді хабарлы және сұраулы екпінмен айтуға үйрету 2.1.1.5 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу 2.1.1.6 дауыс биіктігін және дауыс күшін сөздің ой екпініне байланысты	3.1.1.1 мұғалімге еліктеу арқылы және өз бетімен сұрақ қойған кезде дауысты қаттырақ шығарып логикалық екпін түсіріп айта білу 3.1.1.2 сөйлемдерді хабарлы, лепті, сұраулы екпінмен айта білу	4.1.1.1 мұғаліммен бірге еліктеп, бір тыныста бірнеше буындарды, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту 4.1.1.2 керекті синтагімдерді қолданып тыныс паузалармен оқу 4.1.1.3 жаттап алған өлеңді қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту 4.1.1.4 сөздің өзгеруіне байланысты логикалық

	темппен табиғи нақты етіп айту (бірге, тыңдап өз бетімен) 0.1.1.9 хабарлы және сұраулы интонациямен мұғаліммен бірге тыңдап өз бетімен айту		мұғаліммен бірге және жеке қайталап айтып өзгерте білу		екпінді сақтап айту
	0.2.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ұ, ы, п, т, қ, с, ш, м,	1.2.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ұ, ы, п, т, қ, с, ш, м, н, л] және қосымша берілген [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айтылуын білу	2.2.1.1 дұрыс айта алмайтын дыбыстарды өз бетімен қадағалай ала білу 2.2.1.2 алмастырып айтатын дыбыстардың орнына керек дыбыстарды айта білу 2.2.1.3 сөздердегі дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ұ; 2) дауыссыз дыбыстар: м-б, н-д, м-п, н-т, т-қ, г-ғ, х-һ, н-ң, м-б, н-д, м-п, н-т. 3) шулы және ызыңды дыбыстар: с-з, ш-ж, с-ш, з-ж, 4) мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л ; 5) ұяң және қ а т а ң дыбыстарды т-д, б-п, г-қ, г-ғ, к-қ; 6) аффрикаттар: ч, ц 2.2.1.4 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып,	3.2.1.1 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ұ; 3.2.1.2 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу 1) дауыссыз дыбыстар: шулы және ызыңды дыбыстар с-з,	4.2.1.1 сөзде және қысқа сөйлемде дыбыстардың

2.1 Сөздерде, с ө з тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың айтылуын қалыптастыра алу	н , л] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.2 қосымша [б , к] дыбыстарын буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.3 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.4 алғашқы концентрге кірмеген дыбыстарды айтылуын жа қ ы н дыбыстармен алмастырып айта білу 0.2.1.5 айтылуы жа қ ы н дыбыстарды буында, сөзде, с ө з тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу. а-о, а-ә, а-э, ә-э, о-у, о-ө, у-ү, э-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п , н-т, л-н, т-л.	1.2.1.2 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айтылуын білу 1.2.1.3 қазақ тіліндегі [і, ұ, д, й, г, ғ, ж, з, ң, в, р, х, ф, ш, ц, һ, ч] дыбыстарды ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, с ө з тіркестерінде дұрыс айта білу 1.2.1.4 дифтонгтарды [йэ]-е, [йа]-я, [йу] -ю, [йо]-Ұ ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу 1.2.1.5 айтылуы жа қ ы н дыбыстарды буында, сөзде, с ө з тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу: а-о, а-ә, а-э, о-у, о-ө, у-ү, Ұ-у, Ұ-ү, ө-ү, ы-і, і-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, р-л, т-л, п-б, п-ф, с-з, ш-ж, д-т , ч-ш, ш-щ, к-қ, г-ғ, қ-х, қ-һ, х-һ 1.2.1.6 артикуляция сы жақын дыбыстарды ажырата білу	таныс 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу 2.2.1.5 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып (бірге, өз бетінше , белгі бойынша) таныс емес 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу 2.2.1.6 қатар келген дауыссыз дыбыстарды сөзде бөлмей бірге айту 2.2.1.7 екі, үш, төрт, бес күрделі сөздердің буын санын анықтай білу 2.2.1.8 сөздік тілдегі дыбыстардың дауысты және дауыссыз екенін ажырата білу 2.2.1.9 сөздік тілдегі дыбыстардың ұяң және қатаң екенін ажырата білу 2.2.1.10 сөйлеу тілінде орфоэпия ережелерін біліп , өзбетінше колдана білу 2.2.1.11 орфоэпия заңдылығы бойынша, қатаң	ш-ж, с-ш, з-ж, ф-в; мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л ; ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-қ; аффрикаттар: ч-ц, ц-с, ч-ш. 3.2.1.3 мәтіндерді, тақпақтарды орфоэпиялық ережесін сақтай отырып айта білу: ж е к е дыбыстардың дыбысталуын ерін үндестігі құлын-құлұн, төсек-төсөк, көңілді-көңүлді; дифтонгтардың дыбысталуы: тақия-тақыйа, Әлия-Әлія, иық-ыйық, кию-қыйуу; дауысты дыбыстардың дыбысталуы: шай-шәй, жай-жәй, лақ-ылақ; сөз ішінде дыбысталуы: абжылан-апжыл а н , сенген-сеңген, басшы-башшы кешші-кешші; екі сөз жігінде: а қ жауын-ағжауұн, ақ ала-ағала, тақ сан-тахсан, алып ұшу-алыб ұшұу 3.2.1.4 мәтінді оқу кезінде хабарлы және	дұрыс айтылуын бекіту: дауысты: а-ә, о-ө, ұ-ү, і-ы, а-э, и-э, а-о, и-ы. дауыссыз: ызынды және шулы: с-ш, з-ж; аффрикаттар: ч-ц. ұяң және қатаң: б-п, д-т, г-к , ғ-қ, з-с, ж-ш, в-ф, жуан және жіңішке: т-ть, ф-фь, п-пъ 4.2.1.2 сөйлеу тілінде орфоэпиялық ережені сақтап айту (мұғаліммен бірге және тыңдап өз бетінше), сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту 4.2.1.3 қысқа сөйлемдерде сөздік тілдің бір қалыптылығын сақтап айту 4.2.1.4 диалогтарда барлық интонация

		дауыссыз дыбыс ұяң болып естіледі: тәж-тәш, көз-көс , сөз-сөз 2.2.1.12 қысқа сөйлемдерді оқығанда хабарлы және сұраулы сөйлемдерге сай интонацияны колданып оқи білу 2.2.1.13 мұғаліммен бірге және сөз бетінше сөйлегенде дұрыс дауыс темпін сақтап сөйлей білу 2.2.1.14 қысқа сөйлемдерді біртұтасты бөлмей, бірге тұтасты айта білу	сұраулы екпіндерді қолдана білу	түрлерін сақтап сөйлеу

54. Ұзақ мерзімді жоспарда ұсынылған оқыту мақсаттарын тоқсандарға бөлуді білім алушылардың меңгеру мүмкіндіктерін ескере отырып, мұғалім өзі анықтайды:

1) есту қабілетін дамыту:

0- сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
			0.1.1.1 дыбысталатын ойыншықтар және саз аспаптарын есту арқылы қабылдап, ажырату (дауылпаз, ысқырық, пианино, сылдырмақ) 0.1.1.2 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата білу 0.1.1.3 әр түрлі би ырғағын қабылдап ажырату 0.1.1.4 дыбысталудың бағытын, санын анықтап

Естіп-қабылдап, ажырату	1.1 Тілдік емес дыбыстарды естіп қабылдап, ажырата алу	(оң жақта, сол жақта, жоғарыдан, төменнен) қабылдап, ажырату
		0.1.1.5 жануарлардың дауыстарын (ат, сиыр, қой, мысық, ит) қабылдап, ажырату
		0.1.1.6 саз аспаптарын (4-6 дыбыс түрін), музыкалық ритмдерді қабылдап, ажырату
		0.1.1.7 вальс, марш музыканы қабылдап, ажырату
		0.1.1.8 қоршаған орта дыбыстарын (терезені қаққандағы дауыс, үстелді ұрғандағы дауыс) қабылдап, ажырату
		0.1.1.9 адам шығаратын тілдік емес дыбыстарды қабылдап ажырату (жылау, күлу, түшкіру, жөтелу)
		0.1.1.10 дыбыстың шыққан бағытын қабылдап ажырату (алдынан, артынан, оң жағынан, сол жағынан)
		0.1.1.11 музыканың темпін қабылдап, ажырату
		0.1.1.12 табиғат дыбыстарын қабылдап, ажырату (күстардың сайрауы, бұлақ, судың дыбысы)
		0.1.1.13 әртүрлі жиіліктегі дыбыстарды қабылдап, ажырату (жоғары-төмен, жоғары-орташа-төмен)
		0.1.1.14 оқу іс әрекетіне байланысты және күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
		0.1.1.15 4-5 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату

1. Өзім туралы 2. Менің мектебім 3. Менің отбасым және достарым 4. Бізді қоршаған әлем 5. Саяхат 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Тағам және сусын 8. Дені саудың – жаны сау	Естіп- қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды қабылдап , танып, ажырату	0.2.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілідегі, сөздерді қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.4 сөздер мен толық сөздерді қабылдап, танып , ажырату 0.2.1.5 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, танып, ажырату, сөз тіркестерін құрастыру 0.2.1.6 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып естіп қабылдап танып ажырату 0.2.1.7 сюжетті суреттер бойынша сөйлемдерді естіп қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.8 диалогқа түсіп сөйлеу тілі материалын қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.9 3-4 сөзден тұратын сөздерді сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату 0.2.1.10 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап , танып, ажырату 0.2.1.11 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі , сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып , ажырату 0.2.1.12 дыбысталудың бағытын, музыка темпін қабылдап, танып, ажырату

		0.2.1.13 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, танып, ажырату
Естіп- қабылдап, анықтап тану	3.1 Сөздік материалдарды қабылдап , анықтап тани алу	0.3.1.1 математикалық сөздік материалды қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілідегі, сөздерді қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.3 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.4 сөздер мен толық сөздерді қабылдап, анықтап, тани алу
		0.3.1.5 2-3 сөзден тұратын кескін сөздерді сөз тіркестерін қабылдап, анықтап, тани алу
		0.3.1.6 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.7 тақырыптар бойынша 5-6 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.8 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы 4-5 буыннан тұратын сөз тіркестерін қабылдап, анықтап айта алу
		0.3.1.9 таныс емес мәтінді (6-8 сөйлем) қабылдап, анықтап тани алу
		0.3.1.10 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы хабарлы сұраулы сөйлемдерді қабылдап, анықтап тани алу, екпін түсіріп айта алу

2) дыбыстану:

0- сынып:

6-кесте

Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
Дыбыс нормаларын сақтау	1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	0.1.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы өз дауысының күшін өзгерте білу (қатты, ақырын) 0.1.1.2 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды айта білу (папа-папапа-папапапа-папапапа) 0.1.1.3 дауыс күшін, сөздің дауыс екпініне қарай өзгерте айта білу 0.1.1.4 өз дауысынның дауыстап қатты айтылуын және биіктігін өзгерте алу 0.1.1.5 бір қалыпты дауыс биіктігі мен дауыс тембірін сақтаумен (дәл және жуықтау) айта алу 0.1.1.6 сөз екпінімен (бірге, тыңдап өз бетімен) айта алу 0.1.1.7 сөзді бір тыныста бөлмей тұтас айту. 0.1.1.8 4-5 буынды қысқа сөйлемді темппен табиғи нақты етіп айту (бірге, тыңдап өз бетімен). 0.1.1.9 хабарлы және сұраулы интонациямен мұғаліммен бірге тыңдап өз бетімен айту
Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде дыбыстардың айтылуын қалыптастыра алу	0.2.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, к, с, ш, м, н, л] дыбыстарын буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.2 қосымша [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.3. дифтонгтарды [йә]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу 0.2.1.4 алғашқы концентрге кірмеген дыбыстарды айтылуын жақын дыбыстармен алмастырып айта білу 0.2.1.5 айтылуы жақын дыбыстарды буында, сөзде, сөз тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу. а-о, а-ә, а-э, ә-э, о-у, о-ө, у-ү, э-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, т-л.

3) есту қабілетін дамыту:

1-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
			1.1.1.1 түрлі музыкалық аспаптарын қабылдап ажырата алу
			1.1.1.2 жеңіл әуендерді қабылдау және ойыншықтар мен аспаптардың ойынын ажырата алу
			1.1.1.3 музыкалық ритмдерді қабылдап ажырата алу
			1.1.1.4 дыбысталудың санын анықтап "көп-біреу, біреу-екеу-үшеу) ажырата алу
			1.1.1.5 тұрмыстық дыбыстар мен қоршаған орта дыбыстарын қабылдап ажырата алу (есіктің қоңырауы, телефон шырылы, жаңбырдың дауысы)
			1.1.1.6 дыбыстың жиілігін (жоғары, төмен, орташа), қабылдап, ажырата алу
			1.1.1.7 дыбыс шығаратын ойыншықтар мен саз аспаптарын қабылдап, ажырата алу
			1.1.1.8 тұрмыстық дыбыстарды қабылдап ажырата алу (мектептегі үзіліс қоңырауы, телефон, есік, велосипед, сағат)
			1.1.1.9 жабайы жануарлардың дауыстарын қабылдап, ажырата алу
			1.1.1.10 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
			1.1.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа сөз
	Естіп-қабылдап, ажырату	1.1 Тілдік емес дыбыстарды естіп қабылдап, ажырата алу	

1. Өзім туралы		тіркестерін, таныс мәтіндерді қабылдап ажырата алу
		1.1.1.12 табиғат құбылыстарының дыбыстарын қабылдап, ажырату (боран, жел, жаңбыр)
		1.1.1.13 тұрмыстық дыбыстар дыбыстарын қабылдап, ажырату
		1.1.1.14 күнделікті өмірде пайдалана-тын сөйлеу тілі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, ажырату
		1.1.1.15 7-8 сөзден тұратын сөйлемдерді қабылдап, ажырату
		1.2.1.1 математикалық сөздік материал бойынша мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтінішті, ажырату
		1.2.1.3 мәтінмен жұмыс – 6-8 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.4 сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.5. тақырыптар бойынша 6-7 сөйлемнен тұратын мәтіндерді естіп қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.6 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып қабылдап, танып, ажырату
		1.2.1.7 4-5 сөзден тұратын сөйлемдерді, сөздерді, сөз тіркестерін

2. Менің мектебім 3. Менің отбасым және достарым 4. Бізді қоршаған әлем 5. Саяхат 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Тағам және сусын 8. Дені саудың – жаны сау	Естіп- қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату	қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.8 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауаппен алмасып қабылдап танып, ажырату
			1.2.1.9 5-6 сөзден тұратын сөйлемдерді сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.10 математикалық материалды, таныс математикалық термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.11 5-8 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап танып, ажырату
			1.2.1.12 әр түрлі ойыншық-тар мен аспаптарды қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.13 би ырғағын (тез, баяу) ритмін қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.14 ер адам мен әйел адамның дауысын қабылдап, танып ажырату
			1.2.1.15 қыздар мен ұлдардың дауысын қабылдап, танып ажырату
			1.2.1.16 шапалақтау санын қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.17 таныс, таныс емес математикалық термин сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			1.2.1.18 5-10 сөйлемнен тұратын таныс, таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			1.3.1.1 математикалық сөздік материал бойынша

			мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтінішті, қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.3 мәтінмен жұмыс – 6-8 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, анықтап, тани алу
			1.3.1.4 сюжетті суреттер бойынш материалдарды қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.5 диалогқа түсіп сөздік материалдарды қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.6 таныс математикалық термин сөздерді қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.7 сюжетті суреттер бойынша сөздік материалдарды қабылдап , анықтап тани алу
			1.3.1.8 диалогқа түсіп, сөздік материалдарды қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.9 таныс емес мәтінді қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.10 тақырыптар бойынша (5-10 сөйлем) тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу
			1.3.1.11 сөйлемдерді суреттердің көмегімен және көмегінсіз қабылдап , анықтап тани алу
			1.3.1.12 есепті құрастырып, шешу, жеңіл мәселе есептерді орындау барысында кездесетін сөздерді

Естіп- қабылдап, анықтап тану

3.1 Сөздік материалдарды қабылдап , анықтап тани алу

кабылдап, анықтап тани алу

4) дыбыстану:

1-сынып:

8-кесте

Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
Дыбыс нормаларын сақтау	1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	1.1.1.1 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы бір тыныста бірнеше буындарды бірге айта білу
		1.1.1.2 4-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныста айта білу
		1.1.1.3 мұғалімге еліктеу арқылы және өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте ала білу
		1.1.1.4 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу
Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру	2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыра алу	1.2.1.1 негізгі концентрдің [а, о, у, э, и, ә, ө, ү, ы, п, т, к, с, ш, м, н, л] және қосымша берілген [б, қ] дыбыстарын буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу
		1.2.1.2 дифтонгтарды [йә]-е, [йа]-я ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу
		1.2.1.3 қазақ тіліндегі [і, ұ, д, й, г, ғ, ж, з, ң, в, р, х, ф, щ, ц, һ, ч] дыбыстарды ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айта білу
		1.2.1.4 дифтонгтарды [йә]-е, [йа]-я, [йу]-ю, [йо]-Ұ ашық, жабық және тұйық буында, сөзде, сөз тіркестерінде дұрыс айтылуын білу;
		1.2.1.5 айтылуы жақын дыбыстарды буында, сөзде, сөз тіркестерінде бір-бірінен ажырата білу: а-о, а-ә, а-э, о-у, о-ө, у-ү, ұ-у, ұ-ү, ө-ү, ы-і, і-и, ы-и, и-е, ә-е, м-п, н-т, л-н, р-л, т-л, п-б, п-ф, с-з, ш-ж, д-т, ч-ш, ш-щ, к-қ, г-ғ, қ-х, қ-һ, х-һ ;
		1.2.1.6 артикуляциясы жақын дыбыстарды ажырата білу

5) есту қабілетін дамыту:

2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
			2.1.1.1 музыкалық аспаптарды (2-4), қабылдап ажырата алу
			2.1.1.2 атақты әншілердің дауыстарын қабылдап ажырата алу
			2.1.1.3 музыкалық ритмдерді қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.4 дыбысталудың ұзақтығын (ұзақ-қысқа), қаттылығын (қатты-ақырын-тыныш) қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.5 тұрмыстық дыбыстар (мектептегі үзіліс қоңырауы, телефон, есік, велосипед, сағат) қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.6 күн кұбылыстардың дыбыстарын қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.7 әр түрлі би ырғағықтарын қабылдап ажырата алу
			2.1.1.8 фортепианода орындалған жеңіл әуендерін қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.9 әр түрлі өлең, әуендерді қабылдап, ажырата алу
		1.1 Тілдік емес дыбыстарды естіп қабылдап, ажырата алу	2.1.1.10 музыкалық ертегілер қабылдап, ажырата алу
	Естіп-қабылдап, ажырату		2.1.1.11 тапсырмаларды орындай отырып сөздік материалдарды ажырата алу
			2.1.1.12. берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, ажыра алу

			2.1.1.13 көлік шуылын қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.14 жеңіл әуендерді, әр түрлі ойыншықтар мен аспаптарды қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.15 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап ажырата алу
			2.1.1.16 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.17 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (мылтық атысы, пулемет)
			2.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (4-6 аспап), ажырата алу
			2.1.1.19 шапалақтау санын қабылдап, ажырата алу
			2.1.1.20 әр түрлі білім алушыларға арналған әндерді ажырата алу
			2.2.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалыдарын қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді қабылдап, танып , ажырату
			2.2.1.3 мәтінмен жұмыс – 5-10 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.4 күн кұбылыстардың дыбыстарын қабылдап, танып, ажырату
			2.2.1.5 әр түрлі би ырғағықтарын қабылдап, танып, ажырату

1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым 3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем 5. Дені саудың-жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті 7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Естіп- қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	2.2.1.6 жеңіл фортепиано әндерін қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.7 әр түрлі өлең, әуендерді қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.8 музыкалық ертегілер қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.9 тапсырмаларды орындай отырып, сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.10. берілген тақырыптар бойынша сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.11 9-10 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.12 5-6 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.13 әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.14 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.15 таныс емес сөздер, сөз тіркестерін қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.16 диалогқа кіріп сөздік материалдар-ды қабылдап, танып ажырату 2.2.1.17 әр түрлі білім алушыларға арналған әндерді қабылдап, танып, ажырату 2.2.1.18 өтініш тапсырмаларды сөздерді қабылдап танып ажырату

		2.2.1.19 қазіргі кездегі әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, танып, ажырату
Естіп- қабылдап, анықтап тану	3.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу	2.3.1.1 жалпы білім беру пәндеріне сәйкес сөйлеу тілі материалыдарын қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, сөздерді қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.3 мәтінмен жұмыс – 5-10 сөйлемге дейінгі таныс мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.4 1-4 сериалды сюжетті суреттер бойынша сұрақтарды қабылдап, анықтап, танып, жауап бере алу
		2.3.1.5 таныс емес мәтіндерді қабылдап, мәтін бойынша сұрақтарға қабылдап, анықтап, танып, жауап бере алу
		2.3.1.6 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тілі бойынша сұрақтарға қабылдап, анықтап, тану
		2.3.1.7 деформацияланған мәтіндерді қабылдап, анықтап, танып, мәтінді мазмұндай алу
		2.3.1.8 мәселе есептерде "артық", "кем", "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.9 көбейту кестесін (2-3 сөйлем көлемінде) "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.10 таныс емес (9-12 сөзден тұратын)

		сөйлемдерді, сөздерді, сөз тіркестерін қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.11 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, мәтіндерді, сонымен қатар таныс емес сөздер, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу
		2.3.1.12 тіл дамыту сабақтарындағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, анықтап тани алу

6) дыбыстану:

2-сынып:

10-кесте

Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
Дыбыс нормаларын сақтау	1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	2.1.1.1 сөйлесіп отырған адаммен ара қашықтыққа байланысты дауыстың күшін өзгерте алуды білу (қатты айту, ақырын айту, сыбырлап айту)
		2.1.1.2 5-6 буыннан тұратын сөздер, сөз тіркестері бір тыныс айта білу
		2.1.1.3 өзбетімен өз дауысының күшін өзгерте алуды білу
		2.1.1.4 мұғаліммен қосарланып және еліктеу арқылы сөйлемдерді хабарлы және сұраулы екпінмен айтуға үйрету
		2.1.1.5 хабарлы және сұраулы сөйлемдерге байланысты дауыстың мәнерін өзгерте алу
		2.1.1.6 дауыс биіктігін және дауыс күшін сөздің ой екпініне байланысты мұғаліммен бірге және жеке қайталап айтып өзгерте білу
		2.2.1.1 дұрыс айта алмайтын дыбыстарды өз бетімен қадағалай ала білу

Дыбыстардың қалыптастыру айтылуын	2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыра алу	2.2.1.2 алмастырып айтатын дыбыстардың орнына керек дыбыстарды айта білу 2.2.1.3 сөздердегі дыбыстарды ажырата білу: 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ұ; 2) дауыссыз дыбыстар: м-б, н-д, м-п, н-т, т-қ, г-ғ, х-һ, н-ң, м-б, н-д, м-п, н-т. 3) шулы және ызыңды дыбыстар: с-з, ш-ж, с-ш, з-ж, 4) мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л; 5) ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-қ; 6) аффрикаттар: ч, ц 2.2.1.4 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып, таныс 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу 2.2.1.5 орфоэпия ережесін және сөздік екпінді сақтай отырып (бірге, өз бетінше, белгі бойынша) таныс емес 4-5 күрделі сөздердің дыбыстық құрылымын сақтап, сол сөздерді айта білу 2.2.1.6 қатар келген дауыссыз дыбыстарды сөзде бөлмей бірге айту 2.2.1.7 екі, үш, төрт, бес күрделі сөздердің буын санын анықтай білу 2.2.1.8 сөздік тілдегі дыбыстардың дауысты және дауыссыз екенін ажырата білу 2.2.1.9 сөздік тілдегі дыбыстардың ұяң және қатаң екенін ажырата білу 2.2.1.10 сөйлеу тілінде орфоэпия ережелерін біліп, өзбетінше қолдана білу 2.2.1.11 орфоэпия заңдылығы бойынша, қатаң дауыссыз дыбыс ұяң болып естіледі: тәж-тәш, көз-көс, сөз-сөз 2.2.1.12 қысқа сөйлемдерді оқығанда хабарлы және сұраулы

	сөйлемдерге сай интонацияны колданып оқи білу
	2.2.1.13 мұғаліммен бірге және сөз бетінше сөйлегенде дұрыс дауыс темпін сақтап сөйлей білу
	2.2.1.14 қысқа сөйлемдерді бір тыныста бөлмей, бірге тұтас айта білу

7) есту қабілетін дамыту:

3-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
			3.1.1.1 инструменталды аспаптарды қабылдап ажырата алу
			3.1.1.2 өлең әуендерін, атақты әншілер дауыстарын қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.3 қазіргі замандағы би ырғағын қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.4 дыбыстың жиілігін (жоғары, төмен, орташа) қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.5 күн құбылыстарын білдіретін дыбыстарды қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.6 қимыл-қозғалыс, шапалақтау арқылы жаңғырту және қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.7 әр түрлі білім алушыларға арналған әндердің әуенін қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.8 әр-түрлі халық әндерін қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.9 хор әндері жеке әр түрлі әндерден қабылдап, ажырата алу
		1.1 Тілдік емес дыбыстарды естіп қабылдап, ажырата алу	3.1.1.10 өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
	Естіп-қабылдап, ажырату		3.1.1.11 ертегідегі кейіпкерлердің

1. Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарык пен қараңғы) 3. Уақыт 4. Сәулет 5. Өнер 6. Атақты тұлғалар			дыбысталуларын қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.12 екі-үш ұлттың әндерін, билерін қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.13 фортепиано және баян аспаптарымен орындалған әндерді қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.14 атақты әншілердің дауыстары қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.15 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу
			3.1.1.16 әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу
			3.1.1.17 техникамен байланыс-ты шуыл-дардың дауысын қабылдап, ажырата алу (тоңазыт-қыш, шаңсор-ғыш)
			3.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (7-8 аспап), ажырата алу
			3.1.1.19 таныс, сұрақ, тапсырма сөздерді қабылдап ажырата алу
			3.1.1.20 әр түрлі ұлттық әндерді ажырата алу
			3.2.1.1 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында 8-10 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату
			3.2.1.4 берілген тақырыптар бойынша таныс емес мәтіндерді

		кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.5 мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ-жауап алмасу сөздік материалдарын кабылдап, танып, ажырату
		3,2.1.6 таныс емес сөзді (ұксас 5-6 сөйлемдер арасынан) кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.7 есептерді орындауға таныс емес керекті сөздерді, кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.8 таныс емес термин сөздерді кабылдап, танып, ажырату
		3.3.1.9 таныс емес мәтіндерді (15-17 сөйлем) кабылдап, анықтап, танып, ажырату
		3.2.1.10 тіл дамыту сабақтарындағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып, мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ-жауапты кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.11 11-12 сөйлемнен тұратын таныс емес мәтіндерді кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.12 8-10 сөйлемге дейінгі таныс емес мәтіндерді кабылдап, танып, ажырату
		3.2.1.13 әр түрлі мәнерде оқылған өлең жолдарын кабылдап, танып, ажырату
		3.1.1.14 музыкалық ертегілерді кабылдап, танып ажырату
		3.2.1.15 қысқа мәтіндерді, кабылдап, танып, ажырату
Естіп- кабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп кабылдап, танып, ажырата алу	

		3.2.1.16 суреттерді пайдалана отырып, сөздік материал-дарды қабылдап, танып, ажырату, диалог құрастыру 3.2.1.17 кинотеатрда көрген фильмдер бойынша сөздік материал-дарды қабылдап, танып, ажырату, диалог құрастыру 3.2.1.18 таныс, таныс емес сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып, ажырату 3.2.1.19 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты және күнделікті қолданылатын сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату
		3.3.1.1 оқу іс әрекетіне байланысты сөздік материалдарды қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында 8-10 сөйлемге дейінгі таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.4 таныс емес сөйлемдерді суреттердің көмегімен және көмегінсіз қабылдап, анықтап, тану 3.3.1.5 ұқсас бірнеше сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану, арасынан керекті сөйлемді таңдай алу 3.3.1.6 таныс емес математикалық термин

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Естіп- қабылдап, анықтап тану	3.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу	сөздерді, есепті құрастырып, шешу, жеңіл мәселе есептерді орындауға керекті сөздерді қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.7 таныс емес термин сөздерді қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.8 таныс емес мәтіндерді (14-16 сөйлем) қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.9 таныс емес деформацияланған мәтіндерді қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.10 дыбысталуы таныс сөздерді, қысқа фразаларды, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу
			3.3.1.11 өткен тақырыптар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.12 таныс математикалық термин сөздерді, есепті құрастырып, оны шешу кезінде қолданылатын сөздік материалдарды, қабылдап, анықтап тани алу
			3.3.1.13 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, анықтап, тану
			3.3.1.14 2-3 ұқсас сөйлемнен керектісін қабылдап, анықтап, тану

8) дыбыстану:

3-сынып:

12-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	3.1.1.1 мұғалімге еліктеу арқылы және өз бетімен сұрақ қойған кезде дауысты қаттырақ шығарып логикалық екпін түсіріп айта білу
	3.1.1.2 сөйлемдерді хабарлы, лепті, сұраулы екпінмен айта білу

2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыра алу	3.2.1.1 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу 1) дауысты дыбыстар: а-ә, о-ө, ұ-ү, ә-е, у-ү;
	3.2.1.2 сөздердегі айтылуы жақын дыбыстарды ажырата білу 1) дауыссыз дыбыстар: шулы және ызыңды дыбыстар с-з, ш-ж, с-ш, з-ж, ф-в; мұрындық дыбыстар: м-б, н-д, б-п, м-п, н-л; ұяң және қатаң дыбыстарды т-д, б-п, г-к, г-ғ, к-к; аффрикаттар: ч-ц, ц-с, ч-ш.
	3.2.1.3 мәтіндерді, тақпақтарды орфоэпиялық ережесін сақтай отырып айта білу: жеке дыбыстардың дыбысталуын ерін үндестігі құлын-құлұн, төсек-төсөк, көңілді-көңүлді; дифтонгтардың дыбысталуы: тақия-тақыйа, Әлия-Әлія, иық-ыйық, қию-қыйу; дауысты дыбыстардың дыбысталуы: шай-шәй, жай-жәй, лақ-ылақ; сөз ішінде дыбысталуы: абжылан-апжылан, сенген-сеңген, басшы-башшы, кесші-кешші; екі сөз жігінде: ақ жауын-ағжауұн, ақ ала-ағала, тақ сан-тахсан, алып ұшу-алыб ұшұу.
	3.2.1.4 мәтінді оқу кезінде хабарлы және сұраулы екпіндерді қолдана білу

9) есту қабілетін дамыту:

4-сынып:

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
			4.1.1.1 төрт және оданда көп ырғақтарды музыкалық аспаптар, қимыл-қозғалыс, шапалақтау арқылы қабылдап, ажырата алу
			4.1.1.2 би музыкасын өлең әуендерінен қабылдап, ажырата алу
			4.1.1.3 әр түрлі халық билерін қабылдап. ажырата алу
			4.1.1.4 дыбыстың шыққан бағытын анықтау (алдынан, артынан, оң жағынан, сол жағынан) қабылдап, ажырата алу

		1.1 Тілдік емес дыбыстарды естіп қабылдап, ажырата алу	4.1.1.5 адам шығаратын тілдік емес дыбыстарды ажырату (күлкі, жылау, жөтелу, түшкіру) қабылдап, ажырата алу 4.1.1.6 әр түрлі би музыкасының әуендерін қабылдап, ажырата алу 4.1.1.7 әр түрлі өлең әуендерін қабылдап, ажырата білу 4.1.1.8 тігін машинкасының, электропила шуылдарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.9 инструменталды аспаптардың дыбысын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.10 атақты әншілер дауыстарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.11 би музыкасын, өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 4.1.1.12 симфониялық әндерді қабылдап, ажырата алу 4.1.1.13 көңілді көңілсіз өлең әуендерін қабылдап, ажырата алу 4.1.1.14 атақты эстрадалық әншілер дауыстарын, опера әншілердің дауыстарын қабылдап, ажырата алу 4.1.1.15 заманауи би ырғақтарын қабылдап ажырата алу 4.1.1.16 заманауи әндерді қабылдап, ажырата алу 4.1.1.17 техникамен байланысты шуылдардың дауысын қабылдап, ажырата алу (трактор, комбайн, ауыр машина, жеңіл машина) 4.1.1.18 музыкалық аспаптарды қабылдап (9-10 аспап), ажырата алу

		4.1.1.19 таныс емес сұрақ , өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап ажырата алу 4.1.1.20 қазіргі кездегі әр түрлі би ырғақтарын қабылдап, ажырата алу
		4.2.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында (10-12 сөйлемге дейінгі) таныс және таныс емес мәтіндерді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.4 оқу іс-әрекетінің ұйымдастырылуына байланысты және күнделікті қолданылатын сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.5 естуге ең қолайлы ара қашықтықта есту арқылы таныс сөздерді, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдердің, мағынасын түсініп қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.6 жалпы білім беретін пәндердегі оқылатын тақырыптар бойынша қолданатын сөздік материалдар-ды қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.7 сыбырлап айтқан сөздік материалдарды қабылдап, танып, ажырату

1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар 3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі 5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау 7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Естіп- қабылдап, танып, ажырату	2.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, танып, ажырата алу	4.2.1.8 берілген тақырыптар бойынша (10-12 сөйлемнен тұратын) мәтінді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.9 сюжеті бойынша ұқсас суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.10 өткен тақырыптар бойынша сөздікті пайдалана отырып, күрделі сөйлемдерді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.11 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.12 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді (8-10 сөйлем) қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.13 суретке сәйкес сөйлемді қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.14 көбейту кестесі (2-9 көлемінде), "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.15 "Жыл мезгілдері", "Отбасы", "Күн тәртібі" тақырыптары бойынша пайдаланыла-тын сөйлеу тілі материалын, сұрақтарды, тапсырмалар-ды қабылдап, танып, ажырату 4.2.1.16 диалог кезінде сөйлем мүшелерінен бастауыш, баяндауыш, анықтауыш, толықтауыш, пысықтауышты қабылдап, танып, ажырату

		4.2.1.17 театр, мұражайда өткен экскурсия бойынша сөздік материалдар-ды қабылдап, танып, ажырату, диалог құрастыру
		4.2.1.18 "Досының туған күні", "Кім болғым келеді?", "Менің досым" тақырыптары-на сөздік материалды қабылдап, танып, ажырату, диалог жалғастыра алу
		4.2.1.19 берілген тақырыптар бойынша (15-20 сөйлемнен тұратын) мәтінді қабылдап, танып, ажырату
		4.3.1.1 сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.2 күнделікті пайдаланатын сөйлеу тіліндегі, сұрақ, өтініш, тапсырма сөздерді қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.3 мәтінмен жұмыс – барысында таныс және таныс емес мәтіндерді 10- (12 сөйлем) қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.4 тіл дамыту сабақтарындағы сөйлеу тілі материалын пайдалана отырып мұғалім және білім алушы арасындағы сұрақ жауапты қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.5 жүргізілген экскурсия, демалыс күндері туралы диалогты қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.6 математикалық терминдер мен тапсырмаларды қабылдап, анықтап, тану

Естіп- қабылдап, анықтап тану	3.1 Сөздік материалдарды естіп қабылдап, анықтап тани алу	4.3.1.7 таныс емес мәтіндерді (10-12 сөйлем) қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.8 таныс емес деформацияланған мәтіндерді қабылдап, анықтап, танып, жинақтау
		4.3.1.9 сюжеті бойынша ұксас суретке сәйкес сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.10 дыбысталуы таныс емес сөздер, сөз тіркестерін, мәтіндерді қабылдап, анықтап тани алу
		4.3.1.11 сөйлемдерде бастауыш, баяндауыш, толықтауыш, анықтауыш, пысықтауыш сөздерді қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.12 жалғаулық сөздері бар күрделі сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.13 көбейту кестесін (2-9 көлемінде), "есе артық", "есе кем" терминдерін қабылдап, анықтап, тану
		4.3.1.14 деформацияланған сөйлемдерді қабылдап, анықтап, тану

10) дыбыстану:

4-сынып:

14-кесте

Дағдылары	Оқыту мақсаттары
1.1 Қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айта алу	4.1.1.1 мұғаліммен бірге еліктеп, бір тыныста бірнеше буындарды, сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту
	4.1.1.2 керекті синтагімдерді қолданып тыныс паузалармен оқу
	4.1.1.3 жаттап алған өлеңді қалыпты сөйлеу тіліне тән нормаларды сақтап айту
	4.1.1.4 сөздің өзгеруіне байланысты логикалық екпінді сақтап айту

2.1 Сөздерде, сөз тіркестерінде, мәтінде, дыбыстардың дұрыс айтылуын қалыптастыра алу	4.2.1.1 сөзде және қысқа сөйлемде дыбыстардың дұрыс айтылуын бекіту: дауысты: а-ә, о-ө, ұ-ү, і-ы, а-э, и-э, а-о, и-ы. дауыссыз: ызыңды және шулы: с-ш, з-ж; аффрикаттар: ч-ц. ұяң және қатаң: б-п, д-т, г-к, ғ-қ, з-с, ж-ш, в-ф, жуан және жіңішке: т-ть, ф-фь, п-пъ
	4.2.1.2 сөйлеу тілінде орфоэпиялық ережені сақтап айту (мұғаліммен бірге және тыңдап өз бетінше), сөз тіркестерін, қысқа сөйлемдерді, айту
	4.2.1.3 қысқа сөйлемдерде сөздік тілдің бір қалыптылығын сақтап айту
	4.2.1.4 диалогтарда барлық интонация түрлерін сақтап сөйлеу

55. Дыбыс күшейткіш аппаратпен (III, IV дәрежедегі нашар еститін білім алушылар), жеке аппаратпен (I, II дәрежедегі нашар еститін білім алушылар) және аппаратсыз (естуге ең қолайлы ара қашықтықта):

1) аппаратсыз:

4-5 м (I дәрежелі нашар еститіндер) ара қашықтықта қабылдайды;

2- 2,2 м (II дәрежелі нашар еститіндер) ара қашықтықта қабылдайды;

0,3-0,4 м (III дәрежелі нашар еститіндер) ара қашықтықта қабылдайды;

2) жеке аппаратпен:

8-9 м (I дәрежелі нашар еститіндер) ара қашықтықта естіп қабылдайды;

7-8 м (II дәрежелі нашар еститіндер) ара қашықтықта естіп қабылдайды;

4-5 м (III дәрежелі нашар еститіндер);

3) дыбыс күшейткіш стационарлық аппаратпен мазмұны таныс емес 15-17 сөйлемнен тұратын мәтінді естіп қабылдай білу.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 255-қосымша

Нашар еститін, кейіннен естімей қалған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Дыбыстардың айтылуын қалыптастыру және есту қабілетін дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 255-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебный предмет "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих является составной частью коррекционного компонента Типового учебного плана начального образования для слабослышащих, позднооглохших обучающихся с русским языком обучения.

3. Учебная программа по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих определяет содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным и типологическим особенностям развития слабослышащих обучающихся.

4. Учебная программа по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих ориентирует процесс обучения на использование дидактического потенциала данного предмета для овладения слабослышащими обучающимися коммуникативными навыками и вербальными средствами познания мира в различных предметных областях; приобретения умений ориентироваться в социокультурном пространстве, преодолевая барьеры, связанные со слуховой недостаточностью.

5. В учебной программе по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

6. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих.

7. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося с нарушением слуха по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Усиление

лично-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, создающих в различных сочетаниях предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. В учебной программе по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание слабослышащего обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

9. Учебная программа по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" направлена на развитие устной речи и слухового восприятия, которые являются залогом успешности слабослышащих обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы, когда им нужно будет войти в социум в качестве полноценных, самостоятельных и активных его субъектов.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"

10. Цель "Формирования произношения и развития слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих – формирование устной речи на слухо-зрительной и слуховой основе.

11. Задачи "Формирования произношения и развития слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих:

- 1) развитие слухового восприятия неречевых звучаний окружающего мира;
- 2) развитие слухо-зрительного и слухового восприятия устной речи;
- 3) развитие потребности применять приобретенный слуховой опыт в восприятии звуков окружающего мира и в устной коммуникации в учебной и внеурочной деятельности;
- 4) формирование речевого слуха, создание и развитие на этой базе слухо-зрительной основы восприятия устной речи;
- 5) формирование внятной, членораздельной речи, приближающейся по звучанию к естественной, умений осуществлять самоконтроль произношения, использовать в речевом общении невербальные средства коммуникации;
- 6) формирование навыков пользования слуховыми аппаратами и кохлеарными имплантами;
- 7) развитие психофизиологических механизмов, лежащих в основе устной речи.

12. Изучение учебного предмета "Формирование произношения и развития слухового восприятия" 0-4 классов школы слабослышащих способствует.

13. В результате овладения программой по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" слабослышащие обучающиеся 0-4 классов научатся:

1) воспринимать на слух с помощью индивидуальных слуховых аппаратов / кохлеарных имплантов речевой материал обиходно-разговорного характера, связанного с учебной деятельностью и с изучением общеобразовательных предметов;

2) пользоваться голосом, речевым дыханием, воспроизводить звуки речи и их сочетания, распределять дыхательные паузы, выделяя синтагмы при чтении, пересказе;

3) различать правильное и неправильное произношение;

4) соблюдать повествовательную, вопросительную, побудительную и восклицательную интонации;

5) пользоваться основными правилами орфоэпии в речи;

6) вести разговор с двумя и более собеседниками, вступать в контакт с незнакомыми людьми;

7) использовать словесную речь как средство достижения цели в новых ситуациях общения.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

14. Обучение слабослышащих обучающихся основывается на следующих дидактических принципах:

1) принцип гуманизации образования, обеспечивающий переход к личностно-ориентированной концепции образования;

2) принцип адаптивности образования к уровню и особенностям развития слабослышащего ребенка, в соответствии с которым школа ориентируется на удовлетворение различных образовательных потребностей, применяет разнообразные средства и методы для различных категорий обучающихся с нарушениями слуха, в том числе с задержкой психического развития, нарушениями зрения;

3) принцип дифференциации и индивидуализации обучения позволяет слабослышащему обучающемуся вместе с родителями выбрать тот путь обучения, который для него более приемлем;

4) принцип наглядности и словесных средств обучения направлен на организацию наблюдений в целях накопления, систематизации и обобщения чувственных образов как основы формирования новых понятий, выводов, правил в учебно-воспитательном процессе, что правомерно для первоначального этапа обучения слабослышащих;

5) принцип интенсификации развития слухового восприятия в единстве с развитием произносительной стороны устной речи состоит в том, чтобы развить у

слабослышащего обучающегося способность достаточно свободно понимать обращенную к нему речь собеседника и говорить разборчиво, понятно для окружающих;

6) принцип активизации речевого общения обусловлен необходимостью реализации психолого-педагогических подходов к организации совместной деятельности слабослышащих обучающихся и предполагает моделирование ситуаций, вызывающих потребность в общении на основе словесной речи. Специальное обучение обучающихся формированию различных способов общения осуществляется с учетом форм социального поведения во всей учебно-воспитательной работе;

7) принцип деятельностного подхода отражает основную направленность современной системы обучения слабослышащих обучающихся, в которой деятельность рассматривается как процесс формирования знаний, умений и навыков и как условие, обеспечивающее коррекционно-развивающую направленность формирования личности слабослышащего обучающегося;

8) принцип развивающей направленности образовательного процесса, ориентирующий его на развитие личности обучающегося и расширение его "зоны ближайшего развития" с учетом особых образовательных потребностей;

9) онтогенетический принцип овладения знаниями, умениями и навыками, необходимыми для активной и полноценной жизни в среде слышащих;

10) принцип переноса знаний и умений и навыков и отношений, сформированных в условиях учебной ситуации в деятельность в жизненной ситуации, что обеспечит готовность обучающегося к самостоятельной ориентировке и активной деятельности в реальном мире, в действительной жизни.

15. На уроках по "Формированию произношения и развитию слухового восприятия" решается специфическая задача – практическое овладение речью, что объясняет своеобразие условий овладения языком слабослышащими обучающимися. Это обуславливает особое содержание всей работы по формированию произношения и развитию слухового восприятия (специальный отбор фонетического, лексического и грамматического материала, его группировка, расположение, взаимосвязь отдельных частей).

16. Особое место в овладении речью и ее восприятием слабослышащими обучающимися занимает речевая практика как средство, позволяющего усваивать сведения, понятия об окружающем мире, приобретать социальный опыт, готовиться к вхождению в социум.

17. Решение задач слухоречевого развития слабослышащих пронизывает всю учебную и внеклассную работу. Только при таком условии оказывается возможным практическое осуществление цели обучения языку как средству общения и орудия мышления.

18. Овладение правильным произношением и эффективным слуховым восприятием основывается на следующих направлениях работы, которые осуществляются в рамках образовательной программы на других уроках и занятиях ("Художественный труд", "Музыка", "Адаптивная физкультура", "Ознакомление с окружающим", "Коррекционная ритмика", "Русский язык и литература", "Обучение грамоте"):

- 1) развитие различных видов восприятия, внимания, памяти, мышления;
- 2) развитие общей, ручной, артикуляционной моторики;
- 3) расширение объёма активного и пассивного словаря;
- 4) развитие восприятия, дифференциации и навыков употребления грамматических форм слова и словообразовательных моделей, различных типов синтаксических конструкций;
- 5) совершенствование навыков диалогической и связной речи;
- 6) коррекция нарушений фонетической стороны речи, развитие фонематических процессов;
- 7) развитие слухо-зрительного и слухового восприятия неречевых и речевых звучаний;
- 8) формирование коммуникативной мотивации.

19. Ведение всех видов занятий подразумевает соответствующие формы их организации: инструктирование, помощь, контроль, подведение итогов, оценку, использование речи в коммуникативных целях (поручения, вопросы/ответы, отчеты, выражение своего отношения).

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

20. Оценивание результатов коррекционно-развивающего обучения в рамках предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" осуществляется с применением критериального оценивания.

21. По каждому разделу программы разрабатываются контрольно-диагностические задания для каждой темы.

22. Результаты выполнения контрольно-диагностических заданий фиксируются в картах достижений обучающихся и являются основой для реализации индивидуального подхода к обучающимся.

23. Бальная отметка достижений обучающихся не используется, потому что предмет "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" входит в коррекционный компонент Типового учебного плана школы слабослышащих и решает коррекционно-развивающие задачи.

24. Оценка достижений носит описательный характер.

Глава 4. Организация содержания учебного предмета "Формирование произношения и развитие слухового восприятия"

25. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" составляет:

- 1) в 0 классе – 18 час в неделю, 594 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе – 18 час в неделю, 594 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе – 18 час в неделю, 612 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе – 18 час в неделю, 612 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе – 18 час в неделю, 612 часа в учебном году.

26. Для формирования произношения и развития слухового восприятия проводятся индивидуальные и фронтальные занятия.

27. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты укомплектовываются соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

28. Мебель в классе легко передвигается для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

29. Требования к организации образовательного пространства в школе для слабослышащих:

1) наличие текстовой информации, представленной в виде печатных таблиц на стендах или электронных носителях, предупреждающей об опасностях, изменениях в режиме обучения и обозначающей названия приборов, кабинетов и учебных классов;

2) дублирование звуковой справочной информации о расписании учебных занятий визуальной (установка мониторов с возможностью трансляции субтитров (мониторы, их размеры и количество необходимо определять с учетом размеров помещения));

3) обеспечение надлежащими звуковыми средствами воспроизведения информации.

30. Учебные кабинеты оборудуются звукоусиливающей аппаратурой, отвечающей современным аудиологическим и сурдопедагогическим требованиям, способствующей развитию слухового восприятия: звукоусиливающей аппаратурой коллективного пользования с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами или беспроводной аппаратурой.

31. В течение всего учебного дня и во внеурочное время слабослышащий обучающийся пользуется слуховыми аппаратами или кохлеарными имплантами с учетом медицинских рекомендаций. В классных помещениях необходимо предусмотреть специальные места для хранения FM-систем, зарядных устройств, батареек.

32. Класс оборудуется рабочими местами с компьютерами для обучающихся. Каждый учитель имеет возможность проводить уроки в соответствии с современными требованиями информатизации образовательной организации, используя видео- и аудио технику.

33. Класс оборудуется партами, регулируемые в соответствии с ростом обучающихся, что обеспечивает возможность поддерживать правильную позу.

34. Парты занимают в классе такое положение, чтобы сидящий за ней слабослышащий обучающийся мог видеть лицо учителя и лица большинства сверстников.

35. Специальным условием является также продуманность освещенности лица говорящего и фона за ним, а также аппаратуры, позволяющей лучше видеть происходящее на расстоянии (проецирование на большой экран). С парты открывается прямой доступ к информации, расположенной на доске, информационных стендах.

36. На парте ребенка предусматривается размещение специальной конструкции, планшетной доски, используемой в ситуациях предъявления незнакомых слов, терминов, необходимости дополнительной индивидуальной помощи со стороны учителя класса.

37. При организации учебного места учитываются особенности психофизического развития обучающегося, состояние моторики, зрения, наличие других дополнительных нарушений. Определение рабочего места в классе слабослышащего обучающегося с нарушениями зрения осуществляется в соответствии с рекомендациями офтальмолога. Для слабослышащего обучающегося с нарушениями опорно-двигательного аппарата подбирается специально оборудованное место.

38. Слуховые кабинеты для проведения индивидуальных занятий оснащены звукоусиливающей аппаратурой индивидуального пользования, с дополнительной комплектацией вибротактильными устройствами, визуальными приборами и специальными компьютерными программами для работы над произношением и развитием слухового восприятия, логопедическими зеркалами, зондами и инструментами.

39. Содержание учебного предмета:

1) содержание программы и планируемые результаты освоения программы по курсу "Формирование произношения и развитие слухового восприятия" расписаны по двум разделам: формирование произношения и развитие слухового восприятия;

2) разделы обучения разбиты на подразделы, которые содержат структурные компоненты предмета;

3) каждый подраздел содержит планируемые результаты по теме. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся согласно разработанным критериям.

40. Раздел 1 "Формирование произношения" состоит из следующих подразделов: звукопроизношение, работа над речевым дыханием и голосом, работа над словом и фразой.

41. Раздел 2 "Развитие слухового восприятия" состоит из следующих подразделов: слуховое восприятие неречевых звучаний; слуховое восприятие речевых звучаний.

таблица 1

№	Раздел	Подраздел
1	Формирование произношения	1.1 Звукопроизношение
		1.2. Речевое дыхание и голос
		1.3 Работа над словом и фразой
2	Развитие слухового восприятия	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний
		2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний

42. В программе для удобства использования целей обучения и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число показывает нумерацию цели обучения. Например, в кодировке 0.2.1.1 "1" - класс, "2.1" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

43. Система целей обучения:

1) "Формирование произношения":

таблица 2

Подраздел	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	Обучающийся будет:				
	0.1.1.1 правильно произносить в словах звуки речи "П, А, М, Т, О, В, У, Н, С, И, Л, Э, Р, Ф, Х, Б, Д" и их сочетания: "ЙА (Я), ЙО (Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных	1.1.1.1 правильно произносить в словах звуки речи и их сочетания (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)	2.1.1.1 различать произношение звуков в словах (дифференциация гласных А-О, А-Э, О-У, Э-И)	3.1.1.1 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: гласные А-Э, И-Э, А-О, И-Ы	4.1.1.1 произносить правильно в словах и фразах все гласные и согласные звуки
	0.1.1.2 правильно произносить в словах сочетания звуков: "ЙА (Я), ЙО (Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных	1.1.1.2 правильно произносить в словах сочетания звуков: "ЙА (Я), ЙО (Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)	2.1.1.2 различать произношение звуков в словах (дифференциация согласных носовых и ротовых "М-Б, Н-Д, М-П")	3.1.1.2 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: носовые и ротовые согласные "М-Б, Мь-Бь, М-П, Мь-Пь"	4.1.1.2 различать все гласные и согласные звуки на материале слов и фраз
				3.1.1.3 дифференцир	

1.1
Звукопроизношение

0.1.1.3 смягчать согласные перед гласными "И, Э, К, С, Ш, Я, Е, Ю, Ё" после разделительных "Ъ, Ъ"	1.1.1.3 смягчать согласные перед гласными "И, Э, К, С, Ш, Я, Е, Ю, Ё" после разделительных "Ъ, Ъ" (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)	2.1.1.3 различать произношение звуков в словах (дифференциация свистящих и шипящих "С-Ш, З-Ж, С-Щ")	ованно произносить звуки, родственные по артикуляции: свистящих-шипящих "С-Ш, З-Ж, С-Щ"	
0.1.1.4 правильно произносить мягкие согласные "Т, Н, С, Х, П, М, Ф" в конце слова	1.1.1.4 правильно произносить мягкие согласные "Т, Н, С, Х, П, М, Ф" в конце слова (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)	2.1.1.4 различать произношение звуков в словах (дифференциация аффрикат "Ц-Ч")	3.1.1.4 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: аффрикат: "Ч-Ц"	
0.1.1.5 приблизительно произносить слова с неусвоенным и звуками, используя замены	1.1.1.5 правильно произносить в словах звуки речи "З, Ж, Г, Ц, Ч"	2.1.1.5 различать произношение звуков в словах (дифференциация звонких и глухих "Б-П, Д-Т")	3.1.1.5 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: звонких и глухих "Б-П, Д-Т, Г-К"	
0.1.1.6 дифференцированно произносить слоги, слова и фразы	1.1.1.6 дифференцированно произносить слоги, слова и фразы: "И-Ы, С-Ш" и тому подобное	2.1.1.6 различать произношение звуков в словах (дифференциация твердых и мягких "Ф-Фь, П-Пь, Т-ТЬ")	3.1.1.6 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: слитных и щелевых "Ц-С, Ч-Щ"	
	1.1.1.7 произносить мягкие звуки по подражанию и самостоятельно	2.1.1.7 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции	3.1.1.7 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: "Ч-Щ", слитных и	

				смычных "Ц-Т, Ч-Т"	
		1.1.1.8 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции		3.1.1.8 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: твердых и мягких "Ф-Фь, Т-ТЬ"	
1.2. Речевое дыхание и голос	0.1.2.1 произносить слитно, сопряженно и отраженно, на одном выдохе ряд слогов	1.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний в 4 слога	2.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 9-10 слогов (сопряженно, отраженно с опорой на знак паузы)	3.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 13 слогов, выделяя дыхательным и паузами необходимые синтагмы (по подражанию)	4.1.2.1 правильно воспроизводить дыхательные паузы при выделении синтагм в процессе чтения, при воспроизведении текста
	0.1.2.2 произносить слитно, сопряженно и отраженно, на одном выдохе ряд словосочетаний	1.1.2.2 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний в 6 слогов	2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника	3.1.2.2 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 14 слогов, выделяя дыхательным и паузами необходимые синтагмы (по графическому знаку)	4.1.2.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть
	0.1.2.3 произносить слитно, сопряженно и	1.1.2.3 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов,	2.1.2.3 изменять силу голоса в зависимости	3.1.2.3 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 15 слогов,	4.1.2.3 соблюдать подвижность

	отраженно, на одном выдохе фразы	слов и словосочетаний в 8 слогов	о т необходимость и соблюдать тишину	выделяя дыхательным и паузами необходимые синтагмы (самостоятельно в знакомых фразах)	ударения при изменении формы слова
	0.1.2.4 изменять силу голоса в связи со словесным ударением, громкости и высоты собственного голоса (сопряженно и отраженно)	1.1.2.4 изменять силу голоса в связи со словесным ударением, громкости и высоты собственного голоса (сопряженно и отраженно)	2.1.2.4 изменять силу голоса в связи с побудительно й и восклицатель н о й интонацией (сопряженно и отраженно)	3.1.2.4 выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах (по подражанию, самостоятельно), выделять голосом главное слово	
		1.1.2.5 изменять высоту и силу голоса в связи с повествовательной и вопросительной интонацией (сопряженно и отраженно)	2.1.2.5 изменять силу голоса в связи с логическим ударением (сопряженно и отраженно)	3.1.2.5 изменять высоту и силу голоса при воспроизведе н и и повествовател ь н о й , восклицатель н о й , вопросительн о й и побудительно й интонации	
	0.1.3.1 произносить слова слитно	1.1.3.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра, силы, с соблюдением звукового состава (приблизенно), с использованием допустимых звуковых замен	2.1.3.1 воспроизводи ть 4 – х сложные слова с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и правил орфоэпии (самостоятельно)	3.1.3.1 пользоваться нотированны м текстом	4.1.3.1. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, п о надстрочному знаку): сочетания " СЧ, ЗЧ, ЖЧ как Щ"
			2.1.3.2 воспроизводи		

1.3 Работа над словом и фразой	0.1.3.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра с соблюдением звукового состава (приближенно)	1.1.3.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра, силы, с соблюдением звукового состава (точно), с использованием допустимых звуковых замен	ть 5-ти сложные слова с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и правил орфоэпии (по надстрочному знаку)	3.1.3.2 соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию)	4.1.3.2. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): окончания "–ТЬСЯ, –ТСЯ как ЦЦА"
	0.1.3.3 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра и силы с соблюдением звукового состава (точно и приближенно) и словесного ударения в двухсложных словах	1.1.3.3 произносить слова со стечением согласных	2.1.3.3 слитно произносить слова со стечением согласных	3.1.3.3 соблюдать в речи правила орфоэпии (по надстрочному знаку)	4.1.3.3. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): свистящие "С, З " уподобляются следующим за ними шипящим
	0.1.3.4 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра и силы с соблюдением звукового состава (точно) и словесного ударения в двух-, трехсложных словах	1.1.3.4 произносить слова слов с соблюдением словесного ударения в 2-х и 3-хсложных словах (сопряженно и отраженно, по надстрочному знаку, самостоятельно)	2.1.3.4 владеть "понятиями слог", "ударение"	3.1.3.4 произносить слитно слова со стечением согласных (в одном слове)	4.1.3.4 соблюдать темп разговорной речи при произношении фраз
	0.1.3.5 произносить слитно, на одном выдохе, фразы в 4		2.1.3.5 определять количество слогов в 2-5-	3.1.3.5 произносить слитно слова со стечением	4.1.3.5 воспроизводить все виды интонации в

слогов в темпе, близком к естественному (сопряженно)	1.1.3.5 изображать ритм слов и подбирать слова по ритмическому рисунку	тисложных словах ударного и безударного слога	согласных (на стыке предлогов со словом)	диалоге и декламациях
0.1.3.6 произносить слитно, на одном выдохе, фразы в 4-5 слогов в темпе, близком к естественному (сопряженно и отраженно)	1.1.3.6 соблюдать правила орфоэпии (сопряженно и отраженно, по надстрочному знаку, самостоятельно)	2.1.3.6 различать гласные и согласные звуки	3.1.3.6 воспроизводить при чтении повествовательную интонацию	
0.1.3.7 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонации (сопряженно)	1.1.3.7 произносить слова и фразы в темпе, близком к естественному (сопряженно и отраженно)	2.1.3.7 различать согласные и гласные звуки	3.1.3.7 воспроизводить при чтении восклицательную интонацию	
0.1.3.8 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонации (отраженно)	1.1.3.8 изменять темп произношения (сопряженно и отраженно)	2.1.3.8 знать правила орфоэпии и самостоятельно пользоваться ими в речи	3.1.3.8 воспроизводить при чтении вопросительную интонацию	
		2.1.3.9 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонацию при чтении текста	3.1.3.9 воспроизводить при чтении побудительную интонацию	
	1.1.3.9 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонацию (сопряженно и отраженно)	2.1.3.10 произносить слова и фразы в темпе, присущем разговорной речи (сопряженно и отраженно)		

2) "Развитие слухового восприятия":

таблица 3

Подраздел	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	Обучающийся будет:				
2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	0.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать звучания музыкальных игрушек и инструментов	1.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух характер звукопроведения (слитно-неслитно)	2.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять шумы, связанные с явлениями природы	3.2.1.1 применять приобретенный опыт в восприятии неречевых звуков окружающего мира в учебной и различных видах внеурочной деятельности, в том числе совместной со слышащими	4.2.1.1 применять приобретенный опыт в восприятии неречевых звуков окружающего мира в учебной и различных видах внеурочной деятельности, в том числе совместной со слышащими
	0.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух количество звучаний	1.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух ритмы	2.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать разговор и пение, детский, мужской и женский голоса		
	0.2.1.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать продолжительность звучания	1.2.1.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять социально значимые бытовые и городские шумы			
	0.2.1.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух темп звучания	1.2.1.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять голоса животных и птиц			

	0.2.1.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух громкость звучания	1.2.1.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять ш у м ы, связанные с явлениями природы			
	0.2.1.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух высоту звучания				
	0.2.1.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух простые ритмы				
	0.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанных с учебной деятельностью	1.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации знакомые по значению слова, словосочетания и фраз, связанных с учебной деятельностью	2.2.2.1. воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом	3.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на с л у х незнакомый речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом	4.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на с л у х незнакомый речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом
	0.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы,	1.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова,	2.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова,	3.2.2.2восприни мать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания	4.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова,

2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний

связанных с учебной деятельностью, обиходно-разговорного характера	словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера	словосочетания и фразы, связанные с учебной деятельностью	и фразы, связанные с учебной деятельностью	словосочетания и фразы, связанные с учебной деятельностью
0.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее сначала знакомые, а затем незнакомые по содержанию текстов (3-4 фразы)	1.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз, относящиеся к изучению общеобразовательных предметов	2.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз обиходно-разговорного характера	3.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера	4.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера
0.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее сначала знакомые, а затем незнакомые по содержанию тексты (4-5 фраз)	1.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (5-6 предложений)	2.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз, связанные с изучением материала общеобразовательных предметов	3.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (10-12 предложений) по темам языковых предметов	4.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-15 предложений) по темам языковых предметов
0.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух вне ситуации короткие незнакомые по содержанию тексты (5-6 фраз)	1.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух непотную и тихую речь	2.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (10-12 предложений)	3.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (10-12 предложений)	4.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (12 предложений)
				4.2.2.6 воспринимать,

	0.2.2.6 выполнять задания, воспринятые слухорительно и на слух	1.2.2.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (5-9 предложений), близкие личному опыту и наблюдениям		3.2.2.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-17 предложений) по темам языковых предметов	различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (15-17 предложений) по темам языковых предметов
		1.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (6-10 предложений) по темам языковых предметов		3.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-17 предложений) по темам общеобразовательных предметов	4.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (15-17 предложений) по темам общеобразовательных предметов

44. Долгосрочный план раздела "Формирование произношения":

1) 0 класс:

таблица 4

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя школа	1.1 Звукопроизношение	0.1.1.1 правильно произносить в словах звуки речи "П, А, М, Т, О, В, У, Н, С, И, Л, Э, Р, Ф, Х, Б, Д" и их сочетания: "ЙА (Я), ЙО(Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных
	1.2. Речевое дыхание и голос	0.1.2.1 произносить слитно, сопряженно и отраженно, на одном выдохе ряд слогов
	1.3 Работа над словом и фразой	0.1.3.1 произносить слова слитно 0.1.3.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра с соблюдением звукового состава (приблизенно)
2 четверть		
	1.1 Звукопроизношение	0.1.1.2 правильно произносить в словах сочетания звуков: "ЙА (Я), ЙО (Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных

Моя семья и друзья Мир вокруг нас		0.1.1.3 смягчать согласные перед гласными "И, Э; К, С, Ш, Я, Е, Ю, Ц" после разделительных "Ъ, Ъ"
	1.2. Речевое дыхание и голос	0.1.2.2 произносить слитно, сопряженно и отраженно, на одном выдохе ряд словосочетаний
	1.3 Работа над словом и фразой	0.1.3.3 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра и силы с соблюдением звукового состава (точно и приближенно) и словесного ударения в двухсложных словах
0.1.3.4 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра и силы с соблюдением звукового состава (точно) и словесного ударения в двух, трехсложных словах		
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	1.1 Звукопроизношение	0.1.1.4 правильно произносить мягкие согласные "Т, Н, С, Х, П, М, Ф" в конце слова
		0.1.1.5 приближенно произносить слова с неусвоенными звуками, используя замены
	1.2. Речевое дыхание и голос	0.1.2.3 произносить слитно, сопряженно и отраженно, на одном выдохе фразы
	1.3 Работа над словом и фразой	0.1.3.5 произносить слитно, на одном выдохе, фразы в 4 слогов в темпе, близком к естественному (сопряженно)
0.1.3.6 произносить слитно, на одном выдохе, фразы в 4-5 слогов в темпе, близком к естественному (сопряженно и отраженно)		
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1.1 Звукопроизношение	0.1.1.6 дифференцированно произносить слоги, слова и фразах
	1.2. Речевое дыхание и голос	0.1.2.4 изменять силу голоса в связи со словесным ударением, громкости и высоты собственного голоса (сопряженно и отраженно)
		0.1.3.7 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонации (сопряженно)
	1.3 Работа над словом и фразой	0.1.3.8 воспроизводить повествовательную и

		вопросительную интонации (отраженно)

2) 1 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя школа	1.1 Звукопроизношение	1.1.1.1 правильно произносить в словах звуки речи и их сочетания (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения) 1.1.1.2 правильно произносить в словах сочетания звуков: "ЙА (Я), ЙО(Н), ЙУ (Ю), ЙЭ (Е)" в начальной позиции и после гласных (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)
	1.2. Речевое дыхание и голос	1.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний в 4 слога
	1.3 Работа над словом и фразой	1.1.3.1 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра, силы, с соблюдением звукового состава (приблизенно), с использованием допустимых звуковых замен 1.1.3.2 произносить слова слитно, голосом нормальной высоты, тембра, силы, с соблюдением звукового состава (точно), с использованием допустимых звуковых замен
2 четверть		
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1.1 Звукопроизношение	1.1.1.3 смягчать согласные перед гласными "И, Э, К, С, Ш, Я, Е, Ю, Н" после разделительных Ъ, Ь (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения) 1.1.1.4 правильно произносить мягкие согласные "Т, Н, С, Х, П, М, Ф" в конце слова (автоматизация отработанных в 0-классе навыков произнесения)
	1.2 Речевое дыхание и голос	1.1.2.2 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний в 6 слогов 1.1.2.3 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний в 8 слогов

	1.3 Работа над словом и фразой	1.1.3.3 произносить слова со стечением согласных
		1.1.3.4 произносить слова слов с соблюдением словесного ударения в 2-х и 3-хсложных словах (сопряженно и отраженно, по надстрочному знаку, самостоятельно)
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	1.1 Звукопроизношение	1.1.1.5 правильно произносить в словах звуки речи "З, Ж, Г, Ц, Ч"
		1.1.1.6 дифференцированно произносить слоги, слова и фразах : "И-Ы, С-Ш" и тому подобное
	1.2. Речевое дыхание и голос	1.1.2.4 изменять силу голоса в связи со словесным ударением, громкости и высоты собственного голоса (сопряженно и отраженно)
	1.3 Работа над словом и фразой	1.1.3.5 изображать ритм слов и подбирать слова по ритмическому рисунку
		1.1.3.6 соблюдать правила орфоэпии (сопряженно и отраженно, по надстрочному знаку, самостоятельно)
		1.1.3.7 произносить слова и фразы в темпе, близком к естественному (сопряженно и отраженно)
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1.1 Звукопроизношение	1.1.1.7 произносить мягкие звуки по подражанию и самостоятельно
		1.1.1.8 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции
	1.2. Речевое дыхание и голос	1.1.2.5 изменять высоту и силу голоса в связи с повествовательной и вопросительной интонацией (сопряженно и отраженно)
	1.3 Работа над словом и фразой	1.1.3.8 изменять темп произношения (сопряженно и отраженно)
		1.1.3.9 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонацию (сопряженно и отраженно)

3) 2 класс:
таблица 6

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения

1 четверть		
Все обо мне Моя семья и друзья	1.1 Звукопроизношение	2.1.1.1 различать произношение звуков в словах (дифференциация гласных "А-О, А-Э, О-У, Э-И")
		2.1.1.2 различать произношение звуков в словах (дифференциация согласных носовых и ротовых "М-Б, Н-Д, М-П")
	1.2. Речевое дыхание и голос	2.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 9-10 слогов (сопряженно, отраженно с опорой на знак паузы)
	1.3 Работа над словом и фразой	2.1.3.1 воспроизводить 4-хсложные слова с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и правил орфоэпии (самостоятельно)
		2.1.3.2 воспроизводить 5-тисложные незнакомые слова с соблюдением их звукового состава, с выделением словесного ударения и правил орфоэпии (по надстрочному знаку)
		2.1.3.3 слитно произносить слова со стечением согласных
2 четверть		
Моя школа Мой родной край	1.1 Звукопроизношение	2.1.1.3 различать произношение звуков в словах (дифференциация свистящих и шипящих "С-Ш, З-Ж")
		2.1.1.4 различать произношение звуков в словах (дифференциация аффрикат "Ц-Ч")
	1.2 Речевое дыхание и голос	2.1.2.2 изменять силу голоса в зависимости от расстояния до собеседника
		2.1.2.3 изменять силу голоса в зависимости от необходимости соблюдать тишину
	1.3 Работа над словом и фразой	2.1.3.4 владеть понятиями "слог", "ударение"
		2.1.3.5 определять количество слогов в 2-5-тисложных словах ударного и безударного слога
2.1.3.6 различать гласные и согласные звуки		
3 четверть		

В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	1.1 Звукопроизношение	2.1.1.5 различать произношение звуков в словах (дифференциация звонких и глухих Б-П, Д-Т)
		2.1.1.6 различать произношение звуков в словах (дифференциация твердых и мягких "Ф-Фь, П-Пь, Т-ТЬ")
	1.2. Речевое дыхание и голос	2.1.2.4 изменять силу голоса в связи с побудительной и восклицательной интонацией (сопряженно и отраженно)
	1.3 Работа над словом и фразой	2.1.3.7 различать согласные и гласные звуки
2.1.3.8 знать правила орфоэпии и самостоятельно пользоваться ими в речи		
4 четверть		
Окружающая среда Путешествия	1.1 Звукопроизношение	2.1.1.7 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции
	1.2. Речевое дыхание и голос	2.1.2.5 изменять силу голоса в связи с логическим ударением (сопряженно и отраженно)
	1.3 Работа над словом и фразой	2.1.3.9 воспроизводить повествовательную и вопросительную интонацию при чтении текста
2.1.3.10 произносить слова и фразы в темпе, присущем разговорной речи (сопряженно и отраженно)		

4) 3 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Живая природа Что такое хорошо, что такое плохо?	1.1 Звукопроизношение	3.1.1.1 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: гласные "А-Э, И-Э, А-О, И-Ы"
		3.1.1.2 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: носовые и ротовые согласные "М-Б, Мь-Бь, М-П, Мь-Пь"
	1.2. Речевое дыхание и голос	3.1.2.1 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 13 слогов,

		выделяя дыхательными паузами необходимые синтагмы (по подражанию)
	1.3 Работа над словом и фразой	3.1.3.1 пользоваться нотируемым текстом
		3.1.3.2 соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию)
2 четверть		
Время Архитектура	1.1 Звукопроизношение	3.1.3.3 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: свистящих-шипящих "С-Ш, З-Ж, С-Щ"
		3.1.3.4 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: аффрикат: "Ч-Ц"
	1.2. Речевое дыхание и голос	3.1.2.2 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 14 слогов, выделяя дыхательными паузами необходимые синтагмы (по графическому знаку)
	1.3 Работа над словом и фразой	3.1.3.3 соблюдать в речи правила орфоэпии (по надстрочному знаку)
		3.1.3.4 произносить слитно слова со стечением согласных (в одном слове)
		3.1.3.5 произносить слитно слова со стечением согласных (на стыке предлогов со словом)
3 четверть		
Искусство Выдающиеся личности	1.1 Звукопроизношение	3.1.1.5 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: звонких и глухих "Б-П, Д-Т, Г-К"
		3.1.1.6 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: слитных и щелевых "Ц-С, Ч-Щ"
	1.2. Речевое дыхание и голос	3.1.2.3 произносить слитно, на одном выдохе, ряд слогов, слов и словосочетаний, фраз в 15 слогов, выделяя дыхательными паузами необходимые синтагмы (самостоятельно в знакомых фразах)
	1.3 Работа над словом и фразой	3.1.3.6 воспроизводить при чтении повествовательную интонацию

		3.1.3.7 воспроизводить при чтении восклицательную интонацию
4 четверть		
Вода – источник жизни. Культура отдыха. Праздники	1.1 Звукопроизношение	3.1.1.7 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: Ч-Щ, слитных и смычных Ц-Т, Ч-Т
		3.1.1.8 дифференцированно произносить звуки, родственные по артикуляции: твердых и мягких "Ф-Фь, Т-ТЬ"
	1.2. Речевое дыхание и голос	3.1.2.4 выделять более громким голосом логическое ударение в вопросах и ответах (по подражанию, самостоятельно), выделять голосом главное слово
		3.1.2.5 изменять высоту и силу голоса при воспроизведении повествовательной, восклицательной, вопросительной и побудительной интонации
	1.3 Работа над словом и фразой	3.1.3.8 воспроизводить при чтении вопросительную интонацию
		3.1.3.9 воспроизводить при чтении побудительную интонацию

5) 4 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Моя Родина - Казахстан Ценности	1.1 Звукопроизношение	4.1.1.1 произносить правильно в словах и фразах все гласные и согласные звуки
	1.2. Речевое дыхание и голос	4.1.2.1 правильно воспроизводить дыхательные паузы при выделении синтагм в процессе чтения, при воспроизведении текста
	1.3 Работа над словом и фразой	4.1.3.1. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): сочетания СЧ, ЗЧ, ЖЧ как Ц
2 четверть		
Культурное наследие Мир профессий	1.1 Звукопроизношение	4.1.1.1 произносить правильно в словах и фразах все гласные и согласные звуки
	1.2. Речевое дыхание и голос	4.1.2.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть

	1.3 Работа над словом и фразой	4.1.3.2. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): окончания " –ТЬСЯ, -ТСЯ как ЦЦА"
3 четверть		
Природные явления Охрана окружающей среды	1.1 Звукопроизношение	4.1.1.2 различать все гласные и согласные звуки на материале слов и фраз
	1.2. Речевое дыхание и голос	4.1.2.2 соблюдать логическое ударение в текстах, заучиваемых наизусть
	1.3 Работа над словом и фразой	4.1.3.2. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): окончания " –ТЬСЯ, -ТСЯ как ЦЦА"
		4.1.3.3. соблюдать в речи правила орфоэпии (по подражанию, по надстрочному знаку): свистящие " С, З" уподобляются следующим за ним шипящим
4 четверть		
Путешествие в космос Путешествие в будущее	1.1 Звукопроизношение	4.1.1.2 различать все гласные и согласные звуки на материале слов и фраз
	1.2. Речевое дыхание и голос	4.1.2.2 соблюдать подвижность ударения при изменении формы слова
	1.3 Работа над словом и фразой	4.1.3.4 соблюдать темп разговорной речи при произношении фраз
		4.1.3.5 воспроизводить все виды интонации в диалоге и декламациях

45. Долгосрочный план раздела "Развитие слухового восприятия":

1) 0 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя школа	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	0.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать звучания музыкальных игрушек и инструментов
		0.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанных с учебной деятельностью

	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	0.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанных с учебной деятельностью, обиходно-разговорного характера
2 четверть		
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	0.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух количество звучаний
		0.2.1.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать продолжительность звучания
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	0.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее сначала знакомые, а затем незнакомые по содержанию текстов (3-4 фразы)
		0.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее сначала знакомые, а затем незнакомые по содержанию тексты (4-5 фраз)
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	0.2.1.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух темп звучания
		0.2.1.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух громкость звучания
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	0.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух вне ситуации короткие незнакомые по содержанию тексты (5-6 фраз)
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	0.2.1.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух высоту звучания
		0.2.1.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух простые ритмы
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	0.2.2.6 выполнять задания, воспринятые слухорительно и на слух

2) 1 класс:

таблица 10

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя школа	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	1.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух характер звукопроведения (слитно-неслитно)
		1.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух ритмы
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	1.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации знакомые по значению слова, словосочетания и фраз, связанные с учебной деятельностью
		1.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера
2 четверть		
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	1.2.1.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять социально значимые бытовые и городские шумы
		2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний
	1.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз, относящиеся к изучению общеобразовательных предметов	
	1.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (5-6 предложений)	
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	1.2.1.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять голоса животных и птиц
		2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний
	1.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух непотную и тихую речь	
	1.2.2.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (5-9	

		предложений), близкие личному опыту и наблюдениям
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	1.2.1.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять шумы, связанные с явлениями природы
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	1.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (6-10 предложений) по темам языковых предметов

3) 2 класс:

таблица 11

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя семья и друзья	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	2.2.1.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух и словесно определять шумы, связанные с явлениями природы
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	2.2.2.1. воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом
2 четверть		
Моя школа Мой родной край	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	2.2.1.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать разговор и пение, детский, мужской и женский голоса
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	2.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанные с учебной деятельностью
3 четверть		
В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	2.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз обиходно-разговорного характера
4 четверть		
		2.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в

Окружающая среда Путешествие	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слов, словосочетаний и фраз, связанные с изучением материала общеобразовательных предметов
		2.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (10-12 предложений)

4) 3 класс:

таблица 12

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Живая природа Что такое хорошо, что такое плохо?	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	3.2.1.1 применять приобретенный опыт в восприятии неречевых звуков окружающего мира в учебной и различных видах внеурочной деятельности, в том числе совместной со слышащими
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	3.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомый речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом
2 четверть		
Время Архитектура	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	3.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанные с учебной деятельностью
		3.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера
3 четверть		
Искусство Выдающиеся личности	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	3.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (10-12 предложений) по темам языковых предметов
		3.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (10-12 предложений)
4 четверть		

Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	3.2.2.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-17 предложений) по темам языковых предметов
		3.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-17 предложений) по темам общеобразовательных предметов

5) 4 класс:

таблица 13

Сквозные темы	Подраздел	Цели обучения
1 четверть		
Моя Родина – Казахстан Ценности	2.1 Слуховое восприятие неречевых звучаний	4.2.1.1 применять приобретенный опыт в восприятии неречевых звуков окружающего мира в учебной и различных видах внеурочной деятельности, в том числе совместной со слышащими
	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	4.2.2.1 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомый речевой материал, включающий отдельные слова и словосочетания, значение которых объясняется контекстом
		4.2.2.2 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы, связанные с учебной деятельностью
2 четверть		
Культурное наследие Мир профессий	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	4.2.2.3 воспринимать, различать, опознавать и распознавать в условиях ситуации и вне ее знакомые по значению слова, словосочетания и фразы обиходно-разговорного характера
		4.2.2.4 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (12-15 предложений) по темам языковых предметов
3 четверть		
		4.2.2.5 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух незнакомые тексты (12 предложений)

Природные явления Охрана окружающей среды	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	4.2.2.6 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (15-17 предложений) по темам языковых предметов
4 четверть		
Путешествие в космос Путешествие в будущее	2.2 Слуховое восприятие речевых звучаний	4.2.2.7 воспринимать, различать, опознавать и распознавать на слух знакомые тексты (15-17 предложений) по темам общеобразовательных предметов

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 256-қосымша

**Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің
0-1-сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 256-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1 - тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы көру қабілеті бұзылған білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін көру қабілеті бұзылған білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктіліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы процесін

ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде көру қабілеті бұзылған білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін түрлі білім беру ұйымдарында (арнайы мектепте, инклюзивті білім беру жағдайында, үй жағдайында оқытуды ұйымдастыру) оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады.

7. Психологиялық, педагогикалық және коррекциялық процесінің барлық қатысушыларын қолдау және бірлесіп шығармашылықпен айналысу, өзара әрекеттесу жағдайында көру қабілеті зақымдалған білім алушылардың белсенді танымдық іс-әрекеті тұрақты сипатқа ие болады.

8. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы (коррекциялық) оқыту мен тәрбиелеу саласының педагогтары, психологтары, әдіскерлері, медициналық және басқа да қызметкерлері педагогикалық процестің қатысушылары болып табылады. Арнайы дайындығы бар, дефектологиялық білімі бар педагогтар мен тәрбиешілердің рөлі зор. Бұл мамандар тифлопедагогиканың білім беру, тәрбиелеу және коррекциялық-дамыту міндеттерін практика жүзінде шешеді.

9. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді күшейту осындай сипаттағы білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолданады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

10. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобілім алушыу іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

11. Тілге оқытудың негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл – түрлі оқу жағдаятында білім және дағдымен алмасу, тіл жүйесінің нормаларын дұрыс қолдану әрбір оқу пәні арқылы білім алушылардың сөйлеу іс-әрекетін дамытудың жетекші қағидасы ретінде қарастырылады.

12. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: ақпаратты

іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасайды.

13. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтижелер оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған. Осы мақсаттар жүйесі пән мазмұнының негізі болып табылатын.

14. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтары мен нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерінің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын іске асыруды қамтамасыз етеді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылығы оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрылған жүйесі келесі ауқымды дағдыларды дамытудың негізі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеруіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

18. "Сауат ашу" - көру қабілеті зақымдалған білім алушылардың жалпы білімінің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады.

19. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі", "Әдебиеттік оқу" пәндерінің құрамдас бөлігі, тіл және әдебиет туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. Сонымен бірге кейінгі оқытудың негізін құрайды.

20. "Сауат ашу" пәні көру қабілеті бұзылған білім алушылардың келесі түсініктерді меңгеруіне бағытталған:

1) тіл адами қарым-қатынастың негізгі құралы екенін, сөйлеу тілі адам өмірінде ерекше рөл атқаратынын;

2) сауатты ауызша және жазбаша сөйлеу тілі адамның жеке мәдениетінің көрсеткіші болатынын;

3) тілді меңгеру білім алушылардың оқу іс-әрекетіндегі және шынайы өмірдегі жағдаяттық-тілдік тәртібін басқара отырып, оларға өзгермелі дүниеге бейімделуге көмектесетіндігін: білім алушы өзінің пікірін білдіру үшін, негіздеу үшін түрлі ақпарат көздері мен заманауи ақпараттық технологияларды қолдана алатынын;

4) "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы көру қабілеті бұзылған білім алушылардың төрт түрлі сөйлеу тілін (тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым) дамыту үшін жағдай жасауымен анықталады. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс интеграциялау арқылы жүзеге асады.

21. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты - айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдылары мен қарапайым грамматикалық түсініктерін қалыптастыру процесі арқылы көру қабілеті бұзылған білім алушының функционалды сауаттылығының негізін қалау.

22. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттерді шешу көзделеді:

1) сөздік қорының молайғанына сәйкес сезімдік тәжірибелерін кеңейту, сөйлеу тіліндегі вербализмді алдын алу, сөзбен бейнені сәйкестендіріп нақтылау;

2) тыңдауға, айтуға, оқуға және жазуға үйрету;

3) көру қабілеті бұзылған білім алушылардың мәтінді саналы түрде ұғыну арқылы дұрыс оқу іс-әрекетін қалыптастыру;

4) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

5) ақпаратты талдау, салыстыру, жалпылау, жүйелеу біліктілігін дамыту;

6) айналадағы адамдарға сыпайы қатынас қалыптастыру, сөйлеу тілі мен қарым-қатынас мәдениетін дамыту;

7) танымдық қызығушылығын қалыптастыру арқылы шығармашылық қабілетін және өзінің сөйлеу тілін жетілдіруге ынтасын дамыту;

8) қоршаған ортаны меңгеру арқылы ана тіліне қызығушылығы мен сүйіспеншілігін дамыту;

9) қоғамдағы адекватты тәртіпке, тұлғаның оңтайлы дамуына септігін тигізетін коммуникативті біліктілігі мен дағдыларын дамыту;

10) алға қойған міндеттерге және оларды жүзеге асыру жағдайына сәйкес оқу әрекетін жоспарлау, басқару, бағалау біліктілігін қалыптастыру;

11) нәтижеге жетудің ең тиімді тәсілдерін анықтау;

12) оқу іс-әрекетіндегі жетістіктердің/сәтсіздіктердің себептерін түсіне білуін қалыптастыру.

23. "Сауат ашу" пәні:

1) оқу мен мәтінді түсіну дағдыларын меңгеруге; кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеуге;

2) негізгі фонетикалық білім мен біліктілікті меңгеруге;

3) жұппен, топта жұмыс істеу және түрлі рөлдерді атқару (көшбасшы, орындаушы) біліктілігін меңгеруге;

4) қазақ тілінің лексикасы, грамматикасы, орфографиясы және пунктуациясы туралы бастапқы білім алуға;

5) адамгершілік сезімін, қазақ халқының және көпұлтты Қазақстанның басқа халықтарының мәдениетіне құрмет сезімін дамытуға септігін тигізеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

24. Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту және тәрбиелеуде оқытудың коррекциялық бағыттағы қағидасын ұстанады. Осы қағидаға сәйкес оқу процесінің құрылымы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктерін ескере отырып, көрмейтін және нашар көретін білім алушыларды қоғамға максималді түрде бейімдеуге және интеграциялауға бағытталған.

25. Осы білім алушыларға қолдау көрсететін педагогтар көру сияқты дистантты анализатордың бұзылу салдарынан білім алушы сенсорлық, практикалық тәжірибесін, қоршаған ортамен өзара әрекеттесу тәжірибесін өздігінен жинақтай алмайтынын, қалыпты көретін білім алушылардай қорытынды жасай алмайтынын түсінеді. Сондықтан көрмейтін және нашар көретіндерді оқытуға дайындық кезеңінде ұйымдасқан оқытудың рөлі едәуір артады.

26. Сауат ашу кезінде білім алушылардың офтальмологиялық мүмкіндіктерін ескереді, көру анализатордың зақымдалу дәрежесіне қарай білім алушыларды келесі топтарға бөледі:

1) тотальді көрмейтін және қалдық көруі бар білім алушылар. Олардың көру өткірлігі 0 бастап 0,04 дейін жетеді (жақсы көретін көзінің көзілдірікпен түзеткен жағдайда). Бұл білім алушыларда кішігірім қалдық көруі бар немесе мүлдем көрмейді. Олар сабақ кезінде оқу материалын қабылдағанда, Брайль жүйесі бойынша оқып, жазғанда тактильді-есту тәсілін қолданатынын мұғалім ескереді. Кейбіреулері оқып жазу кезінде қалдық көруіне сүйенеді. Сонымен қатар көру мүмкіндігі болса, белгілі

бір жағдайларда олар үлкейтілген ақ-қара шрифты оқып, жазуды көру тәсілімен меңгере алады. Дегенмен қалдық көруі тұрақты әрі сенімді болмайды, ол тек түйсікті пайдалану кезінде ғана қабылдаудың дұрыстығы мен тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Сабәк барысында осы категория білім алушылары арнайы көрнекіліктерді (рельефті жүйесі бойынша жасалған), арнайы тифлотехникалық құралдарды, дидактикалық материалдарды қолданады. Қалдық көруі бар білім алушылар оптиканы да қосымша пайдаланады;

2) көру өткірлігі 0,05 бастап 0,09 дейінгі нашар көретін білім алушылар (жақсы көретін көзін әйнекпен түзеткенде). Бұл білім алушыларда көру функцияларының күрделі бұзылыстары байқалады: көру өткірлігінің төмендеуімен қатар көру аймағының тарлығы, кеңістіктік дұрыс қабылдауының бұзылуы, көрудің бейімдік механизмі зақымдалуы. Оқыту кезінде олар көру жүктемесінің регламентін сақтауды, бұзылған көру қабілетін қорғау және рациональді пайдалану бойынша іс-шаралар жүргізеді. Коррекциялық дамыту жұмыстарында бұзылған функцияларды түзету және орын толтыру мақсатында арнайы техникалық және оптикалық құралдар жүйесі (ортоскопиялық приборлар, жолақты лупалар) пайданылады. Дегенмен олардың көру қабілеті тұрақты емес, жағымсыз жағдайларда нашарлайды. Осыған байланысты осы топтың білім алушылары көру жүктемесінің жеңілдетілген түрін, еңбек пен демалыстың тиімді ауысуын қамтамасыз етеді;

3) көру өткірлігі 0,1 бастап 0,2 дейінгі нашар көретін білім алушылар. Олар қолайлы жағдайда көру арқылы емін-еркін оқиды, жазады, заттарды, шынайы өмірдің құбылыстары мен процесін қабылдайды, еркін кеңістікте көру арқылы бағдарлай алады . Оқыту барысында арнайы көрнекіліктерді, оқытудың қосымша техникалық құралдарын қолдану, белгілі гигиеналық талаптарды орындайды. Жағдайлар қамтамасыз етілсе, жалпы білім беретін мектептерде оқи алады.

27. Енжарлық, қоршаған ортаға әлсіз бейімделуі, орын толтыру процесінің қалыптаспауы, сенімсіздік пен өз ұстанымының жоқтығы - көру қабілеті бұзылған білім алушылардың психикалық және дене дамуының ерекшелігі болып табылады.

28. Сонымен бірге көру қабілеті бұзылған, тіпті тоталді көрмейтін білім алушылар, сақталған анализаторларына сүйене отырып, психикалық және дене дамуының ең жоғары деңгейіне жетуге, қоршаған ортаны толыққанды тануға мүмкіндігі бар. Соның негізінде қабылдаудың компенсаторлық мүмкіндігіне сүйеніп жоғарғы психикалық функциялары дамиды.

29. Көру қабілеті бұзылған білім алушының психикалық дамуы үшін оны қоршаған ортаны тануға талпындыратын белсенді, өзіндік іс-әрекетін ұйымдастырудың шешуші мәні бар. Ол үшін қимыл-қозғалыс, сезім, сөйлеу тілі, жады негізінде қоршаған ортаны қабылдауын дамытады.

30. Көру қабілеті бұзылған білім алушылармен жүргізілетін коррекциялық-педагогикалық жұмыс кешенді сипатта болып, қоршаған орта туралы

білімі мен түсініктерін кеңейтуге, полисенсорлық қабылдау – қалдық көруі, есту, түйсіну негізінде танымдық іс-әрекетін дамытуға бағытталады.

31. Көру қабілеті терең бұзылған білім алушыларды оқытудың пропедевтикалық кезеңінде келесі бағыттағы жұмыстарға ерекше назар аударылады:

- 1) сезім түйсігімен тактильды қабылдауын дамыту;
- 2) есту арқылы қабылдауын дамыту;
- 3) қалдық көруін сақтандыру және дамыту;
- 4) кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту;
- 5) рельефті – нүктелі шрифпен жазуға және оқуға қолын даярлау;
- 6) көру қабілеті бұзылған білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту.

32. Көрмейтін білім алушылардың сезім түйсігімен тактильды қабылдауын дамыту барысында келесі біліктіліктер қалыптасады:

- 1) үстел үстенде затты екі қолымен зерттеу (оң қол жетекші болғанда);
- 2) затты ретімен (жоғарыдан төмен қарай) және белсенді зерттеу;
- 3) сипап сезу арқылы қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдану: саусақты, алақанды, білекті;

4) заттардың фактурасы (кедір-бүдірлі), температуралық сипаты бойынша қасиеттерін ажырату;

- 5) зат қай материалдан жасалғанын анықтау.

33. Көрмейтін білім алушылардың есту арқылы қабылдауын дамыту барысында келесі біліктіліктер қалыптасады:

- 1) айналадағы дыбыстарды тану;
- 2) айналадағы дыбыстарды ажырату;
- 3) дыбыспен оның шығу көзін сәйкестендіру;

4) дыбысты локализациялау (бағыты бойынша, дыбыстың шығу көзіне дейінгі арақашықтығы бойынша, дыбыстың күші бойынша).

34. Қалдық көруін сақтандыру және дамыту жұмыстарының барысында келесі біліктіліктер қалыптасады:

1) заттарды түсі, пішіні, мөлшері бойынша ажырату және тану – оның ішінде түрлі-түсті, рельефті суреттерді, аппликацияларды шынайы заттармен сәйкестендіру;

2) берілген заттарды және заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру;

- 3) өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды (түсі, пішіні, мөлшері) қолдану.

35. Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту барысында білім алушыларда мынадай біліктіліктер қалыптасады:

- 1) жұмыс үстелінің бетінде бағдарлауы;
- 2) кітап бетінде бағдарлай алуы;
- 3) кітап ішінде бағдарлай білуі;
- 4) сандар кассасында бағдарлай алуы және онымен жұмыс істеуі,

5) Брайль құралында бағдарлай білуі және онымен жұмыс істеуі.

36. Рельефті-нүктелі шрифті жазуға және оқуға қолды даярларлау барысында мұғалім назарын мынаған аударады:

- 1) саусақтар терісінің сезімталдығын дамытуға;
- 2) рельефті нүктелерді қабылдау және ажырату біліктілігіне;
- 3) қолдың ұсақ моторикасын дамытуға;
- 4) грифельмен жұмыс істеу біліктілігіне.

37. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту барысында келесі біліктіліктер қалыптасады:

- 1) әңгімеге қатыса білу (өмірлік әсерге сүйеніп, әңгіме немесе ертегі мазмұны бойынша);
- 2) тыңдағанын сұрақтар бойынша мазмұндау;
- 3) заттарды олардың белгілеері бойынша сәйкестендіру;
- 4) заттарды топтастыру (артығын алып тастау);
- 5) заттарды олардың түрлі түсініктері бойынша топтастыру;
- 6) заттардың атауын топтастыру;
- 7) заттардың әрекеті мен қасиетін сипаттайтын сөздерді іріктеу;
- 8) рельефті суреттерді оқу;
- 9) сөздер мен бейнелерді сәйкестендіру;
- 10) сөздік қорын толықтыру.

38. Көру қабілетінің терең бұзылыстары кезінде жазу мен оқу процесінің қалыптасуы өзгеше, өйткені қалыпты жағдайда адамның көру арқылы қабылдау типі жетекші болып табылады. Сондықтан қалыпты жағдайда оқу және жазу процесі келесі әрекеттердің белгілі ретімен жүзеге асады:

- 1) әріпті көру арқылы қабылдау;
- 2) әріптерді тану;
- 3) әріпті сәйкес дыбыспен сәйкестендіру;
- 4) әріпті жаңғырту (жазу).

39. Көрмейтін жағдайда оқу процесі өзгереді, өйткені көріп қабылдаудың орын сипап сезу басады. Сонымен қалыпты жағдайда жазу барысында көру, есту және қимыл-қозғалыс триадасы ұштасып жұмыс атқарса, зағип жандарда осы анализаторлардың қызметі өзгерістерге ие болады: көру компоненті тактильді компонентке ауысады.

40. Сол себептен мүлдем көрмеу жағдайында жүзеге асатын оқу және жазу процесі есту және тактильді анализаторлар арасындағы жаңа байланыстың орнауының арқасында орындалады. Көру қабілеті терең зақымдалған жағдайда оқу мен жазу процесінің техникалық жағын келесі әрекеттер түрінде көрсетуге болады:

- 1) рельефті-нүктелі шрифпен ұсынылған әріптерді тактильді түрде қабылдау;
- 2) әріпті тактильді тәсілмен ажырату және тану;

- 3) әріпті сәйкес дыбыспен сәйкестендіру;
- 4) рельефті-нүктелі шрифпен әріпті жаңғырту (жазу).

41. Көрмейтін білім алушылардың оқу процесінің техникалық жағын меңгеруде кездесетін қиындықтар келесі себептермен анықталады: көру мен тактильды қабылдауының айырмашылығы - сипап сезу арқылы қабылдау сукцессивті (уақыт аралығы реттелген) сипатынан туындаса, көру арқылы қабылдау симутанды (бір сәтте) болып келеді; осы айырмашылығы рельефті-нүктелі жазудағы ұқсас және кері айналдырған әріптерді дифференциациялау процесін де күрделендіреді.

42. Жазу процесінің моторлы операциясын жүзеге асыру да, әріптің тактильді бейнесін грифель көмегімен жаңғырту көру арқылы қабылдау мүмкіндігінен айырылған білім алушылар үшін белгілі қиындық туындатады. Қалыпты жағдайда қол қимылымен бірге көру және кинетикалық бақылау орындалады. Көрмейтін білім алушының жазу процесі тек кинетикалық бақылау арқылы жүзеге асады, ал қалыпты көретіндерде бұл процесс екі бақылаудың көмегімен орындалады – кинетикалық және көру.

43. Брайль жүйесінде жазудың оқумен салыстырғанда қарама-қарсы айна әсері болуы көрмейтін білім алушы үшін көптеген қиындықтар тұғызады, оның ішінде ұқсас әріптерді шатастыру, кейбір тыныс белгілерін танымау, әріптегі жазу мен оқудағы нүктелердің орынын ауыстыру. Бұл болса көру қабілетінің терең бұзылыстары бар білім алушыларға сауат ашуды оқытуда арнайы әдістемелік тәсілдерді қолдануды талап етеді: алты нүктелі колодкада алдын ала дайындық жұмысын жүргізу, Брайль құралында бағдарлау, грифельмен бұрыштағы нүктелерді табуға жаттықтыру, нүктелерді дұрыс оқып үйрету, нүкте нумерациясының тактильді-қимылды бейнелерін меңгеру.

44. Тыңдалым және айтылым дағдыларын дамыту бойынша тапсырма үлгілері:

- 1) артикуляциялық жаттығулар;
 - 2) сөздің дыбыстық талдауы;
 - 3) дыбысталған сөйлеу тілін қабылдау, сөйлеу тілі ағымынан тілдік бірліктерді белгілеу (сөйлем, сөз, буын, дыбыс);
 - 4) тыңдалған мәтіннің ішінен қойылған мақсатқа сәйкес ақпаратты анықтау;
 - 5) диалог құрастыру, әңгімелесушінің көзқарасын қабылдау;
 - 6) тыңдалған мәтіннің негізінде сұрақтар қою және жауаптарды құрастыру;
 - 7) білім алушыларға таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
 - 8) рельефті суреттермен танысу, суреттер бойынша және жеке әсерлері бойынша, оқыған мәтіннің аналогиясы бойынша әңгіме құрастыру;
 - 9) сөзбен суреттеу/сипаттау;
 - 10) таныс оқиғаларды, ертегілерді мазмұндау; тақпақтарды жатқа оқу;
 - 11) әңгімелесушіге және тыңдармандарға ақпаратты жеткізу.
45. Оқылым дағдысын дамыту бойынша тапсырма үлгілері:

1) сөздің лексикалық мағынасы бойынша жұмыс;
2) сөздік ойындар (анаграммалар, палиндромдар (кері оқу: қазақ, қызық, Таңат, шаш), сөз ішінен сөз табу);

3) мәтіннің бастамасы немесе тақырыбы бойынша оқиға желісін болжау;

4) әңгіменің жоспар-картасын құрастыру.

46. Жазылым дағдысын дамыту бойынша тапсырма үлгілері:

1) алты нүктелі колодкада бағдарлау, алты нүктелі колодкада нүктелер комбинацияларын жазу;

2) грифельмен, Брайль құралымен, рельефті-нүктелі шрифтмен басылған оқулығымен танысу;

3) Брайль құралындағы жолақтар мен торлардың орналасуында бағдарлау, 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы) нүктелерді грифельмен тауып үйрену;

4) 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы) нүктелерді жазу, оларды дұрыс оқып үйрену;

5) нүктелер нумерациясының тактильді-қимылды бейнелерін белгілі ретпен меңгеру: алдымен 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы нүктелер), кейін 2 және 5 нүктелердің орналасуын;

6) әріптердің тактильді-қимылды бейнелерін, олардың буындағы, тіркестегі қосылу түрлерін меңгеру;

7) сөздің дыбыстық-әріптік талдауы және кейінгі жазылуымен сөйлемнің талдауы;

8) ақпараттарды рельефті суреттер және диаграммалар формасында ұсыну;

9) баспа түріндегі үлгісіне қарап сөздерді, сөйлемдерді, мәтіндерді көшіру;

10) деформацияланған (араласқан) сөйлемдерді, мәтіндерді қайта құру;

11) таныстарына, ата-аналарына хат жазу;

12) тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру;

13) есте сақтау арқылы жазу;

14) оқыған әңгімені мазмұндау сияқты рельефті суретке, суреттер сериясына қатысты (қалдық көруі кезінде) бірнеше сөйлем жазу;

15) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен түзету.

47. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқытатын мұғалімдер қалдық көруін дамыту және көру жүктемесінің тәртібін ұстану көруді қорғаудың және гигиенасының маңызды құралы болып табылатынын есте сақтайды. Жұмыс барысында ұстанатын бұл шаралар көрудің жұмыс қабілетін көру жүйесінің жас ерекшелік және жеке функционалды мүмкіндіктеріне сәйкес сақтауды қамтамасыз етеді, сонымен бірге көріп шаршаудың алдын алады.

48. Көру қабілеті зақымдалған кезінде көру жүктемесінің тәртібі көру еңбегін рационалді ұйымдастыру ретінде көпаспектілі. Ол мынаны қарастырады:

1) көздің жұмысы мен демалысының ауысып отыруы;

2) көру қызметінің қалпына сәйкес үздіксіз көру жүктемесін шектеу, әсіресе патологиялық процесс кезінде;

3) көруге комфортты қарастырудың, қоршаған орта нысандарын бақылаудың, оқудың, еңбек операцияларының жағдайын жасау;

4) қабылдау нысандарын мөлшері, түсі, формасының күрделілігі, олардың саны, шуылдау сипаты бойынша іріктеу.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

49. "Сауат ашу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

50. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

51. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

52. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

53. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

54. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат;

2) 1-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 198 сағат.

55. Үшінші тоқсанда қосымша каникул қарастырылған. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес тифлотехникалық құралдармен жабдықталады.

56. Бастапқы кезеңде көрмейтіндерді оқыту үшін жиһаз бен сөрелер, кітаптар мен басқа да заттар тұрақты белгіленген орындарда тұруы өте маңызды. Бұл кеңістікте тез бағдарлауға септігін тигізеді. Көрмейтін білім алушылар сол кеңістікті меңгерген соң, алуан формадағы (жеке, жұптық, топтық) және түрдегі (ойын және басқа да белсенді әдістер) жұмыстарды ұйымдастыру үшін сыныптағы жиһазды жылжытуға болады.

57. Оқу пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Сауат ашу" пәнінің мазмұны коммуникативті-сөйлеу тілі дағдыларын қалыптастыруға бағытталған;

3) "Сауат ашу" пәні пропедевтикалық кезеңнен басқа (даярлық сынып) үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Әліппеге дейінгі кезең 1 сыныптың бірінші тоқсанның басын қамтиды, әліппе кезеңі бірінші тоқсанның соңынан басталып, үшінші тоқсанда аяқталады, әліппеден кейінгі кезең төртінші тоқсанды қамтиды. Мұғалім сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы білім алушылардың оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады.

58. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;
- 2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;
- 3) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;
- 4) сөйлем соңында нүкте, сұрақ, леп белгілері қойылатыны туралы түсінігін қалыптастыру;
- 5) дауысты дыбыстар жуан және жіңішке болатыны туралы түсінігін қалыптастыру;
- 6) сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;
- 7) ұсақ моториканы, қолдың қимылдау іс-әрекетін дамыту: заттарды жоғарыдан төмен қарай алгоритмі бойынша тактильді зерттеу, сұлбасын бастырып шығу, алты нүктелі колодкамен жұмыс, қалдық көруі бар білім алушылардың әріп элементтерін жазуы;
- 8) көрмейтін білім алушылардың Брайль құралында, жолақтар мен торлардың орналасуында бағдарлауы, грифельмен 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы) нүктелерді табу; нашар көретіндер үшін әріп элементтерінің көру-қимылды бейнелерін меңгеру;
- 9) көрмейтіндер үшін Брайль бойынша 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы) нүктелерді жазу, оларды дұрыс оқи білуі; нашар көретіндер үшін әріп элементтерін жазбаша түрін жаза білуі;
- 10) белгілі ретпен нумерацияның тактильді-қимылды бейнелерін меңгереу: алдымен 1, 3, 4, 6 (бұрыштағы нүктелерді), кейін 2 және 5 нүктелерінің (ортадағы) орналасуын;
- 11) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту.

59. Әліппе кезеңінің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;
- 2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту, дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;
- 3) Брайль жүйесі бойынша әліпби әріптерінің қызметтерін меңгерту;
- 4) оқулықтағы мәтіндердің негізінде дұрыс, бірқалыпты буындап оқу дағдысын қалыптастыру;
- 5) орфографиялық және орфоэпиялық оқуды меңгеру;

6) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді Брайльдің рельефті-нүктелі шрифтімен жазу дағдыларын жетілдіру;

7) ауызша және жазбаша сөйлеу тілін дамыту.

60. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) біртіндеп тұтас сөздерді оқуға ауысу, "іштей оқу" дағдысын қалыптастыру;

2) байланыстыра сөйлеу тілін дамыту (мазмұндау, әңгімелеу);

3) ұқсас, айнадағыдай әріптерді жазудағы қателердің алдын алып, жазу дағдыларын дамыту.

61. Тыңдалым және айтылым (байланыстыра сөйлеу тілі мен фонематикалық естуін дамыту):

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнісін түсінуі, сұраққа дұрыс және нақты жауап беруі. Коммуникативтік мақсаттарға сай (топта сөйлесу, сұхбатқа қатысу, сахналау, рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениеті этикеттерін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды кеңейту;

2) жаңылтпаштар айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту. Өлеңдер жаттау, санамақтар, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау;

3) берілген немесе білім алушыларды қызықтыратын тақырыптарға монологтік және диалогтік айтылымдарды құру біліктілігін қалыптастыру. Сюжетті сурет бойынша немесе көргені, бастан кешкені, естігені туралы әңгімелесу;

4) тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдары) қолдануы;

5) сюжетті суреттер бойынша және оған сүйенбей ертегілер айту; тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну. Тыңдалған/оқылған мәтіннің картасына сүйене және сүйенбей отырып мазмұндау;

6) сөз, сөздің мәні мен мағынасы. Сөздің мәні мен мағынасын түсіну, оларды мағынасына қарай қолдану. Сөздік қорын кеңейту. Сөздерді орфоэпиялық нормаларға сәйкес айту, сөздегі екпінді дұрыс қою;

7) сөйлемдерді, қысқаша мәтіндерді құрастыру.

62. Оқылым: (оқу дағдыларын қалыптастыру, әліпби әріптерін меңгеру):

1) сөздегі дыбыстардың, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау;

2) сөз бен буынның дыбыстық құрылымы. Дыбыстарды дауысты және дауыссыз деп топтастыру (артикуляциялық, акустикалық, функционалды аспектілері). Дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі. Дауысты дыбыстар, олардың жуан, жіңішке болып бөлінуі. Сөздерді буынға бөлу. Сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін немесе сәйкес еместігін нақтылау, Сөздерді қазақ әдеби тілінің орфоэпиялық нормаларына сәйкес айта білу. Ерекшеліктері негізінде түрлі жанрдағы шығармаларды салыстыру. Шығармадағы негізгі кейіпкерлерге мінездеме беру, сипаттама жазу дағдыларын қалыптастыру;

3) дыбыстық және дыбыстық-әріптік талдау жүргізу. Әріп пен дыбысты ажырату. Сөздің әріптік жазылуы бойынша дыбыстық формасын жаңғырту (оқу). Түрлі құрылымдағы сөздерді бірқалыпты буындап оқуға үйрету тұтас сөздермен, 2-6 сөзден тұратын сөйлеммен оқуға ауысу. 4-8 сөйлемнен тұратын мәтіндерді дұрыс оқуға үйрету. Мұғалімнің сұрақтары бойынша мәтіндегі үзінділерді теріп оқуға баулу. Сөйлеу тілінің интонациялық ұйымдасуын бақылау (лепті, сұраулы интонация, соңындағы интонация);

4) бас әріптің мәні. Бас әріпті сөйлем басында қолдану, жалқы есімдерді атауда, қала, өзен атауларында. Көрмейтін білім алушылар үшін бас әріптің мәні теориялық түрде екінші-үшінші тоқсанда беріледі. Көрмейтін білім алушылар Брайль шрифтімен жазғанда және оқығанда бас әріпті (4,5 нүктелерін) қолданбайды. Өйткені тактильді қабылдау кезінде қосымша белгілердің көптігі шатасуға, материалды ретсіз меңгеруге әкеп соғады. Мысалға, көрмейтін білім алушыға Тоқтар Жарасұлы Сериков Алматы қаласында тұрады деген сөйлемді жазу өте қиын;

5) сөздің мәнін бақылау (мағынасы бойынша жақын және қарама-қарсы сөздер, көпмағыналы сөздер). Мәтін туралы жалпы түсінік. Мәтінді өздігінен оқыған кезде оның мазмұнын ұғыну. Хабарлы сипатындағы деформацияланған (шатасқан) мәтінді оқу, оны қайта құру. Оқылған мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру; түрлі жанрлардың ерекшеліктерін айқындау; шығарманың тақырыбын, негізгі ойын анықтау; көркем және жай мәтіндерді мәнерлеп оқу, рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру (ұнайды/ ұнамайды, өйткені);

6) оқу тапсырмаларын орындау үшін ақпаратты іздеу (мұғалімнің басшылығымен). Мәтін, сурет, сызба түрінде ұсынылған ақпаратты ұғыну;

7) оқу жылының соңындағы оқу жылдамдығының нормасы: нашар көретіндер үшін 20-25 сөз; көрмейтіндер үшін 15-20 белгі минутына, тактильді қабылдау дәржесіне тәуелді бұл норма төмендейді.

63. Жазылым (көру бұзылыстарының дәрежесіне қарай жазу дағдылары). Нашар көретіндерді оқыту кезінде:

1) жазуға дайындық (дұрыс отыру, жарық түсуі, жазу барысында дәптердің қалпы мен қаламсапты ұстауы); дәптер бетіндегі кеңістікте бағдарлау біліктілігін қалыптастыру (жұмыс жолағы, жолақтар арасындағы кеңістік, жұмыс жолағының жоғарғы және төменгі сызықтары, тік көлбеу сызықтар); сурет салу, штрихтау, бастыру; сызбілім алушының көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу; сөйлемді модельдеу;

2) әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын каллиграфиялық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу;

3) айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден диктант жазу;

4) баспа және жазбаша сөйлемдерді, мәтіндерді көшіріп жазу;

5) пунктуациялық ережелерді ескере отырып, сөйлемдерді жазу: сөйлем соңындағы нүкте, леп, сұрақ белгілері. Сөйлемдегі сөздердің бөлек жазылуы;

6) нәрсенің атауы ретінде "зат" және "сөз" ұғымдарын ажырату: заттардың атын, қоршаған орта құбылыстарының, заттардың қасиеттерін білдіретін сөздер; айтылым, айтылымға дейінгі және айтылымнан кейінгі сәттердегі заттардың әрекетін білдіретін сөздер. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер; "ол", "олар" сөздерімен сәйкестенетін сөздер.

64. Көрмейтіндерді оқыту кезінде:

1) жазуға дайындық (денені дұрыс ұстау, жазу кезіндегі Брайль құралының қалпы мен грифельді ұстай білуі). Брайль құралында бағдарлау біліктілігін қалыптастыру (жоғарыдан төмен қарай Брайль құралын дұрыс танып білу, жұмыс жолағы, торкөз, арақашықтық, төрт шрифті табу, қағазды алғашқы және қайта қолдану кезінде дұрыс салу біліктілігі). Рельефті суреттерді, штрихтарды, бастыруды меңгеру;

2) схема бойынша сөздің дыбыстық құрамын, сөйлемді моделдеу;

3) әріп элементтері мен олардың қосылуын, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазу ;

4) айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерден диктант жазу;

5) сөйлемдерді көшіріп жазу;

6) пунктуациялық ережелерді ескере отырып, сөйлемдерді жазу: сөйлем соңындағы нүкте, леп, сұрақ белгілері. Сөйлемдегі сөздердің бөлек жазылуы;

7) "зат" және "заттың атауы" ұғымдарын ажырату.

65. Дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) жуан және жіңішке дауысты дыбыстар, оларды қолдану;

2) сөздердің бөлек жазылуы;

3) сөйлем басындағы бас әріп, сөйлем соңындағы тыныс белгілері;

4) жалқы есемдегі бас әріп;

5) сөздерді буындап тасымалдау;

6) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

7) көптік жалғауды меңгеру және дұрыс;

8) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

9) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) дұрыс қолдану.

66. Ескерту: сабақ барысында сөздік жұмысын жүргізеді.

67. Сөйлеу әрекетінің дағдылары:

1-кесте

0-1 класс		
№	Сөйлеу іс-әрекетінің түрлері	Дағдылар
		1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)

1	Тыңдалым және айтылым	1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау 1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау 1.4 Оқиғаларды болжау 1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу 1.6 Тыңдаушының назарын аудару 1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту 1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру 1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту
2	Оқылым	2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту 2.2 Тіл дамыту 2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау 2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату 2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну 2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру 2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау 2.8 Түрлі дереккөздерден ақпаратты алу 2.9 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау 2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату
3	Жазылым	3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту 3.2 Мәтіннің жоспарын құру 3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу 3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру 3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу 3.6 Қателерді табу және түзету

		3.7 Графикалық нормаларды сақтау
		3.8 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау
		3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау

68. Бағдарламада "Оқыту мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында "1" - сыныбы, "1" - "Тыңдалым және айтылым" бөлімі, "2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

69. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Бөлімшелер	0 - сынып	1 - сынып
1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)	0.1.1.1 сөйлеу тілі, мәтін, сөйлем, сөз не екенін білу	1.1.1.1 сөйлеу тілі, мәтін, сөйлем, сөз не екенін түсіну
1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну және автор не айтқысы келгенін түсіну	1.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және автор не айтқысы келгенін түсіну
1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	0.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мұғалімнің, тірек материалдың көмегімен мазмұндау	1.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау
1.4 Оқиғаларды болжау	0.1.4.1 мазмұнындағы тақырыпты айқындау, әңгіме бойынша рельефті суреттерді, иллюстрацияларды іріктеу (қалдық көруі бар білім алушылар үшін)	1.1.4.1 тақырып / рельефті сурет, иллюстрация бойынша әңгіме мазмұнын болжау
1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу	0.1.5.1 сөйлеу тілі этикеті не үшін, қандай жағдаяттарда қолданатынын білу	1.1.5.1 сөйлеу тілі этикетін қарым-қатынастың түрлі жағдаятында, рөлдік ойындарда қолдану
1.6 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/салыстыру сөздері, қарым-қатынастың тілдік емес құралдары (мимика, жест) қолданатынын білу 0.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияны сақтау	1.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/салыстыру сөздерін, қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын (мимика, жест) қолдану 1.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияның мәнін білу, сақтау

1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	0.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын білдіру	1.1.7.1 тыңдалған әңгімеге ой-пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу
1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	0.1.8.1 мұғалімнің көмегімен рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру	1.1.8.1 өздігінен жоспар құру. Рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	0.1.9.1 сөз буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау (мұғалімнің көмегімен) 0.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағына беретін рөлін білу	1.1.9.1 сөздегі дыбыстарды айқындау және олардың сипатын ажырату (дауысты жуан/жіңішке; дауыссыз ұяң, қатаң); 1.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағыналық рөлін түсіну; 1.1.9.3 сөз буындардан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын, ретін анықтау

2) оқылым:

3-кесте

Бөлімшелер	0 - сынып	1 - сынып
2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту	0.2.1.1 түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдана отырып, заттарды фактурасы (тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату, үстел үстінде затты екі қолымен қалай зерттейтінін білу (оң қолы жетекші болғанда); 0.2.1.2 айналадағы дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; 0.2.1.3 түрлі-түсті рельефті суреттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; берілген заттарды және заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында	1.2.1.1 үстел үстінде заттарды екі қолымен белсенді және ретімен зерттей білу (оң қолы жетекші болғанда); түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдану: саусақтық, алақандық, білектік; заттарды фактурасы (тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату; қандай материалдан жасалғанын анықтау; 1.2.1.2 айналадағы шынайлықтан дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; дыбысты шығу көзімен сәйкестендіру; дыбысты локализациялау (дыбыстың бағыты, арақашықтығы, күші бойынша); 1.2.1.3 шынайы заттарды, муляжды, ойыншықтарды ажырату, оларды түсі, пішіні, мөлшері бойынша тану; түрлі-түсті рельефті суреттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері);

	бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы.	1.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері) 1.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы.
2.2 Тіл дамыту	0.2.2.1 сұрақтарға қалай жауап беретінін білу, әңгімеге қатысу; 0.2.2.2 сұрақтар бойынша тыңдалған әңгімені мазмұндау; 0.2.2.3 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; заттарды топтастыру (артығын алып тастау); ; 0.2.2.4 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру.	1.2.2.1 сұрақтар бойынша тыңдалғанды мазмұндау; 1.2.2.2 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; 1.2.2.3 заттарды топтастыру (артығын алып тастау); заттардың атауларын топтастыру; 1.2.2.4 заттардың әрекеті мен белгілерін сипаттайтын сөздерді іріктеу; 1.2.2.5 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру; 1.2.2.6 оқудың негізгі түрлерін қолдану (бірқалыпты буындап оқудан тұтас сөздерді оқуға ауысу, саналы оқу)
2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.2.3.1 мәтіннің тақырыбы болатынын білу, мәтінде не туралы айтылғанын білу	1.2.3.1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау, мәтіннің авторы кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	0.2.4.1 әңгіменің басы, ортасы және соңы болатынын білу	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау
2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	0.2.5.1 заттар атауларының мағынасын түсіну: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы (үлкен-кішкентай; кішкентай-кіп-кішкентай-құртақандай) 0.2.5.2 тілде көп мағыналы сөздер кездесетінін білу (адамның басы, ойынның басы; ұйықтағанда көретін түс, бояуға таңдайтын түс)	1.2.5.1 сөздердің жалпылау мәнін ескере отырып, олардың лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер); 1.2.5.2 сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы; 1.2.5.3 мәтінге қарай көп мағыналы сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: батыл сөздер – батыл адам; тілауыз мүшесі, тіл- қазақ-орыс тілдері (мұғалімнің көмегімен)
2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	0.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін бойынша қойылған сұрақтарға қалай жауап беретінін білу(мұғалімнің көмегімен);	1.2.6.1 иллюстрациялар/ рельефті суреттер/мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, 1.2.6.2 оқылған

	0.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	0.2.7.1 мәтіндер әртүрлі болатынын білу: ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер	1.2.7.1 хабарлы мәтінді, олардың ерекшелігі бойынша жанрын (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер) танып білу; 1.2.7.2 стилін (көркем және жай мәтіндер) мұғалімнің көмегімен танып білу
2.8 Түрлі дереккөздерден ақпаратты алу		1.2.8.1 мәтіндердің орналасуының алфавиттік реттілігін қолдана отырып, ақпаратты табуға болатынын білу (сөздіктер, анықтамалық кітап, білім алушылар энциклопедиясы)
2.9 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	0.2.9.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді тыңдау (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар)	1.2.9.1 әртүрлі жанрдағы (ертегілер, мақалдар, тақпақтар) және стилдегі (көркем және жай) мәтіндерді мұғалімнің көмегімен ажырату
2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату	0.2.10.1 сөйлеу тіліндегі дауысты және дауыссыз дыбыстарды тани білу	1.2.10.1 әріптің бейнесін тани білу және оны дыбыспен сәйкестендіру; 1.2.10.2 сөздегі орнына байланысты әріп қандай қызмет атқаратынын түсіну (дауысты жіңішке/дауыссыз қатан); 1.2.10.3 сөз ішіндегі ь, ъ таңбілім алушырының рөлін түсіну

3) жазылым:

4-кесте

Бөлімшелер	0 - сынып	1 - сынып
3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту	0.3.1.1 рельефті суреттерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 0.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 0.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралы мен грифельдің қызметтік мәнін білу	1.3.1.1 рельефті нүктелерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 1.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 1.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралының және грифельдің қызметтік мәнін білу және онымен жұмыс істей алу
3.2 Мәтіннің жоспарын құру	0.3.2.1 рельефті суреттерді оқу (мұғалімнің көмегімен)	1.3.2.1 рельефті суреттер, мәтіннің сызба-жоспары бойынша жоспар құру, (мұғалімнің көмегімен) тақырып қою
		1.3.3.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты

3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу	0.3.3.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын сұрақтар бойынша айта білуі	рельефті сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу
3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	0.3.4.1 тірек сөздерді,сызбілім алушырды қолдана отырып, жай сөйлемдер мұғалімнің көмегімен құрастыру	1.3.4.1 берілген тақырыпқа байланысты тірек сөздер, сызбілім алушыр, қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу; жай сөйлемдерді жазу
3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	0.3.5.1 мұғалімнің көмегімен шағын мәтін/жай сөйлемдерді ауызша құрастыру (хабарлама, құттықтау, хат)	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық, мәтін/жай сөйлемдерді жазу
3.6 Қателерді табу және түзету	0.3.6.1 сөздердің жазылуы мен айтылуында айырмашылық болатынын білу	1.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету
3.7 Графикалық нормаларды сақтау	0.3.7.1 Брайлдің рельефті-нүктелі шрифтының нүктелер нумерациясын білу және оларды алты нүктелі колодкада жаңғырту, Брайль құралында жазу	1.3.7.1 1-ден 6-ға дейін нүктелер комбинациясын ретімен және әртүрлі ретпен жазу; 1.3.7.2 Брайль шрифтімен әріптерді жазу, нашар көретін білім алушылар жазбаша, бас әріптерді және олардың қосылуын жазады; графикалық нормаларға сәйкес анық жазады; 1.3.7.3 жазуда күшті дыбыстардың орналасуын әріптермен белгілеу
3.8 Орфографиялық нормаларды сақтау		1.3.8.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалімнің көмегімен көшіру/жазу (пышақ, мойын); айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу 1.3.8.2 Ұ, ю, я қосарлы дыбыстардан тұратын әріптерді дұрыс жазу, 1.3.8.3 нашар көретін білім алушылар жалқы есімдегі сөйлем басындағы бас әріптерді мұғалімнің көмегімен жазады; көрмейтіндер жалқы есім, сөйлем басы бас әріппен жазылатынын білу; 1.3.8.4 соңында және ортасында жіңішке таңбасы бар сөздерді жазу
3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау	0.3.9.1 мына сөздердің мәнін білу және ауызша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер, оларға көптік жалғауын қосу	1.3.9.1 мына сөздердің мәнін ажырату және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер оларға көптік жалғауын қосу

3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.10.1 эмоционалді бояуына тәуелді сөйлемдер сұраулы, хабарлы, лепті болатынын білу	1.3.10.1 сөйлем соңында тыныс белгілерін қою: нүкте, сұрақ және леп белгілері

70. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу іс-әрекетінің түрлері	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)	0.1.1.1 сөйлеу тілі, мәтін, сөйлем, сөз не екенін білу
		1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну және автор не айтқысы келгенін түсіну
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	0.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мұғалімнің, тірек материалдың көмегімен мазмұндау
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу	0.1.5.1 сөйлеу тілі этикеті не үшін, қандай жағдаяттарда қолданатынын білу
		2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту	0.2.1.1 түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдана отырып, заттарды фактурасы (тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату, үстел үстінде затты екі қолымен қалай зерттейтінін білу (оң қолы жетекші болғанда); 0.2.1.2 айналадағы дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; 0.2.1.3 түрлі-түсті рельефті сурттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; берілген заттарды және заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша

Менің мектебім

Оқылым

	сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы
2.2 Тіл дамыту	0.2.2.1 сұрақтарға қалай жауап беретінін білу, әңгімеге қатысу; 0.2.2.2 сұрақтар бойынша тыңдалған әңгімені мазмұндау; 0.2.2.3 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; заттарды топтастыру (артығын алып тастау); 0.2.2.4 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру
2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.2.3.1 мәтіннің тақырыбы болатынын білу, мәтінде не туралы айтылғанын білу;
2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	0.2.4.1 әңгіменің басы, ортасы және соңы болатынын білу
2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	0.2.5.1 заттар атауларының мағынасын түсіну: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы (үлкен-кішкентай; кішкентай-кіп-кішкентай -құртақандай); 0.2.5.2 тілде көп мағыналы сөздер кездесетінін білу (адамның басы, ойынның басы; ұйықтағанда көретін түс, бояуға таңдайтын түс).
	0.2.9.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді тыңдау (

		2.9 Мәтіндердің салыстырмалы талдауы	ертегілер, әңгімелер, тақпақтар)
	Жазылым	3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыт	0.3.1.1 рельефті суреттерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 0.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 0.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралы мен грифельдің қызметтік мәнін білу
		3.2 Мәтіннің жоспарын құру	0.3.2.1 рельефті суреттерді оқу (мұғалімнің көмегімен)
2-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)	0.1.1.1 мәтін, сөйлем, сөз не екенін білу.
		1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	0.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну және автор не айтқысы келгенін түсіну.
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	0.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мұғалімнің, тірек материалдың көмегімен мазмұндау
		1.4 Оқиғаларды болжау	0.1.4.1 әңгіме мазмұнына сәйкес тақырыбын белгілеу, рельефті сурет пен иллюстрация іріктеу (қалдық көруі бар білім алушылар үшін)
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу.	0.1.5.1 сөйлеу тілі этикеті не үшін, қандай жағдаяттарда қолданатынын білу
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздері, қарым-қатынастың тілдік емес құралдары (мимика, жест) қолданатынын білу; 0.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияны сақтау

Менің отбасым және достарым		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	0.1.8.1 мұғалімнің көмегімен рельефті сурет , сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
		2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту	0.2.1.1 түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдана отырып, заттарды фактурасы (тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату, үстел үстінде затты екі қолымен қалай зерттейтінін білу (оң қолы жетекші болғанда); 0.2.1.2 айналадағытан дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; 0.2.1.3 түрлі-түсті рельефті сурттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; берілген заттарды және заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері); 0.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы.
			0.2.2.1 сұрақтарға қалай жауап беретінін білу, әңгімеге қатысу;

	Оқылым	2.2 Тіл дамыту	0.2.2.2 сұрақтар бойынша тыңдалған әңгімені мазмұндау; 0.2.2.3 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; заттарды топтастыру (артығын алып тастау); 0.2.2.4 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру
		2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.2.3.1 мәтіннің тақырыбы болатынын білу, мәтінде не туралы айтылғанын білу
		2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	0.2.4.1 әңгіменің басы, ортасы және соңы болатынын білу
		2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	0.2.5.1 заттар атауларының мағынасын түсіну: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы (үлкен-кішкентай; кішкентай-кіп-кішкентай -құртақандай); 0.2.5.2 тілде көп мағыналы сөздер кездесетінін білу (адамның басы, ойынның басы; ұйықтағанда көретін түс, бояуға таңдайтын түс)
		2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	0.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін бойынша қойылған сұрақтарға қалай жауап беретінін білу(мұғалімнің көмегімен); 0.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		2.9 Мәтіннің салыстырмалы талдауы	0.2.9.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді тыңдау (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар)
			0.3.1.1 рельефті суреттерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 0.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің

Бізді қоршаған әлем	Жазылым	3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту	сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 0.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралы мен грифельдің қызметтік мәнін білу
		3.2 Мәтіннің жоспарын құру	0.3.2.1 рельефті суреттерді оқу (мұғалімнің көмегімен)
		3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу	0.3.3.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын сұрақтар бойынша айта білуі
		3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	0.3.4.1 тірек сөздерді, сызбілім алушырды қолдана отырып, жай сөйлемдер мұғалімнің көмегімен құрастыру
3-тоқсан			
Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну және автор не айтқысы келгенін түсіну
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	0.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мұғалімнің, тірек материалдың көмегімен мазмұндау
		1.4 Оқиғаларды болжау	0.1.4.1 мазмұнындағы тақырыпты айқындау, әңгіме бойынша рельефті суреттерді, иллюстрацияларды іріктеу (қалдық көруі бар білім алушылар үшін)
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу	0.1.5.1 сөйлеу тілі этикеті не үшін, қандай жағдаяттарда қолданатынын білу
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздері, қарым-қатынастың тілдік емес құралдары (мимика, жест) қолданатынын білу ;

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			0.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияны сақтау
		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	0.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын білдіру
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	0.1.8.1 мұғалімнің көмегімен рельефті сурет , сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
		1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	0.1.9.1 сөз буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау (мұғалімнің көмегімен); 0.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағына беретін рөлін білу
	Оқылым	2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	0.2.4.1 әңгіменің басы, ортасы және соңы болатынын білу
		2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	0.2.5.1 заттар атауларының мағынасын түсіну: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы (үлкен-кішкентай; кішкентай-кіп-кішкентай -құртақандай); 0.2.5.2 тілде көп мағыналы сөздер кездесетінін білу (адамның басы, ойынның басы; ұйықтағанда көретін түс, бояуға таңдайтын түс)
		2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	0.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін бойынша қойылған сұрақтарға қалай жауап беретінін білу(мұғалімнің көмегімен); 0.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
			0.2.7.1 мәтіндер әртүрлі болатынын білу:

		2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер
		2.9 Мәтіндердің салыстырмалы талдауы	0.2.9.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді тыңдау (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар)
		2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату	0.2.10.1 сөйлеу тіліндегі дауысты және дауыссыз дыбыстарды танып білу
Тағам және сусын	Жазылым	3.2 Мәтіннің жоспарын құру	0.3.2.1 рельефті суреттерді оқу (мұғалімнің көмегімен)
		3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу	0.3.3.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын сұрақтар бойынша айта білуі
		3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	0.3.4.1 тірек сөздерді, сызбілім алушырды қолдана отырып, жай сөйлемдер мұғалімнің көмегімен құрастыру
		3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	0.3.5.1 мұғалімнің көмегімен шағын мәтін/ жай сөйлемдерді ауызша құрастыру (хабарлама, құттықтау, хат)
		3.6 Қателерді табу және түзету	0.3.6.1 сөздердің жазылуы мен айтылуында айырмашылық болатынын білу
		3.7 Графикалық нормаларды сақтау	0.3.7.1 Брайлдің рельефті-нүктелі шрифтының нүктелер нумерациясын білу және оларды алты нүктелі колодкада жаңғырту, Брайль құралында жазу
		3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау	0.3.9.1 мына сөздердің мәнін білу және ауызша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер, оларға көптік жалғауын қосу
		3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.10.1 эмоционалді бояуына тәуелді сөйлемдер сұраулы, хабарлы, лепті болатынын білу
4-тоқсан			

Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.6 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздері, қарым-қатынастың тілдік емес құралдары (мимика, жест) қолданатынын білу 0.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияны сақтау
		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	0.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын білдіру
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	0.1.8.1 мұғалімнің көмегімен рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
		1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	0.1.9.1 сөз буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау (мұғалімнің көмегімен) 0.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағына беретін рөлін білу
	Оқылым	2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	0.2.6.1 иллюстрациялар/ рельефті суреттер/мәтін бойынша қойылған сұрақтарға қалай жауап беретінін білу(мұғалімнің көмегімен); 0.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	0.2.7.1 мәтіндер әртүрлі болатынын білу: ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер
		2.9 Мәтіндердің салыстырмалы талдауы	0.2.9.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді тыңдау (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар)
		2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату	0.2.10.1 сөйлеу тіліндегі дауысты және дауыссыз дыбыстарды тани білу
			0.3.4.1 тірек сөздерді, сызбілім алушырды

	Жазылым	3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	қолдана отырып, жай сөйлемдер мұғалімнің көмегімен құрастыру
		3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	0.3.5.1 мұғалімнің көмегімен шағын мәтін/ жай сөйлемдерді ауызша құрастыру (хабарлама, құттықтау, хат)
		3.6 Қателерді табу және түзету	0.3.6.1 сөздердің жазылуы мен айтылуында айырмашылық болатынын білу
		3.7 Графикалық нормаларды сақтау	0.3.7.1 Брайлдің рельефті-нүктелі шрифтының нүктелер нумерациясын білу және оларды алты нүктелі колодкада жаңғырту, Брайль құралында жазу
		3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау	0.3.9.1 мына сөздердің мәнін білу және ауызша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер оларға көптік жалғауын қосу
		3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.10.1 эмоционалді бояуына тәуелді сөйлемдер сұраулы, хабарлы, лепті болатынын білу

2) 1 - сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
Әліппеге дейінгі кезең			
		1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)	1.1.1.1 сөйлеу тілі, мәтін, сөйлем, сөз не екенін түсіну
		1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және автор не айтқысы келгенін түсіну
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	1.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау
		1.4 Оқиғаларды болжау	1.1.4.1 тақырып /рельефті сурет, иллюстрация

Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым		бойынша әңгіме мазмұнын болжау
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу.	1.1.5.1 сөйлеу тілі этикетін қарым-қатынастың түрлі жағдаятында, рөлдік ойындарда қолдану
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздері, қарым-қатынастың тілдік емес құралдары (мимика, жест) қолдану, 1.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияның мәнін білу, сақтау
		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	1.1.8.1 өздігінен жоспар құру. Рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
		1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	1.1.9.1 сөздегі дыбыстарды айқындау және олардың сипатын ажырату (дауысты жуан/ жіңішке; дауыссыз ұян, қатаң); 1.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағыналық рөлін түсіну; 1.1.9.3 сөз буындардан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын, ретін анықтау
			1.2.1.1 үстел үстінде заттарды екі қолымен белсенді және ретімен зерттей білуі (оң қолы жетекші болғанда); түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдану: саусақтық, алақандық, білектік; заттарды фактурасы (

		2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту	тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату; нәрсе қандай материалдан жасалғанын анықтау; 1.2.1.2 айналадағы шынайлықтан дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; дыбысты шығу көзімен сәйкестендіру; дыбысты локализациялау (дыбыстың бағыты, арақашықтығы, күші бойынша); 1.2.1.3 шынайы заттарды, мүлжды, ойыншықтарды ажырату, оларды түсі, пішіні, мөлшері бойынша тану; түрлі-түсті рельефті сурттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері); 1.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері) 1.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы
Оқылым		2.2 Тіл дамыту	1.2.2.1 сұрақтар бойынша тыңдалғанды мазмұндау; 1.2.2.2 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; 1.2.2.3 заттарды топтастыру (артығын алып тастау); заттардың атауларын топтастыру;

Менің мектебім

		1.2.2.4 заттардың әрекеті мен белгілерін сипаттайтын сөздерді іріктеу; 1.2.2.5 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру
2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау		1.2.3.1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау, мәтіннің авторы кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну		1.2.5.1 сөздердің жалпылау мәнін ескере отырып, олардың лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер); 1.2.5.2 сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы; 1.2.5.3 мәтінге қарай көп мағыналы сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: батыл сөздер – батыл адам; тіл- ауыз мүшесі, тіл- қазақ-орыс тілдері (мұғалімнің көмегімен)
2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру		1.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін бойынша сұрақтар құрастыру 1.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту		1.3.1.1 рельефті нүктелерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 1.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 1.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралының және

	Жазылым		грифельдің қызметтік мәнін білу және онымен жұмыс істей алу
		3.2 Мәтіннің жоспарын құру	1.3.2.1 рельефті суреттер, мәтіннің сызба-жоспары бойынша жоспар құру, (мұғалімнің көмегімен) тақырып қою
		3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу	1.3.3.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты рельефті сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу
		3.7 Графикалық нормаларды сақтау	1.3.7.1 1-ден 6-ға дейін нүктелер комбинациясын ретімен және әртүрлі ретпен жазу
Әліппе кезеңі			
Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Сөйлеу тілінің негізгі бірліктерін түсіну (мәтін, сөйлем, сөз)	1.1.1.1 сөйлеу тілі, мәтін, сөйлем, сөз не екенін түсіну
		1.2 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және автор не айтқысы келгенін түсіну
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	1.1.3.1 оқиғалардың реттілігін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау
		1.4 Оқиғаларды болжау	1.1.4.1 тақырып / рельефті сурет, иллюстрация бойынша әңгіме мазмұнын болжау
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу.	1.1.5.1 сөйлеу тілі этикетін қарым-қатынастың түрлі жағдаятында, рөлдік ойындарда қолдану
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздерін, қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын (мимика, жест) қолдану, 1.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияның мәнін білу, сақтау
			1.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын

		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту 1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру 1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу 1.1.8.1 өздігінен жоспар құру. Рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру 1.1.9.1 сөздегі дыбыстарды айқындау және олардың сипатын ажырату (дауысты жуан/жіңішке; дауыссыз ұян, қатаң); 1.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағыналық рөлін түсіну; 1.1.9.3 сөз буындардан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын, ретін анықтау
		2.1 Түйсіну, есту, қалдық көруі арқылы қабылдауды және бағдарлауды дамыту	1.2.1.1 үстел үстінде заттарды екі қолымен белсенді және ретімен зерттей білуі (оң қолы жетекші болғанда); түйсіктік қабылдаудың барлық тәсілдерін қолдану: саусақтық, алақандық, білектік; заттарды фактурасы (тегіс, кедір-бүдір), температуралық сипаты бойынша ажырату; нәрсе қандай материалдан жасалғанын анықтау; 1.2.1.2 айналадағы шынайлықтан дыбыстарды айқындау; қоршаған ортадағы дыбыстарды ажырату; дыбысты шығу көзімен сәйкестендіру; дыбысты локализациялау (дыбыстың бағыты, арақашықтығы, күші бойынша); 1.2.1.3 шынайы заттарды, мультимедия, ойыншықтарды ажырату, оларды түсі, пішіні,

Бізді қоршаған әлем	Оқылым		мөлшері бойынша тану; түрлі-түсті рельефті суреттерде, аппликацияларда бейнеленген заттарды тану; заттардың бейнелерін түсі, пішіні, мөлшері бойынша сәйкестендіру; өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдана алуы (түсі, пішіні, мөлшері); 1.2.1.4 өзіндік іс-әрекетінде сенсорлы эталондарды қолдану (түсі, пішіні, мөлшері); 1.2.1.5 үстелдің үстінде бағдарлауы; кітап ішінде бағдарлауы; цифрлар кассасында бағдарлауы және онымен жұмыс істеу; Брайлдік құралында бағдарлауы
		2.2 Тіл дамыту	1.2.2.1 сұрақтар бойынша тыңдалғанды мазмұндау; 1.2.2.2 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; 1.2.2.3 заттарды топтастыру (артығын алып тастау); заттардың атауларын топтастыру; 1.2.2.4 заттардың әрекеті мен белгілерін сипаттайтын сөздерді іріктеу; 1.2.2.5 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру; 1.2.2.6 оқудың негізгі түрлерін қолдану (бірқалыпты буындап оқудан тұтас сөздерді оқуға ауысу, саналы оқу)
		2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықта	1.2.3.1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау, мәтіннің авторы кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
		2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау

2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	1.2.5.1 сөздердің жалпылау мәнін ескере отырып, олардың лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер); 1.2.5.2 сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы; 1.2.5.3 мәтінге қарай көп мағыналы сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: батыл сөздер – батыл адам; тіл- ауыз мүшесі, тіл- қазақ-орыс тілдері (мұғалімнің көмегімен)
2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	1.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, 1.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	1.2.7.1 хабарлы мәтінді, олардың ерекшелігі бойынша жанрын (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер) танып білу; 1.2.7.2 стилін (көркем және жай мәтіндер) мұғалімнің көмегімен танып білу
2.8 Түрлі дереккөздерден ақпаратты алу	1.2.8.1 мәтіндердің орналасуының алфавиттік ретілігін қолдана отырып, ақпаратты табуға болатынын білу (сөздіктер, анықтамалық кітап, білім алушылар энциклопедиясы)
	1.2.9.1 әртүрлі жанрдағы (ертегілер, мақалдар, тақпақтар) және стилдегі

		2.9 Мәтіндердің салыстырмалы талдауы	(көркем және жай) мәтіндерді мұғалімнің көмегімен ажырату
		2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату	1.2.10.1 әріптің бейнесін тани білу және оны дыбыспен сәйкестендіру; 1.2.10.2 сөздегі орнына байланысты әріп қандай қызмет атқаратынын түсіну (дауысты жіңішке/дауыссыз қатаң); 1.2.10.3 сөз ішіндегі ь, ь таңбілім алушырының рөлін түсіну
		3.1 Кіші кеңістікте бағдарлауын дамыту	1.3.1.1 рельефті нүктелерді қабылдай білуі және ажырата білуі; 1.3.1.2 қолдың ұсақ моторикасы мен терінің сезімталдығын дамытатын жаттығуларды жасау; 1.3.1.3 алты нүктелі колодканың, Брайль құралының және грифельдің қызметтік мәнін білу және онымен жұмыс істей алу
		3.2 Мәтіннің жоспарын құру	1.3.2.1 рельефті суреттер, мәтіннің сызба-жоспары бойынша жоспар құру, (мұғалімнің көмегімен) тақырып қою
		3.3 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жеткізу	1.3.3.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты рельефті сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу
		3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	1.3.4.1 берілген тақырыпқа байланысты тірек сөздер, сызбілім алушы, қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу; жай сөйлемдерді жазу
		3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық, мәтін/жай сөйлемдерді жазу

Саяхат Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Жазылым	3.6 Қателерді табу және түзету	1.3.3.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты рельефті сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу
		3.7 Графикалық нормаларды сақтау	1.3.7.1 1-ден 6-ға дейін нүктелер комбинациясын ретімен және әртүрлі ретпен жазу; 1.3.7.2 Брайль шрифтімен әріптерді жазу, нашар көретін білім алушылар жазбаша, бас әріптерді және олардың қосылуын жазады; графикалық нормаларға сәйкес анық жазады; 1.3.7.3 жазуда күшті дыбыстардың орналасуын әріптермен белгілеу
		3.8 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.8.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалімнің көмегімен көшіру/жазу (пышақ, мойын); айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу; 1.3.8.2 Ұ, ю, я қосарлы дыбыстардан тұратын әріптерді дұрыс жазу; 1.3.8.3 нашар көретін білім алушылар жалқы есімдегі сөйлем басындағы бас әріптерді мұғалімнің көмегімен жазады; көрмейтіндер жалқы есім, сөйлем басы бас әріппен жазылатынын білу; 1.3.8.4 соңында және ортасында жіңішке таңбасы бар сөздерді жазу
		3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.9.1 мына сөздердің мәнін ажырату және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар, сөздер-белгілер,

			сөздер-әрекеттер, оларға көптік жалғауын қосу
		3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.10.1 сөйлем соңында тыныс белгілерін қою: нүкте, сұрақ және леп белгілері
Өліппеден кейінгі кезең			
Тағам және сусын	Тыңдалым және айтылым	1.4 Оқиғаларды болжау	1.1.4.1 тақырып / рельефті сурет, иллюстрация бойынша әңгіме мазмұнын болжау
		1.5 Тілдік нормаларды сақтай отырып әр түрлі жағдаяттарға қатысу	1.1.5.1 сөйлеу тілі этикетін қарым-қатынастың түрлі жағдаятында, рөлдік ойындарда қолдану
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.6.1 сөйлеу тілінде сипаттау/ салыстыру сөздерін, қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын (мимика, жест) қолдану; 1.1.6.2 әңгіменің мағынасын жеткізу үшін интонацияның мәнін білу, сақтау
		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.7.1 тыңдалған әңгімеге қатынасын білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу
		1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрастыру	1.1.8.1 өздігінен жоспар құру. Рельефті сурет, сюжетті иллюстрация немесе суреттер сериясы (қалдық көруі бар білім алушылар үшін) бойынша әңгіме құрастыру
		1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сай айту	1.1.9.1 сөздегі дыбыстарды айқындау және олардың сипатын ажырату (дауысты жуан/ жіңішке; дауыссыз ұян, қатаң); 1.1.9.2 дыбыс пен екпіннің мағыналық рөлін түсіну; 1.1.9.3 сөз буындардан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын, ретін анықтау

Дені саудың -жаны сау	Оқылым	2.2 Тіл дамыту	1.2.2.1 сұрақтар бойынша тыңдалғанды мазмұндау; 1.2.2.2 белгілері бойынша заттарды сәйкестендіру; 1.2.2.3 заттарды топтастыру (артығын алып тастау); заттардың атауларын топтастыру; 1.2.2.4 заттардың әрекеті мен белгілерін сипаттайтын сөздерді іріктеу; 1.2.2.5 рельефті суреттерді оқу; сөзбен бейнесін сәйкестендіру; 1.2.2.6 оқудың негізгі түрлерін қолдану (бірқалыпты буындап оқудан тұтас сөздерді оқуға ауысу, саналы оқу)
		2.3 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.2.3.1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау, мәтіннің авторы кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
		2.4 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау
		2.5 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін ұғыну	1.2.5.1 сөздердің жалпылау мәнін ескере отырып, олардың лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (сөздер-заттар, сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер); 1.2.5.2 сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: мәні бойынша ұқсас/қарама-қарсы; 1.2.5.3 мәтінге қарай көп мағыналы сөздердің лексикалық мәні мен мағынасын ажырату: батыл сөздер – батыл адам; тіл- ауыз мүшесі, тіл- қазақ-орыс тілдері (мұғалімнің көмегімен)
			1.2.6.1 иллюстрациялар/рельефті суреттер/мәтін

		2.6 Сұрақтарды, жауаптарды құрастыру	бойынша сұрақтар құрастыру; 1.2.6.2 оқылған мәтіннің мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	1.2.7.1 хабарлы мәтінді, олардың ерекшелігі бойынша жанрын (ертегілер, әңгімелер, тақпақтар, мәтелдер) танып білу; 1.2.7.2 стилін (көркем және жай мәтіндер) мұғалімнің көмегімен танып білу
		2.8 Түрлі дереккөздерден ақпаратты алу	1.2.8.1 мәтіндердің орналасуының алфавиттік реттілігін қолдана отырып, ақпаратты табуға болатынын білу (сөздіктер, анықтамалық кітап, білім алушылар энциклопедиясы)
		2.9 Мәтіндердің салыстырмалы талдауы	1.2.9.1 әртүрлі жанрдағы (ертегілер, мақалдар, тақпақтар) және стилдегі (көркем және жай) мәтіндерді мұғалімнің көмегімен салыстыру
		2.10 Сөздің графикалық формасын танып-ажырату	1.2.10.1 әріптің бейнесі тани білу және оны дыбыспен сәйкестендіру 1.2.10.2 сөздегі орнына байланысты әріп қандай қызмет атқаратынын түсіну (дауысты жіңішке/дауыссыз қатаң); 1.2.10.3 сөз ішіндегі ь, ы таңбілім алушыларының рөлін түсіну
		3.4 Түрлі тапсырмаларға сүйене отырып мәтіндерді құрастыру	1.3.4.1 берілген тақырыпқа байланысты тірек сөздер, сызбілім алушы, қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу; жай сөйлемдерді жазу
			1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық,

Жазылым

3.5 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	мәтін/жай сөйлемдерді жазу
3.6 Қателерді табу және түзету	1.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету
3.7 Графикалық нормаларды сақтау	1.3.7.1 1-ден 6-ға дейін нүктелер комбинациясын ретімен және әртүрлі ретпен жазу; 1.3.7.2 Брайль шрифтімен әріптерді жазу, нашар көретін білім алушылар жазбаша, бас әріптерді және олардың қосылуын жазады; графикалық нормаларға сәйкес анық жазады; 1.3.7.3 жазуда күшті дыбыстардың орналасуын әріптермен белгілеу
3.8 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.8.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалімнің көмегімен көшіру/жазу (пышақ, мойын); айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу; 1.3.8.2 Ұ, ю, я қосарлы дыбыстардан тұратын әріптерді дұрыс жазу; 1.3.8.3 нашар көретін білім алушылар жалқы есімдегі сөйлем басындағы бас әріптерді мұғалімнің көмегімен ж а з а д ы ; көрмейтіндержалқы есім , сөйлем басы бас әріппен жазылатынын білу; 1.3.8.4 соңында және ортасында жіңішке таңбасы бар сөздерді жазу
	1.3.9.1 мына сөздердің мәнін ажырату және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану: сөздер-заттар,

	3.9 Грамматикалық нормаларды сақтау	сөздер-белгілер, сөздер-әрекеттер, оларға көптік жалғауын қосу
	3.10 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.10.1 сөйлем соңында тыныс белгілерін қою: нүкте, сұрақ және леп белгілері

71. Ескерту:

1) *бір тоқсан ішіндегі оқу мақсаттары сөйлеу іс-әрекетінің түрлері бойынша араласады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 257-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 257-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся с нарушением зрения.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися с нарушением зрения знаний и умений по предметным областям, развитие максимальной самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса специального обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения обучающихся с нарушением зрения на современном этапе является организация максимально активной деятельности обучающегося в различных образовательных условиях: в специальной школе, в условиях инклюзивного образования, в условиях надомного обучения.

7. Активная познавательная деятельность обучающегося с нарушением зрения приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества, поддержки и взаимодействия всех участников психолого-педагогического коррекционного сопровождения.

8. Участниками педагогического процесса являются педагоги, психологи, методисты, медицинские и другие работники специального (коррекционного) обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения. Огромная роль принадлежит педагогам и воспитателям, имеющим соответствующую подготовку, то есть дефектологическое образование. Эти специалисты решают на практике образовательные, воспитательные, коррекционно-развивающие задачи тифлопедагогики.

9. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

10. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная

деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, допускается в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

11. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

12. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра специального оборудования и приложений.

13. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

14. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся с нарушением зрения, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

15. Современные инновации, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

16. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся

готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

17. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

18. Предмет "Обучение грамоте" является одним из важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования обучающихся с нарушением зрения.

19. Программа по предмету "Обучение грамоте" является составной частью программы по предмету "Русский язык и литература" и подготовительным этапом дальнейшего языкового и литературного образования, представляет собой основу для всего последующего обучения.

20. Предмет "Обучение грамоте" направлен на осознание обучающимися с нарушением зрения того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком помогает им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение, как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях: обучающийся использует различные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения;

4) важность предмета "Обучение грамоте" определяется необходимостью создания условий для развития у обучающихся с нарушением зрения четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения, чтения и письма). При изучении предмета работа над развитием навыков чтения и письма проводится в интеграции.

21. Цель учебной программы по предмету "Обучение грамоте" – создание условий для формирования функционально грамотной личности обучающегося с нарушением зрения в процессе освоения навыков слушания, говорения, чтения и письма во взаимосвязи с формированием элементарных грамматических представлений.

22. Для достижения поставленной цели на уроках обучения грамоте необходимо решать следующие задачи:

- 1) расширять чувственный опыт в соответствии с ростом словарного запаса, предупреждение вербализма, конкретизация речи;
- 2) научить слушать, говорить, читать и писать;
- 3) формировать у обучающихся с нарушением зрения правильную читательскую деятельность через умение целенаправленно осмысливать текст;
- 4) воспитывать интерес к чтению и книге;
- 5) развивать умение анализировать, сравнивать, обобщать, систематизировать информацию;
- 6) формировать доброжелательное отношение к окружающим, развивать культуру речи и культуру общения;
- 7) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;
- 8) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;
- 9) развивать коммуникативные умения и навыки, необходимые для адекватного поведения в обществе, способствующего наилучшему развитию личности;
- 10) формировать умение планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;
- 11) определять наиболее эффективные способы достижения результата;
- 12) формировать умение понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности.

23. Изучение предмета "Обучение грамоте" способствует:

- 1) освоению навыков чтения и понимания текста; воспитанию интереса к чтению и книге;
- 2) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;
- 3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);
- 4) освоению первоначальных знаний о лексике, грамматике, орфографии и пунктуации русского языка;
- 5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре казахского народа, народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

24. Организации образования Республики Казахстан, осуществляющие обучение и воспитание обучающихся с нарушением зрения следуют принципу коррекционной направленности обучения, согласно которому учебный процесс строится с учетом познавательных возможностей обучающихся и направлен на максимальную адаптацию и интеграцию незрячих и слабовидящих обучающихся в общество.

25. Педагоги, осуществляющие коррекционную поддержку обучающихся с нарушением зрения, понимают, что вследствие нарушения такого дистантного анализатора как зрение, обучающийся самостоятельно не накапливает сенсорный,

практический опыт, опыт взаимодействия с окружающим миром, не делает обобщений, как это происходит у нормально видящих обучающихся. Поэтому в период подготовки к обучению незрячих и слабовидящих неизмеримо возрастает роль организованного обучения.

26. При обучении грамоте необходимо учитывать офтальмологические возможности обучающихся, то есть степень поражения зрительного анализатора в соответствии, с которым обучающихся делят на группы:

1) тотально незрячие и практически слепые (так называемые частично видящие) обучающиеся с остротой зрения в пределах от 0 до 0,04 с коррекцией очками на лучшем видящем глазу. Эти обучающиеся имеют незначительное остаточное зрение или совсем ничего не видят. Учителям необходимо учитывать, что во время занятий они пользуются в основном

тактильно-слуховым способом восприятия учебного материала, читают и пишут по системе Брайля, обучение грамоте данной группы осуществляется с помощью осязания и слуха. Часть из них при чтении и письме опирается на остаточное зрение. Наряду с этим, если им позволяет зрение, они овладевают, при определенных условиях, зрительным способом чтения и письма укрупненного черно-белого шрифта. Однако остаточное зрение не является достаточно устойчивым и надежным, оно обеспечивает правильность и достаточную стойкость восприятия лишь при использовании осязания. Во время занятий данная категория обучающихся пользуется специальными пособиями (изданными по системе Брайля), специальными техническими средствами, необходимым дидактическим материалом. Частичнозрячие пользуются и оптикой;

2) слабовидящие обучающиеся с остротой зрения от 0,05 до 0,09 с коррекцией стеклами на лучшем глазу. У этих обучающихся, как правило, отмечаются сложные нарушения зрительных функций. Наряду со снижением остроты зрения у некоторых сужено поле зрения, нарушено пространственное зрение. При обучении они нуждаются в соблюдении регламентированной зрительной нагрузки, мероприятиях по охране и рациональному использованию неполноценного зрения. В коррекционно-развивающей работе применяется система специальных технических и оптических средств (накладные ортоскопические, строчные лупы), используемых с целью коррекции и компенсации нарушенных и недоразвитых функций. Однако их зрение является недостаточно устойчивым, при неблагоприятных условиях оно ухудшается. В связи с этим, обучающиеся данной группы нуждаются в облегченном режиме зрительной нагрузки, в умелом чередовании деятельности труда и отдыха;

3) слабовидящие обучающиеся с остротой зрения от 0,1 до 0,2 с коррекцией оптическими стеклами. При наличии определенных условий они свободно читают с помощью зрения, пишут, зрительно воспринимают предметы, явления и процессы действительности, зрительно ориентируются в большом пространстве. При обучении необходимо применение специальной наглядности дополнительных технических

средств обучения, соблюдение определенных гигиенических требований. При обеспечении необходимых условий в состоянии успешно учиться в массовой школе.

27. Особенности психофизического развития обучающихся с нарушением зрения, чаще всего, являются пассивность, слабая адаптация к окружающей среде, несформированность компенсаторных процессов, неуверенность и отсутствие собственной позиции по отношению к окружающему.

28. Вместе с тем обучающийся с нарушениями зрения, даже тотально незрячий имеет все возможности для высокого уровня психофизического развития и полноценного познания окружающего мира с опорой на сохраненную анализаторную сеть. Благодаря этому развиваются высшие формы познавательной деятельности, которые являются ведущими в компенсаторной перестройке восприятия.

29. Для психического развития обучающегося с нарушением зрения решающее значение имеет организация его активной, самостоятельной деятельности, способствующей познанию окружающего мира. Для этого необходимо развитие процессов предметного восприятия на основе двигательных-кинестетических ощущений, речи, памяти, то есть, в основе первого этапа работы лежит комплексный характер развития восприятия окружающего.

30. Коррекционно-педагогическая работа с обучающимся, имеющим зрительную патологию, имеет комплексный характер и, направлена в первую очередь на расширение знаний и представлений об окружающем мире, развитие познавательной деятельности на основе полисенсорного восприятия – остаточного зрительного, слухового, осязательного.

31. В добукварный период обучения обучающихся с глубокими нарушениями зрения основное внимание уделяется работе по таким направлениям:

- 1) развитие осязательного восприятия;
- 2) развитие слухового восприятия;
- 3) охрана и развитие остаточного зрения;
- 4) развитие ориентировки в малом пространстве;
- 5) подготовка руки к письму и чтению рельефно – точечного шрифта;
- 6) развитие речи обучающихся с нарушениями зрения.

32. В ходе работы по развитию осязательного восприятия незрячих обучающихся формируются следующие умения:

- 1) умение обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола;
- 2) умение последовательно (сверху вниз) и активно обследовать предмет;
- 3) умение использовать все способы осязательного восприятия: пальцевый, ладонный, кистевой;
- 4) умение различать признаки предметов по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам;

5) умение определить материал, из которого сделан предмет.

33. В ходе работы по развитию слухового восприятия у обучающихся с нарушениями зрения формируются следующие умения:

- 1) выделять звуки из окружающей действительности;
- 2) различать звуки из окружающей действительности;
- 3) соотносить звук с источником звука;
- 4) локализовать звук (по направлению, по расстоянию до источника звука, по силе звука).

34. В ходе работы по охране и развитию остаточного зрения у обучающихся формируются такие умения, как:

1) различать и узнавать по цвету, форме, величине предметы – натуральные, муляжи, игрушки – и предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях, крупных, четких, не перегруженных мелкими деталями иллюстрациях;

2) соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов;

3) оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности.

35. В ходе развития ориентировки в малом пространстве у обучающихся формируются умения:

- 1) ориентироваться на рабочей поверхности стола;
- 2) ориентироваться на странице;
- 3) ориентироваться в книге;
- 4) ориентироваться в колодке шеститочия и работать с ней;
- 5) ориентироваться в брайлевском приборе и работать с ним.

36. В ходе подготовки руки к письму и чтению рельефно точечного шрифта внимание учителя направлено:

- 1) на развитие кожной чувствительности пальцев рук;
- 2) на умение воспринимать и различать рельефные точки;
- 3) на развитие мелкой моторики рук;
- 4) на умение работать грифелем.

37. В ходе развития речи у обучающихся со зрительной патологией формируется следующие умения:

1) принимать участие в беседе (по жизненным впечатлениям, по содержанию рассказа или сказки);

- 2) пересказывать прослушанное по вопросам;
- 3) сопоставлять предметы по их признакам;
- 4) группировать предметы (исключать лишний предмет);
- 5) классифицировать предметы по их видовым понятиям;
- 6) классифицировать названия предметов;

- 7) подбирать слова, характеризующие действия и признаки предметов;
- 8) читать рельефные рисунки;
- 9) соотносить слова и образы;
- 10) пополнять словарный запас.

38. Формирование процессов письма и чтения при глубоких нарушениях зрительного анализатора очень специфично. В норме у человека зрительный тип восприятия является ведущим, поэтому процесс чтения и письма в норме можно представить как определенную последовательность следующих действий:

- 1) зрительное восприятие буквы;
- 2) узнавание букв;
- 3) соотнесение буквы с соответствующим звуком;
- 4) воспроизведение (написание) буквы.

39. При процессе чтения, проходящего в условиях слепоты, благодаря действию механизма компенсации, происходит замена зрительного типа восприятия на осязательный. Возможность замены зрительного восприятия осязательным приводит к изменениям в зрительно-слухомоторной триаде, обеспечивающей процесс восприятия письменной информации: зрительный компонент заменяется на тактильный.

40. Следовательно, процесс чтения и письма, осуществляющийся в условиях слепоты, происходит за счет установления новых связей между слуховым и тактильным анализатором. Техническую сторону процесса чтения и письма, проходящего в условиях отсутствия слепоты, можно представить в виде следующих действий:

- 1) тактильное восприятие буквы, представленной рельефно-точечным шрифтом;
- 2) различение и узнавание буквы тактильным способом;
- 3) соотнесение буквы с соответствующим звуком;
- 4) воспроизведение (написание) буквы рельефно-точечным шрифтом.

41. Трудность овладения технической стороной процесса чтения незрячими обучающимися обуславливается сукцессивным (последовательным во времени) характером осязательного восприятия в отличие от симутанного (одномоментного) характера зрительного восприятия, обуславливает возникновение особых трудностей в процессе дифференциации сходных и зеркальных букв рельефно-точечного письма, незначительно отличающихся друг от друга.

42. Определенную трудность для обучающихся, лишенных зрительного восприятия, представляет и реализация моторной операции процесса письма, то есть воспроизведение с помощью грифеля тактильного образа буквы. В норме одновременно с движением руки происходит зрительный и кинетический контроль. Процесс письма незрячего обучающегося осуществляется только лишь под кинетическим контролем, в то время как у нормальновидящих данный процесс протекает под двойным контролем – кинетическим и зрительным.

43. Проблемой для незрячего обучающегося является зеркальность письма по отношению к чтению, которая обуславливает большое количество инверсий и смещений. Специфичность процесса письма и чтения незрячих вызывает сложности при чтении и письме, что требует использования специальных методических приемов при обучении грамоте обучающихся с глубокими нарушениями зрения: предварительная работа на колодке-шеститочия, ориентирование в приборе Брайля, тренировка в нахождении грифелем угловых точек, умение их правильно прочесть, освоение тактильно-двигательных образов нумерации точек.

44. Примеры заданий по слушанию и говорению:

- 1) артикуляционные разминки;
- 2) звуковой анализ слов;
- 3) восприятие звукобуквенной речи, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);
- 4) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;
- 5) составление диалога, принятие точки зрения собеседника;
- 6) постановка вопросов и формулирование ответов на основе прослушанного текста ;
- 7) составление высказываний на знакомые и интересные для обучающихся темы;
- 8) знакомство с рельефными рисунками, составление рассказов по ним, по личным впечатлениям, по аналогии с прочитанным;
- 9) словесное рисование/описание;
- 10) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть;
- 11) донесение информации до собеседника и слушателей.

45. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

- 1) работа над лексическим значением слова;
- 2) игры со словами (анаграммы, палиндромы (перевёртыши: шалаш, потоп), нахождение слова в слове);
- 3) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;
- 4) составление плана-карты рассказа.

46. Примеры заданий по письму:

- 1) ориентировка на колодке-шеститочия, написание комбинации точек на колодке шеститочия;
- 2) знакомство с грифелем, прибором Брайля; учебником, изданным рельефно-точечным шрифтом Брайля;
- 3) ориентирование в приборе Брайля, в расположении строк и клеток, умение находить грифелем 1, 3, 4, 6 (угловые) точки;
- 4) написание 1, 3, 4, 6 (угловых) точек, умение их правильно прочесть;

5) освоение тактильно-двигательных образов нумерации точек в определенной последовательности: первоначально 1, 3, 4, 6 (угловых точек), затем расположение точек 2 и 5;

6) освоение тактильно-двигательных образов букв, видов их соединений в слогах, сочетаниях;

7) звукобуквенный анализ слов и анализ предложений с последующей записью;

8) предоставление информации в форме рельефных рисунков и диаграмм;

9) списывание слов, предложений, текстов с печатного образца;

10) восстановление деформированного предложения, текста;

11) письмо знакомым, родителям;

12) составление текста по опорным словам;

13) письмо по памяти;

14) запись нескольких предложений к рельефному рисунку, серии картинок (при остаточном зрении) как пересказ прочитанной истории;

15) корректирование собственных текстов с помощью учителя.

47. Учителя, осуществляющие обучение обучающихся с нарушением зрения помнят, что развитие остаточного зрения и соблюдение режима зрительных нагрузок является важнейшим средством охраны и гигиены зрения. Эти меры, соблюдающиеся в процессе зрительной работы, обеспечивают сохранение зрительной работоспособности в соответствии с возрастными и индивидуальными функциональными возможностями зрительной системы, способствовать профилактике зрительного утомления.

48. Режим зрительных нагрузок при остаточном зрении как рациональная организация зрительного труда многоаспектен. Он предполагает:

1) чередование работы глаз с их отдыхом;

2) целесообразное ограничение непрерывной зрительной нагрузки в соответствии с состоянием зрительных функций, особенно при их нарушении на фоне патологического процесса;

3) создание комфортных для зрения внешних условий рассматривания, наблюдения объектов внешнего мира, чтения, трудовых операций под контролем зрения;

4) подбор объектов восприятия по размеру, цветности, сложности форм, их количества, по характеру зашумленности фона.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

49. Оценивание результатов изучения предмета "Обучение грамоте" осуществляется с применением критериального оценивания.

50. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

51. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

52. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

53. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

54. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучения грамоте" составляет:

- 1) в 0 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе - 6 часов в неделю, 198 часов в учебном году.

55. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты необходимо укомплектовать соответствующим тифлотехническим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

56. Для обучения незрячих на первоначальном этапе крайне важно, чтобы мебель и полки, книги другие предметы стояли на постоянно зафиксированных местах. Это способствует быстрому ориентированию в пространстве. После того как незрячие обучающиеся освоят данное пространство, мебель в классе можно передвигать для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и другие активные методы).

57. Содержание учебного предмета:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, письму и формированию навыков слушания, говорения на основе лексических тем;

2) содержание предмета "Обучение грамоте" направлено на формирование коммуникативно-речевых навыков;

3) в процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный. Добукварный период обучения грамоте начинается в первой четверти 1-го класса, букварный период начинается с конца первой четверти и заканчивается в конце третьей четверти. Послебукварный период охватывает четвертую четверть. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель регулирует сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения обучающимися и выполнения задач каждого периода.

58. Задачи добукварного периода:

- 1) развитие интереса к учебной деятельности;
- 2) развитие фонематического слуха;

3) формирование первоначальных понятий о звуке, слоге, ударении, слове, предложении, речи;

4) формирование представления о том, что, в конце предложения ставится точка, вопросительный, восклицательный знаки;

5) формирование представлений об ударных/безударных гласных звуках, звонких/глухих, мягких/твердых согласных звуках;

6) формирование умения производить звуковой анализ слов с использованием схем, делить слова на слоги, находить в слове ударный слог;

7) развитие мелкой моторики, рукодвигательной деятельности: тактильное обследование предметов по алгоритму сверху вниз, обведение по контуру, работа с колодкой шеститочия, написание элементов букв для обучающихся с остаточным зрением;

8) для незрячих ориентирование в приборе Брайля, в расположении строк и клеток, умение находить грифелем 1, 3, 4, 6 (угловые) точки; для слабовидящих обучающихся овладение зрительно-двигательными образами элементов букв;

9) для незрячих написание 1, 3, 4, 6 (угловых) точек по Брайлю, умение их правильно прочесть; для слабовидящих умение писать элементы букв в прописи;

10) освоение тактильно-двигательных образов нумерации точек в определенной последовательности: первоначально 1, 3, 4, 6 (угловых точек), затем расположение точек 2 и 5;

11) развитие мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

59. Задачи букварного периода:

1) развитие интереса к учебной деятельности;

2) развитие фонематического слуха; совершенствование навыков звукового анализа и синтеза;

3) освоение функций букв алфавита;

4) формирование правильного, плавного слогового чтения на материале текстов учебника;

5) освоение орфографического и орфоэпического чтения;

6) совершенствование навыков письма рельефно-точечным шрифтом Брайля при написании букв, слогов, слов, предложений;

7) развитие устной и письменной речи.

60. Задачи послебукварного периода:

1) постепенный переход к чтению целыми словами, формирование умения читать "про себя";

2) развитие связной речи (пересказ, рассказывание);

3) развитие навыков письма, с предупреждением ошибок в написании схожих, зеркальных букв.

61. Слушание и говорение (развитие устной речи и фонематического слуха):

1) формирование умений слушать речь учителя и обучающихся, аудио/видеозаписи, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Развитие

навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, участие в диалоге, инсценирование, ролевые игры), использование слов речевого этикета, расширение и уточнение словарного запаса на основе лексических тем;

2) развитие артикуляционного аппарата через заучивание скороговорок, чистоговорок. Разучивание стихотворений, считалок, пословиц, поговорок, загадок;

3) формирование умений строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие обучающихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и услышанном/прочитанном. Передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы) ;

5) рассказывание сказок с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры; понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прослушанного/прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) слово, значение и смысл слова. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению. Расширение словарного запаса. Произнесение слов согласно орфоэпическим нормам, правильная постановка ударения в словах;

7) составление предложений, составление коротких текстов.

62. Чтение (Формирование навыков чтения, изучение букв алфавита):

1) определение количества слогов в слове, слов в предложении;

2) слог как минимальная произносительная единица. Звуковое строение слов и слогов. Классификация звуков на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твердости/мягкости и по звонкости/глухости. Деление слов на слоги. Ударные и безударные слоги. Слабая и сильная позиции для гласных и согласных звуков. Установление соответствия/несоответствия звукового и буквенного состава слова, произношение слов с соблюдением орфоэпических норм русского языка. Смыслоразличительная роль звука и ударения (за́мок — замо́к). Сравнение произведений разных жанров на основе их особенностей. Формирование умения давать характеристику основным действующим лицам произведения;

3) проведение звукового и звукобуквенного анализа. Различение звука и буквы. Воспроизведение звуковой формы слова по его буквенной записи (чтение). Обучение плавному слоговому чтению слов различной структуры с переходом на чтение целыми словами, предложений, состоящих из 2-6 слов, и правильному чтению текстов, состоящих из 4-8 предложений. Обучение выборочному чтению небольших отрывков из текстов по вопросам учителя. Наблюдение за интонационной организацией речи (интонация конца, восклицание, вопросительная интонация);

4) значение заглавной буквы. Употребление заглавной буквы в начале предложения, в названии имен собственных, в названии городов, рек. Для незрячих обучающихся значение употребления заглавной буквы дается теоретически во второй-третьей четверти. При чтении и написании шрифтом Брайля незрячие обучающиеся не используют знак заглавной буквы (4, 5 точки), так как при тактильном восприятии большое количество дополнительных знаков часто приводит к путанице и хаотичному усвоению материала;

5) наблюдение над значением слова (слова, близкие и противоположные по смыслу, многозначные слова). Общее представление о тексте. Понимание содержания текста при его самостоятельном чтении. Чтение деформированного текста повествовательного характера, его составление. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного; выделение особенностей различных жанров; определение темы, главной мысли произведения; выразительное чтение художественных и нехудожественных текстов, чтение по ролям, высказывание отношения к содержанию прочитанного (нравится/не нравится, потому что...);

6) поиск необходимой информации для выполнения учебных заданий (под руководством учителя). Понимание информации, представленной в виде текста, рисунков, схем;

7) норма скорости чтения на конец учебного года: 20-25 слов для слабовидящих; и 15-20 знаков в минуту для незрячих, в зависимости от степени тактильного восприятия эта норма уменьшается.

63. Письмо (Формирование навыков письма зависит от степени поражения зрения). При обучении слабовидящих:

1) подготовка к письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме). Формирование умения ориентироваться на пространстве (рабочая строка, межстрочное пространство, верхняя и нижняя линии рабочей строки, вертикальные наклонные линии) листа в тетради. Рисование, штриховка, обводка. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм;

3) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

4) списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста;

5) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении;

6) разграничение понятий: "предмет" и "слово" как название предмета. Слова-названия предметов, явлений окружающего мира; слова, обозначающие признаки предметов; слова, обозначающие действия предметов в момент говорения, до

момента говорения, после говорения. Слова, обозначающие один предмет, много предметов; слова, которые соотносятся со словами "он", "она", "оно", "они".

64. При обучении незрячих:

1) подготовка к письму (правильная посадка, положение прибора Брайля и умение держать грифель при письме). Формирование умения ориентироваться в приборе Брайля (правильное обследование прибора Брайля сверху вниз, рабочая строка, клетка, пробел, нахождение четырех штифтов, умение правильно закладывать бумагу первично и при повторном использовании). Изучение рельефных рисунков, штриховка, обводка. Моделирование звукового состава слова с помощью схем, моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, их соединений, слогов, слов, предложений;

3) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

4) списывание предложений;

5) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении;

6) разграничение понятий: "предмет" и "слово" как название предмета. Слова-названия предметов, явлений окружающего мира; слова, обозначающие признаки предметов; слова, обозначающие действия предметов в момент говорения, до момента говорения, после говорения. Слова, обозначающие один предмет, много предметов; слова, которые соотносятся со словами "он", "она", "оно", "они".

65. Ознакомление с правилами правописания и применение их на практике:

1) обозначение гласных после шипящих (жи-ши, ча-ща, чу-щу);

2) раздельное написание слов;

3) большая буква в начале предложения, знаки препинания в конце предложения;

4) большая буква в именах собственных;

5) перенос слов по слогам без стечения согласных;

6) правописание -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- в словах;

7) правописание мягкого и твердого знака в словах;

8) правописание безударных гласных (двусложные слова);

9) правописание звонких и глухих согласных на конце слова.

66. Примечание: на уроках необходимо проводить работу со словарными словами.

67. Навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Виды речевой деятельности	Навыки
		1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала

1	Слушание и говорение	1.3 Пересказывание прослушанного материала
		1.4 Прогнозирование событий
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм
		1.6 Привлечение внимания слушателя
		1.7 Высказывание оценочного суждения
		1.8 Составление рассказа на заданную тему
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова
2	Чтение	2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного восприятия и ориентировки
		2.2 Развитие речи
		2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста
		2.4 Выявление структурных частей текста
		2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.6 Формулирование вопросов и ответов
		2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов
		2.8 Извлечение необходимой информации из различных источников
		2.9 Сравнительный анализ текстов
		2.10 Ориентирование в графической форме слова
3	Письмо	3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве
		3.2 Составление плана текста
		3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала
		3.4 Создание текста с использованием различных форм представления
		3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах

		3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе
		3.7 Соблюдение графических норм
		3.8 Соблюдение орфографических норм
		3.9 Соблюдение грамматических норм
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм

68. Примечание:

1) работа по следующим целям обучения из раздела 3 "Письмо" – 3.4 "Создание текста с использованием различных форм представления"; 3.5 "Творческое написание текстов в разных жанрах" – будет проводиться на уроках русского языка во 2-4 классах ;

2) цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, информировать их о следующих этапах обучения.

69. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 2

Подразделы	0 класс	1 класс
1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 знать , что такое речь, текст , предложение, слово	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 понимать, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор	1.1.2.1 определять, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, опорного материала)	1.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий
1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 выделять в содержании заголовки, подбирать рельефный рисунок, иллюстрации к рассказу (для обучающихся с остаточным зрением)	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/ иллюстрации, рельефному рисунку
1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 знать в каких случаях и для чего используется речевой этикет	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения, в ролевых играх
1.6 Привлечение внимания слушателя	0.1.6.1 знать, что в речи используются слова-описания/ сравнения (большой-маленький, больше, меньше), невербальные средства общения (мимика, жесты)	1.1.6.1 использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты)

	) 0.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания (с помощью учителя)	1.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному	1.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять рассказ по рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением) с помощью учителя	1.1.8.1 составлять рассказ по плану, самостоятельно, рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением)
1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 знать смысловую различительную роль звука и ударения	1.1.9.1 понимать смысловую различительную роль звука и ударения 1.1.9.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове 1.1.9.3 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)

2) чтение:

таблица 3

Подразделы	0 класс	1 класс
2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного восприятия и ориентировки	0.2.1.1 знать как обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; используя все способы осязательного восприятия, различая предметы по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам 0.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из окружающей действительности; 0.2.1.3 узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях; соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов	1.2.1.1 уметь последовательно и активно обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; использовать все способы осязательного восприятия: пальцевый, ладонный, кистевой; различать признаки предметов по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам; определить материал, из которого сделан предмет 1.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из окружающей действительности; соотносить звук с источником звука; локализовать звук (по направлению, по расстоянию до источника звука, по силе звука) 1.2.1.3 различать натуральные предметы, муляжи, игрушки, узнавать их по цвету, форме, величине; узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях

	0.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 0.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе	; соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов 1.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 1.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе и работать с ним
2.2 Развитие речи	0.2.2.1 знать как отвечать на вопросы, принимать участие в беседе 0.2.2.3 сопоставлять предметы по их признакам 0.2.2.5 читать рельефные рисунки; соотносить слова и образы	1.2.2.1 пересказывать прослушанное по вопросам 1.2.2.2 сопоставлять предметы по их признакам 1.2.2.3 группировать предметы (исключать лишний предмет); классифицировать названия предметов 1.2.2.4 подбирать слова, характеризующие действия и признаки предметов 1.2.2.5 читать рельефные рисунки, соотносить слова и образы 1.2.2.6 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	0.2.3.1 знать, что текст имеет тему, знать о чем говорится в тексте	1.2.3.1 определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
2.4 Выявление структурных частей текста	0.2.4.1 знать, что рассказ имеет начало, середину и конец	1.2.4.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	0.2.5.1 понимать смысл названий предметов: близкие/противоположные по значению (большой-маленький; маленький-крохотный-крошечный) 0.2.5.3 знать, что в русском языке встречаются многозначные слова (лист бумаги, лист дерева; кисть руки, кисть для рисования)	1.2.5.1 различать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова, обозначающие предметы, слова, обозначающие признаки предметов, слова, обозначающие действия) 1.2.5.2 различать лексическое значение и смысл слов: близкие/противоположные по значению 1.2.5.3 различать лексическое значение и смысл многозначных слов в зависимости от контекста: добрые слова – добрые люди;

		язык- орган речи, язык – казахский/русский (с помощью учителя)
2.6 Формулирование вопросов и ответов	0.2.6.1 знать, как отвечать на вопросы по иллюстрациям/ рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 0.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного	1.2.6.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 1.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов	0.2.7.1 знать, что тексты бывают разные: сказка, рассказ, стихотворение, поговорка	1.2.7.1 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение) 1.2.7.2 распознавать стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя
2.8 Извлечение необходимой информации из различных источников		1.2.8.1 знать, что информацию можно находить в источнике, используя алфавитный порядок расположения текстов (словари, детские энциклопедии)
2.9 Сравнительный анализ текстов	0.2.9.1 слушать тексты разных жанров: сказка, рассказ, стихотворение	1.2.9.1 различать тексты разных жанров (сказка, пословица, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя
2.10 Ориентирование в графической форме слова	0.2.10.1 распознавать гласные и согласные звуки в речи	1.2.10.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.10.2 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/ твердости согласных) 1.2.10.3 понимать роль ь, ь знака в слове

3) письмо:

таблица 4

Подразделы	0 класс	1 класс
3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве	0.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные рисунки 0.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и кожной чувствительности 0.3.1.3 знать назначение прибора Брайля и грифеля	1.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные точки 1.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и кожной чувствительности 1.3.1.3 знать назначение и уметь работать с колодкой шеститочия, с прибором Брайля и грифелем
		1.3.2.1 составлять план по рельефному рисунку, картинке,

3.2 Составление плана текста	0.3.2.1 читать рельефный рисунок, (с помощью учителя)	план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	0.3.3.1 уметь пересказать основное содержание прослушанного текста по вопросам	1.3.3.1 записать информацию из прослушанных/прочитанных текстов при помощи рельефного рисунка, схемы, знаков с помощью учителя
3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	0.3.4.1 составлять простые предложения, используя схемы предложений, картинки, рисунки (с помощью учителя)	1.3.4.1 составлять и писать простые предложения/тексты на заданную тему, используя опорные слова/с помощью учителя;
3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах		1.3.5.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо) с помощью учителя
3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе		1.3.6.1 проверять написание слов, предложений/текста и исправлять ошибки с помощью учителя
3.7 Соблюдение графических норм	0.3.7.1 знать нумерацию точек рельефно-точечного шрифта Брайля и воспроизводить их на колодке шеститочия и писать их на приборе Брайля	1.3.7.1 писать комбинации точек от 1 до 6 по порядку, в разном порядке 1.3.7.2 писать буквы рельефно-точечным шрифтом Брайля, слабовидящим обучающимся писать прописные и заглавные буквы и их соединения в соответствии с нормами каллиграфии 1.3.7.3 обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.8 Соблюдение орфографических норм		1.3.8.1 списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя) 1.3.8.2 применять правила правописания на письме: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- (чаща, щука, карандаши, бочка, пончик) 1.3.8.3 слабовидящим обучающимся писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя); незрячим обучающимся знать, что в именах собственных, в начале предложения пишется заглавная буква 1.3.8.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова

3.9 Соблюдение грамматических норм		1.3.9.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
3.10 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.10.1 знать, что в зависимости от эмоциональной окраски предложения бывают вопросительные, повествования, восклицания	1.3.10.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

70. Долгосрочные планы:

1) 0 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Виды речевой деятельности	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 знать , что такое речь, текст, предложение, слово
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 понимать, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
		1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, опорного материала)
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 знать в каких случаях и для чего используется речевой этикет
			0.2.1.1 знать как обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; используя все способы осязательного восприятия, различая предметы по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам 0.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из

2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного восприятия и ориентировки	окружающей действительности 0.2.1.3 узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях; соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов 0.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 0.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе
2.2 Развитие речи	0.2.2.1 знать как отвечать на вопросы, принимать участие в беседе 0.2.2.3 сопоставлять предметы по их признакам; группировать предметы (исключать лишний предмет) 0.2.2.5 читать рельефные рисунки; соотносить слова и образы
2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	0.2.3.1 знать, что текст имеет тему, знать о чем говорится в тексте
2.4 Выявление структурных частей текста	0.2.4.1 знать, что рассказ имеет начало, середину и конец
2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	0.2.5.1 понимать смысл названий предметов: близкие / противоположные по значению (большой-маленький; маленький-крохотный-крошечный) 0.2.5.3 знать, что в русском языке

			встречаются многозначные слова (лист бумаги, лист дерева; кисть руки, кисть для рисования)
		2.9 Сравнительный анализ текстов	0.2.9.1 слушать тексты разных жанров: сказка, рассказ, стихотворение
	Письмо	3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве	0.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные рисунки 0.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и к о ж н о й чувствительности 0.3.1.3 знать назначение прибора Брайля и грифеля
		3.2 Составление плана текста	0.3.2.1 читать рельефный рисунок, (с помощью учителя)
2 четверть			
	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 знать , что такое речь, текст, предложение, слово
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 понимать, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
		1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, с о х р а н я я последовательность событий (с помощью учителя, опорного материала)
		1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 выделять в содержании заголовков, подбирать рельефный рисунок, иллюстрации к рассказу (для обучающихся с остаточным зрением)
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 знать в каких случаях и для чего используется речевой этикет
			0.1.6.1 знать, что в речи используются

Моя семья и друзья		1.6 Привлечение внимания слушателя	слова-описания/ сравнения (большой-маленький, больше, меньше), невербальные средства общения (мимика, жесты) 0.1.6.2.соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания (с помощью учителя)
		1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять рассказ по рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением) с помощью учителя
		2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного восприятия и ориентировки	0.2.1.1 знать как обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; используя все способы осязательного восприятия, различая предметы по фактуре (гладкость, шероховатость) температурным качествам 0.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из окружающей действительности 0.2.1.3 узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях; соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов 0.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 0.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться

Чтение		на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе
	2.2 Развитие речи	0.2.2.1 знать как отвечать на вопросы, принимать участие в беседе 0.2.2.3 сопоставлять предметы по их признакам; группировать предметы (исключать лишний предмет) 0.2.2.5 читать рельефные рисунки; соотносить слова и образы
	2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	0.2.3.1 знать, что текст имеет тему, знать о чем говорится в тексте
	2.4 Выявление структурных частей текста	0.2.4.1 знать, что рассказ имеет начало, середину и конец
	2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	0.2.5.1 понимать смысл названий предметов: близкие / противоположные по значению (большой-маленький; маленький-крохотный-крошечный) 0.2.5.3 знать, что в русском языке встречаются многозначные слова (лист бумаги, лист дерева; кисть руки, кисть для рисования)
	2.6 Формулирование вопросов и ответов	0.2.6.1 знать, как отвечать на вопросы по иллюстрациям / рельефным рисункам / тексту (с помощью учителя) 0.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	2.9 Сравнительный анализ текстов	0.2.9.1 слушать тексты разных жанров: сказка, рассказ, стихотворение

Мир вокруг нас	Письмо	3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве	0.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные рисунки 0.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и кожной чувствительности 0.3.1.3 знать назначение прибора Брайля и грифеля
		3.2 Составление плана текста	0.3.2.1 читать рельефный рисунок, (с помощью учителя)
		3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	0.3.3.1 уметь пересказать основное содержание прослушанного текста по вопросам
		3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	0.3.4.1 составлять простые предложения с опорными словами, используя схемы предложений (с помощью учителя)
3 четверть			
Путешествия	Слушание и говорение	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 понимать, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
		1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, опорного материала)
		1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 выделять в содержании о заголовков, подбирать рельефный рисунок, иллюстрации к рассказу (для обучающихся с остаточным зрением)
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 знать в каких случаях и для чего используется речевой этикет
			0.1.6.1 знать, что в речи используются слова-описания/

Традиции и фольклор		1.6 Привлечение внимания слушателя	сравнения (большой-маленький, больше, меньше), невербальные средства общения (мимика, жесты) 0.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания (с помощью учителя)
		1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному
		1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять рассказ по рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением) с помощью учителя
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 знать смысловозначительную роль звука и ударения
	Чтение	2.4 Выявление структурных частей текста	0.2.4.1 знать, что рассказ имеет начало, середину и конец
		2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	0.2.5.1 понимать смысл названий предметов: близкие / противоположные по значению (большой-маленький; маленький-крохотный-крошечный) 0.2.5.3 знать, что в русском языке встречаются многозначные слова (лист бумаги, лист дерева; кисть руки, кисть для рисования)
		2.6 Формулирование вопросов и ответов	0.2.6.1 знать, как отвечать на вопросы по иллюстрациям / рельефным рисункам / тексту (с помощью учителя) 0.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
			0.2.7.1 знать, что тексты бывают разные: сказка,

		2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов	рассказ, стихотворение, поговорка
		2.9 Сравнительный анализ текстов	0.2.9.1 слушать тексты разных жанров: сказка, рассказ, стихотворение
		2.10 Ориентирование в графической форме слова	0.2.10.1 распознавать гласные и согласные звуки в речи
Еда и напитки	Письмо	3.2 Составление плана текста	0.3.2.1 читать рельефный рисунок, (с помощью учителя)
		3.3 Изложение содержания прослушанного/ прочитанного материала	0.3.3.1 уметь пересказать основное содержание прослушанного текста по вопросам
		3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	0.3.4.1 составлять простые предложения с опорными словами, используя схемы предложений (с помощью учителя)
		3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах	0.3.5.1 составлять устно простые предложения/ тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
		3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.6.1 знать, что написание звучание слов иногда различается
		3.7 Соблюдение графических норм	0.3.7.1 знать нумерацию т о ч е к рельефно-точечного шрифта Брайля и воспроизводить их на колодке шеститочия и писать их на приборе Брайля
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.10.1 знать, что в зависимости от эмоциональной окраски предложения бывают вопросительные, повествования, восклицания
4 четверть			
		1.6 Привлечение внимания слушателя	0.1.6.1 знать, что в речи используются слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты)

В здоровом теле –
здоровый дух

Слушание и говорение		0.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания (с помощью учителя)
	1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять рассказ по рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением) с помощью учителя
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 знать смысловозначительную роль звука и ударения
Чтение	2.6 Формулирование вопросов и ответов	0.2.6.1 знать, как отвечать на вопросы по иллюстрациям/ рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 0.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов	0.2.7.1 знать, что тексты бывают разные: сказка, рассказ, стихотворение, поговорка
	2.9 Сравнительный анализ текстов	0.2.9.1 слушать тексты разных жанров: сказка, рассказ, стихотворение
	2.10 Ориентирование в графической форме слова	0.2.10.1 распознавать гласные и согласные звуки в речи
	3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	0.3.4.1 составлять простые предложения с опорными словами, используя схемы предложений (с помощью учителя)
	3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах	0.3.5.1 составлять устно простые предложения/ тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
	3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.6.1 знать, что написание и звучание слов иногда различается

	Письмо	3.7 Соблюдение и графических норм	0.3.7.1 знать нумерацию точек рельефно-точечного шрифта Брайля и воспроизводить их на колодке шеститочия и писать их на приборе Брайля
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.10.1 знать, что в зависимости от эмоциональной окраски предложения бывают вопросительные, повествования, восклицания

2) 1 класс:
таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
Добукварный период			
Все обо мне	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 определять, о ком/о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
		1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий
		1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации, рельефному рисунку
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения, в ролевых играх
		1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 использовать в речи слова-описания/сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты)
			1.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
			1.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному,

		1.7 Высказывание оценочного суждения	обосновывать его простыми предложениями
		1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 составлять рассказ по плану, самостоятельно, рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением)
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 понимать смысловозначительную роль звука и ударения 1.1.9.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове 1.1.9.3 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
		2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного	1.2.1.1 уметь последовательно и активно обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; использовать все способы осязательного восприятия: пальцевый, ладонный, кистевой; различать признаки предметов по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам; определить материал, из которого сделан предмет 1.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из окружающей действительности; соотносить звук с источником звука; локализовать звук (по направлению, по расстоянию до источника звука, по силе звука)

восприятия и ориентировки	1.2.1.3 различать натуральные предметы, муляжи, игрушки, узнавать их по цвету, форме, величине; узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях; соотносить по цвету, форме, величине указанные предметы и изображения предметов 1.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 1.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе и работать с ним
2.2 Развитие речи	1.2.2.1 пересказывать прослушанное по вопросам 1.2.2.2 сопоставлять предметы по их признакам 1.2.2.3 группировать предметы (исключать лишний предмет) классифицировать названия предметов 1.2.2.4 подбирать слова, характеризующие действия и признаки предметов 1.2.2.5 читать рельефные рисунки, соотносить слова и образы
2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	1.2.3.1 определять, о ком/о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
	1.2.5.1 различать лексическое значение и

Письмо	2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова, обозначающие предметы, слова, обозначающие признаки предметов, слова, обозначающие действия) 1.2.5.2 различать лексическое значение и смысл слов: близкие/противоположные по значению 1.2.5.3 различать лексическое значение и смысл многозначных слов в зависимости от контекста: добрые слова – добрые люди; язык-орган речи, язык – казахский/русский (с помощью учителя)
	2.6 Формулирование вопросов и ответов	1.2.6.1 формулировать вопросы к иллюстрациям /рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 1.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве	1.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные точки 1.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и к о ж н о й чувствительности 1.3.1.3 знать назначение и уметь работать с колодкой шеститочия, с прибором Брайля и грифелем
	3.2 Составление плана текста	1.3.2.1 составлять план по рельефному рисунку, картинке, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
	3.3 Изложение содержания	1.3.3.1 записать информацию из прослушанных/прочитанных текстов при

		прослушанного/ прочитанного материала	помощи рельефного рисунка, схемы, знаков с помощью учителя
		3.7 Соблюдение графических норм	1.3.7.1 писать комбинации точек от 1 до 6 по порядку, в разном порядке
Букварный период			
Моя семья и друзья	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
		1.2. Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
		1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий
		1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации, рельефному рисунку
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения, в ролевых играх
		1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты) 1.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
		1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
		1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 составлять рассказ по плану, самостоятельно , рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением)

		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 понимать смысловоразличительную роль звука и ударения 1.1.9.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове 1.1.9.3 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
		2.1 Развитие осязательного, слухового, остаточного зрительного восприятия и ориентировки	1.2.1.1 уметь последовательно и активно обследовать предмет двумя руками (при ведущей роли правой руки) на рабочей поверхности стола; использовать все способы осязательного восприятия: пальцевый, ладонный, кистевой; различать признаки предметов по фактуре (гладкость, шероховатость), температурным качествам; определить материал, из которого сделан предмет 1.2.1.2 выделять звуки из окружающей действительности; различать звуки из окружающей действительности; соотносить звук с источником звука; локализовать звук (по направлению, по расстоянию до источника звука, по силе звука) 1.2.1.3 различать натуральные предметы, муляжи, игрушки, узнавать их по цвету, форме, величине; узнавать предметы, изображенные на цветных рельефных рисунках, аппликациях; соотносить по цвету, форме, величине

Мир вокруг нас	Чтение		указанные предметы и изображения предметов 1.2.1.4 оперировать сенсорными эталонами (цвет, форма, величина) в самостоятельной деятельности 1.2.1.5 ориентироваться на рабочей поверхности стола; ориентироваться на странице; ориентироваться в книге; ориентироваться в цифровой кассе и работать с ней; ориентироваться в брайлевском приборе и работать с ним
		2.2 Развитие речи	1.2.2.1 пересказывать прослушанное по вопросам 1.2.2.2 сопоставлять предметы по их признакам 1.2.2.3 группировать предметы (исключать лишний предмет); классифицировать названия предметов 1.2.2.4 подбирать слова, характеризующие действия и признаки предметов 1.2.2.5 читать рельефные рисунки, соотносить слова и образы 1.2.2.6 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
		2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	1.2.3.1 определять, о ком/о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
		2.4 Выявление структурных частей текста	1.2.4.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
			1.2.5.1 различать лексическое значение и смысл слов с учетом

2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	обобщенности их значений (слова, обозначающие предметы, слова, обозначающие признаки предметов, слова, обозначающие действия) 1.2.5.2 различать лексическое значение и смысл слов: близкие/противоположные по значению 1.2.5.3 различать лексическое значение и смысл многозначных слов в зависимости от контекста: добрые слова – добрые люди; язык-орган речи, язык – казахский/русский (с помощью учителя)
2.6 Формулирование вопросов и ответов	1.2.6.1 формулировать вопросы к иллюстрациям /рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 1.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов	1.2.7.1 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение) 1.2.7.2 распознавать стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя
2.8 Извлечение необходимой информации из различных источников	1.2.8.1 знать, что информацию можно находить в источнике, используя алфавитный порядок расположения текстов (словари, детские энциклопедии)
2.9 Сравнительный анализ текстов	1.2.9.1 различать тексты разных жанров (сказка, пословица, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя

		2.10 Ориентирование в графической форме слов	1.2.10.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.10.2 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных) 1.2.10.3 понимать роль ь, ь знака в слове
		3.1 Развитие ориентировки в малом пространстве	1.3.1.1 уметь воспринимать и различать рельефные точки 1.3.1.2 выполнять упражнения на развитие мелкой моторики рук и к о ж н о й чувствительности 1.3.1.3 знать назначение и уметь работать с колодкой шеститочия, с прибором Брайля и грифелем
		3.2 Составление плана текста	1.3.2.1 составлять план по рельефному рисунку, картинке, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
		3.3 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	1.3.3.1 записать информацию из прослушанных/прочитанных текстов при помощи рельефного рисунка, схемы, знаков с помощью учителя
		3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	1.3.4.1 составлять и писать простые предложения/тексты на заданную тему, используя опорные слова /с помощью учителя
		3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах	1.3.5.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо) с помощью учителя
			1.3.6.1 проверять написание слов, предложений/текста и

Путешествия Традиции и фольклор	Письмо	3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе	исправлять ошибки с помощью учителя
		3.7 Соблюдение графических норм	1.3.7.1 писать комбинации точек от 1 до 6 по порядку, в разном порядке 1.3.7.2 писать буквы рельефно-точечным шрифтом Брайля, слабовидящим обучающимся писать прописные и заглавные буквы и их соединения в соответствии с нормами каллиграфии 1.3.7.3 обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
		3.8 Соблюдение орфографических норм	1.3.8.1 списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя) 1.3.8.2 применять правила правописания на письме: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- (чаща, щука, карандаши, бочка, пончик) 1.3.8.3 слабовидящим обучающимся писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя); незрячим обучающимся знать, что в именах собственных, в начале предложения пишется заглавная буква 1.3.8.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
		3.9 Соблюдение грамматических норм	1.3.9.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы,

			слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.10.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки
Послебукварный период			
Еда и напитки	Слушание и говорение	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации, рельефному рисунку
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения, в ролевых играх
		1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 использовать в речи слова-описания/сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты) 1.1.6.2 соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
		1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
		1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 составлять рассказ по плану, самостоятельно, рельефному рисунку, сюжетной иллюстрации или по серии картинок (для обучающихся с остаточным зрением)
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 понимать смысловую различительную роль звука и ударения 1.1.9.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове 1.1.9.3 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)

2.2 Развитие речи	1.2.2.1 пересказывать прослушанное по вопросам 1.2.2.2 сопоставлять предметы по их признакам 1.2.2.3 группировать предметы (исключать лишний предмет); классифицировать названия предметов 1.2.2.4 подбирать слова, характеризующие действия и признаки предметов 1.2.2.5 читать рельефные рисунки, соотносить слова и образы 1.2.2.6 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
2.3 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	1.2.3.1 определять, о ком/о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
2.4 Выявление структурных частей текста	1.2.4.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
2.5 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	1.2.5.1 различать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова, обозначающие предметы, слова, обозначающие признаки предметов, слова, обозначающие действия) 1.2.5.2 различать лексическое значение и смысл слов: близкие/противоположные по значению 1.2.5.3 различать лексическое значение и смысл многозначных слов в зависимости от контекста: добрые слова – добрые люди; язык – орган речи, язык –

В здоровом теле –
здоровый дух

	казахский/русский (с помощью учителя)
2.6 Формулирование вопросов и ответов	1.2.6.1 формулировать вопросы к иллюстрациям /рельефным рисункам/ тексту (с помощью учителя) 1.2.6.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
2.7 Определение типов, жанров и стилей текстов	1.2.7.1 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение) 1.2.7.2 распознавать стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя
2.8 Извлечение информации из различных источников	1.2.8.1 знать, что информацию можно находить в источнике, используя алфавитный порядок расположения текстов (словари, детские энциклопедии)
2.9 Сравнительный анализ текстов	1.2.9.1 различать тексты разных жанров (сказка, пословица, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя
2.10 Ориентирование в графической форме слов	1.2.10.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.10.2 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/ твердости согласных) 1.2.10.3 понимать роль ь, ь знака в слове
3.4 Создание текста с использованием различных форм представления	1.3.4.1 составлять и писать простые предложения/тексты на заданную тему, используя опорные слова /с помощью учителя;

Письмо

3.5 Творческое написание текстов в разных жанрах	1.3.5.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо) с помощью учителя
3.6 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.6.1 проверять написание слов, предложений/текста и исправлять ошибки с помощью учителя
3.7 Соблюдение графических норм	1.3.7.2 писать буквы рельефно-точечным шрифтом Брайля, слабовидящим обучающимся писать прописные и заглавные буквы и их соединения в соответствии с нормами каллиграфии 1.3.7.3 обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.8 Соблюдение орфографических норм	1.3.8.1 списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя) 1.3.8.2 применять правила правописания на письме: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- (чаща, щука, карандаши, бочка, пончик) 1.3.8.3 слабовидящим обучающимся писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя); незрячим обучающимся знать, что в именах собственных, в начале предложения пишется заглавная буква 1.3.8.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
	1.3.9.1 различать, использовать в письменной речи

	3.9 Соблюдение грамматических норм	слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.10 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.10.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

71. Примечание:

1) цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 258-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңарылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 258-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы әр пәннің мазмұнын, білім пәнінің көлемін, көру қабілеті бұзылған білім алушылардың дағдылары мен жасына байланысты танымдық мүмкіндіктерін анықтайтын нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқу процесінде білім алушылардың әр пәннің әдістемелік әлеуетінің білім мен дағдыларын саналы ұғынуын оқу, жобалық іс-шараларды меңгеру арқылы өз бетімен жұмыс істей алуын барынша дамытуға, мәдени-әлеуметтік кеңістікті бағдарлай алу дағдысын қалыптастыруға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында көру қабілеті бұзылған білім алушылардың оқу процесін ұйымдастыруда оқу нормативтік құжаттың дәстүрлі функциялары мен жаңашыл педагогикалық тәсілдерінің сипатталуы үйлесім табады. Пән бойынша оқу

бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын жасауда оқыту әдістері негізгі бағыты болып табылады.

5. Құндылықтарға, іс-әрекетке, тұлғаға бағытталған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде білім беру процесінің нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылады, бұл жаңа оқу бағдарламасының құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту просіне қойылатын басты талаптардың бірі, әртүрлі оқыту орталарында: арнайы мектептерде, инклюзивті білім беру, үй жағдайында білім беру, тағы да басқа.білім алушының белсенді қызмет атқаруын ұйымдастыру.

7. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың белсенді танымдық қызметі педагогикалық-психологиялық түзету ұжымының барлық мүшелерінің қолдау жасауы арқасында тұрақты болады.

8. Педагогикалық процестің мүшелері - педагогтар, психологтар, әдіскерлер, медициналық және басқа да көру қабілеті бұзылған білім алушыларға арнайы (түзету) білім мен тәрбие беруші қызметкерлер болып табылады. Арнайы, дефектологиялық білімі бар педагогтар мен тәрбиешілер көру қабілеті бұзылған білім алушыларға білім мен тәрбие берудемаңызды рөл атқарады. Бұл мамандар тифлопедагогиканың білім, тәрбие, түзету-дамыту міндеттерін іс жүзінде шешеді.

9. Түзету пәндері циклінің оқу бағдарламасы көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы оқыту және тәрбиелеудегі танымдық және әлеуметтік белсенділігін дамытуда олардың өтемдеуіш қуаттарын барынша пайдаланып, әдістемелік нұсқаулықтармен арнайы техникалық оқыту құралдарын пайдалануға мүмкіндік жасайды.

10. Пәнді оқытуда мақсатқа жету аясында түзету іс-әрекеттері ата-аналармен және жергілікті ұйымдардың мүшелерімен бірігіп ұйымдастырылады.

11. Пән мазмұнын игеру мен оқытудың мақсатына жету барысында білім алушылардың ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту, ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құрастыру және таныстыру, ақпараттар және ойларымен алмасу мақсатында бірігіп жұмыс жасау кең ауқымды құрылғылармен қосымшалар арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру болып табылады.

12. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтиже тұжырымдамасы пәндік мазмұнды анықтау негізі ретінде қызмет ететін оқыту мақсаттары жүйесі түрінде қалыптастырылған.

13. Оқу бағдарламаларының мазмұнды аспектісі бойынша білім алушыны тәрбиелеуде өз ілімінің субъектісі және тұлғааралық қатынас субъектісі ретінде нақты оқыту пәнінің үлесін ашады.

14. Оқу бағдарламасы оқыту мен тәрбиенің бірлігі қағидасын іске асыруды қамтамасыз етіп, белгілі пәнді оқытудың жүйелі мақсатын мектептен шығардағы нәтижесінің өзара байланысы мен өзара шарттық құндылықтарына негізделген.

15. Оқу бағдарламасының ерекшелігі олардың тек пәндік білім және білік дағдыларының қалыптастыруға бағыттау ғана емес сонымен қатар кең ауқымды дағдысын қалыптастыру болып табылады. Құрылған жүйенің оқыту мақсатының негізі келесі кең ауқымды дағдылар: функционалдық және шығармашылық білімдерін қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зеттеу жұмыстарының элементтерін қолдану, ақпараттық-коммуникациялық технологияны пайдалану, коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін пайдалану, топта және жекелей жұмыс істей алу, келелі мәселелерді шешу және шешім қабылдау. Кең ауқымды дағдылар оқушалырдың мектепте білім алуына да , мектеп бітірген соң да табысының кепілі болып табылады.

16. Заманауи жаңалықтар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушыларға жағдайды талдай және бағалай алу дағдыларын білуді, жаңа ойлар мен ақпараттарды талдау үшін қолда бар білімдері мен тәжірибелерін шығармашылықпен қолдана алуды үйретеді.

17. Белгілі бір пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқытудың мақсатына бағынышты және білім алушының алған білім, білік, дағдыларын шығармашылықпен пайдалануға бағыттталып, кез-келген білім алу және өмірде кездесетін әртүрлі жағдайларда шығармашылықпен табысқа жету үшін табандылығын дамытып, өмір бойы білім алып дамуға ынталандырады.

18. Білім алушылардың жеке тұлғалық қасиеттерін дамыту кең ауқымды базалық білім беру дағдыларының негізі болып табылады: "Қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік", "еңбек пен шығармашылық", "сыйластық", "ынтымақтастық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу". Бұл құндылықтар білім алушының тұрақты тұлғалық бағдары болуға бағыттталып, оның тәртібі мен күнделікті қызметіне түрткі болады.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. "Түзету ырғағы" пәнінің маңыздылығы:

1) ырғақты би көру қабілеті бұзылған білім алушылардың саз бен қимылдың сабақтастығы негізінде құрылғанырғақты-сазды амалдар арқылы психомоторлық, қозғалыс, танымдық эмоционалды-ерікті жетіспеушіліктерді жеңуге бағыттталған белсенді терапияның бір түрі болып табылады.

20. "Түзету ырғағы"пәні білім алушының бұлшық етін нығайтуға, дұрыс демалуды қалыптастыруға, психикалық дамудың кемшіліктерін түзету, жалпы және сөйлеу моторикасын, дене сымбатын қалыптастыру, жүріс, әдемі қозғала білуді

қалыптастырып, білім алушының бүкіл ағзасының саулығына ықпал етеді. Сазбен қозғалу тек дененің дамуына ғана емес, сонымен бірге психикалық функцияның дамуына, ойлау, есте сақтау, зейін, қабылдауға да оң ықпал етеді.

21. Оқыту бағдарламасы көруінде ақауы бар білім алушылардың қимыл-қозғалысын үйлестіруде маңызды компоненті болып табылатын ырғақты сезінуін дамытып, қимыл іс-әрекетінің көптеген түрлерін меңгерудің шарты болып табылады. Көру қабілеті бұзылған немесе көз жанары көрмейтін зағип білім алушылардың дамуындағы жетіспеушіліктерін түзету және өтеу мына жаттығулар арқылы іске асырылады:

1) дыбыстық аспаптар (сылдырмақ, ысқырық);

2) әртүрлі "із-бағдарлау" ("жолдар", "дөңгелектер", "қиғаш жүру"), тактильді жолдар.

22. Материалдарды тақырып бойынша бөлу міндетті түрде бұл тақырыптарды бірінен соң бірін меңгереді деп түсіну емес. Ырғақта топтастыра оқыту әдісі бар екені белгілі, мұғалім жекелеме тақырыптарға қайта айналып келіп күрделірек жаттығулар мен тапсырмаларды қолданады.

23. Оқыту және түзету міндеттері білім алушының жас ерекшелігін, оқу материалын қабылдау деңгейін, физикалық мүмкіндіктері деңгейін ескере отырып жүзеге асырылады. Қойылған міндеттердің табысты іске асырылуы үшін оқытудың әртүрлі әдіс-тәсілдері қолданылады. Ырғақ сабақтарында дене шынықтыру пәнінің жаттығулары да енгізіледі (негізгі қимылдар, релаксация әдіс түрінде қолданылады және шалт қимыл элементтерін алмастырушы жалпы жаттығулар түрінде пайдаланылады; би қимылдары (заманауи, халық билерінің элементтері), арнайы этюдті сюжетті-кейіпкерлер қимылдары (аң, құс қимылдары мен адамдардың қозғалыстары), ырғақ сабақтарында осы қимылдардың барлығы біртіндеп жетілдіріліп, үйлестіріліп, ерікті, жатық, айқын бола түседі. Ырғақты және гимнастикалық жаттығулардың ойын және биде қолданылуы білім алушының физикалық дұрыс дамуына, сауығуына ықпал етеді. Гимнастикалық жаттығуларды таңдау, жаттығу жүктемесін реттеу мектеп дәрігерімен келісіледі.

24. Бағдарламаның мақсаты – көру қабілеті бұзылған білім алушылардың қимыл дағдыларын қалыптастырып, жетілдіру, кеңістікті бағдарлау, өз денесін игере білуді үйрету.

25. Курстың басым міндеті - көру қабілеті бұзылған білім алушыларда қимыл мәдениетіне, музыкаға эмоционалды-саналы қарым-қатынас қалыптастырып, ырғақты сезінуін, көркем-шығармашылық қабілеттерін, бастамашылдықпен өз бетімен жұмыс жасай білуін дамытып, жетілдіру.

26. Ырғақты оқыту бағдарламасы келесі түзету міндеттерін іске асыруға бағытталған:

1) білім алушылардың денсаулығын нығайту:

бұлшық ет тонусын қалыптастыру, жекелеме бұлшық еттерін жаттықтыру, бұлшық еттің жасанды ширығуын жеңілдету (әсіресе, көзі көрмейтін білім алушылар);

бұлшық ет жадысын қалыптастырып, дамыту;

буынның қозғалмалылығы мен барлық бұлшық еттің күшін дамыту;

дұрыс дене бітімін, тепе-теңдікті сезіну дағдысын қалыптастыру;

дұрыс тыныс алуды қалыптастыру;

дененің және жүйкенің ширығуын жеңілдету;

2) психологиялық қызметін, іс-әрекет компоненттерін дамыту және түзету психомоторикасын жетілдіру:

дыбыстық белгілерге тез әрі дәл әрекет етуін дамыту;

зейіннің әртүрлі қасиеттерін (тұрақтылығын, назарын басқаға аудару білуін, бөлуін) дамыту;

жадының барлық түрлерін (қалдық көз жанары бар білім алушыларда -көру, есту, моторикалық, бұлшық ет) дамыту;

көрнекі-бейнелі ойлауды дамыту;

сөз бен қимылдың үйлесуі негізінде қимылды сөз арқылы дамыту (сөз қимылды басқарады);

шартты белгілері арқылы программаланған қимылдарды жүзеге асыра білуді дамыту;

3) кеңістік пен сазды-ырғақты қимылдарды бағдарлай білуді дамыту:

өз қимылдарында кеңістікті бағдарлауды ұйымдастыра білу мен қозғалыс арқылы залдағы кеңістікті бағдарлай білуін дамыту;

қимылдың дәлдігін, үйлесімділігін, байсалдылығын, өзгеруін дамыту;

кеңістік ұғымын дамыту: ауызша нұсқауларды түсіну, кеңістікке қатысты ауызша айтылған тапсырмаларды орындай білу қабілетінің көрінісі (оңға, солға, алға, артқа қозғалу, қолды жоғары-төмен қимылдату);

музыканың екпінін, көлемін, ырғақты суретті сезе білуін қалыптастыру;

дыбыстың өзгеруіне қарай қимылдың сипатын өзгерту (ақырын-қатты, жылдам-баяу, биік-аласа);

музыка мен қимылдың үйлесуі;

музыкамен еліктеп-ұқсату мәнерінде қимылдарын дамыту (аюды, түлкіні, қоянды, мысықты, шаңғы тебушіні, шабандозды);

4) тұлғаның жігерлі ортасы мен компоненттерін дамыту:

әртүрлі эмоциялық көңіл-күйді қабылдау негізінде (ым, пластика, ишарат) түсіне білу мен оң мотивация қалыптастыру;

қимыл арқылы (ым, пантомимика) мәнерлі бейнені тудыра білу қабілетін дамыту;

ерікті қимыл-қозғалыстарды дамыту;

коммуникативтік дағдылар мен қимылдарды бірігіп жасай білу дағдыларын дамыту; білім алушылардың әлеуметтік бейімделуі.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

27. Көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы үлгілік оқу жоспарында жалпы білім берупәндерінен бөлек түзету пәндері циклі енгізілген.

28. Түзету циклі көру қабілеті бұзылған білім алушыларға арналған арнайы түзету сабақтарында іске асады, әр сабақ өзінің нақты міндеттерін жүзеге асырады (кеңістікті бағдарлау, әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу, сөйлеу кемістігін түзету, ым мен пантомимиканы дамыту), оңалту, түзету-қалпына келтіру іс-шараларын өткізу соны түспалдайды.

29. Түзету сабақтары білім алушыларда ғылыми білім жүйесін қалыптастырмайды, бірақсонымен бірге жас ерекшеліген ескере отырып жоғары деңгейде білім берудің алғышарты болып табылады.

30. Түзету пәндерін енгізу көру қабілеті бұзылған білім алушылардың әлеуметтік ортаға, белсенді сөйлесу ортасына енуіне, қозғалыс іс-әрекетін арттыруға, сезіну тонусын түзетуге, оқыту іс-әрекетінің негізгі кезеңдерін, оның ішінде бағдарлау кезеңі, өзін-өзі бақылау кезеңі, өзін-өзі бағалау кезеңі, оқу танымдық іс-әрекетті жақсарту кезеңдерін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

31. Көру қабілеті бұзылған білім алушылармен түзету сабақтарын өткізу кешенді сипатта, саралау, дамыту, түзету, оқыту мен тәрбиелеуді арнайы мамандармен:арнайы педагогтармен (тифлопедагог), офтальмологтармен, логопедтермен, арнайы психологтармен, психоневрологтармен және диагнозына қарай басқа мамандармен каралады.

32. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту құндылықтарғабағытталған, тұлғаға бағытталған, іс-әрекеттік, сараланған, коммуникативтік әдістер арқылы іске асырылады.

33. Оқытудың құндылықтарға бағытталған әдісі бұл білім беруді ұйымдастыру мен орындау оның нәтижелерін белгілі құндылықтар тұрғысынан: өмірдің, адамның, табиғаттың, шындықтың, мейірімділіктің негізінде қолдану тәсілі. Құндылықтар тұлғаның мінез-құлқы мен іс-әрекеттерін маңызды фактор ретінде іс-қимыл жасау арқылы ынталандырады. Орта білім беруқұндылықтары ұлттық "Мәңгілік ел" идеятына негізделген: Қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік; сыйласымдылық; ынтымақтастық; еңбек пен шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

34. Тұлғаға бағытталған әдіс:

1) тұлғаға бағытталған әдістіңмақсаты – оқубарысын жекешелендіру, білім алушы тұлғасын жан-жақты дамытып, үйлесімді қалыптастыру. Түзету ырғағы пәні тұлғалық даму сипатын білдіреді және ағзаның жұмыс істеу қабілетін көтеруге бағытталған;

2) мұғалімнің міндеті әр білім алушының өз қабілетін сезінуіне көмек жасап, оны дамытуға жағдай жасау, білім алушының денсаулығын сақтап және нығайтуға ықпал жасау, оқу мен тәрбиеде тұлғаға бағытталған әдісті іске асырады.

35. Мұғалімдер үшін іс-әрекет әдісіұстанымы – бұл ынтымақтастық пен өзара түсінісуге негізделіп біріккен (мұғалімнің, білім алушының) іс-әрекеті:

1) "мұғалім-білім алушы" жүйесінде мұғалім мен білім алушының іс-әрекеттері келісілген, мақсаттары сәйкес болған жағдайда ғана жоғары жетістікке жетеді, бұл көру қабілеті бұзылған білім алушылардың қозғалыс белсенділігін арттыруға ынталандырады;

2) мұндай тәсілде әр білім алушыда қателесуге, оны түсініп жөндеуіне немесе қатені жібермеуіне мүмкіндік болады. Мұғалімнің міндеті – әр білім алушыға жетістікке жетуіне жағдай жасап, жалығу мен дамуына кедергі жасайтын қателесуден қорқуға орын қалдырмайды;

3) іс-әрекет амалының негізгі әдісі ретінде ойын технологиялары қолданылады. Түзету ырғағын оқытудың ең қолайлы және оңтайлы шарты арнайы ұйымдастырылған сахналанған ойындар, рөлдік және қозғалмалы ойындар, жалпы дамыту жаттығулары болып табылады. Оқыту әдісі ретінде ойын формаларын қолдану білім алушының танымдық және қимыл белсенділігін арттыруға мүмкіндік жасайды. Олар бірден бірнеше міндеттерді шешеді: бұлшықеттің ширауы мен қозғалыстан денеге түскен күшті жеңілдетеді, бір іс-әрекеттен екінші іс-әрекетке көшкенде байланыстыру рөлін атқарады. Әдістемелік тұрғыдан қарағанда жеңіл, көп күш түсірмейтін және күрделі тапсырмалары жоқ ойындар іріктеліп алынады.

36. Дифференциалды амал:

1) көруінде ақауы бар білім алушылардың көркем-шығармашылық және музыкалық-қозғалу қабілеттерін қалыптастыру үшін әр білім алушының қабілетін ескере отырып, көзі нашар көретін, көрмейтін немесе ішінара көретін, жеке-дифференциалды тәсілді қолданады;

2) сараптау процессінде білім алушылардың мынадай топтарын айқындауға болады: даму дағдысы деңгейі төмен (мүлдем көрмейтін білім алушылар деңгейі);

даму дағдысы деңгейі орташа (көзі нашар көретін, ішінара көретін білім алушылар деңгейі);

сараптау диагностикасының жоғарғы деңгейі (жеке өнер көрсетуге және әртүрлі билердің элементтерін әртістік мәнерде көрсете алатын қабілеті бар);

3) көру қабілеті бұзылған білім алушылардың қабілетін білу, олардың проблемаларын анықтап, соған сай дамыту жаттығуларын құрастыруға көмектеседі. Даму деңгейі төмен білім алушылар үшін жеке түзету әдіс-тәсілдері көрініс тапқан жеке жаттығулар жиынтығы құрастырылады. Бұл деңгейдегі білім алушылар оқу материалдырын ішінара меңгереді, оны өз бетімен орындай алмайды. Жаттығулар мұғалімнің көмегімен орындалады. Даму деңгейі орташа және жоғары білім

алушыларға нәтижелерін бекіту үшін соған сай түзетіп және одан да күрделірек даму жаттығуларын қосады;

4) дұрыс таңдалған тапсырмалар (білім алушылардың жеке қабілеттерін ескере отырып) жетістікке жетуде үлкен рөл атқарады. Жекелеме дифференциалды тәсілдің нәтижесінің бағасы болып мектептішілік ашық сабақтарға қатысуы жатқызылады.

37. Оқытудың коммуникативті амалы – бұл ақпаратты хабарлау, жеткізу (ауызша емес, сюжеттік-рөлдік көріністер, ауызша), екі немесе бірнеше адамдардың сөйлесу процесінде білім, білік дағдыларымен алмасуы. Мұғалім білім алушыға тек қана әртүрлі билердің тәсілдері мен байланыс қимылдарын үйретіп қана қоймай, сонымен бірге сабақта музыканың сүйемелдеуімен немесе музыкасыз сөз бен қимыл жаттығуларын көптеп кіргізеді. Білім алушыларға бір мезетте мәтінді айтып, сол мәтінге сәйкес қимыл әректтерін жасау қиынға соғады. Бұл тыныс алуының бұзылуына, қимыл дағдыларының ыдырауына әкеп соғады. Бұған жол бермеу үшін мұғалім алдымен мәтінді айтып, одан соң қимылдың қалай жасалатынын көрсетеді.

38. Қазіргі заманның талабы мен инновацияның жеткен жетістіктері жалпы оқыту барысына және ырғақ сабағының өткізілу түріне әсер етеді. Оқу бағдарламасы мен музыкалық ақпараттарды алу мүмкіндігі қол жетімді болды. Интернет желісін қолдану оқыту барысын сауатты жүргізу міндетін көп жеңілдетті. Қазіргі кезде медиасабақтар өткізу үшін би өнерінің әртүрлі бағыттағы (аэробика, ырғақ, классикалық би, халық биі, "тодес", "риверданс" стильдері, әлем халықтары билері) жазбілім алушыры басылған дискілерді алуға мүмкіндік бар. Бұндай сабақтарды өткізу оқу материалын көрнекі және жоғары дәрежеде пайдалануға мүмкіндік жасайды. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың би өнерімен ақпараттық-коммуникативті технологиялар арқылы танысуы "Түзету ырғағы" сабағын терең әрі кең көлемде жан-жақты тануын және қабілеті шектеулі адамдардың барлық мүмкіншіліктерін көрсетеді.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

39. Арнайы оқыту мен тәрбиелеуде білім алушылардың түзету циклі пәндері бойынша жетістіктерін бағалау эмоциялық, сапалық сипаттау сипатында болып (өз мүмкіндіктеріне дұрыс көзқарас қалыптастыру), даму жетістіктерінің мониторингін негізделеді.

40. Бағдарлама бойынша оқытудың нәтижесі үш деңгейде бақыланып және сипаттау түрінде болады:

- 1) үйренуге ұмтылады;
- 2) біреудің қолдауымен істей алады (үлкеннің, достарының);
- 3) өз бетімен жасай алады, жетекші күзірет арқылы.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

42. "Түзету ырғағы" пәні дайындық, кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерге бөлінген:

1) дайындық бөлімі саптық және ең қарапайым қимылдардан құрылған бұлшық ет пен буындардың қыздырылуына ықпал ететін қыздыру жаттығуларынан тұрады;

2) негізгі бөлім – классикалық және халық билерінің элементтерін, музыкалық сауыттылықтың негізгін, би қимылдарын, оларды үйлестіруді, дене бітімін дамыту жұмыстарын, этюдтар мен композициялар бойынша жұмыс жасауды үйретеді;

3) қорытынды бөлімге ойын кезінде музыкалық ырғақты материалдардың бекітілуі, би-ойын жаттығулары, релаксация кіреді.

43. Оқыту жұмысының негізгі түрі сабақ болып табылады (білім алушылар саны 6-8). Түзету ырғағы сабағы аптасына бір рет өткізіледі:

1) технологиялары: топпен жұмыс, сюжеттік-рөлдік, музыкалық ырғақты ойындар, көпшілік (әртүрі жастағы білім алушылардың би композицияларына қатысу);

2) әдістері: көрнекілік (практикалық сапалық көрсетілім), ауызша (түсіндіру, мүмкіндігінше бейнелі), ойын (оқу материалы ойын түрінде), шығармашылық (білім алушылардың өз беттерімен музыкалық қимыл-қозғалыс бейнесін көрсету).

44. Түзету ырғағы пәні өткізілетін орын арнайы тіректермен – "станоктармен", қабырға айналарымен жабдықталады. Станоктар – тегіс жылтыратылған, кранштейнмен қабырғаға қағылып, еденге параллель орналастырылған дөңгелек таяқтар. Станоктар адам бойының белінен келетін биіктікте қабырғадан 10-15 см алшақтықта орналастырылады. Станоктың диаметрі 8-9 см. Білім алушылардың киім ауыстыруына арнайы бөлме бөлінеді.

45. Сабаққа арналған костюмдер: ұлдар футболка, шолақ шалбар, чешки киеді; қыздар жеңіл белдемше, футболка, чешки киеді. Бірдей киім үлгісі білім алушылардың көңілін басқаға аудармай жұмыс атмосферасын қалыптастырады, білім алушыларды би қимылдарын бірдей орындап, олардың физикалық кемшіліктерін жасырып, тәртіпке үйретеді. Білім алушылардың дайындық киімдерін ауыстыруға жүйелі түрде үйретеді. Бірінші сабақтан бастап жетекші білім алушыларға сабаққа қатысу ережесін үйретеді:

1) маңызды себепсіз ешкім сабаққа кешікпейді;

2) сабақ басталғанға дейін барлық білім алушылар би залына өтіп, өз орындарына тұрады. Егер білім алушыларды осындай қарапайым дағдыларға үйретсек алдағы

уақытта жетекшіге де білім алушыға да жұмыс істеу оңай болады. Білім алушылар оқу материалдарын жеңіл игеріп, жауапкершілік, жолдастық, өзара түсіністік қарым-қатынастары дамиды.

46. Сабақтың музыкалық көркемделуі музыкалық ырғақты тәрбиелеудің негізі болады және білім алушылардың музыка мәдениетінің дамуына ықпал етеді.

1) музыкалық материал:

түрі, жанры, стилі, сипаты жағынан түсінікті болады;

мәнерлі әуені мен нақты би ритмі болады;

мазмұны жағынан білім алушылардың қызығушылығына жақын болады.

47. Түзету ырғағы пәнінің көру қабілеті бұзылған 0 және 4 сыныптарына арналған бағдарламасы 8 бөлімнен тұрады:

1) ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементі. Бұл бөлімнің жаттығулары музыкалық түйсікті дамытуға мүмкіндік туғызады: музыкалық қабылдауын қалыптастырады, ырғақты сезінуін дамытады, көру қабілеті бұзылған білім алушылардың музыкалық-есту қабілетін байытып, әуен мен қимылды үйлестіруге ықпал етеді. Дұрыс жүрудің әдістері мен дене мүсінін қалыптастыру физикалық жаттығулар(секіру, жүгіру, иілу) және әртүрлі жүру арқылы: аяқтың ұшымен, өкшемен, гимнастикалық орындықта, жіппен, затты аттап немесе айналып өту арқылы, басқа затты қою арқылы қозғалу дағдыларын дамытады; жүру ақауларын (тізені бүгуі жанмен жүру), бұзылған дене бітімін (бүкірею) түзетуді жорамалдайды;

2) ырғақты гимнастикалық жаттығулар. Ырғақты гимнастикалық жаттығулармен айналысу білім алушы ағзасының функционалдық мүмкіншілігіне байланысты. Бұл сабақ негізінен қимыл-қозғалысында ауытқуы бар білім алушылардың қимылын түзетуге, оны қалыптастыруға және функционалдық қабілетінің дамуына бағытталған. Арнайы ырғақты жаттығуларда нақты бір ырғақты жаттығудың басым, әлсіз жақтары сараланады. Қолданылып жүрген көптеген әдістердің ішіндегі ең қарапайымы, әрі түсініктілері: санау арқылы жүру, алақан соғу арқылы жүру, қол мен дене қозғалыс жаттығулары, таныс би қадамдарын (музыкасыз) санамақ немесе өлең жолдарын айту арқылы орындау (мысалы, "Айгөлек", "Жалқаубек"). Бұл жаттығулар білім алушының тек ырғақты сезінуін ғана емес дұрыс тыныс алуын, сөз мәнерін (дикциясын) қалыптастырады. Арнайы жаттығулар білім алушының жас ерекшелігіне қарай күрделеніп отырады;

3) әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар. Бұл бөлімдегі жаттығулардың барлығы белгілі бір әуеннің сүйемелдеуі арқылы орындалуға есептелген. Білім алушылар музыканың ырғағына сай үйлесімді қимылдар жасап, әуенмен бірге бастап, әуен аяқталғанда аяқтап үйренеді. Әуенмен бірге жасалатын жаттығулар көзі нашар көретін білім алушының тек қана дене сымбатын түзеп қоймай, сонымен бірге олардың ойлау, есте сақтау, зейін, қабылдау сияқты қабілеттерін де дамытуға ықпал етеді. Сабақта Е.Хасанғалиев, Ш.Қалдаяқов, Ә.Бейсеуов, Ә.Еспаев,

М.Керейбаев, А.Асанов сияқты қазақ композиторларының әндері мен күйлерін қолдану білім алушының ұлттық музыкаға деген сүйіспеншілігін арттырады;

4) сюжеттік-рөлдік көріністер. Білім алушының шығармашылық іс-әрекетін ұйымдастыру мұғалімге білім алушының мінез-құлқын көруге, оның жасын, жынысын, темпераментін, осы іс-әрекетке байланысты білім алушының қызығушылығы мен жағдайын ескере отырып жеке жұмыс жүргізуге, оның шығармашылық әлеуетін анықтап, дамытуға мүмкіндік береді. Сюжеттік-рөлдік көріністерде көру қабілеті бұзылған білім алушыларға аң кейпіне еніп, әртіс болуларына, сырттай бақылай отырып көрмейтін және ішінара көретін білім алушылардың шығармашылық мүмкіншіліктерінің қаншалықты өсетінін, арман-қиялдарының баи түсетінін қалыптастыруына мүмкіншілік туғызады. Шығармашылық қызметтің бір бағыты: би импровизациясы – бұл тапсырманы орындау барысында ұсынылған тақырыпқа сай би қимылдарын құрастыру және қимылдардың үйлесімділігі. Бұл бөлімнің мазмұнына өлең жолдарын, әндерді, мақалдарды, ертегілерді сахналау, қимылдың айқындығын дамытатын этюдтар кіреді. Сабақтарда шығармашылық тапсырмалар аз мөлшерде немесе тақырып бойынша жеке сабақтар болып өткізіледі;

5) қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары. Музыкалы-ырғақты, қозғалыс ойындары білім алушының ырғақты сезініп, музыкалық шығармаларды қабылдауына, сөйлеу дағдылары мен ойлау қабілетін дамытуға, ерік-жігерін ұштауға бағытталған. Материалдардың тақырыптарға бөлініп көрсетілуі міндетті түрде рет-ретімен орындалады дегенді білдірмейді. Ритмикада ұстаз жекелеме тақырыптарға қайта оралып, оны күрделендіре түседі. Ритмика сабағында материалдар әр түрлі тақырыптардан алынып жинақталады. Осы тақырыптардың біреуі жұмыстың негізін құрап, басқалары көмекші құрал ретінде пайдаланылады. Әр тақырып бойынша істелетін жұмыс келесі тақырыпқа алғышарт ретінде, ал өткен тақырып жаңа сабаққа тіреуіш ретінде қолданылады. Материалдарды тақырыпқа бөлу шартты сипатқа ие. Музыка көру қабілеті бұзылған білім алушылардың тәрбиелеудің маңызды бір бөлігі болып қана қоймай, жеке тұлғаның ақыл-ойы мен дене бітімін жетілдіреді, әрі жан-жақты өмір тәрбиесін кеңейтуге, біліктілік пен шығармашылық іскерлігін дамытуға мүмкіндік туғызады. Би элементтерін орындау қарапайым қозғалыс арқылы жүру, жүгіру басқа да қимылдарды меңгеруге көмектеседі. Ұлттық, заманауи, бал билерін үйрену. Ритмика сабағында билерді пайдалану білім алушының эстетикалық талғамының өсуіне, олардың әдемі, әсем қимылдарды үйренуіне, биге деген сүйіспеншілігінің артуына ықпал етеді;

6) халық-сахналық биілерінің элементтері. Халық билерінің элементтерімен жұмыс білім алушылар әуенге және би қадамдарына үйрене салысымен бірден басталады. Жетекші білім алушыларды сонымен қатар қазақ билеріне тән мінез-құлықтарымен және бейнелерімен таныстырады. Халық-сахналық биілерінің элементтерін үйрену әр халыққа тән негізгі жүрістер мен қозғалыстардан – қолдың, аяқтың, дененің, бастың

тұруы мен қалыбын білуден басталады.Әр халықтардың билерінің элементтерін орындау білім алушыларды сол халықтардыңмәдениетін, соларға тән билердің қозғалыстарын табуға үйретеді. "Түзету ырғағы" сабағында би элементтерін орындау жүру, жүгіру және басқа да қимыл-қозғалыстың түрлерін меңгеру қарапайым әуенді-қозғалмалы бейнелерді көрсетудің тәсілі ретінде қолданылады;

7) заманауи би элементтері. Ырғақ сабақтарында би элементтерін қолдану білім алушылардың эстетикалық талғамын дамытуға, әдемі, көрікті би қимылдарды жасауына ұмтылуға, биге деген сүйіспеншілікерін арттыруға мүмкіндік туғызады. Байланыс билерінде жұппен жүріп байланыс жасай алу (әдетте мүлдем көрмейтін және ішінара көретін + нашар көретін білім алушыны жұппен қою әдісі қолданылады) зейіні және есте сақтау қабілетін арттырады. Білім алушылар нақты орындалатын жаттығудың әдемілігін сезініп, одан шығармашылық қанағат алады. Кеңістікте сапқа тұру жаттығуларын орындау және әртүрлі билер мен жұп билерінің элементтерін орындау барысында, білім алушылар ұйымдастырушылық қабілетінің дағдыларын арттыруды, тәртіпті, бір-біріне сыпайы қарауды үйренеді;

8) бал билерінің элементтері. Бал билерінің элементтерін орындауқозғалысты үйлестіру мен ырғақты әрлеуде ең күрделісі болып табылады. Бал билерінің элементтерін үйрену музыкалық түйсік пен би қимылының әсемдігін дамытып, қыз бен ұл білім алушының арасындағы қарым-қатынас мәдениетіне тәрбиелеп, белгілі бір ережелерді үйретеді. Мынандай міндеттер қойылады: денеге арналған қимылдарды қайталау, салмақты дұрыс бөле білу, табанның нақты жұмысы, жұбын алып жүру мен дұрыс қалыпта тұру, қимылды бір-бірімен келісіп жасау. Бұндай білім алушырмен жұмыс ісегенде мұғалімсабырлылық, төзімділік және икемділік танытып, физикалық жүктемелерді байқап береді. Бимен танысу бидің әуені мен тарихымен танысудан басталады. Би элементтерін біртіндеп үйренеді. Білім алушылар би қимылдарын мұғалімнің артынан қайталай отырып тез үйрене алады.

48. Пән бойынша мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған:

1) бөлімдер әрі қарай бөлішелерге бөлінген, олар өздеріне күтілетін нәтиже түрінде: дағды немесе қабілеті, білімі немесе түсінуі, сыныптар бойынша оқыту мақсатын қояды. Оқытудың мақсаты әр бөлімшенің ішінде қатарынан ұйымдастырылып, мұғалімдерге өзінің жұмыс жоспарын құрып және білім алушылардың жетістіктерін бағалап, сонымен қатар оларды келесі оқыту кезеңімен таныстырға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементі	1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары 1.2 Әуенді тыңдау
2	Ырғақты гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары 2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар

3	Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.	3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар 3.2 Заттармен жаттығулар 3.3 Билерге дайындық жаттығулары
4	Сюжеттік-рөлдік көріністер	4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау 4.2 Шығармашылық қызмет
5	Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар 5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетін ойындар
6	Халық биі элементтері	6.1 Теориялық мәліметтер 6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары 6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары
7	Заманауи би элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер 7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары 7.3 Байланыс биі элементтері
8	Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер 8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар

49. Оқыту бағдарламасы мақсаты кодпен белгіленген. Кодтың бірінші саны сыныбын, екінші және үшінші сандары бағдарламаның бөлімшелерін, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірлеуін білдіреді. Мысалы, 1.2.1.4: "1" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының нөмірі.

50. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементі":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
0.1.1.1 сымбатын сақтауда дұрыс		1.1.1.1 сапқа тұруда және қайтадан сапқа тұруда дұрыс дене бітімін сақтау	2.1.1.1 қимыл-қозғалыс кезінде дұрыс дене бітімін сақтау 2.1.1.2 қозғалыс бағыты мен екпін өзгерісі кезінде дұрыс жүру қимылдарын меңгеру	3.1.1.1 әртүрлі қимыл қозғалыс кезінде дұрыс дене бітімін қадағалай білу 3.1.1.2	4.1.1.1 айналадағылардың адамды эстетикалық қабылдауында дұрыс дене бітімі мен әдемі келбеттің маңыздылығын түсіну

1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	дене бітімінің маңыздылығын түсіну 0.1.1.2 дұрыс жүрудің ерекшеліктерін, табанды дұрыс қоюды, дұрыс жүруде тізені қалай қоюды білу	1.1.1.2 дұрыс жүру дағдыларын меңгеру 1.1.1.3 сап бойынша және жұппен қауіпсіз ұимылдау ережелерін білу 1.1.1.4 би бөлмесінде бағдарлана білу	2.1.1.3 сапқа қайта тұру кезінде екпінді өзгерту және қадағалау 2.1.1.4 сахнада бағыттала білу 2.1.1.5 өз бетімен кішкентай шеңбер, үлкен шеңбер жасай білу, шеңбер бойынша қол ұстасып жүру, шеңберді үлкейтіп, кішірейту.	әртүрлі сапқа тұру кезінде (диагональ, тік сызық, шахмат бойынша) қимылды үйлестіре білу дағдыларын меңгеру 3.1.1.3 бұрылып жүру дағдыларын меңгеру 3.1.1.4 сахнада өз бетімен орын ауыстыра білу	4.1.1.2 шеңбер бойынша жүру дағдыларын пайдалану, жұппен жүру, жұппен айналу, шашыраңқы қозғалыс, сақталған анализаторларды пайдалану арқылы әуеннің екпіні мен ырғағына сай кішкентай қадаммен жүру
1.2 Әуенді тыңдау	0.1.2.1 әуеннің мінезін сезіну 0.1.2.2 қимыл-қозғалыс кезінде музыкалық фразаны, акценті, жеңіл ырғақтық суреттерді белгілеу 0.1.2.3 әуеннің дыбысын, екпінін анықтай алу	1.1.2.1 әуеннің ырғағына сай дұрыс дене бітімін сақтай отырып, аяқтың ұшымен дұрыс жүру 1.1.2.2 қимыл-қозғалыста әуеннің мықты такт долясын белгілеу 1.1.2.3 әуеннің негізгі үш жанры жайлы білу: марш -ән-би	2.1.2.1 қозғалыс ырғағын тездету және ақырындату 2.1.2.2 музыкалық бейнеге сай айқын қозғала білу 2.1.2.3 негізгі би жанрлары жайлы білу: вальс, пляска, заманауи би	3.1.2.1 би әуенінің ерекшеліктерін ажырату: марш, вальс, полька, пляска, хоровод 3.1.2.2 жаттығулардың бастапқы және соңғы аккордтарын тыңдау және түсіну	4.1.2.1 әуеннің мінезіне сай қимылдарды – анық, қатты, ақырын, байсалды орындау 4.1.2.2 әуен ырғағын есептеу, әуеннің өлшемін тыңдау арқылы анықтау

2) "Ырғақты гимнастикалық жаттығулар":

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
0.2.1.1 қолдың және дененің қозғалысына арналған қарапайым жаттығулар жиынтығын білу		1.2.1.1		3.2.1.1	4.2.1.1

2.1. Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.2 оң-сол, жоғары-төменді ауызша белгілеу ; 0.2.1.3 оң және сол аяқтан бастап адымдау, басты бұру, оң және сол қолды көтеру және түсіру, қозғалыс кезінде оңға қарай және солға қарай бұрылу, жеңіл жүру, аяқты жоғары көтере отырып ырғақпен жүгіру , бір аяқтан екінші аяққа секіру арқылы жүгіру	мұғалімнің көмегімен жаттығулар жиынтығын санау арқылы көрсету 1.2.1.2 санауға мән беруге арналған ырғақты жүру жаттығуларының қарапайым түрлерін білу 1.2.1.3 қол және аяқтың жұмысын көру, есту және тактильді қабылдаумен үйлестіру;	2.2.1.1 әуеннің сүйемелдеуінсіз өлең жолдарын айта отырып, таныс би адымдарын жасау 2.2.1.2 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу	арнайы ырғақты жаттығулар жиынтығын меңгеру 3.2.1.2 орын ауыстыра отырып қозғалу, қозғалыстың негізгі дағдыларының сапасын жақсарту 3.2.1.3 әуеннің әртүрлі мінезіне сай ырғақты, ширақ қимылдау	жаттығу жасағанда жалпы дамыту жаттығулар жиынын өз бетімен қолдану 4.2.1.2 арнайы ырғақты жаттығулар жиынын жасағанда бірізділікті сақтау және орындау 4.2.1.3 гимнастикалық жаттығулар жасағанда шығармашылығын таныту
2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	0.2.2.1 қозғалыс ақауын түзетуге бағытталған арнайы жаттығуларды санауға мән беру арқылы қайталай білу	1.2.2.1 санау арқылы қимылдай білу және өз бетімен қозғалыстағы қателіктерді таба білу; 1.2.2.2 ырғақты жаттығуларды орындау барысында дұрыс дене бітімінің маңызын түсіну	2.2.2.1 дұрыс дене бітімін сақтай отырып ырғақты гимнастика жаттығуларын өз бетімен орындау 2.2.2.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы сапқа тұрудың ережелерін білу	3.2.2.1 дене бітімін сақтай отырып, қол позициясын, аяқ позициясын, жұппен тұру позициясын білу 3.2.2.2 ырғақты жаттығуларды орындағанда сапқа тұруда және қайтадан сапқа тұру дағдыларын меңгеру	4.2.2.1 ординациясын дамытып, кеңістікті бағдарлау қимыл-қозғалыс тарын көрсету; 4.2.2.2 негізгі қозғалыс түрлерін дамытуға және түзетуге арналған жаттығуларды көрсету 4.2.2.3 ассиметриялық гимнастика элементтер

3) "Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
					4.3.1.1

3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	0.3.1.1 оң-сол, жоғары-төменді ауызша белгілеу; 0.3.1.2 дыбыстар мен әуеннің екпінін ажырата білу	1.3.1.1 ырғақты өз бетімен анықтау; 1.3.1.2 мықты және әлсіз үлесін бөлу 1.3.1.3 өз қимыл-қозғалысын әуенмен үйлестіру	2.3.1.1 музыка қол және дене қимылы жаттығуларын өлең жолдарын айту арқылы, санауға, әуенмен орындау; 2.3.1.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыста әуеннің фразасы мен акцентін белгілеу 2.3.1.3 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу	3.3.1.1 қозғалысты музыкамен бірге бастап, музыкамен бірге аяқтау 3.3.1.2 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу және қимыл-қозғалысты әуенмен үйлестіру	использовать навыки передвижения на сцене с использованием сохранных анализаторов соответствующего характера мелодии әуеннің мінезіне сай сақталған анализаторлар арқылы қимыл-қозғалыс дағдыларын пайдалану 4.3.1.2 әуенге сай жаттығуларды орындау: "секіру", "шоқырақтап жүру", "таптау", "би қадамы", "марш", "шапалақтау", "жартылай отырып және толық отырып жүру", "шаг с притопом", "шұқылағыш", "бөлшек қадам"
3.2 Заттармен жаттығулар	0.3.2.1 мұғалімнің көмегімен жаттығуларды белгілі бір музыканың сүйемелдеуімен орындай білу 0.3.2.2 мұғалімнің көмегімен қолда затты ұстап тұрып қолға және денеге арналған	1.3.2.1 музыка басталғанда қимылдарды бастап, дәл музыкалық шығарма аяқталғанда қай кезде қимылдарды аяқтайтынын түсіну 1.3.2.2 жаттығуларды орындау барысында заттарды	2.3.2.1 билеу кезінде дене бітімінің тұрқын бақылап және заттарды қалай пайдалануын білу (шляпалар, доптар, шеңберлер) 2.3.2.2 заттармен ойналатын музыкалық-ырғақты ойындарды білу 2.3.2.3 сахнада және би залында сақталған	3.3.2.1 заттармен орындалатын ырғақты жаттығулардың дағдыларын меңгеру 3.3.2.2 заттармен ойналатын және ауызша емес музыкалық-ырғақты ойындарда өз бетінше бағыттала білу	4.3.2.1 әуеннің сипатына сәйкескелетін заттармен жаттығуларды көрсету (қамшы, орамалдар, гүлдер, желпуіштер) 4.3.2.2 ойдан шығару дағдыларын пайдаланып, ойдан шығарылған заттармен

	қарапайым жаттығуларды орындай алу	қолданудың ережелерін білу	анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу		жұмыс істей білу
3.3 Билерге дайындық жаттығулары	0.3.3.1 денені дұрыс қою ережелерін меңгеру 0.3.3.2 бөлменің ортасында негізгі жаттығуларды орындау	1.3.3.1 сапа тұруда және қайта сапқа тұруда би сызығын ұстай білу 1.3.3.2 қозғалыс бағытын орындау 1.3.3.3 бұрылу бұрыштарын білу 1.3.3.4 сыныптағы нүктелер 1.3.3.5 табанның, тізенің, белдің ашық және жабық күйін білу	2.3.3.1 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, би кезінде "шахмат", "шеңбер", "диагональ" бойынша тұруды түсіну 2.3.3.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы залда бағдарлана білу	3.3.3.1 билерге дайындық жаттығулары кезінде әуеннің мінезіне сай өз бетімен бағыттала білу 3.3.3.2 ырғақты суреттерді шапалақтау арқылы жеткізу 3.3.3.3 жұбымен би кезінде арақашықтықты сақтау, шеңбер бойынша қозғалу	4.3.3.1 биді үйренуге дайындалу кезінде актерлік мәнерлеу жаттығуларын қолдану 4.3.3.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы тез орындалатын жаттығулардың техникасын меңгеру 4.3.3.3 таныс би қимылдарын түйіндеу

4) "Сюжеттік-рөлдік көріністер": 5-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	0.4.1.1 түсінуге жеңіл әндер мен ертегілерді сахналай білу 0.4.1.2 мимика, жест, позатүсініктері жайлы білу	1.4.1.1 мұғалімнің көмегімен музыкамен және ауызша емес қимылдар қолданылатын, өлеңдермен сүйемелденетін драмалық қойылымдарға қатысу	2.4.1.1 әуеннің дыбысын тану; актерлік шеберлік дағдысын меңгеру және ойын кезінде рөлді бөле білу 2.4.1.2 музыка туындысындағы ертегі кейіпкерлерінің бейнелерін жеткізе білу	3.4.1.1 ауызша емес қарым-қатынасты түрін қолдану және аңмен құстың әрекетін, көліктің қозғалысын, адамдардың іс-әрекетін көрсете білу; 3.4.1.2 негізгі нүктелер мен қадамдарды анықтай білу	4.4.1.1 релаксация әдісі ретінде кез келген ойынды өз бетімен қолдану; 4.4.1.2 музыкалық композициялардан жыл мезгілдерін анықтай білу; 4.4.1.3 импровизацияда рөлдерін ауыстыра білу
					4.4.2.1

4.2 Шығармашылық қызмет	0.4.2.1 жеке және топпен жұмыс істеу дағдыларын пайдаланып, ертегілерді сахналау; "Репка", "Үйшік", "Бауырсақ" 0.4.2.2 сахнада бағдарлана білу	1.4.2.1 қозғалыстағы мақсаттарға жету үшін өз бетімен жұмыс істеу дағдыларын пайдалану	2.4.2.1 өзінің және басқа да шығармашылық тапсырмаларды түсіну 2.4.2.2 қозғалыс іс-әрекетінде шығармашылық таныту	3.4.2.1 ырғақты қимылдар мен би элементтерін орындағанда өз рөлі мен басақалардың да рөлін көрсету	қимылдардың айырмашылығын ажырата отырып, әртүрлі рөлдермен эксперимент жаса 4.4.2.2 кең ауқымды билерде, импровизацияларда, ойындарда таныс қимылдарды шығармашылық тұрғысынан пайдалану

5) "Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары":

6-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар	0.5.1.1 би кезінде бір қимылдан екінші қимылға ауысуын мұғалімнің көсеткен іс-әрекетінен қайталау	1.5.1.1 ойын кезінде сақталған анализаторлар арқылы қолда затты ұстап тұра білу 1.5.1.2 ойын кезінде заттарды пайдаланудың қауіпсіздік ережелері мен тәсілдерін білу	2.5.1.1 ойын кезінде сақталған анализаторларды пайдалану арқылы затпен бірге қозғалу 2.5.1.2 бөлмеде, сахнада бағыттала білу	3.5.1.1 затты би кезінде қолдану 3.5.1.2 ойын кезінде затты пайдаланудың қауіпсіздік ережелерін меңгеру	4.5.1.1 затпен ырғақты қимылдарды нақты орындау 4.5.1.2 затпен ойналатын ойындар кезінде басқаларға еліктемей өз бетімен қимылдау, нақты қимылдарды іздеу, әуеннің мінезіне сай қимылдарды ойластыру (таңдау),
5.2 Сөзбен немесе әуенмен	0.5.2.1 ең қарапайым төрт, сегіз жолды	1.5.2.1 қол ұстасып әндетіп ойын ойнай білу 1.5.2.2 ойын кезінде бір шеңберден екі	2.5.2.1 сақталған анализаторларды пайдаланып, дұрыс дене бітімін сақтай отырып, қолдың, аяқтың, дененің және бастың қимылын	3.5.2.1 бір іс-әрекеттен екінші іс-әрекетке көшу кезінде өз бетімен бұлшық ет пен	4.5.2.1 кез келген ойынды релаксация ретінде қолдану 4.5.2.2

сүйемелденетейін ойындар	өлеңдерді білу және оларды ойын түрінде орындау	немесе үш шеңберге бөлініп тұра білу	әуенмен бірге көрсету 2.5.2.2 ырғақтық-әуенді және сюжетті ойындарда кейіпкерлердің бейнелерін көрсете білу	қозғалыстан түскен ширығуды жеңілдету	кеңістікте өз бетімен бағыттала білу (бөлмеде, сахнада)

6) "Халық би элементтері":

7-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
6.1 Теориялық мәліметтер	0.6.1.1 Қазақстан Республикасында көптеген ұлттардың тұратынын және әр ұлт өзінің мәдениетін бірге алып жүретінін білу	1.6.1.1 әр ұлттардың билері туралы ақпараттарды білу	2.6.1.1 Қазақстан Республикасында тұратын әртүрлі ұлттардың әуенін тани білу	3.6.1.1 ұлттық сипатағы еліктеуге тұрарлық жақсы жақтарын көрсете білу	4.6.1.1 халық билерінде ұлттың тұрмыс-тіршілігі, еңбегі, қоршаған табиғаты, махаббат пен достық сезімі көрінетінін түсіндіру
6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	0.6.2.1 "Қамажай" биінде бір қимылдан екінші қимылға ауысуын мұғалімнің көсеткен іс-әрекетінен қайталау	1.6.2.1 топта билей алу 1.6.2.2 мұғалімнің артынан қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын қайталау	2.6.2.1 қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын білу 2.6.2.2 мұғалімнің артынан бір шеңберден екi-үш шеңбер құру қимылдарын қайталау, білу	3.6.2.1 билеу кезінде заттарды қолдану (кішкентай домбыра, кесе, гүлдер) 3.6.2.2 би қимылдарынан қыздарға тән қасиеттерді табу: ибалылық, жұмсақтық, ұстамдылық, байсалдылық	4.6.2.1 биде көркем образдың сұлулығын бағалау; 4.6.2.2 шығармашылық белсенділікті іске асыру 4.6.2.3 әртүрлі әуеннің сипатына, динамикасына (қатты, ақырын), регистріне (жоғары, орташа, төмен) сай келетін қимылдар жасау
6.3 ұлдарға арналған қазақ	0.6.3.1 "Қара жорға" биінде бір қимылдан екінші қимылға	1.6.3.1 топта билей алу 1.6.3.2 мұғалімнің артынан қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын	2.6.3.1 қолдың тұру қалыбын, аяқтың, дененің, бастың қазақ	3.6.3.1	4.6.3.1 би қимылдарынан ұлдарға тән қасиеттерді табу

ұлттық билерінің негізгі қимылдары	ауысуын мұғалімнің көрсеткен іс-әрекетінен қайталау	бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын қайталау	биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын білу	билеу кезінде заттарды қолдану (қамшы, домбыра)	:күштілік, жігерлілік, батылдық, албырттық, абырой.

7) "Заманауи би элементтері":

8-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
7.1 Теориялық мәліметтер	0.7.1.1 танымал билер жайлы қысқаша ақпарат білу	1.7.1.1 заманауи әуендердің ырғағын тани білу	2.7.1.1 заманауи билердің ерекше белгілерінсипаттау	3.7.1.1 заманауи билердің орындалу мәнерін түсіндіру	4.7.1.1 би элементтерін орындау кезінде би жайлы білетін теорияларын пайдалану
7.2 Кеңістікте сапқат ұру жаттығулары	0.7.2.1 мұғалімнің көмегімен орын ауыстыру қозғалыстарын жасау 0.7.2.2 музыка әуенімен жүру және жүгіру	1.7.2.1 орын ауыстыру қозғалыстарын білу; 1.7.2.2 топпен орындалатын билерде қимылдардыңүйлесімді жасалатынын түсіну және би қимылдарын үйлесімді орындауға талпыну	2.7.2.1 биде ауызша емес қатынас түрлерін қолдану (ым, ишарат, тұрған тұрыс) 2.7.2.2 сақталған анализаторларды пайдаланып, танымал билердің қарапайым қимылдарын орындау 2.7.2.3 жұппен жәнетопта орын ауыстыру қозғалыстарын білу	3.7.2.1 сахнада еркін қозғала алуын көрсету; 3.7.2.2 жұппен қозғалыс қимылдарынсенімді жасай білу	4.7.2.1 заманауи билерді орындау кезінде көрерменге өзінің эмоциялары мен сезімдерін көрсете алу 4.7.2.2 сақталған анализаторларды пайдаланып, кеңістікте сапқат ұру және қайтас а п қ а тұружаттығуларын білу
	0.7.3.1 билердің қарапайым	1.7.3.1	2.7.3.1 биде"шахмат", "шеңбер", "диагональ"	3.7.3.1 қозғалыстың негізгі түлерін ассиметриялық гимнастиканың элементтерін орындау,бір түзудің бойымен аяқтың ұшымен, биік	4.7.3.1 байланыс биі элементтерін үйренуге дайындалукезінде актерлік мәнерлеу жаттығуларын қолдану 4.7.3.2

7.3 Байланыс биі элементтері	элементтерін білу 0.7.3.2 қол және аяқтың жұмысын көру, е с т у қабілеттерініңқа былдауымен үйлестіру 0.7.3.3 топта билеу	би түзулігін сақтай білу 1.7.3.2 қозғалыс бағытын сақтай білу 1.7.3.3 айналу бағыты; 1.7.3.4 сыныптағы нүктелер	түрінде қалай ауысуды түсіну, бөлмеде еркін орын ауыстыру 2.7.3.2 байланыс биі элементтерімен жұбын қалай алып жүруді білу	өкшеменқозғалу ; 3.7.3.2 табанды ары-бері аунату; 3.7.3.3 тізені жоғары көтеріп; 3.7.3.4 бетпен жүру; 3.7.3.5 секіріп жүгіру; 3.7.3.6 қол шапалақтап шоқырақтап жүгіру	биде әртүрлі пішіндерді: төртбұрыш, шеңбер, сызық, бесжұлдыз, жылан, қақпаны ойындай білу; 4.7.3.3 байланыс биі элементтерін көрсете білу: " Вару-вару", " Полька", " Рок-н-рол", " Стирка", " Автодром", " Рилио"

8) "Бал билерінің элементтері":

9-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2- сынып	3-сынып	4 - сынып
8.1 Теориялық мәліметтер	0.8.1.1 бал билері туралы қысқаша акпараттарды білу	1.8.1.1 бал билері кезінде ұл мен қыздың арасындағы қарым-қатынас мәдениетін білу	2.8.1.1 бимен танысу әуен мен бидіңтарихын білуден басталатынын түсіндіру	3.8.1.1 бал билерінің орындалу мәнерін сипаттау	4.8.1.1 биді орындау кезінде бал биі элементтері жайлы білетін теорияларын пайдалану
8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар	0.8.2.1 жұппен бидің не екенін білу, музыка әуенімен санауға мән	1.8.2.1 жұппен билегенде би ережелерін сақтау; 1.8.2.2 бидің басында және соңында бас июді білу; 1.8.2.3 бал биі элементтерін	2.8.2.1 би кимылдарын бір-бірімен келісіп жасау; 2.8.2.2 дұрыс дене бітімін сақтай отырып мұғалімнің жасаған кимылдарын қайталау 2.8.2.3	3.8.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс дене бітімін, дене салмағын дұрыс бөлуді, табанның нақты жұмысын, жұпта дұрыс позицияда тұра білуімен қатар жұбын алып жүруін бақылау	4.8.2.1 бидің еденнен басталатынын білу және қай кезде аяқты басу (салмақты қалай бөлетінін), аяқты қалай қояды (табан қалай жұмыс істейтінін), тізенің не істейтінін, жамбастың не істейтінін, дененің не істейтінін, қолдың қалай қозғалатынын, адамның көзқарасының қалай бағытталғанын

	беру арқылы жұбымен қозғала алу,	орындау барысында дұрыс дене бітімінің маңызын білу	сақталған анализаторларды пайдалана отырып, би кимылдарын әуенмен үйлестіру	3.8.2.2 сақталған анализаторлар арқылы орын ауыстыра отырып қозғалу	ретімен көрсетіп , түсіндіру; 4.8.2.2 бал биі элементтерін көрсету: "Полька", "Сударушка", "Фигурный вальс", "Ча-ча-ча", "Венский вальс", "Джайв", "Самба", "Полонез", "Берлинская полька"

51. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0 - сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы Менің мектебім	1. Ырғақ,музыкалық сауаттылықтың элементтері	1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	0.1.1.1 сымбатын сақтауда дұрыс дене бітімінің маңыздылығын түсіну 0.1.1.2 дұрыс жүрудің ерекшеліктерін, табанды дұрыс қоюды, дұрыс жүруде тізені қалай қоюды білу
		1.2 Әуенді тыңдау	0.1.2.1 әуеннің мінезін сезіну 0.1.2.2 қимыл-қозғалыс кезінде музыкалық фразаны, акценті, жеңіл ырғақтық суреттерді белгілеу 0.1.2.3 әуеннің дыбысын, екпінін анықтай алу
2-тоқсан			
		2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.1 қолдың және дененің қозғалысына арналған қарапайым жаттығулар жиынтығын білу 0.2.1.2 оң-сол, жоғары-төменді ауызша белгілеу; 0.2.1.3 оң және сол аяқтан бастап адымдау, басты бұру, оң және сол қолды көтеру және түсіру

Менің отбасым және достарым	2. Ырғақты гимнастикалық жаттығулар		, қозғалыс кезінде оңға қарай және солға қарай бұрылу, жеңіл жүру, аяқты жоғары көтере отырып ырғақпен жүгіру, бір аяқтан екінші аяққа секіру арқылы жүгіру
		2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	0.2.2.1 қозғалыс ақауын түзетуге бағытталған арнайы жаттығуларды санауға мән беру арқылы қайталай білу
Бізді қоршаған әлем	3. Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.	3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	0.3.1.1 оң-сол, жоғары-төменді ауызша белгілеу; 0.3.1.2 дыбыстар мен әуеннің екпінін ажырата білу
		3.2 Заттармен жаттығулар	0.3.2.1 мұғалімнің көмегімен жаттығуларды белгілі бір музыканың сүйемелдеуімен орындай білу 0.3.2.2 мұғалімнің көмегімен қолда затты ұстап тұрып қолға және денеге арналған қарапайым жаттығуларды орындай алу
		3.3 Билерге дайындық жаттығулары	0.3.3.1 денені дұрыс қою ережелерін меңгеру 0.3.3.2 бөлменің ортасында негізгі жаттығуларды орындау
3-тоқсан			
Саяхат	4. Сюжеттік-рөлдік көріністер	4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	0.4.1.1 түсінуге жеңіл әндер мен ертегілерді сахналай білу 0.4.1.2 мимика, жест, позатүсініктері жайлы білу
		4.2 Шығармашылық қызмет	0.4.2.1 жеке және топпен жұмыс істеу дағдыларын пайдалынып, ертегілерді сахналау; "Репка", "Үйшік", "Бауырсақ" 0.4.2.2 сахнада бағдарлана білу

	5. Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар 5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетейін ойындар	қимылға ауысуын мұғалімнің көсеткен іс-әрекетінен қайталау 0.5.2.1 ең қарапайым төрт , сегіз жолды өлеңдерді білу және оларды ойын түрінде орындау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Халық биі элементтері	6.1 Теориялық мәліметтер 6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары 6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	0.6.1.1 Қазақстан Республикасында көптеген ұлттардың тұратынын және әр ұлт өзінің мәдениетін бірге алып жүретінін білу 0.6.2.1 "Қамажай" биінде бір қимылдан екінші қимылға ауысуын мұғалімнің көсеткен іс-әрекетінен қайталау 0.6.3.1 "Қара жорға" биінде бір қимылдан екінші қимылға ауысуын мұғалімнің көрсеткен іс-әрекетінен қайталау
4-тоқсан			
Тағам және сусын	7. Заманауи би элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер 7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары 7.3 Байланыс биі элементтері	0.7.1.1 танымал билер жайлы қысқаша ақпарат білу 0.7.2.1 мұғалімнің көмегімен орын ауыстыру қозғалыстарын жасау 0.7.2.2 музыка әуенімен жүру және жүгіру 0.7.3.1 билердің қарапайым элементтерін білу 0.7.3.2қол және аяқтың жұмысын көру, есту қабілеттерінің қабылдауымен үйлестіру 0.7.3.3 топта билеу
Дені саудың – жаны сау!	8. Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер 8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар	0.8.1.1 бал билері туралы қысқаша ақпараттарды білу 0.8.2.1 жұппен бидің не екенін білу, музыка әуенімен санауға мән беру арқылы жұбымен қозғала алу,

2) 1 - сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы Менің мектебім	1. Ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементтері	1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	1.1.1.1 сапқа тұруда және қайтадан сапқа тұруда дұрыс дене бітімін сақтау 1.1.1.2 дұрыс жүру дағдыларын меңгеру 1.1.1.3 сап бойынша және жұппен қауіпсіз ұимылдау ережелерін білу 1.1.1.4 би бөлмесінде бағдарлана білу
		1.2 Әуенді тыңдау	1.1.2.1 әуеннің ырғағына сай дұрыс дене бітімін сақтай отырып, аяқтың ұшымен дұрыс жүру 1.1.2.2 қимыл-қозғалыста әуеннің мықты такт долясын белгілеу 1.1.2.3 әуеннің негізгі үш жанры жайлы білу: марш -ән-би
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	2. Ырғақты гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	1 . 2 . 1 . 1 мұғалімніңкөмегімен жаттығулар жиынтығын санау арқылы көрсету 1.2.1.2 санауға мән беруге арналған ырғақты жүру жатығуларының қарапайым түрлерін білу 1.2.1.3 қол және аяқтың жұмысын көру, есту және тактильді қабылдаумен үйлестіру
		2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	1.2.2.1 санау арқылы қимылдай білу және өз бетімен қозғалыстағы қателіктерді таба білу 1.2.2.2 ырғақты жаттығуларды орындау барысында дұрыс дене бітімінің маңызын түсіну
		3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	1.3.1.1 ырғақты өз бетімен анықтау; 1.3.1.2 мықты және әлсіз үлесін бөлу

Бізді қоршаған әлем	3. Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.		1.3.1.3 өз қимыл-қозғалысын әуенмен үйлестіру
		3.2 Заттармен жаттығулар	1.3.2.1 музыка басталғанда қимылдарды бастап, дәл музыкалық шығарма аяқталғанда қай кезде қимылдарды аяқтайтынын түсіну 1.3.2.2 жаттығуларды орындау барысында заттарды қолданудың ережелерін білу
		3.3 Билерге дайындық жаттығулары	1.3.3.1 сапа тұруда және қайта сапқа тұруда би сызығын ұстай білу 1.3.3.2 қозғалыс бағытын орындау 1.3.3.3 бұрылу бұрыштарын білу 1.3.3.4 сыныптағы нүктелер 1.3.3.5 табанның, тізенің, белдің ашық және жабық күйін білу
3-тоқсан			
Саяхат	4. Сюжеттік-рөлдік көріністер	4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	1.4.1.1 мұғалімнің көмегімен музыкамен және ауызша емес қимылдар қолданылатын, өлеңдермен сүйемелденетін драмалық қойылымдарға қатысу
		4.2 Шығармашылық қызмет	1.4.2.1 қозғалыстағы мақсаттарға жету үшін өз бетімен жұмыс істеу дағдыларын пайдалану
	5. Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар	1.5.1.1 ойын кезінде сақталған анализаторлар арқылы қолда затты ұстап тұра білу 1.5.1.2 ойын кезінде заттарды пайдаланудың қауіпсіздік ережелері мен тәсілдерін білу
		5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетін ойындар	1.5.2.1 қол ұстасып әндетіп ойын ойнай білу 1.5.2.2 ойын кезінде бір шеңберден екі немесе үш шеңберге бөлініп тұра білу

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Халық биі элементтері	6.1 Теориялық мәліметтер	1.6.1.1 әр ұлттардың билері туралы ақпараттарды білу
		6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	1.6.2.1 топта билей алу 1.6.2.2 мұғалімнің артынан қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын қайталау
		6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	1.6.3.1 топта билей алу 1.6.3.2 мұғалімнің артынан қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын қайталау
4-тоқсан			
Тағам және сусын	7. Заманауи бидің элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер	1.7.1.1 заманауи әуендердің ырғағын тани білу
		7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары	1.7.2.1 орын ауыстыру қозғалыстарын білу 1.7.2.2 топпен орындалатын билерде қимылдардыңүйлесімді жасалатынын түсіну және би қимылдарын үйлесімді орындауға талпыну
		7.3 Байланыс биі элементтері	1.7.3.1 би түзулігін сақтай білу 1.7.3.2 қозғалыс бағытын сақтай білу 1.7.3.3 айналу бағыты 1.7.3.4 сыныптағы нүктелер
Дені саудың – жаны сау!	8. Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер	1.8.1.1 бал билері кезінде ұл мен қыздың арасындағы қарым-қатынас мәдениетін білу
			1.8.2.1 жұппен билегенде би ережелерін сақтау; 1.8.2.2 бидің басында және соңында бас июді білу;

		8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар	1.8.2.3 бал биі элементтерін орындау барысында дұрыс дене бітімінің маңызын білу

3) 2 - сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы Менің отбасым және достарым	1. Ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементі	1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	2.1.1.1 қимыл-қозғалыс кезінде дұрыс дене бітімін сақтау 2.1.1.2 қозғалыс бағыты мен екпін өзгерісі кезінде дұрыс жүру қимылдарын меңгеру 2.1.1.3 сапқа қайта тұру кезінде екпінді өзгерту және қадағалау 2.1.1.4 сахнада бағыттала білу 2.1.1.5 өз бетімен кішкентай шеңбер, үлкен шеңбер жасай білу, шеңбер бойынша қол ұстасып жүру, шеңберді үлкейтіп, кішірейту.
		1.2 Әуенді тыңдау	2.1.2.1 қозғалыс ырғағын тездету және ақырындату 2.1.2.2 музыкалық бейнеге сай айқын қозғала білу 2.1.2.3 негізгі би жанрлары жайлы білу: вальс, пляска, заманауи би
2-тоқсан			
Менің мектебім	2. Ырғақты гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	2.2.1.1 әуеннің сүйемелдеуінсіз өлең жолдарын айта отырып, таныс би адымдарын жасау 2.2.1.2 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу
			2.2.2.1 дұрыс дене бітімін сақтай отырып ырғақты

		2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	гимнастика жаттығуларын өз бетімен орындау 2.2.2.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы сапқа тұрудың ережелерін білу
Менің туған өлкем	3. Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.	3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	2.3.1.1 музыка қол және дене қимылы жаттығуларын өлең жолдарын айту арқылы, санауға, әуенмен орындау; 2.3.1.2 мұғалімнің көмегімен қозғалыста әуеннің фразасы мен акцентін белгілеу 2.3.1.3 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу
		3.2 Заттармен жаттығулар	2.3.2.1 билеу кезінде дене бітімінің тұрқын бақылап және заттарды қалай пайдалануын білу (шляпалар, доптар, шеңберлер) 2.3.2.2 заттармен ойналатын музыкалық-ырғақты ойындарды білу 2.3.2.3 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу
		3.3 Билерге дайындық жаттығулары	2.3.3.1 дұрыс дене бітімін сақтай отырып, би кезінде "шахмат", "шеңбер", "диагональ" бойынша тұруды түсіну 2.3.3.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы залда бағдарлана білу
3-тоқсан			
		4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне	2.4.1.1 әуеннің дыбысын тану; актерлік шеберлік

Дені саудың – жаны сау!	4. Сюжеттік-рөлдік көріністер	негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	дағдысын меңгеру және ойын кезінде рөлді бөле білу 2.4.1.2 музыка туындысындағы ертегі кейіпкерлерінің бейнелерін жеткізе білу
		4.2 Шығармашылық қызмет	2.4.2.1 өзінің және басқа да шығармашылық тапсырмаларды түсіну 2.4.2.2 қозғалыс іс-әрекетінде шығармашылық таныту
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	5. Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар	2.5.1.1 ойын кезінде сақталған анализаторларды пайдалану арқылы затпен бірге қозғалу 2.5.1.2 бөлмеде, сахнада бағыттала білу
		5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетін ойындар	2.5.2.1 сақталған анализаторларды пайдаланып, дұрыс дене бітімін сақтай отырып, қолдың, аяқтың, дененің және бастың қимылын әуенмен бірге көрсету 2.5.2.2 ырғақтық-әуенді және сюжетті ойындарда кейіпкерлердің бейнелерін көрсете білу
	6. Халық биі элементтері	6.1 Теориялық мәліметтер	2.6.1.1 Қазақстан Республикасында тұратын әртүрлі ұлттардың әуенін тани білу
		6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	2.6.2.1 қолдың тұру қалыбын (қолдың буынын бүгіп жазу), аяқтың, дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын білу 2.6.2.2 мұғалімнің артынан бір шеңберден екі-үш шеңбер құру қимылдарын қайталау, білу.
			2.6.3.1 қолдың тұру қалыбын, аяқтың,

		6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	дененің, бастың қазақ биіне тән негізгі қимыл қозғалыстарын білу
4-тоқсан			
Қоршаған орта	7. Заманауи бидің элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер	2.7.1.1 заманауи билердің е р е к ш е белгілерінсипаттау
		7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары	2.7.2.1 биде ауызша емес қатынас түрлерін қолдану (ым, ишарат, тұрған тұрыс) 2.7.2.2 сақталған анализаторларды пайдаланып, танымал билердің қарапайым қимылдарын орындау 2.7.2.3 жұппен жәнетопта орын ауыстыру қозғалыстарын білу
		7.3 Байланыс биі элементтері	2.7.3.1 биде "шахмат", " шеңбер", "диагональ" түрінде қалай ауысуды түсіну, бөлмеде еркін орын ауыстыру 2.7.3.2 байланыс биі элементтерімен жұбын қалай алып жүруді білу
Саяхат	8. Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер	2.8.1.1 бимен танысу әуен мен бидің тарихын білуден басталатынын түсіндіру
		8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар	2.8.2.1 би қимылдарын бір-бірімен келісіп жасау; 2.8.2.2 дұрыс дене бітімін сақтай отырып мұғалімнің жасаған қимылдарын қайталау 2.8.2.3 сақталған анализаторларды пайдалана отырып, би қимылдарын әуенмен үйлестіру

4) 3 - сынып:

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			3.1.1.1 әртүрлі қимыл қозғалыс кезінде дұрыс дене бітімін қадағалай білу

Тірі табиғат Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарык пен қараңғы)	1. Ырғақ, музыкалық сауаттылықтың элементі	1.1 Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	3.1.1.2 әртүрлі сапқа тұру кезінде (диагональ, тік сызық, шахмат бойынша) қимылды үйлестіре білу дағдыларын меңгеру 3.1.1.3 бұрылып жүру дағдыларын меңгеру 3.1.1.4 сахнада өз бетімен орын ауыстыра білу
		1.2 Әуенді тыңдау	3.1.2.1 би әуенінің ерекшеліктерін ажырату: марш, вальс, полька, пляска, хоровод 3.1.2.2 жаттырулардың бастапқы және соңғы аккордтарын тыңдау және түсіну
2-тоқсан			
Уақыт	2. Ырғақты гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	3.2.1.1 арнайы ырғақты жаттығулар жиынтығын меңгеру 3.2.1.2 орын ауыстыра отырып қозғалу, қозғалыстың негізгі дағдыларының сапасын жақсарту 3.2.1.3 әуеннің әртүрлі мінезіне сай ырғақты, ширақ қимылдау
		2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	3.2.2.1 дене бітімін сақтай отырып, қол позициясын, аяқ позициясын, жұппен тұру позициясын білу 3.2.2.2 ырғақты жаттығуларды орындағанда сапқа тұруда және қайтадан сапқа тұру дағдыларын меңгеру
		3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	3.3.1.1 қозғалысты музыкамен бірге бастап, музыкамен бірге аяқтау 3.3.1.2 сахнада және би залында сақталған анализаторларды пайдалану арқылы бағдарлана білу және қимыл-қозғалысты әуенмен үйлестіру
			3.3.2.1 заттармен орындалатын ырғақты

Сәулет	3. Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.	3.2 Заттармен жаттығулар	жаттығулардың дағдыларын меңгеру 3.3.2.2 заттармен ойналатын және ауызша емес музыкалық-ырғақты ойындарда өз бетінше бағыттала білу
		3.3 Билерге дайындық жаттығулары	3.3.3.1 билерге дайындық жаттығулары кезінде әуеннің мінезіне сай өз бетімен бағыттала білу 3.3.3.2 ырғақты суреттерді шапалақтау арқылы жеткізу 3.3.3.3 жұбымен би кезінде арақашықтықты сақтау, шеңбер бойынша қозғалу
3-тоқсан			
Өнер	4. Сюжеттік-рөлдік көріністер	4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	3.4.1.1 ауызша емес қарым-қатынас түрін қолдану және аң мен құстың әрекетін, көліктің қозғалысын, адамдардың іс-әрекетін көрсете білу; 3.4.1.2 негізгі нүктелер мен қадамдарды анықтай білу
		4.2 Шығармашылық қызмет	3.4.2.1 ырғақты қимылдар мен би элементтерін орындағанда өз рөлі мен басақалардың да рөлін көрсету
Атақты тұлғалар	5. Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар	3.5.1.1 затты би кезінде қолдану 3.5.1.2 ойын кезінде затты пайдаланудың қауіпсіздік ережелерін меңгеру
		5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетін ойындар	3.5.2.1 бір іс-әрекеттен екінші іс-әрекетке көшу кезінде өз бетімен бұлшық ет пен қозғалыстан түскен ширығуды жеңілдету
		6.1 Теориялық мәліметтер	3.6.1.1 ұлттық сипатағы еліктеуге тұрарлық жақсы жақтарын көрсете білу

	6. Халық биі элементтері	6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	3.6.2.1 билеу кезінде заттарды қолдану (кішкентай домбыра, кесе, гүлдер) 3.6.2.2 би қимылдарынан қыздарға тән қасиеттерді табу: ибалылық, жұмсақтық, ұстамдылық, байсалдылық
		6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	3.6.3.1 билеу кезінде заттарды қолдану (қамшы, домбыра)
4-тоқсан			
Су – тіршілік көзі	7. Заманауи би элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер	3.7.1.1 заманауи билердің орындалу мәнерін түсіндіру
		7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары	3.7.2.1 сахнада еркін қозғала алуын көрсету; 3.7.2.2 жұппен қозғалыс қимылдарын сенімді жасай білу
		7.3 Байланыс биі элементтері	3.7.3.1 қозғалыстың негізгі түлерін ассиметриялық гимнастиканың элементтерін орындау, бір түзудің бойымен: аяқтың ұшымен, биік өкшемен қозғалу; 3.7.3.2 табанды ары-бері аунату; 3.7.3.3 тізені жоғары көтеріп; 3.7.3.4 бетпен жүру; 3.7.3.5 секіріп жүгіру; 3.7.3.6 қол шапалақтап шоқырақтап жүгіру
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	8. Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер	3.8.1.1 бал билерінің орындалу мәнерін сипаттау
		8.2 Жұппен орындалатын жаттығулар	3.8.2.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс дене бітімін, дене салмағын дұрыс бөлуді, табанның нақты жұмысын, жұпта дұрыс позицияда тұра білуімен қатар жұбын алып жүруін бақылау 3.8.2.2 сақталған анализаторлар арқылы

		орын ауыстыра отырып қозғалу

5) 4 - сынып:

14-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан Адами құндылықтар	1. Ырғақ, музыкалық сауаттылық элементтері	1.1Дұрыс дене бітімі және дұрыс жүру амалдары	4.1.1.1 айналадағылардың адамды эстетикалық қабылдауында дұрыс дене бітімі мен әдемі келбеттің маңыздылығын түсіну 4.1.1.2 шеңбер бойынша жүру дағдыларын пайдалану, жұппен жүру, жұппен айналу, шашыраңқы қозғалыс, сақталған анализаторларды пайдалану арқылы әуеннің екпіні мен ырғағына сай кішкентай қадаммен жүру
		1.2 Әуенді тыңдау	4.1.2.1 әуеннің мінезіне сай қимылдарды – анық, қатты, ақырын, байсалды орындау 4.1.2.2 әуен ырғағын есептеу, әуеннің өлшемін тыңдау арқылы анықтау
2-тоқсан			
Мәдени мұра	2. Ырғақты гимнастикалық жаттығулар	2.1Жалпы дамыту жаттығулары	4.2.1.1 жаттығу жасағанда жалпы дамыту жаттығулар жиынын өз бетімен қолдану 4.2.1.2 арнайы ырғақты жаттығулар жиынын жасағанда бірізділікті сақтау және орындау 4.2.1.3 гимнастикалық жаттығулар жасағанда шығармашылығын таныту
		2.2 Арнайы ырғақты жаттығулар	4.2.2.1 координациясын дамытып, кеңістікті бағдарлау қимыл-қозғалыстарын көрсету; 4.2.2.2 негізгі қозғалыс түрлерін дамытуға және

			түзетуге арналған жаттығуларды көрсету 4.2.2.3 ассиметриялық гимнастика элементтер
Мамандықтар әлемі	3. Әуен мен қимылдың байланысына арналған жаттығулар.	3.1 Қимыл мен музыканы байланыстыратын жаттығулар	4.3.1.1 әуеннің мінезіне сай сақталған анализаторлар арқылы қимыл-қозғалыс дағдыларын пайдалану 4.3.1.2 әуенге сай жаттығуларды орындау: "секіру", "шоқырақтап жүру", "таптау", "би қадамы", "марш", "шапалақтау", "жартылай отырып және толық отырып жүру", "шаг с притопом", "шұқылағыш", "бөлшек қадам"
		3.2 Заттармен жаттығулар	4.3.2.1 әуеннің сипатына сәйкескелетін заттармен жаттығуларды көрсету(қамшы, орамалдар, гүлдер, желпуіштер) 4.3.2.2 ойдан шығару дағдыларын пайдаланып, ойдан шығарылған заттармен жұмыс істей білу
		3.3Билерге дайындық жаттығулары	4.3.3.1 биді үйренуге дайындалукезінде актерлік мәнерлеу жаттығуларын қолдану 4.3.3.2 сақталған анализаторларды пайдалану арқылы тез орындалатын жаттығулардың техникасын меңгеру 4.3.3.3 таныс би қимылдарын түйіндеу
3-тоқсан			
		4.1 Еліктеу кейіпкерлеріне негізделген еліктеу жаттығулары мен ойындарын орындау	4.4.1.1 релаксация әдісі ретінде кез келген ойынды өз бетімен қолдану 4.4.1.2 музыкалық композициялардан жыл мезгілдерін анықтай білу 4.4.1.3 импровизацияда рөлдерін ауыстыра білу

Табиғи құбылыстар	4. Сюжеттік-рөлдік көріністер	4.2 Шығармашылық қызмет	4.4.2.1 қимылдардың айырмашылығын ажырата отырып, әртүрлі рөлдермен эксперимент жаса 4.4.2.2 кең ауқымды билерде, импровизацияларда, ойындарда таныс қимылдарды шығармашылық тұрғысынан пайдалану
Қоршаған ортаны қорғау	5. Қозғалмалы музыкалық-ырғақты және сөйлеу ойындары	5.1 Әуеннің сүйемелдеуімен затпен ойналатын ойындар	4.5.1.1 затпен ырғақты қимылдарды нақты орындау 4.5.1.2 затпен ойналатын ойындар кезінде басқаларға еліктемей өз бетімен қимылдау, нақты қимылдарды іздеу, әуеннің мінезіне сай қимылдарды ойластыру (таңдау)
		5.2 Сөзбен немесе әуенмен сүйемелденетін ойындар	4.5.2.1 кез келген ойынды релаксация ретінде қолдану 4.5.2.2 кеңістікте өз бетімен бағыттала білу (бөлмеде, сахнада)
	6. Халық биі элементтері	6.1 Теориялық мәліметтер	4.6.1.1 халық билерінде ұлттың тұрмыс-тіршілігі, еңбегі, қоршаған табиғаты, махаббат пен достық сезімі көрінетінін түсіндіру
		6.2 Қыздарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	4.6.2.1 биде көркем образдың сұлулығын бағалау; 4.6.2.2 шығармашылық белсенділікті іске асыру 4.6.2.3 әртүрлі әуеннің сипатына, динамикасына (қатты, ақырын), регистріне (жоғары, орташа, төмен) сай келетін қимылдар жасау
		6.3 Ұлдарға арналған қазақ ұлттық билерінің негізгі қимылдары	4.6.3.1 би қимылдарынан ұлдарға тән қасиеттерді табу: күштілік, жігерлілік, батылдық, албырттық, абырой.
	4-тоқсан		

Ғарышқа саяхат	7. Заманауи би элементтері	7.1 Теориялық мәліметтер	4.7.1.1 би элементтерін орындау кезінде би жайлы білетін теорияларын пайдалану
		7.2 Кеңістікте сапқа тұру жаттығулары	4.7.2.1 заманауи билерді орындау кезінде көрерменге өзінің эмоциялары мен сезімдерін көрсете алу 4.7.2.2 сақталған анализаторларды пайдаланып, кеңістікте сапқа тұру және қайта сапқа тұружаттығуларын білу
		7.3 Байланыс биі элементтері	4.7.3.1 байланыс биі элементтерін үйренуге дайындалукезінде актерлік мәнерлеу жаттығуларын қолдану 4.7.3.2 биде әртүрлі пішіндерді: төртбұрыш, шеңбер, сызық, бесжұлдыз, жылан, қақпаны оындай білу 4.7.3.3 байланыс биі элементтерін көрсете білу: "Вару-вару", "Полька", "Рок-н-рол", "Стирка", "Автодром", "Рилио"
Болашаққа саяхат	8. Бал билерінің элементтері	8.1 Теориялық мәліметтер	4.8.1.1 биді орындау кезінде бал биі элементтері жайлы білетін теорияларын пайдалану
		8.2 Жүппен орындалатын жаттығулар	4.8.2.1 бидің еденнен басталатынын білу және қай кезде аяқты басуын (салмақты қалай бөлетінін), аяқты қалай қоюды (табан қалай жұмыс істейтінін), тізенің не істейтінін, жамбастың не істейтінін, дененің не істейтінін, қолдың қалай қозғалатынын, адамның көзқарасының қалай бағытталғанын ретімен көрсетіп, түсіндіру; 4.8.2.2 бал биі элементтерінкөрсету: "Полька", "Сударушка", "

		Фигурный вальс", " Ча-ча-ча", "Венский вальс", "Джайв", "Самба", "Полонез", "Берлинская полька"

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 259-қосымша

**Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің
0–4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу
бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 259-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся с нарушением зрения.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие максимальной самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса обучающихся с нарушением зрения. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, коммуникативный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного коррекционного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения обучающихся с нарушениями зрения на современном этапе является организация максимально активной деятельности обучающегося в различных образовательных условиях: в специальной школе, в условиях инклюзивного образования и домашнего обучения.

7. Активная познавательная деятельность обучающегося с нарушением зрения приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества, поддержки и взаимодействия всех участников психолого-педагогического коррекционного сопровождения обучающихся с нарушением зрения.

8. Участниками педагогического процесса являются педагоги, психологи, методисты, медицинские и другие работники специального (коррекционного) обучения и воспитания обучающихся с нарушениями зрения. Огромная роль принадлежит педагогам и воспитателям, имеющим соответствующую подготовку, то есть дефектологическое образование. Эти специалисты решают на практике образовательные, воспитательные, коррекционно-развивающие задачи тифлопедагогики.

9. Учебная программа предметов коррекционного цикла специального обучения и воспитания обучающихся с нарушениями зрения позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем максимального использования их компенсаторных возможностей, привлечения методических приемов и специальных технических средств обучения.

10. Коррекционная деятельность осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета организуется в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

11. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

12. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

13. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

14. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

15. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение элементов исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

16. Современные инновации, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

17. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

18. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

19. Важность предмета "Коррекционная ритмика":

1) ритмика является одной из своеобразных форм активной терапии, направленных на преодоление недостатков психомоторной, двигательной, познавательной и

эмоционально – волевой сферы обучающихся с нарушением зрения, средствами музыкально – ритмической деятельности, построенных на основе связи движений с музыкой.

20. Предмет "Коррекционной ритмики" способствует укреплению у обучающихся мышечного корсета, формированию правильного дыхания, исправлению недостатков психического развития, общей и речевой моторики, выработки правильной осанки, походки. Движения под музыку не только оказывают коррекционное воздействие на физическое развитие, но и создают благоприятную основу для совершенствования психических функций, как мышление, память, внимание, восприятие.

21. Программа обучения направлена на развитие чувства ритма и является необходимым условием овладения многими видами двигательной деятельности, которые являются важным компонентом координации движений у обучающихся с патологией зрения. Коррекция и компенсация недостатков развития при глубоко нарушенном зрении или его отсутствии у слепых обучающихся осуществляется с помощью упражнений с применением:

- 1) шумовых инструментов (колокольчик, бубен, свистульки);
- 2) различных "след - ориентиров" ("дорожки", "шнуровки", "круга", "диагонали"), тактильных дорожек.

22. Изложение материала по темам, не следует понимать, как обязательное требование последовательно изучать одну названную тему за другой. Известно, что в ритмике принят концентрический метод работы: педагог постоянно возвращается к отдельным темам, используя все более сложные упражнения и задания.

23. Учебные и коррекционные задачи реализуются с учетом возраста, уровня восприятия учебного материала, уровня физических возможностей обучающегося. Для успешного осуществления поставленных задач на занятиях используются разнообразные методы и формы обучения. В ритмические занятия включаются движения из области физкультуры (основные движения, гимнастические упражнения, упражнения с предметами, построения и перестроения); пластический тренинг используется как метод релаксации, одна из форм лечебной физической культуры (далее - ЛФК) и служит в качестве общего тренажа взамен резких тренирующих элементов; из области танца (элементы народного, бального, современного танцев); используются сюжетно – образные движения (изображаются движения животных, птиц, действия людей), в процессе ритмических занятий все эти движения постепенно совершенствуются, становятся более свободными, ритмичными, координированными, выразительными, пластичными. Участие в ритмических и гимнастических упражнениях, в играх и танцах способствует правильному физическому развитию обучающихся, имеет оздоровительное значение. Выбор гимнастических упражнений и регулирование физической нагрузки согласовываются с школьным медицинским кабинетом.

24. Цель программы – формирование и совершенствование двигательных навыков, ориентировки в пространстве, обучение умению обучающихся с нарушением зрения владеть своим телом.

25. Приоритетной задачей курса является - воспитание у обучающихся эмоционально-осознанного отношения к музыке, двигательной культуре, развитие и совершенствование чувства ритма, художественно-творческих способностей, инициативы и самостоятельности.

26. Учебная программа по ритмике направлена на реализацию следующих коррекционных задач:

1) укрепление здоровья обучающихся:

нормализация мышечного тонуса, тренировка отдельных групп мышц, снятия неестественного напряжения мышц (особенно у тотально - незрячих обучающихся);

формирование и развитие мышечной памяти;

развитие подвижности суставов и силы мышц всего тела;

выработка правильной осанки, чувства равновесия;

формирование правильного дыхания;

снятие физического и нервного напряжения;

2) развитие и коррекция психических функций, компонентов деятельности, совершенствование психомоторики:

развитие быстроты и точности реакции на звуковые сигналы;

развитие различных качеств внимания (устойчивости, переключения, распределения);

развитие всех видов памяти (зрительной - у обучающихся с остаточным зрением, слуховой, моторной, мышечной);

развитие наглядно – образного мышления;

развитие словесной регуляции действий на основе согласования слова и движений (слово управляет движением);

развитие умения реализовывать запрограммированные действия по условному сигналу;

3) развитие способности ориентироваться в пространстве и музыкально – ритмических движений:

развитие пространственной организации собственных движений, ориентировка в пространстве зала через движение;

развития точности, координации, плавности, переключаемости движений;

развитие пространственных представлений: понимание вербальных инструкций, отражение способности к словесному выражению пространственных отношений (движение влево, вправо, назад, вперед, руки вверх – вниз);

формирование чувства музыкального темпа, размера, ритмического рисунка;

изменение характера движений в соответствии с изменением контрастов звучания (громко – тихо, быстро – медленно, высоко – низко);

согласование движений с музыкой;

развитие имитационно – подражательных выразительных движений (изображение медведя, лисы, зайца, кошки, лыжника, наездника) под музыку;

4) развитие эмоционально – волевой сферы и компонентов личности:

формирование положительной мотивации и способности к пониманию различных эмоциональных состояний на основе восприятия (мимика, пластика, жест);

развитие способности к созданию выразительного образа с помощью невербальных средств (мимика, пантомимика);

развитие произвольности при выполнении движений и действий;

развитие умения выполнять совместные действия и коммуникативных навыков;

социальная адаптация обучающихся.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

27. Типовой учебный план специального обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения (незрячие и слабовидящие) помимо общеобразовательных дисциплин включает предметы коррекционного цикла.

28. Коррекционный цикл реализуется на специальных коррекционных занятиях для обучающихся с нарушением зрения, каждое из которых решает свои конкретные задачи (занятия по пространственной ориентировке, социально-бытовой ориентировке, преодоление недостатков развития речи, развитию мимики и пантомимики), что подразумевает проведение реабилитационных, коррекционно-компенсирующих мероприятий.

29. Коррекционные занятия, хотя и не формируют у обучающихся системы научных знаний, но в то же время являются важным условием высокого уровня их обучения и развития с учетом возрастных требований.

30. Введение коррекционных предметов позволяет обеспечить максимальное погружение обучающегося с нарушением зрения в социальное окружение, активную речевую среду, повысить его двигательную деятельность, корригировать его эмоциональный тонус, дает возможность формировать основные этапы учебной деятельности, в том числе ориентировочный этап и этап самоконтроля и самооценки, улучшить мотивацию учебно-познавательной деятельности.

31. Коррекционные занятия с обучающимися с нарушением зрения носят комплексный характер, то есть вопросы диагностики, развития, коррекции, образования и воспитания рассматриваются специалистами: специальными педагогами (тифлопедагогами), офтальмологами, логопедами, специальными психологами, психоневрологами и другими – по мере необходимости.

32. Обучение обучающихся с нарушениями зрения осуществляется на основе ценностно-ориентированного, личностно-ориентированного, деятельностного, дифференцированного и коммуникативного подходов.

33. Ценностно-ориентированный подход в обучении – это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и использования ее результатов с позиции определенных ценностей: жизни, человека, природы, истины, добра, семьи. Ценности стимулируют поведение и поступки, действуя как важный фактор мотивации личности. Ценности среднего образования основаны на национальной идее "Мәңгілік ел": казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

34. Личностно-ориентированный подход:

1) целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося. Предмет "Коррекционная ритмика" носит личностно – развивающий характер и направлен на повышение работоспособности организма;

2) задача педагога заключается в том, чтобы помочь каждому обучающемуся осознать свои способности, создать условия для их развития, способствовать сохранению и укреплению здоровья обучающегося, осуществлять личностно-ориентированный подход при обучении предмета с учётом их возрастных, физических, психических особенностей и офтальмологического аспекта, учёта зрительных возможностей и сопутствующих дефектов.

35. Для учителей ритмики, принцип деятельностного подхода - это совместная деятельность (учителя и обучающихся) основана на началах сотрудничества и взаимопонимания:

1) система "учитель-обучающийся" достигает своих эффективных показателей только тогда, когда наступает согласованность действий, совпадение целенаправленных действий учителя и обучающегося, что обеспечивается системой стимулирования двигательной активности обучающихся с нарушением зрения;

2) при таком подходе у каждого обучающегося будет право на ошибку и возможность ее осознать и исправить или даже избежать ее. Задача учителя – создавать для каждого обучающегося ситуацию успеха, не оставляя места для скуки и страха ошибиться – того, что тормозит развитие;

3) в качестве основных методических приемов при деятельностном подходе рекомендуется использование игровых технологий. Наиболее благоприятные условия обучения коррекционной ритмике и мобильности создаются в специально организованных играх-инсценировках, ролевых, подвижных играх, общеразвивающих упражнениях. Использование игровых форм в качестве метода обучения способствует активизации двигательных и познавательных интересов обучающихся. Они сразу решают несколько задач: снятие двигательной нагрузки и мышечного напряжения,

выполнение роли связки при переходе от одного вида деятельности к другой. Игры отбираются несложные с методической точки зрения, не требующие больших затрат сил и сложных заданий.

36. Дифференцированный подход:

1) для достижения формирования художественно-творческих и музыкально-двигательных способностей обучающихся с патологией зрения просто необходимо применять индивидуально-дифференцированный подход к каждому обучающемуся, учитывая возможности как слабовидящих, так и тотально незрячих и частично – видящих обучающихся;

2) в процессе диагностирования можно выявить группы обучающихся:

с низким уровнем развития способностей (уровень тотально незрячих обучающихся);

средним уровнем развития способностей (частично – видящих и слабовидящих обучающихся);

высоким уровнем того или иного аспекта диагностирования (способных к сольным выступлениям и с артистичной манерой исполнения различных танцевальных элементов);

3) знание способностей обучающихся помогает определить основные проблемы обучающихся с нарушением зрения и составить в соответствии с ними развивающие комплексы упражнений. Для обучающихся с низким уровнем способностей составляется индивидуальный комплекс упражнений, в которых отражаются методы и приемы индивидуальной коррекции. Обучающиеся этого уровня частично усваивают учебный материал и самостоятельно не воспроизводят. Упражнения воспроизводятся с помощью учителя. Обучающихся среднего и высокого уровня развития способностей необходима соответствующая корректировка закрепления результатов и добавление к ним более сложных развивающих упражнений. Для отслеживания роста в развитии обучающихся с нарушением зрения используются специально составленные контрольные упражнения. Правильно подобранные задания (с учетом индивидуальных способностей обучающихся) играют огромную роль в достижении результатов;

4) оценкой результативности такого индивидуально-дифференцированного подхода служат показательные выступления на школьных праздниках и городских конкурсах.

37. Коммуникативный подход к обучению – это передача и сообщение информации (невербально в сюжетно – ролевых композициях, вербально), обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Педагог не только учит обучающегося определенным приемам, связкам движений в различных танцевальных элементах, но и включать на уроки много речевых и двигательных упражнений с музыкальным сопровождением и без него. Обучающимся трудно выполнять движения в соответствии с текстом и одновременно его произносить. Это приводит к расстройству дыхания, распаду двигательных навыков. Чтобы этого

не допускать, сначала педагог говорит слова текста, а затем показывает движения, какие следует выполнять.

38. Условия современной жизни и новейшие инновационные достижения, конечно же, влияют и на учебный процесс в целом и формы проведения уроков ритмики в частности. Получение информации, связанной с программным и музыкальным материалом стало доступным. Использование сети Интернет намного облегчило задачу для грамотного ведения учебного процесса. Сейчас можно приобрести диски с записью различных направлений в танцевальном искусстве (аэробика, ритмика, классический танец, народный танец, стиль "тодес", "риверданс", танцы народов мира) для проведения медиауроков.

Проведение таких уроков делает возможным преподнесение учебного материала с высокой степенью наглядности, доступности. Знакомство обучающихся с нарушением зрения с танцевальным искусством с помощью информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) позволяет более широко и углубленно дать разносторонние знания по предмету "Коррекционная ритмика", и показать все возможные достижения человека.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

39. Оценка достижений обучающихся специального обучения и воспитания по предметам коррекционного цикла имеет качественно-описательный, эмоциональный характер (формировать правильное отношение к своим возможностям), основана на мониторинге успешности развития.

40. Результативность обучения по программе отслеживается по трем уровням и имеет описательный характер:

- 1) стремится овладеть;
- 2) владеет с помощью (взрослого, ровесника);
- 3) владеет самостоятельно; по ведущим компетенциям.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

41. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) в 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

42. Предмет ритмики разбит на подготовительный, вводный, основной и заключительный курсы:

1) подготовительная часть включает маршировку и разминку, построенные на простейших движениях, способствующие разогреву мышц, суставов и связок, желательно с элементами образности;

2) основная часть – изучение элементов классического и народного танцев, основ музыкальной грамоты, танцевальных движений, их комбинирование, работу по развитию физических данных, работу над этюдами, композициями;

3) заключительная часть включает закрепление музыкально – ритмического материала в игре, танцевально – игровые упражнения, релаксация.

43. Основной формой учебной работы является урок (состав обучающихся 6 – 8 человек). Занятия по ритмике проводятся один раз в неделю:

1) технологии: индивидуальная работа с тотально – незрячими обучающимися, работа в группах, сюжетно – ролевые музыкально – ритмические игры, массовки (совместное исполнение танцевальных элементов разновозрастных обучающихся);

2) методы: наглядный (практический качественный показ); словесный (объяснение, желательно образное), игровой (учебный материал в игровой форме); творческий (самостоятельное создание обучающимися музыкально – двигательных образов).

44. Помещение для занятий по ритмике оборудуется специальными опорами – "станками", на стене – зеркалами. Станки – гладко отполированные круглые палки, прикрепленные на кронштейнах к стенам параллельно полу. Станки крепятся по высоте примерно половины роста человека и на расстоянии 10-15 см. от стены. Диаметр станка – 8-9 см. Для переодевания обучающихся отводится специальное помещение.

45. Костюм для занятий: мальчики одеты в футболки, шорты и чешки. На девочках – легкие юбочки, футболки, чешки. Единая форма одежды не отвлекает обучающихся на посторонние предметы, поддерживает рабочую атмосферу, подтягивает обучающихся в единый исполнительский ансамбль, скрывает физические недостатки исполнителей, дисциплинирует. Переодевать обучающихся в репетиционную одежду, следует систематически приучать. На первом же занятии руководитель объясняет обучающимся правила их посещения:

1) никто не опаздывает без уважительной причины;

2) к началу занятий все проходят в танцевальный зал и встать на своё место. Если этим элементарным навыкам научить обучающихся, в дальнейшей работе руководителю и обучающимся будет легко работать. Обучающиеся будут легко осваивать учебный материал, будет развиваться чувство ответственности, товарищества, взаимопонимания.

46. Музыкальное оформление урока является основой музыкально – ритмического воспитания и влияет на развитие музыкальной культуры обучающихся.

1) музыкальный материал:

доступен по форме, жанру, стилю и характеру;

имеет выразительную мелодию и четкий танцевальный ритм;
близок по содержанию детским интересам.

47. Программа по ритмике для обучающихся 0-4 классов для обучающихся с нарушением зрения имеет 8 разделов:

1) ритмика, элементы музыкальной грамоты. Упражнения этого раздела способствует развитию музыкальности: формируют восприятие музыки, развивают чувства ритма и лада, обогащают музыкально — слуховые представления обучающихся с нарушением зрения, способствуют развитию умений координировать движения с музыкой. Приемы правильной ходьбы и формирование осанки развивают навыки передвижения при помощи физических упражнений (прыжки, бег, наклоны) и разнообразных видов ходьбы: на носках, на пятках, по гимнастической скамье, по веревочке, с перешагиванием через предметы и обхождением их, с грузом на голове; предполагают коррекцию дефектов походки (сгибание колен и ходьба боком) и нарушения осанки (сутулость);

2) упражнения ритмической гимнастики. Занятия ритмической гимнастикой связаны с функциональными возможностями организма обучающихся. В содержании занятий преимущественно включаются общеразвивающие и специальные ритмические упражнения, направленные на коррекцию двигательных нарушений, развитие двигательных качеств и устранение недостатков физического и функционального развития. Специальные ритмические упражнения – это разбор конкретного ритмического рисунка с выделением сильных и слабых долей. Из существующего многообразия методических приемов наиболее простым и доступным считается ритмическая ходьба с акцентами на определенный счет, с хлопками, упражнениями с движениями рук и туловища, используя знакомые танцевальные шаги с проговариванием стихотворных строк (без музыкального сопровождения) на казахском и русском языках. Такие упражнения развивают не только чувство ритма, но и дыхание, дикцию. По годам обучения специальные упражнения распределены по степени возрастания трудности;

3) музыкально-ритмические упражнения. Каждое упражнение этого раздела рассчитано на исполнение под определенное музыкальное сопровождение. В процессе совершенствования или разучивания разнообразных движений воспитываются у обучающихся технические навыки выполнения движений. Основными из них являются умения начинать движения с началом музыки, заканчивать движение точно с окончанием музыкального произведения или его части. Формировать указанные технические навыки, развивать у обучающихся динамичность, ритмичность, устремленность движений легче всего, работая над ходьбой и бегом. Они являются не только наиболее естественными способами передвижения, но и самыми выразительными движениями, в которых отражено душевное и физическое состояние человека. Движения под музыку оказывают не только коррекционное воздействие на

физическое развитие слабовидящих обучающихся, но и создают благоприятную основу для совершенствования таких психических функций, как мышление, память, внимание, восприятие. Задания на самостоятельный выбор движений, соответствующих характеру мелодии, развивают у обучающихся с нарушением зрения активность, воображение, координацию и выразительность движений. Задача таких подготовительных упражнений - дать обучающимся необходимые двигательные навыки, применяемые при обучении направлено на сознательное отношение к своим движениям. Перед обучением какому-либо танцевальному элементу обучающихся предлагается выполнить ряд определенных подготовительных упражнений:

упражнения с предметами: мячами, обручами, флажками, лентами, бубнами, шляпками, тросточками и мягкими игрушками развивают ловкость, быстроту реакции, точность и музыкальность движений;

упражнения без предметов: в их основу вошли изобразительные моменты, невербальные средства общения (мимика, жесты, позы);

4) сюжетно – ролевые инсценировки. Организация творческой деятельности обучающихся позволяет педагогу увидеть характер обучающегося, найти индивидуальный подход к нему с учетом пола, возраста, темперамента, его интересов и потребности в данном роде деятельности, выявить и развить его творческий потенциал. В сюжетно – ролевых инсценировках, обучающихся с нарушением зрения предоставляется возможность "побывать" животными, актрисами наблюдая при этом, формирование представления у незрячих и частично видящих обучающихся, насколько больше становятся их творческие возможности, богаче фантазия. Одно из направлений творческой деятельности: танцевальная импровизация - сочинение танцевальных движений, комбинаций в процессе исполнения заданий на предложенную тему. В содержание раздела входят задания по развитию ритмо-пластики, упражнения танцевального тренинга, инсценирование стихотворений, песен, пословиц, сказок; этюды для развития выразительности движений. Творческие задания включаются в занятия в небольшом объеме или проводятся отдельными уроками по темам;

5) подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры. Музыкально – ритмические игры направлены на развитие чувства ритма, восприятия музыкального произведения, речи и мышления, формирование волевых качеств обучающегося;

6) элементы народно – сценического танца. Работа над элементами национального танца начинается сразу, как только обучающийся приобщается к музыке и танцевальному шагу. Одновременно руководитель знакомит обучающихся о характерах и образах казахского национального танца. Обучение элементам народно – сценического танца начинается с позиций и положений рук, ног, корпуса, головы, характерных для каждой национальности, с основных ходов и движений. Исполнение танцевальных элементов разных народов приобщает обучающихся к народной культуре, умению находить в движениях характерные особенности танцев разных

национальностей. Выполнение элементов танцев на уроках "Коррекционной ритмики" помогает овладеть ходьбой, бегом и другими видами движений как средствами выражения простейших музыкально – двигательных образов;

7) элементы диско – танца. Использование танцевальных элементов на занятиях по ритмике способствуют развитию эстетического вкуса, стремлению обучающихся к красивым, изящным движениям, любви к танцам. В контактных танцах отрабатываются контактное ведение и умение танцевать в паре (чаще используется метод построения пар: тотально – незрячий или частично – видящий + слабовидящий обучающийся), улучшается память, внимание. Обучающиеся чувствуют красоту четко выполненного упражнения и получать творческое удовольствие от исполнения. Выполняя упражнения на пространственные построения, разучивая элементы парных танцев и плясок, обучающиеся приобретают навыки организованных действий, дисциплинированности, учатся вежливо обращаться друг с другом;

8) элементы бального танца. Элементы бальных танцев являются наиболее сложными в смысле координаций движений и ритмичной окраски. Разучивание элементов бального танца развивают музыкальность, грацию, воспитывают культуру взаимоотношений между девочками и мальчиками, прививают им определенные правила поведения. Ставятся задачи: отработка корпусного движения, правильного переноса веса, точной работы стопы, грамотной позиции в паре и ведения в паре, умения согласовывать движения друг с другом. Педагогу необходимо проявлять гибкость, терпение и выдержку, осторожность в физических нагрузках в работе с обучающимися данной категории. Знакомство танца начинается с музыки, истории танца. Освоение элементов происходит постепенно. Обучающиеся быстрее осваивают движение, повторяя его за педагогом.

48. Содержание по предмету организовано по разделам обучения. В каждом разделе изложены упражнения, а также указаны знания и умения, которыми овладевают обучающиеся на уроке ритмики:

1) разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Ритмика, элементы музыкальной грамоты	1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки 1.2 Слушание музыки
2	Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения 2.2 Специальные ритмические упражнения

3	Музыкально - ритмические упражнения	3.1 Упражнения на связь движений с музыкой 3.2 Упражнения с предметами 3.3 Подготовительные упражнения к танцам
4	Сюжетно – ролевые инсценировки	4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах 4.2 Творческая деятельность
5	Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры	5.1 Музыкальные игры с предметами 5.2 Игры с пением или речевым сопровождением
6	Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения 6.2 Основные элементы женского казахского танца 6.3 Основные элементы мужского казахского
7	Элементы диско – танца	7.1 Теоретические сведения 7.2. Упражнения на пространственные построения 7.3 Элементы контактных танцев
8	Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения 8.2 Упражнения в парах

49. Цели обучения в программе содержат кодировку. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел программы, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4: "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

50. Система целей обучения:

1) "Ритмика, элементы музыкальной грамоты":

таблица 2

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Приемы правильной ходьбы и	0.1.1.1 понимать значение правильной осанки для красоты своего тела 0.1.1.2 знать особенности правильной	1.1.1.1 сохранять правильную осанку при построении и перестроении 1.1.1.2 владеть навыками правильной походки 1.1.1.3	2.1.1.1 сохранять правильную осанку в двигательной деятельности 2.1.1.2 усвоить приемы правильной ходьбы с изменением темпа и направления 2.1.1.3 соблюдать и изменять темп	3.1.1.1 контролировать положение своей осанки в различных видах двигательной деятельности 3.1.1.2 владеть навыками координации движения при различных видах построения	4.1.1.1 осознавать значение правильной осанки и красивой позы для эстетического восприятия человека окружающими 4.1.1.2 использовать навык ходьбы по кругу , парами,

формирование осанки	походки, постановки стопы, голеностопа, положения коленей при формировании походки	владеть правилами безопасного передвижения строем, в парах 1.1.1.4 ориентироваться в танцевальном зале	п р и перестроении 2.1.1.4 ориентироваться на сцене 2.1.1.5 самостоятельно строить малый круг, большой круг, ходить по кругу взявшись за руки, сужать и расширять круг	диагональ, прямые линии, шахматный порядок) 3.1.1.3 владеть навыками ходьбы с поворотами 3.1.1.4 у м е т ь самостоятельно перемещаться на сцене	кружиться парами, двигаться в рассыпную, шагом и мелким бегом в соответствии с темпом и ритмом музыки с использованием сохранных анализаторов
1.2 Слушание музыки	0.1.2.1 чувствовать характер музыки 0.1.2.2 отмечать в движении музыкальные фразы, акценты; несложный ритмический рисунок 0.1.2.3 распознавать звуки, темп мелодии	1.1.2.1 уметь правильно пройти в такт музыке, сохраняя красивую осанку, легкий шаг с носка 1.1.2.2 отмечать в движении сильную долю такта 1.1.2.3 иметь понятия о трёх основных жанрах музыки: марш - песня-танец;	2.1.2.1 у м е т ь самостоятельно ускорять и замедлять темп движений 2.1.2.2 выразительно двигаться в соответствии с музыкальными образами 2.1.2.3 иметь понятия об основных танцевальных жанрах: полька, вальс, пляска, диско	3.1.2.1 различать особенности танцевальной музыки: марш, вальс, полька, пляска, хоровод 3.1.2.2 слышать и понимать значение вступительных и заключительных аккордов в упражнении	4.1.2.1 исполнять движения в характере музыки — четко, сильно, медленно, плавно 4.1.2.2 у м е т ь отсчитывать такты, определять на слух музыкальные размеры

2) "Упражнения ритмической гимнастики":

таблица 3

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1	0.2.1.1 з н а т ь элементарный комплекс упражнений с движениями рук и туловища 0.2.1.2 вербально обозначать верх – низ; право – лево 0.2.1.3 выполнять шаги с правой и левой	1.2.1.1 у м е т ь продемонстрировать комплекс упражнений под счет с помощью учителя 1.2.1.2 знать элементы ритмической ходьбы с	2.2.1.1 использовать знакомые танцевальные шаги с проговариванием стихотворных	3.2.1.1 владеть комплексом специальных ритмических упражнений 3.2.1.2 двигаться на перемещение, улучшить качество	4.2.1.1 использовать самостоятельно комплекс общеразвивающих движений при выполнении разминки 4.2.1.2

Общеразвивающие движения	ноги, повороты головы, поднимание и опускание правой и левой руки, двигаться и поворачиваться направо, налево, ходить легко, ритмично, бегать с высоким подъемом ног, скакать с ноги на ногу	акцентом под счет 1.2.1.3 координировать работу рук и ног со зрительным, слуховым и тактильным восприятием	строк, без музыкального сопровождения 2.2.1.2 ориентироваться на сцене и в танцевальном зале, используя сохраненные анализаторы	основных двигательных навыков 3.2.1.3 уметь ритмично двигаться в соответствии с различным характером музыки, динамикой	уметь сохранять последовательность специальных ритмических движений 4.2.1.3 уметь проявлять творчество в гимнастических упражнениях
2.2 Специальные ритмические упражнения	0.2.2.1 повторять специальные упражнения с акцентом под счет, направленные на коррекцию двигательных нарушений	1.2.2.1 уметь двигаться под счет и самостоятельно находить ошибки в движениях 1.2.2.2 понимать значение правильной осанки при выполнении двигательной деятельности	2.2.2.1 выполнять самостоятельно ряд подготовительных упражнений ритмической гимнастики, сохраняя осанку 2.2.2.2 знать правила безопасного перестроения с использованием сохраненных анализаторов	3.2.2.1 знать позиции ног; позиции рук; позиции в паре сохраняя осанку 3.2.2.2 владеть навыками построения и перестроения	4.2.2.1 демонстрировать движения на развитие координации, ориентировки в пространстве 4.2.2.2 демонстрировать упражнения на развитие и коррекцию основных видов движений 4.2.2.3 уметь показать элементы ассиметричной гимнастики

3) "Музыкально – ритмические упражнения":

таблица 4

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1	0.3.1.1 вербально обозначать верх – низ; право – лево	1.3.1.1 определять самостоятельно ритм 1.3.1.2	2.3.1.1 выполнять упражнения с движением рук и туловища с проговариванием стихотворных строк 2.3.1.2 уметь отмечать в движении	3.3.1.1 понимать и выполнять движение с началом музыки, и заканчивать движение точно с окончанием музыки 3.3.1.2 ориентироваться	4.3.1.1 использовать навыки передвижения на сцене с использованием сохраненных анализаторов соответствующей характеру мелодии 4.3.1.2 выполнять упражнения: "

Упражнения на связь движений с музыкой	0.3.1.2 распознавать звуки, темп мелодии	выделять сильные и слабые доли 1.3.1.3 уметь согласовывать свои движения с музыкой	музыкальные фразы, акценты 2.3.1.3 ориентироваться на сцене и в танцевальном зале, используя сохраненные анализаторы	на сцене и в танцевальном зале, координировать движения под музыку, используя сохраненные анализаторы	подскоки", "галоп", "притопы", "танцевальный шаг", "марш", "хлопки", "приставной шаг с приседанием и полуприседанием", "шаг с притопом", "ковырялочка", "дробный шаг"
3.2 Упражнения с предметами	0.3.2.1 уметь выполнять упражнения под определенное музыкальное сопровождение с помощью учителя	1.3.2.1 понимать когда начинать движения с началом музыки и заканчивать движение точно с окончанием музыкального произведения 1.3.2.2 знать правила безопасности использования предметов при выполнении упражнений	2.3.2.1 контролировать положение осанки и знать как пользоваться предметами (шляпки, мячи, обручи) во время танца 2.3.2.2 знать музыкально – ритмические игры 2.3.2.3 ориентироваться на сцене, в танцевальном зале, используя сохраненные анализаторы	3.3.2.1 владеть навыками ритмических упражнений с предметами 3.3.2.2 уметь ориентироваться в музыкально – ритмических играх	4.3.2.1 демонстрировать упражнения используя предметы, соответствующие характеру мелодии (камча, платки, цветы, шляпки, веера) 4.3.2.2 уметь работать с воображаемыми предметами, используя навыки представления
3.3 Подготовительные упражнения к танцам	0.3.3.1 усвоить правила постановки корпуса 0.3.3.2 уметь выполнять основные упражнения на середине зала	1.3.3.1 уметь держать линию танца 1.3.3.2 направления движения 1.3.3.3 углы поворотов 1.3.3.4 точки в классе 1.3.3.5 знать положения стопы, колена, бедра открытое, закрытое	2.3.3.1 понимать как перестраиваться в танце в "шахматы", "круг", "диагональ" сохраняя осанку 2.3.3.2 уметь свободно перемещаться по залу используя сохраненные анализаторы	3.3.3.1 самостоятельно ориентироваться в характере музыки 3.3.3.2 передавать хлопками ритмические рисунки 3.3.3.3 соблюдать расстояние	4.3.3.1 использовать упражнения актерской выразительности и в подготовке к изучению танцевальных элементов 4.3.3.2 освоить технику исполненных упражнений в более быстром темпе с использованием сохраненных анализаторов 4.3.3.3

				между парами, двигаясь по кругу	закреплять знакомые плясовые движения

4) "Сюжетно – ролевые инсценировки":

таблица 5

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах	0.4.1.1 уметь инсценировать доступные песенки, сказки	1.4.1.1 принимать с помощью педагога участие в играх – драматизациях с музыкальным и стихотворным сопровождением	2.4.1.1 распознавать звуки мелодии владеть навыками актерского мастерства знать и уметь распределять роли в игре 2.4.1.2 уметь передавать образы сказочных героев музыкальных произведений	3.4.1.1 применять средства невербального общения и уметь показать повадки зверей, птиц, движение транспорта, деятельность человека 3.4.1.2 уметь определять основные точки, шаги	4.4.1.1 использовать самостоятельно любую игру как метод релаксации 4.4.1.2 уметь определять времена года в музыкальной композиции 4.4.1.3 уметь менять роли в импровизации
4.2 Творческая деятельность	0.4.2.1 применять навыки групповой и самостоятельной работы в инсценировании сказок; "Репка", "Теремок", "Колобок" 0.4.2.2 ориентироваться на сцене	1.4.2.1 знать как работать самостоятельно для достижения двигательных целей	2.4.2.1 понимать собственные и другие творческие задачи 2.4.2.2 проявлять творчество в двигательной деятельности	3.4.2.1 демонстрировать свою роль и роли других при выполнении простых движений	4.4.2.1 экспериментировать с различными ролями при выполнении различных движений, осознавая их различие 4.4.2.2 творчески использовать знакомые движения в свободных плясках, импровизациях, играх

5) "Подвижные музыкально – речевые игры":

таблица 6

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
					4.5.1.1 четко выполнять ритмические

5.1 Музыкальные игры с предметами	0.5.1.1 уметь повторять за педагогом как перестраиваться от одного вида деятельности к другой	1.5.1.1 уметь держать предмет в руках во время игры, используя сохранные анализаторы 1.5.1.2 знать правила и приемы безопасности использования предметов во время игры	2.5.1.1 передвигаться с предметом во время музыкальной игры 2.5.1.2 ориентироваться в зале, на сцене	3.5.1.1 использовать предмет во время танца 3.5.1.2 владеть правилами безопасности использования предметов во время игры	движения с предметом 4.5.1.2 в играх действовать самостоятельно, искать выразительные движения, не подражая друг другу; придумывать (выбирать) движения в соответствии с характером музыкального произведения
5.2 Игры с пением или речевым сопровождением	0.5.2.1 знать простейшие четверостишья, восьмистишья и воспроизводить их в игровой форме	1.5.2.1 исполнять хороводные песенки уметь водить хороводы 1.5.2.2 уметь перестраиваться во время игры из одного круга в два, в три	2.5.2.1 демонстрировать песенку с движениями рук, ног, корпуса и головы сохраняя осанку, используя сохранные анализаторы 2.5.2.2 уметь передавать образы героев в музыкально-ритмических и сюжетных играх	3.5.2.1 уметь самостоятельно снять двигательную нагрузку и мышечное напряжение при переходе от одного вида деятельности к другой	4.5.2.1 использовать самостоятельно любую игру как метод релаксации 4.5.2.2 самостоятельно ориентироваться в пространстве (в зале, на сцене)

6) "Элементы народно – сценического танца":

таблица 7

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
6.1 Теоретические сведения	0.6.1.1 понимать что в Республике Казахстан проживает много национальностей и каждая нация несет в себе свою культуру	1.6.1.1 знать информацию о танцах разных национальностей	2.6.1.1 распознавать мелодии разных национальностей, проживающих в Республике Казахстан	3.6.1.1 уметь представлять лучшие черты национального характера, которые достойны подражания	4.6.1.1 объяснять, что в танцевальных образах народных танцев отражается быт, труд, окружающая природа, чувства любви и дружбы 4.6.2.1 оценивать

6.2 Основные элементы женского казахского танца	0.6.2.1 уметь повторять за педагогом как перестраиваться от одного вида деятельности к другой в казахском танце "Қамажай"	1.6.2.1 уметь использовать элементы танца в группе 1.6.2.2 повторять за учителем позиции и положения рук (сгибание и разгибание кистей рук), ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений	2.6.2.1 знать позиции и положения рук (сгибание и разгибание кистей рук), ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений 2.6.2.2 уметь повторять движения за учителем перестраиваться из одного круга в два, в три	3.6.2.1 использовать предмет во время танца (маленькую домбру, кисюшки, цветы) 3.6.2.2 уметь находить в движениях характерные черты женских танцев: скромность, мягкость, сдержанность, плавность	красоту художественног о образа в танцевальной композиции 4.6.2.2 воплощать творческую активность 4.6.2.3 выполнять движения в соответствии с различным характером музыки, динамикой (громко, тихо), регистрами (высокий, средний, низкий)
6.3 Основные элементы мужского казахского танца	0.6.3.1 уметь повторять за педагогом как перестраиваться в казахском танце "Қара Жорға"	1.6.3.1 уметь танцевать в группе самостоятельно 1.6.3.2 повторять за педагогом позиций и положения рук, ног, корпуса, голова, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений	2.6.3.1 знать позиции и положения рук, ног, корпуса, голова, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений	3.6.3.1 использовать предмет во время танца (камча, домбра)	4.6.3.1 уметь находить в движениях характерные черты мужских танцев: сила, воля, удаль, задор, чувство собственного достоинства

7) "Элементы диско - танца":

таблица 8

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
7.1 Теоретические сведения	0.7.1.1 знать краткую информацию о популярных танцах	1.7.1.1 распознавать ритмы современных мелодий	2.7.1.1 характеризовать отличительные черты диско - танцев	3.7.1.1 объяснять манеру исполнения диско - танцев	4.7.1.1 использовать знание теории танца в исполнении танцевальных элементов "диско"
			2.7.2.1 применять в танце		

7.2 Упражнения на пространственные построения	0.7.2.1 двигаться на перемещение с помощью учителя 0.7.2.2 ходить и бегать в такт музыкального произведения	1.7.2.1 уметь двигаться на перемещение 1.7.2.2 уметь изобразить с помощью учителя разных животных, птиц, деятельность людей, окружающий нас мир	невербальные средства общения (мимика, жесты, позы) 2.7.2.2 уметь повторять простейшие вариации некоторых популярных танцев 2.7.2.3 знать, как двигаться на перемещение в паре, в группе	3.7.2.1 демонстрировать свободное перемещение по сцене 3.7.2.2 уверенно выполнять движения в паре, в группе	4.7.2.1 уметь передавать свои эмоции и чувства публике 4.7.2.2 знать упражнения на пространственные построения и перестроения с использованием сохранных анализаторов
7.3 Элементы контактных танцев	0.7.3.1 знать простейшие элементы контактных танцев 0.7.3.2 координировать работу рук и ног со зрительным и слуховым восприятием 0.7.3.3 уметь выполнять общие движения в группе	1.7.3.1 уметь держать линию танца 1.7.3.2 направления движения 1.7.3.3 углы поворотов 1.7.3.4 точки в классе	2.7.3.1 понимать как перестраиваться в танце в "шахматы", "круг", "диагональ", свободно перемещаться по залу 2.7.3.2 знать, как вести партнера в элементах контактного танца	3.7.3.1 выполнять основные виды движений, элементы ассиметричной гимнастики, движения по линии танца: на носках, каблуках 3.7.3.2 перекаты стопы 3.7.3.3 высоко поднимая колени 3.7.3.4 ход лицом 3.7.3.5 бег с подскоками 3.7.3.6 галоп с хлопками	4.7.3.1 использовать упражнения актерской выразительности и в подготовке к изучению танца 4.7.3.2 уметь выполнять фигуры в танце: квадрат, круг, линия, звездочка, змейка, воротца 4.7.3.3 демонстрировать элементы контактных танцев: "Вару-вару", "Полька", "Стирка"

8) "Элементы бального танца":

таблица 9

Подразделы	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
8.1 Теоретические сведения	0.8.1.1 знать краткую информацию о бальных танцах	1.8.1.1 понимать культуру взаимоотношений между мальчиками и девочками в бальных танцах	2.8.1.1 объяснять что, знакомство танца начинается с музыки, истории танца	3.8.1.1 уметь характеризовать манеру исполнения бальных танцев	4.8.1.1 использовать знание теории танца в исполнении элементов бального танца
					4.8.2.1

8.2 Упражнения в парах	0.8.2.1 понимать что такое парный танец, уметь двигаться в парах под счет, под музыку	1.8.2.1 применять правила поведения в паре 1.8.2.2 уметь выполнить поклон в начале и в конце танцевальной композиции 1.8.2.3 знать значение правильной осанки во время исполнения элементов парного танца	2.8.2.1 уметь согласовывать движения друг с другом 2.8.2.2 уметь повторять движения за педагогом, сохраняя осанку 2.8.2.3 согласовывать движения с музыкой в паре, используя сохраненные	3.8.2.1 отрабатывать движения корпуса, контролировать положение осанки; правильного переноса веса, точной работы стопы, грамотной позиции в паре и ведения в паре 3.8.2.2 уметь двигаться на перемещение, используя сохраненные анализаторы	знать что бальный танец " начинается от пола", и следует показывать и объяснять в последовательно сти: - когда наступаем (как переносим вес); как ставим ногу (как работает стопа); что делает колено; как работают бедра; что делает корпус; как танцуют руки; куда направлен взгляд 4.8.2.2 демонстрировать элементы бальных танцев: "Полька", " Фигурный вальс ", "Ча-ча-ча" " Джайв", "Самба"

51. Долгосрочный план:

1) 0 класс:

таблица 10

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне Моя школа	1. Ритмика, элементы музыкальной грамоты	1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	0.1.1.1 понимать значение правильной осанки для красоты своего тела 0.1.1.2 знать особенности правильной походки, постановки стопы, голеностопа, положения коленей при формировании походки
		1.2 Слушание музыки	0.1.2.1 чувствовать характер музыки 0.1.2.2 отмечать в движении музыкальные фразы, акценты; несложный ритмический рисунок

			0.1.2.3 распознавать звуки, темп мелодии
2 четверть			
Моя семья и друзья	2. Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения	0.2.1.1 знать элементарный комплекс упражнений с движениями рук и туловища 0.2.1.2 вербально обозначать верх – низ; право – лево 0.2.1.3 выполнять шаги с правой и левой ноги, повороты головы, поднимание и опускание правой и левой руки, двигаться и поворачиваться направо, налево, ходить легко, ритмично, бегать с высоким подъемом ног, скакать с ноги на ногу
		2.2 Специальные ритмические упражнения	0.2.2.1 повторять специальные упражнения с акцентом под счет, направленные на коррекцию двигательных нарушений
Мир вокруг нас	3. Музыкально - ритмические упражнения	3.1 Упражнения на связь движений с музыкой	0.3.1.1 вербально обозначать верх – низ; право – лево 0.3.1.2 распознавать звуки, темп мелодии
		3.2 Упражнения с предметами	0.3.2.1 выполнять упражнения под определенное музыкальное сопровождение с помощью учителя 0.3.2.2 уметь держать предмет в руках выполняя простые движения рук и корпуса с помощью учителя
		3.3 Подготовительные упражнения к танцам	0.3.3.1 усвоить правила постановки корпуса 0.3.3.2 выполнять основные упражнения на середине зала
3 четверть			

Путешествие	4. Сюжетно – ролевые инсценировки	4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах	0.4.1.1 инсценировать доступные песенки, сказки 0.4.1.2 иметь представление о понятиях: мимика, жест , поза
		4.2 Творческая деятельность	0.4.2.1 применять навыки групповой и самостоятельной работы в инсценировании сказок: "Репка", "Теремок", " Колобок" 0.4.2.2 ориентироваться на сцене
	5. Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры	5.1 Музыкальные игры с предметами	0.5.1.1 повторять за педагогом как перестраиваться от одного вида деятельности к другой в музыкальной игре
		5.2 Игры с пением или речевым сопровождением	0.5.2.1 знать простейшие четверостишья, восьмистишья и воспроизводить их в игровой форме
Традиции и фольклор	6. Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения	0.6.1.1 понимать что в Республике Казахстан проживает много национальностей и каждая нация несет в себе свою культуру
		6.2 Основные движения женского казахского (и других народов) танца	0.6.2.1 повторять за педагогом как перестраиваться от одного вида деятельности к другой в казахском танце "Қамажай"
		6.3 Основные движения мужского казахского (и других народов) танца	0.6.3.1 повторять за педагогом как перестраиваться в казахском танце "Қара Жорға"
4 четверть			
		7.1 Теоретические сведения	0.7.1.1 знать краткую информацию о популярных танцах
			0.7.2.1 двигаться на перемещение с помощью учителя

Еда и напитки	7. Элементы современного танца	7.2. Упражнения на пространственные построения	0.7.2.2 ходить и бегать в такт музыкального произведения
		7.3 Элементы контактных танцев	0.7.3.1 знать простейшие элементы контактных танцев 0.7.3.2 координировать работу рук и ног со зрительным и слуховым восприятием 0.7.3.3 выполнять общие движения в группе
В здоровом теле – здоровый дух!	8. Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения	0.8.1.1 знать краткую информацию о бальных танцах
		8.2 Упражнения в парах	0.8.2.1 понимать что такое парный танец, уметь двигаться в парах под счет, под музыку

2) 1 класс:

таблица 11

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне Моя школа	1. Ритмика, элементы музыкальной грамоты	1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	1.1.1.1 сохранять правильную осанку при построении и перестроении 1.1.1.2 владеть навыками правильной походки 1.1.1.3 владеть правилами безопасного передвижения строем, в парах 1.1.1.4 ориентироваться в танцевальном зале и на сцене
		1.2 Слушание музыки	1.1.2.1 правильно пройти в такт музыке, сохраняя красивую осанку, легкий шаг с носка 1.1.2.2 отмечать в движении сильную долю такта 1.1.2.3 иметь понятия о трёх основных жанрах музыки: марш-песня-танец
2 четверть			
			1.2.1.1 продемонстрировать

Моя семья и друзья	2. Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения	самостоятельно комплекс упражнений под счет с помощью учителя 1.2.1.2 знать элементы ритмической ходьбы с акцентом под счет 1.2.1.3 координировать работу рук и ног со зрительным, слуховым и тактильным восприятием
		2.2 Специальные ритмические упражнения	1.2.2.1 двигаться под счет и самостоятельно находить ошибки в движениях 1.2.2.2 понимать значение правильной осанки при выполнении ритмических упражнений
Мир вокруг нас	3. Музыкально - ритмические упражнения	3.1 Упражнения на связь движений с музыкой	1.3.1.1 определять самостоятельно ритм 1.3.1.2 выделять сильные и слабые доли 1.3.1.3 согласовывать свои движения с музыкой
		3.2 Упражнения с предметами	1.3.2.1 понимать когда начинать движения с началом музыки и заканчивать движение точно с окончанием музыкального произведения 1.3.2.2 знать правила безопасности использования предметов при выполнении упражнений
		3.3 Подготовительные упражнения к танцам	1.3.3.1 держать линию танца при построении и перестроении 1.3.3.2 держать направления движения 1.3.3.3 знать углы поворотов 1.3.3.4 распознавать точки в классе 1.3.3.5 знать положения стопы, колена, бедра открытое, закрытое
3 четверть			
			1.4.1.1 принимать с помощью педагога участие в играх –

Путешествие	4. Сюжетно – ролевые инсценировки	4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах	драматизациях с музыкальным и стихотворным сопровождением используя невербальные средства общения
		4.2 Творческая деятельность	1.4.2.1 знать как работать самостоятельно для достижения двигательных целей
	5. Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры	5.1 Музыкальные игры с предметами	1.5.1.1 уметь держать предмет в руках во время игры, используя сохранные анализаторы 1.5.1.2 знать правила и приемы безопасности использования предметов во время игры
		5.2 Игры с пением или речевым сопровождением	1.5.2.1 исполнять хороводные песенки уметь водить хороводы 1.5.2.2 уметь перестраиваться во время игры из одного круга в два, в три
Традиции и фольклор	6. Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения	1.6.1.1 знать информацию о танцах разных национальностей
		6.2 Основные движения женского казахского (и других народов) танца	1.6.2.1 использовать элементы танца в группе 1.6.2.2 повторять за учителем позиции и положения рук (сгибание и разгибание кистей рук), ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений
		6.3 Основные движения мужского казахского (и других народов) танца	1.6.3.1 танцевать в группе самостоятельно 1.6.3.2 повторять за педагогом позиций и положения рук, ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений
4 четверть			
		7.1 Теоретические сведения	1.7.1.1 распознавать ритмы современных мелодий

Еда и напитки	7. Элементы современного танца	7.2.Упражнения на пространственные построения	1.7.2.1 двигаться на перемещение 1.7.2.2 понимать, что движения в групповых танцевальных элементах выполняются синхронно и стремиться к синхронному исполнению танцевальных движений
		7.3 Элементы контактных танцев	1.7.3.1 держать линию танца 1.7.3.2 знать направления движения 1.7.3.3 знать углы поворотов 1.7.3.4 распознавать точки в классе
В здоровом теле – здоровый дух!	8. Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения	1.8.1.1 понимать культуру взаимоотношений между мальчиками и девочками в бальных танцах
		8.2 Упражнения в парах	1.8.2.1 применять правила поведения в паре 1.8.2.2 выполнить поклон в начале и в конце танцевальной композиции 1.8.2.3 знать значение правильной осанки во время исполнения элементов парного танца

3) 2 класс:
таблица 12

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	2.1.1.1 сохранять правильную осанку в двигательной деятельности 2.1.1.2 усвоить приемы правильной ходьбы с изменением темпа и направления 2.1.1.3 соблюдать и изменять темп при перестроении 2.1.1.4 ориентироваться на сцене

Все обо мне Моя семья и друзья	1.Ритмика, элементы музыкальной грамоты		2.1.1.5 самостоятельно строить малый круг, большой круг, ходить по кругу взявшись за руки, сужать и расширять круг
		1.2 Слушание музыки	2.1.2.1 уметь самостоятельно ускорять и замедлять темп движений 2.1.2.2 выразительно двигаться в соответствии с музыкальными образами 2.1.2.3 иметь понятия об основных танцевальных жанрах: полька, вальс, пляска, диско
2 четверть			
Моя школа	2. Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения	2.2.1.1 использовать знакомые танцевальные шаги с проговариванием стихотворных строк, без музыкального сопровождения 2.2.1.2 ориентироваться на сцене и в танцевальном зале, используя сохранные анализаторы
		2.2 Специальные ритмические упражнения	2.2.2.1 выполнять самостоятельно ряд подготовительных упражнений ритмической гимнастики, сохраняя осанку 2.2.2.2 знать правила безопасного перестроения с использованием сохранных анализаторов
		3.1 Упражнения на связь движений с музыкой	2.3.1.1 выполнять упражнения с движением рук и туловища с проговариванием стихотворных строк 2.3.1.2 отмечать в движении музыкальные фразы, акценты 2.3.1.3 ориентироваться на сцене и в

Мой родной край	3. Музыкально – ритмические упражнения		танцевальном зале, используя сохраненные анализаторы
		3.2 Упражнения с предметами	2.3.2.1 контролировать положение осанки и знать, как пользоваться предметами (шляпки, мячи, обручи) во время танца 2.3.2.2 знать музыкально – ритмические игры с предметами 2.3.2.3 ориентироваться на сцене, в танцевальном зале, используя сохраненные анализаторы
		3.3 Подготовительные упражнения к танцам	2.3.3.1 понимать, как перестраиваться в танце в "шахматы", "круг", "диагональ" сохраняя осанку 2.3.3.2 свободно перемещаться по залу используя сохраненные анализаторы
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	4. Сюжетно – ролевые инсценировки	4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах	2.4.1.1 распознавать звуки мелодии владеть навыками актерского мастерства знать и уметь распределять роли в игре 2.4.1.2 уметь передавать образы сказочных героев музыкальных произведений
		4.2 Творческая деятельность	2.4.2.1 понимать собственные и другие творческие задачи 2.4.2.2 проявлять творчество в двигательной деятельности
	5. Подвижные, музыкально –	5.1 Музыкальные игры с предметами	2.5.1.1 передвигаться с предметом во время музыкальной игры используя сохраненные анализаторы 2.5.1.2 ориентироваться в зале, на сцене
		2.5.2.1 демонстрировать песенку с движениями рук, ног, корпуса и	

	ритмические и речевые игры	5.2 Игры с пением или речевым сопровождением	головы сохраняя осанку, используя сохраненные анализаторы 2.5.2.2 передавать образы героев в музыкально-ритмических и сюжетных играх
Традиции и фольклор	6. Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения	2.6.1.1 распознавать мелодии разных национальностей, проживающих в Республике Казахстан
		6.2 Основные движения женского казахского (и других народов) танца	2.6.2.1 знать позиции и положения рук (сгибание и разгибание кистей рук), ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений 2.6.2.2 повторять движения за учителем перестраиваться из одного круга в два, в три
		6.3 Основные движения мужского казахского (и других народов) танца	2.6.3.1 знать позиции и положения рук, ног, корпуса, головы, характерных казахскому танцу с основных ходов и движений
4 четверть			
Окружающая среда	7. Элементы современного танца	7.1 Теоретические сведения	2.7.1.1 характеризовать отличительные черты современных танцев
		7.2.Упражнения на пространственные построения	2.7.2.1 применять в танце невербальные средства общения (мимика, жесты, позы) 2.7.2.2 повторять простейшие вариации некоторых популярных танцев, используя сохраненные анализаторы 2.7.2.3 знать, как двигаться на перемещение в паре, в группе
		7.3 Элементы контактных танцев	2.7.3.1 понимать, как перестраиваться в танце в "шахматы", "круг", "диагональ", свободно перемещаться по залу

			2.7.3.2 знать, как вести партнера в элементах контактного танца
Путешествие	8. Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения	2.8.1.1 объяснять что, знакомство танца начинается с музыки, истории танца
		8.2 Упражнения в парах	2.8.2.1 согласовывать движения друг с другом 2.8.2.2 повторять движения за педагогом, сохраняя осанку 2.8.2.3 согласовывать движения с музыкой в паре, используя сохранные анализаторы

4) 3 класс:

таблица 13

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне Что такое хорошо, что такое плохо?	1. Ритмика, элементы музыкальной грамоты	1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1.1.1 контролировать положение своей осанки в различных видах двигательной деятельности 3.1.1.2 владеть навыками координации движения при различных видах построения (диагональ, прямые линии, шахматный порядок) 3.1.1.3 владеть навыками ходьбы с поворотами 3.1.1.4 самостоятельно перемещаться на сцене
		1.2 Слушание музыки	3.1.2.1 различать особенности танцевальной музыки: марш, вальс, полька, пляска, хоровод 3.1.2.2 слышать и понимать значение вступительных и заключительных аккордов в упражнении
2 четверть			
			3.2.1.1 владеть комплексом специальных ритмических упражнений

Время	2. Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения	3.2.1.2 двигаться на перемещение, улучшить качество основных двигательных навыков 3.2.1.3 ритмично двигаться в соответствии с различным характером музыки, динамикой
		2.2 Специальные ритмические упражнения	3.2.2.1 знать позиции ног; позиции рук; позиции в паре сохраняя осанку 3.2.2.2 владеть навыками построения и перестроения
Архитектура	3. Музыкально – ритмические упражнения	3.1 Упражнения на связь движений с музыкой	3.3.1.1 понимать и выполнять движение с началом музыки, и заканчивать движение точно с окончанием музыки 3.3.1.2 ориентироваться на сцене и в танцевальном зале, координировать движения под музыку, используя сохраненные анализаторы
		3.2 Упражнения с предметами	3.3.2.1 владеть навыками ритмических упражнений с предметами 3.3.2.2 ориентироваться в музыкально – ритмических играх с предметами и на основе невербальных средств общения
		3.3 Подготовительные упражнения к танцам	3.3.3.1 самостоятельно ориентироваться в характере музыки при подготовительных упражнениях к танцам 3.3.3.2 передавать хлопками ритмические рисунки 3.3.3.3 соблюдать расстояние между парами , двигаясь по кругу
3 четверть			
		4.1 Выполнение имитационных	3.4.1.1 применять средства невербального общения и уметь показать повадки зверей.

Искусство	4. Сюжетно – ролевые инсценировки	упражнений и игр, построенных на подражательных образах	птиц, движение транспорта, деятельность человека 3.4.1.2 определять основные точки, шаги в выполнении ритмических движений во время игры
		4.2 Творческая деятельность	3.4.2.1 демонстрировать свою роль и роли других при выполнении танцевальных элементов, ритмических движений
	5. Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры	5.1 Музыкальные игры с предметами	3.5.1.1 использовать предмет во время танца 3.5.1.2 владеть правилами безопасности использования предметов во время игры
		Игры с пением или речевым сопровождением	3.5.2.1 самостоятельно снять двигательную нагрузку и мышечное напряжение при переходе от одного вида деятельности к другой
Выдающиеся личности	6. Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения	3.6.1.1 демонстрировать в движениях лучшие черты национального характера , которые достойны подражания и воспроизводить их в движениях
		6.2 Основные движения женского казахского (и других народов) танца	3.6.2.1 использовать предмет во время танца (маленькую домбру, кисюшки, цветы) 3.6.2.2 находить в движениях характерные черты женских танцев: скромность, мягкость, сдержанность, плавность и воспроизводить их в движениях
		6.3 Основные движения мужского казахского (и других народов) танца	3.6.3.1 использовать предмет во время танца (камча, домбра)
4 четверть			
		7.1 Теоретические сведения	3.7.1.1 уметь объяснить манеру исполнения современных танцев

Вода – источник жизни	7. Элементы современного танца	7.2 Упражнения на пространственные построения	3.7.2.1 демонстрировать свободное перемещение по сцене 3.7.2.2 уверенно выполнять движения в паре, в группе синхронно
		7.3 Элементы контактных танцев	3.7.3.1 выполнять основные виды движений , движения в паре, движения по линии танца : на носках, на пятках 3.7.3.2 выполнять перекаты стопы в движении 3.7.3.3 высоко поднимать колени 3.7.3.4 демонстрировать ход лицом 3.7.3.5 выполнять бег с подскоками 3.7.3.6 выполнять галоп с хлопками
Культура отдыха. Праздники	8. Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения	3.8.1.1 характеризовать манеру исполнения бальных танцев
		8.2 Упражнения в парах	3.8.2.1 отрабатывать с помощью учителя, движения корпуса, контролировать положение осанки; правильного переноса веса, точной работы стопы, грамотной позиции в паре и ведения в паре 3.8.2.2 двигаться на перемещение, используя сохранные анализаторы

5) 4 класс:
таблица 14

Сквозная тема	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
			4.1.1.1 осознавать значение правильной осанки и красивой позы для эстетического восприятия человека окружающими 4.1.1.2 использовать навыки

Моя Родина – Казахстан Ценности	1. Ритмика, элементы музыкальной грамоты	1.1 Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	ходьбы по кругу, парами, кружиться парами, двигаться в рассыпную, шагом и мелким бегом в соответствии с темпом и ритмом музыки с использованием сохранных анализаторов
		1.2 Слушание музыки	4.1.2.1 исполнять движения в характере музыки — четко, сильно, медленно, плавно 4.1.2.2 уметь отсчитывать такты, определять на слух музыкальные размеры
2 четверть			
Культурное наследие.	2. Упражнения ритмической гимнастики	2.1 Общеразвивающие движения	4.2.1.1 использовать самостоятельно комплекс общеразвивающих движений при выполнении разминки 4.2.1.2 сохранять последовательность специальных ритмических движений 4.2.1.3 уметь проявлять творчество в гимнастических упражнениях
		2.2 Специальные ритмические упражнения	4.2.2.1 демонстрировать движения на развитие координации, ориентировки в пространстве 4.2.2.2 демонстрировать упражнения на развитие и коррекцию основных видов движений 4.2.2.3 показать элементы ассиметричной гимнастики
		3.1 Упражнения на связь движений с музыкой	4.3.1.1 использовать навыки передвижения на сцене с использованием сохранных анализаторов соответствующие характеру мелодии 4.3.1.2 выполнять упражнения под музыку: "подскоки", "галоп", "притопы", "танцевальный

Мир профессий	3. Музыкально - ритмические упражнения		шаг", "марш", "хлопки", "приставной шаг с приседанием и полуприседанием", "шаг с притопом", "ковырялочка", "дробный шаг"
		3.2 Упражнения с предметами	4.3.2.1 демонстрировать упражнения используя предметы, соответствующие характеру мелодии (камча, платки, цветы, шляпки, веера) 4.3.2.2 уметь работать с воображаемыми предметами, используя навыки представления
		3.3 Подготовительные упражнения к танцам	4.3.3.1 использовать упражнения актерской выразительности в подготовке к изучению танцевальных элементов 4.3.3.2 освоить технику исполненных упражнений в более быстром темпе с использованием сохранных анализаторов 4.3.3.3 закреплять знакомые плясовые движения
3 четверть			
	4. Сюжетно – ролевые инсценировки	4.1 Выполнение имитационных упражнений и игр, построенных на подражательных образах	4.4.1.1 использовать самостоятельно любую игру как метод релаксации 4.4.1.2 уметь определять времена года в музыкальной композиции , демонстрировать характер музыки в движении 4.4.1.3 уметь менять роли в импровизации
		4.2 Творческая деятельность	4.4.2.1 экспериментировать с различными ролями при выполнении различных движений, осознавая их различие

Природные явления			4.4.2.2 творчески использовать знакомые движения в свободных плясках, импровизациях, играх
	5. Подвижные, музыкально – ритмические и речевые игры	5.1 Музыкальные игры с предметами	4.5.1.1 четко выполнять ритмические движения с предметом 4.5.1.2 в играх с предметами и без предметов, действовать самостоятельно, искать выразительные движения, не подражая друг другу; придумывать (выбирать) движения в соответствии с характером музыкального произведения.
		4.6 Игры с пением или речевым сопровождением	4.5.2.1 использовать самостоятельно любую игру как метод релаксации 4.5.2.2 самостоятельно ориентироваться в пространстве (в зале, на сцене)
Охрана окружающей среды	6. Элементы народно – сценического танца	6.1 Теоретические сведения	4.6.1.1 объяснять, что в танцевальных образах народных танцев отражается быт, труд, окружающая природа, чувства любви и дружбы
		6.2 Основные движения женского казахского (и других народов) танца	4.6.2.1 оценивать красоту художественного образа в танцевальной композиции 4.6.2.2 воплощать творческую активность 4.6.2.3 выполнять движения в соответствии с различным характером музыки, динамикой (громко, тихо), регистрами (высокий, средний, низкий)
		6.3 Основные движения мужского казахского (и других народов) танца	4.6.3.1 уметь находить в движениях характерные черты мужских танцев: сила, воля, удаль, задор, чувство собственного достоинства и

			воспроизводить их в движениях
4 четверть			
Путешествие в космос	7. Элементы современного танца	7.1 Теоретические сведения	4.7.1.1 использовать знание теории танца в исполнении танцевальных элементов
		7.2.Упражнения на пространственные построения	4.7.2.1 уметь передавать свои эмоции и чувства публике во время исполнения элементов современного танца 4.7.2.2 знать упражнения на пространственные построения и перестроения с использованием сохранных анализаторов
		7.3 Элементы контактных танцев	4.7.3.1 использовать упражнения актерской выразительности в подготовке к изучению элементов контактного танца 4.7.3.2 выполнять фигуры в танце: квадрат, круг, линия, звездочка, змейка, воротца 4.7.3.3 демонстрировать элементы контактных танцев: "Вару-вару", "Полька", "Стирка"
Путешествие в будущее	8. Элементы бального танца	8.1 Теоретические сведения	4.8.1.1 использовать знание теории танца в исполнении элементов бального танца
		8.2 Упражнения в парах	4.8.2.1 знать что бальный танец "начинается от пола", и следует показывать и объяснять в последовательности: - когда наступаем (как переносим вес); как ставим ногу (как работает стопа); что делает колено; как работают бедра; что делает корпус; как танцуют руки; куда направлен взгляд

		4.8.2.2 демонстрировать элементы балльных танцев : "Полька", "Фигурный вальс", "Ча-ча-ча" "Джайв", "Самба"

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 260-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнінен жаңа ртылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 260-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес құрастырылған.

2. Оқу бағдарламасы әр пәннің мазмұнын, білім пәнінің көлемін, көру қабілеті бұзылған білім алушылардың дағдылары мен жасына байланысты танымдық мүмкіндіктерін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқу процесінде білім алушылардың әр пәннің әдістемелік әлеуетінің білім мен дағдыларын саналы ұғынуын оқу, жобалық іс-шараларды меңгеру арқылы өз бетімен жұмыс істей алуын барынша дамытуға, мәдени-әлеуметтік кеңістікті бағдарлай алу дағдысын қалыптастыруға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында көру қабілеті бұзылған білім алушылардың оқу процесін ұйымдастыруда оқу нормативтік құжаттың дәстүрлі функциялары мен жаңашыл педагогикалық тәсілдерінің сипатталуы үйлесім табады. Пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын жасауда оқыту әдістері негізгі бағыты болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағытталған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының басымдылығын күшейту және түзету үшін қолданылады, білім беру процессінің нәтижесі жаңа оқу бағдарламасының құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту процесіне қойылатын басты талаптардың бірі, әртүрлі оқыту орталарында: арнайы мектептерде, инклюзивті білім беру, үй жағдайында білім беру, білім алушының өз бетімен білімге ие болу барысында белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру.

7. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың белсенді танымдық қызметі психологиялық – педагогикалық түзету сүйемелдеу ұжымының барлық қатысушыларын қолдап, бірлесе жұмыс жасауы арқасында тұрақты болады.

8. Педагогикалық процестің мүшелері: педагогтар, психологтар, әдіскерлер, медициналық және басқа да көру қабілеті бұзылған білім алушыларға арнайы (түзету) білім мен тәрбие беруші қызметкерлер болып табылады. Арнайы дефектологиялық білімі бар педагогтар мен тәрбиешілер маңызды рөл атқарады. Бұл мамандар тифлопедагогиканың білім, тәрбие, түзету-дамыту міндеттерін іс жүзінде шешеді.

9. Түзету пәндері циклі оқу бағдарламасы көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы оқыту және тәрбиелеудегі танымдық және әлеметтік белсенділігін дамытуда олардың өтемдеуіш қуаттарын барынша пайдаланып, әдістемелік нұсқаулықтармен арнайы техникалық оқыту құралдарын пайдалануға мүмкіндік жасайды.

10. Пәнді оқытуда мақсатына жету аясында түзету іс-әрекеттері ата-аналармен және жергілікті ұйымдардың мүшелерімен бірігіп ұйымдастырылады.

11. Пән мазмұнын игеру мен оқытудың мақсатына жету барысында білім алушылардың ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану дағдыларын дамыту, ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құрастыру және таныстыру, ақпараттар және ойларымен алмасу мақсатында бірігіп жұмыс жасау, кең ауқымды құрылғылар мен қосымшалар арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру болып табылады.

12. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтиже тұжырымдамасы пәндік мазмұнды анықтау негізі ретінде қызмет ететін оқыту мақсаттары жүйесі түрінде қалыптастырылған.

13. Оқу бағдарламаларының мазмұнды аспектісі бойынша білім алушыны тәрбиелеуде өз ілімінің субъектісі және тұлғааралық қатынасы субъектісі ретінде нақты оқыту пәнінің үлесін ашады.

14. Оқу бағдарламасы оқыту мен тәрбиенің бірлігі қағидасын іске асыруды қамтамасыз етіп, белгілі пәнді оқытудың жүйелі мақсатын мектептен шығардағы нәтижесінің өзара байланысы мен өзара шарттық құндылықтарына негізделген.

15. Оқу бағдарламасының ерекшелігі, олардың тек пәндік білім және білік дағдыларының қалыптастыруға бағыттау ғана емес сонымен қатар кең ауқымды дағдысын қалыптастыру болып табылады. Құрылған жүйенің оқыту мақсатының негізі келесі кең ауқымды дағдылар: функционалдық және шығармашылық білімдерін қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зеттеу жұмыстарының элементтерін қолдану, ақпараттық-коммуникациялық технологияны пайдалану, коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін пайдалану, топта және жекелей жұмыс істей алу, келелі мәселелерді шешу

және шешім қабылдау. Кең ауқымды дағдылар оқушалырдың мектепте білім алуында да, мектеп бітірген соң да табысының кепілі болып табылады.

16. Заманауи жаңалықтар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушыларға жағдайды талдай және бағалай алу дағдыларын білуді, жаңа ойлар мен ақпараттарды талдау үшін қолда бар білімдері мен тәжірибелерін шығармашылықпен қолдана алуға үйретеді. Бастамашылдық, білімқұмарлық, өзгерістерге дайын болу, коммуникативтілік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып табылады.

17. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқытудың мақсатына бағынышты және білім алушының алған білім, білік, дағдыларын шығармашылықпен пайдалануға бағыттталып, кез-келген білім алу және өмірде кездесетін әртүрлі жағдайларда шығармашылықпен табысқа жету үшін табандылығын дамытып, өмір бойы білім алып дамуға ынталандырады.

18. Білім алушылардың жеке тұлғалық қасиеттерін дамыту кең ауқымды базалық білім беру дағдыларының негізі болып табылады: "Қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік", "еңбек пен шығармашылық", "сыйластық", "ынтымақтастық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу". Бұл құндылықтар білім алушының тұрақты тұлғалық бағдары болуға бағыттталып, оның тәртібі мен күнделікті қызметіне түрткі болады.

2-тарау. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнінің маңыздылығы, көру қабілеті бұзылған (көзі көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларды арнайы оқыту мен тәрбиелеудегі негізгі түзету пәндерінің бірі болып табылады.

20. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнін оқып игеру білім алушылардың жалпы денсаулығы мен қалдық көз жанарын сақтауына ықпал етеді. Көздің туа біткен және жүре пайда болған ауырулары тифлопедагогтардың, мұғалімдердің, медицина қызметкерлерінің және ата-аналардың саралай білуін, білім алушылардың өз кемістіктерін біліп, оны болжай алуын талап етеді. Бұл курс білім алушылардың өз денсаулығына, білім алуына көзқарасын өзгертіп, өзінің өміріне жауапкершілікпен қарап, бұзылған көру қабілетімен қоршаған әлемді қабылдауды дұрыс пайдалана білуге мүмкіндік береді.

21. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәні бойынша оқыту бағдарламасы шоғырлану тәсілімен құрылған, кейбір оқу материалдарының мазмұны келесі сыныпта кеңейтіліп, күрделеніп, кейде жекелеме элементтері тереңдетіліп, нақтыланып қайталанып келеді.

22. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" түзету курсының мазмұны жалпы білім беру пәндерінің: математика, дүниетану, орыс тілі, әдебиет, бейнелеу, еңбекке баулу пәндерінің мазмұнымен тығыз байланысты.

23. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнін оқытудың мақсаты – көзбен қабылдаудың операциялық механизмін қалыптастыру мен дамытуда білім алушылардың қоршаған орта нысандары туралы түсініктерін байыту.

24. Алға қойған мақсаттарды іске асыру үшін бағдарлама келесі міндеттерді шешеді :

- 1) білім алушының бойында заттық орта туралы жүйелі түсініктер қалыптастыру;
- 2) сыртқы орта заттарын қабылдауда көру мүмкіндіктерін және олармен әрекет жасау әдістерін дамыту;
- 3) бейнелердің белгілерін (нұсқа, ашықтық, түс, пішін, көлем, кеңістікті бағдарлау) атап көрсете білуін дамыту және олардың ықпалдастығын жүзеге асыру;
- 4) есте сақтау және көрнекі-бейнелі ойлау қабілетін дамыту;
- 5) көру, есту, тактильді (дене арқылы сезіну) және басқа сенсорлық (сезімдік) функцияларға сүйене отырып, қозғалыстарды қабылдаудың әдіс-тәсілдерін қалыптастыру;
- 6) көру анализаторларын сақтау мен дамытудың гигиеналық дағдыларына баулу;
- 7) көздің көру қалдығын тиімді пайдалану уәждемесін қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Көру қабілеті бұзылған (көзі көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы типтік оқу жоспарында жалпы білім беру пәндерінен бөлек түзету пәндері циклі енгізілген.

26. Түзету циклі көру қабілеті бұзылған білім алушыларға арналған арнайы түзету сабақтарында іске асады, әр сабақ өзінің нақты міндеттерін жүзеге асырады (кеңістікті бағдарлау, әлеуметтік-тұрмыстық бейімделу, сөйлеу кемістігін түзету, ым мен пантомимиканы дамыту), оңалту, түзету-қалпына келтіру іс-шараларын өткізу соны тұспалдайды.

27. Түзету пәндерін енгізу көру қабілеті бұзылған білім алушылардың әлеуметтік ортаға, белсенді сөйлесу ортасына енуіне, қозғалыс іс-әрекетін арттыруға, сезіну тонусын түзетуге, оқыту іс-әрекетінің негізгі кезеңдерін, оның ішінде бағдарлау кезеңі, өзін-өзі бақылау кезеңі, өзін-өзі бағалау кезеңі, оқу танымдық іс-әрекетті жақсарту кезеңдерін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

28. Көру қабілеті бұзылған білім алушылармен түзету сабақтарын өткізу кешенді сипатта, саралау, дамыту, түзету, оқыту мен тәрбиелеуді арнайы мамандармен: арнайы педагогтармен (тифлопедагог), офтальмологтармен, логопедтермен, арнайы психологтармен, психоневрологтармен және тағы да басқа диагнозына қарай мамандармен қаралады.

29. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту құндылықтарға, тұлғаға, іс-әрекетке бағытталған, сараланған, коммуникативтік тәсілдер арқылы іске асады.

30. Оқытудың құндылыққа бағытталған тәсілі – бұл оқу іс-әрекетін жоспарлау мен ұйымдастыру, оның нәтижелерін алу мен пайдалану белгілі бір құндылықтар тұрғысынан: өмір, адам, табиғат, шындық, мейірімділік арқылы іске асады. Құндылықтар тұлғаның мінез-құлқы мен іс-әрекеттерін маңызды фактор ретінде іс-қимыл жасау арқылы ынталандырады. Орта білім беру құндылықтары ұлттық "Мәңгілік ел" идеясына негізделген: Қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік; сыйласымдылық; ынтымақтастық; еңбек пен шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

31. Тұлғаға бағытталған тәсіл. Тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты – оқу барысын дараландыру, үйлесімді, жан-жақты дамыған білім алушы тұлғасын қалыптастыру, шығармашылық күшін толықтай ашып, "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" сабағында әлеуметтік-маңызды тұлғалық қасиеттерді (белсенділік, өз мақсатына жетуге деген табандылық, ерік-жігерлілік, ұқыптылық, батылдық, сыпайылық, қақтығысқа бармау) білім алушының жеке ерекшеліктерін, психологиялық және физикалық дамуын, мінез-құлықтары мен жағдайын ескере отырып тәрбиелеу.

32. Іс-әрекеттік тәсіл – бұл:

1) білім арудың мақсатын өз бетімен анықтап, оның ішінде білім алушыға білім, соған жетудің жоспарын құру;

2) өзінің алдына жаңа міндеттер қойып, соны шешудің тиімді жолдарын таңдау;

3) қызығушылықтарын дамыту;

4) өз әрекетін жоспарланған нәтижелерімен сәйкестендіре білу;

5) нәтижеге жету процесінде өзінің әрекетін бақылауға алу, бағдарлау мен қозғалысқа байланысты жағдайдың өзгеруіне өз іс-әрекеттерін бейімдей алу, оқу міндеттерінің дұрыс орындалуын бағалай алу, оны шешудің мүмкіндіктерін білу;

6) түсініктерді анықтау, қорытынды жасау, ұқсастықтарын табу, топтау, топтаудың негізі мен критерийлерін өз бетімен таңдау, себеп-салдарлық байланыстарын орнату, логикалық дәлел құру, мимен қорыту (индуктивті, дедуктивті, және ұқсас) сұрақ қойып, қорытынды шығару, әр түрлі қиындықтағы танымдық және білімдік міндеттерді шешу үшін белгілер мен таңбілім алушырды, модельдер мен сызбілім алушырды жасап, қолдану. Оқытудың тағы бір түрі, ойын технологияларын қолдану. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнін оқытуда арнайы ұйымдастырылған көріністі ойындарында, ролдік, үстел үсті, қозғалмалы ойындарда ең қолайлы жағдай жасалынады. Оқытудың әдісі ретінде ойын түрлерін қолдану білім алушылардың қозғалыс белсенділігі мен танымдық қызығушылығын арттырады. Ұжымдық іс-әрекетке бағытталған ойын түрлері білім алушылардың кішкентай топтың мүшелерінің көзқарастарын сыйлауға, соңғы нәтижені болжап, өз бетімен іс-әрекеттерді жоспарлауға, жетістікке жетудің әдістерін анықтауға ықпал етеді.

33. Саралап оқыту әр түрлі топтағы білім алушыларды оқыту үшін оқу процессінің мамандандырылуын, олардың жас ерекшеліктерінің, физикалық, психикалық

ерекшеліктерін және офтальмологиялық аспектісін қамтиды. Саралап оқыту білім алушының көру мүмкіндігі мен қоршаған ортаны бағдарлауда арнайы әдіс-тәсілдерді қолдануын, оқулықтардың түпнұсқасын, көрнекіліктер, тифлоқұрылғылар пайдаланып және де сыныптағы білім алушы санының аз болуын, жекелеме-шағын топтарды оқыту әдістерін қамтиды. Саралау жұмысын ұйымдастырудың шарты сараланған, күрделілігімен, танымдық қызығушылығымен, мұғалімнің көмегінің сипатымен ерекшеленетін тапсырмаларды қолдану. Көру мүмкіндіктерінің есебі мен ілеспе ақауларын назарға ала отырып білім алушыларды топтарға бөледі:

1) мүлдем көрмейтін немесе аздап көретін, көзінің көру өткірлігінің мөлшері 0-ден 0,4-ке дейін жақсырақ көретін көзін түзететін көзілдірік тағатын білім алушылар, бұл білім алушылардың қалдық көру қабілеті бар немесе мүлдем көрмейді;

2) көзі нашар көретін, көзінің көру өткірлігі 0,05-тен 0,09-ға дейінгі жақсырақ көретін көзіне түзету әйнегін тағатын білім алушылар, бұл білім алушылардың көру функциялары қатты зақымдалған, көбіне көру деңгейінің төмендеуімен бірге көру аумағы тарылып, кеңістікті көруі де бұзылады.

34. Оқытудың коммуникативті тәсілі – бұл ақпаратты хабарлау, жеткізу, екі немесе бірнеше адамдардың сөйлесу процесінде білім, білік дағдыларымен алмасуы. Оқыту процессі коммуникативті тәсілге сәйкес, мұғаліммен және құрбы-құрдастарымен бірлесіп оқыту қызметі мен іс-әрекетті ұйымдастыра білуін қалыптастыруға ықпал жасап, мына міндеттерді қамтиды: ортақ шешім табу және мүдделерін есепке алу негізінде шиеленісті шешу; өз көзқарасын қорғау және дәлелдей алу; өз сезімдерін, ойларын білдіруде коммуникация міндеттеріне сәйкес сөйлеу құралдарын саналы түрде қолдана білу, өз іс-әрекеттерін жоспарлап, жүйелей білу.

35. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) қолдану:

1) АКТ-ды қолдану біліктілігі білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынаста технологияларды сенімді және шығармашыл түрде қолдана білуін қамтамасыз етеді;

2) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен GPS навигацияларын бағдарлау мен оңтайлы қолдану саласында біліктілігін қалыптастырып, дамыту; БАҚ және мультимедиялық ресурстарды пайдалану; ақпараттарды ғаламтордан және мәліметтер базасынан іздеу; АКТ саласын ақпараттарды құрып, өңдеуге пайдалану, оқытудың белсенді түрін техникалық қолдау мақсатында интербелсенді тақтаны пайдалану;

3) байланыс арналары арқылы мұғалімдермен, басқа білім алушылармен ынтымақтасып, қарым-қатынас жасап, ақпараттармен алмасу үшін электрондық байланысты пайдалану, онлайн форумдарға, виртуальды білім беру орталарына қатысу.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. Арнайы оқыту мен тәрбиелеуде білім алушылардың түзету циклі пәндері бойынша жетістіктерін бағалау эмоциялық, сапалық сипаттау сипатында болып (өз мүмкіндіктеріне дұрыс көзқарас қалыптастыру), даму жетістіктерінің мониторингіне негізделеді.

37. Бағдарлама бойынша оқытудың нәтижесі үш деңгейде бақыланып және сипаттау түрінде болады:

- 1) үйренуге ұмтылу;
- 2) біреудің қолдауымен істей алады (үлкеннің, достарының);
- 3) өз бетімен жасай алады; жетекші құзірет арқылы.

5-тарау. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

39. Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту жұмысын ұйымдастыру үшін кабинетте: аккомодацияны жаттықтыру үшін "Ручеек" ("МЕДОПТИКА ТАК-2") құрылғысы, офтальмологиялық вакуумды массаж аппараты (АВМО), макулостимулятор КЭМ-ЦТ (түрлі-түсті қосымшаларымен), көздің көруін ынталандыратын бағдарламасы бар жеке компьютер, түзету жұмыстары үшін медициналық құрылғылар, көрнекі және таратпа материалдар, табиғи заттар жиынтығы, мозайкалар, ойындар, тақырыптық суретті материалдар, мультимедиялық курстар. Әр түрлі жұмыс түрлерін орындағанда еңбек гигиенасы ережелері мен қауіпсіздік ережелерін сақтайды.

40. Көру қабілеті бұзылған 0-4 сынып білім алушылары үшін "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" бағдарламасы келесі бөлімдерді қамтиды:

1) қалдық көруді сақтау – бұл көз жаттығуларымен танысу. Өз денсаулығына қамқорлықпен қарау. Оптикалық түзету құралдарын (көзілдірік, үлкейткіш құрал, линза) күту. Аккомодациялық жаттығулар, әйнектігі белгімен жаттығулар. "Пальминг" жаттығулары. Көздің тұрмыстық зақымдануы. Көру жүктемесінің режимі;

2) пішінді қабылдау (түйсіну) – заттарды зерттеп көру тәсілдерін қалыптастыру, жазық геометриялық пішіндерді тану және атау (дөңгелек, төртбұрыш, сопақ, тікбұрыш). Көлемді геометриялық денелер (шар, куб, пирамида, призма). Білім беруде олардың пішіндерін нақты заттарды талдау үшін нысан ретінде пайдалану. Бейнелерді және

заттардың суреттерін аяқтау үшін трафареттер мен үлгілерді пайдалану. "Осындай пішіндегі затты тап", "Геометриялық пішінді ата", "Зат пен пішін", "Зат қандай пішіндерден тұрады?", "Керемет қап" дидактикалық ойындары мен жаттығулары;

3) түсті қабылдау – негізгі түстердің реңктері мен ахроматикалық (ақ, сұр, қара) түстерді, қанықтылықты, қарама-қарсы түстерді, ашықтықты ажырата білу. Қорашаған ортада шынайы түстерді тану. Қозғалып бара жатқан заттың түсін байқау. "Түрлі-түсті автомобильдер", "Кемпірқосақ", "Кеселер мен тостақтарды таңда", "Әдемі гүл шоғы", "Түс бойынша кескінді бояу" дидактикалық ойындары мен жаттығулары;

4) заттың көлемін қабылдау – түрлі ауқымдағы заттарды салыстыру. Үлкен-кіші, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке түсініктерімен танысу. "Қоршауды ретімен құрастыр", "Кім биік, кім аласа", "Ретімен қой", "Осындай ұзындақта жол сал" дидактикалық ойындары мен жаттығулары;

5) қозғалысты қабылдау – қозғалыстағы заттарды ажырату. Қозғалыс жылдамдығын түсініп, оны атау (жылдам, баяу). "Кім шарды тез домалатады", "Кім жылдам?", "Біздің көшелердегі машиналар", "Әуе шары" дидактикалық ойындары мен жаттығулары;

6) кеңістікті қабылдау – мектеп ішін бағдарлай алуын қалыптастыру. Өз бетімен жатын бөлмені, асхананы таба алу. Иіс бойынша бөлмелерді ажырату. Бағыттарды ауызша белгілеп: алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен, және оны анықтай алуға үйрету. "Қайда барсаң, соны табасың", "Жиһазды орналастыр", "Шатастыру", "Баспалдақпен жүріп өт" дидактикалық ойындары мен жаттығулары;

7) күрделі суреттерді қабылдау – суретте орналасқан заттардың атын атап, алыс-жақын ораласқан заттарды көре білу қабілеттерін қалыптастыру. Сурет бойынша әңгіме құрып, берілген жоспар бойынша заттарды суреттеу;

8) табиғи материалдарды қабылдау – табиғи материалдар: су, құм, жармалар, жаңғақтар, тұқымдар туралы түсініктерін қалыптастыру. Қолдың ұсақ моторикасын дамыту – теру, төгу, араластыру;

9) адамды қабылдау – дене бөліктерінің өзара қарым-қатынасы мен пішін мен көлемнің динамикалық өзгерістерін қалыптастыру. Адам бейнесін өз дене бітімімен салыстыру. Әр түрлі ракурстағы (анфас, профильде, суретте тек бір қолы немесе бір аяғы ғана көрінеді) адамның дене мүсінін тану, адамның жеке ерекшеліктерін (сыртқы бейнесі, жасы, жынысы) бөліп көрсету.

41. "Қалдық көру қабілетін сақтандыру және дамыту" пәні бойынша оқыту мазмұны бөлімдері бойынша ұйымдастырылған:

1) бөлімдер ары қарай бөлшектерге бөлінген, олар өздеріне сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде оқыту мақсатын қояды: дағды немесе қабілеті, білімі немесе түсінуі. Оқытудың мақсаты әр бөлімшенің ішінде ретімен орналастырылып, мұғалімдерге өзінің жұмыс жоспарын құрып және білім алушылардың жетістіктерін бағалап, сонымен қатар оларды келесі оқыту кезеңімен таныстырады:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы 1.2 Көз гигиенасы
2	Пішінді қабылдау	2.1 Заттарды тексеру, геометриялық пішіндердің айырмашылығын және кескінін анықтау 2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу 2.3 Мозаикамен, конструктормен жұмыс
3	Түсті қабылдау	3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің рендерін ажырата білу 3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар 3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"
4	Заттың көлемін қабылдау	4.1 Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу 4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу
5	Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын) 5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар
6	Кеңістікті қабылдау	6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру 6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу
7	Күрделі суреттерді қабылдау	7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар 7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру

8	Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту
9	Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін калыптастыру

2) оқу бағдарламасының мақсаты кодпен белгіленген. Кодтың бірінші саны сыныбын, екінші және үшінші сандары бағдарламаның бөлімшелерін, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірлеуін білдіреді. Мысалы, 1.2.1.4: "1" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірі.

42. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Көзді қорғау":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Көз гимнастикасы	0.1.1.1 көзге арналған қарапайым жаттығуларды білу	1.1.1.1 көзге арналған қарапайым жаттығуларды орындау	2.1.1.1 көзге арналған жаттығулар жиынтығын білу және орындай алу	3.1.1.1 көзге арналған жүйелі жаттығулар жасау	4.1.1.1 көзге арналған жаттығуларды өз бетімен орындау
1.2 Көз гигиенасы	0.1.2.1 көз гигиенасының ережелерін білу	1.1.2.1 көз гигиенасын сақтай білу 1.1.2.2 көзілдірікті күту ережелерін білу	2.1.2.1 көру қабілетін түзетудің заманауи құрылғыларын (көзілдірік, ұлғайтқыш әйнектер) және олардың күтімін білу	3.1.2.1 әйнектегі белгі бойынша дәлдеуге арналған жаттығуларды жасай білу (Аветисов- Мац бойынша) 3.1.2.2 теледидар көргенде, компьютер қолданғанда, ұялы телефон немесе планшет қолданғанда көз гигиенасын сақтау	4.1.2.1 оптикалық түзету құралдарының маңызын түсіну және қолдану ережелерін білу (линзалар, көзілдіріктер, ұлғайтқыш әйнектер) 4.1.2.2 тұруға арналған жаттығуларды жасау, "пальминг" жаттығуы 4.1.2.3 "күнделікті көз жарақаттары" деген не екенін

2) "Пішінді қабылдау":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		1.2.1.1			

2.1 Заттарды тексеру, геометриялық пішіндердің айырмашылығы н және кескінін анықтау	0.2.1.1 геометриялық кескіндердің пішіндерін нақты заттардың кескіндері ретінде анықтай білу	қарапайым геометриялық пішіндер, көлемді денелер (шар, цилиндр, куб) жайлы білімдерін бекіту 1.2.1.2 сызық түрлерін білу (тік, қисық, үзілген, бөлік)	2.2.1.1 геометриялық пішіндердің комбинациясын ан тұратын объектілерді анықтау	3.2.1.1 заттарды кескіні бойынша сәйкестендіруді білу 3.2.1.2 конус, призма, эллипсоидты білу	4.2.1.1 трафареттері және үлгілері бойынша геометриялық пішіндердің суретін салу 4.2.1.2 мүсінді контурлы суретпен үйлестіре білу
2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу	0.2.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Осындай пішіндегі затты тап", "Геометриялық пішінді ата", "Зат пен пішін", "Зат қандай пішіндерден тұрады?", "Керемет қап"	1.2.2.1 геометриялық денелер жиынтығынан көрсетілген геометриялық пішінді анықтау (берілген сурет бойынша пішінді табу)	2.2.2.1 контурды анықтау және оқшаулау, қоршаған ортадағы кескіндерді бөлу , геометриялық кескіндерді және денелерді білу және атау, әртүрлі пішіндегі кескіндерді оқшаулау формы	3.2.2.1 күрделі геометриялық пішіндерді сараптай білу, құрамдас бөлшектердің барлық конфигурацияла рын бөлу	4.2.2.1 күрделі жағдайларда геометриялық кескіндердің суреттерін түсіну және қабылдауды игеру (шулы контур, қабаттасқан суреттер)
2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс	0.2.3.1 бөлшектенетін мозайкамен жұмыс істей білу, қарапайым символдық суреттерді құрастыра білу	1.2.3.1 бөлшектенетін мозайкамен жұмыс істей білу, қарапайым және күрделі символдық суреттерді құрастыра білу	2.2.3.1 құрылыс материалдарымен конструктор модельдерін құрастыра білу (үй, мұнара, қақпа)	3.2.3.1 ұсақ бөлшекті конструкторлар мен құрылыс нысандарын жасай білу	4.2.3.1 жеке белгілері бойынша заттарды топтастыру және көрсету

3) "Түсті қабылдау":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Негізгі түстердің, аромастикалық түстердің, контраст түстердің, қанық	0.3.1.1 негізгі түстердің , ароматикалық түстердің (ақ, сұр, қара) рендерін ажырата білу, түстің	1.3.1.1 кемпірқосақ түстерін білу. Түстерді анықтау және	2.3.1.1 ұқсас түстер гаммасын (қызыл-сары-сарғыш қызыл-көкшіл-күлгін)	3.3.1.1 түстердің қанықтығының азаюы мен артуына қарай қатар бойынша	4.3.1.1 қабылданатын заттардың санының артуына, түстер саны, түстердің арасындағы айырмашылықтың азаюына арналған (қызыл

түстердің реңдерін ажырата білу	қанықтығы, контрасттығы, ашықтығы	қоршаған ортадағы реңдерін білу	салыстыра білу және салыстыру мүмкіндігі болу	орналастыру (3- тен 7-ге дейін). Аралас түстерді жасай білу	және қызғылт сары заттар, бір түсті бірақ эртүрлі реңдегі заттар) жаттығуларды орындау
3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	0.3.2.1 дидиактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Түрлі – түсті автомобильдер", "Кемпіркосақ", " Кеселер мен тостақтарды таңда", "Әдемі гүл шоғы", "Түс бойынша кескінді боя"	1.3.2.1 "Көкөністер, жемістер" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Қол жұмысы мен көру және тактильді қабылдауды үйлестіре білу	2.3.2.1 берілген үлгі бойынша аппликациялар дайындау (кемпіркосақ, түрлі түсті гүлзаржұлдыз, жылы немесе суық реңдегі гүл шоқтары)	3.3.2.1 "қарама-қарсы түстер" ұғымын білу. Санамақтарды жаттау (Әр аңшы қырғауылдың қайда отыратынын білгісі келеді) 3.3.2.2 "жыл құстары" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Кескінді және боялған құстардың суреттерін салыстыра білу	4.3.2.1 үлгі бойынша түстерді кездейсоқ ретпен орналастыруға арналған жаттығулар
3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы , "жылы және салқын түстер"	0.3.3.1 қоршаған ортадағы нақты заттардың түстерін білу. Қозғалатын заттардың түстерін байқау	1.3.3.1 негізгі түстердің аттарын және олардың реңдерін білу, қоршаған ортада оларды ажырата білу	2.3.3.1 "спектр", "жылы және суық түстер" ұғымын білу 2.3.3.2 қоршаған ортадағы түстердің реңдерін анықтау 2.3.3.3 қанықтығы бойынша түстер гаммасын құрастыру	3.3.3.1 эртүрлі қолөнер бұйымдарын жасағанда ою-өрнек түрінде түстерді үйлестіру	4.3.3.1 пробиркада немесе палитрада аралас түстерді алуға арналған жаттығулар жасау

4) "Заттың көлемін қабылдау":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1	0.4.1.1	1.4.1.1		3.4.1.1 заттардың көлемі,	4.4.1.1 көптеген заттардың ішінен берілген

Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу.	үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарын білу	суретте және қоршаған ортада үлкен және кішкентай заттарды ажырата білу (ұзындық, кеңдік, биіктік)	2.4.1.1 заттардың нақты көлемін елестете алу. Қарапайым суреттерден анықтау	ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациясына арналған жаттығулады орындау	көлемдегі затта таба білу, (берілген заттардың саны 1-ге дейін көбейеді, көлеміне байланысты азаяды)
4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	0.4.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау : "Қоршауды ретімен құрастыр", "Кім биік, кім аласа", "Ретімен қой"	1.4.2.1 "Жабайы және үй жануарлары" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру	2.4.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Ретімен қой", "Дәл осындай ұзындықтағы жол сал" 2.4.2.2 "Өсімдіктер" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру	3.4.2.1 әртүрлі көлемде салынған суреттерді салыстыра білу 3.4.2.2 "Ағаштар мен бұталар", тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Ағаштарды жапырағы бойынша анықтау	4.4.2.1 көптеген заттардың ішінен берілген көлемдегі затта таба білу, өзгеріс кезінде сызғышты өлшеу құралы ретінде пайдалану 4.4.2.2 көлемді заттардың үш өлшеу мәні болатынын түсіну

5) "Қимыл-қозғалысты қабылдау":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	0.5.1.1 қозғалыстың жылдамдық қасиеттерін білу және атау (тез, ақырын)	1.5.1.1 қозғалатын заттарды ажырата білу	2.5.1.1 қашықтықтағы объектінің қозғалыс бағытын анықтай білу	3.5.1.1 айнаның алдында өз қимыл-қозғалысына бақылау жүргізе алу, заттардың айнадағы кескіні мен нақты орналасқан жерін ажырата білу	4.5.1.1 дене көлемі мен ракурсы өзгерген жағдайда қашықтықтағы объектінің бағытын анықтай білу
5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар	0.5.2.1 "Батпырауық және тауық", "Орманда аю..." тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру	1.5.2.1 "Біздің көшедегі автокөліктер" "Әуе шары" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру	2.5.2.1 "Кім шарды тез домалатады", "Кім жылдам?", "тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру және көрсету	3.5.2.1 "Әр аумақтың жануарлары" бойынша көру қабілетін игеруге видеофильмдер мен деректі фильмдерді қолдану	4.5.2.1 "Транспорт" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Жол қозғалысы ережелерін білу

6) "Кеңістікті қабылдау":

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру.	0.6.1.1 асханаға, жатын бөлмеге өз бетімен жол таба білу 0.6.1.2 бөлмені иісі бойынша анықтай білу 0.6.1.3 алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен бағыттарын анықтау және ауызша бағытын көрсету	1.6.1.1 бөлме ішінде және жергілікті жерде бағыттала білу, заттардың өзара үйлесімді орналасуын анықтау 1.6.1.2 кеңістікте өзіне және басқа заттарға қатысты қозғалыс бағытын білу, жазық жерде бағыттала білу	2.6.1.1 кеңістіктік қашықтық белгілерін түсіну және қабылдау 2.6.1.2 "төменгі, жоғарғы, жағынан, сол жақ - жақын, алыс, оң - алыс, жақын, солға, оңға" ұғымдарын түсіну 2.6.1.3 кабинетте, сыныпта, мектепте, далада кеңістік қарым-қатынастарын орнату	3.6.1.1 нысанның орналасуын ауызша түсіндіре білу 3.6.1.2 есте сақталған анализаторлардың көмегімен кеңістікте бағыттала білу (есту, көру, иісі, сенсорлық) 3.6.1.3 нысанның микро - және макро жазықтықта орналасуын ауызша түсіндіре білу	4.6.1.1 кеңістікте және жазықта бағыттала білу қабілетін игеруге арналған жаттығуларды жасау (графикалық көрнекі диктантты орындау) 4.6.1.2 заттарды көрсетілген бағыт бойынша кеңістікте және жазықтықта орналастыра білу
6.2 "Жанында, карама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	0.6.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Қайда барсаң, соны табасың", "Жиһазды орналастыр", "Шатастыру" Баспалдақпен жүріп өт"	1.6.2.1 "Жиһаз" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру 1.6.2.2 "Жиһазды орналастыр" тақырыбы бойынша дидактикалық ойындар	2.6.2.1 "Менің сыныбым", "Менің қалам" тақырыптары бойынша сюжеттік-рөлдік ойындар көрсету	3.6.2.1 "Менің үйім", "Менің пәтерім" сияқты тақырыптар бойынша көру қабілетін игеру	4.6.2.1 бөлменің, сыныптың жоспарын жасау 4.6.2.2 "Менің мектебім, үйім орналасқан көше" тақырыптары бойынша экскурсия

7) "Күрделі суреттерді қабылдау":

8-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға	0.7.1.1 бір сюжетке біріктірілген заттарды мүсіні бойынша және кескінді суреті бойынша	1.7.1.1 берілген жоспар бойынша	2.7.1.1 суреттегі заттардың арақашықтығын көру, жақын және алыс	3.7.1.1 сюжетті ашатын ақпараттық белгілерін анықтау (суреттейтін сипаттағы көптеген	4.7.1.1 сюжеттік суреттің ретін бағалау (жеке объектілерді жалпы қарау,

арналған жаттығулар	анықтауға арналған жаттығулар	суретке қарап әңгіме құрастыру	орналасқан заттарды атау	бөлшектер мен бірнеше жоспардың болуы)	егжей-тегжейлі қарап бөлектеу)
7.2 Б а с ы п шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру	0.7.2.1 б а с ы п шығарылған суреттерге қарау , жақын және алыс орналасқан заттарды атау 0.7.2.2 өң түсін, екінші қатардағы, қосымша түстерді көру	1.7.2.1 б а с ы п шығарылған суреттегі заттарды сипаттау 1.7.2.2 жоспар бойынша суреттер ретімен әңгіме құрастыру	2.7.2.1 бір нысанның екінші нысанмен қабаттасқанын суреттен және шын мәнінде түсіну 2.7.2.2 бөлшектерден тұтас сурет құрастыру 2.7.2.3 оқиғалар орны мен уақытын, ондағы тұлғаларды анықтау және айту	3.7.2.1 әрбір нысанды егжей-тегжейлі сипаттау және сараптау, нысандарды салыстыру, белгілі бір жағдайларда қосылған нысандарды тану 3.7.2.2 бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрлары ажырату 3.7.2.3 күрделі суретті қабылдаудың дағдыларын менгеру	4.7.2.1 күрделі сюжетті суретті қабылдай білу 4.7.2.2 өнер туындысын фотосуреттер мен көрнекі кескіндерден ажырата білу 4.7.2.3 үлгі бойынша өрнектер мен сызбілім алушырды орындау

8) "Табиғи заттарды қабылдау":

9-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту	0.8.1.1 табиғи материалдарды білу (су, құм) 0.8.1.2 қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған үстел ойындарын үйрену	1.8.1.1 қол жұмысы мен көру және тактильді қабылдау қабілеттерін үйлестіру 1.8.1.2 заттын пішінін, конфигурациясы н, түсін анықтау және салыстыру	2.8.1.1 өнер және көркем жұмысының басқа түрлері арқылы (мүсін, кескіндеме, аппликация, дизайн) шығармашылық белсенділігін, қиялын, ойлау қабілетін арттыру 2.8.1.2 бұйымның пішінін, үлесін, құрылымын салыстыру	3.8.1.1 заттың құрылымын саусақпен сипап сезу 3.8.1.2 саусақ ойындарын пайдалана отырып, көрнекі-тиімді ойлау қабілетін дамыту	4.8.1.1 заттың дайындалған материалының құрамын анықтау және сипаттау 4.8.1.2 өз өнімдерінің көркем суреттің (оригами, папье-маше, саз) жасау

9) "Адамды қабылдау":

10-кесте

	Оқыту мақсаттары

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру	0.9.1.1 адамның жынысын және жеке дене бөлімдерін білу	1.9.1.1 адамның суретін өз денесімен салыстыру	2.9.1.1 адамның жеке ерекшеліктерін ажырату (сыртқы келбеті, жасы, жынысы) 2.9.1.2 қарастырылып отырған нысанның жеке ерекшеліктерін ажырату: адам, жануар	3.9.1.1 дене бөлімдері пішінінің динамикалық өзгерістерін білу	4.9.1.1 әртүрлі ракурстағы суреттелген адамның пішінін тану (толық бет, профиль, суретте тек бір қол және бір аяғы)

43. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
Өзім туралы	1. Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы	0.1.1.1 көзге арналған қарапайым жаттығуларды білу
		1.2 Көз гигиенасы	0.1.2.1 көз гигиенасының ережелерін білу
Менің мектебім	2. Пішінді қабылдау	2.1 Заттарды тексеру: геометриялық пішіндердің айырмашылығын және кескінін анықтау	0.2.1.1 геометриялық кескіндердің пішіндерін нақты заттардың кескіндері ретінде анықтай білу
		2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу	0.2.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Осындай пішіндегі затты тап", "Геометриялық пішінді ата", "Зат пен пішін", "Зат қандай пішіндерден тұрады?", "Керемет қап"
		2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс	0.2.3.1 бөлшектенетін мозайкамен жұмыс істей білу, қарапайым символдық суреттерді құрастыра білу
		3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің реңдерін ажырата білу	0.3.1.1 негізгі түстердің, ароматикалық түстердің (ақ, сұр, қара) реңдерін ажырата білу, түстің қанықтығы, контрасттығы, ашықтығы
			0.3.2.1 дидактикалық ойындар мен

Менің отбасым мен достарым	3. Түсті қабылдау	3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	жаттығуларды орындау: "Түрлі –түсті автомобильдер", "Кемпірқосақ", "Кеселер мен тостактарды таңда", "Әдемі гүл шоғы", "Түс бойынша кескінді боя"
		3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"	0.3.3.1 қоршаған ортадағы нақты заттардың түстерін білу. Қозғалатын заттардың түстерін байқау
Бізді қоршаған әлем	4. Заттың көлемін қабылдау	4.1 Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу	0.4.1.1 үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарын білу
		4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	0.4.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Қоршауды ретімен құрастыр", "Кім биік, кім аласа", "Ретімен қой"
	5. Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	0.5.1.1 қозғалыстың жылдамдық қасиеттерін білу және атау (тез, ақырын)
		5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар	0.5.2.1 "Батпырауық және тауық", "Орманда аю..." тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру
Саяхат	6. Кеңістікті қабылдау	6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру	0.6.1.1 асханаға, жатын бөлмеге өз бетімен жол таба білу 0.6.1.2 бөлмені иісі бойынша анықтай білу 0.6.1.3 алға-артқа, оңға-солға, жоғары-төмен бағыттарын анықтау және ауызша бағытын көрсету
		6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	0.6.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Қайда барсаң, соны табасың", "Шатастыру", "Баспалдақпен жүріп өт"
		7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы	0.7.1.1 бір сюжетке біріктірілген заттарды мүсіні бойынша және

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	7. Күрделі суреттерді қабылдау	кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар	кескінді суреті бойынша анықтауға арналған жаттығулар
		7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру	0.7.2.1 басып шығарылған суреттерге қарау, жақын және алыс орналасқан заттарды атау 0.7.2.2 өң түсін, екінші қатардағы, қосымша түстерді көру
Тағам және сусын	8. Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту	0.8.1.1 табиғи материалдарды білу (су, құм) 0.8.1.2 қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған үстел ойындарын үйрену
Дені саудың – жаны сау!	9. Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру	0.9.1.1 адамның жынысын және жеке дене бөлімдерін білу

2) 1-сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
Өзім туралы	1. Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы	1.1.1.1 көзге арналған қарапайым жаттығуларды орындау
		1.2. Көз гигиенасы	1.1.2.1 көз гигиенасын сақтай білу 1.1.2.2 көзділдікті күту ережелерін білу
Менің мектебім	2. Пішінді қабылдау	2.1 Заттарды тексеру, геометриялық пішіндердің айырмашылығын және кескінін анықтау	1.2.1.1 қарапайым геометриялық пішіндер, көлемді денелер (шар, цилиндр, куб) жайлы білімдерін бекіту 1.2.1.2 сызық түрлерін білу (тік, қисық, үзілген, бөлік)
		2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу.	1.2.2.1 геометриялық денелер жиынтығынан көрсетілген геометриялық пішінді анықтау (берілген сурет бойынша пішінді табу)

		2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс	1.2.3.1 бөлшектенетін мозайкамен жұмыс істей білу, қарапайым және күрделі симфолдық суреттерді құрастыра білу
Менің отбасым мен достарым	3. Түсті қабылдау	3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің реңдерін ажырата білу	1.3.1.1 кемпірқосақ түстерін білу. Түстерді анықтау және қоршаған ортадағы реңдерін білу
		3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	1.3.2.1 "Көкөністер, жемістер" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Қол жұмысы мен көру және тактильді қабылдауды үйлестіре білу
		3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"	1.3.3.1 негізгі түстердің аттарын және олардың реңдерін білу, қоршаған ортада оларды ажырата білу.
Бізді қоршаған әлем	4. Заттың көлемін қабылдау	4.1. Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу	1.4.1.1 суретте және қоршаған ортада үлкен және кішкентай заттарды ажырата білу (ұзындық, кеңдік, биіктік)
		4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	1.4.2.1 "Жабайы және үй жануарлары" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру
	5. Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	1.5.1.1 қозғалатын заттарды ажырата білу
		5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар	1.5.2.1 "Біздің көшедегі автокөліктер" "Әуе шары"
		6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру	1.6.1.1 бөлме ішінде және жергілікті жерде бағыттала білу, заттардың өзара үйлесімді орналасуын анықтау 1.6.1.2 кеңістікте өзіне және басқа заттарға

Саяхат	6. Кеңістікті қабылдау		қатысты қозғалыс бағытын білу, жазық жерде бағыттала білу
		6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	1.6.2.1 "Жиһаз" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру 1.6.2.2 "Жиһазды орналастыр" тақырыбы бойынша дидактикалық ойындар
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	7. Күрделі суреттерді қабылдау	7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар	1.7.1.1 берілген жоспар бойынша суретке қарап әңгіме құрастыру
		7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру	1.7.2.1 басып шығарылған суреттегі заттарды сипаттау 1.7.2.2 жоспар бойынша суреттер ретімен әңгіме құрастыру
Тағам және сусын	8. Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту.	1.8.1.1 қол жұмысы мен көру және тактильді қабылдау қабілеттерін үйлестіру 1.8.1.2 заттың пішінін, конфигурациясын, түсін анықтау және салыстыру
Дені саудың – жаны сау!	9. Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру	1.9.1.1 адамның суретін өз денесімен салыстыру

3) 2-сынып:

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқытудың мақсаттары
Өзім туралы	1. Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы	2.1.1.1 көзге арналған жаттығулар жиынтығын білу және орындай алу
		1.2. Көз гигиенасы	2.1.2.1 көру қабілетін түзетудің заманауи құрылғыларын (көзілдірік, ұлғайтқыш әйнектер) және олардың күтімін білу
		2.1 Заттарды тексеру: геометриялық пішіндердің	2.2.1.1 геометриялық пішіндердің комбинациясынан

Менің отбасым мен достарым	2. Пішінді қабылдау	айырмашылығын және кескінін анықтау	тұратын объектілерді анықтау
		2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу	2.2.2.1 контурды анықтау және окшаулау, қоршаған ортадағы кескіндерді бөлу, геометриялық кескіндерді және денелерді білу және атау, әртүрлі пішіндегі кескіндерді окшаулау
		2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс.	2.2.3.1 құрылыс материалдарымен конструктор модельдерін құрастыра білу (үй, мұнара, қақпа)
Менің мектебім	3. Түсті қабылдау	3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің реңдерін ажырата білу	2.3.1.1 ұқсас түстер гаммасын (қызыл-сары-сарғыш қызыл-көкшіл-күлгін) салыстыра білу және салыстыру мүмкіндігі болу
		3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	2.3.3.1 берілген үлгі бойынша аппликациялар дайындау (кемпірқосақ, түрлі түсті гүлзар, жұлдыз, жылы немесе суық реңдегі гүл шоқтары)
		3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"	2.3.3.1 "спектр", "жылы және суық түстер" ұғымын білу 2.3.3.2 қоршаған ортадағы түстердің реңдерін анықтау 2.3.3.3 қанықтығы бойынша түстер гаммасын құрастыру
		4.1. Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу	2.4.1.1 заттардың нақты көлемін елестете алу. Қарапайым суретерден анықтау
			2.4.2.1 дидактикалық ойындар мен жаттығуларды орындау: "Ретімен қой", "Дәл осындай ұзындықтағы жол сал"

Менің туған өлкем	4. Заттың көлемін қабылдау	4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациядауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	2.4.2.2 "Өсімдіктер"

			тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру
	5. Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	2.5.1.1 қашықтықтағы объектінің қозғалыс бағытын анықтай білу
		5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар.	2.5.2.1 "Кім әуе шарын тез айналдырады?" "Кім тез?" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру және көрсету
Дені саудың – жаны сау!	6. Кеңістікті қабылдау	6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру	2.6.1.1 кеңістіктік қашықтық белгілерін түсіну және қабылдау 2.6.1.2 "төменгі, жоғарғы, жағынан, сол жақ - жақын, алыс, оң - алыс, жақын, солға, оңға" ұғымдарын түсіну 2.6.1.3 кабинетте, сыныпта, мектепте, далада кеңістік қарым-қатынастарын орнату
		6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	2.6.2.1 "Менің сыныбым", "Менің қалам" тақырыптары бойынша сюжеттік-рөлдік ойындар көрсету
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	7. Күрделі суреттерді қабылдау	7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар	2.7.1.1 суреттегі заттардың арақашықтығын көру, жақын және алыс орналасқан заттарды атау
		7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру	2.7.2.1 бір нысанның екінші нысанмен қабаттасқанын суреттен және шын мәнінде түсіну 2.7.2.2 бөлшектерден тұтас сурет құрастыру 2.7.2.3 оқиғалар орны мен уақытын, ондағы тұлғаларды анықтау және айту
Қоршаған орта	8. Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту.	2.8.1.1 өнер және көркем жұмысының басқа түрлері арқылы (мүсін, кескіндеме, аппликация, дизайн) шығармашылық белсенділігін, қиялын, ойлау қабілетін арттыру

			2.8.1.2 бұйымның пішінін, үлесін, құрылымын салыстыру
Саяхат	9. Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру.	2.9.1.1 адамның жеке ерекшеліктерін ажырату (сыртқы келбеті, жасы, жынысы) 2.9.1.2 қарастырылып отырған нысанның жеке ерекшеліктерін ажырату: адам, жануар

4) 3-сынып:

14-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқытудың мақсаттары
Тірі табиғат	1. Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы	3.1.1.1 көзге арналған жүйелі жаттығулар жасау
		1.2. Көз гигиенасы	3.1.2.1 әйнектегі белгі бойынша дәлдеуге арналған жаттығуларды жасай білу (Аветисов-Мац бойынша) 3.1.2.2 теледидар көргенде, компьютер қолданғанда, ұялы телефон немесе планшет қолданғанда көз гигиенасын сақтау
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Пішінді қабылдау	2.1 Заттарды тексеру: геометриялық пішіндердің айырмашылығын және кескінін анықтау	3.2.1.1 заттарды кескіні бойынша сәйкестендіруді білу 3.2.1.2 конус, призма, эллипсоидты білу
		2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу	3.2.2.1 күрделі геометриялық пішіндерді сараптай білу, құрамдас бөлшектердің барлық конфигурацияларын бөлу
		2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс.	3.2.3.1 ұсақ бөлшекті конструкторлармен құрылыс нысандарын жасай білу выполнять
		3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің реңдерін ажырата білу	3.3.1.1 түстердің қанықтығының азаюы мен артуына қарай қатар бойынша орналастыру (3-тен 7-ге дейін). Аралас түстерді жасай білу

Уақыт	3. Түсті қабылдау	3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	3.3.2.1 "қарама-қарсы түстер" ұғымын білу. Санамақтарды жаттау (Әр аңшы қырғауылдың қайда отыратынын білгісі келеді) 3.3.2.2 "жыл құстары" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Кескінді және боялған құстардың суреттерін салыстыра білу
		3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"	3.3.3.1 әртүрлі қолөнер бұйымдарын жасағанда ою-өрнек түрінде түстерді үйлестіру
Сәулет	4. Заттың көлемін қабылдау	4.1. Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу.	3.4.1.1 заттардың көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациясына арналған жаттығулады орындау
		4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациядауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	3.4.2.1 әртүрлі көлемде салынған суреттерді салыстыра білу 3.4.2.2 "Ағаштар мен бұталар", тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Ағаштарды жапырағы бойынша анықтау
	5. Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	3.5.1.1 айнаның алдында өз қимыл-қозғалысына бақылау жүргізе алу, заттардың айнадағы кескіні мен нақты орналасқан жерін ажырата білу
		5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар.	3.5.2.1 "Әр аумақтың жануарлары" бойынша көру қабілетін игеруге видеофильмдер мен деректі фильмдерді қолдану
			3.6.1.1 нысанның орналасуын ауызша түсіндіре білу 3.6.1.2 есте сақталған анализаторлардың

Өнер	6. Кеңістікті қабылдау	6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру	көмегімен кеңістікте бағыттала білу (есту, көру, иісі, сенсорлық) 3.6.1.3 нысанның микро- және макро жазықтықта орналасуын ауызша түсіндіре білу
		6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	3.6.2.1 "Менің үйім", "Менің пәтерім" сияқты тақырыптар бойынша көру қабілетін игеру
Атақты тұлғалар	7. Күрделі суреттерді қабылдау	7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар	3.7.1.1 сюжетті ашатын ақпараттық белгілерін анықтау (суреттейтін сипаттағы көптеген бөлшектер мен бірнеше жоспардың болуы)
		7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру.	3.7.2.1 әрбір нысанды егжей-тегжейлі сипаттау және сараптау, нысандарды салыстыру, белгілі бір жағдайларда қосылған нысандарды тану 3.7.2.2 бейнелеу өнерінің түрлері мен жанрларын ажырату 3.7.2.3 күрделі суретті қабылдаудың дағдыларын меңгеру
Су – тіршілік көзі	8. Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту	3.8.1.1 заттың құрылымын саусақпен сипап сезу 3.8.1.2 саусақ ойындарын пайдалана отырып, көрнекі-тиімді ойлау қабілетін дамыту
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	9. Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру	3.9.1.1 дене бөлімдері пішінінің динамикалық өзгерістерін білу

5) 4-сынып:

15-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқытудың мақсаттары

Менің Отаным - Қазақстан	1. Көзді қорғау	1.1 Көз гимнастикасы	4.1.1.1 көзге арналған жаттығуларды өз бетімен орындау
		1.2. Көз гигиенасы	4.1.2.1 оптикалық түзету құралдарының маңызын түсіну және қолдану ережелерін білу (линзалар, көзілдіріктер, ұлғайтқыш әйнектер) 4.1.2.2 тұруға арналған жаттығуларды жасау, " пальминг" жаттығуы 4.1.2.3 "күнделікті көз жарақаттары" деген не екенін түсіну
Адами құндылықтар	2. Пішінді қабылдау	2.1 Заттарды тексеру: геометриялық пішіндердің айырмашылығын және кескінін анықтау	4.2.1.1 трафареттері және үлгілері бойынша геометриялық пішіндердің суретін салу 4.2.1.2 мүсінді контурлы суретпен үйлестіре білу
		2.2 Пішіндерді кескіні бойынша классификациялауға арналған жаттығулар, пішіндерді кескіні бойынша бөлшектерге бөлу	4.2.2.1 күрделі жағдайларда геометриялық кескіндердің суреттерін түсіну және қабылдауды игеру (шулы контур, қабаттасқан суреттер)
		2.3 Мозайкамен, конструктормен жұмыс	4.2.3.1 жеке белгілері бойынша заттарды топтастыру және көрсету
Мәдени мұра	3. Түсті қабылдау	3.1 Негізгі түстердің, ароматикалық түстердің, контраст түстердің, қанық түстердің реңдерін ажырата білу	4.3.1.1 қабылданатын заттардың санының артуына, түстер саны, түстердің арасындағы айырмашылықтың азаюына арналған (қызыл және қызғылт сары заттар, бір түсті бірақ әртүрлі реңдегі заттар) жаттығуларды орындау
		3.2 Қоршаған ортада нақты объектілердің түстерін тани білуге арналған жаттығулар	4.3.2.1 үлгі бойынша түстерді кездейсоқ ретпен орналастыруға арналған жаттығулар
		3.3 Түстерді салыстыру және келістіру. "Ауқым" тұжырымдамасы, "жылы және салқын түстер"	4.3.3.1 пробиркада немесе палитрада аралас түстерді алуға арналған жаттығулар жасау
			4.4.1.1 көптеген заттардың ішінен

Мамандықтар әлемі	4. Заттың көлемін қабылдау	4.1. Үлкен-кішкентай, биік-аласа, ұзын-қысқа, кең-тар, жуан-жіңішке ұғымдарымен танысу	берілген көлемдегі затта таба білу, (берілген заттардың саны 1, ға дейін көбейеді, көлеміне байланысыты азаяды)
		4.2 Заттарды көлемі, ұқсастығы және айырмашылығы бойынша классификациядлауға арналған жаттығулар, 4-ші артығын табу	4.4.2.1 көптеген заттардың ішінен берілген көлемдегі затта таба білу, өзгеріс кезінде сызғышты өлшеу құралы ретінде пайдалану 4.4.2.2 көлемді заттардың үш өлшеу мәні болатынын түсіну
	5. Қимыл-қозғалысты қабылдау	5.1 Қозғалыстың жылдамдық сапасы (тез, ақырын)	4.5.1.1 дене көлемі мен ракурсы өзгерген жағдайда қашықтықтағы объектінің бағытын анықтай білу
		5.2 Алыстағы заттың қозғалыс бағытын анықтауға арналған жаттығулар	4.5.2.1 "Транспорт" тақырыбы бойынша көру қабілетін игеру. Жол қозғалысы ережелерін білу
Табиғи құбылыстар	6. Кеңістікті қабылдау	6.1 Мектеп ішінде бағыттала білуді қалыптастыру	4.6.1.1 кеңістікте және жазықта бағыттала білу қабілетін игеруге арналған жаттығуларды жасау (графикалық көрнекі диктантты орындау) 4.6.1.2 заттарды көрсетілген бағыт бойынша кеңістікте және жазықтықта орналастыра білу
		6.2 "Жанында, қарама-қарсы, жеке, бірге, арасында, жақын" ұғымдарымен танысу	4.6.2.1 бөлменің, сыныптың жоспарын жасау 4.6.2.2 "Менің мектебім, үйім орналасқан көше" тақырыптары бойынша экскурсия
Қоршаған ортаны қорғау		7.1 Заттарды кескіні бойынша және контурлы кескіні бойынша анықтауға арналған жаттығулар	4.7.1.1 сюжеттік суреттің ретін бағалау (жеке объектілерді жалпы қарау, егжей-тегжейлі қарап бөлектеу)
			4.7.2.1 күрделі сюжетті суретті қабылдай білу

	7. Күрделі суреттерді қабылдау	7.2 Басып шығарылған суреттермен жұмыс. Бөлшектері бойынша тұтас сурет құрастыру	4.7.2.2 өнер туындысын фотосуреттер мен көрнекі кескіндерден ажырата білу 4.7.2.3 үлгі бойынша өрнектер мен сызбілім алушырды орындау
Ғарышқа саяхат	8. Табиғи заттарды қабылдау	8.1 Қолдың ұсақ моторикасын дамыту	4.8.1.1 заттың дайындалған материалының құрамын анықтау және сипаттау 4.8.1.2 өз өнімдерінің көркем суретін (оригами, папье-маше, саз) жасау
Болашаққа саяхат	9. Адамды қабылдау	9.1 Кескіні, мөлшері бойынша дене бөліктерінің қарым-қатынасындағы динамикалық өзгерістерін қалыптастыру	4.9.1.1 әртүрлі ракурстағы суреттелген адамның пішінін тану (толық бет, профиль, суретте тек бір қол және бір аяғы)

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 261-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Кеңістікте бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 261-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқу-нормативтік құжаты болып табылады. Әрбір оқыту пәнінің оқу мазмұны мен білім көлемі, көру қабілеті бұзылған білім алушылардың білім, білік дағдыларына, жас ерекшеліктеріне, танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес анықталады.

3. Оқу бағдарламасы білім алушылардың пәндік салалар бойынша білім, білік дағдыларын саналы түрде игеруі үшін әр пәнде қолданылатын әдістемелік әлеуетті пайдалануға, оқу, жобалық іс-әрекет тәсілдерін қабылдау арқылы дербестегін жоғары деңгейде дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау дағдыларын меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында көрмейтін және нашар көретін білім алушылардың білім беру мекемлеріндегі оқу процесін ұйымдастырудағы дәстүрлі оқу-нормативтік құжаттарының қызметтері жаңаша педагогикалық сипатта үйлесімді сабақтасқан. Оқыту тәсілдері пән бойынша оқу бағдарламасының құрылымын құруда негізгі бағыт беруші болып табылады.

5. Құндылық, әрекеттік, тұлғалық бағдарлау, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде коррекциялық процестің білім беру нәтижелері мен оқыту мақсаттарының басым жүйесін нығайту үшін, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Заманауи кезеңде көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды оқыту процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі, түрлі білім беру жағдайларында: арнайы білім беру мектептерінде, инклюзивті білім беру, үйден оқыту жағдайында, білім алушының жоғарғы деңгейде белсене жұмыс істеуін ұйымдастыру болып табылады.

7. Көру қабілеті бұзылған білім алушылардың белсенді танымдық іс-әрекеттері, психологиялық-педагогикалық түзете қолдаудың барлық қатысушыларымен бірлескен шығармашылық жағдайында, қолдау көрсетуінде, өзара қарым-қатынас жағдайында тұрақты түрде дамиды.

8. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы (коррекциялық) оқыту және тәрбиелеуде педагогикалық процестің қатысушылары болып ұстаздар, психологтар, әдіскерлер, дәрігерлер табылады. Арнайы дайындалған, дефектологиялық білімі бар ұстаздар мен тәрбиешілер педагогикалық процесте үлкен рөл атқарады. Бұл мамандар білім беруде, тәрбиелеуде, түзете-дамытуда тифлопедагогиканың тәжірибелік міндеттерін шешеді.

9. Арнайы оқытудың коррекциялық циклінің пәндік оқу бағдарламалары танымдық және әлеуметтік іс-әрекеттерінде компенсаторлы мүмкіндіктерін барынша пайдалануда, әдістемелік және арнайы техникалық құралдарды қолдануда көру қабілеті бұзылған білім алушылардың белсенділігін дамытады.

10. Түзету қызметі осы пәннің мақсатына жету шеңберінде, ата-аналар мен жергілікті қоғамдастықтың өкілімен бірлесе ұйымдастырылады.

11. Білім алушылардың пәннің мазмұнын қабылдау процесінде және оның құрылымы мен мақсатына жету үшін, ақпаратты іздеу, талдау, қолдану, ақпаратпен, ойлармен бөлісу үшін бірлесу, нұсқаулықтар мен құрал-жабдықтарды кең бағытта қолдана отырып жұмысты бағалауларды қоса отырып ақпараттық- коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамытуға жағдай жасайды.

12. Оқу бағдарламасынан күтілетін нәтижелер оқу бағдарламасының мазмұнын анықтайтын негізі ретінде, оқытудың мақсаттарының жүйесі түрінде көрсетілген.

13. Бұл бағдарламаның негізгі аспектісінде белгілі пәннің білім алушының тәрбиесінде субъект ретінде өзінің оқуы мен тұлғааралық қарым-қатынасының мазмұны ашылады.

14. Оқыту бағдарламалары оқытудың және тәрбиелеудің міндеттерін жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Білім берудің нақты пәнін оқытуда мақсат жүйесімен бірге мектеп бітіру нәтижесі бойынша оқыту құндылықтары мен өзара байланыс нәтижелерін қамтиды.

15. Оқыту бағдарламаларының ерекшелегі пәндік білімін және біліктілігін ғана емес, кең ауқымды дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Жүйелі мақсаттардың қойылуы оқытудың негізгі дамытушы бөлімдері: функционалдық және шығармашылық білімін, сыни көзбен ойлауын ақпараттық – коммуникациялық технологияларды қолдану, жеке және топтық жұмыс жасау, мәселелерді шешу және шешімдерді қабылдау болып табылады. Кең ауқымды дағдылар білім алушылардың мектептегі білім беру практикасында ғана емес, мектептен кейінгі болашақтың да кепілі.

16. Заманауи жаңалықтар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушыларға жағдаятты талдау, бағалау, тың ой және міндетті шешудегі мәліметтерді, алған білімдерін шығармашылық тұрғыда қолдана білу және жаңа ойларды синтездеу мен мәлімдеу сияқты дағдыларын қалыптастырады. Бастамалық, қызығушылық, өзгерістерге дайын болу, коммуникабельді болу сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып келеді.

17. Күнделікті білім беру мазмұны пән бойынша оқытудың мақсатына бағытталады және білім алушының алған білімін шығармашылық тұрғыда қолдана білуін, білім, білік дағдыларын кез келген оқу және өмірлік жағдаяттарда, жетістікке жетудегі ұстанымдылығын, өмірінің барлық кезеңдерінде үйренуін, қолдана білуін қалыптастырады.

18. Тұлғалық сапасының дамуында кең ауқымдағы дағдыларымен органикалық бірігуі "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "сыйластық", "әріптестік", "еңбек және шығармашылық", "өмірінің барлық сәтіндегі білім алуы" біліктіліктерінің базалық құндылықтарын меңгеруінің негізі. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқын күнделікті қызметке ынталандыратын бағдарлауда мықты тұлғаның қалыптасуын қарастырады.

2-тарау. "Кеңістікте бағдарлау" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. "Кеңістікте бағдарлау" пәнінің маңыздылығы: арнайы түзете оқыту компоненттерінің негізгі пәндерінің бірі болып табылады және көру қабілеті бұзылған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушылардың тәрбиесі, тұлғалық танымдылығын жан-жақты көрсете білуі тек оқу-тәрбие процесінде ғана емес, сонымен қатар,

әлеуметтік тұрғыда жеткен деңгейлері, көрмейтін жандардың өзіндік қалауларын өз бетінше қанағатандыра алатын, өз әлеуметтік қиындықтарын шеше алуын, өзін шынайы бағалауы және қоғамдағы адамдармен тең деңгейде қатынаста болуын қамтамасыз етеді.

20. Бастауыш сыныпта "Кеңістікте бағдарлау" пәнін оқыту мен меңгерту төмендегілерге бағытталады:

1) көру функцияларының компенсациясы, білім алушының психологиялық және физикалық дамуын түзету;

2) білім алушылардың кеңістікте бағдарлаудан алған білім, білік дағдыларын өмірде қолдана білуіне көмек беру мен қолдау көрсету, кедергісіз орта қалыптастыру.

21. "Кеңістікте бағдарлау" пәні бағдарламасы концентрикалық әдіспен, бір материалды келесі сыныптарда ауқымды көлемде қайталап мазмұнын күрделендіріп, тереңдетіп және жеке элементтерін нақтылауға құрылған.

22. "Кеңістікте бағдарлау" пәні бірнеше пәндердің білімдерінен құралатын интеграциялық курс; "Дүниетану", "Өзін-өзі тану" қоғамдық өмірдегі басты принциптерді саналы қабылдауына және өмірде өз орнын табуға көмектеседі; "Математика" - математикалық терминдерді қолдану; "Тіл дамуының кемшіліктерін түзету", "Мимика және пантомимика" - вербалды және вербалды емес коммуникацияларының біліктілігін дамыту, "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" - өз-өзіне қызмет ету дағдыларын пайдалану; "Бейімделген дене шынықтыру" және Емдік дене шынықтыру" - қимылдың координациясына көмектеседі.

23. "Кеңістікте бағдарлау" пәнінің мақсаты – көрмейтін және нашар көретін білім алушылардың қоршаған орта туралы біркелкі (біртұтас) түсініктерін қалыптастыру, жеке тұлғаның одан әрі жақсы дамуына септігін тигізетін қоғамнан оңашалануды жеңу, кеңістікте бағдарланудың ортақ (жалпылама) амалдарын меңгеру болып табылады.

24. Қойылған мақсаттың іске асырылуында бағдарлама мынадай тапсырмаларды шешуді қарастырады:

1) білім алуға жағымды ынталандыру;

2) қоршаған орта жайлы түсінігінің кеңеюі және жиынтығы, нысан және заттың сапасы мен құрамын елестету;

3) кеңістіктік терминдерді түсінуді қалыптастыру және оларды өздігінен қолдана білуі;

4) кеңістіктік ойлауды, микро және макро кеңістік туралы және сақталған анализаторларды қолдана отырып, ондағы нысандардың орналасуы жайлы ақпараттарды алу дағдыларын дамыту;

5) практикалық бағдарлауда кеңістік туралы алған полисенсорлық ақпаратты пайдалануға үйрету;

6) топографиялық түсініктерді қалыптастыру, оларды шынайы кеңістікте сезініп, қолдана білу;

7) көрмейтін білім алушылардың көретін құрдастарымен және ересектермен кеңістікте бірлесе бағдарлауға үйрету;

8) тифлотехникалық құралдар көмегінің тәсілдерімен (трость, локатор, дыбыстық белгілер мен бағыт беру жүйесі) кеңістікте бағдарлауды меңгеру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды (көрмейтін және нашар көретін) оқыту мен тәрбиелеудің арнайы типтік оқыту жоспарына жалпы білім беретін пәндерден бөлек коррекциялық цикл пәндері енгізіледі.

26. Коррекциялық цикл көру қабілеті бұзылған білім алушыларға арналған арнайы түзету сабақтары арқылы іске асырылады, олардың әрқайсысы, оңалту, түзете орнын толтыру сияқты шаралары бар өзінің нақты міндетін атқарады (кеңістікте бағдарлау сабағы, әлеуметтік тұрмыстық бағдарлау, тіл кемістігіндегі кемшіліктер, мимика және пантомимика).

27. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларға түзету пәндерін жүргізу олардың әлеуметтік ортаға, белсенді сөйлеу ортасына енуін, қимыл-қозғалыс әрекеттерін ұлғайтуын, эмоционалдық тонусын түзетуін қамтамасыз етеді, оқытудың негізгі кезеңдерін, сонымен қатар, бағдарлау кезеңдері мен өзін-өзі бақылауын, өзіндік бағалауын және танымдық-оқыту қызметінің мақсатын жақсартуды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

28. Көру қабілеті бұзылған білім алушылармен жүргізілетін түзету сабақтары кешенді түрде, диагностика, даму, түзету, оқу мен тәрбиелеу мәселелерін: арнайы мамандармен (тифлопедагогтармен), офтальмологтармен, логопедтермен, арнайы психологтармен, психоневрологтармен (қажетінше) және басқа мамандармен қаралады.

29. Көрмейтін білім алушыларды оқыту құндылық-бағдарлау, тұлғалық- бағдарлау, іс-әрекеттік, дифференциалды, коммуникативтік қатынас пен ақпараттық коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі – АКТ) негізінде жүзеге асырылады.

30. "Кеңістікте бағдарлау" пәнін оқытуда құндылықты-бағдарлау қатынасы болса, білім алушыларға белгілі бір құндылықты таңдауға мүмкіндік береді: өзінің жеке қауіпсіздігіне жауапкершілікті сезінуге, өз денсаулығы мен өмірін, жанұясын, табиғатты, адамзат бағалауға және шындық пен мейірімділікті түсінуге тәрбиелейді. Бұл құндылықтар тұлғаны ынталандырудың маңызды факторы ретінде тәртібі мен әрекеттеріне жол сілтейді. Әр сабақта, орта білім берудегі ұлттық құндылық "Мәңгілік ел" идеясының негізіндегі, қазақтың парияттық және азаматтық жауапкершілік тәрбиесіне үлкен мән бере оқытылады. Білік пен дағыдыға үйрету барысында қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлері қарастырылған.

31. Тұлғалық-бағдарлау тұлғаның мінез-құлқындағы жаңа модельдің қалыптасуына мүмкіндік жасап, күнделікті өмірде қалыпты көретін адамдармен қатынасқа даярлайды. Тұлғалық-бағдарлаудың мақсаты оқыту процесінің даралығы, тұлғаның үйлесімді

қалыптасуы мен жан-жақты дамуы, Кеңістікте бағдарлау сабақтарында шығармашылық қабілетінің толықтай ашылуы және әлеуметтік-маңызды тұлғалық сапасын тәрбиелеу (белсенділік, мақсатқа жетудегі табандылық, ұқыптылық, батылдық, мәмлегершілдік, сыпайылық), психикалық процестегі эмоционалды-еріктік ортаны түзету (жадының Кеңістікте ойлауы, назардың кезеңді талдауы арқылы) және полисенсорлық дамуы.

32. Кеңістікте бағдарлау сабақтарындағы әрекеттік қатынас дамудың және практикалық білік пен дағдыларын түзетуде жүзеге асырылады. Оқытудың ең тиімді әдістерінің бірі ақпаратты-қабылдау; ізденіс; оқылатын материалдың қайта-қайта қайталануынан және дағдылардың автоматтандырылған меңгеруінен тұратын, репродуктивті. Практикалық

іс-әрекеттердің негізгі түрлері олар: практикалық жаттығулар, тренингтер және экскурсиялар, бұл іс әрекеттер білім алушыға теориялық білімдерін іс-тәжірибеде қолданылуына мүмкіндік береді. Өз беттерінше іс-әрекетті қолдану:

1) сұрақ қойып, қорытынды жасау; әртүрлі қиын маршрутты құрастыруда және оқу және танымдық міндеттерді шешу үшін, модельдер мен схемаларды түрлендіру, жасап шығару, қолдану;

2) нәтижеге қол жеткізу барысында өзінің іс-әрекетін бақылау, бағдарлауға және мобилдікке байланысты жағдайдың өзгеруіне қарай іс-әрекетін түзету; оқу міндеттерінің орындалуын, оны шешудегі өз мүмкіндіктерін дұрыс бағалау;

3) дағдылар мен әдіс-тәсілдерді тиімді қабылдауы үшін білім алушыларға ойын технологиясын: саяхат, сахналық, сюжетті-рөлдік, жағдаятты, дидактикалық, қозғалысты ойындарды көп қолданады. Ойын барысында көрмейтін білім алушы қоршаған ортаны белсенді түрде тани бастайды, басқа адамдардың, ұжымның ой-пікірімен санасады,соңғы нәтижені болжай алады;

4) ойын түрлерін оқытудың әдісі ретінде қолдану, білім алушылардың танымдық қызығушылығын қарқындатады. Ойында шынайы заттарды және тифлотехнологиялық құралдарды қолданады: тактильді жолдар; шулы заттар; дыбыс шығаратын доптар, "Кузнечик" кешені, "Ориентир" құралы сияқты.

33. Кеңістікте бағдарлаудағы дифференциалды тәсіл әр түрлі топтағы білім алушыларға білім беруде, оқу процесін мамандандыруын білдіреді, жастарына, физикалық болмысына, психологиялық жағдайына, офтальмологиялық аспектісіне қарай, көру қабілетін ескере отырып және қосымша дефектілеріне қарай мынандай топтарға бөлінеді: мүлдем көрмейтін және ішінара көру қабілеті бар,нашар көретін білім алушылар:

1) қоршаған ортада кеңістікте бағдарлау дағдыларының дифференциалды тәсілі, білім алушылардың көру қабілетіне қарай, топқа бөлуді, оның ішінде үш топқа бөліп оқытуды қарастырады. Бірінші топтағы білім алушылар оқу бағдарламасын өз беттерінше толығымен меңгере алады; екінші топтағы білім алушылар оқу

бағдарламасын меңгереді, бірақ оны жасаған кезде аздаған қателіктер жібереді; үшінші топ білім алушылары оқу бағдарламасын жартылай меңгереді және өз беттерінше жасай алмайды. Олар үшін дараланған түзетудің әдістері көрсетілген, жеке қолдау картасы жасалынады;

2) дифференциалды жұмысты ұйымдастырудың басты шарты болып, күрделілігіне, танымдық қызығушылығына, мұғалімнің берген көмегіне қарай, дифференциалды тапсырмаларды пайдалану болады.

34. Кеңістікте бағдарлаудың коммуникативті жолдары білім алушы мен мұғалім, құрдастары, үлкендер және сүйемелдеуші арасындағы өзара ауызекі сөйлесу процесі кезіндегі білімі, біліктілігі мен дағдыларымен бөлісуін білдіреді, оқушы мен мұғалім арасында сөздік қарым қатынаста шеберлігін көрсету. Коммуникативті қызмет, сезім тактісіне, мейірімділікке, сыпайылыққа, мәмлегершілдікке негізделген тұлғааралық өзара қатынасты ұсынады. Ауызекі сөйлесу процесінде білім алушылар іскерлік пен оқу ынтымақтастығын орнатуы, ортақ бір шешім табуға және шиленіскен жағдайда позициялардың келісуімен және өзара қызығушылықтарын есепке ала отырып, шешіледі, құрдастарының ой-пікірлерін сыйлау, тұжырымдау, дәлелдеу және өз пікірін қорғау, саналы түрде ауызекі сөйлеу тәсілдерін пайдалану, дәрежі және білім алушыға жат лексика қолданбайды.

35. Ақпаратты коммуникативті технологияларды қолдану:

1) АКТ-ды пайдаланудағы құзыреттілік базалық АКТ дағдыларында құрылады және жұмыста, демалу кезінде, коммуникацияда дұрыс және шығармашылықпен пайдалануды қамтиды;

2) ақпаратты-коммуникативті технологияларды және GPS навигациясын, мультимедиялық ресурстарды, БАҚ, интерактивті тақтаны, компьютерді қолдану оқу процесін, жаңғыртуға және жандандыруға, сонымен бірге білім алушы мен мұғалім арасындағы қарым-қатынасқа және ынтымақтастыққа ықпал етеді;

3) ізденіске, өңдеуге және ақпаратпен бөлісуге міндетті түрде Интернет-ресурстарды, ұялы байланысты, онлайн форумын, виртуальды ортаны пайдаланады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. Арнайы білім беру мен тәрбиелеудегі білім алушылардың жетістігін коррекциялық цикл пәндері бойынша бағалау дамудың табысты мониторингі негізінде, сапалы-сипатты, эмоционалды тұрғыда (өз мүмкіндіктерін дұрыс қарауды қалыптастыру) жүргізеді.

37. Бағдарламаны оқытудың нәтижесі үш деңгейде қадағаланады және сипаттау тәсіліне ие.

1) меңгеруге ұмтылу;

2) көмекпен меңгереді (ересектің, құрдасының);

3) өз бетінше меңгереді: жетекші компетенциялармен.

5-тарау. "Кеңістікте бағдарлау" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Кеңістікте бағдарлау" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

39. Кеңістікте бағдарлау сабағы бедерлі-графикалық басылымдағы нұсқаулармен, түрлі деңгейлі демонстрациялық материалдармен (үйлердің ағаштардың макеттері және көліктердің, жол белгілерінің, бағдарлам тәрізді модельдерімен); оптикалық, тифлотехникалық құралдармен: тактильді құралдар (жолдар, кілемшелер, "Ориентир" құралы, әртүрлі топырақпен жәшіктер), түрлі өлшемдегі тросттармен (пластикалық, темір, жиналмалы, телескопиялық, лазерлі, жарықты, локааторлы), электрондық компаспен, локааторлармен (лазерлі, жарықты), оқуға арналған құрылғылармен, тифлокомплекспен жабдықталған арнайы жабдықталған кабинетте өткізеді. Кабинетті жабдықтау барысында санитарлы-гигиеналық нормалар мен техника қауіпсіздігі ескеріледі.

40. "Кеңістікте бағдарлау" сабағының мазмұны оқытудың бөлімдерінен ұйымдастырылған: "Бағдарлы-мобиляторлы қызметтің негізгі түсініктері" бөлімі - өзінің кемшілігіне шынайы көзқарасты қалыптастыру; пәнге деген танымдық қызығушылығын оқу, сахналау, Интернет қолдану (аудио және видео жазылымдар), көркем шығармалар және көрмейтін адамдардың өмірбаяндарынан элементтерді пайдалану арқылы ынталандыру.

41. "Қоршаған кеңістікте сенсорлы қабылдау" бөлімі сақталған анализаторлар арқылы заттың тұтас бейнесі туралы жалпылама түсініктерін қалыптастырады, ол туралы бұзылған түсініктерді түзетеді, 3 кезеңді ұсынатын, заттарды полисенсорлық қабылдауын дамытады: кезеңмен заттарды зерртеу; берілген заттың қасиеттері мен сапаларын, басқа заттардың қасиеттері мен сапасына қатысын анықтау және сенсорлық эталондармен салыстыру; алған ақпаратты жалпылау және оны вербалды түрде жеткізу. Полисенсорлық қабылдаудың дағдыларын бекіту үшін, көрнекі-бейнелі және көрнекі-әрекетті ("Сыңарын табамын", "Не болды?" "Не өзгерді", "Сиқырлы қапшық") дамытуға бағытталған, шығармашылық тапсырмалар мен ойындарды қолданады.

42. "Дұрыс жүрістің тәсілдері мен дене қалпын дұрыс ұстауды қалыптастыру" бөлім дене шынықтыру жаттығулары (секіру, жүгіру, еңкею) және жүрістің түрлері: аяқтың ұшы, өкше, гимнастикалық орындық, бордюрен, лабиринт, жіңішке дәліз, арқан,

заттардан атап, айланып өту, басқа салмақ түсіру, арқылы қозғалыстың дағдыларын дамытады; жүрістің кемшілігін (аяқты сүйретіп жүру, тізенің бүгілуі, жанымен жүру) және дене қалпының бұзылуын (еңкею) түзетуді ұсынады.

43. "Жабық кеңістікте бағдарлау" бөлімі, "Мектеп территориясында бағдарлау", "Еркін кеңістікте бағдарлау" бөлім, "Туған қаласы туралы түсінік" бөлімі келесі міндеттер мен оқу барысының түрлерін іске асыру жолымен өз бетінше микро-макрокеңістікте бағдарлау дағдыларын дамытады:

1) кеңістік туралы кеңістіктік ойлауды және айналасындағылардың вербальді сипаттауы арқылы жалпылама, адекватты түсініктерді, кеңістікте тікелей қолмен, аяқ астымен, тростпен жанама зерттеуді қалыптастыру;

2) өздерінің тұрған жерін қандай да бір кері санау жүйесінің көмегімен анықтау (денесіне, заттарға, нысандарға және басқа адамдарға қатысты бағыттарды есте сақтауы мен таңдауы (көкжиек жақтары, заттар мен нысандар). Бағдарлар туралы түсініктердің қалыптасуы: тірек-жақсы таныс бағдарлар (өзендер, ормандар, саябақтар, арықтар), аралық (көліктер, адамдар, дыбыстар, иістер), берілген жердің бақылаулы-тұрақты бағдарлары (көрнекілігі);

3) қозғалыстың маршрутын дайындау: үлгілерді зерттеу, тірек-сызба, карта, жол-картасын (маршруттың бағытының өзгеруін және ондағы нысандарды дәйекті бақылау) және "Ориентир" құралындағы шолу-картасын (жердің ойша бір мезеттік камту) құрастыру; оңтайлы және қауіпсіз маршрутты таңдау;

4) қозғалыстың үш кезеңді маршруты: сүйемелдеушімен, педагогтың бақылауымен және өз бетінше тросттің немесе GPS-тің көмегімен.

44. "Сүйемелдеушімен жүру" бөлімі және "Қарым-қатынас мәдениеті" бөлімі әңгімелесу, рөлдік және жағдаяттық ойындар, диспут, презентациялардың көмегімен айналасындағы адамдармен және педагогтармен, сүйемелдеушімен, құрдастарымен тұлғалық өзара қатынастың ауызша және ауызша емес коммуникативті дағдыларын қалыптастырады; сүйемелдеушімен жүріс туралы адекватты емес түсініктерді түзетуді ұсынады (сүйреуге, итеруге, тартуға, ғимаратқа кірерде және шығарда сүйемелдеушіні бірінші өткізуге болмайды).

45. "Бағдарлау және мобильділік" бөлімі "мобильділік" терминін түсінуге көмектеседі – тұрған жерін еркін бағдарлай алуға қабілеттілігі және қоршаған ортамен өзара байланысуы; тифлоқұралдарының көмегімен қозғалыс функцияларының дамыту және кедергісіз орта қалыптастыру.

46. Бөлімдер бойынша жалпы стандартқа сәйкес емес сабақтарды қолдануға болады : "Жол белгілері қаласына саяхат", "Қыс ханшайымы патшалығына саяхат", "Әуендер мен дыбыстар әлеміне саяхат", "Шахмат еліне саяхат", "Білім алушылардың сахналық әндері фестивалі", "Халықтық ойындар фестивалі", "Зарница".

47. Бұдан әрі қарай бөлімдер сынып бойынша күтілетін нәтиже, дағды мен біліктілік, білімі және түсіністігі түрінде оқытудың мақсатын құрайтын бөлімшелерге

бөлінген. Оқудың мақсаттары әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікпен құрылғандықтан, мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға мүмкіндік береді және де оқытудың келесі кезеңдері жайында ақпараттандырады.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1.	Бағдарлы-мобильторлы әрекетінің негізгі ұғымдары	1.1 кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру
		1.2 Кеңістіктік ұғымдар
2.	Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану	2.1 Ұсақ моторика
		2.2 Көру арқылы қабылдау
		2.3 Тактильді қабылдау
		2.4 Есту арқылы қабылдау
		2.5 Тері арқылы қабылдау
		2.6 Иіс сезу
3.	Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	3.1 Мен және менің денем
		3.2 Өртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру
		3.3 Жүрудің түрлері
		3.4 Жүппен және қатарда жүру
		3.5 Кедергілерден өту
4.	Жабық кеңістікте бағдарлау	4.1 Негізгі бөлмелер мен олардың жабдықталуы
		4.2 Топографиялық дағдылардың дамуы және бөлмелерді зерттеу амалдары
		4.3 Бөлмелерде бағдарлау
		4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау
5.	Мектеп территориясында бағдарлау	5.1 Мектеп территориясы туралы түсінік
		5.2 Топографиялық дағдылардың дамуы
		5.3 Негізгі бағдарлар
		5.4 Берілген маршрут бойынша мектеп ауласын бағдарлау
6.	Сүйемелдеушімен жүру	6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру
7.	Еркін кеңістікте бағдарлау	7.1 Еркін кеңістіктің нысандары
		7.2 Жолда жүру ережелері
		7.3 Көлік
		7.4 Мен тұратын қала

8.	Қарым-қатынас мәдениеті	8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу
9.	Бағдарлау және мобильділік	9.1 Асханада бағдарлау 9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану

48. Оқу бағдарламадағы оқыту мақсаттары кодтардан тұрады. Кодта бірінші сан сыныпты білдіреді, екінші және үшінші сандар бағдарламаның бөлімшелерін, ал төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы: 1.2.1.4: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

49. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) "Бағдарлы-мобиляторлы әрекетінің негізгі ұғымдары":

2-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің мысалында жағымды және жағымсыз қасиеттерін түсіну; еліктеу бейнесін табу	1.1.1.1 көркем әдебиет кейіпкерлерінің мысалында рухани құндылықтарын анықтау	2.1.1.1 көрмейтін адамдардың өмірлік тәжірибесінің ерекшелігін елестету, сол адамдарға еліктеу	3.1.1.1 әлемге әйгілі көрмейтін жандардың өмірлік тәжірибесін Лина Поның өмірінің үлгісінде талдау	4.1.1.1 көрмейтін жандар жайында ақпарат жинап презентация дайындау
1.2 Кеңістіктік ұғымдар	0.1.2.1 бағдарлаудың негізгі жылдамдық, қашықтық, уақыт, бағыт, көлем түсініктерін білу және түсіну. 0.1.2.2 берілген түсініктерді ойын арқылы бекіту: "Өтінемін", "Құстар, балықтар, жануарлар", "Ұшты, ұшпады.."	1.1.2.1 өз денесіне қатысты кеңістіктік түсініктерді вербалды жеткізу (оңды, солды, алдын, артын)	2.1.2.1 микрожазықтықта кеңістікте бағдарды вербалды жеткізу және анықтау: оң жақ жоғарғы бұрыш, сол жақ жоғарғы бұрыш, оң жақ төменгі бұрыш, төменнен жоғары, жоғарыдан төмен, ортасы	3.1.2.1. көлденең және тігінен тұрған заттарды, нысандарды анықтау 3.1.2.2 дидактикалық ойындарды қолдана отырып, негізгі кеңістіктік түсініктерімен жұмыс жасау	4.1.2.1 кеңістіктік түсініктерді қолдана отырып, қоршаған орта туралы ақпаратты талдау және біріктіру 4.1.2.1 "Ориентир" құралын қолдана отырып кеңістіктегі заттардың орналасуын болжау

2) "Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану":

3-кесте

	Оқыту мақсаттары

Бөлімше	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Ұсақ моторика	0.2.1.1 білек және саусақтармен нақты қимылдар жасау 0.2.1.2 үстел үсті ойындарын қолдана отырып, үлгі бойынша қимылдар жасау	1.2.1.1 көру арқылы қабылдап, қолдың жұмысын үйлестіру 1.2.1.2 саусақ ойындарын қолдана отырып, қимылды ойнау	2.2.1.1 кеңістіктік ойлауды, қиялды, шығармашылық белсенділікті құрастыру, сурет салу және мүсіндеу арқылы іске асыру 2.2.1.2 қоршаған кеңістіктегі заттардың және нысандардың фактурасын, пропорциясын, көлемін анықтау және салыстыру	3.2.1.1 өз ойынан түрлі бұйымдар жасау (үйлердің, ағаштардың шаблондарын қию) 3.2.1.2 қайшымен жұмыс істегенде қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.1.1 кеңістіктегі заттың немесе нысанның толық бейнесін елестету, эстетикалық мәдениет нормаларын білу 4.2.1.2 әртүрлі материалдардан, конструктордан карапайым заттардың моделдерін жасау
2.2 Көру арқылы қабылдау	0.2.2.1 кеңістікте түстерді анықтау және білу 0.2.2.2 серуен кезінде табиғат бояуларын көру ақылы қабылдау 0.2.2.3 бейнелеудегі айырмашылықты бау	1.2.2.1 заттардың кескінді, сұлбалы, графикалық, нүктелі бейнесін тану 1.2.2.2 кеңістіктегі заттардың түсін, конфигурациясын, шамасын, көлемін анықтап, салыстыру 1.2.2.3 басқа фигуралардың қатарынан берілген фигураны табу	2.2.2.1 графикалық суреттерді талдау және перспективасын анықтау (қашықтық пен орналасуы) 2.2.2.2 заттарды жабық кеңістікте ажырату және олардың сапасын сипаттау 2.2.2.3 суреттердегі жетіспейтін немесе артық бөлшектерін табу	3.2.2.1 заттарды олардың суреттердегі және кеңістіктегі көлеңкесімен салыстыру 3.2.2.2 ашық кеңістіктегі нысандарды ажырату және шаманы, көлемді, түсі мен олардың арасындағы қашықтықты анықтау 3.2.2.3 бір біріне бастырылған бейнелерді тану	4.2.2.1 үйлер мен ағаштардан түсетін көлеңкелерді бақылау, жарықты көлеңкені пайдалана отырып, қозғалыстың оңтайлы жолын таңдау 4.2.2.2 көрнекі-бейнелі ойлау арқылы еркін кеңістікте сипаттау және талдау
	0.2.3.1 жекелеген топтағы заттарды білу	1.2.3.1 кеңістікте затпен толықтырылуын анықтау 1.2.3.2 заттың негізгі	2.2.3.1 суреттен кескіннің сұлбасын сезу 2.2.3.2	3.2.3.1 саусақтармен заттың құрылымын анықтау (қатты, жұмсақ, тегіс, кедір) 3.2.3.2	4.2.3.1 заттардың қандай материалдан

2.3 Тактильді қабылдау	және вербалды суреттеу	компоненттерін анықтау және о н ы ң қасиеттерін суреттеу	бедерлі суреттерді вербалды көрсету және талдау	табанмен еденнің үстіңгі бөлігін анықтау (линолеум, кафель, тактильді жолдар)	жасалғанын анықтау және суреттеу
2.4 Есту арқылы қабылдау	0.2.4.1 дидактикалық ойындарды қолдана отырып, дыбыс шығаратын заттарды анықтау 0.2.4.2 дыбыстардың қаттылығын және сипатын анықтау (қатты, тыныш, қатаңдығы, ұяңдығы) 0.2.4.3 дыбыстың статистикалық шығуына жүру 0.2.4.4 адам шығаратын дыбыстарды анықтап, түсіну (ән айту, сөйлеу, шапалақ ұру, топылдау)	1.2.4.1 аудиозажаба арқылы дыбыстарды тану 1.2.4.2 дыбыстардың кеңістіктегі локализациялануын анықтау 1.2.4.3 жылжымалы дыбысқа қарай жүру 1.2.4.4 тірі және өлі табиғат дыбыстарын ажырату, есте сақтау (жануарлардың, құстардың дыбыстарына; желдің, теңіздің, жапырақтардың шуларына еліктеу)	2.2.4.1 қоршаған кеңістік дыбыстарын классификациялау (өнеркәсіптік, құрылыс, көлік, тұрмыстық) 2.2.4.2 дыбыстарды дифференциялау және белгілі бір шыққан дыбысқа қарай жүру 2.2.4.3 қозғалысты дыбыстық заттармен ойындарда статикалық және жылжымалы дыбыстарға қарай қозғалу дағдыларын игеру 2.2.4.4 адамның және жануарлардың түрлі эмоциясын сипаттау (жылау, күлу, қуану, қапалану, қорқу)	3.2.4.1 дыбыстарды қоршаған кеңістіктегі заттар мен нысандар туралы түсініктерімен салыстыру 3.2.4.2 дыбыс шығарып тұрған заттың алыстаған деңгейін бағалау 3.2.4.3 кеңістікте дыбыстық локализаторлар мен маяктарды пайдалана отырып бағдарлау 3.2.4.4 адамның дауысынан эмоционалдық күйін анықтау; сөйлеу және сөйлемейтін естуді қолдану	4.2.4.1 қоршаған кеңістік туралы ақпаратты дыбыстық қабылдау арқылы талдау және синтездеу (судың сылдыры, жолға қатысты көліктермен байланысты) 4.2.4.2 қозғалыс кезінде есту жадысын қолдану 4.2.4.3 шыққан әртүрлі дыбыстаға қарай қозғалудың дағдыларын меңгеру 4.2.4.4 қаланың дыбыстық картинасының презентациясын дайындау
2.5 Тері арқылы қабылдау	0.2.5.1 жанасудағы терінің сезімталдығы" терминін түсіну және білу)	1.2.5.1 қысымдық "сезімталдықты анықтау (жылы, суық, ыстық) 1.2.5.2	2.2.5.1 қоршаған ортаны тері арқылы қабылдау дағдыларын игеру (күн шығып тұр, жаңбыр, қар жауып тұр)	3.2.5.1 ауа райы құбылыстарының маусымдық өзгеруін терінің қабылдау көмегімен бақылау және оларға адекватты қарау (маусым бойынша киіну, қолшатыр алу) 3.2.5.2 кеңістікте қауіпсіз	4.2.5.1 терінің термикалық, механикалық, химиялық және басқа тітіркенуі туралы ақпаратты синтездеу және олардың зиянды әсерлерін болдырмау

	0.2.5.2 жанасу сипаттын квалификациялау	ауру сезімдері және терінің қабылдауы туралы білу (қысу, соқтығысу)	2.2.5.2 соқтығысудың алдын-алу тәсілдерін меңгеру (қозғалыс кезінде қолдарын алдына ұстау)	әрекеттің тиімді жолдарын таңдау; құлап қалған заттарды іздеуде қауіпті жағдайлардың алдын-алу (еңкею кезінде немесе отырған кезде қолды беттің тұсында ұстау)	4.2.5.2 кеңістікте бағдарлауда тері-сезімталдығы анализаторын пайдалану және кеңістік алдындағы қорқынышты жеңе білу
2.6 Иіс сезу	0.2.6.1 таныс иістерді тану және иіскеу арқылы зат туралы ақпарат алу (адамдарды және заттарды иістері арқылы ажырату)	1.2.6.1 иіске көңіл бөлу, оны тану есте сақтау және локализациялау (асхана, медициналық кабинет)	2.2.6.1 иістерді топтарға бөлу: азық –түлік иістері, коспалар, өсімдіктер, жуу заттары, әтір сулары, медициналық, тұрмыстық иістер; супермаркет пен дәріханаға саяхат 2.2.6.2 иіс сезу дағдыларын тренингте қолдану: "Иісі бойынша тап", "Жейтін, жеуге болмайтын", "Қай жерден иіс шығып тұр"	3.2.6.1 иістерді жағымды жағымсыз, таныс, таныс емес, адамның иісі, үйдің иісі, топографиялық иістерге классификациялау, мысалы сабынның иісі ваннамен сәйкестендіріледі	4.2.6.1 әртүрлі іс-әрекет барысында иіс сезу сезімталдығын пайдалану: танымдық, ойындық, кеңістікте, әлеуметтік бағдарлауда

3) "Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру":

4-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.3.1.1 дене мүшелерін анықтау және білу (жұп және тақ мүшелер, оң және сол жақ дене мүшелері, қуыршақта, басқа адамдарда)		1.3.1.1. айнадағы көрініс принципін қолдана отырып, қуыршақта,	2.3.1.1 өз дененді игеру амалдарын меңгеру (жатығулар жасау)	3.3.1.1 түрлі әрекет барысында қозғалу дағдыларын	4.3.1.1 қозғалыс міндеттерін орындауда

3.1 Мен және менің денем	0.3.1.2 өз денесінде бағдарлау, оң және сол жақта орналасқан дене мүшелерін анықтау, әрбір мүшенің мағынасын түсіну	басқа адамдарда оң және сол жақ мүшелерін анықтай алу	2.3.1.2. әртүрлі әрекет барысында өз дененді дұрыс қалыпта ұстау	қолдану (оқу және жазуда қолдың орналасуы, орын жылжытуда)	қимыл дағдыларының стратегияларын таңдау
3.2 Әртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	0.3.2.1 тән сұлулығы үшін дұрыс дене қалпының мәнін түсіну; 0.3.2.2 дене қалпының дұрыс қалыптасуы үшін дене мүшелерін дұрыс қалыпта ұстау	1.3.2.1 отырғанда, тұрғанда дене қалпын дұрыс ұстау	2.3.2.1 ойын ойнағанда арқаны дұрыс ұстау 2.3.2.2 қозғалыс ойындарында дағдыларды қалыптастыру "Тиым салынған қимыл", "Қойшы мен қой", "Соқыр аю"	3.3.2.1 түзу отырғаныңды әрқашан бақылап отыру	4.3.2.1 дұрыс қимылдаудың мәнін түсіну
3.3 Жүрудің түрлері	0.3.3.1 дұрыс жүру ерекшеліктерін білу, қалыптасу мен жүру кезінде табанды, балтырды тізені дұрыс қою	1.3.3.1 жүрудің түрлі амалдарын білу (түзу, шынжырлы, шеңбер бойымен) 1.3.3.2 жүрістің дұрыс дағдыларын меңгеру	2.3.3.1 бағыт пен жылдамдықты өзгерте отырып, дұрыс жүрудің амалдарын меңгеру 2.3.3.2 көшбасшының артынан түзу жүруді үйрену	3.3.3.1 жүруде қозғалудың дұрыс әрекетін жасау дағдыларын игеру 3.3.3.2 жүрудегі бұрылу дағдыларын үйрену	4.3.3.1 баспалдақтан көтеріліп, түсуде вестибуляторлық аппарат функцияларын қалыптастыру
3.4 Жүппен және қатарда жүру	0.3.4.1 қатардағы өз орнын есте сақтау және табу	1.3.4.1 қатармен жүру амалдарын меңгеру	2.3.4.1 қатарда жүргенде жылдамдықты сақтай және өзгерте білу	3.3.4.1 қатармен жүруде арақашықтықты бақылау	4.3.4.1 қатармен жүрудегі қауіпсіздік ережелерін білу
3.5 Кедергілерден өту	0.3.5.1 кедергілердің түрлерін анықтау және мұғалім көмегімен олардан өту	1.3.5.1 кедергі түрлерін квалификациялау (уақытша, тұрақты, жоғарғы, төменгі) және олардан мұғалім көмегімен өту	2.3.5.1 кедергілерден өту амалдарын меңгеру	3.3.5.1 кедергілердің қауіптілік деңгейін бағалау және оларды жеңе білу стратегиясын әзірлеу	4.3.5.1 қауіпсіз жолды таңдау

4) "Жабық кеңістікте бағдарлау":

5-кесте

	Оқу мақсаттары

Бөлімше	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Негізгі бөлмелер мен олардың жабдықталуы (сынып бөлмесі, жатын бөлмесі, асхана,санузел, кітапхана, актжәне спорт зал, медициналық кабинет, душ бөлмесі, бассейн, ойынжәне Кеңістікте бағдарлау кабинеті)	0.4.1.1 өз үйінің жабдықтарын, бөлмелердің мақсаттылығын білу және сипаттау 1.4.1.2 мектеп ғимаратын және оның бөлмелерін елестету 1.4.1.3 түрлі бөлмелердің затпен толтырылуын сипаттау; сынып, жатын, ойын, бөлмелерінің, асхананың; заттардың қандай материалдан жасалғанын анықтау (ағаш үстел, темір төсек)	1.4.1.1 адам тұрағының түрлерін біліп сипаттау. 1.4.1.2 мектеп ғимаратының конфигурациясын сипаттау және "Ориентир" құралында оның формасын модельдеу 1.4.1.3 бөлмелердегі заттарды салыстыру: (төсек-жатын бөлме, диван – қонақ бөлме, ойыншықтар-ойын бөлмесі, ыдыс - асхана)	2.4.1.1 өз үйінің көлемінде бағдарлау. 2.4.1.2 мектептің негізгі бөлмелерін вербалды сипаттау және олардың мақсаттылығын түсіну 2.4.1.3 заттарды (бір-біріне және өз денесіне қатысты орнындарын анықтау	3.4.1.1 "Ориентир" құралында өз тұрағын моделдеу 3.4.1.2 микрокеңістікте бағыттарды вербалды көрсету (оң жақ, сол жақ, ортасы, бұрыш) 3.4.1.3 мектептің басты бөлмелері жайлы ақпаратты жалпылау, шолу-картасын	4.4.1.1 көшпенді қазақтардың тұрағын елестету; "Қазақ үй және оның безендірілуі" презентация дайындау 4.4.1.2 мектептің бір бөлмесіне презентация жасау
4.2 Топографиялық дағдылардың дамуы және бөлмелерді зерттеу амалдары	0.4.2.1 бөлмені зерттеу; өзінің отырған оқу, жатын, ойын бөлмелерін анықтау 0.4.2.2 мектеп ғимаратының, ағаштың, үйлердің сұлбасын сызу	1.4.2.1 бөлмелерді зерттеу және есік, терезелердің, құлыптың үңгімелерін, есіктің, терезелердің тұтқаларының, орналасуын; бөлмелерге кіру мен шығуды білу. 1.4.2.2 мектептің басты бөлмелерінің графикалық және бедерлі жоспарын зерттеу	2.4.2.1 перифериялық тәсілмен бөлмелерді (периметр бойынша) сипаттау 2.4.2.2 мектептің басты бөлмелерінің жоспарының үлгісін құру	3.4.2.1 заттан затқа дейінгі тәсілдерді (меңгеру, көрші парта, төсекті 3.4.2.2 "Ориентир" құралында мектептің бөлмелерінің жоспарын құру	4.4.2.1 кері санау нүктесін пайдаланып бөлмелерді зерттеу: <u>есік</u> – парта; <u>есік</u> – төсек; <u>терезе</u> – парта 4.4.2.2 мектеп бөлмелерінің графикалық жоспарын
			2.4.3.1 акт және спорт залдарда, кітапхана мен		

4.3 Бөлмелерде бағдарлау	0.4.3.1 жатын, сынып, санузел, асхана бөлмелерінде бағдарлау;өзінің партасы, төсегі, шкафының орналасуын анықтау	1.4.3.1 жатын, сынып, санузел, кеңістікте бағдарлау кабинетінде бағдарлану 1.4.3.2 партаның үстінде бағдарлау	медпункте бағдарлау дағдыларын пайдалану 2.4.3.2 сахнада бағдарлау, ертегілерді сахналау: "Теремок", "Бауырсақ", "Шалқан"	3.4.3.1 мектеп бөлмелерінде өздігінен бағдарлау	4.4.3.1 бөлмелерде қауіпсіз қозғалудың дағдыларын меңгеру
4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	0.4.4.1 бөлмелердің орналасуын білу : сынып, жатын бөлмелері, асхана, санузел, кітапхана, акт және спорт залдар, медициналық кабинет, ойын бөлмесі және кеңістікте бағдарлау кабинеті 0.4.4.2 мектеп кеңістігіндегі сыныпқа, жатын бөлмесіне және фойеге қатысты қозғалыстың басты маршрутын білу, ("сынып – асхана", "сынып – санузел", "фойе – сынып" және кері қарай) 0.4.4.3 оң жақ қозғалысты сақтай отырып, қиялдағы тура жолмен мектеп коридорында қозғалу	1.4.4.1 кеңістікте мектеп бөлмелерінің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау 1.4.4.2 басты маршрутты елестету және ондамұғалімнің басқаруымен қозғалу 1.4.4.3 оң жақ қозғалысты сақтай отырып, коридорларда қозғалу дағдыларын меңгеру; уақытша және тұрақты кедергілерді жеңу. 1.4.4.4 "ориентир" құралында және қағазда бейнеленген Лабиринтпен қозғалу" дидактикалық ойыны	2.4.4.1 өзінің орнына қатысты мектеп бөлмелерінің орналауын сипаттау 2.4.4.2 "жол-карта" құру және оны маршрутпен қозғалғанда қолдану 2.4.4.3 баспалдақ торларының орналасуын білу , оң жақты қозғалысты сақтай отырып, баспалдақпен түсу және көтерілу техникасын меңгеру 2.4.4.4 мектеп ғимаратының шолу картасын құру	3.4.4.1 бағдарларды таңдау және есте сақтау 3.4.4.2 бағдарды қолдану арқылы маршрутпен өздігінен мектеп ғимаратында қозғалу 3.4.4.3 сақталған анализаторларды пайдалана отырып, тұрақты бағдарсыз коридормен қабаттан қабатқа қозғалу 3.4.4.4 қандай да бір бөлмеге дейін ойнайша маршрутты анықтау	4.4.4.1 мектеп кеңістігіндегі басты бөлмелерді сақталған анализаторларды пайдаланы отырып, орналасуын табу дағдыларын меңгеру 4.4.4.2 мектеп ғимаратында маршрут бойынша сақталған анализаторлар арқылы өздігінен қозғалу 4.4.4.3 мектеп кеңістігіндегі сыныптар мен кабинеттердің орналасу ретін анықтап, есте сақтау 4.4.4.4 мектептегі қозғалыс кезінде өздігінен оңтайлы маршрутты таңдау 4.4.4.5 вербалды ақпаратқа сүйеніп "Мен қайда келдім?" дидактикалық ойыны

5) "Мектеп территориясында бағдарлау":

6-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Мектеп территориясы туралы түсінік	0.5.1.1 мектеп территориясын елестету 0.5.1.2 мектеп ғимаратынан шығуды анықтау; ғимаратқа кірерде және шығарда көздің аккомодациясының тәсілдерін қолдану	1.5.1.1 мектеп ғимаратының және басты нысандардың (стадион, бақ, ойын алаңы, қорқыс контейнерлері) орталық қақпаға қатысты орналасуын тану 1.5.1.2 мектеп территориясында өсетін ағаштардың түрлерін білу (жапырақтарды, қабығын, қарау; жаңғақтарын жинау)	2.5.1.1 мектеп ғимаратын көлемі, түсі, қабаттарының конфигурациясы бойынша сипаттау 2.5.1.2 мектеп территориясындағы баспалдақты, топырақты, шөпті және асфальт жолдарды табанмен анықтау	3.5.1.1 өзінің тұрған жеріне және мектеп ғимаратының бір-біріне қатынасы бойынша нысандардың орналасуын анықтау 3.5.1.2 нысандар арасындағы қашықтықты анықтау	4.5.1.1 мектеп территориясының түсініктерін жалпылау, шолу картасын құру 4.5.1.2 көкжиек жақтарын білу, нысандардың көкжиекке қатысты жақтарын анықтау
5.2 Топографиялық дағдылардың дамуы	0.5.2.1 басты топографиялық символдарды түсіну және білу	1.5.2.1 мектеп территориясының бедерлі графикалық жоспарын зерттеу	2.5.2.1 "Ориентир" құралында мектеп территориясының жоспарын құру	3.5.2.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың маршрутының сызбасын моделдеу	4.5.2.1 басты маршруттарды сипаттау және талдау
5.3 Негізгі бағдарлар	0.5.3.1 мектеп территориясындағы бағдарлардың жүйесін білу: тірі қоршаулар, асфальтталған жолдар, бұрылыстар, бодюрлар	1.5.3.1 мектеп территориясындағы басты бағдарларды сипаттау: тірі қоршаулар, асфальтталған жолдар, бұрылыстар, бодюрлар	2.5.3.1 мектеп территориясындағы қозғалыста басты бағдарларды пайдалану	3.5.3.1 қосымша бағдарларды өздігінен таңдау	4.5.3.1 бағдарларды қолдана отырып, мектеп территориясында қозғалу дағдыларын меңгеру
	0.5.4.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың басты	1.5.4.1 мектеп территориясындағы		3.5.4.1 берілген маршрут бойынша қозғалыс	4.5.4.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың

5.4 Берілген маршрут бойынша мектеп территориясында бағдарлау	маршруттарын білу:стадионға, қоқыс контейнерлеріне, мектеп бағына, ойын алңына жол 0.5.4.2 мектеп территориясындағы басты кедергілерді білу	қозғалыстың " жол-картасын" құру 1.5.4.2 мектеп территориясындағы уақытша, кездейсоқ, тұрақты кедергілерді сипаттау	2.5.4.1 мұғалімнің көмегімен басты маршрутпен қозғалу 2.5.4.2 жоғарғы, төменгі және жанындағы кедергілерді анықтау	дағдыларын меңгеру 3.5.4.2 кедергілерді жеңудің әдістерін білу және оларды мектеп территориясында қолдану	оңтайлы маршрутын өздігінен таңдау 4.5.4.2 кеңістікте талдау және кездейсоқ кедергілерді жеңудің қауіпсіз әдістерін таңдау

6) "Сүйемелдеушімен жүру":

7-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру	0.6.1.1 күнделікті өмірде көрмейтін адамға көмек көрсетудің қажеттілігін түсіну 0.6.1.2 ата-аналармен және мұғаліммен бірлескен жүрістің әдістері	1.6.1.1 түрлі жағдайларда айналасындағылардың көмек сұраудың қажеттілігін түсіну 1.6.1.2 сүйемелдеушінің көмегімен санузелді пайдаланудың практикалық дағдыларын меңгеру	2.6.1.1 тәуелділік көңіл-күйді және сүйемелдеушімен бірлескен жүрісте бұзылған түсініктерді болдырмау (иыққа сүйеніп жүру) 2.6.1.2 сүйемелдеушімен ғимаратқа кіру және шығудың дағдыларын меңгеру	3.6.1.1 сүйемелдеушімен бірлескен жүрісте шиеленіскен жағдайларды болдырмай, мейірімді қарым-қатынас туғызу 3.6.1.2 сүйемелдеушімен баспалдақпен көтеріліп түсу дағдыларын игеру	4.6.1.1 сүйемелдеушімен жүрісте басты әдістерді білу және оларды практикалық іс-әрекетте пайдалану 4.6.1.2 сүйемелдеуші көмегімен көлікті пайдаланудың практикалық дағдыларын игеру

7) "Еркін кеңістікте бағдарлау":

8-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
7.1 Еркін кеңістіктің нысандары	0.7.1.1 көше туралы білімді және оның құрылымдық элементтерін (үйлер, ағаштар, арықтар) меңгеру	1.7.1.1 көшенің құрылымдық элементтерін сипаттау	2.7.1.1 көшенің құрылымдық элементтерінің орналасуының бірізділігін анықтау	3.7.1.1 көшемен қозғалыста басты бағдарларды анықтау (бұрылыстар, бордюрлар, баспалдақтар)	4.7.1.1 көшедегі мінез-құлықтың жалпы мәдени құзіреттілік ті меңгеру

7.2 Жолда жүру ережесі	0.7.2.1 жолдың структуралық элементтерін білу (тротуар, жолдың көлік жүретін бөлігі) 0.7.2.2 "Мен жаяу жүргінші" рөлдік ойынын пайдалану арқылы тротуармен жүрудің ережесін сақтау	1.7.2.1 жол таңбілім алушыры туралы білімді игеру 1.7.2.2 "Ориентир" құралында жолдың құрылымдық элементтерін моделдеу	2.7.2.1 көлік жүретін бөліктен өтудің әртүрлілігін білу (жер үсті, жер асты, жолдың үстіндегі) және адамға қауіпсіздігінің мағынасын түсіну 2.7.2.2 жолдан өтудің практикалық дағдаларын меңгеру (экскурсия) 2.7.2.3 көлік жүретін бөліктегі өту ережесін білу	3.7.2.1 қиылыстардың (+, Т, У, Х-сияқты) және бағдаршамдардың (тігінен және көлденеңнен) басты түрлерін білу 3.7.2.2 басқарылатын және басқарылмайтын жолдан өту туралы білімді игеру (зебра, жарықты және дыбыстық бағдаршамдар) және оларды жолдан өтерде пайдалау 3.7.2.3 жолдағы және тротуардағы қауіпсіз мінез-құлықтың ережелері	4.7.2.1 жол белгілерінің әртүрлілігі туралы білімді меңгеру; көлемі, түсі, тобы (тыйым салушы, ескертуші, ақпаратты) бойынша оларды классификациялау 4.7.2.2 көшенің структуралық элементтерін макеттердің көмегімен моделдеу және онымен қауіпсіз қозғалыстың тактикасын таңдау 4.7.2.3 қашықтықтан оқыту байланыс арналары арқылы жолда жүру ережелері туралы ақпаратпен алмасу
7.3 Көлік	0.7.3.1 көліктің негізгі түрлерін білу және олардың атауы 0.7.3.2 көлік элементтерінің құрылымын сипаттау	1.7.3.1 көліктің адам өмірінде атқаратын рөлін түсіну; көліктерді топқа классификациялау (өзенде, темір жол, әуе жолдары, арбалы, жол үсті және жол асты) тесттік тапсырмалар (тікұшақ ұшты-қолымызды көтереміз) 1.7.3.2	2.7.3.1 есту және көру анализаторларын қолдану арқылы көлік түрлерін анықтау; көлік жолдарына саяхатқа шығу 2.7.3.2 рөлдік ойындар "Мен жолаушымын", "Мен жүргізушімін"	3.7.3.1 көлікке кірудің және шығудың практикалық дағдыларын және аялдамалардан өту ережелерін игеру; 3.7.3.2 метроның негізгі құрылымдық элементтерін елестету;	4.7.3.1 көлік салонында жалпы мәдени нормалардың тәртібін және ережелерін сақтау

		вокзалдар мен әуежайлардың атауларын білу;			
7.4 Мен тұратын қала	0.7.4.1 үй мен мектептің мекенжайы мен көше атауларын есте сақтау 0.7.4.2 қаладағы демалыс орындарын білу және елестету	1.7.4.1 үйден мектепке дейінгі жолды есте сақтау 1.7.4.2 парктер, саябақтар, театрлар, циркке барғаны туралы айта білу	2.7.4.1 қалада көшелердің орналасу тәртібін білу 2.7.4.2 қаланың басты көрнекі жерлерін суреттеу және білу	3.7.4.1 мектеп айналасындағы көшелерді елестету және есте жактау 3.7.4.2 туған қаланың негізгі көрнекі жерлерін суреттердің көмегімен, слайд арқылы иллюстрациялау	4.7.4.1 көкжиек жақтары мен тірек бағдарлар арқылы қала көшелерінің орналасуын салыстыру 4.7.4.2 туған қала көшелері туралы ақпаратты Интернеттен жинау, оны талдап, презентация дайындау

8) "Қарым-қатынас мәдениеті":

9-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	0.8.1.1 мұғалім мен тәрбиешіге сыпайы қарым-қатынас жасауды ұғындыру 0.8.1.2 үлкендерге атымен немесе тегімен сыпайы қарым-қатынас жасау немесе қазақтың дәстүрлі атауларын "Ағай" және "Апай" қолдану	1.8.1.1 құрдастарымен қарым-қатынаста тұлғалық бағдарды тандау (достық қайырымды, мейірімді, адал 1.8.1.2 үлкендердің көмегі арқылы сұрақты дұрыс қоя білу;	2.8.1.1 ата-анаға сыпайы қарым-қатынас жасауды білу, отбасылық құндылықты және қазақ халқының салт-дәстүрін қадірлеу. 2.8.1.2 қоршаған ортадан көмек ала білу	3.8.1.1 түрлі мамандық өкілдерімен этикалық қарым-қатынас орнату; (сатушымен, дәрігермен, шаштаразбен) 3.8.1.2 кикілжіңге келмейтін мінез-құлық қалыптастыратын бағытты тандау.	4.8.1.1 коммуникативтік қызметті қадағалау, бағалау және талдау. (сөйлеу мәдениетін қалыптастыру, дәрекі сөздерді қолданбау, сыпайы әрі мейірімді қарым-қатынаста болу). 4.8.1.2 қазақ халқының салт-дәстүріндегі қонақжайлылықтың құндылықтарын түсіну мақсатында рөлдік ойындармен танысу. "Біз

9) "Бағдарлау және мобильділік":

10-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
9.1 Асханада бағдарлау	0.9.1.1 асхананың мәнін түсіну 0.9.1.2. мектеп кеңістігінде асхананың орналасуын анықтау	1.9.1.1 асхана құралдарын ж а н е функционалды аймақтарын білу; ыдыс жуатын орын, ы д ы с тарататын орын, тамақ тарататын орын, есік, терезе, үстелдердің орналасуы 1.9.1.2. отыратын орынын белгілеу; үстелде отыру ережесін сақтау	2.9.1.1 әр түрлі кері с а н а у жүйесінде үстелдің орналасуын анықтай білу; 2.9.1.2 үстелдің үстін бағдарлау, үстелде асхана құралдарының орналасу тәртібін білу	3.9.1.1 асханаға дейін жүру бағытын өз бетімен саралау және педагогтың бақылауымен әрекет ету 3.9.1.2 өз бетімен Кеңістікте бағдарлауда асханада орындалатын практикалық әрекеттер. (үстел үстін жинау және асханадағы кезекшілік)	4.9.1.1 мектептің кез келген нүктесінен асханаға дейін өз бетінше бару 4.9.1.2 "Үстел басындағы этикалық ережелер" презентациясын дайындау
9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	0.9.2.1 а д а м денсаулығына қозғалыстың ықпалын ұғыну; күнделікті таңғы жаттығуларды жасау, көз гимнастикасы, тактильді сергітулер 0.9.2.2 "Топ-топ" ж а н е тактильді төсемелерді пайдалану	1.9.2.1 "Мобилділік" терминінің мағынасын түсіну 1.9.2.2 "Кузнечик" ойын кешенін қолдану " арқылы эстафеталық қимыл тапсырмалар ы н тактикалық тұрғыда орындау	2.9.2.1 қоршаған ортаға бейімделу мақсатында мобильді сөзінің мағынасын түсіну 2.9.2.2 о й ы н дағдыларын меңгеру; қазақтың ұлттық ойындарын қолдану	3.9.2.1 созылудың және дене шынықтыру жаттығуларының көмегі арқылы денсаулықты нығайту және бағалау; бос уақытында және кеңістікте бағдарлау сабағында физикалық жаттығулармен айналысу 3.9.2.2 тросттың маңызын түсіну және түрлерін білу (ұзын, қысқа, сүйемелі, жиналмалы, телескопиялық, лазерлік) және құрылымын (шұп,	4.9.2.1 қоғамда салауатты өмір салтын орнатудың маңыздылығы н ұғындыру 4.9.2.2. тростты қолданған кездегі техникалық қауіпсіздік ережелерін білу және тросттың көмегімен кеңістікте бағдарлау

	арқылы қимылдарды үйлестіру		барьер және дыбыстық генератор), тростты ұстау және дұрыс қолдана білу	жұмыстарын жүргізу

50. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1 Бағдарлы-мобиляторлы әрекетінің негізгі ұғымдары	1.1 кеңістікке бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің мысалында жағымды және жағымсыз қасиеттерін түсіну; еліктеу бейнесін табу
		1.2 Кеңістіктік ұғымдар	0.1.2.1 бағдарлаудың негізгі жылдамдық, қашықтық, уақыт, бағыт, көлем түсініктерін білу және түсіну. 0.1.2.2 берілген түсініктерді ойын арқылы бекіту: "Өтінемін", "Құстар, балықтар, жануарлар", "Ұшты, ұшпады..."
		2.1 Ұсақ моторика	0.2.1.1 білек және саусақтармен нақты қимылдар жасау 0.2.1.2 үстел үсті ойындарын қолдана отырып, үлгі бойынша қимылдар жасау
		2.2 Көру арқылы қабылдау	0.2.2.1 кеңістікте түстерді анықтау және білу 0.2.2.2 серуен кезінде табиғат бояуларын көру арқылы қабылдау 0.2.2.3 бейнелеудегі айырмашылықты білу
		2.3 Тактильді қабылдау	0.2.3.1 жекелеген топтағы заттарды білу және вербалды суреттеу
			0.2.4.1 дидактикалық ойындарды қолдана отырып, дыбыс шығаратын заттарды анықтау 0.2.4.2 дыбыстардың қаттылығын және

Өзім туралы
Менің мектебім

2. Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану	2.4 Есту арқылы қабылдау	сипатын анықтау (қатты, тыныш, қатаңдығы, ұяңдығы) 0.2.4.3 дыбыстың статистикалық шығуына жүру 0.2.4.4 адам шығаратын дыбыстарды анықтап, түсіну (ән айту, сөйлеу, шапалақ ұру, топылдау)
	2.5 Тері арқылы қабылдау	0.2.5.1 жанасудағы "терінің сезімталдығы" терминін түсіну және білу) 0.2.5.2 жанасу сипатын квалификациялау
	2.6 Иіс сезу	0.2.6.1 таныс иістерді тану және иіскеу арқылы зат туралы ақпарат алу (адамдарды және заттарды иістері арқылы ажырату)
3. Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	3.1 Мен және менің денем	0.3.1.1 дене мүшелерін анықтау және білу (жүп және тақ мүшелер, оң және сол жақ дене мүшелері) өзінің үстінде, қуыршақта, басқа адамдарда) 0.3.1.2 өз денесінде бағдарлау, оң және сол жақта орналасқан дене мүшелерін анықтау, әрбір мүшенің мағынасын түсіну
	3.2 Өртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	0.3.2.1 тән сұлулығы үшін дұрыс дене қалпының мәнін түсіну 0.3.2.2 дене қалпының дұрыс қалыптасуы үшін дене мүшелерін дұрыс қалыпта ұстау
	3.3 Жүрістің түрлері	0.3.3.1 дұрыс жүру ерекшеліктерін білу, қалыптасу мен жүру кезінде табанды, балтырды тізені дұрыс қою
	3.4 Жүппен және қатармен жүру	0.3.4.1 қатардағы өз орнын есте сақтау және табу

		3.5 Кедергілерден өту	0.3.5.1 кедергілердің түрлерін анықтау және мұғалім көмегімен олардан өту
2 тоқсан			
Менің отбасым және достарым	4. Жабық кеңістікте бағдарлау	4.1 Негізгі бөлмелер мен олардың жабдықталуы	0.4.1.1 өз үйінің жабдықтарын, бөлмелердің мақсаттылығын білу және сипаттау 1.4.1.2 мектеп ғимаратын және оның бөлмелерін елестету 1.4.1.3 түрлі бөлмелердің затпен толтырылуын сипаттау; сынып, жатын, ойын, бөлмелерінің, асхананың; заттардың қандай материалдан жасалғанын анықтау (ағаш үстел, темір төсек)
		4.2 Топографиялық дағдылардың дамуы және бөлмелерді зерттеу амалдары	0.4.2.1 бөлмені зерттеу; өзінің отырған оқу, жатын, ойын бөлмелерін анықтау 0.4.2.2 мектеп ғимаратының, ағаштың, үйлердің сұлбасын сызу
		4.3 Бөлмелерде бағдарлау	0.4.3.1 жатын, сынып, санузел, асхана бөлмелерінде бағдарлау; өзінің партасы, төсегі, шкафының орналасуын анықтау
		4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	0.4.4.1 бөлмелердің орналасуын білу: сынып, жатын бөлмелері, асхана, санузел, кітапхана, акт және спорт залдар, медициналық кабинет, ойын бөлмесі және кеңістікте бағдарлау кабинеті 0.4.4.2 мектеп кеңістігіндегі сыныпқа, жатын бөлмесіне және фойеге қатысты қозғалыстың басты маршрутын білу, (" сынып – асхана", "сынып – санузел", "фойе – сынып" және кері қарай)

			0.4.4.3 оң жақ қозғалысты сақтай отырып, қиялдағы тура жолмен мектеп коридорында қозғалу
	5. Мектеп территориясында бағдарлау	5.1 Мектеп территориясы туралы түсінік	0.5.1.1 мектеп территориясын елестету 0.5.1.2 мектеп ғимаратынан шығуды анықтау; ғимаратқа кірерде және шығарда көздің аккомодациясының тәсілдерін қолдану
		5.2 Топографиялық дағдылардың дамуы	0.5.2.1 басты топографиялық символдарды түсіну және білу
		5.3 Негізгі бағдарлар	0.5.3.1 мектеп территориясындағы бағдарлардың жүйесін білу
		5.4 Берілген маршрут бойынша мектеп ауласын бағдарлау	0.5.4.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың басты маршруттарын білу: стадионға, қоқыс контейнерлеріне, мектеп бағына, ойын алңына жол 0.5.4.2 мектеп территориясындағы басты кедергілерді білу
Бізді қоршаған әлем	6. Сүйемелдеушімен жүру	6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру	0.6.1.1 күнделікті өмірде көрмейтін адамға көмек көрсетудің қажеттілігін түсіну 0.6.1.2 ата-аналармен және мұғаліммен бірлескен жүрістің әдістері
3 тоқсан			
		7.1 Еркін кеңістіктің нысандары	0.7.1.1 көше туралы білімді және оның құрылымдық элементтерін (үйлер, ағаштар, арықтар) меңгеру
			0.7.2.1 жолдың структуралық элементтерін білу (тротуар, жолдың көлік жүретін бөлігі)

Саяхат	7. Еркін кеңістікте бағдарлау	7.2 Жолда жүру ережесі	0.7.2.2 "Мен жаяу жүргінші" рөлдік ойынын пайдалану арқылы тротуармен жүрудің ережесін сақтау
		7.3 Көлік	0.7.3.1 көліктің негізгі түрлерін білу және олардың атауы 0.7.3.2 көлік элементтерінің құрылымын сипаттау
		7.4 Мен тұратын қала	0.7.4.1. үй мен мектептің мекенжайы мен көше атауларын есте сақтау 0.7.4.2. қаладағы демалыс орындарын білу және елестету
Сал-дәстүр және ауыз әдебиеті	8. Қарым-қатынас мәдениеті	8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	0.8.1.1 мұғалім мен тәрбиешіге сыпайы қарым-қатынас жасауды ұғындыру 0.8.1.2 үлкендерге атымен немесе тегімен сыпайы қарым-қатынас жасау немесе қазақтың дәстүрлі атауларын "Ағай" және "Апай" қолдану
4 тоқсан			
Тағам және сусын Дені саудың – жаны сау	9. Бағдарлау және мобилділік	9.1 Асханада бағдарлау	0.9.1.1 асхананың мәнін түсіну 0.9.1.2 мектеп кеңістігінде асхананың орналасуын анықтау
		9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	0.9.2.1 адам денсаулығына қозғалыстың ықпалын екенін ұғыну; күнделікті таңғы жаттығуларды жасау, көз гимнастикасы, тактильді сергітулер 0.9.2.2 "Топ-топ" және тактильді төсемелерді пайдалану арқылы қимылдарды үйлестіру

2) 1-сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			

Өзім туралы
Менің мектебім

1 Бағдарлы-мобильторлы әрекетінің негізгі ұғымдары	1.1 кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	1.1.1.1 көркем әдебиет кейіпкерлерінің мысалында рухани құндылықтарын анықтау
	1.2 Кеңістіктік ұғымдар	1.1.2.1 өз денесіне қатысты кеңістіктік түсініктерді вербалды жеткізу (оңды, солды, алдын, артын)
2. Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану	2.1 Ұсақ моторика	1.2.1.1 көру арқылы қабылдап, қолдың жұмысын үйлестіру 1.2.1.2 саусақ ойындарын қолдана отырып, қимылды ойнау
	2.2 Көру арқылы қабылдау	1.2.2.1 заттардың кескінді , сұлбалы, графикалық, нүктелі бейнесін тану 1.2.2.2 кеңістіктегі заттардың түсін, конфигурациясын, шамасын, көлемін анықтап, салыстыру 1.2.2.3 басқа фигуралардың қатарынан берілген фигураны табу
	2.3.Тактильді қабылдау	1.2.3.1 кеңістікте затпен толықтырылуын анықтау 1.2.3.2. заттың негізгі компоненттерін анықтау және оның қасиеттерін суреттеу
	2.4. Есту арқылы қабылдау	1.2.4.1 аудиожазба арқылы дыбыстарды тану 1.2.4.2 кеңістікте дыбыстардың локализациясын анықтау 1.2.4.3 жылжымалы дыбысқа қарай жүру 1.2.4.4 тірі және өлі табиғат дыбыстарын ажыратып, есте сақтау
	2.5 Тері арқылы қабылдау	1.2.5.1 қысымдық сезімталдықты анықтау 1.2.5.2 ауру сезімдері және терінің қабылдауы туралы білу
	2.6 Иіс сезу	1.2.6.1 иіске көңіл бөлу, оны тану есте сақтау және локализациялау (асхана, мед.кабинет)

3. Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	3.1 Мен және менің денем	1.3.1.1. айнадағы көрініс принципін қолдана отырып, қуыршақта, басқа адамдарда оң және сол жақ мүшелерін анықтай алу
	3.2 Өртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	1.3.2.1 отырғанда, тұрғанда дене қалпын дұрыс ұстау
	3.3 Жүрістің түрлері	1.3.3.1 жүрудің түрлі амалдарын білу (түзу, шынжырлы, шеңбер бойымен) 1.3.3.2 жүрістің дұрыс дағдыларын меңгеру
	3.4 Жүппен және қатарда жүру	1.3.4.1. қатармен жүру амалдарын меңгеру
	3.5 Кедергілерден өту	1.3.5.1 кедергі түрлерін квалификациялау (уақытша, тұрақты, жоғарғы, төменгі) және олардан мұғалім көмегімен өту
2 тоқсан		
	4.1 Негізгі бөлмелер және олардың жабдыкталуы	1.4.1.1 адам тұрағының түрлерін біліп сипаттау 1.4.1.2 мектеп ғимаратының конфигурациясын сипаттау және "Ориентир" құралында оның формасын модельдеу 1.4.1.3 бөлмелердегі заттарды салыстыру: (төсек-жатын бөлме, диван – қонақ бөлме, ойыншықтар- ойын бөлмесі, ыдыс - асхана)
	4.2 Топографикалық дағдылардың дамуы және бөлмелерді зерттеу амалдары	1.4.2.1 бөлмелерді зерттеу және есік, терезелердің, құлыптың үңгімелерін, есіктің, терезелердің тұтқаларының, орналасуын; бөлмелерге кіру мен шығуды білу 1.4.2.2 мектептің басты бөлмелерінің графикалық және бедерлі жоспарын зерттеу

Менің отбасым және достарым
Бізді қоршаған әлем

4. Жабық кеңістікте бағдарлау	4.3 Бөлмелерде бағдарлау	1.4.3.1 жатын, сынып, санузел, кеңістікте бағдарлау кабинетінде бағдарлану 1.4.3.2 партаның үстінде бағдарлау
	4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	1.4.4.1 кеңістікте мектеп бөлмелерінің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау 1.4.4.2 басты маршрутты елестету және ондамұғалімнің басқаруымен қозғалу 1.4.4.3 оң жақ қозғалысты сақтай отырып, коридорларда қозғалу дағдыларын меңгеру; уақытша және тұрақты кедергілерді жеңу 1.4.4.4 "ориентир" құралында және қағазда бейнеленген "Лабиринтпен қозғалу" дидактикалық ойыны
5. Мектеп территориясында бағдарлау	5.1 Мектеп территориясы жайлы түсінік	1.5.1.1 мектеп ғимаратының және басты нысандардың (стадион, бақ, ойын алаңы, қоқыс контейнерлері) орталық қақпаға қатысты орналасуын тану 1.5.1.2 мектеп территориясында өсетін ағаштардың түрлерін білу (жапырақтарды, қабығын, қарау; жаңғақтарын жинау)
	5.2 Топографикалық дағдылардың дамуы	1.5.2.1 мектеп территориясының бедерлі графикалық жоспарын зерттеу
	5.3 Негізгі бағдарлар	1.5.3.1 мектеп территориясындағы басты бағдарларды сипаттау: тірі қоршаулар, асфальтталған жолдар, бұрылыстар, бодюрлар
		1.5.4.1 мектеп территориясындағы

		5.4 Мектеп территориясында берілген маршрут бойынша бағдарлау	қозғалыстың жол-картасын" құру 1.5.4.2 мектеп территориясындағы уақытша, кездейсоқ, тұрақты кедергілерді сипаттау
	6. Сүйемелдеушімен жүру	6.1. Үлкендермен және құрдастарымен жүру	1.6.1.1 түрлі жағдайларда айналасындағылардың көмек сұраудың қажеттілігін түсіну 1.6.1.2 сүйемелдеушінің көмегімен санузелді пайдаланудың практикалық дағдыларын меңгеру
3 тоқсан			
Саяхат	7. Еркін кеңістікте бағдарлау	7.1.Еркін кеңістіктің нысандары	1.7.1.1 көшенің құрылымдық элементтерін сипаттау
		7.2 Жолда жүру ережесі	1.7.2.1 жол таңбілім алушыры туралы білімді игеру 1.7.2.2 "Ориентир" құралында жолдың құрылымдық элементтерін моделдеу
		7.3 Көлік	1.7.3.1 көліктің адам өмірінде атқаратын рөлін түсіну; көліктерді топқа классификациялау (өзенде, темір жол, әуе жолдары, арбалы, жол үсті және жол асты) тесттік тапсырмалар (тік ұшақ ұшты-қолымызды көтереміз) 1.7.3.2 вокзалдар мен әуежайлардың атауларын білу;
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	8. Қарым-қатынас мәдениеті	7.4 Мен тұратын қала	1.7.4.1 үйден мектепке дейінгі жолды есте сақтау 1.7.4.2 парктер, саябақтар, театрлар, циркке барғаны туралы айта білу
		8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	1.8.1.1 құрдастарымен қарым-қатынаста тұлғалық бағдарды таңдау(достық қайырымды, мейірімді, адал

			1.8.1.2 үлкендердің көмегі арқылы сұрақты дұрыс қоя білу
4 тоқсан			
Тағам және сусын	9. Бағдарлау және мобилділік	9.1 Асханада бағдарлау	1.9.1.1 асхана құралдарын және функционалды аймақтарын білу; ыдыс жуатын орын, ыдыс тарататын орын, тамақ тарататын орын, есік, терезе, үстелдердің орналасуы 1.9.1.2 отыратын орынын белгілеу; үстелде отыру ережесін сақтау
Дені саулық – жаны сау		9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	1.9.2.1 "Мобилділік" терминінің мағынасын түсіну 1.9.2.2 "Кузнечик" ойын кешенін қолдану арқылы эстафеталық қимыл тапсырмаларын тактикалық тұрғыда орындау

3) 2-сынып:

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1 . Бағдарлы-мобилиаторлық әрекет туралы негізгі түсінік	1.1 кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	2.1.1.1 көрмейтін адамдардың өмірлік тәжірибесінің ерекшелігін елестету, сол адамдарға еліктеу
		1.2 Кеңістіктік ұғымдар	2.1.2.1 микрожазықтықта кеңістікте бағдарды вербалды жеткізу және анықтау: оң жақ жоғарғы бұрыш, сол жақ жоғарғы бұрыш, оң жақ төменгі бұрыш, төменнен жоғары , жоғарыдан төмен, ортасы
		2.1 Ұсақ моторика	2.2.1.1 кеңістіктік ойлауды, қиялды, шығармашылық белсенділікті құрастыру, сурет салу және мүсіндеу арқылы іске асыру 2.2.1.2 қоршаған кеңістіктегі заттардың

Өзім туралы
Менің отбасым және
достарым

2. Кеңістікте бағдарлауда
сақталған
анализаторларды қолдану

	және нысандардың фактурасын, пропорциясын, көлемін анықтау және салыстыру
2.2 Көру арқылы қабылдау	2.2.2.1 графикалық суреттерді талдау және перспективасын анықтау (қашықтық пен орналасуы) 2.2.2.2 заттарды жабық кеңістікте ажырату және олардың сапасын сипаттау 2.2.2.3 суреттердегі жетіспейтін немесе артық бөлшектерін табу
2.3 Тактильді қабылдау	2.2.3.1 суреттен кескіннің сұлбасын сезу 2.2.3.2 бедерлі суреттерді вербалды көрсету және талдау
2.4 Есту арқылы қабылдау	2.2.4.1 қоршаған кеңісті дыбыстарын классификациялау (өнеркәсіптік, құрылыс, көлік, тұрмыстық) 2.2.4.2 дыбыстарды дифференциялау және белгілі бір шыққан дыбысқа қарай жүру 2.2.4.3 қозғалысты дыбыстық заттармен ойындарда статикалық және жылжымалы дыбыстарға қарай қозғалу дағдыларын игеру 2.2.4.4 адамның және жануарлардың түрлі эмоциясын сипаттау (жылау, күлу, қуану, қапалану, қорқу)
2.5 Тері арқылы қабылдау	2.2.5.1 қоршаған органы тері арқылы қабылдау дағдыларын игеру (күн шығып тұр, жаңбыр, қар жауып тұр) 2.2.5.2 соқтығысудың алдын-алу тәсілдерін меңгеру (қозғалыс кезінде қолдарын алдына ұстау)

3. Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	2.6 Иіс сезу	2.2.6.1 иістерді топтарға бөлу: азық –түлік иістері, қоспалар, өсімдіктер, жуу заттары, әтір сулары, медициналық, тұрмыстық иістер; супермаркет пен дәріханаға саяхат 2.2.6.2 иіс сезу дағдыларын тренингте қолдану: "Иісі бойынша тап", "жейтін, жеуге болмайтын", "Қай жерден иіс шығып тұр"
	3.1 Мен және менің денем	2.3.1.1 өз денеңді игеру амалдарын меңгеру (жаттығулар жасау) 2.3.1.2 әртүрлі әрекет барысында өз денеңді дұрыс қалыпта ұстау
	3.2 Әртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	2.3.2.1 ойын ойнағанда арқаны дұрыс ұстау 2.3.2.2 қозғалыс ойындарында дағдыларды қалыптастыру "Тиым салынған қимыл", " Қойшы мен қой", "Соқыр аю")
	3.3 Жүрістің түрлері	2.3.3.1 бағыт пен жылдамдықты өзгерте отырып, дұрыс жүрудің амалдарын меңгеру 2.3.3.2 көшбасшының артынан түзу жүруді үйрену
	3.4 Жұппен және қатарда жүру	2.3.4.1 қатарда жүргенде жылдамдықты сақтай және өзгерте білу
	3.5 Кедергілерден өту	2.3.5.1 кедергілерден өту амалдарын меңгеру
2 тоқсан		
	4.1 Негізгі бөлмелер және олардың жабдықталуы	2.4.1.1 өз үйінің көлемінде бағдарлау. 2.4.1.2 мектептің негізгі бөлмелерін вербалды сипаттау және олардың мақсаттылығын түсіну 2.4.1.3 заттарды бір-біріне және өз денесіне қатысты орындарын анықтау

Менің мектебім
Менің туған өлкем

4. Жабық Кеңістікте бағдарлау	4.2 Топографикалық дағдылардың дамуы және бөлмелерді зерттеу амалдары	2.4.2.1 перифериялық тәсілмен бөлмелерді (периметр бойынша) 2.4.2.2 мектептің басты бөлмелерінің жоспарының үлгісін құру
	4.3 Бөлмелерде бағдарлау	2.4.3.1 акт және спорт залдарда, кітапхана мен медпункте бағдарлау дағдыларын пайдалану 2.4.3.2 сахнада бағдарлау, ертегілерді сахналау: "Теремок", "Бауырсақ", "Шалқан"
	4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	2.4.4.1 өзінің орнына қатысты мектеп бөлмелерінің орналауын сипаттау 2.4.4.2 "жол-карта" құру және оны маршрутпен қозғалғанда қолдану 2.4.4.3 баспалдақ торларының орналасуын білу, оң жақты қозғалысты сақтай отырып, баспалдақпен түсу және көтерілу техникасын меңгеру 2.4.4.4 мектеп ғимаратының шолу картасын құру
	5.1 Мектеп территориясы туралы түсінік	2.5.1.1 мектеп ғимаратын көлемі, түсі, қабаттарының конфигурациясы бойынша сипаттау 2.5.1.2 мектеп территориясындағы баспалдақты, топырақты, шөпті және асфальт жолдарды табанмен анықтау
5. Мектеп территориясында бағдарлау	5.2 Топографиялық дағдыларының дамуы	2.5.2.1 "Ориентир" құралында мектеп территориясының жоспарын құру
	5.3 Негізгі бағдарлар	2.5.3.1 мектеп территориясындағы қозғалыста басты бағдарларды пайдалану

		5.4 Берілген маршрут бойынша мектеп территориясында бағдарлау	2.5.4.1 мұғалімнің көмегімен басты маршрутпен қозғалу 2.5.4.2 жоғарғы, төменгі және жанындағы кедергілерді анықтау
	6. Сүйемелдеушімен жүру	6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру	2.6.1.1 тәуелділік көңіл-күйді және сүйемелдеушімен бірлескен жүрісте бұзылған түсініктерді болдырмау (иыққа сүйеніп жүру) 2.6.1.2 сүйемелдеушімен ғимаратқа кіру және шығудың дағдыларын меңгеру
3 тоқсан			
Дені саудың – жаны сау	7. Еркін кеңістікте бағдарлау.	7.1 Еркін кеңістіктің нысандары	2.7.1.1 көшенің құрылымдық элементтерінің орналасуының бірізділігін анықтау
		7.2 Жолда жүру ережесі	2.7.2.1 көлік жүретін бөліктен өтудің әртүрлілігін білу (жер үсті, жер асты, жолдың үстіндегі) және адамға қауіпсіздігінің мағынасын түсіну 2.7.2.2 жолдан өтудің практикалық дағдаларын меңгеру (экскурсия) 2.7.2.3 көлік жүретін бөліктегі өту ережесін білу
		7.3 Көлік	2.7.3.1 есту және көру анализаторларын қолдану арқылы көлік түрлерін анықтау; көлік жолдарына саяхатқа шығу 2.7.3.2 рөлдік ойындар " Мен жолаушымын", " Мен жүргізушімін"
		7.4 Мен тұратын қала	2.7.4.1 қалада көшелердің орналасу тәртібін білу 2.7.4.2 қаланың басты көрнекі жерлерін суреттеу және білу
			2.8.1.1 ата-анаға сыпайы қарым-қатынас жасай

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	8.Қарым-қатынас мәдениеті	8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	білу, отбасылық құндылықты және қазақ халқының салт-дәстүрін қадірлеу. 2.8.1.2 қоршаған ортадан көмек ала білу
4 тоқсан			
Қоршаған орта	9. Бағдарлау және мобилділік	9.1 Асханада бағдарлау	2.9.1.1 әр түрлі кері санау жүйесінде үстелдің орналасуын анықтай білу 2.9.1.2 үстелдің үстін бағдарлау, үстелде асхана құралдарының орналасу тәртібін білу
Саяхат		9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	2.9.2.1 қоршаған ортаға бейімделу мақсатында мобильді сөзінің мағынасын түсіну 2.9.2.2 ойын дағдыларын меңгеру; қазақтың ұлттық ойындарын қолдану

4) 3-сынып:

14-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаты
1 тоқсан			
	1 . Бағдарлы-мобиляторлы әрекетінің негізгі ұғымдары	1.1 кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	3.1.1.1 әлемге әйгілі көрмейтін жандардың өмірлік тәжірибесін Лина Поның өмірінің үлгісінде талдау
		1.2 Кеңістіктік ұғымдар	3.1.2.1 көлденең және тігінен тұрған заттарды, нысандарды анықтау 3.1.2.2 дидактикалық ойындарды қолдана отырып, негізгі кеңістіктік түсініктерімен жұмыс жасау
		2.1.Ұсақ моторика	3.2.1.1 өз ойынан түрлі бұйымдар жасау (үйлердің, ағаштардың шаблондарын кию) 3.2.1.2 қайшымен жұмыс істегенде қауіпсіздік техникасын сақтау
			3.2.2.1 заттарды олардың суреттердегі және кеңістіктегі көлеңкесімен салыстыру 3.2.2.2

Тірі табиғат

2. Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану

2.2 Көру арқылы қабылдау	ашық кеңістіктегі нысандарды ажырату және шаманы, көлемді, түсі мен аолардың арасындағы қашықтықты анықтау 3.2.2.3 бір біріне бастырылған бейнелерді тану
2.3 Тактильді қабылдау	3.2.3.1 саусақтармен заттың құрылымын анықтау (қатты, жұмсақ, тегіс, кедір) 3.2.3.2 табанмен еденнің үстіңгі бөлігін анықтау (линолеум, кафель, тактильді жолдар)
2.4 Есту арқылы қабылдау	3.2.4.1 дыбыстарды қоршаған кеңістіктегі заттар мен нысандар туралы түсініктерімен салыстыру 3.2.4.2 дыбыс шығарып тұрған заттың алыстаған деңгейін бағалау 3.2.4.3 кеңістікте дыбыстық локациялар мен маяктарды пайдалана отырып бағдарлау 3.2.4.4 адамның дауысынан эмоционалдық күйін анықтау; сөйлеу және сөйлемейтін естуді қолдану
2.5 Тері арқылы қабылдау	3.2.5.1 ауа райы құбылыстарының маусымдық өзгеруін терінің қабылдау көмегімен бақылау және оларға адекватты қарау (маусым бойынша киіну, қолшатыр алу) 3.2.5.2 кеңістікте қауіпсіз әрекеттің тиімді жолдарын таңдау; құлап қалған заттарды іздеуде қауіпті жағдайлардың алдын-алу (еңкею кезінде немесе отырған кезде қолды беттің тұсында ұстау)
	3.2.6.1 иістерді жағымды жағымсыз, таныс, таныс

		2.6 Иіс сезу	емес, адамның иісі, үйдің иісі, топографиялық иістерге классификациялау, мысалы сабынның иісі ваннамен сәйкестендіріледі
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	3. Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	3.1 Мен және менің денем	3.3.1.1 түрлі әрекет барысында қозғалу дағдыларын қолдану (оқу және жазуда қолдың орналасуы, орын жылжытуда)
		3.2 Әртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	3.3.2.1 түзу отырғаныңды әрқашан бақылап отыру
		3.3 Жүрістің түрлері	3.3.3.1 жүруде қозғалудың дұрыс әрекетін жасау дағдыларын игеру 3.3.3.2 жүрудегі бұрылу дағдыларын үйрену
		3.4 Жұппен және қатарда жүру	3.3.4.1 қатармен жүруде арақашықтықты бақылау
		3.5 Кедергілерден өту	3.3.5.1 кедергілердің қауіптілік деңгейін бағалау және оларды жеңе білу стратегиясын әзірлеу
2 тоқсан			
	4. Жабық кеңістікте бағдарлау	4.1 Негізгі бөлмелер және олардың жабдыкталуы	3.4.1.1 "Ориентир" құралында өз тұрағын моделдеу 3.4.1.2 микрокеңістікте бағыттарды вербалды көрсету (оң жақ, сол жақ, ортасы, бұрыш) 3.4.1.3 мектептің басты бөлмелері жайлы ақпаратты жалпылау, шолу-картасын
		4.2 Топографиялық дағдыларының дамуы және бөлмелерді зерттеудің амалдары	3.4.2.1 заттан затқа дейінгі тәсілдерді меңгеру, көрші парта, төсекті 3.4.2.2 "Ориентир" құралында мектептің бөлмелерінің жоспарын құру

Уақыт		4.3 Бөлмелерде бағдарлау	3.4.3.1 мектеп бөлмелерінде өздігінен бағдарлау
		4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	3.4.4.1 бағдарларды таңдау және есте сақтау 3.4.4.2 бағдарды қолдану арқылы маршрутпен өздігінен мектеп ғимаратында қозғалу 3.4.4.3 сақталған анализаторларды пайдалана отырып, тұрақты бағдарсыз коридормен қабаттан қабатқа қозғалу 3.4.4.4 қандай да бір бөлмеге дейін ойша маршрутты анықтау
	5. Мектеп территориясында бағдарлау	5.1 Мектеп территориясы жайлы түсінік	3.5.1.1 өзінің тұрған жеріне және мектеп ғимаратының бір-біріне қатынасы бойынша нысандардың орналасуын анықтау 3.5.1.2 нысандар арасындағы қашықтықты анықтау
		5.2 Топографиялық дағдыларының дамуы	3.5.2.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың маршрутының сызбасын моделдеу
		5.3 Негізгі бағдарлар	3.5.3.1 қосымша бағдарларды өздігінен таңдау
		5.4 Берілген маршрут бойынша мектеп территориясында бағдарлау	3.5.4.1 берілген маршрут бойынша қозғалыс дағдыларын меңгеру 3.5.4.2 кедергілерді жеңудің әдістерін білу және оларды мектеп территориясында қолдану
Сәулет	6.Сүйемелдеушімен жүру	6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру	3.6.1.1 сүйемелдеушімен бірлескен жүрісте шиеленіскен жағдайларды болдырмай, мейірімді қарым-қатынас туғызу 3.6.1.2 сүйемелдеушімен баспалдақпен көтеріліп түсу дағдыларын игеру

3 тоқсан			
Өнер	7.Еркін кеңістікте бағдарлау	7.1 Еркін кеңістіктегі нысандар	3.7.1.1 көшемен қозғалыста басты бағдарларды анықтау(бұрылыстар, бордюрлар, баспалдақтар)
		7.2 Жолда жүру ережесі	3.7.2.1 қиылыстардың (+, Т, У, Х-сияқты) және бағдаршамдардың (тігінен және көлденеңнен) басты түрлерін білу 3.7.2.2 басқарылатын және басқарылмайтын жолдан өту туралы білімді игеру (зебра, жарықты және дыбыстық бағдаршамдар) және оларды жолдан өтерде пайдалау 3.7.2.3 жолдағы және тротуардағы қауіпсіз мінез-құлықтың ережелері
		7.3 Көлік	3.7.3.1 көлікке кірудің және шығудың практикалық дағдыларын және аялдамалардан өту ережелерін игеру 3.7.3.2 метроның негізгі құрылымдық элементтерін елестету
Атақты тұлғалар		7.4 Мен тұратын қала	3.7.4.1 мектеп айналасындағы көшелерді елестету және есте жақтау 3.7.4.2 туған қаланың негізгі көрнекі жерлерін суреттердің көмегімен, слайд арқылы иллюстрациялау
4 тоқсан			
Су – тіршілік көзі	8. Қарым-қатынас мәдениеті	8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	3.8.1.1 түрлі мамандық өкілдерімен этикалық қарым-қатынас орнату; (сатушымен, дәрігермен, шаштаразбен) 3.8.1.2 кикілжіңге келмейтін мінез-құлық қалыптастыратын бағытты таңдау.
			3.9.1.1 асханаға дейін жүру бағытын өз бетімен

Демалыс мәдениеті. Мерекелер	9. Бағдарлау және мобильділік	9.1.Асханада бағдарлау	саралау және педагогтың бақылауымен әрекет ету 3.9.1.2 өз бетімен Кеңістікте бағдарлауда асханада орындалатын практикалық әрекеттер. (үстел үстін жинау және асханадағы кезекшілік)
		9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	3.9.2.1 созылудың және дене шынықтыру жаттығуларының көмегі арқылы денсаулықты нығайту және бағалау; бос уақытында және кеңістікте бағдарлау сабағында физикалық жаттығулармен айналысу 3.9.2.2 тросттың маңызын түсіну және түрлерін білу (ұзын, қысқа, сүйемелі, жиналмалы, телескопиялық, лазерлік) және құрылымын (щуп, барьер және дыбыстық генератор), тростты ұстау және дұрыс қолдана білу

5) 4-сынып:

15-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1 Бағдарлы-мобиляторлы әрекетінің негізгі ұғымдары	1.1 Кеңістікте бағдарлауға оқытудағы жағымды түрткіні қалыптастыру	4.1.1.1 көрмейтін жандар жайында ақпарат жинап презентация дайындау
		1.2.Кеңістіктік ұғымдар	4.1.2.1 кеңістіктік түсініктерді қолдана отырып, қоршаған орта туралы ақпаратты талдау және біріктіру 4.1.2.1 "Ориентир" құралын қолдана отырып кеңістіктегі заттардың орналасуын болжау
		2.1 Ұсақ моторика	4.2.1.1 кеңістіктегі заттың немесе нысанның толық бейнесін елестету, эстетикалық мәдениет нормаларын білу 4.2.1.2 әртүрлі материалдардан, конструктордан

Менің Отаным – Қазақстан Адами құндылықтар	2. Кеңістікте бағдарлауда сақталған анализаторларды қолдану		қарапайым заттардың моделдерін жасау
		2.2 Көру арқылы қабылдау	4.2.2.1 үйлер мен ағаштардан түсетін көлеңкелерді бақылау, жарықты көлеңкені пайдалана отырып, қозғалыстың оңтайлы жолын таңдау 4.2.2.2 көрнекі-бейнелі ойлау арқылы еркін кеңістікте сипаттау және талдау
		2.3 Тактильді қабылдау	4.2.3.1 заттардың қандай материалдан жасалғанын анықтау және суреттеу
		2.4 Есту арқылы қабылдау	4.2.4.1 қошаған кеңістік туралы ақпаратты дыбыстық қабылдау арқылы талдау және синтездеу (судың сылдыры, жолға қатысты көліктермен байланысты) 4.2.4.2 қозғалыс кезінде есту жадысын қолдану 4.2.4.3 шыққан әртүрлі дыбыстаға қарай қозғалудың дағдыларын меңгеру 4.2.4.4 қаланың дыбыстық картинасының презентациясын дайындау
		2.5 Тері арқылы қабылдау	4.2.5.1 терінің термикалық, механикалық, химиялық және басқа тітіркенуі туралы ақпаратты синтездеу және талдау және олардың зиянды әсерлерін болдырмау 4.2.5.2 кеңістікте бағдарлауда тері-сезімталдығы анализаторын пайдалану және кеңістік алдындағы қорқынышты жеңе білу
		2.6 Иіс сезу	4.2.6.1 әртүрлі іс-әрекет барысында иіс сезу сезімталдығын пайдалану

			: танымдық, ойындық, кеңістікте, к, әлеуметтік бағдарлауда
3. Дұрыс жүру әдістері және дене қалпын қалыптастыру	3.1 Мен және менің денем	4.3.1.1 қозғалыс міндеттерін орындауда қимыл дағдыларының стратегияларын таңдау	
	3.2 Өртүрлі әрекет барысында денені түзу ұстауды қалыптастыру	4.3.2.1 дұрыс қимылдаудың мәнін түсіну	
	3.3 Жүрістің түрлері	4.3.3.1 баспалдақтан көтеріліп, түсуде вестибуляторлық аппарат функцияларын қалыптастыру	
	3.4 Жұппен және қатарда жүру	4.3.4.1 қатармен жүрудегі қауіпсіздік ережелерін білу	
	3.5 Кедергілерден өту	4.3.5.1 қауіпсіз жолды таңдау	
2 тоқсан			
4. Жабық кеңістікте бағдарлау	4.1 Негізгі бөлмелер және олардың жабдықталуы	4.4.1.1 көшпенді қазақтардың тұрағын елестету; "Қазақ үй және оның безендірілуі" презентация дайындау 4.4.1.2 мектептің бір бөлмесіне презентация жасау	
	4.2 Топографиялық дағдыларының дамуы және бөлмелерді зерттеудің амалдары	4.4.2.1 кері санау нүктесін пайдаланып бөлмелерді зерттеу: есік – парта; есік – төсек; терезе– парта 4.4.2.2 мектеп бөлмелерінің графикалық жоспарын	
	4.3 Бөлмелерде бағдарлау	4.4.3.1 бөлмелерде қауіпсіз қозғалудың дағдыларын меңгеру	
		4.4.4.1 мектеп кеңістігіндегі басты бөлмелерді сақталған анализаторларды пайдалан отырып, орналасуын табу дағдыларын меңгеру 4.4.4.2 мектеп ғимаратында маршрут	

Мәдени мұра		4.4 Мектеп ғимараты бойынша бағдарлау	бойынша сақталған анализаторлар арқылы өздігінен қозғалу 4.4.4.3 мектеп кеңістігіндегі сыныптар мен кабинеттердің орналасу ретін анықтап, есте сақтау 4.4.4.4 мектептегі қозғалыс кезінде өздігінен оңтайлы маршрутты таңдау 4.4.4.5 вербалды ақпаратқа сүйеніп "Мен қайда келдім?" дидактикалық ойыны
	5. Мектеп территориясында бағдарлау	5.1 Мектеп территориясы жайлы түсінік	4.5.1.1 мектеп территориясының түсініктерін жалпылау, шолу картасын құру 4.5.1.2 көкжиек жақтарын білу, нысандардың көкжиекке қатысты жақтарын анықтау
		5.2 Топографиялық дағдыларының дамуы	4.5.2.1 басты маршруттарды сипаттау және талдау
		5.3 Негізгі бағдарлар	4.5.3.1 бағдарларды қолдана отырып, мектеп территориясында қозғалу дағдыларын меңгеру
		5.4.Белгіленген маршрут бойынша мектеп территориясында бағдарлау	4.5.4.1 мектеп территориясындағы қозғалыстың оңтайлы маршрутын өздігінен таңдау 4.5.4.2 кеңістікте талдау және кездейсоқ кедергілерді жеңудің қауіпсіз әдістерін таңдау
Мамандықтар әлемі	6. Сүйемелдеушімен жүру	6.1 Үлкендермен және құрдастарымен жүру	4.6.1.1 сүйемелдеушімен жүрісте басты әдістерді білу және оларды практикалық іс-әрекетте пайдалану 4.6.1.2 сүйемелдеуші көмегімен қоғамдық көлікті пайдаланудың практикалық дағдыларын игеру
3 тоқсан			

Табиғи құбылыстар	7. Еркін кеңістікте бағдарлау	7.1 Еркін кеңістіктегі нысандар	4.7.1.1 көшедегі мінез-құлықтың жалпы мәдени құзіреттілік ті меңгеру
		7.2 Жолда жүру ережесі	4.7.2.1 жол белгілерінің әртүрлілігі туралы білімді меңгеру;көлемі, түсі, тобы (тыйым салушы, ескертуші, ақпаратты) бойынша о л а р д ы классификациялау 4.7.2.2 көшенің структуралық элементтерін макеттердің көмегімен моделдеу және онымен қауіпсіз қозғалыстың тактикасын таңдау 4.7.2.3 қашықтықтан оқыту байланыс арналары арқылы жолда жүру ережелері туралы ақпаратпен алмасу
		7.3 Көлік	4.7.3.1 көлік салонында жалпы мәдени нормалардың тәртібін және ережелерін сақтау
Қоршаған ортаны қорғау		7.4 Мен тұратын қала	4.7.4.1 көкжиек жақтары мен тірек бағдарлар арқылы қала көшелерінің орналасуын салыстыру 4.7.4.2 туған қала көшелері туралы ақпаратты Интернеттен жинау, оны талдап, презентация дайындау
4 тоқсан			
Ғарышқа саяхат	8.Қарым-қатынас мәдениеті	8.1 Қарым-қатынаста ұлттық және мәдени құндылықтарды енгізу	4.8.1.1 коммуникативтік қызметті қадағалау, бағалау және талдау. (сөйлеу мәдениетін қалыптастыру, дәрекі сөздерді қолданбау, сыпайы әрі мейірімді қарым-қатынаста болу). 4.8.1.2 қазақ халқының салт-дәстүріндегі қонақжайлылықтың құндылықтарын түсіну

			мақсатында рөлдік ойындармен танысу. "Біз қонаққа барамыз"
Болашаққа саяхат	9. Бағдарлау және мобилділік	9.1 Асханада бағдарлау	4.9.1.1 мектептің кез келген нүктесінен асханаға дейін өз бетінше бару 4.9.1.2 "Үстел басындағы этикалық ережелер" презентациясын дайындау
		9.2 Қимыл дағдыларын дамыту және қозғалыс кезінде көмекші құралдарды пайдалану	4.9.2.1 қоғамда салауатты өмір салтын орнатудың маңыздылығын ұғындыру 4.9.2.2 тростты қолданған кездегі техникалық қауіпсіздік ережелерін білу және тросттың көмегімен кеңістікте бағдарлау жұмыстарын жүргізу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 262-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Кеңістікте бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 262-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений,

навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся с нарушением зрения.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие максимальной самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса незрячих и слабовидящих обучающихся. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного коррекционного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения обучающихся с нарушением зрения на современном этапе является организация максимально активной деятельности обучающийся в различных образовательных условиях: в специальной школе, в условиях инклюзивного образования, в условиях домашнего обучения и прочее.

7. Активная познавательная деятельность обучающийся с нарушением зрения приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества, поддержки и взаимодействия всех участников психолого-педагогического коррекционного сопровождения обучающихся с нарушением зрения.

8. Участниками педагогического процесса являются педагоги, психологи, методисты, медицинские и другие работники специального (коррекционного) обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения. Огромная роль принадлежит педагогам и воспитателям, имеющим соответствующую подготовку, то есть дефектологическое образование. Эти специалисты решают на практике образовательные, воспитательные, коррекционно-развивающие задачи тифлопедагогики.

9. Учебная программа предметов коррекционного цикла специального обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения позволяет развивать активность обучающийся в познавательном и социальном плане посредством максимального использования их компенсаторных возможностей, привлечения методических приемов и специальных технических средств обучения.

10. Коррекционная деятельность, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, допускается организация в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

11. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

12. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

13. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

14. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

15. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем, и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

16. Современные инновации, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

17. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

18. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Пространственная ориентировка"

19. Важность предмета: "Пространственная ориентировка" является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания обучающихся с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие), обеспечивающим всестороннее проявление их личности не только в учебно-воспитательном процессе, но и в достижении такого уровня социальной компетентности, при котором незрячие самостоятельно удовлетворяют свои потребности, решают свои социальные проблемы, адекватно оценивать себя и окружающих людей и равноправно взаимодействовать с ними.

20. Изучение и освоение обучающимися предмета "Пространственная ориентировка" в начальной школе направлено на:

- 1) компенсацию нарушенных зрительных функций и коррекцию психического и физического развития обучающихся;
- 2) оказание помощи и поддержки обучающимся в приобретении ими умений и навыков ориентировки в пространстве и создании безбарьерной среды.

21. Программа предмета "Пространственная ориентировка" построена концентрическим способом, при котором один и тот же учебный материал повторяется в последующих классах с дальнейшим расширением и усложнением содержания, углублением и конкретизацией отдельных его элементов.

22. Предмет "Пространственная ориентировка" является интегрированным курсом, который включает в себя знания из нескольких предметов: "Познание мира", "Самопознание" способствует осознанию основных принципов жизни общества и определения своего места в нем; "Математика" – оперированию математическими терминами; "Коррекция недостатков развития речи", "Мимика и пантомимика" – развитию навыков вербальной и невербальной коммуникации; "Социально-бытовая ориентировка" – использованию навыков самообслуживания; "Адаптивная физическая культура" и "Коррекционная ритмика" – координации движения.

23. Целью обучения предмета "Пространственная ориентировка" является формирование целостного представления об окружающем мире, овладение обобщенными способами ориентировки в пространстве, преодоление изолированности в обществе, способствующего всестороннему, целостному развитию личности.

24. Для реализации поставленной цели настоящая программа предполагает решение следующих задач:

- 1) формирование положительной мотивации к обучению;
- 2) накопление и расширение представлений об окружающем мире, свойствах и качествах предметов и объектов;
- 3) формирование понимания пространственных терминов и умений самостоятельно оперировать ими;
- 4) развитие пространственного мышления, навыков получения информации о микро- и макропространствах и расположенных в них объектах с использованием сохранных анализаторов;
- 5) обучение использованию полученной полисенсорной информации о пространстве в практической ориентировке;
- 6) формирование топографических представлений, умения переносить их на восприятие реального пространства;
- 7) обучение незрячих обучающихся ориентировке совместно со зрячими сверстниками и взрослыми;
- 8) овладение приемами и способами ориентировки с помощью тифлотехнических средств (тростей, локаторов, звуковых маяков и систем навигации).

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

25. Типовой учебный план специального обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения (незрячие и слабовидящие) помимо общеобразовательных предметов включает предметы коррекционного цикла.

26. Коррекционный цикл реализуется на специальных коррекционных занятиях для обучающихся с нарушением зрения, каждое из которых решает свои конкретные задачи (занятия по пространственной ориентировке, социально-бытовой ориентировке, преодоление недостатков развития речи, развитию мимики и пантомимики), что подразумевает проведение реабилитационных, коррекционно-компенсирующих мероприятий.

27. Введение коррекционных предметов позволяет обеспечить максимальное погружение обучающихся с нарушением зрения в социальное окружение, активную речевую среду, повысить его двигательную деятельность, корригировать его эмоциональный тонус, дает возможность формировать основные этапы учебной деятельности, в том числе ориентировочный этап и этап самоконтроля и самооценки, улучшить мотивацию учебно-познавательной деятельности.

28. Коррекционные занятия с обучающимися с нарушением зрения носят комплексный характер, то есть вопросы диагностики, развития, коррекции,

образования и воспитания рассматриваются специалистами: специальными педагогами (тифлопедагогами), офтальмологами, логопедами, специальными психологами, психоневрологами и другими – по мере необходимости.

29. Обучение незрячих осуществляется на основе ценностно-ориентированного, личностно-ориентированного, деятельностного, дифференцированного, коммуникативного подходов и информационно-коммуникационных технологий (далее – ИКТ).

30. Ценностно-ориентированный подход в обучении предмета "Пространственная ориентировка" позволяет обучающимся выбрать для себя приоритетные ценности: воспитание чувства ответственности за личную безопасность ценностного отношения к своему здоровью и жизни, к семье, природе, человеку, понимание добра и истины. Эти ценности стимулируют поведение и поступки, действуя как важный фактор мотивации личности. Огромное значение на уроках уделяется воспитанию казахского патриотизма и гражданской ответственности, основанных на ценности среднего образования национальной идее "Мәңгілік ел". В процессе обучения умениям и навыкам учитывались национальные традиции и обычаи казахского народа.

31. Личностно-ориентированный подход способствует формированию новой модели поведения человека, готового к повседневной жизни среди зрячих людей. Целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося, полное раскрытие творческих сил и воспитание социально-значимых качеств личности на уроках пространственной ориентировки (активность, упорство в достижении поставленной цели, пунктуальность, смелость, бесконфликтность, вежливость), коррекция эмоционально-волевой сферы психических процессов (пространственного мышления памяти, внимания через поэтапный анализ) и полисенсорного развития.

32. Деятельностный подход на уроках пространственной ориентировки реализуется в развитии и коррекции практических умений и навыков. Наиболее эффективными методами обучения являются информационно-рецептивный, поисковый, репродуктивный, заключающиеся в многократном закреплении осваиваемого материала и доведении его усвоения до уровня автоматизированных навыков. Основными видами практической деятельности являются практические упражнения, тренинги и экскурсии, которые дают обучающимся возможность использовать теоретические знания в практической деятельности. Деятельностный подход позволяет обучающимся самостоятельно:

1) задавать вопросы и делать выводы; создавать, применять и преобразовывать модели и схемы для решения учебных и познавательных задач в построении маршрутов различной сложности;

2) осуществлять контроль своей деятельности в процессе достижения результата, корректировать свои действия в соответствии с изменяющейся ситуацией, связанной с ориентированием и мобильностью; оценивать правильность выполнения учебной задачи, собственные возможности её решения;

3) для более продуктивного усвоения обучающимися умений и навыков необходимо применять игровые технологии: игры-путешествия, игры-инсценировки, сюжетно-ролевые, ситуативные, дидактические, подвижные игры. В процессе игровой деятельности незрячий обучающийся активно познаёт окружающий мир, учится уважать мнение других членов коллектива, прогнозировать конечный результат;

4) применение игровых форм в качестве метода обучения способствует активизации познавательных интересов обучающихся. В играх необходимо использовать тифлотехнические средства: тактильные дорожки, шумовые предметы, звуковые мячи, комплекс "Кузнечик", прибор "Ориентир".

33. Дифференцированный подход в обучении пространственной ориентировке подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучающихся, создание разнообразных условий обучения с учётом их возрастных, физических, психических особенностей и офтальмологического аспекта, то есть учёта зрительных возможностей и сопутствующих дефектов, в зависимости от которых обучающихся делят на группы: тотально незрячие и частично видящие обучающиеся, слабовидящие обучающиеся:

1) дифференцированный подход в зависимости от усвоения навыков ориентировки в окружающем пространстве предполагает подгрупповое обучение, при котором выделяются три подгруппы. Обучающиеся первой подгруппы способны достаточно полно и самостоятельно усваивать учебный материал; обучающиеся второй подгруппы усваивают учебный материал, но допускают незначительные ошибки при его воспроизведении; обучающиеся третьей – частично усваивают учебный материал и неспособны самостоятельно воспроизвести его. Для них составляются индивидуальные карты сопровождения, в которых отражаются методы и приёмы индивидуальной коррекции;

2) условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по сложности, познавательным интересам, характеру помощи со стороны учителя.

34. Коммуникативный подход в обучении пространственной ориентировке подразумевает обмен знаниями, умениями и навыками в процессе речевого взаимодействия между обучающимся и педагогом, сверстниками, взрослыми и сопровождающими. Коммуникативная деятельность предполагает межличностное взаимодействие, основанное на чувстве такта, доброжелательности, вежливости, бесконфликтности. В процессе речевого общения обучающиеся устанавливают учебное и деловое сотрудничество, находят общее решение и разрешать конфликты на основе

согласования позиций и учета взаимных интересов, уважать мнение сверстников, формулировать, аргументировать и отстаивать свое мнение; умение осознанно использовать речевые средства, не допускать грубой и ненормативной лексики.

35. Использование информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий строится на базовых ИКТ-навыках и включает в себя правильное и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации;

2) использование информационно-коммуникационных технологий и GPS навигации, мультимедийных ресурсов и средств массовой информации, интерактивных досок и компьютеров способствует модернизации и активизации учебного процесса, сотрудничеству и общению между обучающимися и педагогом;

3) для поиска, обработки и обмена информацией необходимо использовать Интернет-ресурсы, сотовую связь, онлайн форумы, виртуальную среду обучения.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

36. Оценка достижений обучающегося специального обучения и воспитания по предметам коррекционного цикла имеет качественно-описательный, эмоциональный характер (формировать правильное отношение к своим возможностям), основана на мониторинге успешности развития.

37. Результативность обучения по программе отслеживается по трем уровням и имеет описательный характер:

1) стремится овладеть;

2) владеет с помощью (взрослого, ровесника);

3) владеет самостоятельно; по ведущим компетенциям.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Пространственная ориентировка"

38. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Пространственная ориентировка" составляет:

1) в 0 классе – 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году;

2) в 1 классе - 3 часа в неделю, 99 часов в учебном году;

3) в 2 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;

4) в 3 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;

5) в 4 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

39. Занятие по пространственной ориентировке проводятся в специально оборудованном кабинете, оснащенном рельефно-графическими печатными пособиями, разноуровневым демонстрационным материалом (макеты домов, деревьев и модели машин, дорожных знаков, светофоров); оптическими средствами, тифлотехническими средствами: тактильные средства (дорожки, коврики, прибор "Ориентир", ящики с

различным грунтом), трости разных размеров (пластиковые, металлические, складные, телескопические, лазерные, световые, локаторные), электронный компас, локаторы (лазерные, световые), устройства для чтения, тифлокомплекс. При организации кабинета учитываются санитарно-гигиенические нормы и правила техники безопасности.

40. Содержание предмета "Пространственная ориентировка" организовано по разделам обучения. Раздел "Основные понятия ориентировочно-мобилизационной деятельности": формирует позитивное отношение к своему дефекту; способствует активизации познавательного интереса к предмету посредством чтения, инсценирования, использования Интернета (аудио и видео записей), художественных произведений и элементов биографии незрячих; расширяет лексический запас, позволяющий оперировать пространственными понятиями в различных видах деятельности при помощи практических упражнений и игр.

41. Раздел "Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке" формирует обобщенные представления о целостном образе предмета при помощи сохранных анализаторов, корригирует нарушенные представления о нЧМ, развивает полисенсорное восприятие предметов, которое предполагает три этапа: поэтапное обследование предметов; определение отношений выявленных свойств и качеств данного предмета к свойствам и качествам других предметов и сравнение их с сенсорными эталонами; обобщение полученной информации и ее вербальное обозначение. Для закрепления навыков полисенсорного восприятия применяются творческие задания и игры, которые направлены на развитие наглядно-образного и наглядно-действенного мышления ("Найди пару", "Что было?", "Что изменилось?", "Волшебный мешочек").

42. Раздел "Приемы правильной ходьбы и формирование осанки" развивает навыки передвижения при помощи физических упражнений (прыжки, бег, наклоны) и разнообразных видов ходьбы: на носках, на пятках, по гимнастической скамье, бордюру, лабиринту, узкому коридору, по веревочке, с перешагиванием через предметы и обхождением их, с грузом на голове; предполагает коррекцию дефектов походки и нарушения осанки.

43. Раздел "Ориентировка в замкнутом пространстве", раздел "Ориентировка на территории школы", раздел "Ориентировка в свободном пространстве" развивают навыки самостоятельной ориентировки в микро- и макропространствах посредством реализации следующих задач и видов учебной деятельности:

1) формирование пространственного мышления и обобщенных, адекватных представлений о пространстве при помощи вербального описания пространства окружающими, наблюдения, непосредственного обследования пространства рукой,

подошвами ног и опосредованного обследования тростью; определение обучающимися своего месторасположения при помощи какой-либо системы отсчёта (относительно своего тела, относительно предметов, объектов и других людей);

2) выбор и запоминание ориентиров (стороны горизонта, предметы и объекты). Формирование представлений об ориентирах: опорных – хорошо знакомых ориентиров (река, лес, сквер, проруби), промежуточных (машины, люди, звуки и запахи), контрольных – постоянных ориентиров в данной местности (достопримечательности);

3) разработка маршрутов передвижения: обследование шаблонов, схем, карт, составление карты-пути (последовательное прослеживание изменений направлений маршрута и объектов, находящихся на нём) и карты-обозрения (одномоментный мысленный охват местности) на приборе "Ориентир"; выбор оптимального и безопасного маршрута;

4) передвижение по маршрутам в три этапа: с сопровождающим, под наблюдением педагога и самостоятельно при помощи трости или GPS.

44. Раздел "Ходьба с сопровождающим" и раздел "Культура общения" формируют речевые и неречевые коммуникативные навыки личностных взаимоотношений со сверстниками, сопровождающими, педагогами и окружающими людьми при помощи беседы, ролевых и ситуативных игр, диспутов, презентаций; предполагают коррекцию неадекватных представлений о ходьбе с сопровождающим (недопустимо тащить, толкать, тянуть, пропускать сопровождаемого первым при входе в помещение и выходе из него);

45. Раздел "Ориентировка и мобильность" способствует пониманию термина "мобильность" - способность свободно ориентироваться на местности и взаимодействовать с окружающей средой; развитию двигательных функций при помощи тифлосредств и созданию безбарьерной среды.

46. В качестве обобщающих занятий по разделам программы используются нестандартные уроки: "Путешествие в город дорожных знаков", Путешествие в царство Снежной королевы", "Путешествие в мир звуков и мелодий", "Путешествие в Шахматную страну", "Фестиваль народных игр", "Фестиваль детской инсценированной песни", "Зарница".

47. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы

1	Основные понятия ориентировочно-мобилизационной деятельности	1.1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке 1.2 Пространственные понятия
2	Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке	2.1 Мелкая моторика 2.2 Зрительное восприятие 2.3 Тактильное восприятие 2.4 Слуховое восприятие 2.5 Кожно-чувствительное восприятие 2.6 Обоняние
3	Приемы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1 Я и мое тело 3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности 3.3 Разнообразные виды ходьбы 3.4 Ходьба парами и строем 3.5 Преодоление препятствий
4	Ориентировка в замкнутом пространстве	4.1 Основные помещения и их интерьер 4.2 Приемы обследования помещений и развитие топографических навыков 4.3 Ориентировка в помещениях 4.4 Ориентировка по зданию школы
5	Ориентировка на территории школы	5.1 Представление о территории школы 5.2 Развитие топографических навыков 5.3 Основные ориентиры 5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам
6	Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками
7	Ориентировка в свободном пространстве	7.1 Объекты свободного пространства 7.2 Правила дорожного движения 7.3 Транспорт 7.4 Город, в котором я живу
8	Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении
		9.1 Ориентировка в столовой 9.2 Развитие двигательных навыков и использование

9	Ориентировка и мобильность	вспомогательных средств при передвижении

48. Цели обучения в программе содержат кодировку. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел программы, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4: "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

49. Система целей обучения:

1) "Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности":

таблица 2

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1 . 1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев; выбирать пример для подражания	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы	2.1.1.1 представлять особенности жизнедеятельности незрячих людей и воспитывать желание подражать им	3.1.1.1 анализировать жизнедеятельность знаменитых незрячих людей на примере Лины По	4.1.1.1 обобщать информацию о жизнедеятельности незрячих и подготовить презентацию о знаменитых незрячих людях
1 . 2 Пространственные понятия	0.1.2.1 знать и понимать основные пространственные понятия, обозначающие направление, расстояние, время, скорость, величину 0.1.2.2 закреплять данные понятия при помощи игр: "Пожалуйста", "Птицы, рыбы, звери", "Летает - не летает"	1.1.2.1 вербально обозначать основные пространственные понятия относительно своего тела (справа, слева, спереди, сзади)	2.1.2.1 определять и вербально обозначать пространственные направления на микроплоскости: "в правом верхнем углу, в левом верхнем углу, в правом нижнем углу, в левом нижнем углу, снизу-вверх, сверху-вниз, посередине"	3.1.2.1 определять предметы и объекты, находящиеся в вертикальном и горизонтальном положении 3.1.2.2 оперировать основными пространственными понятиями, используя дидактические игры	4.1.2.1 анализировать и объединять информацию об окружающем мире, используя пространственные понятия 4.1.2.1 моделировать расположение предметов в пространстве на приборе "Ориентир"

2) "Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс

2.1 Мелкая моторика	0.2.1.1 производить точные движения кистью и пальцами рук 0.2.1.2 выполнять манипуляторные действия по образцу, используя настольные игры	1.2.1.1 координировать работу рук со зрительным и тактильным восприятием 1.2.1.2 оперировать наглядно-действенными мышлением, используя пальчиковые игры	2.2.1.1 воплощать творческую активность, пространственное мышление, фантазию через конструирование, рисование и лепку 2.2.1.2 определять и соотносить форму, пропорции и фактуру объектов и предметов в окружающем пространстве	3.2.1.1 создавать различные изделия по собственному замыслу (вырезать шаблоны домов, деревьев) 3.2.1.2 соблюдать технику безопасности при работе с ножницами	4.2.1.1 представлять целостный образ предмета или объекта в пространстве, владеть нормами эстетической культуры 4.2.1.2 создавать модели несложных объектов из деталей конструктора и различных материалов
2.2 Зрительное восприятие	0.2.2.1 знать и определять цвета в пространстве 0.2.2.2 зрительно воспринимать краски природы во время прогулок 0.2.2.3 находить отличия в изображениях	1.2.2.1 узнавать контурные, силуэтные, точечные и графические изображения предметов 1.2.2.2 определять и сравнивать форму, величину, конфигурацию, цвет предметов в пространстве 1.2.2.3 находить заданную фигуру в ряду других	2.2.2.1 анализировать графические рисунки и определять перспективу (расстояние и расположение) 2.2.2.2 различать предметы в замкнутом пространстве и характеризовать их свойства 2.2.2.3 находить недостающие или лишние детали в рисунках	3.2.2.1 соотносить предметы с их тенью на рисунке и в пространстве 3.2.2.2 различать объекты в открытом пространстве и определять величину, форму, цвет и расстояние между ними 3.2.2.3 узнавать наложенные друг на друга изображения	4.2.2.1 наблюдать за тенью, отбрасываемой домами и деревьями; выбирать оптимальные пути передвижения, используя светотени 4.2.2.2 анализировать и описывать свободное пространство, оперируя наглядно-образным мышлением
2.3 Тактильное восприятие	0.2.3.1 знать и вербально описывать отдельные	1.2.3.1 определять предметную наполняемость пространства 1.2.3.2 выделять основные	2.2.3.1 осязая рисунки в контурном и силуэтном изображении 2.2.3.2 анализировать и	3.2.3.1 определять пальцами структуру предметов (гладкий, мягкий, шершавый) 3.2.3.2 анализировать и определять подошвами ног	4.2.3.1 определять и характеризовать свойства материалов, из которых

	группы предметов	компоненты предмета и характеризовать их свойства	вербально описывать рельефные рисунки	покрытие пола (линолеум, кафель, тактильные дорожки) и грунт (асфальт, траву, песок, почву)	изготовлены предметы
2.4 Слуховое восприятие	0.2.4.1 определять звуковоспроизводящие предметы, используя дидактические игры 0.2.4.2 определять громкость и характер звуков (громко, тихо, глухо, звонко) 0.2.4.3 двигаться на статический источник звука 0.2.4.4 определять и понимать звуки, издаваемые человеком (пение, речь, хлопки, притопы)	1.2.4.1 распознавать звуки посредством аудиозаписи 1.2.4.2 определять локализацию звука в пространстве 1.2.4.3 двигаться на перемещающийся источник звука 1.2.4.4 запомнить и различать звуки живой и неживой природы (имитация звуков животных, птиц; шума ветра, моря, листвы)	2.2.4.1 классифицировать звуки окружающего пространства (промышленные, строительные, транспортные, бытовые) 2.2.4.2 дифференцировать звуки и двигаться на определенный звуковой источник 2.2.4.3 владеть навыками движения на статичный и перемещающийся источник звука в подвижных играх со звуковыми предметами 2.2.4.4 характеризовать различные эмоции человека и животных (смех, плач, гнев, радость, досада, испуг)	3.2.4.1 соотносить звуки с представлениям и о предметах и объектах окружающего пространства 3.2.4.2 оценивать степень удаленности звуковоспроизводящего предмета 3.2.4.3 ориентироваться в пространстве, используя звуковые локаторы и маячки 3.2.4.4 определять по голосу эмоциональное состояние человека; использовать речевой и неречевой слух	4.2.4.1 анализировать и синтезировать информацию об окружающем пространстве посредством слухового восприятия (журчание воды, машины на дороге) 4.2.4.2 оперировать слуховой памятью при передвижении 4.2.4.3 владеть навыками движения на различные источники звуков 4.2.4.4 подготовить презентации звуковой картины города
		1.2.5.1 определять	2.2.5.1 владеть навыками кожного	3.2.5.1 наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений и	4.2.5.1 анализировать и синтезировать информацию о механических, термических,

2.5 Кожно-чувствительное восприятие	0.2.5.1 знать и понимать термин "кожная чувствительность" (прикосновения) 0.2.5.2 квалифицировать характер прикосновений	температурную чувствительность (холодный, теплый, горячий) 1.2.5.2 знать о болевой чувствительности и в кожном восприятии (надавливания, столкновения)	восприятия окружающей среды (светит солнце, идет дождь, снег) 2.2.5.2 владеть способами предупреждения столкновений (при передвижении держать руки перед собой)	адекватно реагировать на них (одеваться по сезону, брать зонт) 3.2.5.2 выбирать оптимальные пути безопасной деятельности в пространстве; предупреждать опасные ситуации при поиске упавших предметов (при наклоне держать руку перед лицом или в положении сидя)	химических и других раздражениях на коже и избегать их вредного воздействия 4.2.5.2 использовать кожно-чувствительный анализатор в пространственной ориентировке и преодолевать страх перед пространством
2.6 Обоняние	0.2.6.1 узнавать знакомые запахи и получать информацию о предметах при помощи принюхивания (различать людей и предметы по запаху)	1.2.6.1 сосредотачивать внимание на запахе, узнавать и запоминать, называть и локализовывать их (столовая, медицинский кабинет)	2.2.6.1 классифицировать запахи по группам: запахи продуктов питания, приправы и специи, растения, моющие средства, парфюмерные, медицинские, бытовые запахи; экскурсии в аптеку и супермаркет 2.2.6.2 использовать обонятельные навыки в тренингах: "Угадай по запаху", "Съедобное – несъедобное", "Где пахнет?"	3.2.6.1 классифицировать запахи на приятные и неприятные, знакомые и незнакомые, запахи человеческого тела, домашние запахи, топографические запахи и соотносить их: то есть запах мыла соотносится с ванной комнатой	4.2.6.1 использовать обонятельную чувствительность в различных видах деятельности: познавательной, игровой, бытовой, пространственной и социальной ориентировке

3) "Приемы правильной ходьбы и формирование осанки":

таблица 4

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				

	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Я и моё тело	0.3.1.1 знать и определять части тела (парные и непарные органы, правые и левые части тела) на себе, на кукле, на других людях 0.3.1.2 ориентироваться на собственном теле, определять органы, расположенные справа и слева; понимать назначение органов	1.3.1.1 определять левые/правые органы на кукле, на других людях, применяя принцип зеркального отражения	2.3.1.1 усвоить основные способы владения своим телом (физические упражнения) 2.3.1.2 выбирать правильное положение тела в различных видах деятельности	3.3.1.1 использовать двигательные навыки частей тела в различных видах деятельности (положение руки при чтении и письме, обследовании и передвижении)	4.3.1.1 выбирать стратегии двигательных навыков в решении двигательных задач
3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	0.3.2.1 понимать значение правильной осанки для красоты своего тела 0.3.2.2 принимать правильное положение частей тела при формировании осанки	1.3.2.1 сохранять правильную осанку в положении сидя/стоя	2.3.2.1 сохранять правильную осанку в игровой деятельности, используя подвижные игры	3.3.2.1 контролировать положение своей осанки в различных видах деятельности	4.3.2.1 осознавать значение правильной осанки и красивой позы для эстетического восприятия человека окружающими
3.3 Разнообразные виды ходьбы	0.3.3.1 знать особенности правильной походки, постановки стопы, голеностопа, положения коленей при формировании походки	1.3.3.1 владеть приёмами разнообразных видов ходьбы (прямолинейной, цепочкой, по кругу) 1.3.3.2 владеть навыками правильной походки	2.3.3.1 усвоить приёмы правильной ходьбы с изменением темпа и направления 2.3.3.2 владеть навыками правильной прямолинейной ходьбы за лидером	3.3.3.1 владеть навыками координации движения при различных видах ходьбы 3.3.3.2 владеть навыками ходьбы с поворотами	4.3.3.1 координировать функции вестибулярного аппарата при спуске и подъёме по лестнице, перешагивании
	0.3.4.1 определять и запоминать		2.3.4.1 соблюдать и изменять темп	3.3.4.1 соблюдать	4.3.4.1 владеть правилами безопасного

3.4 Ходьба парами и строем	с в о Ё местоположение в строю	1.3.4.1 владеть при Ёмами ходьбы строем	при ходьбе строем	дистанцию при ходьбе строем	передвижения строем
3.5 Преодоление препятствий	0.3.5.1 определять виды препятствий и преодолевать их с помощью учителя	1.3.5.1 квалифицировать виды препятствий (временные, постоянные, верхние, нижние, боковые) и преодолевать их п о д наблюдением учителя	2.3.5.1 владеть при Ёмами преодоления препятствий	3.3.5.1 оценивать степень опасности препятствий и разрабатывать стратегии их преодоления	4.3.5.1 выбирать безопасный путь

4) "Ориентировка в замкнутом пространстве": таблица 5

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Основные помещения и их интерьер (классная комната, спальня, столовая, санузел, библиотека, актовый и спортивный залы, медицинский кабинет, душевая, бассейн, игровая и кабинет пространственной ориентировки)	0.4.1.1 знать и описывать интерьер своего дома и назначение комнат 0.4.1.2 представлять здание школы и еЁ помещения 0.4.1.3 описывать предметную наполняемость различных помещений: класса, спальни, игровой, столовой; определять материалы из которых изготовлены предметы (стол деревянный, кровать железная)	1.4.1.1 знать и описывать виды жилья человека 1.4.1.2 описывать конфигурацию здания школы и моделировать его форму на приборе "Ориентир" 1.4.1.3 соотносить предметы с помещениями, в которых они находятся: (кровать – спальня, диван – гостиная, игрушки – игровая, посуда – столовая)	2.4.1.1 ориентироваться в пределах своего дома 2.4.1.2 вербально описывать основные помещения школы и понимать их назначение 2.4.1.3 определять расположение предметов относительно друг друга и своего тела	3.4.1.1 моделировать своЁ жильё на приборе "Ориентир" 3.4.1.2 вербально обозначать направления в микропространстве (правая сторона, левая сторона, середина, угол, поворот) 3.4.1.3 обобщать информацию об основных помещениях школы, составлять карту-обозрение	4.4.1.1 представлять жильё кочевых казахов; подготовить презентацию "Казахская юрта и еЁ убранство" 4.4.1.2 подготовить презентацию одного из помещений школы
		1.4.2.1 обследовать помещения и			

4.2 Приемы обследования помещений и развитие топографических навыков	0.4.2.1 обследовать помещения; определять свое учебное, спальное и игровое места 0.4.2.2 обрисовывать контуры домов, деревьев, здания школы	определять расположение дверных и оконных проемов, замочных скважин, ручек на дверях и окнах; знать правила входа в помещение и выхода из него 1.4.2.2 обследовать графические и рельефные планы основных помещений школы	2.4.2.1 обследовать помещения периферическим способом (по периметру) 2.4.2.2 составлять из шаблонов планы основных помещений школы	3.4.2.1 владеть при Умном обследовании от предмета к предмету, определять соседние парты, кровати 3.4.2.2 составлять планы помещений школы на приборе Ориентир"	4.4.2.1 обследовать помещения, используя точку отсчета: дверь – парта; дверь – кровать; окно – парта 4.4.2.2 графически изображать планы помещений школы
4.3 Ориентировка в помещениях	0.4.3.1 ориентироваться в помещениях спальни, класса, столовой, санузла; определять расположение своей парты, кровати, шкафчика	1.4.3.1 владеть навыками ориентировки в помещениях спальни, класса, санузла, кабинета 1.4.3.2 пространственной ориентировки 1.4.3.2 ориентироваться на парте	2.4.3.1 использовать навыки ориентировки в актовом и спортивном залах, библиотеке и медпункте 2.4.3.2 ориентироваться на сцене; инсценировать сказки: "Теремок", "Колобок", "Репка"	3.4.3.1 самостоятельно ориентироваться в помещениях школы	4.4.3.1 владеть правилами безопасного передвижения в помещении
	0.4.4.1 знать расположение помещений: классная комната, спальня, столовая, санузел, библиотека, актовый и спортивный залы, медицинский кабинет, игровая	1.4.4.1 определять расположение помещений в пространстве школы относительно друг друга 1.4.4.2 представлять основные маршруты и передвигаться по ним под	2.4.4.1 определять и описывать расположение помещений в пространстве школы относительно своего местоположения 2.4.4.2 составлять "	3.4.4.1 выбирать и запоминать ориентиры 3.4.4.2 самостоятельно передвигаться по маршрутам в здании школы с	4.4.4.1 владеть навыками нахождения основных помещений в пространстве школы с использованием сохранных анализаторов 4.4.4.2 самостоятельно передвигаться по маршрутам в здании школы с

4.4 Ориентировка по зданию школы	и кабинет пространственной ориентировки 0.4.4.2 знать основные маршруты передвижения в пространстве школы относительно класса, спальни и фойе ("класс – столовая", "класс – санузел", "фойе – класс" и обратно) 0.4.4.3 двигаться по коридорам школы по воображаемой прямой, соблюдая правостороннее движение	руководством учителя 1.4.4.3 владеть навыками передвижения по коридорам, соблюдая правостороннее движение; преодолевать временные и постоянные препятствия 1.4.4.4 дидактическая игра "Движение по лабиринтам", изображенным на бумаге и приборе "Ориентир"	карту-путь" и использовать её при передвижении по маршрутам 2.4.4.3 знать расположение лестничных клеток, владеть техникой спуска и подъёма по лестнице, соблюдая правостороннее движение 2.4.4.4 составлять карту обозрения здания школы	использованием ориентиров 3.4.4.3 передвигаться по коридорам с этажа на этаж без постоянных ориентиров, используя сохранённые анализаторы 3.4.4.4 мысленно определять маршрут до какого-либо помещения	использованием сохранённых анализаторов 4.4.4.3 определять и запоминать последовательность расположения классов и кабинетов в пространстве школы 4.4.4.4 самостоятельно выбирать оптимальные маршруты при передвижении по школе 4.4.4.5 дидактическая игра с опорой на вербальную информацию "Куда я попал?"

5) "Ориентировка на территории школы":

таблица 6

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
5.1 Представление о территории школы	0.5.1.1 представлять территорию школы 0.5.1.2 определять выходы из здания школы; пользоваться приёмами аккомодации глаз при входе в здание и выходе из него	1.5.1.1 знать расположение здания школы и основных объектов (стадион, сад, игровая площадка, мусорные контейнеры) относительно центральных ворот 1.5.1.2 Знать виды деревьев, растущих на территории школы (рассматривание	2.5.1.1 описывать здание школы по форме, цвету, конфигурации, этажности 2.5.1.2 определять подошвами ног ступени, грунт, траву и асфальтовые дорожки на территории школы	3.5.1.1 определять расположение объектов относительно здания школы, друг друга и своего местоположения 3.5.1.2 определять расстояния между объектами	4.5.1.1 обобщать представления о территории школы; составлять карту обозрения 4.5.1.2 знать стороны горизонта и определять расположение объектов относительно

		листьев, коры деревьев; сбор желудей)			сторон горизонта
5.2 Развитие топографических навыков	0.5.2.1 знать и понимать основные топографические символы	1.5.2.1 обследовать рельефный и графический планы территории школы	2.5.2.1 составлять план территории школы на приборе "Ориентир"	3.5.2.1 моделировать схемы маршрутов передвижения по территории школы	4.5.2.1 анализировать и описывать основные маршруты
5.3 Основные ориентиры	0.5.3.1 знать систему ориентиров на территории школы: живые изгороди, ограды, асфальтированные дорожки, повороты, бордюры	1.5.3.1 описывать основные ориентиры на территории школы: живые изгороди, ограды, асфальтированные дорожки, повороты, бордюры	2.5.3.1 использовать основные ориентиры при движении по территории школы	3.5.3.1 самостоятельно выбирать дополнительные ориентиры	4.5.3.1 владеть навыками передвижения по территории школы с использованием ориентиров
5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	0.5.4.1 знать основные маршруты передвижения по территории школы: путь на стадион, к мусорным контейнерам, в школьный сад, на игровую площадку 0.5.4.2 знать основные виды препятствий на территории школы	1.5.4.1 составлять "карту-путь" передвижения по территории школы 1.5.4.2 описывать постоянные, временные и случайные препятствия на территории школы	2.5.4.1 передвигаться по основным маршрутам при помощи учителя 2.5.4.2 определять верхние, нижние и боковые препятствия	3.5.4.1 владеть навыками передвижения по заданным маршрутам 3.5.4.2 знать приемы преодоления препятствий и использовать их в ориентировке на территории школы	4.5.4.1 самостоятельно выбирать наиболее оптимальные маршруты движения по территории школы 4.5.4.2 анализировать пространство и самостоятельно выбирать безопасные способы преодоления случайных препятствий

6) "Ходьба с сопровождающим":
таблица 7

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	0.6.1.1 понимать необходимость	1.6.1.1 понимать необходимость обращения за	2.6.1.1 избегать иждивенческих настроений и нарушенных	3.6.1.1 предупреждать конфликтные ситуации и поддерживать	4.6.1.1 знать основные приемы ходьбы с сопровождающими

6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	оказании помощи незрячему в повседневной жизни 0.6.1.2 владеть приёмами совместной ходьбы с родителями и педагогами	помощью к окружающим в различных ситуациях 1.6.1.2 владеть практическими навыками пользования санузлом при помощи сопровождающего	представлений о совместной ходьбе с сопровождающим (ходьба с опорой на плечо) 2.6.1.2 владеть навыками входа в помещение и выхода из него с сопровождающим	доброжелательные отношения в совместной ходьбе с сопровождающим 3.6.1.2 владеть навыками спуска и подъёма по лестнице с сопровождающим	и применять их в практической деятельности 4.6.1.2 владеть практическими навыками пользования общественным транспортом при помощи сопровождающего

7) "Ориентировка в свободном пространстве":

таблица 8

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
7.1 Объекты свободного пространства	0.7.1.1 владеть знаниями об улице и её структурных элементах (дома, деревья, арыки)	1.7.1.1 описывать структурные элементы улицы	2.7.1.1 определять последовательно с т ь расположения структурных элементов улицы	3.7.1.1 определять основные ориентиры при движении по улицам (повороты, бордюры, ступени)	4.7.1.1 владеть общекультурными и компетенциями поведения на улице
7.2 Правила дорожного движения	0.7.2.1 з н а т ь структурные элементы дорог (тротуар, поребрик, проезжая часть) 0.7.2.2 соблюдать правила ходьбы по тротуару, используя	1.7.2.1 владеть знаниями о разметке дорог 1.7.2.2 моделировать структурные элементы дорог на приборе "Ориентир"	2.7.2.1 з н а т ь разновидности переходов через проезжую часть (надземный, подземный, наземный) и понимать их значение для безопасности человека 2.7.2.2 владеть практическими навыками	3.7.2.1 знать основные в и д ы перекрёстков (+, Т, У, Х-образные) и светофоров (горизонтальные и вертикальные) 3.7.2.2 владеть знаниями об управляемых и неуправляемых переходах (зебра, световые и звуковые светофоры) и	4.7.2.1 владеть знаниями о разновидностях дорожных знаков; классифицировать их по форме, цвету, группам (запрещающие, предупреждающие, информационные) 4.7.2.2 при помощи макетов моделировать структуру улицы и выбирать тактику

	ролевую игру "Я пешеход"		использования переходов (экскурсия) 2.7.2.3 знать правила перехода через проезжую часть	использовать их (при пересечении дорог 3.7.2.3 соблюдать правила безопасного поведения на дороге и тротуаре	безопасного передвижения по ней 4.7.2.3 обмениваться информацией о правилах дорожного движения посредством каналов связи дистанционного обучения
7.3 Транспорт	0.7.3.1 знать основные виды транспорта и их назначение 0.7.3.2 описывать структурные элементы транспорта	1.7.3.1 понимать значение транспорта в жизнедеятельности человека; классифицировать транспорт по группам (речной, железнодорожный, воздушный, гужевой, наземный, подземный); тестовые задания (самолёт летает – руки вверх) 1.7.3.2 знать назначение вокзалов и аэропортов	2.7.3.1 определять виды транспорта с использованием слухового и зрительного анализаторов; экскурсия на автодорогу 2.7.3.2 Ролевая игра: "Я пассажир", "Я водитель"	3.7.3.1 владеть практическими навыками входа в транспорт и выхода из него и нормами поведения на остановке 3.7.3.2 представлять основные структурные элементы метро	4.7.3.1 владеть правилами и общекультурными нормами поведения в салоне транспорта 4.7.3.2 владеть правилами обхождения транспорта
7.4 Город, в котором я живу	0.7.4.1 запомнить домашний адрес и название улицы, на которой расположена школа 0.7.4.2 знать и представлять	1.7.4.1 запоминать дорогу из школы домой 1.7.4.2 уметь рассказывать о посещении парков, скверов, театров, цирка	2.7.4.1 знать расположение улиц в городе 2.7.4.2 знать и описывать основные достопримечательности города	3.7.4.1 представлять и запоминать улицы, расположенные вокруг школы 3.7.4.2 иллюстрировать при помощи слайдов, фотографий, открыток места досуга и основные	4.7.4.1 соотносить расположение улиц в городе сторонами горизонта и опорными ориентирами 4.7.4.2 собрать информацию о родном городе в Интернете, проанализирова

	места проведения досуга в городе			достопримечательности родного города	темы и подготовить презентацию

8) "Культура общения":

таблица 9

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	0.8.1.1 осознать значение уважительного отношения к учителю и воспитателю 0.8.1.2 вежливо обращаться к взрослым по имени и отчеству или использовать традиционное казахское обращение "Агай" и "Апай"	1.8.1.1 выбирать личностные ориентиры в общении со сверстниками (быть дружелюбным, отзывчивым, уважительным, честным) 1.8.1.2 обращаться за помощью к взрослым, правильно формулировать вопросы, знать тактику поведения в случае - если Вы потерялись	2.8.1.1 осознать значение уважительного отношения к родителям, поддерживать семейные ценности, знать и почитать традиции и обычаи казахского народа 2.8.1.2 уметь принимать помощь окружающих	3.8.1.1 владеть этикой общения с представителями и различных профессий (продавцом, врачом, парикмахером) 3.8.1.2 выбирать стратегии бесконфликтного поведения	4.8.1.1 анализировать, критически оценивать и контролировать свою коммуникативную деятельность (контролировать свою речь, избегать ненормативной лексики, быть вежливым и доброжелательным в общении) 4.8.1.2 осознать ценность обычая казахского гостеприимства посредством ролевой игры "Мы идём в гости"

9) "Ориентировка и мобильность":

таблица 10

Подраздел	Цели обучения				
	Обучающиеся будут:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
9.1 Ориентировка в столовой	0.9.1.1 понимать назначение помещения столовой 0.9.1.2 определять расположение столовой в	1.9.1.1 знать функциональные зоны и предметы интерьера столовой: расположение мойки, раздачи, пищеблока, окон, дверей, столов	2.9.1.1 определять расположение своего стола относительно различных систем отсчёта 2.9.1.2 ориентироваться на столе; знать порядок	3.9.1.1 самостоятельно выбирать маршрут до столовой и передвигаться по нему под наблюдением педагога 3.9.1.2 самостоятельно ориентироваться в пространстве	4.9.1.1 самостоятельно передвигаться до столовой из любой точки здания школы 4.9.1.2 подготовить презентацию "

	пространстве школы	1.9.1.2 находить с в о Ё посадочное место; соблюдать правила посадки за столом	расположения столовых приборов	столовой в ходе практической деятельности (убирать со стола и дежурить по столовой)	Правила этикета за столом"
9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	0.9.2.1 осознавать необходимость движения для здоровья человека; ежедневно выполнять утреннюю гимнастику, гимнастику для г л а з , тактильную разминку 0.9.2.2 координировать движения, используя коврик "Топ-топ" и тактильные дорожки	1.9.2.1 понимать термин "мобильность" 1.9.2.2 разрабатывать тактику решения двигательных задач в эстафете с применением игрового комплекса "Кузнечик"	2.9.2.1 понимать значение мобильности для адаптации в обществе 2.9.2.2 владеть навыками игровой мобильности, используя казахские народные игры	3.9.2.1 оценивать и укреплять своЁ здоровье при помощи разминок и физических упражнений 3.9.2.2 понимать значение белой трости и знать еЁ виды (длинная, короткая, опорная, складная, телескопическая, лазерная) и функции (шуп, барьер и генератор звуков); подбор, правильный захват и удерживание трости	4.9.2.1 осознать значимость здорового образа жизни для успешной социализации в обществе 4.9.2.2 знать правила техники безопасности при обращении с тростью и передвигаться в пространстве при помощи трости

50. Долгосрочные планы:

1) 0 класс:

таблица 11

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	1. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности	1.1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев; выбирать пример для подражания
		1.2 Пространственные понятия	0.1.2.1 знать и понимать основные пространственные понятия, обозначающие направление, расстояние,

Все обо мне
Моя школа

		время, скорость, величину
2. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке	2.1 Мелкая моторика	0.2.1.1 производить точные движения кистью и пальцами рук 0.2.1.2 выполнять манипуляторные действия по образцу, используя настольные игры
	2.2 Зрительное восприятие	0.2.2.1 знать и определять цвета в пространстве 0.2.2.2 зрительно воспринимать краски природы во время прогулок 0.2.2.3 находить отличия в изображениях
	2.3 Тактильное восприятие	0.2.3.1 знать и вербально описывать отдельные группы предметов
	2.4 Слуховое восприятие	0.2.4.1 определять звуковоспроизводящие предметы, используя дидактические игры 0.2.4.2 определять громкость и характер звуков (громко, тихо, глухо, звонко) 0.2.4.3 двигаться на статический источник звука 0.2.4.4 определять и понимать звуки, издаваемые человеком (пение, речь, хлопки, притопы)
	2.5 Кожно-чувствительное восприятие	0.2.5.1 знать и понимать термин "кожная чувствительность" (прикосновения) 0.2.5.2 квалифицировать характер прикосновений
	2.6 Обоняние	0.2.6.1 узнавать знакомые запахи и получать информацию о предметах при помощи приносования
		0.3.1.1 знать и определять части тела (парные и непарные органы, правые

3. ПриѸмы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1 Я и моѸ тело	и левые части тела) на себе, на кукле, на других людях 0.3.1.2 ориентироваться на собственном теле, определять органы, расположенные справа и слева; понимать назначение органов
	3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	0.3.2.1 понимать значение правильной осанки для красоты своего тела 0.3.2.2 принимать правильное положение частей тела при формировании осанки
	3.3 Разнообразные виды ходьбы	0.3.3.1 знать особенности правильной походки, постановки стопы, голеностопа, положения коленей при формировании походки
	3.4 Ходьба парами и строем	0.3.4.1 определять и запоминать своѸ местоположение в строю
	3.5 Преодоление препятствий	0.3.5.1 определять виды препятствий и преодолевать их с помощью учителя
2 четверть		
	4.1 Основные помещения и их интерьер	0.4.1.1 знать и описывать интерьер своего дома и назначение комнат 0.4.1.2 представлять здание школы и еѸ помещения; 0.4.1.3 описывать предметную наполняемость различных помещений; определять материалы из которых изготовлены предметы
	4.2 ПриѸмы обследования помещений и развитие топографических навыков	0.4.2.1 обследовать помещения; определять своѸ учебное, спальное и игровое места 0.4.2.2 обрисовывать контуры домов, деревьев

Моя семья и друзья

4. Ориентировка в замкнутом пространстве	4.3 Ориентировка в помещениях	0.4.3.1 ориентироваться в помещениях спальни, класса, столовой, санузла определять расположение своей парты, кровати, шкафчика
	4.4 Ориентировка по зданию школы	0.4.4.1 знать расположение помещений: классная комната, спальня, столовая, санузел, библиотека, актовый и спортивный залы, медицинский кабинет, игровая и кабинет пространственной ориентировки 0.4.4.2 знать основные маршруты передвижения в пространстве школы относительно класса, спальни и фойе ("класс – столовая", "класс – санузел", "фойе – класс" и обратно) 0.4.4.3 двигаться по коридорам школы по воображаемой прямой, соблюдая правостороннее движение
5. Ориентировка на территории школы	5.1 Представление о территории школы	0.5.1.1 представлять территорию школы 0.5.1.2 определять выходы из здания школы; пользоваться приёмами аккомодации глаз при входе в здание и выходе из него
	5.2 Развитие топографических навыков	0.5.2.1 знать и понимать основные топографические символы
	5.3 Основные ориентиры	0.5.3.1 знать систему ориентиров на территории школы: живые изгороди, оградки, асфальтированные дорожки, повороты, бордюры
		0.5.4.1 знать основные маршруты передвижение

		5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	по территории школы: путь на стадион, к мусорным контейнерам, в школьный сад, на игровую площадку 0.5.4.2 знать основные виды препятствий на территории школы
Мир вокруг нас	6. Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	0.6.1.1 понимать необходимость оказания помощи незрячему в повседневной жизни; 0.6.1.2 владеть приёмами совместной ходьбы с родителями и педагогами
3 четверть			
Путешествие	7. Ориентировка в свободном пространстве	7.1 Объекты свободного пространства	0.7.1.1 владеть знаниями об улице и её структурных элементах (дома, деревья, арыки)
		7.2 Правила дорожного движения	0.7.2.1 знать структурные элементы дорог (тротуар, поребрик, проезжая часть); 0.7.2.2 соблюдать правила ходьбы по тротуару, используя ролевую игру "Я пешеход"
		7.3 Транспорт	0.7.3.1 знать основные виды транспорта и их назначение 0.7.3.2 описывать структурные элементы транспорта
Традиции и фольклор	7. Ориентировка в свободном пространстве	7.4 Город, в котором я живу	0.7.4.1 запомнить домашний адрес и название улицы, на которой расположена школа 0.7.4.2 знать и представлять места проведения досуга в городе
	8. Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	0.8.1.1 осознать значение уважительного отношения к учителю и воспитателю 0.8.1.2 вежливо обращаться к взрослым по имени и отчеству или использовать

			традиционное казахское обращение "Агай" и "Апай"
4 четверть			
Еда и напитки	9. Ориентировка и мобильность	9.1 Ориентировка в столовой	0.9.1.1 понимать назначение помещения столовой 0.9.1.2 определять расположение столовой в пространстве школы
В здоровом теле – здоровый дух!		9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	0.9.2.1 осознавать необходимость движения для здоровья человека; ежедневно выполнять утреннюю гимнастику, гимнастику для глаз, тактильную разминку 0.9.2.2 координировать движения, используя коврик "Топ-топ" и тактильные дорожки

2) 1 класс:

таблица 12

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	1. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности	1.1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы
		1.2 Пространственные понятия	1.1.2.1 вербально обозначать основные пространственные понятия относительно своего тела
		2.1 Мелкая моторика	1.2.1.1 координировать работу рук со зрительным и тактильным восприятием ; 1.2.1.2 оперировать наглядно-действенным мышлением, используя пальчиковые игры
			1.2.2.1 узнавать контурные, силуэтные, точечные и графические изображения предметов 1.2.2.2 определять и сравнивать форму,

Все обо мне
Моя школа

2. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке	2.2 Зрительное восприятие	величину, конфигурацию , цвет предметов в пространстве 1.2.2.3 находить заданную фигуру в ряду других
	2.3 Тактильное восприятие	1.2.3.1 определять предметную наполняемость пространства; 1.2.3.2 выделять основные компоненты предмета и характеризовать их свойства
	2.4 Слуховое восприятие	1.2.4.1 распознавать звуки посредством аудиозаписи 1.2.4.2 определять локализацию звука в пространстве 1.2.4.3 двигаться на перемещающийся источник звука 1.2.4.4 запомнить и различать звуки живой и неживой природы
	2 . 5 Кожно-чувствительное восприятие	1.2.5.1 определять температурную чувствительность 1.2.5.2 знать о болевой чувствительности и кожном восприятии
	2.6 Обоняние	1.2.6.1 сосредотачивать внимание на запахе, узнавать и запоминать, называть и локализовывать их
	3.1 Я и моё тело	1.3.1.1 определять левые/правые органы на кукле, на других людях, применяя принцип зеркального отражения
3. Приёмы правильной ходьбы и формирование осанки	3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	1.3.2.1 сохранять правильную осанку в положении сидя/стоя
	3.3 Разнообразные виды ходьбы	1.3.3.1 владеть приёмами разнообразных видов ходьбы 1.3.3.2 владеть навыками правильной походки

		3.4 Ходьба парами и строем	1.3.4.1 владеть приёмами ходьбы строем
		3.5 Преодоление препятствий	1.3.5.1 квалифицировать виды препятствий (временные, постоянные, верхние, нижние, боковые) и преодолевать их под наблюдением учителя
2 четверть			
Моя семья и друзья	4. Ориентировка в замкнутом пространстве	4.1 Основные помещения и их интерьер	1.4.1.1 знать и описывать виды жилья человека 1.4.1.2 описывать конфигурацию здания школы и моделировать его форму на приборе "Ориентир" 1.4.1.3 соотносить предметы с помещениями, в которых они находятся (кровать – спальня, диван - гостиная, игрушки - игровая, посуда - столовая)
		4.2 Приёмы обследования помещений и развитие топографических навыков	1.4.2.1 обследовать помещения и определять расположение дверных и оконных проёмов, замочных скважин, ручек на дверях и окнах; знать правила входа в помещение и выхода из него 1.4.2.2 обследовать графические и рельефные планы основных помещений школы
		4.3 Ориентировка в помещениях	1.4.3.1 владеть навыками ориентировки в помещениях спальни, класса, санузла, кабинета пространственной ориентировки 1.4.3.2 ориентироваться на парте
			1.4.4.1 определять расположение помещений в пространстве школы относительно друг друга

		4.4 Ориентировка по зданию школы	1.4.4.2 представлять основные маршруты и передвигаться по ним под руководством учителя 1.4.4.3 владеть навыками передвижения по коридорам 1.4.4.4 дидактическая игра "Движение по лабиринтам"
	5. Ориентировка на территории школы	5.1 Представление о территории школы	1.5.1.1 знать расположение здания школы и основных объектов относительно центральных ворот 1.5.1.2 знать виды деревьев, растущих на территории школы
		5.2 Развитие топографических навыков	1.5.2.1 обследовать рельефный и графический планы территории школы
		5.3 Основные ориентиры	1.5.3.1 описывать основные ориентиры на территории школы
		5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	1.5.4.1 составлять " карту-путь " передвижения по территории школы 1.5.4.2 описывать постоянные, временные и случайные препятствия на территории школы
Мир вокруг нас	6. Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	1.6.1.1 понимать необходимость обращения за помощью к окружающим в различных ситуациях 1.6.1.2 владеть практическими навыками пользования санузлом при помощи сопровождающего
3 четверть			
		7.1 Объекты свободного пространства	1.7.1.1 описывать структурные элементы улицы
			1.7.2.1 владеть знаниями о разметке дорог;

Путешествие	7. Ориентировка в свободном пространстве	7.2 Правила дорожного движения	1.7.3.2 моделировать структурные элементы дорог на приборе "Ориентир"
		7.3 Транспорт	1.7.3.1 понимать значение транспорта в жизнедеятельности человека; классифицировать транспорт по группам 1.7.3.2 знать назначение вокзалов и аэропортов
Традиции и фольклор		7.4 Город, в котором я живу	1.7.4.1 запоминать дорогу из школы домой; 1.7.4.2 уметь рассказывать о посещении парков, скверов, театров, цирка
	8. Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	1.8.1.1 выбирать личностные ориентиры в общении со сверстниками 1.8.1.2 обращаться за помощью к взрослым, знать тактику поведения в случае – если Вы потерялись
4 четверть			
Еда и напитки	9. Ориентировка и мобильность	9.1 Ориентировка в столовой	1.9.1.1 знать функциональные зоны и предметы интерьера столовой 1.9.1.2 находить своё посадочное место; соблюдать правила посадки за столом
В здоровом теле – здоровый дух!		9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	1.9.2.1 понимать термин "мобильность" 1.9.2.2 разрабатывать тактику решения двигательных задач в эстафете с применением игрового комплекса "Кузнечик"

3) 2 класс:

таблица 13

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Формирование положительной	2.1.1.1 представлять особенности

Все обо мне
Моя семья и друзья

1. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности	мотивации в обучении пространственной ориентировке	жизнедеятельности незрячих людей и воспитывать желание подражать им
	1.2 Пространственные понятия	2.1.2.1 определять и вербально обозначать пространственные направления на микроплоскости.
2. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке	2.1 Мелкая моторика	2.2.1.1 воплощать творческую активность, пространственное мышление, фантазию через конструирование, рисование и лепку 2.2.1.2 определять и соотносить форму, пропорции и фактуру объектов и предметов в окружающем пространстве
	2.2 Зрительное восприятие	2.2.2.1 анализировать графические рисунки и определять перспективу 2.2.2.2 различать предметы в замкнутом пространстве и характеризовать их свойства 2.2.2.3 находить недостающие или лишние детали в рисунках
	2.3 Тактильное восприятие	2.2.3.1 осязать рисунки в контурном и силуэтном изображении 2.2.3.2 анализировать и вербально описывать рельефные рисунки
	2.4 Слуховое восприятие	2.2.4.1 классифицировать звуки окружающего пространства 2.2.4.2 дифференцировать звуки и двигаться на определенный звуковой источник 2.2.4.3 владеть навыками движения на статичный и перемещающийся источники звука в

			подвижных играх со звуковыми предметами 2.2.4.4 характеризовать различные эмоции человека и животных
		2 . 5 Кожно-чувствительное восприятие	2.2.5.1 владеть навыками кожного восприятия окружающей среды 2.2.5.2 владеть способами предупреждения столкновений
		2.6 Обоняние	2.2.6.1 классифицировать запахи по группам 2.2.6.2 использовать обонятельные навыки в тренингах
	3. ПриУмы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1 Я и моУ тело	2.3.1.1 усвоить основные способы владения своим телом 2.3.1.2 выбирать правильное положение тела в различных видах деятельности
		3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	2.3.2.1 сохранять правильную осанку в игровой деятельности
		3.3 Разнообразные виды ходьбы	2.3.3.1 усвоить приУмы правильной ходьбы с изменением темпа и направления 2.3.3.2 владеть навыками правильной прямолинейной ходьбы за лидером
		3.4 Ходьба парами и строем	2.3.4.1 соблюдать и изменять темп при ходьбе строем
		3.5 Преодоление препятствий	2.3.5.1 владеть приУмами преодоления препятствий
	2 четверть		
		4.1 Основные помещения и их интерьер	2.4.1.1 ориентироваться в пределах своего дома 2.4.1.2 вербально описывать основные помещения школы и понимать их назначение 2.4.1.3 определять расположение предметов относительно друг друга и своего тела

Моя школа
Мой родной край

4. Ориентировка в замкнутом пространстве	4.2 ПриѸмы обследования помещений и развитие топографических навыков	2.4.2.1 обследовать помещения периферическим способом 2.4.2.2 составлять из шаблонов планы основных помещений школы
	4.3 Ориентировка в помещениях	2.4.3.1 использовать навыки ориентировки в актовом и спортивном залах, библиотеке и медпункте 2.4.3.2 ориентироваться на сцене
	4.4 Ориентировка по зданию школы	2.4.4.1 определять и описывать расположение помещений в пространстве школы относительно своего местоположения 2.4.4.2 составлять и использовать "карту-путь " при передвижении по маршрутам 2.4.4.3 знать расположение лестничных клеток, владеть техникой спуска и подъѸма по лестнице 2.4.4.4 составлять карту обзора здания школы
	5.1 Представление о территории школы	2.5.1.1 описывать здание школы по форме, цвету, конфигурации, этажности 2.5.1.2 определять подошвами ног ступени, грунт, траву и асфальтовые дорожки на территории школы
5. Ориентировка на территории школы	5.2 Развитие топографических навыков	2.5.2.1 составлять план территории школы на приборе "Ориентир"
	5.3 Основные ориентиры	2.5.3.1 использовать основные ориентиры при движении по территории школы
		2.5.4.1 передвигаться по основным маршрутам при помощи учителя

		5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	2.5.4.2 определять верхние, нижние и боковые препятствия.
	6. Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	2.6.1.1 избегать иждивенческих настроений и нарушенных представлений о совместной ходьбе с сопровождающим 2.6.1.2 владеть навыками входа в помещение и выхода из него с сопровождающим
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	7. Ориентировка в свободном пространстве	7.1 Объекты свободного пространства	2.7.1.1 определять последовательность расположения структурных элементов улицы
		7.2 Правила дорожного движения	2.7.2.1 знать разновидности переходов через проезжую часть и понимать их значение для безопасности человека 2.7.2.2 владеть практическими навыками использования переходов (экскурсия) 2.7.2.3 знать правила перехода через проезжую часть
		7.3 Транспорт	2.7.3.1 определять виды транспорта с использованием слухового и зрительного анализаторов; экскурсия на автодорогу 2.7.3.2 Ролевая игра: "Я пассажир", "Я водитель"
		7.4 Город, в котором я живу	2.7.4.1 знать расположение улиц в городе 2.7.4.2 знать и описывать основные достопримечательности города
Традиции и фольклор			2.8.1.1 осознать значение уважительного отношения к родителям, поддерживать семейные

	8. Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	ценности, знать и почитать традиции и обычаи казахского народа 2.8.1.2 уметь принимать помощь окружающих
4 четверть			
Окружающая среда	9. Ориентировка и мобильность	9.1 Ориентировка в столовой	2.9.1.1 определять расположение своего стола относительно различных систем отсчёта 2.9.1.2 ориентироваться на столе; знать порядок расположения столовых приборов
Путешествия		9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	2.9.2.1 понимать значение мобильности для адаптации в обществе 2.9.2.2 владеть навыками игровой мобильности, используя казахские народные игры

4) 3 класс:
таблица 14

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	1. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности	1.1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке	3.1.1.1 анализировать жизнедеятельность знаменитых незрячих людей на примере Лины По
		1.2 Пространственные понятия	3.1.2.1 определять предметы и объекты, находящихся в вертикальном и горизонтальном положении 3.1.2.2 оперировать основными пространственными понятиями
		2.1 Мелкая моторика	3.2.1.1 создавать различные изделия по собственному замыслу 3.2.1.2 соблюдать технику безопасности при работе с ножницами

Живая природа
Что такое хорошо, что
такое плохо?

2. Использование
сохранных анализаторов
в пространственной
ориентировке

2.2 Зрительное восприятие	3.2.2.1 соотносить предметы с их тенью на рисунке и в пространстве 3.2.2.2 различать объекты в открытом пространстве и определять величину, форму, цвет и расстояние между ними 3.2.2.3 узнавать наложенные друг на друга изображения
2.3 Тактильное восприятие	3.2.3.1 определять пальцами структуру предметов 3.2.3.2 анализировать и определять подошвами ног покрытие пола и грунт
2.4 Слуховое восприятие	3.2.4.1 соотносить звуки с представлениями о предметах и объектах окружающего пространства 3.2.4.2 оценивать степень удаленности звуковоспроизводящего предмета 3.2.4.3 ориентироваться в пространстве, используя звуковые локаторы и маячки 3.2.4.4 определять по голосу эмоциональное состояние человека; использовать речевой и неречевой слух
2.5 Кожно-чувствительное восприятие	3.2.5.1 наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений и адекватно реагировать на них 3.2.5.2 выбирать оптимальные пути безопасной деятельности в пространстве; предупреждать опасные ситуации при поиске упавших предметов
2.6 Обоняние	3.2.6.1 классифицировать запахи

3. ПриѸмы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1 Я и моѸ тело	3.3.1.1 использовать двигательные навыки частей тела в различных видах деятельности
	3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	3.3.2.1 контролировать положение своей осанки в различных видах деятельности
	3.3 Разнообразные виды ходьбы	3.3.3.1 владеть навыками координации движения при различных видах ходьбы 3.3.3.2 владеть навыками ходьбы с поворотами
	3.4 Ходьба парами и строем	3.3.4.1 соблюдать дистанцию при ходьбе строем
	3.5 Преодоление препятствий	3.3.5.1 оценивать степень опасности препятствий и разрабатывать стратегии их преодоления
2 четверть		
4. Ориентировка в замкнутом пространстве	4.1 Основные помещения и их интерьер	3.4.1.1 моделировать своѸ жильѸ на приборе "Ориентир" 3.4.1.2 вербально обозначать направления в микропространстве 3.4.1.3 обобщать информацию об основных помещениях школы
	4.2 ПриѸмы обследования помещений и развитие топографических навыков	3.4.2.1 владеть приѸмом обследования от предмета к предмету 3.4.2.2 составлять планы помещений школы на приборе "Ориентир"
	4.3 Ориентировка в помещениях	3.4.3.1 самостоятельно ориентироваться в помещениях школы
	4.4 Ориентировка по зданию школы	3.4.4.1 выбирать и запоминать ориентиры; 3.4.4.2 самостоятельно передвигаться по маршрутам в здании школы с использованием ориентиров 3.4.4.3 передвигаться по коридорам с этажа на

Время			этаж без постоянных ориентиров 3.4.4.4 мысленно определять маршрут до какого-либо помещения
	5. Ориентировка на территории школы	5.1 Представление о территории школы	3.5.1.1 определять расположение объектов относительно здания школы, друг друга и своего местоположения 3.5.1.2 определять расстояния между объектами
		5.2 Развитие топографических навыков	3.5.2.1 моделировать схемы маршрутов передвижения по территории школы
		5.3 Основные ориентиры	3.5.3.1 самостоятельно выбирать дополнительные ориентиры
		5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	3.5.4.1 владеть навыками передвижения по заданным маршрутам 3.5.4.2 знать приемы преодоления препятствий и использовать их в ориентировке на территории школы
Архитектура	6. Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	3.6.1.1 предупреждать конфликтные ситуации и поддерживать доброжелательные отношения в совместной ходьбе с сопровождающим 3.6.1.2 владеть навыками спуска и подъема по лестнице с сопровождающим.
3 четверть			
		7.1 Объекты свободного пространства	3.7.1.1 определять основные ориентиры при движении по улицам
		7.2 Правила дорожного движения	3.7.2.1 знать основные виды перекрестков; 3.7.2.2 владеть знаниями об управляемых и неуправляемых переходах

Искусство	7. Ориентировка в свободном пространстве		3.7.2.3 соблюдать правила безопасного поведения на дороге и тротуаре
		7.3 Транспорт	3.7.3.1 владеть практическими навыками входа в транспорт и выхода из него; 3.7.3.2 представлять основные структурные элементы метро
Выдающиеся личности		7.4 Город, в котором я живу	3.7.4.1 представлять и запоминать улицы, расположенные вокруг школы 3.7.4.2 иллюстрировать места досуга и основные достопримечательности родного города
	8. Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	3.8.1.1 владеть этикой общения с представителями различных профессий; 3.8.1.2 выбирать стратегии бесконфликтного поведения
4 четверть			
Вода – источник жизни	9. Ориентировка и мобильность	9.1 Ориентировка в столовой	3.9.1.1 самостоятельно выбирать маршрут до столовой и передвигаться по нему под наблюдением педагога; 3.9.1.2 самостоятельно ориентироваться в пространстве столовой в ходе практической деятельности
Культура отдыха. Праздники		9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	3.9.2.1 оценивать и укреплять своё здоровье при помощи разминок и физических упражнений 3.9.2.2 понимать значение белой трости и знать её виды и функции ; подбор, правильный захват и удерживание трости

5) 4 класс:

таблица 15

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения

1 четверть			
Моя Родина – Казахстан Ценности	1. Основные понятия ориентировочно-мобильной деятельности	1.1 Формирование положительной мотивации в обучении пространственной ориентировке	4.1.1.1 обобщать информацию о жизнедеятельности незрячих и подготовить презентацию о знаменитых незрячих людях.
		1.2 Пространственные понятия	4.1.2.1 анализировать и объединять информацию об окружающем мире, используя пространственные понятия; 4.1.2.2 моделировать расположение предметов в пространстве на приборе "Ориентир"
	2. Использование сохранных анализаторов в пространственной ориентировке	2.1 Мелкая моторика	4.2.1.1 представлять целостный образ предмета или объекта в пространстве, владеть нормами эстетической культуры 4.2.1.2 создавать модели несложных объектов из деталей конструктора и различных материалов
		2.2 Зрительное восприятие	4.2.2.1 наблюдать за тенями, отбрасываемыми домами и деревьями; выбирать оптимальные пути передвижения, используя светотени 4.2.2.2 анализировать и описывать свободное пространство, оперируя наглядно-образным мышлением
		2.3 Тактильное восприятие	4.2.3.1 определять и характеризовать свойства материалов, из которых изготовлены предметы
			4.2.4.1 анализировать и синтезировать информацию об окружающем пространстве посредством слухового восприятия

		2.4 Слуховое восприятие	4.2.4.2 оперировать слуховой памятью при передвижении 4.2.4.3 владеть навыками движения на различные источники звуков 4.2.4.4 подготовить презентации звуковой картины города
		2 . 5 Кожно-чувствительное восприятие	4.2.5.1 анализировать и синтезировать информацию о различных раздражениях на коже и избегать их вредного воздействия 4.2.5.2 использовать кожно-чувствительный анализатор в пространственной ориентировке и преодолевать страх перед пространством
		2.6 Обоняние	4.2.6.1 использовать обонятельную чувствительность в различных видах деятельности
	3. Приґмы правильной ходьбы и формирование осанки	3.1 Я и моґ тело	4.3.1.1 выбирать стратегии двигательных навыков в решении двигательных задач
		3.2 Формирование осанки в различных видах деятельности	4.3.2.1 осознавать значение правильной осанки и красивой позы для эстетического восприятия человека окружающими
		3.3 Разнообразные виды ходьбы	4.3.3.1 координировать функции вестибулярного аппарата в различных видах деятельности
		3.4 Ходьба парами и строем	4.3.4.1 владеть правилами безопасного передвижения строем
		3.5 Преодоление препятствий	4.3.5.1 выбирать безопасный путь
	2 четверть		
			4.4.1.1 представлять жильґ кочевых казахов;

Культурное наследие

4. Ориентировка в замкнутом пространстве	4.1 Основные помещения и их интерьер	подготовить презентацию "Казахская юрта и её убранство" 4.4.1.2 подготовить презентацию одного из помещений школы
	4.2 Приемы обследования помещений и развитие топографических навыков	4.4.2.1 обследовать помещения, используя точку отсчета 4.4.2.2 графически изображать планы помещений школы
	4.3 Ориентировка в помещениях	4.4.3.1 владеть правилами безопасного передвижения в помещении
	4.4 Ориентировка по зданию школы	4.4.4.1 владеть навыками нахождения основных помещений в пространстве школы 4.4.4.2 самостоятельно передвигаться по маршрутам в здании школы 4.4.4.3 определять и запоминать последовательность расположения классов и кабинетов в пространстве школы 4.4.4.4 самостоятельно выбирать оптимальные маршруты при передвижении по школе 4.4.4.5 дидактическая игра с опорой на вербальную информацию "Куда я попал?"
5. Ориентировка на территории школы	5.1 Представление о территории школы	4.5.1.1 обобщать представления о территории школы 4.5.1.2 знать стороны горизонта и определять расположение объектов относительно сторон горизонта
	5.2 Развитие топографических навыков	4.5.2.1 анализировать и описывать основные маршруты
	5.3 Основные ориентиры	4.5.3.1 владеть навыками передвижения по территории школы с

			использованием ориентиров
		5.4 Ориентировка на территории школы по заданным маршрутам	4.5.4.1 самостоятельно выбирать наиболее оптимальные маршруты движения по территории школы 4.5.4.2 анализировать пространство и самостоятельно выбирать безопасные способы преодоления препятствий
Мир профессий	6. Ходьба с сопровождающим	6.1 Ходьба со взрослыми и сверстниками	4.6.1.1 знать основные приемы ходьбы с сопровождающим и применять их в практической деятельности 4.6.1.2 владеть практическими навыками пользования общественным транспортом при помощи сопровождающего
3 четверть			
Природные явления	7. Ориентировка в свободном пространстве	7.1 Объекты свободного пространства	4.7.1.1 владеть общекультурными компетенциями поведения на улице
		7.2 Правила дорожного движения	4.7.2.1 владеть знаниями о разновидностях дорожных знаков; классифицировать их по форме, цвету, группам 4.7.2.2 при помощи макетов моделировать структуру улицы и выбирать тактику безопасного передвижения по ней 4.7.2.3 обмениваться информацией о правилах дорожного движения посредством каналов связи дистанционного обучения
		7.3 Транспорт	4.7.3.1 владеть правилами и общекультурными нормами поведения в салоне транспорта 4.7.3.2 владеть правилами обхождения транспорта

Охрана окружающей среды		7.4 Город, в котором я живу	4.7.4.1 соотносить расположение улиц в городе со сторонами горизонта и опорными ориентирами 4.7.4.2 собрать информацию о родном городе в Интернете и подготовить презентацию
	8. Культура общения	8.1 Привитие национальных и культурных ценностей в общении	4.8.1.1 анализировать, критически оценивать и контролировать свою коммуникативную деятельность 4.8.1.2 осознать ценность обычая казахского гостеприимства посредством ролевой игры "Мы идём в гости"
4 четверть			
Путешествие в космос	9. Ориентировка и мобильность	9.1 Ориентировка в столовой	4.9.1.1 самостоятельно передвигаться до столовой из любой точки здания школы; 4.9.1.2 подготовить презентацию "Правила этикета за столом"
Путешествие в будущее		9.2 Развитие двигательных навыков и использование вспомогательных средств при передвижении	4.9.2.1 осознать значимость здорового образа жизни для успешной социализации в обществе 4.9.2.2 знать правила техники безопасности при обращении с тростью и передвигаться в пространстве при помощи трости

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 263-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 263-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері көру қабілеті нашар және көрмейтін білім алушыларға арналған мектепте заманауи білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру, түзету үрдісі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды оқыту үрдісінің негізгі талаптарының бірі үй жағдайында, инклюзивті білім беру шартында, арнайы мектепте, сонымен қатар, әртүрлі білім беру жағдайында білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру болып табылады.

7. Білім алушының танымдық қызметінің белсенділігі психолого-педагогикалық түзете қолдау көрсететін барлық қатысушыларының бірлесіп шығармашылықпен айналысуы мен серіктес болған жағдайда жүзеге асырылады.

8. Педагогикалық үрдісінің қатысушылары педагог, психолог, әдіскер, медицина қызметкерлері және көру қабілеті зақымдалған білім алушыларға арналған арнайы білім беру мен тәрбиелеудің басқа да қызметкерлері болып табылады. Сонымен қатар, дефектология мамандығы бойынша білімі бар педагогтар мен тәрбиешілер маңызды рөл алады. Бұл мамандар тәжірибе барысында тифлопедагогиканың оқыту, түзете-дамытушылық, тәрбиелік міндеттерін айқындайды, шешу жолдарын қарастырады.

9. Көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды арнайы оқыту мен тәрбиелеудің пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған іс-әрекеттерді ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттырады.

10. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

11. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/ жағдайлар жасайды.

12. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

13. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастық қағидасына және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыру қамтамасыз етеді.

15. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейінде жетістігінің кепілі болып табылады.

16. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеруіне себепші болады. Жігерлілік, білуге құмарлық, өзгерістерге дайын болу, байланысқа бейімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

17. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

18. Жеке қасиеттердің кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. Көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды (көрмейтін және нашар көретін) арнайы оқыту мен тәрбиелеуде "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" коррекциялық компоненттерінің негізгі пәндерінің бірі болып табылады.

20. Бастауыш мектепте "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнін меңгеру білім алушыларға мынандай мүмкіндік береді: көруі шектелген жандардың әлеуметтік-психологиялық бейімделуі мен көруі қалыпты адамдардың ортасына шоғырлануына мүмкіндік туғызады. Өз мінез-құлықтарын, жүріс-тұрысын ұйымдастыру және әр түрлі әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларда айналасындағы адамдармен араласу көру мүмкіндігі шектеулі білім алушының оқудан тыс кездегі өмірде болатын жағдайда өз бетімен бейімделуіне, өздігінен өмір сүру жағдайында кездесетін заттар мен құбылыстар туралы дұрыс түсінік алуларына, қоғамда өзін басқа адамдармен теңбе-тең ұстай білу дағдыларын меңгеруге және өзін қоғамның толыққанды, толыққұқықты мүшесіндей сезінуге мүмкіндік береді.

21. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" оқыту бағдарламасы жүйелілік тәсілі негізінде құрылған. Себебі, бір оқу материалы алдағы сыныпта қайталанып, білім мазмұнындағы элементтері нақтыланып, күрделеніп және тереңдетіліп келеді.

22. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" (бұдан әрі - ӘТБ) пәні бірнеше пәндердің білімдері біріктірілген курс болып табылады: "Дүниетану", "Өзін-өзі тану" қоғам өмірінің негізгі принциптерін түсінуге және өз орнын анықтауға мүмкіндік береді; "Математика" – математикалық терминдерді сараптауға; "Тіл дамуының кемшіліктерін түзету", "Мимика және пантомимика" – вербальді және вербальді емес коммуникация дағдыларын дамыту; "Кеңістікте бағдарлану" – жабық және ашық кеңістікте бағдарлана алу; "Бейімделген дене шынықтыру" - өз психикалық және дене денсаулығын нығайтуға және түсінуге ынталандырады; "Түзету ырғағы" – өз денесін басқара алу.

23. ӘТБ пәнінің мақсаты: көру қабілеті зақымдалған білім алушылардың қоғамда өзін адамдармен теңбе-тең ұстай білуі туралы біртұтас білім, біліктілік, дағды жүйесін

қалыптастыру және заманауи жағдайға әлеуметтік-психологиялық бейімделулерін қамтиды.

24. Алға қойылған мақсатты іске асыру үшін нақты бағдарлама төмендегідей міндеттерді болжайды:

1) күнделікті тұрмыста пайдаланылатын заттар туралы нақты түсініктер беру, олардың міндеттері және пайдалану ережелері;

2) тұрмыста, көруі қалыпты адамдар ортасында, қоғамдық орындарда, әртүрлі жағдайда өзін мәдениетті ұстай білу дағдыларын қалыптастыру;

3) білім алушылардың бойында өз мінез-құлқын, сырт келбетін бақылай білу тәсілдерін тудыру, әртүрлі жағдайларда адамдармен қарым-қатынас жасай білу, әңгіме жүргізе білу дағдыларын қалыптастыру;

4) сыни және шығармашылық ойлау дағдыларын дамыту, коммуникативті дағдыларының дамуы мен мәселерін шешу жолдарын табу;

5) жүйке жүйесінің әр алуан түріне байланысты адамдардың өзара қарым-қатынасындағы ерекшеліктерімен танысу;

6) жеке гигиеналық тазалықты сақтау ережесі туралы білімдерін қалыптастыру;

7) өзіне-өзі қызмет көрсету процесінде манипуляциялық әрекеттері мен қимыл-қозғалыстарын жақсарту мақсатында бағалау;

8) адамгершілік қасиеттерінің дамуы маңызды екенін түсіне отырып үздіксіз өзін-өзі дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Көру қабілеті зақымдалған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларды арнайы оқыту мен тәрбиелеудің типтік оқу жоспарында тек жалпы білім беру пәндерімен қатар түзету циклдері де енгізілген.

26. Түзету циклі көру қабілеті зақымдалған білім алушылар үшін арнайы түзету сабақтарында түзете орын толтырушылық, оңалту шараларын жүргізуді көрсететін өзінің нақты міндеттерін шешу (кеңістікте бағдарлау, әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау, сөйлеу тіліндегі жеткіліксіздіктерді жеңе білу, мимика және пантомимиканың дамуы бойынша сабақтар) барысында жүзеге асырылады.

27. Түзету пәндерін енгізу көру қабілеті зақымдалған білім алушыларды әлеуметтік ортаға, белсенді сөйлеу тілі ортасына қосылуына, қимыл-қозғалыс әрекеттерін жоғарлатуға, эмоциялық екпіндерін тепе-теңдікте ұстауға, оқу әрекетінің негізгі кезеңдерін, бағдарлау және өзін-өзі бағалау, өзін-өзі бағалауын қалыптастыруға, оқу-танымдық әрекеттерін жақсартуға мүмкіндік береді.

28. Көру қабілеті зақымдалған білім алушылармен жүргізілетін түзету сабақтары кешенді сипатта болады. Оқыту, тәрбиелеу, түзету, дамыту, диагностикалау бойынша мәселелерді арнайы мамандар жұмыс жасайды: арнайы педагог (тифлопедагог), офтальмолог, логопед, арнайы психолог, арнайы жағдайда- психоневролог.

29. Көрмейтін білім алушыларды оқыту танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипатқа бағытталу негізінде, оның ішінде АКТ-ға тәсілді қолдана отырып жүзеге асырылады.

30. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнін оқытуда құндылыққа бағытталған тәсіл білім алушы өз құндылықтарын таңдауға мүмкіндік алады: өзінің өмір қауіпсіздігіне жауаптылығын, денсаулығына, отбасына, өміріне, табиғатқа, жалпы адаммен қарым-қатынас құндылығын, мейірімділік және шынайылықты түсіну. Бұл құндылықтар жеке тұлға мотивациясының негізгі факторы ретінде мінез-құлық пен іс-әрекетін жетілдіреді. Орта білім берудегі құндылықтардың идеялық негізі – "Мәңгілік ел" ұлттық идея құндылықтары болып табылады. Орта білім беру құндылықтары: қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік, құрметтеу, ынтымақтастық, еңбек және шығармашылық, ашықтық, өмір бойы білім алу болып айқындалған. Оқу іс-әрекетінде білік пен дағдыны меңгерту барысында қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрі ескеріледі.

31. Жеке тұлғаға бағдарлану тәсілінің мақсаты оқу процесін жекешелендіру болып әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабақтарында білім алушының жеке тұлғасын жан-жақты дамыту және үйлесімді қалыптастыру, тұлғаның әлеуметтік маңызды қасиеттерін тәрбиелеу, шығармашылық қабілетін ашу, (еңбекқор, ұқыптылық, шыдамдылық, өз өмір қауіпсіздігіне жауапкершілікпен қарау, қойылған мақсатқа жетуге ұмтылу, сыпайы болу, ұрыс-керістердің болуына жол бермеу), психикалық процестің эмоционалды ерік-жігер сферасын түзетуге (логикалық және көрнекі ойлау, есте сақтау) және полисенсорлық қабылдауын дамытуға мүмкіндік береді. Жеке тұлғаға бағдарлану тәсілі қалыпты деңгейде дамыған адамдардың күнделікті өмір ортасына қосылуға дайын адам мінез-құлқының жаңа моделін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

32. Іс-әрекеттік тәсіл әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабағында практикалық білік пен дағдыны дамыту мен түзетуді жүзеге асырады. Оқытудың ең тиімді әдістері ақпараттық-рецептивті, ізденушілік, репродуктивті болып меңгерген тақырыпты бірнеше рет бекітуге және белсендірілген дағдыға дейін жеткізуге ықпал ету. Практикалық әрекеттің негізгі түрі білім алушының теориялық білімдерін тәжірибеде қолдануға мүмкіндік беретін практикалық жаттығу, тренинг, экскурсия болып табылады:

1) өмір қауіпсіздік техникасын меңгеруге, қыздырғыш құралдарды қолдана білуге, электрлік және механикалық құралдарды, өткір және тікенек заттарды, сонымен қатар шыны ыдыстарды қолдана алу дағдыларын қалыптастыруға үлкен көңіл бөлінеді. Білім алушылардың әртүрлі практикалық тапсырмаларды орындау кезінде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтауын үнемі үйретуге көңіл бөлінеді;

2) іс-әрекеттік тәсілінде ойын технологиясына көңіл бөлінеді: ойын-саяхат, сахналық ойын, нақты сюжеттік ойын, еркін берілетін сюжеттік ойын, алдын ала

үйретілген сахналық қойылым, дидактикалық ойындар. Көзі көрмейтін білім алушы ойын барысында қоршаған әлемді таниды, ұжымдағы басқа адамдардың пікір тыңдауға, мақұлдауға, нәтиже жасай білуге икемделеді. Ойын түрлерін оқытудың әдісі ретінде қолдану білім алушылардың танымдық қызығушылығын белсендіруге мүмкіндік береді. Ойын барысында шынайы заттарды және тифлотехникалық құралдарды қолданады.

33. Деңгейлеп оқыту тәсілі әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлаудағы деңгейлеп оқыту тәсілі білім алушының жас ерекшелігіне, психикалық, дене дамуына, офтальмологиялық аспектісіне, көру қабілетінің мүмкіндігіне, ауытқушылықтардың сәйкестігіне қарай әртүрлі топ білім алушылары үшін мамандандырылған оқу процесі болып табылады. Ол екі топқа бөлінеді: қалдық көретін және мүлдем көрмейтін, нашар көретін:

1) деңгейлеп оқыту тәсілі білім алушының көру және өз-өзіне қызмет көрсету дағысына қарай үш топты ерекшелейді; бірінші топ, оқу материалын өзбетінше және толық меңгеруге қабілеті бар білім алушылар; екінші топ, оқу материалын меңгереді, бірақ оны орындау барысында қателіктер жіберетін білім алушылар; үшінші топ, оқу материалын жартылай меңгереді және оны өз бетінше іске асыра алмайды. Бұл топтағы білім алушыға жеке түзету жұмыстары жүргізіледі;

2) деңгейлеп оқыту жұмысын ұйымдастыруда қойылатын талап бұл- мұғалімнің көмегімен, танымдық қызығушылық пен күрделілігіне қарай деңгейленіп берілген тапсырмалар қолдану болып табылады.

34. Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлауға оқыту барысында коммуникативті тәсіл білім алушы, педагог және құрдастарымен, ересек адам және қамқор көрсететін адамдардың арасындағы сөйлесім әрекетінде, қабілеті және дағдысы процесіндегі ақпаратты хабарлау және білімдерімен алмасуы. Коммуникациялық қызмет сезімге негіз болатын мейірімділік, инабаттылыққа сай тұлғаралық өзара қарым-қатынасқа түседі. Басқа қатысушылармен сұхбаттасу қарым-қатынасы процесінде тіл арқылы оқу және іскерлік серіктес болу, құрдастарының шешімдерін мақұлдау, өз ойларымен және идеяларымен алмасу жолында сұхбаттасуды жүргізу, сөйлеу тілін қолдану барысында өрескел қателіктер жіберуге жол бермеу.

35. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану (бұдан әрі - АКТ):

1) АКТ-ны қолдану құзыреттілігі білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынаста технологияларды сенімді және шығармашыл түрде қолдана білуін қамтамасыз етеді;

2) ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен GPS, мультимедиялық ресурстар мен АКТ-ны, интерактивті тақталарды қолдану оқу процесін белсенділендіруге, сонымен қатар, педагог пен білім алушының өзара қарым-қатынас жасауы мен серіктес болуына септігін тигізеді;

3) ақпарат алу, алмасу, іздеу үшін Интернет-ресурс, ұялы телефон, онлайн түрін, оқытудың виртуалды ортасын қолдануға міндетті.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. Пән бойынша түзету циклі негізінде арнайы оқытып және тәрбиленетін білім алушылардың жетістіктерін бағалау сапалық-бейнелік, эмоциялық сипатқа (өз мүмкіндіктеріне құрыс көзқарас қалыптастыру) ие болып даму жетістіктерінің мониторингінде болады.

37. Бағдарлама бойынша оқытудың нәтижесі үш деңгейде және белігі бір сипатқа ие :

- 1) меңгеруге ынталанады;
- 2) ересек адамның, құрдастарының көмегімен меңгереді;
- 3) басқарушы құзыреттілік негізінде өзбетінше меңгереді.

5-тарау. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

39. Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау бойынша тапсырмалар бағдарламада қарастырылған барлық теориялық және практикалық жұмыстар түрін толық орындауды қамтамасыз ететін арнайы жабдықталған кабинетте жүргізіледі. Кабинеттерді ұйымдастыру кезінде барлық санитарлық-гигиеналық нормалар мен өмір қауіпсіздік ережесі сақталады. Кабинет дауыстық қолдауымен тұрмыстық және техникалық құралдармен жабдықталады.

40. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәнін оқыту екі бағыттан тұрады:

1) мектеп-интернет жағдайында күнделікті өмірлік дағдыларды қалыптастыру. Бір уақытта әртүрлі тұрмыстық заттармен іс-әрекет жасай білу дағдысын, тұрмыста мәдени мінез-құлық дағдыларын (ересек адамның сирек көмек көрсетумен көптеген күнделікті іс-әрекеттерді орындауына байланысты "физикалық тұрғысынан тәуелсіз") қалыптастыру.

2) қойылған мақсаттан жоғары, білім алушылардың өзбетінше өмір сүру барысына білім-білікті игеру. Бұл бағыт адамның әлеуметтік-тұрмыстық қызметтер (қызмет, мекеме және ұйым) саласымен, мектепте, отбасында, қоғамдық орындарда мәдени мінез-құлықтарға тәрбиелеу, қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру.

41. Жағымды мотивацияны қалыптастыру мен даңдыларын бекіту үшін сабақтың стандартқа сай емес түрлерін қолдану ("Мойдодыр сабақтары", "Күлше қыз сабақтары", "Білгіш аспаздың рецептері", "Дәрігер Айболиттің кеңестері") және зейін, ойлау қабілеттерін дамытуға бағытталған түзету ойындары: "Пайдалы - зиянды", "Дұрыс

жауапты тап", "Ойлан тап", "Әңгімені (ертегіні) жалғастыр (аяқта)", "Болады-болмайды" сияқты.

42. Көру қабілеті төмен (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша сабақтарының мазмұны төмендегідей бөлімдерден тұрады:

1) "Жеке бас тазалығы" тақырыбы көрмейтін білім алушылар үшін өте маңызды, өйткені олар жекебас тазалығы туралы алғашқы бастапқы ережелерін, адам көп жиналатын орындарда өздерін ұстай білу ережелерін меңгереді. Көз көру қалдығын сақтау мен теріге күтім жасау, өз денсаулығын сақтау және нығайту;

2) "Киім және аяқ киім" тақырыптарын өту барысында білім алушылар киім мен аяқ киімді күтудің дағдыларына ие болады. Әр мезгілге байланысты киім таңдай білуге үйренеді;

3) "Тамақтану" тақырыбы бойынша сабақтар: тамақ өнімдерінің негізгі түрлерімен танысу, оларды сақтау ережелері, ас үй жабдықтарымен танысу, қарапайым тағамдарды әзірлеу дағдысы, тамақ ішу мәдениеті. Тамақ түрлерімен жақын таныс болу сақталған анализаторлар жұмысын белсенділендіреді, оның ішінде сипап сезу, дәм сезу ;

4) "Пәтер – үй": үйлердің түрлері. Бөлмелер, үй бөлмелерінің қызметі, жиһаз. Пәтер-үйде тазалық сақтау. Үйлердегі жарық пен жылыту. Бөлмелердің ішкі көрінісі;

5) "Отбасы", "Мінез-құлық мәдениеті" тақырыптарында отбасындағы, сыныптағы, топтағы, қоғамдық жерлердегі өзара қарым-қатынас орнатудың жолдары мен тәсілдері ашылады, үстел басында, театрға, киноға, мұражайларға, дүкендерге барған уақыттағы өзін ұстай білу ережелері бекітіледі;

6) "Көлік" тақырыптарын өтуінде көшеде жүру тәртібі дағдылары, жол жүру ережелері бекітіледі, білім алушылар қала көліктерінің әр түрімен, метромен танысады;

7) "Байланыс құралдар" сөйлеу тілі және сөйлеу тілі емес коммуникациялық білік пен дағдыны қалыптастырады. Ғаламтор мен ұялы телефонның біздің өмірімізге әкелген үлкен әсеріне байланысты білім алушылардың байланыс құралдарын пайдалануын қалыптастыруға зор мән беріледі, сондықтан "Байланыс құралдар" тақырыбы 4 сыныпта әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлаудың негізгі курсы болады;

8) "Сауда" – бұл тақырыптар көрмейтін және нашар көретін білім алушылар бойында алғашқы сауда жасай білу дағдыларын қалыптастырады; ең басты тағам түрлері мен киімнің бағасын білу, отбасы қаржысын үнемдеп жұмсауға үйретуге мүмкіндік жасайды;

9) "Денсаулық" тақырыбы бойынша түзету сабақтары тек білім алушылардың білім білік дағдыны меңгертіп қана қоймай шынайы өмірде өз меңгерген білім мен біліктілікті жүзеге асыру, мотивациялық аймағының құрылуына бағытталған. Педагог

білім алушылар өздерін танып, зерттей отырып, өз бойындағы ерекшеліктерін қабылдап, өз денсауығына жауапты қарап, белсенді денсаулық сақтауды жүзеге асыруға психологиялық тұрғыда дайын болу.

43. "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау" пәні бойынша оқыту бөлімдер негізінде ұйымдастырылған:

1) сынып бойынша оқыту мақсаттарына сәйкес күтілетін нәтижелер алуда бөлімдер бөлімшелерге бөлінген: білік пен дағды, білім мен түсіну. Оқытудың мақсаты әр бөлімшелерде көрсетілген. Бұл әр мұғалімнің білім алушының қу жетістігін бағалауға және өз жұмысын жоспарлауға, сонымен қатар оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Жеке бас тазалығы	1.1 Күн тәртібі, оны орындау 1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы 1.3 Көз гигиенасы
2	Киім және аяқ киім	2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы 2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы 2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау
3	Пәтер – үй	3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері 3.2 Үйді таза ұстау мазмұны
4	"Отбасы"	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу 4.2 Отбасындағы мінез-құлық тәртібі
5	Сауда	5.1 Дүкендер және оның мәні 5.2 Ақша түрлері
6	Байланыс құралдар	6.1 Байланыс түрлері және оның мәні 6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері
7	Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы
8	Мінез-құлық мәдениеті	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру 8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру
9	Тамақтану	9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы

		9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы 9.3 Асты даярлау
10	Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі 10.2 Үй дәрі қорапшасы және оның мәні мен қолдану

44. Бағдарламадағы оқыту мақсаты түзетулер құрады. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында "1" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

45. Оқытудың мақсаттық жүйесі:

1) "Жеке бас тазалығы":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Күн тәртібі, оны орындау	0.1.1.1 күнтәртібін білу және сақтай алу 0.1.1.2 Интернат жағдайында тамақтану уақытын және орнын білу (танғы, түскі, кешкі ас) 0.1.1.3 А с ү й құралдарын сипап тану	1.1.1.1 күнтәртібін сақтау 1.1.1.2 А с ү й құралдарын қолдану дағдыларын меңгеру (қасық, стаканды дұрыс ұстау)	2.1.1.1 күнтәртібінің негізгі функцияларын орындау 2.1.1.2 үстел үстінде мінез-құлық мәдениетін сақтау (тағамды ұқыпты қабылдау, тамақтану кезінде сөйлеспеу, шалпылдатай жеу)	3.1.1.1 күнтәртібін құру және орындау 3.1.1.2 тамақтанудың негізгі талаптарын сақтау (нанды үнемдеу, тамақты таусып жеу)	4.1.1.1 адамның толыққанды өмір сүру үшін күнтәртібінің қажеттілігін түсіну және сақтау 4.1.1.2 күн әртібіне сәйкес белгілі уақытта мінез-құлық мәдениетін сақтай отырып тамақтану
1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың	0.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі (тісті жуу, жуыну, сүртінуді білу) 0.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет	1.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі (тісті жуу, жуыну, сүртінуді білу) 1.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет орамал, орамал) анықтау 1.1.2.3	2.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың (тісті жуу, жуыну, сүртінуді білу) дағдыларын сақтау 2.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет	3.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігін (тісті жуу, жуыну, сүртінуді білу) сақтап орындау 3.1.2.2 адамның негізгі дене мүшелерін және оны	4.1.2.1 өзбетінше ешкімнің көмегінсіз таңертеңгі және кешкі дәретхананың (тісті жуу, жуыну, сүртінуді білу) берілген тәртіптегі реттілікпен орындау

реттілігі, дене гигиенасы	орамал, орамал) білу 0.1.2.3 өзінің және схема түріндегі бейнеден дене мүшелерін көрсету және атау	қол жуғышты пайдалану; қол жуу барысында орындалатын (сипап сезу арқылы қабылдауды қалыптастырудың негізгі құралы ретінде қолға мұқият қарау) іс-әрекеттің реттілігін дұрыс орындау	орамал, орамал) тағайындалуы бойынша қолдану 2.1.2.3 душты қолдану, душты қолдану барысында өмір қауіпсіздік ережесін сақтау	қызметтерін а т а у , денсаулыққа адамның жеке өзі жауапты екенін түсіну	4.1.2.2 денсаулықты нығайту және сақтау үшін жеке гигиена ережесінің сақталатынын саналы түрде түсіну
1.3 Көз гигиенасы	0.1.3.1 адамның өмір әрекетінде басты мүшесі болып табылатын көздің маңызды рөл алатын білу 0.1.3.2 көзілдіріктің қажеттілігін, оны көзге тағудың негізгі ережесін білу 0.1.3.3 көзге арналған қарапайым жаттығуларды орындау	1.1.3.1 көру қабілетіне ұқыптылық көрсету қажеттілігін түсіну 1.1.3.2 ж е к е гигиеналық заттар арқылы жұғатын көз ауруларын білу 1.1.3.2 көзге қысым түсіру жағдайында жасалынатын көзге арналған жаттығулар	2.1.3.1 өз жұмыс орынын дұрыс жарықтандыру; кітап тіреуішін қолдану, хат жазу үшін қарапасты қолдану ; көзге күш түсірудің ережесін сақтау 2.1.3.2 түзету оптикалық құралдарды (көзілдірік, лупа, линза) ұқыптылық танытып күту	3.1.3.1 телебағдарламаларды көрудің уақыты мен дұрыс оытыру ережесін сақтау; (биноклем, моноклем) қолдану 3.1.3.2 ж ұ м ы с орынында столға қоятын шамды дұрыс бағытта қою 3.1.3.3 к ө з бұлшықеттерін нығайту үшін гимнастика жасау	4.1.3.1 компьютермен жұмыс жасау барысында көзді күту ережесін сақтау және көзілдірікті қолдану, мектеп күнтізбесін сақтау; көзге бөтен заттар түскен жағдайда медицина қызметкерлерінің көмегімен көзді жуу

2) "Киім және аяқ киім":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.2.1.1 киім түрлері білу (мезгіл бойынша) және вербалды бейнелеу	1.2.1.1 киім түрлерін (мезгіл бойынша) тану және вербалды бейнелеу	2.2.1.1 киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру, сипаттау бойынша киімді тану және атау	3.2.1.1 мезгіл киімдер түрлерін түсіну және таңдау 3.2.1.2 Алуантүрлі түймелерді білу және ірі түймелерді тағу,	4.2.1.1 өз бетінше ересек адамның көмегінсіз заттарды, киімдерді тану, анықтау, сипаттау, салыстыру,

2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы	0.2.1.2 дұрыс және реттілікпен киіну, шешіну; ("Қуыршақты киіндір және шешіндір" дидактикалық ойын арқылы өз икемділіктерін көрсету)	1.2.1.2 дұрыс және реттілікпен киіну, шешіне алу; ("Қуыршақты киіндір және шешіндір" дидактикалық ойын арқылы өз икемділіктерін көрсету)	2.2.1.2 сипап сезу арқылы киімнің оң және теріс жағын анықтау 2.2.1.3 Киімді сақтау тәсілін білу (жеке шкафына іліп, бүктеп қою)	ағыту (одан кейін киімдегі кіші түймелерді, ілмек, батырма, жабысқақ) 3.2.1.3 Әртүрлі киімдерді бүктеу тәсілдерін қолдану (бет орамалы, іш киім, шалбар, юбка, жейде)	киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру 4.2.1.2 өзбетінше әртүрлі ілмектері бар киімдерді тағу және ағылту 4.2.1.3 өзбетінше киініп, шешініп, киімдер өз шкафтарына ұқыпты және дұрыс (салу) орналастыру
2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы	0.2.2.1 аяқ киім түрлерін (мезгіл бойынша) білу және вербалды сипаттау 0.2.2.2 оң және сол жақ аяқ киімін анықтау ("Жұбын тап" дидактикалық ойын барысында өз икемділігін көрсету) 0.2.2.3 дұрыс киіне алу және білу ("Қуыршақты киіндір" дидактикалық ойын барысында өз икемділіктерін көрсету)	1.2.2.1 аяқ киім түрлерін тану (мезгіл бойынша); 1.2.2.2 ұқсас аяқ киімдерінің жұптарын жұптау; 1.2.2.3 аяқ киімді дұрыс кию	2.2.2.1 аяқ киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру, сипаттау бойынша киімді тану және атау 2.2.2.2 сақталған анализаторларды қолдана отырып аяқ киім бөліктерін анықтау және сипаттау (қоныш, табан, өкше, аяқтың ұшы) 2.2.2.3 дұрыс киініп, шешіну, қажетті жағдайда аяқ киім қасығын қолдану	3.2.2.1 мезгіл бойынша (қысқы, жазғы) аяқ киім түрлерін түсіну және таңдау 3.2.2.2 нақты бір түрдегі аяқ киімді таңдау; өз икемділіктерін көрсету. 3.2.2.3 бантик, бауды ағылту, қайта байлау тәсілдерін қолдану	4.2.2.1 өз бетінше ересек адамның көмегінсіз заттарды, аяқ киімдерді тану, анықтау, сипаттау, салыстыру, киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру 4.2.2.2 Аяқ киімінің тағайындалуы бойынша өзбетінше таңдап алу (далаға, үйге, күнделікті, мерекелік, дене шынықтыруға сай)
		1.2.3.1 таза және кір киімдер мен аяқ киімдердің	2.2.3.1 сипап сезу арқылы таза киім мен аяқ	3.2.3.1 өз киімдері мен аяқ киімдерін таза ұстауға қадағалау 3.2.3.2 кір жуу үшін жуу құралдарын таңдау және қолдану	4.2.3.1 киімдері мен аяқ киімдерін таза ұстай білуді түсіндіру 4.2.3.2 сақталған анализаторлар мен өмір қауіпсіздік ережесін сақтау

2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау	0.2.3.1 таза және кір киімдер мен аяқ киімдердің белгісін білу	белгісін білу және түсіну 1.2.3.2 кір жуу қызмет түрлерін және тағайындалуын білу	киімнің белгісін анықтау 2.2.3.2 сыртқы киім мен аяқ киімге дұрыс күтіп ұстай білу	3.2.3.3 түймені тігу үшін ине және жіпті қолдану, өмір қауіпсіздік ережесін сақтау	арқылы ұсақ заттарды өзі қолмен жуу; үтікті қолдану, кептіру, киімдерді бүктеп салу, киімдерді қайта жөндеу.
	0.2.3.2 кір жуу қызмет түрлерін және тағайындалуын білу	1.2.3.3 киімдерді тазалап жуудың құралдарын білу 1.2.3.4 аяқ киімді жуу мен тазалаудың құралдарын білу (сипап сезу арқылы қабылдауын қолдану)	2.2.3.3 сабын мен жуу ұнтақтарын қолдану 2.2.3.4 киімдерді жуу және кептірудің ережесін білу 2.2.3.5 өз аяқ киіміні тазалай білу	3.2.3.4 кір жуу машинасын қолдану арқылы шынайы және шынайы емес матадан жасалынған бұйымдарды жуу ережесін білу; көру қабілеті тұрақты көретін көмекшімен кір ж у у машинасымен жуу тәртібін білу	4.2.3.4 Практикада кір жуу машинасын қолдана білу; көру қабілеті тұрақты көретін көмекшімен кір ж у у машинасымен жұмыс жасау барысында қолданылатын басқыштарды тактильді (колмен сипап сез) анықтау

3) "Пәтер – үй":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Үй-пәтрелердің түрлері	0.3.1.1 үй түрлерін білу 0.3.1.2 өз үйінің нөмерін, пәтерін, көше атауын білу	1.3.1.1 әртүрлі үй ғимараттарын білу және вербалды сипаттау 1.3.1.2 өз үйінің нөмерін және көше атауын, қанша қабат және неше бөлме бар екенін, сонымен қатар мектеп мекен жайын атау 1.3.1.3 бөлмелер мен мектеп кабинеттерінің бөлімдерін білу	2.3.1.1 сипаттау бойынша үй ғимараттарын атау, түрлеріне қарай топтастыру 2.3.1.2 мектептің негізгі бөлмелері туралы ақпаратты жалпылау, көріп қабылдаудың картасын құру	3.3.1.1 өз мектебінің және пәтерінің орналасу орнын атау және сипаттау; "Бағдарлау" құралында өз пәтерін сызу 3.3.1.2 Қазақ үй – қазақтың ұлттық үйін көрсету (киіз үйдің жабдығы)	4.3.1.1 өз үйінде және мектеп ғимараттары бойынша атауларды түсіну және табу; мектептің бір бөлмесі туралы презентация жасау 4.3.1.3 практикалық сабақ: этнографиялық музейге саяхаттау, қазақ үйді зерттеу, қазақ үйдің тұрмыстық жағдайымен танысу

3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	0.3.2.1 пәтерді және мектеп бөлмелерін тазалаудың қарапайым дағдыларын білу (шүберек, сыбыртқыны қолдану)	1.3.2.1 пәтерді жинау бойынша қарапайым іс-әрекеттерді орындау (шаңды сүрту, еденді сыпыру)	2.3.2.1 анализаторлард ың көмегімен тәртіпсіздікті байқау	3.3.2.1 тәртіпсіздіктің себептерін анықтау	4.3.2.1 өзбетінше бөлмедегі тазалық пен тәртіпті сақтау
		1.3.2.2 бөлмеде санитарлық-гиги еналық талаптарды сақтау (желдету, шан сүрту)	2.3.2.2 дымқыл және кұрғақ үй жинаудың реттілігін және маңыздылығын білу	3.3.2.2 практикада дымқыл және кұрғақ үй жинаудың талаптарын білу және қолдану	4.3.2.2 жуу және тазалау құралдарын пайдалану барысында өмір қауіпсіздік ережесін сақтау
		1.3.2.3 жұмыс орындағы сөмкенің ішін жинастыру	2.3.2.3 үй жағдайындағы бөлмелерге қойылатын гигиеналық талаптарды (ж елдету, қажетті температураны сақтау, жарықтандыру, шаңды сүрту) практикада қолдану	3.3.2.3 шаңсорғышты пайдалана алу және өмір қауіпсіздік ережесін сақтау	4.3.2.3 шаңсорғышты практикада қолдану
				3.3.2.4 жинау барысында офтальмо-гиги еналық талаптарды сақтау	4.3.2.4 адам үшін бөлмедегі тазалықтың болуының маңыздылығын түсіну

4) "Отбасы":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	0.4.1.1 өз отбасының құрамын, жақын туыстарының есімдері мен әкесінің атын, олардың жасын білу, немен айналысатынын білу	1.4.1.1 өз отбасының құрамын, жақын туыстарының есімдері мен әкесінің атын, олардың жасын білу, немен айналысатынын білу туыстық қатынасты білу (ана, әке, аға апай)	2.4.1.1 жақын туыскандар туралы мәлімет білу (тәте, аға, туысқан жиен). отбасының жеке қарым-қатынасы	3.4.1.1 ата-анасының жұмыс орыны олардың атқаратын міндеттері туралы әңгімелеу және түсіндіру	4.4.1.1 отбасының берік болуының маңыздылығын түсіну; презентациясы "Менің отбасым" негізінде өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну
		1.4.2.1 отбасылық салтанатты және дәстүрлі	2.4.2.1 отбасы мүшелері арасындағы күнделікті	3.4.2.1 әртүрлі отбасылық жағдаяттарда өз-өзің ұстай білу, ата-аналарына	4.4.2.1 отбасылық дәстүрлерді,

4.2 Отбасындағы мінез-құлық тәртібі	0.4.2.1 отбасындағы мінез-құлық ережелерін білу	мерекелерде қарапайым міндеттерді атқару және қатысу 1.4.2.2 отбасылық салтанатты кеш өткізуде мінез-құлық тәртібін сақтау	шаруашылық-тұрмыстық міндеттерді бөліп атқарылатынын білу; 2.4.2.2 отбасындағы өз құқығы мен міндеттерін білу; сюжеттік-рөлдік ойын "Отбасы"	сыйластықпен қарау, достарымен ұрыс-керіске түспеуге ынталану өмірлік жағдайды үлгі жасай білу 3.4.2.2 парта бойынша өз сыныптасына мейірімділік пен сыпайлық қатынаста болу	қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлерін сақтау; өз бетінше нүктелі рельефті шрифтпен безендірілген мерекелік ашық хат дайындау

5) "Сауда":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Дүкендер және оның мәні	0.5.1.1 дүкеннің негізгі түрлерін: (азық-түлік, шаруашылық, кітап дүкендері, супермаркеттер) олардың атауларын білу 0.5.1.2 сауда қызметкерлерінің мамандығын білу: сатушы-кеңесші, кассир, бақылаушы.	1.5.1.1 дүкеннің негізгі түрлерін: (супермаркет, гипермаркет, минимаркет) олардың атауларын білу 1.5.1.2 "Дүкен" сюжеттік-ойын барысында қарапайым сатып алу процесін орындау	2.5.1.1 дүкен түрлерін және оның тағайындалуы вербальды сипаттау және анықтау 2.5.1.2 дүкенде өзін-өзі ұстау тәсілін таңдау (тауарды сатып алу барысында кезекте тұру) 2.5.1.3 көру қабілеті қалыпты көмекшімен жеке тауарлардың бағасын біліп сатып алу үрдісін орындау	3.5.1.1 өндіріс кәсіптік дүкендер түрлерін және оның тағайындаулыларын түсіну және ажырату 3.5.1.2 практика кезінде дүкен қызметкерлерімен (сатушы, кассир) қарым-қатынас жасау мінез-құлық ережесін қолдану 3.5.1.3 дүкендерден тауар сатып алу, негізгі азық-түлік пен бірінші қажеттіліктегі тауарлар бағасын білу	4.5.1.1 тауар сатып алудың негізгі ережелерін меңгеру; қолдануға кепілдік беретін мерзімін қарай отырып, қажетті тауарды таңдап берілген сақтау; тұтынушының талаптарына сәйкес емес тауарды қайтарып беру
			2.5.2.1	3.5.2.1 көру және тактильды	4.5.2.1 ақшамен сатып алу; жақын

5.2 Қағаз ақша			Қазақстан Республикасының негізгі қағаз ақша және теңгелерін түсіну және білу	қабылдаудың көмегімен қағаз ақша түрлерін анықтау (шаблон бойынша)	маңдағы супермаркетке саяхат жасау, қағаз ақшамен төлеу

6) "Байланыс құралдары":

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	0.6.1.1 Үй телефондарының қызметін білу	1.6.1.1 телефон түрлері білу (үй, ұялы, телефон – автомат) 1.6.1.2 үй телефон номерін, ата-ананың телефон номерін және жедел жәрдем телефон номерін білу	2.6.1.1 байланыстың негізгі түрлерін (почта, телеграф, телефон, ұялы байланыс, спутниктік байланыс, дыбыс шығаратын телефон) білу	3.6.1.1 почта қызметін түсіну; почта түрлері (хат, ашық хат, телеграмма); почтаға экскурсия жасау 3.6.1.2 мұғалімнің көмегімен мерекелік ашық хат таңдау және сатып алу	4.6.1.1 қазіргі қоғам өміріндегі телефоның қажеттілігін және әр байланыс түрлерінің ерекшеліктерін түсіну
6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	0.6.2.1 К.Чуковского "Телефон" өлең сахыналық ойын ойнау арқылы телефонмен сөйлесу барысын тыңдау, микрофонға бағытталып, ақырын сөйлеу	1.6.2.1 Үй телефондарын қолдана алу, байланыстың бос және бос емес екендігін ажырату	2.6.2.1 үй, ұялы телефондарын қолдана алу 3.6.2.2 телефонмен сөйлесу барысында сөйлеу тілі мәдениетін сақтау	3.6.2.1 сақталған анализаторлардың көмегімен практикада үй, ұялы телефондардан номерлерді терудің ережесін қолдана отырып, байланысқа шығу	4.6.2.1 Байланыс құралдары: төтенше жағдайларда телефон қолдану (пайдалану). Өрт қызметі. Полиция. Жедел жәрдем. Газ 4.6.2.2 жедел телефон соғудың себебін түсіндіру

7) "Көлік":

8-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		1.7.1.1 адам өміріндегі көліктердің	2.7.1.1	3.7.1.1 қала бойынша саяхаттау кезінде қалалық көліктерді	4.7.1.1 көмек көрсететін адаммен алуан түрлі қоғамдық

7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	0.7.1.1 көліктің негізгі түрлерін және оның тағайындалуын білу 0.7.1.2 қоғамдық көлікте өзін-өзі ұстау ережесін білу 0.7.1.3 жолда жүру белгілерін ажырату және ережесі сақтау	алатын орнын түсіну; көліктерді топ бойынша топтастыру (жер үстіндегі, ауадағы, судағы, жүк таситын көлік түрлері); көлік әлеміне саяхаттау ойыны 1.7.1.2 жолда жүру белгілерін ажырату және ережесі сақтау, түсіну 1.7.1.3 жарты көше атауларын білу (тротуар, жаяу өту), көшеде жүру ережесін білу 1.7.1.3 көшеде, көлікте тазалық сақтау	есту және көру анализаторлары н қолдана отырып көліктерін түрлерін анықтап, сипаттау; көлік жолдарына экскурсия жасау 2.7.1.2 көлік қоғамдық ортасында мінез-құлық тәртібін сақтау (көлікке міну және түсу ережелері); макеттердің көмегімен көше құрылымын моделдеу және онымен жүрудің қауіпсіз жолдарын таңдау	қолдана білу дағдыларын меңгеру; 3.7.1.2 көлікке міну және түсу және аялдамадағы жүріс-тұрыс ережелерін сақтаудың практикалық дағдыларын меңгеру 3.7.1.3 қалааралық көліктер түрлерін, вокзал және оның тағайындалу қызметтерін білу 3.7.1.4 өз еліне сүйіспеншілік Қазақстанның табиғи байлықтарына және рухани мұраларына мақтаныш сезімін таныту	түрлерін қолдану, қажетті жағдайда көру қабілеті қалыпты адамдардан көмек сұрау 4.7.1.2 жол ақысын төлей білу; көшеде, көлік ішінде тазалық сақтау, жалпы а да м и құзыреттіліктер ді меңгеру 4.7.1.3 метроның негізгі құрылымдық элементтерін (тактильді жол, эскалатор) білу және ұсыну метро ішінде экскурсия (метрода дұрыс мінез-құлық ережелерін жетілдіру)

8) "Мінез-құлық":

9-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	0.8.1.1 әртүрлі жағдайда құрдастарытары мен (қыздар мен ұлдар), үлкен адамдармен (таныс және бейтаныс) кездесу мен қоштасу	1.8.1.1 кездесу мен қоштасу кезінде мінез-құлық мәдениетінің негізгі нормаларын меңгеру 1.8.1.2 үлкен адамдар мен құрдастарына сыпайы назар аудару білу; " Ағай", "Апай"	2.8.1.1 үлкен адамдармен, құрдастарытары мен сыпайлық танытып сөйлесу; этикет сөйлеу тілінің басты талабы екенін білу 2.8.1.2 қоғамдық орындағы (театр , клуб, музей орталығында,	3.8.1.1 мінез-құлық мәдениет стратегиясын таңдау және талдау 3.8.1.2 қоғамдық ортадағы мінез-құлық ережелері туралы білім алу және қолдану 3.8.1.3	4.8.1.1 меңгерген мінез-құлық ережелердің көмегімен басқа адамдарды және өзін басқара алу 4.8.1.2 рухани-адамгершілік мәдени, жалпы адами құндылықтар, салт-дәстүр туралы білімге қатысты екенін саналы түрде түсіну;

	барысында өзін дұрыс ұстай білу	қазақтың ұлттық сыпайы назар аударуды қолдану	театрда үзіліс кезінде) мінез-құлық ережелерін білу	мінез-құлық мәдениетінде қазақтың ұлттық салт-дәстүрі мен әдет-ғұрыптарын сақтау	қоршаған ортаға, үлкен адамдарға көңіл бөлу және сыйластықпен қарау
8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	0.8.2.1 партада, үстелдің үстінде тұзу отыру, өз денесін (арқа бөлігін) тік ұстауын қадағалай білу	1.8.2.1 өз денесін (арқа бөлігін) тік ұстауын қадағалау, отыру және тұру қалпында денесін ұстау	2.8.2.1 денені тік ұстау (столдың үстінде дұрыс отыру, салфетканы қолдану, ұқыпты және сыпайы тамақты жеу) қажеттілігінің маңыздылығын түсіну	3.8.2.1 әдемі жүре білу және жеткілікті деңгейде жестикуляцияны қолдану	4.8.2.1 сыртқы келбетін қадағалау (отыру қалпында денесін тік ұстау, әдемі жүру, келбетінің және киімінің ұқыпты болуы)

9) "Тамақтану":

10-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
9.1 Өртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	0.9.1.1 тағамдардың негізгі түрлерін білу 0.9.1.2 мектептің асханасына; ("Мен аспазшы" сюжеттік-рөлдік ойын)	1.9.1.1 алуан түрлі тағам түрлерін және оның адам өміріндегі маңыздылығын білу 1.9.1.2 күнделікті таңғы ас, түскі ас, кешкі аста берілетін негізгі тамақ түрлерін таңдай алу	2.9.1.1 азық-түліктерді топтары бойынша (көкініс, жеміс, еті, сүт, нан өнімдері) топтастыру 2.9.1.2 денсаулық сақтау үшін тамақтану ережесі мен тамақты қабылдаудың рөлін түсіну 2.9.1.3 тамақтану тағамдарын (нан, тағам қоятын сөре, тоңазытқыш) сақтау мен санитарлық-гигиеналық талаптарды білу	3.9.1.1 тағамдарды сыртқы түрі, дәмі, иісі, консистенциясы бойынша анықтау 3.9.1.2 адам өмірі үшін азық-түлік қорының маңыздылығын түсіндіру 3.9.1.3 қазақтардың көшпенді өмір жақдайында азық-түліктерді қалай сақтау туралы Ауылдағы атаның үйінде қонақта" тақырыбында презентация	4.9.1.1 адамның денсаулығына пайдалы және зиян тағамдарды, адам өміріндегі тағамның рөлін айқындау 4.9.1.2 практикада тағамдарды сақтау ережесін қолдану және түсіну
			2.9.2.1		

9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	0.9.2.1 ыдыс-аяқ бұйымдарының атауларын, оның тағайындалуын білу 0.9.2.3 тамақтану барысында асхана құралдары мен ыдыстарын қолдану 0.9.2.2 үстел басында отырудың мінез-құлық ережесін білу	1.9.2.1 көру және тактильді қабылдаудың көмегімен ыдыс-аяқ бұйымдарының атауларын анықтау 1.9.2.2 үстел басындағы мінез-құлық ережелерін сақтау 1.9.2.3 түс қайта ішетін асқа үстелді жаю (даярлау)	көру және тактильді қабылдаудың көмегімен сипаттау бойынша асхана құралдары мен ыдыстарын атау және көрсету 2.9.2.2 меңгерген үстел басындағы мінез-құлық мәдениет ережесін және сөйлеу этикетін сақтау 2.9.2.3 өз-өзіне қызмет көрсету дағдысын меңгеру (стол даярлау, жинау)	3.9.2.1 ыдыстарды топ бойынша (асханалық, асхана, шайхана) топтастыру 3.9.2.2 таңғы ас, түскі ас, түс қайта ішетін ас, кешкі асқа үстелді жаю 3.9.2.3 тамақтанғанан кейін ересек адамның көмегінсіз үстел үстін жинау	4.9.2.1 көру және тактильді қабылдаудың көмегімен қажетті ыдыс-аяқты таңдап және түсініп үстел даярлау 4.9.2.2 үстел жаюдың дұрыс орындалғанын бағалау 4.9.2.3 қазақтың қонақ жайлылығы, салт-дәстүрін білу, қазақтың дәстүрлі асханасын ұсыну
9.3 Асты даярлау	0.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлау туралы малғұмат білу	1.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлаудың реттілігі мен ингредиенттерін білу 1.9.3.2 өмір қауіпсіздігін сақтай отырып, қолында пышақ ұстай білу	2.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлау 2.9.3.2 ас даярлау барысында гигиеналық талаптарды орындау 2.9.3.3 өмір қауіпсіздігін сақтай отырып, нан, сырды пышақпен кесу	3.9.3.1 қайнатылған және балғын көкіністерден салат даярлаудың реттілігі мен ингредиенттерін білу 3.9.3.2 асханалық электрондық құралдарды (микроволновка пеші, скороварка, мультиварка); қолдану ережесін білу; көру қабілеті қалыпты адамның көмегімен қарапайым тағамдарды қалай даярлау бөліп түсіну	4.9.3.1 қайнатылған және балғын көкіністерден салат даярлау және түсіндіру 4.9.3.2 практикада асханалық электрондық құралдарды (микроволновка пеші, скороварка, мультиварка); қолдану 4.9.3.3 көру қабілеті қалыпты адамның көмегімен қарапайым тағамдарды нұсқау бойынша жасау

10) "Денсаулық":

11-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
10.1 Денсаулық негізі	0.10.1.1 денсаулығының негізін білу (күн сәулесі, таза су, тұрақты тамақтану, дене шынықтыру жаттығулары, демалыс, тыныш ұйқы)	1.10.1.1 тұрақты тамақтану, дене шынықтыру жаттығулары, күнтізбесі, ұйқы адам денсаулығы үшін әсер ететінін айқындау	2.10.1.1 және денсаулығына өзі жауапты екенін түсіну 2.10.1.2 медициналық көмек көрсету түрлерін білу 2.10.1.3 негізгі дәрігер-мамандардың қызметі	3.10.1.1 адам денсаулығы үшін зиянды әдеттер (темекі шегу, ішімдік ішу) саналы түрде түсіну 3.10.1.2 суық тию аурулардың (маска кию, жылы кию, қолды жуу) алдын алу дағдыларын меңгеру	4.10.1.1 және денсаулығына ең бастысы өзі жауапты екенін түсіну человек 4.10.1.2 адам денсаулығы үшін зиянды әдеттерді (темекі шегу, ішімдік ішу) бағалау 4.10.1.3 Дәрілерді қабылдау тек дәрігердің кеңесімен рұқсат етілетінін білу
10.2 Үй дәрі қоры және оның мәні мен қолдану				3.10.2.1 үй дәрі қорының құрамын білу (таңатын, зарарсыздандыратын құралдар, термометр, горчица)	4.10.2.1 үй дәрі қорының құрамын кіретін (жаракатты өңдеу, сөйлейтін термометрді) медициналық құралдардың қызметін, атауын, қолдану ережесін практикада пайдалану

46. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) дайындық сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			0.1.1.1 күн тәртібін сақтай алу және білу 0.1.1.2 Интернат жағдайында тамақтану

Өзім туралы
Менің мектебім

1. Жеке бас гигиенасы	1.1 Күн тәртібі, оны орындау	уақытын және орнын білу (таңғы, түскі, кешкі ас) 0.1.1.3 ас үй құралдарын сипап тану
	1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы	0.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі (тісті жуу, жуыну, сүртінуге, тарану) білу 0.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет орамал, орамал) білу 0.1.2.3 өзінің және схема түріндегі бейнеден дене мүшелерін көрсету және атау
	1.3 Көз гигиенасы	0.1.3.1 адамның өмір әрекетінде басты мүшесі болып табылатын көздің маңызды рөл алатын білу 0.1.3.2 көзілдіріктің қажеттілігін, оны көзге тағудың негізгі ережесін білу 0 1.3.3 көзге арналған қарапайым жаттығуларды орындау
2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы	0.2.1.1 киім түрлері білу (мезгіл бойынша) және вербалды бейнелеу 0.2.1.2 дұрыс және реттілікпен киіну, шешіну; ("Қуыршақты киіндір және шешіндір" дидактикалық ойын арқылы өз икемділіктерін көрсету)
	2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы	0.2.2.1 аяқ киім түрлерін (мезгіл бойынша) білу және вербалды сипаттау 0.2.2.2 оң және сол жақ аяқ киімін анықтау ("Жұбын тап" дидактикалық ойын барысында өз икемділігін көрсету) 0.2.2.3 дұрыс киіне алу және білу ("Қуыршақты киіндір" дидактикалық ойын барысында өз икемділіктерін көрсету)

		2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау	0.2.3.1 таза және кір киімдер мен аяқ киімдердің белгісін білу 0.2.3.2 кір жуу қызмет түрлерін және тағайындалуын білу
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	3. Үй-пәтрелер	3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері	0.3.1.1 үй түрлерін білу 0.3.1.2 өз үйінің нөмерін, пәтерін, көше атауын білу
		3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	0.3.2.1 пәтерді және мектеп бөлмелерін тазалаудың қарапайым дағдыларын білу (шүберек, сыбыртқыны қолдану)
Бізді қоршаған әлем	4. Отбасы	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	0.4.1.1 өз отбасыңның құрамын, есімдері мен әкесінің атын, олардың жасын білу,
		4.2 отбасындағы мінез-құлық тәртібі	0.4.2.1 отбасындағы мінез-құлық ережелерін білу
3-тоқсан			
Саяхат	5. Сауда	5.1. Дүкендер және оның мәні	0.5.1.1 дүкеннің негізгі түрлерін: (азық-түлік, шаруашылық, кітап дүкендері, супермаркеттер) олардың атауларын білу 0.5.1.2 сауда қызметкерлерінің мамандығын білу: сатушы-кеңесші, кассир, бақылаушы.
	6. Байланыс құралдары	6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	0.6.1.1 үй телефондарының қызметін білу
		6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	0.6.2.1 телефонмен сөйлесу барысын тыңдау, микрофонға бағытталып, ақырын сөйлеу
	7. Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	0.7.1.1 көліктің негізгі түрлерін және оның тағайындалуын білу 0.7.1.2 қоғамдық көлікте өзін-өзі ұстау ережесін білу

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			0.7.1.3 жолда жүру белгілерін ажырату және ережесі сақтау
	8. Мінез-құлық	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	0.8.1.1 Әртүрлі жағдайда құрдастарытарымен (қыздар мен ұлдар),үлкен адамдармен (таныс және бейтаныс) кездесу мен қоштасу барысында өзін дұрыс ұстай білу
		8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	0.8.2.1 партада, үстелдің үстінде тұзу отыру, өз денесін (арқа бөлігін) тік ұстауын қадағалай білу
4-тоқсан			
Тағам және сусын	9. Тамақтану	9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	0.9.1.1 тағамдардың негізгі түрлерін білу 0.9.1.2 мектептің асханасына; ("Мен аспазшы" сюжеттік-рөлдік ойын)
		9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	0.9.2.1 ыдыс-аяқ бұйымдарының атауларын, оның тағайындалуын білу 0.9.2.2 тамақтану барысында асхана құралдары мен ыдыстарын қолдану 0.9.2.3 үстел басында отырудың мінез-құлық ережесін білу
		9.3 Асты даярлау	0.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлау туралы малғұмат білу
Дені саудың – жаны сау	10. Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі	0.10.1.1 денсаулығының негізін білу (күн сәулесі, таза су, тұрақты тамақтану, дене шынықтыру жаттығулары, демалыс, тыныш ұйқы)

2) 1-сынып :

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Күн тәртібі, оны орындау	1.1.1.1 күн тәртібін сақтау 1.1.1.2 ас үй құралдарын қолдану дағдыларын

Өзім туралы
Менің мектебім

1. Жеке бас гигиенасы		менгеру (қасық, стаканды дұрыс ұстау)
	1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы	1.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі (тісті жуу, жуыну, сүртінуге, тарану) білу 1.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет орамал, орамал) анықтау 1.1.2.3 қол жуғышты пайдалану; қол жуу барысында орындалатын (сипап сезу арқылы қабылдауды қалыптастырудың негізгі құралы ретінде қолға мұқият қарау) іс-әрекеттің реттілігін дұрыс орындау
	1.3 Көз гигиенасы	1.1.3.1 көру қабілетіне ұқыптылық көрсету қажеттілігін түсіну 1.1.3.2 жеке гигиеналық заттар арқылы жұғатын көз ауруларын білу 1.1.3.3 көзге қысым түсіру жағдайында жасалынатын көзге арналған жаттығулар
	2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы	1.2.1.1 киім түрлерін (мезгіл бойынша) тану және вербалды бейнелеу 1.2.1.2 дұрыс және реттілікпен киіну, шешіне алу; ("Қуыршақты киіндір және шешіндір" дидактикалық ойын арқылы өз икемділіктерін көрсету)
2. Киім және аяқ киім	2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы	1.2.2.1 аяқ киім түрлерін тану (мезгіл бойынша); 1.2.2.2 ұқсас аяқ киімдерінің жұптарын жұптау; 1.2.2.3 аяқ киімді дұрыс кию
		1.2.3.1 таза және кір киімдер мен аяқ киімдердің белгісін білу және түсіну

		2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау	1.2.3.2 кір жуу қызмет түрлерін және тағайындалуын білу 1.2.3.3 киімдерді тазалап жуудың құралдарын білу 1.2.3.4 аяқ киімді жуу мен тазалаудың құралдарын білу (сипап сезу арқылы қабылдауын қолдану)
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	3. Үй-пәтрелер	3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері.	1.3.1.1 әртүрлі үй ғимараттарын білу және вербалды сипаттау 1.3.1.2 өз үйінің нөмерін және көше атауын, қанша қабат және неше бөлме бар екенін, сонымен қатар мектеп мекен жайын атау 1.3.1.3 бөлмелер мен мектеп кабинеттерінің бөлімдерін білу
		3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	1.3.2.1 пәтерді жинау бойынша қарапайым іс-әрекеттерді орындау (шаңды сүрту, еденді сыпыру) 1.3.2.2 бөлмеде санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау (желдету, шан сүрту) 1.3.2.3 жұмыс орындағы сөмкенің ішін жинастыру
Бізді қоршаған әлем	4. Отбасы	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	1.4.1.1 өз отбасыңның құрамын, жақын туыстарыңның есімдері мен әкесінің атын, олардың жасын білу, немен айналысатынын білу туыстық қатынасты білу (ана, әке, аға апай)
		4.2 Отбасындағы мінез-құлық тәртібі	1.4.2.1 отбасылық салтанатты және дәстүрлі мерекелерде қарапайым міндеттерді атқару және қатысу 1.4.2.2 отбасылық салтанатты кеш өткізуде мінез-құлық тәртібін сақтау

3-тоқсан			
Саяхат	5. Сауда	5.1. Дүкендер және оның мәні	1.5.1.1 дүкеннің негізгі түрлерін: (супермаркет, гипермаркет, минимаркет) олардың атауларын білу 1.5.1.2 "Дүкен" сюжеттік-ойын барысында қарапайым сатып алу үрдісін орындау
	6. Байланыс құралдары	6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	1.6.1.1 телефон түрлері білу (үй, ұялы, телефон – автомат) 1.6.1.2 үй телефон номерін, ата-ананың телефон номерін және жедел жәрдем телефон номерін білу
		6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	1.6.2.1 үй телефондарын қолдана алу, байланыстың бос және бос емес екендігін ажырату
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	7. Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	1.7.1.1 адам өміріндегі көліктердің алатын орнын түсіну; көліктерді топ бойынша топтастыру (жер үстіндегі, ауадағы, судағы, жүк таситын көлік түрлері); көлік әлеміне саяхаттау ойыны 1.7.1.2 жолда жүру белгілерін ажырату және ережесі сақтау, түсіну 1.7.1.3 жарты көше атауларын білу (тротуар, жаяу өту), көшеде жүру ережесін білу 1.7.1.4 көшеде, көлікте тазалық сақтау
	8. Мінез-құлық мәдениеті	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	1.8.1.1 кездесу мен қоштасу кезінде мінез-құлық мәдениетінің негізгі нормаларын меңгеру 1.8.1.2 үлкен адамдар мен құрдастайына сыпайы назар аудару білу; "Ағай", "Апай" қазақтың ұлттық сыпайы назар аударуды қолдану

		8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	1.8.2.1 өз денесін (арқа бөлігін) тік ұстауын қадағалау, отыру және тұру калпында денесін ұстау
4-тоқсан			
Тағам және сусын	9. Тамақтану	9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	1.9.1.1 алуан түрлі тағам түрлерін және оның адам өміріндегі маңыздылығын білу 1.9.1.2 күнделікті таңғы ас, түскі ас, кешкі аста берілетін негізгі тамақ түрлерін таңдай алу
		9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	1.9.2.1 көру және тактильді қабылдаудың көмегімен ыдыс-аяқ бұйымдарының атауларын анықтау 1.9.2.2 үстел басындағы мінез-құлық ережелерін сақтау
		9.3 Асты даярлау	1.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлаудың реттілігі мен ингредиенттерін білу 1.9.3.2. өмір қауіпсіздігін сақтай отырып, қолында пышақ ұстай білу
Дені саулық – жаны сау	10. Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі	1.10.1.1 тұрақты тамақтану, дене шынықтыру жаттығулары, күнтізбесі, ұйқы адам денсаулығы үшін әсер ететінін айқындау

3) 2 -сынып:

14-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Күн тәртібі, оны орындау	2.1.1.1 күнтізбесінің негізгі функцияларын орындау 2.1.1.2 үстел үстінде мінез-құлық мәдениетін сақтау (тағамды ұқыпты қабылдау, тамақтану кезінде сөйлеспеу, шалпылдатай жеу)

Өзім туралы Менің отбасым және достарым	1. Жеке бас гигиенасы	1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы	2.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың (тісті жуу, жуыну, сүртуі, тарау) дағдыларын сақтау 2.1.2.2 жеке гигиенаның заттарын (тіс щеткасы, сабын, тарақ, бет орамал, орамал) тағайындалуы бойынша қолдану 2.1.2.3 душты қолдану, душты қолдану барысында өмір қауіпсіздік ережесін сақтау
		1.3 Көз гигиенасы	2.1.3.1 өз жұмыс орынын дұрыс жарықтандыру; кітап тіреуішін қолдану, хат жазу үшін кара пастаны қолдану; көзге күш түсірудің ережесін сақтау 2.1.3.2 түзету оптикалық құралдарды (көзілдірік, лупа, линза) ұқыптылық танытып күту
	2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы	2.2.1.1 киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру, сипаттау бойынша киімді тану және атау 2.2.1.2 сипат сезу арқылы киімнің оң және теріс жағын анықтау 2.2.1.3 киімді сақтау тәсілін білу (жеке шкафына іліп, бүктеп қою)
		2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы	2.2.2.1 аяқ киімдерді топ, түрі бойынша топтастыру, сипаттау бойынша киімді тану және атау 2.2.2.2 сақталған анализаторларды қолдана отырып аяқ киім бөліктерін анықтау және сипаттау (қоныш, табан, өкше, аяқтың ұшы) 2.2.2.3 дұрыс киініп, шешіну, қажетті жағдайда аяқ киім қасығын қолдану

		2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау	2.2.3.1 сипап сезу арқылы таза киім мен аяқ киімнің белгісін анықтау 2.2.3.2 сыртқы киім мен аяқ киімге дұрыс күтіп ұстай білу 2.2.3.3 сабын мен жуу ұнтақтарын қолдану 2.2.3.4 киімдерді жуу және кептірудің ережесін білу 2.2.3.5 өз аяқ киіміні тазалай білу
2-тоқсан			
Менің мектебім	3. Үй-пәтрелер	3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері.	2.3.1.1 сипптау бойынша үй ғимараттарын атау, түрлеріне қарай топтастыру 2.3.1.2 мектептің негізгі бөлмелері туралы ақпаратты жалпылау, көріп қабылдаудың картасын құру
		3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	2.3.2.1 анализаторлардың көмегімен тәртіпсіздікті байқау 2.3.2.2 дымқыл және құрғақ үй жинаудың реттілігін және маңыздылығын білу 2.3.2.3 үй жағдайындағы бөлмелерге қойылатын гигиеналық талаптарды (желдету, қажетті температураны сақтау, жарықтандыру,шаңды сүрту) пратикада қолдану
Менің туған өлкем	4. Отбасы	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	2.4.1.1 жақын туысқандар туралы мәлімет білу (тәте , аға, жиен). отбасының жеке қарым-қатынасы
		4.2 отбасындағы мінез-құлық тәртібі	2.4.2.1 отбасы мүшелері арасындағы күнделікті шаруашылық-тұрмыстық міндеттерді бөліп атқарылатынын білу; 2.4.2.2 отбасындағы өз құқығы мен міндеттерін білу;сюжеттік-рөлдік ойын "Отбасы"
3-тоқсан			

Дені саудың – жаны сау	5. Сауда	5.1 Дүкендер және оның мәні	2.5.1.1 дүкен түрлерін және оның тағайындалуы вербальды сипаттау және анықтау 2.5.1.2 дүкенде өзін-өзі ұстау тәсілін таңдау (тауарды сатып алу барысында кезекте тұру) 2.5.1.3 көру қабілеті қалыпты көмекшімен жеке тауарлардың бағасын біліп сатып алу үрдісін орындау
		5.2 Ақша қағазы	2.5.2.1 Қазақстан Республикасының негізгі қағаз ақша және теңгелерін түсіну және білу
	6. Байланыс құралдары	6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	2.6.1.1 байланыстың негізгі түрлерін (почта, телеграф, телефон, ұялы байланыс, спутниктік байланыс, дыбыс шығаратын телефон) білу
		6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	2.6.2.1 үй, ұялы телефондарын қолдана алу 2.6.2.2 телефонмен сөйлесу барысында сөйлеу тілі мәдениетін сақтау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	7. Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	2.7.1.1 есту және көру анализаторларын қолдана отырып көліктерін түрлерін анықтап, сипаттау; көлік жолдарына экскурсия жасау 2.7.1.2 көлік қоғамдық ортасында мінез-құлық тәртібін сақтау (көлікке міну және түсу ережелері); макеттердің көмегімен көше құрылымын моделдеу және онымен жүрудің қауіпсіз жолдарын таңдау
			2.8.1.1 үлкен адамдармен, құрдастарытарымен сыпайлық танытып

	8. Мінез-құлық	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	сөйлесу; этикет сөйлеу тілінің басты талабы екенін білу 2.8.1.2 қоғамдық орындағы (театр, клуб, музей орталығында, театрда үзіліс кезінде) мінез-құлық ережелерін білу
		8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	2.8.2.1 денені тік ұстау (столдың үстінде дұрыс отыру, салфетканы қолдану, ұқыпты және сыпайы тамақты жеу) қажеттілігінің маңыздылығын түсіну
4-тоқсан			
Қоршаған орта	9. Тамақтану	9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	2.9.1.1 азық-түліктерді топтары бойынша (көкініс, жеміс, еті, сүт, нан өнімдері) топтастыру 2.9.1.2 денсаулық сақтау үшін тамақтану ережесі мен тамақты қабылдаудың рөлін түсіну 2.9.1.3 тамақтану тағамдарын (нан, тағам қоятын сөре, тоңазытқыш) сақтау мен санитарлық-гигиеналық талаптарды білу
		9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	2.9.2.1 көру және тактильді қабылдаудың көмегімен сипаттау бойынша асхана құралдары мен ыдыстарын атау және көрсету 2.9.2.2 меңгерген үстел басындағы мінез-құлық мәдениет ережесін және сөйлеу этикетін сақтау 2.9.2.3 өз-өзіне қызмет көрсету дағдысын меңгеру (стол даярлау, жинау)
		9.3 Асты даярлау	2.9.3.1 қарапайым бутерброд даярлау 2.9.3.2 ас даярлау барысында гигиеналық талаптарды орындау

			2.9.3.3 өмір қауіпсіздігін сақтай отырып, нан, сырды пышақпен кесу
Саяхат	10. Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі	2.10.1.1 жеке денсаулығына өзі жауапты екенін түсіну 2.10.1.2 медициналық көмек көрсету түрлерін білу 2.10.1.3 негізгі дәрігер-мамандардың қызметі

4) 3-сынып:

15-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
	1. Жеке бас гигиенасы	1.1 Күн тәртібі, оны орындау	3.1.1.1 күнтізбесін құру және орындау 3.1.1.2 тамақтанудың негізгі талаптарын сақтау (нанды үнемдеу, тамақты таусып жеу)
		1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы	3.1.2.1 таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігін (тісті жуу, жуыну, сүртінуді, тарану) сақтап орындау 3.1.2.2 адамның негізгі дене мүшелерін және оның қызметтерін атау, денсаулыққа адамның жеке өзі жауапты екенін түсіну
		1.3 Көз гигиенасы	3.1.3.1 телебағдарламаларды көрудің уақыты мен дұрыс оқыту ережесін сақтау; (биноклем, моноклем) қолдану 3.1.3.2 жұмыс орнында столға қоятын шамды дұрыс бағытта қою 3.1.3.3 көз бұлшықеттерін нығайту үшін гимнастика жасау
			3.2.1.1 мезгіл киімдер түрлерін түсіну және таңдау 3.2.1.2 алуантүрлі түймелерді білу және ірі түймелерді тағу, ағыту (

Тірі табиғат Жаксыдан үйрен, жамаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Киім және аяқ киім	2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы 2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы 2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау	одан кейін киімдегі кіші түймелерді, ілмек, батырма, жабысқақ) 3.2.1.3 әртүрлі киімдерді бүктеу тәсілдерін қолдану (бет орамалы, іш киім, шалбар, юбка, жейде) 3.2.2.1 мезгіл бойынша (қысқы, жазғы) аяқ киім түрлерін түсіну және таңдау 3.2.2.2 нақты бір түрдегі аяқ киімді таңдау; өз икемділіктерін көрсету. 3.2.2.3 бантик, бауды ағылту, қайта байлау тәсілдерін қолдану 3.2.3.1 өз киімдері мен аяқ киімдерін таза ұстауға қадағалау 3.2.3.2 кір жуу үшін жуу құралдарын таңдау және қолдану 3.2.3.3 түймені тігу үшін ине және жіпті қолдану, өмір қауіпсіздік ережесін сақтау 3.2.3.4 кір жуу машинасын қолдану арқылы шынайы және шынайы емес матадан жасалынған бұйымдарды жуу ережесін білу; көру қабілеті тұрақты көретін көмекшімен кір жуу машинасымен жуу тәртібін білу
2-тоқсан			
Уақыт	3. Үй-пәтрелер	3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері.	3.3.1.1 өз мектебінің және пәтерінің орналасу орнын атау және сипаттау; " Бағдарлау" құралында өз пәтерін сызу 3.3.1.2 Қазақ үй – қазақтың ұлттық уйін көрсету (киіз үйдің жабдығы) 3.3.2.1 тәртіпсіздіктің себептерін анықтау 3.3.2.2 практикада дымқыл және құрғақ үй

		3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	жинаудың талаптарын білу және қолдану 3.3.2.3 шаңсорғышты пайдалана алу және өмір қауіпсіздік ережесін сақтау 3.3.2.4 жинау барысында офтальмо-гигиеналық талаптарды сақтау
Сәулет	4. Отбасы	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	3.4.1.1 ата-анасының жұмыс орыны олардың атқаратын міндеттері туралы әңгімелеу және түсіндіру
		4.2 Отбасындағы мінез-құлық тәртібі	3.4.2.1 әртүрлі обасылық жағдаяттарда өз-өзің ұстай білу, ата-аналарына сыйластықпен қарау, достарымен ұрыс-керіске түспеуге ынталану 3.4.2.2 парта бойынша өз сыныптасына мейірімділік пен сыпайлық қатынаста болу
3-тоқсан			
Өнер	5. Сауда	5.1. Дүкендер және оның мәні	3.5.1.1 өндіріс кәсіптік дүкендер түрлерін және о н ы ң тағайындаулыларын түсіну және ажырату 3.5.1.2 практика кезінде дүкен қызметкерлерімен (сатушы, кассир) қарым-қатынас жасау мінез-құлық ережесін қолдану 3.5.1.3 дүкендерден тауар сатып алу, негізгі азық-түлік пен бірінші қажеттіліктегі тауарлар бағасын білу
		6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	3.5.2.1 көру және тактильды қабылдаудың көмегімен қағаз ақша түрлерін анықтау (шаблон бойынша)
	6. Байланыс құралдары		3.6.1.1 почта қызметін түсіну; почта түрлері (хат , ашық хат, телеграмма); почтаға экскурсия жасау

		6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	3.6.1.2 мұғалімнің көмегімен мерекелік ашық хат таңдау және сатып алу
Атақты тұлғалар	7. Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	3.7.1.1 қала бойынша саяхаттау кезінде қалалық көліктерді қолдана білу дағдыларын меңгеру; 3.7.2.2 көлікке міну және түсу және аялдамадағы жүріс-тұрыс ережелерін сақтаудың практикалық дағдыларын меңгеру 3.7.2.3 қалааралық көліктер түрлерін, вокзал және оның тағайындалу қызметтерін білу 3.7.2.4 өз еліне сүйіспеншілікпен, Қазақстанның табиғи байлықтарына және рухани мұраларына мақтаныш сезімін таныту
	8. Мінез-құлық мәдениеті	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	3.8.1.1 мінез-құлық мәдениет стратегиясын таңдау және талдау 3.8.1.2 қоғамдық ортадағы мінез-құлық ережелері туралы білім алу және қолдану 3.8.1.3 мінез-құлық мәдениетінде қазақтың ұлттық салт-дәстүрі мен әдет-ғұрыптарын сақтау
		8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	3.8.2.1 әдемі жүре білу және жеткілікті деңгейде жестикуляцияны қолдану
	4-тоқсан		
		9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	3.9.1.1 тағамдарды сыртқы түрі, дәмі, иісі, консистенциясы бойынша анықтау 3.9.1.2 адам өмірі үшін азық-түлік қорының маңыздылығын түсіндіру 3.9.1.3. қазақтардың көшпенді өмір жақдайында азық-түліктерді қалай сақтау туралы " Ауылдағы атаның үйінде

Су – тіршілік көзі	9. Тамақтану		қонақта" тақырыбында презентация
		9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	3.9.2.1 ыдыстарды топ бойынша (асханалық, асхана, шайхана) топтастыру 3.9.2.2 таңғы ас, түскі ас, түс қайта ішетін ас, кешкі асқа үстелді жаю 3.9.2.3 тамақтанғанан кейін ересек адамның көмегінсіз үстел үстін жинау
		9.3 Асты даярлау	3.9.3.1 қайнатылған және балғын көкіністерден салат даярлаудың реттілігі мен ингредиенттерін білу 3.9.3.2 асханалық электрондық құралдарды (микроволновка пеші, скороварка, мультиварка) ; қолдану ережесін білу; көру қабілеті қалыпты адамның көмегімен қарапайым тағамдарды қалай даярлайтынын түсіну
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	10. Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі	3.10.1.1 адам денсаулығы үшін зиянды әдеттер (темекі шегу, ішімдік ішу) саналы түрде түсіну 3.10.1.2 суық тию аурулардың (маска кию, жылы киіну, қолды жуу) алдын алу дағдыларын меңгеру
		10.2 Үй дәрі қорапшасы және оның мәні мен қолдану	3.10.2.1 үй дәрі қобдишасы құрамын білу (т а ң а т ы н , зарарсыздандыратын құралдар, термометр, горчичник)

5) 4-сынып:

16-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			4.1.1.1 адамның толыққанды өмір сүру

Менің Отаным – Қазақстан Адами құндылықтар	1. Жеке бас гигиенасы	1.1 Күн тәртібі, оны орындау	үшін күнтізбесінің қажеттілігін түсіну және сақтау 4.1.1.2 күн әртібіне сәйкес белгілі уақытта мінез-құлық мәдениетін сақтай отырып тамақтану
		1.2 Таңертеңгі және кешкі дәретхананың реттілігі, дене гигиенасы	4.1.2.1 өзбетінше ешкімнің көмегінсіз таңертеңгі және кешкі дәретхананың (тісті жуу, жуыну, сүрту, тарану) берілген тәртіптегі реттілікпен орындау 4.1.2.2 денсаулықты нығайту және сақтау үшін жеке гигиена ережесінің сақталатынын саналы түрде түсіну
		1.3 Көз гигиенасы	4.1.3.1 компьютермен жұмыс жасау барысында көзді күту ережесін сақтау және көзілдірікті қолдану, мектеп күнтізбесін сақтау; көзге бөтен заттар түскен жағдайда медицина қызметкерлерінің көмегімен көзді жуу
		2.1 Киім түрлері және оның тағайындалуы	4.2.1.1 өз бетінше ересек адамның көмегінсіз заттарды, киімдерді тану, анықтау, сипаттау, салыстыру, киімдерді топ , түрі бойынша топтастыру 4.2.1.2 өзбетінше әртүрлі ілмектері бар киімдерді тағу және ағылту 4.2.1.3 өзбетінше киініп, шешініп, киімдер өз шкафына ұқыпты және дұрыс (салу) орналастыру
		2.2 Аяқ киім түрлері және оның тағайындалуы	4.2.2.1 өз бетінше ересек адамның көмегінсіз заттарды, аяқ киімдерді тану, анықтау, сипаттау, салыстыру, киімдерді топ , түрі бойынша топтастыру 4.2.2.2 аяқ киімінің тағайындалуы бойынша

	2. Киім және аяқ киім		өзбетінше таңдап алу (далаға, үйге, күнделікті, мерекелік, дене шынықтыруға сай)
	2.3 Күнделікті өмірде киім және аяқ киімдерді таза ұстау		4.2.3.1 киімдері мен аяқ киімдерін таза ұстауды түсіну 4.2.3.2 сақталған анализаторлар мен өмір қауіпсіздік ережесін сақтау арқылы ұсақ заттарды өзі қолмен жуу; үтікті қолдану, кептіру, киімдерді бүктеп салу, киімдерді қайта жөндеу. 4.2.3.4 практикада кір жуу машинасын қолдана білу; көру қабілеті тұрақты көретін көмекшімен кір жуу машинасымен жұмыс жасау барысында қолданылатын басқыштарды тактильді (қолмен сипап сез) анықтау
2-тоқсан			
		3.1 Қаладағы үй-пәтрелердің түрлері.	4.3.1.1 өз үйінде және мектеп ғимараттары бойынша атауларды түсіну және табу; мектептің бір бөлмесі туралы презентация жасау 4.3.1.2 практикалық сабақ : этнографиялық музейге саяхаттау, қазақ үйді зерттеу, қазақ үйдің тұрмыстық жағдайымен танысу
Мәдени мұра	3. Үй-пәтрелер	3.2 Үйді таза ұстау мазмұны	4.3.2.1 өзбетінше бөлмедегі тазалық пен тәртіпті сақтау 4.3.2.2 жуу және тазалау құралдарын пайдалану барысында өмір қауіпсіздік ережесін сақтау 4.3.2.3 шаңсорғышты практикада қолдану 4.3.2.4 адам үшін бөлмедегі тазалықтың

			болуының маңыздылығын түсіну
Мамандықтар әлемі	4. Отбасы	4.1 Отбасы туралы түсініктері, отбасы құрамын білу	4.4.1.1 отбасының берік болуының маңыздылығын түсіну; презентациясы "Менің отбасым" негізінде өзінің шығармашылық жұмысын ұсыну
		4.2 Отбасындағы мінез-құлық тәртібі	4.4.2.1 отбасылық дәстүрлерді, қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлерін сақтау; өз бетінше нүктелі рельефті шрифтпен безендірілген мерекелік ашық хат дайындау
3-тоқсан			
Табиғи құбылыстар	5. Сауда	5.1. Дүкендер және оның мәні	4.5.1.1 тауар сатып алудың негізгі ережелерін меңгеру; қолдануға кепілдік беретін мерзімін қарай отырып, тауарды таңдап берілген сақтау; тұтынушының талаптарына сәйкес емес тауарды қайтарып беру
		5.2 Қағаз ақша	4.5.2.1 ақшамен сатып алу; жақын маңдағы супермаркетке саяхат жасау, қағаз ақшамен төлеу
	6. Байланыс құралдары	6.1 Байланыс түрлері және оның мәні	4.6.1.1 қазіргі қоғам өміріндегі телефоның қажеттілігін және әр байланыс түрлерінің ерекшеліктерін түсіну
		6.2 Үй және ұялы телефондарды қолдану ережелері	4.6.2.1 байланыс құралдары: төтенше жағдайларда телефон қолдану (пайдалану). Өрт қызметі. Полиция. Жедел жәрдем. Газ. 4.6.2.2 жедел телефон соғудың себебін түсіндіру
			4.7.1.1 көмек көрсететін адаммен алуан түрлі қоғамдық түрлерін қолдану, қажетті

Қоршаған ортаны қорғау	7. Көлік	7.1 Көлік түрлері және оның тағайындалуы	жағдайда көру қабілеті қалыпты адамдардан көмек сұрау 4.7.1.2 жол ақысын төлей білу; көшеде, көлік ішінде тазалық сақтау, жалпы адами құзыреттіліктерді меңгеру 4.7.1.3 метроның негізгі құрылымдық элементтерін (тактильді жол, эскалатор) білу және ұсыну метро ішінде экскурсия (метрода дұрыс мінез-құлық ережелерін жетілдіру)
	8. Мінез-құлық мәдениеті	8.1 Жалпы мәдени құзыреттіліктерді меңгеру	4.8.1.1 меңгерген мінез-құлық ережелердің көмегімен басқа адамдарды және өзін басқара алу 4.8.1.2 рухани-адамгершілік мәдени, жалпы адами құнылықтар, салт-дәстүр туралы білімге қатысты екенін саналы түрде түсіну; қоршаған ортаға, үлкен адамдарға көңіл бөлу және сыйластықпен қарау
		8.2 Денені дұрыс тік ұстауын қалыптастыру	4.8.2.1 сыртқы келбетін қадағалау (отыру қалпында денесін тік ұстау, әдемі жүру, келбетінің және киімінің ұқыпты болу)
	4-тоқсан		
		9.1 Әртүрлі тағамдар және оның адам өміріндегі маңыздылығы	4.9.1.1 адамның денсаулығына пайдалы және зиян тағамдарды, адам өміріндегі тағамның рөлін айқындау 4.9.1.2 практикада тағамдарды сақтау ережесін қолдану және түсіну
			4.9.2.1 көру және тактильді қабылдаудың

Ғарышқа саяхат	9. Тамақтану	9.2 Асхана ыдыстары мен құралдары, оның тағайындалуы	көмегімен қажетті ыдыс-аяқты таңдап және түсініп үстел даярлау 4.9.2.2 үстел жаюдың дұрыс орындалғанын бағалау 4.9.2.3 қазақтың қонақ жайлылығы, салт-дәстүрін білу, қазақтың дәстүрлі асханасын ұсыну
		9.3 Асты даярлау	4.9.3.1 қайнатылған және балғын көкіністерден салат даярлау және түсіндіру 4.9.3.2 практикада асханалық электрондық құралдарды (микроволновка пеші, скороварка, мультиварка) ; қолдану 4.9.3.3 көру қабілеті қалыпты адамның көмегімен қарапайым тағамдарды нұсқау бойынша жасау
Болашаққа саяхат	10. Денсаулық	10.1 Денсаулық негізі	4.10.1.1 жеке денсаулығына ең бастысы өзі жауапты екенін түсіну 4.10.1.2 адам денсаулығы үшін зиянды әдеттер ді(темекі шегу, ішімдік ішу) бағалау 4.10.1.3 дәрілерді қабылдау тек дәрігердің кеңесімен рұқсат етілетінін білу
		10.2 Үй дәрі қорапшасы және оның мәні мен қолдану	4.10.2.1 үй дәрі қобдишасы құрамын кіретін (жарақатты өңдеу, сөйлейтін термометрді) медициналық құралдардың қызметін, атауын, қолдану ережесін практикада пайдалану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 264-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 264-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы көру қабілеті бұзылған білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін көру қабілеті бұзылған білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудің арнайы үдерісін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде көру қабілеті бұзылған білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін түрлі білім беру ұйымдарында (арнайы мектепте, инклюзивті білім беру жағдайында, үйде оқыту жағдайында ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады.

7. Психологиялық, педагогикалық және түзету процесінің барлық қатысушыларын қолдау және бірлесіп шығармашылықпен айналысу, өзара әрекеттесу жағдайында көру қабілеті бұзылған білім алушылардың белсенді танымдық іс-әрекеті тұрақты сипатқа ие болады.

8. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы (түзете) оқыту мен тәрбиелеу саласының педагогтары, психологтары, әдіскерлері, медициналық және басқа да қызметкерлері педагогикалық үдерістің қатысушылары болып табылады. Арнайы дайындығы бар, дефектологиялық білімі бар педагогтар мен тәрбиешілердің рөлі зор. Бұл мамандар тифлопедагогиканың білім беру, тәрбиелеу және түзете-дамыту міндеттерін практика жүзінде шешеді.

9. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтары мен нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерінің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын іске асыруды қамтамасыз етеді.

10. Осы пәннің оқу мақсаттарына жету үшін жүзеге асатын коррекциялық іс-әрекетті ата-анамен, жергілікті ұйым өкілдерімен серіктестік түрде ұйымдастыруға болады.

11. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу үдерісінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

12. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтижелер оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған. Бұл оқу пәнінің мазмұнын анықтауға негіз болып табылады.

13. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтары мен нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерінің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын іске асыруды қамтамасыз етеді.

15. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрылған жүйесі келесі ауқымды дағдыларды дамытудың негізі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау

сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

16. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру үдерісінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу үдерісінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

18. "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәні көру қабілеті зақымдалған (көрмейтін және нашар көретін) білім алушыларды арнайы оқыту мен тәрбиелеудің коррекциялық компонентіндегі негізгі пәннің бірі болып табылады.

19. Көру қабілеті бұзылысының спецификалық заңдылықтарының бірі қоршаған әлем бейнесінің бұлыңғыр, толымсыз (фрагментті), сұлба түрінде болуына әкеп соғатын қоршаған әлем туралы ақпараттың аздығы, көру арқылы қабылдаудың өзгеруі мен баяулығы боп табылады. Бұл қарым-қатынас іс-әрекеті құрылымдаушыларының дамуына жағымсыз ықпал етеді (вербальді және вербальді емес мәнерлеу құралдары және тағы да басқа), сондықтан арнайы түзете-дамыту сабақтарын талап етеді.

20. Айналадағы шынайлықты көру арқылы дистанты (қашықтықта) қабылдау мүмкіндігінен айрылған және орын толтыру тәсілдеріне үйретілмеген білім алушыларда эмоциялар, мимика, жесттер мен пантомимика туралы түсініктері беріксіз, көмескі болады. Оның барлығы тұлға аралық қарым-қатынасты едәуір дәрежеде қиындатады деп тифлопсихологтар мен тифлопедагогтар атап өтті.

21. Көру қабілеті бұзылған білім алушылар өзара әрекеттесудің түрлі жағдаятында өздерін адекватсыз ұстайды, оны дұрыс бағаламайды. Бұл білім алушылар арасындағы байланыстың тоқтауына немесе ұзақтығының аз болуына әкеп соғады. Осындай қиындыққа кезіккен білім алушылар қарым-қатынаста енжар болады, оған қызығушылық танытпайды.

22. Осының барлығы көру қабілеті бұзылған білім алушылар мен жасөспірімдерде сенсорлық көру депривация жағдайындағы таным іс-әрекетінің ерекшелігін ескере отырып, қарым-қатынастың вербальді және вербалсіз құралдарын дамыту үдерісін басқарудың мақсатқа бағыттау.

23. Мимика және пантомимиканы дамыту бойынша оқу пәнінің мақсаты - адами өзара қарым-қатынас туралы, өзіне деген, құрбыларына, ересек адамдарға қатысты эмоционалды-уәждемелік ұстанымдары туралы жүйелі білімді қалыптастыру; сонымен бірге тұлғалық дамуына септігін тигізетін, қоғамдағы адекватты тәртіп үшін коммуникативті дағдыларды, біліктілікті және тәжірибені меңгерту.

24. "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәнінің міндеттері:

- 1) айналадағы адамдарды қабылдау алгоритмін қалыптастыру;
- 2) әңгімелесушінің эмоционалды жай-күйін қабылдауға және өзінің сезімін білдіруге үйрету;
- 3) адамға мимиканы, мәнерлі қимылдарды, жесттер мен дене қалыптарын қабылдау және өздігінен жасау біліктілігін қалыптастыру;
- 4) өзіндегі, әңгімелесушідегі, әдеби шағарма кейіпкеріндегі эмоционалды жай-күйін сөзбен сипаттау және олардың сыртқы көріністерін сипаттау дағдыларын дамыту және тағы сол сияқты;
- 5) басқаға алаңдау сезімін қалыптастыру;
- 6) қарым-қатынасқа деген және айналадағы адамдарға қызығушылығын дамыту;
- 7) өзінің тәртібі мен айналадағы адамдардың істерін сыртқы көріністері бойынша талдауға бағытталған өзін реттеу, өзін бақылау және адекватты бағалау іс-әрекетінің негіздерін қалыптастыру;
- 8) айналадағыларға деген өзара құрмет, өзара сенім және басқаларды уайымдай білу сезімін дамыту;
- 9) қарым-қатынастың вербалді және вербалді емес құралдарының көмегімен еркін практикалық іс-әрекетте мәдени тәртіптің қалыптасқан дағдыларын қолдану;
- 10) қарым-қатынастың қалыптасқан дағдыларын өмірлік жағдаяттарда қолдану.

25. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды арнайы оқыту мен тәрбиелеудің түзету циклындағы пәндердің оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық және әлеуметтік тұрғыдағы белсенділігін дамытады. Бұл орын толтыру мүмкіндіктерін, әдістемелік тәсілдер мен оқытудың арнайы техникалық құралдарын барынша қолдану арқылы іске асады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

26. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды (көрмейтін және нашар көретін) оқыту және тәрбиелеудің типтік оқу бағдарламасы жалпы білім беретін пәндермен қатар коррекциялық циклдың пәндерін қамтиды.

27. Коррекциялық цикл көру қабілеті бұзылған білім алушылар үшін өткізілетін арнайы коррекциялық сабақтарда жүзеге асады. Абилитациялық, коррекциялық-компенсаторлық іс-шараларды өткізуді қарастыратын әрбір сабақ өзіндік міндеттерін шешеді (кеңістікте бағдарлау сабақтары, әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау, сөйлеу тіліндегі бұзылыстарды жою, мимика және пантомимиканы дамыту).

28. Коррекциялық сабақтар білім алушыларда ғылыми білім жүйесін қалыптастырмайды, бірақ оларды жас ерекшелігіне сәйкес жоғары деңгейде оқыту мен дамытудың бірде-бір шарты болып табылады.

29. Коррекциялық пәндерді оқыту көру қабілеті бұзылған білім алушыларды әлеуметтік ортаға, белсенді тілдік ортаға енгізуді, оның қимыл-қозғалыс әрекетін жетілдіруді, эмоциональді тонусын түзетуді қамтамасыз етеді. Сонымен бірге оқу іс-әрекетінің бастапқы кезеңдерін, бағдар беру кезеңін, өзін бақылау мен өзін бағалау кезеңін қалыптастыруға, оқу-танымдық іс-әрекетінің түрткісін жақсартады.

30. Көру қабілеті бұзылған білім алушылармен жүргізілетін коррекциялық сабақтар кешенді сипатта болады. Өйткені диагностикалау, дамыту, түзету, білім беру және дамыту мәселелерін келесі мамандар: арнайы педагогтар (тифлопедагогтар), офтальмологтар, логопедтер, диагнозына қарай психолог, психоневролог қарастырады.

31. Көру қабілеті бұзылған тұлғаларды оқыту құндылыққа бағытталған, тұлғаға бағытталған, іс-әрекеттік, дифференциальді және коммуникативті тұрғы негізінде жүзеге асады.

32. Оқытудағы құндылыққа бағытталған тәсіл – бұл белгілі құндылық тұрғысынан оқу-іс-әрекетін ұйымдастыру мен орындау, оның нәтижесін алу және қолдану тәсілі. Құндылыққа бағытталған оқу процесі білім алушы тұлғасындағы құндылықтар жүйесін мақсатты түрде қалыптастырады. Құндылық бағыттары – бұл тұлғаның өз іс-әрекетінің бағыты ретінде белгілі құндылықтарды таңдай білу қабілеті (құндылықтарда бағдарлай білуі). Сонымен бірге оларды өзіндік әлеуметтік маңызды құндылықтар ретінде ұғынып, қабылдай алуы. Құндылықтар тұлға уәжінің маңызды факторы ретінде тәртіп пен әрекеттерді ынталандырады. Орта білім беру құндылықтары "Мәңгілік ел" ұлттық идеясына негізделген. Орта білім беру құндылықтары былай белгіленген: қазақстандық патриоттық пен азаматтық жауапкершілік; сыйластық; ынтымақтастық; еңбек пен шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

33. Жеке тұлғаға бағытталған тәсіл. Жеке тұлғаға бағытталған тәсілдеменің мақсаты оқу процесін дараландыру, білім алушы тұлғасын оқыту кезінде үйлесімді қалыптастыру мен жан-жақты дамыту боп табылады. Сонымен бірге білім алушының психикалық, дене дамуының дара ерекшеліктерін ескере отырып, оның шығармашылық әлеуетін, компенсаторлық мүмкіндіктерін ескере отырып, мінез-құлқының ерекшелігі мен уәждемесін толық ашу.

34. Іс-әрекеттік тәсілдеме. Өзінің білім алуының мақсаттарын өздігінен белгілей алуы, таным іс-әрекетінің жаңа міндеттерін өзі үшін айқындап қоюы, бағдарлау мен ұтқырлық іс-әрекетіндегі өзінің уәждемесі мен қызығушылығын дамыту, мақсатқа жету жолын (альтернативті) өздігінен жоспарлай білуі, бағдарлау мен ұтқырлықтағы оқу және танымдық міндеттерін шешудің тиімді тәсілдерін таңдай алуы; өзінің әрекетін жоспарланған нәтижелерге сәйкестендіре білуі, нәтижеге жету барысында өзінің іс-әрекетін бақылауға алуы, ұсынылған шарт пен талаптар аясында әрекет ету

тәсілдерін анықтауы, бағдарлау мен ұтқырлыққа байланысты өзгермелі жағдаятқа сәйкес өз әрекетін реттеуі, оқу міндеттерінің дұрыс орындалуы мен оны шешудегі өзінің мүмкіндіктерін бағалай алуы.

35. Дифференциалды тәсілдеме білім алушылардың түрлі топтары үшін оқу процесін өзгешелендіруді, білім алушылардың жас ерекшелік, психикалық, дене ерекшеліктерін және көру қызметінің бұзылу дәрежесін ескеру мақсатында кіші топтар үшін түрлі оқу жағдай жасауын қарастырады. Білім алушылардың көру қалпы және қоршаған ортада бағдарлау тәсілдеріне байланысты дифференциалды тәсілдеме арнайы жұмыс формалары мен әдістемелер, төлтума оқулықтар, көрнекі құралдар, тифлотехника қолдануды қамтиды. Сонымен бірге сынып пен топтың сыйымдылығын азайтуды және жеке-топшада оқыту әдістемелерін де қамтиды. Қабылдау тәсілі (тактильді, көру немесе есту арқылы), күрделілігі бойынша, мұғалім тарапынан көрсетілетін көмектің сипаты бойынша айырмашылығы бар дифференциалды тапсырмаларды қолдану дифференциалды жұмысты ұйымдастырудың шарты болып табылады.

36. Көру қабілеті бұзылған білім алушыларды оқыту кезінде офтальмологиялық аспекті ескереді, көру мүмкіндіктеріне қарай білім алушыларды топтарға бөледі:

1) тотальді көрмейтін және соқыр (жартылай көретіндер деп атайды) білім алушылар. Олардың жақсы көретін көзін көзілдірікпен түзеткенде көру өткірлігі 0 бастап 0,04 дейін жетеді. Бұл білім алушыларда кішігірім көру қалдығы бар немесе мүлдем көрмейді;

2) жақсы көретін көзін әйнекпен түзеткенде көру өткірлігі 0,05 бастап 0,09 дейін жететін нашар көретін білім алушылар. Бұл білім алушыларда көру функцияларының күрделі бұзылыстары байқалады. Көру өткірлігінің төмендеуімен қатар көру аймағы тар, кеңістіктік көруі бұзылған.

37. Коммуникативті тәсілдеме. Оқытудағы коммуникативті тәсілдеме – бұл екі немесе одан да көп адамдардың тілдік өзара әрекеттесу кезінде ақпаратты жеткізу, білім, дағды және біліктілікпен алмасу. Коммуникативті тәсілдеменің нәтижесі тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыру қабілеттілігі болып табылады, тілдік және сөйлеу тілі нормалар жүйесін дұрыс қолдана отырып, қарым-қатынас жағдаятына адекватты коммуникативті қылықты таңдай отырып, қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекеттесу кезіндегі түрлі жағдаяттарда өз ойын жеткізу, пікір алмасу. Коммуникативті тәсілдемеге сәйкес оқыту процесі мұғаліммен, құрбыларымен ынтымақтасқан және бірлескен оқу іс-әрекетін ұйымдастыру біліктілігін қалыптастыратын тапсырмаларды қамтиды. Жеке және топта жұмыс істеу: ұстанымдары мен қызығушылықтарын ескеру негізінде дау-дамайдың шешімін табу; өз пікірін айта білу, негіздей білу және қорғай алуы; өз сезімін, ойын білдіру үшін, өз іс-әрекетін жоспарлау және реттеу үшін коммуникативті міндеттерге сәйкес сөйлеу тілі құралдарын саналы түрде қолдана білуі.

38. Ортақ тақырыптар негізінде оқыту. "Мимиканы және пантомимиканы дамыту" пәнінің "ортақ тақырыптарының" мазмұны білім алушының "дамудың жақын аймағынан", оның іс-әрекетіне тікелей байланысты тақырыптарды меңгеруден басталып, білім алушының қоршаған ортамен өзара әрекеттесуінің біртіндеп кеңеюіне жалғасады.

39. Ойын арқылы оқыту. Негізгі әдістемелік тәсіл ретінде ойын технологияларын қолдану ұсынылады. Кеңістікте бағдарлауы мен ұтқырлыққа оқытудың қолайлы жағдайы арнайы ұйымдастырылған ойын-саяхатында, ойын-қойылымдарында, рөлдік, жағдаяттық, дидактикалық, қозғалыс ойындарында, жаттығу мен тренингтерінде жасалады. Оқыту әдісі ретінде ойын формаларын қолдану білім алушылардың танымдық қызығушылығын белсендіруге септігін тигізеді. Оқытудағы ойын технологиясының басты элементі – ойын алдында оқытудың нақты мақсаттары қойылады; ойын іс-әрекеті арқылы нақты педагогикалық нәтижеге жетеді; оқу іс-әрекеті ойын режесіне бағынады; оқу материалдары ойын құралдары болып табылады. Іс-әрекеттің ұжымдық формаларына ұйымдастыруға бағытталған ойын тәсілдері кіші топтағы басқа мүшелердің пікірін сыйлауға, соңғы нәтижені болжауға, әрекетін өздігінен жоспарлауға, мақсатқа жетудің әдістерін белгілеуге үйретеді.

40. Ақпараттық-коммуникативті технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникативті технологияларды (бұдан әрі - АКТ) қолдану құзыреттілігі бастапқы АКТ-дағдыларына негізделеді және технологияларды жұмыс, демалыс, коммуникация үшін дұрыс әрі шығармашылықпен пайдалануды да қамтиды;

2) ақпараттық-коммуникативті технологияларды және GPS навигацияларын бағдарлау мен ұтқырлық аумағында қолдану құзыреттілігін қалыптастыру мен дамыту; мультимедиялық ресурстарды және бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану; Интернет пен мәліметтер базасында ақпараттарды іздеу; АКТ ақпаратты құру және өңдеу үшін пайдалану; оқытудың белсенді түрлерін техникалық тұрғыдан қолдау үшін интерактивті тақталарды пайдалану;

3) басқа білім алушылармен, мұғалімдермен жұмыс істеу үшін байланыс арналары бойынша ынтымақтастық, қарым-қатынас және ақпаратпен алмасу үшін электронды байланыстарды қолдану, онлайн форумдарына қатысу, оқытудың виртуалді ортасын құру.

41. Курс мазмұны келесі тараулар арқылы шартты түрде берілген:

1) бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту. Психика мен бұлшықты жаттықтыру;

2) бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта;

3) эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету;

4 қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру;

5) сөйлеу тілінің интонациясын дамыту;

6) мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру.

42. Курстың барлық бөлімдері өзара байланысты. Практикалық жұмыста бұл бөлімдер өзара қиыстырылуы, бір-бірін өзара толықтырады. Соның нәтижесінде бір сабақта бөлімдер мен оқу әрекетінің үйлесуі болады.

43. Сабақ келесі құрылымдық компоненттерді қамти алады:

1) 1 кезең – бұлшықет тырысуын жою немесе олардың тонусын көтеру;

2) 2 кезең мимикамен, жестпен және дене қалпымен танысу;

3) 3 кезең – бет пен дененің мәнерлі қимылдарына үйрету, іс-әрекетті вербализациялау (сөйлеу тілімен қостау);

4) 4 кезең – қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес құралдарын қойылым үзіндісіне (этюдка), ойынға, сахналауға енгізу.

44. Оқу іс-әрекетінің негізгі түрлері:

1) оқу, әңгімелесу, талқылау, мазмұндау, тақпақ айту (декламирование), талдау;

2) импровизация ойындары, ережелері бар ойындар, сюжетті ойындар, дидактикалық және театрланған ойындар, драматизация ойындары;

3) жоғарғы психикалық функцияларды дамытуға арналған ойындар;

4) тифлография, сурет салу: еркін, тақырыптық, фантазиялық;

5) қойылым үзінділерін (этюдтарды), жаттығуларды, видеофильмдерді көру және талдау;

6) иллюстрацияларды, сурет нысаналарын және сюжетті картиналарды (көру қалдығы кезінде) қарастыру және талдау;

7) психогимнастикалық жаттығулар мен ойындар;

8) ертегі терапия, арттерапия элементтері бар ойындар;

9) тыныстау, көру, саусақ гимнастикалары

45. Мимика және пантомимиканы дамыту бойынша сабақтар аптасына 1 рет, білім алушының даму деңгейін ескере отырып құрылған топпен (3-5 адам), ерекше қиын жағдайда жеке өткізіледі. Жеке жұмыс жүргізілетін білім алушылардың жетіспеушілігінің түзетілуіне қарай оларды топтық сабақтарға енгізеді. Сабақтың ұзақтығы – 45 минут.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

46. Білім алушылардың түзету циклы бойынша оқу мен тәрбиелеу жетістіктерін бағалау балл түрінде емес, сапалық-сипаттамалық, эмоционалды түрде болады (өзінің мүмкіндіктеріне дұрыс қатынас қалыптастыру), олардың коммуникативті дағдыларының дамуы мен қалыптасуының табысты мониторингіне негізделеді.

47. Оқу бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелігі үш деңгейде қарастырылады және сипаттау түрінде беріледі:

- 1) меңгеруге тырысады;
- 2) (ересектің, құрбысының) көмегімен меңгереді;
- 3) өздігінен меңгереді; жетекші құзыреттілігі бойынша.

5-тарау. "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

48. "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

49. Түрлі жұмыстарды орындау барысында еңбектің гигиеналық ережелері мен қауіпсіздік техникасын сақтайды.

50. Пәннің базалық мазмұны келесі бөлімдерде берілген:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру
		1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту
2	Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1 Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану
3	Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай-күйді тани білу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай

		отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту
4	Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосап имитациялау 4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу 4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау
5	Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тапқақ айту 5.2 Интонациямен айтуды үйрету
6	Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары 6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері 6.3 Мимика және пантомимика құралдары арқылы мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету

51. Оқыту мақсаттарын ыңғайлы қолдану үшін және мониторинг жүргізу үшін бағдарламаға код енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлімі мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрстеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

52. Ескерту:

1) барлық оқу мақсаттары белгілі контекстке байланыстырылмаған және түрлі тақырыптарды оқыту аумағында жүзеге асырылады.

53. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің жағымды және жағымсыз қасиеттері мен қылықтарын түсіну	1.1.1.1 әдеби шығарма кейіпкерінің адамгершілік құндылықтарын анықтау; еліктеу үшін үлгі таңдау	2.1.1.1 көрмейтін адамдардың өмір сүру ерекшелігін елестету	3.1.1.1 нақты мысал негізінде атақты көрмейтін адамдардың өмір сүруін талдау	4.1.1.1 атақты көрмейтін адамдардың өмір сүруі туралы ақпаратты қорытындылау ж ә н е презентация дайындау
			2.1.2.1 көз бен қ а с аймағындағы	3.1.2.1 көз бен қ а с	

1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	0.1.2.1 көз бен қ а с аймағындағы бұлшықетті дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау 0.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшық еттерін жаттықтыру	1.1.2.1 көз бен қ а с аймағындағы бұлшықетті дамытуға арналған жаттығуларды орындау және сипаттау 1.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшық еттерін жаттықтыру	бұлшықетті дамытуға арналған жаттығулардың мәнін түсіндіру және орындау; ерін, тіл, бұлшықеттерін жаттықтыру; и ы қ бұлшықеттерін дамыту тәсілдерін орындау	аймағындағы бұлшықетті дамытуға арналған жаттығуларды берудің мәнін түсіндіру және ұғыну 3.1.2.2 иық бұлшық еттерін дамыту тәсілдерін орындау	4.1.2.1 бет, м о й ы н бұлшықет аппаратын жаттықтыруға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
1 . 3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	0.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау	1.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау	2.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулар кешенін сипаттау	3.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды орындау кезіндегі өзінің сезімдерін сипаттау	4.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету

2) "Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	0.2.1.1 " т е р і сезімталдығы" (жанасу) ұғымын білу және түсіну	1.2.1.1 температура сезімталдығын анықтау (суық, жылы, ыстық); терімен қабылдау арқылы ауысымдағы өзгерістерді, ауа р а й ы құбылыстарын бақылау	2.2.1.1 күнделікті практикалық іс-әрекетте қоршаған ортаны тері арқылы қабылдау дағдыларын меңгеру: мезгілге сәйкес киіну, ыстық және суық суды араластыру және тағы да басқа)	3.2.1.1 жанасу сипатын ажырату 3.2.1.2 ауратындығын сезіну және тері арқылы қабылдау: басу, қақтығысу; кеңістіктегі қауіпсіз іс-әрекеттің оңтайлы жолдарын таңдау	4.2.1.1 қоршаған әлем алуан түрлі екенін ұғыну және оның элементтерін, бөліктерін негізгі белгілері бойынша қосуға болады
	0.2.2.1 өзінің дене бөліктерін табу, өзінің дене бөліктерін басқа	1.2.2.1 өзінің денесін көру-түйсіну арқылы танып білу; 1.2.2.2 өзінің дене бөліктерін	2.2.2.1 өзінің денесінде және басқа	3.2.2.1 тактильді өзара әрекеттесу	4.2.2.1 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері

2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	адамның денесімен сәйкестендіру 0.2.2.2 өзін айнадан көру (нашар көретін және көру қалдығы бар білім алушылар үшін)	қуыршақпен сәйкестендіру 1.2.2.3 айналадағы адамдармен, қоршаған ортамен тактильді өзара әрекеттесу нені білдіретінін түсіну	адамның денесінде көру-түйсіну тәсілімен "Ханз әдісін қолдана отырып, бағдарлауы	кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеу барысында қол жұмысын бағыттауы	әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну
2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	0.2.3.1 педагогтың көмегімен көру-түйсіну арқылы өз денесін зерттеуді орындау 0.2.3.2 мимикалық қимылдарды орындау отырып, өзін айнадан қарау (көру қалдығы кезінде)	1.2.3.1 белгілі алгоритм бойынша өзінің бетін, қуыршақтың барельефын танып білу	2.2.3.1 бет-әлпетінің мәнді белгілері бойынша таныс адамдарды қабылдау және тану; 2.2.3.2 басқа адамның денесінде бағдарлауы	3.2.3.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеуде қол жұмысын бағыттау 3.2.3.2 күлу, ренжу, таң қалу барельефінде, Н.Семевскийдің сурет салу құралында эмоционалды жай-күйді бейнелеу	4.2.3.1 басқа адамды зерттеу дағдыларының тактикасын білу 4.2.3.2 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну

3) "Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Сезіммен танысу	0.3.1.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлері туралы түсініктің болуы	1.3.1.1 қуаныш, ренжу, күлкі, қорқыныш, ауырған кезіндегі, жылау, таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін ажырату	2.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдері мен эмоционалды жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы	3.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық, ашулану, сезімдері мен эмоционалды жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы	4.3.1.1 тәкәппарлық/менмендік; азсынушылық/ызалық; қызығушылық// әуесқойлық/құмарлық; қаһарлы/табілім алушылық сезім реңктерін ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы

					түсініктерінің болуы
3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	0.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу	1.3.2.1 қуаныш, жабырқау, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу	2.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау, әуесқойлық, жабырқау, жиіркену, менмендік сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу	3.3.2.1 шаттық, жабырқау, тәкәппарлық, әуесқойлық, ашу сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу	4.3.2.1 Н.Семевскийдің сурет салу құралында сипаттау бойынша эмоцияларды бейнелеу
3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	0.3.3.1 ертегі кейіпкерлеріне эмоционалды моральді баға беру	1.3.3.1 ертегі, әңгіме кейіпкерлерінің көңіл күйлерін сипаттау бойынша тану	2.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін тану және сипаттау	3.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін анықтау	4.3.3.1 1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін ажырату және бағалау
3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	0.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалды жай-күйді жеткізу үшін қолданылатынын білу	1.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалды жай-күйді жеткізу үшін қалай адекватты қолданылатынын білу	2.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты жеткізудің мәнін түсіну	3.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты қолдану: мен жабырқауым; мен саған наразымын; мен бәрінен де жақсымын; маған жиіркенішті; мен сені жақсы көрем	4.3.4.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттерін бағалау; 4.3.4.2 пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық, ашулану сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты жеткізу үшін қолдану

4) "Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру":

5-кесте

Оқыту мақсаттары

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	0.4.1.1 күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын білу: бер!; сау бол!; сәлем!; сипа/ аялау; тербет; қоларбадағы қуыршақты тербе; бүлдіршін қалай күлетінін, жылайтының көрсет,; болмайды! тыныш!	1.4.1.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын білу және орындау: бер!; сау бол!; сәлем!; сипа/ аялау; тербет; қоларбадағы қуыршақты тербе; бүлдіршін қалай күлетінін, жылайтының көрсет, болмайды! тыныш!	2.4.1.1 күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын ажырату және орындау: тұр!; жүр, өтіп кет!; аздау, кішкене; есікті қағу; кіре ғой; тұр	3.4.1.1 мәнерлі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын, мимиканы қостайтын сезімдерді сипаттау бойынша тану	4.4.1.1 эмоция мен сезімдерді жеткізу үшін өздігінен мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді мимиканы іріктеу
4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	0.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қостап қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен қалай ояндым; мен күнде қыздырынамын; мен уколдан/ дәрігерден қалай қорықтым; мен сыйлыққа/ мейрамға қалай қуандым; ойыншығымды жоғалтып қалай ренжідім	1.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қостап қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен қалай тыңдаймын; мен иттен қалай қорықтым; мен сыйлыққа/ мейрамға қалай таңдандым; мен қалай ренжідім	2.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен аяқ киімімді қалай тазалаймын; мен шаңды қалай сүртемін; мен итпен қалай қыдырамын; мен гүлді қалай теремін; мен кітапты қалай парақтаймын	3.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді анықтау және моделдеу	4.4.2.1 сәйкесінше мимикамен қостай отырып, қимылдарды, дене қалпын, жесттерді қосу
4.3 Жануарлардың	0.4.3.1 жануарлардың қимылдарына	1.4.3.1 жануарлардың қимылдарына, түрлі жүрістеріне сипаттау	2.4.3.1 аяғы ауыратын адамның, тәкаппар адамның жүрісін	3.4.3.1 адамның жүрісін, жануарлардың түрлі қимылдарына сипаттау бойынша еліктеу: аяқ киімі	4.4.3.1 белгілі бір сюжетті

қимылдарын, жүрістерін имитациялау	еліктеу: қоян сияқты секіру; аю сияқты маймақтап басу	бойынша еліктеу: саппен жүрген солдат; асығыс адам; баяу жүрген адам	, жануарлардың қимылдарына сипатау бойынша еліктеу	қысатын адамның жүрісін салу; алғашқы рет жаңа киім кигенде; адымдап басу, серуендеп жүру; "сүйкімсіз" жүріс	қойылымдау барысында кейіпкердің рөлін жаңғырту

5) "Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Мәнерлеп такпақ айту	0.5.1.1 сөздер мен фразаларды анық айту	1.5.1.1 сөздер мен фразаларды ақырын-қатты айту 1.5.1.2 дауыс күшін өзгертуге және тон биіктігін бірқалыпты сақтауға арналған жаттығуларды білу, орындау	2.5.1.1 дауыс күшіне арналған жаттығуларды түсіну және орындау; 2.5.1.2 таңырқау, жабырқау, реніш, кінәлі болу эмоциясын интонациямен жеткізу; 2.5.1.3 өлеңдерді мәнерлеп оқу	3.5.1.1 рөлге бөліп оқу кезінде кейіпкерлердің сезімін жеткізе отырып, мәнерлеп оқу	4.5.1.1 оқылған мәтінді ұғыну және кейіпкердің көңіл-күйін интонациямен жеткізу
5.2 Интонациямен айтуды үйрету	0.5.2.1 фразаларды интонациямен айту: өтініш; сұрақ қою; талап ету; алғыс білдіру	1.5.2.1 фразаның басы мен аяғын интонациямен белгілеу, сұрақты, хабарлау, лепті фразаларды интонациямен белгілеу	2.5.2.1 түрлі интонациялық екпіндегі фразаларды айтуға жаттығу 2.5.2.2 интонациялық екпінін өзгертіп фразаларды айту 2.5.2.3 өтінішін, қалауын, сұрақты, лептеуді сөйлеу интонациясымен жеткізу	3.5.2.1 өлеңді мәнерлеп оқу; 3.5.2.2 музыканың көңіл-күйін, темпін ажырату	4.5.2.1 интонация бойынша адамның, музыкалық шығарманың көңіл-күйін табу, (көңілді, жалынды, жабырқау, қапалы) 4.5.2.2 қойылымдағы кейіпкердің рөлін сомдау барысында оның эмоционалды көңіл-күйін, сезімін жеткізу

6) "Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру":

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып

6.1 Мәдени қылық дағдылары	0.6.1.1 қоғамдағы қарапайым тәртіп ережелерін білу: сәлемдесу, қоштасу, рақмет айту, көмек сұрау	1.6.1.1 қарым-қатынас кезінде өзін дұрыс ұстау: әңгімелесушінің бетіне тіке қарау; оның назарын жеңіл жанасумен аудару; ескертусіз сәлемдесу, қоштасу; түшкіргенде немесе жөтелгенде ауызын, мұрнын жабу; алғыс білдіру, үстел үстінде өзін дұрыс ұстау; көмекті сыпайы сұрау; дөрекі болмау; әңгімелеушінің сөзін бөлмеу; сөз алуды сұрау үшін белгі беру (қолын көтеру); ойыншықты сұрау; ойынға шақыру; ойыншығын ұсыну; сыпайы түрде қарсы болу	2.6.1.1 белгілі бір жағдаятқа қылық ережелерін таңдау: түскі асқа шақыру, қонақтағы ас; бейтаныс адамнан көмек сұрау; алғашқы танысу кезінде өзін таныстыру	3.6.1.1 мәдени дағдыларын көрсету: телефонмен сөйлесу кезінде; зат сатып алғанда; қоғамдық көліктегі тәртіп; кешіккені үшін кешірім сұрау, жасаған қылығы үшін	4.6.1.1 мәдени қылықдағдыларын меңгеру: көмек сұрау өтінішке жауап беру (көтеру, алып келу, жылжыту); лифт ішінде, баспалдақ үстінде өзін ұстауы; біреудің затын алуға рұқсат сұрау және оны қайтарғанда алғыс айту; өзін қонақта ұстай білу; басқа адамға көмек көрсету, оны байқау; мектеп-интернат ында өздігінен жүргенде өзін дұрыс ұстау; мектепте қонақ к ү т у салтанатында өзін дұрыс ұстай білуі
6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	0.6.2.1 ата-анамен, көретін адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу	1.6.2.1 ата-анамен, көретін және бейтаныс адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу, сақтау	2.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен, айналасындағылармен қатынасудың адекватты тәсілдерін таңдау	3.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен, айналасындағылармен қатынасудың адекватты тәсілдерін таңдау	4.6.2.1 өзіне, айналасындағыларға; құрбыларына деген эмоционалды-мотивациялық ұстанымдардың қалыптасуы 4.6.2.2 қалыпты көретін адамдармен, ата-аналармен, мұғалімдермен қарым-қатынас жасаудың

					адекватты тәсілдерін көрсету
6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	0.6.3.1 ертегі кейіпкерлерінің сезімдерін бөлісу, олардың эмоционалды жай-күйін айқындай отырып: жайшылық қуаныш, реніш	1.6.3.1 ертегі кейіпкерлерінің сезімдерін бөлісу, олардың эмоционалды жай-күйін айқындай отырып: жайшылық қуаныш, реніш, жылау, таңырқау	2.6.3.1 ермексазбен, жұмыс істеу арқылы көңіл-күйді, агрессивті-қозу қалыпты реттеуге болатынын білу (жұмсарту, домалату, мүсіндеу) 2.6.3.2 көру қалдығы кезінде бейнелеу іс-әрекеті арқылы; 2.6.3.3 беттің және дененің бұлшық еттерінің тырысуын босантуға арналған жаттығуларды білу, қимыл автоматизімін жоюдың тәсілдерін білу (ығыр қылатын қимылдар)	3.6.3.1 әлеуметтік орта тудыратын мінез қылықтарын жеткізу (сараңдық, мейірімділік, шыншылдық); адам мінезінің жағымды, жағымсыз жақтарын бағалау (сараң, мейірімді, шыншыл); түрлі мінез қасиеттері бар кейіпкерлердің қылықтарын моделдеу; қимыл автоматизімін жоюдың тәсілдерін білу; өзінің түйсінуін, қорқынышын айтып жеткізу	4.6.3.1 әлеуметтік орта тудыратын мінез қылықтарын мәнерлі етіп жеткізу (ренжу, кірпияздық, өмірге қуану); мінез қасиеттеріне баға беру; өзінің сезімі мен түйсігін талдау және сипаттау; қимыл автоматизімін жою үшін жаттығуларды орындау; кінәлау, реніш, жабырқау сезімдерімен күресе білу; өзінің есіміне жағымды қарау

54. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің жағымды және жағымсыз қасиеттері мен қылықтарын түсіну
		1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	0.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшықетті дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау

Өзім туралы	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	0.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшықеттерін жаттықтыру
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	0.2.1.1 "тері сезімталдығы" (жанасу) ұғымын білу және түсіну
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	0.2.2.1 өзінің дене бөліктерін табу, өзінің дене бөліктерін басқа адамның денесімен сәйкестендіру
			0.2.3.1 педагогтың көмегімен көру-түйсіну арқылы өз денесін зерттеуді орындау 0.2.3.2 мимикалық қимылдарды орындай отырып, өзін айнадан қарау (көру қалдығы кезінде)
Менің мектебім	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	0.3.1.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлері туралы түсініктің болуы
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	0.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп такпақ айту	0.5.1.1 сөздер мен фразаларды анық айту
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	0.6.3.1 ертегі кейіпкерлерінің сезімдерін бөлісу, олардың эмоционалды жай-күйін айқындай отырып: жайшылық қуаныш, реніш
2 тоқсан			
		1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің жағымды және жағымсыз қасиеттері мен қылықтарын түсіну
			0.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшық

Менің отбасым және достарым	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	етті дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау 0.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшықеттерін жаттықтыру
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	0.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау
Бізді қошаған әлем	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	0.2.2.1 өзінің дене бөліктерін табу, өзінің дене бөліктерін басқа адамның денесімен сәйкестендіру 0.2.2.2 өзін айнадан көру (нашар көретін және көру қалдығы бар білім алушылар үшін)
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	0.2.3.1 педагогтың көмегімен көру-түйсіну арқылы өз денесін зерттеуді орындау 0.2.3.2 мимикалық қимылдарды орындау отырып, өзін айнадан қарау (көру қалдығы кезінде)
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимиккамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	0.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	0.3.3.1 ертегі кейіпкерлеріне эмоционалды моральді баға беру
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	0.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалды жай-күйді жеткізу үшін қолданылатынын білу
	3 тоқсан		
			0.2.2.1 өзінің дене бөліктерін табу, өзінің

2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	дене бөліктерін басқа адамның денесімен сәйкестендіру; 0.2.2.2 өзін айнадан көру (нашар көретін және көру қалдығы бар білім алушылар үшін)
	2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	0.2.3.1 педагогтың көмегімен көру-түйсіну арқылы өз денесін зерттеуді орындау, 0.2.3.2 мимикалық қимылдарды орындай отырып, өзін айнадан қарау (көру қалдығы кезінде)
3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	0.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
	3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	0.3.3.1 ертегі кейіпкерлеріне эмоционалды моральді баға беру
	3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	0.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалды жай-күйді жеткізу үшін қолданылатынын білу
4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосап имитациялау	0.4.1.1 күнделіктегі өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын білу: бер!; сау бол!; сәлем !; сипа/ аялау; тербет; қоларбадағы қуыршақты тербе; бүлдіршін қалай күлетінін, жылайтының көрсет, болмайды! тыныш!
		0.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қосап қимылдарды, дене қалпын, жесттерді

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	моделдеу: мен қалай ояндым; мен күнде қыздырынамын; мен уколдан/дәрігерден қалай қорықтым; мен сыйлыққа /мейрамға қалай қуандым ; ойыншығымды жоғалтып қалай ренжідім
		4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	0.4.3.1 жануарлардың қимылдарына еліктеу: қоян сияқты секіру; аю сияқты маймақтап басу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	0.5.1.1 сөздер мен фразаларды анық айту
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	0.6.1.1 қоғамдағы қарапайым тәртіп ережелерін білу: сәлемдесу, қоштасу, рақмет айту, көмек сұрау
		6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	0.6.2.1 ата-анамен, көретін адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу
4 тоқсан			
Тағам және сусын	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	0.1.1.1 ертегі кейіпкерлерінің жағымды және жағымсыз қасиеттері мен қылықтарын түсіну
		1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	0.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшықетті дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау 0.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшық еттерін жаттықтыру
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	0.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше	3.2 Бейненің барельефінде (мимиккамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	0.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын,	0.3.3.1 ертегі кейіпкерлеріне

Дені саудың - жаны сау	сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	эмоционалды моралді баға беру
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	0.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалді жай-күйді жеткізу үшін қолданылатынын білу
	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	0.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қостап қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен қалай ояндым; мен күнде қыздырынамын; мен уколдан/дәрігерден қалай қорықтым; мен сыйлыққа /мейрамға қалай қуандым ; ойыншығымды жоғалтып қалай ренжідім
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	0.5.2.1 фразаларды интонациямен айту: өтініш; сұрақ қою; талап ету; алғыс білдіру
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	0.6.2.1 ата-анамен, көретін адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу
		6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	0.6.3.1 ертегі кейіпкерлерінің сезімдерін бөлісу, олардың эмоционалды жай-күйін айқындай отырып: жайшылық қуаныш, реніш

2) 1 -сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	1.1.1.1 әдеби шығарма кейіпкерінің адамгершілік құндылықтарын анықтау; еліктеу үшін үлгі таңдау
			1.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға аралған

Өзім туралы		1.2 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	жаттығуларды орындау және сипаттау 1.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшық еттерін жаттықтыру
	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	1.2.1.1 температура сезімталдығын анықтау (суық, жылы, ыстық); терімен қабылдау арқылы ауысымдағы өзгерістерді, ауа райы құбылыстарын бақылау
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	1.2.2.1 өзінің денесін көру-түйсіну арқылы танып білу 1.2.2.2 өзінің дене бөліктерін қуыршақпен сәйкестендіру
Менің мектебім	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	1.3.1.1 қуаныш, ренжу, күлкі, қорқыныш, ауырған кезіндегі, жылау, таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін ажырату
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай-күйді тани білу	1.3.2.1 қуаныш, жабырқау, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	1.5.1.1 сөздер мен фразаларды акырын-қатты айту 1.5.1.2 дауыс күшін өзгертуге және тон биіктігін бірқалыпты сақтауға арналған жаттығуларды білу, орындау
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	1.6.1.1 қарым-қатынас кезінде өзін дұрыс ұстау: әңгімелесушінің бетіне тіке қарау; оның назарын жеңіл жанасумен аудару; ескертусіз сәлемдесу, қоштасу; түшкіргенде немесе жөтелгенде ауызын, мұрнын жабу; алғыс білдіру, үстел үстінде өзін дұрыс ұстау; көмекті сыпайы сұрау;

			дөрекі болмау; әңгімелеушінің сөзін бөлмеу; сөз алуды сұрау үшін белгі беру (қолын көтеру); ойыншықты сұрау; ойынға шақыру; ойыншығын ұсыну; сыпайы түрде қарсы болу
2 тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	1.1.1.1 әдеби шығарма кейіпкерінің адамгершілік құндылықтарын анықтау; еліктеу үшін үлгі таңдау
		1.2 1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	1.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға аралған жаттығуларды орындау және сипаттау; 1.1.2.2 ерін, тіл, иық бұлшық еттерін жаттықтыру
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	1.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау
Бізді қошаған әлем	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	1.2.1.1 температура сезімталдығын анықтау (суық, жылы, ыстық); терімен қабылдау арқылы ауысымдағы өзгерістерді, ауа райы құбылыстарын бақылау
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	1.2.2.1 өзінің денесін көру-түйсіну арқылы танып білу 1.2.2.2 өзінің дене бөліктерін қуыршақпен сәйкестендіру 1.2.2.3 айналадағы адамдармен, қоршаған ортамен тактильді өзара әрекеттесу нәтижесін білдіретінін түсіну
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	1.2.3.1 белгілі алгоритм бойынша өзінің бетін, қуыршақтың барельефын танып білу
		3.1 Сезіммен танысу	1.3.1.1 қуаныш, ренжу, күлкі, қорқыныш, ауырған кезіндегі, жылау, таңырқау сезімдері мен

	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету		эмоционалды жай-күйлерін ажырату
		3.2 Бейненің барельефінде (мимиккамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	1.3.2.1 қуаныш,жабырқау ,күлкі, қорқыныш, жылау , таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	1.3.3.1 ертегі, әңгіме кейіпкерлерінің көңіл күйлерін сипатау бойынша тану
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	1.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоцианалді жай-күйді жеткізу үшін қалай адекватты қолданылатынын білу
3 тоқсан			
Саяхат	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	1.2.2.1 өзінің денесін көру-түйсіну арқылы танып білу 1.2.2.2 өзінің дене бөліктерін қуыршақпен сәйкестендіру; 1.2.2.3 айналадағы адамдармен, қоршаған ортамен тактильді өзара әрекеттесу нені білдіретінін түсіну
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану.	1.2.3.1 белгілі алгоритм бойынша өзінің бетін, қуыршақтың барельефын танып білу
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	1.3.2.1 қуаныш, жабырқау, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	1.3.3.1 ертегі, әңгіме кейіпкерлерінің көңіл күйлерін сипаттау бойынша тану
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі	1.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық

		кимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық кимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	кимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалді жай-күйді жеткізу үшін қалай адекватты қолданылатынын білу
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі кимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	1.4.1.1 күнделіктегі өмірдегі мәнерлі кимылдарды, жестерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын білу және орындау: бер!; сау бол!; сәлем!; сипа/ аялау; тербет; қоларбадағы қуыршақты тербе; бүлдіршін қалай күлетінін, жылайтының көрсет, болмайды! тыныш!
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін кимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	1.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қостап кимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен қалай тыңдаймын; мен иттен қалай қорықтым; мен сыйлыққа/мейрамға қалай таңдандым; мен қалай ренжідім
		4.3 Жануарлардың кимылдарын, жүрістерін имитациялау	1.4.3.2 жануарлардың кимылдарына, түрлі жүрістеріне сипаттау бойынша еліктеу: саппен жүрген солдат; асығыс адам; баяу жүрген адам
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	1.5.2.1 фразаның басы мен аяғын интонациямен белгілеу, сұрақты, хабарлау, лепті фразаларды интонациямен белгілеу,
			1.6.1.1 қарым-қатынас кезінде өзін дұрыс ұстау: әңгімелесушінің бетіне тіке қарау; оның назарын жеңіл жанасумен аудару; ескертусіз сәлемдесу, қоштасу; түшкіргенде

	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	немесе жөтелгенде ауызын, мұрнын жабу; алғыс білдіру, үстел үстінде өзін дұрыс ұстау; көмекті сыпайы сұрау; дөрекі болмау; әңгімелеушінің сөзін бөлмеу; сөз алуды сұрау үшін белгі беру (қолын көтеру); ойыншықты сұрау; ойынға шақыру; ойыншығын ұсыну; сыпайы түрде қарсы болу
		6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	1.6.2.1 ата-анамен, көретін және бейтаныс адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу, сақтау
4 тоқсан			
Тағам және сусын	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	1.1.1.1 әдеби шығарма кейіпкерінің адамгершілік құндылықтарын анықтау; еліктеу үшін үлгі таңдау
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	1.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды білу және орындау
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	1.3.3.1 ертегі, әңгіме кейіпкерлерінің көңіл күйлерін сипаттау бойынша тану
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	1.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау сезімдер мен эмоционалді жай-күйді жеткізу үшін қалай адекватты қолданылатынын білу
		4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосап имитациялау	1.4.1.1 күнделіктегі өмірдегі мәнерлі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздрмен қосып қолданылатынын білу және орындау: бер!; сау бол!; сәлем!; сипа/ аялау; тербет; қоларбадағы қуыршақты тербе;

4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру		бүлдіршін қалай күлетінін, жылайтының көрсет, болмайды! тыныш!
	4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	1.4.2.1 сезімдерді жеткізу кезінде сәйкесінше мимикамен қосап қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен қалай тыңдаймын; мен иттен қалай қорықтым; мен сыйлыққа/мейрамға қалай таңдандым; мен қалай ренжідім
	4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	1.4.3.2 жануарлардың қимылдарына, түрлі жүрістеріне сипаттау бойынша еліктеу: саппен жүрген солдат; асығыс адам; баяу жүрген адам
5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	1.5.2.1 фразаның басы мен аяғын интонациямен белгілеу, сұрақты, хабарлау, лепті фразаларды интонациямен белгілеу
6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	1.6.1.1 қарым-қатынас кезінде өзін дұрыс ұстау: әңгімелесушінің бетіне тіке қарау; оның назарын жеңіл жанасумен аудару; ескертусіз сәлемдесу, қоштасу; түшкіргенде немесе жөтелгенде ауызын, мұрнын жабу; алғыс білдіру, үстел үстінде өзін дұрыс ұстау; көмекті сыпайы сұрау; дөрекі болмау; әңгімелеушінің сөзін бөлмеу; сөз алуды сұрау үшін белгі беру (қолын көтеру); ойыншықты сұрау; ойынға шақыру; ойыншығын ұсыну; сыпайы түрде қарсы болу
	6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	1.6.2.1 ата-анамен, көретін және бейтаныс адамдармен қарым-қатынас жасаудың қарапайым ережелерін білу, сақтау

		6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	1.6.3.2 ертегі кейіпкерлерінің сезімдерін бөлісу, олардың эмоционалды жай-күйін айқындай отырып: жайшылық қуаныш, реніш, жылау, таңырқау

3) 2 -сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Өзім туралы	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	2.1.1.1 көрмейтін адамдардың өмір сүру ерекшелігін елестету
		1.2 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	2.1.2.3 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға арналған жаттығулардың мәнін түсіндіру және орындау; ерін, тіл, бұлшық еттерін жаттықтыру; иық бұлшық еттерін дамыту тәсілдерін орындау
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	2.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулар кешенін сипаттау
	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	2.2.1.1 күнделікті практикалық іс-әрекетте қоршаған ортаны тері арқылы қабылдау дағдыларын меңгеру: мезгілге сәйкес киіну, ыстық және суық суды араластыру және тағы да басқа);
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	2.2.2.1 өзінің денесінде және басқа адамның денесінде көру-түйсіну тәсілімен "Ханз әдісін қолдана отырып, бағдарлауы
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса	3.1 Сезіммен танысу	2.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдері мен эмоциональді жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы

Менің отбасым және достарым	оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимиккамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	2.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау, әуесқойлық, жабырқау, жиіркену, менмендік сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	2.5.1.1 дауыс күшіне арналған жаттығуларды түсіну және орындау; 2.5.1.2 таңырқау, жабырқау, реніш, кінәлі болу эмоциясын интонациямен жеткізу; 2.5.1.3 өлеңдерді мәнерлеп оқу
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	2.6.1.1 белгілі бір жағдаятқа қылық ережелерін таңдау: түскі асқа шақыру, қонақтағы ас; бейтаныс адамнан көмек сұрау; алғашқы танысу кезінде өзін таныстыру
2 тоқсан			
Менің мектебім	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	2.1.2.3 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға арналған жаттығулардың мәнін түсіндіру және орындау; ерін, тіл, бұлшық еттерін жаттықтыру; иық бұлшық еттерін дамыту тәсілдерін орындау
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	2.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулар кешенін сипаттау
	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде,	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	2.2.1.1 күнделікті практикалық іс-әрекетте қоршаған ортаны тері арқылы қабылдау дағдыларын меңгеру: мезгілге сәйкес киіну, ыстық және суық суды араластыру және тағы да басқа);
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы	2.2.2.1 өзінің денесінде және басқа адамның денесінде

Менің туған өлкем	басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	туралы түсінігін қалыптастыру	көру-түйсіну тәсілімен " Ханз әдісін қолдана отырып, бағдарлауы
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	2.2.3.1 бет-әлпетінің мәнді белгілері бойынша таныс адамдарды қабылдау және тану; 2.2.3.2 басқа адамның денесінде бағдарлауы
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	2.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау , жиіркену, тәкәппарлық сезімдері мен эмоциональді жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	2.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау, әуесқойлық, жабырқау, жиіркену, менмендік сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	2.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін тану және сипаттау
3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту		2.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоционалді жай-күйді адекватты жеткізудің мәнін түсіну	
3 тоқсан			
	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	2.2.2.1 өзінің денесінде және басқа адамның денесінде көру-түйсіну тәсілімен " Ханз әдісін қолдана отырып, бағдарлауы
			2.2.3.1 бет-әлпетінің мәнді белгілері бойынша таныс

Дені саудың – жаны сау		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	адамдарды қабылдау және тану; 2.2.3.2 басқа адамның денесінде бағдарлауы
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай-күйді тани білу	2.3.2.1 қуаныш, күлкі, қорқыныш, жылау, таңырқау, әуесқойлық, жабырқау, жиіркену, менмендік сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	2.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін тану және сипаттау
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	2.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты жеткізудің мәнін түс
	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	2.4.1.1 күнделіктегі өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын ажырату және орындау: тұр!; жүр, өтіп кет!; аздау, кішкене; есікті қағу; кіре ғой; тұр
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	2.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен аяқ киімді қалай тазалаймын; мен шаңды қалай сүртемін; мен итпен қалай қыдырамын; мен гүлді қалай теремін; мен кітапты қалай парақтаймын
			2.4.3.3 аяғы ауратын адамның, тәкәппар адамның жүрісін, жануарлардың

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	қимылдарына сипатау бойынша еліктеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	2.5.1.1 дауыс күшіне арналған жаттығуларды түсіну және оырындау; 2.5.1.2 таңырқау, жабырқау, реніш, кінәлі болу эмоциясын интонациямен жеткізу; 2.5.1.3 өлеңдерді мәнерлеп оқу
		5.2 Интонациямен айтуды үйрету	2.5.2.1 түрлі интонациялық екпіндегі фразаларды айтуға жаттығу; 2.5.2.2 интонациялық екпінін өзгертіп фразаларды айту; 2.5.2.3 өтінішін, қалауын, сұрақты, лептеуді сөйлеу интонациясымен жеткізу
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	2.6.1.1 белгілі бір жағдаятқа қылық ережелерін таңдау: түскі асқа шақыру, қонақтағы ас; бейтаныс адамнан көмек сұрау; алғашқы танысу кезінде өзін таныстыру
6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері		2.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен, айналасындағылармен қатынарудың адекватты тәсілдерін таңдау	
4 тоқсан			
Қоршаған орта	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	2.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулар кешенін сипаттау
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	2.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін тану және сипаттау
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен	2.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер

		эмоционалды жай-күйді жаңғырту	мен эмоционалды жай-күйді адекватты жеткізудің мәнін түсіну
Саяхат	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосап имитациялау	2.4.1.1 күнделіктегі өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосып қолданылатынын ажырату және орындау: тұр!; жүр, өтіп кет!; азда, кішкене; есікті қағу; кіре ғой; тұр
		4.2 Сөзімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	2.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді моделдеу: мен аяқ киімді қалай тазалаймын; мен шаңды қалай сүртемін; мен итпен қалай қыдырамын; мен гүлді қалай теремін; мен кітапты қалай парақтаймын
		4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	2.4.3.3 аяғы ауратын адамның, тәкәппар адамның жүрісін, жануарлардың қимылдарына сипатау бойынша еліктеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	2.5.2.1 түрлі интонациялық екпіндегі фразаларды айтуға жаттығу; 2.5.2.2 интонациялық екпінін өзгертіп фразаларды айту; 2.5.2.3 өтінішін, қалауын, сұрақты, лептеуді сөйлеу интонациясымен жеткізу
		6.1 Мәдени қылық дағдылары	2.6.1.1 белгілі бір жағдаятқа қылық ережелерін таңдау: түскі асқа шақыру, қонақтағы ас; бейтаныс адамнан көмек сұрау; алғашқы танысу кезінде өзін таныстыру
			2.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен,

6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	айналасындағылармен қатынарудың адекватты тәсілдерін таңдау
	6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	2.6.3.1 ермексазбен, жұмыс істеу арқылы көңіл-күйді, агрессивті-қозу қалыпты реттеуге болатынын білу (жұмсарту, домалату, мүсіндеу); 2.6.3.2 көру қалдығы кезінде бейнелеу іс-әрекеті арқылы; 2.6.3.3 беттің және дененің бұлшық еттерінің тырысуын босантуға арналған жаттығуларды білу, қимыл автоматизімін жоюдың тәсілдерін білу (ығыр қылатын қимылдар)

4) 3 - сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Тірі табиғат	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	3.1.1.1 нақты мысал негізінде атақты көрмейтін адамдардың өмір сүруін талдау
		1.2 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	3.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға арналған жаттығуларды берудің мәнін түсіндіру және ұғыну; 3.1.2.2 иық бұлшық еттерін дамыту тәсілдерін орындау
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	3.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығуларды орындау кезіндегі өзінің сезімдерін сипаттау
	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	3.2.1.1 жанау сипатын ажырату; 3.2.1.2 аурастындығын сезіну және тері арқылы қабылдау: басу, қатығысу; кеңістіктегі

	калыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта		қауіпсіз іс-әрекеттің оңтайлы жолдарын таңдау
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	3.2.2.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеу барысында қол жұмысын бағыттауы
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	3.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау , жиіркену, тәкәппарлық, ашулану, сезімдері мен эмоциональді жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	3.3.2.1 шаттық, жабырқау, (тәкәппарлық, әуесқойлық , ашу сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп таппақ айту	3.5.1.1 рөлге бөліп оқу кезінде кейіпкерлердің сезімін жеткізе отырып, мәнерлеп оқу
		5.2 Интонациямен айтуды үйрету	3.5.2.1 өлеңді мәнерлеп оқу; 3.5.2.2 музыканың көңіл-күйін, темпін ажырату
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	3.6.1.1 мәдени дағдыларын көрсету: телефонмен сөйлесу кезінде; зат сатып алғанда; қоғамдық көліктегі тәртіп; кешіккені үшін кешірім сұрау, жасаған қылығы үшін
2 тоқсан			
Уақыт	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.2 Бұлшық ет аппаратын жаттықтыру	3.1.2.1 көз бен қас аймағындағы бұлшық етті дамытуға аралған жаттығуларды берудің мәнін түсіндіру және ұғыну;
			3.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға

		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	арналған жаттығуларды орындау кезіндегі өзінің сезімдерін сипаттау
Сәулет	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	3.2.1.1 жанасу сипатын ажырату; 3.2.1.2 ауратындығын сезіну және тері арқылы қабылдау: басу, қақтығысу; кеңістіктегі қауіпсіз іс-әрекеттің оңтайлы жолдарын таңдау
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	3.2.2.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеу барысында қол жұмысын бағыттауы
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	3.2.3.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеуде қол жұмысын бағыттау; 3.2.3.2 күлу, ренжу, таң қалу барельефінде, Н.Семевскийдің сурет салу құралында эмоционалды жай-күйді бейнелеу
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	3.3.1.1 таңырқау, қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық, ашулану, сезімдері мен эмоциональді жай-күйді ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай-күйді тани білу	3.3.2.1 шаттық, жабырқау, тәкәппарлық, әуесқойлық, ашу сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	3.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін анықтау
			3.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық

		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоцианалді жай-күйді адекватты қолдану: мен жабырқаумын; мен саған наразымын; мен бәрінен де жақсымын; маған жиіркенішті; маған аянышты, мен сені жақсы көрем
3 тоқсан			
Өнер	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	3.2.2.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеу барысында қол жұмысын бағыттауы
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	3.2.3.1 тактильді өзара әрекеттесу кезінде, басқа адамның беті мен денесін зерттеуде қол жұмысын бағыттау; 3.2.3.2 күлу, ренжу, таң қалу барельефінде, Н.Семевскийдің сурет салу құралында эмоционалды жай-күйді бейнелеу
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай-күйді тани білу	3.3.2.1 шаттық, жабырқау, тәкәппарлық, әуесқойлық, ашу сезімдері мен эмоционалды жай-күйлерін барельефте бейнелеу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	3.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін анықтау
		3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық	3.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоцианалді жай-күйді адекватты қолдану: мен жабырқаумын; мен саған наразымын; мен бәрінен

		кимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	де жақсымын; маған жиіркенішті; мен сені жақсы көрем
Атақты тұлғалар	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі кимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	3.4.1.1 мәнерлі кимылдарды, жесттерді, дене қалпын, мимиканы қостайтын сезімдерді сипаттау бойынша тану
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін кимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	3.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі кимылдарды, дене қалпын, жесттерді анықтау және моделдеу
		4.3 Жануарлардың кимылдарын, жүрістерін имитациялау	3.4.3.4 адамның жүрісін, жануарлардың түрлі кимылдарына сипатау бойынша еліктеу: аяқ киімі қысатын адамның жүрісін салу; алғашқы рет жаңа киім кигенде; адымдап басу, серуендеп жүру; "сүйкімсіз" жүріс
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	3.5.1.1 рөлге бөліп оқу кезінде кейіпкерлердің сезімін жеткізе отырып, мәнерлеп оқу
		5.2 Интонациямен айтуды үйрету	3.5.2.1 өлеңді мәнерлеп оқу; 3.5.2.2 музыканың көңіл-күйін, темпін ажырату
	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	3.6.1.1 мәдени дағдыларын көрсету: телефонмен сөйлесу кезінде; зат сатып алғанда; қоғамдық көліктегі тәртіп; кешіккені үшін кешірім сұрау, жасаған қылығы үшін
6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері		3.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен, айналасындағылармен қатынарудың адекватты тәсілдерін таңдау	
4 тоқсан			
			3.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға

Су – тіршілік көзі	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	арналған жаттығуларды орындау кезіндегі өзінің сезімдерін сипаттау
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау 3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	3.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін анықтау 3.3.4.1 мимикалық және пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты қолдану: мен жабырқауым; мен саған наразымын; мен бәрінен де жақсымын; маған жиіркенішті; мен сені жақсы көрем
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	3.4.1.1 мәнерлі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын, мимиканы қостайтын сезімдерді сипаттау бойынша тану
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	3.4.2.1 күнделікті өмірдегі мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді анықтау және моделдеу
		4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	3.4.3.4 адамның жүрісін, жануарлардың түрлі қимылдарына сипатау бойынша еліктеу: аяқ киімі қысатын адамның жүрісін салу; алғашқы рет жаңа киім кигенде; адымдап басу, серуендеп жүру; "сүйкімсіз" жүріс
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	3.5.2.1 өлеңді мәнерлеп оқу 3.5.2.2 музыканың көңіл-күйін, темпін ажырату
		6.1 Мәдени қылық дағдылары	3.6.1.1 мәдени дағдыларын көрсету: телефонмен сөйлесу кезінде; зат сатып алғанда; қоғамдық көліктегі тәртіп; кешіккені үшін кешірім

6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру		сұрау, жасаған қылығы үшін
	6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	3.6.2.1 қалыпты көретін құрбыларымен, айналасындағылармен қатынарудың адекватты тәсілдерін таңдау
	6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	3.6.3.1 әлеуметтік орта тудыратын мінез қылықтарын жеткізу (сараңдық, мейірімділік, шыншылдық); адам мінезінің жағымды, жағымсыз жақтарын бағалау (сараң, мейірімді, шыншыл); түрлі мінез қасиеттері бар кейіпкерлердің қылықтарын моделдеу; қимыл автоматизімін жоюдың тәсілдерін білу; өзінің түйсінуін, қорқынышын айтып жеткізу

5) 4 - сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
Менің Отаным - Қазақстан	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	4.1.1.1 атақты көрмейтін адамдардың өмір сүруі туралы ақпаратты қорытындылау және презентация дайындау
		1.2 Бұлшықет аппаратын жаттықтыру	4.1.2.1 бет, мойын бұлшық ет аппаратын жаттықтыруға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	4.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
		2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен	4.2.1.1 қоршаған әлем алуан түрлі екенін ұғыну және оның элементтерін, бөліктерін негізгі

Адами құндылықтар	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	белгілері бойынша қосуға болады
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	4.2.2.1 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жанғыртуға үйрету	3.1 Сезіммен танысу	4.3.1.1 тәкәппарлық/менмендік; азсынушылық/ызалық; қызығушылық/әуесқойлық/құмарлық; қаһарлы/табілім алушыушылық сезім реңктерін ажырату ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы
		3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	4.3.2.1 Н.Семевскийдің сурет салу құралында сипаттау бойынша эмоцияларды бейнелеу
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	4.5.1.1 оқылған мәтінді ұғыну және кейіпкердің көңіл-күйін интонациямен жеткізу
		5.2 Интонациямен айтуды үйрету	4.5.2.1 интонация бойынша адамның, музыкалық шығарманың көңіл-күйін табу, (көңілді, жалынды, жабырқау, қапалы); 4.5.2.2 қойылымдағы кейіпкердің рөлін сомдау барысында оның эмоционалды көңіл-күйін, сезімін жеткізу
		6.1 Мәдени қылық дағдылары	4.6.1.1 мәдени қылық дағдыларын меңгеру: көмек сұрау өтінішке жауап беру (көтеру, алып келу, жылжыту); лифт ішінде, баспалдақ үстінде өзін ұстауы; біреудің затын алуға рұқсат сұрау және оны қайтарғанда алғыс айту; өзін қонақта ұстай білу;

	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру		басқа адамның көмекке мұқтаждығын байқау және оны көрсету; мектеп-интернатында өздігінен жүргенде өзін дұрыс ұстау; мектепте қонақ күту салтанатында өзін дұрыс ұстай білуі
2 тоқсан			
Мәдени мұра	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.1 Оқуға оң түрткі қалыптастыру	4.1.2.1 бет, мойын бұлшық ет аппаратын жаттықтыруға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
		1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	4.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
Мамандықтар әлемі	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.1. Ой-өрісін кеңейту үшін қоршаған ортамен физикалық тұрғыда өзара әрекеттесуін ұйымдастыру	4.2.1.1 қоршаған әлем алуан түрлі екенін ұғыну және оның элементтерін, бөліктерін негізгі белгілері бойынша қосуға болады
		2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	4.2.2.1 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	4.2.3.1 басқа адамды зерттеу дағдыларының тактикасын білу; 4.2.3.2 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну;
		3.1 Сезіммен танысу	4.3.1.1 тәкәппарлық/менмендік; азсынушылық/ызалық; қызығушылық/әуесқойлық/құмарлық; қаһарлы/табілім алушылық сезім

	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету		рендерін ажырату және олардың сыртқы белгілері туралы түсініктерінің болуы
3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу		4.3.2.1 Н.Семевскийдің сурет салу құралында сипаттау бойынша эмоцияларды бейнелеу	
3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау		4.3.3.1 1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін ажырату және бағалау	
3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту		4.3.4.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттерін бағалау;	
3 тоқсан			
Табиғи құбылыстар	2. Бет пен дене сұлбасын қабылдау алгоритмін қалыптастыру: өз-өзінде, басқа адамда, тірі нысанада, қуыршақта	2.2 Дене бөліктерінің кеңістіктегі орналасуы туралы түсінігін қалыптастыру	4.2.2.1 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну
		2.3 Өзінің және басқа адамның бетін зерттеп тану	4.2.3.1 басқа адамды зерттеу дағдыларының тактикасын білу; 4.2.3.2 айналадағы адамдардың бет-әлпеттері әртүрлі екенін ұғыну және оларды тек қана дауысынан емес, бет-әлпетінен тануға болатынын түсіну
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса	3.2 Бейненің барельефінде (мимикамен) эмоционалды жай- күйді тани білу	4.3.2.1 Н.Семевскийдің сурет салу құралында сипаттау бойынша эмоцияларды бейнелеу
		3.3 Эмоционалды жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау	4.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін ажырату және бағалау

	оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	4.3.4.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттерін бағалау; 4.3.4.2 пантомимикалық қимылдар қызығушылық, жабырқау, жиіркену, тәкәппарлық, ашулану сезімдер мен эмоционалды жай-күйді адекватты жеткізу үшін қолдану
Қоршаған ортаны қорғау	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қостап имитациялау	4.4.1.1 эмоция мен сезімдерді жеткізу үшін өздігінен мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жесттерді мимиканы іріктеу
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	4.4.2.1 сәйкесінше мимикамен қостай отырып, қимылдарды, дене қалпын, жесттерді қосу
		4.3 Жануарлардың қимылдарын, жүрістерін имитациялау	4.4.3.5 белгілі бір сюжетті қойылымдау барысында кейіпкердің рөлін жаңғырту
	5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.1 Мәнерлеп тақпақ айту	4.5.1.1 оқылған мәтінді ұғыну және кейіпкердің көңіл-күйін интонациямен жеткізу
		5.2 Интонациямен айтуды үйрету	4.5.2.1 интонация бойынша адамның, музыкалық шығарманың көңіл-күйін табу, (көңілді, жалынды, жабырқау, қапалы); 4.5.2.2 қойылымдағы кейіпкердің рөлін сомдау барысында оның эмоционалды көңіл-күйін, сезімін жеткізу;
		6.1 Мәдени қылық дағдылары	4.6.1.1 мәдени қылық дағдыларын меңгеру: көмек сұрау өтінішке жауап беру (көтеру, алып келу, жылжыту); лифт ішінде, баспалдақ үстінде өзін ұстауы; біреудің затын алуға рұқсат сұрау және оны қайтарғанда алғыс айту; өзін қонақта ұстай білу;

	6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру		басқа адамның көмекке мұқтаждығын байқау және оны көрсету; мектеп-интернатында өздігінен жүргенде өзін дұрыс ұстау; мектепте қонақ күту салтанатында өзін дұрыс ұстай білуі
		6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	4.6.2.1 өзіне, айналасындағыларға; құрбыларына деген эмоционалды-мотивациялық ұстанымдардың қалыптасуы 4.6.2.2 қалыпты көретін адамдармен, ата-аналармен, мұғалімдермен қарым-қатынас жасаудың адекватты тәсілдерін көрсету.
4 тоқсан			
Ғарышқа саяхат	1. Бет, мойын, иық және дене бұлшықеттерін дамыту және нығайту	1.3 Вестибулярлы аппаратты дамыту	4.1.3.1 вестибулярлы аппаратты дамытуға арналған жаттығулардың негізгі кешенін түсіну және жасап көрсету
	3. Эмоционалды жай-күйін қабылдай білуге, сәйкесінше сөйлеу мәнерімен қоса оларды мимикалық және пантомимикалық қимылдарымен жаңғыртуға үйрету	3.3 Эмоциональді жай-күйге сәйкес келетін жесттерді, дене қалпын, мәнерлі қимылдарды танып білу, айту сипаттау 3.4 Жестпен, дене қалпымен және мәнерлі қимылдармен қостай отырып, беттің мимикалық қимылдарымен эмоционалды жай-күйді жаңғырту	4.3.3.1 көркем шығарма кейіпкерлерінің эмоционалды жай-күйін және сезімін ажырату және бағалау 4.3.4.1 мінездің жағымды және жағымсыз қасиеттерін бағалау
	4. Қарым-қатынастың тілдік емес құралдарын практикада пайдалану және оларды іс-әрекетте дұрыс жаңғырту біліктілігін қалыптастыру	4.1 Күнделікті өмірдегі қимылдарды, жесттерді, дене қалпын сәйкесінше сөздермен қосап имитациялау	4.4.1.1 эмоция мен сезімдерді жеткізу үшін өздігінен мәнерлі қимылдарды, дене қалпын, жестерді мимиканы іріктеу
		4.2 Сезімдерін жеткізуге көмектесетін қимылдарды, жесттерді, дене қалпын моделдеу	4.4.2.1 сәйкесінше мимикамен қостай отырып, қимылдарды, дене қалпын, жестерді қосу

Болашаққа саяхат

	4.3 Жануарлардың кимылдарын, жүрістерін имитациялау	4.4.3.5 белгілі бір сюжетті қойылымдау барысында кейіпкердің ролін жаңғырту
5. Сөйлеу тілінің интонациясын дамыту	5.2 Интонациямен айтуды үйрету	4.5.2.1 интонация бойынша адамның, музыкалық шығарманың көңіл-күйін табу, (көңілді , жалынды, жабырқау, қапалы); 4.5.2.2 қойылымдағы кейіпкердің ролін сомдау барысында оның эмоционалды көңіл-күйін , сезімін жеткізу
6. Мәдени қылық дағдыларын қалыптастыру	6.1 Мәдени қылық дағдылары	4.6.1.1 мәдени қылықдағдыларын меңгеру: көмек сұрау өтінішке жауап беру (көтеру, алып келу, жылжыту); лифт ішінде, баспалдақ үстінде өзін ұстауы; біреудің затын алуға рұқсат сұрау және оны қайтарғанда алғыс айту; өзін қонақта ұстай білу; басқа адамның көмекке мұқтаждығын байқау және оны көрсету; мектеп-интернатында өздігінен жүргенде өзін дұрыс ұстау; мектепте қонақ күту салтанатында өзін дұрыс ұстай білуі
	6.2 Қарым-қатынастың адекватты тәсілдері	4.6.2.1 өзіне, айналасындағыларға; құрбыларына деген эмоционалды-мотивациялық ұстанымдардың қалыптасуы 4.6.2.2 қалыпты көретін адамдармен, ата-аналармен, мұғалімдермен қарым-қатынас жасаудың адекватты тәсілдерін көрсету
		4.6.3.1 әлеуметтік орта тудыратын мінез қылықтарын мәнерлі етіп

		6.3 Мимика және пантомимика құралдарымен мінездің жеке қасиеттері мен көңіл-күйді түзету	жеткізу (ренжу, кірпияздық, өмірге қуану); мінез қасиеттеріне баға беру; өзінің сезімі мен түйсігін талдау және сипаттау; қимыл автоматизімін жою үшін жаттығуларды орындау; кінәлау, реніш, жабырқау сезімдерімен күресе білу; өзінің есіміне жағымды қарау

55. Ескерту:

1) бір тоқсан ішіндегі оқыту мақсаттары түрлі оқу іс-әрекеттері бойынша араласады

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 265-қосымша

Көрмейтін және нашар көретін білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Мимика және пантомимиканы дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 265-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся с нарушением зрения.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие максимальной самостоятельности

путем овладения способами учебной, проектной деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса незрячих и слабовидящих обучающихся. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного коррекционного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения обучающихся с нарушением зрения на современном этапе является организация максимально активной деятельности обучающегося в различных образовательных условиях: в специальной школе, в условиях инклюзивного образования, в условиях домашнего обучения.

7. Активная познавательная деятельность обучающегося с нарушением зрения приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества, поддержки и взаимодействия всех участников психолого-педагогического коррекционного сопровождения обучающихся с нарушением зрения.

8. Участниками педагогического процесса являются педагоги, психологи, методисты, медицинские и другие работники специального (коррекционного) обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения. Огромная роль принадлежит педагогам и воспитателям, имеющим соответствующую подготовку, то есть дефектологическое образование. Эти специалисты решают на практике образовательные, воспитательные, коррекционно-развивающие задачи тифлопедагогики.

9. Учебная программа предметов коррекционного цикла специального обучения и воспитания детей с нарушением зрения позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане посредством максимального использования их компенсаторных возможностей, привлечения методических приемов и специальных технических средств обучения.

10. Коррекционная деятельность, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, допускается организация в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

11. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации,

сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

12. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

13. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

14. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

15. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем, и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

16. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

17. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Развитие мимики и пантомимики"

18. Предмет "Развитие мимики и пантомимики" является одним из основных предметов коррекционного компонента специального обучения и воспитания детей с нарушениями зрения (незрячие и слабовидящие).

19. Одной из специфических закономерностей развития детей с нарушением зрения является дефицит информации об окружающем мире, изменение и замедление

процесса зрительного восприятия, что обуславливает нечеткость, фрагментарность, схематизм образа окружающего мира. Это негативно влияет на развитие составляющих коммуникативной деятельности (средств вербальной и невербальной выразительности), и поэтому требует специальных коррекционно - развивающих занятий.

20. Тифлопсихологи и тифлопедагоги отмечают, что у детей лишенных возможности зрительного дистантного восприятия окружающей действительности и необученных способам компенсации, представления об эмоциях, мимике, жестах и пантомимике непрочные, расплывчатые, что в значительной степени затрудняет межличностное общение.

21. Дети с нарушением зрения часто неадекватно реагируют на различные ситуации взаимодействия, и неправильно их оценивают, что приводит к прекращению контактов между детьми или малой их продолжительности. Дети, испытывая такого рода трудности, становятся пассивными в процессе общения, не проявляют к нему интереса.

22. Все это подчеркивают необходимость целенаправленности управления процессом развития у детей и подростков с нарушением зрения невербальных и вербальных средств общения с учетом особенностей познавательной деятельности в условиях сенсорной зрительной депривации.

23. Цель учебной дисциплины по развитию мимики и пантомимики заключается в формировании системы знаний об искусстве человеческих взаимоотношений; эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, сверстникам, взрослым людям; приобретении коммуникативных навыков, умений и опыта, необходимых для адекватного поведения в обществе, способствующего наилучшему развитию личности.

24. Задачи предмета "Развитие мимики и пантомимики":

- 1) формирование алгоритма восприятия окружающих людей;
- 2) обучение восприятию эмоционального состояния собеседника и выражению собственных чувств;
- 3) формирование умения воспринимать и воспроизводить мимику выразительные движения, жесты и позы, необходимые человеку;
- 4) развитие навыка словесно описывать эмоциональное состояния и характеризовать внешние проявления у себя, у собеседника, персонажа литературного произведения;
- 5) формирование потребности в сопереживании;
- 6) развитие интереса к общению и к окружающим людям;
- 7) формирование основ саморегуляции поведения, самоконтроля и адекватной оценочной деятельности, направленной на анализ собственного поведения и поступков окружающих по внешним проявлениям;
- 8) развитие чувства взаимоуважения и взаимоуверия к окружающим;
- 9) использование сформированных навыков культурного поведения в свободной практической деятельности, используя вербальные и невербальные средства общения;

10) использование сформированных навыков общения в жизненных ситуациях.

25. Содержание курса условно представлено в следующих разделах:

1) развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела. Психомышечная тренировка;

2) формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле;

3) обучение умению воспринимать эмоциональные состояния, воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией;

4) формирование умения пользоваться неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности;

5) развитие речевой интонации;

6) формирование навыков культурного поведения.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

26. Типовой учебный план специального обучения и воспитания обучающихся с нарушением зрения (незрячие и слабовидящие) помимо общеобразовательных дисциплин включает предметы коррекционного цикла.

27. Коррекционный цикл реализуется на специальных коррекционных занятиях для детей с нарушением зрения, каждое из которых решает свои конкретные задачи (занятия по пространственной ориентировке, социально-бытовой ориентировке, преодоление недостатков развития речи, развитию мимики и пантомимики), что подразумевает проведение абилитационных, коррекционно-компенсирующих мероприятий.

28. Коррекционные занятия не формируют у обучающихся системы научных знаний, но в тоже время являются важным условием высокого уровня их обучения и развития на уровне возрастных требований.

29. Введение коррекционных предметов позволяет обеспечить максимальное погружение обучающегося с нарушением зрения в социальное окружение, активную речевую среду, повысить его двигательную деятельность, корригировать его эмоциональный тонус, дает возможность формировать основные этапы учебной деятельности, в том числе ориентировочный этап и этап самоконтроля и самооценки, улучшить мотивацию учебно-познавательной деятельности.

30. Коррекционные занятия с обучающимися при нарушениях зрения носит комплексный характер, то есть вопросы диагностики, развития, коррекции, образования и воспитания рассматриваются специалистами: специальными педагогами (тифлопедагогами), офтальмологами, логопедами, специальными психологами, психоневрологами – по мере необходимости.

31. Обучение лиц с нарушениями зрения осуществляется на основе ценностно-ориентированного, личностно-ориентированного деятельностного, дифференцированного и коммуникативного подходов.

32. Ценностно-ориентированный подход в обучении – это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и использования ее результатов с позиций определенных ценностей. Ценностно-ориентированный учебный процесс целенаправленно формирует систему ценностей личности обучающегося. Ценностные ориентации – это способность (качество) личности выбрать в качестве ориентира в своей деятельности определенные ценности (способность ориентироваться в ценностях), способность осознать и воспринять их как собственные социально значимые ценности. Ценности стимулируют поведение и поступки, действуя как важный фактор мотивации личности. Ценности среднего образования основаны на национальной идее "Мәңгілік ел". Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

33. Личностно-ориентированный подход. Целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося в учебном процессе, полное раскрытие его творческих сил с учетом его индивидуальных особенностей психического и физического развития обучающегося, потребностей и мотивов поведения с учетом компенсаторных возможностей.

34. Деятельностный подход. Умение самостоятельно определять цели своего обучения, ставить и формулировать для себя новые задачи, познавательной деятельности, развивать мотивы и интересы своей деятельности в ориентировании и мобильности; умение самостоятельно планировать пути достижения целей, в том числе альтернативные, осознанно выбирать наиболее эффективные способы решения учебных и познавательных задач в ориентировании и мобильности; умение соотносить свои действия с планируемыми результатами, осуществлять контроль своей деятельности в процессе достижения результата, определять способы действий в рамках предложенных условий и требований, корректировать свои действия в соответствии с изменяющейся ситуацией, связанной с ориентированием и мобильностью; умение оценивать правильность выполнения учебной задачи, собственные возможности ее решения.

35. Дифференцированный подход подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучаемых, создание разнообразных условий обучения для малых групп с целью учета возрастных, физических, психических особенностей обучающихся, степени нарушения зрительных функций. Дифференцированный подход к детям в зависимости от состояния их зрения и способов ориентации в познании окружающего мира включает применение специальных форм и методов работы с детьми,

оригинальных учебников, наглядных пособий, тифлотехники, уменьшения наполняемости классов и групп и методики индивидуально-подгруппового обучения. Условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по способу восприятия (тактильный, зрительный, слуховой) по сложности, по характеру помощи со стороны учителя.

36. При обучении воспитании детей с нарушением зрения необходимо учитывать офтальмологический аспект, то есть учет зрительных возможностей в зависимости от которого детей делят на группы:

1) тотально незрячие или практически слепые (так называемые частично видящие) дети с остротой зрения в пределах от 0 до 0,04 с коррекцией очками на лучше видящем глазу, эти дети имеют незначительное остаточное зрение или совсем ничего не видят;

2) слабовидящие дети с остротой зрения от 0,05 до 0,09 с коррекцией стеклами на лучше видящем глазу. У этих детей, как правило, отмечаются сложные нарушения зрительных функций, часто наряду со снижением остроты зрения у некоторых сужено поле зрения, нарушено пространственное зрение.

37. Коммуникативный подход. Коммуникативный подход к обучению – это передача и сообщение информации, обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом коммуникативного подхода является способность осуществлять общение посредством языка. В соответствии с коммуникативным подходом процесс обучения включает задания, способствующие формированию умений организовывать учебное сотрудничество и совместную деятельность с учителем и сверстниками; работать индивидуально и в группе.

38. Обучение на основе сквозных тем. Содержание "сквозных тем" предмета "Развитие мимики и пантомимики" начинается с "зоны ближайшего развития" обучающегося, то есть с изучения тем, напрямую связанных с его деятельностью. В дальнейшем предполагает постепенное расширение взаимодействия обучающегося с окружающей средой.

39. Игровое обучение. В качестве основных методических приемов рекомендуется использование игровых технологий. Наиболее благоприятные условия обучения пространственной ориентировке и мобильности создаются в специально организованных играх-путешествиях, играх-инсценировках, ролевых, ситуативных, дидактических, подвижных играх, упражнениях и тренингах. Главные элементы игровой технологии обучения – перед началом игры ставится конкретная цель обучения; через игровую деятельность достигается конкретный педагогический результат; обучающая деятельность подчиняется правилам игры; учебные материалы являются средствами игры.

40. Использование информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) строится на базовых ИКТ-навыках и включает в себя правильное и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации;

2) формирование и развитие компетентности в области ориентирования и мобильности использования информационно-коммуникационных технологий и GPS навигации; использование мультимедийных ресурсов и СМИ; поиск информации в Интернете и базах данных; использование ИКТ для создания и обработки информации; использование интерактивных досок для технической поддержки активных видов обучения;

3) сотрудничество, общение и обмен информацией по каналам связи для работы с другими обучающимися и преподавателями через использование электронной связи, участие в онлайн форумах, в виртуальной среде обучения.

41. Содержание курса условно представлено в следующих разделах:

1) развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела. Психомышечная тренировка;

2) формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле;

3) обучение умению воспринимать эмоциональные состояния, воспроизводить их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией;

4) формирование умения пользоваться неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности;

5) развитие речевой интонации;

6) формирование навыков культурного поведения.

42. Все разделы курса взаимосвязаны. В практической работе эти разделы совмещаются и взаимно дополняют друг друга. Таким образом, на одном занятии возможны сочетания, как разделов, так и видов учебной деятельности.

43. Занятия содержат следующие структурные компоненты:

1) 1 этап – снятие напряжения мышц или повышение их тонуса;

2) 2 этап – знакомство с мимикой, жестами и позами;

3) 3 этап – обучение выразительным движениям лица и тела, вербализация деятельности;

4) 4 этап – включение неречевых и речевых средств общения в этюды, игры, инсценировки.

44. Основные виды учебной деятельности:

1) чтение, беседы, обсуждения, пересказ, декламирование, анализ;

2) игры – импровизации, игры с правилами, сюжетные игры, дидактические и театрализованные игры, игры – драматизации;

3) игры на развитие высших психических функций;

- 4) тифлографика, рисование: свободное, тематическое, фантазийное;
- 5) просмотр и анализ этюдов, упражнений, видеофильмов;
- 6) рассматривание и анализ иллюстраций, рисунков объектов и сюжетных картин (при остаточном зрении);
- 7) психогимнастические упражнения и игры;
- 8) игры с элементами сказкотерапии, арттерапии;
- 9) гимнастики: дыхательная, зрительная, пальчиковая.

45. Занятия по развитию мимики и пантомимики проводятся один раз в неделю с группой (3-5 человек), которая комплектуется с учетом уровня развития; в особо сложных случаях – индивидуально. По мере исправления недостатков у обучающихся, с которыми проводится индивидуальная работа, они включаются в групповые занятия.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

46. Оценка достижений школьников специального обучения и воспитания по предметам коррекционного цикла имеет не бальный, а качественно-описательный, эмоциональный характер, (формировать правильное отношение к своим возможностям), основана на мониторинге успешности развития и формирования у детей коммуникативных навыков.

47. Результативность обучения по программе отслеживается по трем уровням и имеет описательный характер:

- 1) стремится овладеть;
- 2) владеет с помощью (взрослого, ровесника);
- 3) владеет самостоятельно; по ведущим компетенциям.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Развитие мимики и пантомимики"

48. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Развитие мимики и пантомимики" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) в 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

49. При выполнении различных видов работ необходимо соблюдать правила гигиены труда и техники безопасности.

50. Базовое содержание предмета представлено в разделах:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
		1.1 Формирование положительной мотивации к обучению

1	Развитие и укрепление мышц лица , шеи, плеч и тела	1.2 Тренировка мышечного аппарата
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата
2	Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека
3	Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями
4	Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами
		4.2 Моделирование движений, поз , жестов, сопровождаемых передачей чувств
		4.3 Имитация движений животных , различных походок
5	Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование
		5.2 Обучение произнесению с интонациями
6	Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения
		6.2 Адекватные способы общения
		6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики

51. В программе для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье

числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4: "1" - класс, "2.1" - подраздел, "1" - нумерация учебной цели.

52. Примечание:

1) все цели обучения сформулированы без привязки к определенному контексту и реализовываются в рамках изучения разных тем.

53. Система целей обучения:

1) "Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1 . 1 Формирование положительной мотивации к обучению	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев;	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы; выбирать пример для подражания	2.1.1.1 представлять особенности жизнедеятельности незрячих людей	3.1.1.1 анализировать жизнедеятельность знаменитых незрячих людей на конкретном примере	4.1.1.1 обобщать информацию о жизнедеятельности незрячих и подготовить презентацию о знаменитых незрячих людях
1.2 Тренировка мышечного аппарата	0.1.2.1 знать и выполнять упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей; 0.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч	1.1.2.1 выполнять и описывать упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей; 1.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч	2.1.2.1 объяснять значение и выполнять комплексы упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей; выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч	3.1.2.1 понимать и объяснять назначение упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей 3.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч	4.1.2.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнения на тренировку мышечного аппарата лица, шеи
1.3 Развитие вестибулярного аппарата	0.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата	1.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата	2.1.3.1 описывать комплексы упражнений на развитие вестибулярного аппарата	3.1.3.1 описывать собственные ощущения при выполнении упражнений на развитие вестибулярного аппарата	4.1.3.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнений при выполнении которых тренируется вестибулярный аппарат

2) "Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	0.2.1.1 знать и понимать термин "кожная чувствительность" (прикосновения)	1.2.1.1 определять температурную чувствительность (холодный, теплый, горячий); наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений	2.2.1.1 владеть навыками кожного восприятия окружающей среды в повседневной практической деятельности	3.2.1.1 квалифицировать характер прикосновений; 3.2.1.2 знать о болевой чувствительности и кожном восприятии: надавливания, столкновения; выбирать оптимальные пути безопасной деятельности в пространстве	4.2.1.1 осознавать, окружающий мир многообразен и в то же время его элементы, части можно объединять по основным признакам
2.2. Представления о пространственном расположении частей тела	0.2.2.1 находить части своего тела, соотносить части своего тела с телом другого человека; 0.2.2.2 рассматривать себя в зеркале (для слабовидящих и детей с остаточным зрением)	1.2.2.1 выполнять зрительно-осязательное обследование своего тела; 1.2.2.2 соотносить части собственного тела с куклой; 1.2.2.3 понимать, что означает тактильное взаимодействие с окружающими людьми и окружающей обстановкой	2.2.2.1 ориентироваться на собственном теле и теле другого человека зрительно-осязательным способом обследования с использованием "Хандз-метода"	3.2.2.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, при обследовании лица и тела другого человека	4.2.2.1 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам.
2.3. Обследование собственного лица, лица	0.2.3.1 выполнять зрительно-осязательное обследование своего тела с помощью педагога, 0.2.3.2 рассматривать	1.2.3.1 обследовать барельефы лиц, куклу, собственное	2.2.3.1 воспринимать и узнавать по значимым чертам знакомые лица;	3.2.3.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, обследовании лица и тела другого человека; 3.2.3.2 изображать	4.2.3.1 владеть навыками тактичного обследования другого человека; 4.2.3.2 осознавать, что лица

другого человека.	себя в зеркале, выполняя мимические движения (при остаточном зрении)	лицо по определенному алгоритму	2.2.3.2 ориентироваться на теле другого человека	эмоциональные состояния на смеха, огорчения, удивления барельефах, приборе для рисования Н.Семевского	окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам

3) "Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией":

таблица 4

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Знакомство с чувствами	0.3.1.1 иметь представление о чувствах и эмоциональных состояниях радости, смеха, страха, плача	1.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления	2.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости и иметь представление о их адекватном внешнем выражении	3.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, огорчения, отвращения, гордости, высокомерия, восторга, любопытства, рассерженности и иметь представление о б их адекватном их внешнем выражении	4.3.1.1 дифференцировать оттенки чувств гордость/гордыня/высокомерие; недовольство/гнев; интерес/заинтересованность /любопытство; злоба/злорадство;
3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	0.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, смеха, страха, улыбки, плача	1.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления	2.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости	3.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния восторга, огорчения, высокомерия, любопытства, рассерженности	4.3.2.1 изображать на приборе для рисования Н.Семевского эмоции по описанию
3.3 Узнавание, называние, описание жестов , п о з , выразительных движений,	0.3.3.1 давать эмоциональную моральную	1.3.3.1 узнавать знакомые эмоции и чувства по	2.3.3.1 узнавать и описывать чувства и эмоциональные состояния	3.3.3.1 определять чувства и эмоциональные состояния	4.3.3.1 дифференцировать и оценивать чувства и эмоциональные состояния

соответствующим эмоциональным состояниям	оценку героям сказок	описаниям, у героев сказок, рассказов	героев художественных произведений	героев художественных произведений	героев художественных произведений
3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	0.3.4.1 знать, что мимические и пантомимические движения используются для выражения чувств и эмоциональных состояний радости, смеха, страха, плача	1.3.4.1 знать как адекватно использовать мимические и пантомимические движения для выражения чувств и состояний радости, смеха, страха, плача	2.3.4.1 понимать значение мимических и пантомимических движений, используемых для адекватного выражения чувств удивления, слушания, огорчения, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости	3.3.4.1 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств	4.3.4.1 оценивать отрицательные и положительные черты характера; 4.3.4.2 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств любопытства, неприязни, радости, огорчения, гордости, рассерженности

4) "Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности":

таблица 5

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	0.4.1.1 знать, что слова повседневной жизни часто используются в соединении с выразительные движениями, позы, жестами: подай!; до свидания!; привет!; погладь / пожалей; побаюкай; покатай куклу в коляске; покажи, как малыш смеется, плачет; нельзя! тихо!	1.4.1.1 знать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	2.4.1.1 различать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни	3.4.1.1 узнавать по описанию и воспроизводить выразительные движения, позы, жесты, мимику, сопровождаемые передачей чувств	4.4.1.1 самостоятельно выбирать выразительные движения, позы, жесты, мимику для выражения эмоций, чувств
	0.4.2.1 моделировать движения, позы, жесты,	1.4.2.1 моделировать	2.4.2.1		

4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	сопровождаться при передаче чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я проснулся; я греюсь на солнышке; как я испугался укола/врача; как я обрадовался подарку/празднику; как я огорчился, потеряв игрушку	движения, позы, жесты, сопровождаемые при передаче чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я слушаю; как я испугался собаки; как я удивился подарку/празднику; как я огорчился	описывать и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни: как я чищу обувь; как я вытираю пыль; как я гуляю с собакой; как я собираю цветы; как я листаю книгу	3.4.2.1 определять и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни	4.4.2.1 соединять движения, жесты и позы, сопровождаемые передачей чувств с соответствующей им мимикой
4.3 Имитация движений животных, различных походок	0.4.3.1 имитировать движения животных: прыгать, как заяц; топтать, как медведь	1.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и различные походки: марширующий солдат; спешащий человек; медленно идущий человек	2.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и походки усталого человека, человека с больной ногой, гордого человека	3.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и различные походки: человека, которому обувь мала; когда первый раз надел обновку. семящая; прогулочный шаг; - "некрасивая" походка	4.4.3.1 воспроизводить роль своего персонажа в инсценировке определенного сюжета.

5) "Развитие речевой интонации": таблица 6

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
5.1 Выразительное декламирование	0.5.1.1 внятно произносить слова и фразы	1.5.1.1 произносить и слов и фразы громко-тихо; 1.5.1.2 знать и выполнять упражнения на изменение силы голоса и	2.5.1.1 понимать значение и выполнять упражнения на силу голоса; 2.5.1.2 уметь выразить интонацией эмоции удивления, скуки, обиды, вины;	3.5.1.1 выразительно читать с передачей чувств героев при чтении ролям.	4.5.1.1 осмысливать чтение текста и передавать настроения героев с

		сохранение одинаковой высоты тона	2.5.1.3 выразительно декларировать стихотворения		помощью интонации
5.2 Обучение произнесению с интонациями	0.5.2.1 произносить фразы с интонациями: просьбы; обращения; вопроса; требования; благодарности	1.5.2.1 уметь интонационно выделять начало и конец фразы, выделять интонационно вопрос, повествование, восклицание	2.5.2.1 выполнять упражнение в произнесении фразы с различными интонационным и ударениями 2.5.2.2 произносить фразы с изменением интонационного ударения; 2.5.2.3 уметь выразить речевой интонацией просьбу, желание, вопрос, восклицание	3.5.2.1 выразительно декламировать стихотворение 3.5.2.2 различать темп, настроение музыки	4.5.2.1 различать по интонации настроение человека, настроение музыкального произведения (веселое, задорное, грустное, печальное) 4.5.2.2 передавать чувства и эмоциональное настроение героя с помощью интонации при воспроизведении и роли своего персонажа в инсценировке

6) "Формирование навыков культурного поведения":

таблица 7

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
6.1 Навыки культурного поведения	0.6.1.1 знать элементарные правила поведения в обществе: здороваться, прощаться, говорить спасибо, просить помочь	1.6.1.1 правильно вести себя при общении: смотреть в лицо собеседника	2.6.1.1 выбирать правила поведения в определенных ситуациях: приглашение к обеду, обед в гостях; обращение за помощью к незнакомому человеку; умение представиться при первом знакомстве	3.6.1.1 демонстрировать навыки культурного поведения: при разговоре по телефону; при совершении покупок; поведение в общественном транспорте; уметь приносить извинения за опоздание, за совершенный проступок	4.6.1.1 владеть культурного поведения, соблюдать правила поведения
					4.6.2.1

6.2 Адекватные способы общения	0.6.2.1 знать элементарные правила и способы общения с родителями, зрячими людьми	1.6.2.1 знать и соблюдать элементарные правила и способы общения с родителями, незнакомыми людьми, зрячими людьми	2.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками	3.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками	сформированность эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, к окружающим, к взрослым людям 4.6.2.2 демонстрировать адекватные способы общения с нормально видящими сверстниками, родителями, учителями и прочее
6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики и пантомимики	0.6.3.1 сопереживать героям сказок, с выделением их эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение	1.6.3.1 сопереживать героям сказок, с выделением их эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение, плач, удивление.	2.6.3.1 знать, что настроение, агрессивно-возбужденные состояния можно регулировать посредством работы с пластилином (разминание, раскатывание, лепка), музыкальной терапии; 2.6.3.2 при помощи изобразительной деятельности при остаточном зрении; 2.6.3.3 знать упражнения на расслабление и напряжение групп мышц лица и тела, способы преодоления двигательного автоматизма (навязчивых движений)	3.6.3.1 изображать черты характера, порождаемые социальной средой (жадность, доброта, честность); оценивать положительные и отрицательные черты характера человека (жадный, добрый, честный); моделирование поведения персонажей с теми или иными чертами характера; знать способы преодоления двигательного автоматизма; оречевлять свои ощущения, страхи	4.6.3.1 выразительно изображать черты характера, порождаемые социальной средой (обидчивость, брезгливость, жизнерадостность); давать моральную оценку чертам характера; анализировать и описывать свои ощущения и чувства; выполнять упражнения по преодолению двигательного автоматизма; уметь справляться с чувствами вины, обиды, скуки; позитивно относится в собственному имени

54. Долгосрочные планы:

1) 0 класс:

таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	0.1.2.1 знать и выполнять упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	0.2.1.1 знать и понимать термин "кожная чувствительность" (прикосновения); определять температурную чувствительность (холодный, теплый, горячий); наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	0.2.2.1 находить части своего тела, соотносить части своего тела с телом другого человека 0.2.2.2 рассматривать себя в зеркале (для слабовидящих и детей с остаточным зрением)
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека	0.2.3.1 выполнять зрительно-осознательное обследование своего тела с помощью педагога 0.2.3.2 рассматривать себя в зеркале, выполняя мимические движения (при остаточном зрении)
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с	3.1 Знакомство с чувствами	0.3.1.1 иметь представление о чувствах и эмоциональных состояниях радости, смеха, страха, плача
		3.2 Узнавание на барельефах изображений	0.3.2.1 изображать на барельефах

Моя школа	соответствующей речевой интонацией	(мимикой) эмоциональных состояний	эмоциональные состояния радости, смеха . страха, улыбки, плача
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	0.5.1.1 внятно произносить слова и фразы
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики	0.6.3.1 сопереживать героям сказок, с выделением их эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение
2 четверть			
Моя семья и друзья	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	0.1.2.1 знать и выполнять упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей 0.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	0.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата
Мир вокруг нас	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	0.2.2.1 находить части своего тела, соотносить части своего тела с телом другого человека 0.2.2.2 рассматривать себя в зеркале (для слабовидящих и детей с остаточным зрением)
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека	0.2.3.1 выполнять зрительно-осознательное обследование своего тела с помощью педагога 0.2.3.2 рассматривать себя в зеркале, выполняя мимические движения (при остаточном зрении)
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	0.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, смеха . страха, улыбки, плача
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений	0.3.3.1 давать эмоциональную

	мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	, соответствующих эмоциональным состояниям	моральную оценку героям сказок
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	0.3.4.1 знать, что мимические и пантомимические движения используются для выражения чувств и эмоциональных состояний радости, смеха . страха, плача
3 четверть			
Путешествие	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	0.2.2.1 находить части своего тела, соотносить части своего тела с телом другого человека 0.2.2.2 рассматривать себя в зеркале (для слабовидящих и детей с остаточным зрением)
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека	0.2.3.1 выполнять зрительно-осознательное обследование своего тела с помощью педагога 0.2.3.2 рассматривать себя в зеркале, выполняя мимические движения (при остаточном зрении)
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	0.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, смеха . страха, улыбки, плача
		3.3 Узнавание, называние , описание жестов, поз, выразительных движений , соответствующих эмоциональным состояниям	0.3.3.1 давать эмоциональную моральную оценку героям сказок
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	0.3.4.1 знать, что мимические и пантомимические движения используются для выражения чувств и эмоциональных состояний радости, смеха , страха, плача
			0.4.1.1 знать, что слова повседневной жизни часто используются в соединении с выразительные

Традиции и фольклор	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	движениями, позами, жестами: подай!; до свидания!; привет!; погладь/ пожалей; побаюкай; покатай куклу в коляске; покажи, как малыш смеется, плачет; нельзя! тихо!
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	0.4.2.1 моделировать движения, позы, жесты, сопровождаемые при передачей чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я проснулся; я греюсь на солнышке; как я испугался укола/врача; как я обрадовался подарку/празднику; как я огорчился, потеряв игрушку
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	0.4.3.1 имитировать движения животных: прыгать, как заяц; топать, как медведь
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	0.5.1.1 внятно произносить слова и фразы
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	0.6.1.1 знать элементарные правила поведения в обществе: здороваться, прощаться, говорить спасибо, просить помочь
		6.2 Адекватные способы общения	0.6.2.1 знать элементарные правила и способы общения с родителями, зрячими людьми
4 четверть			
	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	0.1.1.1 понимать положительные и отрицательные качества и поступки на примерах сказочных героев
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	0.1.2.1 знать и выполнять упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей ;

Еда и напитки			0.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	0.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	0.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, смеха . страха, улыбки, плача
		3.3 Узнавание, называние , описание жестов, поз, выразительных движений , соответствующих эмоциональным состояниям	0.3.3.1 давать эмоциональную моральную оценку героям сказок
3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями		0.3.4.1 знать, что мимические и пантомимические движения используются для выражения чувств и эмоциональных состояний радости, смеха . страха, плача	
В здоровом теле - здоровый дух!	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	0.4.2.1 моделировать движения, позы, жесты, сопровождаемые при передачей чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я проснулся; я греюсь на солнышке; как я испугался укола/врача; как я обрадовался подарку/празднику; как я огорчился, потеряв игрушку
	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	0.5.2.1 произносить фразы с интонациями: просьбы; обращения; вопроса; требования; благодарности
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.2 Адекватные способы общения	0.6.2.1 знать элементарные правила и способы общения с родителями, зрячими людьми
		6.3 Коррекция настроения и отдельных	0.6.3.1 сопереживать героям сказок, с выделением их

		черт характера средствами мимики пантомимики	эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение

2) 1 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы; выбирать пример для подражания
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	1.1.2.1 выполнять и описывать упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей 1.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	1.2.1.1 определять температурную чувствительность (холодный, тёплый, горячий) наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	1.2.2.1 выполнять зрительно-осознательное обследование своего тела 1.2.2.2 соотносить части собственного тела с куклой;
Моя школа	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	1.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	1.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления
		5.1	1.5.1.1 произносить и слов и фразы громко-тихо;

	5. Развитие речевой интонации	Выразительное декламирование	1.5.1.2 знать и выполнять упражнения на изменение силы голоса и сохранение одинаковой высоты тона
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	1.6.1.1 правильно вести себя при общении: смотреть в лицо собеседника
2 четверть			
Моя семья и друзья	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы; выбирать пример для подражания
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	1.1.2.1 выполнять и описывать упражнения на развитие мышц зоны глаз и бровей 1.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка, мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	1.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	1.2.1.1 определять температурную чувствительность (холодный, теплый, горячий); наблюдать при помощи кожного восприятия за сезонными изменениями погодных явлений
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	1.2.2.1 выполнять зрительно-осознанное обследование своего тела; 1.2.2.2 соотносить части собственного тела с куклой; 1.2.2.3 понимать, что означает тактильное взаимодействие с окружающими людьми и окружающей обстановкой
			1.2.3.1 обследовать барельефы лиц, куклу,

Мир вокруг нас		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	собственное лицо по определенному алгоритму
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	1.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	1.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	1.3.3.1 узнавать знакомые эмоции и чувства по описаниям, у героев сказок, рассказов
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	1.3.4.1 знать как адекватно использовать мимические и пантомимические движения для выражения чувств и состояний радости, смеха, страха, плача
3 четверть			
Путешествие	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	1.2.2.1 выполнять зрительно-осознательное обследование своего тела 1.2.2.2 соотносить части собственного тела с куклой; 1.2.2.3 понимать, что означает тактильное взаимодействие с окружающими людьми и окружающей обстановкой
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	1.2.3.1 обследовать барельефы лиц, куклу, собственное лицо по определенному алгоритму
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	1.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния радости, огорчения, страха, боли, смеха, плача, удивления

Традиции и фольклор	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	1.3.3.1 узнавать знакомые эмоции и чувства по описаниям, у героев сказок, рассказов
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	1.3.4.1 знать как адекватно использовать мимические и пантомимические движения для выражения чувств и состояний радости, смеха, страха, плача
	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	1.4.1.1 знать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни в соединении с соответствующими словами
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	1.4.2.1 моделировать движения, позы, жесты, сопровождаемые при передаче чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я слушаю; как я испугался собаки; как я удивился подарку/празднику; как я огорчился
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	1.4.3.2 имитировать движения животных по описанию и различные походки: марширующий солдат; спешащий человек; медленно идущий человек
	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	1.5.2.1 уметь интонационно выделять начало и конец фразы, выделять интонационно вопрос, повествование, восклицание
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	1.6.1.1 правильно вести себя при общении: смотреть в лицо собеседника
			1.6.2.1 знать и соблюдать элементарные правила и способы общения с

		6.2 Адекватные способы общения	родителями, незнакомыми людьми, зрячими людьми
4 четверть			
Еда и напитки	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	1.1.1.1 определять нравственные ценности на примерах персонажей художественной литературы; выбирать пример для подражания
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	1.1.3.1 знать и выполнять упражнения на развитие вестибулярного аппарата
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	1.3.3.1 узнавать знакомые эмоции и чувства по описаниям, у героев сказок, рассказов
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	1.3.4.1 знать как адекватно использовать мимические и пантомимические движения для выражения чувств и состояний радости, смеха, страха, плача
	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	1.4.1.1 знать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни в соединении с соответствующими словами
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	1.4.2.1 моделировать движения, позы, жесты, сопровождаемые при передаче чувств, в соединении с соответствующей мимикой: как я слушаю; как я испугался собаки; как я удивился подарку/празднику; как я огорчился
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	1.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и различные походки: марширующий солдат; спешащий человек; медленно идущий человек

В здоровом теле - здоровый дух!	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	1.5.2.1 уметь интонационно выделять начало и конец фразы, выделять интонационно вопрос, повествование, восклицание
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	1.6.1.1 правильно вести себя при общении: смотреть в лицо собеседника
		6.2 Адекватные способы общения	1.6.2.1 знать и соблюдать элементарные правила и способы общения с родителями, незнакомыми людьми, зрячими людьми
		6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики	1.6.3.2 сопереживать героям сказок, с выделением их эмоционального состояния: спокойствие, радость, огорчение, плач, удивление.

3) 2 класс:
таблица 10

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Все обо мне	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	2.1.1.1 представлять особенности жизнедеятельности незрячих людей
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	2.1.2.3 объяснять значение и выполнять комплексы упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей; выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	2.1.3.1 описывать комплексы упражнений на развитие вестибулярного аппарата
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	2.2.1.1 владеть навыками кожного восприятия окружающей среды в повседневной практической деятельности

	самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	2.2.2.1 ориентироваться на собственном теле и теле другого человека зрительно-осознательным способом обследования с использованием "Хандз-метода"
Моя семья и друзья	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	2.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости и иметь представление о их адекватном внешнем выражении
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	2.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	2.5.1.1 понимать значение и выполнять упражнения на силу голоса 2.5.1.2 уметь выразить интонацией эмоции удивления, скуки, обиды, вины 2.5.1.3 выразительно декламировать стихотворения
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	2.6.1.1 выбирать правила поведения в определенных ситуациях: приглашение к обеду, обед в гостях; обращение за помощью к незнакомому человеку; умение представиться при первом знакомстве
2 четверть			
Моя школа	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.2 Тренировка мышечного аппарата	2.1.2.3 объяснять значение и выполнять комплексы упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей; выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч

		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	2.1.3.1 описывать комплексы упражнений на развитие вестибулярного аппарата
Мой родной край	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	2.2.1.1 владеть навыками кожного восприятия окружающей среды в повседневной практической деятельности
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	2.2.2.1 ориентироваться на собственном теле и теле другого человека зрительно-осознательным способом обследования с использованием "Хандз-метода"
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	2.2.3.1 воспринимать и узнавать по значимым чертам знакомые лица 2.2.3.2 ориентироваться на теле другого человека
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	2.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости и иметь представление о их адекватном внешнем выражении
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	2.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	2.3.3.1 узнавать и описывать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами,	2.3.4.1 понимать значение мимических и пантомимических движений, используемых для адекватного выражения чувств удивления, слушания,

		позой и выразительными движениями	огорчения, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	2.2.2.1 ориентироваться на собственном теле и теле другого человека зрительно-осознательным способом обследования с использованием "Хандз-метода"
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	2.2.3.1 воспринимать и узнавать по значимым чертам знакомые лица 2.2.3.2 ориентироваться на теле другого человека
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	2.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	2.3.3.1 узнавать и описывать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	2.3.4.1 понимать значение мимических и пантомимических движений, используемых для адекватного выражения чувств удивления, слушания, огорчения, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	2.4.1.1 различать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов,	2.4.2.1 описывать и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни: как

Традиции и фольклор	общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	сопровождаемых передачей чувств	я чищу обувь; как я вытираю пыль; как я гуляю с собакой; как я собираю цветы; как я листаю книгу
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	2.4.3.3 имитировать движения животных по описанию и походки усталого человека, человека с больной ногой , гордого человека
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	2.5.1.1 понимать значение и выполнять упражнения на силу голоса 2.5.1.2 уметь выразить интонацией эмоции удивления, скуки, обиды, вины 2.5.1.3 выразительно декларировать стихотворения
		5.2 Обучение произнесению с интонациями	2.5.2.1 выполнять упражнение в произнесении фразы с различными интонационными ударениями 2.5.2.2 произносить фразы с изменением интонационного ударения 2.5.2.3 уметь выразить речевой интонацией просьбу, желание, вопрос , восклицание
		6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения
	6.2 Адекватные способы общения		2.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками
4 четверть			

Окружающая среда	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.3 Развитие вестибулярного аппарата	2.1.3.1 описывать комплексы упражнений на развитие вестибулярного аппарата
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	2.3.3.1 узнавать и описывать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	2.3.4.1 понимать значение мимических и пантомимических движений, используемых для адекватного выражения чувств удивления, слушания, огорчения, заинтересованности, грусти, отвращения, гордости
	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	2.4.1.1 различать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	2.4.2.1 описывать и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни: как я чищу обувь; как я вытираю пыль; как я гуляю с собакой; как я собираю цветы; как я листаю книгу
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	2.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и походки усталого человека, человека с больной ногой, гордого человека
	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	2.5.2.1 выполнять упражнение в произнесении фразы с различными интонационными ударениями 2.5.2.2 произносить фразы с изменением интонационного ударения; 2.5.2.3 уметь

Путешествие			выразить речевой интонацией просьбу, желание, вопрос, восклицание
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	2.6.1.1 выбирать правила поведения в определенных ситуациях: приглашение к обеду, обед в гостях; обращение за помощью к незнакомому человеку; умение представиться при первом знакомстве
		6.2 Адекватные способы общения	2.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками
		6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики	2.6.3.1 знать, что настроение, агрессивно-возбужденные состояния можно регулировать посредством работы с пластилином (разминание, раскатывание, лепка), музыкальной терапии; 2.6.3.2 при помощи изобразительной деятельности при остаточном зрении; 2.6.3.3 знать упражнения на расслабление и напряжение групп мышц лица и тела, способы преодоления двигательного автоматизма (навязчивых движений).

4) 3 класс:

таблица 11

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	3.1.1.1 анализировать жизнедеятельность знаменитых незрячих людей на конкретном примере
			3.1.2.1 понимать и объяснять назначение

Живая природа	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.2 Тренировка мышечного аппарата	упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей 3.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	3.1.3.1 описывать собственные ощущения при выполнении упражнений на развитие вестибулярного аппарата
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	3.2.1.1 квалифицировать характер прикосновений 3.2.1.2 знать о болевой чувствительности и кожном восприятии: надавливания, столкновения; выбирать оптимальные пути безопасной деятельности в пространстве
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	3.2.2.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, при обследовании лица и тела другого человека
Что такое хорошо, что такое плохо?	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	3.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти огорчения, отвращения, гордости, высокомерия, восторга, любопытства, рассерженности и иметь представление об их адекватном их внешнем выражении
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	3.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния восторга, огорчения, высокомерия, любопытства, рассерженности
		5.1 Выразительное декламирование	3.5.1.1 выразительно читать с передачей чувств героев при чтении по ролям

	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	3.5.2.1 выразительно декламировать стихотворение; 3.5.2.2 различать темп, настроение музыки
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	3.6.1.1 демонстрировать навыки культурного поведения: при разговоре по телефону; при совершении покупок; поведение в общественном транспорте; уметь приносить извинения за опоздание, за совершенный проступок;
2 четверть			
Время	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.2 Тренировка мышечного аппарата	3.1.2.1 понимать и объяснять назначение упражнений на развитие мышц зоны глаз и бровей 3.1.2.2 выполнять тренировку мышц губ и языка; способы развития мышц плеч
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	3.1.3.1 описывать собственные ощущения при выполнении упражнений на развитие вестибулярного аппарата
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	3.2.1.1 квалифицировать характер прикосновений 3.2.1.2 знать о болевой чувствительности и кожном восприятии: надавливания, столкновения; выбирать оптимальные пути безопасной деятельности в пространстве
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	3.2.2.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, при обследовании лица и тела другого человека
			3.2.3.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, обследовании лица и тела другого человека;

Архитектура		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	3.2.3.2 изображать эмоциональные состояния на смеха, огорчения, удивления барельефах, приборе для рисования Н.Семевского
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	3.3.1.1 различать чувства и эмоциональные состояния удивления, заинтересованности, грусти огорчения, отвращения, гордости, высокомерия, восторга, любопытства, рассерженности и иметь представление об их адекватном их внешнем выражении
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	3.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния восторга, огорчения, высокомерия, любопытства, рассерженности
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	3.3.3.1 определять чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	3.3.4.1 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств
3 четверть			
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	3.2.2.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, при обследовании лица и тела другого человека
			3.2.3.1 координировать работу рук при тактильном взаимодействии, обследовании лица и тела другого человека

Искусство		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	3.2.3.2 изображать эмоциональные состояния на смеха, огорчения, удивления барельефах, приборе для рисования Н.Семевского
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	3.3.2.1 изображать на барельефах эмоциональные состояния восторга, огорчения, высокомерия, любопытства, рассерженности
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	3.3.3.1 определять чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	3.3.4.1 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств
Выдающиеся личности	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	2.4.1.1 различать и выполнять выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	3.4.2.1 определять и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	3.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и различные походки: человека, которому обувь мала; когда первый раз надел обновку. семенящая; прогулочный шаг; - "некрасивая" походка
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	3.5.1.1 выразительно читать с передачей чувств героев при чтении по ролям..
			3.5.2.1 выразительно декламировать стихотворение;

		5.2 Обучение произнесению с интонациями	3.5.2.2 различать темп, настроение музыки
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	3.6.1.1 демонстрировать навыки культурного поведения: при разговоре по телефону; при совершении покупок; поведение в общественном транспорте; уметь приносить извинения за опоздание, за совершенный проступок;
		6.2 Адекватные способы общения	3.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками
4 четверть			
Вода –источник жизни	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.3 Развитие вестибулярного аппарата	3.1.3.1 описывать собственные ощущения при выполнении упражнений на развитие вестибулярного аппарата
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	3.3.3.1 определять чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	3.3.4.1 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств
	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	3.4.1.1 узнавать по описанию и воспроизводить выразительные движения, позы, жесты, мимику, сопровождаемые передачей чувств
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	3.4.2.1 определять и моделировать выразительные движения, позы, жесты повседневной жизни

Культура отдыха. Праздники	правильно воспроизводить их в деятельности	4.3 Имитация движений животных, различных походок	3.4.3.1 имитировать движения животных по описанию и различные походки: человека, которому обувь мала; когда первый раз надел обновку. семенящая; прогулочный шаг; - " некрасивая" походка
	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	3.5.2.2 различать темп, настроение музыки
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	3.6.1.1 демонстрировать навыки культурного поведения: при разговоре по телефону; при совершении покупок; поведение в общественном транспорте; уметь приносить извинения за опоздание, за совершенный проступок;
		6.2 Адекватные способы общения	3.6.2.1 выбирать адекватные способы общения с окружением, нормально видящими сверстниками
		6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики	3.6.3.1 изображать черты характера, порождаемые социальной средой (жадность, доброта, честность); оценивать положительные и отрицательные черты характера человека (жадный, добрый, честный); моделирование поведения персонажей с теми или иными чертами характера; знать способы преодоления двигательного автоматизма; оречевлять свои ощущения, страхи

5) 4 класс:
таблица 12

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Моя Родина - Казахстан	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.1 Формирование положительной мотивации к обучению	4.1.1.1 обобщать информацию о жизнедеятельности незрячих и подготовить презентацию о знаменитых незрячих людях
		1.2 Тренировка мышечного аппарата	4.1.2.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнение на тренировку мышечного аппарата лица, шеи
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	4.1.3.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнение при выполнении, которых тренируется вестибулярный аппарат
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	4.2.1.1 осознавать, окружающий мир многообразен и в то же время его элементы, части можно объединять по основным признакам
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	4.2.2.1 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам.
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	4.3.1.1 дифференцировать оттенки чувств гордость/гордыня/высокомерие; недовольство/гнев; интерес/заинтересованность/любопытство; злоба/злорадство;
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	4.3.2.1 изображать на приборе для рисования Н.Семевского эмоции по описанию
			4.5.1.1 осмысливать чтение текста и передавать настроения

Ценности		5.1 Выразительное декламирование	героев с помощью интонации
	5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	4.5.2.1 различать по интонации настроение человека, настроение музыкального произведения (веселое, задорное, грустное, печальное) 4.5.2.2 передавать чувства и эмоциональное настроение героя с помощью интонации при воспроизведении роли своего персонажа в инсценировке;
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	
2 четверть			
Культурное наследие	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.2 Тренировка мышечного аппарата	4.1.2.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнение на тренировку мышечного аппарата лица, шеи
		1.3 Развитие вестибулярного аппарата	4.1.3.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнение при выполнении которых тренируется вестибулярный аппарат
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.1. Организация физического взаимодействия с окружающей обстановкой для расширения кругозора	4.2.1.1 осознавать, окружающий мир многообразен и в то же время его элементы, части можно объединять по основным признакам
		2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	4.2.2.1 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам.
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	4.2.3.1 владеть навыками тактичного обследования другого человека; 4.2.3.2 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не

Мир профессий			только по голосам, но и по лицам
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.1 Знакомство с чувствами	4.3.1.1 дифференцировать оттенки чувств гордость/гордыня/высокомерие; недовольство/гнев; интерес/заинтересованность/любопытство; злоба/злорадство
		3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	4.3.2.1 изображать на приборе для рисования Н.Семевского эмоции по описанию
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	4.3.3.1 дифференцировать и оценивать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	4.3.4.1 оценивать отрицательные и положительные черты характера 4.3.4.2 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств любопытства, неприязни, радости, огорчения, гордости, рассерженности
3 четверть			
	2. Формирование алгоритма восприятия схемы лица и тела: на самом себе, на другом человеке, на живом объекте, на кукле	2.2 Представления о пространственном расположении частей тела	4.2.2.1 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам.
		2.3 Обследование собственного лица, лица другого человека.	4.2.3.1 владеть навыками тактичного обследования другого человека 4.2.3.2 осознавать, что лица окружающих разные и узнавать окружающих можно не только по голосам, но и по лицам

Природные явления	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.2 Узнавание на барельефах изображений (мимикой) эмоциональных состояний	4.3.2.1 изображать на приборе для рисования Н.Семевского эмоции по описанию
		3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	4.3.3.1 дифференцировать и оценивать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	4.3.4.1 оценивать отрицательные и положительные черты характера 4.3.4.2 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств любопытства, неприязни, радости, огорчения, гордости, рассерженности
Охрана окружающей среды	4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	4.4.1.1 самостоятельно выбирать выразительные движения, позы, жесты, мимику для выражения эмоций, чувств
		4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	4.4.2.1 соединять движения, жесты и позы, сопровождаемые передачей чувств с соответствующей им мимикой
		4.3 Имитация движений животных, различных походок	4.4.3.1 воспроизводить роль своего персонажа в инсценировке определенного сюжета
	5. Развитие речевой интонации	5.1 Выразительное декламирование	4.5.1.1 осмысливать чтение текста и передавать настроения героев с помощью интонации
			4.5.2.1 различать по интонации настроение человека, настроение музыкального произведения (веселое, задорное, грустное, печальное)

		5.2 Обучение произнесению с интонациями	4.5.2.2 передавать чувства и эмоциональное настроение героя с помощью интонации при воспроизведении роли своего персонажа в инсценировке
	6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	4.6.1.1 владеть культурного поведения, соблюдать правила поведения
		6.2 Адекватные способы общения	4.6.2.1 сформированность эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, к окружающим, к взрослым людям 4.6.2.2 демонстрировать адекватные способы общения с нормально видящими сверстниками, родителями, учителями и проч.
4 четверть			
Путешествие в космос	1. Развитие и укрепление мышц лица, шеи, плеч и тела	1.3 Развитие вестибулярного аппарата	4.1.3.1 понимать и демонстрировать основные комплексы упражнение при выполнении которых тренируется вестибулярный аппарат
	3. Обучение умению воспринимать эмоциональные состояния и выражать их мимическими и пантомимическими движениями с соответствующей речевой интонацией	3.3 Узнавание, называние, описание жестов, поз, выразительных движений, соответствующих эмоциональным состояниям	4.3.3.1 дифференцировать и оценивать чувства и эмоциональные состояния героев художественных произведений
		3.4 Воспроизведение эмоциональных состояний мимическими движениями лица, сопровождая их жестами, позой и выразительными движениями	4.3.4.1 оценивать отрицательные и положительные черты характера 4.3.4.2 адекватно использовать мимические и пантомимические движения, используемые для выражения чувств любопытства, неприязни, радости, огорчения, гордости, рассерженности

4. Формирование умения пользоваться речевыми и неречевыми средствами общения на практике и правильно воспроизводить их в деятельности	4.1 Имитация движений, жестов, поз повседневной жизни в соединении с соответствующими словами	4.4.1.1 самостоятельно выбирать выразительные движения, позы, жесты, мимику для выражения эмоций, чувств
	4.2 Моделирование движений, поз, жестов, сопровождаемых передачей чувств	4.4.2.1 соединять движения, жесты и позы, сопровождаемые передачей чувств с соответствующей им мимикой
	4.3 Имитация движений животных, различных походок	4.4.3.1 воспроизводить роль своего персонажа в инсценировке определенного сюжета
5. Развитие речевой интонации	5.2 Обучение произнесению с интонациями	4.5.2.1 различать по интонации настроение человека, настроение музыкального произведения (веселое, задорное, грустное, печальное) 4.5.2.2 передавать чувства и эмоциональное настроение героя с помощью интонации при воспроизведении роли своего персонажа в инсценировке
6. Формирование навыков культурного поведения	6.1 Навыки культурного поведения	4.6.1.1 владеть культурного поведения, соблюдать правила поведения
	6.2 Адекватные способы общения	4.6.2.1 сформированность эмоционально-мотивационных установок по отношению к себе, к окружающим, к взрослым людям 4.6.2.2 демонстрировать адекватные способы общения с нормально видящими сверстниками, родителями, учителями и проч.
		4.6.3.1 выразительно изображать черты характера, порождаемые социальной средой (обидчивость, брезгливость, жизнерадостность);

		6.3 Коррекция настроения и отдельных черт характера средствами мимики пантомимики	давать моральную оценку чертам характера; анализировать и описывать свои ощущения и чувства; выполнять упражнения по преодолению двигательного автоматизма; уметь справляться с чувствами вины, обиды, скуки; позитивно относиться в собственному имени

55. Примечание:

1) цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам учебной деятельности.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 266-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 266-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі - ТҚАБ) білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес олардың білім, білік, дағдыларының көлемін және әр оқу пәнінің мазмұнын анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту үдерісін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағдарлайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру үдерісін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Білім берудің классикалық негізі ретінде құндылыққа бағдарланған, әрекеттік, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер оқытудың мақсаттар жүйесіне тән және білім беру үдерісі нәтижелерінің артықшылықтарын нығайту үшін пайдаланылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тауып отыр.

6. Қазіргі таңда оқыту үдерісіне қойылатын негізгі талаптардың бірі білім алушының білімді өзбетінше "игеру" бойынша белсенді әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді игеруге, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға ғана емес, білім алушыға өзіндік қызығушылықтарын, артықшылықтарын ұғынуына және сындарлы шешім қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына жағдай жасайды.

7. Білім алушының белсенді әрекеті бірлескен шығармашылық жағдайында және серіктес әрі кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы болғанда тұрақты сипат алады. Осындай сипаттағы тұлғаға бағдарланған білім беруді күшейту өзара қарым-қатынаста авторитарлыққа жол берілмейтін, білім беру үдерісіне қатысушы барлық білім алушылар арасындағы ынтымақтастық үшін түрлі үйлесімдегі алғышарттарды жасайтын оқытудың интербелсенді әдістерін қолданған кезде болады.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды пайдалану білім алушылардың жобілім алушы және зерттеушілік әрекетін ұйымдастырумен үйлесім табады. Білім беру үдерісін ұйымдастырушы барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім алушылардың белсенді түрде біліммен, идеялармен, әрекет тәсілдерімен алмасуын жүзеге асыратын шынайы шығармашылық үдерістегі қарым-қатынасының моделіне айналдырады.

9. Нақты бір пәннің оқу бағдарламасы аумақтық сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобілім алушы әрекетін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді.

10. Осы пәнді оқытудың мақсатына қол жеткізуде жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жобілім алушы әрекеті мұғалімнің басшылығымен ата-аналармен серіктестікте ұйымдастырылады.

11. Дене тәрбиесі ақыл-ес, адамгершілік, эстетикалық тәрбиемен және еңбекке баулумен тығыз байланыста жүзеге асырылады, тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды өзбетінше өмір сүруге және өндірістік еңбекке дайындауда жетекші орындардың бірін алады. Дене тәрбиесі оң тұлғалық қасиеттердің қалыптасуына мүмкіндік жасай отырып, білім алушылардың қоғаммен әлеуеттік бірлесуінің табыстылығын қаматамасыз ететін құралдардың бірі болып табылады.

12. Дене шынықтыру пәнінің оқу бағдарламасында үш тілді оқытуды ғана емес, білім алушылардың сабақтан тыс әрекетін үш тілде ұйымдастыруды мақсат ететін үштілді білім беруді жүзеге асыру қарастырылған (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде).

13. Пәннің мазмұнын меңгерту үдерісінде және оқытудың мақсатына жетуде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамытудың алғышарттарын жасайды, атап айтқанда, ақпараттарды іздеу, өңдеу, бөліп алу, жасау және таныстыру, ақпараттармен және идеялармен алмасу үшін ынтымақтастықта болу, жабдықтар мен қосымшалардың кең шоғырын пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру.

14. Оқу бағдарламасында оқытудың мақсаттар жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелер тұжырымдалған, бұл оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз бола алады.

15. Оқу бағдарламалары нақты бір пәнді оқытудың мақсаттар жүйесі арқылы мектептен "шығуға" арналған білім берудің құндылықтары мен нәтижелерінің өзара байланысына және өзара сабақтастығына негізделген оқыту мен тәрбиенің бірлігі ұстанымын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

16. Оқу бағдарламаларының айрықша ерекшелігі пәндік білік-дағдыларды қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ қозғалыстық функционалды жүйелерді қалыптастыруды және түзетуді мақсат ететін дағдылардың кең шоғырын қалыптастыруға бағытталуы болып табылады. Дағдылардың кең шоғыры мектептегі білім беру практикасындағы және мектепті бітіргеннен кейінгі болашағы үшін білім алушылардың табыстылығының кепілі болып табылады.

17. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушыларға міндеттерді шешу үшін жағдаятты, идеяларды және ақпаратты талдауға және бағалауға, жаңа идеялар мен ақпараттарды синтездеу үшін бар білімді және тәжірибені шығармашылықпен пайдалануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгереді.

18. Нақты бір пән бойынша күнделікті білім беру үдерісінің мазмұны оқытудың мақсатына бағындырылған және білім алушыларда алынған білімді, білікті және дағдыны кез келген оқу және өмірлік жағдаяттарда шығармашылықпен пайдалануға дайындығын қалыптастыруға, жетістікке жетуде жігерлілігін дамытуға бағдарланған, өмір бойы білім алуға уәждейді.

19. Дағдылардың кең шоғыры арқылы табиғи бірлікте тұлғалық сапаларды дамыту білім алушыларды "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет көрсету", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты базалық білім құндылықтарына дағдыландырудың негізі болып табылады. Аталған құндылықтар білім алушының мінез-құлқы мен күнделікті әрекетін уәждемелеуші тұрақты тұлғалық бағдар ретінде танылады.

20. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды түзету мектептеріндегі дене тәрбиесі бойынша сабақтар санитарлық-гигиеналық және өртке қарсы талаптарға жауап беретін спорттық нысандарда (спорт залдарында, стадиондарда, хауыздарда, ашық спорттық алаңдарда) өткізіледі. Бұл нысандар сәйкес мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыру үшін спорттық құрылғылармен және құрал-саймандармен жабдықталады.

21. Дене шынықтыру бойынша барлық іс-шаралар білім алушылардың денсаулықтарын нығайту және шынықтыру міндеттеріне қатаң түрде бағынады, олар білім алушылардың жұмыс істеу қабілетін арттыруға көмектеседі және өсіп келе жатқан ағзаның тірек-қозғалыс аппаратын, жүрек-қан тамыр, тыныс алу, басқа да жүйелерін дамытуға бағытталған.

22. Практикалық материалдарды таңдауда және әдістемелік тұрғыдан оны өткізуде білім алушылардың жеке диагноздары, олардың қозғалыс патологиясы және моторлық даму мүмкіндіктері ескеріледі; сабақ өткізілетін орынның және сабақта қолданылатын жабдықтардың гигиеналық талаптары қатаң сақталады.

2-тарау. "Дене шынықтыру" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

23. Бағдарламаның мақсаты білім алушыларды дене тәрбиесінің негіздерімен таныстыру болып табылады, атап айтқанда, олардың дене дамуының сау болуына жағдай жасау, спорттық арнайы қозғалыстық дағдыларды және дене қабілеттерін игерту, білім алушылардың оңтайлы денсаулық деңгейін қолдау, дене тәрбиесі саласы бойынша білімді меңгерту және игерілген тәсілдер мен біліктіліктер арқылы сауықтыру қызметін жүзеге асыру; қозғалыс саласындағы екіншілік бұзылыстарды тұрақтандыру, түзету, олардың асқыну мүмкіндіктерін ескерту.

24. "Дене шынықтыру" – тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды сауықтыруға және қалыпты әлеуметтік ортаға бейімдеуге, толыққанды өмір сүруді сезінуге тосқауыл болатын психологиялық кедергілердің алдын алуға бағытталған спорттық-сауықтыру шараларының кешені.

25. "Дене шынықтыру" пәні бойынша бағдарлама білім алушылардың тәртіпке бағыну, жеке гигиена, психологиялық денсаулық және салауатты өмір салтының ұстанымдары, қозғалыс әрекетіндегі қауіпсіздік, жалпы қозғалыс мәдениетінің қозғалыстық білік-дағдыларын қалыптастыру үшін дұрыс негіз жасау сияқты тұтас дамуын жақсартып отырып, дене әрекетінің түрлері бойынша білімді, түсінікті және дағдыларды дамытуға мүмкіндік беретін кезеңдік оқу жоспарын ұсынады.

26. Осы мақсатты жүзеге асыруда бағдарлама мынадай міндеттердің шешілуін көздейді:

1) әлеуметтік дағдылардың және тұтастай тұлғаның дамуына оң әсер ететін физикалық және рухани денсаулықтың негізін қалайды;

2) білім алушыларды өзінің физикалық және психологиялық денсаулығын түсінуге және нығайтуға уәждейді;

3) дене тәрбиесі және спорт салаларында теориялық білімдерін және практикалық дағдыларын дамытуға жағдай жасайды;

4) білім алушылардың қозғалыс дағдыларын дамытады, соның ішінде төзімділікке, жылдамдыққа, күштілікке, ептілікке және икемділікке үйретеді;

5) патриоттық сезімге, құрметке, топпен жұмыс істеу дағдыларына, жауапкершілікке және өзара түсіністікке тәрбиелейді;

6) білім алушыларды өмір бойы саламаты өмір салтын сақтауға және меңгерген дағдыларын алдағы уақытта қолдануға ынталандырады;

7) білім алушыларға білімін байытуға және оларда дене шынықтыру туралы жалпы адамзаттық мәдениеттің бір бөлігі ретіндегі түсініктің қалыптасуына мүмкіндік береді.

27. Қозғалыстық білік-дағдыларды қалыптастыру міндетін шешу түзету-компенсаторлық бағытқа ие және төмендегілерге бағытталады:

1) түзулікті және тепе-теңдікті дамыту, яғни кеңістікте басты және кеудеге қатысты дұрыс бақылауды қамтамасыз ететін постуральды тетікті дамыту;

2) тұрақтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту;

3) қолдың қызметтері және заттық басқару қызметтерін дамыту;

4) көру-моторлы үйлесімділігін дамыту;

5) дұрыс емес қалыптар мен күйлерді тежеу және алдын алу;

6) екіншілік қозғалыстық стереотиптердің қалыптасуын ескерту;

7) жүйке-қан тамырының және алмасу бұзылыстарын жою немесе төмендету үшін тыныс алу қызметін нормаландыру мен зақымдану аймағындағы қан айналым және алмасу үдерістерін жақсарту;

8) дене дамуындағы кемшіліктерді түзету;

9) білім алушы ағзасындағы қорғаныстық күші белсендіру;

10) психомоторикадағы бұзылыстарды түзету және өтеу (қорқынышты, тұйықталған кеңістікті, биіктікті, қозғалыс үйлесімділігіндегі бұзылысты, өзін-өзі бағалаудың шектен тыс артуын немесе төмендеуін еңсеру).

28. Білім алушыларға "Дене шынықтыру" пәнін оқыту мүмкіндіктері:

1) күнделікті өмірде пәндік білім, білік, дағдыларды қолдану;

2) қозғалыстық құзыреттілікті жақсартуды және дене дамуын бағалау;

3) денені түзету арқылы дамыту бойынша сауығу әлеуетін көтеру;

4) адамгершілік қасиетті дамытудың маңыздылығын түсіну және әділ бәсекелестіктің және үздіксіз өзін-өзі дамытудың қажеттілігін ұғыну;

5) жеке гигиена ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіну;

6) дене жаттығуларының адамның дене және энергетикалық жүйесіне әсері туралы білу;

7) өзінің және өзге білім алушылардың дене күйін бағалау;

8) сыни және шығармашылық ойлау дағдыларын дамыту, мәселені шешу және коммуникативтік дағдыларын дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

29. Құндылыққа бағдарлау тәсілі:

1) оқытудағы құндылыққа бағдарлау тәсілі – оқу қызметін ұйымдастыру мен орындаудың, оның нәтижелерін алу және белгілі құндылықтар тұрғысынан пайдалану тәсілі. Құндылыққа бағытталған оқу үдерісі білім алушы тұлғасының құндылықтар жүйесін мақсатқа сай қалыптастырады;

2) құндылық бағдарлары – тұлғаның өз қызметінде бағдар ретінде белгілі құндылықтарды (құндылықтар арасында бағдар ұстау қабілеті) таңдай білу, сондай-ақ оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіне және қабылдай алу қабілеті (сипаты);

3) құндылықтарды жүзеге асыру құндылықтардан шығатын талаптарға бой ұсынуды және осы талаптарға күнделікті өмірді бағындыра білуді қамтиды. Құндылықтар мағынасы белгілі қоғамның сәтті өмір сүруі үшін нормаларды, әдеттерді, өмір салтын, әрекет стилін қалыптастыру барысында көрінеді;

4) құндылықтар – әлеуметтік тұрғыда мақұлданған және адамдардың көпшілігі мойындайтын тұлға әрекетінің қасиеттері мен тәсілдерінің, белгілі нысандар мен құбылыстардың тұлғалық, әлеуметтік-мәдени маңызы. Құндылықтар тұлға уәждемесінің маңызды факторы ретінде әрекет пен қимылға ынталандырады;

5) орта білім берудің құндылықтары "Мәңгілік ел" ұлттық идеясына негізделген. Олар: қазақстандық патриоттылық және азаматтық жауапкершілік; сыйластық; ынтымақтастық; еңбек пен шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

30. Тұлғаға бағдарлау тәсілі:

1) тұлғаға бағдарлау тәсілінің мақсаты оқу үдерісін жекелендіру, оқу үдерісінде білім алушының тұлғасын үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, білім алушының психикалық және дене дамуындағы жеке ерекшеліктерді, қажеттіліктерді және әлеуетті мүмкіндіктерінің негізінде мінез-құлық уәждемелерін ескере отырып, шығармашылық күшін толыққанды ашу болып табылады.

31. Әрекеттік тәсіл:

1) әрекеттік тәсіл бойынша білім алушы білімді дайын күйінде алмайды, өзінің оқу әрекетінің мазмұнын және формасын ұғынады, оның нормалар жүйесін түсінеді және қабылдайды, білімі мен оқу білік-дағдыларының және дағдылардың кең шоғырының белсенді түрде табысты қалыптасуына мүмкіндік бере отырып, оларды жетілдіруге белсенді қатысады;

2) арнайы түзету мектептерінде әрекеттік тәсіл бойынша тірек-қозғалысаппараты бұзылған білім алушылардың тұлғалық дамуы олар үшін қолжетімді әрекеттерді (заттық-практикалық және оқу) ұйымдастырудың сипатымен анықталады;

3) білім алушылардың әрекеті "білу", "түсіну", "қолдану", "талдау", "синтездеу", "бағалау" сияқты категорияларға топтастырылған.

32. Саралау тәсілі:

1) саралау тәсілі білім алушылардың түрлі топтары үшін оқу үдерісін мамандандыру, білім алушылардың ерекшеліктерін ескере отырып, түрлі топтар үшін оқытудың түрлі жағдайларын жасау ретінде түсіндіріледі;

2) тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған дене шынықтыру пәні бойынша оқу бағдарламасын құруда саралау тәсілі аталған білім алушылардың ерекше білімдік қажеттіліктерін ескеруді көздейді, бұл білім мазмұнын меңгеру мүмкіндігінің әртектілігінде көрініс табады. Бұл білім алушылардың типологиялық және жеке ерекшеліктерін ескеру арқылы бағдарламаның түрлі нұсқаларын, соның ішінде жеке оқу жоспарының негізінде жасау мүмкіндігін қарастырады;

3) саралау тәсілі пәнді оқытудың арнайы дайындалған құралдарының және әрекеттерді саралау тәсілдерінің көмегімен білім алушылардың түрлі топтарында оқу әрекетін ұйымдастыруды қамтиды. Саралау жұмыстарын ұйымдастырудың шарты күрделілігі бойынша, танымдық қызғушылығы бойынша, мұғалім тарапынан көрсетілетін көмектің сипаты бойынша ажыратылатын саралау тапсырмаларын қолдану болып табылады.

33. Коммуникативтік тәсіл:

1) оқытудың коммуникативтік тәсілі – екі немесе одан да көп адамдардың өзара сөйлесу әрекеті үдерісіндегі ақпаратты жеткізуі және хабарлауы, білім, білік-дағды алмасуы. Коммуникативтік тәсілдің нәтижесі тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыру қабілеті, яғни тілдік және сөйлеу нормаларының жүйесін дұрыс пайдалана және қарым-қатынас жағдайына барабар коммуникативтік мінез-құлықты тандай отырып, қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекет үдерісіндегі түрлі жағдаяттарда ойын жеткізуі және алмасуы болып табылады;

2) коммуникативтік тәсілге сәйкес оқыту үдерісі шынайы коммуникация жағдайына барабар (топтық және жұптық жұмыс) қарым-қатынас білігін және жұмыс істеу тәртіптемесін қалыптастыруға мүмкіндік беретін тапсырмаларды қамтиды;

3) коммуникативтік тәсілдің әлеуметтік мәні: ақпарттың әр алуан түрлерін игеру; спортты дамыту мәселесі бойынша және дене шынықтыру сабақтарында пікірталас жүргізу білу; ағымдағы мәселе бойынша өзіндік ұстанымын әзірлеу;

4) коммуникативтік тәсілдің жекелік мәні: достарының, сыныптастарының әрекеттерін талдай білу және бағалау; қазіргі дене шынықтыру-сауықтыру технологияларына сүйене отырып, дене шынықтыру сабақтарымен өзбетінше айналысу үшін ұсыныстар бере білу, өз күшін барабар бағалай білу, тамақтануда, дене жүктемесінде ненің болатындығын, ненің болмайтындығын түсіну, түрлі жағдаяттарда

жеке бейімдік және көмекші құралдарды пайдалана білу (көзілдірік, арнайы кресло, жеке бейімделген жұмыс орны, мамандандырылған компьютер пернетақтасы, дәстүрлі тінтуірлерді ауыстырғыштар).

34. Өтілетін тақырыптардың негізінде оқыту:

1) білім алушыны зерттеу "жақын даму аймағынан", яғни оның әрекетімен тікелей байланысты басталады. Білім алушылар 6-7 жасында өз ойын жеткізуді, оқытудың мазмұны бойынша сұрақ қоюды, оларға жауап табуды үйренеді.

35. Ойын арқылы оқыту:

1) оқыту әдісі ретінде ойын формасын пайдалану білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын белсендіруге мүмкіндік береді;

2) оқытудың ойын технологиясына тән басты элемент – ойынның алдына оқытудың нақты мақсаты қойылады; ойын әрекеті арқылы нақты педагогикалық нәтижеге қол жеткізіледі; оқыту әрекеті ойынның ережелеріне бағынады; оқу материалдары ойынның құралдары болып табылады.

36. Жобалау тәсілі:

1) оқу жобасы – білім алушылардың немесе білім алушылар тобының ғылыми-зерттеу, шығармашылық немесе практикалық мәселелерді шешуіне бағытталған оқу-танымдық әрекет. Ортақ мақсатпен, әдістердің және әрекеттердің келісушілігімен, мәселенің кеңінен шешілуімен сипатталады. Бұл тәсіл білім алушылардың өз алдына мәселені қоюын және оның шешудің жолдарын өзбетінше табуын бағамдайды;

2) бастауыш мектепте жобілім алушыу тәсілі білім алушылардың жас ерекшелігін ескеру арқылы жүзеге асырылады. Бірақ жобілім алушыу әрекетінің алгоритмі толықтай сақталады (жоба – білім алушының өз бетінше маңызды мәселе бойынша мұғалімнің қолдауы арқылы орындайтын әрекеті). Тараудың мазмұнымен танысу кезінде ұжымдық/топтық жобілім алушыр дайындау бойынша білім алушылардың әрекетін ұйымдастыру ұсынылады. Жоба жұмыстары сабақ сағаттарымен шектелмейді, сондықтан сабақ тыс уақытта әрекеттерді біріктіру қарастырылады.

37. Ақпараттық-коммуникативтік технологияларды пайдалану күзiреттiлiгi (бұдан әрi – АКТ) базалық дағдыларға негiзделедi және келесiнi қамтиды:

1) білім алушылар ақпаратты таба, құра және онымен жұмыс жасай отырып, ақпараттармен және идеялармен алмасып, өз жұмысын бағалайды және жетілдіреді, жабдықтар мен қосымшалардың кең шоғырын пайдалана отырып, барлық оқу пәндері бойынша білім алу үдерісінде АКТ бойынша дағдыларды дамытады;

2) "Дене шынықтыру" пәні сабағында сандық ресурстар мен құралдарды қолдану.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

38. "Дене шынықтыру" пәнін оқытудың нәтижелерін бағалау критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

39. Критерийлік бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара байланысына негізделген. Критерийлік бағалаудың нәтижелері білім беру үдерісін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру үшін пайдаланылады.

40. Критерийлік бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалауды қамтиды.

41. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, білім алушы мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу үдерісін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

42. Жиынтық бағалау белгілі бір оқыту кезеңінде оқу ақпаратының блогын аяқтаған кезде жүргізіледі, білім алушылардың кері байланыс жасауы үшін және пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін пайдаланылады.

5-тарау. "Дене шынықтыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

43. "Дене шынықтыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

44. "Дене шынықтыру" пәнін оқыту білім алушылардың жас ерекшелігі мен қозғалыстық патологиясының сипатын ескеру арқылы құрылады. Олардың мүмкіндіктері, атап айтқанда медициналық тексеріс деректері, педагогикалық бақылау және бақылау сынақтарының нәтижелері мұқият зерттелгеннен кейін білім алушылар екі топқа бөлінеді: бірінші – арнайы, бағдарламалық материалды меңгеру кезінде шектеулерді тұтас қатары бар білім алушылардың тобы, екіншісі – негізгі.

45. Түзету мектебіндегі тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылармен сабақтың ұйымдастырылуы:

1) дене шынықтыру пәнінің мұғалімі тірек-қозғалыс аппараты бұзылған мектеп білім алушысының өсіп келе жатқан ағзасына дене жаттығуларының әсер етуі мәселесіне барынша дайын болуы қажет. Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі білім алушылардың анатомиялық-физиологиялық ерешеліктеріне (толысуына) сәйкес өзінің педагогикалық тәсілдерін бақылауы және өзгертеді;

2) қозғалыстық жаттығуларды тағайындаудың барынша саралау мақсатында арнайы медициналық топқа жатқызылған білім алушыдағы аурудың ауырлығына және сипаты байланысты білім алушыларды аурудың формасы бойынша бөлу ұсынылады;

3) дене жаттығуларының сабағынан уақытша босатуға мектеп дәрігерінің рұқсатымен жол беріледі. Білім алушылар дене дамуындағы кемшіліктерді түзету бойынша жеке, топтық тапсырмаларды орындай отырып, сабақтан уақытша босатылады.

46. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған түзету мектебінде білім алушылардың зейінін аударатын, қызықтыратын, әрекетке итермелейтін спорттық құрал-саймандар мен жабдықтарды пайдалану ұсынылады, атап айтқанда, ашық түсті, түрлі көз тартар пішіндер, білім алушыларға таныс ассоциация тудыратын бейнелер немесе әдеттен тыс түрлі өлшемдегі түрлі түсті доптар, гимнастикалық таяқшалар, сақиналар, шеңберлер, таяқтар, өрнектелген доптар, секіргіштер, жалаушалар, баскетбол қоржындары, торлар, кубтар, біліктер, кегельдер, түрлі өлшемдегі ойыншықтар (қабылдауды, жанасу сезгіштігін, буындардың ұсақ қозғалысын дамытуға арналған жаттығулар).

47. Білім алушылардың реттеуші жетістіктерін зерттеу тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған арнайы түзету мектебіндегі дене шынықтыру пәні мұғалімінің кәсіби қызметінің маңызды бөлінбес бөлшегі болып табылады және оның кәсіби міндеттерінің қатарына кіреді.

48. Сабақтың тиімділігін арттыру үшін айна, гимнастикалық (шведтік) тосқауылдар, отырғыштар, сәкілер, еңкіш жазықтықтар, стол теннисіне арналған столдар, басқыштар, сатылар, ізді жолдар, бедерлі және ойлы-қырлы жылжымалы тақталар, еңкіш тақталар, шағын батуттар, жаттығу құрылғылары, үрілетін заттар.

49. Әрбір назология арнайы жабдықтауды және құрал-саймандарды талап етеді. Мысалы, жұлын зақымдалған жағдайда дене бөліктерін тұрақтандыру мақсатында белдіктер, тығыз ленталар, иықбаулар, жең бүкпелері, корсеттер пайдаланылады. Білім алушылардағы церебралды сал ауруында қозғалысты жеңілдететін түрлі заманауи құралдар қолданылады.

50. Дене тәрбиесі бойынша жұмыс істеуде барынша тиімді әрі сабаққа тайғайындалған алаңды пайдалану; білім алушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, сабақтың орнын ұйымастыру ұсынылады; сондай-ақ барлық білім алушылардың сабаққа арналған спорттық алаңды дайындауға және көмекшілік әрекеттерге тарту ұсынылады.

51. Мұғалім үшін білім алушылардың дене дамуын және дене дайындығын бақылау міндетті болып табылады, бұл білім алушылардың мектепке келгеннен күннен бастап оны аяқтағанға дейінгі аралықтағы даму динамикасын бақылауға мүмкіндік береді. Осы мақсатта бірінші сыныптан бастап әрбір мектеп білім алушысына денсаулық паспорты ашылады.

52. Кіріс және қорытынды диагностиканы талдаудың сызбілім алушырын салыстыру өткен кезең бойынша танымдық оқу әрекетінің қалыптасу динамикасын бақылауға мүмкіндік береді.

53. Дене шынықтыру пәні мұғалімдері орындайды:

1) білім алушыларды олардың ауру формасы мен денсаулық жағдайына сәйкес шағын топтарға бөлу;

2) мектеп білім алушысының дене мүмкіндігіне байланысты жаттығуларды тағайындау;

3) өз тәсілдерін оқуға, оқытуға және бағалауға қарай жекелендіру;

4) өзінің медициналық білімін дене әрекеттеріне қолдануға қабілетті медициналық білімі бар мамандардың қолдауымен сабақ өткізу.

54. "Дене шынықтыру" пәнінің мазмұны:

1-кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер
1. Қозғалыс әрекеттері	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару

2. Шығармашылық қабілеттер және қозғалыс дағдылары арқылы сыни ойлау	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу
3. Денсаулық және салауатты өмір салты	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну

55. Оқыту мақсаттарын тиімді пайдалану және мониторинг жүргізу үшін оқу бағдарламасына код енгізілген. Кодтағы бірінші сан – сыныпты, екінші және үшінші сан – бөлімшені білдірсе, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының нөмірі.

56. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Қозғалыс әрекеті":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларындам ыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	0.1.1.1 қозғалыс әрекеттері туралы түсінік қалыптастыру; негізгі нұсқада қозғалыс дағдысын қалыптастыружәне оны түрлі жағдайларда қолдану үшін негіз жасау; негізгі қозғалыс біліктері мен дағдыларын орындай алу	1.1.1.1 саптық жаттығуларды білу және орындай алу; негізгі қозғалыс дағдыларыжәне оларды денсаулығындағы және дене дамуындағы ауытқушылықта рды ескере отырып, жасау; дененің тепе-теңдігін сақтау және оның қалпын кеңістікте бақылау; тікқалыпты ұстап тұру және отырған қалыптан тұрған қалыпқа өту дағдысын қалыптастыру, секіру және түрлі тәсілдермен лақтыру	2.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту; қозғалысты орындау кезінде дененің тепе-теңдігін және тұрақтылығын сақтау; таңғы жаттығулар кешенін құрастырудың тәртібі туралы түсінігінің болу	3.1.1.1 негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде түзету және бейімдік әдістерді пайдалана отырып, негізгі қозғалыс дағдыларын жақсартуды жалғастыру, білу және түсіну ; қозғалыс үйлесімділігін, тепе-теңдік сақтай алуын және ептілігін жаттықтыруды жетілдіру	4.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және көрсету, түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жасай алу; тепе-теңдікті сақтап тұру бойынша арнайы үйлесімдіктерді қалыптастыру
1.2 Дене дамуындағыкөм шіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	0.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігінқалыптастыру, өзiне өзi қызмет көрсету дағдыларымен білігін меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу	2.1.2.1 сымбаттың дұрыс қалыптасуына бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру	3.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде өзбетінше бақылауды үйрету	4.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде бақылай білу; бейімделген түрде тезірек жүгіру және қозғалыс бағытын өзгерту ; түзету жаттығуларын орындау
					4.1.3.1 дене дамуына және

1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	0.1.3.1 жетекші қозғалыстар техникасының негізін үйрету және оларды тұрақты орындату; негізгі физикалық қозғалыстарды білу	1.1.3.1 қозғалыстарды орындау кезінде артық жүктемелерді жоя отырып, негізгі дене қозғалыстарын білу және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалайша өзара байланысты екендігін білу	2.1.3.1 қажетсіз қозғалыстардың туындағанын ескерте отырып немесе мүмкіндігінше оларды жойып, негізгі қозғалыс дағдыларын өзбетінше байланыстыруды үйрену арқылы түсіну және жақсарту	3.1.3.1 қозғалыс әрекетінің жалпы ырғағын меңгеру қол жеткізе отырып, денені дамытуды қарастыратын түрлі дене жаттығуларын қалай орындауын білу және түсіну	қозғалыстық қателіктерді ескертуге және жөңдей алуға жағдай жасайтын түрлі реттіліктегі жаттығулардағы қозғалыстарды орындаудың сапасын арттыруды түсіну және көрсету
1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар;	0.1.4.1 білім алушыдағы аурудың деңгейіне және сипатына қарай еденде тіземен тұрған қалыптан сүйенішпен және сүйенішсіз тұру және білу; ұсақ заттарды жоғары, төмен лақтыру	1.1.4.1 кесілген және сақталған бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды және қан тамырларындағы қиын қозғалыстардың және сіреспелердің қалыптасу профилактикасын білу	2.1.4.1 қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды білу және пайдалана алу, бұлшықет салмағын, бұлшықет тонусын, бұлшықет күшін, тіреулерді және қозғалысын қалпына келтіру, қозғалысты және ептілікті, тепе-теңдікті немесе үйлестіру немесе орынбасарлық дағдыларды меңгеру	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды омыртқадағы өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту	4.1.4.1 субъективті түйсікке сәйкес қозғалыс амплитудасын және бұлшықет жүктемесінің күшін анағұрлым дәл басқаруға мүмкіндік беретін жаттығуларды түсіну және көрсету
1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей	0.1.5.1 заттармен және оларсыз негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде кеңістіктік түсінік қалыптастыру	1.1.5.1 аурудың ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындауда уақыт, кеңістік, салмақ және бірқалыптылық	2.1.5.1 қарапайым дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындау кезінде, ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін	3.1.5.1 қозғалысты орындауда уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін көрсететін дағдыларды	4.1.5.1 дене дамуындағы жеке ерекшеліктерді ескере отырып, қозғалысты орындауда уақыт, кеңістік және бірқалыптылық туралы түсінікті көрсететін бірқатар нақты және тиімді

байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу		ұғымдары туралы білу	көрсету; мақсатта тұру	және реттілікті дамыту және жетілдіру	дағдылар мен реттіліктерді түсіну және қолдана алу
1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	0.1.6.1 қозғалыстық бұзылыстардың ерекшелігін ұғыну және оларды жасауды жақсартуға, жетілдіруге саналы түрде бағытталу	1.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін сипаттап бере алу	2.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін түсіну және түсіндіре алу	3.1.6.1 жаттығуларды орындай отырып, біліктілігі мен кемшіліктерін анықтай отырып, өзіне және өзгелерге тән сапаларды талқылау	4.1.6.1 дене жаттығуларын жақсырақ орындау мүмкіндіктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің біліктілігі мен кемшіліктерін салыстыру
1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	0.1.7.1 жеке пайдалануға арналған қосымша арнайы техникалық құралдарды қолдану арқылы әрбір элементті ілесе отырып түсіндіру кезінде қабылдауды жеңілдететін әрекет түрлерін (жай, бөліп-бөліп) орындауды үйрену	1.1.7.1 түрлі кеңістікте; түрлі жағдайларда бірқатар қарапайым әрекеттерді білу және орындай алу	2.1.7.1 кеңістіктегі қарапайым өзгерістер арқылы әрекеттерді және уақыт бойынша жаттығуларды бөлудің динамикасын ұғыну және жеткізу білу	3.1.7.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу	4.1.7.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістіктерді, динамикаларды және байланыстарды түсіндіре отырып, өзінің және өзгелердің әрекетті орындауын салыстыру
1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	0.1.8.1 қозғалыс қызметтеріндегі кемшіліктердің ерекшеліктерін ұғыну және дене ауытқушылықтарын түзету; жеке ортопедиялық тәртіптемені сақтау	1.1.8.1 қозғалыс патологиясын ескере отырып, қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын орындау кезінде болатын қиындықтарды білу	2.1.8.1 қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіруде қиындықтардың алдын ала білу дағдыларын бекіту	3.1.8.1 қозғалыс әрекетіне үйретудің түрлі сатыларындағы қиындықтардың алдын алу білік-дағдыларын жетілдіру	4.1.8.1 жаттығуларды орындауда тәуекелдерді қысқарту қабілетін көрсете отырып, оларды орындаудың күрделілік деңгейін айыра білу

2) "Шығармашылық қабілеттер және қозғалыс дағдылары арқылы сыни ойлау":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Қозғалыспен байланысты					

идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	0.2.1.1 қозғалыс мүмкіндіктерін жұмылдыра білу және тіктрудың, жүрудің негізгі қызметтерін, қолдың басқару қызметін қалыптастыру мақсатында ақауларды түзету үшін зақымдалған бұлшықет қызметтерін қалпына келтіру	1.2.1.1 қозғалыс кезінде де, статикалық қалыпта да бұлшықеттердің күшін бөле білу арқылы дене әрекетіне қатысу кезінде қозғалыстық идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білу және түсіну	2.2.1.1 түрлі ақаулардың бірігуінен пайда болған қиындықтардың алдын алудың білім алушы мағынасын түсінетіндігін көрсете отырып, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын талқылау және көрсету	3.2.1.1 мүмкіндіктермен ақаулардың құрылымдық кемшіліктерін білу арқылы қозғалыстық идеялар, стратегиялар және жоспарлар қатарында шешімдер қабылдау	4.2.1.1 денсаулығына байланысты мүмкіндігі шектеулі білім алушылар үшін өмірлік әрекет ортасындағы қозғалыстық идеялардың, стратегиялардың және жоспарлардың шешімдерін анықтау және ұйымдастыру
2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	0.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға өзбетінше жетуге және дамуындағы кемшіліктерді түзетуге арналған білімді игеру	1.2.2.1 дене ауытқушылығын ескере отырып, қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу	2.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше және топта жұмыс істеу бойынша білімін бекіту және жеке дене мүмкіндіктерінің күрделі жағдайларында қозғалыстарды орындау	3.2.2.1 өзбетінше және топта көшбасшыны ауыстыру арқылы жұмыс істеудің мәнін түсіну және көрсету	4.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін және қозғалыс қызметтерін түзету үшін көшбасшылық рөлді алма-кезек ауыстыра отырып, өзбетінше және топта жұмыс істей білу
2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бойынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	0.2.3.1 кеңістіктерді, ресурстарды және идеяларды бөлу бойынша дене дамуын түзету арқылы сауығу мүмкіндігін арттыру бойынша білімді игеру	1.2.3.1 қозғалысты үйлестіруді дамытуға арналған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді бекіту	2.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді бекіту	3.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді қолдану	4.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу білу
	0.2.4.1 тірек-қозғалыс аппараты			3.2.4.1 тірек-қозғалыс	

2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	бұзылған білім алушылардың дамуындағы проблеманың ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген жүктемені пайдалану арқылы дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді игеру	1.2.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі қарапайым және құрылымдық тәсілдерді атап шығу және пайдалану	2.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін талқылау және көрсету	аппараты бұзылған білім алушылардың дене ерекшеліктерін ескере отырып, дене жаттығуларының ережелерін және құрылымдық тәсілдерін пайдалану және олар туралы білімді қолдану	4.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін жасау және қолдану
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру
2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	0.2.6.1 дене дамуын, моторикаларының дамуын, соматикалық күйін ескере отырып, шығармашылық қабілетті және идеяларды анықтау, өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	1.2.6.1 негізгі шығармашылық стратегияларды және идеяларды атау және пайдалану, өз денесінің қабылдауын ескере отырып, оларды мұғалімге жеткізу	2.2.6.1 мұғалімге және құрдастарына шығармашылық қабілетін және идеяларын жинақтап көрсету	3.2.6.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері мен идеяларын мұғалімдерге және құрбыларына жеткізе отырып анықтау және талдау	4.2.6.1 түрлі жағдаяттардағы жана элементтерді жасау үшін өзінің шығармашылық қабілеттерін басқалардың идеяларымен біріктіру
2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және	0.2.7.1 патриоттық сезім туралы түсінікті	1.2.7.1 жеке және топтық әрекетті	2.2.7.1 патриоттық сезім деген не екендігін және	3.2.7.1 патриоттықтың	4.2.7.1 жеке және топтық дене

дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	қалыптастыру және ұжымдық әрекетті қалыптастыру үшін жағдай жасау	орындау кезінде патриоттықтың және өзара әрекет етудің мәні неде екенін түсіну	әділ бәсекелестіктің мәнін түсіне отырып, бір-бірімен өзара қалай әрекет ететінін білу	мәнін түсіндіру және өзара әрекет етуді және әділ ойынды көрсету	әрекетіндегі патриоттық сезімді және әділ бәсекелестікті көрсету
2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	0.2.8.1 қозғалысқа негізделген рөлдерді орындау біліктілігін қалыптастыру; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін игеру	1.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін білу және басқалардың рөлін айыра бастау; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін білу	2.2.8.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін айыра отырып, түсіну және көрсету	3.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлі мен өзгелердің рөліндегі айырмашылықты түсіндіре отырып көрсету	4.2.8.1 түрлі қозғалыстарды орындау кезінде әр алуан рөлдерді олардың айырмашылықтарын ұғына отырып тәжірибеден өткізу

3) "Денсаулық және салауатты өмір салты":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өз бетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	0.3.1.1 дене жаттығуларының және салауатты өмір салтының маңыздылығын, өзбетінше айналысу кезіндегі қажеттіліктерді түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу	1.3.1.1 дене әрекетінің маңыздылығын ұғыну, денсаулық, дене ауытқуларын нормаландыруға және түзетуге арналған жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсінік алу	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын сипаттай білу және талқылау, жоғалған қызметтерді түзету үшін оларды өзбетінше қолдану	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын білетіндігін көрсету және түсіну	4.3.1.1 денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын талдау және түсіну
3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене	0.3.2.1 өзіне өзі қызмет көрсету дағдыларын қалыптастыруға арналған дене жаттығуларын орындаудың маңыздылығын түсіндіру бойынша алдын	1.3.2.1 жалпы дамытуға арналған жаттығулар мен дене әрекетіндегі ширатулардың қажеттілігі мен	2.3.2.1 қозғалыс белсенділігін, денесі мен бұлшықеттерін, дене әрекетіндегі сезім мүшелерін дамытуға бағытталған дене	3.3.2.1 дене әрекетіндегі ширату үдерісін және жалпы дамытушы жаттығуларды анықтау	4.3.2.1 жалпы дамытушы жаттығулар кешінін көрсету және дене әрекетіндегі

жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	ала жұмыстар жүргізу	маңыздылығын түсіну	жаттығуларын орындаудың маңыздылығын түсіндіру		ширатудың қажеттілігін талқылау
3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасын а, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	0.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындағаннан кейін ағзадағы физикалық өзгерістерді бақылау бойынша алдын ала жұмыс жүргізу	1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау, дене температурасын өлшей білу, жүрек соғысының жиілігін санау	2.3.3.1 қозғалыстық ақауларды (қозғалыс қызметінің дамымай қалуы, бұзылуы немесе жоғалуы) профилактикалауға және түзетуге бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылауын білу	3.3.3.1 дене әрекетін орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру	4.3.3.1 дене әрекетін орындау кезінде немесе содан кейін анықталған физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану
3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде бере отырып, қиыншылықтар мен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін қажетті реакцияларды таңдау және қолдану
3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін	0.3.5.1 өз қозғалысындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, дене әрекетіне қатысу мүмкіндіктерін ұсыну бойынша алдын ала	1.3.5.1 дене әрекетіндегі өз мүмкіндіктерін анықтау	2.3.5.1 "үй-мектеп" мәнмәтініндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігі туралы түсіну бастау	3.3.5.1 өз қозғалыс патологиясын ескере отырып, түрлі мәнмәтіндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігін	4.3.5.1 дене әрекетіне қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға өз қозғалыс патологиясын ескере отырып қатысуға мүмкіндік алудың

анықтау және ұсыну	жұмыстар жүргізу			қалай алатынын қарастыру және түсіндіру	жолдарын үйрену және салыстыру

57. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Денсаулықты білу және түсіну	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	0.1.1.1 қозғалыс әрекеттері туралы түсінік қалыптастыру; негізгі нұсқада қозғалыс дағдысын қалыптастыру және оны түрлі жағдайларда қолдану үшін негіз жасау; негізгі қозғалыс біліктері мен дағдыларын орындай алу
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	0.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, өзіне өзі қызмет көрсету дағдылары мен білігін меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	0.1.3.1 техника негіздерін және жетекші қозғалыстарды тұрақты түрде орындауға үйрету; негізгі физикалық қозғалыстарды білу
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	0.3.1.1 дене әрекетінің және салауатты өмір салтының маңыздылығын, өзбетінше айналысудың қажеттілігін түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін жіне рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	0.3.2.1 дене жаттығуларын орындаудың өзіне өзі қызмет ету дағдыларын қалыптастырудағы маңыздылығын түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	0.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындағаннан кейін ағзадағы физикалық өзгерістерді бақылау бойынша алдын ала жұмыс жүргізу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып,	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар

Ойын арқылы өзара қатынас және қарым-қатынас дағдыларын дамыту	жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	0.3.5.1 өз қозғалысындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, дене әрекетіне қатысу мүмкіндіктерін ұсыну бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	0.1.1.1 қозғалыс әрекеттері туралы түсінік қалыптастыру; негізгі нұсқада қозғалыс дағдысын қалыптастыру және оны түрлі жағдайларда қолдану үшін негіз жасау; негізгі қозғалыс біліктері мен дағдыларын орындай алу
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	0.1.3.1 техника негіздерін және жетекші қозғалыстарды тұрақты түрде орындауға үйрету; негізгі физикалық қозғалыстарды білу
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	0.2.1.1 қозғалыс мүмкіндіктерін жұмылдыра білу және тік тұрудың, жүрудің негізгі қызметтерін, қолдың басқару қызметін қалыптастыру мақсатында ақауларды түзету үшін зақымдалған бұлшықет қызметтерін қалпына келтіру
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару;	0.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға өзбетінше жетуге және дамуындағы кемшіліктерді түзетуге арналған білімді игеру
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	0.2.3.1 кеңістіктерді, ресурстарды және идеяларды бөлу бойынша дене дамуын түзету арқылы сауығу мүмкіндігін арттыру бойынша білімді игеру
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	0.2.8.1 қозғалысқа негізделген рөлдерді орындау біліктілігін қалыптастыру; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін игеру
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық	0.3.5.1 өз қозғалысындағы ауытқушылықтарды ескере

	жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	отырып, дене әрекетіне қатысу мүмкіндіктерін ұсыну бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
2-тоқсан		
Гимнастикалық және түзету жаттығулары арқылы шығармашылық және сыни тұрғыдан ойлау	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	0.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, өзіне өзі қызмет көрсету дағдылары мен білігін меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	0.1.3.1 техника негіздерін, жетекші қозғалыстарды тұрақты түрде орындауға үйрету; негізгі физикалық қозғалыстарды білу
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	0.1.4.1 білім алушыдағы аурудың деңгейіне және сипатына қарай еденде тіземен тұрған қалыптан сүйенішпен және сүйенішсіз тұру және білу; ұсақ заттарды жоғары, төмен лақтыру
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	0.1.5.1 сап түзеу, шеңбер құрау кезінде, оңға, солға пәрмендерін орындауда, қайта сапка тұруда; негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде кеңістіктік түсініктерін қалыптастыру
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	0.1.6.1 қозғалыстық бұзылыстардың ерекшелігін ұғыну және оларды жасауды жақсартуға, жетілдіруге саналы түрде бағытталу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару;	0.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға өзбетінше жетуге және дамуындағы кемшіліктерді түзетуге арналған білімді игеру
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін жіне рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	0.3.2.1 дене жаттығуларын орындаудың өзіне өзі қызмет ету дағдыларын қалыптастырудағы маңыздылығын түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу

	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау
Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындары	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	0.2.6.1 дене дамуын, моторикаларының дамуын, соматикалық күйін ескере отырып, шығармашылық қабілетті және идеяларды анықтау, өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	0.2.7.1 патриоттық сезім туралы түсінік қалыптастыру, ұжымдық әрекетті қалыптастыру үшін жағдай жасау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	0.3.5.1 өз қозғалысындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, дене әрекетіне қатысу мүмкіндіктерін ұсыну бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
3-тоқсан		
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	0.1.5.1 заттармен және оларсыз негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде кеңістіктік түсінік қалыптастыру
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	0.1.6.1 қозғалыстық бұзылыстардың ерекшелігін ұғыну және оларды жасауды жақсартуға, жетілдіруге саналы түрде бағытталу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы,	0.1.7.1 жеке пайдалануға арналған қосымша арнайы техникалық құралдарды қолдану арқылы әрбір элементті ілесе отырып түсіндіру

Ойын арқылы қозғалыс дағдыларын үйрету	байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	кезінде қабылдауды жеңілдететін әрекет түрлерін (жай, бөліп-бөліп) орындауды үйрену
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	0.2.7.1 патриоттық сезім туралы түсінік қалыптастыру, ұжымдық әрекетті қалыптастыру үшін жағдай жасау
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	0.3.1.1 дене әрекетінің және салауатты өмір салтының маңыздылығын, өзбетінше айналысудың қажеттілігін түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	0.3.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындағаннан кейін ағзадағы физикалық өзгерістерді бақылау бойынша алдын ала жұмыс жүргізу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	0.3.5.1 өз қозғалысындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, дене әрекетіне қатысу мүмкіндіктерін ұсыну бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	0.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, өзіне өзі қызмет көрсету дағдылары мен білігін меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	0.1.4.1 білім алушыдағы аурудың деңгейіне және сипатына қарай еденде тіземен тұрған қалыптан сүйенішпен және сүйенішсіз тұру және білу; ұсақ заттарды жоғары, төмен лақтыру.
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған	0.2.1.1 қозғалыс мүмкіндіктерін жұмылдыра білу және тік тұрудың , жүрудің негізгі қызметтерін, қолдың басқару қызметін қалыптастыру мақсатында

Қозғалмалы ойындар арқылы тірек-қозғалыс аппаратын дамыту	жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	ақауларды түзету үшін зақымдалған бұлшықет қызметтерін қалпына келтіру
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	0.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	0.2.3.1 кеңістіктерді, ресурстарды және идеяларды бөлу бойынша дене дамуын түзету арқылы сауығу мүмкіндігін арттыру бойынша білімді игеру
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	0.2.6.1. дене дамуын, моторикаларының дамуын, соматикалық күйін ескере отырып, шығармашылық қабілетті және идеяларды анықтау, өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну.
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	0.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін білу және айыра бастау
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау
4-тоқсан		
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	0.1.3.1 техника негіздерін және жетекші қозғалыстарды тұрақты түрде орындауға үйрету; негізгі физикалық қозғалыстарды білу
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	0.1.8.1 қозғалыс қызметтеріндегі кемшіліктердің ерекшеліктерін ұғыну және дене ауытқушылықтарын түзету; жеке ортопедиялық тәртіптемені сақтау

Ойын арқылы қарым-қатынас пен әлеуметтік дағдылар	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	0.2.4.1 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың дамуындағы проблеманың ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген жүктемені пайдалану арқылы дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді игеру
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	0.2.6.1 дене дамуын, моторикаларының дамуын, соматикалық күйін ескере отырып, шығармашылық қабілетті және идеяларды анықтау, өзінің дене мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	0.2.8.1 қозғалысқа негізделген рөлдерді орындау біліктілігін қалыптастыру; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін игеру
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 өз мүмкіндіктері және шектеулері туралы барабар түсінікті дамыту және жаттығуды орындау кезіндегі қиындықтарды анықтау
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	0.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, өзіне өзі қызмет көрсету дағдылары мен білігін меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	0.1.4.1 білім алушыдағы аурудың деңгейіне және сипатына қарай еденде тіземен тұрған қалыптан сүйенішпен және сүйенішсіз тұру және білу; ұсақ заттарды жоғары, төмен лақтыру
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау	0.1.5.1 заттармен және оларсыз негізгі дене жаттығуларын

Салауатты өмір салтын қалыптастыру	және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	орындау кезінде кеңістіктік түсінік қалыптастыру
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	0.1.7.1 жеке пайдалануға арналған қосымша арнайы техникалық құралдарды қолдану арқылы әрбір элементті ілесе отырып түсіндіру кезінде қабылдауды жеңілдететін әрекет түрлерін (жай, бөліп-бөліп) орындауды үйрену
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	0.1.8.1 қозғалыс қызметтеріндегі кемшіліктердің ерекшеліктерін ұғыну және дене ауытқушылықтарын түзету; жеке ортопедиялық тәртіптемені сақтау
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	0.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға өзбетінше жетуге және дамуындағы кемшіліктерді түзетуге арналған білімді игеру
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	0.2.4.1 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың дамуындағы проблеманың ерекшелігін ескере отырып, мөлшерленген жүктемені пайдалану арқылы дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді пайдалану бойынша білімді игеру
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	0.2.5.1 дене дамуының ерекшелігін ескере отырып, шығармашылық тапсырмаларды игеру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	0.3.1.1 дене әрекетінің және салауатты өмір салтының маңыздылығын, өзбетінше айналысудың қажеттілігін түсіндіру бойынша алдын ала жұмыстар жүргізу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	0.3.4.1 жаттығуларды орындау кезінде өз мүмкіндіктері мен шектеулері туралы барабар түсінігін дамыту және қиындықтарды анықтау

2) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары

Денсаулықты білу және түсіну	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	1.1.1.1 саптық жаттығуларды білу және орындау алу; негізгі қозғалыс дағдылары және оларды денсаулығындағы және дене дамуындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, жасау; дененің тепе-теңдігін сақтау және оның қалпын кеңістікте бақылау; тік қалыпты ұстап тұру және отырған қалыптан тұрған қалыпқа өту дағдысын қалыптастыру, секіру және түрлі тәсілдермен лақтыру
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	1.1.4.1 кесілген және сақталған бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды және қан тамырларындағы қиын қозғалыстардың және сіреспелердің қалыптасу профилактикасын білу
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	1.3.1.1 дене әрекетінің маңыздылығын ұғыну, денсаулық, дене ауытқуларын нормаландыруға және түзетуге арналған жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсінік алу
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	1.3.2.1 жалпы дамытуға арналған жаттығулар мен дене әрекетіндегі ширатулардың қажеттілігі мен маңыздылығын түсіну
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау, дене температурасын өлшей білу, жүрек соғысының жиілігін санау
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып,	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі

Ойын арқылы өзара қатынас және қарым-қатынас дағдыларын дамыту	жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	1.3.5.1 дене әрекетіне қатысуда өз мүмкіндіктерін анықтау
	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	1.1.1.1 саптық жаттығуларды білу және орындау алу; негізгі қозғалыс дағдылары және оларды денсаулығындағы және дене дамуындағы ауытқушылықтарды ескере отырып, жасау; дененің тепе-теңдігін сақтау және оның қалпын кеңістікте бақылау; тік қалыпты ұстап тұру және отырған қалыптан тұрған қалыпқа өту дағдысын қалыптастыру, секіру және түрлі тәсілдермен лақтыру
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу.
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	1.2.1.1 қозғалыс кезінде де, статикалық қалыпта да бұлшықеттердің күшін бөле білу арқылы дене әрекетіне қатысу кезінде қозғалыстық идеяларды, стратегияларды және жоспарлады білу және түсіну
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару;	1.2.2.1 дене ауытқушылығын ескере отырып, қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	1.2.3.1 қозғалысты үйлестіруді дамытуға арналған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын ұғына отырып, кеңістікті, ресурстарды қалай бөлетінін білу
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын	1.2.6.1 өз денесінің қабылдауын ескеру арқылы мұғалімге негізгі шығармашылық стратегиялары

	қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	мен идеяларын жеткізе отырып, оларды атау және пайдалану
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	1.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін білу және айыра бастау; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін білу
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	1.3.5.1 дене әрекетіне қатысуда өз мүмкіндіктерін анықтау
2-тоқсан		
Гимнастикалық және түзету жаттығулары арқылы шығармашылық және сыни тұрғыдан ойлау	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	1.1.3.1 қозғалыстарды орындау кезінде артық жүктемелерді жоя отырып, негізгі дене қозғалыстарын білу және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалайша өзара байланысты екендігін білу
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	1.1.4.1 кесілген және сақталған бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды және қан тамырларындағы қиын қозғалыстардың және сіреспелердің қалыптасу профилактикасын білу
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	1.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін сипаттап бере алу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістікті бағдарды дамыту	1.1.7.1 түрлі кеңістікте, түрлі жағдайларда қарапайым бірқатар әрекеттерді білу және орындай алу

	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	1.2.2.1 дене ауытқушылығын ескере отырып, қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	1.2.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі қарапайым және құрылымдық тәсілдерді атап шығу және пайдалану
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	1.3.2.1 жалпы дамытуға арналған жаттығулар мен дене әрекетіндегі ширатулардың қажеттілігі мен маңыздылығын түсіну
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау
Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындары және спорттық ойындардың негіздері	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	1.1.3.1 қозғалыстарды орындау кезінде артық жүктемелерді жоя отырып, негізгі дене қозғалыстарын білу және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалайша өзара байланысты екендігін білу
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	1.2.6.1 өз денесінің қабылдауын ескеру арқылы мұғалімге негізгі шығармашылық стратегиялары мен идеяларын жеткізе отырып, оларды атау және пайдалану
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене	

	әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	1.2.7.1 патриоттықтың мәні мен жеке және топтық әрекетті орындау кезінде қалай өзара әрекет ететінін түсіну
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	1.3.5.1 дене әрекетіне қатысуда өз мүмкіндіктерін анықтау
3-тоқсан		
Ойын арқылы қозғалыс дағдыларын үйрету	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	1.1.5.1 аурудың ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындауда уақыт, кеңістік, салмақ және бірқалыптылық ұғымдары туралы білу
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	1.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін сипаттап бере алу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	1.1.7.1 түрлі кеңістікте, түрлі жағдайларда қарапайым бірқатар әрекеттерді білу және орындай алу
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	1.3.1.1 дене әрекетінің маңыздылығын ұғыну, денсаулық, дене ауытқуларын нормаландыруға және түзетуге арналған жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсінік алу
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	1.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау, дене температурасын өлшей білу, жүрек соғысының жиілігін санау
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау

Қозғалмалы ойындар арқылы тірек-қозғалыс аппаратын дамыту

1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу
1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	1.1.4.1 кесілген және сақталған бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды және қан тамырларындағы қиын қозғалыстардың және сіреспелердің қалыптасу профилактикасын білу
2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	1.2.1.1 қозғалыс кезінде де, статикалық қалыпта да бұлшықеттердің күшін бөле білу арқылы дене әрекетіне қатысу кезінде қозғалыстық идеяларды, стратегияларды және жоспарлады білу және түсіну
2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	1.2.2.1 дене ауытқушылығын ескере отырып, қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу
2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау блайынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	1.2.3.1.қозғалысты үйлестіруді дамытуға арналған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын ұғына отырып, кеңістікті, ресурстарды қалай бөлетінін білу
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну
2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	1.2.6.1 өз денесінің қабылдауын ескеру арқылы мұғалімге негізгі шығармашылық стратегиялары мен идеяларын жеткізе отырып, оларды атау және пайдалану
2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке	1.2.7.1 патриоттықтың мәні мен жеке және топтық әрекетті

	және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	орындау кезінде қалай өзара әрекет ететінін түсіну
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	1.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін білу және айыра бастау; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін білу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау
4-тоқсан		
Ойын арқылы қарым-қатынас пен әлеуметтік дағдылар	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	1.1.2.1 көру-моторлы үйлесімділігін қалыптастыру, сабақта білік-дағдыларды меңгеру үшін ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру; жүру, жүгіру, секіру кезінде түрлі тәсілмен қозғалу
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	1.1.4.1 кесілген және сақталған бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды және қан тамырларындағы қиын қозғалыстардың және сіреспелердің қалыптасу профилактикасын білу
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	1.1.8.1 қозғалыс патологиясын ескере отырып, қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын орындау кезінде туындайтын қиындықтарды білу
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	1.2.4.1 дене және түзету жаттығуларын орындау кезіндегі қарапайым және құрылымдық тәсілдерді атап шығу және пайдалану
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық	1.2.6.1 өз денесінің қабылдауын ескеру арқылы мұғалімге негізгі

Салауатты өмір салтын қалыптастыру	қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	шығармашылық стратегиялары мен идеяларын жеткізе отырып, оларды атау және пайдалану
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	1.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін білу және айырабастау; өз денесінің қызметтерін бақылаудың тәсілдерін білу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	1.1.5.1 аурудың ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындауда уақыт, кеңістік, салмақ және бірқалыптылық ұғымдары туралы білу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	1.1.7.1 түрлі кеңістікте, түрлі жағдайларда қарапайым бірқатар әрекеттерді білу және орындай алу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	1.2.2.1 дене ауытқушылығын ескере отырып, қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше қалай жұмыс істейтінін білу
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	1.2.5.1 бұзылыстарды түзету және қозғалыс дағдыларын қалыптастыру бойынша өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын түсіну
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	1.3.1.1 дене әрекетінің маңыздылығын ұғыну, денсаулық, дене ауытқуларын нормаландыруға және түзетуге арналған жүйелі жаттығулар туралы жалпы түсінік алу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс	1.3.4.1 бірқатар дене жаттығуларын орындау кезіндегі

	бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау

3) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жеңіл атлетика арқылы дене қасиеттерін дамыту	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	2.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту; қозғалысты орындау кезінде дененің тепе-теңдігін және тұрақтылығын сақтау; таңғы жаттығулар кешенін құрастырудың тәртібі туралы түсінігінің болу
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	2.1.3.1 қажетсіз қозғалыстардың туындағанын ескерте отырып немесе мүмкіндігінше оларды жойып, негізгі қозғалыс дағдыларын өзбетінше байланыстыруды үйрену арқылы түсіну және жақсарту
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын сипаттай білу және талқылау, жолғалған қызметтерді түзету үшін оларды өзбетінше қолдану
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	2.3.2.1 дене әрекетіндегі қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіндіру
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	2.3.3.1 қозғалыстық ақауларды (қозғалыс қызметінің дамымай қалуы, бұзылуы немесе жоғалуы) профилактикалауға және түзетуге бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылауын білу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау

	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	2.3.5.1 "Үй-мектеп" мәнмәтініндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігі туралы түсіну бастау
Спорттық ойындарды меңгеру үшін қозғалыс ойындар	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	2.1.2.1 дұрыс қалыптасуына бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	2.1.3.1 қажетсіз қозғалыстардың туындағанын ескерте отырып немесе мүмкіндігінше оларды жойып, негізгі қозғалыс дағдыларын өзбетінше байланыстыруды үйрену арқылы түсіну және жақсарту
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	2.1.4.1 қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды білу және пайдалана алу, бұлшықет салмағын, бұлшықет тонусын, бұлшықет күшін, тіреулерді және қозғалысын қалпына келтіру, қозғалысты және ептілікті, тепе-теңдікті немесе үйлестіру немесе орынбасарлық дағдыларды меңгеру
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	2.2.1.1 түрлі ақаулардың бірігуінен пайда болған қиындықтардың алдын алудың білім алушымасын түсінетіндігін көрсете отырып, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын талқылау және көрсету
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	2.2.3.1. түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді бекіту.
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	2.2.8.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін түсіну және көрсету, олардың айырмашылықтарын мойындау

	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	2.3.3.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше және топта жұмыс істеу бойынша білімін бекіту және жеке дене мүмкіндіктерінің күрделі жағдайларында қозғалыстарды орындау
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	2.3.5.1 "Үй-мектеп" мәнмәтініндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігі туралы түсіну бастау
2-тоқсан		
	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	2.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту; қозғалысты орындау кезінде дененің тепе-теңдігін және тұрақтылығын сақтау; таңғы жаттығулар кешенін құрастырудың тәртібі туралы түсінігінің болу
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	2.1.2.1 сымбаттың дұрыс қалыптасуына бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	2.1.3.1 қажетсіз қозғалыстарды ескерте отырып және мүмкіндігінше оларды жойып, негізгі қозғалыс дағдыларын байланыстыруды өзбетінше үйрену арқылы оларды түсіну және жақсарту
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	2.1.4.1 қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды білу және пайдалана алу, бұлшықет салмағын, бұлшықет тонусын, бұлшықет күшін, тіреулерді және қозғалысын қалпына келтіру, қозғалысты және ептілікті, тепе-теңдікті немесе үйлестіру немесе орынбасарлық дағдыларды меңгеру
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және	2.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және

Жоғалған қызметтерді ескере отырып, гимнастика арқылы денені дамыту	өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	кемшіліктерін түсіну және түсіндіре алу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	2.1.7.1 кеңістіктегі қарапайым өзгерістер арқылы әрекеттерді және уақыт бойынша жаттығуларды бөлудің динамикасын ұғыну және жеткізу білу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	2.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше және топта жұмыс істеу бойынша білімін бекіту және жеке дене мүмкіндіктерінің күрделі жағдайларында қозғалыстарды орындау
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	2.3.2.1 дене әрекетіндегі қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіндіру
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін азғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау
Қазақ ұлттық қозғалыс ойындары	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	2.1.8.1 қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіруде қиындықтардың алдын ала білу дағдыларын бекіту
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын	2.2.6.1 мұғалімге және құрдастарына шығармашылық

	қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	қабілетін және идеяларын жинақтап көрсету
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	2.2.7.1 патриоттық сезім деген не екендігін және әділ бәсекелестіктің мәнін түсіне отырып, бір-бірімен өзара қалай әрекет етуді білу
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	2.3.5.1 "Үй-мектеп" мәнмәтініндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігі туралы түсіну бастау
3-тоқсан		
Денеге түсетін күш пен денсаулық	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	2.1.5.1 қарапайым дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындау кезінде, ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін көрсету; максатта тұру
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	2.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін түсіну және түсіндіре алу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	2.1.7.1 қарапайым өзгерістер арқылы әрекеттерді және уақыт бойынша жаттығуларды бөлудің динамикасын ұғыну және жеткізу білу
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын сипаттай білу және талқылау, жолғалған қызметтерді түзету үшін оларды өзбетінше қолдану
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	2.3.3.1 қозғалыстық ақауларды (қозғалыс қызметінің дамымай қалуы, бұзылуы немесе жоғалуы) профилактикалауға және түзетуге бағытталған дене жаттығуларын орындау кезіндегі ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылауын білу

Қ о з ғ а л ы с ойындардыңәралуандылығы	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	2.1.2.1 сымбаттың дұрыс қалыптасуына бағытталған жаттығулар кешенін орындау;өз денесін игеру
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	2.1.4.1 қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған жаттығуларды білу және пайдалана алу, бұлшықет салмағын, бұлшықет тонусын, бұлшықет күшін, тіреулерді және қозғалысын қалпына келтіру, қозғалысты және ептілікті, тепе-теңдікті немесе үйлестіру немесе орынбасарлық дағдыларды меңгеру
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегікемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	2.1.6.1 қозғалыс дағдылары бойынша өз білігін және кемшіліктерін түсіну және түсіндіре алу
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	2.2.1.1 түрлі ақаулардың бірігуінен пайда болған қиындықтардың алдын алудың білім алушымасын түсінетіндігін көрсете отырып, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын талқылау және көрсету
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	2.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше және топта жұмыс істеу бойынша білімін бекіту және жеке дене мүмкіндіктерінің күрделі жағдайларында қозғалыстарды орындау
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау блйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	2.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді бекіту
		2.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене

	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін талқылау және көрсету
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	2.2.6.1 мұғалімге және құрдастарына шығармашылық қабілетін және идеяларын жинақтап көрсету.
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	2.2.7.1 патриоттық сезім деген не екендігін және әділ бәсекелестіктің мәнін түсіне отырып, бір-бірімен өзара қалай әрекет етуді білу
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	2.2.8.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін түсіну және көрсету, олардың айырмашылықтарын мойындау
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау
4-тоқсан		
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	2.1.2.1 сымбаттың дұрыс қалыптасуына бағытталған жаттығулар кешенін орындау; өз денесін игеру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	2.1.3.1 қажетсіз қозғалыстардың туындағанын ескерте отырып немесе мүмкіндігінше оларды жойып, негізгі қозғалыс дағдыларын өзбетінше байланыстыруды үйрену арқылы түсіну және жақсарту
		2.1.4.1 қан тамырларының қозғалысын арттыруға арналған

Топтық ойындар арқылы
әлеуметтік дағдылар

1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	жаттығуларды білу және пайдалана алу, бұлшықет салмағын, бұлшықет тонусын, бұлшықет күшін, тіреулерді және қозғалысын қалпына келтіру, қозғалысты және ептілікті, тепе-теңдікті немесе үйлестіру немесе орынбасарлық дағдыларды меңгеру
1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	2.1.5.1 қарапайым дене жаттығуларындағы қозғалыстарды орындау кезінде, ерікті қозғалыс актісін ұйымдастыру кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін көрсету; максатта тұру
1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	2.1.8.1 қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіруде қиындықтардың алдын ала білу дағдыларын бекіту
2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	2.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін талқылау және көрсету
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау
2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	2.2.6.1 мұғалімге және құрдастарына шығармашылық қабілетін және идеяларын жинақтап көрсету
2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	2.2.8.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін түсіну және көрсету, олардың айырмашылықтарын мойындау
3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып,	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді

	жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау
Денсаулық және дене белсенділігі	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	2.1.7.1 кеңістіктегі қарапайым өзгерістер арқылы әрекеттерді және уақыт бойынша жаттығуларды бөлудің динамикасын ұғыну және жеткізу білу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	2.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін өзбетінше және топта жұмыс істеу бойынша білімін бекіту және жеке дене мүмкіндіктерінің күрделі жағдайларында қозғалыстарды орындау
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	2.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын талқылау
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	2.3.1.1 дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын сипаттай білу және талқылау, жолғалған қызметтерді түзету үшін оларды өзбетінше қолдану
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтар мен тәуекелдерді түсіну және оларға жауап берудің кейбір негізгі жолдарын анықтау

4) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	3.1.1.1 түзету және бейімделу әдістерін пайдалану арқылы негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларын білу, түсіну және оларды жақсартуды жалғастыру; қозғалыс үйлесімділігін, тепе-теңдік сақтай алуын және ептілігін жаттықтыруды жетілдіру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене	3.1.3.1 қозғалыс әрекетінің жалпы ырғағын меңгерту қол жеткізе отырып, денені дамытуды

Дене тәрбиесі тапсырмаларын жүзеге асыруға бағытталған қозғалыс әрекеттері	жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	қарастыратын түрлі дене жаттығуларын қалай орындайтынын білу және түсіну
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	3.1.8.1 қозғалыс әрекетіне үйретудің түрлі сатыларындағы қиындықтардың алдын алу білік-дағдыларын жетілдіру
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын білетіндігін көрсету жән етүсіну
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	3.3.2.1 дене әрекетіндегі ширату үдерісін және жалпы дамытушы жаттығуларды анықтау
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	3.3.3.1 дене әрекетін орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып, қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	3.3.5.1 өз қозғалыс патологиясын ескере отырып, түрлі мәнмәтіндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігін қалай алатынын қарастыру және түсіндіру.
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	3.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде өзбетінше бақылауды үйрету
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес	3.1.3.1 қозғалыс әрекетінің жалпы ырғағын меңгерту қол жеткізе отырып, денені дамытуды

Қозғалыс және спорт ойындар	қозғалыстарды жақсарту және орындау	қарастыратын түрлі дене жаттығуларын қалай орындайтынын білу және түсіну
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды – омыртқадағы өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	3.2.1.1 мүмкіндіктер мен ақаулардың құрылымдық кемшіліктерін білу арқылы қозғалыстық идеялар, стратегиялар және жоспарлар қатарында білім алушыма шешімдер қабылдау
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	3.2.2.1 өз бетінше және топта көшбасшыны ауыстыру арқылы жұмыс істеудің мәнін түсіну және көрсету.
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	3.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді қолдану
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	3.2.4.1 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың дене ерекшеліктерін ескере отырып, дене жаттығуларының ережелерін және құрылымдық тәсілдерін пайдалану және олар туралы білімді қолдану
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	3.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін көрсету, олардың айырмашылықтарын түсіндіру
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	3.3.5.1 өз қозғалыс патологиясын ескере отырып, түрлі мәнмәтіндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігін қалай алатынын қарастыру және түсіндіру
2-тоқсан		

Акробатика элементтерінде гимнастика

1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	3.1.1.1 түзету және бейімделу әдістерін пайдалану арқылы негізгі дене жаттығуларын орындау кезіндегі негізгі қозғалыс дағдыларын білу, түсіну және оларды жақсартуды жалғастыру; қозғалыс үйлесімділігін, тепе-теңдік сақтай алуын және ептілігін жаттықтыруды жетілдіру
1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	3.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде өзбетінше бақылауды үйрету
1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	3.1.3.1 қозғалыс әрекетінің жалпы ырғағын меңгеру қол жеткізе отырып, денені дамытуды қарастыратын түрлі дене жаттығуларын қалай орындайтынын білу және түсіну
1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды – омыртқадағы өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту
1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	3.1.6.1 біліктілік пен кемшіліктерді анықтай отырып, өзі және сыныптастары орындаған жаттығулардың сапасын талқылау
1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	3.1.7.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	3.2.2.1 өзбетінше және топта көшбасшыны ауыстыру арқылы жұмыс істеудің мәнін түсіну және көрсету
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану

Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындары	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	3.3.2.1 дене әрекетіндегі ширату үдерісін және жалпы дамытушы жаттығуларды анықтау
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып, қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	3.2.6.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері мен идеяларын мұғалімдерге және құрбыларына жеткізе отырып анықтау және талдау
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	3.2.7.1 патриоттықтың мәнін түсіндіру және өзара әрекет етуді және әділ ойынды көрсету
3-тоқсан	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	3.3.5.1 өз қозғалыс патологиясын ескере отырып, түрлі мәнмәтіндегі дене әрекетіне қатысу мүмкіндігін қалай алатынын қарастыру және түсіндіру
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	3.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде өзбетінше бақылауды үйрету
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды – омыртқадағы

Денсаулық және дене жүктемелері

жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту
1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	3.1.5.1 қозғалысты орындауда уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін көрсететін дағдыларды және реттілікті дамыту және жетілдіру
1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	3.1.6.1 жаттығуларды орындай отырып, біліктілігі мен кемшіліктерін анықтай отырып, өзіне және өзгелерге тән сапаларды талқылау
1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	3.1.7.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын білетіндігін көрсету және түсіну
3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	3.3.3.1 дене әрекетін орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру
3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып, қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету
1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды – омыртқадағы өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту

Топтық ойындар элементтері

1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	3.1.6.1 жаттығуларды орындай отырып, біліктілігі мен кемшіліктерін анықтай отырып, өзіне және өзгелерге тән сапаларды талқылау
2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	3.2.1.1 мүмкіндіктер мен ақаулардың құрылымдық кемшіліктерін білу арқылы қозғалыстық идеялар, стратегиялар және жоспарлар қатарында білім алушыға шешімдер қабылдау
2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	3.2.2.1 өзбетінше және топта көшбасшыны ауыстыру арқылы жұмыс істеудің мәнін түсіну және көрсету
2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	3.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмасу туралы білімді қолдану
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану
2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	3.2.6.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері мен идеяларын мұғалімдерге және құрбыларына жеткізе отырып анықтау және талдау
2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	3.2.7.1 патриоттықтың мәнін түсіндіру және өзара әрекет етуді және әділ ойынды көрсету
2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	3.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін көрсету, олардың айырмашылықтарын түсіндіру

	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып, қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету
4-тоқсан		
Ойын арқылы әлеуметтік дағдылар	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	3.1.3.1 қозғалыс әрекетінің жалпы ырғағын меңгеру қол жеткізе отырып, денені дамытуды қарастыратын түрлі дене жаттығуларын қалай орындайтынын білу және түсіну
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	3.1.8.1 қозғалыс әрекетіне үйретудің түрлі сатыларындағы қиындықтардың алдын алу білік-дағдыларын жетілдіру
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	3.2.4.1 тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың дене ерекшеліктерін ескере отырып, дене жаттығуларының ережелерін және құрылымдық тәсілдерін пайдалану және олар туралы білімді қолдану
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	3.2.6.1 өзінің және өзгелердің шығармашылық қабілеттері мен идеяларын мұғалімдерге және құрбыларына жеткізе отырып анықтау және талдау
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	3.2.8.1 қарапайым қозғалыстарды орындау кезінде өз рөлін және өзгелердің рөлін көрсету, олардың айырмашылықтарын түсіндіру
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып,

	бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету
Жеңіл атлетика арқылы салауатты өмір салты	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	3.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде өзбетінше бақылауды үйрету
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	3.1.4.1 қан тамырлары қозғалысының қол жеткізілген функционалды мүмкіндік деңгейін қалай сақтауын және одан әрі қалай арттыруды білу және түсіну; асқынуды – омыртқадағы өзгерістерді және сау бармақ ұштарындағы өзгерістерді ескерту
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	3.1.5.1 қозғалысты орындауда уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетіндігін көрсететін дағдыларды және реттілікті дамыту және жетілдіру
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	3.1.7.1 орындау және бағалау кезінде бірқатар әрекеттерді, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	3.2.2.1 өзбетінше және топта көшбасшыны ауыстыру арқылы жұмыс істеудің мәнін түсіну және көрсету
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	3.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын пайдалану
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	3.3.1.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларының сауықтырғыш пайдасын білетіндігін көрсету және түсіну
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс	3.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін дене жаттығуларын орындау кезінде жауап бере отырып,

	бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	қиыншылықтармен және тәуекелдермен қалай күресетінін түсіну және көрсету

5) 4-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Жүгіру, секіру және лақтыру	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	4.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыстық білік-дағдыларды түсіну және көрсету; тепе-теңдікті сақтай алу бойынша арнайы үйлестіру дағдыларын қалыптастыру
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	4.1.3.1 дене дамуына және қозғалыстық қателерді ескертуге және түзетуге мүмкіндік беретін түрлі реттіліктегі жаттығулармен байланысты қозғалыстарды орындаудың сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	4.3.1.1 денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын талдау және түсіну
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	4.3.2.1 жалпы дамытушы жаттығулар кешенін көрсету және дене әрекетіндегі ширатудың қажеттілігін талқылау
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	4.3.3.1 дене әрекетін орындау кезінде немесе содан кейін анықталған физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін реакцияларды таңдау және қолдану
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық	4.3.5.1 дене әрекетіне қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға өз қозғалыс патологиясын ескере

	жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	отырып қатысуға мүмкіндік алудың жолдарын үйрену және салыстыру
Жеңілдетілген спорттық ойындар	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	4.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде бақылай білу; бейімделген түрде тезірек жүгіру және қозғалыс бағытын өзгерту; түзету жаттығуларын орындау
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	4.1.3.1 дене дамуына және қозғалыстық қателіктерді ескертуге және жөңдей алуға жағдай жасайтын түрлі реттіліктегі жаттығулардағы қозғалыстарды орындаудың сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	4.1.4.1 субъективті түйсікке сәйкес қозғалыс амплитудасын және бұлшықет жүктемесінің күшін анағұрлым дәл басқаруға мүмкіндік беретін жаттығуларды түсіну және көрсету
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	4.1.8.1 жаттығуларды орындауда тәуекелдерді қысқарту қабілетін көрсете отырып, оларды орындаудың күрделілік деңгейін айыра білу
	2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	4.2.1.1 денсаулығына байланысты мүмкіндігі шектеулі білім алушылар үшін өмірлік әрекет ортасындағы қозғалыстық идеялардың, стратегиялардың және жоспарлардың білім алушыға шешімдерін анықтау және ұйымдастыру
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	4.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін және қозғалыс қызметтерін түзету үшін көшбасшылық рөлді алма-кезек ауыстыра отырып, өзбетінше және топта жұмыс істей білу
	2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	4.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмаса білу
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене	4.2.8.1 қозғалыстарды орындау кезінде әр алуан рөлдерді олардың

	қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	айырмашылықтарын ұғына отырып тәжірибеден өткізу
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	4.3.5.1 дене әрекетіне қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға өз қозғалыс патологиясын ескере отырып қатысуға мүмкіндік алудың жолдарын үйрену және салыстыру
2-тоқсан		
Гимнастика элементтерінің негіздері	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	4.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде бақылай білу; бейімделген түрде тезірек жүгіру және қозғалыс бағытын өзгерту; түзету жаттығуларын орындау
	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	4.1.3.1 дене дамуына және қозғалыстық қателіктерді ескертуге және жөндей алуға жағдай жасайтын түрлі реттіліктегі жаттығулардағы қозғалыстарды орындаудың сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	4.1.4.1 субъективті түйсікке сәйкес қозғалыс амплитудасын және бұлшықет жүктемесінің күшін анағұрлым дәл басқаруға мүмкіндік беретін жаттығуларды түсіну және көрсету
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	4.1.6.1 дене жаттығуларын жақсырақ орындау мүмкіндіктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің біліктілігі мен кемшіліктерін салыстыру
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	4.1.7.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістіктерді, динамикаларды және байланыстарды түсіндіре отырып, өзінің және өзгелердің әрекетті орындауын салыстыру
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	4.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін және қозғалыс қызметтерін түзету үшін көшбасшылық рөлді алма-кезек ауыстыра отырып, өзбетінше және топта жұмыс істей білу
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және	4.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, түрлі

	құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін жасау және қолдану
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру
	3.2 Білім алушының қозғалыс белсенділігін, дене және бұлшықеттерін, сезім мүшелерін және рухын дамытуға бағытталған дене жаттығуларын орындаудың қажеттілігін түсіну	4.3.2.1 жалпы дамытушы жаттығулар кешінін көрсету және дене әрекетіндегі ширатудың қажеттілігін талқылау.
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесуге қажетті реакцияларды таңдау және қолдану
	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту және түзету: тірек-қозғалыс аппараты, денемен және нысанмен басқару	4.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындауда негізгі қозғалыстық білік-дағдыларды түсіну және көрсету; тепе-тендікті сақтай алу бойынша арнайы үйлестіру дағдыларын қалыптастыру
Қазақтың ұлттық ойындары	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	4.2.6.1 түрлі жағдаяттарда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін өзінің шығармашылық қабілеттерін басқалардың идеяларымен біріктіру
	2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	4.2.7.1 жеке және топтық дене әрекетіндегі патриоттық сезімді және әділ бәсекелестікті көрсету
	3.5 Қозғалыстық патологияны ескере отырып, мектеп ішіндегі	

	және мектептен тыс дене әрекеттеріне және спорттық жарыстарға қатысу мүмкіндіктерін анықтау және ұсыну	4.3.5.1 дене әрекетіне қатысудың түрлі мүмкіндіктерін және оларға өз қозғалыс патологиясын ескере отырып қатысуға мүмкіндік алудың жолдарын үйрену және салыстыру
3-тоқсан		
Шаңғымен / кросстық / (аймақтағы климаттық жағдайларға сәйкес шаңғымен / кросстық / конькимен дайындық сабақтары өзара бірін-бірі алмастыра алады)	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	4.1.5.1 дене дамуындағы жеке ерекшеліктерді ескере отырып, қозғалысты орындауда уақыт, кеңістік және бірқалыптылық туралы түсінікті көрсететін бірқатар нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктерді түсіну және қолдана алу
	1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	4.1.6.1 дене жаттығуларын жақсырақ орындау мүмкіндіктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің біліктілігі мен кемшіліктерін салыстыру
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	4.1.7.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістіктерді, динамикаларды және байланыстарды түсіндіре отырып, өзінің және өзгелердің әрекетті орындауын салыстыру
	3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	4.3.1.1 денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын талдау және түсіну
	3.3 Ағзадағы дене өзгерістерін қалай бақылауын білу, түрлі дене жүктемесінің тыныс алуға, жүректің соғу жиілігіне, дене температурасына, қозғалыс ақауларын түзетуге түрлі әсерін түсіну	4.3.3.1 әрекетін орындау кезінде немесе содан кейін анықталған физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін қажетті реакцияларды таңдау және қолдану
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету:	4.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде бақылай білу; бейімделген түрде

Бірлескен және шытырман тапсырмалар арқылы оқыту

орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	тезірек жүгіру және қозғалыс бағытын өзгерту; түзету жаттығуларын орындау
1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	4.1.4.1 субъективті түйсікке сәйкес қозғалыс амплитудасын және бұлшықет жүктемесінің күшін анағұрлым дәл басқаруға мүмкіндік беретін жаттығуларды түсіну және көрсету
1.6 Өмірлік маңызы бар қозғалыс білігі мен дағдыларын қалыптастыру үшін өзінің және өзгенің қозғалыс әрекетіндегі кемшіліктер мен мүмкіндіктерді анықтау	4.1.6.1 дене жаттығуларын жақсырақ орындау мүмкіндіктерін анықтай отырып, өзінің және өзгелердің біліктілігі мен кемшіліктерін салыстыру
2.1 Қозғалыспен байланысты идеяларды, стратегияларды және жоспарларды білім алушылардың жеке білімдік қажеттіліктерін ескере отырып, өзгеріс орын алған жағдайларға жауап беруге арналған барабар шешімдердің көмегімен бейімдеу	4.2.1.1 денсаулығына байланысты мүмкіндігі шектеулі білім алушылар үшін өмірлік әрекет ортасындағы қозғалыстық идеялардың, стратегиялардың және жоспарлардың білім алушыға шешімдерін анықтау және ұйымдастыру
2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	4.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін және қозғалыс қызметтерін түзету үшін көшбасшылық рөлді алма-кезек ауыстыра отырып, өзбетінше және топта жұмыс істей білу
2.3 Ағзаның жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету және дамыту бағытындағы жағымды оқу ортасын жасау бұйынша бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын білу және түсіну	4.2.3.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде жағымды оқу ортасын қалыптастырудың маңыздылығын түсіне отырып, кеңістікпен, ресурстармен, идеялармен алмаса білу
2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру
2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	4.2.6.1 түрлі жағдаяттарда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін өзінің шығармашылық қабілеттерін басқалардың идеяларымен біріктіру
2.7 Патриоттық сезімін, ұжымда жұмыс істеуі қабілетін және дене	

	әрекетін орындау кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындауда әділ жарысқа түсе білу	4.2.7.1 жеке және топтық дене әрекетіндегі патриоттық сезімді және әділ бәсекелестікті көрсету
	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	4.2.8.1 түрлі қозғалыстарды орындау кезінде әр алуан рөлдерді олардың айырмашылықтарын ұғына отырып тәжірибеден өткізу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін қажетті реакцияларды таңдау және қолдану
4-тоқсан		
Қарым-қатынас орнату үшін ойындар	1.3 Дененің дамуына мүмкіндік беретін түрлі дене жаттығуларындағы түйіндес қозғалыстарды жақсарту және орындау	4.1.3.1 дене дамуына және қозғалыстық қателіктерді ескертуге және жөңдей алуға жағдай жасайтын түрлі реттіліктегі жаттығулардағы қозғалыстарды орындаудың сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	1.8 Қозғалыс қабілеттерін жақсарту және түзету үшін оқытудың түрлі сатыларындағы қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	4.1.8.1 жаттығуларды орындауда тәуекелдерді қысқарту қабілетін көрсете отырып, оларды орындаудың күрделілік деңгейін айыра білу
	2.4 Дене жаттығуларының қатарындағы тәртіптерді және құрылымдық тәсілдері пайдалану, қолдану және жасау	4.2.4.1 қозғалыс патологиясы бар білім алушылардың дене ерекшелігін ескере отырып, түрлі дене жаттығуларын орындаудың ережелерін және құрылымдық тәсілдерін жасау және қолдану
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру
	2.6 Өз денесінің қабылдауын ескере отырып, көңіл-күйін және эмоциясын білдіру үшін түрлі жағдайда шығармашылық қабілеттерін және идеяларын қолдану, өз денесінің мүмкіндіктері мен шектеулерін ұғыну	4.2.6.1 түрлі жағдаяттарда берілетін жаңа элементтерді жасау үшін өзінің шығармашылық қабілеттерін басқалардың идеяларымен біріктіру

Денсаулық туралы білім алу және практика арқылы машықтандыру	2.8 Түрлі қозғалыс мәнмәтіндерімен байланысты рөлдерді орындау және олардың айырмашылығын ұғыну, өз дене қызметін бақылаудың қолжетімді тәсілдерін меңгеру	4.2.8.1 түрлі қозғалыстарды орындау кезінде әр алуан рөлдерді олардың айырмашылықтарын ұғына отырып тәжірибеден өткізу
	3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін қажетті реакцияларды таңдау және қолдану
	1.2 Дене дамуындағы кемшіліктерді түзету: орнықтылықты, статикалық және динамикалық тепе-теңдікті дамыту, өз денесіне бағыттау	4.1.2.1 дене дамуын және дене дайындығын қарапайым түрде бақылай білу; бейімделген түрде тезірек жүгіру және қозғалыс бағытын өзгерту; түзету жаттығуларын орындау
	1.4 Бармақ ұштарындағы қан тамырларының қозғалысын жақсарту: затпен және затсыз жалпы дамытушы және корригирлеуші сипаттағы жаттығулар	4.1.4.1 субъективті түйсікке сәйкес қозғалыс амплитудасын және бұлшықет жүктемесінің күші анағұрлым дәл басқарылатын жаттығуларды түсіну және көрсету
	1.5 Жаттығуды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті, ағысты түсінгендігін көрсете отырып, реттілікті сақтау және аурудың ерекшелігімен тікелей байланысты қозғалыстық бұзылыстардың алдын ала білу	4.1.5.1 дене дамуындағы жеке ерекшеліктерді ескере отырып, қозғалысты орындауда уақыт, кеңістік және бірқалыптылық туралы түсінікті көрсететін бірқатар нақты және тиімді дағдылар мен реттіліктерді түсіну және қолдана алу
	1.7 Өз әрекетін және өзгелердің әрекетін жақсартуға алып келетін қозғалысты, динамиканы, байланыстарды талдай білу және бағалау, кеңістіктік бағдарды дамыту	4.1.7.1 бірқатар әрекеттерді, кеңістіктерді, динамикаларды және байланыстарды түсіндіре отырып, өзінің және өзгелердің әрекетті орындауын салыстыру
	2.2 Топ көшбасшысының рөлін қатар орындай отырып, мақсатқа жету үшін өзбетінше және бірлескен жұмыстарды атқару	4.2.2.1 қозғалыстық мақсаттарға жету үшін және қозғалыс қызметтерін түзету үшін көшбасшылық рөлді алма-кезек ауыстыра отырып, өзбетінше және топта жұмыс істей білу
	2.5 Денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар жасау арқылы өзіндік шығармашылық тапсырмасына және басқалардың шығармашылық тапсырмаларына сыни тұрғыдан қарау	4.2.5.1 денсаулығындағы ауытқушылықты ескере отырып, құрылымдық ұсыныстар беру арқылы өзінің және өзгелердің шығармашылық тапсырмаларын біріктіру

3.1 Денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын түсіну, дене шынықтырумен үнемі, өзбетінше және жүйелі түрде айналысуға деген қызығушылығын дағдыландыру	4.3.1.1 денсаулық үшін және салауатты өмір салты үшін дене әрекетінің маңыздылығын талдау және түсіну
3.4 Денсаулығын нығайтуға арналған дене жүктемелеріне қатысу кезінде ерекше қозғалыс бұзылыстарын ескере отырып, жауап беру, қиындықтарды және тәуекелдерді анықтау	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беретін бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиыншылықтармен және тәуекелдермен күресуге көмектесу үшін қажетті реакцияларды таңдау және қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 267-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0 - 4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 267-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді

сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолданылады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған іс-әрекеттерді ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарланған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен

шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Түзету ырғағы" пәні тірек-қозғалыс аппараты бұзылған (бұдан әрі - ТҚАБ) білім алушылардың қимыл-қозғалыстық және танымдық әрекеттерінің дамымауын немесе кемшіліктерін жеңуге көмектесетін түзету пәндерінің қатарына кіреді. Бұл бұзылыстар қимыл-қозғалыстың үйлесімділігінің жеткіліксіздігінен, әрекеттерді аяқ-астынан орындау және жаттығуларды орындау кезіндегі қимылдардың бөгеліп қалушылығынан; қимылды орындауды дағдыландырудағы қиындықтардан, ырғақтығының жетіспеушілігінен байқалады.

14. Түзету ырғағы ТҚАБ білім алушыларды психофизикалық мүмкіндіктеріне сәйкес әлеуметтік ортаға бейімдеу үшін оларды барынша жан-жақты дамытуға міндетті. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін келесі міндеттерді шешеді:

1) қимыл-қозғалыс әрекетінің белгілі бір түрлерін меңгеруге, сүйектік-бұлшық еттік жүйені нығайтуға көмектесу;

2) сөйлеу тілдік тыныс алуды, ауыздық праксисті, ырғақ пен иілімділікті, фонематикалық есту, дыбысты айтуды түзете отырып, сөйлеу тілдік бұзылыстарды түзету;

3) сөздік қорды кеңейту және байыту, байланыстырылған сөйлеу тілді, оның грамматикалық құрылысын қалыптастыру;

4) психикалық атқарымдарды (көру, есту, қабылдау, есте сақтау, зейін) дамыту;

5) кеңістікте және жазықтықта бағдарлау дағдыларын қалыптастыру;

6) эстетикалық және адамгершілік тұрғысынан дамытуды жүзеге асыру;

7) білім алушыларды ынталануға, суырып салмалыққа және талаптандыра отырып, шығармашылық қабілет мүмкіндіктерін белсендіру;

8) тұрмыстық әрекеттерді, қоғамдық өмірдегі жағдайларды ұқсататын жаттығулардың көмегімен әлеуметтену қорын құру; эмоциялық ілтипатшылдық және адамгершілік қасиеттерді (тәртіптілік, өзара көмек, жауапкершілік, дербестік) тәрбиелеу.

15. Түзету ырғақтық әрекеттер процесінде мақсатты түрде қалыптастырылатын икемділіктер мен дағдылар:

1) модальдылығы әр түрлі (сөйлеу тілдік, музыкалық, қиялдағы және құрылған) ырғақтарды тікелей қабылдау, талдау және салыстыру;

2) ырғақтарды музыкада, қимыл мен сөйлеу тілінде беру;

3) қимыл-қозғалыстық тапсырмаларды орындау процесінде бас, дене, аяқ-қолдың қалпын өзі және өзара бақылау;

4) нұсқауды, белгілер мен командаларды мақсатты бағытта қабылдау;

5) ережелерді ойын барысында нақты орындау;

6) ойын мазмұны мен шартын шығармашылықпен қайтадан құру;

7) белгілік-символдық және сөйлеу тілдік құралдарды коммуникативтік және танымдық тапсырмаларды шешу үшін, өзінің идеялары мен пікірін нақты және анық білдіру үшін қолдану;

8) эмоцияны өзі бақылау, оқиғалар, әрекеттер және олардан кейінгі сезімдер мен сезінулердің арасындағы логикалық өзара байланысты табу;

9) бірлескен әрекеттерге серіктестік және өзара көмек негізінде қатысу.

16. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылар қалыптастырылған икемділіктер мен дағдылардың негізінде құрдастарымен және ерсектермен қарым-қатынаста өздерін сенімді сезінеді, дербес сабақтарға, дене шынықтыру жаттығуларына, шапшаң қимылды ойындарға деген қызығушылықты сезінеді, өзінің мақсатты бағытталған ойын және оқу әрекеттерін ұйымдастыруға үйренеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушылардың білім алуудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

18. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Ырғақ педагогы өз жұмысында ТҚАБ білім алушылардың оқуға жарамдылығының жеткілікті деңгейін, олардың сөйлеу тілінің мағыналық жағының және көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің, ұқсату мүмкіндігінің сақталуын тірек етеді. Сабақтарда жетілмеген атқарымдардың дамуын ынталандыру бойынша әрекеттер ұйымдастырылады. Түзету ырғақты әсердің тиімділігі үшін кешенді тәсілдеме, яғни білім алушыны психологиялық-педагогикалық қолдау, осы процеске жанұяны тарту қолданылады.

19. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағытылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады. Білім алушылардың барлық шараларға қатысуға деген жоғары талпынысын, тұлғаның ақкөңіл, қайырымды және позитивті қасиеттерін, өмірге деген оптимистік көзқарасын пайдаланады.

20. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Дені сау құрдастарына қарағанда ТҚАБ білім алушылардың

қарым-қатынастық атқарымы біркелкі дамымайды. Артикуляция, дауыс, қимыл-қозғалыстық үйлесімділіктің бұзылуы жағымсыз әсер етеді. Түзету ырғағы сабақтары білім алушыларды сөйлеу тілдік әрекеттер мен қарым-қатынас жасауға ынталандыратын жағдайларға толы болады. Түзету сабақтарының мазмұнына оқыту мен әлеуметтендірудің табыстылығын қамтамасыз ету үшін білім алушылардың сөйлеу тілдік даму деңгейін есепке ала отырып, таңдалатын материалдар ендіріледі. Педагогтың басшылығымен іскерлік қарым-қатынастар мен жоғары психикалық атқарымдарды (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) дамыту үшін табиғи жағдай (екі-екіден, топтасып) құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады.

21. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Ми бұзылыстарын локализациялауға қарай қимыл-қозғалыс жүйесі мен сөйлеу тілінде әр түрлі бұзылыстар байқалады. Барлық ТҚАБ білім алушыларын бұзылыс сипатына қарай бірнеше топқа бөлуге болады:

- 1) бұлшық еттік тонусы жоғары білім алушылар;
- 2) бұлшық еттік тонусы төмен білім алушылар;
- 3) еріксіз қимылдары (гиперкинез) бар білім алушылар;
- 4) қалып пен тепе-теңдікті ұстап тұру бұзылған білім алушылар.

22. Түзету ырғағы сабағында жіктелген және кешенді тәсілдемені жүзеге асыру үшін мұғалім ұстанатын терапиялық ұсынымдар:

1) бұлшық ет жүйесінің аурулары бар білім алушыларға (1, 2, 4-топтар) буындарды ширектіретін (мысалы, жүрелеп немесе өкшемен отыру), бұлшық ет қатты тартылатын жалпы дамыту жаттығулары мен ойындарды беруге болмайды. Тұрған кезде оларға бұлшық еттік көмек көрсету немесе көмекші құралдарды ұсынады;

2) ойындар мен жаттығуларды өткізу кезіндеспастикалық диплегиясы бар (1-топ) білім алушының екі қолын да мүмкіндігінше пайдаланғаны қадағаланады;

3) тепе-теңдікті ұстап тұруы нашар дамыған (3, 4-топтар), бірақ жүруге қабілетті, жамбас буынының бұзылысы бар білім алушылар арбада отырып динамикалығы жоғары ойындарға қатысуға немесе сараланған тапсырма алады;

4) қалш-қалш еткізетін ұстамалы ауруы бар білім алушыларға (1-4-топтар) кейбір тапсырмалардың қаншалықты ұстаманың басталуына себепші болатынын нақты түсіндіреді. Сол себепті айналу қимылдарын орындаудан бас тарту маңызды болады;

5) еріксіз басқарылмайтын қимылдары бар білім алушылармен (3-топ) 3-деңгейдегі барлық ырғақтық әрекеттерді (айнадан бақылау, айнадан бақылаусыз, жұмған көзбен) орындау міндетті.

23. Сабақта білім алушыларға арналған әрекеттер түрі қаншалықты дұрыс таңдалса, педагогикалық міндеттер де соғұрлым табысты шешіледі. Бұзылыс түріне тәуелсіз, ойын әрекеті (дидактикалық, жағдаяттық-рөлдік, үстел үстілік, ережелер бойынша ойнау) жағдайындағы ырғақтарды қабылдау және шығару жетекші әрекет болады. Педагог қысқа мерзімге (сабақ жоспары) жоспарлаған кезде, жаттығуларды сыныптың диагностикалық құрамына бағдарлап, бұзылыс түрлерін есепке ала отырып таңдайды.

24. Әр жаңа қимыл келесі тәртіпте:

- 1) әрекет ересекпен бірге көрсетілгеннен кейін;
- 2) әрекет еліктеу бойынша;
- 3) әрекет үлгі бойынша;
- 4) әрекет сөздік нұсқау бойынша орындалады.

25. Мұғалім түзету және дамыту міндеттерін тұжырымдай отырып, міндетті түрде бағдарламалық ырғақтық әрекеттің орындалу деңгейін көрсетеді. Бір сабақта әрекетті орындаудың шектес екі деңгейі бірігеді. Ырғақ мұғалімі білім алушылардың әр түрлі топтарына қатысты дамыту мен түзетудің әр түрлі мақсаттарын қоя алады.

26. Әр сабақ білім алушылардың залға музыканың сүйемелдеуімен ұйымдасқан түрде кіруінен басталады. Жүріс пен жүгірістің, сапқа тұру мен қайтадан сап түзудің әр түрлі түрлерін үйренген кезде көру және кинестикалық көмекші нысандар (заттар мен ойыншықтар, залды стационарлық белгілеу, бормен уақытша белгілеу, еденге салынған арқан, орындықтар мен шеңберлер) пайдаланылады. Ауыстырып қосылуға берілген жаттығулар кеңінен қолданылады, мысалы, салтанатты музыка бойынша жүру, көңілді музыкада жүгіру (мүмкіндігіне қарай). Білім алушылар зейінді бөлуге берілген жаттығуларды орындағанда, бірден екі және одан да көп жаттығуларды орындайды, мысалы, жүгірген кезде әрбір төртінші қадамда қол бұлғау. Сапқа тұру мен қайтадан сап түзуді үйрену процесінде ырғақ бойынша терминологиялық минимумды бекітуге арналған әңгімелер жүргізіледі.

27. Ырғақты гимнастикалық жаттығуларды орындағанда мұғалім бастапқы қалыпты санды қайталау, оларды орындаудың қарқыны мен бірізділігін кезектестіру арқылы өзгерте отырып, дене жүктемесін үнемі реттеп отырады. Пайдаланылатын заттар: секіртпе жіп, гимнастикалық таяқтар, кішкентай доптар (диаметрі 3-8 см), шығыршықтар, жалаушалар, салмағы бар дорбілім алушы. Жасалған материалдары (резенке, пластмасса, мата), фактурасы (тегіс, түкті, бұдыр), құрылымы (іші қуыс, толық) және салмағы әр түрлі кішкентай доптармен орындалатын жаттығулар жақсы түзету нәтижесін береді.

28. Білім алушылар заттармен орындалатын әрекет үдерісінде бұлшық еттік сезім, көру және жанасымдық сезіну арқылы салыстыру, талдау мен синтездеудің қарапайым

амалдарын жүзеге асыруға, өзінің нақты сезімдік тәжірибесін байытуға үйренеді. Жұмыстың бастапқы кезеңінде әрекеттенуге арналған зат ретінде ауырлатылған дорбілім алушырды пайдалануға болады. Оларды мықты матадан мөлшері 10-20 см етіп тігеді, ішіне сусымалы зат салынып, аузы мықтап тігіледі. Ауырлатылған дорбамен немесе басқа заттармен орындалатын әрекет түрлерін (бір жерден екінші жерге салу, лақтыру, ұстап алу), жұмыс қарқынын және оның күрделілігін, жұмыста бір мезгілде пайдаланылатын заттардың санын түрлендіруге болады.

29. Педагог заттармен орындалатын жаттығуларға үйрете отырып, әрекеттер техникасын арнайы жетілдіреді:

1) заттарды жоғары лақтыру қолдың алақаны жоғары қаратылып, бел деңгейінде шынтағынан бүгілген қолмен орындалады;

2) лақтыру үшін қолды көтеру қимылының алдында лақтыратын қолды төменнен сермейді;

3) ұстап алғанда, қолды жайымен төмен түсіре отырып, алақанмен түсіп келе жатқан затты жылдам қағып алып (қолды затқа қарай емес, заттан алшақтата отырып), алақанға тиген сәтте саусақтармен ұстап алады;

4) затты бастан сәл асыра лақтырады. Лақтырған зат жеткен жоғары нүктеге көз тоқтауға міндетті;

5) ұшу траекториясын, ұстап алатын қолдың алақанының қозғалысын бақылаудың қажеті жоқ;

6) әрбір жаттығуды мұқият жетілдіреді, оның барлық компоненттерінің дұрыс орындалуына, орындау тазалығы тәуелді болатын талаптарды сақталуына қол жеткізеді.

30. Би және басқа да музыкалық-ырғақтық жаттығулар қарқын мен ырғақ сезімін дамытады. Ырғақ сабағын өткізу үшін мұғалімнің би элементтерінің негізі туралы білімінің болуы талап етіледі. Білім алушыларға таныс емес би қимылдарын көрсеткенде, қимыл мен музыка сипатын жеткізу үшін педагог оны дұрыс, анық, дәл орындауға міндетті. Сөздік түсініктемелер қысқа, бейнелі, дәл, олар білім алушылардың назарын қимылды дұрыс орындауға және оның музыкамен байланыстылығына бағыттайды. Сүйемелдеу үшін қазақ және орыс халық әуендері, әдеттегі классикалық және заманауи музыкалар, әлем халықтарының әуендері пайдаланылады. Білім алушылардың музыкаға деген әсерінің қалыптасуына жаттығады: әуеннің, музыкалық фразаның, күшті үлесінің басталуы мен аяқталуын белгілеу. Білім алушылардың музыкалық құралдарымен жаттығуларды еденде отырып немесе тұрған қалыпта, жалғыз өзі, екеуден, топтасып немесе сыныппен қимылда орындауға болады. Оқытудың жоғары сатысында шулы оркестр әрекеті мүмкін болады.

31. 0-3-сыныптарда белгілі бір бірізділікпен үйретілетін ән билер (немесе олардың фрагменттері) пайдаланылады: бастапқыда музыка сабағында өлеңнің мәтіні мен әуені, содан кейін музыкамен сүйемелденген қимылы, ең соңында музыканың сүйемелдеумен

сөз және қимыл біріктіріледі. Музыкамен сүйемелденген ойын мен биді үйреткенде сыныпты топқа бөлуге болады. Әрбір топ қандай да бір сахналық жағдаятты ашып көрсету үшін музыканың сүйемелдеуімен әр түрлі амалдарды орындайды. Содан кейін топтаржаңа бейнелерге еніп, рөлдерімен алмасады. Би элементтері алдын ала үйретіледі. Мұғалім білім алушылардың қимылы мен ән салуын біріктіреді, ТҚАБ білім алушыларды халық мәдениетіне кіріктіреді, ұжым ішілік қарым-қатынас дағдыларын бекітеді. Білім алушылар қимылдармен бірге қадам атауларының терминінің, қазақ және басқа халықтардың әуендері мен билерінің атауларын меңгереді.

32. Сөйлеу тілдік ырғақты жетілдіру үшін пайдаланылатындар: шапалақтау, соққылау, тыпырлату, сөздерді берілген ырғақтар бойынша әндетіп айту. Дыбыстарды, буындарды және сөздерді айту немесе тек артикуляциялық қалыптар жетілдіріледі. Барлық қимылдар мұғаліммен бірге 4-5 рет қайталанатын. Дыбыстарды айтуды дағдыландыру үшін білім алушыларға арналған тақпақтар мен жаңылтпаштар пайдаланылады. Үшінші сыныптан бастап ырғақтық сызбаны оқу және жазу бойынша белсенді жұмыс жүргізіледі. Екпін түскен буынға сәйкес қатты, ал екпінсіз буынға сәйкес ақырын соғу. Ырғақтық сызбадағы екпінді (күшті) буынды қою қара доға жол үсті белгімен, екпінсіз (әлсіз) буынды әдеттегі доға жол үсті белгімен белгілейді. Тактілер (екпіндіден келесі екпіндіге дейінгі буындар жиынтығы) бір-бірінен тік сызықпен ерекшеленеді. Өлеңдік ырғақ бойынша жұмыс тәртібі:

- 1) мәтінді тыңдау;
- 2) екпінді қоя отырып, мәтінді тіркестер бойынша жазу;
- 3) ырғақтық суреттемені сөйлеу тілдік сүйемелдеумен (ырғақтық сызба) құру және шапалақпен беру;
- 4) ырғақтық суреттемені сөйлеу тілдік сүйемелдеусіз (ырғақтық сызба) беру.

33. Оқытудың бірінші және екінші жылдарында білім алушылар ырғақты еліктеу бойынша шығарады. Содан кейінгі уақыттарда білім алушылар ырғақтық құрылымдарды еліктеу бойынша ғана емес, сөздік нұсқау бойынша да шығарады. Жұмыста күрделі материалдар (ырғақтық белгілемелр саны беске дейін жетеді, ұзақ және қысқа паузалармен бөлінген акценттелмеген ырғақтық құрылымдар ұсынылады) қолданыла бастайды. 3-4-сыныптарда білім алушыларды оқыту ырғақтарды ажыратуға және шығаруға үйрету көру арқылы қабылдауға тірексіз ұйымдастырылады. Білім алушыларға алтыға дейінгі ырғақтық белгілемелер ұсынылады, акценттелмеген және акценттелген, дыбысталуы қатты және ақырын, ұзақ және қысқа ырғақтық құрылымдардың топтамалары пайдаланылады, ұзақтығы мен қаттылығы бойынша әр түрлі дыбыстардың графикалық белгілемелері ендіріледі. Интонация логикалық екпін, әңгімелеу, санау, ынталандыру, сұрақ, үзіліс, қарқынды өзгерту көмегімен сөйлеу тілінің мағыналық жағын ұйымдастырады. Жұмыс мысалдар мәтінінің материалында жүргізіледі. Жұмыс мәнерлі қимылдармен, ишараттармен сүйемелденеді.

34. Түзету ырғақтары сабақтарында психобұлшық еттік ширығулар жиі жағдайда аутотренингілер түрінде жүргізілетін психогимнастика элементтерінің көмегімен жазылады. Үйрету схемасы:

1) педагог бұлшық еттің әр түрлі топтарын біртіндеп босаңсытуға өзін-өзі сендіру формуласын береді;

2) білім алушылар формуланы "іштей" қайталайды және ол бойынша әрекеттенеді. Басқа да түрлері болады: "Еркелік минуты" (басталуы мен аяқталуы белгі бойынша), "Зілтемірші", "Теңіз жағасындағы ұйқы" этюдтері. Жаттығуды сүйемелдейтін музыка босаңсуға көмектеседі. Сөздік формулаларды: "мен дем аламын; өте жайлы; оң қолым құмда жатыр, құм жып-жылы, ауыр ..." пайдалануға болады. Эмоциялық әсерді қалыптастыру бойынша жұмыс мимикалық бұлшық еттерді сылау (өзін-өзі сылау) арқылы жүзеге асырылады.

35. Түзету ырғағы сабақтарында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) пайдалану мақсаттары:

1) әлем халықтарына (олардың ұлттық мәдениеті аясында) тән музыкалық-ырғақтық әрекеттерінің үлгілері мен жақсыларын көрсету;

2) білім алушылардың өзінің қимыл-ырғақтық әрекетін шынайы және кейінгі уақыт түзімінде талдауға арналған қосымша динамикалық тіректерді құру;

3) сабақтағы жұмыс мазмұнына деген қызығушылықты арттыру; білім алушылардың танымдық әрекетін белсендіру; шығармашылық әлеуетін дамыту. Оқу процесінде АКТ- сын ТҚАБ білім алушылардың жүйке жүйесі мен тірек-қозғалыс аппаратының жағдайы туралы медициналық көрсеткіштерді есепке ала отырып, мөлшерлеп пайдаланады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Түзету ырғағы" пәні аясындағы оқыту нәтижесін бағалау деңгейлік тәсілдемеге негізделген критериалды өлшемді қолдану арқылы жүзеге асырылады. Оқу тоқсаны аяқталғаннан кейін, педагог қимыл-ырғақтық икемділік қалыптасқан деңгейді көрсете отырып, барлық бағдарламалық мақсаттар бойынша мәліметтерді жеке Жетістік картасына тіркейді:

1) әрекет ересекпен бірге көрсетілгеннен кейін;

2) әрекет еліктеу бойынша;

3) әрекет үлгі бойынша;

4) әрекет сөздік нұсқау бойынша орындалады.

37. Қимыл-ырғақтық икемділік білім алушының жауапкершілік және ынталану деңгейін, оның қимыл-қозғалыстық мүмкіндігі мен бұзылыс түрін есепке ала отырып бағаланады. Оқу нәтижесін балдық бағалау пайдаланылмайды. Бағалау сипаттама түрінде болады.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

39. Дайындық және бірінші сыныптардың үшінші тоқсанында қосымша демалыс қарастырылған. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттерді санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастыруға міндетті.

40. Түзету ырғағы сабақтарына арналған құрал-жабдықтар: мұғалімге арналған музыкалық аспап, мультимедиялық кешен, бейнекамера; фотоаппарат, сандық тасымалдаушылардағы аудио- және видео- материалдар, әр білім алушының жаттығуды орындауына қажетті заттар, білім алушыларға арналған шулы және үнді музыкалық құралдар (сылдырмақтар, бубендер, даңғаралар, пианино, үрмелі сырнай, металлофон, үшбұрыштар, маракастар), орындықтар (білім алушылардың бойы мен санына қарай), стационарлық айна, гимнастикалық құрылғы, батут және басқа да " сенсорлық жарық бөлме" құрал-жабдықтары, тақта, көрсету материалдары, үлестірмелі дидактикалық материал жинақтастырылуға міндетті.

41. Түзету ырғағы сабақтарына арналған кабинеттің еденіне жаттығуларды отырған және жатқан қалыпта орындауға, шапшаң қимылды және басқа да белсенді тәсілдерді өткізуге арналған арнайы жабын төселеді. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстары мен көрнекілік құралдар қойылатын стенділерге арналған орындар алдын ала қарастырылады. Барлық білім алушылар түзету ырғағы сабағына арнайы киімде қатысады.

42. "Түзету ырғағы" оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін төрт бөлім және жеті бөлімше бойынша ұйымдастырылған мақсаттар жүйесі құрылған. Бөлімдер әрі қарай сынып бойынша оқытудың мақсатын қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі (дағдылар немесе икемділіктер, білім немесе ұғынымдар) бөлімшелерге бөлінген. Әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікпен ұйымдастырылған оқытудың мақсаттары мұғалімдерге өзінің жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді.

43. Оқу пәнінің мазмұны:

1) "Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау" бөлімі оптикалық-кеңістіктік және жазықтықтық гнозис пен праксисті дамытуға бағытталған. Бұл бөлімнің жаттығулары сабақтың басында жүргізіледі және түзете оқыту мен тәрбиелеу процесіне тәртіп пен

жинақылықты ендіруді; жүріс, жүгіріс және секірістердің әр түрлі түрлерін орындаған кезде арақашықтықты сақтауды, сапқа тұру мен сапты қайтадан түзеуде нақты сызықты ұстануды; қимыл-қозғалысты музыканың басталуымен және аяқталуымен нақты үйлестіруді; кинестикалық немесе көруге берілген белгіге деген әсерін жетілдіруді қамтамасыз етеді;

2) "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар" бөлімі ТҚАБ білім алушылардың жалпы қимылында бөгеліп қалушылықтың болуына, аяғын сүйреп басуына, қимылдарының енжарлығы мен дәл болмауына байланысты түзету ырғағы бойынша бағдарламаға ендірілді. Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар процесінде әр білім алушының дене мүмкіндіктері есепке алына отырып, барлық қимылдардың үйлесімділігі, мәнерлілігі, еркіндігі мен тәуелсізділігі жетілдіріледі. Ырғақтық-гимнастикалық жалпы дамыту жаттығулары бұлшық еттердің жеке топтарын және қимыл-қозғалыс аппаратының үйлесімділігін дамытуға бағытталған. Түзету жаттығулары бұлшық еттік тонусты қалыптандыруға, тыныс алуды дамытуға, тепе-теңдік пен үйлесімділікті қалыптастыруға және жүрісті түзетуге бағытталған;

3) "Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар" бөлімі түзулеуді және тепе-теңдікті, яғни бастың кеңістіктегі және денеге қатысты қалпын дұрыс бағалауды қамтамасыз ететін постуральды механизмді дамытуға бағытталған. Би элементтерін түзету құралдары ретінде қолдану қалып пен жағдайдың дұрыс болмауын тежеуге және жеңуге, ТҚАБ білім алушыларда туынды қимыл-қозғалыстық таптауырындардың қалыптасуының алдын алуға көмектеседі. Берілген бөлімнің мақсаттары 2 бөлімшеге ("Ырғақты қабылдау", "Ырғақты шығару") бөлініп берілген. Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдарды түзету ырғағында пайдаланудың болжамдық нәтижесіне өзіндік ырғақтық түсініктер мен дағдыларды, қарапайым хореографиялық икемділіктер мен терминдерді меңгеру жатады;

4) "Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ" бөлімі 2 бөлімшеден құралады. Берілген бөлімше фонопедиялық және просодиялық жаттығулардың көмегімен айту икемділігін бекітуге және дикцияны жетілдіруге арналған. Сөйлеу тілінің қарқынын, ырғағын, интонациясын өзгертуге, өлеңдік ырғақтарды айту сөздегі және сөз тіркесіндегі екпіндердің дұрыс қойылмауын түзетуге көмектеседі. Ұсақ моториканы дамытуға берілген жаттығулар ауызекі сөйлеу тілін ынталандыруға, каллиграфия мен көру-қимыл үйлесімділігін жетілдіруге көмектеседі. Түзете оқытудың әлеуметтік-психологиялық компоненті "Психогимнастика элементтері" бөлімшесінің мақсаттарын жүзеге асыру процесінде білім алушылардың қорқыныш және басқа да жағымсыз эмоцияларын жеңуге арналған арнайы жұмыс жүргізіледі. Осы бөлімшенің мақсаттарын жүзеге асыру білім алушыларға бұлшық еттердің психологиялық және эмоциялық ширығуларын жоюға мүмкіндік береді. Эмоцияны және мимиканы дамытуға берілген жаттығулардың мақсаттары ортақ, ол білім алушыда басқа адамның сезімін түсіну және өзінікін дұрыс білдіре білу икемділіктерін қалыптастыру.

1-кесте

№	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері
1	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау
2	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары 2.2 Түзету жаттығулары
3	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық кимылдар	3.1 Музыкалықырғақты қабылдау 3.2 Музыкалық ырғақты шығару
4	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ 4.2 Психогимнастикаэлементтері

44. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін, төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

45. "Түзету ырғағы" пәнінің аясындағы оқыту мақсаттарын жіктеу, 0 және 1-сыныптарда 20 мақсат, 2-сыныпта 19 мақсат, 3-сыныпта 18 мақсат, 4-сыныпта 17 мақсат жүзеге асырылады, яғни 0-4-сынып аралығында жүзеге асырылатын 94 оқу мақсатының жүйесін құруға мүмкіндік берді. Түзете-дамыту және білім беру жұмысын жүзеге асыру мақсаты заттық сипаттағы білім мен икемділікті қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ оларды шынайы тәжірибеде қолдану, сөйлеу тілдік әрекет түрлері мен коммуникативтік дағдыларды, сондай-ақ өмірлік құзыреттілікті дамытуға да қатысты болады.

46. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүймелдеуімен және санау арқылы сыныпқа кіру; жүрген кезде мүсінді бақылау	1.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүймелдеуімен сыныпқа кіру; арақашықтықты сақтау	2.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру, жүрген кезде мүсінді және жүрістің айқыш сызбасын бақылау	3.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру; сапта санау арқылы жүру	4.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру; мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау, сапта санау арқылы жүру	
		2.1.1.2 бойға қарай сап түзу,	3.1.1.2 бір-бірден сап		

1.1 Кеңістікте ж ә н е ж а з ы қ т ы қ т а бағдарлау	0.1.1.2 бір-бірден сап түзу, сапта тұрып, мүсінді бақылау	1.1.1.2 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу	сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру	түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрып тұру	4.1.1.2 сап, қатар , шеңбер құрап тұру және атау, оларды атауы бойынша ажырату
	0.1.1.3 музыканың сүймелдеуімен және санау арқылы бір-бірден, екі-екіден сап түзеп жүру	1.1.1.3 сол аяқтан адымдау; қатарда арақашықтықты сақтап, бір-бірден, екі-екіден жүру және жүгіру	2.1.1.3 жүрісті жүрелеп отырумен кезектестіру, тактінің күшті үлесін ерекшелей, жүру , қозғалу	3.1.1.3 бұйрық бойынша саптағы қимыл кезінде қатарды қайтадан түзу, мұғалімнің бұйрығымен шеңберді кеңейту және тарылту	4.1.1.3 музыкалық шығарманың сипатына, көлеміне және құрылысына сәйкес жүрістің қажетті қарқыны мен түрін өздігінен табу
	0.1.1.4 мұғалімнің қатысуымен шеңбер құрып жүру, қозғалу	1.1.1.4 шеңбер құрып, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту	2.1.1.4 қозғалыс кезінде бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	3.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	4.1.1.4 қимылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен, оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең
	0.1.1.5 кеңістікте түсінік деңгейінде бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету	1.1.1.5 кеңістікте бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	2.1.1.5 кеңістікте ж ә н е ж а з ы қ т ы қ т а бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	3.1.1.5 кеңістікте ж ә н е ж а з ы қ т ы қ т а бағдарлау, нысандардың орналасу орнын атау: алда-артта, жоғарыда-төмен де, оң жақта-сол жақта, тепе-теңдікті меңгеру	4.1.1.5 қимылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен, оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең

2) "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
				3.2.1.1 допты жанындағы	

2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.1 белгі бойынша өз қимылын тежеу	1.2.1.1 музыкалық шығарманың немесе ауызекі мәтіннің басталуын, аяқталуын қабылдау және ерекшелеу	2.2.1.1 музыканың үзіндісін немесе тіркесін қозғалыспен (сермеу, жұлқыну, ұмтылу, бұрылу, еңкею) беру	көршісіне берумен бір мезгілде ұмтылысты орындау, затты қолына ұстап тұрып, тепе-теңдігін сақтау	4.2.1.1 4-5 ортақ қимылдардан тұратын тізбекті қабылдау, есте сақтау және орындау
	0.2.1.2. музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; еліктеу бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	2.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап, өзін-өзі бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	3.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	
	0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау	1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау	2.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы алға және жоғары лақтыру	3.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен нысанаға, алға және жоғары лақтыру	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанаға лақтыру және ұстап алу
2.2 Түзету жаттығулары	0.2.2.1 аккомпанементпен арқасынан ішіне қарай және ішінен қарай аунап түсу	1.2.2.1 білім алушының ауру түрі мен деңгейіне қарай, ірексіз немесе тірекпен тізерлеп тұрған қылыптан еденнен тұру	2.2.2.1 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу	3.2.2.1 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 г дейін) затты ұстап тұру	4.2.2.1 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру
	0.2.2.2 тыйым рефлексі қалпын қабылдау: "эмбрион қалпы" және "көшір қалпы"	1.2.2.2 кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, бұлшық еттің ширығу және босансу жағдайын сезіну	2.2.2.2 екеуден биіктікте жатқан немесе отырған қалыпта, серіктесінің қолын босаңсыту үшін сілкілеу және еркін тербелту	3.2.2.2 музыканың кереғарлығы бойынша дененің жеке бұлшық ет топтарын ширықтыру немесе босаңсыту	4.2.2.2 сөздік нұсқау бойынша жеке бұлшық ет топтарын босаңсыту тәсілдерін орындау

3) "Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу	1.3.1.1 дыбыстың шығу көзін сезу және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану, атау және сипаттау	4.3.1.1 Қазақстан Республикасында мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау	1.3.1.2 музыканың қарқынын: жылдам-ақырын -орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек	3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру	4.3.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың әуенмен ара қатынасын белгілеу
3.2 Музыкалық ырғақты шығару	0.3.2.1 ырғақты, қол мен аяқтың қимылын қолжетімді деңгейде үйлестіре отырып, 2\4, 4\4 музыкасының сүйемелдеуімен жүру	1.3.2.1 қимылды жылдам, ақырын және орташа қарқыныдағы музыкамен үйлестіру, белгі бойынша біреуінен басқасына көшу	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбілім алушырды құру
	0.3.2.2 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, білім алушыны тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу	1.3.2.2 би элементтерін еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге	2.3.2.2 би қимылдарына еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешка", "Тәрелкелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"	3.3.2.2 3-4 би қимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау	4.3.2.2 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімді әрекеттерді орындау

4) "Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ":

5-кесте

Оқыту мақсаттары

Бөлімшелер	Білім алушылар:				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.1.1 жатқан, отырған, тұрған қалыпта кинестикалық бақылаумен 1-2-3-4 деп санау бойынша ұзақ және жәй тыныс алу	1.4.1.1 жұдырықты ырғақпен түю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айкастыру; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату	2.4.1.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау	3.4.1.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау	4.4.1.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
	0.4.1.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу	1.4.1.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Әткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"	2.4.1.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күш пен интонациямен, айту	3.4.1.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (дактиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалана отырып, оларды шығару	4.4.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбілім алушырды құру
4.2 Психогимнастика элементтері	0.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұңды сезімдерді анықтау	1.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау	2.4.2.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай бүкіл денені босаңсытуға арналған этюдтарды орындау	3.4.2.1 әрекетпен (оқиғамен) және одан кейінгі сезім, көңіл күйдің арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау	4.4.2.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды ойын ережесіне сай, нақты интонациямен бере білу, ойын ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау
	0.4.2.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету	1.4.2.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын	2.4.2.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған	3.4.2.2 аутотренинг элементтерін білу, релаксацияның формуласы	4.4.2.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау,

		кезектестіре көрсету	тапсырманы орындау	бойынша босаңсуды орындау	ескерту мен сынды адекватты қабылдау

47. Ұзақ мерзімді жоспарлар. Түзету ырғақтық әсер ету мақсаттарының осы жүйесі әрбір оқу жылында қайталанатын, міндетті түрде қосылатын сегіз ортақ тақырыптың ұзақ мерзімді жоспардағы бөлімдері мен тақырыптарын анықтауға мүмкіндік берді. Оқытудың әр жылында тақырыптар төрт тоқсан бойынша жұптық бірізділікпен бөлінеді. Түзету ырғақтық әсер ету мақсаттарының жүйесі әр сыныптағы оқу мазмұнының аясын анықтайды:

1) 0-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	0.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы сыныпқа кіру; жүрген кезде мүсінді бақылау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.1 белгі бойынша өз қимылын тежеу
		2.2 Түзету жаттығулары	0.2.2.1 аккомпанементпен арқасынан ішіне қарай және ішінен қарай аунап түсу
Менің мектебім	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	0.3.2.1 ырғақты, қол мен аяқтың қимылын қолжетімді деңгейде үйлестіре отырып, 2\4, 4\4 музыкасының сүйемелдеуімен жүру
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.1.1 жатқан, отырған, тұрған қалыпта кинестикалық бақылаумен 1-2-3-4 деп санау бойынша ұзақ және жәй тыныс алу
			0.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет,

		4.2 Психогимнастика элементтері	пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұнды сезімдерді анықтау
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	0.1.1.2 бір-бірден сап түзу, сапта тұрып, мүсінді бақылау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.2. музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; еліктеу бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	0.2.2.1 аккомпанементпен арқасынан ішіне қарай және ішінен қарай аунап түсу
Бізді қоршаған әлем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұнды" түсініктерінің аясында анықтау
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	0.3.2.2 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, білім алушыны тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.1.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу
		4.2 Психогимнастика элементтері	0.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұнды сезімдерді анықтау
3-тоқсан			
			0.1.1.3 музыканың сүйемелдеуімен және

Саяхат	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	санау арқылы бір-бірден, екі-екіден сап түзеп жүру 0.1.1.4мұғалімнің қатысуымен шеңбер құрып жүру, қозғалу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау
		2.2 Түзету жаттығулары	0.2.2.2 тыйым рефлексі қалпын қабылдау: "эмбрион қалпы" және "көшір қалпы"
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	0.3.2.2 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, білім алушыны тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.1.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу
		4.2 Психогимнастика элементтері	0.4.2.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету
	4-тоқсан		
Тағам және сусын	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	0.1.1.5 кеңістікте түсінік деңгейінде бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау
		2.2 Түзету жаттығулары	0.2.2.2 тыйым рефлексі қалпын қабылдау: "эмбрион қалпы" және "көшір қалпы"

Дені саудың - жаны сау	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	0.3.2.2 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, білім алушыны тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.1.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу
		4.2 Психогимнастика элементтері	0.4.2.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету

2) 1-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүймелдеуімен сыныпқа кіру; арақашықтықты сақтау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	1.2.1.1 музыкалық шығарманың немесе ауызекі мәтіннің басталуын, аяқталуын қабылдау және ерекшелеу
		2.2 Түзету жаттығулары	1.2.2.1 білім алушының ауру түрі мен деңгейіне қарай, ірексіз немесе тірекпен тізерлеп тұрған қылыптан еденнен тұру
		3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	1.3.1.1 дыбыстың шығу көзін сезу және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғал

Менің мектебім	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.2 Музыкалықырғақты шығару	1.3.2.1 қимылды жылдам, ақырын және орташа қарқыныдағы музыкамен үйлестіру, белгі бойынша біреуінен басқасына көшу
	Психогимнастикалық элементтерменсөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.1.1 жұдырықты ырғақпен түю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айқастыру ; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату
		4.2 Психогимнастика элементтері	1.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1.1.2 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	1.2.2.1 білім алушының ауру түрі мен деңгейіне қарай, ірексіз немесе тірекпен тізерлеп тұрған қылыптан еденнен тұру
Бізді қоршаған әлем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	1.3.1.1 дыбыстың шығу көзін сезу және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	1.3.2.1 қимылды жылдам, ақырын және орташа қарқыныдағы музыкамен үйлестіру, белгі бойынша біреуінен басқасына көшу

	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	түйістіру және айкастыру ; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату
		4.2 Психогимнастика элементтері	1.4.2.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау
3-тоқсан			
Саяхат	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1.1.3 сол аяқтан адымдау; қатарда арақашықтықты сақтап, бір-бірден, екі-екіден жүру және жүгіру 1.1.1.4 шеңбер құрып, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру 1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау
		2.2 Түзету жаттығулары	1.2.2.2 кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, бұлшық еттің ширығу және босаңсу жағдайын сезіну
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	1.3.1.2 музыканың қарқынның : жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	1.3.2.2 би элементтерін еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге

	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"
		4.2 Психогимнастика элементтері	1.4.2.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын кезектестіре көрсету
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1.1.5 кеңістікте бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау
		2.2 Түзету жаттығулары	1.2.2.2 кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, бұлшық еттің ширығу және босаңсу жағдайын сезіну
Дені саудың - жаны сау	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	1.3.1.2 музыканың қарқынның: жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	1.3.2.2 би элементтерін еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.1.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"
			1.4.2.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста

		4.2 Психогимнастика элементтері	қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын кезектестіре көрсету

3) 2-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	2.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру, жүрген кезде мүсінді және жүрістің айқыш сызбасын бақылау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	2.2.1.1 музыканың үзіндісін немесе тіркесін қозғалыспен (сермеу, жұлқыну, ұмтылу, бұрылу, еңкею) беру
		2.2 Түзету жаттығулары	2.2.2.1 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу
Менің отбасым және достарым	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.1.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау
		4.2 Психогимнастика элементтері	2.4.2.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай бүкіл денені босаңсытуға арналған этюдтарды орындау
2-тоқсан			
	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	2.1.1.2 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты,

Менің мектебім			арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	2.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап, өзін-өзі бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	2.2.2.1 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу
Менің туған өлкем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.1.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау
		4.2 Психогимнастика элементтері	2.4.2.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай бүкіл денені босаңсытуға арналған этюдтарды орындау
3-тоқсан			
Дені саудың - жаны сау	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	2.1.1.3 жүрісті жүрелеп отырумен кезектестіру, тактінің күшті үлесін ерекшелей, жүру, қозғалу 2.1.1.4 қозғалыс кезінде бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау
		2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	2.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап, өзін-өзі

	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар		бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	2.2.2.2 екеуден биіктікте жатқан немесе отырған қалыпта, серіктесінің қолын босаңсыту үшін сілкілеу және еркін тербелту
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	2.3.2.2 би қимылдарына еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешка", "Тәрелкелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.1.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күш пен интонациямен, айту
		4.2 Психогимнастика элементтері	2.4.2.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған тапсырманы орындау
4-тоқсан			
Қоршаған орта	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	2.1.1.5 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	2.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы алға және жоғары лақтыру
		2.2 Түзету жаттығулары	2.2.2.2 екеуден биіктікте жатқан немесе отырған қалыпта, серіктесінің қолын босаңсыту үшін сілкілеу және еркін тербелту

Саяхат	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық кимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	2.3.2.2 би кимылдарына еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешка", "Тәрелкелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.1.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күш пен интонациямен, айту
		4.2 Психогимнастика элементтері	2.4.2.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған тапсырманы орындау

4) 3-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Тірі табиғат	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	3.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру; сапта санау арқылы жүру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	3.2.1.1 допты жанындағы көршісіне берумен бір мезгілде ұмтылысты орындау, затты қолына ұстап тұрып, тепе-теңдігін сақтау
		2.2 Түзету жаттығулары	3.2.2.1 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 г дейін) затты ұстап тұру
	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық кимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік кимылды тану, атау және сипаттау
		3.2 Музыкалықырғақты шығару	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу

Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.1.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау
		4.2 Психогимнастика элементтері	3.4.2.1 әрекетпен (оқиғамен) және одан кейінгі сезім, көңіл күйдің арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау
2-тоқсан			
Уақыт	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	3.1.1.2 бір-бірден сап түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрып тұру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	3.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	3.2.2.1 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 г дейін) затты ұстап тұру
Сәулет	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану, атау және сипаттау
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.1.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау
			3.4.1.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (д актиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ

		4.2 Психогимнастика элементтері	қимылдарды немесе шапалақты пайдалдана отырып, оларды шығару
3-тоқсан			
Өнер	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	3.1.1.3 бұйрық бойынша саптағы қимыл кезінде қатарды қайтадан түзу, мұғалімнің бұйрығымен шеңберді кеңейту және тарылту3.1.1.4 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	3.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
		2.2 Түзету жаттығулары	3.2.2.2 музыканың кереғарлығы бойынша дененің жеке бұлшық ет топтарын ширықтыру немесе босаңсыту
Атақты тұлғалар	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	3.3.2.2 3-4 би қимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.1.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (д актиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалдана отырып, оларды шығару
		4.2 Психогимнастика элементтері	3.4.2.2 аутотренинг элементтерін білу, релаксацияның формуласы бойынша босаңсуды орындау
4-тоқсан			
			3.1.1.5 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, нысандардың орналасу орнын атау: алда-артта,

Су – тіршілік көзі	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	жоғарыда-төменде, оң жақта-сол жақта, тепе-теңдікті меңгеру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	3.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен нысанаға, алға және жоғары лақтыру
		2.2 Түзету жаттығулары	3.2.2.2 музыканың кереғарлығы бойынша дененің жеке бұлшық ет топтарын ширықтыру немесе босаңсыту
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	3.3.2.2 3-4 би қимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.1.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (дактиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалдана отырып, оларды шығару
		4.2 Психогимнастика элементтері	3.4.2.2 аутотренинг элементтерін білу, релаксацияның формуласы бойынша босаңсуды орындау

5) 4-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	4.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде кіру; мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау, сапта санау арқылы жүру
		2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	4.2.1.1 4-5 ортақ қимылдардан тұратын тізбекті қабылдау, есте сақтау және орындау

	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2 Түзету жаттығулары	4.2.2.1 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру
Адами құндылықтар	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	4.3.1.1 Қазақстан Республикасында мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбілім алушырды құру
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.1.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
		4.2 Психогимнастика элементтері	4.4.2.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды ойын ережесіне сай, нақты интонациямен бере білу, ойын ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау
2-тоқсан			
Мәдени мұра	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	4.1.1.2 сап, қатар, шеңбер құрап тұру және атау, оларды атауы бойынша ажырату
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	4.2.1.1 4-5 ортақ қимылдардан тұратын тізбекті қабылдау, есте сақтау және орындау
		2.2 Түзету жаттығулары	4.2.2.1 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру
			4.3.1.1 Қазақстан Республикасында

Мамандықтар әлемі	Би және басқа да музыкалық-ырғақты қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбілім алушырды құру
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.1.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
		4.2 Психогимнастика элементтері	4.4.2.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды ойын ережесіне сай, нақты интонациямен бере білу, ойын ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау
3-тоқсан			
Табиғи құбылыстар	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	4.1.1.3 музыкалық шығарманың сипатына, көлеміне және құрылысына сәйкес жүрістің қажетті қарқыны мен түрін өздігінен табу 4.1.1.4 қимылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен , оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең
		2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанаға лақтыру және ұстап алу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2 Түзету жаттығулары	4.2.2.2 сөздік нұсқау бойынша жеке бұлшық ет топтарын босаңсыту тәсілдерін орындау

Қоршаған ортаны қорғау	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	4.3.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың әуенмен ара қатынасын белгілеу
		3.2 Музыкалық ырғақты шығару	4.3.2.2 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімді әрекеттерді орындау
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбілім алушырды құру
		4.2 Психогимнастика элементтері	4.4.2.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау, ескерту мен сынды адекватты қабылдау
4-тоқсан			
Ғарышқа саяхат	Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	1.1 Кеңістікте және жазықтықта бағдарлау	4.1.1.5 қимылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен , оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Жалпы дамыту жаттығулары	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанаға лақтыру және ұстап алу
		2.2 Түзету жаттығулары	4.2.2.2 сөздік нұсқау бойынша жеке бұлшық ет топтарын босаңсыту тәсілдерін орындау
		3.1 Музыкалық ырғақты қабылдау	4.3.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың әуенмен ара қатынасын белгілеу

Болашаққа саяхат	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.2 Музыкалық ырғақты шығару	4.3.2.2 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімді әрекеттерді орындау
	Психогимнастикалық элементтермен сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.1.2 ырғақ сызбілім алушырды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбілім алушырды құру
		4.2 Психогимнастика элементтері	4.4.2.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау, ескерту мен сынды адекватты қабылдау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 268-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0 - 4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 268-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающихся в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения

данного предмета, допускается организация в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

13. "Коррекционная ритмика" - предмет коррекционного цикла, целью которого является преодоление недоразвития или расстройства двигательных функций познавательной деятельности обучающихся с нарушением опорно-двигательного аппарата (далее - НОДА). Эти нарушения выражаются в недостаточной координации движений, скованности при выполнении спонтанных действий и упражнений; отсутствии плавности движений; недостаточной ритмичности, трудностях формирования двигательного автоматизма, двигательных персеверациях.

14. Коррекционная ритмика обеспечит обучающемуся с НОДА максимальное всестороннее развитие в соответствии с его психофизическими возможностями для адаптации к социальной среде. Для достижения этой цели необходимо решить следующие задачи:

1) способствовать овладению определенными видами моторной деятельности, укреплению костно-мышечной системы;

2) исправлять речевые нарушения, корригируя речевое дыхание, оральный праксис, ритм и плавность, фонематический слух, звукопроизношение;

3) расширять и обогащать словарный запас, формировать связную речь, ее грамматический строй;

4) развивать психические функции (зрительное, слуховое восприятие, память, внимание);

5) формировать навыки ориентирования в пространстве и на плоскости;

- 6) осуществлять эстетическое и нравственное развитие;
- 7) активизировать потенциальные творческие способности, побуждая обучающихся к инициативе, импровизации;
- 8) формировать базу социализации с помощью упражнений, имитирующих бытовые действия, ситуации из общественной жизни; воспитания эмоциональной отзывчивости и нравственных личностных качеств: дисциплинированности, взаимопомощи, ответственности самостоятельности.

15. В процессе коррекционно-ритмической деятельности целенаправленно формируют следующие умения и навыки:

- 1) непосредственного восприятия, анализа и сравнения ритмов различной модальности (речевого, музыкального, в изображениях и постройках);
- 2) воспроизведения ритмов в музыке, движении и речи;
- 3) само- и взаимоконтроля положения головы, тела, конечностей в процессе выполнения двигательных заданий;
- 4) целенаправленного восприятия инструкций, сигналов и команд;
- 5) четкого исполнения правил в течение всей игры;
- 6) творческого преобразования содержания и условий игры;
- 7) применения знаково – символических и вербальных средств для решения коммуникативных и познавательных задач, четкого и внятного выражения своих идей и мнения;
- 8) самоконтроля эмоций и установления логических взаимосвязей между событиями, поступками и последующими за ними чувствами и ощущениями;
- 9) участия в совместной деятельности на основе сотрудничества и взаимопомощи.

16. На основе сформированных умений и навыков обучающихся с нарушением опорно-двигательного аппарата обретут уверенность в себе при общении со сверстниками и взрослыми, почувствуют интерес к самостоятельным занятиям, физическим упражнениям, подвижным играм, научатся организовывать собственную целенаправленную игровую и учебную деятельность.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

17. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Коррекционная ритмика" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с нарушением опорно-двигательного аппарата.

18. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма. В отношении обучающихся с НОДА он обеспечивается применением специальных средств, методов и приемов. В работе педагоги-ритмисты опираются на достаточную обучаемость обучающихся с НОДА, сохранность

смысловой стороны их речи и наглядно-действенного мышлении, имитационные возможности. На уроках организуется деятельность по стимуляции развития недостаточных функций. Для эффективного коррекционно-ритмического воздействия применяется комплексный подход.

19. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает предупреждение или преодоление социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимися необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями. Необходимо использовать высокое стремление обучающихся участвовать во всех мероприятиях, добродушие - как качество личности, бескорыстие и позитивное, оптимистическое отношение к жизни.

20. Принцип развития мышления, языка и коммуникации как средств получения образования. Нарушение артикуляции, голоса, координации движений неблагоприятно отражаются на ней. Занятия по коррекционной ритмике насыщены ситуациями, которые побуждают обучающихся к речевой деятельности и общению. В содержание коррекционных занятий включается соответствующий материал, который отбирается с учетом уровня речевого развития, для обеспечения успешности в обучении и социализации. Широко используется активная деятельность под руководством педагога (работа парами, группами), которая создает естественные условия для мотивированного делового общения и развития высших психических функций (восприятия, речи, мышления).

21. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. В зависимости от локализации нарушения мозга отмечаются различные расстройства двигательной системы и речи. Условно всех обучающихся с НОДА по характеру нарушения можно разделить на группы:

- 1) обучающиеся с повышенным мышечным тонусом;
- 2) обучающиеся с пониженным мышечным тонусом;
- 3) обучающиеся с насильственными движениями (гиперкинезами);
- 4) обучающиеся с нарушением удержания позы и равновесия.

22. В целях реализации дифференцированного и комплексного подхода на уроках коррекционной ритмики педагог-ритмист соблюдает следующие терапевтические рекомендации:

1) в отношении обучающихся, имеющих заболевания мышечной системы, (1, 2, 4 группы) необходимо избегать сильного растяжения мышц, возникающего при выполнении общеразвивающих упражнений или игр, которые вызывают напряжение суставов (например, сидеть на корточках или пятках). В момент вставания им необходимо оказывать мускульную помощь или предоставлять им вспомогательные средства;

2) при проведении игр и упражнений нужно следить за тем, чтобы обучающиеся со спастической диплегией (1 группа) использовали по возможности обе руки;

3) обучающиеся со слаборазвитой способностью удерживать равновесие (3, 4 группы), но способные к ходьбе, имеющие нарушения тазобедренного сустава, принимают участие в играх высокой динамичности, сидя в колясках или получать дифференцированное задание;

4) обучающимся, подверженным судорожным приступам (1-4 группа, избирательно), необходимо четко разъяснить, насколько некоторые задания повышают вероятность припадков и спровоцировать их. Поэтому принципиально важно избегать выполнения круговых движений;

5) с обучающимися с насильственными неуправляемыми движениями (3 группа) обязательна отработка всех ритмических действий на 3-х уровнях: с контролем в зеркало, без контроля в зеркало, с закрытыми глазами.

23. Педагогические задачи успешно решаются при правильном выборе видов деятельности обучающихся на уроке. Независимо от формы нарушения, ведущими становятся непосредственное восприятие и воспроизведение ритмов в условиях игровой деятельности (дидактические, сюжетно-ролевые, настольные игры, игры по правилам). При краткосрочном (поурочном) планировании педагогу следует ориентироваться на диагностический состав класса, подбирать упражнения дифференцированно – с учетом форм нарушения.

24. Отработку каждого нового движения следует проводить в следующем порядке:

- 1) действие выполняется совместно со взрослым после показа;
- 2) действие выполняется по подражанию;
- 3) действие выполняется по образцу;
- 4) действие выполняется по словесной инструкции.

25. Формулируя задачи коррекции и развития, учитель обязательно указывает уровень выполнения того или иного программного ритмического действия. На одном уроке возможно совмещение двух смежных уровней выполнения действий. Учитель ритмики ставит разные цели развития и коррекции в отношении различных групп обучающихся.

26. Каждый урок начинается с организованного входа в зал под музыку. При разучивании различных видов ходьбы и бега, построения и перестроения используются вспомогательные визуальные и кинестетические ориентиры - предметы и игрушки,

стационарная разметка зала, временная разметка мелом, разложенный на полу канат, расставленные стульчики, обручи. Широко практикуются упражнения на переключения. При выполнении упражнения на распределение внимания обучающиеся выполняют сразу два и более действий. В процессе обучения построениям и перестроениям проводят беседы для закрепления терминологического минимума по ритмике.

27. При выполнении ритмико-гимнастических упражнений учитель постоянно регулирует физическую нагрузку изменением исходных положений, числом повторений, интенсивностью и последовательностью их выполнений. Используются предметы: скакалки, гимнастические палки, малые мячи (диаметр 3-8 см), кольца, флажки, утяжеленные мешочки.

28. Через мышечное чувство, зрительную и тактильную чувствительность в процессе двигательных действий с предметами обучающийся учится сравнивать, осуществлять простейшие операции анализа и синтеза, обогащать свой конкретно-чувственный опыт. На начальном этапе работы в качестве предмета для манипуляций можно использовать утяжеленные мешочки. Они изготавливаются из прочной ткани размером 10 - 20 см и заполняются сыпучим материалом, затем тщательно зашиваются. Можно варьировать характер манипуляций с утяжеленным мешочком или другими предметами (перекладывание, подбрасывание, ловля), темп работы и степень ее сложности, количество одновременно задействованных в работе предметов.

29. Обучая выполнению упражнений с предметами, педагог специально отрабатывает технику манипуляций:

1) подбрасывание предметов вверх выполняется согнутой в локте на уровне пояса рукой, повернутой ладонью вверх;

2) перед движением руки вверх для броска необходимо сделать бросающей рукой небольшой замах снизу;

3) при ловле надо быстро подвести ладонь под падающий предмет и, мягко опуская руку (уходя рукой от предмета, а не идя ему навстречу), схватить его пальцами в момент соприкосновения с ладонью;

4) подбрасывать предмет нужно немного выше головы. Взгляд бросающего во время манипуляций фиксируется в верхней точке, достигаемой подбрасываемым предметом;

5) не надо следить за траекторией полета, тем более не надо переводить взгляд на ладонь ловящей руки;

6) каждое упражнение необходимо отрабатывать с собой тщательно, добиваясь правильного выполнения всех составляющих его компонентов и соблюдения условий, от которых зависит чистота выполнения.

30. Танцевальные и другие музыкально-ритмические упражнения развивают чувство темпа и ритма. Для проведения занятия ритмикой от педагога требуется знание основных танцевальных элементов. Показывая (с словесным пояснением) обучающимся незнакомое танцевальное движение, педагог исполняет его правильно, выразительно, ярко, чтобы донести до обучающихся характер движения и музыки. Обучающихся упражняют в реакции на музыку: обозначение начала и окончания мелодии, музыкальной фразы, сильных долей. Упражнения с детскими музыкальными инструментами выполняются сидя на полу или стоя, в движении поодиночке, парами, группами или целыми классами. На более высоких ступенях обучения становится возможным действия шумового оркестра.

31. В 0-3 классах используются песни-пляски (или их фрагменты), которые разучиваются в определенной последовательности: вначале на уроке музыки обучающиеся разучивают текст и мелодию песни, затем – движения под музыку песни, и наконец, слова и движения соединяются с музыкальным сопровождением. При разучивании игр под музыку и плясок класс можно делить на группы. Каждая группа выполняет под музыку различные действия, раскрывая ту или иную сценическую ситуацию. Затем группы меняются ролями, вживаясь в новые образы. Танцевальные элементы разучиваются ранее. Учитель объединяет детские движения и пение, приобщает обучающихся с НОДА к народной культуре, закрепляет навыки внутриколлективного общения. Вместе с движениями обучающиеся усваивают термины "шаг польки", "переменный шаг", названия казахских и других народных мелодий, танцев.

32. Для отработки речевого ритма используются: отхлопывание, отстукивание, притопы, речетативы, пропевание слов на заданные ритмы. Отрабатывается произношение звуков, слогов и слов, либо только артикуляционные позы. Все движения повторяются синхронно с учителем по 4-5 раз. Для автоматизации звуков используются детские стихи и чистоговорки. С третьего класса ведется активная работа по чтению и записи ритмосхем. Ударному слогу соответствует более громкий хлопок (удар), неударному – тихий. На ритмосхеме ударный(сильный) слог следует обозначать жирной дугой с надстрочным знаком ударения, безударный (слабый) обычной дугой. Такты (набор слогов от ударного (сильного) до следующего ударного) отделяются друг от друга вертикальной чертой. Порядок работы над стихотворным ритмом таков:

- 1) прослушивание текста;
- 2) пофразовая запись текста с расстановкой ударения;
- 3) создание и отхлопывание ритмического рисунка (ритмосхемы) с речевым сопровождением;
- 4) воспроизведение ритмического рисунка (ритмосхемы) без речевого сопровождения.

33. На первом и втором годах обучения обучающиеся действуют при воспроизведении ритма по подражанию. На последующих – обучающиеся воспринимают и воспроизводят ритмические структуры не только по подражанию, но и по словесной инструкции. В работе используется более сложный материал: количество ритмических сигналов возрастает до пяти, предлагаются неакцентированные ритмические структуры, разделенные длинными и короткими паузами. В 3-4 классах обучение обучающихся различению и воспроизведению ритмов организуется без опоры на зрительное восприятие. Обучающимся предлагается до шести ритмических сигналов, используются серии неакцентированных и акцентированных ритмических структур с громким и тихим, длинным и коротким звучанием, вводится графическое обозначение различных по длительности и громкости звучаний. Интонация организует смысловую сторону речи при помощи логического ударения, повествования, перечисления, побуждения, вопроса, пауз, изменения темпа. Работа проводится на материале текстов басен. Сопровождается работа выразительными движениями, жестами.

34. Снятие психомышечного напряжения на уроках Коррекционной ритмики проводится с помощью элементов психогимнастики, которые проводятся, чаще всего, в виде аутотренингов. Обучение ведется по схеме:

1) педагогом представляются формулы самовнушения на последовательное расслабление различных групп мышц;

2) обучающиеся "про себя" повторяют формулу и действуют по ней. Возможны и другие формы: "Минутка баловства" (начало и окончание по сигналу), этюды "Штангист", "Сон на берегу моря". Музыкальное сопровождение упражнений способствуют расслаблению. Можно использовать словесные формулы. Работа по формированию эмоциональных реакций предваряется самомассажем мимических мышц. Главным средством самоконтроля является зеркало.

35. Использование информационно-коммуникационных технологий (далее – ИКТ) на уроках Коррекционной ритмики рекомендуется с целью:

1) демонстрировать лучшие и характерные образцы музыкально-ритмической деятельности народов мира в рамках их национальных культур;

2) создавать дополнительные визуальные динамические опоры для анализа обучающимся собственной двигательной-ритмической деятельности в режиме реального и отсроченного времени;

3) повысить интерес к содержанию работы на уроке; активизировать познавательную деятельность обучающихся; развивать творческий потенциал. ИКТ в учебном процессе используется дозированно с учетом медицинских показаний о состоянии нервной системы и опорно-двигательного аппарата обучающихся с НОДА.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

36. Оценивание результатов обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" осуществляется с применением критериального оценивания, основанного на уровневом подходе. По окончании учебной четверти педагог заносит в индивидуальную Карту достижений данные по всем программным целям, с указанием уровня, на котором было сформировано

двигательно-ритмическое умение:

- 1) действие выполняется совместно со взрослым после показа;
- 2) действие выполняется по подражанию;
- 3) действие выполняется по образцу;

4) действие выполняется по словесной инструкции. Оцениваются двигательные умения с учетом степени ответственности и старания обучающегося, его двигательных возможностей и характера дефекта. Бальная отметка учебных достижений не используется. Оценка носит описательный мотивирующий характер.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

37. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) в 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

38. В третьей четверти в нулевом и первом классах предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинет коррекционной ритмики укомплектовывается соответствующим оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

39. Оборудование для уроков коррекционной ритмики составляют: музыкальный инструмент для учителя, мультимедийный комплекс, видеокамера; фотоаппарат; аудио- и видео- материалы на цифровых носителях, предметы для выполнения упражнений (на каждого обучающегося), детские шумовые и тональные музыкальные инструменты (погремушки, бубны, барабаны, пианино, духовые гармоника, металлофоны, треугольники, маракасы), стульчики (по росту и количеству обучающихся), стационарное зеркало, гимнастический станок, батут и другое оборудование из арсенала "светлой сенсорной комнаты", доска, демонстрационный материал, раздаточный дидактический материал. Пол в кабинете коррекционной ритмики имеет специальное покрытие, предназначенное для проведения упражнений в положениях сидя и лежа, подвижных игр и других активных методов. Необходимо предусмотреть место для открытых книжных полок и специальных шкафов для хранения

оборудования. Все обучающиеся посещают уроки Коррекционной ритмики в специальной форме.

40. Содержание учебного предмета "Коррекционная ритмика" организовано по четырем разделам и семи подразделам. Разделы и подразделы содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

1) раздел "Ориентировка в пространстве и на плоскости" направленна развитие оптико-пространственного и плоскостного гнозиса и праксиса. Упражнения этого раздела проводятся в начале урока и призваны обеспечить внесение дисциплины и организованности посредством вводной ходьбы под музыку с соблюдением интервала и четкой линии, построений и перестроений, различных гимнастических шагов. В процессе конструирования ритмичных изображений на плоскости обеспечивается развитие зрительно-моторной координации, функции руки и предметно - манипулятивной деятельности;

2) раздел "Ритмико-гимнастические упражнения" включен в программу по Коррекционной ритмике в связи с тем, что моторика обучающихся с НОДА характеризуется общей скованностью, шаркающей походкой, вялостью и неточностью движений. В процессе ритмико-гимнастических упражнений отрабатывается согласованность, выразительность, свобода и непринужденность всех движений – с учетом физических возможностей каждого обучающегося. Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения направлены на развитие отдельных групп мышц и координацию всего двигательного аппарата. Коррекционные – на нормализацию мышечного тонуса, развитие дыхания, формирование равновесия, координацию и коррекцию походки;

3) раздел "Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения" направлен на развитие выпрямления и равновесия, то есть, так называемого постурального механизма, обеспечивающего правильный контроль головы в пространстве и по отношению к туловищу. Применение элементов танца в качестве коррекционного средства помогает затормозить и преодолеть неправильные позы и положения, предупредить у обучающихся с НОДА формирование вторичного двигательного стереотипа. Цели данного раздела распределены в 2 подраздела: "Восприятие ритма" и "Воспроизведение ритма". Предполагаемым результатом использования танцевальных и других музыкально-ритмических движений на уроке коррекционной ритмики становится овладение собственно ритмическими представлениями и навыками, элементарными хореографическими умениями и специальными терминами;

4) раздел 4 "Речевая ритмика и элементы психогимнастики" представлен двумя подразделами. Данный подраздел посвящен совершенствованию дикции и

закреплению произносительных умений посредством фонопедических и просодических упражнений. Задания на изменение темпа, ритма, интонации речи, воспроизведение речевых стихотворных ритмов помогает исправлять ошибки в расстановке словесного и фразового ударения. Упражнения на развитие тонкой пальцевой моторики, элементы самомассажа ладоней и пальцев служат средством стимуляции устной речи и совершенствования каллиграфии, зрительно-двигательной координации. Социально-психологический компонент коррекционного обучения реализуется в специальной работе по преодолению страхов и других негативных эмоций у обучающихся в процессе реализации целей подраздела "Элементы психогимнастики". Реализация целей данного подраздела позволит обучающимся освоить приемы снятия психомышечного и эмоционального напряжения.

таблица 1

№	Разделы системы целей обучения	Подразделы системы целей обучения
1	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Ориентировка в пространстве и на плоскости
2	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения
		2.2 Коррекционные упражнения
3	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие музыкального ритма
		3.2 Воспроизведение музыкального ритма
4	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика
		4.2 Элементы психогимнастики

41. В программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе –раздел, третье число– подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4: "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – номер учебной цели.

42. Детализация целей обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" позволила выстроить систему из 89 учебных целей обучения с 0 по 4 класс, где в 0, 1, 2, 3 классах представлены по 18 целей, в 4 классе представлены 17 целей. Система целей коррекционно-развивающей и образовательной работы направлена не только на формирование знаний и умений предметного характера, но и на применение их в реальной практике, развитие видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций:

43. Содержание целей обучения:

1) "Ориентировка в пространстве и на плоскости":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся:				

	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Ориентировка в пространстве и на плоскости"	0.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс по д музыкальное сопровождение и счет; контролировать осанку при ходьбе	1.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс по д музыкальное сопровождение, сохраняя дистанцию	2.1.1.1 Готовиться к занятиям и организованно входить в класс; контролировать осанку и перекрестную схему ходьбы при ходьбе	3.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю	4.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю, контролировать осанку и сохранять дистанцию
	0.1.1.2 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю	1.1.1.2 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке, уметь находить своё место, пару	2.1.1.2 строиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)	3.1.1.2 быстро строиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному или звуковому сигналу	4.1.1.2 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг
	0.1.1.3 передвигаться в колонне по одному, по два под музыку и счет	1.1.1.3 шагать с левой ноги; ходить и бегать в колонне по одному, по два, сохраняя дистанцию	2.1.1.3 чередовать ходьбу с приседанием, ходить, двигаться, выделяя сильную долю такта	3.1.1.3 перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя	4.1.1.3 самостоятельно находить нужный темп и вид ходьбы в соответствии с характером, размером и строением музыкального произведения
	0.1.1.4 двигаться в хороводе при участии педагога	1.1.1.4 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения	2.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения	3.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку	4.1.1.4 перестраиваться из колонны в рассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, сохраняя осанку и равновесие
	0.1.1.5 ориентироваться в пространстве на уровне	1.1.1.5 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления:	2.1.1.5 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать направления:	3.1.1.5 ориентироваться в пространстве и на плоскости и называть	4.1.1.5 ориентироваться и называть направления, определяя и реализуя будущую

	представлений, уметь показать направления вперед, назад	вперед, назад, вверх, вниз; различать и называть левую и правую ноги, руки, уши, глаза у себя	вперед, назад, влево, вправо, в сторону, вверх, вниз, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого	месторасположение объектов: впереди - сзади,верху - внизу,справа - слева, Владеть децентрацией	траекторию движения: вперед-назад, вниз - вверх, направо - налево, в сторону, прямо - по диагонали

2) "Ритмико-гимнастические упражнения":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Общеразвивающие упражнения	0.2.1.1 тормозить свое движение по сигналу	1.2.1.1 воспринимать и отмечать начало и конец звучания музыкального произведения или устного текста	2.2.1.1 воспроизводить и передавать в движении (махи, рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы	3.2.1.1 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие	4.2.1.1 воспринимать, запоминать и воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
	0.2.1.2 выполнять под музыку хлопki перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по подражанию	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопki перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции	2.2.1.2 выполнять и называть, используя глаголы, хлопki перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало	3.2.1.2 выполнять хлопki перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами	
	0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу	1.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по образцу и словесной инструкции	2.2.1.3 бросать мелкие предметы вперед и вверх под музыку и счет	3.2.1.3 бросать мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку	4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку
	0.2.2.1 перевернуться со спины на живот и с	1.2.2.1 вставать с пола из положения стоя на коленях с опорой или без опоры, исходя	2.2.2.1 передвигаться по наклонной плоскости (	3.2.2.1 удерживать легкий предмет на голове (до 200 г) передвигаясь	4.2.2.1 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в

2 . 2 Коррекционные упражнения	живота на спину п о д аккомпанемент	из степени и характера заболевания обучающегося	скамейке, доске) под медленную музыку	вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами	равновесии без дополнительных опор
	0.2.2.2 принимать рефлекс-запрещающие позы: "поза эмбриона" и "поза кучера"	1.2.2.2 ощущать состояние напряжения и расслабления мышц, используя кинестетический контроль	2.2.2.2 выполнять в парах лежа или сидя, подъем, потряхивание и свободное качание руки (кисти руки) партнера, добиваясь расслабления	3.2.2.2 напрягать и расслаблять отдельные группы мышц тела по контрасту,- под контрастную по характеру музыку	4.2.2.2 выполнять приемы саморасслабления отдельных групп мышц по словесной инструкции

3) "Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения":
таблица 4

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3 . 1 "Восприятие ритма"	0.3.1.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука	1.3.1.1 чувствовать направление звука и двигаться к источнику звука	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4 \4, маршевые движения	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый-медленный"; "веселый-грустный"	1.3.1.2 различать темп в музыке : быстрая – медленная - умеренная по темпу; " характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая - грустная - торжественная - бодрая	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке	4.3.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с мелодиями

3.2 "Воспроизведение ритма"	0.3.2.1 ритмично, на доступном уровне координируя движение рук и ног, ходить под музыку 2\4, 4\4	1.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером	3.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму. Составлять простейшие ритмосхемы
	0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя, зайца; особенности трудовых и бытовых действий: рубка, пиление, работа молотком, вышивание, укачивание младенца	1.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные элементы "Шаг с каблука вперед", "Шаг с носка на пятку на месте."	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка с притопом"	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4-х плясовых движений с плавным переключением и сохранением ритма, распределяя дыхание	4.3.2.2 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта по предварительной инструкции и образцу

4) "Речевая ритмика с элементами психогимнастики":

таблица 5

Подразделы	Цели обучения				
	Обучающиеся:				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	0.4.1.1 продолжительно и плавно выдыхать под счет 1-2-3-4 л\ужа, сидя и стоя,- с кинестетическим контролем	1.4.1.1 воспроизводить ритмичное сжатие-разжатие кулаков, сближение, соединение и скрещивание пальцев рук, различая правую и левую руки,-	2.4.1.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения и 3 пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки,	3.4.1.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию во всех поставленных звуках при выполнении во всех	4.4.1.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и

4.1 "Речевая ритмика"		в реальности и по изображению	- по наименованиям	логоритмических упражнений	быструю речь, правильно распределяя дыхание
	0.4.1.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами	1.4.1.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", "Лошадки", "Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов	2.4.1.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы, интонацией	3.4.1.2 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопki	4.4.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами; составлять ритмосхемы
4.2 "Элементы психогимнастики"	0.4.2.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	1.4.2.1 определять чувства удивления, смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	2.4.2.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии	3.4.2.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения	4.4.2.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками
	0.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти	1.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении	2.4.2.2 расслабляться под команды учителя выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)	3.4.2.2 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление под формулы релаксации	4.4.2.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику

44. Долгосрочные планы. Данная система целей коррекционно-ритмического воздействия позволила определить разделы и темы долгосрочных планов с обязательным включением восьми сквозных тем, повторяющихся на каждом году обучения. На каждом году обучения темы попарно последовательно распределяются по четырем четвертям. Система целей коррекционно-ритмического воздействия определяет рамки содержания обучения в каждом классе:

1) 0 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения	
1 четверть				
ВсѸ обо мне	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Направления и формы перемещения	0.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение и счет; контролировать осанку при ходьбе	
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	0.2.1.1 тормозить свое движение по сигналу	
		2.2 Коррекционные упражнения	0.2.2.1 перевернуться со спины на живот и с живота на спину под аккомпанемент	
	Моя школа	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука
3.2 Воспроизведение ритма			0.3.2.1 ритмично, на доступном уровне координируя движение рук и ног, ходить под музыку 2\4, 4\4	
Речевая ритмика с элементами психогимнастики		4.1 Речевая ритмика	0.4.1.1 продолжительно и плавно выдыхать под счѸт 1-2-3-4 лѸжа, сидя и стоя, - с кинестетическим контролем	
		4.2 Элементы психогимнастики	0.4.2.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	
2 четверть				
				0.1.1.2 построиться в одну шеренгу,

Моя семья и друзья	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	контролировать осанку, стоя в строю
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	0.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по подражанию
		2.2 Коррекционные упражнения	0.2.2.1 перевернуться со спины на живот и с живота на спину под аккомпанемент
Мир вокруг нас	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый- медленный"; "веселый- грустный"
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя, зайца;
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	0.4.1.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами
		4.2 Элементы психогимнастики	0.4.2.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)
3 четверть			
Путешествие	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	0.1.1.3 передвигаться в колонне по одному, по два под музыку и счет 0.1.1.4 двигаться в хороводе при участии педагога
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу
		2.2 Коррекционные упражнения	0.2.2.2 принимать рефлекс-запрещающие позы: "поза эмбриона" и "поза кучера"

Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый- медленный"; "веселый- грустный"
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности трудовых и бытовых действий: рубка , пиление, работа молотком, вышивание, укачивание младенца
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики.	4.1 Речевая ритмика	0.4.1.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами
		4.2 Элементы психогимнастики	0.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти
4 четверть			
Еда и напитки	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	0.1.1.5 ориентироваться в пространстве на уровне представлений, уметь показать направления вперед, назад
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу
		2.2 Коррекционные упражнения	0.2.2.2 принимать рефлекс-запрещающие позы: "поза эмбриона" и "поза кучера"
В здоровом теле – здоровый дух!	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый- медленный"; "веселый- грустный"
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя , зайца; особенности трудовых и бытовых действий: рубка, пиление , работа молотком, вышивание, укачивание младенца

	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	0.4.1.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами
		4.2 Элементы психогимнастики	0.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти

2) 1 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Всё обо мне	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Направления и формы перемещения	1.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение, сохраняя дистанцию
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	1.2.1.1 воспринимать и отмечать начало и конец звучания музыкального произведения или устного текста
		2.2 Коррекционные упражнения	1.2.2.1 вставать с пола из положения стоя на коленях с опорой или без опоры, исходя из степени и характера заболевания обучающегося
Моя школа	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.1 чувствовать направление звука и двигаться к источнику звука
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики"	4.1 Речевая ритмика	1.4.1.1 воспроизводить ритмичное сжатие-разжатие кулаков, сближение, соединение и скрещивание пальцев рук , различая правую и левую руки,- в реальности и по изображению
			1.4.2.1 определять чувства удивления,

		4.2 Элементы психогимнастики	смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке , пиктограмме)
2 четверть			
Моя семья и друзья	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	1.1.1.2 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке, уметь находить своҮ место, пару
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции
		2.2 Коррекционные упражнения	1.2.2.1 вставать с пола из положения стоя на коленях с опорой или без опоры, исходя из степени и характера заболевания обучающегося
	Мир вокруг нас	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма
3.2 Воспроизведение ритма			1.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой
Речевая ритмика с элементами психогимнастики		4.1 Речевая ритмика	1.4.1.1 воспроизводить ритмичное сжимание-разжимание кулаков, сближение, соединение и скрещивание пальцев рук , различая правую и левую руки,- в реальности и по изображению
		4.2 Элементы психогимнастики	1.4.2.1 определять чувства удивления, смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке , пиктограмме)

Путешествие	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	1.1.1.3 шагать с левой ноги; ходить и бегать в колонне по одному, по два , сохраняя дистанцию 1.1.1.4 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения я
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции
		2.2 Коррекционные упражнения	1.2.2.2 ощущать состояние напряжения и расслабления мышц, используя кинестетический контроль
Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.2 различать темп в музыке: быстрая – медленная -умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные элементы " Шаг с каблука вперед", " Шаг с носка на пятку на месте
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики. Направления и формы перемещения	4.1 Речевая ритмика	1.4.1.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", " Лошадки", "Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов
		4.2 Элементы психогимнастики	1.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении

4 четверть			
Еда и напитки	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	1.1.1.5 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления: вперед, назад, вверх, вниз ; различать и называть левую и правую ноги, руки, уши, глаза у себя
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	1.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по образцу и словесной инструкции
		2.2 Коррекционные упражнения	1.2.2.2 ощущать состояние напряжения и расслабления мышц, используя кинестетический контроль
В здоровом теле – здоровый дух!	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.2 различать темп в музыке: быстрая – медленная -умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные элементы " Шаг с каблука вперед", " Шаг с носка на пятку на месте
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	1.4.1.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", " Лошадки", "Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов
		4.2 Элементы психогимнастики	1.4.2.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении

3) 2 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения

1 четверть			
Всё обо мне	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Направления и формы перемещения	2.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс; контролировать осанку и перекрестную схему ходьбы при ходьбе
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	2.2.1.1 воспроизводить и передавать в движении махи, рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы
		2.2 Коррекционные упражнения	2.2.2.1 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку
Моя семья и мои друзья	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4\4, маршевые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	2.4.1.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям
		4.2 Элементы психогимнастики	2.4.2.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии
	2 четверть		
	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	2.1.1.2 строиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)

Моя школа	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	2.2.1.2 выполнять и называть, используя глаголы, хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало
		2.2 Коррекционные упражнения	2.2.2.1 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку
Мой родной край	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4\4, маршевые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	2.4.1.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям
		4.2 Элементы психогимнастики	2.4.2.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	2.1.1.3 чередовать ходьбу с приседанием, ходить, двигаться, выделяя сильную долю такта 2.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения
		2.1 Общеразвивающие упражнения	2.2.1.2 выполнять и называть, используя глаголы, хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и

	Ритмико-гимнастические упражнения		разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало
		2.2 Коррекционные упражнения	2.2.2.2 выполнять в парах лежа или сидя, подъем, потряхивание и свободное качание руки (кисти руки) партнера, добиваясь расслабления
Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая -грустная - торжественная - бодрая
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения: " Матрешки", "Тарелки"
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики. Направления и формы перемещения	4.1 Речевая ритмика	2.4.1.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы, интонацией
		4.2 Элементы психогимнастики	2.4.2.2 расслабляться под команды учителя выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)
	4 четверть		
Окружающая среда	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	2.1.1.5 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать направления: вперед, назад, влево, вправо, в сторону, вверх, вниз, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	2.2.1.3 бросать мелкие предметы вперед и вверх под музыку и счет
		2.2 Коррекционные упражнения	2.2.2.2 выполнять в парах лежа или сидя, подъем, потряхивание и свободное качание руки (кисти руки) партнера, добиваясь расслабления
			2.3.1.2 различать настроение в музыке:

Путешествие	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	веселая -грустная - торжественная - бодрая
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения: " Матрешки", "Тарелки", " Фонарики", " Ковырялочка с притопом "
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	2.4.1.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы, интонацией
		4.2 Элементы психогимнастики	2.4.2.2 расслабляться под команды учителя выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)

4) 3 класс:
таблица 9

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Живая природа	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Направления и формы перемещения	3.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю
		2.1 Общеразвивающие упражнения	3.2.1.1 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.2 Коррекционные упражнения	3.2.2.1 удерживать легкий предмет на голове (до 200 г) передвигаясь вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами
		3.1 Восприятие ритма	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения

Что такое хорошо, что такое плохо?	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.1 Отмечать в движении, хлопками и притопами акценты
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	3.4.1.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков при выполнении всех логоритмических упражнений
		4.2 Элементы психогимнастики	3.4.2.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения
2 четверть			
Время	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	3.1.1.2 быстро строиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному или звуковому сигналу
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	3.2.1.2 выполнять хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами
		2.2 Коррекционные упражнения	3.2.2.1 удерживать легкий предмет на голове (до 200 г) передвигаясь вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами
Архитектура	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	3.4.1.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков при выполнении всех логоритмических упражнений
			3.4.2.1 выявлять причинно-следственную

		4.2 Элементы психогимнастики	связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения
3 четверть			
Искусство	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	3.1.1.3 перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя 3.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	3.2.1.2 выполнять хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами
		2.2 Коррекционные упражнения	3.2.2.2 напрягать и расслаблять отдельные группы мышц тела по контрасту,- под контрастную по характеру музыку
	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке
Выдающиеся личности		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4-х плясовых движений с плавным переключением и сохранением ритма, распределяя дыхание
		4.1 Речевая ритмика	3.4.1.2 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики. Направления и формы перемещения	4.2 Элементы психогимнастики	3.4.2.2 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление под формулы релаксации
4 четверть			
			3.1.1.5 ориентироваться в пространстве и на

Вода – источник жизни	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	плоскости и называть месторасположение объектов: впереди - сзади, сверху - внизу, справа - слева, Владеть децентрацией
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	3.2.1.3 бросать мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку
		2.2 Коррекционные упражнения	3.2.2.2 напрягать и расслаблять отдельные группы мышц тела по контрасту,- под контрастную по характеру музыку
Культура отдыха. Праздники	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4-х плясовых движений с плавным переключением и сохранением ритма, распределяя дыхание
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	3.4.1.2 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки
		4.2 Элементы психогимнастики	3.4.2.2 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление под формулы релаксации

5) 4 класс:
таблица 10

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Моя Родина – Казахстан	Ориентировка в пространстве и на плоскости	1.1 Направления и формы перемещения	4.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю, контролировать осанку и сохранять дистанцию
			4.2.1.1 воспринимать, запоминать и

Человеческие ценности	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
		2.2 Коррекционные упражнения	4.2.2.1 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор
	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму. Составлять простейшие ритмосхемы 4.3.2.2 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта по предварительной инструкции и образцу
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	4.4.1.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
		4.2 Элементы психогимнастики	4.4.2.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками
2 четверть			
	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	4.1.1.2 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг
			4.2.1.1 воспринимать, запоминать и

Культурное наследие	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
		2.2 Коррекционные упражнения	4.2.2.1 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор
Мир профессий	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму. Составлять простейшие ритмосхемы
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	4.4.1.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
		4.2 Элементы психогимнастики	4.4.2.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками
3 четверть			
Природные явления	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	4.1.1.3 самостоятельно находить нужный темп и вид ходьбы в соответствии с характером, размером и строением музыкального произведения 4.1.1.4 перестраиваться из колонны в рассыпную, а затем в круг , не прекращая движения, сохраняя осанку и равновесие
			4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель

	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	вперед и вверх под музыку
		2.2 Коррекционные упражнения	4.2.2.2 выполнять п р и е м ы саморасслабления отдельных групп мышц по словесной инструкции
Охрана окружающей среды	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с мелодиями
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.2 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта по предварительной инструкции и образцу
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики. Направления и формы перемещения	4.1 Речевая ритмика	4.4.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами ; составлять ритмосхемы
		4.2 Элементы психогимнастики	4.4.2.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику
4 четверть			
Путешествие в космос	Направления и формы перемещения	1.1 Направления и формы перемещения	4.1.1.5 ориентироваться и называть направления, определяя и реализуя будущую траекторию движения: вперед-назад, вниз - вверх, направо - налево, в сторону, прямо - по диагонали
	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Общеразвивающие упражнения	4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку
		2.2 Коррекционные упражнения	4.2.2.2 выполнять п р и е м ы саморасслабления отдельных групп мышц по словесной инструкции
		3.1 Восприятие ритма	4.3.1.2 читать ритмосхемы и

Путешествие в будущее	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения		соотносить их с мелодиями
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.2 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта по предварительной инструкции и образцу
	Речевая ритмика с элементами психогимнастики	4.1 Речевая ритмика	4.4.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами ; составлять ритмосхемы
		4.2 Элементы психогимнастики	4.4.2.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 269-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің дайындық сыныбы үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 269-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

4. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған.

5. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін оқыту процесінде білім алушылар заттық әлеммен және заттардың атқарымдық қолданысымен танысады; заттардың және олардың қолданысының арасындағы өзара ішкі байланыс ашылады. Сонымен бірге, білім алушылардың қоршаған шындық пен табиғат құбылыстары туралы түсініктерін кеңейту, табиғат құбылыстарының адам өміріне және әрекеттеріне тигізетін әсерін ұғыну, білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту бойынша жұмыс жүргізіледі.

6. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" – ауқымды дамыту әлеуеті бар пән, пәнді оқыту барысында білім алушыларда қошаған ортаға ғылыми көзқарасы, олардың танымдық қызығушылықтары және қабілеттері дамиды; білім алушылардың өзін-өзі тануымен өзін-өзі дамытуы үшін жағдайлар құрылады.

7. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы білім алушыларға базалық білім беру құндылықтарын қалыптастыру үшін негіз болып табылады:

1) "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

8. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" – кіріктірілген пән. Негізгі мақсаты – білім алушыларда қоршаған табиғи және әлеуметтік ортаның тұтастығы, ондағы адамның орны туралы көзқарасты қалыптастыру; тіршілік ортасына және қоғамдағы және табиғаттағы тәртіп ережелеріне деген дұрыс қатынасты тәрбиелеу.

9. Пәннің кешенді түрі қимыл-қозғалыстық, сөйлеу тілдік, психикалық бұзылыстардың өзара әсерін тұрақты түрде білім алушының даму динамикасында есепке алып отыруды қарастырады. Осыған байланысты психиканың, сөйлеу тілінің және қимыл-қозғалыстың барлық жағын бірлесе ынталандыру, сондай-ақ олардың бұзылыстарының алдын алып және түзету жұмыстарын жүргізеді.

10. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні төмендегілерге бағытталған:

1) білім алушылардың ой-өрісін кеңейту; әлеуметтік бағдарлауды жақсартудың нәтижесінде олардың бейімделі мүмкіндіктерін арттыру;

2) білім алушылардың өмірлік тәжірибесін табиғатта және қоғамда тікелей бақылауды ұйымдастыру, заттық-тәжірибелік және өнімдік әрекеттер үдерісіарқылы байыту;

3) білім алушылардың зерделік белсенділігін арттыруға және басқа оқу пәндері бойынша оқу материалын меңгеруді жақсартуға көмектестін білім мен ұғымдарды жүйелеу;

4) лексикалық қорды нақтылау, кеңейту және белсендіру, ауыз екі монологтық сөйлеу тілін дамыту;

5) өсімдіктер мен жануарлардың өмір жағдайын, табиғаттағы мезгіл өзгерістерін бақылау негізінде диалогтық сөйлеу тілін дамыту;

6) байланыстырылған сөйлеу тілін (қайталап айтып беру, әңгімелеу) дамыту, табиғат құбылыстарының арасындағы себеп-салдарлық байланыстарды бақылау және бақылау нәтижелерін сөйлеу тілінде бейнелей білуді дамыту;

7) көру арқылы қабылдау, көру және сөйлеу тілдік жадты жақсарту, танымдық әрекетті белсендіру;

8) есте сақтау, ойлау, сөйлеу тілі, қиялдауды дамытуға бағытталған сезімдік, танымдық тәжірибені (заттар мен құбылыстардың негізгі белгілерін бақылау, салыстыру, ерекшелеуді және оларды сөйлеу тілінде бейнелеуді қалыптастыру негізінде) байыту;

9) білім алушылардың танымдық-зерделік әрекеттеріндегі кемшіліктерді заттардың негізгі қасиеттерін, пішінін, құрылымын, шамасын, олардың кеңістікте орналасу жағдайын толық құнды қабылдауын жүйелі және мақсатты бағытта қалыптастыру үдерісінде түзету;

10) ақыл-ой әрекеттерін: жоспарлы және ара қатыстыталдау дағдыларын, тәжірибелік тұрғыда топтастыру мен жинақтауды, білім алушыда оның жақын ортасындағы зерделенетін заттарды сөздік жіктеу дағдыларын белсендіру;

11) кеңістіктік-мезгілдік түсініктерді қалыптастыру;

12) қимыл-қозғалыс кемшіліктерін түзету;

13) көру-қозғалыс үйлесімділігін жетілдіру;

14) бұлшық еттік тонусты ынталандыру және белсендіру;

15) эмоцияны басқаруға үйрету;

16) өмірге, қоғамға, жанұяға, оқу мен еңбекке қатысты жағымды қатынасты дамыту.

11. Оқу пәнінің бағдарламасы қол жеткізуді бағдарлаған міндеттер:

1) қоршаған әлемнің сан алуан түрлілігі мен адамның онымен өзара әрекеттену түрлері туралы түсініктерді қалыптастыру;

2) адамның биологиялық және әлеуметтік құбылыс екенін, адамның қоғамдағы орны туралы түсініктерді қалыптастыру;

3) өзінің денсаулығына деген жағымды қатынасты қалыптастыру;

- 4) қоршаған ортаның барлық тіршілік иелерінің үйі ретіндегі құндылықты мақсатпен берілген бейнесін қалыптастыру;
- 5) өзінің өлкесіне, өзінің Отанына деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу;
- 6) табиғи және әлеуметтік ортадағы экологиялық және этникалық тұрғыда негізделген тәртіп тәжірибесін қалыптастыру;
- 7) өзін және қоршаған әлемді сезінуге деген қызығушылығын дамыту;
- 8) өзіне-өзі қызмет көрсету және гигиена дағдыларын тәрбиелеу.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

12. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін оқыту процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемесі білім алушының дамуы жалғасатын динамикадағы қимыл-қозғалыстық, психикалық және сөйлеу тілдік бұзылыстардың өзара әсерін үнемі есепке алуды қарастыратын оқу процесінің кешенді түрдегі

түзете-дамыту бағытына негізделген. Осыған байланысты барлық атқарымдардың (қимыл-қозғалыстық, танымдық, сөйлеу тілдік) дамуын бірге ынталандырудың, сондай-ақ олардың бұзылыстарының алдын алу және түзетудің қажеттілігі есепке алынады.

13. Ең бір тиімді және адекватты түзету тәсілдерін таңдауда тірек-қозғалыс аппаратының бұзылысында қимыл-қозғалыстық, психикалық және сөйлеу тілдік бұзылыстардың өзара байланысы, жалпы қозғалыстың, қол атқарымының және артикуляциялық қимылдың бұзылуының ортақтығы, жалпы қимыл-қозғалыс бұзылыстарын, қол мен саусақтардың, артикуляциялық қимылдың атқарымдық мүмкіндіктерін бір мезгілде дамыту және түзету қажеттілігі есепке алынады.

14. Оқу процесі білім алушының жас шамасы мен психофизикалық ерекшеліктерін есепке алып, эмоциялық жайлы түзімді сақтай отырып; білім алу қажеттілігін, қимыл-қозғалыстық және сөйлеу тілдік бұзылыстарды есепке ала отырып, білім алушыларды оқытудың жекеленген және жіктелген тәсілдемесін пайдалана отырып құрылады.

15. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекеленген тәсіл жіктеу тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

16. Тұлғаға бағытталған тәсіл келесі қағидаларды жүзе асыруды қамтиды:

1) өзін өзектендіру қағидасы. Әр білім алушыда өзінің зерделік, коммуникативтік, көркемдік және денелік қабілетін өзектендіру қажеттілігі болады. Білім алушылардың өздерінің табиғи және әлеуметтік қабылдаған мүмкіндіктерін байқату және дамытуға ұмтылысын ояту және қолдау маңызды;

2) таңдау қағидасы. Таңдаусыз білім алушылардың даралығын, өзін өзектендіру қабілетін дамыту мүмкін болмайды;

3) шығармашылық және жетістік қағидасы. Жекеленген және ұжымдық шығармашылық әрекет білім алушылардың жеке ерекшеліктерін және оқу тобының бірегейлігін анықтауға және дамытуға мүмкіндік береді. Білім алушы шығармашылықтың арқасында өзінің қабілетін анықтайды, өзінің тұлғалық "күшті" жақтарын біледі. Қандай да бір әрекет түрінде жетістікке жету білім алушының жағымды "Мен" тұжырымдамасын қалыптастыруға көмектеседі, білім алушыны өзінің "Менін" жетілдіру бойынша әрі қарай жұмысты жүзеге асыруға ынталандырады;

4) сенімділік пен қолдау қағидасы педагогикада тұлғаны күштеп қалыптастыратын әлеуметтік орталықтас идеология мен тәжірибеден, бағыттылығы мен түрі авторитарлық оқу-тәрбиелеу процесінен батыл бас тартуды білдіреді. Білім алушыға деген сенім, оған сену, оның өзін-өзі өзектеуге және өзін-өзі танытуға деген ұмтылысын қолдау.

17. Құндылықтарға бағытталған ұстаным. Оқытудағы құндылықтарға бағытталған ұстаным – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың тәсілі. Құндылыққа бағытталған ұстаным білім алушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарда бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады.

18. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

19. Іс-әрекеттік тәсілдемебілім алушыларда танымдық уәждің (білуге, ашуға, үйренуге деген құмарлығы) және нақты оқу мақсатының (нақты нені анықтап, меңгеретінін түсіну) болуын; білім алушылардың жетіспейтін білімді меңгеруге деген белгілі бір әрекеттерді орындауын; білім алушылардың меңгерген білімін саналы түрде қолдануға мүмкіндік беретін тәсілдерді анықтау мен меңгеруін; білім алушылардың өз әрекеттерін аяқтағаннан кейін де, әрекет барысында да бақылауын; оқыту мазмұнын өмірлік маңызды міндеттерді шешудің мәнмәтініне ендіруін білдіреді.

20. Заттық-тәжірибелік әрекет тірек-қозғалыс аппаратында бұзылыстары бар білім алушының өтемдік дамуының, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше құралы болып табылады. Білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен сөйлеу тілдік қатынас (екеуден, топтасқан жұмыс) үшін табиғи жағдай құратын заттық-практикалық әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, білім алушылардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

21. Көпсенсорлық тәсілдеме. Көпсенсорлық оқыту білім алушылардың ақпаратты қабылдаудағы жеке ерекшеліктерін есепке алуға мүмкіндік береді, көрініс, естілім, жанасымды пайдалана отырып оқыту арқылы сыныптың қабылдаудың бірнеше арнасы бойынша толықтай ақпарат алуы білім алушылардың денсаулығын сақтайтын жайлы жағдай тудырады, сәтсіздік қаупін төмендетуге көмектеседі. Сабақта ақпараттың көпсенсорлық түрде берілуі білім алушыларға қабылдаудың жетекші арнасын пайдалана отырып, оларды қабылдауға ғана емес, сондай-ақ басқа сенсорлық арналарды да дамытуға мүмкіндік береді, ал бұл материалды меңгеру үшін жаңа мүмкіндіктерді тудырады. Қозғалыстық-кинестикалық талдауыштарды міндетті түрде қоса отырып, барлық талдауыштарды тірек ете, талдауышаралық байланыстың үйлестірілген жүйесін дамыту бойынша арнайы жұмыс қарастырылады. Бірнеше талдауыштарды (көру, есту, жанасымдық және кинестикалық) бір мезгілде іске қосу қолданылады.

22. Барлық талдауыштар жүйесін жұмысқа қосу бұзылған атқарымдарды жылдам қалпына келтіруге көмектеседі. Сөздің буындық құрылымын меңгерудегі қиындықтарды жеңуге бағытталған артикуляциялық аппарат мүшелерінің ауыстырымдылығын дамыту жұмысы саусақтар қимылымен, дұрыс тыныс алу мен дауыстың мәнерлі интонациясын жетілдірумен үйлеседі.

23. Оқытудың коммуникативтік тәсілдемесі – бұл ақпаратты беру және хабарлау, екі немесе одан да көп адамдармен сөйлеу тілдік өзара әрекеттестік үдерісіндегі біліммен, дағдылармен және икемділікпен алмасу. Қатынасты сөйлеу тіл арқылы жүзеге асыру, яғни коммуникативтік тәртіпті, қатынастың адекватты жағдайын таңдай отырып, тілдік және сөйлеу тілдік норма жүйесін дұрыс пайдалану арқылы әр түрлі

жағдайдағы қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекеттестік барысында ойын жеткізу және алмасу қабілеті коммуникативтік тәсілдемесінің нәтижесі болып табылады. Оқу процесі коммуникативтік тәсілдемеге сәйкес қатынас жасау икемділігін және шынайы коммуникативтік жағдайға адекватты жұмыс түзімін (жұптық және топтық жұмыс) қалыптастыруға көмектестін тапсырмаларды қосады.

24. Пән бойынша жұмысты ұйымдастыруда түзету жұмысы жетекші әрекет аясында құрылады. Сонымен бірге берілген жас үшін әрекеттің жетекші түрі болып табылатын ойын ынталандырылады.

25. Ойындық тәсіл – білім алушылармен жұмыстағы негізгі тәсіл. Білім алушылар ойын барысында дұрыс сөйлеу тілдік дағдылар мен икемділіктерді, сондай-ақ әрекеттің басқа түрлерін меңгереді. Ойын оқыту процесінің өзін эмоциялық, әрекетті етуге, білім алушыға өз тәжірибесін алуға мүмкіндік береді. Түзете-дамыту және ойындық түрлері пайдаланылады, жұмыстың дидактикалық ойын, релаксация, саусақтарға арналған гимнастика, өзін-өзі сылау, көзге арналған гимнастика, А.Стрельникова бойынша тыныс алу гимнастикасы, дене шынықтыру минуты, логопедиялық минуттар, артикуляциялық гимнастика сияқты тәсілдері қолданылады. Дидактикалық ойын білім алушылардың танымдық әрекетіне, эмоциялық аясына белсенді әсер ететін тиімді тәсілдердің біріне жатады. Ойын білім алушыларда эмоциялық көңіл күй тудыруға, орындалатын әрекетке қатысты жағымды қатынас шақырады, жалпы жұмысқа қабілеттілікті жақсартады, қандай да бір материалды жалықпай көп рет қайталауға мүмкіндік береді, тілдің барлық құралдарын дамытады.

26. Білім алушыларды қоршаған әлеммен таныстырған кезде білім алушылардың әрекетін ұйымдастыру түрін (ойын, әңгіме, оқу, бақылау, серуен, экскурсия, зерделеу, тәжірибе, жинастыру, мәселелік жағдаяттарды шешу, квест ойыны) дұрыс таңдаған жағдайда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі.

27. Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша сабақтар сыныпта ғана емес, сонымен бірге мектеп жанындағы үлескеде, саябақта, көшеде, кітапханада, көрмеде және басқа да жерлерде де өткізіледі.

28. Бағдарламаның кез-келген тақырыбын өткенде білім алушылардың тәжірибелік әрекеттерін (табиғи материалдарды жинау, белгілі бір белгісі бойынша таңдалған жапырақтардан гүлшоқ жасау, жапсырмақұрақ, коллаж құрастыру, сурет салу, бояу, сыныптағы, мектептегі және басқа да өсімдіктердің күтімін орындау) ұйымдастыру міндеттеледі.

29. Білім алушыларды қоршаған табиғи немесе заттық ортаның жаңа нысандарымен таныстыруды келесі тәртіпте жүргізеді: затты үлгісімен салыстырғанда, сөздік сипаты бойынша тану, ең соңында оқылатын пән бойынша сипаттама әңгіме құрастыру.

30. Білім алушылардың бақылауы мен тәжірибелік жұмыстары қоршаған әлем нысандары туралы сан алуан түрлі түсініктерді қалыптастыру үшін нақты сезімдік негізді құрауға мүмкіндік береді.

31. Әр сабақта мұғалімнің тапсырмасымен жүргізілген бақылау нәтижесі туралы қысқаша әңгімелесуге уақыт (8-10 минут) бөлінеді. Білім алушылардың қоршаған әлем нысандары мен құбылыстары туралы түсініктерін бейнелеуге, бекітуге, нақтылауға мүмкіндік беретін заттық-тәжірибелік және өнімді әрекеттің сан алуан түрлері сабақтың міндетті мазмұны болып табылады.

32. Білім алушылардың нысанды бақылауын, тәжірибелік жұмысты орындауын жалпылайтын әңгімелердің үйлесуі білім алушыларда танымдық қызығушылық тудырады, бұл оларда білуге құмарлық пен танымдық белсенділіктің дамуына негіз болады.

33. Табиғи материалмен жұмыс жалпы даму деңгейін арттыруға көмектесетін тәжірибе жұмыстарының ішінде маңызды орын алады. Білім алушылар табиғи материалдардан жасалған бұйымдарды ойнауға болатын ойыншықтар ретінде қабылдайды. Бұйымдарды талдау, олардың бөліктерін, орындалу тәртібін атау сөйлеу тілінің, ойлау амалдарының және ең маңыздысы жоспарлау мен өзін-өзі бақылау болып табылатын әрекеттің құрылымдық компоненттерін дамытуға көмектеседі.

34. Міндетті түрде мектеп бойынша, мектеп ауласына, спорт алаңына, ойын алаңына, мектепке жақын орналасқан қоғамдық орындарға, жақын жердегі саябаққа экскурсиялар мен бақылаулар ұйымдастырылады. Құстарды қыста жем берген кезде бақылау. Ұй жануарлардың жағдайын, қалпын бақылау.

35. Технолгияны пайдалану:

1) дамыта оқыту. Технология оқу міндеттерін білім алушылардың зерделік және ізденіс әрекеттерінде оқу диалогын ұйымдастыру арқылы шешудің әр түрлі тәсілдерін іздестіру, ұжымдық-бөлу әрекетінің негізіндегі педагогпен білім алушылардың өзара әрекеттенуін білдіреді;

2) мәселелік оқыту. Технология білім алушылардың қандай да бір шындықты өздерінің іздеуімен және ашуымен байланысты. Мәселелік оқыту өздігінен, шығармашылық ойлауға үйретеді, зерделік әрекеттің қарапайым дағдыларын қалыптастырады;

3) ойлап тапқыштық міндеттерді шешу теориясы мәселелерді шешуге, қарама-қайшылықты табуға, ойлауға үйретеді;

4) жобілім алушыу технологиясы білім алушыларға жетіспейтін білімді әр түрлі дереккөздерден өздігінен және ынталана меңгеруі үшін жағдай тудырады; меңгерген білімдерін танымдық және тәжірибелік міндеттерді шешу үшін пайдалануға үйретеді; әр түрлі топтардағы жұмыста, коммуникативтік икемділіктерді меңгертеді; зерделік икемділіктерді (мәселені анықтай білу, ақпаратты жинау, бақылау, тәжірибе жүргізу, талдау, гипотез құру, жалпылау) дамытады; жүйелі ойлау (ойындық, экскурсиялық, құрылымдық жобілім алушыр) қабілетін дамытады;

5) сыни ойлау. Технология білім алушыны қызықтыруға, яғни онда зерделік, шығармашылық белсенділікті оятуға, бар білімді қолдануға, ең соңында оған алған білімін шығармашылықпен өңдеуге және жинақтауға көмектесуге бағытталған;

6) ақпараттық-коммуникативтік технологияға үлкен мән беріледі, себебі білім алушы ақпаратты білуге, оны пайдалануға, шешім қабылдау үшін одан қажеттісін алуға, ақпараттың барлық түрімен жұмыс істейді.

36. Қазіргі заманның дамыту технологиясының мүмкіндігін пайдалану заманауи білім алушының негізгі құзыреттілігін қалыптастырумен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді:

1) ақпараттық (іздеу, таладу, қайтадан құру, ақпаратты міндеттерді шешу үшін қолдану);

2) коммуникативтік (басқа адамдармен тиімді қызмет істесу);

3) өзін-өзі ұйымдастыру (мақсат қою, жоспарлау, денсаулығына жауапкершілікпен қарау, тұлғалық мүмкіндігін толық пайдалану);

4) өздігінен білім алу (табыстылығы мен бәсекеге жарамдылығын қамтамасыз ете отырып, өмір бойы өзінің білім алу траекториясын құруға және жүзеге асыруға дайындығы).

37. Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларды әр кезеңде оқыту мен тәрбиелеу тәсілдерінің ара қатынасы білім алушылардың қимыл-қозғалыстық, танымдық және сөйлеу тілдік даму деңгейі және педагогтың алға қойған міндеттерімен анықталады. Педагогтық әсер сан алуан түрлі тәжірибелік, көрнекілік, сөздік, қимылдық-кинестикалық тәсілдерді пайдалану негізінде жүзеге асырылады. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру тәсілдері мен әдістері оқу материалын теориялық, теориялық-тәжірибелік және тәжірибелік меңгерудің үйлесуін білдіреді.

38. Білім алушының денсаулығын сақтау жағдайын қамтамасыз ету: сауықтыру және қорғау түзімі, зерделік және эмоциялық жүктеменің шамадан артық болуы мен кері кетуінің алдын алу, санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларды сақтау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

39. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні аясында түзете-дамыта оқыту нәтижесін бағалау критериялды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

40. Критериялды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериялды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

41. Оқуда білім алушылардың жетістіктерін балдық бағалау пайдаланылмайды.

42. Жетістіктерді бағалау сипаттама түрінде болады.

5-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

43. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0- сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат.

44. Пән бойынша мазмұн оқыту кезеңдері бойынша ұйымдастырылған:

1) бөлімдер сыныптарға арналған оқыту мақсаттары бойынша білім, білік және дағдыларды қалыптастыруға арналған бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелердің ішіндегі оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар білім алушыларды келесі оқыту мақсаттарымен таныстыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен және қоғам	1.1 Мен – адам
		1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері
		1.3 Менің мекенжайым. Біздің көше. Біздің үй
		1.4 Менің үйім. Жиһаз. Ыдыстар
		1.5 Көлік. Жол қозғалыс ережелері
		1.6 Адам. Кәсіп
		1.7 Мерекелер. Қонақ күтеміз
2	Табиғат және біз	2.1 Ауа райы
		2.2 Жыл мезгілдері.
		2.3 Тәулік бөліктері. Күн түзімі.
		2.4 Өсімдіктер.
		2.5 Көкөністер. Жемістер. Жидектер. Саңырауқұлақтар.
		2.6 Жануарлар.
3	Мектеп	3.1 Біздің мектеп. Достар.
		3.2 Мектеп құрал-жабдықтары.
		3.3 Мектепасханасы.
		3.4 Кітапхана.

2) бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін, төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 0.2.1.4 кодында "0" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

45. Түзете-дамыту және білім беру жұмыстарын жүзеге асыру мақсаттары пәндік сипаттағы білім мен икемділіктерді қалыптастыруға ғана емес, сонымен бірге оларды шынайы тәжірибеде қолдануға, сөйлеу тілі әрекетінің және коммуникативтік дағдыларды, сондай-ақ өмірлік құзыреттілікті дамытуға да қатысты болады.

46. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) мен және қоғам:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1.1 Мен – адам	0.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын атау 0.1.1.2 өз дене бөліктерінің кеңістікте орналасуында бағдарлау (жоғары, төмен, алдында, артында, сол жақ, оң жақ) 0.1.1.3 өзіне қатысты жақын кеңістікте бағдарлау: алда-артта, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта 0.1.1.4 сөйлеу тілінде дене бөліктері мен заттардың өзіне қатысты орналасуын анықтауға арналған сөздерді пайдалану (жоғары, төмен, алдында, артында, дененің сол жағы, оң жағы, адамның беті, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта) 0.1.1.5 суреттік жоспарды, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, ұл білім алушы (қыз білім алушы) , білім алушы ретіндегі өзінің сөздік портретін құру 0.1.1.6 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау: тіс тазарту, жуыну, шаш тарау, өздігінен киіну, киім мен аяқ киімді тазарту
1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері.	0.1.2.1 жанұя мүшелерін атау, ата-анасының есімдері мен әкелерінің есімдерін білу 0.1.2.2 жанұяның басқа мүшелеріне қатысты туысқандық байланыстағы өзінің орнын анықтау 0.1.2.3 жанұя мүшелерінің арасындағы қамқорлық сезімнің маңыздылығын түсіндіру және мысал келтіру 0.1.2.4 үйдегі өзінің міндеттемелерін түсіну және орындау, жақындарына көмектің қажеттілігі туралы түсіндіру 0.1.2.5 жанұялық альбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық салт-дәстүр туралы әңгіме құрастыру
1.3 Менің мекенжайым. Біздің көше. Біздің үй.	0.1.3.1 өзінің мекен-жайын және телефонын айту 0.1.3.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайдабейтаныс адамдарға қатысты тәртіп ережесін білу 0.1.3.3 үйдегі, көшедегі, "бөтендермен" қарым-қатынастағы қауіпсіздік ережелерін түсіну және түсіндіру
1.4 Менің үйім. Жиһаз. Ыдыстар.	0.1.4.1 ыдыстар мен жиһаздың жеке заттары мен топтарын ерекшелеу 0.1.4.2 күнделікті өмірде қоршаған заттардың атқарымдық қолданысын атау 0.1.4.3 заттардың түсін, пішінін, шамасын, салмағын анықтау 0.1.4.4 заттардыңмаңызды белгісін, қасиеттерін және әр түрлі материалдардың сапасын сипаттау. 0.1.4.5 заттарды тексерудің сан алуан түрлі тәсілдерін (саны, шамасы бойынша салыстыру) қолдану

	0.1.4.6 заттардың қолданысы мен құрылысы, қолданысы мен материалы арасындағы байланысты табу 0.1.4.7 өзінің заттарын тәртіпте ұстау, үйдің тазалығын сақтау және оның қажеттілігін түсіну 0.1.4.8 үйдегі заттарды олардың қолданысына сәйкес пайдалану
1.5 Көлік. Жол қозғалыс ережелері	0.1.5.1 көлік түрлерін атау 0.1.5.2 көлік түрлерін салыстыру (әуе көлігі, жер үсті көлік, су көлігі), олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 0.1.5.3 жолдағы тәртіп ережелерін түсіну және түсіндіру 0.1.5.4 дидактикалық ойындарда және шынайы жағдайларда жол ережелерін сақтау
1.6 Адам. Кәсіп.	0.1.6.1 әр түрлі мамандықтағы адамдар әрекеттерінің мазмұны, олардың еңбегінің қоғамдағы қолданысы туралы түсіну және айтып беру 0.1.6.2 ата-анасының мамандықтарын атау 0.1.6.3 ережелерді сақтай отырып, жағдаяттық-рөлдік ойындарды ойнау (дүкенде, поштада, мектепте)
1.7 Мерекелер. Қонақ күтеміз.	0.1.7.1 мерекелердің мәнін түсіну және атау 0.1.7.2 барлық халықпен бірге бейбітшілікте өмір сүрудің маңыздылығын түсіну және түсіндіру, олардың мәдениетін, салт-дәстүрін білу және құрметтеу 0.1.7.3 жанұялық мерекелердің біреуін сипаттау 0.1.7.4 жақын адамдарына құттықтау ашық хаттарды және сыйлықтарды дайындау

2) табиғат және біз:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
2.1 Ауа райы.	0.2.1.1 коршаған әлем құбылыстарын бақылау 0.2.1.2 ауа райының адамдардың өмірі мен әрекеттеріне тигізетін әсерін анықтау 0.2.1.3 жыл мезгіліне қарай табиғатта әр түрлі демалыс түрлерімен айналасу мүмкіндігін анықтау
2.2 Жыл мезгілдері	0.2.2.1 жыл мезгілдерін атау 0.2.2.2 төрт жыл мезгілінің белгілерін бақылау және атау 0.2.2.3 айларды жыл мезгілдері бойынша атау, олардың бірізділігін білу 0.2.2.4 табиғат құбылыстарының арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау. 0.2.2.5 мезгілдік киімнің, аяқ киімнің атқарымдық қолданысын атау 0.2.2.6 жеке киім мен аяқ киімді тазалықта ұстау қажеттілігін түсіндіру

	0.2.2.7 адамдардың мезгілдік еңбектерінің ерекшеліктерін түсіну және түсіндіру 0.2.2.8 ауыл тұрғындарының еңбектерінің маңыздылығын түсіну және түсіндіру
2.3 Тәулік бөліктері. Күн түзімі.	0.2.3.1 тәулік уақыттарын ажырату: күндіз және түн, таңертең және кешке 0.2.3.2 күн түзімін сақтаудың маңыздылығын түсіндіру 0.2.3.3 күн тәртібін орындау
2.4 Өсімдіктер	0.2.4.1 ағаштың 3-4 түрін (шырша, қарағай, емен, қайың), бұтаның 2-3 түрін (гүлшетен, итмұрын), гүлдік өсімдіктің 2-3 түрін (түймедақ, қызғалдақ) атау және сипаттау 0.2.4.2 ағаштарды ажырату және салыстыру 0.2.4.3 жапырақтарына қарай жапырақты және қылқан жапырақты екенін анықтау 0.2.4.4 өсімдік құрылысының бөліктерінің атауларын (діңі, сабағы, жапырағы, гүлі, гүл желегі) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме құрау 0.2.4.5 өсімдіктерге қамқорлықпен қарау қажеттілігін түсіну және түсіндіру
2.5 Көкөністер. Жемістер. Жидектер. Саңырауқұлақтар	0.2.5.1 көкөністер, жемістер, жидектер мен саңырауқұлақтарды атау және сипаттау 0.2.5.2 көкөністер, жемістер, жидектердің пайдалы қасиеттері, олардың адам және жануарлар өміріндегі маңызы туралы айтып беру
2.6 Жануарлар	0.2.6.1 жабайы және үй жануарларын, олардың төлдерін, жабайы және үйқұстарын атау 0.2.6.2 жыл құстары мен қыстап қалатын құстардың жеке өкілдерін атау 0.2.6.3 жабайы және үй жануарларын ажырату 0.2.6.4 жыл құстары мен қыстап қалатын құстарды ажырату 0.2.6.5 жануарларға қамқорлық көрсетудің, қоршаған табиғатқа қамқорлықпен қараудың, табиғаттағы тәртіптің қарапайым ережелерін (қыста құстарға жем салу, қоқыстарды жинау) сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру

3) мектеп:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
3.1 Біздің мектеп. Достар.	0.3.1.1 мектептің адамдар өміріндегі маңызын түсіндіру 0.3.1.2 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Сынып жетекшісінің және мектептегі басқа мұғалімдердің аты-жөнін, өзінің сыныптастарының және мектептік достарының есімдерін атау 0.3.1.3 сабақта және үзіліс кезінде тәртіп ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіну және түсіндіру

	0.3.1.4 құрдастарымен қарым-қатынастың маңыздылығын түсіну 0.3.1.5 ойын ережелерін сақтаудың пайдалылығын түсіну және түсіндіру 0.3.1.6 ережелерді сақтай отырып, шапшаң қимылды ойындарды және үстел үстілік ойындарды ойнау
3.2 Мектеп құрал-жабдықтары.	0.3.2.1 мектеп құрал-жабдықтарын атау және сипаттау 0.3.2.2 оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес пайдалану, қайшыны пайдалану 0.3.2.3 мектепке апаратын сөмкесін сабақ кестесіне сәйкес өздігінен жинастыра білу. Оқу құралдарын ұқыпты ұстау, сабақтан кейін орнына қою
3.3 Мектеп асханасы	0.3.3.1 тамақ өнімдерін атау 0.3.3.2 тамақ өнімдерінің біреуінің пайдалы, ал біреуінің зиянды екенін білу және түсіну 0.3.3.3 асханада тәртіп ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру
3.4 Кітапхана	0.3.4.1 мектептегі кітапхананың атқарымдық қолданысын түсіну және түсіндіру 0.3.4.2 өзінің сүйікті ертегісін (әңгімесін) айтып беру 0.3.4.3 кітапханада тәртіп ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру

47. Ұзақ мерзімді жоспар:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Мен – адам	0.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын атау 0.1.1.2 өз дене бөліктерінің кеңістікте орналасуында бағдарлау (жоғары, төмен, алдында, артында, сол жақ, оң жақ) 0.1.1.3 өзіне қатысты жақын кеңістікте бағдарлау: алда-артта, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта 0.1.1.4 сөйлеу тілінде дене бөліктері мен заттардың өзіне қатысты орналасуын анықтауға арналған сөздерді пайдалану (жоғары, төмен, алдында, артында, дененің сол жағы, оң жағы, адамның беті, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта) 0.1.1.5 суреттік жоспарды, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, ұл білім алушы (қыз

1 Өзім туралы		білім алушы), білім алушы ретіндегі өзінің сөздік портретін құру 0.1.1.6 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау: тіс тазарту, жуыну, шаш тарау, өздігінен киіну, киім мен аяқ киімді тазарту
	1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері.	0.1.2.2 жанұяның басқа мүшелеріне қатысты туысқандық байланыстағы өзінің орнын анықтау 0.1.2.4 үйдегі өзінің міндеттемелерін түсіну және орындау, жақындарына көмектің қажеттілігі туралы түсіндіру
	1.3 Менің мекенжайым. Біздің көше. Біздің үй.	0.1.3.1 өзінің мекенжайын және телефонын айту 0.1.3.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайдабейтаныс адамдарға қатысты тәртіп ережесін білу 0.1.3.3 үйдегі, көшедегі, " бөтендермен" қарым-қатынастағы қауіпсіздік ережелерін түсіну және түсіндіру
2-тоқсан		
2. Менің мектебім	3.1 Біздің мектеп. Достар	0.3.1.2 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Сынып жетекшісінің және мектептегі басқа мұғалімдердің аты-жөнін, өзінің сыныптастарының және мектептік достарының есімдерін атау 0.3.1.3 сабақта және үзіліс кезінде тәртіп ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіну және түсіндіру
	3.2 Мектеп құрал-жабдықтары	0.3.2.1 мектеп құрал-жабдықтарын атау және сипаттау 0.3.2.2 оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес пайдалану, қайшыны пайдалану 0.3.2.3 мектепке апаратын сөмкесін сабақ кестесіне сәйкес өздігінен жинастыра білу. Оқу құралдарын ұқыпты ұстау, сабақтан кейін орнына қою
	3.3 Мектеп асханасы	0.3.3.3 асханада тәртіп ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру
		0.3.4.1 мектептегі кітапхананың атқарымдық қолданысын түсіну және түсіндіру

	3.4 Кітапхана	0.3.4.2 өзінің сүйікті ертегісін (әңгімесін) айтып беру 0.3.4.3 кітапханада тәртіп ережелерін сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру
3. Менің отбасым және достарым	1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері.	0.1.2.1 жанұя мүшелерін атау, ата-анасының есімдері мен әкелерінің есімдерін білу 0.1.2.2 жанұяның басқа мүшелеріне қатысты туыскандық байланыстағы өзінің орнын анықтау 0.1.2.3 жанұя мүшелерінің арасындағы қамқорлық сезімнің маңыздылығын түсіндіру және мысал келтіру
	3.1 Біздің мектеп. Достар	0.3.1.1 мектептің адамдар өміріндегі маңызын түсіндіру 0.3.1.4 құрдастарымен қарым-қатынастың маңыздылығын түсіну 0.3.1.5 ойын ережелерін сақтаудың пайдалылығын түсіну және түсіндіру 0.3.1.6 режелерді сақтай отырып, шапшаң қимылды ойындарды және үстел үстілік ойындарды ойнау
	1.3 Менің мекенжайым. Біздің көше. Біздің үй	0.1.3.1 өзінің мекенжайын және телефонын айту 0.1.3.2 әр түрлі әлеуметтік жағдайда бейтаныс адамдарға қатысты тәртіп ережесін білу 0.1.3.3 үйдегі, көшедегі, "бөтендермен" қарым-қатынастағы қауіпсіздік ережелерін түсіну және түсіндіру
	1.4 Менің үйім. Жиһаз. Ыдыстар.	0.1.4.1 ыдыстар мен жиһаздың жеке заттары мен топтарын ерекшелеу 0.1.4.2 күнделікті өмірде қоршаған заттардың атқарымдық қолданысын атау 0.1.4.3 заттардың түсін, пішінін, шамасын, салмағын анықтау 0.1.4.4 заттардың маңызды белгісін, қасиеттерін және әр түрлі материалдардың сапасын сипаттау 0.1.4.5 заттарды тексерудің сан алуан түрлі тәсілдерін (саны,

4. Бізді қоршаған әлем		шамасы бойынша салыстыру) қолдану 0.1.4.6 заттардың қолданысы мен құрылысы, қолданысы мен материалы арасындағы байланысты табу 0.1.4.7 өзінің заттарын тәртіпте ұстау, үйдің тазалығын сақтау және оның қажеттілігін түсіну 0.1.4.8 үйдегі заттарды олардың қолданысына сәйкес пайдалану
	1.6 Адам. Кәсіп.	0.1.6.1 әр түрлі мамандықтағы адамдар әрекеттерінің мазмұны, олардың еңбегінің қоғамдағы қолданысы туралы түсіну және айтып беру 0.1.6.2 ата-анасының мамандықтарын атау 0.1.6.3 ережелерді сақтай отырып, жағдаяттық-рөлдік ойындарды ойнау (дүкенде, поштада, мектепте)
	1.7 Мерекелер. Қонақ күтеміз.	0.1.7.1 мерекелердің мәнін түсіну және атау 0.1.7.2 барлық халықпен бірге бейбітшілікте өмір сүрудің маңыздылығын түсіну және түсіндіру, олардың мәдениетін, салт-дәстүрін білу және құрметтеу 0.1.7.3 жанұялық мерекелердің біреуін сипаттау 0.1.7.4 жақын адамдарына құттықтау ашық хаттарды және сыйлықтарды дайындау
3-тоқсан		
	2.2 Жыл мезгілдері	0.2.2.1 жыл мезгілдерін атау 0.2.2.2 төрт жыл мезгілінің белгілерін бақылау және атау 0.2.2.3 айларды жыл мезгілдері бойынша атау, олардың бірізділігін білу 0.2.2.4 табиғат құбылыстарының арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау 0.2.2.5 мезгілдік киімнің, аяқ киімнің атқарымдық қолданысын атау 0.2.2.6 жеке киім мен аяқ киімді тазалықта ұстау қажеттілігін түсіндіру

5. Саяхат

	0.2.2.7 адамдардың мезгілдік еңбектерінің ерекшеліктерін түсіну және түсіндіру 0.2.2.8 ауыл тұрғындарының еңбектерінің маңыздылығын түсіну және түсіндіру
2.4 Өсімдіктер.	0.2.4.1 ағаштың 3-4 түрін (шырша, қарағай, емен, қайың), бұтаның 2-3 түрін (гүлшетен, итмұрын), гүлдік өсімдіктің 2-3 түрін (түймедақ, қызғалдақ) атау және сипаттау 0.2.4.2 ағаштарды ажырату және салыстыру 0.2.4.3 жапырақтарына қарай жапырақты және қылқан жапырақты екенін анықтау 0.2.4.4 өсімдік құрылысының бөліктерінің атауларын (діңгі, сабағы, жапырағы, гүлі, гүл желегі) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме құрау 0.2.4.5 өсімдіктерге қамқорлықпен қарау қажеттілігін түсіну және түсіндіру
2.5 Көкөністер. Жемістер. Жидектер. Саңырауқұлақтар	0.2.5.1 көкөністер, жемістер, жидектер мен саңырауқұлақтарды атау және сипаттау 0.2.5.2 көкөністер, жемістер, жидектердің пайдалы қасиеттері, олардың адам және жануарлар өміріндегі маңызы туралы айтып беру
2.6 Жануарлар.	0.2.6.1 жабайы және үй жануарларын, олардың төлдерін, жабайы және үйқұстарын атау 0.2.6.2 жыл құстары мен қыстап қалатын құстардың жеке өкілдерін атау 0.2.6.3 жабайы және үй жануарларына ажырату 0.2.6.4 жыл құстары мен қыстап қалатын құстарды ажырату 0.2.6.5 жануарларға қамқорлық көрсетудің, қоршаған табиғатқа қамқорлықпен қараудың, табиғаттағы тәртіптің қарапайым ережелерін (қыста құстарға жем

		салу, қоқыстарды жинау) сақтаудың маңыздылығын түсіну және түсіндіру
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері.	0.1.2.5 жанұялық альбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық салт-дәстүр туралы әңгіме құрастыру.
	1.5 Көлік. Жол қозғалыс ережелері .	0.1.5.1 көлік түрлерін атау 0.1.5.2 көлік түрлерін салыстыру (әуе көлігі, жер үсті көлік, су көлігі), олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау 0.1.5.3 жолдағы тәртіп ережелерін түсіну және түсіндіру 0.1.5.4 дидактикалық ойындарда және шынайы жағдайларда жол ережелерін сақтау
	2.2 Жыл мезгілдері.	0.2.2.4 табиғат құбылыстарының арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау 0.2.2.5 мезгілдік киімнің, аяқ киімнің атқарымдық қолданысын атау
	1.2 Менің жанұям. Жанұя мүшелері.	0.1.2.5 жанұялық альбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық салт-дәстүр туралы әңгіме құрастыру
	1.7 Мерекелер. Қонақ күтеміз.	0.1.7.2 барлық халықпен бірге бейбітшілікте өмір сүрудің маңыздылығын түсіну және түсіндіру, олардың мәдениетін, салт-дәстүрін білу және құрметтеу 0.1.7.3 жанұялық мерекелердің біреуін сипаттау 0.1.7.4 жақын адамдарына құттықтау ашық хаттарды және сыйлықтарды дайындау
	2.2 Жыл мезгілдері.	0.2.2.8 ауыл тұрғындарының еңбектерінің маңыздылығын түсіну және түсіндіру
4-тоқсан		
7. Тағам және сусын	2.5 Көкөністер. Жемістер. Жидектер. Саңырауқұлақтар	0.2.5.2 көкөністер, жемістер, жидектердің пайдалы қасиеттері, олардың адам және жануарлар өміріндегі маңызы туралы айтып беру
		0.3.3.1 тамақ өнімдерін атау

	3.3 Мектептегі асхана.	0.3.3.2 тамақ өнімдерінің біреуінің пайдалы, ал біреуінің зиянды екенін білу және түсіну
8. Дені саудың – жаны сау	1.1 Мен – адам	0.1.1.6 жеке гигиенаның қарапайым ережелерін сақтау: тіс тазарту, жуыну, шаш тарау, өздігінен киіну, киім мен аяқ киімді тазарту.
	2.1 Ауа райы.	0.2.1.1 қоршаған әлем құбылыстарын бақылау 0.2.1.2 ауа райының адамдардың өмірі мен әрекеттеріне тигізетін әсерін анықтау 0.2.1.3 жыл мезгіліне қарай табиғатта әр түрлі демалыс түрлерімен айналасу мүмкіндігін анықтау
	2.2 Жыл мезгілдері	0.2.2.4 табиғат құбылыстарының арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау 0.2.2.5 мезгілдік киімнің, аяқ киімнің атқарымдық қолданысын атау 0.2.2.6 жеке киім мен аяқ киімді тазалықта ұстау қажеттілігін түсіндіру
	2.3 Тәулік бөліктері. Күн түзімі.	0.2.3.1 тәулік уақыттарын ажырату: күндіз және түн, таңертең және кешке 0.2.3.2 күн түзімін сақтаудың маңыздылығын түсіндіру 0.2.3.3 күн тәртібін орындау
	3.3 Мектеп асханасы	0.3.3.2 тамақ өнімдерінің біреуінің пайдалы, ал біреуінің зиянды екенін білу және түсіну

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 270-қосымша

Тірек-қозғалыс аппараты бұзылған білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің дайындық сыныбы үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 270-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по учебному предмету содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся с нарушением опорно-двигательного аппарата.

3. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в структуре учебной программы.

4. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

5. В процессе изучения предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" обучающиеся знакомятся с предметным миром и функциональным назначением предметов; раскрываются внутренние взаимосвязи между предметами и их назначением. Наряду с этим проводится работа по обогащению представлений обучающихся об окружающей действительности и явлениях природы, осознанию влияния явлений природы на жизнь и деятельность людей, развитию речи обучающихся.

6. "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" - предмет, который несет в себе большой развивающий потенциал. Особенности содержания данного учебного предмета являются: интегрированный характер предъявления естественнонаучных и обществоведческих знаний, особое внимание к расширению чувственного опыта и практической деятельности обучающихся, наличие содержания, обеспечивающего формирование общих учебных умений, навыков и способов деятельности; возможность осуществлять межпредметные связи с другими учебными предметами начальной школы.

7. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "

сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающихся, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

8. "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" - предмет интегрированный. Основная цель - формирование у обучающихся целостного взгляда на окружающую природную и социальную среду, место человека в ней, воспитание правильного отношения к среде обитания и правила поведения в обществе и природе.

9. Комплексный характер предмета предусматривает постоянный учет взаимовлияния двигательных, речевых, психических нарушений в динамике продолжающегося развития обучающегося. Вследствие этого необходима совместная стимуляция развития всех сторон психики, речи и моторики, а также предупреждение и коррекция их нарушений.

10. Учебная программа "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" в нулевом классе нацелена на:

1) расширение кругозора обучающихся; повышение их адаптивных возможностей благодаря улучшению социальной ориентировки;

2) обогащение жизненного опыта обучающихся путем организации непосредственных наблюдений в природе и обществе, в процессе предметно-практической и продуктивной деятельности;

3) систематизацию знаний и представлений, способствующую повышению интеллектуальной активности обучающихся и лучшему усвоению учебного материала по другим учебным дисциплинам;

4) уточнение, расширение и активизация лексического запаса, развитие устной монологической речи;

5) развитие диалоговой речи на основе наблюдений за условиями жизни растений и животных, сезонными изменениями в природе;

6) развитие связной речи (пересказ, рассказ) развитие умения наблюдать причинно-следственные связи между природными явлениями и отображать в речи результаты наблюдений;

7) улучшение зрительного восприятия, зрительной и словесной памяти, активизацию познавательной деятельности;

8) обогащение чувственного познавательного опыта (на основе формирования умений наблюдать, сравнивать, выделять существенные признаки предметов и явлений и отражать их в речи), нацеленное на развитие памяти, мышления, речи, воображения;

9) коррекция недостатков познавательно - интеллектуальной деятельности обучающихся в процессе систематического и целенаправленного формирования

полноценного восприятия формы, конструкции, величины, особых свойств предметов, их положения в пространстве;

10) активизацию умственной деятельности: навыков планомерного и соотносительного анализа, практической группировки и обобщения, словесной классификации изучаемых предметов из ближайшего окружения обучающегося;

11) формирование пространственно-временных представлений;

12) исправление недостатков моторики;

13) совершенствование зрительно-двигательной координации;

14) стимулирование и активизирование мышечного тонуса;

15) обучение управлению эмоциями;

16) развитие позитивного отношения к жизни, обществу, семье, обучению и труду.

11. Программа учебного предмета ориентирована на достижение следующих задач:

1) формирование представлений о многообразии окружающего мира и формах взаимодействия человека с ним;

2) формирование представлений о человеке как биологическом и социальном явлении, о месте человека в обществе;

3) формирование положительного отношения к своему здоровью;

4) формирование ценностно-окрашенного образа окружающего мира как общего дома для всего живого;

5) воспитание любви к своему краю, к своей Родине;

6) формирование опыта экологически и этически обоснованного поведения в природной и социальной среде;

7) развитие интереса к познанию самого себя и окружающего мира;

8) воспитание навыков самообслуживания и гигиены.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

12. Педагогические подходы к организации учебного процесса обучающихся с нарушением опорно-двигательного аппарата по предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" основаны на комплексном характере коррекционно-развивающей направленности учебного процесса, предусматривающей постоянный учет взаимовлияния двигательных, психических и речевых нарушений в динамике продолжающегося развития обучающегося. Вследствие этого учитывается необходимость совместной стимуляции развития всех функций (моторных, познавательных, речевых), а также предупреждение и коррекция их нарушений. Последовательное поэтапное коррекционно-развивающего воздействие, опирающееся на сохраненные функции организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития.

13. С целью подбора наиболее эффективных и адекватных приемов коррекции учитывается взаимосвязь двигательных, психических и речевых расстройств при

нарушении опорно-двигательного аппарата, общность поражения общей моторики, функции рук и артикуляционной моторики, необходимость одновременного развития и коррекции нарушений общей моторики, функциональных возможностей кистей и пальцев рук, артикуляционной моторики.

14. Учебный процесс строится с учетом индивидуальных возрастных и психофизических особенностей обучающегося; с соблюдением комфортного эмоционального режима; с учетом образовательных потребностей, двигательной и речевой патологии; с использованием индивидуального и дифференцированного подхода в обучении обучающихся.

15. Дифференцированный подход к обучающегося с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода.

16. Личностно-ориентированный подход предполагает реализацию принципов:

1) принцип самоактуализации. В каждом обучающемся существует потребность в актуализации своих интеллектуальных, коммуникативных, художественных и физических способностей. Важно пробудить и поддержать стремление обучающихся к проявлению и развитию своих природных и социально приобретенных возможностей;

2) принцип выбора. Без выбора невозможно развитие индивидуальности, самоактуализации способностей обучающегося;

3) принцип творчества и успеха. Индивидуальная и коллективная творческая деятельность позволяют определить и развивать индивидуальные особенности обучающегося и уникальность учебной группы. Благодаря творчеству обучающийся выявляет свои способности, узнает о "сильных" сторонах своей личности. Достижение успеха в том или ином виде деятельности способствует формированию позитивной Я-концепции личности обучающегося, стимулирует осуществление обучающимся дальнейшей работы по самосовершенствованию своего "Я";

4) принцип доверия и поддержки предполагает решительный отказ от идеологии и практики социоцентрического по направленности и авторитарного по характеру учебно-воспитательного процесса, присущего педагогике насильственного формирования личности. Вера в обучающегося, доверие ему, поддержка его устремлений к самореализации и самоутверждению.

17. Ценностно-ориентированный подход. Ценностно-ориентированный подход в обучении – это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и

использования ее результатов с позиций определенных ценностей. Ценностно-ориентированный учебный процесс целенаправленно формирует систему ценностей личности обучающихся. Ценностные ориентации – это способность (качество) личности выбрать в качестве ориентира в своей деятельности определенные ценности (способность ориентироваться в ценностях), а также способность осознать и воспринять их как собственные социально значимые ценности. Реализация ценностей состоит в следовании требованиям, исходящим от ценностей и подчинять этим требованиям повседневную жизнь. Значение ценностей проявляется в сфере формирования норм, привычек, образа жизни, стиля поведения, необходимых для успешного функционирования определенного общества.

18. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

19. Деятельностный подход; предполагает наличие у обучающихся познавательного мотива (желания узнать, открыть, научиться) и конкретной учебной цели (понимания того, что именно нужно выяснить, освоить); выполнение обучающегося определенных действий для приобретения недостающих знаний; выявление и освоение обучающимися способа действия, позволяющего осознанно применять приобретенные знания; формирование у обучающийся умения контролировать свои действия – как после их завершения, так и по ходу; включение содержания обучения в контекст решения значимых жизненных задач.

20. Предметно-практическая деятельность является специфическим средством компенсаторного развития обучающегося с нарушением опорно-двигательного аппарата, формирования структурных компонентов учебной и трудовой деятельности. В процессе обучения обучающийся с особыми образовательными потребностями широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога (работа парами, группами), которая создает естественные условия для мотивированного речевого общения. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта обучающихся, овладевать навыками социального взаимодействия.

21. Многосенсорный подход. Многосенсорное обучение позволяет учитывать индивидуальные особенности обучающихся в восприятии информации, обучать, используя зрение, слухание, прикосновение, тем самым создать условия, при

которых класс в целом получает информацию по нескольким каналам восприятия, что способствует снижению риска неуспешности, создаёт условия комфортности и тем самым сохраняет здоровье обучающихся. Многосенсорное предоставление информации на уроке позволяет обучающимся не только получать её, используя ведущий канал восприятия, но и развивает другие сенсорные каналы, что открывает новые возможности для усвоения материала. Предусматривается специальная работа по развитию скоординированной системы межанализаторных связей, опора на все анализаторы с обязательным включением двигательного-кинестетического анализатора. Применяется задействование одновременно нескольких анализаторов (зрительного, слухового, тактильного и кинестетического).

22. Включение в работу всех анализаторных систем способствует быстрейшему восстановлению нарушенных функций. Так, работа над развитием переключаемости органов артикуляционного аппарата, направленная на преодоление трудности в усвоении слоговой структуры слов, сочетается с движением пальцев рук, выработкой правильного дыхания и интонационной выразительности голоса.

23. Коммуникативный подход к обучению – это передача и сообщение информации, обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом коммуникативного подхода является способность осуществлять общение посредством языка, то есть передавать мысли и обмениваться ими в различных ситуациях в процессе взаимодействия с другими участниками общения, правильно используя систему языковых и речевых норм и выбирая коммуникативное поведение, адекватное ситуации общения. В соответствии с коммуникативным подходом процесс обучения включает задания, способствующие формированию умений общения, и режимов работы, адекватных условиям реальной коммуникации (парная и групповая работа).

24. При организации работы по предмету коррекционная работа строится в рамках ведущей деятельности. При этом стимулируется ведущий для данного возраста вид деятельности – игровая.

25. Игровой метод - это основной метод работы с обучающимися. Во время игр обучающиеся овладевают навыками и умениями правильной речи, а также другими видами деятельности. Используются коррекционно-развивающие и игровые формы, применяются такие приёмы работы, как дидактическая игра, психогимнастика, релаксация, гимнастика для пальцев рук, самомассаж, гимнастика для глаз, дыхательная гимнастика по А. Стрельниковой, физкультминутки, логопедические минутки, артикуляционная гимнастика. Одним из эффективных приёмов, активно воздействующих на познавательную деятельность обучающихся, на их эмоциональную сферу, является дидактическая игра.

26. Педагогические задачи успешно решаются при правильном выборе форм организации деятельности обучающихся при ознакомлении их с окружающим миром:

игры, беседы, чтение, наблюдения, прогулки, экскурсии, исследования, эксперименты, коллекционирование, решение проблемных ситуаций, игра-квест.

27. Занятия по предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" проводятся, как правило, не только в классном помещении, но и на пришкольном участке, в парке, на улице, в библиотеке, на выставке.

28. При изучении любой темы программы обязательной является организация практической деятельности обучающихся: сбор природного материала, составление букетов из листьев, подобранных в соответствии с определенным признаком, составление аппликаций, коллажей, выполнение рисунков, раскрасок, уход за растениями и окружающей обстановкой в классе, в школе.

29. Ознакомление обучающийся с новыми объектами окружающего природного или предметного окружения следует проводить в следующем порядке: узнавание предмета при сличении его с образцом, представленном в виде натурального объекта или в виде иллюстрации, узнавание по словесному описанию и, наконец, составление рассказа-описания изучаемого предмета.

30. Наблюдения и практические работы обучающихся позволяют создать конкретно-чувственную основу для формирования разнообразных представлений об объектах окружающего мира.

31. Каждый урок включает короткую беседу (8-10 минут) о результатах наблюдений, которые были проведены обучающимися по заданию учителя. Обязательным содержанием урока являются предметно-практическая и разнообразные виды продуктивной деятельности, позволяющие иллюстрировать, закрепить, уточнить представления обучающихся об объектах и явлениях окружающего мира.

32. Сочетание беседы, обобщающей наблюдения обучающихся за объектами, с выполнением практических работ вызовет у обучающихся познавательный интерес, что станет основой для развития у них любознательности и познавательной активности

33. Среди практических работ, способствующих повышению уровня общего развития, важное место отводится работе с природным материалом. Поделки из природного материала воспринимаются обучающимися как игрушки, которые можно обыграть. Анализ поделки, называние ее деталей, порядка выполнения способствует развитию речи, мыслительных операций и структурных компонентов деятельности, важными из которых являются планирование и самоконтроль.

34. Обязательны экскурсии и наблюдения: по школе, на школьный двор, спортивную площадку, игровую площадку, в общественные учреждения, находящиеся поблизости от школы, в ближайший сквер, парк. Наблюдения за птицами во время подкормки зимой. Наблюдения за поведением домашних животных.

35. Использование технологий:

1) развивающее обучение. Технология предполагает взаимодействие педагога и обучающихся на основе коллективно-распределительной деятельности, поиске различных способов решения учебных задач посредством организации учебного диалога в исследовательской и поисковой деятельности обучающихся;

2) проблемное обучение. Технология связана с самостоятельным поиском и открытиями обучающимися тех или иных истин. Проблемное обучение учит мыслить самостоятельно, творчески, формирует элементарные навыки исследовательской деятельности;

3) теория решения изобретательских задач учит решать проблемы, находить противоречия, мыслить;

4) проектная технология создает условия, при которых обучающийся: самостоятельно и охотно приобретают недостающие знания из разных источников; учатся пользоваться приобретенными знаниями для решения познавательных и практических задач; приобретают коммуникативные умения, работая в различных группах; развивают у себя исследовательские умения (умения выявления проблем, сбора информации, наблюдения, проведения эксперимента, анализа, построения гипотез, обобщения); развивают системное мышление (игровые, экскурсионные, конструктивные проекты);

5) критическое мышление. Технология направлена на то, чтобы заинтересовать обучающегося, то есть пробудить в нем исследовательскую, творческую активность, задействовать уже имеющиеся знания, затем – представить условия для осмысления нового материала и, наконец, помочь ему творчески переработать и обобщить полученные знания;

6) информационно-коммуникативные технологии; которым отводится большое значение, так как обучающийся владеет информацией, умеет ею пользоваться, выбирать из нее необходимое для принятия решения, работать со всеми видами информации.

36. Использование возможностей современных развивающих технологий, позволит обеспечить формирование базовых компетентностей современного обучающегося:

1) информационной (умение искать, анализировать, преобразовывать, применять информацию для решения проблем);

2) коммуникативной (умение эффективно сотрудничать с другими людьми);

3) самоорганизации (умение ставить цели, планировать, ответственно относиться к здоровью, полноценно использовать личностные ресурсы);

4) самообразования (готовность конструировать и осуществлять собственную образовательную траекторию на протяжении всей жизни, обеспечивая успешность и конкурентоспособность).

37. Соотношение методов на каждом этапе обучения и воспитания обучающихся с нарушениями опорно-двигательного аппарата определяется уровнем двигательного,

познавательного, и речевого развития обучающихся и задачами, стоящими перед педагогом. Педагогическое воздействие осуществляется на основе использования разнообразных практических, наглядных, словесных, двигательно-кинестетических методов. Методы и приемы организации учебно-воспитательного процесса предполагают сочетания теоретического, теоретико-практического и практического усвоения учебного материала.

38. Обеспечение здоровьесберегающих условий для обучающегося: оздоровительный и охранительный режим, профилактика интеллектуальных и эмоциональных перегрузок и срывов, соблюдение санитарно-гигиенических правил и норм.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

39. Оценивание результатов изучения коррекционно-развивающего обучения в рамках предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" осуществляется с применением критериального оценивания.

40. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

41. Бальная отметка достижений обучающихся в обучении не используется.

42. Оценка носит описательный характер.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

43. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" составляет:

1) в 0 классе – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году.

44. Содержание по предмету организовано по разделам обучения:

1) разделы разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Я и общество	1.1. Я – человек.
		1.2. Моя семья. Члены семьи.
		1.3. Мой адрес. Наша улица. Наш дом.
		1.4. Мой дом. Мебель. Посуда

		1.5. Транспорт. Правила дорожного движения
		1.6. Человек. Профессии.
		1.7. Праздники. Ждем гостей.
2	Природа и мы	2.1. Погода.
		2.2. Времена года.
		2.3. Времена суток. Режим дня
		2.4. Растения.
		2.5. Овощи. Фрукты. Ягоды. Грибы.
		2.6. Животные.
3	Школа	3.1. Наша школа. Друзья.
		3.2. Школьные принадлежности
		3.3. Школьная столовая
		3.4. Библиотека

2) в программе для удобства цели обучения содержат кодировку. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел программы, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 0.2.1.4: "0" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

45. Цели осуществления коррекционно-развивающей и образовательной работы касаются не только формирования знаний и умений предметного характера, но и применения их в реальной практике, развития видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций.

46. Система целей обучения:

1) я и общество:

таблица 2

Подразделы	Цели обучения
1.1 Я – человек	0.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения 0.1.1.2 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая) 0.1.1.3 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева 0.1.1.4 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей тела и предметов относительно себя (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко) 0.1.1.5 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), о обучающийсяе, опираясь на картинный план, вопросы педагога

	0.1.1.6 соблюдать элементарные правила личной гигиены: чистить зубы, умываться, расчесываться, самостоятельно одеваться, чистить одежду и обувь
1.2 Моя семья. Члены семьи	0.1.2.1 называть членов своей семьи, знать имена и отчества родителей 0.1.2.2 определять свое место в системе родственных связей относительно других членов семьи 0.1.2.3 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры 0.1.2.4 понимать и выполнять свои обязанности по дому, объяснять необходимость помощи родным 0.1.2.5 составлять рассказ о семейных традициях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя
1.3 Мой адрес. Наша улица. Наш дом	0.1.3.1 называть свой адрес и телефон 0.1.3.2 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми 0.1.3.3 понимать и объяснять правила безопасности дома, на улице, в общении с "чужими"
1.4 Мой дом. Мебель. Посуда	0.1.4.1 выделять отдельные предметы и их группы: посуда, мебель 0.1.4.2 называть функциональные назначения предметов, окружающих в повседневной жизни 0.1.4.3 определять цвет, форму, величину, вес предметов 0.1.4.4 описывать существенные характеристики предметов, свойства и качества различных материалов 0.1.4.5 применять разнообразные способы обследования предметов (наложение, сравнение по количеству, размеру) 0.1.4.6 уметь устанавливать связь между назначением и строением, назначением и материалом предметов 0.1.4.7 понимать необходимость и содержать в порядке свои вещи, соблюдать чистоту дома 0.1.4.8 применять предметы домашнего обихода, в соответствии с их назначением
1.5 Транспорт. Правила дорожного движения	0.1.5.1 называть виды транспорта 0.1.5.2 сравнивать виды транспорта (воздушный, наземный, водный), определять их сходства и различия 0.1.5.3 понимать и объяснять правила поведения на дороге 0.1.5.4 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации
1.6 Человек. Профессии	0.1.6.1 понимать и рассказывать о содержании деятельности людей разных профессий, о назначении их труда для общества 0.1.6.2 называть профессию родителей

	0.1.6.3 играть в сюжетно-ролевые игры(в магазине, на почте, в школе), соблюдая правила
1.7 Праздники. Ждем гостей	0.1.7.1 понимать смысл и называть праздники 0.1.7.2 понимать и объяснять, как важно жить в мире со всеми народами, знать и уважать их культуру, обычаи и традиции 0.1.7.3 описывать один из семейных праздников 0.1.7.4 изготавливать поздравительные открытки и подарки близким люд

2) природа и мы:

таблица 3

Подразделы	Цели обучения
2.1 Погода	0.2.1.1 проводить наблюдения за явлениями окружающего мира 0.2.1.2 определять влияние погоды на жизнь и деятельность людей 0.2.1.3 определять возможности занятий на природе различными видами досуговой деятельности в зависимости от времени года
2.2 Времена года	0.2.2.1 называть времена года 0.2.2.2 наблюдать и определять признаки четырех времен года 0.2.2.3 называть месяцы по временам года, знать их последовательность 0.2.2.4 устанавливать причинно-следственные связи между природными явлениями 0.2.2.5 называть функциональные назначения сезонной одежды, обуви, головных уборов 0.2.2.6 объяснять необходимость содержания в порядке личной одежды, обуви 0.2.2.7 понимать и объяснять особенности сезонного труда людей 0.2.2.8 понимать и объяснять важность труда сельских жителей
2.3 Времена суток. Режим дня	0.2.3.1 различать время суток: день и ночь, утро и вечер 0.2.3.2 объяснять важность соблюдения режима дня 0.2.3.3 выполнять распорядок дня
2.4 Растения	0.2.4.1 называть и описывать 3-4 вида деревьев (ель, сосна, береза, дуб), 2-3 вида кустарников (сирень, шиповник), 2-3 вида цветковых растений (ромашка, тюльпан) 0.2.4.2 различать и сравнивать деревья, кустарники и травы 0.2.4.3 определять по лиственной пластине: хвойные и лиственные деревья 0.2.4.4 составлять рассказы о внешних признаках деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки)

	0.2.4.5 понимать и объяснять необходимость бережного отношения к растениям
2.5 Овощи. Фрукты. Ягоды. Грибы	0.2.5.1 называть и описывать овощи и фрукты, ягоды, грибы 0.2.5.2 рассказывать о полезных свойствах овощей и фруктов, ягод, об их значении в жизни людей и животных
2.6 Животные	0.2.6.1 называть отдельных представителей диких и домашних животных, диких и домашних птиц, их детенышей 0.2.6.2 называть отдельных представителей перелетных и зимующих птиц 0.2.6.3 различать диких и домашних животных 0.2.6.4 различать перелетных и зимующих птиц 0.2.6.5 понимать и объяснять необходимость бережного отношения к животным, важность оказания помощи окружающей природе, соблюдение элементарных правил поведения в природе (подкормка птиц зимой, уборка мусора)

3) школа:

таблица 4

Подраздел	Цели обучения
3.1 Наша школа. Друзья	0.3.1.1 объяснять важность школы в жизни людей 0.3.1.2 называть номер школы, свой класс. Называть имя, отчество классного руководителя и других учителей класса, имена своих одноклассников и школьных друзей 0.3.1.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения на уроке и на перемене 0.3.1.4 понимать важность общения со сверстниками 0.3.1.5 понимать и объяснять целесообразность выполнения правил игры 0.3.1.6 играть в подвижные и настольные игры, соблюдая правила
3.2 Школьные принадлежности	0.3.2.1 называть и описывать школьные принадлежности 0.3.2.2 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением, пользоваться ножницами 0.3.2.3 уметь самостоятельно собирать в школу портфель, согласно расписанию уроков. Уметь аккуратно обращаться с учебными вещами, складывать на место после уроков
3.3 Школьная столовая	0.3.3.1 называть продукты питания 0.3.3.2 знать и понимать пользу одних и вред других продуктов питания 0.3.3.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения в столовой

3.4 Библиотека	0.3.4.1 понимать и объяснять функциональное назначение библиотеки в школе 0.3.4.2 рассказывать свою любимую сказку(рассказ) 0.3.4.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения в библиотеке.

47. Долгосрочные планы:

таблица 5

Сквозная тема	Подразделы	Цели бучения
1 четверть		
1. ВсѸ обо мне	1.1 Я – человек	0.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения 0.1.1.2 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая) 0.1.1.3 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева 0.1.1.4 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей тела и предметов относительно себя (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко) 0.1.1.5 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), о обучающийсяе, опираясь на картинный план, вопросы педагога 0.1.1.6 соблюдать элементарные правила личной гигиены: чистить зубы, умываться, расчесываться, самостоятельно одеваться, чистить одежду и обувь
	1.2 Моя семья. Члены семьи	0.1.2.2 определять свое место в системе родственных связей относительно других членов семьи 0.1.2.4 понимать и выполнять свои обязанности по дому, объяснять необходимость помощи родным.
	1.3 Мой адрес. Наша улица. Наш дом	0.1.3.1 называть свой адрес и телефон 0.1.3.2 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми

		0.1.3.3 понимать и объяснять правила безопасности дома, на улице в общении с "чужими"
2 четверть		
2. Моя школа	3.1 Наша школа. Друзья	0.3.1.2 называть номер школы, свой класс. Называть имя, отчество классного руководителя и других учителей класса, имена своих одноклассников и школьных друзей 0.3.1.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения на уроке и на перемене
	3.2 Школьные принадлежности	0.3.2.1 называть и описывать школьные принадлежности 0.3.2.2 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением, пользоваться ножницами 0.3.2.3 уметь самостоятельно собирать в школу портфель, согласно расписанию уроков. Уметь аккуратно обращаться с учебными вещами, складывать на место после уроков
	3.3 Школьная столовая	0.3.3.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения в столовой
	3.4 Библиотека	0.3.4.1 понимать и объяснять функциональное назначение библиотеки в школе 0.3.4.2 рассказывать свою любимую сказку (рассказ) 0.3.4.3 понимать и объяснять необходимость соблюдения правил поведения в библиотеке
3. Моя семья и друзья	1.2 Моя семья. Члены семьи	0.1.2.1 называть членов своей семьи, знать имена и отчества родителей 0.1.2.2 определять свое место в системе родственных связей относительно других членов семьи 0.1.2.3 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры
		0.3.1.1 объяснять важность школы в жизни людей

4. Мир вокруг нас	3.1 Наша школа. Друзья	0.3.1.4 понимать важность общения со сверстниками 0.3.1.5 понимать и объяснять целесообразность выполнения правил игры 0.3.1.6 играть в подвижные и настольные игры, соблюдая правила
	1.3 Мой адрес. Наша улица. Наш дом	0.1.3.1 называть свой адрес и телефон 0.1.3.2 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми 0.1.3.3 понимать и объяснять правила безопасности дома, на улице в общении с "чужими"
	1.4 Мой дом. Мебель. Посуда	0.1.4.1 выделять отдельные предметы и их группы: посуда, мебель 0.1.4.2 называть функциональные назначения предметов, окружающих в повседневной жизни 0.1.4.3 определять цвет, форму, величину, вес предметов 0.1.4.4 описывать существенные характеристики предметов, свойства и качества различных материалов 0.1.4.5 применять разнообразные способы обследования предметов (наложение, сравнение по количеству, размеру) 0.1.4.6 уметь устанавливать связь между назначением и строением, назначением и материалом предметов 0.1.4.7 понимать необходимость и содержать в порядке свои вещи, соблюдать чистоту дома 0.1.4.8 применять предметы домашнего обихода, в соответствии с их назначением
	1.6 Человек. Профессии	0.1.6.1 понимать и рассказывать о содержании деятельности людей разных профессий, о назначении их труда для общества 0.1.6.2 называть профессию родителей 0.1.6.3 играть в сюжетно-ролевые игры(в магазине, на почте, в школе), соблюдая правила

	1.7 Праздники. Ждем гостей	0.1.7.1 понимать смысл и называть праздники 0.1.7.2 понимать и объяснять, как важно жить в мире со всеми народами, знать и уважать их культуру, обычаи и традиции 0.1.7.3 описывать один из семейных праздников 0.1.7.4 изготавливать поздравительные открытки и подарки близким и родным
3 четверть		
	2.2 Времена года	0.2.2.1 называть времена года 0.2.2.2 наблюдать и определять признаки четырех времен года 0.2.2.3 называть месяцы по временам года, знать их последовательность 0.2.2.4 устанавливать причинно-следственные связи между природными явлениями 0.2.2.5 называть функциональные назначения сезонной одежды, обуви, головных уборов 0.2.2.6 объяснять необходимость содержания в порядке личной одежды, обуви 0.2.2.7 понимать и объяснять особенности сезонного труда людей 0.2.2.8 понимать и объяснять важность труда сельских жителей
	2.4 Растения	0.2.4.1 называть и описывать 3-4 вида деревьев (ель, сосна, береза, дуб), 2-3 вида кустарников (сирень, шиповник), 2-3 вида цветковых растений (ромашка, тюльпан) 0.2.4.2 различать и сравнивать деревья, кустарники и травы 0.2.4.3 определять по лиственной пластине: хвойные и лиственные деревья 0.2.4.4 составлять рассказы о внешних признаках деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки) 0.2.4.5 понимать и объяснять необходимость бережного отношения к растениям

5. Путешествие	2.5 Овощи. Фрукты. Ягоды. Грибы	0.2.5.1 называть и описывать овощи и фрукты, ягоды, грибы 0.2.5.2 рассказывать о полезных свойствах овощей и фруктов, ягод, об их значении в жизни людей и животных
	2.6 Животные	0.2.6.1 называть отдельных представителей диких и домашних животных, диких и домашних птиц, их детенышей 0.2.6.2 называть отдельных представителей перелетных и зимующих птиц 0.2.6.3 различать диких и домашних животных 0.2.6.4 различать перелетных и зимующих птиц 0.2.6.5 понимать и объяснять необходимость бережного отношения к животным, важность оказания помощи окружающей природе, соблюдение элементарных правил поведения в природе (подкормка птиц зимой, уборка мусора)
	1.2 Моя семья. Члены семьи	0.1.2.5 составлять рассказ о семейных праздниках и других событиях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя
	1.5 Транспорт. Правила дорожного движения	0.1.5.1 называть виды транспорта 0.1.5.2 сравнивать виды транспорта (воздушный, наземный, водный), определять их сходства и различия 0.1.5.3 понимать и объяснять правила поведения на дороге 0.1.5.4 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации
	2.2 Времена года	0.2.2.4 устанавливать причинно-следственные связи между природными явлениями 0.2.2.5 называть функциональные назначения сезонной одежды, обуви, головных уборов
	1.2 Моя семья. Члены семьи	0.1.2.5 составлять рассказ о семейных традициях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя

6. Традиции и фольклор	1.7 Праздники. Ждем гостей	0.1.7.2 понимать и объяснять, как важно жить в мире со всеми народами, знать и уважать их культуру, обычаи и традиции 0.1.7.3 описывать один из семейных праздников 0.1.7.4 изготавливать поздравительные открытки и подарки близким
	2.2 Времена года	0.2.2.8 понимать и объяснять важность труда сельских жителей
4 четверть		
7. Еда и напитки	2.5 Овощи. Фрукты. Ягоды. Грибы	0.2.5.2 рассказывать о полезных свойствах овощей и фруктов, ягод, об их значении в жизни людей и животных
	3.3 Школьная столовая	0.3.3.1 называть продукты питания 0.3.3.2 знать и понимать пользу одних и вред других продуктов питания
8. В здоровом теле – здоровый дух !	1.1 Я – человек	0.1.1.6 соблюдать элементарные правила личной гигиены: чистить зубы, умываться, расчесываться, самостоятельно одеваться, чистить одежду и обувь
	2.1 Погода	0.2.1.1 проводить наблюдения за явлениями окружающего мира 0.2.1.2 определять влияние погоды на жизнь и деятельность людей 0.2.1.3 определять возможности занятий на природе различными видами досуговой деятельности в зависимости от времени года
	2.2 Времена года	0.2.2.4 устанавливать причинно-следственные связи между природными явлениями 0.2.2.5 называть функциональные назначения сезонной одежды, обуви, головных уборов 0.2.2.6 объяснять необходимость содержания в порядке личной одежды, обуви
	2.3 Времена суток. Режим дня	0.2.3.1 различать время суток: день и ночь, утро и вечер 0.2.3.2 объяснять важность соблюдения режима дня 0.2.3.3 выполнять распорядок дня
	3.3 Школьная столовая	0.3.3.2 знать и понимать пользу одних и вред других продуктов питания

**Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 271-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастыру, оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал

етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалар білім беру

құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

12. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Сауат ашу" - жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс интеграциялау арқылы жүзеге асырылады.

17. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі", "Әдебиеттік оқу" пәндерінің құрамдас бөлігі, тіл және әдебиет туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы – сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың

өмірінде жаңа пайда болған "жетекші әрекет" – оқу әрекетіне бейімдеу, тұрақты зейіні мен жадын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, ой-өрісін жетілдіру, сөздік қорын молайтып, байланыстыра сөйлеуге үйрету міндеттерін жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

18. "Сауат ашу" пәні:

1) бастапқы білім негіздері ретінде қазақ тілі фонетикасы, лексикасы, грамматикасы мен пунктуациясын игеруіне;

2) оқу мен жазуға деген қызығушылығының оянуына;

3) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

4) жұппен, топпен, ұжыммен және жеке жұмыс жасауға дағдылануына және түрлі рөлді (көшбасшы, орындаушы) орындауға үйренуіне; өз ұлтының, Қазақстанда тұрып жатқан басқа да халықтардың мәдениетіне ізгілік және құрмет сезімінің қалыптасуына негіз қалаушы пән болып табылады.

19. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты– айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру процесі арқылы функционалды сауаттылығының негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

20. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу тілінің, когнитивті және эмоционалды- ерікті дамуының ерекшеліктері сауат ашуға оқытуда айтарлықтай қиындықтарға әкеліп соғады. Оларда әртүрлі дыбыстарды айту кемшіліктері, екібуындық сөздердің де буындық құрамы бұзылуы байқалады. Сөйлеу тілінің дамуындағы кемшіліктер сөздерге дыбыстық талдау мен жинақтау жасауға дайындығының жеткіліксіздігіне әкеледі де, ол өз кезегінде оқу мен жазу процестерінің қалыптасуындағы бұзылыстарға, арнайы (дисграфиялық, грамматикалық) қателерге, дизорфография мен дислексияға себепші болады. Білім алушылардың сөйлеу тілі дамуындағы аталған кемшіліктер оқу мен жазу бұзылыстарының алдын алу бойынша арнайы жұмыстардың жүргізілуін талап етеді.

21. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

2) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

3) оқу дағдысы (дұрыс, мәнерлеп, шапшаң және түсініп оқу) мен жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, таза, каллиграфия ережелерін сақтай отырып жазу) қалыптастырып, жетілдіру;

4) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

5) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

6) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру, жүйелеу біліктерін дамыту;

7) сөйлеу және қарым-қатынас жасау мәдениеті нормаларын сақтауға дағдыландыру;

8) сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) рухани-адамгершілік қасиеттерді ана тіліне, тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы қалыптастыру;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалог барысында басқа адамның сөзін есту және тыңдауға, диалогке/сұхбатқа қатысуға, әркімнің өз көзқарасы мен пікірі болатынын түсінуін; өз пікірін анық да дұрыс және толық жеткізе білуін) қалыптастыру ;

11) күнделікті өмірлік жағдаяттарда алған тілдік білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде қолдануға үйрету;

12) білім алушыны өз іс-әрекетін адамгершілік, ізгілік тұрғысынан ұйымдастыруға және жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

22. "Сауат ашу" пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді: оқу дағдысы жақсы қалыптасқан білім алушының сауатты жазу дағдысы да соған сай қалыптасады. "Сауат ашу" пәні арқылы сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылар қазақ тілі мен әдеби мұрасын меңгеріп, ана тілі мен туған халқының мәдениетін құрметтеуге, оқу процесінде және күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда тілдік қарым-қатынасқа еркін түсіп, өз пікірін білдіруге дағдыланады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың бойында өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол тұлға қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (білім алушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

24. "Сауат ашу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;
- 2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;
- 3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

25. Білімді қолдану біліктілігіне басты назар аударылады. Оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеу үшін білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықталады.

26. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті жеке тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құру арқылы, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамытады. Мұндай орта сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында қазақ тілін сауатты пайдалануына, ауызекі, жазбаша түрлерін қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

27. "Сауат ашу" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) дыбыстық-буындық талдау жасау;
- 2) артикуляциялық жаттығулар;
- 3) мәтінді мұқият тыңдап, мазмұнын түсіну, сұрақтар қою және сұрақтарға жауап беру;
- 4) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір үзіндісін айтып беру;
- 6) мәтіннің мазмұнына қарама-қарсы пікір айту;
- 7) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 8) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;
- 9) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;
- 10) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");
- 11) таныс ертегі, әңгімені мазмұндау, өлеңдерді жатқа айту;
- 12) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші білім алушылармен қарым-қатынас жасауға байланысты рөлдік ойындар;
- 13) нені сұрауға және нені сұрауға болмайтыны туралы пікір таластыру;
- 14) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау;
- 15) сахналау;

16) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.

28. "Сауат ашу" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) кеспе әріптерден буын, сөз құрап оқу;
- 3) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің жоспарын жасау.

29. "Сауат ашу" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
- 2) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 3) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 4) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
- 5) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 6) шағын хат жазу;
- 7) есте сақтау арқылы жазу;
- 8) байқағаны, сүйікті істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;
- 9) сурет бойынша жазу;
- 10) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

30. "Сауат ашу" пәнін меңгеру нәтижелері критериялды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

31. Критериялды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында критериялды бағалау нәтижелері пайдаланылады.

32. Критериялды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

33. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

34. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

35. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат.

36. Үшінші тоқсанда қосымша демалыс қарастырылған. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

37. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

38. "Сауат ашу" пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Сауат ашу" пәні бағдарламасының мазмұны кіріктіріле (интегративті) құрастырылды;

3) "Сауат ашу" пәні үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Сауат ашудың әліппе кезеңі 1-тоқсанда басталып, 3-тоқсанда аяқталады. Мұғалім сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы білім алушылардың оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады;

4) әліппеге дейінгі кезеңде 0-сынып білім алушылары шағын сөйлеу материалы негізінде сөздің дыбыстық және буындық құрамын меңгереді;

5) бағдарламада дайындық сыныпта сурет салу, сұлбалы суреттерді штрихтауға, тіктөртбұрышты пішіндерді және баспа әріптерді таяқшалардан құрап жазуға, кеңістікте және парақ бетінде бағдарлау, жұмыс дәптерінің жолы мен жол асты кеңістігін табуға білігін дамытуға арналған арнайы жаттығулар қамтылған.

39. Сауат ашу дыбыстық талдау-жинақтау әдісі бойынша іске асырылады, екі өзара байланысты процестерден құралады:

1) оқуды алғаш үйрету;

2) жазуды үйрету – кейіннен әртүрлі деңгейде (дыбыс- дыбыстау мәдениеті, сөз-сөздік жұмыс, сөйлем, мәтін - байланыстырып сөйлеу) тілді дамыту жұмысымен бекітіледі.

40. Осы кездегі сыныптан тыс уақыттағы оқуда (аптасына 1 сағат) білім алушыларда балалар кітабына және өз бетімен оқуға қызығушылығы қалыптасады. Оқытудың негізгі әдісі - оқу әдісі – балалар кітаптарын қарау.

41. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;
- 2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;
- 3) дыбыс, буын, екпін, сөз, сөйлем, сөйлеу тілі туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;
- 4) сөйлем басында бас әріп, сөйлем соңында нүкте, сұрақ, леп белгілері қойылатыны жөнінде түсініктерін қалыптастыру;
- 5) дауысты екпінді/екпінсіз дыбыстар, үнді, ұяң, жуан, жіңішке дауыссыз дыбыстар, дауысты дыбыстардың буын құраушы рөлі жөнінде түсініктерін қалыптастыру;
- 6) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;
- 7) берілген дыбысқа өз бетімен сөз ойлау, дыбыстаған (кейін оқыған) сөздер мен берілген дыбыстық-буындық сызба-моделдер арасындағы сәйкестікті табу;
- 8) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);
- 9) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту;
- 10) ауызша, жазбаша тілін дамыту.

42. Әліппе кезеңінің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;
- 2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту; дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру; дауысты және дауыссыз дыбыстар мен әріптер;
- 3) білім алушылардың сөйлеу аппаратын жетілдіру және сөз, буын, дыбыстарды анық, қатты айтуға дағдыландыру;
- 4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;
- 5) орфографиялық оқуды меңгеру; орфоэпиялық оқу нормаларымен танысу; оқу гигиенасы ережелерімен танысу;
- 6) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;
- 7) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру;
- 8) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін кеңейту;
- 9) біртіндеп сөзді тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру.

43. Әліппе кезеңінің басынан бастап 0 сынып білім алушылары сауат ашу сабақтарында өздерінің көпшілігі (дизартрияның ауыр түріндегі, ринолалиясы бар

білім алушыларды есептеменгенде) дұрыс дыбыстайтын дыбыстар мен әріптермен танысады.

44. дайындық сынып білім алушылары 24 әріпті өтеді (а, т, п, н, ғ, р, л, у, ш, й, о, қ, д, м, б, с, ы, ж, ұ, ә, ң, е, і, и).

45. Әріптер мен дыбыстарды өту тәртібі: дұрыс дыбыстайтын дыбыстардан артикуляциясы қиын дыбыстарға, кейін жіңішке, жуан дауыссыздар мен аффрикаттарға.

46. 1 - сынып білім алушылары 42 әріпті өтеді.

47. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) мәтіндерді дұрыс, ырғақты оқуға дағдыландыру, "іштей оқу", түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

2) байланыстырып сөйлеуін дамыту (әңгімелеу);

3) каллиграфия талаптарын сақтай және сауатты, қатесіз жазу дағдыларын қалыптастыру.

48. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту түсінуге және оқуға қолжетерлік әдеби мәтіндерді тыңдау, оқу және талдау арқылы, шағын тақпақтарды, мақал- мәтелдерді, жұмбақтарды, жаттау арқылы жүзеге асырылады және бағдарламаның "Сыныптан тыс оқу" бөлімімен белгіленген.

49. Шығармалардың тақырыптары екі бағытта беріледі:

1) оқытылатын дыбыстардың (әріптердің) максималды саны бар мәтіндер;

2) білім алушылардың тұлғасын дамыту міндеттерімен байланысты мәтіндер.

50. Дайындық сыныбындағы және әліппе кезеңіндегі сыныптан тыс уақытқа аптасына 20-40 минут бөлінеді. Жұмыс ең алдымен тыңдау, талдау немесе материалды ұжыммен жаттаудан басталады. Әліппе кезеңінің соңында білім алушылар мәтіндерді өз бетімен оқи бастайды және мұғалімнің басшылығымен талдап үйренеді.

51. Бірінші сыныптың әліппеден кейінгі кезеңінде аптасына бір сабақ өз бетімен сыныптан тыс оқу сабағына арналады.

52. Тыңдалым және айтылым (ауызша сөйлеу тілі мен фонематикалық естуін дамыту):

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнісін түсінуі, сұраққа дұрыс және нақты жауап беруі, сөз мағынасын түсінуі, сөзді жұмсалу орнына және мағынасына қарай қолдана білуі, сыныптастарымен тілдесуде сөйлеу мәдениетін сақтай отырып, өзі туралы әңгімелеп беру;

2) ауызша сөйлесуде тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдарын) қолдануы. Сюжетті суреттер бойынша әңгімелер құрастыру, ертегілер айту;

3) өлеңдер, санамақтар, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау, жаңылтпаштарды жатқа айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту. Сөздің дыбыстық құрылымы. Дауысты дыбыстар, олардың жуан, жіңішке болып бөлінуі.

Дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі. Буын – ең кіші айтылым бірлігі ретінде. Сөздердің буындарға бөлінуі. Дауысты дыбыстардың буынкұраушылық рөлі. Сөздің мағынасы;

4) сөйлем құрау. Сөйлемдерден қысқаша мәтіндер құрастыру. Мәтінді тыңдау барысында түсіну. Мұғалімнің ауызша сұрақтарына жауап беру. Сюжетті сурет бойынша немесе көргені, бастан кешкені, естігені туралы әңгімелесу; қысқаша тақпақтар жаттау, мазмұнын айтып беру;

5) түрлі жанрдағы шығармаларды салыстыру. Шығармадағы негізгі кейіпкерлерге мінездеме беру, сипаттама жазу дағдыларын қалыптастыру. Сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін немесе сәйкес еместігін нақтылау;

6) сөздерді қазақ әдеби тілінің орфоэпиялық заңдарына сәйкес айта білу. Коммуникативтік мақсаттарға сай (топта сөйлесу, сұхбатқа қатысу, сахналау, рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениеті этикеттерін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды кеңейту.

53. Оқылым:

1) сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау. Дыбыстық талдау жасау. Дыбыстардың мағына ажыратушылық функциясын түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

2) дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Жазылған сөздің әріптік құрылымын тану. Түрлі құрылымдағы сөздерді, 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді, 4-8 сөйлемнен тұратын қысқаша мәтіндерді буындық тәсілмен ұласпалы оқуға үйрету, мәтінді мұғалімнің сұрағы бойынша теріп оқу. Дауыстап оқу. Сөйлеудің интонациялық ұйымдасуына бақылау жасау (аяғындағы интонация, леппен айту, сұраулы интонация);

3) сөздердің мағынасына бақылау жасау (мағынасы жуық сөздер, қарама-қарсы мағыналы, көп мағыналы). Мәтін туралы жалпы түсінік. Өз бетімен оқу барысында мәтінді түсінуі. Баяндау сипатындағы құрылымында ақаулары бар мәтінді қайта өңдей алуы. Тұтас сөздер арқылы оқуға өту, "іштей оқу". Оқылғанның мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру;

4) оқылған мәтін мазмұнының тақырыбымен байланыстылығы, түрлі жанрлардың ерекшеліктерін айқындау; көркем шығарманың тақырыбын, негізгі ойын анықтау; қойылған сұрақтарға дұрыс жауап құрастыра білу; көркем мәтін мен өзге (нұсқаулық, түйін) мәтіндерді интонациясын дұрыс қойып оқу (хабарлы, сұраулы, лепті) және олардың мазмұнын айтып беру; теріп оқу, рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру (ұнайды/ ұнамайды). Керекті ақпаратты іздеуге Оқу тапсырмаларын орындауға (мұғалімнің жетекшілігімен). Мәтін, сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

5) жылдың соңында оқу техникасының нормасы(ескерту: шылау, екі әріпті сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады):

1-кесте

Сынып	Білім алушылардың басым пайызы	Кемістіктің күрделі құрамы бар білім алушылар
0	Минутына 10-15 сөз бен тыныс белгілері	Минутына 10 сөз бен тыныс белгілері
1	Минутына 25 сөз бен тыныс белгілері	Минутына 15-20 сөз бен тыныс белгілері

6) қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б, к – қ дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Орыс тілінен енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Білім алушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру;

7) бірінші жартыжылдықта оқу техникасын жүргізбеуге болады.

54. Жазылым (жазу дағдыларын қалыптастыру):

1) жазуға дайындық (дұрыс отыру, жарықтың дұрыс түсуі, дәптердің орналасуы мен қарындаш/қаламды жазу кезінде ұстау білігі).сызбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу. Сөйлемді модельдеу. Жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу;

2) әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын графикалық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу;

3) айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден, пунктуациялық ережелерді ескере отырып, диктант жазу. Сөйлем құрамындағы сөздердің бөлек жазылатыны. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте қойылатыны. Сөйлем, шағын мәтіндерді (3-4 сөйлем) дұрыс құрастырып жазу. Есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу. Жазғанын үлгіге қарап тексеру; каллиграфиялық дұрыс жазу;

4) сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме (мәтін) құрау. Сөйлемнің тыныс белгілері (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі);

5) ұғымдарды ажырату: зат және сөз заттың атауы ретінде. Қоршаған ортадағы заттардың, құбылыстардың сөз аталымдары. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын , түсін, дәмін, көлемін, санын, іс-қимылын) беретінін ұғындыру, оларды орынды қолдануға үйрету. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер. Дыбыс. Әріп. Бас әріп және кіші әріп. Дыбыс түрлері: дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық-буындық талдау.

55. Дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау, дұрыс жазу;

2) заттардың атаулары мен олардың санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді анықтау;

3) көптік жалғауды меңгеру және дұрыс қолдану;

4) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

5) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

6) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) дұрыс қолдану;

7) сөйлемнің тыныс белгілерін (нүкте, үтір, сұрақ белгісі және леп белгісі) дұрыс қойып жазу;

8) мұғалім көмегімен сөздерді тасымалдау.

56. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде бірізділікпен орналастырылған және сол арқылы мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

2-кесте

0-1 сыныптар		
№	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.
		1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту
		1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу
		1.4 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту
		1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту
		1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау
		2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату

2	Оқылым	2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің мәнін түсіну
		2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс құру
		2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі
3	Жазылым	3.1 Оқыған/тыңдаған материалға жоспар құру
		3.2 Оқылған/ тыңдаған материалды айту
		3.3 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар, суреттер, белгілер арқылы) құрастыру
		3.4 Мәтіндерді түрлі жанрда жазу
		3.5 Қатені табу және түзету
		3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау
		3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау
		3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау

57. Бағдарламада "Оқыту мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында "1" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

58. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым және айтылым":

3-кесте

Дағдылары	Оқыту мақсаттары	
	0-сынып	1-сынып
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	0.1.1.1 сөйлеу тілі, сөйлем, сөз не екенін түсіну; 0.1.1.2 мұғалімнің көмегімен сөйлемдегі сөздің санын анықтау.	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, сөйлемдегі сөздің санын анықтау;
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	0.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылауын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау;	1.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылауын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау;

	0.1.2.2 қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс артикуляциялау, айту.	1.1.2.2 барлық дыбыстарды, қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс артикуляциялау, айту.
1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	0.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну	1.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын белгілеу, автордың ойын түсіну
1.4 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту		1.1.4.1 жағдайлардың кезектілігін сақтап тыңдалған материалды айту (мұғалімнің көмегімен)
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	0.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану (мұғалімнің көмегімен)	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту	0.1.6.1 сюжетті сурет бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)	1.1.6.1 сюжетті суреттер немесе сериясы бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	0.1.7.1 дыбыстарды буын, сөздерден табу (мұғалімнің көмегімен) 0.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу	1.1.7.1 дыбыстарды сөздерден табу және белгілерін ажырату (дауыстылар екпінді/екпінсіз; дауыссыздар қатаң/ұяң, үнді) 1.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу. Көпбуынды сөздердің, әсіресе дауыссыз дыбыстар қатар келген сөздердің дыбыстық-буындық құрамын дұрыс айту 1.1.7.3 дыбыс пен екпіннің мәнін түсіну 1.1.7.4 сөздегі йотталған әріптердің қызметін түсіну

2) "Оқылым":

4-кесте

Дағдылары	Оқыту мақсаттары	
	0 сынып	1 сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөздер, сөйлемдер сызбаларын оқу	1.2.1.1 сөз/сөйлемді сызба бойынша (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) оқу
2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.2.1 әріп бейнесін тану, дыбыспен сәйкестендіру.	1.2.2.1 әріптің бейнесін тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, ажырату
2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	0.2.3.1 сөздегі әріптің қызметін түсіну (сөздегі орнына байланысты); 0.2.3.2 ұ, ү, і, ө, ә, қ, н, һ, ғ дыбыстарымен буындарды талдау	1.2.3.1 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь, ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, Ұ, ю, я қосарлы , ұ, ү, і, ө, ә, қ, н, һ, ғ дыбыстары) және дұрыс оқу
		1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздің лексикалық мәнін түсіну (сөз- заттар, сөз-белгілер,

2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің мәнін түсіну		сөз-әрекеттер), қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату, салыстыру
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс	0.2.5.1 оқығанының мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі	0.2.6.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау, автордың не жайында айтқанын түсіну; 1.2.6.2 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру; 1.2.6.3 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндердің стилін (көркем, бейкөркем) ажырату (мұғалімнің көмегімен).

3) "Жазылым":

5 - кесте

Дағдылары	Оқыту мақсаттары	
	0-сынып	1 - сынып
3.1 Оқыған/тыңдаған материалға жоспар құру	0.3.1.1 сурет, сызба, белгілермен толықтырып жай сөйлемдерді/мәтіндерді белгілеу	1.3.1.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердің мазмұнын сурет, сызба, белгілерді қолданып жеткізу
3.2 Оқылған/ тыңдаған материалды айту	0.3.2.1 керекті сызбалар, суреттерді қолдана отырып, тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты жеткізу (мұғалімнің көмегімен)	1.3.2.1 керекті сызбалар, суреттерді қолдана отырып, тыңдаған/оқыған мәтіндердегі ақпаратты жеткізу (мұғалімнің көмегімен)
3.3 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар, суреттер, белгілер арқылы) құрастыру	0.3.3.1 сурет, белгі, сызбалар арқылы жай сөйлемдерді жазу	1.3.3.1 анықтама сөздерді қолданып, (мұғалімнің көмегімен) берілген тақырыпқа сай жай сөйлемдер/ мәтіндер құрастыру және жазу, 1.3.3.2 сурет, белгі, сызбалармен толықтырып жай сөйлем/мәтіндер жазу
3.4 Мәтіндерді түрлі жанрда жазу		1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/ мәтіндер жазу (хабарлама, құттықтау, хат)
3.5 Қатені табу және түзету		1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлемді тексеру және қателерін түзету

3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.6.1 әріптердің, баспа және жол әріптерінің элементтері жазу	1.3.6.1 әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу жолын, жоларалық кеңістікті , жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап жазу
3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау		1.3.7.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажыратып, жазу 1.3.7.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) жазу
3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау		1.3.8.1 заттың атын, санын, сынын , қимылын білдіретін сөздерді ажырату және жазуда қолдану 1.3.8.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау		1.3.9.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

59. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0 - сынып:

6 - кесте

Ортақ тақырыптар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	I-тоқсан	
	1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	0.1.1.1 сөйлеу тілі, сөйлем, сөз не екенін түсіну, 0.1.1.2 мұғалімнің көмегімен сөйлемдегі сөздің санын анықтау.
	1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	0.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну
	1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	0.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау; 0.1.2.2 қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс артикуляциялау, айту.
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөздер, сөйлемдер сызбаларын оқу
	2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.2.1 әріп бейнесін тану, дыбыспен сәйкестендіру

2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	0.2.3.1 сөздегі әріптің қызметін түсіну (сөздегі орнына байланысты) 0.2.3.2 ұ, ү, і, ө, ә, қ, н, һ, ғ дыбыстарымен буындарды талдау
3.1 Оқыған/тыңдаған материалға жоспар құру	0.3.1.1 сурет, сызба, белгілермен толықтырып жай сөйлемдерді/мәтіндерді белгілеу
3.2 Оқылған/ тыңдаған материалды айту	0.3.2.1 керекті сызбалар, суреттерді қолдана отырып, тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты жеткізу (мұғалімнің көмегімен)
II-тоқсан	
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	0.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану (мұғалімнің көмегімен)
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	0.1.1.1 сөйлеу тілі, сөйлем, сөз не екенін түсіну;
	0.1.1.2 мұғалімнің көмегімен сөйлемдегі сөздің санын анықтау.
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	0.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау.
1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	0.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну
1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту	0.1.6.1 сюжетті сурет бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	0.1.7.1 дыбыстарды буын, сөздерден табу (мұғалімнің көмегімен)
	0.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс айту	0.2.5.1 оқығанының мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі	0.2.6.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру

Өзім туралы
 Менің мектебім
 Менің отбасым және достарым
 Бізді қоршаған әлем
 Саяхат
 Салт-дәстүр және
 ауыз әдебиеті
 Тағам және сусын
 Дені саудың – жаны сау

3.3 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар, суреттер, белгілер арқылы) құрастыру	0.3.3.1 сурет, белгі, сызбалар арқылы жай сөйлемдерді жазу
3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.6.1 әріптердің, баспа және жол әріптерінің элементтері жазу
III–тоқсан	
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	0.1.1.1 сөйлеу тілі, сөйлем, сөз не екенін түсіну; 0.1.1.2 мұғалімнің көмегімен сөйлемдегі сөздің санын анықтау.
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	0.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау.
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	0.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану (мұғалімнің көмегімен)
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	0.1.7.1 дыбыстарды буын, сөздерден табу (мұғалімнің көмегімен); 0.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөздер, сөйлемдер сызбаларын оқу
2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.2.1 әріп бейнесін тану, дыбыспен сәйкестендіру.
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс айту	0.2.5.1 оқығанының мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
3.1 Оқыған/тыңдаған материалға жоспар құру	0.3.1.1 сурет, сызба, белгілермен толықтырып жай сөйлемдерді/мәтіндерді белгілеу
3.2 Оқылған/ тыңдаған материалды айту	0.3.2.1 керекті сызбалар, суреттерді қолдана отырып, тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты жеткізу (мұғалімнің көмегімен)
IV - тоқсан	
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	0.1.2.1 Атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп

		бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау.
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	0.1.1.1 сөйлеу тілі, сөйлем, сөз не екенін түсіну;	
	0.1.1.2 мұғалімнің көмегімен сөйлемдегі сөздің санын анықтау.	
1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	0.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын түсіну	
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	0.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану (мұғалімнің көмегімен)	
1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту	0.1.6.1 сюжетті сурет бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)	
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	0.1.7.1 дыбыстарды буын, сөздерден табу (мұғалімнің көмегімен)	
	0.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу	
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөздер, сөйлемдер сызбаларын оқу	
2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.2.1 әріп бейнесін тану, дыбыспен сәйкестендіру.	
2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	0.2.3.1 сөздегі әріптің қызметін түсіну (сөздегі орнына байланысты) 0.2.3.2 ұ, ү, і, ө, ә, қ, ң, һ, ғ дыбыстарымен буындарды талдау	
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс айту	0.2.5.1 оқығанының мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	
2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі	0.2.6.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру	
3.3 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар, суреттер, белгілер арқылы) құрастыру	0.3.3.1 сурет, белгі, сызбалар арқылы жай сөйлемдерді жазу	
3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	0.3.6.1 әріптердің, баспа және жол әріптерінің элементтері жазу	

2) 1 - сынып:

7 - кесте

Ортақ тақырыптар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
	Әліппеге дейінгі кезең	

1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, сөйлемдегі сөздің анын анықтау,
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	1.1.2.1 атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау.
	1.1.2.2 барлық дыбыстарды, қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс артикуляциялау, айту
1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	1.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын белгілеу, автордың ойын түсіну
1.4 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.4.1 жағдайлардың кезектілігін сақтап тыңдалған материалды айту (мұғалімнің көмегімен)
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту	1.1.6.1 сюжетті суреттер немесе сериясы бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)
3.4 Мәтіндерді түрлі жанрда жазу	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/ мәтіндер жазу (хабарлама, құттықтау, хат)
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	1.1.7.1 дыбыстарды сөздерден табу және белгілерін ажырату (дауыстылар екпінді/екпінсіз; дауыссыздар қатаң/ұяң, үнді)
	1.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу. Көпбуынды сөздердің, әсіресе дауыссыз дыбыстар қатар келген сөздердің дыбыстық-буындық құрамын дұрыс айту
	1.1.7.3 дыбыс пен екпіннің мәнін түсіну
	1.1.7.4 сөздегі йотталған әріптердің қызметін түсіну
	1.3.8.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және жазуды қолдану

3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.8.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.9.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
Өліппе кезеңі	
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, сөйлемдегі сөздің анын анықтау,
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	1.1.2.1 атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау.
	1.1.2.2 барлық дыбыстарды, қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс артикуляциялау, айту
1.4 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.4.1 жағдайлардың кезектілігін сақтап тыңдалған материалды айту (мұғалімнің көмегімен)
3.4 Мәтіндерді түрлі жанрда жазу	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/ мәтіндер жазу (хабарлама, құттықтау, хат)
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
1.6 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрап айту	1.1.6.1 сюжетті суреттер немесе сериясы бойынша әңгіме құрап айту (мұғалімнің көмегімен)
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	1.1.7.1 дыбыстарды сөздерден табу және белгілерін ажырату (дауыстылар екпінді/екпінсіз; дауыссыздар қатан/ұяң, үнді)
	1.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу. Көпбуынды сөздердің, әсіресе дауыссыз дыбыстар қатар келген сөздердің дыбыстық-буындық құрамын дұрыс айту
	1.1.7.3 дыбыс пен екпіннің мәнін түсіну
	1.2.1.1 сөз/сөйлемді сызба бойынша (буындап оқу, жиі

Өзім туралы
 Менің мектебім
 Менің отбасым және достарым
 Бізді қоршаған әлем
 Саяхат
 Салт-дәстүр және
 ауыз әдебиет
 Тағам және сусын
 Дені саудың – жаны сау

2.1 Оқу түрлерін қолдану	кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) оқу
2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	1.2.3.1 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь, ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, Ұ, ю, я қосарлы, ұ, ү, і, ө, ә, қ, н, һ, ғ дыбыстары) және дұрыс оқу
2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің мәнін түсіну	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздің лексикалық мәнін түсіну (сөз- заттар, сөз-белгілер, сөз-әрекеттер), қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату, салыстыру
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс айту	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау, автордың не жайында айтқанын түсіну
	1.2.6.2 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру
	1.2.6.3 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндердің стилін (көркем, бейкөркем) ажырату (мұғалімнің көмегімен)
2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.2.1 әріптің бейнесін тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, ажырату
2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	1.2.3.1 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь, ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, Ұ, ю, я қосарлы, ұ, ү, і, ө, ә, қ, н, һ, ғ дыбыстары) және дұрыс оқу
3.3 Мәтіннің жоспарын құру	1.3.3.1 анықтама сөздерді қолданып, (мұғалімнің көмегімен) берілген тақырыпқа сай жай сөйлемдер/ мәтіндер құрастыру және жазу
	1.3.3.2 сурет, белгі, сызбалармен толықтырып жай сөйлем/мәтіндер жазу
3.5 Қатені табу және түзету	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлемді тексеру және қателерін түзету

3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.6.1 әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу жолын, жоларалық кеңістікті , жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап жазу
3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.7.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажыратып, жазу 1.3.7.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) жазу
3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.8.1 заттың атын, санын, сынын , қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану 1.3.8.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.9.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
Әліппеден кейінгі кезең	
1.1 Мұғалім, білім алушылардың сөзін, тыңдағанның мағынасын түсіну, сұрақтарға нақты және дұрыс жауап беру. Тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну.	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, сөйлемдегі сөздің анын анықтау,
1.2 Артикуляциялық аппаратты дамыту	1.1.2.1 атауы бойынша артикуляциялық аппарат мүшелерін ажырату. Өзінің қатесін түзету мақсатында көріп бақылуын қолдана отырып тілмен координациялық қимылдар орындау
1.3 Тыңдалған материалдың тақырыбы мен негізгі ойын белгілеу	1.1.3.1 мәтінде кім/не туралы айтылғанын белгілеу, автордың ойын түсіну
1.4 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.4.1 жағдайлардың кезектілігін сақтап тыңдалған материалды айту (мұғалімнің көмегімен
1.7 Сөздің дыбыстық құрамын бағдарлау	1.1.7.1 дыбыстарды сөздерден табу және белгілерін ажырату (дауыстылар екпінді/екпінсіз; дауыссыздар қатан/ұяң, үнді)
	1.1.7.2 сөздер буындардан құралғанын түсіну, сөздегі буындар саны мен кезектілігін белгілеу. Көпбуынды сөздердің, әсіресе дауыссыз дыбыстар қатар

	келген сөздердің дыбыстық-буындық құрамын дұрыс айту 1.1.7.3 дыбыс пен екпіннің мәнін түсіну 1.1.7.4 сөздегі йотталған әріптердің қызметін түсіну
2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 сөз/сөйлемді сызба бойынша (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) оқу
2.2 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.2.1 Әріптің бейнесін тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, ажырату
2.3 Буын мен сөздердің дыбыстық құрылымы, талдау	1.2.3.1 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь,ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, Ұ, ю, я қосарлы, ұ, ү, і, ө, ә, к, н, һ, ғ дыбыстары) және дұрыс оқу
2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің мәнін түсіну	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздің лексикалық мәнін түсіну (сөз- заттар, сөз-белгілер, сөз-әрекеттер), қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату, салыстыру
2.5 Сұрақтар мен жауаптарды дұрыс айту	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
2.6 Мәтін туралы жалпы түсінігі	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау, автордың не жайында айтқанын түсіну
	1.2.6.2 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру,
	1.2.6.3 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндердің стилін (көркем, бейкөркем) ажырату (мұғалімнің көмегімен)
3.3 Мәтіннің жоспарын құру	1.3.3.1 анықтама сөздерді қолданып, (мұғалімнің көмегімен) берілген тақырыпқа сай жай сөйлемдер/ мәтіндер құрастыру және жазу,

	1.3.3.2 сурет, белгі, сызбалармен толықтырып жай сөйлем/мәтіндер жазу
3.5 Қатені табу және түзету	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлемді тексеру және қателерін түзету
3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.6.1 әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап жазу
3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.7.1 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажыратып, жазу 1.3.7.2 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) жазу
3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.8.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану 1.3.8.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.9.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

60. Ескерту. Бір тоқсан ішіндегі оқу мақсаттары сөйлеу іс-әрекетінің түрлері бойынша араласады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 272-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 272-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации

образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организуется в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности обучающихся на трех языках (казахском, русском и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета - обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на "выходе" из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

12. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра:

- 1) функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление;
- 2) проведение исследовательских работ;

3) использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации;

4) умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности обучающихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

13. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют обучающимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

14. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

15. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

16. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

17. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

18. Предмет "Обучение грамоте" относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования.

19. Программа по предмету "Обучение грамоте" является составной частью программы по предмету "Русский язык и литература" и подготовительным этапом

дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения.

20. Предмет "Обучение грамоте" направлен на осознание обучающимися того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком поможет им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях;

4) важность предмета "Обучение грамоте" определяется необходимостью создания условий для развития четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения, чтения и письма). При изучении предмета работа над развитием навыков чтения и письма проводится в интеграции.

21. Цель учебной программы по предмету "Обучение грамоте" – создание условий для формирования функционально грамотной личности в процессе освоения навыков слушания, говорения, чтения и письма во взаимосвязи с формированием элементарных грамматических представлений.

22. Специфика речевого, когнитивного и эмоционально-волевого развития обучающихся с тяжелыми нарушениями речи (далее – ТНР) вызывает существенные трудности в процессе обучения грамоте. У обучающихся наблюдаются грубые недостатки в произношении и различении звуков, нарушение слоговой структуры даже двусложных слов. Пробелы речевого развития вызывают недостаточную готовность к овладению звуковым анализом и синтезом слов, что приводит к нарушениям формирования процессов чтения и письма, возникновению специфических (дисграфических и грамматических) ошибок, дисграфии и дизорфографии, дислексии. Указанные отклонения в развитии речи обучающихся требуют специальной работы по профилактике возникновения специфических ошибок чтения и письма.

23. Для достижения поставленной цели на уроках обучения грамоте необходимо решать следующие задачи:

1) научить слушать, говорить, читать и писать;

2) формировать правильную читательскую деятельность через умение целенаправленно осмысливать текст;

3) воспитывать интерес к чтению и книге;

4) развивать умение анализировать, сравнивать, обобщать, систематизировать информацию;

5) формировать доброжелательное отношение к окружающим, развивать культуру речи и культуру общения;

6) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;

7) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;

8) развивать коммуникативные умения и навыки: умение слушать и слышать собеседника, готовность вести диалог и признавать возможность существования различных точек зрения; высказывать свою позицию, обосновывая ее;

9) формировать умение планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;

10) определять наиболее эффективные способы достижения результата;

11) формировать умение понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности.

24. Изучение предмета "Обучение грамоте" способствует:

1) освоению навыков чтения и понимания текста; воспитанию интереса к чтению и книге;

2) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;

3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);

4) освоению первоначальных знаний о лексике, грамматике, орфографии и пунктуации русского языка;

5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

25. Учитывая особенности нарушений речи у обучающихся, а также психологическую характеристику процессов овладения чтением и письмом содержание программы в 0 и 1 классах по данному разделу предусматривает специальную работу по их формированию.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

26. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающимся необходимо "научиться учиться" и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

27. Ожидается, что учителя будут воспитывать и развивать эти качества используя:

1) деятельностный подход в обучении и преподавании (на основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);

2) прагматический подход с элементами самоанализа учебной деятельности, когда обучающийся осознает цели обучения и задает себе вопросы: "Что я знаю и умею?", "Что я хочу узнать и уметь делать?", "Для чего мне нужно этому учиться?";

3) развивающее обучение (обучающийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);

4) взаимо-, самообучение, взаимо-, самооценивание обучающихся;

5) коррекционно-развивающее обучение (построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития);

6) организацию индивидуально-дифференцированного обучения (согласно потребностям обучающегося через формирующую оценку), парной, групповой деятельности обучающихся и работы всего класса.

28. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету "Обучение грамоте":

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;

2) технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение;

3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

29. Примеры заданий по слушанию и говорению:

1) артикуляционные, дыхательные и голосовые разминки;

2) звуковой анализ слов для предупреждение акустической дисграфии;

3) восприятие звучащей речи, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

4) отхлопывание ритмического рисунка слова с речевым сопровождением;

5) воспроизведение ритмического рисунка без речевого сопровождения;

6) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

7) составление диалога, принятие точки зрения собеседника;

8) формулирование ответов на основе прослушанного текста;

9) составление рассказов по личным впечатлениям, картинкам, по аналогии с прочитанным;

10) словесное рисование/описание;

11) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть;

12) донесение информации до собеседника и слушателей.

30. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) работа над лексическим значением слова;

2) игры со словами (анаграммы, палиндромы (перевёртыши: шалаш, потоп), нахождение слова в слове);

3) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;

4) использование различных видов чтения (чтение по ролям, ознакомительное чтение, поисковое чтение, комментированное чтение, чтение для нахождения информации, чтение для высказывания точки зрения, чтение с остановками, чтение за диктором);

5) игра "в прятки" (ведущий начинает читать текст с любого места, не с начала, обучающимся необходимо найти место, которое читает ведущий, и следить за чтением);

6) составление карты рассказа.

31. Примеры заданий по письму:

1) анализ буквы с целью выявления составляющих ее элементов;

2) конструирование и переконструирование букв из соответствующих элементов для предупреждения оптической дисграфии;

3) ориентирование в пространстве рабочей строки и межстрочного пространства;

4) освоение зрительно-двигательных образов письменных букв и видов их соединений в слогах, сочетаниях, словах;

5) звукобуквенный анализ слов и анализ предложений с последующей записью;

6) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;

7) списывание слов, предложений, текстов с печатного образца;

8) восстановление деформированного предложения, текста с помощью учителя;

9) письмо под диктовку слогов, слов, предложений.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

32. Оценивание результатов изучения предмета "Обучение грамоте" осуществляется с применением критериального оценивания.

33. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

34. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

35. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

36. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

37. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучение грамоте" составляет:

1) в 0 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году;

2) в 1 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году.

38. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты необходимо укомплектовать соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

39. Оборудование для уроков "Обучение грамоте" составляют: демонстрационный материал (учебные таблицы, схемы, сюжетные и предметные картины, портреты писателей и поэтов), раздаточный дидактический материал. Мебель в классе на легко передвигаться для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и другие активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

40. Содержание учебного предмета:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, письму и формированию навыков слушания, говорения, чтения, письма на основе лексических тем;

2) содержание предмета "Обучение грамоте" направлено на формирование коммуникативно-речевых навыков;

3) обучающиеся 0-класса усваивают звуковой и слоговой состав слова на ограниченном речевом материале;

4) в 0-классе программа предусматривает специальные упражнения по рисованию, штриховке контурных рисунков, складыванию прямоугольных фигур и печатных букв из палочек, развитию умения ориентироваться в пространстве, на листе, определению рабочей строки тетради и подстрочного пространства.

41. Обучение грамоте осуществляется звуковым аналитико-синтетическим методом, складывается из двух взаимосвязанных процессов:

1) обучение первоначальному чтению;

2) обучение письму - и закрепляется работой по развитию речи на основных ее уровнях: звук (звуковая культура), слово (словарная работа), предложение, связное высказывание (текст).

42. В это же время на занятиях внеклассным чтением (1 ч в неделю) у обучающихся формируется интерес к детской книге и самостоятельному чтению. Ведущий метод обучения - метод чтения-рассматривания детских книг.

43. В процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный. Добукварный период начинается с первого класса первой четверти, букварный период начинается в конце первой четверти и заканчивается в третьей четверти. Послебукварный период начинается с четвертой четверти. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель регулирует сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения и выполнения задач каждого периода.

44. Задачи добукварного периода:

1) развитие интереса к учебной деятельности;

2) развитие фонематического слуха;

3) формирование первоначальных понятий о звуке, слоге, ударении, слове, предложении, речи;

4) формирование представления о том, что начало предложения пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка, вопросительный, восклицательный знаки;

5) формирование представлений об ударных/безударных гласных звуках, звонких/глухих, мягких/твердых согласных звуках, слогообразующая роль гласных;

6) формирование умения производить звуковой анализ слов с использованием схем-моделей, делить слова на слоги, находить в слове ударный слог; соотнесение слышимого и произносимого слова со схемой-моделью, отражающей его звуко-слоговую структуру;

7) самостоятельный подбор слов с заданным звуком, нахождение соответствий между произносимыми, (а впоследствии и читаемыми) словами и предъявленными звуко-слоговыми схемами-моделями;

8) развитие мелкой моторики рук (раскрашивание, рисование, штриховка в разных направлениях, обведение по контуру, написание элементов букв);

9) развитие мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

45. Задачи букварного периода:

1) развитие интереса к учебной деятельности;

2) развитие фонематического слуха; совершенствование навыков звукового анализа и синтеза; согласные и гласные звуки и буквы, ознакомление со способами обозначения твердости и мягкости согласных;

3) совершенствование речевого аппарата обучающихся и выработка отчетливого и достаточно громкого правильного произношения слов, слогов, звуков;

4) освоение функций букв алфавита;

5) освоение орфографического чтения; знакомство с нормами орфоэпического чтения; знакомство с правилами гигиены чтения;

6) формирование навыков каллиграфического письма при написании букв, слогов, слов, предложений;

7) развитие устной и письменной речи.

46. В букварном периоде обучающиеся 1 класса на уроках обучения грамоте приступают к знакомству со звуками и буквами, правильно произносимыми большинством обучающихся. Порядок изучения звуков и букв: от правильно произносимых звуков к наиболее трудным по артикуляции, наконец, к мягким согласным, звонким согласным и аффрикатам (а, у, м, о, х, с, п, к, в, т, н, ы, з, л, э, и, ш, р, ж, е, б, д, г, ф, я, ь, ю, е, ч, й, ь, ц, щ). Он является иным, чем в массовой школе.

47. Задачи послебукварного периода:

1) постепенный переход к чтению целыми словами, формирование умения читать "про себя";

2) развитие связной речи (пересказ, рассказывание);

3) развитие навыков письма в соответствии с нормами каллиграфии.

48. Реализация задач развития речи обучающихся с ТНР происходит через слушание, чтение и анализ содержания литературных текстов (доступных для понимания и прочтения), разучивание небольших по объему стихотворений, чистоговорок, пословиц, загадок и определено разделом программы "Внеклассное чтение".

49. Тематика произведений внеклассного чтения определяется по двум направлениям:

- 1) тексты, содержащие максимальное количество изучаемых звуков (букв);
- 2) тексты, связанные с задачами развития личности обучающихся.

50. На внеклассное чтение в подготовительном классе и букварном периоде первого класса выделяется 20-40 минут в неделю. Работа сначала сводится к слушанию, анализу или коллективному заучиванию материала. В конце букварного периода обучающиеся начинают читать тексты самостоятельно и учатся анализировать их под руководством учителя.

51. В послебукварный период первого класса один урок в неделю отводится на самостоятельный урок внеклассного чтения.

52. Слушание и говорение (Развитие устной речи и фонематического слуха):

1) формирование умений слушать речь учителя и обучающихся, аудио/видеозаписи, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Развитие навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, участие в диалоге, инсценирование, ролевые игры), использование слов речевого этикета, расширение словарного запаса на основе лексических тем;

2) развитие артикуляционного аппарата через артикуляционные, голосовые, дыхательные упражнения, заучивание скороговорок, чистоговорок. Разучивание стихотворений, считалок, пословиц, поговорок, загадок;

3) формирование умений строить высказывания в диалогической форме на заданные и интересующие обучающихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и услышанном/прочитанном;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы);

5) рассказывание сказок с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры. Составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прослушанного/прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) значение и смысл слова; расширение словарного запаса.

53. Чтение (Формирование навыков чтения, изучение букв алфавита):

1) определение количества слогов в слове, слов в предложении;

2) слог как минимальная произносительная единица. Звуковое строение слов и слогов. Классификация звуков на гласные и согласные (артикуляционный,

акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твердости/мягкости и по звонкости/глухости. Ударные и безударные слоги. Слабая и сильная позиции для гласных и согласных звуков. Установление соответствия/несоответствия звукового и буквенного состава слова;

3) проведение звукового и звукобуквенного анализа. Различение звука и буквы. Обучение плавному слоговому чтению слов различной структуры с переходом на чтение целыми словами, знакомых одно-двусложных слов, предложений, состоящих из 2-5 слов, и правильному чтению текстов, состоящих из 4-6 предложений. Обучение выборочному чтению небольших отрывков из текстов по вопросам учителя. Наблюдение за интонационной организацией речи (интонация конца, восклицание, вопросительная интонация);

4) наблюдение над значением слова (слова, близкие и противоположные по смыслу).
Общее представление о тексте;

5) норма скорости чтения на конец учебного года:

таблица 1

класс	обычный	со сложной структурой дефекта
1	25 слов и знаков в минуту	15-20 слов и знаков в минуту

6) в I полугодии техника чтения не проводится.

54. Письмо (Формирование навыков письма):

1) подготовка к письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме). Формирование умения ориентироваться на пространстве (рабочая строка, межстрочное пространство, верхняя и нижняя линии рабочей строки, вертикальные наклонные линии) листа в тетради. Рисование, штриховка, обводка. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм;

3) различение букв, обозначающих оппозиционные звуки (с-ш, з-ж, с-ц) для предупреждения возникновения специфических ошибок на письме;

4) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

5) списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста;

6) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении. Заглавная буква в начале предложения.

55. Ознакомление с правилами правописания и применение их на практике:

1) обозначение гласных после шипящих (жи-ши, ча-ща, чу-щу);

2) раздельное написание слов;

3) большая буква в начале предложения, знаки препинания в конце предложения;

4) большая буква в именах собственных;

- 5) перенос слов по слогам без стечения согласных;
- 6) правописание мягкого и твердого знака в словах;
- 7) правописание безударных гласных (изученные двусложные слова);
- 8) правописание звонких и глухих согласных на конце слова (знакомые изученные слова);
- 9) правописание словарных слов.

56. Примечание 1: в программе для удобства использования целей обучения и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели.

57. Навыки речевой деятельности:
таблица 2

№	Виды речевой деятельности	0-1 класс
1	Слушание и говорение	1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)
		1.2 Развитие артикуляционного аппарата
		1.3 Определение темы и основной мысли прослушанного материала
		1.4.Пересказывание прослушанного материала
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм
		1.6 Составление рассказа на заданную тему (графически)
		1.7 Ориентирование в звуковой форме слова
2	Чтение	2.1 Использование видов чтения
		2.2.Определение количества слогов в слове, слов в предложении
		2.3 Звуковое строение слов и слогов
		2.4 Анализирование слогов и слов
		2.5 Формулирование вопросов и ответов
		2.6 Общее представление о тексте. Составление предложений (графически)

3	Письмо	3.1 Умение ориентироваться на пространстве листа рабочей тетради
		3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем
		3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений
		3.4 Письмо под диктовку слогов, слов и предложений
		3.5 Списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста
		3.6 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.7 Соблюдение орфографических норм
		3.8 Соблюдение пунктуационных норм

58. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 3

Навыки	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово; 0.1.1.2 определять количество слов в предложении (с помощью учителя)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово. 1.1.1.2. Определять количество слов в предложении
1.2 Развитие артикуляционного аппарата	0.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции	1.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции; 1.1.2.2 правильно артикулировать звуки
1.3 Определение темы и основной мысли прослушанного материала		1.1.3.1 определять, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
1.4 Пересказывание прослушанного материала		1.1.4.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)

1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения (с помощью учителя)	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
1.6 Составление рассказа на заданную тему (графически)	0.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации (графически)	1.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок (с помощью учителя)
1.7 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.7.1 выделять звуки в слогах, словах (с помощью учителя) 0.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове	1.1.7.1 выделять звуки в слогах, словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие) 1.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове. Правильно воспроизводить звуко-слоговую структуру слов. 1.1.7.3 понимать смысловоразличительную роль звука и ударения 1.1.7.4 понимать функции йотированных букв в слове

2) чтение:
таблица 4

2.1 Использование видов чтения	0.2.1.1 читать схемы слогов/слов 0.2.1.2 использовать плавное слоговое чтение	1.2.1.1 читать схемы слов/предложений 1.2.1.2 использовать основные виды чтения (плавное слоговое, слоговое с переходом на чтение целыми словами)
2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	0.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком; 0.2.2.2. Определение количества слогов в слове, слов в предложении	1.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком; 1.2.2.2. Определение количества слогов в слове, слов в предложении
2.3 Звуковое строение слов и слогов	0.2.3.1.распознавать звуки на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твЎрдости/мягкости и по звонкости/глухости. Ударные и безударные слоги.	1.2.3.1.распознавать звуки на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твЎрдости/мягкости и по звонкости/глухости. Ударные и безударные слоги
2.4 Анализирование слогов и слов	0.2.3.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/ твердости согласных)	1.2.3.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/ твердости согласных); 1.2.3.2 понимать роль ь, ъ знака в слове

2.5 Формулирование вопросов и ответов	0.2.5.1 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (кратко)	1.2.5.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (полные ответы)
2.6 Общее представление о тексте. Составление предложений (графически)	0.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя. Составление предложений (графически) по наводящим вопросам	1.2.6.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя; 1.2.6.2 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение). Составление предложений по наводящим вопросам

3) письмо:

таблица 5

3.1 Умение ориентироваться на пространстве листа рабочей тетради	0.3.1.1 писать простые слова и предложения с помощью рисунков, знаков, схем	1.3.1.1 писать простые слова и предложения с помощью рисунков, знаков, схем
3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	0.3.2.1 составлять звуковую схему слова	1.3.2.1. составлять звуковую схему слова
3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений	0.3.3.1 писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии	1.3.3.1 писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии
3.4 Письмо под диктовку слогов, слов и предложений		1.3.4.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
3.5 Списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста		1.3.5.1. писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.6 Соблюдение графических норм и каллиграфических		1.3.6.1 писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; позиций буквами на письме
		1.3.7.1 списывать/писать слова, написание которых не расходится с произношением (зима, дом, книга), соблюдать правила переноса (с помощью учителя); 1.3.7.2 применять правила правописания: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн-;

3.7 Соблюдение орфографических норм		1.3.7.3 писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя); 1.3.7.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
3.8 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.8.1. ставить знаки препинания в конце схемы предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки	1.3.8.1. ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

59. Долгосрочное планирование отражает цели обучения, базовый словарь, рекомендуемый учебный материал и общее содержание, выраженное в восьми сквозных темах, повторяющихся на каждом году обучения: "Все обо мне", "Моя школа", "Моя семья и друзья", "Мир вокруг нас", "Путешествия", "Традиции и фольклор", "Еда и напитки", "В здоровом теле – здоровый дух!". На каждом году обучения темы попарно распределяются по четырем четвертям:

1) 0 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
	1 четверть	
	1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово 0.1.1.2 определять количество слов в предложении (графически, с помощью учителя)
	1.2 Развитие артикуляционного аппарата	0.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции
	2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	0.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком; 0.2.2.2 определение количества слогов в слове, слов в предложении
	2.3 Звуковое строение слов и слогов.	0.2.3.1 распознавать звуки на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твердости/мягкости и по звонкости/глухости. Ударные и безударные слоги

Все обо мне Моя школа Моя семья и друзья Мир вокруг нас Путешествие Традиции и фольклор Еда и напитки В здоровом теле –здоровый дух!	3.1 Умение ориентироваться на пространстве листа рабочей тетради	0.3.1.1 писать простые слова и предложения с помощью рисунков, знаков, схем
	3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	0.3.2.1 составлять звуковую схему слова
	2 четверть	
	1.2 Развитие артикуляционного аппарата	0.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения (с помощью учителя)
	2.1 Использование видов чтения	0.2.1.1 читать схемы слогов/слов
	2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	0.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком
	2.4 Анализирование слогов и слов	0.2.4.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных)
	3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	0.3.2.1 составлять звуковую схему слова
	3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений	0.3.3.1 писать элементы букв
	3 четверть	
	1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово; 0.1.1.2 определять количество слов в предложении (графически, с помощью учителя)
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения (с помощью учителя)
	1.6 Составление рассказа на заданную тему	0.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации (графически)
	1.7. Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.7.1 выделять звуки в слогах, словах (с помощью учителя) 0.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять

	количество и порядок слогов в слове
2.1 Использование видов чтения	0.2.1.1 читать схемы слогов/слов, слоги и слова
2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	0.2.2.1 Определение количества слогов в слове, слов в предложении
2.3 Звуковое строение слов и слогов	0.2.3.1.распознавать звуки на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твҀрдости/мягкости и по звонкости/глухости. Ударные и безударные слоги
2.5 Формулирование вопросов и ответов	0.2.5.1 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (кратко)
2.6 Общее представление о тексте	0.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя. Составление предложений (графически) по наводящим вопросам
4 четверть	
1.6 Составление рассказа на заданную тему	0.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации (графически)
1.7 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.7.1 выделять звуки в слогах, словах (с помощью учителя) 0.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
2.1 Использование видов чтения	0.2.1.1 читать схемы слогов/слов. Слоги и слова
2.5 Формулирование ответов	0.2.5.1 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (кратко)
2.6 Общее представление о тексте	0.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя. Составление предложений (графически) по наводящим вопросам
3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	0.3.2.1 составлять звуковую схему слова, читать схемы слогов/слов
3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их	

	соединений, слогов, слов, предложений	0.3.3.2. писать элементы букв

2) 1 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
	Добукварный период	
	1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово 1.1.1.2 определять количество слов в предложении
	1.2 Развитие артикуляционного аппарата	1.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции
	1.3 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.3.1 определять, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
	1.4 Пересказывание прослушанного материала	1.1.4.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	1.6 Составление рассказа на заданную тему	1.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок (с помощью учителя)
	1.7 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.7.1 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие) 1.1.7.2 понимать что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
	2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем
	2.6 Общее представление о тексте. Составление предложений (графически)	1.2.6.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя. Составление предложений (графически)

3.1 Умение ориентироваться на пространстве листа рабочей тетради	1.3.1.1 писать простые слова и предложения с помощью рисунков, знаков, схем
3.6 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.6.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки (графически)
Основной (букварный) период	
1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
	1.1.1.2 определять количество слов в предложении
1.2 Развитие артикуляционного аппарата	1.1.2.1 различать органы артикуляции по названиям. Производить координированные движения языком, используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции
	1.1.2.2 правильно артикулировать звуки
1.4 Пересказывание прослушанного материала	1.1.4.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
1.6 Составление рассказа на заданную тему (графически)	1.1.6.1 составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок (с помощью учителя)
1.7 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.7.1 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
	1.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
	1.1.7.3 понимать смысловую различительную роль звука и ударения
2.1 Использование видов чтения	1.2.1.1 читать схемы слов/предложений;
	1.2.1.2 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение

Все обо мне
Моя школа
Моя семья и друзья
Мир вокруг нас
Путешествие
Традиции и фольклор
Еда и напитки.
В здоровом теле –здоровый дух!

	целыми словами, осознанное чтение)
2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении.	1.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении
2.4 Анализирование слогов и слов	1.2.3.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных) 1.2.3.2 понимать роль ь, ь знака в слове
2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (полные ответы)
2.6 Общее представление о тексте	1.2.6.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя 1.2.6.2 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение). Составление предложений по наводящим вопросам 1.2.6.3 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя
2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	1.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком
2.3 Звуковое строение слов и слогов	1.2.3.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных) 1.2.3.2 понимать роль ь, ь знака в слове
3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	1.3.2.1 составлять звуковую схему слова
3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их	1.3.3.1 писать элементы букв, прописные (заглавные) и

соединений, слогов, слов, предложений	строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии
3.4 Письмо под диктовку слогов, слов и предложений	1.3.4.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
3.5 Списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста	1.3.5.1 писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.6 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.6.1 списывать/писать слова, написание которых не расходится с произношением (зима, дом, книга), соблюдать правила переноса (с помощью учителя) 1.3.6.2 применять правила правописания: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- 1.3.6.3 писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя) 1.3.6.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
3.7 Соблюдение орфографических норм	1.3.7.1 применять правила правописания на практике
3.8 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.8.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки
Послебукварный период	
1.1 Умение слушать речь учителя и обучающихся, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
	1.1.1.2 определять количество слов в предложении
1.3 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.3.1 определять, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
1.4 Пересказывание прослушанного материала	1.1.4.1 пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
	1.1.7.1 выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)

1.7 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.7.2 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
	1.1.7.3 понимать смысловоразличительную роль звука и ударения
	1.1.7.4 понимать функции йотированных букв в слове
2.1 Использование видов чтения	1.2.1.2 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
2.2 Определение количества слогов в слове, слов в предложении	1.2.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.2.2 определение количества слогов в слове, слов в предложении
2.3 Звуковое строение слогов и слов	1.2.3.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.3.2 понимать роль ь, ъ знака в слове
2.4 Анализирование слогов и слов	1.2.4.1 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных)
2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного учителем (полные ответы)
2.6 Общее представление о тексте. Составление предложений (графически)	1.2.6.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
	1.2.6.2 распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение). Составление предложений по наводящим вопросам
	1.2.6.3 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя

3.2 Моделирование звукового состава слова и предложения с помощью схем	1.3.2.1 составлять звуковую схему слова
3.3 Письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений	1.3.3.1 писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии;
3.4 Письмо под диктовку слогов, слов и предложений	1.3.4.1 писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
3.5 Списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста	1.3.5.1 писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.6 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.6.1 списывать/писать слова, написание которых не расходится с произношением (зима, дом, книга), соблюдать правила переноса (с помощью учителя) 1.3.6.2 применять правила правописания: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- 1.3.6.3 писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя) 1.3.6.4 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
3.7 Соблюдение орфографических норм	1.3.7.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

60. Примечание:

1) цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности;

2) работа по следующим целям обучения из раздела 3 "Письмо" – 3.1 "Создание текстов разных типов"; 3.2 "Создание текстов разных стилей" – будет проводиться на уроках русского языка во 2-4 классах.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 273-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу

бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 273-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі. Ол шаруашылықтың бар саласын өркендете түсуге себепші күш, халқымыздың мәдени дәрежесін көтерудің, жұртшылықты жаппай отаншылдық рухта тәрбиелеудің құралы, қуатты қаруы.

3. Тіл – халықтың жеңістері мен жетістіктерінің, ұлттық құндылықтары мен өмір сүру салтының көрінісі. Қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде құрметтеу-Қазақстанда тұратын барлық халықтың негізгі міндеті.

4. Білім алушыларға ана тілімізді мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде, мемлекеттік тіл дәрежесі деңгейінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді, сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

5. "Қазақ тілі" пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық үдерістерді, ұлттардың бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді, әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

6. Ұлттың мәдениетінің гүлденуі мен адамдардың тарихи қалыптасқан тұрақты қауымдастығы ретінде ұлттың өзінің болашағы ана тілдің дамуына, оның қоғамдық қызметінің кеңеюімен тығыз байланысты. Сондықтан туған тілге деген сүйіспеншілік бала кезеңнен басталады. Айналаңды танып білу, туған тіліңді білуден басталады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

7. Білім алушылардың сөздік қорын молайту, ана тілін таза, сауатты, мәдениетті, әдепті айта, жаза білетін ұрпақ тәрбиелеу, ауызша және жазбаша тілін дамыту, тілдік

қасиетін жоғалтпай, қоғамдық ортада өз ана тілінде еркін сөйлеуге үйрету. Ұлттық тәрбие, рухани-мәдени құндылықтар, ана тілі және қазақ халқының салт-дәстүрі негізінде сусындаған жеке тұлғаның:

- 1) коммуникативтік дағдысын қалыптастыру;
- 2) сөздік қорын, ауызекі сөйлеу тілін дамыту;
- 3) ана тілімізде сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;
- 4) шығармашылықпен айналысу;
- 5) ана тіліміздің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;

6) қарым-қатынас жасаудың әр алуан түрлерін мақсатты түрде қолдануға, өз ойын зерделеуге, ауызша немесе жазбаша мәтіндерге сүйене отырып, өзіндік пайымдау жасауға үйрету;

- 7) өлеңді мәнерлеп оқуға, мазмұндауға дағдыландыру;
- 8) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;
- 9) оқу сапасын (дұрыс, түсініп, мәнерлеп) жетілдіру;
- 10) талданып отырған мәтіннің сипатын анықтау;
- 11) адамгершілік және эстетикалық құндылықтар жүйесі негіздерін қалыптастыру;
- 12) сауаттылыққа баулу және әдеби тілде сөйлеуді меңгерту;

13) тұлғалық оқырмандық мәдениетін қалыптастыруда ана тілінде ауызша және жазбаша дұрыс сөйлеу, өз ойын анық (тіл байлығын арттыра отырып), баяндау дағдысын қалыптастыру;

14) түрлі мәтіндермен таныстыру арқылы білім алушыларға адамдардың өзара түсінісуі, сыйластық, құрмет сезімдері, адамгершілік қасиеттері, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарай білуі сияқты ізгілікті қасиеттерді қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

8. Білім алушылардың бойында төмендегідей қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолданады:

- 1) оқытудың коммуникативтік тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);
 - 2) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;
 - 3) дамыта оқыту технологиясы (білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);
 - 4) саралап оқыту технологиясы (білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту);
 - 5) деңгейлік оқыту (білім алушылардың қабылдау деңгейіне қарай оқыту).
9. "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:
- 1) өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;
 - 2) шағын топтағы жұмыс (командада), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;

- 3) жеке оқыту, проблемалық оқыту;
- 4) ойын әдісі;
- 5) білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;
- 6) білім алушылардың зерттеушілік белсенділігін қалыптастыру.

10. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарда) "Қазақ тілі" пәнін оқытуда тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) дыбыстарын таза, дұрыс айтуға артикуляциялық жаттығулар жасау;
- 2) мәтінді, өлеңді дауыстап, мәнерлеп, тізбектеп оқу;
- 3) зерттеушілік тәсілдеме (білім алушылар "не білемін?, нені білгім келеді?, нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);
- 4) тақтада сөздің лексикалық мағынасына түсінік беру;
- 5) тақырыптарға байланысты түрлі сергіту жаттығуларын жасау;
- 6) әр білім алушының дыбыстық бұзылуларына байланысты жаңылтпаштар, тақпақтар беру;
- 7) тыңдау-көру материалдарының мазмұнын айту;
- 8) сұраққа толық жауап беру;
- 9) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 10) тыңдалған мәтін бойынша өз ойын айту;
- 11) мәтін құрастыру, мәтінге тақырып тандау, тексеру;
- 12) өз бетінше диалог құру, сол бойынша әңгімелеу;
- 13) мақал-мәтелдердің мағынасын аша білу;
- 14) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу, өз ойын нақты, толық жеткізу;
- 15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау;
- 16) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 17) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау;
- 18) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
- 19) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгерту;
- 20) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 21) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 22) сурет бойынша мәтін құрастыру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

11. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

12. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

13. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

14. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процессін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

15. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

16. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі

1) 2-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

17. "Қазақ тілі" пәні бойынша жазба жұмыс көлеміне қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Жазылым			
	Сөздік диктант	Диктант	Мазмұндама мәтін көлемі	Шығарма
2	5-7 сөз	20-25 сөз	20-30 сөз	20-25 сөз
3	9-12 сөз	35-50 сөз	30-40 сөз	35-40 сөз
4	12-15 сөз	55-70 сөз	50-60 сөз	45-55 сөз

18. "Қазақ тілі" пәнін сапалы, тиімді оқытуда қолайлы жағдай туғызуға қажетті:

1) интерактивті тақта;

2) есту-бейне материалдары;

3) дидактикалық материалдар;

4) шағын және көлемді жеке суретті кітаптар;

5) түсіндірме сөздік;

6) білім алушыларға арналған энциклопедиялар;

7) жас ерекшелігіне сай әдебиеттер, қазақ ауыз әдебиеті материалдары;

8) жас ерекшелігіне сай журналдар;

9) шағын және орта көлемді сюжетті кітаптар;

10) бастауыш мектепке арналған көркем әдебиеттер қоры.

19. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны:

2-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)
		1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну

1	Тыңдалым және айтылым	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну
		1.6 Сөздік қорын толықтыру
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау
		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру
		1.11 Оқыған/тыңдаған материал бойынша ой-пікірін білдіру
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну
		2.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу
3	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
4	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау

20. Бағдарламада оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.1 кодында "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "1" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

21. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

3-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 айтылған мәліметтерді мұқият тыңдау, сөйлемдерді қайталау	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, осыған байланысты сұрақтар қою	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын басқаша өзгертіп айту үшін тыңдау және түсіну
1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 бірнеше сөздерден құралған сөйлемдердің мағынасын түсіну	3.1.2.1 шағын мәтіндердің, әңгімелердің мазмұнын түсіну	4.1.2.1 кейбір бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын анықтап түсіну
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге суреттер салу, тақырыпқа байланысты сұрақтарға жауап беру	3.1.3.1 тыңдаған мәтінді мазмұндау және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру	4.1.3.1 мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру және оқиғаны өздігінше аяқтай білу
1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдаған оқиғаның кейіпкерлерін анықтау	3.1.4.1 тыңдаған материал бойынша кейіпкерлерді (жағымды, жағымсыз) анықтау	4.1.4.1 тыңдаған мәтіндегі негізгі ойды анықтау
1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сипаттап, нақтылып беру	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлерін сипаттау	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды ашатын, нақтылайтын сұрақтар қою
1.6 Сөздік қорын толықтыру	2.1.6.1 сөйлеу барысында қолданылған сөздерді есте сақтау, және оларды қолдану	3.1.6.1 сөйлеу барысында сөздерді тақырыпқа сай, орнымен қолдану	4.1.6.1 әңгімені әсерлі жеткізу үшін сөздердің синонимдерін қолдану
1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сюжетті суретке қарап айтып беру	3.1.7.1 берілген мәтінді өз ойынша аяқтау	4.1.7.1 берілген тақырып бойынша өзінің басынан өткен оқиғасымен байланыстыра білу
1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	2.1.8.1 тілдік нормаларды сақтау, сұхбат не жайында болғанын түсіну	3.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатыса білу, сұхбаттасының ойын түсіну, тіл табыса білу	4.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасының ойын түсіну және оның сөзін ұғыну, өз сөзімен ойын айтып беру
1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.1.9.1 оқыған мәтінді тілдік нормаларды сақтай отырып, баяндап беру	3.1.9.1 оқыған материалды оқиға желісімен, жоспарлап, әсерлі жеткізу	4.1.9.1 берілген материалды өзінің оқиғасымен байланыстыра, салыстыра мазмұндау
	2.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын нақты,	3.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын шынайы	4.1.10.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің жеке

1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру	керекті сөздермен айтып беру	оқиғалармен байлыныстыра жеткізу	көзқарасын білдіру, оның себебін анықтау
1.11 Оқыған/тыңдаған материал бойынша ой-пікірін білдіру	2.1.11.1 оқыған, тыңдаған материал бойынша қысқаша ой-пікірін білдіру	3.1.11.1 тыңдаған/ оқыған оқиға туралы, кейіпкерлер туралы өз көзқарасын білдіру	4.1.11.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын дәлелдермен, түрлі мысалдармен білдіру

2) оқылым:

4-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді мәнерлеп, қатесіз, дауыстап, тізбектеп оқу	3.2.1.1 берілген материалды дауыстап, тізбектеп, мәнерлеп, рөлдерге бөліп оқу	4.2.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, тізбектеп, мәнерлеп, керекті рөлдерді тауып, тыныс белгілеріне байланысты ырғақпен оқу
2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.2.2.1 берілген мәтіндегі сөйлемдердің мағынасын түсіну	3.2.2.1 берілген мәтіннің түйінін түсіну	4.2.2.1 мәтіндегі ойды нақтылау, мазмұнын ашу, түйіндеу
2.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	2.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату	3.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, түсіндіру	4.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме, мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды) ажырату, мән-мағынасын, айтқысы келген ойды түсіндіру, жеткізу
2.4 Сұрақ қоя білу және жауап беру	2.2.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оған жауап беру	3.2.4.1 мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, оларға сәйкес жауап табу	4.2.4.1 мәтін мазмұнын ашатын нақты сұрақтар құрастыру, оларға дәл жауаптар табу, қосымша сұрақтар ойластыру
2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу	3.2.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан керекті ақпараттарды өздігінен іздеу	4.2.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу

3) жазылым:

5-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру	3.3.1.1 көмекші сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу	4.3.1.1 оқиғаларды сурет түрінде ұсыну

3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу, сөйлем құрау	3.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу	4.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдардың мазмұнын жазу
3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	3.3.3.1 өз бетінше сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін ажырата қолдану	4.3.3.1 мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану, және олардың себебін түсіндіру
3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 әріптерді дұрыс, түзу, және әдемі жазу	3.3.4.1 кең жолды дәптерге жазуда қажетті ережелерді сақтау, каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру

4) тілдік нормаларды қолдану:

6-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану	3.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану	4.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
	2.4.1.2 сөйлеу, жазу барысында зат есімнің жалғауларын қолдану	3.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану, олардың ережелерін білу	4.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде ажырата еркін қолдану
	2.4.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану	3.4.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану, және оларды ажырата білу	4.4.1.3 сөйлеу барысында түрлі қимыл-әрекетті білдіретін сөздерді қолдану, және ережелерін білу
	2.4.1.4 сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану	3.4.1.4 сөйлеу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану	4.4.1.4 сөйлеу/жазу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
	2.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру	3.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және күрделі сөйлем құрастыру	4.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін, ережелерін сақтай отырып жай және құрмалас сөйлем құрастыру
	2.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (	3.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін	4.4.1.6 сөйлем түрлерін ажырату, бір түрден

	хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату	ажырату және мысалдар келтіру	екінші түрге айналдыру, себебін білу
4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.2.1 сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту	3.4.2.1 айтылу, жазылу, жалғаулар жалғану барысында өзгеріске ұшырайтын дыбыстарды дұрыс жазу	4.4.2.1 ережеге сәйкес айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу, айту және есте сақтау
	2.4.2.2 сөздерді, сөз тіркестерді, сөйлемдерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу	3.4.2.2 сөйлеу, жазу барысындағы қағидаларды есте сақтау, және оларды дұрыс қолдану	4.4.2.2 сөйлеу, жазу кезінде үндестік заңын ескеру

22. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2 – сынып:

7 - кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 айтылған мәліметтерді мұқият тыңдау, сөйлемдерді қайталау
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 бірнеше сөздерден құралған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге суреттер салу, тақырыпқа байланысты сұрақтарға жауап беру
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	2.1.6.1 сөйлеу барысында қолданылған сөздерді есте сақтау, және оларды қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сюжетті суретке қарап айтып беру
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	2.1.8.1 тілдік нормаларды сақтау, сұхбат не жайында болғанын түсіну
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді мәнерлеп, қатесіз, дауыстап, тізбектеп оқу
		2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.2.2.1 берілген мәтіндегі сөйлемдердің мағынасын түсіну
			2.2.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар

		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			2.4.1.2 сөйлеу, жазу барысында зат есімнің жалғауларын қолдану
			2.4.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
2 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 бірнеше сөздерден құралған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге суреттер салу, тақырыпқа байланысты сұрақтарға жауап беру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сипаттап, нақтылып беру
		1.6 Сөздік қорды толықтыру	2.1.6.1 сөйлеу барысында қолданылған сөздерді есте сақтау, және оларды қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.1.7.1 сюжетті суретке қарап айтып беру
		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын нақты, керекті сөздермен айтып беру
		1.11 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.1.11.1 оқыған, тыңдаған материал бойынша қысқаша ой-пікірін білдіру
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді мәнерлеп, қатесіз, дауыстап, тізбектеп оқу

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Оқылым	2.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	2.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу, сөйлем құрау
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 әріптерді дұрыс, түзу, және әдемі жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			2.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
			2.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.2.2 сөздерді, сөз тіркестерді, сөйлемдерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
3 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 айтылған мәліметтерді мұқият тыңдау, сөйлемдерді қайталау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдаған оқиғаның кейіпкерлерін анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сипаттап, нақтылып беру
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	2.1.8.1 тілдік нормаларды сақтау, сұхбат не жайында болғанын түсіну
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.1.9.1 оқыған мәтінді тілдік нормаларды сақтай отырып, баяндап беру

5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын нақты, керекті сөздермен айтып беру
		1.11 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.1.11.1 оқыған, тыңдаған материал бойынша қысқаша ой-пікірін білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді мәнерлеп, қатесіз, дауыстап, тізбектеп оқу
		2.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.2.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу, сөйлем құрау
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 әріптерді дұрыс, түзу, және әдемі жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.1.2 сөйлеу, жазу барысында зат есімнің жалғауларын қолдану
			2.4.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			2.4.1.4 сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру 2.4.2.2 сөздерді, сөз тіркестерді, сөйлемдерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу

7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 бірнеше сөздерден құралған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге суреттер салу, тақырыпқа байланысты сұрақтарға жауап беру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдалған оқиғаның кейіпкерлерін анықтау
		1.6 Сөздік қорды толықтыру	2.1.6.1 сөйлеу барысында қолданылған сөздерді есте сақтау, және оларды қолдану
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.1.9.1 оқыған мәтінді тілдік нормаларды сақтай отырып, баяндап беру
		1.11 Оқыған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.1.11.1 оқыған, тыңдаған материал бойынша қысқаша ой-пікірін білдіру
	Оқылым	2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.2.2.1 берілген мәтіндегі сөйлемдердің мағынасын түсіну
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.2.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктен, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.3.1.1 тірек сөздер арқылы мәтін құрастыру
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша сөз тіркестерін жазу, сөйлем құрау
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
			2.4.1.2 сөйлеу, жазу барысында зат есімнің жалғауларын қолдану
			2.4.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын;

	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			2.4.1.4 сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.4.2.1 сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту

2) 3 – сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, осыған байланысты сұрақтар қою
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 шағын мәтіндердің, әңгімелердің мазмұнын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтінді мазмұндау және сюжеттің дамуы желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материал бойынша кейіпкерлерді (жағымды, жағымсыз) анықтау
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	3.1.6.1 сөйлеу барысында сөздерді тақырыпқа сай орнымен қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.1.7.1 берілген мәтінді өз ойынша аяқтау
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	3.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатыса білу, сұхбаттасының ойын түсіну, тіл табыса білу
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.1.9.1 оқыған материалды оқиға желісімен жоспарлап, әсерлі жеткізу

1. Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 берілген материалды дауыстап, тізбектеп, мәнерлеп рөлдерге бөліп оқу
		2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.2.2.1 берілген мәтіннің түйінін түсіну
		2.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	3.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, түсіндіру
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 көмекші сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 өз бетінше сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін ажырата қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 заттың атын/сынын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану
			3.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану, олардың ережелерін білу
			3.4.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану, және оларды ажырата білу
			3.4.1.4 сөйлеу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 айтылу, жазылу, жалғаулар жалғану барысында өзгеріске ұшырайтын дыбыстарды дұрыс жазу
			3.4.2.2 сөйлеу, жазу барысындағы

			қағидаларды есте сақтау, және оларды дұрыс қолдану
2 тоқсан			
3. Уақыт 4. Сәулет	Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 шағын мәтіндердің, әңгімелердің мазмұнын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтінді мазмұндау және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлерін сипаттау
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	3.1.6.1 сөйлеу барысында сөздерді тақырыпқа сай, орнымен қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.1.7.1 берілген мәтінді өз ойынша аяқтау
		1.9 Оқылған/тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	3.1.9.1 тыңдаған/ оқыған оқиға туралы, кейіпкерлер туралы өз көзқарасын білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 берілген материалды дауыстап, тізбектеп, мәнерлеп, рөлдерге бөліп оқу
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.2.4.1 мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, оларға сәйкес жауап табу
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.2.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан керекті ақпараттарды өздігінен іздеу
	Жазылым	3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.3.1 өз бетінше сөйлемдердің соңында қойылатын тыныс белгілерін ажырата қолдану
			3.3.4.1 кең жолды дәптерге жазуда қажетті

		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	ережелерді сақтау, каллиграфиялық нормаларды сақтау
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану 3.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және күрделі сөйлем құрастыру 3.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін ажырату және мысалдар келтіру
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 айтылу, жазылу, жалғаулар жалғану барысында өзгеріске ұшырайтын дыбыстарды дұрыс жазу 3.4.2.2 сөйлеу, жазу барысындағы қағидаларды есте сақтау, және оларды дұрыс қолдану
3 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 шағын мәтіндердің, әңгімелердің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материал бойынша кейіпкерлерді (жағымды, жағымсыз) анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлерін сипаттау
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	3.1.6.1 сөйлеу барысында сөздерді тақырыпқа сай, орнымен қолдану
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	3.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатыса білу, сұхбаттасының ойын түсіну, тіл табыса білу
			3.1.9.1 оқыған материалды оқиға

5. Өнер
6. Атақты тұлғалар

Оқылым	1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	желісімен, жоспарлап, әсерлі жеткізу
	1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	3.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын шынайы оқиғалармен байланыстыра жеткізу
	1.11 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	3.1.11.1 тыңдаған/ оқыған оқиға туралы, кейіпкерлер туралы өз көзқарасын білдіру
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 берілген материалды дауыстап, тізбектеп, мәнерлеп, рөлдерге бөліп оқу
	2.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	3.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, түсіндіру
	2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.2.4.1 мәтін бойынша сұрақтар құрастыру, оларға сәйкес жауап табу
	2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.2.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан керекті ақпараттарды өздігінен іздеу
	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 көмекші сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
	3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 кең жолды дәптерге жазуда қажетті ережелерді сақтау, каллиграфиялық нормаларды сақтау
	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану, олардың ережелерін білу
		3.4.1.4 сөйлеу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
		3.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін

	Тілдік нормаларды қолдану		сақтап жай сөйлем және күрделі сөйлем құрастыру
			3.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін ажырату және мысалдар келтіру
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 айтылу, жазылу, жалғаулар жалғану барысында өзгеріске ұшырайтын дыбыстарды дұрыс жазу
			3.4.2.2 сөйлеу, жазу барысындағы қағидаларды есте сақтау, және оларды дұрыс қолдану
4 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 шағын мәтіндердің, әңгімелердің мазмұнын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтінді мазмұндау және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлерін сипаттау
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.1.7.1 берілген мәтінді өз ойынша аяқтау
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.1.9.1 оқыған материалды оқиға желісімен, жоспарлап, әсерлі жеткізу
		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	3.1.10.1 тыңдаған, көрген материалдарын шынайы оқиғалармен байлыныстыра жеткізу
	Оқылым	2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.2.2.1 берілген мәтіннің түйінін түсіну
		2.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	3.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, түсіндіру
			3.2.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Жазылым	2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	керекті ақпараттарды өздігінен іздеу
		3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.3.1.1 көмекші сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 кең жолды дәптерге жазуда қажетті ережелерді сақтау, каллиграфиялық нормаларды сақтау
		4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
			3.4.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану, және оларды ажырата білу
			3.4.1.4 сөйлеу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
			3.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және күрделі сөйлем құрастыру
			3.4.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату және құрастыру
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.4.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс айту және жазу
			3.4.2.2 сөйлеу, жазу барысындағы қағидаларды есте сақтау, және оларды дұрыс қолдану

3) 4 – сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалым және айтылым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын басқаша өзгертіп айту үшін тыңдау және түсіну
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 кейбір бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын анықтап түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материалдағы негізгі ойды анықтау
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	4.1.6.1 әңгімені әсерлі жеткізу үшін сөздердің синонимдерін қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.1 берілген тақырып бойынша өзінің басынан өткен оқиғасымен байланыстыра білу
		1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	4.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасының ойын түсіну және оның сөзін ұғыну, өз сөзімен ойын айтып беру
		1.9 Оқылған/тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	4.1.9.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын дәлелдермен, түрлі мысалдармен білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, тізбектеп, мәнерлеп, керекті рөлдерді тауып, тыныс белгілеріне байланысты ырғақпен оқу
		2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.2.2.1 мәтіндегі ойды нақтылау, мазмұнын ашу, түйіндеу
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.2.4.1 мәтін мазмұнын ашатын нақты сұрақтар құрастыру, оларға дәл жауаптар табу, қосымша сұрақтар ойластыру

	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.3.1.1 оқиғаларды сурет түрінде ұсыну
		3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану, және олардың себебін түсіндіру
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.4.1.3 сөйлеу барысында түрлі қимыл-әрекетті білдіретін сөздерді қолдану, және ережелерін білу
			4.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін, ережелерін сақтай отырып жай және құрмалас сөйлем құрастыру
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 ережеге сәйкес айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу, айту және есте сақтау
	2 тоқсан		
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 кейбір бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын анықтап түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру және оқиғаны өздігінше аяқтай білу
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды ашатын, нақтылайтын сұрақтар қою
		1.6 Сөздік қорды толықтыру	4.1.6.1 әңгімені әсерлі жеткізу үшін сөздердің синонимдерін қолдану

3. Мәдени мұра
4. Мамандықтар әлемі

Тыңдалым және айтылым	1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.1 берілген тақырып бойынша өзінің басынан өткен оқиғасымен байланыстыра білу
	1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасының ойын түсіну және оның сөзін ұғыну, өз сөзімен ойын айтып беру
	1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.1.10.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің жеке көзқарасын білдіру, оның себебін анықтау
	1.11 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.1.11.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын дәлелдермен, түрлі мысалдармен білдіру
Оқылым	2.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау	4.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме, мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды) ажырату, мән-мағынасын, айтқысы келген ойды түсіндіру, жеткізу
	2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.2.4.1 мәтін мазмұнын ашатын нақты сұрақтар құрастыру, оларға дәл жауаптар табу, қосымша сұрақтар ойластыру
	2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.2.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
Жазылым	3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдардың мазмұнын жазу
	3.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.3.1 мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану, және олардың себебін түсіндіру
		4.4.1.1 заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін

Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
		4.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде ажырата еркін қолдану
		4.4.1.4 сөйлеу/жазу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
		4.4.1.6 сөйлем түрлерін ажырату, бір түрден екінші түрге айналдыру, себебін білу
	4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.2 сөйлеу, жазу кезінде үндестік заңын ескеру
3 тоқсан		
Тыңдалым және айтылым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 кейбір бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын анықтап түсіну
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 кейбір бейтаныс сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын анықтап түсіну
	1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды ашатын, нақтылайтын сұрақтар қою
	1.8 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	4.1.8.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасының ойын түсіну және оның сөзін ұғыну, өз сөзімен ойын айтып беру
	1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.1.9.1 берілген материалды өзінің оқиғасымен байланыстыра, салыстыра мазмұндау
		4.1.10.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы

5. Табиғи құбылыстар
6. Қоршаған ортаны
қорғау

		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	оқиғаларға өзінің жеке көзқарасын білдіру, оның себебін анықтау
		1.11 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.1.11.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын дәлелдермен, түрлі мысалдармен білдіру
	Оқылым	2.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.2.2.1 мәтіндегі ойды нақтылау, мазмұнын ашу, түйіндеу
		2.3 Мәтіннің жанры мен түрлерін анықтау	4.2.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме, мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды) ажырату, мән-мағынасын, айтқысы келген ойды түсіндіру, жеткізу
		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.2.4.1 мәтін мазмұнын ашатын нақты сұрақтар құрастыру, оларға дәл жауаптар табу, қосымша сұрақтар ойластыру
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.2.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.3.1.1 оқиғаларды сурет түрінде ұсыну
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдардың мазмұнын жазу
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде ажырата еркін қолдану
			4.4.1.4 сөйлеу/жазу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
			4.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін, ережелерін сақтай

			отырып жай және құрмалас сөйлем құрастыру
			4.4.1.6 сөйлем түрлерін ажырату, бір түрден екінші түрге айналдыру, себебін білу
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.2 сөйлеу, жазу кезінде үндестік заңын ескеру
4 тоқсан			
7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру және оқиғаны өздігінше аяқтай білу
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған мәтіндегі негізгі ойды анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды ашатын, нақтылайтын сұрақтар қою
		1.6 Сөздік қорын толықтыру	4.1.6.1 әңгімені әсерлі жеткізу үшін сөздердің синонимдерін қолдану
		1.7 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.1.7.1 берілген тақырып бойынша өзінің басынан өткен оқиғасымен байланыстыра білу
		1.9 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.1.9.1 берілген материалды өзінің оқиғасымен байланыстыра, салыстыра мазмұндау
		1.10 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.1.10.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің жеке көзқарасын білдіру, оның себебін анықтау
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, тізбектеп, мәнерлеп, керекті рөлдерді тауып, тыныс белгілеріне байланысты ырғақпен оқу
			4.2.4.1 мәтін мазмұнын ашатын нақты сұрақтар құрастыру, оларға дәл

		2.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	жауаптар табу, қосымша сұрақтар ойластыру
		2.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.2.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
	Жазылым	3.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.3.1.1 оқиғаларды сурет түрінде ұсыну
		3.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.3.2.1 оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдардың мазмұнын жазу
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру
	Тілдік нормаларды қолдану	4.1 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.1.2 зат есімнің жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде ажырата еркін қолдану
			4.4.1.4 сөйлеу/жазу барысында жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды қолдану
			4.4.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін, ережелерін сақтай отырып жай және құрмалас сөйлем құрастыру
			4.4.1.6 сөйлем түрлерін ажырату, бір түрден екінші түрге айналдыру, себебін білу
		4.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.4.2.1 ережеге сәйкес айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу, айту және есте сақтау
			4.4.2.2 сөйлеу, жазу кезінде үндестік заңын ескеру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 274-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 274-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые

позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки / условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности обучающихся на трех языках (казахском, русском и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета - обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

12. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

13. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: применение полученных знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, применение различных способов коммуникации, использование информационно-коммуникационных технологий, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений.

14. Развитие личностных качеств в единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни".

15. Актуальность разработки программы объясняется особыми образовательными потребностями обучающихся с тяжелыми нарушениями речи. Общее недоразвитие речи у обучающихся с тяжелыми нарушениями речи проявляется в позднем ее развитии и характеризуется недоразвитием всех компонентов речи, касающимся как смысловой, так и звуковой ее сторон. Затруднения в практическом овладении грамматическими закономерностями языка ограничивают понимание устной речи и читаемого текста, многие грамматические формы и категории недостаточно различаются обучающимися. Наблюдаются грубые недостатки в произношении звуков и слоговой структуры даже двусложных слов. Отсюда недостаточная готовность к овладению звуковым анализом и синтезом слов, что приводит в процессе обучения к специфическим (дисграфическим) ошибкам. Указанные отклонения в развитии речи обучающихся требуют специальной работы по их преодолению. Кроме того, от успешного усвоения родного языка во многом зависит и успеваемость обучающихся по всем другим предметам.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Русский язык"

16. Предмет "Русский язык" относится к образовательной области важнейших учебных предметов. Роль предмета обусловлена значимостью русского языка как средства межнационального общения в Республике Казахстан, как средства познания и обучения в коррекционной школе.

17. Цели, задачи и содержание предмета "Русский язык" в начальной школе определяются образовательной областью "Язык и литература" Государственного общеобязательного стандарта образования.

18. Цель учебной программы по предмету "Русский язык" – заложить основу формирования функциональной грамотности, обеспечить развитие всех видов речевой деятельности: слушания, говорения, чтения, письма, а также навыков правильного, грамотного письма как показателя культуры человека.

19. Для достижения поставленной цели на уроках русского языка необходимо решать следующие задачи:

- 1) формировать и развивать виды речевой деятельности (чтение, письмо, говорение, слушание);
- 2) систематизировать знания о языке как основы речевой деятельности;
- 3) развивать навык каллиграфического и грамотного письма;
- 4) усвоение базовыми знаниями начального курса русского языка;
- 5) формировать навыки правильного использования языковых средств в речевой деятельности, в связной речи;
- 6) развивать коммуникативные умения и навыки через умение слушать, готовность вести диалог и признавать возможность существования разных точек зрения, высказывать свою позицию;
- 7) профилактика и коррекция нарушений устной и письменной речи у обучающихся с тяжёлыми нарушениями речи;
- 8) развивать навыки анализа, сравнения, сопоставления фактов языка, умение делать самостоятельные выводы;
- 9) развивать познавательную активность, творческие способности;
- 10) формировать навыки работы с учебными, научно - познавательными текстами, словарями и другой информационной литературой;
- 11) приобщать к культурному наследию народов Республики Казахстан, к общечеловеческим ценностям.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научаться учиться" и станут самостоятельными, мотивированными, заинтересованными и интеллектуально развитыми личностями.

21. Для улучшения и усиления образовательных результатов следует использовать и реализовывать следующие подходы:

- 1) коммуникативно-деятельностный подход (цель обучения связана с обеспечением максимального приближения учебного процесса к реальному процессу общения); такой подход применяется исходя из главной цели социализации обучающихся;
- 2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);
- 3) индивидуально-дифференцированное обучение, в ходе которого процесс обучения происходит с учётом особых образовательных потребностей обучающихся на основе дифференцированной диагностики;
- 4) ценностно-ориентированный подход, когда организация учебной деятельности, её планирование осуществляется с позиции определённых ценностей;
- 5) системно-деятельностный подход, когда в процессе обучения предмету "Русский язык и литература" обучающиеся активно включаются в процесс познания;

6) развивающее обучение, когда обучающийся овладевает способами действий, учится планировать свою учебную деятельность и управлять ею;

7) коррекционная направленность в обучении, обусловленная учётом механизма и структуры нарушений речи, целенаправленная и систематическая работа по коррекции недостатков речевого развития.

22. При обучении предмету "Русский язык" используются современные технологии, стратегии и методы.

23. Стратегии: критическая, экспериментальная, самоуправляемая, коммуникативная.

24. Технологии: работа в команде, модульное обучение, ролевые и деловые игры.

25. Методы: наряду с основными методами дидактики (наглядные, словесные и практические) используется индивидуальное обучение, проектный метод, проблемное обучение, обучение на основе опыта.

26. Следует обратить внимание на постановку конкретных и чётких целей обучения и, соответственно, критериев учебных достижений для измерения успешности и планирования следующих шагов в обучении.

27. Развитие коммуникативных навыков обучающихся. Одной из целей учебной программы является социальная адаптация обучающихся, способных эффективно взаимодействовать в разных сообществах. Для достижения этой цели следует развивать коммуникативные навыки через создание благоприятной речевой среды и развитие разных видов речевой деятельности. Коммуникативная направленность планируется на каждом уроке: объяснить, аргументировать свой ответ, доказать, прокомментировать, вступить в диалог.

28. Примеры заданий по слушанию и говорению в содержании предмета "Русский язык":

1) упражнения для развития артикуляционного аппарата;

2) воспроизведение звуко-слоговой структуры слов;

3) выявление информации из прослушанного текста после целевой установки;

4) дискуссии на знакомые темы;

5) составление диалогов с отработанными словами, словосочетаниями, принятие точки зрения собеседника;

6) составление устных высказываний на основе прослушанного текста, мультфильма, личных впечатлений и наблюдений;

7) составление вопросов для интервью;

8) словесное описание хорошо знакомых предметов по вопросам учителя, по опорным схемам;

9) составление пересказа услышанного краткого рассказа или сказки после предварительной беседы по содержанию текста;

10) аргументирование, доказательства по предложенным схемам;

11) заучивание наизусть и выразительное воспроизведение стихотворений, загадок, пословиц, скороговорок, потешек;

12) ролевые игры.

29. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) обогащение, уточнение и активизация словаря обучающихся;

2) игры со словами: анаграммы, перевёртыши, нахождение слова в слове, ребусы, шарады, кроссворды, "превращения" слов;

3) использование различных видов чтения (чтение про себя, чтение по ролям, ознакомительное чтение, поисковое чтение, просмотровое чтение комментированное чтение, чтение для нахождения информации, чтение за диктором, чтение для высказывания точки зрения, чтение с остановками;

4) прогнозирование событий по иллюстрации, по началу текста, по заголовку;

5) игра "в прятки";

6) составление схемы, карты рассказа;

7) составление кластера;

8) составление отзыва о прочитанном произведении.

30. Примеры заданий по письму:

1) предоставление информации в форме рисунков, схем, графических изображений и диаграмм;

2) восстановление деформированного предложения, текста, с целью усвоения их основных признаков, смысловой целостности и связности;

3) составление короткого письма, написание поздравления, приглашения;

4) составление текста-описания, повествования по схемам, по картинкам, по опорным словам и словосочетаниям, по предложенному плану;

5) письмо по памяти;

6) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;

7) редактирование собственных текстов с помощью учителя;

8) составление вопросов для интервью;

9) написание небольшого эссе, отзыва на предложенную тему.

31. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) включает в себя применение технологий для обучения, досуга и коммуникации;

2) обучающиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, обработки информации, обмена информацией и идеями.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

32. Оценивание результатов изучения предмета "Русский язык" осуществляется с применением критериального оценивания, выполняющего обучающие, контролирующие, развивающие, диагностические и мотивационные функции.

33. Критериальное оценивание основано на сравнении учебных достижений обучающихся с коллективно выработанными, известными всем участникам процесса критериями, соответствующими целям и содержанию образования. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

34. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

35. Формативное оценивание - определение текущего уровня усвоения знаний и навыков в процессе повседневной работы на уроке или дома, осуществление оперативной взаимосвязи между обучающим и учителем в процессе обучения.

36. Суммативное оценивание - определение уровня сформированности знаний и учебных навыков при завершении изучения блока учебной информации или при завершении определенного уровня обучения. Используется для выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

37. Особенностью оценивания является снижение норм суммативного оценивания с учетом специфических ошибок, связанных с речевым недоразвитием обучающихся, а также допустимость совместного со взрослым выполнения диагностических заданий для обучающихся со сложной структурой дефекта.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Русский язык"

38. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты необходимо укомплектовать соответствующим школьным оборудованием и мобильной мебелью с учетом санитарно-гигиенических норм.

39. Содержание программы организует и направляет работу учителя на совершенствование культуры речи младших обучающихся (четкое артикулирование звуков, правильное произношение слов, развитие дикции), на предупреждение и коррекцию дисграфии, профилактику дизорфографии, на овладение навыками орфографически правильного письма. Адаптация основной учебной программы по предмету "Русский язык" имеет свою специфику, которая выражается, во-первых, в увеличении учебной недельной нагрузки.

40. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) во 2 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

41. Во- вторых, в снижении объема учебного и речевого материала (словарных диктантов, промежуточных, итоговых контрольных работ) в зависимости от речевого и познавательного уровня обучающихся.

42. Объем материала для диктанта по классам:

таблица 1

Класс	Средний уровень	Низкий уровень
2	50-60	40-45
3	65-70	50-55
4	75-80	55-60

43. Объем текстов для изложений

таблица 2

Класс	Средний уровень	Низкий уровень
2	25-35 слов	-----
3	35-45 слов	20-30 слов
4	55-65 слов	30-40 слов

44. Количество контрольных работ по классам

таблица 3

Виды работ	2 класс	3 класс	4 класс
Диктант	8	8	8
Сочинение	2	2	2
Изложение	4	4	4

45. Примерное количество слов для словарных диктантов

таблица 4

Класс	Средний уровень	Низкий уровень
2	8-10	4-6
3	10-12	6-8
4	12-15	8-10

46. Содержание предмета "Русский язык" построено с учетом системы целей и состоит из основных разделов русского языка для каждого класса.

47. Содержание программы и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Русский язык" расписаны по сквозным темам и разделам обучения.

48. Разделы обучения разбиты на подразделы, которые содержат в себе структурные компоненты видов речевой деятельности.

49. Каждый подраздел содержит планируемые результаты по теме. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся согласно разработанным критериям.

1) раздел "Слушание и говорение" направлен на формирование умений слушать речь учителя, обучающихся, аудиозаписи и понимать смысл услышанного, направлен

на формирование умений выражать свои мысли и передавать информацию в устной форме;

2) раздел "Чтение" направлен на понимание информации в прочитанном тексте, развитие умения извлекать информацию и пользоваться ею;

3) раздел "Письмо" направлен на передачу информации в письменной форме.

50. Содержание программы:

таблица 5

2 класс	
1 четверть	
Все обо мне	Повторение изученного в 1 классе Речь. Устная и письменная. Владение речью, качествами речи: ясность, точность, выразительность, правильность. Использование слов речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание. Слово. Деление слов на слоги. Словообразующая роль гласных звуков. Деление слов на слоги. Ударные и безударные слоги. Обогащение словарного запаса. Предложение. Составление предложений. Практическое применение правил написания (точка в конце предложения, большая буква в начале предложения). Понятие о тексте.
Моя семья и друзья	Фонетика и графика. Звуки и буквы. Гласные звуки, их обозначение буквами. Различение звуков в речи, их правильное произношение и обозначение буквами: гласные и согласные. Ударение, его смысловоразличительная функция. Постановка ударения в словах, их правильное произношение в соответствии со знаком ударения Двойная роль букв е, Ё, ю, я. Правописание слов с буквами е, Ё, ю, я, звукобуквенный анализ слов с этими буквами. Согласные звуки, их обозначение буквами. Парные глухие и звонкие согласные. Произношение и правописание звонких и глухих согласных на конце слова, применение способа их проверки ТвЎрдые и мягкие согласные. Обозначение мягкости согласного в слове буквами Е, Ё, И, Ю, Я и мягким знаком (Ь). Слог и правила переноса. Правила переноса слов с буквами Ё и Ь, с двойными согласными. Правописание слов с разделительным мягким знаком (Ь). Нахождение в слове безударных гласных, проверяемых и не проверяемых ударением. Применение способа проверки безударных гласных. (изменение формы слова). Правописание слов с

	сочетаниями ЖИ - ШИ, ЧА - ЩА ЧУ-ЩУ. Правописание слов с -чк-, -чн-, -щн-. Правописание ь знака в конце и середине слова. Алфавит. Практическое применение алфавита. Звуко-буквенный разбор слов. Диктант, изложение по вопросам.
Слова для запоминания произношения, правописания. Класс, пенал, жайляу, Родина, Астана, Алматы, Казахстан, казахский язык, город, ветер, машина, сорока, народ, работа, медведь, заяц, капуста, мороз, ветер, вдруг, ножи, часы, щука, маяк, вдруг, русский язык, ворона, только, воробей, весело, класс, каллиграфия, суббота, деревня, сапог, флаг, тетрадь, завод, платок, быстро, моросит.	
2 четверть	
Моя школа	Алфавит. Алфавитное название букв. Знакомство с толковыми словарями. Состав слова. Общее понятие о составе слова. Окончание (звуковое). Родственные слова. Корень слова. Подбор однокоренных слов. Приставка. Суффикс. Нахождение в слове приставки, суффикса, окончания. Разбор слова по составу (в пределах минимума); графическое обозначение значимых частей слова. Изменение окончаний для связи слов в предложении.
Мой родной край	Правописание. Нахождение в корне слова безударных гласных, их произношение, обозначение буквами и проверка безударных гласных способом подбора однокоренных слов. Нахождение на конце и в середине корня слова перед согласными парных глухих и звонких согласных, их произношение, применение способа проверки парных согласных. Произношение и правописание слов с приставками, не изменяющимися на письме (с, по, об, от, за, в, во, за, пере). Сравнение правописания приставки и предлога. Нахождение и употребление в речи слов с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-.
Слова для запоминания произношения, правописания. Лучше, лопата, молоко, скоро, посуда, урожай, ягода, дежурный, береза, хорошо	
3 четверть	
В здоровом теле- здоровый дух!	Разбор слов по составу. Разделительный твердый знак Ъ. Перенос слов с Ъ. Морфология. Понятие о частях речи. Понятие об имени существительном. Имя существительное (общее грамматическое значение, вопросы кто? что?) Нахождение существительных по значению и вопросам кто? и что? Одушевленное и неодушевленное имя существительное. Определение существительных одушевленных и неодушевленных, их употребление в речи.

	Собственные имена существительные. Письмо собственных имен существительных (клички животных, имена и фамилии людей, географические названия) с большой буквы.
Традиции и фольклор	Род имен существительных (мужской, женский, средний род). Определение рода имен существительных, употребление форм рода существительных в речи. Правописание Ъ на конце слов женского рода после шипящих. Единственное и множественное число имен существительных. Определение числа имен существительных, употребление в речи форм единственного и множественного числа имен существительных. Правописание существительных с предлогами. Понятие об имени прилагательном. Имя прилагательное (общее грамматическое значение, вопросы какой? Какая? Какое? Какие?) Нахождение прилагательного по значению и вопросам. Род имен прилагательных. Изменение прилагательного по родам, употребление прилагательных мужского, женского и среднего рода в речи. Установление связи прилагательного с существительным. Изменение имен прилагательных по числам. Употребление в речи имен прилагательных, близких и противоположных по значению. Использование имен прилагательных при описании предмета, животного. Изложение, сочинение-описание природы, животного. Понятие о глаголе. Глагол (общее грамматическое значение и вопросы что делать? Нахождение глагола по значению и вопросам. Определение глаголов в тексте. Число глаголов. Изменение глагола по числам, употребление в речи глаголов единственного и множественного числа. Употребление в речи глаголов, близких и противоположных по значению. Использование глаголов в повествовании (рассказе). Понятие о предлоге. Нахождение предлога в предложении и его графическое обозначение. Раздельное написание предлога со словом. Связь слов в предложении с помощью предлога. Сопоставительный анализ правописания предлогов и приставок.
Слова для запоминания произношения, правописания. Одежда, коньки, пальто, лисица, учитель, обучающийся.	
4 четверть	
	Синтаксис Понятие о словосочетании. Предложение. Предложение и его виды по цели высказывания (повествовательные, вопросительные, побудительные), по интонации (невосклицательные и восклицательные). Составление и различение предложений по цели высказывания и интонации. Написание предложений, их произношение,

Окружающая среда	постановка знаков препинания в конце повествовательного, вопросительного и восклицательного предложения. Главные члены предложения (подлежащее и сказуемое), их графическое обозначение. Разбор предложений по членам. Второстепенные члены (общее понятие). Лексика. Лексическое значение слова. Многозначные слова. Прямое и переносное значение слов. Синонимы и омонимы. Антонимы. Текст Понятие о тексте. Тема текста. Заголовок текста. Озаглавливание текста в соответствии с темой. Текст – описание (природы, животного). Текст-повествование. Структурные части текста: начало, основная часть, концовка. Определение темы текста. Деление текста на смысловые части. Составление плана текста. Нахождение ключевых (опорных) слов в тексте. Составление текста по опорным словам, по картине. Составление текста-описания животного и природы.
Путешествия	Культура речи. Речевой этикет. Риторика. Повторение изученного во втором классе
Слова для запоминания произношения, правописания. Ромашка, тетрадь, дежурный, работа, ребята, деревня, девочка.	
3 класс	
1 четверть	
Живая природа	Повторение изученного во 2 классе. Предложение. Определение границ предложения, расстановка знаков препинания в конце предложения. Установление связи слов в предложении. Главные и второстепенные члены предложения. Написание предложений: большая буква в начале предложения. Правописание имен, фамилий людей, кличек животных, географических названий. Звуки, их обозначение буквами. Звуко-буквенный разбор слов. Различение безударных и ударных гласных, проверка безударных гласных. Нахождение в слове глухих и звонких согласных, их правописание и проверка. Распознавание и правильное произношение твёрдых и мягких согласных, обозначение мягкости согласных на письме. Письмо слов с разделительным Ь. Правописание сочетаний жи-ши, ча-ща, чу-щу, чк, чн, щн; двойных согласных в слове. Перенос слов. Сочинение по опорным словам. Слово и его значение. Общее понятие о лексическом значении слова. Распознавание и употребление слов, называющих предметы, признаки, действия. Составление тематических групп слов. Синонимы. Антонимы. Толковый словарь (общее понятие о его назначении). Подбор синонимов и антонимов, их употребление в речи. Использование толкового словаря для раскрытия значения слов.

Что такое хорошо, что такое плохо?	Состав слова. Определение состава слова. Графическое обозначение значимых частей слова. Выделение окончания; способы определения окончания. Окончание и основа слова. Нулевое окончание. Роль окончания в предложении. Выделение основы слова. корень слова. Родственные слова. Подбор однокоренных слов. Правописание слов с удвоенными согласными в корне слова. Перенос слов с двойными согласными. Правописание слов с непроизносимой согласной в корне. Проверка безударных гласных с помощью формы слова (единственное и множественное число) и однокоренных слов. Разбор слова по составу. Чередование звуков. Словообразование. Образование слов с помощью приставок, не изменяющихся на письме: с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-. Гласные и согласные в приставках. Суффиксы, их значение для образования слов. . Образование слов с помощью суффиксов –еньк, -оньк, -юшк, -ушк, -ик, -ек; - Ынок-, -онок-; определение значения суффиксов в слове, их правописание. Правописание суффиксов ек, ок, очк, ечк, оных, еньк, ушк, юшк, ышк. Сложные слова. Правописание сложных слов с соединительными гласными -о, е.
Слова для запоминания произношения, правописания. Погода, сирень, север, четверг, километр, ураган, солдат, прийти, вер-блюд, завтрак, коллектив, коллекция, шоссе, иней, трактор.	
2 четверть	
Время	Имя существительное: Общее грамматическое значение имен существительных, вопросы, роль в предложении (подлежащее, второстепенный член предложения). Распознавание существительных по значению, вопросам, роли в предложении. Грамматические признаки имени существительного: род, число, падеж существительных. Определение рода существительных по значению и окончанию (звуковое и нулевое окончание): женский род – окончание – а, -я, нулевое окончание; мужской род – нулевое окончание, средний род – окончание -о-, -е. Правописание имен существительных женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч).
Архитектура	Изменение существительных по числам. Падежи существительного, падежные вопросы. Распознавание падежей имени существительного по вопросам, значению, предлогам. Родительный и винительный падежи существительного 1-го и 2-го склонений. Правописание безударных окончаний имен существительных в творительном падеже.

	Правописание –о, -е после шипящих и -ц- в окончаниях существительных.
Слова для запоминания произношения, правописания. Рисунок, отечество, отчизна, Астана, дорога, Казахстан, помидор, картофель, земляника, песок.	
3 четверть	
Искусство	Имя существительное. Три склонения имѸн существительных. Правописание безударных падежных окончаний существительных 1,2,3 склонения. Употребление в речи существительных – синонимов и антонимов. Имя прилагательное как часть речи. Нахождение имен прилагательных по значению, вопросам, роли в предложении. Изменение имен прилагательных по числам, родам при сочетании с именем существительным. Склонение имен прилагательных . Правописание падежных окончаний имен прилагательных. Синтаксическая роль имени прилагательного в предложении (определение). Использование имен прилагательных в тексте-описании (природы, животного). Подбор и употребление в речи прилагательных-синонимов и антонимов.
Выдающиеся личности	Понятие о местоимении. Личные местоимения 1, 2, 3 лица единственного и множественного числа. Использование личных местоимений в устной и письменной речи. Правописание местоимений. Роль местоимений в предложении. Глагол. Общее грамматическое значение глагола, вопросы, роль в предложении (сказуемое). Нахождение и употребление глагола в речи по значению, вопросам, роли в предложении. Написание неопределенной формы глагола. Изменение глагола по временам. Изменение глагола настоящего времени по лицам и числам. Изменение глагола прошедшего времени по родам. Употребление глагола будущего времени (простая и сложная форма глагола). Написание глаголов с частицей НЕ
Слова для запоминания произношения, правописания. Чувство, метро, лагерь, корзина, рождество, морковь, великий, вагон, пшеница, герой, добыча, молоток, горох, комната, квартира, чабан, обед, ужин, традиция, улица, магазин, трамвай, приятный, одиннадцать, километр, кровать, Байконур, космос, ракета, картина	
4 четверть	
	Синтаксис. Словосочетание и предложение (общее понятие). Главное и зависимое слово в словосочетании. Главные и второстепенные члены предложения (определение, дополнение, обстоятельство). Составление и употребление в речи словосочетаний и предложений. Определение в словосочетании главного и зависимого слова. Разбор предложений по членам. Распространение предложений второстепенными членами.

Вода – источник жизни	Текст. Развитие связной письменной и устной речи. Предложение и текст. Нахождение текста по признаку связности и целостности. Определение темы и основной мысли текста. Типы текста: описание и повествование. Структура текста: начало, основная часть, концовка; Нахождение в тексте-описании прилагательных. Нахождение в тексте-повествовании глаголов. Деление текста на части. Составление плана текста.
Культура отдыха. Праздники.	Повторение изученного за 3 класс повторение основных тем, разделов "Звуки и буквы", "Слово и его значение", "Слово и его состав". "Части речи", "Предложение".
Слова для запоминания произношения, правописания.	
Малина, месяц, топор, менеджер, плеер, видеокассета, фермер, Наурыз, дискета, батыр.	
4 класс	
1 четверть	
Моя Родина- Казахстан	Повторение изученного за 3 класс: Обобщение сведений о слове, предложении, тексте. Предложения по цели высказывания и по интонации. Обобщение сведений: части речи (имя существительное, имя прилагательное, глагол, местоимение, предлог). Правописание безударных гласных в корне слова, проверяемых и не проверяемых ударением. Правописание парных согласных в конце и середине слова перед согласными, способы их проверки. Правописание приставок и предлогов (сопоставление). Разбор по составу слова: окончание, основа, корень, суффикс, приставка. . Лексика. Лексическое значение многозначного слова. Определение лексического значения слова (прямого и переносного). Составление предложений со словами в прямом и переносном значении. Использование толкового словаря при работе над значением слова. Нахождение и подбор устаревших и новых слов; синонимов и антонимов разных частей речи, их использование в тексте. Сочинение по опорным словам или данному началу. Изложение по плану.
Ценности	Части речи. Имя существительное. Обобщение сведений об имени существительном, изученных в 3 классе: общее значение, вопросы, грамматические признаки (род, число, падеж). Роль существительного в предложении. Три типа склонения имен существительных. Неизменяемые имена существительные. Определение и различение падежей: именительный и винительный, винительный и родительный, винительный и предложный.

Слова для запоминания произношения, правописания. Айтыс, искусство, вокзал, газета, корабль, около, сегодня, багаж, хозяйство, пятница, двадцать, батон, метро, понедельник, салют, справа, желание, издалека, директор, горизонт, одиннадцать, килограмм.	
2 четверть	
Культурное наследие	Правописание падежных окончаний существительных 1 склонения. Правописание падежных окончаний существительных 2 склонения . Правописание падежных окончаний существительных 3 склонения. Окончания – е и – и в именах существительных 1, 2 и 3 склонения. Употребление в речи имен существительных в прямом и переносном значении, синонимов и антонимов. Имя прилагательное, его роль в предложении. Обобщение сведений об имени прилагательном, изученных в 3 классе: общее значение, вопросы, грамматические признаки (изменение в роде, числе, падеже). Склонение прилагательных женского, мужского и среднего рода единственного числа. Употребление падежных форм прилагательных в речи. Склонение имен прилагательных во множественном числе. Употребление падежных форм прилагательных во множественном числе в речи. Правописание падежных окончаний прилагательных в единственном и во множественном числе. Употребление в речи прилагательных в прямом и переносном значении, прилагательных-синонимов и антонимов.
Мир профессий	Местоимение, его роль в предложении . Обобщение сведений о местоимении, полученных в 3 классе: личные местоимения, их роль в предложении; Склонение личных местоимений, их употребление в речи. Правописание местоимений с предлогами.
Слова для запоминания произношения, правописания. Резиденция, президент, звенеть, сообщить, скворец, состязаться, блеснуть, жужжать, расставлять, медленно, здесь, вчера, серебриться, здравствуйте, километр.	
3 четверть	
Природные явления	Глагол, его роль в предложении . Обобщение сведений о глаголе, изученных в 3 классе: общее грамматическое значение глагола, вопросы, неопределенная форма глагола, изменение глагола по временам, числам, родам. Настоящее и будущее время глагола. 1 и 2 спряжение глагола, личные окончания глаголов. Виды глагола. Прошедшее время глагола; Умение задавать вопросы к глаголам совершенного и несовершенного вида (что делать? и что сделать?). Правописание глаголов на – ТСЯ и ТЬСЯ. Спряжение глагола в настоящем и будущем времени . Правописание личных окончаний глаголов 1 и 2 спряжения. Определение спряжения глагола по

	окончанию 3 лица мн. ч. : -ут (-ют) и –ат (-ят). Правописание Ъ после шипящего в глаголах 2 лица ед. ч
Охрана окружающей среды	Изменение глагола в прошедшем времени по родам. Правописание глаголов с НЕ. Употребление глагола в речи. Определение значения многозначного глагола, прямого и переносного значения, Подбор и употребление в речи глаголов-синонимов и антонимов. Изложение, сочинение–рассуждение. Числительное, его общее грамматическое значение, вопросы сколько? Который? Употребление в речи и правописание числительных пять-тридцать. Наречие как часть речи. Определение наречия по вопросу. Наречия места, времени и образа действий. Наречия, близкие и противоположные по значению. Синтаксическая роль наречия в предложении. Соединительные союзы –и-, -да-. Предложения с союзами - и-, -да-.
Слова для запоминания произношения, правописания. Свобода, свободно, до свидания, гореть, прекрасный, снизу, радостный, съестной, впереди, бассейн, заповедник, компьютер, багаж, пассажир, билет.	
4 четверть	
Путешествие в космос	Предложение, виды предложений; главные члены предложения. Распространенные и нераспространенные предложения. Второстепенные члены предложения: определение, дополнение и обстоятельство. Однородные члены предложения. Знаки препинания при однородных членах предложения, связанных интонацией. Нахождение главных и второстепенных членов предложений по вопросам, их графическое выделение в предложении. Составление и нахождение предложений с однородными членами. Расстановка знаков препинания между однородными членами, связанных интонацией. Понятие о прямой речи, знаки препинания. Общее понятие о диалоге. Понятие об обращении. Знаки препинания при обращении.
Путешествие в будущее	Текст. Текст-описание, текст-повествование. Тема и основная мысль текста. Текст- рассуждение. Использование прилагательных в тексте-описании и глаголов в повествовании. Составление текста-рассуждения (по образцу). Сочинение на свободную тему. Повторение пройденного за 4 класс.
Слова для запоминания произношения, правописания: автомобиль, шоссе, путешествие, экскурсия.	

51. Содержание навыков речевой деятельности:

таблица 6

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание базовых единиц речи (речь, слово, предложение, текст)
		1.2 Осознание содержания информации
		1.3 Прогнозирование содержания информации
		1.4 Овладение разными формами, видами и стилями речи
		1.5 Соблюдение орфоэпических норм
2	Чтение	2.1 Деление текста на структурные компоненты
		2.2 Понимание и использование в речи лексических и синтаксических единиц
		2.3 Формулирование вопросов и ответов
		2.4 Определение типов текстов
		2.5 Поиск информации из различных источников
3	Письмо	3.1 Построение плана текста.
		3.2 Изложение содержания прослушанного и прочитанного текста
		3.3 Творческое создание текста
		3.4 Соблюдение каллиграфических норм.
		3.5 Овладение правилами орфографии.
		3.6 Соблюдение грамматических норм
		3.7 Соблюдение пунктуационных норм и начальное понятие о синтаксисе

52. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 7

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
	2.1.1.1 понимать, что такое речь, слово, предложение, текст 2.1.1.2. уметь составлять предложения из опорных	3.1.1.1 понимать различие между	4.1.1.1 понимать, что такое композиция текста, знать признаки текста

1.1 Понимание базовых единиц речи (речь, слово, предложение, текст)	слов, дополнить предложения для текста	предложениями и текстом	4.1.1.2 определять виды текста
1.2 Осознание содержания информации	2.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации с помощью учителя	3.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации самостоятельно	4.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации, аргументируя свой ответ с учетом речевых возможностей обучающихся 4.1.2.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию
1.3 Прогнозирование содержания информации	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку	3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам
1.4 Овладение разными формам и видами речи	2.1.4.1 использовать в речи слова речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы. 2.1.4.3 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение	3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации, соблюдая речевые нормы	4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на заданную тему, соблюдая речевые нормы 4.1.4.2 составлять монолог на заданную тему по аналогии
1.5 Соблюдение орфоэпических норм	2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	3.1.5.1 соблюдать правильное произношение местоимений "его", "него" 3.1.5.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях –ого,- его	4.1.5.1 соблюдать правило постановки ударения в глаголах прошедшего времени 4.1.5.2 соблюдать орфоэпические нормы

2) чтение:
таблица 8

2.1 Деление текста на структурные компоненты	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.1.2. уметь озаглавить каждую часть и составлять план по этим частям.	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка)	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.1.2 восстанавливать порядок следования частей текста

2.2 Понимание и использование в речи лексических и синтаксических единиц	2.2.2.1 подбирать имена существительные, прилагательные, глаголы, близкие и противоположные по значению, использовать в устной и письменной речи 2.2.2.2. уметь различать части речи, видоизменять части речи (сущ- в гл., прил-в сущ.), дополнять словосочетания	3.2.2.1 понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы, антонимы, прямое и переносное значение слов	4.2.2.1 различать прямое и переносное значение существительных, глаголов, прилагательных, многозначные слова и использовать их в речи 4.2.2.2 раскрывать лексическое значение слова с помощью приемов: толкование значения, подбор синонимов
2.3 Формулирование вопросов и ответов	2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы	3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова	4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы
2.4 Определение типов текстов	2.2.4.1 определять тип текста – описание с помощью учителя	3.2.4.1 определять типы текстов -описание, повествование по характерным особенностям	4.2.4.1 определять типы текстов - описание, повествование и рассуждение, аргументируя свой ответ
2.5 Поиск информации из различных источников	2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	4.2.5.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею

3) письмо:

таблица 9

3.1 Построение плана текста	2.3.1.1 составлять картинный план, план - схему текста 2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными, повествовательными предложениями (с помощью учителя)	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к простому тексту 4.3.1.2 составлять план к сложному тексту, используя помощь
3.2 Изложение содержания прослушанного и прочитанного текста	2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ записывать слова и словосочетания с помощью учителя.	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного	4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного
	2.3.3.1 составлять текст по вопросам, опорным словам	3.3.3.1 составлять текст по готовому плану	4.3.3.1 составлять текст по плану, составленному самостоятельно

3.3 Творческое создание текста	2.3.3.2 составлять текст-описание животного и природы по схеме	3.3.3.2 составлять тексты - описание, повествование	4.3.3.2 составлять тексты - описание, повествование, рассуждение (по образцу, по аналогии)
3.4 Соблюдение каллиграфических норм.	2.3.4.1 соблюдать установленный наклон букв, пропорции заглавных и строчных букв 2.3.4.2 соблюдать линейность (буквы одной высоты) 2.3.4.3 знать и употреблять правильное соединение букв (верхнее и нижнее)	3.3.4.1 работать над плавностью, ритмичностью, скоростью, линейностью письма	4.3.4.1 работать над линейностью, ритмичностью, скоростью, параллельностью письма 4.3.4.2 закреплять два вида соединений в условиях нарастания скорости письма
3.5 Овладение правилами орфографии.	2.3.5.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами 2.3.5.2 правильно писать гласные буквы "А, У, И" после шипящих 2.3.5.3 писать заглавную букву в именах собственных (клички животных, имена и фамилии людей, географические названия) 2.3.5.4 применять правила правописания сочетаний: -чк, -чн 2.3.5.5 применять способы проверки безударных гласных (изменение формы слова, подбор однокоренных слов) 2.3.5.6 распознавать в слове парные согласные звуки на конце и в середине слова; подбирать проверочное слово 2.3.5.7 соблюдать правописание слов с —ь на конце и в середине слова 2.3.5.8 писать слова с разделительным мягким (ь) и твердым (ъ) знаками	3.3.5.1 писать воспринятые на слух слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием 3.3.5.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь 3.3.5.3 писать предлоги отдельно со словами 3.3.5.4 применять правописание неизменяемых согласных в корне слова 3.3.5.5 знать правописание слов с удвоенной согласной 3.3.5.6 проверять безударные гласные подбором однокоренных слов 3.3.5.7 разбирать слова по составу: графически обозначать значимые части слова 3.3.5.8 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-	4.3.5.1 списывать и писать слова под диктовку, написание которых расходится с произношением самостоятельно 4.3.5.2 уметь пользоваться орфографическим словарем при написании новых слов 4.3.5.3 правильно писать безударные падежные окончания существительных 4.3.5.4 правильно писать местоимения с предлогами 4.3.5.5 правильно писать личные окончания

	2.3.5.9 переносить слова по слогам, слова с буквами Й и Ъ, с двойными согласными 2.3.5.10 соблюдать правописание предлогов (с помощью учителя) 2.3.5.11 писать "Ъ" на конце существительных женского рода после шипящих 2.3.5.12 различать значимые части слова (окончание и основа, корень, приставка, суффикс) 2.3.5.13 писать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-; слова с приставками с, по, об, от, за, во, пере	3.3.5.9 образовывать и писать слова с помощью суффиксов –еньк,- оньк,-юшк, ушк, -ик,-ек; -чик,-щик 3.3.5.10 правильно писать существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч) 3.3.5.11 определять и писать падежные окончания имҀн существительных 3.3.5.12 определять и писать падежные окончания прилагательных 3.3.5.13 писать "НЕ" с глаголом	глагола 2 лица единственного числа 4.3.5.6 правильно писать – "ТЬСЯ и – ТСЯ" 4.3.5.7 правильно писать числительные от 1 до 30
3.6 Соблюдение грамматических норм	2.3.6.1 различать части речи по значению и вопросам (имя существительное, имя прилагательное, глагол, предлог) и определять их грамматические признаки (род, число) 2.3.6.2 изменять части речи по числам 2.3.6.3 находить предлоги, различать предлог и приставку 2.3.6.4 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в числе и роде (с помощью учителя)	3.3.6.1 распознавать части речи по их значению, вопросам, грамматическим признакам - существительное, прилагательное, глагол, местоимение 3.3.6.2 склонять имена существительные по падежам; определять падежи по вопросам и предлогам 3.3.6.3 распознавать род существительных по окончанию 3.3.6.4 изменять прилагательное по числам, родам в связи с существительным 3.3.6.5 различать словосочетание и	4.3.6.1 распознавать части речи по значению, вопросам, грамматическим признакам – (существительное, прилагательное, глагол, местоимение, числительное, наречие) 4.3.6.2 различать падежи имҀн существительных: винительный и именительный, винительный и родительный 4.3.6.3 склонять прилагательные в единственном и во множественном числе 4.3.6.4 склонять личные местоимения 4.3.6.5 изменять глаголы по лицам, числам и временам; определять 1 и 2 спряжение глагола 4.3.6.6 различать неопределенную форму и формы глагола 3 лица 4.3.6.7 различать по вопросам глаголы

	2.3.6.5 различать словосочетания и предложения	предложение, определять главное и зависимое слово	совершенного и несовершенного вида 4.3.6.8 употреблять числительные, согласовывать их с существительными в роде, числе, падеже 4.3.6.10 определять наречия по вопросу (места, времени, образа действий)
3.7 Соблюдение пунктуационных норм и начальное понятие о синтаксисе	2.3.7.1 писать начало предложения с заглавной буквы и ставить знаки препинания в конце простых предложений в зависимости от цели высказывания и интонации с помощью учителя 2.3.7.2 находить главные и второстепенные члены предложения	3.3.7.1 определять вид предложения по цели высказывания и правильно оформлять предложение на письме. 3.3.7.2 соблюдать красную строку 3.3.7.3 разбирать предложение по членам: находить главные и второстепенные члены - определения, дополнения, обстоятельства	4.3.7.1 осуществлять расстановку знаков препинания при однородных членах (без обобщающих слов) 4.3.7.2 использовать знаки препинания при прямой речи 4.3.7.3 использовать знаки препинания при обращении 4.3.7.4 делать синтаксический разбор предложения, характеризовать предложение по структуре, по интонации, по цели высказывания, грамматической основе, по наличию второстепенных членов

53. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 10

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
Все обо мне	2.1.1.1 понимать, что такое речь, слово, предложение, текст 2.1.4.1 использовать в речи слова речевого	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию	2.3.1.1 составлять картинный план, план - схему текста 2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ записывать слова и словосочетания с помощью учителя 2.3.4.1 соблюдать установленный наклон букв, пропорции заглавных и строчных букв

	этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание	и отвечать на заданные вопросы 2.2.4.1 определять тип текста – описание с помощью учителя	2.3.5.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами 2.3.7.1 писать начало предложения с заглавной буквы и ставить знаки препинания в конце простых предложений в зависимости от цели высказывания и интонации с помощью учителя
Моя семья и друзья	2.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации с помощью учителя 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы. 2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	2.2.2.1 подбирать имена существительные, прилагательные, глаголы, близкие и противоположные по значению, использовать в устной и письменной речи 2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы	2.3.3.1 составлять текст по вопросам, опорным словам 2.3.5.2 правильно писать гласные буквы "А, У, И" после шипящих 2.3.5.3 писать заглавную букву в именах собственных (клички животных, имена и фамилии людей, географические названия) 2.3.5.4 применять правила правописания сочетаний: -чк, - чн 2.3.5.7 соблюдать правописание слов с –ь- на конце и в середине слова 2.3.6.2 изменять части речи по числам 2.3.6.4 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в числе и роде (с помощью учителя)
2 четверть			
			2.3.1.1 составлять картинный план, план-схему текста 2.3.4.2 соблюдать линейность (буквы одной высоты) 2.3.5.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами 2.3.5.2 правильно писать гласные буквы А, У, И после шипящих

Моя школа	2.1.1.2 уметь составлять предложения из опорных слов, дополнить предложения для текста 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.1 использовать в речи слова речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы. 2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.2.1 подбирать имена существительные, прилагательные, глаголы, близкие и противоположные по значению, использовать в устной и письменной речи 2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	2.3.5.3 писать заглавную букву в именах собственных (клички животных, имена и фамилии людей, географические названия) 2.3.5.4 применять правила правописания сочетаний: -чк, -чн 2.3.5.7 соблюдать правописание слов с -ь- на конце и в середине слова 2.3.5.8 писать слова с разделительным мягким (ь) и твердым (ъ) знаками; 2.3.5.9 переносить слова по слогам, слова с буквами "Й и Ъ", с двойными согласными 2.3.5.12 различать значимые части слова (окончание и основа, корень, приставка, суффикс) 2.3.5.13 писать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-; слова с приставками с, по, об, от, за, во, пере, не изменяющимися на письме
Мой родной край	2.1.1.1 понимать, что такое речь, слово, предложение, текст 2.1.2.1 определять тему, главную мысль	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы	2.3.2.1 на основе прослушанного/прочитанного/записывать слова и словосочетания с помощью учителя. 2.3.4.2 соблюдать линейность (буквы одной высоты) 2.3.5.6 распознавать в слове парные согласные звуки на конце и в середине слова; подбирать проверочное слово 2.3.5.5 применять способы проверки безударных гласных (изменение формы слова,

	полученной информации с помощью учителя 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы.	2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	подбор однокоренных слов) 2.3.5.12 различать значимые части слова (окончание и основа, корень, приставка, суффикс) 2.3.5.13 писать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами -оньк, -еньк-; слова с приставками с, по, об, от, за, во, пере, не изменяющимися на письме 2.3.6.3 находить предлоги, различать предлог и приставку
3 четверть			
В здоровом теле здоровый дух!	2.1.1.2 уметь составлять предложения из опорных слов, дополнить предложения для текста 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.3 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение 2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.1.2 уметь озаглавить каждую часть и составлять план по этим частям. 2.2.2.1 подбирать имена существительные, прилагательные, глаголы, близкие и противоположные по значению, использовать в устной и письменной речи 2.2.2.2. уметь различать части речи, видоизменять части речи(сущ- в гл., прил-в сущ.), дополнять словосочетания 2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя) 2.3.3.1 составлять текст по вопросам, опорным словам 2.3.4.1 соблюдать установленный наклон букв, пропорции заглавных и строчных букв 2.3.5.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами 2.3.5.8 писать слова с разделительным мягким (ь) и твердым (Ъ) знаками 2.3.5.9 переносить слова по слогам, слова с буквами "Й и Ъ", с двойными согласными 2.3.5.10 соблюдать правописание предлогов (с помощью учителя) 2.3.6.1 различать части речи по значению и вопросам (имя существительное, имя прилагательное, глагол,

			предлог) и определять их грамматические признаки (род, число) 2.3.6.2 изменять части речи по числам 2.3.6.3 находить предлоги, различать предлог и приставку
Традиции и фольклор	2.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации с помощью учителя 2.1.4.1 использовать в речи слова речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы. 2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.1.2 уметь озаглавить каждую часть и составлять план по этим частям 2.2.2.2 уметь различать части речи, видоизменять части речи (сущ- в гл., прил-в сущ.), дополнять словосочетания 2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы 2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	2.3.3.2 составлять текст-описание животного и природы по схеме 2.3.4.2 соблюдать линейность (буквы одной высоты) 2.3.4.3.3 знать и употреблять правильное соединение букв (верхнее и нижнее) 2.3.7.1 писать начало предложения с заглавной буквы и ставить знаки препинания в конце простых предложений в зависимости от цели высказывания и интонации с помощью учителя 2.3.5.11 писать "Ь" на конце существительных женского рода после шипящих 2.3.6.4 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в числе и роде (с помощью учителя)
4 четверть			
	2.1.1.1 понимать, что такое речь, слово, предложение, текст 2.1.4.1 использовать в речи слова речевого	2.2.1.1 делить текст на смысловые части 2.2.2.1 подбирать имена существительные, прилагательные, глаголы, близкие и	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя) 2.3.3.2 составлять текст-описание животного и природы по схеме 2.3.4.2 соблюдать линейность (буквы одной высоты)

Окружающая среда	этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание 2.1.4.2 уметь задавать правильно вопросы и получать полные ответы. 2.1.4.3 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение	противоположные по значению, использовать в устной и письменной речи 2.2.2.2 уметь различать части речи, видоизменять части речи (сущ- в гл., прил-в сущ.), дополнять словосочетания 2.2.4.1 определять тип текста – описание с помощью учителя	2.3.5.10 соблюдать правописание предлогов (с помощью учителя) 2.3.5.11 писать "Ь" на конце существительных женского рода после шипящих 2.3.5.13 писать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами - оньк, - енък-; слова с приставками с, по, об, от, за, во, пере, не изменяющимися на письме 2.3.6.5 различать словосочетания и предложения 2.3.7.2 находить главные и второстепенные члены предложения
Путешествия	2.1.1.2 уметь составлять предложения из опорных слов, дополнить предложения для текста 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.3 участвовать в диалоге, высказывая свое мнение 2.1.5.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно"	2.2.1.2 уметь озаглавить каждую часть и составлять план по этим частям. 2.2.3.1 задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы 2.2.4.1 определять тип текста – описание с помощью учителя 2.2.5.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	2.3.4.3.3 знать и употреблять правильное соединение букв (верхнее и нижнее) 2.3.5.5 применять способы проверки безударных гласных (изменение формы слова, подбор однокоренных слов) 2.3.5.6 распознавать в слове парные согласные звуки на конце и в середине слова; подбирать проверочное слово 2.3.6.1 различать части речи по значению и вопросам (имя существительное, имя прилагательное, глагол, предлог) и определять их грамматические признаки (род, число) 2.3.6.5 различать словосочетания и предложения 2.3.7.2 находить главные и второстепенные члены предложения

2) 3 класс:

таблица 11

Сквозные темы		Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть				
Живая природа	3.1.1.1 понимать различие между предложениями и текстом 3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации, соблюдая речевые нормы 3.1.5.1 соблюдать правильное произношение местоимений "его", "него"	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка) 3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова 3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/увиденного 3.3.4.1 работать над плавностью, ритмичностью, скоростью, линейностью письма 3.3.5.1 писать воспринятые на слух слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием 3.3.5.6 проверять безударные гласные подбором однокоренных слов 3.3.5.5 знать правописание слов с удвоенной согласной	
Что такое хорошо и что такое плохо?	3.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации самостоятельно 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка) 3.2.2.1 понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы,	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.5.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь 3.3.5.4 применять правописание непроезжих согласных в корне слова 3.3.5.6 проверять безударные гласные подбором однокоренных слов	

	3.1.5.1 соблюдать правильное произношение местоимений "его", "него"	антонимы, прямое и переносное значение слов 3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова	3.3.5.7 разбирать слова по составу; графически обозначать значимые части слова 3.3.5.8 писать слова с приставками с-, от-, о-,про-, под-, над-, за-, на- 3.3.5.9 образовывать и писать слова с помощью суффиксов –еньк-, оньк-,юшк, ушк, -ик, -ек; - чик-, -щик
2 четверть			
Время	3.1.1.1 понимать различие между предложениями и текстом 3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации, соблюдая речевые нормы 3.1.5.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях –ого,- его	3.2.2.1 понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы, антонимы, прямое и переносное значение слов 3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/уиденного 3.3.3.1 составлять текст по готовому плану 3.3.5.1 писать воспринятые на слух слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием 3.3.5.4 применять правописание непроизносимых согласных в корне слова 3.3.5.5 знать правописание слов с удвоенной согласной 3.3.5.7 разбирать слова по составу: графически обозначать значимые части слова 3.3.5.8 писать слова с приставками с-, от-, о-,про-, под-, над-, за-, на-

		3.2.4.1.определять типы текстов - описание, повествование по характерным особенностям	3.3.5.9 образовывать и писать слова с помощью суффиксов –еньк,-оньк,-юшк, ушк, -ик,-ек; - чик-, -щик 3.3.5.10 правильно писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч) 3.3.6.1 распознавать части речи по их значению, вопросам, грамматическим признакам - существительное, прилагательное, глагол, местоимение 3.3.6.3 распознавать род существительных по окончанию
Архитектура	3.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации самостоятельно 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам 3.1.5.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях – ого,- его	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка) 3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова 3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.5.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь 3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.5.10 правильно писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч) 3.3.6.1 распознавать части речи по их значению, вопросам, грамматическим признакам - существительное, прилагательное,

			глагол, местоимение 3.3.6.2 склонять и м е н а существительные по падежам; определять падежи по вопросам и предлогам 3.3.7.2 соблюдать красную строку
3 четверть			
Искусство	3.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации самостоятельно 3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации , соблюдая речевые нормы 3.1.5.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях – ого,- его	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка) 3.2.2.1 понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы, антонимы, прямое и переносное значение слов 3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.4.1 работать над плавностью, ритмичностью, скоростью, линейностью письма 3.3.5.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь 3.3.5.3 писать предлоги отдельно со словами 3.3.5.11 определять и писать падежные окончания им Ён существительных 3.3.5.12 определять и писать падежные окончания прилагательных 3.3.6.2 склонять и м е н а существительные по падежам; определять падежи по вопросам и предлогам 3.3.6.3 распознавать р о д существительных по окончанию 3.3.6.4 изменять прилагательное по числам, родам в с в я з и с существительным
			3.3.3.2 составлять тексты - описание, текст-повествование

Выдающиеся личности	3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам 3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации, соблюдая речевые нормы	3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова 3.2.4.1 определять типы текстов - описание, повествование по характерным особенностям 3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.6.1 распознавать части речи по их значению, вопросам, грамматическим признакам - существительное, прилагательное, глагол, местоимение 3.3.5.12 определять и писать падежные окончания прилагательных 3.3.5.13 писать "НЕ" с глаголом 3.3.6.4 изменять прилагательное по числам, родам в связи с существительным 3.3.7.1 определять вид предложения по цели высказывания и правильно оформлять предложение на письме
4 четверть			
Вода-источник жизни	3.1.1.1 понимать различие между предложениями и текстом 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам 3.1.5.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях – ого,- его	3.2.1.1 делить текст на части, называть их (начало, основная часть, концовка) 3.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые слова 3.2.4.1 определять типы текстов - описание, повествование по характерным особенностям	3.3.3.1 составлять текст по готовому плану 3.3.5.3 писать отдельно предлоги со словами 3.3.5.11 определять и писать падежные окончания имУн существительных 3.3.5.13 писать "НЕ" с глаголом 3.3.7.1 определять вид предложения по цели высказывания и правильно оформлять предложение на письме. 3.3.7.2 соблюдать красную строку 3.3.7.3 разбирать предложение по членам: находить главные и

			второстепенные члены - определения, дополнения, обстоятельства 3.3.6.5 различать словосочетание и предложение, определять главное и зависимое слово
Культура отдыха. Праздники	3.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации самостоятельно 3.1.4.1 составлять диалог по сюжетной картинке, по заданной учителем ситуации, соблюдая речевые нормы	3.2.2.1 понимать и раскрывать лексическое значение слова; подбирать синонимы, антонимы, прямое и переносное значение слов 3.2.4.1 определять типы текстов - описание, повествование по характерным особенностям 3.2.5.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.3.2 составлять тексты - описание, повествование 3.3.5.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь 3.3.7.3 разбирать предложение по членам: находить главные и второстепенные члены - определения, дополнения, обстоятельства 3.3.6.5 различать словосочетание и предложение, определять главное и зависимое слово 3.3.7.2 соблюдать красную строку

3) 4 класс:

таблица 12

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
	4.1.1.1 понимать, что такое композиция текста, знать признаки текста 4.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации,	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.2.1 различать прямое и переносное значение существительных,	4.3.4.1 работать над линейностью, ритмичностью, скоростью, параллельностью письма. 4.3.5.3 правильно писать безударные падежные

Моя Родина – Казахстан	аргументируя свой ответ с учетом речевых возможностей обучающихся 4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на заданную тему, соблюдая речевые нормы	глаголов, прилагательных, многозначные слова и использовать их в речи 4.2.4.1 определять типы текстов -описание, повествование и рассуждение, аргументируя свой ответ	окончания существительных 4.3.5.1 списывать и писать слова под диктовку, написание которых расходится с произношением самостоятельно
Ценности	4.1.1.2 определять виды текста 4.1.2.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.5.1 соблюдать правило постановки ударения в глаголах прошедшего времени	4.2.1.2 восстанавливать порядок следования частей текста 4.2.2.2 раскрывать лексическое значение слова с помощью приемов: толкование значения, подбор синонимов 4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы	4.3.5.2 уметь пользоваться орфографическим словарем при написании новых слов 4.3.6.1 распознавать части речи по значению, в вопросам, грамматическим признакам – (существительное, прилагательное, глагол, местоимение, числительное, наречие) 4.3.5.3 правильно писать безударные падежные окончания существительных 4.3.6.2 различать падежи: винительный и именительный, винительный и родительный
2 четверть			
Культурное наследие	4.1.1.1 понимать, что такое композиция текста, знать признаки текста 4.1.2.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию 4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.2.1 различать прямое и переносное значение существительных, глаголов, прилагательных, многозначные слова и использовать их в речи 4.2.5.1 извлекать информацию из различных источников (	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к простому тексту 4.3.5.3 правильно писать безударные падежные окончания существительных 4.3.6.3 склонять прилагательные в единственном и во множественном числе 4.3.5.1 списывать и писать слова под диктовку, написание которых расходится с произношением самостоятельно 4.3.6.2 различать падежи имен существительных: винительный и

	заданную тему, соблюдая речевые нормы	энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею	именительный, винительный и родительный 4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного
Мир профессий	4.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации, аргументируя свой ответ с учетом речевых возможностей обучающихся 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.4.2 составлять монолог на заданную тему по аналогии 4.1.5.1 соблюдать правило постановки ударения в глаголах прошедшего времени	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.1.2 восстанавливать порядок следования частей текста 4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы 4.2.2.2 раскрывать лексическое значение слова с помощью приемов: толкование значения, подбор синонимов	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к простому тексту 4.3.1.2 составлять план к сложному тексту, используя помощь 4.3.4.1 работать над линейностью, ритмичностью, скоростью, параллельностью письма. 4.3.5.2 уметь пользоваться орфографическим словарем при написании новых слов 4.3.5.4 правильно писать местоимения с предлогами 4.3.6.4 склонять личные местоимения
3 четверть			
	4.1.1.2 определять виды текста	4.2.2.1 различать прямое и переносное значение существительных, глаголов,	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к простому тексту 4.3.1.2 составлять план к сложному тексту, используя помощь 4.3.4.2 закреплять два вида соединений в условиях нарастания скорости письма 4.3.3.2 составлять тексты - описание, повествование, рассуждение (по образцу, по аналогии) 4.3.5.1 списывать и писать слова под диктовку, написание которых расходится с произношением самостоятельно

Природные явления	4.1.2.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию 4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на заданную тему, соблюдая речевые нормы 4.1.5.2 соблюдать орфоэпические нормы	прилагательных, многозначные слова и использовать их в речи 4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы 4.2.5.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею	4.3.5.4 правильно писать местоимения с предлогами 4.3.5.5 правильно писать личные окончания глагола 2 лица единственного числа 4.3.5.6 правильно писать – "ТЬСЯ и – ТСЯ" 4.3.6.3 склонять прилагательные в единственном и во множественном числе 4.3.6.4 склонять личные местоимения 4.3.6.5 изменять глаголы по лицам, числам и временам; определять 1 и 2 спряжение глагола 4.3.6.6 различать неопределенную форму и формы глагола 3 лица 4.3.3.2 составлять тексты - описание, повествование, рассуждение (по образцу, по аналогии)
Охрана окружающей среды	4.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации, аргументируя свой ответ с учетом речевых возможностей обучающихся 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам	4.2.2.2 раскрывать лексическое значение слова с помощью приемов: толкование значения, подбор синонимов 4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы 4.2.5.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов,	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к простому тексту 4.3.3.1 составлять текст по плану на основе личных впечатлений, по серии сюжетных картин, 4.3.6.7 различать по вопросам глаголы совершенного и несовершенного вида 4.3.5.5 правильно писать личные окончания глагола 2 лица единственного числа 4.3.5.6 правильно писать - ТЬСЯ и – ТСЯ 4.3.5.7 правильно писать числительные от 1 до 30 4.3.6.1 распознавать части речи по значению, вопросам, грамматическим признакам (существительное, прилагательное, глагол,

	4.1.4.2 составлять монолог на заданную тему по аналогии	интернет-ресурсов) и пользоваться ею	местоимение, числительное, наречие) 4.3.6.8 употреблять числительные, согласовывать их с существительными в роде, числе, падеже 4.3.6.10 определять наречия по вопросу (места, времени, образа действий) и правильно использовать
4 четверть			
Путешествие в космос	4.1.1.1 понимать, что такое композиция текста, знать признаки текста 4.1.2.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на заданную тему, соблюдая речевые нормы 4.1.5.2 соблюдать орфоэпические нормы	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.1.2 восстанавливать порядок следования частей текста 4.2.2.1 различать прямое и переносное значение существительных, глаголов, прилагательных, многозначные слова и использовать их в речи 4.2.4.1 определять типы текстов - описание, повествование и рассуждение, аргументируя свой ответ	4.3.1.2 составлять план к сложному тексту, используя помощь 4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного 4.3.5.7 правильно писать числительные от 1 до 30 4.3.6.5 изменять глаголы по лицам, числам и временам; определять 1 и 2 спряжение глагола 4.3.6.6 различать неопределенную форму и формы глагола 3 лица 4.3.6.7 различать по вопросам глаголы совершенного и несовершенного вида 4.3.6.8 употреблять числительные, согласовывать их с существительными в роде, числе, падеже 4.3.6.10 определять наречия по вопросу (места, времени, образа действий) 4.3.7.1 осуществлять расстановку знаков препинания при однородных членах (без обобщающих слов) 4.3.7.2 использовать знаки препинания при прямой речи

			4.3.7.3 использовать знаки препинания при обращении 4.3.7.4 делать синтаксический разбор предложения, характеризовать предложение по структуре, по интонации, по цели высказывания, грамматической основе, наличию второстепенных членов
Путешествие в будущее	4.1.1.2 определять виды текста 4.1.2.1 определять тему, главную мысль полученной информации, аргументируя свой ответ с учетом речевых возможностей обучающихся 4.1.4.2 составлять монолог на заданную тему по аналогии 4.1.4.1 самостоятельно составлять диалог на заданную тему, соблюдая речевые нормы 4.1.5.2 соблюдать орфоэпические нормы	4.2.1.1 определять основные структурные части текста (начало, основная часть, концовка) 4.2.2.2 раскрывать лексическое значение слова с помощью приемов: толкование значения, подбор синонимов 4.2.3.1 формулировать вопросы с опорой на ключевые моменты, давать полные ответы на вопросы 4.2.5.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею	4.3.1.2 составлять план к сложному тексту, используя помощь 4.3.4.2 закреплять два вида соединений в условиях нарастания скорости письма 4.3.3.1 составлять текст по плану, составленному самостоятельно 4.3.7.1 осуществлять расстановку знаков препинания при однородных членах (без обобщающих слов) 4.3.7.2 использовать знаки препинания при прямой речи 4.3.7.3 использовать знаки препинания при обращении 4.3.7.4 делать синтаксический разбор предложения, характеризовать предложение по структуре, по интонации, по цели высказывания, грамматической основе, по наличию второстепенных членов

54. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 275-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін пайдалануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

3. Қазіргі кезеңде білім алушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуіне, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

4. Білім алушыларға ана тілімізді мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде, мемлекеттік тіл дәрежесі деңгейінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді, сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

5. "Әдебиеттік оқу" пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық үдерістерді, ұлттардың

бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді, әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

6. Ұлттың мәдениетінің гүлденуі мен адамдардың тарихи қалыптасқан тұрақты қауымдастығы ретінде ұлттың өзінің болашағы ана тілдің дамуына, оның қоғамдық қызметінің кеңеюімен тығыз байланысты. Сондықтан туған тілге деген сүйіспеншілік бала кезеңнен басталады. Айналады танып білу, туған тіліңді білуден басталады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

2-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

9. Білім алушылардың сөздік қорын молайту, ана тілін таза, сауатты, мәдениетті, әдепті айта, жаза білетін ұрпақ тәрбиелеу, ауызша және жазбаша тілін дамыту, тілдік қасиетін жоғалтпай, қоғамдық ортада өз ана тілінде еркін сөйлеуге үйрету. Ұлттық тәрбие, рухани-мәдени құндылықтар, ана тілі және қазақ халқының салт-дәстүрі негізінде сусындаған жеке тұлғаның:

- 1) коммуникативтік дағдысын қалыптастыру;
- 2) сөздік қорын, ауызекі сөйлеу тілін дамыту;
- 3) ана тілімізде сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;
- 4) шығармашылықпен айналысу;
- 5) ана тіліміздің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;
- 6) әңгіме, шығарма жазуға, жоспар құра білуге үйрету;
- 7) өлеңді мәнерлеп оқуға, мазмұндауға дағдыландыру;
- 8) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;
- 9) оқу сапасын (дұрыс, түсініп, мәнерлеп) жетілдіру;
- 10) ауыз әдебиетінің жанрларымен, отандық балалар әдебиетінің үлгілерімен таныстыру;

- 11) ақын-жазушылардың балаларға арналған шығармаларының тақырыбын, кейіпкерлерін және мазмұнын айқындау;
- 12) талданып отырған мәтіннің сипатын анықтау;
- 13) әдеби-теориялық білім негіздерін қалыптастыру;
- 14) адамгершілік және эстетикалық құндылықтар жүйесі негіздерін қалыптастыру;
- 15) оқылған шығарма ізімен немесе еркін тақырыпта әртүрлі әдеби шығармашылық жұмыс түрлерін (әңгіме құрастыру, мәтінді сахналау, мәтін бойынша сурет салу) орындауға машықтандыру;
- 16) сауаттылыққа баулу және әдеби тілде сөйлеуді меңгерту;
- 17) тұлғалық оқырмандық мәдениетін қалыптастыруда ана тілінде ауызша және жазбаша дұрыс сөйлеу, өз ойын анық (тіл байлығын арттыра отырып), баяндау дағдысын қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

10. Білім алушылардың бойында төмендегідей қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолданады:

- 1) оқытудың коммуникативтік тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);
- 2) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;
- 3) дамыта оқыту технологиясы (білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);
- 4) саралап оқыту технологиясы (білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту);
- 5) деңгейлік оқыту (білім алушылардың қабылдау деңгейіне қарай оқыту).

11. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;
- 2) шағын топтағы жұмыс (командада), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;
- 3) жеке оқыту, проблемалық оқыту;
- 4) ойын әдісі;
- 5) білім алушылардың үлгерімін жүйелі түрде мониторингілеу;
- 6) білім алушылардың зерттеушілік белсенділігін қалыптастыру.

12. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға (оқыту қазақ тілінде жүргізілетін сыныптарда) "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) дыбыстарын таза, дұрыс айтуға артикуляциялық жаттығулар жасау;
- 2) мәтінді, өлеңді дауыстап, мәнерлеп, тізбектеп оқу;
- 3) берілген әңгіме, шығармаларды тізбектеп, рөлдерге бөліп оқу;

- 4) тақтада сөздің лексикалық мағынасына түсінік беру;
- 5) тақырыптарға байланысты түрлі сергіту жаттығуларын жасау;
- 6) әр білім алушының дыбыстық бұзылуларына байланысты жаңылтпаштар, тапқактар беру;
- 7) тыңдау-көру материалдарының мазмұнын айту;
- 8) сұраққа толық жауап беру;
- 9) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 10) тыңдалған мәтін бойынша өз ойын айту;
- 11) мәтіннің жанрларын анықтау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажырата білу;
- 12) өз бетінше диалог құру, сол бойынша әңгімелеу;
- 13) мақал-мәтелдердің мағынасын аша білу;
- 14) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу, өз ойын нақты, толық жеткізу;
- 15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау;
- 16) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 17) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау;
- 18) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
- 19) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгерту;
- 20) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 21) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 22) сурет бойынша мәтін құрастыру;
- 23) мәтін құрастыру, мәтінге тақырып таңдау, тексеру;
- 24) қазақтың салт-дәстүрлерін, әдет-ғұрыптарын сақтай білуге үйрету.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

13. "Әдебиеттік оқу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

14. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

15. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

16. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процессін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

17. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

18. "Әдебиеттік оқу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 3) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

19. "Әдебиеттік оқу" бойынша қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Оқу шапшаңдығының міндетті деңгейі	
	1 жартыжылдық соңы	2 жартыжылдық соңы
2	20-25 сөз	30-35 сөз
3	30-35 сөз	40-45 сөз
4	40-45 сөз	50-55 сөз

20. "Әдебиеттік оқу" пәнін сапалы, тиімді оқытуда қолайлы жағдай туғызуға қажетті:

- 1) интерактивті тақта;
- 2) есту-бейне материалдары;
- 3) дидактикалық материалдар;
- 4) шағын және көлемді жеке суретті кітаптар;
- 5) түсіндірме сөздік;
- 6) білім алушыларға арналған энциклопедиялар;
- 7) жас ерекшелігіне сай әдебиеттер, қазақ ауыз әдебиеті материалдары;
- 8) жас ерекшелігіне сай журналдар;
- 9) шағын және орта көлемді сюжетті кітаптар;
- 10) бастауыш мектепке арналған көркем әдебиеттер қоры.

21. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мазмұны:

2-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну
		1.2 Шығарманы мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру
		2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау

2	Оқылым	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
		2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру
3	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету

22. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру
1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/үзіндісін мазмұндау/сахналау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша/толық/ ішінара мазмұндау
1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себепін түсіндіру
			4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/өлең

1.4 Тыңдарманның назарын аударту	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	жолдарды/ нақыл сөздерді/ шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
		3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану	4.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану, презентация/ видеоролик жасау
1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру

2) оқылым:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/рөлге бөліп/ мәнерлеп оқу	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/ мәнерлеп/теріп/ шапшаң оқу
	2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып/сын тұрғысынан бағалап оқу	4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/ түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу/ сын тұрғысынан бағалап оқу
2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	3.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді табу	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау

2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау	3.2.5.1 көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтау	4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	3.2.6.1 кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау	4.2.6.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау			4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу және оларды қолдану
2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру			4.2.8.1 эпизодтер мен оқиғалардың негізінде жатқан маңызды тұстарын талдау және салыстыру
			4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация/музыка (күй)/мультфильм/кинофильм) нұсқасымен салыстыру

3) жазылым:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру	4.3.1.1 оқылған шығармандағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу немесе дайын ұйақтарды қатыстырып шумақтар/санамақтар құрастыру	3.3.2.1 шығарма кейіпкеріне хат/ ертегі (кейіпкер қосу, соның өзгерту...)/ өлең (төрт жолды)/ әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу/ өлең (төрт жолды) жазу
	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен сурет/		

3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	калиграмма/ аппликация/ фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу	3.3.3.1 шығармашылық жұмысын сурет/ сценарийтүрінде ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба/ диафильмпрезентация түрінде ұсыну
3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу және түзету	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

23. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

6 - кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
1.Өзім туралы 2.Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұнын түсіну және қарапайым сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/ рөлге бөліп/ мәнерлеп оқу 2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті акпараттарды белгілеп оқу
			2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және

		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну		2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет/ каллиграмма/ аппликация/ фотосуреттер арқылы ұсыну	
2-тоқсан			
3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп оқиғаның соңын болжау
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
	Оқылым	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау

		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау , мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет/ калиграмма/ аппликация/ фотосуреттер арқылы ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу және түзету
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұнын түсіну және қарапайым сұрақтарға жауап беру
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп оқиғаның соңын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
			2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің

5. Дені саудың – жаны сау 6.Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Оқылым	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау , мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар/санамақтар құрастыру
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет/ каллиграмма/ аппликация/ фотосуреттер арқылы ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу және түзету
	4 тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп оқиғаның соңын болжау
			2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді,

7. Қоршаған орта 8.Саяхат	Оқылым	1.4 Тыңдарманның назарын аударту	вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/ рөлге бөліп/ мәнерлеп оқу 2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау , мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар/санамақтар құрастыру
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу және түзету

2) 3-сынып

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру

1.Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарык пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 мәтінді дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 шығарма мазмұны бойынша қолдануға (практикалық), бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді анықтау
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	3.3.3.1 шығармашылық жұмысын сурет/сценарий түрінде ұсыну
		3. 4 Қатені табу және түзету	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
	2-тоқсан		
			3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын

3. Уақыт
4.Сәулет

Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
	1.4 Тыңдарманның назарын аударту	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 мәтінді дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп оқу
		3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып/сын тұрғысынан бағалап оқу
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 шығарма мазмұны бойынша қолдануға (практикалық), бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді анықтау
	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.6.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар/санамақтар құрастыру

		3.4 Қатені табу және түзету	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
3 тоқсан			
5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
			3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото / суреттер қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып/сын тұрғысынан бағалап оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 шығарма мазмұны бойынша қолдануға (практикалық), бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/ сөйлемді анықтау

		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.6.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
	Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1 мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер/ жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар/санамақтар құрастыру
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен сурет/ каллиграмма/ аппликация/ фотосуреттер пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу
		3.4 Қатені табу және түзету	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
	4 тоқсан		
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/ сахналау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану 3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Оқылым		көрнекіліктер/ фото / суреттер қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 шығарма мазмұны бойынша қолдануға (практикалық), бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді анықтау
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын мен аяқталуын анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.6.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.4 Қатені табу және түзету	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету

3) 4-сынып:

8 – кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
		1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру

1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	4.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану, презентация/ видеоролик жасау
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 мәтінді дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп/ шапшаң оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.6.1 кейіпкердің/ кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация/ музыка (күй)/ мультфильм/ кинофильм) нұсқасымен салыстыру

	Жазылым	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу/ өлең (төрт жолды) жазу
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба/ диафильм/ презентация түрінде ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету
2 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша/ толық/ ішінара мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/ түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу/ сын тұрғысынан бағалап оқу
			4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Оқылым	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.6.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
		2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу) табу және оларды қолдану
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	4.2.8.1 кейіпкердің сезімін/ негізгі оқиғаларды шығармадан мысалдар келтіре отырып салыстыру және эпизодтерді, оқиғаларды талдау;
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығармандағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба/ диафильм/ презентация түрінде ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру
	1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша/толық/ ішінара мазмұндау
	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себепін түсіндіру
	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру 4.1.5.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану, презентация/ видеоролик жасау
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/ түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу/ сын тұрғысынан бағалап оқу
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Оқылым	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау
		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.6.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
		2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, әсірелеу) табу және оларды қолдану
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	4.2.8.1 кейіпкердің сезімін/ негізгі оқиғаларды шығармадан мысалдар келтіре отырып салыстыру және эпизодтерді, оқиғаларды талдау;
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығармандағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу/ өлең (төрт жолды) жазу
		3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша/толық/ ішінара мазмұндау
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру
		1.4 Тыңдарманның назарын аударту	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/өлең жолдарды/ нақыл сөздерді/ шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралдарды қолдану
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
		2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/ түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу/ сын тұрғысынан бағалап оқу
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
			4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық

	Оқылым	2.5 Шығарманың композициясын анықтау	құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	4.2.6.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	4.2.8.1 кейіпкердің сезімін/ негізгі оқиғаларды шығармадан мысалдар келтіре отырып салыстыру және эпизодтерді, оқиғаларды талдау; 4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация/ музыка (күй)/ мультфильм/ кинофильм) нұскасымен салыстыру
	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығармандағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу/ өлең (төрт жолды) жазу
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба/ диафильм/ презентация түрінде ұсыну
		3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

24. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 276-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "

добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности обучающихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки /условия для развития у обучающихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности обучающихся на трех языках (казахском, русском и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета - обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

12. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся

готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

13. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: применение полученных знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, применение различных способов коммуникации, использование информационно-коммуникационных технологий, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений.

14. Развитие личностных качеств в единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни".

15. Актуальность разработки программы объясняется особыми образовательными потребностями обучающихся с тяжелыми нарушениями речи. Общее недоразвитие речи у обучающихся с тяжелыми нарушениями речи проявляется в позднем ее развитии и характеризуется недоразвитием всех компонентов речи, касающимся как смысловой, так и звуковой ее сторон. Затруднения в практическом овладении грамматическими закономерностями языка ограничивают понимание устной речи и читаемого текста, многие грамматические формы и категории недостаточно различаются обучающимися. Наблюдаются грубые недостатки в произношении звуков и слоговой структуры даже двусложных слов. Отсюда недостаточная готовность к овладению звуковым анализом и синтезом слов, что приводит в процессе обучения к специфическим (дисграфическим) ошибкам. Указанные отклонения в развитии речи обучающихся требуют специальной работы по их преодолению. Кроме того, от успешного усвоения родного языка во многом зависит и успеваемость обучающихся по всем другим предметам.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Литературное чтение"

16. Предмет "Литературное чтение" относится к образовательной области важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования, и направлен на:

- 1) овладение обучающимися навыком сознательного беглого выразительного чтения;
- 2) осознание того, что слово является изобразительно-выразительным средством языка;
- 3) формирование читательской деятельности;
- 4) формирование эмоционально-оценочной деятельности;
- 5) формирование функциональной грамотности через развитие видов речевой деятельности - слушания, говорения, чтения и письма.

17. Цели, задачи и содержание предмета "Литературное чтение" в начальной школе определяются образовательной областью "Язык и литература".

18. Цель учебной программы по предмету "Литературное чтение" – способствовать развитию личности обучающегося через выразительные средства языка, ввести обучающегося в мир художественной литературы, приобщать его к духовному опыту человечества; заложить основу формирования функциональной грамотности, обеспечить развитие всех видов речевой деятельности: слушания, говорения, чтения, письма.

19. Для достижения поставленной цели на уроках литературного чтения необходимо решать следующие задачи:

1) создание благоприятных условий для формирования читательских интересов, эстетического чувства и художественного вкуса обучающихся, их потребности в читательской деятельности;

2) формирование системы читательских и речевых умений;

3) формирование навыка осознанного, правильного, беглого и выразительного чтения;

4) обучение приемам работы и анализа художественных произведений разных жанров и разных стилей;

5) развитие художественно-творческих и познавательных способностей, эмоциональной отзывчивости при чтении художественных произведений; формирование эстетического отношения к слову и умения понимать художественное произведение;

6) знакомство с произведениями классической и современной художественной и научно-познавательной литературы, расширение читательского кругозора;

7) формирование навыка осознанного, правильного, беглого и выразительного чтения:

обогащение нравственного опыта младших обучающихся средствами художественной литературы; формирование нравственных чувств;

приобщение их к национальным и общечеловеческим ценностям, основанным на национальной идее "Мәңгілік ел".

20. Через предмет "Литературное чтение" обучающиеся получают знания об окружающем мире, осознают ценность литературного наследия Казахстана и других народов, что способствует социализации личности обучающихся.

21. Основным элементом содержания литературного образования в начальной школе - развитие системы читательских и речевых умений, работа с текстом, продуктивная речевая деятельность, творческий опыт.

22. Программа по предмету "Литературное чтение" открывает перед обучающимися возможности самовыражения, помогает выявить специфику литературы в сопоставлении с другими видами искусства: музыкой живописью, театром, кино.

23. Овладение литературным наследием поможет обучающимся социально адаптироваться в мире, использовать разные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения, для получения, обработки и использования полученной информации с целью формирования коммуникативных навыков.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

24. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся учиться" и станут самостоятельными, мотивированными, заинтересованными и интеллектуально развитыми личностями.

25. Для улучшения и усиления образовательных результатов следует использовать и реализовывать следующие подходы:

1) коммуникативно-деятельностный подход (цель обучения связана с обеспечением максимального приближения учебного процесса к реальному процессу общения); такой подход применяется исходя из главной цели социализации обучающихся;

2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);

3) индивидуально-дифференцированное обучение, в ходе которого процесс обучения происходит с учетом особых образовательных потребностей обучающихся на основе дифференцированной диагностики;

4) ценностно-ориентированный подход, когда организация учебной деятельности, ее планирование осуществляется с позиции определенных ценностей;

5) системно-деятельностный подход, когда в процессе обучения предмету "Литературное чтение" обучающиеся активно включаются в процесс познания;

6) развивающее обучение, когда обучающийся овладевает способами действий, учится планировать свою учебную деятельность и управлять ею;

7) коррекционная направленность в обучении, обусловленная учетом механизма и структуры нарушений речи, целенаправленная и систематическая работа по коррекции недостатков речевого развития;

26. При обучении предмету "Литературное чтение" используются современные технологии, стратегии и методы.

27. Стратегии: критическая, экспериментальная, самоуправляемая, коммуникативная.

28. Технологии: работа в команде, модульное обучение, ролевые и деловые игры.

29. Методы: наряду с основными методами дидактики (наглядные, словесные и практические) используется индивидуальное обучение, проектный метод, проблемное обучение, обучение на основе опыта.

30. Следует обратить внимание на постановку конкретных и четких целей обучения и, соответственно, критериев учебных достижений для измерения успешности и планирования следующих шагов в обучении.

31. Развитие коммуникативных навыков обучающихся. Одной из целей учебной программы является социальная адаптация обучающихся, способных эффективно взаимодействовать в разных сообществах. Для достижения этой цели следует развивать коммуникативные навыки через создание благоприятной речевой среды и развитие разных видов речевой деятельности. Коммуникативная направленность планируется на каждом уроке: объяснить, аргументировать свой ответ, доказать, прокомментировать, вступить в диалог.

32. Примеры заданий по слушанию и говорению:

1) упражнения для развития артикуляционного аппарата голосовые, дикционные упражнения;

2) воспроизведение звуко-слоговой структуры слов;

3) выявление информации из прослушанного текста после целевой установки;

4) дискуссии на знакомые темы;

5) составление диалогов с отработанными словами, словосочетаниями, принятие точки зрения собеседника;

6) составление устных высказываний на основе прослушанного текста, мультфильма, диафильма, личных впечатлений и наблюдений;

7) составление вопросов для интервью;

8) словесное описание хорошо знакомых предметов по вопросам учителя, по опорным схемам;

9) составление пересказа услышанного краткого рассказа или сказки после предварительной беседы по содержанию текста;

10) аргументирование, доказательства по предложенным схемам;

11) заучивание наизусть и выразительное воспроизведение стихотворений, загадок, пословиц, скороговорок, потешек;

12) ролевые игры.

33. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) использование различных видов чтения (чтение про себя, чтение по ролям, ознакомительное чтение, поисковое чтение, просмотровое чтение комментированное чтение, чтение для нахождения информации, чтение за диктором, чтение для высказывания точки зрения, чтение с остановками;

2) прогнозирование событий по иллюстрации, по началу текста, по заголовку;

3) игра "в прятки";

4) составление схемы, карты рассказа;

5) инсценирование, чтение по ролям;

6) составление отзыва о прочитанном произведении.

34. Примеры заданий по письму в содержании предмета "Литературное чтение":

- 1) предоставление информации в форме рисунков, схем, графических изображений и диаграмм;
- 2) восстановление деформированного предложения, текста, с целью усвоения их основных признаков, смысловой целостности и связности;
- 3) написание начала, середины или концовки текста;
- 4) составление текста-описания, повествования по схемам, по картинкам, по опорным словам и словосочетаниям, по предложенному плану;
- 5) письмо по памяти;
- 6) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;
- 7) корректирование собственных текстов с помощью учителя;
- 8) написание небольшого эссе, отзыва на предложенную тему.

35. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ):

- 1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий включает в себя применение технологий для обучения, досуга и коммуникации;
- 2) обучающиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, обработки информации, обмена информацией и идеями.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

36. Оценивание результатов изучения предмета "Литературное чтение" осуществляется с применением критериального оценивания, выполняющего обучающие, контролирующие, развивающие, диагностические и мотивационные функции.

37. Критериальное оценивание основано на сравнении учебных достижений обучающихся с коллективно выработанными, известными всем участникам процесса критериями, соответствующими целям и содержанию образования. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

38. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

39. Формативное оценивание - определение текущего уровня усвоения знаний и навыков в процессе повседневной работы на уроке или дома, осуществление оперативной взаимосвязи между обучающимся и учителем в процессе обучения.

40. Суммативное оценивание - определение уровня сформированности знаний и учебных навыков при завершении изучения блока учебной информации или при

завершении определенного уровня обучения. Используется для выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

41. Особенностью оценивания является снижение норм оценок с учетом специфических ошибок, связанных с речевым недоразвитием обучающихся.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Литературное чтение"

42. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Литературное чтение" составляет:

- 1) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

43. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты необходимо укомплектовать соответствующим школьным оборудованием и мобильной мебелью с учетом санитарно-гигиенических норм. В программу включены произведения разных жанров казахской, русской и мировой литературы, объединенные сквозными темами и скрепленные нравственно-эстетическими проблемами. На каждом этапе обучения выдвигаются определенные задачи:

1) в первом классе обучающийся вводится в мир художественной литературы через игру, поэтому значительное место отводится стихотворениям;

2) во втором и третьих классах формируется представление о литературном жанре, формируется понятие о характере героя и способах его выражении в художественном произведении;

3) в четвертом классе обучающиеся получают представления о родах литературы, связи литературы и истории, о духовном мире человека и об общечеловеческих ценностях.

44. В программе предусмотрено развитие литературно-творческих способностей. Количество уроков, необходимых для изучения конкретных произведений и выполнение творческих заданий, определяет учитель, в зависимости от задач и уровня подготовленности обучающихся.

45. Содержание программы:

таблица 1

2 класс	
1 четверть	
Все обо мне	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео/материалы, чтение текстов) Понимание содержания произведения. Умение отвечать на вопросы по содержанию, подбирать соответствующую картину или иллюстрацию Рассказ. Образ-персонаж. Главные герои произведения.

Моя семья и друзья	Тема и основная мысль произведения. Деление текста на законченные по смыслу части при помощи учителя. Пересказ небольших текстов с помощью вопросов учителя. Нравственные представления. Сравнение рассказа и стихотворения. Заучивание наизусть. Соблюдение орфоэпических норм при чтении.
2 четверть	
Моя школа	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио / видео/ материалы, чтение текстов) Текст, заголовок текста. Подбор заголовка. Деление текста на законченные по смыслу части при помощи учителя. Образ-персонаж. Герой юмористического рассказа. Пересказ. Рассказывание. Проект "Мой класс", "Моя школа"
Мой родной край	Стихотворение. Картины природы в лирическом стихотворении. Тема лирического произведения. Основная мысль произведения. Литературная загадка. Сочинение загадок. Заучивание наизусть, выразительное чтение на выбор. Средства художественной выразительности. Понятие об олицетворении, сравнении.
3 четверть	
В здоровом теле- здоровый дух!	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио / видео/ материалы, чтение текстов) Ориентирование в книге. Тема произведений. Основная мысль. Прогнозирование по иллюстрации. Составление простых вопросов по содержанию аудио/ видеоматериалов и прочитанной информации
Традиции и фольклор	Понятие о малых жанрах устного народного творчества: пословицы, поговорки, потешки, прибаутки, загадки, скороговорки, сказки (волшебные , о героях , бытовые). Тема произведений. Основная мысль. Деление текста на части с помощью учителя. Прогнозирование по иллюстрации. Понятие о народной сказке. Герои сказки. Пересказ
4 четверть	
	Самостоятельное воспроизведение текста. Пересказ по картинному и вопросному плану, на основе иллюстрации.

Окружающая среда	Тема произведения. Основная мысль. Содержание рассказа. Составление плана текста с помощью учителя. Образ-персонаж. Поступок героя. Пересказ по иллюстрации, по картинному, вопросному плану. Сравнение прозаического и стихотворного текстов. Событие рассказа.
Путешествия	Тема и основная мысль произведения. Краткие и полные ответы на вопросы по содержанию. Последовательность событий. Пересказ по картинному и вопросному плану, на основе иллюстрации.
3 класс	
1 четверть	
Живая природа	Книга - источник знаний. Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, иллюстрации. Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио / видео/ материалы, чтение текстов) Понимание содержания произведения, умение отвечать на простые, уточняющие вопросы, определение последовательности событий. Тема и основная мысль произведения. Характеристика героя Сравнение художественного и научно-популярного текстов; поэтического и прозаического текстов. Осознание диалога и монолога как вида речи. Работа со словом - распознавание прямого и переносного значения слов. Многозначные слова. Расширение и активизация словаря. Диалог, монолог как вид речи. Проект "Живая природа"
Что такое хорошо, что такое плохо?	Басни. Структура басни. Сравнение басни и сказки. Герой басни, его характеристика. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Тема и мораль басни. Определение основной мысли текста. Воспроизведение текста по схеме, опорным словам. Анализ произведения с помощью учителя. Деление текста на части. Подбор ключевых/ опорных слов. Пересказ: подробный/краткий пересказ текста. Чтение по ролям. Инсценирование. Словесное рисование. Проект "Что такое хорошо, что такое плохо"
2 четверть	

Время	Понимание содержания прочитанного. Самостоятельное воспроизведение текста- рассказ по иллюстрациям , пересказ. Понятие о герое литературного произведения. Оценка поступков героев. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Отбирать необходимую информацию из других источников Определение основной мысли текста. Деление текста на части, подбор заголовков, ключевых и опорных слов. Монолог. Отбирать необходимую информацию из других источников Анализ произведения с помощью учителя. Структура текста, сюжет произведения. Установление причинно-следственных связей. Выразительные средства языка. Составление отзыва на прочитанное произведение.
Архитектура	Диалог как вид речи. Составление диалогов. Постановка вопросов и ответов (с аргументами и доказательствами) на них. Обучение работе со схемами, таблицами. Художественные особенности сказок: лексика, построение. Литературная (авторская) сказка. Понимание содержания прочитанного. Характеристика героя произведения. Анализ поступков героев с точки зрения норм морали. Пересказ текста (краткий, подробный, с планом и без него) Чтение по ролям. Инсценирование. Словесное рисование.
3 четверть	
Искусство	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео/материалы, чтение текстов) Понимание содержания произведения. Тема. Основная мысль произведения. Определение последовательности событий. Вопросы по тексту. Понятие о герое литературного произведения. Обоснованная оценка поступков, мыслей и чувств действующих лиц. Анализ (с помощью учителя) мотивов поступков образа-персонажа. Авторское отношение к герою. Выразительные средства языка. Высказывать свою точку зрения по прочитанному произведению.

	Пересказ (краткий, подробный, выборочный). Диалог как форма речи. Составление диалогов по заданной теме. Отзыв по прочитанному произведению. Проект (на усмотрение учителя)
Выдающиеся личности	Элементы книги: содержание, оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации. Композиция, сюжет произведения. Ориентировка в литературных понятиях: произведение, художественный образ, автор, тема; герой произведения: его портрет, речь, поступки, мысли. Герой литературного произведения, характеристика героя. Анализ мотивов поступков героя. Авторское отношение к герою. Соблюдение норм орфоэпии. Проект "Выдающиеся личности" Составление отзыва, эссе.
4 четверть	
Вода – источник жизни	Анализа произведений разных жанров, установление причинно- следственных связей в тексте. Определение главной мысли текста. Деление текста на части, подбор заголовков. Подбор ключевых и опорных слов. Воспроизведение текста с опорой на ключевые слова. Подробный/краткий пересказ по плану. Формулирование вопросов и ответов. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Чтение по ролям, инсценирование, устное словесное рисование. Отзыв по прочитанному произведению. Проект (на усмотрение учителя)
Культура отдыха. Праздники.	Понимание содержания прочитанного. Ответы на вопросы по содержанию. Анализ произведения. Герои произведения, анализ их мотивов и поступков героев. Характеристика героя произведения. Портрет, характер героя. Деление текста на части. Ключевые или опорные слова. Пересказ (краткий, подробный, выборочный) Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Проект "Праздники" Отзыв по прочитанному произведению.
4 класс	
1 четверть	

Моя Родина-Казахстан	Книга как источник необходимых знаний. Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации. Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео/материалы, чтение текстов) Понимание содержания произведения. Тема и основная мысль текста. Деление текста на части. Ключевые слова. Заглавие. Понимание особенностей текстов разных по типу и жанру. Определение типа и жанра текста. Развитие понятия о композиции, сюжете произведения Анализ и осознание мотивов поступков героев. Анализ чувств, настроений и переживаний в лирическом произведении. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста, авторских помет, имён героев. Высказывание своей точки зрения по обсуждаемому произведению. Воспроизведение текста по опорным словам. Пересказ. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Рассказ по иллюстрациям, пересказ. Монолог как форма речевого высказывания. Монологическое речевое высказывание. Проект "Это моя Родина"
Ценности	Осознание понятия "Ценности". Текст-повествование, текст-рассуждение. Композиция текста. Сюжет произведения. Понимание содержания произведения. Характеристика героя с использованием изобразительно-выразительных средств языка. Авторское отношение к героям и событиям. Прозаическая и стихотворная речь. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Нахождение в тексте выразительных средств языка (с помощью учителя). эпитеты, сравнения, олицетворение. Понятие об авторской сказке. Диалог и монолог как форма речевого высказывания . Чтение по ролям. Инсценирование. Составление отзыва, вопросов для интервью.
2 четверть	
	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/ видео/ материалы, чтение текстов)

Культурное наследие	Понимание заглавия произведения. Прогнозирование на заголовку. Характеристика героя произведения. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Анализ мотивов поступков персонажа. Характеристика образа-персонажа в произведении: портрет, характер. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении. Выразительные средства языка - эпитеты, сравнения, олицетворение . Понятие о гиперболе. Тексты разных типов: описание, повествование, рассуждение. Рассказ-описание. Текст - рассуждение. Сравнение текста - рассуждения и текста-описания. Определение жанров разных произведений - мифы, легенды. Составление плана. Пересказ по плану
Мир профессий	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео/материалы, чтение текстов) Понимание содержания прочитанного. Тема и основная мысль произведения. Определение главной и второстепенной информации. Формулирование вопросов и ответов по содержанию. Аргументирование своих ответов. Герой произведения. Анализ мотивов поступков героев. Получение информации из разных источников. Составление плана. Пересказ полный/краткий/выборочный. Сравнение прозаического и стихотворного текста. Заучивание наизусть. Диалог и монолог как форма речевого высказывания . Составление вопросов для интервью. Авторская сказка. Особенности композиции. Создание текста по аналогии. Составление отзыва по прочитанному произведению.
3 четверть	
Природные явления	Понимание заглавия произведения его соотношение с содержанием. Понимание содержания, основной мысли. Выразительные средства языка. Подробный пересказ части и всего текста, определение главной мысли каждой части и всего текста. Составление плана: в виде назывных предложений из текста, вопросов. Характеристика героя – портрет, поступки. Авторское отношение к герою.

	Творческий пересказ. Проект (по усмотрению учителя)
Охрана окружающей среды	Осознание смысла произведения при чтении про себя. Умение отвечать на вопросы по содержанию, аргументируя свой ответ. Прогнозирование содержания. Основная мысль произведения. Характеристика героя – портрет, поступки, речь. Анализ мотивов поступков персонажа. Сопоставление поступков героев по аналогии. Деление текста на части. Подбор ключевых и опорных слов. Воспроизведение текста с опорой на ключевые слова. Подробный пересказ текста. Краткий пересказ текста – передача главной информации в содержании текста. Проект (по усмотрению учителя)
4 четверть	
Путешествие в космос	Восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео/материалы, чтение текстов) Понимание содержания информации/произведения, умение отвечать на простые, уточняющие вопросы, аргументируя свой ответ. Определение основной мысли, анализ мотивов, поступков героев. Работа со словом – многозначные слова. Слова в прямом и переносном значении Монолог. Создание собственного текста по аналогии, по серии сюжетных картин, из личного опыта. Составление отзыва. Реклама, постер "Космическое путешествие"
Путешествие в будущее	Понимание смысла произведения при чтении про себя Умение находить в тексте необходимую информацию. Понимание особенностей разных видов чтения: изучающее, ознакомительное и просмотровое. Особенности фантастического жанра. Сравнение героев фантастических рассказов. Определение темы, главной мысли самостоятельно. Композиции текста; деление текста на смысловые части, их озаглавливание. Работа с разными источниками информации. Осознание смысла произведения при чтении про себя (доступных по объёму и жанру произведений). Умение находить в тексте необходимую информацию. Понимание особенностей разных видов чтения: изучающее, ознакомительное и просмотровое.

	Диалог и монолог как форма речевого высказывания . Составление диалога и монолога по аналогии. Творческий пересказ. Составление отзыва по прочитанному произведению.

46. Круг чтения (рекомендательно):

таблица 2

2 класс	
I четверть	
Все обо мне	В. Драгунский "Что я люблю" (сборник "Денискины рассказы"). Б. Исаков "Люблю я мчаться с ветерком...". В. Осеева "Танины достижения". В. Катаев "Дудочка и кувшинчик". В.А. Осеева "Хорошее". И. Бунин "Детство".
Моя семья и друзья	В. Голявкин "Настоящая дружба". В. Драгунский "Друг детства", "Сестра моя Ксения". А.Б.Раскин "Как папа был маленьким". В. Осеева "Синие листья". И.Пивоварова "Один за всех и все за одного". Б. Заходер "Мы – друзья". С. Есенин "Бабушкины сказки". Д. Джумагельдинова "Еркегали – мальчик-озорник", "Ссора с отцом". М. Зощенко "Бабушкин подарок". М. Аимбетов "Солнце на ладони". С. Сеитов "Наш ата". С. Михалков "Как познаются друзья". В. Голявкин "Настоящая дружба". Э. Хоггард "Маффин и его веселые друзья". С. Могилевская "Восемь голубых дорожек" (глава "В воскресенье утром"). М. Кабанбаев "Сам погибай, а товарища выручай". К. Тангрыкулиев "Верблюд и мальчик". А. Тажибаева "Малютка верблюжонок". А.С. Пушкин "Няне".
II четверть	
Моя школа	А.Н.Толстой "Золотой ключик, или Приключения Буратино" (глава "Буратино продает азбуку и покупает билет в кукольный театр"). Э.Успенский "Дядя Федор идет в школу" (глава "Дядя Федор собирается учиться"). В.Голявкин. Рассказы. Я.Аким "Учитель Так-так и его разноцветная школа" (главы: "Первая ученица", "Пять за внимание", "Какая будет школа").
	М. Абылкасымова "Родная земля". М. Алимбаев "Родник земли родной".

Мой родной край	У. Турманжанов "Родина". Т. Айбергенов "Моя Республика". С. Сейфуллин "Родная земля", "В нашем краю". Д. Досжанов "Родник". М. Ауэзов "Степной пейзаж". М. Ауэзов "Возвращение". М. Пришвин "Моя Родина", "Ребята и утята". Г. Ладонщиков "Родная земля". Л. Толстой "Какая бывает роса на траве".
III четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	В. Драгунский "Третье место в стиле баттерфляй". А. Мальцев "Моя тренировка", "Бегущий человек". В. Пахомов "Легкая атлетика". А. Монвиж-Монтвид "Мой стиль плавания", "Прыжок в воду". О. Нагорнов "О хоккее и рыцаре". Ирис Ревю "Волшебные лыжи". А. Барто "Зарядка". М. Пляцковский "Как Чернобурчик в футбол играл", "Мышонок Крошка выходит на лед". Ю. Маркова "Футболист". Ю. Шалева Сказка "Друзья здоровья".
Традиции и фольклор	Загадки, небылицы, пестушки, потешки, перевертыши, считалочки, колыбельные, пословицы, поговорки; сказки: "Добрый и злой" (казахская народная сказка), "Лиса и муравей" (казахская народная сказка), "Глупый волк" (казахская народная сказка), "Гуси-лебеди" (русская народная сказка), "Елена Премудрая" (русская народная сказка), "Морозко" (русская народная сказка), "Три сестры" (татарская народная сказка), "Не силой, а умом" (белорусская народная сказка), "Кукушка", "Айога" (ненецкая народная сказка), "У солнышка в гостях" (словацкая народная сказка), "Поспешишь – людей насмешишь" (польская народная сказка), другие сказки народов мира по выбору.
IV четверть	
Окружающая среда	С. Сейфуллин "Кокшетау". В. Берестов "Честное гусеничное". Л. Фадеева "Окружающая среда". Хилья Сулла Тавсшерна "Ручей". Г. Снегирев "Чудесная лодка". В. Бианки "Синичкин календарь". Е. Пермяк "Одуванчики". Л. Чарская "Не рви цветов, не надо". В. Чаплина "Хитрые вороны", "Лесная кормушка". Г. Сапгир "Леса-чудеса".

	Ю. Коваль "Фарфоровые колокольчики", "Воздушный барашек", М. Мурзалиев "Мечта". Я. Аким "Наша планета". Е. Карганова "Мы хотим, чтоб птицы пели".
Путешествия	В. Голявкин "Путешественники". Русская народная сказка "Летучий корабль". В. Бианки "Как мышонок попал в мореплаватели", "Как муравьишка домой спешил". А. Иванов "Как Хома куда-то ходил". С. Козлов "Ежик в тумане", "Ежик и море". Арабская сказка "Синдбад-мореход". Первое путешествие. Н. Проценко "Южная столица".
3 класс	
I четверть	
Живая природа	Н. Сладков "Кто куда". М. М. Пришвин "Рассказы о природе". И. И. Акимушкин "Кто без крыльев летает?". В. В. Бианки "Мышонок Пик". С. Я. Маршак "В лесу над росистой поляной". М. Алимбаев "Глаза голубые земли...". А. Дуйсенбиев "Зима в лесу". Г. Снегирев "Танец верблюдов", "Бабочка на снегу", "Крылатые соседи" (рассказы), "Весной". С. Муканов. "Родная степь". "Дружба" по Н.Богданову. С. Козлов "Однажды в солнечный день".
Что такое хорошо, что такое плохо?	В. Маяковский "Что такое хорошо и что такое плохо". В. Осеева "До первого дождя", "Почему?". Г. Остер "Вредные советы". Н. Вернхоут "Ссора домов". Г. Х. Андерсен "Гадкий утенок". В. Гауф "Карлик Нос". Г. Троепольский "Прощание с другом". Б. Сокпакбаев "Меня зовут Кожа" (глава на выбор по изучаемой теме). И. Крылов "Лебедь, Щука и Рак", "Ворона и лисица". "Бык, баран, гусь, петух и волк" (русская народная сказка). "Ворона и рак" (русская народная сказка).
II четверть	
Время	Е. Шварц "Сказка о потерянном времени". С. Я. Маршак "Двенадцать месяцев". С. Я. Маршак "Круглый год". А. Введенский "Когда я вырасту большой". Я. и В. Гримм "Время жизни".

	Е. Елубаев "Легенда о ласточке". В. Голышкин "Солнечные часы". Н. Сладков "Почему год круглый", "Всеу свое время".
Архитектура	А. Волков "Волшебник Изумрудного города". Ф. Баум "Волшебник страны Оз". "Зимовье зверей" (русская народная сказка). М. Либин "О том, как гном покинул дом". Я. и В. Гримм "Домик в лесу". "Теремок" (русская народная сказка). "Лиса и заяц" (русская народная сказка). В.Ф. Одоевский "Городок в табакерке". Я. Аким "Разноцветные дома". К. Нефедова "Дом, какой он" Рассказы: "Какие дома у животных?", "Как появились первые дома?", "Что еще называется домом?", "Какие профессии строят дом?".
III четверть	
Искусство	А. Кравченко "Здравствуй, лошадь!" (главы "Лошадь тянется к искусству", "О том, как Кабачок снимался в кино"). И. Крылов "Квартет". С. Михалков "Слон-живописец". С. Козлов "Удивительная бочка", "Ежикина скрипка". Ю. Коринец "Волшебное письмо". О. Мандельштам "Рояль". К. Паустовский "Корзина с еловыми шишками". В. Короленко "Слепой музыкант" (глава 1). Б. Екимов "Музыка старого дома". Я. и В. Гримм "Бременские музыканты". В. Бианки "Музыкант".
Выдающиеся личности	С. Алексеев "Рассказы о Суворове" (1 рассказ по выбору). Мухтар Кул-Мухаммед "Аль-Фараби". В. Воскобойников "Когда Ньютон был маленьким", "Когда царь Пётр был маленьким", "Когда Эдисон был маленьким". С. Ханахмедович "Легенда об Архимеде".
IV четверть	
Вода – источник жизни	А. Усачев "Откуда берется вода". Ш. Кудайбердыулы "Чаша жемчуга". Г. Х. Андерсен "Ромашка". У. Канахин "Как друзья спасали рыбу". А. Кунанбаев "Песня акына – потоки вод неземных". Л. Толстой "Куда девается вода из моря". "Или и Каратал" (легенда). Д. Мамин-Сибиряк "Серая шейка".
	С. Бабенко "Верблюжий камень".

Культура отдыха. Праздники	М. Зощенко "Великие путешественники". С. Голицын "В поход! В поход! В поход!". Г. Сапгир "Леса-чудеса". О. Уайльд "День рождения Инфанта". И. Крылов "Стрекоза и муравей". В. Драгунский "Девочка на шаре", "Кот в сапогах". Э. Успенский "Три мушкетера". В. Сутеев "Петя и Красная шапочка".
4 класс	
I четверть	
Моя Родина - Казахстан	В. Запуниди "Родина моя - Казахстан!". Н. Матвеева "Казахстан, О! Казахстан". Н. Лушникова "Я – Дочь казахского народа". М. Зверев "Осень в Казахстане". С. Муканов "Перед восходом солнца". "Ер Таргын" (казахский героический эпос). "Байтерек - древо жизни" (тюркская легенда). "Черный бура Ойлыбая" (казахская легенда по О. Сарсенбаеву).
Ценности	"Справедливость" (притча). Р. Киплинг "Владей собой среди толпы смятенной...". А.С. Пушкин "Сказка о мёртвой царевне и семи богатырях". С. Устинович "Лебединая дружба". В. Драгунский "Арбузный переулок". В. Осеева "Волшебное слово". М. Зощенко "Не надо врать". Щ. Уайльд "Мальчик-звезда". В. Железняков "Чучело". А. Платонов "Разноцветная бабочка". Е. Пермяк "Пичугин мост". "Сердце матери" по Д. Досжанову. С. Михалков "Дальновидная сорока". М. Пришвин "Старый гриб".
II четверть	
Культурное наследие	"Легенда о Жеке-батыре". "Илья Муромец и Соловей-разбойник", "Илья Муромец и Святогор", "Бой Ер-Таргына с Домбаулом" (отрывок из героического эпоса "Ер-Таргын"). "Геракл освобождает Прометея". "Легенда о домбре". А. П. Чехов "Скрипка Ротшильда". "Робин Гуд" (английская легенда). Мифы Древней Греции: "Дедал и Икар", "Об аргонавтах".
	Л. Скребцова "Чудесный парикмахер". В. Маяковский "Кем быть?".

Мир профессий	Д. Родарри "Как пахнут ремесла". Э.Раскин "Как папа выбирал профессию". Е. Пермяк "Кем быть? Путешествие по профессиям" (по выбору). А.М. Марьянин "Работа есть работа" Рассказы о профессиях (по выбору). Э. Успенский "Бизнес крокодила Гены" (глава 1 "Простоквашино и его жители"). Е. Амбросова "Такие нужные люди" (рассказы по выбору). А. Шынбатыров "Урок чуткости". Я. и В. Гримм "Храбрый портной". К. Нефедова "Дом, какой он" (раздел 5: "Какие профессии строят дом?").
III четверть	
Природные явления	М.Пришвин "Белая радуга". И. Пивоварова "Весенний дождь". Т. Домаренок "Лесная гроза". Н. Некрасов "Дедушка Мазай и зайцы". Ф. Тютчев "Весенняя гроза". С. Козлов "Серый дождик затяжной". Г. Ильина "Профессии Ветров". С. Олексяк "Природные явления". Л. Толстой "Какая бывает роса на траве", "Гроза в лесу". Т. Шорыгина "Восход солнца", "Закат солнца", "Ледоход", "Листопад", "Молния", "Радуга", "Дождь" (по выбору).
Охрана окружающей среды	И. Пивоварова "День защиты природы". А. Ершов "О защите природы". В. Астафьев "Царь-рыба". В. Распутин "Пожар". У. Канахин "Как друзья спасали рыбу". С. Торайгыров "Я стану человеком". Л. Фадеева "Окружающая среда". А. Риис "Про Сарли, черепаху с Большого барьерного рифа". И. Тургенев "Перепелка". А. Масс "Прогулка под дождем". А. Сван "Бельчонок и елочка".
IV четверть	
Путешествие в космос	Ж. Верн Главы из произведений "Из пушки на Луну", "Вокруг Луны", "С Земли на Луну", "Вверх дном", "Гектор Сервадак", "Путешествие к центру Земли". Ю. Гагарин "Дорога в космос" (выдержки из книги). А. Леонов "Я выхожу в космос". Ю. Афонин "Из другого мира". А. де Сент-Экзюпери "Маленький принц" (отдельные главы).
	Р. Ингпен "Волшебная карусель".

Путешествие в будущее	Е. Велтистов "Электроник – мальчик из чемодана" (главы), "Миллион и один день каникул" (главы 14,15,16). К.Булычев "Путешествие Алисы", "Алиса в стране загадок".

47. Внеклассное чтение - неотъемлемая часть курса литературного чтения, которая проводится в форме самостоятельного домашнего чтения и уроков внеклассного чтения. Цель его - углубленно знакомить обучающихся с детской литературой, обеспечивать полноценное литературное развитие младших обучающихся, вырабатывать художественный вкус, формировать культуру общения:

таблица 3

Класс	Объём внеклассного чтения
2 класс	10-12 страниц в неделю
3 класс	18-20 страниц в неделю
4 класс	18-20 страниц в неделю

48. Тематика чтения: произведения для чтения - сказки, рассказы, стихи, песни, загадки (на темы о Родине, об окружающей жизни, о животных, о природе, сюжеты из жизни детей, о труде людей, о волшебстве, о приключениях), хорошо иллюстрированные, эмоционально насыщенные. Работа с детской книгой: формирование интереса к чтению детских книг, умение ориентироваться в содержании книги по названию, по иллюстрациям, по заголовкам. Знакомство с библиотекой. Соблюдение правил гигиены чтения и сохранности книг.

49. В разделе программы "Система целей" для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

50. Содержание навыков речевой деятельности:

таблица 4

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Подразделы (навыки)
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание содержания аудио/ видео информации
		1.2 Пересказ произведения
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Высказывание оценочного суждения
		2.1 Использование основных видов чтения
		2.2 Работа с текстом
		2.3 Понимание изобразительно-выразительных

2	Чтение	средств в тексте литературного произведения
		2.4 Умение задавать вопросы и давать ответы на вопросы по содержанию
		2.5 Оценивание поступков героев произведения
		2.6 Определение жанра литературного произведения
		2.7 Поиск информации из различных источников
		2.8 Заучивание наизусть
		2.9 Соблюдение орфоэпических норм
3	Письмо	3.1 Построение плана текста.
		3.2 Изложение содержания прослушанного и прочитанного текста
		3.3 Творческое создание текста
		3.4 Нахождение и исправление ошибок

51. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 5

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Понимание содержания аудио/видео информации	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.1.2 уметь высказывать свою точку зрения, подкреплять её своими примерами	3.1.1.1 понимать содержание отдельных частей текста, уметь устанавливать связи между отдельными предложениями	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом, осознавать основную мысль произведения 4.1.1.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию по содержанию прослушанного материала
1.2 Пересказ произведения	2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя	3.1.2.1 пересказывать близко к тексту, используя план, составленный коллективно или данный учителем, иллюстрации к произведениям; пересказать прочитанное без плана; проиллюстрировать текст	4.1.2.1 пересказывать произведение в заданной учителем форме - сжато, подробно, выборочно, пользуясь планом и без него 4.1.2.2 пересказывать с изменением лица и времени, с добавлением ситуации или конца

		"словесными картинками"	истории и так далее (творческий пересказ)
1.3 Прогнозирование событий	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку	3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.3.2 предвосхищать возможное развитие событий
1.4 Высказывание оценочного суждения	2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	3.1.4.1 строить высказывание для объяснения своих мыслей и чувств, используя опорные слова, схемы	4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ

2) чтение:
таблица 6

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Использование основных видов чтения	2.2.1.1 читать текст сознательным, правильным, плавным слоговым чтением с переходом на целые слова 2.2.1.2 читать предложения с интонацией сообщения, вопроса, приказа, просьбы	3.2.1.1 читать текст вслух целыми словами с соблюдением знаков препинания, соблюдая при чтении словесное и логическое ударения (после разбора текста с учителем) 3.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, чтение про себя, по ролям	4.2.1.1 правильно, бегло, выразительно читать с соблюдением норм литературного произношения 4.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, просмотровое, комментированное чтение, чтение про себя
2.2 Работа с текстом	2.2.2.1 определять при помощи учителя тему и главную мысль произведения, устанавливать последовательность действий в произведении	3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения	4.2.2.1 определять тему и главную мысль, доказывая фактами из произведения
2.3 Понимание изобразительно-выразительных средств в тексте литературного произведения	2.2.3.1 находить сравнения и эпитеты, определять их роль с помощью учителя	3.2.3.1 находить сравнение, олицетворение, эпитеты и определять роль	4.2.3.1 находить гиперболу, сравнение, олицетворение, эпитет, метафору и определять их роль
2.4 Умение задавать вопросы и давать ответы	2.2.4.1 уметь задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы,	3.2.4.1 формулировать творческие вопросы по	4.2.4.1 формулировать творческие, оценочные

на вопросы по содержанию	находить текстуальное подтверждение своему ответу	содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы	вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы
2.5 Оценивание поступков героев произведения	2.2.5.1 оценивать поступки героя, описывать его внешний вид простыми фразами 2.2.5.2 уметь сравнивать с другими героями	3.2.5.1 давать характеристику героя оценку его поступкам, причинам их поведения, их мыслям и чувствам, подтверждая свой ответ отрывками из текста	4.2.5.1 давать характеристику героя (портрет, речь, характер, поступки), анализировать отношение автора к герою
2.6 Определение жанра литературного произведения	2.2.6.1 понимать и определять особенности произведений малых жанров фольклора (загадок, пословиц, поговорок, потешек, прибауток, скороговорок, сказок), рассказа, стихотворения 2.2.6.2. уметь сравнивать знакомые жанры и приводить примеры	3.2.6.1 определять жанры разных произведений (пословицы, загадки, народные и авторские сказки, рассказы, стихотворения, басни), понимать их особенности	4.2.6.1 понимать и определять жанровые особенности мифа, фантастики, легенды, басни, литературной и народной сказки, рассказа, стихотворения, былины, притчи, героического эпоса
2.7 Поиск информации из различных источников	2.2.7.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	3.2.7.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	4.2.7.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею
2.8 Заучивание наизусть	2.2.8.1 учить наизусть небольшие стихотворения	3.2.8.1 учить наизусть и выразительно рассказывать небольшое стихотворение	4.2.8.1 заучивать наизусть отрывки из рассказов (природы), стихотворений, басен
2.9. Соблюдение орфоэпических норм	2.2.9.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно" при чтении	3.2.9.1 соблюдать правильное произношение при чтении местоимений "его", "него" 3.2.9.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях -ого,- его при чтении	4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении

3) письмо: таблица 7

Подразделы	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
	2.3.1.1 составлять картинный план, план - схему текста		

3.1 Построение плана текста.	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя)	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту
3.2 Изложение содержания прослушанного и прочитанного текста	2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ записывать слова и словосочетания с помощью учителя	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного	4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного
3.3 Творческое создание текста	2.3.3.1 уметь составлять самостоятельно текст-описание по готовому плану (4-5 предложений) 2.3.3.2 писать творческие работы разных жанров по вопросам, по образцу, (загадки, сказки)	3.3.3.1 писать творческие работы разных жанров по опорным словам: письмо герою сказки, рассказы	4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по аналогии (с добавлением новых героев, нового сюжета)
3.4 Нахождение и исправление ошибок	2.3.4.1 исправлять орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	3.3.4.1 исправлять лексические неточности, исправлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки	4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки

52. Темп (скорость) чтения находится в прямой зависимости от способа чтения, понимания и выразительности. Из этого складывается полноценный навык чтения.

53. Ориентировочные нормы сформированности навыка чтения:

таблица 8

Класс	1-е отделение (обучающиеся с ОНР)	2-е отделение
2	30-40 слов и знаков в минуту	25-35 слов и знаков в минуту
3	50-60 слов и знаков в минуту	40-50 слов и знаков в минуту
4	70-80 слов и знаков в минуту	50-60 слов и знаков в минуту

54. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
		2.2.1.1 читать текст сознательным, правильным, плавным слоговым чтением с переходом на целые слова	2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/

Всё обо мне	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя	2.2.2.1 определять при помощи учителя тему и главную мысль произведения, устанавливать последовательность действий в произведении 2.2.4.1 уметь задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы, находить текстуальное подтверждение своему ответу	записывать слова и словосочетания с помощью учителя 2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя)
Моя семья и друзья	2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	2.2.1.1 читать текст сознательным, правильным, плавным слоговым чтением с переходом на целые слова 2.2.5.1 оценивать поступки героя, описывать его внешний вид простыми фразами 2.2.8.1 учить наизусть небольшие стихотворения 2.2.9.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно" при чтении	2.3.1.1 составлять картинный план, план-схему текста 2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя)
2 четверть			
Моя школа	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.1.2 уметь высказывать свою точку зрения, подкреплять её своими примерами 2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя	2.2.1.1 читать текст сознательным, правильным, плавным слоговым чтением с переходом на целые слова 2.2.5.1 оценивать поступки героя, описывать его внешний вид простыми фразами 2.2.9.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно" при чтении	2.3.1.1 составлять картинный план, план-схему текста 2.3.2.1 на основе прослушанного/прочитанного/записывать слова и словосочетания с помощью учителя.
		2.2.1.2 читать предложения с	

Мой родной край	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	интонацией сообщения, вопроса, приказа, просьбы 2.2.2.1 определять при помощи учителя тему и главную мысль произведения, устанавливать последовательность действий в произведении 2.2.3.1 находить сравнения и эпитеты, определять их роль с помощью учителя 2.2.4.1 уметь задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы, находить текстуальное подтверждение своему ответу 2.2.7.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя 2.2.8.1 учить наизусть небольшие стихотворения	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя) 2.3.3.1 уметь составлять самостоятельно текст-описание по готовому плану(4-5 предложений) 2.3.4.1 исправлять орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.1.2 уметь высказывать свою точку зрения, подкреплять её своими примерами 2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	2.2.1.2 читать предложения с интонацией сообщения, вопроса, приказа, просьбы 2.2.2.1 определять при помощи учителя тему и главную мысль произведения, устанавливать последовательность действий в произведении 2.2.4.1 уметь задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы, находить текстуальное подтверждение своему ответу 2.2.5.2 уметь сравнивать с другими героями 2.2.9.1 знать и применять правило произношения	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя) 2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ записывать слова и словосочетания с помощью учителя 2.3.3.1 уметь составлять самостоятельно текст-описание по готовому плану(4-5 предложений) 2.3.4.1 исправлять орфографические и

		сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно" при чтении	пунктуационные ошибки с помощью учителя
Традиции и фольклор	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию 2.1.1.2 уметь высказывать свою точку зрения, подкреплять её своими примерами 2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя 2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	2.2.2.1 определять при помощи учителя тему и главную мысль произведения, устанавливать последовательность действий в произведении 2.2.3.1 находить сравнения и эпитеты, определять их роль с помощью учителя 2.2.4.1 уметь задавать простые вопросы по содержанию и отвечать на заданные вопросы, находить текстуальное подтверждение своему ответу 2.2.5.1 оценивать поступки героя, описывать его внешний вид простыми фразами 2.2.5.2 уметь сравнивать с другими героями 2.2.6.1 понимать и определять особенности произведений малых жанров фольклора (загадок, пословиц, поговорок, потешек, прибауток, скороговорок, сказок), рассказа, стихотворения 2.2.8.1 учить наизусть небольшие стихотворения	2.3.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ записывать слова и словосочетания с помощью учителя. 2.3.3.1 уметь составлять самостоятельно текст-описание по готовому плану (4-5 предложений) 2.3.3.2 писать творческие работы разных жанров по вопросам, по образцу, (загадки, сказки) 2.3.4.1 исправлять орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя
4 четверть			
	2.1.1.1 понимать общее содержание, отвечать на вопросы по содержанию	2.2.1.2 читать предложения с интонацией сообщения, вопроса, приказа, просьбы 2.2.5.1 оценивать поступки героя, описывать его внешний вид простыми фразами 2.2.5.2 уметь сравнивать с другими героями 2.2.6.1 понимать и определять особенности	2.3.1.2 озаглавливать части текста вопросительными и повествовательными предложениями (с помощью учителя)

Окружающая среда	2.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку 2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя	произведений малых жанров фольклора (загадок, пословиц, поговорок, потешек, прибауток, скороговорок, сказок), рассказа, стихотворения 2.2.6.2 уметь сравнивать знакомые жанры и приводить примеры 2.2.7.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя	2.3.3.2 писать творческие работы разных жанров по вопросам, по образцу 2.3.4.1 исправлять орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя (казки)
Путешествие	2.1.1.2 уметь высказывать свою точку зрения, подкреплять её своими примерами 2.1.2.1 пересказывать небольшие тексты с помощью вопросов учителя 2.1.4.1 строить высказывание, используя опорные слова для выражения своего отношения к полученной информации	2.2.1.1 читать текст сознательным, правильным, плавным слоговым чтением с переходом на целые слова 2.2.5.2 уметь сравнивать с другими героями 2.2.6.1 понимать и определять особенности произведений малых жанров фольклора (загадок, пословиц, поговорок, потешек, прибауток, скороговорок, сказок), рассказа, стихотворения 2.2.6.2. уметь сравнивать знакомые жанры и приводить примеры 2.2.7.1 искать информацию в справочниках и словарях под руководством учителя 2.2.9.1 знать и применять правило произношения сочетания "чт", "чн" в словах "что", "конечно" при чтении	2.3.1.1 составлять картинный план, план-схему текста 2.3.2.1 на основе прослушанного/прочитанного/записывать слова и словосочетания с помощью учителя 2.3.3.2 писать творческие работы разных жанров по вопросам, по образцу, (загадки, сказки)

2) 3 класс:
таблица 10

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
		3.2.1.1 читать текст вслух целыми словами с соблюдением знаков	

Живая природа	3.1.1.1 понимать содержание отдельных частей текста, уметь устанавливать связи между отдельными предложениями 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	препинания, соблюдая при чтении словесное и логическое ударения (после разбора текста с учителем) 3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения 3.2.3.1 находить сравнение, олицетворение, эпитеты и определять роль 3.2.8.1 учить наизусть и выразительно рассказывать небольшое стихотворение 3.2.9.1 соблюдать правильное произношение при чтении местоимений "его", "него"	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного/прочитанного/увиденного
Что такое хорошо, что такое плохо?	3.1.2.1 пересказывать близко к тексту, используя план, составленный коллективно или данный учителем, иллюстрации к произведениям; пересказать прочитанное без плана; проиллюстрировать текст "словесными картинками" 3.1.4.1 строить высказывание для объяснения своих мыслей и чувств, используя опорные слова, схемы	3.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, чтение про себя, по ролям 3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения 3.2.6.1 определять жанры разных произведений (пословицы, загадки народные и авторские сказки, рассказы, стихотворения, басни), понимать их особенности 3.2.8.1 учить наизусть и выразительно рассказывать небольшое стихотворение 3.2.9.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях –ого,- его при чтении	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного/прочитанного/увиденного 3.3.3.1 писать творческие работы разных жанров по опорным словам: письмо герою сказки, рассказы
2 четверть			
		3.2.1.1 читать текст вслух целыми словами с соблюдением знаков	

Время	3.1.2.1 пересказывать близко к тексту, используя план, составленный коллективно или данный учителем, иллюстрации к произведениям; пересказать прочитанное без плана; проиллюстрировать текст "словесными картинками" 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	препинания, соблюдая при чтении словесное и логическое ударения (после разбора текста с учителем) 3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения 3.2.5.1 давать характеристику героя, оценку его поступкам, причинам их поведения, их мыслям и чувствам, подтверждая свой ответ отрывками из текста 3.2.9.1 соблюдать правильное произношение при чтении местоимений "его", "него"	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/увиденного 3.3.3.1 писать творческие работы разных жанров по опорным словам: письмо герою сказки, рассказы 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, и справлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки
Архитектура	3.1.1.1 понимать содержание отдельных частей текста, уметь устанавливать связи между отдельными предложениями 3.1.4.1 строить высказывание для объяснения своих мыслей и чувств, используя опорные слова, схемы	3.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, чтение про себя, по ролям 3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения 3.2.4.1 формулировать творческие вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 3.2.6.1 определять жанры разных произведений (пословицы, загадки народные и авторские сказки, рассказы, стихотворения, басни), понимать их особенности 3.2.7.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/увиденного 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, и справлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки
3 четверть			
		3.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное,	

Искусство	3.1.2.1 пересказывать близко к тексту, используя план, составленный коллективно или данный учителем, иллюстрации к произведениям; пересказать прочитанное без плана; проиллюстрировать текст "словесными картинками" 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	чтение про себя, по ролям 3.2.3.1 находить сравнение, олицетворение, эпитеты и определять роль 3.2.4.1 формулировать творческие вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 3.2.7.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно 3.2.9.1 соблюдать правильное произношение при чтении местоимений "его", "него"	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста 3.3.3.1 писать творческие работы разных жанров по опорным словам: письмо герою сказки, рассказы 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, исправлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки
Выдающиеся личности	3.1.1.1 понимать содержание отдельных частей текста, уметь устанавливать связи между отдельными предложениями 3.1.4.1 строить высказывание для объяснения своих мыслей и чувств, используя опорные слова, схемы	3.2.2.1 определять тему и находить предложение, в котором заключена главная мысль произведения 3.2.5.1 давать характеристику героя оценку его поступкам, причинам их поведения, их мыслям и чувствам, подтверждая свой ответ отрывками из текста 3.2.7.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно 3.2.9.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях –ого,- его при чтении	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/уиденного 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, исправлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки
4 четверть			
	3.1.1.1 понимать содержание отдельных частей текста, уметь	3.2.1.1 читать текст вслух целыми словами с соблюдением знаков препинания, соблюдая при чтении словесное и логическое ударения (после разбора текста с учителем)	3.3.1.1 самостоятельно подбирать заголовки к отдельным частям текста

Вода – источник жизни	устанавливать связи между отдельными предложениями 3.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам и рисункам	3.2.3.1 находить сравнение, олицетворение, эпитеты и определять роль 3.2.7.1 искать необходимую информацию в словарях и других источниках самостоятельно 3.2.9.2 соблюдать правильное произношение в окончаниях –ого,- его при чтении	3.3.3.1 писать творческие работы разных жанров по опорным словам: письмо герою сказки, рассказы 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, и справлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки
Культура отдыха. Праздники	3.1.2.1 пересказывать близко к тексту, используя план, составленный коллективно или данный учителем, иллюстрации к произведениям; пересказать прочитанное без плана; проиллюстрировать текст "словесными картинками" 3.1.4.1 строить высказывание для объяснения своих мыслей и чувств, используя опорные слова, схемы	3.2.4.1 формулировать творческие вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 3.2.5.1 давать характеристику героя, оценку его поступкам, причинам их поведения, их мыслям и чувствам, подтверждая свой ответ отрывками из текста 3.2.6.1 определять жанры разных произведений (пословицы, загадки, народные и авторские сказки, рассказы, стихотворения, басни), понимать их особенности	3.3.2.1 составлять предложения с помощью учителя на основе прослушанного прочитанного/уиденного 3.3.4.1 исправлять лексические неточности, и справлять орфографические (при помощи словаря) и пунктуационные ошибки

3) 4 класс:

таблица 11

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом, осознавать основную мысль произведения	4.2.1.1 правильно, бегло, выразительно читать с соблюдением норм литературного произношения 4.2.2.1 определять тему и главную мысль, доказывая фактами из произведения 4.2.3.1 находить гиперболу, сравнение, олицетворение, эпитет, метафору и определять их роль	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту 4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по

Моя Родина – Казахстан	4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ	4.2.4.1 формулировать творческие, оценочные вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 4.2.6.1 понимать и определять жанровые особенности мифа, фантастики, легенды, басни, литературной и народной сказки, рассказа, стихотворения, былины, притчи, героического эпоса 4.2.8.1 заучивать наизусть отрывки из рассказов (природы), стихотворений, басен	анalogии (с добавлением новых героев, нового сюжета) 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки
Ценности	4.1.1.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию по содержанию прослушанного материала 4.1.2.1 пересказывать произведение в заданной учителем форме - сжато, подробно, выборочно, пользуясь планом и без него 4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ	4.2.1.1 правильно, бегло, выразительно читать с соблюдением норм литературного произношения 4.2.2.1 определять тему и главную мысль, доказывая фактами из произведения 4.2.4.1 формулировать творческие, оценочные вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 4.2.5.1 давать характеристику героя (портрет, речь, характер, поступки), анализировать отношение автора к герою 4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту 4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного
2 четверть			
	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом,	4.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, просмотровое, комментированное чтение, чтение про себя 4.2.2.1 определять тему и главную мысль, доказывая фактами из произведения	4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на

Культурное наследие	осознавать основную мысль произведения 4.1.2.1 пересказывать произведение в заданной учителем форме - сжато, подробно, выборочно, пользуясь планом и без него 4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ	4.2.3.1 находить гиперболу, сравнение, олицетворение, эпитет, метафору и определять их роль 4.2.5.1 давать характеристику героя (портрет, речь, характер, поступки), анализировать отношение автора к герою 4.2.6.1 понимать и определять жанровые особенности мифа, фантастики, легенды, басни, литературной и народной сказки, рассказа, стихотворения, былины, притчи, героического эпоса	основе прослушанного, прочитанного, увиденного 4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по аналогии (с добавлением новых героев, нового сюжета) 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки
Мир профессий	4.1.1.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию по содержанию прослушанного материала 4.1.2.1 пересказывать произведение в заданной учителем форме - сжато, подробно, выборочно, пользуясь планом и без него 4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ	4.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, просмотровое, комментированное чтение, чтение про себя 4.2.2.1 определять тему и главную мысль, доказывая фактами из произведения 4.2.3.1 находить гиперболу, сравнение, олицетворение, эпитет, метафору и определять их роль 4.2.7.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей, журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею 4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту 4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по аналогии (с добавлением новых героев, нового сюжета) 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки
3 четверть			
	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом,	4.2.1.1 правильно, бегло, выразительно читать с соблюдением норм литературного произношения 4.2.3.1 находить гиперболу, сравнение,	4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на

Природные явления	осознавать основную мысль произведения 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам	олицетворение, эпитет, метафору и определять их роль 4.2.8.1 заучивать наизусть отрывки из рассказов (природы), стихотворений, басен 4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении	основе прослушанного, прочитанного, увиденного 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки
Охрана окружающей среды	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом, осознавать основную мысль произведения 4.1.2.1 пересказывать произведение в заданной учителем форме - сжато, подробно, выборочно, пользуясь планом и без него 4.1.3.1 прогнозировать содержание информации по заголовку, опорным словам, рисункам, схемам и таблицам 4.1.4.1 комментировать и оценивать информацию текста, аргументируя свой ответ	4.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, просмотровое, комментированное чтение, чтение про себя 4.2.4.1 формулировать творческие, оценочные вопросы по содержанию произведения и отвечать на подобные вопросы 4.2.5.1 давать характеристику героя (портрет, речь, характер, поступки), анализировать отношение автора к герою 4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту 4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять орфографические и пунктуационные ошибки
4 четверть			
Путешествие в космос	4.1.1.1 понимать содержание произведения в целом, осознавать основную мысль произведения 4.1.2.2 пересказывать с изменением лица и времени, с добавлением ситуации или конца истории и так далее (творческий пересказ) 4.1.3.2 предвосхищать возможное развитие событий	4.2.1.2 использовать разные виды чтения-ознакомительное, просмотровое, комментированное чтение, чтение про себя 4.2.6.1 понимать и определять жанровые особенности мифа, фантастики, легенды, басни, литературной и народной сказки, рассказа, стихотворения, былины, притчи, героического эпоса 4.2.7.1 извлекать информацию из различных источников (энциклопедий, словарей,	4.3.1.1 самостоятельно составлять план к прочитанному или услышанному тексту 4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по аналогии (с добавлением новых героев, нового сюжета) 4.3.4.1 исправлять лексические и стилистические неточности, исправлять

		журналов, интернет-ресурсов) и пользоваться ею	орфографические и пунктуационные ошибки
Путешествие в будущее	4.1.1.2 дифференцировать главную и второстепенную информацию по содержанию прослушанного материала 4.1.2.2 пересказывать с изменением лица и времени, с добавлением ситуации или конца истории и так далее (творческий пересказ) 4.1.3.2 предвосхищать возможное развитие событий	4.2.5.1 давать характеристику героя (портрет, речь, характер, поступки), анализировать отношение автора к герою 4.2.6.1 понимать и определять жанровые особенности мифа, фантастики, легенды, басни, литературной и народной сказки, рассказа, стихотворения, былины, притчи, героического эпоса 4.2.9.1 соблюдать орфоэпические нормы при чтении	4.3.2.1 составлять и записывать краткий текст с помощью учителя на основе прослушанного, прочитанного, увиденного 4.3.3.1 писать творческие работы разных жанров на основе прочитанного по аналогии (с добавлением новых героев, нового сюжета)

55. Рекомендуются в одной четверти интегрировать (по возможности) цели обучения со сквозными темами, исходя из расчета – 2 сквозные темы на четверть.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 277-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 277-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің /сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін табуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу - нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдемелерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін құндылықтық- бағдарлық, іс-әрекеттік, тұлғалық- бағдарлық коммуникативтік тәсілдер қолданылды.

6. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

7. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың білім , білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікте қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

8. Бағдарламадағы материалдың мазмұны білім алушылардың танымдық, сөйлеу аумағының дамымауын түзету, қоршаған ортаға әлеуметтік бейімделуіне, танымдық мүддесінің,сөйлеу тілі қабілетінің қалыптасуына септігін тигізеді.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

9. Түзету ырғағы пәні сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушылардың тіл бұзылыстарын жою және оларды әлеуметтік ортаға бейімделуін қалпына келтіретін түзету тәртіптерінің қатарына жатады.

10. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларға арналған мектептің негізгі құрамына – тұтықпа, ринолалия, дизартрия, алалия,жалпы сөйлеу тілі дамымауы кездесетін білім алушылар жатады. Осы бұзылыстарға орталық нерв жүйесінің органикалық бұзылыстары және білім алушылардың моторлы және сенсорлы жетіспеушілігі, жалпы қимыл-қозғалысының бұзылыстары сәйкес. Бет және артикуляциялық бұлшық еттерінің спастикалық немесе босаңсуы, айқын байқалмайтын

ым-ишара кездеседі. Бұл белгілердің барлығы білім алушылардың қарым-қатынас біліктілігі мен әлеуметтік ортаға бейімделуіне кері әсерін тигізеді.

11. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушының ырғақты сезінуін дамыту оның ырғақтық процестер мен құбылыстарды қабылдауы мен айыруының модульдік қабілетіне қарай базаланады. Әр түрлі ырғақтарды ойластыра білу сөздің ырғақтық суретін адекватты құрастыруға, оның буындық құрылымына ықпал етіп, лингвистикалық ерекшеліктерінің дамуын жылдамдатады. Музыканы қолдану арқылы берілген жаттығулар мен тапсырмалар білім алушының есту, есте сақтау, зейін қабілеттерінің дамуына жағымды негізі болып, эмоционалды қызығушылығын арттырады. Сөйтіп, ырғақты сезіну мен қабылдауға арналған жаттығулар таза сөйлеудің оптималды шарттарының пайда болуы үшін қолданылады. "Түзету ырғағы" пәні мазмұнының бағыттары:

1) білім алушы бойына адам өміріне қажетті сөйлеу, музыка, дене тәрбиесі мәдениетіне деген бағалы қарым-қатынас қалыптастыру;

2) білім алушының базалық сөйлеу ырғағы және музыкалық ырғақ білімдерін меңгеру және қолдана алу;

3) өз шығармашылық болмысында вербалды және вербалды емес тәсілдерді қолданып коммуникативтік біліктілік пен талпыныстарын қалыптастыру;

4) сөйлеу этикеті арқылы ұлттық және жалпыадамдық мәдениет құндылықтарына деген адамгершілік - эстетикалық қарым-қатынасты тәрбиелеу.

12. "Түзету ырғағы" пәнінің нысаны болып сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған мектептерде негізгі бұзылыстарды дамыту жолдары арқылы болдырмау, қимыл - қозғалысты сөйлеу мен әнмен сәйкестендіру арқылы тәрбиелеу мен түзету, ішкі және сыртқы ортаға бейімдеу механизмдерін қалыптастыру.

13. "Түзету ырғағы" сабағына қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін:

1) денсаулық сақтау саласында:

сүйек-бұлшықет аппаратын қатайту;

жүрек қантамырлары мен тыныс алуын дамыту;

дененің дұрыс мүсіні мен жүрісі, қозғалыстың дұрыстығын қалыптастыру;

білім алушылардың психикалық жағдайын сақтай отырып, нығайту және екінші эмоциялық бұзылыстың алдын алу;

2) оқыту саласында:

қимыл-қозғалыс, ырғақ біліктерін қалыптастыру және қимылдың үйлесімділігін қосу;

теориялық білім жүйесіне метроырғақ, музыкалық мәдениет, әуенді қабылдау мен әсерін қоса қалыптастыру;

3) түзету және дамыту саласында:

сөзсіз функцияларын түзету және дамыту (кеңістікті және уақытты бағдарлау, жоғарғы психикалық функциялар);

сөйлеу тілінің барлық компоненттерін дамыту (просодика, дыбыс айту, грамматика, сөздік қор) байланыстырып сөйлеу тілі;

екпін мен сөз мәнерлілігін дамыту;

диалогтық сөйлеу түрлерін дамыту және түзету міндеттері шешіледі.

14. "Түзету ырғағы" пәнінің бағдарламасын меңгеру әдістері:

1) қойылған міндеттер мен талаптарға сай оқу әрекетін жоспарлау, бағалау және бақылауды қалыптастыру;

2) іскерлік пен шығармашылық коммуникацияларын, ұжым ортасын қалыптастыру, ережелерге бағынуын қалыптастыру;

3) оқу әрекетінде жеңістер мен жеңілістердің себептерін түсіну әдістерін қалыптастыру;

4) белсенділік, шыдамдылық, еңбексүйгіштік, жауапкершілік ұстамдылық сияқты жағымды тұлғалық қасиеттерін қалыптастыру;

5) көпұлтты Қазақстан халықтарының және басқа елдердің мәдениетін құрметтеу, адамгершілік сезімдерін арттыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

15. Қазақстан Республикасы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) білім алушылардың "оқуды үйренуге" міндетті және өз бетінше қызығушылығы артқан, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, интеллектуалды дамыған тұлға қалыптастыру ұстанымын көздейді.

16. "Түзету ырғағы" сабағында білім алушыларда сапа мен тәрбиені дамытуда мұғалім қолданатын тәсілдер:

1) онтогенетикалық тәсіл - оқыту қорытындысының мазмұны мен бағалауды жоспарлау;

2) сабақтың түзетушілік бағыты, тіл кемістігінің механизмі мен құрылымын есепке алу, логопедиялық жұмыстың комплекстілігі мен этаптылығы;

3) мультисенсорлық тәсіл және ырғақтық әдістерді қолдануда анализаторлар арасындағы байланысты жүзеге асыру;

4) оқытудағы іс-әрекеттік тәсіл, музыкалы-ырғақтық, сөйлеу іс-әрекеттері барысында білім алушылар жалпы мәдениеттілік және тілдік өзін өзі дамытудың қажеттілігін түсінеді;

5) прагматикалық тәсіл - оқу барысында білім алушының өз өзіне анализ жасау элементтері, білім алушылар оқыту мақсатын сезінгенде өз-өзіне сұрақ қояды: "Мен не істей аламын?", "Менің не істегім келеді?", "Мен мұны не үшін үйренемін?";

6) білім алушылардың өзара, өзін өзі оқытуы, өзара, өзін өзі бағалауы;

7) жеке дифференциалдық оқыту-дифференциалдық бақылау барысында білім беруді ерекше қажет ететін білім алушылар үшін;

8) әрбір білім алушының ойы мен жетістіктерін құрметтеп, олардың осыған дейінгі ырғақтық білім мен дағдыларының келешекте тіл дамуы үшін маңыздылығын айқындау;

9) негізгі тақырыптар негізінде оқыту: "Түзету ырғағы" пәніндегі негізгі тақырыптар мазмұны білім алушының өмірімен тікелей байланысып, "өмірлік қызығушылықтары мен қажеттілік зоналарынан" басталады.

17. "Түзету ырғағы" сабағында ұсынылатын оқытудың бағыттары, технологиялары, әдістері:

1) бағыттары: өзін өзі басқарушылық, эксперименталдық, сыни коммуникативтік, контекстік;

2) технологиялары: шағын топпен жұмыс, рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту, қозғалыс шеберлігінің төрт деңгейлілігі, үлгі бойынша әрекет деңгейі және нұсқау бойынша өз бетінше әрекеттену деңгейлері;

3) әдістері: мұғалім мен білім алушы арасындағы өзара іс-әрекеттің ауызша, көрнекілік және практикалық тәсілдеріне арналған дидактиканың классикалық әдісі, проблемалық оқыту әдісі, тәжірибе негізіндегі өзара тәртіптік оқыту, жобалық оқыту.

18. Оқытудағы нақты көздеген мақсаттарға жету үшін оқыту міндеттерінің нақтылығына назар аударылады.

19. Білім алушының коммуникативтік дағдыларын дамыту педагог-ырғақшы әрекетінің басты міндеттерінің бірі болып саналады. "Түзету ырғағы" пәнінің басты міндеттерінің бірі түрлі элеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті жеке тұлға тәрбиелеу. Осы мақсаттарды жүзеге асыру үшін білім алушының сөйлеу интенциясын дамыту, сөйлеу мәдениетін, жылдамдық, дыбыс бояуы, дыбыс қаттылығы, биіктік, ырғақтық, кідірістер, интонация, мимика сияқты қарым-қатынастың паравербалды және сөйлеуге жатпайтын әдістері қолданылады. Педагог-ырғақшы сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылармен жұмыс істегенде әрбір білім алушының тіл кемістігіне қарамастан өз ойын нық айта алатын, мұғалімдермен, өз құрбыларымен қарым-қатынас кезінде сөйлеу әдістерін таза қолданатын орта қалыптастырылады.

20. Оральды праксис пен дыбыс мәдениетін дамытуға ықпал ететін тапсырмалар үлгілері:

1) дене құрылымының әр түрлі қозғалыстары – алға еңкею, жан-жаққа, 90, 180, 360 градусқа бұрылыс, аяқ, қол, бас қозғалыстарының артикуляция органдарымен үйлесімділігі;

2) музыка және санау арқылы артикуляциялық дене жаттығулары;

3) музыка және санау арқылы логопедиялық массаж;

4) дене мүшелерінің босансу, күшену сезімдерін салыстыру;

5) таза дыбыстауға арналған жаңылтпаштар және шағын әндер.

21. Сөйлеуге жатпайтын және паравербалды коммуникативтік тәсілдерді дамытуға арналған жаттығулар:

1) ым, ишара, би қимылдары, музыкалық дыбыстар және олардың үйлесімділігі, суреттер мен диаграммалар түріндегі хабарламаларды айту;

2) психогимнастика элементтері: қуаныш, қайғы, таңқалу сияқты мимикалық және пантомимикалық қалыптарды түсіндіру мен демонстрациялау;

3) шапалақтау, секірулер: екпіндік буынға, сөзге, музыкалық тонға қатты шапалақ сәйкес, (екпінсіз-ақырын);

4) ырғақты схемаларды ойластыру;

5) дауыстық қолдау арқылы ырғақтық суретті шапалақтау;

6) ырғақтық суреттің тіл сүйемелдеуінсіз құрастырылуы;

7) дауыс күші мен биіктігінің белгі бойынша бір орында және қозғалыста өзгеруі;

8) арнаулы белгілерді қолдану арқылы тексті ноталау;

9) интонациялық диктанттар;

10) сахналық, диалогтік, полилогтік қойылымдарда ойнау (өлең, мысал, қиялдау арқылы).

22. Коммуникацияның мағыналық компоненттерін дамытуға арналған тапсырмалар мен жаттығулар:

1) тыңдалған мәтіндегі хабарламаның қойылған мақсатқа сәйкестігін табу;

2) сөздердің дыбыстық-буындық және семантикалық талдануы;

3) тыңдалған мәтін (ән) негізінде сұрақ беру мен жауап қайтару;

4) тыңдалған мәтін немесе музыкалық материал желісі бойынша өз ойынан әңгімелер мен ертегілер құрастыру: ауызша, суреттеу.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

23. "Түзету ырғағы" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

24. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау мен ұйымдастыруда пайдаланылады.

25. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

26. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процессін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

27. Жиынтық бағалау белгілі бір оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

28. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

29. Үшінші тоқсанда даярлық және бірінші сыныптарда қосымша каникул қарастырылған. Оқу тәрбие процесін ұйымдастыруда "Түзету ырғағы" кабинеті қажетті құрал - жабдықтармен санитарлық-гигиеналық талаптарға сай жабдықталады.

30. "Түзету ырғағы" пәніне арналған құрал – жабдықтар: мұғалімге арналған музыкалық аспап, мультимедиялық комплекс, бейнекамера, фотоаппарат, сандық аудио және видео материалдар, жаттығуларды орындауға арналған құралдар (әр білім алушыға: түрлі-түсті жалаушалар, шарлар, ленталар, орамалдар, шеңберлер, гимнастикалық таяқшалар, секірмектер), шулы және тондық музыкалық аспаптар (сылдырмақтар, барабандар, панино, үрмелі аспаптар, маракастар, металлофондар), орындықтар, стационарлық айна, гимнастикалық станок, батут сияқты құралдар. Жарық әрі сенсорлық бөлме, станок, демонстрациялық материалдар (таблицалар, қозғалыс схемалары сюжеттік және тақырыптық картиналар, композиторлар мен балет артистері, спортсмендердің портреттері) үлестірмелі дидактикалық материалдар қарастырылады. Бөлме едені білім алушылардың әр түрлі ойындар, түрлі жаттығулар жасауына ыңғайлы болуы үшін арнаулы жапқышпен қапталады. Құрал – жабдықтарды сақтауға арналған шкаф пен ашық кітап сөрелерін қоюды да ойластырған жөн. Түзету ырғағы сабағына барлық білім алушылар арнайы формамен қатысады. Түзету ырғағы пәні мұғаліміне музыка пәніне арналған музыкалық материалдарды қолдану ұсынылады.

31. Оқу пәнінің мазмұны. "Түзету ырғағы" бағдарламасы екі бөлімнен тұрады:

1) "Жалпы қозғалыс ырғағы" және оның бөлімшелері:

"Ырғақты жаттығу";

"Жалпы дамытушы ырғақты-гимнастикалық жаттығулар";

"Би және басқа әуенді- ырғақты жаттығулар";

2) "Психогимнастикалық бөлшектері бар сөйлеу ырғағы және оның бөлімшелері:

"Оральды праксис пен фонопедикалық жаттығулар";

"Паравербалды коммуникация";

"Психогимнастика элементтері".

32. "Ырғақты жаттығулар" бөлімшесі:

1) тәртіп пен ұйымшылдықты ұстану (жүру, жүгіру, секірудің әр түрінде аралықты сақтау, сапқа және қайта сапқа тұрғанда бір сызықтың бойына тұру, әуен басы мен аяғына дейін қозғалыстың дәл үйлесуі);

2) аяқ пен қол қозғалысын координациясын тәрбиелеу, оптикалық-кеңістік праксисін дамыту мен түзету арқылы дұрыс дене қалпын сақтау;

3) ұжымдық темпті- ырғақта негізгі және имитациялық қозғалысты қалыптастыру - келісімді, мәнерлі, еркін және мұқтажсыз міндеттерін қамтиды.

33. "Жалпы дамытушы ырғақты гимнастикалық жаттығулар" бөлімшесі:

1) бұлшықеттің жеке топтарын дамыту және қатайту;

2) барлық моторлы аппараттардың бөлімдері мен мүшелерінің қызмет етуін координациялау; жүрудің қиылысқан үлгісін мінсіз жасау;

3) мойын, йық бел, қол, аяқ қозғалыстарының баяу және тез қосылып, ажырау қабілеттерін дамыту (әуен ырғағымен);

4) музыка арқылы әр түрлі қозғалыстар мен қысым деңгейлерінде бұлшықет тонусын қалыпқа келтіру;

5) орталық нерв жүйесіндегі жарты шарлардың өзара әрекетін бірлескен достық қозғалыстармен, қарама-қайшы қозғалыстармен, ширата және қиылыса қозғалту арқылы дамыту міндеттерін қамтиды.

34. "Би және басқа әуенді - ырғақты жаттығулар" бөлімшесі:

1) жеке және ұжымдық қарқын мен ырғақты сезінуді дамыту;

2) қозғалыс пен әуен қарқынын қабылдау, ажырату және орындау;

3) қозғалыс пен әуен ырғағын қабылдау, ажырату және орындау;

4) қозғалыс пен әуен көңіл- күйін қабылдау, ажырату және орындау (вальс, марш);

5) қозғалыс пен әуен көңіл күйін қабылдау, ажырату және орындау (көңілді, қайғылы, салтанатты, нейтралды, әзіл- қалжың);

6) шығармашылық қабілеттерін дамыту, қозғалыстық және музыкалық есте сақтауын дамыту, есту назарын түзету, канондарды орындау, ән айту, білім алушылар музыкалық аспаптарында ойнау арқылы ортаға бейімделу міндеттерін қамтиды.

35. "Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар" бөлімшесі:

1) дене және сөйлеу органдарының бірлескен қозғалыстары арқылы дыбыстық, моторлық және кинестикалық фон образдарын дәлдеу, мысалы, алдыға қарай еңкею, жан-жаққа, 90, 180, 360 градусқа бұрылыстар, бас, қол, аяқ қозғалыстарының "Алтыбақан", "Сағаттар", "Аттар", "Сылақшылар" сияқты жаттығулармен артикуляциялық үйлесімділігі;

2) шапалақ ұру, аяқпен тықылдату, заттармен әрекет етуде санамақтар мен жаңылтпаштарды айту шеберліктерін бекіту;

3) массаж көмегімен , әуен және санау арқылы, баяу тербелу, ақырын қол бұлғау арқылы артикуляция органдарының гипертонусын алу;

4) саусақ белсенділігінің стимулдық әсері арқылы тілді дамыту және дикцияны күшейту;

5) көру - қозғалыс координациясы және қол шапшаңдығы арқылы ауызекі сөйлеу тілін және жазуды дамыту міндеттерін қамтиды.

36. "Паравербалды коммуникация" бөлімшесі:

1) әріптеспен қарым-қатынаста мақсаттар мен жетістіктерге жетуге қажетті көңіл-күй сезімдерін арттыру;

2) интонация, ырғақ, дыбыс бояуы, фразалық және логикалық екпіндерді дамыту;

3) тілдің темпті-ырғақтық бояуын, дауыс модулін, тілдің дем алысын түзету;

4) айтылған сөздің мағынасы мен мақсатына сәйкес дауыс бояуын, сөйлеу ырғағы мен қарқынын басқара білу;

5) әріптеспен қарым-қатынас кезінде эмоция мен көңіл күйді сезіну міндеттерін қамтиды.

37. "Психогимнастика элементтері" бөлімшесі:

1) ым, ишара, қалыптарды өз сезімдерін, күйзелістерін, көңіл күйін білдіру құралы ретінде дамыту;

2) қарым-қатынас кезінде әріптесінің ым, ишара, пластикасын байқай білу;

3) ым, ишара, мимика, пластиканы әңгімелеу мағынасына сәйкес қолдана білу;

4) жақ және артикуляторлық мускулатураның тонусын қалпына келтіру не артикуляция органдарының қозғалғыштығын дамыту;

5) абстрактілі және жалпылама сөздікті толықтыру, нақтылау және жүйелеу, грамматикалық қатар мен тіл байланысын дамыту міндеттерін қамтиды.

38. Әрбір білім алушының жеке сөйлеу қабілеті есепке алынып, оның максималдық меңгеру деңгейіне сай сөйлеу-ырғақтық дағдысы қалыптасады.

39. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға және мониторинг өткізуге қолайлы болу үшін кодтар қойылған. Кодта бірінші сан-сынып, екінші - бағдарлама бөлімі, үшінші сан - бөлімше, төртінші сан оқыту мақсаттары. Мысалы, 1.2.1.1: "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "1" - оқыту мақсаттарының реттік нөмірі, нақтырақ: саусақ атауларымен сөйлеу арқылы 1-2 саусақ жаттығуларын өз бетінше орындайды.

40. "Түзету ырғағы" оқу пәнінің мзмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Жалпы қозғалыс ырғағы	1.1 Ырғақты жаттығу
		1.2 Жалпы дамытушы ырғақты - гимнастикалық жаттығулар
		1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар
2	Психогимнастикалық бөлшектері бар сөйлеу ырғағы	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар
		2.2 Паравербальді коммуникация
		2.3 Психогимнастика элементтері

41. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Жалпы қозғалыс ырғағы":

3-кесте

1.1 "Ырғақты жаттығу" бөлімшесі				
Білім алушылар				
0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
0.1.1.1 қозғалыс әуеннің басынан аяғына дейін үйлеседі	1.1.1.1 музыкалық фраза мен әуеннің басталуын сезіну және белгілеу	2.1.1.1 музыкалық фраза мен әуеннің аяқталуын сезіну және белгілеу	3.1.1.1 сапқа тұру мен қайта сапқа тұрғанда қозғалыс кезінде әуен арқылы қарқын мен арақашықтықты сақтап, тірек ретінде визуалды стимулды қолдану (санды карточка)	4.1.1.1 нұсқау бойынша екі және одан да көп әрекеттерде жүріс және жүгіріс кезінде әрбір төртінші кадамға 4\4 әуенімен қол бұлғау
0.1.1.2 жүріс кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу	1.1.1.2 жүріс кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу, тоқтап қалу және қозғалысты жылдамдата білу	2.1.1.2 жүгіру кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу; әуен ырғағымен жеңіл жүгірісті үдету және тоқтату	3.1.1.2 музыкалық үзіндінің көңіл-күйіне қарай өз бетінше қозғалу: салтанатты әуенге жүру, көңілдіге жүгіру	4.1.1.2 әуен көңіл-күйіне қарай қозғалыс бағыты мен траекториясын өзгерту: баяу әуенге жылан жүрісті кадаммен, үзілген әуенге марш кадамымен қозғалу
0.1.1.3 бір сызық бойына тұру, денені тік ұстау, сапқа тұру	1.1.1.3 бір сызық бойына тұру, денені тік ұстау, сапқа тұру	2.1.1.3 сапқа тұру және қайта сапқа тұру кезінде визуалдық ж ә н е кинестетикалық стимулды тірек ретінде қолдану (шеңбер, бормен сызылған, еденге жазылған канат)	3.1.1.3 инструкция бойынша өз бетінше тіктен жарты шеңберге, шеңберге ауыса алу	4.1.1.3 сапқа тұру, шеңбер, колонна, шахмат ретін атауымен ажырату және сапта орындау
0.1.1.4 мұғалімнің қатысуымен хороводта қозғалу	1.1.1.4 қозғалыс кезінде хороводты кеңейте қозғалу	2.1.1.4 қозғалыс кезінде бір кішкентай шеңберден екіншіге орын ауыстыру	3.1.1.4 қозғалыс кезінде бір кішкентай шеңберден екіншіге денені тік ұстап орын ауыстыру	4.1.1.4 денені тік ұстап бірқалыпты салмақпен колоннадан шашылып содан кейін шеңберге қозғалысты тоқтатпай ауысу

1.2. "Жалпыдамытушы ырғақты –гимнастикалық жаттығулар" бөлімшесі				
Білім алушылар				
0.1.2.1 жүру кезінде оң қол мен сол аяқты бір уақытта қозғалту (аяқ қолды ауыстыру), айнаға	1.1.2.1 қолды белге қойып, баяу музыка	2.1.2.1 жеңіл зат қойып (200 грамм) еңкейе майысып қозғалу	3.1.2.1 жүк қойып қосымша қорғанышсыз жаттығулар жасау	4.1.2.1 мишықтың функциялары жетіспеген білім алушылардың жүріс кезіндегі дәл емес, солғын араласқан, шатасқан

қарап өз- өзіне бақылау жасау өзін өзі түзеу	әуенімен біркелкі салмақты сақтап, еңкейе қозғалу			қозғалыстарын еңсеру (тұтықпа, дизартрия)
0.1.2.2 қарапайым ырғақ қозғалыстары элементтерін заттармен(таяқша, доп, жалауша) және заттарсыз 2\4 әуенінің сүйемелдеуімен көшіру	1.1.2.2 қарапайым ырғақ қозғалыстары элементтерін заттармен (таяқша, доп, жалауша) және заттарсыз 2\4 әуенінің сүйемелдеуімен көшіру	2.1.2.2 қозғалыс кезінде (қол бұлғау, бұрылыстар, еңкею, құлау) музыкалық екпін мен фразаға екпін беру 2\4 әуенінің сүйемелдеуімен көшіру	3.1.2.2 қолға зат ұстап біркелкі салмақты сақтап, доп лақтыру	4.1.2.2 жалпы қозғалыстың төрт-бес түрін қабылдау, есте сақтау және орындау
0.1.2.3 мойын мен денені айналдыру жаттығулары	1.1.2.3 твист-жүруді орындау : әр кадамда бас пен денені бір жакқа, аяқ пен мықын - жамбас бөлігін карама-қарсы бұру	2.1.2.3 жүру мен жүгіру сәтінде заттарды бір-біріне бергенде бас пен дене қозғалысы бір мезетте бір-біріне сәйкес орындау	3.1.2.3 әуен темпі мен динамикасына сәйкес аяқ пен қолдың бір мезеттегі қозғалыста рын карама-қарсы әртүрлі майыса қозғалту	4.1.2.3 твист-жүруді орындау: әр кадамда бас пен денені біржакқа, аяқ пен мықын - жамбас бөлігін карама-қарсы бұру
0.1.2.4 сигнал бойынша өз қозғалысын тоқтату	1.1.2.4 бір қозғалыстан екіншісіне үлгі бойынша және с ө й л е у командасымен қосылып ажыратылу	2.1.2.4 бір қозғалыстан екіншісіне баяу қосылып ажыратылу: жұмыс істейтін бұлшық еттер ауысымы әуен ырғағымен қозғалады	3.1.2.4 үлгі және нұсқау бойынша әр түрлі дене майысуларын, б ұ л ғ а у қозғалыстарын орындау	4.1.2.4 әуен ырғағының өзгеруіне қарай еркін тербелістерді, әр түрлі майысу, еркін қимылдарды орындау, әлсізден-шапшаңдыққа

1.3 "Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар" бөлімшесі

Білім алушылар

0.1.3.1 дыбыс бағытын сезу, дыбыс бағытына қозғалу	1.1.3.1 табиғат дыбыстарын есту бойынша білу, әр түрлі табиғат дыбыстарын атап ажырата білу	2.1.3.1 марш ырғағын білу және атау	3.1.3.1 вальс ырғағын білу және атау, вальс қозғалысын білу	4.1.3.1 Қазақстан Республикасында тұратын ұлттар билерінің негізгі сипаттамалық қозғалыстарын білу: орыс, клезмер, полька, лезгинка
0.1.3.2 ырғақты суреттерді құрағанда әлді, әлсіз үлестерді беру үшін бубен, маракас, барабан аспаптарын қолдану	1.1.3.2 үлгі бойынша марш әуенімен шапалақтап акцент беру (бірінші үлес)	2.1.3.2 үш буынды өлшемді әуенде әлді және әлсіз буындардың кезектесуін білу, атау, қозғалыс арқылы жеткізу	3.1.3.2 есту және ырғақты схема арқылы вальс және марш ырғағын атап, ажырату	4.1.3.2 айнаға қарап қозғалыстарды орындау кезіндегі шатасқан, қате қимылдарды байқау және түзеу
0.1.3.3 естіген музыкалық материалдың		2.1.3.3 музыка көңіл-күйін	3.1.3.3 ырғақ үлгісін санау және	4.1.3.3 ырғақты схеманы санау, оны

карқыны (темпі) мен көңіл-күйін анықтау	1.1.3.3 музыкадағы қарқынды ажырату: жай -жылдам	ажырату: көңілді, қайғылы, салтанатты .	музыканы оркестрде орындау	әуен қарқыны мен ырғағына қарай құрастыру
0.1.3.4 аңдардың қимыл-қозғалыстарын және адамдардың іс-әрекеттерін қозғалыстармен бейнелеу	1.1.3.4 үлгі бойынша әр түрлі би қадамдарын орындау	2.1.3.4 би қимылдарының атын білу, оларды орындау "Қаражорға", "Киіз басу", "Ұландар биі"	3.1.3.4 қазақ,орыс, ұйғыр, грек, татар билерінің қимылдарын білу	4.1.3.4 ән және би орындау кезінде субъективті жағдайларда қозғалысты өз еркімен тоқтату

2) "Психогимнастикалық бөлшектері бар сөйлеу ырғағы":

4-кесте

2.1 "Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар" бөлімшесі				
Білім алушылар				
0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
0.2.1.1 алақандарды ырғақты түрде жұмып ашу,қол саусақтарын жақындату және біріктіру	1.2.1.1 барлық қойылған дыбыстарды есту арқылы ажырату саусақ жаттығуларының бір екеуін жатқа білу	2.2.1.1 ерін айналасы бұлшықеттеріне, тіл, тіл асты мускулатурасына ырғақты артикуляциялық тренингтер орындау ("Алтыбақан", "Сағаттар", "Сылақшылар" ойынында, еңкею, шалқаю, бұрылыстар)	3.2.1.1 сөйлеу арқылы жүргізілетін 1-2 саусақ жаттығуларын жатқа білу	4.2.1.1 барлық дыбыстардың дұрыс артикуляциясын сезінеді және өз бетінше орындау
0.2.1.2 дыбыс бағытын қатесіз анықтау	1.2.1.2 барлық қойылған дыбыстарды есту арқылы ажырату	2.2.1.2 шұғыл қимыл – әрекеттермен дауыссыз дыбыстарды атау	3.2.1.2 артикуляцияға еш қорғансыз әр түрлі күрделі ырғақтарды құрастыру	4.2.1.2 буын тізбектерін кезектесе құрастыру
0.2.1.3 конструкция ырғағын сезіну, ұсақ заттар көмегімен ырғақты моделдер мен ырғақты суреттерді құрау	1.2.1.3 садақ, тесік, жарылыс, діріл түрлерін тіл дыбысын өндірудегі негізгі тәсіл ретінде модельдеу	2.2.1.3 жалпы және артикуляциялық қозғалыстарды орындауда бұлшықет күшеюі дәрежесін түзеу, оны дикциялық қабілетті жақсартуға қолдану	3.2.1.3 дикцияны жақсарту үшін барлық білімдерді қолдану	4.2.1.3 кез келген күрделі ырғақты схеманы оқу және құрастыру
0.2.1.4 оң қол мен сол қолды ажырата білу, саусақ атауларын білу	1.2.1.4 артикуляция органдарын айнаға қарап және көзді жұмып тұрып атау және табу	2.2.1.4 күшті екпінге артикуляциялық жаттығулар орындау (екі бөлікті өлшем)	3.2.1.4 қазақ, орыс, ұйғыр, грек, татар билерінің қимылдарын білу	4.2.1.4 қысқа сөздерді кодтау (3 дыбыс) артикуляция мүшелерінің көмегімен
2.2 " Паравербальді коммуникация" бөлімшесі				

Білім алушылар				
0.2.2.1 зал кеңістігінде дыбысты локализациялау	1.2.2.1 саусақ жаттығуларының бір екеуін жатқа білу	2.2.2.1 дыбыс күші мен биіктігінің әлеуметтік мағынасын түсіну, биік және төмен дауыстарды ажырату	3.2.2.1 үлгі бойынша қатты және ақырын, биік және төмен дыбыстарды, баяу және тез сөйлеуді білу және тыныс алуды дұрыс қою	4.2.2.1 белгілі мақсаттарға жету үшін өз бетінше және үнемі темпті, күшті, интонацияны, ырғақты қолдану
0.2.2.2 сөздегі, фраздағы басты логикалық екпінді білу	1.2.2.2 сөздегі күшті буынды есту арқылы ажырату	2.2.2.2 фразаның кідірісі мен интонациясына, мағынасына қарап, есту арқылы басты сұраулы сөзді білу	3.2.2.2 артикуляцияға еш қорғансыз әр түрлі күрделі ырғақтарды құрастыру	4.2.2.2 мәдениетті сөйлеу қарым - қатынасы ережесін білу және орындау, қарым-қатынас стилистикасын ұстау
0.2.2.3 А.Ипполитованың гимнастика әдісін қолдану	1.2.2.3 есту арқылы өлең ұйқасын ырғақпен айту	2.2.2.3 үш буынды өлең ырғақтарын ажырату, жалпы қозғалыстарда, шапалақ ұруда оларды қолдана білу	3.2.2.3 есту мәнерлілігінің ерекшеліктері	4.2.2.3 ырғақ, интонация, дикцияны адекватты қолданып, ұжымдық ойындарда команда беру
0.2.2.4 "Насос", "Гүл теру", "Көбелек" жаттығуларын қолдану	1.2.2.4 3-5 вокализді көмек арқылы орындау	2.2.2.4 3-5 вокализді өз бетінше орындау	3.2.2.4 тақпақ мәтінін өз бетінше оқу (кідіріс, дыбыс қаттылығы)	4.2.2.4 драмалық ойындар кезінде ойын мінезіне сай паравербалды әдістерді қолдану
2.3 "Психогимнастика элементтері" бөлімшесі				
Білім алушылар				
0.2.3.1 шынайы қарым-қатынастағы қуаныш, қайғы, таңқалу, ұялу сезімдерін мимика арқылы анықтау	1.2.3.1 қуаныш, қайғы, таңқалу, ұялу сезімдерін бет бейнесі мимикасы арқылы анықтау	2.2.3.1 қуаныш, қайғы, таңқалу, шатастыру сезімдерін нұсқау бойынша, қоғамда кезектесуін демонстрациялау	3.2.3.1 үлгі бойынша қатты және ақырын, биік және төмен дыбыстарды, баяу және тез сөйлеуді білу және тыныс алуды дұрыс қою	4.2.3.1 оқиғаның себеп - салдарын анықтап, соған қарай көңіл-күй сезімін білдіру
0.2.3.2 "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел" керемет!" және "мен өзім мен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздердің мағынасын түсіну	1.2.3.2 нұсқау бойынша "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел" керемет!" және "мен өзім мен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздерді қолдану	2.2.3.2 күнделікті қарым-қатынаста нормаға сай ережелерді адекватты қолдану	3.2.3.2 білім алушылар ертегілері, әңгіме мысалдары тақпақтарына мәнерлеп ым-ишарамен оқу, талдау	4.2.3.2 оқиғаның себеп - салдарын анықтап, соған қарай көңіл-күй сезімін білдіру
0.2.3.3 "иә", "жоқ", "қайырлы күн"	1.2.3.3 "иә", "жоқ", "қайырлы күн"			

рахмет", "бері кел" "керемет!"және" мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздердің мағынасын түсіну	рахмет", "бері кел", "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздерді үлгі бойынша қолдану	2.2.3.3 вербалды, паравербалды, вербалды емес әдістерді қолданып көмек сұрай білу және алғыс айту ("мені тыңдауыңызды сұраймын", "маған көмектесуіңізді өтінемін")	3.2.3.3 өз іс-әрекетін адекватты бағалау, білім алушылардың тапсырма орындаудағы сапасына назар аудару, нәтиже шығару, сынды адекватты түрде қабылдау	4.2.3.3 өзін өзі ұсыну формулаларын білу және оны эмоционалдық күштеу мен қиын жағдайларда қолдану
0.2.3.4 тыныс алуды бақылауға алып, үлгі бойынша әр түрлі тербелістерді, бұлғау, майысуларды, еркін қимылдарды әр түрлі темпте орындау	1.2.2.4 3-5 вокализді көмек арқылы орындау	2.2.3.4 әуен көңіл-күйіне, мінезіне орай, команда бойынша барлық дене бұлшықеттерінің босануына этюдтар жасау	3.2.3.4 тынышталу қалпы формуласы көмегімен қозғалыстың қозуын әлсірету	4.2.3.4 релаксациялық әдістерді білу және қолдану: контраст бойынша күшпен босану, нұсқау бойынша босану, өз еркімен босану

42. Ұзақ мерзімді жоспарлау оқытудың мақсаттарын, базалық сөздікті, ұсынылған музыкалық материал мен жалпы мазмұнын көрсетіп, жыл сайын қайталанатын ортақ тақырыптардан тұрады. Әрбір оқу жылында тақырыптар төрт тоқсан бойынша біріктіріліп бөлінеді.

43. 0-сыныптағы ұзақ мерзімді жоспар:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Өзім туралы	1.1 Ырғақты жаттығу	0.1.1.1 қозғалыс әуеннің басынан аяғына дейін үйлеседі
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	0.1.2.1 жүру кезінде оң қол мен сол аяқты бір уақытта қозғалту (аяқ, қолды ауыстыру), айнаға қарап өз өзін бақылау жасау, өзін-өзі түзету
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	0.1.3.1 дыбыс бағытын сезу, дыбыс бағытына қозғалу
Менің мектебім	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	0.2.1.1 алақандарды ырғақты түрде жұмып ашу, қол саусақтарын біріктіру және жақындату
	2.2 Паравербальді коммуникация	0.2.2.1 зал кеңістігінде дыбысты локализациялау
	2.3 Психогимнастика элементтері	0.2.3.1 шынайы қарым-қатынастағы қуаныш, қайғы, таңқалу, ұялу сезімдерін мимика арқылы анықтау
2-тоқсан		

Менің отбасым және достарым	1.1 Ырғақты жаттығу	0.1.1.2 жүріс кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	0.1.2.2 қарапайым ырғақ қозғалыстары элементтерін заттармен (таяқша, доп, жалауша) және заттарсыз 2\4 әуенінің сүйемел деуімен көшіру
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	0.1.3.2 ырғақты суреттерді құрағанда әлді, әлсіз үлестерді беру үшін бубен, маракас, барабан аспаптарын қолдану
	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	0.2.1.2 дыбыс бағытын қатесіз анықтау
	2.3 Психогимнастика элементтері	0.2.3.2 "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел", "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздердің мағынасын түсіну
Бізді қоршаған әлем	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	0.2.1.2 дыбыс бағытын қатесіз анықтау
	2.2 Паравербальді коммуникация	0.2.2.2 сөздегі, фразадағы басты логикалық екпінді білу
	2.3 Психогимнастика элементтері	0.2.3.2 "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел", "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздердің мағынасын түсіну
3-тоқсан		
Саяхат	1.1 Ырғақты жаттығу	0.1.1.3 бір сызық бойына тұру, денені тік ұстау, сапқа тұру
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	0.1.2.3 мойын мен денені айналдыру жаттығулары
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	0.1.3.3 естіген музыкалық материалдың қарқыны (темпі) мен көңіл-күйін анықтау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	0.2.1.3 конструкция ырғағын сезіну, ұсақ заттар көмегімен ырғақты моделдер мен ырғақты суреттерді құрау
	2.2 Паравербальді коммуникация	0.2.2.3 А.Ипполлитованың гимнастика әдісін қолдану
	2.3 Психогимнастика элементтері	0.2.3.3 "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел", "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздердің мағынасын түсіну

4-тоқсан		
Тағам және сусын	1.1 Ырғақты жаттығу	0.1.1.4 мұғалімнің қатысуымен хороводта қозғалу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	0.1.2.4 сигнал бойынша өз қозғалысын тоқтату
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	0.1.3.4 аңдардың қимыл-қозғалыстарын және адамдардың іс-әрекеттерін қозғалыстармен бейнелеу
Дені саудың - жаны сау!	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	0.2.1.4 оң қол мен сол қолды ажырата білу, саусақ атауларын білу
	2.2 Паравербальді коммуникация	0.2.2.4 "Насос", "Гүл теру", "Көбелек" жаттығуларын қолдану
	2.3 Психогимнастика элементтері	0.2.3.4 тыныс алуды бақылауға алып, үлгі бойынша әр түрлі тербелістерді, бұлғау, майысуларды, еркін қимылдарды әр түрлі темпте орындау

Ескерту: білім алушы тіл кемістігінің жеңілден ауыр түрін міндетті түрде өңдеу үшін 0-сыныпқа арналған материалдар:

1) сөздік материалдар: ырғақ, ырғақ сабағы, жалауша, шеңбер, лента, бубен, барабан, дауылпаз, доптар жұдырық, қадам, секіру, шапалақ, алдынан, артынан, жылдам, жай, қатты, ақырын, жан-жаққа, оңға, солға, жоғары, төмен, бұрылу, еңкею, орнында, үстіңгі ерін, астыңғы ерін, тіл, тіс, қуаныш, қайғы сезімдері;

2) музыкалық материалдар: "Той бастар" (қазақтың халық әні), "Құстар" (Э.Григ), "Жас ұландар маршы", "Бесік жыры" (қазақтың халық әні), "Гопак" (М.Мусоргский).

44. 1-сыныптағы ұзақ мерзімді жоспар:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Өзім туралы	1.1 Ырғақты жаттығу	1.1.1.1 музыкалық фраза мен әуеннің басталуын сезіну және белгілеу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	1.1.2.1 қолды белге қойып, баяу музыка әуенімен біркелкі салмақты сақтап, еңкейе қозғалу
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	1.1.3.1 табиғат дыбыстарын есту бойынша білу, әр түрлі табиғат дыбыстарын атап ажырата білу
Менің мектебім	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	1.2.1.1 барлық қойылған дыбыстарды есту арқылы ажырату саусақ жаттығуларының бір екеуін жатқа білу
	2.2 Паравербальді коммуникация	1.2.2.1 саусақ жаттығуларының бір екеуін жатқа білу

	2.3 Психогимнастика элементтері	1.2.3.1 қуаныш, қайғы, таңқалу, ұялу сезімдерін бет бейнесі мимикасы арқылы анықтау
2-тоқсан		
Менің отбасым және достарым	1.1 Ырғақты жаттығу	1.1.1.2 жүріс кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу, тоқтап қалу және қозғалысты жылдамдата білу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	1.1.2.2 қарапайым ырғақ қозғалыстары элементтерін заттармен (таяқша, доп, жалауша) және заттарсыз 2\4 әуенінің сүйемелдеуімен көшіру
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	1.1.3.2 үлгі бойынша марш әуенімен шапалақтап акцент беру (бірінші үлес)
Бізді қоршаған әлем	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	1.2.1.2 барлық қойылған дыбыстарды есту арқылы ажырату
	2.2 Паравербальді коммуникация	1.2.2.2 сөздегі күшті буынды есту арқылы ажырату
	2.3 Психогимнастика элементтері	1.2.3.2 нұсқау бойынша "иә", "жоқ", "қайырлы күн" "рахмет", "бері кел", "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздерді қолдану
3-тоқсан		
Саяхат	1.1 Ырғақты жаттығу	1.1.1.3 бір сызық бойына тұру, денені тік ұстау, сапқа тұру
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	1.1.2.3 твист-жүруді орындау: әр қадамда бас пен денені бір жаққа, аяқ пен мықын – жамбас бөлігін қарама-қарсы бұру
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	1.1.3.3 музыкадағы қарқынды ажырату: жай-жылдам
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	1.2.1.3 садақ, тесік, жарылыс, діріл түрлерін тіл дыбысын өндірудегі негізгі тәсіл ретінде моделдеу
	2.2 Паравербальді коммуникация	1.2.2.3 есту арқылы өлең ұйқасын ырғақпен айту
	2.3 Психогимнастика элементтері	1.2.3.3 "иә", "жоқ", "қайырлы күн", "рахмет", "бері кел" "керемет!" және "мен өзіммен мақтанамын", "мен ренжіп тұрмын" деген нормалық жалпы қолданыстағы сөздерді үлгі бойынша қолдану
4-тоқсан		

Тағам және сусын	1.1 Ырғақты жаттығу	1.1.1.4 қозғалыс кезінде хороводты кеңейте қозғалу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	1.1.2.4 бір қозғалыстан екіншісіне үлгі бойынша және сөйлеу командасымен қосылып ажыратылу
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	1.1.3.4 үлгі бойынша әр түрлі би қадамдарын орындау
Дені саудың - жаны сау!	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	1.2.1.4 артикуляция органдарын айнаға қарап және көзді жұмып тұрып атау және табу
	2.2 Паравербальді коммуникация	1.2.2.4 3-5 вокализді көмек арқылы орындау
	2.3 Психогимнастика элементтері	1.2.3.4 3-5 вокализді өз бетінше орындау

Ескерту: білім алушы тіл кемістігінің жеңілден ауыр түрін міндетті түрде өңдеу үшін 1-сыныпқа арналған материалдар:

1) сөздік материалдар: аяқ ұшы, табан, тізе, шынтақ, қадам, шеңбермен жүру, еңкею, бұрылыс, хоровод, алға қарай қозғалыс, қатты (жеңіл) қадам, ақырын-жоғары дем алу, дем шығару, кезекті қадам, шұқылау, акцент, төменгі-жоғары (ноталар, дауыстар), көңілді, домбыра, балалайка, Наурыз, лақтыру, қайта лақтыру, қағып алу, сабыр сақтау, (сабырлы болу), таңқалу;

2) музыкалық материалдар: "Той бастар"(қазақтың халық әні), "Балалар полькасы" (М.Глинка), "Бесік жыры" (қазақтың халық әні), "Қазақ вальсі" (Л.Хамиди), "Солдат болам" - (И.Нүсіпбаев).

45. 2-сыныптағы ұзақ мерзімді жоспар:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Өзім туралы	1.1 Ырғақты жаттығу	2.1.1.1 музыкалық фраза мен әуеннің аяқталуын сезіну және белгілеу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.1 жеңіл зат қойып (200 грамм) еңкейе майысып қозғалу
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	2.1.3.1 марш ырғағын білу және атау
Менің отбасым және достарым	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	2.2.1.1 ерін айналасы бұлшықеттеріне, тіл, тіл асты мускулатурасына ырғақты артикуляциялық тренингтер орындау ("Алтыбақан", "Сағаттар", "Сылақшылар" ойынында, еңкею, шалқаю, бұрылыстар)
	2.2 Паравербальді коммуникация	2.1.2.2 қозғалыс кезінде (қол бұлғау, бұрылыстар, еңкею, құлау) музыкалық екпін мен фразға

		екпін беру 2\4 әуенінің сүйемелдеуімен көшіру
	2.3 Психогимнастика элементтері	2.1.3.2 үш буынды өлшемді әуенде әлді және әлсіз буындардың кезектесуін білу, атау, қозғалыс арқылы жеткізу
2-тоқсан		
Менің мектебім	1.1 Ырғақты жаттығу	2.1.1.2 жүгіру кезінде өз қозғалысының қарқынын бақылауға алу; әуен ырғағымен жеңіл жүгірісті үдету және тоқтату
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.2 қозғалыс кезінде (қол бұлғау, бұрылыстар, еңкею, құлау) музыкалық екпін мен фразаға екпін беру
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	2.1.3.2 үш буынды өлшемді әуенде әлді және әлсіз буындардың кезектесуін білу, атау, қозғалыс арқылы жеткізу
Менің туған өлкем	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	2.2.1.2 шұғыл қимыл – әрекеттермен дауыссыз дыбыстарды атау
	2.2 Паравербальді коммуникация	2.2.2.2 фразаның кідірісі мен интонациясына, мағынасына қарап, есту арқылы басты сұраулы сөзді білу
	2.3 Психогимнастика элементтері	2.2.3.2 күнделікті қарым-қатынаста нормаға сай ережелерді адекватты қолдану
3-тоқсан		
Дені саудың - жаны сау!	1.1 Ырғақты жаттығу	2.1.1.3 сапқа тұру және қайта сапқа тұру кезінде визуалдық және кинестетикалық стимулды тірек ретінде қолдану (шеңбер, бормен сызылған, еденге жазылған канат)
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.3 жүру мен жүгіру сәтінде заттарды бір-біріне бергенде бас пен дене қозғалысы бір мезетте бір-біріне сәйкес орындау
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	2.1.3.2 үш буынды өлшемді әуенде әлді және әлсіз буындардың кезектесуін білу, атау, қозғалыс арқылы жеткізу 2.1.3.3 музыка көңіл-күйін ажырату: көңілді, қайғылы, салтанатты
		2.2.1.3 жалпы және артикуляциялық қозғалыстарды

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	орындауда бұлшықет күшеюі дәрежесін түзеу, оны дикциялық қабілетті жақсартуға қолдану
	2.2 Паравербальді коммуникация	2.2.2.1 дыбыс күші мен биіктігінің әлеуметтік мағынасын түсіну, биік және төмен дауыстарды ажырату 2.2.2.3 үш буынды өлең ырғақтарын ажырату, жалпы қозғалыстарда, шапалақ ұруда оларды қолдана білу
	2.3 Психогимнастика элементтері	2.2.3.1 қуаныш, қайғы, таңқалу, шатастыру сезімдерін нұсқау бойынша, қоғамда кезектесуін демонстрациялау 2.2.3.3 вербалды, паравербалды, вербалды емес әдістерді қолданып көмек сұрай білу және алғыс айту ("мені тыңдауыңызды сұраймын", "маған көмектесуіңізді өтінемін")
4-тоқсан		
Қоршаған орта	1.1 Ырғақты жаттығу	2.1.1.4 қозғалыс кезінде бір кішкентай шеңберден екіншіге орын ауыстыру
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.4 бір қозғалыстан екіншісіне баяу қосылып ажыратылу: жұмыс істейтін бұлшық еттер ауысымы әуен ырғағымен қозғалады
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	2.1.3.4 би қимылдарының атын білу, оларды орындау "Қаражорға", "Киіз басу", "Ұландар биі"
Саяхат	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	2.2.1.4 күшті екпінге артикуляциялық жаттығулар орындау (екі бөлікті өлшем)
	2.2 Паравербальді коммуникация	2.2.2.4 3-5 вокализді өз бетінше орындау
	2.3 Психогимнастика элементтері	2.2.3.4 әуен көңіл-күйіне, мінезіне орай, команда бойынша барлық дене бұлшықеттерінің босансуына этюдтар жасау

Ескерту: білім алушы тіл кемістігінің жеңілден ауыр түрін міндетті түрде өңдеу үшін 2-сыныпқа арналған материалдар:

1) сөздік материалдар: ауыр сенім, жылжымалы қадам, аяқ ұшымен жүгіру, секіру, колонна, қатарға тұру, шеңбер, бұру, дауыссыз дыбыстар, жақ, қатты-жұмсақ (дыбыстар), қырымен жүру, отырып жүру, вальсті қадам, кезеңді қадам, полька, вальс ырғағы, марш, диалог, интонация, сұраулы сөз, саусақ атаулар;

2) музыкалық материалдар: "Сарыарқа" (Құрманғазы), "Сарыжайлау" (Тәттімбет), "Бұлбұл" (А.Алябев), "Еркем-ай" (қазақтың халық әні), "Түрік Рондосы" (В.Моцарт).

46. 3-сыныптағы ұзақ мерзімді жоспар:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Тірі табиғат	1.1 Ырғақты жаттығу	3.1.1.1 сапқа тұру мен қайта сапқа тұрғанда қозғалыс кезінде әуен арқылы қарқын мен арақашықтықты сақтап, тірек ретінде визуалды стимулды қолдану (санды карточка)
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	3.1.2.1 жүк қойып қосымша қорғанышсыз жаттығулар жасау
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	3.1.3.1 вальс ырғағын білу және атау, вальс қозғалысын білу
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	3.2.1.1 сөйлеу арқылы жүргізілетін 1-2 саусақ жаттығуларын жатқа білу
	2.2 Паравербальді коммуникация	3.2.2.1 үлгі бойынша қатты және ақырын, биік және төмен дыбыстарды, баяу және тез сөйлеуді білу және тыныс алуды дұрыс қою 3.2.2.2 артикуляцияға еш қорғансыз әр түрлі күрделі ырғақтарды құрастыру
	2.3 Психогимнастика элементтері	3.2.3.1 үлгі бойынша қатты және ақырын, биік және төмен дыбыстарды, баяу және тез сөйлеуді білу және тыныс алуды дұрыс қою
2-тоқсан		
Уақыт	1.1 Ырғақты жаттығу	3.1.1.2 музыкалық үзіндінің көңіл-күйіне қарай өз бетінше қозғалу: салтанатты әуенге жүру, көңілдіге - жүгіру
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	3.1.2.2 қолға зат ұстап біркелкі салмақты сақтап, доп лақтыру 3.1.2.3 әуен темпі мен динамикасына сәйкес аяқ пен қолдың бір мезеттегі қозғалыстарын қарама-қарсы әртүрлі майыса қозғалту
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	3.1.3.2 есту және ырғақты схема арқылы вальс және марш ырғағын атап, ажырату
Сәулет	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	3.2.1.2 артикуляцияға еш қорғансыз әр түрлі күрделі ырғақтарды құрастыру
		3.2.3.2 балалар ертегілері, әңгіме мысалдары тақпақтарына

	2.3 Психогимнастика элементтері	мәнерлеп ым-ишарамен оқу, талдау
3-тоқсан		
Өнер	1.1 Ырғақты жаттығу	3.1.1.3 инструкция бойынша өз бетінше тіктен жарты шеңберге, шеңберге ауыса алу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	3.1.2.3 әуен темпі мен динамикасына сәйкес аяқ пен қолдың бір мезеттегі қозғалыстарын қарама-қарсы әр түрлі майыса қозғалту
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	3.1.3.3 ырғақ үлгісін санау және музыканы оркестрде орындау
Атақты тұлғалар	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	3.2.1.2 артикуляцияға еш қорғансыз әр түрлі күрделі ырғақтарды құрастыру 3.2.1.3 дикцияны жақсарту үшін барлық білімдерді қолдану
	2.2 Паравербальді коммуникация	3.2.2.3 есту мәнерлілігінің ерекшеліктері
	2.3 Психогимнастика элементтері	3.2.3.3 өз іс-әрекетін адекватты бағалау, білім алушылардың тапсырма орындаудағы сапасына назар аудару, нәтиже шығару, сынды адекватты түрде қабылдау
4-тоқсан		
Су – тіршілік көзі	1.1 Ырғақты жаттығу	3.1.1.4 қозғалыс кезінде бір кішкентай шеңберден екіншіге денені тік ұстап орын ауыстыру
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	3.1.2.4 үлгі және нұсқау бойынша әр түрлі дене майысуларын, бұлғау қозғалыстарын орындау
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	3.2.1.4 қазақ, орыс, ұйғыр, грек, татар билерінің қимылдарын білу
	2.2 Паравербальді коммуникация	3.2.2.4 тақпақ мәтінін өз бетінше оқу (кідіріс, дыбыс қаттылығы)
	2.3 Психогимнастика элементтері	3.2.3.4 тынышталу қалпы формуласы көмегімен қозғалыстың қозуын әлсірету

Ескерту: білім алушы тіл кемістігінің жеңілден ауыр түрін міндетті түрде өңдеу үшін 3-сыныпқа арналған материалдар:

1) сөздік материалдар: акцент, ырғақты сурет, жылжымалы қадам, баяу қозғалыс, қатты қозғалыс, дауыс күштенуі, әлсіреуі, бесік жыры, баяу, көңілді, әлсіз әуендер, канон, "крадучись", пружиналы қадам, шахмат ретімен, маракас, скрипка, рояль, оркестр, дирижер, нәзік, интонация;

2) музыкалық материалдар: "Батырлар биі" (Б.Байқадамов), "Сарыжайлау" (Тәттімбет), "Молдабай" (халық әні), "Еркем-ай" (қазақтың халық әні), "Балалар полькасы" (М.Глинка), "Менуэт" (М.Глинка).

47. 4-сыныптағы ұзақ мерзімді жоспар:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Менің Отаным - Қазақстан	1.1 Ырғақты жаттығу	4.1.1.1 нұсқау бойынша екі және одан да көп әрекеттерде жүріс және жүгіріс кезінде әрбір төртінші қадамға $4\frac{1}{4}$ әуенімен қол бұлғау
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	4.1.2.1 мишықтың функциялары жетіспеген білім алушылардың жүріс кезіндегі дәл емес, солғын араласқан, шатасқан қозғалыстарын еңсеру (тұтықпа, дизартрия)
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	4.1.3.1 Қазақстан Республикасында тұратын ұлттар билерінің негізгі сипаттамалары: орыс, клезмер, полька, лезгинка
Адами құндылықтар	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	4.2.1.1 барлық дыбыстардың дұрыс артикуляциясын сезінеді және өз бетінше орындау
	2.2 Паравербальді коммуникация	4.2.2.1 белгілі мақсаттарға жету үшін өз бетінше және үнемі темпті күшті, интонацияны, ырғақты қолдану
	2.3 Психогимнастика элементтері	4.2.3.1 оқиғаның себеп - салдарын анықтап, соған қарай көңіл-күй сезімін білдіру
2-тоқсан		
Мәдени мұра	1.1 Ырғақты жаттығу	4.1.1.2 әуен көңіл-күйіне қарай қозғалыс бағыты мен траекториясын өзгерту: баяу әуенге жылан жүрісті қадаммен, үзілген әуенге марш қадамымен қозғалу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	4.1.2.2 жалпы қозғалыстың төрт-бес түрін қабылдау, есте сақтау және орындау
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	4.1.3.2 айнаға қарап қозғалыстарды орындау кезіндегі шатасқан, қате қимылдарды байқау және түзеу
	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	4.2.1.2 буын тізбектерін кезектесе құрастыру

Мамандықтар әлемі	2.2 Паравербальді коммуникация	4.2.2.2 мәдениетті сөйлеу қарым - қатынасы ережесін білу және орындау, қарым-қатынас стилистикасын ұстау
	2.3 Психогимнастика элементтері	4.2.3.2 оқиганың себеп - салдарын анықтап, соған қарай көңіл-күй сезімін білдіру
3-тоқсан		
Табиғи құбылыстар	1.1 Ырғақты жаттығу	4.1.1.3 сапқа тұру, шең-бер, колонна, шахмат ретін атауымен ажырату және сапта орындау
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	4.1.2.3 твист-жүруді орындау: әр қадамда бас пен денені біржаққа, аяқ пен мықын - жамбас бөлігін қарама – қарсы бұру
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	4.1.3.3 ырғақты схеманы санау, оны әуен қарқыны мен ырғағына қарай құрастыру
Қоршаған ортаны қорғау	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	4.2.1.3 кез келген күрделі ырғақты схеманы оқу және құрастыру
	2.2 Паравербальді коммуникация	4.2.2.3 ырғақ ,интонация, дикцияны адекватты қолданып, ұжымдық ойындарда команда беру
	2.3 Психогимнастика элементтері	4.2.3.1 оқиганың себеп - салдарын анықтап, соған қарай көңіл-күй сезімін білдіру 4.2.3.3 өзін-өзі ұсыну формулаларын білу және оны эмоционалдық күштеу мен қиын жағдайларда қолдану
4-тоқсан		
Ғарышқа саяхат	1.1 Ырғақты жаттығу	4.1.1.4 денені тік ұстап бірқалыпты салмақпен колоннадан шашылып содан кейін шеңберге қозғалысты тоқтатпай ауысу
	1.2 Жалпы дамытушы ырғақты – гимнастикалық жаттығулар	4.1.2.4 әуен ырғағының өзгеруіне қарай еркін тербелістерді, әр түрлі майысу,еркін қимылдарды орындау, әлсізден-шапшаңдыққа
	1.3 Би және басқа әуенді ырғақты жаттығулар	4.1.3.4 ән және би орындау кезінде субъективті жағдайларда қозғалысты өз еркімен тоқтату
Болашаққа саяхат	2.1 Оральды праксис пен фонопедиялық жаттығулар	4.2.1.4 қысқа сөздерді кодтау (3 дыбыс) артикуляция органдары көмегімен
	2.2 Паравербальді коммуникация	4.2.2.4 драмалық ойындар кезінде ойын мінезіне сай паравербалды әдістерді қолдану

	2.3 Психогимнастика элементтері	4.2.3.4 релаксациялық әдістерді білу және қолдану: контраст бойынша күшпен босаңсу, нұсқау бойынша босаңсу, өз еркімен босаңсу

Ескерту: білім алушы тіл кемістігінің жеңілден ауыр түрін міндетті түрде өңдеу үшін 4-сыныпқа арналған материалдар:

1) сөздік материалдар: тік арқа, майысқан арқа, бұлғау, қолғалу, аяқ ұшы, ішкі, сыртқы, қатты-баяу қозғалыстар, темп, жоғарғы дауыс, төмен дауыс, халық әндері, билері, полька, гопак, лезгинка, Қазақстан халықтары, ою, костюм, куплет, қайырма, фраза, қайғылы, көңілді, сергек, марштық, логикалық екпін, салмақты болу, сенімді болу, қалыпты және теріс, ұят, мейірімді, қатал, салмақты;

2) музыкалық материалдар: "Той жыры" (Д.Сүлеев), "Карнавал животных" (Сен-Санс), "Гүлдерайым" - қазақтың халық әні және әлем халықтары әуендері.

48. Әндер мен билердің мәтіндері алдын ала музыка сабақтарында, арнаулы логопедиялық сабақтарда үйретіліп, "Түзету ырғағы" сабағында өңделеді. Әндер мен билер құрылысының күрделілігіне қарай ауыстырыла алады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 278-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 278-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организуется в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

13. Предмет "Коррекционная ритмика" относится к числу коррекционных дисциплин, призванных способствовать устранению речевого дефекта и социальной реабилитации обучающихся с тяжелыми нарушениями речи (далее - ТНР).

14. Обучающиеся с тяжелыми нарушениями речи страдают общим недоразвитием речи в сочетании с заиканием, ринолалией, дизартрией, алалией. При этом основной дефект препятствует успешному освоению учебных программ и социализации. В силу того, что тяжелые речевые расстройства обусловлены органическим поражением центральной нервной системы, для большинства обучающихся с ТНР характерны моторная и сенсорная недостаточность, дискоординация общих движений. Наблюдается спастичность или вялость лицевой или артикуляционной мускулатуры, малодифференцированная скудная мимика, невыразительные жесты. Всё это резко снижает возможности обучающихся к формированию коммуникативной компетентности и социальной адаптации.

15. Развитие чувства ритма базируется на модулирующей способности воспринимать и отражать ритмично протекающие процессы и явления, включая импрессивную и экспрессивную речь. Умение правильно воспроизводить разнообразные ритмы способствует адекватному воспроизведению ритмического рисунка слов, их слоговой структуры, ускоряет развитие других лингвистических способностей. Упражнения и задания с использованием музыки создают благоприятную основу для развития слухового восприятия, внимания и памяти,

вызывают живой эмоциональный интерес. Таким образом, упражнения на восприятие и воспроизведение ритма используются для создания оптимальных условий продуцирования речи без дефектов.

16. Содержание предмета "Коррекционная ритмика" направлено на:

1) формирование у обучающихся ценностных отношений к речевой, музыкальной и физической культуре как необходимой части жизни человека;

2) овладение базовыми речеритмическими и музыкально-ритмическими знаниями, умениями и видами деятельности;

3) формирование коммуникативных умений и стремления к творческому самовыражению с использованием вербальных и невербальных средств;

4) воспитание нравственно-эстетического отношения к ценностям национальной и общечеловеческой культуры, включая речевой этикет.

17. Целью предмета "Коррекционная ритмика" является преодоление основного нарушения путем развития, воспитания и коррекции двигательной сферы; формирование механизмов адаптации к условиям внешней и внутренней среды.

18. Для достижения поставленной цели на уроках Коррекционной ритмики необходимо решать задачи, относящиеся к различным областям коррекционно-педагогической поддержки, а именно:

1) в области оздоровления:

укреплять костно-мышечный аппарат;

развивать навыки правильного физиологического дыхания;

вырабатывать на максимально доступном уровне, с учетом индивидуальных двигательных возможностей, правильную осанку, походку, грацию движений;

сохранять и укреплять психическое здоровье каждого обучающегося, предупреждать вторичные личностные (эмоциональные) и социальные расстройства у обучающихся с тяжелыми нарушениями речи;

2) в области обучения:

развивать двигательно-ритмические умения и навыки;

формировать систему теоретических знаний в области метроритмики, музыкальной культуры, музыкального восприятия и впечатлительности воспитания;

3) в области коррекции и развития:

обеспечивать условия для развития неречевых функций (пространственных и временных представлений, сенсорных процессов, высших психических функций);

совершенствовать все стороны речи (просодику, произношение, грамматический строй, словарь), общую внятность и связность речи;

развивать стремление и способность к интонированию и выразительности речи;

формировать на доступном уровне, с учетом индивидуальных речевых возможностей, умение инициировать диалог.

19. Освоение программы по предмету "Коррекционная ритмика" способствует:

- 1) формированию умения планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;
- 2) приобретению навыка внутриколлективного делового общения и творческой коммуникации посредством работы в паре, в группе с выполнением различных ролей (лидера, исполнителя, эксперта) и соблюдением соответствующих требований и правил;
- 3) формированию способности понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности;
- 4) укреплению положительных личностных качеств, таких как активность, инициативность, выносливость, упорство, трудолюбие, личная ответственность;
- 5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся учиться" и станут самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

21. Для воспитания и развития этих качеств у обучающихся на уроке "Коррекционной ритмики" учитель реализует и использует:

- 1) онтогенетический подход,- при планировании содержания и оценке результатов обучения;
- 2) коррекционная направленность уроков, обусловленная учѸтом механизма и структуры речевого нарушения, комплексностью и поэтапностью логопедической работы;
- 3) мультисенсорный подход и активизация межанализаторных связей в процессе использования ритмических средств;
- 4) деятельностный подход в обучении, когда в процессе музыкально-ритмической и речеритмической деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости общекультурного и речевого саморазвития;
- 5) прагматический подход с элементами самоанализа учебной деятельности, когда обучающийся осознает цели обучения и задает себе вопросы: "Что я умею?", "Что я хочу уметь делать?", "Для чего мне нужно этому учиться?";
- 6) взаимо-, самообучение, взаимо-, самооценивание обучающихся;
- 7) индивидуально-дифференцированное обучение сообразно особым образовательным потребностям обучающегося, выявленным в ходе дифференциальной диагностики;
- 8) уважение мнения и достижений каждого учащегося и подчеркивание важности использования уже имеющихся ритмических знаний и навыков для дальнейшего общего и речевого развития;

9) обучение на основе сквозных тем: содержание "сквозных тем" предмета "Коррекционная ритмика" начинается с "зоны ближайших жизненных интересов и потребностей" учащегося, с изучения тем, напрямую связанных с его жизнью и деятельностью.

22. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения, применяемые на уроках "Коррекционной ритмики":

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;

2) технологии: работа в малых группах (команде), ролевые и деловые игры, модульное обучение, четырехуровневая отработка двигательных умений, включающая уровень совместных со взрослым действий, уровень действий по подражанию, уровень действий по образцу, уровень самостоятельных действий по словесной инструкции;

3) методы: классические методы дидактики, относящиеся к словесным, наглядным и практическим способам совместной деятельности учителя и обучающихся (с преобладанием наглядно-кинестетических), метод проблемного обучения, междисциплинарное обучение на основе опыта, проектный метод.

23. Развитие коммуникативных навыков обучающихся – приоритетное направление деятельности педагога-ритмиста, так как одной из целей учебной программы по предмету "Коррекционная ритмика" является социализация личности, - воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах, адекватно применяя речевые и неречевые способы общения. Для реализации этой цели необходимо развивать у обучающихся речевую интенцию, представления о различных видах и стилях речи, навыки культурного речевого поведения, паравербальные и неречевые средства общения, такие как темп, высота, громкость, скорость, тембр, ритмичность, паузы, интонация, мимика, жесты. Педагог-ритмист создает такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где каждый обучающийся, несмотря на наличие дефекта, уверенно выражает свое мнение, учится грамотно использовать речевые и языковые средства для общения со сверстниками, учителями и творческого самовыражения.

24. Примеры заданий, способствующих развитию орального праксиса и звуковой культуры:

1) разнообразные движения корпуса тела – наклоны вперед, в стороны, повороты на 90, 180, 360, движения головы, рук, ног (сгибания и разгибания) в сочетании с движениями органов артикуляции (губ, языка, мягкого неба);

2) артикуляционные разминки под музыку и счет;

3) логопедический массаж под музыку и счет;

4) формирование ощущений расслабления по контрасту с напряжением;

5) чистоговорки и попевки.

25. Упражнения на развитие неречевых и паравербальных (просодических) коммуникативных средств:

1) предоставление информации в форме жестов, мимики, танцевальных движений, музыкальных звуков и их сочетаний, рисунков и диаграмм;

2) элементы психогимнастики: мимические и пантомимические позы радости, грусти, удивления - распознавание и демонстрация;

3) отхлопывания, притопы, прыжки: ударному слогу, слову, музыкальному тону соответствует более громкий хлопок (удар,-акцент), неударному – тихий;

4) создание ритмосхем;

5) отхлопывание ритмического рисунка с речевым сопровождением;

6) воспроизведение ритмического рисунка без речевого сопровождения;

7) изменение силы и высоты голоса в движении и на месте-по сигналу;

8) нотирование текстов с использованием специальных символов;

9) интонационные диктанты;

10) разыгрывание сцен, диалогов и полилогов (на материале басен, стихов, по воображению).

26. Задания и упражнения на развитие смыслового компонента коммуникации:

1) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

2) звуко-слоговой и семантический анализ слов;

3) постановка вопросов и формулирование ответов на основе прослушанного текста (песни);

4) составление высказываний и рассказов по личным впечатлениям, - по следам прослушанного текстового или музыкального материала: словесное рисование/ описание.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

27. Результаты освоения Типовой программы по "Коррекционной ритмике" оцениваются с применением критериального инструментария, основанного на уровневом подходе. По окончании учебной четверти педагог заносит в индивидуальную Карту достижений данные по всем программным целям, с указанием уровня, на котором было сформировано двигательно-ритмическое умение или знание:

1) действие выполняется совместно со взрослым после показа;

2) действие выполняется по подражанию;

3) действие выполняется по образцу;

4) действие выполняется по словесной инструкции.

28. Оцениваются двигательно-ритмические умения с учетом степени ответственности и старания обучающегося, его двигательных возможностей и

характера дефекта. Бальная отметка учебных достижений не используется. Оценка носит описательный мотивирующий характер.

29. Для оценки сформированности психомоторных возможностей каждого обучающегося к моменту начала обучения, в течение первых двух недель учебного года педагогом проводится экспресс-диагностика на основе стандартизированной шкалы Озерецкого. Педагог подбирает десять диагностических заданий, проводит тестирование и использует следующие соответствия:

1) психомоторные возможности находятся на оптимальном уровне, если все инструкции диагностического инструментария выполняются четко, в нормальном темпе, при этом обучающийся допускает не более одной ошибки при выполнении десяти диагностических заданий, то есть правильно выполнил 90% заданий;

2) психомоторные возможности на допустимом уровне: замедленный темп выполнения, движения неуверенные, носят поисковый характер, при этом допущено максимум три ошибки при выполнении десяти диагностических заданий, то есть правильно выполнил 75% заданий;

3) психомоторные возможности на критическом уровне: значительные затруднения в переключении с одного задания на другое, выполнение требует постоянного уточнения инструкции; допущено максимум пять ошибок при выполнении десяти диагностических заданий, то есть правильно выполнил не менее 50% заданий;

4) если выполнено правильно менее половины заданий, то фиксируется факт глубокого недоразвития психомоторики.

30. Диагностические данные являются фактором индивидуализации и дифференциации учебного процесса. Для определения эффективности коррекционно-ритмического воздействия по окончании четвертого класса проводится контрольный срез,- с использованием шкалы Озерецкого.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

31. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

32. В третьей четверти в подготовительном и первом классах предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинет Коррекционной ритмики необходимо укомплектовать соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

33. Оборудование для уроков "Коррекционной ритмики" составляют: музыкальный инструмент для учителя, мультимедийный комплекс, видеокамера, фотоаппарат; аудио- и видео- материалы на цифровых носителях, предметы для выполнения упражнений, детские шумовые и тональные музыкальные инструменты, стульчики (по росту и количеству обучающихся), стационарное зеркало, гимнастический станок, батут и другое оборудование из арсенала сенсорной комнаты, доска, демонстрационный материал, раздаточный дидактический материал. Пол в кабинете имеет специальное покрытие, предназначенное для проведения упражнений в положениях сидя и лёжа, подвижных игр и других активных методов. Предусматривается место для открытых книжных полок и специальных шкафов для хранения оборудования. Все обучающиеся посещают уроки Коррекционной ритмики в специальной форме. Учителю коррекционной ритмики рекомендуется использовать на уроках музыкальный материал, отрабатываемый на уроках Музыки.

34. Содержание учебного предмета "Коррекционная ритмика" представлено системой целей, которая организована по 2 разделам и 6 подразделам. Разделы и подразделы содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

1) раздел "Ритмика общих движений" включает подразделы: "Ритмическая разминка", "Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения", "Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия". Цели обучения охватывают: внесение дисциплины и организованности в ход всего занятия, соблюдение интервалов и четких линий движения и построения; отработку точного сочетания движений с началом и концом музыки, развитие координации движений рук и ног, правильной осанки, восприятие и воспроизведение темпа, ритма, характера и настроения мелодии, развитие творческих способностей, двигательной и музыкальной памяти, коррекцию слухового внимания, сосредоточения,- через выполнение канонов, исполнение попевок, игру на детских музыкальных инструментах, исполнение песен-плясок согласованно, выразительно, свободно и непринужденно посредством развития оптико-пространственного гнозиса и праксиса, регуляцию мышечного тонуса;

2) раздел "Ритмика речи с элементами психогимнастики", который включает подразделы: "Оральный праксис и фонопедические упражнения", "Паравербальная коммуникация", "Элементы психогимнастики". Цели обучения призваны обеспечить: уточнение звуковых, моторных и кинестетических образов фонем посредством совместных движений тела и речевых органов, закрепление произносительных умений в чистоговорках и скороговорках с прихлопами, притопами, действиями с предметами, снятие гипертонуса органов артикуляции улучшение дикции через стимулирующее

воздействие пальцевой активности и координации тонких движений, развитие устной речи и каллиграфии посредством совершенствования зрительно-двигательной координации (механизма "глаз-рука") и ручной ловкости.

35. Содержание учебного предмета "Коррекционная ритмика"

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия
2	Ритмика речи с элементами психогимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения
		2.2 Паравербальная коммуникация
		2.3 Элементы психогимнастики

36. Для удобства использования учебных целей в программе введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе – раздел, третье число – подраздел, четвертое число показывает номер учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – номер учебной цели.

37. Детализация целей обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" позволила выстроить систему из 120 учебных целей обучения с 0 по 4 класс: по 24 цели на каждый год обучения. Система целей коррекционно-развивающей и образовательной работы направлена не только на формирование знаний и умений предметного характера, но и на применение их в реальной практике, развитие видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций:

1) раздел "Ритмика общих движений":

таблица 2

Подраздел 1.1 "Ритмическая разминка"				
Обучающиеся будут				
0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
0.1.1.1 сочетать движение с началом и концом музыки	1.1.1.1 чувствовать и отмечать сменой направления движения начало новой музыкальной фразы (фрагмента, части) на фоне пьесы	2.1.1.1 чувствовать и отмечать сменой направления движения окончание музыкальной фразы, (фрагмента, части) на фоне пьесы	3.1.1.1 использовать визуальный стимул (карточка с цифрой) как опору при построениях и перестроениях во время движения под музыку с сохранением темпа и интервала	4.1.1.1 распределять внимание, выполняя сразу два и более действий по словесной инструкции: во время ходьбы или бега на каждый четвертый шаг – взмахивать руками под мелодию 4/4

0.1.1.2 контролировать темп своего движения при ходьбе	1.1.1.2 контролировать темп своего движения при ходьбе, поддерживать дистанцию, притормаживая или ускоряя темп по замечанию учителя	2.1.1.2 контролировать темп своего движения в процессе бега; уметь произвольно притормозить и ускорить легкий бег под музыку	3.1.1.2 самостоятельно подбирать движение к настроению музыкального отрывка: на торжественную музыку – идти, на веселую – бежать	4.1.1.2 менять направление, траекторию и шаг в зависимости от характера мелодии: на плавную мелодию – змейкой семенящим шагом, на отрывистую – маршевым шагом по диагонали
0.1.1.3 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю	1.1.1.3 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке , уметь находить свое место, пару	2.1.1.3 использовать визуальный и кинестетический стимул (круг, очерченный мелом, разложенный на полу канат) как опору при построениях и перестроениях	3.1.1.3 перестраиваться из шеренги в дугу, окружность, - самостоятельно по словесной инструкции	4.1.1.3 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг, шахматный порядок
0.1.1.4 двигаться в хороводе при участии педагога	1.1.1.4 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения	2.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения	3.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку	4.1.1.4 перестраиваться из колонны в рассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие

Подраздел 1.2 "Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения"

Обучающиеся будут

0.1.2.1 производить координированные одновременные движения правой рукой и левой ногой при ходьбе на месте (со сменой руки и ноги), используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции	1.1.2.1 передвигаться по наклонной плоскости (на скамейке, доске) под медленную музыку, сохраняя равновесие с помощью рук на поясе	2.1.2.1 передвигаться по наклонной плоскости, удерживая легкий предмет на голове (до 200 грамм)	3.1.2.1 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор	4.1.2.1 преодолеть скованность, шарканье, вялость и неточность движений при ходьбе у обучающихся с недоразвитием мозжечковых функций (с заиканием, дизартрией)
0.1.2.2 копировать элементы простых ритмичных движений с предметом (палки, мячи, флажки, булавы) и без	1.1.2.2 выполнять простые ритмичные движения с предметом (палки, мячи, флажки, булавы)	2.1.2.2 воспроизводить и передавать в движении (махи, рывки, выпады повороты, наклоны) , акцент	3.1.2.2 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая	4.1.2.2 воспринимать, запоминать и

предмета под сопровождение мелодии 2\4	булавы) по образцу под сопровождение мелодии 2\4	музыкального отрывка или фразы в мелодиях 2\4	предмет в руках, удерживать равновесие	воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
0.1.2.3 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны	1.1.2.3 выполнять твист-ходьбу на месте: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги- в противоположную	2.1.2.3 выполнять повороты и вращения головы с одновременным скручиванием туловища в разноименные стороны, во время ходьбы и при передаче предметов	3.1.2.3 выполнять одновременные вращения двух рук и ноги в противоположные стороны в разных плоскостях, подстраивая темп движений под динамику и темп мелодии	4.1.2.3 выполнять твист-ходьбу: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги - в противоположную
0.1.2.4 тормозить свое движение по сигналу	1.1.2.4 переключаться с одного движения на другое по образцу и речевой команде	2.1.2.4 плавно переключаться с одного движения на другое: смена действующих мышц происходит со сменой музыки	3.1.2.4 выполнять по образцу и словесной инструкции свободные качания, махи, сгибания-разгибания, свободные вращения в различном темпе с различной амплитудой, контролируя дыхание и называя органы и группы мышц	4.1.2.4 самостоятельно менять характер свободных качаний, махов, сгибаний-разгибаний, свободных вращений: от слабых с малой амплитудой к резким размашистым и наоборот, - со сменой характера мелодии

Подраздел 1.3 "Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия"

Обучающиеся будут

0.1.3.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука и двигаться к источнику звука	1.1.3.1 распознавать на слух отдельные звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох", "хруст", "вой"	2.1.3.1 узнавать и называть ритм марша передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером	3.1.3.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения	4.1.3.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопака, клезмер, лезгинка, полька
0.1.3.2 использовать бубен, барабан, маракас для передачи сильных и слабых долей при	1.1.3.2 передавать отхлопыванием акцент (первая доля) в маршевой	2.1.3.2 узнавать, называть и передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с	3.1.3.2 различать, называть и воспроизводить ритмы марша и	4.1.3.2 подмечать и преодолевать индивидуальные затруднения при исполнении движений: скованность,

воспроизведении ритмического рисунка	мелодии по подражанию и образцу	трехдольным размером	вальса в мелодиях и танце и в ритмосхемах	неловкость, шарканье,- с контролем в зеркало
0.1.3.3 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый - медленный"; "веселый - грустный"	1.1.3.3 различать темп в музыке: быстрая –медленная -умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая , протяжная, напевная	2.1.3.3 различать настроение в музыке: веселая - грустная-торжественная-бодрая	3.1.3.3 считать в ритмосхемах, затем исполнять на детских шумовых инструментах ритмические фрагменты в медленном, умеренном и быстром темпе	4.1.3.3 читать, составлять ритмосхемы и соотносить их с мелодиями по темпу и ритму.
0.1.3.4 передавать доступными средствами особенности движения животных : лисы, медведя, зайца, бытовые действия людей: пиление, рубка, вышивание, укачивание под музыку	1.1.3.4 выполнять по подражанию и образцу танцевальные шаги: с каблука вперед, с носка на пятку на месте, широкий, скользящий, пружинистый, переменный	2.1.3.4 различать, называть и воспроизводить на доступном уровне плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка с притопом", "Веребочка"	3.1.3.4 исполнять в связках (по 2-3 элемента) основные движения казахского, русского, украинского, немецкого, греческого, турецкого и других- одного танца по выбору	4.1.3.4 по субъективным ощущениям самостоятельно притормаживать движение при сбое дыхания во время исполнения танцев и песен-плясок

2) раздел "Ритмика речи с элементами психогимнастики":

таблица 3

Подраздел 2.1 "Оральный праксис и фонопедические упражнения"				
Обучающиеся будут				
0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
0.2.1.1 воспроизводить ритмичное сжимание и разжимание кулаков , сближение и соединение пальцев рук	1.2.1.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям	2.2.1.1 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной подъязычной мускулатуры. (" Качели", "Часики", "Лошадки", " Маляры" на фоне наклонов, махов, поворотов)	3.2.1.1 чередовать положения органов артикуляции (цепочка из двух-четырех движений) – под счет и музыку, беззвучно воспроизводить цепочки гласных	4.2.1.1 правильно артикулировать все гласные звуки и согласные (кроме обучающихся со сложной структурой дефекта) в чистоговорках при выполнении общих и пальцевых движений
0.2.1.2 безошибочно определять направление речевого звука	1.2.1.2 узнавать на слух и различать все поставленные звуки	2.2.1.2 произносить взрывные согласные в сочетании с резкими движениями (выпады, притопы, наклоны)	3.2.1.2 воспроизводить без опоры на артикуляцию речевые ритмы различной сложности	4.2.1.2 составлять слоговые цепочки с чередованием звонких-глухих, твердых-мягких согласных

0.2.1.3 чувствовать ритм в конструкциях, выстраивать ритмические модели и ритмические рисунки с помощью мелких предметов (бусин, пуговиц, кубиков)	1.2.1.3 моделировать смычку, щель, вибрацию и взрыв как основные способы производства речевых звуков	2.2.1.3 находить корреляцию степеней мышечного напряжения при выполнении общих и артикуляционных движений	3.2.1.3 использовать представления и знания о механизмах продуцирования фонем для улучшения дикции	4.2.1.3 читать и составлять ритмосхемы любой сложности
0.2.1.4 различать правую и левую руки, - в реальности и по изображению, пальцы руки, - по наименованиям	1.2.1.4 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами	2.2.1.4 выполнять смену артикуляционных укладов на сильную долю (двудольный размер, умеренный темп)	3.2.1.4 выполнять смену артикуляционных укладов на сильную долю (трехдольный размер, умеренный темп)	4.2.1.4 кодировать короткие слова (3 звука) с помощью описания положения органов артикуляции
Подраздел 2.2 "Паравербальная коммуникация"				
Обучающиеся будут				
0.2.2.1 локализовать звук в пространстве зала	1.2.2.1 различать неречевые звуки по качеству, группируя и определяя их как "стеклянные", "металлические", "деревянные"	2.2.2.1 понимать социальное значение силы и высоты голоса, различать высокие и низкие голоса	3.2.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание	4.2.2.1 самостоятельно и постоянно использовать темп, силу, интонацию, ритм для достижения определенной цели (выражения просьбы, демонстрации настроения, уточнения смысла)
0.2.2.2 иметь представление о главном, логически ударном, слове во фразе	1.2.2.2 выделять голосом и паузой главное слово во фразе из 3-5 слов	2.2.2.2 узнавать на слух главное вопросительное слово, ориентируясь на смысл, паузы и интонацию фразы	3.2.2.2 задать вопрос, используя паравербальные средства: интонацию, паузы, логическое ударение	4.2.2.2 знать и выполнять правила культурного речевого общения, выдерживать стилистику общения
0.2.2.3 владеть приемами дифференцированной дыхательной гимнастики А. Ипполитовой	1.2.2.3 выделять ударный (сильный) слог в слове на слух, узнавать двусложный стихотворный ритм	2.2.2.3 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки	3.2.2.3 замечать и комментировать интонационно-выразительные особенности слышимого	4.2.2.3 подавать команды в коллективных играх, адекватно используя ритм, интонацию и дикцию

0.2.2.4 владеть приемами "Насос", "Кошки", "Ушки" (или другими) из парадоксальной дыхательной гимнастики А.Стрельниковой	1.2.2.4 исполнять по подражанию 3-5 вокализов	2.2.2.5 исполнять самостоятельно 3-5 вокализов	3.2.2.4 самостоятельно размечать стихотворный текст (паузы, тесситура, громкость)	4.2.2.4 сообразно контексту и характеру роли использовать необходимые паравербальные средства в процессе игр-драматизаций
Подраздел 2.3 "Элементы психогимнастики"				
Обучающиеся будут				
0.2.3.1 определять чувства радости, грусти, удивления, смущения по мимике в реальном общении	1.2.3.1 определять чувства радости, грусти, удивления, смущения по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	2.2.3.1 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении	3.2.3.1 выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)	4.2.3.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения
0.2.3.2 понимать значение нормативных общеупотребительных жестов: "да", "нет" "добрый день", "спасибо", "иди сюда", "отлично!", "ууупс\oops\ой", "не за что!"	1.2.3.2 воспроизводить по образцу и инструкции нормативные общеупотребительные жесты: "да", "нет" "добрый день", "спасибо", "иди сюда", "отлично!", "ууупс\oops", "не за что!"	2.2.3.2 использовать адекватно в живом общении нормативные общеупотребительные жесты с учетом ситуации	3.2.3.2 анализировать содержание детских стихов, рассказов, басен, содержащих описание выражения лиц, поз, жестов	4.2.3.2 выявлять и объяснять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения; предполагать будущие эмоции
0.2.3.3 понимать значение поз: "мне хорошо, я горд собой", "мне грустно, я расстроен", "я озадачен", "простите, нет!" (вежливый отказ)	1.2.3.3 воспроизводить по образцу и инструкции позы ""мне хорошо, я горд собой", "мне грустно, я расстроен", "я озадачен", "простите, нет!" (вежливый отказ)	2.2.3.3 используя доступные вербальные, паравербальные и невербальные средства уметь обратиться за помощью ("прошу меня выслушать", "прошу мне помочь"), и выразить благодарность	3.2.1.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику	4.2.3.1 знать и применять формулы самовнушения на снятие эмоционального напряжения и логофобии в затруднительных ситуациях
0.2.3.4 по образцу и словесной инструкции свободные качания, вращения в медленном темпе,	1.2.3.4 принимать позу эмбриона и позу кучера, ощущая при этом состояние расслабления мышц	2.2.3.4 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде, по представлению, по	3.2.3.4 ослаблять двигательное возбуждение с помощью формул внушения состояния покоя и	4.2.3.4 знать и применять релаксационные приемы: расслабление по контрасту с напряжением, расслабление по инструкции,

встряхивания, постепенно расслабляясь	, используя кинестетический контроль	характеру и настроению мелодии	снижения частоты дыхательных движений	расслабление самовнушением

38. Долгосрочные планы. Данная система целей коррекционно-ритмического воздействия позволила определить разделы и темы долгосрочных планов с обязательным включением восьми сквозных тем, повторяющихся на каждом году обучения.

39. Система целей коррекционно-ритмического воздействия определяет рамки содержания обучения в каждом классе:

1) 0 класс:

таблица 4

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
ВсУ обо мне	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	0.1.1.1 сочетать движение с началом и концом музыки;
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	0.1.2.1 производить координированные одновременные движения правой рукой и левой ногой при ходьбе на месте (со сменой руки и ноги), используя зрительный контроль в зеркало для самокоррекции
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	0.1.3.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука и двигаться к источнику звука
Моя школа	2 Ритмика речи с элементами психогимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	0.2.1.1 воспроизводить ритмичное сжатие и разжимание кулаков, сближение и соединение пальцев рук
		2.2 Паравербальная коммуникация	0.2.2.1 локализовать звук в пространстве зала
		2.3 Элементы психогимнастики	0.2.3.1 определять чувства радости, грусти, удивления, смущения по мимике в реальном общении
2 четверть			
		1.1 Ритмическая разминка	0.1.1.2 контролировать темп своего движения при ходьбе

Моя семья и друзья	1 Ритмика общих движений	1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	0.1.2.2 копировать элементы простых ритмичных движений с предметом (палки, мячи, флажки, булавы) и без предмета под сопровождение мелодии 2\4;
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	0.1.3.2 использовать бубен, барабан, маракас для передачи сильных и слабых долей при воспроизведении ритмического рисунка
Мир вокруг нас	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	0.2.1.2 безошибочно определять направление речевого звука
		2.2 Паравербальная коммуникация	0.2.2.2 иметь представление о главном, логически ударном, слове во фразе
		2.3 Элементы психогимнастики	0.2.3.2 понимать значение нормативных общеупотребительных жестов: "да", "нет" " добрый день", "спасибо", "иди сюда", "отлично!", "ууупс\oops\ой", "не за что !"
3 четверть			
Путешествие	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	0.1.1.3 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	0.1.2.3 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	0.1.3.3 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий " быстрый- медленный"; " веселый- грустный"
		2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	0.2.1.3 чувствовать ритм в конструкциях, выстраивать ритмические модели и ритмические

Традиции и фольклор	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики		рисунки с помощью мелких предметов (бусин , пуговиц, кубиков.)
		2.2 Паравербальная коммуникация	0.2.2.3 владеть приемами дифференцированной дыхательной гимнастики А.Ипполитовой
		2.3 Элементы психогимнастики	0.2.3.3 понимать значение поз: "мне хорошо, я горд собой", " мне грустно, я расстроен" , "я озадачен", "простите, нет!" (вежливый отказ)
4 четверть			
Еда и напитки	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	0.1.1.4 двигаться в хороводе при участии педагога
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	0.1.2.4 тормозить свое движение по сигналу
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	0.1.3.4 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя , зайца; бытовые действия людей: пиление , рубка, вышивание, укачивание под музыку
В здоровом теле – здоровый дух!	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	0.2.1.4 различать правую и левую руки,- в реальности и по изображению, пальцы руки, - по наименованиям
		2.2 Паравербальная коммуникация	0.2.2.4 владеть приемами "Насос", "Кошки", "Ушки " из парадоксальной дыхательной гимнастики А.Стрельниковой
		2.3 Элементы психогимнастики	0.2.3.4 по образцу и словесной инструкции свободные качания, вращения в медленном темпе, встряхивания, постепенно расслабляясь

2) 1 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
			1.1.1.1 чувствовать и отмечать сменой

ВсУ обо мне	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	направления движения начало новой музыкальной фразы (фрагмента, части) на фоне пьесы
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	1.1.2.1 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку, сохраняя равновесие с помощью рук на поясе
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	1.1.3.1 распознавать на слух отдельные звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох", "хруст", "вой"
Моя школа	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	1.2.1.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям
		2.2 Паравербальная коммуникация	1.2.2.1 различать неречевые звуки по качеству, группируя и определяя их как "стеклянные", "металлические", "деревянные"
		2.3 Элементы психогимнастики	1.2.3.1 определять чувства радости, грусти, удивления, смущения по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке , пиктограмме)
2 четверть			
Моя семья и друзья	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	1.1.1.2 контролировать темп своего движения при ходьбе, поддерживать дистанцию , притормаживая или ускоряя темп по замечанию учителя
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	1.1.2.2 выполнять простые ритмичные движения с предметом (палки, мячи, флажки,

			булавы) по образцу под сопровождение мелодии 2\4
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	1.1.3.2 передавать отхлопыванием акцент (первая доля) в маршевой мелодии по подражанию и образцу
Мир вокруг нас	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	1.2.1.2 узнавать на слух и различать все поставленные звуки
		2.2 Паравербальная коммуникация	1.2.2.2 выделять голосом и паузой главное слово во фразе из 3-5 слов.
		2.3 Элементы психогимнастики	1.2.3.2 воспроизводить по образцу и инструкции нормативные общеупотребительные жесты: "да", "нет" " добрый день", "спасибо", "иди сюда", "отлично!", " ууупс\oops\ой!", "не за что!"
3 четверть			
Путешествие	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	1.1.1.3 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке, уметь находить своё место, пару
		1.2 Обще-развивающие ритмико-гимнастические упражнения	1.1.2.3 выполнять твист-ходьбу на месте: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги - в противоположную
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	1.1.3.3 различать темп в музыке : быстрая-медленная-умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная
		2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	1.2.1.3 моделировать смычку, щель, вибрацию и взрыв как основные способы производства речевых звуков
			1.2.2.3 выделять ударный (сильный) слог в слове на

Традиции и фольклор	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.2 Паравербальная коммуникация	слух, узнавать двусложный стихотворный ритм
		2.3 Элементы психогимнастики	1.2.3.3 воспроизводить по образцу и инструкции позы ""мне хорошо, я горд собой", "мне грустно, я расстроен", "я озадачен", "простите, нет !" (вежливый отказ)
4 четверть			
Еда и напитки	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	1.1.1.4 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	1.1.2.4 переключаться с одного движения на другое по образцу и речевой команде
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	1.1.3.4 выполнять по подражанию и образцу танцевальные шаги: с каблука вперед, с носка на пятку на месте, широкий, скользящий, пружинистый, переменный
В здоровом теле – здоровый дух!	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	1.2.1.4 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами
		2.2 Паравербальная коммуникация	1.2.2.4 исполнять по подражанию 3-5 вокализов
		2.3 Элементы психогимнастики	1.2.3.4 принимать позу эмбриона и позу кучера, ощущая при этом состояние расслабления мышц, используя кинестетический контроль

3) 2 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Ритмическая разминка	2.1.1.1 чувствовать и отмечать сменой направления движения окончание музыкальной

ВсѸ обо мне	1 Ритмика общих движений		фразы, (фрагмента, части) на фоне пьесы
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	2.1.2.1 передвигаться по наклонной плоскости, удерживая легкий предмет на голове (до 200 грамм)
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	2.1.3.1 узнавать и называть ритм марша передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером
Моя семья и друзья	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	2.2.1.1 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной подъязычной мускулатуры. ("Качели", "Часики", "Лошадки", "Маляры" на фоне наклонов, махов, поворотов)
		2.2 Паравербальная коммуникация	2.2.2.1 понимать социальное значение силы и высоты голоса, различать высокие и низкие голоса
		2.3 Элементы психогимнастики	2.2.3.1 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении
2 четверть			
Моя школа	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	2.1.1.2 контролировать темп своего движения в процессе бега; уметь произвольно притормозить и ускорить легкий бег под музыку
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	2.1.2.2 воспроизводить и передавать в движении (махи, рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы в мелодиях 2\4

		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	2.1.3.2 узнавать, называть и передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с трехдольным размером
Мой родной край	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	2.2.1.2 произносить взрывные согласные в сочетании с резкими движениями (выпады, притопы, наклоны)
		2.2 Паравербальная коммуникация	2.2.2.2 узнавать на слух главное вопросительное слово, ориентируясь на смысл, паузы и интонацию фразы
		2.3 Элементы психогимнастики	2.2.3.2 использовать адекватно в живом общении нормативные общеупотребительные жесты с учетом ситуации
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	2.1.1.3 использовать визуальный и кинестетический стимул (круг, очерченный мелом, разложенный на полу канат) как опору при построениях и перестроениях
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	2.1.2.3 выполнять повороты и вращения головы с одновременным скручиванием туловища в разноименные стороны, во время ходьбы и при передаче предметов
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	2.1.3.3 различать настроение в музыке: веселая – грустная – торжественная - бодрая
		2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	2.2.1.3 находить корреляцию степеней мышечного напряжения при выполнении общих и артикуляционных движений
		2.2 Паравербальная коммуникация	2.2.2.3 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить,

Традиции и фольклор	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики		используя общие движения или хлопки
		2.3 Элементы психогимнастики	2.2.3.3 используя доступные вербальные, паравербальные и невербальные средства уметь обратиться за помощью ("прошу меня выслушать", "прошу мне помочь"), и выразить благодарность
4 четверть			
Окружающая среда	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	2.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	2.1.2.4 плавно переключаться с одного движения на другое: смена действующих мышц происходит со сменой музыки
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	2.1.3.4 различать, называть и воспроизводить на доступном уровне плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка с притопом", "Веребочка"
Путешествие	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	2.2.1.4 выполнять смену артикуляционных укладов на сильную долю (двудольный размер, умеренный темп)
		2.2 Паравербальная коммуникация	2.2.2.5 исполнять самостоятельно 3-5 вокализов
		2.3 Элементы психогимнастики	2.2.3.4 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде, по представлению, по характеру и настроению мелодии

4) 3 класс:
таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			

Живая природа	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	3.1.1.1 использовать визуальный стимул (карточка с цифрой) как опору при построениях и перестроениях во время движения под музыку с сохранением темпа и интервала:
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	3.1.2.1 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	3.1.3.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения
Что такое хорошо, что такое плохо?	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	3.2.1.1 чередовать положения органов артикуляции (цепочка из двух-четырех движений) – под счет и музыку, беззвучно воспроизводить цепочки гласных
		2.2 Паравербальная коммуникация	3.2.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
		2.3 Элементы психогимнастики	3.2.3.1 выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)
2 четверть			
Время	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	3.1.1.2 самостоятельно подбирать движение к настроению музыкальными отрывка: на торжественную музыку – идти, на веселую – бежать
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	3.1.2.2 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие

		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	3.1.3.2 различать, называть и воспроизводить ритмы марша и вальса в мелодиях и танце и в ритмосхемах
Архитектура	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	3.2.1.2 воспроизводить без опоры на артикуляцию речевые ритмы различной сложности
		2.2 Паравербальная коммуникация	3.2.2.2 задать вопрос, используя паравербальные средства: интонацию, паузы, логическое ударение
		2.3 Элементы психогимнастики	3.2.3.2 анализировать содержание детских стихов, рассказов, басен, содержащих описание выражения лиц, поз, жестов
3 четверть			
Искусство	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	3.1.1.3 перестраиваться из шеренги в дугу, окружность, - самостоятельно по словесной инструкции
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	3.1.2.3 выполнять одновременные вращения двух рук и ноги в противоположные стороны в разных плоскостях, подстраивая темп движений под динамику и темп мелодии
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	3.1.3.3 считывать в ритмосхемах, затем исполнять на детских шумовых инструментах ритмические фрагменты в медленном, умеренном и быстром темпе
		2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	3.2.1.3 использовать представления и знания о механизмах продуцирования фонем для улучшения дикции
			3.2.2.3 замечать и комментировать

Выдающиеся личности	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.2 Паравербальная коммуникация	интонационно-выразительные особенности слышимого
		2.3 Элементы психогимнастики	3.2.1.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику
4 четверть			
Вода – источник жизни	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	3.1.1.4 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	3.1.2.4 выполнять по образцу и словесной инструкции свободные качания, махи, сгибания-разгибания, свободные вращения в различном темпе с различной амплитудой, контролируя дыхание и называя органы и группы мышц
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	3.1.3.4 исполнять в связках (по 2-3 элемента) основные движения казахского, русского, украинского, немецкого, греческого, турецкого и других- одного танца по выбору
Культура отдыха. Праздники	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	3.2.1.4 выполнять смену артикуляционных укладов на сильную долю (трехдольный размер, умеренный темп)
		2.2 Паравербальная коммуникации	3.2.2.4 самостоятельно размечать стихотворный текст (паузы, тесситура, громкость)
		2.3 Элементы психогимнастики	3.2.3.4 ослаблять двигательное возбуждение с помощью формул внушения состояния покоя и снижения частоты дыхательных движений

5) 4 класс:

таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Моя Родина – Казахстан	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	4.1.1.1 распределять внимание, выполняя сразу два и более действий по словесной инструкции: во время ходьбы или бега на каждый четвертый шаг – взмахивать руками под мелодию 4\4
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	4.1.2.1 преодолеть скованность, шарканье, вялость и неточность движений при ходьбе у обучающихся с недоразвитием мозжечковых функций (с заиканием, дизартрией)
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	4.1.3.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих РК: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
Ценности	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	4.2.1.1 правильно артикулировать все гласные звуки и согласные (кроме обучающихся со сложной структурой дефекта) в чистоговорках при выполнении общих и пальцевых движений
		2.2 Паравербальная коммуникация	4.2.2.1 самостоятельно и постоянно использовать темп, силу, интонацию, ритм для достижения определенной цели (выражения просьбы, демонстрации настроения, уточнения смысла)
		2.3 Элементы психогимнастики	4.2.3.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события)

			и следующего за ним чувства ощущения, настроения
2 четверть			
Культурное наследие	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	4.1.1.2 менять направление, траекторию и шаг в зависимости от характера мелодии: на п л а в н у ю мелодию—змейкой семенящим шагом, на отрывистую—маршевым шагом по диагонали
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	4.1.2.2 воспринимать, запоминать и воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
		1.3 Танцевальные и д р у г и е музыкально-ритмические действия	4.1.3.2 подмечать и преодолевать индивидуальные затруднения при исполнении движений: скованность, неловкость, шарканье, - с контролем в зеркало
Мир профессий	2 Ритмика речи с элементами психогимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	4.2.1.2 составлять слоговые цепочки с чередованием звонких - глухих, твердых- мягких согласных
		2.2 Паравербальная коммуникация	4.2.2.2 знать и выполнять правила культурного речевого общения, выдерживать стилистику общения
		2.3 Элементы психогимнастики	4.2.3.2 выявлять и о б ъ я с н я т ь причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения; предполагать будущие эмоции
3 четверть			
		1.1 Ритмическая разминка	4.1.1.3 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг, шахматный порядок
			4.1.2.3 выполнять твист-ходьбу: при

Природные явления	1 Ритмика общих движений	1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги - в противоположную
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	4.1.3.3 читать, составлять ритмосхемы и соотносить их с мелодиями по темпу и ритму
Охрана окружающей среды	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонетические упражнения	4.2.1.3 читать и составлять ритмосхемы любой сложности
		2.2 Паравербальная коммуникация	4.2.2.3 подавать команды в коллективных играх, адекватно используя ритм, интонацию и дикцию
		2.3 Элементы психогимнастики	4.2.3.1 знать и применять формулы самовнушения на снятие эмоционального напряжения и логофобии в затруднительных ситуациях
4 четверть			
Путешествие в космос	1 Ритмика общих движений	1.1 Ритмическая разминка	4.1.1.4 перестраиваться из колонны врассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие
		1.2 Общеразвивающие ритмико-гимнастические упражнения	4.1.2.4 самостоятельно менять характер свободных качаний, махов, сгибаний-разгибаний, свободных вращений: от слабых с малой амплитудой к резким размашистым и наоборот, - со сменой характера мелодии
		1.3 Танцевальные и другие музыкально-ритмические действия	4.1.3.4 по субъективным ощущениям самостоятельно притормаживать движение при сбое дыхания во время исполнения танцев и песен-плясок

Путешествие в будущее	2 Ритмика речи с элементами психо-гимнастики	2.1 Оральный праксис и фонопедические упражнения	4.2.1.4 кодировать короткие слова (3 звука) с помощью описания положения органов артикуляции
		2.2 Паравербальная коммуникация	4.2.2.4 сообразно контексту и характеру роли использовать необходимые паравербальные средства в процессе игр-драматизаций
		2.3 Элементы психогимнастики	4.2.3.4 знать и применять релаксационные приемы: расслабление по контрасту с напряжением, расслабление по инструкции, расслабление самовнушением

40. Рекомендуемый музыкальный материал к урокам Коррекционной ритмики:

1) для 0 класса: Той бастар (казахская народная песня), Птички (Э. Григ), Походный марш (Д. Кабалевский), Колыбельная (Н. Римский-Корсаков), Гопак (М. Мусоргский);

2) для 1 класса: Детская полька (М. Глинка), Колыбельная (Б. Флисс), Казахский вальс (Л. Хамиди), Кара Жорга (обр. Л. Хамиди), Марш деревянных солдатиков (П. Чайковский);

3) для 2 класса: Сары-Арка (Курмангазы), Сарыжайлау (Таттимбета), Болезнь куклы (П. Чайковский), Соловей (А. Алябьев), Танец маленьких лебедей из балета П. Чайковского "Лебединое озеро", Клоуны (Д. Кабалевский), Турецкое рондо (В. Моцарт);

4) для 3 класса: Танец батыров (Б. Байкадамов), Молдабай (народная песня), Детская полька (М. Глинка), Колыбельная (В. Виллин), Птичий дом, (Д. Кабалевский), Танец эльфов (Э. Григ), Менуэт (В. Моцарт);

5) для 4 класса: Той жыры (Д. Сулеев), Карнавал животных (Сен-Санс), мелодии народов мира: Вперед по кругу (греческая народная мелодия), Клезмер (еврейская народная мелодия).

Примечание. Тексты и мелодии песен-плясок разучиваются заранее, на уроках музыки, индивидуальных логопедических занятиях, затем повторяются, отрабатываются на уроках Коррекционной ритмики. Пляски и песни-пляски заменяются на аналогичные по тематике, темпо-ритмической направленности и сложности элементов.

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің даярлық сыныбы үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 279-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы сөйлеу тілі өте нашар білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің/сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша білім алушылардың білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы сөйлеу тілін дамытуға және психологиялық функцияларын, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдемелерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда және барынша Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылықтық-бағдарлық, іс-әрекеттік, тұлғалық-бағдарлық, коммуникативтік тәсілдемелер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру үдерісі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының жетекші қызметі мен сақталған функцияларына сүйене отырып оқытуды ұйымдастыру түзете оқыту процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық

қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді арттыру интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдемелері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

8. Оқу бағдарлама білім алу мен әлеуметтік тұрғыдан, жергілікті сипаттағы материалды пайдалана отырып (объектілері, кәсіпорындар, ақпарат көздері) сөйлеу тілінің белсенділігін арттыруға, дамытуға мүмкіндік берді.

9. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: сөйлеу тілін дамытуға, сын тұрғысынан ойлау, тәжірибе жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады.

10. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдайында пайдалануға даярлылығын қалыптастырады.

11. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

12. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің маңыздылығы. Сөйлеу тілі дамуының кемістіктері, психоэмоционалдық, ерік және когнитивті дамуының ерекшеліктері сөйлеу тілінде күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға оқу материалдарының мазмұнын және қоршаған орта пәнінің материалдарын игеруге кедергі келтіреді. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылар арнайы түзету көмегіне мұқтаж. Тілдік және когнитивтік дамуы олқылықтарының орнын

толтыру мақсатында, мектептегі дайындық тобының түзету компонентінің бағдарламасына "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәніне тіл дамыту курсы кіріктірілген.

13. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің мақсаты сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың сөйлеу тілін, пән бойынша білімінұштастыра отырып психоэмоционалдық дамуы мен сөйлеу тілін толыққанды қалыптастыру.

14. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" бағдарламасының мақсаты өлі және тірі заттар мен табиғат құбылыстарына дұрыс қарым-қатынас және алғашқы экологиялық түсініктерін қалыптастыру.

15. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің міндеттері:

1) қоршаған әлем туралы білім алушылардың түсініктерін қалыптастыру және кеңейту;

2) әлемнің тұтас суретін қалыптастыру;

3) сөйлеу тілі өте нашар білім алушының маңындағы қоршап тұрған заттар мен құбылыстар туралы білімін жинақтау;

4) когнитивті және сөйлеу тілінің олқылықтарын толықтыру;

5) білім алушыларда заттардың (пішінін, көлемін, түсін, мөлшерін) қасиеттерін жалпылай білуін және оларды кеңістікте орналасуын қалыптастыру;

6) пәндік тәжірибе және нәтижелі қызмет арқылы білім алушылардың өмірлік тәжірибесін кеңейту;

7) білім алушылардың белсенді сөздігін жүйелеу, байыту және ауызша сөйлеу тілін (диалог пен монолог) дамыту;

8) ес, назар, қабылдау және ақыл ой операциялары (талдау, синтездеу, салыстыру, классификациялау) сияқты сөйлеу тілін қамтамасыз ететін психикалық процестерін түзету және дамыту;

9) бақылау жүргізу, өз қызметін жоспарлау дағдысын қалыптастыру;

10) сөйлеу тілі өте нашар білім алушылардың сенсомоторлы бұзылыстарын дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

16. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің оқу және ұйымдастыру процесі педагогика тәсілдері, сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың білім қажеттілігінің ерекшеліктерін қанағаттандыратын жалпы заманауи білім беру тәсілдері мен арнайы педагогикапроцесіне негізделген.

17. Құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны ынталандырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды. "Мәңгілік ел" ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық

жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену – орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленді.

18. Тұлғаға бағытталған ұстаным. Тұлғаға бағытталған ұстанымның мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

19. Коммуникативтік ұстаным. Білім берудегі коммуникативтік ұстаным дегеніміз алған білімдерін толық жеткізе білу, білім, білік және дағдылармен алмасуда екіден асатын адамдардың сөйлеу арқылы атқарылатын әрекеттесу үдерісі. Коммуникативтік ұстанымның нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалану және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады. Коммуникативті ұстанымға сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қатынасу икемділікті қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) кіріктіреді.

20. Саралап оқыту ұстанымы – оқу процесін білім алушылардың әртүрлі топтарына мамандандырылуын, білім алушылардың жеке қабілеттіліктерін ескеру мақсатында әртүрлі топтарға түрлі жағдайларды жасауды көздейді. Саралап оқытудың ұйымдастырудың шартытапсырманың қиындығына, сөйлеу тілінің мүмкіндігіне қарай ерекшеленеді. Жеке оқыту ұстанымы саралап оқыту ұстанымының нақтысы болып табылады.

21. Іс-әрекеттік ұстанымның негізгі мазмұны – білім алушыға ерекше білім беру мен тәрбиелеу қажеттілігі "жүргізуші" түсінігінде негізделген. Оқыту процесінде сөйлеу тілі өте нашар білім алушылардың қызметі және пәндік-практикалықты пайдаланылады, сөйлеу үшін жағдай жасайды.

22. Ортақ оқыту ұстанымы сөйлеу процестерінің, ойлау қабілетінің, танымдық қабілетінің, түзете – оқытудағы сенсорлық, ақыл-ой, сөйлеу процесінің аумағына бірден әсер етеді.

23. Нәтижелі ақпаратты өңдеу принципті оқытуды ұйымдастыру білім алушыларда ақпаратты өңдеу механизмін, өз бетімен іздеу, таңдау және шешім қабылдау білігін дамыту.

24. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің "ортақ тақырыптарының" мазмұны білім алушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. Білім алушының іс-әрекетіне, қызметіне тікелей байланысты қоршаған әлем туралы және тілдік тапсырмалар, қалыптасатын білімі кеңейтіледі және күрделене түседі.

25. Ақпаратты-коммуникативті технологияны (бұдан әрі - АКТ) қолдана білу білім алушылардың ақпаратты игеруге және ақпарат ағымдарын бағдарлауға мүмкіндік береді. Сабақта компьютерлік технологияны қолдану сабақты қызықты, мобильді, алдын ала жоспарлы етеді. Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушылардың ойлау қабілеті көрнекі-бейнелі болып келеді, сондықтан оларды оқыту барысында көрнекі құралдармен қатар есту, көңіл-күй, қиялды дамытатын көрнекі құралдарын қолданған дұрыс. Түзету жұмыстарын шешуде компьютерлік технология оқу және түзету жүйесімен бірге етене қолданылады. Сабақ барысында АКТ білім алушының іс-әрекетіне, ойын түріне, тапсырмаға байланысты мөлшерден тыс қолданылмайды.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

26. Даярлық сыныбында "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

27. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі. Бақылау-диагностикалық орындау нәтижелерін жарты жыл бойынша есепке ала отырып бағаланады.

28. Жетістікті бағалауда балдық белгі пайдаланылмайды. Жетістікті бағалау сипаттамалық түрде болады.

5-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат.

30. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері әрі қарай жинақталған білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде дәйектілікпен ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылар жетістігін бағалауға, сондай-ақ, оларды оқудың келесі кезеңдері жөнінде ақпараттандыруға мүмкіндік береді.

31. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
		1.1 Мен және менің отбасым
		1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы

1	Мен және қоғам	1.3 Менің кішкентай Отаным
		1.4 Денсаулық пен қорғану
		1.5 Құқықтар мен міндеттер
		1.6 Мерекелер
2	Менің Отанымның табиғаты	2.1 Жергілікті жерді бағдарлау
		2.2 Ауа райы және климат
		2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы
		2.4 Туризм
3	Тарих толқынында	3.1 Ежелгі мәдениет және өркениет
		3.2 Қазақстанның тарихи тамыры
		3.3 Тарихтағы маңызды оқиғалар.
		3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері
		3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм

32. Оқу бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 0.2.1.4 кодында "0" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

33. Оқыту мақсатының жүйесі түзету-дамытушылық және білім беру жұмыстары тек білім беру мен дағдыларын қалыптастыруға қатысты емес, сонымен қатар оларды нақты тәжірибеде, сөйлеу әрекетінің түрлерінде және коммуникативті дағдыларында, сондай-ақ өмірде жүзеге асырылады:

1) "Мен және қоғам ":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өз есімін, тегін, жасын білу, айта алу
	0.1.1.2 сюжетті суретке қарап өзі жайлы білім алушы ретінде қысқаша сөйлем құрай алу
	0.1.1.3 отбасы сөзінің мағынасын түсіну
	0.1.1.4 өз отбасының құрамын білу, атай алу
	0.1.1.5 туыстық қарым қатынасын, басқа адамдарға туыстық жақындығын атай білу
	0.1.1.6 отбасы мүшелерінің қызметін және өзінің қызметін білуге
	0.1.1.7 отбасы мүшелерінің бір-біріне мейірімділік қарым-қатынасын түсіндіре алу. Мысал келтіру
	0.1.1.8 отбасы мүшелерінің мамандықтарын білу, әртүрлі мамандықтың құрал сайманын атай алу.

1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 мектеп және мектеп ауласында бағдарлай білу
	0.1.2.2 мектеп нөмірін, сыныбын айта алу
	0.1.2.3 мектептің негізгі бөлмелерінің атауларын айта алу
	0.1.2.4 мектеп жиһаздарының аттарын білу
	0.1.2.5 мұғалім мен сыныптастарының аттарын білу
	0.1.2.6 мектепте жұмыс жасайтын қызметкерлердің мамандықтарын білу
	0.1.2.7 Оқу құралдарын атай алу
	0.1.2.8 схемаға сүйене отырып 1-2 оқу құралдарын сипаттап айта алу
	0.1.2.9 оқу құралдарының қолдану аясын білу
1.3 Менің кішкентай Отаным	0.1.3.1 үйдің, пәтердің негізгі бөлмелерінің аттарын білу
	0.1.3.2 тұрмыстық заттардың аттарын және қолданыс аясын білу
	0.1.3.3 туған жерін атай алу
	0.1.3.4 туған жерінің көрікті жерлерін атай алу
	0.1.3.5 кейбір көшелерді, алаңдарды айта білу
	0.1.3.6 өзінің туған жерінің немесе қаланың, ауылдың көшелерін атау және тану
	0.1.3.7 қалалық көліктерді ажыратып, көлік түрлерін атай алу
1.4 Денсаулық пен қорғану	0.1.4.1 тұрмыста техникалық қауіпсіздікті сақтау
	0.1.4.2 табиғатта жүру ережесін сақтау
	0.1.4.3 көшеде жүру ережесін сақтау
	0.1.4.4 төтенше жағдайлардың атауларын және телефон нөмірлерін білу
	0.1.4.5 жеке бас гигиенасының маңыздылығын түсіну
	0.1.4.6 күн тәртібін, тамақтану тәртібін сақтаудың маңызын түсіну
1.5 Құқықтар мен міндеттер	0.1.5.1 құқықтар мен ережелер туралы қарапайым түсінік білу
1.6 Мерекелер	0.1.6.1 мемлекеттік мерекелерді білу
	0.1.6.2 1-2 мерекелерді сипаттай алу

2) 2-бөлім "Менің Отанымның табиғаты":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
2.1 Жергілікті жерді бағдарлау	0.2.1.1 табиғатта жүру ережесін сақтауға үйрету
	0.2.2.1 ретімен жыл мезгілдерін, ай, күн, тәулікті атауларын атау. Туған жерінің аймағы жөнінде, көпұлтты тәуелсіз мемлекет екені туралы түсінік

2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.2 өлі және тірі табиғаттың мезгілдік өзгеруін атау
	0.2.2.3 өсімдіктердің қарапайым түрлерін ажырату (дің, бұтақ, шөп). Өсімдіктің негізгі бөліктерін атау (сабақ, жапырақ, тамыр)
	0.2.2.4 жабайы және мәдени өсімдіктерді ажырату
	0.2.2.5 жергілікті жерде ерте пайда болатын өсімдіктерді білу
	0.2.2.6 көкөніс, жидек, жеміс, дәнді дақылдардың атауын атай білу
	0.2.2.7 2-3 жақсы таныс өсімдіктерді сипаттау
	0.2.2.8 көкөністер мен жеміс жидектердің пайдасын түсіндіре алу
	0.2.2.9 2-3 бөлме өсімдіктердің атауын білу. Өсімдікті күтуді қажеттілігін түсіну
	0.2.2.10 қарапайым өсімдіктің қажеттіліктерін білу
	0.2.2.11 сынып талабына сай өсімдікке күтім жасауды, топырағын ауыстыруды білу
	0.2.2.12 жануарлардың топтарын ажырата алу
	0.2.2.13 әр топтың ерекшеліктерін қарапайым тілде түсіндіре алу
	0.2.2.14 жануарлардың дене мүшелерін атай алу
	0.2.2.15 жануарлардың қажеттіліктерін қарапайым түрде білу
	0.2.2.16 үй жануары мен жабайы жануарларды ажырату
	0.2.2.17 бірнеше үй жануарларын атау, оларды ажыратып сипаттай алу
	0.2.2.18 үй жануарының пайдасын қарапайым тілде түсіндіре алу
	0.2.2.19 сүтқоректілердің, құстардың, жәндіктердің өмір сүру ортасын атай алу және 2-3 түрін сипаттау
	0.2.2.20 өзен, көлде, теңізде мекен ететін жауарлар түрлерін атау
	0.2.2.21 мекен ортасына қарай айырмашылықтарын қарапайым сөзбен айту ажырата алу
2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы	0.2.3.1 мезгілге байланысты киім түрлерін атау
	0.2.3.2 киімдердің атауы
	0.2.3.3 ауыл мен қаладағы мезгілге байланысты мамандықтарды білу
	0.2.3.4 ауа мен судың маңызы мен пайдасын білу
	0.2.3.5 тәжірибе , бақылауға сүйене отырып ерекшеліктерін анықтау
	0.2.3.6 табиғат құбылыстары жайлы мақал-мәтел білу
	0.2.4.1 "туризм" сөзінің мағынасын түсіну

2.4 Туризм	0.2.4.2 жергілікті жердің ауа райын сипаттай алу
	0.2.4.3 ұжымдық суреттер мен көрмелер
	0.2.4.4 қоршаған заттардың қарапайым шығу тегін білу

3) 3-бөлім "Тарих толқынында":

4-кесте

Бөлімше	Оқу мақсаттары
3.1 Ежелгі мәдениет және өркениет	0.3.1.1 ежелгі мәдениет туралы қарапайым түсінік беру
3.2 Қазақстанның тарихи тамыры	0.3.2.1 адам дамуы туралы қарапайым түсінік
	0.3.2.2 көне ескерткіштерді біліп, сипаттай алу
3.3 Тарихтағы маңызды оқиғалар	0.3.3.1 мемлекеттік мерекелердің тарихын білу
3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	0.3.4.1 тарихтағы ақын мен жазушыларды білу
	0.3.4.2 олардың Қазақстанның мәдениетіне қосқан еңбектерін білу
3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	0.3.5.1 мемлекеттер мен қалаларды білу
	0.3.5.2 туған жерінің аймағы жөнінде, көпұлтты тәуелсіз мемлекет екені туралы түсінік
	0.3.5.3 мемлекеттік рәміздерді білу
	0.3.5.4 өз мемлекетіміздің рәміздерін басқа мемлекеттердің рәміздерінен ажырата алу

34. Ұзақ мерзімді жоспар:

5 – кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Өзім туралы	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өз есімін, тегін, жасын білу, айта алу
		0.1.1.2 сюжетті суретке қарап өзі жайлы білім алушы ретінде қысқаша сөйлем құрай алу
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.1 мектеп және мектеп ауласында бағдарлай білу
		0.1.2.2 мектеп нөмірін, сыныбын айта алу
		0.1.2.3 мектептің негізгі бөлмелерінің атауларын айта алу
		0.1.2.4 мектеп жиһаздарының аттарын білу
	1.4 Денсаулық пен қорғану	0.1.2.5 мұғалім мен сыныптастарының аттарын білу
		0.1.4.5 жеке бас гигиенасының маңыздылығын түсіну
		0.1.4.6 күн тәртібін, тамақтану тәртібін сақтаудың маңызын түсіну

2. Менің мектебім	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.3 отбасы сөзінің мағынасын түсіну
		0.1.1.4 өз отбасының құрамын білу , атай алу
		0.1.1.5 туыстық қарым қатынасын, басқа адамдарға туыстық жақындығын атай білу
		0.1.1.6 отбасы мүшелерінің қызметін және өзінің қызметін білу
	1.3 Менің кішкентай Отаным	0.1.3.1 үйдің, пәтердің негізгі бөлмелерінің аттарын білу
		0.1.3.2 тұрмыстық заттардың аттарын және қолданыс аясын білу
		0.1.3.3 туған жерін атай алу
		0.1.3.4 туған жерінің көрікті жерлерін атай алу
		0.1.3.5 кейбір көшелерді, алаңдарды айта білу
	1.4 Денсаулық пен қорғану	0.1.4.1 тұрмыста техникалық қауіпсіздікті сақтау
	2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.1 ретімен жыл мезгілдерін, ай, күн, тәуліктің атауларын атау. Туған жерінің аймағы жөнінде, көпұлтты тәуелсіз мемлекет екені туралы түсінік
		0.2.2.2 өлі және тірі табиғаттың мезгілдік өзгеруін атау
		0.2.2.4 жабайы және мәдени өсімдіктерді ажырату
		0.2.2.6 көкөніс, жидек, жеміс, дәнді дақылдардың атауын атай білу.
		0.2.2.7 2-3 жақсы таныс өсімдіктерді сипаттау
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы	0.2.3.1 мезгілге байланысты киім түрлерін атау
		0.2.3.2 киімдердің атауы
		0.2.3.3 ауыл мен қаладағы мезгілге байланысты мамандықтарды білу
2-тоқсан		
	1.6 Мерекелер	0.1.6.1 мемлекеттік мерекелерді білу
		0.1.6.2 1-2 мерекелерді сипаттай алу
		0.2.2.13 әр топтың ерекшеліктерін қарапайым тілде түсіндіре алу

3. Менің отбасым және достарым 4. Бізді қоршаған әлем	2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.14 жануарлардың дене мүшелерін атай алу
		0.2.2.15 жануарлардың қажеттіліктерін қарапайым түрде білу
		0.2.2.16 үй жануары мен жабайы жануарларды ажырату
		0.2.2.17 бірнеше үй жануарларын атау, оларды ажыратып сипаттай алу
		0.2.2.18 үй жануарының пайдасын қарапайым тілде түсіндіре алу
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы	0.2.3.2 киімдердің атауы
		0.2.3.3 ауыл мен қаладағы мезгілге байланысты мамандықтарды білу
		0.2.3.6 табиғат құбылыстары жайлы мақал- мәтел білу
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	0.3.5.1 мемлекеттер мен қалаларды білу
		0.3.5.2 туған жерінің аймағы жөнінде, көпұлтты тәуелсіз мемлекет екені туралы түсінік
0.3.5.3 мемлекеттік рәміздерді білу		
0.3.5.4 өз мемлекетіміздің рәміздерін басқа мемлекеттердің рәміздерінен ажырата алу		
3 - тоқсан		
5. Саяхат	1.3 Менің кішкентай Отаным	0.1.3.6 өзінің туған жерінің немесе қаланың, ауылдың көшелерін атау және тану
		0.1.3.7 қалалық көліктерді ажыратып, көлік түрлерін атай алу
	1.4 Денсаулық пен қорғану	0.1.4.3 көшеде жүру ережесін сақтау
	2.1 Жергілікті жерді бағдарлау	0.2.1.1 табиғатта жүру ержесін сақтауға үйрету
		0.2.2.9 2-3 бөлме өсімдіктердің атауын білу. Өсімдікті күтуді қажеттілігін түсіну
		0.2.2.10 қарапайым өсімдіктің қажеттіліктерін білу
		0.2.2.11 сынып талабына сай өсімдікке күтім жасауды, топырағын ауыстыруды білу
		0.2.2.12 жануарлардың топтарын ажырата алу

	2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.13 әр топтың ерекшеліктерін қарапайым тілде түсіндіре алу	
		0.2.2.14 жануарлардың дене мүшелерін атай алу	
		0.2.2.15 жануарлардың қажетіліктерін қарапайым түрде білу	
		0.2.2.19 сүтқоректілердің , құстардың, жәндіктердің өмір сүру ортасын атай алу, және 2-3 түрін сипаттау	
		0.2.2.20 өзен, көлде, теңізде мекен ететін жауарлар түрлерін атау	
		0.2.2.21 мекен ортасына қарай айырмашылықтарын қарапайым сөзбен айту ажырата алу	
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.7 отбасы мүшелерінің бір-біріне мейірімділік қарым-қатынасын түсіндіре алу. Мысал келтіру	
		0.1.1.8 отбасы мүшелерінің мамандықтарын білу, әртүрлі мамандықтың құрал сайманын атай алу	
	1.6 Мерекелер	0.1.6.1 мемлекеттік мерекелерді білу	
		0.1.6.2 1-2 мерекелерді сипаттай алу	
	2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.1 ретімен жыл мезгілдерін, ай, күн, тәулікті атауларын атау Туған жерінің аймағы жөнінде, көпұлтты тәуелсіз мемлекет екенін туралы түсінік	
		0.2.2.2 өлі және тірі табиғаттың мезгілдік өзгеруін атау	
	2.4 Туризм	0.2.4.1 "туризм" сөзінің мағынасын түсіну	
		0.2.4.3 ұжымдық суреттер мен көрмелер	
		0.2.4.4 қоршаған заттардың қарапайым шығу тегін білу	
	3.1 Ежелгі мәдениет және өркениет	0.3.1.1 ежелгі мәдениет туралы қарапайым түсінік беру	
	3.2 Қазақстанның тарихи тамыры.	0.3.2.1 адам дамуы туралы қарапайым түсінік	
		0.3.2.2 көне ескерткіштерді біліп, сипаттай алу	
	4 - тоқсан		

7. Тағам және сусын	1.4 Денсаулық пен қорғану.	0.1.4.2 табиғатта жүру ержесін сақтау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	0.1.2.6 мектепте жұмыс жасайтын қызметкерлердің мамандықтарын білу
		0.1.2.7 Оқу құралдарын атай алу
		0.1.2.8 схемаға сүйене отырып 1-2 оқу құралдарын сипаттап айта алу
		0.1.2.9 оқу құралдарының қолдану аясын білу
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы	0.2.3.3 ауыл мен қаладағы мезгілге байланысты мамандықтарды білу
		0.2.3.4 ауа мен судың маңызы мен пайдасын білу
		0.2.3.5 тәжірибе, бақылауға сүйене отырып ерекшеліктерін анықтау
	3.3 Тарихтағы маңызды оқиғалар	0.3.3.1 мемлекеттік мерекелердің тарихын білу
	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	0.3.4.1 тарихтағы ақын мен жазушыларды білу
		0.3.4.2 олардың Қазақстанның мәдениетіне қосқан еңбектерін білу
8. Дені саудың - жаны сау	1.4 Денсаулық пен қорғану	0.1.4.4 төтенше жағдайлардың атауларын және телефон нөмірлерін білу
		0.1.4.5 жеке бас гигиенасының маңыздылығын түсіну
		0.1.4.6 күн тәртібін, тамақтану тәртібін сақтаудың маңызын түсіну
	1.5 Құқықтар мен міндеттер	0.1.5.1 құқықтар мен ережелер туралы қарапайым түсінік білу
	2.2 Ауа райы және климат	0.2.2.3 өсімдіктердің қарапайым түрлерін ажырату (дін, бұтақ, шөп). Өсімдіктің негізгі бөліктерін атау (сабақ, жапырақ, тамыр)
		0.2.2.5 жергілікті жерде ерте пайда болатын өсімдіктерді білу
		0.2.2.8 көкөністер мен жеміс жидектердің пайдасын түсіндіре алу
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың маңызы	0.2.3.3 ауыл мен қаладағы мезгілге байланысты мамандықтарды білу
		0.2.3.4 ауа мен судың маңызы мен пайдасын білу
		0.2.3.5 тәжірибе, бақылауға сүйене отырып ерекшеліктерін анықтау

	2.4 Туризм	0.2.4.2 жергілікті жердің ауа райын сипаттай алу 0.2.4.3 ұжымдық суреттер мен көрмелер

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 280-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің даярлық сыныбы үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 280-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Программа является учебно-нормативным документом, определяющим содержание и объем знаний, умений и навыков по предмету для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи соответственно возрастным познавательным возможностям.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предмету, а также развитие речи, психологических функций, социальную адаптацию.

4. В учебной программе традиционные функции учебно-нормативного документа сочетаются с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса с включением принципов специального обучения. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы и ориентированы на максимальное развитие обучающихся с тяжелыми нарушениями речи.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса.

6. Одним из основных требований к процессу коррекционного обучения на современном этапе является организация деятельности обучающегося с опорой на ведущую деятельность и сохранные функции. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и формированию личностных качеств, усилению мотивации к обучению, развитию способностей. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях поддержки учителя как партнера, не исключая его направляющей деятельности.

7. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа позволяет развивать речевую активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем специальной организации речевой деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации).

9. В программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. Содержание целей обучения предусматривает создание речевых ситуаций, использование дополнительных источников информации, выполнение обучающимися творческих работ (на доступном для их возрастного, речевого, когнитивного развития уровне), осуществление межпредметной и междисциплинарной связей.

10. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

11. Развитие личностных качеств в единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

12. Важность предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи". Недостатки речевого развития, особенности психоэмоционального, волевого и когнитивного развития обучающихся с тяжелыми нарушениями речи мешают усвоению смыслового содержания учебного материала, ведут к появлению не только речевых ошибок, но и к трудностям овладения предметными знаниями об окружающем мире. С целью восполнения пробелов речевого и когнитивного развития в программу коррекционного компонента подготовительного класса школы для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи внесен предмет "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" интегрированный с курсом развития речи.

13. "Ознакомление с окружающим и развитие речи" - коррекционный предмет, формирующий систему знаний о взаимодействии и взаимообусловленности человека, природы и общества, интегрированный с курсом развития речи. Предмет нацелен на усвоение обучающимися с тяжелыми нарушениями речи знаний и умений по предметной области в сочетании с формированием полноценного речевого и психоэмоционального развития.

14. Целью программы по ознакомлению с окружающим миром является формирование осознанно-правильного отношения к явлениям, объектам живой и неживой природы, первичных экологических представлений.

15. Задачи предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи":

- 1) уточнять, расширять, систематизировать знания и представления обучающихся об окружающей действительности;
- 2) формировать целостную картину мира;
- 3) накопить представления и знания о предметах и явлениях ближайшего окружения обучающегося с тяжелыми нарушениями речи;
- 4) восполнять пробелы когнитивного и речевого развития;
- 5) обогащать и систематизировать словарь, развивать устную диалогическую и монологическую речь;
- 6) формировать обобщенные представления о свойствах предметов (цвете, форме, величине), о расположении их в пространстве;
- 7) формировать приемы умственной деятельности, необходимые для развития умения наблюдать, сравнивать, выделять существенные признаки и обобщать;
- 8) повышать уровень сенсорного и умственного развития;
- 9) повышать уровень психического развития (интеллектуального, эмоционального, социального) обучающихся с тяжелыми нарушениями речи;
- 10) формировать мотивы самосохранения.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

16. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" основаны на современных общеобразовательных подходах и принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с тяжелыми нарушениями речи.

17. Ценностно-ориентированный подход ориентирован на интересы каждого обучающегося как отдельной личности, его самодвижение и саморазвитие, на создание условий для реализации им своего потенциала, на воспитание чувства собственного достоинства человека, чувства свободы, профессиональной и общеобразовательной (общекультурной) компетентности. Идейной основой ценностей среднего образования являются ценности национальной идеи "Мәңгілік ел". Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

18. Личностно-ориентированный подход – это методологическая ориентация в педагогической деятельности, позволяющая посредством опоры на систему взаимосвязанных понятий, идей и способов действий обеспечивать и поддерживать процессы самопознания, само строительства и самореализации личности обучающегося, развития его индивидуальности. При использовании данного подхода педагог прилагает основные усилия не для формирования у обучающихся социально типичных свойств, а для развития в каждом из них личностных качеств.

19. Коммуникативный подход к обучению – это передача и сообщение информации, обмен знаниями, навыками и умениями в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом коммуникативного подхода является способность осуществлять общение посредством языка, то есть передавать мысли и обмениваться ими в различных ситуациях в процессе взаимодействия с другими участниками общения, правильно используя систему языковых и речевых норм и выбирая коммуникативное поведение, адекватное ситуации общения. В ходе урока учитель сознательно создает речевые ситуации, вовлекая в них обучающихся.

20. Дифференцированный подход подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучаемых, создание разнообразных условий обучения для различных групп с учетом речевых особенностей обучающихся. Условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по сложности, по познавательным и речевым возможностям. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода.

21. Принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями основан на понятии "ведущая деятельность". В процессе обучения обучающихся с тяжелыми речевыми нарушениями

используется предметно-практическая деятельность, которая создает условия для мотивированного речевого общения.

22. Принцип единства формирования речевых процессов, мышления и познавательной активности, заключающийся в одновременном коррекционно-обучающем воздействии на сенсорную, интеллектуальную и афферентно-волевую сферу.

23. Принцип продуктивной обработки информации – организовать обучение так, чтобы у обучающихся развивался навык переноса обработки информации, механизм самостоятельного поиска, выбора и принятия решения.

24. Обучение на основе сквозных тем, содержание "сквозных тем" предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" начинается с "зоны ближайшего развития" учащегося, с изучения тем, напрямую связанных с его деятельностью, формируемые знания об окружающем мире и речевой материал расширяются и усложняются.

25. Использование информационно-коммуникативных технологий (далее - ИКТ) позволяет развивать умение обучающихся ориентироваться в информационных потоках, овладевать практическими способами работы с информацией. Уроки с использованием компьютерных технологий позволяют сделать их более интересными, продуманными, мобильными. Обучающиеся с тяжелыми нарушениями речи в основном имеют наглядно-образное мышление, поэтому очень важно строить их обучение, применяя как можно больше качественного иллюстративного материала, вовлекая в процесс восприятия нового не только зрение, но и слух, эмоции, воображение. Использование ИКТ в подготовительном классе для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи ориентировано на ведущую деятельность ребенка – игру, все задания носить игровой, занимательный характер, не превышать доступный возрасту уровень сложности и формализации.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

26. Оценивание результатов достижений обучающихся подготовительного класса по предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" осуществляется с применением критериального оценивания, основанного на уровневом целеполагании.

27. В соответствии с уровневым целеполаганием разрабатываются контрольно-диагностические задания для каждой темы. Результаты выполнения контрольно-диагностических заданий оцениваются зачетом по полугодиям.

28. Бальная отметка достижений обучающихся не используется, оценка достижений носит описательный характер.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

29. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" составляет:

1) в 0 классе – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году.

30. Содержание предмета организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения в течение учебного года в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания:

31. Содержание учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Я и общество	1.1 Я и моя семья
		1.2 Школа и школьное сообщество
		1.3 Моя малая Родина
		1.4 Здоровье и безопасность
		1.5 Права и обязанности
		1.6 Праздники
2	Природа моей страны	2.1 Ориентирование на местности
		2.2 Погода и климат
		2.3 Природные условия и их значение
		2.4 Туризм
3	В потоке истории	3.1 Древние культуры и цивилизации
		3.2 Исторические корни Казахстана
		3.3 Важные события в истории Казахстана
		3.4 Выдающиеся исторические личности и деятели культуры
		3.5 История Казахстана: независимость, государственность и патриотизм

32. В программе для удобства учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 0.2.1.3 "0" – класс, "2.1" – подраздел, "3" – нумерация учебной цели.

33. Система целей обучения:

1) раздел "Я и общество":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения
	0.1.1.1 знать и называть свою фамилию, имя, возраст

1.1 Я и моя семья	0.1.1.2 составлять словесный портрет о себе как о школьнике опираясь на картинный план, вопросы
	0.1.1.3 понимать значение слова "семья"
	0.1.1.4 знать состав семьи, имена членов семьи
	0.1.1.5 определять свое место в системе родственных связей относительно других членов семьи
	0.1.1.6 знать свои домашние обязанности и обязанности членов семьи
	0.1.1.7 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры
	0.1.1.8 называть профессии членов семьи, называть инструменты, орудия труда, нужные представителям разных профессий
1.2 Школа и школьное сообщество	0.1.2.1 ориентироваться в школе
	0.1.2.2 называть номер школы, свой класс
	0.1.2.3 называть основные помещения школы
	0.1.2.4 называть предметы мебели в классе
	0.1.2.5 называть имена учителя, одноклассников
	0.1.2.6 иметь представление о профессиях работников школы
	0.1.2.7 знать названия учебных принадлежностей;
	0.1.2.8 описать 1-2 предмета (с опорой на схематичный план)
	0.1.2.9 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением
1.3 Моя малая Родина	0.1.3.1 называть основные помещения дома (квартиры)
	0.1.3.2 называть основные бытовые приборы и их назначение
	0.1.3.3 называть родной город (село)
	0.1.3.4 называть основные достопримечательности
	0.1.3.5 называть некоторые улицы, площади и называть фрагменты истории родного края, отразившиеся в названии улиц, парков, зданий на доступном уровне
	0.1.3.6 различать и называть основные части улицы: тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора
	0.1.3.7 различать и называть основные виды городского транспорта и места его отправления
1.4	0.1.4.1 соблюдать технику безопасности в быту
	0.1.4.2 соблюдать правила поведения на природе
	0.1.4.3 знать и соблюдать основные правила дорожного движения: сигналы светофора, правила перехода через улицу и пересечения перекрестков

Здоровье и безопасность	0.1.4.4 знать названия экстренных служб и номера телефонов
	0.1.4.5 перечислять основные правила личной гигиены
	0.1.4.6 перечислять основные пункты режима дня
1.5 Права и обязанности	0.1.5.1 представлять права и обязанности школьника
1.6 Праздники	0.1.6.1 называть основные государственные праздники;
	0.1.6.2 уметь описать один -два праздника; понимать смысл школьных праздников, принимать в них участие

2) раздел "Природа моей страны": таблица 3

Подразделы	Цели обучения
2.1 Ориентирование на местности	0.2.1.1 объяснять необходимость соблюдения правил поведения на природе
	0.2.2.1 называть времена года, месяцы, части суток в последовательности
	0.2.2.2 называть основные сезонные изменения в неживой и живой природе (осенью, зимой, весной, летом) на основе иллюстраций, личных наблюдений , описывать основные сезонные признаки (осень, зима, весна, лето) доступными способами
	0.2.2.3 различать основные группы растений: деревья, кустарники, травы; называть основные органы растений: корень, ствол, лист, цветок, плод
	0.2.2.4 различать на уровне понимания и представления дикорастущие и культурные виды растений
	0.2.2.5 называть несколько растений из разных групп, произрастающих в данной местности
	0.2.2.6 называть овощи, фрукты, некоторые зерновые культуры
	0.2.2.7 описывать 2-3 хорошо знакомых растения
	0.2.2.8 объяснять пользу, приносимую употреблением овощей и фруктов
	0.2.2.9 называть 2-3 комнатных растения; понимать значение ухода за комнатными растениями
	0.2.2.10 представлять на элементарном уровне основные потребности растений
	0.2.2.11 уметь производить полив, рыхление комнатных растений в пределах класса
	0.2.2.12 различать основные группы животных на уровне понимания
	0.2.2.13 объяснять различия между группами животных на доступном уровне
2.2 Погода и климат	0.2.2.14 узнавать и называть части тела животных;

	0.2.2.15 представлять на элементарном уровне основные потребности животных
	0.2.2.16 пояснять различия между домашними и дикими животными на доступном уровне
	0.2.2.17 называть несколько видов домашних животных, уметь описать 1-3 из них на основе различных источников
	0.2.2.18 объяснять пользу, приносимую домашними животными на доступном речевом уровне
	0.2.2.19 называть несколько видов млекопитающих, птиц, насекомых, обитающих в данной местности, уметь описать 2-3 из них на основе различных источников
	0.2.2.20 называть несколько видов земноводных, рыб, уметь описать 2-3 из них на основе различных источников
	0.2.2.21 объяснять различия между животными в зависимости от среды обитания на доступном уровне
2.3 Природные условия и их значение	0.2.3.1 называть сезонную одежду и обувь
	0.2.3.2 классифицировать обувь и одежду
	0.2.3.3 называть виды сезонного труда в городе и на селе
	0.2.3.4 понимать значение воздуха и воды для жизни
	0.2.3.5 определять основные признаки воздуха и воды на основе наблюдений, эксперимента
	0.2.3.6 знать народные пословицы, поговорки, приметы о погоде и природных явлениях
2.4 Туризм	0.2.4.1 понимать значение слова "туризм"
	0.2.4.2 описывать природные особенности данной местности
	0.2.4.3 представлять коллективные творческие работы "Путешествие" (на фабрику, на стройку)
	0.2.4.4 иметь представление о происхождении предметов ближайшего окружения (одежда, книга, обувь, мебель)

3) раздел "В потоке истории": таблица 4

Подразделы	Цели обучения
3.1 Древние культуры и цивилизации	0.3.1.1 называть 1-2 памятника древности Казахстана
	0.3.1.2 описывать из доступными способами
3.2 Исторические корни Казахстана	0.3.2.1 иметь элементарное представление об истории развития человека
	0.3.2.2 различать некоторые исторические памятники и описывать их

3.3 Важные события в истории Казахстана	0.3.3.1 представлять связь государственных праздников с важными историческими событиями
3.4 Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	0.3.4.1 называть имена поэтов, писателей, некоторых исторических личностей
	0.3.4.2 представлять их вклад в развитие Казахстана
3.5 История Казахстана: независимость, государственность и патриотизм	0.3.5.1 знать название страны и столицы
	0.3.5.2 иметь представление о родной стране как о территориально целостном, независимом многонациональном государстве
	0.3.5.3 иметь представление о государственной символике как о признаке государства
	0.3.5.4 отличать государственные символы Республики Казахстан от символов других стран

34. Долгосрочный план:

1) 0 класс:

таблица 5

Сквозная тема	Подразделы программы	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне	1.1 Я и моя семья	0.1.1.1 знать и называть свою фамилию, имя, возраст
		0.1.1.2 составлять словесный портрет о себе как о школьнике опираясь на картинный план, вопросы
	1.2 Школа и школьное сообщество	0.1.2.1 ориентироваться в школе
		0.1.2.2 называть номер школы, свой класс
		0.1.2.3 называть основные помещения школы
		0.1.2.4 называть предметы мебели в классе
		0.1.2.5 называть имена учителя, одноклассников
	1.4 Здоровье и безопасность	0.1.4.5 перечислять основные правила личной гигиены
		0.1.4.6 перечислять основные пункты режима дня
	1.1 Я и моя семья	0.1.1.3 понимать значение слова "семья"
		0.1.1.4 знать состав семьи, имена членов семьи
		0.1.1.5 определять свое место в системе родственных связей относительно других членов семьи

Моя школа		0.1.1.6	знать свои домашние обязанности и обязанности членов семьи
	1.3 Моя малая Родина	0.1.3.1	называть основные помещения дома (квартиры)
		0.1.3.2	называть основные бытовые приборы и их назначение
		0.1.3.3	называть родной город (село)
		0.1.3.4	называть основные достопримечательности
		0.1.3.5	называть некоторые улицы, площади и называть фрагменты истории родного края, отразившиеся в названии улиц, парков, зданий на доступном уровне
	1.4 Здоровье и безопасность	0.1.4.1	соблюдать технику безопасности в быту
	2.2 Погода и климат	0.2.2.1	называть времена года, месяцы, части суток в последовательности
		0.2.2.2	называть основные сезонные изменения в неживой и живой природе (осенью, зимой, весной, летом) на основе иллюстраций, личных наблюдений; описывать основные сезонные признаки (осень, зима, весна, лето) доступными способами
		0.2.2.4	различать на уровне понимания и представления дикорастущие и культурные виды растений
		0.2.2.6	называть овощи, фрукты, некоторые зерновые культуры
		0.2.2.7	описывать 2-3 хорошо знакомых растения
	2.3 Природные условия и их значение	0.2.3.1	называть сезонную одежду и обувь
		0.2.3.2	классифицировать обувь и одежду
		0.2.3.3	называть виды сезонного труда в городе и на селе
2 четверть			
		0.1.6.1	называть основные государственные праздники

Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1.6 Праздники	0.1.6.2 уметь описать один -два праздника; понимать смысл школьных праздников, принимать в них участие
	2.2 Погода и климат	0.2.2.13 объяснять различия между группами животных на доступном уровне
		0.2.2.14 узнавать и называть части тела животных
		0.2.2.15 представлять на элементарном уровне основные потребности животных
		0.2.2.16 пояснять различия между домашними и дикими животными на доступном уровне
		0.2.2.17 называть несколько видов домашних животных, уметь описать 1-3 из них на основе различных источников
		0.2.2.18 объяснять пользу, приносимую домашними животными на доступном речевом уровне
	2.3 Природные условия и их значение	0.2.3.2 классифицировать обувь и одежду
		0.2.3.3 называть виды сезонного труда в городе и на селе
		0.2.3.6 знать народные пословицы, поговорки, приметы о погоде и природных явлениях
	3.5 История Казахстана: независимость, государственность и патриотизм	0.3.5.1 знать название страны и столицы
		0.3.5.2 иметь представление о родной стране как о территориально целостном, независимом многонациональном государстве
		0.3.5.3 иметь представление о государственной символике как о признаке государства
		0.3.5.4 отличать государственные символы Республики Казахстан от символов других стран
3 четверть		
1.3 Моя малая Родина	0.1.3.6 различать и называть основные части улицы: тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора	

Путешествие		0.1.3.7 различать и называть основные виды городского транспорта и места его отправления
	1.4 Здоровье и безопасность	0.1.4.3 знать и соблюдать основные правила дорожного движения: сигналы светофора, правила перехода через улицу и пересечения перекрестков
	2.1 Ориентирование на местности	0.2.1.1 объяснять необходимость соблюдения правил поведения на природе
	2.2 Погода и климат	0.2.2.9 называть 2-3 комнатных растения; понимать значение ухода за комнатными растениями
		0.2.2.10 представлять на элементарном уровне основные потребности растений
		0.2.2.11 уметь производить полив, рыхление комнатных растений в пределах класса
		0.2.2.12 различать основные группы животных на уровне понимания
		0.2.2.13 объяснять различия между группами животных на доступном уровне
		0.2.2.14 узнавать и называть части тела животных
		0.2.2.15 представлять на элементарном уровне основные потребности животных;
		0.2.2.19 называть несколько видов млекопитающих, птиц, насекомых, обитающих в данной местности, уметь описать 2-3 из них на основе различных источников
		0.2.2.20 называть несколько видов земноводных, рыб, уметь описать 2-3 из них на основе различных источников
		0.2.2.21 объяснять различия между животными в зависимости от среды обитания на доступном уровне
		0.1.1.7 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры

Традиции и фольклор	1.1 Я и моя семья	0.1.1.8 называть профессии членов семьи, называть инструменты, орудия труда, нужные представителям разных профессий
	1.6 Праздники	0.1.6.1 называть основные государственные праздники
		0.1.6.2 уметь описать один -два праздника; понимать смысл школьных праздников, принимать в них участие
	2.2 Погода и климат	0.2.2.1 называть времена года, месяцы, части суток в последовательности
		0.2.2.2 называть основные сезонные изменения в неживой и живой природе (осенью, зимой, весной, летом) на основе иллюстраций, личных наблюдений; описывать основные сезонные признаки (осень, зима, весна, лето) доступными способами
	2.4 Туризм	0.2.4.1 понимать значение слова "туризм"
		0.2.4.3 представлять коллективные творческие работы "Путешествие" (на фабрику, на стройку)
		0.2.4.4 иметь представление о происхождении предметов ближайшего окружения (одежда, книга, обувь, мебель)
	3.1 Древние культуры и цивилизации	0.3.1.1 называть 1-2 памятника древности Казахстана
	3.2 Исторические корни Казахстана	0.3.2.1 иметь элементарное преставление об истории развития человека
		0.3.2.2 различать некоторые исторические памятники и описывать их
4 четверть		
	1.2 Школа и школьное сообщество	0.1.2.6 иметь представление о профессиях работников школы
		0.1.2.7 знать названия учебных принадлежностей;
		0.1.2.8 описать 1-2 предмета (с опорой на схематичный план)
		0.1.2.9 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением

Еда и напитки	1.4 Здоровье и безопасность	0.1.4.2 соблюдать правила поведения на природе
	2.3 Природные условия и их значение	0.2.3.3 называть виды сезонного труда в городе и на селе
		0.2.3.4 понимать значение воздуха и воды для жизни
		0.2.3.5 определять основные признаки воздуха и воды на основе наблюдений, эксперимента
	3.3 Важные события в истории Казахстана	0.3.3.1 представлять связь государственных праздников с важными историческими событиями
В здоровом теле – здоровый дух!	3.4 Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	0.3.4.1 называть имена поэтов, писателей, некоторых исторических личностей
		0.3.4.2 представлять их вклад в развитие Казахстана
	1.4 Здоровье и безопасность	0.1.4.4 знать названия экстренных служб и номера телефонов
		0.1.4.5 перечислять основные правила личной гигиены
		0.1.4.6 перечислять основные пункты режима дня
	1.5 Права и обязанности	0.1.5.1 представлять права и обязанности школьника
	2.2 Погода и климат	0.2.2.3 различать основные группы растений: деревья, кустарники, травы; называть основные органы растений: корень, ствол, лист, цветок, плод
		0.2.2.5 называть несколько растений из разных групп, произрастающих в данной местности
		0.2.2.8 объяснять пользу, приносимую употреблением овощей и фруктов
	2.3 Природные условия и их значение	0.2.3.3 называть виды сезонного труда в городе и на селе
		0.2.3.4 понимать значение воздуха и воды для жизни
		0.2.3.5 определять основные признаки воздуха и воды на основе наблюдений, эксперимента
	2.4 Туризм	0.2.4.2 описывать природные особенности данной местности

**Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 281-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларда жалпы және сөйлеу тілінің дамуының тежелуіне байланысты оқуында көптеген қиыншылықтар кездеседі. Білім алушылар арасында бірінші күннен бастап оқу бағдарламасын меңгере алмай, үлгермеушілігі бар білім алушылардың санына кіретіндері де аз емес. Сөйлеу тілінің бұзылуы - мектептегі үлгермеушіліктің себептерінің бірі. Баланың сөйлеу тілінің дамуының жағдайымен оқу бағдарламасын меңгеру мүмкіндігінің өз ара байланысы бар екені сөзсіз. Сөйлеу тілінің дамымауы баланың қоршаған ортадағылармен толыққанды қатынас байланыстарын орнатуға кедергі болады. Сондықтан сөйлеу тілі күрделі бұзылған балаларды қоршаған ортаның жағдайлары мен талаптарына тиімді бейімдеу мақсатымен олардың барлық танымдық және қатынас әрекеттерін түзету және дамытуға бағытталған арнайы жұмыс ұйымдастырылады.

3. Оқу бағдарламасы білім алушының жасына қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәні бойынша мазмұны мен білім көлемін, дағды мен іскерлігін белгілейтін нормативті-оқу құжат болып табылады.

4. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін

қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

5. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

6. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

7. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

8. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Бағдарлама мазмұны сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларды оқыту процесін ұйымдастыруда оқытудың интербелсенді әдістерін, педагогикалық инновациялық технологиялардың элементтерін және заманауи логопедиялық тәсілдерді қолдануды қарастырады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. "Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу"

білім алушылардың жеке тұлғалық қасиеттерін кең спектрлік дағдыларымен табиғи бірлікте дамыту білім берудің негізгі құндылықтарын тәрбиелеу үшін негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың мінез-құлқын және күнделікті қызметін ынталандырушы тұрақты жеке бағдарлары болады.

2-тарау. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Бала тілін неғұрлым ерте бастан дамыту арқылы олардың жеке басының қалыптасуына жағдай жасау оқу-тәрбие мәселесіндегі көкейкесті тақырыптарының бірі. Бала өз ойын тіл арқылы жеткізеді. Ал бала тілінің дамуы, оның сөйлеу мүмкіндігінің қалыптасуы бірден пайда болмайтын күрделі психологиялық процесс. Ол жүйелі жүргізілетін жұмыс түрлерінің негізінде жүзеге асады.

14. Сөйлеу тілінің жалпы дамымауы бар мектеп жасына дейінгі балаларды жан-жақты дамытуда заттық-тәжірибелік іс-әрекеттің маңызы зор. Арнайы ұйымдастырылған ойындар білім алушылардың сөйлеу тіліндегі бұзылыстарын түзетіп, сөздік қорын байытып, таным іс-әрекетінің жетіспеушілігін дамыту үшін арнайы ұйымдастырылып белсенді пайдалануды қарастырады. Ойын іс-әрекеті барысында сөйлеу тілі бұзылған балалардың ұйымшылдық, еңбексүйгіштік, өздігінен жұмыс жасау сияқты жеке тұлға қасиеттері, өзін-өзі бақылау біліктілігі қалыптасады. Педагог-дефектологтың немесе логопедтің, тәрбиешінің жетекшілігімен жүзеге асатын бұл үдеріс кезінде білім алушылардың интеллектуалды дамуында, танымдық, қоғамдық және басқа қажеттіліктері мен қызығушылықтарының туындауында едәуір жағымды өзгерістер болады.

15. Білім беруге ерекше қажеттілігі бар білім алушыларда сөйлеу тілінің түрлі кемістіктері кездеседі. Олардың ішіндегі күрделісінің бірі – ол сөйлеу тілінің жалпы дамымауы. Сөйлеу тілінің жалпы дамымауы – есту қабілеті мен зияты қалыпты дамыған балалардың дыбыстық, мағыналық жағына қатысты сөйлеу тілі жүйесінің барлық компоненттерінің қалыптасуының бұзылуынан болатын әртүрлі күрделі тіл кемістіктері.

16. Дыбыстарды айтуының бұзылуы, фонематикалық есту қабілетінің дамымауы, сөздік қоры мен грамматикалық сөйлем құрылымының артта қалуы жалпы сөйлеу тілі дамымаған балалардың барлығына тән кемшілік. Сөйлеу тілі баланың барлық психикалық үрдістеріне әсер тигізіп, жеке дамуына тікелей ыпқал етеді. Бала сөйлеу тілінің көмегімен тек мағлұматты алып қоймай оны кеңінен меңгереді. Ауызша сөйлеу тілі адамның жалпы мәдениеттілігінің көрсеткіші болып келеді. Бұл тек ойын дұрыс, нақты құрау емес, сонымен дұрыс жеткізе білу. Сол үшін балада қарым-қатынас тілінде сөздік қорын молайтып, грамматикалық жағын және дыбыстарды дұрыс айтуын қалыптастырылады.

17. Сөйлеу тілінің жалпы дамымауы бар балалардың сөйлеу тіліне тән белгілер:

1) сөйлеу тілінің кеш басталуы;

- 2) дыбыстарды бұзып айтуы;
- 3) фонематикалық есту қабілетінің дамымауы;
- 4) грамматикалық сөйлем құрылысы мен сөздік қоры артта қалуы.

18. Сөйлеу тілінің бұзылыстары эмоционалды-ерік сферасының тежелуіне әкеледі, бұл баланың қоршаған ортамен қарым-қатынасына мектептегі оқу процесіндегі сауат ашуына кедергісін тигізеді.

19. Жоғарыда айтылған бұзылыстар сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар балаларының дамуын кездейсоқ жоюға келмейді. Олар мектеп мұғалімдерінен арнайы ұйымдастырылған түзететін жұмысты талап етеді. Соған байланысты бастауыш сынып мектебіне оқу жоспарына арнайы "Сөйлеу тілі күрделі бұзылыстарын түзеу" пәні енгізілген. Бұл пән екі қатысты бірақ өз алдына жеке кесте және оқулықтары бар "Дыбыстану" және "Тіл дамыту" пәндеріне біріктіріледі. Екі ағым (оқу-түзету пәндері) логикалық өзара тығыз байланысты.

20. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәнінің мақсаты – тіл кемістігі бар балалардың толық қарым-қатынас жасауын жақсарту және бір жүйеге қалыптастыру болып табылады.

21. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

- 1) фонематикалық қабылда, талдау, жинақтау дағдыларын дамыту;
- 2) сөйлеу тілі дыбыстарын дұрыс айтуын меңгеру және бұзылған дыбыстарын түзету;
- 3) сөйлеу тілінің лексикалық, грамматикалық жағын қалыптастыру, дамыту;
- 4) дыбыстық-буындық құрылымының күрделілігі әртүрлі сөздерді меңгеру негізінде айқын бірқалыпты, ырғақты сөйлеу тілін қалыптастыру;
- 5) білім алушылардың қоршаған орта туралы білімдерін кеңейту, танымдық әрекеттерін дамыту, заттық-тәжірибелік, көрнекілік-бейнелі және сөздік-логикалық ойлауын дамыту негізінде ауызша сөйлеу тілін дамыту;
- 6) оқу мен жазудың ерекшеленген қателерін алдын алу және түзету.

22. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәні:

- 1) сөйлеу кезіндегі қарым-қатынасты мақсатты түрде меңгеруге;
- 2) негізгі білім беру мазмұнының міндетті минимумымен шартталған білім, дағды, іскерлігін меңгеруіне;
- 3) қоршаған әлем туралы тұтас түсініктерінің қалыптасуына;
- 4) өз болашағына, денсаулығына деген жауапкершіліктің қалыптасуына;
- 5) басқа адамдарға ізгілік пен толеранттық көзқарастың қалыптасуына ықпал етеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Тіл дамуының кемістіктерін түзеу пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдерінің іске асырылуы сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім

алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген.

24. Әрекеттік ықпал ету принципі. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған балаларды оқыту процесінде оқытушының басшылығымен заттық-практикалық әрекеті кеңінен пайдаланылады. Бұл әрекет оқу материалын саналы түрде түсіну үшін жағдай тудырады. Заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық қызметтерінің сенсомоторлы негізін (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) дамытуға, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толтыру, жалпы білім беру пәндер бойынша білім алу, дағды мен іскерлікті меңгеруге мүмкіндік береді.

25. Сараланған тәсіл принципі. Ұжымдық оқыту процесінде білім беруде ерекше қажеттілігі бар білім алушыларға сараланған тәсіл пайдалану оларда вариативті типологиялық ерекшелерінің болуымен шартталады. Ерекшеліктер оқу материалдарын меңгеру кезінде байқалады және білім, дағды мен іскерлігінің сапасына әсер етеді. Педагог білім алушылардың сөйлеу және коммуникативті мүмкіндіктеріне және сөйлеу тілі бұзылыстарының түріне қарай әр типологиялық топқа күрделілігі мен көлемі қол жетімділігін ескере отырып оқу материалдарының мазмұнын іріктеп алады. Сонымен қатар, білім алушылардың оқу әрекетінің қарқыны, дербестігінің дәрежесі, оқытудың әдіс-тәсілдері түрлендіріледі. Білім алушыларды топқа бөлу шартты және қозғалмалы. Сараланған тәсіл даралап оқытумен толықтырылады.

26. Білім алу құралы ретінде ой, тіл және қарым-қатынасты дамыту принципі. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларда сөйлеу тілінің, ойлаудың, қарым-қатынастың дамуында ерекшеленген мәселелер орын алады. Олар оқу мен әлеметтенуі табысты болуы үшін әр жағдайда мүмкіндігінше педагогикалық құралдар арқылы қалпына келтіріледі. Бұл принципті қолдануда сөйлеу тілінің түрлі категорияларын тәжірибеде қолдануын қалыптастыру негізгі міндет болып табылады. Оларды қалыптастыру нәтижесінде білім алушылар сөйлеу тілін еркін қолдануға мүмкіндік алады. Қарым-қатынасты дамыту принципін жүзеге асыру алуан түрлі сөздік жаттығуларды қолдануды құрастыруды көздейді. Оларға үлгі бойынша диалог құрастыру, мазмұндама, рөлдік ойындар, талқылау сияқтыларды жатқызуға болады.

27. Ойлау әрекетінің кезеңмен қалыптасу принципі. Сөйлеу әрекетінің әр операциясы бойынша жеке жұмыс атқарылып, машықтандырылады.

28. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушыларды оқыту барысында көрнекіліктерге зор көңіл бөлінеді. Олар жаңа тақырыпты тереңірек түсінуге көмектеседі, білім алушылардың сөздік қорын, дыбыс айтуын, есте сақтау қабілетін, жалпы ауызша сөйлеу тілін дамытуға ықпал етеді. Білім алушылардың қолымен ұстап, көзімен көріп, қайталап айтып отырғандықтан олардың есте сақтау қабілеті дамып, білімі мен біліктілігі арта түседі.

29. Суретті көрнекілік сөйлеу тілін түзету сабақтарында жиі пайдаланылады. Бұған заттық суреттер, кітап бетіндегі жаңа суреттер, сюжетті суреттер, сериялы суреттер,

картиналық лотолар, картиналық сөздіктер сияқты көрнекіліктер жатады. Суретті көрнекілігінің білім алушылардың тілін дамытуға үлкен әсері бар. Сурет тақырып мақсаттарына орай, сөздерді табуға, сөйлемдер ойлауға, жалпы сабақты меңгеруге көмектеседі, білім алушылардың қызығушылығын арттырады.

30. Сөйлеу тілі бұзылыстарын түзеу сабағында ойын сабақ материалдарын машықтандыруға зор әсерін тигізеді. Ойын оқытудың басқа формаларын толықтырып, білім алушылардың танымдық процестерін, сөйлеу тілін дамытуда алдыға қойған мақсаттарға жетудің тиімді жолдарын анықтауға мүмкіндік береді. Сабақта келесі ойын түрлерін қолдануға болады: ойын-жаттығулар, ойын-саяхаттар, сюжетті-рөлдік ойындар, жарыс ойындары. Музыкалық құралдар кеңінен қолданылады.

31. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды көру талдаушылары мен білім алушылардың қимыл белсендігіне негізделіп орын басу құралы ретінде қолдану.

32. Аталған тәсілдерді жүзеге асыру құралы негізгі логопедиялық технологиялар болып табылады. Олар: логопедиялық тексеру, сөйлеу тілі бұзылыстарын түзету технологиясы, сөйлеу кезіндегі тыныс алуын қалыптастыру, коммуникативті дағдыларын дамыту. Жұмыс барысында жаңа технологияларды қолдану көзделеді: көрнекі модельдеу, әртүрлі мнемотехникалар, кластер, синквейн.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

33. Сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалауына қойылатын талаптар ізгілендіру идеяларынан туындап отыр.

34. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәні бойынша сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушылардың оқу материалдарын меңгерудегі жетістіктерін бағалау нормалары деңгейлік мақсат қоюға негізделген және білім алушылардың жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыруында бірыңғай тәсілді іске асыруға бағытталған.

35. Аталмыш бағдарламада білім алушылардың жетістіктерін бағалауда критериалды жиынтық бағалауды қолдануға мүмкіндік береді.

36. Критериалды бағалау нәтижесінде түзете оқыту процесін тиімді жобалау мен ұйымдастыруға мүмкіндік туады.

37. Критериалды бағалау дегеніміз:

- 1) сөйлеу тілін түзетудің нәтижелелерін бағалауына кешенді ықпал ету;
- 2) сөйлеу тілі күрделі бұзылған білім алушылардың негізгі оқу пәнін меңгеруде бұзылыстарды түзету нәтижесін пайдалану;
- 3) білім алушылардың оқу жетістіктерінің динамикасын бағалау;
- 4) нәтижелерді жоспарлауда деңгейлік тәсіл қолдану.

38. Әр бөлім бойынша күтілетін нәтижелер бойынша сипаттамалық тұжырымдама жасалады. Түзету пәні бойынша балдық баға қолданылмайды.

5-тарау. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәні бойынша оқу жүктемесі:

- 1) 0-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 18 сағат, оқу жылында – 594 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 16 сағат, оқу жылында – 544 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 14 сағат, оқу жылында – 476 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 12 сағат, оқу жылында – 408 сағат.

40. Тіл дамуының кемшіліктерін түзуге бір білім алушыға аптасына 1,5 оқу сағаты беріледі. Оқу жүктемесінің бөлімдер бойынша бөлінуі:

1-кесте

Сынып	1 бөлім "Логопедиялық жеке сабақтар"	2 бөлім "Дыбыс айту"	3 бөлім "Тіл дамыту"	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
0	13	2	3	18	594
1	16	-*	2	18	594
2	11	2	3	16	544
3	11	1	2	14	476
4	9	-	3	12	408

41. "Дыбыс айту" бөлімі бойынша сөйлеу тілін түзетуде күтілетін нәтиже сауат ашу сабағында "Тыңдалым және айтылым" бөлігінде жүзеге асырылады. Үшінші тоқсанда мектепке даярлық және бірінші сыныптарда қосымша демалыс қарастырылған.

42. Фронтальді жұмысында түзете-дамыту процесін ұйымдастыру үшін сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

43. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болғаны жөн. Соған қоса, кітап сөрелеріне, стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

44. Мұғалім-логопедтің кабинетінде дыбыс айтуын түзетуге арналған орын бөлінеді, түзете дамыту жұмысына арналған орын маманның түзету жұмысының бағыттарына байланысты жабдықталады. Кабинетте арнайы құралдар болуы қарастырылады (сөйлеу тілін дамытуға арналған тренажерлар).

45. Пәннің мазмұны оқыту мақсаты жүйесінде күтілетін нәтиже түрінде қарастырылған. Оқыту мақсаты жүйесі бөлімдер бойынша кестемен берілген: "Логопедиялық жеке сабақ" - бірінші бөлім, "Дыбыс айту" - екінші бөлім, "Тіл дамыту" - үшінші бөлім. Логопедиялық түзету жұмысының негізгі бағыттары төмендегідей бөлімшелерге бөлінген:

2-кесте

Сөйлеу әрекетінің түрі	Дағдылар
	Логопедиялық жеке сабақ
	1.1 Ұсақ моторика
	1.2 Дауыс және тыныс алу

1. Тыңдалым және айтылым	1.3 Беттің мимикалық бұлшықеттері және артикуляциялық аппарат
	1.4 Фонематикалық түсініктері. Тіл дыбыстарын қабылдау және талдау
	1.5 Дыбыс айту
	1.6 Сөздің дыбыстық-буындық құрамы
	1.7 Семантикалық түсініктер мен грамматикалық дағдылар
	Дыбыс айту
	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру
	1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру
	1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру
	1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру
	Тіл дамыту
	1.12 Сөз
	1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы
	1.14 Байланыстырып сөйлеу
	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану
2. Оқу мен жазу	Логопедиялық жеке сабақ
	2.1 Оқу дағдыларын қалыптастыру
	2.2 Жазу дағдыларын дамыту
	2.3 Аграмматизмнің ерекше қателерін алдын алу және түзету
	Дыбыс айту
	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету
	Тіл дамыту
	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу

46. Жеке-шағын топтық логопедиялық жұмыстардың негізгі бағыттары. Жеке-шағын топтық сабақтардың негізгі міндеті – сөйлеу тіліндегі жетіспеушілікті еңсеру және табысты оқу процесіне және білім алушының әлеуметтік бейімделуіне арналған алғышарттарды жасау.

47. Оқытудың бірінші сатысында, 0 және 1-сыныптағы жеке сабақтарда, ең алдымен , міндетті түрде сөйлеу тіліндегі бұзылыстың клиникалық формасына сәйкес артикуляциялық аппарат моторикасын дамытқан жөн. Білім алушы өтіп жатқан дыбыстың дұрыс артикуляциясын меңгереді және оны машықтандырады. Бұзылған дыбыстармен жұмыс кезектілігі тіл дыбыстарының онтогенезде шығуымен, артикуляциясының күрделілігімен және әр баланың дыбыс айтуының бұзылуының сипатымен, бұзылған дыбыстар санымен шартталады. Жұмыс айтылым сабақтарында

білім алушылардың басым бөлігі фронтальды оқытуда болжанатын оқшауланған дыбыстарды дұрыс айта алатындай етіліп жүзеге асырылады. Осылай білім алушы шағын топпен, фронтальді сабақтардың мазмұнын меңгеруге дайындалады.

48. 2-сыныпта жеке сабақтар даярлық сынып пен 1-сыныпқа қарағанда басқаша жүргізіледі, яғни артикуляциялық аппаратындағы ақауы айқын мектеп білім алушыларында дұрыс айту дағдыларын бекітуге және дыбыстарды қарқынды түрде қоюға көп көңіл бөлінеді. Сонымен қатар мынадай міндеттер де қатар жүреді: құрамы күрделі буынды сөздерді айтумен сөйлеу тілінің ырғақтық құрылымымен байланысты қиындықтарды еңсеру; жазбаша оқудағы жеке ауытқуларды жою.

49. 3-сыныптан бастап сөйлеу тілімен байланысты материалдар барлық сабақтарда айтарлықтай күрделене түседі, бұл бұзылыстың күрделі формасына ие кейбір білім алушыларда айтылымдағы қиындықтардың қайтадан байқалуымен байланысты, олар өз кезегінде өзіндік байланыстырып сөйлеуін жеке түрде түзетуді талап етеді.

50. 3-4 сыныптан бастап логопедиялық жеке сабақтың негізгі міндетті оқу материалын ұтымды меңгеруге кедергі болатын сөйлеу тіліндегі қиындықтарды жою болып табылады.

51. "Дыбыс айту бөлімі" фонетикалық бұзылыстарды кезендер бойынша кезектілікпен түзетуді және логопедиялық жеке сабақта машықтандырылған сөздің дыбыстық буындық құрамын қалыптастыруды көздейді. Бұл бөлімде дыбыстарды машықтандыру, фонетикалық ұқсас дыбыстарды ажырату, сөйлеу моторикасын, фонематикалық қабылдау, талдау, жинақтау дағдыларын ары қарай жетілдіру жұмысы жоспарланады.

52. Фонетикалық ұқсас дыбыстарды ажырату жұмысы бұрынғыдан күрделі сөздік материал негізінде жүргізіледі. Фонематикалық талдау дыбыстарды тиімді машықтандыру мен ажыратуға, оқу мен жазудың бұзылуын алдын алуға ықпал етеді.

53. Дыбысты дұрыс айтуды қалыптастыру кезектілігі мен тақырыбы, фонематикалық талдауды дамыту сауат ашуға оқыту бағдарламасымен тығыз байланысты, бірақ осы сабақта өтетін тақырыптардың алдында өтіледі. Сабақта өтілетін дыбысты білім алушылар алдын ала дұрыс айтуын меңгеріп, осы дыбысты сөйлеу кезінде ажырата білуді меңгереді.

54. "Дыбыс айту" сабағының құрылымында негізгі төрт кезең белгіленеді:

1) 1 кезең: артикуляциялық гимнастика. Барлық статикалық және динамикалық жаттығулар белгілі бір ырғақпен немесе санау бойынша жүргізіледі;

2) 2 кезең: дыбыстың акустикалық-артикуляциялық сипаты;

3) 3 кезең: фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын қалыптастыру. Бұл кезеңде:

фонематикалық естуін дамытуға;

фонематикалық қабылдауын дамытуға;

фонематикалық талдау мен жинақтау дағдыларын қалыптастыруға;

тілдік талдау мен жинақтау дағдыларын қалыптастыруға арналған жаттығулар жасатылады;

4) 4 кезең: сөздерді дұрыс айтуға машықтандыруға арналған жаттығулар.

55. "Тіл дамыту" бөлімі төмендегідей міндеттерді шешеді:

1) сөйлеу әрекетінің тәжірибелік дайындығын қамтамасыз етеді, әртүрлі процестерін бақылау, талдау мен жинақтау дағдыларын қамтиды;

2) сөздік қорын анықтау мен толықтыру негізінде ауызекі сөйлеуі мен монологты байланыстырып сөйлеуін дамыту жұмысы атқарылады;

3) сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымының негізгі заңдылықтарын тәжірибеде меңгеру.

56. Аралас сабақ – сабақтың негізгі түрі болып есептеледі. Бағдарламада аралас сабаққа бірқатар талаптар қойылады:

1) әр сабақта сөйлеу тілінің барлық компоненттерін дамыту;

2) грамматикалық құрылымдар мен сөздік қорын қолдана отырып, жеке немесе ұжыммен байланыстырып сөйлем құрастыру;

3) тілдік емес психикалық қызметтерді дамыту және оқу-танымдық міндеттерді шешу.

57. Сөйлеу тілінің барлық компоненттерін дамыту жұмысы қатар жүреді, дегенмен, мұғалімнің қалауы бойынша сөз, сөйлем немесе байланыстырып сөйлеуін дамыту бойынша жеке сабақтар өткізіледі.

58. Бағдарлама білім алушыларды жалпылама түсініктермен таныстыруға, қоршаған ортадағы заттар және құбылыстармен таныстыруға, Қазақстан Республикасының ерекшеліктерімен таныстыруға бағытталған. Әр сабаққа жаңадан енгізілетін сөздік қорының көлемі білім алушының дара мүмкіндіктеріне қарай шамамен 2-3 сөзден 4-6 сөзге дейін.

59. Грамматикалық құрылымдардың моделі жылдан жылға қарай күрделене түседі. 0-сыныпта балалардың сөздік қорына ынталандыру сөйлемдер енгізіледі. Білім алушылар айтылған сөзге құлақ салып, айтылған нұсқаларды орындай білулері керек. Сонымен қатар жай сөйлемді күрделендіруді үйренеді. Байланыстырып сөйлеуін дамытуда білім алушылардың өзіндік мүмкіндіктері ескеріледі. Байланыстырып сөйлеуін қалыптастыруда білім алушылардың өз ойын нақты білдіру, себеп салдар байланысын орнату, әрекеттер мен құбылыстардың реттілігін анықтау дағдаларын дамытуға аса назар аударылады.

60. Құрылысы әртүрлі мәтіндердің күрделілігінің деңгейіне қарай түзету жұмысын келесі реттілікпен жүргізу ұсынылады:

1) баяндау мәтін құрастыру дағдысын дамыту;

2) сипаттама мәтін құрастыру дағдысын дамыту;

3) пікір білдіретін мәтінмен жұмыс.

61. Жазбаша сөйлеу тілін дамыту бойынша жұмыстың негізгі әдісі шығарма мен мазмұндама болып табылады.

62. Бағдарламада "Оқыту мақсаттары" кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында "1" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

63. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Сөйлеу әрекетінің түрі "Тыңдалым және айтылым":

1) "Логопедиялық жеке сабақ":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
1.1 Ұсақ моторика	0.1.1.1 көрсету бойынша саусақ гимнастикасын орындау	1.1.1.1 саусақ гимнастикасын орындау	2.1.1.1 көрсету бойынша қолын ұқалау	3.1.1.1 саусақтары мен қол білезігін өз өзін құалау	4.1.1.1 саусақ гимнастикасын орындау
	0.1.1.2 үлгі бойынша саусақ гимнастикасын орындау	1.1.1.2 көрсету бойынша қолын уқалау	2.1.1.2 саусақ гимнастикасын орындау	3.1.1.2 саусақ гимнастикасын орындау	4.1.1.2 саусақтары мен қол білезігін өз өзін қуалау
1.2 Дауыс және тыныс алу	0.1.2.1 ауа ағымын бағыттау	1.1.2.1 сөйлеу кезінде ұзақ дем шығару	2.1.2.1 төменгі диафрагмалды дем алу мен ажыратылған дем алу дағдыларын меңгеру	3.1.2.1 төменгі диафрагмалды дем алу мен ажыратылған дем алу дағдыларын меңгеру	4.1.2.1 дем шығару кезінде сөйлеу дағдысын өкрсету
	0.1.2.2 дем шығару күшін көрсету	1.1.2.2 ауытқудың ерекшелігіне байланысты мұрындық ренкті жою	2.1.2.2 дауысты ұзақ шығару. Динамикалық жаттығулар материалдарында дұрыс тыныс алуын дамыту, синхрондық тыныс және дауыс дағдысын қалыптастыру	3.1.2.2 дауысты ұзақ және қатты шығару Ұқсас дыбыстар, буындар материалдарында дауыс ырғағын , тембрін, күшін айыру	4.1.2.2 мұрындық ренкті жоюға бағытталған жаттығулар жасай білу
	0.1.2.3 дауысты ұзақ шығару	1.1.2.3 таңдай перделерінің бұлшықеттерін белсендіру	2.1.2.3 дауысты ұзақ және қатты шығару	3.1.2.3 мұрындық ренкті жоюға бағытталған жаттығулар жасай білу	4.1.2.3 дауыс әуезділігін дұрыс шығара білу
	0.1.2.4 таңдай перделерінің бұлшықеттерін белсендіру	1.1.2.4 таңдай перделерінің бұлшықеттерін белсендіру	2.1.2.4 сөйлеу мәнерлігін көрсете білу	3.1.2.4 сөйлеу мәнерлігін көрсете білу	4.1.2.4 ырғақты дұрыс колдана білу

1.3 Беттің мимикалық бұлшықеттері және артикуляциялық аппарат	0.1.3.1 артикуляциялық аппарат бұлшықеттерін дамыту	1.1.3.1 артикуляциялық мүшелердің қалпын білу	2.1.3.1 артикуляциялық мүшелердің қалпын еске түсіріп, көрсеті	3.1.3.1 артикуляциялық мүшелердің қалпын сезіну	4.1.3.1 артикуляциялық мүшелердің қалпын сезіну
	0.1.3.2 ерікті қозғалыстырының нақтылығы мен саралағандығын дамыту	1.1.3.2 артикуляциялық мүшелердің қалпын еске түсіріп, көрсеті	2.1.3.2 ерікті қозғалыстырының нақтылығы мен саралағандығын дамыту	3.1.3.2 ерікті қозғалыстырының нақтылығы мен саралағандығын дамыту	4.1.3.2 ерікті қозғалыстырының нақтылығы мен саралағандығын дамыту
	0.1.3.3 негізгі мимикалық қимылдарын көрсету	1.1.3.3 ерікті қозғалыстарының нақтылығы мен саралағандығын дамыту	2.1.3.3 3 негізгі мимикалық қимылдарын көрсету	3.1.3.3 3 негізгі мимикалық қимылдарын көрсету	4.1.3.3 3 негізгі мимикалық қимылдарын көрсету
	0.1.3.4 дыбысты қою езінде артикуляциялық мүшелерінің қалпын білу	1.1.3.4 негізгі сылау қимылдарын білу	2.1.3.4 негізгі сылау қимылдарын білу: ұқалау, сипау, илеу	3.1.3.4 негізгі сылау қимылдарын білу, өзбетімен еске түсіру	4.1.3.4 негізгі сылау қимылдарын білу, өзбетімен еске түсіру
	0.1.4.1 тілдік емес дыбыстарды ажырату: қоршаған ортадағы әртүрлі дыбыстарды ажырата білу); жануарлардың дыбысын ажырату; әр түрлі дыбыс шығаратын заттарға, жануарларға еліктеу	1.1.4.1 дауыссыз және дауысты дыбыстарды ажырату	2.1.4.1 дауыссыз және дауысты дыбыстарды ажырату	3.1.4.1 сөздегі дыбыс пен әріп санын анықтау	4.1.4.1 сөзге фонетикалық талдау жүргізу
	0.1.4.2 дауыссыз дыбыстарды ажырату, артикуляциялық кескінде табу	1.1.4.2 әртүрлі талдаушыларға сүйене отырып жуан-жіңішке дыбыстарды ажырату	2.1.4.2 екпін түсетін және екпін түспейтін дауыстыларды ажырату	3.1.4.2 шатастыратын дыбыстарды ажырату, темпі жылдамдататылған және қатардағы дыбыстардың кезектілігін өзгертетін әртүрлі буын қатарлары, буындық	4.1.4.2 жазуда шатастыратын дыбыстардың

1 . 4 Фонематикалық түсініктер. Тіл дыбыстарын қабылдау және талдау				қатарларды еске түсіріп айтып беру.	артикуляциясын анықтау
	0.1.4.3 2-3 дауыстылардан құралған қатарда дыбыстардың реттілігін тауып беру	1.1.4.3 әртүрлі талдаушыларға сүйене отырып қатаң-ұяң дыбыстарды ажырату	2.1.4.3 қатаң-ұяң дыбыстарды ажырату	3.1.4.3 шатастыратын дыбыстардың айтуын машықтандырға ннан кейін ажырату	4.1.4.3 шатастыратын дыбыстардың айтуын машықтандырға ннан кейін ажырату
	0.1.4.4 дауысты дауыссыз дыбыстарды ажырату	1.1.4.4 сөздің дыбыстық үлгісіне негізделе отырып, фонематикалық талдау, жинақтау жүргізу	2.1.4.4 жуан-жіңішке дыбыстарды ажырату	3.1.4.4 акустикалық ұқсас дыбыстарды ажырату	4.1.4.4 акустикалық ұқсас дыбыстарды ажырату
	0.1.4.5 сөздің басында тұрған дауысты дыбысты ажырату (А- та, От)	1.1.4.5 фонематикалық талдау, жинақтау жүргізу	2.1.4.5 дыбыстық талдау жүргізу Екі, үш буынды, дауыссыз дыбыстар бірге келетін және оппозициялық (балапан, жұмыртқа, құмырсқа) және жеке дыбыстары бар бітеу төрт буынды сөздерді дұрыс айту	3.1.4.5 құрамында йотты дыбыстары бар сөздерге фонетикалық талдау жүргізу	4.1.4.5 құрамында йотты дыбыстары бар сөздерге фонетикалық талдау жүргізу
	0.1.5.1 сақталған дыбыстарды нақты және дұрыс айту	1.1.5.1 қойылған дыбыстарды буында, сөзде, сөйлемде дұрыс айтуын машықтандыру	2.1.5.1 қойылған дыбыстарды дұрыс айту және ажырату	3.1.5.1 дыбыстарды дұрыс айтуын машықтандыру	4.1.5.1 қойылған дыбыстардың бәрін дұрыс айту (күрделі кемістігі барлардан басқа)
	0.1.5.2 жаңадан қойылған дыбыстарды жеке, буында, сөзде, сөйлемде нақты, дұрыс айту (сөйлем аппаратында айқын байқалайын	1.1.5.2 буындық құрамы жеңіл сөздерде дыбыстарды дұрыс айту, сөзде дыбыстың орнын анықтау	2.1.5.2 дұрыс айтылатын дыбыстардан құралған сөздерді пайдалануды белсендіру	3.1.5.2 дыбыс айтуын жетілдіру (жаңылтпаштар)	4.1.5.2 дұрыс емес айтылған

1.5 Дыбыс айту	бұзылыстары барлардан басқа)				дыбыстарды естіп, ажырату
1.6 Сөздің дыбыстық-буындық құрамы	0.1.6.1 ашық буындарды талдау	1.1.6.1 оппозициялық дыбыстары бар буындарды айту : па-ба, ва-фа	2.1.6.1 буын мен сөздерге дыбыстық үлгілер құру	3.1.6.1 сөзге фонетикалық талдау жүргізу	4.1.6.1 буындық құрамы күрделі сөздерді айту (күрделі кемістігі блаларға 5 буыннан артық емес), сөйлем құрамындағы жаттанды сөздерді колдану
	0.1.6.2 сөзге дыбыстық талдау мен жинақтау жүргізу қиындықтарын жеңу. Буындар мен тіркестерді анық айту: уа, үі, әуе, тө, өт, тағ, рға, ска, жбү	1.1.6.2 екі үш күрделі сөзде екпін түсетін буынды анықтау	2.1.6.2 дыбыстық талдау мен жинақтау жүргізу темпі жылдамдататылған және буындардың кезектілігі немесе сөйлем құрамындағы жаттанды сөздерді қолдану құрылымы өзгерген буындық қатарларды анық айту: и-а-у..., ә-у-е..., ү-ө-о..., у-а-и..., ү-і-ү..., ұ-ы-ұ..., та-та-қа..., қа-ға-қа..., па-та..., тра-трү-трө	3.2.6.2 шатастырып айтатын дыбыстарды ажырату	4.2.6.2 жазуда шатастыратын дыбыстардың артикуляциясын анықтау
	0.1.6.3 екпінін әртүрлі түсіріп, буындар	1.1.6.3 әртүрлі буындарды және дыбыс	2.1.6.3 А.К.Маркованың классификацияс	3.1.6.3 буындық құрамы күрделі сөздерді айту (күрделі кемістігі	4.1.6.3 жаңа сөздер құрамындағы күрделі

қатарын қабылдау және айту	тіркестерін айту (ашық, тұйық, бітеу буында)	ы бойынша 7-14 класстағы сөздерді айту	балаларға 5 буыннан артық емес)	дифференциров калаларды меңгеру
0.1.6.4 А.К.Маркованың классификациясы бойынша 1-2-3 класстағы сөздерді айту	1.1.6.4 А.К.Маркованың классификациясы бойынша 5-6 класстағы сөздерді айту	2.1.6.4 сөздерді буынға бөлу, екінді буынды анықтау, дыбыспен әріп сандарын сәйкестендіру; сөзге фонетикалық талдау жүргізу	3.1.6.4 сөздерді буынға бөлу, екпін түсетін буынды анықтау, дыбыспен әріп сандарын сәйкестендіру, сөзге фонетикалық талдау жасау	4.1.6.4 екі және үш тұйық буынды, дауыссыз дыбыстар қатар келген және құрамында карама-қарсы дыбыстары бар сөздерді (балапан, аспаз, жұлдыз) және жекелеген төрт буынды сөздерді дұрыс айту, сөйлем, шағын мәтін құрамындағы жаттанды сөздерді қолдану.
0.1.7.1 жай сөйлемдер қолдана отырып, сұраққа жауап құрастыру	1.1.7.1 сөйлеудің әртүрлі формасын түсіну: өтініш, тапсырма, нұсқау	2.1.7.1 көрнекілік пен сөз негізінде әңгіме құрастыру	3.1.7.1 айтылған сөзге есту зейінін қою	4.1.7.1 этикет формаларын қолдана отырып, әңгіме бастау
0.1.7.2 екі сөзден тұратын сөйлем құрастыру	1.1.7.2 сұрақ қою	2.1.7.2 ортақ мазмұны мен тақырыпты анықтай білу	3.1.7.2 вербальді және вербальсыз реакцияларына қызығушылық арттыру	4.1.7.2 өз тәжірибесі бойынша әңгіме құрастыру
0.1.7.3 сұрақтар арқылы сөйлемдегі сөздер арасындағы байланысты түсіну	1.1.7.3 хаабарлы, сұраулы, бұйрықты сөйлемдерді қолдану	2.1.7.3 сәлемдесу түрлерін білу және жағдаятқа қарай қолдану	3.1.7.3 кешірім сұрау, алғыс айту формаларын білу және орынды қолдана білу	4.1.7.3 этикеттің өтініш білдіру, уәде беру, кешірім сұрау, мақұлдау түрлерін қолдану
0.1.7.4 мәтінде кім? не? туралы айтылғанын анықтау	1.1.7.4 сұраққа қысқаша және толық жауап беру	2.1.7.4 жай сөйлем қолдану арқылы жауап беру	3.1.7.4 2-3 сөзден құралған сөйлем құру (затты, адамды сипаттау)	4.1.7.4 мәтіннің негізгі ойын анықтау, бөлімдерінің мәнін түсіну
0.1.7.5 заттарды, олардың әрекетін, белгілері мен сапасын	1.1.7.5 сөйлемдегі	2.1.7.5 іс-шаралар мен оқиғаларды	3.1.7.5 сурет, сериялы сюжетті сурет бойынша	4.1.7.5 мәтіннің негізгі мәнін

1.7 Семантикалық түсініктер мен грамматикалық дағдылар	білдіретін сөздерді білу	сөздерді айыра білу	бағалауда жеке тәжірибесін пайдалану	әңгіме құрастыру	түсініп, оған ат қою
	0.1.7.6 қолданыстағы сөздерді затпен сәйкестендіру	1.1.7.6 қысқа - ұ з ы н сөйлемдерді анықтау	2.1.7.6 мәтінді маңызды бөліктеріне қарай бөлу	3.1.7.6 берілген дайын жоспар мен тақырып бойынша әңгіме құрастыру.	4.1.7.6 мәтіннің негізгі ойын анықтау, бөліктерінің мәнін түсіну
	0.1.7.7 заттарды және ұқсас заттарды атау	1.1.7.7 сурет бойынша әңгіме құрастыру.	2.1.7.7 жаңа сөздерді дұрыс, орынды қолдану	3.1.7.7 нақты ж ә н е абстракциялық мәні бар сөздерді белсенді сөздік қорына еңгізу	4.1.7.7 мәтіннің әр бөлігінің мәндік құрылымын анықтау
	0.1.7.8 үш дауыссыз дыбыс қатар келетін сөздердегі дыбыстарды дұрыс және бірге айту, үш дауыссыз қатар келетін сөзден дыбыстарды бөлу (құрылыс, кептер, құмырсқа)	1.1.7.8 екі буынды және үш буынды, жекелеген төрт буынды сөздерді анық, дұрыс, үндестік заңын сақтау отыры айту (сағат, құрт , қармақ, алаша, орындық), сөз формасы өзгерген жағдайда сөздің жалғауын анық айту	2.1.7.8 сериялы сюжетті сурет бойынша әңгіме құрастыру	3.1.7.8 мағынасы жақын және қарама-қайшы мәндес сөздердің мағынасын түсіну	4.1.7.8 әңгімені жалғастыру максатымен өзбетімен сұрақ құрастыру, қою
	0.1.7.9 үлгі бойынша жеке заттарға сипаттама беру	1.1.7.9 тақырыпқа байланысты сөздерді сөйлеу тілінде дұрыс қолдану	2.1.7.9 тірек сөздер бойынша әңгіме құрастыру	3.1.7.9 жай жайылма сөйлемді қолдану	4.1.7.9 өз өмірі туралы және еркін тақырып бойынша әңгіме құрастыру
	0.1.7.10 қысқа-ұзын сөйлемдеді ажырату	1.1.7.10 сериялы сюжетті сурет бойынша әңгіме құрастыру (сұрақтар бойынша)	2.1.7.10 берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру)	3.1.7.10 нақты ж ә н е абстракциялық мәні бар сөздерді белсенді сөздік қорына еңгізу	4.1.7.10 нақты ж ә н е абстракциялық мәні бар сөздерді белсенді сөздік қорына еңгізу

Ескерту. Түзету жұмысының әдіс-тәсілдері білім алушының артикуляциялық аппаратының қызметі мен құрылымының қалпына қарай анықталып, іріктеледі; дыбыстауда қимыл-қозғалыс үйлесімдігінің нақтылығы білім алушының мүмкіндіктеріне тәуелді.

2) "Дыбыс айту":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	0 -сынып	1 -сынып	2 -сынып	3 -сынып
1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.1 статикалық жаттығулар материалдарында дұрыс тыныс алуын дамыту, синхрондық тыныс және дауыс дағдысын қалыптастыру	1.1.8.1 динамикалық жаттығулар материалдарында дұрыс тыныс алуын дамыту, синхрондық тыныс және дауыс дағдысын қалыптастыру	2.1.8.1 сөйлеген кезде тыныс алу қимылдарының ырғағын бақылау (5-8 буын)	3.1.8.1 сөйлеген кезде тыныс алу қимылдарының ырғағын бақылау (дем шығару кезінде 10 буынға дейін айту)
	0.1.8.2 сөйлеу кезіндегі дем алу мен дем шығарудың айырмашылығын түсіну	1.1.8.2 буын, сөз айту негізінде ұзақ дем шығару	2.1.8.2 сөз тіркестері мен сөйлем айту негізінде ұзақ дем шығару	3.1.8.2 сөйлем айту негізінде ұзақ дем шығару
	0.1.8.3 сөйлеу кезіндегі ұзақ дем шығару	1.1.8.3 тілдің ауыспалы позициясын айқындау, дамыту, қимылын серияларын белгілеу	2.1.8.3 акустикалық-артикуляциялық ұқсастығы бар дыбыстардың артикуляциялық моторикасын ауыстыра білу	3.1.8.3 акустикалық-артикуляциялық ұқсастығы бар дыбыстарды айту барысында артикуляциялық мүшелерінің қимыл-қозғалысын ажырату
	0.1.8.4 артикуляциялық моториканың қозғалымының күшін, нақтылығын жақсарту	1.1.8.4 артикуляциялық моториканың қозғалмалы, бір қалыпты координациясын дамыту	2.1.8.4 бір қимылдан екіншісіне бірқалыпты көшу	
	0.1.8.5 астыңғы иек, ерін, тіл, жұмсақ таңдай қозғалысын жетілдіру			
	0.1.9.1 тілдік және тілдік емес дыбыстарды қабылдау және ажырату	1.1.9.1 тілдік және тілдік емес дыбыстарды қабылдау және ажырату	2.1.9.1 есту арқылы 3-4 сөздер ішінен ұқсас сөздерді айыру, оларды ретімен айтып беру	3.1.9.1 берілген сөздерден бір-біріне ұқсас сөздерді табу
	0.1.9.2 дауысты дыбысты басқа дыбыстар, сөз ішінен айыра білу	1.1.9.2 дауыссыз дыбысты сөз, сөзтіркестер фонында ажырату	2.1.9.2 әртүрлі буындардан тұратын дауыссыз дыбыстарды қатаң, ұяң, нді, жуан, жіңішке қылып оқыту және айыру	3.1.9.2 өз бетімен ырғақты таңдай білу
	0.1.9.3 дауыссыз дыбысты дыбыс,			3.1.9.3 мәтін ішінен дыбыстық-буындық

1 . 9
Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру

буын, сөз фонында ажырату	1.1.9.3 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау	2.1.9.3 дауыссыз дыбысты сөйлем фонында ажырату	құрамы белгіленген сөзді табу
0.1.9.4 сөздегі бірінші және соңғы дыбысты анықтау	1.1.9.4 көрші дыбыстарды атау	2.1.9.4 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау	3.1.9.4 дауыссыз дыбысты мәтінде табу
0.1.9.5 дыбыстың орнын анықтау (сөздің басында, ортасында, аяғында)	1.1.9.5 екпін түскен дыбысты, буынды айыру	2.1.9.5 сөзде дыбыстар саны мен орнын анықтау	3.1.9.5 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау
0.1.9.6 екпін түскен дыбысты, буынды айыру	1.1.9.6 4-5 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу	2.1.9.6 күрделі сөздерді буынға бөліп айтқызу, екпін түсіру	3.1.9.6 сөзде дыбыстар орны мен реттілігін анықтау
0.1.9.7 2-5 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу.	1.1.9.7 екі-үш құрамды сөздерді буынға бөлу (елестету арқылы)	2.1.9.7 5-6 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу	3.1.9.7 күрделі сөздерді буынға бөліп айтқызу, екпін түсіру
0.1.9.8 екі-үш құрамды сөздерді буынға бөлу (көмекші тәсілдер қолдану арқылы, кейін сөз деңгейінде)	1.1.9.8 жай сөздерде буын саны мен реттілігін анықтау	2.1.9.8 үш-төрт құрамды сөздерді буынға бөлу	3.1.9.8 6-7 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу
0.1.9.9 жай сөздерде буын саны мен реттілігін анықтау	1.1.9.9 үш дыбысты бітеу буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (тақ-та, бал-та) талдау	2.1.9.9 күрделі сөздердің буындық құрамын анықтау	3.1.9.9 буындық құрамы күрделі сөздерді буынға бөлу (елестету арқылы)
0.1.9.10 екі дыбысты екі ашық буыннан тұратын сөздерді айту (ба-қа, ша-на, ма-са, ма-та); бір дыбысты ашық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздерді айту (а-та, ә-же, а-на, і-ні, ә-ке, а-ра, а-ша)	1.1.9.10 екі дыбысты тұйық буыннан тұратын буындарды жинақтау	2.1.9.10 үш дыбысты екі бітеу буыннан тұратын сөздер (қас-қыр, сан-дық, кеп-тер, тор-ғай, жаң-ғақ)	3.1.9.10 күрделі сөздердің буындық құрамын анықтау
0.1.9.11 ашық және тұйық буындарды талдау және жинақтау	1.1.9.11 екі дыбысты тұйық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (ал-ма, еш-кі, ай-на, аң-шы)	2.1.9.11 сюжетті сурет бойынша 2-3 сөзді жинақтау	3.1.9.11 екі дыбысты тұйық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (ал-ма, еш-кі, ай-на, аң-шы)

	0.1.9.12 үш дыбысты екі бітеу буыннан тұратын сөздерді айту, талдау (қас-қыр, сан-дық, кеп-тер, тор-ғай, жаң-ғақ)		2.1.9.12 екі дыбысты тұйық буын мен үш дыбысты бітеу буыннан тұратын сөздер (ас-пан, іл-гіш, аң-дар, ор-ман)	3.1.9.12 ойда жоспарлау бойынша белгіленген құрылымдағы 2-3 сөзді жинақтау
				3.1.9.13 екі дыбысты үш ашық буыннан тұратын сөздер (ша-ға-ла, са-қи-на, те-ре-зе); дауыссыздар тоғысып келген сөздер (бұлт, төрт, қант, мұрт, құрт, танк)
	0.1.10.1 дауысты [a], [y], [o] дыбыстарын айту	1.1.10.1 [a], [o], [и] дауыстыларды айту	2.1.10.1 [ə], [ø], [ы], [і], [ү], [ү] дауыстыларды айту, б а р л ы қ дауыстыларды айту	3.1.10.1 [н-м], [н-л], [н-ң], дыбыстарын өзбетімен сөйлеуінде ажырату
	0.1.3.2 [м],[м'] [х] [х'] дыбыстарын айту	1.1.3.2 [а-у], [а-о], [о-у] дыбыстарын ажырату	2.1.3.2 [ы-і], [а-ə], [ə-о], [ү-ү] дыбыстарын ажырату	3.1.3.2 [б-п], [к-г], [к-ғ], [т-д], [в-ф] дыбыстарын ажырату
	0.1.10.3 дауысты жуан-жіңішке дыбыстарды ажырату	1.1.10.3 [м], [м'], [н], [н'], [ң], [т], [т'] айту	2.1.10.3 [с'], [л'], [р'] дыбыстарының артикуляциялық қалпын меңгеру	3.1.10.3 [с с], [з з], [ц] айту, ажырату
	0.1.10.4 [с], [с'] артикуляциясын меңгеру	1.1.10.4 [м]-[м'], [н]-[н'], [т]-[т'] дыбыстарын буын материалында ажырату	2.1.10.4 [п']-[п], [т]-[т'], [к]-[к'], [қ]-[ф'] дыбыстарын ажырату (буын материалында)	3.1.10.4 [ш], [ж], [ш-ж] дыбыстарын өзіндік сөйлеуінде айту
	0.1.10.5 [п], [п'], [к], [к'], [к], [в], [в'], [т], [т'], [н], [н'] айту	1.1.10.5 [к], [к'], [к], [г], [г'], [ғ], [п], [п'], [б], [б'], [д], [д'] айту	2.1.10.5 [б]-[б'], [д]-[д'], [г]-[г'], [ғ], [в]-[в'] б у ы н материалында	3.1.10.5 [с-ш], [з-ж] дыбыстарын өзіндік сөйлеуінде ажырату
	0.1.10.6 [п]-[п'], [к]-[к'], [в]-[в'], [т]-[т'], [н]-[н'], [с]-[с'] саралау	1.1.10.6 [к]-[к'], [к]-[к], [г]-[г'], [п]-[п'], [б]-[б'], [д]-[д'] саралау	2.1.10.6 ысқырық [з], [з'], [с], [с'] айту	3.1.10.6 [ш-ж], [с-з], [с'-з'], [к-г-х, к'-г'-х, к-ғ] өз бетімен сөйлеуінде айту және саралау
	0.1.10.7 [и], [э] дауыстыларды айту	1.1.10.7 [с], [с'], [з], [з'], [ш], [ж] артикуляциялық қалпын білу	2.1.10.7 ысқырық [з з']-[с с'] дыбыстарын саралау	3.1.10.7 [р, р'], [л, л'] ерекшеліктерін білу
	0.1.10.8 [и], [ы], [і] дыбыстарының	1.1.10.8 [к] [к'] [к] - [г] [г'] [ғ], [п] [п']-[б		3.1.10.8 [р, р'], [л, л'] артикуляциялық

1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	айырмашылығын білу	]-[б’], [д] [д’]- [т], [т’], [з] [з’]- [с], [с’] саралау	2.1.10.8 [й’] кезкелген позицияда айту	қалпын білу, меңгеру
	0.1.10.9 [з] [з’] [ш] [л] [л’] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру	1.1.10.9 [з]- [ж] дыбыстардың қалпын саралау	2.1.10.9 [й], [и] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау	3.1.10.9 [с-с’-з-з’-ц] өз бетімен сөйлеуінде айту және саралау
	0.1.10.10 [з] -[з’], [л] - [л’] саралау	1.1.10.10 [ч], [ш], [ц], [й] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру	2.1.10.10 [ш], [ж] дыбыстарын айту	3.1.10.10 [ц] дысының ерекшеліктерін білу
	0.1.10.11 [с], [с’]- [з] [з’] айырмашылығын білу, саралау	1.1.10.11 [йа], [йо], [йу], [йэ] тіркестерін айту	2.1.10.11 [ч], [ш] дыбыстарын айту	3.1.10.11 [ц] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру
	0.1.10.12 [с]-[ш] артикуляциялық қалпынын айырмашылығын білу, саралау	1.1.10.12 [и-э], [а-йа], [о-йо], [у-йу], [э-йэ] тіркестерін айту, саралау	2.1.10.12 [ч]- [ш] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау, тузету	3.1.10.12 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру
	0.1.10.13 [р] [р’], [ж] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру	1.1.10.13 [э], [х], [х’], [h], [в], [в’], [ф], [ф’] дыбыстарын айту	2.1.10.13 [ж]- [ш], [с]- [з] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау	3.1.10.13 е, Ұ, ю, я дыбыстары (әріптері) сөзде, сөйлемде, мәтінде әртүрлі позицияда тұрған жағдайда айту, оқу
	0.1.10.14 [б] [б’] [д] [д’] дыбыстарын айту	1.1.10.14 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру	2.1.10.14 [ц] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру	
	0.1.10.15 берілген үлгі бойынша дыбысқа сипаттама беру	1.1.10.15 [ж], [ш] дыбыстарын айту	2.1.10.15 [ч]- [т], [ц] - [с], [ц-ч] [щ-с][щ-с’] [ч-с], [ч-с’] дыбыстарын саралау, олардың әріп таңбалары	
		1.1.10.16 [с-ц], [с-з] [ш-ж] [ш-с] саралау	2.1.10.16 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру	
		1.1.10.17 [с-ц] [т-ц] [ч-ц] [щ-ш] [щ-с] [щ-ч] [ч-т-ш] саралау	2.1.10.17 [р, р’], [л, л’] дыбыстарын дұрыс айту	
		1.1.11.1 екпіні әртүрлі түскен	2.1.11.1 дауыссыздар қатар келген 2-3	3.1.11.1 дауыссыздар қатар

1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.1 ырғақты қимылдарды ажырату	жабық буындарды қайталау	буындарды екпінін ауыстырып отырып қайталау	келген буындарды екпінін ауыстырып отырып қайталау
	0.1.11.2 2, 3, 4 дауысты дыбыстардан құралған буындарды қайталау: ао, аоу, аоуи	1.1.11.2 жұп дауыссыздардан құрылған буын қатарларын қайталау	2.1.11.2 қарама қайшы дыбыстардан құрылған буын қатарларын қайталау	3.1.11.2 артикуляциясы ұқсас дыбыстардан құрылған буын қатарларын қайталау
	0.1.11.3 екі ашық буынды сөздерді қайталау	1.1.11.3 жабық екі буынды сөздерді қайталау	2.1.11.3 екі буынды сөз ортасындағы дауыссыз дыбыстары қатар келген сөздерді қайталау	3.1.11.3 үшбуынды дауыссыз дыбыстары қатар келген сөздерді қайталау
	0.1.11.4 хабарлы, сұраулы, бұйрық интонациясын қайталау	1.1.11.4 әртүрлі темпен сөйлеу	2.1.11.4 лепті сөйлемнің интонациясын қайталау	3.1.11.4 сөйлеу тілінің түрлі әуезділігін қолдану

3) "Тіл дамыту":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
1.12 Сөз	0.1.12.1 ауызекі сөйлеуінде нақты зат есімдердің атауын қолдану	1.1.12.1 ауызекі сөйлеуінде нақты зат есімдердің атауын түсіну, қолдану. олардың бөлшектері мен материалын атау	2.1.12.1 сөздің ауыспалы мағынасын түсіну және қолдану	3.1.12.1 кең тараған синонимдердің мағынасын түсіну және сөйлеу кезінде қолдану	4.1.12.1 зат есімнің жинақтық мағынасын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану
	0.1.12.2 заттың қасиеттерін: түсін, көлемін, дәмін, пішінін білдіретін сөздерді түсіну, атап беру	1.1.12.2 заттардың қызметіне, қатысына, қасиеттеріне байланысты сөздерді түсіну, қолдану	2.1.12.2 сөздің жекеше, көпше түрін түсіну, қолдану	3.1.12.2 сын есімнің салыстырма шырайын түсіну, қолдану	4.1.12.2 адамның қасиетін сипаттайтын сөздерді түсіну, қолдану
	0.1.12.3 заттың қимылын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану	1.1.12.3 нақты заттың, адамның, жануардың қимылын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану	2.1.12.3 заттың қимылын білдіретін сөздерге сұрақ қою	3.1.12.3 үлгі бойынша сөздерді өзгерту, қимыл сөздер құрау	4.1.12.3 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
				3.1.12.4 зат есімнің септік жалғауларын	

	0.1.12.4 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдана білу	1.1.12.4 зат есім мен сын есімді байланыстыру	2.1.12.4 бір сөз әртүрлі жағдайда айтылатынын түсіну. Қолдана білу	қолдана білу, зат есім мен сын есімнің байланысы, сан есім мен зат есімнің байланысуы	4.1.12.4 айтылуы әртүрлі мағынасы бір сөздерді және карама қарсы сөздерді табу, қолдана білу
	0.1.12.5 жалпылама сөздерді білу	1.1.12.5 сөздерді семантикалық топтарына қарай жіктеу	2.1.12.5 кең тараған карама қарсы мәндес сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу кезінде қолдану	3.1.12.5 үлгі бойынша практикалық түрде түбірлес сөздермен танысу, мағынасын түсіну (оқу-білім алушы-оқытушы)	4.1.12.5 түбірлес сөздерді табу, сөздің түбірін анықтау
	0.1.1.6 кішірейткіш сөздерді түсіну және дұрыс қолдану	1.1.1.6 сөздерді жағына қарай өзгертіп, қолдану	2.1.1.6 есімдіктің жағына, шағына қатысты сөздердің мағынасын түсіну.	3.1.1.6 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану	4.1.1.6 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.1 көптік жалғаулардың мағынасын түсіну	1.1.13.1 үлгі бойынша көптік жалғауларды қолданып сөзді өзгерту	2.1.13.1 көптік, септік жалғауларды сөйлеу барысында дұрыс қолдану	3.1.13.1 көптік, септік жалғауларды сөйлеу барысында дұрыс қолдану	4.1.13.1 көптік, септік жалғауларды ауызша, жазбаша тілде қолдана білу
	0.1.13.2 сөйлеу кезінде жай сөйлемдерді пайдалану	1.1.13.2 5-6 сөзден тұратын жай сөйлемдерді құра білу	2.1.13.2 өзбетінше етістікпен сөйлем құрау	3.1.13.2 өтініш білдіретін сөздерді пайдаланып сөйлем құрастыру	4.1.13.2 бағыныңқы құрмалас сөйлем құрастыру, қолдану
		1.1.13.3 зат есімнің септік жалғауларын қолдана білу	2.1.13.3 сан есім мен зат есімнің байланысуын білу, сөйлем құрау.	3.1.13.3 зат есім мен сын есімнің байланысын түсіну, сөйлем құрау	4.1.13.3 өз ойын жеткізуде бағыныңқы құрмалас сөйлемдерді қолдану
		1.1.13.4 3-5 сөзден құрылған сөйлем қолдану	2.1.13.4 зат есімді реттілік сан есіммен үйлестіру	3.1.13.4 құрама сөздер арқылы сөйлем құрастыру	4.1.13.4 көмекші есімдер қолдана отырып, сөйлес құрастыру
	0.1.14.1 кішігірім мәтін, ертегілер, өлеңдердің	1.1.14.1 сюжеттік суретке сүйене	2.1.14.1 сюжеттік сериядан тұратын суреттер/ 3-4	3.1.14.1 сюжеттік	4.1.14.1 ойдан шығарған

1.1.4 Байланыстырып сөйлеу	жалпы мазмұнын тыңдау және түсіну	отырып 3-4 сөздерден тұратын мәтін құру	суреттер/ арқылы 3-5 сөздерден тұратын мәтін құру	суреттер арқылы диалог құру	персонаждар арқылы диалог құру
	0.1.14.2 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айтуы	1.1.14.2 тыңдаған мәтінді мазмұндап айту	2.1.14.2 мәтін мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау	3.1.14.2 сюжеттік суреттер арқылы немесе ойдан шығарған персонаждар арқылы диалог құру	4.1.14.2 оқығанның ретін сақтай отырып баяндау
	0.1.14.3 сюжетті сурет негізінде 10-15 сөзден құрылған 4 сөйлемді мәтін құрастыру	1.1.14.3 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын білдіру	2.1.14.3 жеке эпизод арқылы немесе бір сурет арқылы мұғалім көмегімен мәтін құру	3.1.14.3 оқығанын ретін сақтай отырып 30 – 45 сөзден тұратын әңгіме құрастырып, баяндау	4.1.14.3 берілген тақырып бойынша өз бетінше әңгімелеу, баяндау
	0.1.14.4 жақсы таныс затты (адамды, жануарды) сипаттап беру (мұғалімнің сұрақтары және сурет бойынша)	1.1.14.4 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қою немесе оқиға бойынша қойылған сұраққа жауап беру	2.1.14.4 мәтінге жоспар құру, оған ат қою	3.1.14.4 мәтінді мазмұны немесе оның иллюстрация бойынша болжау	4.1.14.4 мәтіннің берілген басы, аяғына байланысты мәтін құру ретімен /50-60 сөзден тұратын/
	0.1.14.5 2-3 сөйлемнен құрылған (6-8 сөз) 2-3 сериялы сюжетті сурет бойынша хабарлы сөйлем құрастыру				
	0.1.15.1 дене мүшелерін атау	1.1.15.1 сезім мүшелерін білу. Олардың адам өміріндегі маңызы мен қызметін түсіну	2.1.15.1 балалардың ойындары туралы сөйлем құрастыру	3.1.15.1 табиғат аймақтарының ерекшеліктерін білу	4.1.15.1 көлік түрлерін, олардың қызметі туралы білу
	0.1.15.2 жыл мезгілдеріне байланысты киім мен аяқ киімдер түрлерін білу, атау	1.1.15.2 киім мен аяқ киім бөлшектерін атау	2.1.15.2 жидектер түрлері, пайдасы туралы білу	3.1.15.2 жыл мезгілдерінің белгілерін сипаттау, салыстыру	4.1.15.2 пайдалы қазбалар туралы әңгіме құру

0.1.15.3 киім мен аяқ киімдер күту тәсілдерін атау	1.1.15.3 киім мен аяқ киімдер күту тәсілдерін қолдану	2.1.15.3 спорт түрлерін білу	3.1.15.3 табиғи құбылыстарын атау	4.1.15.3 тұрған жері мен өз мемлекетінің тарихын білу
0.1.15.4 кейбір спорт құралдарын білу, қимыл ойындарын білу, ойнау	1.1.15.4 әр мезгілге сәйкес табиғаттағы өзгерістер туралы сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай мәлімдеу	2.1.15.4 жәндіктер туралы алғашқы түсініктер білу	3.1.15.4 жабайы жануарларлар. Жануарлардың жыл мезгіліне байланысты тіршілігі туралы білу	4.1.15.4 өз тұратын жерінің көрікті жерлерін, өндірістік орындарын білу
0.1.15.5 мектеп ауларын бағдарлау	1.1.15.5 мектептің негізгі бөлмелерін білу, мамандықтарды атау	2.1.15.5 отбасындағы адамдардың мамандығын атау	3.1.15.5 малдардың төлдеуі туралы білу	4.1.15.5 халық мейрамдары туралы алғашқы түсініктерінің болуы
0.1.15.6 өз сыныбынын нөмерін білу	1.1.15.6 оқу құралдары мен жиһаз бөлшектерін атау	2.1.15.6 демалыс күнін сипаттап айту	3.1.15.6 құстар. Құстардың қысқа дайындығы. Құстардың оралуы. Үй құстары. Олардың тіршілігі туралы түсінігі, қысқаша әңгімелеп бере алу	4.1.15.6 Ата Заң туралы түсінігі болу
0.1.15.7 оқу құралдары мен жиһаздарды атау	1.1.15.7 тұратын үйінің мекен жайын білу	2.1.15.7 мектеп мекен жайын атау	3.1.15.7 еңбектің адам баласы үшін маңыздығын білу	4.1.15.7 адам мен бала құқығы туралы алғашқы түсініктерінің болуы
0.1.15.8 отбасы мүшелерін атау	1.1.15.8 мемлекеттік рәміздерін көрсетіп, білу	2.1.15.8 отбасы мүшелері туралы айтып беру	3.1.15.8 адамның дамуына ұжымның тигізетін әсері туралы алғашқы түсініктерін қалыптастыру	4.1.15.8 кейбір алыс-жақын шетел мемлекеттер туралы білім беру. Сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай қысқаша сипаттап беру
0.1.15.9 туыстық қатынасын түсіндіру	1.1.15.9 Астананың көрікті жерлері туралы баяндап беру	2.1.15.9 жанында орналасқан мекемелерді атау	3.1.15.9 достықтың маңызы туралы түсіндіру	4.1.15.9 мамандықтарды атау, топтастыру
0.1.15.10 мемлекеттің,	1.1.15.10 негізгі мемлекеттік	2.1.15.10 мемлекеттегі ірі қалаларды, олардың	3.1.15.10 өзінің жақсы көретін	

1.1.5
Коммуникативті
дағдыларын
тәжірибеде
қолдану

астананың атауын білу	мейрамдарын атау	ерекшеліктерін атау	ісі туралы баяндап беру.	4.1.15.10 негізгі өндірістік қалаларды атау
0.1.15.11 туған қаласы (ауылы) туралы білу	1.1.15.11 туған қаласының (ауылының) көрікті жерлері, танымал адамдары туралы білу	2.1.15.11 көлікке байланысты мамандар түрлерін білу	3.1.15.11 көшпенді және тұрақты өмір сүрудің ерекшеліктерін білу	4.1.15.11 ғылым мен өнеркәсіп арасындағы байланысын білу
0.1.15.12 негізгі мемлеттік мейрамдарын білу	1.1.15.12 жыл мезгілдерін, олардың кезектілігін атау	2.1.15.12 халықаралық көлік түрлерін білу, олардың жүретін орнын білу	3.1.15.12 елді мекендерді ажырату, атауын білу. Мысал келтіру	4.1.15.12 ауа райының адамзаттың дамуына тигізетін әсерін түсіндіру
0.1.15.13 қала көліктерінің түрін білу	1.1.15.13 4-5 қыстайтын және ұшып кететін құстарды, жәндітер мен жануарларды білу	2.1.15.13 мезгілдік табиғат құбылыстарының өзара байланысын түсіндіру	3.1.15.13 ауыл мен қала байланысы туралы қол жетімді деңгейде түсіндіру	4.1.15.13 табиғаттың мезгілдік өзгерістері арасындағы байланысын түсіну
0.1.15.14 жыл мезгілдерін, олардың кезектілігін атау	1.1.15.14 қоңақта ұстанатын ережелерін орындау	2.1.15.14 салауатты өмір сүру ережелерін түсіндіру	3.1.15.14 табиғаттың мезгілдік өзгерістерін түсінікті деңгейде түсіндіру	4.1.15.14 туған өлкенің табиғатын, байлығын сақтауға, қамқор болуға баулу
0.1.15.15 3-4 ағаштар, жидектер, көкөністер мен жемістер атауын білу	1.1.15.15 2-3 халық жұмбақтары, мақал-мәтелдерін білу	2.1.15.15 отбасы мерекелері туралы әңгіме құрастыру	3.1.15.15 мәдениет, өнер қайраткерлерінің атын білу	4.1.15.15 табиғат пен адамның үйлесімділігі туралы түсінік беру
0.1.15.16 білім алушының тәртібі мен ұстанатын ережелерін орындау	1.1.15.16 жол жүру ережесін білу, орындау	2.1.15.16 халық салт-дәстүрлерді білу	3.1.15.16 тарихи тұлғалардың және географиялық атауларды білу	4.1.15.16 халық ертегілерін айтып беру
0.1.15.17 көлікте жүру ережесін білу, орындау	1.1.15.17 ыдыс аяқ бөлшектердің атауын білу	2.1.15.17 4-5 мақал-мәтел, аңыздар, ертегілер білу	3.1.15.17 халықтар достығы, жарастығы, бірлігі туралы түсініктері; өзара сыйластық қарым-қатынастары туралы білу	4.1.15.17 отбасылық құндылықтары туралы баяндап беру

0.1.15.18 жол жүру ережесін түсіндіру	1.1.15.18 пайдалы тағамдар туралы түсініктерінің болуы	2.1.15.18 ұлттық ыдыс аяқ түрлерін білу, атау	3.1.15.18 жыл мезгілдерін салыстырма түрде сипаттау,	4.1.15.18 "Қызыл кітапқа" енген жануарлар туралы алғашқы білімі
0.1.15.19 ыдыс аяқ атауларын, кейбір тағамдар мен сусындардың атауын білу	1.1.15.19 үй жануарлары мен төлдерінің, мамандарының атауларын білу	2.1.15.19 жануарлар мекендері туралы түсініктерінің болуы	3.1.15.19 су қоймаларының түрлерін білу	4.1.15.19 сирек кездесетін жануарларды атау
0.1.15.20 3-4 көкөніс пен жемістер түрлерін атау	1.1.15.20 қала және халықаралық көлік түрлерін атау	2.1.15.20 ұлттық киімдер, аяқ киімдер түрлерін білу	3.1.15.20 үй жануарлардың пайдасы туралы білу	4.1.15.20 Қазақстандағы қорықтарды атау
0.1.15.21 3-4 жабайы және үй жануарлардың, құстардың, жәндіктердің, және мүшелерінің атауларын білу, атау	1.1.15.21 күн тәртібі мен гигиенаның маңыздылығын түсіну	2.1.15.21 негізгі мейрамдарды атау, тарихи уақиғалармен байланысын түсіну	3.1.15.21 Қазақстан мерекелерінің маңыздылығы туралы түсініктерінің болуы	4.1.15.21 Күн жүйесінің құрылымын түсіну
0.1.15.22 үй жануарлардың пайдасын түсіну			3.1.15.22 су қоймаларын қорғау ережелерін түсіндіру	4.1.15.22 ұшу аппараттарын қолжетімді деңгейде сипаттап айту
0.1.15.23 1-2 халық жұмбақтарын білу				4.1.15.23 ғарышты бағындыру тарихын білу
0.1.15.24 1-2 халық ертегілерін білу			3.1.15.24 табиғатта өзін ұстау тәртіп ережелерін құру (ұжыммен)	4.1.15.24 өзінің болашақ мамандығын елестету
0.1.15.25 табиғаттағы мезгілдік өзгерістерді білу, оларды сипаттау			3.1.15.25 тарихи ескерткіштердің атауын білу	4.1.15.25 кейбір кәсіптік мерекелердің атауын білу
0.1.15.26 күн тәртібі мен гигиенаның маңыздылығын түсіну			3.1.15.26 Қазақстан рәміздерінің маңызын түсіну	

64. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Сөйлеу әрекетінің түрі "Оқу мен жазу":

1) "Логопедиялық жеке сабақ":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 - сынып	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
2.1 Оқу дағдыларын қалыптастыру	0.2.1.1 "дыбыс", "әріп" ұғымдарын білу, ажырату	1.2.1.1 "дыбыс", "әріп" ұғымдарын білу, ажырату	2.2.1.1 буындық құрамының күрделілігі әртүрлі тұтас сөздерді оқу. Минутына буындап 40-50 сөз оқу (бұзылысы күрделілерден басқа)	3.2.1.1 дұрыс, мәнерлеп, дауыстап тұтас сөзбен оқу, (шамамен минутына 50-60 сөз)	4.2.1.1 таныс емес мәтінді дауыстап оқу (шамамен минутына 70-80 сөз)
	0.2.1.2 әріп пен дыбыстарды дұрыс атауларын біліп, ажырату	1.2.1.2 әріп пен дыбыстарды дұрыс атауларын біліп, ажырату	2.2.1.2 30-40 сөзден тұратын мәтінді жат жазу	3.2.1.2 ұзылысы күрделі білім алушылар үшін минутына шамамен 30-40 сөз оқу	4.2.1.2 бұзылысы күрделі білім алушылар үшін минутына шамамен 60 сөз оқу
	0.2.1.3 аталған әріпті қатарда табу	1.2.1.3 аталған әріпті қатарда табу	2.2.1.3 машықтандырылған дыбыстар бар сөздер мен сөйлемдер жазу, оқу	3.2.1.3 3 машықтандырылған дыбыстар бар сөздер мен сөйлемдер жазу, оқу	4.2.1.3 3 машықтандырылған дыбыстар бар сөздер мен сөйлемдер жазу, оқу
	0.2.1.4 жазылған сөзді айтылуымен сәйкестендіру	1.2.1.4 жазылған сөзді айтылуымен сәйкестендіру	2.2.1.4 жазуында шатастыратын әріптерді дыбыс артикуляциясымен сәйкестендіру	3.2.1.4 шатастыратын дыбыстарды ажырату, сәйкес графемаларымен сәйкестендіру	4.2.1.4 шатастыратын дыбыстарды ажырату, сәйкес графемаларымен сәйкестендіру
	0.2.1.5 кеспе әліппеден бекітілген дыбыстарды қолдана отырып, сөздер құрастыру	1.2.1.5 кеспе әліппеден бекітілген дыбыстарды қолдана отырып, сөздер құрастыру	2.2.1.5 жазуында шатастыратын әріптерді дыбыс артикуляциясымен сәйкестендіру	3.2.1.5 таныс емес мәтінде буындап бірқалыпты оқу шамамен минутына 25-30 сөз	4.2.1.5 мәнерлеп оқу
	0.2.1.6 жазба және баспа әріптерді жаза білу	1.2.1.6 жазба және баспа әріптерді жаза білу	2.2.1.6 өткен әріптермен сөйлемдер, қысқа мәтіндерді буындап оқу	3.2.1.6 сөйлемдер арасындағы кідірісті сақтау.	4.2.1.6 сөйлемдердің түріне байланысты интонацияны, дауыс күшін қолданып айту

	0.2.1.7 буындап оқу, шамамен минутына 15 сөз	1.2.1.7 сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай минутына 15-20 сөз буындап. сөзбен оқу.	2.2.1.7 сөйлемдер арасындағы кідірісті сақтау	3.2.1.7 сөйлемдердің түріне байланысты интонацияны, дауыс күшін қолданып айту	4.2.1.7 таныс емес мәтінді дұрыс, саналы түрде, мәнерлеп дауыстап, сөзбен оқу
2.2 Жазу дағдыларын дамыту	0.2.2.1 дыбыс және әріп арасындағы байланысты бекіту	1.2.2.1 әріптерді үлгі бойынша жазу	2.2.2.1 сөздерді, сөйлемді каллиграфиялық дұрыс қатесіз жазу	3.2.2.1 жазба және баспа мәтінді көшіріп жазу	4.2.2.1 жазба және баспа мәтінді көшіріп жазу
	0.2.2.2 жеке бөліктерден әріп құрастыру	1.2.2.2 баспа мәтінді жазбаға айландыру	2.2.2.2 мәтінді каллиграфиялық дұрыс қатесіз көшіріп және жат жазу (20-30 сөз)	3.2.2.2 мәтінді каллиграфиялық дұрыс қатесіз көшіріп және жат жазу (50-60 сөз)	4.2.2.2 мәтінді каллиграфиялық дұрыс қатесіз көшіріп және жат жазу (70-80 сөз)
	0.2.2.3 әріптерді үлгі бойынша жазу	1.2.2.3 айтылуы мен жазулында айырмашылығы жоқ сөздерді көшіріп жазу	2.2.2.3 айтылуы машықтандырылған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді оқу, жазу	3.2.2.3 айтылуы машықтандырылған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді оқу, жазу	4.2.2.3 айтылуы машықтандырылған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді оқу, жазу
	0.2.2.4 баспа мәтінді жазбаға айландыру	1.2.2.4 айтылуы мен жазулында айырмашылығы жоқ сөздерді жат жазу	2.2.2.4 орфографиялық нормаларды сақтау. Жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, каллиграфиялық талаптарға сай жазу	3.2.2.4 жазуында шатастыратын әріптердің дыбыс артикуляциясын анықтау	4.2.2.4 жазуында шатастыратын әріптердің дыбыс артикуляциясын анықтау
	0.2.3.1 жазба әріптердің ұқсастығы мен айырмашылығын табу	1.2.3.1 әріптерді кинетикалық және артикуляторлық-акустикалық ұқсастығы бойынша ажырату	2.2.3.1 әріптерді оптикалық ұқсастығы бойынша ажырату	3.2.3.1 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату	4.2.3.1 шатастыратын дыбыстарды ажырату, сәйкес графемаларымен сәйкестендіру
	0.2.3.2 сөздің дыбыстық, буындық	1.2.3.2 орфографиялық нормаларды сақтау	2.2.3.2 жазуы қиын жеке әріптерді жазу	3.2.3.2 үлгі бойынша сөздерді өзгерту, қимыл сөздер құрау. Сөздерді жағына қарай	4.2.3.2 шатастыратын дыбыстарды

2 . 3
Аграмматизмнің
ерекше
кателерін алдын
алу және түзету

құрамын талдау негізінде дұрыс жазу			өзгертіп, қолдану	ажырату, сәйкес графемаларымен сәйкестендіру
0.2.3.3 бір әріптер екінші әріпті құрастыру әріптердің контурын сызу, әріптерді ауада жазу, ермексаздан илеу, қағаздан кию	1.2.3.3 алфавит ретін бекітуге арналған әртүрлі тапсырмаларды өздігінен орындау	2.2.3.3 әріптерді акустикалық ұқсастығы бойынша ажырату	3.2.3.3 шатастыратын дыбыстардың артикуляциясын анықтау	4.2.3.3 шатастыратын дыбыстардың артикуляциясын ажырату
0.2.3.4 екі әріпті салыстыра білу, бірінің үстіне бірі салынған әріптердің бейнесін танып білу. Контурлы бейнеленген әріпті танып, атау, бір элементі жетіспейтін әріпті танып, атау	1.2.3.4 есту бойынша сөздерді тыңдап, жазу	2.2.3.4 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату	3.2.3.4 айтылуы машықтандыры лған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді оқу, жазу	4.2.3.4 айтылуы машықтандыры лған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді, қысқа мітінді оқу, жазу
0.2.3.5 дыбыс, буын, сөз ұғымдарын түсіну, білу, ажырату	1.2.3.5 әріптерді акустикалық ұқсастығы бойынша ажырату	2.2.3.5 әріптерді кинетикалық және оптикалық ұқсастығы бойынша ажырату	3.2.3.5 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату	4.2.3.5 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату
0.2.3.6 сөйлемнің шегін анықтау	1.2.3.6 әріптерді кинетикалық және оптикалық ұқсастығы бойынша ажырату	2.2.3.6 айтылуы машықтандыры лған дыбыстары бар сөздер мен сөйлемдерді оқу, жазу	3.2.3.6 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату	4.2.3.6 жазуында шатастыратын әріптерді ажырату
0.2.3.7 сөз өзгерту дағдыларын дамыту	1.2.3.7 сөйлемнің шегін анықтау	2.2.3.7 деформацияланғ ан мәтінмен жұмыс жүргізу	3.2.3.7 берілген дыбыстармен сөйлем мен мәтін құрастыру	4.2.3.7 берілген дыбыстармен сөйлем мен мәтін құрастыру
0.2.3.8 көріп, кеңстікте бағдарлау дағдыларын дамыту	1.2.3.8 деформацияланғ ан сөйлемнді дұрыс құру	2.2.3.8 сөз өзгерту дағдыларын дамыту	3.2.3.8 көптік, септік жалғауларды ауызша, жазбаша тілде қолдана білу	4.2.3.8 деформацияланғ ан мәтінмен жұмыс жүргізу
0.2.3.9 деформацияланғ ан сөйлемнді	1.2.3.9 сөз өзгерту	2.2.3.9 көптік, септік жалғауларды	3.2.3.9 деформацияланғ	4.2.3.9 сздің сөз жасам

дұрыс құру (көмекпен)	дағдыларын дамыту	ауызша, жазбаша тілде қолдана білу	ан мәтінмен жұмыс жүргізу	модельдерін құрастыру

2) "Дыбыс айту":

7-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	0.2.4.1 өз денесін бағдарлай білу (адамның дене мүшелерін атай білу, кеңістікті білдіретін сөздерді түсіну, оң-сол дене мүшелерін көрсетіп, атап беру);	1.2.4.1 сызықты бір бағыттан екінші бағытқа бұрып сыза білу, белгілеген сызықтан асырмай сыза білу;	2.2.4.1 үлгі бойынша тақтаға бормен, дәптерге қарындашпен әртүрлі бағытта (түзу, көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу.	3.2.4.1 сурет салу, түзу сызық, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін ретпен жазу.
	0.2.4.2 қағаз, дәптер бетін бағдарлай білу	1.2.4.2 сызықтар бойынша қағазды қию, жапсыру, ретімен орналастыра білу	2.2.4.2 контурлы бейнеленген заттарды танып, атау, бір элементі жетіспейтін затты танып, атау	3.2.4.2 сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);
	0.2.4.3 қол мен саусақтардың қимылы мен қозғалысын қалыптастыруға арналған жаттығуларды жасай білу;	1.2.4.3 оптикалық ұқсастығы бар әріптерді ажырату;	2.2.4.3 айтылуы жазылуынан өзгеше дыбыс пен әріп бейнесін ажырату	3.2.4.3 айтылуы жазылуынан өзгеше дыбыс пен әріп бейнесін ажырату
	0.2.4.4 ауызша және жазбаша сөйлеу тілінің айырмашылығын білу	1.2.4.4 дыбыстық құрылымы әртүрлі сөздерге дыбыстық талдау жасай білу	2.2.4.4 әріптерді акустикалық ұқсастығы бойынша ажырату	3.2.4.4 әріптерді кинетикалық ұқсастығы бойынша ажырату
	0.2.4.5 "дыбыс", "сөз", "дауысты дыбыс", "дауыссыз дыбыс", "жуан дыбыс", "жіңішке дыбыс" ұғымдарын меңгеру	1.2.4.5 акустикалық және артикуляторлы ұқсас дыбыстарды білдіретін дыбыстардың әріп таңбаларын ажырату	2.2.4.5 буын, тасымал ережелерін тәжірибе жүзінде меңгеру	3.2.4.5 қатаң, ұяң дауыссыздарды әртүрлі жаттығуларда, тапсырмаларда орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс қолдану
	0.2.4.6 дыбыс пен буынды үлгі ретінде белгілеуін білу		2.2.4.6 графикалық ұқсас әріптерді ажырату	
	0.2.4.7 графикалық ұқсас әріптерді саралау			

3) "Тіл дамыту":

8-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	0.2.5.1 сұрақтар бойынша әңгімені мазмұндап беру	1.2.5.1 суретті жоспар бойынша шамамен 8-10 (15 сөзге дейін) сөзден құралған мәтінді баяндау	2.2.5.1 жоспар бойынша мазмұндама жаздыру / 20-30/ сөзден тұратын	3.2.5.1 жеке эпизод арқылы немесе бір сурет арқылы мұғалім көмегімен мәтін құру	4.2.5.1 сөйлеу материалын іріктеу
	0.2.5.2 иллюстрация бойынша әңгімені мазмұндап беру	1.2.5.2 берілген жоспар бойынша 10-15 сөзден тұратын мәтін құру, мәтінге ат қою	2.2.5.2 жоспармен және лексикалық материалдарға сүйене отырып сурет бойынша шығарма жаздыру /20-30/ сөзден тұратын	3.2.5.2 мұғалім көмегімен қысқа хат жазу	4.2.5.2 жай жоспар негізінде күрделі жоспар құру
	0.2.5.3 суретке жоспар құру	1.2.5.3 сөйлеу тілінде 3-4 сөздерден тұратын сөйлемдер құрып айту	2.2.5.3 өз тәжірибесінен көргені бойынша әңгімелеу	3.2.5.3 көрнекі құралдар арқылы,суреттер арқылы әңгімелеу, суреттеу	4.2.5.3 сюжеттік серияны реті бойынша тізу және баяндау
				3.2.5.4 30-35 сөзден құралған білім алушының өз тәжірибесіне негізделіп хабарлы мәтін құрастыру	4.2.5.4 45-60 сөзден құралған хабарлы әңгіме құрастыру

65. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) "Логопедиялық жеке сабақтар". Логопедиялық жеке сабақтар бойынша ұзақ, қысқа мерзімді жоспар құру негізі болып жеке логопедиялық тексеру нәтижелері табылады. Логопедиялық жұмыс жоспары сыныптың диагностикалық құрамын және Бағдарламаның ұсыныстарын ескере отырып, әр білім алушыға жеке құрастырылады.

66. "Дыбыс айту":

1) 0 - сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өліппеге дейінгі кезең			

Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.1 статикалық жаттығулар материалдарында дұрыстығын алуын дамыту, синхрондық тыныс және дауыс дағдысын қалыптастыру
		1.9 Фonetикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	0.1.9.1 тілдік және тілдік емес дыбыстарды қабылдау және ажырату 0.1.9.2 дауысты дыбысты басқа дыбыстар, сөз ішінен айыра білу 0.1.9.3 дауыссыз дыбысты дыбыс, буын, сөз фонында ажырату
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	0.1.10.1 дауысты [a], [y], [o] дыбыстарын айту 0.1.10.2 [m], [m'] [x] [x'] дыбыстарын айту
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.1 ырғақты кимылдарды ажырату
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	0.2.4.1 өз денесін бағдарлай білу (адамның дене мүшелерін атай білу, кеңістікті білдіретін сөздерді түсіну, оң-сол дене мүшелерін көрсетіп, атап беру); 0.2.4.2 қағаз, дәптер бетін бағдарлай білу
Әліппе кезеңі			
Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.2 сөйлеу кезіндегі дем алу мен дем шығарудың айырмашылығын түсіну
		1.9 Фonetикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	0.1.9.4 сөздегі бірінші және соңғы дыбысты анықтау 0.1.9.5 дыбыстың орнын анықтау (сөздің басында, ортасында, аяғында)
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	0.1.10.3 дауысты жуан-жіңішке дыбыстарды ажырату 0.1.10.4 [c], [c'] артикуляциясын меңгеру

			0.1.10.5 [п], [п'], [к], [к'], [к], [в], [в'], [т], [т'], [н], [н'] айту
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.1 ырғақты қимылдарды ажырату
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	0.2.4.3 қол мен саусақтардың қимылы мен қозғалысын қалыптастыруға арналған жаттығуларды жасай білу ;
2 - тоқсан			
Менің отбасым және достарым Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.3 сөйлеу кезіндегі ұзақ дем шығару
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	0.1.9.6 екпін түскен дыбысты, буынды айыру 0.1.9.7 2-5 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу.
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	0.1.10.6 [п]-[п'], [к]- [к'], [в]- [в'], [т]- [т'], [н]- [н'], [с]-[с'] саралау 0.1.10.7 [и], [э] дауыстыларды айту 0.1.10.8 [и], [ы], [і] дыбыстарының айырмашылығын білу
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.2 2, 3, 4 дауысты дыбыстардан құралған буындарды қайталау: ао, аоу, аоуи
3-тоқсан			
Саяхат		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.4 артикуляциялық моториканың қозғалымының күшін, нақтылығын жақсарту
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	0.1.9.8 екі-үш құрамды сөздерді буынға бөлу (көмекші тәсілдер қолдану арқылы, кейін сөз деңгейінде) 0.1.9.9 жай сөздерде буын саны мен реттілігін анықтау 0.1.9.10 екі дыбысты екі ашық буыннан тұратын

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			сөздерді айту (ба-қа, ша-на, ма-са, ма-та); бір дыбысты ашық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздерді айту (а-та, ә-же, а-на, і-ні, ә-ке, а-ра, а-ша)
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	0.1.10.9 [з] [з'] [ш] [л] [л'] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 0.1.10.10 [з] -[з'], [л]- [л'] саралау 0.1.10.11 [с], [с']- [з] [з'] айырмашылығын білу, саралау 0.1.10.12 [с]-[ш] артикуляциялық қалпын білу, айырмашылығын білу, саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.3 екі ашық буынды сөздерді қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	0.2.4.4 ауызша және жазбаша сөйлеу тілінің айырмашылығын білу 0.2.4.5 "дыбыс", "сөз", "дауысты дыбыс", "дауыссыз дыбыс", "жуан дыбыс", "жіңішке дыбыс" ұғымдарын меңгеру
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.5 астыңғы иек, ерін, тіл, жұмсақ таңдай қозғалысын жетілдіру
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	0.1.9.11 ашық және тұйық буындарды талдау және жинақтау 0.1.9.12 үш дыбысты екі бітеу буыннан тұратын сөздерді айту, талдау (қас-қыр, сан-дық, кеп-тер, тор-ғай, жаң-ғак);
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	0.1.10.13 [р] [р'], [ж] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 0.1.10.14 [б] [б'] [д] [д'] дыбыстарын айту

Дені саудың - жаны сау			0.1.10.15 берілген үлгі бойынша дыбысқа сипаттама беру
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	0.1.11.4 хабарлы, сұраулы, бұйрық интонациясын қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	0.2.4.6 дыбыс пен буынды үлгі ретінде белгілеуін білу 0.2.4.7 графикалық ұқсас әріптерді саралау

2) 1 - сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Әліппеге дейінгі кезең			
Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1. 8.1 статикалық жаттығулар материалдарында дұрыс тыныс алуын дамыту, синхрондық тыныс және дауыс дағдысын қалыптастыру
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	1.1.9.1 тілдік және тілдік емес дыбыстарды қабылдау және ажырату
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	1.1.10.1 [а], [о], [и] дауыстыларды айту
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	1.1.11.1 екпіні әртүрлі түскен жабық буындарды қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	1.2.4.1 сызықты бір бағыттан екінші бағытқа бұрып сыза білу, белгілеген сызықтан асырмай сыза білу;
Әліппе кезеңі			
		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.2 сөйлеу кезіндегі дем алу мен дем шығарудың айырмашылығын түсіну
			1.1.9.2 дауыссыз дыбысты сөз, сөзтіркестер фонында ажырату

Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	1.1.9.3 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау 1.1.9.6 4-5 сөзден құарлған сөйлемге талдау жүргізу
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	1.1.10.2 [а-у], [а-о], [о-у] дыбыстарын ажырату
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	1.1.11.2 жұп дауыссыздардан құрылған буын қатарларын қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше кателерін алдын алу және түзету	1.2.4.2 сызықтар бойынша қағазды қию, жапсыру, ретімен орналастыра білу
2 - тоқсан			
Менің отбасым және достарым		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.3 сөйлеу кезіндегі ұзақ дем шығару
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	1.1.9.2 дауыссыз дыбысты сөз, сөзтіркестер фонында ажырату 1.1.9.4 көрші дыбыстарды атау 1.1.9.7 екі-үш құрамды сөздерді буынға бөлу (елестету арқылы) 1.1.9.8 жай сөздерде буын саны мен реттілігін анықтау
Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым	1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	1.1.10.3 [м], [м'], [н], [н'], [ң], [т], [т'] айту 1.1.10.4 [м]- [м'], [н]- [н'], [т]-[т'] дыбыстарын буын материалында ажырату 1.1.10.5 [к], [к'], [қ], [г], [г'], [ғ], [п], [п'], [б], [б'], [д], [д'] айту 1.1.10.6 [к]- [к'], [қ]- [қ], [г]-[г'], [п]-[п'], [б]-[б'], [д]-[д'] саралау 1.1.10.7 [с], [с'], [з], [з'], [ш], [ж] артикуляциялық қалпын білу 1.1.10.8 [к] [к'] [қ] - [г] [г'] [ғ], [п] [п']-[б]-[б'], [д] [д']-[т], [т'], [з] [з']-[с], [с'] саралау

			1.1.10.15 [ж], [ш] дыбыстарын айту
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	1.1.11.2 жұп дауыссыздардан құрылған буын қатарларын қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	1.2.4.3 оптикалық ұқсастығы бар әріптерді ажырату;
3-тоқсан			
Саяхат		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.4 артикуляциялық моториканың қозғалымының күшін, нақтылығын жақсарту
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	1.1.9.2 дауыссыз дыбысты сөз, сөзтіркестер фонында ажырату 1.1.9.5 екпін түскен дыбысты, буынды айыру 1.1.9.9 үш дыбысты бітеу буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (тақ-та, бал-та) талдау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	1.1.10.10 [ч], [щ], [ц], [й] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 1.1.10.13 [э], [х], [х'], [h], [в], [в'], [ф], [ф'] дыбыстарын айту 1.1.10.11 [йа], [йо], [йу], [йэ] тіркестерін айту 1.1.10.12 [и-э], [а-йа], [о-йо], [у-йу], [э-йэ] тіркестерін айту, саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	1.1.11.3 жабық екі буынды сөздерді қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	1.2.4.4 дыбыстық құрылымы әртүрлі сөздерге дыбыстық талдау жасай білу
4-тоқсан			
		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	0.1.8.5 астыңғы иек, ерін, тіл, жұмсақ таңдай қозғалысын жетілдіру

Тағам және сусын		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	1.1.9.10 екі дыбысты түйық буыннан тұратын буындарды жинақтау 1.1.9.11 екі дыбысты түйық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (ал-ма, еш-кі, ай-на, аң-шы)
Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	1.1.10.9 [з]- [ж] дыбыстардың қалпын саралау 1.1.10.10 [ч], [щ], [ц], [й] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 1.1.10.14 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру 1.1.10.15 [ж], [ш] дыбыстарын айту 1.1.10.16 [с-ц],[с-з] [ш-ж] [ш-с] саралау 1.1.10.17 [с-ц] [т-ц] [ч-ц] [щ-ш] [щ- с] [щ-ч] [ч-т-ш] саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	1.1.11.4 әртүрлі темпен сөйлеу
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	1.2.4.5 акустикалық және артикуляторлы ұқсас дыбыстарды білдіретін дыбыстардың әріп таңбаларын ажырату

3) 2 - сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	2.1.8.1 сөйлеген кезде тыныс алу қимылдарының ырғағын бақылау (5-8 буын)
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық	2.1.9.1 есту арқылы 3-4 сөздер ішінен ұқсас сөздерді айыру, оларды ретімен айтып беру 2.1.9.2 әртүрлі буындардан тұратын дауыссыз дыбыстарды қатаң, ұяң, үнді, жуан,

		алық түсініктерін қалыптастыру	жіңішке қылып оқыту және айыру 2.1.9.3 дауыссыз дыбысты сөйлем фонында ажырату
Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	2.1.10.1 [ə], [ө], [ы], [і], [ұ], [ү] дауыстыларды айту, барлық дауыстыларды айту 2.1.10.2 [ы-і], [а-ə], [ө-о], [ұ-ү] дыбыстарын ажырату 2.1.10.4 [п']-[п], [т]-[т'], [к]-[к'], [к], [ф]-[ф'] дыбыстарын ажырату (буын материалында) 2.1.10.5 [б]-[б'], [д]-[д'], [г]-[г'], [ғ], [в]-[в'] буын материалында
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	2.1.11.1 дауыссыздар қатар келген 2-3 буындарды екпінін ауыстырып отырып қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше кателерін алдын алу және түзету	2.2.4.1 үлгі бойынша тақтаға бормен, дәптерге қарындашпен әртүрлі бағытта (түзу, көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу
	2 - тоқсан		
Менің мектебім		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	2.1.8.2 сөз тіркестері мен сөйлем айту негізінде ұзақ дем шығару
		1 . 9 Фонетикалық-фонематик алық түсініктерін қалыптастыру	2.1.9.4 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау 2.1.9.5 сөзде дыбыстар саны мен орнын анықтау 2.1.9.6 күрделі сөздерді буынға бөліп айтқызу, екпін түсіру 2.1.9.7 5-6 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу
	Тыңдалым және айтылым		2.1.10.3 [с'], [л'], [р'] дыбыстарының артикуляциялық қалпын меңгеру 2.1.10.6 ысқырық [з], [з1], [с], [с'] айту

Менің туған өлкем		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	2.1.10.7 ыскырық [з з1]- [с с'] дыбыстарын саралау 2.1.10.8 [й'] кезкелген позицияда айту 2.1.10.9 [й], [и] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	2.1.11.2 қарама қайшы дыбыстардан құрылған буын қатарларын қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	2.2.4.2 контурлы бейнеленген заттарды танып, атау, бір элементі жетіспейтін затты танып, атау
3-тоқсан			
Дені саудың – жаны сау Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	2.1.8.3 акустикалық-артикуляциялық ұқсастығы бар дыбыстардың артикуляциялық моторикасын ауыстыра білу
		1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	2.1.9.8 үш-төртқұрамды сөздерді буынға бөлу 2.1.9.9 күрделі сөздердің буындық құрамын анықтау 2.1.9.10 үш дыбысты екі бітеу буыннан тұратын сөздер (қас-қыр, сан-дық, кеп-тер, тор-ғай, жаң-ғақ
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	2.1.10.10 [ш], [ж] дыбыстарын айту 2.1.10.11 [ч], [щ] дыбыстарын айту 2.1.10.12 [ч]- [щ] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау, түзету 2.1.10.13 [ж]- [ш],[с]- [з] дыбыстары мен әріптерін білу, саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	2.1.11.3 екі буынды сөз ортасындағы дауыссыз дыбыстары қатар келген сөздерді қайталау
	Оқу мен жазу		2.2.4.3 айтылуы жазылуынан өзгеше

		2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	дыбыс пен әріп бейнесін ажырату
4-тоқсан			
Қоршаған орта		1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	2.1.8.4 бір қимылдан екіншісіне бірқалыпты көшу
		1 . 9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	2.1.9.11 сюжетті сурет бойынша 2-3 сөзді жинақтау 2.1.9.12 екі дыбысты тұйық буын мен үш дыбысты бітеу буыннан тұратын сөздер (ас-пан, іл-гіш, аң-дар, ор-ман)
Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	2.1.10.14 [ц] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 2.1.10.15 [ч]- [т], [ц]- [с], [ц-ч] [щ-с][щ-с'] [ч-с], [ч-с'] дыбыстарын саралау, олардың әріп таңбалары 2.1.10.16 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру 2.1.10.17 [р, р'], [л, л'] дыбыстарын дұрыс айту
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	2.1.11.4 лепті сөйлемнің интонациясын қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	2.2.4.4 әріптерді акустикалық ұқсастығы бойынша ажырату 2.2.4.5 буын, тасымал ережелерін тәжірибе жүзінде меңгеру 2.2.4.6 графикалық ұқсас әріптерді ажырату

4) 3 - сынып:

12-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			3.1.8.1 сөйлеген кезде тыныс алу қимылдарының ырғағын

Тірі табиғат	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	бақылау (дем шығару кезінде 10 буынға дейін айту)
		1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	3.1.9.1 берілген сөздерден бір-біріне ұқсас сөздерді табу 3.1.9.2 өз бетімен ырғақты таңдай білу 3.1.9.5 жай сөздерде дыбыстың нақты орнын анықтау
Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	3.1.10.1 [н-м], [н-л], [н-ң], дыбыстарын өзбетімен сөйлеуінде ажырату 3.1.10.2 [б-п], [к-г], [қ-ғ], [т-д], [в-ф] дыбыстарын ажырату
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	3.1.11.1 дауыссыздар қатар келген буындарды екпінін ауыстырып отырып қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	3.2.4.1 сурет салу, түзу сызық, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін ретпен жазу
2 - тоқсан			
Уақыт	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	3.1.8.2 сөйлем айту негізінде ұзақ дем шығару
		1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	3.1.9.3 мәтін ішінен дыбыстық-буындық құрамы белгіленген сөзді табу 3.1.9.4 дауыссыз дыбысты мәтінде табу 3.1.9.6 сөзде дыбыстар орны мен реттілігін анықтау
Сәулет		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	3.1.10.3 [с с], [з з],[ц] айту, ажырату 3.1.10.4 [ш], [ж], [ш-ж] дыбыстарын өзіндік сөйлеуінде айту 3.1.10.5 [с-ш], [з-ж] дыбыстарын өзіндік сөйлеуінде ажырату
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	3.1.11.2 артикуляциясы ұқсас дыбыстардан құрылған буын қатарларын қайталау

	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	3.2.4.2 сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);
3-тоқсан			
Өнер	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	3.1.8.3 акустикалық-артикуляциялық ұқсастығы бар дыбыстарды айту барысында артикуляциялық мүшелерінің қимыл-қозғалысын ажырату
		1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	3.1.9.7 күрделі сөздерді буынға бөліп айтқызу, екпін түсіру 3.1.9.8 6-7 сөзден құралған сөйлемге талдау жүргізу 3.1.9.11 екі дыбысты тұйық буын мен екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (ал-ма, еш-кі, ай-на, аң-шы)
Атақты тұлғалар		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	3.1.10.6 [ш-ж], [с-з], [с'-з'], [к-г-х, к'-г'-х' қ-ғ] өз бетімен сөйлеуінде айту және саралау 3.1.10.7 [р, р'], [л, л'] ерекшеліктерін білу 3.1.10.8 [р, р'], [л, л'] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 3.1.10.9 [с-с'-з-з'-ц] өз бетімен сөйлеуінде айту және саралау
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	3.1.11.3 үшбуынды дауыссыз дыбыстары қатар келген сөздерді қайталау
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	3.2.4.3 айтылуы жазылуынан өзгеше дыбыс пен әріп бейнесін ажырату 3.2.4.4 әріптерді кинетикалық ұқсастығы бойынша ажырату

4-токсан			
Су – тіршілік көзі Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.8 Сөйлеу тілінің физиологиялық негіздерін қалыптастыру	3.1.8.3 акустикалық-артикуляциялық ұқсастығы бар дыбыстарды айту барысында артикуляциялық мүшелерінің қимыл-қозғалысын ажырату
		1.9 Фонетикалық-фонематикалық түсініктерін қалыптастыру	3.1.9.9 буындық құрамы күрделі сөздерді буынға бөлу (елестету арқылы) 3.1.9.10 күрделі сөздердің буындық құрамын анықтау 3.1.9.12 ойда жоспарлау бойынша белгіленген құрылымдағы 2-3 сөзді жинақтау 3.1.9.13 екі дыбысты үш ашық буыннан тұратын сөздер (ша-ға-ла, са-қи-на, те-ре-зе); -дауыссыздар тоғысып келген сөздер (бұлт, төрт, қант, мұрт, құрт, танк)
		1.10 Дыбыс айтуын қалыптастыру	3.1.10.10 [ц] дысының ерекшеліктерін білу 3.1.10.11 [ц] артикуляциялық қалпын білу, меңгеру 3.1.10.12 артикуляциялық кескіні бойынша дыбысқа сипаттама беру 3.1.10.13 е,Ұ, ю, я дыбыстары (әріптері) сөзде, сөйлемде, мәтінде әртүрлі позицияда тұрған жағдайда айту, оқу
		1.11 Сөйлеу тілінің жылдамдығы мен ырғақтылығын қалыптастыру	3.1.11.4 сөйлеу тілінің түрлі әуезділігін қолдану
	Оқу мен жазу	2.4 Оқу мен жазудың ерекше қателерін алдын алу және түзету	3.2.4.5 қатаң, ұяң дауыссыздарды әртүрлі жаттығуларда, тапсырмаларда орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс қолдану

67. "Тіл дамыту":

1) 0 - сынып:

13-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өліппеге дейінгі кезең			
Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	0.1.12.1 ауызекі сөйлеуінде нақты зат есімдердің атауын қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.1 көптік жалғаулардың мағынасын түсіну
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	0.1.14.1 кішігірім мәтін, ертегілер,өлеңдердің жалпы мазмұнын тыңдау және түсіну
		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	0.1.15.1 дене мүшелерін атау 0.1.15.2 жыл мегілдеріне байланысты киім мен аяқ киімдер түрлерін білу, атау 0.1.15.3 киім мен аяқ киімдер күту тәсілдерін атау 0.1.15.6 өз сыныбының нөмерін білу
Өліппе кезеңі			
Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	0.1.12.2 заттың қасиеттерін: түсін, көлемін, дәмін, пішінін білдіретін сөздерді түсіну , атап беру
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.1 көптік жалғаулардың мағынасын түсіну
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	0.1.14.2 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айтуы
		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	0.1.15.4 кейбір спорт құралдарын білу, қимыл ойындарын білу, ойнау 0.1.15.5 мектеп ауласын бағдарлау 0.1.15.18жол жүру ережесін түсіндіру

			0.1.15.26 күн тәртібі мен гигиенаның маңыздылығын түсіну
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	0.1.12.3 заттың қимылын білдіретін сөздерді түсіну , қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.2 сөйлеу кезінде жай сөйлемдерді пайдалану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	0.1.14.3 сюжетті сурет негізінде 10-15сөзден құрылған 4 сөйлемді мәтін құрастыру
Бізді қоршаған әлем		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	0.1.15.7 оқу құралдары мен жиһаздарды атау 0.1.15.8 отбасы мүшелерін атау 0.1.15.9 туыстық қатынасын түсіндіру 0.1.15.10 мемлекеттің, астананың атауын білу 0.1.15.11туған қаласы (ауылы) туралы білу 0.1.15.12 негізгі мемлеттік мейрамдарын білу
3-тоқсан			
Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	0.1.12.4 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдана білу
		1.13Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.2 сөйлеу кезінде жай сөйлемдерді пайдалану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	0.1.14.4 жақсы таныс затты (адамды, жануарды) сипаттап беру (мұғалімнің сұрақтары және сурет бойынша)
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	0.1.15.13 қала көліктерінің түрін білу 0.1.15.14 жыл мезгілдерін , олардың кезектілігін атау 0.1.15.15 3-4 ағаштар, жидектер, көкөністер мен жемістер атауын білу

			0.1.15.16 білім алушының тәртібі мен ұстанатын ережелерін орындау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	0.2.5.1 сұрақтар бойынша әңгімені мазмұндап беру
4-тоқсан			
Тағам және сусын		1.12 Сөз	0.1.12.5 жалпылама сөздерді білу 0.1.12.6 кішірейткіш сөздерді түсіну және дұрыс қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	0.1.13.2 сөйлеу кезінде жай сөйлемдерді пайдалану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	0.1.14.5 2-3 сөйлемнен құрылған (6-8 сөз) 2-3 сериялы сюжетті сурет бойынша хабарлы сөйлем құрастыру
Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	0.1.15.17 көлікте жүру ережесін білу, орындау 0.1.15.19 ыдыс аяқ атауларын, кейбір тағамдар мен сусындардың атауын білу 0.1.15.20 3-4 көкөніс пен жемістер түрлерін атау 0.1.15.21 3-4 жабайы және үй жануарлардың, құстардың, жәндіктердің, дене мүшелерінің атауларын білу, атау 0.1.15.22 үй жануарлардың пайдасын түсіну 0.1.15.23 1-2 халық жұмбақтарын білу 0.1.15.24 1-2 халық ертегілерін білу 0.1.15.25 табиғаттағы мезгілдік өзгерістерді білу, оларды сипаттау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	0.2.5.2 иллюстрация бойынша әңгімені мазмұндап беру 0.2.5.3 суретке жоспар құру

2) 1- сынып:

14-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы		1.12 Сөз	1.1.12.1 ауызекі сөйлеуінде нақты зат есімдердің атауын түсіну, қолдану. олардың бөлшектері мен материалын атау
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	1.1.13.1 үлгі бойынша көптік жалғауларды қолданып сөзді өзгерту
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	1.1.14.1 сюжеттік суретке сүйене отырып 3-4 сөздерден тұратын мәтін құру
Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	1.1.15.1 сезім мүшелерін білу. Олардың адам өміріндегі маңызы мен қызметін түсіну 1.1.15.2 киім мен аяқ киім бөлшектерін атау 1.1.15.3 киім мен аяқ киімдер күту тәсілдерін қолдану 1.1.15.5 мектептің негізгі бөлмелерін білу, мамандықтарды атау 1.1.15.6 оқу құралдары мен жиһаз бөлшектерін атау 1.1.15.12 жыл мезгілдерін , олардың кезектілігін атау 1.1.15.13 4-5 қыстайтын және ұшып кететін құстарды, жәндіктер мен жануарларды білу
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	1.2.5.3 сөйлеу тілінде 3-4 сөздерден тұратын сөйлемдер құрып айту
2-тоқсан			
		1.12 Сөз	1.1.12.2 заттардың қызметіне, қатысына, қасиеттеріне байланысты сөздерді түсіну, қолдану 1.1.12.3 нақты заттың, адамның, жануардың

Менің отбасым және достарым			қимылын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	1.1.13.2 5-6 сөзден тұратын жай сөйлемдерді құра білу
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	1.1.14.2 тыңдаған мәтінді мазмұндап айту
Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	1.1.15.19 үй жануарлары мен төлдерінің, мамандарының атауларын білу 1.1.15.7 тұратын үйінің мекен жайын білу 1.1.15.4 әр мезгілге сәйкес табиғаттағы өзгерістер туралы сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай мәлімдеу 1.1.15.8 мемлекеттік рәміздерін көрсетіп, білу 1.1.15.9 Астананың көрікті жерлері туралы баяндап беру
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	1.2.5.1 суретті жоспар бойынша шамамен 8-10 (15 сөзге дейін) сөзден құралған мәтінді баяндау
3-тоқсан			
Саяхат		1.12 Сөз	1.1.12.4 зат есім мен сын есімді байланыстыру
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	1.1.13.3 зат есімнің септік жалғауларын қолдана білу
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	1.1.14.3 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын білдіру
	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	1.1.15.4 әр мезгілге сәйкес табиғаттағы өзгерістер туралы сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай мәлімдеу 1.1.15.10 негізгі мемлекеттік мейрамдарын атау 1.1.15.13 4-5 қыстайтын және ұшып кететін құстарды, жәндіктер мен жануарларды білу

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті			1.1.15.14 қоңақта ұстанатын ережелерін орындау 1.1.15.15 2-3 халық жұмбақтары, мақал-мәтелдерін білу 1.1.15.16 жол жүру ережесін білу, орындау 1.1.15.20 қала және халықаралық көлік түрлерін атау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	1.2.5.2 берілген жоспар бойынша 10-15 сөзден тұратын мәтін құру, мәтінге ат қою
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	1.1.12.5 сөздерді семантикалық топтарына қарай жіктеу 1.1.1.6 сөздерді жағына қарай өзгертіп, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	1.1.13.4 3-5 сөзден құрылған сөйлем қолдану
Дені саудың – жаны сау		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	1.1.15.4 әр мезгілге сәйкес табиғаттағы өзгерістер туралы сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай мәлімдеу 1.1.15.6 оқу құралдары мен жиһаз бөлшектерін атау 1.1.15.17 ыдыс аяқ бөлшектердің атауын білу 1.1.15.18 пайдалы тағамдар туралы түсініктерінің болуы 1.1.15.10 негізгі мемлеттік мейрамдарын атау 1.1.15.16 жол жүру ережесін білу, орындау 1.1.15.21 күн тәртібі мен гигиенаның маңыздылығын түсіну
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	1.2.5.2 берілген жоспар бойынша 10-15 сөзден тұратын мәтін құру, мәтінге ат қою

3) 2- сынып:

15-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	2.1.12.1 сөздің ауыспалы мағынасын түсіну және қолдану 2.1.12.2 сөздің жекеше, көпше түрін түсіну, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	2.1.13.1 көптік, септік жалғауларды сөйлеу барысында дұрыс қолдану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	2.1.14.1 сюжеттік сериядан тұратын суреттер/ 3-4 суреттер/ арқылы 3-5 сөздерден тұратын мәтін құру
Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	2.1.15.1 балалардың ойындары туралы сөйлем құрастыру 2.1.15.3 спорт түрлерін білу 2.1.15.5 отбасындағы адамдардың мамандығын атау 2.1.15.8 отбасы мүшелері туралы айтып беру 2.1.15.6 демалыс күнін сипаттап айту
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	2.2.5.1 жоспар бойынша мазмұндама жаздыру /20-30/ сөзден тұратын
2-тоқсан			
Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	2.1.12.3 заттың қимылын білдіретін сөздерге сұрақ қою
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	2.1.13.2 өзбетінше етістікпен сөйлем құрау
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	2.1.14.2 мәтін мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау
	Тыңдалым және айтылым		2.1.15.7 мектеп мекен жайын атау 2.1.15.9 жанында орналасқан мекемелерді атау

Менің туған өлкем		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	2.1.15.10 мемлекеттегі ірі қалаларды, олардың ерекшеліктерін атау 2.1.15.21 негізгі мейрамдарды атау, тарихи уақиғалармен байланысын түсіну
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	2.2.5.1 жоспар бойынша мазмұндама жаздыру /20-30/ сөзден тұратын 2.2.5.2 жоспармен және лексикалық материалдарға сүйене отырып сурет бойынша шығарма жаздыру /20-30/ сөзден тұратын
3-тоқсан			
Дені саудың – жаны сау		1.12 Сөз	2.1.12.4 бір сөз әртүрлі жағдайда айтылатынын түсіну. Қолдана білу
		1.13Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	2.1.13.3 сан есім мен зат есімнің байланысуын білу, сөйлем құрау.
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	2.1.14.3 жеке эпизод арқылы немесе бір сурет арқылы мұғалім көмегімен мәтін құру
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	2.1.15.3 спорт түрлерін білу 2.1.15.13 мезгілдік табиғат құбылыстарының өзара байланысын түсіндіру 2.1.15.14 салауатты өмір сүру ережелерін түсіндіру 2.1.4.15 отбасы мерекелері туралы әңгіме құрастыру 2.1.15.16 халық салт-дәстүрлерді білу 2.1.15.17 4-5 мақал-мәтел, аңыздар, ертегілер білу 2.1.15.18 ұлттық ыдыс аяқ түрлерін білу, атау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	2.2.5.2 жоспармен және лексикалық материалдарға сүйене отырып сурет бойынша шығарма жаздыру /20-30/ сөзден тұратын

			2.2.5.3 өз тәжірибесінен көргені бойынша әңгімелеу
4-тоқсан			
Қоршаған орта		1.12 Сөз	2.1.12.5 кең тараған қарама қарсы мәндес сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу кезінде қолдану 2.1.12.6 есімдіктің жағына, шағына қатысты сөздердің мағынасын түсіну.
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	2.1.13.4 зат есімді реттілік сан есіммен үйлестіру
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	2.1.14.4 мәтінге жоспар құру, оған ат қою
Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	2.1.15.2 жидектер түрлері , пайдасы туралы білу 2.1.15.4 жәндіктер туралы алғашқы түсініктер білу 2.1.15.10 мемлекеттегі ірі қалаларды, олардың ерекшеліктерін атау 2.1.15.11 көлікке байланысты мамандар түрлерін білу 2.1.15.12 халықаралық көлік түрлерін білу, олардың жүретін орнын білу 2.1.15.13 мезгілдік табиғат құбылыстарының өзара байланысын түсіндіру 2.1.15.19 жануарлар мекендері туралы түсініктерінің болуы 2.1.15.20 ұлттық киімдер, аяқ киімдер түрлерін білу
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	2.2.5.3 өз тәжірибесінен көргені бойынша әңгімелеу

4) 3- сынып:

16-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			

Тірі табиғат		1.12 Сөз	3.1.12.1 кең тараған сининимдердің мағынасын түсіну және сөйлеу кезінде қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	3.1.13.1 көптік, септік жалғауларды сөйлеу барысында дұрыс қолдану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	3.1.14.1 сюжеттік суреттер арқылы диалог құру
Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	3.1.15.1 табиғат аймақтарының ерекшеліктерін білу 3.1.15.2 жыл мезгілдерінің белгілерін сипаттау, салыстыру 3.1.15.4 жабайы жануарларлар. Жануарлардың жыл мезгіліне байланысты тіршілігі туралы білу 3.1.15.7 еңбектің адам баласы үшін маңыздығын білу 3.1.15.8 адамның дамуына ұжымның тигізетін әсері туралы алғашқы түсініктерін қалыптастыру 3.1.15.9 достықтың маңызы туралы түсіндіру 3.1.15.17 халықтар достығы, жарастығы, бірлігі туралы түсініктері ; өзара сыйластық қарым-қатынастары туралы білу
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	3.2.5.1 жеке эпизод арқылы немесе бір сурет арқылы мұғалім көмегімен мәтін құру
2-тоқсан			
		1.12 Сөз	3.1.12.2 сын есімнің салыстырма шырайын түсіну, қолдану 3.1.12.3 үлгі бойынша сөздерді өзгерту, қимыл сөздер құрау

			3.1.13.2 өтініш білдіретін
Уақыт	Тыңдалым және айтылым	1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	

			сөздерді пайдаланып сөйлем құрастыру
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	3.1.14.2 сюжеттік суреттер арқылы немесе ойдан шығарған персонаждар арқылы диалог құру
Сәулет		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	3.1.15.10 өзінің жақсы көретін ісі туралы баяндап беру 3.1.15.11 көшпенді және тұрақты өмір сүрудің ерекшеліктерін білу 3.1.15.12 елді мекендерді ажырату, атауын білу. Мысал келтіру 3.1.15.13 ауыл мен қала байланысы туралы қол жетімді деңгейде түсіндіру 3.1.15.14 табиғаттың мезгілдік өзгерістерін түсінікті деңгейде түсіндіру 3.1.15.21 Қазақстан мерекелерінің маңыздылығы туралы түсініктерінің болуы
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	3.2.5.2 мұғалім көмегімен қысқа хат жазу
3-тоқсан			
Өнер		1.12 Сөз	3.1.12.4 зат есімнің септік жалғауларын қолдана білу, зат есім мен сын есімнің байланысы, сан есім мен зат есімнің байланысуы
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	3.1.13.3 зат есім мен сын есімнің байланысын түсіну, сөйлем құрау.
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	3.1.14.3 оқиғанын ретін сақтай отырып 30 – 45 сөзден тұратын әңгіме құрастырып, баяндау
	Тыңдалым және айтылым		3.1.15.3 табиғи құбылыстарын атау 3.1.15.5 малдардың төлдеуі туралы білу 3.1.15.6 құстар. Құстардың қысқа дайындығы. Құстардың

Атақты тұлғалар		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	оралуы. Үй құстары. Олардың тіршілігі туралы түсінігі, қысқаша әңгімелеп бере алу 3.1.15.14 табиғаттың мезгілдік өзгерістерін түсінікті деңгейде түсіндіру 3.1.15.16 тарихи тұлғалардың және географиялық атауларды білу 3.1.15.20 үй жануарлардың пайдасы туралы білу
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	3.2.5.3 көрнекі құралдар арқылы, суреттер арқылы әңгімелеу, суреттеу
4-тоқсан			
Су – тіршілік көзі		1.12 Сөз	3.1.12.5 үлгі бойынша практикалық түрде түбірлес сөздермен танысу, мағынасын түсіну (оқу-білім алушы-оқытушы) 3.1.12.6 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	3.1.13.4 құрама сөздер арқылы сөйлем құрастыру
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	3.1.14.4 мәтінді мазмұны немесе оның иллюстрация бойынша болжау
Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	3.1.15.14 табиғаттың мезгілдік өзгерістерін түсінікті деңгейде түсіндіру 3.1.15.18 жыл мезгілдерін салыстырма түрде сипаттау 3.1.15.19 су қоймаларының түрлерін білу 3.1.15.21 Қазақстан мерекелерінің маңыздылығы туралы түсініктерінің болуы 3.1.15.22 су қоймаларын қорғау ережелерін түсіндіру

		3.1.15.24 табиғатта өзін ұстау тәртіп ережелерін құру (ұжыммен) 3.1.15.25 тарихи ескерткіштердің атауын білу 3.1.15.26 Қазақстан рәміздерінің маңызын түсіну
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу 3.2.5.4 30-35 сөзден құралған білім алушының өз тәжірибесіне негізделіп хабарлы мәтін құрастыру

5) 4- сынып:
17-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оытқу мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным - Қазақстан		1.12 Сөз	4.1.12.1 зат есімнің жинақтық мағынасын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану 4.1.12.2 адамның қасиетін сипаттайтын сөздерді түсіну, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	4.1.13.1 көптік, септік жалғауларды ауызша, жазбаша тілде қолдана білу
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	4.1.14.1 ойдан шығарған персонаждар арқылы диалог құру
Адами құндылықтар	Тыңдалым және айтылым		4.1.15.1 көлік түрлерін, олардың қызметі туралы білу 4.1.15.2 пайдалы қазбалар туралы әңгіме құру 4.1.15.3 тұрған жері мен өз мемлекетінің тарихын білу 4.1.15.4 тұратын жерінің көрікті жерлерін, өндірістік орындарын білу 4.1.15.6 Ата Заң туралы түсінігі болу 4.1.15.7 адам мен бала құқығы туралы алғашқы түсініктерінің болуы
		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	

			4.1.15.15 табиғат пен адамның үйлесімділігі туралы түсінік беру 4.1.15.16 халық ертегілерін айтып беру 4.1.15.17 отбасылық құндылықтары туралы баяндап беру 4.1.15.18 "Қызыл кітапқа" енген жануарлар туралы алғашқы білімі 4.1.15.19 сирек кездесетін жануарларды атау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	4.2.5.1 сөйлеу материалын іріктеу
2-тоқсан			
Мәдени мұра		1.12 Сөз	4.1.12.3 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	4.1.13.2 бағыныңқы құрмалас сөйлем құрастыру, қолдану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	4.1.14.2 оқығанның ретін сақтай отырып баяндау
Мамандықтар әлемі	Тыңдалым және айтылым	1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	4.1.15.5 халық мейрамдары туралы алғашқы түсініктерінің болуы 4.1.15.8 кейбір алыс-жақын шетел мемлекеттер туралы білім беру. Сөйлеу мүмкіндіктеріне қарай қысқаша сипаттап беру 4.1.15.9 мамандықтарды атау, топтастыру 4.1.15.10 негізгі өндірістік қалаларды атау 4.1.15.11 ғылым мен өнеркәсіп арасындағы байланысын білу
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	4.2.5.2 жай жоспар негізінде күрделі жоспар құру
3-тоқсан			
		1.12 Сөз	4.1.12.4 айтылуы әртүрлі мағынасы бір сөздерді және қарама қарсы сөздерді табу, қолдана білу

Табиғи құбылыстар	Тыңдалым және айтылым	1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	4.1.13.3 өз ойын жеткізуде бағыныңқы құрмалас сөйлемдерді қолдану
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	4.1.14.3 берілген тақырып бойынша өз бетінше әңгімелеу, баяндау
Қоршаған ортаны қорғау		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	4.1.15.13 табиғаттың мезгілдік өзгерістері арасындағы байланысын түсіну 4.1.15.18 "Қызыл кітапқа" енген жануарлар туралы алғашқы білімі 4.1.15.19 сирек кездесетін жануарларды атау 4.1.15.20 Қазақстандағы қорықтарды атау
	Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	4.2.5.3 сюжеттік серияны реті бойынша тізу және баяндау
4-тоқсан			
Ғарышқа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.12 Сөз	4.1.12.5 түбірлес сөздерді табу, сөздің түбірін анықтау 4.1.12.6 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
		1.13 Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымы	4.1.13.4 көмекші есімдер қолдана отырып, сөйлес құрастыру
		1.14 Байланыстырып сөйлеу	4.1.14.4 мәтіннің берілген басы, аяғына байланысты мәтін құру ретімен /50-60 сөзден тұратын
Болашаққа саяхат		1.15 Коммуникативті дағдыларын тәжірибеде қолдану	4.1.15.12 ауа райының адамзаттың дамуына тигізетін әсерін түсіндіру 4.1.15.13 табиғаттың мезгілдік өзгерістері арасындағы байланысын түсіну 4.1.15.21 Күн жүйесінің құрылымын түсіну 4.1.15.22 ұшу аппараттарын қолжетімді деңгейде сипаттап айту 4.1.15.23 ғарышты бағындыру тарихын білу 4.1.15.25 кейбір кәсіптік мерекелердің атауын білу

		4.1.15.24 өзінің болашақ мамандығын елестету
Оқу мен жазу	2.5 Жазбаша сөйлеуін рәсімдеу	4.2.5.4 45-60 сөзден құралған хабарлы әңгіме құрастыру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 282-қосымша

Сөйлеу тілінің күрделі бұзылыстары бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Тіл дамуының кемістіктерін түзеу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 282-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. "Коррекция недостатков развития речи" – является предметом коррекционного цикла, нацеленным на овладение обучающихся с тяжелыми нарушениями речи различными способами и средствами речевой деятельности. К этому относится: правильное использование языковых средств в процессе общения и учебной деятельности, закрепление речевых навыков в спонтанной речи, понимание того, что правильная речь является показателем общей культуры и помогает правильно ориентироваться в мире, учебной и деятельности, в бытовых ситуациях, применяя различные источники информации и современные информационные технологии.

3. Программа "Коррекция недостатков развития речи" создана с учетом государственного стандарта, в соответствии с новым учебным планом, что позволит обеспечить дальнейшее образование обучающихся с тяжелыми нарушениями речи, будет способствовать их эффективной социальной адаптации.

4. Вместе с тем программа существенно отражает специфику обучения, обусловленную особенностями речевого и психического развития, связанными с

наличием тяжелой речевой патологии, отрицательным влиянием нарушений речи на формирование познавательной деятельности. При разработке содержания программы, прежде всего, учитывается тесная взаимосвязь формирования речи и мышления.

5. Работа над целенаправленным развитием речевых навыков проводится в интеграции с развитием познавательных и психологических процессов обучающихся с тяжелыми нарушениями речи. Программа предусматривает максимальное включение речи на всех этапах формирования умственных действий и учебной деятельности обучающегося с тяжелыми нарушениями речи, как на фазе ориентировки, так и на фазе реализации и контроля.

6. В программе совмещаются классические традиции учебно-нормативного документа с отображениями новаторских преподавательских подходов в современной школе. Подходы к обучению представлены главными ориентирами в современной системе образования: в структуре учебной программы отражены деятельностный, личностно-ориентированный, коммуникативный подходы, которые использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов учебного процесса.

7. Ведущие подходы образования в программе тесно связаны с принципами коррекционного обучения и отражает современные подходы к коррекции нарушений речи с позиций принципа природосообразности коррекционно-образовательного процесса.

8. Содержание программы предусматривает использование логопедами и учителями школы для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи интерактивных методов обучения, элементов инновационных педагогических технологий и наиболее передовых логопедических техник.

9. В программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения. Программа обеспечивает реализацию принципа единства обучения, коррекции и воспитания, формирует базу для освоения предметных знаний обучающимися с особыми образовательными потребностями.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекция недостатков развития речи"

10. Важность коррекционно-учебного предмета:

1) структуре дефекта обучающихся с общим недоразвитием речи обнаруживается сложный симптомокомплекс языковых и неязыковых расстройств. Нарушения речевого развития носят системный характер и затрагивают все компоненты языка (речи):

- фонетико-фонематическую сторону;
- лексику;
- грамматический строй;
- семантику речи.

11. Комплекс нарушений речевого и когнитивного развития препятствует становлению у обучающихся с тяжелыми нарушениями речи полноценных коммуникативных связей с окружающими.

12. Расстройства в речевой, эмоционально-волевой, личностной сферах приводит к нарушениям поведения и социальной дезадаптации.

13. Указанные нарушения в развитии спонтанно не преодолеваются. Они требуют от педагогов школы специально организованной коррекционной работы. В связи с этим в учебный план начальной школы для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи (далее - ТНР) введен специальный интегрированный предмет "Коррекция недостатков развития речи".

14. Целью курса "Коррекции недостатков развития речи" является формирование и систематическое совершенствование полноценных языковых средств общения у обучающихся с нарушениями речи.

15. Задачи коррекционного курса:

- 1) развитие полноценного фонематического восприятия, анализа и синтеза;
- 2) овладение правильным произношением звуков речи и коррекция произношения дефектных звуков;
- 3) формирование, развитие и обогащение лексико-грамматического строя речи;
- 4) формирование четкой плавной и ритмичной речи на основе усвоения слов звуко-слоговой структуры разной сложности;
- 5) развитие различных видов устной речи (разговорно-диалогической, описательно-повествовательной) на основе обогащения знаний об окружающей действительности, развития познавательной деятельности, предметно-практического, наглядно-образного и словесно-логического мышления;
- 6) формирование внимания и интереса к звучащей речи, стремления к получению новых знаний о языке, приемов умственных действий;
- 7) предупреждение возникновения и коррекция специфических ошибок чтения и письма.

16. Предмет "Коррекция недостатков развития речи" способствует:

- 1) целенаправленному овладению навыками речевого общения;
- 2) усвоению знаний, умений и навыков, предусмотренных обязательным минимумом содержания основного образования;
- 3) формированию целостного представления о мире;
- 4) самостоятельному приобретению и пополнению знаний на доступном для речевых и когнитивных возможностей обучающихся с тяжелой речевой патологией уровне;
- 5) воспитанию ответственного отношения к себе, своему здоровью, своему будущему;
- 6) формированию гуманности и толерантности по отношению к другим людям.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

17. Ценностно-ориентированный подход в обучении - это способ организации и выполнения учебной деятельности, получения и использования ее результатов с позиций определенных ценностей. Идея ценностного подхода связана с гуманистической парадигмой образования, для которой характерны принципы равенства, диалогизма, сосуществования, свободы, соразвития, единства, принятия. Таким образом, главной ценностью образования в рамках гуманистической парадигмы является человек, личность. Образовательный процесс понимается как создание условий для саморазвития конкретной личности. Идейной основой ценностей среднего образования являются ценности национальной идеи "Мәңгілік ел". Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

18. Личностно-ориентированный подход подразумевает гармоничное формирование и всестороннее развитие личности обучающегося в учебном процессе, полное раскрытие его творческих способностей с учетом его индивидуальных особенностей, уровня речевого и познавательного развития.

19. Деятельностный подход в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями основан на понятии "ведущая деятельность". В процессе обучения обучающихся с тяжелыми речевыми нарушениями используется предметно-практическая деятельность, которая создает условия для мотивированного речевого общения.

20. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями обусловлен наличием вариативных типологических особенностей в рамках одной категории нарушений. Типологические особенности будут отличаться между собой по учебно-познавательным возможностям, степени познавательной активности, особенностям поведения. Исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам микрогрупп педагог дифференцирует для каждой из них содержание и организацию учебно-коррекционной работы, ее темп, объем, сложность, методы и приемы работы, формы и способы контроля и мотивации учения. Реализация индивидуального и дифференцированного подхода к обучению учащегося с тяжелыми нарушениями речи строится с учетом структуры речевого нарушения, речевых и коммуникативных возможностей, индивидуального темпа обучения и продвижения в образовательном пространстве.

21. Принцип коммуникативной направленности предполагает, что главным в обучении является формирование навыков практического использования различных языковых категорий в речи. В результате их отработки обучающиеся получают возможность более свободно пользоваться речью в коммуникативных целях.

Реализация принципа коммуникативной направленности предполагает насыщенность процесса обучения речевыми упражнениями. К таковым относятся: ответы на вопросы; чтение диалогов с соответствующей интонацией, составление диалогов по образцу, на основе заданной ситуации; пересказ; обмен мнениями по поводу выполняемой работы; обсуждение; ролевые игры.

22. Принцип поэтапного формирования умственных действий и "пошаговое" их закрепление в устной, письменной и внутренней речи. При этом каждая из операций сложной деятельности выносится во внешний план, отрабатывается изолированно и доводится до автоматизма.

23. Принцип педагогического оптимизма связан с высоким уровнем научного и практического знания о потенциальных возможностях лиц с особыми образовательными потребностями; современными педагогическими возможностями абилитации и реабилитации обучающихся и взрослых с отклонениями в развитии; правом каждого человека, независимо от его особенностей и организационных возможностей жизнедеятельности, быть включенным в образовательный процесс.

24. Обучение на основе сквозных тем реализует необходимость концентрического подхода к изучению и повторению материала.

25. Игровое обучение служит платформой для закрепления материала. Игра рационально дополняет другие формы обучения, позволяя более эффективно достигать поставленной цели, повышает интерес к учебным занятиям, стимулирует рост познавательной активности. Игра представляет собой "цепочку" проблемных ситуаций познавательного, практического, коммуникативного характера, является психологическим эквивалентом творческой деятельности и формирует индивидуальный опыт такой деятельности. Возможно применение следующих видов игр: игры-упражнения, игры-путешествия, сюжетная (ролевая) игра, игра-соревнование, интеллектуальная игра. Широко применяются музыкальные средства (развитие ритмико-мелодической стороны речи, развитие слуховой памяти и слухового восприятия), изобразительные средства, выражение чувств и эмоций.

26. Использование информационно-коммуникационных технологий (далее - ИКТ) заключается в использовании ИКТ в качестве компенсаторных средств, с опорой на зрительный анализатор и на двигательную активность обучающихся. Подразумевается создание объектов и наблюдение за ними, дополнительных зрительных опор. Использование ИКТ позволяет разнообразить приемы тренировочных упражнений, использовать его в качестве источника дополнительной информации (с учетом возможностей обучающихся).

27. Средствами реализации данных подходов являются основные логопедические технологии и логопедические практики, направленные на своевременную диагностику и максимально возможную коррекцию речевых нарушений: технологии логопедического обследования, коррекции звукопроизношения, формирования

речевого дыхания, коррекции голоса, развития интонационной и темпо-ритмической стороны речи при различных нарушениях речи, развития лексико-грамматической стороны и коммуникативной функции речи. Приемы работы предполагают использование элементы новейших технологий: наглядного моделирования, различных мнемотехник, кластера, синквейна, элементов проектного обучения, метода ассоциативных связей, фокального сравнения объектов.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

28. Оценивание ожидаемых результатов курса "Коррекция недостатков развития речи" осуществляется с применением критериального оценивания.

29. Результаты критериального оценивания используются для дальнейшего эффективного планирования и организации учебно-коррекционного процесса.

30. Критериальное оценивание включает:

1) комплексный подход к оценке результатов коррекции речи;

2) использование планируемых результатов коррекции недостатков речевого развития в освоении обучающихся с тяжелыми нарушениями речи основного образовательного курса, проявляющегося в способности к выполнению учебно-практических и учебно-познавательных задач;

3) оценку динамики образовательных достижений обучающихся;

4) уровневый подход к разработке планируемых результатов, инструментария и представлению их (с учетом речевых и когнитивных возможностей обучающихся).

31. По каждому разделу курса делаются описательные выводы о достижении ожидаемых результатов. Балльная оценка в коррекционном предмете не используется.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекция недостатков развития речи"

32. Предмет "Коррекция недостатков развития речи" объединяет три относительно самостоятельных в расписании и учебной документации курса под наименованиями "Индивидуальные логопедические занятия", "Произношение", "Развитие речи".

33. Программа по разделу "Индивидуальные логопедические занятия" реализуется в форме индивидуальных и индивидуально-подгрупповых логопедических занятий.

34. Программа по разделам "Произношение" и "Развитие речи" реализуется в форме фронтальных логопедических занятий.

35. Учитывая системное недоразвитие речи обучающихся, на каждом занятии по коррекции нарушений речи ставятся комплексные задачи, направленные на коррекцию и развитие всех компонентов речи.

36. С целью соблюдения единообразия требований и педагогического стиля в речевой работе с обучающимися с ТНР и для лучшего обеспечения контроля над речью

фронтальные и индивидуальные логопедические занятия проводит учитель-логопед, ведущий основные общеобразовательные предметы.

37. Распределение учебной нагрузки:

- 1) в 0 классе – 18 часов в неделю, 594 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе – 18 часов в неделю, 594 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе – 6 часов в неделю, 544 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе – 14 часов в неделю, 476 часов в учебном году;
- 5) в 4 классе – 12 часов в неделю, 408 часов в учебном году.

38. На коррекцию недостатков развития речи на одного обучающегося отводится 1,5 часа учебного времени в неделю. Распределение учебной нагрузки по разделам:

таблица 1

Класс	Раздел 1 Индивидуальные логопедические занятия"	Раздел 2 "Произношение"	Раздел 3 "Развитие речи"
0	13	2	3
1	16	-*	2
2	11	2	3
3	11	1	2
4	9	-	3

39. Система ожидаемых результатов коррекции речи по разделу "Произношение" реализуется на уроках грамоты в разделе "Слушание и говорение". В третьей четверти для обучающихся подготовительных и первых классов предусмотрены дополнительные каникулы.

40. Кабинет для организации коррекционно-развивающего процесса при фронтальной форме работы необходимо укомплектовать соответствующим школьным и специальным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм. Для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры, элементы арт-терапии) предусмотрена легко передвигаемая мебель. В классе следует иметь компактные речевые тренажеры.

41. В кабинете учителя-логопеда предусматривается зона по коррекции произношения, зона коррекционно-развивающей работы оснащается в соответствии с направлениями коррекционной работы специалиста. В кабинете предполагается наличие специального оборудования (речевых тренажеров).

42. Содержание коррекционного предмета изложено в виде ожидаемых результатов, представленных в системе целей обучения. Система целей обучения расположена в таблицах по всем разделам: "Индивидуальные логопедические занятия" - первый раздел, "Произношение" - второй раздел, "Развитие речи" - третий раздел. Основные направления коррекционной логопедической работы разделены по подразделам в следующем порядке:

таблица 2

Вид речевой деятельности	Навыки
1. Слушание и говорение	Индивидуальные логопедические занятия
	1.1 Тонкая моторика
	1.2 Дыхание и голос
	1.3 Артикуляционный аппарат и мимическая мускулатура лица
	1.4 Фонематические представления. Восприятие и анализ речевых звуков
	1.5 Звукопроизношение
	1.6 Звуко-слоговая структура слова
	1.7 Семантические представления и грамматические умения
	Произношение
	1.8 Формирование физиологической основы речи
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи
	Развитие речи
	1.12 Слово
	1.13 Грамматический строй речи
	1.14 Связная речь
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений
2. Чтение и письмо	Индивидуальные логопедические занятия
	2.1 Формирование навыка чтения
	2.2 Развитие навыка письма
	2.3 Предупреждение и коррекция специфических ошибок аграмматизма
	Произношение
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма
	Развитие речи
	2.5 Письменное оформление высказывания

43. Основная цель раздела "Индивидуальные логопедические занятия" состоит в выборе и в применении комплекса подготовительных тренингов по формированию физиологической базы речи, артикуляционных упражнений, направленных на устранение специфических нарушений звуковой стороны речи, характерных для речевого заключения по клинко-педагогической классификации.

44. На индивидуальных логопедических занятиях обучающийся 0-2 класса овладеет правильной артикуляцией каждого изучаемого звука и автоматизирует его. Последовательность работы над нарушенными звуками определяется

последовательностью появления звуков речи в онтогенезе, их артикуляторной сложностью, а также характером нарушения звукопроизношения у каждого отдельного обучающегося и объемом нарушенных звуков. Таким образом, обучающийся подготавливается к усвоению содержания подгрупповых и фронтальных занятий.

45. Основной задачей индивидуальных логопедических занятий, начиная с 3-4 класса, является преодоление речевых трудностей, препятствующих успешному усвоению учебного материала.

46. Раздел "Произношение" реализует последовательную поэтапную коррекцию фонетических дефектов и формирование звуко-слоговой структуры слова, предварительно отработанных на индивидуальных логопедических занятиях. Раздел включает автоматизацию звуков в речи, дифференциацию фонетически близких звуков, дальнейшее развитие речевой моторики, слогового и фонематического анализа и синтеза.

47. В процессе автоматизации звуков речи одновременно ставится задача коррекции звукослоговой структуры слова, нормализации просодических компонентов речи. Первоначально автоматизация звуков проводится на простой звукослоговой структуре, а новая звуко-слоговая структура закрепляется на артикуляторно простых звуках, произношение которых не было нарушено у обучающихся.

48. Проводится работа по дифференциации фонетических сходных звуков на все более усложняющемся речевом материале. Фонематический анализ способствует успешной автоматизации и дифференциации звуков, предупреждает нарушения чтения и письма.

49. Тематика и последовательность формирования правильного произношения и развития фонематического анализа связана с программой по обучению грамоте, но имеет опережающий характер. К моменту усвоения той или иной буквы, по мере возможности, обучающиеся научатся произносить соответствующий звук и уметь выделять его из речи.

50. В структуре урока "Произношение" выделены 4 основных последовательных этапа:

1) 1 этап: артикуляционная гимнастика. Все статические и динамические упражнения выполняются под счет или заданный ритм;

2) 2 этап: уточнение акустико-артикуляционных характеристик звука;

3) 3 этап: формирование навыков звукового анализа и синтеза. На этом этапе проводятся упражнения направленные:

на развитие фонематического слуха;

на формирование фонематического восприятия;

на формирование навыков звукового анализа и синтеза;

на формирование навыков языкового анализа и синтеза;

4) 4 этап состоит из упражнений в правильном произношении отдельных слов, которые сочетаются, как с развитием внимания, памяти, фонематического восприятия, анализа звукового состава слова, так и с развитием словаря и усвоением тех или иных грамматических форм слов.

51. Раздел "Развитие речи" реализует:

- 1) практическую речевую подготовку и способность наблюдать, анализировать и обобщать различные процессы языковой деятельности;
- 2) ведет работу по развитию разговорной и монологической связной речи на основе обогащения и уточнения словарного запаса;
- 3) практического овладения основными закономерностями грамматического строя языка.

52. Основным типом урока является комбинированный урок, с присутствием всех видов работ. Программа выдвигает основные требования к комбинированным урокам развития речи:

- 1) развитие всех сторон речи на каждом уроке, включая и новую лексику, и создание условий для ее активизации в ходе тренировочных упражнений, направленных на формирование грамматического строя речи;
- 2) составление индивидуального или коллективного связного высказывания с использованием словаря и грамматических конструкций;
- 3) решение образовательно-познавательных задач и развитие неречевых психологических функций.

53. Работа над всеми речевыми структурами ведется преимущественно параллельно, однако при необходимости учитель посвящает отдельные уроки работе над словом, над предложением или над связной речью.

54. Программа нацелена на ознакомление обучающихся с обобщающими понятиями, предметами и явлениями окружающей среды, изучение особенностей Республики Казахстан. Объем вводимой на каждом уроке активной лексики от 2-3 до 4-6 слов, в зависимости от индивидуальных возможностей обучающихся.

55. Выбор тематики бесед обусловлен содержанием сквозных тем, кроме тех тем, которые тесно связаны непосредственно с наблюдениями за изменениями в природе или календарными датами.

56. Модели грамматических конструкций усложняются из года в год. Начиная с подготовительного класса, в речь обучающихся вводятся побудительные предложения, предполагающие умение вслушиваться в обращенную речь, выполнять просьбы и действия. Одновременно обучающиеся учатся составлять грамматическую основу предложения. При дальнейшей работе обучающиеся учатся распространять предложения путем добавления второстепенных членов, использованию модели сложного предложения.

57. При работе над связной речью обучающихся отрабатываются навыки точного выражения мысли, умение устанавливать причинно-следственные связи, последовательность действий и событий. Система работы по формированию связной речи строится с учетом различной степени самостоятельности обучающихся при планировании текста.

58. Учитывая степень трудности текстов различной структуры рекомендуется следующая последовательность работы:

- 1) развитие умения составлять текст-повествование;
- 2) формирование умения составлять текст-описание;
- 3) работа над текстом-рассуждением.

59. Основным методом в работе над письменной речью является сочинение и изложение.

60. В программе каждого раздела цели обучения обозначены кодовыми знаками. В кодовых знаках первая цифра указывает на класс, вторая и третья на раздел и подраздел, четвертая указывает порядковый номер целей обучения. Например, в кодовом знаке 1.1.2.3 "1" - класс; "1.2" - подраздел, "3" - порядковый номер цели обучения.

61. Виды речевой деятельности "слушание и говорение":

- 1) "Индивидуальные логопедические занятия":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Тонкая моторика	0.1.1.1 выполнять пальчиковую гимнастику по показу	1.1.1.1 выполнять пальчиковую гимнастику	2.1.1.1 выполнять массаж рук по показу	3.1.1.1 выполнять самомассаж пальцев и кистей рук	4.1.1.1 выполнять самомассаж пальцев и кистей рук
	0.1.1.2 выполнять пальчиковую гимнастику по показу	1.1.1.2 воспроизводить массаж рук	2.1.1.2 владеть пальчиковой гимнастикой	3.1.1.2 владеть пальчиковой гимнастикой	4.1.1.2 выполнять самомассаж пальцев и кистей рук
	0.1.2.1 демонстрировать направленную воздушную струю	1.1.2.1 осуществлять длительный речевой выдох	2.1.2.1 демонстрировать навыки нижне-диафрагмального дыхания, дифференцированного дыхания	3.1.2.1 демонстрировать навыки нижне-диафрагмального дыхания, дифференцированного дыхания	4.1.2.3 демонстрировать навык речи на выдохе
		1.1.2.2 устранять назальный оттенок голоса в	2.1.2.2 осуществлять	3.1.2.2 осуществлять силу и	4.1.2. 2 уметь применять упражнения по

1.2 Дыхание и голос	0.1.2.2 регулировать силу выдоха	связи со спецификой дефекта	длительность звучания голоса	длительность звучания голоса	устранению назального оттенка речи
	0.1.2.3 демонстрировать силу голоса	1.1.2.3 активизировать мышцы небной занавески	2.1.2.3 воспроизводить силу и длительность звучания голоса	3.1.2.3 уметь применять упражнения по устранению назального оттенка речи	4.1.2.3 производить голосовые модуляции верно
	0.1.2.4 активизировать мышцы небной занавески	1.1.2.4 активизировать мышцы небной занавески	2.1.2.4 осуществлять интонационную выразительность речи	3.1.2.4 осуществлять интонационную выразительность речи	4.1.2.4 воспроизводить правильную интонацию
1.3 Артикуляционный аппарат и мимическая мускулатура лица	0.1.3.1 развить моторику артикуляционного аппарата для различной группы мышц	1.1.3.1 знать основной уклад органов артикуляции	2.1.3.1 воспроизводить нужный уклад органов артикуляции	3.1.3.1 осознавать нужный уклад органов артикуляции для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи	4.1.3.1 осознавать нужный уклад органов артикуляции для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи
	0.1.3.2 развивать точность и дифференцированность произвольных движений	1.1.3.2 воспроизводить нужный уклад органов артикуляции	2.1.3.2 развивать точность и дифференцированность произвольных движений	3.1.3.2 воспроизводить нужный уклад органов артикуляции для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи	4.1.3.2 воспроизводить нужный уклад органов артикуляции для обучающихся с тяжелыми нарушениями речи
	0.1.3.3 демонстрировать основные движения мимики	1.1.3.3 развивать точность и дифференцированность произвольных движений	2.1.3.3 демонстрировать основные движения мимики	3.1.3.3 демонстрировать основные движения мимики	4.1.3.3 демонстрировать основные движения мимики
	0.1.3.4 знать положение органов артикуляции при постановке звуков	1.1.3.4 знать основные массажные движения	2.1.3.4 знать основные массажные движения: растирание, разминание, разглаживание	3.1.3.4 знать основные массажные движения, воспроизводить их самостоятельно	4.1.3.4 знать основные массажные движения, воспроизводить их самостоятельно
	0.1.4.1 различать гласные звуки и их сочетания, находить на профиле заданный звук	1.1.4.1 различать согласные и гласные звуки	2.1.4.1 различать согласные и гласные	3.1.4.1 определять количество звуков и букв в словах	4.1.4.1 выполнять фонетический разбор слов

1 . 4 Фонематические представления. Восприятие и анализ речевых звуков	0.1.4.2 различать согласные звуки , находить на профиле заданный звук	1.1.4.2 дифференцировать фонемы твердые – мягкие с опорой на различные анализаторы речеслуховой, речедвигательный	2.1.4.2 различать безударные и ударные гласные	3.2.4.2 дифференцировать смешиваемые звуки	4.2.3.2 уточнять артикуляцию звуков, смешиваемых в письме
	0.1.4.3 последовательно называть гласные в ряду из 2-3 гласных	1.1.4.3 дифференцировать фонемы звонкие - глухие с опорой на различные анализаторы речеслуховой, речедвигательный, зрительный	2.1.4.3 различать звонкие - глухие согласные	3.1.4.3 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения	4.1.4.3 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения
	0.1.4.4 различать гласные и согласные звуки	1.1.4.4 проводить фонематический анализ и синтез, предварительный, с опорой на звуковую схему слова	2.1.4.4 различать мягкие - твердые согласные	3.1.4.4 дифференцировать фонемы, имеющие акустические сходства	4.1.4.4 дифференцировать фонемы, имеющие акустические сходства
	0.1.4.5 выделять начальный гласный из слов (О- ля, А-ня)	1.1.4.5 проводить фонематический анализ и синтез слуховой, без опоры, с утрированным произнесением	2.1.4.5 выполнять звуковой (фонетический анализ)	3.1.4.5 фонетический разбор слов с йотированными звуками	4.1.4.5 фонетический разбор слов с йотированными звуками
1 . 5 Звукопроизношение	0.1.5.1 четко и правильно произносить сохраненные звуки	1.1.5.1 закреплять произношение поставленных звуков в словах, слогах, предложениях с учетом речевых возможностей обучающихся	2.1.5.1 правильно произносить и дифференцировать все поставленные звуки (на всех этапах), кроме обучающихся со сложной структурой дефекта	3.1.5.1 закреплять и дорабатывать навыки правильного произношения	4.1.5.1 правильно произносить все звуки (кроме обучающихся с тяжелыми нарушениями речи)
	0.1.5.2 четко и правильно произносить вновь поставленные	1.1.5.2 правильно			

	з в у к и изолированно, в словах, словах, предложениях, к р о м е обучающихся с выраженным нарушением речевого аппарата	произносить все звуки в словах несложной слоговой структуры, определять место звука в слове	2.1.5.2 активизировать употребления в речи слов, состоящих из правильно произносимых звуков	3.1.5.2 совершенствовать произносительн ую сторону речи (чистоговорки, скороговорки)	4.1.5.2 отличать верное звучание от дефектного
1 . 6 Звуко-слоговая структура слова	0.1.6.1 анализировать прямые слоги	1.1.6.1 произносить слова с оппозиционными звуками: па-ба, ва-фа	2.1.6.1 строить звуковые схемы слогов и слов	3.1.6.1 делать фонетический разбор слов	4.1.6.1 произносить слова со сложной структурой (не более 5 слогов д л я обучающихся со "сложной структурой дефекта")
	0.1.6.2 преодолевать затруднения в анализе и синтезе звукового состава слова	1.1.6.2 выделять ударный слог в двух-трех сложных словах	2.1.6.2 проводить звуковой анализ и синтез слов	3.2.6.2 дифференцирова ть смешиваемые звуки	4.2.6.2 уточнять артикуляцию звуков, смешиваемых в письме
	0.1.6.3 воспринимать и воспроизводить слоговые ряды с различным ударением: па-па-па, па-па-па, па-па-па	1.1.6.3 произносить различные сочетания звуков и слогов прямых, обратных, закрытых, со стечением	2.1.6.3 произносить слова 7-14 класса по классификации Марковой А.К.	3.2.6.3 произносить слова со сложной структурой (не более 5 слогов д л я обучающихся со "сложной структурой дефекта")	4.2.6.3 усвоить сложные дифференциров ки в составе новых слов
	0.1.6.4 произносить слова 1-2-3 класса по классификации А.К. Марковой	1.1.6.4 произносить двусложных слова 5-6 класса классификации по Марковой А.К.	2.1.6.4 делить слова на слоги, выделять ударный слог, соотносить количество звуков и букв, производить фонетический разбор	3.1.6.4 делить слова на слоги, выделять ударный слог, соотносить количество звуков и букв, производить фонетический разбор	4.2.6.4 усвоить сложные дифференциров ки в составе терминов
	0.1.7.1 формулировать ответ на вопрос, используя	1.1.7.1 понимать различные ф о р м ы обращенной	2.1.7.1 составлять рассказ по	3.1.7.1 уметь сконцентрирова	4.1.7.1 начинать беседу,

1.7
Семантические
представления и
грамматические
умения

односложные, простые предложения	речи: просьбы, поручения, инструкции	наглядным и словесным опорам	ть слуховое внимание на речи говорящего	используя речевые формы этикета
0.1.7.2 составлять предложения из двух слов, выделяя главное	1.1.7.2 уметь задавать вопросы	2.1.7.2 определять тему и общее содержание	3.1.7.2 демонстрировать заинтересованно сть невербальными и вербальными реакциями	4.1.7.2 составлять рассказ из личного опыта
0.1.7.3 устанавливать по вопросам связь между словами в предложении	1.1.7.3 использовать повествовательные, побудительные, вопросительные предложения	2.1.7.3 знать и применять основные формы приветствия, уметь применять с учетом ситуации	3.1.7.3 знать и уметь верно применять основные формы слов-извинений, благодарности	4.1.7.3 использовать этикетные формулы просьбы, обещания, согласия, извинения
0.1.7.4 определять о ком или о чем говорится в тексте	1.1.7.4 отвечать кратко и полным предложением на вопрос	2.1.7.4 уметь составлять реплику-реакцию с использованием простого распространенного предложения	3.1.7.4 составлять рассказ из 2-3 предложений с описанием и рассуждением (описание животных, предметов, отдельных лиц)	4.1.7.4 определять основную мысль текста, устанавливать смысл частей текста
0.1.7.5 правильно употреблять слова, обозначающие предметы, действия, признаки и качества	1.1.7.5 уметь вычленять слова из предложения	2.1.7.5 применять личный опыт в оценке поступков и событий	3.1.7.5 составлять рассказ по серии сюжетных картин, по одной картине	4.1.7.5 выделять главное в тексте и озаглавливать его
0.1.7.6 соотносить употребляемые слова с обозначаемыми предметами и явлениями	1.1.7.6 определять короткое и длинное предложение	2.1.7.6 делить текст на смысловые части	3.1.7.6 составлять рассказ на заданную тему по готовому плану	4.1.7.6 определять основную мысль текста, устанавливать смысл частей текста
0.1.7.7 выражать названия одного предмета и группы однородных предметов	1.1.7.7 уметь пересказать содержание картины	2.1.7.7 правильно и к месту использовать новый словарь	3.1.7.7 активизировать усвоенные слова конкретного и абстрактного значения	4.1.7.7 определять смысловую структуру каждой части

0.1.7.8 практически распределять названия предметов по родовым признакам	1.1.7.8 уметь описать отдельные предметы с помощью	2.1.7.8 составлять рассказ по серии сюжетных картинок	3.1.7.8 понимать значение антонимов, синонимов	4.1.7.8 самостоятельно формулировать и задавать вопросы для продолжения общения-диалога
0.1.7.9 уметь описать отдельные предметы с помощью	1.1.7.9 правильно употреблять лексику по изучаемой тематике	2.1.1.7.9 составлять рассказ по опорным словам	3.1.7.9 употреблять в речи простые распространенные предложения	4.1.7.9 самостоятельно развернуть беседу о собственной жизни и на свободную тему с использованием прямой и косвенной речи
0.1.7.10 определять короткое и длинное предложение	1.1.7.10 составлять рассказ по серии сюжетных картинок с помощью	2.1.7.10 составлять рассказ по заданной теме	3.1.7.10 активизировать усвоенные слова конкретного и абстрактного значения	4.1.7.10 активизировать усвоенные слова конкретного и абстрактного значения

Примечание. Приемы коррекции определяются и детализируются в зависимости от состояния строения и функции артикуляционного аппарата; точная координация движений при произнесении, с учетом индивидуальных возможностей обучающихся;

2) "Произношение":

таблица 4

Подразделы	Цели обучения			
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс
	0.1.8.1 выполнять дыхательные упражнения на материале статических упражнений	1.1.8.1 производить фонационный выдох на материале динамических упражнений;	2.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (5-8 слов);	3.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (произнесение на одном выдохе до 10 слов)
	0.1.8.2 различать речевой вдох и выдох	1.1.8.2 выполнять длительный выдох на слогах и словах	2.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале словосочетания и предложения	3.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале предложения
		1.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении	2.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении	3.1.8.3 дифференцировать тонкие движения органов артикуляционного

1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.3 выполнять длительный выдох на отдельных звуках, слогах	оппозиционных звуков	сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков	аппарата при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков
	0.1.8.4 выполнять основные артикуляционные движения без напряжения и вялости	1.1.8.4 координировать ритм и объем движений языка, губ	2.1.8.4 плавно переключаться от одного движения к другому	
	0.1.8.5 выполнять движения нижней челюсти, губ, языка, мягкого нѢба			
	0.1.9.1 воспринимать и различать неречевые звуки	1.1.9.1 воспринимать и различать неречевые и речевые звуки	2.1.9.1 определять слова наиболее похожие на предъявленное из ряда 3-4 слов	3.1.9.1 с помощью учителя выбирать рифмы из ряда слов, кроме обучающихся со сложной структурой дефекта
	0.1.9.2 воспринимать и различать неречевые и речевые звуки	1.1.9.2 выделять артикулируемые согласные на фоне слов и словосочетаний	2.1.9.2 выделять слова определенной звукослоговой структуры из предложений	3.1.9.2 уметь самостоятельно подобрать рифму
	0.1.9.3 выделять гласные звуки в ряду других звуков, из слова	1.1.9.3 определять точную позицию заданного звука в простых словах	2.1.9.3 выделять артикулируемые согласные на фоне предложений	3.1.9.3 выделять слова определенной звукослоговой структуры из текста
	0.1.9.4 выделять артикулируемые согласные на фоне звуков, слогов и слов	1.1.9.4 выделять соседние звуки в слове	2.1.9.4 определять точную позицию заданного звука в простых словах	3.1.9.4 выделять артикулируемые согласные в текстах
	0.1.9.5 определять первый и последний звук в простых словах	1.1.9.5 определять ударный слог и звук в речевом плане	2.1.9.5 определять последовательность и количество звуков в одно- и двухсложных словах со стечением согласных	3.1.9.5 определять точную позицию заданного звука в простых словах
	0.1.9.6 определять место звука (начало, середина, конец слова)	1.1.9.6 анализировать состав предложений из 4-5 слов с предлогами	2.1.9.6 наблюдать подвижность ударения в разных формах одно и того же слова	3.1.9.6 определять последовательность и количество звуков в словах из 3 слогов с двумя стечениями согласных
	0.1.9.7 определять ударный слог и звук	1.1.9.7 делить двух- и трехсложных слов	2.1.9.7 анализировать	3.1.9.7 соблюдать подвижность

1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	с опорой на вспомогательные средства	на слоги в речевом плане, по представлению	состав предложений из 5-6 слов с предлогами	ударения в разных формах одно и того же слова
	0.1.9.8 анализировать состав предложений из 2-5 слов без предлогов	1.1.9.8 определять количество, последовательность, место слогов в слове	2.1.9.8 делить трех-четыре сложенные слова с одним стечением на слоги в речевом плане	3.1.9.8 анализировать состав предложений из 6-7 слов с предлогами
	0.1.9.9 делить двух- и трехсложные слова на слоги с опорой на вспомогательные приемы, затем в речевом плане	1.1.9.9 анализировать слова из 2, 3, 4 прямых слогов без стечения согласных, трехсложных слов с одним стечением согласных	2.1.9.9 сравнивать формы одного и того же слова с различным ударением	3.1.9.9 делить трех-четыре сложенные слова с двумя стечениями на слоги по представлению
	0.1.9.10 определять количество и последовательность слогов в простых словах	1.1.9.10 синтезировать закрытые слоги со стечением согласных	2.1.9.10 анализировать слова из 3- 4 прямых, обратных и закрытых слогов с одним стечением согласных	3.1.9.10 определять слоговой состав слов из 3-4 слогов
	0.1.9.11 анализировать односложные слова из закрытого слога	1.1.9.11 синтезировать односложные слова закрытого типа из звуков, данных не по порядку	2.1.9.11 синтезировать 2-3 слова заданной структуры по сюжетной картинке	3.1.9.11 проводить самостоятельный анализ звукового состава слов из трех-четырех слогов с двумя-тремя стечениями согласных, с дифтонгами
	0.1.9.12 анализировать и синтезировать прямые и обратные слоги	1.1.9.12 синтезировать слова из двух закрытых слогов, данных не по порядку	2.1.9.12 составлять слова со стечением согласных из слогов и звуков, данных не по порядку	3.1.9.12 проводить синтез 2-3 слов заданной структуры в умственном плане
	0.1.9.13 синтезировать слова из двух прямых слогов, данных по порядку		2.1.9.13 подбирать слова, сходные по звукослоговой структуре из ряда слов и словосочетаний	3.1.9.13 синтезировать слова из трех-четырех слогов с двумя-тремя стечениями согласных, с дифтонгами
	0.1.9.14 синтезировать односложные слова закрытого типа из звуков, данных по порядку			2.1.9.14 подбирать слова, сходные по звукослоговой структуре из предложений и текстов

0.1.10.1 произносить гласные [а], [у], [о]	1.1.10.1 произносить гласные [а], [о], [и], [ы]	2.1.10.1 произносить все гласные звуки	3.1.10.1 дифференцировать звуки [н-м], [н - л] в самостоятельной речи
0.1.10.2 произносить [м],[м'] [х] [х']	1.1.10.2 дифференцировать звуки и буквы [ы-и], [а-у], [а-о], [о-у]	2.1.10.2 произносить мягкие согласные, не требующие коррекции [п'], [б'], [н'], [м'], [т'], [к'], [ф'], [в'], [д'], [б'], [в']	3.1.10.2 дифференцировать в устной речи парные согласные, не требующие коррекции [б-п], [к-г], [т-д], [в-ф]
0.1.10.3 дифференцировать по твердости – мягкости [м-м'] [х-х']	1.1.10.3 произносить [м], [м'], [н], [н'], [т], [т']	2.1.10.3 воспроизводить артикуляционный уклад мягких согласных, требующих коррекции [с'], [л'], [р']	3.1.10.3 произносить и дифференцировать звуки [с с], [з з],[ц] в самостоятельной речи
0.1.10.4 воспроизводить артикуляционный уклад [с], [с']	1.1.10.4 дифференцировать по твердости-мягкости [м]- [м'], [н]- [н'], [т]-[т']	2.1.10.4 дифференцировать по твердости – мягкости глухие согласные, не требующие коррекции [п']-[п], [т]-[т'], [к]-[к'], [ф]-[ф']	3.1.10.4 произносить и дифференцировать звуки [ш], [ж], [ш-ж] в самостоятельной речи
0.1.10.5 произносить звуки [п], [п'], [к], [к'], [в], [в'], [т], [т'], [н], [н']	1.1.10.5 произносить [к], [к'], [г], [г'], [п], [п'], [б], [б'], [д], [д']	2.1.10.5 дифференцировать по твердости – мягкости звонкие согласные, не требующие коррекции [б]-[б'], [д]-[д'], [г]-[г'] [в]-[в']	3.1.10.5 дифференцировать звуки [с-ш], [з-ж] в самостоятельной речи
0.1.10.6 дифференцировать по твердости – мягкости звуки [п]-[п'], [к]- [к'], [в]- [в'], [т]- [т'], [н]- [н'], [с]-[с']	1.1.10.6 дифференцировать по твердости-мягкости [к]- [к'], [г]-[г'], [п]-[п'], [б]-[б'], [д]-[д']	2.1.10.6 произносить свистящие звуки [з], [з ¹], [с], [с']	3.1.10.6 произносить и дифференцировать звуки [ш-ж], [с-з], [с'-з'], [к-г-х, к'-г'-х'] в самостоятельной речи
0.1.10.7 произносить гласные [и], [э]	1.1.10.7 воспроизводить артикуляционный уклад [с], [с'], [з], [з'], [ш], [ж],	2.1.10.7 дифференцировать свистящие звуки [з з ¹]- [с с']	3.1.10.7 знать особенности звуков [р, р'], [л, л']

1.10 Формирование звукопроизводительной стороны речи

0.1.10.8 дифференцировать гласные [и] [ы] и их буквы	1.1.10.8 дифференцировать по звонкости-глухости [к] [к']- [г] [г'], [п] [п']-[б]-[б'], [д] [д']-[т], [т'], [з] [з']- [с], [с'],	2.1.10.8 произносить звук [й'] в любой позиции	3.1.10.8 воспроизводить артикуляционный уклад [р, р'], [л, л']
0.1.10.9 воспроизводить артикуляционный уклад звуков, требующих коррекции [з] [з'] [ш] [л] [л']	1.1.10.9 дифференцировать оппозиционные [з]-[ж]	2.1.10.9 дифференцировать звуки [й] [и] и их буквы	3.1.10.9 произносить и дифференцировать звуки [с-с'-з-з'-ц] в самостоятельной речи
0.1.10.10 дифференцировать по твердости-мягкости звуки, требующие коррекции [з] -[з'], [л]- [л']	1.1.10.10 воспроизводить артикуляционный уклад звуков, требующих коррекции [ч], [ш], [ц], [й]	2.1.10.10 произносить звуки [ш], [ж]	3.1.10.10 знать особенности звука [ц]
0.1.10.11 дифференцировать по звонкости-глухости [с], [с']- [з] [з'] со зрительной и кинетической опорой	1.1.10.11 произносить сочетания [йа], [йо], [йу], [йэ] в первой позиции	2.1.10.11 воспроизводить артикуляционный уклад [ч], [ш]	3.1.10.11 воспроизводить артикуляционный уклад [ц]
0.1.10.12 дифференцировать оппозиционные [с]-[ш] со зрительной и кинетической опорой	1.1.10.12 дифференцировать звуки и сочетания [и-э], [а-йа], [о-йо], [у-йу], [э-йэ]	2.1.10.12 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ч]- [ш] и их буквы	3.1.10.12 произносить и дифференцировать звуки [ц-з-с], [ц-т] в самостоятельной речи
0.1.10.13 воспроизводить артикуляционный уклад [р] [р'] [ж]	1.1.10.13 произносить звуки, не требующие коррекции [э], [х], [х'], [в], [в'], [ф], [ф']	2.1.10.13 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ж]- [ш], [с]- [з] по звонкости-глухости и их буквы	3.1.10.13 произносить звук [ц]
0.1.10.14 произносить звуки, не требующие коррекции [б] [б'] [д] [д']	1.1.10.14 дифференцировать по твердости-мягкости звуки, не требующие коррекции [к-г-х]-[к'-г'-х'], [ф-в]-[ф'-в']	2.1.10.14 воспроизводить артикуляционный уклад [ц]	3.1.10.14 произносить и дифференцировать звуки [ч] [ш] [ч-щ-т] в самостоятельной речи

0.1.10.15 дифференцировать п о звонкости-глухости [ж]-[ш], [п] [п']- [б] [б'], [т] [т']- [д] [д ']	1.1.10.15 дифференцировать звуки, требующие коррекции [с-ц] [т-ц] [ч-ц] [ц- ш-ш] [ш-с] [щ-ч] [ч- т-ш]	2.1.10.15 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ч]- [т], [ц]- [с], [ц-ч] [ш-с] [щ-с'] [ч-с], [ч-с'] и их буквы с опорой	3.1.10.15 произносить и дифференцировать звуки [р- р'] [л л'] [р р' л л'], кроме обучающихся со сложной структурой дефекта
0.1.10.16 представлять особенности звука [й]	1.1.10.16 произносить сочетания [йа], [йо], [йу], [йэ] после буквы ь	2.1.10.16 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ш-с], [р, р']-[л, л'] с опорой	3.1.10.16 произносить слова, предложения и тексты с буквами е, У, ю, я в различных позициях
0.1.10.17 воспроизводить артикуляционный уклад звука [й]	1.1.10.17 произносить изолированно свистящие звуки [з], [з ¹], [с], [с']	2.1.10.17 воспроизводить артикуляционный уклад [р, р'], [л, л']	3.1.10.17 описать артикуляционный у к л а д и характеристику звука
0.1.10.18 произносить мягкие согласные, не требующие коррекции в сочетаниях с [йэ]	1.1.10.18 произносить изолированно шипящие звуки [ж], [ш]	2.1.10.18 произносить звук [й] в положении после гласного	
0.1.10.19 определять характеристику произносимого звука по схематическому изображению	1.1.10.19 дифференцировать звуки, требующие коррекции [с-ц], [с-з], [ш-ж], [ш-с]	2.1.10.19 дифференцировать звуки [й-р-л], [й-р'- л'] с опорой	
	1.1.10.20 определять артикуляционный уклад звука с опорой на схематическое изображение и профиль артикуляции	2.1.10.20 дифференцировать звуки [н-л-м]-[н'-л'- м'] и их буквы	
		2.1.10.21 дифференцировать в устной речи парные согласные [б-п] [к-г] [т-д] [в-ф]	
		2.1.10.22 произносить и дифференцировать звуки [ш-ж], [с-з], [с'- з'], [к-г-х, к'-г'-х'] с опорой	

			2.1.10.23 произносить изолированно звуки [ч'], [щ']	
			2.1.10.24 дифференцировать [ч-щ], [ц-щ] с опорой	
			2.1.10.25 определять и описывать артикуляционный уклад звука с опорой на профиль артикуляции	
1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.1 дифференцировать ритмические серии	1.1.11.1 воспроизводить и акцентировать ритмические серии	2.1.11.1 воспроизводить и имитировать акцентную структуру слова	3.1.11.1 воспроизводить и имитировать акцентную структуру предложения
	0.1.11.2 воспроизводить серии гласных из 2, 3, 4 звуков: ао, аоу, аоуи	1.1.11.2 воспроизводить серии закрытых слогов со сменяющимся ударением	2.1.11.2 воспроизводить серий из 2-3 слогов со стечением согласных со сменой ударения	3.1.11.2 воспроизводить слоги со сменной позицией согласных звуков в их стечении
	0.1.11.3 воспроизводить серии открытых слогов со сменяющимся ударением	1.1.11.3 воспроизводить серии слогов с парными согласными звуками	2.1.11.3 воспроизводить серии слогов с оппозиционными звуками	3.1.11.3 воспроизводить серии слогов с артикуляторно-близкими звуками
	0.1.11.4 произносить двухсложные слова из открытых слогов;	1.1.11.4 произносить двухсложные слова из закрытых слогов	2.1.11.4 произносить двухсложные слова со стечением согласных в середине слова и закрытым слогом	3.1.11.4 произносить трехсложные слова со стечением согласных (в разных позициях) и открытым слогом
	0.1.11.5 произносить трехсложные слова из открытых слогов;	1.1.11.5 произносить двухсложные слова со стечением согласных в середине слова и открытым слогом	2.1.11.5 произносить двухсложные слова со стечением согласных в начале слова и закрытым слогом	3.1.11.5 произносить трехсложные слова с двумя стечениями
	0.1.11.6 произносить односложные слова из закрытых слогов	1.1.11.6 произносить двухсложные слова со стечением согласных в начале слова и открытым слогом	2.1.11.6 произносить трехсложные слова с закрытым слогом	3.1.11.6 произносить четырехсложные слова из открытых слогов

0.1.11.7 воспроизводить повествовательную, вопросительную, побудительную интонации	1.1.11.7 использовать речевую паузу в предложении.	2.1.11.7 использовать речевую паузу в тексте	3.1.11.7 соотносить место логического ударения со смыслом предложения
0.1.11.8 воспроизводить интонацию восклицательного предложения	1.1.11.8 воспроизводить различный темп речи	2.1.11.8 воспроизводить логическое ударение	3.1.11.8 использовать все просодические компоненты речи
0.1.11.9 модулировать голос по силе и высоте	1.1.11.9 замедлять темп произнесения предложения	2.1.11.9 мелодически организовать высказывания	3.1.11.9 выражать свои эмоции средствами эмоциональной лексики

3) "Развитие речи":

таблица 5

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	0.1.12.1 понимать и использовать в речи конкретные имена существительные	1.1.12.1 понимать и использовать названия предметов, их частей, материалов	2.1.12.1 понимать и употреблять в речи слова с переносным значением	3.1.12.1 понимать и использовать наиболее распространенные синонимы	4.1.12.1 понимать и употреблять имена существительные с собирательным значением
	0.1.12.2 понимать и называть признаки предметов с различием по цвету, форме, вкусу, величине	1.1.12.2 понимать и называть признаки с различием по температурным свойствам, качеству, принадлежности, назначению	2.1.12.2 понимать и употреблять в речи слова, имеющие только единственное или множественное число	3.1.12.2 понимать и использовать степени сравнения имен прилагательных	4.1.12.2 понимать и употреблять имена существительные с отвлеченным значением
	0.1.12.3 понимать и называть действия человека с конкретным значением	1.1.12.3 понимать и использовать конкретные действия человека, животных и машин	2.1.12.3 употреблять в речи несклоняемые существительные	3.1.12.3 определять сходство и различие слов, входящих в одну семантическую группу	4.1.12.3 понимать и объяснять значения фразеологизмов с помощью
	0.1.12.4 использовать притяжательные, личные и указательные	1.1.12.4 употреблять косвенные	2.1.12.4 понимать и употреблять в речи слова, обозначающие	3.1.12.4 объяснять значения изученных слов с	4.1.12.4 образовывать имена прилагательные

1.12 Слово	местоимения в начальной форме	формы личных местоимений	один предмет в разных ситуациях	использованием обобщающих понятий	с помощью суффиксов -лив-, -чив-, -ист-
	0.1.12.5 знать простые слова с обобщающим значением	1.1.12.5 распределять слова по семантическим группам	2.1.12.5 употреблять наиболее распространенные антонимы	3.1.12.5 образовывать существительные с помощью суффиксов -от- (-ет-), -изн-, -изм-, -ость, -ств-	4.1.12.5 образовывать слова с приставочно-суффиксальным способом
	0.1.12.6 образовывать имена существительные с суффиксами -к-, -ик-, -чик	1.1.12.6 образовывать существительные с суффиксами -оньк-, -еньк-, -ышек-, -ышк-	2.1.12.6 определять сходство и различие слов, входящих в одну семантическую группу	3.1.12.6 образовывать прилагательные с помощью суффиксов -ов-, -ск-, -ин-	4.1.12.6 образовывать слова с помощью сложения корней с опорой на памятки и модели
	0.1.12.7 образовывать имена прилагательные с использованием суффиксов -ин-, -ов-	1.1.12.7 образовывать существительные с суффиксом -, -ист-, -щик-, -чик-, -ниц(а), -тель-, -арь	2.1.12.7 образовывать степени сравнения имен прилагательных	3.1.12.7 образовывать прилагательные с суффиксами -оват-, -еват-	4.1.12.7 образовывать слова с помощью сложения основ с опорой на памятки и модели
		1.1.12.8 образовывать прилагательные с использованием суффиксов	2.1.12.8 образовывать относительные прилагательные с суффиксами: -н-, -ан-, -ян-, -енн-;	3.1.12.8 образовывать глаголы 1, 2, 3-го лица настоящего времени	4.1.12.8 образовывать глаголы, выражающие неполноту или незаконченность действия
			2.1.1.9 образовывать краткие имена прилагательные		
	0.1.13.1 составлять и использовать предложно-падежные конструкции с предлогами в, на, под, у, без, к	1.1.13.1 употреблять падежные формы существительных единственного числа с предлогами с, над, под, около, перед	2.1.13.1 согласовывать прилагательные с существительными и множественного числа в косвенных падежах	3.1.13.1 использовать простое распространенное предложение из 5-7 слов	4.1.13.1 употреблять сложносочиненные предложения с соединительным и противительным союзами
	0.1.13.2 согласовывать	1.1.13.2 согласовывать количественные	2.1.13.2 образовывать вид глагола,	3.1.13.2 использовать	4.1.13.2 составлять и употреблять

1.1.3 Грамматический строй речи	существительно е и глагол	числительные и существительны е	возвратные и невозвратные глаголы	предложение с обращением	сложноподчине н н ы е предложения
	0.1.13.3 согласовывать прилагательное и притяжательные местоимения с существительны м и в именительном падеже	1.1.13.3 согласовывать прилагательные с существительны м и множественного числа	2.1.13.3 использовать падежные ф о р м ы существительны х с количественным и числительными	3.1.13.3 использовать предложения с однородными членами	4.1.13.3 использовать сложноподчине н н ы е предложения при построении рассуждений, доказательств
	0.1.13.4 использовать нераспространѐ н н ы е предложения	1.1.13.4 использовать распространенн ые предложения из 3-5 слов	2.1.13.4 согласовывать порядковые числительные с существительны ми	3.1.13.4 употреблять сложносочиненн ое предложение с союзом и	4.1.13.4 использовать вводные слова и предложения с опорой на модели и в самостоятельной речи, в зависимости от речевых возможностей
	0.1.13.5 употреблять распространенн ые предложения из 2-5слов		2.1.13.5 использовать предлоги из, из-за, из-под	3.1.13.5 использовать предложения со сравнением	4.1.13.5 понимать и употреблять односоставные предложения
			2.1.13.6 строить простые распространенн ые предложения из 5-6 слов		
	0.1.14.1 составлять короткие диалоги по вопросам на заданную тему, по ходу учебной деятельности	1.1.14.1 составлять повествовательн ый текст из 3-5 предложений (15-20 слов) с опорой на сюжетную картину	2.1.14.1 конструировать диалог от лица выдуманных героев или героев картин	3.1.14.1 давать развернутый ответ из 3-5 предложений, дополненный описанием	4.1.14.1 выразить отношение к событиям, сообщению, или увиденному
	0.1.14.2 давать точные и развернутые ответы на вопросы	1.1.14.2 передавать временную последовательно сть событий по серии из 3-4 картин	2.1.14.2 составить связный рассказ по серии 3-5 картин до 25-30 слов	3.1.14.2 составлять повествовательн ый текст в объеме 30 – 35 слов картине, по серии из 3-5 сюжетных картин	4.1.14.2 вести свободную беседу на заданную тему, используя отработанные на уроках речевые средства

1.14 Связная речь	0.1.14.3 составлять повествовательный текст в объеме до 4 предложений (10-15 слов) по сюжетной серии из 2-3 картин	1.1.14.3 участвовать в диалогах по вопросам что? где? какой? как?	2.1.14.3 дополнить текст элементами описания;	3.1.14.3 составить повествовательный текст в объеме 30 – 35 на основе личных наблюдений, впечатлений	4.1.14.3 составить диалог с использованием прямой и косвенной речи
	0.1.14.4 описывать хорошо знакомый предмет, животное по вопросам учителя с опорой на картину	1.1.14.4 описывать знакомые предметы и события со зрительной опорой	2.1.14.4 составить связный рассказ до 25-30 слов по опорным словам	3.1.14.4 составить повествовательный текст в объеме 30 – 45 слов, пользуясь материалами дополнительной литературы	4.1.14.4 составить повествовательные рассказы по заданному началу или концу в объеме 45 – 60 слов
	0.1.14.5 описывать хорошо знакомый предмет с опорой на картинный план	1.1.14.5 делить текст на предложения и предложения на слова	2.1.14.5 составить конец рассказа	3.1.14.5 описать внешность героев сказки, картины или близких знакомых	4.1.14.5 дополнять высказывания элементами рассуждений
	0.1.14.6 составлять повествовательный текст по сюжетной картине с опорой на вопросы		2.1.14.6 составить начало рассказа	3.1.14.6 составлять повествовательный текст в объеме 30 – 35 слов по коллективно составленному плану	4.1.14.6 творчески дополнить события с передачей личного отношения
	0.1.15.1 называть части тела лица, предметы гигиены	1.1.15.1 называть органы чувств понимать их функции	2.1.15.1 составить высказывание об играх и развлечениях обучающихся	3.1.15.1 представлять особенности природных зон	4.1.15.1 различать транспорт по назначению и способу передвижения
	0.1.15.2 называть сезонную одежду и обувь	1.1.15.2 называть части одежды и обуви	2.1.15.2 определять круг своих увлечений на доступном уровне	3.1.15.2 сравнивать и описывать признаки времен года	4.1.15.2 составлять рассказы о добыче полезных ископаемых
	0.1.15.3 называть приемы ухода за	1.1.15.3 применять приемы ухода за			4.1.15.3 иметь элементарные знания об

одеждой и обувью	одеждой и обувью	2.1.15.3 группировать виды спорта	3.1.15.3 называть виды стай	истории становления государства
0.1.15.4 называть некоторый спортивный инвентарь и сезонные игры	1.1.15.4 называть профессии в школе, основные помещения	2.1.15.4 называть профессии членов семьи	3.1.15.4 иметь понятие о миграции птиц	4.1.15.4 знать основные достопримечательности, крупные производства, виды труда данной местности
0.1.15.5 ориентироваться на территории школы	1.1.15.5 называть, выделять части мебели и учебных принадлежностей	2.1.15.5 описать выходной день	3.1.15.5 знать виды гнездовий	4.1.15.5 представлять историю происхождения некоторых праздников
0.1.15.6 называть нумерацию класса	1.1.15.6 объяснять степень родства между членами семьи	2.1.15.6 поддерживать беседу о школьном и классном коллективе	3.1.15.6 забота животных о потомстве	4.1.15.6 представлять значение Конституции
0.1.15.7 называть предметы мебели, учебные принадлежности	1.1.15.7 называть домашний адрес	2.1.15.7 называть адрес школы	3.1.15.7 сравнивать образ жизни перелетных и зимующих птиц	4.1.15.7 называть примеры демократических прав и свобод, обязанностей гражданина Республики Казахстан
0.1.15.8 называть членов семьи	1.1.15.8 описать вечер в семье	2.1.15.8 знать названия учреждений, расположенных рядом	3.1.15.8 объяснять роль труда в развитии личности, семьи, общества и государства	4.1.15.8 иметь элементарные знания о правах человека и ребенка
0.1.15.9 определять родственные связи	1.1.15.9 выделять государственную символику	2.1.15.9 представлять рельеф страны	3.1.15.9 объяснять роль коллектива в развитии личности	4.1.15.9 называть некоторые государства ближнего и дальнего зарубежья, составлять описания на доступном уровне

0.1.15.10 называть обязанности членов семьи	1.1.15.10 называть основные достопримечате льности столицы	2.1.15.10 называть крупные города, их особенности	3.1.15.10 понимать и пояснять на доступном уровне важность дружбы между людьми	4.1.15.10 объяснять важность сохранения памятников истории и культуры
0.1.15.11 определять взаимоотношени я в семье на доступном уровне	1.1.15.11 называть основные государственны е праздники	2.1.15.11 знать основные отрасли сельского хозяйства	3.1.15.11 представлять виды труда доступными способами	4.1.15.11 называть профессии, группировать
0.1.15.12 знать название страны , столицы	1.1.15.12 знать расположение и основные достопримечате льности родного города (села)	2.1.15.12 называть междугородний транспорт, места отправления, профессии, связанные с транспортом	3.1.15.12 представлять значение праздников народов Казахстана	4.1.15.12 называть основные промышленные районы
0.1.14.13 называть родной город (село)	1.1.15.13 пояснять различия между городом и селом	2.1.15.13 представлять виды сезонного труда в данной местности	3.1.15.13 представлять особенности кочевого и оседлого образа жизни	4.1.15.13 представлять связь между наукой и производством на доступном д л я обучающегося уровне
0.1.15.14 знать основные государственны е праздники	1.1.15.14 знать некоторые профессии, связанные с транспортом, фабрикой	2.1.15.14 перечислять основные праздники, понимать связь праздников с историческими событиями	3.1.15.14 различать населенные пункты, называть примеры	4.1.15.14 представлять структуру современного образования
0.1.15.15 называть основные улицы и достопримечате льности, части улицы	1.1.15.15 называть виды труда и процессы производства	2.1.15.15 объяснять правила безопасного поведения	3.1.15.15 понимать и пояснять на доступном уровне связь города и села	4.1.15.15 объяснять смену времен года на доступном уровне
0.1.15.16 называть улицу, на которой находится дом	1.1.15.16 описывать некоторые трудовые процессы взрослых	2.1.15.16 объяснять на доступном уровне пользу витаминов	3.1.15.16 знать названия некоторых памятников истории	4.1.15.16 понимать влияние климата на развитие человечества

1.1.5
Практическое
применение
коммуникативн
ых навыков и
умений

0.1.15.17 называть основные виды городского транспорта, его части	1.1.15.17 представлять виды сезонного труда	2.1.15.17 перечислять основные правила здорового образа жизни	3.1.15.17 понимать значение неофициальных символов Казахстана	4.1.15.17 понимать и описывать сезонные явления
0.1.15.18 называть некоторые профессии	1.1.15.18 называть основные виды городского и междугороднего транспорта	2.1.15.18 составлять рассказ о семейных праздниках	3.1.15.18 знать имена деятелей культуры и искусства	4.1.15.18 устанавливать связь между сезонами и изменениями в природе
0.1.15.19 перечислять виды трудовой деятельности в городе и на селе	1.1.15.19 называть месяцы в последовательно сти и по временам года	2.1.15.19 знать несколько народных обычаев	3.1.15.19 знать имена народных просветителей	4.1.15.19 устанавливать связь между сезонными явлениями и сезонным трудом на селе
0.1.15.20 называть времена года в последовательно сти	1.1.15.20 объяснять простейшие связи между явлениями природы	2.1.15.20 называть 4-5 пословиц и поговорок, народных примет, легенд	3.1.15.20 знать имена великих исторических лиц	4.1.15.20 называть редких животных
0.1.15.21 знать основные сезонные изменения в природе и описывать их	1.1.15.21 называть органы растений, виды плодов	2.1.15.21 сравнивать и описывать признаки весны и осени, лета и зимы	3.1.15.21 называть типы водоемов	4.1.15.21 называть заповедники Казахстана
	1.1.15.22 иметь представление о способах размножения растений	2.1.15.22 иметь представления о среде обитания животных	3.1.15.22 знать имена собственные, связанные с названиями географических объектов	4.1.15.22 устанавливать связь между поведением животных и средой обитания
0.1.15.23 называть 3-4 диких и домашних млекопитающих , птиц, насекомых, части тела, жилища	1.1.15.23 знать и называть 4-5 перелетных и зимующих птиц, млекопитающих , насекомых, рыб	2.1.15.23 различать приспособленно сть животных к условиям окружающей среды	3.1.15.23 объяснять правила охраны водоемов	4.1.15.23 иметь представление о Красной книге
0.1.15.24 иметь представления	1.1.15.24 перечислять сезонные	2.1.15.24 называть 6-7 видов грибов и	3.1.15.24 составлять правила	4.1.15.24 представлять

об основных группах растений	изменения в жизни живой природы	летних цветковых растений	поведения на природе коллективно	строение Солнечной системы
0.1.15.25 знать 3-4 названия деревьев, ягод, овощей и фруктов	1.1.15.25 представлять заботу животных о потомстве	2.1.15.25 сравнивать растения, животных, насекомых	3.1.15.25 составлять рассказ о семейных традициях	4.1.15.25 описывать космические тела и летательные аппараты на доступном уровне
0.1.15.26 различать на доступном уровне разницу между дикорастущими и культурными растениями	1.1.15.26 называть домашних животных, их детенышей, жилища, профессии, связанные с уходом за животными	2.1.15.26 устанавливать связь между сезонными явлениями и изменениями в жизни растений и животных	3.1.15.26 понимать и пояснять на доступном уровне ценность семьи	4.1.15.26 знать историю освоения космоса на элементарном уровне
0.1.15.27 называть некоторые дикорастущие растения данной местности	1.1.15.27 знать правила поведения в гостях	2.1.15.27 называть достопримечательности своей местности	3.1.15.27 объяснять нормы поведения, принятые в обществе	4.1.15.27 знать названия некоторых профессиональных праздников
0.1.15.28 перечислять помощь зимующим птицам	1.1.15.28 называть 2-3 народные загадки, поговорки	2.1.15.28 описывать достопримечательности на основе собственных наблюдений		4.1.15.28 представлять историю профессиональных праздников
0.1.15.29 представлять сезонные изменения в жизни растений, животных	1.1.15.29 знать и выполнять правила поведения в общественных местах			4.1.15.29 представлять свою будущую профессию
0.1.15.30 понимать пользу, приносимую домашними животными	1.1.15.30 знать 2-3 сказки			
0.1.15.31 знать и выполнять правила поведения школьника	1.1.15.31 пояснять значение труда			
0.1.15.32 знать и выполнять				

правила поведения в транспорте	1.1.15.32 знать названия частей посуды			
0.1.15.33 объяснять основные правила дорожного движения	1.1.15.33 различать столовую посуду, приборы и кухонную посуду			
0.1.15.34 знать 1-2 народные загадки	1.1.15.34 иметь представление о полезных продуктах			
0.1.15.35 знать 1-2 сказки	1.1.15.35 описывать происхождение продуктов питания			
0.1.15.36 знать названия посуды, некоторых блюд, напитков и продуктов питания	1.1.15.36 знать основные правила дорожного движения			
0.1.15.37 называть 3-4 вида овощей и фруктов	1.1.15.37 понимать важность гигиены органов чувств			
0.1.15.38 пояснять происхождение продуктов питания на доступном уровне	1.1.15.38 иметь первоначальные представления о связи человека и природы			
0.1.15.39 понимать важность гигиены и режима дня	1.1.15.39 понимать важность закаливания организма			
0.1.15.40 рассказать о пунктах режима дня				
0.1.15.41 соблюдать режим дня обучающегося				
0.1.15.42 знать правила				

	перехода через улицу				

62. Виды речевой деятельности "чтение и письмо":

1) "Индивидуальные логопедические занятия":

таблица 6

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Формирование навыка чтения	0.2.1.1 знать различия в понятиях "звук", "буква" 0.2.1.2 различать названия буквы и звука 0.2.1.3 выделять из ряда букв заданную 0.2.1.4 соотносить написание слова с произношением 0.2.1.5 складывать из букв разрезной азбуки слова, состоящие из букв, индивидуально усвоенных 0.2.1.6 знать и уметь изобразить печатные и прописные буквы 0.2.1.7 читать по слогам, ориентировочно	1.2.1.1 знать различия в понятиях "звук", "буква" 1.2.1.2 различать названия буквы и звука 1.2.1.3 выделять из ряда букв заданную 1.2.1.4 соотносить написание слова с произношением 1.2.1.5 складывать из букв разрезной азбуки слова, состоящие из букв, индивидуально усвоенных 1.2.1.6 знать и уметь изобразить печатные и прописные буквы 1.2.1.7 читать по слогам и словами 15 -20 слов в минуту	2.2.1.1 читать вслух целыми словами, слова со сложной слоговой структурой читать слогами 40-50 слов в минуту, кроме обучающихся со сложной структурой дефекта 2.2.1.2 писать правильно текст под диктовку (30-40 слов) 2.2.1.3 читать и писать слова и предложения, включающих отработанные звуки. 2.2.1.4 определять артикуляцию звуков, смешиваемых на письме 2.2.1.5 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения, закрепление соответствующих графем 2.2.1.6 читать плавно по слогам слов и предложения,	3.2.1.1 читать правильно и выразительно целыми словами вслух (ориентировочно 50-60 слов в минуту) 3.2.1.2 читать 30 -40 слов в минуту для обучающихся со сложной структурой дефекта 3.2.3.3 читать и писать слова и предложения, включающих отработанные звуки 3.2.3.6 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения, закрепление соответствующих графем 3.2.1.5 читать плавно, по слогам незнакомый текст со всеми буквами алфавита 25-30 слов в минуту 3.2.1.6 соблюдать паузы, отделяющие одно	4.2.1.1 читать вслух незнакомый текст 70-80 слов в минуту 4.2.1.2 читать вслух 60 слов для обучающихся со сложной структурой дефекта 4.2.3.3 читать и писать слова и предложения, включающих отработанные звуки 4.2.3.6 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения, закрепление соответствующих графем 4.2.1.5 читать осознанно, плавно и выразительно 4.2.1.6 соблюдать при чтении пауз и интонаций, соответствующих знакам препинания в конце предложения,

	15 слов в минуту	(с учетом речевых возможностей)	короткие тексты с изученными буквами 2.2.1.7 соблюдать паузы, отделяющие одно предложение от другого	предложение от другого 3.2.1.7 соблюдать при чтении пауз и интонаций, соответствующих знакам препинания в конце предложения, интонациям перечисления при запятых	интонациям перечисления при запятых 4.2.1.7 читать незнакомый текст осознанно, правильно и выразительно целыми словами вслух
2.2 Развитие навыка письма	0.2.2.1 знать и уметь изобразить печатные и прописные буквы 0.2.2.2 складывать буквы из составляющих их элементов 0.2.2.3 писать буквы по образцу 0.2.2.4 транслировать печатный текст в письменный	1.2.2.1 писать буквы по образцу 1.2.2.2 транслировать печатный текст в письменный 1.2.2.3 правильно списывать рукописные слова, написание которых не расходится с произношением 1.2.2.4 писать под диктовку слова, написание которых не расходится с произношением	2.2.2.1 каллиграфическ и писать слова, предложения без вставок, пропусков, искажения букв 2.2.2.2 каллиграфическ и правильно списывать и писать под диктовку текст 20-30 слов 2.2.2.3 читать и писать слова и предложения, включающие отработанные звуки 2.2.2.4 демонстрировать орфографическую зоркость	3.2.2.1 списывать с рукописного и печатного текста 3.2.2.2 каллиграфическ и правильно списывать и писать под диктовку текст 50-60 слов 3.2.2.3 читать и писать слова и предложения, включающие отработанные звуки 3.2.2.4 определять артикуляцию звуков, смешиваемых на письме	4.2.2.1 списывать с рукописного и печатного текста 4.2.2.2 каллиграфическ и правильно списывать и писать под диктовку текст 70-80 слов 4.2.2.3 читать и писать слова и предложения, включающие отработанные звуки 4.2.2.4 определять артикуляцию звуков, смешиваемых на письме
	0.2.3.1 находить сходство и отличие в написании букв 0.2.3.2 анализировать и записывать слова на слух 0.2.3.3 переделывать одну букву в другую, обводить контуры букв,	1.2.3.1 дифференцировать буквы по кинетическому,	2.2.3.1 писать буквы, усложнять их начертания по группам 2.2.3.2 писать отдельные буквы, трудные по начертанию	3.2.3.1 дифференцировать смешиваемые звуки на письме 3.2.3.2 развивать орфографическую зоркость	4.2.3.1 дифференцировать смешиваемые звуки после отработки их отчетливого произнесения, закрепление соответствующих графем 4.2.3.2 дифференцировать смешиваемые

2.3 Предупреждение и коррекция специфических ошибок аграмматизма.	лепить смешиваемые буквы из пластилина, писать смешиваемые буквы в воздухе, вырезать буквы из бумаги или картона	акустико-артикуляторному сходству	2.2.3.3 дифференцировать фонемы, имеющие акустические сходства	3.2.3.3 уточнять артикуляцию смешиваемых на письме звуков	звуки после отработки их отчетливого произнесения;
	0.2.3.4 узнавать буквы в усложненных условиях: заштрихованные буквы, изображенные пунктиром, наложенные друг на друга буквы	1.2.3.2 читать орфографически	2.2.3.4 артикуляцию звуков, смешиваемых на письме	3.2.3.4 читать и писать слова и предложения, включающих отработанные звуки.	закрепление соответствующих графем
	0.2.3.5 знать и отличать понятия звук, слог, слово, предложение, текст	1.2.3.3 находить сходство и отличие в написании букв	2.2.3.5 дифференцировать буквы, имеющие оптическое и кинетическое сходство	3.2.3.5 определять артикуляцию звуков, смешиваемых на письме	4.2.3.3 дифференцировать смешиваемые буквы (в письменной форме)
	0.2.3.6 определять границы предложения	1.2.3.4 анализировать и записывать слова на слух	2.2.3.6 читать и писать слова и предложения, включающие отработанные звуки	3.2.3.6 дифференцировать смешиваемые буквы на письме	4.2.3.4 читать и писать слова и предложения, включающих отработанные звуки.
	0.2.3.7 развивать навыки словоизменения	1.2.3.5 дифференцировать фонемы, имеющие акустические сходства	2.2.3.7 работать с деформированным текстом	3.2.3.7 восстанавливать предложения и текст с заданными звуками	4.2.3.5 определять артикуляцию звуков, смешиваемых на письме
	0.2.3.8 развивать зрительно-пространственные представления (предлоги)	1.2.3.6 дифференцировать буквы, имеющие оптическое и кинетическое сходство	2.2.3.8 демонстрировать навыки словоизменения	3.2.3.8 употреблять верно предложно-падежные конструкции	4.2.3.6 дифференцировать смешиваемые буквы на письме
	0.2.3.9 восстанавливать деформированное предложение (с помощью)	1.2.3.7 определять границы предложения	2.2.3.9 употреблять верно предложно-падежные конструкции	3.2.3.9 восстанавливать деформированный текст	4.2.3.7 восстанавливать предложения и текст с заданными звуками
	0.2.3.10 уметь различать поздравительную открытку, письмо по внешнему виду,	1.2.3.8 восстанавливать деформированное предложение	2.2.3.10 знать значение слов	3.2.3.10 отличать деловые и личные письма, знать значение слов: индекс, адресат, уметь записывать их	4.2.3.8 восстанавливать деформированный текст
		1.2.3.9 развивать навык словоизменения	уметь их записывать		4.2.3.9 воспроизводить словообразовательные модели слова
		1.2.3.10 знать значение слов, уметь их написать: марка, письмо, конверт, почтальон			4.2.3.10 уметь писать письмо другу, родителям

2) "Произношение":

таблица 7

Подраздел	Цели обучения			
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс
2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.1 ориентироваться в схеме собственного тела, в пространстве 0.2.4.2 ориентироваться на листе, ориентироваться в тетради 0.2.4.3 координировать тонкие движения ведущей руки 0.2.4.4 различать устную и письменную речь 0.2.4.5 различать звук и букву 0.2.4.6 усвоить термины "речь" "предложение" 0.2.4.7 обозначать графически схему предложения и его границы 0.2.4.8 усвоить термины "слово", "звук", "согласный звук", "гласный звук", "твердый звук", "мягкий звук" 0.2.4.9 обозначать схематично слог и звук 0.2.4.10 дифференцировать графически сходные буквы	1.2.4.1 плавно переключаться от одного движения к другому 1.2.4.2 воспроизводить правильно серию движений 1.2.4.3 различать графически сходные печатные и рукописные буквы 1.2.4.4 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых не отличается от произношения 1.2.4.5 усвоить термины "устная речь", "письменная речь" 1.2.4.6 усвоить термины "глухой звук", "звонкий звук" 1.2.4.7 дифференцировать буквы, обозначающие артикуляционно и акустически близкие звуки 1.2.4.8 различать предлоги и союзы при анализе предложения	2.2.4.1 совершенствовать зрительно-двигательную координацию 2.2.4.2 дифференцировать звуки и буквы, имеющие тонкие акустико-артикуляционные отличия 2.2.4.3 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых отличается от произношения 2.2.4.4 дифференцировать графически сходные строчные рукописные буквы; 2.2.4.5 дифференцировать графически сходные заглавные рукописные буквы 2.2.4.6 сравнивать количество звуков и букв в словах с разделительным ь и ъ 2.2.4.7 правильно употреблять гласные после ь и ъ	3.2.4.1 обозначать на письме в тексте буквы, имеющие оптико-механическое сходство 3.2.4.2 обозначать на письме в тексте буквами акустико-артикуляционно сходные звуки 3.2.4.3 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых отличается от произношения 3.2.4.4 подбирать родственные слова для проверки правильности написания 3.2.4.5 различать звуковой и буквенный образ слов с буквами е, Ё, ю, я 3.2.4.6 применять орфографические навыки

3) "Развитие речи":

таблица 8

Подраздел	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
			2.2.5.1 написать изложение по	3.2.5.1 написать под руководством учителя краткое личное письмо 3.2.5.2 написать отзыв в объеме	4.2.5.1 составлять сложный план с опорой на простой

2.5 Письменное оформление высказывания	0.2.5.1 составлять пересказ с опорой на вопросы	1.2.5.1 излагать связный текст из 8-10 (до 15) слов по картинному плану	готовому плану из 20 – 30 слов	30 – 35 на основе личных наблюдений	4.2.5.2 проводить отбор речевого материала
	0.2.5.2 составлять пересказ с опорой на иллюстрации	1.2.5.2 сопоставлять части текста в объеме до 4-5 предложений с вопросным планом	2.2.5.2 написать сочинение по картине из 20-25 слов по готовому плану	3.2.5.3 написать деловое письмо по готовому образцу	4.2.5.3 проводить отбор грамматических средств
	0.2.5.3 подбирать картинный план к рассказу	1.2.5.3 делить текст на предложения	2.2.5.3 написать сочинение по личным впечатлениям из 20-25 слов	3.2.5.4 составить и записать простой план; 3.2.5.5 написать сочинение по материалам дополнительных источников из 30-35 слов с опорой на лексический материал	4.2.5.4 определять порядок построения текста с последующей записью
	0.2.5.4 восстанавливать последовательность 2-3 предложений		2.2.5.4 написать сочинение по материалам дополнительных источников (коллективно) из 20-25 слов с опорой на план и лексический материал	3.2.5.6 написать сочинение по личным впечатлениям источников (коллективно) из 30-35 слов по самостоятельно составленному плану	4.2.5.5 писать тексты до 50 –60 слов с использованием источников дополнительной информации
					4.2.5.6 передавать личное отношение к излагаемым событиям

63. Основанием для разработки долгосрочного, среднесрочного и краткосрочного планирования индивидуальных логопедических занятий являются результаты индивидуальной логопедической диагностики. В каждом конкретном случае план логопедической работы по разделу "Индивидуальные логопедические занятия" составляется индивидуально на каждого обучающегося с учетом диагностического состава класса и рекомендаций данной программы;

64. Долгосрочное планирование по разделу "Произношение":

1) 0 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть (добукварный период)		
	1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.1 выполнять дыхательные упражнения на материале статических упражнений 0.1.8.2 различать речевой вдох и выдох
		0.1.9.1 воспринимать и различать неречевые звуки

Все обо мне	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	0.1.9.2 воспринимать и различать неречевые и речевые звуки 0.1.9.12 анализировать и синтезировать прямые и обратные слоги
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	0.1.10.1 произносить гласные [а], [у], [о]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.1 дифференцировать ритмические серии 0.1.11.2 воспроизводить серии гласных из 2, 3, 4 звуков: ао, аоу, аоуи
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.1 ориентироваться в схеме собственного тела, в пространстве 0.2.4.2 ориентироваться на листе, ориентироваться в тетради
1 четверть (букварный период)		
Моя школа	1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.3 выполнять длительный выдох на отдельных звуках, слогах 0.1.8.4 выполнять основные артикуляционные движения без напряжения и вялости 0.1.8.5 выполнять движения нижней челюсти, губ, языка, мягкого нѣба
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	0.1.9.4 выделять артикулируемые согласные на фоне звуков, слогов и слов 0.1.9.6 определять место звука (начало, середина, конец слова) 0.1.9.8 анализировать состав предложений из 2-5 слов без предлогов
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	0.1.10.1 произносить гласные [а], [у], [о] 0.1.10.2 произносить [м], [м'] [х] [х'] 0.1.10.3 дифференцировать по твердости – мягкости [м-м'] [х-х'] 0.1.10.7 произносить гласные [и], [э]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.1 дифференцировать ритмические серии 0.1.11.2 воспроизводить серии гласных из 2, 3, 4 звуков: ао, аоу, аоуи 0.1.11.7 воспроизводить повествовательную,

		вопросительную, побудительную интонации
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.3 координировать тонкие движения ведущей руки 0.2.4.4 различать устную и письменную речь 0.2.4.5 различать звук и букву
2 четверть		
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.3 выполнять длительный выдох на отдельных звуках, слогах 0.1.8.4 выполнять основные артикуляционные движения без напряжения и вялости 0.1.8.5 выполнять движения нижней челюсти, губ, языка, мягкого нѢба
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	0.1.9.3 выделять гласные звуки в ряду других звуков, из слова 0.1.9.7 определять ударный слог и звук с опорой на вспомогательные средства
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	0.1.10.4 воспроизводить артикуляционный уклад [с], [с'] 0.1.10.5 произносить звуки [п], [п'], [к], [к'], [в], [в'], [т], [т'], [н], [н'] 0.1.10.6 дифференцировать по твердости – мягкости звуки [п]-[п'], [к]-[к'], [в]-[в'], [т]-[т'], [н]-[н'], [с]-[с']
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.3 воспроизводить серии открытых слогов со сменяющимся ударением 0.1.11.4 произносить двухсложные слова из открытых слогов; 0.1.11.7 воспроизводить повествовательную, вопросительную, побудительную интонации
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.6 усвоить термины "речь" "предложение" 0.2.4.7 обозначать графически схему предложения и его границы
3 четверть		
	1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.3 выполнять длительный выдох на отдельных звуках, слогах 0.1.8.4 выполнять основные артикуляционные движения без напряжения и вялости

Путешествие
Традиции и фольклор

		0.1.8.5 выполнять движения нижней челюсти, губ, языка, мягкого нЎба
1.9	Формирование фонетико-фонематических представлений	0.1.9.9 делить двух- и трехсложные слова на слоги с опорой на вспомогательные приемы, затем в речевом плане 0.1.9.11 анализировать односложные слова из закрытого слога 0.1.9.13 синтезировать слова из двух прямых слогов, данных по порядку
1.10	Формирование звукопроизносительной стороны речи	0.1.10.8 дифференцировать гласные [и] [ы] и их буквы 0.1.10.9 воспроизводить артикуляционный уклад звуков, требующих коррекции [з] [з'] [ш] [л] [л'] 0.1.10.10 дифференцировать по твердости-мягкости звуки, требующие коррекции [з] -[з'], [л]-[л'] 0.1.10.11 дифференцировать по звонкости-глухости [с], [с']- [з] [з '] со зрительной и кинетической опорой 0.1.10.12 дифференцировать оппозиционные [с]-[ш] со зрительной и кинетической опорой 0.1.10.15 дифференцировать по звонкости-глухости [ж]-[ш], [п] [п']- [б] [б'], [т] [т']- [д] [д'] 0.1.10.16 представлять особенности звука [й] 0.1.10.17 воспроизводить артикуляционный уклад звука [й]
1.11	Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.5 произносить трехсложные слова из открытых слогов 0.1.11.7 воспроизводить повествовательную, вопросительную, побудительную интонации
2.4	Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.8 усвоить термины "слово", "звук", "согласный звук", "гласный звук", "твердый звук", "мягкий звук" 0.2.4.9 обозначать схематично слог и звук
4 четверть		

Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1.8 Формирование физиологической основы речи	0.1.8.3 выполнять длительный выдох на отдельных звуках, слогах 0.1.8.4 выполнять основные артикуляционные движения без напряжения и вялости 0.1.8.5 выполнять движения нижней челюсти, губ, языка, мягкого нёба
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	0.1.9.5 определять первый и последний звук в простых словах 0.1.9.10 определять количество и последовательность слогов в простых словах 0.1.9.14 синтезировать односложные слова закрытого типа из звуков, данных по порядку
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	0.1.10.19 определять характеристику произносимого звука по схематическому изображению 0.1.10.13 воспроизводить артикуляционный уклад [р] [р'] [ж] 0.1.10.14 произносить звуки, не требующие коррекции [б] [б'] [д] [д'] 0.1.10.18 произносить мягкие согласные, не требующие коррекции в сочетаниях с [йэ]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	0.1.11.6 произносить односложные слова из закрытых слогов 0.1.11.8 воспроизводить интонацию восклицательного предложения 0.1.11.9 модулировать голос по силе и высоте
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	0.2.4.10 дифференцировать графически сходные буквы

2) 1 класс: таблица 10

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть (добукварный период)		
	1.8 Формирование физиологической основы речи	1.1.8.1 производить фонационный выдох на материале динамических упражнений;

Все обо мне	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	1.1.9.1 воспринимать и различать неречевые и речевые звуки
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	1.1.10.1 произносить гласные [а], [о], [и], [ы]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	1.1.11.1 воспроизводить и акцентировать ритмические серии 1.1.11.4 произносить двухсложные слова из закрытых слогов
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	1.2.4.1 плавно переключаться от одного движения к другому
1 четверть (букварный период)		
Моя школа	1.8 Формирование физиологической основы речи	1.1.8.2 выполнять длительный выдох на слогах и словах
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	1.1.9.2 выделять артикулируемые согласные на фоне слов и словосочетаний 1.1.9.3 определять точную позицию заданного звука в простых словах 1.1.9.6 анализировать состав предложений из 4-5 слов с предлогами 1.1.9.10 синтезировать закрытые слоги со стечением согласных
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	1.1.10.2 дифференцировать звуки и буквы [ы-и], [а-у], [а-о], [о-у]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	1.1.11.1 воспроизводить и акцентировать ритмические серии 1.1.11.4 произносить двухсложные слова из закрытых слогов 1.1.11.7 использовать речевую паузу в предложении.
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	1.2.4.2 воспроизводить правильно серию движений 1.2.4.3 различать графически сходные печатные и рукописные буквы
2 четверть		
	1.8 Формирование физиологической основы речи	1.1.8.2 выполнять длительный выдох на слогах и словах 1.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении оппозиционных звуков

Моя семья и друзья	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	1.1.9.2 выделять артикулируемые согласные на фоне слов и словосочетаний 1.1.9.4 выделять соседние звуки в слове 1.1.9.7 делить двух- и трехсложных слов на слоги в речевом плане, по представлению 1.1.9.8 определять количество, последовательность, место слогов в слове
Мир вокруг нас	1.10 Формирование звукопроизводительной стороны речи	1.1.10.3 произносить [м], [м'], [н], [н'], [т], [т'] 1.1.10.4 дифференцировать по твердости-мягкости [м]- [м'], [н]- [н'], [т]-[т'] 1.1.10.5 произносить [к], [к'], [г], [г'], [п], [п'], [б], [б'], [д], [д'] 1.1.10.6 дифференцировать по твердости-мягкости [к]- [к'], [г]-[г'], [п]-[п'], [б]-[б'], [д]-[д'] 1.1.10.7 воспроизводить артикуляционный уклад [с], [с'], [з], [з'], [ш], [ж] 1.1.10.8 дифференцировать по звонкости-глухости [к] [к']- [г] [г'], [п] [п']-[б]-[б'], [д] [д']- [т], [т'], [з] [з']- [с], [с'] 1.1.10.17 произносить изолированно свистящие звуки [з], [з ¹], [с], [с'] 1.1.10.18 произносить изолированно шипящие звуки [ж], [ш]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	1.1.11.2 воспроизводить серии закрытых слогов со сменяющимся ударением 1.1.11.4 произносить двухсложные слова из закрытых слогов 1.1.11.7 использовать речевую паузу в предложении.
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	1.2.4.3 различать графически сходные печатные и рукописные буквы; 1.2.4.4 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых не отличается от произношения; 1.2.4.5 усвоить термины "устная речь", "письменная речь"
3 четверть		

Путешествие
Традиции и фольклор

1.8 Формирование физиологической основы речи	1.1.8.2 выполнять длительный выдох на слогах и словах 1.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении оппозиционных звуков 1.1.8.4 координировать ритм и объем движений языка, губ
1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	1.1.9.2 выделять артикулируемые согласные на фоне слов и словосочетаний 1.1.9.5 определять ударный слог и звук в речевом плане 1.1.9.9 анализировать слова из 2, 3, 4 прямых слогов без стечения согласных, трехсложных слов с одним стечением согласных
1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	1.1.10.10 воспроизводить артикуляционный уклад звуков, требующих коррекции [ч], [щ], [ц], [й] 1.1.10.11 произносить сочетания [йа], [йо], [йу], [йэ] в первой позиции 1.1.10.12 дифференцировать звуки и сочетания [и-э], [а-йа], [о-йо], [у-йу], [э-йэ] 1.1.10.13 произносить звуки, не требующие коррекции [э], [х], [х'], [в], [в'], [ф], [ф'] 1.1.10.14 дифференцировать по твердости-мягкости звуки, не требующие коррекции [к-г-х]-[к'-г'-х'], [ф-в]-[ф'-в'] 1.1.10.16 произносить сочетания [йа], [йо], [йу], [йэ] после буквы ь 1.1.10.20 определять артикуляционный уклад звука с опорой на схематическое изображение и профиль артикуляции
1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	1.1.11.3 воспроизводить серии слогов с парными согласными звуками 1.1.11.5 произносить двухсложные слова со стечением согласных в середине слова и открытым слогом 1.1.11.8 воспроизводить различный темп речи
	1.2.4.4 различать звуковой и буквенный образ слов, написание

	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	которых не отличается от произношения; 1.2.4.6 усвоить термины "глухой звук", "звонкий звук"
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1.8 Формирование физиологической основы речи	1.1.8.2 выполнять длительный выдох на слогах и словах 1.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении оппозиционных звуков 1.1.8.4 координировать ритм и объем движений языка, губ
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	1.1.9.2 выделять артикулируемые согласные на фоне слов и словосочетаний 1.1.9.11 синтезировать односложные слова закрытого типа из звуков, данных не по порядку 1.1.9.12 синтезировать слова из двух закрытых слогов, данных не по порядку
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	1.1.10.9 дифференцировать оппозиционные [з]- [ж] 1.1.10.15 дифференцировать звуки , требующие коррекции [с-ц] [т-ц] [ч-ц] [ш-ш] [щ-с] [щ-ч] [ч-т-ш] 1.1.10.19 дифференцировать звуки , требующие коррекции [с-ц], [с-з] , [ш-ж], [ш-с] 1.1.10.20 определять артикуляционный уклад звука с опорой на схематическое изображение и профиль артикуляции
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	1.1.11.3 воспроизводить серии слогов с парными согласными звуками 1.1.11.6 произносить двухсложные слова со стечением согласных в начале слова и открытым слогом 1.1.11.9 замедлять темп произнесения предложения
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	1.2.4.7 дифференцировать буквы, обозначающие артикуляционно и акустически близкие звуки 1.2.4.8 различать предлоги и союзы при анализе предложения

3) 2 класс:

таблица 11

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя семья и друзья	1.8 Формирование физиологической основы речи	2.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (5-8 слогов) 2.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	2.1.9.1 определять слова наиболее похожие на предъявленное из ряда 3-4 слов 2.1.9.4 определять точную позицию заданного звука в простых словах 2.1.9.7 анализировать состав предложений из 5-6 слов с предлогами 2.1.9.8 делить трех-четырёх сложные слова с одним стечением на слоги в речевом плане
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	2.1.10.1 произносить все гласные звуки 2.1.10.2 произносить мягкие согласные, не требующие коррекции [п'], [б'], [н'], [м'], [т'], [к'], [ф'], [в'], [д'], [б'], [в'] 2.1.10.4 дифференцировать по твердости – мягкости глухие согласные, не требующие коррекции [п']-[п], [т]-[т'], [к]-[к'], [ф]-[ф'] 2.1.10.5 дифференцировать по твердости – мягкости звонкие согласные, не требующие коррекции [б]-[б'], [д]-[д'], [г]-[г'] [в]-[в'] 2.1.10.20 дифференцировать звуки [н-л-м]-[н'-л'-м'] и их буквы 2.1.10.21 дифференцировать в устной речи парные согласные [б-п] [к-г] [т-д] [в-ф]
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	2.1.11.1 воспроизводить и имитировать акцентную структуру слова 2.1.11.2 воспроизводить серий из 2 -3 слогов со стечением согласных со сменой ударения

	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	2.2.4.1 совершенствовать зрительно-двигательную координацию 2.2.4.4 дифференцировать графически сходные строчные рукописные буквы;
2 четверть		
Моя школа Мой родной край	1.8 Формирование физиологической основы речи	2.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (5-8 слогов) 2.1.8.3 переключать артикуляционную моторику при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	2.1.9.1 определять слова наиболее похожие на предъявленное из ряда 3-4 слов 2.1.9.2 выделять слова определенной звукослоговой структуры из предложений 2.1.9.5 определять последовательность и количество звуков в одно- и двухсложных словах со стечением согласных 2.1.9.9 сравнивать формы одного и того же слова с различным ударением
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	2.1.10.3 воспроизводить артикуляционный уклад мягких согласных, требующих коррекции [с'], [л'], [р'] 2.1.10.7 дифференцировать свистящие звуки [з з ¹]- [с с'] 2.1.10.8 произносить звук [й'] в любой позиции 2.1.10.9 дифференцировать звуки [й] [и] и их буквы 2.1.10.11 воспроизводить артикуляционный уклад [ч], [щ] 2.1.10.12 дифференцировать звуки , требующие коррекции [ч]- [щ] и их буквы 2.1.10.18 произносить звук [й] в положении после гласного 2.1.10.25 определять и описывать артикуляционный уклад звука с опорой на профиль артикуляции
		2.1.11.4 произносить двухсложные слова со стечением согласных в

	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	середине слова и закрытым слогом 2.1.11.7 использовать речевую паузу в тексте
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	2.2.4.3 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых отличается от произношения
3 четверть		
В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	1.8 Формирование физиологической основы речи	2.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале словосочетания и предложения 2.1.8.4 плавно переключаться от одного движения к другому
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	2.1.9.2 выделять слова определенной звукослоговой структуры из предложений 2.1.9.3 выделять артикулируемые согласные на фоне предложений 2.1.9.6 наблюдать подвижность ударения в разных формах одно и того же слова 2.1.9.10 анализировать слова из 3-4 прямых, обратных и закрытых слогов с одним стечением согласных
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	2.1.10.10 произносить звуки [ш], [ж] 2.1.10.13 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ж]- [ш], [с]- [з] по звонкости-глухости и их буквы 2.1.10.14 воспроизводить артикуляционный уклад [ц] 2.1.10.15 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ч]- [т], [ц]- [с], [ц-ч][щ-с][щ-с'] [ч-с],[ч-с'] и их буквы с опорой 2.1.10.16 дифференцировать звуки, требующие коррекции [ш-с], [р, р']-[л, л'] с опорой 2.1.10.17 воспроизводить артикуляционный уклад [р, р'], [л, л'] 2.1.10.25 определять и описывать артикуляционный уклад звука с опорой на профиль артикуляции
		2.1.11.3 воспроизводить серии слогов с оппозиционными звуками

Окружающая среда Путешествие	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	2.1.11.5 произносить двухсложные слова со стечением согласных в начале слова и закрытым слогом 2.1.11.8 воспроизводить логическое ударение
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	2.2.4.2 дифференцировать звуки и буквы, имеющие тонкие акустико-артикуляционные отличия 2.2.4.5 дифференцировать графически сходные заглавные рукописные буквы
	4 четверть	
	1.8 Формирование физиологической основы речи	2.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале словосочетания и предложения 2.1.8.4 плавно переключаться от одного движения к другому
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	2.1.9.2 выделять слова определенной звукослоговой структуры из предложений 2.1.9.11 синтезировать 2-3 слова заданной структуры по сюжетной картинке 2.1.9.12 составлять слова со стечением согласных из слогов и звуков, данных не по порядку 2.1.9.13 подбирать слова, сходные по звукослоговой структуре из ряда слов и словосочетаний
	1.10 Формирование звукопроизводительной стороны речи	2.1.10.6 произносить свистящие звуки [з], [з ¹], [с], [с'] 2.1.10.19 дифференцировать звуки [й-р-л], [й-р'-л'] с опорой 2.1.10.22 произносить и дифференцировать звуки [ш-ж], [с-з], [с'-з'], [к-г-х, к'-г'-х'] с опорой 2.1.10.23 произносить изолированно звуки [ч'], [щ'] 2.1.10.24 дифференцировать [ч-щ], [ц-щ] с опорой 2.1.10.25 определять и описывать артикуляционный уклад звука с опорой на профиль артикуляции
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	2.1.11.6 произносить трехсложные слова с закрытым слогом 2.1.11.9 мелодически организовать высказывания

	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	2.2.4.6 сравнивать количество звуков и букв в словах с разделительным ь и ъ 2.2.4.7 правильно употреблять гласные после ь и ъ

4) 3 класс:
таблица 12

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
Живая природа Что такое хорошо и что такое плохо?	1.8 Формирование физиологической основы речи	3.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (произнесение на одном выдохе до 10 слогов)
	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	3.1.9.1 с помощью учителя выбирать рифмы из ряда слов, кроме обучающихся со сложной структурой дефекта 3.1.9.5 определять точную позицию заданного звука в простых словах 3.1.9.8 анализировать состав предложений из 6-7 слов с предлогами 3.1.9.9 делить трех-четырёх сложные слова с двумя стечениями на слоги по представлению
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	3.1.10.1 дифференцировать звуки [н-м], [н-л] в самостоятельной речи 3.1.10.2 дифференцировать в устной речи парные согласные, не требующие коррекции [б-п], [к-г], [т-д], [в-ф] 3.1.10.3 произносить и дифференцировать звуки [с с], [з з],[ц] в самостоятельной речи
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	3.1.11.1 воспроизводить и имитировать акцентную структуру предложения
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	3.2.4.1 обозначать на письме в тексте буквы, имеющие опико-механическое сходство
2 четверть		
		3.1.8.1 координировать ритм дыхательных движений в процессе речи (произнесение на одном выдохе до 10 слогов)

Время
Архитектура

1.8 Формирование физиологической основы речи	3.1.8.3 дифференцировать тонкие движения органов артикуляционного аппарата при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков
1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	3.1.9.1 с помощью учителя выбирать рифмы из ряда слов, кроме обучающихся со сложной структурой дефекта 3.1.9.4 выделять артикулируемые согласные в текстах 3.1.9.10 определять слоговой состав слов из 3-4 слогов
1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	3.1.10.4 произносить и дифференцировать звуки [ш], [ж], [ш-ж] в самостоятельной речи 3.1.10.5 дифференцировать звуки [с-ш], [з-ж] в самостоятельной речи 3.1.10.16 произносить слова, предложения и тексты с буквами е, Ё, ю, я в различных позициях
1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	3.1.11.2 воспроизводить слоги со сменной позицией согласных звуков в их стечении 3.1.11.4 произносить трехсложные слова со стечением согласных (в разных позициях) и открытым слогом 3.1.11.5 произносить трехсложные слова с двумя стечениями
2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	3.2.4.2 обозначать на письме в тексте буквами акустико-артикуляционно сходные звуки 3.2.4.3 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых отличается от произношения

3 четверть

1.8 Формирование физиологической основы речи	3.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале предложения 3.1.8.3 дифференцировать тонкие движения органов артикуляционного аппарата при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков
	3.1.9.1 с помощью учителя выбирать рифмы из ряда слов,

Искусство Выдающиеся личности	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	кроме обучающихся со сложной структурой дефекта 3.1.9.3 выделять слова определенной звукослоговой структуры из текста 3.1.9.6 определять последовательность и количество звуков в словах из 3 слогов с двумя стечениями согласных 3.1.9.7 соблюдать подвижность ударения в разных формах одно и того же слова 3.1.9.13 синтезировать слова из трех-четырех слогов с двумя-тремя стечениями согласных, с дифтонгами
	1.10 Формирование звукопроизводительной стороны речи	3.1.10.7 знать особенности звуков [р, р'], [л, л'] 3.1.10.8 воспроизводить артикуляционный уклад [р, р'], [л, л'] 3.1.10.10 знать особенности звука [ц] 3.1.10.11 воспроизводить артикуляционный уклад [ц] 3.1.10.14 произносить и дифференцировать звуки [ч] [щ] [ч-щ-т] в самостоятельной речи 3.1.10.17 описать артикуляционный уклад и характеристику звука
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	3.1.11.3 воспроизводить серии слогов с артикуляторно-близкими звуками 3.1.11.8 использовать все просодические компоненты речи
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	3.2.4.3 различать звуковой и буквенный образ слов, написание которых отличается от произношения 3.2.4.4 подбирать родственные слова для проверки правильности написания
4 четверть		
	1.8 Формирование физиологической основы речи	3.1.8.2 выполнять длительный выдох на материале предложения 3.1.8.3 дифференцировать тонкие движения органов артикуляционного аппарата при произнесении сходных по акустико-артикуляционному сходству звуков

Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники	1.9 Формирование фонетико-фонематических представлений	3.1.9.2 уметь самостоятельно подобрать рифму 3.1.9.11 проводить самостоятельный анализ звукового состава слов из трех-четырех слогов с двумя-тремя стечениями согласных, с дифтонгами 3.1.9.12 проводить синтез 2-3 слов заданной структуры в умственном плане 2.1.9.14 подбирать слова, сходные по звукослоговой структуре из предложений и текстов
	1.10 Формирование звукопроизносительной стороны речи	3.1.10.6 произносить и дифференцировать звуки [ш-ж], [с-з], [с'-з'], [к-г-х, к'-г'-х'] в самостоятельной речи 3.1.10.9 произносить и дифференцировать звуки [с-с'-з-з'-ц] в самостоятельной речи 3.1.10.13 произносить звук [ц] 3.1.10.12 произносить и дифференцировать звуки [ц-з-с], [ц-т] в самостоятельной речи 3.1.10.15 произносить и дифференцировать звуки [р- р'] [л л'] [р р' л л'], кроме обучающихся со сложной структурой дефекта 3.1.10.17 описать артикуляционный уклад и характеристику звука
	1.11 Формирование ритмико-интонационной стороны речи	3.1.11.6 произносить четырехсложные слова из открытых слогов 3.1.11.9 выражать свои эмоции средствами эмоциональной лексики
	2.4 Предупреждение возникновения и коррекция специфических нарушений чтения и письма	3.2.4.5 различать звуковой и буквенный образ слов с буквами е, Ё, ю, я 3.2.4.6 применять орфографические навыки

65. Долгосрочное планирование по разделу "Развитие речи":

1) 0 класс:

таблица13

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		

Все обо мне
Моя школа

1.12 Слово	0.1.12.1 понимать и использовать в речи конкретные имена существительные
1.13 Грамматический строй речи	0.1.13.2 согласовывать существительное и глагол
1.14. Связная речь	0.1.14.1 составлять короткие диалоги по вопросам на заданную тему, по ходу учебной деятельности
1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	0.1.15.1 называть части тела лица, предметы гигиены 0.1.15.2 называть сезонную одежду и обувь 0.1.15.3 называть приемы ухода за одеждой и обувью 0.1.15.4 называть некоторый спортивный инвентарь и сезонные игры 0.1.15.5 ориентироваться на территории школы 0.1.15.6 называть нумерацию класса 0.1.15.7 назвать предметы мебели, учебные принадлежности 0.1.15.20 называть времена года в последовательности 0.1.15.21 знать основные сезонные изменения в природе и описывать их 0.1.15.37 называть 3-4 вида овощей и фруктов 0.1.15.41 соблюдать режим дня обучающегося
2.5 Письменное оформление высказывания	0.2.5.1 составлять пересказ с опорой на вопросы

2 четверть

1.12 Слово	0.1.12.2 понимать и называть признаки предметов с различением по цвету, форме, вкусу, величине 0.1.12.3 понимать и называть действия человека с конкретным значением
1.13 Грамматический строй речи	0.1.13.4 использовать нераспространенные предложения
1.14. Связная речь	0.1.14.2 давать точные и развернутые ответы на вопросы
	0.1.15.8 называть членов семьи

Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	0.1.15.9 определять родственные связи 0.1.15.10 называть обязанности членов семьи 0.1.15.11 определять взаимоотношения в семье на доступном уровне 0.1.15.12 знать название страны, столицы 0.1.14.13 называть родной город (село) 0.1.15.14 знать основные государственные праздники 0.1.15.15 называть основные улицы и достопримечательности, части улицы 0.1.15.16 называть улицу, на которой находится дом 0.1.15.17 называть основные виды городского транспорта, его части 0.1.15.20 называть времена года в последовательности 0.1.15.21 знать основные сезонные изменения в природе и описывать их
	2.5 Письменное оформление высказывания	0.2.5.2 составлять пересказ с опорой на иллюстрации
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	1.12 Слово	0.1.12.4 использовать притяжательные, личные и указательные местоимения в начальной форме 0.1.12.6 образовывать имена существительные с суффиксами -к -, -ик-, -чик
	1.13 Грамматический строй речи	0.1.13.1 составлять и использовать предложно-падежные конструкции с предлогами в, на, под, у, без, к
	1.14. Связная речь	0.1.14.3 составлять повествовательный текст в объеме до 4 предложений (10-15 слов) по сюжетной серии из 2-3 картин 0.1.14.4 описывать хорошо знакомый предмет, животное по вопросам учителя с опорой на картину
		0.1.15.18 называть некоторые профессии

	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	0.1.15.19 перечислять виды трудовой деятельности в городе и на селе 0.1.15.20 называть времена года в последовательности 0.1.15.21 знать основные сезонные изменения в природе и описывать их 0.1.15.28 перечислять помощь зимующим птицам 0.1.15.29 представлять сезонные изменения в жизни растений, животных 0.1.15.30 понимать пользу, приносимую домашними животными 0.1.15.34 знать 1-2 народные загадки 0.1.15.35 знать 1-2 сказки
	2.5 Письменное оформление высказывания	0.2.5.3 подбирать картинный план к рассказу
4 четверть		
Еда и напитки	1.12 Слово	0.1.12.5 знать простые слова с обобщающим значением 0.1.12.7 образовывать имена прилагательные с использованием суффиксов –ин-, -ов-
	1.13 Грамматический строй речи	0.1.13.3 согласовывать прилагательное и притяжательные местоимения с существительными в именительном падеже 0.1.13.5 употреблять распространенные предложения из 2-5 слов
	1.14. Связная речь	0.1.14.5 описывать хорошо знакомый предмет с опорой на картинный план 0.1.14.6 составлять повествовательный текст по сюжетной картине с опорой на вопросы
		0.1.15.20 называть времена года в последовательности 0.1.15.21 знать основные сезонные изменения в природе и описывать их 0.1.15.23 называть 3-4 диких и домашних млекопитающих, птиц, насекомых, части тела, жилища 0.1.15.24 иметь представления об основных группах растений

В здоровом теле – здоровый дух!	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	0.1.15.25 знать 3-4 названия деревьев, ягод, овощей и фруктов 0.1.15.26 различать на доступном уровне разницу между дикорастущими и культурными растениями 0.1.15.27 называть некоторые дикорастущие растения данной местности 0.1.15.31 знать и выполнять правила поведения школьника 0.1.15.32 знать и выполнять правила поведения в транспорте 0.1.15.33 объяснять основные правила дорожного движения 0.1.15.36 знать названия посуды, некоторых блюд, напитков и продуктов питания 0.1.15.38 пояснять происхождение продуктов питания на доступном уровне 0.1.15.39 понимать важность гигиены и режима дня 0.1.15.40 рассказать о пунктах режима дня 0.1.15.42 знать правила перехода через улицу
	2.5 Письменное оформление высказывания	0.2.5.4 восстанавливать последовательность 2-3 предложений

2) 1 класс:
таблица14

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
	1.12 Слово	1.1.12.3 понимать и использовать конкретные действия человека, животных и машин 1.1.12.6 образовывать существительные с суффиксами -оньк-, -еньк-, -ышек-, -ышк-
	1.13 Грамматический строй речи	1.1.13.1 употреблять падежные формы существительных единственного числа с предлогами с, над, под, около, перед
	1.14. Связная речь	1.1.14.2 передавать временную последовательность событий по серии из 3-4 картин
		1.1.15.1 назвать органы чувств понимать их функции

Все обо мне Моя школа	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	1.1.15.2 называть части одежды и обуви 1.1.15.3 применять приемы ухода за одеждой и обувью 1.1.15.4 называть профессии в школе, основные помещения 1.1.15.5 называть, выделять части мебели и учебных принадлежностей 1.1.15.6 объяснять степень родства между членами семьи 1.1.15.7 называть домашний адрес 1.1.15.8 описать вечер в семье 1.1.15.19 называть месяцы в последовательности и по временам года 1.1.15.20 объяснять простейшие связи между явлениями природы
	2.5 Письменное оформление высказывания	1.2.5.1 излагать связный текст из 8-10 (до 15) слов по картинному плану
2 четверть		
Моя семья и друзья Мир вокруг нас	1.12 Слово	1.1.12.1 понимать и использовать названия предметов, их частей, материалов 1.1.12.7 образовывать существительные с суффиксом -, -ист, -щик, -чик, -ниц(а), -тель, -арь
	1.13 Грамматический строй речи	1.1.13.2 согласовывать количественные числительные и существительные
	1.14. Связная речь	1.1.14.1 составлять повествовательный текст из 3-5 предложений (15-20 слов) с опорой на сюжетную картину
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	1.1.15.9 выделять государственную символику 1.1.15.10 называть основные достопримечательности столицы 1.1.15.11 называть основные государственные праздники 1.1.15.12 знать расположение и основные достопримечательности родного города (села) 1.1.15.13 пояснять различия между городом и селом 1.1.15.14 знать некоторые профессии, связанные с транспортом, фабрикой 1.1.15.15 называть виды труда и процессы производства

		1.1.15.16 описывать некоторые трудовые процессы взрослых 1.1.15.17 представлять виды сезонного труда 1.1.15.18 называть основные виды городского и междугороднего транспорт 1.1.15.19 называть месяцы в последовательности и по временам года 1.1.15.20 объяснять простейшие связи между явлениями природы
	2.5 Письменное оформление высказывания	1.2.5.1 излагать связный текст из 8-10 (до 15) слов по картинному плану
3 четверть		
Путешествие Традиции и фольклор	1.12 Слово	1.1.12.2 понимать и называть признаки с различием по температурным свойствам, качеству, принадлежности, назначению 1.1.12.8 образовывать прилагательные с использованием суффиксов –j
	1.13 Грамматический строй речи	1.1.13.3 согласовывать прилагательные с существительными множественного числа
	1.14. Связная речь	1.1.14.3 участвовать в диалогах по вопросам что? где? какой? как? 1.1.14.5 делить текст на предложения и предложения на слова
		1.1.15.19 называть месяцы в последовательности и по временам года 1.1.15.20 объяснять простейшие связи между явлениями природы 1.1.15.21 называть органы растений, виды плодов; 1.1.15.22 иметь представление о способах размножения растений 1.1.15.23 знать и называть 4-5 перелетных и зимующих птиц, млекопитающих, насекомых, рыб 1.1.15.24 перечислять сезонные изменения в жизни живой природы
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	1.1.15.25 представлять заботу животных о потомстве

		1.1.15.26 называть домашних животных, их детенышей, жилища , профессии, связанные с уходом за животными 1.1.15.27 знать правила поведения в гостях 1.1.15.28 называть 2-3 народные загадки, поговорки 1.1.15.29 знать и выполнять правила поведения в общественных местах 1.1.15.30 знать 2-3 сказки 1.1.15.31 пояснять значение труда
	2.5 Письменное оформление высказывания	1.2.5.2 сопоставлять части текста в объеме до 4-5 предложений с вопросным планом
4 четверть		
Еда и напитки В здоровом теле – здоровый дух!	1.12 Слово	1.1.12.4 употреблять косвенные формы личных местоимений 1.1.12.5 распределять слова по семантическим группам
	1.13 Грамматический строй речи	1.1.13.4 использовать распространенные предложения из 3-5 слов
	1.14. Связная речь	1.1.14.4 описывать знакомые предметы и события со зрительной опорой
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	1.1.15.19 называть месяцы в последовательности и по временам года 1.1.15.20 объяснять простейшие связи между явлениями природы 1.1.15.32 знать названия частей посуды 1.1.15.33 различать столовую посуду, приборы и кухонную посуду 1.1.15.34 иметь представление о полезных продуктах 1.1.15.35 описывать происхождение продуктов питания 1.1.15.36 знать основные правила дорожного движения 1.1.15.37 понимать важность гигиены органов чувств 1.1.15.38 иметь первоначальные представления о связи человека и природы

		1.1.15.39 понимать важность закаливания организма
	2.5 Письменное оформление высказывания	1.2.5.3 делить текст на предложения

3) 2 класс:

таблица 15

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне Моя семья и друзья	1.12 Слово	2.1.12.1 понимать и употреблять в речи слова с переносным значением 2.1.12.2 понимать и употреблять в речи слова, имеющие только единственное или множественное число 2.1.12.7 образовывать степени сравнения имен прилагательных
	1.13 Грамматический строй речи	2.1.13.1 согласовывать прилагательные с существительными множественного числа в косвенных падежах
	1.14 Связная речь	2.1.14.1 конструировать диалог от лица выдуманных героев или героев картин
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	2.1.15.1 составить высказывание об играх и развлечениях обучающихся 2.1.15.2 определять круг своих увлечений на доступном уровне 2.1.15.3 группировать виды спорта 2.1.15.4 называть профессии членов семьи 2.1.15.5 описать выходной день 2.1.15.21 сравнивать и описывать признаки весны и осени, лета и зимы
	2.5 Письменное оформление высказывания	2.2.5.1 написать изложение по готовому плану из 20 – 30 слов
2 четверть		
	1.12 Слово	2.1.12.3 употреблять в речи несклоняемые существительные 2.1.12.8 образовывать относительные прилагательные с суффиксами: -н-, -ан-, -ян, -енн-;

Моя школа
Мой родной край

	1.13 Грамматический строй речи	2.1.13.2 образовать вид глагола, возвратные и невозвратные глаголы 2.1.13.3 использовать падежные формы существительных с количественными числительными
	1.14 Связная речь	2.1.14.2 составить связный рассказ по серии 3-5 картин до 25-30 слов 2.1.14.3 дополнить текст элементами описания;
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	2.1.15.6 поддерживать беседу о школьном и классном коллективе 2.1.15.7 называть адрес школы 2.1.15.8 знать названия учреждений, расположенных рядом 2.1.15.9 представлять рельеф страны 2.1.15.10 называть крупные города, их особенности 2.1.15.11 знать основные отрасли сельского хозяйства 2.1.15.12 называть междугородний транспорт, места отправления, профессии, связанные с транспортом 2.1.15.13 представлять виды сезонного труда в данной местности 2.1.15.14 перечислять основные праздники, понимать связь праздников с историческими событиями 2.1.15.21 сравнивать и описывать признаки весны и осени, лета и зимы
	2.5 Письменное оформление высказывания	2.2.5.2 написать сочинение по картине из 20-25 слов по готовому плану
3 четверть		
	1.12 Слово	2.1.12.4 понимать и употреблять в речи слова, обозначающие один предмет в разных ситуациях 2.1.1.9 образовывать краткие имена прилагательные
	1.13 Грамматический строй речи	2.1.13.4 согласовывать порядковые числительные с существительными 2.1.13.5 использовать предлоги из, из-за, из-под

В здоровом теле – здоровый дух! Традиции и фольклор	1.14. Связная речь	2.1.14.4 составить связный рассказ до 25-30 слов по опорным словам
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	2.1.15.15 объяснять правила безопасного поведения 2.1.15.16 объяснять на доступном уровне пользу витаминов 2.1.15.17 перечислять основные правила здорового образа жизни 2.1.15.18 составлять рассказ о семейных праздниках 2.1.15.19 знать несколько народных обычаев 2.1.15.20 называть 4-5 пословиц и поговорок, народных примет, легенд 2.1.15.21 сравнивать и описывать признаки весны и осени, лета и зимы
	2.5 Письменное оформление высказывания	2.2.5.3 написать сочинение по личным впечатлениям из 20-25 слов
4 четверть		
Окружающая среда Путешествие	1.12 Слово	2.1.12.5 употреблять наиболее распространенные антонимы 2.1.12.6 определять сходство и различие слов, входящих в одну семантическую группу
	1.13 Грамматический строй речи	2.1.13.6 строить простые распространенные предложения из 5-6 слов
	1.14 Связная речь	2.1.14.5 составить конец рассказа 2.1.14.6 составить начало рассказа
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	2.1.15.21 сравнивать и описывать признаки весны и осени, лета и зимы 2.1.15.22 иметь представления о среде обитания животных 2.1.15.23 различать приспособленность животных к условиям окружающей среды 2.1.15.24 называть 6-7 видов грибов и летних цветковых растений 2.1.15.25 сравнивать растения, животных, насекомых 2.1.15.26 устанавливать связь между сезонными явлениями и изменениями в жизни растений и животных

		2.1.15.27 называть достопримечательности своей местности 2.1.15.28 описывать достопримечательности на основе собственных наблюдений
	2.5 Письменное оформление высказывания	2.2.5.4 написать сочинение по материалам дополнительных источников (коллективно) из 20-25 слов с опорой на план и лексический материал

4) 3 класс:
таблица 16

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
Живая природа Что такое хорошо и что такое плохо?	1.12 Слово	3.1.12.1 понимать и использовать наиболее распространенные синонимы 3.1.12.5 образовывать существительные с помощью суффиксов -от- (-ет-), -изн-, -изм-, -ость, -ств-
	1.13 Грамматический строй речи	3.1.13.1 использовать простое распространенное предложение из 5-7 слов
	1.14 Связная речь	3.1.14.1 давать развернутый ответ из 3-5 предложений, дополненный описанием 3.1.14.2 составлять повествовательный текст в объеме 30 – 35 слов картине, по серии из 3-5 сюжетных картин
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	3.1.15.1 представлять особенности природных зон 3.1.15.2 сравнивать и описывать признаки времен года 3.1.15.3 называть виды стай 3.1.15.4 иметь понятие о миграции птиц 3.1.15.5 знать виды гнездовий 3.1.15.6 забота животных о потомстве 3.1.15.7 сравнивать образ жизни перелетных и зимующих птиц 3.1.15.8 объяснять роль труда в развитии личности, семьи, общества и государства 3.1.15.9 объяснять роль коллектива в развитии личности

		3.1.15.10 понимать и пояснять на доступном уровне важность дружбы между людьми
	2.5 Письменное оформление высказывания	3.2.5.1 написать под руководством учителя краткое личное письмо 3.2.5.2 написать отзыв в объеме 30 – 35 на основе личных наблюдений
2 четверть		
Время Архитектура	1.12 Слово	3.1.12.2 понимать и использовать степени сравнения имен прилагательных 3.1.12.6 образовывать прилагательные с помощью суффиксов -ов-, -ск-, -ин-
	1.13 Грамматический строй речи	3.1.13.2 использовать предложение с обращением
	1.14 Связная речь	3.1.14.3 составить повествовательный текст в объеме 30 – 35 на основе личных наблюдений, впечатлений
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	3.1.15.11 представлять виды труда доступными способами 3.1.15.12 представлять значение праздников народов Казахстана 3.1.15.13 представлять особенности кочевого и оседлого образа жизни 3.1.15.14 различать населенные пункты, называть примеры 3.1.15.15 понимать и пояснять на доступном уровне связь города и села 3.1.15.16 знать названия некоторых памятников истории
	2.5 Письменное оформление высказывания	3.2.5.3 написать деловое письмо по готовому образцу 3.2.5.4 составить и записать простой план;
3 четверть		
	1.12 Слово	3.1.12.3 определять сходство и различие слов, входящих в одну семантическую группу 3.1.12.7 образовывать прилагательные с суффиксами -оват-, -еват-
	1.13 Грамматический строй речи	3.1.13.3 использовать предложения с однородными членами

Искусство Выдающиеся личности		3.1.13.4 употреблять сложносочиненное предложение с союзом и
	1.14. Связная речь	3.1.14.4 составить повествовательный текст в объеме 30 – 45 слов, пользуясь материалами дополнительной литературы 3.1.14.5 описать внешность героев сказки, картины или близких знакомых
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	3.1.15.16 знать названия некоторых памятников истории 3.1.15.17 понимать значение неофициальных символов Казахстана 3.1.15.18 знать имена деятелей культуры и искусства 3.1.15.19 знать имена народных просветителей 3.1.15.20 знать имена великих исторических лиц
	2.5 Письменное оформление высказывания	3.2.5.5 написать сочинение по материалам дополнительных источников из 30-35 слов с опорой на лексический материал
4 четверть		
Вода – источник жизни Культура отдыха. Праздники	1.12 Слово	3.1.12.4 объяснять значения изученных слов с использованием обобщающих понятий 3.1.12.8 образовывать глаголы 1, 2 , 3-го лица настоящего времени
	1.13 Грамматический строй речи	3.1.13.5 использовать предложения со сравнением
	1.14. Связная речь	3.1.14.6 составлять повествовательный текст в объеме 30 – 35 слов по коллективно составленному плану
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	3.1.15.21 называть типы водоемов 3.1.15.22 знать имена собственные , связанные с названиями географических объектов 3.1.15.23 объяснять правила охраны водоемов 3.1.15.24 составлять правила поведения на природе коллективно 3.1.15.25 составлять рассказ о семейных традициях 3.1.15.26 понимать и пояснять на доступном уровне ценность семьи

		3.1.15.27 объяснять нормы поведения, принятые в обществе
	2.5 Письменное оформление высказывания	3.2.5.6 написать сочинение по личным впечатлениям источников (коллективно) из 30-35 слов по самостоятельно составленному плану

5) 4 класс:

таблица 17

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
	1.12 Слово	4.1.12.1 понимать и употреблять имена существительные с собирательным значением 4.1.12.4 образовывать имена прилагательные с помощью суффиксов -лив-, -чив-, -ист- 4.1.12.5 образовывать слова приставочно-суффиксальным способом
	1.13 Грамматический строй речи	4.1.13.1 употреблять сложносочиненные предложения с соединительными и противительными союзами
	1.14 Связная речь	4.1.14.1 выразить отношение к событиям, сообщению, или увиденному
		4.1.15.1 различать транспорт по назначению и способу передвижения 4.1.15.2 составлять рассказы о добыче полезных ископаемых 4.1.15.3 иметь элементарные знания об истории становления государства 4.1.15.4 знать основные достопримечательности, крупные производства, виды труда данной местности 4.1.15.5 представлять историю происхождения некоторых праздников 4.1.15.6 представлять значение Конституции; 4.1.15.7 называть примеры демократических прав и свобод, обязанностей гражданина Республики Казахстан

Моя Родина – Казахстан
Ценности

1.15 Практическое применение
коммуникативных навыков и
умений

4.1.15.8 иметь элементарные

		знания о правах человека и ребенка
	2.5 Письменное оформление высказывания	4.2.5.1 составлять сложный план с опорой на простой
2 четверть		
Культурное наследие Мир профессий	1.12 Слово	4.1.12.2 понимать и употреблять имена существительные с отвлеченным значением 4.1.12.6 образовывать слова с помощью сложения корней с опорой на памятки и модели
	1.13 Грамматический строй речи	4.1.13.2 составлять и употреблять сложноподчиненные предложения 4.1.13.3 использовать сложноподчиненные предложения при построении рассуждений, доказательств
	1.14 Связная речь	4.1.14.2 вести свободную беседу на заданную тему, используя отработанные на уроках речевые средства 4.1.14.3 составить диалог с использованием прямой и косвенной речи
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	4.1.15.9 называть некоторые государства ближнего и дальнего зарубежья, составлять описания на доступном уровне 4.1.15.10 объяснять важность сохранения памятников истории и культуры 4.1.15.11 называть профессии, группировать 4.1.15.12 называть основные промышленные районы 4.1.15.13 представлять связь между наукой и производством на доступном для обучающегося уровне 4.1.15.14 представлять структуру современного образования
	2.5 Письменное оформление высказывания	4.2.5.2 проводить отбор речевого материала 4.2.5.3 проводить отбор грамматических средств
3 четверть		
	1.12 Слово	4.1.12.3 понимать и объяснять значения фразеологизмов с помощью

Природные явления Охрана окружающей среды		4.1.12.7 образовывать слова с помощью сложения основ с опорой на памятки и модели
	1.13 Грамматический строй речи	4.1.13.4 использовать вводные слова и предложения с опорой на модели и в самостоятельной речи, в зависимости от речевых возможностей
	1.14. Связная речь	4.1.14.4 составить повествовательные рассказы по заданному началу или концу в объеме 45 – 60 слов
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	4.1.15.15 объяснять смену времен года на доступном уровне 4.1.15.16 понимать влияние климата на развитие человечества 4.1.15.17 понимать и описывать сезонные явления 4.1.15.18 устанавливать связь между сезонами и изменениями в природе 4.1.15.19 устанавливать связь между сезонными явлениями и сезонным трудом на селе 4.1.15.20 называть редких животных 4.1.15.21 называть заповедники Казахстана 4.1.15.22 устанавливать связь между поведением животных и средой обитания 4.1.15.23 иметь представление о Красной книге
	2.5 Письменное оформление высказывания	4.2.5.4 определять порядок построения текста с последующей записью 4.2.5.5 писать тексты до 50 –60 слов с использованием источников дополнительной информации
4 четверть		
	1.12 Слово	4.1.12.3 понимать и объяснять значения фразеологизмов с помощью 4.1.12.8 образовывать глаголы, выражающие неполноту или незаконченность действия
	1.13 Грамматический строй речи	4.1.13.5 понимать и употреблять односоставные предложения
		4.1.14.5 дополнять высказывания элементами рассуждений

Путешествие в космос Путешествие в будущее	1.14 Связная речь	4.1.14.6 творчески дополнить события с передачей личного отношения
	1.15 Практическое применение коммуникативных навыков и умений	4.1.15.24 представлять строение Солнечной системы 4.1.15.25 описывать космические тела и летательные аппараты на доступном уровне 4.1.15.26 знать историю освоения космоса на элементарном уровне 4.1.15.27 знать названия некоторых профессиональных праздников 4.1.15.28 представлять историю профессиональных праздников 4.1.15.29 представлять свою будущую профессию
	2.5 Письменное оформление высказывания	4.2.5.6 передавать личное отношение к излагаемым событиям

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 283-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 283-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. "Сауат ашу" – психикалық дамуы тежелген білім алушылардың мектеп алды дайындық кезеңіне қажетті дағдыларын толықтыру, білім алушылардың психо-физикалық дамуындағы кемшілігін және танымдық әрекеттерінің орнын толтыру мақсатына негізделген оқыту және түзету пәні болып табылады.

3. "Сауат ашу" пәні психикалық дамуы тежелген білім алушыларды қоршаған ортадағы заттармен таныстыру негізінде танымдық белсенділігін және сөздік қорын дамытуды қамтамасыз етеді.

4. Оқу бағдарламасы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

5. Оқу бағдарламасы оқыту процесін психикалық дамуы тежелген білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді меңгеруі үшін пәннің әдістемелік әлеуетін оқып білуге, оқу іс-әрекеттері тәсілдерін үйрену арқылы өзін жан-жақты дамытуға, қоғамда орнын таба білуге бағыттайды.

6. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

7. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

8. Қазіргі кезеңде психикалық дамуы тежелген білім алушының білімді игеруі үшін оның іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің міндеттерін сезінуге мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді меңгеруге ықпал етеді. Мұғалімнің қолдауы кезінде психикалық дамуы тежелген білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

9. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

10. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан психикалық дамуы тежелген білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

11. Тіл дамытудың негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

12. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, алу, көрсету, ақпараттар алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды арқылы өз жұмысын бағалау сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

13. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары психикалық дамуы тежелген білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламалар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

15. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқуға қажетті дағдыларын толықтыру, танымдық белсенділіктерін арттыру, күнделікті өмірге қажетті дағдыларының қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және орынды қолдану, ойлау, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу дағдыларын дамытуға негіз болады. Қалыптасқан дағдылар психикалық дамуы тежелген білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде, мектепті бітіргеннен кейін қоғамда орнын табуының кепілі болып табылады;

2) еңбек нарығындағы өзгерістер психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқып, білуге, алған білімін ақпарат жинақтау үшін қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады;

3) нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және психикалық дамуы тежелген білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуге бағытталған білім алуына ынталандырады;

4) жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "ынтымақтастық", "еңбек пен білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына психикалық дамуы тежелген білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар психикалық дамуы тежелген білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Сауат ашу" - жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс кіріктендіру арқылы жүзеге асады.

17. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәндерін оқытудың бастапқы сатысы, тіл және әдебиет туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы – психикалық дамуы тежелген білім алушылардың өмірінде жаңа пайда болған "жетекші әрекет" – оқу әрекетіне бейімдеу, зейіні мен жадын, ойлау қабілеті мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, сөздік қорын дамыту, сөйлеуге үйретуді жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

18. "Сауат ашу" пәні психикалық дамуы тежелген білім алушылардың:

1) қазақ тілі фонетикасы, лексикасы, грамматикасы мен пунктуациясы туралы бастапқы білім негіздерін игеруіне;

2) оқу мен жазуға деген қызығушылығының оянуына;

3) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

4) жұппен, топпен, ұжыммен жұмыс жасауға дағдылануына және түрлі рөлді (көшбасшы, орындаушы) орындауға үйренуіне; өз ұлтының, Қазақстанда тұрып жатқан басқа да халықтардың мәдениетіне ізгілік және құрмет сезімінің қалыптасуына негіз қалаушы пән болып табылады.

19. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты – айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру процесі арқылы функционалды сауаттылығының негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

20. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

2) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

3) оқу дағдысы (дұрыс, мәнерлеп оқу) мен жазу дағдысын (қатесіз, таза жазу) қалыптастыру;

4) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

5) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

6) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру біліктерін дамыту;

7) сөйлеу және қарым-қатынас жасау мәдениеті нормаларын сақтауға дағдыландыру;

8) сөздік қорын байыту және байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) ана тіліне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалог барысында басқа адамның сөзін тыңдай білуін, диалогке/сұхбатқа қатысуға дайын болуын, өз ойын жеткізе білуін) қалыптастыру;

11) алған тілдік білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде, күнделікті өмірлік жағдаяттарда қолдануға үйрету;

12) психикалық дамуы тежелген білім алушыны өз іс-әрекетін адамгершілік, ізгілік тұрғысынан ұйымдастыруға және жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

21. "Сауат ашу" пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді:

1) оқу дағдысы жақсы қалыптасқан психикалық дамуы тежелген білім алушының сауатты жазу дағдысы да соған сай қалыптасады. "Сауат ашу" пәні арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылар қазақ тілі мен әдеби мұрасын меңгеріп, ана тілі мен туған халқының мәдениетін құрметтеуге, оқу процесінде және күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда тілдік қарым-қатынасқа түсіп, ойын білдіруге дағдыланады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

22. "Сауат ашу" пәнін оқыту психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогика ұстанымдарына негізделген.

23. Оқытудың түзете-дамыта бағытталу ұстанымы даму кемшілігінің табиғаты ерекшелігіне сәйкес білім алушылардың сақталған функциясына және ағза жүйесін қолдануды тірек ете отырып, оқу кеңістігін құруды меңзейді.

24. Оқытудың түзете-дамыта бағытталу ұстанымы оқытудың арнайы әдіс-тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Сонда білім алушылардың ақпаратты баяу қабылдап, өңдеуі ескеріледі, ойлау операцияларының жеткіліксіздігі, танымдық белсенділіктің төменділігі, қоршаған орта туралы білімі мен түсінігінің шектелуі, сөйлеу тілінің кешеуілдеуі, өз тәртібін реттеуі қалыптаспауы, қимыл-қозғалыстың кемшілігі. Білім

алушылармен жұмыс жүргізгенде олардың жоғары деңгейде оқуы, көру-әрекет ойлау қабілетіне жүгінеді. Жеткіліксіз функциясын дамытуды ынталандыруға арнап іс-әрекет ұйымдастырылады.

25. Оқытудың әлеуметтік-бейімделуге бағытталу ұстанымы тұлғаның әлеуметтік оқшалануын азайту немесе еңсеруді меңзейді. Білім алушылардың күнделікті өмірге қажетті дағдыларды меңгеруге арналған арнайы жұмыс жүргізілуі қарастырылады.

26. Ойлау, сөйлеу тілі және қарым-қатынасты дамыту ұстанымы білім алудың негізгі құралы. Оқудың дәстүрлі түрі баланың мектепке қабылданған кездегі өмірлік түсініктері мен сөздік қорының даму жүйесін тірекке алады. Сөйлеу тілі дамыған соң қарым-қатынас дамиды, соның негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Оқу және әлеуметтенуді сәтті қамтамасыз ету үшін психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөйлеу тілі, ойлау, қарым-қатынасқа түсуінде орын алатын мәселелер болғандықтан педагогикалық әдіс-тәсілдермен еңсеріледі немесе толықтырылады.

27. Ерекше оқытуды талап ететін балаларды оқыту және тәрбиелеудің іс-әрекеттік тәсілдер ұстанымы психологияда орын алған "жетекші әрекет" түсінігіне сүйенеді. Заттық-тәжірибелік әрекет психикалық дамуы тежелген білім алушының арнайы толықтыра дамыту құралы болып саналғандықтан оқу мен еңбек әрекетінің құрылымдық бөлшектерін қалыптастырады. Ерекше оқытуды талап ететін білім алушыларды оқыту барысында мұғалімнің басшылығымен (жұппен, топпен жұмыс) сөйлеу тілін ынталандыруға арналған табиғи жағдай тудыратын заттық-тәжірибелік әрекет кең ауқымды қолданылады.

28. Жеке және топтық жұмыс ұстаным. Мұғалім әр білім алушының даму деңгейіне, тапсырманы қабылдауына қарай мазмұны, жұмыс қарқыны, көлемі, күрделілігі, жұмыстың әдіс-тәсілдері, оқуды ынталандыру және бақылау түрлері мен тәсілдеріне қарай түзете-оқыту үрдісін ұйымдастырады. Білім алушыларды топқа бөлу шартты және құбылмалы болып табылады.

29. Арнайы педагогикалық басқару қажеттілігі ұстанымы. Бала дамуының жалпы заңдылықтарын білетін, сыныптағы әр білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін білетін арнайы педагог білім алушылардың оқу-танымдық үрдістерін ұйымдастырумен қатар басқара алады. Білім алушылардың сабақта іс-әрекетті дұрыс таңдауы қойылған міндеттерді сәтті шешеді. Жетекші болып білім алушылардың заттық-тәжірибелік, ойлау және сөйлеу тілін дамыту әрекеттері болып табылады.

30. Сабақ барысында мұғалімнің сөйлеу мәнері жетекші қызмет атқарады, өйткені психикалық дамуы тежелген білім алушылар жаңа тақырыпты мұғалімнің жете түсіндіруі арқылы қабылдайды.

31. Практикалық жұмыс барысында алынған білімдері мен түсініктері, білім алушылардың сөйлеу тілінде дамытып, байланыстыра сөйлеу қабілетін дамытады.

32. Жалпы білім беру ұйымдары "білім алуды үйрету" ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша білім алуғаұмтылатын, ынталы, қызығушылығы мен жауапкершілігі бар дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

33. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (психикалық дамуы тежелген білім алушылар "не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (психикалық дамуы тежелген білім алушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (психикалық дамуы тежелген білім алушылар өзінің іс-әрекетін үлкендердің көмегімен жоспарлауды үйренеді);

4) қызықтыра оқыту (психикалық дамуы тежелген білім алушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін "оқыту үшін бағалау" арқылы қолдау жасау);

5) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық түрде ұйымдастыру (психикалық дамуы тежелген білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға үйренеді);

6) саралай оқыту (психикалық дамуы тежелген білім алушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

34. "Сауат ашу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік ойындар, модульді оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

35. Басты назар білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алу барысындағы нәтижесі мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлері алдын ала белгіленеді.

36. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – түрлі әлеуметтік топтармен тіл табыса білетін тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы тілдік орта құру арқылы, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамытады. Мұндай орта психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында қазақ тілін пайдалана білуіне, ауызекі, жазбаша формаларын қолдана отырып, өз ойын білдіруіне мүмкіндік туғызады.

37. "Сауат ашу" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыстық-буындық талдау жасау;

2) артикуляциялық жаттығулар;

- 3) мәтінді тыңдап, мазмұнын түсіну;
- 4) тыңдалған мәтін мазмұнын суреттер арқылы беру;
- 5) тыңдалған мәтіннің үзіндісін айта білу;
- 6) мәтіннің мазмұнына ойын айту;
- 7) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 8) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;
- 9) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");
- 10) таныс ертегі, әңгімені мазмұндау, өлеңдерді жатқа айту;
- 11) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, жақындары және достарымен, кіші балалармен қарым-қатынас жасауға арналған рөлдік ойындар;
- 12) нені сұрауға және нені сұрауға болмайтынын анықтау;
- 13) суреттер бойынша әңгімелеу;
- 14) сахналау;
- 15) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме немесе ертегі) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыруды үйрету.

38. "Сауат ашу" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) кеспе әріптерден буын, сөз құрап оқу;
- 3) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркемсөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің сызбасын жасау.

39. "Сауат ашу" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) ақпаратты сурет арқылы беру;
- 2) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
- 3) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
- 4) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
- 5) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
- 6) есте сақтау арқылы жазу;
- 7) байқағаны, ойындары туралы тірек суреттердің көмегімен сөйлем жазу;
- 8) сурет бойынша жазуды үйрету;
- 9) құрастырған мәтінді мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

40. "Сауат ашу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

41. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

42. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

43. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

44. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

45. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 9 сағат, оқу жылында – 297 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 198 сағат.

46. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

47. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

48. "Сауат ашу" пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде психикалық дамуы тежелген білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Сауат ашу" пәні бағдарламасының мазмұны кіріктіріле (интегративті) құрастырылды;

3) "Сауат ашу" пәні үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең.

49. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

- 1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;
- 2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;

3) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;

4) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;

5) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);

6) ойлау, есте сақтау, қабылдау қабілеттерін және зейінін дамыту;

7) ауызша, жазбаша тілін дамыту.

50. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;

2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;

3) дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;

4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

5) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін кеңейту;

6) біртіндеп сөзді тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

7) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;

8) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру.

51. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) мәтіндерді дұрысоқуға дағдыландыру, "іштей оқу", түсініп, мәнерлепоқу дағдыларын қалыптастыру;

2) тыңдау-түсіну, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) байланыстырып сөйлеуін дамыту;

4) каллиграфия нормаларын сақтай отырып, қатесіз жазу дағдыларын қалыптастыру

52. Тыңдалым және айтылым:

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенін түсінуі, сұраққа дұрыс жауап беруі, сөз мағынасын түсінуі, сөзді орынды қолдана білуі, сыныптастарымен тілдесіп, өзі туралы айта алуы. Тілдік емес амалдарды (қол, дене қимылдары) ауызша сөйлесуде қолдануы. Өлеңдер жаттау, санамақтар, жұмбақтар жаттау. Жаңылтпаштар айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту;

2) сөздің дыбыстық құрылымы. Дауысты дыбыстар, олардың жуан, жіңішке болып бөлінуі. Дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі;

3) буын – ең кіші айтылым бірлігі ретінде. Сөздердің буындарға бөлінуі. Дауысты дыбыстардың буынкұраушылық рөлі;

4) сөздің мағынасы. Сөйлем құрау. Сөйлемдерден қысқаша мәтіндер құрастыру. Мәтінді тыңдау барысында түсіну. Мұғалімнің ауызша сұрақтарына жауап беру.

Сюжетті сурет бойынша әңгімелесу; қысқаша тақпақтар жаттау, мазмұнын айтып беру. Шығармадағы негізгі кейіпкерлерге мінездеме беру дағдыларын қалыптастыру. Сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін немесе сәйкес еместігін анықтау. Сөздерді қазақ әдеби тілінің орфоэпиялық заңдарына сәйкес айта білу. Коммуникативтік мақсаттарға сай (рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениеті этикеттерін пайдалану негізінде сөздік қорды кеңейту.

53. Оқылым:

1) сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау. Дыбыстық талдау жасау. Дыбыстардың мағына ажыратушылық функциясын түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау). Сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну. Дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Жазылған сөздің әріптік құрылымын тану. Түрлі құрылымдағы сөздерді, 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді, 4-8 сөйлемнен тұратын қысқаша мәтіндерді буындық тәсілмен ұласпалы оқуға үйрету, мәтінді мұғалімнің сұрағы бойынша теріп оқу. Дауыстап оқу. Сөйлеудің интонациялық ұйымдасуына бақылау жасау (аяғындағы интонация, леппен айту, сұраулы интонация);

2) жылдың соңында таныс емес мәтінді оқу техникасының нормасы: минутына 15-20 сөз бен тыныс белгілері;

3) ескерту: Шылау, екі әріпті сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады;

4) қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б, к – қ дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Орыс тілінен енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Білім алушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру;

5) сөздердің мағынасына бақылау жасау (мағынасы жуық сөздер, қарама-қарсы мағыналы, көп мағыналы). Мәтін туралы түсінік. Өз бетімен оқу барысында мәтінді түсінуі. Тұтас сөздер арқылы оқуға өту, "іштей оқу". Оқылғанның мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; көркем мәтін мен өзге мәтіндерді дұрыс оқу (хабарлы, сұраулы, лепті) және олардың мазмұнын айтып беру; рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру (ұнайды/ ұнамайды). Оқу тапсырмаларын орындауға керекті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен). Мәтін, сурет түрінде берілген ақпаратты түсіну.

54. Жазылым:

1) сызбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу. Сөйлемді модельдеу. Жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу. Әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын графикалық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу. Айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден,

пунктуациялық ережелерді ескере отырып, диктант жазу. Сөйлем құрамындағы сөздердің бөлек жазылатыны. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте қойылатыны. Сөйлем, шағын мәтіндерді (3-4 сөйлем) дұрыс құрастырып жазу. Есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу. Жазғанын үлгіге қарап тексеру; каллиграфиялық дұрыс жазу;

2) ұғымдарды ажырату: зат және сөз заттың атауы ретінде. Қоршаған ортадағы заттардың, құбылыстардың сөз аталымдары. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын, түсін, дәмін, санын, іс-қимылын) беретінін ұғындыру, оларды қолдануға үйрету. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер. Дыбыс. Әріп. Бас әріп және кіші әріп. Дыбыс түрлері: дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық-буындық талдау. Сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме құрау. Сөйлемнің тыныс белгілері (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі).

55. Дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау, дұрыс жазу;

2) заттардың атаулары мен олардың санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді анықтау;

3) көптік жалғауды меңгеру және қолдану;

4) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде қолдану;

5) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде қолдану;

6) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) қолдану;

7) сөйлемнің тыныс белгілерін (нүкте, үтір, сұрақ белгісі және леп белгісі) дұрыс жазу;

8) мұғалім көмегімен сөздерді тасымалдау.

56. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде бірізділікпен орналастырылған және сол арқылы мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, психикалық дамуы тежелген білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1-кесте

№	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	0-1-сыныптар
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.4 Тыңдаушының назарын аудару

		1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту
		1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату
		2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну
		2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
		2.6 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату
3	Жазылым	3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру
		3.2 Қатені табу және түзету
		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
		3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.5 Грамматикалық нормаларды сақтау
		3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау

57. Бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында "1" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік номері.

58. Ескерту. "Жазылым" бөлімі бойынша:

1) "Мәтін түрлеріне сәйкес өз мәтінін құрастырып жазу";

2) "Түрлі стильде мәтін жазу" бөлімшелерінің оқыту мақсаттары 2-4 сыныпта "Қазақ тілі" пәнінде қарастырылады.

59. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Дағдылар	0-сынып	1-сынып
	Оқыту мақсаттары	
1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз) ажырату, тыңдалған мәтінді түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну

1.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау	0.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау	1.1.2.1 мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау
1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды қолдану	0.1.3.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдану	1.1.3.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдану
1.4 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, кимыл), дауыс ырғағын ,сөз арасындағы кідірісті қолдану	1.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау /салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, кимыл), дауыс ырғағын , мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану
1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту	0.1.5.1 өз сезімдерін жай сөздермен және сөйлемдермен білдіру (ұнайды/ ұнамайды)	1.1.5.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын білдіру (ұнайды/ ұнамайды)
1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін дұрыс дыбыстау	1.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау
	0.1.6.2 сөздің буыннан тұратынын түсіну	1.1.6.2 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау

2) оқылым:

3-кесте

Дағдылар	0-сынып	1-сынып
	Оқыту мақсаттары	
2.1 Оқу түрлерін қолдану	0.2.1.1 сөз сызбасын оқу	1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
	0.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу) қолдану	1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	0.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну	1.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	0.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау	1.2.3.1 оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау
2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағыналарын түсіну	1.2.4.1 сөздердің мағыналарын ажырату
2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.5.1 мұғалім көмегімен мәтін иллюстрациясы бойынша қойылған сұраққа жауап беру	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру
2.6 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.6.1 әріпті тану оны дыбыспен сәйкестендіру	1.2.6.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру

3) жазылым:

4-кесте

Дағдылар	0 - сынып	1 - сынып
	Оқыту мақсаттары	

3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру	0.3.1.1 мұғалім көмегімен тақырыпқа байланысты керекті сөздер қолдана отырып жай сөйлемдер жазу	1.3.1.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
3.2 Қатені табу және түзету	0.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем қателерін түзету	1.3.2.1 сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету
3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	0.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу	1.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.4.1 мұғалімнің айтуы бойынша айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді жазу	1.3.4.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді жазу
	0.3.4.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау	1.3.4.2 сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату
	0.3.4.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары) анықтау	1.3.4.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау
3.5 Грамматикалық нормаларды сақтау	0.3.5.1 заттың атын, қимылын білдіретін сөздерді орынды қолдану	1.3.5.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану
	0.3.5.2 жалғаулардың қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану	1.3.5.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қоюды білу	1.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

60. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0 – сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну 1.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау 1.4 Тыңдаушының назарын аудару	0.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз) ажырату, тыңдалған мәтінді түсіну 0.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау 0.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара,

1 Өзім туралы 2 Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым		кимыл), дауыс ырғағын, сөз арасындағы кідірісті қолдану
		2.1 Оқу түрлерін қолдану 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу 2.6 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.1.1 сөз сызбасын оқу 0.2.5.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау 0.2.6.1 әріпті тану оны дыбыспен сәйкестендіру
		3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру 3.2 Қатені табу және түзету 3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау	0.3.1.1 мұғалім көмегімен тақырыпқа байланысты керекті сөздер қолдана отырып жай сөйлемдер жазу 0.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем қателерін түзету 0.3.4.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
2-тоқсан			
3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.4 Тыңдаушының назарын аудару 1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	0.1.3.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдану 0.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, кимыл), дауыс ырғағын, сөз арасындағы кідірісті қолдану 0.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін дұрыс дыбыстау
		2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну 2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	0.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну 0.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырбын, басын, ортасын және соңын анықтау 0.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағыналарын түсіну
			0.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және

		3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау 3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау 3.5 Грамматикалық нормаларды сақтау	төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу. 0.3.4.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу 0.3.5.1 заттың атын, қимылын білдіретін сөздерді орынды қолдану
3-тоқсан			
5 Саяхат 6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	1.2 Мәтіннің тақырбын анықтау 1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту 1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту 2.2 Оқыған мәтіннің мазмұнын түсіну 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну 2.6 Дыбыс және әріпті тану және ажырату	0.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау 0.1.5.1 тыңдалған мәтінге көзқарасын білдіру 0.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау 0.2.2.1 мәтінде автордың (кім? не?) туралы айтқысы келгенін түсіну 0.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағыналарын түсіну 0.2.6.1 әріпті тану және дыбыспен сәйкестендіру
		3.5 Грамматикалық нормаларды сақтау 3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.5.1 заттың атын, қимылын білдіретін сөздерді орынды қолдану 0.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қоюды білу
4-тоқсан			
		1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну 1.3 Түрлі жағдаяттарда тідік нормаларды дұрыс қолдану 1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту	0.1.1.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну 0.1.3.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдану 0.1.5.1 тыңдалған мәтінге көзқарасын білдіру
			0.2.1.1 оқудың түрін (буындап оқу) қолдану

7 Тағам және сусын 8 Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану 2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	0.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырбын, басын, ортасын және соңын анықтау 0.2.5.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау
		3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру 3.2 Қатені табу және түзету 3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау 3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау	0.3.1.1 мұғалім көмегімен тақырыпқа байланысты керекті сөздер қолдана отырып жай сөйлемдер жазу 0.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем қателерін түзету 0.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу 0.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қоюды білу

2) 1-сынып:
6-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
Әліппеге дейінгі кезең			
		1.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау 1.3 Түрлі жағдаяттарды тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау 1.3.1.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау

1 Өзім туралы 2 Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну 2.6 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну 1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің мағыналарын түсіну 1.2.6.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру
		3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру 3.2 Қатені табу және түзету 3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.1.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.3.2.1 мұғалім көмегімен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету 1.3.4.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
		Өліппе кезеңі	
		1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну; 1.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау; 1.4 Тыңдаушының назарын аудару 1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту; 1.6 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту;	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) ажырату, тыңдалған мәтінді түсіну; 1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау; 1.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау/салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану; 1.1.5.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ұнамайды); 1.1.6.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау

3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем 5 Саяхат 6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану 2.2 Оқыған мәтіннің мазмұнын түсіну 2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу; 2.6 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату 3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау 3.4 Орфографиялық нормаларды сақтау 3.5 Грамматикалық нормаларды сақтау 3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу; 1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану 1.2.2.1 мәтінде автордың кім (не) туралы айтқысы келгенін түсіну 1.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау 1.2.4.1 сөздердің мағыналарын ажырату 1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру; 1.2.6.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру 1.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу. 1.3.4.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу 1.3.5.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану 1.3.5.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану 1.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
Өліппеден кейінгі кезең			1.3.1.1 тақырыпқа байланысты керекті

7 Тағам және сусын 8 Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым және айтылым Оқылым Жазылым	1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.4 Тыңдаушының назарын аудару 1.5 Тыңдалған материал бойынша пікірін айту	сөздер, сызбалар қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.1.4.1 сөйлеу барысында сипаттау/салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, кимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану 1.1.5.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ұнамайды)
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау 1.2.4.1 сөздердің мағыналарын ажырату 1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру
		3.1 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар арқылы) құрастыру 3.2 Қатені табу және түзету 3.3 Каллиграфиялық нормаларды сақтау 3.6 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.1.1 мұғалім көмегімен тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем, қателерін түзету 1.3.3.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу. 1.3.6.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

61. Ескерту: бір тоқсан ішіндегі оқыту мақсаттары сөйлеу іс-әрекетінің түрлері бойынша араласады.

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 284-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "

добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность ученика в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организуется в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни".

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

13. Учебный предмет "Обучение грамоте" – является интегрированным предметом и дает обучающимся первичные сведения о языке как целостной системе,

проявляющейся в речевой деятельности и литературе. Эти сведения являются базовыми для освоения программы "Русский язык и литература" и предполагает развитие всех видов речевой деятельности (слушание, говорение, чтение, письмо).

14. Учебный предмет "Обучение грамоте" является основным учебным предметом и включает развитие устной и связной речи обучающихся в различных формах и видах детской, творческой и речевой деятельности и предполагает воспитание звуковой культуры речи; обогащение активного словаря; формирование грамматической стороны речи, знакомство с детской литературой, выразительное чтение и пересказывание.

15. Содержание предмета "Обучение грамоте" направлено на развитие навыков свободного общения со взрослыми и детьми; внимания, интереса к слову, детской литературе. Он призван восполнять пробелы речевого развития обучающихся, давать им практическую речевую подготовку, развивать и обогащать представления обучающихся об окружающем мире, повышать их уровень общего развития, учить осмысленно читать, грамотно писать, связно излагать свои мысли в письменной форме, давать ряд сведений по грамматике и правописанию, а также элементарные представления о литературе.

16. Задачи обучения грамоте обучающихся с задержкой психического развития (далее – ЗПР): обучение грамоте предполагает первоначальное знакомство обучающихся с ЗПР с необходимыми лингвистическими понятиями и формирование на их основе осознанных, а потому контролируемых различных умений. Центральное место среди этих умений занимают те, которые обеспечивают четыре вида речевой деятельности: чтение, письмо, говорение, слушание. Поэтому основными задачами предмета "Обучение грамоте" является:

- 1) развитие всех видов речевой деятельности (слушание, говорение, чтение, письмо) ;
- 2) формирование фонематического восприятия, звукового анализа и синтеза;
- 3) уточнение и обогащение словарного запаса путем расширения и уточнения непосредственных впечатлений и представлений об окружающем мире;
- 4) развитие связной речи;
- 5) формирование интереса к родному языку;
- 6) выработка у обучающихся орфоэпических, орфографических и пунктуационных умений по русскому языку;
- 7) формирование навыков культуры речи во всех её проявлениях, умений правильно писать и читать, участвовать в диалоге, составлять несложные устные монологические высказывания и письменные тексты;
- 8) приобщение детей к миру художественной литературы, к работе с книгой;

9) усвоение приемов умственной деятельности, необходимых для овладения начальным курсом русского языка (наблюдения, сравнения и обобщения явлений языка).

17. Реализация указанных задач возможна при выраженной коррекционной направленности обучения и воспитания. Основными направлениями коррекционной работы при обучении грамоте обучающихся с ЗПР является:

- 1) совершенствование движений и сенсомоторного развития;
- 2) коррекция отдельных сторон психической деятельности;
- 3) развитие основных мыслительных операций;
- 4) развитие различных видов мышления;
- 5) коррекция нарушений в развитии эмоционально-личностной сферы;
- 6) восполнение индивидуальных пробелов в знаниях.

18. Коррекционная работа с обучающимися с ЗПР направлена на углубление и обобщение их социокультурного опыта на основе содержания предметных областей, на развитие навыков самостоятельной учебной деятельности с учетом интеллектуальных возможностей обучающихся.

19. Изучение предмета "Обучение грамоте" способствует:

- 1) формированию позитивного отношения к правильной устной и письменной речи как показателям общей культуры;
- 2) овладению учебными действиями с языковыми единицами и формирование умения использовать знания для решения познавательных, практических и коммуникативных задач;
- 3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);
- 4) овладению первоначальными представлениями о нормах русского языка;
- 5) принятию и освоению социальной роли обучающегося, развитие мотивов учебной деятельности и формирование личностного смысла учения;
- 6) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Обучение грамоте" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с задержкой психического развития.

21. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития (природ сообразно).

22. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с ЗПР обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: замедленная скорости приема и переработки сенсорной информации обучающимися, недостаточность умственных операций и действий, низкая познавательная активность и слабость познавательных интересов, ограниченность знаний и представлений об окружающем, отставание в речевом развитии, несформированность произвольной регуляции поведения, недостатки моторики и координации движений. Применяется командный подход к организации психолого-педагогической поддержки ученика, вовлеченность в этот процесс семьи ребенка.

23. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

24. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. У детей с ЗПР имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые компенсируются педагогическими средствами для обеспечения успешности в обучении и социализации.

25. Принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями опирается на существующее в психологии понятие "ведущая деятельность". В процессе обучения обучающихся с особыми образовательными потребностями широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога (работа парами, группами), которая создает естественные условия для мотивированного речевого общения. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта детей, овладевать навыками социального взаимодействия.

26. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода.

27. Принцип необходимости специального педагогического руководства. Специальный педагог, зная общие закономерности развития ребенка, познавательные возможности каждого ученика класса, способы специальной педагогической помощи может не только организовать учебно-познавательную деятельность детей, но и управлять этим процессом. При затруднениях самостоятельной учебно-познавательной деятельности обучающихся педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности ученика, для обеспечения успешного выполнения учебного задания.

28. Для повышения эффективности обучения грамоте обучающихся с ЗПР создаются специальные условия:

- 1) индивидуальная помощь в случаях затруднения;
- 2) более частое использование наглядных дидактических пособий и индивидуальных карточек;
- 3) вариативные приемы обучения;
- 4) введение физминуток через 15-20 минут работы;
- 5) создание ситуации успеха на занятии;
- 6) благоприятный климат на уроке. Опора на эмоциональное восприятие;
- 7) оптимальная смена видов заданий (познавательных, вербальных, игровых и практических);
- 8) синхронизация темпа урока с возможностями ученика;
- 9) точность и краткость инструкции по выполнению задания.

29. Развитие коммуникативных навыков обучающихся с ЗПР осуществляется через практическое овладение диалогической формой речи, выражение собственного мнения, его аргументации, овладение основными умениями ведения разговора, овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой), в том числе при общении с помощью средств информационно-коммуникационной технологии.

30. Информационно-коммуникационные технологии (далее - ИКТ) расширяют арсенал средств педагога специального образования, помогая "достраивать" те условия обучения, которые необходимы для решения развивающих и коррекционных задач, но не созданы при помощи традиционно применяемых средств. Использование ИКТ позволяет индивидуализировать процесс обучения; повысить интерес к содержанию работы на уроке; активизировать познавательную деятельность обучающихся; развивать творческий потенциал.

31. ИКТ в учебном процессе используется дозированно с учетом работоспособности обучающихся.

32. Примеры заданий по слушанию и говорению:

- 1) артикуляционные разминки;
- 2) звуковой анализ слов;

3) восприятие звучащей речи, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

4) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

5) составление диалога, принятие точки зрения собеседника;

6) постановка вопросов и формулирование ответов на основе прослушанного текста ;

7) составление высказываний на знакомые и интересные для обучающихся темы;

8) составление рассказов по личным впечатлениям, картинкам, по аналогии с прочитанным;

9) словесное рисование/описание;

10) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть;

11) донесение информации до собеседника и слушателей.

33. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) работа над лексическим значением слова;

2) игры со словами (анаграммы, палиндромы (перевёртыши: шалаш, потоп), нахождение слова в слове);

3) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;

4) использование различных видов чтения (чтение по ролям, ознакомительное чтение, поисковое чтение, комментированное чтение, чтение для нахождения информации, чтение для высказывания точки зрения, чтение с остановками, чтение за диктором);

5) игра "в прятки" (ведущий начинает читать текст с любого места, не с начала, обучающимся необходимо найти место, которое читает ведущий, и следить за чтением) ;

6) составление карты рассказа.

34. Примеры заданий по письму:

1) анализ буквы с целью выявления составляющих ее элементов;

2) конструирование и переконструирование букв из соответствующих элементов;

3) ориентирование в пространстве рабочей строки и межстрочного пространства;

4) освоение зрительно-двигательных образов письменных букв и видов их соединений в слогах, сочетаниях, словах;

5) звукобуквенный анализ слов и анализ предложений с последующей записью;

6) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;

7) списывание слов, предложений, текстов с печатного образца;

8) восстановление деформированного предложения, текста;

9) письмо литературному герою;

10) составление текста по опорным словам;

11) письмо по памяти;

- 12) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;
- 13) корректирование собственных текстов с помощью учителя.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

35. Оценивание результатов изучения предмета "Обучение грамоте" осуществляется с применением критериального оценивания.

36. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

37. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

38. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

39. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающегося, выставления четвертных и годовых оценок по предмету

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

40. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучение грамоте" составляет:

- 1) в 0 классе – 9 часов в неделю, 297 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе – 6 часов в неделю, 198 часов в учебном году.

41. В процессе изучения содержания учебного материала учитываются межпредметные связи со следующими предметами:

1) естествознание и познание мира. Обучение чтению осуществляется на основе литературных текстов, позволяющих познакомить обучающихся с ЗПР явлениями природы, окружающего мира, деятельностью людей, что имеет большое значение для коррекции недостатков познавательной деятельности;

2) математика. Проведение звукового анализа требует от обучающихся с ЗПР определения количества звуков в слове, их последовательности, сравнения (больше/меньше) звуко-буквенного состава слов, ориентировки в пространстве при выполнении графических заданий;

3) художественный труд. На уроках грамоты широко используются произведения живописи, рисунка: обучающиеся рисуют, раскрашивают, штрихуют, пополняют свой словарный запас, составляя устные рассказы по картинкам;

4) музыка. Использование музыкальных произведений во время уроков грамоты создает положительную мотивацию к усвоению нового материала;

5) физическая культура. Во время проведения динамической паузы обучающиеся выполняют различные логоритмические упражнения, кинезеологические упражнения.

42. Содержание учебного предмета "Обучение грамоте" в 0-классе представлено тремя образовательными компонентами:

- 1) развитие речи;
- 2) художественная литература;
- 3) основы грамоты и письма.

43. Развитие речи направлено на освоение обучающимися базовых норм и правил родного языка в пределах возрастной компетентности, формирование умений гибко применять их в конкретных ситуациях, овладение основными коммуникативными навыками.

44. Овладение данными умениями осуществляется через воспитание звуковой культуры речи, активизацию, обогащение и развитие словарного запаса, совершенствование грамматического строя речи, формирование монологической и диалогической речи.

45. Ознакомление с художественной литературой направлено на формирование устойчивого интереса к литературе как виду искусства, воспитание грамотного читателя.

46. Овладение обучающимися основ грамоты и письма направлено на формирование навыков первоначального чтения, подготовка руки к письму.

47. Содержание учебного предмета "Обучение грамоте" в 1 классе:

1) в процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный.

48. Добукварный период является введением в систему языкового и литературного образования и начинается с первой четверти.

49. Задачи добукварного периода:

- 1) развитие интереса детей к учению;
- 2) уточнение, расширение их представлений и речи;
- 3) исправление недостатков слухового восприятия, воспитание фонематического слуха, некоторых умений в области звукового анализа;
- 4) развитие зрительного, слухового и речедвигательного анализа и синтеза;
- 5) развитие мелкой моторики рук (раскрашивание, рисование, штриховка в разных направлениях, обведение по контуру, написание элементов букв);
- 6) развитие мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

50. Букварный период обучения грамоте начинается с конца первой четверти и заканчивается в третьей четверти. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель может регулировать сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения обучающимися и выполнения задач каждого периода.

51. Букварный период направлен на формирование навыков звукового, звуко-буквенного, слогового, анализа слов; обозначение звуков буквами, различение графических образов рукописных и печатных букв; ориентировку в страницах букваря, тетради.

52. Задачи букварного периода:

- 1) развитие интереса к учебной деятельности;
- 2) развитие фонематического слуха; совершенствование навыков звукового анализа и синтеза;
- 3) освоение функций букв алфавита;
- 4) формирование правильного, плавного слогового чтения на материале текстов учебника;
- 5) освоение орфографического и орфоэпического чтения;
- 6) формирование навыков каллиграфического письма при написании букв, слогов, слов, предложений;
- 7) развитие устной и письменной речи.

53. Послебукварный период направлен на развитие навыков речевой деятельности (слушание, чтение, письмо, говорение) и начинается с четвертой четверти.

54. Задачи послебукварного периода:

- 1) формирование, закрепление и постепенное совершенствование навыков чтения и письма;
- 2) формирование умения полноценно воспринимать художественную литературу, эмоционально откликаться на содержание произведений;
- 3) развитие нравственных и эстетических представлений и чувств, творческого и воссоздающего воображения; развитие словарного запаса и связной речи, усвоение сведений о родном языке; привитие интереса к книге, к самостоятельному чтению, творчеству;
- 4) расширение первоначальных сведений об окружающем мире, расширение кругозора, обогащение чувственного опыта и развитие познавательной активности.

55. Слушание (аудирование) и говорение:

- 1) коррекция и развитие речевого слуха, дифференциация основных единиц речи (слово, предложение), распознавание в слове звуков (гласных и согласных), их соотнесение с буквами; слушание диалогической и монологической речи, чтения текстов учителем, обучающимися;
- 2) коррекция произносительной стороны речи (чистоговорки, скороговорки, логоритмические упражнения) автоматизация, дифференциация слов с оппозиционными звуками: "Л-Р, З-С, С-Ш, Ш-Ж, Ж-З, П-Б". Овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения: приветствие, прощание,

извинение, благодарность, обращение с просьбой; особенности общения со знакомыми и незнакомыми, с родными и друзьями, ровесниками и взрослыми, с маленькими детьми. Особенности общения в школе, на уроке;

3) словарная работа по обогащению активного словарного запаса слов по различным лексическим темам. Составление устных сочинений, придумывание начала и конца сказки; сочинение рассказов и сказок по картинке и личным впечатлениям; описание природы, передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы);

5) составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прослушанного/прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) слово. Наличие значения как основной признак слова. Разграничение реальных предметов и слов как их названий. Распознавание в предложении слов. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению. Расширение словарного запаса.

7) предложение Распознавание в звучащей речи предложений.

56. Чтение (Формирование навыков чтения, изучение букв алфавита):

1) определение количества слогов в слове, слов в предложении;

2) слог как минимальная произносительная единица. Деление слова на слоги путём скандирования. Графическое обозначение слогов в схеме слова, приёмы определения ударного гласного звука, обозначение знаком ударения ударного слога в схеме. Моделирование слогового состава слов с помощью слоговых схем. Особенности гласных и согласных звуков, их характеристики. Смыслоразличительная роль звука и ударения (за́мок – замо́к). Сравнение произведений разных жанров на основе их особенностей. Формирование умения давать характеристику основным действующим лицам произведения;

3) проведение звукового и звукобуквенного анализа. Различение звука и буквы. Приёмы вычленения звуков из слова и определения их характера. Частичный и полный фонетический анализ слов. Воспроизведение звуковой формы слова по его буквенной записи (чтение). Слоговое чтение слов различной структуры с переходом на чтение целыми словами, предложений из 2-6 слов, чтение текстов из 4-8 предложений. Выборочное чтение небольших отрывков из текстов по вопросам учителя. Наблюдение за интонационной организацией речи (интонация конца, восклицание, вопросительная интонация);

4) значение слова (слова, близкие и противоположные по смыслу, многозначные слова). Подбор синонимов, антонимов (без использования терминов). Умение использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств,

оценки прочитанного. Воспитание языкового чутья к смысловым оттенкам слов, восстановление деформированных предложений, текста пропущенными словами;

5) общее представление о тексте. Понимание содержания текста при его самостоятельном чтении. Осознанное, выразительное чтение текста (слоговое чтение и целыми словами), состоящего из 5-10 предложений. Комментированное, выборочное чтение текста (по вопросам). Пересказ связного текста, составление диалогов на материале текстов; ответы на вопросы по прочитанному, восстановление текста по данному началу или концу; творческий пересказ, словесное рисование, составление рассказов по аналогии, по личным впечатлениям; составление рассказов по картинкам, по серии картинок, объединенных общей темой, развернутое объяснение содержания букварного текста; выделение особенностей различных жанров; определение темы, главной мысли произведения; выразительное чтение художественных и нехудожественных текстов;

6) поиск необходимой информации для выполнения учебных заданий (под руководством учителя). Понимание информации, представленной в виде текста, рисунков, схем;

7) норма скорости чтения на конец учебного года: 25 слов и знаков в минуту;

8) в 1 полугодии техника чтения может не проводиться.

57. Письмо (Формирование навыков письма):

1) подготовка к письму Гигиенические требования при письме. Ориентировка на тетрадном листе и на классной доске. Обводка по трафарету, соединение по точкам различных геометрических фигур. Строка, межстрочное расстояние. Овалы, их штриховка, рисование бордюров. Специальные упражнения для развития глазомера, коррекционные упражнения для развития мелкой моторики рук, мелких мышц пальцев. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм;

3) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

4) списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста;

5) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении. Заглавная буква в начале предложения;

6) разграничение понятий: "предмет" и "слово" как название предмета. Слова-названия предметов, явлений окружающего мира; слова, обозначающие признаки предметов; слова, обозначающие действия предметов в момент говорения, до момента говорения, после говорения. Слова, обозначающие один предмет, много предметов; слова, которые соотносятся со словами "он", "она", "оно", "они";

7) ознакомление с правилами правописания и применение их на практике;

- 8) обозначение гласных после шипящих (жи-ши, ча-ща, чу-щу);
- 9) раздельное написание слов;
- 10) большая буква в начале предложения, знаки препинания в конце предложения;
- 11) большая буква в именах собственных;
- 12) перенос слов по слогам без стечения согласных;
- 13) правописание –чк-, -чн-, -нщ-, -шн- в словах;
- 14) правописание мягкого и твердого знака в словах;
- 15) правописание безударных гласных (двусложные слова);
- 16) правописание звонких и глухих согласных на конце слова.

58. Примечание: на уроках необходимо проводить работу со словарными словами.

59. Навыки речевой деятельности:

таблица 1

0-1 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Знание видов речи, понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала
		1.3 Пересказывание прослушанного материала
		1.4 Прогнозирование событий
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм
		1.6 Привлечение внимания слушателей
		1.7 Высказывание оценочного суждения
		1.8 Составление рассказа на заданную тему
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова
2	Чтение	2.1 Владение навыками чтения
		2.2 Определение содержание текста на основе названия
		2.3 Деление текста на части
		2.4 Формулирование вопросов и ответов
		2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов
		2.6 Сравнительный анализ текстов

		2.7 Ориентирование в графической форме слов
3	Письмо	3.1 Владение гигиеническими нормами письма
		3.2 Ориентирование в графической форме слова
		3.3 Владение письмом под диктовку, списывание
		3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе
		3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм
		3.6 Соблюдение грамматических норм
		3.7 Соблюдение пунктуационных норм

60. Цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения.

61. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 2

Навыки	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
1.1 Знание видов речи, понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 иметь представление об основных единицах языка (звук, слог, слово, предложение) 0.1.1.2 составлять предложения из двух слов по наблюдаемому действию, по картинке 0.1.1.3 правильно и отчетливо произносить слова, словосочетания, предложения	1.1.1.1 выделять предложение в звучащей речи 1.1.1.2 отличать предложение от группы слов, не составляющих предложение; 1.1.1.3 производить условно-графическую запись предложений
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 уметь слушать и слышать текст; 0.1.2.2. понимать о чем, говорится в предложении, тексте	1.1.2.1 выделять в предложении, тексте главное; 1.1.2.2 отвечать на поставленный вопрос по тексту
1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 запоминать отдельные слова, выражения из текста; 0.1.3.2 уметь подбирать иллюстрации к тексту 0.1.3.3 уметь отвечать на вопросы по тексту	1.1.3.1 уметь пересказывать текст, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, по опорным словам, по серии сюжетных картин, по плану)

1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 рассматривать иллюстрации, соотносить их со знакомым текстом	1.1.4.1 определять, о ком / о чем говорится в тексте по названию, по иллюстрации, по серии картин
1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 участвовать в диалоге 0.1.5.2 знать правила вежливой речи	1.1.5.1 использовать правила речевого этикета соответственно конкретной ситуации
1.6 Привлечение внимания слушателей	0.1.6.1 уметь выступать перед незнакомой аудиторией (на празднике, перед взрослыми, в другом классе).	1.1.6.1 ставить вопросы; обращаться за помощью; формулировать свои затруднения
1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 уметь эмоционально откликаться на произведения устного народного творчества	1.1.7.1 строить свой ответ, согласовывая слова в предложении. 1.1.7.2 уметь использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств, оценки прочитанного
1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять предложения на предложенную тему; 0.1.8.2 составлять связный последовательный сюжет	1.1.8.1 устно составлять небольшие рассказы на заданные темы; 1.1.8.2 уметь словесно описывать картинку, предмет
1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 уметь различать гласные и согласные звуки речи на слух; 0.1.9.2 определять местоположение звука в слове, выделять ударный звук, 0.1.9.3 определять количество слогов в слове,	1.1.9.1 понимать основные характеристики гласных и согласных звуков, владеть навыками звукового анализа 1.1.9.2 понимать слогаобразующую роль гласных 1.1.9.3 понимать зависимость значения слова от ударения 1.1.9.4 понимать функции йотированных букв в слове

2) чтение:

таблица 3

Навыки	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
2.1 Владение навыками чтения	0.2.1.1 знать печатный шрифт 0.2.1.2 уметь соотносить букву с соответствующим звуком 0.2.1.3 владеть целостным образом буквы 0.2.1.4 читать слоги и отдельные слова	1.2.1.1 осознанно читать слова, словосочетания, предложения и короткие тексты 1.2.1.2 читать слова разной слоговой структуры 1.2.1.3 читать с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания
2.2 Определение содержание текста на основе названия	0.2.2.1 понимать название текста 0.2.2.2 уметь отвечать на вопрос по предполагаемому содержанию	1.2.2.1 понимать прочитанный текст при самостоятельном чтении вслух и при его прослушивании 1.2.2.2 находить отрывки, которые помогут ответить на вопрос по тексту

2.3 Деление текста на части	0.2.3.1 уметь подбирать иллюстрации к частям текста 0.2.3.2 придумывать продолжение и окончание рассказа	1.2.3.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя;
2.4 Формулирование вопросов и ответов	0.2.4.1 уметь организованно спрашивать о прочитанном, 0.2.4.2 отвечать на элементарные вопросы по содержанию текста и иллюстрации	1.2.4.1 уметь задавать вопрос по услышанному, прочитанному тексту 1.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного текста
2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	0.2.5.1 эмоционально, активно реагировать на содержание литературных произведений 0.2.5.2 давать простейшую оценку герою произведения (по вопросам учителя или по иллюстрациям)	1.2.5.1 описывать литературных героев с использованием опорных слов 1.2.5.2 соотносить предлагаемую характеристику с героем произведения
2.6 Сравнительный анализ текстов	0.2.6.1 воспринимать на слух прочитанную сказку, рассказ, загадку, стихотворение	1.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя
2.7 Ориентирование в графической форме слов	0.2.7.1 уметь графически оформлять предложение; 0.2.7.2 соотносить слово с его звуковой схемой; 0.2.7.3 обозначать на звуковой схеме слоги.	1.2.7.1 различать звук и букву: буква как знак звука, владеть позиционным способом обозначения звуков буквами 1.2.7.2 использовать небуквенные графические средства: пробел между словами, знака переноса

3) письмо:

таблица 4

Навыки	Цели обучения	
	0 класс	1 класс
3.1 Владение гигиеническими нормами письма	0.3.1.1 уметь правильно держать карандаш, ручку; 0.3.1.2 рисовать короткие и длинные палочки, округлые и волнистые линии; 0.3.1.3 уметь писать графические диктанты	1.3.1.1 писать элементы букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм 1.3.1.2 уметь ориентироваться на пространстве листа в тетради и на пространстве классной доски.
3.2 Ориентирование в графической форме слова	0.3.2.1 уметь графически оформлять предложение; 0.3.2.2 соотносить слово с его звуковой схемой; 0.3.2.3 обозначать на звуковой схеме слоги	1.3.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.3.2.2 владеть приемами и последовательностью правильного списывания текста
3.3 Владение письмом под диктовку, списывание	0.3.3.1 знать образы печатных букв 0.3.3.2 соотносить букву с соответствующим звуком (звуками).	1.3.3.1 владеть разборчивым, аккуратным письмом под диктовку 1.3.3.2 писать простые предложения, тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами

3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.4.1 замечать неправильную постановку ударения в слове, ошибку в чередовании согласных	1.3.4.1 проверять написанное при помощи сличения с текстом-образом и послогового чтения написанных слов
3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	0.3.5.1 правильно понимать и употреблять необходимые слова, активно использовать их в своей речи	1.3.5.1 соблюдать орфоэпические нормы и правильную интонацию 1.3.5.2 знать и применять правила правописания: раздельное написание слов; обозначение гласных после шипящих (ча—ща, чу—щу, жи—ши); прописная (заглавная) буква в начале предложения, в именах собственных; перенос слов по слогам без стечения согласных; знаки препинания в конце предложения
3.6 Соблюдение грамматических норм	0.3.6.1 узнавать и понимать слова, обозначающие предмет, действие, признак	1.3.6.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
3.7 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.7.1 уметь различать предложения по интонации (повествовательные, вопросительные, восклицательные), употреблять их в речи	1.3.7.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки 1.3.7.2 моделировать предложения в соответствии с заданной интонацией

62. Долгосрочный план:

1) 0 класс:

таблица 5

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
1 четверть		
Все обо мне	1.1 Знание видов речи, понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 иметь представление об основных единицах языка (звук, слог, слово, предложение) 0.1.1.3 правильно и отчетливо произносить предложения
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 уметь слушать и слышать текст 0.1.2.2 понимать о чем, говорится в предложении, тексте
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 запоминать отдельные слова, выражения из текста; 0.1.3.2 уметь подбирать иллюстрации к тексту 0.1.3.3 уметь отвечать на вопросы по тексту

Моя школа	1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 рассматривать иллюстрации, соотносить их со знакомым текстом
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 участвовать в диалоге 0.1.5.2 знать правила вежливой речи
	1.6 Привлечение внимания слушателей	0.1.6.1 уметь выступать перед незнакомой аудиторией (на празднике, перед взрослыми, в другом классе)
	1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 уметь эмоционально откликаться на произведения устного народного творчества
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять предложения на предложенную тему; 0.1.8.2 составлять связный последовательный сюжет
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 уметь различать гласные и согласные звуки речи на слух 0.1.9.3 определять количество слогов в слове
	2.1 Владение навыками чтения	0.2.1.1 знать печатный шрифт 0.2.1.2 уметь соотносить букву с соответствующим звуком 0.2.1.3 владеть целостным образом буквы 0.2.1.4 читать слоги и отдельные слова
	2.2 Определение содержания текста на основе названия	0.2.2.1 понимать название текста; 0.2.2.2 уметь отвечать на вопрос по предполагаемому содержанию
	2.3 Деление текста на части	0.2.3.1 уметь подбирать иллюстрации к частям текста 0.2.3.2 придумывать продолжение и окончание рассказа
	2.4 Формулирование вопросов и ответов	0.2.4.1 уметь организованно спрашивать о прочитанном 0.2.4.2 отвечать на элементарные вопросы по содержанию текста и иллюстрации
2 четверть		
		0.3.1.1 уметь правильно держать карандаш, ручку;

Моя семья и друзья	3.1 Формирование навыков письма	0.3.1.2 рисовать короткие и длинные палочки, округлые и волнистые линии; 0.3.1.3 уметь писать графические диктанты
	3.2 Ориентирование в графической форме слова	0.3.2.1 уметь графически оформлять предложение 0.3.2.2 соотносить слово с его звуковой схемой 0.3.2.3 обозначать на звуковой схеме слоги
	3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	0.3.3.1 знать образы печатных букв 0.3.3.2 соотносить букву с соответствующим звуком (звуками)
	3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.4.1 замечать неправильную постановку ударения в слове, ошибку в чередовании согласных
	3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	0.3.5.1 правильно понимать и употреблять необходимые слова, активно использовать их в своей речи
	3.6 Соблюдение грамматических норм	0.3.6.1 правильно употреблять глаголы, согласовывать слова в роде, числе, падеже
	3.7 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.7.1 уметь различать предложения по интонации (повествовательные, вопросительные, восклицательные), употреблять их в речи
	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 иметь представление об основных единицах языка (звук, слог, слово, предложение) 0.1.1.2 составлять предложения из двух слов по наблюдаемому действию, по картинке 0.1.1.3 правильно и отчетливо произносить предложения
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 уметь слушать и слышать текст 0.1.2.2 понимать о чем говорится в предложении, тексте
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.1 запоминать отдельные слова, выражения из текста 0.1.3.2 уметь подбирать иллюстрации к тексту 0.1.3.3 уметь отвечать на вопросы по тексту

Мир вокруг нас	1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 рассматривать иллюстрации, соотносить их со знакомым текстом
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 участвовать в диалоге 0.1.5.2 знать правила вежливой речи
	1.6 Привлечение внимания слушателей	0.1.6.1 использовать невербальные средства общения (мимика, жесты д.), соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
	1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 уметь эмоционально откликаться на произведения устного народного творчества
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять предложения на предложенную тему; 0.1.8.2 составлять связный последовательный сюжет
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.2 определять местоположение звука в слове, выделять ударный звук
3 четверть		
	2.1 Использование видов чтения	0.2.1.1 знать печатный шрифт 0.2.1.2 уметь соотносить букву с соответствующим звуком 0.2.1.3 владеть целостным образом буквы 0.2.1.4 читать слоги и отдельные слова.
	2.2 Определение содержание текста на основе названия	0.2.2.1 понимать название текста; 0.2.2.2 уметь отвечать на вопрос по предполагаемому содержанию
	2.3 Деление текста на части	0.2.3.1 уметь подбирать иллюстрации к частям текста 0.2.3.2 придумывать продолжение и окончание рассказа
	2.4 Формулирование вопросов и ответов	0.2.4.2 отвечать на элементарные вопросы по содержанию текста и иллюстрации
	2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	0.2.5.1 эмоционально, активно реагировать на содержание литературных произведений 0.2.5.2 давать простейшую оценку герою произведения (по вопросам учителя или по иллюстрациям)
	2.6 Сравнительный анализ текстов	0.2.6.1 воспринимать на слух прочитанную сказку, рассказ, загадку, стихотворение

2.7 Ориентирование в графической форме слов	0.2.7.1 уметь графически оформлять предложение 0.2.7.2 соотносить слово с его звуковой схемой 0.2.7.3 обозначать на звуковой схеме слоги.
3.1 Формирование навыков письма	0.3.1.1 уметь правильно держать карандаш, ручку; 0.3.1.2 рисовать короткие и длинные палочки, округлые и волнистые линии; 0.3.1.3 уметь писать графические диктанты
3.2 Ориентирование в графической форме слова	0.3.2.1 уметь графически оформлять предложение 0.3.2.2 соотносить слово с его звуковой схемой 0.3.2.3 обозначать на звуковой схеме слоги
3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	0.3.3.1 знать образы печатных букв 0.3.3.2 соотносить букву с соответствующим звуком (звуками).
3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.4.1 замечать неправильную постановку ударения в слове, ошибку в чередовании согласных
3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	0.3.5.1 правильно понимать и употреблять необходимые слова, активно использовать их в своей речи
3.6 Соблюдение грамматических норм	0.3.6.1 узнавать и понимать слова, обозначающие предмет, действие, признак
3.7 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.7.1 уметь различать предложения по интонации (повествовательные, вопросительные, восклицательные), употреблять их в речи
1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 иметь представление об основных единицах языка (звук, слог, слово, предложение). 0.1.1.2 составлять предложения из двух слов по наблюдаемому действию, по картинке 0.1.1.3 правильно и отчетливо произносить предложения
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 уметь слушать и слышать текст; 0.1.2.2 понимать о чем, говориться в предложении, тексте

Традиции и фольклор	1.3 Пересказывание прослушанного материала	0.1.3.2 уметь подбирать иллюстрации к тексту 0.1.3.3 уметь отвечать на вопросы по тексту
	1.4 Прогнозирование событий	0.1.4.1 рассматривать иллюстрации, соотносить их со знакомым текстом
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	0.1.5.1 участвовать в диалоге 0.1.5.2 знать правила вежливой речи
	1.6 Привлечение внимания слушателей	0.1.6.1 уметь выступать перед незнакомой аудиторией (на празднике, перед взрослыми, в другом классе).
	1.7 Высказывание оценочного суждения	0.1.7.1 уметь эмоционально откликаться на произведения устного народного творчества
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	0.1.8.1 составлять предложения на предложенную тему; 0.1.8.2 составлять связный последовательный сюжет;
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.9.1 уметь различать гласные и согласные звуки речи на слух; 0.1.9.2 определять местоположение звука в слове, выделять ударный звук, 0.1.9.3 определять количество слогов в слове
4 четверть		
Еда и напитки	2.1 Владение навыками чтения	0.2.1.1 знать печатный шрифт 0.2.1.2 уметь соотносить букву с соответствующим звуком 0.2.1.4 читать слоги и отдельные слова.
	2.2 Определение содержание текста на основе названия	0.2.2.1 понимать название текста; 0.2.2.2 уметь отвечать на вопрос по предполагаемому содержанию
	2.3 Деление текста на части	0.2.3.1 уметь подбирать иллюстрации к частям текста 0.2.3.2 придумывать продолжение и окончание рассказа
	2.4 Формулирование вопросов и ответов	0.2.4.1 уметь организованно спрашивать о прочитанном 0.2.4.2 отвечать на элементарные вопросы по содержанию текста и иллюстрации
		0.2.5.1 эмоционально, активно реагировать на содержание литературных произведений

В здоровом теле –здоровый дух!	2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	0.2.5.2 давать простейшую оценку герою произведения (по вопросам учителя или по иллюстрациям)
	2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов	0.2.6.1 воспринимать на слух прочитанную сказку, рассказ, загадку, стихотворение
	2.7 Ориентирование в графической форме слов	0.2.7.1 уметь графически оформлять предложение 0.2.7.2 соотносить слово с его звуковой схемой; 0.2.7.3 обозначать на звуковой схеме слоги
	3.1 Формирование навыков письма	0.3.1.1 уметь правильно держать карандаш, ручку; 0.3.1.2 рисовать короткие и длинные палочки, округлые и волнистые линии; 0.3.1.3 уметь писать графические диктанты
	3.2 Ориентирование в графической форме слова	0.3.2.1 уметь графически оформлять предложение 0.3.2.2 соотносить слово с его звуковой схемой; 0.3.2.3 обозначать на звуковой схеме слоги
	3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	0.3.3.1 знать образы печатных букв 0.3.3.2 соотносить букву с соответствующим звуком (звуками)
	3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	0.3.4.1 замечать неправильную постановку ударения в слове, ошибку в чередовании согласных
	3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	0.3.5.1 правильно понимать и употреблять необходимые слова, активно использовать их в своей речи.
	3.6 Соблюдение грамматических норм	0.3.6.1 узнавать и понимать слова, обозначающие предмет, действие, признак
	3.7 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.7.1 уметь различать предложения по интонации (повествовательные, вопросительные, восклицательные), употреблять их в речи

2) 1 класс:
таблица 6

Сквозные темы	Навыки	Цели обучения
Добукварный период		

Все обо мне

1.1 Знание видов речи, понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 выделять предложение в звучащей речи 1.1.1.2 отличать предложение от группы слов, не составляющих предложение 1.1.1.3 производить условно-графическую запись предложений
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 выделять в предложении, тексте главное 1.1.2.2 отвечать на поставленный вопрос
1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 уметь пересказывать текст, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, по опорным словам, по серии сюжетных картин, по плану)
1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 определять, о ком/ о чем говорится в тексте по названию, по иллюстрации, по серии картин
1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.2.2 отвечать на поставленный вопрос по тексту 1.1.5.1 использовать правила речевого этикета сообразно конкретной ситуации
1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 ставить вопросы; обращаться за помощью; формулировать свои затруднения
1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 строить свой ответ, согласовывая слова в предложении 1.1.7.2 уметь использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств, оценки прочитанного
1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 устно составлять небольшие рассказы на заданные темы; 1.1.8.2 уметь словесно описывать картинку. предмет;
1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 понимать основные характеристики гласных и согласных звуков, владеть навыками звукового анализа 1.1.9.3 понимать зависимость значения слова от ударения 1.1.9.4 понимать функции йотированных букв в слове
2.1 Владение навыками чтения	1.2.1.1 осознанно читать слова, словосочетания, предложения и короткие тексты

2.2 Определение содержание текста на основе названия	1.2.2.1 понимать прочитанный текст при самостоятельном чтении вслух и при его прослушивании 1.2.2.2 находить отрывки, которые помогут ответить на вопрос по тексту
2.3 Деление текста на части	1.2.3.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя;
2.4 Формулирование вопросов и ответов	1.2.4.1 уметь задавать вопрос по услышанному, прочитанному тексту 1.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	1.2.5.1 описывать литературных героев с использованием опорных слов 1.2.5.2 соотносить предлагаемую характеристику с героем произведения
2.6 Сравнительный анализ текстов	1.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя
3.1 Формирование навыков письма	1.3.1.1 писать элементы букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм 1.3.1.2 уметь ориентироваться на пространстве листа в тетради и на пространстве классной доски.
3.2 Ориентирование в графической форме слова	1.3.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.3.2.2 владеть приёмами и последовательностью правильного списывания текста
3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	1.3.3.1 владеть разборчивым, аккуратным письмом под диктовку 1.3.3.2 писать простые предложения, тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.4.1 проверять написанное при помощи сличения с текстом-образом и послогового чтения написанных слов
	1.3.5.1 соблюдать орфоэпические нормы и правильную интонацию 1.3.5.2 знать и применять правила правописания

	3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	раздельное написание слов; обозначение гласных после шипящих (ча-ща, чу-щу, жи-ши); прописная (заглавная) буква в начале предложения, в именах собственных; перенос слов по слогам без стечения согласных; знаки препинания в конце предложения
	3.6 Соблюдение грамматических норм	1.3.6.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.7 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.7.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки 1.3.7.2. моделировать предложения в соответствии с заданной интонацией
Основной (букварный) период		
Моя семья и друзья	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.2 отличать предложение от группы слов, не составляющих предложение 1.1.1.3 производить условно-графическую запись предложений
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 выделять в предложении, тексте главное; 1.1.2.2 отвечать на поставленный вопрос по тексту
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 уметь пересказывать текст, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, по опорным словам, по серии сюжетных картин, по плану)
	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 ставить вопросы; обращаться за помощью; формулировать свои затруднения
	1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.2 уметь использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств, оценки прочитанного

	1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.2 уметь словесно описывать картинку, предмет
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.2 понимать слогообразующую роль гласных
Мир вокруг нас	2.1 Использование видов чтения	1.2.1.1 осознанно читать слова, словосочетания, предложения и короткие тексты 1.2.1.2 читать слова разной слоговой структуры 1.2.1.3 читать с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания
	2.2 Определение содержание текста на основе названия	1.2.2.1 понимать прочитанный текст при самостоятельном чтении вслух и при его прослушивании 1.2.2.2 находить отрывки, которые помогут ответить на вопрос по тексту
	2.3 Деление текста на части	1.2.3.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
	2.4 Формулирование вопросов и ответов	1.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	1.2.5.1 описывать литературных героев с использованием опорных слов 1.2.5.2 соотносить предлагаемую характеристику с героем произведения
	2.6 Сравнительный анализ текстов	1.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя
	2.7 Ориентирование в графической форме слов	1.2.7.1 различать звук и букву: буква как знак звука, владеть позиционным способом обозначения звуков буквами 1.2.7.2 использовать небуквенные графические средства: пробел между словами, знака переноса
	3.1 Формирование навыков письма	1.3.1.1 писать элементы букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм 1.3.1.2 уметь ориентироваться на пространстве листа в тетради и на пространстве классной доски.
		1.3.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком

Традиции и фольклор	3.2 Ориентирование в графической форме слова	1.3.2.2 владеть приёмами и последовательностью правильного списывания текста
	3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	1.3.3.1 владеть разборчивым, аккуратным письмом под диктовку 1.3.3.2 писать простые предложения, тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
	3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.4.1 проверять написанное при помощи сличения с текстом-образом и послогового чтения написанных слов
Путешествие	3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	1.3.5.1 соблюдать орфоэпические нормы и правильную интонацию 1.3.5.2 знать и применять правила правописания: раздельное написание слов; обозначение гласных после шипящих (ча-ща, чу-щу, жи-ши); прописная (заглавная) буква в начале предложения, в именах собственных; перенос слов по слогам без стечения согласных; знаки препинания в конце предложения
	3.6 Соблюдение грамматических норм	1.3.6.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.7 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.7.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки 1.3.7.2 моделировать предложения в соответствии с заданной интонацией
После букварный период		
	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 выделять предложение в звучащей речи
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 выделять в предложении, тексте главное;
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 уметь пересказывать текст, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя, по опорным словам, по серии сюжетных картин, по плану)
	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации

1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 использовать правила речевого этикета соответственно конкретной ситуации
1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 ставить вопросы; обращаться за помощью; формулировать свои затруднения
1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 строить свой ответ, согласовывая слова в предложении 1.1.7.2 уметь использовать в своей речи эмоционально-оценочные слова для выражения чувств, оценки прочитанного
1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 устно составлять небольшие рассказы на заданные темы; 1.1.8.2 уметь словесно описывать картинку, предмет;
1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 понимать основные характеристики гласных и согласных звуков, владеть навыками звукового анализа 1.1.9.2 понимать слогаобразующую роль гласных; 1.1.9.3 понимать зависимость значения слова от ударения 1.1.9.4 понимать функции йотированных букв в слове
2.1 Владение навыками чтения	1.2.1.2 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение) 1.2.1.3 читать с интонациями и паузами в соответствии со знаками препинания
2.2 Определение содержания текста на основе названия	1.2.2.1 понимать прочитанный текст при самостоятельном чтении вслух и при его прослушивании 1.2.2.2 находить отрывки, которые помогут ответить на вопрос по тексту
2.3 Деление текста на части	1.2.3.1 определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
2.4 Формулирование вопросов и ответов	1.2.4.1 формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя) 1.2.4.1 уметь задавать вопрос по услышанному, прочитанному тексту

	2.5 Описывание героя произведения с помощью опорных слов	1.2.5.1 описывать литературных героев с использованием опорных слов 1.2.5.2. соотносить предлагаемую характеристику с героем произведения
	2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов	1.2.6.1 сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) с помощью учителя
	2.7 Ориентирование в графической форме слов	1.2.7.1 различать звук и букву: буква как знак звука, владеть позиционным способом обозначения звуков буквами 1.2.7.2 использовать небуквенные графические средства: пробел между словами, знака переноса
	3.1 Формирование навыков письма	1.3.1.1 писать элементы букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм 1.3.1.2 уметь ориентироваться на пространстве листа в тетради и на пространстве классной доски.
	3.2 Ориентирование в графической форме слова	1.3.2.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.3.2.2 владеть приёмами и последовательностью правильного списывания текста
В здоровом теле –здоровый дух!	3.3 Владение письмом под диктовку, списыванием	1.3.3.1 владеть разборчивым, аккуратным письмом под диктовку 1.3.3.2 писать простые предложения, тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
	3.4 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.4.1 проверять написанное при помощи сличения с текстом-образом и послогового чтения написанных слов
	3.5 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	1.3.5.1 соблюдать орфоэпические нормы и правильную интонацию 1.3.5.2 знать и применять правила правописания: раздельное написание слов; обозначение гласных после шипящих (ча—ща, чу—щу, жи—ши); прописная (заглавная) буква в начале предложения, в именах

		собственных; перенос слов по слогам без стечения согласных; знаки препинания в конце предложения
	3.6 Соблюдение грамматических норм	1.3.6.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.7 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.7.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки 1.3.7.2. моделировать предложения в соответствии с заданной интонацией

61. Примечание: цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 285-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 285-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай дамитын танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің/сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін психикалық дамуы тежелген білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді меңгеру үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін пайдалануға, оқу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы

дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдемелерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының жаңа құрылымын құруда бағдарлар болып табылады.

5. Құндылықтық/бағдарлық, іс-әрекеттік, тұлғалық бағдарлық, коммуникативтік тәсілдемелер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылады, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс табады.

6. Қазіргі кезеңде психикалық дамуы тежелген білім алушының білім алу барысында оның іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу психикалық дамуы тежелген білім алушының танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін психикалық дамуы тежелген білім алушының шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық

технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, алу, көрсету, ақпараттармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды қолдану арқылы жұмысын бағалау сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқу мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары психикалық дамуы тежелген білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар дағдылардың қалыптасуына бағыттылығы оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) функционалдық қолдану, жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке - дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу, алған білімін өмірде қолдана алу (өмірге бейімдей алу) сияқты дағдыларын дамытуға негіз болады. Дағдылар психикалық дамуы тежелген білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Еңбек нарығындағы өзгерістер психикалық дамуы тежелген білім алушылардың міндеттерді шешу үшін алған білімі мен тәжірибесін жаңа ақпаратты жинақтау үшін қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады.

14. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және психикалық дамуы тежелген білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын оқу процесінде, өмір жағдаяттарында пайдалану даярлығын қалыптастыруға бағытталады.

15. Қалыптасқан дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "еңбек пен білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына психикалық дамуы тежелген білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар психикалық дамуы тежелген білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Қазақ тілі" пәні бастауыш мектепте гуманитарлық білім берудің бастапқы өзегі болып табылады: психикалық дамуы тежелген білім алушылардың дүниетанымы мен ұлттық болмысын қалыптастыру үшін ана тілінің мүмкіндіктері мен сөз өнерінің әлеуеттерін меңгеруіне көмектеседі. "Қазақ тілі" пәні психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып білім алушыларының таным кеңістігін ана тілі арқылы кеңейте отырып, өз елінің тарихы мен мәдени мұраларын құрметтеуге, өз елін мақтан етіп, қызмет етуге ынталандырады.

17. Бастауыш мектепте "Қазақ тілі" пәнін оқыту мақсаты – психикалық дамуы тежелген білім алушылардың тілдік құзіреттіліктерін дамыту, сөздің құдіреті мен әсемдігін түсініп, тілдік құралдар арқылы қарым-қатынас жасау әрекеттерін меңгерту, жазбаша сауаттылығымен ауызша сөйлеу дағдыларын сабақтастыра қалыптастыру. Өйткені бастауыш сыныпта тілді жақсы меңгеру барлық пәндер бойынша жетістікке жетудің алғы шарты.

18. Қазақ тілін оқыту психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөздік қорын байытады, қызығушылықтарын арттыра отырып, өз ойлары мен сезімдерін жазбаша/ ауызша сауатты жеткізе білу дағдыларын, эстетикалық, мәдени және әлеуметтік қабілеттерін дамытады.

19. "Қазақ тілі" пәнін оқыту міндеттері:

- 1) тіл білімі бойынша бастапқы теориялық түсініктер беру;
- 2) тілдік дағдыларын (айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым) дамыту;
- 3) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөздік қорларын толықтыру арқылы және сөздің грамматикалық құрылысын меңгерте отырып, тілін дамыту және жетілдіру;
- 4) тілдің қоғамдық мәнін түсінуге, қарым-қатынас жасау салалары мен түрлі жағдаяттарда өз ойларын сауатты және мәдениетті түрде жеткізе білуге дағдыландыру;
- 5) түрлі мәтіндермен таныстыру арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушыларға адамдардың өзара түсінісуі, сыйластық, адамгершілік қасиеттері, өзінің іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарай білуі сияқты ізгілікті қасиеттерді қалыптастыру;
- 6) түрлі қарым-қатынас жағдаяттарында сөйлеу этикетін қолдану;
- 7) ауызша және жазбаша сөйлеу нормалары мен тіл мәдениеті негіздерін меңгерту;
- 8) қарым-қатынас жасаудың әр алуан түрлерін мақсатты түрде қолдануға, өз ойын зерделеуге, ауызша немесе жазбаша мәтіндерге сүйене отырып, өзіндік пайымдау жасауға үйрету;
- 9) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың көркем және сауатты жазу дағдыларын жетілдіру.

20. Оқу бағдарламасының мазмұны психикалық дамуы тежелген білім алушының сөйлеу және ойлау әрекетін, түрлі сала мен қарым-қатынас жағдайында тілді еркін игеруді қамтамасыз ететін коммуникативтік іскерліктер мен дағдыларды қалыптастыруға бағытталған.

21. Оқу бағдарламасының мазмұны мәтін түрлері, көркем шығармалар арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байытуды, оқығаны бойынша пікір білдіруді және оны дәлелдеуді, белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, мәтін бойынша сұрақтар құрастырып, мүмкін болатын жауаптарды болжап, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланыс орнатуды, жоспар құруды, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды қамтиды.

22. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру:

- 1) тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұматты қалыптастыруға, тілдік категориялардың көпжақты екенін түсінуге;
- 2) сөздік қор мен грамматиканы пайдалану құзыреттілігін қалыптастыруға;
- 3) ауызша және жазбаша тіл ережелеріне сай тілдік құралдарды саналы түрде дұрыс таңдауға;
- 4) алған білімі мен дағдыларын қарым-қатынас тәжірибесінде қолдануға;
- 5) өмірде қажетті тілдік дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Жалпы білім беру ұйымдары оқу процесінде "білім алу жолын" білетін, ынталы, қызығушылығы және жауапкершілігі бар дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағидасын ұстанады.

24. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Олар:

- 1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);
- 2) зерттеушілік тәсілдеме (психикалық дамуы тежелген білім алушылар "не білемін?", нені білгім келеді?, нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);
- 3) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;
- 4) дамыта оқыту технологиясы (психикалық дамуы тежелген білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);
- 5) саралап оқыту технологиясы (психикалық дамуы тежелген білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

25. "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) мұғалім мен психикалық дамуы тежелген білім алушының "субъект-субъект" дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;
- 2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен психикалық дамуы тежелген білім алушының ынтымақтасқан ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын

шешудің әдіс-тәсілдерін психикалық дамуы тежелген білім алушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

3) психикалық дамуы тежелген білім алушының пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

4) ойын әдісі;

5) "оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау" арқылы қолдау жасау;

6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне ынталандыру;

9) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) психикалық дамуы тежелген білім алушыларды зерттеушілік әрекетке негізделген оқуға ынталандыру;

11) психикалық дамуы тежелген білім алушыларға алдын ала берілетін жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала үлгілер береді);

12) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық түрде ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында "не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?" түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

26. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алу барысындағы нәтижелері мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары алдын ала белгіленеді.

27. "Қазақ тілі" пәнін оқытуда келесі ұстанымдарды басшылыққа алынады:

1) психикалық дамуы тежелген білім алушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

28. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану құзыреттілігі психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

29. Ақпаратты табу және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру үрдісінде дамытады.

30. "Қазақ тілі" пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) ғаламтор ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, керекті ақпаратты оқу, материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) мәтінмен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан көшу (Word, Power Point);

4) ақпаратты жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер) пайдалану;

5) электронды оқулықтарды пайдалану;

6) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану;

7) ақпаратты саралау.

31. "Қазақ тілі" оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті жеке тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамытады. Мұндай ортада білім алушылар тілдесімнің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін білдіре алады. Оқыту процесінде психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сыныптастарымен, мұғалімдермен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынасында тілді сауатты пайдалануы ынталандырылады.

32. "Қазақ тілі" пәнінен тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;

2) мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

4) мәтін бойынша жоспар құру;

5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;

6) мәтіннің мазмұны бойынша пікір айту;

7) мәтінді өзгертіп аяқтау;

8) мәтіндегі оқиғаларды, іс-әрекеттерді салыстыра талдай алу;

9) ұсынылған тақырып бойынша ауызша есеп беру;

10) жоспарланған тақырыптар бойынша мұғалімнің көмегімен пікірталас ұйымдастыру;

11) жұпта ым-ишараны пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

12) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

33. "Қазақ тілі" пәнінен оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері :

1) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;

2) мәтіннің тақырыбы мен бастапқы бөліміне сүйене отырып, оқиғаның дамуына болжам жасау;

3) мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін оқу;

4) ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және көзқарасын айту үшін оқу; көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;

5) әдебиетпен жұмыс (меңгерген тақырыпқа сұрақтар мен жауаптар дайындау);

6) интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып бойынша жобалар дайындау).

34. "Қазақ тілі" пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) білім алушыларға таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазу;

2) сөздердің орфографиясын меңгертуге арналған тапсырмалар;

3) газет-журналдарға шағын хабарлама/мақала жазу;

4) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;

5) әдеби шығарма мәтініндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтау;

6) тілдік тақырыптар аясында шағырмашылық тапсырмалар (ребус, пиктограмма, сөзжұмбақ, сәйкестендіру және толықтыру тест тапсырмалары, тағы сол сияқты) құрастыру;

7) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер, пиктограммалар арқылы беру;

8) жазылуы қиын сөздер мен сөз тіркестерінен сөздік құрастыру;

9) сұхбатқа жазбаша сұрақтар дайындау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

36. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

37. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

38. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

39. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу бөлімін оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

40. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

41. "Қазақ тілі" пәні бойынша қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Жазылым			
	Сөздік диктант	Диктант	Мазмұндама мәтін көлемі	Шығарма
2	5-7 сөз	25-30сөз	30-50 сөз	20-30 сөз
3	9-12 сөз	35-50 сөз	40-60 сөз	30-45 сөз
4	12-15 сөз	55-70 сөз	60-80 сөз	45-60 сөз

42. Сыныпта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) ұйымдастыру үшін жиһаздар орын ауыстыруға қолайлы әрі жеңіл болады. Сондай-ақ, кітап сөрелеріне, психикалық дамуы тежелген білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

43. Пән бойынша білімді меңгеру оқу бөлімдерінде тілдік дағдыларды қалыптастыру бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері ары қарай жинақталған білім мен түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге бөлінген. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішіндегі сабақтастықты айқындайды. Мұғалім мен психикалық дамуы тежелген білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

44. Бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.1 кодында "2" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік нөмері.

2-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімшелер (дағды)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.3 Тыңдаған материал бойынша өз пікірін білдіру
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару
		1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру

		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
3	Жазылым	3.1 Түрлі стилде мәтін жазу
		3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну
		3.3 Қатені табу және түзету
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
		3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау
4	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау

45. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

3-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар:		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материал бойынша түсінбеген сөздерді белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, сұрақтарға жауап беру	4.1.1.1 тыңдаған материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту
1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу	3.1.2.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде тілдік нормаларды сақтап сөйлеу	4.1.2.1 сұхбаттасының жасын ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында әңгімелесу
1.3 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.3.1 аудио, бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы, немесе пайдасыз болды..., себебі. ..) білдіру	3.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзге пікірге (келісу/келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру	4.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұнын өзіндік бағалау
1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) қолданып, тақырыпқа (Сіз қалай ойлайсыз?..) назарын аударту	3.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту	4.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру

1.5 Сөздерді дыбыстарды, орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.5.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (бүгін-бүгүн, түгін – түтүн, көсеу – көсеу)	3.1.5.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл–Жаңгүл)	4.1.5.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап айту

2) оқылым:

4-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау	3.2.1.1 көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша фактілерді анықтауға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.4.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты алу	3.2.4.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу	4.2.4.1 дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәнмәтінбойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау

3) жазылым:

5-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.1.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама жазу	3.3.1.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік жазу	4.3.1.1 қажетті сөздерді қолданып белгілі стильде мәтін (мақала, мінездеме) жазу
		3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график,	

3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді, сөйлем, суреттерді пайдаланып қарапайым постер құрастыру	кесте, фотосуреттер пайдаланып компьютерде шағын мәтін (хат, шақыру) теру	4.3.2.1 мәтінді (жаңалық, жарнама) сызба, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызып, компьютерде теру
3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық және әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құраған сөйлемін толықтыру	3.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету	4.3.3.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету; өз бетінше пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес жазба жұмысын түзету
3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу	3.3.4.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	4.3.4.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.5.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі) қолдану	3.3.5.1 мұғалімнің көмегімен жай және жайылма сөйлемдерді ажырату, сызба бойынша құрау және тыныс белгілерін қою	4.3.5.1 жай және құрмалас сөйлемдерді сызба бойынша құрау және тыныс белгілерін қою
		3.3.5.2 қаратпа, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою	4.3.5.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін (үтір, кос нүкте) дұрыс қою
		3.3.5.3 мұғалім көмегімен бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаның орнын білу және қолдану	4.3.5.3 диалогта қолданылатын тыныс белгілерді дұрыс қою

4) тілдік нормалардың қолданысы:

6-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	2.4.1.1 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.1 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді жазу	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін қолдану
		3.4.1.2 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан	

4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларын сақтау	2.4.1.2 "у", "и, й" әріптерінің емлесін жазу	басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғауда буын үндестігін қолдану
	2.4.1.3 дауыссыз дыбыс түрлерін ажырату және п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.3 ч, щ әріптері бар сөздердің емлесін білу	4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді жазу
	2.4.1.4 дауыссыз л, р, н дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.4 х, һ әріптері бар сөздерді ажыратып жазу	
	2.4.1.5 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау		
4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)
	2.4.2.2 көптік жалғауларды дұрыс қолдану	3.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу	4.4.2.2 бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау
	2.4.2.3 сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу
	2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау	3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау	4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
	2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім / етістікті анықтау	3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктердің айырмашылығын анықтау	4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып сөйлемде қолдану
		3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылығын анықтау	4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
			4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен) қолдану
			4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану

4.4.2.9 етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану

46. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) қолданып, тақырыпқа (Сіз қалай ойлайсыз?..) назарын аударту
	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
		2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша фактілерді анықтауға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық және әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құраған сөйлемін толықтыру

	Жазылым	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.5.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі).
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 "я", "ю" әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.2 "у", "и, й" әріптерінің емлесін сақтап жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.2 көптік жалғауларын дұрыс қолдану
			2.4.2.3 сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату
2- тоқсан			
3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Тыңдалым және айтылым	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу
		1.3 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.3.1 аудио, бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы, немесе пайдасыз болды..., себебі. ..) білдіру
		1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.5.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (бүгін-бүгүн, түгін - түтүн, көсеу - көсеу)
	Оқылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша фактілерді анықтауға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
			2.2.4.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және

Жазылым	2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты алу
	3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді, сөйлем, суреттерді пайдаланып қарапайым постер құрастыру
	3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық және әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құраған сөйлемін толықтыру
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.4.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
3 - тоқсан		
Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материал бойынша түсінбеген сөздерді белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру
	1.3 Тыңдаған материал бойынша өз пікірін білдіру	2.1.3.1 аудио, бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы, немесе пайдасыз болды..., себебі..) білдіру
	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) қолданып, тақырыпқа (Сіз қалай ойлайсыз?..) назарын аударту
Оқылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша фактілерді анықтауға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын мен негізгі ойды анықтау

5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.4.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты алу
	Жазылым	3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.1.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама жазу
		3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен тірек сөздерді, сөйлем, суреттерді пайдаланып қарапайым постер құрастыру
		3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық және әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құрастырған сөйлемін толықтыру
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.3 дауыссыз дыбыс түрлерін ажырату және п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін сақтап жазу
			2.4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
			2.4.1.5 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату
			2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау
			2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім / етістікті ажырату
4 тоқсан			
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.2.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу

7. Қоршаған орта
8. Саяхат

Тыңдалым және айтылым	1.3 Тыңдалған материал туралы өз пікірін білдіру	2.1.3.1 аудио, бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы, немесе пайдасыз болды..., себебі. ..) білдіру
	Оқылым	2.2.1.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
		2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.2.4.1 дереккөздерді (сөздік, анықтамалық, энциклопедия) және ақпаратты табу жолын анықтайды, берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты алу
	Жазылым	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама жазу
		2.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық және әріптік қателерді мұғалімнің көмегімен тауып түзету және құраған сөйлемін толықтыру
		2.3.5.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі).
	Тілдік нормалардың қолданысы	2.4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
		2.4.1.5 у, й, ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау
		2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір мен қосымшаны ажырату

		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім / етістікті анықтау

2) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
1.Тірі табиғат 2. Жаксыдан үйрен, жаманнан жирен (жарык пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық сұрақтарға жауап беру тыңдаған материалдың мазмұнын ретімен жоспар бойынша мазмұндау
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттердетілдік нормаларды сақтап сөйлеу
		1.3 Тыңдалған материал туралы өз пікірін білдіру	3.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне (келісу/келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру
	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
		3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу,

	Жазылым		жазу қарқынын жеделдету
		3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.5.1 мұғалімнің көмегімен жай және жайылма сөйлемдерді ажырату, сызба бойынша құрау және тыныс белгілерін қою сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен) 3.3.5.2 қаратпа, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 "э", "ф", "в", "ц" әріптері бар сөздерді жазу 3.4.1.3 "ч", "щ" әріптері бар сөздердің емлесін білу
2 тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде тілдік нормаларды сақтап сөйлеу
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту
		1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.5.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл–Жаңгүл)
		2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
			3.2.3.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің

3. Уақыт 4. Сәулет	Оқылым	2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	көмегімен негізгі ойды анықтау
		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.4.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу
	Жазылым	3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.1.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік жазу
		3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер пайдаланып компьютерде шағын мәтін (хат, шақыру) теру
		3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету
		3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.5.3 мұғалім көмегімен бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаның орнын білу және қолдану
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.2 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату
			3.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу
			3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылықтарын анықтау
3 тоқсан			

5.Өнер
6.Атақты тұлғалар

Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық сұрақтарға жауап беру
	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттердетілдік нормаларды сақтап сөйлеу
	1.3 Тыңдалған материал туралы өз пікірін білдіру	3.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне (келісу/келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру
Оқылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
	2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.4.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу
Жазылым	3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.1.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік және өмірбаян жазу
	3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер пайдаланып компьютерде шағын мәтін (хат, шақыру) теру
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.4.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету

Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 "э", "ф", "в", "ц" әріптері бар сөздерді жазу
		3.4.1.3 "ч", "щ" әріптері бар сөздердің емлесін білу
		3.4.1.4 "х", "һ" әріптері бар сөздерді ажыратып жазу
	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау
		3.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу
		3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктердің айырмашылықтарын анықтау
3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылықтарын анықтау		

4 тоқсан

Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық сұрақтарға жауап беру
	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.2.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттердетілдік нормаларды сақтап сөйлеу
	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту
	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1 көмекші сөздердің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		3.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Оқылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау
	Жазылым	3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.1.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік және өмірбаян жазу
		3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	3.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер пайдаланып компьютерде шағын мәтін (хат, шақыру) теру
		3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, орфографиялық сөздік пен анықтамалық арқылы түзету
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату 3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау 3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктердің айырмашылықтарын анықтау

3) 4-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан			
		1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту

1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Адами құндылықтар

Тыңдалым және айтылым	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 сұхбаттасының жасын ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында әңгімелесу
	1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.5.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу
Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
Жазылым	3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету; өз бетінше пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес жазба жұмысын түзету
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 жай және құрмалас сөйлемдерді сызба бойынша құрау және тыныс белгілерін қою 4.3.7.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін (үтір, қос нүкте) дұрыс қою
		4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану	
			4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді жазу	
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)	
			4.4.2.2 бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау	
		4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып сөйлемде қолдану		
2 тоқсан				
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 сұхбаттасының жасын ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында әңгімелесу	
		1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.5.1 аудио-бейнежазба мазмұнын өзіндік бағалау	
	Оқылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру	
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау	
		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.4.1 дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау	
		3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.1.1 қажетті сөздерді қолданып белгілі стильде мәтін (мақала, мінездеме,) жазу	

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Жазылым	3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету; өз бетінше пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес жазба жұмысын түзету
		3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
		3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.5.3 диалогтің тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)
			4.4.2.2 бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау
			4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып сөйлемде қолдану
3 тоқсан			
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 сұхбаттасының жасын ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында әңгімелесу
		1.3 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұнын өзіндік бағалау

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Тыңдалым және айтылым	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру
		1.5 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.5.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу
	Оқылым	2.1 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.1.1 әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.4.1 дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәнмәтінбойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау
	Жазылым	3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	4.3.2.1 мәтінді (жаңалық, жарнама) сызба, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызып, компьютерде теру
		3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету; өз бетінше пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес жазба жұмысын түзету
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу 4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 тыңдаған материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту
		1.2 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.2.1 сұхбаттасының жасынескере отырып, белгілі бір тақырып аясында әңгімелесу
		1.3 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	4.1.3.1 аудио-бейнежазба мазмұнын өзіндік бағалау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру
	Оқылым Жазылым	2.2 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау
		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.4.1 дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпараттарды табу, кездескен жана сөздердің мағынасын мәнмәтінбойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау
		3.1 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.1.1 қажетті сөздерді қолданып белгілі стильде мәтін (мақала, мінездеме,) жазу
		3.2 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	4.3.2.1 мәтінді (жаңалық, жарнама) сызба, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызып, компьютерде теру

	3.3 Қатені табу және түзету	4.3.3.1 стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен анықтап түзету; өз бетінше пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес жазба жұмысын түзету
	3.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.4.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	3.5 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.5.1 жай және құрмалас сөйлемдерді сызба бойынша құрау және тыныс белгілерін қою
		4.3.5.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін (үтір, қос нүкте) дұрыс қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау
		4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
		4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен) қолдану
		4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
		4.4.2.9 етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану

47. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқыту мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 286-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 286-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность ученика в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организуется в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни".

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Русский язык"

13. "Русский язык" как учебный предмет во 2-4 классах для обучающихся с задержкой психического развития (далее - ЗПР) является важнейшим компонентом государственного образования на начальной ступени обучения. Предмет "Русский язык" играет важную роль в реализации основных целевых установок начального образования: становлении основ гражданской идентичности и мировоззрения; формировании основ умения учиться и способности к организации своей деятельности; духовно-нравственном развитии и воспитании младших обучающихся.

14. При обучении обучающихся с задержкой психического развития русскому языку следует руководствоваться задачами и целями, поставленными перед общеобразовательной школой, которые реализуются в единстве с коррекционными, направленными на преодоление и компенсацию нарушенных и незрелых функций обучающихся, непосредственно участвующих в овладении языковыми знаниями и навыками.

15. Основная цель предмета "Русский язык" - формирование у обучающихся с задержкой психического развития навыков грамотного письма как показателя общей культуры человека, максимально возможное развитие всех видов речевой деятельности

16. Для достижения поставленных целей необходимо решение следующих задач:

1) преодолевать пробелы в умениях и навыках, возникших на предыдущем этапе обучения обучающихся;

2) формировать речевую деятельность в разных ее видах (чтение, письмо, говорение) с учетом возможностей обучающихся с задержкой психического развития;

3) уточнять и обогащать словарный запас путем расширения и закрепления непосредственных впечатлений об окружающем мире;

4) формировать каллиграфические, орфографические и пунктуационные навыки;

5) развивать связную речь (формировать и совершенствовать целенаправленность и связность высказываний, точность и разнообразие лексики, выразительность и выразительность речи);

6) формировать интерес к родному языку, навыки учебной работы; приемы умственной деятельности, необходимые для овладения начальным курсом русского языка (наблюдения, сравнения и обобщения явлений языка);

7) развивать нравственные и эстетические представления и чувства, художественный вкус, творческое воображение, преодолевать недостатки личностного развития ученика.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

17. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Русский язык" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с задержкой психического развития:

1) принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития (природосообразно). Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с ЗПР обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: замедленная

скорости приема и переработки сенсорной информации обучающимися, недостаточность умственных операций и действий, низкая познавательная активность и слабость познавательных интересов, ограниченность знаний и представлений об окружающем, отставание в речевом развитии, несформированность произвольной регуляции поведения, недостатки моторики и координации движений. В работе с обучающимися опираются на их высокую обучаемость, сохранность наглядно-действенного мышления. Организуется деятельность по стимуляции развития недостаточных функций. Применяется командный подход к организации психолого-педагогической поддержки ученика, вовлеченность в этот процесс семьи ребенка;

2) принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями;

3) принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. Традиционное школьное обучение; опирается на систему житейских понятий и развитую словесную речь, которыми обладает ребенок при поступлении в школу. На основе словесной речи продолжает развиваться общение, в значительной степени на основе словесной речи регулируется поведение обучающегося. У детей с ЗПР имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые компенсируются педагогическими средствами, для обеспечения успешности в обучении и социализации;

4) принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями опирается на существующее в психологии понятие "ведущая деятельность". Предметно-практическая деятельность является специфическим средством компенсаторного развития обучающегося с задержкой психического развития, формирования структурных компонентов учебной и трудовой деятельности. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта детей, овладевать навыками социального взаимодействия;

5) принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для

каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода;

б) принцип необходимости специального педагогического руководства. Специальный педагог, зная общие закономерности развития ребенка, познавательные возможности каждого ученика класса, способы специальной педагогической помощи может не только организовать учебно-познавательную деятельность детей, но и управлять этим процессом. При затруднении самостоятельной учебно-познавательной деятельности обучающихся педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности ученика, для обеспечения успешного выполнения учебного задания.

18. Интегрированный предмет "Русский язык" эффективен, если будут:

1) учитываться психолого-педагогические особенности младших обучающихся с задержкой психического развития (уровень развития интеллекта, речи, памяти, эмоциональной сферы);

2) моделироваться ситуации, способствующие развитию речи и творческих способностей обучающихся;

3) обеспечиваться максимальное внимание к развитию и совершенствованию фонематического восприятия, анализа и синтеза;

4) уточняться и обогащаться словарный запас путем расширения и закрепления непосредственных впечатлений об окружающем мире;

5) осуществляться развитие связной речи: формирование и совершенствование умения связно выражать свои мысли, говорить внятно и выразительно, точно употреблять слова; воспитание интереса к родному языку;

б) формироваться навыки общеучебные умения и навыки, а также приемы умственной деятельности, необходимых для овладения основным содержанием программы "Русский язык".

19. Изучение наиболее трудных орфографических и грамматических тем осуществляется специальной подготовительной работой: накоплением устного речевого опыта, наблюдениями за явлениями языка и овладения практическими языковыми навыками и обобщениями. Цель специальной подготовительной работы – корректировка неполных и неточных знаний и навыков, которые были получены обучающимися ранее. Работа над звуком, словом, предложением ведется одновременно с коррекцией имеющихся навыков письма и чтения.

20. Коррекционная направленность обучения русскому языку обучающихся с задержкой психического развития реализуется с использованием таких педагогических стратегий и приемов: разделение каждой темы на доступные ученикам порции знаний; детальное объяснение материала с использованием различных видов наглядных пособий и его практическая отработка в упражнениях; использование

подготовительных упражнений с целью предупреждения ошибок и трудностей при их выполнении; индивидуальный подход к ученикам с учетом уровня их подготовленности к восприятию нового материала, личностных качеств, познавательных возможностей, работоспособности.

21. Реализация коммуникативной направленности уроков русского языка предполагает компетентное овладение всеми видами речевой деятельности, поэтому в программе по предмету "Русский язык" усилена речевая направленность курса, расширена понятийная основа обучения связной речи, присутствует практическая направленность содержания для осознания обучающимся своей речи, овладения навыками самоконтроля. Умения связной речи отобраны и сгруппированы с учетом характера учебной речевой деятельности.

22. Для формирования речевой активности обучающихся рекомендуется использовать систему коррекционно-развивающих коммуникативных (ситуативных) упражнений:

1) заданий, требующие от обучающихся умения выражать согласие, подтверждать сказанное, дополнять высказывание;

2) задания, формирующие у них умение выражать свое отношение к явлениям, событиям, фактам (например, выразите радость, огорчение, сомнение, удивление; согласитесь, подтвердите, продолжите);

3) задания (установки), побуждающие к совершению действия или его запрещению, требующие уточнения, объяснения (например, просите, пригласите, выясните, поправьте меня, уточните, объясните, возразите мне);

4) моделирование речевых ситуаций, которые стимулируют обучающихся к высказыванию.

23. При подходе к тексту как к средству создания на уроках русского языка развивающей речевой среды для обучающихся с задержкой психического развития особую важность приобретают критерии отбора текстов и заданий.

24. Эффективность обучения обучающихся с задержкой психического развития зависит от решения коррекционно-развивающих задач. В начальном обучении русскому языку обучающихся с ЗПР предусматриваются:

1) максимальное внимание к развитию фонематического восприятия, анализа и синтеза;

2) уточнение и обогащение словарного запаса путем расширения и закрепления непосредственных впечатлений об окружающем мире;

3) развитие связной речи: формирование и совершенствование умения связно выражать свои мысли, точно и правильно употреблять слова, говорить внятно и выразительно; воспитание интереса к родному языку;

4) формирование общеучебных умений и навыков, приемов умственной деятельности, необходимых для овладения программой русского языка: умения наблюдать, сравнивать и обобщать языковые явления.

25. Изучение наиболее трудных орфографических и грамматических тем осуществляется специальной подготовительной работой по созданию устного речевого опыта, наблюдению за явлениями языка и практическому языковому обобщению. Цель специальной подготовительной работы – восполнить и привести в систему неточные языковые знания и навыки, которые были получены обучающимися ранее. Необходимость введения подобной работы определена особенностями развития детей с задержкой психического развития (замедленным темпом созревания психических функций). Работа над звуком, словом, предложением ведется одновременно с коррекцией имеющихся навыков письма и чтения.

26. Примеры заданий по слушанию и говорению в предмете "Русский язык":

1) количественное и качественное обогащение активного, пассивного и потенциального словаря детей в ходе наблюдения за лексическим значением слов;

2) подбор групп однокоренных слов, тематических групп слов, синонимических рядов;

3) наблюдение над связью слов в предложении, над построением простых и сложных предложений, предложений с прямой речью, с однородными членами; над правильностью употребления форм слов, их грамматической сочетаемостью;

4) конструирование словосочетаний, предложений, текстов;

5) понимание и элементарный анализ художественного и учебно-научного текста;

6) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

7) постановка вопросов на основе прослушанного текста;

8) составление диалога на заданную тему;

9) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть.

27. Примеры заданий по письму в предмете "Русский язык":

1) списывание готового текста;

2) предоставление информации в форме рисунков;

3) составление текста по опорным словам, плану;

4) вписывание пропущенных слов, работа с деформированным текстом;

5) письмо по памяти;

6) редактирование собственных текстов.

28. Использование информационно-коммуникативных технологий в изучении предмета "Русский язык" позволяет развивать умение обучающихся с ЗПР ориентироваться в информационных потоках окружающего мира, овладевать практическими способами работы с информацией, развивать умения, позволяющие обмениваться информацией с помощью современных технических средств.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

29. Оценивание результатов изучения предмета "Русский язык" осуществляется с применением критериального оценивания.

30. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

31. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

32. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

33. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Русский язык"

34. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

35. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты комплектуются соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

36. В классе обеспечивается функциональная мебель для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы. Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

37. Содержание программы и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Русский язык" расписаны по сквозным темам и разделам обучения.

38. Разделы обучения разбиты на подразделы, которые содержат в себе структурные компоненты видов речевой деятельности.

39. Каждый подраздел содержит планируемые результаты по теме. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся согласно разработанным критериям.

40. Обучение русскому языку предполагает:

- 1) формирование языковой и коммуникативной компетенции у обучающихся с ЗПР, овладение навыками и умениями различных видов устной и письменной речи;
- 2) приобретение и систематизация знаний о языке;

- 3) освоение первоначальных знаний о лексике, фонетике, грамматике русского языка;
- 4) овладение орфографией и пунктуацией;
- 5) развитие диалогической и монологической устной и письменной речи, речевое творчество.

41. Содержание программы:

таблица 1

2 класс	
I четверть	
Все обо мне	Повторение изученного в 1 классе. Основные единицы устной и письменной речи: предложение. Слово. Слог. Текст. Ударение. Звуки речи (гласные, согласные, твердые, мягкие). Буквы (письменные и печатные, заглавные и строчные); графическое обозначение основных единиц речи. Предложение; слово; слоговая структура слова; Ударение, его смысловоразличительная функция. Алфавит; Слова речевого этикета: извинение, просьба, благодарность, приветствие, прощание. Слово. Предложение. Точка в конце предложения. Большая буква в начале предложения.
Моя семья и друзья	Фонетика. Звуки и буквы русского языка Различение звуков в слове на слух: правильная и отчетливая артикуляция звуков. Звуки гласные и согласные, согласные твердые и мягкие, их артикуляция и звучание; сопоставление парных звуков по артикуляции и звучанию (твердые и мягкие; звонкие и глухие). Слог и правила переноса. Алфавит; Слово. Предложение. Точка в конце предложения. Большая буква в начале предложения. Ударение Ударные и безударные гласные в слове. Правописание слов с буквами звуков е, Ё, ю, я, звукобуквенный анализ слов с этими буквами. Способы обозначения мягкости согласных буквами е, Ё, и, ю, я и мягким знаком (ь). Произношение и правописание звонких и глухих согласных на конце слова, применение способа их проверки. Правописание слов с разделительным мягким знаком (ь). Перенос слов. Нахождение в слове безударных гласных, проверяемых и не проверяемых ударением. Применение способа проверки безударных гласных. (изменение формы слова). Правописание слов с сочетаниями жи-ши, ча-ща, чу-щу. Правописание слов с -чк-, -чн-, -щн-. Правописание ь знака в конце и середине слова. Практическое применение алфавита. Звуко-буквенный разбор слов.

II четверть	
Моя школа	Морфемика. Словообразование. Общее понятие о составе слова. Окончание (звуковое). Родственные слова. Корень слова. Однокоренные слова. Приставка. Суффикс; Правописание неизменяемых приставок с-, по-, об-, за-, во-, пере- (практически). Правописание слов с суффиксами -оньк-, -еньк-, и употребление их в речи. Разбор слова по составу (в пределах минимума). Изменение окончаний для связи слов в предложении. Составление предложений с однокоренными словами с целью осознания значения корня.
Мой родной край	Правописание Понятие об орфограмме Орфограмма и орфографическое правило. Произношение и написание слов с безударными гласными и чередующимися звонкими и глухими согласными в корне; слов с ь перед я, е, Ы, ю, и; чтение и произношение слов с ь. Правила правописания: Правописание слов с сочетаниями жи-ши, ча-ща, чу-щу. Правописание слов с -чк-, -чн-, -щн-. Правописание ь знака в конце и середине слова. Практическое применение алфавита. Звуко-буквенный разбор слов.
III четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	Слова, одинаковые по произношению, но разные по значению (омонимы); слова, близкие по значению (синонимы); слова, противоположные по значению (антонимы) (без употребления терминов). Подготовительные упражнения в использовании наименований предметов и явлений окружающего мира, их признаков и действий. Уточнение и обогащение словарного запаса путем употребления слов, обозначающих растения, животных, природные явления, профессии людей, родственные отношения, предметы труда и быта; свойства и признаки предметов по цвету, форме, величине, по материалу изготовления как подготовка к изучению частей речи. Практические упражнения в употреблении имен и фамилий одноклассников, родителей, имен и отчеств учителей, названия родного города (села, аула), улицы, ближайшей реки (озера), кличек животных. Заглавная буква в именах, фамилиях людей, в кличках животных, в названиях городов, деревень, улиц, рек, озер.
	Грамматическое значение слова (без термина). Предметы и их названия. Слова, обозначающие предметы. Имя существительное (введение термина)

Традиции и фольклор	в пассивный словарь). Вопросы начальной формы имен существительных кто? что? Преобразование формы слов, обозначающих предмет, в начальную форму. Изменение формы имен существительных (один — много, много — один), определение числа имен существительных Существительные одушевленные и неодушевленные. Собственные имена существительные. Род имен существительных (мужской, женский, средний род). Правописание Ъ на конце слов женского рода после шипящих. Правописание существительных с предлогами. Большая (прописная) буква в собственных именах. Признаки и их названия. Слова, обозначающие признаки, их связь со словами, обозначающими предметы. Имя прилагательное. Вопросы начальной формы имен прилагательных какой? какая? какое? какие? Имена прилагательные, близкие и противоположные по смыслу. Установление связи прилагательного с существительным. Изменение прилагательного по родам. Изменение прилагательного по числам Действия и их названия. Слова, обозначающие действия и отвечающие на вопросы что делает? что делают? что делал? что делали? что сделает? что сделают? Нахождение глагола по значению и вопросам. Изменение глагола по числам, слова, близкие или противоположные по значению Употребление (устно и письменно) слов с наиболее распространенными предлогами (в, из, к, на, над, от, по, под, с, у, между, за). Раздельное написание предлогов со словами.
IV четверть	
Окружающая среда	Предложение. Понятие о словосочетании. Содержательная и интонационная завершенность предложения. Вопросы к словам предложения. Интоназирование предложений. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки); прописная буква в первом слове предложения. Определение разницы в содержании подобных предложений, которые отличаются одним (двумя) словами.
	Текст Понятие о тексте. Заглавие текста. Подбор заглавия в соответствии с содержанием текста. Структура текста: предложение-зачин, основная часть, предложение-заключение (концовка). Связь предложений в тексте.

Путешествия	Объединение 3–4 предложений в связное высказывание. Работа с деформированным текстом (перестановка отдельных предложений, изъятие предложения, не соответствующего теме и подобное). Коллективное составление плана высказывания с опорой на рисунки. Различение предложений в тексте Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года
3 класс	
1 четверть	
Живая природа	Повторение и закрепление знаний и умений, приобретенных во 2 классе. Устная, письменная речь. Язык как средство общения. Дифференциация языковых явлений. Повторение орфографических и пунктуационных правил, изученных в 1, 2 классах. Интонация высказывания. Предложения повествовательные, восклицательные, вопросительные. Знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный и восклицательный знаки. Условно-графическая модель предложения. Типы текстов: описание.
Что такое хорошо, что такое плохо?	Правописание Виды орфограмм. Орфографические правила. Произношение и написание слов с безударными гласными, парными звонкими и глухими согласными в корне. Способы проверки Произношение и написание слов с твердыми, мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными, с удвоенными буквами согласного звука. Правописание и перенос слов с разделительным твердым и мягким знаками.
II четверть	
Время	Слово. Значение слова Слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия, количество. Нахождение изученных орфограмм. Тематические группы слов. Лексическое значение многозначного слова, определение лексического значения слова (прямого и переносного), омонимы, синонимы, антонимы. Использование толкового словаря при работе над значением слова. Практическое использование устойчивых словосочетаний
	Состав слова. Окончание и основа слова. Нулевое окончание. Роль окончания в предложении. Родственные слова. Корень слова. Однокоренные

Архитектура	слова. Суффиксы, их значение для образования слов . Приставки, их значение для образования слов Чередование звуков в корне слова. Образование слов с помощью приставок, не изменяющихся на письме: с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-. Образование слов с помощью суффиксов – еньк, - оньк, -юшк, -ушк, - ик, -ек; - Ынок-, -онок-; определение значения суффиксов в слове, их правописание Произношение и обозначение на письме безударных гласных в корне слова. Произношение и написание слов с парным звонким или глухим согласным в конце слова и перед другим согласным. Произношение и написание слов с твЎрдыми/мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными и с удвоенными буквами в корнях слов. Упражнения в правописании приставок. Перенос слов с приставками.
III четверть	
Искусство	Части речи Части речи (общеграмматическое значение и вопросы). Имя существительное: его значение, грамматические вопросы начальной формы. Род имен существительных: мужской, женский, средний . Мягкий знак (ь) после шипящих на конце существительных женского рода и его отсутствие у существительных мужского рода (рожь — нож, вещь — плащ). Изменение имен существительных по числам: единственное и множественное число. Собственные и нарицательные (без термина) имена существительные. Большая (прописная) буква в собственных именах существительных. Имя прилагательное: его значение, вопросы, на которые оно отвечает. Имена прилагательные, сходные и противоположные по значению. Изменение имен прилагательных по родам и числам в сочетании с существительными. Правописание окончаний - ын, -ая, -яя, -ое, -ее, -ые, -ие. Изменение имен прилагательных по падежам.
Выдающиеся личности	Глагол его значение, вопросы, на которые он отвечает. Роль глаголов в предложении. Глагол: его значение, вопросы, на которые он отвечает. Практические упражнения в употреблении глаголов настоящего, прошедшего и будущего времени. Изменение глагола по временам: настоящее, прошедшее, будущее. Не с глаголами.
IV четверть	

Вода – источник жизни	Предложение. Предложения повествовательные, восклицательные, вопросительные. Знаки препинания в конце предложения. Условно-графическая модель предложения Главные (подлежащее и сказуемое) и второстепенные (без деления на виды) члены предложения Установление связи слов в предложении словосочетании. Различение членов предложения и частей речи.
Культура отдыха. Праздники	Текст Тема и основная мысль текста. Типы текста: описание и повествование. Структура текста: начало , основная часть, концовка; нахождение текста по признаку связности и целостности. Определение темы и основной мысли текста. Установление типа текста. Нахождение в тексте-описании прилагательных. Нахождение в тексте-повествовании глаголов. Деление текста на части. Составление плана текста. Связь предложений в тексте.
4 класс	
I четверть	
Моя Родина - Казахстан	Повторение. Обобщение сведений о слове, предложении, тексте, части речи Устная и письменная речь, виды речевой деятельности, языковые явления, Звуки гласные и согласные (их опознавательные признаки, называние), твердые и мягкие, звонкие и глухие согласные (способы различения). Обозначение мягкости согласных гласными и мягким знаком. Ударение. ударные и безударные гласные; звуки и буквы; деление слов на слоги; правила переноса слов с одной строки на другую. Правописание (жи, ши, ча, ща, чу, шу, чк, чн). Алфавит, распределение слов в алфавитном порядке (по первой букве), пользование школьным орфографическим словарем; активное использование изученной терминологии. Типы предложений по цели высказывания и интонации. Главные члены предложения. Связь слов в предложении, выделение словосочетаний, постановка вопросов от главного к зависимому слову. Восстановление деформированных предложений.
Ценности	Типы и стили текстов Тема и основная мысль текста . Заглавие. Связь предложений в тексте. Слово. Значения слова. Однозначные и многозначные слова. Омонимы. Синонимы. Антонимы. Практическое употребление устойчивых сочетания слов.

	Использование толкового словаря для выяснения и уточнения значения слова.
II четверть	
Культурное наследие	Имя существительное Имена существительные-синонимы, антонимы; многозначность имѸн существительных. Собственные и нарицательные имена существительные. Род и число имѸн существительных. Особенности написания имѸн существительных женского и мужского рода, оканчивающихся на шипящий звук. Изменение имѸн существительных по падежам (склонение). Три склонения имѸн существительных. Падежные окончания имѸн существительных 1, 2, 3 склонений. Правописание безударных падежных окончаний имѸн существительных в единственном числе. Склонение имѸн существительных во множественном числе. Разбор имени существительного как части речи. Имя прилагательное (прилагательные-синонимы, прилагательные-антонимы). Согласование имѸн прилагательных с именами существительными в роде, числе и падеже. Изменение имѸн прилагательных по падежам в единственном и множественном числе; по родам — в единственном числе. Родовые и падежные окончания имѸн прилагательных. Произношение и написание падежных окончаний имѸн прилагательных (практически). Произношение и написание суффиксов, приставок в именах прилагательных. Составление словосочетаний, предложений с именами прилагательными. Грамматический разбор имени прилагательного
Мир профессий	Наблюдения за употреблением имен числительных в общении. Ознакомление с термином "Имя числительное"* Употребление в письменной и устной речи словосочетаний типа пять страниц, шесть ложек, нет ножей. Составление словосочетаний, предложений с числительными. Личное местоимение. Подготовительные упражнения в составлении предложений с обозначением и заменой действующего лица другим именем существительным или местоимением. Местоимения. 1, 2 и 3-го лица единственного и множественного числа. Склонение личных местоимений с предлогами и без предлогов. Раздельное написание предлогов с местоимениями. Составление словосочетаний, предложений с местоимениями. Грамматический разбор местоимения.
III четверть	

Природные явления	Глагол. Неопределенная форма глагола, изменение глагола по временам, числам, родам. Настоящее и будущее время глагола. 1 и 2 спряжение глагола, личные окончания глаголов. Виды глагола. Прошедшее время глагола; Правописание глаголов на – "ТСЯ и ТЬСЯ". Спряжение глагола в настоящем и будущем времени . Правописание личных окончаний глаголов 1 и 2 спряжения. Определение спряжения глагола по окончанию 3 лица мн. ч.: -ут (-ют) и –ат (-ят). Правописание Ъ после шипящего в глаголах 2 лица ед. ч. Изменение глагола в прошедшем времени по родам. Правописание глаголов с "НЕ". Употребление глагола в речи. Подбор и употребление в речи глаголов-синонимов и антонимов. Разбор глагола как части речи.
Охрана окружающей среды	Наречие.* Подготовительные устные упражнения в использовании наречий в глагольных словосочетаниях и в предложениях. Выделение наречий в предложениях и в тексте. Ознакомление с термином наречие. Наречие — неизменяемая часть речи. Значение и вопросы. Роль в общении. Правописание наиболее употребительных семантически понятных ученикам наречий с суффиксами о, а, близко, быстро, внимательно, завтра, интересно, медленно, направо, слева, Правописание отдельных, наиболее употребительных наречий. Составление словосочетаний, предложений с наречиями. Проверка написания наречий по словарю.
IV четверть	
Путешествие в космос	Предложение Главные и второстепенные члены предложения. Предложения с однородными членами, связанными союзами и, а, но, и без союзов ; интонация при перечислении, запятая между однородными членами предложения. Составление предложений с однородными членами. Распространение предложений. Восстановление деформированных предложений. Построение предложений по образцу, по схеме, самостоятельно. Обращения, состоящие из одного слова, стоящие в начале, середине и конце предложения. Знаки препинания при обращении. Правила оформления диалога на письме.
Путешествие в будущее	Текст. Типы и стили текстов. Содержание и структура текстов-повествования, описания, рассуждения. Построение текстов разных типов — повествования, описания, рассуждения.

Сравнение, составление художественных и научно-популярных текстов. Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года.

Примечание. Глубина изучения и степень обобщения учебного материала по темам, обозначенных звездочкой (*), с учетом речевых возможностей обучающихся.

42. Объем письменных работ:

таблица 2

Виды работы	2 класс		3 класс		4 класс	
	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие
Словарный диктант	3-5	5-7	7-10	10-12	10-12	12-15
Контрольный диктант	20-25	25-30	40-45	45-50	50-55	55-60
Контрольное списывание	15-20	20-25	40-45	50-55	60-65	65-70
Обучающее изложение	-	30-35	45-50	55-60	65-70	75-80
Обучающее сочинение	-	-	40-45	50-55	55-60	60-65

43. Навыки речевой деятельности:

таблица 3

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц речи
		1.2 Понимание содержания аудио/видеоинформации
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения
		1.5 Привлечение внимания слушателей
		1.6 Составление рассказа на заданную тему
		1.7 Высказывание собственного мнения по аудио/видеоинформации
		1.8 Соблюдение орфоэпических норм
		2.1 Использование видов чтения
		2.2 Определение темы и основной мысли текста
		2.3 Определение композиции текстов разных типов и жанров

2	Чтение	2.4 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.5 Формулирование вопросов и ответов
		2.6 Пересказывание текста
		2.7 Извлечение необходимой информации из различных источников
3	Письмо	3.1 Создание текстов разных типов
		3.2 Создание текстов разных стилей, жанров
		3.3 Составление плана текста
		3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала
		3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления
		3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста
		3.7 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.8 Соблюдение орфографических норм
		3.9 Соблюдение грамматических норм
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм

44. Цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов.

45. В учебной программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели

46. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 4

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц речи	2.1.1.1 узнавать и выделять единицы языка на уровне восприятия и воспроизведения (по образцу)	3.1.1.1 понимать и дифференцировать единицы языка с опорой на грамматические нормы	4.1.1.1 использовать единицы языка в активной речевой деятельности с соблюдением грамматических и орфоэпических норм

1.2 Понимание содержания аудио/видеоинформации	2.1.2.1 воспринимать различную по содержанию информацию 2.1.2.2 формулировать вопросы к содержанию информации, 2.1.2.3 отвечать на простые вопросы по содержанию	3.1.2.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация)	4.1.2.1 извлекать необходимую информацию из прослушанного и увиденного, преобразовывать объекты из чувственной формы в модель
1.3 Прогнозирование событий	2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям, по заголовку и началу текста	3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям,	4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт;
1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения	2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях	3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, использовать речевые нормы	4.1.4.1 слушать собеседника и вести диалоги различных видов в соответствии с речевой ситуацией и целью общения
1.5 Привлечение внимания слушателей	2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения	3.1.5.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации	4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания
1.6 Составление текста на заданную тему	2.1.6.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин 2.1.6.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	3.1.6.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану 3.1.6.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта;
1.7 Высказывание собственного мнения по аудио/видеоинформации	2.1.7.1 эмоционально высказывать отношение к воспринимаемой информации, используя распространенные предложения	3.1.7.1 выражать собственное мнение к воспринимаемой информации	4.1.7.1 выражать собственные оценочные суждения о содержании воспринимаемой информации с опорой на жизненный и читательский опыт
	2.1.8.1 правильно произносить слова с	3.1.8.1 соблюдать правила произношения	

1.8 Соблюдение орфоэпических норм	трудным ударением: с сочетаниями "чт", "чн", "иноязычного происхождения щн", "гк", "гч", слова	окончаний -ого, -его; слов иноязычного происхождения, слов с трудными и звуко сочетаниями	4.1.8.1 использовать логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания

2) чтение:
таблица 5

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Использование видов чтения	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию
2.2 Определение темы и основной мысли текста	2.2.2.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании)	3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность;	4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения
2.3 Определение композиции текстов разных типов и жанров	2.2.3.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов	3.2.3.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям	4.2.3.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров
2.4 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте	2.2.4.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания	3.2.4.1 понимать значение образной лексики для создания текстов	4.2.4.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение и использовать
2.5 Формулирование вопросов и ответов	2.2.5.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.5.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения	3.2.5.1 уметь развернуто отвечать на вопросы по содержанию текста	4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.5.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста.
	2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать	3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст	4.2.6.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного в виде пересказа (полного,

2.6 Пересказывание текста	свой ответ примерами из текста 2.2.6.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации	3.2.6.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика;	краткого или выборочного) 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов
2.7 Извлечение необходимой информации из различных источников	2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ;	3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации	4.2.7.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учетом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) с помощью учителя

3) письмо: таблица 6

Навыки	цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Создание текстов разных типов и стилей	2.3.1.1 описывать по выбору предмет, животное, объекты природы	3.3.1.1 описывать репродукции с картин	4.3.1.1 создавать небольшие рассказы собственного сочинения на основе жизненного опыта, материала прочитанных художественных произведений;
3.2 Создание текстов разных стилей, жанров	2.3.2.1 составлять рассказ-описание	3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение
3.3 Составление плана текста	2.3.3.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам	3.3.3.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений	4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть
3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала	2.3.4.1 с помощью учителя и по опорным словам передавать содержание информации	3.3.4.1 уметь адекватно воспринимать информацию и составлять вопросы по ее содержанию	4.3.4.1 участвовать в обсуждении прослушанного/прочитанного текста
		3.3.5.1 применять речевые навыки в	4.3.5.1 составлять и записывать рассказы повествовательного характера по

3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления	2.3.5.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку	письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях	сюжетным картинкам, с помощью вопросов; составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов, повествовательных предложений)
3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста	2.3.6.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок	3.3.6.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки	4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
3.7 Соблюдение графических и каллиграфических норм	2.3.7.1 писать в тетради в узкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований	3.3.7.1 писать в тетради в широкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований	4.3.7.1 использовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений
3.8 Соблюдение орфографических норм	2.3.8.1 писать слова с безударными гласными в корне, подбирать однокоренные слова, изменяя форму слова 2.3.8.2 писать слова с непроверяемыми безударными гласными 2.3.8.3 писать слова с парными глухими/звонкими согласными на конце и середине слова, применять известные способы их проверки 2.3.8.4 писать не изменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно 2.3.8.5 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 2.3.8.6 писать имена собственные с большой буквы 2.3.8.7 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского род	3.3.8.1 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки 3.3.8.2 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Унок-, -онок- и употреблять их в речи 3.3.8.3 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на- 3.3.8.4 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч) 3.3.8.5 писать падежные окончания существительных 3.3.8.6 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже 3.3.8.7 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам,	4.3.8.1 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова 4.3.8.2 писать падежные окончания имен прилагательных 4.3.8.3 писать глаголы на -тся, -ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих

	2.3.8.8 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере	по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не	в глаголах 2 лица ед.ч. и частицу не с глаголами
3.9 Соблюдение грамматических норм	2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении 2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам 2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам 2.3.9.4 изменять глаголы по числам	3.3.9.1 различать части речи, предлоги и союзы, определять их роль в предложении 3.3.9.2 определять склонение и изменять по падежам имена существительные в единственном и множественном числе 3.3.9.3 изменять имена прилагательные по падежам в единственном и множественном числе 3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 3.3.9.5 изменять глаголы по временам и числам, в прошедшем времени по родам 3.3.9.6 выделять существенные признаки словосочетаний и предложений 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания	4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении 4.3.9.2 определять склонение и падеж имен существительных в единственном и множественном числе 4.3.9.3 определять род, число, падеж имен прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени. 4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжении глагола, о видах глагола 4.3.9.8 иметь представление о числительных, количественных и порядковых
3.10 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений		4.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений

47. Долгосрочный план:

1) 2 класс:

таблица 7

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			

Всё обо мне	2.1.1.1 узнавать и выделять единицы языка на уровне восприятия и воспроизведения (по образцу) 2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения 2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением, с сочетаниями "чт", "чн", "щн", "гк", "гч", слова иноязычного происхождения	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.1.2. использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.4.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста , его анализ	2.3.1.1 описывать по выбору предмет: животное, объекты природы 2.3.2.1 составлять рассказ-описание 2.3.4.1 с помощью учителя и по опорным словам передавать содержание информации 2.3.7.1 писать в тетради в узкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 2.3.8.4 писать не изменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно 2.3.8.5 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 2.3.8.6 писать имена собственные с большой буквы
Моя семья и друзья	2.1.1.1 узнавать и выделять единицы языка на уровне восприятия и воспроизведения (по образцу) 2.1.2.2 формулировать вопросы к содержанию информации, 2.1.2.3 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 2.1.6.1 составлять небольшие рассказы на заданные темы	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.2.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании) 2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 2.2.6.2 пересказывать текст по опорным словам , плану, иллюстрации 2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста , его анализ	2.3.7.1 писать в тетради в узкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 2.3.8.5 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам
2 четверть			
			2.3.2.1 составлять рассказ-описание

Моя школа	2.1.2.1 воспринимать различную по содержанию информацию 2.1.7.1 эмоционально выказывать отношение к воспринимаемой информации, используя распространенные предложения 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения 2.1.6.1 составлять небольшие рассказы на заданные темы;	2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.2.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании) 2.2.3.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов 2.2.5.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	2.3.4.1 с помощью учителя и по опорным словам передавать содержание информации 2.3.6.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок 2.3.7.1 писать в тетради в узкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 2.3.8.2 писать слова с непроверяемыми безударными гласными 2.3.8.8 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере- 2.3.8.4 писать не изменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно 2.3.8.5 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 2.3.8.7 писать ь после шипящих на конце имен существительных
Мой родной край	2.1.1.1 узнавать и выделять единицы языка на уровне восприятия и воспроизведения (по образцу)	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.2.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании)	2.3.2.1 составлять рассказ-описание 2.3.3.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.4.1 с помощью учителя и по опорным словам передавать содержание информации 2.3.5.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку 2.3.8.6 писать слова с парными глухими/звонкими согласными на

	2.1.2.2 формулировать вопросы к содержанию информации 2.1.2.3 отвечать на простые вопросы по содержанию,	2.2.5.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста	конце и середине слова, применять известные способы их проверки 2.3.8.7 писать слова с суффиксами: -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи 2.3.8.5 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными 2.3.8.7 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода 2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.2.2 формулировать вопросы к содержанию информации 2.1.2.3 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения 2.1.6.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	2.2.4.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.5.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста , его анализ	2.3.1.1 описывать по выбору предмет, животное, объекты природы 2.3.3.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.5.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку 2.3.6.1 использовать простейшие приёмы анализа для определения лексических ошибок 2.3.8.2 писать слова с непроверяемыми безударными гласными 2.3.8.7 писать слова с суффиксами: -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи 2.3.8.8 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере 2.3.8.6 писать имена собственные с большой буквы 2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам

			2.3.9.4 изменять глаголы по числам
Традиции и фольклор	2.1.2.2 формулировать вопросы к содержанию информации, 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения 2.1.6.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств 2.1.7.1 эмоционально высказывать отношение к воспринимаемой информации, используя распространенные предложения 2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением, с сочетаниями "чт", "чн", "щн", "гк", "гч", слова иноязычного происхождения	2.2.2.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании) 2.2.4.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.5.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.5.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста	2.3.3.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.6.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок 2.3.8.1 писать слова с безударными гласными в корне, подбирать однокоренные слова, изменяя форму слова 2.3.8.6 писать слова с парными глухими/звонкими согласными на конце и середине слова, применять известные способы их проверки 2.3.8.8 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере- 2.3.8.7 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода 2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении 2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам 2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам 2.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений
4 четверть			
			2.3.8.2 писать слова с непроверяемыми безударными гласными

Окружающая среда	2.1.2.1 воспринимать различную по содержанию информацию 2.1.2.3 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 2.1.6.1 составлять небольшие рассказы на заданные темы 2.1.7.1 эмоционально высказывать отношение к воспринимаемой информации, используя распространенные предложения	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.3.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов 2.2.5.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 2.2.6.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации 2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	2.3.8.6 писать слова с парными глухими/звонкими согласными на конце и середине слова, применять известные способы их проверки 2.3.8.7 писать слова с суффиксами: -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи 2.3.8.8 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере 2.3.8.4 писать не изменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно 2.3.8.6 писать имена собственные с большой буквы 2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении 2.3.9.4 изменять глаголы по числам 2.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении
Путешествие	2.1.1.1 узнавать и выделять единицы языка на уровне восприятия и воспроизведения (по образцу) 2.1.2.1 воспринимать различную по содержанию информацию 2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 2.1.6.2 уметь описывать сюжетную картинку,	2.2.3.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов 2.2.5.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.6.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста	2.3.1.1 описывать по выбору предмет, животное, объекты природы 2.3.5.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку 2.3.8.1 писать слова с безударными гласными в корне, подбирать однокоренные слова, изменяя форму слова 2.3.8.7 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода 2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении

	иллюстрацию с использованием лексических средств 2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением, с сочетаниями "чт", "чн", "щн", "гк", "гч", слова иноязычного происхождения	2.2.7.1 получать информацию через слушание и чтение текста , его анализ	2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам 2.3.9.4 изменять глаголы по числам 2.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений

2) 3 класс:

таблица 8

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
Живая природа	3.1.1.1 понимать и дифференцировать единицы языка с опорой на грамматические нормы 3.1.7.1 выражать собственное мнение к воспринимаемой информации 3.1.8.1 соблюдать правила произношения окончаний -ого, -его ; слов иноязычного происхождения, слов с трудными звуко сочетаниями	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.4.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст	3.3.1.1 описывать репродукции с картин; 3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование 3.3.4.1 уметь адекватно воспринимать информацию и составлять вопросы по ее содержанию 3.3.5.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях 3.3.7.1 писать в тетради в широкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 3.3.9.1 различать части речи, предлоги и союзы, определять их роль в предложении 3.3.9.2 определять склонение и изменять по падежам имена существительные в единственном и множественном числе 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания
	3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных		

Что такое хорошо, что такое плохо?	ситуациях, использовать речевые нормы 3.1.2.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям 3.1.7.1 выражать собственное мнение к воспринимаемой информации	3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения 3.2.4.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации	3.3.3.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.8.1 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки 3.3.8.7 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не 3.3.9.1 различать части речи, предлоги и союзы, определять их роль в предложении
2 четверть			
Время	3.1.1.1 понимать и дифференцировать единицы языка с опорой на грамматические нормы 3.1.5.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации 3.1.6.1 составлять текст по опорным	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения 3.2.5.1 уметь развернуто отвечать на вопросы по содержанию текста 3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.2.6.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато,	3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование 3.3.4.1 уметь адекватно воспринимать информацию и составлять вопросы по ее содержанию, 3.3.5.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях 3.3.6.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки 3.3.8.1 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки 3.3.8.4 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч)

	словам; по простому плану 3.1.7.1 выражать собственное мнение к воспринимаемой информации	выборочно, с изменением лица рассказчика 3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации на заданную тему, в словаре в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами	3.3.9.2 определять склонение и изменять по падежам имена существительные в единственном и множественном числе 3.3.9.5 изменять глаголы по временам и числам, в прошедшем времени по родам 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания
Архитектура	3.1.2.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, использовать речевые нормы 3.1.6.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану	3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность ; 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.4.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.2.6.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика; 3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации	3.3.3.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.5.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях 3.3.7.1 писать в тетради в широкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 3.3.8.2 писать слова с помощью суффиксов: -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Юнок-, -онок- и употреблять их в речи 3.3.8.3 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на- 3.3.8.7 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не 3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания
3 четверть			

Искусство	3.1.2.1 уметь ориентироваться в содержании информации; 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.6.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи 3.1.8.1 соблюдать правила произношения окончаний -ого, -его; слов иноязычного происхождения, слов с трудными звуко сочетаниями	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения 3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность; 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.6.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.2.6.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика	3.3.4.1 уметь адекватно воспринимать информацию и составлять вопросы по ее содержанию 3.3.6.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки 3.3.7.1 писать в тетради в широкую линейку прописные и строчные буквы и их соединения с соблюдением каллиграфических требований 3.3.8.8 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч) 3.3.8.5 писать падежные окончания существительных 3.3.8.6 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже 3.3.9.2 определять склонение и имен существительных в единственном и множественном числе 3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 3.3.9.5 изменять глаголы по

			временам и числам, в прошедшем времени по родам
Выдающиеся личности	3.1.1.1 понимать и дифференцировать единицы языка с опорой на грамматические нормы 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям 3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, использовать речевые нормы 3.1.5.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации 3.1.6.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.4.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.5.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации	3.3.1.1 описывать репродукции с картин 3.3.8.1 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки 3.3.8.2 писать слова с помощью суффиксов: -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Унок-, -онок- и употреблять их в речи 3.3.8.3 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на- 3.3.8.5 писать падежные окончания существительных 3.3.8.7 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не 3.3.9.2 определять склонение имен существительных в единственном и множественном числе 3.3.9.3 изменять имена прилагательные по падежам в единственном и множественном числе 3.3.9.5 изменять глаголы по временам и числам,

	3.1.7.1 выражать собственное мнение к воспринимаемой информации, используя распространенные предложения, образную лексику, вспомогательные средства коммуникации		в прошедшем времени по родам 3.3.9.6 выделять существенные признаки словосочетаний и предложений 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания
4 четверть			
Вода – источник жизни	3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям 3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, использовать речевые нормы 3.1.5.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации 3.1.6.1 составлять текст по опорным	3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность; 3.2.6.2 находить слова и выражения для характеристики литературных героев 3.2.7.1 владеть различными способами поиска учебной информации	3.3.1.1 описывать репродукции с картин 3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование 3.3.3.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.4.1 уметь адекватно воспринимать информацию и составлять вопросы по ее содержанию 3.3.5.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях 3.3.6.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки 3.3.8.2 писать слова с помощью суффиксов: -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Юнок-, -онок- и употреблять их в речи 3.3.8.3 писать слова с приставками с-, от

	словам; по простому плану 3.1.6.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	-, о-, про-, под-, над-, за-, на- 3.3.8.6 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже 3.3.9.1 различать части речи, предлоги и союзы, определять их роль в предложении 3.3.9.3 изменять имена прилагательные по падежам в единственном и множественном числе 3.3.9.6 выделять существенные признаки словосочетаний и предложений
	3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация	3.3.1.1 описывать репродукции с картин 3.3.6.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки 3.3.8.2 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -Унок-, -онок- и употреблять их в речи 3.3.8.3 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на- 3.3.8.4 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на

Культура отдыха. Праздники	3.1.4.1 владеть навыками сотрудничества со взрослыми и сверстниками в разных социальных ситуациях, использовать речевые нормы	3.2.2.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность;	шипящий (ночь, меч)
	3.1.6.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану 3.1.8.1 соблюдать правила произношения окончаний -ого, -его ; слов иноязычного происхождения, слов с трудными звуко сочетаниями	3.2.4.1 давать оценку эмоционального состояния героев, их нравственных позиций 3.2.5.1 понимать значение образной лексики для создания текстов	3.3.8.9 писать падежные окончания существительных 3.3.8.6 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже 3.3.9.3 изменять имена прилагательные по падежам в единственном и множественном числе 3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 3.3.9.6 выделять существенные признаки словосочетаний и предложений 3.3.9.7 знать и различать предложение по цели высказывания

3) 4 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
		4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.5.1 составлять и записывать рассказы повествовательного

Моя Родина – Казахстан	4.1.4.1 слушать собеседника и вести диалоги различных видов в соответствии с речевой ситуацией и целью общения 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта 4.1.8.1 использовать логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания	содержанию произведения 4.2.3.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров 4.2.4.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение и использовать 4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.5.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста	характера по сюжетным картинкам, с помощью вопросов; составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов, повествовательных предложений) 4.3.8.1 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении 4.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений
	4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного	4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.3.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров 4.2.4.1 различать многозначные слова	4.3.1.1 создавать небольшие рассказы собственного сочинения на основе жизненного опыта, материала прочитанных художественных произведений 4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.4.1 участвовать в обсуждении прослушанного/ прочитанного текста 4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя),

Ценности	произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта 4.1.7.1 выражать собственные оценочные суждения к содержанию воспринимаемой информации с опорой на жизненный и читательского опыт	, фразеологизмы в тексте, понимать их значение и использовать 4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.5.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста.	орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки 4.3.7.1 использовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений 4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени;
2 четверть			
	4.1.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения	4.2.4.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в	4.3.4.1 участвовать в обсуждении прослушанного/ прочитанного текста 4.3.5.1 составлять и записывать рассказы повествовательного характера по сюжетным картинкам, с помощью вопросов; составление сюжетных рассказов по готовому плану (в форме вопросов, повествовательных предложений) 4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические,

Культурное наследие	заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию 4.1.4.1 слушать собеседника и вести диалоги различных видов в соответствии с речевой ситуацией и целью общения 4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания 4.1.7.1 выражать собственные оценочные суждения к содержанию воспринимаемой информации с опорой на жизненный и читательского опыт	тексте, понимать их значение 4.2.6.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов	грамматические и пунктуационные ошибки 4.3.8.1 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова 4.3.9.2 определять склонение и падеж имен существительных в единственном и множественном числе 4.3.9.3 определять род, число, падеж имен прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени
			4.3.1.1 создавать небольшие рассказы собственного сочинения на основе жизненного опыта, материала прочитанных художественных произведений 4.3.5.1 письменно оформлять достигнутые личностные результаты в портфолио.

Мир профессий	4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта 4.1.8.1 использовать логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания	4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.6.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного в виде пересказа (полного, краткого или выборочного)	4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении 4.3.9.2 определять склонение и падеж и м е н существительных в единственном и множественном числе 4.3.9.3 определять род, число, падеж и м е н прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных; 4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени; 4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжении глагола, о видах глагола 4.3.9.8 иметь представление о числительных, количественных и порядковых
3 четверть			
		4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование , рассказ-рассуждение 4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.7.1 использовать каллиграфические навыки:

Природные явления	4.1.2.1 извлекать необходимую информацию из прослушанного и увиденного, преобразовывать объекты из чувственной формы в модель 4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта 4.1.7.1 выражать собственные оценочные суждения по содержанию воспринимаемой информации с опорой на жизненный и читательского опыт	заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию 4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.3.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров 4.2.4.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение 4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы	4.3.8.2 писать падежные окончания имен прилагательных 4.3.8.3 писать глаголы на –тся, –ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. и частицу не с глаголами; 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени; 4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжении глагола, о лицах, числах, о видах глагола
			4.3.1.1 создавать небольшие рассказы собственного сочинения на основе жизненного опыта, материала прочитанных художественных произведений 4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.4.1 участвовать в обсуждении прослушанного/

О х р а н а окружающей среды	4.1.2.1 извлекать необходимую информацию из прослушанного и увиденного, преобразовывать объекты из чувственной формы в модель 4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.7.1 выражать собственные оценочные суждения по содержанию воспринимаемой информации с опорой на жизненный и читательского опыт	4.2.4.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение и использовать 4.2.5.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов 4.2.7.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учетом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) с помощью учителя	прочитанного текста 4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки 4.3.8.3 писать глаголы на –тся, –ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица единственного числа и частицу не с глаголами 4.3.9.2 определять склонение и падеж имен существительных в единственном и множественном числе 4.3.9.3 определять род, число, падеж имен прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 4.3.9.8 иметь представление о числительных, количественных и порядковых 4.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений
4 четверть			

Путешествие в космос	4.1.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию. 4.1.2.1 извлекать необходимую информацию из прослушанного и увиденного, преобразовывать объекты из чувственной формы в модель 4.1.4.1 слушать собеседника и вести диалоги различных видов в соответствии с речевой ситуацией и целью общения 4.1.5.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников 4.1.6.2 создавать собственный текст (	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию. 4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.5.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста.	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.7.1 использовать каллиграфические навыки: 4.3.8.1 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроницаемыми согласными (непроверяемые) в корне слова 4.3.8.2 писать падежные окончания имен прилагательных 4.3.8.6 писать глаголы на –тся, –ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. и частицу не с глаголами 4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении 4.3.9.2 определять склонение и падеж имен существительных в единственном и множественном числе 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы

	повествование—по аналогии, рассуждение — развёрнутый ответ на вопрос; описание — характеристика героя) 4.1.8.1 использовать логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания		неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени 4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжении глагола, о лицах, числах, о видах глагола 4.3.9.8 иметь представление о числительных, количественных и порядковых 4.3.10.1 правильно использовать знаки препинания при оформлении предложений
Путешествие в будущее	4.1.2.1 извлекать необходимую информацию из прослушанного и увиденного, преобразовывать объекты из чувственной формы в модель 4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.6.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников 4.1.8.1 использовать логические ударения и паузы	4.2.2.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.5.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.6.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов 4.2.7.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учётом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) с помощью учителя	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени 4.3.9.8 иметь представление о числительных,

	для выделения с м ы с л а высказывания		количественных и порядковых

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 287-қосымша

**Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 287-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жас ерекшеліктеріне қарай дамитын танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің/сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін психикалық дамуы тежелген білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқуіс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылықтық-бағдарлық, іс-әрекеттік, тұлғалық-бағдарлық, коммуникативтік тәсілдемелер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде психикалық дамуы тежелген білім алушының білім алу барысында оның іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге қпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу психикалық дамуы тежелген білім алушының танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлы білім беруді жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың түрлі интерактивті әдістері қолданылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін психикалық дамуы тежелген білім алушының шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан психикалық дамуы тежелген білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде психикалық дамуы тежелген білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, алу, көрсету, ақпараттармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды қолдану арқылы жұмысын бағалау сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары психикалық дамуы тежелген білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде

тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгінәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

13. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық қолдану, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты дағдыларын дамытуға негіз болады. Қалыптасқан дағдылар психикалық дамуы тежелген білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Еңбек нарығындағы өзгерістер психикалық дамуы тежелген білім алушылардың міндеттерді шешу үшін алған білімі мен тәжірибесін жаңаақпаратты жинақтау үшін қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады.

15. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және психикалық дамуы тежелген білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын оқу процесінде, өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруғабағытталады.

16. Қалыптасқан дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "еңбек пен білім алу" сияқтыжеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына психикалық дамуы тежелген білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар психикалық дамуы тежелген білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

17. "Әдебиеттік оқу" пәні—психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып білім алушыларының оқырмандық және қатысымдық дағдыларын қалыптастыруға, олардың адамгершілік және әдеби-эстетикалық құндылықтар жөнінде түсініктерін кеңейтуге, сөйлеу мәдениетін қалыптастырып, сөз өнерін сезінуге, көркем шығарманы оқуға деген қызығушылығын арттыруға мүмкіндік беретін негізгі пәндердің бірі.

18. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқу барысында психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып білім алушылары әлем туралы, жалпы адамзат туралы білім алады.

Шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына, сөйлеген сөзіне талдау жасай отырып, адамдардың жан-дүниесін түсінуді және оған өз ойын білдіруді үйренеді.

19. "Әдебиеттік оқу" пәні:

1) көркем шығармалар арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушының бойында ұлттық тәрбие мен адамгершілік қасиеттерінің үйлесімді дамуына;

2) халық ауыз әдебиеті үлгілері мен көркем әдеби шығармаларды оқып-талдау арқылы қазақ тілінің бай эстетикалық мұрасымен танысуына;

3) әдеби шығармалар арқылы қазақ ұлтының мәдениетін, тарихын меңгеруіне;

4) сөз өнеріне деген қызығушылығы мен эстетикалық талғамының қалыптасуына;

5) әдеби мәтіндердің жанрын, стилін, құрылымын, тақырыбын, тілдік және баяндау ерекшеліктерін ажырата білуіне;

6) отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерімен танысуына;

7) әдеби-теориялық білім негіздерінен бастапқы түсініктерді меңгеруіне;

8) әдеби туындыларды оқу арқылы тұрақты оқырмандық қызығушылығының қалыптасуына;

9) оқу сауаттылығы мен шығармашылық жазу тілінің қалыптасуына;

10) анықтамалықтармен, сөздіктермен, библиографиялық әдебиеттермен, басқа да ақпарат көздерімен жұмыс істей білуге дағдылануына ықпал етеді.

20. "Әдебиеттік оқу" пәнінің бағдарламасы психикалық дамуы тежелген білім алушыларды қазақ және әлем балалар әдебиетінің түрлі жанрдағы көркем шығармаларымен таныстыруға, олардың оқу дағдылары мен оқырмандық біліктілігін қалыптастыруға, ізгілікті-елжанды жеке тұлға ретінде тәрбиелеуге бағытталады.

21. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мақсаты – психикалық дамуы тежелген бастауыш сынып білім алушыларының көркем шығарманы сезіммен қабылдауы, түсінуі, санасында қайта жаңғырта алуы және шығармадан қабылдағанын өзінің шығармашылық әрекетінде жүзеге асыруға ұмтылуы арқылы функционалдық сауаттылығын қалыптастыру.

22. "Әдебиеттік оқу" пәні бойынша төмендегідей міндеттерді жүзеге асыру көзделеді:

1) әдеби көркем шығармаларды оқыту арқылы қазақтың рухани қазынасын меңгерту;

2) коммуникативтік (айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым) дағдыларын қалыптастыру;

3) ауыз әдебиетінің, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерімен таныстыру арқылы білім алушыларға адамдардың өзара түсінісуі, сыйластық, құрмет сезімдері, адамгершілік қасиеттері, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарай білуі сияқты ізгілікті қасиеттерді қалыптастыру;

4) оқу сапасын (дауыстап, түсініп, іштей, мәнерлеп, көз жүгіртіп, болжап оқу) жетілдіру;

5) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқырмандық мәдениетін қалыптастыра отырып, сөз әдебі нормаларын орынды қолдану дағдыларын меңгерту;

6) көркемдік-танымдық сипаттағы мәтіндерді өз мақсатына сай іріктеп, саралап, талдап, ой қорытындысын жасауға үйрету;

7) алған білімін өмір жағдаяттарына байланысты қолданып, шешім жасай білуге үйрету;

8) оқыған шығарма сюжетінің ізімен немесе еркін тақырыпта ауызша, жазбаша шығармашылық жұмыс түрлерін орындауға дағдыландыру.

23. Оқу бағдарламасының мазмұныкөркем шығармалар арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байытуды, көркем туындылардағы айтылған ойларға пікірін білдіруді, белгілі бір тақырыпқа байланысты ойын толық, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетіне баға беруді, мәтін бойынша өздігінен сұрақтар құрастырып, жауаптарды болжап, өзін-өзі бақылауды, өзін-өзі бағалауды, шығармадағы негізгі ойды өз бетінше тұжырымдауды, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланыс орнатуды, жоспар құруды; сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды, көркем шығармаларды басқа өнер түрлерімен салыстыруды, көркем шығармалардың элементтерін ажыратуды қамтиды.

24. "Әдебиеттік оқу" пәнін меңгеру білім алушының:

1) қазақ балалар әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерін талдай отырып, ұлттық және жалпыадамзаттық рухани құндылықтарды бойына сіңіруіне;

2) көркем шығармадағы тілдік қолданыс ерекшеліктеріне бақылау және талдау жасай отырып, тілдік құралдарды саналы түрде дұрыс таңдауына және өмірлік тәжірибесінде қолдануына;

3) алған білімі мен дағдыларын өмірлік жағдаяттарда және басқа адамдармен қарым-қатынас барысында пайдалануына көмектеседі.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Жалпы білім беру ұйымдары "білім алу жолдарын білетін", ынталы, қызығушылығы және жауапкершілігі бар дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

26. Білім алушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

2) зерттеушілік тәсілдеме (білім алушылар "не білемін?", нені білгім келеді?, нені үйрендім?" тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

3) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

4) дамыта оқыту технологиясы (психикалық дамуы тежелген білім алушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

5) саралап оқыту технологиясы (психикалық дамуы тежелген білім алушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне қарай оқыту).

27. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) мұғалім мен психикалық дамуы тежелген білім алушының "субъект-субъект" дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;

2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен психикалық дамуы тежелген білім алушының ынтымақтаса отырып, ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін психикалық дамуы тежелген білім алушыларға дамыта оқыту принципіне сәйкес құру және көрсету;

3) психикалық дамуы тежелген білім алушының пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

4) ойын әдісі;

5) "оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау" арқылы қолдау жасау;

6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне ынталандыру;

9) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) психикалық дамуы тежелген білім алушыларды зерттеушілік әрекетке негізделген оқуға ынталандыру;

11) психикалық дамуы тежелген білім алушыларға алдын ала берілетін жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала үлгілер береді);

12) психикалық дамуы тежелген білім алушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық түрде ұйымдастыру (білім алушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында "не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?" түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

28. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алу барысындағы нәтижелері мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары алдын ала белгіленеді.

29. "Әдебиеттік оқу" пәнін оқытуда келесі ұстанымдарды басшылыққа алады:

1) психикалық дамуы тежелген білім алушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

30. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі – АКТ) қолдану құзыреттілігі психикалық дамуы тежелген білім алушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

31. Ақпаратты табу және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау арқылы психикалық дамуы тежелген білім алушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру процесінде дамытады.

32. "Әдебиеттік оқу" пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) ғаламтор ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, керекті ақпаратты оқу, материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) мәтінмен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан көшу (Word, Power Point);

4) ақпаратты жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер) пайдалану;

5) электронды оқулықтарды пайдалану;

6) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану;

7) ақпаратты саралау және зерттеу.

33. "Әдебиеттік оқу" пәнінен тыңдалым мен айтылым, сөйлеу әрекеттерін дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;

2) шығарманы қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған шығарма бойынша сұрақтар қою;

4) шығарма бойынша жоспар құру;

5) тыңдаған шығарманың белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;

6) шығарманың мазмұны бойынша пікір айту, дәлелдеу;

7) шығарманы өз қиялымен өзгертіп аяқтау;

8) мәтіндегі оқиғаларды, іс-әрекеттерді талдай алу;

9) ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

10) жоспарланған тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру; жұптам-ишараны пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");

11) ауызша айтылғанды түсіну және сұрақтарға жауап бере білу;

12) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

34. "Әдебиеттік оқу" пәнінен оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;
- 2) шығарманың тақырыбы мен бастапқы бөлігіне сүйене отырып, оқиғаның дамуын болжау;
- 3) шығарманың негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу;
- 4) ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу, мәтінге ауызша және жазбаша шолу жасау;
- 5) әдебиетпен жұмыс (мұғалімнің көмегімен сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау);
- 6) интернет ресурстарымен мұғалімнің көмегімен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау).

35. "Әдебиеттік оқу" пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) тыңдалған және оқылған мәтіннің қысқаша мазмұнын жазу;
- 2) таныс ертегі, әңгімелердің қысқаша мазмұнын жазу;
- 3) әдеби шығармадан алынған көркем сөздерді жазу;
- 4) әдеби шығармадағы жаңа сөздерден сөздік құрастыру;
- 5) газет-журналдарға шағын хабарлама, мақала жазу;
- 6) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;
- 7) әдеби шығарма мәтініндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтау;
- 8) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер арқылы беру;
- 9) сұхбатқа сұрақтар дайындау.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. "Әдебиеттік оқу" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

37. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

38. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

39. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

40. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу бөлімін оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Әдебиеттік оқу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Әдебиеттік оқу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 3) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

42. "Әдебиеттік оқу" бойынша қойылатын нормативтер:

1-кесте

Сынып	Оқу шапшаңдығының міндетті деңгейі	
	I жартыжылдықсоңы	II жартыжылдық соңы
2	30-35 сөз	40-45 сөз
3	45-50 сөз	55-60сөз
4	60-55 сөз	70-75сөз

43. Сыныпта жұмыс түрлерін (жеке, жұптық, топтық) ұйымдастыру үшін жиһаздар орын ауыстыруға қолайлы, әрі жеңіл болады. Сондай-ақ, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

44. Оқу материалдарының сыныптар бойынша топталуы:

2-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
1. Өзім туралы	1. Тірі табиғат	1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Менің отбасым және достарым	2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Адами құндылықтар
3. Менің мектебім	3. Уақыт	3. Мәдени мұра
4. Менің туған өлкем	4. Сәулет	4. Мамандықтар әлемі
5. Дені саудың – жаны сау	5. Өнер	5. Табиғи құбылыстар
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Атақты тұлғалар	6. Қоршаған ортаны қорғау
7. Қоршаған орта	7. Су – тіршілік көзі	7. Ғарышқа саяхат
8. Саяхат	8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	8. Болашаққа саяхат

45. Көркем шығарма бөлімі балалар әдебиетінің екі саласын қамтиды:

- 1) ауыз әдебиеті үлгілері;
- 2) жазба балалар әдебиеті үлгілері.

46. Ауыз әдебиеті үлгілерінен:

1) балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, мазақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары: төрт түлік туралы өлеңдер, мал, жан-жануарлар айтысы, Наурыз жыры;

2) ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер;

3) аңыз-әңгімелер: Тазша бала, Алдар көсе, Қожанасыр, Асан қайғы, Қорқыт туралы

;

- 4) мақал-мәтелдер (әртүрлі тақырыптағы);
- 5) жұмбақ-жаңылтпаштар (әртүрлі тақырыптағы);
- 6) шешендік сөздер: әйгілі шешендер мен билер сөздері;
- 7) жырлар: батырлар жырларынан үзінділер.

47. Жазба балалар әдебиеті үлгілерінен:

1) Қазақ ақын-жазушылары: Ы.Алтынсарин, Абай Құнанбаев, Жамбыл Жабаев, А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, С.Сейфуллин, Б.Майлин, М.Әуезов, С.Бегалин, Б.Соқпақбаев, Ш.Смаханұлы, Қ.Мырза Әли, М.Әлімбаев, Ө.Тұрманжанов, Ж.Смақов, Қ.Баянбай, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Ә.Табылдиев, А.Асылбеков, Ө.Қанахин, Т.Молдағалиев, Е.Өтетілеуов, Б.Кірісбаев, Е.Елубай, С.Қалиев, С.Сейітов, Б.Ысқақов, Д.Жұмагелдинова, М.Айымбетов, М.Абылқасымова өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері.

48. Ғылыми-танымдық шығармалар:

1) мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

49. Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.

50. Бағдарламаны білудің негізгі ұстанымдары "Біз осы пән бойынша не білеміз және білімді қалай меңгереміз?" деген мәселелерді қарастырады. "Әдебиеттік оқу" пәні бойынша білім мазмұны коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру мақсатына сәйкес құрылған. Пән бойынша ұсынылатын білім мазмұнының ішкі бөлімдері жинақталған білім, түсінік пен дағдыларды қалыптастыруды көздейтін кіші бөлімшелерге бөлінген. Әрбір бөлімше өзара сабақтаса отырып, оқыту мақсаттарын айқындайды. Бұл мұғалім мен білім алушыға алдағы қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

51. Бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1 кодында "3" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік номері:

3-кесте

2-4 сыныптар		
№	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Бөлімшелер (дағды)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну
		1.2 Шығарманы мазмұндау
		1.3 Тыңдарманның назарын аудару

		1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
3	Жазылым	3.1 Шығарманың жоспарын құру
		3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну
		3.3 Қатені табу және түзету

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру
1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/үзіндісін мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша/ ішінара мазмұндау
1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді қолдану	3.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді қолдану	4.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді қолдану
		3.1.3.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер қолдану	4.1.3.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/ көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану
1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру			4.1.4.1 өз ойын мен көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен

	2.1.4.1 өз ойын тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	3.1.4.1 өз ойын көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	салыстыра отырып білдіру

2) оқылым:

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/рөлге бөліп/мәнерлеп оқу	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/рөлге бөліп/ мәнерлеп/теріп/ шапшаң оқу
	2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	3.2.1.2 шығарманы іштей түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу	4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/ түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу
2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	3.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
2.3 Шығарманың тақырыбы мен ондағы негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.4.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	3.2.4.1 кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау	4.2.4.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан / жинақтардан/ сөздіктерден табу	3.2.5.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету

3) жазылым:

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары		
	Білім алушылар		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
			4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға

3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	3.3.1.1 оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру
3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сурет/ аппликация пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу	3.3.2.1 шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсыну	4.3.2.1 шығармашылық жұмысын сызба түрінде ұсыну
3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету	4.3.3.1 шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру және орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

53. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

8 - кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары*
2-сынып		
1 тоқсан		
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру
	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/ рөлге бөліп/ мәнерлеп оқу
		2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен ондағы негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
	2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.4.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сурет / аппликация пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу
2-тоқсан		

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді қолдану
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.4.1 өз ойын тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу
	2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
	3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
3-тоқсан		
5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша берілген сұрақтарға жауап беру
	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау/ үзіндісін мазмұндау
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 шығарманы дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу/ рөлге бөліп/ мәнерлеп оқу 2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу
	2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.4.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан/ жинақтардан/ сөздіктерден табу
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру
	3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
4-тоқсан		
	1.3 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді қолдану
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.4.1 өз ойын тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу

7. Қоршаған орта 8.Саяхат	2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.4.1 кейіпкердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.5.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан/ жинақтардан/ сөздіктерден табу
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сурет / аппликация пайдаланып, шығармашылық жұмыс жазу
	3.3 Қатені табу және түзету	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету

2) 3-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1.Тірі табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
	1.3 Тыңдарманың назарын аудару	3.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді қолдану
		3.1.3.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/көрнекіліктер қолдану
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/мәнерлеп/ теріп оқу
		3.2.1.2 шығарманы іштей түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу
	2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	3.3.2.1 шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсыну
2-тоқсан		
	1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/ таңдауына қарай мазмұндау/ сахналау
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	3.1.4.1 өз ойын көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу

3. Уақыт 4. Сәулет	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
	2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.4.1 кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	3.3.1.1 оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру
	3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
3-тоқсан		
5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру
	1.3 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/нақыл сөздерді қолдану
	2.4 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	3.2.4.1 кейіпкерлердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті мен мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	3.3.2.1 шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсыну
	3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету
4-тоқсан		
	1.2 Шығарманы мазмұндау	3.1.2.1 шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық/таңдауына қарай мазмұндау/сахналау
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	3.1.4.1 өз ойын көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу
		3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/мәнерлеп/теріп оқу

7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	2.1 Оқу түрлерін қолдану	3.2.1.2 шығарманы іштей түсініп, көз жүгіртіп/ шолып/ түртіп алып/ қажетті ақпаратты тауып/ белгі қойып оқу
	2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.2.1 қолдануға (практикалық) және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру
	3.1 Шағырманың жоспарын құру	3.3.1.1 оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	3.3.2.1 шығармашылық жұмысын сурет түрінде ұсыну
	3.3 Қатені табу және түзету	3.3.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету

3) 4-сынып:

10 – кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар	1.3 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/нақыл сөздерді қолдану 4.1.3.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/көрнекіліктер/ фото/ суреттер қолдану
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.4.1 өз ойын көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп/ шапшаң оқу 4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/түртіп алып/ сұрақтар қоя отырып/қажетті ақпаратты тауып/белгі қойып оқу/ талдау жасап оқу
	2.3 Шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
		4.2.5.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу және

	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру
	3.2 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.2.1 шығармашылық жұмысын сызба түрінде ұсыну
2-тоқсан		
3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру
	1.2 Шығарманы мазмұндау	4.1.2.1 шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп,) қолданып, шығарманы қысқаша/ішінара мазмұндау
	1.4 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	4.1.4.1 өз ойын көзқарасын өмірде болған /өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
	2.4 Кейіпкердің іс-әрекетін бағалау	4.2.4.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету
	3.2 Шығарманың жоспарын құру	4.3.2.1 шығармашылық жұмысын сызба түрінде ұсыну
	3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету
3-тоқсан		
	1.3 Шығарманы мазмұндау	4.1.3.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/ нақыл сөздерді қолдану
	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 өз ойын мен көзқарасын өмірде болған/өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру

5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру
	2.4 Кейіпкердің іс-әрекетін бағалау	4.2.4.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету
	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба түрінде ұсыну
	3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету
4-тоқсан		
7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру
	1.4 Тыңдарманның назарын аударту	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді/нақыл сөздерді қолдану 4.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар/көрнекіліктер/фото/суреттер қолдану
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп/ рөлге бөліп/ мәнерлеп/ теріп/ шапшаң оқу 4.2.1.2 шығарманы іштей көз жүгіртіп/шолып/түртіп алып/сұрақтар қоя отырып/қажетті ақпаратты тауып/белгі қойып оқу/талдау жасап оқу
	2.3 Шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу
	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.5.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып жоспар құру

3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба түрінде ұсыну
3.4 Қатені табу және түзету	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету

54. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқыту мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 288 -қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Әдебиеттік оқу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 288-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к

обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Литературное чтение"

13. Предмет "Литературное чтение" относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих вместе с другими учебными дисциплинами основу общего образования, и направлен на:

1) овладение осознанным, правильным, беглым и выразительным чтением как базовым умением в системе образования младших обучающихся с задержкой психического развития;

2) совершенствование всех видов речевой деятельности, умений вести диалог, выразительно читать и рассказывать, импровизировать;

3) формирование читательского кругозора и приобретение опыта самостоятельной читательской деятельности;

4) развитие эмоциональной отзывчивости при чтении художественных произведений;

5) развитие нравственных чувств, уважения к культуре других народов.

14. Цель программы по литературному чтению – обучение обучающихся с задержкой психического развития навыку чтения и пониманию прочитанного, формирование умения полноценно воспринимать литературное произведение в его эмоциональном, образном и логическом единстве, преодоление недостатков в развитии эмоционально-волевой сферы обучающихся с задержкой психического развития.

15. Для достижения поставленной цели изучения предмета в начальной школе необходимо решение следующих практических задач:

1) формирование фонематического восприятия, звукового анализа и синтеза;

2) формирование, закрепление и постепенное совершенствование навыков чтения — сознательного, правильного, беглого и выразительного чтения вслух и про себя;

3) уточнение и обогащение словарного запаса путем расширения и дифференциации непосредственных впечатлений и представлений, полученных при чтении;

4) формирование умений полноценно воспринимать литературное произведение в его эмоциональном, образном и логическом единстве;

5) развитие нравственных и эстетических представлений и чувств, художественного вкуса, творческого и воссоздающего воображения, коррекция личностного развития обучающегося;

6) преодоление недостатков в развитии речи обучающихся, формирование речевых умений и навыков, знаний о родном языке;

7) развитие и расширение первоначальных знаний и представлений обучающихся об окружающем мире, обогащение чувственного опыта, развитие его мыслительной деятельности и познавательной активности;

8) привитие интереса к книге, к самостоятельному чтению.

16. В процессе освоения курса литературного чтения у младших обучающихся с задержкой психического развития повышается уровень коммуникативной культуры: формируются умения составлять диалоги, высказывать собственное мнение, строить монолог в соответствии с речевой задачей, работать с различными видами текстов, самостоятельно пользоваться справочным аппаратом учебника, находить информацию в словарях, справочниках и энциклопедиях.

17. На уроках литературного чтения у обучающихся с задержкой психического развития формируется читательская компетентность, выражающаяся в постоянном чтении книг, владении техникой чтения и приемами работы с текстом, понимании прочитанного и прослушанного произведения, знании книг, умении их самостоятельно выбрать и оценить.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

18. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Литературное чтение" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с задержкой психического развития:

1) принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития (природосообразно). Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с задержкой психического развития обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: замедленная скорости приема и переработки сенсорной информации обучающимися, недостаточность умственных операций и действий, низкая познавательная активность и слабость познавательных интересов, ограниченность знаний и представлений об окружающем, отставание в речевом развитии, несформированность произвольной регуляции поведения, недостатки моторики и координации движений. В работе с обучающимися опираются на их высокую обучаемость, сохранность наглядно-действенного мышления. Организуется деятельность по стимуляции развития недостаточных функций. Применяется командный подход к организации психолого-педагогической поддержки обучающегося, вовлеченность в этот процесс семьи ребенка;

2) принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями;

3) принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. Традиционное школьное обучение опирается на систему житейских понятий и развитую словесную речь, которыми обладает ребенок при поступлении в школу. На основе словесной речи продолжает развиваться общение, в значительной степени на основе словесной речи регулируется поведение обучающихся. У детей с задержкой психического развития имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые компенсируются педагогическими средствами, для обеспечения успешности в обучении и социализации;

4) принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями опирается на существующее в психологии понятие "ведущая деятельность". Предметно-практическая деятельность является специфическим средством компенсаторного развития обучающегося с задержкой психического развития, формирования структурных компонентов учебной и трудовой деятельности. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта детей, овладевать навыками социального взаимодействия;

5) принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода;

6) принцип необходимости специального педагогического руководства. Специальный педагог, зная общие закономерности развития ребенка, познавательные возможности каждого обучающегося класса, способы специальной педагогической помощи не только организуют учебно-познавательную деятельность детей, но и управлять этим процессом. В некоторых случаях самостоятельная учебно-познавательная деятельность обучающихся затруднена или невозможна, тогда

педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности обучающегося, для обеспечения успешного выполнения учебного задания.

19. Примеры заданий, развивающих навыки слушания и говорения по предмету "Литературное чтение":

- 1) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;
- 2) постановка вопросов на основе прослушанного текста;
- 3) словесное рисование портретов героев произведения;
- 4) построение высказываний в устной форме на знакомые темы и темы, которые интересуют обучающихся;
- 5) составление диалога на заданную тему;
- 6) пересказ знакомых историй, рассказывание сказок; чтение стихотворений наизусть;
- 7) подготовка к творческим работам;
- 8) вопросно-ответная работа.

20. Примеры заданий по чтению в содержании предмета "Литературное чтение":

- 1) прогнозирование развития событий по началу/концу текста или по заголовку;
- 2) работа с литературой (например: поиск информации на заданную или интересующую обучающихся тему, для подготовки вопросов и ответов для интервью и тому подобное);
- 3) использование различных видов чтения: ознакомительное чтение, поисковое чтение, чтение для нахождения информации, ролевое чтение, чтение для удовольствия и чтение для высказывания точки зрения;
- 4) работа с текстами (инсценирование, чтение по ролям, создание диафильма/мультфильма).

21. Примеры заданий по письму в содержании предмета "Литературное чтение":

- 1) подробное, краткое, выборочное и сжатое изложение содержания прослушанного или прочитанного текста, описание личных впечатлений о фильме и книге;
- 2) написание текстов разных стилей и жанров по образцу и самостоятельно;
- 3) написание начала/середины/концовки текста;
- 4) оставление текста по опорным словам, плану;
- 5) письмо по памяти;
- 6) корректирование собственных текстов.

22. Использование информационно-коммуникативных технологий в изучении предмета "Литературное чтение" позволяет развивать умение обучающихся с ЗПР ориентироваться в информационных потоках окружающего мира, овладевать практическими способами работы с информацией, развивать умения, позволяющие обмениваться информацией с помощью современных технических средств.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

23. Оценивание результатов изучения предмета "Литературное чтение" осуществляется с применением критериального оценивания.

24. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

25. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

26. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между обучающимися и учителем и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

27. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставления обратной связи обучающимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Литературное чтение"

28. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Литературное чтение" составляет:

- 1) во 2 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 4 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

29. Необходимо, чтобы мебель в классе легко передвигалась для проведения различных форм работ (индивидуальная, парная, групповая) и видов работ. Также необходимо место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

30. Содержание предмета и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу "Литературное чтение" переданы через систему целей обучения и реализуются через сквозные темы. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся согласно разработанным критериям.

31. Предмет "Литературное чтение" будет эффективным, если будут:

- 1) учитываться психолого-педагогические особенности младших обучающихся с задержкой психического развития (уровень развития интеллекта, речи, памяти, эмоциональной сферы);
- 2) моделироваться ситуации, способствующие развитию речи и творческих способностей обучающихся;
- 3) обеспечиваться максимальное внимание к развитию и совершенствованию фонематического восприятия, анализа и синтеза;

4) уточняться и обогащаться словарный запас путем расширения и закрепления непосредственных впечатлений об окружающем мире;

5) осуществляться развитие связной речи: формирование и совершенствование умения связно выражать свои мысли, говорить внятно и выразительно, точно употреблять слова; воспитание интереса к родному языку;

6) формироваться навыки общеучебные умения и навыки, а также приемы умственной деятельности, необходимых для овладения основным содержанием программы "Литературное чтение".

32. Программа по предмету предполагает организацию проектной деятельности, которая способствует включению обучающихся в активный познавательный процесс. Проектная деятельность позволяет закрепить, расширить, углубить полученные на уроках знания, создаёт условия для творческого развития обучающихся, формирования позитивной самооценки, навыков совместной деятельности со взрослыми и сверстниками, умений сотрудничать друг с другом, совместно планировать свои действия, вести поиск и систематизировать нужную информацию.

33. Программа предусматривает знакомство с книгой как источником различного вида информации и формирование библиографических умений.

34. В процессе обучения меняются приёмы овладения навыком чтения: сначала идёт освоение целостных (синтетических) приёмов чтения в пределах слова и словосочетания (чтения целыми словами); далее формируются приёмы интонационного объединения слов в предложения. Увеличивается скорость чтения (беглое чтение), постепенно вводится чтение про себя с воспроизведением содержания прочитанного. Обучающиеся постепенно овладевают рациональными приёмами чтения и понимания прочитанного, орфоэпическими и интонационными нормами чтения, слов и предложений, осваивают разные виды чтения текста (выборочное, ознакомительное, изучающее) и используют их в соответствии с конкретной речевой задачей. Параллельно с формированием навыка беглого, осознанного чтения ведётся целенаправленная работа по развитию умения постигать смысл прочитанного, обобщать и выделять главное. Обучающиеся овладевают приёмами выразительного чтения.

35. Совершенствование устной речи (умения слушать и говорить) проводится параллельно с обучением чтению. Совершенствуются умения воспринимать на слух высказывание или чтение собеседника, понимать цели речевого высказывания, задавать вопросы по услышанному или прочитанному произведению, высказывать свою точку зрения. Усваиваются продуктивные формы диалога, формулы речевого этикета в условиях учебного и внеучебного общения. Знакомство с особенностями национального этикета и общения людей проводится на основе литературных (

фольклорных и классических) произведений. Совершенствуется монологическая речь обучающихся (с опорой на авторский текст, на предложенную тему или проблему для обсуждения), целенаправленно пополняется активный словарный запас.

36. Особое место в программе отводится работе с текстом художественного произведения. На уроках литературного чтения совершенствуется представление о текстах (описание, рассуждение, повествование); обучающиеся сравнивают художественные, деловые (учебные) и научно-познавательные тексты, учатся соотносить заглавие с содержанием текста (его темой, главной мыслью), овладевают такими речевыми умениями, как деление текста на части, озаглавливание, составление плана, различение главной и дополнительной информации текста.

37. Обучение чтению осуществляется на материале литературных текстов, рекомендованных Типовой учебной программой по предмету "Литературное чтение" для 2-4 классов уровня начального образования, которые адаптируются педагогом с учетом особых образовательных потребностей и индивидуальных трудностей обучающихся с задержкой психического развития (сокращение объема текста произведения с сохранением стилистики автора, упрощение заданий к текстам по грамматическому и семантическому оформлению).

38. Количество уроков, необходимых для изучения конкретных произведений и выполнение творческих заданий, определяет учитель, в зависимости от задач и уровня подготовленности обучающихся.

39. Содержание программы:
таблица 1

2 класс	
I четверть	
Все обо мне	Восприятие на слух литературного произведения. Эмоциональная реакция обучающихся на прочитанное. Выражение своего отношения к произведению, к героям, их поступкам. Общее представление о жанре рассказа. Образ-персонаж. Опорные слова. Воспроизведение текста по опорным словам.
Моя семья и друзья	Тема и основная мысль произведения. Соотнесение содержания и основной мысли произведения с пословицами. Нравственно-этические представления. Сравнение рассказа и стихотворения. Заучивание наизусть. Проект "Дружная семья".
II четверть	
	Текст. Тема текста. Заголовок текста. Текст – описание (природы, животного).

Моя школа	Текст-повествование. Ключевые (опорные) слова текста. Структурные части текста: начало, основная часть, концовка Образ-персонаж. Чтение по ролям. Подробный пересказ. Рассказывание. Сравнение произведений на одну тему: сходство и различия. Проект "Мой класс/школа".
Мой родной край	Стихотворение. Картины природы в лирическом стихотворении. Тема лирического произведения. Настроение. Основная мысль Сравнение стихов разных поэтов на одну тему, выбор понравившихся, их выразительное чтение.
III четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	Тема и основная мысль произведения. Соотношение темы и заголовка и содержания. Составление простых вопросов по содержанию аудио/видеоматериалов и прочитанной информации. Составление комментария о спортивной игре.
Традиции и фольклор	Общее понятие о малых жанрах устного народного творчества: загадки, потешки, песенки, приговорки, считалки, пословицы, поговорки, чистоговорки, скороговорки. Понятие народной сказки, видов (бытовая сказка, сказка о животных, волшебная сказка); части сказки : зачин, концовка, присказка. Герои сказки. Рассказывание сказки на основе картинного плана. Инсценирование сказки Тема произведений. Основная мысль. Составление простых вопросов по содержанию разных видов информации
IV четверть	
Окружающая среда	Сравнение прозаического и поэтического текстов. Пересказ текста с использованием выразительных средств языка. Пересказ на основе иллюстрации, по картинному и словесному планам Научно-познавательный рассказ. Художественные и научно-познавательные тексты. Сравнение текстов разных стилей. Тема произведений. Основная мысль . План текста. Литературный герой, образ, поступок. Выразительные средства для создания образа героя
Путешествия	Главная мысль и герои произведения; основные события их последовательность; Определение темы произведений, уточнение темы, составление вопросов и ответы на вопросы к тексту, деление текста на смысловые части с помощью учителя, составление простейшего плана
3 класс	
I четверть	

Живая природа	Ориентировка в элементах книги: обложка, переплет, титульный лист, оглавление, иллюстрация . Использование книги для расширения знаний об окружающем мире. Осознанное восприятие обращенной речи, высказываний собеседника, разных видов информации. Ответы на вопросы по содержанию текста, формулирование вопросов к тексту, деление текста на смысловые части, определение последовательности событий в тексте. Тема и основная мысль произведения. Сравнение на практическом уровне видов текста (художественный , учебный, справочный), опираясь на особенности каждого вида текста; Образ-переживание. Осознание диалога и монолога как вида речи. Пояснение прямого и переносного значения слова, его многозначность с опорой на контекст, пополнение на этой основе активного словарного запаса. Ориентировка в содержании художественного, учебного и научно популярного текста, использование простейших приёмов анализа различных видов текстов Использование справочного и иллюстративного материалов. Проект "Живая-неживая природа".
Что такое хорошо, что такое плохо?	Жанровые признаки басни, сравнение сюжетов басен, простейший анализ формы, структуры, объяснение морали, подбор пословиц, соответствующие морали басен. Инсценирование отдельных эпизодов произведения, чтение по ролям диалогов героев. Моделирование "живых картин" к отдельным эпизодам произведения. Воспроизведение содержание прочитанного или прослушанного с учётом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (по вопросам учителя); с опорой на ключевые слова, план, модель, схему, иллюстрации. Чтение по ролям , инсценирование, драматизация; устное словесное рисование Проект "Хорошо-плохо".
II четверть	
Время	Ориентировка в структуре текста: заглавие, части, главы, абзацы; использование знаний о структуре текста при анализе. Соответствие заглавия содержанию произведения. Оценивание поступков героев и собственных, исходя из критериев общечеловеческих ценностей; Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка, рассказ по иллюстрациям, пересказ. Образ-персонаж. Анализ особенностей авторских выразительных средств для характеристики героя. Подтверждение своих

	ответов примерами из текста. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Монолог как форма речевого высказывания. Поиск дополнительной информации к тексту по заданию учителя. Приемы анализа различных видов текста. Особенности построения разных видов рассказывания. Проект (тема проекта по усмотрению учителя).
Архитектура	Типы книг, их значение. Диалог как вид речи. Особенности диалогического общения. Участие в обсуждении прослушанного/прочитанного текста (формулировка вопросов, высказываний с обоснованием собственного мнения, соблюдение правил речевого этикета), с опорой на текст или собственный опыт. Сказка. Художественные особенности сказок: лексика, построение (композиция). Литературная (авторская) сказка. Сравнения, олицетворения, эпитеты. Распознавание особенностей построения сказки. Анализ сказки (деление на части, составление простого плана; взаимосвязь между событиями, поступками героев, явлениями, фактам, средства выразительности). Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка. Подробный/краткий пересказ текста. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
III четверть	
Искусство	Диалог как форма речи, моделирование диалога по содержанию текста. Понимание вопросов, ответы на простые вопросы на заданную тему, по содержанию текста, определение последовательности событий, формулировка вопросов по тексту, высказывание собственного мнения по обсуждаемому произведению. Выполнение заданий к тексту произведения, поиск ответов на вопросы по содержанию, оценка поступков героев с опорой на изобразительно-выразительные средства языка, сопоставление поступков героев по аналогии или по контрасту. Пересказ текста с использованием выразительных средств языка (по вопросам учителя), рассказ по иллюстрациям, пересказ. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
	Элементы книги: обложка, переплет, титульный лист, оглавление, иллюстрация. Элементарные сведения об авторе. Литературные понятия: художественное произведение, художественный образ, искусство слова, автор (рассказчик), сюжет, тема. Характеристика героя произведения: его портрет, речь, поступки, мысли с использованием приемов

Выдающиеся личности	создания образа автором. Сравнение персонажей одного произведения, а также различных произведений. Оценка эмоционального состояния героев, их нравственных позиций. формулирование своҀ мнение о произведении, героях и их поступках . Композиционные особенности рассказов разных типов: повествование (рассказ), описание (пейзаж, портрет, интерьер). Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
IV четверть	
Вода – источник жизни	ПриҀмы анализа произведения разных жанров, установление причинно-следственных связей в тексте. Ответы на вопросы; нахождение в тексте подтверждение своему ответу или отрывок по предлагаемому заданию; различие действующих лиц и оценивание их поступков; деление текста на части по вопросам, определение с помощью учителя основной мысли прочитанного, пересказ содержания. Стихотворение. Поэтические средства. Нахождение в выделенном отрывке метких слов или выражений, ярко характеризующих героя, природу, события, определение их значения; различие простейших случаев многозначности слова Чтение по ролям, инсценирование, драматизация; устное словесное рисование. Составление рассказа по воображению на основе прочитанного. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
Культура отдыха. Праздники	Ответы на вопросы по прочитанному и подтверждение своего ответа примерами из текста. Характеристика героя произведения. Портрет, характер героя, выраженные через поступки и речь. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Моделирование "живых картин" к отдельным эпизодам произведения. Выделение основных смысловых эпизодов, последовательность и логику событий в изучаемых произведениях.Ориентировка в структуре текста: заглавие, части, главы, абзацы; использование знаний о структуре текста при анализе. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
4 класс	
I четверть	
	Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации, сведения об авторе. Понимание содержания информации/произведения. Самостоятельное определение жанра, темы, авторской принадлежности произведения, формулировка вопросов по содержанию произведения, о героях и об особенностях их

Моя Родина - Казахстан	поведения. Определение темы и основной мысли текста, произведения. Анализ и осознание мотивов поступков героев, их оценка. Выполнение заданий к тексту произведения, поиск ответов на вопросы по содержанию; рассказ по иллюстрациям, пересказ. Нахождение в выделенном отрывке метких слов или выражений различение простейших случаев многозначности слова. Монолог как форма речевого высказывания. Монологическое речевое высказывание небольшого объема с опорой на авторский текст, по предложенной теме или в виде (форме) ответа на вопрос. Проект (тема проекта по усмотрению учителя).
Ценности	Понятие "Ценности". Текст-повествование, текст-рассуждение. Композиция текста. Понимание содержания прочитанного, определение темы и основной мысли. Портрет героя с использованием изобразительно-выразительных средств языка, использованных автором текста. Диалог, монолог как форма высказываний, их использование в речевой деятельности. Прямое и переносное значение слова. Прозаическая и стихотворная речь. Нахождение в тексте изобразительно-выразительных средств языка (с помощью учителя): синонимы, антонимы, эпитеты, сравнения, олицетворение, фразеологические обороты. Ведение диалога Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
II четверть	
Культурное наследие	Характеристика героев и событий прочитанного; составление устной характеристики персонажа произведения (портрет, речь, поступки, мысли; авторское отношение). Распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности; нахождение в тексте сравнений, метафор, гипербола (с помощью учителя). Композиция рассказов разных типов: описание, повествование, рассуждение. Рассказ-описание. Особенности прозаического и лирического текстов. Средства художественной выразительности в прозаическом тексте. Текст-рассуждение. Сравнение текста-рассуждения и текста-описания. Творческая деятельность обучающихся: чтение по ролям, инсценирование. Проект (тема проекта по усмотрению учителя).
	Построение высказываний в устной речи Характеристика образа-персонажа: портрет, характер, выраженные через поступки и речь.

Мир профессий	Определение особенностей художественного текста: своеобразие выразительных средств языка: метафора, эпитет, сравнение. Диалог, монолог, их использование в речевой деятельности в зависимости от целей и ситуаций общения. Художественные особенности сказок: лексика, построение (композиция). Литературная (авторская) сказка. Прозаическая и стихотворная речь: узнавание, различение, выделение особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма). Инсценировка отдельных эпизодов произведения, чтение по ролям диалогов героев. Моделирование собственного текста на основе художественного произведения (текст по аналогии), репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта. Составление различных вариантов плана. Пересказ полный/краткий/выборочный. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
III четверть	
Природные явления	Осознание темы и идеи художественного произведения. Портрет и характер героя произведения. Осмысление нравственно-этической проблемы произведения, высказывание собственного отношения к ее решению. Выделение из текста или подбор заголовка, соответствующего содержанию, ответы на вопросы, умение задавать вопросы по содержанию произведения; нахождение в тексте требуемой информации (конкретные сведения, факты, заданные в явном виде). Деление текста на части, озаглавливание их; составление простого плана; установление взаимосвязи между событиями, поступками героев, явлениями, фактам Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
Охрана окружающей среды	Осознание темы и идеи художественного произведения. Осмысление нравственно-этической проблемы произведения, высказывание собственного отношения к ее решению; Установление причинно-следственных связей в содержании текста⁷ Характеристика героя через описание его портрета; Развитие внимания к деталям художественного образа. Развернутые ответы на вопросы по содержанию текста; конструирование собственных вопросов; организация поиска ответов на проблемные вопросы ; озаглавливание частей текста; составление плана пересказа текста; Устный отзыв о прочитанном. Подробный пересказ текста. Краткий пересказ текста (выделение главного в содержании текста). Проект (тема проекта по усмотрению учителя)

IV четверть	
Путешествие в космос	Ориентировка в содержании художественного, учебного и научно популярного текста, Понимание смысла прочитанного (при чтении вслух и про себя, при прослушивании): определение главной мысли и героев произведения; темы и подтемы (микротемы); основных событий, Ответы на вопросы. Умение задавать вопросы по содержанию произведения; находить в тексте требуемую информацию (конкретные сведения, факты, заданные в явном виде). Работа со словом: осознанное использование изобразительно-выразительных средств языка в самостоятельной речевой деятельности. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)
Путешествие в будущее	Использование различных видов чтения: ознакомительное, поисковое, выборочное; выбор нужного вида чтения в соответствии с целью чтения . Умение находить в тексте необходимую информацию. Особенности фантастического жанра. Сравнение героев фантастических рассказов. Оформление своей мысли в монологическое речевое высказывание небольшого объема (повествование, описание, рассуждение): с опорой на авторский текст, по предложенной теме или отвечая на вопрос Работа с разными видами информации. Нахождение аналогии между описанными в тексте ситуациями и реальными жизненными событиями Устное сочинение как продолжение прочитанного произведения, отдельных его сюжетных линий, короткий рассказ по рисункам либо на заданную тему. Проект (тема проекта по усмотрению учителя)

40. Круг чтения (рекомендательно): таблица 2

2 класс	
I четверть	
Все обо мне	В. Драгунский "Что я люблю" (сборник "Денискины рассказы"). Б. Исаков "Люблю я мчаться с ветерком...". В. Осеева "Танины достижения". В Катаев "Дудочка и кувшинчик". В.А. Осеева "Хорошее". И. Бунин "Детство"
	А. Барто "Друг", "Я выросла". В. Осеева "Сыновья". В. Драгунский "Тайное становится явным". В. Драгунский "Друг детства, Сестра моя Ксения", Н. Артюхова "Большая береза".

Моя семья и друзья	А. Барто "Мой друг". Е. Шварц "Два брата". В. Голявкин "Настоящая дружба". Б. Заходер "Мы – друзья". С. Есенин "Бабушкины сказки". Д. Джумагельдинова "Еркегали – мальчик-озорник, Ссора с отцом", М. Аимбетов "Солнце на ладони". С. Сеитов "Наш ата". С Маршак "Друзья – товарищи". С. Михалков "Как познаются друзья". Э. Хоггард "Маффин и его веселые друзья"
II четверть	
Моя школа	В. Голявкин "Не везет", "В шкафу". Б.Заходер "Перемена". А. Барто "По дороге в класс". Л.А. Арсенова "Что такое школа". Л.Н.Толстой "Филиппок". А.Н.Толстой "Золотой ключик, или Приключения Буратино" (глава "Буратино продает азбуку и покупает билет в кукольный театр"). Э.Успенский "Дядя Федор идет в школу" (глава Дядя Федор собирается учиться). В. Медведев "Баранкин, будь человеком!" (истории на выбор). Э. Успенский "Про Веру и Анфису" Истории 4, 6. М. Дружинина "Звоните, вам споют".
Мой родной край	В. Боков "Какая наша Родина!". З. Александрова "Родина". Р. Гамзатов "О Родине, только о Родине". А. Пришелец. "Наш край". М.Пришвин "Моя Родина", М. Абылкасымова "Родная земля". М. Алимбаев "Родник земли родной". У. Турманжанов "Родина". Т. Айбергенов "Моя Республика". С. Сейфуллин "Родная земля". Д. Досжанов "Родник".
III четверть	
В здоровом теле – здоровый дух!	Л. Квитко "Лыжники". В. Безладнов "Чтобы быть всегда здоровым". А.Барто "Мама-болельщица". Е. Мельникова "Теннис". В. Голявкин "Про Вовкину тренировку". В. Драгунский "Третье место в стиле баттерфляя". К. Чуковский "Мойдодыр". А. Мальцев "Моя тренировка", "Бегущий человек". В. Пахомов "Легкая атлетика". О. Нагорнов "О хоккее и рыцаре".

	М. Пляцковский "Как Чернобурчик в футбол играл", "Мышонок Крошка выходит на лед". Ю. Маркова "Футболист".
Традиции и фольклор	"Добрый и злой" (казахская народная сказка). "Лиса и муравей" (казахская народная сказка). "Глупый волк" (казахская народная сказка). "Колосок" (украинская сказка). "Два жадных медвежонка" (венгерская сказка). "Три дочери" (татарская сказка), "Как петух лису обманул" (латышская сказка). "Легкий хлеб" (белорусская сказка), "Айога" (нанайская сказка), "Бабушка Метелица" (немецкая сказка), японская сказка "Журавлиные перья" (японская сказка). "Муравей и пшеничные зерна" (американская сказка). "Гуси-лебеди" (русская народная сказка). "Морозко" (русская народная сказка). "Два мороза" (русская народная сказка). "Три поросенка" (английская народная сказка). "Кукушка" (ненецкая народная сказка). "У солнышка в гостях" (словацкая народная сказка). "Поспешись – людей насмешишь" (польская народная сказка)
IV четверть	
Окружающая среда	М. Пришвин "Птицы под снегом". Е. Чарушин "Никита-охотник". Г. Скребицкий "Как белочка зимует", "Чем дятел кормится". И. Соколов-Микитов "Лес осенью". Г. Ладонщиков "Медведь проснулся". А. Пришелец "Последние листья". Л. Фадеева "Окружающая среда". Л. Чарская "Не рви цветов, не надо". В. Чаплина "Хитрые вороны", "Лесная кормушка". Г. Сапгир "Леса-чудеса". Ю. Коваль "Фарфоровые колокольчики", "Воздушный барашек". М. Мурзалиев "Мечта". Я. Аким "Наша планета". Е. Карганова "Мы хотим, чтоб птицы пели"
Путешествия	В. Берестов "Путешественники". С. Гаршин "Лягушка-путешественница". С. Баруздин "Как снежок в Индию попал". Б. Житков "Морские истории". В. Голявкин "Путешественники". "Летучий корабль" (русская народная сказка). В. Бианки "Как мышонок попал в мореплаватели", "Как муравьишка домой спешил".

	А. Иванов "Как Хома куда-то ходил". С. Козлов "Ежик в тумане", "Ежик и море". В. Катаев "Цветик-Семицветик"
3 класс	
I четверть	
Живая природа	В.П.Астафьев "Запах сена". К.Г Паустовский "Сивый мерин". В. Бианки "Лесная газета". И. Соколов-Микитов "От весны до весны" (рассказы о природе). Д. Мамин-Сибиряк "Серая Шейка". Н. Сладков "Кто куда". М. М. Пришвин "Рассказы о природе". И. И. Акимов "Кто без крыльев летает?". В. В. Бианки "Мышонок Пик". С. Я. Маршак "В лесу над росистой поляной". М. Алимбаев "Глаза голубые земли...". А. Дуйсенбиев "Зима в лесу". Г. Снегирев "Чембулак" С. Муканов "Родная степь". "Дружба" По Н.Богданову. С. Козлов "Однажды в солнечный день"
Что такое хорошо, что такое плохо?	Э. Мошковская "Я маму мою обидел". Д. Биссет "Все кувырком". Т. Крюкова "Дом вверх дном". Н.Носов "Витя Малеев в школе и дома". Д. Родари "Джельсомино в Стране лжецов". Л.Гераскина "В стране невыученных уроков". В Маяковский "Что такое хорошо и что такое плохо". В. Осеева "До первого дождя", "Почему?". Г. Остер "Вредные советы". Н. Вернхоут "Ссора домов". Г. Тропопольский "Прощание с другом". Б. Сокпакбаев "Меня зовут Кожа" (глава на выбор по изучаемой теме). И. Крылов "Стрекоза и муравей", "Мартышка и очки", "Бык, баран, гусь, петух и волк" (русская народная сказка), "Ворона и рак" (русская народная сказка).
II четверть	
Время	С.Я. Маршак "Вчера и сегодня". Е. Шварц "Сказка о потерянном времени". С. Я. Маршак "Двенадцать месяцев". С. Я. Маршак "Круглый год". А. Введенский "Когда я вырасту большой". Братья Гримм "Время жизни". Е. Елубаев "Легенда о ласточке".

	В. Голышкин "Солнечные часы". Н. Сладков "Почему год круглый", "Всеу свое время"
Архитектура	Д. Родари "Сказки по телефону". Г.Х.Андерсен "Старый дом". Ю. Казаков "Как я строил дом". А. Волков "Волшебник Изумрудного города". Ф. Баум "Волшебник страны Оз". "Зимовье зверей" (русская народная сказка). М. Либин "О том, как гном покинул дом". Братья Гримм "Домик в лесу". "Теремок" (русская народная сказка). "Лиса и заяц" (русская народная сказка). К. Нефедова "Дом, какой он" Рассказы: "Какие дома у животных?", "Как появились первые дома?", "Что ЎщЎ называется домом?", "Какие профессии строят дом?"
III четверть	
Искусство	С.Я.Маршак "Цирк". А. Кравченко "Лошадь тянется к искусству", "О том, как Кабачок снимался в кино" - главы из книги "Здравствуй, лошадь!". И. Крылов "Квартет". С. Михалков "Слон-живописец". С. Козлов "Удивительная бочка", "Ежикина скрипка". Ю. Коринец "Волшебное письмо". О. Мандельштам "Рояль". К. Паустовский "Корзина с еловыми шишками". В. Короленко "Слепой музыкант" глава 1. Б. Екимов "Музыка старого дома". Братья Гримм "Бременские музыканты". В. Бианки "Музыкант"
Выдающиеся личности	С. Алексеев. "Генералам генерал" (о Суворове). А. Приставкин "Портрет отца". М. Зощенко "Великие путешественники". А. Приставкин "Портрет отца". Мухтар Кул-Мухаммед "Аль-Фараби". М.Ауэзов "Возвращение". В Воскобойников "Когда Ньютон был маленьким", "Когда царь ПУтр был маленьким", "Когда Эдисон был маленьким". С. Ханахмедович "Легенда об Архимеде"
IV четверть	
Вода – источник жизни	И.Бунин "Бушует полая вода". А. Фет "Весенний дождь". А. Усачев "Откуда берется вода". Ш. Кудайбердыулы "Чаша жемчуга". Г. Х. Андерсен "Ромашка". У. Канахин "Как друзья спасали рыбу".

	А. Кунанбаев "Песня акына – потоки вод неземных". Л. Толстой "Куда девается вода из моря". "Или и Каратал" легенда
Культура отдыха. Праздники	В. Берестов "Сказка про выходной день". В. Берестов "Праздник мам". В. Осеева "Выходной день Вольки". С.Я. Маршак "Хороший день". С. Бабенко "Верблюжий камень". С. Голицын "В поход! В поход! В поход!". Г. Сапгир "Леса-чудеса". В. Драгунский "Девочка на шаре", "Кот в сапогах". Э. Успенский "Три мушкетера". В. Сутеев "Петя и Красная шапочка"
4 класс	
I четверть	
Моя Родина - Казахстан	С. Сейфуллин "Есть сказочные уголки...". В. Запуниди "Родина моя - Казахстан!". Н. Матвеева "Казахстан, О! Казахстан". Н. Лушников "Я – Дочь казахского народа". М. Зверев "Осень в Казахстане". С. Муқанов "Перед восходом солнца". "Ер Таргын" (казахский героический эпос). "Черный бура Ойлыбая" (казахская легенда по О. Сарсенбаеву)
Ценности	Л. Толстой "Два товарища". В. Берестов "Прощание с другом". В. Гаршин "Сказка о жабе и розе". Н. Абрамцева "Сказки для добрых сердец". В. Осеева "Просто старушка", "Волшебное слово". В. Драгунский Друг детства. Г. Ладонщиков Колыбельная братику. Притча "Справедливость". А.С. Пушкин "Сказка о мёртвой царевне и семи богатырях". С. Устинович "Лебединая дружба". М. Зощенко "Не надо врать". В. Железняков "Чучело". А. Платонов "Разноцветная бабочка". Е. Пермяк "Пичугин мост". "Сердце матери" по Д. Досжанову. С. Михалков "Дальновидная сорока"
II четверть	
Культурное наследие	Былины "Добрыня Никитич", "Добрыня и Змей". Богатырские сказки. Легенда о Жеке-батыре. "Бой Ер-Таргына с Домбаулом" (отрывок из героического эпоса "Ер-Таргын"). "Легенда о домбре".

	А. П. Чехов "Скрипка Ротшильда". В. и Л. Успенские "Мифы Древней Греции", "Золотое руно", "Двенадцать подвигов Геракла"
Мир профессий	С.Маршак "Почта". А.Барто "Маляр". С.Михалков "Парикмахер". Л.Куклин "Подумайте, что было бы?". В. Маяковский "Кем быть?". Д. Родарри "Как пахнут ремесла". Э. Раскин "Как папа выбирал профессию". Е. Пермяк "Рассказы о труде". А.М. Марьянин "Работа есть работа" рассказы о профессиях (по выбору). Е. Амбросова "Такие нужные люди" (рассказы по выбору). А. Шынбатыров "Урок чуткости". Бр. Гримм "Храбрый портной". К. Нефедова "Дом, какой он" Раздел 5: "Какие профессии строят дом?"
III четверть	
Природные явления	Н. Некрасов "Перед дождем". С. Есенин "Разгулялась вьюга". М. Алимбаев "Метель". А. Толстой "Вот уж снег последний в поле тает". С.Я.Маршак "Ледоход", "Разноцветная книга". М.Пришвин "Белая радуга". И. Пивоварова "Весенний дождь". С. Олексяк "Природные явления". Т. Шорыгина "Восход солнца", "Закат солнца", "Ледоход", "Листопад", "Молния", "Радуга", "Дождь" (по выбору)
Охрана окружающей среды	Б. Заходер "Все-все". А. Яшин "Покормите птиц зимой". В. Берестов "Дерево, цветок, трава и птица". И. Пивоварова "День защиты природы". А. Ершов "О защите природы". В. Распутин "Пожар". У. Канахин "Как друзья спасали рыбу". С.Торайгыров "Я стану человеком". Л. Фадеева "Окружающая среда". И. Тургенев "Перепелка". А. Масс "Прогулка под дождем". А. Сван "Бельчонок и елочка"
IV четверть	
Путешествие в космос	Ю. Гагарин "Вижу землю". Ж. Верн "Главы из произведений". "Из пушки на Луну", "Вокруг Луны", "С Земли на Луну", "Вверх дном", "Гектор Сервадак", "Путешествие к центру Земли". Ю. Гагарин "Дорога в космос" (выдержки из книги).

	А. Леонов "Я выхожу в космос". Ю. Афонин "Из другого мира". А. де Сент-Экзюпери "Маленький принц" (отдельные главы)
Путешествие в будущее	Р. Ингпен "Волшебная карусель". Е. Велтистов "Электроник – мальчик из чемодана" (главы), "Миллион и один день каникул" (главы 14,15,16). К.Булычев "Путешествие Алисы", "Девочка с планеты Земля"

41. В разделе программы "Система целей" для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 2.2.1.4 "2" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

42. Содержание навыков речевой деятельности:

таблица 3

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание содержания разных видов информации
		1.2 Пересказ произведения
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Привлечение внимания слушателя
		1.5 Составление рассказа на заданную тему
2	Чтение	2.1 Использование видов чтения
		2.2 Формулирование вопросов и ответов по содержанию литературного произведения
		2.3 Определение темы и основной мысли литературного произведения
		2.4 Определение жанра литературного произведения
		2.5 Оценивание поступков героев литературного произведения
		2.6 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.7 Распознавание изобразительно-выразительных средств языка и понимание их роли в тексте
		2.8 Извлечение информации из различных источников

3	Письмо	3.1 Составление плана
		3.2 Создание творческих работ разных жанров
		3.3 Написание текстов с использованием различных форм представления
		3.4 Нахождение и исправление ошибок

43. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 4

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Понимание содержания разных видов информации	2.1.1.1 формулировать вопросы к содержанию информации	3.1.1.1 уметь ориентироваться в содержании информации	4.1.1.1 анализировать информацию, выделять существенные признаки
	2.1.1.2 отвечать на простые вопросы по содержанию	3.1.1.2 использовать разные виды передачи содержания информации: пересказ (свободно, по плану, драматизация)	4.1.1.2 пересказывать содержание информации по составленному алгоритму
1.2 Пересказ произведения	2.1.2.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста	3.1.2.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст	4.1.2.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учетом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного)
	2.1.2.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации	3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика	
1.3 Прогнозирование событий	2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям	3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям	4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт
	2.1.3.2 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу текста		
1.4 Привлечение внимания слушателя	2.1.4.1 адекватно использовать интонацию	3.1.4.1 осознанно строить речевое высказывание в	4.1.4.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические

	и невербальные средства общения	соответствии с задачами коммуникации	ударения и паузы для выделения смысла высказывания
1.5 Составление рассказа на заданную тему	2.1.5.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин	3.1.5.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану	4.1.5.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта
	2.1.5.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	3.1.5.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	4.1.5.2 создавать собственный текст (повествование – по аналогии, рассуждение – развёрнутый ответ на вопрос; описание – характеристика героя)

2) чтение:

таблица 5

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Использование видов чтения	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию
	2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух	3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения	
2.2 Формулирование вопросов и ответов по содержанию литературного произведения	2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	3.2.2.1 уметь развернуто отвечать на вопросы по содержанию текста	4.2.2.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы
	2.2.2.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения	3.2.2.2 конструировать собственные вопросы к тексту	4.2.2.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста.
	2.2.3.1 понимать основную мысль текста (	3.2.3.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и	4.2.3.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения.

2.3 Определение темы и основной мысли литературного произведения	при чтении вслух и про себя, при прослушивании)	подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность	4.2.3.2 выбирать из текста или подбирать заголовков, соответствующий содержанию и общему смыслу текста
2.4 Определение жанра литературного произведения	2.2.4.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов	3.2.4.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям	4.2.4.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров, выделяя два-три существенных признака (отличать прозаический текст от стихотворного; распознавать особенности построения фольклорных форм: сказки, загадки, пословицы)
2.5 Оценивание поступков героев литературного произведения	2.2.5.1 описывать внешность героев, их поступки в эпическом произведении простыми предложениями	3.2.5.1 давать оценку эмоционального состояния героев, их нравственных позиций 3.2.5.2 понимание отношения автора к героям произведения, используя слова и выражения из текста	4.2.5.1 уметь находить в выделенном отрывке меткие слова или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их значение и объяснять, почему это слово выбрано автором, как оно характеризует героя
2.6 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте	2.2.6.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания	3.2.6.1 понимать значение образной лексики для создания текстов	4.2.6.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов
2.7 Распознавание изобразительно-выразительных средств и понимание их роли в тексте	2.2.7.1 выделять изобразительно-выразительные средства (сравнение, олицетворение), определять их роль в тексте с помощью учителя	3.2.7.1 находить эпитеты, сравнения, олицетворения, осознавать их роль в художественном произведении 3.2.7.2 находить слова и выражения для	4.2.7.1 выделять в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору 4.2.7.2 пояснять прямое и переносное значение слова, его многозначность с опорой на контекст, целенаправленно

		характеристики литературных героев	пополнять на этой основе свой активный словарный запас
2.8 Извлечение информации из различных источников	2.2.8.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	3.2.8.1 владеть различными способами поиска учебной информации на заданную тему, в словаре в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами	4.2.8.1 извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать выводы и представлять полученные сведения в виде схемы причинно-следственных связей

3) письмо:

таблица 6

Навыки	Цели обучения		
	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Составление плана	2.3.1.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам	3.3.1.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений	4.3.1.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть
	2.3.1.2 составлять текст по опорным словам, по вопросам	3.3.1.2 составлять вопросный план к тексту	
3.2 Создание творческих работ разных жанров	2.3.2.1 составлять рассказ-описание	3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение
3.3 Написание текстов с использованием различных форм представления	2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку	3.3.3.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях	4.3.3.1 письменно оформлять достигнутые личностные результаты в портфолио
3.4 Нахождение и исправление ошибок	2.3.4.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок	3.3.4.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки	4.3.4.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические ошибки

44. Ориентировочные нормы сформированности навыка чтения:

таблица 7

класс	1 полугодие	2 полугодие
2 класс	25 – 30 слов и знаков	30 – 35 слов и знаков
3 класс	50 – 60 слов и знаков	60– 70 слов и знаков
4 класс	70 – 80 слов и знаков	80 - 90 слов и знаков

45. Проверка техники чтения проводится во II – IV классах 2 раза в год в конце каждого полугодия. Проверка осуществляется по тексту, законченному в смысловом отношении. Количество слов в тексте предлагается больше, чем это предусмотрено в скорости чтения. Время учитывается со второго или третьего предложения, когда обучающийся преодолевает волнение и начинает читать в обычном для него темпе.

46. Требования к способу чтения:

- 1) 2 класс – плавное чтение целыми словами;
- 2) 3 класс – достаточно беглое плавное чтение словами и словосочетаниями;
- 3) 4 класс – плавное, достаточно беглое чтение словосочетаниями и фразами.

47. Долгосрочный план:

- 1) 2 класс:

таблица 8

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
Всё обо мне	2.1.1.1 формулировать вопросы к содержанию информации	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного	2.3.1.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам. 2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку
	2.1.1.2 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.3.2 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу текста 2.1.4.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения	2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.4.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов 2.2.5.1 описывать внешность героев, их поступки в эпическом произведении простыми предложениями	
Моя семья и друзья	2.1.2.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 2.1.2.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации	2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	2.3.1.2 составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку
	2.1.4.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения 2.1.5.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	2.2.6.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.8.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	

2 четверть

Моя школа	2.1.1.1 формулировать вопросы к содержанию информации, 2.1.1.2 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.4.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.2.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.3.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании):	2.3.1.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам. 2.3.2.1 составлять рассказ-описание
Мой родной край	2.1.2.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста. 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям, 2.1.5.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин	2.2.1.2. использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.5.1 описывать внешность героев, их поступки в эпическом произведении простыми предложениями 2.2.7.1 выделять изобразительно-выразительные средства (сравнение, олицетворение), определять их роль в тексте с помощью учителя	2.3.1.2 составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку

3 четверть

В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.1.1 формулировать вопросы к содержанию информации 2.1.2.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации 2.1.3.2 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу текста	2.2.1.1 читать со скоростью, позволяющей понимать смысл прочитанного 2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.3.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании): 2.2.6.1 различать и выделять в тексте	2.3.2.1 составлять рассказ-описание 2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку

	2.1.5.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин	синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.8.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	
Традиции и фольклор	2.1.2.1 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 2.1.2.2 пересказывать текст по опорным словам, плану, иллюстрации 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.5.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	2.2.1.2 использовать ознакомительный вид чтения, чтение вслух 2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.2.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.5.1 описывать внешность героев, их поступки в эпическом произведении простыми предложениями 2.2.7.1 выделять изобразительно-выразительные средства (сравнение, олицетворение), определять их роль в тексте с помощью учителя	2.3.1.2 составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.4.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок
4 четверть			
Окружающая среда	2.1.1.2 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.3.2 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу текста 2.1.5.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин	2.2.2.1 уметь задавать простые вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного 2.2.3.1 понимать основную мысль текста (при чтении вслух и про себя, при прослушивании): 2.2.6.1 различать и выделять в тексте синонимы, антонимы, устойчивые словосочетания 2.2.8.1 получать информацию через слушание и чтение текста, его анализ	2.3.3.1 правильно списывать и писать тексты под диктовку 2.3.4.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок

Путешествие	2.1.1.1 формулировать вопросы к содержанию информации 2.1.1.2 отвечать на простые вопросы по содержанию 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 2.1.5.1 составлять небольшие рассказы по серии сюжетных картин 2.1.5.2 уметь описывать сюжетную картинку, иллюстрацию с использованием лексических средств	2.2.2.2 уметь отвечать на поставленный вопрос, используя простые предложения 2.2.4.1 различать на практическом уровне виды и жанры текстов 2.2.5.1 описывать внешность героев, их поступки в эпическом произведении простыми предложениями 2.2.7.1 выделять изобразительно-выразительные средства (сравнение, олицетворение), определять их роль в тексте с помощью учителя	2.3.1.1 делить текст на смысловые части, озаглавливать текст в соответствии с темой; составлять текст по опорным словам, по вопросам 2.3.4.1 использовать простейшие приемы анализа для определения лексических ошибок

2) 3 класс:
таблица 9

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
Живая природа	3.1.1.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.1.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям,	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.3.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность ; 3.2.5.2. понимание отношения автора к героям произведения, используя слова и выражения из текста	3.3.1.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование,
		3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения	

Что такое хорошо, что такое плохо?	3.1.2.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.1.5.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану 3.1.5.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	в соответствии с целью чтения 3.2.3.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность; 3.2.4.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.7.2 находить слова и выражения для характеристики литературных героев 3.2.8.1 владеть различными способами поиска учебной информации на заданную тему, в словаре в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами	3.3.3.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях 3.3.4.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки
2 четверть			
Время	3.1.2.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.1.4.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.5.1 давать оценку эмоционального состояния героев, их нравственных позиций. 3.2.6.1 понимать значение образной	3.3.1.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.4.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки

		лексики для создания текстов	
Архитектура	3.1.1.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.1.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика; 3.1.4.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.4.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.6.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.7.1 находить эпитеты, сравнения, олицетворения, осознавать их роль в художественном произведении;	3.3.1.2 составлять вопросный план к тексту 3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование,
3 четверть			
Искусство	3.1.2.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от автора), дополнять текст 3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика; 3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям	3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения 3.2.2.1. уметь развернуто отвечать на вопросы по содержанию текста 3.2.2.2 конструировать собственные вопросы к тексту 3.2.5.1 давать оценку эмоционального состояния героев, их нравственных позиций	3.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, 3.3.3.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях
	3.1.2.1 творчески пересказывать текст (от лица героя, от	3.2.1.2 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения	

Выдающиеся личности	автора), дополнять текст 3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика 3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям 3.1.5.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану 3.1.5.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	3.2.3.1 определять главную мысль и героев произведения; тему и подтемы (микротемы); основные события и устанавливать их последовательность 3.2.6.1 понимать значение образной лексики для создания текстов 3.2.7.1 находить эпитеты, сравнения, олицетворения, осознавать их роль в художественном произведении 3.2.7.2 находить слова и выражения для характеристики литературных героев 3.2.8.1 владеть различными способами поиска учебной информации на заданную тему, в словаре в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами	3.3.1.1 составлять план текста из повествовательных и вопросительных предложений 3.3.4.1 с помощью учителя исправлять лексические, орфографические, ошибки
4 четверть			
Вода – источник жизни	3.1.1.1 уметь ориентироваться в содержании информации 3.1.1.2 использовать разные виды передачи содержания информации пересказ (свободно, по плану, драматизация) 3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато,	3.2.1.1 уметь правильно и осознанно читать предложения, тексты в соответствии с литературными нормами языка 3.2.4.1 определять с помощью учителя тип и структурные компоненты текста-описания, текста-описания по их особенностям 3.2.5.2. понимание отношения автора к	3.3.1.2 составлять вопросный план к тексту 3.3.4.1 с помощью учителя исправлять лексические,

	выбороч-но, с изменением лица рассказчика	героям произведения, используя слова и выражения из текста	орфографические, ошибки
Культура отдыха. Праздники	3.1.2.2 пересказывать содержание текста: подробно, сжато, выборочно, с изменением лица рассказчика 3.1.4.1 осознанно строить речевое высказывание в соответствии с задачами коммуникации 3.1.5.1 составлять текст по опорным словам; по простому плану 3.1.5.2 реконструировать текст, используя различные способы работы с "деформированным" текстом: восстанавливать последовательность событий, причинно-следственные связи	3.2.2.1 уметь развернуто отвечать на вопросы по содержанию текста 3.2.2.2 конструировать собственные вопросы к тексту 3.2.5.1 давать оценку эмоционального состояния героев, их нравственных позиций 3.2.5.2. понимание отношения автора к героям произведения, используя слова и выражения из текста 3.2.7.1 находить эпитеты, сравнения, олицетворения, осознавать их роль в художественном произведении 3.2.7.2 находить слова и выражения для характеристики литературных героев 3.2.8.1 владеть различными способами поиска учебной информации на заданную тему, в словаре в соответствии с коммуникативными и познавательными задачами	3.3.1.2 составлять вопросный план к тексту 3.3.3.1 применять речевые навыки в письменной форме для разрешения проблем в различных ситуациях

3) 4 класс:

таблица 10

Сквозные темы	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			

Моя Родина – Казахстан	4.1.1.1 анализировать информацию, выделять существенные признаки 4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.5.2 создавать собственный текст (повествование – по аналогии, рассуждение – развёрнутый ответ на вопрос; описание – характеристика героя)	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию 4.2.2.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.6.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение 4.2.7.2. пояснять прямое и переносное значение слова, его многозначность с опорой на контекст, целенаправленно пополнять на этой основе свой активный словарный запас	4.3.1.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.4.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
Ценности	4.1.1.2 пересказывать содержание информации по составленному алгоритму 4.1.5.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию 4.2.3.2 выбирать из текста или подбирать заголовки, соответствующий содержанию и общему смыслу текста 4.2.5.1 уметь находить в выделенном отрывке меткие слова или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их значение и объяснять, почему это	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.3.1 письменно оформлять достигнутые

	иллюстраций к произведению или на основе личного опыта	слово выбрано автором, как оно характеризует героя 4.2.7.1 выделять в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору	личностные результаты в портфолио
2 четверть			
Культурное наследие	4.1.2.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учетом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) 4.1.4.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания	4.2.2.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 4.2.3.2 выбирать из текста или подбирать заголовки, соответствующий содержанию и общему смыслу текста 4.2.4.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров, выделяя два-три существенных признака (отличать прозаический текст от стихотворного; распознавать особенности построения фольклорных форм: сказки, загадки, пословицы) 4.2.7.1 выделять в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору 4.2.8.1 извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать выводы и представлять полученные сведения в виде схемы причинно-следственных связей	4.3.1.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.3.1 письменно оформлять достигнутые личностные результаты в портфолио
	4.1.1.1 анализировать информацию, выделять существенные признаки	4.2.3.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.5.1 уметь находить в выделенном отрывке	

Мир профессий	4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.5.2 создавать собственный текст (повествование – по аналогии, рассуждение – развёрнутый ответ на вопрос; описание – характеристика героя)	меткие слова или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их значение и объяснять, почему это слово выбрано автором, как оно характеризует героя 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов 4.2.7.2. пояснять прямое и переносное значение слова, его многозначность с опорой на контекст, целенаправленно пополнять на этой основе свой активный словарный запас	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.4.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
3 четверть			
Природные явления	4.1.1.2 пересказывать содержание информации по составленному алгоритму 4.1.2.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с учётом специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого	4.2.1.1 использовать разные виды чтения для решения учебных задач, выполнения заданий к тексту произведения, поиска ответов на вопросы по содержанию 4.2.4.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров, выделяя два-три существенных признака (отличать прозаический текст от стихотворного; распознавать	4.3.1.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.4.1 исправлять лексические, стилистические (с

	и л и выборочно) 4.1.5.1 создавать текст на основе интерпрета ц и и художестве нного произведен и я , репродукци й картин художников , по серии иллюстраци й к произведен ию или на основе личного опыта	особенности построения фольклорных форм: сказки, загадки, пословицы) 4.2.6.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение 4.2.7.1 выделять в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору	помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
Охрана окружающей среды	4.1.1.1 анализирова т ь информаци ю, выделять существенн ые признаки 4.1.4.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказыван ия 4.1.5.2 создавать собственны й текст (по-вествова ние—по анalogии, рассужден	4.2.2.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 4.2.3.1 аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.5.1 уметь находить в выделенном отрывке меткие слова или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их значение и объяснять, почему это слово выбрано автором, как оно характеризует героя 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов 4.2.8.1 извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать	4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение 4.3.3.1 письменно оформлять достигнутые

		и е – разв҃н҃уты й ответ на во-прос; описание – характерист ика героя).	выводы и представлять полученные сведения в виде схемы причинно-следственных связей	личностные результаты в портфолио
4 четверть				
Путешестви е в космос	4.1.1.2 пересказывать содержание информации по составленному алгоритму 4.1.2.1 передавать содержание прочитанного или прослушанного с уч҃том специфики научно-познавательного, учебного и художественного текстов в виде пересказа (полного, краткого или выборочного) 4.1.5.1 создавать текст на основе интерпретации художественного произведения, репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта		4.2.2.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.3.1. аргументировать соответствие заглавия содержанию произведения 4.2.4.1 сравнивать, сопоставлять художественные произведения разных жанров, выделяя два-три существенных признака (отличать прозаический текст от стихотворного; распознавать особенности построения фольклорных форм: сказки, загадки, пословицы) 4.2.6.1 различать многозначные слова, фразеологизмы в тексте, понимать их значение 4.2.8.1 извлекать, перерабатывать полученную информацию, делать выводы и представлять полученные сведения в виде схемы причинно-следственных связей	4.3.3.1 письменно оформлять достигнутые личностные результаты в портфолио 4.3.4.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
			4.2.2.1 организовывать поиск ответов на проблемные вопросы 4.2.2.2 отвечать на вопросы и подтверждать свой ответ примерами из текста 4.2.3.2 выбирать из текста или подбирать заголовки,	

Путешествие в будущее	4.1.1.1 анализировать информацию, выделять существенные признаки 4.1.3.1 предвосхищать содержание текста по заголовку и с опорой на предыдущий опыт 4.1.4.1 выступать с речью, соблюдая нормы публичной речи, используя логические ударения и паузы для выделения смысла высказывания	соответствующий содержанию и общему смыслу текста 4.2.5.1 уметь находить в выделенном отрывке меткие слова или выражения, ярко характеризующие героя, природу, события, определять их значение и объяснять, почему это слово выбрано автором, как оно характеризует героя 4.2.6.2 использовать лексические и синтаксические единицы при пересказе текстов 4.2.7.2 пояснять прямое и переносное значение слова, его многозначность с опорой на контекст, целенаправленно пополнять на этой основе свой активный словарный запас	4.3.1.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть 4.3.2.1 составлять художественный рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 289-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 289-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістері қолданылады.

8. Білім беру үдерісін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері

қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарланған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Математика" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Математика" оқу пәні ретінде психикалық дамуы тежелген білім алушыларға бастауыш білім берудің маңызды мақсаттары мен міндеттерін жүзеге асыруда елеулі үлес қосады. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға бастапқы білім сын тұрғысынан ойлау қабілетін дамытады, зерттеу және қарым-қатынастың, математикалық білімді өмірде қолданудың алғашқы дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді. Бастауыш сыныптарда математиканы оқыту психикалық функциялары мен эмоционалды-тұлғалық орталары дамымаған, аталған санаттағы білім алушылар, яғни бастауыш мектепте оқудың уақытын 1 жылға көбейту (0-сынып есебінен) қажеттігін білдіреді, оқу материалының мазмұнына қосымша бөлімдер енгізу, мектепке дейінгі кезеңде дамыту және оқытудың олқылықтарын толықтыруға бағытталған, күрделі абстрактілі ұғымдарды оқытуды неғұрлым кеш мерзімге ауыстыру.

14. Бастауыш сынып білім алушылары математика курсын игере отырып, білім мен іс-әрекет тәсілдерін меңгереді, мұның барлығы жинақтала келе оқи білуге негіз болады. Бастауыш сынып математикасы әр түрлі заттар мен құбылыстардың қоршаған әлемде математикалық тіл негіздерін сипаттау, талдай білуді, синтездеуді, жіктеуді, салыстыруды, себеп-салдар байланыстары мен заңдылықтарын орнатуды қалыптастыруға ықпал етеді.

15. Бастауыш білім беру деңгейдегі математика курсы кезең-кезеңге бөлініп, жүйелі түрде берілген, қоршаған ортадағы заттардың сандық арақатынасы мен кеңістіктегі формаларын сипаттаудан тұратын оқу курсының негізгі мақсаты – білім алушылардың математикалық таным негіздерін меңгеруіне және дағдыларын қалыптастыруына мүмкіндік жасау.

16. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға бастауыш білім беру деңгейінде математикалық білім берудің негізгі мақсатына сәйкес оқу пәні білім беру, түзете дамыту және тәрбиелеу міндеттерін айқындайды:

1) оқу және тәжірибелік мәселелерді шешу, арифметикалық алгоритмдерді пайдалану, геометриялық салулар мен математикалық зерттеулер жүргізу қабілеттерін дамыту;

2) математиканы әлемді суреттеу, үлгілеу және түсіну тәсілі ретінде қабылдау;

3) өзінің математикалық білімі мен біліктерін басқа пәндерді меңгеруде, сонымен қатар күнделікті өмірде қалай пайдалануын түсіну;

4) жалпы зерделік икемділіктер мен дағдыларды (талдау, салыстыру, жіктеу, топтастыру) қалыптастыру, сөздік қорын математикалық терминдермен толықтыру;

5) білім алушыда өз әрекетін бағдарламалау (жоспарлау) және бақылау атқарымын қалыптастыру;

6) кеңістіктік түсініктер мен ұғымдарды, көрнекілік-бейнелік және сөздік-логикалық ойлау қабілетін дамыту;

7) мектепке дейінгі кезеңіндегі оқытудағы кемшіліктерді толықтыру;

8) білуге құштарлық, мақсаттылық, жауапкершілік, сенімділік және тәуелсіздік сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

9) коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларын, топпен жұмыс істеу және өз көзқарасын білдіру, басқа адамдардың пікірін құрметтеу, көшбасшылық қасиеттерін көрсету, өз жұмысын жазбаша және ауызша түрде таныстыру дағдыларын дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. "Математика" пәні бойынша оқу үдерісін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

18. Білім алушыларды оқытудың түзете дамыту бағыттылығының қағидасы білім беру процесін ағзаның сақталған атқарымы мен жүйесінің дамуындағы кемшілік табиғатының ерекшелігіне сәйкес пайдалануды тірек ете отырып құруды (яғни табиғатына сәйкес) білдіреді.

19. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, білім алушылардың сенсорлық ақпаратты қабылдау және өңдеу жылдамдылығының баяулылығы, ойлау операциясы мен әрекетінің жетіспеушілігі, танымдық белсенділігінің төменділігі мен танымдық қызығушылығының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білімі мен түсінігінің шектеулілігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы, тәртіпті еркін реттеуінің қалыптаспағандығы, қимыл-қозғалыс пен қимыл үйлесімділігінің кемшіліктері есепке алынады.

20. Білім алушылармен жұмыста олардың оқуға жарамдылығының жоғары болуы, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі. Оқыту барысында педагог білім алушылардың жетілмеген атқарымдары мен жүйелерін дамытумен қамтамасыз етеді. Білім алушыларды психологиялық-педагогикалық тұрғыда қолдауды ұйымдастырудың командалық тәсілдемесі, сондай-ақ бұл процеске баланың жанұясын тарту қолданылады.

21. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағытылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

22. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Әдеттегі мектептік білім беру, мектепке келген бала меңгерген күнделікті тұрмыстағы түсініктер мен дамыған сөздік сөйлеу тілінің жүйесін тірек етеді. Сөздік сөйлеу тілінің негізінде қарым-қатынас дамуын жалғастырады, сондай-ақ сөздік сөйлеу тілінің негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Психикалық дамуы тежелген балалардың оқуы мен әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылатын немесе өтелетін ерекше мәселелері болады.

23. Білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияда бар "жетекші әрекет" түсінігін тірек етеді. Заттық-практикалық әрекет психикалық дамуы тежелген баланың өтемдік дамуының, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше құралы болып табылады.

24. Білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен сөйлеу тілдік қатынас (екеуден, топтасқан жұмыс) үшін табиғи жағдай құратын заттық-практикалық әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-практикалық әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

25. Сараланған және жекеленген тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог сыныптағы өзінің сипаты бойынша бір тектес топтардың болуына байланысты, олардың әрқайсысы үшін мазмұны, қарқыны, көлемі, күрделілігі әр түрлі жұмыс тәсілі мен әдістерінің барлығына, бақылау мен оқуға уәжінің түрі мен тәсілдеріне қарай отырып, түзете білім

беру процесін ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекеленген тәсіл сараланған тәсілдің нақтылануы болып табылады.

26. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Арнайы педагог бала дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, балалардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл үдерісті басқара алады. Кейбір жағдайларда білім алушылардың өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем мүмкін болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады. Білім алушыда қалыптастырылатын дағдылар мен икемділіктерді жүзеге асыруды толық дербестікпен қамтамасыз ету үшін педагогтың көмегі біртіндеп азаятын болады.

27. Білім алушылардың сабақтағы әрекет түрлерін дұрыс таңдаған жағдайда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі. Математика курсының ең бір күрделі тақырыптарын оқыту алдында, білім алушылардың субъекті тәжірибесін кеңейтуге, нақты сандық бейнелер мен қатынастарды қалыптастыруға бағытталған практикалық дайындық жаттығуларын ендіру арқылы арнайы дайындық жұмысын жүргізу ұсынылады.

28. Көрнекілік-әрекеттік ойлаудың басым болуы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың психологиялық ерекшеліктері болып табылады. Оларға математикалық ұғымдар мен қатынастар жататын дерексіздікпен жұмыс істеу өте қиын. Мұндай жағдайда танымдық әрекетті жүзеге асыру тәсілі білім алушылардың зерделік мүмкіндіктеріне сәйкес болады.

29. Заттық-тәжірибелік әрекет математикалық түсініктерді меңгеру үшін негізді құруға ғана емес, сонымен бірге, оларда өз әрекеттерін жоспарлау, бақылау және бағалау икемділіктерін қалыптастыруға да көмектеседі. Қолжетімді тәжірибелік әрекет психикалық дамуы тежелген білім алушыларда математика сабақтарында жиі туындайтын зерделік қажуды төмендетуге көмектеседі.

30. Математиканы оқытуда пәнаралық байланысты пайдалану математиканы оқу үшін негіз болып табылатын өмірлік түсініктердің қажетті шеңберін құруға көмектеседі.

31. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың басым бөлігінің сөйлеу тілінде жүйелі кемшіліктері болады, бұл математиканы меңгеруде қиындықтар тудырады. Осыған байланысты білім алушылардың сөздік қорын мақсатты түрде математикалық терминдермен, сөз тіркестерімен, ерекше грамматикалық құрылымдармен толықтыру маңызды болады. Білім алушыларды өздерінің заттық-тәжірибелік және ақыл-ойлық әрекеттерін сөйлеу тілімен қолдап отыруға ынталандыру пайдалы болады.

32. Математика сабақтары көрнекілік және дидактикалық (көрсету және үлестірмелі) материалдардың қажетті қорымен жабдықталуға міндетті. Көрнекі материал білім алушылардың ойлау қабілетін тежемеуі үшін оларды біртіндеп абстракциялау, яғни заттық көрнекілікті иллюстрациялықпен, содан кейін шартты түрге, ең соңында схемалық және графикалық түрге ауыстырылады.

33. Мұғалім математика сабақтарын өткізуге дайындықта икемділік пен шығармашылық танытуға міндетті. Үлгілік мектеп оқулықтарының материалдары жиі жағдайда психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыра алмайды. Мұғалімге өзінің сыныбындағы білім алушылар үшін олардың жеке және типологиялық ерекшеліктерін есепке ала отырып, аралық, дайындық, түрлендірілген қосымша жаттықтырудың, жартылай ізденістік тапсырмалары мен жаттығуларын табады немесе өзі құрастырады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

34. "Математика" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

35. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

36. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

37. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процессін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

38. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. "Математика" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

40. Сынып кабинетіндегі жиһаздардың орналасуы үлгілеу және практикалық жұмыстарды жүргізу бөліктерін, білім алушылардың жұмыстарын таныстыра алатын

орынды, бумаларды, кітап сөрелерін орналастыратын орындар қарастырылады. Сыныптағы жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыстарды, семинарларды ұйымдастыруға мүмкіндік беру үшін қозғалмалы болғаны дұрыс.

41. 4-сыныпта күрделі есептеу операцияларын орындау үшін қажетті жағдайда калькуляторлар беріледі.

42. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пәннің мазмұны оқыту бөлімдерінен тұрады. Бұл бөлімдер сыныптарға арналған оқыту мақсаттары бойынша білім, білік және дағдыларды қалыптастыруға арналған бөлімшелерден тұрады. Бөлімшелердің ішіндегі оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар білім алушыларды келесі оқыту мақсаттарымен таныстыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Санға дейінгі түсініктер. Сандар және көлемдер	1.1 Шамалық түсініктер
		1.2 Заттың ауырлығы туралы түсініктер
		1.3 Сандық түсініктер
		1.4 Кеңістіктік түсініктер
		1.5 Мезгілдік түсініктер
		1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер
		1.7 Сандармен амалдар орындау
		1.8 Шамалар және өлшем бірліктер
2	Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер
		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу
3	Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі
		3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты
4	Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар
		4.2 Пікірлер
		4.3 Тізбектер
		4.4 Нысандардың комбинациялары
5	Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель
		5.2 Математикалық тіл

43. Бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін, төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан

сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында "1" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны. Жұлдызшамен (*) белгіленген мақсаттар білім алушылардың мүмкіндіктерін есепке ала отырып жүзеге асырылады.

44. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сандар және өлшемдер":

2-кесте

Бөлімшеле р	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:				
	0.1.1.1 заттарды шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы) салыстырғанда салу және беттестіру тәсілдерін пайдалану	1.1.1.1 заттарды шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы) салыстырғанда салу және беттестіру тәсілдерін пайдалану			
	0.1.1.2 шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы). Салыстырылған 2-3 заттың әрқайсысының қасиеттерін атау	1.1.1.2 шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы). Салыстырылған 2-3 заттың әрқайсысының қасиеттерін атау			
	0.1.1.3 заттарды шама белгісі бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі,	1.1.1.3 заттарды шама белгісі бойынша (			

1.1 Шамалық түсініктер	қалыңдығы) жіктеу және реттеу	ұзындығы, ені, биіктігі, қалыңдығы) жіктеу және реттеу			
1.2 Заттың ауырлығы туралы түсініктер	0.1.2.1. бұлшық еттік сезінуді пайдалана отырып, ауырлығы бойынша салыстырылатын екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау	1.1.2.1. бұлшық еттік сезінуді пайдалана отырып, ауырлығы бойынша салыстырылатын екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау			
	0.1.3.1 заттардың екі тобын саны бойынша салыстырғанда жұптап салыстыру тәсілін пайдалану	1.1.3.1 заттардың екі тобын саны бойынша салыстырғанда жұптап салыстыру тәсілін пайдалану			
	0.1.3.2 заттардың екі тобын				

1.3 Сандық түсініктер	саны бойынша салыстырғанда теңестіру тәсілін пайдалану	1.1.3.2 заттардың екі тобын саны бойынша салыстырғанда теңестіру тәсілін пайдалану			
	0.1.3.3 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын арттыру және кеміту	1.1.3.3 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын арттыру және кеміту			
	0.1.3.4 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын көп-аз, артық-кем, біреу де жоқ, біреу, соншама, тең, бірдей түсініктері мен белгілеу	1.1.3.4 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын көп-аз, артық-кем, біреу де жоқ, біреу, соншама, тең, бірдей түсініктерімен белгілеу			
	0.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау	1.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау			
	0.1.4.2 бір-біріне қатысты бірнеше заттардың кеңістіктік	1.1.4.2 бір-біріне қатысты бірнеше заттардың кеңістіктік қатынасын түсіну (			

1.4 Кеңістіктік түсініктер	қатынасын арасында, артында, түсіну (үстінде, астында, арасында, алдында)			
	0.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында)	1.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында)		
	0.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)	1.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)		
1.5 Мезгілдік түсініктер	0.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу	1.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу		
	0.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің	1.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің		

	бірізділік тәртібін атау	күндерінің бірізділік тәртібін атау			
	0.1.6.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну; 10 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	1.1.6.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну; 10/11-20 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	2.1.6.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 100 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	3.1.6.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	4.1.6.1 көптаңбалы сандардың құрылу жолын түсіну, натурал сандар қатарындағы 1 000 0 0 0 көлеміндегі санның орнын анықтау
	0.1.6.2 1-ден 10-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру	1.1.6.2 біртаңбалы сандарды және 10 санын/ 11-ден 20-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру	2.1.6.2 екітаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	3.1.6.2 үштаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	4.1.6.2 көптаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру, сандарды берілген разрядқа дейін дөңгелектеу
	0.1.6.3 2 - 5 көлеміндегі сандардың құрамын білу; заттық-тәжірибелік әрекетте 6 - 1 0 сандарын ың құрамын анықтау	1.1.6.3 біртаңбалы сандардың құрамын /20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу	2.1.6.3 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу; 12-ге дейінгі рим сандарын оқу, жазу және қолдану	3.1.6.3 үштаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу	4.1.6.3 көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу

1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер		1.1.6.4 шартты көрнекіліктерді пайдалана отырып, ондықты он бірлікпен ауыстыра отырып, санаудың ірі бірлігі - ондықты құрастыру	2.1.6.4 санаудың ірі бірлігі – жүздікті құрастыру	3.1.6.4 санаудың ірі бірлігі –мыңдықты құрастыру	4.1.6.4 санаудың ірі бірлігі – миллионд ы құрастыру ; санау, жазу
		1.1.6.5 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау; тәжірибе арқылы 2, 4, 6, 8, 10 заттың жартысын табу	2.1.6.5 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау; жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 2, 3, 4, 5- тен тең бөліктерге бөлуді көрсету	3.1.6.5 бүтін заттың бөлшегін (екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы) құру жолын көрсетіп беру, оларды салыстыру	4.1.6.5 бөлшектер дің құрылуын көрсету, оларды жазу, салыстыру ; пайыз бүтіннің жүзден бір бөлігі екенін түсіну; бүтіннің бөліктерін пайызбен жазу, оқу
					4.1.6.6* бөлімдері бірдей және алымдары бірдей жай бөлшектер ді сан сәулесінде салыстыру , дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату
					4.1.6.7* бөлімі 10, 100-ге тең жай бөлшектер ді ондық бөлшек түрінде жазу, оқу

				және салыстыру
0.1.7.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну	1.1.7.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну	2.1.7.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - нысандардың мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну		4.1.7.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайтуды бөлімдіс о л қалпында қалдырып, сәйкес алымдарды қосу және азайту деп түсіну; санның квадратын - бірдей е к і көбейткіштің, ал кубын - бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну
0.1.7.2 заттық-тәжірибелік әрекеттегі қосу мен азайтудың өзара кері амал екендігін қарастыру және көрсету	1.1.7.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау	2.1.7.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау	3.1.7.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу	4.1.7.2 көптаңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану
0.1.7.3 заттық-тәжірибелік әрекеттегі қосудың ауыстырымдылық қасиетін	1.1.7.3 қосудың ауыстырымдылық	2.1.7.3* қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін /көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді	3.1.7.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік,	4.1.7.3 көптаңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және

қарастыру және көрсету	қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану	есептеулер жүргізу үшін қолдану	терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	көбейтудің қасиеттерін қолдану
	1.1.7.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану	2.1.7.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану; 2; 3 сандарына көбейту және бөлу кестелерін құру, білу және қолдану	3.1.7.4 4, 5, 6, 7, 8, 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану	4.1.7.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру
0.1.7.5 қосу мен азайту амалдарын орындағанда 1-ден санау, қайта санау, тәсілдерін, санын құрамы туралы білімін пайдалану	1.1.7.5. ондықтан аттамай 20 көлеміндегі біртаңбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау	2.1.7.5 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.7.5 үштанбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау	4.1.7.5 көптаңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу
		2.1.7.6 екітанбалы сандарды: $40+17$, $57-40$; $35+12$ түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.7.6 біртаңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау	4.1.7.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу
		2.1.7.7 мынадай жағдайларда: $45+9$, $45+19$; $26+14$, $40-14$, $65+35$, $100-35$ ондықтан аттап, ауызша және жазбаша қосу мен азайтуды орындау	3.1.7.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: $17:5$ $96:6$ $75:15$ $84:4$ ауызша көбейту мен бөлуді орындау	4.1.7.7* екітанбалы / үштанбалы сандарды біртаңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау

1.7 Сандармен амалдар орындау			2.1.7.8 мынадай жағдайларда: $34+23$, $57-23$; $27+34$, $61-27$, $47+33$; $80-47$ екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	3.1.7.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	4.1.7.8 көптаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
				3.1.7.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану	4.1.7.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту және бөлу ережелерін қолдану
				3.1.7.10 мынадай жағдайларда: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46:2$, $246:2$ екітаңбалы/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.7.10* көптаңбалы сандарды біртаңбалы/екі таңбалы /үштаңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
				3.1.7.11 мынадай жағдайларда: $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84:3$, $538:2$ екітаңбалы/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.7.11 екітаңбалы /үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану
				3.1.7.12 нөлдермен аяқталатын үштаңбалы санды	4.1.7.12 нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды біртаңбалы /

			біртаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану	екітаңбалы / үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
			3.1.7.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үштаңбалы санды біртаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану	4.1.7.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көптаңбалы санды біртаңбалы / екітаңбалы / үштаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
				4.1.7.14* аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру; санның шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің

				жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу
				4.1.7.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану
				4.1.7.16* пайызды бөлшекке, бөлшекті пайызға түрлендіру
	1.1.8.1 ұзындық/уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу	2.1.8.1 әр түрлі өлшеу аспаптары шкалаларын (шәкілдерін) бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау	3.1.8.1 ауданы болатын нысандарды (атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу	4.1.8.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 см ³) өлшеу
	1.1.8.2 өлшем бірліктерді (см, дм/сағ) қолданып өлшеу	2.1.8.2 ұзындық (м)/масса (кг)/л, уақыт (мин) өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	3.1.8.2 мм, км/г, т/см ² , дм ² , м ² /сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	4.1.8.2 см ³ , дм ³ , м ³ , га, ар, мг өлшем бірліктері қолданып өлшеу
				4.1.8.3 шамалар мәндерін

1.8. Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.8.3 шамалар мәндерін (т г) салыстыру және амалдар орындау	1.1.8.3 шамалар мәндерін (см, дм/ кг/ л / сағ) салыстыру және амалдар орындау	2.1.8.3 шамалар мәндерін (см, дм, м/ кг , / л/ сағ, мин, ай, жыл) салыстыру және амалдар орындау	3.1.8.3 шамалар мәндерін (мм, см, дм, м / г, кг, ц, т / л/ см ² , дм ² , м ² , / сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау	мм, см, дм, м, кг/мг, кг, ц, т/мл, л, см ³ , дм ³ , м ³ /см ² , дм ² , м ² , ар, га/с, мин, сағ, тәул, жыл ғасыр өлшем бірліктері н салыстыру
		1.1.8.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	2.1.8.4 ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	3.1.8.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан* (см ² , дм ² , м ² / уақыт (сек, мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	4.1.8.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/ масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан* (мм ² , см ² , дм ² , м ² , г, а)/ көлем (мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³)/ уақыт (с, мин, сағ, тәул.) өлшем бірліктері н олардың арақатысы на сүйеніп түрлендіру
		1.1.8.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат / уақыттың өлшем бірліктерін ажырату: минут, сағат, күн, апта, ай	2.1.8.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут	3.1.8.5 әр түрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты	4.1.8.5* уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин; 1/2 сағ = 30 мин; 1/7 апта= 1 күн)
	0.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 1 0 теңгелік		2.1.8.6		4.1.8.6 10 000 теңгелік купюраны және түрлі

шақаларды тану және ажырату, оларды майдалау және айырбастау тәсілдерін орындау	1.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік шақалармен түрліше төлем жасау	50 теңгелік, 100 теңгелік шақаларды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	3.1.8.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	мемлекеттік валюталар -ды (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау

2) "Алгебра элементтері":

3-кесте

Бөлімшелер	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Білім алушылар:			
	1.2.1.1 санды өрнектерді (косынды, айырма)/теңдік, теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	2.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді/теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	3.2.1.1 бір /екі әріпі бар әріпті өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді түрлендіру
		2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу
			3.2.1.3* көбейтудің үлестірімділік және терімділік және қосу мен көбейтудегі ауыстырымдылық қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$; $ab=ba$ $(ab)c=a(bc)$; $a(b+c)=ab+ac$; $a(b-c)=ab-ac$ көрсету және қолдану	4.2.1.3* әріпті өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану
			3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын	4.2.1.4* бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін әріпті теңдік түрінде:

2.1 Санды және әріпті өрнектер			жағдайларды әріпті теңдік түрінде: $ax=0$; $a \neq 0$ көрсету	$\frac{a}{n} + \frac{b}{n} = \frac{a+b}{n}$ $\frac{a}{n} - \frac{b}{n} = \frac{a-b}{n}$ көрсету және қолдану
	1.2.1.5 жақшасыз санды өрнектерді салыстыру	2.2.1.5 жақшалы және жақшасыз санды өрнектерді (екі амалдан артық емес қосу мен азайту/ 3 көлемінде көбейту және бөлу) салыстыру	3.2.1.5 әріпті, санды өрнектерді (үш амалдан артық емес) салыстыру	4.2.1.5* бөлшектің негізгі қасиетін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n} = \frac{a \cdot k}{n \cdot k} = \frac{a:k}{n:k}$ $\frac{a}{n} = \frac{a:k}{n:k}$ $k \neq 0$ көрсету және қолдану
	1.2.1.6 екі амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу	2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу	3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу	4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру
			3.2.1.7 формулаларды амалдардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну	4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
				4.2.1.8 бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формуласын($s=v \cdot t$, $t=s:v$, $v=s:t$) қуып жету қозғалысы мен қалып қояу қозғалысына байланысты формулаларды / қалдықпен бөлу* формуласын ($a=b \cdot c + r$) / шығарып алу және қолдану
		2.2.2.1 $x < \square$ және $x > \square$		

2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.2.2.1 теңдік және теңсіздікті тану; тура және тура емес теңдікті айыра білу	 түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау	3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу	4.2.2.1* қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу
	1.2.2.2 есептерді "тандап алу" әдісімен шешу	2.2.2.2 қосу мен азайтуға, көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді шешу	3.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген $x:8=9$; $51:x=17$; $23*x=46$ түріндегі қарапайым теңдеулерді, құрылымы күрделі $x+(25-6)=38$; $(24-3)-x=8$; $a+6=7+80$; $x*(25:5)=60$; $(24*3):x=6$; $x:(17*2)=2$; $k+124:4=465$ түріндегі теңдеулерді шешу	4.2.2.2* $39+490:k=46$; $230 \times a+40=1000:2$; түріндегі теңдеулерді шешу

3) "Геометрия элементтері":

4-кесте

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.3.1.1. геометриялық пішіндерді: нүкте, түзу, қисық сызықтарды тану және атау	1.3.1.1 геометриялық пішіндерді: нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты бір бірінен ажырату және атау	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	4.3.1.1 тік бұрышты, үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза), текше, тік бұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) бір бірінен ажырату және атау
	0.3.1.2 жазық пішіндерді (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, сопақша) және кеңістік пішіндерді (	1.3.1.2 жазық пішіндерді (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік пішіндерді (		3.3.1.2 геометриялық	

3.1. Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	текше, шар) тану, атау, ажырату және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	текше, шар, цилиндр, конус, пирамида) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу	фигураларды жіктеу	4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу
		1.3.1.3 геометриялық пішіндерді (үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: $P=2(a+b)$, $P=4a$, $P=a+b+c$ қорытындылау, құру және қолдану	3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш ауданы формуласын: $S=(a*b):2$, $S=a^2$, $S=a*b$ шығарып алу және қолдану	4.3.1.3 тік бұрышты параллелепипед көлемінің формуласын ($V=a*b*c$) шығарып алу және қолдану
			2.3.1.4 пішіннің белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу	3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған пішіндердің, қоршаған ортадағы жазық пішіндердің периметрін анықтау	4.3.1.4* суретте бейнеленген құрастырылған пішіндердің, қоршаған ортадағы жазық пішіндердің ауданын анықтау
			2.3.1.5 берілген периметрі бойынша тор көзді қағазға жазық пішіндер салу	3.3.1.5* берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық пішіндер салу	4.3.1.5* жазық пішіндерді оське карағанда симметриялы болатын пішіндермен толықтыру; бұрыштың шамасын табу
	0.3.2.1 кимаулігі, трафарет, тірек нүктелердің көмегімен жазықтықта түзу, қисық сызықты, қарапайым жазық геометриялық пішіндерді (үшбұрыш, шаршы,	1.3.2.1 түзу, тұйықталған және тұйықталмаған және қисық, сынық сызықты жазықтықта / қарапайым жазық геометриялық пішіндерді (	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық пішіндерді орны, қозғалыс және бағыты бойынша	3.3.2.1* нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық пішіндерді сызу, олардың қиылысу және	4.3.2.1* нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және

3 . 2
Геометриялық
пішіндерді
кескіндеу және
салу

тікбұрыш, дөңгелек, сопақша) кескіндеу	үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу	нұсқаулыққа сәйкес сызу	бірігу аумағын табу	симметриялы емес жазық пішіндерді сызу
	1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу	2.3.2.2 тік бұрышты сызу	3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шеңбер салу	4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш ; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш; радиусы бойынша шеңбер және дөңгелекті; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу салу
	1.3.2.3 жазық пішіндер үлгілерінен және бөліктерінен композиция құрастыру	2.3.2.3 жазық пішіндер үлгілерін бөлу және олардан композиция құрастыру	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық пішіндердің (тікбұрышты параллелепед, текше) жазбасын дайындау және олардың үлгісін құрастыру	4.3.2.3* кеңістіктік геометриялық пішіндердің (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың үлгісін құрастыру
	1.3.2.4. геометриялық пішіндер арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)	2.3.2.4. бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура , толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу) , анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	3.3.2.4* солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік пішіндердің қалпындағы өзгерістерді түсіндіру	4.3.2.4. симметриялы және симметриялы емес жазық пішіндерді бір-бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген	2.3.3.1 сызықта белгіленген	3.3.3.1 жазық пішінде	4.3.3.1* қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана

3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты		нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау	отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу
					4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен - бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау

4) "Жиын. Логика элементтері":

5-кесте

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар		1.4.1.1 екі жиынның бірігуін және жиыннан оның бөлігін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиынның оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу	3.4.1.1* екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу	4.4.1.1* жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу
	0.4.1.2 жиындарды элементтерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу	1.4.1.2 жиындарды элементтерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу	2.4.1.2 сандардың жазылуындағы цифрлар саны, 2-ге бөлінуі, сандық тізбектегі алатын орындары бойынша сандық жиындар құру және жіктеу (бөліктеу)	3.4.1.2* сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе білім алушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	4.4.1.2 түзу сызықтардың, геометриялық пішіндердің қиылысуын көрсету, қиылысу және бірігу аймақтарын белгілеу
	0.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиын-терді, бос	1.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиын-терді, бос	2.4.1.3 жиындар мен олардың элементтерін диаграммада белгілеу; элементтердің жиынға, жиындардың	3.4.1.3* сандар көптігінің ішкі элементтердің берілген немесе білім алушылардың өздері анықтаған	4.4.1.3* есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдыл

	жиындарды анықтау	жиындарды анықтау	бірігуіне және қиылысуына тиістілігін анықтау	қасиеттері бойынша құру	ық және терімділік қасиеттерін қолдану
4.2 Пікірлер	0.4.2.1. тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау	1.4.2.1. тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау	2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру	3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру	4.4.2.1* математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау
	0.4.2.2 бірдей цифрлар мен пішіндерден тұратын бар басқатырғыштар, ребустар шешу	1.4.2.2 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын бар басқатырғыштар, ребустар шешу, сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару	2.4.2.2 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару	3.4.2.2* кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару	4.4.2.2* кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
4.3. Тізбектер	0.4.3.1 10-ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру; суреттер, пішіндер, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау	1.4.3.1 10-ға дейінгі/ 20 - ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру; суреттер, пішіндер, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау	2.4.3.1 100-ге дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау	3.4.3.1 1000-ға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау	4.4.3.1 1 000 000-ға дейінгі сандар және жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	0.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/ сандар тобы тізбектерін құру

4.4. Нысандардың комбинациялары	0.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі-екіден" (жұп) комбинациялар жиынын құрастыру	1.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі-екіден" комбинациялар жиынын құрастыру	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "үш-үштен" комбинациялар жиынын құрастыру	3.4.4.1* "мүмкіндіктер тармағы" туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану	4.4.4.1* "таңдап алу" әдісімен комбинаторлық есептерді шығару

5) "Математикалық модельдеу":

6-кесте

Бөлімшелер	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.5.1.1 есепті заттармен, олардың орынбасарлары мен әрекеттер, суреттердің көмегімен модельдеу	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу; есепті шешу үшін тірек сызбасын таңдау	2.5.1.1 1-2 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	4.5.1.1* есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу
	0.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану	2.5.1.2 есептерді шығару барысында "баға", "мөлшер" (сан), "күн"; ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану	3.5.1.2 есептерді шығаруда "бір заттың массасы", "саны", "жалпы масса"/ "бір затқа жіберілген шығын", "заттардың саны", "жалпы шығын"/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс; өнімділік/егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/жылдамдық, арақашықтық, уақыт/ биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
	0.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген драматизациялық және иллюстрациялы	1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау		4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару;

5.1 Есептер және математикалық модель	к есептерді талдау және шығару		және шығару; кері есеп шығару		кері есеп құрастыру, шығару
		1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыру, кеміту; айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару		3.5.1.4 санды кері есепті шығару және қысқа теңдеу құру, бірнеше бірлікке арттыру, кеміту; айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару	4.5.1.4* шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорционал бөлуге, белгісізді екі айырым бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару
			2.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға; тікбұрыштың (шаршының) қабырғаларының ұзындығын, периметрін табуға берілген есептерді талдау және шығару	3.5.1.5 тікбұрыштың (шаршының) қабырғаларының ұзындығын, ауданын табуға берілген есептерді талдау және шығару	4.5.1.5. бүтіннің пайызын және керісінше пайызы бойынша бүтін санды табуға берілген есептерді талдау және шығару
	0.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	1.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру	4.5.1.6 әр түрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару
		1.5.1.7 санды бірнеше бірлікке арттыру/ кемітуге; айырмалық салыстыруға берілген қарапайым есептерді модельдеу және шығару	2.5.1.7 2 амалмен орындалатын есептерді модельдеу және шығару	3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	4.5.1.7* үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау
			2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға	3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен	

			берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде шығарудың моделін құрастыру	теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді моделдеу	4.5.1.8* теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
					4.5.1.9* бір-біріне кездесу және қарама-қарсы бағыттағы қозғалыс, артынан қуып жету, бір бағыттағы қалып қою қозғалысына берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
	0.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен зат топтарымен) көрсету	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен) көрсету және сан сәулесінде көрсету	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені қолдану	3.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық пішіндердің бөлігі және сан сәулесін қолдану
	0.5.2.2 "+", "-", "=", " $\neq$ ", ">", "<" таңбаларын/цифрларды, ($\square$) белгісіз сан символын қолдану	1.5.2.2 "+", "-", "=", " $\neq$ ", ">", "<" таңбаларын/цифрларды, ($\square$) белгісіз сан символын қолдану	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін л а т ы н алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін л а т ы н алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін €	3.5.2.2* екі жиынның қиылысуы $\cap$, екі жиынның бірігуі $\cup$, бос жиын $\emptyset$	

5 . 2 Математикалық тіл			, және € таңбаларын қолдану	таңбаларын қолдану	
	0.5.2.3 сандардың натурал сан қатары қасиетіне негізделген, сандардың дәйектілігін иллюстрациялы қ түрде көрсету үшін "сандық баспалдақты" пайдалану, сандарды, көршілес сандарды, салыстыру артық/кем)	1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін (қолдану	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу, оларды белгілеуі бойынша оқу	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу, оларды белгілеуі бойынша оқу	4.5.2.3 текшені, тік бұрышты параллелепипед ті латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу, оларды белгілеуі бойынша оқу
		1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларының өрнектердің оқу мен жазуда қолдану	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	4.5.2.4 пайызды % символымен, мысалы, 25%; бұрыштың градустық өлшемін 0 символымен, мысалы, 45 ⁰ бел гілеуді қолдану
			2.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер құрастыру	3.5.2.5* деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру	4.5.2.5* ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру

45. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
		0.1.1.1 заттарды шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы,

"Өзім туралы"
"Менің мектебім"

1.1 Шамалық түсініктер	тереңдігі) салыстырғанда салу және қою тәсілдерін пайдалану 0.1.1.2 шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы, тереңдігі) салыстырылған 2-3 заттың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.1.3 заттарды шама белгілері (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы, тереңдігі) бойынша жіктеу және реттеу
1.2 Заттың ауырлығы туралы түсініктер	0.1.2.1 бұлшық еттік сезінуді пайдалана отырып, ауырлығы бойынша салыстырылатын екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау
1.4 Кеңістіктік түсініктер	0.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортадағы кеңістікте бағдарлау (жоғары-төмен, алдында-артында, оң жақта-сол жақта, алыс-жақын) 0.1.4.2 бірнеше заттардың бір-біріне қатысты кеңістіктік қатынасты түсіну (алдында, артында, үстінде, арасында, астында) 0.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында) 0.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)
1.5 Мезгілдік түсініктер	0.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу

		0.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің бірізділік тәртібін атау
	3.1. Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	0.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, сопақша) және кеңістік пішіндерді (текше, шар) тану, атау, ажырату және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.2 жиындарды элементерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу
	5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен зат топтарымен) көрсету
2 тоқсан		
	1.3 Сандық түсініктер	0.1.3.1 екі зат тобын саны бойынша салыстырғанда жұптап салыстыру тәсілін пайдалану 0.1.3.2 екі зат тобын саны бойынша салыстырғанда теңестіру тәсілін пайдалану 0.1.3.3 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын арттыру және кеміту 0.1.3.4 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын көп-аз, артық-кем, біреу де жоқ, біреу, соншама, тең, бірдей түсініктерімен белгілеу
		0.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау

"Менің отбасым және достарым" "Бізді қоршаған әлем"	1.4 Кеңістіктік түсініктер	0.1.4.2 бірнеше заттардың бір-біріне қатысты кеңістіктік қатынасты түсіну (арасында, артында, үстінде, астында, алдында) 0.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында) 0.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)
	1.5 Мезгілдік түсініктер	0.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу 0.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің бірізділік тәртібін атау
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	0.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, сопақша) және кеңістік пішіндерді (текше, шар) тану, атау, ажырату және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиын-терді, бос жиындарды анықтау
3 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	0.1.6.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну; 10 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 0.1.6.2 1-ден 10-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру;

	0.1.6.3. 2-5 көлеміндегі сандардың құрамын білу
1.7 Сандармен амалдар орындау	0.1.7.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну; 0.1.7.5 қосу мен азайту амалдарын орындағанда 1-ден санау, қайта санау, тәсілдерін, сан құрамы туралы білімін пайдалану
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.8.3 шамалар мәндерін (тг) салыстыру және амалдар орындау 0.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік шақаларды тану және ажырату, оларды майдалау және айырбастау тәсілдерін орындау
1.4 Кеңістіктік түсініктер	0.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау 0.1.4.2 бірнеше заттардың бір-біріне қатысты кеңістіктік қатынасты түсіну (арасында, артында, үстінде, астында, алдында) 0.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында) 0.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)
	0.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу

"Саяхат" "Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"	1.5 Мезгілдік түсініктер	0.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің бірізділік тәртібін атау
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	0.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, сопақша) және кеңістік пішіндерді (текше, шар) тану, атау, ажырату және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	4.2 Пікірлер	0.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау; 0.4.2.2 бірдей цифрлар мен пішіндерден тұратын бар басқатырғыштар, ребустар шешу
	4.3 Тізбектер	0.4.3.1 10-ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру; суреттер, пішіндер, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау 0.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
	5.1 Есептер және математикалық модель	0.5.1.1 есепті заттармен, о л а р д ы ң орынбасарларымен әрекеттер, суреттердің көмегімен модельдеу 0.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану 0.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген драматизациялық және

		иллюстрациялық есептерді талдау және шығару 0.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру
	5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығы-мен, таяқшалар-мен зат топтарымен) көрсету 0.5.2.2 "+", "-", "=", "$\neq$", ">", "<" таңбаларын/цифрларды, () белгісіз сан символын қолдану 0.5.2.3 сандардың натурал сан қаатары қасиетіне негізделген, сандардың дәйектілігін иллюстраци-ялық түрде көрсету үшін "сандық баспалдақты" пайдалану, сандарды, көршілес сандарды, салыстыру (артық/кем)
4 тоқсан		
	1.4. Кеңістіктік түсініктер	0.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау 0.1.4.2 бірнеше заттардың бір-біріне қатысты кеңістіктік қатынасты түсіну (арасында, артында, үстінде, астында, алдында) 0.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында);

	0.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)
1.5 Мезгілдік түсініктер	0.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен арақатынасын белгілеу 0.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің бірізділік тәртібін атау
1.6. Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	0.1.6.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну; 10 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 0.1.6.2 1-ден 10-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру 0.1.6.3 2-5 көлеміндегі сандардың құрамын білу; заттық-тәжірибелік әрекетте 6-10 санының құрамын анықтау
1.7 Сандармен амалдар орындау	0.1.7.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну 0.1.7.2 заттық-тәжірибелік әрекеттегі қосу мен азайтудың өзара кері амал екендігін қарастыру және көрсету 0.1.7.3 заттық-тәжірибелік әрекеттегі қосудың ауыстырымдылық қасиетін қарастыру және көрсету 0.1.7.5 қосу мен азайту амалдарын орындағанда 1-ден санау, қайта санау, тәсілдерін, сан құрамы туралы білімін пайдалану

"Тағам және сусын"
 "Дені саудың - жаны сау"

1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	0.1.8.3 шамалар мәндерін (тг) салыстыру және амалдар орындау 0.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік шақаларды тану және ажырату, оларды майдалау және айырбастау тәсілдерін орындау
3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	0.3.1.1 геометриялық пішіндерді: нүкте, түзу, қисық сызықтарды тану және атау 0.3.1.2. жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш, сопақша) және кеңістік пішіндерді (текше, шар) тану, атау, ажырату және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	0.3.2.1 қимауілгі, трафарет, тірек нүктелердің көмегімен жазықтықта түзу, қисық сызықты, қарапайым жазық геометриялық пішіндерді (үшбұрыш, шаршы, тікбұрыш, дөңгелек, сопақша) кескіндеу
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	0.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиын-терді, бос жиындарды анықтау
4.2 Пікірлер	0.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау 0.4.2.2 бірдей цифрлар мен пішіндерден тұратын басқатырғыштар, ребустар шешу
	0.4.3.1 10-ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру; суреттер, пішіндер, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау

4.3 Тізбектер	0.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
4.4 Нысандардың комбинациялары	0.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "екі-екіден" (жұп) комбинациялар жиынын құрастыру
5.1 Есептер және математикалық модель	0.5.1.1 есепті заттармен, о л а р д ы ң орынбасарларымен әрекеттер, суреттердің көмегімен модельдеу 0.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл ұғымдарын/заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану 0.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген драматизациялық және иллюстрациялық есептерді талдау және шығару 0.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру
5.2 Математикалық тіл	0.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалар-мен зат топтарымен) көрсету 0.5.2.2 "+", "-", "=", "$\neq$", ">", "<" таңбаларын/цифрларды, ($\square$) белгісіз сан символын қолдану

0.5.2.3 сандардың натурал сан қатары қасиетіне негізделген, сандардың дәйектілігін иллюстрациялық түрде көрсету үшін "сандық баспалдақты" пайдалану, сандарды, көршілес сандарды, салыстыру (артық/кем)

2) 1-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
	1.1 Шамалық түсініктер	1.1.1.1 заттарды шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы) салыстырғанда салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.1.2 шамасы бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы) салыстырылған 2-3 заттың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.1.3 заттарды шама белгісі бойынша (ұзындығы, ені, биіктігі, жуандығы) жіктеу және реттеу
	1.2 Заттың ауырлығы туралы түсініктер	1.1.2.1 бұлшық еттік сезінуді пайдалана отырып, ауырлығы бойынша салыстырылатын екі заттың әрқайсысының қасиеттерін атау
		1.1.3.1 екі зат тобын саны бойынша салыстырғанда жұптап салыстыру тәсілін пайдалану 1.1.3.2 екі зат тобын саны бойынша салыстырғанда

1.3 Сандық түсініктер		тенестіру тәсілін пайдалану 1.1.3.3 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын арттыру және кеміту 1.1.3.4 заттардың, сұйық және сусымалы заттардың санын көп-аз, артық-кем, біреу де жоқ, біреу, соншама, тең, бірдей түсініктерімен белгілеу
1.4 Кеңістіктік түсініктер		1.1.4.1 өз дене мүшелерінде, өзіне қатысты жақын ортада (жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын) бағдарлау 1.1.4.2 бірнеше заттардың бір-біріне қатысты кеңістіктік қатынасын түсіну (арасында, артында, үстінде, астында, алдында) 1.1.4.3 заттарды қатарластырып орналастырғанда бірізділік тәртібі қатынасын түсіну (бірінші, соңғы, артында, алдында, арасында) 1.1.4.4 қағаз беті жазықтығында бағдарлау (ортасында, оң жағында, сол жағында, үстінде, астында, жоғары-төмен)
		1.1.5.1 өз өміріндегі оқиғалардың тәулік бөліктерімен, апта күндерімен

"Өзім туралы"
"Менің мектебім"

1.5 Мезгілдік түсініктер	арақатынасын белгілеу 1.1.5.2 тәулік бөліктерінің, апта күндерінің бірізділік тәртібін атау
1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.6.1 санау барысында натурал сандардың реттік н о м е р і анықталатындығын түсіну 10 көлемінде тура және кері санау; олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 1.1.6.2 бір таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 1.1.6.3 бір таңбалы сандардың құрамын анықтау
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	1.1.8.1 ұзындық шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.8.2 өлшем бірліктерді (см, дм/кг/л/сағ) қолданып өлшеу 1.1.8.3 шамалар мәндерін (см, дм) салыстыру
3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, ш а р ш ы , тіктөртбұрыш) және кеңістік пішіндерді (текше, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепипед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	1.3.3.1 сан сәулесінде

	3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	1.4.1.2 жиындарды элементтерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу
	4.3 Тізбектер	1.4.3.1 10-ға дейінгі/ 20- ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру; суреттер, пішіндер, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау 1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
	5.2 Математикалық тіл	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен) көрсету және сан сәулесінде көрсету
2 тоқсан		1.1.7.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну 1.1.7.3 қосудың ауыстырымдылық

"Менің отбасым және достарым"
"Бізді қоршаған әлем"

1.7 Сандармен амалдар орындау	қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану 1.1.7.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану 1.1.7.5 ондықтан аттамай 20 көлеміндегі бір таңбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау
5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 "+", "-", "=", " ≠ ", ">", "<" таңбаларын/ цифрларды қолдану 1.5.2.3. сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану 1.5.2.4 қосу мен а з а й т у амалдарының компоненттері атауларының өрнектердің оқу мен жазуда қолдану
5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын/ заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану

	1.3 Сандық түсініктер	1.1.3.1 көлемді тану: ұзындық, өлшем мен оны өлшеуге қажетті құралдарды таңдау 1.1.3.2 өлшем бірлігін (см) қолданып өлшеу 1.1.3.3 см көлемінің мәнін білу және онымен амалдар орындау
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	1.3.1.1 геометриялық пішіндерді: нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты бір бірінен ажырату және атау
	3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	1.3.2.3 жазық пішіндер үлгілерінен және бөліктерінен композиция құрастыру
3 тоқсан		
	1.7 Сандармен амалдар орындау	1.1.7.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау 1.1.7.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану; 1.1.7.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттамай, қосу кестесін құру, білу және қолдану; 1.1.7.5 ондықтан аттамай, біртаңбалы сандарды ауызша

"Саяхат"

"Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"

	қосу және азайтуды орындау
2.1 Санды және әріпті өрнектер	1.2.1.1 санды өрнектерді (қосынды, айырма) құрастыру, жазу және оқу
2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.2.2.1 теңдік және теңсіздікті тану; тура және тура емес теңдікті айыра білу 1.2.2.2 есептерді "таңдап алу" әдісімен шешу
5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу 1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару 1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыруға, кемітуге берілген есептерді талдау және шығару
5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 "+", "-", "=", " $\neq$ ", ">", "<" таңбаларын/цифрларды қолдану; 1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын көрсету үшін сан сәулесін қолдану 1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларының өрнектердің оқу мен жазуда қолдану
	1.1.8.1 ұзындық шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін

	1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік шақалармен түрліше төлем жасау
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	1.3.1.3 геометриялық пішіндердің (үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру
	4.2 Пікірлер	1.4.2.2 бірдей цифрлар мен пішіндерден тұратын басқатырғыштар, ребустар шешу
	4.3 Тізбектер	1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, пішіндер, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
4 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.6.1 11-20 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 1.1.6.3. 20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу 1.1.6.2. 11-ден 20-ға дейінгі сандарды

	оқу, жазу және салыстыру 1.1.6.4. санаудың ірі бірлігі - ондықты құрастыру 1.1.6.5 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау; тәжірибе арқылы 2, 4, 6, 8, 10 заттың жартысын табу
1.7 Сандармен амалдар орындау	1.1.7.5 ондықтан аттамай 20 көлеміндегі біртаңбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау 1.1.7.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау 1.7.1.6 екі амалдан тұратын, жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу 1.1.7.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану
4.3 Тізбектер	1.4.3.1 20-ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру
	1.1.8.1 ұзындық шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.8.2 өлшем бірліктерді (см, дм/сағ) қолданып өлшеу

"Тағам және сусын"
 "Дені саудың – жаны сау"

1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	1.1.8.3 шамалар мәндерін (см, дм/сағ) салыстыру және амалдар орындау 1.1.8.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 1.1.8.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат / уақыттың өлшем бірліктерін ажырату : минут, сағат, күн, апта, ай 1.1.8.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік шақалармен түрліше төлем жасау
3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	1.3.1.3 геометриялық пішіндердің (үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру
3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	1.3.2.1 түзу, тұйықталған және тұйықталмаған және қисық, сынық сызықты жазықтықта / қарапайым жазық геометриялық пішіндерді (үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу 1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу 1.3.2.3 жазық пішіндер үлгілерінен және бөліктерінен композиция құрастыру

	4.4 Нысандардың комбинациялары	1.4.4.1. қоршаған ортадағы заттардан "екі-екіден" комбинациялар жиынын құрастыру
	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу 1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару 1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыруға, кемітуге берілген есептерді талдау және шығару 1.5.1.2 заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану
	5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 "+", "-", "=", " ≠", ">", "<" таңбаларын қолдану 1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларының өрнектердің оқу мен жазуда қолдану

3) 2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.6.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 100 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 2.1.6.2 екітаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру

"Өзім туралы" "Менің отбасым және достарым"		2.1.6.3 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу
	1.7 Сандармен амалдар орындау	2.1.7.3* қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін қолдану 2.1.7.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану 2.1.7.5 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап ауызша қосу және азайтуды орындау 2.1.7.6 екітаңбалы сандарды: $40+17$, $57-40$; 35 ± 12 түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау 2.1.7.7 мынадай жағдайларда: $45+9$, $45+19$; $26+14$, $40-14$, $65+35$, $100-35$ ондықтан аттап, ауызша және жазбаша қосу мен азайтуды орындау;
	1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.8.1 әртүрлі өлшеу аспаптары шәкілдерін бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау 2.1.8.2 көлемдерді см, дм, өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 2.1.8.3 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг)/ көлем (сыйымдылық) (л) өлшем бірліктерін салыстыру және қосу мен азайту амалдарын орындау 2.1.8.4 ұзындық см, дм, м өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 бір; екі амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 2.5.1.8 барлық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер түрінде модельдеу
	5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екітаңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені пайдалану
2 тоқсан		

"Менің мектебім"
"Менің туған өлкем"

1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.6.3 12-ге дейінгі сандардың римдік нумерациясын оқу, жазу және пайдалану 2.1.6.4 санаудың ірі бірлігі – жүздікті құрастыру
1.7 Сандармен амалдар орындау	2.1.7.3* қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану 2.1.7.8 мынадай жағдайларда: 34+ 23, 57-23; 27+34, 61-27, 47+33; 80- 47 екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
4.3 Тізбектер	2.4.3.1 100-ге дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау 2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 екі амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 2.5.1.7 екі амалмен шешілетін есептерді модельдеу және шығару ; 2.5.1.8 құрама есептердің шешуін жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.8.3 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау; 2.1.8.4 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау; 2.1.8.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.2 сандардың жазылуындағы цифрлар саны, 2-ге бөлінуі, сандық тізбектегі алатын орындары бойынша сандық жиындар құру және жіктеу (бөліктеу) 2.4.1.3 жиындар мен олардың элементтерін диаграммада

		белгілеу; элементтердің жиынның жиынға бірігуіне және қиылысуына тиістілігін анықтау
	4.2 Пікірлер	2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру
	4.4 Нысандардың комбинациялары	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан "үш-үштен" комбинациялар жиынын құрастыру
	5.2 Математикалық тіл	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін латын алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін латын алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін $\in$, және $\notin$ таңбаларын пайдалану 2.5.2.5 деректерді жинақтау және жүйелеу, кестелер және диаграммалар тұрғызу
3 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.6.5 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау; жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 2, 3, 4, 5-тен тең бөліктерге бөлуді көрсету
	1.7 Сандармен амалдар орындау	2.1.7.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - заттарды мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.1.7.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.1.7.4 2; 3 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/ тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау 2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу
		2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық

"Дені саудың - жаны сау"
"Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті"

3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу 2.3.2.2 тік бұрышты сызу
4.3 Тізбектер	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді шығару
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.8.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау
2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (көбейтінді, бөлінді)/ теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу 2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу
2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	2.2.2.1. $x <$ ☐ және $x >$ ☐ түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау 2.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді шешу
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиынтен оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу
	2.5.1.2 есептерді шығару барысында баға, сан, құн арасындағы тәуелділікті пайдалану 2.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару 2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты

	5.1 Есептер және математикалық модель	таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру 2.5.1.7 екі амалмен шешілетін есептерді модельдеу және шығару 2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін; құрама есептердің шешуін санды өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу
	5.2 Математикалық тіл	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда пайдалану
4 тоқсан		
"Қоршаған орта" "Саяхат"	1.7 Сандармен амалдар орындау	2.1.7.3* қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.5 екі амалдан артық жақшалы және жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру 2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерге арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер түрінде; құрама есептердің шешуін жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: $P=2(a+b)$, $P=4a$, $P=a+b+c$ қорытындылау, құру және қолдану 2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу 2.3.1.5 берілген периметрі бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу
		2.3.2.3 жазық пішіндердің модельдерін бөлу және олардан композиция құрастыру

3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау жасау
3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
4.2 Пікірлер	2.4.2.2 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару
5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.2 есептерді шығару барысында ұзындығы, ені, периметр шамалары арасындағы тәуелділікті пайдалану 2.5.1.5 тікбұрыштың (шаршының) қабырғаларының ұзындығы мен периметрді табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді шығару
5.2 Математикалық тіл	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу, оларды белгілеуі бойынша оқу

4) 3-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.6.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 3.1.6.2 үштаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 3.1.6.3 үштаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу; 3.1.6.4 санаудың ірі бірлігі – мыңдықты құрастыру
		3.5.2.1 көптаңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар

"Тірі табиғат"

"Жақсыдан үйрен, жаманнан
жирен (жарық пен қараңғы)"

5.2 Математикалық тіл	мен разрядтар кестесін қолдану 3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
1.2 Заттың ауырлығы туралы түсініктер	3.1.2.5 үштаңбалы сандарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау 3.1.2.8 үштаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
1.7 Сандармен амалдар орындау	3.1.7.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу 3.1.7.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану 3.1.7.4 4, 5, 6 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.8.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу 3.1.8.3 см^2 , дм^2 , м^2 , га шамаларын салыстыру және амалдар орындау
2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.1 бір айнымалысы/екі айнымалысы бар өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу 3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріпті теңдік түрінде: $a \cdot 0 = 0$; a 0 көрсету 3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу 3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну
2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің көптеген шешімдерін табу

	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.1* екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу 3.4.1.2* сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе білім алушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру
	4.3 Тізбектер	3.4.3.1 1000-ға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау 3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
	4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1* "мүмкіндіктер тармағы" туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану
	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 3.5.1.2 есептерді шығаруда "бір заттың массасы", "саны", "жалпы масса"/ "бір затқа жіберілген шығын", "заттардың саны", "жалпы шығын"/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді талдау және шығару
	5.2 Математикалық тіл	3.5.2.2* екі жиынның қиылысуы $\cap$, екі жиынның бірігуі $\cup$, бос жиын $\emptyset$ таңбаларын қолдану 3.5.2.4 көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
2 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.6.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды салыстыру
		3.1.7.4

"Уақыт"
"Сәулет"

1.7 Сандармен амалдар орындау	7, 8, 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану
3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/ симметриялы және симметриялы емес жазық пішіндерді айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру 3.3.1.2 геометриялық пішіндерді жіктеу 3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш ауданы формуласын: $S = (a \cdot b) : 2$, $S = a^2$, $S = a \cdot b$ шығарып алу және қолдану 3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық пішіндердің периметрін анықтау 3.3.1.5* берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгеретінін түсіндіру
5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді талдау және шығару
1.7 Сандармен амалдар орындау	3.1.7.5 үш таңбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау 3.1.7.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 3.1.7.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану 3.1.7.12 нөлдермен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану
	3.1.8.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу

	1.8 Шамалар және өлшем бірліктер 3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу 3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты 5.1 Есептер және математикалық модель 5.2 Математикалық тіл	3.1.8.2 мм, км/ г, т/см², дм², м² / сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 3.1.8.3 шамалар мәндерін (мм,см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см², дм², м² / сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау 3.1.8.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км) /масса (г, кг, ц, т)/ аудан* (см², дм², м²/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 3.3.2.1* нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аумағын табу 3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы циркульдің көмегімен шеңбер салу 3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау 3.5.1.2 есептерді шығаруда ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді талдау және шығару 3.5.1.5 тікбұрыштың (шаршының) қабырғаларының ұзындығын, ауданын табуға; көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару 3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен белгілеу, оларды белгілеуі бойынша оқу
3 тоқсан		
		3.1.7.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану 3.1.7.6 біртаңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау 3.1.7.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17:5 96:6 75:15 84:4

"Өнер" "Атақты тұлғалар"	1.7 Сандармен амалдар орындау	ауызша көбейту мен бөлуді орындау 3.1.7.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні біртаңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.3* көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: $(ab)c=a(bc)$; $a(b+c)=ab+ac$; $a(b-c)=ab-ac$ көрсету және қолдану
	2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.2 2 көбейту мен бөлуге берілген x : $8=9$; $51:x=17$; $23*x=46$ түріндегі қарапайым теңдеулерді, құрылымы күрделі $x*(25:5)=60$; $(24*3):x=6$; $x:(17*2)=2$; $k+124:4=465$ түріндегі теңдеулерді шешу
	1.7 Сандармен амалдар орындау	3.1.7.10 мынадай жағдайларда: $23:2$, $123:2$, $46:2$, $246:2$ екітаңбалы/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану 3.1.7.11 мынадай жағдайларда: $28:3$, $269:2$, $84:3$, $538:2$ екі/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану
	3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық пішіндердің (тікбұрышты параллелепипед, текше) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру 3.3.2.4* солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік пішіндердің қалпындағы өзгерістерді түсіндіру
4 тоқсан		
	1.7 Сандармен амалдар орындау	3.1.7.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үштаңбалы санды біртаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
	1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.8.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.5 әріпті, санды өрнектерді (үш амалдан артық емес) салыстыру

"Су – тіршілік көзі"
"Демалыс мәдениеті. Мерекелер"

4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.3* сандар жиындарының ішкі жиындарын элементтердің берілген немесе білім алушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру
4.2 Пікірлер	3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру 3.4.2.2* кестелер және графалар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару
4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1* "мүмкіндіктер ағашын" құрастыру және күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану
1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.8.2 секунд өлшем бірлігін қолданып өлшеу 3.1.8.3 шамалар мәндерін (мм, см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см ² , дм ² , м ² , га / сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау 3.1.8.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км) /масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см ² , дм ² , м ² / уақыт (сек, мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктері олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 3.1.8.5 әр түрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты
5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте түрінде модельдеу 3.5.1.2. есептерді шығаруда "бір заттың массасы", "саны", "жалпы масса"/ "бір затқа жіберілген шығын", "заттардың саны", " жалпы шығын"/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру 3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару 3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға

		берілген құрама есептерді моделдеу
	5.2 Математикалық тіл	3.5.2.5* деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру

4) 4-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.6.1 көптаңбалы сандардың құрылу жолын түсіну, натурал сандар қатарындағы 1 000 000 көлеміндегі санның орнын анықтау 4.1.6.2 көптаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру, сандарды берілген разрядқа дейін дөңгелектеу 4.1.6.3 көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу 4.1.6.4 санаудың ірі бірлігі – миллионды құрастыру
	1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.2 көптаңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану 4.1.7.5 көптаңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу 4.1.7.8 көптаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		4.1.8.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық пішіндерді атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 см^3) өлшеу 4.1.8.2 см^3, дм^3, м^3, г, а, мг өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 4.1.8.3 шамалар мәндерін мм, см, дм, м, км/мг, г, кг, ц, т/см², дм², м²

"Менің Отаным –Қазақстан"
"Адами құндылықтар"

1.8 Шамалар және өлшем бірліктер	, га, ар / мл, л, см³, дм³, м³ өлшем бірліктерін салыстыру 4.1.8.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км) /масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан (мм², см², дм², м², г, а)/ көлем (мм³, см³, дм³, м³)/ уақыт (с, мин, сағ, тәул.) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 4.1.8.5* уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин; ½ сағ = 30 мин; 1/7 апта = 1 күн) 4.1.8.6 10 000 теңгелік купюраны және түрлі мемлекеттің валюталарын (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау
1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.3 көптаңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.1.7.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру 4.1.7.5 көптаңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу 4.1.7.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу 4.1.7.7* екітаңбалы/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау 4.1.7.10* көптаңбалы сандарды біртаңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формуласын ($s=v \cdot t$, $t=s: v$, $v=s:t$)
3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	4.3.1.1 тікбұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) тану және атау 4.3.1.3 тікбұрышты параллелепипед көлемінің формуласын ($V=a \cdot b \cdot c$) қорыту, шығару, қолдану 4.3.1.4* суретте бейнеленген құрастырылған пішіндердің, қоршаған ортадағы жазық пішіндердің ауданын анықтау

	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.1* жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу 4.4.1.3* есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
	4.3 Тізбектер	4.4.3.1 1 000 000-ға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2 есептерді шығаруда жылдамдық, арақашықтық шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
	5.2 Математикалық тіл	4.5.2.3 текшені, тік бұрышты параллелепипедті латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
2 тоқсан		
	1.6 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.6.5 пайыз бүтіннің жүзден бір бөлігі екенін түсіну; бүтіннің бөліктерін пайызбен жазу 4.1.6.6* бөлімдері бірдей және алымдары бірдей жай бөлшектерді сан сәулесінде салыстыру, дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату 4.1.6.7* бөлімі 10, 100-ге тең жай бөлшектерді ондық бөлшек түрінде жазу, оқу және салыстыру
	1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге бөлу ережесін қолдану 4.1.7.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
	4.3 Тізбектер	4.4.3.1 жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайтуды бөлімді сол қалпында қалдырып, сәйкес алымдарды қосу және азайту деп түсіну 4.1.7.14* аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру

"Мәдени мұра" "Мамандықтар әлемі"		4.1.7.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану 4.1.7.16* пайызды бөлшекке, бөлшекті пайызға түрлендіру
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.4* бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n} + \frac{b}{n} = \frac{a+b}{n}, \frac{a}{n} - \frac{b}{n} = \frac{a-b}{n}$ көрсету және қолдану 4.2.1.5* бөлшектің негізгі қасиетін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n} = \frac{a \cdot k}{n \cdot k}$ $\frac{a}{n} = \frac{a : k}{n : k}$ k ≠ 0 көрсету және қолдану 4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру
	3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	4.3.2.2 шеңбер және дөңгелекті радиусы бойынша салу
	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану 4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.4* белгісізді екі айырым бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.9* бір-біріне кездесу және қарама-қарсы бағыттағы қозғалысқа берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
	5.2 Математикалық тіл	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану 4.5.2.4 пайызды % символымен белгілеуді қолдану, мысалы, 25%
	3 тоқсан	
		4.1.7.10* көптаңбалы сандарды екі таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау

"Табиғи құбылыстар"
"Қоршаған ортаны қорғау"

1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.11 екітаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 4.1.7.12 нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды екітаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану 4.1.7.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көптаңбалы санды біртаңбалы/екітаңбалы/үштаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 қалдықпен бөлу формуласын ($a=b \cdot c + r$) шығару және қолдану
5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.1* есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу 4.5.1.2 есептерді шығаруда егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/жылдамдық, арақашықтық, уақыт шамаларының өзара тәуелділігін қолдану 4.5.1.9* артынан қуып жету, бір бағыттағы қалып қою қозғалысына берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 қуып жету қозғалысы мен бір бағыттағы қалып қою қозғалысына байланысты формуласын шығару және қолдану
3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	4.3.3.1* қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу 4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен - бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау
4.2 Пікірлер	4.4.2.1* математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау 4.4.2.2* кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
4.4 Нысандардың комбинациялары	4.4.4.1* "таңдап алу" әдісімен комбинаторлық есептерді шығару

	5.2 Математикалық тіл	4.5.2.5* ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру
4 тоқсан		
	1.7 Сандармен амалдар орындау	4.1.7.1 санның квадратын - бірдей екі көбейткіштің, ал кубын - бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну 4.1.7.5 микрокалькулятордың көмегімен есептеуді орындау
	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді түрлендіру 4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу 4.2.1.3* әріпті өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану 4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру 4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
	2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	4.2.2.1* қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу 4.2.2.2* $39 + 490 : k = 46;$ $230 * a + 40 = 1000; 2;$ $1/6 + a = 5/6$ $8/27 - a = 2/27$ түріндегі теңдеулерді шешу
	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.3* есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
	3.1 Геометриялық пішіндер және олардың жіктелуі	4.3.1.1 тік бұрышты үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза) тану және атау 4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу 4.1.3.4 суретте бейнеленген құрастырылған пішіндердің, қоршаған ортадағы жазық пішіндердің ауданын анықтау 4.3.1.5* жазық пішіндерді оське қарағанда симметриялы болатын

"Ғарышқа саяхат" "Болашаққа саяхат"		пішіндермен толықтыру; бұрыштың шамасын табу
	3.2 Геометриялық пішіндерді кескіндеу және салу	4.3.2.1* нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық пішіндерді сызу 4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш; радиусы бойынша шеңбер және дөңгелекті; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу салу 4.3.2.3* кеңістіктік геометриялық пішіндердің (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың үлгісін құрастыру 4.3.2.4. симметриялы және симметриялы емес жазық пішіндерді бір-бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестен-діру
	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.2 түзу сызықтардың, геометриялық пішіндердің қиылысуын көрсету, қиылысу және бірігу аймақтарын белгілеу
	4.3 Тізбектер	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/ сандар тобы тізбектерін құру
	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.4* шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорционал бөлуге берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.5 бүтіннің пайызын және керісінше пайызы бойынша бүтін санды табуға берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.6 әр түрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару 4.5.1.7* үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау 4.5.1.8* теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
	5.2 Математикалық тіл	4.5.2.4 бұрыштың градустық өлшемін символымен, мысалы, 45° белгілеуді қолдану

**Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 290-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде

мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Белгілі бір пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушы өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарланған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Түзету ырғағы" пәні психикалық дамуы тежелген білім алушылардың психофизикалық тұрғыда жетілмеуін және танымдық әрекеттеріндегі кемшіліктерді жеңуге көмектесетін түзету пәндерінің қатарына кіреді.

14. Психикалық дамуы тежелген білім алушылардың еркін қимыл-қозғалыстық әрекетін қалыптастыру, тәртібін реттеу жоғары психикалық атқарымдардың (зейін, есте сақтау, ойлау, қиялдау және сөйлеу тілі) жеткіліксіз дамуы аясында жүзеге асырылады.

Осы санаттағы білім алушылар әрекеттерінің әр түрлі түрі ырғақтығының жеткіліксіздігімен сипатталады. Музыкалық дыбыстарға деген зейіннің төмендігі, музыкаға деген эмоциялық әсерінің жеткіліксіздігі байқалады. Қимыл-қозғалыс ырғағы музыканың дыбысталу ырғағына сәйкес келмейді. Ырғақтық дамудың жеткіліксіз деңгейі білім алушылардың қимыл және эмоциялық аясындағы бұзылыстардың болуы ғана емес, сондай-ақ тұлғалық құрылымның рухани жағының да дамымауын айқындайды.

15. Түзету ырғағы сабақтарында қимыл-қозғалыс аясын сөзбен және музыкамен үйлестіре дамыту мен түзету білім алушылардың икемділіктерін жетілдіруге мүмкіндік беретін бейімделу қабілеттерін қалыптастыруға көмектеседі:

- 1) үйлесімді, икемді және ырғақты қозғалу (жүру, жүгіру, билеу);
- 2) музыканы тыңдау (оның мазмұнын, қарқынын, ырғағын, көңіл күйін сезіну және бере білу);
- 3) кез-келген қимылға еркін (белгі бойынша) қосылу және оны еркін аяқтау;
- 4) дыбысты, сөзді, сөз тіркестерін, мәтінді анық айту;
- 5) интонацияның әр түрлі түрін беру, сөйлеу тілінің қарқыны мен ырғағын еркін өзгерту, өзінің айтқанын қимылмен, мимикамен және ишаратпен сүйемелдеу;
- 6) еркін босансу және ширығу (бұлшықеттік және психологиялық);
- 7) барлық әрекеттерді өзі және өзін-өзі бақылау.

16. Түзету ырғағы сабақтарында педагогикалық түзете қолдаудың әр түрлі салаларына қатысты келесі міндеттер шешіледі:

- 1) сауықтыру саласында:
 - сүйек-бұлшықеттік аппаратты нығайту;
 - физиологиялық дұрыс тыныс алу дағдыларын дамыту;
 - дұрыс мүсінді, жүрісті, қимылдың сәнділігін жетілдіру;
 - әр білім алушының психикалық денсаулығын сақтау және нығайту, психикалық дамуы тежелген балаларда тұлғалық (эмоциялық) және әлеуметтік туынды бұзылыстардың алдын алу;
- 2) оқыту саласында:
 - қимыл-ырғақтық икемділіктер мен дағдыларды дамыту;
 - метроырғақтық, музыкалық мәдениет, музыкалық қабылдау мен әсершілділік саласындағы теориялық білім жүйесін қалыптастыру;
- 3) түзету және дамыту саласында:
 - кеңістіктік және мезгілдік түсініктерді, сенсорлық үдерістерді, жоғары психикалық атқарымдарды дамыту үшін жағдай тудыру;
 - сөйлеу тілінің жалпы айқындығы мен байланыстылығын жетілдіру;
 - сөйлеу тілін интонациялау мен мәнерлеу қабілеті мен ұмтылысты дамыту;
 - қарым-қатынасты тілдік, жартылай тілдік және тілдік емес құралдардың көмегімен бастау және қолдау икемділіктерін қалыптастыру.

17. "Түзету ырғағы" пәні бойынша бағдарламаны меңгеру келесілерге көмектеседі:

1) оқу әрекеттерін мақсатқа және оны жүзеге асыру жағдайларына сәйкес жоспарлау, бақылау және бағалау икемділіктерін қалыптастыру;

2) ұжымдық ішкі іскерлік қарым-қатынас пен шығармашылық қатынас дағдыларын әр түрлі рөлдерді (басшы, орындаушы, сарапшы) орындау арқылы жұптағы, топтағы жұмыстыр және қажетті талаптар мен ережелерді сақтау арқылы қабылдау;

3) оқу әрекетінің сәттілігі\сәтсіздігі себептерін түсіну қабілетін қалыптастыру;

4) белсенділік, ынташылдық, төзімділік, қайсарлық, еңбекқорлық, жауапкершілік сияқты жағымды тұлғалық қасиеттерді нығайту;

5) көп ұлтты Қазақстан халқы мен басқа елдердің мәдениетін құрметтеу және адамгершілік сезімдерді дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) білім алушы "оқуға үйренуге" және дербес, уәжді, мүдделі, батыл, жауапкершілікті және зерделік дамыған тұлға болуға міндетті деген қағиданы басшылыққа алады.

19. Осы қасиеттерді білім алушыда түзету ырғағы сабақтарында тәрбиелеу және дамыту үшін мұғалім келесілерді жүзеге асырады және пайдаланады:

1) оқытудағы әрекеттік тәсілдеме қағидасы, ол білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушылардың психикалық қабілетін дамыту мәселелерін қазіргі кездегі түсінуді оларды белсенді әрекет негізінде музыкамен қатынас үдерісіне тарту деп білдіреді;

2) оқыту мазмұнының табиғи сәйкестік сипатын көрсететін онтогенез қағидасы;

3) әлемді нақты сезімдік бейнеде қабылдайтын және танитын бастауыш сынып жасындағы психикалық дамуы тежелген бала психикасының табиғи ерекшеліктеріне негізделген бейнелілік қағидасы;

4) құрамындағы өмірлік құбылыстарды ұғыну және түсіну арқылы музыкалық, қимыл-қозғалыстық және тілдік мәдениеттілікке қол жеткізуді бағдарлайтын ұқсастық және айырмашылық қағидасы;

5) өзара шығармашылықпен әрекеттесуді, яғни педагогпен білім алушының қушының, білім алушылардың түзету ырғақтық әрекеті процесіндегі бір-бірімен бірлескен шығармашылық әрекетін білдіретін коммуникативтік бағыттылық пен бірлескен шығармашылық қағидасы;

6) музыка, қимыл және сөйлеу тілінің синкретизм қағидасы. Бұл қағида психикалық дамуы тежелген балалардың музыкалық-ырғақтық қабілетін ырғақ сабақтарында дамытуда жетекші қағида болып табылады.

20. Түзету ырғағы сабақтарында қолдануға ұсынылатын оқытудың стратегиясы, технологиясы мен тәсілдері:

1) стратегиялар: дербестік және белсенділік, тәжірибелік, сыни, коммуникативтік, мәнмәтіндік;

2) технологиялар: шағын топтардағы (команда) жұмыс, рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту, ересектермен бірлесе әрекеттену деңгейі, еліктеу бойынша әрекеттену деңгейі, үлгі бойынша әрекеттену деңгейі, сөздік нұсқау бойынша өздігінен әрекеттену деңгейі кіретін қимыл-қозғалыстық икемділіктерді жетілдірудің төрт деңгейлілігі;

3) тәсілдер: мұғалім мен білім алушылардың бірлескен әрекетіне қатысты сөздік, көрнекілік және тәжірибелік тәсілдер (көрнекілік-кинестикалық тәсілдің басымдылығымен) кіретін дидактиканың классикалық тәсілдері, мәселелік оқыту тәсілі, тәжірибе, жобалық тәсіл негізіндегі пәнаралық оқыту.

21. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаттарының бірі болып табылатын тұлғаны әлеуметтендіру қарым-қатынастың тілдік және тілдік емес тәсілдерін дұрыс қолдана отырып, әр түрлі қоғамда өзара тиімді әрекеттенуге қабілетті азаматтарды тәрбиелеуді білдіретіндіктен, білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту ырғақ мұғалімі әрекетінің негізгі бағыты болып табылады. Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін білім алушыларда оқу диалогына қатысу ынтасын, сөйлеу тілінің әр түрлі түрлері мен мәнері туралы, мәдениетті сөйлеу дағдылары, просодика элементтері (қарқын, жоғары, қаттылығы, жылдамдығы үні, ырғақтық, үзіліс, интонация, сондай-ақ мимика мен ишарат) туралы түсініктерді дамыту. Педагог әр білім алушының даму кемшілігіне қарамай, өзінің пікірін сенімді білдіруге, құрдастарымен, мұғалімдермен қарым-қатынаста сөздік және сөздік емес қарым-қатынас құралдарын сауатты пайдалануға, сондай-ақ өзін-өзі шығармашылықпен танытуға үйрене алатын әр түрлі түрдегі коммуникация көтермеленетін және бағаланатын орта құруға міндетті.

22. Заттармен және оларсыз, музыкалық сүйемелдеумен және онсыз орындалатын сан алуан түрлі жаттығулар ырғақтық икемділікті қалыптастыру құралдары болып табылады. Сабақтағы ырғақтық әрекеттердің барлық түрлері кеңістіктік түсініктерді, сенсорлық процестерді, жоғары психикалық атқарымдарды, сөздік және сөздік емес коммуникативтік икемділіктерді, дербестік пен өзін-өзі бақылауды, оқу әрекетінің құрылымын түзетуге және дамытуға көмектеседі.

23. Кеңістіктік түсініктерді түзетуге және дамытуға көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) әр түрлі бағытта қол мен аяқтың еркін қозғалысымен жүру және марштап жүру;
- 2) бір-бірден, жұптасып, аяқтың ұшымен шашырап, зал бойымен ырғақтық жеңіл қимылмен жүгіру;
- 3) "паровоз" құрап қозғалу;
- 4) қозғалыс кезінде мұғалімнің белгісі бойынша оңға, солға бұрылу;
- 5) заттардың арасымен жүру және жүгіру.

24. Қимыл-қозғалыстық жадты, көру зейінін, өзін-өзі бақылау мен қимылды үйлестіруге көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) тұрған, еденде отырған, орындықта отырған қалыптағы қолдың затпен (жалауша, шеңбер, таяқ, доп) және затсыз алға – артқа – жоғары қимылдары;
- 2) қозғалыс амплитудасын біртіндеп өсіре отырып қолды сермеу;
- 3) өзінің алдында және артында қолын шапалақтау;
- 4) қолды айналдыра қозғау және еркін тербелту;
- 5) аяқтың ұшына көтерілуімен бір мезгілде қолды көтеру және түсіру;
- 6) орындықтың арқалығын ұстана, тірексіз, затты ұстап тұрып, жүрелеп отыру;
- 7) аяқтың ұшын кезекпен алға және жанына қарай қою, аяқтың ұшымен тұру;
- 8) тізенің астынан алақан соғып, тізеден бүгілген сол аяқты және оң аяқты кезекпен көтеру, тізені қолмен, таяқпен, шеңбермен қоршап ұстау;
- 9) еденде отыру, аяқ бірге – оңға, солға бұрылу;
- 10) алға, артқа, жанына қарай еңкею (қолды аяқ ұшына тигізу);
- 11) заттарды өзіне қатысты алға, жанына қою, сол заттарды ұстап алу;
- 12) жатқан қалыпта аяқты түзулеп, кезекпен көтеру және түсіру;
- 13) мүсінді дұрыстауға арналған жаттығулар: қолмен еден тіреп, "тізерлеп жатқан" қалыптан қолды еденнен алмай, тізені бүгіп тұру;
- 14) кілем үстінде заттардың арасымен еркін еңбектеу.

25. Есту жадын, есту зейінін, ырғақтық түсініктер мен ырғақтық-қимылдық дағдыларды дамытуға көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) музыкалық аспаптардың (домбыра, рояль, металлофон, бубен) дыбысталуын қабылдау;
- 2) музыкалық шығарманың басталуымен аяқталуын қабылдау: музыканың басталуында бір жерде тұрып жүру, аяқталуында тоқтау және шапалақтау;
- 3) музыканың орташа және жылдам қарқынын қозғалыспен беру;
- 4) күшті және әлсіз бөліктерін беру үшін, ырғақтық суреттемені шығару үшін бубенді, даңғараны, маракасты пайдалану арқылы акцент жасау;
- 5) динамикалық реңктерді қабылдау және бере білу;
- 6) би элементтерін орындау: жай жүру, аяқтың ұшымен жүгіру, шапқылап жүру (ақырын, жылдам), аяқты тыпырлату, иықтан айналу, қазақ халқының би элементтері: өкшеден жай қадам және бірінші қалыптан жанына қарай қадам басу, "Сәлем" қол қалпы;
- 7) биді және өлең-биді орындау.

26. Тәртіптегі өзін-өзі бақылауды дамытуға, сөйлеу тілдік мәдениетті және басқа да әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) қуаныштың, көңілсіздіктің мимикалық қалыпын бере білу;
- 2) сезімді мимика бойынша бөлу;
- 3) ширығуға қарама-қарсы босаңсу;

- 4) нұсқау бойынша босаңсу (ширығуға кереғарлықсыз);
- 5) дикциялық жаттығулар;
- 6) артикуляциялық мүшелерді атау және табу;
- 7) төменгі көк еттік тыныс алу кезіндегі ауызбен біркелкі дем шығаруды жетілдіру: бөліп шығару, тежей дем алу, жүрісті және ауа ағынының бағытын кезектестіріп дем шығару;
- 8) жұмсақ және қатты "шабуылдар" қолданылатын дауыстық жаттығулар;
- 9) ұсақ қимылға берілген жаттығулар: жұдырық түю, жұдырық жазу, санау арқылы көлденең сызықтарды белгі бойынша сызу, саусақтарды үлкен бармақпен санау және музыка бойынша кезектестіре ырғақты жақындату;
- 10) ырғақтар мен құрылыстарды, сызықтық құрылымдарды, суреттемелерді, ырғақты сызбаларды үлгілеу.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

27. "Түзету ырғағы" пәні аясындағы оқыту нәтижесін бағалау деңгейлік тәсілдемеге негізделген критериялды өлшемді қолдану арқылы жүзеге асырылады. Оқу тоқсаны аяқталғаннан кейін, педагог қимыл-ырғақтық икемділік қалыптасқан деңгейді көрсете отырып, барлық бағдарламалық мақсаттар бойынша мәліметтерді жеке Жетістік картасына тіркейді:

- 1) әрекет ересекпен бірге көрсетілгеннен кейін орындалады;
- 2) әрекет еліктеу бойынша орындалады;
- 3) әрекет үлгі бойынша орындалады;
- 4) әрекет сөздік нұсқау бойынша орындалады. Қимыл-ырғақтық икемділік білім алушының жауапкершілік және ынталану деңгейін, оның қимыл-қозғалыстық мүмкіндігі мен бұзылыс түрін есепке ала отырып бағаланады. Оқу нәтижесін балдық бағалау пайдаланылмайды. Бағалау сипаттама түрінде болады.

28. Әр білім алушы оқу басталу уақытындағы психомоторлық мүмкіндіктерінің қалыптасуын бағалау үшін педагог оқу жылының бастапқы екі аптасында Озерецкийдің стандартталған шәкілі негізінде экспресс-диагностика жүргізеді. Педагог он диагностикалық тапсырманы тандайды, тестілеу жүргізеді және келесі сәйкестіктерді пайдаланады:

1) егер диагностикалық нұсқаулықтардың барлығы дәл және қалыпты қарқында орындалған жағдайда, білім алушы он диагностикалық тапсырмадан бір ғана қате жіберсе, яғни тапсырмалардың 90%-ын дұрыс орындаған жағдайда, психомоторлық мүмкіндік оңтайлы деңгейде болады;

2) орындау қарқыны баяу, қимылы сенімсіз, іздеу түрінде болуы, он диагностикалық тапсырмадан кем дегенде үш қате жіберсе, яғни тапсырмалардың 75%-ын дұрыс орындаған жағдайда, психомоторлық мүмкіндік ұйғарымды деңгейде болады ;

3) бір тапсырмадан басқасына қиындықпен ауысқанда, орындау үшін нұсқауды үнемі нақтылауды қажет етсе, он диагностикалық тапсырмадан кем дегенде бес қате жіберсе, яғни 50%-ынан аз болмайтын тапсырмаларды дұрыс орындаған жағдайда, психомоторлық мүмкіндік өте қиын деңгейде болады;

4) егер тапсырманың жартысынан азын ғана дұрыс орындаса, онда психомоториканың терең деңгейде дамымауы тіркеледі. Диагностикалық мәліметтер білім алушыларға қатысты жекеленген және жіктелген тәсілдемені жоспарлаған кезде есепке алынады. Түзету ырғақтық әсердің тиімділігін анықтау үшін төртінші сыныпты аяқтағанда, Озерецкий шәкілін пайдаланып, бақылау кесіндісі алынады.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

29. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

30. Үшінші тоқсанында даярлық және бірінші сыныптарда қосымша каникул қарастырылған. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттерді санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастыруға міндетті.

31. Түзету ырғағы сабақтарына арналған құрал-жабдықтар: мұғалімге арналған музыкалық аспап, мультимедиялық кешен, бейнекамера; фотоаппарат, сандық тасмалдаушылардағы аудио- және видео- материалдар, әр білім алушының жаттығуды орындауына қажетті заттар (түрлі-түсті жалаушалар, шарлар, ленталар, орамалдар, шеңберлер, доптар, секіртпе жіптер), балаларға арналған шулы және үнді музыкалық құралдар (сылдырмақтар, бубендер, даңғаралар, пианино, үрмелі сырнай, металлофон, үшбұрыштар, маракастар), орындықтар (балалардың бойы мен санына қарай), стационарлық айна, гимнастикалық құрылғы, батут және "сенсорлық жарық бөлме" құрал-жабдықтары, тақта, көрсету материалдары (оқу кестелері, қимыл-қозғалыс сызбалары, жағдаяттық және заттық суреттер, сазгерлердің, балет артистерінің, спортшылардың портреттері), үлестірмелі дидактикалық материал (ырғақтық сызба, сөйлеу тілдік тапсырмалар бар карточкалар) жинақтастырылуға міндетті. Түзету ырғағы сабақтарына арналған кабинеттің еденіне жаттығуларды отырған және жатқан қалыпта орындауға, шапшаң қимылды және басқа да белсенді тәсілдерді өткізуге арналған арнайы жабын төселеді. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстары мен көрнекілік құралдар қойылатын стенділерге арналған орындар алдын ала қарастырылады. Барлық балалар түзету ырғағы сабағына арнайы киімде қатысады.

32. Оқу пәнінің мазмұны. Берілген пәннің мазмұнын анықтау үшін төрт бөлім және жеті бөлімше бойынша ұйымдастырылған мақсаттар жүйесі құрылған. Бөлімдер сынып бойынша оқытудың мақсатын қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі (дағдылар немесе икемділіктер, білім немесе ұғынымдар) бөлімшелерге бөлінген. Әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікпен ұйымдастырылған оқытудың мақсаттары мұғалімдерге өзінің жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

1) 1-бөлім "Зал кеңістігінде бағдарлау" екі бөлімшеден құралады, олар түзете оқыту мен тәрбиелеу процесіне тәртіп пен жинақылықты ендіруді; жүріс, жүгіріс және секірістердің әр түрлі түрлерін орындаған кезде интервалды сақтауды, сапқа тұру мен сапты қайтадан түзеуде нақты сызықты ұстануды; қимыл-қозғалысты музыканың басталуымен және аяқталуымен нақты үйлестіруді; кинестикалық немесе көруге берілген белгіге деген әсерін жетілдіруді; кеңістіктік гнозис пен праксисті дамытуды қамтамасыз етеді;

2) 2-бөлім "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар" бұлшықеттердің жеке топтарын дамытуды және нығайтуды, мойын, иық, қол, бел аяқ қимылдарын жылдам және бірқалыпты ауыстыру қабілетін дамытуды; барлық қимыл-қозғалыстық аппараттың бөліктері мен мүшелерінің әрекеттерін үйлестіруді; музыканың сүйемелдеуімен жүруді; бұлшықеттік тонусты реттеуді; ми бөлімдерінің өзара әрекеттестігін дамытуды қамтамасыз етеді;

3) 3-бөлім "Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар" 2 бөлімшеден құралады, олар әр түрлі модальдылық ырғақтарды қабылдау және шығару қабілетін дамыту бойынша арнайы ұйымдастырылған жұмысты білдіреді. Бұл бөлімнің мақсаттарын жүзеге асыру процесінде шығармашылық қабілетті, қимыл-қозғалыстық және музыкалық жадты дамытуды, есту зейінін, шоғырлануды, қабылдауды түзету, қарқынды, ырғақты музыканың немесе қимылдың сипатын ажырату және шығару; жеке-дара және ұжымдық қарқын мен ырғақ сезімін дамытуды қамтамыз етеді;

4) 4-бөлім "Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ" 2 бөлімшеден құралады. Берілген бөлімнің мақсатын жүзеге асыру білім алушылардың өзінің сезімін, күйзелісін және қалауын білдіру құралы ретіндегі мимика, ишарат, қалып түсініктерін дамытуды; мимика, ишарат, икемділікті қарым-қатынас жағдайын есепке ала отырып, айтылым мағынасына, оның мақсатына сәйкес тани білуді және еркін басқаруды қалыптастыруды; көру-қимыл ("көз-қол" механизмі) және қол үйлесімділігін жетілдіру арқылы жазба сөйлеу тілі мен каллиграфияны дамытуды; саусақтық белсенділікке және ұсақ қимылдардың үйлесімділігіне ынталандыра әсер ету арқылы сөйлеу тілінің жалпы айқындығын арттыруды; дерексіз және жалпы сөздік қорды толықтыру, нақтылау және жүйелеуді, сөйлеу тілінің грамматикалық құрылысын және байланыстылығын дамытуды қамтамасыз етеді.

1-кесте

№	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері
1	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру 1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу
2	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар
3	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық-ырғақты қабылдау 3.2 Музыкалық-ырғақты шығару
4	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері 4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ

33. Оқу бағдарламада оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін, төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмері.

34. "Түзету ырғағы" пәнінің аясындағы оқыту мақсаттарын жіктеу, 0 және 1-сыныптарда 20 мақсат, 2-сыныпта 19 мақсат, 3-сыныпта 18 мақсат, 4-сыныпта 17 мақсат жүзеге асырылады, яғни 0-4-сынып аралығында жүзеге асырылатын 94 оқыту мақсатының жүйесін құруға мүмкіндік берді. Түзете - дамыту және білім беру жұмысын жүзеге асыру мақсаты заттық сипаттағы білім мен икемділікті қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ оларды шынайы практикада қолдану, сөйлеу тілдік әрекет түрлері мен коммуникативтік дағдыларды, сондай-ақ өмірлік құзыреттілікті дамытуға да қатысты болады.

35. Оқыту мақсатының жүйесі:

1) "Зал кеңістігінде бағдарлау":

2-кесте

Оқыту мақсаттары				
1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру				
Білім алушылар меңгереді				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы сыныпқа кіру; жүрген кезде	1.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүйемелдеуімен сыныпқа кіру	2.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру	3.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру	4.1.1.1 мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау, саптағы

мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау				қозғалыс туралы сөздік есеп беру
0.1.1.2 музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы сапта бір-бірден, жұптасып жүру және жүгіру, жүрген кезде беліне қойылған қолдың көмегімен тепе-теңдігін сақтау	1.1.1.2 сол аяқтан адымдау; сапта бір-бірден, екі-екіден, үш-үштен тепе-теңдігін, арақашықтықты сақтай жүру және жүгіру	2.1.1.2 жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру; аяқтың ұшымен жүру (2\4, 4\4 музыканың сүйемелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу	3.1.1.2 саптағы қозғалыс кезінде бұйрық бойынша қайтадан сап түзу, мұғалімнің бұйрығымен шеңберді кеңейту және тарылту	4.1.1.2 музыкалық шығарманың түріне, көлеміне және құрылысына сәйкес жүрістің қажетті қарқыны мен түрін өздігінен таңдау
0.1.1.3 кеңістікте бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	1.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, бейне бойынша сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	2.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, нысандардың орналасу орнын алда-артта, жоғары-төмен, оң жақта-сол жақта атау; тепе-теңдікті сақтау	3.1.1.3 бағдарлау және бағыттарды атау, етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді), үстеу сөздерді (алға, артқа, жоғары, төмен, солға, оңға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдаланып қимыл траекториясы туралы есеп беру	4.1.1.3 қимылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен, оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең.
1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу				
Білім алушылар меңгереді:				
0.1.2.1 бір-бірден сап түзу, қатарда тұрғанда мүсінді бақылау	1.1.2.1 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу	2.1.2.1 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру	3.1.2.1 бір-бірден сап түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрып тұру	4.1.2.1 сап, қатар, шеңбер құрап, шахматты тәртіпте тұру және атау, оларды атауы бойынша ажырату
0.1.2.2 мұғалімнің қатысуымен шеңбер құрып жүру, қозғалу	1.1.2.2 шеңбер құрып, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту	2.1.2.2 қозғалыс кезінде бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	3.1.2.2 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	4.1.2.2 қозғалысты тоқтатпай, бір-бірімен соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай саптан шашырау, содан кейін шеңбер құру

2) "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар":

3-кесте

Оқыту мақсаттары
2.1. Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар

Білім алушылар меңгереді:				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.2.1.1 белгі бойынша өз қимылын тежеу	1.2.1.1 музыкалық шығарманың немесе аүзекі мәтіннің басталуын, аяқталуын қабылдау және ерекшелену	2.2.1.1 музыканың үзіндісін немесе тіркесін қозғалыспен (сермеу, жұлқыну, ұмтылу, бұрылу, еңкею) беру	3.2.1.1 допты жанындағы көршісіне берумен бір мезгілде ұмтылысты орындау, затты қолына ұстап тұрып, тепе-теңдігін сақтау	4.2.1.1 4-5 ортақ қимылдардан тұратын тізбекті қабылдау, есте сақтау және орындау
0.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; еліктеу бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	2.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап, өзін-өзі бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	3.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; көзін жұмып, тыныс алуын бөле отырып, қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	4.2.1.2 қимылды әуеннің түрі мен көңіл күйінің ауысуына сәйкес өздігінен жайлыны үздік-создық қимылға, содан кейін керісінше ауыстыру
0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау	1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау	2.2.1.3 лента мен шеңберді айналдыру, затты әуеннің күшті 2/4 бөлігінде лақтыру және қағып алу	3.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы алға және жоғары лақтыру	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанға лақтыру және ұстап алу
0.2.1.4 мойын мен денені қарама-қарсы жаққа бұруды орындау	1.2.1.4 бір орында тұрып твист-жүрісті орындау: әр қадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау	2.2.1.4 жүріс кезінде және заттарды бір-біріне беру кезде денені әр түрлі жаққа бұрумен бір мезгілде басты бұру және айналдыру қимылдарды орындау	3.2.1.4 қимыл қарқынын динамика мен әуен қарқынымен үйлестіре отырып, екі қол мен аяқты әр түрлі жазықтықтағы қарама-қарсы жаққа қарай бір мезгілде айналдыру	4.2.1.4 твист-жүрісті орындау: әр қадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау
0.2.1.5 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу	1.2.1.5 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 граммға дейін) затты ұстап тұру	2.2.1.5 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру		

3) "Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар":

4-кесте

Оқыту мақсаттары

3.1. Ырғақты қабылдау				
Білім алушылар меңгереді:				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу	1.3.1.1 табиғат дыбыстарын есту арқылы тану, "дыңыл", "тықыл", "сыбдыр", "сытыр", "ұлу" сөздерінің мағыналарын түсіну және ажырату	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану, атау және сипаттау	4.3.1.1 Қазақстан Республикасын мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау	1.3.1.2 музыканың қарқынын: жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек	3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру	4.3.1.2 ырғақ сызбаларын оқу және олардың әуенмен ара қытансын белгілеу.
3.2 Ырғақты шығару				
Білім алушылар меңгереді:				
0.3.2.1 ырғақты, қол мен аяқтың қимылын қолжетімді деңгейде үйлестіре отырып, 2\4, 4\4 музыкасының сүйемелдеуімен жүру	1.3.2.1 қимылды жылдам, ақырын және орташа қарқыныдағы музыкамен үйлестіру, белгі бойынша біреуінен басқасына көшу	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбаларды құру
0.3.2.2 жануарлардың (түлкі, аю, қоян) қимыл ерекшеліктерін қолжетімді құралдардың көмегімен бере білу	1.3.2.2 би қадамдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге, кең, жеңіл, серпінді, ауыспалы	2.3.2.2 би қимылдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешка-лар", "Тәрелкелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"	3.3.2.2 3 - 4 би қимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау	4.3.2.2 қимылды орындағандағы жеке қиыншы-лықтарды (ыңғайсыздық, ебдейсіздік) айнадан қарау арқылы бақылап, байқау және жеңу
0.3.2.3 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, баланы тербету)	1.3.2.3 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен			

ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу	текшелермен моншақтармен өнімдік әрекеттерді орындау			

4) "Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері":

5-кесте

Оқыту мақсаттары				
4.1 Психогимнастика элементтері				
Білім алушылар меңгереді:				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұңды сезімдерді анықтау	1.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау	2.4.1.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай бүкіл денені босаңсытуға арналған этюдтарды орындау	3.4.1.1 әрекетпен (оқиғамен) және одан кейінгі сезім, көңіл күйдің арасындағы себеп-салдарлы қ байланысты анықтау	4.4.1.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды о й ы н ережесіне сай, н а қ т ы интонациямен бере білу, о й ы н ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау
0.4.1.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету	1.4.1.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын кезектестіре көрсету	2.4.1.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған тапсырманы орындау	3.4.1.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау, ескерту мен с ы н д ы адекватты қабылдау	
0.4.1.3 эмбрион, көшірдің қалпын қабылдау, сонымен бірге бұл	1.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша біртіндеп босаңси отырып, еркін тербелу,	2.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша тыныс алуды бақылай, біртіндеп босаңси отырып, беттің,	3.4.1.3 мұғалімнің бұйрығымен босаңсу;	4.4.1.3 аутотренинг элементтерін білу, релаксация формуласы

жағдайда кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, босаңсуды сезіну	ақырын қарқынмен айналу, сілкілеуді орындау	мойын мен қолдың үстіңгі жағын сипау		бойынша босаңсу
4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ				
Білім алушылар меңгереді:				
0.4.2.1 ұзақ және жайымен тыныс алу (7 секундқа дейін), тыныс шығарғанда дауысты дыбыстарды (а-э-о-у-ы-и) созып айту, төменгі диафрагмалық тыныс алу тәсілін меңгеру	1.4.2.1 жұдырықты ырғақпен түйю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айқастыру; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату	2.4.2.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау	3.4.2.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау	4.4.2.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
0.4.2.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу	1.4.2.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"	2.4.2.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күшпен интонациямен айту	3.4.2.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (дактиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалана отырып, оларды шығару	4.4.2.2 ырғақ сызбаларды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбаларды құру

36. Түзету ырғақтық әсер ету мақсаттарының осы жүйесі әрбір оқу жылында қайталанатын, міндетті түрде қосылатын сегіз ортақ тақырыптың ұзақ мерзімді жоспардағы бөлімдері мен тақырыптарын анықтауға мүмкіндік берді. Оқытудың әр жылында тақырыптар төрт тоқсан бойынша жұптық бірізділікпен бөлінеді. Түзету ырғақтық әсер ету мақсаттарының жүйесі әр сыныптағы оқу мазмұнының аясын анықтайды.

37. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары

1-тоқсан			
Өзім туралы	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	0.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы сыныпқа кіру; жүрген кезде мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	0.1.2.1 бір-бірден сап түзу, қатарда тұрғанда мүсінді бақылау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	0.2.1.1 белгі бойынша өз қимылын тежеу
Менің мектебім	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу
		3.2 Ырғақты шығару	0.3.2.1 ырғақты, қол мен аяқтың қимылын қолжетімді деңгейде үйлестіре отырып, 2\4, 4\4 музыкасының сүйемелдеуімен жүру
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	0.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұңды сезімдерді анықтау;
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.2.1 ұзақ және жайымен тыныс алу (7 сек дейін), тыныс шығарғанда дауысты дыбыстарды (а-э-о-у-ы-и) созып айту, төменгі диафрагмалық тыныс алу тәсілін меңгеру
2-тоқсан			
	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	0.1.1.2 музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы сапта бір-бірден, жұптасып жүру және жүгіру, жүрген кезде беліне

Менің отбасым және достарым			қойылған қолдың көмегімен тепе-теңдігін сақтау
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	0.1.2.1 бір-бірден сап түзу, қатарда тұрғанда мүсінді бақылау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	0.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; еліктеу бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
Бізді қоршаған әлем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу
		3.2 Ырғақты шығару	0.3.2.2 жануарлардың (түлкі, аю, қоян) қимыл ерекшеліктерін қолжетімді құралдардың көмегімен бере білу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	0.4.1.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.2.1 ұзақ және жайымен тыныс алу (7 секундке дейін), тыныс шығарғанда дауысты дыбыстарды (а-э-о-у-ы-и) созып айту, төменгі диафрагмалық тыныс алу тәсілін меңгеру
3-тоқсан			
Саяхат	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	0.1.1.3 кеңістікте бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	0.1.2.2 мұғалімнің қатысуымен шеңбер құрап жүру, қозғалу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау 0.2.1.4 мойын мен денені қарама-қарсы жаққа бұруды орындау

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық кимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау
		3.2 Ырғақты шығару	0.3.2.3 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, баланы тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	0.4.1.3 эмбрион, көшірдің қалпын қабылдау, сонымен бірге бұл жағдайда кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, босаңсуды сезіну
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.2.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	0.1.1.3 кеңістікте бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	0.1.2.2 мұғалімнің қатысуымен шеңбер құрап жүру, қозғалу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	0.2.1.4 мойын мен денені қарама-қарсы жаққа бұруды орындау 0.2.1.5 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу
		3.1 Ырғақты қабылдау	0. 3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын", "көңілді", "мұңды" түсініктерінің аясында анықтау

Дені саудың - жаны сау	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.2 Ырғақты шығару	0.3.2.3 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу, баланы тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	0.4.1.3 эмбрион, көшірдің қалпын қабылдау, сонымен бірге бұл жағдайда кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, босаңсуды сезіну
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	0.4.2.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу

2) 1-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	1.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүйемелдеуімен сыныпқа кіру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	1.1.2.1 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.2.1.1 музыкалық шығарманың немесе аузекі мәтіннің басталуын, аяқталуын қабылдау және ерекшеліу
	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	1.3.1.1 табиғат дыбыстарын есту арқылы тану, "дыңыл", "тықыл", "сыбдыр", "сытыр", "ұлу" сөздерінің мағыналарын түсіну және ажырату
		3.2 Ырғақты шығару	1.3.2.1 қимылды жылдам, ақырын және орташа қарқыныдағы музыкамен

Менің мектебім			үйлестіру, белгі бойынша біреуінен баскасына көшу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	1.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.2.1 жұдырықты ырғақпен түю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айқастыру ; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	1.1.1.2 сол аяқтан адымдау; сапта бір-бірден, екі-екіден, үш-үштен тепе-теңдігін, арақашықтықты сақтай жүру және жүгіру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	1.1.2.1 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу
	Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
Бізді қоршаған әлем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	1.3.1.1 табиғат дыбыстарын есту арқылы тану, "дыңыл", "тықыл", "сыбдыр", "сытыр", "ұлу" сөздерінің мағыналарын түсіну және ажырату
		3.2 Ырғақты шығару	1.3.2.2 би қадамдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге, кең, жеңіл, серпінді, ауыспалы
			1.4.1.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста

	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын кезектестіре көрсету
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.2.1 жұдырықты ырғақпен түю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айқастыру ; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату
3-тоқсан			
Саяхат	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	1.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, бейне бойынша сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	1.1.2.2 шеңбер құрып, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау 1.2.1.4 бір орында тұрып твист-жүрісті орындау: әр қадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау
	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	1.3.1.2 музыканың қарқынның : жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату
		3.2 Ырғақты шығару	1.3.2.3 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімдік әрекеттерді орындау

Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	1.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша біртіндеп босаңси отырып, еркін тербелу, ақырын қарқынмен айналу, сілкілеуді орындау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.2.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"
4-тоқсан			
Тағам және сусын	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	1.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, бейне бойынша сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	1.1.2.2 шеңбер құрып, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	1.2.1.5 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 грамға дейін) затты ұстап тұру
	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	1.3.1.2 музыканың қарқынның : жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату
		3.2 Ырғақты шығару	1.3.2.3 алдын ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімдік әрекеттерді орындау

Дені саудың - жаны сау	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	1.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша біртіндеп босаңси отырып, еркін тербелу, ақырын қарқынмен айналу, сілкілеуді орындау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	1.4.2.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"

3) 2-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	2.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	2.1.2.1 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2.1.1 музыканың үзіндісін немесе тіркесін қозғалыспен (сермеу, жұлқыну, ұмтылу, бұрылу, еңкею) беру
Менің отбасым және достарым	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау
		3.2 Ырғақты шығару	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу
		4.1 Психогимнастика элементтері	2.4.1.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай

	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері		бүкіл денені босансытуға арналған этюдтарды орындау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.2.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау
2-тоқсан			
Менің мектебім	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	2.1.1.2 жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру; аяқтың ұшымен жүру (2\4, 4\4 музыканың сүйемелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	2.1.2.1 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап, өзін-өзі бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
Менің туған өлкем	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	2.3.1.1 2\4;4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық қозғалысты тану, атау және сипаттау
		3.2 Ырғақты шығару	2.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін қимылмен бере білу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	2.4.1.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған тапсырманы орындау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.2.1 саусақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау
3-тоқсан			
			2.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау,

Дені саудың - жаны сау	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	нысандардың орналасу орнын алда-артта, жоғары-төмен, оң жақта-сол жақта атау; тепе-теңдікті сақтау	
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	2.1.2.1 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру	
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2.1.3 лента мен шеңберді айналдыру, затты әуеннің күшті 2/4 бөлігінде лақтыру және қағып алу	
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек	
		3.2 Ырғақты шығару	2.3.2.2 би қимылдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешкалар", "Тәрекелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"	
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	2.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша тыныс алуды бақылай, біртіндеп босаңси отырып, беттің, мойын мен қолдың үстіңгі жағын сипау	
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.2.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күш пен интонациямен, айту	
		4-тоқсан		
		Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	2.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, нысандардың орналасу орнын алда-артта, жоғары-төмен, оң жақта-сол жақта атау; тепе-теңдікті сақтау

Қоршаған орта		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	2.1.2.2 қозғалыс кезінде бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.2.1.4 жүріс кезінде және заттарды бір-біріне беру кезде денені әр түрлі жаққа бұрумен бір мезгілде басты бұру және айналдыру қимылдарды орындау 2.2.1.5 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру
Саяхат	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек
		3.2 Ырғақты шығару	2.3.2.2 би қимылдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешкалар", "Тәрекелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	2.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша тыныс алуды бақылай, біртіндеп босаңси отырып, беттің, мойын мен қолдың үстіңгі жағын сипау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	2.4.2.2 сөйлемнен логикалық акцент табу және сөз тіркесінің сыртқы әрекетін белгілей отырып, логикалық акценттен өте қажетті күш пен интонациямен, айту

4) 3-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
		1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	3.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру

Тірі табиғат	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	3.1.2.1 бір-бірден сап түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрап тұру
	Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	3.2.1.1 допты жанындағы көршісіне берумен бір мезгілде ұмтылысты орындау, затты қолына ұстап тұрып, тепе-теңдігін сақтау
Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық кимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану, атау және сипаттау
		3.2 Ырғақты шығару	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	3.4.1.1 әрекетпен (оқиғамен) және одан кейінгі сезім, көңіл күйдің арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.2.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау
2-тоқсан			
Уақыт	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	3.1.1.2 саптағы қозғалыс кезінде бұйрық бойынша қайтадан сап түзу, мұғалімнің бұйрығымен шеңберді кеңейту және тарылту
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	3.1.2.1 бір-бірден сап түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрап тұру
	Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалы қ жаттығулар	3.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; көзін жұмып , тыныс алуын бөле

			отырып, қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
Сәулет	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	3.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану, атау және сипаттау
		3.2 Ырғақты шығару	3.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	3.4.1.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау, ескерту мен сынды адекватты қабылдау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.2.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау
3-тоқсан			
Өнер	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	3.1.1.3 бағдарлау және бағыттарды атау, етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді), үстеу сөздерді (алға, артқа, жоғары, төмен, солға, оңға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдаланып қимыл траекториясы туралы есеп беру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	3.1.2.2 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	3.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы алға және жоғары лақтыру
			3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті

Атақты тұлғалар	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	мөлшерлерді ажырату және салыстыру
		3.2 Ырғақты шығару	3.3.2.2 3-4 би қимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	3.4.1.3 мұғалімнің бұйрығымен босаңсу
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.2.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (д актиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалдана отырып, оларды шығару
4-тоқсан			
Су – тіршілік көзі	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	3.1.1.3 бағдарлау және бағыттарды атау, етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді), үстеу сөздерді (алға, артқа, жоғары, төмен, солға, оңға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдаланып қимыл траекториясы туралы есеп беру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	3.1.2.2 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	3.2.1.4 қимыл қарқынын динамика мен әуен қарқынымен үйлестіре отырып, екі қол мен аяқты әр түрлі жазықтықтағы қарама-қарсы жаққа қарай бір мезгілде айналдыру
	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	3.3.1.2 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру
			3.3.2.2 3-4 би қимылдарынан тұратын тізбекті

Демалыс мәдениеті. Мерекелер		3.2 Ырғақты шығару	қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	3.4.1.3 мұғалімнің бұйрығымен босаңсу
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	3.4.2.2 екі күрделі (ямб, хорей) және үш күрделі (д актиль) ырғақты өлеңдерді ажырату, ортақ қимылдарды немесе шапалақты пайдалдана отырып, оларды шығару

5) 4-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным – Қазақстан	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	4.1.1.1 мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау, саптағы қозғалыс туралы сөздік есеп беру
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	4.1.2.1 сап, қатар, шеңбер құрап, шахматты тәртіпте тұру және атау, оларды атауы бойынша ажырату
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	4.2.1.1 4-5 ортақ қимылдардан тұратын тізбекті қабылдау, есте сақтау және орындау
Адами құндылықтар	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	4.3.1.1 Қазақстан Республикасын мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Ырғақты шығару	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбаларды құру
		4.1 Психогимнастика элементтері	4.4.1.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды ойын ережесіне сай, нақты интонациямен бере білу, ойын ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау

	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.2.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
2-тоқсан			
Мәдени мұра	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	4.1.1.2 музыкалық шығарманың түріне, көлеміне және құрылысына сәйкес жүрістің қажетті қарқыны мен түрін өздігінен таңдау
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	4.1.2.1 сап, қатар, шеңбер құрап, шахматты тәртіпте тұру және атау, оларды атауы бойынша ажырату
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	4.2.1.2 қимылды әуеннің түрі мен көңіл күйінің ауысуына сәйкес өздігінен жайлыны үздік-создық қимылға, содан кейін керісінше ауыстыру
Мамандықтар әлемі	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	4.3.1.1 Қазақстан Республикасын мекендеген халықтардың би қимылдары мен әуендерін тану: қазақ халқының биі, орыс биі, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Ырғақты шығару	4.3.2.1 өзінің қимылын берілген ырғаққа бағындыру, қарапайым ырғақ сызбаларды құру
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	4.4.1.1 ұжымдық ойында жетекші болу, бұйрықтарды ойын ережесіне сай, нақты интонациямен бере білу, ойын ережелерін барлық ойыншылардың сақтауын қадағалау
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.2.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен

			дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
3-тоқсан			
Табиғат құбылыстар	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	4.1.1.3 қиымылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау: алға-артқа, жоғары-төмен, оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	4.1.2.2 қозғалысты тоқтатпай, бір-бірімен соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай саптан шашырау, содан кейін шеңбер құру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанға лақтыру және ұстап алу
Қоршаған ортаны қорғау	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	4.3.1.2 ырғақ сызбаларын оқу және олардың әуенмен ара қатынасын белгілеу
		3.2 Ырғақты шығару	4.3.2.2 қимылды орындағандағы жеке қиыншылықтарды (ыңғайсыздық, ебдейсіздік) айнадан қарау арқылы бақылап, байқау және жеңу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	4.4.1.3 аутотренинг элементтерін білу, релаксация формуласы бойынша босаңсу
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.2.2 ырғақ сызбаларды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбаларды құру
4-тоқсан			
		1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	4.1.1.3 қиымылдың алдағы траекториясын анықтау және жүзеге асыру арқылы бағытта бағдарлау және атау:

Ғарышқа саяхат	Залдағы кеңістікте бағдарлау		алға-артқа, жоғары-төмен , оң жаққа-сол жаққа, тура-көлденең
		1.2 Сап құру және қайтадан сап түзу	4.1.2.2 қозғалысты тоқтатпай, бір-бірімен соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай саптан шашырау, содан кейін шеңбер құру
	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	4.2.1.4 твист-жүрісті орындау: әр қадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау
Болашаққа саяхат	Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Ырғақты қабылдау	4.3.1.1 ырғақ сызбаларын оқу және олардың әуенмен ара қатынасын белгілеу
		3.2 Ырғақты шығару	4.3.2.2 қимылды орындағандағы жеке қиыншылықтарды (ыңғайсыздық, ебдейсіздік) айнадан қарау арқылы бақылап, байқау және жеңу
	Психогимнастика және сөйлеу тілдік ырғақ элементтері	4.1 Психогимнастика элементтері	4.4.1.3 аутотренинг элементтерін білу, релаксация формуласы бойынша босаңсу
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	4.4.2.2 ырғақ сызбаларды оқу және олардың мәтіндермен ара қатынасын белгілеу; ырғақ сызбаларды құру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 291-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 291-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

13. Предмет "Коррекционная ритмика" относится к числу коррекционных дисциплин, призванных способствовать преодолению психофизической незрелости и недостатков познавательной деятельности обучающихся с задержкой психического развития (далее - ЗПР).

14. Формирование произвольной двигательной деятельности обучающихся с задержкой психического развития, регуляция поведения осуществляются на фоне недостаточно развитых высших психических функций: внимания, памяти, мышления, воображения и речи. Различные виды деятельности обучающихся этой категории характеризуются недостаточной ритмичностью. Отмечается снижение внимания к музыкальному звучанию, недостаточность эмоциональной отзывчивости на музыку. Ритм движений не соответствует ритму музыкального звучания. Недостаточный

уровень развития ритмической способности приводит не только к нарушению двигательной и эмоциональной сфер обучающегося, но и предопределяет недоразвитие духовной составляющей в структуре личности.

15. Развитие и коррекция двигательной сферы в сочетании со словом и музыкой на уроках коррекционной ритмики служит формированию адаптивных способностей обучающихся, так как позволяет сформировать умения:

- 1) координированно, пластично и ритмично двигаться (ходить, бегать, танцевать);
- 2) слушать музыку (чувствовать и выражать ее содержание, темп, ритм, настроение);
- 3) произвольно (по сигналу) включаться в любое движение и произвольно его заканчивать;
- 4) внятно произносить звуки, слова, фразы, тексты;
- 5) воспроизводить различные виды интонации, произвольно изменять темп и ритм речи, сопровождать свою речь и движения мимикой и жестами;
- 6) произвольно расслабляться или напрягаться (мышечно и психологически);
- 7) осуществлять само- и взаимоконтроль всех действий.

16. На уроках коррекционной ритмики необходимо решать задачи, относящиеся к различным областям коррекционно-педагогической поддержки, а именно:

- 1) в области оздоровления:
 - укреплять костно-мышечный аппарат;
 - развивать навыки правильного физиологического дыхания,
 - вырабатывать правильную осанку, походку, грацию движений;
 - сохранять и укреплять психическое здоровье каждого обучающегося, предупреждать вторичные личностные (эмоциональные) и социальные расстройства у детей с задержкой психического развития;
- 2) в области обучения:
 - развивать двигательно-ритмические умения и навыки;
 - формировать систему теоретических знаний в области метроритмики, музыкальной культуры, музыкального восприятия и впечатлительности воспитания;
- 3) в области коррекции и развития:
 - обеспечивать условия для развития пространственных и временных представлений, сенсорных процессов, высших психических функций;
 - совершенствовать общую внятность и связность речи;
 - развивать стремление и способность к интонированию и выразительности речи;
 - формировать умение инициировать и поддерживать коммуникацию с помощью вербальных, паравербальных и невербальных средств.

17. Освоение программы по предмету "Коррекционная ритмика" способствует:

- 1) формированию умения планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;

2) приобретению навыка внутриколлективного делового общения и творческой коммуникации посредством работы в паре, в группе с выполнением различных ролей (лидера, исполнителя, эксперта) и соблюдением соответствующих требований и правил;

3) формированию способности понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности;

4) укреплению положительных личностных качеств, таких как активность, инициативность, выносливость, упорство, трудолюбие, личная ответственность;

5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

18. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому обучающиеся "научатся, учатся" и становятся самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

19. Для воспитания и развития этих качеств у обучающихся на уроке коррекционной ритмики учителем будут реализованы и использованы:

1) принцип деятельностного подхода в обучении, который состоит в том, что современное понимание проблемы развития психических способностей обучающихся с особыми образовательными потребностями предполагает вовлечение их в процесс общения с музыкой на основе активной деятельности;

2) принцип онтогенеза, указывающий на природосообразный характер содержания обучения;

3) принцип образности, основывающийся на универсальной природной особенности психики ребенка с задержкой психического развития младшего школьного возраста воспринимать и познавать мир в конкретно-чувственных образах;

4) принцип сходства и различия, который ориентирует на постижение музыкальной, двигательной и речевой культуры через осмысление и понимание воплощенных в ней жизненных явлений;

5) принцип коммуникативной направленности и сотворчества, предполагающий творческое взаимодействие, то есть совместную творческую деятельность обучающихся и педагога, обучающихся друг с другом в процессе коррекционно-ритмической деятельности;

6) принцип синкретизма музыки, движения и речи. Именно этот принцип является ведущим принципом развития музыкально-ритмических способностей детей с задержкой психического развития на уроках ритмики.

20. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения, применяемые на уроках коррекционной ритмики:

1) стратегии: самостоятельности и активности, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная;

2) технологии: работа в малых группах (команде), ролевые и деловые игры, модульное обучение, четырехуровневая отработка двигательных умений, включающая уровень совместных со взрослым действий, уровень действий по подражанию, уровень действий по образцу, уровень самостоятельных действий по словесной инструкции;

3) методы: классические методы дидактики, относящиеся к словесным, наглядным и практическим способам совместной деятельности учителя и обучающихся (с преобладанием наглядно-кинестетических), метод проблемного обучения, междисциплинарное обучение на основе опыта, проектный метод.

21. Развитие коммуникативных навыков обучающихся – приоритетное направление деятельности педагога-ритмиста, так как одной из целей учебной программы по предмету "Коррекционная ритмика" является социализация личности, воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах, адекватно применяя речевые и неречевые способы общения. Для реализации этой цели необходимо развивать у обучающихся желание вступать в учебный диалог, представления о различных видах и стилях речи, навыки культурного речевого поведения, элементы просодики: темп, высоту, громкость, скорость, тембр, ритмичность, паузы, интонацию, а также мимику и жесты. Педагог создает такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где каждый обучающийся, несмотря на наличие дефекта, уверенно выражает свое мнение, учится грамотно использовать речевые и неречевые средства для общения со сверстниками, учителями, а также для творческого самовыражения.

22. Средствами формирования ритмических умений являются разнообразные упражнения – с предметами и без них, с музыкальным сопровождением и без него. Все виды ритмической деятельности на уроках способствуют коррекции и развитию пространственных представлений, сенсорных процессов, высших психических функций, вербальных и невербальных коммуникативных умений, самостоятельности и самоконтроля, структуры учебной деятельности.

23. Упражнения, способствующие коррекции и развитию пространственных представлений:

1) ходьба и маршировка в различных направлениях свободным шагом с естественным движением рук и ног;

2) легкий ритмичный бег по одному, парами, врассыпную на носках, по всему пространству зала;

3) движение "паровозиком";

4) повороты вправо, влево по сигналу учителя во время движения;

5) ходьба и бег между расставленными предметами.

24. Упражнения, способствующие развитию моторной памяти, зрительного внимания, самоконтроля и координации движений:

- 1) движения рук вперед – назад – вверх без предметов и с предметами (флажки, обручи, палки, мячи) – стоя, сидя на полу, на стуле;
- 2) размахивание руками с постепенным увеличением амплитуды;
- 3) хлопки впереди и сзади себя;
- 4) круговые движения и свободное качание руками;
- 5) подъем и опускание рук с одновременным подъемом на носки;
- 6) приседания: держась рукой за спинку стула, без опоры, с предметом;
- 7) попеременное выставление ног на носок вперед и в сторону, вставание на носки;
- 8) поочередное поднимание левой и правой ног, согнутых в коленях с хлопком под коленом, обхватывание колена рукой, палкой обручем;
- 9) повороты вправо, влево – ноги вместе, сидя на полу;
- 10) наклоны вперед, назад, в стороны (коснуться носков рукой);
- 11) выставление предметов перед собой и сбоку от себя, захват этих предметов;
- 12) поочередное поднимание и опускание прямых ног из положения лежа перед собой;
- 13) упражнения на выработку осанки: из положения "лежа на коленях", упираясь руками в пол, вставать, разгибая колени, не отрывая рук от пола;
- 14) свободное ползание по ковру между предметами.

25. Упражнения, способствующие развитию слуховой памяти, слухового внимания, ритмических представлений и ритмико-двигательных навыков:

- 1) восприятие звучания музыкального инструмента (домбра, рояль, металлофон, бубен);
- 2) восприятие начала и конца звучания музыкального произведения: с началом музыки шагать на месте, с окончанием – остановиться и хлопнуть;
- 3) передача умеренного и быстрого темпов музыки движением;
- 4) отхлопывание акцента, с использованием бубна, барабана, маракаса для передачи сильных и слабых долей, для воспроизведения ритмического рисунка;
- 5) восприятие и передача динамических оттенков;
- 6) исполнение элементов танца: простой ход, бег на полупальцах, шаг галопом (медленно, быстро), притопы, кружение через плечо, элементы казахского народного танца: простой шаг с каблука и из первой позиции в сторону, позиция рук;
- 7) исполнение плясок и песен-плясок.

26. Упражнения, способствующие развитию самоконтроля в поведении, формированию речевой культуры и других социальных навыков:

- 1) воспроизведение мимических поз радости, грусти;
- 2) определение чувств по мимике;
- 3) расслабление по контрасту с напряжением;

4) расслабление по инструкции (без контраста с напряжением);

5) дикционные упражнения;

6) называние и нахождение органов артикуляции;

7) отработка равномерного длительного ротового выдоха при нижнедиафрагмальном дыхании: дробный выдох, дыхание с задержкой, выдох с чередованием хода и направления воздушной струи;

8) голосовые упражнения с применением мягкой и твердой атак;

9) упражнения на тонкую моторику: сжимание кистей в кулачки, разжимание кулачков, черчение параллельных вертикальных линий по разметке под счет, ритмичное сближение пальцев, поочередно с большим пальцем, под счет и музыку;

10) моделирование ритмов в постройках, линейных конструкциях, рисунках, ритмосхемах.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

27. Оценивание результатов обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" осуществляется с применением критериального инструментария, основанного на уровневом подходе. По окончании учебной четверти педагог заносит в индивидуальную Карту достижений данные по всем программным целям, с указанием уровня, на котором было сформировано двигательно-ритмическое умение:

1) действие выполняется совместно со взрослым после показа;

2) действие выполняется по подражанию;

3) действие выполняется по образцу;

4) действие выполняется по словесной инструкции. Оцениваются двигательно-ритмические умения с учетом степени ответственности и старания обучающегося, его двигательных возможностей и характера нарушения. Бальная отметка учебных достижений не используется. Оценка носит описательный мотивирующий характер.

28. Для оценки сформированности психомоторных возможностей каждого обучающегося к моменту начала обучения, в течение первых двух недель учебного года, педагогом проводится экспресс-диагностика на основе стандартизированной шкалы Озерецкого. Педагог подбирает десять диагностических заданий, проводит тестирование и используют следующие соответствия:

1) психомоторные возможности находятся на оптимальном уровне, если все инструкции диагностического инструментария выполняются четко, в нормальном темпе, при этом обучающийся допускает не более одной ошибки при выполнении десяти диагностических заданий, то есть правильно выполнил 90% заданий;

2) психомоторные возможности на допустимом уровне: замедленный темп выполнения, движения неуверенные, носят поисковый характер, при этом допущено

максимум 3 ошибки при выполнении 10-ти диагностических заданий, то есть правильно выполнил 75% заданий;

3) психомоторные возможности на критическом уровне: значительные затруднения в переключении с одного задания на другое, выполнение требует постоянного уточнения инструкции; допущено максимум 5 ошибок при выполнении 10-ти диагностических заданий, то есть правильно выполнил не менее 50% заданий;

4) если выполнено правильно менее половины заданий, то фиксируется факт глубокого недоразвития психомоторики.

29. Диагностические данные учитываются при планировании индивидуального и дифференцированного подхода к обучающимся. Для определения эффективности коррекционно-ритмического воздействия по окончании четвертого класса проводится контрольный срез,- с использованием шкалы Озерецкого.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

30. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе – 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

31. В третьей четверти в нулевом и первом классах предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинет коррекционной ритмики будет укомплектован соответствующим оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

32. Оборудование для уроков коррекционной ритмики составляют: музыкальный инструмент для учителя, мультимедийный комплекс, видеокамера; фотоаппарат; аудио - и видео- материалы на цифровых носителях, предметы для выполнения упражнений (на каждого обучающегося): разноцветные флажки, шары-фитболы, ленты, платочки, обручи, мячи, гимнастические палки, скакалки), детские шумовые и тональные музыкальные инструменты (погремушки, бубны, барабаны, пианино, духовые гармоника, металлофоны, треугольники, маракасы), стульчики (по росту и количеству детей), стационарное зеркало, гимнастический станок, батут и другое оборудование из арсенала "светлой сенсорной комнаты", доска, демонстрационный материал (учебные таблицы, схемы движений, сюжетные и предметные картины, портреты композиторов, артистов балета, спортсменов), раздаточный дидактический материал (карточки с ритмосхемами, речевыми заданиями). Пол в кабинете коррекционной ритмики будет иметь специальное покрытие, предназначенное для проведения упражнений в положениях сидя и лёжа, подвижных игр и других активных методов. Необходимо

предусмотреть место для открытых книжных полок и специальных шкафов для хранения оборудования. Все дети посещают уроки коррекционной ритмики в специальной форме.

33. Содержание учебного предмета:

1) для определения содержания данного предмета выстроена система целей, которая организована по четырем разделам и семи подразделам. Разделы и подразделы содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

раздел 1 "Ориентировка в пространстве зала" состоит из двух подразделов: "Направления и перемещения" и "Построения и перестроения". Цели обучения охватывают: внесение дисциплины и организованности в процесс коррекционного обучения и воспитания; соблюдение интервала при выполнении различных видов ходьбы, бега и прыжков, удерживание четкой линии построения и перестроения; отработку точного сочетания движений с началом и концом музыки; выработку реакции на кинестетический либо визуальный сигнал; развитие пространственного гнозиса и праксиса;

раздел 2 "Ритмико-гимнастические упражнения" обеспечивает развитие и укрепление отдельных групп мышц, развитие способности к быстрой и плавной переключаемости движений шеи, плечевого пояса, рук, ног; координацию деятельности отделов и органов всего моторного аппарата, совершенствование перекрестной схемы ходьбы под музыку; регуляцию мышечного тонуса; развитие межполушарного взаимодействия отделов головного мозга;

раздел 3 "Танцевальные и другие музыкально - ритмические движения" содержит 2 подраздела, предполагающие специально организованную работу по развитию способности воспринимать и воспроизводить ритмы различных модальностей. В процессе реализации целей этого раздела будет обеспечено развитие творческих способностей, двигательной и музыкальной памяти, коррекция слухового внимания, сосредоточения, восприятие, различение и воспроизведение темпа, ритма, настроения мелодии или движения; развитие чувства индивидуального и коллективного темпа и ритма;

раздел 4 "Элементы психогимнастики и речевая ритмика" включает 2 подраздела. Реализация целей данного подраздела обеспечит условия для развития у обучающихся представлений о мимике, жестах, позах как средствах передачи своих ощущений, переживаний и намерений; формирование умения распознавать и произвольно управлять жестами, мимикой, пластикой - в соответствии со смыслом высказывания, его целями, - с учетом ситуации общения; развитие письменной речи и каллиграфии посредством совершенствования зрительно-двигательной координации (механизма "

глаз-рука") и ручной ловкости; повышение общей внятности речи через стимулирующее воздействие пальцевой активности и координацию тонких движений; пополнение, уточнение и систематизацию абстрактного и обобщенного словаря, развитие грамматического строя и связности речи.

таблица 1

№	Разделы системы целей обучения	Подразделы системы целей обучения
1	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения
		1.2 Построения и перестроения
2	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Ритмико-гимнастические упражнения
3	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие музыкального ритма
		3.2 Воспроизведение музыкального ритма
4	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики
		4.2 Речевая ритмика

34. В программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает номер учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – номер учебной цели.

35. Детализация целей обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" позволила выстроить систему из 94-х учебных целей обучения с 0 по 4 класс, где в 0 и 1 классах представлены по 20 целей, во 2 -19 целей, в 3 классе реализуются 18 целей, в 4 классе представлены 17 целей. Система целей коррекционно-развивающей и образовательной работы направлена не только на формирование знаний и умений предметного характера, но и на применение их в реальной практике, развитие видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций:

1) "Ориентировка в пространстве зала":

таблица 2

Подраздел 1.1 "Направления и перемещения"				
Обучающиеся будут:				
0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
0.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение и с ч е т ; контролировать осанку при ходьбе, сохранять дистанцию	1.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение	2.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю	3.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю	4.1.1.1 контролировать осанку и сохранение дистанции, дать словесный отчет о движении в строю

0.1.1.2 ходить и бегать в колонне по одному, по два, под музыку и счет, держать равновесие при ходьбе при помощи рук на поясе	1.1.1.2 шагать с левой ноги; ходить и бегать в колонне по одному, по два, по три сохраняя дистанцию и равновесие	2.1.1.2 чередовать ходьбу с приседанием, ходить, двигаться на носках и пятках (под музыку 2/4, 4\4); выделяя сильную долю такта	3.1.1.2 перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя	4.1.1.2 самостоятельно находить нужный темп и вид ходьбы в соответствии с характером, размером и строением музыкального произведения
0.1.1.3 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления вперед, назад, вверх, вниз; различать и называть левую и правую ноги, руки, уши, глаза у себя	1.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать основные направления, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого, по изображениям	2.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, называть месторасположение объектов: впереди-сзади, сверху-внизу, справа-слева; владеть децентрацией	3.1.1.3 ориентироваться и называть направления, дать словесный отчет о траектории движения, используя глаголы (полз, бежал, шел) и наречия (вперед, назад, вниз, вверх, направо, налево, в сторону, прямо, по диагонали)	4.1.1.3 ориентироваться и называть направления, определяя и реализуя будущую траекторию движения: вперед-назад, вниз-вверх, направо-налево, в сторону, прямо-по диагонали
Подраздел 1.2 "Построения и перестроения"				
Обучающиеся будут:				
0.1.2.1 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю	1.1.2.1 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке, уметь находить своё место, пару	2.1.2.1 строиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)	3.1.2.1 быстро строиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному или звуковому сигналу	4.1.2.1 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг, шахматный порядок
0.1.2.2 двигаться в хороводе при участии педагога	1.1.2.2 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения	2.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения	3.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку	4.1.2.2 перестраиваться из колонны в рассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие

2) "Ритмико-гимнастические упражнения": таблица 3

Подраздел 2.1 "Ритмико-гимнастические упражнения"				
Обучающиеся будут:				
0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс

0.2.1.1 тормозить свое движение по сигналу	1.2.1.1 воспринимать и отмечать начало и конец звучания музыкального произведения или устного текста	2.2.1.1 воспроизводить и передавать в движении (махи, рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы	3.2.1.1 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие	4.2.1.1 воспринимать, запоминать и воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
0.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по подражанию	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции	2.2.1.2 выполнять и называть, используя глаголы, хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало	3.2.1.2 выполнять хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами с распределением дыхания	4.2.1.2 самостоятельно менять движение плавное на отрывистое и наоборот- в соответствии со сменой характера и настроения мелодии
0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу	1.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по образцу и словесной инструкции	2.2.1.3 вращать ленту и обруч, перебрасывать и ловить подброшенный предмет под сильную долю мелодии 2\4	3.2.1.3 бросать мелкие предметы вперед и вверх под музыку и счет	4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку
0.2.1.4 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны	1.2.1.4 выполнять твист-ходьбу на месте: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги – в противоположную	2.2.1.4 выполнять повороты и вращения головы с одновременным скручиванием туловища в разноименные стороны, во время ходьбы и при передаче предметов	3.2.1.4 выполнять одновременные вращения двух рук и ноги в противоположные стороны в разных плоскостях, подстраивая темп движений под динамику и темп мелодии	4.2.1.4 выполнять твист-ходьбу: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги – в противоположную
0.2.1.5 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку	1.2.1.5 удерживать легкий предмет на голове (до 200 грамм) передвигаясь вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами	2.2.1.5 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор		

3) "Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения":

таблица 4

Подраздел 3.1 "Восприятие ритма"

Обучающиеся будут:

0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
0.3.1.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука и двигаться к источнику звука	1.3.1.1 распознавать на слух звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох", "хруст", "вой"	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4\4, маршевые движения	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый-медленный"; "веселый- грустный"	1.3.1.2 различать темп в музыке: быстрая – медленная-умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая – грустная – торжественная – бодрая	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке	4.3.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с мелодиями
Подраздел 3.2 "Воспроизведение ритма"				
Обучающиеся будут уметь:				
0.3.2.1 ритмично, на доступном уровне координируя движение рук и ног, ходить под музыку 2\4, 4\4	1.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером	3.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму, составлять простейшие ритмосхемы
0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя, зайца	1.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные шаги: с каблука вперед, с носка на пятку на месте, широкий, скользящий, пружинистый, переменный	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка спритоном"	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4-х плясовых движений с плавным переключением и сохранением темпа, ритма и настроения легко, естественно и непринужденно	4.3.2.2 подмечать и преодолевать индивидуальные затруднения при исполнении движений: скованность, неловкость, шарканье, - с контролем в зеркало
0.3.2.3 передавать доступными средствами особенности трудовых и бытовых действий: рубка, пиление, работа молотком,	1.3.2.3 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта, по			

вышивание, укачивание младенца	предварительной инструкции и образцу			

4) "Элементы психогимнастики и речевая ритмика":

таблица 5

Подраздел 4.1 "Элементы психогимнастики"				
Обучающиеся будут:				
0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
0.4.1.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	1.4.1.1 определять чувства удивления, смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	2.4.1.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии	3.4.1.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения	4.4.1.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками
0.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти	1.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении	2.4.1.2 выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)	3.4.1.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику	
0.4.1.3 принимать позу эмбриона и позу кучера, ощущая при этом состояние расслабления	1.4.1.3 выполнять по образцу и словесной инструкции свободные качания, вращения в	2.4.1.3 выполнять по образцу и словесной инструкции поверхностное поглаживание лица, шеи,	3.4.1.3 расслаблять	4.4.1.3 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление

мышц, используя кинестетический контроль	медленном темпе, встряхивания, постепенно расслабляясь	рук, контролируя дыхание и постепенно расслабляясь	ся под команды учителя	е под формулы релаксации
Подраздел 4.2 "Речевая ритмика"				
Обучающиеся будут:				
0.4.2.1 продолжите льно и плавно выдыхать (до 7 секунд), плавно произнося на выдохе гласные а-э-о-у-ы-и, владеть приемом нижнедиафрагмального дыхания	1.4.2.1 ритмично сжимать - разжимать кулаки, сближать, соединять и скрещивать пальцы рук, различая правую и левую руки,- в реальности и по изображению	2.4.2.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям	3.4.2.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков при выполнении всех логоритмических упражнений	4.4.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
0.4.2.2 называть и находить органы артикуляции и с контролем в зеркало и с закрытыми глазами	1.4.2.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", "Лошадки", "Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов	2.4.2.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы, интонацией	3.4.2.2 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки	4.4.2.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами; составлять ритмосхемы

36. Долгосрочные планы. Данная система целей коррекционно-ритмического воздействия позволила определить разделы и темы долгосрочных планов с обязательным включением восьми сквозных тем, повторяющихся на каждом году обучения. На каждом году обучения темы попарно последовательно распределяются по четырем четвертям. Система целей коррекционно-ритмического воздействия определяет рамки содержания обучения в каждом классе:

1) 0 класс:

таблица 6

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Направления и перемещения	0.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение и счет; контролировать осанку

Всё обо мне	Ориентировка в пространстве зала		при ходьбе, сохранять дистанцию
		1.2 Построения и перестроения	0.1.2.1 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	0.2.1.1 тормозить свое движение по сигналу
Моя школа	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.1 ритмично, на доступном уровне координируя движение рук и ног, ходить под музыку 2\4, 4\4
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	0.4.1.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)
		4.2 Речевая ритмика	0.4.2.1 продолжительно и плавно выдыхать (до 7 секунд), плавно произнося на выдохе гласные а-э-о-у-ы-и
	2 четверть		
Моя семья и друзья	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	0.1.1.2 ходить и бегать в колонне по одному, по два, под музыку и счетдержать равновесие при ходьбе при помощи рук на поясе
		1.2 Построения и перестроения	0.1.2.1 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	0.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по подражанию
		3.1 Восприятие ритма	0.3.1.1 чувствовать и указывать направление (источник) звука и двигаться к источнику звука

Мир вокруг нас	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения животных: лисы, медведя , зайца
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	0.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти
		4.2 Речевая ритмика	0.4.2.2 продолжительно и плавно выдыхать (до 7 секунд), плавно произнося на выдохе гласные а-э-о-у-ы-и, владеть приемом нижнедиафрагмального дыхания
3 четверть			
Путешествие	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	0.1.1.3 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления вперед, назад, вверх, вниз
		1.2 Построения и перестроения	0.1.2.2 двигаться в хороводе при участии педагога
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу 0.2.1.4 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны
Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий " быстрый - медленный"; " веселый- грустный"
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.3 передавать доступными средствами особенности трудовых и бытовых действий: рубка , пиление, работа молотком, вышивание, укачивание младенца
			4.1 Элементы психогимнастики

	Элементы психогимнастики и речевая ритмика		кинестетический контроль
		4.2 Речевая ритмика	0.4.2.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало
4 четверть			
Еда и напитки	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и формы перемещения	0.1.1.3 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления вперед, назад, вверх, вниз ; различать и называть левую и правую ноги, руки, уши, глаза у себя
		1.2 Построения и перестроения	0.1.2.2 двигаться в хороводе при участии педагога
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	0.2.1.4 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны 0.2.1.5 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку
В здоровом теле – здоровый дух!	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	0.3.1.2 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий " быстрый - медленный"; " веселый - грустный"
		3.2 Воспроизведение ритма	0.3.2.3 передавать доступными средствами особенности трудовых и бытовых действий: рубка , пиление, работа молотком, вышивание, укачивание младенца
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	0.4.1.3 принимать позу эмбриона и позу кучера, ощущая при этом состояние расслабления мышц
		4.2 Речевая ритмика	0.4.2.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами

2) 1 класс:

таблица 7

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Всё обо мне	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	1.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс под музыкальное сопровождение
		1.2 Построения и перестроения	1.1.2.1 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	1.2.1.1 воспринимать и отмечать начало и конец звучания музыкального произведения или устного текста
Моя школа	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.1 распознавать на слух звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох"
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	1.4.1.1 определять чувства удивления, смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке , пиктограмме)
		4.2 Речевая ритмика	1.4.2.1 ритмично сжимать - разжимать кулаки, сближать, соединять и скрещивать пальцы рук, различая правую и левую руки
2 четверть			
	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	1.1.1.2 шагать с левой ноги; ходить и бегать в колонне по одному, по два , по три сохраняя дистанцию и равновесие
			1.1.2.1 построиться в одну шеренгу, перестроиться в

Моя семья и друзья		1.2 Построения и перестроения	шахматном порядке, уметь находить своё место, пару
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции
Мир вокруг нас	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.1 распознавать на слух звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох", "хруст", "вой"
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные шаги: с каблука вперед, с носка на пятку на месте, широкий, скользящий, пружинистый, переменный
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	1.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении
		4.2 Речевая ритмика	1.4.2.1 ритмично сжимать - разжимать кулаки, сближать, соединять и скрещивать пальцы рук, различая правую и левую руки - в реальности и по изображению
3 четверть			
Путешествие	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	1.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать основные направления, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого, по изображениям
		1.2 Построения и перестроения	1.1.2.2 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения

	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	1.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по образцу и словесной инструкции 1.2.1.4 выполнять твист-ходьбу на месте: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и н о г и – в противоположную
Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.2 различать темп в м у з ы к е : быстрая-медленная-умеренная по темпу
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.3 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта, - по предварительной инструкции и образцу
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	1.4.1.3 выполнять по образцу и словесной инструкции свободные качания, вращения в медленном темпе, встряхивания, постепенно расслабляясь
		4.2 Речевая ритмика	1.4.2.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", "Лошадки", "Маляры"
4 четверть			
Еда и напитки	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	1.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать основные направления, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого, по изображениям
			1.1.2.2 двигаться в хороводе, расширяя и

		1.2 Построения и перестроения	сужая его во время движения
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	1.2.1.5 удерживать легкий предмет на голове (до 200 г) передвигаясь вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами
В здоровом теле – здоровый дух!	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	1.3.1.2 различать темп в м у з ы к е : быстрая-медленная-умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная
		3.2 Воспроизведение ритма	1.3.2.3 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта, - по предварительной инструкции образцу
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	1.4.1.3 выполнять по образцу и словесной инструкции свободные качания, вращения в медленном темпе, встряхивания, постепенно расслабляясь
		4.2 Речевая ритмика	1.4.2.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: "Качели", "Часики", "Лошадки", "Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов

3) 2 класс:
таблица 8

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	2.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю
			2.1.2.1 строиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в

ВсѸ обо мне		1.2 Построения и перестроения	круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	2.2.1.1 воспроизводить и передавать в движении (махи, рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы
Моя семья и друзья	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4; 4\4 маршевые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	2.4.1.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии
		4.2 Речевая ритмика	2.4.2.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям
	2 четверть		
	Моя школа	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения
1.2 Построения и перестроения			2.1.2.1 строиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)
			2.2.1.2 выполнять и называть, используя

	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	глаголы, хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало
Мой родной край	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	2.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4\4, маршевые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	2.4.1.2 выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)
		4.2 Речевая ритмика	2.4.2.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки, - по наименованиям
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	2.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, называть месторасположение объектов: впереди-сзади, вверху-внизу, справа-слева
		1.2 Построения и перестроения	2.1.2.1 строиться в шеренгу по росту, в колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	2.2.1.3 вращать ленту и обруч, перебрасывать и ловить подброшенный предмет* под сильную долю мелодии 2\4
		3.1 Восприятие ритма	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая-грустная-торжественная

Традиции и фольклор	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.2 Воспроизведение ритма	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики"
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	2.4.1.3 выполнять по образцу поверхностное поглаживание лица, шеи, рук, контролируя дыхание и постепенно расслабляясь
		4.2 Речевая ритмика	2.4.2.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы
4 четверть			
Окружающая среда	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	2.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, называть месторасположение объектов: впереди-сзади, вверху-внизу, справа-слева; владеть децентрацией
		1.2 Построения и перестроения	2.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	2.2.1.4 выполнять повороты и вращения головы с одновременным скручиванием туловища в разноименные стороны, во время ходьбы и при передаче предметов 2.2.1.5 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор
		3.1 Восприятие ритма	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая – грустная – торжественная-бодрая
			2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу

Путешествие	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.2 Воспроизведение ритма	плясовые движения: "Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка с притопом"
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	2.4.1.3 выполнять по образцу и словесной инструкции поверхностное поглаживание лица, шеи, рук, контролируя дыхание и постепенно расслабляясь
		4.2 Речевая ритмика	2.4.2.2 находить логический акцент в предложении и воспроизводить фразу с переходом логического акцента, отмечая его внешним действием, голосом необходимой силы

4) 3 класс:
таблица 9

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
Живая природа	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	3.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю,
		1.2 Построения и перестроения	3.1.2.1 быстро строиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному сигналу
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	3.2.1.1 выполнять выпад в сторону с одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие
	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок

Что такое хорошо, что такое плохо?	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	3.4.1.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения
		4.2 Речевая ритмика	3.4.2.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков при выполнении всех логоритмических упражнений
2 четверть			
Время	Ориентировка в пространствезала	1.1 Направления и перемещения	3.1.1.2 перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги по команде учителя
		1.2 Построения и перестроения	3.1.2.1 быстро строиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному или звуковому сигналу
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	3.2.1.2 выполнять хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами с распределением дыхания
Архитектура	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	3.4.1.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику
			3.4.2.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию

		4.2 Речевая ритмика	всех поставленных звуков при выполнении всех логоритмических упражнений
3 четверть			
Искусство	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	3.1.1.3 ориентироваться и называть направления, дать словесный отчет о траектории движения, используя глаголы (полз, бежал, шел) и наречия (вперед, назад, вниз, вверх, направо, налево, в сторону, прямо, по диагонали)
		1.2 Построения и перестроения	3.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	3.2.1.3 бросать мелкие предметы вперед и вверх под музыку и счет
Выдающиеся личности	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-х плясовых движений с плавным переключением и сохранением темпа, ритма и настроения легко, естественно и непринужденно
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	3.4.1.3 расслабляться под команды учителя
		4.2 Речевая ритмика	3.4.2.2 различать двусложный (ямб, хорей) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки
4 четверть			
		1.1 Направления и перемещения	3.1.1.3 ориентироваться и называть направления, дать словесный отчет о траектории движения, используя глаголы (полз, бежал, шел) и наречия (вперед, назад, вниз, вверх

Вода – источник жизни	Ориентировка в пространстве зала		, направо, налево, в сторону, прямо, по диагонали)
		1.2 Построения и перестроения	3.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	3.2.1.4 выполнять одновременные вращения двух рук и ноги в противоположные стороны в разных плоскостях, подстраивая темп движений под динамику и темп мелодии
Культура отдыха. Праздники	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	3.3.1.2 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке
		3.2 Воспроизведение ритма	3.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4х плясовых движений с плавным переключением и сохранением темпа, ритма и настроения легко, естественно и непринужденно
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	3.4.1.3 расслабляться под команды учителя
		4.2 Речевая ритмика	3.4.2.2 различать двусложный (ямб, хорей) и трехсложный (дактиль) ритмы стихосложения и уметь их воспроизводить, используя общие движения или хлопки

5) 4 класс:

таблица 10

Сквозные темы	Разделы	Подразделы	Цели обучения
1 четверть			
	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	4.1.1.1 контролировать осанку и сохранение дистанции, дать словесный отчет о движении в строю
			4.1.2.1 различать по названиям, называть и

Моя Родина – Казахстан		1.2 Построения и перестроения	выполнять построение в шеренгу, колонну, круг, шахматный порядок
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	4.2.1.1 воспринимать, запоминать и воспроизводить цепочку из 4-5 общих движений
Ценности	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак , клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму, составлять простейшие ритмосхемы
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	4.4.1.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам
		4.2 Речевая ритмика	4.4.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь
	2 четверть		
Культурное наследие	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	4.1.1.2 самостоятельно находить нужный темп и вид ходьбы в соответствии с характером, размером и строением музыкального произведения
		1.2 Построения и перестроения	4.1.2.1 различать по названиям, называть и выполнять построение в шеренгу, колонну, круг, шахматный порядок
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	4.2.1.2 самостоятельно менять движение плавное на отрывистое и наоборот - в соответствии со сменой характера и настроения мелодии

Мир профессий	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.1 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.1 подчинять свои движения заданному ритму, составлять простейшие ритмосхемы
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	4.4.1.1 быть ведущим в коллективной игре, уметь подавать четкие интонированные команды, адекватные игровым правилам, контролировать выполнение правил всеми игроками
		4.2 Речевая ритмика	4.4.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
3 четверть			
Природные явления	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	4.1.1.3 ориентироваться и называть направления, определяя и реализуя будущую траекторию движения: вперед-назад, вниз-вверх, направо-налево, в сторону, прямо-по диагонали
		1.2 Построения и перестроения	4.1.2.2 перестраиваться из колонны врассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель, вперед и вверх под музыку
		3.1 Восприятие ритма	4.3.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с мелодиями

Охрана окружающей среды	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.2 подмечать и преодолевать индивидуальные затруднения при исполнении движений: скованность, неловкость, шарканье,- с контролем в зеркало
	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	4.4.1.3 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление под формулы релаксации
		4.2 Речевая ритмика	4.4.2.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами
4 четверть			
Путешествие в космос	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения	4.1.1.3 ориентироваться и называть направления, определяя и реализуя будущую траекторию движения: вперед-назад, вниз-вверх, направо-налево, в сторону, прямо-по диагонали
		1.2 Построения и перестроения	4.1.2.2 перестраиваться из колонны врассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие
	Ритмико-гимнастические упражнения	2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	4.2.1.4 выполнять твист-ходьбу: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги- в противоположную
Путешествие в будущее	Танцевальные и другие музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие ритма	4.3.1.2 читать ритмосхемы и соотносить их с мелодиями
		3.2 Воспроизведение ритма	4.3.2.2 подмечать и преодолевать индивидуальные затруднения при исполнении движений: скованность, неловкость, шарканье,- с контролем в зеркало

	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики	4.4.1.3 знать элементы аутотренинга, выполнять расслабление под формулы релаксации
		4.2 Речевая ритмика	4.4.2.2 читать ритмосхемы и соотносить их с текстами ; составлять ритмосхемы

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 292-қосымша

**Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)**

Ескерту. Бұйрық 292-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің/сабақтың мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін табуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу - нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдемелерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысады және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру үдерісінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарлаған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл

құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" – мектепке оқуға келген психикалық дамуы тежелген білім алушылардың психофизикалық тұрғыдан дамымауы мен кемшіліктерін жеңуді, мектепке дейінгі кезеңдегі дамыту мен оқытудағы кемшіліктердің орнын толтыруды мақсат ететін түзету цикліне кіріктірілген пән болып табылады. Түзету курсы білім алушылардың өмірлік тәжірибесіне жақын заттар мен құбылыстарды тікелей бақылау негізінде білім алушылардың танымдық әрекеті мен сөйлеу тілін белсендірумен қамтамасыз етуге міндетті. Бұнда түзете тәрбиелеу бағыты ғана емес, сонымен бірге "Дүниетану", "Жаратылыстану" пәндерін оқу үшін қажетті алғы шартты құратын дайындық бағытты да қарастырады.

14. Түзету курсының міндеттері:

1) қоғам өмірі мен қоршаған табиғат туралы білімді қалыптастыру арқылы білім алушылардың ой-өрісін кеңейту;

2) білім алушыларды заттардың қасиеттері (түс, пішін, көлем) туралы, заттардың кеңістікте орналасуы туралы жалпы түсініктерін қалыптастыру;

3) заттық-практикалық және өнімдік әрекеттердің көмегімен білім алушылардың өмірлік тәжірибесін байыту;

4) білім алушылардың белсенді сөздік қорын байыту және жүйелеу, ауызекі диалогтық және монологтық сөйлеу тілін дамыту;

5) білім алушылардың қабылдау (көру, есту арқылы, жанасымдық-қимылдық, кеңістіктік), көрнекілік-әрекеттік және көрнекілік-бейнелік ойлауын, ұғына ойлау қабілеті элементтерін, ойлау операцияларын (талдау, жинақтау, салыстыру, жіктеу, топтау, жалпылау, дерексіздендіру, себеп-салдарлық байланысын табу) дамытуға көмектесу;

6) өз әрекетін жоспарлау, бақылауды жүргізе білу, бақылау әрекеттерін орындау дағдыларын қалыптастыру.

15. Курстың мазмұны "Мен және қоғам", "Тірі табиғат", "Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер" бөлімдерінен құралған.

16. "Мен және қоғам" бөлімі балаларды әлеуметтік қатынастар (адамның әрекеттерінің түрлері туралы, халықта қабылданған мәдени салт-дәстүрлер туралы ақпарат береді) әлеміне ендіреді. Адам денесінің құрылысы, ағзаның негізгі атқарымдары туралы түсініктерді қалыптастырады. Адам қолымен жасалған заттық әлеммен таныстыру барысында балалардың заттардың негізгі атқарымдық қолданыстары туралы, олармен әрекеттену тәсілдері туралы түсініктері нақтыланады. Табиғатпен таныстыру процесінде балаларда жануарлар мен өсімдіктер әлемі туралы, нысандар мен табиғат құбылыстарының өзара тәуелділігі туралы түсініктер

қалыптасады. Адам өмірі мен әрекетінің табиғи ортада үнемі өзгеріп тұратын табиғи жағдайларға тәуелділігіне баса назар аударылады. Себеп-салдарлық байланыс қарастырылады. Экологиялық тәрбие мен өз денсаулығын сақтауға ерекше назар аударылады.

17. Қоршаған табиғат пен қоғамдағы заттар және құбылыстармен таныстыру барысында білім алушыларда мақсатты бағытта қалыптастырылатын икемділіктер мен дағдылар:

- 1) зерттелетін нысандарды тікелей бақылау;
- 2) зерттелетін нақты затты мақсатты бағытта бірізділікпен талдау;
- 3) заттарды әр түрлі белгілері бойынша салыстыру;
- 4) заттарды тектік белгісі негізінде топтарға бөлу;
- 5) біртекті заттар тобын жалпылауыш сөздермен атау;

6) бақыланатын табиғат және қоғамдық құбылыстар арасындағы себеп-салдарлық қарапайым байланыстарды табу;

7) белгілі бір жоспар бойынша өзінің жақын қоршаған ортасындағы заттардың белгілері туралы айтылымдарды құрастыру;

8) бақыланған оқиғалар, құбылыстар, заттарды ересек адамның басшылығымен талқылау негізінде тұжырымдама мен қорытынды жасау;

9) әңгіме баян, әңгіме есеп беру, әңгіме сипаттама құрастыру;

10) жақын ортадағы құрдастарымен және ересек адамдармен дұрыс қарым-қатынас құру.

18. Білім алушылар бақылау және табиғатқа саяхат негізінде жыл мезгілдерінің кезектесу тәртібін, күз, қыс, көктем және жаз айларының атауларын меңгереді, әрбір жыл мезгілінің ерекше белгілері туралы айтуға және оларды салыстыруға үйренеді. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістерді сипаттағанда бастапқыда жайылма сөйлемдерді пайдаланады, оқытудың келесі жылында анықталған заңдылықты сипаттау үшін бағыныңқы құрмалас сөйлемдерді жиі пайдалана бастайды. Балалар бұл кезеңде берілген жоспар немесе тірек сөздер бойынша байланыстырылған әңгіме түріндегі тұжырымдаманы өздері жасай алады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

19. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы психикалық дамуы тежелген білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

20. Білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы білім беру процесін ағзаның сақталған атқарымы мен жүйесін дамудың кемшілік табиғатының ерекшелігіне сәйкес пайдалануды тірек ете отырып құруды (яғни табиғатына сәйкес) білдіреді. Психикалық дамуы тежелген білім алушыларды

оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, білім алушылардың сенсорлық ақпаратты қабылдау және өңдеу жылдамдылығының баяулылығы, ойлау операциясы мен әрекетінің жетіспеушілігі, танымдық белсенділігінің төменділігі мен танымдық қызығушылығының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білімі мен түсінігінің шектеулілігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы, тәртіпті еркін реттеуінің қалыптаспағандығы, қимыл-қозғалыс пен қимыл үйлесімділігінің кемшіліктері есепке алынады. Білім алушылармен жұмыста олардың оқуға жарамдылығының жоғары болуы, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі. Жетіспеген атқарымдарын дамытуды ынталандыруға арналған әрекеттер ұйымдастырылады. Білім алушыларды

психологиялық-педагогикалық тұрғыда қолдауды ұйымдастырудың командалық тәсілдемесі, сондай-ақ бұл үдеріске баланың жанұясын тарту қолданылады.

21. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

22. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Әдеттегі мектептік білім беру, мектепке келген бала меңгерген күнделікті тұрмыстағы түсініктер мен дамыған сөздік сөйлеу тілінің жүйесін тірек етеді. Сөздік сөйлеу тілінің негізінде қарым-қатынас дамуын жалғастырады, сондай-ақ сөздік сөйлеу тілінің негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Психикалық дамуы тежелген балалардың оқуы мен әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

23. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологиядағы "жетекші әрекет" түсінігін тірек етеді. Заттық-практикалық әрекет психикалық дамуы тежелген баланың өтемдік дамуының, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше құралы болып табылады. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен сөйлеу тілдік қатынас (екеуден, топтасқан жұмыс) үшін табиғи жағдай құратын заттық-практикалық әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-практикалық әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

24. Сараланған және жекеленген тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог сыныптағы өзінің сипаты бойынша бір тектес топтардың болуына байланысты, олардың әрқайсысы үшін мазмұны, қарқыны, көлемі, күрделілігі әр түрлі жұмыс тәсілі мен әдістерінің барлығына, бақылау мен оқуға уәжінің түрі мен тәсілдеріне қарай отырып, түзете білім беру процесін ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекеленген тәсіл сараланған тәсілдің нақтылануы болып табылады.

25. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Арнайы педагог бала дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, балалардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті басқара алады. Кейбір жағдайларда білім алушылардың өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем мүмкін болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларының табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады.

26. Білім алушылардың сабақтағы әрекет түрлерін дұрыс таңдаған жағдайда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі. Зерттелетін құбылыстар мен заттарды тікелей бақылау (саяхатта), білім алушылардың заттық-практикалық әрекеті, ақыл-ой және сөйлеу тілдік, сондай-ақ ойын әрекеттері (дидактикалық, оқиғалық-рөлдік, үстел үстілік ойындар, ережелі ойындар және тағы басқа) жетекші болады.

27. Бақылау, бақыланатын нысанның бөліктерін көру және ерекшелік білуге, жеке бір нысандар мен құбылыстармен болып жатқан өзгерістерді байқауға үйретуде мұғалімнің сөйлеу тілінің рөлі орасан зор. Психикалық дамуы тежелген білім алушы бақыланатын нысанды мұғалімнің сөйлеу тілінсіз толық қабылдай алмайды. Мұғалім өзінің сұрақтарымен білім алушылардың затты белгілі бір тәртіпте толық тексеруін қамтамасыз етуге міндетті.

28. Экскурсия кезінде білім алушылардың зейінін жаңа сөздерге аудару керек, сұрақтарды балалар оларға жауап бергенде жаңа сөздерді немесе таныс сөздерді жаңа мәнмәтінде қолданатындай етіп қояды. Мұғалім білім алушылардың заттар мен құбылыстардың белгілерін білдіретін саналуан анықтамаларды пайдаланатынын, сондай-ақ олардың сөйлеу тілінің грамматикалық дұрыс безендірілуін бақылауға міндетті. Саяхатқа баруды жоспарлағанда балалардың белсенді сөйлеу тіліне ендіру қажет сөздерді алдын ала жазып алу пайдалы болады.

29. Бағдарламаның кез келген тақырыбын оқығанда білім алушылардың практикалық әрекеттерін (табиғи материалдарды жинау, жапырақтардан белгілі бір белгісі бойынша гүлшоқ жасау, жапсырмақұрақ, коллаж құрастыру, сурет салу,

суреттерді бояу, өсімдіктерді және сыныптағы, мектептегі және басқа да айналасындағы жабдықтарды күту) ұйымдастыру.

30. Балалардың экскурсиядағы, сондай-ақ сыныптағы сабақ кезіндегі практикалық әрекеттері нақты ұйымдастырылады. Ұсынылған тапсырманың мазмұнына алатын білімнің сапасы ғана емес, сонымен бірге білім алушылардың зейіні мен ойлау қабілетінің дамуы да тәуелді болады. Әдетте білім алушылар жерге түскен күзгі жапырақтарды теру тапсырмасын ойланбай-ақ орындайды. Егер білім алушыларға бір ағаштың түсі мен көлемі бойынша әр түрлі жапырақтарын тауып, оларды түсі мен көлемін кезектестіре отырып жинауды ұсынса, онда балалар тапсырманы орындағанда жапырақтарды мұқият тандауға, салыстыруға, талдауға мәжбүр болады, ал бұл олардың дамуына жағымды әсер етеді.

31. Білім алушыларды қоршаған табиғаттың немесе заттық ортаның жаңа нысандарымен мынандай тәртіпте: затты табиғи нысан түрінде немесе иллюстрация түрінде берілген үлгімен салыстыру барысында тану, сөздік сипаттама бойынша тану арқылы таныстырады, ең соңында зерттелетін заттың әңгіме сипаттамасы құрылады.

32. Білім алушылардың бақылау және практикалық жұмыстары қоршаған әлемнің нысандары туралы сан алуан түсініктерді қалыптастыруға арналған нақты-сезімдік негізді құруға мүмкіндік береді.

33. Балалардың бақылау және практикалық әрекет процесінде жинақтаған білімі мен түсініктері сөйлеу тілінде (айтылымдарда, әңгімеде, сипаттамада) тұжырымдалады. Байланыстырылған сөйлеу тілін қалыптастыруға және мәдени қарым-қатынас дағдыларын тәрбиелеуге үлкен көңіл бөлінеді.

34. Әрбір сабақта балалардың мұғалімнің тапсырмасы бойынша жүргізген бақылауларының нәтижелері туралы қысқаша әңгіме өткізу үшін уақыт (8-10 минут) бөлінуге тиісті. Сабақтың міндетті мазмұнына балалардың қоршаған әлемнің нысандары мен құбылыстары туралы түсініктерін нақтылауға, бекітуге, көрсетуге мүмкіндік беретін заттық-практикалық және сан алуан түрлі өнімдік әрекеттер кіреді.

35. Балалардың нысандарды бақылауын қорытындылайтын әңгімелердің практикалық жұмыстарды орындауымен үйлесуі білім алушыларда танымдық қызығушылықты тудырады, ал бұл олардың білуге құмарлығын және танымдық белсенділігін дамытуға негіз болады.

36. Жалпы даму деңгейін арттыруға көмектесетін практикалық жұмыстардың ішінде табиғи материалмен жұмысқа үлкен көңіл бөлінеді. Табиғи материалдардан жасалған бұйымдарды балалар ойнауға болатын ойыншық ретінде қабылдайды. Бұйымдарды, олардың бөліктерін атау, орындау тәртібін талдау сөйлеу тілінің, ойлау операциясының, әсіресе жоспарлау және өзін-өзі бақылау маңызды болып табылатын әрекеттің құрылымдық компоненттерін дамытуға көмектеседі.

37. Мектеп ішіне, мектеп ауласына, спорт алаңына, ойын алаңына, мектепке жақын жерде орналасқан қоғамдық мекемелерге, жақын жердегі саябақ, гүлбақтарға міндетті

түрде саяхат ұйымдастырып, бақылау жүргізу қажет. Қыста құстарға жем беру әрекеттерін бақылау. Үй жануарларының өмірін бақылау.

38. Білім алушылардың практикалық әрекеттерінің ұсынылатын түрлері:

- 1) жанұя мүшелерінің суреттері немесе фотосуреттерінен альбом құрастыру;
- 2) дене, тіс, шаш, киім және аяқ киім (қол жуу, таракты, аяқ киім және киім щеткасын пайдалану бойынша жаттығулар) күтімі бойынша жаттығулар;
- 3) сыныптағы өсімдіктер күтімі (суғару, жапырақтарды сүрту). Ағаштың жапырақтарын жинау және оларды кейіннен сабақта пайдалану үшін кептіру;
- 4) табиғи материалдарды (бұрларді, емен жаңғағын, талшынды, үйеңкі сырғаларын) жинау. Суреттерді немесе жапсырмақұрақтарды кептірілген ағаш, бұта, гүлді өсімдіктердің жапырақтарынан орындау. Табиғи материалдардан бұйымдар жасау;
- 5) ағаштың жапырақтары мен жемістерінен ою құрастыру. Ағаш жапырақтары бейнелерінің сұлбасы бойынша жүргізу. Таныс ағаштардың сұлбалық бейнелерін тану. Жемсалғышқа жем салу;
- 6) жыл мезгілдеріне тән белгілерді бақылау. Оларды ауа райы күнтізбесінде шартты белгілердің көмегімен белгілеу;
- 7) геометриялық пішіндердің сұлбалық нүктелері бойынша жүргізу. Геометриялық пішіндердің қимаұлгісі бойымен жүргізу. Геометриялық пішіндердің сұлбасының ішін штрихтау. Ұзындықтары әр түрлі таяқшалардан геометриялық пішіндерді құрастыру. Геометриялық пішіндердің үлгілерін түсі, көлемі, пішіні бойынша топтастыру. Геометриялық пішіндердің үлгілерінен жапсырмақұрақтарды және өрнектерді құрастыру. "Пішіні бойынша таңда", "Түсі бойынша таңда", "Геометриялық лото" дидактикалық ойындары;
- 8) бояу кітапшаларындағы сұлбалық бейнелерді бояу;
- 9) көшедегі тәртіп және жол қозғалысы ережелерін бекітуге арналған дидактикалық шапшаң қимылды ойындар.

39. Өмірлік құзыреттілік дағдыларын дамыту "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша түзету сабақтарындағы педагог пен білім алушылардың бірлескен әрекетінің мазмұны болып табылуға міндетті. Өмірлік дағдыларды қалыптастыру бойынша жұмыс бағыттары:

- 1) өзінің мүмкіндіктері, білім беру ұйымдарындағы қажеттіліктері мен құқықтары туралы сайма-сай түсініктерді дамыту;
- 2) әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды меңгеру; коммуникативтік дағдыларды меңгеру;
- 3) әлем суреттері және оның мезгілдік-кеңістіктік ұйымдастырылуын саралау;
- 4) өзінің әлеуметтік айналасын ұғыну және жасына сәйкес жүйелік құндылық пен әлеуметтік рөлдерді меңгеру.

40. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар әдетте қолданылатын құралдардың көмегімен құрылуы мүмкін емес дамыту және түзету міндеттерін шешу

үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогы үшін қажетті құралдардың арсеналын кеңейтеді.

41. Сабақтарда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдануда ұсынылатын мақсаттар:

1) көрнекілік пішіндегі қандай да бір заттық мазмұнның біреуінен баскасына еркін өтіп, сөйлеу тілінің көмегімен бір тәсілден баскасына көше отырып, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды үлгілеу;

2) баланың өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт түзімінде талдауы үшін көзбен көруге болатын қосымша динамикалық тірек құру; топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету; жекеленген сапалы оқыту мүмкіндігін кеңейту.

42. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді; сабақтағы жұмыстың мазмұнына деген қызығушылықты арттырады; білім алушылардың танымдық әрекетін белсендіреді; шығармашылық мүмкіндігін дамытады.

43. Оқу процесіндегі ақпараттық-коммуникациялық технология білім алушылардың жұмысқа деген қабілеттілігін есепке ала отырып, мөлшерлеп пайдаланылуға тиіс.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

44. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні аясында түзете-дамыта оқыту нәтижесін бағалау деңгейлік мақсатты тұжырымдамаға негізделген өлшемді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

45. Әрбір тақырыпқа арналған бақылау-диагностикалық тапсырмалар деңгейлік мақсатты тұжырымдамаға сәйкес әзірленеді. Бақылау-диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижелері білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі және білім алушыларға қатысты жекеленген тәсілдемені жүзеге асыру үшін негіз болып табылады.

46. Білім алушылардың жетістіктерін балдық бағалау оқуда және психофизикалық жетілмеуі мен танымдық әрекеттің кемшіліктерін жеңуде пайдаланылмайды.

47. Жетістіктерді бағалау сипаттама түрінде болады.

5-тарау. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

48. "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат.

49. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттерді санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастыруға міндетті.

50. Сыныптағы әр түрлі түрдегі жұмыстарды (жекеленген, жұптық, топтық және ойын және басқада белсенді тәсілдер) жүргізу үшін сыныптағы жиһаз жеңіл қозғалуға тиісті. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстары мен көрнекілік құралдар қойылатын стенділерге арналған орындар алдын ала қарастырылады.

51. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пән бойынша мазмұн оқытудың бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер ары қарай сынып бойынша оқытудың мақсатын қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі (дағдылар немесе икемділіктер, білім немесе ұғынымдар) бөлімшелерге бөлінген. Әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікпен ұйымдастырылған оқытудың мақсаттары мұғалімдерге өзінің жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен және қоғам	1.1 Мен бала (ұл бала, қыз бала)
		1.2 Менің жанұям
		1.3 Менің үйім
		1.4 Біздің мектеп
		1.5 Біздің айналамыздағы заттар
		1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел
2	Тірі табиғат	2.1 Өсімдіктер
		2.2 Жануарлар
3	Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер	3.1 Күз
		3.2 Қыс
		3.3 Көктем
		3.4 Жаз

52. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу үшін кодтау тәсілі ендірілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы "1" – сынып, "2.1" – 2-бөлімнің 1-бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік нөмері.

53. Оқыту мақсатының жүйесі. Түзете-дамыту және білім беру жұмысын жүзеге асыру мақсаты заттық сипаттағы білім мен икемділікті қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ оларды шынайы практикада қолдану, сөйлеу тілдік әрекет түрлері мен коммуникативтік дағдыларды, өмірлік құзыреттілікті дамытуға қатысты болады.

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар меңгереді	
	0-сынып	1-сынып
1.1 Мен бала (ұл бала, қыз бала)	0.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын атау 0.1.1.2 жанұядағы басқа мүшелерге қатысты туысқандық байланыс жүйесіндегі өзінің орнын анықтау 0.1.1.3 өз дене мүшелерінің кеңістіктік орналасуында бағдарлау (жоғарыда, төменде, алдында, артында, сол жақ, оң жақ) 0.1.1.4 есту, көру, дәм сезіну, түйсіну мүшелерінің қолданысы туралы айтып беру 0.1.1.5 өзіне қатысты жақын кеңістікте: алдында-артында, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта бағдарлау 0.1.1.6 жеке гигиенаның: тіс тазарту, жуыну, тарану, киіну, киім мен аяқ киімді тазарту сияқты қарапайым ережелерін сақтау 0.1.1.7 жанұядағы күн тәртібін орындау 0.1.1.8 дене бөліктері мен заттардың кеңістікте өзіне қатысты орналасуын анықтау үшін сөйлеу тілінде сөздерді (жоғарда, төменде, алдында, артында, дененің оң, сол жағы, адамның беті, оң-сол, алыс-жақын) пайдалану 0.1.1.9 суретті жоспарды, педагогтың сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің ұл бала (қыз бала), білім алушы ретіндегі сөздік портретін құру 0.1.1.10 өз денсаулығының ерекшеліктерін білу. Ата-ананы тарту және тіршілікті қамтамасыз ету саласындағы мәселені шешу үшін мұғалімге жанұямен	1.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын, үйінің мекенжайын атау 1.1.1.2 жанұя мүшелерінің арасындағы туысқандық дәрежесін түсіндіру 1.1.1.3 өз дене мүшелерінің кеңістіктік орналасуында бағдарлау (жоғарыда, төменде, алдында, артында, сол жақ, оң жақ) 1.1.1.4 өзіне қатысты жақын кеңістікте: жоғарыда-төменде, алдында-артында, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта бағдарлау 1.1.1.5 қимылды берілген бағытта: алға-артқа, оңға-солға қарай орындау 1.1.1.6 заттарды бір-біріне қатысты белгілі бір кеңістіктік жағдайда: артында, алдында, үстінде, астында, оң жағында, сол жағында, арасында, үстінде, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша орналастыру 1.1.1.7 өз дене бөліктері мен заттардың кеңістікте өзіне қатысты орналасуын, бірнеше заттардың біріне-бірінің қатысты кеңістіктік орналасуын анықтау үшін сөйлеу тілінде сөздерді (жоғарда, төменде, алдында, артында, дененің оң, сол жағы, адамның беті, оң-сол, алыс-жақын , үстінде, астында, артында, астында, алдында, арасында) пайдалану 1.1.1.8 суретті жоспарды, педагогтың сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің ұл бала (қыз бала), білім алушы ретіндегі сөздік портретін құру 1.1.1.9 өз денсаулығының ерекшеліктерін білу. Ата-ананы тарту және тіршілікті қамтамасыз ету саласындағы мәселені шешу үшін жанұямен байланысу қажеттілігін мұғалімге түсіндіру талап етілетін жағдайларды ерекшелей білу

	байланысу қажеттілігін түсіндіру талап етілетін жағдайларды ерекшелей білу	1.1.1.10 жеке гигиена ережелерін сақтау, дене тазалығын қадағалау, тіс тазарту, тарану, киім мен аяқ киімді тазарту
1.2 Менің жанұям	0.1.2.1 жанұяның ересек мүшелерінің тегін, есімін, әкесінің есімін, өзінің үйдегі міндеттерін және өз жанұясы мүшелерінің міндеттерін атау 0.1.2.2 жанұялық мерекелерді атау 0.1.2.3 жанұя мүшелерінің арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіндіру және мысалдар келтіру 0.1.2.4 жанұяда тұрақты міндеттерінің болуы және оларды орындау 0.1.2.5 кішкентайларға қамқор болу, үлкендерге көмектесу 0.1.2.6 жанұядағы мейірімділікке, қамқорлыққа және көрсетілген көмекке риза бола білу 0.1.2.7 жанұялық фотоальбомның материалдарын тірек ете отырып, жанұя мүшелерінің ауызша суреттемесін құрау	1.1.2.1 жанұяның ересек мүшелерінің тегін, есімін, әкесінің есімін, олардың мамандықтарын, өзінің үйдегі міндеттерін және өз жанұясы мүшелерінің міндеттерін атау 1.1.2.2 жанұя мүшелерінің арасындағы туысқандық дәрежелерін түсіндіру; жанұя мүшелерінің туылған күндерін атау 1.1.2.3 жанұялық мерекелерді дайындауға және өткізуге қатысу 1.1.2.4 сыйлықтарды сыйлай және қабылдай білу 1.1.2.5 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің жанұясы туралы, ата-анасының еңбегі туралы әңгіме құрау 1.1.2.6 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық мерекелер мен басқа да оқиғалар туралы әңгіме құрау 1.1.2.7 жанұяда тұрақты міндеттерінің болуы және оларды орындау
1.3 Менің үйім	0.1.3.1 үйдегі тәртіп ережелерін сақтау 0.1.3.2 өзінің заттарын ұқыптап ұстау, бөлменің тазалығын сақтау және желдету 0.1.3.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру	1.1.3.1 асүйлік ыдыстардың қолданысын түсіну, дастархан жая білу 1.1.3.2 электртұрмыстық заттардың үй күтіміндегі қолданысын түсіну 1.1.3.3 техниканы үй еңбегінде пайдалану 1.1.3.4 үйдегі өз міндеттері туралы әңгіме құрау 1.1.3.5 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру және орындау
		1.1.4.1 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Мектеп орналасқан көшені атау. Сынып жетекшісінің және басқа да сынып мұғалімдерінің есімін, әкесінің есімін, сыныптастары мен мектептегі достарының есімдерін

1.4 Біздің мектеп	0.1.4.1 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Сынып жетекшісінің және басқа да сынып мұғалімдерінің есімін, әкесінің есімін, сыныптастары мен мектептегі достарының есімдерін атау 0.1.4.2 мектептегі (сабақтағы, үзіліс кезіндегі, асханадағы, спорт залдағы) тәртіп ережелерін орындау 0.1.4.3 өзінің білім алушы, сынып кезекшісі ретіндегі әлеуметтік рөлін түсіну 0.1.4.4 мектептік мерекелердің мәнін түсіну, оларға қатысу 0.1.4.5 оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес қолдану 0.1.4.6 мектепке апаратын сөмкесін сабақ кестесіне қарай өзі жинастыру. Оқу заттарын ұқыпты ұстау, сабақтан кейін орнына қою. Қайшыны пайдалану 0.1.4.7 мектептің атқарымдық аймақтарының орнын анықтау	атау; мектеп қызметкерлерінің мамандықтарын (мұғалім, директор, оқу ісінің меңгерушісі, дәрігер, медбике, сыпырушы және тағы басқа) атау. Мектеп қызметкерлерінің еңбектеріне деген құрмет 1.1.4.2 мұғалімдердің талаптарын орындау, мектептегі тәртіп ережелерін сақтау 1.1.4.3 ересектер мен құрдастарына сыпайыгершілік таныту (амандасу, өтініш білдіру, кешірім сұрау, алғыс білдіру, қоштасу) 1.1.4.4 мектеп ғимаратында бағдарлау, мектептегі спорт залын , асхананы, медициналық кабинетті өздігінен таба білу 1.1.4.5 мектеп жиһазының заттарын, оқу заттарын атау; олардың қолданысын және пайдалану ережелерін білу. Мектеп құралдарын ұқыптылықпен пайдалану 1.1.4.6 сабақ кестесінде бағдарлай білу және мектептегі күнделікті сан алуан істерге араласу, өзіне тапсырылған іске деген жауапкершілікті алу 1.1.4.7 сыныптың күнделікті өміріне, мектептік мерекелерді дайындауға және өткізуге қатысу 1.1.4.8 өзінің сыныбы туралы, мектеп туралы, мектептегі мерекелер туралы әңгіме құрастыру
	0.1.5.1 негізгі және аралық түстерді және олардың реңктерін атау: қызыл, сары, қызғылт сары, жасыл, көгілдір, көк, күлгін, ақ, қоңыр, қара	1.1.5.1 адамды қоршап тұрған заттарды атау (жиһаз, ыдыстар, көлік, тамақ өнімдері, ойыншықтар, мектептік заттар): қуыршақ, машина, пирамида, кітап, дәптер, альбом, сүт, нан, май, шкаф, үстел, орындықтар, автобус, троллейбус, машина, кәстрөл, тәрелке, қасық 1.1.5.2 нақты заттардың (заттық суреттер) 4-6 түрінің жалпылауыш сөздерге: ойыншықтар, оқу заттары, жиһаз, ыдыстар, аяқ киім, киім, бас киімдер, тұрмыстық техникаға қатысын табу

1.5 Біздің айналамыздағы заттар	0.1.5.2 заттарды түсі бойынша топтастыруды орындау 0.1.5.3 заттардың пішінін ажырату және атау. Қоршаған кеңістікте белгілі бір пішіндегі (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, сопақша) заттарды табу 0.1.5.4 заттарды пішіні бойынша топтастыруды орындау 0.1.5.5 үйдегі тұрмыстық заттарды және оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес қолдану; 0.1.5.6 ережелерді сақтай отырып, шапшаң қимылды және үстел үстілік ойындарды ойнау	1.1.5.3 негізгі түстер мен олардың реңктерін атау және ажырату 1.1.5.4 пішін эталондарын атау (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, тікбұрыш, сопақша) 1.1.5.5 жақын қоршаған ортадан белгілі бір пішіндегі (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, тікбұрыш, сопақша) заттарды табу 1.1.5.6 адамды қоршаған заттардың қолданысын түсіну 1.1.5.7 сөйлеу тілінде сәйкес сөздерді (дөңгелек, шаршы, сопақша және тағы басқа, оң жақ, сол жақ, артында, алдында, оң жағында, сол жағында, арасында, үстінде) пайдалана отырып, заттардың пішінін және олардың өзара орналасуын атау 1.1.5.8 заттарды (олардың бейнелерін) пішіні, түсі, көлемі, қолданысы бойынша топтастыру. Жалпылауыш сөздерді пайдалану 1.1.5.9 ережелерді сақтау талап етілетін ойындарды (лото, домино және тағы басқа) ойнау
	0.1.6.1 өзінің қаласын, ауылын, мемлекеттің астанасын, республиканы, Президенттің есімін атау. Өз елінің елтаңбасы мен туын тану 0.1.6.2 саябақ, шағын бақ және басқа да демалыс орындарының қолданысын білу. Қоғамдық орындарда қабылданған тәртіп нормаларын орындау 0.1.6.3 әр түрлі әлеуметтік жағдайларға сәйкес бейтаныс	1.1.6.1 өзінің қаласын, ауылын, мемлекеттің астанасын, республиканы, Президенттің есімін атау. Өз елінің елтаңбасы мен туын тану 1.1.6.2 өз қаласының басты көшелері мен көрікті жерлерін атау. Мектепке жақын орналасқан қоғамдық ғимараттарды (дүкен, пошта, дәріхана, емхана, кинотеатр, кітапхана) атау және олардың қолданысын білу. Бұл мекемелерде жұмыс істейтін адамдардың мамандықтарын атау 1.1.6.3. саябақ, шағын бақ және басқа да демалыс орындарының қолданысын білу. Қоғамдық орындарда қабылданған тәртіп нормаларын орындау 1.1.6.4 әр түрлі әлеуметтік жағдайларға сәйкес бейтаныс адамдарға қатысты тәртіп ережелерін білу 1.1.6.5 жаяужол, жүретін жол, жол жиегі, жол қиылысы, бағдаршамның қолданысын түсіну

1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	адамдарға қатысты тәртіп ережелерін білу 0.1.6.4 көшеден өту ережелерін, бағдаршам белгілерінің мәнін, жол белгілерінің ("Жаяу өтпе жол" , "Жерасты өтпе жол") мәнін айту 0.1.6.5 жол қозғалысы ережелерін дидактикалық ойындар мен шынайы жағдайда сақтау 0.1.6.6 жаяужол, жүретін жол, жол жиегі, жол қиылысы, бағдаршамның қолданысын түсіну	1.1.6.6 көшеден өту ережелерін, бағдаршам белгілерінің мәнін, жол белгілерінің ("Жаяу өтпе жол" , "Жерасты өтпе жол") мәнін айту 1.1.6.7 қоғамдық орындардағы (дүкен, театр, қоғамдық көлікте) тәртіп ережелерін айту 1.1.6.8 жол қозғалысы ережелерін дидактикалық ойындар мен шынайы жағдайда сақтау 1.1.6.9 жолаушылар көлігіндегі (автобус, троллейбус, трамвай, такси және тағы басқа) тәртіп ережелерін сақтау 1.1.6.10 демалыс орындарындағы тәртіп ережелерін сақтау. Табиғатқа және айналасындағы заттарға қамқорлықпен қарау (ластамау және тағы басқа) 1.1.6.11 педагогтың сұрақтары бойынша, фотосуреттер мен суреттер топтамасы бойынша өз қаласы, ауылы және өз елі туралы әңгіме құрау 1.1.6.12 өзінің сезімін, бас тартуын , ренішін, ризашылығын, өтінішін әдептілікпен білдіре білу

2) "Тірі табиғат":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар меңгереді	
	0-сынып	1-сынып
	0.2.1.1 бакша өсімдіктерінің (көкөністер) 2-3 түрін, бак	1.2.1.1 көкөністердің, жемістер мен жидектердің 3-4 түрін тану және атау. Көкөністерді, жемістерді, жидектерді пішініне, көлеміне, түсі мен дәміне қарай салыстыру 1.2.1.2 ағаштардың үш-төрт түрін, бұталардың бір-екі түрін және негізгі ерекшелік белгілері бойынша жақын маңдағы гүлдердің екі-үш түрін атау 1.2.1.3 өсімдік бөліктерін: тамыр, сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, жемістерді атау 1.2.1.4 бөлме өсімдіктерінің 3-4 түрін тану және атау 1.2.1.5 өсімдіктердің күтімін (гүлдерді, ағаштарды суғару, жапырақтарды сүрту) білу

2.1 Өсімдіктер	өсімдіктерінің (жемістер мен жидектер) 2-3 түрін тану және атау. Көкөністерді, жемістерді, жидектерді пішініне, көлеміне, түсі мен дәміне қарай салыстыру 0.2.1.2 ағаштардың 2-3 түрін, бұталардың 1-2 түрін, негізгі ерекшелік белгілері (жапырақтары, гүлдері және жемістерінің көлемі мен қабығы) бойынша гүлдік өсімдіктердің 2-3 түрін тану және атау 0.2.1.3 туған өлкенің табиғатын сақтау 0.2.1.4 өсімдік бөліктерінің атауларын (сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, күлте) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме құрастыру	1.2.1.6 өсімдік бөліктерінің атауларын (сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, күлте) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме сипаттама құрастыру 1.2.1.7 шынайы нысанды, нақпіншінді, суретті тірек ете отырып, жемістердің (көкөністердің) сыртқы белгілері туралы айтылымдарды құрастыру 1.2.1.8 суреттік жоспар немесе пиктограмма бойынша жемістің (көкөністің) сөздік сипаттамасын құрастыру 1.2.1.9 өсімдіктің өсуі үшін қандай жағдайлардың (топырақ, су, күн көзі, жылу) қажет екенін түсіну 1.2.1.10 бақ, бақша, бөлме өсімдіктерін ажырату 1.2.1.11 ағаштардың жапырақтарын теру және кептіру, табиғи материал жинау. Жапырақтарды белгілі бір ағаш түріне жататындығына қарай, пішіні, көлемі бойынша топтастыру 1.2.1.12 ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің кептірілген жапырақтарын пайдалана отырып, суреттер мен жапсырмақұрақтарды орындау 1.2.1.13 үлгі бойынша ағаштар мен бұталардың ұсақ жапырақтарынан немесе гүл күлтелерінен өрнек құрастыру
	0.2.2.1 жергілікті жерде кең тараған жануарлар мен олардың төлдерінің үш-төрт түрін тану және атау	1.2.2.1 жергілікті жерде кең тараған құстар мен олардың балапандарының үш-төрт түрін тану және атау 1.2.2.2 үй құстарының үш-төрт түрін тану және атау 1.2.2.3 жергілікті жерде кең тараған үй жануарлары мен олардың төлдерінің үш-төрт түрін тану және атау. Құстардың сыртқы ерекшеліктері туралы әңгімелеп беру 1.2.2.4 құстардың дене бөліктерін (бас, дене, аяғы, қанаты, тұмсығы,

2.2 Жануарлар	0.2.2.2 жануарлардың дене бөліктерін (бас, дене, аяқ, тұяқ, жал, құйрық) тану және атау 0.2.2.3 жабайы және үй жануарларын ажырату 0.2.2.4 жергілікті жерде мекендеген құстарды тану. Құстар мен олардың балапандарының екі-үш түрінің атауын білу 0.2.2.5 құстардың дене бөліктерін (бас, дене, аяғы, қанаты, тұмсығы, қауырсыны); құстардың сыртқы ерекше белгілерін атау 0.2.2.6 қыста құстарға жем шашу	қауырсыны); жануарлардың дене бөліктерін (бас, дене, аяқ, тұяқ, жал, құйрық) тану және атау 1.2.2.5 балықтардың 2-3 түрін тану және атау, олардың дене құрылысының ерекшеліктері туралы айту 1.2.2.6 жәндіктердің 2-3 түрін тану және атау, олардың дене мүшелерін атау 1.2.2.7 жабайы және үй жануарлары мен құстарды ажырату 1.2.2.8 кез-келген құстың әңгіме сипаттамасын құру. Құстың пайдасы туралы, үй жануарларының пайдасы туралы әңгімелеу 1.2.2.9 кез-келген жануардың әңгіме сипаттамасын құру; адамның жануарлар мен құстарды қалай күтетіні туралы әңгімелеу; балықтың мекендейтін ортасы туралы әңгімелеу

3) "Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары	
	Білім алушылар меңгереді	
	0-сынып	1-сынып
3.1 Күз	0.3.1.1 күз белгілерін бақылау және атау 0.3.1.2 күз айларын атау, олардың дәйектілігін білу 0.3.1.3 күзге арналған киімді таңдау 0.3.1.4 күзгі табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме құрастыру	1.3.1.1 күз белгілерін атау. Күз айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Күз айларын күнтізбелік табельден табу 1.3.1.2 экскурсия уақытында күзге тән белгілерді бақылау 1.3.1.3 ауа райы түзімінде күздің негізгі белгілерін шартты белгілердің көмегімен белгілеу 1.3.1.4 күздегі өсімдіктер өміріндегі өзгерістер туралы білімді жалпылау 1.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша, сурет бойынша "Алтын күз", "Қара күз" тақырыптарына әңгіме құрау; 1.3.1.6 күз туралы тақпақтарды айту, жұмбақтарды шешу 1.3.1.7 табиғаттағы күздік өзгерістердің себептерін түсіндіру
		1.3.2.1 қыс белгілерін атау. Қыс айларының атауларын, олардың

3.2 Қыс	0.3.2.1 қыс белгілерін бақылау және атау 0.3.2.2 қыс айларын атау, олардың дәйектілігін білу; 0.3.2.3 қысқа арналған киімді таңдау және атау 0.3.2.4 қысқы табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме құрастыру 0.3.2.5 балалардың қыстағы қызықтары туралы айтып беру 0.3.2.6 қысқы мерекелерді атау	дәйектілігін білу. Қыс айларын күнтізбелік табельден табу 1.3.2.2 қысқы мерекелерді (Жаңа жыл) атау. Жаңа жылдық мерекенің мәнін білу 1.3.2.3 жаңа жылдық ойыншықтарды жасау, шыршаны безендіру, жақындары мен туыстарына ашық хаттар мен сыйлықтар дайындау 1.3.2.4 "Жаңа жыл" жағдаяттық сурет бойынша әңгіме құрастыру 1.3.2.5 "Мен Жаңа жылды қалай қарсы аламын (алдым)" тақырыбына айтылымдар құрастыру 1.3.2.6 қыс, Жаңа жыл туралы тақпақтарды айту 1.3.2.7 балалардың қыстағы қызықтары туралы айтып беру 1.3.2.8 қысқы демалысты қалай өткізу туралы жоспар құру
3.3 Көктем	0.3.3.1 көктем белгілерін бақылау және атау 0.3.3.2 көктем айларын атау, олардың дәйектілігін білу 0.3.3.3 көктемге арналған киімді таңдау; 0.3.3.4 көктемгі табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме құрастыру 0.3.3.5 көктемгі мерекелерді (8-наурыз, Наурыз мейрамы, Қазақстан халқының бірлігі, Отанды қорғаушылар күні, Жеңіс күні) атау	1.3.3.1 көктем белгілерін атау. Көктем айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Көктем айларын күнтізбелік табельден табу 1.3.3.2 көктемгі мерекелерді (8-наурыз, Наурыз мейрамы, Қазақстан халқының бірлігі, Отанды қорғаушылар күні, Жеңіс күні) атау 1.3.3.3 адамның табиғаттағы көктемгі жұмыстары туралы әңгімелеу 1.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша, суреттік жоспар бойынша, жағдаяттық сурет бойынша "Көктем келді", "Анамның мерекесі", "Наурыз мейрамы", "Қазақстан халқының бірлігі", "Отанды қорғаушылар күні", "Жеңіс күні" тақырыптарына әңгіме құрастыру 1.3.3.5 қолынан келетін көктемгі егістік жұмыстарын (жерді қазу, тұқым себу, өсімдікті суғару) орындау 1.3.3.6 көшеттерді отырғызу тәртібі туралы әңгімелеу
		1.3.4.1 жаз белгілерін атау. Жаз айларының атауларын, олардың

3.4 Жаз	0.3.4.1 жаз белгілерін бақылау 0.3.4.2 жаз айларын атау, олардың дәйектілігін білу; 0.3.4.3 жазға арналған киімді таңдау 0.3.4.4 балалардың жаздағы ойындары мен қызықтары туралы айтып беру.	дәйектілігін білу. Жаз айларын күнтізбелік табельден табу 1.3.4.2 адамдардың бақтағы, бақшадағы, егістіктегі, мектеп жанындағы үлескедегі жаздық жұмыстары туралы айтып беру 1.3.4.3 бақтағы, бақшадағы өсімдіктерді өсіруде ересек адамдарға көмектесу: бақ пен бақша өсімдіктерін суғару, арам шөптерден тазарту 1.3.4.4 "Жаз"; "Мен жазды қалай өткіземін"; "Көңілді демалыс" тақырыптарына әңгіме құрастыру. Жаз туралы тақпақтарды айту, жұмбақтарды шешу

54. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 0-сынып:

5-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Мен бала (ұл бала, қыз бала)	0.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын атау 0.1.1.2 жанұядағы басқа мүшелерге қатысты туыскандық байланыс жүйесіндегі өзінің орнын анықтау 0.1.1.3 өз дене мүшелерінің кеңістіктік орналасуында бағдарлау (жоғарыда, төменде, алдында, артында, сол жақ, оң жақ) 0.1.1.4 есту, көру, дәм сезіну, түйсіну мүшелерінің қолданысы туралы айтып беру 0.1.1.5 өзіне қатысты жақын кеңістікте: алдында-артында, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта бағдарлау 0.1.1.6 жеке гигиенаның: тіс тазарту, жуыну, тарану, киіну, киім мен

1. Өзім туралы 2. Менің мектебім		аяқ киімді тазарту сияқты қарапайым ережелерін сақтау
	1.5 Біздің айналамыздағы заттар	0.1.5.1 негізгі және аралық түстерді және олардың реңктерін атау: қызыл, сары, қызғылт сары, жасыл, көгілдір, көк, күлгін, ақ, қоңыр, қара
		0.1.5.2 заттарды түсі бойынша топтастыруды орындау
		0.1.5.3 заттардың пішінін ажырату және атау. Қоршаған кеңістікте белгілі бір пішіндегі (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, сопақша) заттарды табу
		0.1.5.4 заттарды пішіні бойынша топтастыруды орындау
	1.3 Менің үйім	0.1.3.1 үйдегі тәртіп ережелерін сақтау
		0.1.3.2 өзінің заттарын ұқыптап ұстау, бөлменің тазалығын сақтау және желдету
		0.1.3.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
	1.5 Біздің айналамыздағы заттар	0.1.5.5 үйдегі тұрмыстық заттарды және оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес қолдану
		0.1.5.6 ережелерді сақтай отырып, шапшаң қимылды және үстел үстілік ойындарды ойнау
	3.1 Күз	0.3.1.1 күз белгілерін бақылау және атау
		0.3.1.2 күз айларын атау, олардың дәйектілігін білу
		0.3.1.3 күзге арналған киімді таңдау және атау
		0.3.1.4 күзгі табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме құрастыру
2-тоқсан		

3. Менің отбасым және достарым	1.2 Менің жанұям	0.1.2.1 жанұядағы ересек адамдардың тегін, есімін, әкесінің есімін, өзінің үйдегі міндеттерін және өз жанұясы мүшелерінің міндеттерін атау
		0.1.2.3 жанұя мүшелерінің арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіндіру және мысалдар келтіру
		0.1.2.4 жанұяда тұрақты міндеттерінің болуы және оларды орындау
		0.1.2.5 кішкентайларға қамқор болу, үлкендерге көмектесу
		0.1.2.6 жанұядағы мейірімділікке, қамқорлыққа және көрсетілген көмекке риза бола білу
	1.4 Біздің мектеп	0.1.4.1 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Сынып жетекшісінің және басқа да сынып мұғалімдерінің есімін, әкесінің есімін, сыныптастары мен мектептегі достарының есімдерін атау
		0.1.4.2 мектептегі (сабақтағы, үзіліс кезіндегі, асханадағы, спорт залдағы) тәртіп ережелерін орындау
		0.1.4.3 өзінің білім алушы, сынып кезекшісі ретіндегі әлеуметтік рөлін түсіну
		0.1.4.4 мектептік мерекелердің мәнін түсіну, оларға қатысу
		0.1.4.5 оқу құралдарын олардың қолданысына сәйкес қолдану
		0.1.4.6 мектепке апаратын сөмкесін сабақ кестесіне қарай өзі жинастыру. Оқу заттарын ұқыпты ұстау, сабақтан

		кейін орнына қою. Қайшыны пайдалану
		0.1.4.7 мектептің атқарымдық аймақтарының орнын анықтау
4.Бізді қоршаған әлем	1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	0.1.6.1 өзінің қаласын, ауылын, мемлекеттің астанасын, республиканы , Президенттің есімін атау. Өз елінің елтаңбасы мен туын тану
	2.1 Өсімдіктер	0.2.1.3 туған өлкенің табиғатын сақтау
	2.2 Жануарлар	0.2.2.1 жергілікті жерде кең тараған жануарлар мен олардың төлдерінің үш-төрт түрін тану және атау
		0.2.2.3 жабайы және үй жануарларын ажырату
	3.2 Қыс	0.3.2.1 қыс белгілерін бақылау және атау
		0.3.2.2 қыс айларын атау, олардың дәйектілігін білу
		0.3.2.3 қысқа арналған киімді таңдау және атау
		0.3.2.6 қысқы мерекелерді атау
3-тоқсан		
	1.2 Менің жанұям	0.1.2.7 жанұялық фотоальбомның материалдарын тірек ете отырып, жанұя мүшелерінің ауызша суреттемесін құрау
	1.6 Біздің қала (ауыл) біздің ел	0.1.6.2 саябақ, шағын бақ және басқа да демалыс орындарының қолданысын білу. Қоғамдық орындарда қабылданған тәртіп нормаларын орындау
		0.1.6.3 әр түрлі әлеуметтік жағдайларға сәйкес бейтаныс адамдарға қатысты тәртіп ережелерін білу
		0.2.1.1 бақша өсімдіктерінің (

5. Саяхат	2.1 Өсімдіктер	көкөністер) 2-3 түрін, бак өсімдіктерінің (жемістер мен жидектер) 2-3 түрін тану және атау. Көкөністерді, жемістерді, жидектерді пішініне, көлеміне, түсі мен дәміне қарай салыстыру
		0.2.1.2 ағаштардың 2-3 түрін, бұталардың 1-2 түрін, негізгі ерекшелік белгілері (жапырақтары, гүлдері және жемістерінің көлемі мен қабығы) бойынша гүлдік өсімдіктердің 2-3 түрін тану және атау
		0.2.1.4 өсімдік бөліктерінің атауларын (сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, күлте) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме құрастыру
	2.2 Жануарлар	0.2.2.2 жануарлардың дене бөліктерін (бас, дене, аяқ, тұяқ, жал, құйрық) тану және атау
		0.2.2.4 жергілікті жерде мекендеген құстарды тану. Құстар мен о л а р д ы ң балапандарының екі-үш түрінің атауын білу
		0.2.2.5 құстардың дене бөліктерін (бас, дене, аяғы, қанаты, тұмсығы, қауырсыны); құстардың сыртқы ерекше белгілерін атау
		0.2.2.6 қыста құстарға жем шашу
	1.2 Менің жанұям	0.1.2.2 жанұялық мерекелерді атау
		0.1.2.3 жанұя мүшелерінің арасындағы қамқорлық қатынастың маңыздылығын түсіндіру және мысалдар келтіру

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		0.1.2.4 жанұяда тұрақты міндеттерінің болуы және оларды орындау
	1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	0.1.6.4 көшеден өту ережелерін, бағдаршам белгілерінің мәнін, жол белгілерінің ("Жаяу өтпе жол", "Жерасты өтпе жол") мәнін айту
		0.1.6.5 жол қозғалысы ережелерін дидактикалық ойындар мен шынайы жағдайда сақтау
		0.1.6.6 жаяужол, жүретін жол, жол жиегі, жол қиылысы, бағдаршамның қолданысын түсіну
	3.2 Қыс	0.3.2.4 қысқы табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме құрастыру
		0.3.2.5 балалардың қыстағы қызықтары туралы айтып беру
	3.3 Көктем	0.3.3.1 көктем белгілерін бақылау және атау
		0.3.3.2 көктем айларын атау, олардың дәйектілігін білу
		0.3.3.3 көктемге арналған киімді таңдау
		0.3.3.4 көктемгі табиғаттағы бақылаулар туралы әңгіме
0.3.3.5 көктемгі мерекелерді (8-наурыз, Наурыз мейрамы, Қазақстан халқының бірлігі, Отан қорғаушылар күні, Жеңіс күні) атау		
4-тоқсан		
		0.1.1.7 жанұядағы күн тәртібін орындау
		0.1.1.8 дене бөліктері мен заттардың кеңістікте өзіне қатысты орналасуын анықтау үшін сөйлеу тілінде сөздерді (жоғарда, төменде, алдында,

7. Тағам және сусын	1.1 Мен бала (ұл бала, қыз бала)	артында, дененің оң, сол жағы, адамның беті, оң-сол, алыс-жақын) пайдалану
		0.1.1.9 суретті жоспарды, педагогтың сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің ұл бала (қыз бала), білім алушы ретіндегі сөздік портретін құру
		0.1.1.10 өз денсаулығының ерекшеліктерін білу. Ата-ананы тарту және тіршілікті қамтамасыз ету саласындағы мәселені шешу үшін мұғалімге жанұямен байланысу қажеттілігін түсіндіру талап етілетін жағдайларды ерекшелей білу
8. Дені саудың – жаны сау	3.4 Жаз	0.3.4.1 жаз белгілерін бақылау
		0.3.4.2 жаз айларын атау, олардың дәйектілігін білу
		0.3.4.3 жазға арналған киімді таңдау
		0.3.4.4 балалардың жаздағы ойындары мен қызықтары туралы айтып беру

2) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
		1.1.1.1 өзінің тегін, есімін, әкесінің атын, туылған датасын, үйінің мекенжайын атау
		1.1.1.2 жанұя мүшелерінің арасындағы туыскандық дәрежесін түсіндіру
		1.1.1.3 өз дене мүшелерінің кеңістіктік орналасуында бағдарлау (жоғарыда, төменде, алдында, артында, сол жақ, оң жақ)
		1.1.1.4 өзіне қатысты жақын кеңістікте: жоғарыда-төменде,

1. Өзім туралы 2. Менің мектебім	1.1 Мен бала (ұл бала, қыз бала)	алдында-артында, алыс-жақын, оң жақта-сол жақта бағдарлау
		1.1.1.5 қимылды берілген бағытта: алға-артқа, оңға-солға қарай орындау
		1.1.1.6 заттарды бір-біріне қатысты белгілі бір кеңістіктік жағдайда: артында, алдында, үстінде, астында, оң жағында, сол жағында, арасында, үстінде, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша орналастыру
		1.1.1.7 өз дене бөліктері мен заттардың кеңістікте өзіне қатысты орналасуын, бірнеше заттардың біріне-бірінің қатысты кеңістіктік орналасуын анықтау үшін сөйлеу тілінде сөздерді (жоғарда, төменде, алдында, артында, дененің оң, сол жағы, адамның беті, оң-сол, алыс-жақын , үстінде, астында, артында, астында, алдында, арасында) пайдалану
		1.1.1.8 суретті жоспарды, педагогтың сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің ұл бала (қыз бала), білім алушы ретіндегі сөздік портретін құру
		1.1.1.9 өз денсаулығының ерекшеліктерін білу. Ата-ананы тарту және тіршілікті қамтамасыз ету саласындағы мәселені шешу үшін жанұямен байланысу қажеттілігін мұғалімге түсіндіру талап етілетін жағдайларды ерекшелей білу
		1.1.1.10 жеке гигиена ережелерін сақтау, дене тазалығын қадағалау, тіс тазарту, тарану, киім мен аяқ киімді тазарту
	1.3 Менің үйім	1.1.3.1 асүйлік ыдыстардың қолданысын түсіну, дастархан жая білу
		1.1.3.2 электртұрмыстық заттардың үй күтіміндегі қолданысын түсіну
		1.1.3.3 техниканы үй еңбегінде пайдалану
		1.1.3.4 үйдегі өз міндеттері туралы әңгіме құрау

		1.1.3.5 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру және орындау
	3.1 Күз	1.3.1.1 күз белгілерін атау. Күз айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Күз айларын күнтізбеден табу
		1.3.1.2 экскурсия уақытында күзге тән белгілерді бақылау
		1.3.1.3 ауа райы түзімінде күздің негізгі белгілерін шартты белгілердің көмегімен белгілеу
		1.3.1.4 күздегі өсімдіктер өміріндегі өзгерістер туралы білімді жалпылау
		1.3.1.5 мұғалімнің сұрақтары бойынша, сурет бойынша "Алтын күз", "Қара күз" тақырыптарына әңгіме құрау
		1.3.1.6 күз туралы тақпақтарды айту, жұмбақтарды шешу
		1.3.1.7 табиғаттағы күздік өзгерістердің себептерін түсіндіру
2-тоқсан		
	1.4 Біздің мектеп	1.1.4.1 мектептің нөмірін, өзінің сыныбын атау. Мектеп орналасқан көшені атау. Сынып жетекшісінің және басқа да сынып мұғалімдерінің есімін, әкесінің есімін, сыныптастары мен мектептегі достарының есімдерін атау; мектеп қызметкерлерінің мамандықтарын (мұғалім, директор, оқу ісінің меңгерушісі, дәрігер, медбике, сыпырушы және тағы басқа) атау
		1.1.4.2 мұғалімдердің талаптарын орындау, мектептегі тәртіп ережелерін сақтау
		1.1.4.3 ересектер мен құрдастарына сыпайыгершілік таныту (амандасу, өтініш білдіру, кешірім сұрау, алғыс білдіру, қоштасу)
		1.1.4.4 мектеп ғимаратында бағдарлау, мектептегі спорт залын , асхананы, медициналық кабинетті өздігінен таба білу
		1.1.4.5 мектеп жиһазының заттарын, оқу заттарын атау;

3. Менің отбасым және достарым		олардың қолданысын және пайдалану ережелерін білу. Мектеп құралдарын ұқыптылықпен пайдалану
		1.1.4.6 сабақ кестесінде бағдарлай білу және мектептегі күнделікті сан алуан істерге араласу, өзіне тапсырылған іске деген жауапкершілікті алу
		1.1.4.7 сыныптың күнделікті өміріне, мектептік мерекелерді дайындауға және өткізуге қатысу;
		1.1.4.8 өзінің сыныбы туралы, мектеп туралы, мектептегі мерекелер туралы әңгіме құрастыру
	1.2 Менің жанұям	1.1.2.1 жанұядағы ересек адамдардың тегін, есімін, әкесінің есімін, олардың мамандықтарын, өзінің үйдегі міндеттерін және өз жанұясы мүшелерінің міндеттерін атау
		1.1.2.2 жанұя мүшелерінің арасындағы туысқандық дәрежелерін түсіндіру; жанұя мүшелерінің туылған күндерін атау
		1.1.2.3 жанұялық мерекелерді дайындауға және өткізуге қатысу
		1.1.2.4 сыйлықтарды сыйлай және қабылдай білу
		1.1.2.5 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, өзінің жанұясы туралы, ата-анасының еңбегі туралы әңгіме құрау
		1.1.2.6 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық мерекелер мен басқа да оқиғалар туралы әңгіме құрау
		1.1.5.1 адамды қоршап тұрған заттарды атау (жиһаз, ыдыстар, көлік, тамақ өнімдері, ойыншықтар, мектептік заттар): қуыршақ, машина, пирамида, кітап, дәптер, альбом, сүт, нан, май, шкаф, үстел, орындықтар, автобус, троллейбус, машина, кәстрөл, тәрелке, қасық

4. Бізді қоршаған әлем	1.5 Біздің айналамыздағы заттар	1.1.5.2 нақты заттардың (заттық суреттер) 4-6 түрінің жалпылауыш сөздерге: ойыншықтар, оқу заттары, жиһаз, ыдыстар, аяқ киім, киім, бас киімдер, тұрмыстық техникаға қатысын табу
		1.1.5.3 негізгі түстер мен олардың реңктерін атау және ажырату
		1.1.5.4 пішін эталондарын атау (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, тікбұрыш, сопақша)
		1.1.5.5 жақын қоршаған ортадан белгілі бір пішіндегі (дөңгелек, шаршы, үшбұрыш, тікбұрыш, сопақша) заттарды табу
		1.1.5.6 адамды қоршаған заттардың қолданысын түсіну
		1.1.5.7 сөйлеу тілінде сәйкес сөздерді (дөңгелек, шаршы, сопақша және тағы басқа, оң жақ, сол жақ, артында, алдында, оң жағында, сол жағында, арасында, үстінде) пайдалана отырып, заттардың пішінін және олардың өзара орналасуын атау
		1.1.5.8 заттарды (олардың бейнелерін) пішіні, түсі, көлемі, қолданысы бойынша топтастыру. Жалпылауыш сөздерді пайдалану
		1.1.5.9 ережелерді сақтау талап етілетін ойындарды (лото, домино және тағы басқа) ойнау
	1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	1.1.6.1 өзінің қаласын, ауылын, мемлекеттің астанасын, республиканы, Президенттің есімін атау. Өз елінің елтаңбасы мен туын тану
		1.1.6.2 өз қаласының басты көшелері мен көрікті жерлерін атау. Мектепке жақын орналасқан қоғамдық ғимараттарды (дүкен, пошта, дәріхана, емхана, кинотеатр, кітапхана) атау және олардың қолданысын білу. Бұл мекемелерде жұмыс істейтін адамдардың мамандықтарын атау
		1.1.6.3. саябақ, шағын бақ және басқа да демалыс орындарының қолданысын білу. Қоғамдық орындарда қабылданған тәртіп нормаларын орындау

	2.2 Жануарлар	1.2.2.1 жергілікті жерде кең тараған құстар мен олардың балапандарының үш-төрт түрін тану және атау	
		1.2.2.2 үй құстарының үш-төрт түрін тану және атау	
		1.2.2.3 жергілікті жерде кең тараған үй жануарлары мен олардың төлдерінің үш-төрт түрін тану және атау. Құстардың сыртқы ерекшеліктері туралы әңгімелеп беру	
		1.2.2.4 құстардың дене бөліктерін (бас, дене, аяғы, қанаты, тұмсығы, қауырсыны); жануарлардың дене бөліктерін (бас, дене, аяқ, тұяқ, жал, құйрық) тану және атау	
	3.2 Қыс	1.3.2.1 қыс белгілерін атау. Қыс айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Қыс айларын тізбелік табельден табу	
		1.3.2.2 қысқы мерекелерді (Жаңа жыл) атау. Жаңа жылдық мерекенің мәнін білу	
		1.3.2.3 жаңа жылдық ойыншықтарды жасау, шыршаны безендіру, жақындары мен туыстарына ашық хаттар мен сыйлықтар дайындау	
		1.3.2.4 "Жаңа жыл" жағдаяттық сурет бойынша әңгіме құрастыру	
		1.3.2.5 "Мен Жаңа жылды қалай қарсы аламын (алдым)" тақырыбына айтылымдар құрастыру	
		1.3.2.6 қыс, Жаңа жыл туралы тақпақтарды айту	
		1.3.2.7 балалардың қыстағы қызықтары туралы айтып беру	
		1.3.2.8 қысқы демалысты қалай өткізу туралы жоспар құру	
	3-тоқсан		
		1.2 Менің жанұям	1.1.2.6 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық мерекелер мен басқа да оқиғалар туралы әңгіме құрау
		1.1.6.4 бейтаныс адамдармен әр түрлі әлеуметтік жағдайлардағы тәртіп ережелерін білу	

5. Саяхат	1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	1.1.6.5 жаяужол, жүретін жол, жол жиегі, жол қиылысы, бағдаршамның қолданысын түсіну
		1.1.6.6 көшеден өту ережелерін, бағдаршам белгілерінің мәнін, жол белгілерінің ("Жаяу өтпе жол", "Жерасты өтпе жол") мәнін айту
		1.1.6.7 қоғамдық орындардағы (дүкен, театр, қоғамдық көлікте) тәртіп ережелерін айту
		1.1.6.8 жол қозғалысы ережелерін дидактикалық ойындар мен шынайы жағдайда сақтау
		1.1.6.9 жолаушылар көлігіндегі (автобус, троллейбус, трамвай, такси және тағы басқа) тәртіп ережелерін сақтау
	2.1 Өсімдіктер	1.1.6.10 демалыс орындарындағы тәртіп ережелерін сақтау. Табиғатқа және айналасындағы заттарға қамқорлықпен қарау (ластамау және тағы басқа)
		1.2.1.1 көкөністердің, жемістер мен жидектердің 3-4 түрін тану және атау. Көкөністерді, жемістерді, жидектерді пішініне, көлеміне, түсі мен дәміне қарай салыстыру
		1.2.1.2 ағаштардың үш-төрт түрін, бұталардың бір-екі түрін және негізгі ерекшелік белгілері бойынша жақын маңдағы гүлдердің екі-үш түрін атау
		1.2.1.3 өсімдік бөліктерін: тамыр, сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, жемістерді атау
		1.2.1.4 бөлме өсімдіктерінің 3-4 түрін тану және атау
		1.2.1.5 өсімдіктердің күтімін (гүлдерді, ағаштарды суғару, жапырақтарды сүрту) білу
		1.2.1.6 өсімдік бөліктерінің атауларын (сабақ, дің, бұтақ, жапырақ, гүл, күлте) пайдалана отырып, ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің сыртқы белгілері туралы әңгіме сипаттама құрастыру
		1.2.1.7 шынайы нысанды, нақпіншінді, суретті тірек ете отырып, жемістердің (

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	2.2 Жануарлар	көкөністердің) сыртқы белгілері туралы айтылымдарды құрастыру
		1.2.2.5 балықтардың 2-3 түрін тану және атау, олардың дене құрылысының ерекшеліктері туралы айту
		1.2.2.6 жәндіктердің 2-3 түрін тану және атау, олардың дене мүшелерін атау
		1.2.2.7 жабайы және үй жануарлары мен құстарды ажырату
		1.2.2.8 кез-келген құстың әңгіме сипаттамасын құру. Құстың пайдасы туралы, үй жануарларының пайдасы туралы әңгімелеу
	1.2 Менің жанұям	1.2.2.9 кез-келген жануардың әңгіме сипаттамасын құру; адамның жануарлар мен құстарды қалай күтетіні туралы әңгімелеу; балықтың мекендейтін ортасы туралы әңгімелеу
		1.1.2.6 жанұялық фотоальбомды пайдаланып, мұғалімнің сұрақтарын тірек ете отырып, жанұялық мерекелер мен басқа да оқиғалар туралы әңгіме құрау
		1.1.2.7 жанұяда тұрақты міндеттерінің болуы және оларды орындау
	1.6 Біздің қала (ауыл), біздің ел	1.1.6.11 педагогтың сұрақтары бойынша, фотосуреттер мен суреттер топтамасы бойынша өз қаласы, ауылы және өз елі туралы әңгіме құрау
		1.1.6.12 өзінің сезімін, бас тартуын, ренішін, ризашылығын, өтінішін әдептілікпен білдіре білу
		1.3.3.1 көктем белгілерін атау. Көктем айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Көктем айларын күнтізбелік табельден табу
		1.3.3.2 көктемгі мерекелерді (8-наурыз, Наурыз мейрамы, Қазақстан халқының бірлігі, Отанды қорғаушылар күні, Жеңіс күні) атау

	3.3 Көктем	1.3.3.3 адамның табиғаттағы көктемгі жұмыстары туралы әңгімелеу 1.3.3.4 мұғалімнің сұрақтары бойынша, суреттік жоспар бойынша, жағдаяттық сурет бойынша "Көктем келді", "Анамның мерекесі", "Наурыз мейрамы", "Қазақстан халқының бірлігі", "Отанды қорғаушылар күні", "Жеңіс күні" тақырыптарына әңгіме құрастыру 1.3.3.5 қолынан келетін көктемгі егістік жұмыстарын (жерді қазу, тұқым себу, өсімдікті суғару) орындау 1.3.3.6 көшеттерді отырғызу тәртібі туралы әңгімелеу
4-тоқсан		
7. Тағам және сусын	2.1 Өсімдіктер	1.2.1.8 суреттік жоспар немесе пиктограмма бойынша жемістің (көкөністің) сөздік сипаттамасын құрастыру 1.2.1.9 өсімдіктің өсуі үшін қандай жағдайлардың (топырақ, су, күн көзі, жылу) қажет екенін түсіну 1.2.1.10 бақ, бақша, бөлме өсімдіктерін ажырату 1.2.1.11 ағаштардың жапырақтарын теру және кептіру, табиғи материал жинау. Жапырақтарды белгілі бір ағаш түріне жататындығына қарай, пішіні, көлемі бойынша топтастыру 1.2.1.12 ағаштардың, бұталардың, гүлдік өсімдіктердің кептірілген жапырақтарын пайдалана отырып, суреттер мен жапсырмақұрақтарды орындау 1.2.1.13 үлгі бойынша ағаштар мен бұталардың ұсақ жапырақтарынан немесе гүл күлтелерінен өрнек құрастыру
		1.3.4.1 жаз белгілерін атау. Жаз айларының атауларын, олардың дәйектілігін білу. Жаз айларын күнтізбелік табельден табу 1.3.4.2 адамдардың бақтағы, бақшадағы, егістіктегі, мектеп

8. Дені саудың - жаны сау	3.4 Жаз	жанындағы үлескедегі жаздық жұмыстары туралы айтып беру 1.3.4.3 бақтағы, бақшадағы өсімдіктерді өсіруде ересек адамдарға көмектесу: бақ пен бақша өсімдіктерін суғару, арам шөптерден тазарту 1.3.4.4 "Жаз"; "Мен жазды қалай өткіземін"; "Көңілді демалыс" тақырыптарына әңгіме құрастыру. Жаз туралы тақпақтарды айту, жұмбақтарды шешу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 293-қосымша

Психикалық дамуы тежелген білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Айналамен таныстыру және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 293-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения учащихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание обучающегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся

готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами обучающегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

13. "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" – является интегрированным предметом коррекционного цикла, преследующим цель преодоления психофизической незрелости и недостатков познавательной деятельности обучающихся с задержкой психического развития (далее - ЗПР), приступающих к школьному обучению, восполнения пробелов дошкольного этапа развития и обучения. Коррекционный курс обеспечивает активизацию познавательной деятельности и развитие речи обучающихся на основе непосредственных наблюдений предметов и явлений, близких жизненному опыту обучающихся. Предусматривается не только коррекционно-воспитательная, но и пропедевтическая направленность курса, создание необходимых предпосылок для изучения предметов: "Познание мира", "Естествознание".

14. Задачи коррекционного курса:

1) расширять кругозор обучающихся путем формирования знаний о жизни общества и природном окружении;

2) формировать у обучающихся обобщенные представления о свойствах предметов (цвет, форма, размер), о расположении предметов в пространстве;

3) обогащать жизненный опыт обучающихся с помощью предметно-практической и продуктивной деятельности;

4) обогащать и систематизировать активный словарь обучающихся, развивать устную диалогическую и монологическую речь;

5) способствовать развитию восприятия (зрительного, слухового, тактильно-двигательного, пространственного) обучающихся, наглядно-действенного и наглядно-образного мышления, элементов понятийного мышления, умственных операций (анализ, синтез, сравнение, классификация, сериация, обобщение, абстрагирование, установление причинно-следственных связей);

6) формировать навыки планирования собственной деятельности, умения вести наблюдения, выполнять контролирующие действия.

15. Содержание курса структурировано в разделы: "Я и общество", "Живая природа", "Сезонные изменения в природе".

16. Раздел "Я и общество" вводит детей в мир социальных отношений (информирует о видах деятельности человека, о культурных традициях принятых в народе). Формируются представления о строении тела человека, об основных функциях организма. В ходе ознакомления с предметным миром, созданным руками человека, у детей уточняются представления о функциональном назначении основных предметов, о способах действия с ними. В процессе ознакомления с природой у детей формируются представления о мире животных и растений, о взаимозависимости объектов и явлений природы. Особое внимание обращается на зависимость жизни и деятельности человека от природных условий в постоянно меняющейся природной среде. Рассматриваются причинно-следственные связи. Особое внимание уделяется экологическому воспитанию и охране собственного здоровья.

17. В процессе ознакомления с предметами и явлениями окружающей природы и общества у обучающихся целенаправленно формируют следующие умения и навыки:

- 1) непосредственного наблюдения за изучаемыми объектами;
- 2) целенаправленного последовательного анализа изучаемого конкретного предмета ;
- 3) сравнения предметов по различным признакам;
- 4) распределения предметов на группы на основании родового признака;
- 5) называния группы однородных предметов обобщающими словами;
- 6) установления простейших причинно-следственных связей наблюдаемых природных и общественных явлений;
- 7) составления высказываний о признаках предметов из своего ближайшего окружения по определенному плану;
- 8) делать выводы и умозаключения на основе обсуждения под руководством взрослого наблюдаемых событий, явлений, предметов;
- 9) составления рассказа-повествования, рассказа-отчета, рассказа-описания;
- 10) правильного общения и поведения со сверстниками и взрослыми из ближайшего окружения.

18. На основе наблюдений и экскурсий в природу обучающие усваивают порядок чередования времен года, названия осенних, зимних, весенних и летних месяцев, учатся рассказывать об отличительных признаках каждого времени года и сравнивать их. Сначала при описании сезонных изменений в природе используются простые распространенные предложения, на следующем году обучения для описания установленной закономерности все больше используются сложноподчиненные предложения. В этот период детей подводят к самостоятельным обобщениям в виде связного рассказа по данному плану или по опорным словам.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

19. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с задержкой психического развития.

20. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения учащихся предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохранных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития (природосообразно). Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения учащихся с ЗПР обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: замедленная скорости приема и переработки сенсорной информации обучающимися, недостаточность умственных операций и действий, низкая познавательная активность и слабость познавательных интересов, ограниченность знаний и представлений об окружающем, отставание в речевом развитии, несформированность произвольной регуляции поведения, недостатки моторики и координации движений. В работе с обучающимися опираются на их высокую обучаемость, сохранность наглядно-действенного мышления. Организуется деятельность по стимуляции развития недостаточных функций. Применяется командный подход к организации психолого-педагогической поддержки обучающегося, вовлеченность в этот процесс семьи ребенка.

21. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

22. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. Традиционное школьное обучение опирается на систему житейских понятий и развитую словесную речь, которыми обладает ребенок при поступлении в школу. На основе словесной речи продолжает развиваться общение, в значительной степени на основе словесной речи регулируется поведение обучающегося. У детей с ЗПР имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые будут преодолены или компенсированы педагогическими средствами, для обеспечения успешности в обучении и социализации.

23. Принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями опирается на существующее в психологии понятие "ведущая деятельность". Предметно-практическая деятельность является

специфическим средством компенсаторного развития ребенка с ЗПР, формирования структурных компонентов учебной и трудовой деятельности. В процессе обучения учащихся с особыми образовательными потребностями широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога (работа парами, группами), которая создает естественные условия для мотивированного речевого общения. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта детей, овладевать навыками социального взаимодействия.

24. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода.

25. Принцип необходимости специального педагогического руководства. Специальный педагог, зная общие закономерности развития ребенка, познавательные возможности каждого обучающегося класса, способы специальной педагогической помощи будут не только организовать учебно-познавательную деятельность детей, но и управлять этим процессом. В некоторых случаях самостоятельная учебно-познавательная деятельность обучающихся затруднена или не возможна, тогда педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности обучающегося, для обеспечения успешного выполнения учебного задания.

26. Педагогические задачи будут успешно решены при правильном выборе видов деятельности обучающихся на уроке. Ведущими станут непосредственные наблюдения (на экскурсиях) за изучаемыми явлениями и предметами, предметно-практическая деятельность обучающихся, умственная и речевая, а также игровая деятельность (дидактические, сюжетно-ролевые, настольные игры, игры по правилам).

27. В обучении наблюдению – умению видеть и выделять части, признаки наблюдаемого объекта, замечать изменения, происходящие с отдельными объектами и явлениями, - огромную роль играет речь учителя. Без речи учителя наблюдаемый объект не полностью воспринимается обучающимся с ЗПР. Учитель своими вопросами обеспечивает полное обследование обучающимися предмета в определенном порядке.

28. Во время экскурсии необходимо акцентировать внимание обучающихся на новых для них словах, так ставить вопросы, чтобы отвечая на них обучающиеся употребляли новые слова, или знакомые слова в новом контексте. Учитель следит за использованием разнообразных определений, которые обозначают признаки предметов и явлений, а также за правильностью грамматического оформления речи обучающихся. Полезно при планировании экскурсии выписать слова, которые нужно ввести в активную речь детей.

29. При изучении любой темы программы обязательной является организация практической деятельности обучающихся: сбор природного материала, составление букетов из листьев, подобранных в соответствии с определенным признаком, составление аппликаций, коллажей, выполнение рисунков, раскрасок, уход за растениями и окружающей обстановкой в классе, в школе.

30. Необходима четкая организация практической деятельности детей как на экскурсии, так и на уроке в классе. От содержания предлагаемых заданий зависит не только качество приобретаемых знаний, но и развитие внимания и мышления обучающихся. Так, задание собрать опавшие осенние листья обучающиеся выполняют обычно бездумно, механически. Если же попросить обучающихся найти разные по цвету и величине листья одного дерева и сложить их, чередуя по цвету или размеру, то при выполнении задания обучающиеся будут вынуждены рассматривать, сравнивать, рассуждать, что благоприятно скажется на их развитии.

31. Ознакомление обучающихся с новыми объектами окружающего природного или предметного окружения следует проводить в следующем порядке: узнавание предмета при сличении его с образцом, представленном в виде натурального объекта или в виде иллюстрации, узнавание по словесному описанию и, наконец, составление рассказа-описания изучаемого предмета.

32. Наблюдения и практические работы обучающихся позволяют создать конкретно-чувственную основу для формирования разнообразных представлений об объектах окружающего мира.

33. Знания и представления, накопленные детьми в процессе наблюдений и практической деятельности, обобщаются в речи (в высказываниях, беседах, описаниях, рассказах). Большое внимание уделяется формированию связной речи и воспитанию навыков культурного общения.

34. Каждый урок включает короткую беседу (8-10 минут) о результатах наблюдений, которые были проведены детьми по заданию учителя. Обязательным содержанием урока являются предметно-практическая и разнообразные виды продуктивной деятельности, позволяющие иллюстрировать, закрепить, уточнить представления детей об объектах и явлениях окружающего мира.

35. Сочетание беседы, обобщающей наблюдения детей за объектами, с выполнением практических работ вызовет у обучающихся познавательный интерес,

что станет основой для развития у них любознательности и познавательной активности

36. Среди практических работ, способствующих повышению уровня общего развития, важное место отводится работе с природным материалом. Поделки из природного материала воспринимаются детьми как игрушки, которые можно обыграть. Анализ поделки, называние ее деталей, порядка выполнения способствует развитию речи, мыслительных операций и структурных компонентов деятельности, важными из которых являются планирование и самоконтроль.

37. Обязательны экскурсии и наблюдения: по школе, на школьный двор, спортивную площадку, игровую площадку, в общественные учреждения, находящиеся поблизости от школы, в ближайший сквер, парк. Наблюдения за птицами во время подкормки зимой. Наблюдения за поведением домашних животных.

38. Рекомендованные виды практической деятельности обучающихся:

- 1) составление альбома с рисунками или фотографиями членов семьи;
- 2) упражнения по уходу за телом, зубами, волосами, одеждой и обувью (мытьё рук, упражнения в пользовании расчески, зубной щетки, сапожной и одежной щеток);
- 3) уход за растениями класса (полив, протирание листьев). Сбор листьев деревьев и высушивание их для последующего использования на уроках;
- 4) сбор природного материала (шишек, желудей, каштанов, крылаток). Выполнение рисунков или аппликаций с использованием высушенных листьев деревьев, кустарников, цветковых растений. Выполнение поделок из природного материала;
- 5) составление орнаментов их листьев, плодов деревьев. Обводка контурного изображения листьев деревьев. Раскрашивание внутри контура цветными карандашами. Узнавание контурного изображения листьев знакомых деревьев. Засыпание корма в кормушки;
- 6) наблюдение характерных признаков времен года. Обозначение их с помощью условных знаков на календаре погоды;
- 7) обводка геометрических фигур по точкам контура. Обводка шаблонов геометрических фигур. Штриховка внутри контура геометрических фигур. Составление геометрических фигур из палочек различной длины. Группировка моделей геометрических фигур по цвету, величине, форме. Составление аппликаций и узоров с использованием моделей геометрических фигур. Дидактические игры "Подбери по форме", "Подбери по цвету", "Геометрическое лото";
- 8) раскрашивание контурных изображений в книжках-раскрасках;
- 9) дидактические подвижные игры на закрепление правил поведения на улице и дорожного движения.

39. Навыки жизненной компетенции также станут содержанием совместной деятельности педагога и обучающихся на коррекционных занятиях по предмету "

Ознакомление с окружающим миром и развитие речи". Работа по формированию жизненных навыков выстраивается в таких направлениях:

- 1) развитие адекватных представлений о собственных возможностях, нуждах и правах в организации образования;
- 2) овладение социально-бытовыми умениями; овладение навыками коммуникации;
- 3) дифференциация картины мира и ее временно-пространственной организации;
- 4) осмысление своего социального окружения и освоение соответствующей возрасту системой ценностей и социальных ролей.

40. Информационно-коммуникационные технологии (далее - ИКТ) расширяют арсенал средств педагога специального образования, помогая "достраивать" те условия обучения, которые необходимы для решения развивающих и коррекционных задач, но не созданы при помощи традиционно применяемых средств.

41. Использование ИКТ на уроках рекомендуется с целью:

1) моделирования сложных и скрытых от непосредственного наблюдения объектов познания в любых необходимых знаковых формах, свободно переходя от одного и того же предметного содержания в наглядной форме и с помощью речи, переходить от одного способа к другому;

2) создавать дополнительные визуальные динамические опоры для анализа ребенком собственной деятельности в режиме реального и отсроченного времени; обеспечивать возможность продуктивной индивидуальной деятельности в условиях группового обучения; расширять возможности качественной индивидуализации обучения.

42. Использование ИКТ позволяет индивидуализировать процесс обучения; повысить интерес к содержанию работы на уроке; активизировать познавательную деятельность обучающихся; развивать творческий потенциал.

43. ИКТ в учебном процессе будут использоваться дозированно с учетом работоспособности обучающихся.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

44. Оценивание результатов коррекционно-развивающего обучения в рамках предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" осуществляется с применением критериального оценивания, основанного на уровневом целеполагании.

45. В соответствии с уровневым целеполаганием разрабатываются контрольно-диагностические задания для каждой темы. Результаты выполнения контрольно-диагностических заданий фиксируются в картах достижений обучающихся и являются основой для реализации индивидуального подхода к обучающимся.

46. Бальная отметка достижений обучающихся в обучении и преодолении психофизической незрелости и недостатков познавательной деятельности не используется.

47. Оценка достижений носит описательный характер.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи"

48. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Ознакомление с окружающим миром и развитие речи" составляет:

- 1) в 0 классе – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе – 2 часа в неделю, 66 часов в учебном году.

49. Содержание учебного предмета:

1) содержание по предмету организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 1

№	Раздел	Подраздел
1	Я и общество	1.1 Я ребенок (мальчик, девочка)
		1.2 Моя семья
		1.3 Мой дом
		1.4 Наша школа
		1.5 Предметы вокруг нас.
		1.6 Наш город (село, аул), наша страна
2	Живая природа	2.1 Растения
		2.2 Животные
3	Сезонные изменения в природе	3.1 Осень
		3.2 Зима
		3.3 Весна
		3.4 Лето

50. В программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

51. Система целей обучения. Цели осуществления коррекционно-развивающей и образовательной работы касаются не только формирования знаний и умений предметного характера, но и применения их в реальной практике, развития видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций:

- 1) "Я и общество":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения	
	Обучающиеся будут	
	0 класс	1 класс
1.1 Я ребенок (мальчик, девочка)	0.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения 0.1.1.2 определять свое место в системе родственных связей относительно членов семьи 0.1.1.3 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая) 0.1.1.4 рассказать о назначении органов слуха, зрения, вкуса, осязания; 0.1.1.5 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева; 0.1.1.6 соблюдать элементарные правила личной гигиены: чистить зубы, умываться, расчесываться, одеваться, чистить одежду и обувь ; 0.1.1.7 выполнять режим дня в семье; 0.1.1.8 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей тела и предметов относительно себя (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко); 0.1.1.9 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), об обучающемся опираясь на картинный план, вопросы педагога; 0.1.1.10 знать особенности своего здоровья. Уметь выделять ситуации, когда требуется привлечение родителей, и объяснять учителю необходимость связаться с семьёй для принятия решения в области жизнеобеспечения.	1.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения, домашний адрес 1.1.1.2 объяснять степень родства между членами семьи 1.1.1.3 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая) 1.1.1.4 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: вверху-внизу, спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева 1.1.1.5 выполнять движения в заданном направлении: вперед-назад, вправо-влево; 1.1.1.6 располагать предметы в определенном пространственном положении относительно друг друга: за, перед, над, под, справа, слева, между, на по образцу, по словесной инструкции. 1.1.1.7 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей собственного тела, предметов относительно себя, нескольких предметов относительно друг друга (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко, на, над, за, под, перед, между); 1.1.1.8 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), об обучающемся опираясь на картинный план, вопросы педагога; 1.1.1.9 знать особенности своего здоровья; уметь выделять ситуации, когда требуется привлечение родителей, и объяснять учителю необходимость связаться с семьёй для принятия решения в области жизнеобеспечения; 1.1.1.10 соблюдать правила личной гигиены, следить за чистотой тела, чистить зубы,

		расчесываться, чистить одежду и обувь
1.2 Моя семья	0.1.2.1 называть фамилию, имя, отчество взрослых членов семьи, свои домашние обязанности и обязанности членов своей семьи; 0.1.2.2 называть семейные праздники; 0.1.2.3 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры; 0.1.2.4 иметь и выполнять постоянные обязанности в семье; 0.1.2.5 заботиться о младших, помогать старшим; 0.1.2.6 уметь быть благодарным за проявление внимания, заботы и оказанную помощь в семье; 0.1.2.7 составлять словесный портрет членов семьи на основе материалов семейного фотоальбома	1.1.2.1 называть фамилию, имя, отчество взрослых членов семьи, их профессии, свои домашние обязанности и обязанности членов своей семьи; 1.1.2.2 объяснять степень родства между членами семьи; называть дни рождения членов семьи; 1.1.2.3 участвовать в подготовке и проведении семейного праздника; 1.1.2.4 уметь дарить и принимать подарки; 1.1.2.5 составлять рассказ о своей семье, о труде родителей, используя семейный фотоальбом, по вопросам учителя; 1.1.2.6 составлять рассказ о семейных праздниках и событиях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя; 1.1.2.7 иметь и выполнять постоянные обязанности в семье;
1.3 Мой дом	0.1.3.1 соблюдать правила поведения дома; 0.1.3.2 содержать в порядке свои вещи, соблюдать чистоту и проветривать в комнате; 0.1.3.3 объяснять правила безопасного поведения дома	1.1.3.1 понимать назначение кухонной посуды, уметь накрывать на стол; 1.1.3.2 понимать назначение электробытовых предметов в уходе за домом; 1.1.3.3 использовать технику в домашнем труде; 1.1.3.4 составлять рассказ о своих обязанностях по дому; 1.1.3.5 объяснять и выполнять правила безопасного поведения дома
	0.1.4.1 называть номер школы, свой класс. Называть имя, отчество классного руководителя, имена своих одноклассников и школьных друзей;	1.1.4.1 называть номер школы, свой класс. Называть улицу на которой расположена школа. Называть имя, отчество классного руководителя, имена своих одноклассников и школьных друзей; называть профессии работников школы: учитель, директор, завуч, врач медсестра, уборщица 1.1.4.2 выполнять требования учителей, соблюдать правила поведения в школе; 1.1.4.3 использовать вежливые формы обращаться к старшим и

1.4.Наша школа	0.1.4.2 выполнять правила поведения в школе: на уроках, на перемене, в столовой, в спортзале; 0.1.4.3 понимать свою социальную роль обучающего, дежурного по классу; 0.1.4.4 понимать смысл школьных праздников, принимать в них участие; 0.1.4.5 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением; 0.1.4.6 уметь самостоятельно собирать в школу портфель, согласно расписанию уроков. Уметь аккуратно обращаться с учебными вещами, складывать на место после уроков. Пользоваться ножницами; 0.1.4.7 определять местонахождение функциональных зон школы	сверстникам (приветствие, просьба, извинение, благодарность, прощание); 1.1.4.4 ориентироваться в здании школы, самостоятельно находить в школе спортзал, столовую, медицинский кабинет; 1.1.4.5.называть предметы школьной мебели, учебные вещи; знать их назначение и правила пользования. Бережно относиться к оборудованию школы; 1.1.4.6 содержать в порядке рабочее учебное место. Бережно относиться к окружающим вещам (к одежде, мебели, учебникам, игрушкам, оборудованию классной комнаты); 1.1.4.7 уметь ориентироваться в расписаний занятий и включаться в разнообразные повседневные школьные дела, брать на себя ответственность за порученные дела; 1.1.4.8 участвовать в повседневной жизни класса, в подготовке и проведении школьных праздников; 1.1.4.9 составлять рассказ о своем классе, о школе, о школьных праздниках; 1.1.4.10 составлять словесный портрет об однокласснике по вопросам учителя
	0.1.5.1 различать и называть основные и промежуточные цвета и их оттенки: красный, желтый, оранжевый, зеленый, голубой, синий, фиолетовый, белый, коричневый, черный; 0.1.5.2 выполнять группировку предметов по цвету;	1.1.5.1 называть предметы, окружающие человека (мебель, посуда, транспорт, продукты питания, игрушки, школьные вещи): кукла, машина, пирамида, книга, тетрадь, альбом, молоко, хлеб, масло, шкаф, стол, стулья, автобус, троллейбус, машина, кастрюля, тарелка, ложка; 1.1.5.2 умение отнести 4-6 видов конкретных предметов (предметных картинок) к обобщающим словам: игрушки, учебные вещи, мебель, посуда, обувь, одежда, головные уборы, бытовая техника. 1.1.5.3 называть и различать основные цвета и их оттенки;

1.5 Предметы вокруг нас.	0.1.5.3 различать и называть форму предметов. Находить в окружающем пространстве предметы определенной формы (круглый, квадратный, треугольный, овальный); 0.1.5.4 выполнять группировку предметов по форме; 0.1.5.5 применять предметы домашнего обихода и учебные принадлежности, в соответствии с их назначением; 0.1.5.6 играть в подвижные и настольные игры, соблюдая правила	1.1.5.4 называть эталоны формы (круг, квадрат, треугольник, прямоугольник, овал); 1.1.5.5 находить в ближайшем окружении предметы определенной формы (круглой, овальной, квадратной, прямоугольной, треугольной); 1.1.5.6 понимать назначение предметов, окружающих человека ; 1.1.5.7 называть форму предметов и их взаимное расположение, используя в речи соответствующие слова (круглый, квадратный, овальный и прочее, слева, справа, за, перед, над, под, справа, слева, между, на); 1.1.5.8 группировать предметы (их изображения) по форме, цвету, размеру, назначению. Использовать обобщающие слова; 1.1.5.9 играть в игры с соблюдением правил (лото, домино)
1.6 Наш город (село, аул), наша страна	0.1.6.1 называть свой город, село, столицу государства, республику, имя Президента. Узнавать герб и флаг своей страны; 0.1.6.2 знать назначение места отдыха, такие как скверы, парки. Выполнять принятые нормы поведения в общественных местах ; 0.1.6.3 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми 0.1.6.4 рассказать правила перехода улицы, значение	1.1.6.1 называть свой город, село, столицу государства, республику, имя Президента. Узнавать герб и флаг своей страны; 1.1.6.2 называть главные улицы и достопримечательности своего города, села. Называть общественные здания, находящиеся поблизости от школы (магазин, почта, аптека, поликлиника, кинотеатр, библиотека) и знать их назначение . Названия профессий людей, работающих в этих учреждениях 1.1.6.3 выполнять принятые нормы поведения в общественных местах 1.1.6.4 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми 1.1.6.5 понимать назначение тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора 1.1.6.6 рассказать правила перехода улицы, значение сигналов светофора, значение дорожных знаков "Пешеходный переход", "Подземный переход"

	сигналов светофора, значение дорожных знаков "Пешеходный переход", "Подземный переход" 0.1.6.5 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации; 0.1.6.6 понимать назначение тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора;	1.1.6.7 рассказать правила поведения в общественных местах (магазине, театре, общественном транспорте) 1.1.6.8 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации 1.1.6.9 соблюдать правила поведения в пассажирском транспорте: автобусе, троллейбусе, трамвае, такси; 1.1.6.10 соблюдать правила поведения в местах отдыха. Бережно относиться к природе и предметам вокруг: не сорить и тому подобное 1.1.6.11 составлять рассказ о своём городе, селе, о своей стране по вопросам педагога, по фотографиям, серии картин; 1.1.6.12 уметь корректно выразить свои чувства, отказ, недовольство, благодарность, просьбу

2) "Живая природа": таблица 3

Подразделы	Цели обучения	
	Обучающиеся будут:	
	0 класс	1 класс
	0.2.1.1 узнавать и называть 2-3 вида растений огорода (овощей), 2-3 вида растений сада (фруктов и ягод). Сравнивать овощи, фрукты, ягоды по форме, величине, цвету, вкусу	1.2.1.1 узнавать и называть 3-4 вида овощей, фруктов и ягод. Сравнивать овощи, фрукты, ягоды по форме, величине, цвету, вкусу 1.2.1.2 называть три-четыре вида деревьев, один-два вида кустарников и два-три вида цветов ближайшего окружения по основным отличительным признакам 1.2.1.3 называть части растений: корни, ствол, стебли, ветки, листья, цветы, плод 1.2.1.4 узнавать и называть 3-4 вида комнатных растений 1.2.1.5 уметь ухаживать за растениями (поливать цветы, деревья, протирать листья) 1.2.1.6 составлять рассказ-описание внешних признаков деревьев, кустарников, цветковых растений, используя

2.1 Растения	0.2.1.2 узнавать и называть 2-3 вида деревьев, 1-2 вида кустарников, 2-3 вида цветковых растений по основным отличительным признакам (по листьям, цветку, форме и величине плодов, коре) 0.2.1.3 беречь природу родного края 0.2.1.4 составлять рассказы о внешних признаках деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки)	названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки) 1.2.1.7 составлять высказывания о внешних признаках фруктов (овощей), с опорой на реальный объект, муляж, картину 1.2.1.8 составлять словесное описание фрукта (овоща) по рисуночному плану или пиктограммам 1.2.1.9 понимать, какие условия необходимы для роста растений (земля, вода, солнечный свет, тепло 1.2.1.10 различать растения сада, огорода, комнатные растения 1.2.1.11 собирать и высушивать листья деревьев, собирать природный материал. Группировать листья по форме, размеру, принадлежности к определенному виду дерева 1.2.1.12 выполнять рисунки и аппликации с использованием засушенных листьев деревьев, кустарников, цветков растений 1.2.1.13 составлять орнаменты из мелких листьев деревьев и кустарников или из лепестков цветов по образцу
2.2 Животные	0.2.2.1 узнавать и называть три-четыре вида животных и их детенышей, распространенных в данной местности; 0.2.2.2 узнавать и называть части тела животных (голова, туловище, ноги, лапы, копыта, грива, хвост); 0.2.2.3 различать диких и домашних животных; 0.2.2.4 узнавать птиц, обитающих в данной местности. Знать	1.2.2.1 узнавать и называть три-четыре вида птиц и их птенцов, распространенных в данной местности; 1.2.2.2 узнавать и называть три-четыре вида домашних птиц 1.2.2.3 узнавать и называть три-четыре вида домашних животных и их детенышей, распространенных в данной местности. Рассказывать о внешних отличительных особенностях птиц 1.2.2.4 узнавать и называть части тела птиц (голова, туловище, лапки, крылья, клюв, перья), животных (голова, туловище, ноги, лапы, копыта, грива, хвост) 1.2.2.5 узнавать и называть 2-3 вида рыб, рассказывать об особенностях строения их тела

	названия двух-трех видов птиц и их птенцов; 0.2.2.5 называть части тела птиц (голова, туловище, лапки, крылья, клюв, перья); внешние отличительные признаки птиц; 0.2.2.6 подкармливать птиц зимой	1.2.2.6 узнавать и называть 2-3 вида насекомых, называть части их тела. 1.2.2.7 различать домашних и диких животных и птиц 1.2.2.8 составлять рассказ-описание любой птицы. Рассказывать о пользе птиц, рассказывать о пользе домашних животных 1.2.2.9 составлять рассказ-описание любого животного; рассказ об уходе человека за животными и птицами ; рассказ о среде обитания рыб

3) "Сезонные изменения в природе": таблица 4

Подразделы	Цели обучения	
	Обучающиеся будут:	
	0 класс	1 класс
3.1 Осень	0.3.1.1 наблюдать и называть признаки осени; 0.3.1.2 называть осенние месяцы года, знать их последовательность ; 0.3.1.3 подбирать одежду для осени; 0.3.1.4 составлять рассказ о наблюдениях природы осенью	1.3.1.1 называть признаки осени. Знать названия и последовательность осенних месяцев. Находить осенние месяцы в табель-календаре 1.3.1.2 наблюдать характерные признаки осени во время экскурсии; 1.3.1.3 обозначать основные признаки осени с помощью условных знаков в календаре погоды 1.3.1.4 обобщать знания об изменениях в жизни растений осенью 1.3.1.5 составлять рассказ на темы: "Золотая осень", "Листопад", "Поздняя осень" по вопросам учителя, по картине 1.3.1.6 рассказывать стихи, разгадывать загадки об осени 1.3.1.7 объяснять причины осенних изменений в природе
	0.3.2.1 наблюдать и называть признаки зимы;	1.3.2.1 называть основные признаки зимы. Знать названия и последовательность зимних месяцев года. Находить зимние месяцы в табель-календаре 1.3.2.2 называть зимние праздники (Новый год, Рождество). Знать значение Новогоднего праздника

3.2 Зима	0.3.2.2 называть зимние месяцы года, знать их последовательность ; 0.3.2.3 подбирать и называть одежду для зимы; 0.3.2.4 составлять рассказ о наблюдениях природы зимой; 0.3.2.5 рассказывать о зимних забавах детей; 0.3.2.6 называть зимние праздники	1.3.2.3 изготавливать новогодние игрушки, наряжать Ёлку, готовить открытки и подарки родным и близким 1.3.2.4 составлять рассказы по сюжетной картине "Новый год", "Рождество" 1.3.2.5 составлять высказывания на тему: "Как я встречу (встретил) . Новый год" 1.3.2.6 рассказывать стихи о зиме, о Новом годе 1.3.2.7 рассказывать о зимних забавах детей зимой 1.3.2.8 составлять план проведения досуга на зимних каникулах
3.3 Весна	0.3.3.1 наблюдать и называть признаки весны; 0.3.3.2 называть весенние месяцы года, знать их последовательность 0.3.3.3 подбирать одежду для весны 0.3.3.4 составлять рассказ о наблюдениях природы весной 0.3.3.5 называть весенние праздники: (8 марта, Наурыз, День единства народов Казахстана, День защитников отечества, День Победы)	1.3.3.1 называть признаки весны. Знать названия и последовательность весенних месяцев года. Находить весенние месяцы в табель-календаре; 1.3.3.2 называть весенние праздники (8 марта, Наурыз, День единства народов Казахстана, День защитников отечества, День Победы) 1.3.3.3 рассказывать о весенних работах человека в природе 1.3.3.4 составлять рассказы на темы: "Весна пришла", "Мамин праздник". "Праздник Наурыз", День единства народов Казахстана , "День Победы" по вопросам учителя, по картинному плану, по сюжетной картине 1.3.3.5 выполнять посильные весенне-полевые работы: копать почву, сажать семена, поливать растения 1.3.3.6 рассказывать о порядке высаживания саженцев
3.4 Лето	0.3.4.1 наблюдать признаки лета 0.3.4.2 называть летние месяцы года, знать их последовательность 0.3.4.3 подбирать одежду для лета	1.3.4.1 называть признаки лета. Знать названия и последовательность летних месяцев года. Находить летние месяцы в табель-календаре 1.3.4.2 рассказывать о летних работах людей в саду, в огороде, в поле, на пришкольном участке 1.3.4.3 помогать взрослым в выращивании растений сада,

	0.3.4.4 рассказывать об играх и забавах детей летом	огорода: поливать растения сада и огорода, удалять сорную траву 1.3.4.4 составлять рассказы на темы: "Лето"; "Как я проведу лето"; "Весёлые каникулы". Отгадывать загадки, декламировать стихи о лете

52. Долгосрочные планы:

1) 0 класс:

таблица 5

Сквозная тема	Подразделы	Цели обучения
четверть		
1. Все обо мне 2. Моя школа	1.1 Я ребенок (мальчик, девочка)	0.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения
		0.1.1.2 определять свое место в системе родственных связей относительно членов семьи
		0.1.1.3 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая)
		0.1.1.4 рассказать о назначении органов слуха, зрения, вкуса, осязания
		0.1.1.5 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева
		0.1.1.6 соблюдать элементарные правила личной гигиены: чистить зубы, умываться, расчесываться, одеваться, чистить одежду и обувь
	1.5 Предметы вокруг нас	0.1.5.1 различать и называть основные и промежуточные цвета и их оттенки: красный, желтый, оранжевый, зеленый, голубой, синий, фиолетовый, белый, коричневый, черный
		0.1.5.2 выполнять группировку предметов по цвету
		0.1.5.3 различать и называть форму предметов. Находить в окружающем пространстве предметы определенной формы (круглый, квадратный, треугольный, овальный)
		0.1.5.4 выполнять группировку предметов по форме;

	1.3 Мой дом	0.1.3.1 соблюдать правила поведения дома
		0.1.3.2 содержать в порядке свои вещи, соблюдать чистоту и проветривать в комнате
		0.1.3.3 объяснять правила безопасного поведения дома
	1.5 Предметы вокруг нас	0.1.5.5 применять предметы домашнего обихода и учебные принадлежности, в соответствии с их назначением;
		0.1.5.6 играть в подвижные и настольные игры, соблюдая правила
	3.1 Осень	0.3.1.1 наблюдать и называть признаки осени
		0.3.1.2 называть осенние месяцы года, знать их последовательность
		0.3.1.3 подбирать одежду для осени
		0.3.1.4 составлять рассказ о наблюдениях природы осенью
	2 четверть	
3. Моя семья и друзья	1.2 Моя семья	0.1.2.1 называть фамилию, имя, отчество взрослых членов семьи, свои домашние обязанности и обязанности членов своей семьи;
		0.1.2.3 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры;
		0.1.2.4 иметь и выполнять постоянные обязанности в семье;
		0.1.2.5 заботиться о младших, помогать старшим;
		0.1.2.6 уметь быть благодарным за проявление внимания, заботы и оказанную помощь в семье;
		0.1.4.1 называть номер школы, свой класс. Называть имя, отчество классного руководителя, имена своих одноклассников и школьных друзей
		0.1.4.2 выполнять правила поведения в школе: на уроках, на перемене, в столовой, в спортзале
		0.1.4.3 понимать свою социальную роль обучающегося, дежурного по классу

	1.4.Наша школа	0.1.4.4 понимать смысл школьных праздников, принимать в них участие
		0.1.4.5 применять учебные принадлежности в соответствии с их назначением
		0.1.4.6 уметь самостоятельно собирать в школу портфель, согласно расписанию уроков. Уметь аккуратно обращаться с учебными вещами, складывать на место после уроков. Пользоваться ножницами
		0.1.4.7 определять местонахождение функциональных зон школы
4. Мир вокруг нас	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	0.1.6.1 называть свой город, село, столицу государства, республику, имя Президента. Узнавать герб и флаг своей страны;
	2.1 Растения	0.2.1.3 беречь природу родного края
	2.2 Животные	0.2.2.1 узнавать и называть три-четыре вида животных и их детенышей, распространенных в данной местности;
		0.2.2.3 различать диких и домашних животных;
	3.2 Зима	0.3.2.1 наблюдать и называть признаки зимы
		0.3.2.2 называть зимние месяцы года, знать их последовательность
		0.3.2.3 подбирать и называть одежду для зимы;
		0.3.2.6 называть зимние праздники
3 четверть		
	1.2 Моя семья	0.1.2.7 составлять словесный портрет членов семьи на основе материалов семейного фотоальбома
	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	0.1.6.2 знать назначение места отдыха, такие как скверы, парки. Выполнять принятые нормы поведения в общественных местах
		0.1.6.3 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми
		0.2.1.1 узнавать и называть 2-3 вида растений огорода (овощей), 2

5. Путешествие	2.1 Растения	-3 вида растений сада (фруктов и ягод). Сравнивать овощи, фрукты, ягоды по форме, величине, цвету, вкусу
		0.2.1.2 узнавать и называть 2-3 вида деревьев, 1-2 вида кустарников, 2-3 вида цветковых растений по основным отличительным признакам (по листьям, цветку, форме и величине плодов, коре)
		0.2.1.4 составлять рассказы о внешних признаках деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки)
	2.2 Животные	0.2.2.2 узнавать и называть части тела животных (голова, туловище, ноги, лапы, копыта, грива, хвост);
		0.2.2.4 узнавать птиц, обитающих в данной местности. Знать названия двух-трех видов птиц и их птенцов;
		0.2.2.5 называть части тела птиц (голова, туловище, лапки, крылья, клюв, перья); внешние отличительные признаки птиц;
		0.2.2.6 подкармливать птиц зимой
6. Традиции и фольклор	1.2 Моя семья	0.1.2.2 называть семейные праздники;
		0.1.2.3 объяснять важность заботливого отношения между членами семьи и приводить примеры;
		0.1.2.4 иметь и выполнять постоянные обязанности в семье;
	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	0.1.6.4 рассказать правила перехода улицы, значение сигналов светофора, значение дорожных знаков "Пешеходный переход", "Подземный переход"
		0.1.6.5 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации
		0.1.6.6 понимать назначение тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора

	3.2 Зима	0.3.2.4 составлять рассказ о наблюдениях природы зимой;
		0.3.2.5 рассказывать о зимних забавах детей;
	3.3 Весна	0.3.3.1 наблюдать и называть признаки весны
		0.3.3.2 называть весенние месяцы года, знать их последовательность
		0.3.3.3 подбирать одежду для весны
		0.3.3.4 составлять рассказ о наблюдениях природы весной
	0.3.3.5 называть весенние праздники: (8 марта, Наурыз, День единства народов Казахстана, День защитников отечества, День Победы)	
4 четверть		
7. Еда и напитки	1.1 Я ребенок (мальчик, девочка)	0.1.1.7 выполнять режим дня в семье
		0.1.1.8 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей тела и предметов относительно себя (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко)
		0.1.1.9 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), об обучающемся опираясь на картинный план, вопросы педагога
		0.1.1.10 знать особенности своего здоровья. Уметь выделять ситуации, когда требуется привлечение родителей, и объяснять учителю необходимость связаться с семьей для принятия решения в области жизнеобеспечения
8. В здоровом теле – здоровый дух !	3.4 Лето	0.3.4.1 наблюдать признаки лета
		0.3.4.2 называть летние месяцы года, знать их последовательность
		0.3.4.3 подбирать одежду для лета
		0.3.4.4 рассказывать об играх и забавах детей летом

2) 1 класс:
таблица 6

Сквозная тема	Подразделы	Цели обучения
1 четверть		
1. Все обо мне 2. Моя школа	1.1 Я ребенок (мальчик, девочка)	1.1.1.1 называть свою фамилию, имя, отчество, дату рождения, домашний адрес
		1.1.1.2 объяснять степень родства между членами семьи
		1.1.1.3 ориентироваться в пространственном расположении частей своего тела (вверху, внизу, спереди, сзади, левая-правая)
		1.1.1.4 ориентироваться в ближайшем пространстве относительно себя: вверху-внизу, спереди-сзади, далеко-близко, справа-слева
		1.1.1.5 выполнять движения в заданном направлении: вперед-назад, вправо-влево
		1.1.1.6 располагать предметы в определенном пространственном положении относительно друг друга: за, перед, над, под, справа, слева, между, на по образцу, по словесной инструкции
		1.1.1.7 использовать в речи слова для определения пространственного расположения частей собственного тела, предметов относительно себя, нескольких предметов относительно друг друга (вверху, внизу, спереди, сзади, правая, левая сторона тела, лица человека, справа-слева, далеко-близко, на, над, за, под, перед, между)
		1.1.1.8 составлять словесный портрет о себе как о мальчике (девочке), об обучающемся опираясь на картинный план, вопросы педагога
		1.1.1.9 знать особенности своего здоровья; уметь выделять ситуации, когда требуется привлечение родителей, и объяснять учителю необходимость связаться с семьей для принятия решения в области жизнеобеспечения
		1.1.1.10 соблюдать правила личной гигиены, следить за

		чистотой тела, чистить зубы, расчесываться, чистить одежду и обувь
	1.3 Мой дом	1.1.3.1 понимать назначение кухонной посуды, уметь накрывать на стол;
		1.1.3.2 понимать назначение электробытовых предметов в уходе за домом;
		1.1.3.3 использовать технику в домашнем труде;
		1.1.3.4 составлять рассказ о своих обязанностях по дому;
		1.1.3.5 объяснять и выполнять правила безопасного поведения дома
	3.1 Осень	1.3.1.1 называть признаки осени. Знать названия и последовательность осенних месяцев. Находить осенние месяцы в табель-календаре
		1.3.1.2 наблюдать характерные признаки осени во время экскурсии
		1.3.1.3 обозначать основные признаки осени с помощью условных знаков в календаре погоды
		1.3.1.4 обобщать знания об изменениях в жизни растений осенью
		1.3.1.5 составлять рассказ на темы: "Золотая осень", "Листопад", "Поздняя осень" по вопросам учителя, по картине
		1.3.1.6 рассказывать стихи, разгадывать загадки об осени
		1.3.1.7 объяснять причины осенних изменений в природе
2 четверть		
		1.1.2.1 называть фамилию, имя, отчество взрослых членов семьи, их профессии, свои домашние обязанности и обязанности членов своей семьи
		1.1.2.2 объяснять степень родства между членами семьи; называть дни рождения членов семьи

3. Моя семья и друзья	1.2 Моя семья	1.1.2.3 участвовать в подготовке и проведении семейного праздника
		1.1.2.4 уметь дарить и принимать подарки
		1.1.2.5 составлять рассказ о своей семье, о труде родителей, используя семейный фотоальбом, по вопросам учителя
		1.1.2.6 составлять рассказ о семейных праздниках и событиях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя
	1.4.Наша школа	1.1.4.1 называть номер школы, свой класс. Называть улицу на которой расположена школа. Называть имя, отчество классного руководителя, имена своих одноклассников и школьных друзей; называть профессии работников школы: учитель, директор, завуч, врач медсестра, уборщица
		1.1.4.2 выполнять требования учителей, соблюдать правила поведения в школе
		1.1.4.3 использовать вежливые формы обращаться к старшим и сверстникам (приветствие, просьба, извинение, благодарность, прощание)
		1.1.4.4 ориентироваться в здании школы, самостоятельно находить в школе спортзал, столовую, медицинский кабинет
		1.1.4.5.называть предметы школьной мебели, учебные вещи; знать их назначение и правила пользования. Бережно относиться к оборудованию школы
		1.1.4.6 содержать в порядке рабочее учебное место. Бережно относиться к окружающим вещам (к одежде, мебели, учебникам, игрушкам, оборудованию классной комнаты)
		1.1.4.7 уметь ориентироваться в расписаний занятий и включаться в разнообразные повседневные школьные дела, брать на себя ответственность за порученные дела

		1.1.4.8 участвовать в повседневной жизни класса, в подготовке и проведении школьных праздников 1.1.4.9 составлять рассказ о своем классе, о школе, о школьных праздниках 1.1.4.10 составлять словесный портрет об однокласснике по вопросам учителя
	1.5 Предметы вокруг нас.	1.1.5.1 называть предметы, окружающие человека (мебель, посуда, транспорт, продукты питания, игрушки, школьные вещи): кукла, машина, пирамида, книга, тетрадь, альбом, молоко, хлеб, масло, шкаф, стол, стулья, автобус, троллейбус, машина, кастрюля, тарелка, ложка 1.1.5.2 умение отнести 4-6 видов конкретных предметов (предметных картинок) к обобщающим словам: игрушки, учебные вещи, мебель, посуда, обувь, одежда, головные уборы, бытовая техника 1.1.5.3 называть и различать основные цвета и их оттенки; 1.1.5.4 называть эталоны формы (круг, квадрат, треугольник, прямоугольник, овал); 1.1.5.5 находить в ближайшем окружении предметы определенной формы (круглой, овальной, квадратной, прямоугольной, треугольной); 1.1.5.6 понимать назначение предметов, окружающих человека ; 1.1.5.7 называть форму предметов и их взаимное расположение, используя в речи соответствующие слова (круглый, квадратный, овальный и прочее, слева, справа, за, перед, над, под, справа, слева, между, на); 1.1.5.8 группировать предметы (их изображения) по форме, цвету, размеру, назначению. Использовать обобщающие слова;

4. Мир вокруг нас		1.1.5.9 играть в игры с соблюдением правил (лото, домино)
	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	1.1.6.1 называть свой город, село, столицу государства, республику, имя Президента. Узнавать герб и флаг своей страны;
		1.1.6.2 называть главные улицы и достопримечательности своего города, села. Называть общественные здания, находящиеся поблизости от школы (магазин, почта, аптека, поликлиника, кинотеатр, библиотека) и знать их назначение. Названия профессий людей, работающих в этих учреждениях
		1.1.6.3 выполнять принятые нормы поведения в общественных местах
	2.2 Животные	1.2.2.1 узнавать и называть три-четыре вида птиц и их птенцов, распространенных в данной местности;
		1.2.2.2 узнавать и называть три-четыре вида домашних птиц
		1.2.2.3 узнавать и называть три-четыре вида домашних животных и их детенышей, распространенных в данной местности. Рассказывать о внешних отличительных особенностях птиц
		1.2.2.4 узнавать и называть части тела птиц (голова, туловище, лапки, крылья, клюв, перья), животных (голова, туловище, ноги, лапы, копыта, грива, хвост)
		1.3.2.1 называть основные признаки зимы. Знать названия и последовательность зимних месяцев года. Находить зимние месяцы в таблице-календаре;
		1.3.2.2 называть зимние праздники (Новый год, Рождество). Знать значение Новогоднего праздника;
		1.3.2.3 изготавливать новогодние игрушки, наряжать Ёлку, готовить открытки и подарки родным и близким

	3.2 Зима	1.3.2.4 составлять рассказы по сюжетной картине "Новый год", "Рождество"
		1.3.2.5 составлять высказывания на тему: "Как я встречу (встретил) Новый год"
		1.3.2.6 рассказывать стихи о зиме, о Новом годе
		1.3.2.7 рассказывать о зимних забавах детей зимой
		1.3.2.8 составлять план проведения досуга на зимних каникулах
3 четверть		
	1.2 Моя семья	1.1.2.6 составлять рассказ о семейных праздниках и событиях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя;
	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	1.1.6.4 знать правила поведения в разных социальных ситуациях с незнакомыми людьми
		1.1.6.5 понимать назначение тротуара, проезжей части, обочины, перекрестка, светофора
		1.1.6.6 рассказать правила перехода улицы, значение сигналов светофора, значение дорожных знаков "Пешеходный переход", "Подземный переход"
		1.1.6.7 рассказать правила поведения в общественных местах (магазине, театре, общественном транспорте)
		1.1.6.8 соблюдать правила дорожного движения в дидактических играх и реальной ситуации
		1.1.6.9 соблюдать правила поведения в пассажирском транспорте: автобусе, троллейбусе, трамвае, такси;
		1.1.6.10 соблюдать правила поведения в местах отдыха. Бережно относиться к природе и предметам вокруг: не сорить и тому подобное
		1.2.1.1 узнавать и называть 3-4 вида овощей, фруктов и ягод. Сравнивать овощи, фрукты, ягоды по форме, величине, цвету, вкусу

5. Путешествие	2.1 Растения	1.2.1.2 называть три-четыре вида деревьев, один-два вида кустарников и два-три вида цветов ближайшего окружения по основным отличительным признакам
		1.2.1.3 называть части растений: корни, ствол, стебли, ветки, листья, цветы, плод
		1.2.1.4 узнавать и называть 3-4 вида комнатных растений
		1.2.1.5 уметь ухаживать за растениями (поливать цветы, деревья, протирать листья)
		1.2.1.6 составлять рассказ-описание внешних признаков деревьев, кустарников, цветковых растений, используя названия частей растений (ствол, ветки, стебель, листья, цветы, лепестки)
		1.2.1.7 составлять высказывания о внешних признаках фруктов (овощей), с опорой на реальный объект, муляж, картину
	2.2 Животные	1.2.2.5 узнавать и называть 2-3 вида рыб, рассказывать об особенностях строения их тела
		1.2.2.6 узнавать и называть 2-3 вида насекомых, называть части их тела
		1.2.2.7 различать домашних и диких животных и птиц
		1.2.2.8 составлять рассказ-описание любой птицы. Рассказывать о пользе птиц, рассказывать о пользе домашних животных
		1.2.2.9 составлять рассказ-описание любого животного; рассказ об уходе человека за животными и птицами ; рассказ о среде обитания рыб
	1.2 Моя семья	1.1.2.6 составлять рассказ о семейных праздниках и событиях, используя семейный фотоальбом, с опорой на вопросы учителя;
		1.1.2.7 иметь и выполнять постоянные обязанности в семье;

6. Традиции и фольклор	1.6 Наш город (село, аул), наша страна	1.1.6.11 составлять рассказ о своём городе, селе, о своей стране по вопросам педагога, по фотографиям, серии картин;
		1.1.6.12 уметь корректно выразить свои чувства, отказ, недовольство, благодарность, просьбу
	3.3 Весна	1.3.3.1 называть признаки весны. Знать названия и последовательность весенних месяцев года. Находить весенние месяцы в табель-календаре
		1.3.3.2 называть весенние праздники (8 марта, Наурыз, День единства народов Казахстана, День защитников отечества, День Победы)
		1.3.3.3 рассказывать о весених работах человека в природе
		1.3.3.4 составлять рассказы на темы: "Весна пришла", "Мамин праздник". "Праздник Наурыз", День единства народов Казахстана , "День Победы" по вопросам учителя, по картинному плану, по сюжетной картине
		1.3.3.5 выполнять посильные весенне-полевые работы: копать почву, сажать семена, поливать растения
	1.3.3.6 рассказывать о порядке высаживания саженцев	
4 четверть		
7. Еда и напитки	2.1 Растения	1.2.1.8 составлять словесное описание фрукта (овоща) по рисуночному плану или пиктограммам
		1.2.1.9 понимать, какие условия необходимы для роста растений (земля, вода, солнечный свет, тепло)
		1.2.1.10 различать растения сада, огорода, комнатные растения
		1.2.1.11 собирать и высушивать листья деревьев, собирать природный материал. Группировать листья по форме, размеру, принадлежности к определенному виду дерева

8. В здоровом теле – здоровый дух !	3.4 Лето	1.2.1.12 выполнять рисунки и аппликации с использованием засушенных листьев деревьев, кустарников, цветков растений
		1.2.1.13 составлять орнаменты из мелких листьев деревьев и кустарников или из лепестков цветов по образцу
		1.3.4.1 называть признаки лета. Знать названия и последовательность летних месяцев года. Находить летние месяцы в табель-календаре
		1.3.4.2 рассказывать о летних работах людей в саду, в огороде, в поле, на пришкольном участке;
		1.3.4.3 помогать взрослым в выращивании растений сада, огорода: поливать растения сада и огорода, удалять сорную траву
		1.3.4.4 составлять рассказы на темы: "Лето"; "Как я проведу лето"; "Весёлые каникулы". Отгадывать загадки, декламировать стихи о лете

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 294-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 294-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта

білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушының жасына қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәні бойынша мазмұны мен білім көлемін, дағды мен іскерлігін белгілейтін нормативті-оқу құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолданғанда жүзеге асады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының

белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Сауат ашу" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Сауат ашу" арнайы (түзеу) мектептерінде барынша қарапайым тұрғыда жүргізіледі.

14. "Сауат ашу" ана тілін меңгерудің негізі болып табылады. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмысты интеграциялау арқылы жүзеге асырылады.

15. "Сауат ашу" пәні – "Қазақ тілі", "Оқу және тіл дамыту" пәндерінің құрамдас бөлігі, тіл және әдебиет туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. "Сауат ашу" пәнінің маңыздылығы – білім алушылардың өмірінде жаңа пайда болған "жетекші әрекет" – оқу әрекетіне бейімдеу, тұрақты зейіні мен жадын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, ой-өрісін жетілдіру, сөздік қорын молайтып, байланыстыра сөйлеуге үйрету міндеттерін жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

16. "Сауат ашу" пәнінің мақсаты – білім алушыларды оқуға, жазуға және тіл арқылы қарым-қатынас жасау қызметінің түрлерін (тыңдау, оқу, сөйлеу, жазу) меңгеруге үйрету, ойлау қабілетін дамыту, өз ойын еркін жеткізе алуға тәрбиелеп білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

17. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) жазудың функционалды базисын: кеңістікте бағдарлауын, көріп қабылдауын, қол ұсақ моторикасын, фонематикалық түсініктерін, графомоторлы дағдыларын қалыптастыру;

2) білім алушыларды ұғымына сай мәтіндердің мағынасын түсінуге үйрету;

3) қазақ тілі дыбыстарын дұрыс айтуын, ажыратуын қалыптастыру;

4) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

5) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

6) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

7) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру, жүйелеу біліктерін дамыту;

8) сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасауға қажетті сөйлеу дағдыларын қалыптастыру, өз ойын жүйелі түрде дұрыс жеткізе білуге үйрету;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалогтік және монологтік сөйлеу дағдыларын), сөйлеу мәдениетін, өз сөзінің дұрыс айтылуын өзі бақылау машығын дамыта қалыптастыру;

11) алған тілдік білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде, күнделікті өмірлік жағдаяттарда қолдануға үйрету;

12) танымдық процестерін дамыту;

13) шәкірттер бойында адамгершілік, әсемдік қасиетін қалыптастыру;

14) білім алушылардың қоршаған орта, дүниетаным туралы (адам, табиғат) түсініктерін қалыптастыру;

15) білім алушыларға патриоттық тәрбие беру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. Сауат ашу бойынша оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдерінің іске асырылуы ақыл-ойы жеңіл бұзылған білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген.

19. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды түзете-дамыта оқыту принципі арнайы әдістері мен оқу-әдістемелік тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Бұл жағдайда ойлау процестерінің енжарлығы, танымдық белсенділігінің төмендігі, сөйлеу дамуының артта қалуы, ойлау қорыту және абстракциялаушы функцияларының әлсіздігі ескеріледі. Жұмыс барысында білім алушылардың еліктеу қабілеттері мен сақталған әрекетті-көрнекі ойлау мүмкіндіктеріне сүйенеді.

20. Сауат ашуға оқыту білім алушылардың танымдық процесстерін дамытуға жағдай тудырады. Графикалық-моторлық, кеңістікте бағдарлау және көріп қабылдау дағдылардың қалыптастыру арнайы жаттығулар арқылы іске асырылады (эртүрлі сызықтарды, контурларды бастырып сызу, сызу, бояу). Алғашқыда жаттығулар еліктеу, үлгі арқылы орындалса, кейін олар сөздік нұсқаулар арқылы орындалады. Сөйлеу тілінің жеткілікті дұрыс дамуына фонематикалық есту қабілетінің тигізетін әсері өте зор. Фонематикалық есту - дыбыстарды, сөздерді, фразаларды анық, дұрыс айтуын қамтиды. Фонематикалық естудің арқасында сөздің лексикалық және грамматикалық мағынасы меңгеріледі.

21. Оқытудың әлеуметтендіру мен бейімдеуге бағытталған принципі жеке тұлғаның әлеуметтік бейімсізденуін төмендетуді немесе жоюды көздейді. Білім алушының әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қарапайым гигиеналық, қарым-қатынас, тұрмыстық дағдыларынан бастап, күрделі әлеуметтік дағдылары, көз-қарасы, ұстанымы мен нанымымен аяқталған өмірлік дағдылары мен тәртіп нормаларын меңгеруіне байланысты арнайы жұмыс көзделеді.

22. Білім алу құралы ретінде ой, тіл және қарым-қатынасты дамыту принципі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеу тілінің, ойлаудың, қарым-қатынастың дамуында ерекшеленген мәселелер орын алады. Олар оқу мен әлеуметтенуі табысты болуы үшін әр жағдайда мүмкіндігінше педагогикалық құралдар арқылы қалпына келтіріледі.

23. Әрекеттік ықпал ету принципі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде оқытушының басшылығымен заттық - практикалық әрекеті кеңінен пайдаланылады. Бұл әрекет оқу материалын саналы түрде түсіну үшін жағдай тудырады. Заттық - практикалық әрекет жоғарғы психикалық қызметтерінің сенсомоторлы негізін (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) дамытуға, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толтыру, жалпы білім беру пәндері бойынша білім алу, дағды мен іскерлікті меңгеруге мүмкіндік береді.

24. Сараланған және жеке тәсілді принципі. Ұжымдық оқыту процесінде ақыл-ойы бұзылған білім алушыларға сараланған тәсіл пайдалану оларда вариативті типологиялық ерекшелерінің болуымен шартталады. Ерекшеліктер оқу материалдарын меңгеру кезінде байқалады және білім, дағды мен іскерлігінің сапасына әсер етеді. Ақыл-ойы бұзылған білім алушыларға арналған арнайы мектеп пен сыныптарда оқу процесі типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (по В.В. Воронкова бойынша). Педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай әр типологиялық топқа күрделілігі мен көлемі қол жетімділігін ескере отырып, оқу материалдарының мазмұнын іріктеп алады. Сонымен қатар, білім алушылардың оқу әрекетінің қарқыны, дербестігінің дәрежесі, оқытудың әдіс-тәсілдері түрлендіріледі. Білім алушыларды топқа бөлу шартты және қозғалмалы. Сараланған тәсіл даралап оқытумен толықтырылады.

25. Арнайы педагогикалық басшылық студияның қажеттілік принципі. Ақыл-ойы кем білім алушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топтардың дербес оқу-танымдық әрекеті қиындатылған немесе мүлдем қалыптастырылмайды. Сол кезде педагог оқу міндетін ойдағыдай жүзеге асыруды қамтамасыз ету үшін білім алушының әрекетінің жетілмеген компонентінің функциясын өзіне алады. Арнайы педагог ақыл-ойы кем білім алушының дамуының заңдылықтарын, сыныптағы әр білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, оқытудың арнайы әдістемелерін біле отыра білім алушының танымдық-оқу әрекетін ұйымдастырады және бағыттайды.

26. Ақыл-ойы бұзылған білім алушыларды сауат ашуға оқыту процесін педагогикалық басшылық студияның психологиялық негізі П.Я. Гальперинның ойлау әрекетінің кезеңмен қалыптасу теориясы болып табылады.

27. Сауат ашуға оқыту үдерісі арнайы әдістемелік принциптерге негізделіп, ұйымдастырылған жағдайда педагогикалық міндеттер оң шешім табады. Бұл бағдарлама көмекші мектепте оқытын білім алушылардың және олардың ата-аналарының қажетін қанағаттандыра алатын гуманистік қағидаларға негізделіп құрылды. Оқу бағдарламасын толық меңгеруде қиналатын білім алушылар үшін мұғалім олардың қабылдау деңгейіне байланысты жеңілдетіп береді. Осындай жағдайларды ескере отырып, жаңа бағдарлама деңгейлік ықпал ету қағидасын басшылыққа алу негізінде құрастырылды. Басты назар білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Білім алушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлері алды- ала белгіленеді.

28. Көмекші мектептерде "Сауат ашуға" оқыту барысында көрнекіліктерге зор көңіл бөлінеді. Бастауыш сыныптарда көрнекіліктердің мәні зор. Ол жаңа тақырыпты тереңірек түсінуге көмектеседі. Білім алушылардың қолымен ұстап, көзімен көріп, қайталап айтып отырғандықтан олардың есте сақтау қабілеті дамып, білімі мен біліктілігі арта түседі. Сабақта салыстырма мазмұнды кестелерді үнемі пайдалану тиімді.

29. Суретті көрнекілік сауат ашу сабақтарында жиі пайдаланылады. Бұған заттық суреттер, кітап бетіндегі жаңа суреттер, сюжетті суреттер, сериялы суреттер, картиналық отолар, картиналық сөздіктер сияқты көрнекіліктер жатады. Суретті көрнекілігінің білім алушылардың тілін дамытуға үлкен әсері бар. Сурет тақырып мақсаттарына орай, сөздерді табуға, сөйлемдер ойлауға, жалпы сабақты меңгеруге көмектеседі, білім алушылардың қызығушылығын арттырады. Сауат ашу сабақтарында лото көрнекілігін де жиі пайдалануға болады.

30. Сауат ашу сабағында пайдаланатын көрнекіліктің бірі – дидактикалық үлестірмелі парақшалар. Дидактикалық парақшаларды пайдаланудың мына сияқты әдістерін білген жөн: дидактикалық парақшаларда берілетін тапсырма материалдардың мазмұны әртүрлі болуын талап етеді, екіншіден, ол үлгерімі нашар

білім алушылармен жұмыс істеуге бөлек парақшалар әзірлеп, білім алушыларға үлестіріледі. Мұндай жұмыс түрі көбінесе бір тақырыпты өтіп болған соң, қайталау немесе бақылау ретінде тиімді болады.

31. "Сауат ашу" пәнінің білімдік, тәрбиелік міндеттері келесі пәндермен тығыз байланыста іске асырылады:

1) "Қазақ тілі" - ана тілінің дыбыстары мен әріптері мен танысу негізінде фонематикалық процестері қалыптасып, дамиды;

2) "Оқу және тіл дамыту" - оқулықта берілген мәтіндерді меңгеру негізінде танымдық ерекшеліктеріне сай білім алушылар өз ойын жеткізуге дағдыланады, қазақ халқының мәдениетін құрметтеп, меңгеруге тәрбиеленеді;

3) "Бейнелеу өнері", "Музыка және ән-күй" пәндерін өту барысында эстетикалық талғамдары, ойлау, қабылдау, ауызша сөйлеу тілі дамиды;

4) "Математика" – мәтіндерді қабылдау, түсіну, логикалық ойлау қабілеті дамиды;

5) "Айналамен таныстыру" - мәтіндерді оқу арқылы қоршаған орта туралы мағлұматтар алады, табиғатты қорғауға, аялауға үйренеді;

6) "Әлеуметтік бейімдеу және еңбекке баулу" пәнді оқыту барысында білім алушылар еңбектің өмірдегі орнын, маңыздылығын түсінеді, әлеуметтік ортаға бейімделеді.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

32. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау рәсімдеріне қойылатын талаптар ізгілендіру идеялардан туындап отыр.

33. "Сауат ашу" пәні бойынша жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу материалдарын меңгерудегі жетістіктерін бағалау нормалары деңгейлік мақсат қоюға негізделген және білім алушылардың жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыруында бірыңғай тәсілді іске асыруға бағытталған.

34. Аталмыш бағдарламада берілген оқытушының сынып білім алушыларын сауат ашуға оқыту процесін жобалау кезінде күтілетін нәтиже негізінде деңгейлік мақсат қоюы білім алушылардың жетістіктерін бағалауда тек баллды ғана емес, сонымен қатар критериальді жиынтық бағалауды қолдануға мүмкіндік береді.

35. Оқытудың деңгейлік мақсатымен шартталған, дағдыларының қалыптасуына ықпал еткен тапсырмалар мен жаттығулар бағалау құралдары болып табылады.

36. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктері тек ішкі құралдар арқылы бағаланады. Оқу бағдарламаларды меңгеру нәтижелері оқу процесі кезінде оқытушымен сабақта бағаланады. Ақыл-ойы бұзылған білім алушылармен ұйымдастырылатын барлық педагогикалық процесс негізделген арнайы педагогиканың "диагностика мен дамытушылық түзеу жұмысының бірлігі" атты принципіне сүйене отырып, оқытушылар бағалау әрекетін бақылауды жүйелі түрде жүзеге асырады.

37. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың тиімділігін бағалау ағымдағы (тақырыптық) мерзімді және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

38. Ағымды бақылау білім алушылардың сабақ үстіндегі әрекеттерін бақылау, практикалық және өздік жұмыстары мен ұжымдық әрекет түрлерін талдау арқылы жүзеге асырылады. Нәтижелері әр сабақтық картаға жазылады. Әр сабақты бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін оқытушының пайдаланатын оқыту әдістері мен мазмұнын түзету мақсатымен жүргізіледі. Мұндай бақылау сондай-ақ білім алушы үшін ынталандырушы және тәрбиелік маңызға ие.

39. Мерзімді бақылау бағдарлама тақырыбын, бөлімін оқып болғаннан кейін жүзеге асырылады. Оның нәтижелері тақырыптар бойынша білім алушылардың жетістіктерін жазатын карталарда көрсетіледі. Мұғалім түрлі типологиялық топтардағы білім алушыларының белгілі бір тақырып аясында оқу материалын меңгеру нәтижелері бірдей емес болатынын түсінеді. 1-типологиялық топтағы білім алушылар (В.В. Воронкова бойынша) оқу материалын меңгеруін білімді қолдану деңгейінде көрсете алады. 2-типологиялық топ - тақырыптың негізгі мазмұнын түсінгенін көрсетеді. 3-типологиялық топтағы білім алушылар материалды тану деңгейінде меңгере алады және өз білімдерін өзекті етуде оқытушы көмек көрсетеді. 4-типологиялық топтағы білім алушылар өздерінің жетістіктерін бағалау шеңберінде жеке бағдарлама бойынша білім алады.

40. Қорытынды бақылау тоқсанның, жылдың соңында жүзеге асырылады. Оқытушы сыныптағы әр білім алушының оқу жылы бойынша байқалған даму динамикасы мен жетістіктерін талдайды. Нәтижелері білім алушылардың жетістіктерін жазатын жиынтық картаға тіркеледі.

41. Бағалау рәсімдерін пайдалану арқылы алынған ақпарат мұғалімге дағдылары мен қабілеттерін меңгеру процесінде кездесетін қиындықтарға уақытында назар аударуға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға негізді мазмұн мен жекелеген көмектесу жолдарын анықтауға мүмкіндік алады.

42. Сипаттық бағалау даму мен жаттыққандығының тек нақты деңгейін анықтамайды, сонымен қатар білім алушымен ары қарай жүргізілетін жұмыстың қадамдарын анықтайды. Білім алушыларда өзін-өзі дұрыс бағалауын қалыптастыруға мүмкіндік беретін сипаттама бағалау болып табылады. Сондай-ақ білім алушылардың жетістіктерін бір-бірімен салыстыруға болмайды. Білім алушының жетістіктерін тек алдындағы өз жетістіктерімен салыстыруға болады.

43. Ақыл-ойы бұзылған білім алушыларға қатысты оқу үлгерімінің пайызын және білім сапасын анықтау дұрыс емес. Ақыл-ойы бұзылған білім алушылар екінші жылға қалдырылмайды.

44. Ақыл-ойы кем білім алушылардың жетістіктерін критериалды сипаттап бағалау мұғалімдердің бағалау әрекетінің объективтігін қамтамасыз етеді.

5-тарау. "Сауат ашу" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

45. "Сауат ашу" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 165 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында – 198 сағат.

46. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

47. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болғаны жөн. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

48. "Сауат ашу" пәнінің мазмұны:

1) "Сауат ашу" пәні – лексикалық тақырыптар негізінде білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) бағдарламада оқу материалдары біртіндеп күрделеніп, оқыту кезеңдеріне бөлініп берілді. Аталған кезеңдердің тақырыптық мазмұны бір – бірімен тығыз байланысып отырады;

3) "Сауат ашу" пәні үш кезеңнен тұрады: жазудың функционалды базисын дамыту (жазбаша сөйлеу тілінің алғы шарттарын дамыту) кезеңі, әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі. Сауат ашудың әліппе кезеңі 1-сыныпта жүргізіледі. Мұғалім тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы білім алушылардың мүмкіншіліктері мен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты, оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады. Педагог білім алушыларға түсінікті, қолжетімді оқу материалдарымен жұмыс жүргізіледі.

49. Келесі оқу кезеңінің мазмұны бойынша жұмыс алдында өткен материалдарды қайталаудан басталғаны жөн.

50. Жазудың функционалды базисын дамыту (жазбаша сөйлеу тілінің алғы шарттарын дамыту) кезеңін міндеттері:

1) көріп қабылдауын дамыту (заттарды атау, затты толық мөлшерде көріп есте сақтау, заттың бөлшегін бөліп айту, заттарды топ ішінде бөліп айта білу, екі затты салыстыра білу, бірінің үстіне бірі салынған заттардың бейнесін танып білу, контурлы бейнеленген заттарды танып, атау, бір элементі жетіспейтін затты танып, атау. Геометриялық фигураларды білу, құрастыру. Таяқшаларды және қағаз жолақшаларын түр-түсі және көлемі бойынша құрастыра білу);

2) кеңістікті және уақытты бағдарлауын дамыту (Алыс. Жақын. Алдында. Артында. Тәулік мөлшері (таңертең, түс, түн);

3) өз денесін бағдарлай білу (адамның дене мүшелерін атай білу, оң-сол дене мүшелерін көрсетіп, атап беру);

4) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (түрлі саусақ жаттығулары, бояу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу);

5) фонематикалық есту қабілетін дамыту-дыбысқа назар аудару (тілдік емес дыбыстарды ажырату: қоршаған ортадағы әр түрлі дыбыстарды ажырата білу (жапырақтың сыбдыры, қоңыраудың шылдыры, аяқты басқандағы дыбыс); жануарлардың дыбысын ажырату (сиыр, ит); әр түрлі дыбыс шығаратын заттарға-ұшақтың, машинаның дауысы, жануарларға еліктеу);

6) фонематикалық талдаудың қарапайым түрін дамыту – сөзде дыбыстың орнын анықтау;

7) сақталған дыбыстың артикуляциясын анықтау;

8) дем алу мен артикуляциялық аппаратын дамыту. Дем алу, дем шығаруды үйрену; дауысты дыбыстарды созып айта білу; заттарды үрлей білу; артикуляциялық мүшелерді дамытуға арналған жаттығуларды жасай білу (ерінді түтікше тәрізді жасау, жымию);

9) танымдық процестерін дамыту (ойлау, есте сақтау, зейін, сукцессивті процестерін – "қатар" ұғымын қалыптастыру, заттарды кезектілікпен орналастыра білу, уақыт кезектілігі, ырғақ);

10) *оқу тәртібіне дағдылану. Сыныптағы тәртіпті, талапты түсіну*; сынып ішін танып білу (парта, тақта); мектеп ішін танып білу (сынып, кітапхана, асхана); оқу құралдарын білу.

51. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;

2) тілдік емес дыбыстарды ажырату: қоршаған ортадағы әр түрлі дыбыстарды ажырата білу (жапырақтың сыбдыры, қоңыраудың шылдыры, аяқты басқандағы дыбыс); жануарлардың дыбысын ажырату (сиыр, ит); әр түрлі дыбыс шығаратын заттарға-ұшақтың, машинаның дауысы, жануарларға еліктеу;

3) фонематикалық есту қабілетін (тіл дыбыстарын ажырату) және фонематикалық талдау дағдыларын қалыптастыру (дыбыс, буын, сөз деңгейінде) - сөздегі бірінші дыбысты ажырата білу; керекті дыбысы бар сөздерді естіп, ажырата білу; дыбыстық құрамы жақын сөздерді ажырата білу (бақа — баға, қас — қаш); артық буынды табу (ба-ба-па-ба); сөздерді анық, қатесіз қайталауға дағдылану; сөздерді буынға бөліп айта білу;

4) тіл дыбыстарын дұрыс айтуға жаттықтыру. Артикуляциясы жеңіл, қиын дыбыстарды айта білу (м, б, п, г, х); дауысты дыбыстарды айта білу; дауыссыз дыбыстарды айта білу (с, з, р); жұмбақ жаттау; тақпақ жаттау; жаңылтпаш жаттау; ойын түрінде жаттығу; ойын тәртібін білу, түсіну. "Жануарлардың дыбыс шығаруы", "Пойыз", "Машинаның дабылы";

5) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;

6) ауызша сөйлеу тілін дамыту. Қарапайым тапсырмаларды, нұсқауды орындай білу; әңгіме, ертегі, тапқакты мұқият тыңдап, түсіне білу; суреттегі заттарды атау; суретке қарап сөйлем құрастыру; сұрақ бойынша сөйлем құрастыру; көрнекілікке сүйене отырып, сөйлем құрастыру; қимыл-әрекеттер, сурет, сұрақ бойынша жай сөйлем құрастыра білу; дыбыстарды дұрыс айта білу;

7) көру қабілетін жетілдіру. Кең тараған түстерді ажырата білу; сызықтардың түрі мен қарапайым фигураларды ажырата білу; қарапайым заттардың бөліктерін құрастыра білу; көрсетілген заттарды рет-ретімен дұрыс көрсету және айта білу;

8) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;

9) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);

10) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту;

11) ауызша, жазбаша тілін дамыту.

52. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;

2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;

3) дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;

4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

5) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін кеңейту;

6) жазуға үйретуге арнайы дайындау;

7) біртіндеп сөзді тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

8) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;

9) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру.

53. Тыңдалым және айтылым:

1) мұғалім мен басқа білім алушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнін түсінуі, сөз мағынасын түсінуі. Тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдары) ауызша сөйлесуде қолдануы. Өлеңдер, санамақтар, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау. Жаңылтпаштар айту арқылы артикуляциялық аппаратын дамыту. Сұрақты тыңдай білу, сұрақтағы сөзді қолдана отырып, жауап беру, асықпай сөйлеу; іс-әрекет, сурет бойынша жай сөйлем құрау; сұраққа жауап беру арқылы байланыстырып сөйлеу.

54. Оқылым:

1) сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау. Дыбыстық талдау жасау. Дыбыстардың мағына ажыратушылық функциясын түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау). Сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну. Дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Өтілген дыбыстардың жазбаша түрдегі бас және кіші әріп таңбаларын меңгеру; дыбыстарды естігенде және айтқанда оны басқа дыбыстардан ажырата білу; сөздерді дыбыстық құрамына қарай, кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан сөз құрай білу; айтылған шағын ертегі, жұмбақ, тақпақ және әңгімені түсіне білу; тыңдаған материалдың мазмұны бойынша және мәтінге берілген суреттерге байланысты сұрақтарға жауап бере білу; білім алушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру.

55. Жазылым:

1) жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Қол мен саусақтардың қимылы мен қозғалысын қалыптастыруға арналған жаттығуларды жасай білу; түзу сызықтар бойынша қағазды қию, жапсыру, ретімен орналастыра білу, үлгі бойынша тақтаға бормен, дәптерге қарындашпен әртүрлі бағытта (көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу; сызықты бір бағыттан екінші бағытқа бұрып сыза білу, белгілеген сызықтан асырмай сыза білу; үлгі бойынша шар, шеңбер, ұшбұрыш, шаршыны айналдырып сыза білу, оларды бояу, штрихтау; сурет салу, түзу сызық, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін ретпен жазу.

56. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде бірізділікпен орналастырылған және сол арқылы мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

2-кесте

№	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау
		1.4 Сұраққа жауап беру
		1.5 Дыбысқа назар аудару

		1.6 Тіл дыбыстарын дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну
		2.2 Сөйлем құрастыра білу
		2.3 Сұрақтарға жауап бере білу (мұғалімнің көмегімен)
		2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату
3	Жазылым	3.1 Жазу жұмысына дайындық жаттығулары
		3.2 Кеңістікте және уақытты бағдарлау
		3.3 Көріп қабылдауын дамыту
		3.4 Қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту
		3.5 Фонематикалық есту қабілетін дамыту
		3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау

57. Бағдарламада ұсынылған оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1 кодында "1" - сыныбы, "1.2" - 1-бөлімнің 2-бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

58. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

3-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0 сынып	1 сынып
1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	0.1.1.1 нұсқауды түсіну 0.1.1.2 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем) түсіну, ажырату 1.1.1.2 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	0.1.2.1 сөз мағынасын түсіну 0.1.2.2 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша және мәтінге берілген суреттерге байланысты сұрақтарға жауап бере білу (мұғалім көмегімен)	1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау
1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	0.1.3.1 қарапайым тапсырмаларды орындай білу	1.1.3.1 сөйлем құрастыру 1.1.3.2 мұғалімнің көмегімен оқығанын есіне сақтай отырып айтып беру
	0.1.4.1 сұрақты тыңдай білу, бір сөзбен жауап беру	

1.4 Сұраққа жауап беру	0.1.4.2 сұрақты тыңдай білу, екі сөзден құралған сөйлеммен жауап беру	1.1.4.1 сұрақтағы сөзді қолдана отырып, жауап беру
1.5 Дыбысқа назар аудару	0.1.5.1 тілдік емес дыбыстарды ажырату: қоршаған ортадағы әр түрлі дыбыстарды ажырата білу (жапырақтың сыбдыры, қоңыраудың шылдыры, аяқты басқандағы дыбыс) 0.1.5.2 жануарлардың дыбысын ажырату (сиыр, ит) 0.1.5.3 әр түрлі дыбыс шығаратын заттарға-ұшақтың, машинаның дауысы, жануарларға еліктеу 0.1.5.4 дауысты дыбыстарды өз ара ажырата білу 0.1.5.5 дауыссыз дыбыстарды өзара ажырата білу 0.1.5.6 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырата білу	1.1.5.1 сөздегі бірінші дыбысты ажырата білу 1.1.5.2 керекті дыбысы бар сөздерді естіп, ажырата білу 1.1.5.3 дыбыстық құрамы жақын сөздерді ажырата білу (бақа — баға, қас — қаш) 1.1.5.4 артық буынды табу (ба-ба-па-ба) 1.1.5.5 сөздерді анық, қатесіз қайталауға дағдылану 1.1.5.6 сөздерді буынға бөліп айта білу сөздегі дауысты, дауыссыз дыбыстарды анықтап, бөліп айта білу
1.6 Тіл дыбыстарын дұрыс айту	0.1.6.1 артикуляциялық және тыныс алу жаттығуларын жасай білу 0.1.6.2 артикуляциясы жеңіл дыбыстарды айта білу 0.1.6.3 вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын , мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану	1.1.6.1 артикуляциялық және тыныс алу жаттығуларын жасай білу 1.1.6.2 артикуляциясы қиын дыбыстарды айта білу 1.1.6.3 вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын , мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану

2) оқылым:

4-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0 -сынып	1-сынып
2.1 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	0.2.1.1 тыңдау барысында тіл бірлестіктерін (сөз, сөйлем) ажырату 0.2.1.2 тыңдау барысында тіл бірлестіктерін (сөз, сөйлем, мәтін) ажырату 0.2.1.3 қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну	1.2.1.1 қысқа мәтіннің мазмұнын түсіну (2-3 сөйлемнен құрылған) 1.2.1.2 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
2.2 Сөйлем құрастыра білу	0.2.2.1 мұғалімнің көмегімен <i>сұрақ бойынша сөйлем құрастыру</i>	1.2.2.1 мұғалімнің көмегімен <i>көрініс екілікке сүйене отырып, сөйлем құрастыру</i> 1.2.2.2 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту
	0.2.3.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша және мәтінге	1.2.3.1 мәтін иллюстрациясы бойынша бойынша қойылған

2.3 Сұрақтарға жауап бере білу (мұғалімнің көмегімен)	берілген суреттерге байланысты сұрақтарға жауап бере білу (мұғалім көмегімен)	сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
2.4 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	0.2.4.1 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну	1.2.4.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру

3) жазылым:

5-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	0 - сынып	1 - сынып
3.1 Жазу жұмысына дайындық жаттығулары	0.3.1.1 денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау 0.3.1.2 үлгі бойынша тақтаға бормен әртүрлі бағытта (түзу, көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу 0.3.1.3 дәптерге қарындашпен әртүрлі бағытта (түзу, көлденең, қиғаш, тік) сызықтар жүргізе білу	1.3.1.1 денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау
3.2 Кеңістікте және уақытты бағдарлау	0.3.2.1 алыс. Жакын. Алдында. Артында. Тәулік мөлшері (таңертең, түс, түн) ұғымдарын түсіну 0.3.2.2 өз денесін бағдарлай білу (адамның дене мүшелерін атай білу) 0.3.2.3 кеңістікті білдіретін сөздерді түсіну, оң-сол дене мүшелерін көрсетіп, атап беру	1.3.2.1 жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік сызығы
3.3 Көріп қабылдауын дамыту	0.3.3.1 заттарды атау, затты толық мөлшерде көріп есте сақтау 0.3.3.2 таяқшаларды және қағаз жолақшаларын түр-түсі бойынша құрастыра білу 0.3.3.3 таяқшаларды және қағаз жолақшаларын көлемі бойынша құрастыра білу	1.3.3.1 заттың бөлшегін бөліп айту, заттарды топ ішінде бөліп айта білу 1.3.3.2 екі затты салыстыра білу, бірінің үстіне бірі салынған заттардың бейнесін танып білу 1.3.3.3 контурлы бейнеленген заттарды танып, атау, бір элементі жетіспейтін затты танып, атау 1.3.3.4 геометриялық фигураларды білу, құрастыру
3.4 Қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту	0.3.4.1 қол мен саусақтардың қимылы мен қозғалысын қалыптастыруға арналған жаттығуларды жасай білу 0.3.4.2 сызықтар бойынша қағазды қию, жапсыру; 0.3.4.3 қиылған жолақшаларды ретімен орналастыра білу	1.3.4.1 сызықты бір бағыттан екінші бағытқа бұрып сыза білу, белгілеген сызықтан асырмай сыза білу 1.3.4.2 үлгі бойынша шар, шеңбер, ұшбұрыш, шаршыны айналдырып сыза білу, оларды бояу, штрихтау 1.3.4.3 сурет салу, түзу сызық, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін ретпен жазу

3.5 Фонематикалық есту қабілетін дамыту	0.3.5.1 сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау 0.3.5.2 дыбыстық құрамы әртүрлі буындарға дыбыстық талдау жасай білу (ау, уа, иа, аи, уаи) 0.3.5.3 дыбыстық құрылымы әртүрлі сөздерге дыбыстық талдау жасай білу: бір дауысты дыбыстан тұратын түйық буынды сөздер (ат, от, ұн); үш дыбыстан құралған сөздер (мал, шар, лақ)	1.3.5.1 сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау) 1.3.5.2 кеспе әліппенің әріптері мен буындарынан сөз құрай білу 1.3.5.3 дыбыстық құрылымы әртүрлі сөздерге дыбыстық талдау жасай білу: екі дыбысты ашық буыннан тұратын сөздер (ма-са, ма-та, ша-на); бір дыбысты ашық буын мен үш дыбысты бітеу буыннан тұратын сөздер (о-рақ, а-сық, а-ғаш, о-жау)
3.6 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау		1.3.6.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әртүрлі сызықтарды, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу

59. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 295-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-1 сыныптары үшін "Сауат ашу" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 295-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080 и с учетом особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве в соответствии со своими возможностями.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организовываются в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания

учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Обучение грамоте"

13. Программа по предмету "Обучение грамоте" является составной частью программы по предмету "Русский язык" для обучающихся с легкой умственной отсталостью, подготовленной с учетом особенностей речевого и интеллектуального развития обучающихся.

14. Обучение грамоте обучающихся с легкой умственной отсталостью включает два этапа: добукварный период обучения грамоте (0 класс) и букварный период обучения грамоте (1 класс).

15. Основная цель добукварного периода обучения грамоте - подготовить обучающихся с легкой умственной отсталостью к овладению первоначальными навыками чтения и письма. В случае начала обучения детей не в нулевом, а в первом классе, цели нулевого класса переносятся учителем в календарное и поурочное планирование первого класса.

16. Задачи добукварного периода:

- 1) выявить особенности речевого развития обучающихся;
- 2) развивать слуховое восприятие и речевой слух;
- 3) формировать умения слушать и понимать обращенную речь, выполнять несложные инструкции;
- 4) формировать правильную артикуляцию и дикцию, соответствующий темп и ритм речи;
- 5) развивать зрительное восприятие и пространственную ориентировку для подготовки к осознанию образа букв;
- 6) развивать подвижность и ловкость ручной моторики для подготовки к письму.

17. Цель букварного периода обучения – формирование у обучающихся звукобуквенного анализа и синтеза, как основы овладения чтением и письмом.

18. Задачи букварного периода:

- 1) учить выделять из речи отдельные звуки, различать их в различных сочетаниях с другими звуками, дифференцировать смешиваемые звуки;
- 2) учить звукобуквенному анализу слов;
- 3) формировать умение сливать звуки в слоги, читать слоговые структуры, слова и предложения опираясь на звукобуквенных анализ;
- 4) учить правильному начертанию букв, соединению их в слоги и слова;
- 5) преодолевать отклонения в развитии речи и познавательных процессов с учетом индивидуальных особенностей каждого обучающегося.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

19. Педагогические подходы к организации учебного процесса основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

20. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: инертность мыслительных процессов, низкая познавательная активность, слабость обобщающей и абстрагирующей функции мышления, отставание в речевом развитии. В работе с обучающимися опираются на их подражательные способности, сохранные возможности наглядно-действенного мышления. Обучение грамоте создает условия для развития у обучающихся таких психических функций, как восприятие, память, речь, мышление. При этом создается возможность формировать умения доводить начатую работу до конца, преодолевать посильные трудности, проявлять аккуратность и самостоятельность.

21. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению школьником необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

22. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. У обучающихся с легкой умственной отсталостью имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые компенсируются, на сколько это возможно в каждом конкретном случае, педагогическими средствами для обеспечения успешности в обучении и социализации.

23. Принцип деятельностного подхода. В процессе обучения школьников с легкой умственной отсталостью широко используется предметно-практическая деятельность

под руководством педагога, которая создает условия для осмысления учебного материала. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта обучающихся, овладевать знаниями, умениями и навыками по общеобразовательным предметам.

24. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с умственной отсталостью в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием у них вариативных типологических особенностей, которые проявляются при усвоении учебного материала и влияют на качество получаемых знаний, умений и навыков. Образовательный процесс в специальной школе и классе для умственно отсталых обучающихся осуществляется на основе педагогической классификации, которая включает 4 типологические группы (по В.В.Воронковой). Для каждой типологической группы обучающихся педагог подбирает соответствующее возможностям обучающихся содержание учебного материала, с учетом доступной сложности и объема. При этом варьируются темп учебной работы, степень самостоятельности обучающихся, методы и приемы обучения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Дифференцированный подход дополняется индивидуализацией обучения.

25. Принцип необходимости специального педагогического руководства. Самостоятельная учебно-познавательная деятельность умственно отсталых обучающихся, особенно 3 и 4 типологических групп затруднена или не возможна, тогда педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности обучающегося, для обеспечения успешного выполнения учебного задания. Специальный педагог, зная общие закономерности развития умственно отсталого обучающегося, познавательные возможности каждого обучающегося класса, специальную методику обучения организует и направляет учебно-познавательную деятельность обучающихся.

26. Обучение грамоте обучающихся с легкой умственной отсталостью осуществляется с учетом того, что процесс овладения речью у них существенно затруднен вследствие неполноценности психического развития. К началу школьного обучения школьники не достигают такого уровня речевого развития, который обеспечивал бы успешное усвоение знаний и навыков в области языка. Своеобразие речевого развития умственно отсталых обучающихся обуславливает специфику методической системы обучения грамоте названной категории обучающихся.

27. Обучение грамоте осуществляется на основе аналитико-синтетического метода, ориентированного на развитие фонематического слуха, формирование мыслительных операций анализа и синтеза, подготовку к овладению навыками чтения и письма. Недостаточная сформированность аналитико-синтетической деятельности обучающихся с легкой умственной отсталостью на уровне любого анализатора,

недостатки произносительной стороны речи, недоразвитие пространственных представлений вызывают необходимость изменения традиционной последовательности изучения звуков и букв, использования специальных коррекционных методов и приемов работы с обучающимися.

28. Порядок введения звуков и букв в настоящей программе определяется:

1) степенью трудности соотнесения звука и буквы:

звуки с более коротким фонемным рядом изучаются раньше, так как в большинстве позиций звук и буква совпадают;

глухие согласные вводятся раньше звонких, так как последние оглушаются на конце слова, в результате чего звук и буква не совпадают;

йотированные гласные не только обозначают мягкость согласного, но и кодируют два звука. Учитывая трудности обозначения мягкости согласных и двойную роль йотированных гласных букв, программа вводит вначале твердые согласные звуки. Для обозначения мягкости согласных в первую очередь обучающихся знакомят с буквой и, которая является кодом соответствующей фонемы;

2) сложностью слияния звуков в слог. Щелевые и сонорные согласные усваиваются раньше, чем взрывные, так как они имеют большую долготу звучания. Это создает резерв времени для постепенной перестройки артикуляционного аппарата на произнесение последующей гласной;

3) уровнем сформированности произносительных навыков умственно отсталых обучающихся. Звуки, которые часто бывают нарушены в речи детей, например: [ш], [ж], [ч], [щ], [р], [л], переносят на более поздние сроки изучения. Это позволяет логопеду сформировать правильную артикуляцию ранее нарушенных звуков и подготовить детей к более точному восприятию звука и буквы на уроках обучения грамоте;

4) фонетическая сторона речи умственно отсталых обучающихся характеризуется также слабостью звуковых дифференцировок (смешиваются сходные по акустическим и артикуляционным признакам согласные). В связи с этим программой предусматривается изучение оппозиционных фонем с некоторым промежутком времени, достаточным для прочного закрепления одного из смешиваемых звуков пары;

5) частотностью употребления звуков в речи. В специальной школе этот фактор касается только трех звуков, обозначаемых буквами ф, щ, э. Несмотря на длительность произнесения, они вводятся на последнем этапе обучения грамоте, так как редко употребляются в речи;

6) звуки и буквы вводятся в четыре этапа:

1-й этап – А, У, О, М, С, Х;

2-й этап – Ш, Л, Н, Ы, Р;

3-й этап – К, П, Т, И, З, В, Ж, Б, Г, Д, Й, Ъ;

4-й этап – Е, Я, Ю, Ё, Ц, Ч, Щ, Ф, Э, Ь.

29. Наряду с аналитико-синтетическим методом обучения чтению используются приемы слогового метода. Постоянная работа со слоговыми карточками и использование игровых приемов для запоминания слогов способствуют дальнейшему продвижению обучающихся в освоении навыков послогового чтения.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

30. Требования к процедурам оценивания учебных достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью продиктованы идеями гуманизации, природосообразности школьного обучения этой категории обучающихся.

31. Нормы оценки результатов усвоения учебного материала по обучению грамоте обучающихся с легкой умственной отсталостью основаны на уровневом целеполагании, и направлены на осуществление единых подходов при организации проверки и оценки учебных достижений обучающихся.

32. Уровеньное целеполагание, выполненное педагогом при проектировании процесса обучения учащихся класса на основе ожидаемых результатов, представленных в настоящей программе, позволит при оценке достижений обучающихся использовать не только баллы, но и критериальную описательную оценку.

33. Оценочными средствами являются задания и упражнения, с помощью которых формировались навыки, определенные уровневыми целями обучения.

34. Оценивание достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью осуществляется только средствами внутренней оценки. Результаты освоения учебных программ оцениваются в ходе образовательного процесса непосредственно учителем на занятиях. Следуя принципу специальной педагогики – "единство диагностики и коррекционно-развивающей работы", на основе которого строится весь педагогический процесс с умственно отсталыми обучающимися, педагоги систематически осуществляют контролирующие оценочные действия.

35. Оценка результативности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью реализуется в виде текущего (поурочного), периодического (тематического) и итогового контроля.

36. Текущий контроль производится с помощью наблюдения за деятельностью обучающихся на уроке, анализа практических и самостоятельных работ, коллективных видов деятельности. Поурочный контроль проводится с целью корректировки содержания и методов обучения, используемых педагогом для обеспечения качества учебного процесса. Такой контроль носит также стимулирующий и воспитательный характер в отношении обучающихся.

37. Периодический контроль проводится после изучения программной темы, раздела. Педагог понимает и готов к тому, что результаты изучения учебного материала в рамках определенной темы, у обучающихся разных типологических групп

будут неодинаковы. Обучающиеся 1 типологической группы (по В.В.Воронковой) демонстрируют овладение учебным материалом на уровне применения знаний. Обучающиеся 2 типологической группы – проявят понимание основного содержания темы. Обучающиеся 3 типологической группы овладевают материал на уровне узнавания, и будут нуждаться в помощи учителя при актуализации своих знаний. Обучающиеся 4 типологической группы обучаются по индивидуальной программе в рамках которой осуществляется оценка их достижений.

38. Итоговый контроль проводится в конце четверти, года. Педагогом обязательно анализируется динамика развития и успешности каждого обучающегося класса, наблюдаемая в течение учебного года, которая фиксируется в сводных картах достижений учащегося.

39. Информация, получаемая педагогом с помощью процедур оценивания, позволяет вовремя и адекватно реагировать на трудности, возникающие в процессе овладения навыками и умениями. Педагог получает возможность обоснованно определять содержание и способы индивидуальной помощи обучающимся.

40. Описательная оценка определяет не только наличный уровень развития и обученности, но и последующие шаги в работе с обучающимися. Именно описательная оценка дает возможность формировать у обучающихся адекватную самооценку.

41. Применение критериальной описательной оценки достижений обучающихся с умственной отсталостью обеспечит объективность оценочной деятельности педагогов.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Обучение грамоте"

42. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Обучение грамоте" составляет:

- 1) в 0 классе – 5 часов в неделю, 165 часов в учебном году;
- 2) в 1 классе - 6 часов в неделю, 198 часов в учебном году.

43. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы.

44. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты укомплектовываются соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

45. Мебель в классе легко передвигается для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

46. Содержание учебного предмета. В процессе обучения грамоте выделяются два периода: добукварный (0 класс) и букварный (1 класс). При необходимости букварный период продолжается и во втором классе. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель регулирует сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения учащимися и выполнения задач каждого периода.

47. Слушание и говорение (Развитие устной речи и фонематического слуха):

1) развитие речевого слуха, дифференциация основных единиц речи (слово, предложение), распознавание в слове звуков (гласных и согласных);

2) совершенствование произносительной стороны речи (чистоговорки, скороговорки, логоритмические упражнения) автоматизация, дифференциация слов с оппозиционными звуками: "Л-Р, З-С, С-Ш, Ш-Ж, З-Ж, П-Б";

3) овладение нормами речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения: приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой; особенности общения со знакомыми и незнакомыми, с родными и друзьями, ровесниками и взрослыми, с маленькими детьми. Особенности общения в школе, на уроке;

4) овладение умениями строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие обучающихся темы (общение в группе, участие в диалоге, инсценирование, ролевые игры), использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы);

5) словарная работа по обогащению активного словарного запаса слов по различным лексическим темам;

6) составление высказывания, предложений по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок. Понимание содержания прослушанного короткого текста. Составление ответов на вопросы к прослушанному тексту;

7) слово. Наличие значения как основной признак слова. Разграничение реальных предметов и слов как их названий. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению;

8) предложение. Распознавание в звучащей речи предложений. Выражение мысли как основной признак предложения.

48. Чтение (Формирование навыков чтения, изучение букв алфавита):

1) определение количества слогов в слове, слов в предложении;

2) слог как минимальная произносительная единица. Звуковое строение слов и слогов. Классификация звуков на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Деление слов на слоги. Моделирование слогового состава слов с помощью слоговых схем;

3) проведение звукового и звукобуквенного анализа. Различение звука и буквы. Воспроизведение звуковой формы слова по его буквенной записи (чтение). Обучение плавному слоговому чтению слов различной структуры с переходом на чтение целыми словами, предложений, состоящих из 2-6 слов, и правильному чтению текстов, состоящих из 4-8 предложений. Наблюдение за интонационной организацией речи (интонация конца, восклицание, вопросительная интонация).

49. Письмо (Формирование навыков письма):

1) подготовка к письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме). Формирование умения ориентироваться на в пространстве листа тетради (рабочая строка, межстрочное пространство, верхняя и

нижняя линия рабочей строки, вертикальные наклонные линии). Рисование, штриховка, обводка. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм;

3) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

4) списывание слогов, слов, предложений с рукописного и печатного текста;

5) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка в конце предложения.

Раздельное написание слов в предложении. Заглавная буква в начале предложения.

50. Навыки речевой деятельности:

таблица 1

№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Соблюдение речевых норм в ситуациях общения
		1.5 Привлечение внимания слушателя
		1.6 Высказывание оценочного суждения
		1.7 Составление рассказа на заданную тему
		1.8 Ориентирование в звуковой форме слова
2	Чтение	2.1 Владение навыками чтения
		2.2 Определение содержания текста на основе названия
		2.3 Деление текста на части
		2.4 Формулирование вопросов и ответов
		2.5 Ориентирование в графической форме слова
3	Письмо	3.1 Владение элементарными графическими навыками
		3.2 Владение списыванием, письмом под диктовку
		3.3 Нахождение и исправление ошибок в работе
		3.4 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм

		3.5 Соблюдение пунктуационных норм
		3.6 Использование условно-графических форм изображения основных единиц речи (слово, предложение)

51. Цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения. Учитель имеет право регулировать сложность и объем учебного материала с учетом состава обучающихся класса:

52. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 2

Навыки	Цели обучения	
	Обучающиеся будут	
	0 класс	1 класс
1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	0.1.1.1 выделять слово из речевого потока 0.1.1.2 различать слово и предмет, который оно обозначает 0.1.1.3 составлять простые предложения по следам предметной деятельности, по картинке	1.1.1.1 выделять слово из речевого потока 1.1.1.2 различать слово и предмет, который оно обозначает 1.1.1.3 составлять простые предложения по следам предметной деятельности, по картинке, по серии картин 1.1.1.4 отличать предложение от группы слов, не составляющих предложение 1.1.1.5 отчетливо, с правильной интонацией произносить предложения
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	0.1.2.1 слушать предложения, короткий повествовательный и стихотворный текст 0.1.2.2 понимать о чем, говорится в предложении, тексте	1.1.2.1 слушать короткий повествовательный и стихотворный текст 1.1.2.2 понимать о чем, говорится в предложении, тексте 1.1.2.3 отвечать на вопросы к тексту
1.3 Прогнозирование событий	0.1.3.1 соотносить иллюстрации с частями прослушанного текста	1.1.3.1 соотносить иллюстрации с частями прослушанного текста 1.1.3.2 определять, о ком/о чем говорится в тексте по названию, по иллюстрации, по серии картин
1.4 Соблюдение речевых норм в ситуациях общения	0.1.4.1 уметь культурно вести себя во время беседы, быть тактичным и сдержанным	1.1.4.1 уметь культурно вести себя во время беседы, быть тактичным и сдержанным 1.1.4.2 уметь пользоваться формами речевого этикета

1.5 Привлечение внимания слушателей	0.1.5.1 культурно выражать своё желание, просьбу с помощью слов и жестов	1.1.5.1 культурно выражать своё желание, просьбу с помощью слов и жестов 1.1.5.2 употреблять в речи для передачи мысли наиболее точные слова, интонацию и невербальные средства общения (мимика, жесты)
1.6 Высказывание оценочного суждения	0.1.6.1 уметь высказываться о услышанном, используя простые предложения, фразу, слово	1.1.6.1 уметь сопереживать, эмоционально выражать свое отношение к услышанному
1.7 Составление рассказа на заданную тему	0.1.7.1 составить высказывание, предложение по сюжетной картинке	1.1.7.1 словесно описать картинку, предмет 1.1.7.2 составить небольшой рассказ по сюжетной картинке, по серии картин
1.8 Ориентирование в звуковой форме слова	0.1.8.1 определять местоположение звуков "А, У, М" в слове (в начале, в конце или середине слова) 0.1.8.2 делить слова на слоги с помощью учителя 0.1.8.3 придумывать слова с заданным слогом в начале слова	1.1.8.1 выделять звуки в словах и практически различать их признаки 1.1.8.2 определять позицию звука в слове 1.1.8.3 понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове

2) чтение:

таблица 3

Навыки	Цели обучения	
	Обучающиеся будут	
	0 класс	1 класс
2.1 Владение навыками чтения	0.2.1.1 "читать" схемы слов и предложений 0.2.1.2 составлять схемы слов, схемы предложений	1.2.1.1 использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом к чтению целыми словами), понимать прочитанное 1.2.1.2 читать слова разной слоговой структуры 1.2.1.3 выразительно читать предложения, соблюдая паузы, повествовательную, восклицательную или вопросительную интонацию
2.2 Определение содержание текста на основе названия	0.2.2.1 слушать короткий повествовательный и стихотворный текст, соотносить содержание с названием текста	1.2.2.1 определять, о ком/о чем говорится в тексте по названию и иллюстрации
2.3 Деление текста на части	0.2.3.1 подбирать иллюстрации к частям текста	1.2.3.1 подбирать иллюстрации к частям текста, определять их последовательность

2.4 Формулирование вопросов и ответов	0.2.4.1 отвечать на простые вопросы по содержанию текста, прочитанного педагогом, и иллюстрации	1.2.4.1 задавать вопросы к иллюстрациям/тексту (с помощью учителя) 1.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного предложения, небольшого текста
2.5 Ориентирование в графической форме слова		1.2.5.1 распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком 1.2.5.2 понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных) 1.2.5.3 понимать роль "ь, ъ" знака в слове

3) письмо:

таблица 4

Навыки	Цели обучения	
	Обучающиеся будут	
	0 класс	1 класс
3.1 Владение элементарными графическими навыками	0.3.1.1 правильно держать карандаш, ручку 0.3.1.2 рисовать короткие и длинные палочки, округлые и волнистые линии 0.3.1.3 обводить рисунок по контуру, по точкам 0.3.1.4 раскрашивать, штриховать внутри контурного рисунка 0.3.1.5 писать элементы букв	1.3.1.1 писать элементы букв, заглавные и строчные буквы и их соединения, слоги, слова, предложения с соблюдением каллиграфических норм
3.2 Владение списыванием, письмом под диктовку		1.3.2.1 списывать слоги и слова с печатного текста после их составления из букв разрезной азбуки 1.3.2.2 списывать с рукописного текста буквы, слоги, слова после их звуко-буквенного анализа 1.3.2.3 писать под диктовку буквы, слоги, слова (написание которых не расходится с произношением), предложения после предварительного звуко-буквенного анализа 1.3.2.4 вставлять пропущенную букву, слог в слова после предварительного анализа при списывании 1.3.2.5 списывать предложения с добавлением пропущенных слов по картинкам

3.3 Нахождение и исправление ошибок в работе		1.3.3.1 проверять написание слов, предложения, сравнивая с образцом и исправлять ошибки
3.4 Соблюдение орфографических и орфоэпических норм	0.3.4.1 правильно понимать и использовать в своей речи слова, придерживаясь орфоэпических норм	1.3.4.1 правильно понимать и использовать в своей речи слова, придерживаясь орфоэпических норм 1.3.4.2 писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения 1.3.4.3 писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
3.5 Соблюдение пунктуационных норм	0.3.5.1 различать вопросительную, повествовательную, восклицательную интонации, употреблять их в речи по подражанию учителю	1.3.5.1 различать вопросительную, повествовательную, восклицательную интонации, употреблять их в речи 1.3.5.2 ставить точку в конце предложения
3.6 Использование условно-графических форм изображения основных единиц речи (слово, предложение)	0.3.6.1 использовать условно-графическую запись для обозначения слова, позиции звука в слове, количества слогов в слове 0.3.6.2 составлять условно-графическую схему предложения с помощью учителя 0.3.6.3 называть предложение по схеме	1.3.6.1 использовать условно-графическую запись для обозначения слова, позиции звука в слове, количества слогов в слове 1.3.6.2 подбирать схему слова к соответствующей картинке 1.3.6.3 составлять условно-графическую схему предложения 1.3.6.4 называть количество слов в предложении

53. Долгосрочное планирование определяется учителем самостоятельно через распределение целей обучения по четвертям в соответствии со сквозными темами с учетом особенностей и возможностей обучающихся данной категории. При этом используются сквозные темы представленные в общеобразовательных учебных программ.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 296-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 296-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану арқылы жүзеге асады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Қазақ тілі" пәні - арнайы мектепте оқытылатын негізгі пәндердің бірі болып саналады да қарапайым тұрғыда тәжірибелік бағытта жүргізіледі.

14. Ауызекі және жазба тілде қарым-қатынас жасауға қажетті сөйлеу дағдыларын меңгеру зияты бұзылған білім алушылардың әлеуметтік ортаға бейімделуін жеңілдетеді.

15. Арнайы мектепте "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты білім алушыларды оқуға, жазуға және тіл арқылы қарым-қатынас жасау түрлерін (тыңдау, оқу, сөйлеу, жазу). Меңгертуге үйрету, ойлау қабілетін дамыту, өз ойын жеткізе алуға тәрбиелеу.

16. "Қазақ тілі" пәнін оқыту міндеттері:

1) айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) күнделікті тұрмыстық жағдайларда, қолжетімді мамандықтар бойынша іс әрекет барынша өз бетімен қатынас жасауға қажетті тілдік білім, білік және дағдыларды қалыптастыру;

3) білім алушылардың ұғымына сай мәтіндерді дұрыс оқып, мағынасын түсінуге үйрету;

4) өз ойын жүйелі түрде дұрыс жеткізе білуге, басқа адамдармен қарым-қатынасқа түсуге үйрету;

5) сөз байлығын дамыту, жетілдіру;

6) сөйлем құрау, дағдыларын жетілдіру;

7) диалогтік және монологтік сөйлеу дағдыларын, сөйлеу мәдениетін, өз сөзінің дұрыс айтылуын бақылауын қалыптастыру, дамыту;

8) қарапайым орфографиялық және пунктуациялық ережелерді практикалық түрде меңгеру;

9) білім алушылардың сабаққа, ересектермен және сыныптастармен қатынас жасауға қызығушылығын дамыту.

17. "Қазақ тілі" пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді:

1) оқу дағдысы жақсы қалыптасқан білім алушының қазақ тілінен нақты білімдері жетілдіріледі. "Қазақ тілі" пәні арқылы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар қазақ тілі мен әдеби мұрасын меңгеріп, ана тілі мен туған халқының мәдениетін құрметтеуге, оқу процесінде және күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда тілдік қарым-қатынасқа еркін түсіп, өз пікірін білдіруге дағдыланады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыруға арналған педагогикалық тәсілдерінің іске асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың арнайы оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы білім беру принциптеріне негізделген.

19. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды түзете-дамыта оқыту принципі арнайы әдістермен және оқу-әдістемелік тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Бұл жағдайда ойлау процестерінің енжарлығы, танымдық белсенділігінің төмендігі, сөйлеу дамуының артта қалуы, ойлау қорыту және абстракциялаушы функцияларының әлсіздігі ескеріледі. Сөйлеу тілінің жеткілікті дұрыс дамуына фонематикалық есту қабілетінің тигізетін әсері өте зор. Фонематикалық есту - дыбыстарды, сөздерді, фразаларды анық, дұрыс айтуын қамтиды. Фонематикалық естудің арқасында сөздің лексикалық және грамматикалық мағынасы меңгеріледі. Ал бұл оқудың қарапайым дағдыларының қалыптасуына ықпал етеді. Сонымен бірге бастаған жұмысты соңына дейін жеткізуін, қиыншылықтарды жеңіуін, дербестігін және ұқыптылығын білдіру қабілетін қалыптастыруға мүмкіндік жасайды.

20. Оқытудың әлеуметтендіру мен бейімдеуге бағытталған принципі жеке тұлғаның әлеуметтік бейімсізденуін төмендетуін немесе жоюды көздейді. Білім алушының әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қарапайым гигиеналық, қарым-қатынас, тұрмыстық дағдыларынан бастап, күрделі әлеуметтік дағдылары, көз қарасы, ұстанымы мен нанымымен аяқталған өмірлік дағдылары мен тәртіп нормаларын меңгеруіне байланысты арнайы жұмыс көзделеді.

21. Білім алу құралы ретінде ой, тіл және қарым-қатынасты дамыту принципі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеу тілінің, ойлаудың, қарым-қатынастың дамуында ерекшеленген мәселелер орын алады. Олар оқу мен әлеуметтенуі табысты болуы үшін әр жағдайда мүмкіндігінше педагогикалық құралдар арқылы қалпына келтіріледі.

22. Әрекеттік ықпал ету принципі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде оқытушының басшылығымен заттық - практикалық әрекеті кеңінен пайдаланылады. Бұл әрекет оқу материалын саналы түрде түсіну үшін жағдай тудырады. Заттық - практикалық әрекет жоғарғы психикалық қызметтерінің сенсомоторлы негізін (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) дамытуға, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жеткіліксіздігінің орнын толтыру, жалпы білім беру пәндері бойынша білім алу, дағды мен іскерлікті меңгеруге мүмкіндік береді.

23. Сараланған және жеке тәсілді принципі. Ұжымдық оқыту процесінде ақыл ойы бұзылған білім алушыларға сараланған тәсіл пайдалану оларда вариативті типологиялық ерекшелерінің болуымен шартталады. Ерекшеліктер оқу материалдарын меңгеру кезінде байқалады және білім, дағды мен іскерлігінің сапасына әсер етеді. Ақыл ойы бұзылған білім алушыларға арналған арнайы мектеп пен сыныптарда оқу процесі 4 типологиялық топты құрайтын педагогикалық жіктелу негізінде іске асырылады (по В.В. Воронкова бойынша). Педагог білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай әр типологиялық топқа күрделілігі мен көлемі қол жетімділігін ескере отырып оқу материалдарының мазмұнын іріктеп алады. Сонымен қатар, білім алушылардың оқу әрекетінің қарқыны, дербестігінің дәрежесі, оқытудың әдіс-тәсілдері түрлендіріледі. Білім алушыларды топқа бөлу шартты және қозғалмалы. Сараланған тәсіл даралап оқытумен толықтырылады.

24. Арнайы педагогикалық басшылық етудің қажеттілік принципі. Ақыл-ойы кем білім алушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топтардың дербес оқу-танымдық әрекеті қиындатылған немесе мүлдем қалыптастырылмайды. Сол кезде педагог оқу міндетін ойдағыдай жүзеге асыруды қамтамасыз ету үшін білім алушының әрекетінің жетілмеген компонентінің функциясын өзіне алады. Арнайы педагог ақыл-ойы кем білім алушының дамуының заңдылықтарын, сыныптағы әр білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, оқытудың арнайы әдістемелерін біле отырып, білім алушының танымдық-оқу әрекетін ұйымдастырады және бағыттайды.

25. Қазақ тілін оқыту арнайы әдістемелік қағидаларға негізделіп жүргізілсе, педагогикалық міндеттер шешуге мүмкіндік береді. Атап айтсақ, жаңа материалды ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға аз мөлшерде біртіндеп беріледі. Өйткені олардың танымдық процестері төмен, сонымен қатар тез шаршағыш келеді. Аз мөлшерде берілген жаңа материалды аяғына дейін жеткізіп, бұрын өтілген материалмен байланыстырылады. Сабақ барысында оқытушы білім алушылардың талдауын, жинақтауын, салыстыруын, жалпылауын, қорытынды жасауын басқарып көмек көрсете отырып, танымдық іс-әрекетін дамытады. Аталған сабақтардың түзетушілік - дамытушылық маңызы өте зор болып табылады.

26. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған мектепте "қазақ тілін" оқыту барысында көрнекіліктерге аса назар аударылады. Ол жаңа тақырыпты тереңірек түсінуге көмегін тигізеді. Білім алушылар қолмен ұстап, көзімен көріп қайталап айтып отырғандықтан олардың есте сақтау қабілеті дамып, білім мен біліктілігі арта түседі.

27. Сабақта салыстырма мазмұнды кестелерді үнемі пайдалану тиімді, сондай-ақ суреттік көрнекіліктер жиі қолданылады. Бұған заттық суреттер, кітап бетіндегі жаңа суреттер, сюжетті суреттер, сериялы суреттер, картиналық лотолар, картиналық сөздіктер жатады.

28. Суретті көрнекіліктің білім алушылардың тілін дамытуға әсері өте зор. Суретке ат қойғызу, оның мағынасын сурет астына жаздыру да білім алушылардың дұрыс сөйлеп, сөздік қорын молайтуына себепші болады. Сурет тақырып мақсаттарына орай, сөздерді табуға, сөйлемдер ойлауға, жалпы сабақты меңгеруге көмектеседі, білім алушылардың қызығушылығын арттырады.

29. Қазақ тілі сабақтарында лото көрнекілігін де жиі пайдалануға болады. Бұл білім алушылардың орфографиялық, орфоэпиялық білімдерін бекіту, қайталау мақсатында қолданылатын ойын түрі.

30. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың есте сақтау ерекшеліктерін ескере отырып, айтылған материалдар қайталап бекітіледі. Мұғалім қайталауға керекті материалдарды өзі іріктеп, анықтап әр сабақта қайталауға уақыт бөледі. Жаңа тақырыпты өтуге негіз болатын материалдар міндетті түрде қайталанады.

31. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту оқу бағдарламасының негізгі мақсаттарының бірі болып саналады. Бұл мақсаттарды іске асыру үшін мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдермен технологияларды кеңінен қолдана алады. Олар:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы білім алушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

2) ойын әдісі;

3) тәжірибелік және ойлау іс-әрекеттерін сөзбен сүйемелдеу;

4) әртүрлі электронды жабдықтарды (принтер, сканер, слайдтарды) пайдалану.

32. Әдіс-тәсілдерін түзете-оқыту ұстанымына сай іріктеп, қолданып, қажетті тілдік дағдыларын дамыту және ауызша қарым-қатынасында қалыптасқан дағдыларды пайдалануын ынталандырған дұрыс.

33. "Қазақ тілі" пәні бойынша тыңдалым, айтылым, жазылым, ойлау дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әртүрлі мәтіндерді ұсыну;
- 2) мәтінді қайталап тыңдау;
- 3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақ қою;
- 4) қойылатын сұрақта білім алушының жауабының нұсқасының болуы;
- 5) жауапты дұрыс қайталау;
- 6) мәтінде кім? не? туралы айтылғанын анықтау;
- 7) мәтіннен керекті сөзді табу;
- 8) мәтіннің тақырыбын есте сақтау;
- 9) қарапайым таныс ертегі әңгімелердің мазмұнын өзбетімен, мұғалімнің көмегімен айтып беру;
- 10) қарапайым диалог ұйымдастыру;
- 11) мәтін бойынша мұғалімнің басшылығымен жоспар құрастыру;
- 12) буындап оқу дағдыларын бекіту үшін әртүрлі тәсілдерді қолдану;
- 13) буындық құрамы жеңіл, таныс сөздерді жылдам оқу;
- 14) айтылуы, жазылуы ұқсас әріптерді ажырату, дұрыс жазу, жатқа жазу;
- 15) пунктуациялық талаптарды сақтап кітаптан, тақтадан көшіріп жазу;
- 16) сурет сызба бойынша жай, жайылма сөйлемдер құрастырып жазу (өзбетімен, көмекпен);
- 17) ілеспелі сурет бойынша шығын шығарма жазу (жеке, ұжыммен).

34. "Қазақ тілі" пәні басқа да: "Оқу және тіл дамыту", "Айналадағы әлем", "Бейнелеу өнері", "Қол еңбегі" оқу пәндерімен тығыз байланысты жүргізіледі. Бұл сабақтарда білім алушылардың енжар сөз қоры, белсенді сөз қорына ауысуына, сөйлем құрау дағдыларының дамуына, тіл дыбыстарын дұрыс айтып бекітуіне, сөйлеудің просодикалық жағының жетілуіне қолайлы жағдай туындайды; танымдық ерекшеліктеріне сай білім алушылар өз ойын жеткізуге дағдыланады, қазақ халқының мәдениетін құрметтеп, меңгеруге тәрбиеленеді; эстетикалық талғамдары, ойлау, қабылдау, ауызша сөйлеу тілі дамиды. Қол еңбегі сабақтарында өз іс-әрекетін сөзбен сүйемелдеу арқылы білім алушылардың сөз белсенділігі артып, тілдік білік, дағдыларын бекітуге мүмкіндік туындайды.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау талаптары ізгілендіру идеяны ұстану негізінде жүзеге асырылады.

36. "Қазақ тілі" пәні бойынша жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу материалдарын меңгерудегі жетістіктерін бағалау нормалары деңгейлік мақсат қоюға негізделген және білім алушылардың жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастыруында бірыңғай тәсілді іске асыруға бағытталған.

37. Қазақ тілін оқыту процесінде күтілетін нәтижені жобалау деңгейлік ықпал ету негізінде білім алушылардың жетістіктерін баллдық бағалаумен қатар критериалды жиынтық бағалауды қолдануға мүмкіндік береді.

38. Бағалау тәсілдеріне деңгейлік тұрғыдан анықталған оқу дағдыларын қалыптастыру барысында қолданған тапсырмалар мен жаттығулар жатады.

39. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау тәсілдермен жүргізіледі. Оқу бағдарламасын меңгеру нәтижесін оқыту процесі кезіндегі сабақтарда мұғалім бағалайды. Арнайы педагогиканың "диагностика мен түзету-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасын басшылыққа ала отырып, педагогтар бақылау, бағалау іс-әрекеттерін жүйелі түрде жүргізіп отырады.

40. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу пәнін меңгеру нәтижесін бағалау күнделікті (сабақта), кезеңдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрлерінде іске асырылады.

41. Күнделікті бақылау білім алушылардың сабақтағы іс-әрекетін, тәжірибелік және өзіндік жұмыстарын талдау, ұжымдағы іс-әрекет түрлерін бақылау негізінде жүргізіледі. Нәтижесі күнделікті сабақ карточкасында белгіленеді.

42. Кезеңдік (тақырыптық) бақылау бағдарламалық тақырып, бөлімі өтілген соң жүргізіледі. Оның нәтижесі пәннің тақырыбы бойынша баланың жетістіктер картасында көретіледі. Бір тақырып көлемінде әртүрлі топтағы білім алушылардың (В.В. Воронкова бойынша) оқу материалын меңгеру нәтижесі бірдей болмайтынын мұғалім түсінеді және соған дайын болады, болжайды:

1) 1-типологиялық топтағы білім алушылар меңгерген оқу материалдарын білімін қолдану деңгейінде көрсете алады;

2) 2-топтағы білім алушылар тақырыптың негізгі мазмұнын түсінеді;

3) 3-типологиялық топтағы балалар материалды тану деңгейінде меңгереді және өз білімін жеткізуге мұғалімнің көмегіне мұқтаж болады;

4) 4-типологиялық топтағы білім алушылар жеке бағдарлама бойынша жұмыс істеу барсында ғана жетістіктері бағаланады.

43. Қорытынды бақылау тоқсанның, жылдың аяғында жүргізіледі. Педагог оқу жыл бойында бақылап, міндетті түрде әр білім алушының даму динамикасымен үлгерімін талдап, нәтижесін білім алушының жалпы жетістік картасына белгілейді.

44. Бағалау процедура көмегімен алынған мұғалімнің ақпараты біліктілігі мен дағдыларды меңгеру процесіндегі қиындықтарға уақытылы және дұрыс көңіл бөлуіне мүмкіндік туғызады. Педагог білім алушыға жеке көмек көрсету тәсілдерімен оның мазмұнын анықтауға мүмкіндік алады.

45. Сипаттық бағалау білім алушының даму және деңгейін анықтаумен қатар, оның әрі қарай бағытын анықтауға көмектеседі. Сипаттық бағалау білім алушының өз-өзін орынды бағалауын қалыптастыруға әсерін тигізеді. Бұл жағдайда білім алушылардың жетістіктері бір-бірімен салыстырылмайды. Тек баланың өзінің бұрынғы жетістіктерімен ғана салыстырылады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу үлгерімін және білім сапасын пайызбен анықтау орынсыз болып саналады.

46. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалауда критериалдық, сипаттық бағалауды қолдану педагогтың іс-әрекетінің объективтігін қамтамасыз етеді.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

47. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 3) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

48. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталады.

49. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болады. Соған қоса, кітап сөрелеріне, білім алушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескеріледі.

50. Оқу пәнінің мазмұны:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған арнайы мектепте қазақ тілі пәнінің негізгі мазмұны дыбыс, әріп, сөз, сөйлем тақырыптарынан тұрады. Бағдарлама концентрлік жүйе бойынша құрастырылған, яғни өткен тақырыптар қайталанып, тереңдетіліп кеңейтіліп білім алушылардың білімі жүйеленіп отырады;

2) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өзіне тән қабілет, мүмкіндіктері болады. Кейбір білім алушылар арнайы оқу бағдарламасындағы қарастырылған материалдарды толық меңгере алмайды. Сондықтан мұғалімдер оқу материалдарын білім алушының қабылдау деңгейіне байланысты жеңілдетіп беруге мұқтаж болады. Осындай жағдайларды ескере отырып, жаңа бағдарлама деңгейлік ықпал ету қағидасын басшылыққа алу негізінде құрастырылды;

3) сыныптағы білім алушылардың мүмкіндіктерімен ерекше оқыту қажеттілігіне байланысты тақырыпты меңгеруге қажет сағат санын мұғалім өзі анықтап, жоспарлайды.

1-кесте

№	Бөлімдер	2-4 сыныптар
		Бөлімшелер (дағды)

1	Дыбыс және әріп	1.1 Қазақ тілде дыбыстарды дұрыс айту 1.2 Дыбыс және әріп арасындағы байланысты бекіту 1.3 Дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке бөлінуін түсіну 1.4 Дауыстылардың буын құру функциясын түсіну 1.5 Қазақ тіліндегі әріптердің ретін білу (әліпби) 1.6 Дауыссыз дыбыстардың бөлінуі
2	Сөз	2.1 Заттың атын білдіретін сөздер 2.2 Заттың қимылын білдіретін сөздер 2.3 Заттың санын білдіретін сөздер 2.4 Заттың сынын білдіретін сөздер 2.5 Түбірлес, мағынасы жақын, қарама-қарсы мағыналы сөздер
3	Сөйлем	3.1 Сөз өзгерту дағдыларын қалыптастыру, жетілдіру 3.2 Сөз жасам дағдыларын дамыту 3.3 Сөйлем түрлерімен таныстыру (хабарлы, сұраулы, лепті) 3.4 Сөйлем құрау дағдыларын жетілдіру, сөйлем құрамын талдау
4	Байланыстырып сөйлеу	4.1 Диалогтік сөйлеуін дамыту 4.2 Мәтінмен жұмыс (сұраққа жауап беру, қысқаша мазмұнын айту) 4.3 Өртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну 4.4 Қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру
5	Тілдік нормалардың қолданылуы	5.1 Орфографиялық нормаларды сақтау 5.2 Орфоэпиялық нормаларды сақтау 5.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау 5.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау

51. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 2.1.2.1 кодында "2" - сыныбы, "1.2" - 1-бөлімнің 2-бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Дыбыс және әріп":

2-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
1.1 Қазақ тілде дыбыстарды дұрыс айту	2.1.1.1 қазақ тіліндегі айтылуы ұқсас дыбыстарды дұрыс айту, олардың дыбысталу ерекшеліктерін түсіну 2.1.1.2 қазақ тіліндегі айтылуы ұқсас дыбыстарды буында, сөзде ажырату	3.1.1.1 дыбыстардың мағына ажыратушы функциясын практикалық түрде меңгеру	4.1.1.1 ауызекі сөйлеу тілінде буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу
1.2 Дыбыс және әріп арасындағы байланысты бекіту	2.1.2.1 дауысты, дауыссыз дыбыстар, олардың әріптік таңбалары 2.1.2.2 акустикалық жағынан ұқсас әріптерді ажырату (жазба әріптер) 2.1.2.3 оптикалық жағынан ұқсас әріптерді ажырату (жазба әріптер) 2.1.2.4 кинетикалық жағынан ұқсас әріптерді ажырату (жазба әріптер)	3.1.2.1 ұқсас әріптерді сөзде, сөйлемде дұрыс қолдану, есте сақтау (бас әріп, кіші әріп) 3.1.2.2 бас әріптері құсас әріптерді ажырата білу (п-т, ш-т, л-м)	4.1.2.1 әртүрлі жазбаша жұмыс түрлерінде дыбысты, әріпті сәйкес дұрыс қолдану (жазба, баспа әріптер)
1.3 Дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке бөлінуін түсіну	2.1.3.1 жуан, жіңішке дауысты дыбыстарды дұрыс айту, ажырату, олардың дыбысталу ерекшеліктерін түсіну 2.1.3.2 сөздегі жуан, жіңішке дауыстыларды табу	3.1.3.1 үндестік заңына сәйкес жуан, жіңішке дауысты дыбыстары бар сөздерді дұрыс айту, ажырату 3.1.3.2 сөздерді мәтіннен табу	4.1.3.1 жуан (а, о, ы, ұ), жіңішке (ә, ө, і, ү) дауыстылар айтылуы мен естілуін ұғыну, сөзде дұрыс жазу. Сөзге дыбыстық талдау жасау 4.1.3.2 жұп (а-ә, о-ө, ы-і, ұ-ү) дауыстыларды ажырата білу. Осы дыбыстар кездесетін сөздерге дыбыстық талдау жасай білу 4.1.3.3 әртүрлі жұмыс түрлерінде жуан, жіңішке дыбыстыларды дұрыс өзбетімен қолдану
	2.1.4.1 буын ұғымымен танысу, түсіну 2.1.4.2 буын құру тәжірибе жүзінде меңгеру	3.1.4.1 буынды құрудағы дауыстылардың функциясын түсіну 3.1.4.2 буындардың құрамы әртүрлі сөздерді буынға бөлу, санын, кезектілігін анықтау. Буын ережелерін түсіну	4.1.4.1 буын, тасымал ережелерін тәжірибе жүзінде меңгеру

1.4 Дауыстылардың буын құру функциясын түсіну	2.1.4.3 әртүрлі буындарды талдау 2.1.4.4 буын саны әртүрлі сөздерді буынға бөлу. Талдау үлгісін сызу 2.1.4.5 тасымал жасауды тәжірибе жүзінде көрсетіп түсіндіру 2.1.4.6 сөздердің дыбыстық, буындық құрамын талдау	3.1.4.3 тасымалдау жолдары. Тасымалданбайтын екі буынды сөздер туралы білу 3.1.4.4 буындардың құрамы әртүрлі сөздерді буынға бөлу, санын, кезектілігін анықтау. Буын ережелерін қолдану 3.1.4.5 қазақ тілінде сөздерге қосымшалардың бірыңғай жуан, не бірыңғай жіңішке түрде жалғануын түсіну	4.1.4.2 сөздің дыбыстық, буындық құрамын талдау негізінде дұрыс жазу 4.1.4.3 екпін, екпін түспейтін буындар 4.1.4.4 екпіннің мағына ажыратушылық қызметі 4.1.4.5 бір буыннан, көп буыннан туратын сөздерді тасымалдау
1.5 Қазақ тіліндегі әріптердің ретін білу (әліпби)	2.1.5.1 әріптерді тану, әліпбиден әріптерді табу 2.1.5.2 әліпбиде әріптердің орналасу ретін білу	3.1.5.1 қазақ тілінде әріптердің орналасу тәртібін білу 3.1.5.2 сөздерді, білім алушылардың тізімін әліпби ретімен орналастыру 3.1.5.3 тақырыпқа қатысты жаттығулармен тапсырмаларды орындау	4.1.5.1 қазақ тіліндегі әріптердің орналасу тәртібін білу 4.1.5.2 алфавит анықтамасымен танысу, жаттау 4.1.5.3 алфавит ретін бекітуге арналған әртүрлі тапсырмаларды өздігінен орындау
1.6 Дауыссыз дыбыстардың бөлінуі	2.1.6.1 дауыссыз дыбыстарды дұрыс айту, ажырату 2.1.6.2 қатаң және ұяң дауыссыздар. Олардың айырмашылығы.	3.1.6.1 қатаң, ұяң дыбыстарды атау, ажырату 3.1.6.2 мәтіннен қажет сөздерді табу, жазу 3.1.6.3 үнді дауыссыз дыбыстармен танысу, ажырата білу	4.1.6.1 қатаң, ұяң, үнді дауыссыздарды әртүрлі жаттығуларда, тапсырмаларда орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс қолдану 4.1.6.2 "Я, Ю" әріптердің емлесі 4.1.6.3 жіңішкелік белгісі (ь) мен айыру белгісі (ъ) 4.1.6.3 "И, Ы" әріптердің жазылуы. Осы әріптер кездесетін сөздерге буындық және дыбыстық талдау жасау 4.1.6.4 "В, Ф" дыбысы мен әріптері. Айтылуы мен жазылуында ажырату. Сөздерге дыбыстық-буындық талдау жасау

2) "Сөз":

3-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып

2.1 Заттың атын білдіретін сөздер	2.2.1.1 заттың атын білетін сөздерді түсіну 2.2.1.2 кім? Не? деген сұраққа дұрыс жауап беру. Жазу	3.2.1.1 жанды, жансыз заттарға сұрақ қою (кім? кімдер? нелер?) сұрақтарына жауап беру 3.2.1.2 кімді? Нені? Кімге? Неге? деген сұрақтарды қоя білу және жауап беру 3.2.1.3 кімнің? Ненің? деген сұрақтарды қоя білу және жауап беру. 3.2.1.4 сөздердің дыбыстық құрамын сақтап жазу 3.2.1.5 жеке және бірнеше затты білдіретін сөздерді атау (доп-доптар, гүл-гүлдер)	4.2.1.1 затты жеке және оның бөліктерін атай білу (үстел-беті, аяғы, тартпасы) 4.2.1.2 затты жеке және топтап айта білу (алма, өрік, алмұрт - жемістер) 4.2.1.3 жалқы есімдер. Жалқы есімдер туралы түсінікті кеңейту (өзен, теңіз, тау атаулары). Жалқы есім сөздерін ережелерге сай сақтап жазу
2.2 Заттың қимылын білдіретін сөздер	2.2.2.1 заттың қимылын білдіретін сөздерді түсіну, қолдану 2.2.2.2 не істейді? Не істеді? деген сұраққа жауап беру 2.2.2.3 есімдіктің жағына, шағына қатысты сөздердің мағынасын түсіну	3.2.2.1 заттың қимылын білдіретін сөздерге сұрақ қою 3.2.2.2 үлгі бойынша сөздерді өзгерту, қимыл сөздер құрау 3.2.2.3 сөздерді жағына қарай өзгертіп, қолдану 3.2.2.4 заттың қимылдарын білдіретін сөздерді қатыстырып сөйлем құрау	4.2.2.1 қимыл сөздермен сөйлем құрау, жазу, қимыл сөздерді сөйлеу барысында дұрыс қолдану 4.2.2.2 қимыл сөздерді жағына, шағына қарай өзгертіп, қолдану
2.3 Заттың санын білдіретін сөздер	2.3.3.1 қанша? Неше? Нешінші? деген сұраққа жауап беру 2.3.3.2 қанша? Нешеу? деген сұраққа жауап беретін сөздер ойлау	3.2.3.1 заттың санын білдіретін сөздерге сұрақ қоя білу 3.2.3.2 заттың санын білдіретін сөздерді мәтіннен дұрыс табу, жазу 3.2.3.3 заттың санын білдіретін сөздерді заттың атын білдіретін сөздермен тіркестіру	
2.4 Заттың сынын білдіретін сөздер	2.2.4.1 заттың сынын білдіретін сөздердің мағынасын түсіну 2.2.4.2 қандай? Қай? деген сұрақтарға жауап беру	3.2.4.1 заттың сынын білдіретін сөздерге сұрақ қоя білу 3.2.4.2 мәтіндегі сынды білдіретін сөздерді табу, жазу, мағынасын түсіну, салыстыру 3.2.4.3 адамның қасиетін сипаттайтын сөздерді түсіну, қолдану 3.2.4.4 аталған заттың бірнеше белгісін (	4.2.4.1 мәтіннен әртүрлі мағыналы сипат сөздерді табу, жазу 4.2.4.2 заттарды үлгі бойынша өздігінен сипттап әңгімелеу 4.2.4.3 баяндау барысында интонация элементтерін, вербальдық

	2.2.4.3 түр-түсті, көлемді білдіретін сөздерді белсенді қолдану	сапасын) тауып айту және бірнеше белгіні (сапаны) білдіретін сөздерге қарап заттың атын таба білу	емес тілдік құралдарды қолдану
2.5 Түбірлес, мағынасы жақын, қарама-қарсы мағыналы сөздер	2.2.5.1 үлгі бойынша практикалық түрде түбірлес сөздермен танысу, мағынасын түсіну (оқу-білім алушы-оқытушы) 2.2.5.2 қарама-қарсы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну, қолдану	3.2.5.1 мағынасы жақын келетін сөздерді түсіну 3.2.5.2 мағынасы қарама қайшы келетін сөздерді түсіну 3.2.5.3 мәтіннен мағынасы жақын, қарама қайшы келетін сөздерді тауып мағынасын түсіндіру, жазу 3.2.5.4 сөздермен сөйлем құрау, жазу	4.2.5.1 түбірлес сөздерді түсіну. Түбірлес сөздердің анықтамасын білу 4.2.5.2 түбірлес сөздерді табу, сөздің түбірін анықтау 4.2.5.3 түбірлес сөздерге өзгерту дағдыларын меңгеру

3) "Сөйлем":

4-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
3.1 Сөз өзгерту дағдыларын қалыптастыру, жетілдіру	2.3.1.1 көптік жалғаулардың мағынасын түсіну 2.3.1.2 үлгі бойынша көптік жалғауларды қолданып сөзді өзгерту 2.3.1.3 сұраққа жауап беру, жазу. 2.3.1.4 септік жалғаулардың мағынасын түсіну, тәжірибелік түрде меңгеру	3.3.1.1 көптік, септік жалғауларды сөйлеу барысында дұрыс қолдану 3.3.1.2 дұрыс сұрақ қоя білу 3.3.1.3 қарапайым ережелерді сақтап оқу, жазу	4.3.1.1 көптік, септік жалғауларды ауызша, жазбаша тілде қолдана білу
3.2 Сөз жасам дағдыларын дамыту	2.3.2.1 үлгі бойынша кішірейтіп айтылатын жалғауларды қолданып сөз жасам дағдыларын меңгеру, түсіну (кітап-кітапша)	3.3.2.1 ша-ше, шық-шік, жан, тай сияқты кішірейтіп, еркелетіп айтылатын жұрнақтарды қолданып сөз өзгерту 3.3.2.2 есімдіктің жағына, шағына қарай етістікті өзгерту, білуге, түсінуге, қолдана білуге үйрету	4.3.2.1 зат есім, сын есімдерді етістіктерге өзгерту, мағынасын түсіну, сөйлеуде қолдану (оқу-оқыды, сары-сарғайды)
3.3 Сөйлем түрлерімен таныстыру (хабарлы, сұраулы, лепті)	2.3.3.1 сөйлем құрылымымен танысу, меңгеру 2.3.3.2 жай сөйлемдерді құрастыру, мағынасын түсіну, жазу 2.3.3.3 сөйлемдегі сөздердің ретін, санын анықтап білу	3.3.3.1 сөйлем құрылымын қайталау 3.3.3.2 сөйлемді аяқтау. тыныс белгілерін дұрыс қолдану 3.3.3.3 сөйлемді талдау	4.3.3.1 сөйлем түрлерімен танысу (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату 4.3.3.2 мәтіннен сөйлем түрлерін табу, түсіну 4.3.3.3 сөйлемдерді салыстыру 4.3.3.4 сөйлемдердің түріне байланысты

	2.3.3.4 жайылма сөйлемдерді құрастыру, мағынасын түсіну, жазу	3.3.3.4 сөйлемді сызба бойынша жазу 3.3.3.5 сөйлемді мәтіннен ажырату	интонацияны, дауыс күшін қолданып айту 4.3.3.5 пунктуациялық, орфографиялық нормаға сәйкес жаза білу
3.4 Сөйлем құрау дағдыларын жетілдіру, сөйлем құрамын талдау	2.3.4.1 іс-әрекет, сурет сұрақ бойынша жай, жайылма сөйлемдер құрастыру 2.3.4.2 сөйлемдерді талдау, сызбасын сызу, талдау негізінде жазу	3.3.4.1 сөйлемді сұрақ арқылы кеңейту (Бала отыр. Бала партада отыр. Бала партада дұрыс отыр.) 3.3.4.2 кімнің? Ненің? Кімді? Нені? Кімге? Неге? Кімде? Неде? деген сұрақтар арқылы сөйлем құрастыру 3.3.4.3 сурет, ретсіз берілген сөздер арқылы сөйлем құрау. Сөйлемнің сызбасын сызу	4.3.4.1 сөйлемді аяқтап, жазуды үйрену 4.3.4.2 сөйлемді өзгертіп айту, жазу (хабарлы сөйлемнен сұраулы сөйлем құру) 4.3.4.3 сөйлемнің тұрлаулы мүшелерімен танысу: бастауыш, баяндауыш (атап қана өту) 4.3.4.4 үлгі бойынша, әртүрлі сөйлем түрлерін құрастыру 4.3.4.5 өзбетімен әртүрлі сөйлем түрлерін құрастыру

4) "Байланыстырып сөйлеу":

Ескерту. Байланыстырып сөйлеуге дағдыландыру жаттығулары қазақ тілі сабақтарында үнемі өткізіледі.

5-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
4.1 Диалогтік сөйлеуін дамыту	2.4.1.1 сұрақты аяғына дейін тыңдау. Сұрақты түсіну 2.4.1.2 сұраққа толық жауап беру 2.4.1.3 қарапайым сұрақ қоя білу (ойнайсың ба? барасың ба?)	3.4.1.1 күнделікті іс-әрекетке байланысты мұғалімге, сыныптастарына сұрақ қоя білу 3.4.1.2 әңгімелесу тәсілі арқылы қысқа мәтін құрастыру 3.4.1.3 белгілі тақырып бойынша жұппен жұмыс тәсілі арқылы бір-біріне сұрақ қойып, жауап беру 3.4.1.4 бөгде адаммен қарым-қатынасқа түсе білу	4.4.1.1 іс-әрекет бойынша сұрақтар қоя білу 4.4.1.2 сурет бойынша сұрақтар қоя білу 4.4.1.3 мәтін бойынша сұрақтар қоя білу
	2.4.2.1 екі-үш сөзден құралған шағын сөйлемдерді жүйелі түрде айта білу (сурет мазмұны бойынша) 2.4.2.2 екі-үш сөзден құралған шағын		4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің жоспарын (өлең, жұмбақ,

4.2 Мәтінмен жұмыс (сұраққа жауап беру, қысқаша мазмұнын айту)	сөйлемдерді жүйелі түрде айта білу (белгілі тақырып бойынша) 2.4.2.3 екі-үш суреттен құралған серияға ат қою. шағын (2-3 сөйлемдік) мәтін құрастыру 2.4.2.4 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы мәтіндерді ажырата білу (ертегі, жұмбақ, өлең), мазмұнын түсіну 2.4.2.5 мәтіндегі кейіпкерлердің іс-әрекетін айту 2.4.2.6 мұғалімнің көмегімен үлгі бойынша қарапайым сипаттама әңгіме құрастыру (Алма қызыл, домалақ, дәмді, тәтті. Бақта өседі.)	3.4.2.1 мәтіннің мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен қарапайым және нақты сұрақ қою, сұраққа жауап беру 3.4.2.2 әр түрлі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, түсінігін сұрақ бойынша қысқаша айту, жазу (мұғалімнің көмегімен) 3.4.2.3 кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау (неге ұнайды? неге ұнамайды?)	мақал-мәтел, жаңылтпаш) анықтап, мазмұнын айту 4.4.2.2 өз бетімен мәтіннің жоспарын (өлең, жұмбақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш) анықтап, мазмұнын айту 4.4.2.3 өз бетімен өлең, жұмбақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш жаттау 4.4.2.4 мәтінді оқып, сұрақтарға жауап жазу 4.4.2.5 мәтінді өткен ережелерді сақтап, көшіру. Тыныс белгілерін қою
4.3 Өртүрлі жазба жұмыстарын ұсыну	2.4.3.1 жазу техникасын жетілдіру. бас және кіші әріптерді жазу 2.4.3.2 сөйлемдерді буынға бөліп жазу 2.4.3.3 сөйлемдерді талдау. Талдау үлгісін сызу, жазу 2.4.3.4 бөлек-бөлек берілген үш-төрт сөзден сөйлем құрап, жаздыру	3.4.3.1 мұғалімнің басшылығымен, ұжыммен сурет бойынша шағын әңгіме құрау, жазу 3.4.3.2 дыбыстық құрамын сақтап жазу 3.4.3.3 оқулықтағы жазба жұмыстарын орындай білу 3.4.3.4 ауызша құрастырылған сөйлемдерді сызба үлгісі бойынша дәптерге көшіріп жазу	4.4.3.1 ілеспелі сурет бойынша (көмекпен) шығын шығарма жазу 4.4.3.2 басталған әңгімені аяқтау 4.4.3.3 сөздік диктант жазу 4.4.3.4 сөйлемді аяқтап жазып үйрену
4.4 Қазақ тілі этикасын сақтап, сөйлеу мәдениетін меңгеру	2.4.4.1 сыпайы түрде сәлемдесу, қоштасу 2.4.4.2 сұрақты, нұсқауды тыңдай білу	3.4.4.1 мектепте, сыныпта, асханада өзін ұстау ережелерін білу, орындау 3.4.4.2 үлкендермен сөйлесу мәдениетін білу	4.4.4.1 әртүрлі жағдайларда өздерін дұрыс ұстап, сыпайы қатынас жасау дағдысын меңгеру

5) "Тілдік нормалардың қолданылуы":

6-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
	2.5.1.1 мұғалімнің көмегімен қазақ тіліне тән әріптері кездесетін сөздерді дұрыс жазу	3.5.1.1 қазақ тіліне тән әріптері кездесетін сөздерді дұрыс жазу 3.5.1.2 бас әріп, буын, тасымалға қатысты	4.5.1.1 жалқы есімдер түбірлес сөздерге қатысты ережелерді сақтау

5.1 Орфографиялық нормаларды сақтау	2.5.1.2 кісі, жер, су аттарын жазылу ережелерін сақтап жазу 2.5.1.3 тасымалдау емлесін сақтап жазу	ережелерді есте сақтау, қолдану 3.5.1.3 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс жазу	4.5.1.2 мұғалімнің көмегімен жаңа сөздерді қатесіз дұрыс жазу
5.2 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.5.2.1 жуан, жіңішке дауыстыларды нормаға сай айту, ажырату 2.5.2.2 мұғалімнің көмегімен қазақ тіліне тән дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту	3.5.2.1 қазақ тіліне тән дауыссыз дыбыстарды орфоэпиялық нормаға сай айту, ажырату 3.5.2.2 әріп пен дыбыстарды ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	4.5.2.1 дауысты, дауыссыз дыбыстарды орфоэпиялық нормаға сай айту, жазу
5.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.5.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату 2.5.3.2 тыныс белгілерін қоя білу (мұғалімнің көмегімен), қолдану	3.5.3.1 өз бетімен сөйлем қарастыру 3.5.3.2 тыныс белгілерін қою 3.5.3.3 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	4.5.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ, леп белгісі) қолдану
5.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.5.4.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап жазу 2.5.4.2 бас әріп пен кіші әріптерді талаптарға сәйкес бір-бірімен байланыстырып анық, айқын жазу	3.5.4.1 кең жолды дәптерге бас әріп пен кіші әріптердің мөлшерін сақтап үзбей біркелкі жазу 3.5.4.2 жазу қарқынын жеделдету	4.5.4.1 әріптерді үзбей, біркелкі, таза жазуын жетілдіру

53. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 297-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 297-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080 и с учетом особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организовывается в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития учащимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Русский язык"

13. Русский язык является одним из основных общеобразовательных предметов в специальной школе. Обучение русскому языку носит элементарно практический характер.

14. Цель учебного предмета "Русский язык" - формирование у обучающихся с легкой умственной отсталостью элементарных знаний по грамматике, необходимых для приобретения практических навыков устной и письменной речи, формирование основных орфографических и пунктуационных навыков, воспитании интереса к родному языку.

15. Задачи преподавания русского языка:

1) выработать достаточно прочные навыки грамотного письма на основе усвоения звукового состава языка, элементарных сведений по грамматике и правописанию;

2) научить последовательно и правильно излагать свои мысли в устной и письменной форме;

3) способствовать умственному и речевому развитию обучающихся, преодолевать недостатки познавательной деятельности;

4) развивать нравственные качества обучающихся.

16. Во 2 – 4 классах умственно отсталым обучающимся сообщают самые элементарные сведения по грамматике, усвоение которых важно для выработки у них достаточно осмысленного отношения к основным элементам языка.

17. Ведущими видами речевой деятельности на уроках являются слушание, говорение, письмо, чтение.

18. Коррекционная направленность программного материала в первую очередь проявляется в области речевого развития детей, поскольку важнейшая цель уроков русского языка - формировать речь как средства общения, как способа коррекции познавательной деятельности обучающихся и облегчения их адаптации после окончания школы.

19. Обучение грамматике будет действенным при установлении тесной связи между изучением ее элементов и речевой практикой обучающихся. Умения анализировать, обобщать, группировать, систематизировать даже элементарный языковой материал, давать простейшие объяснения способствуют коррекции мышления, развитию познавательной деятельности обучающихся.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. Педагогические подходы к организации учебного процесса по русскому языку основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

21. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: инертность мыслительных процессов, низкая познавательная активность, слабость обобщающей и абстрагирующей функции мышления, отставание в речевом развитии. В работе с обучающимися опираются на их подражательные способности, сохранные возможности наглядно-действенного мышления. Обучение русскому языку создает условия для развития у обучающихся таких психических функций, как восприятие, память, речь, мышление. При этом создается возможность формировать умения доводить начатую работу до конца, преодолевать посильные трудности, проявлять аккуратность и самостоятельность.

22. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается

специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

23. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. У обучающихся с легкой умственной отсталостью имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые, на сколько это возможно в каждом конкретном случае, компенсируются педагогическими средствами для обеспечения успешности в обучении и социализации.

24. Принцип деятельностного подхода. В процессе обучения учащихся с легкой умственной отсталостью широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога, которая создает условия для осмысления учебного материала. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта обучающихся, овладевать знаниями, умениями и навыками по общеобразовательным предметам.

25. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с умственной отсталостью в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием у них вариативных типологических особенностей, которые проявляются при усвоении учебного материала и влияют на качество получаемых знаний, умений и навыков. Образовательный процесс в специальной школе и классе для умственно отсталых обучающихся осуществляется на основе педагогической классификации, которая включает 4 типологические группы (по В.В.Воронковой). Для каждой типологической группы обучающихся педагог подбирает соответствующее возможностям обучающихся содержание учебного материала, с учетом доступной сложности и объема. При этом варьируются темп учебной работы, степень самостоятельности обучающихся, методы и приемы обучения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Дифференцированный подход дополняется индивидуализацией обучения.

26. Одним из ведущих принципов обучения русскому языку обучающихся с легкой умственной отсталостью является принцип коммуникативной направленности:

1) речевое недоразвитие, слабость побудительных к речи мотивов вызывают у умственно отсталых детей затруднения в общении с окружающими людьми. Целенаправленное коррекционно-развивающее воздействие на речь обучающихся приводит к ее совершенствованию, к развитию навыков более точного выражения мыслей, адекватного ведения диалога и даже навыков построения монологического высказывания;

2) педагогическая деятельность учителя нацелена на коррекцию недостатков всех сторон речи детей, на ее развитие и активизацию в той степени, в какой она используется как средство общения;

3) принцип коммуникативной направленности предполагает, что главное в обучении учащихся - это формирование навыков практического использования различных языковых категорий в речи. В результате их отработки обучающиеся получают возможность осознавать некоторую лингвистическую информацию, усваивать и применять орфографические правила и более свободно пользоваться речью в коммуникативных целях.

27. Обучающиеся с легкой умственной отсталостью, в силу присущих им особенностей психики овладевают элементарными навыками грамотного письма с большим трудом, постепенно, в результате систематической практики. Во втором - четвертом классах проводится дальнейшая работа по развитию у обучающихся звукового анализа. Обучающиеся усвоят понятия "звук" и "буква", "звуки гласные и согласные", "слог"; уметь отличить по звуковому составу слова-паронимы, найти и указать местоположение заданного звука, назвать предыдущий или последующий звуки, определить порядок звуков в слове. Опираясь на звуковой анализ, обучающиеся правильно, без искажений напишут слова, звуки в которых сходны по какому-либо (акустическому или артикуляционному) признаку, а также слова разной слоговой сложности.

28. Фронтальная работа над этим учебным материалом заключается в специальных упражнениях по развитию фонематического восприятия у всех обучающихся класса, уточнению их артикуляции, зрительного восприятия и развитию тонко координированных движений пальцев рук. В результате обучающиеся в достаточной степени овладеют правильным звуковым анализом, а также умением обозначать звуки буквами.

29. Грамматические упражнения во втором классе подводят обучающихся к рассмотрению слова, предложения не только с точки зрения лексического значения, но и со стороны некоторых языковых признаков, в частности звуковой характеристики слов. Обучающихся следует упражнять в использовании различных падежных форм, изменении окончания в зависимости от родовой принадлежности слова, тренировать в согласовании названий предметов и их признаков. Теоретические сведения сообщаемые учащимся, минимальны. Главное направление в работе – это выполнение практических грамматических упражнений, предъявляемых в строгой логической последовательности, которая обеспечит формирование у обучающихся языковых обобщений.

30. Программа третьего класса организует более целенаправленное наблюдение обучающихся за морфологическими и синтаксическими закономерностями языка, создает условия для постоянного их закрепления в речевой практике обучающихся.

31. У умственно отсталых обучающихся наблюдаются трудности овладения морфологическими орфограммами, которые заключается в том, что правила не дают прямого указания на написание, а только рекомендуют приемы изменения слов, при котором данная орфограмма выступает в качестве опорной (дома - дом, столбы - столб). Инструкция, содержащаяся в правиле, требует действия в двух планах, например, изменения формы слова или подбора родственного слова и поисков опорной формы этого слова. Такая двойная задача приводит к выпадению из сознания обучающихся одного из элементов правила.

32. Значительная сложность овладения правилами правописания заключается и в том, что умственно отсталые обучающиеся, вследствие нарушения познавательной деятельности, не чувствуют орфографической трудности в слове, не понимают значения правил, необходимости применения их на письме, поэтому редко задумываются над тем, как пишется то или иное слово, не умеют использовать рекомендуемые правилом приемы для определения нужной орфограммы. Нередко умственно отсталые обучающиеся, не понимая существа правила, механически заучивая его, в процессе применения основываются на чисто внешних случайных признаках.

33. Во 2-4 классах особое внимание уделяется формированию у обучающихся навыков связной устной и письменной речи, так как их возможности излагать свои мысли правильно, полно и последовательно весьма ограничены. Работа по развитию фонематического слуха и правильного произношения, обогащению и уточнению словаря, обучению построению предложения создает предпосылки формирования умения высказываться в устной и письменной форме.

34. Важную роль играют подготовительные упражнения: ответы на последовательно поставленные вопросы, подписи под серией рисунков, работа с деформированным текстом, подводящие обучающихся к составлению устных и письменных высказываний, рассказов, написанию изложений.

35. Умение излагать текст письменно первоначально формируется на материале, который находится перед глазами обучающихся. Первые изложения пишут на основе зрительного восприятия рассказа. Вопросы ставятся учителем к каждому предложению. Обучающиеся после общего разбора текста правильно, точно по смыслу, но своими словами отвечают на опросы. Предложения записываются без опоры на текст. В предложениях отмечаются слова на знакомые правила. На развитие навыков письменной речи отводится 15-20 минут через каждые 3-4 урока.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

36. Требования к процедурам оценивания учебных достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью продиктованы идеями гуманизации, природосообразности школьного обучения этой категории обучающихся.

37. Нормы оценки результатов усвоения учебного материала по русскому языку обучающихся с легкой умственной отсталостью основаны на уровневом целеполагании, и направлены на осуществление единых подходов при организации проверки и оценки учебных достижений обучающихся.

38. Уровеньное целеполагание, выполненное педагогом при проектировании процесса обучения русскому языку учащихся класса на основе ожидаемых результатов, представленных в настоящей программе, позволит при оценке достижений обучающихся использовать не только баллы, но и критериальную описательную оценку.

39. Оценочными средствами являются задания и упражнения, с помощью которых формировались навыки, определенные уровневыми целями обучения.

40. Оценивание достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью осуществляется только средствами внутренней оценки. Результаты освоения учебных программ оцениваются в ходе образовательного процесса непосредственно учителем на занятиях. Следуя принципу специальной педагогики – "единство диагностики и коррекционно-развивающей работы", на основе которого строится весь педагогический процесс с умственно отсталыми обучающимися, педагоги систематически осуществляют контролирующие оценочные действия.

41. Оценка результативности обучения детей с легкой умственной отсталостью реализуется в виде текущего (поурочного), периодического (тематического) и итогового контроля.

42. Текущий контроль производится с помощью наблюдения за деятельностью обучающихся на уроке, анализа практических и самостоятельных работ, коллективных видов деятельности. Его результаты фиксируются в поурочной карточке. Поурочный контроль проводится с целью корректировки содержания и методов обучения, используемых педагогом для обеспечения качества учебного процесса. Такой контроль носит также стимулирующий и воспитательный характер в отношении обучающихся.

43. Периодический контроль проводится после изучения программной темы, раздела. Его результаты отражаются в картах достижений обучающихся по темам курса. Педагог понимает и готов к тому, что результаты изучения учебного материала в рамках определенной темы, у обучающихся разных типологических групп будут неодинаковы. Обучающиеся 1 типологической группы (по В.В.Воронковой) демонстрируют овладение учебным материалом на уровне применения знаний. Обучающиеся 2 типологической группы – проявят понимание основного содержания темы. Обучающиеся 3 типологической группы овладевают материалом на уровне узнавания, и будут нуждаться в помощи учителя при актуализации своих знаний. Обучающиеся 4 типологической группы обучаются по индивидуальной программе в рамках которой осуществляется оценка их достижений.

44. Итоговый контроль проводится в конце четверти, года. Педагогом обязательно анализируется динамика развития и успешности каждого обучающегося класса, наблюдаемая в течение учебного года, которая фиксируется в сводных картах достижений учащегося.

45. Информация, получаемая педагогом с помощью процедур оценивания, позволяет вовремя и адекватно реагировать на трудности, возникающие в процессе овладения навыками и умениями. Педагог получает возможность обоснованно определять содержание и способы индивидуальной помощи обучающимся.

46. Описательная оценка определяет не только наличный уровень развития и обученности, но и последующие шаги в работе с обучающимся. Именно описательная оценка дает возможность формировать у обучающихся адекватную самооценку. При этом недопустимо сравнение достижений обучающихся друг с другом. Сравнивать достижения обучающегося можно только с его собственными предшествующими достижениями. В отношении обучающихся с умственной отсталостью некорректно определять процент успеваемости и качества знаний.

47. Применение критериальной описательной оценки достижений обучающихся с умственной отсталостью обеспечит объективность оценочной деятельности педагогов.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Русский язык"

48. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Русский язык" составляет:

- 1) во 2 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 4 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

49. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты следует укомплектовать соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

50. Мебель в классе легко передвигаема для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

51. Программа учебного предмета "Русский язык" построена на основе концентрического принципа размещения материала, при котором одна и та же тема изучается в течение нескольких лет с постепенным наращиванием сведений. Концентрическое расположение материала дает возможность разъединять сложные грамматические понятия и умения на составляющие элементы и каждый отрабатывать отдельно. В результате постепенно увеличивается число связей, лежащих в основе понятия, расширяется языковая и речевая база для отработки умений и навыков. Концентризм программы также создает условия для постоянного повторения.

52. Содержание предмета "Русский язык":

таблица 1

Разделы	Языковая линия		
	2 класс	3 класс	4 класс
Повторение	Звуки и буквы. Соотношение звука и буквы, различение звуков и букв. Буквы сходные по начертанию, их различение. Слова, отличающиеся одним звуком, последовательностью и количеством звуков в слове. Слова со стечением согласных. Составление предложений из двух-трех слов	Употребление простого предложения. Большая буква в начале предложения, точка в конце. Составление предложений по вопросу, на тему, из слов, данных в нужной форме вразбивку. Выделение предложений из речи и текста	Практическое построение простого предложения. Составление предложений с употреблением слов в косвенных падежах по вопросам, из слов, данных в начальной форме; заканчивание предложений; восстановление нарушенного порядка слов в предложении
Звуки и буквы	Звуки гласные и согласные, их различение . Ударение. Гласные ударные и безударные. Их различение в двусложных словах. Постановка знака ударения. Слова с гласной "Э". Слова с буквами "И и Й", их различение. Слова с гласными "И, Е, Ю, Я" в начале слова и после гласных. Согласные звонкие и глухие, артикулярно-сходные (р-л), свистящие и шипящие, аффрикаты, их различение на слух и в произношении. Написание слов с этими согласными. Согласные твердые и мягкие, их различение на слух и в произношении. Обозначение мягкости	Звуки и буквы. Порядок букв в русской азбуке. Алфавит. Расположение в алфавитном порядке нескольких слов. Составление списков обучающихся по алфавиту. Нахождение слов в словаре. Звуки гласные и согласные. Слогообразующая роль гласных. Деление слова на слоги. Гласные "И, Е, Ю, Я, Э" в начале слова и после гласных. Перенос части слова при письме. Ударение. Постановка ударения в двусложных и трехсложных словах. Гласные ударные и безударные. Согласные твердые и мягкие. Различение твердых и мягких согласных при обозначении мягкости буквами "И, Е, Ю, Я". Обозначение мягкости согласных в конце и середине слова буквой "Ь".	Алфавит. Употребление "Ь" на конце и в середине слова. Разделительный "Ь" перед гласными "Е, Е, Ю, Я, И". Сочетание гласных с шипящими. Правописание "ЖИ, ШИ, ЧА, ЧУ, ЩА, ЩУ". Правописание звонких и глухих согласных в конце и в середине слова. Проверка написания путем изменения формы слова и подбора (по образцу) родственных слов. Ударение. Различение ударных и безударных гласных в корне. Проверка

	согласных буквами "И, Е, Ю, Я". Буква "Ь" для обозначения мягкости согласных в конце слова. Практические упражнения в чтении и написании слов с разделительными "Ъ и Ъ".	Разделительный "Ь" перед гласными "Е, Е, Я, Ю, И". Шипящие согласные. Сочетание гласных с шипящими. Правописание "ЖИ, ШИ, ЧА, ЩА, ЧУ, ЩУ". Парные звонкие и глухие согласные. Написание звонких и глухих согласных на конце слова . Проверка написания путем изменения формы слова (гриб - грибы).	написания путем изменения формы слова.
Слово			Различение основных категорий слов (названия предметов, действий, качеств) в тексте по вопросам, правильное употребление их в связи друг с другом. Имена собственные. Расширение круга имен собственных: названия рек, гор, морей. Большая буква в именах собственных.
Изучение слов, обозначающих предметы	Называние предметов и различение их по вопросам кто? что?; называние одного предмета и нескольких одинаковых предметов (стол - столы; рама - рамы); различение основных частей хорошо знакомых предметов (стул - спинка, сиденье, ножки); сравнение двух предметов и определение признаков различия и сходства (стакан - кружка; кушетка - диван); умение различать слова по их отношению к родовым категориям (игрушки, одежда, обувь); большая буква в именах, фамилиях людей, в кличках животных	Закрепление знаний о словах, обозначающих названия предметов, умение выделять их в тексте, различать по вопросам что? кто? и правильно употреблять в речи в различных формах в зависимости от связи их с другими словами в предложениях (по вопросам кого? Чего? Кому? Чему? Кого? Что? Кем? Чем? О ком? О чем ? Расширение круга собственных имен: названия городов, сел, аулов, улиц. Большая буква в этих названиях. Знание своего домашнего адреса, адреса школы	
	Называние действий предметов по вопросам	Закрепление знаний о словах, обозначающих	

Изучение слов, обозначающих действия	что делает? Что делают?; группировка действий по признаку их однородности (кто как голос подает, кто как передвигается); различение предметов по их действиям (птица летает, а рыба плавает); умение согласовывать слова, обозначающие действия, со словами, обозначающими предметы	действия, умение находить их в тексте, различать по вопросам что делает? Что делал? Что будет делать? Что сделает?, правильно согласовывать их в речи со словами, обозначающими предметы. Подбор к данному предмету ряда действий и определение предмета по ряду действий	
Изучение слов, обозначающих признаки предметов		Слова, обозначающие признаки (качества) предметов: название признака данного предмета по вопросам: какой? Какая? Какое? Какие?; нахождение слов, обозначающих признаки, в тексте и правильное отнесение их к словам, обозначающим предметы; подбор и название ряда признаков данного предмета и определение предмета по ряду признаков, сравнение двух предметов по их качествам; согласование слов, обозначающих признаки, со словами, обозначающими предметы	
Предлог	Знакомство с предлогом как отдельным словом (в, на, из, у, с). Раздельное написание предлога со словом, к которому он относится (под руководством учителя)	Предлоги к, от, под, над, о (об). Раздельное написание их со словами (с помощью учителя)	Предлоги "До, без, под, над, около, перед". Раздельное написание предлогов со словами
	Правописание слов с непроверяемыми написаниями в корне, взятых из словаря учебника	Разделительный "Ъ". Правописание слов с непроверяемыми написаниями в корне; умение пользоваться словарем, данным в учебнике	
			Членение речи на предложения, выделение в предложениях слов,

Предложение	Практическое знакомство с предложением; закончить начатое предложение; составление предложений из слов, данных в нужной форме вразбивку; выделение предложений из текста; написание прописной буквы в начале предложения и точки в конце предложения	Практическое знакомство с построением простого предложения. Составление предложений с употреблением вопросов падежей. Выделение в тексте или составление предложений на заданную тему учителем. Умение закончить предложение или дополнить его по одному - двум вопросам. Составление предложений из слов, данных в начальной форме. Умение ответить на заданный вопрос, записать ответ	обозначающих, о ком или о чем говорится в тексте, что говорится. Упражнения в составлении предложений. Распространение предложений. Установление связи между словами в предложении по вопросам. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки). Главные члены предложения: подлежащее, сказуемое. Второстепенные члены предложения (без деления на виды)
Связная речь		Восстанавливать несложный деформированный текст по картинкам. Последовательное расположение данных учителем предложений по смыслу. Коллективные ответы на вопросы по картинке, по теме, данной учителем	Составление и запись небольшого рассказа по серии картинок под руководством учителя и самостоятельно. Составление и запись рассказа по сюжетной картинке и подробному вопроснику после устного разбора содержания, языка и правописания. Восстановление несложного деформированного текста по вопросам. Описание несложных знакомых предметов и картин по коллективно составленному плану в виде вопросов. Составление и написание под руководством учителя небольшого письма родным, товарищам, Адрес на конверте
	Письмо строчных и прописных букв, слов. Составление и запись слов под картинками. Списывание с		

Письмо и чистописание	рукописного и печатного текстов. Письмо под диктовку букв, слов, простых по структуре предложений. Письмо слов с пропущенной буквой. Запись слов на определенную букву. Письмо зрительных, слуховых и объяснительных диктантов		

53. Содержание по предмету организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам, в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения:

таблица 2

№	Разделы	Подразделы
1	Звуки и буквы	1.1 Гласные звуки и буквы 1.2 Согласные звуки и буквы 1.3 Звуко-буквенный анализ слов
2	Слово	2.1 Различение основных категорий слов (слова-названия предметов, действий, признаков) 2.2 Собственные имена 2.3 Предлоги
3	Предложение	3.1 Предложение
4	Связная речь	4.1 Составление рассказа 4.2 Ответы на вопросы и диалог
5	Письмо и чистописание	5.1 Списывание и письмо под диктовку 5.2 Соблюдение пунктуационных норм 5.3 Соблюдение орфографических норм 5.4 Исправление ошибок в работе

54. В учебной программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 2.1.1.4 "2" – класс, "1.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

55. Система целей обучения:

1) "Звуки и буквы"

таблица 3

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Гласные звуки и буквы	2.1.1.1 пропевать гласный звук на выдохе 2.1.1.2 соотносить гласные звуки и буквы 2.1.1.3 находить гласные буквы в кассе букв 2.1.1.4 обозначать гласные звуки фишкой красного цвета	3.1.1.1 пропевать гласный звук на выдохе 3.1.1.2 соотносить гласные звуки и буквы 3.1.1.3 находить гласные буквы в кассе букв 3.1.1.4 обозначать гласные звуки фишкой красного цвета 3.1.1.5 знать о слогаобразующей роли гласных 3.1.1.6 делить слова на слоги	4.1.1.1 пропевать гласный звук на выдохе 4.1.1.2 соотносить гласные звуки и буквы 4.1.1.3 находить гласные буквы в кассе букв 4.1.1.4 обозначать гласные звуки фишкой красного цвета 4.1.1.5 знать о слогаобразующей роли гласных 4.1.1.6 делить слова на слоги 4.1.1.7 определять количество слогов в слове по количеству гласных
1.2 Согласные звуки и буквы	2.1.2.1 правильно произносить и называть согласные звуки 2.1.2.2 обозначать согласные звуки синим или зелѸным кружком	3.1.2.1 правильно произносить и называть согласные звуки 3.1.2.2 обозначать согласные звуки синим или зелѸным кружком 3.1.2.3 давать характеристику звуку с помощью учителя	4.1.2.1 правильно произносить и называть согласные звуки 4.1.2.2 обозначать согласные звуки синим или зелѸным кружком 4.1.2.3 самостоятельно дать характеристику звуку
	2.1.3.1 с помощью учителя и коллективно проводить звуко-буквенный анализ слов 2.1.3.2 различать гласные и согласные звуки 2.1.3.3 давать характеристику услышанному звуку (или предложенному), обозначать его графически и записать с помощью буквы	3.1.3.1 с помощью учителя и коллективно проводить звуко-буквенный анализ слов 3.1.3.2 различать гласные и согласные звуки, обозначать их на письме графически и с помощью букв 3.1.3.3 делить слова на слоги, называть гласные, образующие слог 3.1.3.4 составлять слоги из букв разрезной азбуки 3.1.3.5 анализировать слова по звуковому составу 3.1.3.6 переносить слова по слогам 3.1.3.7 слышать два звука в словах с гласными "И,	4.1.3.1 самостоятельно и коллективно проводить звуко-буквенный анализ слов 4.1.3.2 различать гласные и согласные звуки 4.1.3.3 давать характеристику услышанному звуку (или предложенному), обозначать его графически и записать с помощью буквы 4.1.3.4 различать звонкие и глухие согласные

1.3 Звуко-буквенный анализ слов	2.1.3.4 различать звонкие и глухие согласные	Е, Ё, Я, Ю" в начале слова и после гласных	4.1.3.5 различать и называть свистящие и шипящие звуки
	2.1.3.5 различать и называть свистящие и шипящие звуки	3.1.3.8 знать алфавит	4.1.3.6 правильно произносить и называть аффрикаты
	2.1.3.6 правильно произносить и называть аффрикаты	3.1.3.9 располагать несколько слов в алфавитном порядке;	4.1.3.7 правильно писать слова с этими согласными
	2.1.3.7 правильно писать слова с этими согласными	3.1.3.10 найти нужные слова в словаре	4.1.3.8 правильно читать и писать слова с "И и Ё"
	2.1.3.8 правильно читать и писать слова с "И и Ё"	3.1.3.11 ставить ударение в двусложных и трехсложных словах	4.1.3.9 правильно писать буквы, сходные по начертанию, их различение по количеству одинаковых элементов (И – Ш), по наличию или отсутствию одного из элементов (Г-П), по взаимоположению элементов (В-Д)
	2.1.3.9 правильно писать буквы, сходные по начертанию, их различение по количеству одинаковых элементов (И – Ш), по наличию или отсутствию одного из элементов (Г-П), по взаимоположению элементов (В-Д)	3.1.3.12 различать ударные и безударные гласные, правильно писать слова с безударными гласными	4.1.3.10 правильно читать, выделять первый звук и писать слова, начинающиеся на "Е, Ё, Ю, Я"
	2.1.3.10 правильно читать, выделять первый звук и писать слова, начинающиеся на "Е, Ё, Ю, Я"	3.1.3.13 различать твердые и мягкие согласные на слух	4.1.3.11 различать, правильно читать и писать твердые и мягкие согласные, слоги и слова с ними
	2.1.3.11 различать, правильно читать и писать твердые и мягкие согласные, слоги и слова с ними	3.1.3.14 различать твердые и мягкие согласные на письме	4.1.3.12 после мягких согласных писать буквы: "И, Я, Ю, Е, Ё"
	2.1.3.12 после мягких согласных писать буквы: "И, Я, Ю, Е, Ё"	3.1.3.15 писать буквы "И, Е, Ё, Ю, Я" после мягких согласных	4.1.3.13 правильно читать и писать слова с "Б"
	2.1.3.13 правильно читать и писать слова с "Б"	3.1.3.16 обозначать мягкость согласных на конце и в середине слова с помощью Ь	4.1.3.14 обозначать на письме мягкость согласных с помощью "Ь"
	2.1.3.14 обозначать на письме мягкость согласных с помощью "Ь"	3.1.3.17 знать и называть шипящие звуки	
		3.1.3.18 правильно писать шипящие с гласными	
		3.1.3.19 правильно писать слова с "жи-ши, ча-ща, чу-щу"	
		3.1.3.20 различать звонкие и глухие согласные на слух	
		3.1.3.21 правильно писать звонкие и глухие согласные на конце слова	
		3.1.3.22 подбирать проверочное слово для написания звонких и глухих согласных в конце слова	

2) "Слово": таблица 4

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут		

	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Различение основных категорий слов (слова-названия предметов, действий, признаков)	2.2.1.1 находить слова, обозначающие предметы 2.2.1.2 различать слова – названия предметов по вопросам: кто? что? 2.2.1.3 подбирать слова на заданную учителем тему 2.2.1.4 группировать предметы по группам 2.2.1.5 узнавать и называть предмет по его частям 2.2.1.6 сравнивать предметы (находить, чем похожи и чем отличаются) 2.2.1.7 группировать слова по родовым категориям 2.2.1.8 различать название предмета и имя предмета 2.2.1.9 подбирать ряд признаков к предметам 2.2.1.10 подбирать ряд действий к предметам; выделять слова, названия действий в тексте по вопросам 2.2.1.11 подбирать слова действия к словам предметам 2.2.1.12 согласовывать слова, обозначающие действия со словами, обозначающими предметы	3.2.1.1 находить слова, обозначающие предметы 3.2.1.2 различать их по вопросам: что? и кто? 3.2.1.3 согласовывать слова, обозначающие предметы, с другими словами в предложении 3.2.1.4 находить слова, обозначающие действия предмета; 3.2.1.5 различать и задавать вопросы к словам, обозначающим действия: что делает? что делал? что будет делать? что сделает? 3.2.1.6 правильно согласовывать слова, обозначающие действия со словами, обозначающими предмет 3.2.1.7 подбирать к предмету слова, обозначающие действия 3.2.1.8 определять предмет по ряду действий	4.2.1.1 находить слова, обозначающие предметы, действия, признаки 4.2.1.2 различать их по вопросам 4.2.1.3 согласовывать слова, обозначающие предметы, действия и признаки с другими словами в предложении 4.2.1.4 различать основные категории слов (название предмета, действия, признака)
2.2 Собственные имена	2.2.2.1 находить имена собственные в тексте по большой букве и писать имена людей и клички животных с большой буквы 2.2.2.2 различать название предмета и имя предмета	3.2.2.1 находить имена собственные в тексте 3.2.2.2 знать, что названия городов, сел, аулов, улиц – имена собственные 3.2.2.3 писать собственные имена с большой букв 3.2.2.4 правильно писать свое имя и фамилию	4.2.2.1 находить имена собственные в тексте 4.2.2.2 писать собственные имена с большой буквы 4.2.2.3 знать правило написания собственных имен 4.2.2.4 правильно писать свое имя и фамилию

		3.2.2.5 знать свой домашний адрес и адрес школы	4.2.2.5 знать свой домашний адрес и адрес школы и записывать его
2.3 Предлоги	2.2.3.1 наблюдать раздельное написание предлогов со словами 2.2.3.2 правильно употреблять предлоги в устной речи	3.2.3.1 наблюдать раздельное написание предлогов со словами 3.2.3.2 правильно употреблять предлоги в устной речи 3.2.3.3 писать предлоги отдельно от слов 3.2.3.4 использовать предлоги в речи	4.2.3.1 наблюдать раздельное написание предлогов со словами 4.2.3.2 правильно употреблять предлог и в устной речи 4.2.3.3 писать предлоги отдельно от слов 4.2.3.4 использовать предлоги в речи 4.2.3.5 находить предлоги в тексте 4.2.3.6 вставлять нужный предлог в текст

3) "Предложение":

таблица 5

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут		
	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Предложение	2.3.1.1 составлять предложение по заданной схеме и теме, предложенной учителем 2.3.1.2 составлять схему услышанного предложения 2.3.1.3 выделять предложения в тексте по заглавной букве в начале предложения и точке в конце 2.3.1.4 графически обозначать предложение с помощью полосок	3.3.1.1 составлять предложения по схеме на заданную учителем тему 3.3.1.2 выделять предложения из речи и текста 3.3.1.3 писать предложение с заглавной буквы, ставить в конце предложения точку 3.3.1.4 знать правило написания первого слова в предложении 3.3.1.5 составлять предложения с употреблением вопросов падежей 3.3.1.6 записывать ответ на вопрос	4.3.1.1 самостоятельно составлять предложения на заданную учителем тему 4.3.1.2 вставлять нужное слово в предложение 4.3.1.3 составлять предложение из слов, данных в начальной форме 4.3.1.4 делить текст на предложения 4.3.1.5 устанавливать связь между словами в предложении с помощью вопросов 4.3.1.6 различать предложения по цели высказывания (по знакам в конце предложения) 4.3.1.7 вставлять нужные знаки в конце предложения (точку, восклицательный знак, вопросительный знак) 4.3.1.8 выделять в предложении слова,

2.3.1.5 писать первое слово в предложении с большой буквы и в конце предложения ставить точку	3.3.1.7 дополнять предложение нужными словами 3.3.1.8 составлять предложение из слов, данных в начальной форме 3.3.1.9 восстанавливать нарушенный порядок слов в предложении.	обозначающие о ком, или о чем говорится в тексте, что говорится 4.3.1.9 находить подлежащее, сказуемое, второстепенные члены 4.3.1.10 подчеркивать подлежащее одной чертой, сказуемое – двумя чертами, второстепенные члены – волнистой чертой 4.3.1.11 распространять предложения второстепенными членами

4) "Связная речь":
таблица 6

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут		
	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 Составление рассказа		3.4.1.1 последовательно располагать предложения, данные учителем в логической последовательности. 3.4.1.2 восстановить несложный деформированный текст 3.4.1.3 коллективно составлять рассказ на заданную учителем тему по картинкам и вопросам к ним	4.4.1.1 восстанавливать несложный деформированный текст по вопросам 4.4.1.2 описывать знакомый предмет по коллективно составленному плану в виде вопросов 4.4.1.3 составлять и записывать рассказ по сюжетной картинке и подробному вопроснику после коллективного разбора 4.4.1.4 составлять и записывать небольшой рассказ по серии картинок под руководством учителя и самостоятельно
	2.4.2.1 отвечать на вопросы полным ответом, используя слова вопроса	3.4.2.1 отвечать на вопросы полным ответом, используя слова вопроса 3.4.2.2 обращаться с просьбой к взрослому или товарищу 3.4.2.3 задавать вопрос по выполненному действию,	4.4.2.1 отвечать на вопросы полным ответом, используя слова вопроса 4.4.2.2 обращаться с просьбой к взрослому или товарищу. 4.4.2.3 задавать вопрос по картинке, прочитанному

4.2 Ответы на вопросы и диалог	2.4.2.2 обращаться с просьбой к взрослому или товарищу 2.4.2.3 задавать вопрос по выполненному действию	картинке, по заданной теме педагогом 3.4.2.4 уметь знакомиться и представиться, используя диалог	или прослушанному тексту 4.4.2.4 уметь знакомиться и представиться, используя диалог 4.4.2.5 пользоваться диалогом для речевого общения

5) "Письмо и чистописание":

таблица 7

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут		
	2 класс	3 класс	4 класс
5.1 Списывание и письмо под диктовку	2.5.1.1 писать строчные и прописные буквы, соединять их в слова 2.5.1.2 составлять и записывать слова под картинками 2.5.1.3 выполнять под руководством учителя задание, предложенное в учебнике 2.5.1.4 списывать с печатного и рукописного текста по слогам 2.5.1.5 проверять написанные слова путём проговаривания; 2.5.1.6 писать под диктовку простые по структуре предложений, состоящие из слов, написание которых не расходится с их произношением 2.5.1.7 списывать слова с дополнением пропущенных букв 2.5.1.8 выписывать слова, начинающие на определённую букву 2.5.1.9 писать зрительные, слуховые и объяснительные диктанты	3.5.1.1 списывать текст целыми словами 3.5.1.2 писать под диктовку текст (20 – 25 слов)	4.5.1.1 списывать текст целыми словами 4.5.1.2 писать под диктовку текст (20 – 25 слов) 4.5.1.6 составлять текст из предложений, данных в разбивку
		3.5.2.1 писать первое слово в предложении с большой буквы	4.5.2.1 писать первое слово в предложении с большой буквы

5.2 Соблюдение пунктуационных норм	2.5.2.1 писать первое слово в предложении с большой буквы 2.5.2.2 в конце предложения ставить точку 2.5.2.3 находить границы предложения по заглавной букве в начале предложения и точке в конце предложения	3.5.2.2 в конце предложения ставить точку 3.5.2.3 находить границы предложения по заглавной букве в начале предложения и точке в конце предложения 3.5.2.4 с помощью педагога коллективно ставить нужный знак в конце предложений	4.5.2.2 в конце предложения ставить точку 4.5.2.3 находить границы предложения по заглавной букве в начале предложения и точке в конце предложения 4.5.2.4 самостоятельно ставить нужный знак в конце предложений 4.5.2.5 найти границу предложения в тексте и поставить нужный знак препинания
5.3 Соблюдение орфографических норм	2.5.3.1 правильно писать слова с сочетаниями: жи-ши, ча-ща, чу-щу	3.5.3.1 находить изученные орфограммы в незнакомых словах 3.5.3.2 правильно писать незнакомые слова с изученными орфограммами 3.5.3.3 уметь пользоваться орфографическим словарём	4.5.3.1 писать слова, применяя знакомые правила правописания 4.5.3.2 использовать орфографический словарь для проверки слов с непроверяемыми орфограммами 4.5.3.3 писать слова, в соответствии с орфографическими правилами
5.4 Исправление ошибок в работе	2.5.4.1 с помощью педагога подбирать проверочное слово для исправления ошибок	3.5.4.1 подобрать нужное правило для проверки допущенной ошибки	4.5.4.1 подобрать нужное правило для проверки допущенной ошибки 4.5.4.2 самостоятельно выполнять работу над ошибками

56. Долгосрочное планирование определяется учителем самостоятельно через распределение целей обучения по четвертям в соответствии со сквозными темами с учетом особенностей и возможностей обучающихся данной категории. При этом используются сквозные темы представленные в общеобразовательных учебных программ.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 298-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 298-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы әр пән бойынша білім алушылардың жас және танымдық ерекшеліктеріне сәйкес білім, білік және дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын нормативтік-оқу құжаты болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға оқу процесін бағыттайды, ол білім алушылардың пән бойынша білім алып және дағдыларды меңгеруге, оқу әрекеттерін меңгеруде білім алушылардың дербестігін дамытуға, әлеуметтік мәдени ортада бағдарлау икемін қалыптастыруға септігін тигізеді.

4. Оқу бағдарламасында заманауи мектептегі білім беру процесін ұйымдастыруға арналған инновациялық педагогикалық жолдарын сипаттайтын оқу-нормативті құжаттың дәстүрлі түрі үйлесім тапқан.

5. Білім берудің классикалық негізі ретінде құнды-бағдарлы, іс-әрекеттік, тұлғалық-бағдарлы, коммуникативті жолдары оқу мақсаттары жүйесінің басымдылығын және білім беру процесінің нәтижесін нығайту үшін қолданған және ол жаңа оқу бағдарламасының құрылымында көрініс тапқан.

6. Білім беру процесінің заманауи деңгейінде негізгі талаптардың бірі білім алушылардың өздігінен білім табудағы белсенді әрекетін ұйымдастыру. Бұл пән бойынша білім алуға, әлеуметтік және коммуникативті дағдыларды, тұлғалық қасиеттерді қалыптастыруға септігін тигізеді, өйткені олар өз қызығушылығын, болашағын сезінуге және тиімді шешім қабылдауға септігін тигізеді. Білім алушылардың белсенді танымдық әрекеті мұғалімнің қолдауымен және серіктес, кеңесші ретінде шығармашылық бірлесу жағдайында нығая түседі.

7. Тұлғалық-бағдарлы білім берудің осы сипатының нығаюы оқу процесінің барлық қатысушыларының ынтымақтастығының бастамасы болып, түрлі оқытудың интерактивті әдістерін қолданғанда қарым-қатынас орнатқанда басымдылықты жібермейді.

8. Білім беру процесін ұйымдастыруға арналған барлық инновациялық ықпалдар білімдермен, идеялармен, іс-әрекет тәсілдерімен белсенді алмасуды болжайтын оқытуды шынайы шығармашылық процестегі білім алушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. "Оқу және тіл дамыту" пәні бойынша оқу бағдарламасы аймақтық материалды қолдануға бағытталуы арқылы білім алушының танымдық және әлеуметтік белсенділігін арттырады (нысандар, мекемелер, ақпарат көздері). Пәнді оқыту мақсатына жету үшін іске асатын тәрбиелік мәні бар жобалар ата-аналар, жергілікті қауымдастықтардың қатысуымен ұйымдастырыла алады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болатын күтілетін нәтиже оқытудың мақсаттық жүйесінде берілген. Оқу бағдарламасы мазмұны жағынан өз оқуының және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде білім алушы тәрбиесіне пәннің қосар үлесі.

11. Пән бойынша білім беру процесінің күнделікті мазмұны оқу мақсатына тәуелді және білім алушылардың алған білім, икем, дағдыларын өмірде кездесетін түрлі жағдайларда пайдалануға дайындығын қалыптастыру.

12. Тұлғалық қасиеттерінің дамуы кең ауқымды икемдермен үйлесімде білім алушыларға білім берудің негізгі құндылықтарын меңгертудің негізі болып табылады: "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "сыйластық", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "жариялық", "өмір бойы білім оқу". Осы құндылықтар білім алушылардың күнделікті әрекетін және оның тәртібіне түрткі болатын нақты тұлғалық бағдарлары болмақ.

2-тарау. "Оқу және тіл дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Оқу және тіл дамыту сабақтары жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балаларға арналған арнайы мектептің оқу-тәрбие процесінде ерекше маңызды. Бұл пәннің мазмұны білім алушылардың адамгершілік, эстетикалық және экологиялық тәрбиесінің құралы.

14. Осы сабақтарда білім алушылар туған жердің табиғатын сезінеді, Қазақстан тарихымен танысады, балалар мен ересек адамдардың түрлі әрекеттерімен танысып, оларға баға беруді үйренеді. Шығарманың тәрбиелік әсері оның эмоциялық көрсеткішіне, оны мұғалімнің білім алушыларға жеткізе алуына, нақты сезінумен байланыстыруына тәуелді.

15. Сабақ мазмұны білім алушылардың жалпы дамуына, сондай-ақ, дамуындағы ауытқуларды еңсеруге бағыттаған. Білім алушылардың дыбыс шығаруларын жетілдіруге, қоршаған орта туралы түсініктерін және сөздіктерін кеңейтуге, байланыстыра сөйлеу тілін, қиялын, есте сақтау және зейін, ойлау операцияларын дамытуға мүмкіндігі бар.

16. "Оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың түсінуіне қолжетімді мәтіндерді дауыстап және "іштей" оқуы, оқығанын түсіне қабылдау, байланыстыра сөйлеуді дамыту және білім алушылардың коммуникативтік икемдері.

17. Оқу және тіл дамыту пәнінің міндеттері:

- 1) білім алушыларда сөздердің дыбыстық құрылымын бұзбай екпінін дұрыс қояды сақтап мәтіндерді дұрыс оқуды қалыптастыру;
- 2) түсінуге қолжетімді шығармаларды мәнерлеп оқу тәсілдерін меңгеруге ықпал ету ;
- 3) білім алушылардың оқығанын түсінуін қамтамасыз ететін ойлау процестерінің қарқынына сәйкес шапшаң, мәнерлеп оқу дағдысын қалыптастыру.

18. Арнайы мектептің бастауыш сыныбында аталған пән түсіндіре оқыту сабақтары ретінде ұйымдастырылады. Түсіндіре оқыту - үзілістер мен интонацияларды ескеру, логикалық екпін, қаратпа сөйлеу интонациясын сақтау. Мәтіннің мазмұнын қарастыруға көп көңіл бөлінеді, түсініктер ашылып, нақтыланады, жеке сөздердің мағыналары анықталады. Кейіпкерлердің мінезі мен сөйлеуіне көңіл бөлінеді. Мазмұнын қарастырып, білмейтін сөздерді түсіндіргенде суреттер, заттар, үлгілері, муляждар, макеттер, кинофильмдер және басқа да көрнекті құралдар қолданылады.

19. Түсіндіре оқыту сабақтарында мәтінді және оның бөлшектерін қайталап оқу маңызды орын алады.

20. Білім алушыларда оқу техникасы жетіліп, шығармашылықты сараптау дағдылары, кейіпкерлердің әрекеттері және байланысты себептері түсіндіріледі. Сараптаудың қолжетімділігі білім алушылардың өмірі мен тәжірибесімен байланыстыра нақты тақырыптарға сәйкес материалдарды топтастырумен қамтамасыз етіледі. Ол маусымдық табиғат құбылыстары, рухани-адамгершілік мәселелер ("Жақсы деген немене?", "Тату отбасы", "Біздің отанымыз"). Материалдың осылай орналасуы шығарманы талдағанда табиғаттағы маусымдық өзгерістерді, мектептегі және сыныптағы іс-шаралар, адамдардың әрекеттерін бақылап тірек етуге мүмкіндік береді.

21. Оқығанды түсіну шығарманы жанр бойынша арнайы талдау арқылы жүзеге асырылады. Оқу үшін көлемі жағынан аз шығармалар ұсынылады: шағын көлемдегі сюжеті бойынша түсінікті әңгімелер, ертегілер, тақпақтар, мысалдар, мақалдар, жұмбақтар. Көркем әдебиет шығармаларынан басқа "Айналамен таныстыру" оқу пәнінің бағдарламасының тақырыбына сәйкес білім алушылар ғылыми-танымдық мақалалар оқиды.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

22. Оқу және тіл дамыту бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық жолдары білім алушыларды оқытудағы ерекше талаптарды қанағаттандыруды жүзеге асыратын арнайы педагогика ұстанымдарына негізделген.

23. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыта бағытталу ұстанымы оқу және оқыту әрекеттерін арнайы әдістерімен қамтамасыз етеді. Ойлау процесінің баяулығы, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлау әрекетін қорытындылау және абстракциялаудың әлсіздігі, сөйлеу тілінің кешеуілдеуі ескеріледі. Білім алушылармен жұмыс жасағанда олардың еліктеушілік қабілеттері, көрнекті-әрекеттік ойлау мүмкіндіктерінің сақталуы тірекке алынады. Оқуға үйрету білім алушылардың қабылдау, есте сақтау, сөйлеу, ойлау сияқты психикалық функцияларының дамуына жағдай жасалады. Бастаған жұмысын соңына жеткізуге, қолжетімді қиындықтарды еңсеруге, ұқыптылық және дербестік танытуға мүмкіндік туындайды.

24. Оқытудың әлеуметтік-бейімделуге бағытталу ұстанымы тұлғаның әлеуметтік кері бейімделуін азайту немесе еңсеруді меңзейді. Білім алушының әлеуметтік өмірге араласуына қажетті тәртіп нормаларын, қарапайым тазалық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап күрделі әлеуметтік дағдылармен, көзқарасы, ұстанымдарымен аяқталатын дағдыларды меңгеруге арналған арнайы жұмыс жүргізу көзделген.

25. Білім алу ретінде ойлауды, тілді және қарым-қатынасты дамыту ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сөйлеу тілі, ойлау, қарым-қатынасқа түсуінің дамуында, мүмкіндігінше әр нақты жағдайда оқуы мен әлеуметтенуінің сәттілігін қамтамасыз ететін педагогикалық құралдармен орын толықтыруы қажет мәселелер орын алады.

26. Арнайы мектеп жағдайында оқытудың негізгі ұстанымдарының бірі болып табылатын коммуникациялық бағытталу ұстанымы:

1) сөйлеу тілінің дамымауы, сөйлеуге ынталандырудың төмендігі ақыл-ойы кешеуілдеген білім алушылардың айналасындағы адамдармен қарым-қатынасқа түсуінде қиындық туындатады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сөйлеу тілін дамытуға мақсатты бағытталған түзету жұмысы ойын толық жеткізу дағдысын дамытуға, диалогты дұрыс жүргізуге және монологтік сөйлеу құру икемін дамытуға әкеледі;

2) коммуникативті бағытталу ұстанымы білім алушыларды оқытуда сөйлеу тілінің әр түрінде (фонетика, морфология, синтаксис) айту ғана емес, сондай-ақ сөйлеу тілінде түрлі тіл санаттарын практикалық түрінде қолдану дағдысын қалыптастыруды меңзейді. Осыларды меңгеру нәтижесінде білім алушылар бірнеше лингвистикалық ақпаратты сезіну мүмкіндігіне ие болады, орфографиялық ережелерді меңгеріп қолдану және коммуникативті мақсатта сөйлесуді еркін пайдалануды меңзейді;

3) коммуникативті бағытталу ұстанымын жүзеге асыру оқу процесін сөздік жаттығулармен байытуды меңзейді. Оларға жататын: сұрақтарға жауап беру; диалогты сәйкес интонациямен оқу, берілген жағдайдың негізінде үлгі бойынша диалог құру; мазмұндау; жүргізіліп жатқан жұмыс бойынша пікір алмасу; кинотуындыларды

талқылау; рөлдік ойындар. Осындай тапсырмаларды орындау нәтижесінде алынған сөйлеу тілі материалы лингвистикалық міндеттерді шешу үшін грамматика және көркем жазу сабақтарында, экстралингвистикалық, ақпаратты міндеттерді шешу үшін сөйлеу тілін дамыту және әдебиет сабақтарында қолданылады.

27. Іс-әрекеттік ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде мұғалімнің басқаруымен заттық-практикалық әрекет кең қолданып, оқу материалы маңыздылығын сезінуге жағдай жасайды. Заттық-практикалық әрекет жоғарғы психикалық функциялардың (қабылдау, сөйлеу, ойлау) сенсомоторлы негізін дамытуға, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жетіспеушілігін толықтап, жалпы білім беру пәндері бойынша білім, білік және дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді.

28. Дифференциалды және жеке дара жолы ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың ұжымдық оқыту процесі жағдайында дифференциалды жолы олардың вариативті типтік ерекшеліктерінен туындайды, олар оқу материалын меңгеруден алынған білім, икем және дағдылардың сапасына әсер етеді. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған арнайы мектепте және сыныпта оқу процесі 4 типологиялық топтан тұратын педагогикалық бөлу негізінде жүзеге асырылады (В.В. Воронкова бойынша). Әр типологиялық топқа білім алушылардың мүмкіндігіне сәйкес мұғалім қолжетімді қиын және көлемді оқу материалының мазмұнын тандайды. Оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербес орындауы, оқыту әдісі және тәсілдері ауысып отырады. Білім алушыларды топқа бөлу шартты және ауыспалы. Дифференциалды жол оқытудың жекелеуімен толықталады.

29. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың дербес оқу-танымдық әрекеті, әсіресе 3 және 4 типтік топтарда қиындық туындауы немесе болмайды, сондай жағдайда оқу тапсырмасын сәтті орындауын қамтамасыз ету үшін мұғалім білім алушының дамымаған компонентінің жұмысын өзі атқарады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жалпы даму заңдылықтарын, сыныптағы әр білім алушының танымдық мүмкіндіктерін, оқуға үйретудің арнайы әдістемесін білетін арнайы мұғалім білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып бағыттайды.

30. Ақыл-ой кемістігі бар кіші мектеп жасындағы білім алушыларды оқыту оларды әрі қарай оқытып дамытуға бағытталған. Басқа пәндерді бірінші және екінші оқыту сатысында білім алушылардың оқу икемдерінің қалыптасуына тікелей байланысты.

31. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқуға үйреткенде қиындықтарға тап болады, оқу дағдысының қалыптасуының сапалы өзгешеліктері бар. Өзгешеліктер сауат ашу кезеңінде орын алады: білім алушылар әріптерді баяу еске сақтайды, жазылуы ұқсас әріптерді шатастырады, дыбыс пен әріпті тез сәйкестендіре алмайды, әріптеп оқудан буындап оқуға тез көше алмайды, сөздің дыбыстық құрылымын дұрыс айтпайды, оқыған сөздерін затпен, әрекетпен, сипатымен сәйкестендіргенде қиындықтарға тап болады.

32. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға тән ойлау түрі, әрекеттің бір түріне байлануы оқудың сараптамалық тәсілдерінен біріктіре оқуға көшуінде қиындықтар туындатады (буыннан толық сөздерге). Нәтижесінде буындап оқыған білім алушылар толық сөзбен оқуға тіпті таныс сөздерді толық оқуға қиындықпен өтеді.

33. Шапшаң оқуды дамыту көру қабілетінің шектелуімен қиындайды. Білім алушылар дәл сол кезде көздеп тұрған әріпті (сол буынды) ғана көреді. Білім алушылар ұзақ уақыт ойша толықтыруды қолданбайды, өйткені ол зиятының жетіспеушілігіне тікелей байланысты.

34. Жалпы зиятының жеткіліксіз дамуы және сөйлеу тілінің жеткіліксіз дамуы түсініп оқудың бұзылуына әкеледі. Білім алушылар құбылыстардың байланыстыратын себептерді, олардың бірізділігін қиындықпен орнатады; ересектердің көмегінсіз кейіпкерлер әрекеттерінің ынталануын, шығарманың негізгі ойын түсінбейді. Бұл кемшіліктер шығармада сипатталған нақты деректермен болған жағдайдың ішкі мағынасы сәйкес келмеген кезде ерекше байқалады.

35. Оқығанның мазмұнын бөлшектеп қабылдау әрекет орындары көбейген сайын кейіпкерлермен күрделенеді. Ондай жағдайларда білім алушылар әдетте кейіпкерлердің санын азайтып, бір кейіпкердің әрекетін екінші адамға теңестіреді. Көрнекті-бейнелі ойлаудың бұзылуы әңгімеде сипатталған жағдайды дұрыс немесе толық қабылдамауға әкеледі.

36. Дұрыс оқуды қалыптастырудың ең қолайлы кезеңі 1-3 сыныптар, өйткені ол кезде білім алушылар әріптеп оқудан буындап оқуға, содан кейін толық сөздермен оқуға көшеді. Сол кезеңде олар кішкентай мәтіндер оқиды және мұғалімнің мәтінді дұрыс оқуға аса мән беруге мүмкіндігі бар.

37. Балаларға дұрыс оқу дағдысын үйретудің тиімді тәсілдерінің бірі мәтінді оқуда қиындық туғызатын буын және сөз құрылымын дәл қайталайтын күнделікті арнайы жаттығулар. Мұндай жаттығулардың нақты міндеттері келесі: буындардың және сөздердің көру және сөйлеу қимыл келбетінде байланыс орнату, ұқсас оқу бірліктерін салыстыру, толық оқылған буындар мен сөздерді есте сақтау, сөзді қабылдау және түсінуді бірегей процеске ендіру.

38. Осы сабақта оқуға тиісті мәтінде кездесетін сөздердің буындық құрылымы және толық сөздер жаттығу материалдары болып табылады. Жаттығу түрлерін балалардың оқу дағдысының жалпы дамуына сәйкес, олардың жіберген қателерінің түрі, сабақта меңгерілетін мәтіннің сөздері құрылымына байланысты таңдайды. Осы көрсеткіштер арқылы таңдалған сөйлемдер мен сөздерді топтастырып келесі жаттығулар түріне енгізуге болады:

1) ұқсас буындар мен сөздерді ажырату:

ла –ра	ма – мя;
ло– ро	мо – мҰ;
лу–ру	му –мю;

2) буындар мен сөздерді ұқсастырып оқу:

ма – мо – му;

са – со – су;

ла – ло – лу. Осы жаттығуларды ұсынғанда, бірдей дауысты дыбыстардан буындардың құрылу ұстанымына мұғалім білім алушылардың назарын аударады, яғни дауысты дыбыстың ғана емес, сол дыбыстар бар буынды айтқанда еріндердің орналасуына көңіл бөледі. Сонымен қатар, ұқсас сөздерді бірнеше рет қайталағанда білім алушылардың жадында олардың көргендегі келбеті сақталады;

3) буындармен сөздерді дайындықпен оқу:

о то сто стол то;

у ту сту;

а рав ра;

4) құрылымдық бөлшектерді қайталағаннан кейін оқудың қай деңгейінде және сөздің буындық құрылымының қиындығына байланысты балалар сөзді буындап немесе толық оқиды. Бағдарлама талаптарына сәйкес 2-сынып білім алушылары сөзде қолжетімді 2 буыннан көп болмаса, буындық құрылымдар кезегін сөзді толық оқумен аяқтайды. Басқа сөздердің барлығын буындап оқиды. 3-сыныпта буындық құрылымды оқу сөзді толық оқумен аяқталады:

ратра трам-вай трамвай;

5) бір-екі әріпте айырмашылығы бар немесе олардың орналасуында айырмашылық бар сөздер:

шаң – шың;

шаң – таң;

ара – ала;

6) мағыналас сөздерді оқу:

орман – ормандар;

кетті-келді;

7) басы бірдей оқылатын, бірақ түбірі басқа сөздер.

39. Бесінші және алтыншы жаттығуларды орындау ақыл-ойы кешеуілдеген білім алушыларға тән сөздің сыртқы көрінісіне бағыттталып оқып, мағынасына мән бермей оқуды ескертеді.

40. Бұндай жаттығуларды орындауға сабақтың қолайлы кезеңі білім алушылардың мәтінді оқудың алдындағы кезі болып табылады. Шығарманың мазмұны мұғалім оқығаннан таныс. Сонымен жаттығуға алынған сөздерді білім алушылар оңай түсінеді, өйткені олар мәтінде кездескен сөздер. Бірінші оқығаннан кейін таңдалған сөздердің ішінен мағынасы белгісіз сөздер немесе мұғалімнің ойынша білім алушылар мағынасын дұрыс түсінбейтін сөздер анықталады. Бұл жаттығуларға материалдың көлеміне байланысты 4-5 минут уақыт беріледі.

41. Алдын-ала берілетін жаттығуларға ойын қосуға болады, мысалы:

1) "Жоғалған буын";

2) "Жоғалған әріп". Тақтаға мәтіннен алынған сөздер әріпсіз немесе буынсыз жазылады. Білім алушылар оларды жоғалған әріпті (буын) тауып оқиды. Бұл ойындар сөздерге зейін қоюды талап етеді. Осы ойын әсіресе мәтінде түбірі бір сөздер көп болған кезде пайдалы;

3) "Ең мұқият кім?" Білім алушыларға бір-екі әріпте, олардың санында, орналасуында айырмашылығы бар сөздер ұсынылады (зима - земля, потемнело - потеплело). Әр жұпты оқуға білім алушыларға уақыт беріледі. Білім алушылар қандай жұп сөздерді оқығанын табады;

4) "Құлағына сыбырла". Тақтаға сөздер жазылып жолақтармен жабылады. Жолақтарды кезекпен аз уақытқа алып орнына қайтарады. Білім алушылар қандай сөз оқығанын мұғалімнің құлағына айтады. Сөзді дұрыс оқығандарға ойын жетондары беріледі;

5) "Жылдам лента". Сөздер қағаз жолағына жазылады. Жолақ біртіндеп ашылады. Білім алушылар жылдам оқып сөздерді есте сақтайды (екі-үш сөзден көп емес).

42. Аталған ойын дұрыс оқуды қалыптастыруға, оқу қарқынын арттыруға, сөздерді болжауды дамытуға ықпал етеді.

43. Оқуға машықтану сабақтың басым бөлігін алады. Дұрыс оқуды қалыптастырудың негізгі жолы осы. Бір жұмыстан шаршамас үшін, өйткені (әсіресе кіші мектеп жасында) бір мәтінге бірнеше рет қайтып керек болғанда, мұғалім үнемі тапсырманы өзгертіп отырады. Балалар бірінен кейін бірі оқиды (мәтіннің сөйлемдері кезекпен оқылады), абзацтармен (мұғалім оқитын білім алушыны атайды), эстафетамен (білім алушылар оқитын білім алушыны айтады), таңдап оқу. Таңдап оқу тәсілі тапсырманы өзгертіп отыруға мүмкіндік береді: білім алушылар мәтіннің үзіндісін иллюстрацияға қарап оқиды ("Суретке қара. Әңгімеден осыған сәйкес сөйлемді тап"), мұғалімнің сурағына ("Алғашқы қардан кейін орман қандай болады? Осы үзіндіні тағыда оқы"), нақты тапсырмаға ("Ертегінің соңғы сөйлемдерін оқып, есте сақта").

44. Білім алушылардың қайталап оқуы тапсырманың өзгеріп отыруына ғана емес, білім алушылардың жаңа жұмысты орындауда мұғалімнің қызығушылығына байланысты. Актёрлік шеберлік (мәнерлік, болып жатқан оқиғаға қызығушылық танытқан адамның ролін ойнау) барлық мұғалімге қажетті қасиет, бірақ жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытатын мұғалімге ерекше маңызды.

45. Дұрыс оқу дағдысын қалыптастыруға білім алушылардың оқуда бірін-бірі бақылауын ұйымдастыру өте маңызды. Сыныптың барлық білім алушылары белсенділік танытқанда білім алушылардың сабақ бойы бір мәтінді дауыстап мұғалімнің сұрауы бойынша, іштей, сыныптастарын бақылап оқуға қол жеткізуге болады. Бұндай бақылауларды ұйымдастыру үшін түрлі тәсілдер қолдануға болады:

1) мұғалімнің баяу оқуы (мәтін бұған дейін таныс), жолды саусағымен немесе арнайы жолақшамен жүргізіп отырып, білім алушылардың кітаптан қарап отыру

мүмкіндігі бар. Мұғалім кез-келген сәтте ойын фишкасын беріп білім алушыларды тексеріп мадақтай алады;

2) құрама оқу, мәтінде бірігіп дауыстап оқитын сөйлемдер белгіленген. Балаларға уақытында дауыстап бірігіп оқуға қосылу міндеті артылады;

3) біріге оқу, мәтінді оқуды мұғалім білім алушылармен бірге бастайды. Содан кейін ол уақытша оқымайды, ал балалар дауыстап топпен оқуды жалғастырады. Бұл оқу ретімен жүреді, сонда мұғалім оқуға кез-келген уақытта қосыла алады;

4) білім алушылар сыныптастарының оқуын бақылау арқылы соңынан қанша және қандай қате жібергенін хабарлайды. Әр білім алушы 1-2 сөйлемнен кем оқымайды, себебі білім алушылар жіберген қателерін ұмытып, мұғалімнен мақтау алу үшін ойдан шығарады.

46. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жылдам оқу дағдысының қалыптасуы – ұзақ мерзімді процесс. Оқудың бұл сапасын меңгеру оқудың төртінші жылынан басталады, өйткені сол уақытта білім алушылар толық сөздерді оқи алады. 2-3 сыныпта өткізген жаттығулар арқылы олардың көру кеңістігі кеңейген. Жылдам оқуды қалыптастыру үшін бастапқыда оқу жаттығуларын қайталайды. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар мектептен тыс уақытта аз оқитындықтан сабақта оқуға берілген мәтінді барлығы оқып, оған бірнеше рет қайта оралып, білім алушылардың мәтінге деген қызығушылығын сабақ бойы қолдап отыру арқылы жұмысты ұйымдастыру маңызды. Сол үшін қайталап оқу барысында тапсырмалар ауысып отырады. Мұғалімнің нұсқауымен абзацпен оқу, эстафетамен оқу, таңдап оқу, оқылған мәтінді ойша немесе шынымен магнитофонға жазу.

47. 4-сыныптан бастап "сөйлеу сергітуі" енгізіледі. 4-5 минут балалар карточкаға жазылған мәтінмен жұмыс жасайды. Мәтіндер бір сыныпқа бірдей бола алады. Әр білім алушыға әртүрлі де бола алады. Мәтінді бірнеше талапты ескере отырып таңдатуға болады:

- 1) мазмұнның қолжетімділігі;
- 2) мәтіндегі сөздермен сөйлемдер құрамының қарапайымдылығы;
- 3) сюжеттің қызық болуы;
- 4) білім алушының мүмкіндігіне сәйкес көлем.

48. "Сергектік" сәтінде жұмыс реті мынадай болуы мүмкін:

1) білім алушылар карточкадан іштей мәтінді оқиды (1 минуттан көп емес), жылдам дауыстап оқуға дайындалады;

2) 1-3 білім алушыны мәтіндерін дауыстап оқуға шығарады. Олар міндетті түрде мұғалімнің берген нұсқауын орындайды;

3) әр білім алушының мәтініне қатысты сыныпқа бір сұрақ қойылады – мұғалім немесе мәтінді оқыған білім алушы.

49. Мәнерлеп оқуды қалыптастыру үшін жұмыстың келесі түрлері мен әдістері қолданылады:

1) дыбыстарды, буындарды, сөздерді, жаңылтпаштарды, тақпақтарды артикуляциялық гимнастика кезінде нақты айту;

2) хормен оқу - дауыс күшінің тепе-теңдігін сақтауды икемін жаттықтыру, мұғалімнің сөйлеу мәнерінің назымен қарқынын көрсету;

3) рөлмен оқу, мәтінді сахналау.

50. 2-4 сыныптарда білім алушылардың оқу техникасын жетілдіретін, шығарманы сараптау, кейіпкерлердің әрекеттерін және оқиғалардың себебін түсіндіру дағдыларын дамытатын сабақтар жүйесінен тұратын түсіндіру сабақтары өтеді.

51. Кіші мектеп жасында ертегі оқуға дайындағанда кейіпкерлерді және олардың әрекеттерін дұрыс қабылдауы үшін білім алушылардың көрнекті-практикалық әрекеттері ұйымдастырылады. Кіші сыныптарда ертегі оқу диафильм көрсетіп, кітаптағы суреттер немесе аппликациларды қатар көрсете отырып жүреді. Сонда білім алушыларда мәтінмен алғашқы рет танысқанда кейіпкерлер туралы, олардың қарым-қатынасы, сюжеттің даму желісі туралы түсінік пайда болады. Ертегінің мазмұнын айтуға білім алушылар алдыңғы өткізген жұмыс арқылы жақсылап дайындалады. Ертегі мәтінге жақын, оған тән барлық сөздер мен сөз тіркестерін қосып мұқият айтылады. Қысқа ертегі толығымен айтылады, ұзақ ертегі – мұғалімнің тапсырмасымен немесе білім алушылардың таңдауы бойынша бөлшектермен айтылады.

52. Кіші сыныптарда мазмұндауға үйрету үшін мұғалімнің ертегіні оқығанда қолданған суретті жоспарын пайдаланған тиімді. Әр кадрды білім алушылар сөзбен әрлеп отырып диафильмді қайта көруге болады. Бір айтушыны тыңдаған дұрыс емес. Ол білім алушыларды үнемі жалықтырады және әдістемелік тиімсіз. Айтушылар саны әдетте ертегідегі, суреттегі, диафильм кадрларындағы эпизодтар санымен анықталады.

53. Мысалмен жұмыс істеу білім алушыларды адамгершілік тәрбиелеуде маңызы зор, өйткені адамның кейбір жаман қылықтары моральдік тақырыпта ашылмай, жарқын көркем бейнелерде көрініс тапқан. Мысал тілінің мәнері, оны қысқа айту, жатталудағы жеңілдік білім алушылардың сөйлеу тілі дамуына және жеңіл жаттауға қолайлы жағдай туғызады.

54. Арнайы мектепте мысалдарды өту тек 4-сыныптан басталады. Мысалдардың мағынасын түсінуде жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балалар едәуір қиындықтарға тап болады.

55. Осы жанрдың ерекшелігі және бірнеше әдістемелік жұмыстың ерекшеліктерін меңзейді. Мысалдардың мағыналық және пікірлік жағынан қиындығы кейіпкерлер тәртібінің негізін ашатын дайындық жұмысын жүргізуді талап етеді. Мысал тілінің күрделілігін және білім алушыларға түсініксіз мағынасын ескере отырып (ақпарат деңгейінде), мысалды бөлшектеп оқып әр бөлімін сараптап отыруға болады. Мысалдың адамгершілік сипатына қарамастан, сарапқа салынатын оның негізгі мазмұны. Бұл қағида мысал мәтелден басталған жағдайларда да орынды. Кейіпкерлердің әрекеттерін

сараптауда қойылатын сұрақтарды бөліп қою және олардың кезеңділігі балаларды мысалдың негізгі ойын түсініп, сол арқылы маңызын қабылдауға итермелейді.

56. Мысалдың мазмұнын айтудың қажеті жоқ, өйткені оның тілін қайталау мүмкін емес, оны мазмұндағанда білім алушылар оқиғаларды сипаттағандағы мысқыл бояуларын жеткізе алмайды. Мысалды сараптағаннан кейін мәтінді рөлге бөліп оқып, жаттап, сахналайды.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

57. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалауға қойылатын талаптар гуманизация ойымен, осы санаттағы білім алушыларды мектепте оқытудың шығу табиғатымен байланысты.

58. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың әдебиет бойынша оқу материалын меңгеруін бағалау нормалары деңгейлік бағалауға негізделген және білім алушылардың оқу жетістіктерін тексеріп бағалаудың бірізділік жолын жүзеге асыруға бағытталған.

59. Сынып білім алушыларының әдебиет және сөйлеу тілін дамыту процесін жобалағанда мұғалімнің осы бағдарламада берілген күтілетін нәтижеге негізделген деңгейлік мақсатты бағалау білім алушылардың жетістіктерін бағалағанда баллдық жүйе ғана емес, өлшемдік сипаттап бағалауды қолданға мүмкіндік береді.

60. Бағалау құралдары болып деңгейлік бағалаумен анықталған дағдыларды қалыптастыруға көмектескен жаттығулар мен тапсырмалар болып табылады.

61. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Оқу бағдарламаларын меңгеру нәтижесі білім беру процесінде мұғаліммен сабақ кезінде ғана бағаланады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың педагогикалық процесінің негізі қаланған "Диагностика және түзете-дамыту жұмысының бірлігі" арнайы педагогика ұстанымына сәйкес – ұстаздар жүйелі түрде бақылау бағалау әрекетін жүзеге асырады.

62. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу нәтижесін бағалау ағымды (күнделікті сабақ жоспары), кезеңді (тақырыптық) және қорытынды бақылаулар арқылы жүзеге асырылады.

63. Ағымдағы бақылау сабақтағы әрекетін, практикалық және дербес жұмысын, топтық іс-әрекет түрін бақылау арқылы жүзеге асырылады. Оның нәтижелері күнделікті сабақ жоспарында тіркеледі. Күнделікті бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз етуге мұғалім қолданатын оқыту әдістері мен мазмұнын түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бақылаудың білім алушыға қатысты ынталандыру және тәрбиелік мәні бар.

64. Кезеңді бақылау бағдарлама тақырыбын, бөлімін өткеннен кейін өткізіледі. Оның нәтижесі курс бойынша білім алушылардың жетістік карталарында көрсетіледі.

Түрлі типологиялық топқа жататын білім алушылардың оқу дағдысын қалыптастыру нәтижесі бірдей болмайтынын мұғалім түсінеді және оған дайын.

65. Қорытынды нәтиже тоқсанның, жылдың соңында өткізіледі. Мұғалім міндетті түрде сыныптағы әр білім алушының жыл бойы оқу дағдысының динамикасын сараптайды.

66. Бақылау нәтижесінде алынған ақпаратты икем және дағдыларды меңгеру кезінде кездесетін қиындықтарға уақытында және дұрыс қабылдауға мүмкіндік береді. Мұғалім білім алушыларға жеке көмек көрсетудің мазмұны және тәсілін негіздеп анықтау мүмкіндігіне ие болады.

67. Сипаттап бағалау білім алушының нақты даму және оқу деңгейін ғана емес, білім алушымен алдағы уақыттағы жұмыс қадамдарын анықтайды. Тек сипаттап бағалау білім алушылардың өзін-өзі дұрыс бағалауын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Білім алушылардың жетістіктерін бірімен бірін салыстыруға болмайды. Білім алушының жетістіктерін тек өзінің алдыңғы жетістіктерімен салыстыруға болады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу үлгерімі пайызын және білім сапасын анықтау дұрыс емес. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар екінші жылға оқуға қалдырылмайды.

68. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу нәтижесін өлшемдік бағалауды қолдану мұғалімнің бағалау әрекетінің дұрыстығын қамтамасыз етеді.

5-тарау. "Оқу және тіл дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

69. "Оқу және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 3) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

70. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін сыныптар санитарлық-гигиеналық нормаларға сәйкес тиісті мектеп жабдықтарымен жабдықталады.

71. Әртүрлі формада (жеке, жұппен, топпен) және жұмыс түрлерін (ойындар және белсенді әдістері) өткізу үшін сыныптағы жиһазды еркін ауысады. Кітап сөрелеріне, білім алушылардың жұмыстарын көрмеге қоюға және көрнекті құралдарды орналастыруға арналған тақтайшалар болады.

72. Бағдарламаның жіптік мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым (ауызша сөйлеу тілін және фонематикалық естуді дамыту):

артикуляциялық жаттығу;

сөзді дыбыстық талдау;

естілген сөзді қабылдау, естілген сөзден тілдік бірліктерді ажырату (сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

естіген мәтіннен қойылған мақсатқа сәйкес ақпарат алу;

диалог құру, сөйлесушінің көзқарасын қабылдау;
сұрақ қою және естіген мәтіннің негізіне жауап құрастыру;
білім алушыларға таныс және қызықтыратын тақырыпқа сөйлем құрастыру;
өз көзқарасы, суреттер, оқығанына ұқсас әңгіме құру;
сөздік бейнелеу/сипаттау;
таныс оқиғаларды, ертегілерді мазмұндау; тақпақтарды жатқа айту;
ақпаратты әңгімелесуші мен тыңдаушыларға жеткізу;

2) оқылым:

оқу әрекетіне қызығушылығын дамыту;
фонемитикалық естуді дамыту; дыбыстық талдау және жиынтықтау дағдыларды жетілдіру;

алфавит әріптерін меңгеру;

оқулық мәтіндерінің материалдарымен дұрыс, буындап оқуды қалыптастыру;

орфографиялық және орфоэпиялық оқуды меңгеру;

әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық жазу дағдысын қалыптастыру;

ауызша және жазбаша сөйлеу тілін дамыту;

кезеңімен толық сөзбен оқуға өту, "іштей" оқуды қалыптастыру;

байланыстыра сөйлеу тілін дамыту (мазмұндау, әңгімелеу);

балалар мазмұны қолжетімді кітаптармен танысу, оқитын кітапты қарастыру, кітаптың, автордың дұрыс аталуы; сұрақтарға жауап: "Кім туралы? Не туралы айтады?" ;

3) шығармалардың тақырыптары: балалардың мектептегі өмірі, білім алушылардың міндеттері туралы шағын көлемді әңгімелер; жақсы және жаман қылықтары туралы, достық және жолдастық көмек; отбасы туралы, ересектердің еңбегі туралы; балалардың үй шаруасына араласуы туралы; Отан туралы, Астана туралы, ұлттық мерекелер және елдегі елеулі оқиғалар жайлы; жұмыс мамандықтары, адамдардың еңбекке, табиғатқа, бір-біріне деген көзқарастары туралы; білім алушылардың қоғамға пайдалы еңбегі туралы, түрлі жыл мезгілдерінде жануарлар мен адамдардың өмірінде болатын өзгерістер жайлы. Адамгершілік-этикалық, бейбітшілік және достық тақырыптарына әңгімелер, ертегілер, мақалалар, мақал-мәтелдер.

73. Пән мазмұны оқу бөлімдеріне сәйкес ұйымдастырылған. Бөлімдер икем немесе дағды, білім немесе түсіну ретінде күтілетін нәтиже болып берілген сынып бойынша оқыту мақсаттары бар бөлімшелерге бөлінеді. Әр бөлімшенің ішінде ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімнің жұмысын әрі қарай жоспарлап білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларды оқудың келесі кезеңі туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

1-кесте

№	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылары
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Сөздің негізгі бірліктерін қабылдау және жаңғырту
		1.2 Аудио және видео ақпараттар мазмұнын түсіну
		1.3 Жағдаятты болжау
		1.4 Тыңдаушылардың назарын аудару.
		1.5 Қарым-қатынастағы жағдаяттарға байланысты сөздік нормаларды сақтау
		1.6 Берілген тақырыпқа әңгіме құрастыру
		1.7 Жаттау және айту
		1.8 Сахналау және драмалау
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау
		2.3 Шығармалардың түрін анықтау (әңгіме, ертегі, өлең)
		2.4 Сұрақтар мен жауаптарды құрастыру
		2.5 Мәтіннің мазмұнын айту

74. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдану тиімділігіне сай кодтау енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты анықтайды, екінші және үшінші сандар-бөлім мен бөлімше, төртінші сан оқыту мақсатының белгіленуін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.4 кодында "2" – сынып, "2.1" – 2-бөлімнің 1-бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

75. Оқыту мақсатының жүйесі:

1) "Тыңдалым және айтылым":

2-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 сынып	3 сынып	4 сынып
1.1 Сөздің негізгі бірліктерін қабылдау және жаңғырту	2.1.1.1 сөздер және буындар кешенін есте сақтау және анық айту	3.1.1.1 сөздер мен буынның дыбыстық құрылымын құрастыру және бұрмалаусыз оқу	4.1.1.1 грамматикалық және орфоэпиялық нормаларды сақтай отырып, тілдік біліктерді белсенді сөйлеу қызметінде пайдалану
1.2 Аудио және видео ақпараттар мазмұнын түсіну	2.1.2.1 қойылған мақсатқа сәйкес ақпаратты тыңдаған мәтіннен бөлу	3.1.2.1 ақпарат мазмұнына сай бағдарлану 3.1.2.2 ақпараттың мазмұнын беруге байланысты әртүрлі	4.1.2.1 түрлі ақпаратты қабылдау, ақпараттың мазмұнына байланысты сұрақтар құрастыру, мазмұны бойынша қарапайым сұрақтарға жауап беру

		мазмұндауды қолдану (ерікті, жоспар бойынша, драмалау)	4.1.2.2 мазмұнды берілген түрде айту
1.3 Жағдаятты болжау		3.1.3.1 мәтіндегі суреттер арқылы жағдаятты әрі қарай болжау 3.1.3.2 тақырып және бастамасы бойынша жағдаятты әрі қарай болжау	4.1.3.1 шығарма кейіпкерлерінің әрекеттері, сипаттамалары және оқиғалар арқылы жағдаятты әрі қарай болжау 4.1.3.2 өз таңдауын негіздеу
1.4 Қарым-қатынастағы жағдаяттарға байланысты сөздік нормаларды сақтау	2.1.4.1 түрлі жағдайларда өз тілектерін, өтініштерін құрастыра алады 2.1.4.2 диалогқа қатысу 2.1.4.3 сұрақтарға толық жауап беру	3.1.4.1 түрлі жағдайларда өз тілектерін, өтініштерін құрастыра алады 3.1.4.2 жағдайға байланысты сөйлеу этикетін қолдану 3.1.4.3 берілген тақырыпқа диалогқа қатысу, сұрақтар қою 3.1.4.4 диалог құру, әңгімелескен адамның көзқарасын бөлісу	4.1.4.1 жағдаяттың уақытына, шарттарына және мақсатына сай өз іс әрекеттерін реттеуге және жоспарлауға сөздік нормаларды қолдану
1.5 Тыңдаушылардың назарын аудару.	2.1.5.1 қарым-қатынастың вербалды емес құралдарын және дауыс ырғағын тең қолдану	3.1.5.1 дауыс ырғағының негізгі элементтерін қолдану, ым-ишара, мимика, тыңдаушылардың назарын аудару ("Сіздер қалай ойлайсыздар?" "Басқа ой бар ма?")	4.1.5.1 өз хабарламаларын түсінікті құру, дауыс ырғағының негізгі элементтерін, ым-ишара қолдана отырып сөздерді серіктестерінің дұрыс түсінуіне назар аудару
1.6 Берілген тақырыпқа әңгіме құрастыру	2.1.6.1 мұғалімнің көмегімен суреттерге қарап, оқыған мәтінге ұқсас әңгіме құру	3.1.6.1 тақырыптағы тірек сөздер арқылы: Менің отбасым, балалар ойыны, сүйікті ойыншығым, мектептік үзілісте, менің досым берілген тақырыптарға ұжымдық әңгіме құрастыру 3.1.6.2 сюжетті суреттер және мұғалімнің сұрақтары бойынша шағын әңгіме құрастыру 3.1.6.3 бас кейіпкерді, оқиғаны мұғалімнің сұрақтары бойынша сөзбен сипаттау әдісін қолдану	4.1.6.1 тірек жоспар және мәтін бөлімдерінің негізінде ұжымдық және өзіндік әңгіме құрастыру 4.1.6.2 жеке әсерлері, сюжетті суреттер бойынша, мұғалім оқыған мәтінге ұқсас әңгіме құрастыру
		3.1.7.1 мұғалімнің даусымен өлеңдерді, жаңылтпаштарды жаттау	4.1.7.1 таныс өлеңдерді, жаңылтпаштарды айту;

1.7 Жаттау және айту	2.1.7.1 мұғалімнің даусымен өлеңдерді, жаңылтпаштарды жаттау 2.1.7.2 жаттаған өлеңдерді, жаңылтпаштарды айту 2.1.7.3 таныс ертегілерді суретті тірекке алып мазмұндау	3.1.7.2 жаттаған өлеңдерді, жаңылтпаштарды айту 3.1.7.3 таныс ертегі, оқиғаны мұғалімнің сұрақтары бойынша мазмұндау 3.1.7.4 ойында жаттаған өлеңдерді қолдану 3.1.7.5 өлеңдер мен жұмбақтарды айту	4.1.7.2 ойында жаттаған өлеңдерді, жаңылтпаштарды қолдану 4.1.7.3 өлеңдер жаттау 4.1.7.4 мысалдар мен өлеңдерді мәнерлеп оқу 4.1.7.5 мерекелерде өлеңдер айтуға қатысу
1.8 Сахналау және драмалау	2.1.8.1 мұғалімнің көмегімен әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 2.1.8.2 адамның түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 2.1.8.3 ертегілерді сахналауға қатысу	3.1.8.1 әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 3.1.8.2 адамның түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 3.1.8.3 ертегілерді сахналауға қатысу	4.1.8.1 әдеби шығарманың кейіпкерін бейнелеу 4.1.8.2 адамның түрлі эмоциялық жағдайын көрсету 4.1.8.3 ертегілерді сахналауға қатысу

2) "Оқылым":

3-кесте

Бөлімшелер (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2 сынып	3 сынып	4 сынып
2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 буындап оқуды жыл соңында бүтін сөздерді оқуға ауыстыру 2.2.1.2 дауыстап оқуды қолдану 2.2.1.3 тыныс белгілеріне сәйкес оқығанда интонацияны сақтау	3.2.1.1 бүтін сөздерді қолданып оқу, ал қиын сөздерді оқығанда – буындап оқуды қолдану. 2.2.1.2 дауыстап және "іштей" оқуды қолдану 3.2.1.3 тыныс белгілеріне сәйкес оқығанда интонацияны сақтау	4.2.1.1 оқу мақсатына сай оқудың қажетті түрін таңдау (таныстыру, таңдау, дауыстап, "іштей" оқу) 4.2.1.2 тыныс белгілеріне сәйкес оқығанда интонацияны сақтау
2.2 Мәтіннің тақырыбын анықтау	2.2.2.1 мәтіге берілген иллюстрация және аталуын тірекке ала отырып мәтіннің негізгі мазмұнын анықтау	3.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын және жетекші ойды анықтау 3.2.2.2 мәтінді бөлімдерге бөліп және әр бөлімді мұғалімнің көмегімен атау 3.2.2.3 мәтінге берілген сурет арқылы мәтіннің жеке фрагменттерінің, сөздер және	4.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау, мұғалімнің көмегімен жетекші ой қорытындыланған бөлімді немесе сөйлемді табу 4.2.2.2 бөлімдердің аталуына сәйкес мәтіндерді бөлімдерге бөлу 4.2.2.3 мәтінді бөлімдерге бөліп және әр бөлімді мұғалімнің көмегімен атау 4.2.2.4 басты кейіпкерлерді анықтап, оларды бағалау

		сөйлемдерінің байланысын орнату	4.2.2.5 кейіпкерлерді, оқиғаларды, табиғатты суреттейтін сөздер, сөйлемдерді мәтіннен таңдап алу 4.2.2.6 шығарманың негізгі ойын, оқиғаның себеп-салдарын түсіну
2.3 Шығармалардың түрін анықтау (әңгіме, ертегі, өлең)	2.2.3.1 тақпақ түрінде және әңгімелеу шығармаларын ажырату	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау	4.2.3.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың түрін анықтау және өз таңдауын дәлелдеу
2.4 Сұрақтар мен жауаптарды құрастыру	2.2.4.1 әрекет бойынша қарапайым анықтаушы сұрақтарды құрастыру 2.2.4.2 мәтінге берілген суреттерді тірекке алып оқылған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру 2.2.4.3 қойылған сұрақтарға жауап беру үшін мәтіннен сөйлемдер табу	3.2.4.1 оқылған мазмұн бойынша қарапайым анықтаушы, дәлелдеуді қажет ететін сұрақтарды құрастыру 3.2.4.2 оқығанның мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	4.2.4.1 оқылған мазмұн бойынша қарапайым анықтаушы, дәлелдеуді қажет ететін сұрақтарды құрастыру 4.2.4.2 оқыған мәтінге қойылған сұрақтарға толық жауап беру
2.5 Мәтіннің мазмұнын айту	2.2.5.1 мұғалімнің сұрақтары бойынша мәтіннің мазмұнын айту	3.2.5.1 мұғалімнің сұрақтары бойынша суреттерге сүйене отырып мәтінді айту	4.2.5.1 қысқа, толық, оқиғалар тізбегін сақтай отырып мәтіннің мазмұнын айту

76. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 299-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 299-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080 и с учетом особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно возрастным познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося по самостоятельному "добыванию" знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом

процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа по предмету "Чтение и развитие речи" позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организовывается в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Чтение и развитие речи"

13. Уроки чтения имеют большое значение в учебно – воспитательном процессе специальной школы для детей с легкой умственной отсталостью. Содержание этого предмета является действенным средством нравственного, эстетического и экологического воспитания обучающихся.

14. На этих уроках обучающиеся начинают осознавать красоту родной природы, знакомятся с историей Казахстана, с различными поступками взрослых и детей, учатся давать им оценку. Сила воспитательного воздействия произведения зависит от его эмоциональной выразительности, от умения учителя довести ее до обучающихся, связать с конкретными переживаниями.

15. Содержание деятельности на уроках чтения направлено как на общее развитие обучающихся, так и на преодоление отклонений в развитии. Есть возможность

совершенствовать звукопроизношение обучающихся, расширять круг представлений об окружающем мире и словарь, развивать связную речь, воображение, память и внимание, формировать умственные операции.

16. Цель учебного предмета "Чтение и развитие речи" – научить обучающихся правильно читать доступный их пониманию текст вслух и "про себя", осмысленно воспринимать прочитанное, развивать связную речь и коммуникативные навыки обучающихся.

17. Задачи уроков чтения и развития речи:

1) формировать у обучающихся умение читать тексты без искажения звукового состава слов с соблюдением правильного ударения в словах;

2) способствовать овладению приемами выразительного эмоционального чтения произведений доступных пониманию;

3) формировать навык плавного беглого чтения, соответствующего темпу протекания мыслительных процессов обучающихся, что обеспечит понимание прочитанного.

18. Уроки чтения в младших классах специальной школы организуются как объяснительное чтение. Объяснительное чтение предполагает обучение умению соблюдать паузы и интонации, логическое ударение, интонацию прямой речи. Уделяется большое внимание разбору содержания текста, раскрываются и уточняются понятия, выясняется значение отдельных слов. Обращается внимание на характер и речь персонажей. При разборе содержания, объяснении незнакомых слов демонстрируются картины, предметы, муляжи, макеты, кинофильмы.

19. Значительное место на уроках объяснительного чтения занимает неоднократное перечитывание текста и его частей.

20. У обучающихся совершенствуется техника чтения, развиваются умения анализировать произведения, объяснять поступки героев и причинную обусловленность событий. Доступность анализа обеспечивается за счет группировки материала в соответствии с определенными темами, связанными с жизнью и опытом обучающихся. Это сезонные изменения в природе, морально-этические проблемы ("Что такое хорошо?", "Дружная семья", "Наша Родина"). Такое расположение материала дает возможность опираться в разборе произведений на наблюдаемые в данный момент сезонные изменения в природе, школьные и классные мероприятия, поступки и дела людей.

21. Доступность понимания читаемого достигается также и за счет специального отбора произведения по жанрам. Для чтения рекомендуются произведения малых форм : небольшие по объему и доступные по сюжету рассказы, сказки, стихотворения, басни, пословицы, загадки. Кроме художественных произведений обучающиеся читают научно-популярные статьи, соответствующие тематике программы учебного предмета "Мир вокруг".

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

22. Педагогические подходы к организации учебного процесса по чтению и развитию речи основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

23. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: инертность мыслительных процессов, низкая познавательная активность, слабость обобщающей и абстрагирующей функции мышления, отставание в речевом развитии. В работе с обучающимися опираются на их подражательные способности, сохранные возможности наглядно-действенного мышления. Обучение чтению создает условия для развития у обучающихся таких психических функций, как восприятие, память, речь, мышление. При этом создается возможность формировать умения доводить начатую работу до конца, преодолевать посильные трудности, проявлять аккуратность и самостоятельность.

24. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

25. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. У обучающихся с легкой умственной отсталостью имеют место специфические проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые, на сколько это возможно в каждом конкретном случае, компенсируются педагогическими средствами для обеспечения успешности в обучении и социализации.

26. Одним из ведущих принципов обучения чтению в условиях коррекционной школы является принцип коммуникативной направленности:

1) речевое недоразвитие, слабость побудительных к речи мотивов вызывают у умственно отсталых обучающихся затруднения в общении с окружающими людьми. Целенаправленная коррекционная работа по развитию речи умственно отсталых обучающихся приводит к развитию навыков более точного выражения мыслей, адекватного ведения диалога и даже навыков построения монологического высказывания;

2) принцип коммуникативной направленности предполагает, что главным в обучении детей является не столько сообщение в различных аспектах языка (фонетика, морфология, синтаксис), сколько формирование навыков практического использования

различных языковых категорий в речи. В результате их отработки обучающиеся получают возможность осознавать некоторую лингвистическую информацию, усваивать и применять орфографические правила и, что особенно важно, более свободно пользоваться речью в коммуникативных целях;

3) реализация принципа коммуникативной направленности предполагает насыщенность процесса обучения речевыми упражнениями. К таковым относятся: ответы на вопросы; чтение диалогов с соответствующей интонацией, составление диалогов по образцу, на основе заданной ситуации; пересказ; обмен мнениями по поводу выполняемой работы; обсуждение кинофильмов; ролевые игры. Полученный в результате выполнения этих заданий речевой материал используется для решения лингвистических задач на уроках грамматики и правописания, экстралингвистических, информационных задач на уроках развития устной речи и чтения.

27. Принцип деятельностного подхода. В процессе обучения учащихся с легкой умственной отсталостью широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога, которая создает условия для осмысления учебного материала. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций (восприятия, речи, мышления), компенсировать недостаточность жизненного опыта обучающихся, овладевать знаниями, умениями и навыками по общеобразовательным предметам.

28. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с умственной отсталостью в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием у них вариативных типологических особенностей, которые проявляются при усвоении учебного материала и влияют на качество получаемых знаний, умений и навыков. Образовательный процесс в специальной школе и классе для умственно отсталых обучающихся осуществляется на основе педагогической классификации, которая включает типологические группы (по В.В. Воронковой). Для каждой типологической группы обучающихся, педагог подбирает соответствующее возможностям обучающихся содержание учебного материала, с учетом доступной сложности и объема. При этом варьируются темп учебной работы, степень самостоятельности обучающихся, методы и приемы обучения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Дифференцированный подход дополняется индивидуализацией обучения.

29. Принцип необходимости специального педагогического руководства. Самостоятельная учебно-познавательная деятельность умственно отсталых обучающихся, особенно 3 и 4 типологических групп затруднена или невозможна, тогда педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности обучающегося, для обеспечения успешного выполнения учебного задания. Специальный педагог, зная

общие закономерности развития умственно отсталого обучающегося, познавательные возможности каждого обучающегося класса, специальную методику обучения чтению организует и направляет учебно-познавательную деятельность обучающихся.

30. Обучение чтению младших умственно отсталых обучающихся направлено на создание основы для их дальнейшего обучения и развития. Эффективность усвоения других учебных предметов, как на первой, так и на второй ступени напрямую зависит от того, как сформированы у обучающихся навыки чтения.

31. При обучении чтению умственно отсталые обучающиеся испытывают серьезные трудности, а становление у них навыка чтения имеет качественное своеобразие. Свообразие проявляется уже в период обучения грамоте: обучающиеся медленно запоминают буквы, смешивают сходные по начертанию графемы, недостаточно быстро соотносят звук с буквой, длительное время не переходят с побуквенного чтения на слоговое, искажают звуковой состав слов, испытывают большие трудности в соотнесении прочитанного слова с предметом, действием, признаком.

32. Характерные для умственно отсталых обучающихся косность мышления, привязанность к одному способу действия затрудняет переход от аналитических приемов чтения к синтетическим (от слогов к целым словам). В результате обучающиеся, начав читать по слогам, с трудом переключаются на чтение целыми словами даже хорошо знакомых и усвоенных лексем.

33. Развитие беглости чтения затрудняется ограничением поля зрения. Обучающиеся видят только ту букву (тот слог), на которую в данный момент направлен их взгляд. Обучающиеся долго не пользуются смысловой догадкой, что связано с интеллектуальной недостаточностью.

34. Общая умственная недостаточность и недоразвитие речи приводят к нарушению осознанности чтения. Обучающиеся с трудом устанавливают причинную зависимость явлений, их последовательность; оказывают не в состоянии без помощи взрослого понять мотивы поступков действующих лиц, основную мысль произведения. Особенно резко эти недостатки проявляются в тех случаях, когда наблюдается несоответствие между конкретными фактами, описываемыми в произведении, и внутренним смыслом происходящего.

35. Фрагментарность восприятия содержания прочитанного усугубляется с увеличением числа персонажей и мест действия. В подобных случаях обучающиеся, как правило, сокращают число действующих лиц, приписывают одному герою поступки другого. Нарушение наглядно-образного мышления приводит к неточному, а иногда и к искаженному представлению ситуации, описанной в рассказе.

36. Наиболее результативным периодом для формирования навыков правильного чтения являются 1-3 классы, когда обучающиеся от побуквенного восприятия слов

переходят к слоговому, а затем и к чтению целыми словами. В этот период они читают небольшие тексты и учитель имеет возможность обращать самое пристальное внимание на правильное прочитывание текста.

37. Одним из эффективных приемов выработки у детей навыка правильного чтения являются ежедневные специальные упражнения, способствующие точному воспроизведению слоговых структур и слов, которые вызывают затруднения при чтении текста. Конкретные задачи таких упражнений следующие: установление связи между зрительными и речедвигательными образами слогов и слов, дифференциация сходных единиц чтения, закрепление в памяти слогов и слов, читаемых глобально, слияние в единый процесс восприятия и осмысления слова.

38. Материалом для упражнений служат слоговые структуры слов и целые слова, которые встречаются в тексте, предназначенном для чтения на данном уроке. Виды упражнений подбирают с учетом общего уровня развития у детей навыка чтения, в частности, характера их ошибок, а также в зависимости от особенностей структуры слов текста, прорабатываемого на уроке. Подобранные на основе этих критериев слоги и слова сгруппированы и включены в следующие виды упражнений:

1) дифференциация сходных слогов и слов:

ла — ра ма — мя дом — том;

ло — ро мо — мѸ Дима — Тима;

лу — ру му — мю кадушка — катушка;

2) чтение слогов и слов по подобию:

ма –мо – му Маша шапка;

са – со – су Даша лапка;

ла – ло – лу Паша папка;

предлагая эти упражнения, учитель обращает внимание обучающихся на единый принцип образования слогов с одной и той же гласной, то есть на сохранение положения губ при произнесении не только гласного звука, но и каждого слога с этим гласным. Кроме того, в процессе неоднократного воспроизведения сходных слов в памяти обучающихся быстрее накапливаются их зрительные образы;

3) чтение слогов и слов с подготовкой:

о то сто стол то сто-ит;

у ту сту тул;

а равравраг;

после воспроизведения слоговых структур дети читают слово либо в слоговой разбивке, либо целиком, в зависимости от того, на каком этапе чтения они находятся и какова сложность структуры слова. Исходя из программных требований, обучающиеся 2-го класса заканчивают чтение цепочки слоговых структур чтением целого слова без слоговой разбивки в том случае, если слово состоит не более чем из 2 слогов доступных им структур. Все остальные слова читаются по слогам. В 3 классе

предварительное прочитывание слоговых структур чаще заканчивается глобальным чтением слова;

ра тра трам-вай трамвай;

4) чтение слов, написание которых отличается одной-двумя буквами или порядком их расположения:

кто — кот следы — слезы;

так — тот мука — муха;

рак — как лыжи — ложись;

5) чтение родственных слов, отличающихся друг от друга одной из морфем:

лес — лесок шел — пошел;

трава — травка нырял — нырнул;

решила — решала видел — увиделся;

6) чтение слов, имеющих одинаковую приставку, но разные корни:

прошел — проделал — просмотрел увял — увел — увез.

39. Выполнение пятого и шестого упражнений предупреждает свойственную умственно отсталым обучающимся ошибку читать слово с ориентацией только на его формальные признаки, а не на смысл.

40. Наиболее оптимальным для проведения подобного рода упражнений является тот этап урока, который непосредственно предшествует чтению текста обучающимися. Содержание произведения им уже знакомо из чтения учителя. В связи с этим слова, которые отобраны для упражнения, легче осмысливаются обучающимися, поскольку ранее они были восприняты в контексте. После первого прочтения выбранных слов выясняется значение тех из них, которые не знакомы обучающимся. На эти упражнения отводится 4 - 5 мин, в зависимости от объема материала.

41. В предварительные упражнения можно включать и игровые моменты, например :

1) "Слог потерялся";

2) "Буква потерялась". На доске записывают слова из текста с пропущенной буквой или слогом. Обучающиеся прочитав их, догадываются какая буква (слог) потеряна. Эта игра заставляет внимательно вглядываться в слово. Особенно полезна данная игра, когда в тексте много родственных слов. Например: снег, сне...ный, сне...вой, сне..ки;

3) "Кто самый внимательный?" обучающимся предъявляют пары слов, различающиеся одной-двумя буквами, их количеством, расположением (зима - земля, потемнело - потеплело). Дается определенное время на прочтение каждой пары. Обучающиеся говорят, какие два слова они прочитали;

4) "Шепни на ушко". На доске записываются слова и закрываются полосками. Полоски снимают поочередно на короткий промежуток времени и возвращают на место. Обучающиеся читают и шепотом на ухо учителю говорят, какое слово они прочитали. Правильно назвавшим слово, вручают игровые жетоны;

5) "Бегущая лента". Слова записываются на полоске бумаги. Лента постепенно разворачивается. Обучающиеся будут читать и запомнить слова (не более двух-трех).

42. Данные игры способствуют не только формированию навыков правильного чтения, но и наращиванию темпа последнего, развитию умения прогнозировать слова.

43. Тренировка в чтении занимает большую часть урока. Фактически это основной путь, который ведет к выработке навыка правильного чтения. Во избежание быстрого утомления обучающихся при однообразной работе, когда (особенно в младших классах) к одному и тому же тексту приходится возвращаться многократно, учитель каждый раз модифицирует задания. Дети читают по цепочке (предложения текста прочитываются поочередно), абзацами (учитель называет обучающегося, который будет читать), по эстафете (сами дети называют одноклассника, который продолжит чтение), выборочно. Прием выборочного чтения, в свою очередь, дает возможность варьировать задание: обучающиеся прочитывают отрывок, ориентируясь на иллюстрацию ("Рассмотри рисунок. Подбери к нему строчки из рассказа"), на вопрос учителя ("Как выглядит лес после первого снега? Прочитай этот отрывок еще раз"), на конкретное задание ("Прочитай последние строчки из сказки и запомни их").

44. Интерес обучающихся к повторному чтению поддерживается не только за счет постоянной вариативности заданий, но и подчеркнутого интереса учителя к новому виду деятельности обучающихся. Актерские данные (эмоциональность, выразительность, умение играть роль заинтересованного участника всего происходящего) необходимы педагогу любого типа школы, но в большей степени тому, кто обучает и воспитывает умственно отсталых обучающихся.

45. Не менее важно для формирования навыка правильного чтения организовывать наблюдения обучающихся за чтением друг друга. Только при активности всего класса можно добиться того, чтобы обучающиеся читали текст в течение всего урока либо вслух по просьбе учителя, либо про себя, следя за чтением одноклассника. Для организации таких наблюдений можно использовать различные приемы:

1) медленное чтение учителя (текст до этого уже отработан), когда обучающиеся имеют возможность следить по книге, используя закладку или водить по строке пальцем. Педагог в любой момент проверяет обучающихся и поощряет, выдав игровую фишку;

2) комбинированное чтение, когда в тексте выделяются предложения для чтения их хором. Перед детьми ставят задачу вовремя включиться в хоровое чтение;

3) сопряженное чтение, когда текст начинает читать учитель вместе с обучающимися. Затем на время он замолкает, а дети продолжают читать хором. Это чтение будет слаженным, чтобы затем учитель мог свободно подключаться к нему;

4) контроль обучающихся за чтением товарищей с последующим сообщением количества и характера допущенных ошибок. Каждый обучающийся читает не более

одного-двух предложений, так как в противном случае обучающиеся забывают действительные ошибки и начинают придумывать их, чтобы получить поощрение учителя.

46. Становление навыка беглого чтения у умственно отсталых детей - процесс достаточно длительный. Подготовка к овладению этим качеством чтения начинается с четвертого года обучения, когда обучающиеся в основном осваивают чтение целыми словами. У них уже увеличилось поле зрения в результате упражнений, которые проводились во 2-3 классах. Для формирования беглости чтения, так же как и любого другого его качества, важна многократность упражнений в самом чтении. Поскольку умственно отсталые дети мало читают вне класса, важно и в последующие годы обучения организовывать работу таким образом, чтобы текст, предлагаемый для урока, читался всеми, чтобы к нему возвращались неоднократно, чтобы у обучающихся не пропадал интерес к нему на протяжении всего урока. Для этой цели каждое повторное чтение сопровождается сменой заданий. Используются чтение по абзацам на основе указаний учителя, чтение с эстафетой, выборочное чтение, воображаемая и подлинная запись читаемого текста на магнитофон.

47. С 4 класса вводится "речевая разминка". В течение 4-5 минут дети работают с текстами, напечатанными на карточках. Тексты будут одинаковыми для всего класса. Возможны и различные варианты для каждого обучающегося. Подбор текстов осуществляется с учетом нескольких требований:

- 1) доступность содержания;
- 2) простота структуры слов и предложений, входящих в текст;
- 3) относительная занимательность сюжета;
- 4) объем, соответствующий возможностям обучающегося.

48. Порядок работы в период "разминки" следующий:

1) обучающиеся читают про себя текст на карточках (не более 1 мин), готовясь к быстрому, плавному чтению вслух;

2) одного-трех обучающихся вызывают для чтения их текстов вслух. Они выполняют установку, которую дал учитель;

3) по тексту каждого обучающегося всему классу задается один вопрос - либо учителем, либо читающим обучающимся.

49. Для формирования выразительности чтения используются виды и приемы работы:

1) отчетливое произнесение звуков, слогов, слов, скороговорок, четверостиший во время артикуляционной гимнастики;

2) хоровое чтение - для отработки умений регулировать силу голоса, воспроизводить мелодику и темп речи учителя;

3) чтение по ролям, драматизация текста.

50. Во 2 – 4 классах проводится объяснительное чтение, которое представляет собой систему учебных занятий, в процессе которых у обучающихся совершенствуется техника чтения, развиваются умения анализировать произведения, объяснять поступки героев и причинную обусловленность событий.

51. При подготовке к чтению сказки в младших классах важно организовывать наглядно-практическую деятельность обучающихся так, чтобы обучающиеся могли правильно воспринять самих героев и их действия. Чтение сказки в младших классах необходимо сопровождать показом диафильма, иллюстраций в книге или аппликаций. Тогда у обучающихся уже при первом знакомстве с текстом возникают представления о персонажах, об особенностях их взаимодействия, фиксируется последовательность развития сюжета. Анализ сказки следует проводить без акцентирования на том, что что-то является вымыслом, а что-то - правдой жизни. Иначе сказка перестает быть сказкой, пропадает ее очарование. Обучающиеся хорошо готовятся к пересказу сказки всей предыдущей работой. Сказка рассказывается подробно, близко к тексту, с использованием всех слов и выражений, свойственных ей. При этом короткая сказка воспроизводится полностью, длинная — отдельными частями по заданию учителя или по выбору самих обучающихся.

52. При обучении пересказу в младших классах эффективно использовать тот картинный план, который учитель использовал при чтении сказки. Можно повторно посмотреть диафильм, каждый кадр которого теперь озвучивается детьми. Нежелательно слушать одного рассказчика. Это всегда утомляет обучающихся и нецелесообразно методически. Число рассказчиков, как правило, определяется количеством эпизодов сказки, картинок, кадров диафильма.

53. Работа с басней имеет большое значение для нравственного воспитания обучающихся, так как неблагоприятность некоторых поступков человека раскрыта не в речевых сентенциях на тему морали, а в ярких художественных образах. Выразительность языка басни, краткость ее содержания, легкость для заучивания создают благоприятные условия и для развития речи обучающихся.

54. В специальной школе изучение басен начинают только с 4-го класса. Аллегоричность басен создает значительные трудности для понимания их смысла умственно отсталыми обучающимися.

55. Специфика этого жанра предполагает и некоторое своеобразие методической работы. Сложность смысловой и идейной сторон басни требует такой подготовительной работы, в которой выявляются основные линии поведения персонажей. Учитывая сложность языка басни и не всегда понятный для обучающихся смысл (даже на уровне информации), можно проводить чтение басни по частям с одновременным разбором каждой. Несмотря на нраво обучение грамоте учительный характер басни, анализу подлежит прежде всего ее конкретное содержание. Это положение действует и в том случае, если басня начинается с морали.

Последовательность и дробность вопросов при анализе поступков персонажей помогут подвести детей к пониманию основной идеи басни, а через нее и к восприятию морали.

56. Пересказывать басню не следует, так как ее язык неповторим, использовать его при пересказе обучающиеся не смогут: исчезнут сатирические краски в описании событий. Рекомендуется после анализа басни читать текст по ролям, учить наизусть, драматизировать.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

57. Требования к процедурам оценивания учебных достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью продиктованы идеями гуманизации, природосообразности школьного обучения этой категории обучающихся.

58. Нормы оценки результатов усвоения учебного материала по чтению обучающихся с легкой умственной отсталостью основаны на уровневом целеполагании, и направлены на осуществление единых подходов при организации проверки и оценки учебных достижений обучающихся.

59. Уровеньное целеполагание, выполненное педагогом при проектировании процесса обучения чтению и развитию речи обучающихся класса на основе ожидаемых результатов, представленных в настоящей программе, позволит при оценке достижений обучающихся использовать не только баллы, но и критериальную описательную оценку.

60. Оценочными средствами являются задания и упражнения, с помощью которых формировались навыки, определенные уровневыми целями обучения.

61. Оценивание достижений обучающихся с легкой умственной отсталостью осуществляется только средствами внутренней оценки. Результаты освоения учебных программ оцениваются в ходе образовательного процесса непосредственно учителем на занятиях. Следуя принципу специальной педагогики – "единство диагностики и коррекционно-развивающей работы", на основе которого строится весь педагогический процесс с умственно отсталыми обучающимися, педагоги систематически осуществляют контролирующие оценочные действия.

62. Оценка результативности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью реализуется в виде текущего (поурочного), периодического (тематического) и итогового контроля.

63. Текущий контроль производится с помощью наблюдения за деятельностью обучающихся на уроке, анализа практических и самостоятельных работ, коллективных видов деятельности. Его результаты фиксируются в поурочной карточке. Поурочный контроль проводится с целью корректировки содержания и методов обучения, используемых педагогом для обеспечения качества учебного процесса. Такой контроль носит также стимулирующий и воспитательный характер в отношении обучающихся.

64. Периодический контроль проводится после изучения программной темы, раздела. Его результаты отражаются в картах достижений обучающихся по темам курса. Педагог понимает и готов к тому, что результаты формирования навыка чтения у обучающихся разных типологических групп будут неодинаковы.

65. Итоговый контроль проводится в конце четверти, года. Педагогом обязательно анализируется динамика развития навыка чтения у каждого обучающегося класса, наблюдаемая в течение учебного года.

66. Информация, получаемая педагогом с помощью процедур оценивания, позволяет вовремя и адекватно реагировать на трудности, возникающие в процессе овладения навыками и умениями. Педагог получает возможность обоснованно определять содержание и способы индивидуальной помощи обучающимся.

67. Описательная оценка определяет не только наличный уровень развития и обученности, но и последующие шаги в работе с обучающимся. Именно описательная оценка дает возможность формировать у обучающихся адекватную самооценку. При этом недопустимо сравнение достижений обучающихся друг с другом. Сравнивать достижения обучающегося можно только с его собственными предшествующими достижениями. В отношении обучающихся с умственной отсталостью некорректно определять процент успеваемости и качества знаний. Умственно отсталые обучающиеся не оставляются на второй год.

68. Применение критериальной описательной оценки достижений обучающихся с умственной отсталостью обеспечит объективность оценочной деятельности педагогов.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Чтение и развитие речи"

69. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Чтение и развитие речи" составляет:

- 1) во 2 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 4 классе - 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

70. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты следует укомплектовать соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

71. Мебель в классе легко передвигаема для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

72. Содержательные линии программы:

- 1) слушание и говорение (Развитие устной речи и фонематического слуха):
артикуляционная гимнастика;
звуковой анализ слов;

восприятие звучащей речи, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

составление диалога, принятие точки зрения собеседника;

постановка вопросов и формулирование ответов на основе прослушанного текста;

составление высказываний на знакомые и интересные для обучающихся темы;

составление рассказов по личным впечатлениям, картинкам, по аналогии с прочитанным;

словесное рисование/описание;

пересказ знакомых историй, сказок;

чтение стихотворений наизусть;

донесение информации до собеседника и слушателей;

2) чтение:

развитие интереса к учебной деятельности;

развитие фонематического слуха; совершенствование навыков звукового анализа и синтеза;

освоение функций букв алфавита;

формирование правильного, плавного слогового чтения на материале текстов учебника;

освоение орфографического и орфоэпического чтения;

развитие устной и письменной речи;

постепенный переход к чтению целыми словами, формирование умения читать "про себя";

развитие связной речи (пересказ, рассказывание);

знакомство с детскими книгами доступного содержания, рассматривание читаемой книги, правильное название книги, автора; ответы на вопросы: "О ком она? О чем в ней рассказывается?";

3) тематика произведений:

небольшие по объему произведения о жизни детей в школе, об обязанностях обучающихся;

о хороших и плохих поступках, о дружбе и товарищеской взаимопомощи;

о семье, о труде взрослых;

об участии в домашнем труде детей; произведения о Родине, об Астане, произведения о национальных праздниках и знаменательных событиях в странах;

о рабочих профессиях, об отношении людей к труду, к природе, к друг другу;

об общественно полезных делах обучающихся, об изменениях в природе и жизни животных и растений в разное время года. Рассказы, сказки, статьи, пословицы и поговорки на морально-этические темы, на темы мира и дружбы.

73. Содержание по предмету организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам, в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения обучающихся, а также информировать их о следующих этапах обучения;

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Слушание и говорение	1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц речи
		1.2 Понимание содержания аудио/видеоинформации
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения
		1.5 Привлечение внимания к слушателям
		1.6 Составление рассказа на заданную тему
		1.7 Разучивание и рассказывание
		1.8 Инсценировка и драматизация
2	Чтение	2.1 Использование видов чтения
		2.2 Определение темы и основной мысли текста
		2.3 Определение видов произведений (рассказ, сказка, стихотворение)
		2.4 Формулирование вопросов и ответов
		2.5 Пересказывание прочитанного текста

74. В учебной программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе – раздел, третье число – подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 2.2.1.4: "2" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – нумерация учебной цели.

75. Система целей обучения:

1) "Слушание и говорение":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс
		3.1.1.1 воспринимать звучащую речь, выделять	4.1.1.1 использовать единицы языка в

1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц речи	2.1.1.1 запоминать и отчётливо произносить ряды слоговых комплексов и слов	из речевого потока языковые единицы (предложение, слово, слог, звук)	активной речевой деятельности с соблюдением грамматических и орфоэпических норм
1.2 Понимание содержания аудио/видеоинформации	2.1.2.1 выделять из прослушанного текста информацию в соответствии с поставленной целью	3.1.2.1 ориентироваться в содержании информации 3.1.2.2 использовать разные виды передачи содержания информации	4.1.2.1 воспринимать различную информацию, формулировать вопросы к содержанию информации, отвечать на простые вопросы по содержанию 4.1.2.2 пересказывать содержание в заданной форме
1.3 Прогнозирование событий		3.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие текста по иллюстрациям 3.1.3.2 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу	4.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие произведения по поступкам, характеристике героев и событиям 4.1.3.2 обосновывать свой выбор
1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения	2.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 2.1.4.2 участвовать в диалоге 2.1.4.3 отвечать на вопросы полным ответом	3.1.4.1 уметь формулировать свои затруднения, просьбы, обращения в различных ситуациях 3.1.4.2 использовать нормы речевого этикета в зависимости от ситуации 3.1.4.3 участвовать в диалоге на заданную тему, задавать вопросы 3.1.4.4 составлять диалог, принимать точку зрения собеседника	4.1.4.1 использовать речевые нормы для планирования и регуляции своей деятельности, в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией
1.5 Привлечение внимания к слушателям	2.1.5.1 адекватно использовать интонацию и невербальные средства общения	3.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям	4.1.5.1 осознанно и произвольно строить свои сообщения, понятные для партнёра высказывания, используя основные элементы интонации, жесты, мимику. обращения к слушателям
		3.1.6.1 составлять коллективно рассказ на заданную тему, на основе опорных слов на заданные темы (Моя семья, игры детей,	4.1.6.1 составлять коллективно и самостоятельно рассказ

1.6 Составление рассказа на заданную тему	2.1.6.1 составлять рассказ с помощью учителя по картинкам, по аналогии с прочитанным текстом	любимая игрушка, на школьной перемене, мой друг) 3.1.6.2 составлять небольшой рассказ по сюжетной картинке и вопросам учителя 3.1.6.3 использовать прием словесного описания главного героя, события по вопросам учителя	на основе опорного плана , серии сюжетных картин 4.1.6.2 составлять рассказ по личным впечатлениям, серии сюжетных картин, по аналогии с прочитанным педагогом текстом
1.7 Разучивание и рассказывание	2.1.7.1 разучивать с голоса учителя стихотворения, скороговорки, потешки 2.1.7.2 рассказывать потешки, скороговорки, стихотворения 2.1.7.3 пересказывать знакомые сказки; с опорой на иллюстрации	3.1.7.1 разучивать с голоса учителя стихотворения, скороговорки, потешки 3.1.7.2 рассказывать потешки, скороговорки, стихотворения 3.1.7.3 пересказывать знакомую сказку, историю по вопросам учителя	4.1.7.1 рассказывать знакомые потешки, скороговорки, стихотворения 4.1.7.2 использовать при играх скороговорки, потешки 4.1.7.3 разучивать стихотворения 4.1.7.4 выразительно читать стихотворения и басни 4.1.7.5 декламировать стихотворения на праздниках 4.1.7.6 пересказывать знакомые истории, сказки
1.8 Инсценировка и драматизация	2.1.8.1 изображать персонаж литературного произведения с помощью учителя 2.1.8.2 демонстрировать различные эмоциональные состояния человека 2.1.8.3 участвовать в драматизациях сказок	3.1.8.1 изображать персонаж литературного произведения 3.1.8.2 демонстрировать различные эмоциональные состояния человека 3.1.8.3 принимать участие в драматизации сказок	4.1.8.1 изображать персонаж литературного произведения 4.1.8.2 демонстрировать различные эмоциональные состояния человека 4.1.8.3 участвовать в драматизации сказок

2) "Чтение":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения		
	Обучающиеся будут:		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Использование видов чтения	2.2.1.1 использовать послоговое чтение с переходом к концу года чтению целыми словами 2.2.1.2 использовать чтение вслух	3.2.1.1 использовать чтение целыми словами, а при чтении трудных слов – послоговое чтение 3.2.1.2 использовать чтение вслух и "про себя"	4.2.1.1 выбирать нужный вид чтения в соответствии с целью чтения (ознакомительное, выборочное, чтение вслух, "про себя")

	2.2.1.3 соблюдать при чтении интонации в соответствии со знаками препинания	3.2.1.3 соблюдать при чтении интонации в соответствии со знаками препинания	4.2.1.2 соблюдать при чтении интонации в соответствии со знаками препинания
2.2 Определение темы и основной мысли текста	2.2.2.1 определять основное содержание текста с опорой на иллюстрацию к тексту и название	3.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль 3.2.2.2 делить текст на части и озаглавливать каждую часть с помощью учителя 3.2.2.3 устанавливать связи отдельных фрагментов текста, слов и выражений с иллюстрацией к тексту	4.2.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста 4.2.2.2 делить текст на части и озаглавливать каждую часть с помощью учителя 4.2.2.3 делить текст на части и озаглавливать каждую часть с помощью учителя 4.2.2.4 выделять главных действующих лиц, оценивать их поступки; 4.2.2.5 делать выбор в тексте слов, выражений, характеризующих героев, события, картины природы 4.2.2.6 понимать главную мысль произведения, последовательность, причинность событий
2.3 Определение видов произведений (рассказ, сказка, стихотворение)	2.2.3.1 различать стихотворные и повествовательные произведения	3.2.3.1 определять с помощью учителя вид произведения	4.2.3.1 определять с помощью учителя вид произведения и доказать свой выбор
2.4 Формулирование вопросов и ответов	2.2.4.1 формулировать простые уточняющие вопросы по действию 2.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного с опорой на иллюстрации к тексту 2.2.4.3 находить в тексте предложения для ответа на поставленные вопросы	3.2.4.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного 3.2.4.2 отвечать на вопросы по содержанию прочитанного	4.2.4.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного 4.2.4.2 давать развернутый ответ на вопросы к прочитанному тексту
2.5 Пересказывание прочитанного текста	2.2.5.1 пересказывать текст по вопросам учителя с постепенным переходом к самостоятельному пересказу, близкому к тексту	3.2.5.1 пересказывать текст по вопросам учителя, с опорой на серию картинок	4.2.5.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий

76. Долгосрочное планирование определяется учителем самостоятельно через распределение целей обучения по четвертям в соответствии со сквозными темами с учетом особенностей и возможностей обучающихся данной категории. При этом используются сквозные темы представленные в общеобразовательных учебных программ.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 300-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Орыс тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде емес)

Ескерту. Бұйрық 300-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру

процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандарды, кәсіпорындарды, ақпарат көздерін) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде аталған пәннің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағытталған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Орыс тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Орыс тілін арнайы мектепте қазақ тілінде оқытудың үлкен білімдік маңызы бар және Қазақстан Республикасындағы ұлтаралық қарым-қатынастың маңызды құралы болып табылады..

14. "Орыс тілі" пәнін оқыту ықпал етеді:

- 1) ауызша және жазбаша сөйлеу коммуникативтік дағдыларын дамытады;
- 2) байланыстырып сөйлеуін дамытады (диалог, монолог, әңгіме);
- 3) саналы, мәнерлеп оқуын дамыту;
- 4) жалпыадамзаттық құндылықтарын қалыптастырады.

15. "Орыс тілі" пәні бағдарламасы білім алушылардың коммуникативтік, дүниетанымдық дағдылар негізін қалыптастыруға, түрлі ақпараттық қарым-қатынас саласында қолжетімді деңгейде пайдалануға мүмкіндік береді (әлеуметтік, көркем, ғылыми-көпшілік).

16. Бағдарлама мазмұны білім алушылардың салт-дәстүрмен танысуына көмектеседі, басқалармен толерантты қарым-қатынасын тәрбиелейді, жалпыадамзаттық құндылықтар туралы түсінігін қалыптастырады.

17. Орыс тілін білу арқылы білім алушылардың қоршаған ортада, әлеуметтік-тұрмыстық іс-әрекетте, оқудағы жағдаяттық-сөйлесім тәртібіне табысты бейімделуге көмектеседі

18. Орыс тілін білім алушыларға ұлттық арнайы мектепте оқытудың мақсаты - коммуникация құралы ретінде орыс тілінің қарапайым элементтерімен орыс тілінде тілдік қарым-қатынас жасауын қалыптастыру.

19. Орыс тілін оқу тиімді болу үшін барлық кешенді тапсырмаларды көрсету :

1) білім алушылардың жалпы дамуы мен тәрбиелік мақсаттары:

орыс тілі сабағында білім алушылардың интернационалдық сезімін тәрбиелеу ;

білім алушылардың ой-өрісін кеңейту, сабақта негізгі ұғымдармен және жаңа сөздерді үйрету құбылыстарымен таныстыру;

білім алушылардың танымдық, есте сақтау, зейінін, сөйлеу әсерін, тілдік құбылыстарға байқағыштық қабілеттерін дамыту;

тілдік сөйлеу белсенділігін, тілдік өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту;

қоршаған ортаның және педагогтің сөзін түсіну дағдысын дамыту;

орыс тілінде сөйлеу, жазу, оқу дағдыларын дамыту;

2) білім алушылардың орыс тілі фонетикасының негіздерін оқуда барлық дыбыстарды дұрыс айтуын қалыптастыру:

барлық дыбыстарды дұрыс айтуын қалыптастыру;

орыс тілінде жеке тұрғанда және сөз құрамының ішінде болғанда;

жіңішке-жуан, дауысты-дауыссыз дыбыстар ұғымын түсіну және айту барысында айыра білу;

ана тілінде жоқ барлық дыбыстарды дұрыс айтуын қалыптастыру;

3) білім алушылардың орыс тілі лексикасы негіздерін оқуда іске асырылатын міндеттер:

білім алушылардың сөздік минимумінде қарастырылған орыс лексикасы қорын құру;

мағынасы мен белгілеріне қарай топтастыра отырып, білім алушыларды жаңа сөздермен таныстыру, (тақырыпқа сәйкес);

көрнекі құралдарды барынша пайдалана отырып жаңа сөздердің мағынасын ашу; барлық сөздерді дұрыс айтуына қол жеткізу;

4) білім алушылардың орыс тілі грамматикасы негіздері мен дұрыс жазуы іске асырылатын міндеттер:

білім алушыларды орыс тілінің грамматикалық құбылыстарымен таныстыру;

білім алушыларды көптеген пәндерді ажырата білуге, зат есімнің жалғауларын қолдану ережелерін үйрету;

зат есімнің грамматикалық түрлерін білуін қалыптастыру;

зат есімнің түрлерін анықтағанда жалғауларға сүйенуді үйрену;

білім алушыларды сын есімді зат есіммен септіктер, түрлері арқылы, байланыстыруды үйрету;

білім алушыларды етістіктің жалғауларын шақ пен жағына қарамастан өзгертуді үйрету;

септік формаларындағы жалғаулықтарды дұрыс қолдануды үйрету;

сөзжасамның және түрлі құрылымдағы сөйлем құраудың дағдыларын меңгеру;

5) байланыстырып сөйлеу міндеттерін қалыптастыру:

диалогтік, монологтік сөйлеуді дамыту;

білім алушылардың жағдаяттарды жазу үшін күрделілігі түрлі деңгейдегі фразаларды өз бетінше құрастыру (өтінім, сипаттау);

өз ойын байланыстырып жеткізе алуды үйрету;

білім алушыларды оқылған тілдік материалдарды шығармашылықпен пайдалануды үйрету .

20. Арнайы мектептің бастауыш сатысында аталған пәнді оқыту тұрмыстық жағдаятта қарым –қатынас жасаудың қарапайым дағдыларын меңгеруді үйрету.

3-тарау Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

21. Орыс тілі пәні бойынша оқу процесін ұйымдастыру тәсілдерін іске асыру жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттілігін қанағаттандыру арнайы педагогика принциптеріне бағытталған.

22. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды түзете-дамыту бағыты принципі арнайы әдістермен, оқыту тәсілдерімен және оқыту іс-әрекетімен қамтамасыз етілген. Сондықтан олардың ойлау процесінің енжарлығы, танымдық белсенділігінің төмендігі,

сөйлеу әрекетінің нашар дамуы, жинақтаушы және абстракциялаушы ойлау қызметінің әлсіздігі ескерілу қажет. Білім алушылармен жұмыс барысында олардың еліктегіштік қабілетіне, көрнекі-іс-әрекет ойлау мүмкіндіктерінің сақталуына сүйену керек. Орыс тілінде оқыту білім алушылардың қабылдау, еске сақтау, сөйлеу, ойлау қызметінің дамуына жағдай жасайды. Басталған істі аяғына дейін жеткізу, қиындықты жеңу, дербес және мұқият болу дағдыларын қалыптастыру мүмкіндігі құрылады.

23. Әлеуметтік-бейімделу принципіне бағытталған оқыту жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделмеуін азайтады немесе жояды. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін тәртіп нормалары, өмірлік дағдылар, тәртібі, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, күрделі әлеуметтік дағдылармен аяқталатын арнайы жұмыс қарастырылған.

24. Ойлау, тіл және коммуникациялар дағдыларының принципі білім алу құралы болып табылады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеу тілін дамытудың, ойлаудың, қарым-қатынас жасаудың арнайы проблемалары орын алған, олардың оқудағы табыстылығы мен әлеуметтенуін қамтамасыз етілуі педагогикалық құралдар арқылы өтеледі.

25. Іс-әрекет принцип тәсілдері. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде оқу материалын ұғыну үшін жағдай жасалады, пәндік-практикалық іс-әрекетте педагог басшылығы кеңінен қолданылады. Пәндік-практикалық іс – әрекет жоғары психикалық қызметтің сенсомоторикалық негізін дамытуға мүмкіндік береді (қабылдау, сөйлеу, ойлау), білім алушылардың жалпы білім беретін пәндер бойынша білім, білік, дағдыларын, өмірлік тәжірибелерінің аздығын өтейді.

26. Саралау принципі мен даралау тәсілі. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды ұжымдық оқу процесі жағдайында саралау тәсілі олардың вариативті типологиялық ерекшеліктерімен шартталған, оқу материалын меңгеруде көрінеді және алынған білім, білік және дағдыларының сапасына әсер етеді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арнайы мектепте және сыныпта білім беру процесі 4 типологиялық топқа бөлінетін педагогикалық классификациялау негізінде жүзеге асады (В.В. Воронкова бойынша). Әр типологиялық топта білім алушылардың қолжетімді мүмкіндігіне қарай күрделілігі мен көлеміне байланысты педагог оқу материалының мазмұнын іріктейді. Оқудың қарқыны білім алушылардың дербестік деңгейіне, оқудың әдісі мен тәсіліне қарай түрленіп отырады. Білім алушыларды топқа бөлу шартты түрде және қозғалмалы болып келеді. Саралау тәсілі оқытудың даралау тәсілімен толықтырылады.

27. Оқытудағы коммуникативті тәсіл – ақпаратты хабарлау және беру, біліммен алмасу, сөйлесім қарым-қатынасы процесіндегі білік және дағдылар. Тіл арқылы қарым-қатынасты жүзеге асыру қабілеті оқу нәтижесі болып табылады.

28. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттігі принципі. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға дербес оқу-танымдық іс-әрекет жасау, әсіресе 3 және 4 типологиялық топта қиын немесе мүмкін емес, сондықтан оқу тапсырмаларын табысты орындау үшін

педагог білім алушының жетілмеген қызметін өзіне алады. Арнайы педагог ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жалпы даму заңдылығын, сыныптағы әр оқушының танымдық мүмкіндігін білетіндіктен арнайы оқу әдістемесін ұйымдастырады және білім алушылардың оқу-танымдық іс-әрекетін бағыттап отырады. П.Я. Гальпериннің ақыл-ой іс-әрекетін біртіндеп қалыптастыру теориясы орыс тіліне оқыту процесі бойынша арнайы педагогикалық жетекшілік жасаудың психологиялық негізі болады.

29. Орыс тіліне оқыту процесін арнайы әдістемелік принциптер негізінде ұйымдастырылса педагогикалық тапсырмалар дұрыс шешіледі.

30. Арнайы мектептің бастауыш сыныбында 3 кезеңде рет-ретімен оқытылатын барлық оқу материалдары концентрлерге бөлінген. Әр кезеңде тілдің түрлі бөлімдері туралы түсінік қалыптасады (фонетика, лексика және морфемика, грамматика емле ережесі, байланыстырып сөйлеу). Әр кезең материалы аяқталған және жүйелі, өткен және келесі модулдермен логикалық байланысты. Көлемі мен күрделілігі біртіндеп өсіп отырады.

31. Білім алушылар жаңа кезеңге материалды оқу үшін бұрынғы алған дағдыларын қалыптастыруы бойынша көшіріледі. Мұғалім әр кезең үшін анықталған білім алушыларды қалыптастыруға қажетті дағдылар мен біліктерді, уақыт кезеңін өзі дербес анықтайды. Жекелеген білім алушылардың немесе сыныптың мүмкіндіктері шектеулі болғандықтан мектептегі оқу барысында 2 және 3 кезеңнің материалын ғана меңгереді. Мұғалім материалды қолжетімді деңгейдегі күрделілік пен көлемде үйрену үшін балалармен жұмыс жасайды. Бұл оқытудың нәтижелілігін қамтамасыз етеді.

32. Бағдарламада білім алушылардың күнделікті іс-әрекетте іске асырылатын практикалық сөйлеу біліктіліктерін қалыптастыруға ерекше мән берілген, бұл білім алушылардың ақыл-ой іс-әрекетін шектеу арқылы шартталған.

33. Тілді оқытудың бастапқы кезеңінде орыс тіліндегі ауызша сөйлесімді түсінуін қалыптастыру негізі болып табылады. Нақтылау, кеңейту, сөздік қорын белсенділендіру бұл , орфоэпиялық дағдыларын қалыптастырумен, естіп сөйлеуін түзету жүйелі жұмысымен қатар жүреді. Ол үшін әңгіме, шағын өлеңдер жаттау, жұмбақ, жаңылтпаш, тілдік ойындар қолдануға болады. Мұғалім өз сөзін мысал ете отырып сөзді орфоэпиялық дұрыс айтуға, сұраққа дұрыс жауап беруге, орыс тілінде қарпайым сұрақтар қоюға, сөзді , сөйлемді, шағын мәтіндерді оқуға жетелейді. (2-3 жай сөйлем).

34. 3-сыныптан бастап білім алушылар дыбыспен практикалық жаттығулар жасайды , ал содан кейін сөзге дыбыстық, әріптік талдау жасайды. Жұмыстың бұл түрі естіп сөйлеуін, әрбір әріп пен дыбыстың сөздегі орнын көруге, дұрыс айтуға, жазуға, жаңа сөздерді есте сақтауын дамыту үшін үлкен маңызы бар.

35. Фонетика-фонематикалық ерекшелік жағын ескере отырып арнайы мектепте білім алушылар дыбыстардың айырмашылығы мен дұрыс айтылуына ерекше мән

береді. Орыс тілінің төл дыбыстарын: в, ч, щ, ц, ф. ретімен мақсатты түрде оқыту қажет

36. Тілді оқытудың бастапқы кезеңінде келесі құралдарды қолдану қажет: сынып тақтасы, қиып салынған әріптер ұяшығы; терім мата; буындар ұяшығы; буындар кестесі: пәндік терім, жағдаяттық, сюжеттік суреттер; түрлі-түсті фишкалар: буындар үшін жолақ, дыбыстық, әріптік талдауға (дербес ашық хат); алфавит; кесте.

37. Сөздерді сауатты жазу дағдыларын қалыптастыру үшін арнайы жаттығулар: сөзді, сөйлемдерді, қалып қойған әріптерді, буындарды, теріп жазу, тақтадан, оқулықтан көшіріп жазу, айытылған сөздерді; есте сақтау арқылы, талданған сөздерді көшіріп жазу .

38. Бастауыш сыныпта тыңдалым, айтылым, оқылым , саналы түрде көшіріп жазу, орфографиялық айтып отыру арқылы көшіру орыс тілін меңгерудің негізгі жұмыс түрлерінің бірі . Орыс тілі сабағында оқу процесінде түзете-тәрбиелеу мақсатының түрлеріне рұқсат берілген: білім алушыларға эстетикалық, адамгершілік, патриоттық тәрбие, сөйлеу тілін дамыту, лексикасын дамыту, логикалық ойлауы мен есте сақтауын дамыту жүзеге асырылады.

39. Оқу дағдыларын табысты қалыптастыру білім алушылардың оқығанын түсінуіне байланысты. Сондықтан бағдарламада мұғалімнің назары оқып түсінуді және ауызша сөйлеу дағдыларын жетілдіруге баса назар аударылады.

40. Оқу барысында олардың фактілерді (не? қайда? қашан?) дұрыс қабылдауын анықтау қажет, себеп-салдарлық байланысын қоя ала ма (неге? Не үшін?), оқығанның мағынасын түсіне ме.

41. Орыс тілін оқу барысында білім алушылармен жүргізілетін сөздік жұмысының маңызы зор. Ол саналы оқуды қалыптастыруға, сөздік қорын молайтуға, жекелеген сөздердің дұрыс жазылуына, дұрыс айтылуына ықпал етеді. Сөздік жұмысының мазмұны жаңа сөздердің мағынасын түсіндіру және оқушылардың белсенді сөйлеуін жүргізу. (ауызша және жазбаша). Орыс тілі сабағында білім алушылардың тілдік белсенділігін көтеру үшін орындалатын тілдік іс-әрекетке тұрақты қызығушылығын, эмоционалды қарым-қатынасын арттыратын ойын тәсілдерін кеңінен қолдану қажет, Бағдарламалық тақырыптарды меңгеру барысында тілдік жағдаят құру қажет.

42. Көрнекі материалдардың көмегі арқылы ойша жағдаят құруға болады, үнемі сабақта болатын табиғи жағдаят: сыныптағы сабақта, саяхатта, пән бойынша сурет салуда. Мысалы, "Ойыншықтар" тақырыбын өткенде "Біз түскі ас ішіп отырмыз" ойша жағдаятын құруға болады. Білім алушылар түскі асқа үстел дайындауға қатысады.

43. Сөздік жұмысын тиімді ұйымдастыру үшін 3-4 сыныпта тақырыптық сөздік жүргізу керек. Онда олар сөздерді жазады, ол білім алушылардың есіне сақтайтын белсенді сөздік қорына енеді.

44. Жаңа сөздердің мағынасын түсіну үшін орыс тілінде түсіндіру қажет. Басқа жағдайларда қазақ тілінен басқа тілдерге аударғанда қазақ тілін қолдануға болады.

45. Ұлттық мектептерде оқушыларды орыс тіліне үйретудің басты шарты мұғалімнің сөзі мен оқуы үлкен қызмет атқарады. Педагогтің сөйлеу тілі оқушылардың еліктеуіне үлгі болады. Арнайы мектепте мәтінді алғашқы оқуға ерекше мән беріледі, яғни алғаш мәтінді оқу оның мағынасын түсінуде үлкен рөлі барын эксперименттік зерттеулер мәліметтері куә болады (В.Г. Петрова) Егер білім алушылар бірінші оқығанда дұрыс түсінбесе онда келесі оқығанда да осы қатені көп қайталайтын болады. Арнайы мектепте осы ерекшелікті ескере отырып, мәтінді алғашқы оқуды тіпті өте жақсы оқитын білім алушыға да тапсыруға болмайды. Алғашқы оқудан кейін мұғалім 2-3 сұрақпен тыңдалғанның мазмұнын түсінгенін сұрайды. Одан кейін мұғалім тағы бір рет оқып, білім алушылар кітапқа қарайды. Білім алушылар кітапқа қарап қана отырмай екпін түсіруді, дұрыс айтуды, мәнерлеп оқуды қоса қарап отыру үшін мұғалім оқу қарқынын ақырындату қажет.

46. Орыс сөйлеу тілінің дағдыларын бекіту үшін режимдік кезеңдерін көрсетеді. Серуендеуге шығардағы киінетін кезде киімдердің, аяқ киімдердің атын бекіту қажет. Түсіну және екі кезеңді, үш кезеңді нұсқауларды қолдану (бас кимінді ки, аяқ киімінді шкафқа қой).

47. Орыс тілінің ауызекі сөйлеу дағдыларын үйренген тілдік материалдар бойынша мереке күндері, ертеңгіліктерде, телехабарлар, фильмдер, диафильмдер көруде, радиохабарларды тыңдауда белсенділендіре түсуге болады.

48. Тұрмыстық еңбек процесінде (кезекшілік, гүлдер мен жануарларды күтуде, үй-жайды жинауда) екпін түсіруді, дұрыс айтуды, мәнерлеп оқуды сөздерді бектуге үлкен мүмкіндік болады.

49. Бағдарламада білім алушылардың орыс тілін оқу процесінде меңгеретін негізгі білік және дағдылары анықталған. Білім алушылардың білім, білік және дағдылары әңгімелесу, ауызша, жазбаша тапсырмаларды орындау процесінде тексеріледі. Орыс тілі пәні бойынша бақылау жұмыстары өткізілмейді. Орыс тілі пәні бойынша күнтізбелік жоспар арнайы мектепке арналған схема бойынша қосымша графаға "Лексиканы меңгеруі" құрылады.

50. Мұғалім оқытуда түрлі стратегияларды, әдістер мен тәсілдерді қолдану арқылы дамытады:

- 1) білім алушыларды түрлі коммуникативтік іс-әрекетке белсенді еліктіру;
- 2) таныстыру оқу түрі арқылы білімді өз бетімен іздеу қызығушылығын қалыптастыру;
- 3) одан әрі дамуы үшін бағалаудың түрлі тәсілдерін қолдану, білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін түрлі жағдаяттар құру;
- 4) білім алушылардың оқуға ынталандыру мен қызығушылығын арттыру үшін оқытуды саралау.

51. "Орыс тілі" пәнін оқытуда көрнекі құралдарға үлкен мән беріледі. Орыс тілі пәні сабағында дұрыс қолданылған көрнекілік ережелер мен түсініктер, логикалық ойлауы

мен ауызекі сөйлеуін дамытуға, нақты құбылыс туралы талдау жасап қорытынды шығаруға және оны практикада қолдануын қалыптастыруға ықпал етеді. Түрлі қолданылған көрнекіліктер білім алушылардың белсенділігін арттырып, назарын дамытуға, материалды мықты меңгеруге, уақытын үнемдеуге мүмкіндік береді. Дидактикалық материал. Негізгі түсініктерді қалыптастыру үшін, сонымен қатар жазылым және айтылым дағдыларын жетілдіру үшін түрлі дидактикалық материалдар қолдану қажет. Дидактикалық материал оқыту процесінің дербес және белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. обучения. Дидактикалық материалдарды пәндік дидактикалық материал; тапсырмалары берілген кеспе карталар түріндегі дидактикалық материалдар деп екіге бөлуге болады. Пәндік материалды жаңа тақырыпты түсіндіру және бекіту барысында қолдану қажет. Кеспе карталар түріндегі дидактикалық материалдар білім алушылардың дербес ерекшелігіне қарай беймделуді қамтамасыз етеді.

52. Қазақ тілінде оқытатын арнайы мектепте орыс тілінің бірыңғай сабағы өткізіледі (кіріктірілген). Әдебиет пен орыс тілін жеке-жеке бөліп өткізу ұсынылмайды.

53. Орыс тілі пәні сабағы басқа пәндермен тығыз байланыста өткізіледі: қоршаған әлеммен танысу, математика, әдебиет, әлеуметтік-тұрмыстық бағыттылық, бейнелеу өнері, бұзылған тілін түзету.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

54. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау талаптарына гуманизация идеясын жатады.

55. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың орыс тілі пәні бойынша оқу материалын меңгеру нәтижесін бағалау нормалары деңгейлік мақсаттарға, тексеруді ұйымдастыруды бірыңғай тәсілдерді және білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалауға негізделген.

56. Деңгейлік мақсат, сынып оқушыларының оқу процесінде нақты бағдарламада көрсетілген, күтілетін нәтижелер негізінде мұғалім жасаған орыс тілін оқытуды жобалау барысы критериалды бағалау сипаттамасы мен білім алушылардың оқу жетістіктерін пайдалануға мүмкіндік береді.

57. Бағалау құралы деңгейлік оқу мақсаттарымен анықталған дағдылар қалыптастыратын тапсырмалар мен жаттығулар.

58. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау бойынша жүзеге асырылады. Оқу бағдарламасын меңгеруін бағалауды мұғалім сабақта оқыту процесі барысында жүзеге асырады. Арнайы педагогика принциптеріне тиісті – " бірыңғай диагностикалау және түзете-дамыту жұмыстары", соның негізінде ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың барлық педагогикалық процесі құрылады, педагогтер бақылау бағалау іс-әрекеттерін жүйелі жүргізіп отырады.

59. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды бағалау нәтижесі ағымдағы (күнтізбелік), кезеңдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде іске асырылады.

60. Ағымдағы бақылау білім алушылардың сабақтағы іс-әрекетіне бақылау, практикалық және өзіндік жұмысқа талдау жасау, ұжымдық жұмыс түрлері көмегімен жүргізіледі. Оның нәтижесі күнтізбелік кестеде белгіленеді. Күнтізбелік бақылауды педагог оқу әдістері мен мазмұнын түзету үшін оқу процесін сапалы қамтамасыз ету үшін қолданады. Бұндай бақылау білім алушылар қарым-қатынасындағы ынталандырушы және тәрбиелік мәні бар сипатта болады.

61. Кезеңдік бақылау бақдарламалық тақырыптарды, бөлімдері оқыған соң өткізіледі. Оның нәтижесі білім алушылардың курс тақырыптары бойынша жесітік картасында белгіленеді. Педагог оқу нәтижесі оқу материалының нақты тақырып аясында және білім алушылардың әртүрлі типологиялық топтардан болатынын түсінеді және оған дайын болады. 1-типологиялық топтың (В.В. Воронкова бойынша) білім алушылары оқу материалын меңгеруін білімді қолдану деңгейінде көрсетеді. 2-типологиялық топ – негізгі тақырып мазмұнын түсіну деңгейінде көрсетеді. 3-типологиялық топтың білім алушылары материалды тану деңгейінде көрсетеді, және өз білімін өзекті ету барысында мұғалімнің көмегіне жүгінеді. 4-типологиялық топтың білім алушыларын жеке бағдарлама аясында жетістіктерін бағалау жүзеге асырылады.

62. Қорытынды бақылау тоқсанның, жылдың соңында өткізіледі. Педагогтер міндетті түрде сыныптағы әрбір білім алушылардың жыл бойғы бақыланған жетістігі мен даму динамикасына талдау жасайды, жетістік картасына белгілейді.

63. Бағалау көмегімен педагог алған ақпарат дағды мен біліктерді меңгеруде қиындыққа сәйкес дер уақытында әсер етуге мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға дербес көмек берудің тәсілдері мен мазмұнын негіздеп анықтауға мүмкіндік алады.

64. Сипатталған баға білімді меңгеруі мен даму деңгейін және білім алушылармен жұмыс жасаудың келесі қадамдарын анықтайды. Сипатталған баға ғана білім алушыларға тиісті өзіндік баға беру мүмкіндігін қалыптастырады. Білім алушыларды бірі бірімен салыстыруға болмайды. Білім алушылардың жетістіктерін алдыңғы жетістіктерімен ғана салыстыруға болады. . Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім сапасы мен үлгерімін шығару қисынсыз болып табылады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды екінші жылға қалдырмайды.

65. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға критериалды сипатталған баға қолдану педагогтің бағалау іс-әрекетіндегі шынайылығын қамтамасыз етеді.

5-тарау "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

66. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 2) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

67. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиениналық нормаларға сәйкес мектеп жабдықтарымен жабдықталады.

68. Жұмыстың әртүрлі формалары (жеке, жұптық, топтық) мен түрлерін (ойындар мен белсенді әдістер) өткізу үшін жеңіл қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер және білім алушы жұмыстарының көрмесіне арналған орын болуы міндетті

69. Оқу пәнінің мазмұны. "Орыс тілі" пәнінің мазмұнын анықтау үшін орыс тіліне оқытудың мақсаттар жүйесі құрылған. Олар келесі бөлімдерден тұрады:

1) "Тыңдалым" бөлімі мұғалім мен білім алушылардың сөзін, аудио (видео) жазылымдарды тыңдап, тыңдалғанның мағынасын түсінуін қалыптастыруға бағытталған ;

2) "Айтылым" бөлімі ауызша формада ойын жеткізу, ойын айту дағдысын дамытуға бағытталған;

3) "Жазылым және оқылым" бөлімі орыс тілінің дыбыстарын оқу мен жазуға, оқығанын түсінуге, оқу дағдысын дамытуға, қарапайым сөздерге әріптік талдау жасауға бағытталған.

70. Сөйлеу әрекетінің түрлері:

1- кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер
Тыңдалым	1.1 Білім алушылардың нұсқауды тыңдауы және түсінуі
	1.2 Түрлі мақсатта айтылған нұсқауды мақсатына қарай түсіну және ажырата білу
	1.3 Терминдердің мағынасын түсіну және меңгеру: сөйлем, буын, әріп, дыбыс, нүкте, үтір, сұрақ белгісі, леп белгісі
	1.4 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мағынасын түсіну
Айтылым	2.1 Ойын және оқу іс-әрекеті процесінде қолжетімді деңгейде қарапайым ауызекі сөйлеу элементтерін қолдану
	2.2 Түрлі грамматикалық категориядағы сөздерді қолдану және меңгеру
	2.3 Диалог жүргізе білу
	2.4 Байланыстырып сөйлеуін дамыту
Оқылым және жазылым	3.1 Орыс тіліндегі сөз, сөйлем, буын және сөз тіркесінің жазылуы мен оқылуын меңгеру

71. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім

және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 2.1.2.4. кодында "2" - сынып, "1.2" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны:

72. Оқытудың мақсаттар жүйесі. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтиже оқытудың мақсаттар жүйесі ретінде тұжырымдалған. Бөлімдер бойынша оқу материалын оқытудың мазмұны мен реттілігін анықтауға қызмет ететін, білім алушылардың жетістіктерін бағалайтын бағалау критерийлері болып табылады.

73. Мақсат қою білім алушылардың білімді меңгеру қадамдары мен дербес оқыту процесін басқаруға мүмкіндік береді.

74. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым:

2-кесте

Дағдылар	Білім алушылар		
	2- сынып	3 -сынып	4 -сынып
1.1 Білім алушылардың нұсқауды тыңдауы және түсінуі	2.1.1.1 қарапайым нұсқауды, мұғалім өтінішін тыңдауы және түсінуі, оқу процесін ұйымдастыру іс-әрекетін және тұрмыстық іс-әрекетке дұрыс әсер ету (мимиканы, ым-ишараны қолдану) 2.1.1.2 тілдік үлгілерді қайталау 2.1.1.3 күнделікті тұрмыстағы қарым-қатынаста жаңа сөздердің мағынасын түсіну 2.1.1.4 тыңдалған мәтінде Не? Не туралы? екенін түсіну	3.1.1.1 2-3 сөзден тұратын нұсқауды тыңдауы және түсінуі ("Орнынан тұр". "Доп әкел"). Қарапайым фразаларды қайталау 3.1.1.2. 3-4 сөзден тұратын нұсқауды тыңдауы және түсінуі Қарапайым фразаларды қайталау. 3.1.1.3 Қаратылып айтылған сөзді түсіну. Оған тиісті жауап беру.	4.1.1.1 2-3 қадамдық нұсқаудың мағынасын түсінуі ("Терезе алдына бар да су құйғышты алып гүлдерге су құй") 4.1.1.2 тыңдау арқылы дауысты және дауыссыз дыбыстарды, жуан, жіңішке, ашық, қысаң дыбыстарды ажырата білу керек 4.1.1.3 , аудио, мұғалім дауысынан тілдік үлгілерді тыңдауы және түсінуі 4.1.1.4 күнделікті өмірге қатысы бар жаңа сөздердің мағынасын түсіну,
1.2 Түрлі мақсатта айтылған нұсқауды мақсатына қарай түсіну және ажырата білу	2.1.2.1 сұрақ қою екпінін ажырату 2.1.2.2 хабарлау екпінін ажырату 2.1.2.3 леп белгісін қою екпінін ажырату 2.1.2.4 қойылған сұраққа тиісті жауап беру Оған бір сөзбен жауап беру.	3.1.2.1 мұғалімге сұрақ қою арқылы көмегімен сұраулы сөйлемді анықтау 3.1.2.2. Қойылған сұраққа тиісті жауап беру Оған бір сөзбен жауап беру. 3.1.2.3 мақсатына қарай айтылуы бойынша екпін қойылуын түсіну	4.1.2.1 хабарлы сипаттағы қысқа айтылым мазмұнын түсіну 4.1.2.2 түрлі мақсатта айтылған сөйлемдерді екпін қойып дұрыс айту (хабарлы, сұраулы, қозғау салатын) оқу барысында 4.1.2.3 мақсатына қарай айтылған сөйлемдерге екпінді дұрыс қою (хабарлы, сұраулы, қозғау

			салатын) сөйлесуде мұғалімнің екпініне еліктеу жолымен
1.3 Терминдердің мағынасын түсіну және меңгеру: сөйлем, буын, әріп, дыбыс, нүкте, үтір, сұрақ белгісі, леп белгісі	2.1.3.1 терминдердің мағынасын түсіну және меңгеру: сөйлем, буын, әріп, дыбыс 2.1.3.2 терминдердің мағынасын түсіну және меңгеру: нүкте, үтір, сұрақ белгісі, леп белгісі	3.1.3.1 орыс тіліндегі сөйлеу этикет элементтерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, өтінім 3.1.3.2 тыныс белгілерін қолдану және ажырату (мұғалім көмегімен)	4.1.3.1 Терминдердің мағынасын түсіну және меңгеру: сөйлем, буын, әріп, дыбыс, нүкте, үтір, сұрақ белгісі, леп белгісі 4.1.3.2 тыныс белгілерін өз бетімен қолдану
1.4 Сөздер мен сөз тіркестерінің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.4.1 дауысты және дауыссыз дыбыстарды, ажырата білу 2.1.4.2 тақырып бойынша жаңа сөздердің және шылаулардың мағынасын түсіну 2.1.4.3 сөйлеу барысында танысу үшін сөз, сөз тіркесін қолдану, заттың аты 2.1.4.4 жекеше және көпше түрдегі зат есімдердің мағынасын түсіну (кітап-кітаптар, алма-алмалар)	3.1.4.1 тақырып бойынша жаңа сөздердің мағынасын түсіну 3.1.4.2 жай сөйлемдегі шылаулар мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну 3.1.4.3 шақ пен жаққа қатыссыз етістіктерді түсіну (Мен келдім.Ол келді.) 3.1.4.4 бір немесе бірне затты білдіретін сөздерді қолдану 3.1.4.5 синонимдер мен антонимдердің мағынасын түсіну	4.1.4.1 дыбыс, сөз, сөйлемдерді білу 4.1.4.2 оқылған мәтіннің мағынасын түсіну 4.1.4.3 оқылған өлеңнің мағынасын түсіну 4.1.4.4 мағынасы жақын, мағынасы қарама-қарсы сөздердің мағынасын түсіну 4.1.4.5 өтілген тақырып бойынша өз сөзін қолдану, келесі кезеңде жаңа сөздерді меңгеру 4.1.4.6 жазылуы бірдей сөздердің мағынасын түсіну

2) айтылым:

3-кесте

Дағдылар	Білім алушылар		
	2- сынып	3- сынып	4- сынып
2.1 Ойын және оқу іс-әрекеті процесінде қолжетімді деңгейде қарапайым ауызекі сөйлеу элементтерін қолдану	2.2.1.1 орыс тіліндегі сөйлеу этикет элементтерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, өтінім 2.2.1.2 білім алушылардың белсенді сөйлеу тіліндегі сөздер мен сөйлемдерді қолдану 2.2.1.3 тілдік үлгілерді көшіру	3.2.1.1 орыс тіліндегі сөйлеу этикет элементтерін қолдану: сәлемдесу, қоштасу, өтінім 3.2.1.2 түрлі жағдаяттағы қарым-қатынаста сыпайы формадағы сөздерді қолдану: сәлеметсіз бе, сау болыңыз, рақмет, мархабат	4.2.1.1 мұғалім көмегімен тілегі мен өтінішін айту білігі 4.2.1.2 танысу барысында сөйлеу этикетін сақтау (Сіздің атыңыз кім? Сіздің фамилия кім? Менің атым ... Сенің фамилияң..); өтінім барысындағы сөйлеу этикеті (Кітабыңызды бере тұрыңызшы. Қарындашты алуға бола ма?) 4.2.1.3 өз бетімен тілегі мен өтінішін айту білу
			4.2.2.1 затты, заттың белгілерін, санды білдіретін сөздерді

2.2 Түрлі грамматикалық категориядағы сөздерді қолдану және меңгеру	2.2.2.1 заттың атын білдіретін сөздерді қолдану үлгілер бойынша және ұқсастық бойынша келесі моделдерді меңгеру: Бұл - кітап. Бұл - қалам. 2.2.2.2 заттың іс-әрекетін білдіретін сөздерді ауызекі сөйлеуде қолдану 2.2.2.3 заттың атын білдіретін сөздерді ауызекі сөйлеуде қолдану , Кім? Не? сұрағына жауап беретін сөздер 2.2.2.4 заттың іс-әрекетін білдіретін сөздерді ауызекі сөйлеуде қолдану . үлгілер бойынша және ұқсастық бойынша келесі сөйлеу моделдерін қолдану: Мамам ұйықтап жатыр спит. Әнуар жазып отыр 2.2.2.5 заттың іс-әрекетін білдіретін сөздерді, сөз санымен келісіп алу	3.2.2.1 заттың белгілерін білдіретін сөздерді білу және дұрыс қолдану. Үлгілер бойынша және ұқсастық бойынша келесі сөйлеу моделдерін қолдану: Бұл- қызыл доп. Бұл- көк қарындаш 3.2.2.2 заттың меншіктілігін білдіретін сөздерді ауызекі сөйлеуде қолдану (менің, менікі) 3.2.2.3 есімдікті білдіретін сөздерді білу ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану (ол) 3.2.2.4 санды білдіретін сөздерді білу ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану (1-10) 3.2.2.5 санды білдіретін сөздермен затты білдіретін сөздерді байланыстыра білу	жекеше түрде сөздерді байланыстыра білу 4.2.2.2 септік жалғауларының мағынасын түсіну 4.2.2.3 сұрақтың көмегімен сөз бен сөйлемнің байланысын білу 4.2.2.4 сұрақтар бойынша сөйлемді тарату Бұл кім? Бұл не? Не істеп жатыр? Қандай қарындаш? Бұл кітап па? 4.2.2.5 сөз тіркесі, сөйлем ,сөздермен, заттың іс-әрекеті мен белгілерін білдіретін сөздерді білу ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану (Отанды сүю , жазғы, жылы жанбыр) 4.2.2.6 көрнекі-иллюстративті материалды тірек етіп сөйлем құрау және мұғалімнің сұрағына жауап беру 4.2.2.7 қате сөйлемдерді қалпына келтіру 4.2.2.8 меңгерілген түрлі грамматикалық категориядағы белсенді сөздерді сөйлеу тілінде қолдану
2.3 Диалог жүргізе білу	2.2.3.1 түрлі қарым-қатынас жағдайында қолданылатын ауызекі сөйлеуін байқау (мектепте, сабақта, асханада, үйде, көлікте) 2.2.3.2 сөйлеу барысындағы әдепті	3.2.3.1 түрлі қарым-қатынас жағдайында қолданылатын ауызекі сөйлеуде сөзді қарапайым сөздер арқылы қолданып қолдау (мектепте, сабақта, асханада, үйде, көлікте) 3.2.3.2 қарапайым диалог қолдану 3.2.3.3 жаңа материалдың лексика және грамматикалық	4.2.3.1 көрнекі-практикалық іс-әрекетті тірек етіп үлгі бойынша өзбетімен диалог жүргізу. 4.2.3.2 тыңдалған мәтін бойынша мұғалімнің сұрағына жауап бере білу 4.2.3.3 тыңдалған мәтін бойынша мұғалімнің сұрағына жауап бере білу 4.2.3.4 оқу-ойын іс-әрекетті тірек етіп үлгі бойынша диалог жүргізу 4.2.3.5 диалогте ынталандыратын сөз айту , сұрақ қою; әңгімеге қатысу

	сақтау (сұрақты аяғына дейін тыңдау, сөзді бөлмеу). Сұраққа жауап беру 2.2.3.3 әңгімелесушіні түсіну, әңгімелесушінің сұрағына жауап беру, сөйлеу нормаларын сақтау	құрылымымен қарапайым сөйлеу этикетін қолдану 3.2.3.4 әңгімелесушіні түсіну, әңгімелесушінің сұрағына жауап беру, сөйлеу нормаларын сақтау 3.2.3.5 көрнекі-практикалық іс-әрекетті тірек етіп үлгі бойынша өзбетімен диалог жүргізу	4.2.3.6 әңгімелесушіні түсіну, әңгімелесушінің сұрағына жауап беру, сөйлеу нормаларын сақтау 4.2.3.7 диалогте ынталандыратын сөз айту, сұрақ қою; әңгімеге қатысу (ынталандыратын сұрақ қою) 4.2.3.8 әңгімелесушіні түсіну, әңгімелесушінің сұрағына жауап беру, сөйлеу нормаларын сақтау, өмірлік тәжірибелері бойынша білім алушылар экскурсия материалы бойынша саяхат жасау
2.4 Байланыстырып сөйлеуін дамыту	2.2.4.1 таңбалы құралды қарым-қатынаста қолдану. Мәтінде Не туралы? Не жайында? айтылады 2.2.4.2 жеңіл өлеңді жаттау 2.2.4.3 жеңіл мәтінді айтып беру (мұғалім көмегімен) 2.2.4.4 тыңдалғанға өз қарым-қатынасын білдіру (Иә. Жоқ. Ұнайды. Ұнамайды) 2.2.4.5 үлгі бойынша мұғалім көмегімен сипаттамалы әңгіме құру	3.2.4.1 жеңіл өлең, жұмбақты жаттау 3.2.4.2 мұғалім сұрағы бойынша тыңдалған мәтінді айтып беру. мәтіннің мағынасын берерде интонацияны, паузаны сақтау, 3.2.4.3 тыңдалған материалдың негізгі ойын түсіну. Тақырыпты атай білу 3.2.4.4 жай сөйлемге өз қарым-қатынасын білдіру 3.2.4.5 жеңіл мәтінді айтып беру (мұғалім көмегімен) 3.2.4.6 сериялы сюжетті суретпен мұғалім сұрағы бойынша дайын жоспар бойынша әңгіме құрау 3.2.4.7 өз іс-әрекетіне түсінік беру (Мен жазып отырмын. Мен гүлдің суретін салдым)	4.2.4.1 жеңіл өлең, жаңылтпашты жаттау 4.2.4.2 өзбетімен тыңдалған мәтінді айтып беру. Сипаттау сөздерді салыстыруға қолдану 4.2.4.3 тақырыпты анықтау. мәтіннің мағынасын анықтау 4.2.4.4 жай сөйлемге өз қарым-қатынасын негіздеп және бағалап білдіру 4.2.4.5 сериялы сюжетті суретпен мұғалім көмегімен және өзбетінше әңгіме құрау 4.2.4.6 мұғалім көмегімен ұжыммен берілген тақырыпқа әңгіме құрау 4.2.4.7 сұрақтарды тірек етіп өзінің тәжірибесінен қысқа әңгіме құрау

3) жазылым және оқылым:

4-кесте

Дағдылар	Білім алушылар		
	2 сынып	3 сынып	4 сынып
		3.3.1.1 сөзді, сөз тіркесін және сөйлемді оқу және жазу	

3.1 Орыс тіліндегі сөз, сөйлем, буын және сөз тіркесінің жазылуы мен оқылуын меңгеру	2.3.1.1 алфавит. Алфавиттің сауатты адамның өмірінде алатын орнын білу 2.3.1.2 дыбыстарды дұрыс айту, 2.3.1.3 сөз, сөйлем, буын дұрыс жазу, оқу 2.3.1.4 баспа мәтіннен қысқа мәтіндерді көшіріп жазуды білу 2.3.1.5 жазба мәтіннен сөйлемдерді көшіріп жазуды білу 2.3.1.6 дыбыстық-әріптік екі құрамды сөздерге талдау жасай білу	3.3.1.2 қысқа мәтіндерді оқу оның мазмұнын түсіну 3.3.1.3 диалогі бар мәтінді оқу 3.3.1.4 баспа және жазба мәтіннен сөйлемдерді көшіріп жазуды білу 3.3.1.5 баспа және жазба мәтіннен қысқа мәтіндерді көшіріп жазуды білу 3.3.1.6 жазғанын үлгімен салыстыра білу; жазылған мен айтылғанның айырмашылығын байқай білу 3.3.1.7 қазақ алфавитінде жоқ әріптерді дұрыс тауып айту 3.3.1.8 алфавиттік тізімдегі сөздерді таба білу, алфавиттік ретпен сөздерді қою 3.3.1.9 айту нормасына сәйкес паузасын және интонациясын сақтап орыс тіліндегі қысқа мәтіндерді оқу және түсіну	4.3.1.1 орыс және қазақ графикасындағы айырмашылығы бар сөздер мен әріптерді оқу және жазу 4.3.1.2 сөйлем арасындағы, басындағы паузасын және интонациясын сақтап орыс тілінде саналы, орфографиялық дұрыс мәнерлеп оқу , 4.3.1.3 бас әріппен жазудың ережесін білу адам аты, адам фамилиясын, жануарлардың аты, ауыл, қала, елді мекендердің аты 4.3.1.4 тасымал ережесін білу және қолдана білу 4.3.1.5 көшіру барысында өзіндік бақылау әдістерін білу

75. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 301-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

Ескерту. Бұйрық 301-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану арқылы жүзеге асырылады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану білім алушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандарды, кәсіпорындарды, ақпарат көздерін) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты білім алушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы білім алушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде білім алушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/ жағдайлар жасалады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде аталған пәннің қосатын үлесін айқындайды.

12. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

13. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды

пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар білім алушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер білім алушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешуге шығармашылық ықпалды талап ететін жаңа тәсілдерін табуға себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

15. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

16. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

17. Қазақ тілі - Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі. Мемлекеттік тіл – еліміздегі халықтар бірлігінің негізгі факторы, ұлтаралық қарым-қатынастың ұйытқысы. Бүгінгі қоғам еліміздің білім беру жүйесінен көп тілді меңгерген дара тұлғаны қалыптастыруды талап етуде.

18. Тіл - халықтың жеңістері мен жетістіктерінің, ұлттық құндылықтары мен өмір сүру салтының көрінісі. Қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде құрметтеу – Қазақстанда тұратын барлық халықтың негізгі міндеті.

19. "Қазақ тілі" пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

20. Бастауыш сынып білім алушыларына қазақ тілін мәдениетаралық қарым-қатынас құралы ретінде меңгерту, білім алушылардың сын тұрғысынан ойлау

дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

21. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты - білім алушылардың тілдік дағдыларын дамытуға қазақ тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тіл нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

22. "Қазақ тілі" пәні бағдарламасы білім алушының тіл сауаттылығы мен сөз байлығын дамытуды, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді және дүниетанымдық дағдыларын кеңейтуді көздейді. Бағдарламаның білім мазмұны қазақ тілі арқылы білім алушыларға қазақ халқының материалдық және рухани құндылықтарын, қазақ халқының салт-дәстүрін құрметтеуді, қазақша сөйлеу әдебі мен әдетін дағдыландыруды және қазақ әдебиеті үлгілерін терең меңгертуді мақсат етеді және алған білімдерін өмірде қолдана білуге үйретеді.

23. Оқу пәнінің міндеттері:

- 1) шығармашылықпен жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;
- 2) қазақша сөздік қорын үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;
- 3) қазақша сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;
- 4) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;
- 5) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;
- 6) қазақ тілінде меңгерген білім, білік дағдыларына сүйене отырып, өзгелермен еркін қарым-қатынасқа түсуге үйрету;
- 7) қазақ тілінің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;
- 8) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту.

24. "Қазақ тілі" пәнін оқу арқылы білім алушылар сөздік қоры мен тілдік сауаттылығын дамытып, қазақ халқы мен мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырады, қызығушылығын арттырады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқытылатын "Қазақ тілі" пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

- 1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативтік;
- 2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;
- 3) әдістер: жеке оқыту.

26. Білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқитын білім алушылардың

өз ойын, сезімін қазақша білдіруге, танып-білген нәрселерін қазақша санасына түюге, пікір алысуға, оқыған, көрген не білген нәрселері туралы достарымен, ересектермен өз ойын бөлісуге, ойын жеткізіп айта білуге үйрету.

27. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқытылатын "Қазақ тілі" пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) қазақ тілінің төл дыбыстарын дұрыс айту артикуляциялық жаттығулар жасау;
- 2) сөздің лексикалық мағынасын түсіну;
- 3) тыңдау-көру оқу материалдарын тыңдап, көріп түсіну;
- 4) сөздік қорды толықтыру;
- 5) тыңдау-көру материалдарының мазмұнын айту;
- 6) мәтіннің кейбір оқиғаларын қимылмен, ым-ишарамен көрсету;
- 7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;
- 8) тыңдалған мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну;
- 9) мәтіннің жанрларын анықтау;
- 10) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
- 11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;
- 12) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, "Бағытталған оқу" және "Бағытталған жазу");
- 13) берілген тақырып (сол сабақта оқылған әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру;
- 14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші балалармен қарым-қатынас жасауға байланысты шағын рөлдік ойындар;

15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау.

28. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқытылатын "Қазақ тілі" пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) графикалық сызба арқылы "оқу";
- 2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
- 3) сұрақтар қоя білу және жауап беру;
- 4) "көзбен оқы" ойыны арқылы оқу;
- 5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
- 6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
- 7) мәнерлеп оқу;
- 8) рөлге бөліп оқу;
- 9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

29. "Қазақ тілі" пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

- 1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
- 2) каллиграфиялық нормаларын сақтау;

3) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырма орындау;

4) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;

5) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;

6) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;

7) шағын хат жазу;

8) есте сақтау арқылы жазу;

9) байқағаны, ұнататын істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдердер, шағын мәтін құрастырып жазу;

10) сурет бойынша жазу;

11) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

30. "Қазақ тілі" пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

31. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында критериалды бағалау нәтижелері пайдаланылады. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

32. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, білім алушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

33. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, білім алушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін қолданылады.

5-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

34. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

35. "Қазақ тілі" пәнін оқыту процесі тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым әрекеттері арқылы ұйымдастырылады. Оқу процесінде жүйелі жүргізілетін сөздік жұмысы, әңгіме оқу, мәтінмен жұмыс жасау, өлеңдер жаттау, жағдаяттық тапсырмалар орындау, постерлермен жұмыс істеу, сахналық қойылым дайындау белсенді әдістерді қолдану барысында білім алушылардың сөздік қоры жетілдіріледі. Бастауыш сыныптардағы қазақ тілі пәнін оқытуда білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қоршаған ортаны қабылдауға қатысты психологиялық жай-күйі ескеріледі.

36. Бастауыш мектептегі "Қазақ тілі" пәні бойынша білім алушылардың білім, білік, дағдыларына қойылатын талаптар "Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті" (CEFR) деңгейлерін (A1, A2) негізге алып айқындалған және әр деңгейінде соңында күтілетін нәтижелер берілген.

37. Сабақ барысында әр түрлі (жеке, жұптық, топтық) жұмыс түрлерін ұйымдастыру үшін оқу кабинеттеріндегі жиһаздар орнын ауыстыруға қолайлы, әрі жеңіл болады. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер және білім алушы жұмыстарының көрмесіне арналған орын болуы міндетті.

38. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұны:

1) "Қазақ тілі" пәні – тақырыптар негізінде білім алушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) "Қазақ тілі" пәні бағдарламасының мазмұны кіріктіріле (интегративті) құрастырылды.

39. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелерде оқыту мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде бірізділікпен орналастырылған және сол арқылы мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, білім алушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқыту мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

1- кесте

№	Бөлімдер (сөйлеу әрекетінің түрлері)	2-4 сыныптар
		Бөлімшелер (дағдылары)
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Қаратпа сұрақтарға жауап беру
		1.3 Әр сатылы сұрақтарды түсіну және орындау
		1.4 Сөздердің лексикалық мағынасын, іс-әрекетке байланысты сөздер мен нұсқауды түсіну
		1.5 Айтылған сөздерге назар аудару
		1.6 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		1.7 Тыңдаған материал бойынша өз пікірін айту
		1.8 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаға сәйкес дұрыс айту

		1.9 Қазақ тіліне тән дыбыстарды артикуляциясын нақтылау, дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу дағдыларын жетілдіру
		2.2 Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату
		2.4 Мазмұны бойынша кейіпкерлердің іс-әрекеттерін атау
		2.5 Мәтіндегі сөздер, сөйлемдердің лексикалық мәнін, қарапайым мәтіннің мазмұнын түсіну, мазмұндау
		2.6 Жаңа сөздердің мағынасын түсіну
		2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау, салыстырмалы талдау жасау
		2.8 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу
		2.9 Мәтіннің мазмұны бойынша, үлгі бойынша, өз бетімен сұрақтарға жауап беру арқылы айту
3	Жазылым	3.1 Жазу дағдыларын жетілдіру, бекіту
		3.2 Мәтін бойынша, суреттер бойынша қазақ тіліне тән дыбыстарды әріптермен сәйкестендіру, қарапайым сұрақтарға жауап жазу
		3.3 Мәтіннен қажетті сөздерді тауып көшіріп жазу, қателерін тауып, түзету (мұғалімнің көмегімен)
		3.4 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу
		3.5 Пунктуациялық, каллиграфиялық нормаларды сақтау
4	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Қарапайым орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау
		4.2 Сөзден буын және дыбыс үндестігін сақтау
		4.3 Грамматикалық нормаларды сақтау

40. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 2.1.2.1 кодында "2" - сыныбы, "1.2" - бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

41. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

2-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тақырыпқа байланысты мұғалімнің, сыныптастарының сөзін, қарапайым нұсқауын түсіну. Қарапайым сөздерді көрнекілікке сүйеніп түсіну	3.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл ым-ишараны қолданып әрекет жасау	4.1.1.1 күнделікті іс-әрекетке байланысты қарапайым сөздерді түсінуі, сурет бойынша жауап беру
1.2 Қаратпа сұрақтарға жауап беру	2.1.2.1 тыңдау барысында қаратпа, қарапайым сөздердің мағынасын түсіну, мазмұны бойынша сұрақтар, үлгі бойынша, өз бетімен жауап беру	3.1.2.1 қаратпа сөздердің мағынасын түсіну, үлгі бойынша жауап беру	4.1.2.1 қаратпа, қарапайым сөздердің мағынасын түсіну, өз бетімен жауап беру
1.3 Әр сатылы сұрақтарды түсіну және орындау	2.1.3.1 мұғалімнің көмегімен екі сатылы сұрақтарды түсіну, үлгі бойынша жауап беру	3.1.3.1 екі-үш сатылы сұрақтарға үлгі бойынша жауап беру	4.1.3.1 үш сатылы сұрақтарға өз бетімен жауап беру
1.4 Сөздердің лексикалық мағынасын, іс-әрекетке байланысты сөздер мен нұсқауды түсіну	2.1.4.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін түсіну, қолдану	3.1.4.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.1.4.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндерді түсіну
1.5 Айтылған сөздерге назар аудару	2.1.5.1 айтылған сөздерге назар аудару, айту	3.1.5.1 айтылған сөздерге назар аудару, түсіну, айту	4.1.5.1 айтылған сөздерге назар аудару, түсіну, айту
1.6 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	2.1.6.1 мәтіннің тақырыбын анықтау, негізгі ойды білу	3.1.6.1 өз бетімен мәтіннің тақырыбын, негізгі мазмұнын анықтау	4.1.6.1 өз бетімен тақырып бойынша мәтінді кім (не) туралы айтылуын болжау
1.7 Тыңдаған материал бойынша өз пікірін айту	2.1.7.1 тыңдаған материал бойынша бір сөзбен өз пікірін айту (ұнайды, ұнамайды)	3.1.7.1 мәтін бойынша өз пікірін сұраққа жауап беру арқылы жеткізу (кейіпкер саған ұнады ма, несі ұнады?)	4.1.7.1 әңгіме кейіпкерлеріне мінездеме беру (мұғалімнің көмегімен)
1.8 Сөздерді, дыбыстарды	2.1.8.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында	3.1.8.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, жуан және жіңішке; дауыссыз,	

орфоэпиялық нормаға сәйкес дұрыс айту	айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту	катан, ұяң, үнді) ажырату және дұрыс дыбыстау	4.1.8.1 дыбыстардың мағына ажыратушылық қызметін түсіну
1.9 Қазақ тіліне тән дыбыстардың артикуляциясын нақтылау, дұрыс айту	2.1.9.1 қазақ тіліндегі ә, і, ө, ғ, ү дыбыстарын естіп қабылдау, дұрыс айту, ажырату, есте сақтау, таңбалай білу. Өткен дыбыстарды буындарда, сөздерде, сөз тіркестерінде дұрыс қолдана білу	3.1.9.1 өтілген дыбыстарды және ұ, і, қ, ғ, н, һ дыбыстарын дұрыс айту, ажырату; дауысты дыбыстарды естеріне түсіру: а-ә, о-ө; құрамында (а-ә, о-ө, ү-ұ, ы-і) дыбыстары бар сөздерді атау	4.1.9.1 өткен дыбыстарды және і, һ дыбыстарын естіп ажырату, дұрыс айту

2) оқылым:

3-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу дағдыларын жетілдіру	2.2.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу	3.2.1.1 оқу дағдыларын (жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану 3.2.1.2 әр түрлі буындарды, сөздерді оқу, жазу, мағынасын түсініп аудару	4.2.1.1 оқу дағдыларын (тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану. Жай, сөйлемді (Бала отыр.) оқу, жазу, мәтіннен сөзді тауып, оқу
2.2 Мәтін бойынша сұрақтарға жауап беру	2.2.2.1 мәтінде кім (не) туралы айтылғанын анықтау, сұрақтарға жауап беру	3.2.2.1 мәтіннің мазмұнын түсіну	4.2.2.1 мәтіннің кез-келген жерінен мұғалім алып қойған сұрақтарға жауап беру
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау	3.2.3.1 сұрақ бойынша оқыған мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау	4.2.3.1 өз бетімен оқыған мәтіннің кез келген жерін тауып оқу
2.4 Мазмұны бойынша кейіпкерлердің іс-әрекеттерін атау	2.2.4.1 мәтіннен мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тауып оқу, атау	3.2.4.1 мәтіннен үлгі бойынша кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тауып оқу, атау	4.2.4.1 мәтіннен өз бетімен кейіпкерлердің іс-әрекеттерін тауып оқу, атау
2.5 Мәтіндегі сөздер, сөйлемдердің лексикалық мәнін, қарапайым мәтіннің мазмұнын түсіну, мазмұндау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздің лексикалық мәнін түсіну	3.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу, немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)	4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздің лексикалық мәнін түсіну, қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
2.6 Жаңа сөздердің мағынасын түсіну	2.2.6.1 мәтіндегі жаңа сөздерді табу, оқу	3.2.6.1 мәтіндегі жаңа сөздерді тауып оқу, мағынасын түсіндіру	4.2.6.1 мәтін бойынша жаңа сөздерге сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру

2.7 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау, салыстырмалы талдау жасау	2.2.7.1 мәтіннің түрлері мен жанрын анықтау (мұғалімнің көмегімен)	3.2.7.1 мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау, салыстырмалы талдау жасау (мұғалімнің көмегімен)	4.2.7.1 мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау, салыстырмалы талдау жасау
2.8 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.2.8.1 түрлі дереккөздерден (суретті кітаптар) ақпараттарды мұғалімнің көмегімен табу	3.2.8.1 түрлі дереккөздерден (анықтамалықтар, суретті кітаптар) ақпараттарды мұғалімнің көмегімен табу, оқу	4.2.8.1 түрлі дереккөздерден (сөздіктер, анықтамалықтар, суретті кітаптар) ақпараттарды өз бетімен табу, оқу
2.9 Мәтіннің мазмұны бойынша, үлгі бойынша, өз бетімен сұрақтарға жауап беру арқылы айту	2.2.9.1 мәтіннің мазмұнын үлгі бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы айту	3.2.9.1 мәтінді мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру арқылы айту	4.2.9.1 мәтіннің мазмұны бойынша жоспар құру (мұғалімнің басшылығымен) және мазмұндау

3) жазылым:

4-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Жазу дағдыларын жетілдіру, бекіту	2.3.1.1 қарапайым сөздерді жазу дағдыларын жетілдіру.	3.3.1.1 екі-үш сөзден құралған сөйлемдерді жазу дағдыларын жетілдіру	4.3.1.1 үш-төрт сөзден құралған сөйлемдерді жазу дағдыларын жетілдіру
3.2 Мәтін бойынша, суреттер бойынша қазақ тіліне тән дыбыстарды әріптермен сәйкестендіру, қарапайым сұрақтарға жауап жазу	2.3.2.1 қазақ тіліне тән әріптермен қысқа сөздерді жазу	3.3.2.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу, жазу	4.3.2.1 суреттер, мәтін бойынша қазақ тіліне тән әріптерін дұрыс қолданып сұрақтарға жауап жазу
3.3 Мәтіннен қажетті сөздерді тауып көшіріп жазу, қателерін тауып түзету (мұғалімнің көмегімен)	2.3.3.1 мәтіннен қажетті сөздерді (мұғалімнің айтуы бойынша) тауып дұрыс көшіріп жазу	3.3.3.1 сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету	4.3.3.1 мәтіннің басы, ортасы, соңынан қателерін тауып көшіріп жазу
3.4 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанр (хат) жай сөйлемдер құрап жазу	3.3.4.1 үлгі бойынша әртүрлі жанр (хат, құттықтау хат, нұсқаулық) шағын мәтін/жай сөйлемдер құрап жазу	4.3.4.1 өз бетімен әртүрлі жанр (хат, құттықтау хат, нұсқаулық) шағын мәтін құрап жазу
3.5 Пунктуациялық, каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.5.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу	3.3.5.1 әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу жолын, жоғарғы және төменгі сызығын сақтап жазу	4.3.5.1 әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу, сөйлемдерде тыныс белгілерін орынды қойып, жазу

4) тілдік нормалардың қолданысы:

5-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Қарапайым орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 сөйлемдерді тыныс белгілерін дұрыс қойып жазу	3.4.1.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді жазу 3.4.1.2 мұғалімнің көмегімен ә, і, ө, ү, ұ, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	4.4.1.1 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары) анықтау, қатесіз дұрыс жазу
4.2 Сөзден буын және дыбыс үндестігін сақтау	2.4.2.1 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдану	3.4.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу; көптік, септік жалғауларының қарапайым формаларын қолдану	4.4.2.1 тәуелдік, көптік, септік, жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдану
4.3 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою	3.4.3.1 заттың атын, санын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану	4.4.3.1 заттың сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану

42. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 302-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Математика" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 302-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта

білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың

негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарлаған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Математика" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Математика – арнайы мектептегі тәжірибелік бағдарлы жалпы білім берудің негізгі пәндерінің бірі. Санау, ауызша және жазбаша есептеу, өлшеу, арифметикалық есептерді шығару, уақытта, кеңістікте бағдарлау, геометриялық пішіндерді тану білім алушыларға өмірлік-тәжірибелік міндеттерді табысты шешуге мүмкіндік береді.

14. Мектеп пәні ретіндегі математиканың міндеті арнайы мектептің басты мақсаты – мектеп бітірушілерді қоғамға табысты кіріктіруді жүзеге асыруға көмектесу.

15. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларда оларды әлеуметтік бейімдеуге және дербес еңбек әрекетіне дайындауға көмектесетін олар үшін қолжетімді математикалық білім, икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру.

16. Математиканы оқыту міндеттері:

1) білім алушыларда оларға тұрмыстық жағдаяттарда дербес болуға, шаруашылық-еңбектік әрекеттер мен қолжетімді кәсіпті меңгеруге мүмкіндік беретін математикалық білім, икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру;

2) білім алушылардың танымдық әрекеттерінің кемшіліктерін барынша өтеуге көмектесу, оларда жағымды эмоциялық-ерік және тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру;

3) білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту, оны арнайы математикалық терминдермен және айтылымдармен байыту, өзінің әрекеті туралы айтуға, есепті шығаруға, геометриялық құрылыстарды және басқа туралы толық сөздік есеп беруге үйрету;

4) білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік және көрнекілік-бейнелік ойлауын, ойлау әрекеттерін (талдау, салыстыру, жалпылау, жіктеу) дамыту;

5) сабаққа деген қызығушылықты, басқа білім алушылармен және ересек адамдармен өзара әрекеттене білуді дамыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. "Математика" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

18. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, білім алушылардың ойлау әрекетінің баяулылығы, танымдық белсенділігінің төменділігі, ойлаудың жалпылау және абстракциялаушы атқарымдарының әлсіздігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы есепке алынады. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі. Математикаға оқыту білім алушыларда қабылдау, есте сақтау, сөйлеу тілі, ойлау сияқты психикалық атқарымдардың дамуы үшін жағдай тудырады. Сонымен бірге, бастаған жұмысын аяғына дейін жеткізуге, күш жетерлік қиындықтарды жеңуге, ұқыптылық пен дербестікті байқатуға мүмкіндік тудырылады.

19. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

20. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқуы мен әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

21. Әрекеттік тәсілдеме қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен оқу материалын ұғынуы үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, білім алушылардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

22. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Арнайы мектептегі және ақыл-ой дамуы

бұзылған білім алушылар сыныбындағы білім беру процесі 4 типологиялық топты қамтитын, педагогикалық жіктеу (В.В.Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асырылады. Педагог әрбір типологиялық топтың білім алушылары үшін оқу материалының қолжетімді күрделілігі мен көлемін есепке ала отырып, мазмұны білім алушылардың мүмкіндігіне сәйкес оқу материалын таңдайды. Сонымен бірге, оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестік деңгейі, оқытудың тәсілдемесі мен әдістері түрленіп тұрады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жіктелген тәсіл оқытудың жекелендірілуімен толықтырылады.

23. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топ білім алушыларының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады. Арнайы педагог ақыл-ой кемістігі бар білім алушы дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті бағыттай алады. П.Я. Гальпериннің ақыл-ой әрекеттерін біртіндеп қалыптастыру теориясы ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды математикаға оқыту процесінің арнайы педагогикалық басшылығына психологиялық негіз болады.

24. Білім алушыларды математикаға оқыту процесі арнайы тәсілдемелік қағидалардың негізінде ұйымдастырылғанда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі. Сонымен, жаңа материал ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға аз көлемде мөлшерленіп беріледі. Бұл математикалық дерексіз ұғымдарды түсінуге зерделік мүмкіндіктердің жетіспеушілігіне, сондай-ақ білім алушылардың зерделік қажуының жоғары болуына шартты болады. Жаңа материалдың аз мөлшері аяқталған түрде және өткен материалмен байланыста болуға міндетті. "Кішкентай қадамдар" тәсілі қандай да бір түсініктерді бүтіндей қалыптастыру процесінің уақытын созатындығына байланысты, білім алушыларда білім шашыраңқы және көріністік түрде қалыптаспауы үшін мұғалім білім алушыларға кішкентай мөлшерде оқытылатын материалды жалпылауға және математикалық түсініктер, қасиеттер, байланыстар туралы түсініктерді тұтас қалыптастыруға көмектесетін арнайы сабақтарды жүргізеді. Педагог бұл сабақтарда білім алушыларға талдауды, жіктеуді, салыстыруды және жинақтауды орындауға, қажетті тұжырымдамалар мен қорытындылар жасауға көмектесе отырып, білім алушылардың танымдық әрекетін басқарады. Бұндай сабақтардың үлкен түзете-дамыту мәні болады.

25. Математикалық дерексіз ұғымдарды қалыптастыруда, білім алушыларда оқылатын түсініктің мағынасын жақсы ұғынуы үшін қажетті нақты бейнелерді құруға

көмектесетін көрнекі материалдарды тірек ету өте маңызды. Көрнекі материалдар білім алушылардың ойлау қабілетін тежемеуі үшін оларды біртіндеп дерексіздендіреді. Математикалық түсініктерді оқытудың бастапқы кезеңдерінде заттық көрнекілік пайдаланылады. Жұмыстың келесі кезеңінде иллюстрацияны тірек етеді. Соңғы кезеңде сызбалық көрнекіліктер (схема, сызба, кесте) мен цифрлар мен таңбалар пайдаланылатын математикалық жазбалар пайдаланылады.

26. Көрнекілік құралдарды көрсетіп қана қоймай, сонымен бірге, осы құралдарды пайдалана отырып, білім алушыларды тәжірибелік әрекетке тартады. Заттық-тәжірибелік әрекет математикалық қатынастарды, арифметикалық амалдардың мәнін нақтылауға мүмкіндік береді. Бұл жерде білім алушылардың сақталған көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілеті тірек етіледі.

27. Білім алушылардың тәжірибелік және ақыл-ой әрекетін сөйлеу тілдік қолдау. Арнайы педагог білім алушылардың сабақтағы тәжірибелік және ақыл-ой әрекетін басқара отырып, оларды өздерінің тәжірибелік және ақыл-ой әрекеттері туралы айтуға ынталандырады. Сөйлеу тілі мен әрекеттің (тәжірибелік және ақыл-ой) үйлесімділігінің жүзеге асуы әр түрлі болады:

1) тәжірибелік және ақыл-ой әрекеттерін, түсініктерді қалыптастырудың бірінші кезеңінде білім алушылар үшін осы үйлесімділіктің барынша қолжетімді түрі пайдаланылады: сөйлеу тілі тапсырманы үндемей орындағанға ілеседі. Мысалы, педагог жаңа материалды, тәжірибелік және ақыл-ой әрекеттердің жаңа тәсілдерін көрсете отырып түсіндіргенде, білім алушыларға бұл әрекетті педагогқа еліктеу бойынша орындауды, содан кейін нені істегені, оны қалай істегені туралы айтып беруді ұсынады. Білім алушылар алдымен мұғалімнің жетектеу сұрақтарына жауап береді. Содан кейін бұл сұрақтар азая бастайды, біраз уақыттан кейін білім алушылар орындалған жұмыс туралы өздігінен айтуға қабілетті болады;

2) оқытылатын материалмен жұмыс істеудің келесі кезеңінде білім алушылар үшін күрделірек болатын сөйлеу тілі мен әрекеттенудің үйлесімділігіне көшуге болады: өзінің әрекеттерін айтып отыру. Бұл жұмыстың күрделілігі білім алушылар екі әрекетті бір мезгілде орындауымен анықталады, мысалы, есептеуді (немесе сызуды) орындау мен оның қалай орындалатыны туралы айтып беру. Өзінің әрекетін айту – білім алушылар үшін күрделі жұмыс, олардың кейбіреулері үшін сөйлеу тілі мен әрекеттің үйлесімділігінің бұндай түрі қолжетімді болмайды. Олар үшін жоғарыда сипатталған бірінші нұсқаны пайдалану дұрыс болады;

3) кейіннен орындалатын жұмыс, тапсырманы қалай орындайтыны (есепті шығару, сызуды орындау) туралы білім алушының алдын-ала әңгімелеп беруі сөйлеу тілі мен әрекеттенуді үйлестірудің ең күрделі тәсілі болып табылады. Бұл тәсіл ойлаудың дамыған жоспарлау атқарымын, сөйлеу тілі дамуының жақсы деңгейін, қажетті математикалық терминологияны меңгеруін тірек етеді. Сөйлеу тілі мен әрекеттенуді үйлестірудің бұл тәсілін сыныптың білім алушыларының барлығы бірдей орындай

бермейді. Педагог білім алушыларға осындай оқу тапсырмаларын ұсынғанда, олардың жеке мүмкіндіктерін есепке алады.

28. Білім алушылардың жаңа оқу материалын меңгеру процесін жеңілдету үшін "алға шығу" педагогикалық стратегияны қолданады. Бұл білім алушыларды күрделі математикалық тапсырманы қабылдауға және меңгеруге біртіндеп дайындау. Бұндай дайындық берілетін материалды білім алушыларға тікелей таныстырудан бұрын (бір ай, екі ай бұрын, бір тоқсан және одан да ерте) басталады. Білім алушыларды жаңаны қабылдауға және ұғынуға байқатпай кіріктіретін тапсырмалар мен жаттығулар дайындық жұмысының мазмұны болып табылады. Дайындық жаттығуларымен қалыптастырылған дағдылар жаңа ұғымның құрамына кіреді. Математика курсының кейбір тақырыптарына қатысты "алға шығу" педагогикалық стратегия бағдарламаға ендірілген.

29. Зерделенген материалды үнемі қайталау мен бекітудің қажеттілігі ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқыған білім мен дағдыларды тез ұмытып қалуларымен түсіндіріледі. Математиканың әр сабағында қайталауға уақыт бөлінеді. Педагог қайталау үшін қандай материалды ендіру керектігін өздігінен анықтайды. Бұл таңдау сынып білім алушыларының оқу материалын меңгеру ерекшеліктеріне қарай анықталады. Жаңа тақырыптың негізгі немесе құрамды бөлігі болып табылатын материал міндетті түрде қайталауға алынады.

30. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жинақтау және абстракциялаушы атқарымдарының жетілмеуі ескеріле отырып, түсініктемені жаңа материалды жинақтау қасиеті немесе ұғымына нақты факілерден құрастыру, яғни индуктивтік тәсілмен ұсынылады. Бұл жағдайда білім алушыларды жаңа материалды тану процесіне белсенді қатысуға ынталандыру мүмкіндігі туады, бұл білімді саналы және берік меңгеруге көмектеседі. Педагог жетелеуші сұрақтармен білім алушыларды есептердегі қосылғыштар мен қосындыны салыстыруға, олардың қандай ерекшелікті байқағандары туралы ойлауына және айтуына көмектеседі.

31. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар қалыптастырылатын ұғымдардың оларды басқа, ұқсас, қарсы ұғымдардан ерекшелейтін маңызды белгілерін қиындықпен анықтайды және ұғымдарды ұқсатуға бейім. Сондықтан оқыту процесінде педагог салыстыру, қарсы қойып салыстыру тәсілдерін пайдалана отырып, жаңа материалды меңгеруде болатын дәлсіздіктердің алдын алады. Азайтуды қосумен қарама-қарсы амал ретінде, қосуды көбейтумен ұқсас амал ретінде салыстыру, санды бірнеше бірлікке арттыру түсінігін санды бірнеше бірлікке азайтумен қарама-қарсы түсінік ретінде, санды бірнеше есе арттырумен ұқсас түсінік ретінде салыстыру қарастырылады.

32. Математика сабақтары басқа оқу пәндерімен пәнаралық байланыста тұр. Әсіресе математиканың қол еңбегі сабақтарымен байланысы маңызды. Қол еңбегі сабақтарында математикалық мазмұндағы оқу материалына қатысты "алға шығу" стратегиясы жүзеге асырылады. Білім алушылар бұйымдарды жасай отырып, олар

жасалатын материалдардың сапасы мен санын, қасиеттерін бақылау тәжірибесін алады. Осылардың барлығы бақылау және қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастырудағы сезіну тәжірибесін пайдалануға негіз болып табылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

33. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизация идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

34. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың математика бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормасы деңгейлік мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдемені жүзеге асыруға бағытталған.

35. Осы бағдарламада берілген, күтілетін нәтижелердің негізінде сынып білім алушыларын математикаға оқыту процесін жобалау кезіндегі педагогпен орындалатын деңгейлік мақсатты тұжырымдау білім алушылардың жетістіктерін бағалауда баллдарды ғана емес, сонымен бірге критериалды сипаттамалық бағалауды да пайдалануға мүмкіндік береді.

36. Оқытудың деңгейлік мақсатты анықталған дағдыларды қалыптастырған тапсырмалар мен жаттығулар бағалау құралдары болып табылады.

37. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Оқу бағдарламасын жүзеге асыру нәтижелері білім беру процесі барысында мұғаліммен сабақтарда тікелей бағаланады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен жүргізілетін педагогикалық процес арнайы педагогиканың "диагностика мен түзете-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына сәйкес құрылады, педагогтар бақылау-бағалау әрекетін жүйелі түрде жүзеге асырылады.

38. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың нәтижелілігін бағалау ағымды (сабақтағы), әлсін-әлсін (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

39. Ағымды бақылау сабақ барысында білім алушыларды бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарды, әрекеттердің ұжымдық түрін талдау арқылы жүреді. Сабақ барысындағы бақылау оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін педагогтың пайдаланатын оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бақылау білім алушыларға қатысты ынталандыру және тәрбиелеу сипатында болады.

40. Әлсін-әлсін бақылау бағдарламалық тақырыпты, бөлімді өткеннен кейін жүргізіледі. Педагог белгілі бір тақырып аясындағы оқу материалын оқыту нәтижесі әр түрлі типологиялық топтардағы білім алушыларда бірдей болмайтынын түсінеді және соған дайын болады. 1-типологиялық топ білім алушылары (В.В.Воронкова бойынша)

оқу материалын білімді қолдану деңгейінде меңгере алатындарын көрсетеді. 2-типологиялық топ білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінетіндерін байқатады. 3-типологиялық топ білім алушылары материалды тану деңгейінде меңгере алады, өзінің білімін өзектендіруде мұғалімнің көмегіне мұқтаж болады. 4-типологиялық топ білім алушылары аясында олардың жетістіктері жүзеге асырылатын жеке бағдарлама бойынша оқиды.

41. Қорытынды бақылау тоқсанның, оқу жылының соңында жүргізіледі. Педагог оқу жылы бойы бақыланған сыныптың әр білім алушының даму және табыстылық динамикасы талқыланады және білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі.

42. Бағалау шараларының көмегімен алынған ақпарат педагогқа дағдылар мен икемділіктерді меңгеру процесінде туындаған қиындықтарды дер кезінде байқауға және сайма-сай бағалауға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек көрсетудің мазмұны мен тәсілдерін дәйекті анықтау мүмкіндігіне ие болады.

43. Сипаттамалық бағалау даму мен оқудың бар деңгейін ғана емес, сонымен бірге білім алушымен жұмыстағы келесі қадамдарды да анықтайды. Сипаттамалық бағалау білім алушыларда өзін-өзі адекватты бағалауды қалыптастыруға мүмкіндік береді. Сонымен бірге, білім алушылардың жетістіктерін бірімен-бірі салыстыруға болмайды. Білім алушының жетістігін тек өзінің бұрынғы жетістіктерімен ғана салыстыруға болады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға қатысты оқу үлгерімінің пайызы мен білім сапасын анықтауға болмайды.

44. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалауды қолдану педагогтардың бағалау әрекеттерінің әділ болуына мүмкіндік береді.

5-тарау. "Математика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

45. "Математика" пәнінен оқу жүктемесінің бөлінуі:

- 1) 0-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 165 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

46. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылады.

47. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

48. Оқу пәнінің мазмұны:

1) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған арнайы мектептегі математика курсының негізін натурал сандар мен негізгі шамалар арифметикасы құрайды. Оқу курсының құрылысы шоғырландырылған, бұл өткен материалдарға қайтадан оралуға, қайталауға тереңдетуге және білім алушылардың білімін жүйелеуге мүмкіндік береді. Курстың шоғырландырылып құрылуына қарай білім алушылар біртіндеп сандармен, осы деңгейде олар үшін қолжетімді амалдармен және олардың қасиеттерімен танысады. Бастапқыда кіші сандар оқылатындықтан, заттық негізді пайдалану мүмкіндігі болады. Содан кейін заттық жиынтықтар көмегімен нақтылау қиын болатын сандармен әрекеттер мен дерексіз ұғымдарға біртіндеп көшеді. Көптеген математикалық ұғымдар ұқсас немесе қарама-қарсы мәндес болады. Бұндай ұғымдар салыстыру арқылы оқытылады, бұл үшін бағдарламада курстың бұл сұрақтарын оқыту уақыттарын жақындату қарастырылған;

2) оқу материалы математика курсының әдеттегі бөлімдерін: нумерация, арифметикалық амалдар, шамалар, көрнекі геометрия элементтері және арифметикалық есептерді (0-сыныптың "Санға дейінгі түсініктер" бөлімінен басқа) қамтиды;

3) осы бағдарламадағы оқу материалының оқу жылдарына (сыныптарға) бөлінуі үлгі ретінде берілген, мұғалім білім алушылардың ерекшеліктерін есепке ала отырып оқу материалын меңгеруді бір сыныптан басқа сыныпқа көшіре алады. Әрбір ақыл-ой кемістігі бар білім алушының дамуға және жеке қарқын мен белгілі бір көлемдегі оқу материалын меңгеруге деген құқығын жүзеге асыра отырып, мұғалім өзінің сыныбындағы әрбір білім алушының оқу тақырыбының, бөлімнің материалын оқуы үшін қажетті сағат санын өзі анықтайды. Келесі тақырыпты оқуға көшу үшін бірінші және екінші типологиялық топтардағы (В.В.Воронкова) білім алушылардың бағдарламалық материалды меңгеруі негіз болады. Әрбір сыныпта оқытудың алдында өткен материалды қайталаудан бастаған дұрыс.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Санға дейінгі түсініктер	1.1 Шамалық түсініктер: үлкен-кіші
		1.2 Шамалық түсініктер: ұзын-қысқа
		1.3 Шамалық түсініктер: кең-тар
		1.4 Шамалық түсініктер: биік-аласа
		1.5 Шамалық түсініктер: жуан-жіңішке
		1.6 Шамалық түсініктер: терең-таяз
		1.7 Заттың ауырлығы туралы түсініктер

		1.8 Сандық түсініктер
		1.9 Кеңістіктік түсініктер
		1.10 Қолдану тәртібіне қатысы
		1.11 Мезгілдік түсініктер
		1.12 Заттың пішіні туралы түсініктер
2	Нумерация	
3	Арифметикалық амалдар	
4	Арифметикалық есептер	
5	Шамалар	
6	Көрнекі геометрия элементтері	

49. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені және төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.3.4 кодында "1" - сынып, "1.3" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік саны. Бөлімшесі болмаған жағдайда ұштаңбалы кодтық белгі қолданылады. Мысалы, 1.2.4 кодында "1" - сынып, "2" - бөлім, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

50. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалын оқытудың дәйектілігі мен мазмұнын анықтау үшін негіз болып табылатын, сондай-ақ білім алушылардың жетістіктерін бағалау критеріі болып табылатын күтілетін нәтижелер тұжырымдалған.

51. Мақсатты тұжырымдау жүйесі мұғалімге білім алушылардың таным үдерісін басқаруға, материалды меңгеруді қадамдық бақылауды жүзеге асыруға, оқыту үдерісін жекелендіруге мүмкіндік береді.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Санға дейінгі түсініктер":

2-кесте

Бөлімшелер	0 сынып	1 сынып
	Оқыту мақсаттары	
1. Шамалық түсініктер: үлкен-кіші	0.1.1.1 салыстырылатын екі заттан үлкен, кіші затты тану және көрсету	1.1.1.1 салыстырылатын екі заттан үлкен, кіші затты тану және көрсету
	0.1.1.2 жазық заттарды көлеміне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу (көлемді заттарды салыстырғанда қою) тәсілдерін пайдалану	1.1.1.2 жазық заттарды көлеміне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу (көлемді заттарды салыстырғанда қою) тәсілдерін пайдалану
	0.1.1.3 2-3 затты көлемі (үлкен-кіші) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау	1.1.1.3 2-3 затты көлемі (үлкен-кіші) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау

	0.1.1.4 заттарды шама белгілері (үлкен-кіші) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.1.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың шамасын есепке алу 0.1.1.6 заттарды (3-5) шамасы бойынша реттеу	1.1.1.4 заттарды шама белгілері (үлкен-кіші) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.1.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың шамасын есепке алу 1.1.1.6 заттарды (3-5) шамасы бойынша реттеу
2. Шамалық түсініктер: ұзын-қысқа	0.1.2.1 салыстырылатын екі заттан ұзын (қысқа) затты тану және көрсету 0.1.2.2 заттарды ұзындығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 0.1.2.3 2-3 затты ұзындығы (ұзын-қысқа, ұзындау-қысқалау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.2.4 заттарды ұзындық белгілері (ұзын, қысқа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.2.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың ұзындығын есепке алу 0.1.2.6 заттарды (3-5) ұзындығы бойынша реттеу 0.1.2.7 ұзындықтары бойынша салыстыру және бір заттың басқадан қаншалықты ұзын (қысқа) екенін көрсету 0.1.2.8 заттардың ұзындықтарын өлшегеннен кейін оларды теңестіру	1.1.2.1 салыстырылатын екі заттан ұзын (қысқа) затты тану және көрсету 1.1.2.2 заттарды ұзындығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.2.3 2-3 затты ұзындығы (ұзын-қысқа, ұзындау-қысқалау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.2.4 заттарды ұзындық белгілері (ұзын, қысқа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.2.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың ұзындығын есепке алу 1.1.2.6 заттарды (3-5) ұзындығы бойынша реттеу 1.1.2.7 ұзындықтары бойынша салыстыру және бір заттың басқадан қаншалықты ұзын (қысқа) екенін көрсету 1.1.2.8 заттардың ұзындықтарын өлшегеннен кейін оларды теңестіру
3. Шамалық түсініктер: кең-тар	0.1.3.1 салыстырылатын екі заттан кең (тар) затты тану және көрсету 0.1.3.2 заттарды кеңдігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 0.1.3.3 2-3 затты кеңдігі (кең-тар, кеңдеу-тарлау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.3.4 заттарды ендік белгілері (кең-тар, енді-енсіз) бойынша топтарға бөлу (жіктеу)	1.1.3.1 салыстырылатын екі заттан кең (тар) затты тану және көрсету 1.1.3.2 заттарды кеңдігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.3.3 2-3 затты кеңдігі (кең-тар, кеңдеу-тарлау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.3.4 заттарды ендік белгілері (кең-тар, енді-енсіз) бойынша топтарға бөлу (жіктеу)

	0.1.3.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың енін (кең-тар) есепке алу 0.1.3.6 заттарды (3-5) ені бойынша реттеу	1.1.3.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың енін (кең-тар) есепке алу 1.1.3.6 заттарды (3-5) ені бойынша реттеу
4. Шамалық түсініктер: биік-аласа	0.1.4.1 салыстырылатын екі заттан биік (аласа) затты тану және көрсету 0.1.4.2 заттарды биіктігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен қатар қою тәсілін пайдалану 0.1.4.3 2-3 затты биіктігі (биік-аласа, биіктеу-аласалау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.4.4 заттарды биіктік белгілері (биік-аласа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.4.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың биіктігін есепке алу 0.1.4.6 заттарды биіктігі бойынша реттеу 0.1.4.7 заттарды салыстырғаннан кейін, бір заттың басқасынан қаншалықты биік (қысқа) екенін көрсету	1.1.4.1 салыстырылатын екі заттан биік (аласа) затты тану және көрсету 0.1.4.2 заттарды биіктігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен қатар қою тәсілін пайдалану 1.1.4.3 2-3 затты биіктігі (биік-аласа, биіктеу-аласалау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.4.4 заттарды биіктік белгілері (биік-аласа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.4.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың биіктігін есепке алу 1.1.4.6 заттарды биіктігі бойынша реттеу 1.1.4.7 заттарды салыстырғаннан кейін, бір заттың басқасынан қаншалықты биік (қысқа) екенін көрсету
5. Шамалық түсініктер: жуан-жіңішке	0.1.5.1 салыстырылатын екі заттан жуан (жіңішке) затты тану және көрсету 0.1.5.2 заттарды жуандығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу, қатар қою тәсілдерін пайдалану 0.1.5.3 2-3 затты жуандығы (жуан-жіңішке, жуандау-жіңішкелеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.5.4 заттарды жуандық белгілері (жуан-жіңішке) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.5.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың жуандығын есепке алу	1.1.5.1 салыстырылатын екі заттан жуан (жіңішке) затты тану және көрсету 1.1.5.2 заттарды жуандығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша, өздігінен салу, қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.5.3 2-3 затты жуандығы (жуан-жіңішке, жуандау-жіңішкелеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.5.4 заттарды жуандық белгілері (жуан-жіңішке) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.5.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде затардың жуандығын есепке алу

	0.1.5.6 заттарды жуандығы бойынша реттеу	1.1.5.6 заттарды жуандығы бойынша реттеу
6. Шамалық түсініктер: терең-таяз	0.1.6.1 салыстырылатын екі нысаннан терең (таяз) затты тану және көрсету 0.1.6.2 заттарды тереңдігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша шартты өлшемді пайдалану 0.1.6.3 2-3 затты немесе нысанды тереңдігі (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ, тереңдеу-таяздау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.6.4 заттарды тереңдік белгілері (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.6.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде нысандардың және заттардың тереңдігін, шұңғылдығын есепке алу	1.1.6.1 салыстырылатын екі нысаннан терең (таяз) затты тану және көрсету 1.1.6.2 заттарды тереңдігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша шартты өлшемді пайдалану 1.1.6.3 2-3 затты немесе нысанды тереңдігі (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ, тереңдеу-таяздау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.6.4 заттарды тереңдік белгілері (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.6.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде нысандардың және заттардың тереңдігін, шұңғылдығын есепке алу
7. Заттың ауырлығы туралы түсініктер	0.1.7.1 мұғалімнің көмегімен, өздігінен заттың ауыр немесе жеңіл екендігін "қолмен"анықтау және оны көрсету 0.1.7.2 2-3 затты ауырлығы (ауыр-жеңіл, ауырлау-жеңілдеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 0.1.7.3 заттарды ауырлық белгілері (ауыр-жеңіл) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 0.1.7.4 заттарды ауырлығы бойынша реттеу	1.1.7.1 мұғалімнің көмегімен, өздігінен заттың ауыр немесе жеңіл екендігін "қолмен"анықтау және оны көрсету 1.1.7.2 2-3 затты ауырлығы (ауыр-жеңіл, ауырлау-жеңілдеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.7.3 заттарды ауырлық белгілері (ауыр-жеңіл) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.7.4 заттарды ауырлығы бойынша реттеу
8. Сандық түсініктер	0.1.8.1 жиын, сұйық және сусымалы заттарды (су, құм, жарма) салыстырған жағдайда санын (көп-аз, біреу-ешбіреу, сонша) білу 0.1.8.2 заттардың екі тобын салыстырғанда саны бойынша жұптап салыстыру тәсілін (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша, өздігінен) пайдалану 0.1.8.3 сұйық және сусымалы заттардың санын мұғалімге еліктеу бойынша, үлгі бойынша, өздігінен арттыру және азайту	1.1.8.1 жиын, сұйық және сусымалы заттарды (су, құм, жарма) салыстырған жағдайда санын (көп-аз, біреу-ешбіреу, сонша) білу 1.1.8.2 заттардың екі тобын салыстырғанда саны бойынша жұптап салыстыру тәсілін (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша, өздігінен) пайдалану 1.1.8.3 сұйық және сусымалы заттардың санын мұғалімге еліктеу бойынша, үлгі бойынша, өздігінен арттыру және азайту

	0.1.8.4 салыстырылатын 2-3 жиын, сұйық және сусымалы заттардың әрқайсысының санын (көп-аз, біреу-ешбіреу, сонша) атау 0.1.8.5 заттардың екі тобын саны бойынша теңестіргенде жетіспеген затты қосу және артық затты алу тәсілдерін пайдалану	1.1.8.4 салыстырылатын 2-3 жиын, сұйық және сусымалы заттардың әрқайсысының санын (көп-аз, біреу-ешбіреу, сонша) атау 1.1.8.5 заттардың екі тобын саны бойынша теңестіргенде жетіспеген затты қосу және артық затты алу тәсілдерін пайдалану
9. Кеңістіктік түсініктер	0.1.9.1 мұғалімге еліктеу бойынша өз дене мүшелерінде бағдарлау: жоғарыда – бас, мойын, кеуде; төменде – аяқ, алдында – бет, кеуде, қарын; артында – желке, арқа; оң және сол қол, аяқ, көз, құлақ, бет 0.1.9.2 мұғалімнің көрсетуі бойынша заттарды өзіне қатысты (алыс, жақын, жанында, анда, мұнда) орналастыру 0.1.9.3 мұғалімге еліктеу бойынша , мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша берілген бағыт бойынша қозғалу: алға-артқа, оңға-солға, жанына қарай 0.1.9.4 мұғалімге еліктеу бойынша , мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша заттың басқаларға қатысты орналасу орнын көрсету: жоғары-төмен, жанында, қасында, ішінде, артында, алдында, үстінде, қарсысында, арасында, ортасында 0.1.9.5 өз дене мүшелерінің кеңістікте орналасуын атау: жоғарыда – бас, мойын,кеуде; төменде – аяқ; алдында – бет, кеуде, қарын; артында – желке, арқа; оң – сол аяқ, қол, көз, құлақ, бет 0.1.9.6 заттарды сөздік нұсқау бойынша өзіне қатысты орналастыру: алыс, жақын, жанында, анда, мұнда 0.1.9.7 сөздік нұсқау бойынша заттың кеңістіктегі орнын ауыстыру: жоғары-төмен, жанына, қасына, ішіне, артына, алдына,	1.1.9.1 мұғалімге еліктеу бойынша өз дене мүшелерінде бағдарлау: жоғарыда – бас, мойын, кеуде; төменде – аяқ, алдында – бет, кеуде, қарын; артында – желке, арқа; оң және сол қол, аяқ, көз, құлақ, бет 1.1.9.2 мұғалімнің көрсетуі бойынша заттарды өзіне қатысты (алыс, жақын, жанында, анда, мұнда) орналастыру 1.1.9.3 мұғалімге еліктеу бойынша , мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша берілген бағыт бойынша қозғалу: алға-артқа, оңға-солға, жанына қарай 1.1.9.4 мұғалімге еліктеу бойынша , мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша заттың басқаларға қатысты орналасу орнын көрсету: жоғары-төмен, жанында, қасында, ішінде, артында, алдында, үстінде, қарсысында, арасында, ортасында 1.1.9.5 өз дене мүшелерінің кеңістікте орналасуын атау: жоғарыда – бас, мойын,кеуде; төменде – аяқ; алдында – бет, кеуде, қарын; артында – желке, арқа; оң – сол аяқ, қол, көз, құлақ, бет 1.1.9.6 заттарды сөздік нұсқау бойынша өзіне қатысты орналастыру: алыс, жақын, жанында, анда, мұнда 1.1.9.7 сөздік нұсқау бойынша заттың кеңістіктегі орнын ауыстыру: жоғары-төмен, жанына, қасына, ішіне, артына, алдына, үстіне, қарсысы, арасына, ортасына қой 1.1.9.8 заттың орналасу орнын өзіне қатысты атау: алыс, жақын, жанында, анда, мұнда

	үстіне, қарсысы, арасына, ортасына қой 0.1.9.8 заттың орналасу орнын өзіне қатысты атау: алыс, жақын, жанында, анда, мұнда 0.1.9.9 заттардың кеңістіктегі қозғалыс бағытын атау: алға-артқа, оңға-солға, жанына қарай 0.1.9.10 заттың басқа заттарға қатысты орналасу орнын атау: жоғары-төмен, жанында, қасында, ішінде, артында, алдында, үстінде, қарсысында, арасында, ортасында	1.1.9.9 заттардың кеңістіктегі қозғалыс бағытын атау: алға-артқа, оңға-солға, жанына қарай 1.1.9.10 заттың басқа заттарға қатысты орналасу орнын атау: жоғары-төмен, жанында, қасында, ішінде, артында, алдында, үстінде, қарсысында, арасында, ортасында 1. 1.9. 11 басқа адамның дене мүшелерінің орналасуын анықтау және атау 1.1.9.12 заттың басқа заттарға қатысты орналасу орнын көрсету және атау: "жоғары-төмен, жанында, қасында, ішінде, артында, алдында, үстінде, қарсысында, арасында, ортасында" 1.9.13 заттың жазық бейнесінің қағаз бетіндегі орнын тану және көрсету: "ортасында, үстінде, астында, оң жақта, сол жақта, арасында"
10. Қолдану тәртібіне қатысы	0.1.10.1 еліктеу бойынша, сөздік нұсқауы бойынша заттарды (олардың үлгілерін, бейнелерін) қатарлап қою 0.1.10.2 заттың орналасу орнын (бірінші, соңғы, артынан, алдында, ортасында) сипаттайтын сөздерді түсіне отырып, оны басқалардың қатарынан табу 0.1.10.3 заттың орналасу орнын (бірінші, соңғы, артынан, алдында, ортасында) сипаттайтын сөздерді пайдалана отырып, заттың қатардағы орнын атау	1.1.10.1 еліктеу бойынша, сөздік нұсқауы бойынша заттарды (олардың үлгілерін, бейнелерін) қатарлап қою 1.1.10.2 заттың орналасу орнын (бірінші, соңғы, артынан, алдында, ортасында) сипаттайтын сөздерді түсіне отырып, оны басқалардың қатарынан табу 1.1.10.3 заттың орналасу орнын (бірінші, соңғы, артынан, алдында, ортасында) сипаттайтын сөздерді пайдалана отырып, заттың қатардағы орнын атау
	0.1.11.1 өз өміріндегі айтулы жағдайлардың "кеше", "бүгін", "ертең" түсініктерімен ара қатынасын белгілеу	1.1.11.1 өз өміріндегі айтулы жағдайлардың "кеше", "бүгін", "ертең" түсініктерімен ара қатынасын белгілеу 1.1.11.2 өз өміріндегі айтулы жағдайлардың тәулік бөліктерінің (таңертең, күн, кеш, түн) түсініктерімен ара қатынасын белгілеу 1.1.11.3 тәуліктің өткен және алдағы бөліктерін шартты көрнекілік құралдардың ("Тәуліктік сағат") көмегімен көрсету және атау 1.1.11.4 тәулік бөліктерінің бірізділігін атау

11. Мезгілдік түсініктер	0.1.11.2 өз өміріндегі айтулы жағдайлардың тәулік бөліктерінің (таңертең, күн, кеш, түн) түсініктерімен ара қатынасын белгілеу 0.1.11.3 тәуліктің өткен және алдағы бөліктерін шартты көрнекілік құралдардың ("Тәуліктік сағат") көмегімен көрсету және атау 0.1.11.4 тәулік бөліктерінің бірізділігін атау 0.1.11.5 тәуліктің өткен және алдағы бөліктерін атау	1.1.11.5 тәуліктің өткен және алдағы бөліктерін атау 1.1.11.6 жасы үлкен және кіші адамдарды ажырату 1.1.11.7 жылдам және баяу қозғалыстағы объектілерді тану және көрсету 1.1.11.8 "ертең, бүгін, кеше, арғы күні, ерте, кеш, кешікті, баяғыда, жақында, алдымен, кейін" түсініктерін жеке өмірінің жағдайларымен және жақын адамдарының әрекеттерімен сәйкестендіру 1.1.11.9 денемен жылдам және баяу қозғалыстарды орындау 1.1.11.10 ойыншықтар, заттар қозғалыстарының әр түрлі жылдамдықтарын жобалау 1.1.11.11 белсенді сөйлеуінде кеше, бүгін, ертең, арғы күні, таңертең, кеш, күн, түн мезгілдік түсініктерін қолдану
12. Заттың пішіні туралы түсініктер	0.1.12.1 үлгі бойынша, атауы бойынша заттардың, ойыншықтардың арасынан шар мен кубты табу 0.1.12.2. үлгі бойынша, атауы бойынша геометриялық үлгілердің арасынан дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішіндерін табу 0.1.12.3 мұғалімнің көмегімен, өздігінен дөңгелек, шаршы, үшбұрыштардың қима үлгілерінің бойымен жүргізу 0.1.12.4 шыққан пішінді мұғалімнің көмегімен, өздігінен штрихтау 0.1.12.5 атауы бойынша геометриялық пішіндердің үлгісінің арасынан дөңгелекті, шаршыны, үшбұрышты табу 0.1.12.6 геометриялық пішіндерді: куб, шар, дөңгелек, шаршы, үшбұрышты айту 0.1.12.7 қоршаған кеңістіктен куб, шар, дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішінді заттарды табу	1.1.12.1 үлгі бойынша, атауы бойынша заттардың, ойыншықтардың арасынан шар мен кубты табу 1.1.12.2. үлгі бойынша, атауы бойынша геометриялық үлгілердің арасынан дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішіндерін табу 1.1.12.3 мұғалімнің көмегімен, өздігінен дөңгелек, шаршы, үшбұрыштардың қима үлгілерінің бойымен жүргізу 1.1.12.4 шыққан пішінді мұғалімнің көмегімен, өздігінен штрихтау 1.1.12.5 атауы бойынша геометриялық пішіндердің үлгісінің арасынан дөңгелекті, шаршыны, үшбұрышты табу 1.1.12.6 геометриялық пішіндерді: куб, шар, дөңгелек, шаршы, үшбұрышты айту 1.1.12.7 қоршаған кеңістіктен куб, шар, дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішінді заттарды табу

2) "Нумерация":

3-кесте

1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып

1.2.1 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 5 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау 1.2.2 санауды пайдалана отырып, топтағы (5 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау. "Қанша?" сұрағына жауап беру 1.2.3 цифрлар кассасынан 1-5 сандарын үлгі бойынша, атауы бойынша табу 1.2.4. заттар санының саусақтар санымен, 1-5 аралығындағы сандар мен цифрлармен арақатынасын анықтау 1.2.5 бірінші бестіктің әрбір санының сан қатарындағы орнын білу (табу) 1.2.6 бірінші бестіктің кез-келген санын +1 және –1 тәсілімен алу (заттық жиынды тірек ете және тірек етпей) 1.2.7 бірінші бестіктің сандарын 0, 1-5 цифрларымен жазу 1.2.8 заттар тобын жұптық арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерімен (үлкен, кіші топтарды көрсету) салыстыру 1.2.9 жіктеудің әр түрлі нұсқаларын пайдалана отырып, жиын заттарды (2-5) екі топқа бөлу 1.2.10 2, 3, 4, 5 сандарын қандай екі кіші саннан	2.2.1 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 10 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау 2.2.2 санауды пайдалана отырып, топтағы (10 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау. "Қанша?" сұрағына жауап беру 2.2.3 цифрлар кассасынан 0, 1-9 цифрларын және 10 санын үлгі бойынша, атауы бойынша табу 2.2.4 заттар санының саусақтар санымен, 0, 1-9 аралығындағы сандар мен цифрлармен арақатынасын анықтау, сондай-ақ 10 санын жазу 2.2.5 сан қатарындағы бірінші ондықтың әрбір санының орнын білу 2.2.6 бірінші ондықтың кез-келген санын +1 және –1 тәсілімен алу (заттық жиынды тірек ете және тірек етпей) 2.2.7 0,1-9 цифрлары мен 10 санын жазу 2.2.8 заттар тобын жұптық арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерімен салыстыру 2.2.9 сан қатарының қасиетін түсіну 2.2.10 2-10 сандарын қандай екі кіші саннан	4.2.1 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 20 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау 4.2.2 санауды пайдалана отырып, топтағы (20 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау. "Қанша?" сұрағына жауап беру 4.2.3 цифрлар кассасынан 11-20 цифрларын үлгі бойынша, атауы бойынша табу 4.2.4 көрсетілген дидактикалық құралдардан ондықты тану 4.2.5 көрсетілген дидактикалық құралдардан ондықты және он бірлікті ажырату 4.2.6 көрнекіліктің шартты құралдарын пайдалана отырып, ондықты алу. Ондықты он бірлікпен ауыстыру 4.2.7 11-19 сандарын үш тәсілмен алу (онға бірнеше бірлікті қосу, алдыңғы санға 1-ді қосу, келесі саннан бірліктерді алу) 4.2.8 ондық пен бірліктерден екітаңбалы сан құрау. Екітаңбалы санды ондық пен бірліктерге бөлу 4.2.9 1-20 сандарының әрқайсысының натурал сан қатарындағы орнын анықтау 4.1.10 11-20 сандарын жазу, екітаңбалы сандағы цифрлардың орындық мәнін түсіну 4.2.11 1-ден 20-ға дейінгі сан қатарындағы біртаңбалы және екітаңбалы сандарды тану	4.2.1 толық ондықтарды құрау, атау және жазу; толық ондықтарды тура және кері тәртіпте атау; 100 көлеміндегі толық сандарды алу, атау және жазу 4.2.2 1-ден 100-ге дейін тура және кері тәртіпте санау 4.2.3 100 көлеміндегі натурал сан қатарында санның орнын анықтау 4.2.4 100 көлеміндегі натурал сан қатарының қасиетін түсіну және қолдану 4.2.5 екітаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру; 20-ға дейін 2-ден, 30-ға дейін 3-тен, 40-қа дейін 4-тен, 50-ге дейін 5-тен, 60-қа дейін 6-дан, 70-ке дейін 7-ден, 80-ге дейін 8-ден, 90-ға дейін 9-дан сандарды тура және кері тәртіпте атау; заттар тобының бірдей бөліктерге бөлінуін көрсету 4.2.6 жұп/тақ сандарды ажырату; біртаңбалы және екітаңбалы сандарды ажырату 4.2.7 сандарды разрядтық кестеге жазу 4.2.8 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау 4.2.9 екітаңбалы сандарды разрядты

құрастыруға болатынын атау 1.2.11 тұрмыстық, өмірлік жағдаяттарда заттардың екі тобын салыстырғанда олардың арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерін пайдалану	құрастыруға болатынын атау 2.2.11 сандарды шамасы бойынша салыстыру, салыстыру нәтижесін $<$, $>$, $=$ таңбалардың көмегімен жазу	4.2.12 біртаңбалы және екітаңбалы сандарды ажырату және атау 4.2.1.13 сан қатарының қасиетін түсіну 4.2.14 разрядтық салыстыруды орындай отырып, олардың натурал сан қатырындағы орнына бағдарлай отырып, сандарды салыстыру. Салыстыру нәтижесін $<$, $>$, $=$ таңбалардың көмегімен жазу 4.2.15 өмірлік жағдаяттарда ондап санауды пайдалану 4.2.16 20 саны көлеміндегі сан есімдерді тура және кері тәртіпте, 2, 3, 4, 5-тен санау	қосылғыштардың сомасына бөліп көрсету 4.2.10 бүтін заттың, оның ішінде сұйық және сусымалы заттардың екінші, үшінші, төртінші, бесінші, оныншы бөліктерін алу

3) "Арифметикалық амалдар":

4- кесте

1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
Оқыту мақсаттары:			
	2.3.1 берілген жиынға заттарды қосу (сусымалы, сұйық заттар) олардың санын арттыратынын, ал берілген жиыннан кейбір	3.3.1 мұғалімнің сөзінен атауы бойынша қосу мен азайтудың компоненттері мен нәтижелерін тану 3.3.2 екітаңбалы санның ондық құрамы, біртаңбалы санның құрамы, сан қатарының негізгі қасиеті туралы білімге, 10 көлеміндегі қосу және азайту дағдыларына негізделген есептеу тәсілдерін пайдалана отырып, 20 көлемінде ондықтан аттамай, ондықтан аттап $12+1$, $15-1$; $10+4$, $14-4$, $14-10$; $12+2$, $14-2$; $15+5$,	4.3.1. қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындарды біріктіру, ал азайтуды жиынның бөліктерін алып тастау деп түсіну; көбейтуді бірдей қосылғыштарды қосу деп және бөлуді жиынды бірдей бөліктерге бөлу деп түсіну 4.3.2 $30+20$, $50-30$, $30+6$, $36-6$, $36-30$, $36+2$, $38-2$, $36+1$, $48-1$, $36+4$, $40-4$, $34++16$, $50-16$, $88+12$, 100-12 түрдегі ондықтан аттамай қосу мен азайтуды ауызша орындау 4.3.3 100 көлеміндегі жақшалы мысалдарды шешуде амалдардың орындалу тәртібін сақтау 4.3.4

1.3.1 берілген жиынға заттарды қосу (сусымалы, сұйық заттар) олардың санын арттыратынын, ал берілген жиыннан кейбір заттарды (сусымалы, сұйық заттар) алып тастау, олардың санын азайтатынын білу 1.3.2 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындарды біріктіру, ал азайтуды жиынның бөліктерін алып тастау деп түсіну 1.3.3 заттық-тәжірибелік әрекет ізімен "+" (плюс), "-" (минус), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, 5 саны көлемінде қосу мен азайтуға есеп құрастыру 1.3.4 5 саны көлеміндегі қосынды мен айырманы табу кезінде санның құрамын білу, бір бірден қайтадан санау немесе үстемелеп санау және азайту тәсілдерін пайдалану	заттарды (сусымалы, сұйық заттар) алып тастау, олардың санын азайтатынын білу 2.3.2 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындарды біріктіру, ал азайтуды жиынның бөліктерін алып тастау деп түсіну 2.3.3 заттық-тәжірибелік әрекет ізімен "+" (плюс), "-" (минус), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, 5 саны көлемінде қосу мен азайтуға есеп құрастыру 2.3.4 10 саны көлеміндегі қосынды мен айырманы табу кезінде пайдаланылатын тәсілдер : санау, -1-ден азайтып, үстемелеп санау, сан құрамы туралы білім 2.3.5 санды бірнеше бірлікке арттырғанда қосу амалын, ал санды бірнеше бірлікке азайтқанда азайту амалын орындау керектігін түсіну 2.3.6 қосылғыштардың орнын ауыстырғанда қосындының өзгермейтінін түсіну 2.3.7 қосу мен азайтудың өзара кері амал екенін түсіну. Қосуға берілген есептің мысалына азайтуға есеп құрастыру	20 – 5, 20 – 12 сияқты жағдайларда қосу мен азайтуды орындау 3.3.3 қосу амалын орындай отырып, санды бірнеше бірлікке арттыру , есепті жазу 3.3.4 азайту амалын орындай отырып, санды бірнеше бірлікке азайту, есепті жазу 3.3.5 жақшалы есептегі амалдардың орындалу тәртібін анықтау 3.3.6 қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану 3.3.7 қосуды бірдей қосылғыштарды қосу деп түсіну. Бірдей қосылғыштары бар қосу амалын көбейту амалымен ауыстыру және керісінше 3.3.8 бөлуді жиынды тең бөліктерге бөлу деп түсіну. Зат жиындарын 2, 3, 4, 5 тең бөліктерге тәжірибелік бөлуді орындау 3.3.9 20 саны көлеміндегі көбейту мен бөлуге берілген есептерді оқу және жазу 3.3.10 мұғалімнің сөзінен атауы бойынша көбейту мен бөлудің компоненттері мен нәтижелерін тану 3.3.11 20 көлеміндегі көбейту және бөлу кестесінен көбейтінді мен бөліндінің мәнін табу 3.3.12 мұғалімнің сөзінен атауы бойынша қосу мен азайтудың компоненттері мен нәтижелерін тану 3.3.13 көбейту мен бөлудің өзара кері амал екенін түсіну. Көбейтуге берілген есептің мысалына бөлуге есеп құрастыру	біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін білу; екітаңбалы сандарды біртаңбалы, екітаңбалы сандармен ондықтан аттап қосу және азайтуда жазбаша есептеу тәсілдерін пайдалану 4.3.5 қосу мен азайту өзара кері амалдар екенін түсіну; белгісіз қосылғыш, азайғыш, азайтқышты табу; қосуды азайтумен тексеру және керісінше 4.3.6 100 көлеміндегі қосудың ауыстырымдылық қасиетін қолдану 4.3.7 20 көлемінде 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5-ке көбейту мен бөлу кестесі білімін пайдалану ; 3,4,5, 6,7,8,9 сандары үшін көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану; көбейту мен бөлу өзара кері амалдар екенін түсіну 4.3.8 заттық әрекетте мазмұны бойынша бөлуді орындау 4.3.9 санды бірнеше рет арттыру және кеміту 4.3.10 қалдықпен бөлуді орындау 4.3.11 100 көлеміндегі жақшалы және жақшасыз мысалдарды шешуде амалдардың 1-2 сатылы орындалу тәртібін сақтау 4.3.12 100 көлеміндегі сандарды көбейту мен бөлуде бірдің қасиетін түсіну 4.3.13

		3.3.14 есептерді шешуде 20 көлемінде 2-ге, 3-ке, 4-ке, 5-ке көбейту кестесі білімін пайдалану	қалдықпен бөлуді тексеруді орындау 4.2.1.14 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттері; көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін түсіну және қолдану

4) "Арифметикалық есептер":

5-кесте

1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
Оқыту мақсаттары:			
1.4.1 есепті белгілері бойынша тану: шарты, сандар, сұрақ. Есептің мәтінін әңгімеден ажырату 1.4.2 ашық нәтижесі бар қосынды мен қалдықты табуға бағытталған драматизация есептері, иллюстрация есептерін шешу, содан кейін 5 көлемінде қосу немесе азайтуға мысал құрастыру 1.4.3 жабық нәтижесі бар 5 көлемінде қосынды мен қалдықты табуға бағытталған драматизация есептері, иллюстрация есептерін шешу, содан кейін атаусыз қосу немесе азайтуға мысал құрастыру	2.4.1 ашық нәтижесі бар қосынды мен қалдықты табуға бағытталған драматизация есептері, иллюстрация есептерін шешу, содан кейін сандардың атауын жаза отырып 10 көлеміндегі қосу немесе азайтуға мысал құрастыру 2.4.2 жабық нәтижесі бар қосынды мен қалдықты табуға бағытталған драматизация есептері, иллюстрация есептерін шешу, содан кейін сандардың атауын жаза отырып 10 көлеміндегі қосу немесе азайтуға мысал құрастыру 2.4.3 атаулары бар мысал түрінде жауабын жаза отырып қосынды мен қалдықты табуға бағытталған қарапайым мәтіндік арифметикалық есептерді шешу	3.4.1 20 көлеміндегі қосындыны, қалдықты табуға, санды бірнеше бірлікке арттыруға (кеміту), көбейтінді мен бірдей бөліктерге бөлудің мәнін табуға бағытталған драматизация есептері, иллюстрация есептерін мұғалімнің көмегімен, өздігінен шешу 3.4.2 20 көлеміндегі қосындыны, қалдықты табуға, санды бірнеше бірлікке арттыруға (кеміту), көбейтінді мен бірдей бөліктерге бөлудің мәнін табуға бағытталған мәтіндік арифметикалық есептерді шешу 3.4.3 шартты белгілерді қолдана отырып арифметикалық есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау	4.4.1 қосындыны, қалдықты табуға, санды бірнеше бірлікке арттыру мен кемітуге, белгісіз қосылғышты, азайғышты, азайтқышты табуға бағытталған қарапайым мәтіндік есептерді шешу 4.4.2 көбейтіндіні табуға, бірдей бөліктерге бөлуге, мазмұны бойынша бөлуге, санды бірнеше есе арттыруға және кемітуге бағытталған қарапайым мәтіндік есептерді шешу 4.4.3 санды бірнеше бірлікке арттыруға (кеміту) және санды бірнеше есе арттыруға (кеміту) бағытталған есептерді салыстыру 4.4.4 Бағасы, саны, құны сияқты шамалар арасындағы қатынасқа бағытталған қарапайым мәтіндік есептерді шешу 4.4.5 2 амалмен орындауды қажет ететін күрделі мәтіндік арифметикалық есептерді шешу 4.4.6 есептер құрастыру 4.4.7 шартты белгілерді қолдана отырып есептің мазмұнын қысқаша жазуды орындау

		4.4.8 қарапайым есептің шешуін жауабымен жазу, күрделі есептің шешуін түсіндірмелермен немесе әр амалға сұрақ қойып және толық жауабымен жазу 4.4.9 есеп шешуінің жазбасында сандарға атауларын жазу

5) "Шамалар":

6-кесте

1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
Оқыту мақсаттары:			
1.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5 теңгеліктерді тану 1.5.2 салыстырылатын екі монетаның (1, 2, 5 теңге) қайсысының құнының үлкен, кіші екенін анықтау	2.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5, 10 тг монеталарды тану 2.5.2 салыстырылатын екі монетаның (1, 2, 5, 10 теңге) қайсысының құнының үлкен, кіші екенін анықтау 2.5.3 5, 10 теңгелік монеталарды әр түрлі нұсқалармен майдалау 2.5.4 құны 1 тг. бес монетаны 5 теңгелік бір монетамен айырбастау, құны 5 тг. екі монетаны 10 теңгелік бір монетамен айырбастау	3.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5, 10, 20 тг монеталарды тану 3.5.2 2 теңгелік он монетаны, 10 теңгелік екі монетаны, 5 теңгелік төрт монетаны құны 20 теңге болатын бір монетамен айырбастау. 20 теңгелік монетаны майдалау 3.5.3 сатып алғанда монетамен төлеуді пайдалану 3.5.4 сызғышта сантиметр мен дециметрдің ұзындығын көрсету 3.5.5 сан жанындағы сантиметр мен дециметрдің ұзындық өлшеуінің атауын атау 3.5.6 сантиметр мен дециметрдің ұзындық өлшемінің арақатынасын табу 3.5.7 литрлік шөлмекті, құтыны, өлшеуіш кесені тану 3.5.8 сан жанындағы литрлік сыйымдылық өлшемін атау 3.5.9 сыйымдылығы 1, 2, 3, литрлік құтыны, сыйымдылығы жарты литр, 1,5 литр, 2 литр, 5 литр шөлмекті тану	4.5.1 құны, ұзындық, салмақ, уақыт шамаларын ажырату; өлшемдер мен оларды өлшеу құралдарын таңдау 4.5.2 шамалардың өлшем бірліктерін олардың белгіленуімен сәйкестендіру: тг., тн., мм, см, дм, м, тәул., ай, апта, жыл, сағ., мин., сек., кг, ц; 4.5.3 бірліктерді және сәйкес құралдарды қолдана отырып шамаларды өлшеуді орындау: тг, мм, см, дм, м, тәул., ай, апта, жыл, сағ., мин., сек., кг; өлшеу нәтижелерін санмен шаманың атауымен жазу 4.5.4 бірдей шаманың мәндерін салыстыру 4.5.5 шамалардың қатынасын белгілеу: 1 тн.= 100 тн. 1 см = 10 мм, 1 дм = 10 см, 1 м = 10 дм, 1м = 100 см 1 жыл = 12 ай, 1 апта = 7 тәул, 1 ай = 28, 29, 30, 31 тәул, 1 тәул.= 24 сағ., 1 сағ. =60 мин, жарты сағат – 30 мин,

1.5.3 5 теңгелік монетаны құны төмен монеталармен ұсақтау 1.5.4 құны 1 тг., 2 тг монеталарды құны 5 теңгелік монетамен айырбастау	және айырбастаудың басқа нұсқалары 2.5.5 сызғышта сантиметр мен дециметрдің ұзындығын көрсету 2.5.6 сан жанындағы сантиметр мен дециметрдің ұзындық өлшеуінің атауын тану 2.5.7 сантиметр мен дециметрдің ұзындық өлшемінің арақатынасын табу	3.5.10 сыйымдылықты өлшеу нәтижесін атауы бар санмен жазу 3.5.11 практикалық-тәжірибелік әрекет ізі бойынша ыдыстардың сыйымдылығын өлшегенде алынған сандарды есептеуді орындау 3.5.12 өлшеуіш кесе немесе литрлік құтының көмегімен тұрмыстық ыдыстардың (кәстрөл, бидон) сыйымдылығын анықтау 3.5.13 аптадағы күндер санын атау 3.5.14 апта күндерін ретпен атау 3.5.15 апта күні мен санын анықтау үшін жыртпалы күнтізбені қолдану 3.5.16 уақытты сағат бойынша 1 сағатқа дейінгі дәлдікпен анықтау	1 мин =60 с. 1 ц = 100 кг 4.5.6 Монеталарды тану: 50 тг, 100 тг; 4.5.7 50 тг, 100 тг монеталарын айырбастау және ауыстыру; 4.5.8 сатып алуға есептесу үшін монеталарды пайдалану 4.5.9 сағаттың циферблатындағы тілдің қозғалысын көрсету және оның мәні туралы айту 4.5.10 ағымдағы апта күні мен айды атау 4.5.11 аптадағы күндер санын атау. Аптаның жұмыс және демалыс күндерін атау 4.5.12 бір жылдағы айлардың саны мен ретін атау 4.5.13 әр айды жыл мезгілімен сәйкестендіру 4.5.14 күнтізбе кестесі арқылы мерзімі бойынша апта күнін анықтау; уақытты сағат бойынша 5 минутқа дейінгі дәлдікпен анықтау

6) "Көрнекі геометрия элементтері"

7-кесте

1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
Оқыту мақсаттары:			
1.6.1 геометриялық пішіндерді атау: текше, шар, шаршы, дөңгелек, сопақша, үшбұрыш, тік төртбұрыш	2.6.1 дөңгелек, сопақша, шаршы, тікбұрыш, үшбұрыш, түзу сызық, нүкте, сәуле, кесіндіні тану және атау		4.6.1 сызбадан түзу сызық, кесінді, шеңбер, дөңгелек, доға, бұрышты тану және атау 4.6.2 бұрыштың элементтерін: төбесі, қабырғасын тану және атау 4.6.3 бұрыштың түзу, доғал, сүйір түрлерін ажырату және атау 4.6.4 тұйықталған, тұйықталмаған сынық

1.6.2 қоршаған кеңістікте текше, шар, шаршы, дөңгелек, үшбұрыш сияқты пішіні бар заттарды табу 1.6.3 сызбадан түзу, қисық сызықтарды тану 1.6.4 шар, текше, дөңгелек, брус, сопақша, шаршы, үшбұрышты сипау арқылы ("Ғажайып дорба" ойыны), көрген үлгісі бойынша, сөздік нұсқау бойынша табу 1.6.5 геометриялық пішіндер үлгісінен еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша қарапайым жапсырмақұрақтар мен өрнектерді құрастыру 1.6.6 бөліктерден еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша дөңгелек, шаршы, тікбұрыш, сопақша, үшбұрышты құрастыру	2.6.2 сызғыштың шәкілдерінде бағдарлау. Шәкілдің басталуын білу, сызғыштың шәкіліндегі цифрлардың мәнін білу 2.6.3 таныс заттардың арасынан дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрышты пішінді заттарды табу 2.6.4 геометриялық пішіндердің үлгілерін пішіні, түсі, көлемі бойынша топтастыруды орындау 2.6.5 сызғыштың көмегімен бір, екі нүктені басып өтетін түзу сызық жүргізу 2.6.6 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау 2.6.7 сызғыштың көмегімен берілген ұзындық бойынша кесінді сызу, өлшеу нәтижесін жазу	3.6.1 сызбадан және қоршаған заттардан бұрышты тану және атау 3.6.2 бұрыштың элементтерін: төбесі, қабырғасын атау 3.6.3 бұрыштың түрлерін (түзу, доғал, сүйір) ажырату 3.6.4 таныс заттардың пішіндерін анықтау 3.6.5 сызғыштың көмегімен берілген ұзындық бойынша кесінді сызу 3.6.6 сызғыштың көмегімен берілгеннен ұзын немесе қысқа кесінді сызу 3.6.7 сызғыштың көмегімен кесіндінің ұзындығын анықтау 3.6.8 сызғыштың көмегімен берілген төбе бойынша үшбұрыш, шаршы, тікбұрыш сызу	сызықтарды ажырату және атау 4.6.5 шаршы, тіктөртбұрыш фигураларын, фигураның элементтерін: бұрыштарын, төбелерін, қабырғаларын (табаны: жоғарғы, төменгі, бүйір қырлары) ажырату және атау 4.6.6 шаршы, тіктөртбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қасиеттерін түсіну 4.6.7 үшбұрыштың элементтерін: табаны, бүйір қабырғаларын; көпбұрыштың элементтері: төбелері, қабырғалары, бұрыштарын тану және атау 4.6.8 сызбадан қиылысатын және қиылыспайтын фигураларды: түзу сызықтар, кесінділер, шеңбер, көпбұрыштарды тану 4.6.9 сызбады фигуралардың қиылысу нүктесін табу 4.6.10 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу 4.6.11 сынық сызықтың ұзындығын анықтау

53. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 303-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0 - 4 сыныптары үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 303-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділіктерін өз мүмкіндіктеріне сәйкес дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі. Білім алушының белсенді танымдық қабілеті мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және мұғалімнің серіктес, кеңесші ретінде қолдауы кезінде тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процесіндегі білім алушының қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында іске асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттары жүйесі түрінде күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсатына тәуелді және білім алушылардың қалыптасқан білім, білік, дағдыларын өмірде кездесетін түрлі жағдайларда пайдалануға дайындығын қалыптастыруға бағытталған.

12. Тұлғалық қасиеттерінің дамуы кең ауқымды дағдылармен үйлесімде білім алушыларға білім берудің негізгі құндылықтарын: "қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік", "кұрмет", "ынтымақтастық", "еңбек және шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" меңгертудің негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушылардың күнделікті әрекеті мен тәртібіне түрткі болатын тұрақты тұлғалық бағыттаушысы ретінде танылған.

13. "Айналадағы әлем" – адам, қоғам және табиғаттың өзара қарым-қатынасы және өзара келісілген білімдер жүйесін қалыптастыруға бағытталған, кіріктірілген пән. Пәнді оқыту нысаны – адам, табиғат, қоғам сонымен қатар, отбасы, мәдениет, денсаулық, өзара қарым-қатынас, ұлт, қауымдастық, мемлекет, қоршаған табиғи орта.

14. Курстың басты бағыты – қоршаған ортаның заттары мен құбылыстарын таныстыру негізінде сөйлеу тілін дамыту. Тілдің коммуникативті қызметімен бірге реттеуші қызметі де дамиды. Балаларды қаратпа сөздерді түсінуге, қажетті нұсқауларды орындауға, өзінің әрекетін мұғалімнің талаптарына сай бағындыруды үйретеді. Коммуникативті құрал ретінде сөйлеу тіліне үйрету құрдастармен, ересектермен қарым-қатынас жасай алу дағдыларын қалыптастырумен анықталады. Тілдің лексикалық, синтаксистік, қиысынды ауыз екі сөйлеу жақтары дамиды.

15. "Айналадағы әлем" бағдарламасы оқытуда өзара қарым-қатынас пен өзара келісілген құндылықтары мен осы пәннің оқыту жүйесімен мектептен "шығу" нәтижесіне негізделген тәрбие және білім берудің бірлігі ұстанымын іске асыруды қамтамасыз етеді.

2-тарау. "Айналадағы әлем" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Айналадағы әлем" пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – білім алушылардың табиғат жайлы қарапайым ұғымдарды меңгеруі, баланың жақын ортасындағы заттар мен құбылыстар жайлы түсініктерін жинақтау және жүйелеу; қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстармен танысу арқылы ауыз екі сөйлеуді дамыту.

17. "Айналадағы әлем" пәнінің міндеттері:

- 1) жалпы және сөйлеу тілінің дамуындағы кемшіліктерді түзету және алдын алу;
- 2) танымдық әрекетті дамыту;
- 3) қоршаған әлем туралы көзқарастарын кеңейту және толықтыру;
- 4) басқа оқу пәндерін меңгеруге қажетті қарапайым түсініктер болу;
- 5) көру, салыстыру, жалпылау, нақтылау, қарапайым қорытындылар жасау, жеңіл себеп-салдарлық байланыстарды орната алу қабілеттерге үйрету;
- 6) оқушылардың сөздік қорын байыту;
- 7) әлеуметтік дағдыларды иелену;
- 8) өз халқының және басқа халықтардың мәдениетіне және дәстүрлеріне ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарға құрмет көрсету сезімінің болуы;
- 9) білім алушылардың мінез-құлық нормаларын және табиғи, әлеуметтік, технологиялық ортадағы қауіпсіздік ережелерін білуі;
- 10) білім алушыларда қоршаған ортаға, қоршаған ортаның табиғи және мәдени құндылықтарына оң көзқарасын қалыптастыру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Айналадағы әлем" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

19. Білім алушыларды түзете-дамыту бағытындағы оқыту ұстанымы білім беру процесін даму кемшілігінің ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымы мен жүйелерін тірек ете отырып құруды білдіреді. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды түзете-дамыту бағытындағы оқыту қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Бұл ретте, білім алушылардың сенсорлы ақпаратты қабылдау мен өңдеу қабілетінің баяулылығы, ойлау операциялары мен әрекеттерінің шектеулілігі, танымдық белсенділігінің төменділігі және танымдық атқарымдарының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білім мен түсініктерінің шектеулілігі, сөйлеу қабілетінің кемшілігі, тәртіпті еркін реттеудің қалыптаспағандығы, қимыл-қозғалыс пен моторика кемшіліктері ескеріледі. Білім алушылармен жұмыста олардың оқи алу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірекке

алынады. Жетілмеген атқарымдардың дамуын ынталандыру бойынша әрекеттер ұйымдастырылады.

20. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағытылығының ұстанымы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе азайтуды білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылар, көзқарастар мен сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

21. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Дәстүрлі мектептік оқыту баланың мектепке келген кезіндегі меңгерген өмірлік түсініктері мен дамыған ауызекі сөйлеу тіліне негізделеді. Ауызекі сөйлеу тілі негізінде қарым-қатынастың дамуы жалғасады, анағұрлым ауызекі сөйлеу тілі негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық даму мәселелері орын алуда, олар педагогикалық құралдармен шешіледі немесе толықтырылады.

22. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді. Практикалық-тәжірибелік іс-әрекет жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушының өтемдік дамуының, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше құралы болып табылады. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтің басшылығымен (жұппен, топпен жұмыс) сөйлеу тілдік қарым-қатынастар үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

23. Саралау және жекелеу тәсілдеме ұстанымы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекелеген оқыту тәсілі саралай оқытудың нақты көрінісі болады.

24. Арнайы педагогикалық басшылықтың ұстанымының қажеттілігі. Арнайы педагог, баланың жалпы даму заңдылықтарын, әр сынып білім алушыларының танымдық мүмкіндіктерін, арнайы педагогикалық көмектің тәсілдерін біле отырып, тек білім

алушылардың оқу-танымдық әрекеттерін ұйымдастырып қана қоймай, бұл процесті басқара алады. Кейбір жағдайда білім алушының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем мүмкін болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады.

25. Білім алушылардың сабақта оқу әрекетінің дұрыс түрін таңдау барысында педагогикалық міндеттер сәтті шешіледі. Оқытылатын пәндер мен құбылыстарды бақылау (экскурсияларда), білім алушылардың пәндік-тәжірибиелік, ақыл-ой мен тілдік және ойын әрекеттері (дидактикалық, сюжетті-рөлдік, үстелдік және ереже бойынша ойындар) алдыңғы қатарда болады.

26. Білім алушылардың тәжірибелік әрекетін айқын ұйымдастырған жөн. Ұсынылған білім мазмұнына игерілген білім сапасы ғана емес, білім алушылардың ойлауы мен қабылдауының дамуы да тәуелді.

27. Өткен материалдарды үнемі қайталау және бекіту қажеттілігі ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқыған білімі мен дағдыларын жылдам ұмытып қалатындықтарымен түсіндіріледі. Әр сабақта қайталау үшін уақыт бөлінеді.

28. Білім алушылардың бақылау және тәжірибелік әрекеттер процесіндегі жинаған білімі мен түсініктері сөйлеу тілінде (айтылымдарда, әңгімеде, сипаттамада) тұжырымдалады. Байланыстырылған сөйлеу тілін қалыптастыруға және мәдениетті қарым-қатынас дағдыларын тәрбиелеуге үлкен көңіл бөлінеді.

29. Сабақтың міндетті мазмұнына суреттеуге, бекітуге, оқушылардың қоршаған әлемнің құбылыстары мен нысандары туралы көзқарастарын нақтылауға мүмкіндік беретін пәндік-тәжірибелік және өнімді әрекеттер түрлері кіреді.

30. Ақпараттық-коммуникациялық технология (бұдан әрі - АКТ) дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрастыруға" көмектесе отырып, бірақ дәстүрлі қолданылатын құралдардың көмегімен құрылуы мүмкін емес, арнайы білім беру педагогі үшін қажетті құралдар арсеналын кеңейтеді.

31. Сабақтарда АКТ-ны келесі мақсаттарда қолдану ұсынылады:

1) көрнекілік пішіндегі қандай да бір заттық мазмұнның біреуінен басқасына еркін өтіп, сөйлеу тілінің көмегімен бір тәсілден басқасына көше отырып, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды моделдеу;

2) баланың өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт ішінде талдауға арналған визуалды қосымша динамикалық тірек құру; топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету; сапалы жекеледіріп оқыту мүмкіндіктерін арттыру.

32. АКТ-ны пайдалану оқыту процесін жекелендіруге; сабақ барысындағы жұмыстың мазмұнына қызығушылықты арттыруға; білім алушылардың танымдық әрекетін белсендіруге; шығармашылық қабілетін дамытуға мүмкіндік береді.

33. АКТ оқу процесінде білім алушылардың жұмысқа деген қабілеттілігін есепке ала отырып, мөлшерлеп пайдаланулады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

34. "Айналадағы әлем" пәнінің аясында түзете-дамыта оқыту нәтижесін бағалау мақсатқа негізделеді критериалды бағалауды қолдану арқылы іске асырылады.

35. Деңгейлік мақсатқа сәйкес әр тақырыпқа қорытынды-диагностикалық тапсырмалар әзірленеді. Қорытынды-диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижесі білім алушылардың жетістік картасында белгіленеді және білім алушыларға жеке тұлғалық тәсілді іске асырудың негізі болып табылады.

36. Қорытынды бақылау тоқсан, жыл соңында өткізіледі. Мұғалім міндетті түрде сыныптағы әр білім алушының оқу жылында байқаған сәттілік және даму динамикасын сараптайды.

37. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін критериалды бағалау мұғалімнің жұмысын бағалау дұрыстығын қамтамасыз етеді.

5-тарау. "Айналадағы әлем" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

38. "Айналадағы әлем" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

39. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларға сай, мектепте оқуға қажетті құрал-жабдықтармен жабдықталады.

40. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

41. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұны білім алушыларда әрі қарай білім алуға қажетті қоршаған орта жайлы қарапайым түсініктерді қалыптастыруға, көрнекі-бейнелі ойлауды дамытуға бағытталған. Өлі және тірі табиғат: ауа, су, топырақ, өсімдіктер мен жануарлардың өмірі туралы түсініктер беріледі. Білім алушылар табиғат құбылстары мен ондағы мезгілдік өзгерістерді бақылауға үйренеді.

42. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда жаңбыр, қар, жел, тұман, найзағай секілді табиғат құбылыстары туралы дұрыс түсініктері мен көзқарастары

қалыптасады. Сабақ барысында олар тәжірибелік әрекеттер жасайды, мысалы: аппликация және табиғи материалдарды қолданып әртүрлі ұсақ-түйектер, өсімдіктерді өсіру және жануарларды күту тәсілдерін меңгереді.

43. "Айналадағы әлем"" пәні болашақта жаратылыстану және география пәндерін меңгеруге даярлық курсы болып табылады, сондықтан, бағдарлама концентрлі ұстанымға негізделіп әзірленген төрт негізгі бөлімнен тұрады . Жыл сайын бөлімдердің мазмұны нақтыланады, тереңдетіледі және жалпыланады.

44. Арнайы мектепте "Айналадағы әлем"" пәнінің басты мақсаты білім алушылардың сөйлеу тілін дамыту болғандықтан, мұғалім білім алушылардың белсенді сөздік қорына жаңа сөздер тізбегін кіріктіруді ойластыру және балаларды заттар мен құбылыстар туралы өз бетінше әңгімелей алуға, сұрақтар қоюға, фразалық және ауызекі сөйлеуде жаңа сөздерді қолдануға үйретеді.

45. "Айналадағы әлем"" бағдарламасының мазмұны тоқсанға бөлінбеген. Тақырыптарды оқыту тізбегі жергілікті табиғи жағдайларға байланысты мұғаліммен өзгеріп отырады. Төртінші тоқсандағы негізгі уақытты жыл бойы өтілген ақпараттарды бекітуге және әр білім алушының біліміндегі кемшіліктерін жоюға арнау ұсынылады.

46. "Айналадағы әлем" пәнін оқытудың негізгі шарты білім алушылардың өнімді әрекетінің негізінде оқу материалдарын меңгеруі болып табылады. Әр білім алушыға пәндік-тәжірибелік әрекет қажеттілік болады деп болжанады. Осы мақсатпен мұғалім тақырыптарды жоспарлау барысында тәжірибелік тапсырмаларды анықтайды, ал сабақта олардың мағынасын ашады, қажеттілігін нақтылайды.

47. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өмірлік маңызды қажеттілігі қоғамға бейімделу, әлеуметтену болып табылады. Білім алушыларды оқу материалдарын жеке өмірінде, тұрмыстық жағдайларда қолдана білуге үйретеді. " Айналадағы әлем" пәнінің барлық оқу тақырыптары оқу процесінің тәжірибеге бағыттылығын қамтамасыз етеді, білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын қолдануға нақты жағдай туғызады. Мұғалім мәселелік-жағдаяттық тапсырмаларды құрастыруда білім алушыларға теориялық білімдердің қазіргі өмірдегі маңызын көрсетеді.

48. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға білім беруде олардың білімдер жүйесі және әлем туралы жалпы көзқарасын қалыптастыру мақсатында пәнаралық байланысты тірек ету өзекті. Ол үшін, "Айналадағы әлем" пәні бойынша технологиялық картаны құрастыруда мұғалім жалпы білім беретін "Математика", " Тәртіп мәдениеті" сияқты пәндермен сондай-ақ, түзету бағытындағы пәндермен пәнаралық байланысты іске асырады.

49. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұныны анықтауға негіз болатын оқыту мақсаттары жүйесінде көрсетілген күтілетін нәтижелер берілген.

50. Оқу пәнінің мазмұны:

1) "Айналадағы әлем" пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтиже ретінде: дағды немесе білік, білім немесе түсіністік секілді әр сынып бойынша оқу мақсатынан тұратын бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімде ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ, оқудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және менің отбасым
		1.2 Мектеп. Сынып
2	Табиғат	2.1 Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер
		2.2 Тірі табиғат
		2.3 Өлі табиғат
3	Менің Отаным-Қазақстан	3.1 Кіші Отан
		3.2 Қазақстанның географиясы
		3.3 Қазақстан халқы
		3.4 Қазақстан мәдениеті
4	Сөйлеу дағдыларының қалыптасуы	4.1 Қоршаған ортаның заттары мен құбылыстарымен танысу негізінде ауызша сөйлеу тілін дамыту

2) оқу бағдарламасыда оқыту мақсаттарын қолдану тиімділігіне сай кодтау енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты анықтайды, екінші және үшінші сандар-бөлім мен бөлімше, төртінші сан оқыту мақсатының белгіленуін көрсетеді. Мысалы, кодта 1.2.1.4 "1" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" - оқыту мақсатының нөмірленуі.

51. Түзете-дамыту және білім беру жұмысы пәндік сипаттағы білімдер мен біліктерді қалыптастыруға ғана қатысты емес, оларды нақты тәжірибеде қолдануға, тілдік қызмет түрлерін және коммуникативті дағдыларды, сондай-ақ, өмірлік құзыреттіліктерді дамытуға да қатысты. Сынып білім алушыларының құрамына сәйкес мұғалімнің оқу материалының күрделілігін, тереңдігі және көлемін нақты оқу үрдісінде реттестіру құқығы бар.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
					4.1.1.1 отбасының өмірдегі, қоғамдағы орны

1.1 Мен және менің отбасым	0.1.1.1 өзінің аты жөнін, тегін айта алу 0.1.1.2 "Отбасы" сөзін түсіндіре алу. Отбасының үлкендеріне сыйластықпен қарау, отбасының кіші мүшелеріне қамқорлық көрсете білу 0.1.1.3 отбасындағы балалардың міндеттерін айту 0.1.1.4 отбасылық мерекелерге қызығушылық таныту, отбасы мүшелерінің туған күндері, Жаңа жыл мерекесі. Отбасылық альбомды қарап, түсіндіру 0.1.1.5 негізгі тұрмыстық заттарды анықтай алу, үйдің тазалығы – жиһаз, ыдыс-аяқ, тұрмыстық заттар	1.1.1.1 өзінің, ата-анасының, бауырлары мен қарындастарының аты -жөнін, тегін айта алу 1.1.1.2 өзінің туған күнін білу 1.1.1.3 өзінің отбасылық міндеттерін орындау	2.1.1.1 өзінің аты жөнін, тегін, әкесінің атын айта алу, әкесінің тегін білу 2.1.1.2 туыстық байланыстарда, отбасының басқа мүшелеріне қатысты өз орнын анықтай білу 2.1.1.3 киім және аяқ киімді, бөлме өсімдіктерін күту, тәжірибе жұмыстарын орындау 2.1.1.4 құстарды тамақтандыруға тұқымдарды жинау	3.1.1.1 жақын туыстарын, аға, тәтелерін, аға, әпкелерін суреттерден көрсетіп, айту 3.1.1.2 отбасылық мұрағат негізінде отбасы мүшелеріне сөздік портрет құрастыру 3.1.1.3 отбасы мүшелері арасындағы міндеттердің бөлінуін түсіндіру 3.1.1.4 заттарды атау: 1) ыдыс, шыны, стакан, кружка, тәрелке айырмашылықтарын білу; ыдыс-аяққа күтім жасау (жуу, сақтау) 2) жиһаз: үстел, орындық, төсек, шкаф. жиһазды күту (құрғақ және су матамен сүрту, шаңдарын қағу, төсекті жинау) 3) киім. Бас киім, қалпақ, шкаф, биялай, қолғап, нәски. Киімге күтім жасау (щеткамен тазалау, жуу, кептіру, бүктеп салу, сүрту, сақтау, желдету). Үйге және көшеге киетін киімдерді және ұл бала мен қыз балаға арналған киімдерді білу	жайлы түсініктердің болуы 4.1.1.2 "отбасы" туралы түсініктердің болуы, отбасы мүшелері арасындағы туыстық қатынастарды түсіндіру 4.1.1.3 мысалдар негізінде отбасының этикалық нормалары туралы түсініктердің болуы; 4.1.1.4 отбасы мүшелерінің міндеттері жайлы түсініктердің болуы. Баланың отбасындағы өз міндеттерін орындауы. 4.1.1.5 отбасындағы ересектерге сыйластықпен қарау; 4.1.1.6 үйдегі бөлмелердің бағыттарын білу: ас бөлме, жатын бөлме 4.1.1.7 ас бөлмесіндегі және жатын бөлмедегі жиһаздарды қолдану жайлы түсініктердің болуы; Жиһаздарды күту 4.1.1.8 ас бөлмесіндегі ыдыс аяқтардың

	0.1.1.6 ойыншықтарды және ойындарды білу; ойыншықтар мен мектеп жабдықтарын ажырату 0.1.1.7 киім және аяқ киімді күту, тәжірибе жұмыстарын орындау			4) аяқ киім. Жаздық, күздік, қыстық, көктемдік аяқ киімдерді анықтау. Аяқ киімді күту (жуу , кептіру, щеткамен тазалау, аяқ киімге арналған кремді қолдану) 3.1.1.5 бетке күтім жасау, бет бөліктерін ажырата білу: маңдай, бет, көз, қабак, қас, кірпік. Жаксы көз жанарын, естуді сақтау. Мұрын тазалығының маңыздылығы. Бет орамалды қалай қолдану. Ауыз. Ерін, тіс, тіл. Тістерге дұрыс күтім жасау	айырмасын және де оларды сақтау, күте білу 4.1.1.9 мезгілдік киімдер туралы түсіктің болуы: жаздық, қыстық киімдерді күту (тазалау, кептіру, сақтау) 4.1.1.10 мезгілдік аяқ киімдер туралы түсіктің болуы. Резеңке, текстильді аяқ киімдер. Аяқ киімнің түрлерін күте білу 4.1.1.11 қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарға сипаттама беру; салыстыру және жіктеу, қарапайым тәуелділікті орнату 4.1.1.12 жеке тазалық ережелерін сақтау
				3.1.2.1 білім алушының мінез-құлық ережесін сақтау 3.1.2.2 күн тәртібінің қажеттілігін және оны сақтаудың міндеттілігін түсіну, бір күннің тәртібін құру 3.1.2.3 сабақ кестесін сақтау, күнделік арнау 3.1.2.4 мектеппен қабылданған мінез-құлық	

1.2 Мектеп. Сынып	0.1.2.1 мектеп және мектеп ғимаратында бағыттылықтың болуы-сыныптар, асхана, дәретхана, медициналық қызмет бөлмесі, балалар спорт алаңы, мектеп ауласына бағытталу 0.1.2.2 сыныптағы өзінің жұмыс орнын таба білу 0.1.2.3 оқу жабдықтарын – сөмке, кітап, дәптер, қалам, қарындаш атауын білу; әр заттың бағыттылығын және олармен жұмыс істеуді білу 0.1.2.4 білім алушының міндеттерін білу, мектептегі, сыныптағы, мектеп ауласындағы мінез-құлық ережелерін білу 0.1.2.5 білім алушының күн тәртібін білу 0.1.2.6 жануарларды бақылау үшін мектептегі, мектеп ауласындағы, саябақтағы, ормандағы экскурсияға қатысу	1.1.2.1 мектеп мекемесін: сыныптарды, дәліздерді, асхананы айыра білу 1.1.2.2 өзінің сыныбын таба алу, күн тәртібін орындау	2.1.2.1 сыныптастарының аты жөнін, тегін білу 2.1.2.2 адамдардың өміріндегі мектептің маңыздылығын түсіндіру 2.1.2.3 мектеп ұжымында топтық және тұлғааралық мінез-құлық нормаларын қабылдау 2.1.2.4 білім алушының мінез-құлық ережесін сақтау	ережелерін сақтау және оны түсіндіре білу 3.1.2.5 мектептегі қызмет көрсетушілерді аты-жөнімен айту 3.1.2.6 мектептің орналасқан көшесін білу 3.1.2.7 көше аттары мен нөмірлеріне, үйлерге бағыттылық, мектеп және үйдің мекен жайын білу 3.1.2.8 құрылымдар мен мекемелер туралы түсініктердің болуы: мектеп, мектеп ауласы, сыныптар мен бөлмелер, кітапхана, мектеп шеберханасы, Спорт алаңы, ойын алаңы, мектеп ауласына көшет отырғызу: ағаш, бұталар мен көгалдар 3.1.2.9 автобус, трамвай, траллейбус секілді қоғамдық көліктердің түрлерін ажырату 3.1.2.10 жол қозғалыс ережелерін сақтау: бағдаршамның жасыл түсіне өту, "өткел" бар жерлерден өту	4.1.2.1 мектептегі өзін-өзі бақылау мүшелерінің міндеттерін сақтау 4.1.2.2 өзінің сыныбына мінездеме бере алу 4.1.2.3 білім алушы және сынып ұжымының мүшесі ретінде өзіне мінездеме беру 4.1.2.4 заттарды негізгі қасиеттері бойынша ажырату 4.1.2.5 қоршаған ортаның заттарын салыстыру және жіктеу, қарапайым тәуелділікті орнату

				3.1.2.11 мектепке және үйге барар жолдағы көліктердің ара қашықтықтарын а бағдарлану. Жол қозғалыс ережелерін сақтау: жер өткелдері арқылы және бағдаршамның жасыл түсіне өту	

2) "Табиғат":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
	0.2.1.1 жыл мезгілдерін атау. Табиғаттағы өзгерістерді бақылай алу; табиғи материалдарды жинауға қатысу; ұсақ-түйектерді жасу, табиғи материалдардан аппликация құрастыру 0.2.1.2 жыл мезгілдеріне байланысты киімдерді таңдай алу	1.2.1.1 Табиғаттағы өзгерістерді бақылай алу 1.2.1.2 жыл мезгілдерін, жыл	2.2.1.1 жыл мезгілінің ауысуна байланысты күн мен түннің ұзақтығын өлшеу; жыл мезгілінің ауысуына күннің әсері; жыл мезгілдерінің негізгі белгілері	3.2.1.1 ай аттарын білу. Жаз айының күз айына ауысуындағы табиғи өзгерістерді салыстыру, қыс айының күз айымен ауысуындағы өзгерістерді, көктем айы мен жаз айының, көктем айы мен қыс айларының ауысуындағы өзгерістерді бақылай алу 3.2.1.2 жыл мезгілдернің ауысуына	4.2.1.1 мезгілдерді және олардың тізбегін айыра алу; мезгіл айларын білу 4.2.1.2 мезгілдік шарттарға байланысты адамдардың түрлі қызметтері туралы түсініктердің болуы 4.2.1.3 "ерте", " кеш" ұғымдарының айырмасын білу 4.2.1.4 әр мезгілдің құбылыстары туралы түсініктердің болуы. Мысалы: өзендердің қатуы, жаңбыр, қара суы, шық бүрікпе, қырау 4.2.1.5 мектеп ауласындаы мезгілдік жұмыстарға қатысу

2.1. Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер	0.2.1.3 жыл мезгілдеріндегі балалар ойындарын ажырата білу 0.2.1.4 күн сайын ауа райын бақылау. Табиғаттағы өзгерістерді, өсімдіктер мен жануарлардың өмірін жүйелі бақылау, осы бақылауды жүзеге асыру үшін табиғатқа серуендеу	мезгілдерінің ауысуын анықтау 1.2.1.3 жыл мезгілдерінің ауысуы бойынша киіну 1.2.1.4 табиғатты бақылау, тиісті белгілерді күнтізбеге белгідеу	2.2.1.2 күн сайын ауа райын бақылау 2.2.1.3 Табиғаттағы өзгерістерді, өсімдіктер мен жануарлардың өмірін жүйелі бақылау, осы бақылауды жүзеге асыру үшін табиғатқа серуендеу	байланысты өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі өзгерістерді бақылау 3.2.1.3 мектеп ауласындаы мезгілдік жұмыстарға қатысу және өсімдіктерді күту 3.2.1.4 бақылау мен әңгімелесуден кейін табиғат құбылыстары мен заттары жайлы түсініктердің болуы	4.2.1.6 сөздерді қолдану арқылы заттардың белгілері мен әрекеттеріне байланысты топталған табиғат құбылыстары мен заттары туралы мінездеме беру; заттар мен құбылстарды өзара және басқа заттар мен құбылыстармен салыстыру. Жеке бақылаулар мен оқылған ақпараттар негізінде құрдастарның әңгімелерін толықтыру 4.2.1.7 күн сайын табиғатты бақылау. Мезгілдік табиғат және еңбек күнтізбесін арнау
	0.2.2.1 әр жыл мезіліне сай				4.2.2.1 жемістер, жидектер, көкөністерді ажыратып айту 4.2.2.2 жаңғақтарды сыртқы түріне және дәміне байланысты ажырата білу 4.2.2.3 сыртқы түріне байланысты саңырауқұлақтарды айыра білу; олардың атауын және бөліктерін ажырату 4.2.2.4 гүлді өсімдіктердің

2.2 Тірі табиғат	өсімдіктер мен жанураларды ажырату 0.2.2.2 күз мезгілінде өсімдіктер мен жанураларды ажырату 0.2.2.3 қыс мезгілінде өсімдіктер мен жанураларды ажырату 0.2.2.4 табиғат аясында көктемгі өзгерістерді бақылау; көктемгі өсімдіктер мен жануралар. Көктемдегі адамдардың киімі. Балалардың көктемгі ойыны 0.2.2.5 жаздағы табиғат құбылыстарының өзгеруін бақылау; жаздық сауықтыру рәсімдерін орындау; судағы ережелерді білу және оны сақтау 0.2.2.6 әр жыл мезгілінде экскурсия жасау Жыл мезгіліндегі тірі табиғатты: жапырақтар мен ағаштардың түске енуін, сарғаюын бақылау. Жануарлардың мінез-құлқын бақылау. 0.2.2.7 жабайы және үй жануарлары	1.2.2.1 ағаштарды, шөптерді, гүлдерді ажырату 1.2.2.2 көкеністердің түсін, ісін, дәмін ажырату 1.2.2.3 қоршаған ортаның заттарын атау, оларды негізгі қасиеттері бойынша сипаттау (түсі, дәмі, ісі)	2.2.2.1 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау 2.2.2.2 көкеністерді қысқа даярлауға көмектесу 2.2.2.3 бау-бақша өсімдіктерін күту 2.2.2.4 гүлзардағы гүлдерді сыртқы түрі бойынша ажырату 2.2.2.5 үй және жабайы жануарларды салыстыру 2.2.2.6 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау; 2.2.2.7 құстарды тамақтандыруға тұқымдар жинау 2.2.2.8 қоршаған ортаның заттарын негізгі қасиеттері бойынша атау және сипаттау, қарапайым қорытындылар	3.2.2.1 ағаштардың атауларын: қайың, емен, үйеңкі, терек ажырату 3.2.2.2 ағаштардың құрылымын: тамыр, жапырақ, бұтақтарды, гүлінің құрылымын ажырату 3.2.2.3 өсімдіктер мен жануарлар әлеміндегі шыбын-шіркейлердің рөлі туралы түсініктердің болуы 3.2.2.4 жемістер мен көкеністерді қолданарда гигиеналық ережелерді орындау 3.2.2.5 бөлме өсімдіктеріне күтім жасау; 3.2.2.6 мұғалімнің басшылығымен зерттелетін өсімдіктерге, жануарларға, табиғат құбылыстарына, табиғаттағы	тұқымдарын білу, тұқымды жинау және сақтау 4.2.2.5 дала өсімдіктері: бидай, жүгері, сұлы, қара бидай туралы түсініктердің болуы 4.2.2.6 орман өсімдіктері: ағаш, қылқан жапырақты және жапырақты өсімдіктер жалпы түсініктердің болуы. Орман жидектері-бүлдірген, қара жидек. Жеуге жарамды және улы жидектер, пайдалы және қауіпті шөптер. Ормандағы мінез-құлық ережелері. Сирек кездесетін өсімдіктер және оларды күзету. Қызыл кітап 4.2.2.7 жабайы аңдардың түрлері: аркар, қоян, бұлан, сайғақ, қабан сияқты жануарларға түсініктердің болуы. Сыртқы түрі, әдеттері, өмір сүру ерекшеліктері, балалары. Жабайы аңдардың табиғи шарттарға бейімделуі 4.2.2.8 үй жануарлары:

	туралы түсініктердің болуы (жергілікті аймақта кең таралған); олардың сыртқы түрі, дене мүшелері, өмір сүру ортасы 0.2.2.8 аквариумде өмір сүретін балықтарды бақылау 0.2.2.9 көкеністер мен жемістердің түсін, исін, дәмін, тағамға қолдану тәсілін білу 0.2.2.10 бөлме өсімдіктерін ажырата білу және оларды күту 0.2.2.11 құстарды тамақтандыруға тұқымдар жинау		жасау арқылы екі затты салыстыру 2.2.2.9 оқылған заттар мен олардың бөліктерінің Құрылымын анықтау 2.2.2.10 оқылған заттарға жалпылама ұғымдар беру	мезгілдік өзгерістерге кішігірім әңгіме құрастыру 3.2.2.7 қоршаған ортаның заттарын негізгі қасиеттері бойынша атау және сипаттау, жалпы және ажырайтын белгісіне байланысты салыстыру және жүйелеу	шошқа, коян, сиыр туралы түсініктердің болуы 4.2.2.9 үй құстарын: үйрек, күрке тауық ажырата білу; қыстап қалатын және ұйып кететін, жыртқыш, сайрағыш 4.2.2.10 жәндіктердің түлері туралы түсініктерінің болуы. Аралар, балдың пайдалы қасиеттері 4.2.2.11 балықтың түрлері туралы түсініктердің болуы. Аквариумдағы балықтарға күтім жасау 4.2.2.12 жануарлардың өміріндегі адамдардың рөлінің маңыздылығын білу 4.2.2.13 тақырыптық экскурсиялар барысында тәжірибелік жұмыстарды атқару 4.2.2.14 ормандағы ережелерді сақтау, қыста құстарды тамақтандыру
	0.2.3.1 тірі және өлі табиғат жағдайы түсініктердің болуы				4.2.3.1 топырақтың құрамын зерттеу 4.2.3.2 жердің сыртқы қабаты:

2.3 Өлі табиғат	0.2.3.2 күндіз, түн секілді уақыттық түсініктерді иелену, олардың белгілерін білу	1.2.3.1 өлі табиғаттың күйін әр жыл мезгіліндегі байланысты ажырату	2.2.3.1 судың құрылымы: мөлдір, иістің болмауы, температурасы туралы түсініктердің болуы	3.2.3.1 адамның, өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі ауаның маңызын білу	жазықтық, жырлар, белес, тау туралы түсініктердің болуы
	0.2.3.3 жылдың әр мезгілдерінде өлі табиғаттағы өзгерістерді бақылау –күді, айды, аспанды, жерді, бұлттарды, желді бақылау, олардың суреттер мен әңгімелердегі бейнесі 0.2.3.4 табиғаттың дыбыстарын– жаңбырдың шуы, жапырақтардың сыбдыры, қардың сықыры, желдің дауысын саралау 0.2.3.5 табиғаттағы түстерді: қызыл, жасыл, көк, ақ, қоңыр ажырата білу (күз, қыс, көктем, жаздың негізгі түстерін)	1.2.3.2 өлі табиғат құбылыстарының өзгерістерін әр жыл мезгіліндегі байланысты бақылау 1.2.3.3 суды үнемдеу, отпен абай болу; ашық су бекеттерінде шомылғанда өзін дұрыс ұстау	2.2.3.2 жыл мезгілінің әр кезеңінде суды бақылау 2.2.3.3 адамның, өсімдіктер мен жануарлар өміріндегі судың маңызын білу	3.2.3.2 ауа температурасын өлшеу; мекемелерді желдету; мекемелердегі ауаның тазалығын сақтау	4.2.3.3 топырақтың құнарлы қабатының болатындығы жайлы түсініктің болуы 4.2.3.4 топырақтың қарапайым қасеттері жайлы түсініктердің болуы, оның өсімдік үшін маңызын білу 4.2.3.5 топырақтың өнімді қабатын қалыпына келтіру және оны күзету туралы түсініктің болуы 4.2.3.6 топырақты өңдеудің бастапқы дағдылары: қопсыту, суаруды білу

3) "Менің Отаным-Қазақстан":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып
0.3.1.1 өмір сүретін ауыл, қала, аудан		1.3.1.1 туған ел, ауыл, қала,	2.3.1.1 Қазақстан Республикасының тұңғыш Президентінің атын білу; Қазақстан Республикасын	3.3.1.1 мемлекеттік рәміздер: әнұран, ту және елтаңбаны білу	4.3.1.1 әр түрлі лауазымдағы әкімшілік-территориялық белгілерді ажырату 4.3.1.2 ауыл, қала, аудан көшелерінің атауын білу 4.3.1.3 ауыл, қала аудадағы

3.1 Кіші Отан	туралы түсініктердің болуы 0.3.1.2 ауыл, қала, аудан көшелерінің атауын білу 0.3.1.3 туған ауыл, қала, ауданның атын білу 0.3.1.4 мектеп пен үйдің атауын білу 0.3.1.5 ауыл, қала ауданның белгілі ғимараттары: әкімшілік, мәдениет үйі, аурухананы тану	ауданның атын білу 1.3.1.2 Қазақстан Республикасында өмір сүретіні жайлы білу, оның ауыл, қала, немесе ауданы о с ы республикада екенін түсіну 1.3.1.3 Қазақстан Республикасында ың әнұраны орындалғанда оң қолын жүрегіне қойып тік тұру	ы н астанасы-Астана қаласы; астананың негізгі көшелерінің, алаңдарының атауын білу 2.3.1.2 қала және ауылдың айырмасын білу 2.3.1.3 "Кіші Отан" сөзінің мағынасын түсіну 2.3.1.4 жол қозғалыс ережелерін сақтай отырып, жолдан өту 2.3.1.5 қоғамдық орындар мер қоғамдық көлікте мінез-құлық ережелерін сақтау	3.3.1.2 біздің мемлекеттік рәміздерімізді тани алуы 3.3.1.3 мемлекеттік әнұран орындалғанда тік тұру 3.3.1.4 әр түрлі белгілері бойынша жақын аумақтағы елді мекендерді ажырату 3.3.1.5 қала және ауылдың арасындағы байланыс туралы түсініктің болуы 3.3.1.6 кіші Отан " сөзінің мағынасын түсіну	мекемелердің атауын білу 4.3.1.4 қоғамдық көліктегі ережелерін сақтау 4.3.1.5 ауыл, қала, ауданның негізгі көшелеріне, мектеп шеберханаларын а, дүкендерге, бақшаларға, құс фермаларына, экскурсия жасау арқылы сөздік қорды, кеістіктегі бағытталуды, қоршаған орта ж а й л ы түсініктерді кеңейту 4.3.1.6 өз елді мекендеріндегі өнеркәсіптер м е н кәсіпорындарды ажырату және айта алу
3 . 2 Қазақстанның географиясы		1.3.2.1 Қазақстан Республикасында ың астанасын білу 1.3.2.2 Қазақстан Республикасында ың тұңғыш Президентінің атын білу 1.3.2.3 мемлекеттік рәміздер: ту және елтаңбаны суреттен көрсете алу	2.3.2.1 Қазақстан картасынан ел астанасын көрсете білу 2.3.2.2 мемлекеттік рәміздер: ту және елтаңба, әнұранды ажырату 2.3.2.3 суреттен мемлекеттің негізгі ғимараттары: Ақ Орданы, Бәйтеректі көрсете алу	3.3.2.1 әлем картасынан Қазақстанды көрсете білу 3.3.2.2 мемлекеттік рәміздер: ту және елтаңба, әнұранды көрсету және тану 3.3.2.3 Қазақстан Республикасында ың әнұраны орындалғанда оң қолын жүрегіне қойып тік тұру	4.3.2.1 Қазақстан картасынан өзі тұратын ауыл, аудан, қаланы көрсете білу 4.3.2.2 Қазақстан картасынан үлкен өзендер мен көлдерді көрсету 4.3.2.3 ерлік әрекеттер туралы түсініктерінің болуы 4.3.2.4 тарихи, өлке танушылық мұражайларды аралау

3.3 Қазақстан халқы		1.3.3.1 негізі ұлттық тағамдар : бауырсақ, бешбармақ туралы түсініктердің болуы 1.3.3.2 Қазақтың ұлттық киімдерін ажырату 1.3.3.3 қазақ және орыс әндерімен танысу және айыра білу 1.3.3.4 Қазақстанда өмір сүретін халықтар туралы түсініктердің болуы	2.3.3.1 "ұлт" сөзінің мағынасын түсіну 2.3.3.2 өз ұлтын анықтай алу 2.3.3.3 өзіндік бақылау арқылы сыныптағы білім алушылардың ұлтын анықтау 2.3.3.4 ұлттық ойындарды ойнау	3.3.3.1 ерлер мен әйелдердің ұлттық киімдерін ажырата білу 3.3.3.2 наурыз көже және оның жеті түрлі құрамы туралы білу 3.3.3.3 Қазақстан халқының ұлттық мерекелерін білу	4.3.3.1 өз ұлтының салт-дәстүрлерін әңгімелеу 4.3.3.2 Қазақстан "көп ұлтты мемлекет" сөзінің мағынасын түсіне білу 4.3.3.3 Қазақстанда өмір сүретін ұлттардың кейбіреулерін атау 4.3.3.4 Қазақстанда өмір сүретін ұлттардың салт-дәстүрлерін құрметтеу
3.4 Қазақстанның мәдениеті		1.3.4.1 туған қаласының тарихи ескерткіштерін аралау 1.3.4.2 ұлттық нақыштағы оюларды салу және даярлау 1.3.4.3 мұражайларға экскурсия жасау 1.3.4.4 қазақи ертегілерді білу	2.3.4.1 АКТ қолдануда Қазақстанның тарихи орындарымен танысу 2.3.4.2 Қазақстандық жазушылардың балаларға арналған шығармаларын оқу 2.3.4.3 "ерлік" ұғымының мәнін білу және ерліктерін бағалау	3.3.4.1 тарихи, өлке танушылық, танымал адамдардың мұражайларын аралау 3.3.4.2 тарихи орындарды сақтау және ұқыпты қарым-қатынаспен қарау 3.3.4.3 Қазақстан Республикасының мемлекеттік мерекелері туралы білу 3.3.4.4 суреттерден Қазақстан Республикасының негізгі емес рәміздерін білу	4.3.4.1 тарихи және мәдени ескерткіштердіс ақтаудың маңыздылығын түсіну 4.3.4.2 Қазақстанның өнер және мәдениетіндегі үздік қайраткерлердің есімін білу 4.3.4.3 Қазақстан Республикасының мемлекеттік мерекелері туралы білу 4.3.4.4 Қазақстанның мемлекеттік рәміздерін өзге елдерден ажырата білу

4) "Сөйлеу дағдыларын қалыптастыру":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0 сынып	1 сынып	2 сынып	3 сынып	4 сынып

4.1. Қоршаған ортаның заттары мен құбылыстарымен танысу негізінде ауызша сөйлеу тілін дамыту	0.4.1.1 қоршаған ортаның және табиғат заттарымен құбылыстарының атауын айту 0.4.1.2 тілдегі зат есімдер мен сын есімдерді, етістіктерді біріктіру	1.4.1.1 қоршаған ортаның заттарымен құбылыстарының атауын айту 1.4.1.2 тілдегі зат есімдер мен сын есімдерді, етістіктерді біріктіру 1.4.1.3 қойылған сұраққа жауап беру 1.4.1.4 таныс сөздерді дұрыс қолдана отырып, жай сөйлемдерді құрастыра білу 1.4.1.5 үстеулерді қолдана білу	2.4.1.1 қойылған сұраққа сұрақтағы сөздерді пайдалана отырып, анық жауап беру 2.4.1.2 жай жайылмалы сөйлемдерді құра білу 2.4.1.3 таныс сөздерді дұрыс қолдана отырып, сұрақтар бойынша сөйлем құрау	3.4.1.1 әңгімеге қатысу, қойылған сұраққа нақты жауап қайтау 3.4.1.2 таныс сөздерді дұрыс қолдана отырып, сұрақтар бойынша сөйлем құрау 3.4.1.3 үстеулерді қолдана білу 3.4.1.4 нақты объектілер арасында үстеулер мен жалғаулар арқылы тілдегі жаңа меңгерілген сөздерді, кеңістік пен уақыт қатынастарын қолдану	4.4.1.1 әңгімеге қатысу; қойылған сұраққа сыныптастарын толықтыра отырып жауап беру 4.4.1.2 жоспар бойынша сөйлеуге байланысты, жай сөйлемдерді қолдану 4.4.1.3 таныс сөздердің түрлерін дұрыс қолдану

53. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3-сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 304-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Тәртіп мәдениеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 304-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. "Тәртіп мәдениеті" оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды тәртіп мәдениеті дағдыларына үйретуге мақсатты арнайы оқытуға бағытталған. Білім алу кеңістігін ұйымдастыру үшін білім алушылардың даму ерекшеліктері ескеріле отырып, пәннің әдістемелік әлеуеті қолданылады.

4. "Тәртіп мәдениеті" пәні білім алушылардың этикалық нормалар туралы білімін жүйелі түрде қалыптастырады және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту мен бастапқы әлеуметтендірудің түзете қалыптастыру атқарымын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

5. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұны жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өмірлік тәжірибесін байытуға бағытталған оқытудың коммуникативтік-әрекеттік үлгісіне бағдарланған.

6. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің аясындағы "мәселелерді шешудің құзыреттілігінің" мәні оқушыларда әр түрлі аймақтағы және әрекеттену түрлеріндегі мәселелерді өздігінен шешу қабілетін жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өзіндік тәжірибесі элементі болып табылатын әлеуметтік тәжірибені пайдалану негізінде дамыту болып табылады.

7. Пән бойынша оқу бағдарламасының мазмұнында мәселелік сұрақтар қарастырылған. Танымдық тапсырмалар білім алушылардың белсенділігін ынталандырады, оқу процесіне деген қызығушылықтарын тудырады. Танымдық тапсырмаларды жүйелі түрде қолдану логикалық ойлауды, талдау мен салыстыруды, тұжырымдауды және қорытынды жасауды қалпытастырумен қамтамасыз етеді.

8. Білім алушылардың ақпараттық құзыреттілігі пән бойынша білім және ұйымдастыру, жоспарлау, оқу-танымдық әрекеттің рефлексиясын іске асыру, оқу мен тәжірибе құралдарын, аудио-бейне жазбаларды пайдалана білу, жаңа білімді таба білу икемділігі арқылы жүзеге асырылады.

9. Коммуникативтік құзыреттілік сөйлеу тілін және сабақтағы практикалық тапсырмаларды орындау, экскурсия және шынайы жағдайлар кезіндегі топтағы өзара әрекеттену барысындағы әлеуметтік рөлдерді (бағынушы және басшы) орындауға байланысты алынған білімді пайдалана білуді қамтиды. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің

мазмұны жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың құрдастарымен және ересектермен өзара әрекеттену тәжірибесі мен өзара қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға арналған оңтайлы материал болып табылады.

10. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытуда білім алушыларда білім жүйесі мен әлем туралы тұтас түсініктерді қалыптастыру мақсатында пайдаланылатын пәнаралық байланыстарды негіз ету өзекті болып табылады.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негіз болатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде берілген күтілетін нәтижелер тұжырымдалған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

12. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарланған.

2-тарау. "Тәртіп мәдениеті" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Тәртіп мәдениеті" пәні – адамзат қоғамындағы өзара әрекеттестік және өзара сыйласымдылық туралы білім жүйесін қалыптастыратын кіріктірілген пән. Пәннің зерделеу нысандары – адам, қоғам, оның ішінде жанұя, мәдениет, денсаулық, қоршаған орта.

14. "Тәртіп мәдениеті" пәні бойынша оқу бағдарламасы білім беру құндылығы мен мектептен осы пәнді оқытудың мақсаттар жүйесімен "шығу" кезіндегі нәтижелердің өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбие мен оқытудың біртұтастық қағидасын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

15. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мақсаты – жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды әлеуметтік бейімдеуге көмектесетін тәртіп мәдениеті дағдыларын қалыптастыру.

16. Тәртіп мәдениетіне оқыту міндеттері:

1) білім алушыларды қоғамдық орындардағы этикет ережелерімен және тәртіп нормаларымен таныстыру;

2) өзге адамға қатысты құрметтілік және әдептілік қатынасты қалыптастыру;

3) білім алушылардың өзін-өзі жағымды тұрақты бағалауын қалыптастыру;

4) әр түрлі өмірлік жағдайларда мәдениетті әрекеттенуге үйрету;

5) білім алушылардың коммуникативтік қабілеттілігін дамыту;

6) білім алушыларда өзін-өзі жетілдіруге, жан-жақты, үйлесімді дамуға деген талпынысын дамыту;

7) эстетикалық талғамды, қоршаған әлемнен әдемілікті көре білуді дамыту;

8) білім алушыларда әр түрлі әрекет түрлеріне жағымды қатынасты қалыптастыру;

9) алған білімді өмірде қолдануға көмектесу;

10) өз халқының және өзге халықтардың мәдениеті мен салт-дәстүріне, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарға құрмет сезімін қалыптастыру;

11) білім алушыларда табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортадағы мәдениетті тәртіп және қауіпсіздік ережелерінің нормаларын қалыптастыру;

12) білім алушыларда қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылығына жағымды қатынасты қалыптастыру.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Тәртіп мәдениеті" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

19. Білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы білім беру процесін даму кемшілігінің ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымы мен жүйелерін тірек ете отырып құруды білдіреді.

20. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдері мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Бұл ретте, білім алушылардың ойлау әрекетінің баяулылығы, танымдық белсенділігінің төменділігі, танымдық атқарымдарының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білім мен түсініктерінің шектеулілігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы, тәртіпті еркін реттеудің қалыптаспағандығы, қимыл-қозғалысымен қимыл үйлесімділігіндегі кемшіліктер есепке алынады.

21. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

22. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балалардың оқуы мен әлеуметтенуінің

табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

23. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді.

24. Заттық-тәжірибелік әрекет жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыны дамытудың, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше өтемдік құралы болып табылады. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен (екі-екіден, топтасып) сөйлеу тілдік қарым-қатынастар үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады.

25. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

26. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесінде сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады.

27. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Арнайы педагог ақыл-ой даму бұзылыстары бар бала дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, балалардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті басқара алады.

28. Жұмыс әдіс-тәсілдерін құрамдастыру білім алушылардың танымдық әрекетінің түрін ауыстыруды білдіреді. Оқытудың жетекші тәсілдеріне үйрету, жаттығулар, үйрету жағдайлары (жағдаяттық тапсырмалар, іскерлік ойындар), үлгілеуге арналған мысалдар, жазғыру, түсіндіру, әңгімелесу тәсілдері, әңгімелер, экскурсиялар жатады.

29. Балалардың оқу материалын тәжірибелік әрекет процесінде меңгеруі "Тәртіп мәдениеті" пәнін оқытудың маңызды талабы болып табылады. Мұғалім осы мақсатта оқыту процесін жобалау кезінде тәжірибелік тапсырмаларды анықтайды, ал сабақта олардың маңызын ашып, қажеттілігін атап көрсетеді.

30. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (бұдан әрі - АКТ) жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыға білім беру процесінде қолданудың уәжділігіне оқытудың әдетте қолданылатын құралдарының көмегімен құру мүмкін емес дамыту

және түзету міндеттерін шешетін талаптарды "құруға" көмектесе отырып, педагогтың құралдар арсеналын кеңейтуі жатады. Сонымен бірге АКТ:

- 1) сабақта топтық және өздік жұмыстарды тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік береді;
- 2) білім алушылардың практикалық икемділіктері мен дағдыларын жетілдіруге көмектеседі;
- 3) оқыту процесін жекешелендіреді;
- 4) сабаққа деген қызығушылығын арттырады;
- 5) білім алушылардың танымдық әрекетін белсендіреді;
- 6) білім алушылардың шығармашылық әлеуетін дамытады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

31. Ақыл-ой даму бұзылысы бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизм идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

32. Білім алушылардың жетістіктерін бағалауда баллдар ғана емес, сондай-ақ критериалды сипаттамалық бағалау да пайдаланылады. Педагог мақсатты тұжырымдамаға сәйкес әр білім алушының сабақ барысындағы және сабақтан тыс жағдайдағы мәдениетті тәртіп дағдысының байқалуын бақылайды.

33. Білім алушылардың "Тәртіп мәдениеті" пәні бойынша оқу жетістіктерін бағалауда келесі критерий тобы есепке алынады:

1) тәжірибе жүзінде меңгерілген әрекеттену тәсілдерін, тәртіп мәдениеті дағдыларын басшылыққа ала білу;

2) тәртіп мәдениетін, оған деген қажеттілікті сипаттайтын әрекеттерге қызығушылық таныту;

3) құрдастарының, айналасындағы адамдардың тәртібіндегі жағымсыз байқалымдарға адекватты қатынас;

4) тәртіп мәдениетінің сыртқы түрінің білім алушылардың ішкі қасиеттерімен өзара байланысы.

5-тарау. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

34. "Тәртіп мәдениеті" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сыныпта аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

35. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылады.

36. Оқу пәнінің мазмұны:

1) этикалық және эстетикалық нормалармен бекітілген мінез-құлық дағдылары тәртіп мәдениеті бойынша сабақтардың басты мазмұны болып табылады. Дағдылар жағдаяттық ойындарды ойнау, сахналық қойылымдарға, мерекелік ертеңгіліктерге, экскурсияларға, қоғамдық орындарға бару барысында қалыптасады;

2) "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұны жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің баюына бағытталған оқытудың коммуникативтік-әрекеттік үлгісіне бағытталған;

3) "Тәртіп мәдениеті" бағдарламасының мазмұны тоқсандар бойынша реттелмейді. Мұғалім тақырыптарды оқытудың дәйектілігін білім алушылардың мінез-құлықтық және мәдени дағдыларының қалыптасу деңгейіне қарай түрлендіріледі.

37. "Тәртіп мәдениеті" оқу пәні сыныптар бойынша нәтижесі дағды немесе икемділік, білім немесе түсінік, қолдану түрінде күтілетін оқыту мақсаттарынан тұратын бөлімдер және бөлімшелер бойынша ұйымдастырылған. Әрбір бөлім ішінде дәйектілікпен ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларға оқытудың келесі кезеңдері туралы хабарлауға мүмкіндік береді.

38. Оқу материалы бағдарламада шоғырландыру қағидасы негізінде құрылымдалған, бұл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда дағдылардың қалыптасуындағы объективті қиындықтарды есепке алуға мүмкіндік береді. Әр оқу жылында білім алушылардың әр түрлі өмірлік жағдаяттардағы тәртібінің мәдени түрлерін қайталауға, бекітуге және дағдыландыруға мүмкіндік тудырады.

39. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдер мен бөлімшелерді қамтиды:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Сырт келбет мәдениеті	1.1 Тән тазалығы
		1.2 Киім және аяқ киім тазалығы
		1.3 Ас ішу мәдениеті
2	Тұлғааралық қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Қарым-қатынас және сөйлеу мәдениеті
		2.2 Қызмет мәдениеті
3	Қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті	3.1 Үйдегі тәртіп мәдениеті
		3.2 Мектептегі тәртіп мәдениеті
		3.3 Табиғат аясындағы тәртіп мәдениеті
		3.4 Көшедегі тәртіп мәдениеті

40. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу үшін кодтау тәсілі енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімшені белгілейді, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.2.1 кодындағы "1" – сынып, "2.2" – бөлімше, "1" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

41. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сырт келбет мәдениеті":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тән тазалығы	0.1.1.1 тамақтың алдында, дәретханаға барғаннан кейін, ойыннан кейін қолын сабынмен жуу; 0.1.1.2 ұйқыдан тұрғаннан кейін, ұйықтар алдында жуыну, жуыну процесінің дәйектілігін сақтау 0.1.1.3 сүлгімен әбден құрғатып сүртінуге 0.1.1.4 тамақтан кейін аузын шаю 0.1.1.5 тісін таңертең және кешке тазарту	1.1.1.1 бұрын меңгерген гигиеналық талаптарды бекіту 1.1.1.2 гигиеналық заттарды (тіс щеткасы, сабын салғышты, тарақты) күтіп ұстау 1.1.1.3 қол орамалды пайдалану, түшкіргенде және жөтелгенде барлық этикалық ережелерді орындау 1.1.1.4 тарақ пен айнаның көмегімен шашын тәртіпке келтіру	2.1.1.1 1-сыныпта меңгерген гигиеналық талаптарды бекіту 2.1.1.2 гигиеналық заттарды (тіс щеткасы, сабын салғышты, тарақты) өздігінен пайдалану 2.1.1.3 тарақ пен айнаның көмегімен шашын тәртіпке келтіру 2.1.1.4 ұйықтар алдында аяғын жуу, сүлгімен құрғатып сүрту	3.1.1.1 тамақтың алдында, дәретханаға барғаннан кейін, ойыннан кейін қолын сабынмен жуу 3.1.1.2 ұйқыдан тұрғаннан кейін, ұйықтар алдында жуыну, жуыну процесінің дәйектілігін сақтау 3.1.1.3 сүлгімен әбден құрғатып сүртінуге 3.1.1.4 тамақтан кейін аузын шаю 3.1.1.5 тісін таңертең және кешке тазарту 3.1.1.6 тері күтімі үшін балаларға арналған жақпамайды пайдалану 3.1.1.7 сыныптасының және өзінің шашындағы ұқыпсыздықты байқау	4.1.1.1 1, 2, 3 - сыныптарда меңгерген гигиеналық талаптарды бекіту 4.1.1.2 тарақ пен айнаның көмегімен шашын тәртіпке келтіру 4.1.1.3 ұйықтар алдында аяғын жуу, сүлгімен құрғатып сүрту, балаларға арналған жақпамайды пайдалану, шашын жуғанда сусабынды пайдалану 4.1.1.4 қол мен аяқтың тырнақтарының күтімі 4.1.1.5 сыныптасының және өзінің аяғы мен қолының тазалығында, шашындағы ұқыпсыздықты байқау

1.2 Киім және аяқ киім тазалығы	0.1.2.1 жейдені, шалбарды, белдемшені, нәскиді, қолғапты, аяқ-киімді өзі шешіп, өзі кию 0.1.2.2 өзінің киімін шкафқа салу және ілу	1.1.2.1 киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 1.1.2.2 сыртқы киімді өзі кию, күртеше мен пәлтенің сырмасын, түймесін салу 1.1.2.3 сыныптас ына киімнің сыртқы түрін бағалауға көмектесу 1.1.2.4 күні бойы өзінің киімін таза ұстау 1.1.2.5 киім щеткасын, аяқ киім щеткасын пайдалану	2.1.2.1 1-сыныпта меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 2.1.2.2 күні бойы өзінің киімін таза ұстау 2.1.2.3 өздігінен үй киімін кию 2.1.2.4 өзінің киімін және аяқ киімін ұқыпты және күтіп кию 2.1.2.5 үйден, мектептен шығатын кезде өзінің сыртқы түрінің ұқыптылығын тексеру	3.1.2.1 2-сыныпта меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 3.1.2.2 үйден, мектептен шығатын кезде өзінің сыртқы түрінің ұқыптылығын тексеру 3.1.2.3 мерекеге, қонаққа бару үшін киім таңдау 3.1.2.4 киімді мезгілдік ауа райына сәйкес таңдай білу	4.1.2.1 1, 2, 3-сыныпта меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 4.1.2.2 Қандай жағдайда болмасын өзінің киімі мен аяқ киімін ұқыпты және құнттап ұстау 4.1.2.3 су болған киім мен аяқ киімді кептіру 4.1.2.4 резенке етікті жуу 4.1.2.5 сыртқы түрінің өмірлік жағдаятқа сәйкес еместігін байқау
1.3 Ас ішу мәдениеті	0.1.3.1 тамақтану ережелерін орындау: дастарқан басында тұзу отыру, шынтағын үстелге салмау, тамақты асықпай, мұқият шайнау, нанды кішкентай кесектен үзіп жеу 0.1.3.2 тамақтанғанда тамақ ішу құралдарын дұрыс пайдалану (үлкен, кішкентай қасық	1.1.3.1 бұрын меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 1.1.3.2 тамақтанғанда тамақ ішу құралдарын қолданысына сәйкес пайдалану 1.1.3.3 тамақ ішкен кезде үстел басындағы тәртіпті сақтау 1.1.3.4 тамақ өнімдеріне құнттап қарау	2.1.3.1 1-сыныпта меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 2.1.3.2 тамақ ішу құралдарын олардың қолданысына сәйкес пайдалану 2.1.3.3 тамақ ішкен кезде қағаз және шүберек майлықты пайдалану 2.1.3.4 тамақ өнімдеріне құнттап қарау	3.1.3.1 2-сыныпта меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 3.1.3.2 өздігінен дастарқанды жаюға және үстелден ыдыс жинауға тырысу 3.1.3.3 сыныптастарының және өзінің тәртіптерінің үстел басындағы тәртіп ережелеріне сәйкес келмейтінін байқау 3.1.3.4	4.1.3.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 4.1.3.2 нәрсу жемісінің сүйегін кішкентай қасықпен ақырындап алып, тәрелкеге салу 4.1.3.3 тамақ ішіп болғаннан кейін қасықты, шанышқыны, пышақты дастарқанға емес тәрелкеге қою 4.1.3.4 тамақтанғанда тамақ ішу құралдарын дұрыс пайдалану (

	, майлық қағаз салғыш) 0.1.3.3 тамақ ішкен кезде майлық қағазды пайдалану	1.1.3.5. тамақ ішкен кезде сөйлеуге тырысу	2.1.3.5 ересектерге дастарқан жаюға және үстелден ыдыс жинауға көмектесу	үстел басында және қонақта өзін дұрыс ұстауға тырысу	үлкен, кішкентай қасық, шанышқы, пышақ майлық қағаз салғыш) 4.1.3.5 өздігінен дастарқанды жаю және үстелден ыдыс жинау

2) "Тұлғааралық қарым-қатынас мәдениеті":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
					4.2.1.1 1, 2, 3 - сыныптарда меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін орындау
				3.2.1.1 2-сыныпта меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту	4.2.1.2 "Сәлеметсіз бе", Сау болыңыз", Рахмет", "Мархабат", "Кешіріңіз", "Кіруге рұқсат етіңіз", "Шығуға бола ма", "Қайырлы таң", "Қайырлы күн", "Қайырлы кеш", "Қайырлы түн", "Алғысымды білдіремін", "Мүмкін болса ... " сияқты сыпайыгершілік сөздерін пайдалану
0.2.1.1 құрдастарымен, мұғаліммен кездескенде ілтипатпен амандасу, қоштасқанда басын сәл иіп, әдептілік таныту		1.2.1.1 бұрын меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту 1.2.1.2 ұл баланың қыз баламен бірінші болып амандаса білуі 1.2.1.3 "Сәлеметсіз бе", Сау болыңыз",	2.2.1.1 1-сыныпта меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту 2.2.1.2 "Сәлеметсіз бе", Сау болыңыз", Рахмет", "Мархабат", "Кешіріңіз", "Кіруге рұқсат етіңіз", "Шығуға бола ма", "Қайырлы таң", "Қайырлы күн", "Қайырлы кеш", "Қайырлы түн" сияқты сыпайыгершілік	3.2.1.2 "Сәлеметсіз бе", Сау болыңыз", Рахмет", "Мархабат", "Кешіріңіз", "Кіруге рұқсат етіңіз", "Шығуға бола ма", "Қайырлы таң", "Қайырлы күн", "Қайырлы кеш", "Қайырлы түн", "Алғысымды білдіремін", "Мүмкін болса ... " сияқты сыпайыгершілік сөздерін пайдалану	4.2.1.3 сыныптастарына, көршілеріне жақсы қатынас танытып, қайырымды іске ұмтылу 4.2.1.4

2 . 1 Қарым-қатынас және сөйлеу мәдениеті	0.2.1.2 жымып, анық, көтеріңкі дауыспен амандасу 0.2.1.3 "Сәлеметсіз бе", "Сау болыңыз", "Рахмет", "Мархабат" сияқты сыпайыгершілік сөздерін пайдалану	Рахмет", "Мархабат", "Кешіріңіз", "Кіруге рұқсат етіңіз", "Шығуға бола ма" сияқты сыпайыгершілік сөздерін пайдалану 1.2.1.4 өзгелердің амандасқанына ілтипатпен, жылы шыраймен жауап беру 1.2.1.5 жасы үлкендермен "сіз" деп сөйлесу	"сөздерін пайдалану 2.2.1.3 ересектердің күнделікті еңбектеріне, ата-анасының қамқорлығына құрмет көрсету 2.2.1.4 сыныптастарына достық қалып таныту, қайырымды істерге ұмтылу 2.2.1.5 сөйлесіп тұрған адамың көзіне тура қарап, жылы шыраймен сөйлесу 2.2.1.6 мұғалімнің, ересектердің сөзін бөлмей тыңдау	3.2.1.3 сөйлескен адамның көзіне қарап, ілтипатпен, жылы шыраймен сөйлесу 3.2.1.4 мұғалімнің, ересектердің сөзін бөлмей тыңдау 3.2.1.5 өз тәртібінің талап етілетін нормаға сәйкес келмейтінін байқау 3.2.1.6 "әдептілік" сөзінің мағынасын түсіну 3.2.1.7 жолдасының сөзін бөлмей, тыңдай білу 3.2.1.8 өзінің тәртібін нақты жағдайда бағалау	жолдасының сөзін бөлмей, тыңдай білу 4.2.1.5 өзінің тәртібін нақты жағдайда бағалау 4.2.1.6 жақсы мінез кейпі ережелерін орындау: кірген ересек адамға орындық немесе өз орнын беру 4.2.1.7 біреудің түсіріп алған затын сыпайылықпен көтеріп, сол адамға беру 4.2.1.8 кішкентай баланың мойынорағышы н орауға, сырмасын салуға көмектесу 4.2.1.9 қонақта құрдастарымен және ересектермен таныса білу 4.2.1.10 ересектердің сөзін бөлмеуге және олардың сөзіне араласпауға тырысу
			2.2.2.1 1-сыныпта меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту	3.2.2.1 2-сыныпта меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту 3.2.2.2 өзінің әрекеттерін талдау, олардың сыпайыгершілік ережелеріне	4.2.2.1

2.2 Қызмет мәдениеті	0.2.2.1 күнделікті белгілі бір уақытта тұру, белгілі бір уақытта бөлмесін желдету және жаттығу жасау 0.2.2.2 заттарды, ойыншықтарды, оқу құрал-жабдықта рын орнына қою, оларды ұқыптылықпен пайдалану 0.2.2.3 сыныпта, жатын бөлмеде, ойын бөлмесінде, жуынатын бөлмеде және дәретханада, киінетін бөлмеде бағдарлау	1.2.2.1 айналасындағылардың әдемі әрекеттерін байқау 1.2.2.2 құрдастарымен қатынаста қарым-қатынас мәдениеті ережелерін орындау: тыныш ойнау, сабақта өзгелерге бөгет жасамай, өзін дұрыс ұстау, жағымды қарым-қатнасқа ұмтылу, ойыншықтарым ен бөлісу, достарына көмектесу көмек көрсету 1.2.2.3 өзге балаларға жанашырлық сезімін білдіруге тырысу	2.2.2.2 қоғамдық еңбекке қатысу, мұғалімге, тәрбиешіге, ата-анасына көмектесу 2.2.2.5 жанұя мүшелерімен, сыныптастарым ен, достарымен келісе әрекеттенуге, бір-біріне көмектесуге келісу 2.2.2.4 өзінің уақытын дұрыс есептеу, серуеннен кейін кешікпеу, теледидардың алдында ұзақ отырмау, ешқайда және ешқашанда кешікпеу 2.2.2.5 күн түзімін қатал орындауға тырысу	сәйкес келе ме жоқ па соны түсіну 3.2.2.3 өзінің рухани қызығушылықта р әлемін түрлендіруге тырысу, жеке қызығушылықта р ын қалыптастыру 3.2.2.4 атакты спортшылардың спорттағы алғашқы қадамдары, көркем оқу, би, бөлме өсімдіктерін өсіру, көркем кәсіптер түрлері туралы мәліметтерді хабарлауға тырысады 3.2.2.5 өз алдына шағын міндеттерді қойып, оларды аяғына дейін жеткізу 3.2.2.6 сыныптағы, шеберханадағы жұмыс орнын, ойын бөлмесін, үйді таза және тәртіпте ұстау	1, 2, 3-сыныптарда меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту 4.2.2.2 кітаптарды, оқулықтарды ұқыпты ұстау (беттерін бүкпеу, кітапты кір қолмен ұстамау) қажеттілігін түсіну 4.2.2.3 бүгін істеуге болатынды ертеңге қалдырмауға тырысу 4.2.2.4 кез-келген тапсырманы, кез-келген жұмысты жақсы орындауға тырысу

3) "Қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		1.3.1.1 бұрын меңгерген үйдегі	2.3.1.1 1-сыныпта меңгерген үйдегі	3.3.1.1 2-сыныпта меңгерген үйдегі	4.3.1.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген үйдегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.1.2

3.1 Үйдегі тәртіп мәдениеті	0.3.1.1 жайға кірер алдында аяғын сүрту 0.3.1.2 үйдегі күн түзімін орындауға тырысу	тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 1.3.1.2 өзінің заттарын тәртіпте ұстау 1.3.1.3 өзінен үлкен жанұя мүшелерінің берген қолжетімді тапсырмаларын орындауға тырысу	тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.1.2 өзінің төсегін жинау, таңғы жаттығуды, гигиена ережелерін ересектердің ескертуінсіз-ақ орындау 2.3.1.3 өзінің хал-жайы туралы айта алу, көмек сұрау	тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.1.2 тұрмыстық электр құралдарымен жұмыста қауіпсіздік ережелерін сақтау 3.3.1.3 жанұя мүшелерімен, көршілерімен тілектестік қарым-қатынаста болу	тұрмыстық электр құралдарымен жұмыста қауіпсіздік ережелерін сақтау 4.3.1.3 қауіпсіздік ережелерін сақтау (бейтаныс адамдарға есік ашпау) 4.3.1.4 қонақжайлылық ережелерін ұстану
3.2. Мектептегі тәртіп мәдениеті	0.3.2.1 жайға кіргенде бас киімді шешу 0.3.2.2 мектепте таза, ұқыпты келу, киімін айнаның алдында жөнге келтіру 0.3.2.3 мектеп жайларында бағдарлау	1.3.2.1 сабақта білім алушының тәртіп ережелерін орындау 1.3.2.2 мектепте (мектеп-интернатта) күн түзімін орындау 1.3.1.3 мұғалімдердің, тәрбиешелердің аты-жөнін айтып сөйлесу	2.3.2.1 1-сыныпта меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.2.2 мектеп мүлкіне, құрал-жабдықтағы ұқыптылықпен қарау 2.3.2.3 мектептегі ересектерге және сыныптастарына сыпайыгершілік білдіру	3.3.2.1 2-сыныпта меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.2.2 кезекші міндетін атқару, ересектерге мектеп жайын жинастыруға көмектесу 3.2.2.3 мектептегі шараларға белсенді қатысу	4.3.2.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.2.2 мектептегі шараларды дайындауға шамасы келгенінше қатысу 4.3.2.3 қызушылықтары бойынша үйірмелерге қатысу 4.3.2.4 кіші білім алушыларға көмек көрсету 4.3.2.5 мұғалімдердің және тәрбиешілердің тапсырмаларын орындау 4.3.2.6 ересектермен дауласпау
					4.3.3.1 1, 2, 3-сыныптарда

3.3 Табиғат аясындағы тәртіп мәдениеті	0.3.3.1 өсімдіктерге (гүл, бұта, ағаш) ұқыптылықпен қарау 0.3.3.2 серуен кезінде мұғалімнен және тәрбиешіден алысқа кетпеу	1.3.3.1 табиғатта (орманда, өзеннің, көлдің жағасында) қо қы с қалдырмау 1.3.3.2 табиғатта серуендеу тәртіп ережелерін орындау: ауа райына және жыл мезгіліне сәйкес киіну, ересектердің талаптарын орындау, топтан қалып қоймау.	2.3.3.1 1-сыныпта меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 2.3.3.2 мектеп жанындағы үлескеде жұмыс істеген ересектерге шамасы келгенше көмектесу 2.3.3.3 қыс кезінде құстарға қамқорлық көрсету	3.3.3.1 2-сыныпта меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 3.3.3.2 мектеп жанындағы үлескеде қажетті жұмыстарды орындау 3.3.3.3 қыс кезінде құстарға қамқорлық көрсету 3.3.3.4 табиғатта (орманда, өзеннің, көлдің жағасында) тәртіптің қауіпсіздік ережелерін қолдану	меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 4.3.3.2 мектеп жанындағы үлескеде көктемгі және күзгі жұмыстарды орындау 4.3.3.3 табиғаттағы өсімдіктерге, құстарға, жануарларға қамқорлық көрсету 4.3.3.4 оқу мақсатына арналған табиғи материалдарды жинау 4.3.3.5 табиғатта (орманда, өзеннің, көлдің жағасында) тәртіптің қауіпсіздік ережелерін қолдану
3.4 Көшедегі тәртіп мәдениеті	0.3.4.1 көшеде қоқсытпауға әдеттену 0.3.4.2 үйлердің қабырғасына және дуалдарға сурет салуға болмайтынын білу	1.3.4.1 қатты сөйлеуге, айғайлауға, күлуге, көшедегілердің назарын өзіне аударуға болмайтынын білу	2.3.4.1 бұрын меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.4.2 жаяужолдың оң жағымен жүруге тырысу 2.3.4.3	3.3.4.1 2-сыныпта меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.4.2 көшені бағдаршамның сигналдары немесе "зебра" бойынша өту ережелерін білу және орындау 3.3.4.3 көшеде таныс адамды кездестіргенде, онымен жолдан	4.3.4.1 1, 2, 3 - сыныптарда меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.4.2 көшені ластамауды әдет қылу 4.3.4.3 егер бір топ бала келе жатса, онда жаяужолды толық жауып тастауға болмайды 4.3.4.4 көшедегі қауіпсіздік

			көшені ластамау талаптарын орындау	былай шығып сөйлесу	ережелерін орындау 4.3.4.5 көшеде бейтаныс адамдармен сөйлеспеу
3.5 Қызмет көрсету мекемелеріндегі, қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті	0.3.5.1 қоғамдық орындарға барғанда ерсектерді тыңдау 0.3.5.2 қоғамдық орындарда қатты сөйлемей, өзін-өзі ұстай білу	1.3.5.1 емханадағы, шаштараздағы тәртіп ережесін ұстану, өз кезегін күту 1.3.5.2 дүкендегі, супермаркеттегі, сауда, ойын-сауық орталықтарындағы тәртіп ережесін орындау	2.3.5.1 1-сыныпта меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.5.2 көлікке кіру және көліктен шығу ережелерін орындау 2.3.5.3 өзге жолаушылармен сыпайы қатынас ережелерін орындау 2.3.5.4 қоғамдық көлікте жолақысын дер кезінде және дұрыс төлеу	3.3.5.1 2-сыныпта меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.5.2 үлкен адамға және кішкентай баласы бар жолаушыларға орын беру 3.3.5.3 қоғамдық көлікте қатты сөйлеуге, ішінде жүгіруге, отырғышқа аяғымен шығуға, отырғышты былғауға және бүлдіруге болмайтынын түсіну	4.3.5.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.5.2 театрдағы, кинотеатрдағы, кітапханадағы тәртіп ережелерін білу және ұстану 4.3.5.3 қонақта өзін қалай дұрыс ұстау керектігін біледі 4.3.5.4 көп адамдар жиыналған жерлердегі тәртіп ережелерін білу және орындау

42. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3-сәуірдегі
№115 бұйрығына 305-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-3 сыныптары үшін "Қол еңбегі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 305-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге

қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесі білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының

белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде оқу пәннің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлығын қалыптастыруға бағдарланған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Қол еңбегі" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған қол еңбегі оқу және түзете тәрбиелеу жұмысының жалпы жүйесінің маңызды тізбегі болып табылады.

14. Қол еңбегі жалпы білім беру және арнайы міндеттері шешуге, білім алушыларды кәсіптік-еңбектік оқытуға дайындауға бағытталған.

15. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларда оларды әлеуметтік бейімдеуге және өз бетінше еңбек етуге дайындауға көмектесетін бастапқы технологиялық білімді, еңбектік икемділіктер мен дағдыны, еңбекті жоспарлау мен ұйымдастыру тәсілдерін қалыптастыру.

16. "Қол еңбегі" оқу пәнінің міндеттері:

- 1) білім алушыларда жалпы еңбектік икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру;
- 2) күнделікті қол еңбегі сабағында алған білімі мен икемділіктерін пайдалануға үйрету;
- 3) шығармашылық және құрастыру қабілетін, көркемдік және эстетикалық талғамын, қиялдау және кеңістіктік ойлау қабілетін дамыту;
- 4) көру-қимыл үйлесімділігін, ұсақ қимылын дамыту;
- 5) арнайы терминологиялық сөздік қорын кеңейту және байыту.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

18. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, білім алушылардың ойлау әрекетінің баяулылығы, танымдық белсенділігінің төмендігі, ойлаудың жалпылау және абстракциялаушы атқарымдарының әлсіздігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы есепке алынады. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі. Қол еңбегіне оқыту білім алушыларда қабылдау, есте сақтау, сөйлеу тілі, ойлау сияқты психикалық атқарымдардың дамуы үшін жағдай тудырады. Сонымен бірге, бастаған жұмысын аяғына дейін жеткізуге, күш жетерлік қиындықтарды жеңуге, ұқыптылық пен дербестікті байқатуға мүмкіндік тудырылады.

19. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

20. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балалардың оқуы мен әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

21. Әрекеттік тәсілдеме қағидасы. Ақыл-ой даму кемістігі жеңіл деңгейдегі білім алушыларды оқыту процесінде оқыту процесінде педагогтың басшылығымен оқу материалын ұғынуы үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

22. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Арнайы мектептегі және ақыл-ой дамуы бұзылған білім алушылар сыныбындағы білім беру процесі 4 типологиялық топты қамтитын, педагогикалық жіктеу (В.В.Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асырылады. Педагог әрбір типологиялық топтың білім алушылары үшін оқу

материалының қолжетімді күрделілігі мен көлемін есепке ала отырып, мазмұны білім алушылардың мүмкіндігіне сәйкес оқу материалын таңдайды. Сонымен бірге, оқу жұмысының қарқыны, білім алушылардың дербестік деңгейі, оқытудың тәсілдемесі мен әдістері түрленіп тұрады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жіктелген тәсіл оқытудың жекелендірілуімен толықтырылады.

23. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топ білім алушыларының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады. Арнайы педагог ақыл-ой даму бұзылыстары бар бала дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, балалардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті бағыттап алады. П.Я. Гальпериннің ақыл-ойлық әрекеттерді біртіндеп қалыптастыру теориясы ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушыларды математикаға оқыту процесін арнайы педагогикалық басшылығына психологиялық негіз болады.

24. Білім алушыларды қол еңбегіне оқыту процесі арнайы тәсілдемелік қағидалардың негізінде ұйымдастырылғанда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі. Жаңа материал ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушыларға аз көлемде мөлшерленіп беріледі. Жаңа материалдың аз мөлшері аяқталған түрде және өткен материалмен байланыста болуға міндетті. Педагог бұл сабақтарда білім алушыларға талдауды, жіктеуді, салыстыруды және жинақтауды орындауға, қажетті тұжырымдамалар мен қорытындылар жасауға көмектесе отырып, білім алушылардың танымдық әрекетін басқарады. Бұндай сабақтардың үлкен түзете-дамыту мәні болады.

25. Қол еңбегі сабақтарында білім алушылардың зерделенетін түсінікті жақсы ұғынуы үшін нақты бейнелерді құруға көмектесетін көрнекілік-дидактикалық материалды тірек ету маңызды. Сондықтан көрнекілік шынайылық барынша жақын болады.

26. Қол еңбегі сабақтарындағы заттық-тәжірибелік әрекет еңбектің нақты нысанына деген қызығушылықты қолдауға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда білім алушылардың сақталған көрнекілік-әрекеттік ойлауы тірек етіледі.

27. Білім алушылардың тәжірибелік әрекеттеріне сөйлеу тілінің ілесуі зерделік үдерістерді басқаруға мүмкіндік береді. Мұғалім сабақ барысында білім алушылардың тәжірибелік әрекеттерін айтып отыруға ынталандыруға міндетті. Қол еңбегі сабақтары білім алушыларды заттарды талдаудың жинақталған тәсіліне үйретуге көмектеседі:

1) нысанды тұтастай қарау, оның қолданысын анықтау; жалпы сипаттама ("неге ұқсас");

- 2) негізгі бөліктерді (олардың санын, атауын, пішінін, материалын) ерекшелеу;
- 3) бөліктердің кеңістіктік орналасуын анықтау;
- 4) бөліктердегі негізгі бөлшектерді (олардың санын, атауын, пішінін, материалын) ерекшелеу.

28. Қол еңбегі сабақтарында "Қазақ тілі", "Оқу және тіл дамыту", "Айналадағы әлем", "Бейнелеу өнері", "Математика" сабақтарымен пәнаралық байланыс жүзеге асырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

29. Ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизм идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

30. Ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушылардың қол еңбегі бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормасы мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдемені жүзеге асыруға бағытталған.

31. Осы бағдарламада берілген, күтілетін нәтижелердің негізінде сынып білім алушыларын математикаға оқыту процесін жобалау кезіндегі педагогпен орындалатын деңгейлік мақсатты тұжырымдау білім алушылардың жетістіктерін бағалауда баллдарды ғана емес, сонымен бірге критериалды сипаттамалық бағалауды да пайдалануға мүмкіндік береді.

32. Оқытудың деңгейлік мақсатты анықталған дағдыларды қалыптастырған тапсырмалар мен жаттығулар бағалау құралдары болып табылады.

33. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Оқу бағдарламасын жүзеге асыру нәтижелері білім беру процесі барысында мұғаліммен сабақтарда тікелей бағаланады. Ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушылармен жүргізілетін педагогикалық процес арнайы педагогиканың "диагностика мен түзете-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына сәйкес құрылады, педагогтар бақылау-бағалау әрекетін жүйелі түрде жүзеге асыруға міндетті.

34. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың нәтижелілігін бағалау ағымды (сабақтағы), жиі (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде жүзеге асырылады.

35. Ағымды бақылау сабақ барысында білім алушыларды бақылау, тәжірибелік және дербес жұмыстарды, әрекеттердің ұжымдық түрін талдау арқылы жүреді. Сабақ барысындағы бақылау оқу процесін сапасын қамтамасыз ету үшін педагогтың пайдаланатын оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұндай бақылау білім алушыларға қатысты ынталандыру және тәрбиелеу сипатында болады.

36. Жиі бақылау бағдарламалық тақырыпты, бөлімді өткеннен кейін жүргізіледі.

37. Қорытынды бақылау тоқсанның, оқу жылының соңында жүргізіледі. Педагог оқу жылы бойы бақыланған сыныптың әр білім алушысының даму және табыстылық динамикасы міндетті түрде талқыланады және білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі.

38. Бағалау шараларының көмегімен алынған ақпарат педагогқа дағдылар мен икемділіктерді меңгеру процесінде туындаған қиындықтарды дер кезінде байқауға және сайма-сай бағалауға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек көрсетудің мазмұны мен тәсілдерін дәйекті анықтау мүмкіндігіне ие болады.

39. Сипаттамалық бағалау даму мен оқудың бар деңгейін ғана емес, сонымен бірге білім алушымен жұмыстағы келесі қадамдарды да анықтайды. Сипаттамалық бағалау білім алушыларда өзін-өзі адекватты бағалауды қалыптастыруға мүмкіндік береді. Сонымен бірге, білім алушылардың жетістіктерін бірімен-бірін салыстыруға болмайды. Білім алушының жетістігін тек өзінің бұрынғы жетістіктерімен ғана салыстыруға болады. Ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушыларға қатысты оқу үлгерімінің пайызы мен білім сапасын анықтауға болмайды. Ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушылар екінші жылға қалдырылмайды.

40. Ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушылардың жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалау тәсілін қолдану педагогтардың бағалау әрекеттерінің әділ болуына мүмкіндік береді.

5-тарау. "Қол еңбегі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

41. "Қол еңбегі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

42. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылуға міндетті.

43. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

44. Оқу пәнінің мазмұны:

1) бағдарламада еңбек түрлері бойынша қарастырылған бөлімдер: "Ермексазбен жұмыс"; "Табиғи материалмен жұмыс"; "Қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс"; "Жіппен және тоқыма материалмен жұмыс"; "Құрастыру";

2) еңбекке оқыту процесінде танымдық әрекеттердің байқампаздық, қиялдау, сөйлеу тілі, кеңістіктік бағдарлаудағы кемшіліктерін, сондай-ақ дене дамуы, әсіресе қолдың ұсақ қимылының кемшіліктерін жеңу жүзеге асырылады;

3) сабақтағы барлық жұмыс мақсатты бағытталған түрде болып, еңбек тапсырмаларын орындау барысындағы білім алушылардың дербестігін дамытуға көмектесуге, оларды шаруашылық-тұрмыстық әрекеттерге және мектеп шеберханасының негізінде жүзеге асырылатын кәсіптік еңбекке дайындауға міндетті;

4) бағдарламада негізінен ұлттық сәндік-қолданбалы өнер бойынша материалдар пайдаланылады, бұл жұмыс барысында білім алушылар қазақ халқының сәндік-қолданбалы өнерімен танысады;

5) еңбек түрлері бойынша бұйымдар тізімі үлгі түрінде болады. Мектептің жағдайына және сыныптың құрамына қарай, әр мұғалім орындау үшін қолжетімді жұмыс түрлерін таңдайды. Бұл ұсынысты әсіресе табиғи материалмен сабақты ұйымдастырғанда есепке алу маңызды, себебі материалдардың түрлері мен сипаты көптеген жағдайда жергілікті жер жағдайына, мектептің географиялық орналасу орнына тәуелді болғандықтан бағдарламада белгіленген тақырыптар біршама ерекшелене алады;

6) білім алушылардың кемшіліктерін жеңу оқытудың сәйкес мазмұнымен, ұйымдастырылуымен және арнайы тәсілдермен қамтамасыз етіледі;

7) қол еңбегіне оқыту процесі негізінен жаппай жүргізіледі. Сонымен бірге, жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың типологиялық және тұлғалық ерекшеліктері, олардың еңбектегі дербестігіндегі айырмашылықтар сараланған тәсілдемені қолдануды талап етеді. Бастауыш сынып білім алушыларын еңбекке оқыту барысында әр баланың жетістігін бақылау, мүмкіндігін анықтау үшін жекеленген зерделеу тәсілдемесі қолданылады. Ақыл-ойы дамымаған білім алушылардың психофизикалық даму ерекшеліктеріне байланысты олар оқытудың бастапқы кезеңінде мұғалімнің көмегін қажет етеді және көптеген еңбек тапсырмаларын өздігінен орындай алмайды. Алайда оқытудың әр түрлі кезеңдеріндегі мұғалімнің көмегі түрленіп тұруға және біртіндеп азая береді;

8) бағдарламада қол еңбегі бойынша сабақтарды ұйымдастырудың екі түрі (сабақ және экскурсия) анықталған. Табиғатқа экскурсия білім алушыларда қоршаған заттар мен құбылыстарды бақылау, сонымен бірге бұйымдарды жасау үшін материалдарды жинастыру арқылы табиғат туралы білімін кеңейту мақсатында жүргізіледі. Орманға (саябаққа) экскурсия үшін бір сабақ уақыты, мектептегі шеберханаға бару үшін 15-20 минут жеткілікті болады, содан кейін қорытындылау әңгіме ұйымдастырылады, әңгіме барысында білім алушыларды нені түсінгені және нені есте сақтағаны анықталады;

9) бастауыш сыныптарда сабақтардың құрылымдалған түрі пайдаланылады, бұнда өткенді қайталау, жаңа білім мен икемділікті қабылдау, бекіту белгілі бір тәртіпте үйлеседі;

10) қол еңбегі бойынша бағдарламадағы оқу материалы білім алушылардың дербестігін біртіндеп арттыруды қарастыратын белгілі бір жүйе бойынша орналастырылған;

11) дайындық сыныптағы бағдарламаның ерекшелігіне бұйымдарды орындағанда құралдардың пайдаланбайтындығы жатады, бұған білім алушылардың үйлестірілген ұсақ қимылдарды орындауға дайын еместігі себеп болады;

12) "Қағазбен және қатырмақағазбен" жұмыс бөлімінде білім алушылар бір немесе көп бөліктен тұратын, қағаз бен қатырмақағаздың әр түрлі сұрыптарынан жасалған жазық және көлемді бұйымдарды жасайды. Сонымен бірге білім алушы бірінші сыныптан бастап белгілі бір құралдар мен қондырғыларды пайдаланады. Бұйымдар негізінен үлгі бойынша орындалады. Сондықтан білім алушыларда бұйымды талдау, оған тән белгілерді ерекшелеу, салыстыру әрекетін орындау, қарапайым тұжырымдама жасау икемділіктерін тәрбиелеу өте маңызды. Қағаз бен қатырмақағаздан бұйымдарды орындау тәртібінің белгілі бір дәйектілігі болады, ол бұзылған жағдайда білім алушылар бұйымды мүлдем орындамайды немесе уақытын өнімсіз шығындап, сапасыз орындайды. Осыған байланысты білім алушыларда амалдарды орындау жоспарын құру және оны тапсырманы жүзеге асырғанда, орындалған жұмыс туралы есеп бергенде ұстана білу икемділігін қалыптастырады. Жазық бұйымдық материалдардан жазық және көлемді заттарды жасауға үйреткенде, мұғалімнің білім алушылардың кеңістіктік талдау мен кеңістіктік бағдарлаудағы кемшіліктерін түзету мүмкіндігі болады. Білім алушылар жапсырмақұрақты құрастырғанда ырғақ пен симметрия заңымен танысады, геометриялық пішіндерді тануға жаттығады. Бұйым бөліктерін белгілі бір форматтағы парақта орналастыруда, балалар бағдарлауға және қандай да бір кеңістіктік жағдайларды (жоғары, төмен, бүйірінде, оң жақта) атауға үйренеді. Бүктеу, кесу, жапсыруды орындау үшін қарапайым құралдар (қайшы, үтік, қылқалам) қолданылады. Білім алушылар жұмыс тәсілдерін дұрыс меңгеруге тиісті, олар басқа материалдармен жұмыста да, сондай-ақ кәсіптік еңбек сабақтарында да қолданылады.

13) қайшы – екі қол қимылының жақсы үйлесімділігін, көру арқылы бақылауды талап ететін, бастауыш сынып білім алушылары үшін күрделі құрал. Білім алушыларды қайшымен әрекеттенуге үйрете отырып, мұғалім білім алушылар қайшыны дұрыс ұстау және тура және қисық сызық бойымен кесу тәсілдерін меңгергенде ғана, кесудің дәлдігі мен ұқыптылығына қол жеткізуге болатынын есте ұстауға міндетті. Сондықтан білім алушылар қайшыны қолына алып, бас және ортаңғы саусақтарын салып, шынашағын алақанға жапсыра ұстағанын қадағаланады. Егер кескен кезде білім алушы аты жоқ саусағы мен шынашағын тырбитып ұстаса, онда қайшы қағазды жыртады. Екі қол қимылының үйлесуінің күрделілігі осы тәсілді меңгеруде қиындықтар туғызып, ұзақ уақыт жаттықтыруды талап етеді. Сонымен бірге мұғалім қисық сызықты пішіндерді кесу қиындау екенін есте сақтағаны жөн. Балалар бастапқыда сәл ғана иілген пішіндерді кесіп үйренеді, осыдан кейін тікбұрышты пішіндердің бұрыштарын

дөңгелектеуге, соңында көкөністер мен жемістердің бейнелерін (қисық сызықтар аса нақты емес) кесіп алуға үйренеді. Осы жаттығуларды табысты орындағаннан кейін ғана дөңгелектер мен сопақшаларды кесуге көшуге болады.

14) "Ермексазбен жұмыс" бөлімі табиғи затты, үлгіні немесе суретті үнемі талдауды, оларды орындалатын бұйымдармен үнемі салыстырып отыруды талап етеді. Сондықтан білім алушыларды нысанға тән белгілерді ерекшелеуге және осының негізінде алдағы жұмысты жоспарлауға үйретеді. Осы еңбек түрінің өзіндік ерекшелігі ол бейнелеу әрекетіне жататындығы, ал бұл тәрбиелеудің эстетикалық міндеттерін жүзеге асыруға, білім алушыларды қоршаған шынайы заттар мен құбылыстарды бейнелеуге үйретуге мүмкіндік тудырады. Пішін, пропорция, композициялық шешім, кеңістіктік өзара ара қатынасын белгілеу сияқты түсініктер білім алушыда нақты-заттық әрекет барысында қалыптасады. Сонымен бірге илеу жұмысы иілімді материалды жұмысқа дайындауда, бұйымды жасауда белгілі бір дене күшін талап етеді. Бұл саусақтар мен қолдың бұлшық ет жүйесін нығайтуға, қимыл үйлесімділігін дамытуға мүмкіндік береді.

15) "Табиғи материалмен жұмыс" бөлімі ақыл-ой бұзылыстары жеңіл деңгейдегі білім алушыларда байқампаздық пен қиялдауды, жазық және көлемді бұйымдарды орындауда кеңістікте бағдарлау икемділігін дамытуға жағдай тудырады, туған табиғатқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелейді, көркемдік талғамын дамытады, еңбекке қызығушылыққа дағдыландырады. Білім алушылар табиғи материалдарды қарастыра отырып, өсімдіктер туралы жаңа мәліметтерді тануға және алуға жаттығады. Олар жануарлар, табиғаттағы мезгілдік өзгерістер туралы өздерінің түсініктерін кеңейтеді. Бейнелеу өнері сабақтарымен байланыс түстерді ажырата білуде, кеңістіктік түсініктер мен ұғынымдарды нақтылауда, қарапайым көркемдік талғамды тәрбиелеуде байқалады.

16) "Жіппен және тоқыма материалмен жұмыс" бөлімі танымдық әрекетті түзету және ұсақ қимылды дамыту үшін жағдай жасайды, тұрмыстық дағдыларды қалыптастыру мүмкіндігін береді. Бұл бөлім білім алушыларды жоғары сынаптарда тігін ісіне оқытуға арналған дайындық бөлімі болып табылады. Тоқыма материалмен жұмыстың бір қатар ерекшеліктері бар. Білім алушылар өзіндік қасиеттері мен өңдеу тәсілдері бар жіптермен және матамен танысады. Сабақтарда арнайы құралдар (ине, тігінші түйреуіші) қолданылады. Бұйымдарды жіптен және матадан орындау жұмысы білім алушылардан шыдамдылық пен ұқыптылықты талап етеді. Жұмыстың жақсы сапасына біртіндеп қол жеткізіледі, сондықтан мұғалім білім алушыларды қызықтыру, оларда өз күшіне деген сенімділікті тәрбиелеу үшін жұмыс жүйесін мұқият ойластырады:

бағдарламада бастапқыда жіпті ұзу және кесу, оларды түю және байлау, түйіндеу, жіпті қатырмақағазға немесе шарыққа орау, оларды түту және өру икемділіктерін қалыптастыруға мүмкіндік беретін тапсырмалар қарастырылған. Бұл жаттығулар білім алушыларда саусақтардың икемділігі мен иілімдігін дамытуға, қолды басқаруы күрделі

үйлестірілген қимылды талап ететін инемен жұмысқа дайындауға мүмкіндік береді. Инемен жұмыс білім алушыларда белгілі бір қиындықтарды туғызатынына қарамастан, білім алушыларды бастапқыда қағазда тесілген тесіктер бойынша тігуге үйретіп, содан кейін ғана матамен жұмысқа көшіреді;

білім алушылар қарапайым тігістерді (қайып, баулап, қиғаш) орындауға үйренеді. Бірақ осы тігістерді тігу белгілі бір қиындықтарды туғызады. Сондықтан мұғалім ине мен материалды ұстағандағы саусақтардың дұрыс жағдайын, жұмыс қалпын қадағалайды. Таныстыру жаттығуларының алатын орны үлкен. Білім алушыларды әр сабақта құралдармен жұмыстағы қауіпсіздік ережелерін сақтауға үйретеді. Әр білім алушыда инешанышқыш, құралдарды сақтауға арналған қорап, құрылғы, материалы болады;

жіп пен матадан бұйымдар жасау бойынша сабақтарда танымдық әрекетті, көз мөлшермен бақылауды, жазықтықта бағдарлауды дамыту үшін жағымды жағдай туады. Мысалы, инеге жіп сабақтау, суырылған жіп немесе белгіленген сызық бойынша мөлшері бірдей тігіс тігу білім алушылардан көзбен мөлшерлеудің дәлділігін және қимылдың нақты үйлесімділігін талап етеді;

матаны қимаулігі бойынша пішу, қарапайым суретті кестелеу, тігіс орындалатын жерді және тігіс бағытын көрсету ақыл-ой даму кемістігі жеңіл деңгейдегі білім алушыларға кеңістіктік бағдарлауды жетілдіруге көмектеседі. Қимаулігілерді сызу және қағазда, матада белгілеу математика сабақтарында алған білімді бекітеді. Қарапайым суреттерді құрастыру, кестелеу үшін жіп таңдау, жіптерден пішіндерді жасау бейнелеу өнері сабақтарында алған білімді кеңейтуге және бекітуге көмектеседі;

17) "Құрастыру" бөлімінде білім алушылар дайын пішіндерден (конструктордың әр түрлі бөліктерінен салу) құрылыстар құрастыруға үйренеді. Үлгі бойынша құрастыруда білім алушының міндеті мұғалім көрсеткен затты (үлгі) барынша дәл беру болып табылады. Әрекеттің бұл түрі дұрыс ұйымдастырылғанда өнімді бола алады. Ол заттарды мақсаты бағытта қарастыруды және оларды талдауды (негізгі бөліктері мен бөлшектерін ерекшелеу, салыстыру, айырмашылықтар мен ұқсастықтарды табу) қалыптастыруға мүмкіндік береді.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Ермексазбен жұмыс	1.1 Көлемді бұйымдар
		1.2 Композиция
		1.3 Жазық бұйымдар
2	Табиғи материалмен жұмыс	2.1 Жазық бұйымдар
		2.2 Көлемді бұйымдар
		2.3 Композиция
3	Қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс	3.1 Жазық бұйымдар
		3.2 Көлемді бұйымдар

4	Жіппен және тоқыма материалмен жұмыс	4.1 Көлемді бұйымдар
		4.2 Жазық бұйымдар
5	Құрастыру	5.1 Бөліктердің кеңістікте орналасуы

45. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу үшін кодтау тәсілі ендірілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлімшені белгілейді, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.2.4 кодындағы "1" – сынып, "2.2" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының нөмірі.

46. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалын оқытудың дәйектілігі мен мазмұнын анықтау үшін негіз болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түріндегі күтілетін нәтижелер тұжырымдалған, сондай-ақ білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері болып табылады.

47. Мақсатты тұжырымдау мұғалімге білім алушылардың таным процесін басқаруға, материалды меңгеруде қадамдық бақылауды жүзеге асыруға, оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді. Сынып білім алушыларының құрамына сәйкес мұғалім әр бөлімнің мақсатын жүзеге асыру кезеңділігіне, тақырып, бейнелеуге арналған материал таңдауға өзгеріс енгізу құқығына ие.

48. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Ермексазбен жұмыс":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары:			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
1.1 Көлемді бұйымдар	0.1.1.1 көлемі әр түрлі қарапайым геометриялық денелерді илеп жасау (домалақ: үлкен, кішкентай, ең кішкентай), қауіпсіздік техникасы 0.1.1.2 үлгі бойынша кішкентай шарларды, жаңғақтарды, көкөністерді жасау 0.1.1.3 үлгі бойынша көлемі әр түрлі шарларды жасау және олардан құламайтын аю ойыншығын, аққаланы құрастыру 0.1.1.4 алдын-ала дайындалған бағанашалардан	1.1.1.1 бағанашалар жасау, олардан саты құрастыру 1.1.1.2 тақтайшада цифрлардың бедерлі бейнелерін илеп жасау 1.1.1.3 тақтайшада әріптердің бедерлі бейнелерін илеп жасау 1.1.1.4 пирамидкаға арналған бөліктерді домалату және жалпайту 1.1.1.5 үлгі бойынша адамның мүсінін стильге келтіріп жасау	2.1.1.1 геометриялық денелерді: текше, брус жасау 2.1.1.2 мұғалімнің үлгісі бойынша көлемі әр түрлі текшелерді (үлкен, кішкентай) жасау 2.1.1.3 мұғалімнің үлгісі бойынша биіктігі әр түрлі текшелерді (ұзын, қысқа) жасау 2.1.1.4 үй бөліктерін илеп жасау, олардан нысан құрастыру 2.1.1.5 цилиндр пішіндес, конус пішіндес заттарды илеп жасау 2.1.1.6 илеп жасалған заттардан	3.1.1.1 үлгі бойынша жабайы жануарлардың көлемді пішіндерін жасау 3.1.1.2 үлгі бойынша үй жануарлардың көлемді пішіндерін жасау 3.1.1.3 үлгі бойынша құстардың көлемді пішіндерін жасау

	саты және дуал құрастыру		мұнара (биік, аласа) құрастыру	
1.2 Композиция	0.1.2.1 алдын ала дайындалып қойған шарлардан "Жапырақтағы жұлдызқұрт" композициясын құрастыру 0.1.2.2 алдын-ала дайындалып қойған бағанашалардан "Ұлу жанұясы" композициясын құрастыру	1.1.2.1 бағанашалардан және жолақтардан ұшақ, шырша жасау 1.1.2.2 "Орман үстіндегі ұшақтар" композициясын құрастыру	2.1.2.1 жіңішке бағанашалардан нобай бойымен "Көктем" композициясын (үй, күн, жапырақты ағаштар, шөп) құрастыру	3.1.2.1 "Бауырсақ" ертегісіне композиция құрастыру 3.1.2.2 "Жайлауда" композициясын құрастыру
1.3 Жазық бұйымдар	0.1.3.1 жағу тәсілімен гүл, балық жасау	1.1.3.1 жағу тәсілімен көбелек, қазақ оюларын жасау	2.1.3.1 жағу тәсілімен көкөніс, жемістер жасау	3.1.3.1 ермексаздан әр түрлі түстегі кішкентай шарларды илеп жасау және оларды жануарлардың (көбелек, қолтырауын, керік) нобайы бойымен қою

2) "Табиғи материалмен жұмыс":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
2.1 Жазық бұйымдар	0.2.1.1 кептірілген жапырақтарды түсті қағаздан жасалған түптөсемге жапсыру (гербарий құрастыру) 0.2.1.2 емен, үйеңкі, қайың жапырақтарынан балық, көбелектің жапсырмақұрағын жасау	1.2.1.1 емен, үйеңкі, қайың жапырақтарынан шегірткенің, қоңыздың, кірпінің жапсырмақұрағын жасау 1.2.1.2 кептірілген жапырақтардан бүркіт, қой жапсырмақұрағын жасау	2.2.1.1 кептірілген жапырақтардан дөңгелекте өрнек құрастыру 2.2.1.2 ермексаз жағылған түптөсемге қарбыздың сүйгімен, жүгерінің дәнімен заттардың (кесе, ваза, стақан) нобайын салу	3.2.1.1 кептірілген жапырақтардан домбыра, гитара жапсырмақұрағын жасау 3.2.1.2 ермексаз жағылған түптөсемге шаған, үйеңкі тұқымдарымен гүлдердің нобайын салу
	0.2.2.1 ермексаз бен үйеңкінің тұқымынан кірпі	1.2.2.1 көлемді табиғи материалдардан (грек жаңғағының қабығы, талшын, қабаршақ, қарағай	2.2.2.1 емен жаңғағынан, үйеңкінің тұқымынан қоян, тиін пішіндерін жасау (үлгі бойынша)	3.2.2.1 грек жаңғағының қабығынан, емен жаңғағының қалпағынан аюдың пішінін жасау (үлгі бойынша) 3.2.2.2 көлемді табиғи материалдардан (

2.2 Көлемді бұйымдар	жасау (қадау тәсілімен) 0.2.2.2 ермексаз бен үйеңкінің тұқымынан көбелек жасау (жағу тәсілімен)	қабығы, жапырақ) кеме жасау 1.2.2.2 көлемді табиғи материалдардан (грек жаңғағының қабығы, бүр, ермексаз) кірпі жасау	2.2.2.2 шабдалы сүйегінен тасбақа, өрмекші жасау (үлгі бойынша) 2.2.2.3 карағай бүрінен, қауырсыннан балапандары бар үйрек пішінін жасау (үлгі бойынша)	жүгерінің басынан, грек жаңғағының қабығы, емен жаңғағының қалпағынан) жануарлардың пішіндерін (керік, үкі, шегіртке) жасау 3.2.2.3 табиғи және қолдағы бар материалдардан (гүл, шөп, салам) жануарлардың пішіндерін жасау
2.3 Композиция	0.2.3.1 шамалары әр түрлі кірпілерден "Шөптегі кірпілер" композициясын құрастыру	1.3.2.1 кептірілген жапырақтардан "Гүлшоқ" композициясын үлгі бойынша құрастыру және жабыстыру 1.3.2.2 көлемдері мен түстері кептірілген жапырақтардан "Түскиіз" жасау	2.2.3.1 кептірілген жапырақтардан "Жыл басы" ертегісіне композиция құрастыру	3.2.3.1 табиғи және қолдағы бар материалдардан "Көлдегі құстар" композициясын құрастыру (сурет бойынша) 3.2.3.2 табиғи және қолдағы бар материалдардан "Жаңа жыл мерекесі" композициясын құрастыру (сурет бойынша)

3) "Қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары:			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
3.1 Жазық бұйымдар	0.3.1.1 тікбұрышты дайындамадан үшбұрыш алу, шаршыны бүктеу арқылы үшбұрыш алу 0.3.1.2 үлгі бойынша түсті қағаздан үй, автобус жапсырмақұрағын жасау 0.3.1.3 үлгі бойынша пішіндерді көлемі бойынша (үлкен, кішкентай) кезектестіре отырып, түсті қағаз	1.3.1.1 қағаз жолақтарын шаршы, тікбұрыш, үшбұрыштарға кесу 1.3.1.2 кесіп алынған бірдей геометриялық пішіндерден жолақта, шаршыда, дөңгелекте жапсырмақұрақ жасау 1.3.1.3 әр түрлі геометриялық пішіндерден	2.3.1.1 қағаздан өсімдік тұқымын сақтауға арналған дорба жасау 2.3.1.2 өсімдік тұқымын сақтауға арналған дорбада қазақтың "гүл" оюымен жапсырмақұрақ жасау 2.3.1.3 жұқа қатырмақағаздан кітап арасына салғыш жасау, бір жағына түсті қағаз	3.3.1.1 қатырмақағаздың шетін түсті қағазбен жиектеу 3.3.1.2 жұқа қатырмақағаздан және қағаздан қазақтың құрылымы күрделі "Сынық мүйіз", "Түйе табан" оюларын жасау 3.3.1.3 қимаүлгі бойынша шаршыда қазақтың "Тарақ" оюын жасау 3.3.1.4 шаршыда өсімдік әліптес оюларының

	жолағынан жапсырмақұрақ жасау 0.3.1.4 жолақта, шаршыда (дайын геометриялық пішіндерден) жапсырмақұрақ жасау	жолақта (үлгі бойынша) жапсырмақұрақ жасау 1.3.1.4 кесіп алынған жалаушалардан гирлянда жасау	жапсыру (қимаүлгі бойынша) 2.3.1.4 кітап арасына салғышқа жапсырмақұрақ жасау 2.3.1.5 үшбұрыш пішінді "тұмар" жасау, оны жіппен бекіту	жапсырмақұрағын жасау (үлгі бойынша) 3.3.1.5 қатырмақағаздан жазық шырша ойыншықтарын (көкөністер, жемістер, жануарлардың пішіні) жасау, олардың бір жағына түсті қағаз жапсыру
3.2 Көлемді бұйымдар	0.3.2.1 үлгі бойынша қағазды бүктеу арқылы көлемді ойыншықтарды (стақан, қалпақ, қайық) жасау (оригами түрінде) 0.3.2.2 дайын қағаз жолақтарынан шынжыр жасау	1.3.2.1 шырша ойыншығы – шамды жасау 1.3.2.2 қағаз сақиналарынан көбелек, қоян жасау (үлгі бойынша)	2.3.2.1 үлгі бойынша қағазды бүктеу арқылы көлемді ойыншықтарды (ұшақ, кеме) жасау (оригами түрінде) 2.3.2.2 қатты түсті қағаздан көлемді шырша ойыншықтарын (шам, саңырауқұлақ) жасау	3.3.2.1 қимаүлгі бойынша жаңажылдық карнавалға арналған бетперделер мен жартылай бетперделер жасау 3.3.2.2 қолда бар материалдардан шырша ойыншықтарын жасау 3.3.2.3 жұқа қатырмақағаздан ашық қорап жасау (қимаүлгі бойынша, сызғыш)

4) "Жіппен және тоқыма материалмен жұмыс":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары:			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
4.1 Көлемді бұйымдар	0.4.1.1 түсті жіптер коллекциясын құрастыру (қатырмақағазға орау және байлау тәсілімен)	1.4.1.1 түсті жіптерден шашақ жасау 1.4.1.2 жүн жіптерден домалақ шашақ жасау	2.4.1.1 жуан жіптерді (краше, ирис) орау, байлау, қайшымен тегістеу 2.4.1.2 жіп байламынан ұл баланың, қыз баланың стильденген пішіндерін жасау	3.4.1.1 жіптерді түстері бойынша тандау, 2-3 жіптен білезік өру 3.4.1.2 жіптерді түстері бойынша тандау, 4-8 жіптен камшы өру, оны бұтаққа бекіту
		1.4.2.1 "ине жоғары-төмен" тәсілімен тесіктер бойынша тігу	2.4.2.1 торкөз қағаз жолағындағы тесіктер бойынша "баулық" тігісін орындау	3.4.2.1 фетр немесе драп матасынан қимаүлгі бойынша инешанышқышты дайындау 3.4.2.2 жұқа қатырмақағаз

4.2 Жазық бұйымдар	0.4.2.1 бір жіптен бау шиыру 0.4.2.2 жуан, түсті жіптерден бау шиыру	1.4.2.2 "ине жоғары-төмен" тәсілімен тесіктер бойынша геометриялық пішіндерді кестелеу 1.4.2.3 геометриялық пішіндерді бояу	2.4.2.2 қалың матада "баулық" тігісін орындау 2.4.2.3 матадан жасалған кітап арасына салғышты "баулық" тігісімен кестелеу (көктеу, шашақтармен безендіру)	жолағында тесіктер бойынша қиғаш торлау тігісін орындау 3.4.2.3 дайын тесіктер бойынша көкөністер, жемістер нобайын кестелеу, содан кейін бояу

5) "Құрастыру":

6-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары:			
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып
5.1 Бөліктердің кеңістікте орналасуы	0.5.1.1 еліктеу бойынша екі текшеден қарапайым құрылыстар салу 0.5.1.2 еліктеу бойынша 3-4 текшеден жиһаз заттарын құрастыру	1.5.1.1 текшелерден үй салу 1.5.1.2 текшелерден көпір салу	2.5.1.1 лего текшелерінен машина құрастыру 2.5.1.2 лего текшелерінен қакпасы бар тұрақ құрастыру	3.5.1.1 лего текшелерінен үй салу 3.5.1.2 лего текшелерінен мұнара салу

49. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3-сәуірдегі
№115 бұйрығына 306-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 4-сыныбы үшін "Жалпы еңбекке дайындық" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 306-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта

білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділіктерін өз мүмкіндіктеріне сәйкес дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі. Білім алушының белсенді танымдық қабілеті мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және мұғалімнің серіктес, кеңесші ретінде қолдауы кезінде тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процесіндегі білім алушының қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында іске асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттары жүйесі түрінде күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарлаған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

13. "Жалпы еңбекке дайындық" пәні жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың мүдделері мен психофизикалық мүмкіндіктерін есепке ала отырып, оларды болашақ кәсіпті таңдауға дайындау мақсатында арнайы мектептің оқу жоспарына енгізілген.

14. Жалпы еңбекке дайындық сабақтары болашақтағы кәсіби-еңбектік оқуға арналған дайындық, кәсіби диагностикалық және кәсіби беімдеу жұмыстары болып табылады.

15. Оқыту білім беру ұйымының мүмкіндіктеріне қарай бірнеше бағытта жүргізіледі. Білім алушылардың қызығушылықтары, икемділіктері мен қабілеттері зерттеледі, әр білім алушыны келесі кезеңде кәсіптік оқыту еңбектің қандай түрінде жүргізілетіні анықталады.

2-тарау. "Жалпы еңбекке дайындық" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Жалпы еңбекке дайындық" оқу пәнінің мақсаты – жалпы еңбектік икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру.

17. Пәнді оқыту міндеттері:

1) білім алушыларды тәртіптік талаптарды сақтауға, еңбек процесінде өзара әрекеттену үшін сөйлеу тілін пайдалануға, бастаған ісін аяғына дейін жеткізуге, бұйымның барынша сапалы болуына қол жеткізуге үйрету;

2) еңбек әрекетінің уәждемелік деңгейін арттыру және еңбекте қажетті тұлғалық қасиеттерді қалыптастыру;

3) білім алушыларды еңбектің әр түрлеріне қатысты жұмыстармен таныстыру;

4) еңбек тәсілдеріне үйрету процесіндегі еңбектік қимыл дағдыларын қалыптастыру, үйретілетін технологиялық амалдарды орындауды меңгерту;

5) білім алушыларда ауызша және жазбаша нұсқауларды, көрнекіліктің әр түрлерін пайдалау арқылы мекемеде бағыт-бағдарды таба алу икемділігін дамыту;

6) кәсіби бағдарда өзін-өзі анықтауды қамтамасыз ету.

18. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды еңбекке үйрету процесінде келесі тәсілдер мен әдістер қолданылады:

1) білім алушылар мен ересектердің бірлескен әрекеттері;

2) мұғалімнің әрекетіне еліктеу бойынша әрекеттер;

3) үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша әрекеттер;

4) заттардың пішіні, шамасы және саны туралы түсініктерді бекітуге арналған салу және қою, сұлбалар, трафареттер бойымен жүргізу тәсілдері;

5) есту, жанасымдық және көру арқылы қабылдау негізіндегі заттармен әрекеттер;

6) педагогтің сөздік нұсқауы бойынша шынайы қоршаған ортадағы, ойындық жағдаяттағы, суреттердегі заттардың пішінін, шамасын, санын алдын ала қарастыру, өздігінен атау және көрсету;

7) натурал заттардың көлемдік және жазық бейнелермен ара қатынасын белгілеу;

8) заттармен ойнау, оларды өмірде барынша дәл пайдалану үшін олардың атқарымдық қолданысын, қасиеттері мен сапасын анықтау.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

19. "Жалпы еңбекке дайындық" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

20. Білім алушыларды түзете-дамыту бағытындағы оқыту қағидасы білім беру процесін даму кемшілігінің ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымы мен жүйелерін тірек ете отырып құруды білдіреді. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды түзете-дамыту бағытындағы оқыту қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен қатар, білім алушылардың сенсорлы ақпаратты қабылдау мен өңдеу қабілетінің баяулылығы, ойлау операциялары мен әрекеттерінің шектеулілігі, танымдық белсенділігінің төменділігі және танымдық атқарымдарының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білім мен түсініктерінің шектеулілігі, сөйлеу қабілетінің кемшілігі, тәртіпті еркін реттеудің қалыптаспағандығы, қимыл-қозғалыс пен моторика кемшіліктері ескеріледі. Білім алушылармен жұмыста олардың оқи алу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірекке алынады. Жетілмеген атқарымдардың дамуын ынталандыру бойынша әрекеттер ұйымдастырылады.

21. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағытылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан,

қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылар, көзқарастар мен сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

22. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Дәстүрлі мектептік оқыту баланың мектепке келген кезіндегі меңгерген өмірлік түсініктері мен дамыған ауызекі сөйлеу тіліне негізделеді. Ауызекі сөйлеу тілі негізінде қарым-қатынастың дамуы жалғасады, анағұрлым ауызекі сөйлеу тілі негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық даму мәселелері орын алуда, олар педагогикалық тәсілдермен шешіледі немесе орны толтырылады.

23. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді. Практикалық-тәжірибелік іс-әрекет жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушының өтемдік дамуының, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше құралы болып табылады. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтің басшылығымен (жұппен, топпен жұмыс) сөйлеу тілдік қарым-қатынастар үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

24. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекелеген оқыту тәсілі саралай оқытудың нақты көрінісі болады.

25. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Арнайы педагог бала дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, балалардың оқу-танымдық әрекетін тек ұйымдастырып қана қоймай, бұл процесті бағыттап алады. Кейбір жағдайда білім алушының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады.

26. Білім алушылардың тәжірибелік әрекеттерін нақты ұйымдастырылады. Ұсынылатын тапсырмалардың мазмұнына меңгерген білімнің сапасы ғана емес, сонымен бірге білім алушылардың зейіні мен ойлау қабілетін дамыту да тәуелді.

27. Өткен материалдарды үнемі қайталау және бекіту қажеттілігі ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқыған білімі мен дағдыларын жылдам ұмытып қалатындықтарымен түсіндіріледі. Әр сабақта қайталау үшін уақыт бөлінеді.

28. Білім алушылардың бақылау және тәжірибелі әрекеттер процесіндегі жинаған білімі мен түсініктері сөйлеу тілінде (айтылымдарда, әңгімеде, сипаттамада) тұжырымдалады. Байланыстырылған сөйлеу тілін қалыптастыруға және мәдениетті қарым-қатынас дағдыларын тәрбиелеуге үлкен көңіл бөлінеді.

29. Білім алушылардың қоршаған әлем нысандары мен құбылыстары туралы түсініктерін иллюстрациялауға, бекітуге, нақтылауға мүмкіндік беретін заттық-тәжірибелік және өнімді әрекеттердің сан алуан түрлері сабақтың міндетті мазмұны болып табылады.

30. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогі үшін қажетті құралдар арсеналын кеңейтеді.

31. Сабақтарда АКТ-ны келесі мақсаттарда қолдану ұсынылады:

1) көрнекілік пішіндегі қандай да бір заттық мазмұнның біреуінен басқасына еркін өтіп, сөйлеу тілінің көмегімен бір тәсілден басқасына көше отырып, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды моделдеу;

2) баланың өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт ішінде талдауға арналған визуалды қосымша динамикалық тірек құру; топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету; сапалы жекеледіріп оқыту мүмкіндіктерін арттыру.

32. АКТ-ны пайдалану оқыту процесін жекелендіруге; сабақ барысындағы жұмыстың мазмұнына қызығушылықты арттыруға; білім алушылардың танымдық әрекетін белсендіруге; шығармашылық қабілетін дамытуға мүмкіндік береді.

33. АКТ оқу процесінде білім алушылардың жұмысқа деген қабілеттілігін есепке ала отырып, мөлшерлеп пайдаланылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

34. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизм идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектепте оқу табиғатына сәйкес болуына шартты болады.

35. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жалпы еңбекке дайындық бойынша біліктер мен дағдыларды меңгеру нәтижелерін бағалау нормалары мақсатты

тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдемені іске асыруға бағытталған.

36. Жалпы еңбекке дайындық бойынша біліктер мен дағдыларды қалыптастырған тапсырмалар мен жаттығулар бағалау құралдары болып табылады.

37. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана іске асырылады. Оқу бағдарламасын меңгеру нәтижелері білім беру процесінде мұғаліммен тікелей сабақтарда бағаланады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен жүргізілетін педагогикалық процесс арнайы педагогиканың "диагностика мен түзете-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына сәйкес құрылып, педагогтер бақылау бағалау әрекетін жүйелі түрде іске асыруға міндетті.

38. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу нәтижелілігін бағалау ағымды (сабақтағы), кезең-кезеңдік (тақырыптық) және қорытынды бақылау түрінде іске асырылады.

39. Ағымды бақылау сабақ барысында білім алушылардың әрекетін байқау, тәжірибелік және жеке жұмыстарын, ұжымдық әрекет түрлерін талдау арқылы жүргізіледі. Сабақ барысындағы бақылау педагогтің оқу процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін қолданатын оқыту мазмұны мен тәсілдерін түзету мақсатында жүргізіледі. Бұл бақылау білім алушыларға қатысты ынталандыру және тәрбиелеу сипатында болады.

40. Кезең-кезеңдік бақылау бағдарламалық тақырыпты, бөлімді өткеннен кейін жүргізіледі. Педагог белгілі бір тақырып аясындағы оқу материалын оқыту нәтижесі әр түрлі типологиялық топтардағы білім алушыларда бірдей болмайтынын түсінеді және соған дайын болады. 1-типологиялық топ білім алушылары (В.В.Воронкова бойынша) оқу материалын білімді қолдану деңгейінде меңгере алатындарын көрсетеді. 2-типологиялық топ білім алушылары тақырыптың негізгі мазмұнын түсінетіндерін байқатады. 3-типологиялық топ білім алушылары материалды тану деңгейінде меңгере алады, өзінің білімін өзектендіруде мұғалімнің көмегіне мұқтаж болады. 4-типологиялық топ білім алушылардың жеке бағдарлама бойынша оқытылып, соның аясында оқу жетістіктері бағаланады.

41. Қорытынды бақылау тоқсанның, оқу жылының соңында жүргізіледі. Педагог оқу жылы бойы бақылауға алынған сыныптағы әр білім алушының даму және жетістік динамикасы міндетті түрде талдап, оны білім алушылардың жетістік карталарына тіркейді.

42. Бағалау шараларының көмегімен алынған ақпарат педагогке дағдылар мен икемділіктерді меңгеру процесінде туындаған қиындықтарды дер кезінде байқауға және дұрыс бағалауға мүмкіндік береді. Педагог білім алушыларға жеке көмек көрсетудің мазмұны мен тәсілдерін дәйекті анықтау мүмкіндік алады .

43. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалау тәсілін қолдану педагогтердің бағалау әрекеттерінің әділ болуына мүмкіндік береді.

5-тарау. "Жалпы еңбекке дайындық" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

44. "Жалпы еңбекке дайындық" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 4-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

45. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларға сай, қажетті мектептік құрал-жабдықтарымен жабдықталады.

46. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

47. 4-сыныптағы "Жалпы еңбекке дайындық" оқу пәнінің мазмұны білім алушылардың психофизикалық мүмкіндігіне қарай еңбектің басқа түрлерімен ауыстыруға және толықтыруға болатын, күрделендіруге немесе қысқартуға болатын әрекеттің әртүрлі түрлері кіріктірілген.

48. Білім алушылар 4-сыныпта зертханалық жұмыстарда материалдардың (қағаз, мата, ағаш) қасиеттерін зерттейді, қарапайым еңбек біліктері мен материалмен жұмыс істеу тәсілдерін меңгереді. Меңгерген тәсілдер қолданысы түсінікті және пайдалы бұйымды жасау кезінде пайдаланылады.

49. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтауға негіз болатын, оқыту мақсатының жүйесі түрінде көрсетілген, күтілетін нәтижелер тұжырымдалған.

50. Оқу пәнінің мазмұны:

1) 1-бөлім "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту" - зерттеу және қиялдау қабілеттерін дамытуға арналған, олардың процесінде білім алушылар қоршаған әлемді, әртүрлі материалдары зерттейді, қазақ халқының және басқа да халықтардың мәдениеті мен салт-дәстүрін зерделейді;

2) 2-бөлім "Шығармашылық жұмыстарды құру және жасау" - тәжірибелік дағдыларды дамытуға бағытталған, білім алушылар әртүрлі материалдармен тәжірибе жасайды, жұмыстың әртүрлі техникасын меңгереді, өзінің әрекетін жоспарлайды;

3) 3-бөлім "Презентация, талдау және бағалау" - білім алушылар өздерінің жұмысын және басқалардың жұмыстарын презентациялау, айту, бағалау аясындағы коммуникативтік және сөйлеу тілдік дағдыларды дамытуға бағытталған.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған әлемді білу және түсіну

		1.2 Мәдениет пен салт-дәстүрді білу
2	Шығармашылық жұмыстарды құру және жасау	2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу
		2.2 Жоспарлау
		2.3 Материалдар және шығармашылық жұмысты орындау техникасы
		2.4 Жасау технологиясы
		2.5 Қауіпсіздік техникасын сақтау
3	Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация
		3.2 Жұмысты талқылау

51. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу және мониторинг жүргізу үшін кодтау тәсілі енгізілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені белгілейді, төртінші сан оқыту мақсатының нөмірленуін көрсетеді. Мысалы, 4.2.1.4 кодындағы "4" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының нөмірленуі.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту":

2-кесте

Оқыту мақсаттары:	
Бөлімшелер	4-сынып
1.1. Қоршаған әлемді білу және түсіну	4.1.1.1 қоршаған әлемнің кейбір ерекшеліктерін, бейнелері мен пішіндерін (сызық, түс, пішін, фактураны) білу
1.2. Мәдениетті және салт-дәстүрді білу	4.1.2.1 ұлттық және әлемдік өнер туындыларын сипаттау және оларды өз идеясын іске асыру үшін қолдану

2) "Шығармашылық жұмыстарды құру және жасау":

3-кесте

Оқыту мақсаттары:	
Бөлімшелер	4-сынып
2.1 Қоршаған әлемді бейнелеу	4.2.1.1 жұмысты көрнекі үлгі бойынша орындау 4.2.1.2 қоршаған әлемнің кейбір визуальды элементтерін пайдалану
2.2 Жоспарлау	4.2.2.1 жұмыс процесін жоспарлау 4.2.2.2 жұмысты орындаудың кезеңдері мен бірізділігін технологиялық карта бойынша жоспарлау 4.2.2.3 бұйымды дайындау бірізділігі туралы әңгімелеп беру (технологиялық картаны тірек етіп және онсыз)
	4.2.3.1 бұйымды, оның қолданысын, жұмыста пайдаланылатын құралдар мен материалдарды, бөліктерді біріктіру тәсілдерін атау

2.3 Материалдар және шығармашылық жұмысты орындау	4.2.3.2 өзінің жұмыс орнын тәртіпке келтіру, жұмыс уақытында сол тәртіпті ұстану 4.2.3.3 жұмыста технологиялық картаны пайдалану
	Қағазбен және қатырмақағазбен жұмыс 4.2.4.1 киім үтіктейтін тақтаймен пайдалану, инеге жіп сабақтау және ұшын түю 4.2.4.2 ПВА желімін езу және оны жұмыста пайдалану 4.2.4.3. тескіштің көмегімен қағазды тесуді орындау 4.2.4.4 қағаз сұрыптарын ажырату жұмысты үлгі бойынша бірізділікпен орындау 4.2.4.5 белгі салу, мөлшерін салу және қимау 4.2.4.6 өрнекті сұлба бойымен және суреттің ішіне салып, бірізділікпен орындау 4.2.4.7 геометриялық пішіндерден өрнек құрастыру 4.2.4.8 жолақтарды сақина етіп біріктіріп, шынжыр құрастыру 4.2.4.9 дайындамалардан сәндік пішіндерді немесе басқа композицияларды құрастыру 4.2.4.10 конустан, цилиндрден көлемді ойыншықтар жасау 4.2.4.11 бір-бірінің ішіне сала отырып, бұйым бөліктерін жинастыру 4.2.4.12 шиыршық бойымен, дөңгелектей қию, әр түрлі тәсілдермен ойып алу 4.2.4.13 көлемді бөліктерден композиция құрастыру; 4.2.4.14 түсті колорит құрастыру, қағаздан композиция құрастыру 4.2.4.15 бөліктерді негізге орналастыру 4.2.4.16 модульдерден композиция құрастыру 4.2.4.17 бұйымдарды сәндеу Моншақтармен және шытыра моншақтармен жұмыс 4.2.4.18 материалды пішіні, түсі, шамасы бойынша 4.2.4.19 жұмыстың бірізділігін сақтай отырып, үлгі бойынша орындау 4.2.4.20 жіпке бірнеше моншақ тізу және инені кері бағытта өткізу 4.2.4.21 бұйымды ұсынылған сызба бойынша жасау 4.2.4.22 сымдағы шытыра моншақтан (өру) бұйым жасау 4.2.4.23 сызба бойынша шытыра моншақтан қарапайым бұйым жасау 4.2.4.24 сымдағы шыны моншақты өру 4.2.4.25 үлгі бойынша шытыра моншақтан күрделі бұйымдар жасау. Қалдық материалдармен жұмыс 4.2.4.26 қайшымен белгі бойынша қию 4.2.4.27 бөліктерді желіммен, степлермен, жабысқақ қағазбен біріктіру

2.4 Жасау технологиясы

4.2.4.28 бұйымды жасау үшін киндер-тосынсый сауытын пайдаланғанда, оның түсін, шамасын, құрылымын; сауыттарды өзара біріктіру тәсілдерін; бөліктерді сауытқа ермексазбен жабыстыру ережелерін есепке алу

4.2.4.29 бөліктерді желім көмегімен біріктіру; бөліктерді сызба бойынша біріктіру тәртібін сақтау; бұйымды сәндік бөліктермен безендіру

4.2.4.30 қалдық материалдан жапсырмақұракты құрастыру және орындау тәсілдерін пайдалану

4.2.4.31 бұйымның барлық бөліктерін жинастыру

Ағашпен жұмыс

4.2.4.32 құралды дұрыс ұстау және дененің пайдаланылатын құралға сәйкес қалыпын қабылдау

4.2.4.33 қарапайым құрылыстар салу, оларды ойында пайдалану

4.2.4.34 құрылыс жиынтығының элементтерін (текше, брус, кірпіш) ажырату

4.2.4.35 бұйымның шамасын үлгіден көшіру

4.2.4.36 бұйымды көркемдеп безендіру

4.2.4.37 тақтайды таңдау

4.2.4.38 белгі салу, бұрғылау, тазарту

4.2.4.39 тақтайды және жұмысқа арналған құралдарды таңдау

4.2.4.40 мұғалімнің көмегімен сызғыш немесе үлгі бойынша белгілеу

4.2.4.41 жонғыш, егеу, жіңішке арамен жұмыс істеу;

4.2.4.42 бұйым бөліктерін біріктіру

Табиғи материалдармен жұмыс

4.2.4.43 табиғи материалдардың түрлерін ажырату

4.2.4.44 жармалар мен тұқымдарды түрлеріне қарай сұрыптау

4.2.4.45 бұйымдағы табиғи материалды ажырату

4.2.4.46 үлгі бойынша қарапайым өрнектерді салу, жапсырма құракты орындау

Сазбен жұмыс

4.2.4.47 әртүрлі құралдардың көмегімен бедерлеме, түр беруді орындау

4.2.4.48 саз бетіне қырнауышпен немесе тіс тазартқышпен тырнап, сурет салу

4.2.4.49 бояуды (акварель, гуашь) пайдалану

4.2.4.50 арнайы "түртпелердің" көмегімен шеңбер және нүктелер салу

4.2.4.51 қолда бар құралдардың (пішін, үлгі) көмегімен бұйым бөліктерін кесіп алу

4.2.4.52 үлгіні саз бетіне орналастыру, үлгі бойынша пішінді кесіп алу

4.2.4.53 бедерді тілімшені жабыстыру, фактураны, саусақтық оюды, тырнауды, сурет салуды пайдала отырып сәндеу

	4.2.4.54 бөліктерді бұйымда орналастыру; бөліктердің қажетті шамасын анықтау, бұйым бөліктерін бір-бірімен біріктіру 4.2.4.55 бұйымның кепкенін сыртқы түріне қарап анықтау 4.2.4.56 бұйымды үлгі бойынша безендіру 4.2.4.57 бұйым үлгісін табиғи нысанмен, нақ пішінмен салыстыру 4.2.4.58 иллюстрация бойынша бұйымды талдау 4.2.4.59 ойыншықтарды иллюстрация бойынша безендіру Тоқыма материалдармен жұмыс 4.2.4.60 түзу тігісті орындау және "изонить" техникасы бойынша бұрышты толтыру 4.2.4.61 жіпті жабысқақ қағаз көмегімен бекіту 4.2.4.62 шытара моншақты және пайетканы тігу 4.2.4.63 жіптің ұшын түю 4.2.4.64 "ине алға" және "шетін ала" тігістерін орындау; 4.2.4.65 "ине алға" тігісін қолдана отырып, ойыншықтар жасау; 4.2.4.66 жіпті матада тігіспен бекіту 4.2.4.67 түймені керекті жеріне қадау 4.2.4.68 қайшымен матаны кесу 4.2.4.69 жапсырмақұрақ бөліктерін бұйымда орналастыру 4.2.4.70 қол жетекті тігін машинасының жоғары және төмен жіптерін салу 4.2.4.71 қол жетекті тігін машинасымен белгіленген сызық бойымен тігіс жүргізу 4.2.4.72 электр үтікпен жұмыс істеу 4.2.4.73 бұйым бөліктерін көктеу және жөрмеу 4.2.4.74 қайып тігісті орындау 4.2.4.75 қол жетекті тігін машинасымен жұмыста қауіпсіздік ережелерін орындау 4.2.4.76 қол жетекті тігін машинасымен машина тігісін орындау 4.2.4.77 тігістің басы мен аяғын бекіту 4.2.4.78 бұйым бөліктерін көктеу 4.2.4.79 жапсырмақұрақ бөліктерін матаға орналастыру 4.2.4.80 шығармашылық жұмыстарын орындағанда қазақтың ұлттық мәдениеті элементтерін пайдалану
2.5. Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.5.1 материалдар мен құралдарды қауіпсіздік техникасын сақтай отырып пайдалану

3) "Презентация, талдау және бағалау":

4-кесте

Оқыту мақсаттары:	
Бөлімшелер	4-сынып

3.1 Презентация	4.3.1.1 негізгі идея мен процесті түсіндіре отырып, өзінің жұмысын (бұйымын) (көрсету) тұсау кесерін жасау
3.2 Жұмысты талқылау	4.3.2.1 өзінің жұмысын үлгімен салыстыру 4.3.2.2 өзінің жұмысына түсінік беру, оны жақсарту бойынша ұсыныстар беру

54. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3-сәуірдегі
№115 бұйрығына 307-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Бейнелеу өнері" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 307-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, өз мүмкіндіктеріне сәйкес әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдар жасау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді

сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру үдерісінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез келген оқу үдерісінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарланған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты

құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Бейнелеу өнері" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. Бейнелеу өнері сабақтарында ақыл-ойы кем білім алушылардың даму кемшіліктерін жеңуге арналған мүмкіндіктер туады. Сабақтың түзету бағыттылығы – оқу процесінің міндетті талабы.

14. Оқу пәнінің мақсаты – жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыда шынайы суреттің қарапайым негіздерін қалыптастыру.

15. Бейнелеу өнерін оқыту міндеттері:

1) тікелей заттың өзіне қарап сурет салу дағдыларын, сәнді сурет салу және оларды оқу, еңбек процесінде және қоғамдық пайдалы істерде қолдану икемділіктерін қалыптастыру;

2) байқағыштықты, көру арқылы есте сақтауды, кеңістіктік түсініктерді және жалпылау қабілетін дамыту;

3) білім алушылардың сенсомоторлық дамуына (қимыл-қозғалыс аясындағы кемшіліктерді жеңу, қолдың ұсақ қимылын дамыту) көмектесу;

4) білім алушыларды бейнелеу өнері шығармаларымен таныстыру; оларға деген эмоциялық-эстетикалық қатынасты тәрбиелеу; бейнелеу өнеріне деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті дарыту;

5) жұмыс тәртібін ойластыру, жоспар бойынша жұмыс істей білуін дамыту;

6) жұмыстағы ұқыптылықты, табандылықты және дербестікті тәрбиелеу.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

16. Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдемелерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

17. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен бірге, білім алушылардың ойлау әрекетінің баяулылығы, танымдық белсенділігінің төменділігі, ойлаудың жалпылау және абстракциялаушы атқарымдарының әлсіздігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы есепке алынады. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек етіледі.

18. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім

алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

19. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар балалардың оқуы мен әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

20. Әрекеттік тәсілдеме қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтің басшылығымен оқу материалын ұғынуы үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

21. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме кемістігі бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Арнайы мектептегі және ақыл-ой дамуы бұзылған білім алушылар сыныбындағы білім беру процесі 4 типологиялық топты қамтитын, педагогикалық жіктеу (В.В.Воронкова бойынша) негізінде жүзеге асырылады. Педагог әрбір типологиялық топтың білім алушылары үшін оқу материалының қолжетімді күрделілігі мен көлемін есепке ала отырып, мазмұны білім алушылардың мүмкіндігіне сәйкес оқу материалын таңдайды.

22. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың, әсіресе 3 және 4 типологиялық топ білім алушыларының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларының табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады.

23. Педагогикалық міндеттер бейнелеу өнеріне оқыту процесі арнайы тәсілдемелік әдістердің негізінде ұйымдастырылғанда табысты шешіледі. Бейнелеу өнеріне оқытудың басты тәжірибелік міндеті – сурет салудың қарапайым тәсілдері мен дағдыларын меңгерту. Мұғалім қарындашты қалай дұрыс ұстауды, сызықты қалай жүргізу керектігін көрсетеді. Білім алушылар әртүрлі материалдармен және құралдармен танысады, белгілі бір дәйектілікті сақтай отырып, сурет бойынша жұмыс істеуге үйренеді. Сурет салу сабақтарында білім алушы қарындашпен, қылқаламмен және бояумен жұмыс істеуге үйренеді.

24. Түзу, сынық, қисық сызықтарды салу білім алушылар үшін біршама қиындықтарды туғызады. Сондықтан торкөзді қағазды пайдалану тиімді болады. Торкөз бойынша сурет салу жұмысты біршама жеңілдетеді, сонымен бірге білім алушыларда өзінің күшіне деген сенім пайда болады.

25. Білім алушылардың үйлескен дәл қимылдарын жетілдіру үшін нүктелердің арасында сызық жүргізуге жаттықтыруға болады. Бұл нүктелерді біріктіргенде әртүрлі геометриялық пішіндер және қарапайым суреттер шығады. Білім алушыларға оқытудың бастапқы кезеңдерінде суретті орналастыру үлкен қиындық тудыратындықтан, бұл жұмысты жеңілдету үшін тірек нүктелерін пайдалану тиімді болады.

26. Білім алушының суретті орындауда белгілі бір бірізділікті сақтауының маңызы үлкен, ол алдағы жұмысты жоспарлай білумен байланысты болады. Алайда, ақыл-ойы дамымаған білім алушыларда жоспарлау қабілеті өте баяу қалыптасады. Осыған байланысты мұғалім суретті орындаудың барлық кезеңдері көрінуі үшін суретті орындау барысын әр сабақта көрсетеді және түсіндіреді. Келесі жұмыс тәсілдері тиімді болады:

- 1) нысанның құрылымын сипаттау және оның бөліктерінің қасиеттерін анықтау;
- 2) білім алушыларды тақырыптық суреттерге ендірілген нысандардың ерекшеліктерін атауға және сөзбен сипаттауға ынталандыру;
- 3) суретпен жұмыстың бірізділігін анықтау, белгіленген әрекеттерді алдын ала айту;
- 4) композициялық сипаттағы міндеттерді шешу, бейнелеу тәртібін ашып көрсететін сызба плакатты оқу;
- 5) суретті бейнелеу нысанымен және сурет бөліктерін өзара салыстыру;
- 6) білім алушыларды орындалған жұмыс туралы, суреттің мазмұны туралы айтуға, өзінің және сыныптастарының жұмыстарын талдауға ынталандыру.

27. Бейнелеу өнері туралы әңгімелер сабақтың құрамдас бөлігі болып табылады. Олар эстетикалық тәрбиелеуге, оларда бар түсініктер мен ұғымдарды нақтылауға, жаңа білім және мәліметтермен байытуға көмектеседі. 1-4 - сыныптардағы әңгіме көркемөнер шығармаларының репродукцияларын қараумен және олар туралы қысқаша мәліметтердің берілуімен, сондай-ақ, балаларға арналған кітаптардағы иллюстрацияларды қараумен шектеледі. Бір әңгіме барысында әдетте, 1-2 сурет немесе кітаптағы 3-4 иллюстрация қаралады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

28. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизм идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

29. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың бейнелеу өнері бойынша оқу материалдарын меңгеру нәтижелерін бағалау нормасы мақсатты тұжырымдауға негізделген және білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру мен бағалауды ұйымдастырудағы бірыңғай тәсілдемені жүзеге асыруға бағытталған.

30. Ақыл-ой даму кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін критериалды сипаттамалық бағалау тәсілін қолдану педагогтердің бағалау әрекеттерінің әділ болуына мүмкіндік береді.

5-тарау. "Бейнелеу өнері" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

31. "Бейнелеу өнері" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

32. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырған жөн.

33. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

34. "Бейнелеу өнері" оқу пәнінің мазмұны үш бөлімге бөлінген: сәндік сурет салу, тікелей заттың өзіне қарап сурет салу, тақырыптық сурет салу. Даярлық сыныпта сурет салуға үйретуге (бейнелеу әрекетіне дейін) дайындық жұмысы жүргізіледі. Бұл кезеңде білім алушыларды әртүрлі бағытта сызық (түзу, қисық, толқынды) жүргізуге, үлгімен және трафаретпен жұмыс істеуге, түсті қарындаштармен штрихтауды орындауға үйрету маңызды.

35. Білім алушылар сәндік сурет салу сабағында сәндік-қолданбалы өнер үлгілерімен танысады. Сәндік сурет салуға дайындық жұмысы геометриялық фигураларды пішіні, түсі және көлемі бойынша салыстыруға, ою құрылымын түсінуге көмектесуге бағытталған. Бастауыш сыныптарда тапсырманың бір бөлігі мұғалімнің тікелей әрекетінің ізімен орындалады.

36. Сәндік сурет салу бойынша сабақтар тікелей заттың өзіне қарап сурет салу сабақтарының алдында болады, себебі олар білім алушының техникалық және бейнелеу икемділіктерін қалыптастырады.

37. Бағдарламаның "Тікелей заттың өзіне қарап сурет салу" бөлімінде оқытудың негізгі міндеті суретте бүтіннің бөлікпен ара қатынасын, сондай-ақ, заттардың құрылысын бере отырып, сурет салуға үйрету болып табылады. Білім алушыларда үнемі өзінің суретін тікелей затпен және суреттің жеке бөліктерін өзара салыстыру қажеттілігін қалыптастыру маңызды болады. Бұл үшін білім алушыда орталық (осьтік) сызықты, сондай-ақ, қарапайым көмекші сызықтарды қолдана білуді дамытудың да маңызы үлкен болады.

38. "Тақырыптық сурет салу" бөліміндегі сабақтардың мазмұнына қоршаған орта құбылыстары мен ертегілердің жеке оқиғаларының иллюстрацияларын бейнелеу жатады. 1-3-сыныптарда тақырыптық сурет салудың міндетіне білім алушыларды пішіні мен түсі бойынша барынша қарапайым жеке заттарды бейнелей білуге үйрету жатады. 4-сыныпта білім алушыларға қойылатын қарапайым бейнелеу міндеттері: көру арқылы заттардың ара қатынасын дұрыс бере білу, суретте алыс заттардың кішірейтілуін есепке алу, бір заттарды басқалармен дұрыс қалқалау ережелерін меңгеру.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Бейнелеуге дейінгі әрекеттер	1.1 Сызықтар салу
		1.2 Үлгі мен трафаретті пайдаланып сурет салу
2	Сәндік сурет салу	2.1 Жолақтағы өрнек
		2.2 Шаршыдағы өрнек
		2.3 Үшбұрыштағы өрнек
		2.4 Дөңгелектегі өрнек
3	Тікелей заттың өзіне қарап сурет салу	3.1 Өсімдіктер мен жануарлар әлемінің заттары
		3.2 Тұрмыстық заттар
4	Тақырыптық сурет салу	4.1 Табиғат
		4.2 Ертегі мен өмірлік жағдаяттар желісі

39. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу үшін кодтау тәсілі ендірілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені белгілейді, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодындағы "1" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

40. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалын оқытудың дәйектілігі мен мазмұнын анықтау үшін негіз, сондай-ақ білім алушылардың жетістіктерін бағалау критериялары болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түріндегі күтілетін нәтижелер тұжырымдалған.

41. Мақсатты тұжырымдау мұғалімге білім алушылардың таным процесін басқаруға, материалды меңгеруді кадамдық бақылауды жүзеге асыруға, оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді. Сынып білім алушыларының құрамына сәйкес мұғалім әр бөлімнің мақсатын жүзеге асыру кезеңділігіне, тақырып, бейнелеуге арналған материал таңдауға өзгеріс енгізу құқығына ие.

1) "Бейнелеуге дейінгі әрекеттер":

0-сынып:

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1.1 Сызықтар салу	0.1.1.1 түзу сызықтарды (тік, көлденең) торкөз бойынша жүргізу 0.1.1.2 көрсету бойынша, үлгі бойынша таныс заттардың (саты, әткеншек) суретін торкөз бойынша салу 0.1.1.3 көрсету бойынша, үлгі бойынша шаршының, тікбұрыштың суреттерін торкөз бойынша салу 0.1.1.4 қисық сызықтарды (толқынды, доға тәрізді) жүргізу 0.1.1.5 нұсқау бойынша (орау, тарқату) бағдарлай отырып, үзік сызықтар бойымен "жіп шумағының" суретін салу 0.1.1.6 қисық сызықтарды (айналмалы тұйық) жүргізу 0.1.1.7 дөңгелектің суретін салу: табакша, күн (үлгі бойынша) 0.1.1.8 торкөз бойынша сопақшаның суретін салу 0.1.1.9 заттардың суреттерін аяқтау, оларды бояу (үлгі бойынша) 0.1.1.10 сопақшаның суретін салу: әуе шарлары, қияр
1.2 Үлгі мен трафаретті пайдаланып сурет салу	0.1.2.1 үлгі (трафарет) бойымен жүргізу, суреттің сұлбасын және штрихтың бағытын (жоғарыдан төмен) сақтай отырып, шаршыны (үлкен, кішкентай) түсті қарындаштармен бояу 0.1.2.2 үлгі (трафарет) бойынша "Көкөністер" (қызанақ, қияр) суретін салу, бояу 0.1.2.3 үлгі (трафарет) бойынша "Жемістер" (алма, алмұрт) суретін салу, бояу 0.1.2.4 үлгі (трафарет) бойынша "Шырша" (биік, аласа) суретін салу, бояу 0.1.2.5 үлгі (трафарет) бойынша "Күн" (шеңбер, түзу сызық), "Шырша шарлары" суретін салу, бояу 0.1.2.6 үлгі (трафарет) бойынша "Бағдаршам" (тікбұрыш, шеңберлер) суретін салу, бояу 0.1.2.7 үлгі (трафарет) бойынша "Балықтар" (сопақша, қисық сызықтар) суретін салу, бояу 0.1.2.8 үлгі (трафарет) бойынша "Түймедақ" (шеңбер, сопақшалар) суретін салу, бояу 0.1.2.9 үлгі (трафарет) бойынша "Түсті қарындаштар" (ұзын, қысқа, жуан, жіңішке) суретін салу, бояу 0.1.2.10 үлгі (трафарет) бойынша "Үй" (шаршы, тікбұрыш) суретін салу, бояу 0.1.2.11 үлгі (трафарет) бойынша "Баулар" (ұзын, қысқа) суретін салу, бояу 0.1.2.12 үлгі (трафарет) бойынша "Мойынорағыш" (енді, еңсіз) суретін салу, бояу 0.1.2.13 үлгі (трафарет) бойынша "Үшкіл орамал" (кішкентай, үлкен) суретін салу, бояу

2) "Сәндік сурет салу":

3- кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Жолақтағы өрнек	1.2.1.1 геометриялық фигураларды жолақта орналастыру, бояу 1.2.1.2 жолақта өсімдік әліптес бедерлердің элементтерін орналастыру, бояу 1.2.1.3 жолақта қазақ ою-өрнегінің элементтерін орналастыру, сұлбадан шықпай бояу 1.2.1.4 геометриялық фигураларды жолақта орналастыру, бояу 1.2.1.5 жолақта өсімдік әліптес бедерлердің элементтерін орналастыру, бояу 1.2.1.6 жолақта қазақтың ою элементтерін орналастыру	2.2.1.1 геометриялық өрнекті жолақта салу (бүгілме сызықта), бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.1.2 жолақта өсімдік әліптес өрнектерді салу (бүгілме сызықта); бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.1.3 жолақта "гүл" қазақ өрнегін салу (бүгу сызығын-да); бояу (қарын-даш, гуашь) 2.2.1.4 геометриялық өрнекті (ирек сызықта) жолақта салу; бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.1.5 өсімдік әліптес өрнектерді жолақта салу (ирек сызықта); бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.1.6 жолақта "Бұлақ" қазақтың ою салу (ирек сызықта); бояу (қарындаш, гуашь)	3.2.1.1 геометриялық өрнекті жолақта орындау 3.2.1.2 жолақта өсімдік әліптес өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.1.3 жолақта жануар өрнегін орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.1.4 жолақта "Балта" қазақ ою-өрнегін орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.1.5 жолақта өрнек құру (қарындаш, гуашь)	4.2.1.1 кілемге арналған геометриялық өрнекті жолақта орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.1.2 жолақта өсімдік әліптес өрнекті орындау, ағаш қасықты әшекейлеу (қарындаш, гуашь) 4.2.1.3 жолақта қазақ ою-өрнегінің элементтерін орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.1.4 жұмысты жолақта орындау, карнавалдық көзілдіріктер (қарындаш, гуашь)
2.2 Шаршыдағы өрнек	1.2.2.1 геометриялық пішіндерді шаршыда орналастыру, бояу 1.2.2.2 өсімдік тектес ою элементтерін шаршыда орналастыру, бояу 1.2.2.3 қазақтың ою элементтерін шаршыда орналастыру, бояу 1.2.2.4 геометриялық	2.2.2.1 түстері үйлесімді геометриялық пішіндерді текшеде орналастырып салу; бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.2.2 түстері үйлесімді өсімдік әліптес өрнектерді текшеде орналастырып салу;	3.2.2.1 геометриялық өрнекті шаршыда орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.2.2 өсімдік әліптес өрнекті шаршыда орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.2.3 жануар әліптес өрнекті шаршыда орындау (қарындаш, гуашь)	4.2.2.1 өсімдік әліптес ою элементтерін шаршыда орындау 4.2.2.2 қазақтың ою элементтерін шаршыда орындау (қарындаш, гуашь)

	пішіндерді шаршыда орналастыру, бояу 1.2.2.5 өсімдік әліптес ою элементтерін шаршыда орналастыру, бояу 1.2.2.6 қазақтың ою элементтерін шаршыда орналастыру, бояу	бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.2.3 түстері үйлесімді қазақтың оюэлементтерін текшеде біркелкі орналастыру; бояу (қарындаш, гуашь)	3.2.2.4 шаршыда " мүйіз" қазақ оюының элементтерін орындау (қарындаш , гуашь) 3.2.2.5 шаршыда өрнек құру (суық және жылы реңктер) (қарындаш, гуашь)	4.2.2.3 өрнекті шаршыда өз бетінше орындау (қарындаш, гуашь)
2.3 Үшбұрыштағы өрнек	1.2.3.1 үшбұрышта геометриялық фигураларды орналастыру, бояу 1.2.3.2 үшбұрышта өсімдік әліптес - өрнектерді элементтерін орналастыру, бояу 1.2.3.3 үшбұрышта қазақтың ою элементтерін орналастыру, бояу 1.2.3.4 үшбұрышта геометриялық пішіндерді орналастыру, бояу 1.2.3.5 үшбұрышта өсімдік әліптес өрнектердің элементтерін орналастыру, бояу 1.2.3.6 үшбұрышта қазақ оюының элементтерін орналастыру, бояу	2.2.3.1 түстері үйлесімді геометриялық фигураларды үшбұрышта орналастырып салу; бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.3.2 түстері үйлесімді өсімдік әліптес өрнек элементтерін үшбұрышта орналастырып салу; бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.3.3 түстері үйлесімді "тұмар" қазақ оюының элементтерін үшбұрышта орналастыру; бояу (қарындаш, гуашь)	3.2.3.1 үшбұрышта геометриялық өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.3.2 үшбұрышта өсімдік әліптес өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.3.3 үшбұрышта жануар әліптес өрнегін (жәндіктер) орындау (қарындаш , гуашь) 3.2.3.4 үшбұрышта қазақ оюының элементтерін орындау (қарындаш , гуашь)	4.2.3.1 үшбұрышта өсімдік элементтерінен өрнек орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.3.2 үшбұрышта қазақтың ою элементтерін орындау (қарындаш , гуашь) 4.2.3.3 үшбұрышта өрнекті өз бетінше орындау (қарындаш , гуашь)
2.4 Дөңгелектегі өрнек	1.2.4.1 геометриялық фигураларды дөңгелекте орналастыру, бояу 1.2.4.2 өсімдік әліптес өрнектердің элементтерін дөңгелекте орналастыру, бояу	2.2.4.1 геометриялық фигураларды дөңгелекте орналастырып салу; бояу (қарындаш, гуашь) 2.2.4.2 өсімдік әліптес өрнек элементтерін дөңгелекте орналастырып салу; бояу (қарындаш, гуашь)	3.2.4.1 дөңгелекте геометриялық өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.4.2 дөңгелекте өсімдік әліптес өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.4.3 дөңгелекте жануар әліптес	4.2.4.1 дөңгелекте каршықты орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.4.2 дөңгелекте өсімдік әліптес өрнекті орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.4.3 дөңгелекте қазақ оюының " шексіздік" элементтерін орындау (қарындаш , гуашь) 4.2.4.4 дөңгелекте қазақ оюының "

1.2.4.3 дөңгелекте қазақ оюының элементтерін орналастыру, бояу	2.2.4.3 түстері үйлесімді "тұмар" қазақ оюының элементтерін дөңгелекте орналастыру; бояу (қарындаш, гуашь)	өрнегін (жәндіктер) орындау (қарындаш, гуашь) 3.2.4.4 дөңгелекте қазақ оюының элементтерін орындау (қарындаш, гуашь)	өрнекті" элементтерін орындау (қарындаш, гуашь) 4.2.4.5 дөңгелекте өрнекті өздігінен салу, табақты әшекейлеу (қарындаш, гуашь)

3) "Тікелей заттың өзіне қарап сурет салу":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Өсімдіктер мен жануарлар әлемінің заттары	1.3.1.1 гүлшетеннің жапырағының суретін салу, оның өзіне тән пішінін беру 1.3.1.2 шиенің жапырағының суретін салу, оның өзіне тән пішінін беру 1.3.1.3 қарындашты біркелкі баса отырып, инелерін штрихты қысқа сызықтармен бейнелей, шыршаның бұтағының суретін салу 1.3.1.4 қарындашты біркелкі баса отырып, инелерін штрихты қысқа сызықтармен бейнелей, қарағайдың бұтағының суретін салу	2.3.1.1 алманың суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.1.2 қызанақтың суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.1.3 лимонның суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.1.4 қиярдың суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.1.5 алмұрттың суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.1.6 сәбіздің суретін салу және бояу (қарындаш, гуашь)	3.3.1.1 шырша бұтағының нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 3.3.1.2 балықтың нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 3.3.1.3 пішіні қарапайым жапырақтың нобайын салу, ашық жасыл мен қара жасыл түстерді ажырату, бояу (қарындаш, акварель) 3.3.1.4 бақ-бақ гүлінің нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 3.3.1.5 екі ағаштың нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель) 3.3.1.6 түстері мен пішіндері әр түрлі екі алманың нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель)	4.3.1.1 емен жапырағының нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.1.2 қызылтал бұтағының нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.1.3 гүлшетеннің бұтағының нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.1.4 шетен бұтағының нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.1.5 ақ көбелектің нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель) 4.3.1.6 әр түрлі көктем гүлінен жасалған гүлшоқтың нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель)
		2.3.2.1 дөңгелек пішінді заттардың (шырша ойыншықтары) суретін салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.3.2.1 құрылыс материалынан салынған мұнараның нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель)	4.3.2.1 ойыншық автобустың нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.2.2 құрылыс материалынан салынған

3.2 Тұрмыстық заттар	1.3.2.1 дөңгелек пішінді заттардың (үлкен доп, кішкентай доп) суретін салу 1.3.2.2 қол орамалдың суретін салу 1.3.2.3 мойынорағыштың суретін салу 1.3.2.4 дәптер, кітаптың суретін салу	2.3.2.2 сопақша пішінді заттардың (ойыншық балық) суретін салу, бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.2.3 тікбұрышты пішінді заттардың (жалауша) суретін салу, бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.2.4 үшбұрышты пішінді заттардың (үшбұрышты жалауша) суретін салу, бояу (қарындаш, гуашь) 2.3.2.5 күрделі пішінді заттардың (қырын қарап отырған қоян) суретін салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.3.2.2 теннис ракеткасының ені мен ұзындығының арақатынасын дұрыс бере отырып, суретін салу, бояу (қарындаш, акварель) 3.3.2.3 балалар күрегінің ені мен ұзындығының арақатынасын дұрыс бере отырып, нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель) 3.3.2.4 ұйқышар сағаттың нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель) 3.3.2.5 дөңгелек пішінді (екі түсті доп) нобайын салу, бояу (қарындаш, акварель)	құрылыстардың нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.2.3 пирамидканың нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.2.4 жақ тәрізді араның нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 4.3.2.5 қазақтың музыкалық аспаптарының нобайын (симметрия) салу, бояу (қарындаш, акварель) 4.3.2.6 ойыншық қоянның нобайын (қырын қарап отырған, тұрған қалыпта) салу, бояу (қарындаш, акварель)

4) "Тақырыптық сурет салу":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары:			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Табиғат	1.4.1.1 "Бақта" сюжетінің суретін салу 1.4.1.2 "Бақшада" сюжетінің суретін салу 1.4.1.3 "Күз" сюжетінің суретін (қайың, емен, шырша) салу 1.4.1.4 "Қысқы ормандағы шырша" сюжетінің суретін салу	2.4.1.1 "Жапырақсыз ағаш" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу 2.4.1.2 "Саңырауқұлақ теру" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу 2.4.1.3 "Аққалалар" суретінің нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 2.4.1.4 "Біздің қаладағы көктем" суретінің нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.4.1.1 "Біздің қаладағы күз" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу 3.4.1.2 "Аквариумдағы балдырлар арасындағы балықтар" суретінің нобайын салу, бояу (қарындаш, балауыз бор, акварель бояуы) 3.4.1.3 "Қысқы ормандағы шыршалар" суретінің нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь) 3.4.2.1 "Отшашу" сюжеті бойынша	4.4.1.1 "Күзгі ағаштар" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу 4.4.1.2 "Қысқы орман" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу 4.4.1.3 "Көктемгі гүлдер" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу

4.2 Ертегі мен өмірлік жағдаяттар желісі	1.4.2.1 "Ойыншығы бар шырша бұтағы" сурет салу 1.4.2.2 "Судағы кеме" сурет салу 1.4.2.3 "Ертегілік терезе" суретте оқыған ертегіден затты бере отырып сурет салу	2.4.2.1 "Үш аю" ертегісінен домалақ пішінді заттарды (шамасы мен түсі әр түрлі үш кесе) бейнелеу, бояу (қарындаш, гуашь)	сурет нобайын салу, бояу (қарындаш, балауыз бор, акварель бояуы)	4.4.2.1 "Аққалалар отбасы" сюжеті бойыншасурет нобайын салу, бояу (акварель бояуы) 4.4.2.2 "Қаздар-аққулар" ертегісінің нобайын салу, бояу (акварель бояуы) 4.4.2.3 "Ойыншықтар дүкенінде" суретінің нобайын салу, акварель бояуымен бояу
		2.4.2.2 "Жаңа жылдық шырша" нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.4.2.2 "Жаңа жылдық шырша" сюжеті бойынша сурет нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	
		2.4.2.3 "Наурыз" сюжеті бойынша нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.4.2.3 "Үш аю" ертегісінің нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	
		2.4.2.4 "Судағы кемелер" сюжеті бойынша нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	3.4.2.4 "Наурыз" сюжеті бойынша нобайын салу, бояу (қарындаш, гуашь)	
		3.4.2.5 "Көшедегі көктем" сюжеті бойынша нобайын салу бояу (қарындаш, акварель бояуы)	3.4.2.5 "Көшедегі көктем" сюжеті бойынша нобайын салу бояу (қарындаш, акварель бояуы)	

42. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3-сәуірдегі
№115 бұйрығына 308-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Музыка және ән" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 308-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алуудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Мазмұндық тұрғыдан алғанда оқу бағдарламасы өзінің оқыту және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретіндегі білім алушыны тәрбиелеудегі оқу пәнінің нақты қосатын үлесін ашып көрсетеді.

4. "Музыка және ән" пәні білім алушыларда музыкаға адам өмірінің бір бөлігі ретіндегі құндылық қатынасты тәрбиелеуге, негізгі музыкалық білімді және икемділікті, музыкалық әрекет түрлерін меңгеруге, өзін-өзі шығармашылықпен таныта білуді және музыкалық әрекет барысындағы коммуникацияны қалыптастыруға, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылыққа деген адамгершіліктік-эстетикалық қатынасты тәрбиелеуге, музыкалық және шығармашылық қабілеттерді дамытуға бағытталған.

5. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды музыкалық тәрбиелеу оқу материалының дұрыс ұйымдастырылуын, жүйелі және мақсатты бағытта жүргізілуін талап етеді.

6. Музыкалық қабілет деген музыкалық әрекет үшін қажетті икемділіктер мен дағдыларды білдіреді. Бұл музыканы тыңдай білу, есту-сөйлеу тілдік үйлесімділік, интонацияның дәлділігі, музыканың сипатын сезіне білу және музыкалық тербеністерге деген дұрыс әсерін білдіру, ырғақ, қарқын, динамикалық реңктер, ладогармониялық ерекшеліктер, орындау дағдылары сияқты музыкалық айшықтау құралдарын ажырата білу.

7. Арнайы мектептегі музыка сабақтары эстетикалық әсер аясымен ғана шектелмейді, сондай-ақ ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушылардың танымдық әрекеттері мен эмоциялық-ерік аясындағы кемшіліктерді түзету міндетін орындайды.

8. Музыка мұғалімі білім алушыларды музыкалық тәрбиелеу міндеттерін табысты шешу үшін өзінің жұмысын логопедпен және мектептік психоневролог дәрігермен тығыз байланыста жүргізеді.

2-тарау. "Музыка және ән" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

9. Музыкалық тәрбиенің мақсаты білім алушылардың музыкалық мәдениетті меңгеруі, музыкалық қабілетін дамыту болып табылады.

10. Музыка және ән сабақтарында оқыту мақсатына сәйкес білім беру, түзету, дамыту және тәрбиелеу міндеттері орындалады.

11. Білім беру міндеттері:

1) білім алушылардың түсінігіне қолжетімді және айқын музыкалық шығармалар арқылы өмір туралы ұғынымдарын кеңейту;

2) ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың музыкалық тәжірибесін байыту;

3) музыкаға деген қызығушылығын дамыту; тақырыптамасы мен жанрлары бойынша алуан түрлі, мазмұны бойынша оларға жақын шығармалар арқылы музыкалық әсерін қорландыру;

4) музыкалық-эстетикалық сөздігін қалыптастыру;

5) музыкалық айшықтау құралдарында бағдарлауға үйрету.

12. Түзету міндеттері:

1) білім алушылардың танымдық әрекеттерін (ойлауды белсендіру, мақсатты бағытталған әрекетін және зейін тұрақтылығын қалыптастыру) түзету;

2) дыбыстық айтылудағы кемшіліктерді түзету;

3) тәртіптің ақылға қонымсыз түрлерін жеңу;

4) мимикалық және пантомимикалық қимылдарды дамыту;

5) музыканы тыңдағанда және өлең айтқанда өзінің сезімі мен эмоциясын білдіре білуді қалыптастыру.

13. Дамыту міндеттері:

1) музыкалық орындау дағдыларын қалыптастыру:

білім алушылардың ән салған кездегі тыныс алуын біртіндеп, қарапайым элементтерден бастап дамыту;

білім алушылардың ән салу аппаратын интонациялық дамыту;

ырғақ сезімін, жоғары дыбыстық естуді, музыкалық жадты дамыту;

2) білім алушылардың шығармашылық мүмкіндіктерін белсендіру.

14. Тәрбиелеу міндеттері:

1) жинақылық пен тәртіптілікке тәрбиелеу;

2) музыкалық талғам элементтерін қалыптастыру;

3) айналасындағылармен еркін қарым-қатынаста болуға дағдыландыру;

4) әр түрлі халықтардың музыкалық шығармашылығына деген қызығушылықты дамыту;

5) Қазақстандағы ұлттық мәдениеттер арасындағы бірлік және достық сезімді тәрбиелеу.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

15. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар қоғамда табысты әлеуметтену және дербес өмір сүру үшін қажетті білім мен практикалық икемділіктердің өздері үшін қолжетімді көлемін меңгеруге тиісті делінетін арнайы педагогика қағидаларын сақтау.

16. Әрекеттік ұстанымда білім алушы өзінің оқу әрекетінің мазмұнын және түрін сезінеді, оның жүйесін түсінеді және қабылдайды, оларды жетілдіруге қатысады, бұл оның білімін, оқу икемділігі мен дағдыларын белсенді қалыптастыруға көмектеседі.

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың әрекеттері "тану", "білу", "түсіну", "қабылдау", "салыстыру" сияқты санаттар бойынша топтастырылған.

17. Саралау және жекелеу ұстанымдары білім алушыларды олардың даму ерекшеліктерін, танымдық мүмкіндік деңгейін есепке ала отырып оқытуды білдіреді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар үшін келесілерді оқи алудың негізгі көрсеткіштері санауға болады:

1) ойлау әрекетінің жалпыламалығы – оның материалдағы негізгіні ерекшелеуге, таладауға және синтездеуге бағыттылығы;

2) практикалық және сөйлеу тілдік-логикалық жақтарының ара қатынасымен анықталатын ойдаудың саналылығы;

3) ойлау әрекетінің иілімділігі;

4) ойлау әрекетінің тұрақтылығы;

5) ойлаудың дербестігі, оның көмекті қабылдай білуі.

18. Білім алушыларды музыка және ән сабағында жіктеу А.С. Соболев ұсынған, ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда бар музыкалық-әншілік икемдіктің сипатына сәйкес жүргізіледі.

19. Түзету тәсілдемесі ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға тән кемшіліктерді түзетуге және олардың зерделік және дене тұрғыда дамуы мен тұлғалық қалыптасуына әсер ететін арнайы педагогикалық тәсілдерді қолдануға негізделген оқу процесін білдіреді. Түзету жұмысы педагогикалық тәсілдерінің ерекшеліктеріне ақыл-ой кемістігі бар балалардың өтемдік үдерістерінің дамуын ынталандырады және оларда жаңа жағымды қасиеттердің пайда болуына мүмкіндік беретіні жатады. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың кемшіліктерін түзету мектептің оқу-тәрбиелеу жұмысының барлық процесінде жүзеге асырылады.

20. Оқытудың коммуникативтік тәсілдемесі бұл ақпаратты беру және хабарлау, екі немесе одан да көп адамдардың сөйлеу тілдік өзара әрекеттесу үдерісінде біліммен, дағдыларымен және икемділіктермен алмасулары. Коммуникативтік тәсілдеме экскурсия және шынайы жағдай кезінде топтағы өзара әрекеттену, сабақта практикалық тапсырмалар барысында әлеуметтік рөлдерді орындаумен байланысты алынған біліммен және сөйлеу тілмен пайдалана білуді білдіреді. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушының мектептегі алғашқы күндерінен оның жатырқаушылығын, құрдастарымен және ересек адамдармен қатынасқа бара білмеуін және қорқуын жеңу, оны қарым-қатынастың сөйлеу тілдік құралдарын, ишараттарды, мимикаларды пайдалана білуге үйрету өте маңызды болады. Білім алушының қоршаған адамдармен қатынасуы және коммуникацияның оның сөйлеу тілінің жағдайына тәуелді екенін сезінуі маңызды. Мұғалімнің міндеті білім алушының басқа балалармен, педагогтермен қатынас жасау қажеттілігі мен қалауы үшін жағдай тудыру. Коммуникативтік

тәсілдемеге сәйкес оқыту процесіне шынайы коммуникация жағдайына барабар қатынас (жұптық және топтық жұмыс) жасай білу және жұмыс түзімін құруға көмектесетін тапсырмаларды ендіру.

21. Ойындық оқыту. Ойын түрлерін оқыту тәсілдемесі ретінде пайдалану білім алушылардың танымдық қызығушылықтарын ынталандыруға және белсендіруге көмектеседі. Оқытудың ойын технологиясының басты элементтері – ойынды бастар алдында оқытудың нақты мақсатының қойылуы; ойын әрекеті арқылы нақты педагогикалық нәтижеге қол жеткізілуі; оқыту әрекеті оның ережелеріне бағынуы; оқу материалдары ойын құралдары болып табылуы. Әрекеттің ұжымдық түрін ұйымдастыруға бағытталған ойындық әрекеттер білім алушыларды кіші топтың басқа мүшелерінің пікірін құрметтеуге, соңғы нәтижеге қол жеткізуге ұмтылуға көмектеседі.

22. Ақпараттық-коммуникациялық технология (бұдан әрі - АКТ) әдетте қолданылатын құралдардың көмегімен құрылуы мүмкін емес дамыту және түзету міндеттерін шешу үшін қажетті оқыту жағдайларын "құрастыруға" көмектесе отырып, арнайы білім беру педагогы үшін қажетті құралдардың арсеналын кеңейтеді. Арнайы мектептегі білім беру үдерісінде АКТ-ны қолдану:

- 1) сабақтағы топтық және дербес жұмысты тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік береді;
- 2) білім алушылардың практикалық икемділіктері мен дағдыларын жетілдіруге көмектеседі;
- 3) оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді;
- 4) сабаққа деген қызығушылықты арттырады;
- 5) білім алушылардың танымдық әрекеттерін белсендіреді;
- 6) білім алушылардың шығармашылық әлеуетін дамытады.

23. Сабақтарда АКТ-ны қолдануда ұсынылатын мақсаттар:

- 1) балаларды олар үшін қиын әрекет түрлеріне ынталандыру;
- 2) көрнекілік пішіндегі қандай да бір заттық мазмұнның біреуінен басқасына еркін өтіп, сөйлеу тілінің көмегімен бір тәсілден басқасына көше отырып, тікелей бақылаудан жасырын және кез келген қажетті күрделі белгілік пішіндегі танымдық нысандарды үлгілеу;
- 3) балалардың дамыту және түзету міндеттерін меңгеру үшін қажетті бірлескен және жекеленген әрекеттерінің өнімді түрлерін үлгілеу;
- 4) баланың өзінің әрекетін шынайы және кешеуілдетілген уақыт түзімінде талдауы үшін көзбен көруге болатын қосымша динамикалық тірек құру;
- 5) топтық оқыту жағдайындағы жекеленген өнімдік әрекеттену мүмкіндігімен қамтамасыз ету;
- 6) жекеленген сапалы оқыту мүмкіндігін кеңейту.

24. Мультимедиа-жүйелер дидактикалық материалды оқуға деген қызығушылықты ынталандыруға және білімдегі кемшіліктерді жоюға мүмкіндік беретіндей ыңғайлы және көрнекі етіп ұсынуға мүмкіндік тудырады.

25. Білім беру процесіне АКТ ендіру сабақты өткізудің тиімділігін арттыруға, мұғалімді ұсақ-түйек жұмыстан босатуға, материалды берудің тиімділігін арттыруға, тапсырмалар түрін жіктеуді жүзеге асыруға, сондай-ақ кері байланыс түрленін түрлендіруге мүмкіндік береді. Ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдану сабаққа дайындықты біршама жеңілдетеді, сабақтарды ерекше етіп, есте сақталатындай, динамикалық түрде беру үшін пайдалданылады.

26. Музыка және ән сабағына дайындық және оны өткізу барысында мұғалім бірқатар педагогикалық талаптарды орындайды. Олар:

1) музыкалық материалды оның тәрбиелік мәнін, эстетикалық құндылығын, білім алушылардың даму деңгейіне сәйкестігін есепке ала отырып таңдау;

2) музыкалық шығарманы орындаудың жоғары деңгейі (жазбадан тыңдау);

3) музыкалық шығарманың мазмұнын түсіндірген кезде, жанрлармен таныстырғанда және айшықтау құралдарын көрсеткенде балалармен сөздік қатынасты ойластыру;

4) музыканы тыңдағанда бейнелік көрнекілікті кеңінен қолдану (шығарманың мазмұнына сәйкес келетін суреттер топтамасын, бейнесюжеттерді);

5) музыкалық шығарманың ырғақтық суретін, қарқынын, динамикасын жақсы меңгеруге көмектесу үшін балалардың қимылдық белсенділігін ұйымдастыру.

27. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды музыкалық мәдениетке тәрбиелеу жұмысы ұлттық мәдениетке деген жағымды қатынасты қалыптастырумен бір мезгілде жүреді. Осыған байланысты музыка мен ән мұғалімі сабақ мазмұнына келесілерді қосуға міндетті:

1) өз республикасының өмірін бейнелейтін Қазақстан сазгерлерінің шығармашылық мұрасын зерделеу;

2) халық әндері мен аспаптарда орындалған халық күйлерін зерделеу;

3) қазақтың халық аспаптарының (домбыра, қобыз, сыбызғы) дыбысталуының тембрлік ерекшеліктерін зерделеу.

28. Білім алушылардың музыкалық қабілеттерін дамытудың белсенді тәсілі ретіндегі хормен ән салу білім алушыларды музыкалық тәрбиелеудің негізі болып табылады. Осыған байланысты әндердің репертуарын таңдау, сондай-ақ білім алушыларды вокалды-хорлық оқытудың әдістемелік тәсілдері мен құралдарын пайдалану өте маңызды.

29. Сабақты білім алушылардың жағдайына қарай таңдалатын және оларды музыка және ән сабағына психологиялық дайындауға көмектесетін музыкалық әндетуден бастаған дұрыс. Мұғалім әнді таңдайды және білім алушылардың музыкалық және әншілік дайындығына, олардың зерделік даму деңгейіне тәуелді жұмыстың бірізділігін анықтайды. Өлеңді тұтастай айту қиындық тудыратын білім алушылармен жұмыста мұғалім өлеңнің жеке шумақтарын әндетумен шектелуіне болады.

30. Оқу материалы шектелген көлемде біріледі және біртіндеп күрделендіріледі. Ақыл-ой даму бұзылыстары бар балаларға әншілік диапазонның жеткілікті деңгейде дамымауы тән болады, бұл балалардың сөйлеу тілінің кеш дамуына байланысты болады. Сондықтан сынып жұмысы үшін таңдалған өлеңдер үндестік жағынан ыңғайлы болғаны жөн, бұл төменгі сыныптардағы до1-ре 2-ден жоғары болмайтын әуеннің жоғары дыбыстарын айтуға мүмкіндік беретін, үндестікке тасымалдау қажеттілігін шақыртады.

31. Білім алушылар оқу жылы бойы бағдарламада көрсетілген 8-10 өлең жаттауға және өздерінде тыныс алу, дыбыс құрау, дикция, құрылыс, ансамбль дағдыларын қалыптастыруға міндетті.

32. Бағдарлама музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен де, онсыз да өлең айтуды қарастырады. Әсіресе сүйемелдеусіз (акапелла) өлең айту музыкалық түйсіну қабілетін дамытуға, интонацияның тазалығына зейін аударуға көмектеседі.

33. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың зейіні тұрақсыз. Сондықтан музыкалық түйсікті, әншілік интонацияның тазалығын дамыту жұмысын орындағанда, әр кезде олардың түсініктерін, дауыс аппараттарын және эмоциялық көңіл күйін белсендіре отырып, балалардың зейінін біреуінен басқасына жиі аудару тиімді болады. Әншілік дағдыларды дамыту мақсаты білім алушылардың әншілік аппаратын техникалық жетілдіру ғана емес, сонымен бірге ең алдымен алынған дағдылар мен икемділіктерді өлеңді шығармашылықпен орындауы және оның білім алушыларға терең эстетикалық терең әсерін етуі үшін қолдану.

34. Ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың патологиялық ерекшеліктеріне байланысты олардың дұрыс тыныс алуын дамытудың маңызы өте үлкен. Сондықтан бағдарламада білім алушылардың әншілік тыныс алуын қарапайым элементтерден бастап, біртіндеп дамыту қарастырылған.

35. Ақыл-ой кемістігі бар төменгі сынып білім алушыларының ерекшеліктеріне, оларға мәтіннің мағынасын түсініп, меңгеруге бөгет жасайтын дыбыстаудағы кемшіліктер, сондай-ақ сөздік қорының кедейлігі тән болады. Бағдарламада сөздерді анық және түсінікті етіп айтуға үйрету бойынша жүйелі жұмыс (түсініксіз сөздерді және жеке айтылымдарды түсіндіру) қарастырылған. Бұндай жұмыс өлеңнің мағынасын ұғынуға және оны мәнерлеп орындауға ғана көмектеспейді, сондай-ақ білім алушылардың ой-өрісін де кеңейтеді.

36. Білім алушылардың музыкалық ой-өрісін кеңейтуге көмектесетін және олардың музыкалық талғамын тәрбиелейтін музыканы тыңдау әрбір сақбақтың бөлінбес бір бөлігіне айналады.

37. Музыканы тыңдауда мұғалімнің түсіндірмесінің маңызы зор. Ол білім алушыда қызығушылық, музыкалық әсер, музыканы тағы да бір тыңдауға, оны түсінуге және есте сақтауға деген ынта тудырады. Музыканы бейнелік сүйемелдеумен тыңдау ең тамаша орындаушыларды, әншілерді, әр түрлі оркестерлерді тыңдауға және көруге

мүмкіндік береді. Мұның барлығы білім алушыларды жаңа әсерлермен, ұғымдармен, білімдермен байытады.

38. Музыканы тыңдау бүкіл сабақ бойы жүреді: білім алушылар музыканы өлеңмен жұмыс кезінде және жаңа шығармалармен таныстыру процесінде тыңдайды.

39. Музыканы тыңдау бойынша жұмыстың мазмұны мен оны ұйымдастыру көптеген жағдайда білім алушылардың жас шамасына тәуелді болады. Арнайы мектептің төменгі сынып білім алушыларының зейінінің тұрақсыздығына байланысты музыкалық шығарманың дыбысталуы 1,5-2 минуттан аспайды, себебі балалар тез шаршап, назарын басқа жаққа аудара бастайды.

40. Музыканы естуге арналған толыққанды сабақтар ол белгілі бір талап бойынша жабдықталғанда (музыкалық жақсы аспаптар (фортепиано, баян, аккордеон), музыкалық орталық, аудиокассетталар жиынтығы, музыкалық шығармалар жазылған дискілер, иллюстрациялық материалдар) ғана жүргізіле алады.

41. Арнайы мектептегі балаларға арналған музыкалық аспаптарда ойнау саусақ бұлшықеттерін дамыту, ширығуды немесе енжарлықты басу, қол қимылының дәлділігін, ырғақтылығын және үйлесімділігін жетілдіру, тыныс алуды дамыту мақсатында ендіріледі. Сол себепті бағдарламада үйрену үшін көп уақытты талап етпейтін гамма мен оңай жаттығуларды меңгерту қарастырылады.

42. Балаларға арналған музыкалық аспаптарда ойнау үшін оңай және балаларға жақсы таныс әуендер таңдалады. Әуендер дыбыстары бір-біріне жақын орналасуға тиісті, үлкен интервалдар ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда қиындықтар туғызады.

43. Музыка және ән сабақтарында көрнекілік материалдарды, сан алуан түрлі оқу құралдары мен техникалық құралдарды қолданудың танымдық үлкен мағынасы бар. Әрбір өлеңге, әрбір тыңдалатын шығармаға арнайы иллюстрациялық материал таңдалады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

44. "Музыка және ән" пәні аясында түзете-дамыта оқыту нәтижесін бағалау деңгейлік мақсатты тұжырымдамаға негізделген өлшемді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

45. Ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушыларды бағалау үшін бақылау-диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижелері негіз болады. Бұнда ең алдымен білім алушы жұмысының сапалық көрсеткіштері есепке алынады. Сапалық көрсеткіштер диагностиканың түріне қарай әр түрлі нұсқада (алдын ала, ағымды, қайталау, аралық, қорытынды) бекітіледі.

46. Білім алушылардың білімі мен икемділігін алдын ала, ағымды, қайталап диагностикалауға арналған тапсырмаларды мұғалімнің өзі құрастырады.

5-тарау. "Музыка және ән" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

47. "Музыка және ән" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

48. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пән мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтижелер (дағды немесе икемділік, білім немесе түсінік) түріндегі сыныптар бойынша оқу мақсаттары бар бөлімшелерге бөлінген. Әрбір бөлімшенің ішінде дәйектілікпен ұйымдастырылған оқыту мақсаттары, мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларға оқытудың келесі кезеңдері туралы хабарлауға мүмкіндік береді:

1-кесте

№	Бөлімдер
1	Ән салу
2	Музыка тыңдау
3	Балаларға арналған музыкалық аспаптарда ойнау
4	Сөйлеу тілдік дағдылар

2) оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлы болу үшін кодтау тәсілі ендірілген. Кодтағы бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді белгілейді, үшінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 4.2.4 кодында: "4" – сынып, "2" – бөлім, "4" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

49. Түзете-дамыту және білім беру жұмысын жүзеге асыру мақсаты заттық сипаттағы білім мен икемділікті қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ оларды шынайы практикада қолдану, сөйлеу тілдік әрекет түрлері мен коммуникативтік дағдыларды, сондай-ақ өмірлік құзыреттілікті дамытуға да қатысты болады. Сынып білім алушыларының құрамына сәйкес мұғалім әр бөлімнің мақсатын жүзеге асыру кезеңділігіне, тақырып, бейнелеуге арналған материал таңдауға өзгеріс енгізу құқығы бар.

50. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Ән салу":

2-кесте

Оқыту мақсаттары				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	1.1.1 әншілік ұстанымдарды түсіну			

0.1.1 өлең айтқанда дұрыс қалыпты қабылдау – отыру немесе дене мен м о й ы н бұлшықеттерін ширықтырмай, иығын жазып тұру 0.1.2 ересек адамдармен бірге өлең айту: өлең сөздерінің барлығын айтуға, асықпай әндетуге, өлең айтқанда дұрыс тыныс алуға, музыкалық фразаларды ерекшелеуге, ересек адамның дауысына құлақ салуға тырысады 0.1.3 өзінің айтуының ширықпай, табиғи болуына, ән салу кезінде дыбыстың қалыптасуына жол бермеуге тырысады 0.1.4 дыбыссыз, терең тыныс алуды дамыту үшін аздап	1.1.2 өлеңді қарапайым әншілік тыныс алуды меңгеру негізінде әуенді дыбыстап орындау 1.1.3 әуенді re1 – си1 диапазонында дұрыс бере білу 1.1.4 қарапайым динамикалық реңктегі жаттап алған өлеңдерді орындау 1.1.5 әншілік дұрыс тыныс алу дағдыларын меңгеру: музыкалық фразаның алдында тыныс алу, ұзақ фразаларда тынысты ұстап тұру 1.1.6. иығын көтермей, дыбыссыз , сыныппен бірге, жайлап тыныс алу 1.1.7 әуенді өлеңдерді әуеннің интонациясын дәл бере отырып орындау 1.1.8. есту арқылы қабылдау және ырғақ сезімін арнайы ырғақтық жаттығуларда пайдалану 1.1.9 шапшаң сипаттағы өлеңдерді жеңіл дауыспен, сазды өлеңдерді әуенді дауыспен айту 1.1.10 қосылып ән салу 1.1.11 басталуын есту, ән айтуды мұғаліммен бірге және онсыз дұрыс б а с т а у , сыныптастарының өлеңіне құлақ салу	2.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді бұрынғы сыныптарда өткен материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 2.1.2 әуенді do1 – до2 диапазонында дұрыс бере білу 2.1.3 таза интонациялау мен б а р л ы қ диапазондағы дыбысталуды тегістеу дағдысын бекіту 2.1.4 жаттаған өлеңдерді топ құрамында және жеке айтқан кезде таза интонациялау дағдысын бекіту, шығарманың ырғақтық суретін мұғалімнің және музыкалық аспаптардың сүйемелеуінсіз (а капелла) анық бере білу 2.1.5 өлеңді бір мезгілде бастау және аяқтау: бірлескен үйлесімді ән салу 2.1.6. дауысты дыбыстарды дұрыс қалыптастыру және	3.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді бұрынғы сыныптарда өткен материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 3.1.2 тіркестерінің арасында үзіліс болмайтын өлеңдерді орындағанда тыныс алуды жылдам және жайлы өзгерте білу 3.1.3 динамикалық реңктері әр түрлі (дыбысталу күшейгенде және ақырындағанда) әуенді өлеңдерді орындағанда тыныс алуды бөле білу 3.1.4 бір буында екі дыбысты айтқанда дауысты дыбысты д ұ р ы с қалыптастыру 3.1.5 ән салудың сапасын есту арқылы бақылау 3.1.6 музыкалық ырғақты сезіну, жақсы таныс өлеңнің фразасын немесе шумағын аспаптың сүйемелеуімен дыбыссыз артикуляциялау тәсілімен бере білу 3.1.7 өлеңді орындаудың мәнерлілігімен жұмысқа арналған сан алуан түрлі музыкалық құралдарды (қарқын , динамикалық реңктер) пайдалану 3 . 1 . 8 интонациялаудың тазалығы мен	4.1.1 әншілік дағдылар мен икемділіктерді бұрынғы сыныптарда өткен материалдарда, сондай-ақ жаңа материалдарда бекіту 4.1.2 аспаптардың сүйемелеуінсіз жақсы таныс өлеңдерді орындау 4.2.3 кантиленаны орындау 4.2.4 дыбыстарды әуен қозғалысының биіктігі мен бағыты бойынша жіктеу: жоғары, төмен, орташа дыбыстар; әуеннің бір биіктіктегі көтеріліп келе жатқан, түсіп келе жатқан қозғалысы 4.2.5 әуеннің бағытын қолмен көрсету (жоғарыдан төмен немесе төменнен жоғары) 4.2.6 күшті бөлігін есту арқылы анықтау 4.2.7 орындалатын шығарманың мәтінін жылдам қарқында анық айту 4.2.8 динамикалық реңктердің мәнерлілігі туралы қарапайым түсініктер болу (форте – қатты, пиано – ақырын)

эндету және демін бөле білу 0.1.5 дирижерлік ишараттарды түсіну : көңіл бөліндер, тыныс алу, өлеңнің басталуы, аяқталуы 0.1.6 ширығусыз, жайлы, орташа қарқынмен, орташа дауыс қаттылығымен эндету 0.1.7 біртіндеп кеңейте отырып, мн1 – ля1 диапазонында эндету	1.1.12 өлеңнің әуенінің (көңілді, мұңды, жайлы) және мәтінінің негізінде оның мазмұнын түсіну 1.1.13 аспаптардың сүйемелдеуімен және онсыз (педагогтың көмегімен) ән салу 1.1.14 өлеңді бір мезгілде бастау және аяқтау: бір-бірінен қалмау, тату, үйлесімді эндету, бірінің айтқанын бірі тыңдау 1.1.15 өлеңнің дайындығын, әннің бастамасын, қайырмасын, саябырсуын, аяқталуын ажырату 1.1.16 өлең айтқанда дауысты дыбысты дұрыс қалыптастыру және сөздің соңы мен ортасындағы дауыссыз дыбыстарды анық айту 1.1.17 өзінің салған әнінен эстетикалық рахат сезімін алу. Қарапайым динамикалық реңктегі жаттап алған өлеңдерін мәнерлеп, барынша әсерлі орындау	дауыссыз дыбыстарды анық айту, дауысты дыбыстарды өлең мәтініндегі сөздердің мағыналық қатынасына қарай интонациялық ерекшелеу 2.1.7 сүйемелдеусіз оңай, жақсы таныс өлеңдерді айту 2.1.8 өлеңдегі және аспаптық шығармадағы сүйемелдеуді және әуенді ажырату 2.1.9 үйренген өлеңдерді құрылысы мен ансамблін сақтай отырып, ырғақты және мәнерлі орындау	книсонның тұрақтылығы бойынша жұмыс істеу 3.1.9 үйренген өлеңдерді құрылысы мен ансамблін сақтай отырып, ырғақты және мәнерлі орындау 3.1.10 өлеңдегі және аспапты шығармадағы әуенді ерекшелеу 3.1.11 ән салғанда жоғарғы регистрдегі дөңгеленген дыбысталуды, төменгі регистрдегі жұмсақ дыбысталуды сақтау 3.1.12 динамикалық реңктері әр түрлі әуенді өлеңді орындағанда тыныс алуды бөле білу 3.1.13 бір буында екі дыбысты айтқанда дауысты дыбыстың дұрыс қалыптасуын сақтау 3.1.14 жақсы таныс өлеңді аспаптың сүйемелдеуімен дыбыссыз артикуляциялау тәсілімен бере білу	4.2.9 жеке өзі орындауы үшін балаларға арналған заманауи өлеңдерді білу 4.2.10 әуендік дауыстану ерекшеліктерін (бір сарынды, үздік-создық, секірмелі түрде) білу 4.2.11 балаларға арналған заманауи өлеңдердің музыкалық тілін, оның идеялық және көркемдік мазмұнын білу 4.2.12 көркемдік орындау талаптарын орындай отырып, хормен өлең айту 4.2.13 шапшаң сипаттағы өлеңдердің сөздерін анық және дәл айту 4.2.14 жақсы үйренген өлеңдерін сүйемелдеусіз, өзі айту

2) "Музыка тыңдау":

3-кесте

Оқыту мақсаттары				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		2.2.1 әр түрлі сипаттағы музыкаға		4.2.1 музыкадағы ертегілік желі, тән ерекшеліктері, идеялық және көркемдік мазмұны

0.2.1 музыканы байсалдылықпен тыңдау, музыкалық дыбысталуға құлақ салу, музыкалық шығармалардың сипатына әсері адекватты болу	1.2.1 әр түрлі сипаттағы музыкаға эмоциялық әсерін байқату	эмоциялық әсерін байқату	3.2.1 музыкалық шығарманың бөліктерін жіктей білу	туралы түсініктің болуы
0.2.2 музыкалық әсерді жинастыру, шынайы қоршаған орта туралы түсініктерді байыту	1.2.2 өлеңді айтылуы бойынша тану және атау	2.2.2 дыбыстарды биіктігі (жоғары-төмен) және ұзақтығы (ұзақ-қысқа) бойынша ажырату	3.2.2 өлеңдегі және аспаптық шығармалардағы әуенді ажырату	4.2.2 бейнелерді құруға көмектесетін музыкалық құралдар туралы түсініктердің болуы
0.2.3 таныс әуенді фрагмент, айтылуы бойынша тану	1.2.3 өлеңнің әр түрлі бөліктерін: бастамасын, қайырмасын, саябырсуын, аяқталуын ажырату; жіктеу	2.2.3 музыкалық шығармалардағы әуеннің жайлы және үзік-созық екендігі туралы түсініктің болуы	3.2.3 қазақтың музыкалық аспаптарын (домбыра, кобыз) білу	4.2.3 марштарды (әскери, спорттық, мерекелік, әзілдік, азалы) ажырату
0.2.4 музыка сипатын (жайлы, көңілді, мұңды) ажырату	1.2.4 түрі мен сипаты бойынша сан алуан түрлі музыкалық шығармаларды білу және анықтау: марш, би, өлең – көңілді, мұңды, байсалды	2.2.4 әр түрлі музыкалық ұжымдар (ансамбль, оркестр) туралы түсінігі болу	3.2.4 музыкалық аспаптарды (саксофон, виолончель, балалайка) және олардың дыбысталуын білу	4.2.4 билерді (вальс, полька, полонез, танго, хоровод) ажырату
0.2.5 музыканың динамикалық ерекшеліктерін (қатты, ақырын) ажырату	1.2.5 музыкалық аспаптарды (баян, гитара, керней) және олардың дыбысталуын білу және ажырату	2.2.5 музыкалық аспаптардың (орган, арфа, сыбызғы) атауларын және олардың дыбысталуын білу	3.2.5 музыкалық аспаптарды (домбыра-балалайка, кобыз-виолончель) сыртқы түрі, дыбысталуы мен ойнау тәсілдері бойынша салыстыру	4.2.5 музыканы қолданысы (ойын-сауықтық, спорттық, дем алуға, босансуға арналған музыка) бойынша ажырату
0.2.6 соло және хормен ән салуды ажырату	1.2.6 музыкалық шығарманың ішкі мазмұнын сөзбен бере білу	2.2.6 ұрмалы-шулы аспаптарда ойнау дағдыларын бекіту, металлофонда ойнауға үйрету	3.2.6 музыкалық түрді (бір бөлікті, екі бөлікті, үш бөлікті, төрт бөлікті) білу	4.2.6 динамикалық реңктердің (форте – қатты, пиано – ақырын) мәнін білу
0.2.7 музыкалық аспаптардың: фортепиано (рояль, пианино), даңғара, скрипка дыбысталуын ажырату	1.2.7 мазмұны мен сипаты (жайлы, көңілді, мұңды) бойынша сан алуан түрлі музыкалық шығармаларды анықтау	2.2.8 музыкалық шығармалардың түрі мен мазмұнын анықтау		4.2.7 халық аспаптары оркестрінің дыбысталуы және құрамы туралы түсініктің болуы
				4.2.8 халық музыкалық аспаптардың (домбыра, кобыз, жетіген, мандолина, баян, гусли, свирель, гармонь, трещотка, ағаш қасықтар, бас-балалайка) атаулары мен дыбысталуын білу

3) "Балаларға арналған музыкалық аспаптарда ойнау":

4-кесте

Оқыту мақсаттары				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	1.3.1 қол басының әр түрлі бағыттағы қимылын жүзеге асыру			4.3.1 қол басын айналдыра қозғау (

0.3.1 кейбір музыкалық аспаптардың даңғара, бубен) дыбысталуын ажырату 0.3.2 даңғараны пайдалану. Музыкалық шығармалардағы күшті және әлсіз бөліктерін беру үшін бубенді, даңғараны, сылдырмақты пайдалану 0.3.3 ұсынылған ырғақтық суреттерді даңғарада, бубенде қайталау	1.3.2 музыка қарқынының өзгеруіне қарай бір мезгілде және кезекпен жұдырықты түю және саусақтарды ашу 1.3.3 музыканың әрбір акцентіне қарай бірінші бармақты басқаларына қарама-қарсы қою 1.3.4 бір немесе екі қолдың саусақтарын түйістіру және алшақтату. Саусақтарды ерекшелеу 1.3.5 саусақтарға арналған жаттығуларды балалар пианиносында орындау 1.3.6 бір октаваның бес нотасы көлемінде орташа қарқында жоғарылаған және төмендеген гамманы жеке-жеке сол қолдың саусақтарымен және оң қолдың саусақтарымен орындау 1.3.7 даңғарада екі таяқшамен бір мезгілде және әрқайсысын жеке мұғалімнің санауымен, әндетуімен және тақпақтарды айтуымен ұра отырып, қарапайым ырғақтық суреттерді бере білу 1.3.8 ұрмалы-шулы аспаптарда (	2.3.1 қол басын айналдыра қозғау (ширыққан және еркін) 2.3.2 біртіндеп жылдамдатылған баяу қарқында бір мезгілде бір қолдың саусақтарын түю және екінші қолдың саусақтарын жазу 2.3.3 бір қолдың саусақтарын бір мезгілде және кезектестіре отырып, басқа қолдың саусақтарына қарама-қарсы қою 2.3.4 бір октаваның бес нотасы көлемінде орташа қарқында жоғарылаған және төмендеген гамманы екі қолдың саусақтарымен балалар пианиносында және үрмелі гармоникада орындау 2.3.5 қарапайым ырғақтық суреттерді бубенде және даңғарада екі таяқшамен бір мезгілде және кезектестіре отырып, әр түрлі вариацияда орындау	3.3.1 қолды бүгу және жазу, сілкілеу, бұру, саусақтарды жұдырыққа түю және оларды жазу. Даңғара таяқшаларымен қолға арналған жаттығуларды орындау 3.3.2 гаммаларды балалардың пианиносында, аккордеонда, үрмелі гармоникада бір октава көлемінде жылдам қарқында орындау 3.3.3 оңай әуендерді жаттау және айту 3.3.4 даңғара мен бубенде әр түрлі ырғақтарды орындау 3.3.5 үрмелі-шулы аспаптарда, металлофонда ойнау 3.2.6 балалайкада, қасықпен (қолжетімді халық музыкалық аспаптарында) ойнау	саусақтар жұдырыққа түйілген). Бір бармақ басқаларына қарама-қарсы қойылған. Қолдың және саусақтардың қимылын әр түрлі жайлылық пен қарқында (баяу, орташа, жылдам, біртіндеп өзгерте отырып, кенеттен өзгерте отырып) орындау 4.3.2 қарапайым әуендерді балалар пианиносында және үрмелі гармоникада орындау 4.3.3 музыкалық аспаптарда таныс өлеңнің негізгі ырғағын беру және әуеннің берілген ырғағына қарай таныс өлеңді анықтау 4.3.4 фортепианода ойнау туралы

маракаса, румба, бубен, үшбұрыш) ойнау 1.3.9 әндетудің ырғақтық суретін (шапалақтаумен, металлофонда, дауыспен) беру		бастапқы түсінік болу

4) "Сөйлеу тілдік дағдылар":

5-кесте

Оқыту мақсаттары				
0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.4.1 заттардың сөз атауларын дұрыс айту, зат есімді сын есімдермен және етістікпен үйлестіру	1.4.1 заттардың және шынайы құбылыстардың сөз атауларын дұрыс айту 1.4.2 зат есімдерді сын есімдермен және етістікпен үйлестіру 1.4.3 қойылған сұрақтарға жауап беру	2.4.1 қойылған сұрақтардың сөздерін пайдалана отырып, толық жауап беру 2.4.2 жалаң сөйлемдерді құрастыру 2.4.3 таныс сөздерді дұрыс қолдана отырып, сұрақтар бойынша сөйлем құрау	3.4.1 әңгімеге қатысу, қойылған сұраққа толық және дұрыс жауап беру 3.4.2 таныс сөздерді дұрыс қолдана отырып, жайылма сөйлемдерді құрастыру 3.4.3 көмекші сөздерді және кейбір үстеулерді пайдалану	4.4.1 әңгімеге қатысу, сұрақтарға сыныптастарының айтқандарын толықтыра отырып, жауап беру 4.4.2 жайылма сөйлемдерді қолдана отырып, жоспар бойынша байланыстыра сөйлеу 4.4.3 таныс сөздердің түрлерін дұрыс пайдалану

51. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылдың 3 сәуіріндегі
№115 бұйрығына 309-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 309-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың психофизикалық мүмкіндіктеріне сәйкес олардың білім, білік, дағдыларының көлемін және әр оқу пәнінің мазмұнын анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділіктерін дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі. Білім алушының белсенді танымдық қабілеті мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және мұғалімнің серіктес, кеңесші ретінде қолдауы кезінде тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білімнің, идеяның, қызмет қабілеттерінің белсенді алмасуын қажет ететін шынайы шығармашылық процестегі білім алушылардың қатынас орнату моделіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы мұғалімді аймақтық сипаттағы материалдарды (нысандарды, кәсіпорындарды, ақпарат көздерін) пайдалануға негізделген оқу қызметін ұйымдастыру арқылы білім алушының танымдық және әлеуметтік белсенділігін дамытуға бағыттайды.

10. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға психофизикалық дамуындағы ауытқуларды, өмір сүру үшін қажетті

қозғалыс дағдыларына ие болу қиындықтарын жоюға бағытталған пәндер цикліне кіреді.

11. Бейімделген дене шынықтыру жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен жұмыс жасаудың барлық жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылады.

12. Дене тәрбиесі кешенді түрде қарастырылады және іске асырылады, ақыл-ой, адамгершілік, эстетикалық, еңбек бағытындағы оқытумен тығыз байланыста болады.

13. Сабақтың барлық түрін физикалық жаттығулармен біріктіретін дене тәрбиесінің жүйесі білім алушының қоғамда өмір сүруі үшін әлеуметтенуіне, рухани қабілеттерінің қалыптасуына мүмкіндік жасайды.

14. Бағдарлама жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың танымдық қызметін, жүйке-психикалық мәртебесін, физикалық дамуының, моторикасының, соматикалық қалыпының ерекшеліктерін ескере отырып құрастырылған.

15. Бағдарлама материалы білім алушылардың қарапайым қозғалыстарындағы әртүрлі ауытқуларға таңдамалы түрде әсер етуге, күрделі қимылдарды, әсіресе адамның еңбек қызметінде қажетті қимылдарды ұйымдастыру қабілетін дамытуға мүмкіндік береді.

2-тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – білім алушылардың дене дамуы, соматикалық қалпы мен моторикасындағы ауытқуларды түзету, бала ағзасын шынықтыру және денсаулығын нығайту, дұрыс дамуға көмектесу, қозғалыс біліктері мен дағдыларын үйрету.

17. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің міндеттері:

- 1) физикалық дамудың ауытқуларын түзету және қалпына келтіру;
- 2) оқыту процесінде қозғалыс мүмкіндіктерін дамыту;
- 3) қозғалыс біліктері мен дағдыларын қалыптастыру, дамыту және жетілдіру;
- 4) білім алушылардың негізгі физикалық қабілеттерін дамыту, дене шынықтыру сабақтарына қатысты тұрақты қатынасын қалыптастыру;
- 5) денсаулықты нығайту, қалыпты физикалық дамуға жағдай жасау;
- 6) білім алушылардың физикалық даму процесінде қолдау құқықтарын білуді қамти отырып, денсаулықты насихаттау;
- 7) физикалық және ақыл-ой еңбегіне қабілеттерін арттыру;
- 8) білім алушылардың аллергияларға, суық тию ауруларына және созылмалы инфекцияларға жалпы қарсы тұруларына көмектесу үшін иммундық жүйені жақсарту;
- 9) келбетті мүсін қалыптастыру және оны түзету;
- 10) дұрыс тыныстау техникасына үйрету;
- 11) негізгі қозғалыс біліктері мен дағдыларын меңгеру;
- 12) моральдық-еріктік қасиеттерін тәрбиелеу;

13) дене шынықтыру жаттығуларын өз бетімен орындау қызығушылықты тәрбиелеу және оны білім алушылардың күн тәртібіне енгіздіру.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері ақыл-ойы кенжелеген білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогика ұстанымдарына негізделген.

19. Білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағытындағы ұстанымы білім беру процесін ағзаның сақтау функциялары мен жүйелерін пайдалануға негіздеп құрады, ол өз кезегінде даму кемшілігінің ерекше табиғатын (яғни табиғи үйлесімділігін) ескереді. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағытындағы ұстанымы оқу және білім беру қызметінің арнайы әдістері мен тәсілдерінің арқасында қамтамасыз етіледі. Бұл кезде мыналар ескеріледі: білім алушылардың сенсорлық ақпаратты қабылдауы мен өңдеуінің баяу жылдамдығы, ақыл-ой операциялары мен әрекеттерінің жетіспеушілігі, төмен танымдық белсенділік және танымдық қызығушылықтарының әлсіздігі, қоршаған орта туралы шектеулі білім мен түсінік; сөйлеу дамуындағы артта қалушылық, әрекетті жасанды реттеу қабілетінің қалыптаспағандығы, моторика және қимыл үйлесімінің кемшіліктері. Білім алушылармен жұмыс жасау барысында олардың оқу қабілеттеріне, көрнекі-әрекеттік ойлау жүйесінің сақталғандығына назар аударылады. Кемшіл функцияларды дамыту бойынша қызмет ұйымдастырылады. Білім алушыға психологиялық-педагогикалық қолдау білдіруді ұйымдастырудың топтық тәсілі қолданылады, осы процеске отбасы жұмылдырылады.

20. Оқытудың әлеуметтік-бейімділік бағыттылық ұстанымы тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын азайтуды немесе жоюды мақсат етеді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысулары үшін өзін ұстау нормаларын, өмірлік дағдыларын (қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, күрделі әлеуметтік дағдыларға, көзқарастарға, сенімдерге дейін) меңгерулері бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

21. Білім алу құралы ретінде ойлауды, тілді және коммуникацияны дамыту ұстанымы. Дәстүрлі мектептік білім мектепке қабылданған кезде бала білетін тұрмыстық түсініктердің жүйесіне және дамыған сөйлеу дағдысына негізделеді. Сөйлеу негізінде қатынас дами түседі, белгілі деңгейде сөйлеу негізінде білім алушы әрекеті реттеледі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сөйлеу, ойлау, қатынас дамуында қиындықтар болады, олар оқытудың және әлеуметтену процесінің сәттілігін қамтамасыз ету үшін педагогикалық құралдар арқылы түзетіледі немесе алмастырылады.

22. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді.

23. Саралай және жекелей тәсілдеме ұстанымы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекелеген оқыту тәсілі саралай оқытудың нақты көрінісі болады.

24. Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың даму жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының психофизикалық мүмкіндігіне қарай сабаққа арнайы қолжетімді жаттығулар қолданады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

25. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің аясында оқытудың нәтижелерін бағалау мақсатты тұжырымдауға негізделген критериалды бағалауды қолдану арқылы іске асырылады.

26. Мақсатты тұжырымдауға сәйкес бағдарламаның әр тарауы үшін бақылау-диагностикалық тапсырмалар әзірленеді. Бақылау-диагностикалық тапсырмаларды орындаудың нәтижелері білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі және білім алушыға қатысты жеке тәсілді іске асырудың негізі болады.

27. Қорытынды бақылау тоқсанның, жылдың соңында жүргізіледі. Педагог сыныптағы әр білім алушының қозғалыс дағдыларының даму динамикасын оқу жылы бойында бақылап, міндетті түрде талдап отырады.

5-тарау. "Бейімделген дене шынықтыру" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

28. "Бейімделген дене шынықтыру" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

29. Бағдарламалық материалдың мазмұны келесі бөлімдерді қамтиды: "Қозғалыс қызметі", "Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту", "Денсаулық және салауатты өмір салты".

30. Бөлімдер бөлімшелерден тұрады, онда әр сынып бойынша оқытудың мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде берілген. Әр бөлімшенің ішінде тізбекті түрде ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімдерге өз жұмыстарын жоспарлап, білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі сатылары туралы ақпарат жеткізуге мүмкіндік береді. Сынып білім алушыларының құрамына сәйкес мұғалім оқу процесінде физикалық жүктеменің көлемін және жаттығулар күрделілігін реттестіреді.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Қозғалыс қызметі	1.1 Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту 1.2 Жүктеменің түрлерін реттеу; қозғалыс қабілеттерін жақсарту үшін қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну 1.3 Жаттығуларды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті түсінетіндігін көрсету арқылы тізбектілікті сақтау
2	Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту	2.1 Кеңістіктік-уақыттық бағдарды дамыту 2.2 Физикалық қызмет кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындау барысында әділ жарысу және ұжымдық жұмыс сезімдерін дамыту
3	Денсаулық және салауатты өмір салты	3.1. Денсаулық туралы білу және түсіну. Ағзадағы физикалық өзгерістерді бақылау білігін үйрету 3.2 Мектеп ішінде және мектептен тыс кезде физикалық қызметке араласу үшін мүмкіндіктерді анықтау және көрсету

31. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын пайдаланудың тиімділігі үшін кодтық белгі енгізілген. Онда бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, кодтық белгідегі 1.2.1.4 "1" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

32. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Қозғалыс қызметі":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқу мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
			2.1.1.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды	3.1.1.1 негізгі физикалық жаттығуларды	4.1.1.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды

1.1. Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту	0.1.1.1 негізгі қозғалыс әрекеттері туралы түсінікке ие болу	1.1.1.1 негізгі қозғалыс дағдылары мен біліктерін орындау	орындау барысында негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту	орындау барысында негізгі қозғалыс дағдыларын жақсартуды жалғастыру	орындау барысында негізгі қозғалыс дағдылары мен біліктерін түсіну және көрсету
	0.1.1.2 қол мен аяқ қозғалысы жақсы үйлесім тапқан жеңіл, еркін жүру мәнерін қалыптастыру, алдағы және арттағы білім алушылармен белгілі арақашықтықты және бағытты сақтау	1.1.1.2 қол мен аяқ қозғалысы жақсы үйлесім тапқан жеңіл, еркін жүру мәнерінің дағдысын бекіту, алдағы және арттағы білім алушылармен белгілі арақашықтықты және бағытты сақтау	2.1.1.2 қол мен аяқ қозғалысы жақсы үйлесім тапқан жеңіл, еркін жүре білу, алдағы және арттағы білім алушылармен белгілі арақашықтықты және бағытты сақтау	3.1.1.2 қол мен аяқ қозғалысы жақсы үйлесім тапқан жеңіл, еркін жүре білу, алдағы және арттағы білім алушылармен белгілі арақашықтықты және бағытты сақтау	4.1.1.2 қол мен аяқ қозғалысы жақсы үйлесім тапқан жеңіл, еркін жүре білу, алдағы және арттағы білім алушылармен белгілі арақашықтықты және бағытты сақтау
1.2 Жүктеменің түрлерін реттеу; қозғалыс қабілеттерін жақсарту үшін қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну	0.1.2.1 қарапайым физикалық жаттығуларды орындау кезінде пайда болатын қиындықтарды мұғалімнің көмегімен жою	1.1.2.1 қарапайым физикалық жаттығуларды орындау кезінде пайда болатын қиындықтарды көмекке жүгіну арқылы және өз бетімен жою	2.1.2.1 қарапайым және өзгертілген физикалық жаттығуларды орындау кезінде қиындықтарды жою білігін бекіту	3.1.2.1. қозғалыс белсенділігін оқытудың әртүрлі сатысында қиындықтарды жоюдың дағдылары мен біліктерін жетілдіру	4.1.2.1 орындалатын жаттығулардың қиындық деңгейлерін ажырата білу
	0.1.2.2 мұғалімнің көмегінің арқасында жалаушалармен, кіші және үлкен доптармен кей жаттығуларды орындау	1.1.2.2 гимнастикалық таяқтармен, жалаушалармен, кіші және үлкен доптармен еліктеу жаттығуларын орындау	3.1.2.2 гимнастикалық таяқтармен, жалаушалармен, кіші шеңберлермен, кіші және үлкен доптармен, секірмелермен жаттығулар кешенін орындау	3.1.2.2 гимнастикалық таяқтармен, жалаушалармен, кіші шеңберлермен, кіші және үлкен доптармен, секірмелермен жаттығулар кешенін нұсқау бойынша орындау	3.1.2.2 гимнастикалық таяқтармен, жалаушалармен, кіші шеңберлермен, кіші және үлкен доптармен, үрмелі доптармен жаттығулар кешенін өз бетімен орындау
		1.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсыту жаттығуларын еліктеу бойынша орындау	2.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсыту жаттығуларын нұсқау бойынша орындау	3.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсыту жаттығуларын нұсқау бойынша және өз бетімен орындау	4.1.2.3 бұлшықеттерді босаңсыту жаттығуларын өз бетімен орындау
	0.1.3.1 қозғалыс қарқынын	1.1.3.1 сапта бір-бірлеп жүру,	2.1.3.1 қозғалыс қарқынын арттырып,	3.1.3.1 қол жаттығуларын	4.1.3. 1 тез қарқынмен, тізе

1 . 3 Жаттығуларды дұрыс әрі тиімді орындау, уақытты, салмақты, кеңістікті түсінетіндігін көрсету арқылы тізбектілікті сақтау	арттырып, баяулатып бір-бірінің артынан жүру	сапқа тұру, жүгіру мен жүруді кезектестіру	баяулатып бір-бірінің артынан жұп болып жүру	орындау арқылы әртүрлі қарқынмен жүру	бүгіп жүру; жүрудің түрлерін үйлестіру
	0.1.3.2 еденге сызылған бағдарлар бойынша жүру	1.1.3.2 гимнастикалық орындыққа сызылған бағдарлар бойынша жүру	2.1.3.2 бұралаң жолмен жүру, жүруді сигнал бойынша бастау, жүру кезінде дұрыс тыныстау	3.1.3.2 көру арқылы бақылаумен және бақылаусыз жүру	3.1.3.2 бағдарларме, қатар қойылған екі гимнастикалық орындықтармен жүру
	0.1.3.3 санды жоғары көтеріп жүру	1.1.3.3 зал ішінде аяқпен, өкшемен, табанның ішкі және сыртты жағымен жүру	2.1.3.3 белгі бойынша жүруді бастау, жүру кезінде дұрыс тыныстау	3.1.3.3 заттардан аттап жүру	4.1.3.3 жартылай отырып, әртүрлі қол қалыптарымен жүру
	0.1.3.4 ені 20-25 см. тақтайдың үстінде жалғыз және топпен жүгіру; қойылған ойыншықтар арасында сапта жүгіру	1.1.3.4 ені 20-25 см. тақтайдың үстінде жүгіру; қойылған ойыншықтар арасында сапта жүгіру	2.1.3.4 жүгіруді белгі бойынша бастау, жүгіру барысында дұрыс тыныстау; санды жоғары көтеріп, бір орында жүгіру, 2 минутқа дейін баяу жүгіру	3.1.3.4 100 метрге дейін жүгіру мен жүруді кезектестіру; жоғары старт, эстафеталық жүгіру туралы түсінікке ие болу	4.1.3.4 төмен старт туралы түсінікке ие болу; 10 секундқа дейін бір орында тез жүгіруді орындау (3x10 м.); 30 м. қашықтықта аздаған кедергілермен жүгіру
	0.1.3.5 жоғарыдан секіру, екі аяқпен секіру дағдыларын қалыптастыру	1.1.3.5 бір аяқпен бір орында; алға, жан-жаққа; 30-40 см. биіктіктен төменге секіру	2.1.3.5 қадамдап алысқа және биікке (шағын екпінмен, 3-4 м., тікелей екпінмен жоғарыға) дұрыс және нақты секіру	3.1.3.5 15 метрге дейін аяқтан аяққа ауысып секіруді, аяқты бүгіп ұзындыққа, қадамдау тәсілі бойынша екпінмен секіруді орындау	4.1.3.5 секірудің түрлерін орындау: 20 метрге дейін аяқтан аяққа секіру, қадамдау тәсілі бойынша биіктікке секіру (жерге жұмсақ түсуге назар аудару); екпінмен ұзындыққа секіру (секіру аймағы - 60-70 см.), нәтижеге секіру (секіру техникасына назар аудару)
	0.1.3.6 диаметрi 10 см допты жерге лақтыру		2.1.3.6 ойында кіші және үлкен	3.1.3.6 лақтыру жаттығуларын орындау: бір	

	және оны екі қолмен ұстап алуға тырысу; допты бастан асырып лақтыру; оң және сол қолмен алысқа қапшықтарды, бүрлерді, тастарды лақтыру	1.1.3.6 кіші және үлкен доптарды еркін лақтыру; диаметрі 20 см. допты жерден 1,5-2 метр биіктікке орнатылған дөңгелекке лақтыру	доптарды еркін лақтыру; волейбол добын лақтыру және ұтып алу; сырықты шеңберге лақтыру; оң және сол қолмен кіші допты жарға лақтыру	орында тұрып, көлденең және тік бағытқа (4-8 м. кері серпілу қашықтығын ескере отырып, баскетбол қалқаны) оң және сол қолмен кіші допты лақтыру	4.1.3.6 доптарды мақсатқа (қабырғаға, баскетбол қалқанына, нысанаға), алысқа лақтыруды орындау, дәліздің ені – 10-15 м.
	0.1.3.7 баяу, кейін жылдам қарқынмен төрт аяқтап еңбектеу	1.1.3.7 заттарды (орындық, бөрене, тақтай) пайдалана отырып және пайдаланбай өрлеу, қарғып түсу, еңбектеу жаттығуларын төрт аяқтап орындау	2.1.3.7 гимнастикалық заттарды пайдаланып және пайдаланбай өрлеу мен қарғып түсу жаттығуларын орындау	3.1.3.7 гимнастикалық қабырғаға, иілген гимнастикалық орындық бойынша (бұрышы 20-30 гр.) өрлеу жаттығуларын орындау	4.1.3.7 арқанға өрлеуді еркін тәсілмен орындау
	0.1.3.8 гимнастикалық қабырғаның бірінен еденге жақын орналасқан екіншісіне ауысу	1.1.3.8 жоғары биіктікке ауыса отырып, бір гимнастикалық қабырғадан екінші қабырғаға өту	2.1.3.8 жоғары биіктікке ауыса отырып, бір гимнастикалық қабырғадан екінші қабырғаға өту	3.1.3.8 гимнастикалық шеңберлерден өту (бұрышы 20-30 гр.)	4.1.3.8 бөренеден, козелден, аттан қарғып түсу

2) "Қозғалыс дағдылары арқылы ойлауды дамыту":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Кеңістіктік-уақыттық бағдарды дамыту	0.2.1.1 сапта бір-бірімен жүру, сапқа тұру, жүгіру мен жүруді кезектестіру	1.2.1.1 келесі жаттығуларды орындау: белгіленген орында сақа тұру, бағдар бойынша шеңберге тұру, қозғалыс шеңберін үлкейту және кішірейту	2.2.1.1 берілген бағдар бойынша тұру орнын өзгерту арқылы сап түзеп тұру	3.2.1.1 бағдар бойынша шеңберден шаршыға ауысып тұру	4.2.1.1 мұғалімнің бұйрығы бойынша сапқа, тізбекке тұру және қайта тұру
	0.2.1.2 қолдың, дененің, аяқтың	1.2.1.2 бағытын жедел	2.2.1.2 еденге сызылған бағдардан секіру, бағдар бойынша	3.2.1.2 сызық бойында екі аяқпен итерілу арқылы бір	4.2.1.2 қатар қойылған екі

	алғашқы қалпын нұсқауға сәйкес белгілеу	өзгертпейтін, еденге сызылған бағдармен жүру	бағыттың өзгерісімен жүру	орында тұрып ұзындыққа секіру	гимнастикалық орындықтың үстімен жүру
	0.2.1.3 бұрылу кезінде көзбен бақылап және бақыламай бағдарларға бұрылуды орындау	1.2.1.3 бұрылу кезінде көзбен бақыламай бағдарларға бұрылуды орындау	2.2.1.3 бағдар бойынша бағыттың өзгерісімен жүру	3.2.1.3 бағдар бойынша бағыттың өзгерісімен тізбекте қозғалу	4.2.1.3 еденге сызылған бағдарлар бойынша жүгіру
2.2 Физикалық қызмет кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындау барысында әділ жарысу және ұжымдық жұмыс сезімдерін дамыту	0.2.2.1 ойындар кезінде бастапқыда мұғалімнің жетекшілігімен әрекет ету	1.2.2.1 ойындар кезінде бастапқыда мұғалімнің жетекшілігімен, кейін мақсатқа сай әрекет ету	2.2.2.1 қозғалмалы ойындар кезінде ереже сақтау, мақсатқа сай қимылдау	3.2.2.1 жалпы ережелерге бағына отырып, топта ойнау	4.2.2.1 жалпы ережелерге бағына отырып, топта ойнау
	0.2.2.2 ойындар кезінде жолдастарына сыйластық көрсету	1.2.2.2 ойындар кезінде жолдастарына сыйластық көрсету	2.2.2.2 ойындар кезінде жолдастарына сыйластық көрсету	3.2.2.2 ойындар кезінде жолдастарына сыйластық көрсету	4.2.2.2 ойындар кезінде жолдастарына сыйластық көрсету
	0.2.2.3 ойындар кезінде жағымсыз және агрессивтік қатынас көрсетпеу	1.2.2.3 ойындар кезінде жағымсыз және агрессивтік қатынас көрсетпеу	2.2.2.3 жеңілген соң жағымсыз және агрессивтік қатынас көрсетпеу	3.2.2.3 жеңілген соң жағымсыз және агрессивтік қатынас көрсетпеу	4.2.2.3 жеңілген соң жағымсыз және агрессивтік қатынас көрсетпеу
			2.2.2.4 өзге сыныптардың білім алушыларының ойындарын бақылау	3.2.2.4 өзге сыныптардың білім алушыларының ойындарын бақылау	4.2.2.4 өзге сыныптардың білім алушыларының ойындарын бақылау

3)"Денсаулық және салауатты өмір салты":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Денсаулық туралы білу және түсіну. Ағзадағы	0.3.1.1 негізгі қозғалыс әрекеттері туралы түсініккер болу	1.3.1.1 негізгі қозғалыс дағдылары мен біліктерін орындау	2.3.1.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау барысында негізгі қозғалыс дағдыларының сапасын жақсарту	3.3.1.1 негізгі физикалық жаттығуларды орындау барысында даму ерекшеліктерін ескере отырып, негізгі қозғалыс дағдыларын жақсартуды жалғастыру	4.3.1.1 әртүрлі физикалық жаттығуларды орындау барысында негізгі қозғалыс дағдылары мен біліктерін түсіну және көрсету
					4.3.1.2 әртүрлі алғашқы

3.2 Мектеп ішінде және мектептен тыс кезде физикалық қызметке араласу үшін мүмкіндіктерді анықтау және көрсету	физикалық өзгерістерді бақылау білігін үйрету	0.3.1.2 жату, тұру, отыру жағдайларында (еліктеу бойынша) диафрагмалды, қабырғалық және аралас тыныстау жаттығуларын орындау	1.3.1.2 тыныстау жаттығуларының әрекеттерін үйлестіру және негізгі қалыптарды орындау	2.3.1.2 тыныстауды әртүрлі қозғалыстармен сәйкестендіру	3.3.1.2 төс қуысын қозғалту арқылы терең тыныстау	қалыптарда (отыру, тұру, жату, аяқтың, қолдың әртүрлі қалпы, ауа шығарудың ауа жұтудан басымдығы арқылы) дұрыс тыныстау дағдыларын меңгеру
	0.3.2.1 "дене шынықтыру", "күн тәртібі" ұғымдары туралы қарапайым түсінікке ие болу	1.3.2.1 "дене шынықтыру", "күн тәртібі" ұғымдары туралы түсінікті кеңейту	2.3.2.1 күн тәртібіне физикалық жаттығуларды жоспарлау және оны сақтау	3.3.2.1 таңғы жаттығуларды жоспарлау және өткізу бойынша алғашқы дағдылар мен біліктерге ие болу	4.3.2.1 оқу және оқудан тыс қызметін есепке ала отырып, күн тәртібін жоспарлау және оны сақтау	
	0.3.2.2 таза ауада серуендеудің маңызы туралы білу	1.3.2.2 таңғы жаттығудың, дене шынықтыру минутының, дене шынықтыру сабақтарының, шынығудың маңызы туралы білу	2.3.2.2 оқу жылында, бөлмедегі және таза ауадағы қозғалмалы ойындар кезінде дене шынықтыру-сауықтыру шараларына қатысу	3.3.2.2 оқу жылында, бөлмедегі және таза ауадағы қозғалмалы ойындар кезінде дене шынықтыру-сауықтыру шараларын жоспарлау және қатысу	4.3.2.2 оқу жылында, бөлмедегі және таза ауадағы қозғалмалы ойындар кезінде дене шынықтыру-сауықтыру шараларын, таңғы жаттығуды ұйымдастыру және өткізу бойынша біліктер мен дағдыларға ие болу	
	0.3.2.3 күн тәртібі туралы түсінікке ие болу	1.3.2.3 оқу және оқудан тыс қызметін есепке ала отырып, күн тәртібін жоспарлау және оны сақтау	2.3.2.3 оқу және оқудан тыс қызметін есепке ала отырып, күн тәртібін жоспарлау және оны сақтау	3.3.2.3 оқу және оқудан тыс қызметін есепке ала отырып, күн тәртібін жоспарлау және оны сақтау	4.3.2.3 оқу және оқудан тыс қызметін есепке ала отырып, күн тәртібін жоспарлау және оны сақтау	
	0.3.2.4 сәнді, спорттық киімді және аяқ киімді ажырату	1.3.2.4 сабақ өту жағдайына байланысты киім мен аяқ киімді таңдау	2.3.2.4 сабақ өту жағдайына байланысты киім мен аяқ киімді таңдау	3.3.2.4 сабақ өту жағдайына байланысты киім мен аяқ киімді таңдау	4.3.2.4 сабақ өту жағдайына байланысты киім мен аяқ киімді таңдау	
		1.3.2.5 физикалық жаттығуларды	2.3.2.5 физикалық жаттығуларды	3.3.2.5 физикалық жаттығуларды	4.3.2.5 физикалық жаттығуларды	

0.3.2.5 сабақта физикалық жаттығуларды орындау кезіндегі қауіпсіз әрекеттер туралы түсінікпен болу	орындау сабақтарында қауіпсіз әрекеттер мен жарақаттарды алдын-алу бойынша қарапайым дағдыларға ие болу	орындау сабақтарында қауіпсіз әрекеттер мен жарақаттарды алдын-алу бойынша қарапайым дағдыларға ие болу	орындау сабақтарында қауіпсіз әрекеттер мен жарақаттарды алдын-алу бойынша қарапайым дағдыларға ие болу	орындау сабақтарында қауіпсіз әрекеттер мен жарақаттарды алдын-алу бойынша қарапайым дағдыларға ие болу

33. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 310-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Танымдық әрекеттерін түзету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 310-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. "Танымдық әрекеттерін түзету" оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. "Танымдық әрекеттерін түзету" оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді меңгеруі үшін әр пәннің

әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлай білуі үшін қажетті біліктерді өз мүмкіндіктеріне сәйкес меңгеруге бағыттайды.

4. "Танымдық әрекеттерін түзету" оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тұғырлар пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі таңда білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта күшейту білім беру процесіне барлық қатысушылардың қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тұғырлары білім, ой-пікір, іс-әрекеттер тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды меңзейтін шынайы шығармашылық процесте білім алушылардың қарым-қатынас үлгісіне айналады.

9. "Танымдық әрекеттерін түзету" оқу бағдарламасы аймақтық материалды (нысандар, мекемелер, ақпарат көздерін) қолдануға бағытталған оқу әрекетін ұйымдастыру білім алушының танымдық және әлеуметтік белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Пәнді оқыту мақсатына жету үшін іске асатын тәрбиелік мәні бар жобаларды ата-аналар, жергілікті қауымдастықтардың қатысуымен ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болатын күтілетін нәтиже оқытудың мақсаттық жүйесінде берілген. Оқу бағдарламасы мазмұны жағынан нақты оқу пәнінің білім алушының оқу субъектісі және тұлға аралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиесіне қосар үлесі ашылады.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез-келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында пайдалану даярлығын қалыптастыруға бағытталған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "жариялық", "өмір бойы білім алу" сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты

құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

2-тарау. "Танымдық әрекеттерін түзету" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Танымдық әрекеттерін түзету" пәнінің мақсаты – танымдық процестің құрылымын құрастыратын – танымдық икемдер, негізгі икемдер кешенін қалыптастыру.

14. Пәннің міндеттері:

1) перцепциялық іс-әрекеттерді орындауға қажетті икемдерді қалыптастыру арқылы қоршаған орта туралы білім алушыларда нақты толық келбеттер қалыптастыру;

2) қоршаған орта туралы әсерін жинақтап мнемикалық іс-әрекеттер орындауға арналған икемдерді қалыптастыру арқылы тәжірибені сақтау;

3) талдау ой іс-әрекетін орындау икемін қалыптастырып, ерекше белгілерін бөлу, салыстыру, топтастыру, жалпылау, сериялау нысандар арасындағы байланыс пен қарым-қатынас орнату арқылы ақпаратты түсіну және өңдеу процесін қалыптастыру, білім, білік және дағдыларды сәйкес жағдайларда қолдану және жалпылау процесін қалыптастыру;

4) түрлі ақпараттарды өңдеу және сақтау механизмдерін дамыту, және оны басқа адамдармен алмасу процестері, соған қажетті сөйлеу тілі икемін қалыптастыру;

5) сабаққа деген қызығушылығын, басқа білім алушылар мен үлкендермен қарым-қатынасын дамыту.

15. Оқу-тәрбие процесі білім алушылардың танымдық және эмоционалды-тұлғалық аймақтарының даму кемшіліктерін еңсеруге арналған арнайы педагогикалық тәсілдерді қолдануын меңзейтін түзету бағыттылығына ие. Түзету жұмыстары нәтижесінде білім алушыларда жаңа оқу және еңбек міндеттерін шешуде дербестік деңгейін анықтайтын жалпы оқу және еңбек икемдері қалыптасады. Түзету жұмыстарының процесі оқу процесімен қосылып соңғысының сапасын қамтамасыз етеді.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

16. Түзету жұмысын ұйымдастырудың педагогикалық жолдары жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудағы ерекше қажеттілігін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогика ұстанымдарына негізделген.

17. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыта бағытталу ұстанымы оқу әрекетінің арнайы әдіс тәсілдерімен қамтамасыз етіледі. Сонымен қатар: ойлау қабілетінің баяулығы, танымдық белсенділіктің төмендігі, ойлаудың жалпылау және абстракциялық жұмысының әлсіздігі, сөйлеу тілі дамуындағы кешеуілдеу ескеріледі.

18. Білім алушылармен жұмыс өткізгенде олардың еліктеушілік қабілеттері, көрнекті-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталған мүмкіндіктері тірекке алынады. Танымдық қызметті түзету сабақтарында білім алушылардың қабылдау, есте сақтау, сөйлеу тілі, ойлау сияқты психикалық функцияларын дамытуға жағдай жасалады. Бастаған жұмысын аяқтау, қолына келетін қиындықтарды еңсеру, ұқыптылық және дербестік таныту қабілеттеріне көңіл бөлінеді.

19. Оқудың әлеуметтік-бейімдеуге бағытталу ұстанымы тұлғаның әлеуметке бейімделмеуін кеміту немесе еңсеруді меңзейді. Білім алушының әлеуметтік өмірге араласуына қажетті тәртіп нормаларын, қарапайым тазалық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап күрделі әлеуметтік дағдылармен, көзқарасы, ұстанымдарымен аяқталатын дағдыларды меңгеруге арналған арнайы жұмыс жүргізу көзделген.

20. Ойлау, сөйлеу тілі және коммуникацияны дамыту ұстанымы, білім алу құралы ретінде. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеу тілі, ойлау, қарым-қатынасқа түсуінің дамуында, мүмкіндігінше әр нақты жағдайда оқуы мен сәтті әлеуметтенуін қамтамасыз ететін педагогикалық құралдармен орын толықтыруы қажеті мәселелер орын алады.

21. Іс-әрекет тұғыры ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға білім беруде іс-әрекеттік тұғыры мұғалімнің басқаруымен кең қолданылып, оқу материалын түсінуге жағдай жасайды. Пәндік-тәжірибелік қызмет жоғары психикалық қызметтердің (қабылдау, сөйлеу, ойлау) сенсомоторлық негіздерін дамытуға, білім алушылардың өмірлік тәжірибесінің жетіспеушілігін толықтырып, жалпы білім беру пәндері бойынша білім, білік және дағдыларды игеруге мүмкіндік береді.

22. Дифференциалды және жеке даралық тұғыр ұстанымы. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың ұжымдық оқыту процесі жағдайында дифференциалды тұғыры оқу материалын меңгергенде орын алып меңгерген білім, білік және дағдыларының сапасына әсер ететін, олардың вариативті типтік ерекшеліктерінен туындайды.

23. Түзету міндеттері білім алушылармен арнайы педагогикалық ұстанымдар негізінде жұмыс ұйымдастырғанда сәтті шешімін табады. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту мәселелері негізгі ойлау әрекеттерін орындай алмаумен байланысты. Сондықтан ойлау аумағын дамыту үшін танымдық білікті қалыптастыру үшін жүргізілетін түзету жұмыстары барлық басқа бағыттағы түзету жұмыстарының мазмұнында болады.

24. "Танымдық әрекеттерін түзету" бағдарламасы түзету жұмысының үлгілік мазмұнын айқындайды. Оқу қиындықтарының түрлі сипатына және сынып білім алушыларының даму деңгейіне сәйкес бағдарламада жыл бойы (сынып бойынша) ұсынылған мазмұнында қатал шектеу жоқ.

25. Білім алушының психикалық даму деңгейін зерттеу нәтижесі негізінде әр білім алушыға қажетті түзету көмегінің мазмұнын мұғалім өзі анықтайды.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

26. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалауға қойылатын талаптар гуманизация ойымен, осы санаттағы білім алушыларды мектепте оқытудың шығу табиғатымен байланысты.

27. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінің негізін қалайтын арнайы педагогиканың - "диагностика және түзете-дамыту жұмысы" ұстанымына сәйкес, мұғалімдер үнемі жүйелі түрде бақылау бағалау әрекеттерін жүзеге асырады.

28. Ағымдағы бақылау білім алушылардың сабақ барысында, бақылау арқылы, практикалық және өздігімен орындаған жұмыстарын, топтық жұмыс түрін талдау арқылы жүзеге асады.

29. Қорытынды бақылау тоқсанның, оқу жылының соңында өткізіледі. Мұғалім міндетті түрде сыныптағы әр білім алушының жыл бойы оқу дағдысының динамикасын сараптап, оны сипаттай бағалауды қолдану арқылы арнайы құжаттарда көрсетеді.

30. Сипаттап бағалау білім алушының нақты даму және оқу деңгейін ғана емес, білім алушымен алдағы уақыттағы жұмыс қадамдарын анықтайды. Баллдық жүйемен бағалау түзету сабақтарында қолданылмайды.

5-тарау. "Танымдық әрекеттерін түзету" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

31. "Танымдық әрекеттерін түзету" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

32. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін сыныптар санитарлық-тазалық нормаларға сәйкес тиісті мектеп жабдықтарымен жабдықталады.

33. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

34. Курсты жүзеге асыру үшін арнайы материалдық-техникалық жабдықталады, оның ішінде: жабдықталған сенсорлық бөлме, құрғақ (шарикты) және сулы бассейндер, түрлі-түсті, дыбыс шығаратын ойыншықтар және заттар, түрлі фактуралы,

температурасы бар, нығыздалуы, сенсорлы панелдер, хош иіс шығаратын банкалар жиынтығы, дірілмассажеры.

35. Оқу пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Сенсорлы процестерді және кеңістікте бағдарлауды дамыту	1.1 Есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту
		1.2 Көру арқылы қабылдау қабілетін дамыту
		1.3 Кеңістікте бағдарлауды дамыту
2	Қимыл-қозғалыс аймағын дамыту	2.1 Ұсақ моториканы дамыту
		2.2 Кинестетикалық қабылдауын дамыту
		2.3 Сезімдік-қозғалыстық қабылдауын дамыту
3	Ақыл-ой аймағын дамыту	3.1 Есте сақтау және ойлау қабілеттерін дамыту

36. Оқу бағдарламасыда оқыту мақсаттарын қолдану тиімділігіне сәйкес кодтық белгі енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.4 түрінде берілген кодтық белгіде "1" – сынып, "1.2" – бөлімше, "4" – оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді.

37. Оқу бағдарламасында күтілетін нәтижелер мазмұн және әр бөлім бойынша түзету жұмыстарының кезеңділігін нақтылауға негіз болатын оқудың мақсаттық жүйесі ретінде берілген, сондай-ақ ол білім алушылардың жетістігін анықтайтын көрсеткіш болып табылады. Мұғалім сынып білім алушыларымен түзету жұмыстарына маңызды мақсаттар таңдауға құқылы.

38. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сенсорлы процестерді және кеңістікте бағдарлауды дамыту":

2- кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.1.1.1 сөйлеу, табиғи және музыкалық дыбыстарды ажырату 0.1.1.2 таныс адамдардың дауысын ажырату		(1.1.1.1 2-3 шулы және музыкалық құралдың ішінен	2.1.1.1 3-5 шулы және музыкалық құралдың ішінен дыбыс шығаруы бойынша	3.1.1.1 сөзсіз дыбыстауды дауыстың шығуы бойынша ажырату (қатты дауыстап-ақырын)	4.1.1.1 дыбыстық сәйкестігі бар сөздер мен буындарды ажырату

1.1 Есту арқылы қабылдау қабілетін дамыту	ата-анасы, жақындары, достары) 0.1.1.3 дыбыс шығу орнын анықтау 0.1.1.4 дыбыс шығару бойынша айырмашылығы б а р 2 ойыншықты дыбыстары бойынша ажырату 0.1.1.5 дыбыс еліктеушілікті ажырату және оны нысамен сәйкестендіру (дыбыспен, суретпен) 0.1. 1.6 музыкалық ойыншықтардың дыбыс шығаруының басы мен соңына әсер ету 0.1.1.7 дыбыстың шығу орнын анықтау 0.1.1.8 қарапайым ритмдарды қайталау	дыбыс шығаруы бойынша ажырату (дауылпаз, дудка, бубен) 1.1.1.2 әуен сипатын ажырату (көңілді, көңілсіз) қоршаған ортаның дыбыстарына еліктеу 1.1.1.3 дыбыс шығару есту арқылы ажырату ; 1.1.1.4 дыбыс шығаратын ойыншықтармен буындарды айтып, шапалақ ұрып , тақылдатып 1.1.1.5 таныс әуендер және әндерді тану	ажырату (шылдырмақ, дауылпаз, коңырау, гармошка, қасықтар) 2.1.1.2 дыбыстар санын есту арқылы ажырату : біреу–көп; музыкалық ойыншықтарда ойнап шығару 2.1.1.3 жазылған дауысты, құстар дауысын және жануарларды есту арқылы ажырату (2-3 таңдағанда) 2.1.1.4 дыбысты сөзден бөлу 2.1.1.5 нақты әріптер санынан сөздер құрастыру (кескінді әліппе) 2.1.1.6 берілген дыбысқа сөздер табу	(3.1.1.2 сөзсіз дыбыстауды ұзақтығы арқылы ажырату (ұзақ-қысқа) 3.1.1.3 дыбыстау санын ажырату және қайталау 3.1.1.4 дыбыс сипатын өздігінен ажырату, дыбыстың сөздегі орнын анықтау 3.1.1.5 шуды сипаты бойынша ажырату 3.1.1.6 шуға эмоционалды әсер ету: қатты және жағымсыз шудан қолымен қорғану, жағымды шуға қуанышты ым-ишарамен, естуге ыждағаттықпен, сәйкес қимылдармен жауап беру	4.1.1.2 фонематикалық карама-қайшылықтар мен акустикалық-артикуляциялық белгілері ұқсас ажырату 4.1.1.3 дыбыстың сипатын бөліп атау дыбысты сөздің ішінде тану 4.1.1.4 сөздегі дыбыс қатарын анықтау 4.1.1.5 сөздегі дыбыс санын анықтау 4.1.1.6 кескінді әліппеден әріптер таңдап сөздер құрау 4.1.1.7 ер адам, әйел адам, бала дауыстарын ажырату 4.1.1.8 музыкалық аспаптардың дыбыстарын ажырту
	0.1.2.1 адамның жүзіне ұзақ қарау 0.1.2.2 тұрақты жарық затқа ұзақ қарау 0.1.2.3 баланың қарсы алдына, оң жақ, сол жақтарында орналасқан тұрақты заттарға ұзақ қарау 0.1.2.4 түсімен үлгісін сәйкестендіру	1.1.2.1 бағдарлау тәсілдерін іздестіруді қолдану: жоспарлап бақылау 1.1.2.2 заттарды қарастыру: негізгі элементтері, нысанның бөлшектері 1.1.2.3 жақын орналасқан жылжыған затты көру арқылы бақылау (	2.1.2.1 бағдарлаудың іздестіру тәсілдерін қолдану: жоспарлы түрде бақылау 2.1.2.2 алыста қозғалған затты көзқараспен бақылау	3.1.2.1 заттары мақсатты түрде қарастыру (көріп зерттеу) 3.1.2.2 заттарды аппликацияда ж ә н е құрастыруда	4.1.2.1 үлгі бойынша заттық суретті 4 бөлшектен құрастыру 4.1.2.2 әрекетті бастау белгісі ретінде түрін, түсін және көлемін белгілеу (бағдаршам) 4.1.2.3 заттың формасын

1.2 Көру арқылы кабылдау қабілетін дамыту	0.1.2.5 түстері бойынша 2 ерекше айырмашылығы бар заттарды таңдау (2 түрлі түс)	көлденең, тік, шеңбер бойынша, алға/артқа)	2.1.2.3 заттардың жұбын тауып негізгі түстерін үлгі, нұсқау бойынша бөлу (4)	түстерін алмастыру	геометриялық формамен сәйкестендіру
	0.2.2.6 жазықты геометриялық пішіндерді ажырату (шаршы, шеңбер)	1.1.2.4 негізгі түстерді ажырату (қызыл, жасыл, көк)	2.1.2.4 түстер қатарының ретін қайталау	3.1.2.3 түстерді әрекетке белгі ретінде қолдану	4.1.2.4 матрешканы, пирамиданы көру арқылы сәйкестендіру әдісін ескере отырып жинау
	0.2.2.7 кең көлемді геометриялық пішіндерді еліктеу бойынша ажырату (шар, куб)	1.1.2.5 таныс заттарды (қоршаған ортада табу	2.1.2.5 заттарды түсі, үлгі бойынша топтастыру	3.1.2.4 түрлі-түсті және әртүрлі көлемдегі жазық геометриялық пішіндерді ажырату	4.1.2.5 бояу, сызу, бастыру
	0.2.2.8 көлемді пішіндерден еліктеу арқылы құрастыру	1.1.2.6 көлемді геометриялық пішіндерді ажырату (шар, куб, пирамида)	2.1.2.6 үлгі бойынша заттарды түрі бойынша топтастыру	3.1.2.5 матрешканы, пирамиданы өлшеу және қайта жасау әдісімен жинау	4.1.2.6 негізгі түстердің реңктерін ажырату
	0.2.2.9 үлгі бойынша формасы бойынша айырмашылығы бар таныс заттарды таңдау	1.1.2.7 ауқымды ажырату (үлкен, кіші, ең үлкен)	2.1.2.7 заттарды көлемі бойынша салыстыру (ұзын-қысқа)	3.1.2.6 заттарды көлемі бойынша салыстыру (кең-тар)	4.1.2.7 шулы бейнелерді тану
	0.2.2.10 көлемді геометриялық пішіндерді (шар, куб) қорабтың сәйкес ұяшығына салу (сынақ)	ж а з ы қ пішіндермен ойын немесе жаттығулар барысында ажырату	2.1.2.8 үлгі бойынша заттарды көлемі бойынша топтастыру	3.1.2.7 кеңістік қатынастарды еліктеу, үлгі, нұсқау бойынша қайталау	4.1.2.8 толық емес, белгілері жетіспейтін бейнелерді, тану
	0.1.2.11 ауқымы бойынша түрлі 2 затты ажырату (үлкен, кіші)	1.1.2.9 ауқымы бойынша 3 затты салыстыру (үлкен, кіші, ең кішкентай).	2.1.2.9 заттарды жеке бөшектері арқылы тану	3.1.2.8 үлгі бойынша заттық суреттерді 4 бөліктен құрастыру	4.1.2.9 сурет, фото бойынша адамның эмоционалдық жағдайын анықтау
	0.1.2.12 матрешканы, пирамиданы әдісінің көлеміне сәйкес жинау көлемін сәйкестендіруәдісімен сынақ арқылы матрешка, пирамида жинау	1.1.2.10 3 шеңберден тұратын пирамиданы оның көлемін сәйкестендіре отырып жинақтау	2.1.2.10 негізгі элементтерін және заттардың бөлшектерін бөлу	3.1.2.9 сюжетті суреттерді құрастыру, таныс шығарма бойша сюжетті суреттер желісін құрастыру	4.1.2.10 суреттегі, фотодағы таныс және бейтаныс адамдарды салыстырып сипаттау
		1.1.2.11 заттарды олардың бейнесімен сәйкестендіру	2.1.2.11 заттарды бейнесімен сәйкестендіру	3.1.2.10 ұсақ бөлшектерден тұратын бүтін құрылым құрастыру	4.1.2.11 2 сюжетті суреттің айырмашылығы
		1.1.2.12 өтініш бойынша және өздігімен заттарды тану (ым-ишара, көзқараспен затты көрсету)	2.1.2.13 бояу, сызу	3.1.2.11 заттарды келбетін бейнелеуден тару: кескінді, сызықты, нүктелі	
			2.1.2.14 әріптер мен сандарды бөлшектерден құрастыру (таяқшалар)		

	0.1.2.13 үлкен затты қолымен, кіші затты саусақтармен ұстау	1.1.2.13 нақты заттарды, олардың ауыстырушы ойыншықтарын тану			н табу, көлем өлшемдерін атау
1.3 Кеңістікте бағдарлауды дамыту	0.1.3.1 дене мүшелерін ажырату (бет, дене) 0.1.3.2 кеңістікте еліктеу арқылы берілген бағытта жылжу (алға, артқа) 0.1.3.3 мектепте мұғалімнің көмегімен және өздігімен бағдарлау 0.1.3.4 өз заттарын және сыныптастарының заттарын тану 0.1.3.5 кеңістік қатынастарын еліктеу арқылы көрсету	1.1.3.1 дене мүшелерінің кеңістікте орналасуында бағдарлау 1.1.3.2 өз денесіне қатысты заттардың кеңістікте орналасуында бағдарлау 1.1.3.3 үлгі бойынша жазық және көлемді заттарды көлденең және тік бағытта орналастыру 1.1.3.4 бейненің боялмаған жерін бояу оң және сол қолды ажырату 1.1.3.5 кеңістіктегі қатынастарды үлгі бойынша көрсету	2.1.3.1 дене мүшелерін ажырату (қас, тері, шаш, тырнақ) 2.1.3.2 заттарды және олардың бөлшектерін тік тұру бойынша қатысын ажырату (үстінде, астында, жоғары, төмен, алыс-жақын) 2.1.3.3 өз денесінен кеңістікте бағытты анықтау 2.1.3.4 берілген пішіндерді түрлі әдістермен көрсету (кесу, бейнелеу, құру)	3.1.3.1 дене мүшелерінің орналасуын талдау, қарсы тұрған адамның денесінде бағдарлау 3.1.3.2 өзінде және басқа адамда аталған дене мүшесін көрсету 3.1.3.3 нысандардың орналасуын ажырату "осында-ана жақта", "алыс-жақын, жақын-жақынырақ" 3.1.3.4 нысандар арасындағы ұқсастық пен айырмашылықты олардың кеңістікте орналасуы бойынша анықтау 3.1.3.5 қағаз бетінде бағдарлау	4.1.3.1 қарама-қарсы отырған адамның денесінде бағдарлау: қарсыда тұрған адамның көрсетіп тұрған дене мүшелерін атау (сол қол) 4.1.3.2 суреттерге крап кейіпкердің қай қолымен әрекеттенуін, қай жақта тұрғанын анықтау 4.1.3.3 сызба, нұсқаулар көмегімен кеңістіктегі қатынастарды көрсету 4.1.3.4 нысандардың өзара орналасуында жалғау қолдану 4.1.3.5 нысандардың өзара орналасуын сипаттау 4.1.3.6 нысандардың бір қатарда орналасуын талдау

2) "Қимыл-қозғалыс аймағын дамыту":

3- кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
		1.2.1.1 бір қимылдан басқа	2.2.1.1 қалыпты бір жағдайдан		

2.1 Ұсақ моториканы дамыту	0.2.1.1 жұдырығын жинап және ашу, саусақтарын жинап ашу 0.2.1.2 саусақтарымен столды ұру 0.2.1.3 еліктеу арқылы шапалақтау (қалпы, саны) 0.2.1.4. саусақтарынан түрлі фигуралар жасау 0.2.1.5 жіпке түйме, ірі моншақтар кигізу, үрме, бұршақ бөлу, жармаларды бөлу, түйме, жапсырма, ілмектерді қадау	қимылға еркін ауысы: заттардың кескіндемесін таяқшалардан құрастыру 1.2.1.2 ермексазdan илеу 1.2.1.3 трафареттерді сызу 1.2.1.4. бейнелердің кескіндемесін қолымен жүргізу, шектеулі кеңістікте көрсетілген нүктелерді қолымен жүргізу 1.2.1.5 түрлі музыкалық аспаптарда ойнауды көрсету (пианино, барабан, гитара, дауылпаз)	басқаға еркін өту (алақан – жұдырық) 2.2.1.2 тұрмыста және сабақта нақты қимылдарды көрсету (байлау, ағыту) 2.2.1.3 үлгі бойынша тік, көлденең және қиғаш сызықтармен рамкада сызу 2.2.1.4 трафареттерді бастыру 2.2.1.5 шектелген кеңістікте бейнелерді кескіндеме, нүкте бойынша бастару 2.2.1.6 түрлі ұзындығы, түсі әртүрлі таяқшаларды бейнелеу	3.2.1.1 бейнелерді толық салу 3.2.1.2 түзу, қиғаш, сынық сызықтарды жазу жолы шеңберінде бейнелеу 3.2.1.3 қарқынды өрнек бейнелеу, толқынды сызық салу, қиғаш, түзу және үзілген сызықтардан түрлі конфигурациялар бейнелеу 3.2.1.4 кеңістікте шектеусіз берілген бағытта көлденең сызықтар сызу 3.2.1.5 шектеулі кеңістікте бағытты өзгертіп сызықтар сызу	4.2.1.1 басылған әріптерге ұқсас фигуралар бейнелеу: түзу, қиғаш таяқша, доғал, жартылай доғал, тік түзу және көлденең қосу таяқшалары 4.2.1.2 берілген үлгі бойынша нүкте арқылы сызықтар жүргізу 4.2.1.3 шектеулі кеңістікте түзу көлденең сызықтар жүргізу 4.2.1.4 түрлі бағытта еркін сызықтар өткізу
2.2 Кинестетикалық қабылдауын дамыту	0.2.2.1 адамның денесінің тиюіне дұрыс-эмоционалды қабылдау 0.2.2.2 материалды ұстағанда дұрыс қабылдау (ағаш, темір, су) 0.2.2.3 қозғалыс жылдамдығын ажырату (тез-баяу) 0.2.2.4 аңдардың қылықтарын салу	1.2.2.1 бағдарлаудың іздеу тәсілдерін қолдану: шымшылау, зерттеу 1.2.2.2 түрлі температурадағы материалдарды ұстағанды дұрыс қабылдау 1.2.2.3 нысандардан шығатын дірілді дұрыс қабылдау 1.2.2.4 денеге түсер басымдылықты дұрыс қабылдау 1.2.2.5 дененің орналасуын дұрыс қабылдау (көлденең, тік)	2.2.2.1 бағдарлаудың іздеу тәсілдерін қолдану: шымшылау, зерттеу 2.2.2.2 фактурасы және сұйықтығы бойынша материалдарды дұрыс қабылдау 2.2.2.3 дене мүшелерінің орналасуын дұрыс қабылдау. 2.2.2.4 түрлі заттарға дене	3.2.2.1 жануарларды қай талау (қаздың, қоянның, кенгурудың және басқалардың жүрісі), ертегі, мультфильм, көркем фильм кейіпкерлерін 3.2.2.2 жүріс-тұрыс пен қимыл-қозғалысты қайталау ("Айна" тәрізді ойындар) 3.2.2.3 суреттегі әрекеттерді	4.2.2.1 ойдағы заттармен әрекеттер 4.2.2.2 бет және дененің түрлі ұсақ бөлшектерінің тұрақты және ауыспалы тұрыстарын ажырату (көздер, ауыз, саусақтар) 4.2.2.3 вербалды емес қатынасты түрлі тәсілдермен

	0.2.2.5 түрлі музыкалық аспаптарда ойнау 0.2.2.6 вербалды емес тілдесудің түрлі тәсілдерін меңгеру (ым-ишира, пантомимика)	1.2.2.6 қарқынды ажырату (тез-баяу) 1.2.2.7 тұруды және қимылды қайталау ("Айна" тәрізді ойындар). 1.2.2.8 жануарлар қимылын, тұрысын және қылықтарын көрсету	тигенде дұрыс қабылдау 2.2.2.5 табиғат құбылыстарын көрсету (жаңбыр, жел) 2.2.2.6 қозғалыстағы командаларды қабылдап және орындау	шынайы әрекетпен сәйкестендіру 3.2.2.4 бұлшық ет қысысынан босату элементтерін меңгеру, эмоционалды еркінсу	көрсету (ым-ишара, пантомимика) 4.2.2.4 меңгерген элементтерден бордюрлар салу
2.3. Сезімдік-қозғалыстық қабылдауын дамыту	0.2.3.1 денемен сезу-қозғалыстық сезімдерді түрлі әрекеттерде қолдану: балшық, қамыр илеу; саусақпен сурет салу; ірі мозайкамен ойнау; ұсақ заттарды сорттау 0.2.3.2 затты сезіну немесе оның кескінін саусақпен бастыру 0.2.3.3 2 заттан үлгі бойынша таңдағанда көлемді пішіндер және заттарды анықтау 0.2.3.4 азық-түлікті дәмі бойынша ажырату (алма, нан, кәмпіт) 0.2.3.5 денемен сезіну әуестігін сөйлеу тілі немесе	1.2.3.1. бағдарлаудың іздеу тәсілдерін қолдану: 1.2.3.2 саусақпен сезіну арқылы үлгі бойынша көлемді затқа жұп табу 1.2.3.3 сұйық және қатты тағамның түрлі температурасын ажырату (ыстық, суық) 1.2.3.4 заттарды салмағы бойынша ажырату (ауыр-жеңіл). 1.2.3.5 дифференциалды түрде демалу (мұрынмен демалу–ауызбен шығару). 1.2.3.6 иістерді ажырату (жағымды және жағымсыз) 1.2.3.7 азық-түлікті дәмі бойынша ажырату 1.2.3.8 азық-түліктің негізгі дәм сапасын	2.2.3.1 бағдарлаудың іздеу тәсілдерін қолдану: сипалау, тоқылдату, жинау 2.2.3.2 түрлі сұйықтықтағы азық-түлікті қабылдау (сұйық, қатты, созылмалы, төкпелі) 2.2.3.3 үлгі бойынша көлемді затты сипалап табу 2.2.3.4 үлгі бойынша заттың түрі мен көлемін ажырату 2.2.3.5 заттардың түрлі температурасын ажырату 2.2.3.6 заттардың қасиеттерін ажырату (жұмсақ, қатты, майда, тегіс емес)	3.2.3.1 түрлі заттардың салмағын ажырату (мақта, шеге) 3.2.3.2 дифференциалды демалу (мұрынмен ауа алу–ауызбен шығару) 3.2.3.3 түрлі иістерді ажырату (гүл, цитрус, шырша, ваниль, кофе) 3.2.3.4 таныс және таныс емес заттарды сезу арқылы табу (көрген үлгісі бойынша)	4.2.3.1 материалдарды сипаты бойынша ажырату (температура, фактура, сұйықтығы, қаттылығы) 4.2.3.2 иіс таңдауда талғамын сөйлеу тілі немесе пантомимикалық құралдар арқылы көрсету 4.2.3.3 заттардың ерекше

	ым-ишара арқылы білдіру, иіске реакциясы	ажырату (ащы, тәтті, қышқыл, тұзды)			қасиеттерін сөзбен айту

3) "Ақыл-ой аймағын дамыту":

4- кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Есте сақтау және ойлау қабілеттерін дамыту	0.3.1.1 суреттер қатарын қайталау (5) 0.3.1.2 нысандарды көлемі бойынша салыстыру (заттарды өзара; екі баланың бойын, үлкен адаммен баланы) 0.3.1.3 заттармен ойнау және жаттығу барысында көлем көрсеткіштерін ажырату 0.3.1.4 илеу кезінде есте сақтау арқылы заттардың түрі мен көлемін қайталау	1.3.1.1 сөз ретін қайталау (5-7 сөз) 1.3.1.2 үлгі бойынша түрлі-түсті таныс заттарды таңдау (3 түсті) 1.3.1.3 қарама-қайшы қатынас орнату (тыныш-қатты, алыс-жақын) 1.3.1.4 айқын белгілерімен ерекшеленетін заттар мен нысандарды теңестіру (2-3), (түсі, түрі, көлемі) 1.3.1.5 берілген бір белгі бойынша заттарды топтастыру -	2.3.1.1 нысандар арасындағы себеп-салдарын ың байланысын анықтау (сюжетті суреттер, оқиғалар) 2.3.1.2 тұтас-бөлшек қатынасын орнату 2.3.1.3 айқын көрініс алған белгілері бойынша заттар мен нысандарды салыстыру (2-4) (түсі, түрі, көлемі, бөлшектер саны, ж е к е бөлшектерінің орналасуы)	3.3.1.1 берілген суреттер қатарын қайталау 3.3.1.2 ойыншықтар мен суреттердің берілген орналасуын қайталау 3.3.1.3 белгілер қатарын қайталау (әріптер, сандар) 3.3.1.4 кезеңділік қатынасын орнату: басында – кейіннен, орындалған тапсырманы үлгімен салыстыру 3.3.1.5 заттармен , көлемді пішіндермен, суреттермен ойын барысында және елестету арқылы көлем өлшемдерін ажырату 3.3.1.6 бөлшектердің негізгі элементтерін ажырату	4.3.1.1 белгілер қатарын қайталау (әріптер, сандар) 4.3.1.2 берілген сөздер қатарын қайталау (10 көлемінде) 4.3.1.3 тыңдалған сөйлеу тілі материалын қайталау және мазмұндау (сөйлемдер, қысқа мәтін, тақпақтар) 4.3.1.4 орындалған тапсырманы бағалау: дұрыс, тез, жақсы, әдемі 4.3.1.5 тапсырманы өздігімен орындауды бақылау 4.3.1.6 өздігімен түстерді және олардың реңдерін топтастыру 4.3.1.7 түсі бойынша қатарда заңдылық орнату 4.3.1.8 негізгі белгісі ретінде түсі бойынша серияциялау 4.3.1.9 негізгі белгісі ретінде

0.3.1.5 фотосуретте т а н ы с адамдарды тану, ұқсас заттарды табу	түрі, көлемі немесе түсі 1.3.1.6 ойыншықтар мен суреттердің орналасуын қайталау	2.3.1.4 берілген суреттер қатарын қайталау	3.3.1.7 2 заттық суреттің айырмашылығы н табу 3.3.1.8 себеп-салдар байланысын анықтау (сурет, суреттер желісі, мультфильм, мәтін) 3.3.1.9 іс-әрекетті, қимылды қайталау 3.3.1.10 мазмұндау үшін жоспар құру	пішіні бойынша сериациялау 4.3.1.10 негізгі белгісі ретінде көлемі бойынша сериациялау 4.3.1.11 өздігімен серияға бөлу 4.3.1.12 заттарды ерекше с и п а т ы бойынша топтастыру 4.3.1.13 нысандарды сипаттау арқылы тану 4.3.1.14 кеңістікте заттардың, сызықтардың орналасуында заңдылық орнату

39. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 311-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0-4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 311-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осылайша күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолдану кезінде болады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздерін) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары білім алушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және білім алушылардың меңгерген білім, икемділік және дағдыларын кез-келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында пайдалану даярлылығын қалыптастыруға бағдарлаған.

12. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты білім берудің басты құндылықтарына білім алушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болады.

13. "Түзету ырғағы" пәні білім алушылардағы психофизикалық даму бұзылыстарын, өмірлік маңызды білім, икемділік және дағдыларды меңгерудегі қиындықтарды түзетуге және деңгейлестіруге бағытталған түзету пәндерінің циклына кіреді.

14. Осы бағдарлама ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушылардың жас ерекшеліктерін және психофизикалық даму ерекшеліктерін, олардың білім және икемділік дағдыларын есепке ала отырып құрылған.

2-тарау. "Түзету ырғағы" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. Оқу пәнінің мақсаты – ақыл-ой даму бұзылыстары бар төменгі сынып білім алушыларының жалпы дамуына, дене тұрғысындағы, жалпы және сөйлеу тілдік қимыл-қозғалыстағы, эмоциялық-ерік аясындағы кемшіліктерді түзетуге; жеке тұлғалық жағымды қасиеттерді (достық, тәртіптік, ұжымдық), эстетикалық тұрғыда тәрбиелеуге көмектесу.

16. Түзету ырғағы сабақтарының негізгі міндеттері:

1) қимыл-қозғалыс аясын дамыту: жинақылық, мақсатты бағыттылық, қимылдың жайлылығы мен айқындығы;

2) ырғақ сабақтарына деген жағымды қатынасты қалыптастыру;

3) ырғақ сезімін қалыптастыру;

4) музыканың сүйемелдеуімен ырғақты, мәнерлі қозғалуын, қимылды музыканың қарқыны мен ырғағымен үйлестіруін дамыту;

5) икемділікті, тепе-теңдік сезімін, кеңістікте бағдарлауды, қимыл-қозғалысты үйлестіруді қалыптастыру;

6) би қимылдарына үйрету;

- 7) қимылдың мәнерлілігімен, бейнені бере білумен жұмыс жүргізу;
 - 8) музыкаға деген эмоциялық әсерді, оны биіктігі, күші, ұзақтығы, тембрі, түрі бойынша ажыратуға тәрбиелеу;
 - 9) қимыл-қозғалыстық жадты дамыту;
 - 10) достық, тәртіптік, ұжымдық қасиеттерді тәрбиелеу.
17. Бағдарламаның барлық бөлімдері пәннің ерекшелігін есепкере отырып, түзету міндеттерін жүзеге асыруға бағытталған.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

18. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдерінің жүзеге асырылуы жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алудағы ерекше қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған арнайы педагогикалық қағидаларға негізделген.

19. Білім алушыларды оқытудың түзете дамыту бағыттылығының қағидасы білім беру процесін даму кемшілігінің ерекшелігіне сәйкес ағзаның сақталған атқарымы мен жүйелерін тірек ете отырып құруды білдіреді. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-дамыту бағыттылығының қағидасы оқу және оқыту әрекетінің арнайы тәсілдемесі мен әдістерімен қамтамасыз етіледі. Бұл ретте, білім алушылардың ойлау әрекетінің баяулығы, танымдық белсенділігінің төмендігі, танымдық атқарымдарының әлсіздігі, қоршаған орта туралы білім мен түсініктерінің шектеулігі, сөйлеу тілінің дамуының артта қалуы, қимыл-қозғалысымен қимыл үйлесімділігіндегі кемшіліктер ескеріледі. Білім алушылармен жұмыста олардың еліктеу қабілеті, көрнекілік-әрекеттік ойлау қабілетінің сақталуы тірек болады. Жетілмеген атқарымдардың дамуын ынталандыру бойынша әрекеттер ұйымдастырылады. Білім алушыны психологиялық-педагогикалық қолдауды, осы процеске жанұяны тартуды ұйымдастыруда командалық тәсілдеме қолданылады.

20. Оқытудың әлеуметтік бейімдеу бағыттылығының қағидасы жеке тұлғаның әлеуметтік бейімделе алмауын жеңуді немесе төмендетуді білдіреді. Білім алушылардың әлеуметтік өмірге қатысуы үшін қажетті тәртіп нормаларынан, қарапайым гигиеналық, коммуникативтік, тұрмыстық дағдылардан бастап, әлеуметтік дағдылармен, көзқарастармен, сенімдерге дейінгі күрделі өмірлік дағдыларды меңгеру бойынша арнайы жұмыс қарастырылады.

21. Білім алу құралы ретіндегі ойлау қабілетін, сөйлеу тілін және қарым-қатынасты дамыту қағидасы. Әдеттегі мектептік оқыту баланың мектепке келген кезіндегі меңгерген өмірлік түсініктері мен сөздік сөйлеу тілінің дамуын тірек етеді. Сөздік сөйлеу тілі негізінде қарым-қатынас дамиды, сөздік сөйлеу тілі негізінде білім алушының тәртібі реттеледі. Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқуы мен

әлеуметтенуінің табыстылығын қамтамасыз ету үшін олардың сөйлеу тілінің, ойлау қабілетінің, қарым-қатынастық дамуындағы педагогикалық құралдармен міндетті түрде жойылуға немесе өтелуге тиісті ерекше мәселелері болады.

22. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеудегі әрекеттік тәсілдеме қағидасы психологияның "жетекші әрекет" түсінігіне негізделеді. Практикалық-тәжірибелік әрекет ақыл-ой даму бұзылысы жеңіл деңгейдегі білім алушыны дамытудың, оқу және еңбек әрекетінің құрылымдық компоненттерін қалыптастырудың ерекше өтемдік құралы болып табылады. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту процесінде педагогтың басшылығымен (екі-екіден, топтасып) сөйлеу тілдік қарым-қатынастар үшін табиғи жағдай құратын заттық-тәжірибелік әрекет кеңінен пайдаланылады. Заттық-тәжірибелік әрекет жоғары психикалық атқарымдардың (қабылдау, сөйлеу тілі, ойлау) сенсомоторлық негізін дамытуға, балалардың жеткіліксіз өмірлік тәжірибесінің орнын толтыруға, әлеуметтік өзара әрекеттену дағдыларын меңгеруге мүмкіндік береді.

23. Саралау және жекелеу тәсілдеме қағидасы. Ұжымдық оқу процесі жағдайындағы білім алуда ерекше қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты сараланған тәсілдеме бұзылыстары бір санаттағы білім алушылардың вариативтік типологиялық ерекшеліктерінің барлығына шартты болады. Педагог түзете білім беру процесін сыныптағы өзінің сипаты бойынша біртектес топтардың болуына қарай, олардың әрқайсысына арналған жұмыс мазмұнының, қарқынының, көлемінің, күрделілігінің, тәсілдері мен әдістерінің, оқуды бақылау мен уәждеу түрлері мен тәсілдерінің әр түрлі болуын есепке ала отырып ұйымдастырады. Білім алушыларды топтарға бөлу шартты және қозғалмалы түрде болады. Жекеленген тәсіл жіктеу тәсілінің нақтыламасы болып табылады.

24. Арнайы педагогикалық басшылықтың қажеттілік қағидасы. Арнайы педагог ақыл-ой даму бұзылыстары бар білім алушы дамуының жалпы заңдылығын, сыныптағы әрбір білім алушының танымдық мүмкіндігін, арнайы педагогикалық көмек тәсілдерін біле отырып, білім алушылардың оқу-танымдық әрекетін ұйымдастырып қана қоймай, сонымен бірге, бұл процесті бағыттап алады. Кейбір жағдайда білім алушының өзіндік оқу-танымдық әрекеті әлсіз болған немесе мүлдем болмаған жағдайда, педагог оқу тапсырмаларын табысты орындалуын қамтамасыз ету үшін білім алушының жетілмеген компонентінің атқарымын өзіне алады.

25. Білім алушылардың сабақтағы әрекеттерінің түрлері дұрыс таңдалған жағдайда педагогикалық міндеттер де дұрыс шешіледі. Зерттелетін құбылыстар мен заттарды тікелей бақылау, білім алушылардың заттық-тәжірибелік әрекеті, ақыл-ой және сөйлеу тілдік әрекеттері, сондай-ақ ойын әрекеттері (дидактикалық, жағдаяттық-рөлдік, үстел үстілік ойындар, ереже бойынша ойындар) жетекші болады.

26. Білім алушылардың тәжірибелік әрекеттерін нақты ұйымдастырылады. Ұсынылатын тапсырмалардың мазмұнына меңгерген білімнің сапасы ғана емес, сонымен бірге білім алушылардың зейіні мен ойлау қабілетін дамыту да тәуелді болады.

27. Заттармен және оларсыз, музыкалық сүйемелдеумен және онсыз орындалатын сан алуан түрлі жаттығулар ырғақтық икемділікті қалыптастыру құралдары болып табылады. Сабақтағы ырғақтық әрекеттердің барлық түрлері кеңістіктік түсініктерді, сенсорлық процестерді, жоғары психикалық атқарымдарды, сөздік және сөздік емес коммуникативтік икемділіктерді, дербестік пен өзін-өзі бақылауды, оқу әрекетінің құрылымын түзетуге және дамытуға көмектеседі.

28. Кеңістіктік түсініктерді түзетуге және дамытуға көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) әр түрлі бағытта қол мен аяқтың еркін қозғалысымен жүру және марштап жүру;
- 2) бір-бірден, жұптасып, аяқтың ұшымен шашырап, зал бойымен ырғақтық жеңіл қимылмен жүгіру;
- 3) "паравоз" құрап қозғалу;
- 4) қозғалыс кезінде мұғалімнің белгісі бойынша оңға, солға бұрылу;
- 5) заттардың арасымен жүру және жүгіру.

29. Қимыл-қозғалыстық жадты, көру зейінін, өзін-өзі бақылау мен қимылды үйлестіруге көмектесуге арналған жаттығулар:

- 1) тұрған, еденде отырған, орындықта отырған қалыптағы қолдың затпен (жалауша, шеңбер, таяқ, доп) және затсыз алға – артқа – жоғары қимылдары;
- 2) қозғалыс амплитудасын біртіндеп өсіре отырып қолды сермеу;
- 3) өзінің алдында және артында қолын шапалақтау;
- 4) қолды айналдыра қозғау және еркін тербелту;
- 5) аяқтың ұшына көтерілуімен бір мезгілде қолды көтеру және түсіру;
- 6) орындықтың арқалығын ұстана, тірексіз, затты ұстап тұрып, жүрелеп отыру;
- 7) аяқтың ұшын кезекпен алға және жанына қарай қою, аяқтың ұшымен тұру;
- 8) тізенің астынан алақан соғып, тізеден бүгілген сол аяқты және оң аяқты кезекпен көтеру, тізені қолмен, таяқпен, шеңбермен қоршап ұстау;
- 9) еденде отыру, аяқ бірге – оңға, солға бұрылу;
- 10) алға, артқа, жанына қарай еңкею (қолды аяқ ұшына тигізу);
- 11) заттарды өзіне қатысты алға, жанына қою, сол заттарды ұстап алу;
- 12) жатқан қалыпта аяқты түзулеп, кезекпен көтеру және түсіру;
- 13) мүсінді дұрыстауға арналған жаттығулар: қолмен еден тіреп, "тізерлеп жатқан" қалыптан қолды еденнен алмай, тізені бүгіп тұру;
- 14) кілем үстінде заттардың арасымен еркін еңбектеу.

30. Есту жадын, есту зейінін, ырғақтық түсініктер мен ырғақтық-қимылдық дағдыларды дамытуға көмектесуге арналған жаттығулар:

1) музыкалық аспаптардың (домбыра, рояль, металлофон, бубен) дыбысталуын қабылдау;

2) музыкалық шығарманың басталуымен аяқталуын қабылдау: музыканың басталуында бір жерде тұрып жүру, аяқталуында тоқтау және шапалақтау;

3) музыканың орташа және жылдам қарқынын қозғалыспен беру;

4) күшті және әлсіз бөліктерін беру үшін, ырғақтық суреттемені шығару үшін бубенді, даңғараны, маракасты пайдалану арқылы акцент жасау;

5) динамикалық реңктерді қабылдау және бере білу;

6) би элементтерін орындау: жай жүру, аяқтың ұшымен жүгіру, шапқылап жүру (ақырын, жылдам), аяқты тыпырлату, иықтан айналу, қазақ халқының би элементтері: өкшеден жай қадам және бірінші қалыптан жанына қарай қадам басу, қол қалпы;

7) биді және өлең-биді орындау.

31. Өзін-өзі бақылауын дамытуға, сөйлеу тілдік мәдениетті және басқа да әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға көмектесуге арналған жаттығулар:

1) қуаныштың, көңілсіздіктің мимикалық қалпын бере білу;

2) сезімді мимика бойынша бөлу;

3) ширығуға қарама-қарсы босаңсу;

4) нұсқау бойынша босаңсу (ширығуға кереғарлықсыз);

5) дикциялық жаттығулар;

6) артикуляциялық мүшелерді атау және табу;

7) төменгі көк еттік тыныс алу кезіндегі ауызбен біркелкі дем шығаруды жетілдіру: бөліп шығару, тежей дем алу, жүрісті және ауа ағынының бағытын кезектестіріп дем шығару;

8) жұмсақ және қатты "шабуылдар" қолданылатын дауыстық жаттығулар;

9) ұсақ қимылға берілген жаттығулар: жұдырық түю, жұдырық жазу, санау арқылы көлденең сызықтарды белгі бойынша сызу, саусақтарды үлкен бармақпен санау және музыка бойынша кезектестіре ырғақты жақындату;

10) ырғақтар мен құрылыстарды, сызықтық құрылымдарды, суреттемелерді, ырғақты сызбаларды үлгілеу.

32. Ырғақ сабақтарын санитарлық-гигиеналық нормаларды ескере отырып, кең залда өткізіледі.

33. Залға ұйымдасқан түрде кіреді. Білім алушылар сапқа тұрып, мұғалімді білім алушылар басын сәл иіп, қыз балалар сәл тізесін бүгіп қарсы алады.

34. Түзету ырғақ сабақтары әсіресе "Бейімделген дене шынықтыру" пәнімен байланысты.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. "Түзету ырғағы" пәні аясында түзете-дамыта оқыту нәтижесін бағалау деңгейлік мақсатты тұжырымдамаға негізделген өлшемді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

36. Әрбір тақырыпқа арналған бақылау-диагностикалық тапсырмалар деңгейлік мақсатты тұжырымдамаға сәйкес әзірленеді. Бақылау-диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижелері білім алушылардың жетістіктер картасында тіркеледі және білім алушыларға қатысты жекеленген тәсілдемені жүзеге асыру үшін негіз болып табылады.

37. Білім алушылардың жетістіктерін балдық бағалау оқуда және психофизикалық жетілмеуі мен танымдық әрекеттің кемшіліктерін жеңуде пайдаланылмайды.

38. Жетістіктерді бағалау сипаттама түрінде болады.

5-тарау. "Түзету ырғағы" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. "Түзету ырғағы" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 0-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 2) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;
- 3) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 4) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;
- 5) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

40. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер қажетті мектептік құрал-жабдықтармен: мұғалімге арналған музыкалық аспап, күйтабақтарының жиынтығы бар ойнатқыш, магнитофон, әр білім алушының жаттығуды орындауына қажетті заттар (түрлі-түсті жалаушалар, шарлар, ленталар, орамалдар, шеңберлер, доптар, секіртпе жіптер, сылдырмақтар, бубендер, даңғаралар), балаларға арналған музыкалық құралдар (пианино, аккордеон, үрмелі сырнай) жинақтастырылады. Сондай-ақ залда орындықтар және балалардың музыкалық құралдарда ойнауларына арналған тіреуіштер болады.

41. Сабаққа ұл балалар спорттық киімді, қыз балалар футболка және жұқа шалбар (лосина), аяқтарына жұмсақ тәпішке (чешки) киюлеріне болады. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылады.

42. Оқу пәнінің мазмұны:

1) "Зал кеңістігінде бағдарлау" бөлімі екі бөлімшеден құралады, олар түзете-оқыту мен тәрбиелеу процесіне тәртіп пен жинақылықты ендіруді; жүріс, жүгіріс және секірістердің әр түрлі түрлерін орындаған кезде интервалды сақтауды, сапқа тұру мен сапты қайтадан түзеуде нақты сызықты ұстануды; қимыл-қозғалысты музыканың басталуымен және аяқталуымен нақты үйлестіруді; кинестикалық немесе көруге берілген белгіге деген әсерін жетілдіруді; кеңістіктік гнозис пен праксисті дамытуды қамтамасыз етеді;

2) "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар" бөлімі бұлшық еттердің жеке топтарын дамытуды және нығайтуды, мойын, иық, қол, бел аяқ қимылдарын жылдам және бірқалыпты ауыстыру қабілетін дамытуды; барлық қимыл-қозғалыстық аппараттың бөліктері мен мүшелерінің әрекеттерін үйлестіруді; музыканың сүйемелдеуімен жүруді

; бұлшық еттік тонусты реттеуді; ми бөлімдерінің өзара әрекеттестігін дамытуды қамтамасыз етеді;

3) "Би және басқа да музыкалық-ырғақтық қимылдар" бөлімі 2 бөлімшеден құралады, олар әр түрлі модальдылық ырғақтарды қабылдау және шығару қабілетін дамыту бойынша арнайы ұйымдастырылған жұмысты білдіреді. Бұл бөлімнің мақсаттарын жүзеге асыру процесінде шығармашылық қабілетті, қимыл-қозғалыстық және музыкалық жадты дамытуды, есту зейінін, шоғырлануды, қабылдауды түзету, қарқынды, ырғақты музыканың немесе қимылдың сипатын ажырату және шығару; жеке-дара және ұжымдық қарқын мен ырғақ сезімін дамытуды қамтамыз етеді;

4) "Психогимнастика элементтері және сөйлеу тілдік ырғақ" бөлімі 2 бөлімшеден құралады. Берілген бөлімнің мақсатын жүзеге асыру білім алушылардың өзінің сезімін, күйзелісін және қалауын білдіру құралы ретіндегі мимика, ишарат, қалып түсініктерін дамытуды; мимика, ишарат, икемділікті қарым-қатынас жағдайын ескере отырып, айтылым мағынасына, оның мақсатына сәйкес тани білуді және еркін басқаруды қалыптастыруды; көру-қимыл ("көз-қол" механизмі) және қол үйлесімділігін жетілдіру арқылы жазба сөйлеу тілі мен каллиграфияны дамытуды; саусақтық белсенділікке және ұсақ қимылдардың үйлесімділігіне ынталандыра әсер ету арқылы сөйлеу тілінің жалпы айқындығын арттыруды; дерексіз және жалпы сөздік қорды толықтыру, нақтылау және жүйелеуді, сөйлеу тілінің грамматикалық құрылысын және байланыстылығын дамытуды қамтамасыз етеді.

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Зал кеңістігінде бағдарлау	1.1 Бағыттар жән орнын ауыстыру
		1.2 Сап құру және қайта сап түзу
2	Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	2.1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар
3	Би және музыкалық-ырғақтық қимылдар	3.1 Музыкалық-ырғақты қабылдау
		3.2 Музыкалық-ырғақты шығару
4	Психогимнастика элементтері және сөйлеу тілдік ырғақ	4.1 Психогимнастика элементтері
		4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ

43. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін, төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4 кодында "1" - сынып, "2.1" - 2-бөлімнің 1-бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

44. Түзете-дамыту және білім беру жұмысын жүзеге асыру мақсаты заттық сипаттағы білім мен икемділікті қалыптастыруға ғана емес, сондай-ақ оларды шынайы практикада қолдану, сөйлеу тілдік әрекет түрлері мен коммуникативтік дағдыларды, сондай-ақ өмірлік құзыреттілікті дамытуға да қатысты болады. Сынып білім

алушыларының құрамына сәйкес мұғалім оқу үрдісінде физикалық жүктеменің көлемін және жаттығулар күрделілігін реттестіреді.

45. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Зал кеңістігінде бағдарлау":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Бағыттар және орнын ауыстыру	0.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүймелдеуімен және санау арқылы сыныпқа кіру; жүрген кезде мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау	1.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде музыканың сүймелдеуімен сыныпқа кіру	2.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру	3.1.1.1 сабаққа дайындалу және ұйымдасқан түрде саптағы жүрісті санау арқылы сыныпқа кіру	4.1.1.1 мүсінді бақылау арақашықтықты сақтау, саптағы қозғалыс туралы сөздік есеп беру
	0.1.1.2 қолдың еркін қалпында, кең адымдап жүру; бір-біріне бөгет жасамай, бөлменің барлық кеңістігін пайдалана бірінің артынан бірі, жұптасып, шашырай жеңіл ырғақты кадаммен жүгіру	1.1.1.2 музыканың сүймелдеуімен және санау арқылы сапта бір-бірден, жұптасып жүру және жүгіру, жүрген кезде беліне қойылған қолдың көмегімен тепе-теңдігін сақтау	2.1.1.2 сол аяқтан адымдау; сапта бір-бірден, екі-екіден, үш-үштен тепе-теңдігін, арақашықтықты сақтай жүру және жүгіру	3.1.1.2 жүрісті жүрелей отырумен кезектестіру; аяқтың ұшымен жүру (2\4, 4\4 музыканың сүймелдеуімен); тактінің күшті бөлігін ерекшелеу	4.1.1.2 саптағы қозғалыс кезінде бұйрық бойынша қайтадан сап түзу, мұғалімнің бұйрығымен шеңберді кеңейту және тарылту
	0.1.1.3 сап түзеп, заттардың арасымен жүру және жүгіру	1.1.1.3 кеңістікте бағдарлау, алға, артқа, жоғары, төмен бағыттарын көрсету; өзінің сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	2.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, негізгі бағыттарды көрсете білу; басқалардың, бейне бойынша сол және оң аяғын, қолын, құлағын көзін ажырату және көрсету	3.1.1.3 кеңістікте және жазықтықта бағдарлау, нысандардың орналасу орнын алда-артта, жоғары-төмен, оң жақта-сол жақта атау; тептеңдікті сақтау	4.1.1.3 бағдарлау және бағыттарды атау, етістіктерді (еңбектеді, жүгірді, жүрді), үстеу сөздерді (алға, артқа, жоғары, төмен, солға, оңға, жанына, тура, көлденеңінен) пайдаланып қимыл траекториясы туралы есеп беру

	0.1.1.4 қол ұстасып, шеңбер бойымен жүру және жүгіру; аяқтың ұшымен және өкшесімен жүру				
1.2 Сап құру және қайта сап түзу	0.1.2.1 мұғалімнің белгісі бойынша жүріс барысында бұрылыстарды (алға, артқа, солға, оңға) орындау	1.1.2.1 бір-бірден сап түзу, қатарда тұрғанда мүсінді бақылау	2.1.2.1 бір-бірден сап түзу, шахматтық тәртіпте қайтадан сап түзу, жұптағы өз орнын табу	3.1.2.1 бойға қарай сап түзу, сыртқы нысаналарды (сызықты, арқанды, таяқты, шеңберді) пайдалана отырып, шеңбер құру	4.1.2.1 бір-бірден сап түзу, бой бойынша сап түзу, көру немесе есту белгілері бойынша шеңбер құрап тұру
	0.1.2.2 шеңбер бойымен сапта әр түрлі қадаммен жүру, мұғалімнің қатысуымен хормен қозғалу	1.1.2.2 шеңбер құрап, айнала жүрген кезде шеңберді кеңейту және тарылту	2.1.2.2 қозғалыс кезінде бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	3.1.2.2 қозғалыс кезінде, мүсінді сақтай отырып, бір шеңберден жеке екі шеңбер құрау	4.1.2.2 қозғалысты тоқтатпай, бір-бірімен соқтығыспай, мүсін мен тепе-теңдікті сақтай саптан шашырау, содан кейін шеңбер құру

2) "Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	0.2.1.1 тұрған, еденде отырған, орындықта отырған қалыптағы қолдың затпен (жалауша, шеңбер, таяқ, доп) және затсыз алға – артқа – жоғары қимылдары	1.2.1.1 белгі бойынша өз қимылын тежеу	2.2.1.1 музыкалық шығарманың немесе аузекі мәтіннің басталуын, аяқталуын қабылдау және ерекшелеу	3.2.1.1 музыканың үзіндісін немесе тіркесін қозғалыспен (сермеу, жұлқыну, ұмтылу, бұрылу, еңкею) беру	4.2.1.1 допты жанындағы көршісіне берумен бір мезгілде (ұмтылысты орындау, затты қолына ұстап тұрып, тепе-теңдігін сақтау
	0.2.1.2 таяқты жоғары көтеру, иыққа түсіру, қолды алға, артқа қарай сермеу, өзінің алдында және	1.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; еліктеу	2.2.1.2 музыканың сүйемелдеуімен өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; үлгі және сөздік	3.2.1.2 етістіктерді пайдалана отырып, өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; айнаға қарап,	4.2.1.2 өзінің алдында, басының үстінде шапалақтау; көзін жұмып, тыныс алуын

2 . 1 Ырғақтық-гимнастикалық жаттығулар	артында шапалақтау	бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	нұсқау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	өзін-өзі бақылау бойынша қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру	бөле отырып, қолымен аяғын бүге және жаза жүрелеп отыру
	0.2.1.3 қарапайым қимылды еліктеу және үлгі бойынша затпен орындау	1.2.1.3 қарапайым қимылды үлгі және сөздік нұсқау бойынша затпен орындау	2.2.1.3 лента мен шеңберді айналдыру, затты әуеннің күшті 2\4 бөлігінде лақтыру және қағып алу	3.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен және санау арқылы алға және жоғары лақтыру	4.2.1.3 ұсақ заттарды музыканың сүйемелдеуімен алға, жоғары және нысанға лақтыру және ұстап алу
	0.2.1.4 мойын мен денені қарама-қарсы жаққа бұруды орындау	1.2.1.4 бір орында тұрып твист-жүрісті орындау: әр кадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау	2.2.1.4 жүріс кезінде және заттарды бір-біріне беру кезде денені әр түрлі жаққа бұрумен бір мезгілде басты бұру және айналдыру қимылдарды орындау	3.2.1.4 қимыл қарқынын динамика мен әуен қарқынымен үйлестіре отырып, екі қол мен аяқты әр түрлі жазықтықтағы қарама-қарсы жаққа қарай бір мезгілде айналдыру	4.2.1.4 твист-жүрісті орындау: әр кадамда мойын мен денені бір жаққа, ал жамбас пен аяқты қарама-қарсы жаққа бұруды орындау
		1.2.1.5 баяу музыканың сүйемелдеуімен еңкіш жазықтық (орындық, тақтай) бойымен қозғалу	2.2.1.5 гимнастикалық қабырға бойымен оңға-солға қарай қозғалғанда басындағы жеңіл (200 г дейін) затты ұстап тұру	3.2.1.5 басындағы жүкті ұстап тұруға берілген жаттығуды тепе-теңдікті қосымша тірексіз сақтауға берілген жаттығумен үйлестіру	

3) "Би және музыкалық-ырғақтық қимылдар":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
0.3.1.1 дыбыстың шығу көзін көрсету және дыбыстың шығу бағытына қарай қозғалу		1.3.1.1 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "жылдам-ақырын", "көңілді-көңілсіз"	2.3.1.1 табиғат дыбыстарын есту арқылы тану, "дыңыл", "тықыл", "сыбдыр", "сытыр", "ұлу" сөздерінің	3.3.1.1 2\4; 4\4 әуеніндегі марштық ырғақты, марштық	4.3.1.1 вальстік ырғақты, вальстік қимылды тану,

3.1 Музыкалық-ырғақты қабылдау		түсініктерінің аясында анықтау	мағыналарын түсіну және ажырату	қозғалысты тану, атау және сипаттау	атау және сипаттау
	0.3.1.2 естілген музыканың қарқыны мен көңіл күйін "қатты", "ақырын" түсініктерінің аясында анықтау	1.3.1.2 орындалған музыкаға ақырын және қатты интонациямен еліктеу	2.3.1.2 музыканың көңіл күйін ажырату: көңілді-мұңды, салтанатты-сергек	3.3.1.2 музыканың қарқынын: жылдам-ақырын-орташа; музыканың түрін: үзік-созық, ұзын сонар, әуенді екенін ажырату	4.3.1.2 Қазақстан Республикасында мекендейтін халықтардың билеріне тән әуендер мен кимылдарды тану: қазақ халқы билері, орыс билері, гопак, клезмер, лезгинка, полька
					4.3.1.3 музыкадағы екі үлесті және үш үлесті мөлшерлерді ажырату және салыстыру
3.2 Музыкалық - ырғақты шығару	0.3.2.1 кейбір музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату (даңғара, бубен)	1.3.2.1 ырғақты, қол мен аяқтың қимылын қолжетімді деңгейде үйлестіре отырып, 2\4, 4\4 музыкасының сүйемелдеуімен жүру	2.3.2.1 кимылды жылдам, ақырын және орташа қарқындағы музыкамен үйлестіру, белгі бойынша біреуінен басқасына көшу	3.3.2.1 екі үлесті мөлшердегі әуеннің күшті және әлсіз үлестерінің кезектесуін кимылмен бере білу	4.3.2.1 қарапайым ырғақты суреттеменің екпінін шапалақпен аяқты тыпырлатумен белгілеу
	0.3.2.2 ұсынылған ырғақты суреттемені даңғарада, бубенде қайталау	1.3.2.2 жануарлардың (түлкі, аю, қоян) қимыл ерекшеліктерін қолжетімді құралдардың көмегімен бере білу	2.3.2.2 би қадамдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: өкшеден алға, бір орында тұрып аяқтың ұшынан өкшеге, кең, жеңіл, серпінді, ауыспалы	3.3.2.2 би кимылдарын еліктеу және үлгі бойынша орындау: "Матрешкалар", "Тәрелкелер", "Шамдар", "Аяқты тыпырлату"	4.3.2.2 3-4 би кимылдарынан тұратын тізбекті қарқынды, ырғақты және көңіл күйді сақтай отырып, табиғи және еркін түрде көше отырып орындау
	0.3.2.3 еңбектік, тұрмыстық әрекеттердің (шабу, аралау, балғамен жұмыс, кестелеу,	1.3.2.3 алдын-ала берілген нұсқау мен үлгі бойынша ырғақтық нысан құруға арналған, музыканың			

	баланы тербету) ерекшеліктерін қолжетімді құралдармен бере білу	сүйемелдеуімен текшелермен моншақтармен өнімдік әрекеттерді орындау			

4) "Психогимнастика элементтері және сөйлеу тілдік ырғақ":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары				
	0-сынып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4 . 1 Психогимнастик а элементтері		1.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан қуаныш және мұңды сезімдерді анықтау	2.4.1.1 шынайы қарым-қатынаста, бет-әлпет бейнесінің (фотосурет, сурет, пиктограмма) мимикасынан таңқалу, ұялу сезімдерін анықтау	3.4.1.1 бұйрық бойынша, үлгі бойынша, елестету бойынша әуеннің түрі мен көңіл күйіне қарай бүкіл денені босаңсытуға арналған этюдтарды орындау	4.4.1.1 әрекетпен (оқиғамен) және одан кейінгі сезім, көңіл күйдің арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау
	0.4.1.2 қуаныш пен уайымның мимикалық қалпын көрсету	1.4.1.2 үлгі бойынша және шынайы қатынаста қуаныш пен уайымның, таңқалу мен ұялудың мимикалық қалпын кезектестіре көрсету	2.4.1.2 тыйым салу қалпын (мимикалық, ортақ) беруге арналған тапсырманы орындау	3.4.1.2 өзінің әрекетін және басқа білім алушылардың тапсырманы орындау сапасын адекватты бағалау, тапсырманы тұжырымдау, ескерту мен сынды адекватты қабылдау	
		1.4.1.3 эмбрион, көшірдің қалпын қабылдау, сонымен бірге бұл жағдайда кинестикалық бақылауды пайдалана отырып, босаңсуды сезіну	2.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша біртіндеп босаңси отырып, еркін тербелу, ақырын қарқынмен айналу, сілкілеуді орындау	3.4.1.3 үлгі бойынша және сөздік нұсқау бойынша тыныс алуды бақылай, біртіндеп босаңси отырып, беттің, мойын мен қолдың үстіңгі жағын сипау	4.4.1.3 мұғалімнің бұйрығымен босаңсу
	0.4.2.1 жұдырықты				

4.2 Сөйлеу тілдік ырғақ	ырғақпен түю-жазу, саусақтарды жақындату, түйістіру және айкастыру; шынайы жағдайда және бейнесі бойынша оң қол мен сол қолды ажырату	1.4.2.1 сауақтарды атай отырып, сөйлеу тілдік сүйемелдеумен өздігінен 1-2 саусақтар гимнастикасын орындау	2.4.2.1 ұзақ және жәймен тыныс алу (7 сек дейін), тыныс шығарғанда дауысты дыбыстарды (а-э-о-у-ы-и) созып айту, төменгі диафрагмалық тыныс алу тәсілін меңгеру	3.4.2.1 барлық логоырғақтық жаттығуларды орындаған кезде барлық қойылған дыбыстардың фонациясын және артикуляцияны дұрыс сақтау	4.4.2.1 тыныс алуды дұрыс бөле отырып, қатты және ақырын, жоғары және төмен дауысты, баяу және жылдам сөйлеу тілін үлгілеу
				3.4.2.2 айнадан қарап бақылау арқылы, көзін жұмып отырып артикуляциялық аппарат мүшелерін атау және табу	4.4.2.2 еңкейе, қолын сермей, бұрыла отырып, еріннің, тілдің, тіл асты бұлшық еттің артикуляциялық тренингісін ырғақпен орындау: "Өткеншек", "Сағат", "Аттар", "Сылақшы"

46. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 312-қосымша

Жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 0–4 сыныптары үшін "Түзету ырғағы" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 312-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080 и с учетом особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для усвоения обучающимися знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной деятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве в соответствии со своими возможностями.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность

воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, может быть организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у обучающихся готовности использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации.

12. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития обучающимся базовых ценностей образования: "казахстанский патриотизм и гражданская ответственность", "уважение", "сотрудничество", "труд и творчество", "открытость", "образование в течение всей жизни". Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

13. Предмет "Коррекционная ритмика" входит в цикл коррекционных предметов, направленных на исправление или сглаживание имеющихся у обучающихся нарушений психофизического развития, трудностей приобретения жизненно необходимых знаний, умений и навыков.

14. Настоящая программа составлена с учетом возрастных и психофизических особенностей развития умственно отсталых обучающихся, уровня их знаний и умений.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Коррекционная ритмика"

15. Цель учебного предмета – способствовать общему развитию, исправлению недостатков физического развития, общей и речевой моторики, эмоционально-волевой сферы; воспитанию положительных качеств личности (дружелюбия, дисциплинированности, коллективизма), эстетическому воспитанию.

16. Основными задачами уроков коррекционной ритмики являются:

- 1) развитие двигательной сферы: организованности, целенаправленности, плавности и выразительности движений;
- 2) формирование положительного отношения к занятиям ритмикой;
- 3) формирование чувства ритма;
- 4) развитие у детей способности ритмично и выразительно двигаться под музыку, согласовать движения с темпом и ритмом музыки;
- 5) формирование ловкости, чувства равновесия, ориентировки в пространстве, координации движений;

- 6) обучение танцевальным движениям;
- 7) работа над выразительностью движений и передачей образа;
- 8) воспитание эмоциональной отзывчивости на музыку, различение по высоте, силе, длительности, тембру, характеру;
- 9) развитие двигательной памяти;
- 10) воспитание дисциплинированности, дружелюбия, коллективизма.

17. Все разделы программы направлены на реализацию коррекционных задач с учетом специфики предмета.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

18. Педагогические подходы к организации учебного процесса по предмету "Коррекционная ритмика" основаны на принципах специальной педагогики, реализация которых направлена на удовлетворение особых образовательных потребностей обучающихся с легкой умственной отсталостью.

19. Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся предполагает построение образовательного процесса с опорой на использование сохраненных функций и систем организма в соответствии со спецификой природы недостатка развития (то есть природосообразно). Принцип коррекционно-развивающей направленности обучения обучающихся с легкой умственной отсталостью обеспечивается специальными методами и приемами учебной и обучающей деятельности. При этом учитываются: замедленная скорости приема и переработки сенсорной информации обучающимися, недостаточность умственных операций и действий, низкая познавательная активность и слабость познавательных интересов, ограниченность знаний и представлений об окружающем, отставание в речевом развитии, несформированность произвольной регуляции поведения, недостатки моторики и координации движений. В работе с обучающимися опираются на их обучаемость, сохранность наглядно-действенного мышления. Организуется деятельность по стимуляции развития недостаточных функций. Применяется командный подход к организации психолого-педагогической поддержки обучающегося, вовлеченность в этот процесс семьи.

20. Принцип социально-адаптирующей направленности обучения предполагает преодоление или уменьшение социальной дезадаптации личности. Предусматривается специальная работа по освоению обучающимся необходимых для участия в социальной жизни норм поведения, жизненных навыков, начиная от элементарных гигиенических, коммуникативных, бытовых навыков, заканчивая сложными социальными навыками, взглядами, убеждениями.

21. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств получения образования. Традиционное школьное обучение опирается на систему житейских понятий и развитую словесную речь, которыми обладает ребенок при поступлении в

школу. На основе словесной речи продолжает развиваться общение, в значительной степени на основе словесной речи регулируется поведение обучающегося. У обучающихся с легкой умственной отсталостью имеют место проблемы в развитии речи, мышления, общения, которые преодолеваются или компенсируются педагогическими средствами, для обеспечения успешности в обучении и социализации.

22. Принцип деятельностного подхода в обучении и воспитании обучающихся с особыми образовательными потребностями опирается на существующее в психологии понятие "ведущая деятельность". Предметно-практическая деятельность является специфическим средством компенсаторного развития обучающегося с легкой умственной отсталостью, формирования структурных компонентов учебной и трудовой деятельности. В процессе обучения обучающихся с особыми образовательными потребностями широко используется предметно-практическая деятельность под руководством педагога (работа парами, группами), которая создает естественные условия для мотивированного речевого общения. Предметно-практическая деятельность позволяет развивать сенсомоторную основу высших психических функций, компенсировать недостаточность жизненного опыта детей, овладевать навыками социального взаимодействия.

23. Принцип дифференцированного и индивидуального подхода. Дифференцированный подход к обучающимся с особыми образовательными потребностями в условиях коллективного учебного процесса обусловлен наличием вариативных типологических особенностей у обучающихся одной категории нарушений. Педагог организует коррекционно-образовательный процесс исходя из наличия в классе однородных по своим характеристикам групп, через различное для каждой из них содержание, темпа, объема, сложности, методов и приемов работы, форм и способов контроля и мотивации учения. Деление обучающихся на группы условно и подвижно. Индивидуальный подход является конкретизацией дифференцированного подхода.

24. Принцип необходимости специального педагогического руководства. Специальный педагог, зная общие закономерности развития ребенка, познавательные возможности каждого обучающегося класса, способы специальной педагогической помощи может не только организовать учебно-познавательную деятельность обучающихся, но и управлять этим процессом. В некоторых случаях самостоятельная учебно-познавательная деятельность обучающихся затруднена или не возможна, тогда педагог берет на себя функции незрелого компонента деятельности обучающегося, для обеспечения успешного выполнения учебного задания.

25. Педагогические задачи будут успешно решены при правильном выборе видов деятельности обучающихся на уроке. Ведущими становятся непосредственные

наблюдения за изучаемыми явлениями и предметами, предметно-практическая деятельность обучающихся, умственная и речевая, а также игровая деятельность (дидактические, сюжетно-ролевые игры, игры по правилам и другие).

26. Необходима четкая организация практической деятельности обучающихся. От содержания предлагаемых заданий зависит не только качество приобретаемых знаний, но и развитие внимания и мышления обучающихся.

27. Средствами формирования ритмических умений являются разнообразные упражнения – с предметами и без них, с музыкальным сопровождением и без него. Все виды ритмической деятельности на уроках способствуют коррекции и развитию пространственных представлений, сенсорных процессов, высших психических функций, вербальных и невербальных коммуникативных умений, самостоятельности и самоконтроля, структуры учебной деятельности.

28. Упражнения, способствующие коррекции и развитию пространственных представлений:

- 1) ходьба и маршировка в различных направлениях свободным шагом с естественным движением рук и ног;
- 2) легкий ритмичный бег по одному, парами, врассыпную на носках, по всему пространству зала;
- 3) движение "паровозиком";
- 4) повороты вправо, влево по сигналу учителя во время движения;
- 5) ходьба и бег между расставленными предметами.

29. Упражнения, способствующие развитию моторной памяти, зрительного внимания, самоконтроля и координации движений:

- 1) движения рук вперед – назад – вверх без предметов и с предметами (флажки, обручи, палки, мячи) – стоя, сидя на полу, на стуле;
- 2) размахивание руками с постепенным увеличением амплитуды;
- 3) хлопки впереди и сзади себя;
- 4) круговые движения и свободное качание руками;
- 5) подъем и опускание рук с одновременным подъемом на носки;
- 6) приседания: держась рукой за спинку стула, без опоры, с предметом;
- 7) попеременное выставление ног на носок вперед и в сторону, вставание на носки;
- 8) поочередное поднимание левой и правой ног, согнутых в коленях с хлопком под коленом, обхватывание колена рукой, палкой обручем;
- 9) повороты вправо, влево – ноги вместе, сидя на полу;
- 10) наклоны вперед, назад, в стороны (коснуться носков рукой);
- 11) выставление предметов перед собой и сбоку от себя, захват этих предметов;
- 12) поочередное поднимание и опускание прямых ног из положения лежа перед собой;

13) упражнения на выработку осанки: из положения "лежа на коленях", упираясь руками в пол, вставать, разгибая колени, не отрывая рук от пола;

14) свободное ползание по ковру между предметами.

30. Упражнения, способствующие развитию слуховой памяти, слухового внимания, ритмических представлений и ритмико-двигательных навыков:

1) восприятие звучания музыкального инструмента (домбра рояль, металлофон, бубен);

2) восприятие начала и конца звучания музыкального произведения: с началом музыки шагать на месте, с окончанием – остановиться и хлопнуть;

3) передача умеренного и быстрого темпов музыки движением;

4) отхлопывание акцента, с использованием бубна, барабана, маракас для передачи сильных и слабых долей, для воспроизведения ритмического рисунка;

5) восприятие и передача динамических оттенков;

6) исполнение элементов танца: простой ход, бег на полупальцах, шаг галопом (медленно, быстро), притопы, кружение через плечо, элементы казахского народного танца: простой шаг с каблука и из первой позиции в сторону, позиция рук;

7) исполнение плясок и песен-плясок.

31. Упражнения, способствующие развитию самоконтроля в поведении, формированию речевой культуры и других социальных навыков:

1) воспроизведение мимических поз радости, грусти;

2) определение чувств по мимике;

3) расслабление по контрасту с напряжением;

4) расслабление по инструкции (без контраста с напряжением);

5) дикционные упражнения;

6) называние и нахождение органов артикуляции;

7) отработка равномерного длительного ротового выдоха при нижнедиафрагмальном дыхании: дробный выдох, дыхание с задержкой, выдох с чередованием хода и направления воздушной струи;

8) голосовые упражнения с применением мягкой и твердой атак;

9) упражнения на тонкую моторику: сжимание кистей в кулачки, разжимание кулачков, черчение параллельных вертикальных линий по разметке под счет, ритмичное сближение пальцев, поочередно с большим пальцем, под счет и музыку;

10) моделирование ритмов в постройках, линейных конструкциях, рисунках, ритмосхемах.

32. Уроки ритмики следует проводить в просторном зале, с учетом санитарно-гигиенических норм.

33. Обучающиеся, построившись в шеренгу, приветствуют учителя: мальчики – легким поклоном головы, девочки – полуприседанием.

34. Уроки коррекционной ритмики имеют межпредметный связь с учебным предметом "Адаптивная физическая культура".

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

35. Оценивание результатов коррекционно-развивающего обучения в рамках предмета "Коррекционная ритмика" осуществляется с применением критериального оценивания, основанного на целеполагании.

36. В соответствии с уровневым целеполаганием разрабатываются контрольно-диагностические задания для каждой темы. Результаты выполнения контрольно-диагностических заданий фиксируются в картах достижений обучающихся и являются основой для реализации индивидуального подхода к обучающимся.

37. Бальная отметка достижений обучающихся в обучении и преодолении психофизической незрелости и недостатков познавательной и двигательной деятельности не используется.

38. Оценка достижений носит описательный характер.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Коррекционная ритмика"

39. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Коррекционная ритмика" составляет:

- 1) в 0 классе – 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 2) в 1 классе - 1 час в неделю, 33 часа в учебном году;
- 3) во 2 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 4) в 3 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году;
- 5) в 4 классе - 1 час в неделю, 34 часа в учебном году.

40. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты следует укомплектовать соответствующим школьным оборудованием: музыкальный инструмент для учителя, проигрыватель с набором пластинок, магнитофон, предметы для выполнения упражнений на каждого обучающегося (разноцветные флажки, шары, ленты, платочки, обручи, мячи, скакалки, погремушки, бубны, барабаны), детские музыкальные инструменты (пианино, аккордеоны, духовые гармоника). В зале также необходимо иметь стульчики и подставки для игры на детских музыкальных инструментах.

41. На занятия мальчики приходят в спортивной форме, девочки в футболке (или топик) и лосинах, на ногах мягкие тапочки (чешки). Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты следует укомплектовать соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

42. Содержание учебного предмета:

1) раздел "Ориентировка в пространстве зала" состоит из двух подразделов: "Направления и перемещения" и "Построения и перестроения". Цели обучения охватывают: внесение дисциплины и организованности в процесс коррекционного обучения и воспитания; соблюдение интервала при выполнении различных видов ходьбы, бега и прыжков, удерживание четкой линии построения и перестроения; отработку точного сочетания движений с началом и концом музыки; выработку реакции на кинестетический либо визуальный сигнал; развитие пространственного гнозиса и праксиса;

2) раздел "Ритмико-гимнастические упражнения" обеспечивает развитие и укрепление отдельных групп мышц, развитие способности к быстрой и плавной переключаемости движений шеи, плечевого пояса, рук, ног; координацию деятельности отделов и органов всего моторного аппарата, совершенствование перекрестной схемы ходьбы под музыку; регуляцию мышечного тонуса; развитие межполушарного взаимодействия отделов головного мозга;

3) раздел "Танцевальные и другие музыкально - ритмические движения" содержит 2 подраздела, предполагающие специально организованную работу по развитию способности воспринимать и воспроизводить ритмы различных модальностей. В процессе реализации целей этого раздела будет обеспечено развитие творческих способностей, двигательной и музыкальной памяти, коррекция слухового внимания, сосредоточения, восприятие, различение и воспроизведение темпа, ритма, настроения мелодии или движения; развитие чувства индивидуального и коллективного темпа и ритма;

4) раздел "Элементы психогимнастики и речевая ритмика" включает 2 подраздела. Реализация целей данного подраздела обеспечит условия для развития у обучающихся представлений о мимике, жестах, позах как средствах передачи своих ощущений, переживаний и намерений; формирование умения распознавать и произвольно управлять жестами, мимикой, пластикой - в соответствии со смыслом высказывания, его целями, с учетом ситуации общения; развитие письменной речи и каллиграфии посредством совершенствования зрительно-двигательной координации (механизма "глаз-рука") и ручной ловкости; повышение общей внятности речи через стимулирующее воздействие пальцевой активности и координацию тонких движений; пополнение, уточнение и систематизацию абстрактного и обобщенного словаря, развитие грамматического строя и связности речи.

таблица 1

№	Разделы	Подразделы
1	Ориентировка в пространстве зала	1.1 Направления и перемещения
		1.2 Построения и перестроения
2	Ритмико-гимнастические упражнения	2.1 Ритмико-гимнастические упражнения

3	Танцевальные и музыкально-ритмические движения	3.1 Восприятие музыкального ритма
		3.2 Воспроизведение музыкального ритма
4	Элементы психогимнастики и речевая ритмика	4.1 Элементы психогимнастики
		4.2 Речевая ритмика

43. В программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе –раздел, третье число – подраздел, четвертое число показывает номер учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 "1" – класс, "2.1" – подраздел, "4" – номер учебной цели.

44. Цели осуществления коррекционно-развивающей и образовательной работы касаются не только формирования знаний и умений предметного характера, но и применения их в реальной практике, развития видов речевой деятельности и коммуникативных навыков, а также жизненных компетенций. Учитель имеет право регулировать в реальном учебном процессе объем физической нагрузки и сложность упражнений с учетом состава обучающихся класса.

45. Система целей обучения:

1) "Ориентировка в пространстве зала":

таблица 2

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 "Направления и перемещения"	0.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс по д музыкальное сопровождение и счет; контролировать осанку при ходьбе, сохранять дистанцию	1.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс по д музыкальное сопровождение	2.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю	3.1.1.1 готовиться к занятиям и организованно входить в класс, подавать счет для ходьбы в строю	4.1.1.1 контролировать осанку и сохранение дистанции, дать словесный отчет о движении в строю
	0.1.1.2 ходить широким шагом со свободным движением рук; легко ритмично бегать друг за другом, парами, врассыпную, используя все пространство	1.1.1.2 ходить и бегать в колонне по одному, по два, под музыку и счет, держать равновесие при ходьбе при помощи рук на поясе	2.1.1.2 шагать с левой ноги; ходить и бегать в колонне по одному, по два, по три сохраняя дистанцию и равновесие	3.1.1.2 чередовать ходьбу с приседанием, ходить, двигаться на носках и пятках (под музыку 2\4,	4.1.1.2 перестраиваться по команде во время движения в колонне, сужать и расширять круги

	комнаты, не задевая друг друга			4\4); выделяя сильную долю такта	по команде учителя
	0.1.1.3 ходить и бегать в колонне между предметами; 0.1.1.4 ходить и бегать по кругу, взявшись за руки; ходить на носках и пятках	1.1.1.3 ориентироваться в пространстве, уметь показать направления вперед, назад, вверх, вниз; различать и называть левую и правую ноги, руки, уши, глаза у себя	2.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, уметь показать основные направления, различать левую и правую ноги, руки, уши, глаза у другого, по изображениям	3.1.1.3 ориентироваться в пространстве и на плоскости, называть месторасположение объектов: впереди-сзади, сверху-внизу, справа-слева; владеть децентрацией	4.1.1.3 ориентироваться и называть направления, дать словесный отчет о траектории движения, используя глаголы (полз, бежал, шел) и наречия (вперед, назад, вниз, вверх, направо, налево, в сторону, прямо, по диагонали)
1.2 "Построения и перестроения"	0.1.2.1 выполнять повороты во время ходьбы (вправо, влево, вперед, назад) по сигналу педагога;	1.1.2.1 построиться в одну шеренгу, контролировать осанку, стоя в строю	2.1.2.1 построиться в одну шеренгу, перестроиться в шахматном порядке, уметь находить своё место, пару	3.1.2.1 построиться в шеренгу по росту, колонну по одному, в круг, используя внешние ориентиры (начерченную линию, разложенный канат, палки, обручи)	4.1.2.1 построиться в колонну по одному, в шеренгу по росту, в круг по визуальному или звуковому сигналу
	0.1.2.2 ходить в колонне по кругу разным шагом; двигаться в хороводе при участии педагога	1.1.2.2 двигаться в хороводе, расширяя и сужая его во время движения	2.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения	3.1.2.2 перестраиваться из одного в 2 отдельных маленьких круга во время движения, сохраняя правильную осанку	4.1.2.2 перестраиваться из колонны в рассыпную, а затем в круг, не прекращая движения, не сталкиваясь, сохраняя осанку и равновесие

2) "Ритмико-гимнастические упражнения":

таблица 3

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
	0.2.1.1 выполнять упражнения: движения рук вперед, назад,		2.2.1.1 воспринимать и отмечать начало	3.2.1.1 воспроизводить и передавать в движении (махи,	4.2.1.1 выполнять выпад в сторону с

2 . 1 Ритмико-гимнастические упражнения	вверх, без предмета и с предметами; выполнять упражнения в положении стоя, сидя на полу, на стуле	1.2.1.1 тормозить свое движение по сигналу	и конец звучания музыкального произведения или устного текста	рывки, выпады повороты, наклоны), акцент музыкального отрывка или фразы	одновременной передачей мяча соседу, удерживая предмет в руках, удерживать равновесие
	0.2.1.2 поднимать палки вверх, опускать на плечи, размахивать руками вперед, назад, делать хлопки впереди и позади себя	1.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по подражанию	2.2.1.2 выполнять под музыку хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног по образцу и словесной инструкции	3.2.1.2 выполнять и называть, используя глаголы, хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с самоконтролем в зеркало	4.2.1.2 выполнять хлопки перед собой, над головой, приседания, сгибания и разгибания рук и ног с закрытыми глазами с распределением дыхания
	0.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по подражанию и образцу	1.2.1.3 выполнять простые движения с предметом по образцу и словесной инструкции	2.2.1.3 вращать ленту и обруч, перебрасывать и ловить подброшенный предмет под сильную долю мелодии 2\4	3.2.1.3 бросать мелкие предметы вперед и вверх под музыку и счет	4.2.1.3 бросать и ловить мелкие предметы в цель , вперед и вверх под музыку
	0.2.1.4 выполнять скручивания шеи и туловища в противоположные стороны	1.2.1.4 выполнять твист-ходьбу на месте: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги - в противоположную	2.2.1.4 выполнять повороты и вращения головы с одновременным скручиванием туловища в разноименные стороны, во время ходьбы и при передаче предметов	3.2.1.4 выполнять одновременные вращения двух рук и ноги в противоположные стороны в разных плоскостях, подстраивая темп движений под динамику и темп мелодии	4.2.1.4 выполнять твист-ходьбу: при каждом шаге скручивая голову и туловище в одну сторону, тазобедренную область и ноги – в противоположную
		1.2.1.5 передвигаться по наклонной плоскости (скамейке, доске) под медленную музыку	2.2.1.5 удерживать легкий предмет на голове (до 200 г) передвигаясь вправо-влево по гимнастической стенке с поворотами	3.2.1.5 сочетать упражнения с удержанием груза на голове с упражнениями в равновесии без дополнительных опор	

3) "Танцевальные и музыкально-ритмические движения":

таблица 4

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 "Восприятие музыкального ритма"	0.3.1.1 указывать направление (источник) звука и двигаться к источнику звука	1.3.1.1 определять темп и настроение слышимого музыкального материала в рамках понятий "быстрый-медленный"; "веселый-грустный"	2.3.1.1 распознавать на слух звуки природы, понимать и различать значения слов "звон", "стук", "шорох", "хруст", "вой"	3.3.1.1 узнавать и называть и описывать ритм марша в мелодии 2\4;4\4, маршевые движения	4.3.1.1 узнавать и называть и описывать вальсовый ритм, вальсовые движения
	0.3.1.2 определять слышимый музыкальный материал в рамках понятий "громко" - "тихо"	1.3.1.2 подражать тихими и громкими интонациями исполняемой музыке	2.3.1.2 различать настроение в музыке: веселая – грустная – торжественная – бодрая	3.3.1.2 различать темп в музыке: быстрая – медленная – умеренная по темпу; характер музыки: отрывистая, протяжная, напевная	4.3.1.2 узнавать по характеру движений и мелодии танцы народов, населяющих Республику Казахстан: казахский народный, русский, гопак, клезмер, лезгинка, полька
					4.3.1.3 различать и сравнивать дву- и трехдольные размеры в музыке
	0.3.2.1 различать звучание некоторых музыкальных инструментов (барабан, бубен)	1.3.2.1 ритмично, на доступном уровне координируя движение рук и ног, ходить под музыку 2\4, 4\4	2.3.2.1 согласовывать движения с музыкой в быстром, медленном и умеренном темпе, переключаясь по сигналу с одного на другой	3.3.2.1 передавать движениями чередование сильных и слабых долей в мелодии с двудольным размером	4.3.2.1 отмечать в движении, хлопками и притопами акценты, несложный ритмический рисунок
	0.3.2.2 повторять предложенный	1.3.2.2 передавать доступными средствами особенности движения	2.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу танцевальные шаги: с каблука вперед, с носка	3.3.2.2 выполнять по подражанию и образцу плясовые движения:	4.3.2.2 выполнять цепочку из 3-4х плясовых движений с плавным переключением

3.2 Воспроизведение музыкального ритма"	" ритмический рисунок на барабане, бубне"	животных: лисы, медведя, зайца	на пятку на месте, широкий, скользящий, пружинистый, переменный	Матрешки", "Тарелки", "Фонарики", "Ковырялочка с притопом"	" и сохранением темпа, ритма и настроения легко, естественно и непринужденно"
	0.3.2.3 передавать доступными средствами особенности трудовых и бытовых действий: рубка, пиление, работа молотком, вышивание, укачивание младенца	1.3.2.3 выполнять ряд продуктивных действий с кубиками, бусинами под музыку для создания ритмического объекта,- по предварительной инструкции и образцу			

4) "Элементы психогимнастики и речевая ритмика"

таблица 5

Подразделы	Цели обучения				
	0 класс	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
4.1 "Элементы психогимнастики"		1.4.1.1 определять чувства радости и грусти, по мимике в реальном общении по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	2.4.1.1 определять чувства удивления, смущения по мимике в реальном общении, по мимике изображенного лица (на фото, на рисунке, пиктограмме)	3.4.1.1 исполнять этюды на расслабление мышц всего тела по команде и образцу, по представлению, по характеру и настроению мелодии	4.4.1.1 выявлять причинно-следственную связь поступка (события) и следующего за ним чувства ощущения, настроения
	0.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости и грусти	1.4.1.2 демонстрировать мимические позы радости, грусти, удивления, смущения в чередовании, по инструкции, в живом общении	2.4.1.2 выполнять задания на запрещенную позу (мимическую и общую)	3.4.1.2 адекватно оценивать свою деятельность и качество выполнения заданий другими обучающимися, подводить итог занятия, адекватно воспринимать замечания и критику	4.4.1.2 расслабляться под команды учителя
		1.4.1.3 принимать позу	2.4.1.3 выполнять по образцу и	3.4.1.3 выполнять по	

		эмбриона и позу кучера, ощущая при этом состояние расслабления мышц, используя кинестетический контроль	словесной инструкции свободные качания, вращения в медленном темпе, встряхивания, постепенно расслабляясь	образцу и словесной инструкции поверхностное поглаживание лица, шеи, рук, контролируя дыхание и постепенно расслабляясь	
4.2 "Речевая ритмика"	0.4.2.1 ритмично сжимать - разжимать кулаки, сближать, соединять и скрещивать пальцы рук, различая правую и левую руки,- в реальности и по изображению	1.4.2.1 самостоятельно воспроизводить 1-2 упражнения из пальчиковой гимнастики в речевом сопровождении, называя пальцы руки по наименованиям	2.4.2.1 продолжительно и плавно выдыхать (до 7 сек), плавно произнося на выдохе гласные а-э-о-у-ы-и, владеть приемом нижнедиафрагмального дыхания	3.4.2.1 сохранять правильную артикуляцию и фонацию всех поставленных звуков при выполнении в с е х логоритмических упражнений	4.4.2.1 узнавать, а затем моделировать по образцу громкий и тихий, высокий и низкий голос, медленную и быструю речь, правильно распределяя дыхание
				3.4.2.2 называть и находить органы артикуляции с контролем в зеркало и с закрытыми глазами	4.4.2.2 ритмично выполнять артикуляционный тренинг круговой мышцы губ, язычной, подъязычной мускулатуры: " Качели", " Часики", " Лошадки", " Маляры",- на фоне наклонов, махов, поворотов

46. Долгосрочное планирование определяется учителем самостоятельно через распределение целей обучения по четвертям в соответствии со сквозными темами с учетом особенностей и возможностей обучающихся данной категории. При этом используются сквозные темы представленные в общеобразовательных учебных программ.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 313-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік

оқу бағдарламасы
(оқыту қазақ тілінде)

Ескерту. Бұйрық 313-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістері қолданылады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бағдарламаның мазмұны ұсыным түрінде болады, педагог сыныптағы әрбір білім алушының мүмкіндігі мен оның білім алудағы ерекше қажеттіліктеріне сәйкес бағдарламаның мазмұны мен оқыту барысына қажет өзгерістерді енгізе алады.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны жекеленген білім беру мақсатына тәуелді және әр білім алушының сынып пен мектептегі ұжымдық әрекеттерге қатысу мүмкіндігін есепке алады.

12. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту мүмкіндік қорының аздығы байқалатын заттық білімді қалыптастыру аясына ғана қатысты емес, сонымен бірге осы санаттағы білім алушылар үшін маңызды өмірлік дағдыларды қалыптастыру да кіретіні кең мағынада түсіндіріледі.

2-тарау. "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мақсаты орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға тұрмыста бейімделуге, қолжетімді шаруашылық-еңбектік әрекеттерді меңгеруге, шынайы өмірлік жағдаяттарда бағдарлауға көмектесетін қолжетімді қарым-қатнас құралдарын (сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес), оқу мен жазудың қарапайым дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

14. Оқу курсының негізгі міндеттері:

- 1) айтылған сөйлеу тілін түсіну дағдыларын дамыту және жетілдіру;
- 2) коммуникациялық дағдыларды қалыптастыру;
- 3) білім алушылардың өзіндік сөйлеу тілін дамыту және жетілдіру;
- 4) оқу мен жазуға үйрету процесімен байланысты жағымды эмоцияны қалыптастыру, сөйлеу тілдік белсенділікті ынталандыру;
- 5) өмірлік жағдаяттарда оқу мен жазудың меңгерген икемділіктері мен дағдыларын пайдалануға үйрету.

15. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәні оқытудың түзету және практикалық бағыттылығына ие болатын орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған Үлгілік оқу жоспарының жалпы білім беру пәндерінің қатарына кіреді. Оқу мен жазу зерделік әрекеттің күрделі түрлері болып табылады, сондықтан олардың элементтерін орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың кейбіреулері ғана меңгере алады. Оқытудың бастауыш деңгейіндегі бағдарламалық мазмұны ең алдымен, білім алушылардың сөйлеу тілдік, сондай-ақ сөйлеу тілдік емес коммуникативтік икемділіктерін дамыту құралдары ретінде қарастырылады.

16. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәні ауызекі сөйлеу тілін дамыту, графомоторлық дағдылар мен жазуды, оқу элементтерін қалыптастыру бөлімдері кіретін кіріктіру курсы болып табылады. Білім алушылардың жеке мүмкіндіктерін есепке ала отырып, сабаққа әрбір тараудан алынған оқу материалы ендіріледі.

17. Білім алушылардың жеке мүмкіндіктерінің айтарлықтай айырмашылықтары ескеріле отырып, білім алушылардың бір бөлігі 4-сыныптың соңында жеке сөздерді және қысқа сөйлемдерді жазба әріптермен, кейде баспа әріптермен жазудың қарапайым дағдыларын меңгереді деп күтіледі. Басқа білім алушылар сөздер мен сөйлемдерді мәтіннен көшіріп жазуға үйренеді. Оқу және жазу дағдыларын меңгеруге дайындықтары қалыптаспайтын білім алушылар сабақтарда өздері үшін қолжетімді жаттығуларды орындауға қатысатын болады.

18. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың құрамының біркелкі болмауының салдарынан, бағдарлама материалын оқытуда туындайтын қиындықтарға байланысты пән мазмұны біртіндеп күрделенетін болады.

19. Оқыту барысында материалды өту қарқыны білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне қарай баяулауы немесе артады. Білім алушылармен күрделілігі мен көлемі қолжетімді деңгейдегі оқу материалымен жұмыс істеу тиімді болады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

20. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың оқу процесін ұйымдастыру тәсілдемесінің негізінде ақыл-ой дамымауы айқын байқалатын тұлғалардың өмірін ұйымдастырудың негізін қалаушы идея ретінде бүкіл әлемде қабылданған "қалыптандыру" педагогикалық тұжырымдамасы жатыр. Осы тұжырымдамаға сәйкес білім алушы түзету педагогикалық шаралардың барлық жүйесін жобалаған кездегі негізгі және жалғыз есептеу нүктесі болып табылады. Жоспарланған педагогикалық шаралар білім алушылармен тікелей жүргізілетін жұмыстарды ғана емес, сондай-ақ қоршаған ортаның қайтадан құрылуын, әрбір білім алушының өзіндік әрекетін ынталандыратын жағдайды тудыруды да қамтиды.

21. Әрекеттердің мазмұны мұғалімге осындай білім алушылар үшін жалғыз мүмкіндік болып табылатын оқытудың жеке бағдарламасын құру үшін бағдар ғана болып табылатын оқу бағдарламаларында ашып көрсетіледі. Оқытудың жеке

бағдарламасын құру үшін білім алушыны бақылап, оның қажеттілігі мен мүмкіндігін көрсететін болмашы белгілерді байқау талап етіледі.

22. "Қалыпқа келтіру" тұжырымдамасының негізінде орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды арнайы мектеп жағдайында оқыту мен тәрбиелеу процесін ұйымдастыру қағидалары қалыптастырылған.

23. Білім алушының өзіндік бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, дербес қарқында даму құқығын тану қағидасы. Бұл қағиданы сақтау білім алушыны оқытудың жеке бағдарламасының мазмұнын анықтау мақсатында оның мүмкіндігі мен ілгерілемелі дамуын үнемі зерделеуді білдіреді. Дамудағы және дағдыларды меңгерудегі кез-келген, тіпті ең аз деген ілгері басуды оқытудағы жағымды нәтиже деп қабылдау.

24. Педагогтың әрбір білім алушыны оқытудың мазмұнын, тәсілдерін, түрін, дидактикалық құралдарды олардың жеке мүмкіндіктері мен білім берудегі және жеке тұлғалық жетістіктерін мониторингілеу нәтижесін есепке ала отырып, өздігінен таңдау қағидасы.

25. Білім алушыларда практикалық әрекеттер мен әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті мектептік ортаны құру қағидасы:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға аудару қиындығына байланысты, икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру оларды пайдалануға болатын жағдайларға барынша жақын жағдайларда жүзеге асырылады;

2) білім алушылармен сабақ өтетін жайлар әр түрлі өмірлік жағдаяттарды бейнелейтін кеңістікке айналдырылады. Заттық орта білім алушылардың қажеттіліктерінің өзгеруіне сәйкес дүркін-дүркін өзгеріп отырады;

3) мектептегі әлеуметтік-тұрмыстық және заттық-дамытудың жайлы ортасы орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жас ерекшелігі мен физиологиялық ерекшеліктерін есепке ала отырып құрылады (демалыс, қимыл белсенділігі мен санитарлық-гигиеналық шараларға арналған жабдықталған кеңістіктер).

26. Білім алушылардың мектептегі күнделікті әрекеттерінің біріктірілген сипаттағы қағидасы. Мектептегі бастапқы оқытудың 3-4 жылында пәнсіз оқыту идеясымен жүзеге асырылатын оқу жоспарының бірнеше пәндік салаларының мазмұнын біріктіруді білдіреді. Барлық сабақтар ең алдымен, оқу бағдарламасының мазмұны арқылы білім алушыларды жалпы дамытуға (коммуникативтік, қимыл-қозғалыстық, сөйлеу тілдік, сенсорлық сияқты) бағытталуға міндетті. Пәндік оқытуға көшу білім алушылардың жеке дамуындағы ілгерілеуіне қарай жүзеге асырылады.

27. Пәнсіз оқыту ортақ тақырыптық жоспарлау арқылы жүзеге асырылады. Ортақ тақырыптар ретінде "Айналадағы әлем" біріктірілген курсының тақырыптамасын пайдалануға болады. Таңдалған тақырып негізінде 1-2 апта бойы білім алушылардың сан алуан әрекеттері ұйымдастырылады. Оқытудың бұл кезеңінде таңдалған тақырып таным мақсаты ғана емес, сондай-ақ мектепте білім алушылардың күнделікті әрекеттерін ұйымдастырушы құрал болып табылады.

28. Ойлау, сөйлеу тілі мен коммуникацияны әлеуметтендіру құралы ретінде дамыту қағидасы. Ақыл-ой даму бұзылысы орташа деңгейдегі білім алушылардың нақты жағдайдағы мүмкіндігіне қарай педагогикалық құралдармен өтелетін сөйлеу тілінің дамуында (оның болмауына дейін), ойлау қабілетінде, қарым-қатынастық дамуында өзіндік мәселелері бар. Сөйлеу тілін түсінуді кеңейту, қарым-қатынастың сөздік және сөздік емес құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жұмыстар бірізділікпен құрылады. Білім алушылардың әрекетін педагогтың сөзбен қолдауы мөлшерлі және білім алушылардың түсінуі үшін қолжетімді болады.

29. Оқу-тәрбиелеу процесін әлеуметтендіру бағыттылығы қағидасы. Білім алушылардың ерекшеліктеріне барынша ыңғайланған және олардың дені сау құрдастарымен өзара әрекеттенулерін шектейтін оқу және тәрбиелеу ортасы шарасыз жеңілдетілуіне байланысты баланы күрделі әлеуметтік ортаға ендіру арнайы жұмысты талап етеді:

1) білім алушылардың олар үшін қолжетімді көлемдегі әлеуметтік қатынастар мен өмірлік тәжірибесін кезең-кезеңмен және жоспарлы түрде кеңейту. Оқу уақытының бір бөлігі мектептен тыс жерде (қоғамдық көлікте жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаға, мұражайға, театрға, кафе сияқты қоғамдық орындарға бару) ұйымдастырылады;

2) білім алушының қоғамға ауыртпалықсыз енуі үшін оған шыдамды және мейірімді болатын қоршаған орта қалыптастыру. Осы мақсатта мектептің білім алушының жанұясымен және қоғаммен арасындағы жоспарлы жұмысы қажет болады.

30. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесі мазмұны жағынан да, сол сияқты ұйымдастыру түрі жағынан да қатал реттелмейді. Ұжымдық оқыту жағдайындағы танымдық қызығушылықтың төмендігі; жаппай жұмыс кезінде пайдаланылатын ынталандырмаларға деген реакциясының әлсіздігі; бір оқу пәнінің мазмұнына берілген қырық бес минут бойы білім алушылардың белсенділігін қолдаудың қиындығы әдеттегі академиялық тұрғыда құрылған сабақтың тиімділігінің төмен болуына әкеліп соқтырады.

31. Білім алушылар сабақты әрекет түрін білім алушының өзіне қажет болған жағдайда өзгерте алатын, жекеленген жұмысты орындайтындай (басқа білім алушылардың жұмыстарынан басқаша) және педагогтан жеке көмек ала алатындай етіп ұйымдастырылуын қажет етеді. Сынып бөлмесінде еркін қозғала алатындай мүмкіндік беріледі.

32. Арнайы қағидаларға сәйкес құрылған педагогикалық шаралар білім алушылардың өзіндік белсенділігін, олардың ынтасы мен дербестігін дамытуға бағытталады.

33. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды жазу мен оқуға үйретуде тәжірибелік және көрнекілік тәсілдер жетекші орын алады. Сөздік тәсілдердің рөлі

біршама төмен болады. Олар оқытудың көрнекі тәсілдері мен білім алушылардың өздерінің әрекеттерін толықтырады. Мұғалім нақты жаттығулар түрін, оларды сынып бөлмесінде өткізу орнын (жұмыс үстелінде, тақтада, жинақтық тақтада, ойын бұрышында, кілем үстінде сияқты) және тәсілдерін мұқият ойластырады. Бір сыныптың білім алушыларының танымдық қабілеттері бойынша бір-бірінен айтарлықтай айырмашылықтары болады, сол себепті білім алушыларды оқыту барынша жеке түрде жүргізіледі.

34. Сөйлеу тілін дамыту бойынша жұмысты білім алушының сөйлеу тілдік даму деңгейін анықтаудан бастау ұсынылады. Алынған мәліметтер білім алушының сөздер мен нұсқауларды түсіну ерекшеліктері, сөйлеу тілдік еліктеу мүмкіндігі, дыбысты айту жағдайы, өздігінен айтуы сияқты даму картасында тіркеледі. Осы ақпараттың негізінде жекеленген оқу жұмысы жоспарланады.

35. Сөйлеу тілін дамыту бойынша сабақтар білім алушының көру және есту арқылы қабылдауын қалыптастырудан басталады. Білім алушыларды педагогтың сөйлегенін тыңдауға, сөйлеген адамның бетіне көз тоқтатуға, сөйлесіп тұрған адамның бетіне қарауға үйретеді. Білім алушымен эмоциямен, ойын түрінде сөйлеседі. "Сөйлеу тілсіз" білім алушылармен жұмыста ересек адамның сөзіне еліктеу қажеттілігін тудыру маңызды болып табылады. Сөйлеу тілдік еліктеу реакциялары кез-келген дыбыстық кешенде байқалады. Педагог білім алушыны дыбыс тіркесін, буынды, сөзді әлденеше рет қайталауға (өздігінен айту) ықыластындыру үшін жағдай тудырады.

36. Білім алушылардың сөйлеу тілін белсендіру заттармен ойындағы тәжірибелік әрекет, көрнекілік жағдаят барысында жүзеге асырылады. Сөйлеу тілі мен қоршаған әлемді тану біртұтастықты құрайды. Білім алушының сөйлеу тілі оны қоршаған заттармен және олармен жүргізілетін әрекеттермен мәнмәтінде дамиды.

37. Білім алушылардың сөздік қорын қоршаған орта заттарының сөздік атауларымен, заттардың белгілерінің сөздік атауларымен байыту сөйлеу тілін бастапқы кезеңде дамытудың маңызды міндеті болып табылады. Сабақта білім алушыларды ойыншықтарды, таныс заттарды, әрекеттерді, белгілерді атауға, өзінің қалауын олар үшін қолжетімді дыбыстық немесе белгілік (ишарат, пиктограмма) түрде білдіруге ынталандырады.

38. Енжар және белсенді сөздік қоры келесі дәйектілікпен қалыптастырылады:

- 1) затты немесе заттық суретті көрсету;
- 2) педагогтың затты атауы;
- 3) заттың қолданысымен (педагог затты бірнеше атайтын ойын немесе тәжірибелік әрекет барысында) таныстыру;
- 4) педагогтың нұсқауы бойынша затты басқа заттардың ішінен іздеу (бастапқыда екі заттың ішінен таңдау, біртіндеп олардың санын арттыру);
- 5) ұқсас, бірақ түсі, шамасы жағынан айырмашылығы бар заттарды табу;
- 6) заттардың атауын ойында, тәжірибелік әрекеттерде, өлеңде, әңгімеде пайдалану;

7) затты заттық немесе жағдаяттық суреттен іздеу, оны көрсету;

8) бала затты өзі үшін қолжетімді түрде атау.

39. Сөздік қорды естістіктермен кеңейткенде пайдаланылатын жұмыс тәсілдері:

1) әрекеттерді орындау;

2) орындалған әрекетті атау;

3) оқылатын естістікпен сөйлем құрау ("Шолпан жүгірді");

4) әрекеттің орындалуын және атауын әр түрлі ойын жағдаяттарында атау;

5) сөздік әрекеттерді ойынға, тұрмыстық жағдаяттарға, әңгімелерге, өлеңдерге қосу;

6) бұл әрекетті жағдаяттық суреттерде істеген заттарды іздеу, оларды көрсету;

7) әрекеттерді өздігінен атау.

40. Сөздік қорды сын есімдермен кеңейткенде пайдаланылатын жұмыс тәсілдері:

1) үлкен және кішкентай заттарды көрсету;

2) сын есімді атау ("үлкен");

3) осы сын есіммен сөйлем құрау ("Бұл доп үлкен");

4) сын есімді ойын барысында, тәжірибелік әрекетте атау;

5) педагогтың өтініші бойынша берілген белгісі бар затты екі және одан да көп заттардың ішінен іздеу;

6) берілген белгісі бар затты заттық, жағдаяттық суреттерден іздеу, оны көрсету;

7) бала сын есімді өзі үшін қолжетімді түрде атау.

41. Оқытуды сақталған талдауыштарын тірек ете отырып, көрнекілік пен тәжірибелік әрекеттер негізінде жүзеге асыруды ұсынады. Сөздік нұсқаулар оңай, қолжетімді, бірізділікпен әр түрлі дауыс қаттылығында бірнеше рет қайталанатын болады.

42. Сабақтарда педагогқа тілдің грамматикалық түрлері мен категорияларын түсіну мен тәжірибе жүзінде меңгеруді дамыту жұмысын жүргізуді ұсынады. Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылысын меңгеру сөздік қорды кеңейтумен және сөйлеу тілінің бірлігі ретіндегі сөйлеммен тәжірибе жүзінде таныстырумен бір мезгілде жүреді. Білім алушыларды сөйлеу тілінде көмекші сөздерді дұрыс пайдалануға үйретеді. Мұғалімнің міндеті сабақта білім алушылардың педагогпен және айналасындағылармен қарым-қатынас жасауға қажеттілігі мен ынтасын тудыратындай жағдай тудыру. Мұғалім сыныпта жағымды эмоциялық көңіл күй тудыруға тырысады.

43. Осы санаттағы білім алушылардың графомоторлық дағдылар деңгейі жазуға тікелей үйрету үшін жеткіліксіз болып табылады. Бұл білім алушылар қалам, қарындашты дұрыс ұстауға, өзінің қимылын жол көлемінде шектеуге, түзу сызық сызуға қабілетсіз болады. Осыған байланысты графомоторлық дағдылардың қалыптасу деңгейінің динамикасын қадағалау, сондай-ақ осы дағдыларды дамытуға арналған арнайы жаттығуларды пайдалану өте маңызды болады.

44. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда графомоторлық және жазу дағдыларын қалыптастыру бойынша жұмыс келесілерді пайдалану арқылы жүргізіледі:

1) қолдың ұсақ қимылдарын дамытуға арналған арнайы жаттығулар (саусақтық гимнастика). Бұнда әр түрлі көмекші құралдарды (бүрлі шар, грек жаңғағы сияқты), жармамен жұмысты (манка жармасында жазу, қаракұмықты сұрыптау сияқты) пайдалануға болады;

2) трафарет, нобай бойымен, нүктелерді қосу арқылы көлемі бір шама ірі болып келетін әр түрлі геометриялық пішіндерді салу жаттығулары. Берілген жаттығулар ұсақ қимылды ғана емес, сонымен бірге кеңістікте бағдарлауды дамытуға да бағытталған;

3) жол көлемінде түзу, көлбеу, қисық сызықтардан жиектемелерді салу. Білім алушыны дәптер жолын "көруге" үйрету – графомоторлық дағдыларды қалыптастырудың маңызды кезеңі. Әр түрлі жиектемелердің суретін салу жақсы шешім болып табылады;

4) пішіні әріптерге ұқсас заттардың суретін салу;

5) әріптердің элементтерін жазу;

6) баспа мәтіннен дәптерге басу;

7) компьютерде басу.

45. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқуға үйрету кезінде білім алушылардың жеке мүмкіндіктері мен сөйлеу тілінің даму деңгейін есепке ала отырып, әр түрлі тәсілдер пайдаланылады. Білім алушылардың бір бөлігі сөздерді толық оқу тәсілін (жаппай оқу) меңгеруге қабілетті, ал кейбіреуі ежіктеп оқу тәсілін меңгереді, сонымен бірге оқу дағдысын меңгере алмайтын білім алушылар да кездеседі.

46. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәні аясындағы сабақтар жаңа материалдарды меңгерген икемділіктермен мәнмәтінде біртіндеп қоса отырып, оқу материалын көптеген рет қайталау қажеттілігін есепке ала отырып жоспарланады және жүргізіледі.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

47. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизация идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

48. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жеке оқу бағдарламасында тұжырымдалған міндеттер олардың оқудағы жетістіктерін бағалау үшін пайдаланылады.

49. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құрау жұмысы оның қажеттілігі мен мүмкіндігін бастапқы педагогикалық бақылау арқылы жүзеге асырылады. Критериалды бағалау білім алушыларды дамыту мен оқытудың негізгі желісінің онтогенезіне сәйкес анықталады.

50. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Оқытудың жеке бағдарламасын жүзеге асыру нәтижелері білім беру процесі барысында мұғаліммен сабақтарда тікелей бағаланады.

51. Педагогтар бақылау-бағалау әрекетін ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен жүргізілетін барлық педагогикалық процестің құрылуына негіз болатын арнайы педагогиканың "диагностика мен түзете-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына сәйкес жүйелі түрде жүзеге асырады.

52. Бақылау, білім алушы әрекетінің өнімдерін, ауызша берген жауаптарын оқыту мен тәрбиелеудің жекеленген міндеттерімен салыстыра отырып, бағалау әрекеті болып табылады.

53. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау шараларының бірізділігі:

1) білім алушылардың даму, білім және дағдыларының даму деңгейлерін алдын ала бағалау. Оқытудың жеке бағдарламасын құруға арналған негіз ретіндегі білім алушының даму бейінін құру;

2) білім алушылардың жетістіктері мен дамуын ағымды бағалау. Ол оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзетіп отыру мақсатында білім алушылардың сабақ барысындағы жұмысын күнделікті бақылау арқылы жүзеге асырылады;

3) бірінші жартыжылдық аяқталғанда аралық бағалау жүзеге асырылады. Икемділіктер мен дағдыларды оқытудың жеке бағдарламасына сәйкес қалыптастырудың жетістігі туралы бағалау пайымдамасы жеке бағдарламада тіркеледі;

4) жетістіктерді қорытынды бағалау оқу жылының аяқталуына қарай жүзеге асырылады.

54. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау үшін білім алушының оқылатын пән бойынша жетістігінің сапалық көрсеткіші болып табылатын сипаттамалық бағалау пайдаланылады.

5-тарау. "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

55. "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 1-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;

2) 2-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

3) 3-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;

4) 4-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

56. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылуға міндетті.

57. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

58. "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәнінің мазмұны үш бөлімнен құралады:

1) ауызекі сөйлеу тілін дамыту;

2) графомоторлық дағдылар мен жазуды дамыту;

3) оқу элементтері.

59. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру:

1) бағдарлама мазмұны бөлімдерге шартты түрде бөлінеді. Сөйлеу тілін дамыту, жазу және оқу дағдыларын қалыптастыру жұмыстары өзара тығыз байланыста жүргізіледі;

2) білім алушылардың бағдарламаның әр түрлі бөлімдері бойынша оқу материалдарын меңгеру жетістіктері әр түрлі болады. Бір дағдылар басқаларына қарағанда жылдам қалыптасады. Бағдарламалық мазмұнды әрбір білім алушы үшін таңдауда ең алдымен меңгерудің жеке ерекшелігін басшылыққа алынады;

3) мұғалімге бағдарламаның әр түрлі бөлімдерінің материалдарын оқыту бірізділігін, оны жеңілдету немесе күрделендіруді, дағдыны қалыптастыру үшін қажетті уақытты өздігінен анықтау құқығы беріледі. Бір сыныптың білім алушылары әр түрлі сыныптың бағдарламалық материалдарымен жұмыс жасай алады.

60. "Жазу, оқу және тіл дамыту" оқу пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер (дағдылар)
1	Ауызекі сөйлеу тілін дамыту	1.1 Нақты заттар мен әрекеттерді тану және атау
		1.2 Педагогтың нұсқауы бойынша қарапайым тапсырмаларды орындау
		1.3 Дыбысталуы таныс өлеңнің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету
		1.4 Өзінің өтініші мен қалауын білдіру
		1.5 Қарым-қатынаста ишараттарды пайдалану тәжірибесін кеңейту
		1.6 Әңгімеге қатысу
		1.7 Орындалған әрекет туралы есеп
		1.8 Фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау
		1.9 Жағдаяттық суреттерде бейнеленген әрекеттерді ұқсату және атау
		1.10 Жағдаяттық суреттерді сипаттау
		1.11 Мұғалімнің айтқан ертегісін, әңгімесін тыңдау

		1.12 Мұғалімнің айтқанынан тақпақтарды, өлеңдерді, мини-диалогтарды жаттау
		1.13 Оқыған ертегілер, әңгіме мен тақпақтардың сюжеті иен лексикасы пайдаланылатын драматизациялық ойындар
		1.14 Ертегілердің желісі бойынша әңгімелеу
2	Графомоторлық дағдылар мен жазуды дамыту	2.1 Қолдың ұсақ бұлшықеттерін дамыту (саусақтық гимнастика).
		2.2 Таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі және шамасы бойынша таңдау және топтастыру
		2.3 Таяқшалардан, материалдардан әріптер құрастыру
		2.4 Кең жол көлемінде сурет салу
		2.5 Нобай, трафарет көмегімен әріптер бойымен жүргізу
		2.6 Әріптерді, сөздерді нобай бойымен, нүктелер бойынша жүргізу;
		2.7 Әріптердің графикалық бейнелерін тану
		2.8 Әріптердің элементтерін жазу
		2.9 Әріптерді, буындарды, сөздерді жазу
		2.10 Кесінді әліпбиден сөз құрау
		2.11 Баспа, қолжазба мәтіндерден көшіріп жазу
		2.12 Компьютерде басу
3	Оқу элементтері	3.1 Қоршаған шынайылық дыбыстарын ажырату
		3.2 Дыбысқа еліктеуді ажырату
		3.3 Дауысты дыбыстарды әндету
		3.4 Сөз қатарынан сөзді ерекшелеу
		3.5 Сөзді буындап айту
		3.6 Сөйлемді құрау және айту
		3.7 Сөздегі дыбысты ерекшелеу
		3.8 Буындардың бейнесін тану және оқу
		3.9 Бүтін бейнелерді тану және сөздерді оқу
		3.10 Сөздерді, сөйлемдерді оқу

61. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан – бөлімді, үшінші сан – бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.4 кодында "1" - сынып, "1.2" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмері.

62. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалын оқытудың дәйектілігі мен мазмұнын анықтау үшін негіз болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі тұжырымдалған. Мақсаттар жүйесі мұғалімге білім алушылардың таным процесін басқаруға, материалды меңгеруде қадамдық бақылауды жүзеге асыруға, оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді.

63. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Ауызекі сөйлеу тілін дамыту":

2-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Нақты заттар мен әрекеттерді тану және атау	1.1.1.1 қоршаған шындық заттарын тану және атау (сөйлеу тілдік даму деңгейіне сәйкес) тану және атау (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес)	2.1.1.1 қоршаған шындық заттарын тану және атау (сөйлеу тілдік даму деңгейіне сәйкес) тану және атау (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес)	3.1.1.1 қоршаған шындық заттарын тану және атау (сөйлеу тілдік даму деңгейіне сәйкес) тану және атау (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес)	4.1.1.1 қоршаған шындық заттарын тану және атау (сөйлеу тілдік даму деңгейіне сәйкес) тану және атау (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес)
1.2 Педагогтың нұсқауы бойынша қарапайым тапсырмаларды орындау	1.1.2.1 педагогқа еліктеу бойынша (қосарлы әрекеттерді пайдалана отырып) 1 әрекеттен тұратын қарапайым тапсырманы орындау	2.1.2.1 педагогтың ишаратты пайдаланып көрсетуі бойынша 1-2 әрекеттен тұратын қарапайым тапсырманы орындау	3.1.2.1 сөздік нұсқау бойынша 1-2 әрекеттен тұратын қарапайым тапсырманы орындау	4.1.2.1 есте сақтау бойынша, сөздік нұсқау бойынша бірізді 2-4 әрекеттен тұратын қарапайым тапсырманы орындау
1.3 Дыбысталуы таныс өлеңнің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету	1.1.3.1 дыбысталуы таныс өлеңінің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету	2.1.3.1 дыбысталуы таныс өлеңінің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету	3.1.3.1 дыбысталуы таныс өлеңінің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету	4.1.3.1 дыбысталуы таныс өлеңінің әуеніне жақын дыбыстық тізбекті, сөздерді әндету
1.4 Өзінің өтініші мен қалауын білдіру	1.1.4.1 өзінің өтініші мен қалауын кез-келген қолжетімді тәсілмен (ишараттарды пайдаланумен, заттарды, және әрекеттерді,	2.1.4.1 өзінің өтініші мен қалауын кез-келген қолжетімді тәсілмен (ишараттарды пайдаланумен, заттарды, және әрекеттерді,	3.1.4.1 өзінің өтініші мен қалауын кез-келген қолжетімді тәсілмен (ишараттарды пайдаланумен, заттарды, және әрекеттерді,	4.1.4.1 өзінің өтініші мен қалауын кез-келген қолжетімді тәсілмен (ишараттарды пайдаланумен, заттарды, және әрекеттерді,

	сөздерді және сөз тіркестерін көрсету) білдіру	сөздерді және сөз тіркестерін көрсету) білдіру	сөздерді және сөз тіркестерін көрсету) білдіру	сөздерді және сөз тіркестерін көрсету) білдіру
1.5 Қарым-қатынаста ишараттарды пайдалану тәжірибесін кеңейту	1.1.5.1 физиологиялық қажеттіліктерін қанағаттандырумен байланысты өтініштері мен қалауын білдіру үшін ишаратты пайдалану	2.1.5.1 "Рахмет", "Мархабат", "Кешіріңіз" этикалық айтылымдар сапасындағы ишараттарды пайдалану	3.1.5.1 "тұрмыстық міндеттерін бірге шешкен кезде құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынаста ишараттарды пайдалану	4.1.5.1 оқу міндеттерін бірге шешкен кезде құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынаста ишараттарды пайдалану
1.6 Өңгімеге қатысу	1.1.6.1 сұрақтарға жауап бере отырып (ишаратты, сөзді, сөз тіркесін пайдалану), әңгімеге қатысу	2.1.6.1 сұрақтарға жауап бере отырып (ишаратты, сөзді, сөз тіркесін пайдалану), әңгімеге қатысу, педагогқа еліктей отырып, қақпа сөздерді құру	3.1.6.1 сұрақтарға жауап бере отырып (ишаратты, сөзді, сөз тіркесін пайдалану), әңгімеге қатысу, үлгі бойынша қақпа сөздерді құру	4.1.6.1 сұрақтарға жауап бере отырып (ишаратты, сөзді, сөз тіркесін пайдалану), әңгімеге қатысу, өздігінен қақпа сөздерді құру
1.7 Орындалған әрекет туралы есеп	1.1.7.1 ишаратты пайдалану және заттарды көрсету арқылы орындалған әрекет туралы есеп беру	2.1.7.1 жеке сөздерді пайдалану арқылы орындалған әрекет туралы есеп беру	3.1.7.1 педагогтың сұрақтары бойынша 2-3 әрекеттен тұратын тапсырманың орындалғаны туралы есеп беру	4.1.7.1 бірнеше әрекеттен тұратын тапсырманың орындалғаны туралы өздігінен есеп беру
1.8 Фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау	1.1.8.1 көрсету ишараты мен сөзді (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес) пайдалана отырып, фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау	2.1.8.1 көрсету ишараты мен сөзді (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес) пайдалана отырып, фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау	3.1.8.1 көрсету ишараты мен сөзді (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес) пайдалана отырып, фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау	4.1.8.1 көрсету ишараты мен сөзді (ортақ жоспарлау тақырыбына сәйкес) пайдалана отырып, фотосуретте, суреттерде бейнеленген таныс заттарды тану және атау
1.9 Жағдаяттық суреттерде бейнеленген әрекеттерді ұқсату және атау	1.1.9.1 әрекетті педагогқа еліктеу бойынша және жағдаяттық суретке сәйкес ұқсату	2.1.9.1 әрекетті жағдаяттық суретке сәйкес ұқсату, орындалған әрекетке сәйкес суретті табу	3.1.9.1 әрекетті жағдаяттық суретке сәйкес ұқсату, орындалған әрекетке сәйкес суретті табу	4.1.9.1 әрекетті жағдаяттық суретке сәйкес ұқсату, орындалған әрекетке сәйкес суретті табу, орындалған әрекеттер туралы сөздік есеп беру
	1.1.10.1	2.1.10.1	3.1.10.1	4.1.10 жағдаяттық суреттер (2-3)

1.10 Жағдаяттық суреттерді сипаттау	жағдаяттық суреттердің жұбын тану және құрастыру	жағдаяттық суретте бейнеленген заттарды және оқиғаларды тану және атау	педагогтың сұрақтары бойынша жағдаяттық суреттер (2-3) топтамасын құрастыру	топтамасын құрастыру, бейнеленген оқиғалар туралы айтып беру
1.11 Мұғалімнің айтқан ертегісін, әңгімесін тыңдау	1.1.11.1 драматизация мен иллюстрацияларды пайдалана отырып, ортақ жоспарлауға сәйкес қысқа өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді тыңдау	2.1.11.1 ортақ жоспарлауға сәйкес қысқа өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді тыңдау, драматизацияны тірек ете отырып, тыңдағанның мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	3.1.11.1 ортақ жоспарлауға сәйкес қысқа өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді тыңдау, иллюстрацияны тірек ете отырып, тыңдағанның мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	4.1.11.1 ортақ жоспарлауға сәйкес қысқа өлеңдерді, ертегілерді, әңгімелерді тыңдау, тыңдағанның мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
1.12 Мұғалімнің айтқанынан тақпақтарды, өлеңдерді, мини-диалогтарды жаттау	1.1.12.1 драматизация мен қимылды, иллюстрацияларды пайдалана отырып, педагогтың артынан қайталай отырып, 1-2 жол көлеміндегі өлеңдер мен тақпақтарды айту	2.1.12.1 драматизация мен қимылды, иллюстрацияларды пайдалана отырып, педагогтың артынан қайталай отырып, 1-2 жол көлеміндегі өлеңдер мен тақпақтарды айту	3.1.12.1 драматизация мен қимылды, иллюстрацияларды пайдалана отырып, есте сақтау бойынша 4 жол көлеміндегі өлеңдер мен тақпақтарды айту	4.1.12.1 драматизация мен қимылды, иллюстрацияларды пайдалана отырып, есте сақтау бойынша 4 жолдан артық көлеміндегі өлеңдер мен тақпақтарды айту
1.13 Оқыған ертегілер, әңгіме мен тақпақтардың сюжеті мен лексикасы пайдаланылатын драматизациялық ойындар	1.1.13.1 таныс ертегілердің драматизациялық ойындарына қатысу, рөлге сәйкес әрекеттерді орындау және сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес құралдарды пайдалану	2.1.13.1 таныс ертегілердің драматизациялық ойындарына қатысу, рөлге сәйкес әрекеттерді орындау және сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес құралдарды пайдалану	3.1.13.1 таныс ертегілердің драматизациялық ойындарына қатысу, рөлге сәйкес әрекеттерді орындау және сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес құралдарды пайдалану	4.1.13.1 таныс ертегілердің драматизациялық ойындарына қатысу, рөлге сәйкес әрекеттерді орындау және сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес құралдарды пайдалану
1.14 Ертегілердің желісі бойынша әңгімелеу	1.1.14.1 иллюстрация топтамасын тірек ете отырып, мұғаліммен бірге таныс ертегіні айту	2.1.14.1 иллюстрацияны тірек ете отырып, мұғалімнің сұрақтары бойынша таныс ертегіні айту	3.1.14.1 драматизацияны тірек ете отырып, ертегінің мазмұнын айту	4.1.14.1 ертегігіге берілген иллюстрация топтамасын тірек ете отырып, ертегінің мазмұнын айту

2) "Графомоторлық дағдылар мен жазуды дамыту":

3-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
			3.2.1.1	4.2.1.1

2.1 Қолдың ұсақ бұлшықеттерін дамыту (саусақтық гимнастика)	1.2.1.1 педагогқа еліктеу бойынша саусақтарды бұғу және жазу, саусақтарды әр түрлі қалыпта қимылдатуды орындау	2.2.1.1 педагогқа еліктеу бойынша саусақтарды бұғу және жазу, саусақтарды әр түрлі қалыпта қимылдатуды орындау	педагогқа еліктеу бойынша саусақтарды белгілі бір ырғақта, қарқында, өлеңдер мен музыканың сүйемелдеуімен бұғу және жазу, саусақтарды әр түрлі қалыпта қимылдатуды орындау	педагогқа еліктеу бойынша саусақтарды белгілі бір ырғақта, қарқында, өлеңдер мен музыканың сүйемелдеуімен бұғу және жазу, саусақтарды әр түрлі қалыпта қимылдатуды орындау
2.2 Таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі және шамасы бойынша таңдау және топтастыру	1.2.2.1 таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі (сары, қызыл, көк, жасыл) және шамасы (қысқа-ұзын) бойынша таңдау және топтастыру (1-5 таяқша)	2.2.2.1 таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі (сары, қызыл, көк, жасыл) және шамасы (қысқа-ұзын) бойынша таңдау және топтастыру (1-5 таяқша)	3.2.2.1 таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі (сары, қызыл, көк, жасыл, ақ, қара) және шамасы (қысқа, орташа, ұзын) бойынша таңдау және топтастыру (1-5 таяқша)	4.2.2.1 таяқшаларды немесе қағаз жолақтарын түсі (сары, қызыл, көк, жасыл) және шамасы (қысқа, орташа, ұзын) бойынша таңдау және топтастыру (1-5 таяқша)
2.3 Таяқшалардан, материалдардан әріптер құрастыру	1.2.3.1 педагогқа еліктеу бойынша әріптер элементтерін таяқшадан, қамырдан, ермексаздан, сымнан құрастыру	2.2.3.1 үлгі бойынша, есте сақтау бойынша әріптер элементтерін таяқшадан, қамырдан, ермексаздан, сымнан құрастыру	3.2.3.1 үлгі бойынша әріптердің графикалық бейнесін таяқшадан, қамырдан, ермексаздан, сымнан құрастыру	4.2.3.1 үлгі бойынша әріптердің графикалық бейнесін таяқшадан, қамырдан, ермексаздан, сымнан құрастыру
2.4 Кең жол көлемінде сурет салу	1.2.4.1 кең жолда (10 см) әр түрлі пішіндер мен олардың элементтерінен құралған жиектемелердің суретін солдан оңға қарай салу	2.2.4.1 жолда (5 см) әр түрлі пішіндер мен олардың элементтерінен құралған жиектемелердің суретін солдан оңға қарай салу	3.2.4.1 жолда (2 см) әр түрлі пішіндер мен олардың элементтерінен құралған жиектемелердің суретін солдан оңға қарай салу	4.2.4.1 жолда (1 см) әр түрлі пішіндер мен олардың элементтерінен құралған жиектемелердің суретін солдан оңға қарай салу
2.5 Нобай, трафарет көмегімен әріптер бойымен жүргізу	1.2.5.1 нобайды, әріптердің трафаретін ұстап қарау, жұбын табу (дәл сондай) 1.2.5.1 педагогтың көрсетуі бойынша бүдір әріптер бойымен жүргізу	2.2.5.1 педагогтың көмегімен таныс әріптердің нобайы, трафареті бойымен жүргізу 2.2.5.2 жүргізгеннен кейін әріпті атау	3.2.5.1 таныс әріптердің нобайы, трафареті бойымен жүргізу 3.2.5.2 әріпті жүргізгенге дейін атау	4.2.5.1 таныс әріптердің нобайы, трафареті бойымен жүргізу 4.2.5.2 әріпті жүргізгенге дейін атау 4.2.5.3 әріптердің шыққан бейнесін түсті қарындашпен штрихтау

2.6 Әріптерді, сөздерді нобай бойымен, нүктелер бойынша жүргізу	1.2.6.1 көрсету бойынша таныс әріптердің графикалық бейнесін дайын қарындашпен салынған нобай бойымен, нүкте бойынша жүргізу	2.2.6.1 көрсету бойынша таныс әріптердің графикалық бейнесін дайын қарындашпен салынған нобай бойымен, нүкте бойынша жүргізу	3.2.6.1 таныс емес әріптердің графикалық бейнесін дайын қарындашпен салынған нобай бойымен, нүкте бойынша жүргізу	4.2.6.1 әріптердің және кішкентай сөздердің графикалық бейнесін дайын қарындашпен салынған нобай бойымен, нүкте бойынша жүргізу
2.7 Әріптердің графикалық бейнелерін тану	1.2.7.1 берілген әріпті үлгі бойынша 2-3 әріптің ішінен таңдау	2.2.7.1 берілген әріпті атауы бойынша 2-3 әріптің ішінен таңдау	3.2.7.1 әріпті үлгі бойынша шимайланған бейнеден табу 3.2.6.2 бірінің үстіне бірі салынған әріптерді тану	4.2.7.1 әріптерді жазу
2.8 Әріптердің элементтерін жазу	1.2.8.1 әріптердің элементтерін әр түрлі жазықтық (айна, шыны, манка, құм, қар) бетіне саусақпен, қарындашпен, қылқаламмен, таяқшамен жазу	2.2.8.1 әріптердің элементтерін әр түрлі жазықтыққа, А4 форматындағы қағаз бетіне бояумен, фломастермен, қарындашпен, қаламмен жазу	3.2.8.1 әріптердің элементтерін А4 форматындағы бөлінген қағаз бетіне қарындашпен жазу	4.2.8.1 әріптердің элементтерін қарындашпен дәптерге жазу 4.2.8.2 дәптердегі жұмыс тәртібін түсіну (солдан оңға қарай жазу, жұмыс жолы, қызыл жол)
2.9 Әріптерді, буындарды, сөздерді жазу	1.2.9.1 әріптерді педагогқа еліктеу бойынша жазу (жазу немесе баспа)	2.2.9.1 әріптерді үлгі бойынша жазу (жазу немесе баспа) 2.2.9.2 буындарды, сөздерді көрсету бойынша жазу	3.2.9.1 әріптерді атауы бойынша жазу (жазу немесе баспа) 3.2.9.2 буындарды, сөздерді үлгі бойынша жазу	4.2.9.1 әріптерді, буындарды, сөздерді өз қалауы бойынша жазу (жазу немесе баспа) 4.2.9.2 Өзінің есімін, тегін, жақындары мен сыныптастарының есімдерін жазу 4.2.9.3 заттық суреттердің атауын жазу
2.10 Кесінді әліпбиден сөз құрау	1.2.10.1 көрсету бойынша кесінді әліпбиден бір буынды сөз құрастыру	2.2.10.1 үлгі бойынша кесінді әліпбиден 2-3 буынды сөз құрастыру	3.2.10.1 үлгі бойынша кесінді әліпбиден құрамы 3 буыннан артық сөз құрастыру	4.2.10.1 кесінді әліпбиден өздігінен сөз құрастыру
2.11 Баспа, қолжазба	1.2.11.1 сөздердің баспа, қолжазба үлгілерінен таныс заттар мен	2.2.11.1 сөздердің баспа, қолжазба үлгілерінен заттық	3.2.11.1 сөздердің баспа, қолжазба үлгілерінен сөз тіркесін (	4.2.11.1 сөздердің баспа, қолжазба үлгілерінен жағдаяттық суретке

мәтіндерден көшіріп жазу	ойыншықтардың атауларын көшіріп жазу	суреттердің атауларын көшіріп жазу	жағдаяттық суретке қатысты) көшіріп жазу	қатысты шағын мәтінді көшіріп жазу
2.12 Компьютерде басу	1.2.12.1 компьютерде өз есімін басу	2.2.12.1 компьютерде өз есімін, жақындарының есімдерін, таныс заттардың атауларын басу	3.2.12.1 компьютерде өз есімін, жақындарының есімдерін, таныс заттар мен әрекеттердің атауларын басу	4.2.12.1 компьютерде өз есімін, жақындарының есімдерін, таныс заттардың, әрекеттер мен белгілердің атауларын басу

3) "Оқу элементтері":

4-кесте

Бөлімшелер (дағдылар)	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Қоршаған шынайылық дыбыстарын ажырату	1.3.1.1 ойын және заттық әрекет барысында сөйлеу тілдік емес дыбыстарды ажырату 1.3.1.2 дыбыстың оның шығу көзімен ара қатынасын белгілеу	2.3.1.1 дыбыстарды дыбысталу күші (қатты, ақырын) бойынша ажырату	3.3.1.2 қоршаған шынайылық дыбыстарын ұқсату (мысалы, сағаттың тырсылы)	4.3.1.1 сөйлеу тілдік және сөйлеу тілдік емес дыбыстарды ажырату
3.2 Дыбысқа еліктеуді ажырату	1.3.2.1 мұғалімге еліктеу бойынша жануарлардың, құстардың дыбыстарын тану және соларға ұқсатып дыбыстау	2.3.2.1 заттық суреттерді тірек ете отырып, жануарлардың, құстардың дыбыстарына ұқсатып дыбыстау	3.3.2.1 сөздік нұсқау бойынша жануарлардың, құстардың дыбыстарына ұқсатып дыбыстау	4.3.2.1 фотосуреттегі немесе суреттегі жануардың бейнесінің олардың жазылған дыбыстарымен ара қатынасын белгілеу
3.3 Дауысты дыбыстарды әндету	1.3.3.1 еліктеу бойынша айнадан ерін қалпын бақылай отырып, дауысты дыбыстарды (а, о, у) әндете айту	2.3.3.1 еліктеу бойынша айнадан ерін қалпын бақылай отырып, дауысты дыбыстарды (ы, э, и) әндете айту	3.3.3.1 дауысты дыбыстарды үлгі бойынша олардың әріптерімен ара қатынасын белгілеу	4.3.3.1 көрсетілген әріптерге сәйкес дауысты дыбыстарды әндете айту
3.4 Сөз қатарынан сөзді ерекшелену	1.3.4.1 берілген сөзді есту арқылы басқа сөздердің арасынан табу (алақан шапалақтау, белгілеме карточкалар)	2.3.4.1 сөзді мұғалімнің тапсырмасы бойынша ату (заттық, жағдаяттық суреттерді тірек ету, әрекетті бақылау)	3.3.4.1 "сөз" терминінің мағынасын түсіну	4.3.4.1 сөзді шартты белгімен – қағаз жолағымен белгілеу
	1.3.5.1	2.3.5.1		

3.5 Сөзді буындап айту	сөздерді еліктеу бойынша ырғақтық кимылдардың (шапалақтау, кадам басу сияқты) сүйемелдеуімен буынға бөліп айту	сөздерді үлгі бойынша ырғақтық кимылдардың (шапалақтау, кадам басу сияқты) сүйемелдеуімен буынға бөліп айту	3.3.5.2 "сөз бөлігі" түсініктің мағынасын ұғыну	4.3.5.1 сөзді сөздік нұсқау бойынша бөліктерге бөлу
3.6 Сөйлемді құрау және айту	1.3.6.1 сөйлемді мұғалімнің артынан д ұ р ы с интонациямен қайталау	2.3.6.1 мұғалім сұрақтарының көмегімен бақыланған әрекеттер бойынша сөйлемдер құрастыру	3.3.6.1 мұғалім сұрақтарының көмегімен жағдаяттық суреттер бойынша сөйлемдер құрастыру 3.3.6.1 "сөйлем" терминінің мағынасын түсіну	4.3.6.1 мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өзінің тәжірибесін тірек ете отырып, жағдаяттық суреттер бойынша сөйлемдер құрастыру 4.3.6.2 сөйлемді шартты белгімен – ұзын жолақпен белгілеу 4.3.6.3 ұзын және қысқа жолақты шартты белгілерді пайдалануды үлгілей отырып, сөйлемдегі сөз санын анықтау. Сөздер санын сөзбен жолақтардың өзара сәйкестігін табу (санамай-ақ) тәсілімен анықтау
3.7 Сөздегі дыбысты ерекшелеу	1.3.7.1 мұғалімнің созып айтқан сөздің бірінші дыбысын ерекшелеу және атау	2.3.7.1 өзі созып айтқан сөздің бірінші дыбысын ерекшелеу және атау	3.3.7.1 2-3 суреттің ішінен атауы берілген дыбыстан басталатын заттық суретті таңдау	4.3.7.1 берілген дыбыстан басталатын сөзді өздігінен атау
3.8 Буындардың бейнесін тану және оқу	1.3.8.1 күрделілігі әр түрлі буындарды мұғалімнің көмегімен тану және оқу	2.3.8.1 буынды үлгі бойынша 2-3 буынның ішінен тану және атау	3.3.8.1 күрделілігі әр түрлі буындық кестелерді оқу	4.3.8.1 буындарды өздігінен құру және оқу
3.9 Бүтін бейнелерді тану және сөздерді оқу	1.3.9.1 қысқа сөздердің тұтас бейнесін еске түсіру (жаппай оқу) 1.3.9.2 сөз бейнесінің оны белгілейтін затпен	2.3.9.1 таныс буындардан сөз құрау және оны оқу	3.3.9.1 буынды сөзге дейін толықтыру	4.3.9.1 таныс және жаңа сөздерді ыңғайлы тәсілмен оқу 4.3.9.2

	ара қатынасын белгілеу			оқылған сөздің заттық суретпен ара қатынасын белгілеу
3.10 Сөздерді, сөйлемдерді оқу	1.3.10.1 екі-үш сөзден құралатын сөйлемді мұғаліммен бірге, хормен оқу	2.3.10.1 екі-үш сөзден құралатын сөйлемді мұғалімнің оқуының ізімен оқу, оқылғанның жағдаяттық суретпен ара қатынасын белгілеу	3.3.10.1 сөйлемге жетіспейтін сөздерді бұрын оқыған сөз қатарынан қосу (суретті тірек еті) және сөйлемді оқу	4.3.10.1 оқыған сөздерден сөйлем құрау 4.3.10.2 2-3 сөйлемнен құралатын шағын мәнтіндерді оқу. Оларды суреттермен салыстыру. 4.3.10.3 суретті тірек ете отырып, оқыған мәтін бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру

64. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 314-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Жазу, оқу және тіл дамыту" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

Ескерту. Бұйрық 314-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Глава 1. Общие положения

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего,

общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года №1080 и с учетом особых образовательных потребностей обучающихся с умеренной умственной отсталостью.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений и навыков соответственно познавательным возможностям обучающихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для усвоения обучающимися доступных знаний и приобретения умений по предметным областям, развитие максимально возможной самостоятельности, умениями ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный, личностно-ориентированный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности обучающегося. Активная познавательная деятельность обучающегося приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях.

8. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения обучающихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

9. Учебная программа конкретного предмета ориентирует учителя на развитие активности обучающегося в познавательном и социальном плане путем организации учебной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность

учебного и воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, организовывается в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

10. В учебной программе сформулирована предполагаемая система целей обучения, которые служат ориентировочной основой для определения содержания учебного предмета и которыми руководствуется учитель при создании индивидуальных программ обучения обучающихся. Содержание программ для обучающихся с умеренной умственной отсталостью носит рекомендательный характер. Педагог имеет право вносить любые изменения в содержание и темп обучения каждого обучающегося класса в соответствии с его возможностями и особыми образовательными потребностями.

11. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено индивидуальным образовательным целям и учитывает возможности каждого обучающегося участвовать в коллективной деятельности в классе и школе.

12. Обучение обучающихся с умеренной умственной отсталостью относится не только к сфере формирования предметных знаний, в отношении которых у них наблюдается малый резерв возможностей, но и к формированию более значимых для этой категории обучающихся жизненных навыков.

Глава 2. Цель и задачи изучения учебного предмета "Письмо, чтение и развитие речи"

13. Целью учебного предмета "Письмо, чтение и развитие речи" является формирование доступных (невербальные и вербальные) средства общения, элементарных навыков чтения и письма, которые помогут им наилучшим образом адаптироваться в быту, овладеть доступной хозяйственно-трудовой деятельностью, ориентироваться в реальных жизненных ситуациях.

14. Основные задачи учебного курса:

- 1) развивать и совершенствовать навыки понимания обращенной речи;
- 2) формировать навыки коммуникации;
- 3) развивать и совершенствовать самостоятельную речь обучающихся;
- 4) развивать навыки элементарного чтения и письма;
- 5) формировать положительные эмоции, связанные с процессом обучения чтению и письму, мотивировать к речевой активности;
- 6) учить использовать полученные умения и навыки элементарного чтения и письма в жизненных ситуациях.

15. Предмет "Письмо, чтение и развитие речи" относится к числу общеобразовательных предметов Типового учебного плана обучения обучающихся с умеренной умственной отсталостью, преподавание которого имеет также коррекционную и практическую направленность. Письмо и чтение являются сложными видами интеллектуальной деятельности, поэтому их элементами овладевают только

некоторая часть обучающихся с умеренной умственной отсталостью. Программное содержание на начальной ступени обучения выступает, прежде всего, как средство развития коммуникативных умений обучающихся, как в вербальной, так и в невербальной формах.

16. Учебный предмет "Письмо, чтение и развитие речи" является интегрированным курсом, включающим разделы: развитие устной речи, формирование графомоторных навыков и письма, элементы чтения. С учетом индивидуальных возможностей обучающихся в урок включается учебный материал из каждого раздела.

17. С учетом значительных различий индивидуальных возможностей обучающихся ожидается, что часть обучающихся к концу 4 класса овладеет простейшими навыками написания отдельных слов и коротких предложений письменными, а иногда и печатными буквами. Другие обучающиеся научатся списывать слова и предложения с готового текста. Обучающиеся, у которых не формируются предпосылки к овладению письмом и чтением, будут участвовать в занятиях и выполнять упражнения, доступные им.

18. Вследствие неоднородности состава обучающихся с умеренной умственной отсталостью, материал программы трудно регламентировать временными рамками по годам обучения и четвертям. По этой причине фактический материал изложен в программе в виде четырех последовательных, постепенно усложняющихся порций (образовательных этапов). Материал каждого этапа является законченным и систематизированным, логически связанным с материалом предыдущего и последующего этапов. Сложность и объем увеличиваются постепенно.

19. По мере обучения, в зависимости от индивидуальных возможностей обучающихся, темп прохождения материала замедляется или увеличивается. Следует работать с обучающимися на доступном уровне сложности и объема учебного материала.

Глава 3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

20. В основе подходов к организации учебного процесса, обучающихся с умеренной умственной отсталостью, лежит педагогическая концепция "нормализации", принятая во всем мире в качестве основополагающей идеи организации жизни лиц с выраженной умственной отсталостью. Согласно этой концепции обучающийся является основой и единственной точкой отсчета при проектировании всей системы коррекционно-педагогических мероприятий. Планируемые педагогические мероприятия включают в себя не только непосредственную работу с обучающимися, но и преобразование окружающей среды, создание условий, стимулирующих собственную деятельность каждого учащегося.

21. Содержание учебной деятельности раскрывается в учебных программах, являющихся ориентиром для составления индивидуальных программ обучения. Для

составления индивидуальной программы обучения необходимо наблюдать за обучающимся,, подмечать малейшие сигналы, указывающие на его потребности и возможности.

22. На основе концепции "нормализации" сформулированы принципы организации процесса обучения и воспитания обучающегося с умеренной умственной отсталостью в условиях специальной школы.

23. Принцип признания права обучающегося развиваться в индивидуальном темпе, сохраняя при этом свои уникальные особенности. Соблюдение этого принципа предполагает постоянное изучение возможностей и поступательного развития учащегося, с целью определения содержания индивидуальной программы его обучения . Признание любых, даже самых минимальных продвижений в развитии и усвоении навыков, как положительных результатов в обучении.

24. Принцип самостоятельного выбора педагогом содержания, методов, форм, дидактических средств обучения каждого обучающегося с учетом индивидуальных возможностей и результатов мониторинга образовательных и личностных достижений.

25. Принцип создания соответствующей школьной среды для формирования практической деятельности и социальных навыков у обучающихся:

1) формирование умений и навыков осуществляется в ситуации максимально приближенной к той, в которой они будут использованы. Это связано с трудностями переноса знаний и навыков в новую ситуацию;

2) помещения для организации занятий с обучающимися преобразовывается в пространство, отражающее различные жизненные ситуации. Предметная среда периодически меняется вслед за изменением потребностей обучающихся;

3) комфортная социально-бытовая и предметно-развивающая среда в школе выстраивается с учетом возрастных и физиологических особенностей обучающихся с умеренной умственной отсталостью (необходимы обустроенные пространства для отдыха, двигательной активности, санитарно-гигиенических процедур).

26. Принцип интегрированного характера ежедневной деятельности обучающихся в школе. Предполагается интеграция содержания из нескольких предметных областей учебного плана, которая реализуется идеей беспредметного обучения в период первых 3-4 лет обучения в школе. Все уроки-занятия будут направлены, прежде всего, на общее развитие обучающихся (коммуникативное, двигательное, речевое, сенсорное), посредством содержания учебных программ. По мере продвижения обучающихся в индивидуальном развитии, осуществляется переход к предметному обучению.

27. Беспредметное обучение реализуется посредством сквозного тематического планирования. В качестве сквозных тем следует использовать тематику интегрированного курса "Мир вокруг". На основе выбранной темы в течение 1-2

недель организуется разнообразная деятельность обучающихся. В этом периоде обучения выбранная тема является не только и не столько целью познания, сколько средством организации ежедневной деятельности обучающихся в школе.

28. Принцип развития мышления, языка и коммуникации, как средств социализации. У обучающихся с умеренной умственной отсталостью имеют место специфические проблемы в развитии речи (вплоть до ее отсутствия), мышления, общения. Существующие проблемы, на сколько это возможно в каждом конкретном случае, будут компенсированы другими педагогическими средствами. Выстраивается последовательная работа по расширению пониманием речи, формированию вербальных и невербальных средств общения, развитию наглядно-действенного мышления обучающихся. Речевое сопровождение деятельности обучающихся со стороны педагога будет дозированным и доступным пониманию обучающихся.

29. Принцип социализирующей направленности учебно-воспитательного процесса. В связи с неизбежной упрощенностью среды обучения и воспитания, максимально приспособленной к особенностям обучающихся и ограничивающей их взаимодействие со здоровыми сверстниками, требуется специальная работа по введению обучающегося в более сложную социальную среду:

1) поэтапное и планомерное расширение жизненного опыта и социальных контактов обучающихся в доступных для них пределах. Часть учебного времени организовывается за стенами школы (поездки в общественном транспорте, посещение магазинов, аптеки, почты, поликлиники, музеев, театров, кафе и других мест общественного пользования);

2) формирование толерантной и благосклонной окружающей среды для безболезненного вхождения обучающегося в социум. С этой целью необходима планомерная работа школы с семьей обучающегося и сообществом.

30. Процесс обучения обучающихся с умеренной умственной отсталостью не предусматривает жесткого регламентирования не только содержательно, но и с точки зрения организационных форм. Низкий познавательный интерес в условиях коллективного обучения; слабая реакция на стимулы, используемые во фронтальной работе; невозможность поддерживать активность обучающихся в течение сорока пяти минут на содержании одного учебного предмета приводят к низкой эффективности традиционного академически построенного урока.

31. Обучающиеся нуждаются в организации урока, меняющего вид деятельности тогда, когда это необходимо самому обучающемуся, выполнять индивидуальную работу (отличную от работы других обучающихся) и получать индивидуальную помощь педагога. Обучающимся предоставляются возможность свободно передвигаться в классной комнате.

32. Педагогические мероприятия, выстроенные в соответствии со специальными принципами, ориентируются на развитие собственной активности обучающихся, их инициативы и самостоятельности.

33. В обучении письму и чтению обучающихся с умеренной умственной отсталостью ведущее место занимают практические и наглядные методы. Словесные методы играют значительно меньшую роль. Они дополняют наглядные методы обучения и собственную деятельность обучающихся. Учитель тщательно продумывает виды конкретных упражнений, способы и место их проведения в классной комнате (за рабочим столом, у доски, наборного полотна, в игровом уголке, на ковре и тому подобном). Обучающиеся одного класса значительно отличаются друг от друга познавательными возможностями, поэтому обучение обучающихся максимально индивидуализируется.

34. Работу по развитию речи рекомендуется начинать с выявления уровня речевого развития учащегося. Полученные сведения заносятся в индивидуальную карту его развития, где отмечаются особенности понимания слов и инструкций, возможности речевого подражания, состояние звукопроизношения, самостоятельные высказывания. На основе этой информации планируется индивидуальная учебная работа.

35. Занятия по развитию речи начинают с формирования зрительного и слухового восприятия учащегося. Обучающихся учат слушать речь педагога, фиксировать взгляд на лице говорящего, смотреть в лицо собеседника. Разговор с обучающимся необходимо проводить эмоционально, в игровой форме. В работе с "безречевыми" обучающимися важным является создание потребности подражать слову взрослого. Подражательные речевые реакции выражаются в любых звуковых комплексах. Педагогу необходимо создать условия, в которых у обучающегося появилось бы желание неоднократно повторять (самостоятельно произносить) звукосочетания, слоги, слова.

36. Активизацию речи обучающихся необходимо осуществлять в ходе практической деятельности с предметами в игре, наглядной ситуации. Развитие речи и познание окружающего мира составляют единое целое. Речь обучающегося развивается только в контексте окружающих его предметов и производимых с ними действий.

37. Важной задачей обучения развитию речи на начальном этапе является обогащение словаря обучающихся словами-названиями предметов окружающего мира, словами-названиями действий с предметами, словами-названиями признаков предметов. На уроках необходимо побуждать обучающихся называть игрушки, знакомые предметы, действия, признаки, выражать свои желания в доступной для них звуковой или знаковой (жесты, пиктограммы) форме.

38. Формирование пассивного и активного словаря проводится в следующей последовательности:

- 1) показ предмета или предметной картинки;
- 2) называние предмета педагогом;
- 3) знакомство с назначением предмета (игра или практическая деятельность в ходе, которой предмет неоднократно называется педагогом);
- 4) поиск предмета по инструкции педагога среди других предметов (выбор осуществлять вначале из двух предметов, постепенно их количество увеличивать);
- 5) нахождение аналогичных предметов, но отличающихся цветом, величиной;
- 6) использование названия предмета в играх, практической деятельности, стихах, рассказах;
- 7) поиск предмета на предметной или сюжетной картинке, показ его;
- 8) самостоятельное называние предмета в доступной для обучающегося форме.

39. При расширении словаря глаголами используются такие приемы работы:

- 1) выполнение действия;
- 2) называние выполненного действия;
- 3) составление предложения с изучаемым глаголом;
- 4) выполнение действия и его называние в различных игровых ситуациях;
- 5) включение слова-действия в игры, бытовые ситуации, рассказы, стихи;
- 6) поиск предметов, совершающих это действие на сюжетных картинках, показ их;
- 7) самостоятельное называние действия.

40. При расширении словаря прилагательными используются следующие приемы работы:

- 1) показ, например, большого и маленького предметов;
- 2) называние прилагательного;
- 3) составление предложения с этим прилагательным;
- 4) называние прилагательного в ходе игры, практической деятельности;
- 5) поиск предмета с данным признаком среди двух и более предметов по просьбе педагога;
- 6) поиск предмета с данным признаком на предметной, сюжетной картинке, показ его;
- 7) самостоятельное называние прилагательного в доступной для обучающегося форме.

41. Обучение рекомендуется осуществлять на основе наглядности и практической деятельности с опорой на сохранные анализаторы. Используются речевые инструкции, являющиеся простыми, доступными, повторяющимися несколько раз в одной и той же последовательности, голосом разной громкости.

42. На уроках педагогу рекомендуется проводить работу над развитием понимания и практическим усвоением грамматических форм и категорий языка. Овладение грамматическим строем речи идет одновременно с обогащением словаря и практическим знакомством с предложением как единицей речи. Необходимо учить

обучающихся правильно использовать в речи предлоги. Задача учителя создавать на занятиях ситуации, вызывающие у обучающегося необходимость и желание общаться с педагогом и окружающими. Учитель стремиться к созданию в классе положительного эмоционального настроя.

43. У данной категории обучающихся уровень графомоторных навыков является недостаточным для непосредственного обучения письму. Эти обучающиеся, отличаясь неточной координацией и общей недостаточностью движений, часто оказываются не в состоянии правильно держать ручку, карандаш, ограничивать свои движения пределами строки, чертить ровные линии. Именно этим обуславливается необходимость отслеживания динамики уровня сформированности графомоторных навыков, а также использование специальных упражнений для развития данного навыка.

44. Работа по формированию графомоторных навыков и письма у обучающихся с умеренной умственной отсталостью проводится с использованием:

1) специальных упражнений для развития мелких мышц кисти рук (пальчиковая гимнастика). При этом используются различные вспомогательные предметы (шарики с шипами, грецкие орехи), работа с крупой (письмо на манной крупе, перебирание гречки);

2) упражнений в обводке по трафарету, контуру, соединении по точкам различных геометрических фигур относительно крупного размера. Данные упражнения направлены не только на развитие мелкой моторики, но и пространственной ориентации;

3) рисования бордюров в пределах строки, состоящих из прямых, наклонных, ломаных линий. Научить обучающегося "видеть" строку в тетради – важный этап формирования графомоторных навыков. Рисование различных бордюров послужит в этом хорошим решением;

4) рисования предметов, по форме напоминающих буквы;

5) письма элементов букв;

6) печатания с печатного текста в тетрадь;

7) печатание на компьютере.

45. При обучении чтению обучающихся с умеренной умственной отсталостью используются разные методы, с учетом индивидуальных возможностей и уровня речевого развития обучающихся. Часть обучающихся способны овладеть методом чтения целыми словами (глобальное чтение), некоторые обучающиеся овладевают чтением по складам, есть обучающиеся, которым навык чтения будет недоступен.

46. Занятия в рамках предмета "Письмо, чтение и развитие речи" планируется и проводится педагогом с учетом необходимости многократного повторения учебного материала, постепенного включения новых в контекст уже усвоенных умений.

Глава 4. Подходы к оцениванию учебных достижений

47. Требования к процедурам оценивания учебных достижений обучающихся с умеренной умственной отсталостью продиктованы идеями гуманизации, природосообразности школьного обучения этой категории обучающихся.

48. Отправным моментом для оценивания достижений обучающегося с умеренной умственной отсталостью являются задачи, сформулированные в индивидуальной программе обучения учащегося.

49. Составление индивидуальной программы обучения учащегося с умеренной умственной отсталостью предваряется стартовой педагогической оценкой его возможностей и потребностей. Критерии оценки определяются в соответствии с онтогенезом основных линий обучения и развития обучающихся.

50. Оценивание достижений обучающихся с умеренной умственной отсталостью осуществляется только средствами внутренней оценки. Результаты реализации индивидуальных программ обучения оцениваются в ходе образовательного процесса непосредственно учителем на занятиях.

51. Следуя принципу специальной педагогики – "единство диагностики и коррекционно-развивающей работы", на основе которого строится весь педагогический процесс с умственно отсталыми обучающимися, педагоги систематически осуществляют контролирующие оценочные действия.

52. Оценочными действиями являются наблюдения, изучение продуктов деятельности обучающихся, устных ответов в сопоставлении с индивидуальными задачами обучения и воспитания.

53. Процедуры оценивания достижений обучающихся с умеренной умственной отсталостью имеют следующую последовательность:

1) предварительная оценка уровня развития, знаний и навыков обучающихся. Создание профиля развития обучающегося в качестве основы для создания индивидуальной программы обучения;

2) текущая оценка достижений и развития обучающихся осуществляется ежедневными наблюдениями за работой обучающихся на занятиях с целью корректировки содержания и методов обучения;

3) промежуточная оценка осуществляется по завершении первого полугодия. Оценочные суждения об успешности формирования умений и навыков в соответствии с индивидуальной программой обучения фиксируются в индивидуальной программе;

4) итоговая оценка достижений осуществляется по окончании учебного года.

54. Для оценивания достижений обучающихся с умеренной умственной отсталостью используется описательная оценка, которая является качественным показателем прогресса обучающегося в области изучаемого предмета.

Глава 5. Организация содержания учебного предмета "Письмо, чтение и развитие речи"

55. Объем учебной нагрузки по учебному предмету "Письмо, чтение и развитие речи" составляет:

- 1) в 1 классе - 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году;
- 2) во 2 классе - 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 3) в 3 классе - 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 4) в 4 классе - 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

56. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты укомплектовываются соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

57. Для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и активные методы) предусматривается легко передвигаемая мебель. Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ обучающихся и наглядных пособий.

58. Содержание учебного предмета "Письмо, чтение и развитие речи" представлено тремя разделами:

- 1) развитие устной речи;
- 2) развитие графомоторных навыков и письма;
- 3) элементы чтения.

59. Деление содержания программы на разделы условно. Работа по развитию речи, формированию навыков письма и чтения проводится в тесной взаимной связи.

60. Распределение материала по классам носит примерный характер. Усвоение обучающимися учебного материала из разных разделов программы происходит с разной успешностью. Одни навыки формируются быстрее, чем другие. При выборе программного содержания для каждого обучающегося необходимо руководствоваться, прежде всего, индивидуальными особенностями усвоения. Учителю дается право самостоятельно определять последовательность изучения материала из различных разделов программы, усложнить или упростить его, определять период времени необходимого для формирования навыка.

61. Содержание учебного предмета включает следующие разделы и подразделы:

таблица 1

№	Разделы	Подразделы (навыки)
		1.1 Узнавание и называние конкретных предметов и действий
		1.2 Выполнение простых поручений по инструкции педагога
		1.3 Пропевание слоговых цепочек, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен

1	Развитие устной речи	1.4 Выражение своих просьб и желаний
		1.5 Расширение опыта использования жестов в общении
		1.6 Участие в беседе
		1.7 Отчет о выполненном действии
		1.8 Узнавание и называние знакомых предметов, изображенных на фото, рисунках
		1.9 Имитация и называние действий, изображенных на ситуативных картинок
		1.10 Описание сюжетных картинок
		1.11 Слушание сказок, рассказов в устном изложении учителя
		1.12 Разучивание потешек, стихов, мини-диалогов со слов учителя
		1.13 Игры-драматизации с использованием сюжетов и лексики изученных сказок, рассказов, стихотворений
		1.14 Рассказывание по мотивам сказок
2	Развитие графомоторных навыков и письма	2.1 Развитие мелких мышц кисти рук (пальчиковая гимнастика)
		2.2 Выбор и группировка по цвету и размеру палочек или полосок бумаги
		2.3 Конструирование букв из палочек и материалов
		2.4 Рисование в пределах широкой строки
		2.5 Обводка букв по шаблону, трафарету,
		2.6 Обводка букв, слов по контуру , точкам
		2.7 Узнавание графических образов букв
		2.8 Письмо элементов букв
		2.9 Письмо букв, слогов, слов
		2.10 Составление слов из разрезной азбуки
		2.11 Списывание с печатного, рукописного текста
		2.12 Печатание на компьютере

3	Элементы чтения	3.1 Различение звуков окружающей действительности
		3.2 Различение звукоподражаний
		3.3 Пропевание гласных звуков
		3.4 Выделение слова в ряду других слов
		3.5 Послоговое проговаривание слов
		3.6 Составление и проговаривание предложений
		3.7 Выделение звука на фоне слова
		3.8 Узнавание зрительного образа и чтение слогов
		3.9 Узнавание целостных образов и чтение слов
		3.10 Чтение слов, предложений

62. В программе для удобства использования учебных целей и проведения мониторинга введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье число – раздел и подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.1.1.4: "1" - класс, "1.1" - подраздел, "4" - нумерация учебной цели.

63. В учебной программе сформулирована система целей обучения, которая является основой для определения содержания и последовательности изучения учебного материала каждого раздела. Система целей позволит учителю управлять процессом познания обучающихся, осуществлять пошаговый контроль за усвоением материала, индивидуализировать процесс обучения.

64. Система целей обучения:

1) "Развитие речи":

таблица 2

Подразделы (навыки)	Цели обучения			
	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Узнавание и называние конкретных предметов и действий	1.1.1.1 узнавать и называть (в соответствии с уровнем речевого развития) предметы окружающей действительности (в соответствии с тематикой сквозного планирования)	2.1.1.1 узнавать и называть (в соответствии с уровнем речевого развития) предметы окружающей действительности (в соответствии с тематикой сквозного планирования)	3.1.1.1 узнавать и называть (в соответствии с уровнем речевого развития) предметы окружающей действительности (в соответствии с тематикой сквозного планирования)	4.1.1.1 узнавать и называть (в соответствии с уровнем речевого развития) предметы окружающей действительности (в соответствии с тематикой сквозного планирования)
	1.1.2.1 выполнять простое поручение,			4.1.2.1 выполнять простое поручение

1.2 Выполнение простых поручений по инструкции педагога;	состоящее из 1 действия, по подражанию педагогу (с использованием совмещенных действий)	2.1.2.1 выполнять простое поручение состоящее из 1-2 действий, по показу педагога с использованием жестов	3.1.2.1 выполнять простое поручение, состоящих из 1-2 действий, по словесной инструкции	по памяти, по словесной инструкции, состоящих из 2-4 последовательных действий
1.3 Пропевание слоговых цепочек, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен	1.1.3.1 пропевать слоговые цепочки, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен	2.1.3.1 пропевать слоговые цепочки, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен	3.1.3.1 пропевать слоговые цепочки, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен	4.1.3.1 пропевать слоговые цепочки, слов, близких по звучанию на знакомые мотивы детских песен
1.4 Выражение своих просьб и желаний	1.1.4.1 выражать свои желания и просьбы любым доступным способом (с использованием жестов, показа предметов и действий, слов и фразы)	2.1.4.1 выражать свои желания и просьбы любым доступным способом (с использованием жестов, показа предметов и действий, слов и фразы)	3.1.4.1 выражать свои желания и просьбы любым доступным способом (с использованием жестов, показа предметов и действий, слов и фразы)	4.1.4.1 выражать свои желания и просьбы любым доступным способом (с использованием жестов, показа предметов и действий, слов и фразы)
1.5 Расширение опыта использования жестов в общении	1.1.5.1 использовать жесты для выражения просьбы и желания, связанных с удовлетворением физиологических потребностей	2.1.5.1 использовать жесты в качестве этикетных выражений: "Спасибо", "Пожалуйста", "Извините"	3.1.5.1 использовать жесты в общении со сверстниками и взрослыми при совместном решении бытовых задач	4.1.5.1 использовать жесты в общении со сверстниками и взрослыми при совместном решении учебных задач
1.6 Участие в беседе	1.1.6.1 участвовать в беседе, отвечая на вопросы (с использованием жестов, слов, фраз)	2.1.6.1 участвовать в беседе, отвечая на вопросы (с использованием жестов, слов, фраз), строить реплики по подражанию педагогу	3.1.6.1 участвовать в беседе, отвечая на вопросы (с использованием жестов, слов, фраз), строить реплики по образцу	4.1.6.1 участвовать в беседе, отвечая на вопросы (с использованием жестов, слов, фраз) самостоятельно строить реплики
1.7 Отчет о выполненном действии	1.1.7.1 давать отчет о выполненном действии с использованием жестов и показа предметов	2.1.7.1 давать отчет о выполненном действии с использованием отдельных слов	3.1.7.1 давать отчет о выполненном задании, содержащем 2-3 действия по вопросам педагога	4.1.7.1 самостоятельно давать отчет о выполненном задании, содержащем несколько действий
1.8 Узнавание и называние знакомых предметов,	1.1.8.1 узнавать и называть предметы, изображенные на фото и рисунках с использованием указательного жеста	2.1.8.1 узнавать и называть предметы, изображенные на фото и рисунках с использованием указательного жеста	3.1.8.1 узнавать и называть предметы, изображенные на фото и рисунках с использованием указательного жеста	4.1.8.1 узнавать и называть предметы, изображенные на фото и рисунках с использованием указательного жеста

изображенных на фото, рисунках	и слов .(в соответствии сквозным планированием)	и слов (в соответствии сквозным планированием)	и слов (в соответствии сквозным планированием)	и слов (в соответствии сквозным планированием)
1.9 Имитация и название действий , изображенных на ситуативных картинок	1.1.9.1 имитировать действие в соответствии с ситуативной картинкой и по подражанию педагогу	2.1.9.1 имитировать действие в соответствии с ситуативной картинкой, находить картинку, соответствующую выполняемому действию	3.1.9.1 имитировать действие в соответствии с ситуативной картинкой, находить картинку, соответствующую выполняемому действию	4.1.9.1 имитировать действие в соответствии с ситуативной картинкой, находить картинку, соответствующую выполняемому действию, давать словесный отчет о выполненном действии
1.10 Описание сюжетных картинок	1.1.10.1 узнавать и составлять пары сюжетных картин	2.1.10.1 узнавать и называть предметы и события, отображенные на сюжетной картине	3.1.10.1 составлять серию сюжетных картин (2-3) по вопросам педагога	4.1.10 составлять серию сюжетных картин (2-4), рассказывать об отображенных событиях
1.11 Слушание сказок, рассказов в устном изложении учителя	1.1.11.1 слушать короткие стихотворения, сказки, рассказы в соответствии со сквозным планированием с использованием драматизации и иллюстрации	2.1.11.1 слушать короткие стихотворения, сказки, рассказы в соответствии со сквозным планированием, отвечать на вопросы по содержанию прослушанного с опорой на драматизацию	3.1.11.1 слушать короткие стихотворения, сказки, рассказы в соответствии со сквозным планированием, отвечать на вопросы по содержанию прослушанного с опорой на иллюстрации,	4.1.11.1 слушать короткие стихотворения, сказки, рассказы в соответствии со сквозным планированием, отвечать на вопросы по содержанию прослушанного
1.12 Разучивание потешек, стихов, мини-диалогов со слов учителя	1.1.12.1 рассказывать потешки, стихи в объеме 1-2 строчки повторяя за педагогом с использованием драматизации, движений, иллюстраций	2.1.12.1 рассказывать потешки, стихи в объеме 1-2 строчки повторяя за педагогом с использованием драматизации, движений, иллюстраций	3.1.12.1 рассказывать потешки, стихи в объеме 4 строчки по памяти с использованием драматизации, движений, иллюстраций	4.1.12.1 рассказывать потешки, стихи в объеме свыше 4 строчек по памяти с использованием драматизации, движений, иллюстраций
1.13 Игры-драматизации с использованием сюжетов и лексики	1.1.13.1 участвовать в играх-драматизациях знакомых сказок, выполнять действия и использовать речевые и	2.1.13.1 участвовать в играх-драматизациях знакомых сказок, выполнять действия и использовать речевые и	3.1.13.1 участвовать в играх-драматизациях знакомых сказок, выполнять действия и использовать речевые и	4.1.13.1 участвовать в играх-драматизациях знакомых сказок, выполнять действия и использовать речевые и

изученных сказок, рассказов, стихотворений	неречевые средства в соответствии с ролью	неречевые средства в соответствии с ролью	неречевые средства в соответствии с ролью	неречевые средства в соответствии с ролью
1.14 Рассказывание по мотивам сказок	1.1.14.1 совместно с учителем рассказывать знакомую сказку с опорой на серию иллюстраций	2.1.14.1 рассказывать знакомую сказку по вопросам учителя и с опорой на иллюстрации	3.1.14.1 рассказывать содержание сказки с опорой на драматизацию	4.1.14.1 рассказывать содержание сказки с опорой на серию иллюстраций к сказке

2) "Развитие графомоторных навыков и письма":

таблица 3

Подразделы (навыки)	Цели обучения			
	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Развитие мелких мышц кисти рук (пальчиковая гимнастика)	1.2.1.1 выполнять сгибание и разгибание пальцев рук, складывание пальцев рук в различные позиции по подражанию педагогу	2.2.1.1 выполнять сгибание и разгибание пальцев рук, складывание пальцев рук в различные позиции по подражанию педагогу	3.2.1.1 выполнять сгибание и разгибание пальцев рук, складывание пальцев рук в различные позиции по подражанию педагогу в определенном ритме, темпе, в сопровождении стихов, музыки	4.2.1.1 выполнять сгибание и разгибание пальцев рук, складывание пальцев рук в различные позиции по подражанию педагогу в определенном ритме, темпе, в сопровождении стихов, музыки
2.2 Выбор и группировка по цвету и размеру палочек или полосок бумаги	1.2.2.1 выбирать и группировать по цвету (желтый, красный, синий, зеленый) и размеру (короткая- длинная) палочки или полоски бумаги (1-5 палочек)	2.2.2.1 выбирать и группировать по цвету (желтый, красный, синий, зеленый) и размеру (короткая- длинная) палочки или полоски бумаги (1-5 палочек)	3.2.2.1 выбирать и группировать по цвету (желтый, красный, синий, зеленый, белый, черный) и размеру (короткая- средняя - длинная) палочки или полоски бумаги (1-5 палочек)	4.2.2.1 выбирать и группировать по цвету (желтый, красный, синий, зеленый, белый, черный) и размеру (короткая- средняя - длинная) палочки или полоски бумаги (1-5 палочек)
2.3 Конструирование букв из палочек и материалов	1.2.3.1 конструировать элементы букв из палочек, пластилина, теста проволоки по подражанию действиям педагога	2.2.3.1 конструировать элементы букв палочек, пластилина, теста проволоки по образцу, по памяти	3.2.3.1 конструировать графический образ буквы палочек, пластилина, теста проволоки по образцу	4.2.3.1 конструировать графический образ буквы палочек, пластилина, теста проволоки памяти, по названию буквы
2.4 Рисование в пределах широкой строки	1.2.4.1 рисовать в пределах широкой строки (10 см) бордюров из различных фигур и их элементов, ведя работу слева направо	2.2.4.1 рисовать в пределах строки (5 см) бордюров из различных фигур и их элементов, ведя работу слева направо	3.2.4.1 рисовать в пределах строки (2 см) бордюров из различных фигур и их элементов, ведя работу слева направо	4.2.4.1 рисовать в пределах строки (1 см) бордюров из различных фигур и их элементов, ведя работу слева направо

2.5 Обводка букв по шаблону, трафарету	1.2.5.1 ощупывать шаблон, трафарет буквы, находить пары (такую же) 1.2.5.2 обводить шероховатые буквы по показу педагога	2.2.5.1 обводить шаблон, трафарет знакомых букв с помощью педагога 2.2.5.2 называть букву после обводки	3.2.5.1 обводить шаблон, трафарет знакомых букв 3.2.5.2 называть букву до ее обводки	4.2.5.1 обводить шаблон, трафарет знакомых букв 4.2.5.2 называть букву до ее обводки 4.2.5.3 штриховать полученные образ буквы цветными карандашами
2.6 Обводка букв, слов по контуру, точкам	1.2.6.1 обводить графический образ знакомых буквы по готовому карандашному контуру, по точкам по показу	2.2.6.1 обводить графический образ знакомых буквы по готовому карандашному контуру, по точкам	3.2.6.1 обводить графический образ незнакомых буквы по готовому карандашному контуру, по точкам	4.2.6.1 обводить графический образ букв и маленьких слов по готовому карандашному контуру, по точкам
2.7 Узнавание графических образов букв	1.2.7.1 выбирать заданную букву из 2-3 других букв по зрительному образцу	2.2.7.1 выбирать заданную букву из 2-3 других букв по названию	3.2.7.1 находить букву в зашумленном изображении с опорой на образец 3.2.6.2 узнавать буквы, наложенные друг на друга	4.2.7.1 дописывать буквы
2.8 Письмо элементов букв	1.2.8.1 писать элементы букв на различных поверхностях (зеркало, стекло, манка, песок, снег) пальцем, палочкой, карандашом, кисточкой, палочкой	2.2.8.1 писать элементы букв на различных поверхностях, листах бумаги формата А4, красками, фломастером, карандашом, ручкой	3.2.8.1 писать элементы букв листах разлинованной бумаги формата А4 карандашом	4.2.8.1 писать элементы букв в тетрадях карандашом 4.2.8.2 понимать порядок работы в тетради (письмо слева на право, рабочая строка, поля)
2.9 Письмо букв, слогов, слов	1.2.9.1 писать буквы (письменные или печатные) по подражанию педагогу	2.2.9.1 писать буквы (письменные или печатные) по образцу 2.2.9.2 писать слоги, слова по показу	3.2.9.1 писать буквы (письменные или печатные) по названию 3.2.9.2 писать слоги, слова по образцу	4.2.9.1 писать буквы, слоги и слова по собственному выбору 4.2.9.2 писать свое имя, фамилию, имена своих близких, одноклассников 4.2.9.3 записывать названия предметных картинок
	1.2.10.1 составлять односложные слова	2.2.10.1 составлять слова в 2-3 слога по	3.2.10.1 составлять слова более 3 слогов по образцу	4.2.10.1 самостоятельно составлять слова из

2.10 Составление слов из букв разрезной азбуки	по показу из букв разрезной азбуки	образцу из букв разрезной азбуки	из букв разрезной азбуки	разрезной азбуки из букв разрезной азбуки
2.11 Списывание с печатного, рукописного текста	1.2.11.1 списывать с печатных, рукописных образцов слов – подписей к моделям знакомых предметов, игрушек	2.2.11.1 списывать с печатных, рукописных образцов слов – подписей к предметной картинке	3.2.11.1 списывать с печатного, рукописного образца словосочетания (подпись к ситуативной картинке)	4.2.11.1 списывать с печатного, рукописного образца небольшого текста к сюжетной картине
2.12 Печатание на компьютере	1.2.12.1 печатать на компьютере свое имя	2.2.12.1 печатать на компьютере свое имя, имя близких, названия знакомых предметов	3.2.12.1 печатать на компьютере свое имя, имена близких, названия знакомых предметов, действий.	4.2.12.1 печатать на компьютере свое имя, имена близких, названия знакомых предметов, действий и признаков

3) "Элементы чтения":

таблица 4

Подразделы (навыки)	Цели обучения			
	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
3.1 Различение звуков окружающей действительности	1.3.1.1 различать неречевые звуки в играх и предметной деятельности 1.3.1.2 соотносить звук с его источником	2.3.1.1 различать звуки по силе их звучания (сильный, слабый)	3.3.1.1 имитировать звуки окружающей действительности (например, тиканье часов)	4.3.1.1 различать речевые и неречевые звуки
3.2 Различение звукоподражаний	1.3.2.1 узнавать и воспроизводить звукоподражания животным, птицам по подражанию учителю	2.3.2.1 воспроизводить звукоподражания животным, птицам с опорой на предметные картинки	3.3.2.1 воспроизводить звукоподражания животным, птицам по словесной инструкции	4.3.2.1 соотносить изображение животного на фото или картинке и запись звукоподражания
3.3 Пропевание гласных звуков	1.3.3.1 пропевать гласные (а, о, у) на длительном выдохе со зрительным контролем положения губ с помощью зеркала по подражанию	2.3.3.1 пропевать гласные (ы, э, и) на длительном выдохе со зрительным контролем положения губ с помощью зеркала по подражанию	3.3.3.1 соотносить гласные звуки с соответствующими буквами по образцу	4.3.3.1 пропевать гласные звуки в соответствии с демонстрируемыми буквами
3.4 Выделение слова в ряду других слов	1.3.4.1 узнавать данное слово на слух в ряду других слов (хлопки, сигнальные карточки)	2.3.4.1 называть слово по заданию учителя (с опорой на предметные, сюжетные картинки, наблюдение действий)	3.3.4.1 понимать значение термина "слово"	4.3.4.1 обозначать слово условным знаком – полоской бумаги

3.5 Послоговое проговаривание слов	1.3.5.1 проговаривать слова по слогам в сопровождении ритмических движений (хлопки, шаги) по подражанию	2.3.5.1 проговаривать слова по слогам в сопровождении ритмических движений (хлопки, шаги) по образцу	3.3.5.1 понимать значение обозначения: "части слова"	4.3.5.1 делить слово на части по словесной инструкции
3.6 Составление и проговаривание предложений	1.3.6.1 повторять предложение за педагогом с правильным интонированием	2.3.6.1 составлять предложение по наблюдаемому действию с помощью вопросов учителя	3.3.6.1 составлять предложение по ситуационной картинке с помощью вопросов учителя 3.3.6.1 понимать значение термина "предложение"	4.3.6.1 составлять предложение по сюжетной картинке , с опорой на личный опыт по словесно инструкции учителя 4.3.6.2 обозначать предложение условным знаком – длинной полоской 4.3.6.3 определять количество слов в предложении с помощью моделирования с использованием условных знаков-длинной и коротких полосок. Количество слов определять способом установления взаимного соответствия слов и полосок (без пересчета)
3.7 Выделение звука на фоне слова	1.3.7.1 выделять и называть первый звук в слове при длительном произнесении его учителем	2.3.7.1 выделять и называть первый звук в слове при самостоятельном длительном его произнесении	3.3.7.1 выбирать предметную картинку из 2-3, название которой начинается с заданного звука	4.3.7.1 самостоятельно называть слова, начинающиеся с заданного звука
3.8 Узнавание зрительного образа и чтение слогов	1.3.8.1 узнавать и читать слоги разной сложности сопряженно с учителем	2.3.8.1 узнавать слог по образцу из 2-3 других и навывать его	3.3.8.1 читать слоговые таблицы разной степени сложности	4.3.8.1 самостоятельно составлять и читать слоги
	1.3.9.1 припоминать целостный образ коротких слов (глобальное чтение)			4.3.9.1 читать знакомые и новые слова удобным способом

3.9 Узнавание целостных образов и чтение слов	1.3.9.2 соотносить образ слова с предметом, который оно обозначает	2.3.9.1 составлять слово из знакомых слогов и читать его	3.3.9.1 дополнять слог до слова и читать его	4.3.9.2 соотносить прочитанные слова с предметной картинкой
3.10 Чтение слов, предложений	1.3.10.1 читать предложения из двух – трех слов сопряженно с учителем, хором	2.3.10.1 читать предложения из двух – трех слов по следам чтения учителем, соотносить прочитанного с сюжетной картинкой	3.3.10.1 добавлять в предложение недостающего слова из ряда прочитанных ранее (с опорой на картинку) с последующим прочтением предложения	4.3.10.1 составлять предложения из прочитанных слов 4.3.10.2 читать небольшие тексты из 2-3 предложений. Соотносить их с картинками 4.3.10.3 отвечать на вопросы к прочитанному тексту с опорой на картинку

65. Долгосрочное планирование определяется учителем самостоятельно через распределение целей обучения по четвертям в соответствии со сквозными темами с учетом особенностей и возможностей обучающихся данной категории. При этом используются сквозные темы представленные в общеобразовательных учебных программ.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 315-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Санау" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 315-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10, (11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін білім алушылардың пән салалары бойынша қолжетімді білім мен икемділіктерді меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу әрекетінің тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлау икемділігін барынша дамытуға бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде білім алушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы жағдайында білім алушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді күшейту білім беру процесінде барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интербелсенді әдістерін қолданады.

8. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін білім алушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас үлгісіне айналдырады.

9. Белгілі бір пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін арттыруға дік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламада мұғалім білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құруда басшылыққа алатын және оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі қалыптастырылған. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бағдарламаның мазмұны ұсыным түрінде болады, педагог сыныптағы әрбір білім алушының мүмкіндігі мен оның білім алуудағы ерекше

қажеттіліктеріне сәйкес бағдарламаның мазмұны мен оқыту барысына қажет өзгерістерді енгізе алады.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны жекеленген білім беру мақсаттарына бағынады және әрбір білім алушының сыныптағы және мектептегі ұжымдық әрекеттерге қатысу мүмкіндігін есепке алады.

12. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту деген сөз кең көлемде қабылданады және ол мүмкіндіктің біршама қоры байқалатын пәндік білімді қалыптастыру аймағына ғана емес, сондай-ақ осы санаттағы білім алушылар үшін маңыздырақ болатын өмірлік дағдыларды қалыптастыруға да қатысты болады.

13. Қарапайым математикалық түсініктер, санау-есептеу дағдылары дерексіз сипатта болады, сондықтан оларды меңгеру білім алушыдан күрделі ақыл-ойлық әрекеттер жүйесін орындауды талап етеді. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың зерделік аясының терең деңгейде дамымауы, бұзылған сөйлеу тілдік-ойлау атқарымының жеке байқалымдарының вариативтілігі "Санау" пәнін оқу кезінде айтарлықтай қиындықтарды тудырады. Бір сыныптың білім алушыларын оқытудағы жетістіктің меңгерілген математикалық түсініктер мен дағдылардың көлемі мен қарқыны бойынша айтарлықтай айырмашылықтары болады, сондықтан білім алушылардың барлығы бірдей бір мезгілде бір тақырып аясында оқытыла алмайды.

14. 1–4-ші сыныптардағы санға дейінгі түсініктер мен бірінші ондық сандары "Санау" пәнінің негізгі мазмұны болып табылады. Сыныптағы әр білім алушы үшін оқыту мақсатын тандаған кезде мұғалім олардың мүмкіндіктері мен шынайы жетістіктерін басшылыққа алуға міндетті.

2-тарау. "Санау" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. "Санау" оқу пәнінің мақсаты – білім алушыларда оларға тұрмыста барынша жақсы бейімделуге, қолжетімді шаруашылық-еңбектік дағдыларды меңгеруге көмектесетін қарапайым математикалық түсініктерді, икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру.

16. Негізгі міндеттері:

1) әрбір білім алушыда сандық, кеңістіктік, мезгілдік қолжетімді түсініктерді және санау-есептеу дағдыларын қалыптастыру;

2) алған икемділіктері мен дағдыларды өмірлік жағдаяттарда пайдалануға үйрету;

3) заттық-практикалық әрекетті, қимыл-қозғалыстық икемділікті, жағымды эмоциялық-ерік қасиеттерді, танымдық белсенділікті қалыптастыруға көмектесу;

4) еңбекқорлыққа, шыдамдылыққа, еңбекке қабілеттілікке, бастаған ісін аяғына дейін жеткізе білуге тәрбиелеу, көзбен шамалау қабілетін дамыту;

5) сабаққа деген қызығушылықты, басқа балалармен және ересек адамдармен өзара әрекеттене білуді дамыту.

17. Оқытылуы практикалық бағыттағы "Санау" пәні орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың Үлгілік оқу жоспарындағы қолданбалы бағыттағы жалпы білім беру пәндерінің қатарына кіреді. Бағдарлама мазмұны білім алушыларды дамыту құралы ретінде қарастырылады.

18 Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда таным әрекетінің терең дамымауы байқалады, бұл олардың санау-есептеу әрекетін меңгерулерінде үлкен қиындықтарды тудырады, сондықтан білім алушыларды оқыту дайындық кезеңінен басталады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

19. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың оқу процесін ұйымдастыру тәсілдемесінің негізінде ақыл-ой дамымауы айқын байқалатын тұлғалардың өмірін ұйымдастырудың негізін қалаушы идея ретінде бүкіл әлемде қабылданған "қалыптандыру" педагогикалық тұжырымдамасы жатыр. Осы тұжырымдамаға сәйкес білім алушы түзету педагогикалық шаралардың барлық жүйесін жобалаған кездегі негізгі және жалғыз есептеу нүктесі болып табылады. Жоспарланған педагогикалық шаралар білім алушылармен тікелей жүргізілетін жұмыстарды ғана емес, сондай-ақ қоршаған ортаның қайтадан құрылуын, әрбір білім алушының өзіндік әрекетін ынталандыратын жағдайды тудыруды да қамтиды.

20. Әрекеттердің мазмұны мұғалімге оқытудың жеке бағдарламасын құру үшін бағдар болып табылатын оқу бағдарламаларында ашып көрсетіледі. Оқытудың жеке бағдарламасын құру үшін білім алушыны бақылап, оның қажеттілігі мен мүмкіндігін көрсететін болмашы белгілерді ескеретіндей байқау жүргізіледі.

21. "Қалыптандыру" тұжырымдамасының негізінде орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды арнайы мектеп жағдайында оқыту мен тәрбиелеу үдерісін ұйымдастыру қағидалары қалыптастырылған.

22. Білім алушының өзіндік бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, дербес қарқында даму құқығын тану қағидасы. Бұл қағиданы сақтау білім алушыны оқытудың жеке бағдарламасының мазмұнын анықтау мақсатында оның мүмкіндігі мен ілгерілемелі дамуын үнемі зерделеуді білдіреді. Дамудағы және дағдыларды меңгерудегі кез-келген, тіпті ең аз деген ілгері басуды оқытудағы жағымды нәтиже деп қабылдау.

23. Педагогтың әрбір білім алушыны оқытудың мазмұнын, тәсілдерін, түрін, дидактикалық құралдарды олардың жеке мүмкіндіктері мен білім берудегі және жеке тұлғалық жетістікерін мониторингілеу нәтижесін есепке ала отырып, өздігінен таңдау қағидасы.

24. Білім алушыларда практикалық әрекеттер мен әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру үшін қажетті мектептік ортаны құру қағидасы:

1) білім мен дағдыларды жаңа жағдайға аудару қиындығына байланысты, икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру оларды пайдалануға болатын жағдайларға барынша жақын жағдайларда жүзеге асырылады;

2) білім алушылармен сабақ өтетін жайлар әр түрлі өмірлік жағдаяттарды бейнелейтін кеңістікке айналдырылады. Заттық орта білім алушылардың қажеттіліктерінің өзгеруіне сәйкес дүркін-дүркін өзгеріп отырады;

3) мектептегі әлеуметтік-тұрмыстық және заттық-дамытудың жайлы ортасы орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жас ерекшелігі мен физиологиялық ерекшеліктерін есепке ала отырып құрылады (демалыс, қимыл белсенділігі мен санитарлық-гигиеналық шараларға арналған жабдықталған кеңістіктер сияқты).

25. Білім алушылардың мектептегі күнделікті әрекеттерінің біріктірілген сипаттағы қағидасы. Мектептегі бастапқы оқытудың 3-4 жылында пәнсіз оқыту идеясымен жүзеге асырылатын оқу жоспарының бірнеше пәндік салаларының мазмұнын біріктіруді білдіреді. Барлық сабақтар ең алдымен, оқу бағдарламасының мазмұны арқылы білім алушыларды жалпы дамытуға (коммуникативтік, қимыл-қозғалыстық, сөйлеу тілдік, сенсорлық) бағытталуға міндетті. Пәндік оқытуға көшу білім алушылардың жеке дамуындағы ілгерілеуіне қарай жүзеге асырылады.

26. Пәнсіз оқыту ортақ тақырыптық жоспарлау арқылы жүзеге асырылады. Ортақ тақырыптар ретінде "Айналадағы әлем" біріктірілген курсының тақырыптамасын пайдалануға болады. Таңдалған тақырып негізінде 1-2 апта бойы білім алушылардың сан алуан әрекеттері ұйымдастырылады. Оқытудың бұл кезеңінде таңдалған тақырып таным мақсаты ғана емес, сондай-ақ мектепте білім алушылардың күнделікті әрекеттерін ұйымдастырушы құрал болып табылады.

27. Ойлау, сөйлеу тілі мен коммуникацияны әлеуметтендіру құралы ретінде дамыту қағидасы. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың нақты жағдайдағы мүмкіндігіне қарай педагогикалық құралдармен өтелетін сөйлеу тілінің дамуында (оның болмауына дейін), ойлау қабілетінде, қарым-қатынастық дамуында өзіндік мәселелері бар. Сөйлеу тілін түсінуді кеңейту, қарым-қатынастың сөздік және сөздік емес құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жұмыстар бірізділікпен құрылады. Білім алушылардың әрекетін педагогтың сөзбен қолдауы мөлшерлі және білім алушылардың түсінуі үшін қолжетімді болады.

28. Оқу-тәрбиелеу процесін әлеуметтендіру бағыттылығы қағидасы. Білім алушылардың ерекшеліктеріне барынша ыңғайланған және олардың дені сау құрдастарымен өзара әрекеттенулерін шектейтін оқу және тәрбиелеу ортасы амалсыз жеңілдетілуіне байланысты білім алушыны күрделі әлеуметтік ортаға ендіру арнайы жұмысты талап етеді:

1) білім алушылардың олар үшін қолжетімді көлемдегі әлеуметтік қатынастар мен өмірлік тәжірибесін кезеңмен және жоспарлы түрде кеңейту. Оқу уақытының бір бөлігі

мектептен тыс жерде (қоғамдық көлікте жүру, дүкендерге, дәріханаларға, поштаға, емханаға, мұражайға, театрға, кафе сияқты қоғамдық орындарға бару) ұйымдастырылады;

2) білім алушының қоғамға ауыртпалықсыз енуі үшін оған шыдамды және мейірімді болатын қоршаған орта қалыптастыру. Осы мақсатта мектептің білім алушының жанұясымен және қоғаммен арасындағы жоспарлы жұмысы қажет болады.

29. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесі мазмұны жағынан да, сол сияқты ұйымдастыру түрі жағынан да қатал реттелінбейді. Ұжымдық оқыту жағдайындағы танымдық қызығушылықтың төменділігі; жаппай жұмыс кезінде пайдаланылатын ынталандырмаларға деген реакциясының әлсіздігі; бір оқу пәнінің мазмұнына берілген қырық бес минут бойы білім алушылардың белсенділігін қолдаудың қиындығы әдеттегі академиялық тұрғыда құрылған сабақтың тиімділігінің төмен болуына әкеліп соқтырады.

30. Білім алушылар сабақтың әрекет түрін білім алушының өзіне қажет болған жағдайда өзгерте алатын, жекеленген жұмысты орындайтындай (басқа білім алушылардың жұмыстарынан басқаша) және педагогтан жеке көмек ала алатындай етіп ұйымдастырылуын қалайды. Сынып бөлмесінде еркін қозағала алатындай мүмкіндік беріледі.

31. Арнайы қағидаларға сәйкес құрылған педагогикалық шаралар білім алушылардың өзіндік белсенділігін, олардың ынтасы мен дербестігін дамытуға бағытталады.

32. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сабақтағы дербестігінің дамуы мен белсенділігі байқалатын әрекеттердің негізгі түрлері:

- 1) тірі және өлі табиғат пен әлеуметтік өмірдің құбылыстарын бақылау;
- 2) заттық-практикалық әрекет;
- 3) ойын әрекеті және ойын әрекетшілдігі;
- 4) білім алушылардың шаруашылық-еңбектік әрекеті;
- 5) әлеуметтік-тұрмыстық әрекет;

6) балалар мен жақын ортасындағы ересектермен арасындағы коммуникация (микросоциум);

- 7) оқу әрекеті (білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес).

33. Оқу-тәрбиелеу процесі заттық әрекетте ақыл-ой даму бұзылысы орташа деңгейдегі білім алушыларды оқытудың барлық кезеңі бойына құрылуға міндетті.

34. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды санауға үйретуде практикалық және көрнекілік тәсілдер жетекші орын алады. Сөздік тәсілдердің рөлі олардан төмен болады. Олар оқытудың көрнекілік тәсілдерін және білім алушылардың өзіндік әрекетшілдіктерін толықтырады. Мұғалім нақты жаттығулар түрін, оларды сынып бөлмесінде жүргізу тәсілдері мен орнын (жұмыс үстелінде, тактада, ойын бұрышында, кілем үстінде сияқты) мұқият ойластырады. Бір сыныптың білім алушыларының

танымдық мүмкіндіктері жағынан бір-бірінен біршама айырмашылықтары болады, сондықтан білім алушыларды оқыту барынша жеке жүргізіледі.

35. Дидактикалық ойындар кеңінен пайдаланылады. Ойындарды өткізгенде белгілі бір қарқынды ұстану қажет, ойын жаттығуларын білім алушылардың сұрақтарымен шамадан артық созуға болмайды. Білім алушыларды сыныптастарының жауаптары мен әрекеттерін бақылай білуге үйретеді.

36. Сабақтар көрнекі құралдардың сәйкес жүйесімен және жаппай және жекеленген жұмыстарға арналған үлестірмелі заттық материалдармен қамтамасыз етіледі.

37. Сынып бөлмесіндегі сабақтар мектептегі басқа жайларда, сондай-ақ одан тыс жерлерде (дүкен, пошта, алаң, саябақ, спорттық алаң, табиғат бұрышы, кітапхана) өткізілетін саяхаттармен, бақылаулармен кезектестіріліп өткізіледі.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

38. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау шараларына қойылатын талаптар гуманизация идеяларына, осы санаттағы білім алушылардың мектептік оқуының табиғатына сәйкестігіне шартты болады.

39. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жеке оқу бағдарламасында тұжырымдалған міндеттер олардың оқудағы жетістіктерін бағалау үшін пайдаланылады.

40. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың жеке бағдарламасын құрау жұмысы оның қажеттілігі мен мүмкіндігін бастапқы педагогикалық бақылау арқылы жүзеге асырылады. Критериалды бағалау білім алушыларды дамыту мен оқытудың негізгі желісінің онтогенезіне сәйкес анықталады.

41. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау құралдарымен ғана жүзеге асырылады. Оқытудың жеке бағдарламасын жүзеге асыру нәтижелері білім беру процесі барысында мұғаліммен сабақтарда тікелей бағаланады.

42. Педагогтар бақылау-бағалау әрекетін ақыл-ойы дамымаған білім алушылармен жүргізілетін барлық педагогикалық процестің құрылуына негіз болатын арнайы педагогиканың "диагностика мен түзете дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына сәйкес жүйелі түрде жүзеге асырады.

43. Бақылау білім алушы әрекетінің өнімдерін, ауызша берген жауаптарын оқыту мен тәрбиелеудің жекеленген міндеттерімен салыстыра отырып бағалау әрекеті болып табылады.

44. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау шараларының бірізділігі:

1) білім алушылардың даму, білім және дағдыларының даму деңгейлерін алдын ала бағалау. Оқытудың жеке бағдарламасын құруға арналған негіз ретіндегі білім алушының даму бейінін құру;

2) білім алушылардың жетістіктері мен дамуын ағымдағы бағалау. Ол оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзетіп отыру мақсатында білім алушылардың сабақ барысындағы жұмысын күнделікті бақылау арқылы жүзеге асырылады;

3) бірінші жартыжылдық аяқталғанда аралық бағалау жүзеге асырылады. Икемділіктер мен дағдыларды оқытудың жеке бағдарламасына сәйкес қалыптастырудың жетістігі туралы бағалау пайымдамасы жеке бағдарламада тіркеледі;

4) жетістіктерді қорытынды бағалау оқу жылының аяқталуына қарай жүзеге асырылады.

45. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау үшін білім алушы жетістігінің сапалық көрсеткіші болып табылатын сипаттамалық бағалау пайдаланылады. Сипаттамалық бағалау білім алушының жеке білім беру процесінде жүзеге асырылған аймақтағы дамуы мен оқуына қатысты өзіндік педагогикалық есеп болып табылады. Оқытудың дайындық кезеңінде бұл – оқу жылының басы мен аяғындағы білім алушының даму бейінінде сипатталатын білім алушының әлеуметтік және өзіне-өзі қызмет көрсету дағдысының, дене тұрғысынан, танымдық, сөйлеу тілдік дамуы, сондай-ақ әрекет түрлерінің қалыптасуы. Білім алушыларды пәндік оқытуға көшірген кезде бұл олардың әрбір оқу пәні мен өмірік дағдыларының жетістіктерінің сипаттамасы болады.

46. "Санау" пәні бойынша білім алушылардың жетістіктерін бағалуда педагог бағдарламаның әрбір бөлімі мен бөлімшесі бойынша күтілетін нәтижелерге бағдарлауға міндетті. Педагог соларға сәйкес әр білім алушының мүмкіндігіне (мысалы , білім алушы сөйлеу тілін меңгермеген) сәйкес келетін бақылау-диагностикалық материалды таңдайды.

47. Жетістіктерді тақырыптар бойынша сипаттағанда міндетті түрде білім алушылардың санау-есептеудің қарапайым әрекеттерін меңгерудегі дербестік деңгейі (өздігінен, үлгі бойынша, еліктеу бойынша, педагогпен бірлескен әрекеттің көмегімен) көрсетіледі. Оқу процесін қадағалау, оның нәтижелерін тіркеп есепке алып отыру мұғалімге орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды "Санау" пәніне оқытудағы жекешеленген тәсілдеме міндеттерін табысты шешуге көмектеседі.

5-тарау. "Санау" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

48. "Санау" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 1-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 99 сағат;
- 2) 2-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 3) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 4) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

49. Оқу-тәрбиелеу процесін ұйымдастыру үшін кабинеттер санитарлық-гигиеналық нормаларды есепке ала отырып, қажетті мектептік құрал-жабдықтармен жинақтастырылуға міндетті.

50. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

51. Оқу пәнінің мазмұны:

1) "Санау" оқу пәнінің негізін бүтін сандар арифметикасы мен шамалар құрайды. Бағдарламадағы оқу материалдары концентрлік қағидаға негізделіп берілген. Әрбір концентрдің материалы аяқталған және жүйеленген, алдыңғы және кейінгі концентрлермен логикалық байланыста болып келеді. Күрделілік пен көлем біртіндеп ұлғайтылады;

2) "Санау" оқу пәнінің материалдары сандарға дейінгі түсініктер, нумерация, арифметикалық амалдар, шама, көрнекі геометрия элементтері, арифметикалық есептер, мезгілдегі және кеңістіктегі түсініктер сияқты бөлімдерін қамтиды. "Нумерация", "Арифметикалық амалдар: қосу мен азайту" бөлімдері бойынша білім алушылардан 5 саны көлеміндегі, 10 саны көлеміндегі заттық және дерексіз санау дағдыларының қалыптастырылуы, цифрлармен және сан қатарымен, көптік пен сандарды салыстырудың қарапайым тәсілдерімен, заттық-тәжірибелік әрекеттегі сан құрамымен, 10 саны көлемінде қосу және азайтумен танысу күтіледі. Білім алушылар бір-бірлеп санау, қайталап санау, үстемелеп санау тәсілдеріне сәйкес практикалық әрекеттермен таныстырылады;

3) қимыл-қозғалыстық, көру кеңістіктік үйлесімділік мүмкіндіктері біршама сақталған білім алушыларды цифрды, есептерді жазуға үйретуге болады. Ақыл-ой дамымауына қимыл-қозғалыс аймағындағы бұзылыстар ілескен жағдайда білім алушыларды цифрлар кассасын пайдалана отырып, сандарды, сан қатарын, есептерді салуға үйрету жеткілікті болады;

4) "Арифметикалық есептер" бөлімінде білім алушыларды арифметикалық есептердің төрт түрін (қосындыны, айырманы табу, санды бірнеше бірлікке арттыру және кеміту) шығаруға үйрету қарастырылады;

5) "Мезгілдік түсініктер", "Кеңістіктік түсініктер" бөлімдеріне білім алушылардың кез-келген әрекетін (оқу, тұрмыстық, өмірлік) ұйымдастыру үшін, олардың әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлауы үшін қажетті мәліметтер кірген. Көрсетілген түсініктердің осы санаттағы білім алушыларда ұзақ және өзгеше қалыптасатыны ескеріледі;

6) геометриялық түсініктер шағын бөліктермен ендіріледі. Бастапқыда білім алушылар геометриялық денелер мен пішіндердің үлгілерімен, яғни жұмыстағы пішіндер эталонымен таныстырылады. Пішіндер эталоны меңгерілгеннен кейін, таныс заттардың пішіндерін анықтауға көшуге болады. Геометриялық пішіндердің үлгілерін қарапайым жапсырмақұрак, өрнектерді құрау үшін, бүтіннің бөлігін оқыған кезде санау нысаны ретінде пайдалану пайдалы болады. Қарастырылған бөлімде білім алушыларды

сызықтар мен және бұрыштармен таныстырады. Сызғыштың көмегімен геометриялық пішіндерді, сызықтарды, бұрыштарды салуға арналған жаттығулар ұсынылады.

52. Оқу материалының оқу жылдарына (сыныптарға) бөлінуі үлгі ретінде берілген. Мұғалім білім алушылардың ерекшеліктерін есепке ала отырып оқу материалын меңгеруді бір сыныптан басқа сыныпқа көшіре алады. Әрбір ақыл-ой кемістігі бар білім алушының дамуға және жеке қарқыны мен белгілі бір көлемдегі оқу материалын меңгеруге деген құқығын жүзеге асыра отырып, мұғалім өзінің сыныбындағы әрбір білім алушының оқу тақырыбының, бөлімнің материалын оқуы үшін қажетті сағат санын өзі анықтайды. Білім алушының бағдарламалық материалды меңгеруі келесі тақырыпты оқуға көшу үшін негіз болып табылады.

53. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдер мен бөлімшелерді қамтиды:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1.	Санға дейінгі түсініктер	1.1 Шамалық түсініктер: үлкен-кіші
		1.2 Шамалық түсініктер: ұзын-қысқа
		1.3 Шамалық түсініктер: кең-тар
		1.4 Шамалық түсініктер: биік-аласа
		1.5 Шамалық түсініктер: жуан-жіңішке
		1.6 Шамалық түсініктер: терең-таяз
		1.7 Заттың ауырлығы туралы түсініктер
		1.8 Сандық түсініктер
		1.9 Қарапайым кеңістіктік түсініктер
		1.10 Мезгіл туралы қарапайым түсініктер
		1.11 Заттардың пішіні туралы қарапайым түсініктер
2	Нумерация	
3	Арифметикалық амалдар: қосу және азайту	
4	Арифметикалық есептер	
5	Шамалар	
6	Көрнекі геометрия элементтері	
7	Кеңістіктік түсініктер	
8	Мезгілдік түсініктер	

54. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты,

екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.1.3.4 кодында "1" - сыныпты, "1.3"-бөлімшені, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Бөлімше қарастырылмаған жағдайда кодтық белгілеу үш цифрдан құралады. Мысалы, 3.2.4 кодында "3" - сыныбын, "2" - бөлімін, "4" - оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді.

55. Оқу бағдарламасында әрбір бөлімнің оқу материалын оқытудың дәйектілігі мен мазмұнын анықтау үшін негіз болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі тұжырымдалған. Мақсаттар жүйесі мұғалімге білім алушылардың таным процесін басқаруға, материалды меңгеруді қадамдық бақылауды жүзеге асыруға, оқыту процесін жекелендіруге мүмкіндік береді.

56. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Санға дейінгі түсініктер":

2-кесте

Бөлімшелер	1-сынып
Оқыту мақсаттары	
1.1 Шамалық түсініктер: үлкен-кіші	1.1.1.1 салыстырылатын екі заттан үлкен-кіші затты тану және көрсету 1.1.1.2 жазық заттарды шамасына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен салу (көлемді заттарды салыстырғанда қою) тәсілдерін пайдалану 1.1.1.3 2-3 затты шамасы (үлкен-кіші) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.1.4 заттарды шама белгілері (үлкен-кіші) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.1.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың көлемін есепке алу 1.1.1.6 заттарды (3-5) көлемі бойынша реттеу
1.2 Шамалық түсініктер: ұзын-қысқа	1.1.2.1 салыстырылатын екі заттан ұзын (қысқа) затты тану және көрсету 1.1.2.2 заттарды ұзындығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.2.3 2-3 затты ұзындығы (ұзын, қысқа) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.2.4 заттарды ұзындық белгілері (ұзын, қысқа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.2.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың ұзындығын есепке алу 1.1.2.6 заттарды (3-5) ұзындығы бойынша реттеу
	1.1.3.1 салыстырылатын екі заттан кең (тар) затты тану және көрсету

1.3 Шамалық түсініктер: кең-тар	1.1.3.2 заттарды кеңдігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен салу және қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.3.3 2-3 затты кеңдігі (кең-тар, кеңдеу-тарлау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.3.4 заттарды ендік белгілері (кең-тар, енді-енсіз) бойынша топтарға бөлу (жіктеу); 1.1.3.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың енін (кең-тар) есепке алу 1.1.3 6 заттарды (3-5) ені бойынша реттеу
1.4 Шамалық түсініктер: биік-аласа	1.1.4.1 салыстырылатын екі заттан биік (аласа) затты тану және көрсету 1.1.4.2 заттарды биіктігіне қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен қатар қою тәсілін пайдалану 1.1.4.3 2-3 затты биіктігі (биік-аласа, биіктеу-аласалау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.4.4 заттарды биіктік белгілері (биік-аласа) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.4.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың биіктігін есепке алу 1.1.4.6 заттарды (3-5) биіктігі бойынша реттеу
1.5 Шамалық түсініктер: жуан-жіңішке	1.1.5.1 салыстырылатын екі заттан жуан (жіңішке) затты тану және көрсету 1.1.5.2 заттарды жуандығына қарай салыстырғанда мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, мұғалімнің сөздік нұсқауы бойынша өздігінен салу, қатар қою тәсілдерін пайдалану 1.1.5.3 2-3 затты жуандығы (жуан-жіңішке, жуандау-жіңішкелеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.5.4 заттарды жуандық белгілері (жуан-жіңішке) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.5.5 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде заттардың жуандығын есепке алу 1.1.5.6 заттарды (3-5) жуандығы бойынша реттеу
1.6 Шамалық түсініктер: терең-таяз	1.1.6.1 салыстырылатын екі нысаннан терең (таяз) затты тану және көрсету 1.1.6.2 2-3 затты немесе нысанды тереңдігі (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ, тереңдеу-таяздау) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.6.3 заттарды тереңдік белгілері (терең-таяз, шұңғыл-жайпақ) бойынша топтарға бөлу (жіктеу) 1.1.6.4 ойын, тұрмыстық, заттық әрекеттерде нысандардың және заттардың тереңдігін, шұңғылдығын есепке алу

1.7 Заттың ауырлығы туралы түсініктер	1.1.7.1 мұғалімнің көмегімен, өздігінен заттың ауыр немесе жеңіл екендігін "қолмен" анықтау және оны көрсету 1.1.7.2 2-3 затты ауырлығы (ауыр-жеңіл, ауырлау-жеңілдеу) бойынша салыстырған кезде олардың әрқайсысының қасиеттерін атау 1.1.7.3 заттарды ауырлық белгілері (ауыр-жеңіл) бойынша топтарға бөлу (жіктеу)
1.8 Сандық түсініктер	1.1.8.1 көптікті, сұйық және сусымалы заттарды (су, құм, жарма) салыстырған жағдайда санын (көп-аз, біреу-біреу де жоқ, соншама) білу 1.1.8.2 заттардың екі тобын салыстырғанда саны бойынша жұптап салыстыру тәсілін (мұғалімнің көрсетуі бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша, өздігінен) пайдалану 1.1.8.3 сұйық және сусымалы заттардың санын мұғалімге еліктеу бойынша, үлгі бойынша, өздігінен арттыру және азайту 1.1.8.4 салыстырылатын 2-3 көптік, сұйық және сусымалы заттардың әрқайсысының санын (көп-аз, біреу-біреу де жоқ, соншама) атау 1.1.8.5 заттардың екі тобын саны бойынша теңестіргенде жетіспеген затты қосу және артық затты алу тәсілдерін пайдалану
1.9 Қарапайым кеңістіктік түсініктер	1.1.9.1 мұғалімге еліктеу бойынша өз дене мүшелерінде бағдарлау: жоғарыда – бас, мойын, кеуде; төменде – аяқ, алдында – бет, кеуде, қарын; артында – желке, арқа; оң және сол қол, аяқ, көз, құлақ, бет 1.1.9.2 мұғалімнің көрсетуі бойынша заттарды өзіне қатысты (алыс, жақын, жанында, анда, мұнда) орналастыру
1.10 Мезгіл туралы қарапайым түсініктер	1.1.10.1 өз өміріндегі айтулы жағдайлардың "кеше", "бүгін", "ертең" түсініктерімен ара қатынасын белгілеу
1.11 Заттардың пішіні туралы қарапайым түсініктер	1.1.11.1.1 үлгі бойынша, атауы бойынша заттардың, ойыншықтардың арасынан шар мен кубты табу 1.1.11.1.2 үлгі бойынша, атауы бойынша геометриялық үлгілердің арасынан дөңгелек, шаршы, үшбұрыш пішіндерін табу 1.1.11.1.3 мұғалімнің көмегімен, өздігінен дөңгелек, шаршы, үшбұрыштардың қимаүлгілерінің бойымен жүргізу 1.1.11.4 шыққан пішінді мұғалімнің көмегімен, өздігінен штрихтау

2) "Нумерация":

3-кесте

2 сынып	3-сынып	4-сынып
Оқыту мақсаттары		

2.2.1 заттар санының саусақтар санымен, 1-5 аралығындағы сандар мен цифрлармен арақатынасын анықтау	3.2.1 заттар санының саусақтар санымен, 1-5 аралығындағы сандар мен цифрлармен арақатынасын анықтау	4.2.1 заттар санының саусақтар санымен, 0, 1-9 аралығындағы сандар мен цифрлармен арақатынасын анықтау, сондай-ақ 10 санын жазу
2.2.2 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 5 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау	3.2.2 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 5 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау	4.2.2 сан есімдерді (реттік және есептік) 1-ден, сондай-ақ кез келген саннан бастап, 10 саны көлемінде тура және кері тәртіпте атау
2.2.3 санауды пайдалана отырып, топтағы (5 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау "Қанша?" сұрағына жауап беру	3.2.3 санауды пайдалана отырып, топтағы (5 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау "Қанша?" сұрағына жауап беру	4.2.3 санауды пайдалана отырып, топтағы (10 көлемінде), суреттегі, сандық пішіндегі заттар санын анықтау. "Қанша?" сұрағына жауап беру
2.2.4 цифрлар кассасынан 1-5 сандарын үлгі бойынша, атауы бойынша табу	3.2.4 цифрлар кассасынан 1-5 сандарын үлгі бойынша, атауы бойынша табу	4.2.4 цифрлар кассасынан 0,1-9 цифрларын және 10 санын үлгі бойынша, атауы бойынша табу
2.2.5 бірінші бестіктің әрбір санының сан қатарындағы орнын білу (табу)	3.2.5 бірінші бестіктің әрбір санының сан қатарындағы орнын білу (табу)	4.2.5 бірінші ондықтың әрбір санының сан қатарындағы орнын білу
2.2.6 бірінші бестіктің сандарын 1-5 цифрларымен жазу	3.2.6 бірінші бестіктің сандарын 1-5 цифрларымен жазу	4.2.6 0,1-9 цифрлары мен 10 санын жазу
2.2.7. заттар тобының жұптық арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерімен (үлкен, кіші топтарды көрсету) салыстыру	3.2.7. заттар тобының жұптық арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерімен (үлкен, кіші топтарды көрсету) салыстыру	4.2.7 заттар тобының жұптық арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерімен салыстыру
2.2.8 жіктеудің әр түрлі нұсқаларын пайдалана отырып, көптік заттарды (2-5) екі топқа бөлу	3.2.8 жіктеудің әр түрлі нұсқаларын пайдалана отырып, көптік заттарды (2-5) екі топқа бөлу	4.2.8 жіктеудің әр түрлі нұсқаларын пайдалана отырып, көптік заттарды (2-10) екі топқа бөлу
2.2.9 тұрмыстық, өмірлік жағдаяттарда заттардың екі тобын салыстырғанда олардың арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерін пайдалану	3.2.9 тұрмыстық, өмірлік жағдаяттарда заттардың екі тобын салыстырғанда олардың арақатынасын белгілеу, санау тәсілдерін пайдалану	

3) "Арифметикалық амалдар: қосу және азайту":

4-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
Оқыту мақсаттары		
2.3.1 берілген жиынға заттарды қосу (сусымалы, сұйық заттар) олардың санын арттыратынын, ал берілген жиыннан біраз заттарды (	3.3.1 берілген жиынға заттарды қосу (сусымалы, сұйық заттар) олардың санын арттыратынын, ал берілген жиыннан біраз заттарды (сусымалы, сұйық заттар) алып тастау, олардың санын азайтатынын білу 3.3.2 заттық-тәжірибелік әрекет ізімен "+" (плюс), "-" (минус), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, 5 саны көлемінде қосу мен азайтуға есеп құрастыру	4.3.1 берілген жиынға заттарды қосу (сусымалы, сұйық заттар) олардың санын арттыратынын, ал берілген жиыннан біраз заттарды (сусымалы, сұйық заттар) алып тастау, олардың санын азайтатынын білу 4.3.2 заттық-тәжірибелік әрекет ізімен "+" (плюс), "-" (минус), "=" (тең) белгілерін пайдалана отырып, 10 саны көлемінде қосу мен азайтуға есеп құрастыру

сусымалы, сұйық заттар) алып тастау, олардың санын азайтатынын білу	3.3.3 саны көлеміндегі қосынды мен айырманы табу кезінде санау, қайтадан санау және бір-бірлеп азайтып, үстемелеп санау тәсілдері мен калькуляторды пайдалану	4.3.3 10 саны көлеміндегі қосынды мен айырманы табу кезінде пайдаланылатын тәсілдер: - санау; -бір-бірлеп азайтып, үстемелеп санау; -калькуляторды пайдалану

4) "Арифметикалық есептер":

5-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
Оқыту мақсаттары		
2.4.1 қосынды мен айырманы табуға берілген, ашық нәтижелі драматизациялық есептер мен иллюстрациялық есептерді шығару, соңында қосуға немесе азайтуға арналған атауы жоқ есептерді құрастыру	3.4.1 қосынды мен айырманы табуға берілген, ашық нәтижелі драматизацияланған есептер мен иллюстрациялық есептерді шығару, соңында қосуға немесе азайтуға арналған атауы жоқ есептерді құрастыру	4.4.1 қосынды мен айырманы табуға берілген, ашық нәтижелі драматизацияланған есептер мен иллюстрациялық есептерді шығару, соңында қосуға немесе азайтуға арналған атауы жоқ есептерді құрастыру 4.4.2 қосынды мен айырманы табуға берілген, жабық нәтижелі драматизациялық есептер мен иллюстрациялық есептерді шығару, соңында қосуға немесе азайтуға арналған сандарының атауы жазылған есептерді құрастыру

5) "Шамалар":

6-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
Оқыту мақсаттары		
2.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5 теңгеліктерді үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша тану 2.5.2 салыстырылатын екі теңгеліктің (1, 2, 5 теңге) қайсысының құнының үлкен, кіші екенін анықтау 2.5.3 5 теңгелікті құны төмен теңгелермен майдалау 2.5.4 құны 1 теңгелік, 2 теңгелік ақшаларды құны 5 теңгелік ақшамен айырбастау	3.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5 теңгеліктерді үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша тану 3.5.2 салыстырылатын екі теңгеліктің (1, 2, 5 теңге) қайсысының құнының үлкен, кіші екенін анықтау 3.5.3 5 теңгелікті құны төмен теңгелермен майдалау 3.5.4 құны 1 теңгелік, 2 теңгелік ақшаларды құны 5 теңгелік ақшамен айырбастау	4.5.1 ойындар мен жаттығуларда 1, 2, 5, 10 теңгеліктерді үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша тану 4.5.2 салыстырылатын екі теңгеліктің (1, 2, 5, 10 теңге) қайсысының құнының үлкен, кіші екенін анықтау 4.5.3 5, 10 теңгеліктерді әр түрлі нұсқалармен майдалау 4.5.4 құны 1 теңгелік бес ақшаны құны 5 теңгелік бір ақшаға айырбастау, құны 5 теңгелік екі ақшаны құны 10 теңгелік бір ақшамен айырбастау және айырбастаудың басқа нұсқалары

6) "Көрнекі геометрия элементтері":

7-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып

Оқыту мақсаттары		
2.6.1 дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрыштарды үлгі бойынша, атауы бойынша тану 2.6.2 шар мен дөңгелекті, текше пен шаршыны ажырату 2.6.3 шар, текшені, дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрышты сипау арқылы ("Тамаша дорба" ойыны), үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша табу 2.6.4 геометриялық пішіндер үлгісінен еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша қарапайым жапсырма құрақтар мен өрнектерді құрастыру	3.6.1 дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрыштарды үлгі бойынша, атауы бойынша тану 3.6.2 шар мен дөңгелекті, текше пен шаршыны ажырату 3.6.3 шар, текшені, дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрышты сипау арқылы ("Тамаша дорба" ойыны), үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша табу 3.6.4 геометриялық пішіндер үлгісінен еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша қарапайым жапсырма құрақтар мен өрнектерді құрастыру 3.6.5 бөліктерден еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша дөңгелек, шаршы, тікбұрыш, сопақша, үшбұрышты құрастыру	4.6.1 дөңгелек, сопақша, шаршы, тікбұрыш, үшбұрыштарды үлгі бойынша, атауы бойынша тану және атау 4.6.2 дөңгелек пен сопақшаны ажырату 4.6.3 шар, текшені, дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрышты сипау арқылы ("Тамаша дорба" ойыны), үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша табу 4.6.4 таныс заттардың арасынан дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрышты пішіндерді табу 4.6.5 геометриялық пішіндердің үлгілерін пішіні, түсі, көлемі бойынша топтастыруды орындау 4.6.6 дөңгелек, сопақша, шаршы, үшбұрыштардың қима үлгілерінің бойымен жүргізу, шыққан пішінді штрихтау

7) "Кеңістіктік түсініктер":

8-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
Оқыту мақсаттары		
2.7.1 өзіне қатысты жақын ортада бағдарлау: алдында, артында, қарсысында, оң жақта, сол жақта 2.7.2 затты еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша көрсетілген орынға (алдына, артына, қарсы) орналастыру 2.7.3 қимылды еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша берілген бағытта (алға-артқа, жанына, жоғары-төмен, солға-оңға) орындау	3.7.1 өзіне қатысты жақын ортада бағдарлау: алдында, артында, қарсысында, оң жақта, сол жақта 3.7.2 затты еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша көрсетілген орынға (алдына, артына, қарсы) орналастыру 3.7.3 қимылды еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша берілген бағытта (алға-артқа, жанына, жоғары-төмен, солға-оңға) орындау	4.7.1 затты еліктеу бойынша, үлгі бойынша, сөздік нұсқау бойынша бір-біріне қатысты белгілі бір кеңістіктікте (арасында, ортасында, қарсысында, іші мен сыртында, үстінде, астында, алдында, жанында) орналастыру 4.7.2 жақын ортадағы заттар мен нысандарды сөздік нұсқау бойынша (арасында, ортасында, қарсысында, іші мен сыртында, үстінде, астында, алдында, жанында) табу 4.7.3 заттарды және олардың бейнелерін еліктеу бойынша, үлгі бойынша көлденеңнен қатарластырып қою 4.7.4 педагогтың өтініші бойынша қатарда тұрған қандай да бір заттан бірінші, соңғы, шеткі затты көрсету

8) "Мезгілдік түсініктер":

9-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып

Оқу мақсаттары		
2.8.1 жасы үлкен және кіші адамдарды ажырату 2.8.2 жеке күн тәртібінің мезгіл бөліктерімен (таңертең, күндіз, кеш, түн) ара қатынасын анықтау 2.8.3 түзімдік сәттердің бірізділігінде бағдарлау	3.8.1 жасы үлкен және кіші адамдарды ажырату 3.8.2 жеке күн тәртібінің мезгіл бөліктерімен (таңертең, күндіз, кеш, түн) ара қатынасын анықтау 3.8.3 түзімдік сәттердің бірізділігінде бағдарлау 3.8.4 демалыс күндерін атау	4.8.1 жылдам және баяу қозғалған нысандарды тану және көрсету 4.8.2 еліктеу бойынша денесімен жылдам және баяу қимылдарды орындау 4.8.3 заттардың қозғалысының әр түрлі жылдамдығын көрсету бойынша, сөздік нұсқау бойынша үлгілеу 4.8.4 аптадағы күн санын атау 4.8.5 апта күндерін ретімен атау

57. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 316-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Айналадағы әлем" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 316-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы әр пән бойынша білім алушылардың танымдық ерекшеліктеріне сәйкес білім, білік және дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын нормативтік-оқу құжаты болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы әр пәннің оқу процесін әдістемелік әлеуетін қолдануға бағыттайды, ол білім алушылардың пән бойынша білім алып және дағдыларды

меңгеруге, оқу әрекеттерін меңгеруде білім алушылардың дербестігін дамытуға, әлеуметтік мәдени ортада бағдарлау икемін қалыптастыруға септігін тигізеді.

4. Оқу бағдарламасында заманауи мектептегі білім беру процесін ұйымдастыруға арналған инновациялық педагогикалық жолдарын сипаттайтын оқу-нормативті құжаттың дәстүрлі түрі үйлесім тапқан. Пән бойынша оқу бағдарламасының жаңа құрылымын құруда білім алуға итермелейтін тәсілдер негізгі бағыттаушы болып табылады.

5. Білім берудің классикалық негізі ретінде құндылық-бағдарлы, іс-әрекеттік, тұлғалық-бағдарлы, коммуникативті тәсілдері оқу мақсаттары жүйесінің басымдылығын және білім беру процесінің нәтижесін нығайту үшін қолданған және ол жаңа оқу бағдарламасының құрылымында көрініс тапқан.

6. Білім беру процесінің заманауи деңгейінде негізгі талаптардың бірі білім алушылардың білім алуындағы белсенді танымдық әрекетін ұйымдастыру. Білім алушылардың белсенді танымдық әрекеті мұғалімнің қолдауымен және серіктес, кеңесші ретінде шығармашылық бірлесу жағдайында нығая түседі.

7. Білім беру процесінің барлық қатысушыларының ынтымақтастығының алғышарттарына жағдай жасайтындықтан, тұлғалық-бағдарлы білім берудің осы сипатының нығаюы оқытудың түрлі интерактивті әдістерін қолданғанда, қарым-қатынас барысында басымдыққа жол бермей қолдануға болады.

8. Білім беру процесін ұйымдастыруға арналған барлық инновациялық тәсілдерді оқытуды білім, ой, әрекет түрлерімен белсенді алмасуын болжайтын, шынайы шығармашылық процесте білім алушылардың қарым-қатынас үлгісіне айналдыруда.

9. Пән бойынша оқу бағдарламасы аймақтық материалды (нысандар, мекемелер, ақпарат көздерін) қолдануға бағытталған оқу әрекетін ұйымдастыру білім алушының танымдық және әлеуметтік белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Пәнді оқыту мақсатына жету үшін іске асатын тәрбиелік мәні бар жобалар ата-аналардың, жергілікті қауымдастықтардың қатысуымен ұйымдастыруға болады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болатын күтілетін нәтиже оқытудың мақсаттық жүйесінде берілген. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар үшін бағдарламаның мазмұны ұсыныс беру сипатына ие, педагог бағдарлама мазмұнына кез келген өзгеріс енгізуге және сыныптағы әрбір білім алушының мүмкіндіктері мен ерекше білімдік қажеттіліктеріне сәйкес оқытудың қарқынын өзгертуге құқығы бар.

11. Пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсатына тәуелді және білім алушылардың қалыптасқан білім, білік, дағдыларын өмірде кездесетін түрлі жағдайларда пайдалануға дайындығын қалыптастыруға бағытталған.

12. Орташа ақыл-ой кемістігі бар мектеп білім алушыларын оқыту бұл сөздің кең мағынасында түсініліп, оларда байқалатын мүмкіндіктердің аз қорына қатысты пәндік

білімді қалыптастыруға ғана емес, осы санаттағы білім алушылар үшін анағұрлым маңызды өмірлік дағдыларды қалыптастыруға да бағытталады.

13. "Айналадағы әлем" пәні орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушының психофизикалық даму кемістігін, өмірге қажетті білімді, дағдыны қалыптастырудағы қиындығын деңгейлестіруге бағытталған пәндер циклына кіреді.

14. "Айналадағы әлем" пәні білім алушының қоршаған орта туралы түсінігін жүйелі түрде қалыптасуына және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың түзете-қалыптастырушы қызметін жүзеге асыруға және алғашқы әлеуметтендіруіне мүмкіндік береді.

2-тарау. "Айналадағы әлем" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

15. Оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың табиғат жайлы қарапайым ұғымдарды меңгеруі, білім алушының жақын ортасындағы заттар мен құбылыстар жайлы түсініктерін жинақтау және жүйелеу.

16. "Айналадағы әлем" пәнінің міндеттері:

- 1) білім алушылардың қоршаған ортада бағдар ұстануына қажетті дағдыны қалыптастыру;
- 2) әлеуметтік дағдылар мен құзыреттіліктерді қалыптастыру және дамыту;
- 3) заттарды қызметтік функцияларына сәйкес пайдалануды үйрену;
- 4) айналадағылармен сөйлесу сияқты коммуникациялар көмегімен тіл табысуды үйрену;
- 5) білім алушыларға табиғатты зерделеуге мүмкіндік беру;
- 6) танымдық қызметін жетілдіру;
- 7) қоршаған орта туралы түсінігін кеңейту, байыту.
- 8) көру, салыстыру, жалпылау, нақтылау, қарапайым қорытындылар жасау, жеңіл себеп-салдарлық байланыстарды орната алу секілді қабілеттерге үйрету;
- 9) білім алушылардың сөздік қорын байыту;
- 10) әлеуметтік дағдысын қалыптастыру;
- 11) білім алушылардың мінез-құлық нормаларын және табиғи, әлеуметтік, технологиялық ортадағы қауіпсіздік ережелерін білуі.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу процесін ұйымдастыру тәсілдерінің негізінде бүкіл әлемде айқын ақыл-ой кемістігі бар тұлғалар өмірін ұйымдастырудың негізгі идеясы ретінде қабылданған "қалыпқа келтіру" педагогикалық тұжырымдамасы жатыр. Осы тұжырымдамаға сәйкес білім алушылар барлық түзету педогогикалық іс-шаралар жүйесін жобалауда негіз және жалғыз бастапқы нүкте болып табылады. Жоспарланатын педагогикалық іс-шаралар білім алушылармен өткізілетін

жұмыспен қатар, оларды ортаға бейімдеуге, өздігімен әрекет жасауға ынталандыратын орта қалыптастыруға арналады.

18. Оқу әрекетінің мазмұны жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу үшін бағдар болып табылатын оқу бағдарламаларында ашылады. Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу үшін білім алушыны бақылап, оның қажеттілігі мен мүмкіндігінен хабар беретін әрбір белгілерді байқап отырған жөн.

19. "Қалыпқа келтіру" тұжырымдамасының негізінде орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды арнайы мектепте оқыту процесінің қағидалары қалыптастырылады.

20. Өзінің бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, білім алушылардың жеке қарқында даму құқығын мойындау ұстанымы. Бұл ұстанымды сақтау оқытудың жеке бағдарламасына тән мазмұнды анықтау мақсатында білім алушының мүмкіндіктері мен ілгері дамуын үнемі зерттеуді бағамдайды. Дамудағы және дағдыларды меңгерудегі кез келген, тіпті ең аз ілгерілеуді мойындау оқытудағы оң нәтиже ретінде қарастырылады.

21. Педагогтардың өздігінен мазмұнын, формасын, дидактикалық тәсілді, әр білім алушының жеке мүмкіндігіне қарай таңдау қағидасы оқыту және жеке жетістіктеріне жүргізілген мониторинг нәтижесі.

22. Білім алушыларда тәжірибелік әрекет пен әлеуметтік дағдыны қалыптастыруға қажетті мектеп ортасын құру қағидасы:

1) білім мен дағдыны қалыптастыру мүмкіндігі нақты қажетті жағдайда қолданылатын білім мен дағдыға сәйкес болады. Бұл білім мен дағдыны жаңа жағдайға көшірудің қиындығымен тікелей байланысты;

2) білім алушылармен сабақ өткізілетін ғимарат әртүрлі өмірдегі жағдайларға барынша сәйкестендіріледі; Заттық жағдай білім алушылардың қажеттіліктеріне қарай өзгертіліп тұрады;

3) жайлы әлеуметтік-тұрмыстық және заттық жетілдіруші орта орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың физиологиялық және жас ерекшеліктеріне сәйкес әзірленеді (демалуға арналған, белсенді қозғалуға арналған кеңістік, санитарлы-гигиеналық шаралар).

23. Білім алушылардың күнделікті әрекеттерінің кіріктендіріліген сипаттағы қағидасы. Білім алушылардың 3-4 жас аралығында оқу жоспарының бірнеше пәндерінің жиынтығы негізінде оқытуды қарастырады. Барлық оқу пәндері оқу жоспарының негізінде бірінші кезекте білім алушылардың жалпы дамуын қамтамасыз етуге бағытталады (коммуникативтілік, қозғалыс, сөйлеу, сенсорлы). Білім алушылардың жеке дамуына сәйкес пәндік оқуға көшіріледі.

24. Пәнсіз оқыту ортақ тақырыптық жоспардың негізінде жүзеге асырылады. Ортақ тақырып ретінде "Айналадағы әлем" кіріктірілген курсындағы негізгі тақырыптар пайдаланылады. Таңдап алынған тақырыптың негізінде 1-2 апта білім алушылардың

түрлі жұмыстары ұйымдастырылады. Оқудың бұл кезеңі білім алушылардың танымын арттырудан гөрі білім алушылардың күнделікті мектептегі жұмыстарын ұйымдастыруды көздейді.

25. Әлеуметтендіру құралы ретінде ойлауды, тілді және коммуникацияны дамыту ұстанымы. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеуді (оның мүлде жоқ болу жағдайларына дейін), ойлауды, қарым-қатынасты дамытуда ерекше мәселелер орын алады, бұлардың орнын нақты жағдаяттарда бар мүмкіндігінше педагогикалық құралдар толтыра алады. Сөйлеу тілін түсінуді кеңейту, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жұмыстардың реті нақтыланады. Педагог тарапынан білім алушылардың әрекетін сөйлеу тілі арқылы сүйемелдеу мөлшерленген және мектеп білім алушысына түсінуге қолжетімді болады деп есептеледі.

26. Оқу-тәрбиелеу процесін әлеуметтендіру қағидасы. Оқу процесінің қарапайымдылығы және білім алушының өз қатарынан оқшауландырылуы білім алушыны күрделі әлеуметтік ортаға бейімдеуге арналған жұмыстарды жүргізуге міндеттейді:

1) білім алушыны кезең кезеңімен жоспарлы түрде өмірлік тәжірибесін ұлғайтуға, әлеуметтік қарым-қатынасты оларға түсінікті нысанда жүргізуге дағдыландыру. Оқудың бір бөлігі мектептен тыс жерде өтеді (қоғамдық көлікпен жүру, дүкенге, дәріханаға, почтаға, емханаға, музейге, театрға, кафеге сияқты қоғамдық орындарға бару);

2) білім алушыны қиындықсыз әлеуметке бейімдеу үшін толерантты және қайырымды мектеп ортасын қалыптастыру. Осы мақсатта білім алушының жанұясымен және қоғамдастықпен жоспарлы жұмыс жүргізу маңызды.

27. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесі мазмұны бойынша және ұйымдастыру формасында қатаң талаптарға сүйене алмайды. Ұжымдық оқыту барысындағы төмен танымдық құлық, ынталандыруға әлсіз жауап, қырық бес минут бойы бір пәннің мазмұнында білім алушының белсенділігін ұстай алмау дәстүрлі академиялық құрылған сабақтың төмен нәтижелілігіне алып келеді.

28. Білім алушылар өздеріне қажет жағдайда оқу сабағын өзгертуге, жеке жұмыстарды қалаған уақытында өткізуге, мұғалімнен жеке кеңес алатын мүмкіндікке ие болатындай жағдайда оқу процесінің ұйымдастырылуына мұқтаж. Оқу бөлмесінде еркін жүріп тұратындай жағдай жасалады.

29. Арнайы қағидалардың негізінде құрылған педагогикалық іс-шаралар білім алушылардың өздерінің белсенділігін, жеке бастамашылдығын, өздігімен жұмыс істеуін қалыптастыруға бағытталады.

30. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сабақта белсенділігін арттыратын және өздігімен жұмыс істеуді дамытатын негізгі әрекет түрлері:

1) әлеуметтік өмірдің құбылыстарын, тірі және өлі табиғатты бақылау;

- 2) заттық тәжірибелік іс-әрекет;
- 3) ойын барысындағы іс-әрекет;
- 4) білім алушылардың шаруашылық еңбектегі іс-әрекеттері;
- 5) әлеуметтік тұрмыстық іс-әрекет;
- 6) жақын ортадағы балалармен және ересектермен коммуникация (миросоциум);
- 7) оқу әрекеті (білім алушылардың мүмкіндіктеріне қарай).

31. Оқу-тәрбиелік процесс орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесінің барлық кезеңіндегі заттық әрекеттер негізінде құрылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

32. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу деңгейін бағалау процесінің талаптары гуманизм идеясына, осы санаттағы білім алушыларды мектепте оқытудың табиғи қажеттілігіне негізделеді.

33. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау мектеп білім алушысын оқытудың жеке бағдарламасында тұжырымдалған міндеттерден басталады.

34. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жеке оқу жоспарын жасау олардың мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін білудің алғышарты. Бағалау белгілері білім алушылардың дамуының негізгі онтогенезіне сәйкес айқындалады.

35. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың еңбегі ішкі бағалау тәсілімен ғана жүзеге асырылады. Жеке оқу жоспарының нәтижесі оқу процесінің барысында мұғалім жүзеге асырады

36. Арнайы педагогиканың орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған барлық педагогикалық процесс құрылатын "диагностика және түзете-дамыту жұмыстарының бірлігі" қағидасы негізінде педагогтар жүйелі бақылап бағалауды жүзеге асырады.

37. Бағалау қызметіне қадағалау, білім алушы еңбегінің өнімін зерделеу, ауызша берілген жауапты жеке тапсырма мен тәрбиеге сәйкестігін тексеру жатқызылады.

38. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың еңбегін бағалау келесі бірізділікпен жүреді:

1) білім алушының білімін, дағдысын, жетілу деңгейін алдын ала бағалау жеке оқу жоспарын әзірлеуге негіз болады;

2) білім алушылардың дамуы мен жетістіктерін ағымдық бағалау оқытудың мазмұны мен тәсілдерін жетілдіріп отыру мақсатында білім алушылардың сабақ үстіндегі жұмысын күнделікті бақылаудан тұрады;

3) аралық бағалау бірінші жартыжылдықтан кейін жүргізіледі. Жеке оқыту бағдарламасына сәйкес іскерліктер мен дағдылардың қалыптасу нәтижелерін бағалау жеке бағдарламада тіркеледі;

4) бағалаудың қортындысы жыл соңында шығарылады.

39. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау білім алушылар жетістіктерінің сапалық көрсеткіші болатын сипаттамалық түрде болады. Сипаттамалы бағалау жеке білім беру процестері жүзеге асырылған салаларда білім алушыны дамыту мен оқытуға қатысты өзгеше педагогикалық есепті көрсетеді. Оқытудың пропедевтикалық кезеңінде бұл әлеуметтік даму және өзіне-өзі қызмет көрсету, физикалық, танымдық, тілдік және оқу жылының басы мен соңында білім алушы дамуының кескінінде сипатталатын әрекет түрлерінің қалыптасуы. Білім алушы пәндік сабақтарға ауысқанда бұл әр оқу пәні мен өмірлік дағдылардың аумағындағы бағалау болады.

5-тарау. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

40. "Айналадағы әлем" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 3) 3-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;
- 4) 4-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

41. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін сыныптар санитарлық-гигиеналық нормаларға сәйкес тиісті мектеп жабдықтарымен жабдықталады.

42. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

43. "Айналадағы әлем" оқу пәнінің мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер ішінде күтілетін нәтиже түрінде сыныптар бойынша оқу мақсаттары: дағды немесе икем, білім немесе түсінік берілген бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімнің ішінде кезеңімен ұйымдастырылған оқу мақсаттары, мұғалімнің жұмысын жоспарлап және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, оларды оқудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік береді.

44. Оқу пәнінің мазмұны:

1-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және отбасым, менің достарым
		1.2 Менің үйім
		1.3 Мектеп
2	Табиғат	2.1 Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер
		2.2 Өсімдіктер
		2.3 Жануарлар
		3.1 Менің қалам, ауылым

45. Оқу бағдарламасында ыңғайлылық үшін код енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатын білдіреді. Мысалы, "1.2.1.4" кодында "1" - сыныпты, "2.1" - бөлімшені, "4" - оқыту мақсатын білдіреді.

46. Оқу бағдарламасында әр бөлімнің оқу материалы мазмұнын және бірізділігін анықтауға негіз болатын оқыту мақсаттарының жүйесі құралған.

47. Оқыту мақсатының жүйесі мұғалімге білім алушылар танымының процесін басқаруға, материалды меңгеруін қадамдық бақылауға, оқу процесін дараландыруға мүмкіндік береді.

48. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Мен және қоғам":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Мен және отбасым, менің достарым	1.1.1.1 өзінің атын, тегін айтуға тырысады 1.1.1.2 отбасы мүшелерін суреттен тану 1.1.1.3 отбасы мүшелері туралы әңгімелесу 1.1.1.4 достарының атын атау, оларды аттары бойынша ажырату 1.1.1.5 жеке заттарын тану	2.1.1.1 өзінің аты жөнін білу, отбасы мүшелерінің аты жөнін білу, өзінің туған күнін білу 2.1.1.2 отбасы мүшелерін дерексіз суреттен тану және атау: анасы, әкесі, әжесі, атасы, аға-інілері мен әпке-сіңлілері 2.1.1.3 отбасы мүшелерін атымен атай білу, фотоальбомнан барлық отбасы мүшелерін көрсету	3.1.1.1 өзінің аты жөнін айта білу 3.1.1.2 өзінің туған күнін білу, айту 3.1.1.3 барлық отбасы мүшелерінің атын білу 3.1.1.4 отбасындағы білім алушылардың міндетін білу 3.1.1.5 тұрғылықты мекен жайды толық білу және атау 3.1.1.6 отбасы мүшелерінің үйдегі міндеттерін білу 3.1.1.7 сыныптастарының аты жөнін ең жақын достарының тегін білу 3.1.1.8 отбасы мүшелеріне мейірімді сөздерді айта білу	4.1.1.1 өзінің аты жөнін, әкесінің атын білу 4.1.1.2 суреттен жақын туыстарын тану апасын, ағасын, ағайынды апайларымен бауырларын 4.1.1.3 отбасы мүшелерінің арасында туыстық жақындықты білу 4.1.1.4 отбасында өзінің міндеттерін орындау 4.1.1.5 отбасы мүшелерінің жасы үлкендеріне құрмет көрсету
	1.1.2.1 суреттен өзінің туған	2.1.2.1 тұрғылықты мекен жайын: қаланың (ауылдың), ата анасының тұрғылықты мекенін, үйдің нөмірін, пәтерді білу	3.1.2.1 ата-анасына, үлкендерге өтінішін, тілегін, тапсырысын айта	

1.2 Менің үйім	қаласын ауылын, көшесін тану 1.1.2.2 тұрғын үй бөлмелерін мақсатты пайдаланылуына сәйкес білу: асхана, ас үй, ванна, дәретхана 1.1.2.3 өзінің ойыншықтарын атауға ұмтылу 1.1.2.4 күшіне қарай үйдің жұмысын атқаруға ұмтылу	2.1.2.2 қоршаған ортада бағдарлау, жақын көшелердің атын білу (саяхат) 2.1.2.3 отбасында қолынан келетін тапсырмаларды орындау; 2.1.2.4 үйде өзін қалай ұстау керектігін білу, үйдің ауласынын, пәтердің тазалығын сақтау 2.1.2.5 өтініш, тілегін айта білу, балалармен және ересектермен амандаса білу	білу, үлкендермен қатарларымен қарапайым тіл табыса білу, олардың сөзін бөлмеу 3.1.2.2 бөлменің атын, асхана және ас үй, жатын бөлме жиһазын (үстел, орындық, диван, төсек, шкаф) білу 3.1.2.3 үйді, пәтерді, жинастыруға көмектесу	4.1.2.1 тұрғылықты мекен-жайын, үйге баратын жолды білу 4.1.2.2 отбасында өзін ұстауды білу 4.1.2.3 үлкендердің еңбегін бағалау, отбасында қолынан келетін шаруаларды орындау 4.1.2.4 өзінің үйдегі міндеттерін орындау
1.3 Мектеп	1.1.3.1 мектеп ауласында, ғимаратында, сыныпта бағдарлау 1.1.3.2 әртүрлі мектеп ғимаратын, мектеп ғимаратын, сынып, коридоры, асхана, дәретхана, дәрігер кабинеті логопед, директор кабинеттерін (мектептегі саяхат) атай және ажырата білу 1.1.3.3 мектеп білім алушыларының мектепте болу ережесімен таныстыру 1.1.3.4 оқу құралдарымен таныстыру: кітап, дәптер, қарандаш, қалам 1.1.3.5 ойыншықтарды атау: доп, машина, қуыршақ, жұмсақ ойыншық конструкторы, пирамида	2.1.3.1 мектеп ғимаратында бағдарлау: сынып, дәліз, асхана 2.1.3.2 сынып бөлмесіндегі заттарды атау: қабырға, төбе, еден, терезе, есік, тақта, парта, үстел 2.1.3.3 партада дұрыс отыра білу 2.1.3.4 кезекші білім алушының, сабақ және үзіліс уақытындағы міндеттерін білу 2.1.3.5 білім алушының өзін өзі қалай ұстау керек екендігін білу 2.1.3.6 мұғалім мен тәрбиешінің тапсымасын орындай білу 2.1.3.7 мектеп жабдықтарын, оларды не үшін пайдаланылатындығын білу, оларды қолдана, пайдалана алу 2.1.3.8 оқу заттары мен ойыншықтарды	3.1.3.1 мектептің ішкі және сыртқы құрылымдарымен танысу үшін саяхат өткізу 3.1.3.2 спорт залдың, акт залының, кітапхананың, шеберхананың, гараждың, аулау құрылыстарының не үшін пайдаланылатындығын білу 3.1.3.3 мектеп бөлмелерінің сынып, жатын бөлме, дәрігер кабинетінің, логопед, психолог қайда екендігін білу 3.1.3.4 осы бөлмелерде болу ережесін сақтау 3.1.3.5 мектепте күн тәртібін сақтау (мектеп-интернат)	4.1.3.1 сыныптастарының аты-жөнін айта білу 4.1.3.2 мектептің адам өміріндегі маңызын білу 4.1.3.3 мектеп қоғамдастығында ұжымдық, топтық, жеке қарым қатынастың нормаларын білу 4.1.3.4 білім алушының өзін өзі дұрыс ұстау ережелерін орындауы 4.1.3.5 мұғаліммен тәрбиешіге атымен

		салыстыру, ажырата алу	әкесінің атын қосып айтуды үйрену

2) "Табиғат":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1- сынып	2- сынып	3- сынып	4- сынып
2.1 Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер	1.2.1.1 жыл мезгілі туралы түсінікті қалыптастыру жаз, күз, қыс, көктем 1.2.1.2 ауа райын білу (жылы, салқын, боран, жаңбыр, қар суық) 1.2.1.3 ай аттарын қайталау (жыл бойы ай аттарымен танысу) 1.2.1.4 апта күндерін қайталау (жыл бойы апта күндерінің аттарын қайталау) 1.2.1.5 табиғат өзгерістерін бақылау: жапырақтардың сарғайуы, түсуі, көктің шығуы, қысқы ағаштарды, ағаштармен бұталардың көктеуі, гүл деуі 1.2.1.6 жыл мезгіліне сәйкес киіну 1.2.1.7 жыл мерзіміне сәйкес таза ауада ойнау	2.2.1.1 жыл мезгілі туралы түсінікті нақтылау, кеңейту жаз, күз, қыс, көктем 2.2.1.2 ауа райы (жылы, ыстық, салқын, аяз, күн, жел, қар) 2.2.1.3 ауа райын қадағалап кешегі күнмен бүгінгі күнді салыстыру 2.2.1.4 күзгі айларды атауды үйрену 2.2.1.5 табиғаттың күз айларында өзгеруін қадағалау (күннің салқындауы, жауынды күндер): / саяхат/ 2.2.1.6 күз айларында өсімдіктің, жануарлардың өзгеріске ұшырауын қадағалау: жапырақтың түсуі (жапырақты түсінен айыру, формасынан, үлкен), құстардың ұшуы (жай сөйлемді құрастыру) 2.2.1.7 табиғаттың әр жыл мерзімінде өзгеруін қадағалау 2.2.1.8 табиғаттың көктем айларында өзгеруін қадағалау (күннің жылуы, қардың еруі, құстардың қайтуы бүршік жару)	3.2.1.1 табиғаттың жыл мезгіліне қарай өзгеруіне бейімделу, (ашық, бұлтты, салқын, суық, қар, боран) 3.2.1.2 күн сайын ауа райын бақылау 3.2.1.3 табиғаттың өзгеруін қадағалау: өсімдіктер мен жануарлар әлемінде 3.2.1.4 күзгі суық, жаңбырлы күн, салқын жел, жапырақтардың түсуі, гүлдің, шөптің солуы құстардың қайтуы 3.2.1.5 қыста – суық, аяз, қар, мұз, тайғанақ 3.2.1.6 көктемде – күн жылынады, қардың еруі, құстардың ұшып келуі, бүршік жаруы, гүлдеу	4.2.1.1 жыл мезгілдерінің белгілерін білу, жыл мезгілдеріне өсімдіктермен, жануарлардың тәуелділігін және олардың тіршіліктеріндегі өзгерістерді білу 4.2.1.2 табиғаттағы мезгілдік өзгерістерді бақылау 4.2.1.3 табиғаттағы мезгілдік өзгерістерді жылдың әр мезгілінде бақылау 4.2.1.4 жазда табиғаттағы маусымдық өзгерістерді: ыстық, құрғақ күндер, жылы жаңбыр, шөптердің гүлдеуі. Жазғы өнімді жинау 4.2.1.5 жылдың әр мезгілінде балалардың ойынын ойнай білу 4.2.1.6 бау бақшадағы жаз және күз мезгілдеріндегі еңбектің түрлерін білу 4.2.1.7 жылдың әр мезгілінде балалардың ойынын білу және ойнау 4.2.2.1 жергілікті жерде көп таралған

2.2 Өсімдіктер	1.2.2.1 таныс көкөністерді атау (сәбіз, қияр, картоп, қызанақ) 1.2.2.2 таныс жемістерді атау (алма, алмұрт) 1.2.2.3 таныс көкөністер мен жемістерді формасынан, көлемінен түсінен, дәмінен, иісінен ажырата білу	2.2.2.1 бөлме гүлдерін тану, атау. 2.2.2.2 бөлме гүлдерін суғара білу 2.2.2.3 алма мен алмұртты формасынан, көлемінен түсінен, дәмінен, иісінен ажырата білу. Осы белгілері арылы салыстыру 2.2.2.4 салыстыру: шикі және қайнатылған жеміс 2.2.2.5 жемістер мен көкөністерді салыстыру 2.2.2.6 көкөністер мен жидектерді көрнекі үлгі арқылы саралау, жалпылауыш сөздерді пайдалану 2.2.2.7 құлпынай, қара өрікті дәмінен, пішінінен, бояуынан ажырата білу. Жидектерді осы белгілері бойынша салыстыру 2.2.2.8 жидектерді асқа пайдалану, жидектердің пайдасы туралы мәлімет беру. Жидектерден жасалған тосап	3.2.2.1 көкөністерді білу: сәбіз, пияз, қырыққабат. Олардың түсін, иісін, көлемін салыстыру. Көкөністің пайдасы туралы білу 3.2.2.2 жемістерді білу: лимон, апельсин. Олардың түсін, иісін, көлемін салыстыру. Олардың пайдасы туралы білу 3.2.2.3 жидектерді тану: өрік, қара өрік, шырғанақ, шие. Жидектердің жергілікті түрлерімен таныстыру. Олардың түсін, иісін, көлемін салыстыру. Жидектің пайдасы туралы білу 3.2.2.4 жергілікті ағаштармен танысу: қайың, үйеңкі (саяхат) 3.2.2.5 сыныптағы үй өсімдіктерін тану 3.2.2.6 үй өсімдіктерін күту тәртібін білу 3.2.2.7 үй өсімдіктерін күту (құмыраны жуу, шаңды сүрту)	көкөністің түрлерін білу көкөністер мен жемістерді сыртқы пішінінен айыру 4.2.2.2 іс- тәжірибе жұмыстарын атқару 4.2.2.3 бұтаны ағашпен саластыру 4.2.2.4 жергілікті жерде ең көп таралған ағаш туралы білу 4.2.2.5 ағаштардың бөліктері туралы айтуға ұмтылу 4.2.2.6 үй өсімдіктерін атауға, ажыратуға ұмтылу 4.2.2.7 тәжірибелік жұмыстар: үй өсімдіктерін күту (суғару, жапырақтағы шаңды сүрту). ағаштарды, бұталарды, гүлдерді атау 4.2.2.8 ағаштардың бөлшектерін ажырата білу: тамыры, діні, ұшар басы 4.2.2.9 үй өсімдіктерін ажырата және айта білу: ірі жапырақты фикус, бегония 4.2.2.10 тәжірибелік жұмыстар: үй өсімдіктерін күту (суғару, жапырақтағы шаңды сүрту). 4.2.2.11 үй өсімдіктерін дұрыс күте білу (суғару, жапырақтағы шаңды сүрту, сыныпта дұрыстап қою) 4.2.2.12 ағашты, бұтаны, гүлді дұрыс ажырата, салыстыра білу

2.3 Жануарлар	1.2.3.1 үй жануарларын тану, атау (ит, мысық, сиыр, жылқы) 1.2.3.2 жабайы хайуанаттарды тану, атау (қасқыр, аю, қоян) 1.2.3.3 үй құстарын тану, атау (тауық, қаз, үйрек) 1.2.3.4 жабайы құстарды тану, атау (сауысқан, қарға) 1.2.3.5 түрлі жәндіктерді тану, атау, ажырата білу: қоңыз, көбелек	2.2.3.1 үй жануарларын атай білу. Түрін, шылбырын, қорегін, үй жануарларының пайдасы туралы айта білу 2.2.3.2 адамдардың үй жануарларына қалай қарайтындығын білу. Суреттен ит пен мысықты тану. Ит пен мысықтың негізгі мүшелерін айыру 2.2.3.3 үй жануарларын қалай күту керектігін білу 2.2.3.4 жабайы жануарларды білу (2-3): қасқыр, түлкі. Жабайы аңдардың өмір салты туралы сыртқы көрінісі туралы, азығы туралы мәліметтер беру 2.2.3.5 жергілікті үй құстары туралы білетінін ұлғайту, нақтылау. Құстардың сырт келбеті және адамдарға пайдасы туралы айтуға ұмтылу 2.2.3.6 көгершін сияқты жергілікті құстар туралы білімін ұлғайту, нақтылау. 2.2.3.7 сұхбаттарға қатысу, қарапайым сөйлемдерді құрастыру	3.2.3.1 үй жануарларын тану, атау: сиыр, шошқа. Негізгі дене мүшелерін ажырата білу. Адамдарға тигізер пайдасын білу 3.2.3.2 жабайы жануарларды атау (2-3): қоян, түлкі. Шылбыр, азық, өмір сүретін жері, қандай пайдасы бар 3.2.3.3 сауысқанмен қарғамен және басқа жергілікті құстармен танысу. Сыртқы тұрқы туралы, қайда өмір сүреді, немен қоректенеді, адамға пайдасы туралы айту 3.2.3.4 үй құстарын тану, атау: тауық, қаз, үйрек. Сыртқы тұрқы, қорегі туралы айту 3.2.3.5 түрлі жәндіктерді тану, атау, ажырата білу қоңыз, көбелек. Түріне қарап ажырата білу, құстар мен жәндіктерді салыстыру	4.2.3.1 үй жануарлары туралы білімін кеңейту, нақтылау: үй жануарларының төлдерінің атын атауға ұмтылу. Үй жануарларын күтуге жәрдемдесуге талпыну (демалыс кезінде) 4.2.3.2 тірі бұрыш жануарларын білу. "Қоян": негізгі дене мүшелерін, азығын, қозғалысын 4.2.3.3 қасқыр, қоян жабайы жануарлары туралы түсінігі болу. Сыртқы пішінімен, тіршілік салтымен танысу 4.2.3.4 жергілікті құстар туралы түсінігінің болуы: көгершін, торғай, ақ тұмсық қарға, қараторғай 4.2.3.5 жыл құстары және қыстайтын құстар туралы білу. Құстарды жақын жерден қадағалау 4.2.3.6 жәндіктерді білуге ынталану: құмырсқа, шыбын, қанқыз, шегіртке. Оларды атау және сыртқы пішінінен тану. 4.2.3.7 жануарлар, құстар, жәндіктерді ажырату және жалпылау

3) "Менің Отаным - Қазақстан":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1- сынып	2- сынып	3- сынып	4- сынып
			3.3.1.1 республиканың,	

3.1 Менің қалам, ауылым		2.3.1.1 білім алушылар тұратын қаланың, ауылдың атын білу 2.3.1.2 туған қаласының, ауылының басты алаңын және көшелерінің атын білу 2.3.1.3 қалаға, ауылға саяхат жасау . Білім алушыларға мейрам уақытындағы көшелердің, ғимараттардың безендірілуін көрсету. Білім алушылардың назарын көше безендірілуіне аудару	қаланың, ауылдың атын білу 3.3.1.2 бала тұратын мекендегі негізгі көрнекті жерлерді білу (өзен, көл, тау) 3.3.1.3 мейрамдарды атау және ажырата білу: Наурыз, Жаңа жыл, 8 наурыз 3.3.1.4 мектептен үйге дейінгі жолды білу 3.3.1.5 өзінің үйінің мекен жайын атау 3.3.1.6 Республика әнұраны орындалғанда оң қолды жүрек тұсына қойып тік тұру	4.3.1.1 қала мен ауылдың айырмашылығын білу 4.3.1.2 өзінің қаласындағы, ауылындағы негізгі ғимараттардың пайдалану мақсатын білу. Дүкен, мәдениет үйі, емхана, мектеп 4.3.1.3 Қазақстан Республикасында тұратынын білу. Олардың қаласы, ауылы Қазақстанда орналасқанын түсіну 4.3.1.4 Қазақстан Республикасының астанасын білу
3.2 Көлік. Жолда жүру ережесі			3.3.2.1 қаладағы, ауылдағы негізгі көліктерді білу 3.3.2.2 үйден мектепке дейінгі көліктерді автобус, троллейбус сияқтыларды білу 3.3.2.3 қоғамдық көлікте өзін-өзі дұрыс ұстай білу 3.3.2.4 көшеден бағдаршамның белгісімен, жолақ жолмен және жер асты өткелмен өту тәртібін білу. Көшені үлкендердің артынан өту	4.3.2.1 жолда жүру ережесі, көшеден өту ережесі, бағдаршам белгісі туралы білімін бекіту 4.3.2.2 балалардың өзін-өзі қоғамдық орында (көшеде, көлікте, мұражайда) ұстау тәртібін білу 4.3.2.3 көшеде өзін-өзі ұстау; жүргіншілерге арналған жолмен жүру, жолдан өтуді білу

49. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 317-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Тәртіп мәдениеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 317-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және жеңіл ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы әр пән бойынша білім алушылардың танымдық ерекшеліктеріне сәйкес білім, білік және дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. "Тәртіп мәдениеті" пәні – адамзат қоғамындағы өзара әрекеттестік және өзара шарттастық туралы білім жүйесін қалыптастыратын кіріктірілген пән. Пәннің зерделеу нысандары – адам, қоғам, оның ішінде жанұя, мәдениет, денсаулық, қоршаған орта.

4. "Тәртіп мәдениеті" пәні зерде даму бұзылыстары бар балаларда болатын психофизикалық даму бұзылыстарын, өмірлік қажетті білім, икемділік пен дағдыларды меңгерудегі қиындықтарды түзетуге немесе деңгейлестіруге бағытталған пәндердің цикліне кіреді.

5. "Тәртіп мәдениеті" пәні білім алушылардың қоғамдағы тәртіптің қарапайым ережелері туралы білімін жүйелі түрде қалыптастырады және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту мен бастапқы әлеуметтендірудің түзете қалыптастыру атқарымын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

6. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негізгі бағдар болатын және мектеп білім алушыларын оқытудың жеке бағдарламасын жасау кезінде мұғалім басшылыққа алатын болжамды оқытудың мақсаттар жүйесі тұжырымдалған.

7. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар үшін бағдарламаның мазмұны ұсынымдық сипатқа ие, педагог бағдарлама мазмұнына кез келген өзгеріс енгізуге және сыныптағы әрбір білім алушының мүмкіндіктері мен ерекше білімдік қажеттіліктеріне сәйкес оқытудың қарқынын өзгертуге құқығы бар.

8. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны жекеше оқыту мақсатына бағынады және әрбір білім алушының сыныптағы және мектептегі ұжымдық әрекетке қатысу мүмкіндігін ескереді.

9. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға білім беру кең мағынада түсіндіріліп, қарым-қатынас барысындағы мүмкіндіктердің шектелуінен байқалатын пәндік білімдердің қалыптасу саласына қатысты ғана емес, бұл санаттағы білім алушыларға маңызды өмірлік дағдылардың қалыптасуына да қатысты.

2-тарау. "Тәртіп мәдениеті" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

10. "Тәртіп мәдениеті" пәні бойынша оқу бағдарламасының мақсаты – білім алушыларды мәдени, әлеуметтік және қоғаммен белгіленген өмір салтына тарту; жақын әлеуметтік-мәдени ортамен таныстыруға мүмкіндік беру.

11. "Тәртіп мәдениеті" оқу пәнінің міндеттері:

- 1) білім алушыларға қажетті тазалық дағдыларын меңгерту;
- 2) туындаған жайтта бағдарлану, белгілі бір жағдайларда өзін адекватты ұстауға үйрету;
- 3) мәдени қатынастарға үйрету;
- 4) қолжетімді әлеуметтік-тұрмыстық дағдыларды қалыптастыру;
- 5) әр түрлі әрекет түрлерінде құрдастарымен және ересектермен жағымды қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру;
- 6) білім алушыларда адамгершілік сана мен адамгершілік сезімдерді тәрбиелеу;
- 7) еңбекке деген жағымды көзқарасын қалыптастыру;
- 8) қарым-қатынасқа және диалог құруға үйрету.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

12. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен оқу процесін ұйымдастыру тәсілдерінің негізінде айқын ақыл-ой кемістігі бар тұлғалардың өмірін ұйымдастыру идеясының негізі ретінде бүкіл әлемде мойындалған педагогикалық "қалыпқа келтіру" қағидасы жатыр.

13. Әрекет мазмұны оқу бағдарламаларында ашылады, бұл жеке оқыту бағдарламаларын құруда бағдар ретінде қызмет етеді. Оқытудың жеке бағдарламасын құру үшін білім алушыны бақылап, оның қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін көрсететін сәл сигналдарды белгілеп отырады.

14. "Қалыпқа келтіру" тұжырымдамасының негізінде орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін арнайы мектеп жағдайында ұйымдастыру қағидасы тұжырымдалған.

15. Өзіндік ерекшеліктерді сақтай отырып, білім алушының жеке қарқында даму құқығын мойындау. Бұл ұстанымды сақтау білім алушының білім алуының жеке

бағдарламасының мазмұнын анықтау мақсатымен ілгері дамуын және мүмкіндіктерін зерттеуге бағытталған.

16. Мұғаліммен білім алушылардың тұлғалық мүмкіндіктерін, жеке және білім беру мониторингінің нәтижелерінің жетістіктері бойынша білім берудің мазмұнын, әдістерін, түрлерін, дидактикалық құралдарын өзіндік таңдау қағидасы.

17. Білім алушыларда әлеуметтік және тәжірибелік қызмет дағдыларын қалыптастыруға бағытталған мектеп ортасын құру қағидалары:

1) біліктер мен дағдыларды қалыптастыру олар пайдаланылатын жағдайларға барынша жақын жағдаяттарда жүзеге асырылады. Бұл білім мен дағдыларды жаңа жағдайларға аудару қиындығымен байланысты;

2) сабақтарды ұйымдастыру бөлмелері әр түрлі өмірлік жағдаяттарды сипаттайтын кеңістіктер түрінде жабдықталады. Білім алушылардың қажеттіліктеріне сай заттық орта ауысып отырады;

3) мектептегі жайлы әлеуметтік-тұрмыстық және заттық-дамытушылық орта орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың физиологиялық және жас ерекшеліктеріне байланысты (демалуға, қозғалыс белсенділігіне, санитарлық-гигиеналық рәсімдерге қажетті жабдықталған кеңістік) құрылады.

18. Білім алушылардың мектептегі күнделікті кіріктірілген әрекетінің қағидасы. Мектепте алғашқы 3-4 жас аралығында пәндік емес білім алудың жүзеге асырылуына байланысты, оқу жоспары бойынша бірнеше пән мазмұнының кіріктірілуі орын алады. Барлық оқу-тапсырмалары оқу бағдарламасының мазмұнына сәйкес, ең алдымен білім алушының жалпы дамуына үлес қосуға (коммуникативті, қозғаушы, сөздік, сенсорлық) бағытталады. Білім алушылардың ілгерілеуі мен тұлғалық дамуына байланысты пәндік оқуға көшу жүзеге асырылады.

19. Пәндік емес оқыту кіріктірілген тақырыптық жоспар бойынша жүзеге асады. Ортақ тақырыптар ретінде "Қоршаған әлем" кіріктірілген курсының тақырыптамалары пайдаланылады. Оқытудың бұл кезеңінде таңдалған тақырып білім алушылардың мектептегі күнделікті әрекеттерін ұйымдастырудың құралы болып табылады.

20. Әлеуметтендіру құралы ретінде ойлауды, тілді және коммуникацияны дамыту қағидасы. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеуді (оның мүлде жоқ болу жағдайларына дейін), ойлауды, қарым-қатынасты дамытуда ерекше проблемалар орын алады. Анықталған проблемалар педагогикалық құралдармен алмастырылады. Сөйлеу тілін түсінуді кеңейту, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жұмыстардың реті нақтыланады.

21. Оқу-тәрбие процесін әлеуметтендіру қағидасы келесілерге бағытталаған:

1) білім алушыларға өмірлік тәжірибесін және әлеуметтік қатынастарын жеткілікті деңгейде кезең бойынша және жоспарлы түрде кеңейту. Оқу уақытының белгілі бір бөлігі мектеп қабырғасынан тыс (қоғамдық көліктермен жүру, дүкендерге,

дәріханаларға, ауруханаларға, мұражайларға, театрларға, кафеларге және басқа да қоғамдық пайдалану орындарына бару арқылы) ұйымдастырылады;

2) білім алушының қоғамға ауыртпалықсыз кіруіне ыңғайлы төзімді және ықпалдасқан орта қалыптастыру. Осы мақсатта білім алушының отбасымен және қоршаған ортамен жүйелі жұмыс жасау қажет болады.

22. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға білім беру процесі мазмұны бойынша және ұйымдастыру түрлері бойынша да қатаң тәртіппен құрыла алмайды.

23. Білім алушылар өзіне қажет жағдайларда, жеке жұмыс жасағанда (басқа білім алушылардың жұмыстарынан ерекше) және мұғалімнен жеке көмек алуда, іс-әрекеттерін өзгертіп отыратын сабақ түрін қалайды. Білім алушыларға сынып бөлмесінде еркін қозғалатындай мүмкіндіктер жасалады.

24. Арнайы ұстанымдар негізінде құрылған педагогикалық іс-шаралар, оқушылардың өзіндік белсенділіктері мен бастамаларын, дербестігін дамытуға бағытталады.

25. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың сабақ барысында белсенділігі анықталып, дербестігін дамытатын негізгі әрекет түрлері:

1) тірі және өлі табиғатты және әлеуметтік өмірдің құбылыстарын бақылау;

2) заттық-тәжірибелік әрекет;

3) ойын қызметтері мен ойын әрекеті;

4) білім алушылардың шаруашылық-еңбек әрекеті;

5) әлеуметтік-тұрмыстық әрекет;

6) жақын ортадағы білім алушылармен және ересектермен қарым-қатынас орнату (микросоциум);

7) оқу әрекеті (білім алушылардың мүмкіндіктеріне байланысты).

26. Білім алушыларды тәртіп мәдениетіне тәрбиелеуде мұғалім білім алушылардың танымдық және пәндік әрекетінің ауысуын сипаттайтын тиімді әдіс-тәсілдер мен жұмыс түрінің жиынтығын таңдай алады. Оқытудың алдыңғы қатарлы әдістеріне: үйрету, жаттығулар, жағдаяттар (іскерлік ойындар және белсенді оқыту әдістері), үлгі боларлық мысалдар, мадақтау, түсіндіру, әңгімелер, сұхбаттар, экскурсиялар жатады.

27. "Тәртіп мәдениеті" пәнін оқудың маңызды шарты - орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың шынайы өмірлік жағдаяттарға негізделген дағдыларды меңгеруі. Оқу процесін жоспарлауда мұғалім сәйкес жағдайларды ойластырып, кеңес бере алады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

28. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалауға қойылатын талаптар гуманизация идеясымен, осы санаттағы білім алушыларды мектепте оқытудың шығу табиғатымен байланысты.

29. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау үшін негіз білім алушының білім алуындағы жеке бағдарламасында қойылған міндеттер болып табылады.

30. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың білім алуының жеке бағдарламасының құрылуы педагогикалық бағалаудың мүмкіндіктері мен қажеттіліктерінің негізінде айқындалады. Бағалау критерийлері білім алушының дамуы мен білім алу онтогенезіне сәйкестілігімен анықталады.

31. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау тек ішкі бағалау тәсілдері арқылы жүзеге асырылады. Білім берудің жеке бағдарламаларының жүзеге асуының нәтижесі білім беру процесінде сабақ барысында мұғаліммен тікелей бағаланады.

32. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылармен жұмыс барасында барлық педагогикалық процесс басшылыққа алатын, арнайы педагогиканың "диагностика және түзету-дамыту жұмысының бірлігі" қағидасына негізделі отырып, мұғалім бағалау және бақылау қызметін жүйелі түрде атқарады.

33. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау рәсімдері келесі бірізділікпен жүреді:

1) білім алушылардың білім және дағдыларын, даму деңгейін алдын ала бағалау. Оқытудың жеке бағдарламасын құруға негіз болатын білім алушының жеке кескінін құру;

2) білім алушылардың дамуы мен жетістіктерін ағымдық бағалау оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзетіп отыру мақсатында білім алушылардың сабақ үстіндегі жұмысын күнделікті бақылаудан тұрады;

3) аралық бағалау алғашқы жарты жылдықтың аяқталуымен жүзеге асады. Оқытудың жеке бағдарламасына сәйкес, біліктер мен дағдыларды қалыптастыру тиімділігін бағалау пікірлері жеке бағдарламада белгіленеді;

4) нәтижелерді қорытынды бағалау оқу жылының аяқталуы бойынша анықталады.

34. "Тәртіп мәдениеті" пәні аясында білім алушылардың жетістіктерін бағалау әрекеті әр білім алушыда оқу және оқудан тыс жағдаяттарда тәртіп мәдениеті дағдыларының пайда болуымен анықталады. Бақылау нәтижелері білім алушыларда жеке тұлғалық тұғырды іске асырудың негізі болып табылады.

35. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалауда, олардың жетістіктерін айқындайтын сапалы көрсеткіш ретінде сипаттамалық бағалау қолданылады. Сипаттамалық бағалау білім алушыны дамыту мен оқытуда жеке білім беру процестері жүзеге асырылған салаларға қатысты өзіндік педагогикалық есепті көрсетеді.

36. Оқыту нәтижесін бағалау критерийлері:

1) тәртіп мәдениетінің меңгерілген дағдыларын, әрекеттену тәсілдерін практикада басшылыққа ала білу;

2) тәртіп мәдениеті мен оларға деген қажеттіліктерді сипаттайтын әрекеттерге қызығушылық таныту;

3) құрдастарының, айналасындағылардың тәртібіндегі жағымсыз байқалымдарға адекватты қатынас;

4) тәртіп мәдениетінің сыртқы түрінің білім алушының ішкі қасиеттерімен өзара байланысы.

5-тарау. "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

37. "Тәртіп мәдениеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 1-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 33 сағат;

2) 2-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

3) 3-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

4) 4-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

38. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін сыныптар санитарлық-гигиеналық нормаларға сәйкес тиісті мектеп жабдықтарымен жасақталады.

39. Оқу пәнінің мазмұны:

1) тәртіп мәдениеті бойынша оқу мазмұнында негізгісі рухани-адамгершілік және эстетикалық нормаларға негізделген мінез-құлық ережелері болып табылады. Дағдылар іскерлік ойындар, сахналанған қойылымдарға қатысудан, мерекелік ертеңгіліктер, экскурсиялар, қоғамдық орындарға бару арқылы қалыптасады;

2) "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұны орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың өмірлік тәжірибесін байытуға бағытталған оқытудың коммуникативті-іс-әрекеттік үлгісіне негізделеді;

3) "Тәртіп мәдениеті" пәнінің мазмұны тоқсанға бөлінбейді. Оқыту тақырыптары білім алушылардың тәртіп және мәдени дағдыларының қалыптасу деңгейіне байланысты мұғаліммен анықталады.

40. "Тәртіп мәдениеті" пәні күтілетін нәтиже ретінде: дағды немесе білік, білім немесе түсінік сияқты әр сынып бойынша оқу мақсатынан тұратын бөлімдерге және бөлімшелерге бөлінген. Оқу мақсаттары, әр бөлімде ұйымдастырылған, ол мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ, оқудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыруға көмектеседі.

41. Оқу материалдары шоғырландыру қағидасының негізінде құрылған. Ол орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың нақты қиындықтарын ескеруге мүмкіндік береді. Оқытудың әр жылында білім алушыларда мәдени тәртіп нормаларын әр түрлі өмірлік жағдаяттарда қайталап, бекітуге және автоматты түрге жеткізетін мүмкіндік туады.

42. Оқу пәнінің мазмұны келесі бөлімдер мен бөлімшелерді қамтиды:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер

1	Сырт келбет мәдениеті	1.1 Тән тазалығы
		1.2 Киім және аяқ киім тазалығы
		1.3 Ас ішу мәдениеті
2	Тұлғааралық қарым-қатынас мәдениеті	2.1 Қарым-қатынас және сөйлеу мәдениеті
		2.2 Қызмет мәдениеті
3	Қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті	3.1 Үйдегі тәртіп мәдениеті
		3.2 Мектептегі тәртіп мәдениеті
		3.3 Табиғат аясындағы тәртіп мәдениеті
		3.4 Көшедегі тәртіп мәдениеті
		3.5 Қызмет көрсету мекемелеріндегі, қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті

43. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын пайдалануда ыңғайлы болу үшін кодтау енгізілген. Кодта бірінші сан сыныпты анықтайды, екінші және үшінші сандар - бөлім мен бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.2.1 кодындағы "1" – сынып, "2.2" – бөлімше, "1" – оқыту мақсатының реттік нөмірі.

44. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Сырт келбет мәдениеті":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тән тазалығы	1.1.1.1 астың алдында, дәретхана мен ойыннан кейін қолды сабындап жуу 1.1.1.2 ұйықтар алдында және ұйқыдан соң жуыну, жуыну процесінің әрекеттер бірізділігін сақтау 1.1.1.3 сүлгімен құрғатып сүрту 1.1.1.4 тамақтанғаннан кейін ауызды шаю 1.1.1.5	2.1.1.1 бұрын меңгерген дене гигиенасының талаптарын бекіту 2.1.1.2 тазалық заттарын (тіс щеткасын, тарақты, сабын салғышты) күтіп ұстау 2.1.1.3 қол орамалды қолдану, түшкіргенде және жөтелгенде этикалық ережелерді орындау 2.1.1.4	3.1.1.1 1,2-сыныптарда меңгерген дене гигиенасының талаптарын бекіту 3.1.1.2 таңертеңгілік шараларды еске салмай-ақ орындау 3.1.1.3 таңертеңгілік жаттығуларды орындау 3.1.1.4 өздігінен душ қабылдау 3.1.1.5 жатар алдында аяғын өздігінен жуу, сүлгімен құрғатып сүрту	4.1.1.1 1,2,3-сыныптарда меңгерген дене гигиенасының талаптарын бекіту 4.1.1.2 ұйықтар алдында аяғын жуу, сүлгімен құрғатып сүрту, балаларға арналған жақпамайды пайдалану 4.1.1.3 сыныптасының және өзінің шашындағы ұқыпсыздықты байқау 4.1.1.4 өзін күтуде қиындықтарға кездескен

	танертең және кешке тісті тазалау	тарақ пен айнаның көмегімен шашын тәртіпке келтіру		сыныптастарына көмек көрсетуге тырысу
1.2 Киім және аяқ киім тазалығы	1.1.2.1 аяқ киімді шалбарды, жейдені, бас киімді, белдемшені, нәскиді, қолғапты өз бетімен киіп, шеше алу 1.1.2.2 өзінің киімдерін реттеп, шкафқа ілу	2.1.2.1 бұрын меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 2.1.2.2 сырт киімді өз бетімен кию, күртелер мен пальтолардың түймелерін түймелеу 2.1.2.3 сыныптастарына сырт келбетті бағалауға көмектесу 2.1.2.4 күні бойы өз киімінің тазалығын сақтау 2.1.2.5 киім және аяқ киім щеткаларын пайдалану	3.1.2.1 1,2-сыныптарда меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 3.1.2.2 киім және аяқ киім щеткаларын қолдану, өз бетімен үй киімдерін кию 3.1.2.3 киім және аяқ киімді ұқыпты, сақтап кию 3.1.2.4 үйден шығар алдында өзінің сырт келбетіне назар аудару	4.1.2.1 1,2,3-сыныптарда меңгерген киім және аяқ киім гигиена талаптарын бекіту 4.1.2.2 күні бойы өз киімінің тазалығын сақтау 4.1.2.3 үйден, мектептен шығар алдында өзінің сырт келбетіне назар аудару 4.1.2.4 мерекелер мен қонаққа барарда сәйкес киімді таңдай білу 4.1.2.5 мезгілдік ауа райына байланысты киім таңдай білу
1.3 Ас ішу мәдениеті	1.1.3.1 үстел үстінде тұзу отыру, шынтақты үстелге қоймау, асты асықпай, мұқият шайнау, нанды үзіп жеу сияқты ас ішу ережелерін сақтау 1.1.3.2 тамақтанғанда асхана құралдарын (ас қасық, шай қасық сияқты) дұрыс пайдалану 1.1.3.3 тамақ ішкенде майлық қағазды пайдалану 0.1.3.4 тамақты ұқыпты ішу, нанды үстел үстінде үкпей, тәрелке мен стақаннан шашпай ішу	2.1.3.1 бұрын меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 2.1.3.2 тамақтанғанда тамақ ішу құралдарын қолданысына сәйкес пайдалану 2.1.3.3 тамақ ішкен кезде қағаз және шүберек майлықты пайдалану 2.1.3.4 тамақ өнімдеріне ұқыптылықпен қарау	3.1.3.1 1, 2-сыныптарда меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 3.1.3.2 тамақ ішкен кезде шанышқыны пайдалану 3.1.3.3 тамақ өнімдеріне ұқыптылықпен қарау 3.1.3.4 үлкендерге үстелді жаюға және ыдыстарды жинауға көмектесу	4.1.3.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген тамақ ішу ережелерін бекіту 4.1.3.2 асханадағы кезекшінің міндеттерін орындауға тырысу 4.1.3.3 тамақ ішкенде үстел үстінің тазалығын бақылау 4.1.3.4 өзінің және сыныптастарының іс-әрекеттерінің үстел басындағы ережелерге сәйкес келмейтінін байқау

2) "Тұлғааралық қарым-қатынас мәдениеті":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Қарым-қатынас және сөйлеу мәдениеті	1.2.1.1 құрдастарымен және мұғаліммен кездескенде ашық жүзбен сәлемдесіп, қоштасарда басты изеп ізеттілікпен қоштасу 1.2.1.2 "Сәлеметсіз бе!", "Қош болыңыз", "Рахмет", "Оқасы жоқ" секілді с ы п а й ы қарым-қатынасты білдіретін сөздерді қолдану	2.2.1.1 бұрын меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту 2.2.1.2 ұл баланың қыз баламен бірінші болып амандаса білуі 2.2.1.3 "Сәлеметсіз бе!", "Қош болыңыз", "Рахмет", "Оқасы жоқ", "Кешіріңіз", "Кіруге рұқсат па", "Шығуға рұқсат па" сияқты сыпайы қарым-қатынасты білдіретін сөздерді қолдану 2.2.1.4 басқалардың сәлемдесуіне ізеттілікпен жауап беру 2.2.1.5 жасы үлкен адамдарға "сіз" деп сөйлеу	3.2.1.1 1, 2-сыныптарда меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту 3.2.1.2 сәлемдесуді күлімсіреп, анық, сергек түрде білдіру 3.2.1.3 "Сәлеметсіз бе!", "Қош болыңыз", "Рахмет", "Оқасы жоқ", "Кешіріңіз", "Рұқсат па", "Қайырлы таң", "Қайырлы күн", "Қайырлы түн" сияқты сыпайы қарым-қатынасты білдіретін сөздерді қолдану 3.2.1.4 ересектердің күнделікті еңбегіне және ата-ананың қамқорлығына құрмет білдіру 3.2.1.5 құрдастарына және сыныптастарына тілектес болу, жақсы амалдар жасауға ұмтылу	4.2.1.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген қарым-қатынас және сөйлеу тіл мәдениеті ережелерін бекіту 4.2.1.2 "Алғысымды білдіремін", "Мүмкін болса ..." с и я қ т ы сыпайыгершілік сөздерін пайдалану 4.2.1.3 мұғалімнің, ересек адамның сөзін бөлмеу 4.2.1.4 өз тәртібінің талап етілетін нормаға сәйкес еместігін байқау 4.2.1.5 жолдасының сөзін бөлмей, тыңдай білу 4.2.1.6 сөйлескен адамның көзіне қарап, ілтипатпен, жылы шыраймен сөйлесу
2.2 Қызмет мәдениеті	1.2.2.1 ойыншықтарды, заттарды, мектеп құралдарын өз орындарына қою, о л а р д ы ұқыптылықпен қолдану	2.2.2.1 бұрын меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту 2.2.2.2 ойында, еңбекте, оқуда, демалыс уақытында ізеттілік танытып, көмек қолын соза білу	3.2.2.1 1, 2-сыныптарда меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту 3.2.2.2 ата-анаға, мұғалімге, тәрбиешіге көмектесу, қоғамдық еңбекке араласу 3.2.2.3 о т б а с ы мүшелерімен,	4.2.2.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген әрекеттік мәдениет ережелерін бекіту 4.2.2.2 сыныптағы ж ә н е шеберханаларда жұмыс орнында, ойын бөлмесінде, үйде тазалық пен тәртіпті сақтау 4.2.2.3 сыныптағы ж ә н е шеберханаларда жұмыс орнын

		2.2.2.3 адамдарға және олардың еңбектеріне сыйластықпен қарау	сыныптастарымен және достарымен келісіп жұмыс жасау және бір-біріне көмектесуге тырысу	жинастыру қиын болатын сыныптасына көмек көрсету 4.2.2.4 жанұядағы кіші және қарт жақындарына үйдегі тазалықты сақтауға көмектесу

3) "Қоғамдық орындарындағы тәртіп мәдениеті":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Үйдегі тәртіп мәдениеті	1.3.1.1 жайларға кірер алдында аяқты сүрту 1.3.1.2 үйде күн тәртібін орындауға тырысу	2.3.1.1 бұрын меңгерген үйдегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.1.2 күн тәртібін орындау 2.3.1.3 жеке қолданыстағы заттарды ұқыпты ұстау	3.3.1.1 1, 2-сыныптарда меңгерген үйдегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.1.2 күн тәртібін орындау, серуеннен уақытында қайту 3.3.1.3 жеке қолданыстағы заттарды ұқыпты ұстау 3.3.1.4 жанұядағы кіші және ересек жақындарына, ата-анасына қолдан келгенше көмек беру	4.3.1.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген үйдегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.1.2 өзінің хал-жайы туралы айта алу, көмек сұрау 4.3.1.3 тұрмыстық э л е к т р құралдарымен жұмыста қауіпсіздік ережелерін сақтау 4.3.1.4 көршілерімен тілектестік қарым-қатынаста болу
3.2 Мектептегі тәртіп мәдениеті	1.3.2.1 жайға кіргенде бас киімді шешу 1.3.2.2 мектепте таза, ұқыпты келу, киімін айнаның алдында жөнге келтіру	2.3.2.1 бұрын меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.2.2 сабақта білім алушының тәртіп ережелерін орындау 2.3.1.3 мұғалімнің, тәрбиешінің сабақта және сабақтан тыс уақытта берген талаптарын орындау	3.3.2.1 1, 2-сыныптарда меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.2.2 мектеп мүлкіне, құрал-жабдықтарын а ұқыптылықпен қарау 3.3.2.3 мектептегі кулерді және басқа да тұрмыстық заттарды пайдалана білу	4.3.2.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген мектептегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.2.2 кезекші міндетін атқару, ересектерге мектеп жайын жинастыруға көмектесу
			3.3.3.1	4.3.3.1

3.3 Табиғат аясындағы тәртіп мәдениеті	1.3.3.1 өсімдіктерге (гүлдерге, бұталарға, ағаштарға) ұқыптылықпен қарау	2.3.3.1 бұрын меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 2.3.3.2 табиғатта (орманда, өзеннің, көлдің жағасында) қоқыс қалдырмау	1, 2-сыныптарда меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 3.3.3.2 мектеп жанындағы үлескеде жұмыс істеген ересектерге шамасы келгенше көмектесу 3.3.3.3 қыс мезгілінде құстарға қамқорлық көрсету	1, 2, 3-сыныптарда меңгерген табиғаттағы тәртіп ережелерін бекіту 4.3.3.2 табиғат аясында (орманда, өзен және көл жағалауында) қауіпсіздік ережелерін мұқият сақтау
3.4 Көшедегі тәртіп мәдениеті	1.3.4.1 көшеде қоқыстыпауға әдеттену 1.3.4.2 көшеге ересек адамсыз шығуға болмайтынын білу	2.3.4.1 бұрын меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.4.2 аулаларда, сурет салуға болмайтындығын білу 2.3.4.3 қатты сөйлеуге, айғайлауға, күлуге, көшедегілердің назарын өзіне аударуға болмайтынын білу	3.3.4.1 1, 2-сыныптарда меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.4.2 көшедегі адамдарға жабысу ұят болатынын білу 3.3.4.3 жаяужолдың оң жақ шетімен жүру, жаяужолды жауып тастамау	4.3.4.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген көшедегі тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.4.2 көшені бағдаршамның сигналдары немесе "зебра" бойынша өту ережелерін білу және орындау 4.3.4.3 көшеде таныс адамды кездестірсе, шетке шығып сөйлесу
3.5 Қызмет көрсету мекемелеріндегі, қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті	1.3.5.1 емханаларда тәртіп ережелерін сақтау, дәрігерге өз кезегі бойынша кіру	2.3.5.1 бұрын меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 2.3.5.2 емханадағы, шаштараздағы тәртіп ережесін ұстану, өз кезегін күту 2.3.5.3 дүкенде, супермаркетте, ойын-сауда орталығында тәртіп ережелерін сақтау	3.3.5.1 1, 2-сыныптарда меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 3.3.5.2 қоғамдық көліктегі тәртіп ережелерін орындау 3.3.5.3 б а с қ а жолаушылармен сыпайы қатынас ережелерін орындау 3.3.5.4 қоғамдық көлікте жолақысын дер кезінде және дұрыс төлеу	4.3.5.1 1, 2, 3-сыныптарда меңгерген қоғамдық орындардағы тәртіп мәдениеті ережелерін бекіту 4.3.5.2 үлкен адамға және кішкентай баласы бар жолаушыларға орын беру 4.3.5.3 қоғамдық көлікте қатты сөйлеуге, ішінде жүгіруге, отырғышқа аяғымен шығуға, отырғышты былғауға және бүлдіруге болмайтынын түсіну

45. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№115 бұйрығына 318-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптары үшін "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы

Ескерту. Бұйрық 318-қосымшамен толықтырылды – ҚР Білім және ғылым министрінің 27.07.2017 № 352 (1, 2, 6, 8, 9, 10,(11, 12) сыныптардың ерекше білім беруге қажеттіліктері бар білім алушылары үшін 01.09.2017, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 3-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2018, ерекше білім беруге қажеттіліктері бар 4-сыныптың және 10-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2019, 11-сыныптың білім алушылары үшін 01.09.2020 қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамызда №1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы әр пән бойынша білім алушылардың танымдық ерекшеліктеріне сәйкес білім, білік және дағдының мазмұны мен көлемін анықтайтын нормативтік-оқу құжаты болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға оқу процесін бағыттады, ол білім алушылардың пән бойынша білім алып және дағдыларды меңгеруге, оқу әрекеттерін меңгеруде білім алушылардың дербестігін дамытуға, әлеуметтік мәдени ортада бағдарлау икемін қалыптастыруға септігін тигізеді.

4. Оқу бағдарламасында заманауи мектептегі білім беру процесін ұйымдастыруға арналған инновациялық педагогикалық жолдарын сипаттайтын оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі түрімен үйлесім тапқан. Оқуға көзқарас оқу пәні бойынша бағдарламаны құрылымдаудың негізгі бағдары болып табылады.

5. Білім берудің классикалық негізі ретінде құндылық-бағдарлы, іс-әрекеттік, тұлғалық-бағдарлы, коммуникативті тәсілдері оқу мақсаттары жүйесінің басымдылығын және білім беру процесінің нәтижесін нығайту үшін қолданған және ол жаңа оқу бағдарламасының құрылымында көрініс тапқан.

6. Заманауи деңгейдегі оқыту процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі білім алушылардың белсенді әрекетін ұйымдастыру. Білім алушылардың белсенді танымдық әрекеті мұғалімнің қолдауымен және серіктес, кеңесші ретінде шығармашылық бірлесу жағдайында тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлы білім беруді күшейту өзара қарым-қатынаста авторитарлыққа жол берілмейтін, білім беру процесіне қатысушы барлық білім алушылар арасындағы ынтымақтастық үшін түрлі үйлесімдегі алғышарттарды жасайтын оқытудың интербелсенді әдістерін қолданған кезде жүзеге асырылады.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудағы барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім алушылардың біліммен, идеялармен, әрекет тәсілдерімен белсенді алмасуға мүмкіндік беретін шынайы шығармашылық процестегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты бір пәннің оқу бағдарламасы аумақтық сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау әрекетін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан білім алушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәнді оқытудың мақсатына қол жеткізуде жүзеге асырылатын оқу және тәрбиелік сипаттағы жобалау әрекеті ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен серіктестікте ұйымдастырылады.

10. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтау үшін негізгі бағдар болатын және мектеп білім алушыларын оқытудың жеке бағдарламасын жасау кезінде мұғалім басшылыққа алатын болжамды оқытудың мақсаттар жүйесі тұжырымдалған. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылар үшін бағдарламаның мазмұны ұсыныс беру сипатына ие, педагог бағдарлама мазмұнына өзгеріс енгізуге және сыныптағы әрбір білім алушының мүмкіндіктері мен ерекше білім беру қажеттіліктеріне сәйкес оқытудың қарқынын өзгертуге құқығы бар.

11. Пән бойынша білім беру процесінің күнделікті мазмұны жеке білім беру мақсатына бағынады және әрбір білім алушының сыныптағы және мектептегі ұжымдық әрекетке қатысу мүмкіндігін ескереді.

12. Орташа ақыл-ой кемістігі бар мектеп білім алушыларын оқыту бұл сөздің кең мағынасында түсініліп, оларда байқалатын мүмкіндіктердің аз қорына қатысты пәндік білімді қалыптастыруға ғана емес, осы санаттағы білім алушылар үшін анағұрлым маңызды өмірлік дағдыларды қалыптастыруға да бағытталады.

2-тарау. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

13. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнінің мақсаты – білім алушылардың тұрмыста жақсы бейімделіп, қолжетімді шаруашылық-еңбек әрекетін меңгеруге көмектесетін қарапайым икем және дағдыларын қалыптастыру.

14. Негізгі міндеттері:

1) білім алушыларда тұрмыстық және еңбек дағдыларын қалыптастыру: жеке тазалық, тамақтану, киімін, аяқ-киімін күту және өзге де тұрмыс саласында;

2) үнемдеу-тұрмыстық икемдерін қалыптастыру (қоршаған ортадағы заттарды, өз киімін, аяқ-киімін, азық-түлік және дайын асты, су көздерін пайдаланғанда ұқыпты болу);

3) әдемі және дұрыс қабылдауды үйрету;

4) еңбексүйгіштік, төзімділік, жұмысқа деген қабілет, бастаған жұмысын соңына дейін жеткізуді тәрбиелеу;

5) танымдық әрекеттерінің дамуындағы кемшіліктерді түзету;

6) сабаққа деген қызығушылық, білімқұмарлығын дамыту;

7) басқа білім алушылармен және үлкендермен қарым-қатынас жасауды үйрету.

15. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнінің мазмұнында білім алушыларды қолжетімді еңбекке және дербес өмір сүруге дайындауға ықпал ететін мәліметтері бар және оқытылуы практикалық бағытталған орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың Үлгілік оқу жоспарының жалпы білім беру пәндерінің қатарына жатады. Оқытудың бастапқы сатысының бағдарлама мазмұны, біріншіден, білім алушыларды дамыту құралы болып табылады.

16. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда танымдық әрекеттерінің терең дамымауы байқалып, практикалық әрекеттерді меңгергенде күрделі қиындықтар туындатады.

3-тарау. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

17. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу процесін ұйымдастыру тәсілдерінің негізінде бүкіл әлемде айқын ақыл-ой кемістігі бар тұлғалар өмірін ұйымдастырудың негізгі идеясы ретінде қабылданған "қалыпқа келтіру" педагогикалық тұжырымдамасы жатыр. Осы тұжырымдамаға сәйкес білім алушылар барлық түзету педагогикалық іс-шаралар жүйесін жобалауда негіз және жалғыз бастапқы нүкте болып табылады. Жоспарланатын педагогикалық іс-шаралар білім алушылармен өткізілетін жұмыспен қатар, оларды ортаға бейімдеуге, өздігімен әрекет жасауға ынталандыратын орта қалыптастыруға арналады.

18. Оқу әрекетінің мазмұны жеке оқу бағдарламаларын әзірлеу үшін бағдар болып табылатын оқу бағдарламаларында ашылады. Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу үшін білім алушыны бақылап, оның қажеттілігі мен мүмкіндігінен хабар беретін әрбір белгілерді байқап отырған жөн.

19. "Қалыпқа келтіру" тұжырымдамасының негізінде орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту және тәрбиелеу процесін арнайы мектеп жағдайында ұйымдастыру ұстанымы тұжырымдалған.

20. Өзінің бірегей ерекшеліктерін сақтай отырып, білім алушылардың жеке қарқында даму құқығын мойындау ұстанымы. Бұл ұстанымды сақтау оқытудың жеке

бағдарламасына тән мазмұнды анықтау мақсатында білім алушының мүмкіндіктері мен ілгері дамуын үнемі зерттеуді бағамдайды. Дамудағы және дағдыларды меңгерудегі кез келген, тіпті ең аз ілгерілеуді мойындау оқытудағы оң нәтиже ретінде қарастырылады.

21. Әр білім алушының жеке дара мүмкіндіктерін және білім беру және жеке жетістіктерін мониторингтеу нәтижелерін ескере отырып мұғалімнің оқыту мазмұнын, әдістерін, түрлерін, дидактикалық құралдарын өздігінен таңдау ұстанымы.

22. Білім алушылардың практикалық әрекетін және әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға арналған сәйкес мектеп ортасын құру ұстанымы:

1) икем және дағдыларды қалыптастыру, оларды қолданатын жағдайға барынша жақын және ұқсас мағынада жүзеге асырылады. Бұл білім және дағдыларды жаңа жағдайға ауыстыру қиындығымен байланысты;

2) түрлі өмірлік жағдайларды көрсететін аймақ және заттық орта білім алушылардың қажеттіліктеріне сәйкес ауыстырылып отырады;

3) мектептегі ыңғайлы әлеуметтік-тұрмыстық және заттық-дамыту ортасы орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жас ерекшелігі және физиологиялық ерекшеліктеріне сәйкес құрылады (демалуға арналған, қимыл белсенділігіне, тазалық-гигиеналық әрекеттерге арналып жабдықталған аймақтар).

23. Білім алушылардың мектептегі күнделікті әрекеттерінің кіріктендірілген сипаты ұстанымы. Мектепте алғашқы 3-4 жыл пәнсіз оқыту идеясымен жүзеге асатын, оқу жоспарының бірнеше пәндерінің мазмұнын кіріктендіруді меңзейді. Оқу бағдарламасының мазмұнын пайдалана отырып, барлық сабақтар, біріншіден білім алушының жалпы дамуын жақсартуға бағытталады (қарым-қатынас, іс-қимыл, сөйлеу тілі, сенсорлы). Білім алушылардың жеке дара дамуына қарай пәндік оқытуға көшу жүзеге асады.

24. Пәнсіз оқыту тақырыпты кіріктендіре жоспарлау арқылы жүзеге асады. Кіріктендіру тақырыптары ретінде "Айналадағы әлем" пәнінің тақырыптарын алуға болады. Таңдалған тақырып негізінде 1-2 апта білім алушылардың түрлі әрекеттері ұйымдастырылады. Оқытудың сол кезеңінде таңдалған тақырып танымдық мақсатта ғана емес, білім алушылардың мектептегі күнделікті өмірін ұйымдастыру құралы болып табылады.

25. Әлеуметтендіру құралы ретінде ойлауды, тілді және коммуникацияны дамыту ұстанымы. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларда сөйлеуді (оның мүлдем жоқ болу жағдайларына дейін), ойлауды, қарым-қатынасты дамытуда ерекше мәселелер орын алады, бұлардың орнын нақты жағдаяттарда бар мүмкіндігінше педагогикалық құралдармен толтыру қарастырылады. Сөйлеу тілін түсінуді кеңейту, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас құралдарын қалыптастыру, білім алушылардың көрнекілік-әрекеттік ойлауын дамыту бойынша жұмыстардың реті нақтыланады. Педагог тарапынан білім алушылардың әрекетін сөйлеу тілі арқылы сүйемелдеу мөлшерленген және мектеп білім алушысына түсінуге қолжетімді түрде болады.

26. Оқу-тәрбие процесін әлеуметтендіру бағыты ұстанымы. Білім алушылардың ерекшеліктеріне барынша бейімделген және дені сау құрдастарымен өзара әрекет етуін шектейтін оқыту және тәрбиелеу ортасындағы шарасыз жалаңдықпен байланысты білім алушыны анағұрлым күрделі әлеуметтік ортаға енгізу бойынша арнайы жұмыстар талап етіледі:

1) білім алушылардың өмірлік тәжірибесін және әлеуметтік қатынастарын кезең-кезеңімен және жоспарлы түрде олар үшін қолжетімді деңгейде кеңейту;

2) мектеп білім алушысының қоғамға ауырсынбай енуі үшін төзімді және игі ниетті ортаны қалыптастыру. Осы мақсатта мектеп ұжымы білім алушының отбасымен және қауымдастықпен жоспарлы түрде жұмыс істейтін болады.

27. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқыту процесі мазмұнды және ұйымдастыру жағынан қатал шектеле алмайды. Топтық оқыту жағдайында танымдық қызығушылықтың төмендігі; топтық жұмыста түрткіге төмен реакция; бір пәннің мазмұнында қырық бес минут бойы білім алушылардың белсенділігін ұстау тұрудың қиындығы дәстүрлі академиялық мақсатта құрылған сабақтың тиімділігінің төмендігіне әкеліп соқтырады.

28. Білім алушылар өзіне қажет кезде іс-әрекетті ауыстыра алатын, жеке дара жұмысын орындап (басқа білім алушылардың жұмыстарынан өзге) және мұғалімнің жеке көмегін ала алатын, сондай түрде ұйымдастырылған сабақтарға мұқтаж. Сынып бөлмесінде еркін қозғалу мүмкіндігі беріледі.

29. Арнайы ұстанымдарға сәйкес құрылған педагогикалық іс-шаралар, білім алушылардың жеке белсенділігін, олардың бастамалары мен дербестігін дамытуға бағытталатын болады.

30. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың белсенділігі көрініп және дербестігін дамыту мүмкін болатын іс-әрекеттердің сабақтарда кездесетін негізгі түрлері:

- 1) тірі және өлі табиғатты және әлеуметтік өмір құбылыстарын бақылау;
- 2) заттық-тәжірибелік әрекеттер;
- 3) ойын қимылдары және ойын әрекеттері;
- 4) білім алушылардың шаруашылық-еңбек әрекеттері;
- 5) әлеуметтік-тұрмыстық әрекеттер.

31. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды оқытудың барлық кезеңдерінде оқу-тәрбие процесі заттық әрекеттер негізінде құрылады.

32. Көрнекі-тәжірибелік әдістердің практикалық маңызы зор. Олар оқытудың көрнекі әдістерін және білім алушылардың практикалық әрекеттерін толықтырады. Мұғалім нақты жаттығуларды, оларды сынып бөлмесінде өткізу орнын және тәсілін тыңғылықты ойлайды (жұмыс үстелі үстінде, тақтаның алдында, ойын бұрышында,

кілемнің үстінде). Бір сыныптағы білім алушылардың танымдық мүмкіндіктерінде айырмашылықтар болады, сондықтан, оларды оқыту мүмкіндігінше жеке дара жүргізіледі.

33. Дидактикалық ойындар кеңінен қолданылады. Ойын өткізгенде белгілі бір қарқында сақталады, ойын жаттығуларында сұрақтар көп болмауы ескеріледі. Білім алушыларды жауаптарына мұқият болып сыныптастарының іс-әрекеттерін бақылау дағдылары үйретіледі.

34. Сабақтар қажетті көрнекті құралдармен, топтық және жеке жұмысқа арналған үлестірмелі заттық материалдармен қамтамасыз етіледі.

35. Мұғалімнің басқаруымен практикалық әрекеттерді орындағанда қарапайым дербестік және өз күшіне сенімділік қалыптастырылады.

4-тарау. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

36. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың оқу процесін бағалау тәртібінің талабы ізгілендіру идеясынан және осы санаттағы білім алушыларды мектепте оқыту ісіне табиғи лайықтылық тұрғысынан туындайды.

37. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау мектеп білім алушысын оқытудың жеке бағдарламасында тұжырымдалған міндеттерден басталады.

38. Орташа ақыл-ой кемістігі бар мектеп білім алушысын оқытудың жеке бағдарламасын құру оның мүмкіндіктері мен қажеттіліктерін әуелі педагогикалық бағалаумен ескертіледі. Бағалау межелері мектеп білім алушыларын дамыту мен оқытудың негізгі даму сызығының онтогенезімен сәйкес анықталады.

39. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау ішкі бағалау құралдарымен жүзеге асырылады. Оқытудың жеке бағдарламаларын жүзеге асыру нәтижелері сабақта тікелей мұғалім тарапынан білім беру процесі барысында бағаланады.

40. Орташа ақыл-ой кемістігі бар мектеп білім алушыларымен барлық педагогикалық процесті құрайтын арнайы педагогиканың – "диагностикалау мен түзете-дамыту жұмыстарының бірлігі" ұстанымына сүйене отырып, педагогтар бақылау-бағалау әрекетін жүйелі түрде жүзеге асырады.

41. Бағалау әрекеті бақылау, білім алушылардың іс-әрекеті өнімін зерттеу, ауызша жауаптарын оқыту және тәрбиелеудің жеке міндеттерімен салыстыру болып танылады.

42. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалау процесі келесі кезектіліктен құрылады:

1) білім алушылардың білімін, даму деңгейін, дағдысын алдын ала бағалау. Жеке оқу бағдарламасын құрудың негізі ретінде білім алушының даму бағдарын құру;

2) білім алушылардың жетістіктерімен дамуын ағымдағы бағалау. Ол оқытудың мазмұны мен тәсілдерін түзетіп отыру мақсатында білім алушылардың сабақ барысындағы жұмысын күнделікті бақылау арқылы жүзеге асырылады;

3) аралық бағалау бірінші жарты жылдықтан кейін жүзеге асырылады. Жеке оқу бағдарламасына сәйкес оқу барысында тиімді қалыптастырылған дағды жеке бағдарламада тіркеледі;

4) жетістіктердің қорытынды бағалау оқу жылының соңында жүзеге асырылады.

43. Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың жетістіктерін бағалауда, білім алушының жетістігінің сапалы көрсеткіші болып табылатын - сипаттап бағалау пайдаланылады. Сипаттап бағалау дегеніміз - білім алушыны сипаттау оқыту мен жетілдірудің жеке оқыту процесінде жүзеге асырылатын өзгеше педагогикалық есеп. Оқу кезеңінде бұл - әлеуметтік даму, өзіне-өзі қызмет көрсету, физикалық, танымдық, сөздік сондай-ақ оқу жылының басында және аяғындағы білім алушының бағдарында бейнеленген білім алушының қызметі. Білім алушыны пәндік оқуға ауыстырғанда - бұл білім алушының әр оқу сабағындағы және өмірлік дағдысындағы жетістіктері ретінде сипатталады.

5-тарау. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

44. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 1-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 66 сағат;
- 2) 2-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында –68 сағат;
- 3) 3-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында –68 сағат;
- 4) 4-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында –68 сағат.

45. Оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін оқу кабинеттері санитарлық-гигиеналық нормалар ескеріле отырып жабдықталады.

46. Түрлі формадағы (жеке, жұп немесе топтық) және әртүрлі жұмыстарды (ойын және белсенді оқыту әдістерін қолдануды) ұйымдастыру үшін қозғалмалы жиһаз қарастырылады. Білім алушылардың жұмыстарын және көрнекілік құралдарды қоюға арналған стендтер, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастырылады.

47. Оқу пәнінің мазмұны:

1) оқу пәнінің мазмұны оқу бөліміне сәйкес ұйымдастырылған: "Денсаулық және оны сақтауға жолдары", "Киім және аяқ киім", "Тамақтану", "Менің үйім, мектеп", "Тұрғындарға қызмет көрсету саласы";

2) бөлімдер өз кезегінде оқу мақсатын және білім, немесе түсінік, дағды немесе икем ретінде күтілетін нәтижелерді құрайтын бөлімшелерге бөлінген;

3) әр бөлімшенің ішінде кезегімен көрсетілген оқу мақсаты, оқытушыға өзінің жұмысын жоспарлауға және білім алушының жетістіктерін бағалауға мүмкіндік береді;

4) "Өзіне-өзі қызмет көрсету" бағдарламасы ақыл-ой кемістігі бар әр білім алушыға оқу материалдарын дара қарқында және көлемде оқу, меңгеру құқығын жүзеге асыруға

көмектеседі. Оқытушы әр білім алушыға оқу тақырыбын, бөлімін меңгеруге қажетті сағат санын өзі нақтылайды. Келесі тақырыпқа көшу үшін бағдарлама материалдарын меңгеру негіз болады.

48. "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәнінің мазмұны келесі бөлімдер мен бөлімшелерді қамтиды:

1-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Денсаулық және оны сақтау жолдары	1.1 Адам дене мүшелері және оның функциясы
		1.2 Жеке тазалық құралдары және заттары
		1.3 Тәнді күту, денсаулықты сақтау
2	Киім және аяқ киім	2.1 Маусымдық киімдер және аяқ киімдер
		2.2 Киімді күту
		2.3 Аяқ киімді күту
		2.4 Киініп шешіну дағдысы
3	Тамақтану	3.1 Азық-түлік
		3.2 Тамақтану тәртібі
		3.3 Ыдыс-аяқ және оны күту, асханалық киім
		3.4 Асханалық жиһаз және оның күтімі
4	Менің үйім, мектеп	4.1 Мектеп, мектеп бөлмелері, мектеп жиһазы және оған күтім
		4.2 Көп қабатты үйдегі пәтер, тұрғылықты ғимарат, жиһаз және оларға күтім
5	Тұрғындарға қызмет көрсету саласы	5.1 Дүкен

49. Оқу бағдарламасында оқыту мақсаттарын қолдану ыңғайлы болуы үшін кодпен белгілеу енгізілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші саны – бөлімді, үшінші сан бөлімшені және төртінші саны оқыту мақсатының нөмірін білдіреді. Мысалы: 1.2.1.4 "1" - сынып, "2.1" - бөлімше, "4" - оқыту мақсатының реттік нөмірі.

50. Оқу бағдарламасында әр бөлімнің оқу материалының мазмұнын және кезектілігін анықтауға негіз болатын оқыту мақсатының жүйесі қалыптастырылған.

51. Оқу мақсаттарының жүйесі мұғалімдерге білім алушылардың танымдық процесін басқаруға, материалдарды шетінен игеруін қадағалауға, оқу процесін жекелендіруге мүмкіндік береді.

52. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) "Денсаулық және оны сақтау жолдары":

2-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1- сынып	2- сынып	3- сынып	4- сынып
1.1 Адам дене мүшелері және оның функциясы	1.1.1.1 адамның дене мүшелерімен танысады 1.1.1.2 адам мүшелерін өзінен көрсетеді және атап береді	2.1.1.1 сюжеттік көріністерден мүшелерді анықтау 2.1.1.2 сюжеттік суреттерден мүшелерді көрсету	3.1.1.1 адамның негізгі дене мүшелерін тауып, атау 3.1.1.2 мұғалімнің сұрағы бойынша дене өзінің дене мүшелерін көрсету	4.1.1.1 үлгі бойынша кескіндеп бояу 4.1.1.2 суреттегі дене мүшелерін қарап өзінен көрсету
1.2 Жеке тазалық құралдары және заттары	1.1.2.1 гигиеналық заттарды танып айту: тарақ, орамал, қайшы, айна, тіс щеткасы 1.1.2.2 гигиеналық заттарды танып айту: сабын, тіс пастасы, сусабын, крем, әтір	2.1.2.1 гигиеналық заттарды бір бірінен айыру 2.1.2.2 үлгі бойынша кескіндеп бояу	3.1.2.1 гигиеналық заттардың не үшін арналғанын ұғып, мұғалімнің көмегімен қолдану 3.1.2.2 гигиеналық заттардың не үшін арналғанын ұғып, мұғалімнің көмегімен қолдану	4.1.2.1 гигиеналық заттардың не үшін арналғанын ұғып, жеке қолдану 4.1.2.2 гигиеналық заттардың не үшін арналғанын ұғып, жеке қолдану
1.3 Тәнді күту, денсаулықты сақтау	1.1.3.1 мұғалімнің қадағалауымен қолды жуу	2.1.3.1 мұғалімнің қадағалауымен аяқты жуу	3.1.3.1 үлкендердің қадағалауымен су сабынды пайдаланып басты жуу	4.1.3.1 мұғалімнің қадағалауымен тісті жуу

2) "Киім және аяқ киім":

3-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1- сынып	2- сынып	3- сынып	4- сынып
2.1 Маусымдық киімдер және аяқ киімдер	1.2.1.1 киімдерді және аяқ киімдерді маусым бойынша тану, атау 1.2.1.2 пәндік суреттерге қарап киімдермен аяқ киімдерді мезгіл бойынша көрсету	2.2.1.1 киімдермен аяқ киімдерді маусым бойынша пайдалану мақсатын білу 2.2.1.2 үлгі бойынша сызып, киімдермен аяқ киімдерді бояу	3.2.1.1 мұғалімнің сұрағы бойынша киімдермен аяқ киімдерді көрсетіп, атау 3.2.1.2 мұғалімнің сұрағы бойынша киімдермен аяқ киімдерді айыра білу	4.2.1.1 мұғалімнің нұсқауымен киімдермен аяқ киімдердің суреттерін жинау 4.2.1.2 мұғалімнің нұсқауымен киімдермен аяқ киімдерді жинау
2.2 Киімді күту	1.2.2.1 киімдерді күтуге қажетті заттарды танып, айта білу 1.2.2.2 киімдерді күтуге қажетті заттарды танып, айта білу	2.2.2.1 киімді күту сәттер бейнеленген сюжеттік суреттерді сұрақтар бойынша кезектілігіне сәйкес жинау	3.2.2.1 мұғалімнің сұрағы бойынша киімдерді күтуді кезегімен орындау	4.2.2.1 мұғалімнің нұсқауына сәйкес киімді өз бетімен күту

2.3 Аяқ киімді күту	1.2.3.1 аяқ киімге күтімге қажетті заттарды тану, көрсету, атау. 1.2.3.2 аяқ киімге күтімге қажетті заттарды тану, көрсету, атау	2.2.3.1 сұрақ бойынша аяқ киімнің күтіміне қажетті заттардың сюжеттік суреттерін кезектілігімен жинау	3.2.3.1 мұғалімнің айтуы бойынша аяқ киімге кезегімен күтім жасау	4.2.3.1 мұғалімнің нұсқауымен аяқ киімге өз бетінше күтім жасау
2.4 Киініп-шешіну дағдысы	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен үлгі ретінде түймелеу немесе түймені ағыту	2.2.4.1 мұғалімнің көмегімен киім үлгісінде түймелеу немесе түймені ағыту	3.2.4.1 мұғалімнің көмегімен киім үлгісінде түймелікті, сыдырманы түймелеу немесе түймені ағыту	4.2.4.1 өз бетімен түймелікті, сыдырманы түймелеу немесе түймені ағыту

3) "Тамақтану":

4-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2 -сынып	3- сынып	4- сынып
3.1 Азық-түлік	1.3.1.1 сурет бойынша азық түлікті тану, көрсету, айту	2.3.1.1 азық түліктің суретін үлгімен сызу, бояу	3.3.1.1 мұғалімнің сұрағы бойынша азық түлікті тану, көрсету, айту 3.3.1.2 азық түліктің дәмін тату	4.3.1.1 шырындарды тану, көрсету, айту 4.3.1.2 шырындардың ыдысын ашу, құю, дәмін тату
3.2 Тамақтану тәртібі	1.3.2.1 тағамдану тәртібін білу	2.3.2.1 өзін тағамдану орнында қалай ұстау керектігін білу	3.3.2.1 тағамдану орында және уақытында өзін мәдениетті ұстау.	4.3.2.1 тағамдану орында және уақытында өзін мәдениетті ұстау тәртібін меңгеру
3.3 Ыдыс-аяқ және оны күту, асханалық киім	1.3.3.1 ыдыс аяқты, асхана құралдарын тану, көрсету, айту. 1.3.3.2 асхана киімдерін тану, көрсету, атау. 1.3.3.3 үстелді шай ішуге әзірлеу	2.3.3.1 асхана қызметі мен құралдарын тану, көрсету, атау. 2.3.3.2 асхана киімін үстелді әзірлеуде пайдалану 2.3.3.3 үстелді асхана сервисімен құралдармен әзірлеу	3.3.3.1 асхана құралдарын табу және асхана құралдарын, ыдыс аяқты атау 3.3.3.2 асхана ыдыс аяғының басқада құралдардың пайдалану мақсатын білу 3.3.3.3 ыдыс аяқ күтімінің тәртібін білу	4.3.3.1 асхана құралдарын табу және асхана құралдарын, ыдыс аяқты атау 4.3.3.2 асхана киімін кию 4.3.3.3 тағам дайындаудау жеке бас гигиенасын сақтау 4.3.3.4 ыдыс аяқты пайдаланғаннан кейін жуу
3.4 Асханалық жиһаз және оның күтімі	1.3.4.1 асхана жиһазын тану, көрсету, асхана жиһаздарын атау	2.3.4.1 асхана ыдыстарын, құралдарын сақтау ережесін білу 2.3.4.2 асхана сөрелерінде,	3.3.4.1 шаруашылық заттарын тану, көрсету, айту. 3.3.4.2 құрғақ және ылғалды тазалық	4.3.4.1 асхана жиһаздарына құрғақ және ылғалды тазалау жұмыстарын жүргізу 4.3.4.2 асхана бөлмесінде құрғақ

	1.3.4.2 асханадағы санитарлық-гигиена тәртібін білу	үстелде реттілікті сақтау	жұмыстарын жүргізу тәртібін білу	және ылғалды тазалық жүргізу

4) "Менің үйім, мектеп":

5-кесте

Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары			
	1- сынып	2- сынып	3- сынып	4- сынып
4.1 Мектеп, мектеп бөлмелері, мектеп жиһазы және оған күтім	1.4.1.1 мектеп ғимаратындағы сынып бөлмесін елестету 1.4.1.2 оқу кабинеттерімен шеберханаларды тану 1.4.1.3 сынып жиһаздарын тану, атау және көрсету	2.4.1.1 мектеп ғимаратындағы сынып бөлмесін тану және табу 2.4.1.2 мектеп ғимаратындағы оқу кабинеттерімен шеберханаларды тану, табу 2.4.1.3 сынып жиһаздарын мақсатты пайдалау	3.4.1.1 сынып бөлмесіндегі санитарлық гигиеналық талаптардың мәнін білу 3.4.1.2 сынып бөлмесіндегі әр жиһаздың пайдалану мақсатын білу	4.4.1.1 ылғалды және құрғақ тазалық жұмыстарының тәртібін есте сақтау; 4.4.1.2 ғимаратта құрғақ және ылғалды тазалық жұмыстарын жүргізу 4.4.1.3 сынып жиһаздарын ретте ұстау
4.2 Көп қабатты үйдегі пәтер, тұрғылықты ғимарат, жиһаз және оларға күтім	1.4.2.1 көп қабатты үйдегі пәтердің қабатын анықтау 1.4.2.2 сюжетті көріністен ғимаратты пайдалану мақсатын анықтау 1.4.2.3 затты суреттен пәтердегі жиһаздарды тану атау, көрсету	2.4.2.1 пәтердегі бөлмелердің санын анықтау 2.4.2.2 мұғалімнің сұрағы бойынша ғимаратты пайдалану мақсатын анықтау 2.4.2.3 сюжетті көрініс арқылы тұрғын үйлерді тану, атау	3.4.2.1 тұрғын үйге санитарлық гигиена талаптарының маңызын білу 3.4.2.2 шаруашылық заттарын тану, көрсету, атау	4.4.2.1 тұрғын үйдегі ылғалды және құрғақ тазалық жұмыстарының тәртібін есте сақтау 4.4.2.2 шаруашылық заттарын сақтау тәртібін білу

5) "Тұрғындарға қызмет көрсету саласы":

6-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	1 - сынып	2 - сынып	3 - сынып	4 - сынып
5.1 Дүкен	1.5.1.1 азық түлік дүкенінің пайдалану мақсатын білу 1.5.1.2 сатып алушы ретінде дүкенге баруға дайындалуды білу 1.5.1.3 дүкендердің құрылымы туралы білу	2.5.1.1 азық түлік дүкенінің ассортиментін білу 2.5.1.2 азық түлікті қорабынан біліп атау 2.5.1.3 сауда залдарында секцияларда	3.5.1.1 мамандандырылған дүкендер туралы білу 3.5.1.2 дүкендердің түрлерін маңдайшаларынан білу 3.5.1.3 мамандандырылған дүкендерде тауарлардың секцияларда	4.5.1.1 әмбебап дүкендер туралы білу 4.5.1.2 сауда залдарында секция және сөрелерде тауарлардың орналасу ретін білу 4.5.1.3 сауданың өзіне өзі қызмет формасын түсіну 4.5.1.4 өзіне өзі қызмет көрсету залдарындағы секцияларда

1.5.1.4 "сатушы үстелі" арқылы сауда жасаудың тәсілін білу	тауарлардың орналасуын бағдарлау	орналасуын бағдарлау	тауарлардың орналасуын бағдарлау
1.5.1.5 сауда саласы қызметкерінің мамандығын атау	2.5.1.4 азық түлікті дидактикалық ойындардағы өзінің қажеттілігіне сәйкес таңдау	3.5.1.4 ұсынылған ассортименттен қажетті тауарларды таңдап алу	4.5.1.5 нақты жағдайды үлгілеуде қажетті тауарды өз бетімен таңдап алу
1.5.1.6 сауда қызметкерлеріне сұрақ қоя білу	2.5.1.5 сауда қызметкерлеріне өтініш айтып, сұрақ қоя білу	3.5.1.5 дидактикалық ойындарда тауарды "сатушының үстелінен алу" тәсілін қолдана білу	4.5.1.6 нақты жағдайды үлгілеуде с а у д а қызметкерлеріне өтініш айтып, сұрақ қоя білу

53. Ұзақ мерзімді жоспарды осы санаттағы білім алушылардың ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескеріп, ортақ тақырыптарға сәйкес оқыту мақсаттарын тоқсан бойынша бөлу арқылы мұғалімнің өзі анықтайды. Бұл ретте жалпы білім беру оқу бағдарламаларында ұсынылған ортақ тақырыптар пайдаланылады.

РҚАО-ның ескертпесі!

Бұйрықтың жалғасын V13008424_2 қараңыз

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК